

doctoris *Aluphij*
magistri valentini de pilsna liber avit domini doctoris *Aluphij* universitatis *Cracoviae* usque
romanus rom. th.

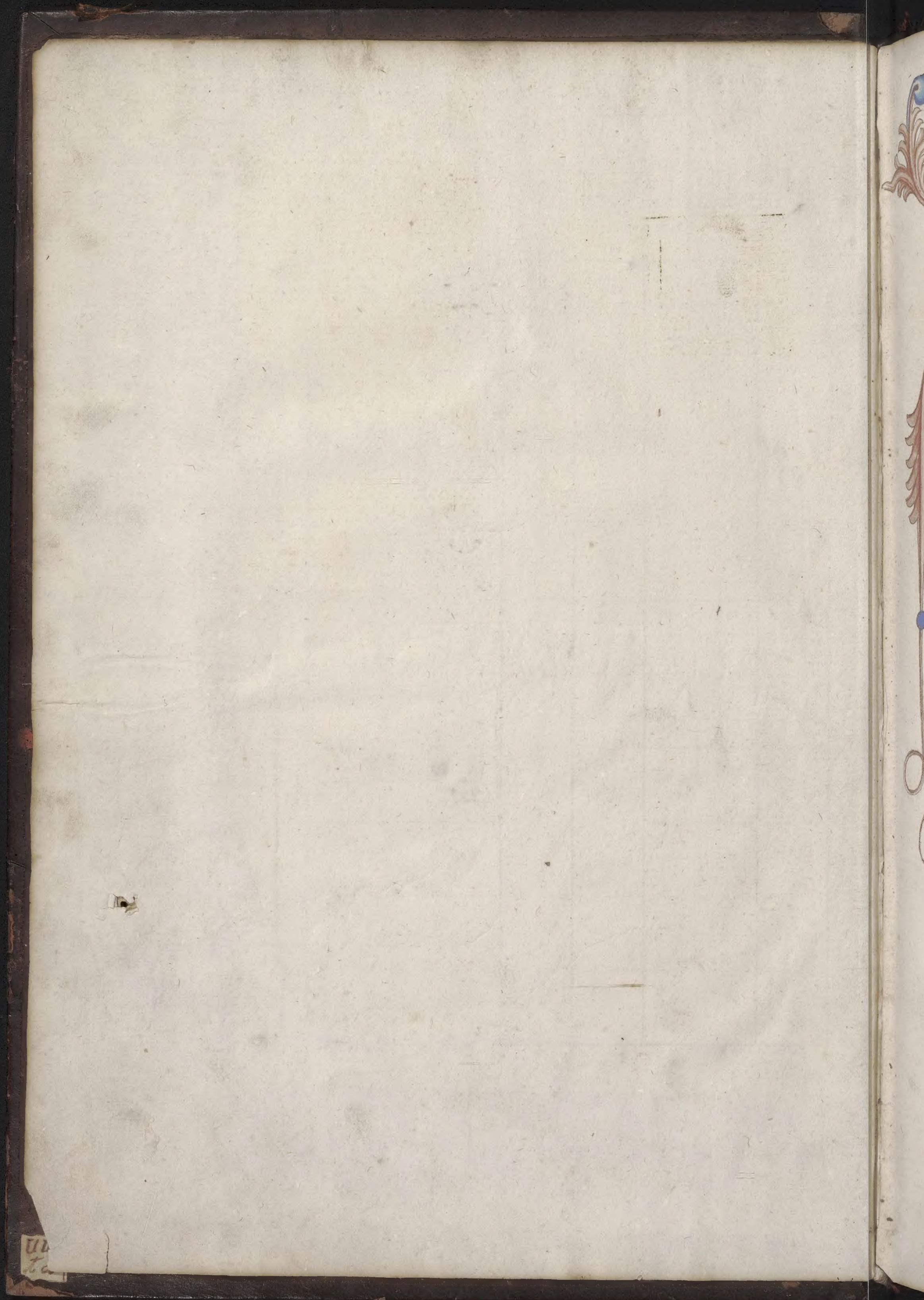

Ince 669

Liber canonis
gerardo tremontis
interprete

From 669

From 2202
GW. 3117

Liber canonis primus quem princeps aboali abinse
ni de medicina edidit: translatus a magistro gerardo
cremonensi in toleto ab arabico in latinum. Verba ab
oali abinse.

In primis deo gratias
agamus sicut sui ordi
celstudo et beneficij ip
sius multitudo meret:
cuius misericordie sup
omnes pphetas existit.
Et post dicam qd
daz de melioribus ami
cis quos hère uideo:
cui in omnibus p qbus
me debeat fuerit satisfacere debeo. de re quā possuz
me rogauit ut ei libru de medicina faciaz: eius regulas
ules et picularares: tate cōprehendit: ut explanatio
cum breuitate in eo pūgat: et fm plurimū asseram qm
est asserendū de declaratioe in uerbis paucis. **Q**d eq
des concessi. **E**t mihi placuit ut in primis loquerer
de rebus coibus et uilibus utriusq pīs medie theori
ce et pactice. **P**ostea uero loquar de uilibus iudicio
rum uirtutum medicinarū simpliciu: et post hec de pī
cularibus eorūdem. deinde loquar de egritudinibus q
in unoquoq contingunt membro. **P**rius tamen incipi
am ab anatomia illius membri et eius iuuamento. **D**e
anatomia eim simplicium membrorum: et sī iuuamen
tis in libro pmo uniuersali iā tunc locus ero. **Q**uā at
membri anatomia psumauero in q pluribus locis emō
strare incipiam qmō eius pseruet sanitas. **D**einde ser
mone absoluto ostendam eius egritudines uniuersales et
cās et semitas cognoscendi eas: et uias eas medicadi in
fmone et uli. **P**ostq at has res ules expleuero ad
egritudines redibo picularares: et in q pluribus earū et
demonstrabo in pīs iudiciū ule in eius diffinitione et
ipsius causis et significatōibus. **D**einde ad iudicia re
uertar picularia. **P**ost ostendam regulam ulem in medi
cando. **D**einde descendam ad medicandum particula
riter: cuius unaq medicina simplici aut pposita. **A**d
illud at qd prius dicam de iuuamento medicinarū sim
plicium in egritudinibus in libro medicinarum simplici
um in tabulis pictis quas bonum est fieri sicut in disci
pline modo aspicias cū ad ipsum peruenies non reuer
tar ad dicendum nisi modicam rez. **D**e medicinarū
quoq ppositarū q mihi uidebunt in antidotario meli
us ponende in iuuamento et qmō misceant ufos ibi loq
dimittam. **P**lacet at mihi ut postq hunc librum cō
sumauero: alium librum componam de rebus particu
laribus i quo sit ppropietas nominandi egritudines: q
cū accidunt non sunt uni eidem membro ppropiet: i quo
et d pulchritudine loquemur: et ut in hoc libro eo calle
procedam quo in libro pparticulari qui est ante ipsum p
cessi. **Q**d si mihi deus auxiliatus fuerit et hūc consu
mauero librum addam postea in uno libro antidotariū.
Non ē at bonum ut huius libri plurimum nō sit ap
unum quēq et in eius memorie q huius doctrine nōie
uocari et p ea lucrari desiderat: minus namq qd medi
co necessarium est comprehendit. **Q**d sō super ipsum
additum ē incomprehensibile est. **Q**d si deus meū
prouingauerit terminuz: et sū successerit fortuna. me ad
alia preparabo. **N**unc autem hunc componam librum
quem in quinq sic diuidam libros.

Liber primus est de rebus uilibus scie medicine.
Liber secundus est de medicinis simplicib.
Liber tertius est de egritudinib picularibus q sūt in
mēbris hoīs a capite usq ad pedes manifestis et occultis.
Liber quartus est de egritudinibus picularibus q cū
accidunt nō sūt uni mēbro ppropie et de decoratione.
Liber quintus est de componēdis medicinis et ipse
est antidotarium.

Libri primi sunt quatuor sen.
Sen prima de diffinitione medicine et subiectis
eius et rebus naturalibus.
Sen secunda est d diffinitione egritudinum et causarū
et accidentium uniuersalium.
Sen tertia est de conseruatione sanitatis.
Sen quarta est de diuisione modorum medicat ionis
secundum egritudines uniuersales.

En prime sunt sex doctrine.
Doctrina prima est de subiectis medicine et
eius diffinitione.
Doctrina secunda est de elementis.
Doctrina tertia est de complexionibus.
Doctrina quarta est de humoribus.
Doctrina quinta est de membris.
Doctrina. vi. ē de oparōib et spiritib et uirtutibus.

Doctrine prime sunt duo capitula.
Capitulum primum ē de diffinitione medicine.
Capitulum fm est de subiectis medicine.

Doctrine secunde est unum capitulum.
Capitulum de elementis.

Doctrine tertie sunt tria capitula.
Capitulum primum est ad ostendendum qd
sit complexio.
Capitulum fm est de pplexione membrorum.
Capitulum tertium est de complexionibus etatum.

Doctrine quarte sunt duo capitula.
Capitulum primum est ad inquirendum qd
sit humor et quot sunt eius partes.
Capitulum fm est de generatione humorū.

Doctrine qnte ē unum caplm et quinq summe.
Caplm ē ad inqrdū qd sit mēbrū et sue ptes

Summa pma ē de ossibus cuius sunt. xxx. capla.
Capla pma ē locutio uilis de ossib et iūcturis
Capitulum fm est de anatomia cranei.
Capitulum tertium est de anatomia eius quod de
capite est sub craneo.
Capitulum quartum est de anatomia ossium mādi
bularum et narium.
Capitulum qntū ē de anatomia dentium.
Capitulum sextum est de iuuamento dorfi.
Capitulum septimum est de anatomia spondilium.
Capitulum octauum est de iuuamento colli et ana
tomia ossium ipsius.
Capitulum nonus est de anatomia spondilium pec
toris et earum iuuamento.

Capitulum decimū est d' anatomia spondilii renus.
Capitulum xi. est de anatomia alabonisi uel aloiuz.
Capitulum xij. est de anatomia albosos.
Capitulum xij. est s'mo sicut sigillatio de iuuamito dorsi.
Capitulum xiiij. est de anatomia costarum.
Capitulum xv. est de anatomia casti uel toracis.
Capitulum xvi. est de anatomia furcule.
Capitulum xvij. est de anatomia spatule.
Capitulum xvij. est de anatomia adiutorij.
Capitulum xvij. est de anatomia aschit.
Capitulum xx. est de anatomia cubiti.
Capitulum xxi. est de anatomia rascete.
Capitulum xxij. est de anatomia pectinis manus.
Capitulum xxij. est de anatomia digitorum.
Capitulum xxij. est de iuuamento unguis.
Capitulum xxv. est de anatomia ossium femoris.
Capitulum xxvi. est de locutione aggregata d' iuuamito pedis.
Capitulum xxvij. est de anatomia ossium core.
Capitulum xxvij. est de anatomia ossium cruris.
Capitulum xxvij. est de anatomia ossium genu.
Capitulum xxx. est de anatomia pedis.

Summa secunda est d' musculis cuius sunt xxx. capitula.
Capitulum primum est s'mo uniuersalis de muscularis et cordis et ligamentis.
Capitulum ij. est de anatomia musculorum faciei.
Capitulum iij. est de anatomia musculorum frontis.
Capitulum iij. est d' anatomia musculorum alnuda.
Capitulum v. est de anatomia musculorum palpebre.
Capitulum vi. est de anatomia musculorum maxille.
Capitulum vij. est de anatomia musculorum labij.
Capitulum viij. est de anatomia musculorum naris.
Capitulum viij. est de anatomia musculorum madi bule superioris et inferioris.
Capitulum x. est de anatomia musculorum capitis.
Capitulum xi. est de anatomia musculorum epiglotti.
Capitulum xij. est d' anatomia musculorum trachee arterie.
Capitulum xij. est d' anatomia musculorum ossis laude.
Capitulum xiiij. est de anatomia musculorum lingue.
Capitulum xv. est d' anatomia musculorum colli.
Capitulum xvi. est de anatomia musculorum pectoris.
Capitulum xvij. est d' anatomia musculorum mor' adiutorij.
Capitulum xvij. est d' anatomia musculorum mor' aschit.
Capitulum xvij. est d' anatomia musculorum mor' rascete.
Capitulum xx. est d' anatomia musculorum mor' digitorum.
Capitulum xxi. est de anatomia musculorum mor' dorsi.
Capitulum xxij. est de anatomia musculorum uetris.
Capitulum xxij. est d' anatomia musculorum testicularum.
Capitulum xxij. est de anatomia musculorum uelice.
Capitulum xxv. est de anatomia musculorum uirge.
Capitulum xxvi. est de anatomia musculorum ani.
Capitulum xxvij. est de anatomia musculorum mor' core.
Capitulum xxvij. est d' anatomia musculorum mor' cruris.
Capitulum xxvij. est d' anatomia musculorum iuctu pedis.
Capitulum xxx. est de anatomia musculorum digitis pedis.

Summa iij. est de nervis et ipsi sunt sex capitula.
Capitulum i. est s'mo uniuersalis de nervis ppe.
Capitulum ij. est d' anatomia nervorum cerebri et semitarum ipsorum.
Capitulum iij. est de anatomia nervorum nuche colli et eius semitarum.

Capitulum iij. est de anatomia nervorum nuche sps diluz que sunt in rectitudine pectoris.
Capitulum v. est de anatomia nervorum alchatin.
Capitulum vi. est de anatomia nervorum iuncture albaonisi et albosos uel aloium.

Summa iij. est de arterijs cuius sunt quinqz capitula.
Capitulum i. est de qualitate arterie.
Capitulum ij. est de anatomia arterie alguedi. i. uenalis.
Capitulum iij. est de anatomia arterie ascendens.
Capitulum iij. est de anatomia duarum arteriarum subetmi.
Capitulum v. est de anatomia arterie descendens.

Summa v. est de uenis cuius sunt quinqz capitula.
Capitulum primum est de qualitate uenarum.
Capitulum ij. est de anatomia uene que uocat porta.
Capitulum iij. est de anatomia uene concaue et eis quod de ea ascendit.
Capitulum iij. est de anatomia uenarum que sunt in manibus.
Capitulum v. est de anatomia uene pcaue descendens.

Docrine vi. est una summa. summa est de uirtutibus cuius sex sunt capitula.
Capitulum i. est de genere uirtutis s'mone uis.
Capitulum ij. est d' uirtutibus naturalibus quibus ministras.
Capitulum iij. est de uirtutibus naturalibus ministrantibus.
Capitulum iij. est de uirtutibus animalibus.
Capitulum v. est de uirtutibus aialibus comprehendentibus.
Capitulum vi. est de uirtutibus aialibus motiuis.
Capitulum postremum est de operationibus.
Capitula ergo sen prime sunt nonagintaduo.

En uero secunde sunt tres doctrine.
Doctrina prima est de egritudinibus.
Doctrina secunda est de causis.
Doctrina tertia est de significationibus.

Docrine uero prime sunt octo capitula.
Capitulum i. est de demonstratione cause et egritudinis et accidentis.
Capitulum ij. est d' diuisionibus dispositionum corporis et generibus egritudinum.
Capitulum iij. est de egritudinibus componis.
Capitulum iij. est d' egritudinibus solutionis prinitatis.
Capitulum v. est de egritudinibus compositis.
Capitulum vi. est de rebus que cum egritudinibus numerantur.
Capitulum vij. est de temporibus uel horis egritudinum.
Capitulum vij. est de complendo s'mone in egritudinibus.

Docrine secunde sunt due summe.
Summa i. est de rebus que accidunt ab aliqua causarum comunium.
Summa ij. est de numeratione uniuscuiusque cause cuiusque dispositionis corporalis.

Summe autem prime sunt xix. capitula.
Capitulum i. est s'mo uniuersalis de causis.
Capitulum ij. est de aere corpora circumdante.
Capitulum iij. est de naturis temporum.
Capitulum iij. est d' iudicijs temporum et ipsorum mutatiōibus.
Capitulum v. est de aere bono.
Capitulum vi. est d' operationibus qualitatū aeris et accidentium ex temporibus.

Capitulum. viij. est de iudicijs ppositionis anni.
Capitulum. viij. est de impressione mutationum aerarum accitanti que nō sunt contrarie cursui naturali.
Capitulum. viij. est de impressionibus mutationū aerarum malarum que sunt contra cursū nālem.
Capitulum. x. est in sermone de naturis uentorum.
Capitulum. xi. est de locatione in eis que accidunt ex locis habitabilibus.
Capitulum. xij. est de eis q̄ accidunt ex motu et quiete.
Capitulum. xij. est de eis q̄ accidunt ex somno et uigilijs.
Capitulum. xij. est de eis q̄ accidunt ex morib⁹ aialib⁹.
Capitulum. xv. est de eis que accidunt ex eis que comeduntur et bibunt.
Capitulum. xvi. est de dispositionibus aquarum.
Capitulum. xvij. est de eis q̄ accidunt ex itētoe et iaintōe.
Capitulum. xvij. est sermo de causis que accidunt corpori et non sunt necessarie neq; nociue.
Capitulum. xix. est de eis q̄ accidunt ex balneoz statōe i sole

Summe secunde sunt. xxix. capitula.
Capitulum. i. est de calefacientibus.
Capitulum. ij. est de infrigidantibus.
Capitulum. iij. est de humectantibus.
Capitulum. iij. est de desiccantibus.
Capitulum. v. est de corruptentibus figuram.
Capitulum. vi. est de causis oppilatōis et strictū foraminum.
Capitulum. viij. est de causis dilatōis foraminum.
Capitulum. viij. est de causis asperitatis.
Capitulum. ix. est de causis tenitatis.
Capitulum. x. est de causis dislocationis.
Capitulum. xi. est de causis malicie uicinitatis cū p̄p̄itate.
Capitulum. xij. est de causis malicie uicinitatis cū elōgātōe.
Capitulum. xij. est de causis motuum non nālium.
Capitulum. xij. est de causis augmenti q̄ritatis et numeri.
Capitulum. xv. est de causis diminutionis.
Capitulum. xvi. est de causis solutionis continuitatis.
Capitulum. xvij. est de causis ulceris.
Capitulum. xvij. est de causis apostematum.
Capitulum. xix. est de causis doloris absolute.
Capitulum. xx. est de causis uniuscuiusq; dolorum.
Capitulum. xxi. est de causis sedandi dolorem.
Capitulum. xxij. est de eis que pueniunt ex dolore.
Capitulum. xxij. est de causis deliciarum.
Capitulum. xxij. est de causis quō ex motu puenit dolor.
Capitulum. xxv. est de causis quomodo puenit dolor ex humoribus malis.
Capitulum. xxvi. est de causis quō puenit dolor ex uenositate.
Capitulum. xxvij. est de causis retentōis et inanitōis.
Capitulum. xxvij. est de causis fastidij et repletionis.
Capitulum. xxix. est de causis debilitatis mēbrorum.

Doctrine vō. iij. sen. ij. st. xi. capla: et due sime.
Capitulum. i. sermo uniuersalis est de accide-
 tibus et significationibus.
Capitulum. ij. est de signis differentie iter egritudinis
 proprias et que sunt in cōunitate.
Capitulum. iij. est de signis complexionum.
Capitulum. iij. est de cōprehensione signorum equa-
 lis complexionis.
Capitulum. v. est de signis ei⁹ q̄ egrediūt ab eq̄litate supflue
Capitulum. vi. est de signis significatib⁹ repletionem.
Capitulum. viij. est de signis quib⁹ significant quādo

quilibet humorum est superans.
Capitulum. viij. est de signis significatib⁹ oppilatōem.
Capitulum. ix. est de signis significantibus uēositates.
Capitulum. x. est de signis significantibus apata.
Capitulum. xi. est de signis significatib⁹ solutōez p̄tuitatis

Summa prima doctrine terciē sen secūde est de
 pulsu cui⁹ sunt. xxix. capitula.
Capitulum. primum est locutō uniuersalis de pulsu
Capitulum. ij. est de pulsu equali et inequali.
Capitulum. iij. est de spēs⁹ compositi pulsus.
Capitulum. iij. est q̄ et spēs⁹ pulsus sit nālis.
Capitulum. v. est de causis spēs⁹ pulsus.
Capitulum. vi. est de eis que faciunt causas retentū
 uas in suis diffinitionibus.
Capitulum. viij. est de pulsu etatū masculorū et feiarū
Capitulum. viij. est de pulsu complexionum.
Capitulum. ix. est de pulsu temporum.
Capitulum. x. est de pulsu regionum.
Capitulum. xi. est quid operet in pulsu quod come-
 ditur et bibit.
Capitulum. xij. quid agat somnus et uigilia ipsū.
Capitulum. xij. est de iudicijs pulsus exercitij.
Capitulum. xij. est de iudicijs pulsus corū q̄ balneati sūt.
Capitulum. xv. est de pulsu qui est mulierū proprius et
 est pulsus pregnantium.
Capitulum. xvi. est de pulsu dolorum.
Capitulum. xvij. est de pulsu apostematum.
Capitulum. xvij. est de iudicijs pulsus accitū aialij.
Capitulum. xix. est de mutationibus rerum que sūt
 contra naturam et forma pulsus cū fmōe uniuersali.

Summa. ij. est de urina et egestiōe: cuius sūt xlii. c.
Capitulum. i. sermo uniuersalis de urina.
Capitulum. ij. est de signis colorum urine.
Capitulum. iij. est de signis substantie urine et q̄litate eius.
Capitulum. iij. est de signis odoris urine.
Capitulum. v. est de significatib⁹ que colligūt et spuma.
Capitulum. vi. est de significatib⁹ spēs⁹ hypostas.
Capitulum. viij. est de significatib⁹ multitudinis
 urine et ipsius paucitatis.
Capitulum. viij. est sūma fmōis de uria digesta sanatiua.
Capitulum. ix. est de urina etatum.
Capitulum. x. est de urina uiroꝝ ac mulierum.
Capitulum. xi. est de reb⁹ urine aialium et quō ē di-
 sta ab urina hominis quibus probant medici.
Capitulum. xij. est de reb⁹ liquidis que urine simi-
 les existūt et differentia inter eas et inter urinam.
Capitulum. xij. est de significatib⁹ egestionis.
Capitulum. xix. ergo sen secunde sunt nonaginta nouem:

En autē terciē cap. unus et doctrine quin p.
Capitulum. singulare est de causis sanitatis et
 egritudinis et necessitate mortis.
Doctrina prima est de nutritōe.
Doctrina. ij. est de regimine cōi albaegin.
Doctrina. iij. est de regimine senum.
Doctrina. iij. est de regimine cuiusq; corporis cuius
 completio non est bona.
Doctrina. v. est de mutationibus.

Doctrine prime q̄ est de nutritōe sūt. iij. capla:
Capitulum. i. est de regimine infantis ex quo
 a iij.

nascitur usque quo incipit ambulare.

Capitulum. ij. est de regimine ablatis mamille et an.

Cap. ij. est de egritudinibus que accidunt infantibus.

Cap. iij. est de regimine infantium quum puerit ad pueritiam.

Doctrina. ij. est de regimine quod est coe albale
gbin cuius. xvij. sunt capla.

Capitulum. i. est summa sermōis de exercitio.

Capitulum. ij. est de spēs exercitij.

Capitulum. iij. est de hora incipiendi exercitium et
mēsurandi et ordinandi ipsum.

Capitulum. iij. est de fricatione.

Cap. v. est de balnearōe et notatōe balnearum.

Capitulum. vi. est de ablutōe cum aqua frigida.

Capitulum. vij. est de regimine comestionis.

Capitulum. viij. est de regimine aque et vini.

Capitulum. nonum. est de somno et uigilia.

Cap. x. est de eo quod oportet ut postremet ab hoc loco.

Capitulum. xi. est de pfortandis membris debilibus.

Cap. xij. est de lassitudine que sequitur post exercitium.

Capitulum. xij. est de alicibus et oscitōibus.

Cap. xij. est de medicatione lassitudinis exercitialis.

Capitulum. xv. est de aliis dispositionibus que ex
exercitium sequuntur et aliis.

Cap. xvi. est de medicatōe lassitudinis que p se accidit.

Cap. xvii. est de regimine corporum quorum psones nō
sunt bone.

Doctria. iij. est de regimine senum cuius s. vi. c.

Cap. i. est sermo uilis de regimine senum.

Capitulum. ii. est de comestione senum.

Capitulum. iij. est de potu senum.

Capitulum. iij. est de operatione opilationis senus.

Capitulum. v. est de fricatione senum.

Capitulum. vi. est de exercitando senes.

Doctrina quarta est de regimine cuiusque corpo
rum quorum ppo nō ē bona: cui s. quinq. capla.

Capitulum. i. est de rectificatione complexionis cui
caliditas est superflua.

Capitulum. ij. est de rectificatione pponis cui
frigiditas est superflua.

Capitulum. iij. est de regimine corporum que cito i
currunt egritudines.

Capitulum. iij. est de incrassatōe macri.

Capitulum. v. est de extenuatione cressi.

Doctria. v. est de mutatiōibus cui ē unū c. et una
summa.

Cap. est de regimine tporū cū rectificatione aeris.

Semma ē de regimine iter agentium cuius sunt
octo capitula.

Capitulum. i. est ad succurrendum ei quod pzo
ficat egritudines.

Cap. ii. est sermo uilis de regimine iter agentium.

Capitulum. iij. est de cautela a calore in itineribus
et quomodo regendi sunt i hora caloris.

Capitulum. iij. est de regimine eius qui iter agit
in frigore.

Capitulum. v. est de custodiēdis extrēitibus a frigore.

Capitulum. vi. est de custodiendo calore i itineribus.

Capitulum. vii. est de custodiendo iter agentem ab
impedimento aquarum diuersarum.

Capitulum. viii. est de regimine iter agentis in mari.

Capitula ergo sen tertie sunt quadraginta duo.

En uero quarte sunt. xxxi. capitula.

Capitulum. i. est sermo uilis in medicando.

Capitulum. ii. est ad medicandum egritudines male
complexionis.

Capitulum. iij. est de ubi. et quō. et quando oportet ut si
at euacuatio.

Capitulum. iij. est de regulis cōibus uomitui et ina
nitioni: et quomodo uomitus aut medicina solutiua at
trahat supfluitatem.

Capitulum. v. est de inanitione uentris et regl eius.

Capitulum. vi. est de medicine solutiue supfluitate
et eius constrictione.

Capitulum. vii. est ad succurrendum dispositioni illi
in quo uirtus supfluit catartici.

Capitulum. viii. est de eo qui bibit catarticum et non mo
uet ab eo.

Capitulum. nonum est de dispositiōibus medicinarum
soluentium.

Capitulum. x. est de eo quod est inquirendum alibi et
hoc capitulo.

Capitulum. xi. est de uomitu.

Capitulum. xii. est de eo quod oportet facere eū qui uomit.

Capitulum. xiii. est de iuuamentis uomitus.

Capitulum. xiiii. est de impedimento supflui uomitus.

Capitulum. xv. est ad succurrendum dispositioni
que accidunt euomenti.

Capitulum. xvi. est de eo in quo superfluit uomitus.

Capitulum. xvii. est de clisteri.

Capitulum. xviii. est de epibimatibus uel simpas
matibus.

Capitulum. xix. est de embrocis siue uotulet.

Capitulum. xx. est de minutione.

Capitulum. xxi. est de uentosis.

Capitulum. xxii. est de sanguisugis.

Capitulum. xxiii. est de retentione cūonum.

Capitulum. xxiiii. est de medicatōibus oppilationum.

Capitulum. xxv. est de medicatōibus apatum.

Capitulum. xxvi. est ad aperiendum apostemata.

Cap. xxvii. est ad medicandū putrefactōes mēbri.

Capitulum. xxviii. est ad medicandū solones pūuitatis.

Capitulum. xxix. est ad cauterizandum.

Capitulum. xxx. est ad sedandum dolores.

Capitulum. xxxi. est a quibus medicationibus est
nobis incipiendus.

Omnia igitur capitula huius primi libri sunt ducē
tum sexaginta tria.

Capitulum primum seu prime doctrine prime libri primi
de diffinitione medicine.

Neo quod medicina est scientia quod
humani corporis dispositiones
noscuntur ex parte qua sana-
tur uel ab ea remouetur ut hinc
sanitas conseruetur: et amissa re-
cuperetur. **P**otest autem alii
quis dicere quod medicina diui-
ditur in theoreticam et practicam:
sed tu totas istas posuisti theoreticam: quoniam dixisti quod est
scientia. **N**os autem respondebimus et dicimus quod artium
quidam est quod est theoretica et practica. et philosophia
est theoretica et practica. et de medicina dicitur quod
est theoretica et practica. **I**n unaquaque autem harum
diuisionum aliud uolumus dicere quod dicimus theoreticam:
et aliud quod dicimus practicam: non tamen nobis necesse
est declarare diuersitatem quam inter eas existit nisi in me-
dicina. **Q**uoniam ergo de medicina dixerimus quod eius
est theoretica et ex ea est practica. Non est extimandum
quod uelimus dicere quod una diuisionum medicine est scire et
et altera operari quemadmodum multi hunc locum per-
scrutantes existimant. **S**ed debes scire quod illud quod
uolumus est aliud et quod nulla duarum diuisionum medi-
cine est nisi scientia: sed una earum est ad sciendum principia
et altera ad sciendum operandi qualitate. **P**ost uero
primam earum nomine scientie aut theoretice appropia-
uimus: et alteram appropinquauimus nomine practice. **P**er
theoricam uero ipsius uolumus quod quando eam sciuerimus
scientiam tamen acquiramus: ita quod in declaratione quali-
tatis operationis nos non inmittamus: sicut dicitur in
medicina quod genera febrium sunt tria: et complexionum
sunt nouem. **E**t per practicam ipsius uolumus non
operationem in effectu: sed laborem motionum corpore-
arum: sed diuisionum operationis medicine. que quod eas
sciuerimus auxiliabitur nobis ad inquirendum scientiam
uel sententiam: et ipsa scientia erit in qualitate operatio-
nis. **S**icut dicitur in medicina quod apostibus calidis adhi-
benda sunt in principio que repellant et infrigident et in
spissent: et postea repellentia cum resoluentibus tempera-
bimus. **E**t post statum postea in declinatione suffici-
enter molificantia resoluentia. **P**reter in apostibus
que sunt de materiis quas membra expellunt principa-
lia. **H**ec igitur doctrina in sententia tibi auxiliatur. **E**t
hec sententia est declaratio quantitas operationis. **Q**uod
duarum diuisionum qualitate scitis istas scientias scientiale.
et scientiam operatiuam adeptus eris et si nunquam opor-
tueris. **N**ec est aliquis dicere potest quod dispositiones
corporis humani sunt tres egritudo sanitas et dispositio
que non est sanitas neque egritudo: quoniam tibi due suffice-
rint. possibile namque est ut quoniam huiusmodi dicitur bene con-
siderauerit non inueniat unam duarum rerum affirman-
tem hanc trinitatem neque negantem. **A**mplius si hec
trinitas necessaria fuerit quod diximus tibi remoueri a sa-
nitate colliget infirmitatem. et dispositionem tertiam quam
non habere sanitatis diffinitionem posuerunt: que est ha-
bitus aut dispositio ex qua operationes subiecti ipsius
sane proueniunt. **N**ec huius diffinitionis oppositum
nisi sanitatem diffinierit quemadmodum desiderauerint
et posuerit ea conditionem qua non indiget. **P**reterea
cum medicis in hoc non litigamus. **N**ecque enim suum
qui cum eis in huiusmodi disputare debeat. **N**ec li-
tium hoc eis neque illis qui contra eos sunt in medicina

auxiliabitur. huius enim rei certitudo alterius doctrine
principis pertinet.

Capitulum secundum de subiectis medicine

Quoniam medicina corporis humani ex parte unde sana-
tur et a sanitate reuocetur consideratur: et cuiusque rei scientia
non acquiritur neque propter quod casus habuerit nisi per sui casus scientiam
tunc ergo debemus in medicina scire sanitatis et egritudinis
casus. **E**t quod sanitas et egritudo et earum casus ple-
narius sunt manifeste plerumque occulte. quod non sensu nisi
per significationes accidentium apprehenduntur. debemus et in
medicina scire accidentia que in sanitate accidunt et egritudi-
ne. **I**am autem declaratur fuit in scientiis ueridicis
quod rei scientia non acquiritur nisi per scientiam causarum
et principiorum ipsi: si causas habuerit et principia aut
non complet nisi ex parte sciendi eius accidentia et com-
mitata essentialia. **C**ausarum uero quatuor sunt species
materiales: efficientes: formales: et finales. **C**ause
uero materiales posite in quibus sanitas et egritudo me-
surantur: sunt subiectum quidem proprium membrum aut
spiritus: et subiectum quidem longinquum humores. et eis lon-
giora sunt elementa. et hec duo sunt subiecta secundum com-
positionem: sed sunt cum alteratione. **I**n cuiusque autem
rei propositione et alteratione que sic componitur ad aliquam
huiusmodi peruenitur unitatem. et hec unitas ad quam hu-
iusmodi reuertitur multitudo: aut est complexio: aut forma.
complexio uero est secundum alterationem. et forma secundum compo-
sitionem. **E**fficientes autem cause sunt cause permuta-
ntes et conuariantes humani corporis dispositiones
sicut sunt aeres et que eis continentur: et comestiones:
et aque et potus et que eis continentur: et etiam et retentio:
et regiones: et ciuitates: et loca habitabilia et que eis con-
tinuantur: et motus et quietes et corpora animalia: et ex
eis sunt somnus et uigilia: et alteratio in etatibus: et diffi-
tas in eis: et in generibus: et in artibus: et in moribus:
et in rebus que in humano superueniunt corpore ipsius
tanguntur. siue sint contra naturam: siue non sint con-
tra naturam. **F**ormales uero cause sunt complexionum
et virtutes que post eas eueniunt et compositiones. **C**ause
autem finales sunt operationes. et in scientia quidem oper-
ationum est scientia uirtutum. proculdubio. et scientia spirituum quod
sunt uirtutum subiecta quemadmodum nos declarabimus.
Hec ergo sunt subiecta doctrine medicinalis: unde alii
quis inquit de corpore humano quomodo sanat aut
infirmat. **H**uius autem inquisitionis perfectionem. si
ut sanitas conseruetur et egritudo remoueat: et etiam habere
presertim istarum duarum dispositionum et suorum instrumeto-
rum causas. **E**t huiusmodi quidem causa est regimen
cum comestione et potu: et electio aeris: et mensura mo-
tus et quietis et medicatio cum medicina: et medicatio
manualis. hoc autem totum apud medicos est secundum tres species:
sanorum et egrorum: et medicorum quos modo nomina-
uimus. et dicemus quomodo inter duas diuisiones inter quas
proculdubio non est medium media uocentur. **E**t postquam
iam diuiserimus has demonstrationes tunc iam collectum
est nobis quod medicina tractat de elementis: et complexionibus:
et humoribus: et membris simplicibus et compositionibus: et spiri-
tibus: et uirtutibus eorum naturalibus: et animalibus: et uitalibus:
et operationibus: et dispositionibus corporis. scilicet sanitatis:
et egritudinis: et medio: et causis earum. scilicet comestione et
potu: et aeribus: et aquis: et regionibus: et moribus et qui-
etibus corporis et animalibus: et etatibus: et generibus:

materiales

efficientes

formales

finales

et extrinsecus accensibus q̄ corpori eueniunt et rebus extraneis et regimine cū conestib⁹ et potibus et medicinis. et manum opantiōib⁹ ad sanitatem consuādā. et unāq̄q̄ egritudine medicādā. **C**harū vō rerū qdā sūt de q̄b⁹ medico nihil aliū ē agēdū nisi ut qd sint tñ cēntiali formatōe iformet. et utrū sint ul' n̄ sint doctōri sapiētie physialis credat. **E**t eorū sūt de q̄b⁹ in sua qrtē rōcinari dī. **Q**ue ergo earum sūt sicut pncipia utrūq̄ sint ul' nō sint credē dī. sciarū nāq̄ pncipiarū pncipia credita recipiūt. et in alijs sciētijs q̄ scōz pzo inez sūt āte eal rōcinat' et ita sūt dōec sciarū oīuz pncipia ad philosoφiā pzmā q̄ metaphysica nūcupat' eleuēt. **Q**uāq̄ aliquis medicorū loqui inceperit et affirmare elementa et cōplexiōez et que ista seqūt et eis que scie nālis subiecta existūt egressus fuerit errabit ideo q̄ in scia medicine mittit qd eius nō ē. et errabit qz se aliquid dēclarat' se existimabit qū nihil declarauerit. **E**ius vō dī quo medic⁹ formare dī quid sit. et utrū sit ul' nō sit cuius eē non ē manifestum credere hec est summa. **E**lementa an sintet quot sintet qūo sintet et que sint. et cōplexiōez que sintet quot sintet hūiores an sintet quot sintet et qūo sint. et uirtutes utrū sintet quot sintet spūs utrū sintet quot sintet ubi et qz mutatio hz dīspōntet et? mora hz causaz. et cause quot sint. mēbra aut' et eorū iuuamēta sensu et anatomia discernere dī. **E**a aut' de quib⁹ formādo rōcinari dī sūt egritudines et earū cāe pncipales et earū signa et qualr egritudo remoueat'. et sanitas p̄suet' et cuiuscūq̄ earum eē occultus fuerit ad illd declarādū demonstratōez afferre dī ipūz diuidēdo: numerando et cōplēdo. **G**alenus nāq̄ quz de mōstratiuā argumentatōez sup diuisiōem p̄mā facere aggressus ē nō dī aggrēdi i q̄tū ē medic⁹. s̄ inq̄tūz est philosoph⁹. **I**n scia enī nāli dī loq̄ sicut alphabiz: q̄ quz affirmare aggressus fuerit qd cōitatē seq̄ debēt. n̄ dī loqui de hoc inq̄tūz ē alphabiz: s̄ inq̄tūz ipē ē muta chelin medic⁹ enī inq̄tūz ē medic⁹ et alphabiz inq̄tūz est alphabiz: nō pōt de hoc rōcinari. q̄ si non pueniē? ad circūtionem.

Doctrina. ij. ē de elemētis cui⁹ ē unūz capitulum.

Elementa sunt corpora et sunt ptes p̄mī corporis humani et aliorum que i corpora diuersarū formarū diuidi minime possunt ex quoz cōmixtiōe spēs diuersē genera torū fiunt. **M**edicus autē physico credere dī q̄ sunt quatuor et n̄ plura. quoz duo sunt leuia: et duo graua. leuia sunt ignis et aer: graua terra et aqua. **T**erra est corp⁹ simplex cuius locus naturalis i medio totius existit i quo nāliter manet quēta et ad ipūz qum ab eo seperata fuerit naturalr mouet. et hec qui dem eius nālis grauitas existit. **C**uius quidez nā frigida est et sicca. **I**pa enī talis existit q̄ si dimissa fuerit neq̄ altera res ex trīseca eā cōuerterit apparebit ex ea frigiditas sensibilis et siccitas. **E**ius uero eē in generatis iuuamentum p̄stat ad retentionē faciēdā et fixationē et ad consuandas figuras et formas. **A**qua aut' est corpus simplex cui⁹ naturalis loc⁹ ē ut sit circūdans terraz et circūdāta ab aere: quz in suis sitib⁹ nālibus pmanet. et hec quidem ē eius grauitas comperatiua. frigida ē et humida. s. ei⁹ natura tal' existit q̄ si dimissa fuerit sicut ē neq̄ ulla causa extrīseca ei cōtraria fuerit apparebit ex ea frigiditas sensibilis et dīspō que ē hu

miditas. et ipa quidē est eius generatio i creatione sua q̄ reddit eam aptam ad spargendū et extēdendū p qua libz re q̄uis sit pauca. **E**t recipit oēz figurā que ē s̄ nō retinet. **C**ui⁹ eē in generatis iuuamētūz p̄stat ad figurā das formas: quas in suis diuisiōib⁹ aliqui figurare uolunt et ad figurandū et ad lineādū et tēperādū. **H**umidum enī i cito formas figurales amittit cito tam eas recipit: sicut siccū i cito eas duriter suscipiat: duriter tñ retinet eas. **Q**uāq̄ humidum et siccū se ad iuicē tēperauerint adipiscet' siccūz ab humido ut cito suscipiat tensionem et facile figurari possit. et acquirat humidūz a sicco ut retineat firmiter quod in eo accidit ex retificatione et equatione. **E**t p̄ humidū phibet siccūz a sua separatione et p̄pter siccū phibet humidum a sua fluxibilitate. **A**er aut' ē corp⁹ simplex cui⁹ nālis loc⁹ ē ut sit super aquā et sub igne. hec enī est ei⁹ leuitas cōpatiua. **I**ps⁹ enī nā calida ē et humida s̄ reglāz quā dixim⁹. **C**uius quidē eē i generatis iuuat ut rarificet' et aleuetur et supuliet' et ad supiora eleuet'. **I**gnis vō ē corpus simplex cuius nālis locus sup oēs elemētari as existit partes: qui est cōcaua celi superficies. ipē nāq̄ ad celū puenit. **E**t h̄ qd ē ei⁹ leuitas absoluta. **C**ui⁹ nā calida ē et sicca. et ei⁹ i generatis p̄stat iuuamētū ut mātoret' et subtiliet' et p̄miceat: et ut ei⁹ penetratōe currat p ea substantia aerea et ut duorū elemētōrū grauiū frigiditā purā frigiditatē frāgat. et ut de elemētaria p̄peta te ad p̄sonalitātē ideat. **D**uo aut' graua plus iuuat ad m̄bzorū generatōez et eoz qz qet. **E**t duo leuia plus iuuat ad generatōez spūs et motōez eorū. et ad mouēda m̄bz: i motor n̄ sit nisi aia. h̄ s̄ elemēta

Capitulum p̄mū doct̄ine terciē de cōplexiōib⁹

Complexio ē q̄litas q̄ ex actōe ad iuicē et passiōe contrariarū q̄litarū i elemētis iuētari: quorū ptes ad tāta puitatē redactē sūt ut cuiusq̄ earū p̄mū p̄tigar p̄mū alit' puenit. **Q**uā enī ad iuicē agūt et patiunt' suis v̄tutib⁹ accidit i earū sūma q̄litas i toto earū sūmis q̄ ē p̄lo. **E**t qm v̄tutes p̄me q̄ sūt in elemētis p̄dictis sūt quoz: caliditas: frigiditas: humiditas: et siccitas: tūc manifestū ē q̄ p̄p̄ones in corporib⁹ generatis et corruptis sūt p eas. **E**t illd eqdē ē s̄ q̄ o3 p dionē rōnale cū p̄sōratōe absoluta abiq̄ ulla p̄p̄atōe ad rē aliq̄. **E**t ē duob⁹ mōis. **Q**uorū un⁹ ē ut sit p̄lo eq̄litas ita ut q̄titates q̄litarū cōtrariarū i p̄p̄onato sint eq̄les: nō sup̄ates: n̄ sup̄at' sit p̄lo q̄litas i medio earū uere. **A**lt' vō mōis ē ut n̄ sit p̄lo q̄litarū cōtrariarū media absolute s̄ ad unā magis decliet extremā: aut in cōtrarietate q̄ ē in caliditatē et frigiditatē: aut in cōtrarietate q̄ ē in hūiditatē et siccitatē: aut in utraq̄. **Q**uā aut' i doctrina medicine p̄siderat' eq̄le aut extra eq̄litarē n̄ ē h̄: n̄ illd. s̄ medic⁹ physico credē dī q̄ eq̄le s̄ h̄c itētoez quā dixim⁹ ipole ē aliquo mō iuēiri: q̄to magis ut sit homis p̄p̄o: aut mēb⁹ hūani. **B**ebes aut' scire q̄ eq̄le dī quo medici i suis iq̄sitiōib⁹ tractāt n̄ ē d̄nomia tū ab eq̄litate i q̄ eq̄litas cū pōdeit eq̄l' existit: s̄ d̄nomia nā a iustitia i dione. **E**t h̄ ē qd i p̄p̄onato i p̄mis attēdit: siue sit corp⁹ totū: siue sit mēb⁹ unū: ut sit i eo de elemētis cū suis q̄titatib⁹ et q̄litarib⁹ mēlura q̄ hūana nā habet dī s̄ mēlōrē p̄p̄o: et dionis eq̄ratē. **A**c cidit aut' i h̄ diuisiō qū hō eā hūerit uere eq̄litarū q̄ p̄mā dixim⁹ ualē sit p̄p̄iq̄. **C**ui⁹ vō eq̄litarū q̄ s̄ hūana attēdit corpora et q̄ ē i p̄p̄atōe aliorū q̄ h̄c non hūit

eqlitate n3 hnt ppinquitate equalitatis qua pus nomi
nauium? qua bz h3 octo consideratōnum accidunt mōi
Erit eni erit f3 spēs pparaz ei que ab ea diuificat r
est alia ab ea. **E**rit fm spēs ul aliter f3 unam man e
riem speciei cōparataz ei qd est diuifum ab ea ex eo qd
est in ea. **E**rit f3 aliqua pte spēs cōparā ei qd ab
ea diuifum exiftit r est extra ipaz r ei spēs. **E**rit erit
fm ptem spēs cōparā ei qd diuifum ē ab ea ex eo qd est
in ei pte f3 spēs. **E**rit erit fm finglare cōparā ei qd
ē diuifū ab eo r ē extra ipaz. **E**rit erit f3 finglare cō
paratum fuis difpofitiōib3 q i ipo ft. **E**rit erit f3 mē
brū cōparā ei qd ab eo diuifū exiftit ex eo qd ē extra ip
fuz in corpore fuo. **E**rit erit f3 mēb3 cōparatuz fuis
difpofitiōib3 in fe ipo. **P**rim3 mōus ē eqlitas que in
homine attendit comparatōne aliorū generatorūz r ē rel
magnaz h3 latitudinē q diffinitōe mīmē pōt pphēdis
n3 ē qd cūq3 ptingat exiftit3 in mltitudinē r paucita
tez duas obtin3 extremitates: ab una qm qum egressa
fuerit n pōt ēē hūana ppo. **S**ecundus vō modus
ē medialis q in duas extremitates h3 late pponis exi
stēs inuenit in indiuiduo qd ē in ultimo eqlitatē ex spēs
q est in fine eqlitatis r in etate in qua augmētū ad fuū p
uēit finē. r h3 qdē eqlitas ē f3 n fit eqlitas certa quā in
h3 cap3 pncipio nomiauium? eo qd h3c inuēiri n ē pōt
ē tñ ei ppinq. Et hic ē h3 eqlitati n qd cūq3 uicin? exi
stet3 fm fuorū mēb3z ul alit3z ul alit3z calidit3z
ficut cor3z frigidit3z ficut cereb3z r hūidit3z uelut epar
r ficcor3z ficut offa. **C**um g3 pōderabūt r eqbunt
erit uicinul eqlitati certe. In pphēdis vō cuiusq3 mē
b3 n n3 unū? qd ē cutis quēadmōz p3 ea dicem3. In ppa
tōe āt f3 pū r mēb3z pncipaliū ipole ē ipuz buic certe
eqlitati ēē ppiq3. f3 egressit ab ea tēdēs ad caliditātē r
hūiditātē. **U**ite etnī pncipiū f3 cor r spūs qd abo
uehement calida exiftit ad fupfluitātē declināia. r uita
quidem exiftit p caliditātē. Et augmētū p hūiditātē. Et
ē caliditas ei hūiditate exiftit r ab ea nutrit. **C**ū
b3 vō pncipalia f3 tria f3 dēclabim3 r ex eis qdē ē unū f3
dū qd ē cereb3z pphēdis nō pūit ad cordis calitātē
tēpādā r epis calitātē tēpādā. **E**t ex eis unū ē fic
cū aut ficcitatē ppiq3 r ip3 ē cor f3 f3 ficcitatē n pūit ad
hūiditātē cereb3z r epis tēpādā. n3 ē cereb3z tñ ē f3 dū
n3 cō tñ ē ficcū. f3 cor cōparatōne aliorū duorū ē ficcū r
cereb3z aliorū duorū pparatōne ē frigiduz. **M**ōi uero
tert3 latitudo angustior ē latitudine primi mōi. f. eqlita
tis fpecialis: latitudinē tñ h3 mgnā r ē ppo qd alicui gē
nium pgrua exiftit f3 pparatōz alicui climatis r alicui
aereis. In di nāq3 ppones hnt infim3 q fani exiftunt.
Et fclauī aliā hnt pphonē q fani degūt. r unaq3 earuz
p pparatōz ad fuā spēs f3 f3 pparatōe ē tēpata q pparatōe
alt3 n ē pparatā. **C**ōp3 nāz idi cū f3 pphonē fclauī qd fi
et aut ifirmabit aut mōiet. et f3 cū fclauī pphone idi q
le idē f3 erit corp3 difpō 3ria. **Q**ueq3 igit spēs in tra
habitabili cōmoratū hēbit pphonē eis pparaz aeri fui cli
matis puenientem. r hēbit latitudinē. cui3 qdē latitudo
h3 duas extremitates mltitudis r paucitat. **Q**uāt
aut mōus ē mediū qd est in duas extremitates latitu
dinis pponis climatis: r ipuz ē ppo pponis spēs tēpa
tior. **M**ōus vō quī? ē angustior pmo r tertio: r est
ppo quā d3 hēre indiuiduū designatū q uiuū r fanū re
pit. **Q**ue ē latitudinē h3 ad quā due tmināt mltitudi
nis r paucitatis extremitates. **D**ebes aut fcire q
oē indiuiduū d3 hēre ppones f3 f3 f3 pparaz inq illud
ei affociari ē ipole. **P**er3 aut mōus ē mediū qd ē in

illos duos terminos qd ē ppo: quā qū habuerit inci
uiduū erit melioris pponis cui3 ipuz ēē o3. **M**ōus
aut f3 ppo quā unaqueq3 mēb3z spēs ha
bere d3 inq aliū diuificat. **E**qlitas nāq3 offa est ut fic
citas i eo plus abūdet. r cereb3z ut hūiditas i eo pluri
muz abūdet. r cordis ut in eo fit plus caliditatis. r ner
uoruz ut in eis plimū abūdet frigiditas. **M**ōus aut
octau3 ē ppo mēb3z finglaris quā qū hūerit erit melio
ris difpōis quā h3c pōt. **Q**uā aut spēs pphēdis
iuēiem3 hōinē certe eqlitati ppinquiorē. **Q**uāq3
regiones attenderimus: certitū nobis erit3 f3 fu
erit locus q in habitabit f3 eqtione diei. **N**3 aliqua d
reb3 terrenis obuiando ipedierit uidel3 mōtes aut ma
ria. oportebit ibi habitātes equalitati certe ppropinquōis
exiftēre qd alicui3 regionum. **I**ā aut nobis affirma
tuz ē q opinio que accipit qd excelsus ab equalitate est
cā ppinqtatis solis: est f3 f3 Rectitudo eni solis fup ca
pita minus ibi maluz operat3 r minus mutat aerem q
rectitudinis ppinqtas apd nos. aut apd eos qd f3 i ma
iori latitudine: qd nos: r rectitudinē n hēam3. **A**m
pli3 aut oēs difpōes moratuz in linea eqnoctiali f3 d3
pōnes nobiles fimiles. **N**3 aer ibi ipedit ipeditio sen
fibilis3 eorū pponib3 f3 f3 f3 f3 ad h3c f3 f3 affir
madā f3 fecim3 dictionē. **P**ost illos aut qui in quar
to morant climate magis tempati exiftit. **N**ō eni adu
runt pp moram rectitudinis solis fup eorū capita n3
elōgat ab eis paruz quēadmōz fit i clare secundo r ter
tio: n3 pphēdis f3 pphēdis f3 pphēdis f3 pphēdis f3 pphēdis
manis habitāt3: r qd fm latitudinē f3 remotiorē: ppea q
sol ab eorum capitib3 ē remot3. **I**n mēb3z vō iā ma
nifestuz fuit qd mēb3z pncipalia n f3 equalitati certe mltū
ppropinqua. immo o3 ut fcias qd caro ē mēbrū illi eqlita
ti magis propinquū qd cetera mēbra cutis tñ carne pro
pinquior ē: quafi enim non patit ab aqua equali tēpa
ta cuius medietas fit nix et altera medietas fit aqua fer
uēs. Et forfitan caliditas uenarum et sanguinis: ncruo
rum frigiditatis in ea equat. **S**imilr quoq3 non patitur
a corpore quod bene tēpatuz exiftit ex ficciorib3 corpo
ribus et humidioribus: qu3 i eis equalia fuerit. **E**t
nos quidē fcimus qd non ē cā quare nō patiat nifi qd
non fentit illud: n3 ē tale quale illd: nifi qd pp ipuz non
patitur: nifi eni tale ēē qd illd pp illud pateret. **R**es
enim que unius sunt originis et in naturis opponunt
ne ab aliis patiuntur f3 ab eo quod ei in qualitate cōi
cat res non patit. **M**ōus aut i cute magis exiftit tēpa
tuz ē cutis manus. Et quod in cute manus tēpat3: est
ē cutis uole. et tempātuz ei3 ē quod ē fup digitos. Et
tempātuz eius ē quod est fup indicem. Et quod tē
pātuz eius est quod ē in p3pa extremitatis eius: et pp
illud ē melioris f3 f3 f3 f3. Et quod in cute uole ma
gis exiftit temperatum est quod in digitoruz extremita
tib3 inuenit: qd pp extremitates digitorū aliorū quafi
iudices exiftunt qualitatum natura tactualium. **D**eb3
enī declinatio iudicis eqlis exiftēre ad unamq3 exte
mitatum: iō ut egressum ab equalitate et a medietate
papiat. **D**ebes autem fcire ultra h3 quod fcimus: qd
cum dicimus de medicina qd est temperata: nolumus
dicere qd fit temperata certe: qm illud est ipole: n3 uolu
mus dicere quod tempātuz humano in fua pphone fit
tempata f3 eni ita ēē: tunc ēē ex ipamet humana fub
ftantia. **S**ed uolumus qd cum pp calorem nālem qd
in corpore exiftit humano patiet3: qualitate afficiet que
hois eqlitatem non fuperegreffur in aliqua duaruz ex

teremittatur equitatem excedentem. nō g^o i ipso opabit^r et
sectum q^uitatez excedentem. p^hideratōne igit^r sue opatō
nis i corpore humano est equalis. **E**t simil^r quz di
cim^{us} q^u est calida aut frigida nolum^{us} dicere q^u in sui sub
stātia sit i ultimo caliditatis aut frigiditatis: aut in sui
substantia sit calidior corpore humano: aut frigidior: si
enī ita foret cuius p^{ro}p^{ri}o esset sicut hominis p^{ro}p^{ri}o esset tem
peratum. **E**t volumus dicere q^u p^{ro}p^{ri} ipaz i corpore ho
minis puenit caliditas: aut frigiditas maior illa q^u ex se
habebat. **Q**uapp^{ro} una medicina plerunq^{ue} est frigi
da humani corporis p^{ro}patōe: et p^{ro}patōne corporis: scōz
pionis calida. et humani corporis p^{ro}patōe calida: et fri
gida corporis p^{ro}patōe. Immo q^uq^{ue} z una me
dicina existit calida p^{ro}patōe corp^{is} petri magis q^u p^{ro}pa
tōe corp^{is} pauli. **I**deo que precipit^r eis q^u medicat^r
ut qum p^{ro}p^{ri}onem mutare uoluerit et unā adhibuerint
medicinā que non p^{ro}tulerit ab ea discedant. **P**ostq^{uam}
igit^r de p^{ro}p^{ri}one temp^{er}ata que dicenda erāt p^{ro}pleuimus:
ad loquendum de p^{ro}p^{ri}onib^{us} distemperatis redeamus.
Bicem^{us} itaq^{ue} q^u p^{ro}p^{ri}ones distemperatas eq^ule est siue p^{ro}
prehenderis s^{ecundum} p^{ro}patōnem speciei aut partis: aut indi
uidui. aut mēbz: que s^{unt} octo z sunt oēs cōcantes in h^{oc}
q^u p^{ro}p^{ri}oni tēpate sūt oppositē. Et he octo prouēiūt que
admōz dicemus z est quod egressus ab eq^ulitate aut est
simplex q^u equalitatem nō excessit nisi s^{ecundum} unā p^{ro}trarietatez
aut est p^{ro}p^{ri}o q^u eq^ulitem s^{ecundum} duas p^{ro}trarietates exce
sit. **E**t simplicis q^udem q^u secūdu^m unā excesserit p^{ro}tra
rietatem: aut est excessus secūdu^m p^{ro}trarietatem agentez:
quod ē aliquo duorū mōrū q^um aut est calidior q^u d^{icitur} s^{ed}
nec est humidior nec siccior: aut frigidior q^u d^{icitur} s^{ed} nō
d^{icitur} s^{ed} nō siccior: aut s^{ecundum} p^{ro}trarietatez patientem. quod est
uno duorū mōrū. q^um aut est siccior q^u d^{icitur} s^{ed} nō ē calidi
or nō frigidior: aut hūidior s^{ed} nō est frigidior nō calidi
or. **I**te t^{amen} quatuor nō diu p^{ro}maent. Caliditas nāq^{ue}
maior q^u d^{icitur} s^{ed} reddit corpus siccior q^u o^{mnis}. Et frigiditas
maior q^u d^{icitur} s^{ed} facit corp^{us} hūidi^{us} q^u o^{mnis} hūiditate extranea.
Et siccitas maior q^u d^{icitur} cito reddit ipz frigid^{us} q^u o^{mnis}. Et
hūiditas maior q^u d^{icitur} si nāl^{is} fuerit sup^{er}flua ueloci^{us} redu
cit ipm ad frigiditatem q^u siccitas maior. **Q**ue si p^{ro}lima nō
fuerit p^{ro}fluabit ipm p^{ro}lixiori tēpore: ad ultimū vō idd^{et}
ipm frigidius q^u d^{icitur}. **T**u t^{amen} ex h^{oc} intellige q^u equalitas z
sanitas magis pertinent caliditati q^u frigiditati. Et he
quidē sunt simplices q^{uatuor}. **C**ōpōite autem sunt
in quib^{us} sit egressus ab equalitate s^{ecundum} utraq^{ue} p^{ro}trarieta
tes: uelut si sit p^{ro}p^{ri}o calidior z hūidi^{us} s^{imil} q^u o^{mnis}: aut cali
dior z siccior s^{imil} q^u o^{mnis}: aut frigidior z hūidi^{us} s^{imil} q^u o^{mnis}
aut frigidior et siccior s^{imil} q^u o^{mnis}. **N**on enī potest eē
frigidior z calidior s^{imil}: neq^{ue} siccior z humidior s^{imil}.
Unaq^{ue} aut^{em} harū octo p^{ro}p^{ri}onū. **A**ut est sine mate
ria. q^u quidē est q^u p^{ro}p^{ri}o corpus qualitate solūmō affi
cit ita q^u corpus hac qualitate nō afficit p^{ro}p^{ri} hūiores i ipz
penetratē q^u hāc habeat qualitatē ad quā immutat^r cor
pus. nō fiat nisi sicut cū caliditate eius q^u calefit ad ignē:
aut frigiditate eius q^u ad niuē infrigidat^r est. **A**ut est
cum materia. **Q**uod quidē est cū corpus non afficit q^uli
tate huius p^{ro}p^{ri}onis nisi p^{ro}p^{ri} uicinitatē hūioris i ipz pene
trantis i quo hec equalitas superabūdas existit: quē ad
modū corpus humanū cā uitrei p^{ro}plegmatis infrigidat^r
aut cā colerici humoris prassini calefit. **T**u aut^{em} in lib^{ro}
tertio et quarto cuiusq^{ue}. xvi. p^{ro}p^{ri}onem exēplum inueni
es. **E**t est tibi sciendū q^u comp^{os}ito cum materia duo
bus modis est: mēbrum enī q^uq^{ue} exteri^{us} a materia ma
defactum est: z q^uq^{ue} materia penetrat z retinet in fora

minibus z uentriculis ipsius: et est cū receptio z pene
tratio est apansz: et est q^u non h^{ab}et de comp^{os}itione dictio.
Medicus autem p^{ro}ph^{et}ico credēd^{us} s^{ecundum} semitā positōis
quod non est ei manifestum per se.

Capitulum secundum est de p^{ro}p^{ri}onib^{us} mēbrorum.

Ideo q^u deus cuiq^{ue} aīali z cuiq^{ue} mēbro donauit
ex p^{ro}p^{ri}one q^u magis meret^r z q^u eius actōibus
z dispōib^{us} s^{ecundum} p^{ro}p^{ri}onem melius existit: hoc autē cer
tificare p^{ro}ph^{et}ia est et nō medici. **D**onauit autē homini
p^{ro}p^{ri}onē temp^{er}atiorē q^u in hoc mundo eē est p^{ro}p^{ri}o cū sua
rum uirtutum p^{ro}uēientia q^u agier patit^r et unicuiq^{ue} mē
bro donauit de p^{ro}p^{ri}one q^u meret^r. **P**osuit ergo q^uda^m ex
mēbris calidiora: z alia frigidiora: z alia sicciora: z alia
humidiora. **Q**uod autem in corpore est calidius ē
spiritus z cor a quo p^{ro}cedit. deinde sāguis licet i epate
generet^r. quia enim cum corde p^{ro}nu^{us} existit ab eo plus
acquirat caloris q^u epar habeat. **P**ostea epar quia est
sicut sāguis p^{ro}gelat^r. **P**ost q^u est caro que minoris ē
caloris q^u epar: p^{ro}p^{ri}o q^u neruorum uilli in ea misti sunt
qui sūt frididi. **D**einde sūt musculi qui minoris sunt. cali
ditatis q^u caro simplex: p^{ro}p^{ri} illd^{us} quod de neruis z ligamē
tis eius admiscet^r. **P**ostea est splen p^{ro}p^{ri} illud q^u est i eo
de fece sāguis. **P**ostea renes eo q^u non multus i eis exi
sit sāguis. **D**einde arteriazūz tunice: non p^{ro}p^{ri} ipazūz
neruosa corpora: s^{ed} p^{ro}p^{ri} illud q^u recipiunt de calefa
tōne sāguinis z spiritus qui sunt in eis. **P**ostea sūt uena
rum nō p^{ro}latilium tunice p^{ro}p^{ri} sāguinem solum. **P**o
stea cutis uole temperate. **F**rigidius vō q^u est i cor
pore est p^{ro}plegma. **P**ostea pili. **D**einde os. **P**ostea car
tilago. **P**ost ligamētum. **D**einde corda. **P**ost pannicu
lus. **D**einde neru^{us}. **P**ost nucha. **P**ost cerebrum. **D**e
inde adeps. **P**ostea piguedo. **P**ostea cutis. **H**umi
dius vō q^u est in corpore est p^{ro}plegma. **P**ost sāguis.
Postea piguedo. **P**ostea adeps. **P**ostea cerebrum.
Postea nucha. **P**ostea caro mamillarum z testiculo
rum. **P**ost plino. **P**ost ep. **D**einde renes. **P**ostea mus
culi. **P**ost cutis. **E**t hic quidem est ordo q^u **S**alie
nus disponit ea. **S**cire t^{amen} debes q^u plino in sui sub
stātia z nā. **N**on est humidus uehementi humiditate.
Omnis enī p^{ro}p^{ri}o mēbri nāl^{is} s^{imil} est ei quo nu
trit^r: z s^{ecundum} suā accidentalem p^{ro}p^{ri}onem s^{imil}at^r ei q^u ab
ipso superfluit. **P**ulmo autem nutrit calidissimo sā
guine z mltē admisto^r cholere: z hoc q^udem ipemet **S**alie
nus nos docet. **I**n ipso vō mltā humiditatis superflu
itas colligit^r p^{ro}p^{ri} illd^{us} quod ad ipm ascendit de uapōz
corporis et p^{ro}p^{ri} illd^{us} q^u ad ipm descendit ex catarris
Postq^{uam} igit^r sic est res: epar mltō magis humiduz est p^{ro}
mone humiditate nāl^{is}. et pulmo magis est madefact^{us}. **I**z
humiditatis mora ipm in sui etiā substātia meliorem se
cerit. Et dispōnes p^{ro}plegmatis et sāguinis ita itelligen
de sunt. **P**roplegmatis nāq^{ue} humectatio est s^{ecundum} mōz ma
defaciendi: et sāguinis humectatio est s^{ecundum} mōz augmētū
faciendi in substātia. **L**icet p^{ro}plegma nāl^{is} aq^uz plerun
q^{ue} sit maioris humiditatis q^u sāguis. **E**x sāguine enī
qum q^urum digeri d^{icitur} digeri ē: mltum humiditatis ex eo
resoluitur que erat p^{ro}plegmatis nāl^{is} aquei quod ad ip
sum conuersum fuit. **I**n sequentibus autē scies q^u p^{ro}ple
gma nāl^{is} est sāguis q^u aliq^u p^{ro}flus est p^{ro}flōe. **R**es autē
siccior q^u est in corpore sūt pili: s^{ed} enim ex uapore sumoso
q^u eleuat^r. **R**esolutum nāq^{ue} fuit q^u in eo de uapore mi
stum erat et pura sumositas p^{ro}gelata. **P**ostea est os: ip
sum nāq^{ue} oib^{us} mēbris durius existit: humid^{us} tamen

de mēbris
de p^{ro}p^{ri}o
humidior
dist^{inct}

pilis est. **O**ssis namq[ue] generatio ex sanguine cuius situs est sinus qui humores nales ericcat locatus i eis. **Q**uia propter os mltia nutrit aialia. **P**ost uero eoru nullu nutriunt aut fortasse si nutriunt ex eis aliquid ualde est raru & extraneu sicut existimat quida q[ue] uespertiones eos digerant. & in eis delectent. **H**os at q[uod] duas q[ui]tates ossis & pilor & i pondere equali assumpserim? & eas i cucurbita alebico superposito distilauerim? egrediet ex osse plus aque & plus olei & remanebit minus fecis. os ergo pilo humidius est. **P**ost os aut i siccitate e car tillago. **P**ostea ligamtu. **P**ost corda. **P**ost paniculus. **P**ost arterie. **P**ost uene. **P**ost nerui motiui. **P**ost cor. **P**ost nerui sensus. motiois ei nerui frigidiores siml exi sunt temperato. **N**erui aut sensus frigidiores q[uod]dem sz n mlti st tepato sicciores: & fortasse sz ei p[ro]pinq[ue] & n[on] et i frigiditate sunt ab eo ualde remoti postea est cutis.

Caplin tertium de complexionibus etati & generu

Etates omnes sunt quatuor. **E**tas adolei que uocat etas adolefcentie & est fere usq[ue] ad. xxx. an nos. **P**ostea est etas consiliedi que uocat etas pulchritudis. & est fere usq[ue] ad. xxxv. aut. xl. anos. **E**tates minuendi cum uirtus non amittit. & hec est etas senectutis que fere est usq[ue] ad annos. lx. **E**t etas minuendi cum manifesta uirtutis debilitate: & hec quidem est etas senium & finis uite. **A**dolefcentie uero etas diuiditur in etatem infantie. & hec quidem est quz membra pueri nondum ad motiones & ambulandum sut apta. **E**t in etatem dentium plantatiuam que est p[er] am bulationem & anteq[ue] sit fortis. & illud est cum nondum gingiue sunt omnibus dentibus replete. **P**ostea est etas concussionis quod quidem est post uehementiam & natiuitatem dentium & anteq[ue] poluantur. **D**einde est etas algulamari uel alguadi & rebac. i. qu ab eo egredit sperma que est quousq[ue] barbecat. **P**ostea est etas fortitudinis que est donec finat crescere. **I**nfantium uero solum ab infantia usq[ue] ad iuuentute complio in caloz fere temperato & in humiditate fere supflua existit. **M**edici aut antiq[ui] inter se disceptauerunt de duabus caliditatibus pueritie & iuuentutis. **F**uerunt ei eorum quidam qui dixerunt q[uod] caliditas pueri e maior & propter illam plus crescit: **I**deoq[ue] omnes eius operationes naturales desiderij & digestionis sunt maiores & diutius durates q[uam] caloz inatus qui uest eis ex spermate magis e aggregatus: & est mioris temporis. **E**t ex eis fuerunt qui dixerunt q[uod] caloz innatus in iuuenibus e ualde fortior q[uam] coru sanguis e maioris q[ui]tatis et magis spissus. **I**oq[ue] accidit eis fluxus sanguis ex naribus plus ei fortius: & q[uod] eorum complexio plus ad cholera declinat et puerorum complexio plus declinat ad pblegma: & q[uod] iuuenes uehementiorum motionu existunt. motus uero non est nisi propter calorem. **E**t ipsi etiam uehementioris istibze existunt et sunt melioris digestionis. **E**t hoc ex caloze. **D**esideriu namq[ue] non est ex calore sz ex frigiditate. **I**deoq[ue] canin? appetitus ex frigiditate sepius contingit. **S**ignum autez q[uod] uehementioris istibze isti existant est: q[uod] neq[ue] nausea accidit eis neq[ue] uomit: neq[ue] fastidium quemadmodum contingit pueris p[ro]pter digestiue eorum malitiam. **E**t signum quod eorum complexio magis cholere pertinet est q[uod] omnes eorum egritudines sunt calide: sicut febris tertiana et eoru uomitus totus est cholericus. **E**gritudines autem plu

rime que pueris eueniunt sunt frigide et humide: et eorum febres pblegmaticae: et p[ri]mu q[uod] uomunt est pblegma. **E**t augmentum quod e in pueris non est p[ro]p[ter] fortitudinem caliditatis eorum neq[ue] est nisi p[ro]p[ter] multam ipsorum humiditatem. maximum etiam eoru desid rium significat calozis eorum diminutionem. **D**e q[uod]e sunt duarum sectarum sententie et ipsaruz roes. **B**alienus ambabus uero sectis contradicit. dicit eni q[uod] eorum caliditates in radice sunt equales. sed pueroruz caliditas est maioris q[ui]tatis et minoris qualitatis. s. acuitatis. et iuuenum caliditas est minoris q[ui]tatis. et maioris q[ui]tatis. s. acuitatis. **E**t huius. quidem declaratio sicut ipse dicit est ut opinemur unam solam caliditatem in mensura aut corpus subtile calidum unum in quantitate et qualitate in substantiam humidam multam seml penetrasse. sicut aqua. et alia uice penetrasse in substantiam siccam et paucam sicut lapis: et cum sic fuerit iuenimus caliditatem aqueam maioris quantitatis et molioris qualitatis. et caliditatem lapideaz minoris q[ui]tatis et acutioris qualitatis: et ita debes agnoscere caliditatem que est in pueris et iuuenibus. **P**ueri ei non fuerunt generati nisi ex spermate q[uod] est multu calidu. et huic calori nodu accidit res que ipsum extinguat. puer naq[ue] augeri no cessat. sz crescendo gradit. n[on] adhuc stetit neduz q[uod] iam retrocedat. **I**uuenibus uero nihil accidit quod eorum calorem augmentet innatu n[on] et aliquid q[uod] ipsum extinguat. sed ille caloz in eis conseruat humiditatem minoris q[ui]tatis et qualitatis simul donec ad declinationem perueniat. n[on] t[ame]n h[uius] humiditatis diminutio est adhuc diminutio que caliditatem retinere non possit. n[on] est nisi q[uod] augmentum facere non ualeat: q[uod] humiditas tanta erat prius q[uod] duas res facere poterat: custodi u[er]o caloze. et superesse et ad augmentum faciendum. ad ultimum uero ad hoc deueniet. q[uod] neutram duarum rerum efficere uelebit. o[mn]is ergo ut in medio talis existat q[uod] possit unam rem efficere et non alteram. **F**alsum aut e ut dicamus ipsam posse augmetare et non posse retine[re] calorem innatum. **N**uo ei in re augmetum p[er]stare pot q[uod] radice non ual[et] custodire. **R**estat ergo ut dicamus q[uod] caloze custodi pot et i corpore augmetu p[er]stare non pot. et scitum e q[uod] hec est etas iuuentutis. **D**e aut dixi fa le et q[uod] augmetum quod e in pueris non e nisi p[ro]p[ter] humiditatem et non p[ro]p[ter] calorem e dictio falsa. humiditas namq[ue] augmeti e materia. et materia non patit p[er] se n[on] p[er] se creatur. **I**nmo apud operationem uirtutis in eam agentis. uirtus aut hoc agens est aiazant na p[re]cepto dei. neq[ue] agit nisi cu instoret illud est caloz inatus. **D**e aut dixi xerunt. et q[uod] uehemens desideriu q[uod] est in pueris non e nisi p[ro]p[ter] frigiditatem p[ro]p[ri]am eoru e dictio fla ex malo namq[ue] desiderio q[uod] e p[ro]p[ter] frigiditatem p[ro]p[ri]am p[er]uenit istibze n[on] nutrimentu. puerorum ei istibze melior est q[uod] ee potest in pluribus horis neq[ue] in eorum corporibus nisi foret p[ro]p[ter] hoc de permutat[i]o[n]e eius q[uod] comedit plus p[er]uenit q[uod] sit illud quod dissoluitur: p[ro]p[ter] quod crescit. **A**liq[ui] uero accidit eis malitia istibze p[ro]p[ter] eoru gulositatem: et eorum comestiones malis disponunt ordinib[us] et comedunt res malas et humidaz et multas et desup malis mouetur moribus. **Q**uapp de superfluitatibus plus in eis adunat. unde purgat[i]o[n]e indigent et precipue eoru pulmones. **I**oq[ue] eoru anbelitus e spissior et uelocior. magnitudinem tamen non h[ab]et eo q[uod] eoru uirtus n[on] ad complementum puenit. **H**ec est dictio o[mn]is complexione pueritie et iuuentutis que admodu gal. declarauit

puer

iuuene

Dimylo Ad
septuag.

cuius nos sumus interpretes. **P**reterea sciendum est quod calitas post tempus consistendi minui incipit propter ea quod accrescens materia eius quod est humiditas exsiccat. Calor quoque inatus qui est intus ad hoc adiuvat et labor pueniens ex motionibus corporeis et aialibus quod necessarie sunt in uita: et defectus nature ad resistendum illi toti semper.

Omnes ei uirtutes corporee sunt finite. hoc autem iam rationi natum fuit in scientia naturali. eius ergo operatio non semper existit in materiis. **A**mplius si hec uirtus infinita foret et semper permutatorem in corpore faceret eius quod dissoluitur equaliter et uno modo. dissolutio tamen uno modo non esset imo semper quotidie augeret: et corpus dissolutum tollerare non posset et dissolutio humiditatem finiret: quanto magis quum due res se iuuent ad minoratorem faciendam et retrocedendum. et postquam sic est oportet necessario ut materia destruat et calor extingatur: et precipue quum ad eius extinctionem adiuuatur preter uel propter materiei defectum alia causa.

Et illud est humor extraneus qui accidit assidue propter ea quod cibus prius digestus et adiunat ad extinguendum ipsum duobus modis. uno suffocando et tegendo. alio qualitati obuiando. hic ei humor est flegmaticus frigidus.

Et hec est mors naturalis cuius in diuino destinata finem suam primam compositionem usque ad terminum quem in sua potentia habet ad suam humiditatem consuandam. unumquodque ei eorum terminum preficimus habet qui in indiuiduis diuersificatur propter compositionum diuersitatem. et hi quidem sunt termini naturales. **S**unt uero et alij termini abbreviati. totum tamen diuino puenit precepto. **Q**uod ergo ex hoc acquisimus est quod puerorum et iuuenum corpora quantum ad qualitatem sunt calida. et corpora senum et decrepitorum sunt frigida. Sed puerorum corpora equalia sunt humidiora propter augmentum: et hoc quidem nobis insinuat experimentum quod de molitie ossium est et neruorum uel membrorum ipsorum et consideratio. quoniam nam parum est ex quo fuerunt sperma et spiritus uaporalis. **V**enes autem et decrepiti proprie propter hoc quod sunt frigidiore adhuc sunt sicciore. **E**t hoc quidem scitur ex experimento quod habet de duritia ossium eorum et asperitate cutis eorum et consideratio. **E**o quod prolixum est tempus ex quo fuerunt sperma et sanguis et spiritus uaporalis: et in pueris quidem et iuuenibus est igneitas equalis. sed in pueris plus abundat aeritas et aqueitas. et in senibus et decrepitis plus abundat terebritas quam in illis duobus: et est in decrepitis plus. **I**uuentus autem habet compositionem magis equelem compositione pueri. **C**ompositione nam pueri est et compositio sicca et senis et decrepiti compositio est humida. decrepitis uero est sicciore iuuenis et senis in membris simplicibus et humidior utrisque humiditate extranea madefaciente. **S**ecundum uero diuersitatem compositionum generis semine frigidioris existunt compositionis. **I**ocum sunt in creatura minores masculis et sunt humidiores. ergo propter compositionum earum frigiditatem multiplicant earum liquiditatem: et propter paucum earum exercitium. et substantia carni est rariore. sed uiri caro ex parte compositionis eius quod ei admiscetur sit rariore. **S**ua namque spissitudine plus prohibetur in ipsam penetrare quod a uenis et neruorum uilis ad eam profuit. **Q**ui uero terras inhabitent septentrionales humidiores sunt. et qui artes exercent aqueas humidiores existunt. et qui ab istis diuersificantur diuersi existunt. **S**igna autem complexionum narrabimus ubi uisa signa et particularia referemus.

Doctrina quarta. primum capitulum doctrinae quartae ad sciendum quid sit humor et eius diuisiones.

Humor est corpus humidum liquidum in quo in primis nutrens conuertitur. **E**i us uero est humor bonus: et est illud quod cuius proprietate est ut fiat pars substantie nutriti solus: uel cum alio. et alii simili ei solus: uel cum alio. et in summa materia restat uratoris eius quod ex ea dissoluitur. et eius superfluitas est humor malus. **E**t est quod istud agere non consuevit aut raro in bonum conuertitur humor. **U**nde antea a corpore expelli et proijci debet. **D**icemus ergo quod humiditatum corporis quedam sunt prime quedam secunde. **P**rimae sunt quatuor humores quos paulopost nominabimus. **S**ecundarum uero due sunt diuisiones. aut enim sunt superfluitates aut non superfluitates. **S**uperfluitates uero in sequentibus nominabimus. **E**t que sunt non superfluitates sunt humores qui a principali dispositione conuersi membrorum delegati fuerunt: sed nondum alicuius membrorum simplicium operatione perfecta pars effecti sunt. quorum sunt quattuor species. **U**na est humor in foraminibus extremitatum paruorum uenarum contentus membrorum simplicibus propinquarum ibibentium ea uel eam. **A**lia est humor per omnia simplicia transiens membra sicut ros qui in nutrimentum conuertitur est aptus quum corpus nutrimento caret: et ut membra humectet: quum aliqua causa fortis motus aut alia ea exsiccauerit. **T**ertia est humor qui parum ante congelatus fuit. **E**t est nutrimentum quod in substantiam membrorum ex parte complexionis conuersum est. **S**ed ex parte essentie complete et similitudinis nondum conuersum fuit. **Q**uarta est humor qui est intus in membris simplicibus a principio natiuitatis: per quem partium eorum continuas existit cuius principium est ex spermate. **S**permatem uero principium est ex humoribus. **E**t dicemus etiam quod humores humorosi boni et superflui uel non superflui quattuor continentur generibus. genere sanguinis qui omnibus illis melior existit et genere phlegmatis. et genere cholere rubee. et genere cholere nigre. **S**anguis uero natura calidus existit et humidus. **C**uius sunt due species naturalis et non naturalis. **N**aturalis autem est cuius color est rubeus malo carens odore et est ualde dulcis. **N**on naturalis uero sunt due diuisiones. **A**lius enim est quod a complexionem bona fuit mutatus: non propterea quod aliquid ei admistum fuerit. sed quia eius complexio in se uitiata fuit. uerbigratia. quod aut fuit infrigidatus aut calefactus. **E**t est alius qui non fuit mutatus nisi propter humorem malum qui ei admistus fuit. **Q**uod est secundum duas diuisiones. aut enim ad eum humor defozis uenit et penetravit in ipsum et corripit. **A**ut in ipsomet fuit generatus humor. uerbigratia. aliqua eius pars putruit et eius subtile in choleram rubeam et spissum in choleram nigram conuersum est. **E**t remanserunt ambe aut una earum in eo. **E**t huius quidem diuisionis partes secundum illud quod ei admiscetur et ipsius species de speciebus phlegmatis et speciebus cholere nigre et speciebus cholere rubee diuersificantur. et aquositate eius. plerumque ergo fit turbidus et aliquando fit subtilis et aliquando niger multa infectus nigredine: et quicquid albus. sicut quoque in odor sui et saporis mutat: sit namque amarus aut salis aut acetosus.

Phlegmatis aut aliud est nāle: et aliud non natura-
le. **N**aturale est quod est aptum ut in aliquo tpe fi-
at sanguis: quoniam est sanguis non plene coctus. **E**t
est quidā modus dulcis phlegmatis quod non ualde ex-
istit fridū imo corporis pperatio est frigiditatis paucē
sanguinis uero pparatione et choleze rubee est frigidum:
Et est et phlegma dulce qd nō est naturale quod est
phlegma saporem non hñs: qd nominabimus: quod fit
cum accidit ut cum eo sanguis misceat nālis: et qd mlti-
tiens in rheumatismis: et in salua sentitur. **D**ulcis
vō nālis receptaculum. **D**ixit Gal. nām nō fecille mem-
brum proprium quēadmodū duabus fecit cholera. hoc
nāq; phlegma sanguini propinquū bz similitudinē: et egēt
eo mēbra oīa: iōq; fecit nā ut cum sanguine uadat. **D**i-
cim? aut qd h indigētia est pp duas res. una est necessa-
ria et altera iuuatiua. **N**ecessaria uero est propi du-
as res. **U**na est ut sit iuxta mēbra ad hoc ut cum mem-
bra nutrimentum qd ad ipā consuevit uēire amiserint
quod est sanguis bonus propi retentionem matiei eius
q a stomacho sit et tpe propi aliquas causas que acci-
dūt: opēt in eo virtutes nāles eorū et coquāt: et digerant:
et nutrant ex eo. et sicut calor innat? digerit ipm et re-
ctificando facit ipm sanguinem: sicut calor extraneus ip-
sum plerūq; putrefacit et corrumpit. **H**ac vō necessita-
tis parte nō hñt due cholera. **D**ue nāq; colere phlegma-
ti in hoc nō cōicāt quod calor nālis ipm rectificat: fa-
cit ex eo sanguinem. bz in hoc cōicēt ei qd calor accēnalis
ipm mutat: et facit ex eo rē putridā et corruptā. **A**ltera
est ut sanguini admisceat ut ipm aptū reddat ad mēbra
phlegmaticarum pponū nutrienda in sanguine quorūq;
qui ea ē nutritus: oī phlegma actuali eē fm mensurā
notā sicut est cerebrum. et hoc quidem in duobus est re-
pertum coleris. **I**uuatiua vō est ut humectet iūctu-
ras et mēbra que mltē existūt motionis: ne siccitas eis
accidat propi calorem qui ex motu prouenit et fricatio-
ne. et hoc quidē est iuuatiua stās in terminis necessitatis.
Nō nālis aut phlegmatis. **A**liud est supfluitas di-
uerse eētie usq; ad sensum. et istud est mucilaginosum.
Et aliud est in substantia egle in sensu: et ueritate di-
uersum: et est phlegma crudū. **A**liud est ualde sub-
tile et ipm est aquosum. **A**liud est ualde grossum al-
bum v3: et est illud quod uocatur gipseum: et ipsum est
cuius subtile fuit resolutum iō q in foraminibus et iun-
cturis diu fuit retentum: qd oīb? existit grossius. **E**t
ex phlegmate ē quoddā qd est salūz qd oīb? phlegmaticis
spēb? acutius est et ficius et leuius. **I**s vō salūgi-
nis cā est ut aquose humiditati pauci saporis: aut pua-
te eorū terre pres aduste pponū ficiatū et saporis ama-
ri equali tpmto misceant. **S**i enim mltē fuerint ama-
rus sapor: **E**t ex hoc quidem similis fiunt sales. et a que
falsē pnenit. **E**t ē et qd sal fit ex cinere alchalit et calce:
et ex alijs qū i ad coquunt: et colāt: et coquit illa aqua do-
nec in salē coagulet. **S**imilr quoz phlegmati tenui
qd saporem nō bz aut? cui? sapor adeo est paru? qd nō su-
pat qū cholera sicca nā se miscuerit adust equalitatis ad-
mixtione ipz facit salūz et calefaciet. hoc igit phlegma
est cholerici. **G**alenus vō dixit phlegma hoc salūz
fieri pp ipi? putredinem aut aquositatem q ei admista
fuit. **E**t nos quidez dicimus putredinē ipm salūz
efficere iō q in ipso adustionem facit: et cineritatē: que
cū eius humiditate comisceat. **S**ola aut aquositas cū ei
admisceat falsedinez in ipso efficere nō ualz: quoniam ibi ulla
alia nō fuerit cā. **E**t mibi quidem uidet q illa aut non p

flig-
nāle

non nāle
phlegma

mutatōis est: s; pūnitatis. tūc enim locutio completa
erit. **E**t ex phlegmate ē qd est acetosum. **E**t quēad-
modū dulce est fm duos mōs dulce p suā eētiā: et aliud
pp rē extraneā que ei admista fuit. **S**imilr acedo phle-
gmatis acetosi fm duos pūgit mōs. **U**no iō qd res ex-
tranea ei admista fuit q est cholera nig? aeris quā i sub-
sequenti noiabim?. **A**ltero pp cāz q i ipomz pūgit: et il-
lud qd ē ut phlegmati dulci qd dixim? ipso dulci extēte
accidat sicut accidit alijs succis dulcib? q prius bulliūt
et postea acēscūt. **E**t est aliud pūticū cui? dispō ē quē
admodū bz dispō: fortasse enim erit eius pūticitas ppea
q cholera nigra pūtica ei admista fuit: et fortasse erit ei?
pūticita syp causā qua i se uehementi ifrigidatōe infri-
gidatū est adeo q eius sapor ad pūticitatē sit cōfusus.
iōq; eius aquositas pūgelata est et ad siccitatē paru? et ter-
restritatē alia est. **E**t n3 fuit calor debilis q ipm bulire
faceret et cōuēteret i acedine: n3 calor fortis qui ipm
coqueret. et est phlegmatis spēs uitrei pissi grossi uitro li-
quefacto similis in sui uiscositate et ponderositate. **Q**uod
plerūq; est acre: et plerūq; saporem non hēbit. **E**t ut q
illud ex eo qd est grossum saporem nō hñs sit crudū: aut p-
uerit in crudū. **E**t h quidē est illa phlegmatis spēs q
in principio rei erat aquosa frigidatā n3 putruit: n3 res
alia ei admista fuit: s; sic pūmāsit recondita donec fuit in
grossatā: et frigiditas fuit ei addita. **I**ā igit declara-
tū est q corrupti phlegmatis mōi ex parte saporū ipi?
s; quoz salūz: acre: pūticū: et insipidū. **E**t ex parte sue
eētie s; quatuor: aquosum: uitreum: mucilaginosū. et
gipseum. crudū vō i collectōe mucilaginosi pūnetur.
Cholera aut rubea alia ē nālis: alia ē q ē supfluitas
nālis. **N**ālis ē spuma sanguinis cuius color est ru-
beus clarus et est leuius acutior: qto magis fuerit cali-
da erit eius rubedo maior. **Q**ue quoniam in corpore gene-
rat: in duas diuidit ur partes quarum una cū sanguine
uadit. et alia ad cistim trāsmittit. **I**llud vō qd de ea
uadit cum sanguine cū eo penetrat cā necessitatis et iuu-
mēti. **N**ecessitas vō ē ut sanguini admisceat ad nu-
trienda mēbra. i quorū pponib? magnā cholera rubee
ptē eē oī fm modūz quē meret de diuisione. sicut plmo.
Si iuuamētū ē ut sanguine subtiliet et i itinerib? ipm pe-
netrare faciat. **Q**uod vō de ea colatū ad cistim trāsmittit
tūc cā necessitatis trāsmittitur et utilitatis. **N**ecessi-
tas autē aut est fm totū corpus qd est ipm a supfluita-
te mūdare: aut fm unū ipius mēbrūz qd est sel nutrire.
Utilitatis vō duo s; iuuamēta. unū est itestia a ster-
core et phlegmate uiscose abluere. **E**t aliud itestia
et ani musculos pūgere ut quid sit ei necessariū sentiat: et
egestiones emittat. **I**ōq; sepe accidit colica cā oppilati-
onis que fit in foramine qd a felle descēdit ad itestina.
Nō nālis vō cholera alia est q nā egredit pp causā
extraneā q ei ea misceat. alia ē q a nā egressa ē pp cāz in-
ferior eius substantia est non nālis. **P**artis pme ē alia q
ē scita et famosā: et illa cui extraneū illud qd ē admistū
est phlegma cuius generatō magis ē in epa. **E**t alia est
que est minoris fame et est illa cui extraneū qd ē admi-
stū ē mltā. **N**ota aut et famosē aut ē cholera citria
aut ē cholera uirellina: phlegma nāq; cui admisceat cho-
lera: qūq; est tenue. et generat inde pma. qūq; est grossū
et generat inde fa. i. cholera q ouorū uirell similis existit.
Que autem minoris est fame est illa q cholera uo-
cat adusta. q aliquo duorum generat mōū: unus ē ut
cholera in se adurat: et accidat in ea cinereitas. s; eius
subtile nō sepet ab ipius cineritate. immo cinereitas

Colera
nālis

non nālis
Colera

in ea contineatur. Et h quidem est peior. Et alius est ut cholera nigra extrinsecus ad eā ueniat: et cū ea misceatur: h quidē ē melior. Huius autē spēs cholera color est rubeus: s; n̄ est clarus: n; floridus: immo est magis similis sanguini: sed est tenuius: et plerūq; a suo colore pp aliquas mutat cās. Que uero in sui substantia extra naturam est alia est cuius generatio sepius est in epate. Alia est cuius generatio magis est in stomaco. Et illa quidē cuius generatio magis est ab epate ē una spēs. Que est quāq; qd̄ i sanguine est subtile adurit cui? spissitudo cholera est nigra. et que in stomacho magis gñat dūas h; ptes prassina. s. et i uidez ut erugo eris. Et mibi qdē u; q; prassina ex uitellina genarat qū adurit. Quā enī adurit adustio in ea efficit nigredinē ex q̄ cum citrinitate mista generatur uiriditas. Sinaria uo uidet mibi q; generet ex prassina cū tñ adurit do nec eius humorositas siccat et ad albedinē redire icipit pp sui siccitatē. Calor nāq; in humido corpore i p̄mis nigredinem efficit: deinde denudat ipm nigredine qñ ei? oio finit humiditatē. Et qñ supfluit in eo ipsum albi ficat: et h quidē in lignis attende q̄ prius in carbonem fuit. Deinde in cinerē. Calor enī in humido efficit nigredinē et in ei? cōtrario albedinē et frigiditas in humido albedine opat: et nigredinē in eius cōtrario: h tñ duo iudicia que in prassina et zinaria iudicauī extia tūa sūt iudicia. h aut spēs que dicit zinaria oib; colere rubea spēs? calidior existit: et peior et magis p̄ncipiosa. et d; q; est de substantia uenenorū. Cholera autē nigra alia ē nāl alia n̄ nāl supfluitas. Alis est boni sāguis fer et turbulētia et supfluitas in p̄parōe ad sanguinem q; oēs hūores dicunt supfluitates ad p̄parōm sanguine cuius sapor inter dulcedinem et p̄ticitatē existit. Que qū in epate genarat in duas separat ptes quarū una in sanguinē penetrat: et alia ad splenē trāsmittit. Pars autē q̄ cū sanguine penetrat uadit cū eo cā necessitatis et utilitatis. Necessitas uero ē ut sanguini admisceat eo mō quo d; i nutrimento cuiusq; mēbrorū i quorum cōplexionibus magnā melancholie pte ēe o; sicut sunt ossa. Utilitas uero ē ut sanguinem restringat et p̄fortet et inspillet ipsum. Et p̄s eius que ad splenē trāsmittit ē illud quo sanguis nō indiget q̄ ad ipsum uadit cā necessitatis et utilitatis. Necessitas uero aut ē h; corpus totū. s. ut a supfluitate mundeat aut h; unū mēbrū qd̄ ē ut splenē nutriet. Utilitas uero iō accidit q; i os stōi q̄ mulgendo p̄fluit. Et hec qdē utilitas duobus ē modis uno q; os stōi stringit et p̄fortat et inspillet. Alio ut i ore stōi p̄motōem faciat ppter acridinē et excitet ad famē et faciat desiderū. Debes autē scire q; cholera rubea q̄ ad cistim trāsmittit fellis ē illud quo sanguis non indiget: et illud qd̄ a felle egreditur est illud quo fel nō indiget: et sicut cholera nigra q̄ ad splenē trāsmittitur ē illud quo sanguis non indiget. et illud qd̄ a splene egreditur ē illud quo nō indiget splen. et quēadmōm illa cholera rubea postrema euigilat uirtutē expulsiuā inferi? sic cholera ista nigra postrema uirtutem appetitiuā euigilat supius. Unde fit deo oibus meliori factorib; laus. Melancholia uo nō nāl n̄ ē ad modū hypostasie et fecis: immo ē ad modū adustionis et cineritatis. Res nāq; hūide cū rebus terrestrib; admiscet. separat terrestres ab eis aliquo duorū modorū: aut ad modū hypostasie: et tale q̄le illud de sanguine ē melancholia nāl: et ad modū adustionis qd̄ ē cum resoluit subtile et spissum ramanet et tale q̄le illud ē de hūoribus ē melan-

cholia superfluēs: et ista qdē uocat cholera nigra. et n; hūit hypostasim nisi sanguis. Ex phlegmate ei propter sui uiscositatē nihil dscēdit sic et ex oleo ex cholera rubea ppter sui subtilitatē et sue terestritatis paucitatē et sui motus assiduitatē. et ppter ea illud qd̄ de ea a sanguine separat in corpore ē parū nō dscēdit res de qua fit curandū. nec qū separat morat nisi parū s; putreficit aut a corpore expellit. et qū putreficit eius subtile resoluit et spissū remanet et fit cholera nigra adusta et n̄ hypostasina. Melancholia autē q̄ ē superfluēs. Alia ē q̄ ē cinis cholere et qd̄ de ea adurit q̄ est amara inter quā tñ et cholera rubea quā adusta uocamus existit differētia. q̄ illa ē cholera rubea cui cinis hic fuit admixtus. hec uero nō ē nisi cinis p se cognitus cuius subtile fuit resolutū. Alia ē q̄ ē cinis phlegmatis et quod de eo adustum fuit: et si phlegma ualde subtile et aquosum fuerit eius cinis erit saluus: et si nō trahit ad acridinem aut p̄ticitatem. Alia ē q̄ ē cinis sanguinis et quod de eo ē adustum. et hec qdē ē salua ad paucā trahens dulcedinē. Alia ē q̄ ē cinis melancholie nāl. Que si subtilis fuerit erit eius cinis et qd̄ de ea adustum ē ualde acre sicut acetū qd̄ qū super terre faciē cadit ebullit: et eius odor ē acris a quo musce fugiunt et alia: et si grossa fuerit mioris erit acridis cū p̄ticitate pauca. Male igit cholere nigre spēs sunt tres cholera rubea cum adurit et eius subtile resoluit et due alie diones quas p̄ eā dixim? Melancholia uo phlegmatica ē tardioris ipediti et malitie. et melancholia cholerica ē q̄ ē fortioris malitie et uelocioris corruptōis. uerū tñ ē susceptibilior curatōis q̄ ille. De alijs uo duabus dionibus que magis acris ē deterior existit. Si tñ i eius p̄ncipio auxiliū p̄sto fuerit citius medicatōem recipiet. Tertia uero que minus sup terrā ebullit: et minus i mēbra penetrat tardius perimit: s; ad resoluēdū et ad maturandū et medicatōem recipiēdū magis est effrenis. De ergo sunt spēs hūorū nō nālū et superfluentius. Inquit. Gal. q̄ dixit q; humor nāl solūmō ē sanguis: et alij humores sūt superfluitates qbus nō eget non dixit uerū. Si ei solus sanguis ēet humor q̄ mēbra nutrit oia i suis p̄p̄oibus et ēentijs siliā forētos aut carne durius nō existit nisi q; sanguis cui sba dura melancholica fuit admixta ipm nutrit: n; cerebrū mollius ē carne nisi q; sanguini q̄ ipm nutrit sba molliis phlegmatica fuit admixta. Ipū quoq; sanguinem alijs inuenimus admixtū hūoribus qui ab eo separat. Quā enī extrahit et ordinatū ponit alcham uisu discernit. qd̄ separat i ptem que ē sicut spumaret ē cholera rubea. et pte que ē sicut fer et res turbida ē et melia: et pte que ē sicut albumen ouorū et ē phlegma et pte aquosa que ē aquositas cuius supfluitas i urina euat. Aquositas nāq; nō ē ex humoribus fis. n; ē nisi ex eo qd̄ bibit et nō nutrit n; ē necessaria nisi i nutrimentū attenuatōe et penetratōe. hūor nāq; ē qd̄ ex eo qd̄ bibit et comedit ē nutritiō. Qd̄ aut dico nutritiō uolo itelligi q; ē i potētia sile corpori: Qd̄ aut i potētia corporis. s. hūani silitudinē h; est corpus cōmixtū nō simplex. Et aqua qdē ē simplex. Sūt autē qdā hōinū q̄ opinat corporis uirtutem sanguinis sequi multitudinē et ipsius debilitatē sequi eius paucitatē. Sed nō ē ita. Qd̄ uo attēdit ē dispō eius q̄ritatis que de eo corpus igreditur. Et sūt qdā q̄ opinant q; cū hūores aucti fuerit aut diminuti. Postq; corpora hūana fm cōparatōem fuerit qua debet i q̄ritate unius ad alterū sanitas erit cōsuata. s; nō ē ita. hūores

naq; pter istud mēsurā in q̄ritate p̄seruatā hēre debēt si
i cōpatōe alterius hūoris ino i se cū custodia mēsuratō
nis quam hnt in p̄patōe unius ad alterū. **C**Adhuc q̄
dē remanserunt de rebus hūorum q̄ones: que non me
dicis sed tñ p̄tinet philosophis. **C**Iōq; eas p̄termisi.
CCapim fm de qualitate generatōis humorum.

Māiens masticatōe aliquā hz digōnē. sup̄ficies
ei oris sup̄ficies stōi p̄igua existit: ino est ac si u
na est sup̄ficies estq; in eo uirtus digestiua ex ipso. q̄q;
masticatū tetigerit aliq̄ ipm p̄uersiōe p̄mutabit. **C**Et
i hoc q̄dē auxiliat saluā acquisita per digōnem in qua
cadit calor inatus. **C**Iōq; triticū masticatū i maturatōe
furūculorū et exituarū opat: q̄d non opat triticū cū aq̄
triticūz illud q̄d cū aqua coquit. **C**Et dixerūt q̄dam
q̄ signū ostēdens nobis q̄ masticatū iā parū incipit dige
ri ē q̄ n̄ p̄mus odor: n̄ p̄m̄ sapor i eo inuenit. **C**De
inde postq̄ stomacū ingredit̄ integra digerit digōne: si
p̄pter stōi calozē tñ h̄ p̄ calorē mēbzorū q̄ ipm circū
dāt et a dextra q̄dē epar: et a sinistra splēs: splen nāq; cale
facit nō p̄pter sui s̄bām s̄ p̄pter arterias et uenas mul
tas q̄ in eo sunt: et ab anteriori q̄dē est s̄rbū adipinū q̄d
cito suscipit calozē cā adipis et ad stomacū reducit: et su
perius q̄dē cor mediāte diaphragmate ab eo calefacto.
CQuq; nutrens i primis digerit fit sua ēentia i mul
tis aialiū auxilio eius q̄d ei admiscet de eo q̄d bibitur:
plerūq; chilus: et ē s̄bā liquida p̄sane i sp̄situdie s̄tis
deinde eius subtile a stomacho et intestinis attrahit et p
uias uenarū q̄ mēlarice uocat̄ ipellit q̄ sūt uene subri
les dure oibus intestinis p̄tinue. **C**Quq; p̄ eas ipellit ad
uenā p̄uēit epatis q̄ p̄ota uocat̄ et penetrat in epar in
diōnib; et ramis porze itranib; et se minorātib; et sub
tiliantib; ad modū capillorū occurrētib; orificijs diō
nū radicū uene q̄ a gibbo epis ascendit. Et non facit ip
sam penetrare i illas coangustatōes nisi melior p̄missio
aque bibite supra id q̄d idiget corpus. q̄i ergo i istarū
uenarū uillis diuidit̄ fit q̄i epar totat̄ tangat h̄ chili to
talitatē. et p̄pter illud tūc ē opatio ē uehementior et forti
or et uelocior: et tūc coquit. **C**In oi at decoctōe que ē
h̄mōi ē res q̄ ē sicut spuma et res q̄ ē sicut hypostasiz: et
res fortasse erit cū eis aut q̄ ad adustionē p̄tinet: si deco
ctio sup̄fla fuerit aut res q̄ nō est bene coctat̄ et decoctio
fuerit minor q̄ dz. **C**Spuma at ē cholera rubea. et hypo
stasis ē m̄lia q̄ abo s̄t nāles. **C**Adusti vō subtilis est ma
la cholera rubea: et eius sp̄situdinē ē m̄lia mala non nāles:
et q̄d nō b̄n coctū ē phlegma ē. **C**Quod at d̄ hoc toto res
colata ē q̄ ē b̄n cocta ē s̄guis. q̄ tñ q̄diu ē in epe subili
or existit q̄ dz p̄p aquosaz s̄silitatē p̄p rē quā dixiū ē
necaria. **C**Istud vō q̄d ē s̄guis q̄ ab epe sepat̄ ab a
quositate sup̄fla illico mūdāt: q̄ necessaria nō ē nisi p̄p
ter cāz q̄dā q̄ iā sublata ē. **C**Extrahit ergo aquositas
a sanguine in uenas que ad renes descendit et fert secū
sanguinem qui ad renes nutriendos sua quantitate et
qualitate bonus existit. Nutritq; renes unctuositas h̄a
quositas et sanguineitatis: deinde aliud q̄d remanz ad
uesicā tēdit et post ad uirgā. **C**Sanguis at ē s̄sentie bo
ne p̄ uenā magnā ad gibbositatē epis ascēdentē uadit et
tēdit p̄ uenas q̄ ab ea ut rami sepat̄ deīn gedeguil uena
zū p̄ ea sedenechi gedeguil: p̄ i suggētib; seḡeb; deīn
i ueis q̄ s̄t sic uilli capillarib; s̄sile: postea s̄guis ab earū
ozificijs sudādo labit i mēbra ex p̄te diuīa. **C**S̄guis
ergo cā efficiēs calozē et tepus. **C**Et cā materialis ē
q̄d de nutriētib; est tempatū et de ponib; bonis. **C**Et
formalis cā ip̄sū ē decoctio nona. **C**Et eius cā fina

Splen
caligat

Spuma
digita

Spuma
p̄p

lis ē ut nutriat corpus. **C**Efficiens vō cholere rube
cā est igneus caloz sup̄flus et p̄prie in epate. **C**Et ei
cā materialis ē q̄d de nutriētib; ē subtile calidū dulce
et unctuosū et acutū. **C**Et eius cā formalis ē decoctōz
ad superfluitatē p̄cedere. **C**Et eius finalis cā ē necessi
tas et utilitas quas noiāuimus. **C**Efficiens at phleg
matis cā ē calitas attenuata. **C**Et eius materialis cā
ē q̄d de nutriētib; ē grossū humidū uiscosū et fridum.
CEt eius cā formalis ē decoctōis attenuatio. **C**Et
eius finalis cā est necessitas eius. **C**Et utilitas ip̄sū
quas noiāuimus. **C**Medie aut hypostasiz q̄dē cā ef
ficiēs ē caloz teporatus. Sed cā efficiēs aduste ē cali
ditas q̄ ab equalitate ē egressa. **C**Et eius cā material
ē q̄d de nutriētib; ē uehement̄ grossū pauce humi
ditatis: et eozū calidū ē fortius illo. **C**Et cā ei forma
lis ē sex hypostasiz h̄z unū duoz modorū: unde n̄z labit
n̄z resoluit. **C**Et eius cā finalis ē necessitas eius et iu
uamētū ip̄sū q̄d noiāuimus. **C**Medie aut sit multa:
aut p̄p calitatē epatis aut splenis d̄bilitatē aut p̄p frigo
ris uehementia p̄gelatis: aut p̄p p̄strictōis p̄seuerantiā
aut p̄p egritudines q̄ multe et p̄olire fuerūt. quare p̄p
illud hūores facti sunt cineres. **C**Quq; media multipli
cat et itez stomachū et epar stat: sanguinis et bōrū humo
rū generatō cū ea miorat: et s̄guis minuet. **C**Debes
aut scire q̄ ḡnatōis hūorū cāe calitas et frigus cū alijs
existit cāis h̄z calitas eq̄lis s̄guinē ḡnat. et s̄siles cho
lera ḡgnit rubea. m̄ltiq; s̄siliaz media generat p̄p s̄sili
tatē adustionis. et frigus q̄dē phlegma generat. et multū
superflua generat mēliam propter superfluitatē p̄gelati
onis. **C**Debes at attendere uirtutes passiuas cum uir
tutum actiuarū eq̄distantia. Neq; oz ut sit credulitas
q̄ ois p̄p̄io sibi generat s̄sile et nō sui cōtrarium per ac
cidens: h̄z nō sit per ēentia. **C**Cōploni ei multoties ac
cidit ut cōtrarium generet: frida nāq; p̄p̄io et sicca ple
rūq; generat humiditatem extraneā: nō p̄pter p̄uenienti
am sed p̄pter digestiue d̄bilitatē. et h̄mōi q̄dē p̄p̄ionez
h̄is ē h̄o macer: cuius iuncture sunt laxę et ē lenis et ip
se ē timorosus et s̄idus tactu et suauis. et uene angustę
et similes huic q̄d generat s̄siliū d̄ phlegmate: h̄z certa se
ni p̄p̄io frida sit et sicca. **C**Debes at scire q̄ sanguis
et q̄d cū eo labit tertiā h̄z i uenis digōnē. et q̄i per mem
bra diuidit̄ ut unūquodq; suum recipiat nutrimentū h̄z
digōne quartā. **C**Sup̄fluitas igit digōnis p̄me q̄ ē in sto
macho per intestinorū egrediētiā. et se digōnis q̄ sit in
epe superfluitas plimum cum urina egredit̄. **C**Quod at de
ea remanz ad splenē et fel tēdit. **C**Quarū uero digōnū re
manentiū superfluitates per resolutōez que nō sentit̄
et per sudorē et per sorditiē extrinsecā egrediunt̄. **C**Un
pars ē q̄ per foramina egredit̄ sensibilia sicut per nares
et instem auditus. aut nō sensibilia sicut p̄ poros aut ex
tra nām sicut per apata cum aperiunt̄: aut q̄d nascit̄ ex
additōib; i corporib; sicut pili et ungues. **C**Debes
at scire q̄ si alicuius humores subiles existunt: eorum
etiā eum d̄bilitat cui multum nocet in sui fortitudine:
suozum porozum āplitudo p̄p q̄d resolutōem sequit̄ de
bilitas. et q̄ humores subiles ad etiāndū et resoluēdū
sunt faciles. q̄d at ad zoluēdū et etiāndū ē facile sp̄iri
tui facile associari p̄t i sua resolutōe: cum eo igit resol
uit̄. **C**Et debes scire q̄ quēadmodum humores isti i
suis generatōib; cās h̄nt sic et in suis moribus habēt
cās. **C**Motus nāq; et res calide sanguinē mouēt et
cholera rubea et fortasse mouebūt mēliam: et forte faci
ēt eā. **C**Quies vō phlegma forte reddit et aliq̄s mēlie

Compla
f. 111

1104

1105

et et ipsamet extimatores mouet hūores. uerbigrā. sāgu
nē ei mouet res intueri rubeas. quapropter prohibeās
illum ex cuius naribus sanguis fuit res splendorez ha
bentes rubeum aspicere. Et hec quidem dicimus de
hūoribus et eorum generatōib⁹. **¶** Loqui uero cōtra
p̄uos et deuīates dñt sapiētiarum opifices et n̄ medici
¶ Capitulū primū doctrine quinte ad sciendū qđ
sit membrum et sue partes.

Membra at̄ s̄ corpora q̄ ex p̄ma hūorū gene
rant̄ p̄mitione: quēadmodū hūores s̄ corpo
ra q̄ ex p̄ma ciborū generāt̄ p̄mitione sicut
cibi sunt ex p̄ma cōmitione generati elementorū. **¶** Mem
brorū at̄ alia s̄ q̄ sūt simplicia: alia sunt q̄ sūt p̄posita. Et
simplicia quidē sūt quorū q̄cūq; sensibiles assumpseris
p̄tē in noīe et diffinitione erit toti cōicans: sicut caro in
suis p̄tib⁹ et os in suis p̄tib⁹ et neruus in suis p̄tib⁹ et his
filia. **¶** Jōq; filium uocat̄ p̄tū. **¶** Cōposita uo s̄ illa quo
rū q̄cūq; acceperis p̄tē in noīe et diffinitione toti cōicans
nō erit sicut manus et facies. p̄s ei faciei nō est facies n̄
p̄s manus et manus et uocat̄ mēbra instālia: eo q̄ sunt
aīe instā ad p̄lēdū motū et opatōes. **¶** Primū mēbro
rū filiū ē os: qđ durū ē creatū: qm̄ ipm̄ ē corporis fūda
mentum et sustentaculū motū. **¶** Post ipm̄ uo ē car
tilago q̄ osse existit mollior. **¶** Jōq; flecti pōt̄: s̄ ē oib⁹ alijs
mēbris durior: cuius iuuamētū i creatōe fuit ut ossium
cum corporibus mollioribus per ipsam melior fieret p̄tinu
atior: ut durū cum molli non absq; medio cōponeret̄:
duro ei molle lederet et p̄cipue i hora percussione et
strictōis si nō ēt p̄pō ordinata: sicut ē in osse spatule et
hippocondriorū et in ossibus costarū: et sicut ē epiglota
lis cartilago: et illud qđ ē sub torace: et ut per ipsam ēt fo
ret melior iūcturazum se adinuicē fricātū uicinias: ne
sua duritie rūperet̄: et ut qm̄ aliq; musculus se exten
dēdo ad aliqđ peruenerit mēbrorū i quo os non existat
cui innitat et a quo cōfortet̄ sicut palpebrarum musculi
ut sit ibi sustentaculum cordis eorū et defensor: et plerūq;
q̄ ē i multis locis ē necesse rē aliqūa rei alicui innitū q̄
nō sit dura in ultio sicut epiglota. postea s̄ nerui qui sūt
corpora a cerebro orta aut a nucha albarad flectendū
molliar̄ ad sepandū dura ad hoc creati ut p̄ eos mēbra
sensū hēant et motū. **¶** Post neruos s̄ corde q̄ qđē sūt
corpora q̄ ab extremitatib⁹ musculorū oriūt̄ et neruis si
milant̄: et ad mēbra tēdentes mobilia plerūq; sua retra
ctatōe retrahūt mēbra p̄p musculi cōtractōez et p̄grega
tōem et p̄p retrosum reductōem: et qñq; relaxāt laxam̄
to sui p̄pēa q̄ musculus dilatat cū ad suū redit sitū: aut
supra mēsurā quā eius h̄z lōgitudō: et supra dispōnem
quā h̄z qm̄ i suo nālī existit sitū addit: sicut in q̄busdā ui
demus musculis: qui quidē sūt p̄limū sūt p̄positi ex ner
uis qui ad musculū tēdūt: et ab alia pte egrediūt̄ et ex
corporib⁹ s̄ quibus post cordarū relatōez tractabūnt̄.
Et hec qđē s̄ q̄ ligamēta uocat̄: q̄ ē s̄m uisum et tactū
neruosa existunt et ab ossib⁹ uenientia ad musculū uadūt
et sūt fila ipsa et nerui i eorū ergo ē sup̄ p̄tē musculi uo
cat̄ caror̄: qđ ab eo sepat̄ et ad iūcturā uadit et mēbrū
motū colligit in seipso et p̄mutat corda. **¶** Post eas at̄
sūt ligamenta q̄ p̄diximus q̄ ē s̄ corpora neruo filia quo
rū qđā sunt q̄ absolute ligamenta uocat̄ et quedā s̄ que
noīe alabacab l'alchaab appropziant̄. illō uo qđ ad mu
sculū extēdit nō uocat̄ nisi ligamētū. Et illō qđ ad mu
sculū nō extēdit: s̄ tñ qđ est inter duo extrema ossium
iuncture p̄tinuat aut inter alia mēbra. Et unā rē alijs fir
miter annectit p̄p qđ ligamētū uocat̄: et qñq; noīe alab

pulmo
epist
splen
renes

acab l'alchaab appropziant̄. ligamētorū uo nullū sensum
hūit ne p̄p motū multū: et fricatōem doleret. Iuuamen
tū aut̄ ligamētū ex eo qđ p̄missū ē p̄pedit̄. **¶** Et post li
gamēta sūt arterie: que sūt corpora que a corde nascūt̄ cō
caua in lōgitudinē extēta neruosa et i sui s̄bā ligamenta
lia hūita motiones dilatādo se et cōstringēdo que ex q̄
tibus discernūt̄. **¶** Que qđē ad hoc fuerūt create ut cor
euentet̄: et fumosus uapor ab eo expellat̄ et spūs mēbrū
corporis distribuāt̄. **¶** Post s̄ uene que arterijs files
existunt sed sunt ab epate. Et sunt quiete. **¶** Que quidem
fuerūt create ad hoc ut sanguis mēbris que sūt in corpore
p̄tāt̄. **¶** Deīn sūt p̄niculi q̄ sūt corpora de filis neruosis
n̄ sensu p̄ceptis texta: quorū spūs itudo tēuis existit dila
tata aliorū corporū superficies coopientia et p̄tinentia ea p̄
pter iuuamēta. ex q̄b⁹ ē ut sūmā eorū i sua figura et factu
ra custodiāt̄. et ex eis ē ut ea ab alijs corporib⁹ suspēdāt̄
et eis anectāt mediātib⁹ neruo et ligamētoz que fila scā
fuerūt ex q̄bus texti fuerūt sicut renes dorso. et ex eis est
ut mēbra s̄m sui s̄bām sensū n̄ hūita p̄ ipsos hēant sup̄fi
ciē sui ēentia sentientē: que illud qđ ei occurrit sentit̄ et
accidentāl̄ sentit qđ in corpore accidit qđ eis inuolutū
ē. Et hec qđē mēbra sūt sicut pulmo epar splen et renes.
hec ei sua s̄bā nullo mō sentiunt. s̄ n̄ sentit illō qđ i eis
p̄cussione facit nisi qđ de p̄niculis super ea existit. **¶** Qu
q̄ in eis accidit uetus aut aīa sentit̄. **¶** Sed uetus sentit
p̄niculus accētāl̄ p̄p extēsiōne que p̄tingit in ipso. aīa
uo sentit p̄ncipiū p̄niculū: et eius appēsiōne accētāl̄. iō
q̄ mēbrū apatis grauitate laxat̄. **¶** Postea ē caro que
ē locoū uacuorū ipletio que i horū mēbrorū situ i cor
pore existunt et iporū fortitudo qua sustentat̄. **¶** In u
no quoq; uero mēbro ē uirtus nālīs q̄ ei res nutriti
p̄plet̄. **¶** Et hoc qđē ē nutritiū attrahere et retinere
et assimilare et unire et sup̄fluitatē expellere. **¶** Et post
hec qđē mēbra diuersificāt̄. s̄ ei eorū quedā que preter
hāc uirtutē i sup̄ alia uirtutē h̄nt que ab eis ad aliō p̄cedit.
et quedā sūt eorū que hoc nō h̄nt: et alr̄ quedā eorū sūt
que p̄ter hāc uirtutē i sup̄ uirtutē h̄nt que eis ab alio i fluit
et sūt eorū quedā que nō. **¶** Quū ḡ p̄pō fiet sequet̄ q̄ est
membrum suscipiēs et tribuēs. et mēbrum tribuēs et nō
suscipiēs: et mēbrum suscipiēs et nō tribuēs: et mēbrū
n̄ suscipiēs n̄ tribuēs. **¶** De mēbrū at̄ tribuentis et su
scipientis inuentōe n̄ dubitam⁹. In cerebro nāq; et epe
oēs p̄ueniūt medici qđ unumqđq; eorum uirtutē uite su
scipit et calorē nālē et spūm a corde et unūqđq; eorum
p̄ncipiū h̄z uirtutis quā alijs tribuit. **¶** Sed cerebrum q̄
dē p̄bet sensum s̄m quosdā absolute et s̄m quosdā abso
lute et s̄m quosdā nō absolute. **¶** De mēbrū at̄ suscipiē
tis et nō tribuentis inuentōe n̄ dubitam⁹ sicut caro ē que
sentiendi uirtutē et uite suscipit et nō ē alicuius uirtutis p̄
ncipiū quā alijs ullo mō tribuat. **¶** De alijs uo quab⁹
dionib⁹ p̄tib⁹ in una earum medicūa magno p̄horum di
uersificati sūt. **¶** P̄horū nāq; magnus dixit q̄ mēbrū
tribuens et nō recipiens ē cor ipm̄ ei ē oīum uirtutum p̄
ma radix et oib⁹ alijs mēbris suas tribuit uirtutes q̄bus
nutriunt et uiuunt et quibus p̄prehēdunt et quib⁹ mo
uent. **¶** Medici at̄ et quidāz p̄morū p̄horū has
uirtutes i mēbris partiti sūt: et nō dixerunt q̄ sit mēbrū
tribuēs et nō suscipiens. **¶** Et p̄bi quidē s̄mo quū su
biliter certificat̄ ē ueracior. **¶** Sed medicorum s̄mo in
p̄mis quū attendit̄ ē magis manifestus. **¶** Postea in
alia diōnis p̄te diuersificati sūt medici in se et p̄bi in se
una ei secta dixit q̄ ossa et caro n̄ s̄tētia et eorū filia n̄

p durat nisi p uirtutes pprias que sūt i eis que n̄ ab alijs
 principijs eis influxerūt. Sed per illas uirtutes qū nu
 trimētū eis trāsmittit sibi sufficiunt et n̄ ipsa aliq rei uir
 tutem tribuūt n̄ ē aliud mēbrū eis aliā tribuit v̄tutes.
Alia uero secta dixit q uirtutes iste nō sūt eis pprie
 sed ab epe et corde in generatōis principio eis influxit
 et in eis quiete permanserūt. **M**edico tñ nō attinet ut
 in sequēdo demōstratiā pcedat argumentatōe. unde de
 his duabus diuersitatibus ad ueritatē exitus pueniat
 n̄ p̄ ei semita ad hoc in q̄tū ē medicus. n̄ hoc ipm in
 aliq suarū p̄scrutatiōnū et suarū actionū ipedit. **D**z
 at scire et credere i diuersitate p̄ima qd nō ē ei curādū
 utrum cor sit principij sentiendi et motiōis cerebrorū et
 v̄tutis nutritiōis ep̄i aut nō sit. Cerebrū nāq sū p se sū
 p̄cor hēat p̄ncipiū aialū actionū existit p̄patōe aliorū
 mēbrozū. **E**t epar sūt actionū nālū nutritiōis p̄ic
 existit aliorū mēbrozū p̄patōe. et d̄ alia qdē diuēitate d̄
 scire et credere q nō ē ei curādū utrius uirtus nālīs in ta
 li qle est os in principio generatōis ab epe uenerit aut
 eā p suamet p̄lione meret aut nihil sit eorum. **S**ed
 d̄ credere q hec uirtus ad ipm nō p̄luit. nisi ab epe nā
 si inter ea uia clauderet et os nutrimentum aptū hēret
 eius actio destrueret quēadmōm sit i sensu et motu. quz
 neruus qui puenit a cerebro stringit. uirtus v̄o illa offi
 nālīs facta ē dū ei pmanerit p̄p̄io. **E**t tunc quidē
 explanabit ei dionis hitudo. et uidebit mēbra p̄cipalia
 q sūt mēbra p̄ncipalib⁹ d̄seruiētia et mēbra n̄ p̄cipa
 lia absq̄ s̄uitio. mēbra uero p̄ncipalia sūt mēbra que p
 marū uirtutū que in corpe existūt que ad hoc sūt necessa
 rie ut singulare aut spēs perduret p̄ncipia habent. sū
 v̄o singularis durabilitatē sūt tria p̄ncipia. **C**or qui
 dem ē p̄ncipiū uirtutis uite. et cerebrū qdē ē p̄ncipiū
 nutritiōis sentiendi et mouēdi. et epar qdē est p̄ncipiū
 nutritiōis. Sed s̄z spēs durabilitatē sūt p̄cipalia hec tria
 et aliud q̄tū qd spēs existit p̄p̄ium et sunt testiculi qui
 uni rei sūt necessarij et ad rē aliā iuuatiui. **N**ecessitas
 ergo ē ad spmā generatōis qd genelogiā p̄fuit. Iuuamē
 tum v̄o ē ad hoc ut p̄plenētum forme det et cōp̄io mas
 culina et seina p̄fuit. q̄ spēs aialis accidētia sūt inseparabi
 lias nec sūt ex reb⁹ in aialitatis ēcētia igrediētib⁹. mē
 brozū uero d̄seruiētiū alia sūt que s̄uitute d̄seruiunt
 p̄paratoria alia que s̄eruiunt s̄uitute latozia. **E**t p̄para
 toria quidē s̄uitus uocat utilitas. latozia uero s̄uit⁹ ab
 solute uocatur. **S**eruius at p̄paratoria ē anteq̄ p̄n
 cipale op̄et. et latozia s̄uitus postq̄ p̄ncipale op̄at.
Lordis uero s̄uiens p̄parator ē sicut pulmo. et eius s̄er
 uiens latoz ē sicut arterie. **C**erebrū uero s̄uiens p̄pa
 rator ē sicut epar. et alia nutritiōis mēbra et custodie spūs
 et latoz ē sicut nerui. **E**pis v̄o p̄parator s̄uiens est si
 cut stomachus. et latoz ē sicut uene. **E**t testiculorum
 quidē s̄uiens p̄parator sūt sicut mēbra que anteq̄ ipi ge
 nerant spmā. Sed eorum s̄uiens latoz ē uirga i uiris et
 uene que sūt inter eos et ipsam et i mulieribus sūt sicut uene
 que spmā ad locum p̄ceptōis ipellunt et mulieres insup
 h̄nt matricē p quā spmatis p̄plet utilitas. **S**al. aut
 dixit q mēbrozū alia sūt que op̄atōem tñ efficit h̄nt.
 alia que iuuamentum tñ. et alia sūt que op̄atōem et iuuā
 mentum h̄nt. p̄imum ē sicut cor. s̄m ē sicut pulmo. ter
 tium sicut epar. **D**ico at q p̄ op̄atōem ōz intelligi il
 lud qd cum re solūmō op̄ationum in uita singularis in
 gredientium p̄plet aut in spēs p̄manētia sicut cor in ge
 neratōe spūs. **E**t per iuuamentum ōz intelligi illud
 qd p̄parat ad alterius mēbri op̄atōem suscipiendam

et tunc erit op̄o p̄pleta ad dandā singulaz uita aut spēs
 p̄manētia quēadmōz pulmo aerē p̄parat. Ip̄m uero
 epar s̄m suam p̄fuit p̄mo digōnē. et digōnē tertie et q̄r
 te apparatū p̄stat. ergo iqtū digōnē s̄am adeo perfectā
 efficit quoad sanguis ad ip̄met nutritiōem sit bon⁹ ac
 tōem operatus ē. **E**t in q̄tū op̄atōem efficit que i
 alia expectata op̄atōe auxiliat iuuamētū efficit. **E**t
 ē denuo dicent⁹ q mēbrozū alia sūt que generat ex
 spermate que sūt s̄m partium mēbra p̄ter carne et adi
 pem. et alia sūt que ex sanguine generat sicut adeps et ca
 zo. qd ei est p̄ter hec duo ex duob⁹ generat sp̄matibus
 masculorum spermate et spermate mulierum. **S**ed
 s̄m s̄monem ei⁹ qui de sapientibus uerificauit de sp̄ma
 te masculi generat sicut generat caseus de coagulorū d̄
 spermate mulieris generat sicut caseus generat d̄ lacte.
 et sicut p̄ncipiū coagulatiōis ē i coagulo ita p̄ncipi
 um coagulatiōis forme ē i spermate uiri. **E**t sicut p̄n
 cipium coagulatiōis est in lacte ita p̄ncipiū coagula
 tiōis forme. i. uirtutis patientis ē i spermate mulieris. et
 quēadmōm unumq̄q̄ duorum coaguli v̄z et lactis est
 pars s̄bē casei qui sit ex eis ita unumq̄q̄ duorum sper
 matum est pars s̄bē embriōis: hoc at uerbum nō parū
 imo multum uerbis Sal. est cōtrarium. Sibi nāq ū
 q cuius duorum spermaturū inest uirtus coagulatiua et
 uirtus coagulatiōem suscipiens et p̄p̄ hoc nō se prohi
 bet quin dicat q uirtus coagulatiua i masculis est forti
 or et uirtus coagulatiōem suscipiens est fortior in femis.
Qualr at s̄mo i hoc certificet inuenit in n̄is libris
 qui sūt de sapientis radicalib⁹. **P**ostea uero sanguis
 qui in t̄pe menstruum a muliere separabat sit nutri
 mentum. **S**ed alia pars eius est que in s̄istudinez p̄
 uertit s̄bē spermatis et mēbrozū que ex eo generat
 et erit nutritiōem augmentas ipm. Alia pars eius ē q n̄
 nutritiōem sit adhuc s̄z p̄ueniens ut coagulet adiplēda
 loco mēbrozū primorū uacua et sit caro et adipis et alia
 ps et ē supfluitas q nulli harū duarū rerū ē bōa et re
 manet usq̄ ad horā partus quā utpote nā superflua ex
 pellit. **Q**uq̄ infans parturit sanguis quē ipsius epar
 generat h̄ sanguis uices supplet et generat ex eo qd ab
 illo sanguine generabat. **E**t caro qd ex sanguine ge
 nerat sp̄llo quē calitas et siccitas coagulat. adeps v̄o
 ex eius aquositate et unctuositate generat quā friditas
 coagulatiōis ipsam calitas resoluit. **M**ēbra at que
 ex spermate sūt creata cum solonem p̄tinuitatis patiunt
 certa p̄tinuitate n̄ restaurant nisi pauca ex eis et in pau
 cis hitudinibus et in etate puerit̄e sicut ossa et rami ue
 narum parui. nō ei magni n̄z arteriarum. **Q**um enī
 aliqua eorum pars seungit nihil loco eius nascitur. et
 hec quidē sūt sicut ossa et nerui. **I**lla uero que ex san
 guine sūt creata renascunt post perditōem suā et p̄tinuā
 tur tali t̄bā q̄lis sūt ipsa sicut caro. **E**t illud quidē qd
 est creatum ex sanguine in quo adhuc uirtus existit sper
 matis dum nondum inter ipm et sperma t̄ps intercessit
 nisi paruū: illud mēbrum qñ tollit iterum nasci p̄t si
 cut d̄tes in etate puerit̄e. **Q**um at sanguis ad aliā
 pueris fuerit p̄lonez nō iterum renascet. **E**t dice
 mus et q mēbrozū sentientium mobiliū plerūq̄z mo
 tus et sensus sūt p̄ncipiū ē unus neruus: et plerūq̄z
 separant: et erit p̄ncipiū cuiusq̄ uirtutis neruus. **E**t
 ē dicemus q oīum interiorum que p̄aniculis sūt
 inuoluta: p̄aniculus ex uno p̄aniculorūz pectus: aut uē
 trem cooperientium nascit. Sed eorum q in pectore sūt
 p̄aniculorum origo sicut diaphragmatis et uenarum et

Alia
 d̄m̄p̄o

Cor

Cordis

Cerebri

Epar

Testiculorum

arteriarum et pulmonis est ex pāniculo interiori qui cōstas regit et membrorum quidem et uenarum que sē in uentre panniculi oriuntur ex siphac qui interioris uentris cooperit musculos. **¶** **Q**uia quoque mēbra carnosa sūt aut uiciosa sicut caro que est in musculis aut uillā carentia sicut epar. Et nullus quidem morus fit nisi per uillos. **¶** **V**oluntariū uero motus fit cā uillorū qui sūt in musculis. Et nālis sicut morus matricis et uenarum. **¶** **E**t ppositus sicut motus trāsglutiendi fit uillis proprijs p formā ex situ longitudinis et latitudinis et trāsuersiois. **¶** **A**tractioni uero sunt uilli qui i longitudinē ptedūt et expulsiōne uilli qui i latitudinē tēdūt pstrigētes et re tentorij uilli qui ex trāsuerso uadūt. **¶** **M**embrorū autem que unā hnt tunicā sicut uenarum et uesice tres uil lorum spēs ad inuicem sūt texte. Et membrorū que sūt duas habētia tunicas uilli qui in latitudinē tēdūt sēp in extrinseca existūt eorū tunica et alij duo in tunica eo rum extrinseca. **¶** **I**lli tñ qui i longitudinē ptedūt ad superficiem magis declināt extrinsecā. Qui talē nō cre ati fuerūt nisi ne attrahēdi et expellēdi uilli siml existāt. immo melius est ut uilli attrahēdi et retinēdi sūt siml nisi in intestinis non enī mltā indigēt retētiōne s; attractiōe et expulsiōne. et dicemus ēt q mēbrorū neruolorū cor pora a sui substantia aliena continētū. alia sūt que unaz hnt tunicā et alia que duas. **¶** **Q**ue autē duab; cōsistūt tu nicis nō talē creata fuerūt nisi propter iuuamēta mltā. **¶** **Q**uorum unū est mltā necessitas mltē custodie for titudinis sue corporeitatis ne findāt cā fortitudis mo tus eius q cōtinet in eis sicut arterie. **¶** **S**ecundū est mltā necessitas mltē custodie in re corporis quod i eis est reconditū ne resoluāt et egrediat. **¶** **R**esolutiōis uero timor puēit cā sue raritatis si unā hēret tunicā. **¶** **E**t exitus timor est ideo q pp hoc etiā ad scindēdū eēt apte et hoc quidem corpus qd in eis est reconditū est sicut spūs et sāguis qui in arterijs sūt reconditi in quo rū custodia ualde est studēdū et de quibus timeēt ne pro nābilo recedāt. **¶** **S**pūs quidē pp resolutiōez et sāguis quidem propter fissuram. ex hoc nanq; maximum time tur malum. **¶** **T**ertius est quoniā qū alicui mēbro fu erit necessarium ut sit ipius attractiō et expulsiō motu uehemēti factum ē unicuiq; earū singl; instrū sine per missione et hoc ē sicut stomachus et intestina; quartus est quoniā cum uoluntas fuerit ut unaq; mēbrū tūica op ationi que ē ei propria sit preparata; unaq; duarū op ationum acciderit pp pplōnē ab alterius operationis pplōne diuersā fuit melius inter eas diuidere; sicut sto machus in quo fuit uolūtas sentiendi uirtutē eēz qd qui dē non fit nisi in mēbro neruoso et digerendi quod simi lit non fit nisi p mēbrū carnosū. **¶** **U**nicuiq; igit; harū duarum rerū tunicā posuerunt per se tunicā neruosam uirtuti sentiendi et tunicā carnosā digestiōni. Et nā qui dez intrinsecā tunicā fecit neruosam et extrinsecā carno sam. **¶** **P**otest namq; digerentis opō ad id qd digestū ē in potentiā sine occurſu peruēire. **¶** **S**entiēs uo id qd sentiēs nō potest sentire nisi obuiādo ei sensu v; tactus. **¶** **E**t dicemus ēt q sunt quedā mēbra quorū pplō sū gulni non ē propinq; ergo indiget sāguis in eorum nu trimento mltotiens conuerti sicut carnis; quapp in eam n; foramina facta fuerunt n; uentriculi in quibus aliq; to tpe nutrimētū qd ei digerēt imozet; et deinde caro ex eo nutriat; immo illico cum ei nutrimētū occurrit i ipaz puerit. Et sūt ex mēbris quedaz quorum pplō a sāguinis pplōne ualde est remota. **¶** **I**ōq; qū necesse

fuerit sāguinez ea nutrire oportebit ut in similitudinem substantie eorum multis cōuersionibus ordiuati cōuer tat sicut os; quapp in creatione ante unum positū fuit foramen qd eorū nutrimento tāto contineat tpe qto illd in eius similitudinē cōuertat sicut in osse cruris et adiu torij aut foramina mltā in ipis diuisa sicut in osse man dibule inferioris. Et mēbris quidē que sic sunt. neces se est ut nutrimento ampliori q eis tūc sit necesse reple ant; ut paulatim et paulatim procedāt illud in sui simili tudinē conuertendo. **¶** **M**embra autē fortia supfluita res suas ad mēbra debilia sibi uicina expellūt sicut cor ad ascellas; et cerebrum ad loca que sūt post auriculas et epar ad inguina.

¶ **C**apitulum primum summe prime doctrine quinte et est sermo uniuersalis de ossibus et iuncturis.

¶ **D**icemus q ossium que sūt i corpore; alia sūt q sūt sicut fundamētū qm sup ea est corpus fabrica tum sicut spondiles dorsi. Spondiles nāq; il le corporis sunt fundamētū super quas ipuz fabricatus est quemadmodū nauis super lignum fabricat qd in ea primum ponit. **¶** **E**t alia sunt que sūt in corpore sicut clipeus ad tuendū sicut os cranei. et alia que sunt sicut arma quibus bellatores impediētes repellunt sicut ossa que uocātur simenia et sunt ossa que sunt sup spon diles dorsi sicut spine. et alia sunt quibus iuncturarum uacuitates replent. sicut ossa hifamia que int ossa digi torum existūt. et sūt alia que sunt ad corpora suspendē da que suspensione indigent sicut os laude assimilatum quod est musculi guturis lingue et aliorū suspensoriū. **¶** **Q**uia autē ossa corporis sustentaculuz sunt et erectio. et ossa quidē que ad sustentandum tātum sunt. aut defe dendum et ad mēbra mouenda necessaria nō existūt soli da facta fuerunt. s; sint in eis uacuitates et foramina pua et pori qui fuerunt necesse in eis eē. eorū uo que pp mo tū ēt necessaria fuerunt in quāitate concauitatis augmē tuz factum fuit et iporū concauitas in medio eorum po sita fuit et unazne corpus eius receptaculis nutrimēti paruis et sepatis indigeret qm lapsum ide fieret immo durum factum est eius corpus et ipius nutrimentū qd est medula in eius interiore est aggregatum iuuamen tum igit additiōis cōcauitatis intrinsece est ut sit leue. et iuuamētū unitatis cōcauitatis intrinsece est ut sit corpus ipi; durius. et iduriciū sui corporis iuuamētū ē ne i hora fortissimorū motuū rūpat. et iuuamētū medu le que est in eo est ut nutriat ipsum sicut ante declarauimus; ut ipsum semp molificet ne frangatur; ideo q motus ipsum exiccat et ut sit uentrem hns et forte et soli dum. **¶** **C**oncauitas uo est minor cum firmitudo ma gis est necessaria. et est maior cum plus necessaria est le uitas. **¶** **O**ssa autē porosa facta fuerunt sicci nutrimen ti qd nominauimus cāz; pp additiōē necessitatis; cā rei alicuius que necesse est ut in ea penetret sicut odor qui cum aere attrahit in osse collatorio similit; et cerebri superfluitates que per ipsuz expellūt. **¶** **O**mnia uera ossa uicina sunt et coniuncta n; int aliquod os et os qd ipsum sequit magnum existit spatium. **¶** **I**nter aliqua tñ eorum inuenit spatium puū qd cartilaginosa iplent iaguabic aut cartilagimb; similia que propter iuuamē tum creata fuerunt pp quod et cartilagine. **¶** **E**t ubi quidem de iuuamento illo non est curandum iunctura inter ea sine iaguabicata facta fuit sicut in mandibula

inferiori. **C**oncinatates uero que inter ossa existunt multas sunt modis. Sunt enim ossa quorum uicinitas est uicinitas iuncte et laxae et sunt alia quorum uicinitas iuncte est non laxae nec multum strictae et sunt alia quorum uicinitas iuncte est multum stricta et uicinitas fixae aut almodum fixae aut multum fixae. et iunctio quod est laxa est cuius unum os non moueat sicut est iunctura rasete cum alio. et iunctura dura non ualde stricta est illa cuius unius os sum motus per se non est facilis nec est nisi quiddam modicum sicut iunctura que est inter rasetam et pectinem aut iunctura que inter duo ossa pectinis. Iunctura uero ualde stricta est illa cuius nullum ossum ullo modo moueri potest sicut iunctura toracis. et fixa quidem est cuius unum ossum habet additamentum et alio habet foramen in quo figit illud additamentum fixatione in qua non mouet sicut dentes in suis originibus et almodum quidem est cuius unumquodque ossum habet uacuitates et dentes sicut ferrae et dentes unius talis sunt parati quod alterius ossis uacuitates ingrediuntur quemadmodum erant eris tabulas componuntur et habet quidem iunctura uocat sezen sicut adorem sicut sunt iuncturae ossium cranei. **E**t mliach quidem alia est que in longitudine est conexa sicut iunctura que est inter duo ossa asse id est alia est que in latitudine continuatur sicut iunctura spodium inferiorum ex spondilibus dorfi earum enim que superius sunt iuncturae non ualde sunt strictae.

Capitulum secundum de anatomia cranei.

Omnium quidem ossium cranei iuuamentum est quod sit ut clipeus cerebri ipsum cooperientia et ab omnibus malis defendentia. iuuamentum uero quod multa creata fuerunt et non fuit unum tantum os in duas partes summas. quarum una consideratur secundum res que sunt in parte ipsi ossis et alia consideratur in compositione eius quod ipsum os colligit. **P**rima uero summa in duo diuiditur iuuamenta. unum est quod si craneo impedimentum in una sui parte euenit fracture aut putrefactionis non erit toti craneo communi quemadmodum esset si unum foret os. secundum est ne in partibus unius ossis diuersitas induritie et molitie et raritate et spissitudine et subtilitate et grossitie habeatur. **E**t habet quidem diuersitas est necessaria propter intentionem quam in proximo dicturi sumus. **S**umme uero secundae iuuamenta sunt que per adores complentur. **D**uorum quedam sunt que sunt in parte ipsius cerebri: uapores enim grossi qui ab eo resoluti egredi non ualerent si esset unum os: egrediendi autem habent uiam in adores que ab eo separent ut cerebrum per resolutionem mundificetur. **E**t aliud est in compositione eius quod de uillis nervorum a cerebro egreditur qui per membra capitis uadunt ut uias habeant. **E**t sunt alia duo iuuamenta communia inter ossa et inter alias duas res: unum est in compositione uenarum et arteriarum quod interius ingrediuntur in capite ut uiam habeant. et aliud est in compositione dure matris spissae et grauis ut aliquid que eius partes cum adores teneant et a cerebro eleuentur ne ei grauamen inferant. **E**t huius quidem naturalis figura ossis est ut sit rotundum per duas res et duo iuuamenta unum est propter compositionem ad interius: figura namque rotunda est maioris dimensionis ea quam recte linee comprehendit figure: quoniam earum comprehensiones equales fuerint et alio uero est in compositione ad exterius: quoniam figura rotunda per impressiones non patitur quemadmodum angulos habentes patiuntur. et ipsum quidem habet rotundum in longitudine tantum factum est quoniam origines nervorum a cerebro in longitudine sunt positae et sic os non coagulescent et duas habet eminentias ante et retro ut nervos defendat qui descendunt ad

frontem et ad nucham. et habet quidem figura tres ueras habet adores et duas habet medullas. et in primis una adorem fronti est concans actualis hoc modo. **E**t uocat coronalis. **E**t alia adoret adorem que directe transiens in longitudinem diuidit caput in quo media et per se considerata uocat sagittalis et in quantum est conigua coronalis uocat neualis. et habet quidem figura arcum similes in cuius medio linea recta sunt perpendicularis et erecta que est hoc modo. **E**t adorem tertium inter occiput et basim ipsius cerebri existit cuius punctum cum ipsa sit figura anguli extremitas sagittalis continuatur et uocat adorem laudum eo quod laude littere grece similis existat quod est ita. **Q**uod duabus adores quas prius nominauimus contingit fieri figura talis. **D**ue uero adores mendose sunt capituli longitudinem sunt preter utriusque equidistantes sagittali quod profunditate integra in ossibus non profundatur. **E**t he due corticales uocantur. **N**on naturalis autem capitis figure sunt tres una est ut anterior eminentia minuatur et propterea de adores admittatur adores coronalis. **E**t alia est ut posterior minuatur eminentia et ad hoc de adores partem adores laude. et tertia est ut utriusque perdat eminentiam et si et caput ut spera longitudinem et latitudinem habens equales: et hac quidem figura summus medicorum Galenus dixit quod propea quod dimensiones in ea sunt equales oportuit fieri equitatem ut dimensiones adores essent equales secundum diuisiones adores in primis erant tres in longitudine et due in latitudine. erit itaque in hac adorem una in longitudine et similis adorem una in latitudine. **E**t erit adorem quidem latitudinis naturalis adores in medio latitudinis ab auro ad aurem sic longitudinis naturalis adores in medio longitudinis: dixit et summus medicorum Galenus. impossibile est caput aliam figuram quam non naturalis habere. si ita ut sit longitudo minor latitudinis nisi de uentriculis cerebri aut de ipsius corpore aliquid minueretur: quod quidem uere est contrarium et contrarium prohibet bonitatem. **E**t hic quidem primi medicorum Hippocratis decessit quod dixit capitis figuras quatuor tantum existere. **C**apitulum tertium de anatomia eius quod est sub craneo. **A**put post hoc quinque habet ossa. quorum quatuor sunt ut parietes. et unum est sicut basis. **B**asim autem parietes cum eo facti sunt duriores eo quod casus et percussiones ad eos sunt plurimum tendunt et quia necesse fuit ut craneum esset rarum factum est medullarum similis rarum per duas res: una est ut uapores inde egrediantur qui resoluuntur. et altera ne grauamen cerebro inferat. et de parietibus quidem posterior durior facit et eo quod a sensus custodia est remota. **P**arietis primus est os frontale cuius superior terminus est adorem coronalis et inferior adores que ab una extremitate coronalis perueniens transit super oculos apud supercilia et continuatur et finis alij extremitati coronalis. alij uero duo parietes qui a dextera sunt et a sinistra sunt ossa in quibus sunt aures et uocant petrosa propter sui duritiam. **D**uorum unumquodque terminant superius ad adorem coronalis et inferius ad adorem que prouenit a summitate adores laude et protendit usque ad coronalem et ab interiori per coronalem et posterius per adores laude. **Q**uartum uero parietem terminat superius adorem laude et inferius adorem que est cerebri inter caput et parillam et iungit inter duo extremitates laude. **B**asis autem cerebri est os quod omnia alia sustinet ossa et uocat basilarem: quod quidem durum per duo iuuamenta fuit creatum. unum est quod durities ad posticum iuuat. et alio quod durum minus suscipit putrefactionem si fluat: et hoc quidem os sub sustentat quod super ipsum sepe descendit positum est: quod sunt

melius ipm ee durum: **I**n unaquaq; preterea duorum teporu parte sut duo ossa dura que cooperiunt nerui qui transit in tepore. Quoru situs est fm longitudine teporis ex trasuerso et uocat h duo ossa paris.

Capitulum quintum de anatomia ossium mandibularum et aurium

Ossium quidez mandibule et teporis numerus declarabimus adores mandibule declarando. et dicemus q; superiorem mandibula terminat superius adores cois inter ea et fronte trasies sub supcilijsa tepore ad tepus. **E**t inferius terminat ea dentium origines. et a duabus partibus adores que a parte auris uenit cois inter ea et os basillare qd e retro post dentes. **D**einde alia extremitas q est et? finis v3 qz eminedo ad domesticam parup declinat. et e adores que diuidit inter h et adores qua nominauimus que est illa que in longitudine sup palatu secat. **I**sti quide eius st termini. Adores vo terminos eius igrediunt qued e est que secat i longitudine qd in palato e supmum: et alia adores e que incipit inter duo supercilia et uadit ad oppositu que e inter duos dentes duales et e adores que in principio incipit huius adores et descendo declinat ab ea ad opponem que e in qdrupli et caninu a dextra: et alia qualis illa a sinistra. **E**t ex his quide tribus adores. s. media et duabus extremis et inter oppones originu dentiu pdcoru sunt duo ossa triangula. **E**t triangulorum bases non sut apd dentiu origines s; an hoc fit in medio adores secas circa basz nariu. tres eni adores hac secate in locis pdcis trasieunt et sunt sub duobus triangulis duo ossa quoru abo horu trianguloru et origies dentiu pntet bases et duas pres adores extremaru. **E**t unu os sepat ab alio illd qd de media adores descendit. **I**n uno quoq; illoru duoru ossium st duo aguli recti apd hac adores secatem et acut? eius apd duos caninos. et expasus eius apd nares. **E**t de adores mandibule superioris e adores qda q descendit ab adores coi supiori et ad pte dirigis oculis: et qu puenit ad orbita in tres sepat ramos: quoru unus pgreddt sue adores que cu fronte e cois et sup oculi orbita donec supcilio pntuet. **E**t alia adores e sub ea et simlir pntuat pter q orbita no ingredit. **E**t alia adores tertia simlir continuat postq orbita ingredit. **E**t quicquid de illis inferius existit in pparte adores que e sub supcilijs logi? e loco q illd qd supius tagit. os vo qd adores prima trium sepat e mai? et post illd qd sepat secunda. **M**asi aut iuuamta maifesta st que sunt tria. unum est qm cu forame qd e in eo i odoratone iuuat donec plus aeris in eo pnteat: et et tepel prius q in cerebrum penetret. h enim plurimz aeris qui attrahit ad pulmonem uadat magna tri et? ps ad cerebrum etia tedit. **E**t cu aeris et attractoe quz quis odorare uult mule? in uno loco aer cora instrō odorat? adiungit: ut sit apprehensior plus et copiosior. **I**n uno igit iuuameto st h tria iuuameta. **E**t scdm aut e qd ad litteras iuuat distinguendas: et ut earu exitus sit facilis in incisione: et ne totus aer apd locu cui litteraz accidit incisio pntat s; fm mesura. **E**t hec duo iuuameta i uno pntut iuuameto. **E**t tri e qd facit nasus in mesuratione aeris haru laru qtu illd qd facit foramen perforatu absolute post fistulam qd nihil obturat. **T**ertium vo est ut superfluitates a cerebro egredietes regnu et defensionem a uisibus habeant et etia est instrumentum iuuatiu ad ipas excutiendas cum exflatione. **E**t ossium quide nasi copo ex duobus est ossibus ad mōz duoru triangulorum: quorum duo aguli su

prius cōcurrūt et bases apd unuz agulū se contingūt et in duos separāt agulos. **E**t unumq; duoru ossiuz unicuiq; duaru adores superponit extremaru qz nominauimus. **E**t sup duas eoz inferiores extremitates si due cartilagine molles. **E**t inter eas fm longitudine adores medialis est cartilago cuius superior pars inferior est durior que tota alijs duabus cartilaginibus durior existit. hui? uero medie cartilaginis iuuametu est ut nasus in duas partiatur nares. ideo ut quum ad cerebrum superfluitas descendit fm plurimu ad una earu declinat et non tota attrahendi aerem uia obtinet. que ad cerebrum aerem ofert qui quod ibi de spiritu existit euentat.

Duarum uero cartilaginum extremaru iuuametu tres res existunt una e iuuametu oib? cartilaginibus que super oes ossium existunt extremitates coe: quod iaz excuti sumus. **E**t secunda e ut expadat et dilate si ne cesse fuerit aere superflue attrahere aut expellere. **E**t tertia est ut ad uaporem excutiendu cum suo motu et q tione et tremore iuuuz qu exsuaueat. **E**t duo quide nariu ossa facta fuerunt minuta et leuia: qm leuitas magis est hic necessaria q firmitudo et pcpue quia a membrorum continuitate sut sepata que nocumeta sunt recipietia et st poita cu custodia sensus. **O**ssium vo mandibule inferioris forma et iuuametu scita st. **E**t duo b? naq; pntut ossibus q stricta sub meto conectit iuctura. **E**t in sumitate cuiusq; duorum aliorum extremorum eoru secundo facta e serratura curuaz cu additameto et ingeniose pparato componit: qd ex osse nascit qd ad eam peruenit quarum unaqueq; ligametu fuit ligata.

Capitulum quintum de anatomia dentium.

Dentes quide st. xxxij. est tri qu cōtingit quodam homines non habere neguegidij qui sut quatuor extremitet tunc no erunt nisi. xxxij. **F**orum uero duo st duales. et duo quadrupli supius: et totidem inferius ad incidendu: et duo canini supius et duo inferius ad frangendu: et molares ad molendu ab utraq; superiores et inferiores quatuor aut quinq;. **E**t huius totius summa est aut. xxxij. aut xxxij. quatuor duales. et quatuor quadrupli. et quatuor canini. et octo molares. et quatuor neguegidij. **E**t neguegidij qdem fm plurimum nascunt in medio teporis augmēti. et hoc quidem e post spermatis emissionē et ante confertiam: qm confertia est circa. xxx. annos. **I**osq; detel isti sensus uocat. **E**t dentes et hnt radices et capita acuta que in foraminibus figunt ossium duarum mandibularum in quibus consistunt. **E**t sup marginē cuiusq; foraminis additametu magnum rotundum oritur qd dentē circundat et stringit ut eius fortiora sint ligameta. **U**nusquisq; vo dentiu pter molares unū h3 capd. **S**3 molariuz in inferiori mandibula fixoru quicq; ad minus duo h3 capitazet est etia qum h3 plura et precipue neguegidij qui quatuor hnt capita. **S**3 fixorum i mandibula superiori quicq; ad minus tria hnt capita et fortasse plura et proprie neguegidij qui plura hnt capita. capita uero molarium multa facta sunt qm sunt magniet quoniam eoru operatō est maior. **E**t superiori bus quide additameta sunt eo q sunt suspensazet q grauitas facit eos ad opponem partis suorum capitum declinare. **I**nferiorum uero ponderositas infirioni eoru non existit contraria. **N**ullum pteza ossiu ullo mō sentit preter dentes. **S**al. enim dixit q experimētu nobis demonstrauit eos sensum habere de quo natura sollicita fuit et fecit ipm cu uirtute que a cerebro prouēit.

Ideco ut ipsi et inter calidū et frigidū discernāt.
Capitulum sextum de iuuamento dorsi.

Dorsum propter quattuor iuuamēta fuit crea-
tum. **U**num est ut sit nuche semita que in
permanētia aialis est necessaria propter illū
qđ in suo loco de nuche iuuamēto clare narrabimus.
Nunc autē summa aggregatā de eo referemus. Et hoc
est qđ si nerui oēs a cerebro nascerent eēt necessarium
capud multo maius eē qđ sit et sic graualet supra totum
corpus. **M**eruo quoq; eēt necessarium grāde ptra
fire spatium et lōgum donec ad extremū finē perueni-
ret: et eēt nocumētis expōitum et ad incidēdū. et eius qđ
de lōgitudō ipsius debilitaret fortitudinē ad attraben-
dum membra graua ad iporū pncipia. **I**ōq; de? cui?
nomē sit benedictum misericorditer egit faciens ptem
cerebri que est nucha ad inferiora corporis incidere. si
cut canales a fonte quatenus ex ea neruorū diuisiones
a duobus suis lateribus et eius extremo hz et? oppōez
et uicinitatem cū membris egrediant. postea factū ē dor-
sum semita eius et custodia. **E**t hz quidē est quoniā
dorsum est custodia et clipeus mēbriorū nobiliū que sūt
posita corā ipso. **I**ōq; in creatione facte fuerunt ei spine
et fimenia. **E**t tertia de cā qđ dorsum creatū fuit ut
sit aliorum ossium principium: sicut lignum qđ in exor-
dio nauis primo ponit cui alia ligna insigūt secundoq;
annectunt. **I**deoq; dorsum durum creatū fuit. **E**t
quartum est ut possit hō stare. et ad multas se mouere
partes. **I**ōq; dorsum de spondilibus ordinatis factum
est nō de ossē uno n3 de ossib? magnis. **I**uncture quoq;
inter spondiles facte sunt non laxez quoniam stādi potē-
tiā debilitarent: n3 ualde stricte qm phiberēt iclinare.

Capitulum septimum de anatomia spondilium.

Spondilis est os in cuius medio est foramē
per qđ nucha transit. et est cum spondilis q̄t-
tuor hz additamēta a dextra et a sinistra et a
duob? lateribus foraminis. Et ea quidem que sursum
tendunt sursum aspicientia dñt. Et que sunt inferi? tē-
dētia inferius aspicientia et inuersa. et ē et cum addita-
mēta sunt sex quattuor ab una parte et duo ab alia. et
est cum sunt octo. **I**n his uero additamētis existit iu-
uamētum ut per ea continuitas que est inter spondiles
cōtinuitate iuncturali ordinē cum cōcauitatibus inq̄-
buldā earum et capitibus bucellis similibus in quibus
dam. **S**unt pterea ex spōdilibus que alia hñt addi-
tamēta non propter hoc iuuamētum s3 propter defensi-
onem et clipeum et repulsionem eius qđ percutit et sup
ea texunt horū additamētoz ligamēta. et sunt ossa am-
pla et dura fm spondilium longitudinē pōita. **Q**ue
autem ex eis retro posita fuerunt spine uocāt et fimenia.
Et que ex eis a dextris et a sinistris sunt posita uocā-
turale. **I**pa uero sunt ad defendendū illū qđ in longitu-
dinem corporis ex neruis et uenis et musculis pfundū
qđ ipsa ingredit. **E**t quedā ex aliis que ad partes co-
starum tendunt aliud proprium hñt iuuamētum. **Q**đ
quidē est ut in eis creent uacuitates quibus capita gib-
bosa mirabiliter ligent. **I**n unaq; enim ala ex eis sūt
due uacuitates: et in unaq; costa sūt duo additamēta
gibbosa. **S**unt pterea ex aliis que duo hñt capita
et ale duplici simulant. et hoc quidem in spōdilib? existit
colli cuius iuuamētum nūc nomiabim? **S**pondiles
quoq; pōt foramē mediū alia hñt foramiāz pp illū qđ ab
eis egredit neruis et qđ eis egredit uēis. qđā at illorū
foraminū sunt que complentur in una unius spondilis

eminētia et sunt quedā eorum que complēt inter duas
spōdiles cōiter. Et locus earum est cōis terminus qui
inter eas existit. Et plerumq; ē qđ istud a duabus par-
tibus. s. superius et inferius existit. Et plerumq; est in
una parte. et est etiam cum in unaq; spondili est se-
micirculus. Et est qđ in una earū est maior et i altera
minor. et hec quidē foramina a duobus lateribus spō-
dilis posita fuerunt et non tetro pp defensionis defectū
illic eius qđ egredit et ingredit et qđ percussioneib? eēt
expōitum. neq; fuerunt posita antierius qđ in locis ef-
sent atque corpus sua nali pōderositate et suis etiā no-
luntarijs motibus declinat. iōq; motus debilitaret. Et
non fuit possibile ut eēt stricti ligamēti: ut āteri? egredi-
rent et postea retro redirent fuit impossibile qm declina-
tio etiā eēt super neruorum egressionē que eis faceret
coangustatiōem et nocumētum. **H**is autē additamētis qđ
p defensione existūt superposita fuerunt ligamēta et ner-
ui: et leuia facta fuerunt et lubrica ne tactu carni inferāt
nocumētum. **A**dditamentorū quoq; iuncturaliūz
de nā est h. Sunt enim ad inuicem fortit ligata ligamē-
to uehementi undiq; uerunt ligatura antierius est plu-
stricta et postierius plus laxa. qm antierius curuari et cō-
flecti est magis necessarium qđ postierius flecti et curua-
ri. et propterea qđ ligamēta que sūt posteri? facta fuerāt
laxa impleta fuerunt spacia que ibi proculdubio fiunt
humoribus uiscosis. **S**pondilium autē dorsi quedā sūt
que ualde bene ligāt cū atbachib ac si eēt unum os cū
atum ad fixationem et quietem: et quedā sunt que sunt la-
xa ac si eēt ossa mltā creata pp motū.

Cap. viij. de iuuamēto colli et anatomia ossiū ei?.

Collum fuit creatum pp tracheā arteriā. Et
trachea quidē arteria fuit creata pp illud qđ
narrabimus de creationis eius iuuamētis in
suo loco. Et propterea qđ spondiles colli ad summum
superiores sunt delate super eas que cum sint dorsi et
sunt sub eis oportuit ut fuissent minores. **Q**đ enim
desert deferente leuius eē oz cum placuerit ut mor? qui-
dem sint fm sapientie ordinem. **E**t qm necesse fuit i-
itum nuche grossius eē et maius sicut cōcauitatum pñ-
cipium eo qđ illū qđ ex diuisione neruorum suppreme pñ-
cipium est plus eo qđ est proprium ei qđ ē inferi? op-
portuit in spondilibus colli foramina magna āpla fore.
et qđ paruitas et foraminū āplitudo earū attenuauerūt
corpora oportuit firmitudinis intentionē ibi affuisse qđ
illud qđ due res quas narrabimus debilitauerunt em-
daretur. oportuit igit eas oibus aliis spondilibus duri-
ores creari. et quia cuiusq; spōdilis earum corpus fuit
subtile creata fuerunt eorum fimenia parua. **M**agna
enim si creata forent spondiles eēt expōite rupture et
nocumētis eo qđ earum fimenijs res occurrerūt fortes:
et quia earum fimenia fuerunt parua facte fuerunt ale
earum magne dno duplitiā habentes capita. et qm mo-
tus magis fuit necessarius quam fixio eo qđ ipse non mltā
fuerunt ossa que ad mōz ille que sunt inferius: laxez fa-
cte fuerunt spōdiliū earū iuncture ppatōe iūcturarū ea-
rū que sūt inferius. et qm quantum defuit eis ex firmi-
tudinē pp laxitatē tantūde recuperat aut plus eo ex par-
te eius qđ eas circundat et sup eas gradiat de neruis
et musculis et nenis. iō nō fuit necessaria mltā firmi-
tudo in iuncturis et qđ nō fuit necessarium mltum firmāz
iuncturas et sufficit eis mēfura que ex ea attributa eis
fuit iō earum additamēta iunctionalia sursum aspiciētia
et iusum in summa non fuerunt creata magna et multe

latitudinis quæadmodum illa que fiunt sub collo. Verum earum bases posite sunt longiores et earum ligamenta laxiora. Et nervorum egressiones in eis posite sunt cōes sicut diximus quoniam fuit possibile ut in unaquaque illarum spondilium eo quod sit subtilis et parva et foramen per quod transit nucha amplum esset proprie nisi illis quod declarabimus et quarum demonstrabimus dispositiones.

Nunc autem dicemus quod spondiles colli septem sunt numero. Nec namque mensura in longitudine et numero fuit equalis. et quæque earum octo. xi. predicta habent additamenta preter primam. scilicet fimenia et duas alas et quatuor additamenta coniuunctionalia sursum aspicientia. et quatuor inferius aspicientia. Et unaquæque ala duos habet ramos. et circulus egressionis nervi inter omnes duas spondiles diuiditur in duo media.

Prima autem spondilis et secunda quasdam habent proprietates quas non habent alie. In primis uero est tibi sciendum quod motus capitis a dextris et a sinistris fit iunctura que est inter caput et spondilem primam.

Et ipsius motus antérieur et posterius fit iunctura que est inter illam et spondilem secundam. Est igitur nobis de iunctura primi in primis loquendum.

Bicemus igitur quod super laboriosam partem spondilis prime a duabus partibus que sunt superius create fuerunt due uacuitates in quas duo ossis capitis additamenta ingrediuntur. Et quoniam unum eorum eleuatur et alterum depriimitur declinat caput ad depressum. et quod in hac spondili alia sit iunctura impossibile fuit. Ibi igitur alia facta fuit spondilis per se que est secunda ex qua creator a parte eius anteriore que est ad interiora additamentum longum durum oriri fecit quod pertransit et in gradibus foramen proprie coram nucha foramine inter eas cōi. scilicet foramine quod a posterioribus ad anteriora est longius quam a dextra et sinistra quoniam inter posterius et antérieur sunt duo ingredienti que maiorem occupant locum quam unum ex ingredientibus occuparet latitudo autem mensuratur secundum unum ingrediens quod est maius. et hoc quidem additamentum uocatur dens a quo quidem occupata fuit nucha ligamenti fortibus quatenus dētis extremitas a nuche extremitate separet. ne dens suo motu nucham percutiat et ei coangustationem faciat. deinde additamentum hoc a spondili prima eleuatur et uacuitate que est in capitis osse ingreditur quod uacuitas que in osse existit capitis antérieur et posterius circumdat.

Et hic quidem dens non ad interius fuit factus nisi propter duo iuuamenta. quorum unum est ut sit amplius custodiunt et alterum ut latus spondilis quod est magis subtile sit interius et non exterius.

Et prime quidem spondilis proprietas est ne fimenia habeat id est ne ei inferat grauamen. et ne propter ipsam nocumētis sit expōita. Additamentum namque quod repellit inquitum est fortius ipsummet fracturam et nocumentum affert ei quod est debilius et est ne musculos et nervos multos qui in eius circuitu sunt positi ledat.

Et quia est parum indigemus hic spinis custodiētibz. Nec enim spondilis est quasi submersa et sepulta custodijs secunde que ipsam a nocumētis custodiunt. et propter has quidem intentiones non proprie ei facte fuerunt alie.

Nervorum enim et musculorum plures in duobus eius positione spissa positi sunt propea quod principio sunt propinqua. Iamque ale locum non habuerunt ibi.

Amplius ex proprietatibus huius existit spondilis quod nervi ab ea non per duo eius egrediuntur latera. sed per duo foramina que in ea posterius ad partem tendunt superiorem. Si enim eius nervorum egressiones essent ubi duo capitis addi-

tamenta orificijs iunguntur suisset ubi motus eorum sunt uehementes uehementi impedimento caput impediret.

Similiter quoque si essent ubi secunda deglutit ad deglutitionem secundum sua additamenta que ingrediuntur in ipsa ex suis duobus additamentis que super eam icedunt et ubi ita et ita fiam iunctura sit laxa quam antérieur mouet et posterius non fuit pueriles ut antérieur et posterius egredere per eas quas in declaratione cause aliarum spondilium demonstrauimus. nam a duobus lateribus propter ossis ibi existens subtilitatem causa dētis. quapropter fuit necesse ut parum sub iunctura capitis esset posterius a duabus partibus. scilicet in medio eius quod est inter id quod est posterius et latera.

Portuit igitur ut duo foramina essent parua. quod propter necesse fuit neuos fuisse paruos. quia uero in spondili secunda impossibile fuit nervorum egressiones superius fuisse. sicut fuit impossibile in hac. eo quod si in ea essent. nervorum suorum egressiones sicut in prima timeretur ne conuulsarent et rumperent motu prime spondilis super eam cum caput antérieur aut posterius mouetur. Neque etiam fuit possibile ut antérieur egredere et posterius propter illud quod diximus.

Nec fuit possibile ut a duobus egredere lateribus quoniam si esset ita esset cum prima cōis. sed quod inter eas oriret esset ualde subtile. nam primo rum corrigerent paruitatem et quod comprehendere essent paria debilia simul iuncta et si cum prima esset cōisiam enim cognouimus causam prime et que esset corruptio si eam a duobus perforarent lateribus. ergo oportuit foramina in secunda esse ante duo latera fimenijs et duobus prime opposita lateribus. quoniam corpus prime quoniam eis associabitur non lederet eos. et dens quidem qui ex secunda oritur bene prime est annexus ligamento forti. et iunctura capitis cum prima ambe cum secunda sunt laxiores quam earum spondilium iuncture. ideo quod motus qui per eas fiunt ualde sunt necessarii et iunctura ut essent firme et manifeste. et quoniam caput mouetur unius spondilis alia manet insepabilis in alia sua iunctura. sicut opposite facie ad faciem. et quoniam caput antérieur mouetur et posterius stat cum prima spondili ac si ambo essent unum os. et quoniam ad duo latera sine transuersione mouetur sit spondilis prima cum secunda sicut unum os. Hoc est quod de spondilibz colli et earum proprietatibus narrare uolumus.

Capitulum nonum de anatomia spondilium pectoris et eorum iuuamentis.

Spondiles pectoris ille sunt cum quibus iunguntur coste et attractionis aeris membra comprehendunt. et sunt spondiles. xi. fimenia habentes et alas. et una que alas non habet.

Sunt igitur. xij. spondiles. Earum uero fimenia non sunt equalia. Que enim ex eis sunt coram membris que sunt nobiliora maiora sunt et fortiora.

Et spondilium quidem pectoris ale alijs duriores existunt propterea quod cum eis coste iunguntur.

Septem autem suppremarum spondilium fimenia sunt magna. Et ipsarum ale grosse ut cor fortissime tue at. et id quia earum corporeitas in hoc fuit diminuta facta sunt ipsarum additamenta coniuunctionalia curta et lata. et illarum quidem supra decimam additamenta coniuunctionalia que sursum tendunt sunt illa in quibus est uacuitas bucelle. et illa que inferius tendunt sunt illa in quibus egrediuntur gibbositates que uacuitates egrediuntur quarum fimenia ad inferiora curuantur.

Decime autem fimenium est rectum et non curuum. et eius additamenta coniuunctionalia utriusque habent uacuitates que coram bucellis existunt. quoniam superius et inferius simul bucel-

larum sit receptio. postea uero illarum que sub decima
 existunt bucelle sunt ad superiora et eorum uacuitates ad
 inferiora et ipsarum sinenia ad superiora curuatur. et nunc
 huius totius iuuamentum nominabimus post. **C** Duodecima uero spondilis alas non habet. quoniam necessitas multa
 que costarum causa inerat iam est diminuta. sed similitudo
 alio modo est ingeniata in quo firmitudo cum alio iugiter iuuamento.
Et huius quidem existit declaratio quod spondiles albatum nimia indiguerunt magnitudine et iunctura
 rum multa firmitudine. quia ferunt totum quod est supra
 ipsas. Ideoque necesse fuit ut in iuncturis uacuitates et
 bucelle plures numero fierent. quarum iuncturarum earum
 additamenta duplicata fuerunt. et fuit necesse ut per
 duodecime que est uersus partem illarum similis illis si
 eret. quod propter eius additamenta coniuunctionalia duplicata
 fuerunt. In his igitur additamentis destructa fuit res ex
 qua dignum erat ut ale fierent. post hoc amplissime fu
 it dilatata et quod ex ea albatum fuit fere ale simile existit.
Duo igitur iuuamenta sunt in hac creatura coniuncta
 fuerunt. et hec quidem duodecima est illa cum qua dia
 phragmatis iugiter extremitas. **I**lle autem qui supra hanc
 existunt spondilem non hac indiguerunt firmitudine in
 multiplicatione additamentorum coniuunctionalium: immo
 quod eis oritur de sinenibus et aliis magnificatum fuit. quare
 earum corpus ad hoc occupatum fuit. et propea quod pectoris
 spondiles maiores existunt spondilibus colli non fu
 erunt posita foramina inter duas spondiles communia e
 quales diuisa. sed paulatim fuerunt ordinata: quoniam in illis
 que sunt superius fuit factum augmentum. et in eis que sunt
 inferius fuit facta diminutio donec totum foramen in una re
 mansit. et huius quidem finis in decima existit spondili. ea
 rum uero que ex spondilibus pectoris remanent: spondilium
 albatum corpora tolerare potuerunt a dextris
 et a sinistris ut in eis fiat foramen plenum. fuit ergo in spon
 dilibus albatum foramen a dextris et foramen a sinistris pro
 pterea ut nervus egredere.

Capitulum decimum de anatomia spondilium albatum.
Super albatum uero spondiles sunt sinenia
 et ale late. et ipsorum quidem additamenta con
 iunctionalia inferiora dilatant et assimilant
 aliis descendens. **E**t spondiles iste sunt quinque al
 batum uero cum: albatum est sicut basis totius dorso.
 et ipse quidem sustinet et deferunt os femoris et sunt a qui
 bus nervi pedis oriuntur.

Capitulum undecimum de anatomia albatum.
Ossa albatum sunt tria que magis ingeniose
 sunt coniuncta quam omnes spondiles. et earum iun
 cturæ sunt firmiores. et ipsarum ale sunt magis
 ample. et nervus quidem qui de foramine in eis existente e
 greditur non exit a certitudine duorum laterum ne acche
 iunctura ipsam comprimatur: sed est magis remotus et multo
 plus spissus ad anteriora et posteriora. et ossa quidem al
 batum similia ossibus existunt albatum.

Capitulum duodecimum de anatomia albosos.
Albosus est compositus ex tribus spondilibus
 cartilagineis que non habent additamenta et ner
 uus quidem a foraminibus illarum communibus
 oritur sicut est in collo propea quod sit parue sed a foramine tertie
 nervus egreditur ipar.

Capitulum decimumtertium in quo est sermo qui
 est sicut finis de iuuamento dorso.

Item locuti sumus de ossibus dorso uerba mo
 derata. Nunc autem de toto dorso uerba lo

quamur continentia summam. **V**idemus igitur
 quod totum dorsum est sicut res una propria habens figu
 ram aliis figuris meliorem que est circularis. Hec nam
 quod figura remotior est a receptione nocuentorum ex
 percussione uel impulsione euenientium quam omnes
 alie figure. et propter hoc capita eorum que superius ad infe
 riora fuerunt curuata: et eorum que sunt inferius ad su
 periora et coniuuxerunt se apud mediam que est decima
 Hec uero ad nullam curuata fuit partentio ut super ea
 due simul conueniant curuitates. **E**t decima quidem
 inter sinenia non secundum numerum sed longitudine
 media existit. et quia quicquid est necesse dorsum ad aliquod
 duorum curuari alterumque istud non sit nisi ut declinet
 medium ad contrarium partis et declinet illud quod est
 supra ipsum: et sub ipso ad illam partem ac si duo extre
 ma dorso ad sibi obuiandum declinaret: propea in medio
 non facte fuerunt bucelle sed uacuitates tantum et facte fu
 erunt bucelle superiores et inferiores ad ipsum declina
 tes: sed superiores descendentes et inferiores ascendentes.
Item ut earum ablatio ad contrarium partis declina
 tionis facilis sit et ut superiores curuentur ad inferiora
 et inferiores ad superiora.

Capitulum decimumquartum de anatomia costarum.
Queste sunt tutamentum eius quod ex instrumen
 tis attractionis aeris et ex superioribus instru
 metorum nutrimenti circundat. et ipse quidem
 non facte fuerunt unum os ne grauentur: ne si aliquod
 accideret nocumentum foret commune: et ut facile esset dila
 tari quoniam necessitas addit finem illud quod est in natura et implens
 interiora nutrimento et inflatione et indigerent loco ma
 gis amplo: et propter aerem qui attrahitur: aut ut ster eas mus
 culi pectoris qui in operationibus attrahendi aerem iu
 uant et eius quod continuatur cum ipso inciderent. et propea
 quod pectus circundat pulmonem et cor et quod est cum eis
 necessaria fuit cautela uehementissima in eorum defensio
 ne: quoniam nocumentorum impressiones que eis accidunt
 sunt maiores et cum hoc eorum minutio undique non ea
 angustat neque eis nocet. **E**t ideo septem coste superio
 res create fuerunt continentes illud quod est in eis sibi apud
 cassum obuiantes et membrum circundantes principale ab
 omnibus partibus. **I**lle uero que existunt in parte inferiorum
 nutrimenti create fuerunt sicut posterius minute ubi se
 sus non peruenit uisus sed antequam non fuerunt continu
 ate immo paulatim ordinate fuerunt cum sectione fueruntque
 superiores propinquius habentes spatium inter duas extre
 mities egrediatur inferiores longinquius. et istud omnino fuit ut cum
 cautela membrorum nutrimenti. scilicet epatis et splenis et alio
 rum amplitudo loco stomachi iungeretur ne cum impleret
 nutrimentibus et inflationibus comprimere. **S**eptem uero co
 ste superiores pectoris coste uocantur que ab unaquaque
 parte sunt septem: sed due que sunt in medio sunt maio
 res et longiores: et ille que sunt in extremitatibus sunt
 breuiiores hec enim figura ut comprehensum undique com
 phendat melior existit. et coste quidem iste in primis super
 sui gibbositate ad inferiora inclinant: deinde redeundo
 ad superiora incedunt et continuantur cum torace sicut
 nominabimus postea. **I**tem ut sit earum comprehensio in lo
 cis amplioribus: duo propterea cuiusque earum additamenta du
 as profundas ingrediuntur uacuitates que sunt in unaquaque
 ala que est supra spondiles et prouenit iunctura duplicata. et
 similiter existunt ale septem cum ossibus toracis. **Q**uinq
 autem curuata que remanent sunt ossa posteriora et co
 ste falsæ. quarum capita creata fuerunt cum cartilagini

bus continuata ut sint secure a fractura quum percussio-
nes affuerunt et ne occurrant membris lenibus et dia-
phragmati cum sua duritie: sed occurrat ei in corpore quod
inter eas et membra lenia existat medium: et iter durici-
em et lenitatem mediocritatem habeat.

Capitulum decimumquintum de anatomia toracis.

Torax ex septem ossibus est compositus ex uno
autem osse non fuit creatus propter iuuamentum quod
in alijs locis sciuitur propea ut sit laxus ut con-
ueniens sit ei quod colligitur ex membris attrahendi aerem
in dilatatione. Itaque creata fuerunt non solida cum cartila-
ginibus continua ut in ipsis interiori motu adiuuentur
sed sunt iuncture eorum firmes. **Q**ue etiam septem cre-
ata fuerunt secundum numerum costarum que cum eis iungun-
tur. Cum inferiori preterea a parte toracis os cartilagineo-
sum latum continuatur cuius inferior extremitas rotun-
ditati attinens uocatur epiglottalis eo quod epiglottis sit simi-
lis. et ipsius quidem est tutamentum oris stomachi et me-
dium inter toracem et membra lenia ideo ut continuas
duri cum leni sit melior quemadmodum mitiones diximus.

Capitulum decimum sextum de anatomia furcule.

Furcula est os positum super unamquamque dua-
rum partium eius quod in torace est supremum
curuatum coram anbar id est loco qui est in
inferiori parte gule. et propter sui concauitatem accidit fo-
ramen in quo penetrat uena ad cerebrum subiens: et ner-
ui ab eo descendentes: et declinat ad partem siluestrem
et continuatur cum capite spatule: et cum ipso spatula liga-
tur et cum eis ambobus adiutorium.

Capitulum decimumseptimum de anatomia spatule.

Spatula fuit creata propter duo iuuamenta. Unum
est ut adiutorium et manus ab ea suspendatur
ne adiutorium cum pectore sit contumacius: quoniam
facilitas motus uniuscuiusque duarum ad alteram destru-
eret et coangustatio fieret. Ipsa uero creata fuit a costis
seperata et partes motuum ad illam fuerunt ampliatæ: et al-
terum est ut sit defensio firma membrorum que intra pe-
ctus existunt: et ut eleuetur in loco finemiorum spondilium
et aliarum ipsarum ubi non sunt spondiles que percussio-
nes repellat nisi sensus qui eas percipiant. Spatula uero
a parte siluestri subtiliatur et a parte domestica ingros-
sat. et super extremitatem ipsius siluestrem fit uacuitas
profunda quam rotunda adiutorij ingreditur extremi-
tas. et ipsa quidem duo habet additamenta. unum est ad su-
periora et posterius et uocatur destructum et rostrum eo-
rum: et per ipsum ligatur spatula cum furcula et ipsum est quod
prohibet ne adiutorium ad superiora de suo moueat lo-
corum aliud est interius ad inferiora quod est prohibet ne ca-
pitulum adiutorij dislocetur. Postea sine intermissione dilatatur
quantum plus ad partem incedit domesticam: ideo ut sit
eius comprehensio plus defendens. **E**t ipsa quidem
supra sui dorsum additamentum habet sicut triangulum cuius
basis est ad partem siluestrem et ipsius angulus ad par-
tem domesticam ne dorso superficies fricatur: si enim foret
basis ad partem domesticam eleuaret cutem et cum per-
cussiones adessent efficerent dolorem. **E**t hoc quidem ad-
ditamentum est ei sicut finemina spondilibus creatum ad de-
fendendum et uocatur oculus spatule. **U**ltima uero spa-
tule dilatatio est ubi est cartilago cum qua continuatur cuius
extremitas est rotunda que cum ea continuatur quam in
alijs diximus cartilaginibus.

Capitulum decimum octauum de anatomia adiutorij.

Adiutorij os rotundum fuit creatum ut a nocu-
mentorum receptione magis foret remotum.

Cuius quidem superior extremitas est gib-
bosa ut spatule uacuitatem ingrediat cum iunctura la-
xa non ualde firma et laxitatis causa iuncture huius ac-
cidit ei frequenter dislocatio. **I**uuamentum uero quod
in hac existit laxitate sunt due res: necessitas et securi-
tas. **S**ed necessitas est facilitas motionum ad omnes par-
tes. **E**t securitas est quod habet adiutorio sit necessarium ut
diuersis motionibus ad partes possit moueri diuersas.
motiones tamen iste neque sunt multe neque perdurant usque
quo timeatur ne eius rumpantur ligamenta et dislocentur: in
mo adiutorium in pluribus dispositionibus est quietum:
et aliud quod est ex manu est mobile et propter hoc alie iunctu-
re firmiores facte sunt quam adiutorij. **A**diutorij uero
iuncturam quattuor amplectuntur ligamenta. Unum eorum
est dilatatum panniculare iuncturam circumdans sicut
omnes alie circumdant iuncture. et duo alia ligamenta que
a rostro corui descendunt. quorum unum est huius extre-
mitatem dilatam et circumdat adiutorij extremum: et al-
terum est maius et durius descendens cum quarto quod
etiam descendit ab additamento rostrali tenuitatem eis pro-
paratam quorum figura ad latitudines trahit et prope
quum adiutorium tangunt. et ipsa quidem solent occulta-
ri sub adiutorio et continuari musculis qui in eius interi-
ore extensi sunt sequentes adiutorium. **A**diutorij
preterea a parte domestica est concavum: et a parte silue-
stri gibbosum: ut propter hoc quod super ipsum ex musculis
et uenis et nervis disponitur affirmetur: et ut homo bene
amplectatur quod uult amplecti et quod una manus ad alteram pro-
ueniat. **S**uper inferiorem autem adiutorij extremitatem
duo additamenta continuata composita fuerunt ex qui-
bus illud quod est ad interiora est longius et subtilius cum nul-
la et huius iuncturam: quoniam non est nisi nervorum et
uenarum defensor. **S**ed cum eo quod est ad exteriora com-
plet iunctura cubiti per bucellam que in ipso existit secundum
modum quem nominabimus et inter ea proculdubio subti-
litas existit. **E**t in duobus quidem huius subtilitatis ex-
tremitatibus due sunt uacuitates superius ad antero-
ra et inferiora ad posteriora. **E**t earum superior dome-
stica concavitas est lenificata et non existit super eam se-
paratio sed siluestris concavitas est maior eis et quod
ad finem siluestris concavitas tendit non est lenificatum
neque est ipsius perforatio rotunda: sed est sicut paries
rectus ita ut cum additamento a se in ipsa ad partem mo-
ueatur siluestrem et quando ad ea peruenit steterit nos quidem
de declaratione necessitatis earum cito afferemus. **H**as uero
concavitates duas uocat Hippo. duo limites.

Capitulum decimum nonum de anatomia a seid.

A seid ex duobus ossibus in longitudine con-
iunctis est compositum et uocatur focilia. **S**u-
perius uero ex eis quod ad pollicem tendit est subti-
lius et uocatur focile superius et inferius ex eis quod uadit
ad auzicularem est grossius quoniam est deferens et uo-
catur focile inferius. **S**uperioris uero focilis iuuam-
tum est quod ipsum est motus a seid ad se torquendum et resup-
pinandum et inferius focilis iuuamentum est ut per ipsum
sit motus a seid ad constringendum et dilatandum. **C**uius-
que uero ipsorum medius attenuatus fuit. quoniam gros-
situdine non indigent propter illud quod ex musculis gros-
sis super ipsa facit et ipsorum duo extrema ingrossata
fuerunt propterea quod super ipsa multa ligamentorum origo
est eis necessaria quia frequenter accidunt uerbera et

percussiones fortes quoniam motus est iuncturarum: et propea
quod carne denudantur et musculis. Superius uero facile
est tortuam quasi ueniat a parte domestica: et paululum
tortuose ad partem siluestrem gibbosum fiat. et iuuamē
tum in hoc existit proparamenti bonitas ad motum torquē
dis: sed inferius est facile rectum quoniam hoc ad con
stringendum et dilatandum melius existit.

Capitulum uigiesimum de anatomia iuncture cubiti.

Cubi uero iunctura ex iunctura facilis super
ioris et inferioris facilis iunctura cum adiutorio
componitur. **S**uperius quidem facile in sui ex
tremis uacuitatem ingeniose factam habet in qua bucel
la siluestris extremitates adiutorij ingreditur et ligatur
cum eorum ex ipsius circuitu in uacuitate illa puenit mo
tus resupinus et tortionis. **I**nferius autem facile duo
habet additamenta inter que existit tenuitas que sine gre
ce littere similis est et est ita. **E**t huius quidem tenui
tatis contorquetur superficies illa que est in ipsius con
cauitate ut bene sit factus eius introitus in concauitate
que est in extremo adiutorij quod concauium existit: sed sue
concauitatis figura gibbositati circuli similis. **E**t ex
bona igitur ingressione subtilitatis que inter duo faciles in
ferioris additamenta existit in illa inferiorem tenuitatem
iunctura componitur cubiti. **Q**uoniam tenuitas uel
pars super tenuitatem uel partem ad posteriora mouetur et
inferius extenditur manus et quoniam parietalis tenuitas eam refricat
a uacuitate bucellam tenente tenet eam et prohibet a di
latatione superflua. **S**ic igitur adiutorius a se ipsis habet recti
tudinem. **Q**um uero una duarum tenuitatum super aliam
ad anteriora et superius mouetur constringitur manus do
nec a se ipsis tangat adiutorium ad partem domesticam et
ab anterioribus. et duo quidem facilia superius simul iun
guntur sicut res una et accidunt in eis uacuitas ampla com
munis cuius plurimum in facili existit inferiori. **Q**uod au
tem superfluit ab hac uacuitate remanet gibbosum lenifi
catum ut sit longinquum a nocumētorum receptione. **E**t
posterior quidem ex uacuitate facilis inferioris oritur ad
ditamentum quod ad longitudinem quandam trahitur.

Et de huiusmodi totum iuuamento loquimur si de uoluerit.

Capitulum uigiesimum primum de anatomia rasete.

Raseta ex multis est composita ossibus ne no
cumentum si accideret commune fiat: et ut per
ipsam plantam concauari possit: quoniam corpora
rotunda continendi uoluntas affuerit et cum liquida cur
rentia retinere uoluerimus. et hec quidem ossa iuncture
sue firmiter et bene ad inuicem sunt ligata ne separentur et
planta debilitetur illis teneat quod colligit et quod tenet: ita ut
si cutis plante excoieretur inueniret hec omnia ossa cotinua
quorum sepatio a sensu sit longinqua. et quoniam hoc ligamē
tum firmiter stringit unus cum uno. sed in eis existit obe
dientia ad paruam constrictionem ex qua prouenit ut in
terius plate concauetur. **R**asete uero ossa sunt septem et
unum additum. sed septem radicalia in duabus consistunt
aciebus: una acies est ad partem a se ipsis cuius ossa sunt
tria quoniam propea quod est ad partem a se ipsis oportuit ut eorum plura
subtilis. **E**t alterius aciei ossa sunt quattuor que sunt
ad partem pectinis et digitorum: unde propter hoc oportuit
ut eorum magis ampla. et tria quidem ossa ordiata fuerunt
Eorum enim capita que sunt ad partem a se ipsis subtili
ora sunt et melius ad inuicem collecta et plus continn
ata. et eorum quidem capita que sunt ad partem aciei al
terius sunt latiora et minus bene collecta et continuata.
Et ceterum uero os non consistit in duabus rasete

aciebus: sed fuit creatum ad defendendum uerum qui
est in planta. **E**t aciei secunde sit extremitas ex con
iunctione capitum ossium eius et ingredis uacuitatem
quam nominauimus que est in extremitate duorum faci
lium. **S**it ergo iunctura dilationis et constrictionis. **A**d
ditamentum uero predictum quod est in facili inferiori ua
cuitatem ossium rasete ingreditur et sit inde tortionis et
resupinationis iunctura.

Capitulum uigiesimum de anatomia pectinis manus.

Ossa pectinis plante sunt quattuor propterea
cum quattuor continuatur digitis et sunt cotin
cta a parte que est ad rasetam: ut cum ossibus
que sunt sicut connexa et coniuncta bene continuentur que
in parte digitorum parumper dilatantur: ut cum ossibus
que sunt distincta et separata bene continuentur: et fuerint
ad inferiora curuata propter illud quod iam sciuitis. **R**asete
uero iunctura cum pectine componitur per concaui
tates que in extremitatibus ossium rasete consistunt: in
quas bucelle ossium pectinis que iam cartilaginibus in
uestite fuerant ingrediuntur.

Capitulum uigiesimum tertium de anatomia digitorum.

Digiti sunt instrumenta que ad colligendum res
iuuant. **E**t ipsi quidem non fuerunt creati
carnei ab ossibus uacui: et si tamen hec diuersis
motibus possint moueri quemadmodum multi uermium et
piscium potentia debili mouerentur et hoc ideo ne eorum
operationes forent debiles et essent debiliores quam uermium:
neque essent in uno creati fuerunt osses ne eorum operationes
forent difficiles quemadmodum accidit patientibus curis
et ipsis quid tria suffecerunt ossa. quoniam si eorum nū
mero adderet in augmento numeri motum ipsorum iuuaret:
sed debilitas proculdubio intendendo illud quod ipsos in
superflua firmitudine oportet tenere proueneret. quod si ex
pauoribus quam tribus creati fuissent quemadmodum si cre
ati fuissent ex duobus ossibus: esset firmitudo maior sed
motus minuerentur ab eo quod sufficit: et nos quidem plura
indigemus motibus diuersis quam augmento firmitudinis
terminum transeuntis. **I**psi uero creati fuerunt ex ossi
bus quorum bases sunt latiores et ipsorum capita sunt
magis tenuia. et que eis sunt inferiora sunt maiora. **S**im
ordinem ita ut que in eis sunt subtiliora sunt extrema
tes anemul: et hoc quidem est propter decorationem com
parationis que inter portantes existit et portatum. **I**psi
forum autem ossa creata fuerunt rotunda timore nocu
mentorum. **E**t facta fuerunt dura non brittle conca
uitatem neque medulam ut essent fortiora et ad constringen
dum et ad figendum in motibus et attrahendum. **E**t fuerunt
creata interius curuata et exterius gibbosa propterea ut
illud quod tenent melius retineant et melius fricent et me
lius premant illud quod fricat et premunt. **E**t inter
unumquodque et aliud non fuit in medio concauitas nisi gib
bositas ut bene tamquam res una continuentur quoniam necessitas
fuerit ut ex eis iuuamētur quasi unius ossis habeatur.

Eorum uero extremi sicut pollex et auricularis gib
bositatem ad partem in qua non est digitus habent: ut
sit eorum summa quoniam applicantur sibi figure rotunde que
a nocumentis trahuntur. et intrinseca eorum pars fuit carno
sa ut sustentet eos et ut cedat sibi obuiantibus quoniam ea strin
xerint. **A** foris uero non taliter facti fuerunt ne graua
rent et ut pugnum esset arma dolore faciens. **V**erūta
men in anemul plus carnis positum fuit ut bene apud
concursum quasi coniuncta applicentur. et medium quidem
ex longioribus factus fuit iuncturis. et postea auricularis:

Deinde index. et postea auricularis. **I**tem ut eorum extremitates apud comprehensionem equentur et non remaneant apertiores cum hoc ut digiti et planta super rotundum concaveantur cum colliguntur. **P**olex uero omnium quatuor digitorum iustitia existit qui si non in suo poneretur loco eius iuuamentum destrueretur. **S**i enim intus in planta poneretur plurimum operationum quas per plantam habemus destrueretur nobis. et si ad partem poneretur auricularis una manus ad aliam ad tenendum illud in quo iunguntur non perueniret. et hoc quidem remotius existit quoniam si retro poneretur et pectini pollex non alligaretur longitudo inter ipsum et alios digitos non coangustaretur. **Q**uoniam ergo alii quatuor digiti rem aliquam ab una parte comprehenderent et pollex ab alia parte ad iuuaretur possibile esset ut planta rem magnam comprehenderet et pollex ab alia parte esset sicut applicans illud quod planta stringit et tenet et auricularis et annularis sicut cooperitorium posterius. **O**mnia autem digitorum ossa continuata fuerunt cum tenuitatibus et concavitatibus intrantibus inter quas humor existit viscosus quorum iuncturas ligamenta comprehendunt fortia que sibi obuiant cum panniculis cartilaginosis. et uacuitates quidam implent que in iuncturis existunt pro augmentum firmitudinis ossa minuta que filamina uocantur.

Capitulum uigesimumquartum de iuuamento unguis.

Unguis pro quatuor fuit iuuamenta creatus. **U**num est ut carnis extremitas digitorum podium existat ne quum super aliquam prelerit rem debilitetur. **E**t aliud ut digitus per eam res minutas possit capere. **E**t tertium ut per eas ualeat scalpere et mudare. **E**t quartum ut quicquid sit arma. **T**ria uero prima speciei humane dignius conueniunt. **E**t quartum ceteris animalibus. **E**t unguis quidem extremitas rotunda creata fuit pro illud quod scis. **E**t ipsa ex ossibus creata fuit lenibus ut sub eis flecteret que ipsum percipiunt ne scinderetur. **E**t ungues quidem create sunt semper crescentes propea quod sunt apte ut fricentur et radantur.

Capitulum uigesimumquintum de anatomia ossium femoris

Ossa albaui sunt duo ossa a dextris et a sinistris que in medio firma continuantur iunctura et ipsa quidem sunt sicut osium superiorum ossium fundamentum et portancia et mutancia loca luter inferiora. unumquodque autem ipsorum in quatuor diuisis partes illud quod est ad partem siluestrem uocat albarasa et os ilium illud quod est ad anteriora os uocat femoris et illud quod est ad posteriora uocat os achis et domesticum quod est ad superiora uocat piscis coxae quod in ipso est concavitas quam capud coxe gibbosum igitur dicitur super hoc os membra posita sunt nobiliora sicut uentriculus et matrix et spermatis receptacula in uiribus et ficturis et intestinum rectum.

Capitulum xxvi. est simo aggregatus de iuuamento rigidi.

Hum iuuamenta in duabus consistunt rebus una est figere et stare et hoc est per pedes et altera mutatio equalis aut ascendens aut descendens et hoc fit per coram et per crus. **Q**uoniam pedi nocuum acciderit stare et figere difficile erit sed mutari non nisi tantum quantum necessaria fuerit mutatio multe fixationis que est ad unum pedem quum autem musculis coxe aut cruris nocuum acciderit figere erit facile sed moueri difficile.

Capitulum xxvij. de anatomia ossium coxe.

Primum ex ossibus rigidi est coram. et ipsum qui dicitur os maius quod in corpore existit quia ipsum est dexterius illud quod est super ipsum et mutas illud quod est sub ipso. **C**uius superior extremitas fuit facta rotunda ut in paxidem acbe bene ingrederetur. **E**t ipsum quid est gibbosum ad partem siluestrem et curuatum ad partes domesticam et ad posteriora. **S**i enim ipsum foret positum secundum rectitudinem et paxidis equidistantiam accideret inde aliquis claudicationis motus quemadmodum accideret ei cuius talis est creatio neque bene defenderet et musculos magnos et ueruos et uenas neque ex hoc toto rectas res generaret neque sedendi forma esset bona. **A**mplius si curuum ad partem domesticam non fuisset reductus perueniret inde alterius modi claudicatio neque statio illi media foret et fieret ei communis declinatio neque esset equalis. **E**t in ipsius extremitate inferiori sunt additamenta duo propter poplitis iuncturam. **N**os tamen prius de crure et postea de iunctura loquemur.

Capitulum uigesimumoctauum de anatomia ossium cruris

Crus est quemadmodum a seculo ex duobus ossibus compositum. **U**num est maius et longius et ipsius est domesticum et uocat canna magna. et aliud est minus et breuius non enim peruenit usque ad coram imo ab ea breuius inferius tamen peruenit ad locum ad quem protenditur maius et uocat canna minor. **C**rus est habens gibbositatem ad partem siluestrem. postea apud extremitatem inferiorem habet gibbositatem aliam ad partem domesticam propea ut per eam melior sit statio et canna quidem maior equatur que procerto est crus et minor creata fuit quod coram et illud est propterea quod adiuncte fuerunt res propter quas ei in magnitudine fuit addendum. et hoc est figere et deferre quod est super ipsum. et res propter quam fuit addendum ei in paruitate est facilitas ad motum et res secunda magis conueniens fuit intentioni pro quam fuit factum crus minus. et res prima intentioni pro quam fuit facta coram maior. **D**uo autem cruris ossa sunt quantitas temperata adeo quod si unum os adderet accideret de debilitate et duritie motus illud quod accideret homini elephantiam et uarices. et si unum minueret accideret de debilitate et duritie motus et de inopetia deferendi illud quod est supra ipsum illud quod accideret crura hominibus de natura subtilia. et propter hoc totum sustentatum fuit et fortius factus est cum canna minore. **I**n canna propterea minore alia existunt iuuamenta sicut nervos et uenas et que sunt inter eas cooperire. et committas carne minoris in iunctura pedis ut uelox et fortius fiat iunctura dilationis et tortionis.

Capitulum uigesimumnonum de anatomia poplitis

Iunctura poplitis prouenit propter ingressum duorum additamentorum que sunt super extremitatem coxe in duas uacuitates que sunt in capite ossis cruris que firmata fuit ligamento cingente et alio ligamento in profundum tendente et duobus ligamentis fortibus a duabus partibus cuius quidem pars anterior bene facta fuit cum rasgai. patella hoc est oculo poplitis et est os ad rotunditatem trabes. **C**uius iuuamentum est refrenare illud quod timetur quod est necesse super digitos pedum curuatum stare et suspensum sedere ex ruptura et dislocatione. et iunctura quidem laboriosa sustentata fuit propea quod suo motu defert corpus et posita fuit locus eius ad anteriora quam plurimum quod ei accideret de labore inclinationis est ad anteriora. non enim habens ad posteriora inclinationem laboriosam ad duas tamen partes

re modica declinatione h3. Tota uero et declinatio e ad anteriora et accidit ei ibi labor in hora incedendi et standi super digitos pedis cum aliquis quasi suspensus curu? stat et horum similitum.

Capitulum trigcesimum de anatomia pedis

Pes creatus fuit ut sit instrumentu figendi et facta fuit figura eius ad anteriora ut figura longa ut in stando et in apodiando super ipsum auxilium prebeat cui in parte domestica tenuitas creata fuit ut sit pedis declinatio in hora standi et proprie uacillanti ad partes contrariam parti pedes eleuati que nus refrenet illud quod os costringi ex nixu super partem bene eleuandi pedem eleuatur et ut statio sit temperata et ut sit facile calcare super res exeuntes et abscis magno dolore et ut pes bene circundet illud quod gradibus et extremitatibus eorum per que sit ascensio simulatur.

Et pes quidem ex multis ossibus creatus fuit propter iuuamenta ex quibus est ut bene retineat et circundet illud super quod incedit ex terra quum necesse fuerit.

Pes namque plerumque tenet illud super quod incedit quemadmodum manus retinet illud quod recipit et quum tenet preparat ut moueat suis partibus ad aliquam formam ut per eum retentio fiat melior erit melius quam ut totum sit unum frustum. ne figura post figuram figuret.

Et ex eis est iuuamentum toti comune cuius ossa sunt multa.

Pedis uero ossa sunt uigintifex. Alcabab per quod iunctura pedis cum crure completur et calcaneus quod est sustentamentum fixationis et naviculare per quod est tenuitas et quattuor ossa rasete cum quibus pecten continuatur.

Quorum unum est os grandinosum exagono simile positum ad partem siluestrem propter quod pars illa super terram bene figit et quinq; pectinis ossa.

Alcabab uero humanum magis subtiliatum est ad exteriora et magis in grossatum ad interiora quam alcabab omnium aliorum animalium et ipsum est quasi nobilius ossibus pedis in motu iuuantibus sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis in figendo adiuuantibus.

Et alcabab quidem inter duo extrema positum est a duobus canis egredientia ipsius a suis partibus circumdantia. scilicet a supremo ipsi et a suo loco et a duabus suis partibus siluestri et domesticaret eius duo extrema in duas uacuitates que sunt in canis fixe ingrediuntur.

Alcabab preterea inter crus et calcaneum medium existit per ipsum enim melius continuatur et iunctura inter ea firmatur et secuta fit a dislocatione et ipsum quidem pro certo in medio est positum. scilicet existimet quidam quod ad domesticam sit declinatus propter coactum uacuitatis tenuitatem.

Ad alcabab uero os naviculare ab anterioribus coniuunctionaliter ligatur et hoc quidem naviculare cum calcaneo posterius continuatur et anterius cum tribus ossibus rasete a parte siluestri.

Qui uero gradinosum est illud quod Simaius uocat os solitarium et si nolueris pones quartum ossium rasete.

Calcaneus autem sub alcabab positus est durus rotundus ad posteriora ut percussionebus et nocementis resistere ualeat et inferius lenificatus ut melius calcet et pes melius cooperiat illud super quod quiescit quum stat cuius quantitas magna facta fuit ut corpus portare queat et fuit factus triangularis ad longitudinem et subiliando paulatim protenditur donec finiat et annihilat coram tenuitate ad partem siluestrem: id est ut subtilitatis concuuitas sit ordinata superius ad suum medium.

Raseta uero a palme raseta est diuersa quam hec est una acies illa due acies et quia eius ossa sunt numeri multum minoris et in hoc quidem

iuuamentum existit. quoniam in palma motus sit pl? necessarius et comprehensio quam in pede et maius iuuamentum quod in pede consistit est figere.

Multiplicare autem diuisiones et iuncturas in retinendo nocet et in cooperiendo illud super quod stat: propterea quod prouenit inde laxitas et apertio multa quemadmodum si nulla foret ibi laxitas noceret: propterea quod dilatio equalis que est conueniens deesset.

Jam enim scitum fuit quod circundare et retinere cum eo quod est numeri maioris est melius et bene stare et bene posse deferre cum eo quod est numeri minoris et maioris quantitatis est melius.

Pedis uero pecten de quinq; ossibus fuit creatum ut cuius unoquoque ipsorum quinq; digitorum qui sunt quinq; constituti in una acie continetur: quoniam in eis fuit plus firmitudo necessaria quam comprehensio et circundatio quod in ossibus manus fuit necessarium.

Quinq; autem digitus preter pollicem ex tribus consistit ossibus. Jam de ossibus locuti fuimus quantum sufficit. et hec quidem ossa quum computata fuerint erunt ducenta et quadraginta octo: preter filamina et preter os quod laude littere grece similes.

Capitulum primum summe secunde doctrine quinte et est ubi uniuersale de nervis masculis cordis et ligamentis.

Quoniam motus uoluntarius membrorum non complet nisi uirtute a cerebro eis mediantibus nervis aduenientibus: nam erat pueniens ut nervi ossibus continuarentur que pro certo sunt membrorum nobilium radices in motu propter intentionem primam quia ossa sunt dura et nervi sunt subtiles propterea misericorditer egit deus et ex ossibus rem nervo simile extraxit que connexio et ligamentum uocatur et ipsa nervo adiunxit et ex eis rete faciendo quasi rem uiam efficit.

Et propterea quod corpus quod ex nervo et ligamento componitur prorsus fuit subtile quoniam corporis nervi augmentum quum ad membrum puenit non est tantum quam ad ipsius corpore et grossitie quum est in sui ortu remoueat tanta longitudine de qua sit curandum quam nervus non consequatur augmentum faciens adipisci corpus eius perueniens ad membra consecutionem longinquam super corpus suum motui suo in sua grossitie consecutionem de qua sit curandum et eius corpus quum est eius ortus est tantum quantum ipsum cerebri corpus et nucha et capitis concuuitas et nervorum egressionem tollerare possunt. tunc enim si nervus membrorum motus affirmaret ipsis in sua corporeitate possibili existentibus. et proprie quum diuiditur et partiuntur et ramificant in membris et sit illud quod ex eis uni accidit membro multo subtilius quam radix et quum a suo principio et ortu elongatur et in hoc corruptio manifesta. Huius igitur sapientia deus ipsum gubernauit grossitatem ei attribuendo: que prouenit propter corporis ex eis et ligamento compositi uillorum consuetudinem quorum uacuitates carne impleuit et hoc ipsum panniculo textit et in ipsius medio per perpendicularem sicut megare de substantia nervi posuit.

Et huius summa facta est membrum ex nervo et ligamento et eorum uillis et carne impletur et panniculo cooperiente compositum et hoc quidem membrum est musculus et ipsum est qui quum colligit trahit cordam que ex ligamento et nervo componitur illa.

Sed que ab eis ad membri partem transit et colligit ad membrum attrahendum et quum dilatatur laxatur corda et elongatur membrum.

Capitulum. ij. de anatomia musculorum mouentium quod sunt in facie.

Et eo quod scitum est quod musculi faciei sunt sex numerum membrorum nobilium que sunt in facie.

208

Summa pte do
dome Linte

membra autem mobilia que sunt i facie sūt frōs: et oculi: et palpebre superiores: et maxilla in cōmunitate cū labijs: et labia sola: et due aurium extremitates et mādibula inferior.

Capitulum tertium de anatomia musculorū frōtis.

Frons autem per musculum tenuem dilatātū pānicularem mouet qui sub cute frōtis dilatatur. et cū ipa adeo misceat donec sit cōfusa: eēntie cutis p̄s et fiat impossibile ipsum ab ea excoari: et mēbro quidem qd̄ per ipsum mouet absq̄ corda obuiat: quoniā illud qd̄ per ipsum mouet est cutis dilatata lēis et mouere tale quale ipsum ē per cordam non est bonū et huius quidez musculi motu eleuant supercilia et ēēt quūz ad claudendum oculum iuuat prop̄ suarū uirtutem dimissionē et sui laxitatem.

Capitulum quartū de anatomia musculorum oculi.

Musculi uero oculum mouentes sunt sex quorum quattuor eius lateribus consistunt. sursum et deorsum et duo almecheni unusquisq̄ enīz ipsorum ad suam partē mouet. et sunt duo musculi ex transuerso incidentes qui sūt rotunditatē mouēt. Ab oculo uero posterius est musculus qui neruum cōcauū quem post nominabimus sustētat p̄pea q̄ cum eo misceatur et continuatur et eleuat ipsum et prohibz ipsūz a laxitate ex qua prouenit alhod propterea q̄ retinet ipsūz cū itente intuet. et huius quidez musculi pāniculis ligamentibus accidit ex diuisione unde in eius eē ad dubietatem peruenit. Sunt nāq̄ ex anatomicis qui tenēt q̄ est unus musculus: et sunt ex eis qui duo. et sunt ex eis qui tres. quocūq̄ tñ modo sit ei⁹ caput unū existit.

Capitulum quintū de anatomia musculorū palpebre.

Etruz uero inferior motu non indiget. intētio nāq̄ puenit et complet motu superioris solū. et eo complet oculi clausura et aspectus qui sit intente. Voluntas enim dei fuit ut instrumenta quāto plus possibile fuerit sint pauciora quā non prouenerit impedimentum. quoniā in multiplicatione eorum prouenit ex nocuentis illud qd̄ est scitum. Et possibile quidez erat ut palpebra superior quieta maneret et inferior eēt mobilis. S; factoris uoluntas est ut operationes suis approximent p̄cipijs et causas ad suos fines eleuet temperatori uia et rectori semita. Superior autem palpebra neruorum origini propinq̄or existit. unde nerui quūz ad ipsam tendunt reflexione et reuolutione non idigent. et quia palpebra superior duobus indiget motibus eleuationis quūz aperitur oculus et depressionis quūz clauditur. et clausura idiget musculo trabente ad inferiora p̄p quod fuit necessarium ut musculus ei aduēiret ad inferiora declinās et pellē. Et si unus fuisset. tunc impossibile foret ut p̄tinuaret nisi aut cum extremitate palpebre. aut cum ipsius medio: et si cum palpebre medio continuaret cooperiret pupillam quūz ad ipsam eleuaret. et si cum extremitate palpebre p̄tinuaret nō p̄tinuaret nisi cū extrēitate una et n̄ p̄uēiret palpebre coopertura equaliter sed transuersaret. quia clausura in parte ubi esset corda constringeret p̄mo: et ab alia debilitaret parte et coopertura non eēt equalis sed similis eēt cooperture palpebre hominis torturam patientis: prop̄ hoc ei non unus creatus fuit musculus sed duo qui apertibus duorūz almecheni nascētes palpebras ad inferiora simili deponunt attractione. In aptōe aut palpebre un⁹ sufficiebat musculus q̄ ad mediū p̄uēiret palpebre et ei⁹ cōde extrēitas si palpebre

dilataret extrēitātē et quū straheret apiret. et p̄pea ad hūnus creat⁹ fuit qui sūt rectitudinē inter duos descendit panniculos et dilatatur et continuatur cū corpore cartilagini similis: et expandit sub pillorū palpebre origine.

Capitulum sextū de anatomia musculorū maxille.

Maxilla duos hz motus. unus ē sequens motus mandibule inferioris. et alit est ei cū labio communis. Motus autē causa quez habz motum alterius membri sequentē sunt musculi illi⁹ membri. Et motus quem cum alio membro hz cōmunē causa ē musculus qui ē ipsius et illius alterius cōmuniter. Et iste quidem musculus in unaquaq̄ maxillarum gena unus existit lat⁹ qui et hoc nomie scit. Unus quisq̄ autē eorum ex quattuor compositus est partib⁹. quoniā uillus a quattuor ei aduenit locis. Un⁹ origo ē ex furcula cuius fines cum extremitate labiorum ad inferiora continuat et trahit os inferius ex trauerso. Et secundi origo existit inter thoracem et furculam a duobus partibus et ipsorum uilli transuersi. p̄tendit et ille qui a dextris oritur cum eo qd̄ a sinistris nascitur transuersando iungitur et penetrat. et continuatur ille qui nascitur a dextris cum inferiori parte extremitatis sinistre labij et ille qui a sinistris nascitur econtra. Dum uillus iste colligitur angustat os et ipsum ad anteriora protrahit sicut i bursa efficit corrigia que burfam claudit. Et tertius oritur ab osse qd̄ rostro corui in spatula similis et continuatur inferius continuitate illi⁹ musculi et trahit labium in duas partes attractione simili. Et quartus oritur a sinenjs colli et trāsit circa terminos aurium et continuatur cum fine maxille et mouet maxillam motu manifesto quem sequit labijs et fortasse ualde approximatur loco ubi est auris ingressus in plerisq̄ hominibus et continuatur cum ea et mouet aurem.

Capitulum septimū de anatomia musculorū labiorū

Musculis uero labij sunt illi quos dixim⁹ ei et maxille cōmunes eē. et ex musculis eius sunt qui sunt ipsius proprii et sunt musculi quattuor. par unum aduenit ei a superiori in rectitudine duarum genarum maxillarum et continuatur prope ipsius extremitatem: et duo ab inferiori. Et hi quidez quattuor ad hoc ut solum labium moueat sufficiūt: unaq̄q̄ enim pars eorum quā mouet ad partem illam mouet. Quūz duo ad duas dilatant partes. Adsum igit ei sūt complementum motus ad quattuor partes neq̄ ullum hz motum nisi istos. In his igit quattuor adest ei sufficientia. et isti quidez quattuor musculi et summa musculorū cōmuniū cū corpore labij miscent taliter q̄ sensus a substantia labij p̄ima ipsos discernere n̄ ualet p̄pterea q̄ labium est membrū molle carneū os nō hñs.

Capitulum octauū de anatomia musculorū nasi.

Cum extremitate uero leporis duo parui continuantur musculi fortes. paruitas autē existit ne super alios musculos plus necessarios coangustatio fiat: quoniā membrorū maxille et labij motiones plures sunt numeroz et frequentius fiunt: et perscuerant plus: et plus sunt necessarie q̄ motus extremitatis leporis. Fortes autē creati fuerunt ut eorū fortitudinem illud qd̄ ei defuit p̄p ossis defectū emendat: quozum aduentus est a parte gene maxille: et misetur p̄mo cum villis pomi maxille. non aut a parte gene maxille adducte fuerūt nisi ut ipsum ad eum moueant.

Capitulum nonum de anatomia musculorum mandibularum superioris et inferioris.

Mandibule inferiori absq; mandibula superio-
ri motus pprie attributus fuit pp iuuamēta
ex quibus est qđ leuioz motus ē melioz. **E**t
ex eis ē qđ dimittere ad mouēdū superioz membra
nobilia comprehendēte: ideo qđ motus in ipsis nocum-
tum efficit est dignius et salubrius. **E**t ex eis etiā ē
qđ si supioz mādbula tali mō dset vt ipsius motus facil-
fozet non fieret iunctura que est int ipsaz et caput firma
preterea i mandibula iferiori motus plures qđ tres non
fuere necessarij. **M**otus aperiendi os. s. et claudēdi
ipsum et motus masticadi et molendi. **A**periens aut
mandibula ad inferiora descēdere facit. **E**t claudēs
ipsam eleuat. **E**t molens ipsam circuire facit et ad
duas partes dclinare. **M**anifestū est igit qđ oportet
vt motus claudendi sit p musculos qđ a superiozib⁹ dscē-
dunt et ad supioza retrahūt et aperiēdi ecōtrarioz et mo-
lendi cū transuersiōe. **Q**uapropt ad claudēdū duo
creati fuerūt musculi qui duo tēpozis musculi vocātur.
Ipsorum vero quātitates i homine parue facte fue-
runt: qm membrū quod p eos mouet in homine parue
existit quātitas i medio vacuitates hñs: et est in ponde-
re leue. Namq; motus qđ huic accidit membro per hos
duos venientes musculos magis sunt leues: in ceteris
autē animalib⁹ inferior mādbula est maior et grauior qđ
sit in homine. **U**nde p eos moueri in motu mordē-
di: res comedēdi duras et incidēdi et eradicandi ē dif-
filius. **E**t hi quidē musculi duo sunt molles ppea
qđ iuxta principii existunt qđ est cerebrum qđ est corp⁹
in vltimo molle et neq; est inter ipsos et cerebrū nisi vnū
os. **U**nde tū prop̃ hoc totum ppter illud qđ timetur
ex societate cerebri cū eis in nocumentis si accideret et
in doloribus si euenirēt: adeo qđ ille cui accidissent inde
ad phrenesim pueniret. et ad eas qđ sunt filēs eis ex egi-
tudinibus sepeliuit eos creator apud ipsorū origines et
egressiōē a cerebro i osse paris: et ipsos penetrare fecit
in coopertura qđ filis est canaliz et cōposita ex duobus
ossibus paris: et tortuositas foraminū p que transit que
cū eis vadūt eorū restitentes extrema magno spatio do-
nec par pertransēat: vt eorū substantia paulatim iduretur
et a loco vbi orti fuerūt paulatim elongēt. **U**niciuiq;
autē duorū horū musculorū magna generantur corda
que sup mandibule inferioris icēdit extremitatē et ipsaz
quā contrahit eleuat. **E**t hi quidē duo musculi ab
alijs duobus adiuti fuerūt musculis qui in iferioribus
buccis incedētes ad mandibula descendunt inferiorē in
foznicē: qm in eleuando graue est necessariū ipsum inge-
niose regere et sollicitari p ipso qualiter plus habeant
fortitudinis. **E**t corda etiā que ex istis duobus nascitur
musculis ex ipsorū ozitur medietate et non ex eorū extre-
mitatibus: pp firmitudinē. **E**t corde due nascentes
ex istis duobus musculi procedūt ex medio eorum: et nō
ex eorum extremitatib⁹ ppter firmitudinē. **M**us-
culorum uero aperiēdi et mandibula descendere facien-
tium villi ex additamentis nascunt adhibenti que re-
tro post aures creata fuerūt et descendūt et vniūt et fiūt
vnus musculus: post separant et fiunt corda vt firmitu-
dinē angeant. deinde iterū rarificat et carne repletur et
fit musculus ne pp sui tensionē ad nocumēta recipiēda
sit pparata: deinde mandibule reflexio mento obuiat: et
quā contrahit trahit mandibulam retro et descendit p
culdubioz: ppterea qđ naturalis grauitas in descendē-
do adiuuat duo suffecerūt et neq; adiutōio eguerūt. **M**-
asticandi vero musculi sūt duo: ab vnaquaq; enī par

te vni musculo triangulato quā eius caput positū fuerit
triangulus qui ex suis angulis i facie cōsistit duo pren-
duntur latera: vnū ad mandibula descendit inferiorē:
et alterū ad partem paris ascendit: et inter ea basis con-
tinuat recta et miscet quisq; angulus ei qđ ante ipsū exi-
sit: ppea ut musculus iste diuersas i contrahendo hēat
partes: et nō sit ei motus equalis: sed diuersis possit icli-
nari inclinatioibus: ideo ut per eas molitio et mastica-
tio compleatur.

Capitulum decimū d anatomia musculorū capitis.
Alput motus habet ppios: et motus cū qnq;
colli spondilibus cōes: p quos est motus com-
positus ex declinatione capitis et declinatiōe colli siml.
Unusquisq; vero duorū motūz. s. ppius et cōmunis
aut erit curuās anterior aut curuās posterior: aut icli-
nans ad dextram aut ad sinistra. **E**t inter ipsos qui
dem secundū circundandi formā motus generantur con-
uersionis. **M**usculi autem qui caput ad inferiora
pprie curuāt sunt duo musculi qui a duabus descēdūt
paribus qui cū villis suis miscēt retro post aures a su-
periozib⁹ et ab osse thozacis ab inferioribus et eleuātur
sicut continui. **E**t etiam quā quidam existimant qđ
sint tres musculi duo namq; vnus eorū extrema ramifi-
cantur et duo capita fiunt eis. **U**nq; vnus eorum mo-
uetur caput ad inferiora curuāt. et quā ambo mouent
caput ad anteriora temperate curuāt. **M**usculi vō
qui caput et collum simul anterior curuāt sunt par sub-
meri positum qđ ad partes spondil prime et secunde va-
dit: et cum eis miscet. **U**nq; pars ipsius qđ est ad
partem meri contrahit curuāt caput solum: et si pars
cum duabus spondilib⁹ continuata opatur curuāt ad
anteriora etiā collum. **S**ed musculi qui solū caput
ad posteriora curuant quattuor sunt paria sub paribus
que nominauimus posita. **E**t horū quidem parū origo
supra iuncturā existit: et ex eis etiā sunt que ad finem
pueniunt: et ipsorū origo est longinquior medietate que
est posterior et sunt ex eis qui ad alas perueniūt quorū
origo est a medio. **E**x istis sunt par qđ ad duas prie
spondilis alas puenit sup par qđ ad secundum puenit
finem: par cuius villus ex ala prime ozitur et vadit
ad finem secundū. **E**t eius quidē proprietates est vt
capitis declinatiōē quā ipsū curuāt ad naturalem ele-
uet dispositionē sui transuersiōe. **E**t ex eis ē pp quar-
tum qđ a superiozibus incipiens penetrat sub tertio cū
transuersiōe ad partē filuestrē et cōmitat prime spon-
dilis alam. **D**uo prima paria caput posterior sine d-
clinatione aut cum declinatione valde parua curuāt.
Et tertium declinatiōis rectificat torturā. **E**t quar-
tum transuersiōe manifesta ad posteriora curuāt et qđ
cūq; tertij et quarti solus declinauerit iclinabit caput
ad suam partē. **E**t quum ambo retrahent mouebit
caput ad posteriora conuersū absq; declinatiōe. **M**u-
sculi vero qui caput cū collo curuant sunt paria tria p
funda et par vni cooperiens vnūquodq; impar eorum
est triangulus cuius basis est posteri⁹ os cerebri. et qđ
ex ea remanet ad collum descendit. sed trium parū sub
eo expansorū. **U**num super duo latera spondiliū descē-
dit. et aliud multū declinat ad alias. **E**t aliud per
medium transit inter duo spondilium latera. et duo ex
trema alarū. **M**usculi autē qui caput ad duo incli-
nant latera sunt duo paria capitis iuncturā concomitā-
tia. **U**nus paris eorum locus ē anterior et ipsū est qđ
inter caput et spondilē continuat secundā cuius vnū

impar est ad dextram et alterum ad sinistram. Et par secundum eorum est cuius locus est posterius et coniungit inter spōdiles primāz caput cuius unū ipar icedit a dextra et alterum a sinistra et quodcūq; unū ex istis contrahetur caput declinabit ad partē ipsius cum transuersione. et quicūq; duo ab una parte contrahentur declinabit ad eos caput absq; transuersione: q; si anteriores mouebuntur iuuabunt in curuādo caput ad inferiora: et si posteriores mouebuntur reducent caput ad posteriora. Et si oēs ut quattuor simul mouebuntur stabit caput recte. Et hi quidē quattuor musculi alijs musculis sūt minores. Verumtamē eis locorū ipsorum bonitate et q; sub alijs descendunt musculis restauratum fuit quantum alijs p magnitudinē habent. Et iuncture pterea capitis due res necessarie fuere quib; due intentiones contrarie erant opportune. Una est firmitudo et hec quidē pēdet ex affirmanda iūctura: et ut parū motibus obediat. et altera est multitudo numeri motuū: et hec pendet ex facilitate iuncturarū et laxatione eazū. Factum est igit ut iuncturarū laxitas pertrāsiret complementū firmitudinis que ppter musculos multos qui sunt cingētes ea et circumdantes acquirēt. Due igit intentiones ei acq; site fuerunt. vnde deus omnib; factoribus melior sit benedictus.

Capitulum vndecimū d anatomia musculorū epiglottis. Epiglottis est mēbrum cartilagosum creatur ut vocis sit instrumentū: qd quidem ex tribus compositū est cartilaginib;. Una est cartilago quā sensus comprehendit coram gulazet sub mento q; vocatur peltalis et clipealis: qm̄ eius venter est concavus et dorsum gibbosus pelte filis et clipeo parum ei. Et secunda est cartilago post illā posita ad partem colli cū ea ligata et vocatur q; nomen non hz. Et tertia est super illas cooperiēs que cum ea qua nomē non habet continuatur et obuiat peltali absq; continuitate et inter ipsā et illam que nomen non hz est iunctura dupla pp duas vacuitates q; sunt in ipsa i quas duo additamenta non habentia nomē decent ingrediūt cum eis ligamentis connexa et vocatur cooptoralis et cymbalaris. Et ppea q; peltalis quandoq; adiungit non habēti nomen et quandoq; elongat ab ea est epiglottis amplitudo et ei coangustatio. Et ppter ea q; cymbalaris coopit clipealem et ipsam comitatur et ppter ea q; ab ea sepatur est epiglottis aptio et clausio ipsius. Ubi autē est epiglottis et coram ipsa est os triangulatū lauda vocatū: qd lauda grecam litterā significat et est ita. In creando vero os huius existit iuuamentū ut sit origo et principiu ex quo villi musculorū epiglottis oriuntur. Epiglotti pterea musclī fuez necessarii q; clipealē nomē n̄ habēti applicent et musculi qui cymbalarē applicent ipsis et eas cum ea cooperiant et musculi qui cymbalarem ab alijs duabus elongent ut epiglottis aperiat. Ex musculis vero epiglottim aperientibus est par qd ab osse laude nascitur et vadit ad anteriora peltalis et continuat et expādit super ipsam et cū contrahit trahit cymbalarez ad inferiora et ad inferiora et dilatat epiglottis et par qd numeratur inter musculos gule ad inferiora trabentes: et nobis quidem videt ut ipsum numeret inter eos qui inter eas sunt cōmunes: cuius origo est interius i thorace et vadit ad peltalē. Si vero et multorū animalū motu aliud associatur par et duo paria quorū vnum ad cymbalarem puenit posterius et continuat cū ea. Quos contrahunt ad cymbalarē eleuant et eam ad posteriora

trahunt et sepatur ab applicatione sui cū peltali et dilatatur epiglottis. Et alterius paris musculi ad duos cymbalaris margines veniūt qui quū contrahunt ipsas a peltali separant et in latitudinē extendunt et in dilatādo epiglottim adiuvant. Ex musculis autē qui epiglottim coangustant est par qd a parte laude venit et continuatur cū peltali postea dilatatur et cingitur sup illam que n̄ habet nomē: donec duo extrema duorū impariū ipsius post illam que nomen nō habet uniant et cum p trahitur coangustat. Et ex eis sunt quattuor musculi et fortasse existimat q; sint duo musculi dupli continuātes peltalis extremitates cū extremitatibus eius q; nomen non hēt qui quū contrahunt inferiora epiglottis coangustant. Et sunt q; existimat q; unū par ipsorū sit occultum et alterum manifestū. Et sitibus vero musculo rum qui claudūt melior fuit ut in inferioribus epiglottis creati fuissent ita ut quū contrahunt cymbalarez ad inferiora traherent et eam claudēdo cooperire facerent: et ppter hoc par creati fuerūt q; d radice peltalis nascitur et eleuatur interius ad duo cymbalaris extrēa et ad radicem ei; que nomen nō habet a dextra et a sinistra et quū contrahunt iuncturā stringūt et epiglottim tali clausura claudunt q; musculos pectoris et diaphragmatif re frenare valeat i prohibendo aeris attractionē. Qui quidem parui creati fuerūt ne in inferioribus epiglottis coangustationē facerent: et fortes fuerūt creati ut eorū fortitudinē quū impediti fuerint i claudendo epiglottim et prohibēdo aeris attractionē defectus multus cōzigatur qui eis ex paruitate aduenit et ipsorū via est secūdu rectitudinē ascendentiu cum declinatōe parua pp quā fit continuatio conueniēs inter peltalem et nō habentē nomen. Et est etiā quū duo inueniunt musculi sub cymbalari positi qui hoc predictū par iuuant.

Capitulum duodecimū d anatomia musculorū gutturis. Guttur in summa duo habet paria q; ipsum ad inferiora trahunt. vnu eorū est par qd iam i capitulo epiglottis nominauim; et alterū est par etiā ex thorace nascens qd eleuat et cum lauda cōtinuatur prio postea cum gutture et trahit ipsū ad inferiora: gutturis vero musculi sunt duo musculi gutturosi q; sūt duo musculi apud gulā positi in trāsglutinēdo adiuvātes.

Capitulum decimumtertium de anatomia musculorum lingue. Lauda vero musculos habet qui sibi sunt proprii et musculos i quibus aliud membrū cum ipso cōmunicat. Sed q; laude sunt proprii tria sunt paria. vnum par venit a duob; mādibule marginibus et cū linea recta q; super os existit continuatur: et ipsum est qd ipsū ad mandibulā trahit et par qd oris sub mento et incedit inferiorius sub lingua ad linguaz et ad extremitatē superiorē hui; ossis et istud etiā trahit hoc os ad partē mandibule. et aliud par oris ex additamentis sisaminis que sunt apud aures et continuat cum extremitate inferiorē lineę recte super hoc os. Illi vero quos habet cū alijs cōmunes iam noiati sūt et noiabūt.

Capitulum decimumquartum de anatomia musculorum lingue. Musculi vero linguam mouētes sūt nouē duo sunt longitudinales ab additamentis sisaminis venientes et cum duob; ipsius lateribus continuantur. Et duo longitudinales a supremo ossis laude nascentes: q; cum medio lingue continuantur. Et duo qui eā in trāuerso mouēt et nascuntur a latere

quod est inferius ex duobus ossibus laudat lateribus et penetrat in linguam inter longitudinales et latitudinales. Et duo musculi lingua resupinantes et conuertentes ea quorum loca sub istorum locis quos nominabimus existunt et ipso rum villi iam expansi fuerunt sub eis in latitudine et cum toto osse mandibule continuati fuerunt. In summa preterea musculorum lingue nominauerunt quidam musculum solitari um qui inter linguam et os laudat continuatur et vnum ad aliud trahit et nec est longe quin musculus qui linguam ad exteriora in longitudinem mouet moueat ea sic. Inest eis ei ut in extensione in seipsa moueatur quemadmodum inest ei ut in contractione in seipsa moueatur.

Capitulum decimum quintum de anatomia musculorum colli. Musculi qui collum mouent sunt duo paria: vnum par a dextra et alterum a sinistra: sed quicunque eorum solus contrahit collum ad suam partem transuersum trahit: et quicunque duorum eorum qui sunt ab vna parte simul contrahunt inclinabit collum rectum in parte illa non cum transuersione sed cum rectitudine. Et qui omium quatuor simul erit operatio stabit collum absque declinatione aliqua.

Capitulum decimum sextum de anatomia musculi pectoris. Musculorum qui pectus mouent quidam sunt qui tantum dilatant ipsum et non restringunt: ex quibus sunt musculi diaphragmatis inter membra aerem attrahendi et membra nutrimenti distinguunt quod postea nominabimus. Et par sub furcula positum a parte nascitur que ad caput protenditur spatule quod postea nominabimus et est continuus cum costa prima a dextra et sinistra et cum ipso vnitur par vnum cuius unusquodque impar est duplans ipsum et faciens ipsum duas partes quorum superior cum collo continuatur: et ipsum mouet: et inferior earum mouet pectus et miscetur cum musculo eius quem nunc nominabimus: et ipse est ille qui est continuus cum costa quinta et sexta. et par quod est in loco spatule concauo infusum et cum quo par continuatur quod a spondilibus ad spatulam descendit et sunt sicut musculus vnus: et cum costis continuatur posterioribus. Et par tertium quod nascitur a sexta spondilia colli et a prima et secunda spondilia pectoris et continuatur cum costis thoracis: isti sunt musculi dilatantes. Musculorum vero pectus restringentium alij sunt qui pectus in latitudine restringunt et est diaphragma qui quiescit. Alij sunt qui secundum essentiam. et ex istis est par quod sub radicibus costarum superiorum est extensum cuius operatio est stringere et aggregare. Et ex eis est par apud extremitates istius cum thorace vel adherens thoraci inter epiglottale et furculam continuatur et continuatur cum musculis ventris qui sunt recti. et alia duo paria quod ipsum cooperiunt. Musculi vero qui simul contrahunt et dilatant sunt musculi qui sunt inter costas. verumtamen perscrutatione in considerando cognoscitur quod restringentes alij sunt a dilatantibus. Inter omnes enim duas costas sunt ex eis quatuor pectoris musculi: licet quidam existimet quod sit vnus musculus. Et hic quidem qui vnum existimat musculum ex villis contextus est transuersus: quorum quidam sunt intrinseci: quidam qui cooperiunt. Eorum qui cooperiunt quidam sunt qui sunt ad partem extremitatis cartilaginee costae et quidam sunt qui sunt ad partem alteri extremitatis que est foras. Quod uero iterius existit totum in situ cooperiente est diuersum. et illud quod est in extremitate costae cartilaginee diuersum est in situ ab eo quod est super alias extremitatem. Et quando quidem hic quatuor habent villi

numero oportet ut musculi sint numero quatuor. et qui ex eis sunt superius positi sunt dilatantes. Et qui ex eis sunt inferius positi sunt restringentes. Per hoc itaque fit omnium musculorum pectoris numerus. lxxvij. musculi. Et est etiam qui musculos pectoris duo alij iuuant musculi qui a furcula ad spatule caput venientes ad primum eius continuant latus et ipsum sursum eleuant et in dilatando pectus adiuuant.

Capitulum xviij. de anatomia musculorum motus adiutorij. Musculis motus adiutorij sunt illi qui mouent spatule iuncturam: et sunt tres musculi qui ei a pectore adueniunt et ipsum mouent ad inferiora. et musculus qui inferius sub mamilla oritur et cum parte adiutorij antecedente continuatur apud antecedentem partem marginis cartilaginis concavitatis: et ipse est qui adiutorij ad pectus applicat cum communicate qua spatula ipsum sequitur. Et musculus qui a supremo thoracis nascitur et efficit ut domesticus capitis adiutorij cooperiat et est applicans ipsum ad pectus cum impulsionem paucam. Et musculus duplex magis qui a toto oritur thorace continuatur cum infimo antecessoris adiutorij qui cum operatur cum villo qui in superioris partis est est adiutorium ad pectus ducit ipsum eleuando et cum alia parte ducit illud ad ipsum faciens ipsum ad inferiora descendere: et cum eis ambobus ducit ipsum ad pectus secundum rectitudinem. et alij duo musculi qui a parte nascuntur illic magis interius continuati quam sit continuitas magni musculi qui a thorace ascendit. Vnus eorum est magnus veniens a loco qui est apud ilium et a costis posterioribus et trahit adiutorij ad costas posteriores directe et alter est subtilis qui nascitur a cute illic et non ab eius osse et declinat magis ad medietatem quam ille et continuatur cum corda illius qui a parte mamille ascendit et profundatur. Et hi quidem operationum primorum efficiunt secundum modum adiutorij: sed tamen ad posteriora parum declinant. Et quicunque musculi qui ab osse spatule nascuntur vnus musculi eorum est ab osse spatule qui implet illud quod est inter sepanis et costam superiorem villis et penetrat ad partem superiorem capitis adiutorij siluestre declinat partem ad domesticam. et ipse est cum declinatione penetrat ad domesticam. et duorum musculorum ex istis quicunque origo est a latere superiore spatule quorum vnus est maior: et villi ipsius vadunt ad inferiores partes sepanantis. et implet illud quod est inter sepanans et latus inferius et continuatur valde cum capite adiutorij a parte siluestri et penetrant cum declinatione ad siluestrem. Et alter est cum hoc primo continuus adeo quod est quasi eius pars: et penetrat cum eo et ipsius operationem efficit. Iste vero non multum pendet a summo spatule et eius continuitas est secundum transuersionem in manifesto adiutorij et declinat ad siluestrem. Et quartus est musculus qui locus concavi ossis spatule implet cuius corda cum partibus interioribus lateris domestici capitis adiutorij continuatur et eius operatio est efficere ut adiutorij posterius circumeat. Et alter musculus est qui ab inferiori extremitate lateris spatule inferioris nascitur: cuius corda superius continuatur secundum continuitatem magni ab illo ascendentis: et eius operatio est trahere supremum capitis adiutorij ad superiora. Adiutorij preterea alium habet musculum duo habentem capita qui duas efficit operationes: et operationem communem. Et ipse quidem sub furcula venit et a collo degluties capitis adiutorij bucellam et puenit usque iuxta locum continuatis corde musculi magni a pectore ascendentis. Quidam autem dixerunt quod vnum

capitulum ipsius iterius est super manifestum spatule apud eius infimum et declinat ad exteriora cum transuersione pauca et quum operatur cum duobus partibus eleuat secundum rectitudinem. **E** sunt preterea hominum quidam qui duos addiderunt musculos: musculus paruus qui ad mamillas venit et alium qui in spatule iunctura est sepultus: et fortasse ponit cubiti musculos cum eis habere comunitatem.

Capitulum. xvij. de anatomia musculorum brachij.

Musculorum brachij mouentium alij sunt qui ipsum contrahunt: alij sunt qui ipsum dilatant: et isti positi sunt super adiutorium alij sunt qui ipsum girant: alij sunt qui ipsum resupinant et non existunt super adiutorium. **D**ilatantes vero sunt par vnus cuius vnus ex suis imparibus cum declinatione ad interiora expanditur: quia eius ortus est superius ab antecessione adiutorij et a latere spatule inferioris et continuatur cum cubito illic ubi sunt pres eius interiores: et impar secundum expanditur ad interiora cum declinatione adiutorij quoniam ab adiutorij collo puenit et cum extrinsecis cubiti partibus continuatur. **Q**uoniam ambo opantur pculdubio secundum rectitudinem extendunt. **C**onstringentes vero sunt par aliud cuius vnus impar quod est maius trahit ad interiora cum declinatione: quoniam eius origo est a margine cartilaginis spatule inferioris et a rostro vnicuique quorum proprie inest caput et continuatur corda ipsius quia est nervosa cum parte facili superioris interiora antecedente. **E**t secundum impar trahit cum declinatione ad exteriora: quia eius ortus est a manifesto adiutorij posterioris: et est musculus duo carnosus huius capitae: quorum vnus est in posterioribus adiutorij: et alterum in anterioribus et occultant hi duo in suo icsu parump donec ad antecedentem partem facili inferioris vadant. **E**t cum eo quidem iam continuatum fuit quod ipsum inclinat trahens inferius ad exteriora et cum eo quod inclinat trahens superius ad interiora ut sit tractio melior. **E**t quum isti duo musculi in suis coniunguntur operationibus secundum rectitudinem stat pculdubio. **E**t duos quidem musculos dilatantes restit musculus qui os adiutorij circumdat. **E**t si melius est ut sit pars alterius musculi constringentis. **F**acientes vero brachium iacere superum sunt par cuius vnus ex imparibus est positum in exterioribus duorum facilium et obuiat facili superiori absque corda. et alterum subtile prolongatum nascitur a superiori parte adiutorij ab eo quod eius manifestum sequitur: et maior pars eius vadit in afeid et penetrat donec propinquum fiat iuncture rasete et venit ad partem occultam facili superioris: et continuatur cum eo corda panicularis. **G**irantes autem sunt par positi exteriorius cuius vnus ex duobus imparibus a summo domestico capitis adiutorij incipit et continuatur cum superiori facili sub iunctura rasete: et alterum est magis curuatum ipso et eius villus ad latitudinem est declinatus: sed eius extremitas est plerumque nervosa et incipit ab ipsomet superiori facili et continuatur cum eius extremitate superiori apud rasete iuncturam.

Capitulum decimum nonum de anatomia musculorum motus rasete.

Musculorum vero iuncturarum rasete mouentium quidam sunt constringentes: et quidam dilatantes: et quidam girantes et quidam resupinantes super collum. **E**x dilatantibus vero est vnus musculus cum alio continuus ac si ambo vnus essent musculus. et istum quidem origo est a medio facili inferioris cuius corda cum pollice continuatur per quem pollex ab indice elongatur. **E**t alterius origo est a facili superiori cuius corda cum primo osium rasete continuatur. scilicet posito coram pollice:

Quoniam isti duo simul mouentur dilatant rasetem cum giratione pauca. **E**t quum secundus solus mouetur facit ipsam iacere resupinam. et quum primus mouetur solus prolongat inter pollicem et indicem. **E**t musculus qui iacet super facile superius a parte siluestri cuius ortus est ab inferiori parte capitis adiutorij a quo pcedit corda: duo huius capitae: quorum vnus cum medio pectinis coram indice et medio continuatur: et alterius capitis corda est caput inferius super facile superius apud rasetem et dilatatur rasetem expandendo cum giratione. **C**onstringentes autem musculi sunt par super latus brachij siluestre: quorum inferior incipit ab interiore duorum capitum adiutorij et peruenit ad pectinem coram auriculari. **E**t superior utroque incipit alius quam ille et peruenit ibi. et est cum eis musculus qui incipit ab inferioribus adiutorij partibus loca predictorum medialis quod duo habet extrema que ad modum crucis transferantur: et postea cum loco qui est inter pollicem et medium continuatur: cumque ambo mouentur constringunt. **E**t isti quidem constringentes et ipemet dilatantes girationes efficiunt et resupinationem quum duo oppositi ex eis secundum transuersionem mouentur. **S**ed musculus cum pectine continuus coram auriculari quum solus mouetur girat plantam: et quum musculus pollicis quem nominauimus ipsum adiuvat plenarie plantam resupinam iacere facit et quum ille qui est cum rasete continuus coram pollice solus mouetur girat ipsam parump: et cum auriculari quem nominauimus efficit girationem completam.

Capitulum. xx. de anatomia musculorum motus digitorum.

Musculorum vero digitorum mouentium quidam sunt qui sunt in plantis: quidam sunt qui sunt in brachio: quia si omnes in planta coniungerentur propter carnem multam grauerentur: propea quod illi qui sunt ex eis in rasete a digitis elongati fuerunt: corde ipsorum necessario fuerunt longe. **A**dunite ergo fuerunt panniculis qui eis ab oibus adueniunt partibus: et ipsorum quidem corde rotunde et fortes create fuerunt et non dilatant nisi quum ad membrum perueniunt. **I**bi igitur dilatant ut membrum motum bene comprehendant. **Q**ui autem musculi digitos dilatantes super brachium sunt positi et sunt ipsos ad interiora mouentes. **E**t ex dilatantibus quidem est musculus qui in medio manifesto brachij est positus: nascitur a parte summa capitis adiutorij inferioris: et quatuor digitis cordas que ipsos dilatant mittit. **E**t eis vero qui eos ad interiora inclinant tres ad inuicem in parte istius sunt continui. **D**uorum vnus a parte media capitis adiutorij siluestris in duo ipsius additamenta oritur et duas cordas auriculari et annulari transmittit. **E**t vnus a summa duorum musculorum duploz qui sunt duo ex his tribus oritur sub duobus additamentis adiutorij interioris: et a margine facili inferioris et duas transmittit cordas medio et indici. **E**t tertius eorum est ille qui remansit oritur a supremo facili superioris et corda pollicis madat. et apud hanc iuncturam est musculus qui est vnus duorum musculorum inter musculos motus rasete nominatorum et nascitur a loco medio facili inferioris cuius corda pollicem ab indice prolongat. **C**onstringentium autem quidam sunt qui super brachium existunt et quidam qui super uolam plante. **E**t illi quidem qui sunt super brachium sunt tres musculi. quorum vnus secundum aciem in medio super alium est positus. **E**x quibus nobilior est inferior qui inferior est sepultus et cum osse facili inferioris continuus. quoniam eius operatio existit nobilior. **Q**uapropter oportuit ut eius locus magis esset custoditus.

Cuius principium est a medio capitis adiutorij filue stris ad interiora: deinde penetrat et dilatatur eius corda et i quinqs partitur cordas quarū queq ad interiora digiti puenit. **E**llarum vero que ad quattuor pueniunt queq iuncturā primam ipsius constringit et tertiā. **P**rima vero ppter ea q est ibi annexa ligamēto qd super eam est cinctur et tertiā ppter ea q eius caput puenit ad eam et continuat cum eaq autem ad pollicem vadit eius secundā et tertiā constringit iuncturam quia non continuat nisi cū eis. **E**t secundus quidē musculus qui est supra istum ē minor ipso et incipit a capite in grediente qd est vnū ex capitib⁹ adiutorij et cum facili i ferioze parump continuat et transit p terminū cūmunez q est inter latus siluestrē et domesticuz: et est supior supficies facili supioris: et quū ad partem puenit pollicis declinat parump ad interiora et cū iuncturis medijs quattuor digitorū cordas mandat vt eos cōstringat. **A**d pollicem vero non puenit nisi ramus paruus q non est ex corda eius: imo ab alio loco. **E**t primi quidē origo est post principium nominatū qd est a capite facili superioris et inferioris. **E**t secundi origo est a capite facili inferioris. **F**actum est autē q pollex vno musculo in sui constrictione sit contentus: sed quattuor duobus cōstringunt musculus qm nobilior ex operationibus qtuor est constrictio et ex operationibus pollicis nobilior est vt dilate et ab indice elonget. **T**ertius autē musculus non est ad constringendū sed eius corda interiora i planta penetrat et dilatatur desup ad hoc vt in eam adipisci faciat sensum et in sentiēdo iuamentū pbeat: et pilos in ea nasci phibeat. et ad sustentandū illd qd est in interioribus plate et vt fortis fiat ad suas actiones peragendas. hi quidē sunt illi qui sup rasetā existūt. **M**usculi vero q sunt i planta sunt. xviij. in duabus aciebus ordinati ad inuicem sibi superpositi. **U**na acies est ad interiora et interiora. **E**t altera acies est sup cutez exteriorē. **Q**ui autē in acie existunt inferiorē numero sunt septē quorum quinqs digitos ad superiora inclinat et qui ex eis delegatus ē pollicis a principio ossis rasetā nascit. **E**t sextus est curtus et latus cuius villus est trasuersus et ipsius caput pendet a pectine man⁹ donec pueniat in rectitudine medijs cuius corda cū pollice continuatur: et ipsum ad inferiora inclinat. **E**t septimus ē apud auriculare incipiens ab osse pectinis qd in eius rectitudine existit et ipsum ad inferiora inclinat. **N**ull⁹ vero horū septem est ad constringendū. sed quinqs sunt ad eleuandū et duo ad flectendū inferius. **I**lli vero q sunt in acie supioze sub musculo sup plantam expanso q quidē est musculus quē solus cognouit **B**al. sunt musculi vndecim ex quib⁹ sunt octo: quorū duo cum prima iuncturā quattuor digitorū continuant. s. vnus super alium vt hanc constringat iuncturā: sed qui ex eis est inferior constringit cū dispositioe et reflexione: et eius q est ex eis supior ē strictura cū modico eleuationis et ad superiora ascensionis. **Q**uinqs coniuncti fuerit directe et eorū tres pollici sunt pprii: quorū vnus primam constringit iuncturā: et vno secundā sicut sciuiti. **D**ilatātes ergo quinqs sunt. **E**t de reflectentibus exceptis pollice et auriculari vnicuiq assunt duo. **E**t de constringentib⁹ vnicuiq digito assunt quattuor. **E**t de his q ad superiora inclinare faciunt vnicuiq digito adest vnus. **C**apitulum vigesimumpriū de anatomia musculorum motus dorfi:

Musculorum dorfi alij sunt qui ipsum ad posteriora flectunt: alij qui curuāt ad anteriora. **E**t istis enī omnes alij oriuntur motus. **A**d posteriora vero flectentes sunt illi qui pprie dorfi vocantur musculi. **E**t sunt musculi duo de quib⁹ existimatur q vnusquisq eorū ex. xxx. cōpositus existat musculus: qm vnicuiq ipsorū ab vnaquaq spōdili aduenit musculus ab vnaquaq nāq spōdili aduenit ei villus trasuersus nisi a prima. **E**t isti quidē musculi quū equaliter tenduntur stat dorsum: et quū supflue tendunt declinat ad posteriora. **E**t quū illi qui i vno existūt latere mouentur dorsum ad illud inclinat. **M**usculi vero curuantes sunt par desuper positi qui sunt ex musculis caput et collum mouentib⁹: qui a duobus veniūt meri laterib⁹ quorū inferiores extremitates cū quiqs spōdilibus pectoris superiorib⁹ continuant in aliquibus hominibus et in pluribus hominib⁹ cum quattuor. **E**t eorū superiores extremitates ad caput pueniunt et collum. **E**t par quidem sub isto est positum et vocatur renale: q ambo a decima et vndecima pectoris incipiunt: et ad inferiora descendūt: et plerūq curuant flectentes. **E**t medio quidem in suis morib⁹ horum musculorū sufficit inuentio: qm in curuatione et inclinatione a dextra et a sinistra duarum extremitatū sequitur motus.

Capitulum vigesimumsecundum de anatomia musculorum ventris.

Musculorum autē ventris sunt octo qui i iuuamentis cōmunicant. ex quibus est iuuamentū prebere i exprimēdo illud qd ex stercore et vrina in inferioribus continet et que in matricibus nata existunt. **E**t ex eis est q diaphragma sustinet et ipsum quū adest exufflatio que ē i constrictioe adiuuat. **E**t ex eis est q iestina calefaciūt et stomachū ppea q ea cooperiunt. **E**t his autē octo est vnū par rectū quod secundū rectitudinē ab epiglotali descendit cartilagine: cuius villus i longitudine vsq ad femur extenditur: et eius extrema i eis que sunt coram ipsis expanduntur. **H**uius vero paris subā a sui principio vsq ad ipso finem carnosa existit. **E**t duo musculi q cum istis in latitudine secantur. quorū locus ē sub pāniculo qui super totū extensus est ventrē. et sub duobus longitudinalibus. **S**ectio autem que inter istorū duorum: et vno rum primorū villos accidit est secundus angulos rectos et duo paria q per trasuersum vadunt quorū vnūq qd est in latere a dextra et a sinistra. **E**t vnūquodq eorum par ex duobus existit musculis se ad inuicem ad modum crucis secantib⁹ a cartilagine costarum nō cōpletarum extremitate vsq ad femur: et ab illo vsq ad epiglotalē. **E**t duorū parūz extremitates sibi a dextra et a sinistra apd seū obuiāt. **E**t aliorū duorū extremitates apud epiglotalē que sup carnosas partes ab vnaquaq parte duorum musculorum latitudinalium sunt posite: **E**t hec quidem duo paria semp carnosa incedūt dōec rectos musculos cū cordis latitudinalibus tangant que panniculis simulant. **E**t hec etiā duo paria sub duobus longitudinalib⁹ sunt posita q sub duobus posita sūt latitudinalibus.

Capitulum vigesimumtertium de anatomia musculorum testiculorum.

Musculorum autē virozū musculi sūt quattuor ppea vt testiculos custodiant et eos eleuet ne laxentur. **Q**uiscq testiculus habet par sibi pprum. **M**ulieribus vero vnus par sufficit. s. cuiq

testiculo impar ppea q̄ earū testiculi non sunt i exterioribus: neq; sunt suspensi quemadmodū virorū.

Capitulum. xxiij. de anatomia musculorū vesicē.

Super os vesicē vnus existit musculus q̄ ipas circūdat: cuius villus sup ipsius os dilatatur. Et eius quidē iuuamētum est vzinam vsq; ad horam voluntatis retinere. Et quū voluntas expellē di affuerit eius laxabitur constrictio et ventris musculi vesicā vrgebūt: et vzinā expulsū adiuuante expellent.

Capitulum. xxv. de anatomia musculorū virge.

Musculi qui virgā mouēt duo sunt paria duo vnus paris musculi in duobus virge laterib; sunt extensi q̄ quū tendunt foramē dilatant et ipsum amplificānt et penetratio rectificat: et sperma i ipsa cū facilitate discurrūt. Aliud vero par qd a femoris osse orit̄ et cū radice virge secundū transuersionē cōtinuatur et quū rectificat tenditur et instrumentū secundū rectitudinē eleuat: et quū constringit̄ reducit ipsū ad posteriora. Quod si vni eorū acciderit tensio ad ipsius partem declinabit.

Capitulum. xxvi. de anatomia musculorū ficteris.

Icteris musculi sunt quattuor. Vnus eorum est musculus qui ipsius cōmitat̄ os et cum ea carne vehemēter miscetur que pmissioni musculorum labiorū similatur et ipse quidē cohercet et constringit anum et sua expresseione stercozis reliquias que sunt in ipso excutit. Et musculus q̄ est positus magis interioris q̄ iste: cuius statio est secundū operationē capitis hominis et existimat̄ qd sit hīs duo extrema cuius extremum cum radice virge pcerto continuat̄: et par qd sup hos oēs transuersum existit: cuius iuuamētū est longa onem sursum eleuare et neq; accidit longaonem egredi nisi ppter ipsius laxitatē.

Capitulum. xxvij. de anatomia musculorū core.

Ex musculis core maior est ille qui eā extendit deinde ille qui eaz cōtrahit. Ex suis nāq; operationibus nobiliores sunt isti duo intus. Vterū tamen extensio contractio nobilioz existit qm̄ statio n̄ conuenit nisi cū extensione. Postea sunt musculi qui elongant: deinde illi q̄ apzopinq̄re: post illi qui circuire faciunt. Ex musculis autē core iuncturā extendētib; est vnus q̄ est omnib; corporis musculis maior: et ipse est musculus qui os femoris et ancham cooperit et sup totam coram voluitur ab interioribus et exterioribus et posteriorib; donec ad pollicē perueniat. cuius villi diuersi hūt p̄incipia. quapp ipsius operationes secundū diuersas specificant spēs. Ex ipsius nāq; villis ē q̄ ab ifimo ossis femoris nascit̄ et declinando ad domesticum dilatāt. Et est alius ex villis eius cuius ortus est parum altior ortu istius qui coram ad superiores eleuat. Et est aliud ex villis eius cuius ortus est valde altior ortu istius qui coram ad supiora ad domesticum declinantē eleuat. Et est ex eis alius cuius origo est ab osse anche qui satis coram secundū rectitudinē dilatāt. Et ē ex eis musculus qui totā anche iuncturam posterius cooperit tria habens capita et extrema duo. Et hec quidē capita ab ilio et ācha et albosos nascūtur quorū duo sunt carnosā et vnu pāniculare. Duo vero extrema cum posteriore capitis core parte contiūantur et si cum vno traxerit extremo cū declinatione ad ipsum dilatabit: et si cum duob; traxerit extremis secundū rectitudinē dilatabit. Et ex eis est musculus q̄ ex tota ossis ilij superficie oritur: et cū supmo maioris

additamenti continuat̄ et vocat̄ carchametra maior: et parum ad anteriora extendit et cum declinatione ad domesticum dilatatur. Et est alius talis qualis iste qui in primis cū ifimo additamenti minoris continuat̄: deinde descendit et illius operatione operatur. Vterū tamen eius est parum dilatationē et multam efficere declinationem. Cuius origo est ab ifimo superficiei ossis ilij. Et est ex eis musculus q̄ ab ifimo ossis anche oritur ad posteriora declinās et dilatāt ipsam et eam ad posteriora parumper declinare facit: et ad domesticū sufficientē declinare facit. Ex musculis vero core iuncturam constringentibus est musculus vnus q̄ cum declinatione ad domesticum parua constringit: et est musculus rectus qui a duabus descendit originib;: quarū vna cū fine lomborū et altera cum osse ilij continuat̄. Et ipse quidē sunt que cum minore additamento domestico cōtinuantur: et musculus qui ab osse femoris nascitur et cum ifimo additamenti minoris continuat̄. Et musculus ad duo latera ipsius transuersē extēsus qui est sicut par maioris. Et quartus qui a re preparata stante post os ilij oritur et ipse etiam crus contrahit colligendo coram. Ex musculis vero qui ad anteriora declinare faciunt iam q̄ dem nominati fuerūt ubi dilatationis et constrictōis mentionem fecimus: et hec quidē mouēdi species habet musculum qui ab osse nascit̄ femoris et adeo fit longus ut ad pollicem pueniat. Declinare vero ad exteriora facientes sunt duo musculi: vnus eorū ab osse venit lato. Sed circuire faciētes sunt duo musculi quorū vnus a siluestri femoris: et alter ab ipsius oritur domesticorum: quū sibi obuiāt transuersant̄ et fiunt carnosī apud locū profundum circa posteriora additamenti maioris. Et quicūq; eorū solus traxerit coram ad sui partem cum pauca dilatatione torquebit.

Capitulum. vigesimū octauū de anatomia musculorū mouentium iuncturam cruris et poplitis.

Ex musculis autem iuncturā poplitis mouētib; sunt tres in anteriorib; core positi qui musculis in ipsamet corā positis sunt maiores. Et eorū operatio est dilatare. vnus autē horum trium est sicut duplex duo hīs capitā: quorū vnū ab additamento incipit maior: et alterū ab interiore core. et duo hūt extremā: quorū vnū est carnosum: et cum rasga āte q̄ corda fiat continuat̄: et alterū est panniculare cūz domesticā duarū extremitatū core continuatū. Aliorū vero duorū vnus est ille qui inter corā constringet: et no minauimus. s. a separāte qd est in osse ilij nascens: et alē ab additamento siluestri qd est in corā oritur. Et isti qui dem duo continuant et vniunt̄ et generat̄ ex eis corda vna que dilatatur et circūdat rasgam et ipsaz cū eo qd est sub ea conuenientē affirmat: deinde cūz capite cruris continuat̄: et poplicem dilatāt et crus extendit. Dilatatio vero vnum habet musculū qui ab obuiatione ossis femoris nascitur et icedendo descendit in latūs core domesticum secundū transuersionē. deinde cūz parte venosa suppreme partis cruris continuatur et crus declinans ad domesticū dilatāt. Et musculū alium in quib; dam anatomie libris ei oppositum i parte siluestri qui incipit ab osse anche et fm̄ transuersionē in latūs siluestre tendit donec ad locum puenit venosum. Et neq; est musculus maioris transuersionis isto et cū declinatione ad siluestre dilatāt. et quū ambo dilatant est dilatatio recta. Ex eis vero qui crus contrahūt est vnus musculus angustus et longus q̄ ab osse ilij oritur et femoris

circa originem dilatantis igrediens a separante qđ ē in medio illius: deinde fm transuersionē penetrat ad interiora duarū extremitatū poplitis: postea egreditur exterius et vadit ad eminentias que est in loco poplitis venoso et cum ea vnitur. **E**t ipse quidē est quo crus ad inferiora trahitur declinans cū pede ad partē igrinis. Et tres musculi domesticus. et filuestris. et medius. **S**ed domesticus et medius cū declinationē ad filuestrē contrahunt. Et filuestris cōtrahit cū declinationē ad domesticum. **E**t domesticus quidē oritur ab axe ossis anche deinde transuerse incedit per postēiora core donec peruenit ad locum cruris uenosi in parte domestica et vnitur cum eo cuius color ad viriditatem trahit. Et aliorū duorū etiam origo est ab axe ossis anche sed declinant ut cum loco venoso lateris filuestris continuant. **I**n iunctura pterea poplitis est musculus sicut i flexuositate poplitis sepultus qui operationē efficit qualis huius medij existit operatio. **E**t quidā existimant qđ pars eminens musculi dilatantis dupli a separante est quum poplitem accidentalit constringit: et est quū ab eius origine egreditur corda que anche picez tenet: et cum ea et cum ipso quod sequitur ipsam continuat.

Capitulū vigesimūnonū de anatomia musculorum pedis innaturam mouentū.

Et musculis autē pedis iuncturā mouentibus sunt quidam qđ ipsum ad supiora eleuant: et qđam qui ipsum descendere faciunt. **E**x eis autē qui ipsum eleuant est vnus musculus magnus qui est positus in parte antecēdēte cāne domesticę cuius pīcipiū est pars filuestris capitis canne domesticę. **E**t ipse quidē quū ad exteriora egreditur inclinatur sup crurē ad partem pollicis vadens et continuatur cū eo qđ radici poplitis est propinquior: et pedem ad superiora eleuat: et alter oritur a capite filuestris ex quo nascitur corda qđ cū eo qđ est iuxta radicem minimi continuatur: et pedem ad superiora eleuat et proprie quando cū eo conuenit primus musculus et fuerit hoc secundus equitatem et rectitudinē. **F**acientū vero descendere est vnus par cuius origo est a capite core qđ postea descendit et cruris ventrē cāne replet ex quibz corda nascitur que ex maioribus existit cordis. et ipsa quidē est corda nerui qđ cum osse alca habet continuatur: et ipsum ad posteriora transuerse ad filuestrē trahit: et est hec causa fixationis pedis sup terram. **E**t ipsum quidē adiuuat musculus qđ a capite filuestris oritur cuius color est melongianus et descendit donec ipsamet absqz corda quā mandata sed carneus remanēs continuatur cū postrema alcahab pte sub continuitate quā autē diximus. **M**ultis musculis istis aut ipsoz cordis nocumētū accidit pes claudicat. **E**t musculus ex quo due nascunt corde quarū vna pedem cōstringit: et altera pollicem dilatat. **I**llud vero est qm iste musculus a capite cāne domesticę oritur vbi ipsa filuestris obuiat et descendit inter eas: et in duas diuiditur cordas quazā vna sub raseta in anteriori pollicis parte cōtinuatur cū qua etiam corda pedis existit humilitas. **E**t altera corda que ex parte istius generata musculi prime corde ptransit originem et primo pollicis ossi cordas mādatur: et ipsum cū transuersione ad domesticū dilatat. **E**t iam etiā a capite core filuestris oritur musculus et cū vno duorū musculorū achibalium continuatur: deinde ab eo separat quū occultū cruris ptransit: ex quo oritur corda que ad inferiora pedis puenit et sub eo toto dilatatur: quemadmodū facit musculus qui sup plante occu-

tum dilatat ppter iuuamentū tale quale est eius.

Capitūlū xxx. d anatomia musculorū digitorū pedis.

Et musculis vero pedis digitos mouentibus qui sunt constringentes musculi sunt mlti. ex qbus est musculus qui a capite cāne filuestris oritur et extēsus sup ipsā dscēdit: et cordā vnā trāsmittit qđ i duas diuidit ptes qđ mediū pstrigūt et medicū. **E**t alie istorū minoz cuius ortus ē a postremo cruris: cuius corda quū ipsum trāsmittit i duas diuidit cordas que in dicem constringunt et minimū. et diuidit ab vnaquaqz duarū partium corda qđ cum eo qđ ab alia diuidit cōtinuatur et fiunt corda vna que ad pollicē puenit et ipsuz constringit. **E**t tertia corda quā iam nominauimz a filuestri duarū extremitatū que in cāna existunt domesticę oritur: et inter duas descendit cānas et ex se partē trāsmittit ad pedem constringendū et partem ad primū os pollicis. **E**t horū quidē musculorū digitos mouentium quos nominauimz situs est super crurē et posteri. **I**lli vero quorū situs ē super plantā pedis. x. sūt musculi: et i hoc quidē anatomici dēcepti fuerūt. Sed primus qui istud sciuit fuit Gal. Ipsi vero cum quinqz cōtinuatur digitis. sūt cum vnoquoqz duo lacerti a dextra et a sinistra et mouent ut constringant secundū rectitudinē si simul mouerint et ut declinent si vnus mouerit. **E**t ex eis quidē sunt quattuor super raseta: quorū vnus vni cuius digito delegatus ē: et duo qđ prope sunt ad constringendū pollicē et minimū. **E**t isti qđ musculi adeo sunt pmixti ut quū vni eorū accidit nocumētū. puenit inde ut reliquorū operatio debilitet in eo qđ eorum ē pprimū ut vicem istius aliquo mō gerant in eo qđ huic ē pprimū: et hac de causa difficile ē vnum digitorū pedis pprē absqz alijs constringere. **E**t ex musculis quidē pedis sunt quinqz supra pedē positi qđ ad filuestrē declinare solent et quinqz sub eis positi quorū vnusqz digito ad illud qđ ipsum sequitur trahit a parte domesticę: et ipsum cū motu ad partē eleuat domesticā. **E**t isti quinqz sunt cū duobz qui pollicis et minimi sunt proprii fm similitudinē septē qui sunt in plāta pedis et similiter decē pmi. **E**t es igr cōporis musculi sūt qngētū et viginti. **C**apitulū primū sūme tertię doctrine quinqz. et est sūmo vniuersalis d neruis proprie.

Iuuamentorū neruorū alie sunt qđ sunt secundū essentia. alie sunt que sunt p accidēs. **Q**uod vero fm essentia est qđ cerebrum eis mediantibus oibus alijs mēbris iuuamentū prestat dando eis sensum et motū. **S**ed qđ est p accidēs est ad hoc ut caro corroboret et corpus fortius fiat. **E**t ex eis etiā est p cipere id qđ ex nocumētis mēbris accidit sensu carentibus sicut epar et splen et pulmo. licet enīz membra ista sensuz non habeant super ea. m cinctozū posituz est neruosum et panniculo recta fuerunt neruoso qđ quum apata fuerunt aut ventositate tensa pueniet apostemosi gra uendo aut ventositatis partitio ad cinctozū in ipsius radicem: et accidet ei ex grauedine attractio: et ventositate extensio et sentiet ipsam. **E**t neruorū quidē pncipiū fm modū scitum est cerebrum: et illud ad qđ istorum perueniunt extrema est supficies cutis. Cum cute eīz villi miscēt minutizet i ipsa nerui partiū qđ ei a mēbris que ipsi vicinānt adueniunt. **Q**uod vero cerebrū neruorū pncipiū existit duobus est modis: qm quorūdam eorū est pncipiū fm sui essentia: et aliorū est pncipiū mediante nucha qđ currit ex eo. **E**x neruis quidē qđ a cerebro egrediunt non iuuant membra i sentiendō

4. 2. ungh

et mouendo nisi capitis et faciei membra et viscerum interiorum. Aliqua vero membra hec iuuameta si sunt nisi a nervis nucbe. **E**t Gal. quidem iam ostendit nobis sollicitudinem magnam que nervis a cerebro ad viscera descendentibus est propria. Creator enim de eorum munitio ne sollicitus aliter ipsos munit quam alios nervos: et illud est quoniam propria quod a principio elongati fuerunt oportuit ut sustentarentur superflua affirmatione a musculis fortibus qui eos tegant ut panniculi et a corpore cuius essentia in nervum et cartilagine est media simili ei quod corpori nervi accidit quoniam torquetur. **E**t istud quidem est ex tribus locis. quorum unus est apud epiglottim. Et secundum quoniam ad costarum radices veniunt. Et tertius quoniam pectoris locum transeunt. **F**actum est autem ut alij nervi a cerebro progredientes in quibus existit utilitas in sentiendo iuuameta prestare penetrarent a sui principio secundum rectitudinem ad membrum ad quod diriguntur: quoniam rectitudo ad id ad quod diriguntur propinquior defertur via: et illic ex hoc est impressio que manet ex principio fortior et propterea quod in nervis sensibilibus non queritur de duritie que facit necessitate elongandi a substantia cerebri cum circuitioe propria ut ad sui finitudinem in lenitate ordinatum elonget quantum in membris queritur motus: imo quanto plus fuerunt leniores plus fuerunt virtute sentiendi dantes. Sed factus est ut motui ad id ad quod diriguntur eant post circuitiones in quibus ipsi incedunt: propterea ut a principio elongentur et in duritie ordinentur. In unoquoque etiam duorum modorum ad id quod ex duritie et mollitie in ipso est nervus adiuvetur ortus ipsorum substantie: plurimi namque eorum qui sensum tribuunt ab antecessione oriuntur cerebri. **E**t partis quidem que est cerebri antecessio est essentia mollior: et pluri eorum qui motum prebent a postremo oriuntur cerebri. **E**t partis que est cerebri postremus essentia est magis spissa.

Capitulum secundum de anatomia nervorum egredientium a cerebro et eorum vis.

A cerebro. vij. nervorum paria oriuntur. primi paria principium est ex fundo duorum ventriculorum cerebri antecedentium apud duorum additamentorum vicinitate mamillarum extremitatibus filium quibus fit odoratus. **E**t ipsum quidem est parvum ventrem habens. **E**t ille qui a sinistra oritur dextratur. **E**t ille qui a dextra oritur sinistratur: deinde sibi super sectionem cruceam obuiant: postea ille qui a dextra oritur ad pupillam dextram penetrat: et qui nascitur a sinistra ad sinistram pupillam: quorum adeo dilatantur orificia donec humores qui vocatur vitreus prebendant. **Q**uidam vero qui non est Gal. dixit quod ad sectionem cruceam sine reflexione penetrant: et dixerunt quod in hac sectione tria existunt iuuameta. **U**num est propterea ne spiritus qui ad unam currit pupillam ad alteram ire prohibeatur quoniam acciderit nocumtum et propter hoc unaqueque duarum pupillarum quoniam alter claudis oculus in videndo fit fortior et clarior quam ipsamet esset si altera intente intueretur. **E**t propter hoc foraminis vnei dilatatio augmentatur quoniam alter claudis oculus: et hoc quidem est propterea quod spiritus vehementer vadit ad ipsas. **S**ecundus vero est propterea ut duo oculi unum habeant differens quod visui simulacrum eis afferat et ibi uniat et sit duobus videre oculis unum videre propterea simulacrum in termino vnitur communi. Ideoque luscis accidit ut ex re una videant duas quoniam una pupilla superius eleuat aut inferius depimitur et destruitur rectitudo penetratiois foraminis ad sectionem et ante communi terminum accidit terminus tortus nervi. **E**t tertium est ut unusquisque duorum nervorum ab alio sustente

tur et illi imitatur et fiant ac si ad pupillam ex propinquo venirent. **S**ecundum autem parium nervorum a cerebro procedentium nascitur post ortum primi paria et ab eo ad siluestres declinat et a foramine quod est in orbita quod totum prebendit oculum egreditur: et in musculis partibus oculi et hoc quod dem par valde est grossius. Ideo ut ei grossities sue parificetur mollitie quam habere debuit propterea quod est circa principium et confortetur in fatiendo motum: et precipue cum adiutorem non habeat quoniam tertium par sit conuersum ad mouendum magnam membrum quod est mandibula inferior que ei non remanet superfluitas imo adiutore alio a se indiget si cut modo referemus. **T**ertium vero paria origo est a termino communi inter antecessione cerebri et ipsius postremum. **A**b infimo basis cerebri quod primum cum quarto pari paulisper miscetur: deinde ab eo separatur et in quatuor ramis ramificatur. **U**nus ramus ab ingressu egreditur vene subetie quam postea noiabimus et descendendo super ceruicem vadit donec diaphragma pertranseat et in visceribus que sunt sub diaphragmate partitur. **E**t se quidem partis egressio est a foramine quod in osse existit tertium que quoniam egreditur cum nervo continuatur qui a quinto diuiditur paria: cuius modo noiabimus dispozes. **E**t ramus tertius in foramine descendit a quo secundum egreditur par quoniam ipsius directio est ad membra in anterioribus faciei posita. et neque fuit pueniens ut in penetratione primi paria ventrem habent penetraret quia nobiliori nervorum coangustatione faceret et ipsum premeret et via coopiret. **E**t hec quidem pars quoniam separatur in tres distribuit sectiones. Quarum una ad partem lachrymalis declinat et vadit ad musculos teporum et masticantium: et supercilij et frontis et palpebre. Et pars secunda per foramen vadit apud oculos creati et inde ad nasi tendit interiori superficie et in tunica spargitur que in interioribus nasi est expansa. **P**ars quoque tertia est pars non pura et precauitate descendens brachij que in osse maxille est facta et duobus ramificatur ramis. **U**nus vadit ad interiora precauitatis oris et in dentibus spargitur. sed illud quod inde puenit dentibus est manifestum. quod vero inde alijs puenit est visui sicut occultum et in gingiua et spargitur superiore. **A**lter autem ramus in membrorum spargitur superficiebus que sunt ibi sicut cutis maxille et extremitatis nasi et labij superioris. hec quidem sunt sectiones partis tertie paria tertij. **Q**uartus autem ramus tertij paria vadit penetrans a foramine suo quod in mandibula existit superiore et vadit ad linguam et in ei manifesta diuiditur tunica et tribuit ei sensum proprium qui est gustus et illud quod remanet in dentium retis inferiorum et in ipsorum gingiuis diuiditur: et in labio inferiori: sed pars que puenit ad linguam subtilior est quam nervus oculi: quoniam istius duritiem et illius mollitie temperant grossities illius et subtilitas istius. **Q**uarti vero partis origo est post tertium sed ad cerebri basim est magis declinans et cum tertio quemadmodum diximus miscetur deinde ab eo separatur et ad palatum vadit et dat ei sensum: quod quidem est paruum sed plus durum quam tertium quia palatum et palati panniculus durior est lingue panniculo. **S**ed unumquodque paria quinti impar cum duobus nascitur medijs secundum dupli formam imo multi illorum tenent quoniam unumquodque ipsius impar est par cuius quidem origo a duobus est cerebri lateribus. **E**t pars quidem prima cuiusque paria ipsius ad panniculum vadit qui in interioribus instrumenti auditus est dilatatus et in eo diuiditur totus. Et huius quidem diuisionis origo proculdubio est a parte cerebri posteriore et per ipsam est audiendi sensus sed ha diuisio est maior paria. Ipsa namque

egreditur a foramine quod in osse perforatum est petroso. Et ipse quidem est qui vocatur monoculus et cecus ppea quod multum torquet et eius vie in obliquo incedunt. ideo quod voluntas affuit plangendi spatium et eius finis a principio moueret. propterea ut nervus antequam inde egrediretur a principio esset longinquus id est durities ei inderetur. Quibus egreditur cum nervis tertij paris miscetur. quorum plurimi ad maxillas et ad palati vadunt musculum: et quod remanet ad musculos protendit temporum. Bustus autem in quarto creatus fuit nervus. et auditus in quinto: quoniam in istio auditus fuit necessarius ut esset disco opertum ne aeris via ad ipsius clausa foret: et in istio gustus fuit necessarius ut esset minutus ppea oportuit ut nervi auditus essent duriores. Et ideo origo cerebri eorum postremo fuit propinquior: neque oculis musculus unus sufficit nervus: et musculorum temporum nervi multiplicati fuerunt nisi quia foramini oculi multa nervorum fuit amplitudo propterea quod nervus virtute afferens visus multa indiguit grossitudine nervi quia ei necessarius fuit ventres breves ergo os quod ad comprehendendum oculum est perforatum multa foramina tolerare potuit. Porro vero nervis multa fuit durities necessaria: sed grossitudine multa non indigere: imo grossitudo esset faciens mori difficultatem et est egredisse quia in osse duro petroso habet foramina tollerare multa. Pars vero sextum a postremo oritur cerebri cum quanto continuus et cum eo panniculis et ligamentis ligatus ac si esset unus nervus: deinde separatur ab eo et egreditur a foramine quod est in extremitate ad os quod laude fistatur. Et ipsum quidem ante quod egredisse esset iam in tres divisum fuit partes que omnes sunt ab hoc egrediuntur foramine. Una earum ad gule musculos suo tenditur itinere et ad lingue radicem ppea ut par septimum in ipsorum adiuvet motum. Et pars secunda ad musculos descendit spatule et ei quod est circa eam: et ipsius plurimum in musculo spargitur lato qui est super spatulam: et hec quidem pars est magne quantitatis et suspensa penetrat donec perveniat ad quod dirigunt. Pars vero tertia que est maior est ex tribus partibus ad viscera descendit in ascensione vene subeti et est illi annexa et cum ea ligata ex qua cum rectitudine est epiglottis separantur rami qui ad musculos veniunt epiglottales. quorum capita sunt ad superiora qui epiglotti et ipsius eleuant cartilagineas: Quibus epiglottim pertranscunt ex eis ascendunt rami qui ad musculos vadunt capita ad inferiora habentes: et ipsi sunt qui ad cimbalarum claudendas sunt necessarii quoniam ad inferiora trahere necessarius est. et pro hoc vocatur nervi retro redeuntis. Hic autem nervus reus rediens non egredisse fuit a cerebro et non a nucha nisi ppea quod si a nucha ascenderet ab ipsorum principio subirent transversi et non recti et ad inferiora attractio cum eis non perveniret secundum actionem decentem. Et ipsi quidem non de sexto pari creati fuerunt nisi ppea quod illud quod ex nervis est molle aut molli vicinum. Illud quod fuit ex eis antequam sextum iam in musculus faciei et capitis et in eo quod in eius fuit divisus: et septimum etiam non secundum rectitudinem descenderet quemadmodum sextum descendit imo proculdubio transversitas eos comitaretur: et ppea quod illud quod ascendit et redit et quoniam indiget re firma cui innitatur ad similitudinem gurgillis ut super ipsam revolvatur ascendens: et ex ea adiuvet ut sit situs ipsius rectus et durus: et fortis: et levis. et iuxta positus non fuit ibi ad hoc idoneus sicut arteria maior. Et illud quod ex istis ramis a sinistra ascendit hanc invenit arteriam ipsa recta et grossa ergo super eam reflectitur non multa indigens firmitudine. Ad dextra vero ascendenti

hec non vicina arteria ad modum primi: sed vicina ei postquam iam accidit ei parvitas propter ramorum divisionem qui iam ex eo egredi fuerunt cui etiam defuit rectitudo in situ quia transversarius fuit ad ascellam declinando: fuit ergo necessarium ut ipsi re aliqua affirmarentur cui inniterent cum ligamentis in quibus rami stringerentur: id est ut per ipsos illud quod defuit ex rectitudine grossitie in situ corrigeretur. Et sapientia quidem in hos redeuntibus ramos elongando est ut talis qualis est hec suspensio primi fiant et propter elongationem a principio fortitudinem habeant et duritiem. Ex nervis autem redeuntibus fortior est ille qui in duabus musculorum epiglottis spargitur tunicis cum alijs nervorum ad iuvantium ramis postea illud quod ex hoc remanet nervus descendit a quo rami separantur qui in panniculis sparguntur diaphragmatis et pectoris: et in musculus ipsius: et in corde: et in pulmone: et in venis: et in arteriis que ibi sunt. Illud vero quod remanet penetrat in diaphragma: et associatur ei quod ex parte tertia descendit et in panniculis panniculis spargitur viscerum et pervenit ad os latum. Septimi autem paris origo est termino coram qui est inter cerebrum et nucham cuius plurimum incedit se in musculus spargendo linguam mouentibus et in musculus inter peltalem et os laude coram et est quoniam ipsius residuum in alijs spargitur musculus qui huic musculo se vicin: non tamen semper est istud et propterea quod alijs nervi ad alias reducti fuerunt necessitates: et neque fuit bonum ut foramina in anterioribus neque in inferioribus multiplicarentur: fuit melius ut ad lingue motum nervus ab hoc loco veniret: quia ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

Cap. iij. de anatoma nervorum nuche et colli et vis eorum. Erui ex nucha nascentes qui per colli vadunt spondiles octo sunt paria. Unius paris egredisse a duobus est spondilibus prime foraminibus quod in capitis musculus solum spargitur: et est parvum minutum quoniam melius fuit ut locus a quo egredisse sit angustus quemadmodum in capite de ossibus diximus. Et si quidem pariter egredisse est inter spondilem primam et secundam. foramen in loco vel capite de ossibus notatum cuius plurimum capiti tangendi sensum defert. transverse eis ad id quod in spondilibus est superius ascendit et ad anteriora reflectit: et super tunc eam extrinsecam aurium spargit. Et quod par primum minus facit propter sui parvitatem et abbreviationem ob quam expedit expedire non possat et dilatari in locis qui sequuntur ipsum complete emendat. Quod autem ex hoc remanet pari ad musculos qui sunt in posterioribus colli et ad musculum latum venit et eis dat motum. Et paris tertij origo et ipsi egredisse est a foramine quod est inter secundam et tertiam. Et unus quisque eorum in duos partes ramos. Ab uno ramo sparguntur rami in profundo musculorum qui sunt ibi et propterea caput cum collo mouentibus: deinde ad spondilium ascendunt spinas et quoniam in earum rectitudine veniunt ad radices tenent earum: post ad ipsarum eleuantur capita. et cum ligamentis miscentur pannicularibus que ab illis nascuntur si meningis postea ad partem aurium reflectendo penetrant et in non omni homine ad aures perveniunt et aurium musculos mouent. Et ramus secundus ad anteriora vadit donec ad musculum pervenit latum. Et cum hoc quidem primum quous nascitur miscentur vene et musculi qui ipsum cooperiunt propterea ut in seipso sit fortior. et est et quoniam cum musculus miscetur temporibus cum musculus aurium in bestiis. Plurimum tamen sparsionis ipsius non est nisi in musculus maxillarum. Quartum vero paris egredisse est a foramine quod inter tertiam existit et quartam et partes sicut ille qui est ante

ipsius parte antecedente et parte posteriori sequente: sed pars eius que antecedit est parua: et ideo cum quinto miscetur. **E**t quidam iam dixerunt quod ab ea penetrant rami sicut aranee tela extensi super venas subeunt donec ad diaphragma perveniunt separans super duo latera diaphragmatis pectus in duo media partientis icedentes. Sed eius pars maior ad posteriora reflectitur: et in fundo musculorum profundis donec ad lumenia vadit et musculus manducator ramos qui in caput et collum sunt coeunt: et deinde ite re suo ad anteriora reflectendo vadit et cum musculis maxillae et aurium in animalibus continuatur. Et dixerunt quod ab eo ad dorsum descendit ramus. **Q**uinti autem paris egressio est a foramine quod est inter quartam et quintam: quod est in duos partitur ramos. unus ramus, scilicet qui est antecedens et ipse minor ad musculos pervenit maxillarum: et ad musculos qui caput anterius curvantur et ad alios musculos qui capiti et collo sunt coeunt. Et ramus fuit in duos dividitur ramos. Unus ramus inter primum et inter secundum est medius et pervenit ad spatule suppremu et miscetur cum eo quidam sexti et septimi. **E**t ramus super cum ramis quinti et sexti et septimi miscetur et ad medium penetrat diaphragmatis. **P**ar vero sexti et septimi et octavi ab alijs secundum ordinem egrediuntur foraminibus: sed octavi egressio est a foramine cuius inter finem spondilii colli et inter primam spondilium dorsum: et eorum rami vehementer commiscentur mixtura. Sed plurimum sexti ad spatule pervenit super faciem et pars eius maior parte qui est ex quatuor et minor parte qui est ex quinto pervenit ad diaphragma. Et plurimum septimum pervenit ad adiutorium: sed quidam ex ipsius ramis qui ad musculos capitis et ad colli et ad dorsum cum ramis quinti associati vadunt et ad diaphragma perveniunt. **S**ed octavi post mixtionem et societatem omnes ad brachium et a se ipsis perveniunt et neque est aliquis eorum qui ad diaphragma perveniat: sed non ille qui ex quinto ad partem manus tendit non transit spatulam et ex septimo non transit adiutorium. sed ille qui ad spatulam pervenit ad brachium est ex octavo mixto cum primo ramo qui nascitur ex spondilibus et ad dorsum vadit. **N**ervi autem isti in diaphragmate partiti non fuerunt nisi nervi nuchae: propterea ut ad ipsum veniens ab alto foret descendens locus: ideo ut eius directio fuit principium panniculi pectus per medium partientis. **E**t impossibile quidem erat ut nervi ad ipsius a nucha directe venirent absque fractura cum angulo. Et si omnes nervi qui ad diaphragma descendunt a cerebro preterirent ipsorum per longaretur incensus: et neque eorum nervorum praeunitas cum medio diaphragmatis posita fuit nisi propterea quod non fuit perveniens ut in ipso secundum iustitiam et equalitatem spargeretur si cum extremitate et non cum medio continuarentur: aut si cum tota praeunitas circuitio: et esset hoc contrarium viae quae est necessaria: quoniam musculi non faciunt aliquid moveri nisi extremitatibus suis: propterea illud quod ex diaphragmate movetur est illud quod est circuens. oportuit ergo ut in ipso finirent nervi et non ut in ipso inciperent. Et quoniam necessarium fuit eos ad medium venire oportuit necessario ut peterent. oportuit ergo ut ipsi defenderent et pannicul cum munitione tegerent. tecti ergo pannicul fuerunt cum munitione defendente in qua eis associatus panniculus qui pectus per medium partitur super quem mixti perexerunt et quia huiusmodi operatio fuit nobilis facta. fuerunt nervi et principia multa ne eius operatio per aliquod destrueretur nocumentum quod uni accideret principio.

Capitulum quartum de anatomia nervorum nuche spondilium que sunt in rectitudine pectoris.

Primi ex paribus ipsorum egressio est in primam spondilium et secundam pectoris quod in duas dividitur partes que maior in omnibus musculis spargitur costarum et musculus dorsum. Et quod remanet super primas costas extensum preceperit octavo nervorum colli obuiat et filum ad manus protendunt donec ad adiutorium et spatulam perveniant. **P**ar vero secundum a foramine egreditur quod predictum sequitur foramen: cuius pars ad adiutorium tendit superficiem dans ei sensum: et ipsius residuum cum alijs paribus que remanserunt aggregantur et ad musculos spatule qui super eam sunt positi descendunt ipsius moventes iuncturam et ad musculos perveniunt dorsum. **Q**ui igitur ex nervis istis spondilium pectoris oriuntur et ramis qui ad spatulam non protendunt ad musculos dorsum vadunt et ad musculos qui sunt inter costas puras in posterioribus pectoris positas. **Q**ui vero ex spondilibus fallarum nascuntur costarum ad musculos veniunt qui sunt inter costas et ad musculos ventris. Cum istorum nervorum praetera ramis arterie et vene quiete currunt et nucham ingrediuntur per loca inferiora unde ipsi egrediuntur.

Capitulum v. de anatomia nervorum nuche alchatin.

Nervi alchatin in hoc coeunt quod pars eorum ad dorsum musculos pervenit et pars ad musculos ventris: et ad musculos qui sunt in dorso expansi. **T**ria autem superiora cum nervis miscentur quae a cerebro sunt descendentes et non alia. **E**t duo paria inferiora ad partem crurium multos transmittunt ramos cum quibus rami tertij paris et ramus nervi primi ex albaui miscetur sed isti duo rami anche non transiunt iuncturam. sed in ipsius spargunt musculum et illi eos preterseunt icedendo ad crura. **N**ervorum autem crurium et pedum forma a nervis manuum separatur in hoc quod non omnes coniunguntur et declinant submersi icedendo ad occultum: non enim est forma praeunitatis adiutorij cum spatula sicut forma praeunitatis core cum ancha: neque eius praeunitas cum origine suorum nervorum sicut praeunitas ipsius cum suorum nervorum origine: et isti qui dem nervi ad partem cruris diversis tendunt itineribus. **S**unt etiam ex eis qui occultantur et sunt ex eis manifestantur: et sunt ex eis qui submergunt sub musculis cooperti. et quia musculi qui a parte ossis femoris oriuntur via ad utrosque pedes non habuerunt a posterioribus corporis: neque ab occulto coarctum propterea quod sunt ibi musculi multi et venefacti fuit ut pars nervorum qui sunt proprijs musculorum qui sunt in pedibus curreret et penetraret in foramen quod ad testiculos descendit donec ad musculos vadat femoris et descendat ad musculos poplitis.

Capitulum vi. de anatomia nervorum nuche albaui et albosof.

Primus par ex albaui miscetur cum nervis alchatin sicut diximus. **A**lia vero paria et impar quod ab extremo oritur albosof in musculis sparguntur fictis et ipsius virgetur in musculo vesice et matricis: et in paniculis ventris et in partibus domesticis istorum ossis femoris et musculi qui nascuntur ab osse albaui. **C**apitulum primus summe quartae doctrine quinte: Et esset sermo de forma arteriarum.

Une pulsatiles sunt arterie quae create fuerunt propter unam earum duas habentes tunicas. quarum duarum est occulta: quoniam ipsa est illa quae pulsationi obuiat et foris motui substantie spiritus que celari voluit: et ipsius receptaculum custodiendum et corroborandum fuit. **A**rteriarum autem origo est a sinistro ventriculo duorum ventriculorum cordis: quoniam dexter eorum epati est propinquior: quapropter

oportuit ut ipse poneret occupatus in attrahendo nu-
trimenti exercendo ipsum.

Capitulum secundum de anatomia arterie venalis.

Quod in primis a sinistro oxi ventriculo due
sunt arterie. una ad pulmonem vadit et in ipso
partitur propterea ut aer attrahat et sanguis qui
pulmonem nutrit a corde deferat: a corde qui transit nu-
trimenti pulmonis est ad cor et a corde vadit ad pulmo-
nem. Et huius quidem partis origo est ex partibus cordis
subtilior: et ubi vene ad ipsum penetrant que est una huius
tunicam ab omnibus alijs arterijs diversa et propter hoc vo-
cant ipsam arteriam venalem. **E**x una autem creata fuit
tunica ut sit mollior et lenior et ad dilatandum et ad con-
stringendum magis obediens: et ad refudationem eius facien-
dam quod ab ea ad pulmonem refudat ex sanguine subtili va-
poroso qui substantie pulmonis magis est conveniens sit apta. s.
qui complemento digestionis in corde iam propinquus fuit
Et neque est ei nictia supfluitas digonis sicut ea indiget
sanguis qui in vena currit ventre hinc quam modo notabimus
et propter quod ei locus est iuxta cor et vadit ad ipsum eius
virtus calida facile digerens: et etiam quia membrum in quo
pullat est rari et non timent quod pulsaverit in illo raro et
perculserit quod ipsius durities ei noceat: et propter hoc in co-
pore ipsius non timent durities fuit necessarium quod alie indi-
guerunt arterie que sunt membrum duris vicine. **V**ena
autem arterialis quam dicam hanc pulmonem sit vicina: non tamen ei
vicinatur nisi ipsius postremum a parte dorsi: et hec arteria
venalis in antecedente pulmonis parte spargit: et in ipso
submergit: que iam quid in partes et ramos divisa est.

Sed quid inter duas huius arterie necessitates com-
paratum fuerit que attenduntur secundum firmitudinem et lenitatem
que facit ei dilationem facilem et constrictionem: et refuda-
tionem eius quod ab ea refudat inveniuntur quod lenitas magis
est ei nictia quam spissitudo et firmitudo. **A**liam autem arteriam
que est maior quam Aristoteles vocat oxithi in primis quid
ex corde oxithi duos transmittit ramos: ex quibus maior
in circuitu cordis revolvitur et in suis pueritur partibus
et minor revolvitur et in ventriculo spargitur dextro. **Q**uod
autem post duos remanet ramos quid separatur in
duas dividas partes. una pars est maior et ad descendendum
apta et altera est minor et est apta ad ascendendum
Et que est apta ad descendendum creata fuit in quantita-
te sui super aliam addens. quoniam ad membra tendit que nume-
ro sunt plura et in quantitate maiora et hec quidem sunt me-
bra que sub corde sunt posita. **S**uper oxithi autem essentiam
vel egressionem tres duri puerunt panniculi ab anterioribus
ad posteriora. si eis unus aut duo fuissent non preberent
iuvamentum quod in eis queritur ne ipsius quantitate aut ipo-
rum quantitates magnificando et fieret motus propter ipsos dif-
ficilis. **Q**uod si esset quatuor fieret valde parvi et destrueretur
iuvamentum eorum: et si in suis quantitatibus magni fieret
viam coangustarent. **V**enalis arteria duos habet
panniculos ad interiora declinantes: et duo quidem suffece-
runt quia non est ibi tamen necessitatis beneficii formam quam
tum est hic. in subiliando vero est ibi plus necessitatis id
ut fumosi vapores expellere sit facile: et sanguis ad pul-
monem eunt in parte oxithi que ex duabus partibus ascendens.

Capitulum tertium de anatomia arterie oxithi ascendens.

Pars autem que a duabus oxithi est ascendens in
duas dividit partes: quarum maior ad partem
lebratam ascendendo tendit: deinde ad partem
transversatur dextram donec ad carnem laxam moxam filam
peruenit que est ibi. **E**t in tres dividit partes: quarum due

sunt due arterie que subter vocantur et ad dextram et ad
sinistram cum duabus ascendit guidegis profundis: quas
postea nominabimus: et in dividendo cum eis associatur
sicut postea referemus. **P**ars autem tertia in thorace spar-
gitur et costis primis et in sex spondilibus colli superioribus
et in partibus furcule donec ad caput pervenit spatule: po-
stea ex inde ad manus pertransit membra. **P**ars vero mi-
nor ex partibus oxithi ascendens ad partem ascelle vadit et
dividitur sicut pars tertia maioris partis.

Capitulum tertium de anatomia duarum artiarum que subter vocantur.

Unaqueque duarum artiarum que subter vocantur
tur quid ad collum perveniunt in duas separatur
partes: partem anteriorem et posteriorem. **A**n-
terior vero pars in duas sequestrat partes: occultas que ad
linguam tendit et ad musculos occultos: que sunt muscoli man-
dibule inferioris et ad partem que manifestat: et ascendit ad illud
quod est coram duabus auribus et ad musculos temporum et pertra-
sit eos postquam in eis reliquit ramos multos: et ad caput
cacumen tendit: et obuiant sibi dextre earum existentes cum
extremitatibus sinistre. **P**ars autem secunda in duas dividitur
partes. posterior quarum minor plus ad posteriora eleua-
tur et in musculus que capitis sunt continetur iunctura spar-
gitur. **E**x qua etiam est que ad basim postremi cerebri ten-
dit in foramen ingrediens magnam quod est apud doctos laudat.

Maior autem coram foramine in foramine petroso ad
rethe ingreditur imo rethe ex ea textit. s. ex venis in venis
et tunicis super tunicas et rugis super rugas: ita ut nemo ex
eis unam solam apprehendere possit: nisi cum alia continuam et
cum ea ligatam sicut rethe et spargit ad anteriorem et poste-
riorem ad dextram et sinistram: et vadit per totum rethe deinde
aggregat ex ea parte sicut erat ante et format ei pannicu-
lus et ascendit ad cerebrum et spargit in ipso panniculo
subtili: postea interius in cerebro in suis ventriculis et si-
phac ventriculorum ipsius et ramorum suorum officia sibi ob-
uiant que ibi ascendit quemadmodum ramorum venarum officia
non pullatiliu que descenderunt. **N**on autem facta fuerunt
ista ascendentia et illa descendentia nisi propterea quod illa si-
rigantia et fundentia sanguine: quoniam melior ex finibus suo-
rum vasorum rigantia est ut eorum extremitates sine capita
ad inferiora hinc: sed ista iuvamentum prestat in dando
spiritu. **E**t spiritus quidem est subtilis ad superiora mobilis.
Et neque est necesse suorum vasorum capita ad inferiora redu-
cere donec fundant: imo si hoc fieret multa inde perveniret
effusio sanguis que ei associatur et difficultas motus spiritus in
eis quoniam ipsius motus ad superiora est facilior: et propter illud
quod in spiritu existit ex motu et subtilitate sufficit in eo quod ex
ipso ad cerebrum vadit illud quod est necesse ut calefaciat
ipsum. **E**t sub cerebro quidem non fuit expansum rethe
nisi ut redeundo incedat sanguis que est in arteria. et spiritus
que in ea existit plexioni cerebri post digones filatur. deinde
secundum ordinem ad cerebrum vadit. **E**t rethe quidem iter os
et panniculum durum est positum.

Capitulum quintum de anatomia partis oxithi descendens.

Pars autem oxithi descendens primam secundum rectitudi-
nem incedit donec super quintam mittit spondile
cuius situs capitis cordis situi est oppositus et
ibi quidem est pulmo sicut accubatio et sustentamentum
ipsi ad hoc ut inter ipsum et ossa dorsi separationem faci-
at. **P**er quoque quid ad hunc pervenit locus ab eo ad
dextram declinat et non secundum rectitudinem transit. deinde
cum panniculis appensus incedit quid ad diaphragma per-
venit ne ipsum coangustet. **E**t hec quidem arteria descendens
quum ad spondilem. v. pervenit ad inferiora

trahit extendendo se sup̄ dorsum donec ad os puenit qđ est ex albauī. Et quū est in pectoris rectitudine trā sit inde et dimittit ibi ramū subtile paruum et dispergit i receptaculo vase pulmonis qđ est ex pectore et perueniunt extrema ipsius ad cannā pulmonis: et ipsa quidē n̄ cessat dimittēdo in oibus spondilib⁹ p̄ quas vadit ramū q̄ inter costas et nuchā incedit. **¶** Quūq; pertransit pectus ex ea due diuidūtur arterie q̄ ad diaphragma pueniunt et in ipso a dextra spargunt et a sinistra. Deinde dimittit arteriā cuius rami in stō et epate et splene sparguntur: et ipsius rami ab epate egrediunt et ad vesicam vadunt. **¶** Et postea orit̄ arteria q̄ ad gedeguil q̄ sunt in circuitu minorū intestinozū et colon vadit. Deinde p̄ hos tres ab ea sepantur rami quozū minor reni sinistro p̄p̄ri⁹ ē et in ipsius spargit fasci⁹ et in corporib⁹ q̄ ipm circundant et eis iuuamentū prebet dando eis vitā. **¶** Alij aut̄ duo ad duos vadunt renes: iō vt cum eis ren sanguis aquositate trahit: qm̄ multociens a stō et intestinis sanguine trahunt nō purū. Postea vō due separantur arterie q̄ ad testiculos vadunt: sed q̄ ex eis ad testiculum puenit finistrū ei semp associat̄ que ad renē puenit finistrū. **¶** Immo forsitan ē quū non est illud qđ ad finistrum puenit testiculū nisi trā ex rene sinistro. Et eius q̄ ad dextrū peruenit testiculū origo sēp ex maiore arteria et raro p̄tingit vt cū aliq̄ eius q̄ ad dextrū peruenit renē associet̄. Postea ab hac arteria maiore due separāt̄ arterie que in vīs venarū spargunt q̄ in circuitu recti sūt intestini et rami q̄ in nucha spargunt in foramine spōdiliū egrediunt: et vne q̄ ad duo vadunt ilia et alie q̄ ad testiculos vadunt. Et istius ar̄ sūma par egredit̄ parū qđ ad vuluā vadit p̄ter illud qđ noiabimus postea. Et istud est i viris ac mulierib⁹ et miscet̄ cum eis vne nō pulsant̄. Postea hec maior arteria quū ad finem peruenit spondiliū diuidit̄ cum vna non pulsant̄: que sibi associat̄ sicut dicem⁹ in duas partes fm̄ similitudinē laude in scriptura greca hoc mō. **¶** Una pars earum dextratur et alterā finistrat̄. quarū vnaq; super os albauī eq̄tat vadens ad coras. **¶** Alterū anq̄ ad coras pueniat vnaq; ipsarū venam dimittit que ad vesicā tendit et ad fumen et sibi apud fumen obuiant et in n̄ natis manifeste apparent: sed in p̄pletis earū extrema iā siccata fuerunt et radices remaserūt earū. **¶** Et ab ipsis quidē diuidit̄ rami q̄ in musculis spargunt qui sup̄ os albauim sūt positi. Et illud qđ ad vesicam puenit ex eis in ea partitur. cuius extrema pueniunt ad virgam et ipsius residuum i mulierib⁹ vadit ad matricē et est par paruū. **¶** Due vō ad pedes descendētes in coris i duos diuidunt ramos magnos. s. siluestre et domesticū et in siluestri etiā est declinatio ad domesticū et ramos i musculis q̄ sunt ibi positi dimittit: postea descendit et declinat ex eo ad āterioza ramus magnus inf̄ pollicem et indicem et quod remansit occultatur. **¶** Et ipse quidē i plurimo partiū pedis penetant tense sub ramis venarū non pulsant̄ quas postea noiabimus. **¶** Ex his autē pulsant̄ sunt que nō pulsant̄ nō associat̄ sicut due q̄ ab epate ad fumen i corporib⁹ non natozū perueniunt et ramus pulsantis nō pulsantis: et pulsantis que ad spondilē penetrat quintā et ascendens ad labeblā et declinans ad ascellas et due subereni que spargūt in reti et in secūdina et in illa que penetrat vel que puenit ad diaphragma et illa q̄ ad epā cū suis penetrat ramis: et illa que ad stōz et epar et ad splenē et intestina venit: et ille q̄ de mirach ventris descendunt et vne q̄ sunt in offe albauim solūmō. **¶** Quz artia

vene associat̄ non pulsant̄ sup̄ dorsum eq̄tat arteria super venā non pulsant̄ p̄pterea vt ignobili⁹ amboz sit deferens nobilius. **¶** In mēbris aut̄ manifestis arteria sub vna nō pulsant̄ submergit̄: iō vt sit magis coopta et magis tecta et sit vna nō pulsantis sicut clipeus ei. **¶** Arterie aut̄ nō fuerunt venis associate nisi p̄pter duas res. vna est vt vne pāniculis ligentur q̄ sunt cooperientes arterias et q̄scāt vne in villis membrorū inter q̄ vadunt. **¶** Et altera est vt vnaq; illarū alterā imbibat. **¶** Sūma quinta de venis que quinq; continet capitula: **¶** Capitulū primū summe q̄ntē qđ est de modo venarum non pulsant̄.

¶ Quū aut̄ venarū quietarū origo est ab epate. Et qđ in primis ab epate orit̄ sūt due vne vna a pte ipsius p̄caua oritur: cuius maius est iuuamentū in attrahendo ad epar nutrimentū et vocat̄ porta. **¶** Et altera orit̄ a parte eius gibbosa cui⁹ est iuuamentū nutrimentū ab epate mēbris deferre et vocat̄ ventrem habens.

¶ Capitulū secundū de anatomia vne q̄ vocat̄ porta **¶** Incipiens vne q̄ porta vocat̄ anatomia. Et dicem⁹ q̄ porte extremitas q̄ in epis submergitur ventricul⁹ in p̄mis in q̄nq; diuidit̄ partes et ramos a se emittit: donec ad gibbosas epatis puenit extremitates. ex q̄bus vna vena ad fel tendit. **¶** Et isti quidē rami sūt sicut arboris radices q̄ ad fundū originis ipsarū vadunt. **¶** Extremitas vō que ei⁹ p̄cauitatē seq̄ quū ab epate egredit̄ in. diū. diuidit̄ partes: quarū due sunt pue et sex sūt maiores. **¶** Et una quidē ex duab⁹ mēiorib⁹ cum pte intestini p̄tinuat: qđ duodenū vocat̄ ad hoc ut ab eo nutrimentū attrahat et ab eo etiā iaz diuisi fuerunt rami q̄ separati fuerunt i corpore: qđ vocat̄ encharas. **¶** Et ps̄ fa in inferiorib⁹ diuidit̄ stōi apud portanariū: qđ est os stōi inferius: iō vt nutrimentū trahat. **¶** Una ar̄ sex remanentū ad partē stōi latam tēdit ad ipsius suspiciem manifestā nutriendū. **¶** Occultus nāq; stōi p̄miz nutrimentū qđ est in ipso tangit et ex eo p̄ tactū nutritur. **¶** Et ps̄ fa ad partē puenit splenis ad splenē nutrien a qua anq̄ ad splenē nutrienduz pueniat separant̄ rami q̄ corpus qđ encharas vocat̄ ex clariōe ei⁹ parte qđ in ipso penetrat ad splenē nutriunt: deinde puenit ad splenē et ex ipsa cū eo p̄tinua reuertit̄ ramus magnus q̄ in latus stōi finistrū ad ipsum nutriendū partitur. Et quū illud qđ ex ipsa penetrat in splenē i medio ponit̄ ascendit ex ea ps̄ et descendit ex ea pars. **¶** Et ex ascendēte quidē spargit̄ ramus in medietate stōi sup̄ ore ad nutriendū ipsam: et altera pars i splene ad ipsuz nutriendū. **¶** Et pars alta egredit̄ donec ad stōi puenit gibbositate: deinde in duas p̄t̄ partes. vna pars in manifesta finistrū stōi spargit̄: et alta ad os stōi submergitur ad supfluitatē ponticā acetosam cholere nigre ibi p̄ciendā q̄ cum supfluitatib⁹ egredit̄ et os stōi titilicat titilicatioē desiderii excitante: et iā ipsam ante noiāuim⁹. **¶** Pars vō ex ea descendēs in duas etiā diuidit̄ p̄tes unius quarū rami i inferiore splenis medietate diuidit̄ tur ad ipsum nutriendū. **¶** Et alta ad reticulū vadit et i ipso ad ipsuz nutriendū. **¶** Et pars tertia ex sex p̄mis ad latus vadit finistrū: et in oibus vīs venarū que i circuitu rei p̄sistūt intestini spargit̄ ad fugeñ illud qđ ex reliquis nutrimenti est in stercore. **¶** Et pars q̄rta ex sex ad modū capillozū separat̄: ex q̄bus sunt q̄ in manifesto dextrū gibbositate stōi oppositi p̄ti que i finistro ad p̄te splenis ad euz venit spargunt: et ex eis sūt que a dextra

reticuli parte uadunt et in ipso spargunt oppositi parti que ad ipsam a parte sinistra venit ex ramis vene spleneticæ. Quinta uero ex sex i gedeguil spargit q sunt i circuitu intestini colon ad nutrimentum ex eo sumendum. Et sexta est sicut hec et ipsius plurimum i circuitu ieiuni spargit et qd remanet i circuitu tunicarum minutarum et cum monoculo continuatur et trahit nutrimentum.

Capitulum tertium de anatomia vene habentis ventres et eius que ex ea ascendit.

Sed ventrem huius radix i primis in ipsomet epate spargit in partes q sunt sicut capilli ad attrahendum nutrimentum a partibus porte que et sicut capilli partiunt. Partes uero ventre huius a gibbositate epatis ad ipsius ventrem sunt ueniunt. Et rami quidem porte sunt ueniunt a pœuitate epatis: ad cuius ventrem postea ei stipes apud epatis eleuat gibbositate et in duas diuidit partes. una ascendente et altera descendente. Sed ascendens ex ea rumpit diaphragma et penetrat in ipsam et duas in diaphragmate dimittit uenas q in ipso spargunt et dant ei nutrimentum: deinde cassule cordis opponit cui multos transmittit ramos q ad modum capillorum diuidunt et eam nutriunt. Et postea i duas diuidit partes. quarum una q est magna puenit ad cor: et in ipsam penetrat apud dextram cordis aurem. Et hec quidem uena uenis cordis maior existit: et non est hec uena alijs uenis maior: nisi ppter ea q alie uene snt ad aerem attrahendum: et hec est ad nutriendum: sed nutrimentum grossius est aere: oportuit ergo ut ei penetratio eēt amplior: et illud i quo stat eēt maius. Et huic quidem quum cor ingreditur tres creantur panniculi quorum fissure snt ab exterioribus ad interiora ppter ea ut cor attrahat quum trahit ab eis nutrimentum et postea non reuertat quum dilatabit. Et hi quidem panniculi oibus alijs panniculis duriores snt. Hec autem uena in opposito cordis apud extensionem ei tres dimittit uenas: quarum una ab ea ad pulmonem uadit apud arteriarum originem nascens iuxta sinistram et in ventriculo dextro ad pulmonem reflectit. Et ipsa quidem iam creata fuit duas sicut arteria huius tanicas: et iō eam arteriales uocant uenā. Primum autem iuuamentum in hoc existit ut sit illud qd ab ea refudat sanguis in vltio subit pulmo nis substantie filis parui: qm parui est ex quo sanguis hic a corde exiuit: in eo talis existit digō qlis est ei q ad arteriam effundit uenale. Et fm existit iuuamentum ut in ea sanguis multum digerat. Secunda uero ex his tribus partibus in circuitu cordis reuoluit: postea i interioribus ipsius ingreditur ad ipsam nutriendum. Et hoc quidem qd quum fere uena ventrem huius uenit ut submergat apud aurem dextram intras ad cor. Et ps tertia in oibus ppe ad partem declinat sinistram. deinde uadit ad qm intā spondiliū pectoris et sup eam accubitat et in octo costis inferioribus spargit et in eo qd ipsas sequit ex musculis et alijs corporibus. Ex ea uero que ex huius ventres p tres penetrat ptes quum partem pertransit cordis ascendendo sparguntur in supmo panniculi pectus p mediū partientis et in supmo cassule et i carne nexa q moui uocat partes capillares. postea apud furculam ppinquitatē duo ab ea separantur rami. quorum ambo ad partem furcule transuerse i cedunt: et qm cūq plus uadunt ad inuicem elongant et sit unusquisq ramus ex eis duo rami. s. unus i unoquoque latere descendentes sup extremitatē thoracis a dextra et sinistra donec ad epiglottē pueniunt et in suis itineribus ramos dimittit qui in musculus spargunt q inter costas existunt. quorum officia uenarum obuiant officijs que i ipsi

penetrant: et egreditur inde collectio ad musculū pectoris extrinsecū. Quumq ad epiglottale pueniunt egreditur ab eis exteri collco ad musculos pculatos spatulā mouentes et spargit in eis et alia collectio sub musculus rectis descendit. et q in eis spargunt partes quarum extremitates cum partibus ascendētibz ptiuat uene albauias quā mō noiabimus. Sed autem uniuscuiusq eorum et par unūqūq duorum impariū qm dimittit ramos. unus ex eis in pectore spargit: et qtuor superiores nutrit costas. Et alter ramus ad musculos submerfos uadit q sunt i collo ad nutriendum eos. Et alius ramus penetrat in foraminibus sex spondiliū superiorū que snt in collo. et inde ad caput trāsit. Et alius ramus magnus q in illis existit oibus maior ad ascellā ab unoquoque uadit latere: et in qtuor diuidit ramos. Primus i musculis q super thōa cem spargit: et ipsi quidem sunt ex illis q spatulā iunctuū mouēt. Et secundus i carne laxa et in panniculis q sunt in ascella. Et tertius eorum descendit incedens in supmo pectoris ad mirach. Et quartus oibus illis ē maior et in tres diuidit partes. Una pars spargit in musculo q in pœuitate existit spatule. Et alia pars in musculo magno q est in ascella. Et tertia est maior ipsi oibus super adiutoriu tendens ad manū: et ipsa est q ascellata uocat. Et illud qd ex ramis remanet pmiis. quorum unū ex iparibus i multas partitū fuerat partes ad partē colli ascendit: et anteq multū ascendat i duas diuidit partes. una ē guidez manifesta: et alia est guidez submerfa. Et guidez quidem manifesta illico quū a furcula ascendit i duas diuidit partes: quarum una illico quū separat ad arteriora tendit et ad latus: et alia uadit p ad anteriora et descendit et postea ascendit et reuoluit sup furculam deinde eleuatur et manifesta ascendit sup collū donec ad primā partem peruenit et miscet cū ea et fit ex eis guidez manifesta que est scita. Verum anteq cū ea miscet separatur ab ea due ptes: quarum una ad latitudinē tendit. deinde sibi apud furculā duarum obuiationū obuiant i loco pñido. Et sibi in collo manifesta transuerfat et duo ei imparia non p hoc sibi obuiāt. Et ex istis quidez duobus imparibus rami separantur araneales q sensui nō subiacent. Ex summa autem ramorum istius si paris ppter tres uene iā separe fuerit sensu pcepte qritatē hūtes: sed alie snt nō pcepte sensu. una uero harum uenarum sup spatulam extendit: et ipsa est que uocat spatularis ex q est cephalica. Et due ad duo istius spatularis latera ipsam usq ad caput spatule snt cōmitates. una uero earum ibi torquet ut spens et nō ptransit eā imo ibi spgit. sed sibi anterior eam ptransit ad caput adiutorij et ibi spargit spatularis quoq eas abas ptransit ad ultimū qd est in manu et hec est. Guidez autem manifesta postq eius duo iparia miscet in duas diuidit partes. quarum una occultat et separat ex ea rami pui et in mādibula spargunt superiores. Et alij rami multū maiores istis in mādibula inferiorē spargunt. Ramorum autē duorum modorum partes in circuitu lingue spargunt et in manifesto partium musculorum qui snt ibi positi. et ps altera manifesta in locis q sequunt caput et ante spargit. Guidez uero submerfa cōitat meri et ascendit cū eo directe et in suo itinere dimittit ramos q miscet cū ramis q a guidez manifesta ueniunt et oēs in meri et in epiglotti et in oibus partibus musculorum pfundorum spargunt et penetrat extremum ei ad finē doze laude et spargunt illic rami a dextra q in membris spargunt que snt inter spondilē pñaz et sam et inde uadit uena capillaris apud iuncturā que

est inter caput et collū a quā rami separantur qui ad pānicū lum veniunt quod est cooperiens craneū et veniunt ad locū ubi duo emigranea sibi obuiāt et submergunt ibi i craneo. **Q**uod autē post harū venarū transmissionē remanet ad cranei ventrē penetrat in fine doze laude: et idē spargit ramus i duobus cerebri pāniculis ad nutriendū eos et ad ligandū panniculū durū cum eo quod est in ipsi us circuitu et circa ipsū: postea egreditur ad exteriora et panniculū qui coopit craneū nutrit. deinde a pāniculo subtili ad cerebri descendit et in ipso dispargit sicut arterie dispargunt: quas oēs panniculi grossi replicatio stringit: et eas ad locū amplū qui platea vocat desert i quē sanguis fundit et congregat. deinde ab eo separat in ter duas replicatōes et vocat torcular. **I**stis quoque ramis quū ventriculo medio p̄p̄inqui fiunt ē necesse ut magne fiant vene et ex torculari sugant et ex suis vīs que ab eo separant. deī a ventriculo medio ad duos anteriores ventricos tendunt et arteriis ad locū illud ascē dentibus obuiāt et texti pāniculū quod rete vocat secundū.

Capitulū quartū de anatomia venarū manū.

Rimū autē quod ex spatulari diuidit vena quod est cephalica quū in rectitudine sistit adiutorij et in cutē et partes musculorū spargit manifestas postea iuxta cubiti iuncturā in tres diuidit partes. q̄rū vna est brachij suis quod super manifestū supioris focalis extendit. deinde ad siluestre inclināt et ad focalis inferioris gibbositate declinans et i eo quod in inferiorib⁹ partibus rasate siluestris est spargit. **S**ecunda autē ad cubiti flexionē tendit i manifesto afeid et ramo ascellaris p̄miscet et fit inde vena nigra. **T**ertia autē submergit et in p̄fundum ēt cum ramo etiā ascellaris miscet. **E**x ascellari vō in p̄mis quū ois procedunt rami quod in adiutorio submergunt et in muscū quod sunt ibi spargunt et ibi finit tur excepto vno eorū qui puenit ad afeid. **Q**uūq; a scellaris circa cubiti puenit iuncturā in duas diuiditur partes: quarū vna submergit et ramo cephalice p̄tinuat tur quod profundat cū quo parump̄ incedit: sed postea ab eo separat et declinat vna earū ad domesticū donec ad articulare et anulare puenit et ad mediū medij et pars eleuat et in partib⁹ manus extrinsecis quod tangunt os diuiditur. **S**ecunda autē partū ascellaris apud afeid i quat tuor partib⁹ ramos. quorū vnus in inferiorib⁹ afeid diuiditur et ad rasatā tendit. **E**t fuis diuidit sup̄ diuisione nes p̄mi: cuius diuisiones sunt sicut illi diuisiones. **E**t tertius filr diuidit in medio afeid. **Q**uart⁹ vō ē maior eorū et ipse est ille quod manifestat et eleuat a quo p̄cedit ramus quod ad vnu cephalice puenit ramū et fit ex eis vena nigra cuius residuū est basilica quod etiā occultatur et submergitur alia vice. **V**ena at nigra a domestico icipit et sup̄ supius focile eleuat. deinde ad siluestres peruenit et in duas ad laude grece similitudinē diuidit partes. quarum supior ad extremū supioris focalis tēdit et vadit ad rasatā et in pollicis dorso spargit et in ipsum et indices. **P**ars at eius iserior ad extremū focalis iserioris vadit: et in tres diuidit ramos. quorū vnus ramus ad locum tendit quod est in mediū et indicē et ramo quod ad indicē a superiore pficiscitur p̄te p̄tinuatur et fit idē vena vna. **R**amus vō ipsius fuis et ipse est sceilen p̄cedit et in mediū et anulare diuidit. **E**t p̄tenditur tert⁹ ad anulare et minimū. **E**t isti postea p̄iungūt et i digitis sp̄guntur.

Capitlm .v. d. anatomia vene ventris h̄ntis d̄scēdētis: **A**m quidē p̄pleuimus smonē de parte vētrē h̄ntis ascendente quod est duarū partium ipsius

minor. **A** parte vō descendēte p̄muq; quod diuiditur illico quū ozitur ab epate anq̄ sup̄ dorsum appodiet est rami capillares quod ad fascias dextri renis vadunt et spargunt in eis et in eo quod circa eas existit de infioribus ad nutriendum ea. **P**ostea p̄cedunt ab ea due magne vene que emulgētes vocant et ad renes vadunt ad sanguinis aquositate colandā. **R**en enī non trahit nisi nutritum sui quod est sanguinis aquositas. **A** sinistra autē venarū emulgentiū due p̄cedunt vene quod ad finistru masculorū et feiarū testiculū vadunt sm̄ modū quē in arte rijs dixi. non enī alterat in hoc n̄ in hoc quod post diuiduntur due vene quod ad duos icedunt testiculos. **E**t illa que ad finistru tendit sp̄ a sinistra harū duarū accipit ramū et fortasse in aliq̄bus tota eius origo erit inde. **I**lla vō quod ad dextrū tendit raro a dextra istarū duarū emulgentiū accipit ramū: imo sepe non ei p̄miscet neq; in eo altatur quod a reni puenit ad testiculos et in foranie in quo sp̄ma digerit et albificatur quū p̄us esset ruberū p̄pter multitudinē tortuositatū suarū venarū et reuolutionum suarū et quod ad eas etiā puenit a cōde. **E**t huiusmōi quidē vene p̄muq; in virga et in collo m̄icis finitur: quēadmodū i arteriis declarauim⁹. **P**ostq̄ vō due emulgētes et earū rami nascuntur ventrē habēt ē vicio sup̄ dorsū appodiat et descendere icipit a qua corā oī spondili separat ramus et in ea egreditur et spargunt et in musculis quod apud eas sunt positi et vene separatur que ad duo tēdunt ilia et ad ventris musculos vadunt. **P**ostea vene que p̄ foramina spondiliū ingrediuntur ad nucham quod quum ad extremū pueniunt spondiliū in duas diuidunt partes. quarū vna ad dextrā et alia tendit ad sinistram: et vnaqueq; ipsarū ad unā tēdit corā. **A**b unaq; tū earū anteq̄ ad coram pueniat decem separant tunice. quarū una ad duos tendit renes. **S**ecunda vō earum p̄tes subtiles sūt et capillares quod ad iseriora partū siphac tendunt. **T**ertia autē i musculis spargit qui sup̄ core os existunt. **Q**uarta spargitur in muscū qui sunt in ano et i manifesto ex albui. **Q**uinta vō ad collū m̄icis mulierū vadit et in ipso spargit et in eo quod ei p̄tinuat et ad vesicā tendit. **S**exta illa quod ad vesicā vadit in duas diuidit partes. q̄rū una in vesica spargit et altera ad ipsū tendit collū. **E**t bec q̄dem pars in uiris ē ualde magna p̄ uirgā: sed in mulierib⁹ est pua. **S**exta vō ad musculos sup̄ os femoris positos vadit. **E**t septia ad musculos tendit quod in rectitudine corporis sup̄ ventrē sunt positi. **E**t he quidē uene cū extremis uenarū p̄tinuant quas i pectore dixim⁹ ad mirach ventris descendē. **E**t ex harū q̄dem uenarū radice egrediunt in mulierib⁹ uene que ad matricē tendunt. **E**t a duob⁹ quidē lateribus uenarū que ad matricē tendunt diuidunt uene quod ad mamillas ascēdunt p̄ quas mamille matrici associantur. **O**ctaua vō ad uiroz et feminarū receptaclū vadit. **E**t nona quidē puenit ad musculos ei⁹ quod in coxa est occultū et spargit in eis. **D**ecia vō a parte emulgētis manifesta ueniēs ad duo tendit ilia et cū extremis uenarū descendētium p̄tinuatur et p̄cipue eis quod a parte mamillarū descendunt et fit ex eis p̄ magna quod ad nariū musculos vadit. **Q**uod vō ex istis remanet ad corā tēdit ubi pueniunt rami. quorū vnus in musculis diuidit qui sup̄ antecedentē core p̄tem cōsistunt et alius i musculis ei⁹ quod in coxa inferius est et in ipsius domestico p̄funde et aliq̄ multi rami i core p̄fundo spargunt. **Q**uod autē post hoc totū remāet postq̄

Uirtutum et operationum ad inuicē. alie ex alijs cognoscunt. **Q**uis eis virtus operationis existit initium: nō aliq̃ virtutum p̃uocent nisi ex virtute. Ideoq; vtraq; in vno posuimus capso. **V**irtutum autē genera et operationū ex eis puenientū apud medicos sunt tria. **Q**ue sūt genus virtutū vitaliū: et genus virtutū nāliū: et genus virtutū aialiū. **E**t multis qdē phozum et medicis oibus: et scipue Gal. videt q̃ vnaq; virtutum membrū pncipale hz qd̃ eius existit minera et a quo eius pcedunt operatōes. **E**t videt eis q̃ virtutis aialis sedes sit cerebrū et ipsius ab eo pueniant operationes. **E**t q̃ virtus nālis duas hz spēs: et vna spēs est cuius finis ē custodire indiuidū et pseruare ipsū: q̃ ministrat in re nutrimentū quousq; ad finē crescentie ei⁹ nutrit corpus. **E**t huius quidem spēi sedes et operatōz ipsius pcessus est epar. **A**lia vō spēs est cui⁹ finis ē spēm cōsuare q̃ est ministrans i re gnationis et separatur ex humorib⁹ cozpozis sp̃matis subz deinde ipsū ifozmat sui creatoris pcepto. **E**t huius quidē spēi hūitio et operationū ipsius puentus sūt testiculi. **V**italis vō virtus est illa q̃ sps eē pseruat q̃ sensus et motus vehiculum existit et ipm reddit aptū ad eozū imp̃ssiones recipiendas quū ad cerebrū peruenit et facit ipsum potentem dandi vitā vbiq; expanditur. **E**t huius quidē virtutis sedes et operationis ipsius pcessus est cor. **M**ibus at p̃his maiori. i. Aristoteli videt q̃ oīum istarū operationum principiū existit cor: sed p̃marū operationum earum manifestatio i his p̃dictis existit pncipjz: quēadmodū apud medicos cerebrū est sentiēdi pncipiū et post hoc q̃lq; sensus habet membrū in quo eius appet. operatio. **P**refea quū p̃siderant sicut dñt et certificant inueniunt rem sicut vī Aristoteli: et nō quēadmodū ipsi videntur: et inueniunt tractat⁹ suos octo tractat⁹ et p̃positionib⁹ sufficiētib⁹ et non nērijz. i. quib⁹ non assequunt nisi qd̃ ex rebus appet. **M**edico autē in quantū medicus non attinet vt p̃sideret q̃ sit barū duarum sniaruz vitas: sed illud p̃siderare p̃his aut phyfics oz. **M**edicus at quū pcedit ei mēbra bec p̃noziata istarū virtutum p̃n

Capitulum secundum de virtutibus naturalibus quibus ministrat. **V**irtutem vero naturalium alie sunt que sunt ministrantes: alie sunt que ministrant. **E**t ministratarum quedam duo sunt genera. Unum genus ministrat in re nutritiis ad hoc ut indiuiduum remaneat: quod in duas partes species nutritiua et crescitua. **E**t alterum genus ministrat in nutritiis ad hoc ut remaneat species quod cum in duas diuidit species in generatiua et formatiua. **V**irtus vero nutritiua est illa que nutriendi in nutritiis peruenit similitudinem: id est ut per ipsum rem saturatiorem eius recuperet quod dissolutum fuit. **V**irtus autem crescitua est illa que in totius corporis diametris addit finem proportionalitatem naturalem quatenus ipsum ad finem agimenti perducatur per illud quod ipsum ex nutriente ingreditur. **N**utritiua vero virtus crescitue fuit eo quod nutritiua quicquid affert nutriendi ei quod dissoluit eque quicquid minus quicquid plus. **S**ed crescitua non erit nisi quum quod ingreditur plus fuerit eo quod dissoluit. **N**on tamen totum quod taliter existit est crescitua. **I**mpinguari enim post macredinem in etate consistit et est huius secte: non tamen est crescitua. **N**on est enim augmentum nisi illud quod finem naturalem proportionalitatem in oibus existit diametris quatenus ipsum ad crescentie perducit plenitum. **B**einceps vero post hoc nullo modo est ibi crescentia: et si fit ibi impingatio quemadmodum ante persistentiam non existit etiam ariditas: et si fit ibi macredo id est illud longius existat et a nectio exiens magis. **E**t nutritiue quedam operatio tribus particularibus completur operationibus. **U**na est per mutationis substantie apprehensio que est sanguis aut humor que est in potentia propinqua in effectu filius membro. **Q**uod quicquid fallit quemadmodum in egritudine pringit que atrophie vocatur que est nutritiui defectus. **E**t alia est adheretia que est ut hoc receptum nutrimentum completo effectu efficiatur. **I**tem membrum per se fiat. **Q**uod plerumque fallit quemadmodum in hydropisi pringit carnositas. **E**t tertia est similitudo que est ut hoc receptum quod iam factum est per membrum ponatur ei ab oibus partibus simile usque in essentia et colore. **Q**uod quicquid fallit quemadmodum pringit in baras et mopheas. **C**ausa bium enim et adheretia iam ibi sunt repta: sed similitudo non ibi inuenitur. **E**t hanc quidem operationem efficit virtus immutatiua que est una de virtutibus nutritiue: et est in homine una in genere et principio primo: sed in membris filius partium diuersificatur. **I**n vnoquoque enim membro existit virtus secundum eius complexionem que nutrimentum in eius peruenit similitudinem diuersa a virtute que nutrimentum in similitudinem alteri permutat. **I**mmutatiua vero que est in epate operationem efficit toti corpori coeque. **G**eneratiue vero virtutis due sunt species. una est que in masculis et feminis sperma generat. **A**ltera est que diuidit virtutes que sunt in spermate et permiscet eas reoperando secundum quod viuicuique peruenit membro datur nervo et plures proprias: et ossi plures proprias: huiusmodi totum peruenit de spermate filius partium et filius permutationis. **E**t hanc quidem virtutem vocant medici virtutem immutatiua primam. **V**irtus vero informatiua iprimis est illa ex qua precepto sui creatoris preceedit membrorum lineatio et ipsorum figuratio et peccavitas et foramina et lenitas et aspicias et eorum finis et ipsorum pertinuitas et ad ultimam operationem que ex finibus dimensionum eorum pendet. **E**t huic quidem virtuti ministrantes sunt que rem nutrimenti ministrant ad spem custodiendam et sunt virtus nutritiua et crescitua. **C**apitulum tertium de virtutibus naturalibus ministrantibus.

Cryptinae

Vital

Amma

Latitudo

Digestio

Expulsiua

Caliditas

Fritas

Humiditas

Expulsiua

Similis

Digestio

Virtutes vero naturales que misceantur in virtutibus nutritiue sunt misceantes que sunt quatuor virtutes: attractiua: retentiua: digestiua: et expulsiua. **A**tractiua vero fuit creata ad attrahendum nutrimentum: quod quidem operatur hoc villis in quibus est semel longitudine pretenso. **E**t retentiua fuit creata ut iuuatiuum retineat dum virtutes ipsum iuuantes in eo operantur que ab ipso alimentum suscipiunt: quod eodem efficit villis que ex transuerso pretensum. **E**t est et quod villi que semel latitudine incedunt auxilium prebent. **D**igestiua vero est illa que quod attractiua attraxit et retinuit: retentiua in essentia puerit apta virtutum in ea permutatione facientium operationi: et plexorem que puerioni nutritis in effectu est preterens. **H**ec est enim eius operatio in iuuatiuo que vocatur digestio. **E**ius vero operatio est in superfluitatibus ut si possibile fuerit eas in hac mutet dispositionem que etiam vocatur digestio. **A**ut ut earum egressionem a membro in quo se retente facili efficiat cum expulsiue earum attenuando essentia si quod prohibet fuerit grossities: aut ingrossando si quod vetat fuerit tenuitas: aut incidendo si quod prohibet fuerit viscositas. **E**t hec quidem operatio vocatur maturatio. **E**t tamen quum digestio et maturatio synonyma dicuntur. **E**t expulsiua autem est illa que superfluitatem expellit ex nutrimento residua que ad nutriendum non est pueniens: aut que excedit mensuram que sufficit ad nutriendum: et que non est necessaria: aut cuius in receptaculo sibi apto sicut vinum in vesica. **E**t hec quidem virtus has expellit superfluitates: aut per partes et foramina que sunt eis preparata. vel si non fuerint ibi foramina preparata a nobili expellit ad ignobile et a duro ad laxum. **Q**uoniam in parte expulsiouis fuerit declinatio materie superfluitatis non puenit eam virtus expulsiua ab illa semita in quam posse fuerit. **H**is autem quatuor virtutibus naturalibus que tuor preie sunt quatuor qualitates. scilicet caliditas fritas siccitas et humidas. **C**aliditas fuit oibus quatuor per certo est esse. **F**ritas vero quum alicui earum fuit accitatur et non enitatur. **Q**uod enim fritas inest enitatur est ut oibus virtutibus sit pretraria: quoniam oium virtutum operationes per motum existunt: et hoc quidem in attractiue et expulsiue manifestum existit: sed in digestiue etiam quum digestio pplet per partes eius quod inuit ingrossatum et inspisatum particdo et adiungendo ei quod attenuatum fuit et subtiliatum. **E**t hec quidem motiones sunt separantes et temperantes. **R**etentiua vero operatur villis mouendo transuersos semel figuram preprehensionis bene factam. **E**t fritas quidem est paralyticum faciens et mortificans et ab oibus prohibens operationibus. **A**d retentorem tamen faciendam accitatur prefert quum villis semel bone preprehensionis figuram tenet. **N**on ergo in operationibus virtutum enitatur ingredi sed tali preparat insitum dispositione que ipsius sua custodit operationem. **E**t expulsiua quidem a fritate iuuat propterea quod ventositatis prohibet fieri dissolutorem que ad expellendum iuuat et quod eius auxilia tur grossities et propterea quod villi qui semel latitudine preter dicitur expmentem pretrabit et inspisat ipsum. **E**t hoc est et insitum preparare et non est in ipsamet operatione auxilium ferre. **E**t frigus non intrat in fuitum harum virtutum nisi per accitans. **S**i enim in ipsamet ingredere operationibus noceret et motus debilitaret. **S**iccitas vero in tribus virtutum operationibus necessaria existit. que sunt due mutatiue locali et retentiue. **D**uabus vero locali mutatis. que sunt attractiua et expulsiua prebet siccitas auxilium: eo quod multa eis efficit sustentationem que in motu est necessaria motui. vix spiritus qui has virtutes ad suas desert operationes impulsione vehementi quam et tales qualis est ipsa humoralis prohibet fluxus quum in suba fuerit spiritus aut insitum sed retentive per restrictionem. **D**igestiua autem plus indiget humore. **P**ost hec autem quum inter qualitates ac

Agatha in
villis de in
re fructum
le chum
quod pueri
et voluit
dum per se
runt.

tivas et passivas preparaueris in quantum iste virtutes eis indigent repies virtutem retentiua plus indigere siccitate quam caliditate: eo quod tempus in quo descendere de villis retentive maius est tempus in quo moueri de villis que semel amplitudinem tendit ad prestringendum. **N**am tempus quod est ad mouendum est illud quod caliditate indiget et est breue et totum reliquum tempus eius operationis est ad tenendum et ad descendendum. **E**t quia puerorum populo plus declinat ad humorem: ideo virtus hec in eis plus est debilis. **A**tractiua vero plus indiget caliditate quam siccitate: quoniam caliditas adiuvat in attractiue in eo quod maior pars sue operationis est mouere: et plus necesse est ei mouere presui insitum que detrahere facere et cum siccitate strigere. **H**ec enim virtus non tamen indiget multo motu: sed plerumque etiam motu indiget vehementi. **E**t attractio quidem fit aut virtute attractiua quemadmodum magnes attrahit ferrum. aut impledo vacuum sic aqua trahit in azaracha. aut calore sicut in lampade attrahit oleum: sed hec pars tertia reducat nectio ad implendum vacuum apud certificantes imo est ipsamet. **Q**uoniam ergo virtus attractiua caliditatis habuerit auxilium fortior erit attractio. **E**xpulsiua vero minus indiget siccitate quam attractiua et retentiua: non enim indiget restrictione retentive: neque insepabilitate attractiue et restrictione eius et circundatione attractiue tenendo presui insitum donec ad illas alterius partes attractio pueniat. **E**t ad vltimum nullo modo indiget expulsiua quere sed motu et inspisatione pauca que ad expellendum et ad expellendum tali adiuvat mensura: quatenus per ipsas remaneat insitum figuram expulsiouis et restrictionis pretrahit quemadmodum in retentiua tempus longum et in attractiua tempus breue est nectio donec partium attractio vna applicet alij: ideoque siccitate partium indiget. **Q**ue autem plus eis oibus indiget caliditate est digestiua que siccitate non indiget sed humore ut nutritis efficiat et ad penetrandum in foramina et ad figuras recipiendas aptum reddat. **N**ec potest aliis dicere quod si humores in digerendo est iuuatiua pueri posset res duras digerere. **N**on enim puenit pueri non posse istud et iuuatiuum posse per hoc: sed per homogeneam et homogeneam elongationem. **Q**uod enim ex rebus duris existit populo puero rum non est homogeneum. **V**irtutes igitur digestiue coram eo non operantur: neque ipsum recipiunt retentive: sed cito ipsum expellunt expulsiue. **I**uueni vero pplexionibus est ideo pueniens et ad eos nutriendos pueniens. **E**t ex hoc quidem collectum est quod retentiua indiget restrictione et figuram collectionis fixatione longo tempore et paucis motionibus adiutorio. **E**t attractiua restrictione indiget et fixatione et restrictionis tempore breuissimo et in motu multo indiget auxilio. **E**t expulsiue est nectio stringere tamen sine fixatione de qua non est curandum. **E**t indiget adiutorio ad motum faciendum. **E**t digestiue est necessarium eligere et tempore: ideoque virtutes iste qualitates illas quatuor inequit operari faciunt et eis inequit indiget. **C**apitulum quartum de virtutibus animalibus.

Virtutes autem animales intelligi uolunt per illas virtutem illam que quum in membris recepta fuerit pretrahit ad recipiendum virtutem sensus et motus et operationis uite quibus etiam admiscetur timoris et ire motiones prope quod in eis repiunt dilatationem et restrictionem que accidit spiritui que huic preparatus est virtuti. **N**os autem explanabimus summam hanc et dicemus quod quemadmodum ex humorum spissitudine semel aliqua pplexionem suba gnatur spissa que est membrum aut pars membri. **I**ta ex humorum uaporibus et eorum subtilitate semel aliqua pplexionem suba generatur subtilis que est spiritus. **E**t sicut apud medicos epuratio generationis est principium: ita cor generationis se principium existit. **E**t hic spiritus quum semel pplexione puenit quam deus hic

ad hanc virtutē recipiendā preparat: deinde oīa illa pparat mēbra ad recipiendū oēs alias vīrutes aīales et reliquas. **V**irtutes eōdem aīales in spū quidem et i mēbris non pueniunt nisi postq̄ hec vitalis puenit virtus. **I**ōq̄ hī vīrutes aīales alicuius mēbri destruant vīuum tñ mēbrū adhuc existit: nisi hec virtus i eo fuerit destructa. **N**ōne vides q̄ mēbrū stupidum aut paralyticum vñūq̄q̄ fm hitudinē est nō hīs sensum nē motū aut pp̄plexionē que phibet ipsum eos recipe: aut pp̄opilationē que accit inter cerebrū et ipsum in nervis qui ad ipsum pueniunt et tñ ipsum est vīuū. Et mēbrū cui accidit est nō hīs sensum nē motū et accidit ei vt putrefiat et corrumpat. **I**n mēbro ḡ paralytico est virtus que eius custodit vitā donec quū remotus fuerit qd phibet profluat ad ipsum vīr sensus et motus. **I**psuz nāq̄ preparatum erat ad suscipiendū eam pp̄ter virtutē vitā salnitatem in eo. **P**rohibens. n. non phibuit nisi vt non eā in effectu recipet sed mēbrū non sic est mortuū. **E**t preparans n̄ est vīrus nutritiū tñ ita vt dicam q̄ q̄ diu vīr nutritiū affuerit vīuū erit: et quū destruet erit mortuū: qm̄ hoc ipsum vībum virtutū afferet nutritiue fortasse enī plerūq̄ in aliquo ei⁹ operatio destruet et mēbrū vīuū remanebit: et fortasse plerūq̄ remābit ei⁹ opō et mēbrū tendit ad mortē. **E**t si vīrus nutritiua in quantū est nutritiua eēt ipsa virtus q̄ preparat ad sentiēdum et mouendū vegetabilia pparata forēnt ad sensuz et motum recipiē. **R**estat ergo vt sit pparans alia res q̄ propriā sequat̄ pplexionē que vocat virtus vitalis. **E**t ipsa quidē est pma vīrus que in spū puenit quū sps ex subtilitate hūorum pcedit. deinde sps fm pbus **A**ristotelem p eam recipit principiū primū et aīam primam ex q̄ alie profluunt vīrutes. **H**ap̄ vero virtutū opōes ab hoc pueniūt spū i pncipio reī: sicut ē sensus apud medicos nō puenit p spūm aīalem q̄ est in cerebro nisi ad crystalloidē penetrat aut ad ligūā ad alia. **Q**uā ergo per sps in ventriculū puenit cerebrū pplonē recipiet et erit pueniens vt ex eo pueniat vīrtutū opōnes que in eo pmo repte sunt: et sūt in epate: et sūt in testicul. **E**t apud medicos q̄dem nisi postq̄ spūs in cerebro ad alia puerit pplonē non preparat ad recipiendū aīas que est pncipiū motus et sensus: et sūt in epate. **I**z pma pplō iam iuuerit ad recipiendū vīrtutē primā vitālē. Et sūt in vnoquoq̄ mēbro: apud eos enī vñūq̄q̄ opōnuz genus alia hī aīam. Et nē est aīa vna ex q̄ vīrutes iste pfluunt: qm̄ huius summe aggregatio est aīa. Et q̄dem pma pplō iam adiuvit ad vīrtutē primā recipiendā. tūc iam dedit vitalem vbi puenit spūs et virtus q̄ sunt eius pfectio. **H**ec autē vīrus apud eos nō sola sufficit vt sps per ipsam oēs alias suscipiat vīrutes nisi ppropa puenierit pplō. **P**reterea dicit q̄ vīrus hec pzet hoc q̄ ipsa est pparans vitam est et motus subē spūalis subtilis principium ad mēbra et pncipiū pstrictiōis et dilatationis aeris attracti et pulsus. **A**ffert enī adiutoriū in pparatione vite qd est passio et in pparatione opōnuz aīe et pulsus prebet auxiliū qd est actio. Et hec quidē vīrus vīrtutibz nālibz sifatur: iō q̄ non voluntate pueniunt vnde profluunt. Et sifatur vīrtutibz aīalibz pp̄ opōnuz earum diuersitatē: ipsa enim dilatat et pstrigit sif mouet ergo duobus modibz pparat. **P**hi autē quū aīam dicunt aīas terrenam dicere volunt pfectionē corporis nālis instā. Et volunt dicere pncipiū oīs vīrtutis ex q̄ metipfi mot⁹ pueniunt et opōes diuerse. **E**rit igit̄ hec vīrus hīz pphorum sīnam vīrus aīalis: sicut vīrutes nāles q̄s notauimus

apud eos vīrutes vocant aīales. **Q**uod si voluerint dicere aīam fm hanc intentōes: sed volunt dicere vīrtutē q̄ est pncipiū pprehendendi et mouēdi qd ex aliq̄ puenit pprehensione volūtariē. Et nālez volunt dicere pro oīi vīrtute ex q̄ opō puenit in suo corpōe fm huius forme diuersitatē non erit vīrus aīalis: sed erit nālis et altioris ordinis q̄ sit vīrus quā medici vocant nālem. Et si nāle vocauerint illā que rem nutritiū mīstrat et puerit: siue ad hoc vt remaneat indiuiduū: siue vt remaneat spēs n̄ erit hec nālis sed erit certū genus. **E**t q̄a ira timor et similia eorū huius vīrtutis sūt passiōes. tūc hī eorū pncipia sūt sensus et existitatio et vīrutes apphēdentes: huic tñ ppare sunt vīrtutē. **H**uius autē vīrtutis declaratiōes certifi care et an sit vna an ples q̄ vna in sapia pūnet nāli que phie ps existit.

Capitulū q̄ntū de vīrtutibz aīalibz pprehēdētibz: **I**n vīrtute autē aīali due copulant vīrutes: quarū ipsa est sicut genus: vna ē sicut vīrus pprehēsiua: et altera vīrus motiua. **E**t pprehensiuā quidē est sicut duarū vīrtutū genus. **V**na vīrus pprehensiuā est manifeste: et alia vīrus pphēsiua occulte. Et vīrus q̄dem manifeste pprehensiuā ē sensibilis q̄ est genus fm quosdā q̄nq̄ vīrtutū et octo fm alios. **Q**uod si dixerimus q̄ sūt q̄nq̄: erunt vīrus uidendi et vīrus audiendi et vīrus gustandi et vīrus tangendi et vīrus odorandi. Et si dixerim⁹ q̄ sūt octo erit huius cā q̄ plibz certificantōz uidetur q̄ tactus sit ples vīrutes. **I**z q̄ntoz: et ponūt pōpe unum qdōq̄ q̄ntoz genē tactus vīrtutē per se: hī in mēbro sensibili sūt coīa sicut gustus et tact⁹ i lingua: et visus et tact⁹ in oculo. hoc autē certificare est pbi. **E**t vīrus q̄dem pprehensiuā occulte et non sentiēs est sicut gen⁹ q̄nq̄ vīrtutū. **V**na est vīrus q̄ vocat sensus coīs et phantasia et apud medicos q̄dem sūt una vīrus: sed apud certificantē q̄ sūt ex pbi: due sūt vīrutes. **S**ensus enī coīs est illa q̄ oīa sensu pcepta recipit: et pp̄ eorū formas patitur q̄ in ipsa copulant. **P**hantasia vō est illa q̄ eas custodit postq̄ pūngunt et retinet eas post sensus absētiā. Et que harū duarū est recipiens alia ē a custodiēte. **H**oc autē certificare est pbi. **S**ed q̄ntūq̄ fuerit ei⁹ sedes et opōnis eius pncipiū est anterior cerebrū ventriculus. **E**t hīa quidē est vīrus quā medici uocant cogitatiuā. **S**z certificantozes uocant q̄nq̄ imaginatiuā q̄nq̄ cogitatiuā. **S**i enī impauerit ei vīrus existitatio aīalis quā postea noiabi⁹ et ipsamet ad suā puenit opōnēz uocant eam imaginatiuā. Et si vīrus rōalis ei iperauerit et reducerit eam ad illud qd ei pdest uocat vīrus cogitatiua. **Q**uocūq̄ tñ mō fuerit inter hanc vīrtutē et pma existit dīa q̄ pma est recipiens et custodiēs id qd ad eā puenit de formis sensu pceptis: et ista est illa q̄ se exercet in eis q̄ in imaginatione recōdita sūt exercitio pponendi et diuidēdi et singulas efficit formas quēadmodū ad eam pueniunt a sensu et alias formas ab eis diuersas sicut hoīez q̄ in monte uolat smaragdino. **S**z phantasia non pōit corā te nisi q̄ntū recipit a sensu. Et huius q̄dem vīrtutis sedes est uētriculus cerebrū mediū. Et hec quidē vīrus est instā vīrtutis q̄ pculdubio in aīali est occulta pprehensiuā et est existitatio: et ipsa quidē est vīrus quā aīal iudicat q̄ lupus ē inimicus: et fili⁹ est dilectus et q̄ ānonā pberē pfluuit est aīc⁹ a quo nō est fugiēdum. Et hoc iudiciū fm modū existit n̄ rōalē. **A**icitia enī et inimicitia n̄ sensu sūt pcepte: nē sensus eas pphēdit nē de eis iudicat nisi vīrus alia. et hī nō sit pprehensio rationalis: est tñ pculdubio aliq̄ apphensio nō rationalis

Ad etiā plerūq; vti hac vtute in multis suorū iudicio
rum et pcedit i hoc quēadmodū aīal n̄ rōale. Et h̄ qdē
v̄tū didit a phāstica: qm̄ phāstica sēsu pcepta retiet
et h̄ in pceptis sensu intentiones discernit non sensu pcep
tas et separat ab ea quā imaginatiuā vocamus et cogita
tiuam: qm̄ illius opōnes nullū sequit iudiciū: sed istius
opōnes non solum iudiciū sed etiā iudicia seqtur. et illi
opōnes sunt in sensu pceptis ppositionē facere et istius
opō in sensu pceptis iudicare intentiones extra sensus. Et
quēadmodū in aīali sensus est iudicās de formis sensu p
ceptis. sicut existitiua est iudicās de intentionib; illarū
formarū q̄ ad existitiuā perueniunt et non ad sensum.
Quidā aut hoiū sunt q̄ presumūt et hanc vtutē imagia
tiuam vocant: sed non tñ curant q̄a de nob; non dispu
tamus: sed intentiones et dīas intelligere debem. Et me
dico qdem non est curandū vt hanc vtutē sciat. Impe
dimenta nāq; opōnū eius impedimta opōnū aliarū vtu
tum q̄ sunt anteq̄ ipsa seqntia sicut phantasia et imagi
natiua et memorialis quā postea noiabimur. Et medic
qdem non curat nisi de vtutib; ex qbus quū in suis ipe
dimentis accit lesio puenit egritudo. Et si lesio ac
cidit opōni alicuius vtutis cā impedimenti qd accit p̄s
opationi alteri vtutis quā ei. fueritq; impedimentū illd
sequit malitiā p̄pōnis alicui mēbz aut corruptionez
p̄pōitionis: sufficit medico vt sciat impedimentū illud p
pter malitiā p̄pōnis mēbz aut sue p̄pōitionis corruptio
nem accidisse ad hoc vt quū medicina ei subueniat: aut
ipsum ab eo custodiat: et non curat scire dispōem vtutis
cui qd accidit non accit nisi alio mediāte postq̄ sciuerit
dispōez eius cui accit illud qd accit sine medio. Et ter
tia vō illarū q̄s noiant medici ē qnta aut q̄ta quū certi
ficauerimus q̄ est vtus p̄seruatiua et memorialis: et est the
saurus eius qd puenit ad existitiuā de intentionib; in
pceptis sensu extra formas eorū sensu pceptas sicut phā
stica est thesaur; eius qd peruenit ad sensus ex formis
sensu pceptis. et eius quidē locus ē posterior cerebri vē
triculus. Et hic vō ē locus p̄siderationis p̄lice v̄tū
virtus p̄seruatiua et memorialis et virtus q̄ reducit illud
qd est absens ad memoriā ex eis q̄ ab existitiua sunt re
posita sit virtus vna aut vtutes due. Medico tñ non est
inde curā. qm̄ nocumēta que eis qualitercūq; sint ac
cidunt s̄ homogenea: sunt enī nocumēta q̄ in ventricu
lo cerebri posteriori accit. v̄t de genere p̄pōnis vel de
genere p̄pōitionis. Et virtus vō p̄prehensiuā q̄ est vna
de vtutibus aīe p̄prehensiuā ē hūana rōnalis. Et q̄a
medici virtutē existitiuā non p̄siderauerūt p̄pter cām
quā dixim: iō hanc vtutem non p̄siderauerūt. Non enī
fuit eorū p̄sideratio nisi i opōib; triū vtutū tñ et n̄ i alijs.
Capitū sextū de vtutibus aīalibus motiuis.

Aīa vō vtus est illa q̄ cordas p̄trahit et la
rat p̄pter qd mouent mēbz et iuncture dila
tatione sua et flexione. Et eius qdem pene
tratio est in nervis q̄ sunt cū lacertis p̄nui. Et est gen
qd s̄z specificatōez p̄ncipij motuū specificat. Et in vno
quoq; igit musculo ē alia nā que est seqns iudiciū existi
matiue a qua p̄uenit cōmunis p̄sensus.

Capitū postremū huius doctrine de opationibus.
Icemus qd opōnū singulariū alie s̄ que ab
vna p̄plē vtute: v̄bigia digō. Alie q̄a duab;
p̄plē vtutib; sicut cibi desiderii: qd p̄pletur
a vtute nāli attractiua et a vtute sensibili q̄ est in ore stōi.
Attractiua vō operat ex hoc qd mouet villū q̄ s̄z lō
gitudinem p̄tendit retinēdo illd qd attrahit et suggēdo

ex hūoribus qd est sibi p̄p̄iū. Sensibilis autē opatur i
hoc qd hanc sentit passionē: et q̄a sentit mordicationem
chole nigre q̄ est excitans desiderii cuius ēē noiāuim.
Et hanc quidē opōnez non dicem; duabus p̄pleri
vtutibus: nisi iō qd quū sensibili acciderit nocumentum
destruet intentio q̄ vocat famel et desiderii: n̄z desidera
bitur cibus l̄z eo corpus indigeat. Et sicut trāsglutiendi
opō duab; p̄plet vtutib; vna ē attractiua nālis et altera
est attractiue voluntarie: et p̄ma quidē suā p̄plet opōnez
p villum q̄ s̄m longitudinē p̄tenditur q̄ est in ore stōi et
isophago. Et se p̄plet opō per villum lacerti trāsglu
tiendi. Quūq; vna duarū vtutum destruet trāsglu
tiendi opō duriter puenit: sed qn̄ non fuerit destruet.
Sed quū illa non opata fuerit erit trāsglutiendi opatio
difficilis. Nōne vides qd quū desiderii nō recte p̄cedit
durit p̄uenit opō trāsglutiēdi illud qd nō desiderat
imo quū abhorrem; aliquā rem: nausea nobis p̄uocabi
tur: et quū eaz postea trāsglutire voluerim; et territa fue
rit ab ea virtus n̄z attractiua desideratū dura erit opō
voluntarie trāsglutiēdi. Et trāsfusus quoq; nutritiue
ti p̄ficiet virtute mēbz ipellenti a quo p̄cedit et attracti
ua mēbz ad qd accedit. Et sicut supfluitatū egressio que
fit per duas vias. Et forsitā plerūq; exiit opōis p̄n
cipiū due virtutes. s. aīalis et nālis. Et fortasse plerūq;
exiit eius cā virtus et q̄litas sicut ifrigidatio q̄ prohibet
mās et iuuat expulsūā in parilitate supfluitatū que de
scendunt a mēbz et vetat et in faciez reuerberat. Et
fūitatis quidē est eq̄litas q̄ p̄p̄t duas p̄hibet res. s. cū
ēntia subāz eius qd effundit ingrossando et coangustan
do poros. Et res tertia q̄ ē per accit q̄ ē q̄ caliditas
extinguit attractiua. Et q̄litas calitatis attrahit p̄ illd
qd istis opponit mōis quos p̄dixim. Et calitatis
quidē q̄litas et necessitas vacui nō attrahunt in primis
nisi illud qd est subtile et postea qd est spissum. V̄t vō
attractiua nālis non attrahit nisi qd ē ei magis pueniēs
et qd nāe ei ē p̄p̄iū attrahere et plerūq; qd est magis
spissum est magis p̄p̄iū et magis conueniens.

- Et sen fa libri p̄mi canōis incipit: cuius s̄ doctrine tres.
- Doctrina p̄ma est de egritudinibus.
- Doctrina secunda est de causis.
- Doctrina tertia est de accidentibus.
- Doctrina prime sunt octo capitula.
- Capitū p̄mū de doctrina cāe et egritudinis et accit.

Icemus qd cā in libris medicorū est id
qd p̄mo est et ex quo p̄uenit inuētiō ali
uius dispōis in corpore hūano: aut
ei fixiōis. Et egritudo est dispō nō
nālis in corpore hūano ex q̄ in opatiōe
ēnalit p̄uenit nocumēti p̄uēti p̄mo: et est aut p̄plo n̄
nālis: aut p̄positio non nālis. Et accidens est res q̄
hanc seqtur dispōez: q̄ est nō nālis siue sit nāli ōria sicut
dolor in colica: siue nō sit p̄traria: sicut rubedo mīta ma
xylle in pipneumōia. Cāe exemplū est putredo. Egritu
dinis exemplū est febris. Exemplum accidentis est fi
tis et dolor capitis. Cāe quoq; exemplū est rep̄o in re
ceptaculū q̄ ad oculum descendit. Exemplū egritudi
nis oppillatio i v̄uea q̄ est egritudo instālis i p̄positiōal
Exemplū accidentis ē destructio visus. Exemplū etiam
cāe est rheumatismus acutus. Exemplū egritudinis est
apa in pulmone. Exemplū accitis est rubedo ambarū
maxyllarū et gibbositas vnguiū. Accit at vocatur

accns respectu sue enie aut ppone eius cui accit et vocatur signatio respectu piderationis medici ad ipsum et pcellionis eius ab eo ad sciendu egritudis enia. Et e quu egritudo fit alteri egritudinis ca sicut colica fincopis aut palyfis aut epilepsie. Accns quoqz plimuz est ca egritudis sicut in colica dolor fortis q fit ca vt accidat fincopis. Et sicut dolor rehemens q fit ca apatis ppterea q maie ad locu descendit doloris. Et pleruqz etia ipsum accns fit egritudo queadmodu dolor capitis q ex febre accidit quu qnz figit et ta diu fit mansiuus donec fit egritudo. Et est et quum vna res ppone sui et rei que est an ipsam: et rei que est p ipsam est egritudo: et accides et ca queadmodu vbigia febris ethica: q est accns apatis pulmois et est egritudo fm se et est ca debilitatis stoi: et sicut dolor capitis q accit ex febre quuz dolor ille figit qa est accns febris et egritudo i se et pleruqz puenit ex eo febris et fit ipsius causa.

Caplin fm de diuisionibz disponuz corporis huani et de generibus egritudinum.

Corporis huani dispones fm. S. l. tres. **C**anitas q est dispo per qua corpus hois i sui ppone et ppone tale exi vt ex eo opones eius oes pueniant icolumes. Et egritudo q est dispo in corpore hois huic tria. Et dispo q e ap eu nz sanitas nz egritudo: aut io q n e sanitas i vltio aut egritudo i vltio queadmodu corpora senu et pualetetiu et pueroru: aut io q ambe res i vno tpe in duobz sunt copulate mebris aut in vno mebro sed in duobz generibus remonis: sicut q est in ppone sanus et in ppone eger. Expli ca aut in vno mebro duoru generu ppinquoru: sicut qui est sanus i figura et no sanus in qritate et situ: aut q est sanus i duabus qlitibus passiuis: et non sanus in duabz qlitibus actiuis: aut vicissitudine duaru rerum in duobz tpebus sicut q sanat i hieme et infirmat i vere. Egritudinu vo alie sunt que st simplices: alie st q sunt ppote. Si plices at sunt que st vna ex spibus egritudinis pponeis aut vna ex spibz egritudis pponeis qua postea notabim. **C**oposite vo sunt in qbus due spes aut ples ptingut ex qbus vna pponit egritudo. Et dicem q egritudinu simplici gn sunt tria. **P**rimu est genus egritudinu que mebris ppant quoru ptes sunt siles et sunt male coplexiois spes. Et ipse qdem non st ppate mebris quorum ptes sunt siles: nisi io q in pms et enast paribz accidit silitibus et p eas mebris accnt pponeis ita vt pole sit imaginari eas pphenas et reptas ee in quocuzqz membroz volueris: quoru ptes sunt siles et non in pponeis. Et fm genus est egritudis membroz officialiu que sunt egritudines pponeis que mebris pponeis accnt q ex mebris pponit: quoru ptes siliant. **M**embra at officialia sunt opouz instia. Et tertiu est gen egritudinu couz que mebris accnt: quoru partes siliant et accnt instialibus instia sunt instialia ita q non seqtur eas instialibus accidere ppterea q simplicibz accidit. Et he qdem se que ptnuitatis solo vocant et iparis dissolo. **S**olo eni ptnuitatis pleruqz accit iuncture ita q simplicibus mebris ex qbus iunctura fuit pposita nlo mo accit. Et pleruqz accit neruo aut ossi aut venis solimo. Et ad vltimu quide egritudinu tria sunt gna. Egritudines q pplexionis sequunt maliaz. Et egritudines que sequunt malicia pponeis. Et egritudines que ptnuitatis soloem sequunt. Et ois egritudo que vna haru sequit et p ea exi ei ppat. Egritudines at pponeis scite st. xvi. qf noiaum.

Simplia

Complexa

fm gna

Grduz

Terna

Caplin tertiam de egritudinibus compositionis.

Componis egritudines qtuor pphendut generibus. Egritudines creatuz. Egritudines quatitatis. Egritudines numeri. Et egritudines situs. Et creatuz quide egritudines qtuor pphendut generibz. Egritudines figuz et est vt figura a suo cursu nali mutet et ex eius motu pueniat in opone nocumtum sicut est tortura rei et rcitudo tozi quadrata rotundi et rotunditas quadrati. Cuiusmodi est capitis rotunditas cu latitudine quu puenit inde impedimetu et mta stoi rotunditas et vt in crystalloide no sit pazua latitudo. Et hz est egritudines viaru: qru sunt tres spes: qa aut dilatant sicut dilatatur oculus et sicut sebel et varices aut pstringunt sicut pstringit oculus et penetratio attrahendi aerem et meri. Aut claudunt sic opilatio foramis vree et venaru epatis et alioz. Et tertiu est egritudines receptaculoz et ventriculoz. qru sunt qtuor spes qa aut sunt maiora et dilatant sicut testiculoz dilatatur folliculus: aut minozant et pstringunt sicut minozatio et pstrictio stoi et pstrictio ventriculoz cerebri quu est epilepsia. Aut opilant et implent sicut oppillant vetriculi cerebri quu est apoplexia. Aut euant et deserunt sicut euant vetriculi cordis sanguine quu mltu gaudiu pernitiofum adest aut multu timor pntiofus. Et quartu est egritudines superficialiu membroru. Et sunt qa aut fit lene qd dz ee asperu sicut os stoi et intestina quu leniunt aut exasperat qd dz esse lene sicut trachea arteria qn exasperat. Egritudinu aut e qritatis due st spes qa aut sunt ex genere augmti sicut e elephatia et magnitudo vge et est egritudo q vocat therminus: aut sicut accidit cuida hois q vocabat Picomachus: cui oia membra adeo creueit q se mouere n potuit. Aut st ex genere diminutionis sicut siccitas lingue et pupille: aut vt ptyxis. **A**lii quoqz egritudines aut st ex genere augmti et h qde augmti aut e nali sic des addit aut digit ad dit aut e no nali sicut gladula aut lapis. Aut ex genere diminutionis. Et diminutio hec aut est nalis sicut quu ali cui non creat digitus: aut non nalis sicut quu alicui abscinditur digitus. Egritudines vo situs. et situs qde fm. S. dz p loco et dz p societate sunt qtuor. Exitus mebris i iunctura sua aut vt a suo moueat situ ita q no egrediat sicut fissura que pparat itellis. Aut vt moueat subito motu in eo n fm cursu nalem nz voluntariu sicut tremor aut in suo figat loco et non moueat ab ipo queadmodum accit ei quu iuncture in egritudine podagre indurant. Egritudines vo societatis oem colligunt dispoz quas hz mebruz ppone sua ad aliud qd si bi vicini exi siue ei appropiquet siue ab eo elonget no fm cursu nalem. Et e duaru speru. vna est vt accidat ei phibitio motus sui ad ipsuz aut vt durit fit postq possibile erit sicut digit quum sibi tangei vicini prohibet aut quu accit ei vt ab eo moueri prohibeat: aut vt sepe ab eo postq erat pole. aut fit difficile sicut palpebre laxatio et iuncturarum laxatio in palyfi et durities apiendi manum et aperiendi oculum.

Figura

Quantitas

Num

Situs

Societas

Caplin quartu de egritudinibz solonis ptnuitatis.

Solutioes vo ptnuitatis egritudo pleruqz accidit cuti et vocat excoriatio aut scarificatio. Et pleruqz accit carni q est ei propinq in qua nondu sciz est pus et vocat plaga. Sed quu pus fit ibi vocat vlcus. Fit at pus in ea ppea q supfluitates in ea euant eo q est debilis et ppea q sui nutrimentu digere no valet et supfluitas et in ipsum puerit. pleruqz in dz

plaga et vlcus solo punitatis q accit cuti et non carni .
Quiz etiā accit ossi qd ipsum i duas frāgit pres : aut in
pres magnas aut puas . aut est cadens fm longitudinē
scindens ipsum . aut ptingit vt cadat in cartilaginib⁹ fm
tres dimensiones : aut vt accidat nervis . Sed si latitudi
ni acciderit vocat incisio . Et si acciderit fz longitudiez
et eius nūerus non fuerit mult⁹ vocat scissura . Et si ei⁹
nūerus fuerit mult⁹ vocat ptusio . **P**lerūqz etiā fit i
pnibus musculi q si in extremitate ceciderit musculi voca
tur attritio . siue cadat in nervo siue in corda . Et si fm
latitudinē musculi pueniat vocat sepatio . Et si accide
rit fm longitudinē et fuerit ei⁹ numer⁹ paruus et fuerit
eius pcauitas magna vocat amplificatio . Et si fuerint
pres eius multe et dilate et pcauet vocat attritio et dis
solutio . Est et quū dī dissolutio et attritio liqfactio oē
qd etiā medio musculi accit quocūqz ptingat . **Q**uod si
in artijs aut in venis acciderit vocat aptio : et si ptingat
fm eius latitudinē vocat incisio et sepatio . et si pcesserit
fm ei⁹ longitudinē vocat fissura : et est et quū hoc ptingit
fm motū opōnis orificioz earū et vocat pforatio . **Q**uod
si arterijs acciderit et nō clausa fuerit et ex ea sanguis ad
receptaculū qd ipsam circūdat exierit donec receptacu
lum illud impleat et quū premis ad arteriā reuertat vo
cabit mī sanguis : aliq tñ hoies oēm sanguis egressionez
ab artijs mīez sanguis vocant . **D**ebes at scire q nō
oē membz in pres dissolutōez tollerat . Cor enī non tol
lerat qd prius accit moza . **Q**uod si in pāniculis cadit et in
diaphragmatib⁹ vocat ruptura . Et si inter duas pres
mēbz ppositi cadat et vnā ab alia sepat ita vt mēbro sim
plici non accidat nocumētū ei⁹ sepans pcauitatem vo
catur separatio et dislocatio . Et si acciderit nervo q se
de vno loco remouit vocat ruptura . Et qñz et fit in so
raminib⁹ punitatis solo et dilatant . **P**lerūqz fit in lo
cis vbi non sē foramina et facit ibi foramia q non fuerūt
Et solo quidē punitatis et vlceratio et his filia quū in
mēbro fuerint bone pponis cito sanant . Et quū fuerit
in mēbro male pponis longo refistūt tpe . **Q**uāto plus
quū in corporib⁹ ptingūt eoz q patiunt hydropisim aut
pstrictōis malitiā et leprā . **E**t debes scire q quū vul
nera ista sē stricta puenit ex eis herpes estiuomenus . Et
tu inuenies i libris picularib⁹ perscrutationē rei resolo
nis punitatis . dimitamus ergo vsqz ibi .

Caplin quintū de egritudinib⁹ compositis .

Egritudinib⁹ at ppositis dcoez pferem⁹ vlez .
Dico g⁹ q cum egritudines dicimus pposi
tas nō qualibet egritudines pinctas intelli
gi volum⁹ : sed egritudines ex qbus oibus quū ptingēt
pueniet ex eis res q est vna egritudo : et hec quidē est si
cut apā . et eminētia in cute est ex gñe apatis . **E**minē
tie . n . sē apata pua sicut apata sē eminentia magna . Et i
apate quidē oia egritudinū genera repeziunt . **I**n eo
nāqz reperit egritudo malie pponis . **N**ullū nāqz ac
cidit apā nisi ex pponis malitiā cū mā . Et in ipso etiāz
iueniunt forme et ppositōis malitiā . **N**ullū . n . fit apā
qn cum eo pueniat lesio in figura et i dimensione . et ple
rūqz et adest cum eo egritudo situs . Et inuenit in ipso
egritudo cōis q est punitatis solo . **N**ullū . n . accidit
apā nisi pculdubio punitas soluat quū in mēbro apā
to materie eūant supfluentes et inter partes penetrant
ipsius et separationē int vnas faciunt et alias et sibi loca
capiunt . **A**pā pte rea mēbris accit mollibus . et est et
quū ossibus accit res que apati filat p quā eius ingros
satur pcauitas et eius augmentat hūitas . **N**eqz ē mi

rum vt sit illud qd nutrimentū recipit augmentū supflui
tatem recipiens quū in ipso penetrauerit aut in ipso ac
ciderit . Et oē quidē apā qd cām non hz manifestam et
eius cā corporalis mōstrat māz de vno mēbro ad aliud
qd est sub eo fuisse mutata vocat catarrus . **E**t ē quū
cā malis ex qua apata et eminentie generant est in alijs
submersa hūozibus non fm suas ipedientibus q̄litates
Quūqz hūozes illi boni aliquo etiātionis mō postea se
eūauerint : aut nāli sicut mulierib⁹ accit quū pariūt : aut
non nāli sicut eis accit q vulnerant quū egredit sāguis
bon⁹ et remanent hūozes illi mali puri singlares et ipedi
tur p eos nā et expellit eos . **E**t est quū explōis mo
dus est ad curez et faciunt apata aut borbor . **A**pata vō
diuerfis differunt differētis : sed q magis sunt p̄sideran
de sē dīe q pp eoz extit cās que quidē sē matie ex qbus
generat apata . **M**atie vō vñ fiunt apata sē sex . hūo
res q̄tuor et aquositas et vctus . Et apā quidē aut erit
calidū aut non calidū . **N**eqz existimandū est q apā
calidū sit illud qd ex colera aut sanguine generat tñ : fz
ex q̄cūqz mā siue sit cala pp suam entiam : siue accidat ei
calitas pp putrefactionē : lz et hec gnā fm spēi diuisiōez
cuiusqz matie diuidant . dignius tñ est in apatib⁹ vt i eis
spālis pferat dco . **E**t sanguineū qdem purum phle
gmonē appellat p̄sueuit . et qd ex colera rubea et pura
berisipilā . **E**t eis est ppositū noie pposito supantis p
ponendo nomē : qñz enī phlegmonē berisipiladē dicūt
et qñz berisipilā phlegmonidē . et quū pgregat vocatur
exitura . **Q**uūqz exitura i carib⁹ sit laxis et sub ascel
lis et p⁹ auriculas et in inguinib⁹ et est ex genez cōrupto
qd in suo piculari loco notabimus vocat taum . **E**t
apata quidē calida hñt p̄ncipiū in quo humor ad exte
riora egredit et apparet q pcauitas auget . **D**einde ca
pacitas cū eo auget et distendit . **P**ostea stat quū egritu
do ad maiorē puenit statum in q̄eē oz . **P**ost incipit mi
nui et maturat pus : et declinat ei⁹ esse aut ad resolonez
aut ad puris collectionē aut ad pueriē in duritiez . **N**on
calā vō apata sunt aut d mā melica aut phlegma
tica aut aquosa : aut ventosa . **E**t illoz quidē q est ex
mā sē mlica tria sunt gnā durities et cācer . quoz pluria
sē acuta et glandulaz genus ex qbus sunt scrofula et no
di . **I**nter genus vō glandulaz et int alia duo gnā est
dīa : eo q gnā glandulaz sunt sepatā ab eo in quo stant
sicut glandule pure : aut supficie ei⁹ sunt retēte tñ sicut
scrofula : sed illa alia sē mixta et infusa in subā mēbz in
quo stant . **E**t inter cancz etiā et duritiē est dīa : qñ
durities est apā quietū sedatū destruens sensuz et pma
nens in mēbro in eodē statu cū quo nō est dolor . et cācer
est mobilis addens ledens et hz radices inexas mēbro .
Neqz oz vt p ipsuz destruat sensus nisi elongatus fuerit
eius tps et mortificet ei⁹ mēbz et destruat eius sēsul
Neqz multū distat qñ dīa inter cancrū et duritiē existat
p accitā inseparabilia et non pp dīas subales . **A**pata vō
dura melica plerūqz a p̄ncipio sue gnatiōis icipiunt cuz
duritie et plerūqz in duritiē mutant : et pprie sanguinea
et est quū hoc qñz ptingit in phlaticis . **P**laticoz vō apā
tum genus i duas diuidit spēs . apā laxū et glādule mol
les . Et he qdem dñt qñ glandule sunt sepatē et iuolu
te in coopozio . et apā laxū est mixtū et non sepatū . **A**pata
p̄te rea hyemis plerūqz sunt phlatica ita vt illoz
q sunt cala sunt coloris albi . Et glandule qdem et his
filia et a nodoz differt nodositare : eo q nodositas magis
fit in suo loco mansiua et eius tactus sentit nodosus : et
quū figendo tangit spargit et redit ad locuz suū et quū

forti medicamine spargit absq; apprehensioe nō redit. Et plurimū ei accit ppter labore et destruit pp poderosa sicut plumbū et ei filia. Et tibi qdem sciendū est q apata pblatica diuersificant fm diuersitates grossine pblatis et molliū ipsius et eius subtilitatē et laxitatē ipsius et duritiē ita vt qnz melicis sint filia: et qnz videant vento sa. **C** Pblā pteea subtile multoties descendit in rheu matismis in vacuitatē que est in villis nervoz ita vt pueniat ad musculos q sub epigloto et ad ea q sunt sub istis. **C** Aquosa at apata sunt sicut hydropisis et hernia aq; sa et sicut apostēa qd accit in craneo d aquositate et boz filia. **C** Et ventosa quidē apostēata fm duas diuersifi cantur spēs. vna est cacefia: alia est inflatio. Int cacefi am vō et inflationē est oīa duob; mōis. vnus est entia. et alia est pmixtura. Et declaratio istū est q vent; hmoi in cacefia in membri subā est admixt; sed i inflationē est aggregat; et sepat; et nō admixt; membro. Et cacefia qdem inuenit sensus mollē sed inflatio sensui resistit re sistencia multa aut pauca. **C** Amplius bothoz st fm nu merū apostēatū. Eoz eiz alie sunt sanguinee sicut vario letalie st ex colera rubea pura sicut essei colerice et desu dationes. Et alie st ex eis mixte sicut morbillus et formi ca et clauī et scabies et ueruce et boz filia. Et plerūq; st equose sicut apulle et qnz ventose sicut inflature. Tu at in libro qtro inuenies distinctionē que tibi in dispōib; sufficiet apostēatum et bothoz de qua pueniens est vt in ipso sit si deus voluerit.

C Capitulum sextū de rebus que cū egritudinibus nume rantur et non existunt egritudines.

Quedā res sunt q extra egritudines existunt et cū eis tñ numerant. Et res qdem iste st que i decozatiōe ingrediunt. Quaru alie pstant i pilis: alie in colore: alie in odore: alie in figura post colo rem. **C** Et egritudinū qdem piloz genus cōsistit in alo pitia et detruncatōe et paucitate et vt sint curti et vt scin dantur et sint subtile et grossi et multa crispitudine et mī ta lenitate et canitie et coloris alteratio quocūq; mō fue rit. **C** Et nocumentū coloris qtuor pñet generib; . Vnū est genus mutatiōis eius pp malitiā psonis cum mā: sicut icteritia aut sine mā sicut gypseitas q fit in co lore pp psones valde frigidā et citrinitas q accit ppter psones valde calidā. Et gen; mutatiōis ei; pp cās ma nifestas: quēadmodū sol et frigus et vent; mutant colozē. **C** Et genus expansiōis corpoz colores hñtium extra neos sup cutem q colozem defert sicut morphea nigra: aut q ibi nascunt: sicut lentigenes et macule. **C** Et gen; vestigiōz q proueniunt ex psolidatione solonis pñuita tis q accit sicut variolarū vestigia et vlce; foramina. **C** Et nocumta figure post colozē sunt aut maties supflua aut grassities superflua.

C Capitulum septimū de horis egritudinum.

Scire debes q egritudinū plime qtuor hñt ho ras. horam pñcipij et horam augmēti et horaz status et horam declinatiōis. **C** Que vō extra istas st de horis sunt sanitatis. Quūq; dicim; horaz pñ cipij et horam augmēti: nō volum; intelligi duo extrema in qbus egritudinis nō manifestet dispō: sed qd vñq; eoz hz tēpus pceptus sensu qd pñiū hz iudiciū. **C** Et hora qdem pñcipij est tēpus i quo egritudo appet et ei; filant dispōnes: et nō apparet in ea augmētū eius. **C** Et hora augmēti ē tēpus in quo egritudinis manifesta tur pñictio oī hora post horam. **C** Et hora stat; est ho ra in q egritudo in oibus suis pñibus fm vnam manet

dispōnem. **C** Et hora declinatiōis est temp; in quo ei; appet diminutio et qtu plus pcedit ei; minoratio ē ma gis manifesta. Et he qdem hore qnz attendunt fm egri tudinem a pñcipio ei; vsq; ad finē eius in suis poxismis et vocant hore vñes. Quūq; cōsiderant fm vñūq; po xismū et vocant hore pñculares.

C Capitulum octauū ad complendū sermonē de dispōi bus egritudinū.

Egritudines multis mōis foriunt noīa: aut a mēbris in qbus sunt: sicut illa q est lateris et il la q est pulmonis: aut a suis accñtib;: sicut e pilepsia: aut a suis cāis: sicut dicim; egritudinē melicaz aut a sui filitudie: sicut dicim; egritudinē leoninā et egri tudinē elephantica: aut ppare ei cui pmo accidisse dicū tur: sicut dicim; vlcera balchie: aut ppare ei cui; fama fuit q medicando eas curabat: sicut dicim; vlcera cha ronie: aut sui subā et entia: sicut dicim; febris et apostēa. Inq;: **E**gritudines aut st manifeste q sensu cognoscū tur: aut st occulte qd facile est cognoscere: sicut dolōes stōi et pulmōis: aut qd difficile est cognoscere: sicut egri tudines epatis et cānaliū pulmonis: aut non pprehense nisi cum exstiatione: sicut egritudines q vñā accñt vñe. **E**gritudines quoq; est quū sunt pñie et est quū sunt hz societate. **C** Et mēbz qdem alij membro in egritudine sua associat: aut qd nā sunt pñua inter q aliqua pñua tur inflia: sicut cerebz et stōus ppter pñuitatē nervoz inter ea: aut mūx et mamille pp pñuitatē venaz int illa aut qd vñū est via alterius: sicut inguina apatis cruris. Aut qd sunt vicina sicut pulmo et cerebz. **C** **E** enīz mēbz q alteri associat et pñie quūz vñū eoz alteri vicinū debile fuerit socij sui recipit sup luitates: sicut a scelle cordis: aut qd vñū est pñcipiū et radix opōnī al terius: sicut diaphragma pulmonis in attabendo aerez aut qd vñū fuit alteri: sicut nerui cerebz: aut qd alij ter tio mēbro associant: sicut cerebz associat reni ppter ea q vñūq; eoz associat epati. Et est quum societas pue nit ad casum quēadmodū cerebz quū egrotat et associa tur ei stōus. debilitat. n. tunc eius digō et mandat iphi stōus vapores malos et nutrimentū nō digestū: et auget ipsius cerebz egritudinē: et sic ex hac egritudine pueni unt patientes ad durabilitatē et circuitiōē. **C** Corpo rum vō ordies int sanitatē et egritudinē sunt sex. **C** Corp; qd est in vltio sanitatis. Et corpus qd est sanū non in vltimo. Et corpus qd est nec sanū nec egz quēadmodū dicunt. Et corp; egrotatiū qd egritudinē cito recipit. Et corpus egri q parua hz egritudinē. Et corpus egri q hz egritudinē in vltio. **C** **E** s vō egritudines aut st sanatiue aut nō sanatiue. Et sanatiua qdem egritudo est que non hz qd phibeat qn medicet vt d;: nō sanatia vō est cum q est aliqd phibens et nō pcedit medico vt medi cetur sicut d;: sicut dolor capitis si fuerit cū eo rheuma tismus. **C** Et est tibi scien q egritudo pportional pñlo ni etati et tēpori est minoris timoris ea q eis non ppor tionant. **C** **E** enī accit bec nisi ppter cāe eius magnitudi nem. **C** **E** debet at scire q quedā egritudinū st que ad alias mutant egritudines et destrunt ipse et in hoc pñstut bo nitas et est vna egritudo alteri egritudis medicamentū sicut qrtana ex q multoties sanat epilepsia et podagra et varices et articulozū dolozes. Et qdam ē sanatur a spalmo ppter scabiē pñritū et bothoz. vñer quoq; filr sanat pp oculo; egritudinē. Et lyenteria sanat apostēa lateris. Et filr an; venarū aptio oib; pñert melicis egri tudinibus et dolozib; scie et dolozib; renū et matricis.

Declina

Egritudines manifeste q sensu cognoscuntur: aut st occulte qd facile est cognoscere: sicut dolores stōi et pulmōis: aut qd difficile est cognoscere: sicut egritudines epatis et cānaliū pulmonis: aut non pprehense nisi cum exstiatione: sicut egritudines q vñā accñt vñe.

Aquosa

ventosa

Col

pñcipij

Augmēti

Status

no

Et est qui egritudines in alias mutant egritudines et propter hoc sunt dispositio maioris malitie sicut qui mutat apoplexiam in apoplexiam pulmonis. et sicut qui mutat phrenesiam in lethargiam. Et est preterea ex egritudinibus quedam que de uno ad alium transit sicut lepra et scabies et variola et febris pestilentialis et apoplexia putrida: et precipue qui domus stricte fuerint: et sicut qui cum vicino fuerit sub vento: et sicut ophthalmia et precipue ei qui oculis cum intuetur: et sicut congelatio quum imaginatur aliquis quod acetosus illud opesit et sicut phthisis et albaras. Et sunt egritudines quedam que in se hereditant sicut albaras alba et tinea nalis et podagra et phthisis et lepra. Et sunt egritudines quedam que sunt generales que sunt alicui genti precipue aut in aliquo regione morantibus: aut in eis multum habundant. Debes preterea scire quod membrorum debilitas propter sequitur malitiam et solone fabricationis.

Doctrina secunda secundum secunde. Cuius sunt due summe.

Summa prima est de rebus que accidunt ab unaquodque causa coniuncta. Cuius sunt. xix. capitula.

Capitulum primum est verbum de causis.

Cause dispositio corporis quare iam premiimus variationem. scilicet sanitatis et egritudinis et dispositionis que inter eas media exit sunt tres antecedentes et precipue et coniuncte.

Antecedentes vero et precipue coniuncte in hoc quod ambe sunt res corporee. scilicet humorales aut complexionales aut proportionales. Precipue vero sunt que extra corporis exit subiacent aut ex parte corporis extrinsecorum: sicut quod ex vberatione accit et ex calitate aeris et ex cibo calido et sicut quod corpori adueniunt aut ex parte anime anime enim aliud est a corpore sicut quod accit propter iram et timorem et similia. Et cause quedam antecedentes et precipue coniuncte in hoc quod inter eas et dispositiones que notauimus aliquod exit medium. Et cause precipue et precipue coniuncte que coniuncte in hoc quod inter ipsas et inter predictas dispositiones non inuenit medium. Antecedentes vero cause a precipue coniunctis differunt eo quod cum causis antecedentibus non adueniunt dispositioni: sed inter eas alie existunt cause que sunt dispositio proportionis res antecedentes. Et cause antecedentes differunt a precipue coniunctis in hoc quod ipse sunt corporales: et etiam inter antecedentes et inter dispositionem perculdubio inuenit medium: sed in causis precipue coniunctis non est hoc necius. Cause quoque precipue coniuncte a precipue coniunctis differunt in hoc quod sunt corporales: et et quod inter causas precipue coniunctas et inter dispositiones non est medium. In causis vero precipue coniunctis non est hoc necius: imo due res in eis sunt posite.

Cause ergo antecedentes sunt cause corporales. scilicet humorales aut complexionales aut proportionales. Et ipse quedam sunt ex quibus adueniunt dispositio non primo aduentu: sed aduenit ex eis aliquo mediante. Et cause precipue coniuncte sunt cause corporales ex quibus dispositiones precipue coniuncte primo aduentu. scilicet absque medio. Et cause precipue coniuncte sunt cause non corporales: ex quibus precipue coniuncte dispositiones aduentu primo aut non primo. Exemplum cause antecedentium est repletio febri et repletio receptaculorum oculi ut aqua in ipsum descendat. Exemplum cause precipue coniunctarum est putredo febri et humor qui ad foramen descendit oppillationi et oppillatio cecitati. Exemplum cause precipue coniunctarum est calitas solis aut fortitudo motus aut tristitia aut vigilia: aut concedere rem calefacientem sicut allea: et hoc tamen febri aut percussio dilatationi et descensui aqua ad oculum. Quod est aut cause aut sunt cause secundum entiam: sicut piper quum calefacit et opium quum infiat. aut sunt cause secundum accensum: sicut aqua frigida quum calefacit propterea quod inspissat cutem et tenet calitatem et aqua calida infiat propterea quod resoluit et sicut scamoea quum infrigidat ideo quod humorem expellit calefacientem. Ad omnes

Cause
antecedentes

Cause
precipue
coniuncte

Cause
precipue
coniuncte

vero causa que corpori aduenit in ipsum operatur: imo propter hoc tria sunt necessaria. fortitudo. scilicet sue virtutis agentis: et fortitudo virtutis corporis preparatiue et politas promittendi. vnum tamen age re aliud tanto tempore ut in tali quile illud possit ex vno precipue opus in aliud. Et est aut quum causa dispositiones diuersificatur in eo quod precipue ex eis. Et est enim qui ex causa vna in corporibus diuersis diuersis precipue egritudines. et est quum est opus diuersificatur in debili et forti et fortis sensus et debilis sensus. Cause preterea alie sunt que sunt vicarie alie que non. Et vicarie quedam sunt quare quum separantur remanet affectio. Non vicarie vero sunt ex quare separatio precipue sanitas. Dicemus etiam quod cause que mutant dispositionem corporis et ille que precipue aut sunt necessaria a quibus imple est boiem egredi in toto tempore sue vite: aut non necessaria. Et necessaria quedam sunt sex sunt genera. Genus aeris circulantis. Et genus eius quod concedit et bibit. Et genus motus et quietis corporis. Et genus motus animalium. Et genus somni et vigilie. Et genus euersionis et retentionis. De genere ergo aeris est nobis prius loquendum.

Capitulum secundum est de affectio aeris que circulat corpora:

Et est elementum nostrorum corporum et spirituum: et propter hoc est elementum nostrorum corporum et spirituum: est etiam emanatio nostris adueniens spiritibus: et est causa meliorationis eorum non tamen sicut elementum: sed est sicut facies. scilicet tepans. Jam autem declarauimus in his que precesserunt quod velimus intelligi quum spiritum dicimus. non. n. dicere volumus illud quod philosophi animam vocant. Et hoc quidem tepamentum quod ex aere nostris aduenit spiritibus ex duabus pendet operationibus que sunt mudificatio et euentatio. Euentatio vero est tepamentum proportionis spiritus calidi quum superfluit propter restrictionem secundum plimum et precipue aliud. scilicet tepamentum quod sit tepamentum relatiuum quod sciuit. Et hoc quod dem tepamentum attribuit nobis aeris attractio a pulmone et a poris euentatione pulsus que sunt cum arterijs precipue nui. Aer autem que nos circulat valde est frigidus in proportione proportionis spiritus innati quanto plus proportionis que accidit propter restrictionem. Quare aer ad ipsum precipue ipellit ipsum et miscet cum eo et prohibet ipsum ne ad igneitate peruertatur restrictionem ex quo ipse ad malitiam precipue proportionis precipue qua remouet a preparatione ad effectiones recipiendi animalis in se que est causa vite et ad resolutionem suam sub vaporibus humide. Mudificatio vero est precipue societate ipsius que reuertit facit anbelitus illud quod ei attribuit virtus separatiua ex vapore fumoso. cuius propositum ad spiritum est propositum humoris superflui ad corpus quum aer expellit. Tepamentum ergo est propterea quod spiritui aduenit aer quum attrahit et mudificatio est propter eius exitum quum expellit. Aer eis que attrahitur in primis quum ingreditur ad tepandam necessesse est ut sit in effectu frigidus: sed postquam precipue ad quantitate spiritus propositum calorem longitudine more destruit eius iuuamitur et non indiget eo et est aer nouus necius que ingreditur ut illius alterius suppleat vices: Quod igitur necius ut egrediat ad hoc ut suo vicario locum euenit: et ut fumose superfluitates sub spiritibus cum eo expellant. Et aer quedam dum est tepat et clarus: in sub extranea proportioni spiritus tria ei admiscet est sanitatem efficiens et ipsam precipue. Et quum mutat sue operationis precipue operatur. Aer preteat accidunt mutationes naturales et mutationes non naturales et mutationes cursum egredientes naturalem ei contrarie. Naturales vero mutationes sunt mutationes temporales: quum in vnoquoque tempore ad aliam conuertitur proportionem.

Capitulum tertium de naturis temporum.

Ques autē scire q̄ t̄p̄ra ista s̄m medicos alia sunt ab eis q̄ sunt s̄m astronomicos. Quattuor nāq̄ t̄p̄ra s̄m astronomicos s̄ mutatiōes solis in vnaq̄q̄ q̄dra circuli signor̄ a puncto incipientes v̄nali. **E**cōm medicos v̄o ver in tris tempatiuis ē tēpus in quo non t̄m sunt n̄rie res calefaciētes p̄pter frigus vt inde sit multū curā. n̄z euentatio p̄ calorē. Et in ip̄lo q̄dem est p̄ncipiū frondendi arbores. Et eius tēpus est temp̄ exis inter eq̄litatez vernalē aut aū ipsam parū donec sol sit in medio tauri. Et autūnus est huic oppositus in talib̄ q̄les sunt n̄ie terre. In alijs v̄o tris est p̄se vt p̄cedat ver et tardet autūnus. Et estas q̄dez est totum t̄p̄s calidū. Et hyems totum t̄p̄s frigidū. **Q**uāq̄q̄ igit̄ duor̄ t̄p̄or̄ veris et autūni est magis breue s̄m medicos q̄ v̄nūq̄q̄ duor̄ t̄p̄or̄ estatis et hyem̄. **E**t hyems q̄dem est t̄p̄s estati oppositū: aut min⁹ eo aut maius eo s̄m terras. Et v̄z q̄ ver sit t̄p̄s floz et initij pomor̄. Et autūnus t̄p̄s mutatiōis coloris folior̄ et p̄ncipium casus eor̄. Et q̄d est p̄ter istud ē hyems et estas. **E**t dicim⁹ q̄ veris p̄p̄o est temperata: n̄z est sicut q̄dā existimant cala et hūida. certificare v̄o istud multa inuestigatione est in p̄te n̄alis p̄bie. credere at̄ debem⁹ q̄ ver est temperat⁹. **E**t estas est cala p̄pterea q̄ sol oppōni capitū est p̄pinquus et fortitudo exit radij q̄ ab eo p̄flu it q̄ imaginat̄ p̄uerit retro in estate: aut sup̄ angulos valde acutos: aut sup̄ se ipsum in lineis i quib̄ penetravit: et p̄pterea inspissat̄ radius. huius v̄o cā p̄ certo exit eo q̄ casus radij solis ali⁹ est q̄d sit casus axis colūnez p̄ ramidis sicut si a centro corporis sol penetrat ad illud q̄d est ei oppositū. **A**lius est q̄d est sicut sup̄ficie et circūferentie aut q̄d est propinqu⁹ circūferentie: et eius q̄dez itus exit in axe eo q̄ ip̄ressio aduenit ei ab oibus extremitis. ille v̄o q̄d est in p̄te extrēor̄ est magis debilis. Nos at̄ in estate sum⁹ cadentes in axe: aut circa ipsum: et pducat hoc t̄p̄s sup̄ nos q̄ in istis morant̄ latitudinib̄. Et i hyeme sum⁹ circa circūferentiā. **I**ōq̄ in estate lumē exit magis splendidus l̄z spatium q̄d est a n̄o loco ad locum solis sit long⁹: quū sol circa suā exit augē. **I**st⁹ v̄o longit̄atis et propinquitatis p̄p̄o in p̄te astronomica p̄tis disciplinā p̄bie declarat̄ et certificatio fortitudis caloris et fortitudis lūis mōstrat̄ i p̄te n̄alis p̄bie. **E**t estas p̄ter hoc q̄d est cala est et sicca p̄p̄ resoluōnez humor̄ que sit in ea a multa calitate et p̄p̄ resoluōnem subē aeris et ip̄sius silitudinē cum nā ignea: et p̄p̄ paucitatē ei⁹ q̄d cadit in ea de roze et pluuiā. Et hyems q̄dem f̄a est et hūida p̄pter h̄az cāz p̄traria. In autūno v̄o iam calō diminutus fuit et frigiditas nōdū puenit ad p̄plementū. **E**t sile exit q̄ iam i medio stam⁹ longitudis que est in axe quā noiaui⁹ et in circūferentiā propinqu⁹: igit̄ exit tēpamento q̄d inter calitatē exit et frigiditatē. In hūmiditatē at̄z siccitatē non exit tempatus. **Q**uō enī h⁹ eēt quum sol iam siccauerit aerē et nōdū acciderit ex cāis hūectantib̄ q̄d sit exiccatiōi cāe exiccantis oppositum. **D**ispō quor̄ q̄ est ad infrigidādū non est quēadmodū ea q̄ est ad hūectandū: qm̄ p̄uersio q̄ est ad infrigidandū est leuis: sed p̄uersio q̄ est ad hūectandū non est tā facilis: n̄z et cōuersio q̄ sit ad hūitatem p̄p̄ frigus. sicut p̄uersio q̄ sit ad siccitatem p̄p̄ calorē. **C**ōuersio nāq̄ q̄ sit ad siccitatē p̄pter calitatē est facilis: qm̄ q̄libet calitas exiccatur: sed n̄ q̄libet f̄itas hūectatur: imo plerūq̄ quelibz calitas fortit⁹ exit in hūectando quum mām inuenit q̄ sit quelibet f̄itas in eodē: q̄libet enī calitas euaporationē facit et non resoluit: sed quelibz f̄itas n̄ inspissat et cōstringit et adiuuat.

Iōq̄ non est dispō que faciat remanere ver in hūiditate hyemis sicut ē dispō que facit remanere autūnus in siccitate estatis. **V**eris enī hūitas tempatur in tāto t̄p̄e p̄p̄ calitatē in q̄to non temperat̄ siccitas autūni p̄p̄ frigiditatē et v̄z q̄ hūectatio ista et exiccatio siles sint opōnib̄ hitus et p̄uationis et non duor̄ p̄trarioz opōnibus. **E**xiccatio nāq̄ in hoc loco non ē nisi subē hūide destructio: et hūectatio n̄ est sicce subē destructio: s̄z subē hūide acq̄ficio: quum enī in hoc loco dicim⁹ aerem hūidum et aerē siccū non itelligim⁹ eius formaz: n̄z eius q̄litate nālem: n̄z de hoc in hoc loco cogitam⁹: aut m̄stuz sollicitamur. **E**t quum aerē dicim⁹ hūidū nō volum⁹ intelligere nisi aerē cui⁹ amixti fuerit vapores m̄sti aquo si: aut aerem cui⁹ sp̄silitudo p̄uersa fuit a silitudine vaporis aquosi. et aerem dicim⁹ siccū aerē v̄z ex quo resolutum fuit q̄d de vaporib̄ aquosis ei erat amixtū: qm̄ se p̄uerit ad silitudinem subē ignis p̄p̄ resoluōnem et cū q̄ amixti fuerit terrestres fumi q̄ terre in sua siccitate silitat. **S**up̄fluitas igit̄ hūitatis hyemalis minuit̄ ex vere p̄p̄ quālibet calitatē que i ip̄lo accit̄: p̄pter q̄d sol oppōitōni capitū propinqu⁹ exit. **A**utūni v̄o subā non p̄p̄ q̄libz frigiditatē que in ip̄lo accidat hūectat: et quum hoc cognoscere voles p̄siderabis an res sicce in aere s̄io taz cīto humectent̄ q̄ cito res hūide in aere calō exiccant̄. **P**ostq̄ ponet̄ sim i frigiditate sua sicut calm i calitate sua fere. **Q**uū hoc enī p̄sideraueris inuenies rem int̄ ea diuersam: l̄z hic exāt res alia maior ista: et est q̄ hūiditas in aere calō et frigidō s̄l non p̄manent: nisi p̄ emanationis p̄manentia ad eas venientis: sed siccitas indiget nulla emanatione. **H**oc at̄ q̄ hūiditas non p̄manet in cōporibus aeri discoop̄tis: et in ip̄lo aere nisi p̄ emanatiōez non est: nisi p̄p̄ea q̄ aer non dī eē fortis frigiditas nisi p̄p̄onem n̄ioz corpor̄: n̄z ei⁹ frigiditas puenit ap̄ nos in terris habitatis tāta q̄n aliquo mō resoluat. **I**mmo in oibus resoluat̄ dispōibus p̄p̄ illud q̄d in eo exit de virtute solis et stellaz. **Q**uū ergo abscindit̄ emanatio et pducat̄ resolutio cito aduēit siccitas. **I**n vere at̄ illud q̄d resoluat̄ est plus eo q̄d euaporat. **E**t hui⁹ quidē cā est eo q̄ euaporationē due res efficiūt. vna est caliditas subul pauca in eo q̄ ex spatio manifestū exit: et calitas fortis i ter ea abscōdita ex q̄ ad terre sup̄ficiem res profluit subtilis. **Q**uō enī de terra occultū est in hyeme vehementi caloze calidū exit: quēadmodū in sapiētijs n̄alibus p̄ncipalib̄ declarati fuit: et ē calitas aeris pauca. **H**uc igit̄ res ad humectandū p̄iungunt̄: s̄z sunt sublimatio et inspissatio et q̄tomagis q̄ ē f̄itas in subā ipsius aeris opatur sp̄silitudinē et p̄cussionē ad vaporatiōem. **I**n vere at̄ resolo aeris est magis fortis q̄ eius euaporatio et calor abscondit⁹ occult⁹ valde minuit̄ et appet ex eo q̄d sup̄ficie terre aduenit subito res q̄ est fortior q̄ vaporans: aut res que subtilis exit euaporatiōis p̄p̄ea q̄ multuz superat̄ maz et subtiliat et inuenit ei⁹ pauca euapōatio calorem multū in aere et p̄plet̄ resolo p̄p̄ hoc: hoc ē s̄z plurimū et s̄m eaz cāz singuluritatē absq̄ alijs cāis ex q̄bus he alie p̄roueniūt cāe p̄ter eas q̄s noiaui⁹. **A**mplius at̄ non est ibi mā multa que illd q̄d fuit sublimatū et subtiliatū restauret. **E**t p̄p̄p̄ea ōz vt nā veris trahat ad eq̄litate in hūmiditatē et siccitatē sicut est tēperat⁹ inter caliditatē et frigiditatē: l̄z non prohibeam⁹ q̄n p̄ncipium veris trahat ad hūmiditatē quandā: et t̄m non ē longinquū ab eq̄litate sicut est siccitas autūni ab eq̄litate. **P**reterea si non iudicauerim⁹ q̄ in autūno sit fortis eq̄litas inter caliditatē et frigiditatē nō erit ab equalitate

longinquus: eius eni ptes dici q sunt an meridiē z p^o si est iue. Aer nāq autūnalis est fortis siccitatis z valde ap-
tus ad recipiē caliditate z pueri ad silitudine igneita-
tis ppter ea q estas ipsum ad hoc pparauit: et eius no-
ctes z ei^o matutina si frigida ppter solis longitudinem
in autūno ab oppōne capiti: z ppea q subtile resolutus
fortiter recipit opōnem ei^o qd infrigidat. **E**ter at ma-
gis est circa eqūitate in duab^o qūitatib^o: iō q aer ipsius
nil recipit ex cā q cāe que est in autūno siliis existit. s. illd
qd recipit autūnus ex caliditate z frigiditate. **E**t igit
nox n multū longe est a die sui ipsius. **Q**uōd si aliq di-
xerit q rōe nox autūni est frigidior nocte veris quū opō-
teret vt ei^o aer eēt calidior: eo q sit magis subtilis. **N**ū
demus z dicem^o q aer q est fortis raritatis cit^o recipit
caliditate z frigiditate: z sili^o aq fortis raritatis: iōq quū
tu calefeceris aquā z volueris ipsam pgelare: citius cō-
gelabit q frigida: ppter ea q frigiditas i ipsam penetrat
ppter eius raritatem. **C**orpoza at non tñ sentiunt ex
frigiditate veris qm sentiunt ex frigiditate autūni: eo
q corpoza in vere si exētia a silitate ad caliditate p sue-
ra in silitate. et in autūno sunt ad hoc oia: lz autūnus ad
hymē tendat: z ver ab eo recedat. **E**t est tibi sciendum
q tpo^o diuersitas facit pmo^o i vnoquoq climate ali-
quem egritudinū mōz. **E**t medic^o d^oz hoc in vnoquo-
q climate cognoscere: ad hoc vt in ipso sint pstructe cu-
stodia z regis pmissio. **E**st et quū vnus dies alicui tēpo-
rum siliis exiit z nō ali^o. **E**st nāq ex dieb^o q est vnalif
z est ex eis q est estiuat: z est ex eis q est autūnalis q in
die vna calefacit z infrigidat.

Capitulum qrtū de iudicijs tpo^o z eo^o mutationibus.
One tps q pponet bz sanam pportionale ē
ei pueniens: sed q malitiā pponis bz pportio-
nale diuersificat ab eo: sed quū multa ab eqū-
tate egressio acciderit pportionale z n pportionale ab
eo diuersificabit: iō q vtus debilitabit. **Q**uāq d^oz etia^o
tps pponi egrote pueniē ipsius ppariū est. **Q**uāq
duo tēpora a sua egressa fuerint nā z fuerit eo^o exi^o cō-
trari^o: nō fuerit ibi supfluitas longa: quēadmodū si fue-
rit hyems meridiana z supuenerit ei ver septentrionale:
erit aduent^o secundi sup pmi^o pferens corpozib^o z ipsa
tempans: eo q septentrionalitas veris est opposita me-
ridionalitati hyemis: et sili^o si hyem^o valde sicca fuerit et
ver fuerit valde hūidum: tunc ver hyemis siccitate tēpa-
bit: z si hūiditas non fuerit multa nō prolongabit tpe m^o
to: nō mutabit illud ei^o tempamentū in hūectationē ipe-
dientem. **M**utatio pteea tps in vno tpe est minus
afferens mortalitatem q ei^o mutatio in multis tpsibus. s.
mutatio adducens mortalitatem: z n est mutatio emēdas
illud qd pma attulit mutatio: sicut dixim^o. **E**t ex ppo-
nibus aeris dignior vt puerat ad putrefactionē est cali-
z hūidi aeris ppo. **P**rimū vō qd accit aeris mutatoel
est in locis diuerso^o situū z in pfunditatib^o vallium: sed
in collib^o z in altis pauce prope exiit: et est pueniens vt
sic tpa dñt pueniant vt sit estas cala z hyems fia: z sili^o
vnūq d^oz tēpus. **Q**uōd si plerūq nō ita fuerit erūt cāe ma-
laz egritudinū. **A**nnus pteea in quo oia ei^o tēpora bz
vnā eueniunt qūitate: annus est malus: quēadmodū si to-
tus ann^o fuerit hūidus: aut sic^o: aut calidus: aut fīdus.
Annus eni q est sic. est multaz egritudinū sue qūitati p-
portionalitū quaz tēpora postea erunt plura. **Q**uā nāq
tēpus multū pmo^oet egritudinē sibi pportionalē qto
magis totus ann^o. **T**ēpus. n. fīdū quū corp^o inue-
nit phtaticū pmo^oet epilepsia z palisim z apoplexiaz et

torturam et spasmū z silita. **E**t tēpus calidū quū iue-
nit corp^o colericum pmo^oet mās z febres acutas z apa-
ta acuta: qtomagis si tor^o annus fm vnus tēporis nāz
incedit. **A**mpli^o quū cito prouenit hyems: cito hye-
males adueniunt egritudines. **E**t quū cito prouenit
estas cito est iue adueniūt egritudines: et mutant egritudi-
nes q erant ante fm iudiciū tēporis. **Q**uāq aliq p
longat tps multe ei^o sunt egritudines: z pzie estas et
autūnus. **D**ebes at scire q effectus mutationū tpo^o
non sit prop^o cām tpsis vñ est tēpus: sed propterea q cū
eo mutata qūitas magnā efficit opōez i mutatoib^o dispō-
num: sili^o quoq si aer in vna die mutat de caliditate i fī-
ditatem mutabunt fm eas corpoza. **E**t in tpsibus q
dem sanius exiit vt sit autūnus pluuiosus z hyems tēpa-
ta: neq sit nō fīditatē hñt: nō tñ sit plima in ppe regio-
nis. **E**t si ver pluuiosū fuerit z estas n absq pluuiā fue-
rit: erit istud qd sanius esse pōt.

Capitulum quintum de aere bono.

Aer bone subē est aer cui non admisce^o ex va-
poribus: neq ex fumis res extranea: et q est
discooptus celo: nō est inter parietes z tecta z
strictus. **Q**uū vō in aere acciderit putrefactio cōis
discooptus: tunc erit ipsam magis recipiens q pstrictus
z occultat^o. alit at discooptus melior exiit. **E**t hic q
dem bonus aer pmanet clarus nisi cū eo vapores misce-
antur lacuū z stagnozū z profunditatū aquā ptenentiū
z terraz que sit laxa: z locoz vbi nascunt olera: et preci-
pue vbi talia qles sūt caules z eruca oziunt et arbores
viscoze: z arbores malaz pponuz: sicut sobat z nuces z
ficus z odores putridi: et pp hoc non remoueant ab eo
venti boni q sufflant ex fra alta aut eqū. **E**t aer hic
non est retent^o in fra profunda q cito calefit quū sol oxiē
et cito infridat quū occidit: nō ē strict^o int parietes q pa-
rum est ex quo fuerūt pstructi cū sebergi et boz silita: et
nondū integre ad siccitate perfectā pueniunt: nō obstitit
attractioni aeris sicut q guttur stringit. **E**t tu qdem
iam sciuiti q mutationū aeris alie sit nales: alie sit natūe
ptarie: alie sunt que non sunt nales nō extra naturam.
Debes at scire q mutationes aeris q non sunt fm
nām siue sint ei^o ptarie siue n ptarie: qm eueniunt bz cir-
cuitum: et qm non fiant circuitū. **E**x dispōnib^o quidē
tempoz sanior est vt existant tēpora fm suā naturā: qm
eo^o mutationes afferunt egritudines.

Capitulum sextū de mutatione qualitātū aeris et eis q
ex temporibus proueniunt.

Aer calidus dissoluit et laxat. **E**t si eius calidi-
tas pauca fuerit: tēparata tñ rubificabit colo-
rem: eo q sanguinē ad exteriora trahit: q si m^o
ta fuerit colorē efficit citrinū ppter ea q resoluit illud
qd attraxit. **I**pse quoq multū efficit sudorem et minuit
vzinam et digōez debilitat et siti facit. **F**rigidus vō
aer pstringit et digōez fortiorē reddit et vzinā efficit mul-
tam: iō q hūozes pstringit et ppea q in sudore paz resol-
uuntur et his silita. et minuit egōez ppea q musculi ani-
se expmunt: et iō q rectū intestinū paz obedit. vñ pp de
structionē obediētie vie stercus non descēdit: qpropter
multū morat^o et ei^o aquositas in vzinā resoluit. **A**er
vō hūidus cutem lenit et corpus hūectat. **E**t siccus
exsiccat cutem et denigrat corp^o. **E**t aer turbat^o tri-
stificat aiam et pmiscet hūozes. **A**er vō turbat^o alius
est ab aere grosso. **A**er eni grossus est ille q in turba-
tione subē sui similit^o. **S**ed turbat^o est ille q cū partib^o
miscet grossis. **Q**uāq vō rex significatio est q stelle

miute parz appent et q splendor ei q ex stell fixis sicut ei qd scintillat parz respicet. Et ei qdem ca erit vapores multi et fumi multi et venti boni pauci. **C**um aut illi sermone ad hanc reducent intentione et pplebim ipsuz quum de mutationibz aeris q est pte nam tractabimul. Et oē qdem temp qd prouenit fm q dz iudicia bz ppa. Et finis quide cuiusqz teporis pncipio ipzis qd ē post ipsum in iudicijs duoz tepoz cōicant et in egritudinibz iplozum. **C**um at quū est fm suam pponēz est melius tepus et est pportionale pponi ipzis et sanguis: et lz cuz sua existat cōlitate quā noiauius ad caliditātē tamen subtilē declinat parump sopitā et ad humiditātē nālem et rubificat colorē eo q sanguinē attrahit tempate et nō puenit ad resoluen quēadmodū estas puenit estualis. **C**In vere quoz quū mouent egritudines chzonice: facit enī humores q sunt deti currere et eliqt eos. **C**Joqz melia patientibz melia pmoet. Et ille in quo multitu do exuberat hūoz in hyeme ppter eius gulositates et ex ercitiū eius puitatē fit in vere egritudibz aptus q ex illis mouent mājs ppterea q ver eas resoluit. **C**Quum qz ver prolongat et tempas estiuē egritudines pauce fiūt. Veris at egritudines sī sanguis egestio et fluxus sanguis ex naribus et melie ebullitio: q de nā exit colere et apata et carbunculi et sināces et sunt plerūqz pntiose et alie exi ture. **C**Et in ipso multū ptingunt venaz scissure et spu tum sanguinolentū et tussis: et prope in eo qd ex ipso est hyemale et hyemi sifas fiunt eoz dispōel male q has hnt egritudines et prope pthsis. Et ppterea q ipsuz i phla ticis mām phlatis mouet accit i eo apoplexia et palyis et iuncturaz dolores. **C**Ex eis vō q ducunt ad hoc est aliqz fortis motus ex motibz corporeis et aialibus et co mestio etiā rez calefacientiū eo q aeris adiuuant nām. **C**Nulla at res est q ita tueat ab egritudinibz veris quēad modum phlebotomia et inanitio et diminutio comedēdi et augmentū bibendi et debilitatio potus iebriantis et ip sius diminutio et temperamentū. **C**Ver pteea pueris ē pueniens et eis q sunt circa ipsos. **C**Hyems vō ad di geren est melior ppterea q frigus calozis innati subām pprehendit. vñ fortior efficit et nō dissoluit. et iō qd fru ctus sī pauci et gens non comedit nisi leuia nutrietia et qd hoiūm motus post replonez est puus: et qd ad loca i grediunt calefaciētia. **C**Ipsa quoqz colera plus debi litat q oia tepora sua firmitate et sui diei breuitate et sue noctis plicitate. Et ipsa est magis pstringens mājs. Et ipsa est plus nērium assumere ea q incidunt et subtiliāt. **C**Egritudinū vō hyemaliū plime sunt phlatice et i ip sa phla fit multū et plurimū qd est i eo qd vomitu expel litur est phla. Colores quoqz apatum in ea fm plm ad albedinē trahūt et in ipsa habundat catarrh et incipit ca tarrus quū aer autūnalis mutat quē postea sequūt apa lateris et apa pulmonis et raucedo et dolor gutturis d inde accit dolor latiss ipsi et dozi et neruoz nocumta et capis dolor chzoi: imo apoplexia et epilepsia. **C**Et hoc totū ppterea q māie pstringunt phlatice et qd mul tiplicant. Semibz vō nocet hyems et eis sifz q eis siles exnt sed medijf iuuamentū prestat. **C**In hyeme pteea hypostasis in vīna multitudo exit pponē estas: et eius ēt quātitas est maior et minuit in ea sanguis et augetur phla. In estate vō auget colera rubea: sī postea in ei si ne colera nigra auget ppterea q subtile resoluit et gros sum retinet et pstringit. Et inuenies senes et q eis sifan tur i estate fortiores. Et estas qdem hūozes resoluit et v autes debilitat et opōnes nāles cā multe resolōnis et ci

Vas

S
Egna
Sens

Flamma
Bona

Humor

Egna
Sens

Egna

trinat colorē ppterea q resoluit illud qd ex sanguine at trahit. **C**Egritudinū quoqz tepora in ea abbreviatur si enī vrus fortis fuerit aerē iueniet ad resoluen adiuua tem et ad egritudis māz maturan et expellet eam extra. **C**Si debilis fuerit calor aeris ei addet debilitates p p terea q laxat et destruet et moriet eger. **C**Amplius e stas cala et sicca cito incidit egritudines: hūida vō ē ma sticans. vñ suaz egritudinū tpa prolongant: iōqz plm vl cep ad herpetē estiomēnū puenit. Et accit in ea hydro pisis et lyenteria et lenit nā et ad hoc totum adiuuat hu mores multi q a supioribz ad inferiora descēdunt et pro prie a capite. **C**Estiue vō egritudines sī sicut febres ter tiane et sinochus et caufon et corporeis extenuatio. Et ex doloribz dolores auris et ophthalmia et in ea multi plicant ppte quum non fuerit ventosa berisipila et bo thoz q sunt ei nature cuius ē ipsa. Quū vō estas fuerit vernalis erunt febres bone dispōis non hntes asperita tem et acuitatē sicca et multiplicabit in ea sudor et expe ctabitur in crisibz ppterea q caliditas et hūiditas huic pportionant: qm caliditas resoluit et hūiditas laxat et poros dilatat. **C**Quūqz estas fuerit meridionalis mul tiplicabunt in ea mortalitates et egritudines variolē et morbilli. **C**Septentrionalis vō estas est sana: iōqz exp mendi egritudines i ea multiplicant. **C**Egritudines at iste expmendi sī egritudines q prouenit ex cursu māiei pp calorē occultū aut manifestū quum pcutit eum sifas manifesta et puenit. **C**Et he qdem egritudines sī sicut rheumatismi et q ipsos sequunt. Quūqz estas fuerit se ptenrionalis sicca phlaticis pferit et mulienbz et coleraz hūibus rubea accidet ophthalmia sicca et febres acute longi teporis et puenient ex adustione colere cōstrictio et colere nigre exuberatio. **C**Autūnus vō multaz exi stit egritudinū: eo q in ipso hō sub sole calo multuz ince dit. deinde in nocte puenit ad frigus: et ppea q fructuū est multitudo q hūozes fiunt mali: et pp dissolutiōē vir tutis in estate. Hūozes pteea fiunt i autūno mali propf mala cibaria et pp subtilis resolonez: et qd remanet ipis suz et propf eius adustione. Quūqz aliqz hūoz ebullierit ppea q nā ipsum vult expellere et resoluit reducit ipm frigus ad stringē. **C**Sanguis quoqz in autūno multū minuit: imo sanguis in sua pplōne cōius exit. Non g ad ipsum generan iuuat. Et ēt resolo iam pcedit q estas sanguinē resoluit et ex ipso minuit. In ipso at accescunt ex hūozibz colera rubea residua ab estate: et nigra ppea q hūozes in estate fiunt cinis: et iō in ipso colera multi plicat nigra: qm estas adurit hūozes: et autūnus facit ex eis cinerē: et pncipiū qdem autūni senibus aliquo mō pueniens exit et eius finis eos ipedit maxio impedi mento. **C**Autūni at egritudines sunt scabies q excoziat et ipetigenes et cancri et iuncturaz dolores et febres p mixte et febres qrtane pp colere nigre multitudinez: et pp illud qd de eius opōe declarauim: iōqz ingrossatur splen in eo et accit in ipso vt vīna guttati emittat pp il lud qd vesice accit ex diuersitate pplexiōis inter calidi tatem et frigiditātē. **C**Difficultas quoqz accit vīe qd plus accit q vīna guttati emittat. Et accit in eo lyē teria. Et hoc qdem est ppea q fīdital expellit illud qd ex hūozibus ad interiora corporeis est subtile: et fit in eo scia et accit in eo finantia acuta colerica et in vere phle gmatica: qm pncipiū cuiuscūqz humoris eaz est ex hu more quē efficit tps qd an ipsum fuit: et in ipso ēt multi plicat iliaca sicca. Et est quū in eo accit apoplexia et e gritudines pulmōis et dolores dozi et coraz pp motuz

Egna
Sens

Egna
Sens

Egna
Sens

Egna
Sens

Autūna

Autūna
Sens

supfluitatum in estate p̄m̄z et postea cito constrictiōe.

Et multiplicant in ipso v̄mes in ventre pp̄ debilitatem v̄tutis in digerēdo et expellendo. In ipso etiā et prope in sicco multiplicant variolę et p̄cipue quū añ ip̄sum fuerit estas calida. Et in ipso ē multiplicat mania p̄p̄t humor colericorū malitiā et q̄a colera nigra eis p̄miscet. **A**utūnus p̄ferea est t̄p̄s q̄d in pulmōe h̄m̄i bus āp̄a est deterius q̄ sunt h̄m̄es p̄b̄isim et ipse detegit occultū in sua dispōne quū ante ipsum initū h̄uerit et n̄ bene manifestabat. **E**thica quoq̄ h̄m̄ibus singularē est ipse deterius t̄p̄us cā sue exsiccatōis. **A**mpli autūn̄ est sicut nutritor reliq̄ egritudinū estatis. Et autūnus q̄ melior exit est q̄ est magis h̄m̄idus et pluuiosus. **E**t deterior est ille q̄ est ficcus.

Capitulū septimū de iudicijs dispositionū anni.

Cum hyemi meridionali ver supuenerit septētrionale q̄d postea estas seq̄tur valde vaporosa et multiplicare fuerit aq̄ et ver p̄seruauerit m̄as p̄s̄q̄ ad estate multiplicabit in autūno mortalitas in pueris et multiplicabunt dysenteria et intestinorū vlcera et tertiana nota p̄lira. **Q**uūq̄ hyemis multaz fuerit a quaz abortient ille q̄ se in vere pituras sp̄abant absq̄ cā. **Q**uod si pepererint erit q̄d parient debile aut mortuū. aut grandē h̄m̄is malitiā. Et in hoibus multiplicabunt ophthalmie et sanguis egō. Et catarrhi tunc multiplicabunt et prope in senib̄ et descendēt in membra eorū occultata et q̄nq̄ morte morient subita iō q̄ vie sp̄us subito ex m̄titudine oppilant. **E**t quū ver pluuiosū et meridiōale fuerit ipsumq̄ hyemi supuenit septētrionalē multiplicabunt in estate febres acute et ophthalmia et nature solo et sanguis egō et plim̄ horū oīum p̄tinget p̄p̄ter rheumatismos et p̄p̄a q̄ p̄b̄la q̄d i hyeme adunatū fuit ad foramina descendet occulta: eo q̄ ipsuz mouebit calor et prope in h̄m̄idas h̄m̄ibus p̄p̄ones sicut mulierib̄ et multiplicabunt putrefactio et ipsius febres. **Q**uod si in aliquorūz estate euenerit pluuiā t̄p̄ore quo canis eleuat et postea venerit vent̄ septētrionalē boni fidutia habebit et isol uent̄ egritudines. **Q**uūq̄ at plus nocet hoc t̄p̄us s̄ mulieres et pueri. Et q̄ ex eis euaserit ad q̄rtanas due n̄iet p̄p̄t h̄m̄orū adustionē et q̄a fiunt cinis: et post q̄rtanas pueniet ad hydropsim et ad dolores splenis et ad epatis debilitatē pp̄ hoc. **I**n senib̄ at et in corpore i quo est timor frigoris est ei nocuentū puuz. **Q**uū v̄o estati sicce septētrionali supuenerit autūn̄ pluuiosus meridionalē p̄p̄abunt corpora ad hoc vt veniāt in hyeme dolor capitis et tussis et raucescent eorū guttura et fluent: q̄m̄ coriza multū accidet eis. Et s̄l̄r quū estati sicce meridionali supuenerit autūnus pluuiosus septētrionalis multiplicabit et in hyeme dolor capitis et post rheumatismus et tinnitus et raucedo. **E**t quū estati meridionali autūnus supuenerit septētrionalē multiplicabunt in eo egritudines exp̄m̄endi et p̄stringendi et iam sciuit hoc. Et quū autūnus et estas in hoc pueniunt vt sint ambo meridionales h̄m̄idi multiplicabunt h̄m̄iores et quūz venerit hyems uenient egritudines exp̄m̄endi q̄s noīauimus: n̄z est longe q̄n ad p̄strictionē et m̄aēz p̄culcationē pueniat: eo q̄ sunt multe et q̄ vapores non h̄nt v̄n̄ egrediantur vt ad putridas pducet egritudines: n̄z faller q̄n hyems sit infirma p̄p̄ea q̄ inueniet malas m̄as p̄strictas et multas. **Q**uū v̄o ambo fuerint ficci septētrionales iuuabunt eū cui nocet h̄m̄iditas et mulierib̄: et q̄ est talis q̄les ipse s̄t accidet ophthalmia ficca et catarr̄ longi t̄p̄oris et febres acute et melia. **H**yems at que ē s̄a

et pluuiosa ādore efficit v̄inē. Et quū estas calidat fortis fuerit et ei ficcitas puenient finantie p̄nitioles: aut n̄ p̄nitioles et q̄ aperient: aut q̄ n̄ aperient. et ille q̄ aperientur aut erunt interi? aut exteri? et variola et m̄ingen di difficultas: et m̄obillus et ambo erūt salui: et ophthalmia: et sanguis corruptio: et tristitia et menstruoꝝ et spu ti retentio. et quum post hyemē ficcā fuerit ver ei? ficcū erit malū. **A**mpli mortalitas corrupit arbores et vegetabilia: iōq̄ corumpunt ex aialibus q̄ ea comedunt: et iō hoies q̄ eis vescunt corumpunt.

Capitulū octauū de accidentib̄ aeris ip̄ressionibus que nō valde cursui nature p̄rarie existunt.

Nunc at d̄cōz p̄lere debem̄ de alijs mutatiōibus aeris nō n̄alibus: n̄z p̄rarijs n̄ae: q̄a s̄z res celestes et res terrestres eueniūt. Et iam q̄dem multas eaz inuimus i narratōe tempoz. **I**lle v̄o que res sequūt celestes s̄t sicut ea q̄ stellarū cā accit. Est enī quū multe ex stellis i v̄no p̄iungunt loco et p̄iungunt soli: et puenit ex hoc calefactio multa eis quoz capita s̄t ipsi opposita: aut locis q̄ sunt circa eas. Et est quū ab oppositione capitū multa remouent longitudine et minuit calefactio. **I**mp̄ssio enī rectitudinis capitū in calefaciendo nō est sicut ip̄ressio durabilitatis rectitudinis et p̄p̄inquitatis. **R**ep̄ at terrestriū alie s̄t q̄ s̄t p̄p̄ter cāz latitudinū terraz. alie s̄t que sunt pp̄ altitudinem ciuitatū: et p̄p̄t eaz profunditatē: et alie sunt q̄ s̄t pp̄ cām montiū: et alie s̄t que s̄t p̄p̄t mariū cām: et alie sunt q̄ ventoz cā ex̄it: et alie sunt q̄ sunt pp̄ cām t̄re. **I**lle at q̄ sunt pp̄ cām latitudinū: sunt q̄ si t̄ra fuerit q̄ sit circa reuolutionē capitis cancri in septētrione: aut reuolutionē capitis capricorni in meridie: erit magis calida q̄ illa q̄ elongabit ab ea ad p̄tem lineę eq̄notialis: aut ad septentrionē. **C**redere v̄o debēt ex eo s̄m̄ones q̄ videt q̄ terra q̄ est sub circulo eq̄tionis diei est circa eq̄litate: q̄m̄ cā celestis calefaciens ibi est cā v̄na q̄ est solis oppositio capiti: et hec q̄dē oppō soli non magnā efficit ip̄ressionē. **Q**uod at magnā efficit ip̄ressionē est durabilitas oppōnis. **I**ōq̄ calor imediate hore octauę ē maior calor q̄ in medio diei: et p̄p̄terea quū sol est i postremo cancri et in p̄ncipio leonis est maior q̄ est quū est in fine sue declinatōis. Et iō quū sol a capite cancri proce dit ad illud q̄d est minoris declinatōis q̄ ip̄m̄ est ei? calor maior q̄ sit quū est in tanta declinatōe et nondū puenit ad caput cancri. In terra v̄o v̄bi est linea eq̄notialis n̄ opponit sol capiti nisi paucis dieb̄ sed postea cito elongatur. **A**ugmentū n̄aq̄ partiū declinatōis apud duos m̄os multū exit maius q̄ augmentū q̄d exit apud tropicos imo fortasse apud duos tropicos nō operabunt motus triū dieꝝ aut q̄rtuor: aut plim̄ in p̄ssione sensu p̄ceptam deinde sol m̄oat ibi in latitudine v̄na: aut circa lōgo t̄p̄e et incessant calefacit. q̄p̄p̄t pro s̄nia tenei est q̄ terre q̄z latitudines s̄t p̄p̄inq̄ declinatōi toti oibus t̄ris sunt calidiores et p̄ ipsas ille q̄ ab ea in duob̄ elongantur laterib̄ ad p̄es duoz poloꝝ q̄titate q̄ndeci graduum. **I**n linea v̄o eq̄tionali nō est calor illi? supfluitatis quā facit oppō circa reuolutionē capitis cancri in locis h̄itatis. **S**ūditas aut in terris q̄ ad septentriones longe sunt ab ista reuolutōe ē maior. **E**t hoc quidē est illud q̄d est p̄siderat s̄m̄ latitudines terraz: ita tamē vt in oibus alijs dispōibus s̄iles existant. **I**llud v̄o q̄d ē s̄m̄ terz s̄itū est q̄ q̄n̄z in alto p̄sistit loco: q̄n̄z in profūdo: Et locus q̄dem profūdus est calidior. Et locus alt̄ semper frigidior. **I**llud vero q̄d ē circa terrā in b̄ spatio

in quo sumus est calidus ppter ea qd solis radius circa terrā sit fortior: qd ab eo ad terrā altam elongat ē magis sim. Et eius qdem cā i pre nālis pbiē pñet. Quū qd profundū ppter hoc fuerit innum plus comprehendit radiū: et est magis calid. Illud vō qd cā montū erit si est illud in quo mons erit fm intentionē hitationis est ingrediēs in diuisione quā noiaui. Et si est illud qd est fm intentionē vicinitatis est id de quo loq nunc volumus. **C** Dicem⁹ ergo qd mons in spatio duob⁹ operat⁹ modis: et vñ est ex pte vñ sup ciuitatē solis radios reducit aut ipsos ab ea tergit. Et alē est ex pte vñde ventum phibet et ei⁹ exuberationē refrēat. Prīm⁹ autē est sicut si a parte septentrionis alicui⁹ regionū q sunt septentrionales fuerint montes: et eleuet sup eam sol i sua reuolutione reflectet ipsius calefactio ad regionē et calefaciet eaz l3 regio sit septentrionalis: et sit quum mons est a parte occidentis et discoopitur ab oriente. **E**t quū mons erit a parte orientis: minus est qd illud i hac intentione. Sol nāq cū mouet et sup montē illuz eleuat in oī hōa ab eo elongat et radij q̄litas se minozādo procedit qd ab ipso sole ad illā tendit. Quū vō mons est ab occidente non est sic. sol enī quaqz hora ei appropinquādo incedit. **M**odus at ventū prohibēdi est qd mons aut claudit a ciuitate flatū ventū septentrionalis infidantis: aut multiplicat flatū meridionalis calefacientis: aut est ciuitas inter duo cacumina montū sita: directā obuiatōi alicui⁹ venti: cuius exufflatio ibi fortior erit qd sit i tra plana: sol enī aer quū per viam icedit angustā tractim procedere et nō cessare. et sit aqua et alia. Et huius qdem cā in nālibus est scita: **C** iuitates vō magis tempore ex pte montū siue sint coopte siue discoopte sunt qd ab oriente discoopte sūt et a septentrione et coopte ab occidente et meridie. Ex maribus vō puenit assidue ciuitatib⁹ q sunt eis vicine hūiditatis augmentū. Qd si maria fuerint a pte septentrionis erit hoc adiuuans ad infidandū eas ppter reuolutionē venti septentrionalis q i nā sui frigidus erit si aq facit. Et si a pte fuerit meridiei puenit ex eis gros sitici meridional augmentū: et ppter si penetrandi locuz non inuenit ppter ea qd mons sibi in facie resistit: et quū a parte fuerit orientis: erit humectatio aeris ab eis maior qd si in parte fuerit occidentis. **S**ol enī sine cessatione resolutionem augebit q̄to plus appropinquērit: sed in occidentalib⁹ non sic efficiet. **A**d summū vō ex maris vicinitate puenit in aere hūiditas: postea si fuerit vēti multi sibi succedētes quos non refrenauerint montes erit aer magis a putrefactione saluus. Qd si venti exufflare neqerint erunt putrefactioni prepatē et vt hūiores putrescant. **I**n hac at intentōe venti q sunt meliores sūt septentrionales post orientales: post quos sūt occidentales et defiores sūt meridionales. **B**eruo vō de eo qd vētoz cā gnatur duob⁹ modis erit. fmo vō vñs absolutus et fmo fm illud qd vnicuiqz ciuitati ppter eam erit. **U**ñs vō fmo est qd meridional fm plimas ciuitatū calidus ē et hūidus. Sed calidus ppter ea qd a pte solis vicinitate calefacta venit: et hūidus ppter ea qd plm mariū a nobis ē meridionalis: et pter bec q sunt meridionalia opatur i eis sol fortis et euaporant ex eis vapores q ventis pmiscenē et iō meridionales venti erūt laxantes. **S**eptentrionales vō sūt ei eo qd sup montes transeunt et sup terras suas multaz niuiū: et sunt sicci ppta qd eis non multi associāt vapores: qm resolo a pte septentrionis sit minus: n3 transeunt sup aqs marinas: sed transeunt fm plm super aqs congelatas: aut super defra. **E**t orientales qdem inē ca

liditates et frigiditates sunt tempati: sed sūt occidentales sic ciores. **S**eptentrionales nāq orientis min⁹ hūt maria q septentrionales occidentis. Et nos pculdubio septentrionales sumus. **O**ccidentales vō paz plus sunt hūidi: qm super maria transeunt: et qd sol eos suo diuersificat motu vnusqzqz enī hoz duoz. s. solis et ipsoz alteri suo motu qd si pterius erit. **I**ōq non tñ resoluit eos sol quāti orientales resoluit ventos: et ppter qd maior orientaliuz exufflatio est in principio diei et maior occidentaliuz exufflatio est in fine diei. Et iō occidentales minozis erūt calidatis q orientales: et magis ad friditatem declinantes. Et orientales maioris calidatis: l3 ambo pponē ventoz meridionalium et septentrionalium sint teporati. **Q**uāq vō in ciuitatib⁹ ventoz iudicia fm alias res mutant. Est enim qnq in quibusdā ciuitatib⁹ pueniens vt vēti meridionales frigidiores sūt quum circa eas montes fuerint niuosi meridionales: et quū verterit se vēti meridionales ad friditatem: iō qd sup ipsos transeunt. **E**t est quū septentrionales meridionalib⁹ calidiores erūt quum circa eos defra fuerint adusta. Sed assaniayz aut sūt venti qd per d ferra transeunt valde calidi: aut sūt venti de genere fumoz qd in spatio signa efficiūt tōrefaciētia filia igni: qm quū sūt graues ibi accit eis sic ancessio et pbusio: et subtile sepat et qd graue est descendit i quo erūt aduersionis et igneatis reliqz: qd oēs venti fortes sicut videt sapiētib⁹ pborum non incipiunt nisi a supiori: l3 māz eoz pncipiuz sit ab inferiori. **P**ncipiū vō motū et exufflationū et turbis eoz est a supiori. Et hoc aut est iudiciū cōe: aut s3 plm. et h certificatio in pre nālis pbiē pñet. Et nos qdem nunc noiabim⁹ caplm ist⁹ modi in locis hitatis. **C** iuitatū vō diuersitates sūt fm terrā qm eaz alie sūt lutose. alie sunt q sunt petrose. alie sūt que sunt arenose. alie sunt que sūt limose ferētes. aut cenole. alie sūt super qz terrā est vtus metallina supans. et hoc totū in ei⁹ aere et aq operat.

Caplm nonū de impressionibus aereaz mutationuz malaz cursui naturali contrariarū.

Mutationes vō nāz egredientes sūt aut pp puerionem i subā aeris factā. aut pp puerionē i q litatibus ipsius. Qd vō in eius erit subā est vt eius subā ad malitiā puerat. Nō iō qd aliq suaz q̄litanū valde fortior facta fuerit fm augmentum: vel diminutionē et h est pestilentia. Et est putrefactio q accit aeri filis putrefactioni aq remolientis fende. **N**os nāq quū aerem dicim⁹ volumus dicere aerē simplicē nudum: et qm ipse nō ē aer qd nos circūdat. et si inuenit fuerit pur⁹ fortasse erit ali⁹. **I**psē enī et vnusqzqz simpliciu nudoz non putrescunt: sed aut in sui q̄litate: aut in sui subā in aliud puerit simplex: sicut aq puerit in aerem. **Q**uū at aerem dicim⁹ nolumus dicere nisi cozp⁹ in subā sua cōmixtū. Et est cozp⁹ pmixtū ex aere certificato et pnbis aqueis vaporosis: et partib⁹ terreis in fumo et nubibus surgentib⁹: et partib⁹ igneis. Et nos n3 dicim⁹ illū aerē nisi quū dicim⁹ aquā maris aut lacū auquā: l3 nō sit a q pura simplex s3 mixta ex aere et tra et igne: sed supans in ea est aq. **H**ic ergo aer putrescit qnq et cōuertit eius subā ad malitiā sicut aq lacunaz putrescit et puerit eius subā ad eā. **P**estilentia at et aeris putrefactio s3 pl3 euenit in postremo estatis et in autūno. Et nos qdez no minabim⁹ accitia q ex pestilentia in alijs locis pueniūt. Qd vō in ipsius erit q̄litanb⁹ est vt fm calitatē aut friditatem ad q̄litate pueniat intollerabile in tñ vt p ipsum mellez et gūatio corrupat. Et bec qdem est aut puerio

pestilentia

homogenea sicut rabiofitas estatis quā fortior sit: aut puerio p̄traria sicut frigoris malitia in estate q̄ ppter ali qd̄ euenit accit̄s. **E**x aere v̄o quum mutat̄ p̄uenerunt in corporib⁹ accit̄ia. Quū enim putrescit putrefac hūiores et incipit humore putrefacere q̄ a corde circūdata tus est: qm̄ ad ipsum p̄pinquius accedit q̄ ad aliū. Et si fortiter calefit iuncturas laxat et hūiores resoluit ergo in siti augmentū p̄stat et resoluit spūz et deicit v̄tutes et p̄hibet digōnem p̄pterea q̄ calore innatum occultū resoluit q̄ est instūm nāe et colore efficit citrinum: p̄pterea q̄ hūiores resoluit sāguieos colore rubificatē: et q̄ colet a lios facit sup̄ac hūioz et cō q̄a calefacit calōe n̄ inato et fac hūiores fluere et ipsos putrefacit: et defert eos ad p̄cauitates et mēbra debilia et corporib⁹ sanis non est bonus. Est tñ quum hydropicis cōfert et paralyticis et alcuzes frigido et sp̄asmo hūido et torture hūide. **A**er v̄o frigidus calore innatū ad interiora redū facit vbi talē adeptus fuerit fortitudinē per quā ad interiora ingrediat̄. hic nāq̄ est mortificans. **A**er p̄pterea frigidus nō m̄ltum p̄hibet m̄stie fluxū et p̄tinet eas: sed facit catarr̄ et debilitat nervos et trachēā arteriā magno ledit ipedi mento. Et quū non fuerit fortis digōnem efficit fortior rem: et oēs occultas opōes efficit fortiores et excitabit appetitū. **A**d vltimū v̄o est magis sanis p̄ueniens q̄ aer multe calitatis. Sed ei⁹ quidē nocūta sunt ex p̄opōnūz q̄ ex nervis pendent: et iō q̄ claudit poros: et q̄a p̄mit illud qd̄ intus in ossib⁹ exit. **A**er v̄o hūidus p̄li bus p̄ponū est bonus et colore efficit bonū et cutē et red dit eam mollē et poros dimittit aptos: s̄ ad putrefactio nem p̄parat. Et siccus qd̄em huic exit p̄trarius.

Caplm̄ decimū de naturis ventorum.

Est v̄o ventoz dispōes narraui⁹ in caplo muta tionum aeris notatione aliq̄. **N**unc v̄o in eis sermonē volumus p̄ferre aggregatiū fm̄ aliū ordinem et incipiemus a septentrionali.

De vento septentrionali.

Septentrionalis corroboret et induzat et q̄ mani feste fluunt p̄hibet: et diuidit poros et digesti uam forte efficit p̄stringit ventrē et indurat et p̄uocat vrinā et aerē putridū pestilentialē sanat. Quū v̄o meridionalis septentrionalē p̄cedit et sequit̄ euz septē trional accidit a meridionali fluxus et a septētrionali ex pressio interi⁹ et q̄z p̄uenerit in scissura ad exteriora. **I**ōq̄ multiplicat tunc fluxus materie p̄ capitis et pecto ris egritudines. Et egritudines qd̄em septētrionales s̄ dolores neruoz de q̄bus sunt vesica et m̄ix et difficultas mingendi et tussis et costaz dolores et lateris et pectōis et bozzipilationes.

De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinē et aperit poros et turbat hūiores et mouet eos ad exteriora ab interioribus et i sensib⁹ efficit grauitatē. Et ip se est ex eis q̄ exituras corūp̄it: et egritudinū efficit icidi uationē et debilitat et sup̄ exituram et podagram efficit puzitū et cōmouet epilepsiam et affert somnum et facit febres putridas: sed non exasperat guttur.

De orientalibus ventis.

Enti isti si in postremo noctis et in p̄ncipio di ei flauerit: venient ab aere q̄ iam tempatus est ppter solem: et subtiliatus et eius hūiditas iā fuit imutata: iōq̄ s̄ sicciiores et subtiliiores. q̄ si i fine diei et i p̄ncipio noctis flauerit: erit res ōria. **D**iētales tamen v̄l occidentales semper existunt meliores.

De occidentalibus ventis.

Enti isti si flauerint i fine noctis et in p̄ncipio diei venient ab aere in q̄ sol opatus non fuit. **E**ssiliores igit et grossiores erūt i fine diei et noctis p̄ncipio flauerint: erit res contraria.

Caplm̄ xi. de his q̄ pueniūt ex habitationūz locis.

In caplo mutationū aeris iā noiui⁹ dispō nes q̄dam locoz habitabiliū. **N**ūc v̄o ēt i eis smone volum⁹ p̄ferre p̄pendiosū fm̄ aliū ordi nēz est nobis curā si aliqd̄ ex his q̄ dixim⁹ reiterem⁹.

Logorum habitabilium iudicia.

Est sciuiti q̄ locoz habitabiliū dispōnes in corporib⁹ diuersificant cā altitudinū et p̄fuit ditatum in ipsis et cā dispōis eoz q̄ eis vicinā tur cū hoc ex montib⁹ et dispōis terre ipsius si sit lurosa aut humescā: aut cenosa. aut si est i ea v̄tus minere et dis positionis multitudis aq̄z: aut paucitatis eaz: et dispōis eoz que eis vicinānt sicut arboz et mineraz aut fouea rum aut cadauez aut hoz filiū. **E**t sciuiti qm̄ aer p̄ plones ex latitudinib⁹ ciuitatū cognoscūt et ex terra ip saz et ex montiū et mariū vicinitate quā h̄nt cum eis: et ex ventis eaz. **E**t nunc qd̄em dicem⁹ sumatim q̄ oīs aer q̄ cito infiat quū sol occidit: et cito calefit quūz ipse ouit est subtilis. Qui v̄o huic est p̄trari⁹ est ecōtrario s̄ inde oibus aerib⁹ deterior est ille q̄ cor p̄stringit: et aeris attractionē angustat. Post hoc diuidem⁹ nunc cuiuslibz loci habitabilis dispōnem.

De locis habitabilibus calidis.

In locis habitabilibus calidis nigrificant capillos in tantū et crispāt q̄ eos quū colligunt piperi si miles efficiunt digestiāz debilitates. et quūz i eis maxia fuerit resolo et minuet hūiditas cito aduenit senitū sicut in terra nigroz. **I**llis nāq̄ qui ibi moran tur aduenit senitū in annis triginta et eoz cōda s̄ timida p̄pterea q̄ sp̄s multū resoluit. **C**orpora p̄pterea i lo cis habitabilibus calidis morantium sunt magis leuia.

De locis habitabilibus frigidis.

In locis habitabilibus frigidis morantes s̄ fortio res et audacie maioris et melius digerētes si cut sciuiti. **Q**ue si fuerint hūida erunt ibi morātes crassi et carnosī: et multa abundātes adipe. q̄ rū vene ēt p̄fide et iūctūz occite et ēt ipi teneri et albi.

De locis habitabilibus humidis.

In locis habitabilibus humidis hūidis p̄schra rum sunt faciez. Quoz cutes s̄ lenes. et quū exercitant cito aduenit eis laxitas. Et eorum etas non multū calefit: n̄z hyems valde infiat. Et eis adueniunt febres multe more et veni et sanguis multus exitus ex mēstruis et hemozoidib⁹. et multiplicānt i eis hemozoides. et vlcera putrida et putrefactio et m̄simpli catur in eis epilepsia.

De locis habitabilibus siccis.

In locis habitabilibus siccis morantiū exsiccan tur p̄plones: et ipsoz offuscant cutes et exsic cāt. **E**t eoz cerebris cito aduenit siccitas. Et eoz etas ē valde cala. et hyems qd̄e multū frigida.

De locis habitabilibus altis.

In locis habitabilibus altis morantes sunt sani: et fortes labores multū patiētes: et viuunt diu.

De locis habitabilibus profundis.

In locis habitabilibus profundis morantes in va pozositate erūt multa: et epatis debilitate et a quis abundant non frigidis: et p̄ptie si fuerint

stantes: aut aque lacuum aut stagnorum: et quemadmo-
dum sciunt eorum aeres sunt mali.

De locis habitabilibus petrosis et discooperis.

Habiles aeres in estate sunt valde calidi et in hyeme
multum frigidi. Et eorum corpora sunt dura et solida
et multorum capillorum fortia et iunctura manifeste
et vincit in eis siccitas et sunt multum vigilantes: et si ma-
lorum morum in obediens. et est in eis bellos fortitudo et
solezia in artibus et acuitas.

De locis habitabilibus montuosis et niuosis.

In locis montuosis niuosis morantur iudicia
est sicut aliarum terrarum frigidarum. Et eorum terre sunt
ventose. Et dum nix moratur generantur in eis
boni venti: sed qui resoluunt si montes habent qui ventos
prohibeant sunt vaporosa.

De locis habitabilibus marinis.

Habiles temperant calitas et frigus per sue humiditatis
ad passionem inobedientiam et ad recipiendum
illud quod in ipsa penetrat. Et in humiditate vero
et siccitate perculdubio ad humiditatem declinat. Et si sep-
tentrionalia fuerint erit maris vicinitas et habitationis
profunditas magis tempore in eis. Et si meridionalia
fuerint calida erit e contrario.

De locis habitabilibus septentrionalibus.

Habiles habitabilium locorum hominum iudicia est sicut
iudicium civitatum et temporum suorum in quibus mul-
tiplicantur expmendi et stringendi egritudines
et multiplicantur in eis humores in occulto corporis pgrega-
ti. Et solet in eis esse digestiva bonitas et vite longitudo
et multiplicat in eis exitus sanguis ex naribus per multa
replonem et rellonis paucitatem. Vene ergo aliqui scinduntur.
Epilepsia vero non eis accit propterea quod sunt interius
sanit et calor eorum inatus est multus qui si acciderit erit so-
ris: qui non eveniet nisi per fortem causam. Et in corporibus
propterea eorum vlcera cito sanantur per eorum fortitudinem et san-
guinis eorum bonitatem: et propterea quod exterius non est causa quod ea la-
cet aut ea detegat. Sed per multum calitatis cordium
eorum sunt in eis mores lupini. Mulieribus propterea eorum accit
ne a menstruis perfecte mudentur: qui eorum menstrua non suf-
ficienti fluunt cursu propter viarum restrictionem: quia non est ibi
quod ipsa faciat currere et laxet. Et per hoc dicitur quod
quod si steriles quia eorum menses non sunt munda. hoc tamen diversus
est ab eo quod in partibus terris videmus. Ego autem
dico quod caloris inani eorum fortitudo parificat eis qui minuit
ex causis qui fluere faciunt et laxant exterioribus. Et dicitur
sunt quod raro accit eis ut abortum patiantur. Et hoc quidem
demonstrat quod virtutes morantur in istis habitabilibus locis sunt
fortes. Et prout advenit eis durus: qui membra earum
piendi sunt stricta et solida. Quod vero abortiuntur sunt per se
sunt per frigus. Eorum quoque lac paucus est et grossus per fri-
gus non permittens penetrare et currere. Est etiam qui in
hac terra accit et precipue debiles humilibus virtutes ut mulie-
ribus curas et pthibis et eis propterea quod piunt accit eis pthi-
sis et curas frequent propterea quod vehementer se exprimunt ex
duritie prout. Bene ergo qui sunt in parte pectoris scin-
dunt et partes aliquot ex nervis et villis. Et primo igitur
accit pthibis et ex hoc curas. Mirach quoque ventris pro-
tus est ad scindendum apud vehementer explosionem. Et pue-
ris accit ramex aquosa qui ab eis remouetur qui crescit
et puellae accit aqua ventris et menses: qui crescit recedit.
Opthalmia vero raro accit eis: sed qui accit est fortis.

De locis habitabilibus meridionalibus.

Habiles iudicia sunt iudicia terrarum et temporum calidorum
per aquas qui sunt in eis est salus et sulfureus
Et capita morantur in illis sunt plena humidis
menses: qui merides hoc opat. Et eorum ventres sunt solu-
ti per illud quod ex eorum capitibus ad stomacos descendit.
Membra quoque eorum sunt laxa et debilia: et sensus ipsorum
graues. Et desideria comedendi et bibendi debilia et
quolibet vino gravantur: per quod eorum capita et stoma-
cha gravia erunt. Vlcera quoque eorum duriter sanantur et mollicantur:
Mulieribus vero accit multum sanguis menstrui exitus: non co-
stringit nisi cum difficultate. Et frequent abortiuntur pro-
pter multitudinem egritudinum earum: et non ab alia causa. Viris
quoque accit a ventre sanguis exitus et hamoreides et
opthalmia humida qui cito sanantur. Senibus vero qui trans-
seunt quinquaginta annos accit palysia per eorum catarrhos. Et
accit oibus eis propterea quod sunt eorum capita plena anima et te-
sura et epilepsia. Et accit eis febres in quibus calitas
et friditas coniunguntur et febres longe hyemales et noctur-
ne. Acute vero febres prout accit eis: propterea quod eorum ven-
tres multum resoluunt dissoluit subtile quod est in eorum humoribus.
De locis habitabilibus orientalibus.

Aptitas qui ab oriente est apta et in oppone po-
sita est sana et boni aeris. Sol enim in princi-
pio diei super eam eleuat et aerem eius clarificat.
Postea recedit ab ea aere iam clarificato: et exufflant su-
per ipsam venti subtiles quos permittit ei sol. deinde ipse
met eos sequitur et conueniuntur ipsorum motus.

De locis habitabilibus occidentalibus.

In civitate qui ab occidente est discooperata et ab
orientem coopata non venit ad eam sol nisi tarde.
Et illico qui venit ad ipsam incipit elongari
ab ea: quia non ei appropinquando incedit. Non ergo
ei subleuat aerem: non exsiccat sed dimittit ipsum humidum
grossum: et si ventos ei mittit: mittit eos ab occidente et
in nocte. Iudicia igitur temporum sunt iudicia civitatum huius-
modi et personarum calitate huiusmodi temperata grossa. Et
nisi esset per illud quod ex spissitudine provenit aeris eorum
non veris nate sibilis existeret. Sanitas vero in eis minus exit
qui in terris orientalibus cum diminutione multa. Neque au-
dienda sunt verba eius qui dicit absolute quod virtus huius terre est
virtus veris propterea quod aliarum terrarum valde bonarum. Quod vero in
ea vehementer exit malum est quod sol non advenit ei: nisi post
quod iualuerit ad calefaciendum clima. Id quod est altus super eas
igitur post frigus noctis ab hoc subito eleuat. Quod per huius-
modi ditatem personarum aeris est si voces hominum rauce: et pro-
prie in autumnno propter rheumatismos ipsorum.

De eligendis locis habitabilibus et eis preparandis.

Quia loca eligit habitabilia: cognoscere debet frigus
civitatis: et quod exit eius dispo-
situm secundum altitudinem
et profunditatem et discooperatam aut coopuratam
Et eius aqua et sub aqua ipsius: et quod exit secundum eius
propagationem et eius discooperatam: aut secundum sui occulta-
tionem et ipsius profunditatem. Et si sit vetus exposita aut
in terra profunda. Et debet cognoscere vetos ibi flantes si
sunt sani sibi. Et quod ei sit vicinus ex maribus et pelagiis et
montibus et mineris. Et debet scire qualis sit terra secundum sanita-
tem et egritudines. et quod egritudines illic morantur eve-
nire soleant. Et debet cognoscere illic morantur forti-
tudines et eorum desideria et digestiva: et nutrimento-
rum eorum bonitatem. Et quod existat ei strictura: et si sit ampla
spatiosa: aut sint ei introitus angusti. et locus non vapor
egreditur sit strictus. Post huiusmodi per fenestre et porte
sunt orientales. Sicut illud non magis sollicitari debes
d

ut venti orientales strictiones ingredi valeant: et ut sol ad
vniuersos locos intrare queat qui ibi erit: quoniam ipse est qui aere
rectificat. **C**onvicinitas quoque aquarum dulcium mobilium cur
rentium multarum et mundarum: et qui hyeme infiant et estate
calescant: et diuerse ab eis qui occultantur est res proueniens
et adiutorium prebens. **E**t iam quidem loqui sumus de
aere et locis habitabilibus istis expositis. **N**unc autem
loqui debemus de causis que ista sequuntur: que cum eis numerate sunt.
Capitulum. xij. de eis que proueniunt ex motu et quiete.
Motus operis in corpore humano diuersificatur: id
quod est fortis aut debilis: aut paucus: aut multus
et per illud quod ei ex quiete admiscetur. **E**t istud
quod est apud sapientes est diuisio per se. et per illud quod in ipso exercetur
homines ex maiore. **E**t motus quidem fortis et multus et pau
cus et cum quiete mixtus omnes coquant in hoc ut calorem efficiat
fortior: sed fortis non multus differt a multo non fortis et a
multo quod admixto: quoniam ipse vehementer calefacit corpus
et si resoluitur per se resoluitur. **M**otus vero paulatim resoluitur plus
quam calefaciat. **E**t quoniam quicquid eorum multus exit infiat per se
per vehementer calorem resoluitur nates et et exsiccat. **S**ed quoniam
ipse in aliquo exercebitur maius. plerumque maius illa efficit quod est ad
iuuabit operem: et plerumque facit quod ipsam adminuit. **V**bi
ergo si motus fuerit motus artis fulonis prouenit ex ea in fri
ditate et humiditate augmentum. **E**t si motus fuerit motus
artis ferrariarum accit ex ea in caliditate et siccitate augmentum
Quius vero semper est frigiditas propter prauationem viuifi
cationis caloris: et per strictionem que est suffocans et huius
etans per defectum resolutionis superfluitatibus.
Capitulum. xij. de his que proueniunt ex somno et vigiliis.
Somnus quod est vehementer siles exit. **E**t vigilie
valde sunt motui siles. **A**mbobus in eorum post hoc
sunt proprietates que sunt considerande. **V**icem
ergo quod somnus omnes operationes naturales fortiter efficit: propterea
quod calorem prinet inatum et virtute laxat aialem: id quod cordis
vias huciat et eas laxat: et quia ipse subas turbida efficit et
prohibet illud quod resoluit. **L**axitudinis vero motus omnes remo
uet et fortiter retinet euersiones. **M**otus namque omni quod ad
currentem aptum est currendi adauget virtute: nisi sint maiore que
ad prem curis existant: **S**omnus enim quicquid ad expellendum eas
iuuat: propterea quod calorem infius prinet et nutrimentum in co
poris partem: et expellit illud quod est iuxta cutem: propterea quod
illico quod est longe perstringit. **V**igilie vero hoc plus effi
ciunt huius somni plus efficiat sudorem quam vigilie. **S**udor
namque que efficit somnus est secundum modum exuberandi maiorem: et
non secundum modum resolutionis subtilis primum. **Q**ui autem in som
no multum sudat nullam habens carnem nutrimento plenam exit quod
tollerare nequit. **Q**uicquid somnus maiorem inuenit aptum ad
digerendum et maturandum ad sanguinem namque eam prouertit et cale
facit ipsam et transit calor per corpus et calefacit corpus calo
re naturali. **M**otus si huiusmodi inuenit calorem colericum et per duraue
rit eius spiritus calefacit eos vel corpus calore extraneo. **E**t
si inuenit vacuitatem infiat: propter hoc quod resoluit aut
humorem qui vni digestiue sit inobediens infiat propter
illud quod expandit de eo. **V**igilie vero huiusmodi totius per
rium efficiunt. **Q**ui autem sunt multe prouocant eorum
punctum cerebri aliquo siccitatis modo et debilitant ipsum et per
miscunt rorem et adurunt huiusmodi et egritudines faciunt acu
tas. **S**omnus autem multus huiusmodi efficit peritiam. **O**pera
tur enim virtutum aialium obtusiones et capitis grauedines
et egritudines fias et illud est per illud quod ipse in resolu
ne prohibet. **V**igilie vero desiderium augent et famem efficiunt
per illud quod de maiore resoluit et de digestiua minuunt per il
lud quod de virtute resolunt. **E**t insomnietas quidem in

ter vigiliam et somnum in omnibus disponitibus est mala. **M**otus
autem ex dispoitione somni est supans est quod in ipso calor occu
tatur et fitas manifestat: et per hoc omnibus membris tanta
necia sunt opimenta quanta in vigiliis non sunt necia. **D**e
iudiciis vero somni et de eo quod de ipso considerat et de ipsius
dispoitionibus verba multa inuenies in libris que sequuntur si de voluerit
Capitulum. xij. de his que proueniunt ex motu et quiete.
Motus autem accitit sequuntur: aut eis associantur
mouiones spiritus interioris aut exterioris. **E**t istud
aut erit subito aut paulatim. **E**t eius motus
ad exteriora sequitur frigiditas eius quod interioris exit. et for
tasse superfluit illud quod resoluit. **S**ubito ergo ifrigidat ex
terioris et interioris et sequitur ea sincopis aut mors. **E**t mo
tus quidem eius ad interiora sequitur fitas eius quod est exte
rius et calitas interior. **E**t est quoniam multa coagulatione
ne perstringit et infiat interiorem et exteriorem et sincopis magna
aut mors sequitur ipsum. **E**t motus quidem ad exteriora aut
fit subito: sicut fit quoniam ex ira: aut fit leuiter et paulatim: sicut
perstringunt quoniam ad sunt delitie et gaudium temperatum. **M**o
tus vero ad interiora aut est subito sicut quoniam timor adest: aut
est leuiter et paulatim sicut quoniam adest tristitia. **E**t suffocatio
quidem et resolutio predicta nunquam sequuntur nisi illud quod subito
euenit. **D**iminutio vero et peribis nate nunquam sequuntur ni
si leuiter et paulatim venit. **Q**uicquid diminutione dico in
telligo suffocationem que ordinati et paulatim accitit et non subito
Et quoniam dico peribis nate intelligo resolutionem que fit leuiter
et paulatim et non subito: est quoniam accitit ut in hora vna ad
duas moueat partes quoniam accidens duo prouocant accide
tia sicut elen. **E**t est enim quoniam accitit cum ea ira et tristitia
et diuersificantur duo motus: et sicut verecundia quia fit per
strictionem ad interiora deinde redit ro et per silium et dilatat il
lud quod est strictum et egreditur exterioris et rubificat colorem
Et est etiam quoniam corpus patitur per affectiones aiales
alias ab istis quas noiabimus: sicut sunt imaginationes aia
les. plim enim imprimunt res naturales: queadmodum accitit ut pu
er ei siles cuius forma imagiata fuit quoniam fuit prouocatio: et
ut fit eius color perpinquus color eius quod viderunt quoniam
fit canis. **E**t iste sunt res quas homines credere abhorrent que
difficilis dispoitionis non nouerit huiusmodi. **I**lli vero qui sapienter
diligunt non negant eas queadmodum negant res que esse
non possunt. **E**t huiusmodi quidem generis est motus sanguis et
sequitio eius qui prepat ad eum quum multum intentus fuerit
ad considerandum res rubeas. **E**t istius capli est pergelatio den
tium propterea quod alius acedine comedit. **E**t inuenire
dolores membris propterea quod tale quod illud dolent alij quoniam
de eo cogitauerit. **E**t istius capli est mutatio prouocatio
propterea quod imaginat de re quam timet ne cadat in eam.
Capitulum. xv. de his que proueniunt ex his que comedunt et bibunt
Quod comedunt et bibunt in corpore humano tribus
operatur modis. **A**ut enim in ipso sola sui qualitate
operatur efficit. **A**ut sui maiorem. **A**ut operatur fac tota
sui suba. **E**t fortasse res que ex his tribus intelligunt ver
bis propinque erunt secundum lingue considerationem. **S**ed quoniam
de his loquimur intentiones exprimere volumus quas modo
noiabimus. **S**ui vero qualitate agens est illud quod calefieri
solet quoniam est in corpore hominis: aut ifrigidari et calefacit ca
liditate sua: aut frigefacit sua fitate: ita quod non ei assilatur
Et sui quidem operans maiorem est illud quod a sui prouertit nate
et recipit formam alicuius diuisionis membrorum humanorum.
sed eius maiorem huiusmodi formam illam recipiat: est tamen quum accitit ut a
liquo suar qualitatibus que habet quod suo modo fortior exit quam huius
modi corporis qualitas in ipsa remanere eam faciat a principio
rei: donec prouocet coagulatio et assimilatio: sicut sanguis

q̄ general ex lactucis: qm̄ in ipso est plus frigiditatis q̄ sit i
p̄pone hoīs: s̄ sit factus sanguis et sit bonus ad hoc vt
membri hoīs p̄ fiat: et sanguis q̄ ex alijs generat huius
existit p̄trarius. **C**ui v̄o subā opans est forma sui spe
cifica agens et est illa q̄ ipsum est id qd̄ ē et nō q̄litate sui
p̄ter q̄ corpōi s̄le fiat aut fiat s̄le ei corpō. Quūq̄ dico
qualitatē v̄nā q̄tuor q̄litarū intelligo. **C** Qualitate iḡ
sua opantis mā in ope ingressū non habet. **C** Sua iḡ
opans mā est illud cui mā quum de subā quā habebat
alterat alteratiōe quā in ea fecit v̄tus q̄ est in corpōi re
staurat illud qd̄ ex eo fuit dissolutus p̄mo et accēdit calo
rem innatū p̄pterea q̄ in sanguine facit augmentū s̄o.
Et est et quum operat̄ suis q̄litarib⁹ que remanserunt
in ipso tertio. **C** Et sua q̄dem operas subā est illud qd̄
formā sue sp̄ei operat̄ quā acq̄sivit post p̄ponez qd̄ quū
ei simplicia se miscuerit: et ex eis gnāta fuit res v̄na: s̄
parauit se ad recipiē sp̄em et formā additā sup̄ illud qd̄
h̄nt simplicia. Hec ergo forma nō est q̄litates p̄rie qual
t̄z mā: n̄ est p̄pō q̄ gnātur ex eis: sed ē p̄fectio quā acq̄
sivit mā s̄m aptitudinē q̄ fuit ei acq̄sita ex p̄pone: sicut i
magnete v̄tus attractiua: et sicut nā cuiusq̄ sp̄ez vegeta
biliū et aializ. s̄ illa quā h̄nt post p̄ponē p̄ p̄ponis
p̄parationē: et n̄ est de simplicib⁹ p̄ponibus: n̄ ipsamet
p̄pō: q̄a non est calitas: n̄ frigiditas: n̄ siccitas: n̄ hūiditas
n̄ simplices: n̄ p̄mixte: sed ē v̄bigia colorū: aut odorū: aut
aia. aut alia forma de nō p̄ceptis sensu. **C** Et istius for
me que gnātur ex mā q̄n̄ est p̄fectio passio alicui⁹ quūz
hec forma est v̄tus passiuā: et q̄n̄ est eaz p̄fectio facere et
nō aliud: et est quū hec forma est v̄tus agendi et nō aliud
sed quū est agens et nō aliud: q̄n̄ est eius actio in corpo
re hoīs: et q̄n̄ non. Et eius q̄dem forme q̄ post p̄ponez
p̄uenit aliq̄n̄ accidit vt sit p̄fectio passio ab alio quū fue
rit h̄ forma v̄tus passiuā. **C** Et q̄n̄q̄ accit vt sit p̄fectio
eius in aliud actio. Et q̄n̄q̄ acit vt sit h̄ forma v̄tus super
operationē in aliud. Et q̄n̄q̄ euenit vt sit hec forma adiu
uans super operationē i aliud. **C** Sed quū fuerit opa
trix in alio: aliq̄n̄ euenit vt sit eius opatio i corpōe hoīs
ali nō. **C** Et si est v̄tus in corpore hoīs agens: ali effi
cit operationē p̄uenientē corpōi: q̄n̄ opationē non p̄ue
nientem. Tota at̄ opō hec n̄ p̄uenit ex ei⁹ p̄pone: imo
ex eius forma specifica adueniente post p̄ponem. **C** V̄n̄
p̄ hoc vocam⁹ h̄mōi opōnez a tota subā. s̄ forma speci
fica et nō q̄litate. s̄ non aliq̄ quattuor q̄litarū: n̄ eo qd̄ ē
eaz p̄mixtio. Conueniēs v̄o est sicut peonie opō que de
struit epilepsiā. **C** Non p̄ueniens at̄ sicut v̄tus napelli
q̄ hoīs corrumptit subāz. **C** Rediē ergo nunc et dice
mus q̄a quum dicim⁹ q̄ res q̄ comedit⁹: aut q̄ sit iunctō
est cala: aut fra. volum⁹ dicere q̄ est sic in potētia et non
in effectū: et volum⁹ dicere q̄ est in potētia plus calida
q̄ corpora n̄ia: aut plus fra q̄ corpora n̄ia. Et quū h̄ac
potentiā dicim⁹: volum⁹ dicere virtutē p̄sideratā p̄ opō
nem caloris quā n̄ia corpora i ea efficiunt: qm̄ quūz ei⁹
portitoz a calore inato q̄ est in nobis patiet⁹: accidet i ea
tunc illud in effectū. Et est quum hanc potentiā dicim⁹
et volum⁹ rem aliā dicere. **C** Et est vt sit potentia cū in
tentione bonitatis aptitudis: sicut quū dicim⁹ q̄ sulfur
est calidū in potentia. Et est quū dicim⁹ q̄ res cala aut
fra et attendim⁹ illud qd̄ i ei⁹ p̄pone ex q̄tuor elemētis
p̄mis est magis supans: et non p̄siderant⁹ opōnem quā
in n̄is efficit corporib⁹. **C** Et est quum de medicina di
cimus q̄ est in potētia sic quū fuerit eius potētia in intē
tione habit⁹: sicut potētia scribe q̄ iam dimisit scribendi
opōnem: et tñ h̄z in scribendo potētiā. quēadmodū di

cimus q̄ napellus in potētia est corūpens. Inter h̄ v̄o
et p̄mā erit d̄ia: q̄a p̄ma nisi postq̄ corp⁹ p̄uerisōe mani
festa ea p̄uerterit non exēit ad effectū. Istud at̄ aut opa
tur ipsamet obuiatiōe: sicut venenū viperaz: aut p̄ quāli
bet p̄uerisōe in sui q̄litate sicut napellus. **C** Et int̄ po
tentias q̄dem p̄mas etiā inter potētiā p̄imā quā noia
mus est aliq̄ potentia media q̄ est sicut potentia medica
rum venenosaz. **P**retea dicim⁹ q̄ medicinaz gradus iā
q̄tuor positi sūt. **C** Et gradus q̄dem p̄mus est illud q̄
quū comedit⁹ et bibit⁹ et quo sit inunctio efficit i corpore
sua q̄litate opōnem non p̄ceptā: sicut quū calefacit: aut
infat: et non p̄cipit n̄z sentit calor aut frigus: nisi postq̄
reiteratū fuerit et multū factū fuerit. **C** Et gradus s̄us
est vt sit opō fortior ista: sed tñ non p̄uenit ad impediē
opōnes manifeste: n̄z cursum eaz nālem mutat nisi per
accēs: aut quū multoties aduenit et est multū. **C** Et ter
tius q̄dem gradus ē vt ex opōne eius essentiali p̄ueiat
impedimentū manifestū: sed nondū tñ p̄uenit ad mōi
ficandū et corrumpeñ. **C** Et q̄rtus est gradus vt illud
ad mortificandū p̄ueniat et corrumpeñ. **C** Et hec q̄dem ē
p̄prietas medicinaz venenosaz. hoc est illud qd̄ erit p̄
qualitatē. **C** Cum tota v̄o sui subā mortificans est vene
num. **C** Dicim⁹ autē denuo qd̄ totum illud qd̄ corpōi
aduenit qd̄ est ex eis int̄ que currit agei et pati. **C** Aut
mutat a corpore et nō mutat ipsum: aut mutat a corpo
re et mutat ipsum: aut non mutat a corpore et mutat ip̄z
qd̄ v̄o mutat a corpore et n̄ mutat corp⁹ mutatōe de q̄
sit curat⁹: aut p̄uertit in similitudinē corpōis: aut non con
uertit. **C** Illud at̄ qd̄ in eius p̄uertit similitudinē nutriti
um est absolute. **C** Et illud qd̄ non i eius p̄uertit similitu
dinem est medicina rēperata. **C** Qd̄ v̄o a corpōe muta
tur et ipsum mutat: nō est posse qn̄ aut si quū mutat a corpōe
mutat corp⁹: et post corp⁹ mutat ipsum ad v̄ltimūz
et destruat eius mutatio. Aut nō sit ita: sed ipsum mutat
corp⁹ ad v̄ltimū et destruat ip̄z. **C** Et p̄ma q̄dem di
uisio aut p̄uertit in similitudinē corpōis: aut nō cōuertit
in similitudinē corpōis. **C** Si in corpōis p̄uertit similitu
dinem: erit medicinale nutrimentū: et si in corpōis non
p̄uertit similitudinē: erit medicina absolute. **C** Secda autē
diuisio erit medicina venenosa. **C** Illud v̄o qd̄ a corpo
re nullo mō mutat et ipsum mutat est venenū absolute.
C Quū autē nos dicim⁹ q̄ a corpore n̄io non mutat
nolum⁹ dicere q̄ nō calefiat in corpore per operationes
inati caloris in ipso: imo p̄m venenoz non operat⁹ i cor
pore nisi calefiat per operationē caloris inati q̄ est i ipso
Sed volum⁹ dicere q̄ nō mutat in sui forma nāli: imo
nec cessat ab eo operatiōe ei⁹ virtute et forma manētib⁹
donec corp⁹ corūpat. Et est q̄dem quū eius nā est cala
et adiuuat tunc suā p̄prietatē nā eius ad resoluē sp̄m
sicut venenū viperaz et napelli. **C** Et est quū nā eius ē
fra et adiuuat suā p̄prietatē nā eius ad p̄gelat̄ sp̄z et v̄
bilitandū sicut venenū scorpiōis et hyulq̄ami. Totum
v̄o illud qd̄ nutrit in fine rei nāli mutatōe corp⁹ mutat.
C Et est calefacere qm̄ quū in sanguine cōuertit p̄cul
dubio in calefaciendo augmētū p̄bet: ita vt lactuce et cu
curbite talr calefaciāt qualr istud calefacere erit. Quū
v̄o calefacere dicim⁹ nolum⁹ calefacere istud: sed illd̄ qd̄
ex q̄litate rei p̄uenit ei⁹ remanente sp̄e. Et medicina q̄
dem nutrit a corpore per sui mutat̄ subām. Et mutat
ab ipso per sui q̄litatez sed p̄ma mutat in sui q̄litate: et a
lia q̄dez mutat p̄mo i calitate et calefacit sicut allea. Et
est alia q̄ mutat p̄mo i frigate et infat sicut lactuca. Quū
q̄ eius p̄uersio in sanguinē p̄plet p̄m operationis ei⁹ ē
d ij

calefacere propterea quod in sanguine augmentum efficit. **¶** Quod enim non calefacit quum iam facta sit cala et sua forma te se expolauerit. Sed unicuique earum est aliquid inate qualitatis associatum post uersionem in substantiam: quum in sanguine quod generatur ex lactucis aliquid remanet infusio. et in sanguine quod generatur ex alleis aliquid calefactio: sed ex hoc usque ad tempus. **¶** Medicinam preterea nutrimentum alia est quam medicatio magis exit propinqua. alia est quam nutrimento est vicinior. **¶** Quod admodum ipsorum nutrimentum alia sunt quorum natura vicinior est subtile sanguis: sicut vinum et ouorum vitelli et aqua canis. alia sunt quod parumper sunt longinquiora: sicut panis et caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua: sicut nutrimenta medicinalia. **¶** Amplius dicemus quod nutriendum mutat corporis dispositionem qualitate sui et quantitate. Quasi vero qualitate sui mutet iam sciunt. **¶** Quantitate autem quum aut augmentabitur et perueniet ex eo ad fastidium et oppilationes et postea ad putrefactionem: aut minuetur et perueniet ex eo ad pituitiam. **¶** Sed augmentum in quantitate ex nutriendis semper est infirigidans: nisi perueniat ex eo putredo et calefactio quod calefactio: sicut enim putredo non accit nisi per calorem extraneum: ita propter ipsam est calor accit extraneus. **¶** Vicem? etiam quod nutriendum aliud est subtile: aliud est spissum: aliud est temperatum. **¶** Et subtile quidem est illud ex quo sanguis generatur subtilis: et spissum ex quo sanguis generatur grossus. vnde cuiusque autem harum divisionum aut est eius nutrimentum multum: aut est paucum. **¶** Exemplum subtile et multum nutrimenti est aqua carnis et vinum et oua foetilia calefacta aut tremetia. Ista enim multi erant nutrimenti: quum plura sub ipsorum in nutrimentum peruenit. **¶** Exemplum spissi et pauci nutrimenti est caesus et caro salita et melongia et his similia. Res enim quod ex eis in sanguinem peruenit est pauca. **¶** Exemplum subtile et pauci nutrimenti est iuleb et olera quod in substantia sui temperata existunt et in sui quantitate. Et ex fructibus matiana et mala granata et que eis similia. **¶** Et exemplum spissi multum nutrimenti est oua lica et caro vaccina. Cuiusque etiam harum dictionum alie sunt que sunt boni chymi. alie sunt que sunt mali chymi. **¶** Exemplum subtile multum nutrimenti boni chymi ouorum vitelli et vinum et aqua carnis. **¶** Exemplum subtile pauci nutrimenti boni chymi lactuce matiana et mala granata. **¶** Exemplum subtile pauci nutrimenti et mali chymi plimo et caro anagaid. **¶** Exemplum spissi multum nutrimenti boni chymi oua lica et caro animalis agni. **¶** Exemplum spissi multum nutrimenti mali chymi caro vaccina et caro anatis et caro equina. **¶** Exemplum spissi pauci nutrimenti mali chymi caro salita. In hac autem summa inuenies temperamentum.

¶ Capitulum .xvi. de dispositionibus aquarum.

¶ Quia vnum exit elementorum que sola inter omnia elementa habent proprium ut in eo quod comedere et bibere ingrediantur: non ideo ut nutriantur: sed quia nutrimentum penetrare facit et rectificat substantiam. **¶** Non autem dicimus quod aqua non nutriat: nisi quia nutriendum in potentia est sanguis: et in alia potentia longiore ista est pars membrum hominis. Corpus vero simplex non peruenit ad formam sanguineam recipiendam: nisi forma membrum hominis nisi proponatur. **¶** Sed aqua est substantia que adiuvat ad liquefactionem nutriendum et subtiliandum: et ut cito currat et penetret in venas et in foramina: nisi esse poterit absque hoc auxilio et plenitudo rei nutrimenti. **¶** Amplius aqua diuersificant non solum in substantia a queitatis. verum et secundum illud quod eis admiscetur et secundum qualitatem quam in eis est superans. **¶** Aquae vero que sunt alijs meliores sunt aquae fontium. Neque enim omnium fontium nisi fontium terre libere in cuius territorio nulla disponum qualitatum extra

neque superat: aut aquae quae sunt petroleae quae sunt digniores ne terrestri putrefactione putrescant. **¶** Illa tamen quae est terre libere melior est petrolea: nam ex omni fonte terre libere: sed ista tamen quae preter hoc est currens. Neque omnis currens: nisi currens quae est soli et ventis discoopta. hoc namque est ex eo quod currens nobilitate acquirit. Non currens vero est cui acquiritur propter discoopturam malitiam talis qualitas non acquiritur propter profunditatem et cooperturam. **¶** Neque omnis currens discoopta nisi illa quae super lutum incedit. Et debes scire quod quae super lutum vadit melior est ea quae super petras fluit. Lutum enim mundat aquam: et aufert ab ea res extraneas sibi admixtas quae sunt in ea et colat ipsam: sed lapides non faciunt illud. **¶** Porro autem ut lutum per quod transit sit liberum: et non sit fetidum neque lacunosum neque aliud. Quod si haec aqua fuerit multa et foris cucurrerit cursu quod per sui multitudinem illud quod ei admiscetur in suam perueniat naturam: et que suo cursu ad solem tendat. scilicet ad orientem: et prope ad eum estiuum erit melior aqua: et quod magis quum multum a suo elongabitur principio. **¶** Et post hanc que ad septentrionalem vadit. **¶** Illa namque que ad occidentem tendit et meridie est mala: et prope quum meridionales exsufflauerit venti. **¶** Et illa quidem que a locis descendit altis cum alijs bonitatibus est melior. Et illa que est sic est quasi dulcis que dulcis est imaginatur: nam vinum tollat ut ex ea sibi admisceatur nisi pars: et est in pondere levis: et cito infusa et cito calefit propterea quod est resoluta sita in hyeme et cala in estate: in quo nullo modo saporem superat alijs: nam alijs odor: et cito descendit ab hypocondrijs: et quod in ea coquitur cito coquitur et cito dissoluitur. **¶** Debes autem scire quod potius ex experimentis est adiuvantibus ad cognoscendum aquae dispositionem. **¶** Aliqua namque que est leuior in plurimis dispositionibus est melior. Est autem quum cognoscitur pondus per mensuram. Et quum cognoscitur si in duabus aquis diuersis duo panes. aut duo cotta vni ponderis manifestant et postea vehementer exsiccantur decide ponderem quod aqua cuius cotta fuerit leuius erit melior. **¶** Sublimatio preterea et distillatio aquas rectificat malas. Et si istud non fuerit decoctio rectificat. Aliqua enim cocta sicut testificati fuerit sapientes moris est infansiois et velocioris descensionis. **¶** Et torpidi quidem medicorum existimant quod aqua cocte subtile resoluatur et ipsius remaneat spissum. vnde in coquendo ipsam non exit iuuamentum: quum spissitudine in aqua augmentatur. Scire autem debes quod aqua in sue aqueitatis diffinitione exit ex partibus in subtilitate et spissitudine subtilis: quae est simplex: sed non inspissatur nisi propterea quod frigoris qualitas super eam prevaluit: aut propter fortiter terrestrium primum mixtionem quod ob hoc quod sit purissime ab ea nequeunt separari: nam descendere in ea: quae non sit tante quantitatis ut continuatur aquae scindere valeat et in ea descendere ob multa puritatem. **¶** Quod per se ut eis accidat mixtio cum substantia aquae. Post hoc decoctio spissitudine remouet que propter frigoris accit primum deum partes aquae vehementer rarificat donec fiat subtilioris subtile ut possint ab ea separari partes graues terrestres in eis spissitudine retente et stringantur ea descendentes: et propter descensionem ab ea sepeant et remaneat aqua pura et simplici propinqua: et erit illud quod propter calefactionem fuit separatim homogeneum ei quod remansit: et non longinquum ab eo: quia quum aqua a mixto separatur et partes in subtilitate filant: nam multum interest inter illud quod subit: et inter illud quod remanet. Decoctio ergo non subtilizat aquam nisi propterea quod aufert spissitudinem frigoris: et quia facit quod ei mixtum est descendere. **¶** Et huiusmodi quidem significatio exit: quum quum aquae grosse dimittuntur longo tempore non descendit ex eis res de qua sit curatum: sed quum coquuntur illico descendit ex eis res mixta: et sit aqua que remaneat in potere levis

et clara. Et descensionis quidem causa est subtilitas quae ex decoctione acquiritur. nonne vides quod aqua magnorum fluminum sicut flumini gignit: et precipue ille qui in postremo eius sumunt illi co qui sumunt vehementer sunt turbide: et postea in brevi tempore in una reflectione subito ita clarificantur quod si alia vice residere faceres: non descenderet in eis res de qua esset curari. **C**um autem qui aqua nili maxima laude extollunt et eius bonitates in quatuor apprehendunt. In longitudine manantibus eius et bonitate locorum per quam vadit. Et quia in cursu suo a meridie redit ad septentrionem subtilians illud quod in ipso currit ex aquis. In multitudine vero sui alie coicant ei. **I**n aqua autem alijs si quotidie eas de vno vase in aliud mutares: quotidie manifesta videres descensionem si cut in primis. Et propter hoc non descendit ex eis quod descendere solent nisi paulatim et non cito: et cum hoc non perfecte clarificantur. Et huius quidem causa est quod mixtiones terre stres leuiter a suba subtili descendunt in quam non est grossitudo nisi viscositas nisi vinctuositas: sed a spisso non tam facile descendunt. **A**mplius decoctio sube acquirit subtilitatem et post decoctionem percussus. Ex aquis quoque laudabilibus sunt aquae pluuie: et precipue ille qui in estate eueniunt et ex nubibus cum quibus accit tonitrua. **T**urbidatio autem vaporis unde gignunt venti maximi cum nubibus venientes turbidant nubes ex quibus venit pluuia: idque eius suba est salsa et non pura. Sed tamen aqua pluuiam cito aduenit putredolus sit aqua melior propterea quod est valde subtilis: et quia in ipsa corripens terreus et aereus cito operatur et fit ei putredo causa coputrescendi humores et impedit peccatum et vocem. **Q**uidam autem dixerunt huius causam esse quod aquae pluuie generantur ex vapore qui fuit ex humantibus diuersis subtilitatis. Sed si hoc esset causa aqua pluuie vituperabilis esset et non laudabilis: sed non est ita: imo propter multam suam subtilitatem: quam omnis subtilis suba plus recipit passionem: quod si aqua pluuie ebullierit eius receptio putrefactionis minuetur. **A**lterosa quoque quam comedunt tunc quam necesse fuerit in pluuiam aqua opponunt putrefactioni et ab impedimento eius securitatem faciunt. **P**uteorum vero aquae et aquae ductuum sunt male comparatione aquarum fontium sunt enim aquae constrictae terrestres longum recipientes tempore: idque esse non potest quoniam in eis aliquid sit putrefactio: quam extraxit fuerit et proinde virtute cogente: et non virtute quod sit in eis declinat ad hoc ut manifestentur et expellantur nisi ingenio et arte: quod via propinqua eis fuit adhibita per quam inceserunt. **E**t ex eis tamen ille sit deteriores quibus ex pluvio via facte fuerit: quam ex eius virtute aliquid assumunt unde frequent ad dysenteriam ducunt. **A**qua autem paludis deterior aqua putei exit: quod manatio aqua putei acuit propter illud quod de ipsa extrahitur. vnde durat eius motus et non multum moratur in restrictione: non manet in locis vnde manando et ingrediendo est motus tardus qui non puenit ex fortitudine sue expulsiouis propter largitatem materie ipsius: non est nisi in terra corrupta et putrida. **A**quose vero aquae et glaciales sunt grosse. Et aquae stantes lacunales: precipue discoopite male sunt et graues: quod in hyeme non infiant nisi propter niues: idque gignunt phlogiston et calefiunt in estate propter solem et propter putrefactionem: vnde generant cholera. **E**t propter spissitudinem quidem ipsarum et mixtionem terrestrium cum eis et propter resolutionem subtilis earum generant in eis quod eas bibunt ipsas: et eorum mirach subtiliat: et interiora ipsorum ingrossant et eorum extrema macrescunt et humeri et colla: et comedendi desiderium superat in eis et fuit et pstringunt eorum ventres et

pluuia

puteorum
durem

paludis

aquose
glacialis

difficile domare possunt. Et est et qui perueniunt ad hydrophism propterea quod aquositas in eis retinetur. **E**t est qui pueniunt ad apas plimosis et spleis et ad dysenteriam et sic cat eorum pedes et manus et ipsorum epata debilitant et nutrimentum eorum minuit propter splenem: et generant in eis mania et hemorroides et varices et apata laxa et prope in hyeme et mulieres durit impregnant et cum difficultate puiunt: et puiunt pueros apofos et frequent fit in eis mola et impregnatio medosae: et eorum pueri sepe patiuntur ramices: et magni varices et crurium vlcera. non eorum plage sanantur: et accrescit eorum desiderium: et soluunt duriter. Et est cum nocumeto et apantibus in intestinis et quantis abundat. et in senibus febres fiunt adurentes propter siccitatem naturarum ipsorum et ventrum. **A**que vero non currentes quocumque modo fuerint non sunt perueniunt et iudicium quidem eius quod ex canalibus haurit est iudicium aque non currentis. Est tamen melior aqua non currente propea quod non longo tempore in vno moratur loco: et qui non currit proculdubio aliquid in ea erit grauitas et fortasse in multis earum erit stipticitas et puerunt cito ad calefactionem: idque non sunt viles febres humibus: et illis in quibus colera superat. In egritudinibus vero in quibus retentio et maturatio si necesse sunt meliores. **A**que preterea quibus suba admisceatur metallina aut eius sile: et aquae sanguifugales oes male sunt. In quibusdam tamen earum erit nutrimentum. Illa enim in qua virtus ferri superat iuuamentum prestat ad hoc ut interioribus fortitudo tribuatur: et ut dicitur prohibeat: et ut virtutes desiderantur oes procedant. Et nos quidem eius dispoem noniamus et ei quod est quod ipsa possit. **A**ix vero et aqua glacialis quam munda fuerit et non mixta alij rei virtutem huius malam: siue soluat et fiat ex ea aqua: siue quam ea de foris infuset aqua: siue ipsa mutetur in aqua erit bona. Et suap quidem diuisionum dispoem non diuersificant diuersitate multum extranea: sed est spissior quam oes aquae: et nocet debilitate humibus nervorum: sed quam coquit ad bonitatem redit. **Q**uod si aqua glacialis ex aquis malis fuerit: aut fuerit uix virtute pertrahens mala et extranea a locis in quibus ceci dit erit melius ut cum ea infuset aqua quam ab istius mixtione sit occulta. **A**qua preterea tempore sua sanis melior est aqua oibus: sed nervos impedit et apas in interioribus humores ledat. Ipsa enim appetitum excitat et stomachum fortiter efficit. Aliqua vero calidior corripit et facit nata cibum: non illico ex tinguit sumum: et est quam ad hydrophism adducit et etibicam et plimmit corpus. **A**qua autem calefacta cum fuerit tepida facit nauseam: et quam fuerit calidior quam hec et in ieiunio bibita fuerit multum stomachum stomachum lauat et ventrem soluet. earum tamen frequent bibere est malum: quod stomachum debilitat virtutem. Illa vero que multum est calida est quam colica resoluit: et splenis ventositates fragit. **E**t illi quidem quibus aqua calida arte iuuamentum prestat sunt epilepsiam humores et meliam et capitis dolorem frigidum et asina et ophthalmia et botho in gutture et siccitate et apas post aures humores et rheumatismos et vlcera in diaphragmate et iparis solone in pectoris. **M**estra preterea puocat et vrinam et dolores sedat. **A**qua vero salsa macrescit facit et exsiccat et primo facit ventrem propter vim radendi quam in ea erit. postea refrigit ventrem in fine propter siccitatem que est in eius natura: et corripit sanguinem. ergo puritatem gignit et scabiem. **A**qua vero turbida lapidem gignit et oppillones. idque post ipsam res comedenda est prouocatiua: sed ventrem humi plerumque perferat ipsa: et oes relique aquae grosse et graues propea quod in eis ventre tenent: non cito descendit. Est cum quidam tyriacis erant res vinctuose et dulces. **A**qua autem salis armonia cum ventre resoluit si in ea sederint: aut ex ea biberint aut ex

que erant
aque

mix

calefacta

in purit

ea factū fuerit clistei. **E**t si pterea aluminose mēstruoz
supfluitatē currere nō pmittunt: nō spuerē sanguinē: et p
bibent illud qd de hemozoidibz egredit: sed corpora q
sebzibz sunt apta forit ad eas pducunt. **E**t ferree q
dem splenē resoluūt et non coire valentes adiuuāt. **E**ree
uo corruptioni psonis viles exiūt. **Q**uūqz aque di
uerse et bone et male pmissibunt foritior supabit. **E**t
nos qdez declarabim? regimē aquaz corruptaz in cap
de regimine iter agētiū. **E**t qd de iudicijs aque et su
is pprietatibz et modis suaz ppropetati remanfit in cap
aque qd ē i medicis simplicibz noīabim? si de? voluerit.

Capitulum. xviij. de eis q pueniūt ex retētiōe et eūatiōe.

Retentio ei? qd nāliter eūari dicitur: aut est ex debi
litate vtutū expulsiuaz: aut ex fortitudine v
tutis retētiue et retinet ab ea: aut pp debilita
tem vtutū digestiua. vñ elongat mora rei i receptacu
lo: iō q retinent ea ibi vtutes nāles donec digō ppleat:
aut pp viāz coangustionē: aut pp opillatōes que sunt i
eis: aut pp grossitudinē materiei aut ppropetati visco
sitate: aut ppropetati eius multitudinē quā expulsiua neqz
supare: aut pp defectū sentiendi illud qd necesse ē expel
li quēadmodū accit in colica ictericia: qm est quū vtutū
voluntaria adiuuat in expellēdo: aut qd vtutes nāles ad
aliā ptem tendūt: sicut in crisi bz accit retētiō vtutis: aut
stercoris ppea q eūatio critica est in pte alta. **Q**uū
qz retentio ei? qd eūari dicitur acciderit puenient egritudines
Que at sunt ex egritudinibz ppositis: sunt oppillatō
et laxitas et spasmus hūidus: et que eis filia exiūt. **E**t
ex mō egritudinū psonis sunt putredo et calozis innati
pstrictio et ipsius in igneitate pueris: et calozis innati exti
ctio ex pprolitate pstrictiōis et eius fortitudine: qd ppter
eam frigus sequit ex supantia et hūitatis super corpus.
Cōes vō egritudines sūt receptaculoz fissura et eozū
disruptio. **F**astidiū quoqz est vna ex cāis deterioribz
baz egritudinū: et pprope quū euenerit postqz pluenit eue
uire vacuitas: sicut accit in multa saturitate in annis fer
tilitatis p? superflua famē et in annis sterilitatis. **E**t ex
egritudinibz vō ppositis sūt apata et bothoz. **E**ūatio
aut eius qd dicitur retineri est aut ppropetati fortitudinē vtutis
expulsiue: aut pp debilitatē retētiue: aut ppropetati q mā
nocet grauitate pp sui multitudinē: aut descensionē pro
pter ventositatē: aut pp mordicationē sui acrimonia et a
cuitate: aut pp materiei subtilitatē q fiet sicut qd eliqua
tur p se. vñ ad expellēdū fiet facilis. **E**t ē quū ipsaz vi
arūz iuuat amplitudo quēadmodū accit in eliqz spma:
aut ppterea q in longitudie scindit: aut incidunt: aut i
latitudie: aut qd eaz aperiunt ozificia: sicut accit in exi
tu sanguis ex naribz. **E**t est quū accit h largitas pp
cām que exteri? accit aut iterius. **Q**uūqz eūatio ei? qd
retineri dicitur acciderit pueniet ppropetati ipsam psonis fital
ppropetati eūationē materiei q erat apta ad accēdēdū ex q ca
loz nutrit innat. **E**t fortasse proueniet in caloz psonis
quū illud qd eūabit psonis fuerit fite: sicut pbla: aut fu
erit circa equalitatē psonis: sicut sanguis: qd calin calo
re supabit supfluo sicut cholā et calefaciet. **E**t ex ipsa
qdem semp accidet siccitas eūati. **E**t est quū ex ipsa pro
uenit hūiditas fm pfidēzationē quā noīauimus i accide
talitate calitatis. **E**t est quū hūoz siccās eūabitur nō
supflue et pp calozis innati defectū qn nutriendi pfecte
digerere nō valet vñ pbla acrescit. bec nō hūiditas ppo
ni non confert innatē: neqz est innata sicut caloz ille nō
est innat. **Q**uōd si supflue eūat sequit ipsam fūiditā et sic
citas in subā membror et in eoz nā: lz alicui ipsor caloz

accidat extrane? et humiditas nō bona. **E**gritudines q
dem instāles q eūationē sequit superflua sūt oppillatio
ppropetati supflua et venaz siccitatē et ppropetati earū coarcta
tionē. et sequit eam spasmus et cūez. **R**etentio vō et
eūatio q sunt eqles. ille q in hora pueniūt qua est neces
se pferentes sūt et vitam pseruantes sanā. **E**t iam qdez lo
qui suim? de rebus q sua gnālitate sūt nērie: lz sit quū
plm suaz spēs nō ē nēriū. **H**ūc g? ad alias cās pcedam?
Capitulum. xviij. est fmo vñ de cāis que casualiter cor
pori accidūt et non sunt nērie neqz impediētes.

Item nunc de cāis non nērijs et non ipediē
tibz. **E**t sūt que sua gnālitate non sūt nāles: nō
nāe pparie. **E**t iste qdem sunt cāe corpori
obuiātes pter aerem q est nērius: sicut balneatio frican
di spēs et alie. **I**ncipiem? autē et dicemus q cāe q in cor
porē hoīs sūt agentes exteri? pp obuiationē duobus ope
rantur modis. **Q**uā perant enī in ipso aut penetratiōe
illius qd ex eis subtiliat in poris p vtutē penetratiua
que est i ipsis. **A**ut qd membra sibi attrahūt eas per po
ros suos. aut iō q vñ istoz ab alto iuuat. **A**lī vō mo
dus est vt nulla operent pmixtiōe sed qlitate pura cō
uertente corp? **E**t istud quidez est aut iō q h qualitas
aut est in effectu sicut epithima infiatum in effectu qd i
frigidat: aut emplz calefcit in effectu qd calefacit: aut ē
ppea q qualitas h est in potētia: sed caloz inatus q est i
nobis pmouet vtutē agentē in ea et adducit ipsaz ad ef
fectū: aut pp ppropetati. **S**unt at ex rebz que obui
ando mutāt et quū ingrediunt corp? non mutant: sicut
cepe quū exteri? ad mōz emplz corpori supponunt vul
nerant: sed interi? recepte nō vulnerāt. **E**t sūt ex rebz alie
q ad hoc pparie hūic exiūt: sicut cerusa que quū bibitur
vehement mutāt: sed qd ex ea sit epithima nihil ex hoc
operat. **E**t sūt ex eis q nullo horū duorū modorū ope
rantur. **E**t hū? quidez cā in diuisione pma sex rerūz exiūt
Una est q quū tale aliqd quale cepe ingredit corp? vir
tus digestiua icipit pstringere ipsū et cito mutāt ei? ppo
nem: et debilitat eā et non dimittit eā incolumēz tanto tē
pore vt in tali qle illud possit efficere suam opōnez et in
terius vulnerare. **E**t alia est q pmisset in receptaculū nutri
entis alijs hūiditābz que ipsam submergūt et ei? fran
gunt fortitudinē. **E**t qtra est q quū est exteri? in vno
ponit situ: sed interi? non qescit se mouēdo. **E**t qnta
est q exteri? multū stricte tenet: sed interi? tangit nō ad
berēdo. **E**t sexta est qm quū est interi? pparationē ei?
ipsa vtutū nālis regit et cito ei? expellit supfluitatē et bo
num in sanguinē puerit. **E**t vñ vō qd ex ceruse dispō
ne diuersificat cā est q cerusa est grosse nāe et grossarū
partiū: qd ppropetati quū est de foris nō penetrat in poris: et
si penetrat nō puenit ad poros spēs: nō ad mēbra pncipa
lia: sed quū comedit est res hūic dria. **E**t ē nā veneno
sa q est in ea nō efficit imprefiōne: nisi iprefiōne supflua
a caloze inato q est in nobis i ea: et hoc qdem non acqri
tur ipsa obuiatiōe extrinseca. **E**t nos fōtasse reitēra
bim? tibi in libro de simplicibz medicinis vba mōi isti?
Capitulum. xix. de eis que proueniunt ex balneatiōe
et fricatione ad solem.

Quidā ornate loquentiū dixit. **E**x balneis
melius est cui? fabrica est antiq: et cui? aer am
pliat: et cuius aq est dulcis. **E**t alius addidit
et balneator ignē suū mēsuret fm psonam ei? q ipsū
vult ingredi. **D**ebes at scire q opō nālis balnei est
calefacere suo aere et humectare sui aq. **E**t pma cā est

infans et humectans. **E**t si calefaciens et humectans
Et tertia calefaciens et desiccans. **E**t si attende
da sunt uba illius qui dicit quod aqua non humectat membra interio
ra quia bibis: aut quia ei obuiat. **E**t plerumque ex balneo
post illud quod noiaui de suis impressionibus et mutationibus
alie accit mutaciones. Quare quedam sunt per accis et quidam
sunt per essentia. **E**st namque quia accidit balneo ut suo
infiet aere propterea quod multum caloris resoluit innati et ut
membroz et subas exsiccat propterea quod vehementer humores
resoluit nales: et extraneos augeat humores. Quiaque eius
aqua multum est caliditatis cutis ex ea horripilat et inspissat
tur eius pori. **Q**uare et si humore nil vadit ad corpus
non bene resoluit. **E**st tamen quia eius aqua calefacit et est quia in
frigidat. **E**t eius quidem calefacere est: id quod multum est
calida et quia ipsi calor per se est minor quam tepide infiat et humectat
et propter restrictionem quam fuerit fita: quia calorem perstringit qui ex
eius aere est habitus et perungit ipsum visceribus quia obui
uerit corpori ipsa exite fita. **E**ius vero infiare erit quia in
a aliis se multum balneauerit: duobus namque infiat moris viri
est quia aqua non in vltio rei fita exit sed calorem accidentali ca
lesciat qui non permanet: sed tollit et remanet opus nalis per
pter illud quod ex aqua penetravit in corpus: et est infatio et est
quia aqua siue fit calida siue fita est humida. **I**tem quum multum
humectauerit calorem perstringit innatum propter multam sui humi
ditatem et extinguit ipsam et infiat. **E**st et quia balneus re
solone calefacit qui inuenit nutrimentum quod non fuit dige
stum: aut inuenit humorem suum qui non fuit maturatus. **I**tem
enim digerit et hunc maturat. **E**st propterea quia ingredi
untur balnei ipso sicco et exsiccat et perit hydropisus humi
ribus et laxitate. **E**t est quum ingrediuntur ipsum eo humido
et humectat. **E**st et quia in ipso diu morantur et exsiccat pro
pter resolutionem et sudorem. **E**t est quia in ipso per morantur et
humectat quia corpus ab eo exsiccat antequam egrediat sudor.
Et est quia balneum ingrediuntur ieiuni et vacui et vehementer
exsiccat et macrescere facit et debilitat. **E**t est quia ipsi
ingrediuntur illico post saturitatem et ipinguat propterea quod
mam ad exteriora trahit corporis. **A**ntum oppillatorem
efficit propter quod sui causa sit et ab epate nutrimentum ad me
bra trahit non coctum. **E**t est quia in fine prae digois
et antequam ad sit vacuitas ingrediuntur et perit et ipinguat me
diocriter. **Q**ui autem balneum ingrediuntur propterea ut hu
mectent sicut ethica patientes faciunt: debent in aqua mer
gi nisi debilitent: et postea ex oleo inungi: id est in humecta
tione fiat augmentum: et ut teneat aquitas qui in poris pe
netrauit et perstringat inter cutem et non longa ibi moretur mo
ra et locum eligant tempus et in balnei terram multam perici
ant aquam: id est ut vapor elargit et aer humectet. **E**t a bal
neo deferant sine sollicitudine et labore qui eis accidat sup
lectum et inungant vel odorant illico qui egrediuntur ex bene
redolentibus frigidis: et dimittant in domo in qua homines de
nudantur hora vna: donec eis attractio aeris temperata ad
eos redeat: et ad potum tribuat eis per ex humectantibus
sicut aqua ordei et lac asine. **Q**uod si quis eorum multum in bal
neo facit moram: timeat ne supueniat ei syncopis: propterea
quod calefit cor et promouet syncopis. **I**n balneo propterea
cum multis et iuuamentis ad sunt nocumta. **F**acit enim su
perfluitates ad membra in quibus est debilitas leuiter descendet
et laxat corpus et impedit nervos et resoluit calorem innatum et
comedendi desiderium deicit et coeundi debilitat virtutem.
Balneum quoque duas habet partes aquarum que in ipso flu
unt. Si enim fuerint nitrosae: aut mariae: aut sulfuree: aut
cineritiae aut salae namque aut ingenio. si quod in eis aliquid horum ap
ponat: aut in eis coquat: sicut staphisagria: aut sicut bac

ce lauri: aut sicut sulfur: aut his similia resoluet et subtilia
bunt: et auferent laxitatem et prohibebunt humorum descensio
nem ad apata: et venas humilibus ciuilem perferent. **E**ree
vero aquae et ferreae et salae et iuuant in egritudinibus que sunt
ex sitate et humiditate et in doloribus articuloz et podagre
Et perferunt laxitati et asmati et egritudinibus renum et fractu
re restorationem fortem efficiunt et perferunt carbunculis et
viceribus. **E**t enee quidem ozii perferunt et vule et oculo laxo
et humiditatem auris. **F**erreae vero stomum iuuant et splenem
Et nitrosae quidem et salae caput et pectoris auxiliu
perferunt quod mas recipe solent: et perferunt stomum humido et humilibus
hydropisum et inflationem. **Q**uod aluiosis et atramenta
libus balneari perferunt sputo sanguineo et egressionem sangui
nis ab ano et menstruis et nausae et vomitui sine causa et ca
cesie et multo sudori. **S**ulfuree vero aquae nervos mudifi
cant et dolores distensionis et spasmi sedant et corporis su
perficie a borbor et viceribus malis antiquis et signis viola
ceis mundificat et a panno et mophea et albaras et resol
uunt superfluitates ad iuncturas et splenem et epas descende
tes: et uulue duritiei perferunt: sed stomum laxant et desideriu
um deiciunt. **M**arine autem aquae caput et quod in eis balnea
tur replent. **I**tem quod in eis balneat caput in ipsis ponere
non oportet: et in eis ipse post tepus eorum calefiunt proflones et
propter mixturam et vesica et colon. et id omne si male et graues
Qui autem in thermis voluerit balneari oportebit ut bal
neet in eis quete et suauiter et ordinari et non subito. **E**t nos
fortasse reiterabimur in capitulo de peruatione sanitatis ser
monem de eodem balnei et perinuam erit quod ibi dicemus: et quod hic
ante diximus. et sicut loquimur quod de potu aquae sic tractabimus.
Capitulum xx. de his que perueniunt ex usu solis.

In arena sepeliri et voluptuari in ipsa et in oculo
balneari et super faciem aquae torari: et in sole calo
fricari et precipue se mouedo: et quod plus se mo
uendo motu forti sicut cito eundo et saliendo est ex eo quod
superfluitates vehementer resoluit et diminuit et sudorem effi
cit et inflationem egredi facit et soluit apata laxa et hydro
pissum: et perferunt in asmate et in aeris attractione in qua est neces
se alas tendere et resoluit dolorem antiquum sicut capitis et
cerebrum: cuius est propter sita forma efficit. **Q**ui autem quod est sub eo
non fiet lentum sed remanebit et locus sicut perferunt dolorem
bus scie et renum et doloribus lepre et suffocationibus mucus
et mudificat matricem. **Q**uod si aliquis in sole steterit in spissis
sabit corpus et indurabit et exsiccat ipsius: quemadmodum
cauterium super pororum officina et prohibebit resolutionem. **I**n so
le autem in uno loco morari est deterius in adurendo cutem quam in
ipso ambulare et est plus prohibens resolutionem. **E**t a
rene quidem que in desiccando humores sunt fortiores in pre
cutis sit arene marine. **E**t est qui super eas calas exites
sedet et est qui in eis sepeliunt. **E**t est qui super corpus pau
latim aspergunt et resoluit dolores et egritudines praedictas
in capitulo de sole. **A**d vltimum vero vehementer exsiccat cor
pus. **S**emicupium vero ingredi plenum ex tali quae est ole
um est qui perferunt laxitudinem humilibus et febres patientibus lo
gas fias et eis qui cum febribus dolores habent nervos et articu
los et humilibus spasmodum et cures et vane retentionem. **E**t oz
ut oleum extra balneum sit calefactum. **Q**uod si in ipso vulpes co
cta fuerit aut dalion et factum fuerit quemadmodum noiaui
mus: erit medicamen melius quod esse possit dolorem humilibus
iuncturarum et podagra. **F**acie vero madefacere et super ipsas
aquam rosare virtute viuificat qui est laxata a nocumta et in
flamatoe febrium et qui adest syncopis: et prope ex aqua rosa
cea et aceto. et est cum desiderio medicat et ipsas erigit: et
obest rheumatismos patientibus et dolore sicut capitis humilibus.

Suma sa ad numerandā vnaquāq; cām cuiusq; ac-
cidentium corporaliū. que. xxix. continet capla.

Caplm pzmū est de causis calefacientibus.

Calefacientū multe sūt cause. ex qbus sūt nu-
trimentū in quātitate tempatū et motus tē-
pati in qbus ingrediunt exercitia tempata
et tēperata fricatio et tempata ppo et vento
sariū absq; scarificatione positio. Que enī cum scarifica-
tione est infiat pp cūationē. **C** Bonus ē q parūper p-
tinet fortitudi et multitudini et nō est supflus et nutrimen-
tum calin et medicina cala et balneū tempatū sicut sciui-
fi. qd suo aere et aq calefacit et artificii calefaciens et nō
supflue calefacientū obuiatio: sicut acp et emplor et vigi-
lie eqles et somnus tempatus fm pditionē predictā. Et
ira fm oēm dispōnem et tristitiaz qum non tanta fuerit
vt infiet et gaudiū tempatus. **C** Et est et putredo cuius
propteratis est vt calitatē extraneā euenire faciat et non
ampli. Et eius qdem opō est aliud a calefactiōe abso-
luta et ab aduisione. Calefacere nāq; min⁹ est proculdu-
bio q adurere: multonēs enī accit et non efficit putrefa-
ctionē. Et est qum aū putrefactionē accidit. **C** Putre-
factio enī sepe accit qum i corpōe remanet postq ab ea
cā extranea calefaciēs separat et calitatē extranea in mā
hūida accendit: et ei⁹ hūiditatem mutat ab eo qd ppo
ni subē in q est erat pueniens ita q eam ad aliā pponuz
spalium nālium non puerit. **C** Et nāq; qum calitas et
hūiditas mutant ab hoc quod vni pponi cōueniunt et
fiunt aliq pponum nāliuz pgrue: qd qdēz nō est putrefa-
cere s; digerere. Adurere vō est vt subā hūida a sicca se-
paret subā: ita q illa sublimet et ista descēdat. **C** Cale-
facere at simplr est vt oēs hūiores fm suas spales rema-
nent nās: sed plus fiant calidi. **C** Et de calefacientib⁹
qdem est spissitudo supficiē corporis: calefacit enī ppea
q vaporē retinet et raritas in corpore qā calefacit p-
pterea q vaporē dilatat. **C** Bal. at has oēs cās in qn
q generib⁹ pprehēdere pueuit. s. motū nō supflus et ob-
uiatione ei⁹ qd nō supflue calefacit et mā cala q corpori
aduenit et spissitudine et putrefactione.

Caplm secundum de infrigidantibus.

Infrigidantū et multe sūt spēs. s. mot⁹ supflu⁹
q calorē innatū supflue resoluit. Et qes super-
flua: qm coadunat et claudit calorē et nutrimē-
tum multū et supfluum comestū aut ebibitū. Et ei⁹ sup-
flua paucitas et nutrimentū fm et medicina fia. **C** Et
obuiare ei⁹ qd supflue calefacit ex aerib⁹ et emplis et aq
thermaz. hec enī laxant corpus et resoluit ab eo calorē
natus. **C** Et obuiare ei⁹ qd tēperate calefacit longo tpe
sicut multa i balneo moza: qm calorē suffocat innatū. Et
obuiare ei⁹ qd fm potētiā infiat et in pnti boza cal⁹ exi-
stat. Et retentiōis supfluitas: qm calorē suffocat innatū
C Et in cūatione supfluitas: qm innati caloris māz de-
struit ppterea q sps eam et oppillatōes q sunt ex super-
fluitatib⁹ sequunt. Et de illis est vehemēter stringē me-
bra et vt stricta pmaneat: qm infiat et ppea q caloris
viam claudit. **C** Et tristitia supflua et timor nimius et
gaudiū nimium et delitie supflue. Et artificii infians et
cruditas q putrefactiōi est opposita. **C** Galien⁹ vō me-
dicorū pnceps eas in sex solet pprehēdere cās. s. motū
supfluo et qete supflua et obuiatiōe ei⁹ qd infiat aut qd
vehemēter calefacit donec resoluat et mā infrigidans et
vehemētia spissitudinis et nimia nutrimenti paucitas.

Capitulum tertium de humectantibus.

Humectantū multe sūt cās. Ex eis nāq; est sicut
qes et somn⁹: et illud ē retinere qd cūari sole-
bat et hūorem siccantē cūare et nutrimentum
multū et hūectans nutrimentū et medicina hūectans et
hūectantibus obuiare et pcpue balneo et post comestio-
nem pprze. Et obuiare ei⁹ qd infiat qm hūorem retinet
Et obuiat ei⁹ qd calefactiōe tenui calefacit: qm hūorē
currere facit et gaudiū temperatū.

Capitulum quartum de desiccantibus.

Desiccantia quoq; sūt multa: velut motus et vi-
gilie et vehemēter cūare. Et ex eis est coitus.
Et nutrimentū paucitas et vt sint sicca. Et me-
dicine desiccantes et motū aialium frequentia et desic-
cantibus obuiare. Et ex illis ē in aq; balneari stipticis
Et ex eis est frigus qd pgelat: qm phibet membrū sibi
nutrimentū attrahere: et ppea q ipsum pstringit: qre op-
pillationes in eo accidunt que nutrimentū penetrare nō
pmittunt: et ex eis ē obuiare ei⁹ qd ē caloris vehemētis q
supflue resoluit donec ex eis est multū balneari.

Capitulum qntum de cās figurā corumpentibus.

Ecā figurā corumpentibus sūt cās que in p-
cipio creature accidunt pp quas vti in forma
tiue aut digestiue q sunt in spmate sue opōnis
pplimentū deficit. **C** Et ex eis sūt cās que accit quū a
mice sepat. et ex eis sūt cās que accit quū infans ligat
et quū tenet. Et alie cās pmitiue q extrinsec⁹ adueniūt si-
cut casus aut pculsio. Et ex eis sūt cās q accit ppterea
q se vult mouere anq; mēbra durecant et anq; ambula-
re possit. Et ex eis sūt cās egitudinales sicut lepra et pthi-
sis et spasmus et extēsiō et palyis. Et est qum puenit
ppter pinguedinē nimia. Et est qum accit ppter super-
fluum matie: et est qū prop⁹ apata: et est qum pp infirmi-
tates situs: et est quū accit pp psolidatiōis vlcex malitiā

Ca. vi. d. cās oppillatiōis et coangustatiōis cannaliū.

Oppillatio accit aut ppter cām extraneā q i cā-
nali cadit: et hoc aut erit extraneū in suo gene-
re sicut lapis: aut extraneū in qritate sui: sicut fer-
mulea: aut extraneū in sua qlitate: et hoc erit aut ppter
suā grossitiē: aut qā est pgelatū sicut sanguisuga illa q cō-
gelata est. De qdem sūt partes ei⁹ qd oppillat ppea q in
cānali cadit: ex qbus sūt q in suo loco in cannali fixa ma-
nent: et ē ex eis qd i suo loco est mobile. Et est qū accit
oppillatio ppterea q clausum fuit foram pp vlcēis cō-
solidationē qd in ipso factū fuit: aut pp nascētiā addite
rei sicut carnis verrucose claudētiis. Aut qā cānal pp
apatis pprimētiis vicinitatē coopitur: aut pp pstrictio-
nem q sit prop⁹ forte frigus. aut pp vehemēte siccitatē
q prop⁹ stipticantia accit: aut prop⁹ vtiutis retentiue for-
titudine aut prop⁹ forte ligaturā. In hyeme quoq; mē-
te fiunt oppillatiōes prop⁹ea q supfluitates multaz reti-
nent et prop⁹ea q frigus stringit.

Caplm septimū de cās amplitudinis cannaliū.

Annalis ampliā aut prop⁹ retentiue debilita-
tem: aut prop⁹ forte expulsiue motū. Et ex h⁹
qdem mō est anbelitū retinere aut prop⁹ medi-
cinas apperietes: aut prop⁹ medicinas laxantes calas
et hūidas. Et cānales qdem ex pparijs hāz causaz co-
angustant et prop⁹ oppillationes.

Caplm octauū de causis asperitatis.

Asperitas accit aut prop⁹ cām medicine q ve-
hemēter abstergit sua icisione sicut accit et a-
cetose supfluitates aut sua resolone sicut spu-
ma maris et superfluitates acute: aut prop⁹ cāz stipticā

q̄ exasperat propt̄ suā siccitatē: sicut res pontice aut sic
q̄ exasperant p̄pterea q̄ p̄stringunt aut p̄p̄ terrestres q̄
super memb̄z iacēt sicut puluis.

Capitulum nonum de causis lenitatis.

Uenitatis cā aut ē glutinās p̄p̄ sui viscositatē:
aut subtilit̄ resoluēs q̄ mām subiliat et ipsam
currez fac et spissitudiez a mēbz siccitē reuēt:

Capitulum x. de causis dislocationis et separationis a situ.

Membri remotio est aut p̄p̄ cām extendentē: sic
quz aliquod trahit memb̄z et extendit donec
dislocat: aut ex motu sōti sup̄ initionē q̄ mem
bri a loco suo remouet: sicut qm̄ alicui⁹ pes flectit: aut
cā laxans et hūectans: quēadmodū accit in ramice: aut
p̄pter cām ligamētū subāz corūpētē ipsū corrodēdo
aut putrefaciendo: aut laxū reddendo: quemadmodum
in lepra accidit et sciatica.

Capitulum xi. de causis malitie vicinitatis q̄ sepōnem phibet.

Ausa eius est aut grossities aut viscositas aut
spasmus aut laxitas: aut humoris siccitas i iū
ctura: q̄a ibi fit lapis: aut cum qua natus fuit.

Capitulum xii. de causis malitie vicinitatis q̄ dilatarōez phibet.

Phius cā est aut grossities aut vestigiūz incarna
tionis vlceris: aut spasmus aut cum qua nascit̄.

Capitulum xiii. de causis motuū non nālium.

Et cā est aut siccitas debilitās: sicut tremor
ficcus: aut siccitas spasmificans: sicut cā singl̄
tus ficit et cā spasmī ficit: aut sup̄ficies calefa
cientes: aut sup̄ficies infiantes: aut cāe v̄tutis viam clau
dentes mēbz suam phibentes penetrationē cum oppi
latione aut sup̄fluitates q̄ nocent: aut p̄p̄ suā frigiditatē
sicut rigor: aut propter punctionem: sicut horripilatio:
aut propter calozis innati submersionem: aut propter
sui paucitatem et propt̄ illam accidit in musculoz super
ficiebus fitas et puenit ventositas q̄ vult resolui et exire
sicut salē. Et nunc q̄dem dicem⁹ q̄ h̄ nocumētalis
mā aut erit vaporalis pauca et accident propt̄ eā alices
aut erit plus ea et ptinget p̄pter ipsam laxitudo penalis
si fuerit q̄eta aut puenient alie laxitudis spēs: q̄s noiabi
mus si fuerit mobilis. Et si fortior fuerit accidet inde tre
mor. Et mā q̄dem ventosa quū in musculo tenetur
prouenit propter ipsam pulsatio.

Capitulum xiiii. de causis augmēti et magnitudinis et nūeri.

Hic cāe sūt materiei multitudo et virtutis attra
ctiuaz in se ipsis fortitudo: aut virtutis attraci
uarum fortitudo propt̄ fricatōis adiutoriuū et
calefactōis cum emplis: sicut cū emplō de pice et q̄o ei
assilatur. Et h̄ q̄dem ē magnitudini propiū et nūero.

Capitulum xv. de causis diminutionis.

Hic q̄dem sūt que aut in p̄ncipio prouenit crea
ture: sicut māiei diminutio: aut virtutis lactri
cis error: aut ei⁹ debilitas: aut nocumētā q̄ q̄z
extrinsec⁹ adueniunt: sicut incisio aut pcussio: aut corru
ptio quā fecit frigus: et q̄z intrinsec⁹: sicut herpes estio
menus. aut putrefactio.

Capitulum xvi. de causis solonis et continuitatis.

Iste q̄dem sunt aut intrinsec⁹ aut extrinsec⁹
Que v̄o sunt intrinsec⁹ sunt humor comedēs
et p̄burens et hūectans et laxans aut siccans et
hindens: aut sicut replo rētofa pungens: aut hūor extē
dens p̄p̄ea q̄ se p̄stringendo mouet: aut penetrādo i cor
pore p̄p̄ea q̄ fortis mot⁹ ipsū sepat aut hūor pungens.
Et be q̄dem oēs aut sūt p̄p̄ motus fortitudinē: aut propt̄

materiei multitudiez aut sicut fortitudo mot⁹ expulsive
non sūt nālem cursū et sicut mot⁹ super repletionē. Et
de his q̄ eis siliant est vox fortis et salē et sicut ap̄atur ap
tio. Cause at̄ que extrinsec⁹ sūt: sunt sicut corp⁹ extēdēs vt
funis et pōdera: aut q̄o incidit vt ensis: aut q̄o adurit si
cut ignis: aut q̄o p̄undit sicut lapis: qm̄ h̄mōi si vacuūz
iuenerit p̄under: aut si repletū receptacula fundēs: aut
sicut corpus q̄o p̄forat vt sagitta aut q̄o pungit aut mor
det: sicut canis rabiosus: aut vipera: aut homo.

Capitulum xvii. de causis vlcerum.

Quāse vlceꝝ sunt ap̄a q̄o aperit: aut plaga que fa
cit pul aut bothoz qui se comedunt.

Capitulum xviii. de causis apostematum.

Hic cāz quedā sunt que sūt ex mā: et quedā sūt
ex dispōne mēbz. Que v̄o sūt ex p̄te materiei
sūt replones ex sex reb⁹ p̄ueniatis. Et q̄ ex p̄te
dispōnum memb̄z sūt sicut virtus mēbz expellētis et
debilitas mēbz recipiētis: et q̄o est p̄paratū ad sup̄fluita
tes recipiēdas: aut p̄p̄ sue subē nām: qm̄ ipsū sit crea
tū sicut curis aut p̄p̄ sui laxitatē sicut caro laxa q̄ est i tri
bus reflexionib⁹. i. post aurē in collo et in ascella et i igui
ne: aut p̄p̄ viāz q̄ ad ipsū pueniūt dilatationē et eaz q̄
ip̄o vadūt coangustationē: aut p̄p̄ea q̄o inferi⁹ positum
est: aut p̄p̄ sui paruitatē: qm̄ illud q̄o ex cibo ad ipsū ve
nit colligere nō valet: aut p̄p̄ debilitatē sui: qm̄ illud q̄o
ad ipsū venit ex cibo digerere nō pōt propt̄ nocumētū
q̄o est in ip̄o: aut propt̄ percussione q̄ mām in ip̄o reti
net: aut propt̄ea q̄ resolo ei⁹ deficit ei q̄o ab eo resolui
solebat propt̄ exercitiū: aut propt̄ calozē superflūū q̄ est
in ip̄o v̄n p̄rabit. Et ille q̄dem caloz aut est nālis si
cut carnis: aut non nālis quē dolor euenit facit: aut mo
tus valde sup̄fluous: aut aliud ex calefacientib⁹. Et ex
fractura quoq̄ puenit ap̄a propt̄ v̄nā ex istis reb⁹ quas
p̄dixim⁹: sicut pcussio et mēbz p̄ressio et extēsiō quū
ipsū os restauat. In dente quoq̄ plm̄ sit ap̄a: qm̄ nu
trimenti recipit augmētū et infusione et p̄ntrefactionēz
ergo recipit apostema.

Capitulum xix. de causis doloris absolute.

Et qm̄ dolor est v̄nā ex dispōibus non nālib⁹
que corpōi aialis accit. In causis ei⁹ sermone
faciem⁹ v̄lem. Dicem⁹ igit q̄o dolo est sensibili
tas rei s̄rie. Q̄s v̄o doloris cāe in duob⁹ p̄prehendun
tur generib⁹. i. genēz mutatiois p̄plonis cito scē: et ē ma
litiā p̄plonis diuerse et genere solonis p̄tinuitatis. Per
malitiā p̄plonis diuerse intelligim⁹ vt mēbz sui subā cō
plexione hēant māsiuā: deinde aduēt eis p̄plo extranea
huic p̄traria: ita vt sit plus cala aut plus frā q̄ erit. Et
v̄t⁹ sensibil rei aduētū sentiat p̄trarie et fiet dolor: qm̄
dolere n̄ est nisi p̄trarie rei p̄trariatē sentiū. Malitia at̄
p̄plonis māsiue nullo mō efficit dolorē: n̄z sentiū. veluti
si p̄plo mala q̄ iam est in memb̄z subā mansiua corru
pit p̄plonem p̄ncipalē et scā est ac si ipsa eēt p̄ncipalis.
Ista enī dolorē non efficit: qm̄ ipsa non sentiū. Q̄z enī
q̄ sentientes ab illo q̄o sentiū patiānt. Res nāq̄ non pa
titur propt̄ dispōem māsiuā q̄ ipsam n̄ mutat: imo non
patit nisi p̄p̄ p̄trariū adueniens q̄o eam mutat ad illud
q̄o nō erat. Iōq̄ ethica h̄ns non tm̄ sentiū inflāmatiōis
q̄m̄ h̄ns ephimerā aut tertianā: lz ethice caloz caloz ter
tiane sit maior. Caloz enī ethice est māsiuus et i subā
memb̄z p̄ncipaliū infix⁹. Et tertianē caloz ē vehemēs
a vicinitate veniēs calidi hūoris ad mēbz in q̄b⁹ adhuc
nālis ip̄oz p̄plo ita p̄seruata est. Q̄d si hūor recessē
rit memb̄z in sua remanebit p̄plone: n̄z calō ille i eo fige
d

nur nisi egritudo in ethica mutata fuerit. Et p[ro]p[ter] q[uo]d mala non diuersa n[on] s[un]t mansua in m[em]bro nisi ordinati. Est etiā q[uo]d in disp[os]it[i]o[n]e sanitatis inuenit[ur] hoc intellectui p[ri]mū et hoc est q[uo]d ei qui se in hyeme balnear si se cu[m] aqua cala imo tepida lauat accit ei ex ipsa horripilatione q[uo]d corporis ei[us] qualitas ab eo ē longinq[ue] et ei cōtraria: postea v[er]o vti[us] ea et delectat[ur] ex ea et ita ordinat[ur] ad resolutionē frigoris q[uo]d in ipso erat agēs. Deinde at[er] q[uo]d a liqua hora in casa balnei interiore sederit fiet corp[us] eius aq[ua] illa calid[us]. Et qu[ia] illa eadē aq[ua] p[ri]ma repente eo iscio sup[er] eum p[er]iciet horripillationē ab eo patiet[ur] et sentiet ex ea fuitatē. **Q**um igit[ur] hoc sciuit dicem[us] q[uo]d l[et] vnu[m] ex generib[us] cap[ut] doloris sit malitia p[ro]p[ter] diuersit[em] non t[ame]n om[n]is malitia p[ro]p[ter] diuersit[em] imo calm[us] estial[is] et sim[il]is et sentialit[is]: et siccu[m] accit[ur] et humidu[m] nullo m[od]o dolorem faciunt. Calor eni[m] et fuitas s[un]t due q[ua]litates agentes: et sic citas et buitas s[un]t due q[ua]litates patientes. quaz[um] v[er]ites non s[un]t v[er] p[er] eas corp[us] imp[er]at in corp[us]: sed v[er] p[er] eas corpus a corpore imp[er]at. **H**iccit[us] v[er]o p[er] accit[ur] facit dolozē: q[uo]d alter[us] generis eam seq[ui]tur cā q[uo]d est p[ri]mitiuitatis solo. Est eni[m] q[uo]d siccit[us] p[ro]p[ter] sue p[ri]mitiuitatis fortitudinē sit cā solonis p[ri]mitiuitatis. **B**alio[n] v[er]o qu[ia] v[er]ificatur itentio ad hoc eā reducit v[er] essentia[m] eā doloris non sit nisi solo p[ri]mitiuitatis et nō ampli[us]: et q[uo]d calm[us] dolorem non facit nisi p[ro]p[ter]ea q[uo]d p[ri]mitiuitatis soluit: et n[on] ē f[er]z dolozē efficit: nisi p[ro]p[ter]ea q[uo]d p[ri]mitiuitatis solo ipsuz[um] p[er]mitat[ur] et p[ro]p[ter] multa nāq[ue] sp[er]ititudinē et coadunationē ip[s]z p[er]culdubio seq[ui]t[ur] v[er] p[re]s ad locum trabant[ur] vbi sp[er]illantur et v[er] a loco separent[ur] a quo trabunt[ur]. Et in quodam suoz[um] libroz[um] fm hanc s[er]iaz in t[er]m[in] p[re]cessit donec opinari fecit p[er] oia sensibilia nocumtum faciunt p[ro]p[ter] hui[us] v[er]z faciunt nocumtum p[ro]p[ter] ei[us] separationē: aut p[ro]p[ter] coadunationem quā sep[er]o seq[ui]t[ur]. **H**icq[ue] itaq[ue] in visibilibus dolozē efficit p[ro]p[ter] sue coadunatois fortitudiez: et albu[m] p[ro]p[ter] sue digressionis vehemētia[m] et amap[er] et salsum et a cetosum in gustatis dolozē efficiūt p[ro]p[ter]ea q[uo]d fortit[er] dispargunt et ponticū: iō q[uo]d vehemēter coadunat q[uo]d p[er]culdubio sp[er]io seq[ui]t[ur] et in odoratis s[er]it. Et p[ro]p[ter] hoc i[n] fortibus sonis sit dolor iō q[uo]d disp[er]gunt p[ro]p[ter] motus aeris fortitudinem q[uo]d sibi obuiat. **C**erta at[er] dictio in hoc m[od]o est v[er] p[ro]p[ter] mutatio ponat[ur] gen[us] ex quo dolor enaliter puenit: l[et] cum eo p[ri]mitiuitatis sep[er]atio p[er]igat[ur] h[ic] t[ame]n declaratio v[er]ificata in medicina non p[er]tinet: sed in p[re] sapientie nāl[i]t[i]o[n]e ad ipsius summā parūper innuen[ur]. **V**ice mus igit[ur] q[uo]d q[uo]d dolor est siliū partiu[m] in m[em]bro dolēte et p[ri]mitiuitatis solo nullo siliū erit partiu[m]: sed dolozes in disp[os]it[i]o[n]ib[us] in q[ui]bus p[ri]mitiuitatis n[on] exit sep[er]atio non p[er]tingit inueniri p[ro]p[ter] p[ri]mitiuitatis solonez: imo p[ro]p[ter] p[er]plexiois malitiā. **E**t ē frigus facit dolozē vbi p[er]stringit et coadunat et oio ibi infiat. Et solo q[uo]dem p[ri]mitiuitatis non est vbi infiat: imo in extremitatib[us] lozoz infiatozū. **A**mplius dolor p[er]culdubio est p[er]trariū subito impressozē sentire v[er] ipse est p[er]trariū et dolozē faciens. Nonne vides q[uo]d si q[ui]s frig[us] p[ro]p[ter]sonem corzūpens senserit v[er] p[ro]p[ter]sonē cor rumpit et fuerit sicut nō accidens p[ro]p[ter] ipsum p[ri]mitiuitatis sep[er]o istud sentire an erit p[er]trariū et an dolozē faciens. **E**x hoc itaq[ue] scies q[uo]d mutatio p[ro]p[ter]sonis subito cā exit doloris quēadmodū solo p[ri]mitiuitatis. Et doioz q[uo]dem caliditate turbidat et sit fortior dolor. **E**t ē q[uo]d post dolozē remanet res q[uo]d sensum doloris h[ic]z: nec t[ame]n est dolozē: sed ē ex sūma rez que p[er] se resoluunt. Et torpidus q[uo]dem in medicando laborat et nocet ei. **C**apitulum. xx. de causis cuiuslibet doloris.

Doloz g[ra]t[is] q[uo]d noia h[ab]et bec s[un]t: p[ri]mitiuitas aspa-
tius pungitiu[m] p[ro]p[ter]suius extensiu[m] p[er]cussiu[m]
frangitiu[m] laxatiu[m] perforatiu[m] acualis stupe-
factiuus pulsatiuus grauatiu[m] fatigatiuus mordicatiu[m].
Ista q[uo]dem s[un]t quindē g[ra]t[is]. **E**t aut[em] p[ri]mitiuitas dolozis
est hūoz acris acut[us] aut salus. **E**t dolozis aspatiui
cā est humor asper. **E**t cā dolozis pungitiui est hūoz
q[uo]d pāniculū extendit in latitudine: sicut ei[us] sepans cōti-
nuitatem. Et est q[uo]d in sensu nō est eq[ui]lis: aut p[ro]p[ter]ea q[uo]d
illi[us] super q[uo]d extendit pāniculus: aut illi[us] ex eo q[uo]d inue-
nitum est p[re]s in duritie et lenitate nō s[un]t siles sicut furcu-
la et pāniculo q[uo]d sup[er] costas est inuestit[ur] q[uo]d apa in p[re]f[er]i
ad superiozē ei[us] trahit partē: aut nō s[un]t ipsius partes i
suo motu siles sicut diaphragma illi pāniculo: aut p[ro]-
p[ter]ea q[uo]d partes corporis m[em]bri non siliant[ur]: aut p[ro]p[ter]
nām aut p[ro]p[ter] nocumtum q[uo]d alicui accit[ur] suaz partiu[m]
et nō alijs. **E**t extensiu[m] dolozis cā est v[er]tositas aut hu-
mor q[uo]d neruū aut musculū extendit ac si ipsū ad suas tra-
bat extremitates. **E**t dolozis q[uo]dem cōp[re]ssiu[m] cā est
mā que m[em]b[us] suum coangustat locū: aut ventositas q[uo]d
ipsum coangustat et sit q[ui]s delup p[er]imere et p[er]underet.
Sed cā corozui dolozis ē mā que inl[us] suum musculuz
et suū pāniculuz resoluūt et pāniculū extendit et conti-
nuitatē soluit q[uo]d inter pāniculū exit et m[em]b[us]. **E**t cā
dolozis frangitiui est mā aut ventositas q[uo]d iterponit me-
dia inter os et pāniculū q[uo]d regit ipsum. aut frig[us] q[uo]d illuz
pāniculū fortit[er] stringit. **E**t v[er]o dolozis laxatiui est
mā que carnē musculi extēdit et nō ipsius cordā. Et hic
q[uo]dem n[on] vocat[ur] est laxatiu[m] nisi p[ro]p[ter]ea q[uo]d muscul[us] ner-
uo laxior existit et pāniculo. Et p[er]foratiui doloris causa
est mā grossa aut ventositas q[uo]d retinet iter tunicas mem-
bri duri et grossi: sicut intestini colon q[uo]d incessant[er] ipsum
rūpit et in ipsum penetrat stimulan[ur] ac si terebello p[ro]fora-
retur. **A**cuālis at[er] dolozis cā est ipsa eadē mā i b[er]mōi
m[em]bro: sed est retēta in hora q[uo]d rūpit. **E**t stupefactiuū
dolozis cā est aut fortis frigoz p[ro]p[ter] aut poroz penetra-
tionis sp[er]s sensibilib[us] qui admemb[us] venit clausura cu[m] liga-
tura aut receptaculoz repletio. **E**t v[er]o dolozis pulsa-
tiui est apa calm[us] et non s[er]m. s[er]m ei quocūq[ue] m[od]o fuerit si
ue sit dur[us] siue sit molle dolozē non efficit nisi in calm[us] cō-
uertat[ur]. **N**eq[ue] ē doloz pulsatiu[m] ex ap[er]te calo accit[ur]
nisi hoc m[od]o. s. q[uo]d apa p[er]tingit et m[em]b[us] q[uo]d est ei vici-
num fuerit sentiens circa q[uo]d exiūt arterie q[uo]d sēp pulsan[ur].
Q[uo]d eni[m] m[em]b[us] sanū fuerit arterie mor[is] nō sentiet p[ro]-
p[ter] ipsius profunditatē: sed qu[ia] infirmat[ur] et ap[er]t[us] eius
pulsatio dolozē efficit. **E**t dolozis q[uo]dem q[uo]d grauatiui cā
est apa in m[em]b[us] non sensibili: sicut pulmone rene et sple-
ne. Illud eni[m] apa sua grauitate trahit inferi[us] et m[em]b[us]
inferi[us] trahit per sensibile fasciā ipsuz[um] circundantē et sus-
pensiozū a quo ozit fasciā: et fasciā q[uo]dem et suspensiozū
sentiant q[uo]d inferi[us] trahit. Aut apa i m[em]bro sensibili cui[us]
sensū ipsa egritudo iam destruxit: sicut cācer in ore stōi:
cui[us] ponderositas sentit[ur]: nec t[ame]n dolozē efficit p[ro]p[ter]ea q[uo]d
ipse sensū destruxit. **F**atigatiui at[er] dolozis cā est aut
labor et vocat[ur] labor iste fatigatio laboriosa: aut humor
extendens: et vocat[ur] q[uo]d accit[ur] ex eo fatigatio extensiuā aut
ventositas: et vocat[ur] illud q[uo]d accidit ex ea fatigatio infla-
tiua aut hūoz mordicās: et vocat[ur] illud q[uo]d accit[ur] ex eo fa-
tigatio vlcerosa. Et ex eis q[uo]dem p[ro]ueniūt p[ro]p[ter]ea quē
admodū eas i locis suis declarabim[us] q[uo]d sunt eis p[ro]p[ter]ij
Et ex sūma p[ro]p[ter]ij est fricatio q[uo]d ap[er]ta vocat[ur] que ē cō-
posita ex extēsiua et vlcerosa. **E**t mordicatiui doloz
est ex humore q[uo]d qualitatem habet acutā.

primitiuitas
extensiuus
pungitiuus

aspatiui

aspatiui

extensiuus

frangitiuus

laxatiuus

perforatiuus

acualis

stupefactiuus

fatigatiuus

mordicatiuus

extensiuus

fatigatiuus

mordicatiuus

204 dom
q[ui] h[ab]et v[er]it[em]
xv m[od]o g[ra]t[is]

Capitulum. xxi. de causis sedandi dolorē.

Ausa q̄eris doloris ē aut q̄d cāe ex q̄ puenit
exit p̄rariū z ipsam eūat sicut anetū z lini sem̄
qum sup locū dolentē ex eis sit emplz: aut euz
quo mollificat z sit somn? z sensibīl? v̄tus ad suam redit
opōnem: sicut inebriātia: aut cū quo infiat z stupidum
efficit sicut oīa narcotica. Sedans tñ certū est p̄mū.

Capitulum. xxij. de eo q̄ p̄uenit ex dolore.

Dolor virtutē dissoluit z mēbra a suis p̄p̄is
opōnibul? prohibet: adeo vt mēbra spūalia ab
aeris p̄bibeat attractōe: aut ei? destruat opō
nem z facit eū interfectū aut frequentē: z oīo non fm̄
lem cursuz. Et est qum i p̄mis calefacit mēbra postea i
fiat p̄ illud q̄d resoluūt z vincit de spiritu z vita.

Capitulum. xxij. de causis delictiarum.

Delictia quoq̄ cāe in duob? sūt p̄p̄e hēse gene
ribus. Unū ip̄s est gen? q̄d p̄p̄onem nālem
subito reducit ad hoc vt ipsa sentiat. Et alter
est illud q̄d nālez p̄munitatē subito reducit. Nulla ei
res q̄ non subito venit sentit: n̄z delictie ex ea h̄ntur. Et
nāq̄ delictia sentire pueniēs. Et oē q̄dem sentire p
tutem est sensibīlē z sentire est p̄ passionē sui. Quq̄ sē
tire fuerit cū pueniente aut n̄ pueniente. erūt delictie aut
dolor fm̄ illud q̄d imp̄mit. Et p̄p̄ea q̄ tact? oīb? sen
sibus est sp̄sior z magis retinēt illud q̄d recipit ex imp̄
sione pueniente aut nō pueniente: iō ei? sentire illud q̄d
est pueniens qū nā ei obuiat est maior delictia z sentire
q̄d est inconueniēs est detioris doloris q̄ illud q̄d alijs
virtutibus existit p̄p̄iuz.

Capitulum. xxij. ad sciētiā quō motus dolorem efficit.

Motus dolorē efficit p̄ illud q̄d cū eo accidit ex
extensione aut concussionē aut rupturā.

Capitulum. xxv. ad sciētiā quō mali hūores dolores efficiūt.

Humores mali dolorē efficiūt aut p̄ ip̄s
calitatē: sicut qum mordicationē faciunt: aut
sua multitudine sicut qū extēdunt: aut p̄p̄ea q̄
v̄tracq̄ coniunguntur.

Capitulum. xxvi. ad sciētiā quō ventositates dolorē efficiūt.

Ventositas dolorē efficit p̄ extensionē. Et v̄
tositas q̄dem extēdens aut erit in membrorū
p̄cavitatib? z ip̄s ventricul? sicut inflatio in
stō: aut in tunicis membrorū z eoz villis sicut i colica v̄
tosa: aut in tunicis musculorū z sub pannicul? z sup ossa:
aut in circuitu musculorū inter ip̄s z carnē laxā z cu
tem: aut occulata i membr? sicut musculi pectoris sūt occul
tati. Et ip̄s q̄dem resolo siue subita sit siue multo mo
retur tpe fm̄ multitudinē siue matie z ip̄s paucitatez
exit: aut grossitiē siue materie z subtilitatē ip̄s: aut sp̄s
itudinem: aut ip̄s raritatem.

Capitulum. xxvij. de cāis eius q̄d retinet aut eūatur.

Retentōis z eūationis cās scire erit ei facile q̄
ea p̄rariāuerit q̄ de retentione diximus z eūa
tione. Illud igitur ibi legat.

Capitulum. xxvij. de cāis fastidij z repletionis.

Eq̄dem aut sūt extrinsece z sunt p̄mitiue sicut
qum aliq̄s regimine v̄rit v̄n multa puenit hūe
ctatio z corp? non indiget hūectatione cibi et
potus. Et iō qum b̄ duo p̄iuncta fuerunt sūt multiplica
bit in corpore mā z corūp̄et opō nāe in ipsa sicut m̄to
tiens ingredi balneū z p̄cipue post comestione. Et reso
lutionē p̄hibentia sicut q̄es z dimittere exercitiū z eūa
tione. Et in comedēdo et bibēdo ip̄ortunitas et regimis
malitia. Aut intrinsece et sūt sicut v̄rit digestiue debilitas

que n̄ digerit: aut debilitas v̄ritis expulsiue: aut retētie
v̄ritis fortitudo: q̄p̄ remanebūt hūores et exteri? non
exibunt: aut eānālium coangustatio.

Capitulum. xxix. de causis debilitatis membrorū.

Ausa debilitatis aut erit veniēs sup corp? mē
bra: aut sup ipsum q̄ erit v̄ritis latoz q̄ in mem
bro m̄strat: aut sup ipsam virtutē. Illa v̄o
cuius cā in mēbro p̄p̄ia exit est aut malitia p̄p̄onis mā
sua et p̄p̄ie est fia: l̄z ē sit qum calor illud efficit iō q̄
ei? opō sitatis opōni in stupore filis exit p̄p̄ea q̄ corū
pit p̄p̄onem sp̄s quēadmodū accit ei q̄ multa in balneo
morā facit: imo ei cui aduenit sincopis et siccitas p̄p̄ea
q̄ v̄rites penetrare p̄hibet iō q̄ insp̄sat. Et hūiditas
p̄p̄ea q̄ laxat et oppilat aut aliq̄ ex egritudinibus p̄p̄onis.

Sed q̄ ex illis maiorē p̄p̄etate h̄z ne in hoīe appa
reat n̄z nocumētū n̄z egritudo n̄z dolor: est raritas tex
ture illi? mēbri in suis neruis. M̄s nāq̄ opōes nā
les et voluntarie p̄ villos et ip̄s p̄p̄onem p̄plent. Vigōni
quoq̄ bona et n̄ria est retentio h̄z p̄gruā dispō
nem. Et hec q̄dem p̄ villos exit. Illud v̄o in quo est
cā sp̄s p̄p̄ia est aut p̄ oppilatōis malitia: aut p̄ reso
lutionē eūatione scā q̄ est ei prop̄a: aut fm̄ mōz sequēdi
eūationes alteri? Et illud q̄d est v̄ritis p̄p̄iū est opō
num multitudo et ip̄s reiteratio qm̄ virtutē debilitat:
l̄z sp̄s resolo cum eo associet: quēadmodū associat cum
v̄nāq̄s cā. Quq̄ cās fm̄ aliū p̄numerauerim? mōz
et remotas cās cum eis m̄scuerim? q̄ p̄iunctaz cāz extit
cāe inuenim? ex eis cās ex malitia cōp̄onis: et cās ex
corruptōe aeris et aq̄ et comestiois. Et ex eis sūt q̄ sp̄m
eūant: quāz nulla fetori est filis et p̄cipue fetori aq̄ et ve
nenosaz virtutū exp̄sio in aere aut i corpore. Ex sū
ma cāz p̄terea debilitatis sūt q̄ ex eūatione pendent sicut
sanguis exitus et vent? et p̄p̄e i subtilib? hūorib? et aq̄
hydropicorū incisioe pactēsis extracta qum ei? q̄ritas
multa subito extrahit et p̄foratio magni ap̄atis qum ab
eo multū pus subito exierit siue ip̄s p̄ se aperiat et sudō
mūl? et exercitiū p̄m. Dolores ēt sp̄m resoluunt: l̄z
ēit p̄p̄onem p̄mutent. Et ex sūma ip̄s q̄dem dolorū
sunt q̄ maioris extit ip̄pressionis et sicut dolor ozis stōi: si
ue sit extensiuus siue mordicatiū. Et oīs dolor q̄ est cū
p̄p̄inquitate p̄ti cordis. Febres quoq̄ sūt ex eis q̄ de
bilitatem faciunt p̄ resolonem et eūationē sanguinis et
ip̄s et p̄p̄onis mutationē. Amplitudo quoq̄ poroz est
ex eo q̄d ad hoc adiuuat vt debilitas resoluēs accadat.
Et multa fames h̄? exit mōi. Est ēt qum totū corpo
ris debilitas v̄niū mēbri aut p̄tis mēbri sequit debili
tatem quēadmodū corporis debilitas p̄ malitiaz q̄ ori
stōi accidit q̄ tanta ē vt ei? v̄rit? resoluat et qum alicui?
cor et cerebr? a quolibet nocumētaliū vehemēt patit
erit homo hic velocis extuatōis et q̄ ex pauca resoluūt
cā. Et est qum cā debilitatis exit multitudo toleran
tie egritudinū. Et est qum aliq̄d membr? in creatioe est
debili? quodā: aut alia debili? exit sicut pulmo et cerebr?
iōq̄ erit recipiēs q̄d forit? nā a se ip̄s expellit: loc? enīz
cerebri p̄p̄iū si alē non ēt ex tali mō res p̄ueniret
quā tollerare nō posset n̄z ei? v̄rit? cū ip̄s remaneret.

Doctrina 3^a sen se cui? sūt. xi. capla et due summe.

Capitulum. primū de accidentib? et significationibul.

Acidētia et significationes h̄z v̄nāq̄s triū
p̄dictaz dispōnum v̄nā triū declarant si
gnificationū: aut rē p̄ntē de q̄ dicit Gal. q̄
soli p̄fert ifirmo in eo q̄d facere d̄z: aut rem
p̄teritā de q̄ dicit Gal. q̄ soli p̄dest medico quoniā

declarat ipsi in sua arte excellentē et ei? p̄silio magis cre-
 dunt: aut rem futurā de q̄ dixit Sal. q̄ vtriusq̄ cōfert me
 dico vō q̄a demit̄at ipsum in sua scia excellentē et ifirmo:
 q̄a demit̄at q̄r ipse sit regend⁹. **S**ignificationū sana-
 rum quedā sunt q̄ p̄p̄onis significāt eqliatē q̄s in suo lo-
 co noīabim⁹. **E**t q̄dam s̄t que significāt coeqliatē p̄
 positionis: ex q̄bus s̄t subāles q̄ v̄bigia s̄t v̄t sicut forma
 et h̄c et q̄ritas et numer⁹ s̄m q̄ oz. **E**t he q̄dem dispōnes
 diuise s̄cūt. **E**t ex eis sunt accitales sicut decoratio et
 pulchritudo. **E**t ex eis s̄t finales et ipse s̄t que fiunt ex p̄-
 plemento opōnum et q̄ incedēdo s̄m p̄fectionē pueniūt
Et eni membr⁹ cui⁹ opō p̄plet est sanū: modus at̄ ex
 opōnibus cognoscēdi est s̄m membr⁹ p̄cipaliū dispō-
 nes: s̄m cerebr⁹ q̄dem est p̄ dispōnes opōnū voluntaria-
 rum et p̄ dispōnes sensus et opōnes existationis. **E**t
 s̄m cor q̄dem est p̄ pulsum et p̄ anbelitū. **E**t s̄m
 epar q̄dem est per egōnem et vrinā: ipsius nāq̄ debilita-
 tem egō et vrina loture recentis carnis siles sequūtur:
 Accētiū at̄ que egritudies significāt quedā sunt q̄ ipsas
 demit̄ant egritudies s̄cūt diuersitas pulsus i festiatōe sui i se-
 bre ipse nāq̄ ipsas significat febrē. **E**t quedā s̄t q̄ egritudi-
 nis significāt locum: sicut pulsus serinus cui i pte pecto-
 ris fuerit dolor: qm̄ significat q̄ apa est in p̄ncipulo et in
 diaphragmate: et h̄c pulsus vridolus: qm̄ significat q̄ apa
 est in corpore pulmōis: et quedā significant egritudinis
 cām: sicut significatiōes rep̄onis p̄ diuersitatē suaz dis-
 pōnum q̄p̄ quisq̄ mo⁹ aliq̄ue repletiōis mōz significat:
Ampli⁹ accētiū quedā sunt p̄deuntia q̄ cum egritu-
 dine icipiunt et finiunt: sicut febris acuta et dolor pungi-
 tiuus et coangustatio anbelitus et tussis et pulsus serinus
 cū apate lateris. **E**t quedā sunt q̄ notam horā non h̄nt
 et egritudinē q̄z sequunt̄ q̄z nō: sicut dolor capitis cū
 febre. **E**t s̄t quedā que in fine rei eueniūt: de q̄bus s̄t si-
 gnificatiōes crisis et maturitatis significatiōes et significa-
 tiones phibitionis maturitatis et signa mortis: h̄az aut̄
 plime sunt in egritudinib⁹ acutis. **S**ignificationū p̄-
 terea alie s̄t que in eo q̄ de mēbris apparz significant q̄
 sunt ex eis s̄p̄te q̄ prope sentiunt: sicut dolor dispōes et
 dispōes tact⁹ i durite et mollitie et in calitate et frigate et
 in reliq̄s: aut ex his q̄ cōiter sentiunt et s̄t ea q̄ sunt s̄p̄ta
 ex forma membr⁹ et ips⁹ s̄nt et moribus et q̄etibus.
Et fortasse illa significabūt ips⁹ dispōes occultas:
 sicut labij sale⁹ vomitū. **I**ps⁹ p̄tēa q̄ritates augmēta-
 te si fuerint aut diminute et eoz nūeri fortasse occultorū
 dispōes significabunt membr⁹: quēadmodū curritas
 digitorū que epatis puitatē significat et ecōtrario. **E**t
 cognitiōes q̄dem dispōem eoz per egōnē si est nigra aut
 citrina et sup q̄ significat s̄t res visibiles. **E**t ex rugitu
 sup inflationē et malitiā digerēdi est audibiles: h̄mōi quo-
 q̄ s̄t cognitiōes p̄ odores et sapores oris et reliq̄. **E**t
 cognitiōes p̄thibis et etibice p̄ vnguū gibbositatez s̄t vi-
 sibiles: sed s̄t de ca⁹ eoz que sentiunt cōiter. **E**t at̄ quū
 q̄ manifeste sentit rem significat occultā: quēadmodū
 raboz pomī maxille: plimonis portēdit apa et gibbositas
 vnguū vlc⁹ pulmōis. **E**t cognitiōib⁹ vō que h̄ntur
 ex morib⁹ et q̄etibus trahit̄ res quā mō narrabim⁹. **E**t
 significatiōes vō que sumunt̄ ex mō q̄etis: sunt sicut a
 poplexia et epilepsia et sincopis et palyis. **E**t q̄ ex
 motu sumunt̄ sunt sicut horripilatio et tremor et singt⁹
 et stenuatio et oscitatio et alices et tussis et sal⁹ et spal-
 mus cum icipit spalmari. **E**t eaz sunt q̄dam q̄ proueni-
 unt ex opōne nāe p̄ncipali: sicut singul⁹ et quedā que
 proueniunt ex opōne nāe accētiā: sicut spalm⁹ et tremō.

A quiete

A motu

Anatonia
et motu
medico.

Et eaz quedā sunt volūtarie pure sicut extuatio et reus-
 lutio de latere ad lat⁹. **E**t q̄dam sunt cōposite ex nāli et
 voluntaria sicut tussis et mic⁹ et egō. **E**t istaz q̄dez q̄dā
 sunt in q̄bus nā supat voluntatē sicut tussis: et quedā in
 q̄bus voluntas supat nām sicut mictus et egō quz volū-
 taria non cito vult efficere. **A**ccētiū at̄ a nā sine vo-
 luntate puenientiū quedā sunt q̄ demōstrant sensus s̄cūt
 horripilatio: et q̄dam que sensus nō demonstrāt qm̄ non
 sentiunt sicut saltus. **E**t at̄ mor⁹ diuersificant aut p̄-
 pter diuersitatē suaz essentiaz: qm̄ tussis in se ipsa fortitō
 exit q̄ sal⁹: aut p̄ diuersitatē neruoz motorū: qm̄ ster-
 nutationis nerui motorū p̄les s̄t q̄ motor tussis. **T**ussis
 eni p̄plet motōe membr⁹ pectoris: sed stenuatio p̄ple-
 tur iunctōe motuū membr⁹ pectoris et capitis simul
 Sed q̄ritas timoris in eis ē qm̄ motus singul⁹: s̄cūt ma-
 ioris est timoris q̄ mor⁹ tussis: s̄t tussis fortior: p̄ q̄d at̄
 nā iuuat est qm̄ q̄z adiuuat per instm̄ essentiale et p̄nci-
 pale: sicut qm̄ iuuat in expellēdo ster⁹ a musculis v̄trif
Et est qm̄ per instm̄ iuuat extraneū: sicut iuuat in tussi-
 endo ab aere. **P**̄ncipiorū vō eaz diuersitates aut s̄t
 ex mēbris sicut tussis et nausēa: aut ex diuersitate v̄tutū
 agentū: qm̄ saltus p̄ncipiū est nāle tussis p̄ncipiū est
 aiale. **S**ed et p̄ materie diuersitatē qm̄ tussis est ab
 excreatiōe et salt⁹ a ventositate. **H**e ergo significatiōes
 significant i eo q̄ de mēbris apparet. **E**t plima eoz de
 mōstratio est s̄m dispōes manifestas. **E**t tū quū occultas
 demōstrat dispōes sicut rubedo pomī maxille q̄ plmōis
 apa delectat. **E**t de signis et sunt que egritudines demō-
 strat occultas. **Q**uapp oz illum q̄ egritudines vult co-
 gnoscere occultas vt anatōie notitiā adept⁹ sit ad hoc vt
 p̄ eam scia subē cuiusq̄s membr⁹ acq̄ratur si est carno-
 sum aut non carnosū et cuiusmōi est ei⁹ forma iō vt sciat
 Verbigia si apa hoc q̄d h̄z hanc figurā est in eo aut nō
 ex pte v̄i sue figure est p̄patum aut nō et sciat si est pole
 q̄ in ipso aliq̄d retineat vel nō: sed id labere facit q̄d re-
 cipit sicut ieiuniū et si est pole q̄ in ipso aliq̄d retineat
 aut q̄ aliq̄d ab eo labat̄ que res sit quā in ipso retineri
 sit pole aut ab eo labi donec ei⁹ locum sciat q̄tenus per
 ipsum iudicet de eo q̄d in ipso sentit d̄ dolore aut apate
 si est in ipso aut ab eo longinquū. **E**t sciat ei⁹ societa-
 tem ita vt iudicet si h̄z dolorē p̄ se aut p̄pter societate: et
 si mā ab ipsomet processerit aut a suo socio sibi influxit.
Et si sup̄ius q̄d ex eo separaf est de subā ipsius an-
 ipsum ē via per quā mā in ipsū penetrat q̄d ab alio sepa-
 tur donec sciat illud q̄d p̄prehēdit vt noscat si est pole il-
 lud q̄d etiā ab ipso eūatum fuisse. **E**t vt mēbz opōnes
 sciat donec ipsius cognoscat egritudinē ex nocumto q̄d
 in eius p̄sistit opōne. **T**otū vō hoc p̄ anatomiā scire po-
 tes. **H**ecias p̄tēa q̄ medico q̄ vult egritudines rege-
 re q̄ in mēbris exst occultis n̄cia est anatomia. **Q**uq̄
 anatomie scia ei acq̄sita fuerit opozerebit p̄ hoc totū ipm̄
 studere in cogitatione egritudinū occultaz s̄m sex regu-
 las. **Q**uaz p̄ma est de nocumto opōnum et tu q̄dez
 opationes cū suis q̄litanibus et q̄ritatibus iā sciuit q̄p̄
 significatio ē p̄ma et p̄durans. **S**ecda vō est de eo q̄d
 eūatur: cuius significatio p̄durans q̄dez est sed nō ē p̄ma
Et p̄durans q̄dem est p̄tēa q̄ in ipsa semp p̄sident.
Et p̄ma q̄dem nō est iō q̄ significat maturationē aut
 maturatiōis phibitiōē mediate. **T**ertia at̄ ē dolor. **E**t
 q̄rta est de apate. **E**t q̄nta est de situ. **E**t sexta ē de accē-
 tiōis manifestis et p̄patis. **E**t eoz significatio nō est
 p̄ma n̄z p̄durans et in vnaq̄q̄ eaz sermonē diuisim faciā
Et ex opōnibus vō significatio h̄etur: qm̄ cum opō nō

fm nalem pesserit cursum q est ei significat q vtuti ac
cidit nocumentu r virtutis nocumentu egritudine seqt
que est in mebro in quo est vtus. **O**pōnum vō nocu
menta sunt fm tres mōs. **O**pōnes enī aut minūnt si
cut oclī minūnt vīso r rē videt minōrē r a ppinōre spa
tio. Et sicut stomach⁹ qū dūz⁹ digerit r tard⁹ r mino
rem qritatē. Aut mutant sicut qum oculus videt illud
qd nō est aut videt rem nō sicut est r sicut stōus qum ci
bum dissipat r ipsum male digerit. Aut destrūnt sicut
oculus qum nō videt r stōus qū nullo⁹ digerit. **E**t
autē qd eūatur r qd retinet significatōes mltis sē mōis:
aut enī significat ex pte retentōis nō nālis sicut quz re
tinet res q solebat eūari: quēadmodū accit illi cui⁹ vzia
retinet aut ego: aut significat ex parte eūationis nō nālē.
Et hoc qdē aut erit de subā membrorū aut nō erit ita.
Bed qd est de subā membrorū tribus significabit mo
dis: aut enī per sui ipsi⁹ subām significabit: sicut anuli q
expuunt herpetē estiomēnū in cannali pulmonis signifi
cant: aut significabit p qritatē sui sicut cortice⁹ qū in dy
senteria egrediunt. nā si fuerit grossius significat q vl⁹
in grossis exit intestinis: aut significabit per colorē suū
quēadmodū hypostasis petaloides q si fuerit rubea signi
ficat q est i membris carnosīs sicut renib⁹. Et si alba si
gnificat q est i membris nervosis sicut i vesica. **Q**d
vō significat illud qd nō est d subā membrorū: significat
aut qā ipsius egressio nō est nālis sicut hūores sani r san
guis qū erierit: aut q est nō nālē in qritate sui sicut san
guis cozzup⁹: siue pfluuerit exire siue nō: aut q est nō
nālē in subā absolute sicut lapis: aut q est nō nālē qritate
sui l3 nālis sit eius exit⁹. Et istud ē aut ppteā q au
genit aut ppterea q minuit sicut sterē r vzia qū pau
ca fuerit aut multa: aut vt sit nō nālē in qritate sui. l3 exi
re soleat: sicut ster⁹ r vzia q sit nigra: aut si egrediat a
parte nō nālē: l3 exire pfluuerit sicut ster⁹ r vzia cū egrī
tudine illū p superiora egrediunt. **D**oloris āt signifi
cationes i duob⁹ pprehendunt generib⁹. **E**t illud ē
qm dolor aut significat p suū locū. verbigā qm si fue
rit in dextra erit i epate: r si in sinistra i splene. Et est qū
per suā spēm significat q sit ipsius cā quēadmodū dixi
mus in doctrina cāp. verbigā qm si fuerit grauati⁹ si
gnificabit apa qd est in mebro nō sentiēte: aut cui⁹ sen
sus destruct⁹ est. Et extensū multa significabit mām.
Et mordicati⁹ mām significabit acutā. **A**patis āt
significatōes tribus exnt mōis: aut enī sunt ex subā sui si
cut herispila q cholaz significat rubeā. aut scilicet que
cholam demiat nigra: aut ex loco sui sicut qū fuerit i de
xtra significat vbigā q est apud epas: aut i sinistra signi
ficat q est ex pte splenis: aut per figurā sui qm qum apd
dextra fuerit r fuerit lunare significat q est i ipso epate
r si longū fuerit significat q est i musculo q est super ips⁹.
Bitus vō significatōes aut sē ex locis aut ex coitatu
bus. Et ex locis qdē apparētes sē. Et ex coitate qdē
sunt sicut p nocumtuz qd est i digito ex cā ancedēte co
gnoscit q ē p nocumtuz qd sexto ex pib⁹ neruoz accit
Caplin fm de signis distinguētib⁹ inter egritudi
nes proprias r associatas eis.

Et qm est qum egritudines in pncipio accit i
mebro r est qū accit ppter associationē quēad
modum caput stō in suis associat egritudinib⁹
cūc oz vt ordinem⁹ dīam inter has duas res p signūz
distinguem⁹. **D**icem⁹ igit q oz nos plderare q pz⁹
accit r autumabim⁹ q ipsa ē pncipal⁹ et altera est ei af
sociata. Et plderabim⁹ et que sit illa q remanet postq

Opōnum
vō nocu
menta

Dolor

Apatis

Caplin

altera finit. Et autumabim⁹ etiā q ipsa est pncipal⁹ et
altera associata. Est tñ qum ex b⁹ puenit error r hoc ē
qm fortasse egritudo pncipal⁹ nō erit pcepta sensu: n3 do
lorosa in pncipio sui: sed postea sentiem⁹ ipsius ipedimē
tum postq associata egritudo appuerit q pcerto est illa
q post ipsam accit r est eā sequēs. **E**xistimabit ergo
q associata r accēntalis sit illa q ē pncipal⁹ egritudo. Et
est qū non pcepit nisi accēntalis tñ r pncipal⁹ vel origo
obliuioni tradit. **B**emita vō obseruādi se ab hoc er
rore est vt medic⁹ membrorū noscat coitate qd qdē erit
ex sua scia in anatōia. **E**t nocumta sciat que vnici
q accit mebro quoz quedā sunt sensu pcepta quedā nō
pcepta r moret in egritudine: r n3 iudicet de ea q sit pnci
palis nisi postq plderauerit qd sit pole q accit ipsaz
sequēs. Egrū g⁹ introget de significatōibus egritudinū
q mebris egro memb⁹ associatis pole est accidere que
nō prius erat sensu pceptis: dolorose ita vt appareant
pncipal⁹ pmo: n3 pmoventes accēntia que sē eis ppinquas: sed nec
etiā eas sequunt res que nisi ab eis sē longinq non sensu
pcepte. **E**ger quoq ignorat q sint accēntia illi longi
que radici. Istud tñ nō dignoscit nisi sapia medici. **P**z
vō qd ex eo ad memoriā reducit est qū opōnum ipedi
mentū plderat. **Q**uq opōnum ipedimētuz inuene
rit aīa iudicabit q egritudo illa ē associata: l3 quedam
membrorū sint talia q psm dispōuz ipsorū est vt sint eozū
egritudines aliorū membrorū egritudines sequētes. **C**api
tis. n. fm psm suaz dispōnum sē egritudines p societate
stōi. **B**ed illud puertere est perpaz. Et nos qdē coā
tuis manib⁹ ponem⁹ signa pponum pncipalium r accē
ntalium fm mōz cōez. **Q**ue vō vniciq mebro sē pro
prie in suo dicit caplo. **Q**uecūq āt ex significatōi
bus egritudinū pponis mātēste fuerit sensus dignoscet
Bed que occite fuerit exceptis replone et oppilatō
ne r apatibus r solone pnuitali in dictōe vli pprehē
dere est difficile. Et sī illud qd ex replonibus r apati
bus r solone pnuitalis vniciq mebro ppiū erit. **D**e
li⁹ igit ē vt hoc totū dictionib⁹ referret particularib⁹.

Capitulum tertium de signis complexionum.

Signoz gnā qbus pponum dignoscunt dispō
nes sunt decē. vñ eoz est tact⁹. Et mō⁹ qdēz
quo cognoscit est vt plderet an tactui sani sit
eqlis in tris tēperatis r aere tempato. nā si eqlis fuerit
significabit eqilitatē. **Q**d si pariat ab eo tactoz pponem
bñs sanā r infiet aut calefiat aut ipsuz sentiat mā molli
orem aut duriorē aut asperiorē q nālis: n3 fuerit ibi cā
ex aere aut balneatōe cūz aq fza aut alia re que molliē
addat aut asperitatem est tūc ex pphone non tēperata. Et
ex dispōe qdē vnguiū in molliē r siccitate ipsaz pole
est cognoscere pphonis cozzozis dispōez l3 molliē r du
riciei iudiciū non sit stabile nisi pbus eqilitatis int calitatē
et fuitatem significatōes pesserint: nā si non ita fuerit
pole erit vt calitas durū tactū r asperz molliciet ne dū
illū q est temperat⁹ ppter resolonez ipsius r facit existi
mari q sit molli⁹ r hūidus nā r vt fuitas mollem tactuz
induret ne dū illum q est temperatus ppterea q multum
pzelat r inspissat r opinabit q sit sic⁹ sicut nix et sol. Et
nix quidē ppterea q coagulat r pzelat. Et sol qdē p
pterea q igrossat. **E**oz āt plimi q fze sūt pphonis cō
pora mollia sē l3 sint macra qm cruditas multa pstitit in
eis. **E**cōm vō est gen⁹ signoz ex carne r adipe assū
ptoz: qm caro rubea qū multa fuerit hūiditatem signifi
cabit r calitatē r erit ibi soliditas. Et si pauca fuerit et
adeps mult⁹ nō ibi affuerit significabit siccitatē. **P**iguedo

autē et adeps semper fuitates significant et est cum eis laxitas. Et si cum hoc fuerit venarum angustatio et sanguis paucitas et hoc haberi aduenit debilitas ex fame propter minorationem sanguinis naturalis quod est paratus ad illud quo membra ex nutrimento indigent significabit quod propter huiusmodi est et natus. Et si hec alia signa si affuerint significabit quod est propter acquirita. Pinguedinis autem et adipis diminutio spiritus caliditatem significat: quoniam pinguedinis et adipis materia sanguis est vinctio fitas et earum factor est fitas: et propter hoc in epe minorationem et fit in intestinis multe. Et non sunt super eorum multitudine plusquam super epar nisi propter materiam: non enim propter propter formam et propter curam nature pendente a materia illi filii. Pinguedinis autem et adipis congelatio super corpus minuit et auget secundum minorationem caloris et ipsius augmentum. Et corpus quidem cum nosum absque multa adipe et pinguedine: est corpus calidum et humidum. Quod si fuerit caro rubra multa cum pinguedine et adipe pauca: significabit humiditatem superflua: et si superflua fuerit: humiditatis et fitatis significabunt superfluitatem et quod corpus secundum seculum est et humidum. Et ex corporibus quidem quod magis est macrum est secundum et siccum et postea calidum et siccum. Deinde siccum quod in caliditate et fitate tempus exit: postea calidum quod est in humiditate et siccitate tepus. Tertiū vero genus est signorum sumptorum ex capillis. Et ipsa sunt que sumenda sunt ex parte horum modorum qui sunt velocitas originis et ipsius tarditas et multitudo eorum et paucitas ipsorum subtilitas et grossitudo eorum placentia et crispido. Et eorum color est una ex radicibus in hoc. Signa vero ex velocitate natiuitatis eorum aut tarditate aut prohibitione originis ipsorum sumpta sunt quod illi quod tarde nascuntur aut non nascuntur cum si affuerint significantes que corpus penitus sanguinem si habere demerent significant quod propter vehementer est humida. Quod si festinauerint non erit corpus illius humilis: imo ad siccitatem declinabit. Ipsius vero caliditas et fitas ex alijs signis quod iam diximus cognoscuntur. Quum autem caliditas et siccitas coniunguntur capilli multo citius nascuntur et erunt multi et grossi quoniam multitudo caliditatem significat et grossities multa fumositatem. Idcirco in iuuenibus est amplius quam in pueris: quoniam puerorum materie vaporose sunt et non fumose. Et horum contraria ipsorum sequuntur contraria. Significatio autem ex parte figure est quod crispitudo significat caliditatem et siccitatem. Est tamen quum foraminum et pororum inuenit tortuositates sed istud non resoluit quum alterat propter. Que vero prime res mutantur et planities habet significat contrarium. Ex parte autem coloris nigredo significat caliditatem et subalbedo significat fitatem et citrinitas et rubedo equitatem significat et albedo significat aut fitatem aut humiditatem vehementer sicut canities: aut forte siccitatem sicut accit vegetabilibus quum siccantur que ex sua nigredine aut viriditate transeunt ad albedinem: et hoc quidem non accit hominibus nisi in fine egritudinum siccantium. Et canities quidem ea apud Aristotelem est puerio ad calorem phlegmaticum: et apud Galenum est atacharugi quod nutrimentum mittat quod ad capillos venit quum fuerit et fuerit tempus motus et ipsius penetratio in poros tardata. Quodque duas dictiones consideraueris inuenies eas per certo propinquas: quoniam cum in albedine coloris phlegmaticus et cum in albedine atacharugi est una. Et de hoc quidem phisicus tractare debet. Post hoc aeres et regiones in re pilorum opones habet quod est obseruanda: non enim timet quod in nigritudine capillus flauus qui equitatem propter ipsius significet quum ea fuerit: non in capillis sclauis nigredo quod propter ipsius est significet caliditatem quoniam ipsorum genus ea habuerit. Et aeres est in re capillorum opant: quoniam iuuenes sunt sicut meridionales et pueri sicut septentrionales et senectus est sicut medij.

Corpus
carum

Capilli

Canities

Pili preterea in puero multi significant quod ipsius propter quum crescit ad melancholiam pueritatem: et in senes significat quod in pueris est melancholicus. Quartum vero genus est signorum sumptum ex colore corporis. Albedo enim signum est priuationis sanguinis aut paucitatis ipsius cum fitate: quoniam si cum caliditate est et humore cholericum est citritas. Et rubor quidem significat multum sanguinis. Et rufus et subrufus significant caliditatem. Sed subrufus plus significat cholam rubeam et rufus significat sanguinem cholemicum. Est tamen quoniam subrufus sanguis significat pueritatem: idcirco non fit sibi cholera rubea: quemadmodum accit in pueris. Fuscus autem vehementer significat fitatem ob quam minuitur sanguis et congelat ille paucitas et ad nigredinem pueritatem et cutis mutat colorem. Et brunus significat caliditatem. Et melogianus fitatem significat et siccitatem: quoniam calor est quod puram cholera nigram sequitur. Sed gypseus fitatem significat et rem phlegmaticam. Et stannus fitatem et humiditatem significat cum pauca re melancholica: quoniam est albedo cum pauco viriditatis. Erit ergo albedo sequens colorem phlegmaticum et propter huiusmodi humiditatis et viriditatis sequens sanguinem congelatum quod trahit ad nigredinem qui color phlegmatici factus fuit viridis. Et eburnus fitatem significat phlegmaticam cum pauca cholera rubea. Et secundum plim quidem mutat color propter epar ad subruffedine et albedinem: et propter splenem ad subruffedine et nigredinem. Et in egritudinibus hemorrhoidarum ad subruffedine et viriditatem: hoc tamen non est semper imo est quum mutat. Cognoscere vero ex colore lique propter huiusmodi et intestinum est difficile. Et fortasse est quum in una egritudine duorum colorum diuersitas in duobus coniungit membris: sicut quum albescit lingua et nigrescit facies in una egritudine quemadmodum ictericia quod propter vehementiam acuitatis cholere rubea accit. Quintum vero est genus signorum ex forma membrorum sumptorum: quoniam propter caliditatem sequuntur pectoris amplitudo et extremitatum magnitudo et ipsarum propter huiusmodi in quantitate eorum absque coanguistatione et sine curuitate: et precipue manuum et pedum et venarum amplitudo et earum propter huiusmodi et pulsus magnitudo et fortitudo ipsius et magnitudo musculorum et propter huiusmodi eorum ex iucturis: quoniam opones augmentatiue et propositiue forme caliditate plenius. Et fitates sequuntur omnes horum contraria quoniam propter eam minorationem virtutes naturales et non plenius opones naturales et creatione. Et propter huiusmodi siccitatem sequuntur aspitates et curuitates et iuncturas manifestatio et propter huiusmodi cartilaginum in epiglotti et naso et est nasus equilis. Sextum vero est genus signorum sumptorum ex velocitate passionis membrorum. Membra enim quum cito calefit absque difficultate est calide propter huiusmodi quoniam puerio in genere proportionali est facilius puerio ad contrarium et si cito infat res erit contrarium. Quod si aliquis dixerit quod oportet res sit huiusmodi. Nos namque per certo scimus quod res non patitur nisi a suo contrario et non a suo filio: sed ex hoc vero quod tu permisti pueritatem et passio a filio sit dignior. Nihil est quod sit a quo non patitur res est illud cuius equitas et quantitas illi quod est simile exit est una specie et natura. Quod autem calidum est alio non est simile ei quod est minus calidum: imo duo calida quorum unum est calidius diuersificantur: et illud quidem quod est minus calidum propter huiusmodi eius quod est calidius est secundum. Patet ergo ex hoc verum est secundum propter huiusmodi illius et non calidius. Patet etiam ab eo quod est ipso fieri et a filio. Unum tamen eorum ipsius equitatem auget et propter huiusmodi ei augmentum quod est in ipso fortius et alterius qualitate. Ipsius ergo alteratio ad id quod in sui equitate prestat augmentum et mutat illud quod in ipso est fortius erit facilius: idcirco sit hic alia causa quod alicui eorum que in equitate coicant est propria et contradicit sicut illud

qđ in sui nā calid exiit pphōnis non cito recipit in se cali
di opōnem: nisi ppter ea qđ caliditas destruit opōnes cō
trarij qđ est sūm eo qđ refrenat illud qđ pphō calida vult
efficere de augmēto in calefactōe. **C**um ergo sibi oc
currūt 7 phibens destruit iuuant se ābo in calefaciē et
eoz adiutorij sequit̃ duarū qualitātū fortitudo cōpleta.
Cum vō extrinseca caliditas equalitatē destruet volue
rit calor inatus qđ est int̃ erit res fortior i resistēdo adeo
vt venena calida n̄ refrenet n̄ expellat: n̄ ipsorū cozzum
pat subāz nisi calor inatus. **C**alor nāq; innat̃ nāc ē
instim qđ calozis eueniētis expellit nocuētū ppter ea
qđ spūz mouet ad ipsuz expellē 7 ad ei⁹ vaporem remo
uendū 7 ad ipsum resoluē 7 ipsius māz aduenduz. Et
si enā adueniētis nocuētū per p̄trariū expellit. Hāc
vō p̄prietatē non h̄z fūtas: nō enī ipugnat n̄ refrenat
nisi adueniētes caliditatē p̄ p̄trarium tñ. qđ non impu
gnat adueniēte fūtatē. **C**Et calor qđem innat̃ est il
le qđ humores nāles tuet ne eis caliditates extrāce domi
nentur. **C**alor nāq; innatus qū est fortis pōt nā ipso
mediante i hūozibus mīstrare sūm moduz maturandi et
digerendi 7 custodire eos sūm sanitatē 7 mouēt hūozes
sūm mōz ministratōis ipsius 7 phibent moueri sūm mōz
ministratōis calozis extranei qre non putrefiūt. Bz qū
calor iste ē debilis fatigat nā 7 a regimie humoz abster
pp insti debilitat qđ inter ipsaz 7 hūozes est mediuz et
stat: 7 calor extrane⁹ inuenit hūozes non ipeditos ab ad
ministratōe. **C**omprehendunt ergo ab eo 7 facit eos
obedientes 7 motu extraneo ipsos mouet 7 accit̃ putre
factio. **C**alor igit̃ innatus vtutū oīum est instim: s̄ fūtas
est ei incōueniēs: 7 n̄ pdest nisi accit̃at. **C**3q; dicē
calor innat̃ 7 n̄ dī fūtas innata: n̄z operat̃ fūtatē ex col
codea cozzozis illud qđ operat̃ caliditatē. **C**Septimū
autē genus signoz est qđ sumit̃ ex cogitationib⁹ 7 a reb⁹
multū desideratis a nā hoīs quas p̄m apphendit vtus
et opat̃ similitudinē qualitātū: sicut dicem⁹ in somnijs:
iō qđ corp⁹ est insti aie. **C**Quatuor autē genē qđ sumi
tur a signis opōnum. Quē enī opōnes sūm nālem cursuz
pcedunt plene 7 pfecte significant pphōnis equalitates.
Qđ si a parte sua ad mot⁹ mutent̃ supfluos significant
pphōnis caliditatē. Et si sūm p̄perauerint qm caliditatē
significant sicut augmēti velocitas natiuitatis capillozū
7 natiuitatis dentiū. Qđ si debilitent̃ 7 ociose fiāt 7 tar
dentur significant pphōnis fūtatē. Est tñ qum eoz debili
tas 7 ociositas 7 tarditas sūt cadentes ppter pphōnez ca
lidam l̄z illud eē non possit absq; mutatione a cursu nāli
cum debilitate. Et est et qum ples nāliuz opōnum defi
ciunt pp caliditatē 7 minuunt̃ sicut somn⁹: qm fortasse
est qum destruit̃ prop̄ calozē pphōnis calide aut minuit̃
Et si sūm est qum augent̃ alique dispōnuz nāliuz propter
fūtatē sicut somn⁹: s̄ tñ non erūt ex sūma pphōnum n̄ nā
lium absolute imo pditionat̃ 7 per cām. **C**Hōni nāq;
necessitas i vita 7 sanitate nō est necessitas absoluta: imo
ppter ea vt sps ab impediētibus sepetur pp illud qđ ei
accit̃ ex lassitudinet̃ aut ppea qđ est ei nēriuz incubere p
pter digōnem cibi 7 ppea qđ non pōt duas res. Somni
igit̃ necessitas nō est nisi ex pte alicui⁹ impotētie et est exi
tus a necessitate nāli: s̄ sit exitus ille nālis ab eo vñ ē ne
cessarius: nālis enī dī de necessario cōitate noīs. **C**Fiz
mior vō significatio quā hoc nom̄ h̄z non ē nisi vt dicat̃
ex pphōne equali 7 illud est vt opōe equent̃ 7 ppleatur.
CEius vō significatio sup caliditatē 7 fūtatē 7 fici
tatem et humiditatē est significatio pbabilis. Ex genē
autē opōnuz fortitū que calozē significant est acuitas vō

Calor
innatus

A

S

Com

cia et ei⁹ grossitudo et loquēdi velocitas et ipsius p̄tinui
tas et ira et festinatio motionū et palpebrarū citatio: s̄ sit
qum ista adueniūt non pp cām cōez imo pp cāz mēbro
opōnis propam. **C**Flonuz vō gen⁹ est expulsio supflui
tatum a corpore et q̄litas eoz qđ expellunt̃. **C**Expulsio
enī qum non auferet̃ et illud qđ ex stercore et vīna egre
ditur et sudore et alijs est acutū h̄is odorem fortē et tin
cturam ex eis qđ tincturā h̄ie p̄sueuit et adustionē et de
coctionez ex illis qđ assatōem et decoctōem solent h̄ie est
calim. Qđ vō diuersum ē ab hoc est sūm. **C**Et genus qđ
dem decimū est sumptū ex dispōib⁹ vtutū aie in suis o
pationib⁹ et passionib⁹: sicut ira fortis et estuatio et pce
prio et intellect⁹ et audacia et verecūdia et suspitio bōa
et bōa spes et ipietas et ipigritia et mox virilitas et pau
ca ociositas et parū pati ab vnaq; re significat calidi
tatē. Eoz autē p̄traria fūtatē 7 p̄seuerantia feruorū et mā
fuetudinis et imagiari et remozari et reliquoz significat
ficcitatē. A passionib⁹ vō cito remoueri significat hūidi
tatem. Et hac qđem secta ē infornietas et somniū qm
ille in cui⁹ pphōne est dominū caliditatis videt se qđ ad
ignē calefieri aut sicut ille qđ sedet ad solē. Et ille in cui⁹
pphōne est fūtas dominans videt se sicuti eēt in niue aut
qđ in aquā mitteret̃ fiam. **C**Ampli⁹ vnusq; hūmoz
h̄is dñamtem videt illud qđ suo p̄inet hūozū quēadmōz
dicunt. Hoc at̃ totū qđ noīauim⁹ aut p̄m ei⁹ est de mō
significatōum pphōnuz principalū que sūt ab initio crea
ture. **C**Opsonuz vō extraneaz accit̃aliū que est acuta si
gnificat inflāmatōez in corpore nocibīlē febres pcedētē
et fortitudinis destructionē apud mot⁹ rebellionē calita
tis et finz supflua et adustionē in ore stōi et amaritudiez
in ore et pulluz qđ laxitudi attinet et velocitati vehemēti
et frequētie et cui oīa calefaciētia in regimie adhibita
nocent et qđ infantia curat̃ et cuius dispō in estate mala
erit. **C**Opsonis at̃ fīe non nālis sig⁹ sunt paz digere
et fūtis pauca et iuncturaz laxitas et ex phlate febres mī
te et cui rheumatismi nō nocent et infantia i regie adhi
bita et vt p calefacientia curet̃ et vt in hyeme malā h̄eat
dispōem. **C**Signa vō hūiditatis non nālis sūt pertinen
tia signis fūtatib⁹: et est cū eis laxitas et saluie flux⁹ et mu
cilaginis et ventris solo et digerendi malitia et ipedimē
tum qđ est a regimie qđ est humidū et mult⁹ somn⁹ et in
flatio palpebrarū. **C**Bed signa ficcitatis non nālis: sūt
aspitas et viglie et macies acit̃alis et lesio a regie i quo
est ficcitas et malitia dispōis i autūno et curari p id qđ
humiditatē efficit et curatio p̄is p aquaz calidā et oleū
subtile et fortis receptio eoz.

CCapitulum quartū d̄ comprehensione signozū com
plexionem habentis equalem.

Signa ei⁹ aggregata accepta de alijs qđ dixim⁹
sunt eq̄litas tact⁹ in caliditate et fūtatē et fici
tate et hūiditate et mollitie et duritie et eq̄litas
coloris in albedine et rubedie significat mediocritas in
ter grassitiē et matiē que tñ magis declinet ad grassitiē.
et ipsius vene sūt inter submersas et sup carnē pcedētē
que sūt separe et egredientes et capilli int̃ pilositatē et lēi
tatem et crispitudinē et planitiē et in tpe pueritie trabāt
aliquatūlū ad rubedinē et in tpe iuuetutis ad nigrediez
aliquatūlū. **C**Et eq̄litas dispōnis somni et vigiliarū
et membrorū in suis monb⁹ puenientia et sanitas et forti
tudo in imaginatōe et intellectu et memoria et i monb⁹
mediocritas int̃ superfluitatē et diminutionē videlicet i
ter multā audaciā et timorē et inter irā et patientiam et
pietate et misericordiā et inter stabilitatē et p̄seuerantiā

9

10

Caliditas
opsonis

Complō
signozū

Complō
signozū

Signa
signozū

Signa
signozū

et in opōnibus oībus complementū et sanitas et bonitas
augmenti et velocitas i ipso et pcerus stat. Et erūt ipsi
us somnia delectatā et spē bonam facientia ex odoribus
bonis et somnis delectantib⁹ et palatij nouis. Et hāc
qdem hīs pponem faciē bilarem amabilem et iocundam
hēbit. Et erit tēperat⁹ in desiderio comedendi et bibēdi
et erit bone istimbze in sō et epate et venis et assilatione i
toto corpore. Et temperat⁹ in expellēdo supfluitates a
se ex cānālīb⁹ q̄ illud efficere p̄sueuerit.

Cap. v. de signis ei⁹ qui egredit⁹ ab eq̄litate supflue.

Este est cui⁹ p̄pōnes membrorū non sistantur:
imo fortasse mēbra ipsius p̄ncipalia i exitu ab
eq̄litate sibi p̄trāia exīt et vñū eorū ad vñā egre
ditur p̄pōnem et aliud ad ei⁹ p̄trāia. Quis ei⁹ p̄pō
dissiliis fuerit: erit mal⁹ et igenio sui et intellectu sicut ille q̄
magnū hz ventrē et digitos curtos et faciē et caput rotū
dam et staturā magnā: aut ille q̄ hz parū caput et i facie
et fronte carnis multitudinē et etiā in collo et pedib⁹ et ē
ei⁹ facies medie spere sili. Et si ipsius mādibulē magne
fuerint: erit valde diuersus: et sili si caput et frons rotun
da fuerint: sed facies valde rotūda et collum vebemēter
grossum et in oculis motus hūerit tarditatē: erit hōibus
omnibus a bonitate remotior.

Caplin. vi. de signis repletionem significantibus.

Replo fm duos exit mōs. Est enī replo hz fo
ramina: et est repletio fm virtutē. Repletio vō
fm foramina est vt sint hūiores et sps et si in suis
qualitatib⁹ boni existant i q̄ritate sui supflui adeo q̄ fōa
mina iplerint et extenderit: hoc at hīs fm timorē mo
tus exit. Est nāqz qum replo venas scindit et ad suffocā
tia fit flux⁹ et accit suffocatio aut epilepsia aut apoplexia
Cui⁹ quidē sanatio est vt cito cū minūtōe succurratur.
Sed q̄a ppter malitiā qualitatis hūorū ptingit ipsos no
cumētum facere tm et non q̄ritate iō vincit virtutē. Et
Scdm virtutē vō repletio est vt hūores q̄ritate sui nocu
mentum nō faciant: sed malitia q̄litas ipsoz tm: q̄p̄p̄o
ter vtrūqz malitiā sue q̄litas vincit et sunt inobediētes
ad digerē et maturā. Et hoc qdem hīs ex egritudinib⁹
timet putrefactōis. Et Replōnis vō signa vniuersalī sūt
membrorū grauitas et in motib⁹ pigritia faciei rubedo et
venarū inflatio et cutis extensio et plenitudo i pulsu et tin
ctura in vrina et spissitudo et paucitas desiderij et visus
debilitas et somnia q̄ grauitatē portendūt: sicut ei⁹ q̄ vi
det se q̄si mouere non posse aut onus graue deferre aut
loq̄ non posse sicut videre se volare et motuuz velocitas
hūiores significat subtiles et i q̄ritate tempata. Et replō
nis qdem fm virtutē signa sūt qdem grauitas et pigritia
et desiderij paucitas q̄ ei et p̄p̄ie replōni sunt cōia. Et
qum repletio fm v̄tutē est simplex non sūt vene adeo ifla
te n̄z cutis vebemētis extensio n̄z pulsus adeo plen⁹
et magnus n̄z vrina multū grossa n̄z color valde rube⁹: et
cussio quocqz et laxitudo nō p̄oueniūt in eo nisi post mo
tum et incesu. Et videt i somnis p̄uritū et mordicatō
nem et incensioē et odores fetidos. Hūior et dñans co
gnoscit per significatōes ipsius q̄s noiābimus. Et
fm plm repletio fm virtutē gnāt egritudinē anteq̄ eius
p̄pleantur significatōes.

Caplin. vii. de signis dominij cuiuslibet hūorū.

Sanguis significatōes qum dñant significatō
nibus replōnis fm foramina vicine exīt et p
pter b⁹ accit ex dominio ei⁹ grauitas in ozigie
oculorū prope et in capite et tēporib⁹ et alices et oscita
tiones et nausea et dormitio mltā et in senib⁹ p̄turbatio

et in intellectu tarditas et laxitudo absqz p̄cedente labōe
et dulcedo i ore p̄ter solitū et rubedo i lingua et fortasse
in corpore appebunt ademenul et i ore borbor et sangui
nis flux⁹ accit a locis q̄ facile scindunt sicut narib⁹ ano
et gingiuis. Et est et qum illud demānt p̄pō et regimē
p̄teritū et regio et etas et tps et p̄suetudo et tps lōgū
a minutione. Et somnia q̄ illud significāt sicut qum
hō in somnijs res videt rubeas aut sanguinez multū ex
suo corpore exire aut se in sanguine nata et silia. Et
minij vō p̄p̄atis significatōes sunt albedo in colore sup
flua laxitas et molliet et fitas et saluie multitudo q̄ sit
viscosa et fitis paucitas nisi salum fuerit et p̄cipue in se
nectute et digerendi debilitas et oxyremia et v̄tine albe
do et somn⁹ multus et ociositas et membrorū laxitas et
pigritia et pulsus lenitas q̄ tarditati et raritati attinet.
Ampli⁹ etas et p̄suetudo et regimē p̄teritū et aer et re
gio. Et sōnia in q̄bus vident aque et flumina et niuel
et pluuie et frig⁹ demānt illd. Et significatōes at dñij
cholere rubei sūt coloris et oculorū citrinitas et ozis ama
ritudo et lingue aspitas et ipsius siccitas et nariuz aridi
tas et vento sio delectari et fitis multa. Et pulsus festia
tio et desiderij cōcedēdi debilitas et nausea et vomit⁹ cho
lericus et viridis et vent⁹ mordicatū et horripilatio ad
mōz puncture acū. Ampli⁹ p̄cedēs regimē et etas
et p̄pō et p̄suetudo et regio et hora et tēpus et ars. Et
somnia in q̄bus vident ignes et vexilla citrina et videre
res q̄ non sūt citrine citrinas et videre incensioē aut ca
lorē balnei aut sol aut his silia significāt illud. Et
vō colere nigre significatōes sunt corporis manes et vt
sit fuscus et sanguis nigredo et ei⁹ grossities et vigilie mlt
te et multa sollicitudo et ardor ozis sioi et desiderij mē
dosum et vrina fusca aut nigra et grossa et vt corp⁹ sit ni
grum et pilosū qm cholera nigra rāzo generat in corpo
ribus albis et lenib⁹ et vt frequent accidat morphea ni
gra et vlcera mala et egritudines i splene. Et p̄ter b⁹
etas et p̄pō et p̄suetudo et regio et ars et hora et tps et
regimē p̄teritū. Et somnia terrore facientia ex tenebris
et cruciatu et reb⁹ nigris et terroribus.

Caplin. viii. de signis que oppilationē demonstrāt.

Qum matie piungunt et significatōes eas demo
strant et sentit extensio et non sentitū significatōes
repletōis in toto corpore: oppilatōes
p̄culdubio ibi adesse intelligunt. Verūm grauitas i op
pilationib⁹ sentit qum oppilatōes in cānālīb⁹ exīt p
quas mltas currere mās est necesse sicut i oppilatōib⁹
que i epate sunt qm qum illud q̄ ex cibo ad epar pue
nit oppilatōes penetrare p̄hibuerunt colligē et ea res
multa et retinebit et grauiabit vebemē et q̄ apa et dīcer
netur ab apate p̄ multa grauitatē et febriis p̄uatiōē.
Quz at oppilatōes in alijs fuerint cānālīb⁹ non sen
tietur grauitas: sed sentiet retentio penetratōis sangui
et extensio. Ampli⁹ plimi oppilatōes in venis hūiū
colorē hūt citrinū qm sanguis p̄ foramina sua ad cutis
superficiem non accedit.

Caplin. ix. de signis q̄ ventositates significant.

Ventositates cognoscunt per id q̄ ex dolorib⁹
accit mēbris sensibilib⁹. Et hoc quidē sequit
illud q̄ ipse ex solone p̄tinuitatē efficiunt. Et
cognoscunt per mor⁹ qui eis accidūt mēbris. Et co
gnoscut etiaz p̄ sonos. Et cognoscunt p̄ tactū. Et
lozes at extendēs ventositates significant et p̄cipue si
vehemētes fuerint. Qd si illic p̄mutatio ex dolore fuerit
iam significatio p̄pleta erit. Et hoc q̄dez nō erit nisi qum

continuitatis solo in mēbris fuerit sensibilis. In eis autē que sicut ossa aut sicut caro glandosa nō apparet hoc per dolorē. **E**st tñ quum in ossib⁹ sunt ventositates q̄ ossa rūpendo frangunt ubi nō est dolor nisi sequens pūcturam q̄ os fractū illud qd̄ est corā ipso frangit. **C**ognitiones autē ventositatū ex motib⁹ mēbrorū sunt sicut cognitiones ex saltu accidēte ex ventositatib⁹ que gnāntur et mouent ad hoc vt creāt et resoluant. **E**x sonis autē cognoscunt qm̄ soni aut erūt in ipsis eisdē sicut vent⁹ ruginus et eis filia: et sicut soni⁹ in splene qū eius dolor ex ventositate fuerit: aut sonus i eis fiat p̄ percussione quē admodū dignoscit hydrosis inf̄ ascitē et timpanitē p̄ percussione. **E**x autē cognitiōes ex pte tact⁹ sunt vbi q̄a tactus discernit inf̄ inflationē et tumorē cū hūo ribus p̄pterea q̄ inflatio est ibi cū extensioe et cedit p̄ssioni et n̄ in mā fluida et liq̄da aut hūore viscoso: sensus eis tactus inf̄ ista discernit. **E**t dīa qd̄em inf̄ inflationē et ventositatē non ē in subā: imo in forma motus statiois et compressionis.

Caplm. x. de signis apata declarantibus.

Aparentia apata qd̄em declarant sensus et p̄sentia. **D**olor v̄o cala demānt febris comitans ea et grauitas cū dolore pungitiuo si mēbrum apatus sensum hūerit. **E**t ex eis ē q̄ ipsa declarāt aut declarando iuuāt est nocumentū in opōnibus illius mēbri igrediens. **E**t ex illis q̄ ipsa vehement̄ significānt est sentire inflationē in pte illius mēbri si sensus ad ip̄s semitā hūerit. **S**im autē dolor p̄culdubio nō p̄mitat. **L**ui⁹ v̄ia signa demōstrare ē difficile. **Q**ue si facilia facta fuerit n̄rio erunt tediosa. **M**eli⁹ ergo est vt sermo d̄ eis posteri⁹ ad dictiōes cuiusq̄ mēbri p̄ticulares refuerit. **Q**uod autē hic dicim⁹ est q̄ quum sentiet grauitas et n̄ dolor et fuerit cum eo significatiōes d̄n̄j p̄latif existimāduz ex̄t q̄ sit p̄latificū. **E**t si cū eo fuerit signa d̄n̄j melie erit melicū et p̄pe cū tangeat et erit dur⁹. **D**urities nāq̄ est de puenientiōib⁹ significatiōib⁹ ad ip̄m declarā. **Q**um autē apata cala in nervis fuerit erit dolor vehemēs et febris fortis q̄ cito ad extensioē et turbationē intellectus perducet et in motib⁹ dilatatiōis et p̄strictionis faciet nocumentū. **A**mpli⁹ oīa interiorū apata in mirach tenuitatē et macredinē efficiūt. **M**iq̄ collectionē faciēt apata in viscerib⁹ et fm̄ exiture semitā p̄cellerint infesta bit dolor vehemēt et febris et exaspabit lingua valde et vigilie fortis fiet et accitua augmentabunt et accrescet grauitas et fortasse sentiet grauitas et infixio. **E**st et quz in corpore subita appet maties et i oculis repētina p̄cauitas. **M**iq̄ illud qd̄ collectū ē sit matur⁹ febris fortitudo et doloris et pulsus sedat et loco doloris res aduenit q̄ ē sicut pruritus et si rubedo et durities ibi affuerint minorabitur rubedo et mollificabit durities vt p̄pressioni cedat et sedabunt accitua oīa dolorē faciētia et grauitas ad sui finē pueniet. **M**iq̄ aperiet accidet prius tremor mordicationē saniei seq̄ns: deīn̄ appebit febris p̄pter exitum matiei et erit pulsus vacuitatis et diuersitatis aptus et incedet fm̄ viam debilitatis et raritatis et puitatis et tarditatis et i desiderio appebit casus et sepe calefiunt p̄ ip̄s extrema. **M**a autē expellit per cām sue p̄tis aut in itinere spuendi aut mingēdi aut egrediendi. **E**t significatio qd̄em bona post aptiōē est vt febris ex toto q̄scat et anhelit⁹ fiat facilis et v̄tus mundificet et mā cito in pte sua egrediat. **E**st aut quum in occultis apantib⁹ mā de mēbro ad mēbrū mutat. **E**t est qū hec qd̄ez mutatio ē bona et est qū est mala. **B**ona aut est quū d̄ mēbro nobili ad

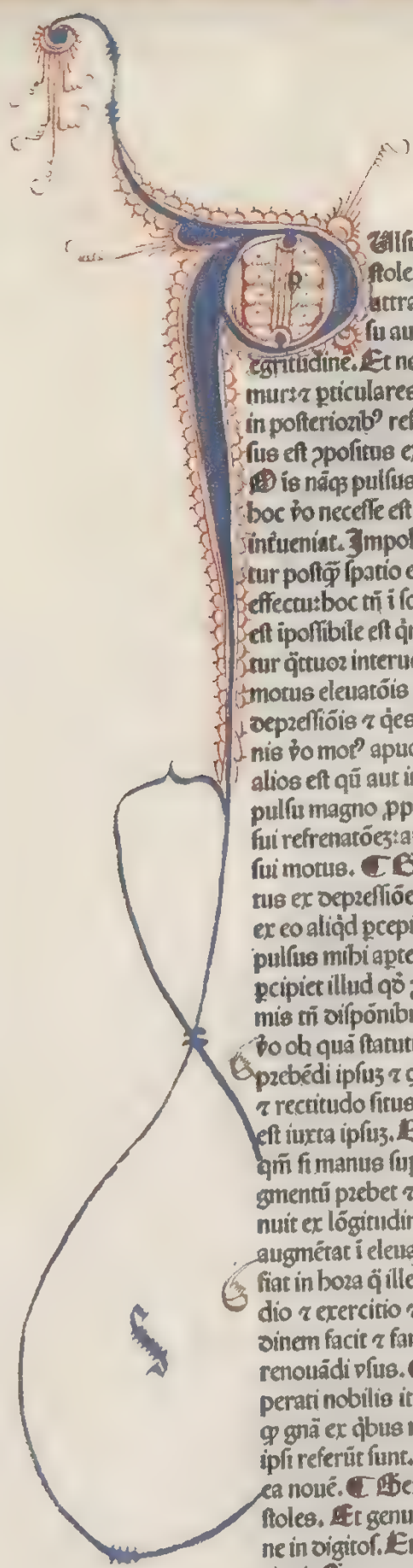
ignobile mutat mēbrū: sicut qū de apantib⁹ cerebri mutatur ad id qd̄ est post aures: et de apantibus epatis ad i guina. **E**t mala est qū de mēbro ignobili ad mēbrū eonobilius mutat aut qd̄ min⁹ possit tollerare illud qd̄ ei accidit: sicut qū apa lateris ad partē cordis aut pulmonis mutat. **D**uratio p̄pterea occultorū apatum et inclinatioes magnorū apatum ad supiora aut inferiora significationē hnt. **N**ā si in motib⁹ ip̄sorū ad inferiora declinauerint in hypocōdrijs appebunt extēsiō et grauitas. **E**t si in motōe sui ad supiora declinauerit demōstrabit illō nobis dispōis anhelit⁹ malitia et ei⁹ coāguistatio et ip̄s difficultas et pectoris p̄strictio et ardor ab inferiorib⁹ incipiens et ad supiora tendens et grauitas in pte furcule et capitis dolō. **E**t est et quum signū apparet i adiutorio et ascid. **E**t illud qd̄em qd̄ ad supiora declinat si cereb⁹ fuerit infixū erit malū et terrefaciēs. **V**erūn̄ si ad carnes laxā que est p̄ aures declinauerit euasiois fiducia i ip̄o erit. **F**lux⁹ p̄pterea sanguis ex narib⁹ in talib⁹ apantib⁹ est signū bonū et in oibus ē interiorū apantib⁹. **L**ui autē ad hoc inquiren̄ expecta i eo qd̄ postea dicturi sum⁹ vbi sermone de apantibus inuestigabim⁹ et dispōnez cuiusq̄ occultorū mēbrozū nominabim⁹.

Caplm. xi. de signis solutionis continuitatis.

Sonem p̄tinuitatis si in mēbris acciderit aparentib⁹ sensus declarabit. **Q**uod si mēbris acciderit occultis dolor eā demōstrabit p̄fora tiuū aut pungitiuū aut corosiuū et p̄cipue si nō euz eo affuerit febris. **E**t ipsam qd̄ez multoties p̄mitat hūoris sp̄ssi cū sanguine exitus ad amplitudinē descendēis et purulēte matie egressio si post significatiōē apatum fuerit et eoz maturationē. **Q**ue autē est post apata est qū significat apatis aptiōē cū maturatiōe et est qū non. **S**i v̄o cū maturatiōe fuerit febris cū aptiōe q̄scet et etiabitur pus et q̄scet grauitas et alleuiabit. **Q**uod si nō ita fuerit dolor fiet maior et augmētabit. **E**st et quum p̄tinuitatis solo et mēbri dislocatiōe a suis locis et recessione mēbri a suo loco et si nō disloceat sicut ruptura dignoscit. **E**t est qū ipsa cognoscit retentiōe: et qd̄ eūari p̄sueuerat ex cānalibus qm̄ fortasse ad cānales aut amplitudinē quā p̄tinuitatis solo facit descendit et non fm̄ nālez separat viam quēadmodū illi p̄tingit cui itelina rumpunt qū ego foras exire illi p̄hibet. **E**t est qū p̄tinuitatis solo nō apparet n̄ p̄ signa cognoscit v̄ia q̄ noiata sunt. vñ in eius declaratiōe diuisiōes p̄ticulares sunt n̄rie que sūt vñ qd̄ez mēbrū: et hoc qd̄em erit vt mēbrū sensus non habeat et p̄prehendit hūorem et currit qd̄ est in ip̄o p̄culdubio et separat a loco suo et non sustentat sup mēbrū et sepe p̄r dislocationē eius quā habuerit n̄ hūorem suscepit q̄ ab eo effluat n̄ a suo loco moueri potit et aliq̄ mēbro non adheferit cuius dislocationē moueat. **E**t tu qd̄em scire debes qd̄ apostēata et p̄tinuitatis solo q̄ deteriora hnt accitua sunt q̄ in mēbris exnt neruosis q̄ sūt fortis sensus qm̄ est qū sūt p̄nitiosa sed sincopis et spasmus ea semp̄ p̄mitat: sincopis quidā p̄pter doloris fortitudinem et spasmus p̄pter mēbri neruositatē deīn̄ illa q̄ sunt sup iuncturas qm̄ tarde melioratiōem recipiūt p̄pter vehementē iuncture motū et p̄ptea q̄ amplitudo q̄ est ap̄s iuncturā est apta vt mā ad ipsam descendat. et qm̄ pulsus et v̄ina exnt ex significatiōibus dispōum v̄libus. **D**e eis igitur loquimur.

Sūma p̄ia dictiōis se de pulsu. cuius sūt. xix. capla.

Caplm. p̄mū d̄ pulsu et est sermo v̄lis.

Pulsus est motus receptaculoꝝ spūs ex dia-
stole et systole ppositus ad regem spūs p aerē
attractū. Consideratio autē que attēdit i p-
su aut est vltis aut picularis fm vnāquāq-
egritudine. Et nos qdē hic d vltib⁹ regul scie pulsus loq-
mur: et picularis ad loquen d egritudinib⁹ picularib⁹
in posteriorib⁹ reservabim⁹. **V**icemus g q qsq pul-
sus est ppositus ex duobus motib⁹ et duabus qētib⁹. **I**-
s nāq pulsus ex diastole et systole est pposit⁹. Post
hoc vō necesse est vt int oēs duos pparios motus qēa
intueniat. Imposse est nāq mor⁹ vnus aliq motui p-
tinue tur postq spatio eoz applicat terminus et extremitas i
effectus: hoc tñ i scia nāli declabz. **P**ostq igr hoc ita
est impossibile est qn in vnoquoq pulsū anq alius psequa-
tur qtuor interueniat ptes. s. motus duo et qētes due. s.
motus eleuatiōis et qē inter ipsaz et depressiōē et mor⁹
depressiōis et qē inter ipsaz et eleuatiōē. **D**epressiō
nis vō mor⁹ apud plimos medicoz nullo sentit: s. apd
alios est qū aut in forti pulsu sua fortitudine sentit: aut i
pulsu magno ppter eleuatiōē sui: aut i duro pp multā
sui refrenatiōē: aut in tardo ppter longinquitatē tēpōis
sui motus. **S**al. quoq dicit lōgo tpe non fui sollici-
tus ex depressiōē. Postea vō non qēui tangendo donec
ex eo aliqd pcepi et postea illud ppleui. Nā postea pte
pulsus mihi apte fuerit. **Q**ui vō ista studuerit vt ego
pcepit illud qd psecutus fui. Et lz sit ita vt dicit. In plī
mis tñ dispōnibus depressiō nō est sensu pcepta. **C**ā
vō ob quā statutu fuerit tangez renas brachij est facilitas
pcedēdi ipsuz et q hō nō est sollicitus vt ipsuz discoopiat
et rectitudo situs ipsius pp rectitudinē cordis et ei⁹ qd
est iuxta ipsuz. Et oz qdē vt sit tact⁹ manu sup lat⁹ extēte
qm si manus sup vola plante extendat in latitudine au-
gmentū prebet et ex eleuatiōē diminutiōē facit et ēt dimi-
nuit ex lōgitudine et pzie in macilentis. Et resupinata
augmētat i eleuatiōē et longitudie. **O**pz pteea vt tact⁹
fiat in hora q ille cui⁹ pulsus est sit ab ira remor⁹ et gau-
dio et exercitio et oibus passionibus et saturitate q graue
dinem facit et fame et dispōne relinqndi puetudines et
renouādi vsus. **E**t oz ēt vt sit de pulsu expimentū tē-
perari nobilis ita vt alijs ei ppet. **A**mplius dicem⁹
q gnā ex qbus medici pulsus dispōez cognoscunt fm q
ipsi referūt sunt. x. qvis eis fuerit necessariū vt possint
ea nouē. **G**enus qdē qd est sumptū ex qritate dia-
stoles. Et genus qd est sumptū ex qritate pculsionis ve-
ne in digitos. Et genus qd est sumptū ex tpe cuiusq mo-
tionis. Et genus qd est sumptū ex eētia insti. Et genus
qd est sumptū ex eius eūatione aut replone. Et gen⁹ qd
est sumptū ex caliditate tact⁹ ipsius aut fūitate. Et genus
qd est sumptū ex tpe qētis. Et genus qd est sumptū ex
pulsus eqritate aut diuersitate. Et genus qd est sumptū
ex eius ordinatiōē in diuersitate sui aut i ordinatiōē. Et
genus est qd est sumptū ex pōdere. **G**enus vō qriti-
tis pulsus significat ex qritatib⁹ suoz triū diametroz q
sunt ipsius lōgitudo et latitudo et ei⁹ pfiditas. **G**ūt
ergo in eo nouē pulsus dispōes simplices et pposite. Et
nouē quidē simplices sunt lōgus cur⁹ et mediocris et la-
tus et stric⁹ et mediocris et pfundus apert⁹ et mediocris
Longus aut ille ē cuius ptes in longitudie plus sen-
tiunt q nālis absolute q est pcerto eius q pponem hēt
temperatā aut nālis q est eius q huic est ppinquus et ē
tempatus cui est propriū. Et tu qdē iam pus sciisti
dīam int eos. **C**urtus vō est ei ppari⁹. Et int eos ē me-
diocris. Et tu qdē iudicabis fm hanc regulā in sex q

longa

remanet. **C**ompositaz vō ex his simplicib⁹ quedaz
sunt q nom hnt et quedā que noie earent. Ille eni qui i
longitudine et altitudine et latitudine est augmētatus voca-
tur magnus: et q in his oibus est diminut⁹ vocat⁹ puius
Et q inter eos exit tēperatus. Qui vō in latitudine et al-
titudine est augmētatus vocat⁹ grossus. Et q in eis est mi-
nutus dī subtil. Et q est inter eos est eqlis. **G**eneris
aut qd ex qritate pculsionis vene i digitos sumptū ē tres
st spēs fortis et ipse est q apud diastoles tactui resistit: et
debilis q est ei oppositus. Et eqlis q est int eos. **G**e-
neris quoq qd ex tpe cuiusq motōis sumptū est tres st
spēs: velox et est q motū in breui tpe pplet. et tardus ei
cōtrarius: et eqlis inter eos extit. **G**eneris vō qd ex
eētia insti sumit tres st spēs. **M**ollis q est recipiens re-
pitum ad iterioza et ppressionē facile. et durus q est ei p-
trarius: et inter eos mediocris. **G**eneris at qd est su-
ptum ex eo qd pntet tres sunt spēs. **P**lenus et ipse est
q sentit sicut si in ei⁹ foramine eēt hūoz iplens de q sol-
licitatē est vt pure eūct. et vacuus ē ei ptrarius. et int eoz
mediocris. **E**t generis qdē qd ex suo tactu sumptū
est tres st spēs calus et fūis et tēpatus. **G**eneris vō
qd est sumptū ex tpe qētis spēs sūt tres. **F**requēs et ip-
se est in quo tēpus sensatū qd exit inter duas pculsiones
est breue q etiā vocat⁹ pns et spissus. Et ei ppari⁹ rarus
q etiā dī laxus et resolut⁹ et iter eos mediocris. Et hoc
qdē tēpus est fm qd ex systole cognoscit. **S**i vō systo-
le nullo mō cognita fuerit erit tēpus qd inter oēs duas
diastoles pntuat. Et si ipsa cognita fuerit erit fm duo
tpa duoz extremoz. **G**enus vō qd est sumptū ex eqli-
tate et diuersitate est aut eqle aut diuersus. s. ineqle. Et
hoc qdē est p pōnez silitudinis aut dissilitudinis pul-
sum: aut partū vnus pulsus aut vni⁹ partis pulsus in
qnoq rebus magnitudie et puitate aut fortitudine et dū-
litate et velocitate et tarditate spissitudie aut raritate du-
ritie et mollitie donec cōtingit q vnus pulsus est postre-
mus sue diastoles cit⁹ pp vehementē calozē aut debili⁹
ppter debilitatē. **Q**d si volueris dilatabis smonē et cō-
siderabis in eqritate et diuersitate in trib⁹ generib⁹ pcedi-
ctis alias ptes. sed pconsideratiōē fortitudo ad istas redu-
cta ē. **P**ulsus vō eqlis absolute est ille q in oibus ē eq-
q si in aliquo eoz solo fuerit eqlis in eo solo dicet eqlis
sicut si diceremus equalē in vtrute aut eqlem in velocita-
te. Et sifr diuersus ē ille q non est eqlis aut absolute aut
in aliq re. **G**enus at qd ex ordinatiōē et inordinatiōē
sumptū est duas bz spēs diuerse ordinatus et diuerse in
ordinatus. **O**rdinatus aut est ille cuius diuersitas bz or-
dinem cōseruatū super quē transit et est fm duos mōs:
aut ordinatus absolute: et est qū totū illud qd ex eo pro-
uenit non bz nisi tñ diuersitatē vnā. **A**ut ordinatus q ē
prope et ipse est q bz duas diuersitates aut ptes sicut si
ibi eēt circulus et alius circulus ab eo diuersus s. abo-
ad suū redirent ordinē sicut si eēt vnus circulus. Et ioz
dinatus est q est ei dīrius. **Q**uāq certificaueris inue-
nies q hoc decimū genus ē sicut eēt noni generis spēs
intrās sub ineqli. **D**ebeas at scire q i pulsu repit nā mu-
fice: qm quemadmodū ars musice pplet p adiunctiōē
sonoz fm pportione pmitantē eos inter acuitatē et gra-
uitatem p circulos casuū et tēpoz q sunt int eoz pculsio-
nes: sic est dispō pulsus q pportio suoz tēpoz in velo-
citate et spissitudie et debilitate et in qritate ē sicut ppo-
tio adiunctiōis eius. Et quemadmodū tēpus feriedū et q-
titas sonoz est qū sunt pueniētia et est qū nō s. pueniētia
sifr est qū ibi debilitas s. ordinate et est qū s. inordinate

Et proportio est disporum pulsus in fortitudine et debilitate et in quantitate est qui est ueniens et est qui non: imo diuersa est. Et hic quidem est egrediens a genere considerandi ordinem. **B**al. autem videtur quod id quod potest sentiri ex proportionalitate tibus potestis est secundum unam proportionem musicarum notatarum aut non notatarum. **P**roportio autem est secundum proportionem totius et quoniam est proportio tripli qui est proportio dupli adiuncta cum proportione addentis medietate et ipsa est que dicitur proportio per quoniam. Et secundum proportionem que est per totum et est dupla et secundum proportionem que est per quoniam et est addens medietatem secundum proportionem que est per quatuor: et est addens tertiam et secundum proportionem addentem quartam: postea non sentitur. Et ego quidem miro quod proportionem istam per tactum discernerem: dico tamen quod est facile quod in gradu tangendi consuevit et proportionaliter sonos per artem postquam exit ei potentia cognoscendi musicam acquisita et probabitur scilicet per notum. hoc etiam iste quum suam intentionem ad pulsum reduxerit habet poterit discernere proportionem per sensum. **S**ecundum hoc quod ex pondere est sumptum est per proportionem quantitatibus proportionum quatuor temporum quod sunt duobus motibus et duabus quantitatibus. Et si sensus totum hoc discernere non potest: tamen est per proportionem proportionis quantitatibus proportionum temporum diastoles ad ipsas quod est inter duas diastoles et ad ultimum temporis in quo est motus ad tempus in quo est quies. **Q**ui autem ponit in hoc capitulo proportionem temporis motus ad ipsas motus et temporis quies ad tempus quies mittunt capitulum in capitulo: habet missio sit tollerabilis et non sit inconueniens: sed tamen non est bona. Et pondus quod dem est illud in quo proportionem musicarum cadit. Et dicemus quod pulsus autem est boni potestis: aut mali potestis. Et illi quidem quod est mali potestis sunt tres species. Una est illius cuius potestis est mutatus et est iuxta potestis: et iste est pondus est potestis etatis quod est iuxta etatem illi: cuius est pulsus sicut qui iuuenes habet potestis pulsus puerorum. Et altera est separati potestis sicut qui pueri habet potestis pulsus sicut senum. Et tertia est egrediens a potestis et ille est cuius pondus pulsus huiusmodi non sinit. Et ista egressio pulsus a potestis magna in disporibus significat mutationem.

Capitulum .ij. de pulsu equali et diuerso.

Item quod diuersi pulsus diuersitas autem est in multis percussione aut in uno pulsu. **S**ed quod in uno pulsu diuersificat autem in multis diuersificatur partibus. scilicet in locis separatis in quibus cadunt digiti aut in una parte. scilicet in loco unius digiti. Et illi quidem qui in multis diuersus exit pulsus est diuersus gradatim equaliter currens. Et ipse quidem est quod ab uno incipit pulsu et permittitur ad maiorem eo aut ad minorem et procedit sic secundum hanc regulam donec puenit ad finem in diminutione aut in augmento per silem ordinem deinde intersecat et ad primam magnitudinem redit aut redit ex puitate sua sili reditu in ambabus disporibus ad primam regulam aut diuersificans postquam venerit a principio quod est habet ad finem qui est habet. Et est quum ad finem peruenit et est quum intersecat ante ipsum et est quum adit supra ipsum donec intersecat in medio cessando et est qui agit ab hoc diuersus et illud est ut in medio sui iterueniat motus. Et pulsus quidem cessatione huiusmodi est diuersus in quo expectat motus et venit quies. Et ille qui in sui medio habet motum est diuersus in quo expectat quies et venit motus. **D**iuersitas vero pulsus in multis partibus unius pulsus autem est in situ suarum partium aut in motu suarum partium: sed diuersitas que est in situ suarum partium est diuersitas proportionalis partium uenit ad presens. Et quoniam partes sunt sex erit illud quod in eis cadit ex diuersitate filii. **D**iuersitas autem que est in motu autem est in uelocitate et tarditate aut in consecutione et pre-

uentione. scilicet ut moueat pars eius ante horam sui motus aut post horam aut in fortitudine et debilitate aut in magnitudine et paruitate. Et hoc totum autem curet secundum ordinem equalitatem aut diuersum in augmento et diminutione. et illud quidem autem erit in duabus partibus aut in tribus aut in quatuor. scilicet in casu digitorum. Et tu quidem proponere potes et ordinare. **E**x diuersitate vero pulsus in una parte est ille qui est intersectus et redituius et continuus. **I**ntersectus autem est ille qui in partes una cum puo motu separat et partis unius qui ex eo intersectatur cum quiete est quum duo extrema diuersificant in uelocitate et tarditate et in similitudine. **R**edituius vero est ut pulsus magnus redeundo fiat paruius in una parte deinde in reditu subtili redit. Et hoc quidem motus est ille cuius quedam species in alias ingrediuntur et hoc est ut sit unus pulsus sicut duo per diuersitatem: aut duo sicut unus propterea quod alie in alias ingrediuntur. Et istud quidem est secundum finem eorum quod in hoc non puenit. **C**ontinuuus autem est ille cuius diuersitas est ordinata in continuitate non sensu precepta separatione in eo ad quod ipsa mutat ex uelocitate ad tarditatem aut e contra: aut ad equalitatem aut inequalitatem in eis aut ex magnitudine aut paruitate aut equalitate in eis ad aliquod eorum ad quod mutat. Et hoc quidem est quum secundum similitudinem sui procedit. Et est quum accit ut cum continuatione sua sit in aliquibus suarum partium plus diuersitatis et in alijs minus.

Capitulum .iij. de speciebus pulsus diuersi quod nota sunt propriae. **E**cce est gazellans quod est diuersus in una parte quoniam fuerit tardus et deinde intersectat et fit uelox.

Et ex eis est uindosus et ipse quidem est qui est diuersus in magnitudine partium uenit et eorum puitate et eleuatione ipsarum ad superiora et in latitudine et in psecutione et pcessionem in principio motus pulsus cum mollitie quod est in ipsas et ipse quidem non est ualde puus et habet latitudinem quadam et assilant uindis: quare alie alias sequuntur secundum rectitudinem cum diuersitate quod est inter eas in eleuatione eorum ad superiora et descensionem ad inferiora et uelocitate tarditate. **E**t ex eis est emiculosus qui est illis filis habet puus multe spissitudinis cuius spissitudo existimat uelocitas sed non est.

Et formicatus qui est ualde minor et reuerentior spissitudinis. Et emiculosi quidem et formicatus diuersitas in eleuatione ad superiora et pcessionem et psecutionem in sensu est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine imo quoniam non apparet id. **E**t est ex eis finus qui uindoso in partium diuersitate filat et in eleuatione ad superiora et latitudine et pcessionem et psecutionem: habet durior et cum duritie ipsius partes in duritie diuersitatis exit. **E**t ferin quidem est pulsus uelox spissus et durus: cuius partes in magnitudine diastoles diuersitatis exit in duritie et mollitie. **E**t ex eis est cauda foricina et est ille qui ordinat in diuersitate suarum partium ex diminutione ad augmentum aut ex augmento ad diminutionem. et cauda quidem foricina est quum est in pulsibus multis et est quum est in uno pulsu in partibus multis: aut in parte una. Et eius diuersitas propria est illa quod ex magnitudine procedit. Et est qui est in propore uelocitatis ad tarditatem aut fortitudinis ad debilitatem. **E**t ex eis est mesalius et ipse est qui ex diminutione procedit ad aliquem terminum in augmento postea reclinat inferius ad suum ordinem donec ad primum terminum diminutionis pueniat. **E**t ergo sicut due caude foricine quod continuant apud maiores eius extremitates.

Et ex eis est bispulsans et in ipso quid discordati sunt medici. Sunt enim quidam qui ipsos unum pulsus ponunt diuersum in pcessionem et psecutionem. Et sunt alij qui ponunt ipsum diuersum pulsus quorum unum alter psequitur et ad ultimum inter eos non erit tempus quod dilaret ad colligendum systole deinde diastole.

Intersectus

Redituius

Continuuus

Gazellans

Vindosus

Emiculosus

Formicatus

Serinus

Cauda foricina

Mesalius

Bispulsans

non enim oē ex quo psequuntur due percussiones o3 vt sint duo
pulsus. Alioqn ille cui? interfecit diastoles 7 deide re
dit eēt duo pulsus: n3 etiā o3 vt sint duo pulsus nisi qu3
incipit 7 fit diastoles 7 postea redit ad fundū faciēdo sy
stolem deinde redit itez 7 diastolē facit. **E**x eis sunt
quietē hñs 7 cadens in medio quos p̄diximus. 73 dñā
inter cadentē in medio 7 gazellantē est q3 gazellantis fa
ante venit q3 p̄leat p̄ma: sed in cadēte in medio ē pulsus
q3 venit in tpe quietis qū cōplet p̄culsio p̄ma. **E**t ex
istis q̄dem capitis sunt pulsus sp̄almosus 7 tremulus et
retortus q3 filo q̄d torquet affilatur 7 est ex capso diuer
sitatis i p̄cessione 7 p̄secutōe 7 in situ et in latitudine: et
cordosus q̄dem est ex sūma retorti 7 filatur tremulo: sed
tū in tremulo diastoles ē magis occulta: 7 filr exitis ab
eq̄litate situs in eleuatōe ad sup̄iora est in retorto occul
tior sed tensio i cordoso est manifesta 7 est cū ei? torsiōe
ad vnā prem tñ. **E** Plin vō tales accēt q̄les isti. I. cor
dosus 7 retort? ad vnum lat? declinans in egritudinib?
ficcis. **P**ulsuū vō cōpositōz sp̄es quasi infinite sunt
7 neq3 habentes nomina.

Caplm. iij. de 1° qui ex sp̄ibus pulsus est nālis.

Causa q̄ genēz p̄noiatōz in quo est superflui
tas augmētū vel diminutionis nālis est equali
si fortis qm nālis in eo est augmētatus. Et si a
liq̄d alioz genēz non augmētum p̄buerit nisi fortitudinis
augmētū sequens 7 factū fuerit maius: v̄bigia ipse erit
nālis pp̄ fortē. Alio3 vō genēz que n3 augmētū neq3
diminutionē tolerant nālis est mediocris 7 ordinatus
7 qui est boni ponderis.

Caplm. v. de cāis sp̄ez pulsus predictaz.

Causa q̄ pulsus quedā sunt cōes nērie essentia
les in p̄stutōe pulsus ingrediētes 7 vocātur
p̄tentiue: 7 quedā sunt in p̄stitutione pulsus nō
ingredientes. **E**t hāz quidē alie sunt inseparabiles q̄z
p̄mutatione permutat iudiciū pulsus 7 vocant cāe inle
parabiles: 7 alie sunt separabiles que vocant mutates ab
solute. **C**ōtentiue vō cāe sunt tres. Virtus vital que
est in corde mouēs pulsū: 7 tu q̄dem iam sciūsti eam i
capso de virtutib?. **E**t ha est instim 7 est vene pulsati
les quas iam sciūsti qū numerauim? mēbra. **E**t ter
tia est necessitas extingendi 7 est adueniens per q̄ritatē
notā extinctōis que renouat in termino caloris opposi
ta in suo incendio aut extinctōe aut equalitate sua 7 hāz
quidē cāz p̄tentiūz opōes mutant fm id q̄d adiungit
eis ex cāis inseparabilibus 7 mutantibus absolute.

CLa. vi. de his q̄ proueniūt ex cāis p̄tentiuis solūmō.

Causa q̄ instim fuerit obediens sui lenitate 7 vtus
fortis 7 necessitas ad extingendū vebemēs erit
pulsus magnus. Verūtū necessitas iuuatōz his
tribus est ad hoc. **C**ausa si vtus fuerit debilis pulsus
paruitas eā proculdubio sequet. Et si cū hoc instim fu
erit du3 7 necessitas pauca erit minor. **E**t est qū du
rities efficit paruitatē sed tñ paruitas cui? cā est durities
separat a paruitate cui? cā est debilitas p hoc q3 est du
rities 7 nō debilis 7 breuitas ei? 7 profunditas nō est ma
la sicut ē qum est vtus debilis. **P**auca quoq3 necessi
tas puitatem efficit s3 debilitas ibi nō erit. **E**t n3 est
aliqua hāz triū que plus efficiat paruitatē q̄ debilitas.
Et paruitas quidē durities cū vtute plus est q̄ paruitas
p̄uatōis necessitatis cū vtute. **C**ausa nāq3 cum p̄ua
tione necessitatis nō minuit multū ex equali qm a diasto
le p̄hibentē non h3. Et nō declinat ad hoc vt nō multū
sup̄ temperamētū addat nisi iō q3 non multū h3 necessita

tem. **S**i vō necessitas multa fuerit 7 vtus fortis 7 in
stim inobediēs p̄p̄t suā duritiē magnitudini nō poterit
esse qn fiat velox 7 velocitati restauret id q̄d deest ex ma
gnitudine: q3 si vtus fuerit debilis 7 pulsus nō potit ma
gnificari 7 velocitas in eo nō opata fuerit: nō poterit eē
qn fiat sp̄issus qua sp̄issitudine restauret illud q̄d ei desue
rit ex magnitudine 7 velocitate 7 multe vices tenebūt lo
cum vni? viciis sufficētis et magne aut duaz velocium.

Et hoc q̄dem est sicut qū boi necesse ē ferre rem pō
derosam quā si poterit vha vice totā ferret: si vō non di
uidet eā in duas p̄tes 7 festinabit: et si nō in multas p̄tes
ipsā distribuet et ferret q̄z partē quocūq3 mō potit cuz
sp̄aciositate aut velocitate deinde nō cessabit mē quilibz
duas oneraturas ei? s3 sit i eis tardat? q3 si multe fuerit
debilitatis stabit tūc et ferret eā festie et redibit cū tardi
tate. **S**i at vtus fuerit fortis et instim obediens s3 ne
cessitas erit maior fortitudie tempata vtus augmētabit
velocitatē cū magnitudine. Et si necessitas fuerit fortior
erit cū magnitudine et velocitate sp̄issitudo. **L**ongi
tudine quoq3 magnitudinis cāe p̄certo efficiunt qū ali
qd p̄hibens amplitudinē prohibuerit et eleuatōz ad su
periora nō permiserit fieri sicut durities instim v̄bigia q̄
amplitudinē p̄hibet et dēp̄itas carnis et cutis q̄ sursum
eleuari nō permittūt. Sed est et qū in amplitudine addit
maties. **E**t aplitudinē quidē efficit aut venaz vacui
tas vt p ipsam tunica sup̄ior sup̄ interiorē declinet et di
latet aut multa instim lenitas. **S**p̄issitudo aut cā est d̄bi
litas aut multa necessitas aut caliditas. **E**t raritatis
q̄dem cā est vtus q̄ necessitatē in magnitudine supat aut
fitas multa diminuta a necessitate aut nimia itensio vtus
tis et aduenit? perditōi p̄rimus. **C**ausa vō debilitatis
pulsus ex mutatiōibus quidē sunt tediū et vigiliē et eūa
tio et maties et hūor nociuus et exercitiū sup̄flūū et hu
mor motus et ipsoz obuiatio mēbris fortis sensus aut
cordi vicinis et totū illud q̄d vebemētē resoluit. **E**t
durities pulsus cāe sunt ficitas corporis vene aut eius
fortis extēsiō aut vebemēs frigus p̄gelans. Et est et qu3
pulsus in crisi bus durefcit ex fortitudie pugne p̄p̄a q3
membra p ipsam extendunt ad parrem ipulsiōis nāe.
Lenitatis vō cāe sunt cāe nāles mollificātes sicut nu
triens et egritudinales mollificātes sicut hydropisis et
lethargia: aut ea q̄ n3 sunt nālia neq3 egritudinalia sicut
balneatio. **E**t diuersitatis q̄dem cā cum p̄seuerantia
vtutis est grauitas matiei cibi aut hūoris. Et cū debili
tate vtutis est pugna cāe et egritudinis. Et cāis quoq3 di
uersitatis est rep̄lo venaz ex sanguie sed q̄d huic est sile
remouet minutio. **E**t plin q̄dem sit diuersitas qum
sanguis ē viscosus suffocans sp̄z qui mouet in arterijs
et p̄p̄ie cū dēp̄itas fuerit circa cor. **E**x cāis p̄terea
ipsius q̄ eam i breui efficiūt tpe sunt stōi rep̄lo et tristitia
et cogitatio i aliquo. Sed qu3 in stōi malus fuerit hūor
non cessabit diuersitas et fortitan ex eo pueniet tremor
cordis et fiet pulsus tremulus. **E**t ferrini q̄dem plius
cā est diuersitas ei? q̄d in corpore vene ē sūsum in putre
factōe sui aut ipsi? cruditate aut sui maturatōe aut diuer
sitas dispōuz venaz in duritie sua et mollitie aut apa in
mēbris neruosis. **B**ispulsatis vō cā est vtutis fortitu
do et plima necessitas et durities instim q̄re non obedit ei
q3 vtutes ipsi p̄cipiunt de diastole in vna vice sicut qum
quis vult vna p̄culsione aliquid icidei et non obediēt ei
adiuuat ab a? et p̄cipue qū necessitas subito augmētāt.
Sorici vō pulsus cā q̄is est vtus debilis q̄d labo
re ad quietē ordinate p̄cedit et de quiete ad laborem: sed

ille q̄ in vna pmanet dispōe plus est virtutis debilitates si
gnificans. **E**t cauda q̄dem foricina q̄ eis filis erit
est plus significas fortitudinē aliq̄ et debilitas non est
in fine sed eis deficiat est cauda finitua deinde mansua :
postea cauda reditua. **C**adēis aut in medio cā est v̄
tutis lassitudo et ei defectus aut accēs subito veniēs ad
q̄d aia et nā subito redeunt. **E**t spasmofī q̄dez pulsus
cā sunt mol̄ nō nāles in v̄tute aut malina in eētia istū
Pulsus at tremulus pcedit ex fortitudie et infirō duro
et necessitate forti. Hinc istis enī non p̄uenit tremor .
Andosi at est qū eius cā ex it virtutis debilitas h̄z pliz
et non pōt fieri diastoles nisi paulatī et paulatim. Et ē et
cum infirō lenitas eius cā ex it l̄z virtutis non sit valde debi
lis. **I**nfirō nāq̄ molle et hūidum p̄cussione et motū n̄
recipit q̄ in vnaq̄q̄ penetrēt partem quenadmodū siccuz
q̄d est dur̄ recipit qm̄ siccitas p̄cussione est apta et tremo
ri. **E**t duri q̄dem siccī finis sui p̄ncipiū motu mouet :
mol̄ v̄o hūidi partē posse est moueri et alia p̄tez motu ip
sius non pati p̄pterea q̄ cito recipit sepōez et flexiones
et diuersitātē in figura. **E**t v̄miculofī q̄dem pulsus et
formicātis cā est fortis debilitas ita vt tarditas et spissitu
do et diuersitas i p̄tib⁹ pl̄sus p̄iūgāt qm̄ virtus istū in
vna hora dilatare nō valet sed paulatī et paulatim. Cā
autē pulsus mali pōderis si pulsus q̄dez fuerit in dispōi
bus tēporis q̄etis est augmētuz necessitatī. Et si i dispōi
bus tēpis motus fuerit est augmētuz debilitatis aut neces
sitatī p̄uatio. sed pulsus tēpis motus pp̄ velocitatē dia
stoles ali⁹ est ab hoc. **E**t cāe q̄dez pleni et vacui et ca
lidi et fr̄i eleuati sursum et submersi iseri⁹ manifeste sunt .

Caplm. viij. de pulsibus etatū et masculoz et feiaz.
Masculoz pulsus maiores sūt et fortiores valde
pp̄ vehementiā virtutū eoz et necessitatī ip̄oz
et p̄p̄ea q̄ eoz necessitas magnitudine p̄pletur
et est eoz pulsus tardior pulsu muliez et rarior fm̄ plm̄ .
Et ois q̄dem pulsus in quo p̄fuerat v̄ et est spissus
oz p̄culdubio q̄ sit velox est enī quā an̄ est velocitas q̄
spissitudo p̄pter hoc iḡ sicut pulsus masculoz est tardi
or ita est rarior. **P**ueroz v̄o pulsus lenior pp̄ hūitatē
et est debili⁹ et spissior qm̄ calor est fortis sed v̄tus nō est
fortis eo q̄ nōdum sunt p̄pleti. **P**ueroz v̄o pulsus et
paratōe q̄ritatis corporis eoz est magn⁹ qm̄ eoz infirō
est valde molle et ip̄oz necessitas est valde fortis et eozū
v̄tus p̄p̄oe putatis corporis ip̄oz non est p̄ue q̄ritatis.
Verūm eoz pulsus p̄p̄oe pulsus p̄pletor est non magn⁹
sed ē veloci⁹ et spissior p̄p̄t necessitatē. **I**n pueris
nāq̄ multiplicat vaporis fumosi collectio pp̄ mltā digō
nem eoz et frequētiā ei⁹ in eis. Et p̄p̄t hoc valde est
necessē ip̄suz extrahere et calozē ip̄oz immanū euentare.
Iuuenū v̄o pulsus est multe magnitudinis et non ē mlt̄
te velocitatis imo in ipsa est valde diminut⁹ et in spissitu
dine et ad raritatē tendens. Et illozū q̄dem pulsus q̄ in
p̄ncipio iuuetutis exiit est maior. Et eoz qui sūt in medio
iuuetutis est fortior. **E**t nos q̄dem iam declarauim⁹
q̄ calor i pueris et iuuenib⁹ fere est filis ergo necessitas
in eis erit p̄p̄inā sed v̄tus in iuuenib⁹ ē augmētata hēbit
ergo ex magnitudie q̄ i ip̄is restaurat q̄d defuerit ex ve
locitate et spissitudine. **E**t p̄ncipiū q̄dem rei v̄n̄ p̄o
uenit magnitudo ē v̄r⁹ sed necessitas ē appetens et istū
quidē est adiuuans. **S**e^m at pulsus est minor p̄p̄t
debilitatē et minoris velocitatis pp̄ hoc et et pp̄ dimi
nutionē necessitatī et p̄pter hoc est rari⁹. **E**t pulsus
quidē senū qui iā p̄cessit in ānos est puus et rar⁹ et tar
dus et ē qū est mol̄ pp̄ hūiores extraneos et n̄ pp̄ nāles.

Caplm. viij. de pulsu complexionum.

Pulsus calē p̄p̄onis vehemētis est necessitatis
q̄d si v̄tus cōuenit et infirō erit pulsus ma
gnus. **S**i ḡ vnum eoz diuersificabit : erit
quenadmodū dictū est in p̄cedentib⁹. Et si calitas q̄
dem non male fuerit p̄p̄onis imo nālis erit p̄p̄o fortis
et sana et v̄r⁹ multū fortis. Et n̄ existimes q̄ calor ina
tus si fuerit fortis q̄tūq̄ sit minuat ex v̄tute imo ex eo
p̄uenit in subā ip̄s fortitudo et in aia audacia. **C**alō
v̄o p̄p̄onis malitiā sequens q̄to plus augmētatus fuerit
tanto in v̄tute plus debilitatē augmētabit. **C**olp̄o v̄o
fia declinat pulsus ad partes diminutōis sicut p̄p̄ie est
puitas et p̄p̄oe tarditas et raritas. Qūq̄ infirō fuerit
molle lassitudo ei⁹ augmētata erit et eius filr tarditas et
raritas. Q̄d si dur⁹ fuerit erit minus hoc. **E**t debili
tas q̄dem quā mala p̄p̄o fia hereditare facit maior ē ea
q̄ mala p̄p̄o cala facit hereditare qm̄ calitas. s. caloz i
nato magis est p̄ueniēs. **C**olp̄onē v̄o hūidā sequi
tur inundatio et dilatatio. Et sicca q̄dem sequit̄ coāgu
latio et durities. **A**mplius si v̄tus fuerit fortis et ne
cessitas multa accidet bispulsas et spasmofus et tremul⁹
Tu v̄o deinceps p̄pone p̄seruando p̄ncipia. **E**t p̄te
terea qū vni hoi accit vt duoz latēz ip̄suz diuersificet
p̄p̄o. Er̄t ḡ vnum ip̄oz fm̄ et alterz calm̄ et accidet vt
diuersitate q̄ p̄uenit ex calitate et f̄itate horū duoz la
terū pulsus diuersi fiant. Er̄tq̄ pulsus calidi lateris pl̄
sus calide p̄p̄onis et lat̄is fm̄ pulsus p̄p̄onis fie. Et ex
hoc q̄dem scit̄ q̄ pulsus in diastole sua et systole non est
fm̄ mōz accessionis et recessionis cordis. Immo h̄z mōz
diastoles et systoles ip̄suz corporis arterie.

Caplm. ix. de pulsu tempoz.

In vere q̄dem est qū pulsus est puus non tñ i
oi re et est in fortitudine augmētatus. In estate
v̄o est velox et spissus pp̄ necessitatē et puus et
debilis pp̄ v̄tutis resolone q̄ ē pp̄ resolone ip̄s q̄ sit pp̄
calozē exteriorē dominante sup̄fluum. Et in hyeme est
maioris raritatis et tardioris debilitatis et cum hoc est
puus qm̄ virtus debilitat et in quibsdā cōporib⁹ accit
vt calor in p̄fundo teneat et adunet et virtus fortior fi
at et hoc qū p̄p̄o cala est dñans et refrenas frig⁹ et nō
per ip̄s paties n̄z frigiditas ad fundū vadit. **I**n autū
no at est pulsus diuersus et trahit ad debilitatē quandā
sed ip̄suz diuersitas est p̄pter multitudinē p̄uerfiois cō
p̄onis accitatis in autūno nūc ad calozē nūc ad f̄itatē
Et ip̄suz q̄dem debilitas est et p̄pter hoc cōp̄o enī di
uersa semp̄ deterī efficit nocumētū q̄ filis et eq̄lis licz
sit mala. **E**t q̄a autūm⁹ est temp⁹ nature uite triuz
qm̄ calor in eodē debilitat et siccitas sit fortior. **E**t
p̄p̄o v̄o pulsus que sunt inter tempora temporib⁹ p̄p̄o
tionantur que sunt circa ipsa.

Caplm. x. de pulsu regionum.

Regionū quedā sunt tēperate v̄nales et quedā
sūt calē estive et quedā sunt fr̄e hyemales et q̄
dam sicce autūnales. **J**udicia iḡ pulsūz
erunt in eis fm̄ mōz quē sciuit de pulsu tempoz.

Caplm. xi. de pulsu q̄ p̄uenit ex cibo et potu.

Ateri⁹ corpori adueniētia et ip̄suz ingrediētia
pulsus dispōez mutant q̄litate sui et quātitate.
Sed q̄litate qm̄ si ad calefaciē declinaue
rint aut ad infirandū mutabunt ip̄s fm̄ illud. **E**t q̄ri
tate q̄dem qm̄ si eq̄lia fuerint fiet pulsus in magnitudie
augmētatus et velocitatis maioris et spissitudinis pp̄ au
gmētū v̄tutis et calozis et p̄māebit hec mutatio aliq̄diu

Calida
complexio

Complexio
frigida

Humida
Complexio

Calida
Complexio

Complexio

Complexio

Et si plime magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuersus absq[ue] ordine ppter grauitate[m] nutrientis supra h[uius] turem qm ex oi grauitate puenit in pulsu diuersitas. Et quide[m] existimauit Archigenes q[ue] eius velocitas est tunc multo maior q[uam] spissitudo. **E**t hec mutatio est p[er]seuerans qm ca[m] p[er]seuerantie lz sit multitudinis minoris hac tñ est diuersitas ordinata. Qd si paucē fuerit q[ui]tatis erit pulsus minoris diuersitatis et magnitudinis et velocitatis n[on] eius mutatio diu p[er]durabit qm mā pauca cito digeritur. **A**mpli[us] si virtus deficiat et debilitet ex multitudine aut paucitate quecuq[ue] fuerit siles erunt pulsus in puitate et tarditate vsq[ue] in fine rei. **Q**d si nā fortis fuerit in digerēdo et p[er]uertendo fiet pulsus tēperat[us]. Et vinū ēt p[ro]prietate h[uius] et est qm ex multitudine ipsius lz sit subtile puenit diuersitas. Ex ipso tñ non puenit q[uod] sit tantū q[ui]tū illud q[uod] puenit ex nutritib[us] que sibi filantur: et hoc q[uod]dem est p[ro]prietate subē ipsius et subtilitate eius et leuitate. Q[uod] autē vinum in actu est f[er]z p[ro]uenit ex eo q[uod] puenit ex alijs s[er]is in minozan[te] et rarificando et tardando velocitate sue penetratōis. Deinde q[uod] in corpore calefit remouet[ur] velociter q[uod] ex eo puenit. **V**inum p[ro]prietate qum in corp[or]e penetrauerit et fuerit calm n[on] elongabit multū a nā et accidet velox resolo. Qd si q[uod] est f[er]m penetrauerit fiet ex nocumto q[uod] n[on] sit ex alijs s[er]is rebus qm ille tardant[ur] donec calefiat n[on] eaz penetratio est ita velox vt istius. Istud enī veloci[us] penetrat q[uam] p[ro]prietate tur calefactio: et eius q[uod]dem impedimentū est magnū et p[ro]cipue in corp[or]ib[us] q[ui] horripilationi s[er] apta. Et n[on] est sic impedimentū calefactionis ipsius q[uod] ipsum calm penetrat qm eius calefactio in p[ri]ncipio obuiatōis non pueit ad hoc vt magnū faciat impedimentū: imo nā ei obuiat cum p[ro]prietate et distributōe et resolone. F[er]m v[er]o est qum nām deficere facit et eius virtutē extinguit aq[ue] ad partitionē et distributionē et resolutionē pueniat. Et hoc q[uod] dē puenit ex vino multitudine sue q[ui]tatis et calefactōe ipsius et f[er]itate. **Q**uā autē ipsum p[ro]sideratū fuerit vno fortitudine efficit alia hēbit iudicia qm ipsum sua eēntia fortes efficit sanos p[ro]prietate q[uod] velociter p[ro]bet augmentū in subā sp[irit]u. **E**t lz calefactio et ifratio q[uod] ex eo fuerit plima corp[or]is impediunt: est tñ qum vnaq[ue] eaz cum aliq[uo] puenit p[ro]prietate et est q[uod] non puenit. Est nāq[ue] q[uod] res f[er]e eos fortes reddūt qui p[ro]prietate calas malā h[ab]it sic dixit Gal. q[uod] succus granati calefactos sp[irit]u fortes efficit et hydromel inf[er]atos sp[irit]u reddit vigorosos. **V**inū p[ro]prietate vñ est calidū nā aut f[er]m nā est q[uod] quosdā fortes facit et quosdā debilitat. Non tñ f[er]mo n[on] est nunc de hoc: imo in v[er]itate et q[uod] velocior ad sp[irit]u p[ro]uertit: qm hoc semp[er] h[uius] per sui essentiam. Qd si vnum h[uius] duor[um] ipsuz in aliquo corpore iuuerit augmentabit in faciendo fortitudinē: et si ei p[ro]trariū extiterit min[us] fortitudinē faciet. **H**ocm hoc igit[ur] ipsuz pulsum p[ro]uertet f[er]m hoc: qm si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinē: et si calefaciet in necessitate efficiet augmentū: et si inf[er]abit min[us]abit necessitatē. Et f[er]m plim in fortitudine faciet augmentū. Nūq[ue] autē in necessitate efficit augmentū qm in velocitate addat. **A**liqua v[er]o p[ro]prietate q[uod] nutrimentū penetrare facit vigorat et f[er]ilitudine op[er]is vini opatur. Et qm non calefacit imo inf[er]at n[on] tantū auget in necessitate q[ui]tū vinum.

Capitulum xij. de eis q[ui] somn[us] et vigilie i pulsu opantur. Pulsus q[uod]dem iudicia in sōno diuersificant f[er]m hozam somni et f[er]m dispōez digōis. **P**ulsus igit[ur] in p[ri]ncipio somni est pius et debilis quoniam motus caloris nālis tunc ē ad p[ro]stringē et submergē

dum et non ad dilatare et manifestare quoniam ipse in hora illa tendit ad occultū p[ro]prietate q[uod] ipsuz aia mouet ad nutriens digerē et maturā sup[er]fluitates et est sicut sup[er]at et obfessus p[er]culdubio. **E**t pulsus ēt est maioris tādītatis et raritatis quoniam lz in calore accidet augmentū f[er]z cōstrictionē et coadunationē tñ p[ro]uatus ē augmento q[uod] h[uius] in hora vigiliaz p[ro]prietate motū calefacientē. Et mot[us] q[uod]dem plus ē ad inflāmare et inclinare ad p[re] malitiei p[ro]prietate nis. Sed p[ro]prietate et eoz coadunatio tēperate min[us]is sit inflāmationis et min[us] extrahunt calozē ad extuationē. **E**t tu q[uod]dem hoc scies ex hoc q[uod] anhelitus laxi et ipsi us extuatio multo maiores s[er] anhelitu et extuatoe eius cui[us] caloz est p[ro]prietate p[ro]prietate cam que s[er]it est somno: vbiq[ue] submersi in aq[ua] tēperate f[er]itatis q[uod] sit exp[er]factus lz calō p[ro]stringat et fugiat ex hoc non tñ augmentū anhelit[us] eius pueniet ad id ad q[uod] pueniet labor et exercitiū que s[er]it ei p[ro]pinqua. **Q**uāq[ue] bene p[ro]sideraueris non iuenies aliud q[uod] calozē vehemētius incendat q[uam] labor et mot[us]. **E**t vigilie q[uod]dem calozem nō efficiunt motu corp[or]is ita vt q[uod] corpus q[ui]uerit non sit ipse necessari[us] imo faciunt calozem p[ro]prietate q[uod] sp[irit]us ad exteriora mouet et motus ei[us] ad ea est f[er]m p[ro]prietate qum ista est ei[us] generatio. **Q**um autē cibis digerit[ur] est in somno redit pulsus et sit fortior p[ro]prietate q[uod] virtus augmentū recipit a nutriēte et redit illud q[uod] ad profundū descenderat ad regē nutriens ad exteriora et ad suum p[ri]ncipiū. Et p[ro]prietate hoc etiā magnificatur tunc pulsus multū et p[ro]prietate q[uod] p[ro]prietate caliditas p[ro]prietate nutriens auget quēadmodū diximus et instā etiaz p[ro]prietate lenitas p[ro] id q[uod] ad ipsum ex nutrimento penetrat. **V**erūm sua magnitudine non auget velocitatē n[on] spissitudinē quoniam hoc n[on] est illd q[uod] i necessitate p[ro]bet augmentum et hoc ēt non est p[ro]prietate restaurari ex eo q[uod] n[on] ruz est magnitudine sola. Deīn q[uod] cum dormiente somn[us] p[ro]prietate seuerauerit fiet pulsus debilis p[ro]prietate caloris inati p[ro]prietate et vtutis p[ro]prietate sub superfluitatib[us] que eūande erāt f[er]m eūationis mōs qui s[er]it in vigilis ex q[uod]bus est exercitiū et eūationes que non sentiunt. **Q**uā autem somnus i p[ri]ncipio eūationē inuenerit et nec iuenit aliqd ad q[uod] digere tendat declinabit p[ro]prietate ad p[ro]prietate inf[er]andi: p[ro]prietate uerabunt ergo paruitas et tarditas et raritas i pulsu et incessant augmentabunt. **V**igilie ēt diuersa h[ab]it iudicia: qum enī dormiens euigilabit nā sui declinabit p[ro]prietate ad magnitudinē et velocitatē ordinate deīn ad suam nā lem redibit dispōem. Sed subita cā euigilato accit vt p[ro]prietate sus ei[us] illico quz a somno remouet quiescat: quoniam v[er]o corā eo q[uod] subito euenit p[ro]prietate ē. Et deinde post hoc redibit ad eū pulsus magn[us] velox spiss[us] et diuersus ad tremorem. Et quoniam mot[us] iste est s[er]is violento iō nō inflāmat etiā ipsum. **E**t quoniam v[er]us subito mouet ad repellē nāliter illud q[uod] accit: g[er] motus accit diuersi et tremat pulsus lz tñ f[er]m hoc non longo p[ro]prietate imo ad equalitatē cito redit quoniam licet eius cā sit q[ui] fortis eius tamē durabilitas ē pauca et cognitio destructionis ipsius est velox.

Capitulum xij. de iudicijs pulsus exercitij.

In p[ri]ncipio q[uod]dem exercitij et dum est tēpatū pulsus sit magn[us] et fortis et hoc quide[m] p[ro]prietate augmentū caloris innati et fortitudinē ipsius et sit etiā velox et spiss[us] valde p[ro]prietate superflua necessitatez quā facit motus. **Q**d si p[ro]prietate uerit et fuerit p[ro]prietate aut lz fuerit breue erit tñ fortissimū et destruet q[uod] ex fortitudine p[ro]uēit et debilitabit pulsus et fiet pius p[ro]prietate resolonem caloris innati: sed ipse fiet uelox et spiss[us] p[ro]prietate

duas res, quarum una est augmentum fortitudinis et necessitas et alia est quoniam virtus retrahit ne magnitudini sufficit at postea velocitas incessanter minuitur et spissitudo augmentatur secundum quantitatē eius quod ex virtute debilitatur. Deinde ad ultimum si exercitium perdurauerit et debilitauerit fiet pulsus formicās propter debilitatē et spissitudinē fortem. **P**ostea si magis superfluum fuerit et ex ipso quasi ad mortē pueniatur efficiet quod omnia faciunt resolutiō et reducet pulsū ad hoc ut sit vermiculosus deinde faciet ipsum declinare ad raritatem et tarditatem cum debilitate et puritate.

Capitulum. xliij. de iudicijs pulsuum balneatorum.

Balneatio aut erit cum aqua calida aut cum frigida. Si autem fuerit cum aqua calida in principio puenient ex ea fortitudinis et necessitatis iudicia. Quoniam minus tū resoluere debilitabit pulsū. **S**ed quod dicitur erit tūc puer tardus et rarus. **D**icemus ergo quod debilitas quod est et puritas pulsus proculdubio existeret aqua calida quoniam in interioribus corporis calefactione efficiet calore accituali fortasse non durabit sed ad sui naturam que est infandi redibit et fortasse durabit et permanebit. **Q**uod si accituali quantitate iudicii superauerit fiet pulsus velox et spissus. **E**t si superauerit quod ex natura sui puenit fiet tardus et rarus. **E**t si eius calefactio accituali ad tantam virtutis resolutionem puenierit ut sincopi sit propinquum fiet et pulsus tardus et rarus. **S**ed balneatio cum aqua frigida facit sitas si penetraverit debilitabit pulsū et faciet parum et efficiet raritatem et tarditatem. **E**t si non penetraverit imo calore coadunaverit augmentabit fortitudo et crescet pax et minuetur velocitas et spissitudo. **E**x aqua vero in thermis exstibus que sunt exiccantes duritie in pulsu augmentant et ex eis magnitudine minuunt. **S**ed calefacientes velocitatem in pulsu augmentant. Si autem virtute resoluerint erit quod iam diximus.

Capitulum. xlv. de pulsu qui miscebitur pueris et est pulsus signatus.

Necessitas quidem in eis est multa propter coitatem filij in attractioe aeris. **I**psae enim quasi duabus attrahunt necessitatibus et duabus aeris attractioibus. **S**ed virtus proculdubio non augmentatur: nam est minus nisi quantum oportet propter lassitudinem paucam quam puenit ex potestate signationis: propter hoc igitur iudicium virtutis medie et necessitatis fortis vici et augmentat pulsus et fit velox et spissus.

Capitulum. xvi. de pulsu dolorum.

Dolor mutat pulsus aut propter fortitudinem sui: aut quia est in membro principali: aut propter longam moram sui. **E**t dolor quidem quoniam in sui principio fuerit faciet virtutē ebullire et mouebit ipsam ad resistere et refrenare et inflamabit caliditatem. **F**iet ergo pulsus magnus et velox et maioris spissitudinis: quoniam fixio magnitudinem faciet et velocitatem. **Q**uoniam dolor ad finem sue fortitudinis puenit propter illud quod diximus de moris procedet minorando et redibit ad inferiora donec magnitudinem perdet et velocitatem et vicem earum supplebit spissitudo fortis et paruitas et formiculationis et vermiculationis. **E**t si augmentatus fuerit adducet ad raritatem et perditionem.

Capitulum. xvij. de pulsu apostematibus.

Apostematibus quidem alia sunt quae febres efficiunt. **E**t hoc aut propter eorum magnitudinem aut propter nobilitatem membri in quo sit. **E**t pulsus in toto corpore mutat secundum mutationes febrium propria et nos ipsam dicemus in loco suo. **E**t alia sunt quae febres non faciunt et mutant pulsus membri in quo sit proprium per eentiam. **E**t est et quum reliqua corporis pulsus mutat per accidens. scilicet non propter quod est apostema sed propter hoc quod dolorem efficit. **A**postema autem quod pulsus mutat aut ipsum mutat

per spiritum sui aut per sui spiritum aut per quantitatem suam aut per membra in quo est aut per accitum quod sequitur ipsum et imitatur. **Q**uod vero per sui spiritum mutat est sicut apostema calidum ex quo per suam spiritum puenit ut mutetur pulsus ad ferrinum et ad tremorem et horripilationem et velocitatem et spissitudinem nisi ei contraria sit causa huc et illuc quae proprietatem ferrini destruat et vice ipsius vndositatem suppleret faciat. **Q**uoniam tremor et velocitas et horripilatio et spissitudo ipsius spiritum imitatur. **E**t quodammodo causa quaedam sunt quae ferrini proprietatem prohibent: sunt quaedam earum quae ferrini proprietatem augmentant et ipsam appere faciunt. **E**t molle quidem apostema pulsus facit vndosum. **E**t si fuerit valde firmum ipsum efficiet tardum et rarus. **B**onum vero apostema proprietatem ferrini augmentat. **I**n exitura autem quum sit collectio ipsa pulsus puenit de proprietate ferrini ad vndositatem proprietatem propter humiditatem et lenitatem quae ipsas sequitur et prebet augmentum in diuersitate propter suam grauitatem. velocitas autem et spissitudo alleuiat propter caloris accidentalem quietem causam maturationis. **M**utatio vero ipsius causae suorum temporum est quoniam dum calidum apostema exit in augmentum proprietatem ferrini et quocumque diximus sunt sicut in augmento et eius durities spiritum augmentat propter extensionem quae auget et in tremore propter dolorem. **Q**uoniam ad statum puenit omnia augmentant accitum praeter illud quod fortitudinem sequebatur: ipsum namque debilitat in pulsu et in spissitudine et velocitatem augmentum prebet: deinde si prolongabitur velocitas destruet et redeundo fiet formicās. **Q**uoniam autem minuetur et resoluatur aut aperietur fiet pulsus fortis propea quod virtus exonerabit a pondere et cessabit ipsius tremor propea quod dolor extensus minuetur. **S**ed quoniam quantitate vero sui quoniam magnus facit ut sint iste dispoēs maiores et magis augmentate et puum ut sint rariores et puriores. **E**t secundum membra quoniam ex membris nervosis puenit augmentum in duritie pulsus et in proprietate quae habet ferrum ipsum. **E**t ex venenosis quod dem puenit augmentum in magnitudine sua et vehementia et diuersitas multa et precipue si quae eis superate fuerint arterie sicut in splene et pulmone et non durabit habet magnitudo nisi quantum pleueraverit fortitudo et membra humescant et lenia ipsas faciunt vndosum sicut cerebri et pulmone. **M**utatio vero quae apostema mutat pulsus aliquid mediū te est sicut apostema pulmonis quod facit pulsus tremulus et sicut apostema epatis quod facit ipsum mictualē et apostema renis quod facit ipsum stranguiriale et apostema membri fortis scilicet scilicet et diaphragmatis facit ipsas spasmosum et sincopizantem.

Capitulum. xvij. de iudicijs pulsus accituum aie.

Era quidem propea quod virtutem feruere facit et spiritus subito dilatat pulsus facit magnus ad supiora se eleuantem velocem et spissum in quo non oportet diuersitatem cadere quoniam passio exit sicut nisi timor ei ad misceatur qui una vice superet et hoc alia super vice: et si similis si fecundia ei admisceatur aut contrarietas ab intellectu quae tacere precipiat et ne ferueat ad malum inferent illi cui irascitur. **E**t ex delicis quidem propea quod ad exteriora paulatim mouent non peruenit ad illud quod puenit ex ira in velocitate et spissitudine: imo est quoniam eius magnitudo sufficit necessitati et est tardus et rarus. **E**t sicut pulsus leticie quoniam ipse sit magnus secundum plim cum lenitate et attinet tarditati et raritati. **I**n tristitia vero propterea quod calor suffocatur et submergitur et fortitudo debilitatur oportet ut sit pulsus puus et debilis rarus et tardus. **T**imor vero qui subito venit pulsus facit velocem et diuersum et inordinatum. **S**ed consuetus et qui ordinate puenit mutat pulsus secundum mutationis sollicitudinem.

Item Caliditas et frigiditas sunt in gradibus
si ad eod. mod. Nam caliditas sunt in gradibus
fundo. quod diffinitur et ab eodem. Item frigiditas
sunt in gradibus. Item quod diffinitur et ab eodem. Item
quod diffinitur et ab eodem. Item quod diffinitur et ab eodem.

vehement tingunt et ipsam valde acciunt. **P**ost vo si
gradus viriditatis sicut vna cui? color coloris sicut coloris
attrinet de in? color e? sicut coloris herugis eris. postea illa
cui? est color sicut coloris iros. deinde cui? color sicut
indico: postea que sicut est succo porri. **F**istula vo figi
ficat sicut et sicut oes in quibus erit sicut et eaz que he
rugini eris aut succo porri sicut: hec naq? vehemens
significat incendiū. Verūm succo porri sicut sanior est ea
que herugi eris sicut. **E**t illa qdēz que herugini eris
sicut post labore significat spasmū. Viridis vo in pue
ris spasmū significat. **Q**ue vo coloris iros h3 sicut
vehementē fm psm significat: ante ipsam pcedit vna
viridis. Et qdam dicit q? significat venenū in potu fuis
se haustu: et si fuerit in ea hypostasis spes erit vite et si n
timei ei. Herugini vo eris sicut vehementē significat pdi
tionem. **B**raduū autē coloris nigri alius est niger q
ad nigredinē tendit fm viam coloris croci sicut est i icte
ricia et significat cholere rubee spissitudiez et? adultio
nem et cholera nigrā que accit ex cholera rubea et signifi
cat ictericiā. Et alius est q? ex fusco puenit ad nigrediez
et significat cholera nigrā. **E**t alius niger q? puenit
ex viriditate et colore indico sicut et significat cholera ni
gram purā. **E**t ad summū quidez vna nigra signifi
cat aut vehemens incendiū aut forte frig? aut mortē aut
coloris nalis supationē aut crism et expulsiōne natuū q
ipsa cholere nigre expellit supfluitates. **Q**d autē ex icē
dio est cognoscit qm illic est fortis ardor: et an ipsa fuit
vna citrina vel rubea et hypostasis ē diuulsa et ineqilis
et incōtinua et non est vehemētis nigredies: imo trahit ad
colorez croci et citrinitatē aut ad fuscitatē et si ad citrini
tatem trahit significat multā ictericiā. Verūm qd ex fū
tate sit cognoscit? et an ipsa habeat vna qd viridita
tem trahit aut liuiditatē et est sedimē paucum iunctum
ac si eēt siccum et nigredo in ipsa est purior. **E**t est et
cum int? duas ppsiones dīa notat qm qm cum vna ni
gra fortis odor fuerit significabit calitatem et quz fuerit
cum ea odoris puatio aut fortitudinis et? debilitas figi
ficabit sicut et. **Q**u. n. nā valde fuerit supata odor si
erit in vna. **I**llud at qd ex casu calozis accit innati
cognoscit ppea q? ipsum sequit fortitudinis casus et et?
dissolū. **E**t illud qdem qd accit fm modū purgatōis
et crisis cognoscit sicut qd accit in fine quartanaz et q
splenis egritudines resoluunt et dolores dozi et mīcis
et febres mīce et nocumta que ex menstruo accit retē
tione: et retentio et? qd ex sanguine fluere solebat p anū
et precipue cū nā et ars in puocando iuuant: et sicut ac
cidit mulierib? quaz menstrua retinent et nō retinet nā
sanguinis superfluitatē ppter ea q? ante ipsam pcessit
vna idigesta aquosa: et ppea q? post ipsam adueniet cō
pori alleviatio et erit ipsi? q?ital maria copiosa. **Q**d
si non ita vna fuerit nigra signū erit maluz et pēpue in
acutis egritudinib? et q?toplus si et? q?ritas fuerit pauca
qm ex sua paucitate est sciendū q? humore iaz destruxit
adultio: et q?romagis fuerit grossa erit deter? et q?roma
gis fuerit tenuis erit minoris malitie. Et est qdem qum
accit et vna nigra aut rubea obscura migat pp vini po
tionem qd h? h3 colorē qum nullo nā aliqd in eo opata
fuerit et exierit fm suam dispōez sed in hoc nō est timor.
Et est qum bone crisis significatio existit et in acutis
egritudinib? sicut si eger eam tenuē minxerit et fuerit in
ea suspensio in pibus diuersis: multotiēs enī significat
sonitū capitis et vigilias et sorditatem et desipientiaz et pēi
pue si paulatī eā minxerit et in longo tpe fuerit suspensa

et fuerit et? odor acutus et fuerit cū febrib? qm tunc ve
hementē significabit capitis sonitū et desipientiaz sed qm
affuerit ibi infonietas et sorditas et desipientiaz et sonit? ca
pitis significabit sanguinis fluxuz ex narib?. Et est etiā
qum exit cā lapidis in rene. **R**ufus inq? vna nigra
bona est in egritudinib? renuz et egritudinib? lapidis que
ex hūoribus pueniunt grossis et est significatio mortis i
egritudinib? acutis. dicit etiā q? vna nigra est mala in
egritudinib? renū et vesice qū vehemens ardor ibi adest
cōsidera g? alia signa. **U**rina nigra i senib? non ē bo
na ppter illud qd scis: n3 venit in eis nisi ex corruptiōe
mala. Et sicut in mulierib? vna nigra p? laborem signifi
cat spasmū. **A**d summū vo vna nigra in pncipio fe
brium est pntiosa et sicut in eaz fine qm non cū ea fuerit
alleviatio n3 significauerit crism. **U**rina at alba fm
duas intentōes est scienda. Una eaz est qū ipsa ē tenuis
translucens qm vulgus qd translucens est albū vocat sic
est vitz qd est claz et crystallū clarā vocat albā. Et alba
est que pcerto est alba cui? color est disgregatiū? visus
sicut lac et pgramenū: et ista qdem non translucet et visus
in ipsa penetrat: translucētia enī pcerto non est nisi oīuz
colorū puatio. **A**lbū igit? h3 intentiōne translucētis
significat sicutatem oīo et est auferens digōnis fiduciā et si
cū grossitudine fuerit significabit pbla. **E**t alba pcerto
nō erit nisi cū grossitudine. Et eius qdem alia est? albe
do est mucilaginosā et significat multitudine pblatis et hu
moris crudi. Et alia est? albedo est vnetuosa et signifi
cat adipis liquefactionē. Et alia est? albedo est sicut al
bule et significat pblatis liquefactionez que accit aut ac
cidet. Et alia est? albedo est sicut albedini q? est i fungo
cū tenuitate et sanie et significat exituras vlcerosas i istis
vzine: et si abq? sanie fuerit erit pp supatōez matie mul
te crude n mature. **E**t est qū est cū lapide vesice. Et
est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest
crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate
accit vitreo. **Q**u vo vna spmatis sicut erit et nō est
fm mōz crisis est pp apata pblatica. Immo qū in pms
puenerit pnoticabit apoplexiā aut palyfiz. **E**t qū
in oībus horis febzis alba supuenerit vna cito in qrtā
nam pueret. Et plūbina qdem sine hypostasi est valde
mala. Et lactea et in acutis egritudinib? est pntiosa. **A**l
bedo pteza vne i febrib? acutis quocūq? mō fuerit p?
tincturā que pcessit significat q? cholera rubea ad aliqd
membz declinauit qd apat aut ad fluxū vētris et q? ma
gis significat q? declinauit ad caput. **E**t sicut quz vna
rubea est in febrib? deinde subito sit alba significat defi
pientiaz. Et qū vna in sanitate pteuauerit in color al
bo significat puatiōne digōnis. Et albule sicut q? lacti
sicutur aceroso i febrib? acutis mortē significabit aut pthi
sim. **S**cio at q? pte est et vna sit alba et ppo calida et
cholericā: aut vna rubea et ppo fza pblatica. **E**ho
lera enī rubea qū declinat a via vne et nō admiscet vni
ne remanet vna alba. **D**ebe ergo vna alba cōsidera
re qm si fuerit et? humor mult? et liuosus et ipius sedi
men multū et grossum et et? subā cū hoc trahit ad grossi
tudine debes scire q? albedo est ex sicutate pblatis. **B**ed
qū vna non fuerit liuola clara n3 eius sedim multuz n3
puia et albedo ad fuscitatē traxerit scire dēs q? cholera
rubea est occultata: et si i egritudine acuta fuerit alba et
fuerit i ea significatōes saltus ex quibus non timef? phte
nesis: et que si sicut ipz debes scire q? cholera rubea de
clinauit ad aliā cannalē et ad intestina et accidet ei con
strictio. **E**t vo ob quā vna exit rubea i egritudinibus

Item vna nigra est mala in egritudinibus renū et vesice quā vehemens ardor ibi adest cōsidera g? alia signa.

Albū igit? h3 intentiōne translucētis significat sicutatem oīo et est auferens digōnis fiduciā et si cū grossitudine fuerit significabit pbla.

Et alba pcerto nō erit nisi cū grossitudine. Et eius qdem alia est? albedo est mucilaginosā et significat multitudine pblatis et humoris crudi.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Item vna nigra est mala in egritudinibus renū et vesice quā vehemens ardor ibi adest cōsidera g? alia signa.

Albū igit? h3 intentiōne translucētis significat sicutatem oīo et est auferens digōnis fiduciā et si cū grossitudine fuerit significabit pbla.

Et alba pcerto nō erit nisi cū grossitudine. Et eius qdem alia est? albedo est mucilaginosā et significat multitudine pblatis et humoris crudi.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

Et est qū est cū lapide vesice. Et est alia q? spmā sicutur que qū pblatīcoz apatum adest crisis et laxitas interiorū et egritudinum que ex pblate accit vitreo.

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

non fovea amplius opulat
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

fris est vna hanc rex aut fortitudo doliis q cholera rubē
am resoluat sicut in colica accit fia aut oppilatio q sca
fuit ex supatione pblatis in canali q est infel z intestina
quapp fel ad intestina nātr non descendit sicut solebat i
mo vne societate est ei nēria cum q egrediat: quēadmōz
accit in colica fia aut pp debilitatē epatis z sue vtutis d
fectū que inf aquositate z sanguine sepatōez facere non
valet: sicut accit in hydropisi fia z in egritudinibz debili
tatis epatis fm plm: qm pp ea vna est filis loture car
nis recentis aut pp strictionē quā oppilatōes fecerit et
mutat color pblatis in venis pp aliq putrefactionē que
ei accit. z eius qdem signū est aquositas vne z ei sed
men fm modū quē dixim: z eius tinctura est tictura d
bilis non luiofa. Cholere eiz rubee tinctura est lumiofa

Urina quoz multoties in pncipio egritudinuz erit
alba sed postea fiet nigra z ferebit sicut accit in ictericia
Ampli? vna p? comestione albescit: nē hic cessat do
nec digestio fieri incipiat: tūc eni incipit vna tūgi. Et
pp hoc vrie uigilantiū sunt albe z adiuuat ad hoc calor
inati resolutio sz nō luiofa imo attinet fuscitati pp priua
tionē digōis. Tinctura rubea i egritudinibz acutis me
lior est q aquosa. sed rubea q est sanguinea maioris est
securitatis q rubea cholericā. Rubea quoz cholericā
nō tanti est timoris quz cholera qeta manet. Sz si extat
mobilis magni est timoris. Amplius urina rubea in
egritudinibz renū est mala qm fm plurimū calidū signi
ficat apa. Et in doloribus capitif desipiciā portendit.
Quz vna in egritudinibz acutis rubere cepit et sic
pmāserit z nō inferius descensuz fecerit pditionis egri
tiorē affert z renū apa significabit. Qd si cū rubedine
fuerit turbida z taliter pmāserit apa i epate z calor is i

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

etiam dicitur in fovea doli per vicia pueri
que est talis et admittitur per singulos
et hanc quia ad partem doli per singulos
quodammodo hanc quia ad partem doli per singulos

quo currit nigredo et significat febres ppositas et febres
que ex grossis st supfluitatibz. Qui si clarior fuerit et ni
gredo ad ipsi sumitaret declauerit apa significabit latiss.
Caplm. iij. de significationibus subē vrie in qritate
ipsius et in claritate sui aut turbulencia.

Abstātia vrie est aut tenuis aut grossa aut me
diocris. Valde vō tenuis i oibus dispōni
bus maturatōis significat puatōez aut i venis
oppilatōes aut epatis debilitatē et cannaliū vrie q nō
attrahūt nisi qd tenue est aut attrahūt sed extra non ei
ciunt nisi qd nā subtile exit aut mltū aque potationē aut
vehementis sitatis pponē cum siccitate. Et in acu
tis qdem egritudinibz significat vtutis digestiue debilita
tem et maturatōis priuationē. Et est et cum reliqū
vtutū tantā significat debilitatē vt nullo in aq operent:
imo quēadmōdū ingredit ita labif. Et vna qdē te
nuis valde fm hunc modū deterior est i pueris q in iu
uenibz qm nālis pueroz urina spissior est urina iuuenuz
iō q sunt hūidiores et q eoz corpora plus attrahūt hūi
ditates ppea q mā supfluens est eis nēria cā augmēti:
Si ergo eoz urine in febribz acutis multū fiant tenues
iam valde elōgati erūt a sua nāli dispōe. Et si hec in
eis pseuerauerit nō significabit nisi pditionē: qm qū per
durat significat pditionē nisi bona sint adiuncta signa et
vtutis stabilitat: tunc eni exiturā significat q accit et ppe
inset? sub pte epatis. Et si si h in sanis pmanferit et
se non cōuerterit ab eis significabit apa qd accidet illic
ubi dolorē sentiunt. Et fm plm accidet eis ut cū hoc in
alchatin et i renibz dolorē sentiant. Et significat aptitu
dinem ad apa. Qd si dolor et grauitas uni mēbro ppo
non fuerit imo sunt cōes significabit bothoz et uariolas
et apata q corpori erūt cōia. Tenuitas quoz urine
in crisi sine ordine reciduationē pronosticat. Urina
aut multū spissa fm plm significat maturatōis priuatōez
et fm minus hūoz grosse subē maturatōne. Erat ergo
in statu hūozolaz febriū et in aptōe apatū. Et plm qdēz
qd in acutis significat egritudinibz est malū. Verūtū te
nuitatis durabilitas plus significat malū. Spissitudo nā
qz quanda significat digōez que quidē subē confert i eo
q digōez significat et q vtus expellendi bz potentiaz est
id in quo fiducia habet. Et in qm matiei significat cor
ruptionē et ei multitudine et maturatōis phibitionem
sepantis ad fundū descendētis significat malū. Quid at
sit illud qd int duas res supanti? est cognoscit ex eo qd
post eā aduenit ex rege aut succedit ex debilitatē augmē
to. Et urinaz quidē spissaz i febribz sanior exit illa
de q multū subito euat. Illa vō que paulatī euatur mul
tozum hūoz est significatiua et debilitatis vtutis: et post
illam quidē que utilitatē affert sequit mediocris urina
sit cum rege. Qū at tenuis urina in acutis egritudi
nibus ad spissitudinē conuertit postq nō aduenit rege
significat liquefactōez. Quz in sano urina pseuera
uerit spissa et in pte capitif dolorē senserit et pquassatio
nem iudicabit ei febres. Est tū qū hoc est ex supflua
expulsionē aut aptiōe aut ulceribz in ptibus uiaz urine
Non aut subtilitas et spissitudo utroqz maturatōis sigi
ficant priuatōez nisi qā maturatōez subē cōitat medio
critas. Spisse g maturatio est ut digerēdo ad tenuitatē
mutet. Et tenuis maturatio ē ut coqndo mutet ad spif
situdinē. Ampli? urina spissa quēadmōdū prius di
ximus qūz est clara traslucens qūz est turbida. Verūtū
inter spissam traslucētē et tenuem exit dīa: qm spissa
traslucēs cū motu inundat nō sunt ptes ipsi? iundate

2. *unijaz*
caloz
 3.
 4. *unijaz*
unijaz
 5. *unijaz*
 6. *unijaz*
 7. *unijaz*
 8. *unijaz*
 9. *unijaz*
 10. *unijaz*
 11. *unijaz*
 12. *unijaz*
 13. *unijaz*
 14. *unijaz*
 15. *unijaz*
 16. *unijaz*
 17. *unijaz*
 18. *unijaz*
 19. *unijaz*
 20. *unijaz*
 21. *unijaz*
 22. *unijaz*
 23. *unijaz*
 24. *unijaz*
 25. *unijaz*
 26. *unijaz*
 27. *unijaz*
 28. *unijaz*
 29. *unijaz*
 30. *unijaz*
 31. *unijaz*
 32. *unijaz*
 33. *unijaz*
 34. *unijaz*
 35. *unijaz*
 36. *unijaz*
 37. *unijaz*
 38. *unijaz*
 39. *unijaz*
 40. *unijaz*
 41. *unijaz*
 42. *unijaz*
 43. *unijaz*
 44. *unijaz*
 45. *unijaz*
 46. *unijaz*
 47. *unijaz*
 48. *unijaz*
 49. *unijaz*
 50. *unijaz*
 51. *unijaz*
 52. *unijaz*
 53. *unijaz*
 54. *unijaz*
 55. *unijaz*
 56. *unijaz*
 57. *unijaz*
 58. *unijaz*
 59. *unijaz*
 60. *unijaz*
 61. *unijaz*
 62. *unijaz*
 63. *unijaz*
 64. *unijaz*
 65. *unijaz*
 66. *unijaz*
 67. *unijaz*
 68. *unijaz*
 69. *unijaz*
 70. *unijaz*
 71. *unijaz*
 72. *unijaz*
 73. *unijaz*
 74. *unijaz*
 75. *unijaz*
 76. *unijaz*
 77. *unijaz*
 78. *unijaz*
 79. *unijaz*
 80. *unijaz*
 81. *unijaz*
 82. *unijaz*
 83. *unijaz*
 84. *unijaz*
 85. *unijaz*
 86. *unijaz*
 87. *unijaz*
 88. *unijaz*
 89. *unijaz*
 90. *unijaz*
 91. *unijaz*
 92. *unijaz*
 93. *unijaz*
 94. *unijaz*
 95. *unijaz*
 96. *unijaz*
 97. *unijaz*
 98. *unijaz*
 99. *unijaz*
 100. *unijaz*

2 multitudine-
maxime labori

est fetida est cholica. Et fetida ad acredine trahens est

Caplm. v. de significatiōib⁹ vzine ex spuma sumptis.

Caplm. vi. de significationib⁹ spēz hypostasīs.

erit alba ⁊ descendēs inferi⁹ ⁊ eius pres ⁊ tinue ⁊ filies

q̄ differt subtilitate ⁊ lenitate. Et hec q̄dem hypostase

Exemplis sunt supra dictis latitudinibus
et minoribus profundis et in nobilibus vni

1. *Exposition*

translatus in hunc locum
propter quod dicitur in
libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium

Si quis in hunc locum
translatus in hunc locum
propter quod dicitur in
libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium

Apud quosdam
dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium

Apud quosdam
dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium

Apud quosdam
dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium
quod dicitur in libro de generatione animalium

et proprie in splene. **Q**uoniam ista petaloides hypostasis
les que non sit ex ea que sit i vesica et rene et canalibus vni
ne in egritudine acutis malum portendit perniciosum.

Et tu quidem iam sciisti ex hac summa carnosae dispoem
et quod plim est ex rene et quod ipsa non est ex rene. Nam ex
rene non est nisi quod caro est sane carnositatis et non est in
corpore liquefactione. Et vna quidem matura venarum signi
ficat sanitate quoniam reni egritudines maturatione non p
hibent vna quod ipsa super ipsos exiit. **H**ypostasis vero a

dipina adipis et pinguedinis et etiam carnis significat liqua
ctione et earum peior est quod auris aque sicut. Duo autem ipsius
principia cognoscuntur ex paucitate et multitudine et comi
stione et separatione quoniam quum est multa et separata existimat
quod sit ex parte renis et propter liquefactionem sue adipis et si
est minus et maioris promissionis est ex loco magis remoto

Et est quod in vna fructu albi granati grano sile visu fue
rit et erit ex adipe renis. **B**aniosa vero vlcus significat

quod apertum fuit et proprie in membro mingendi et proprie si

ibi fuerit sedim laudatum ad fundum descendens. **E**t mu

culaginosae quidem significat humorem spiritum crudum aut quod

est in corpore multum aut ex istis vna egrediens aut cri

sim aptionis vna sciencie aut doloris iuncturam. **E**t h

quidem cognoscit ex alleviatione que per ipsas sequit. **P**le

ruis enim subtilitatem et attenuat et putat hypostasis lauda

bilis. Quapp in acutis egritudinibus non est piden in eo

quod apparet similitudinem laudabilis hypostasis quum

nondum fuerit maturatiois hora nec pites fuerint eius si

gnificationes. Et etiam est quod vehementer pponis renis

litate significat. **I**nter saniosa vero et crudas exiit dicit

quoniam saniosa exiit cum febre et pcedunt ipsam significationes

apatis et eius partes faciles sit ad coniungendum et separandum et quod

dam ex ea est que cum aquositate vehementer miscet et que

dam ex ea que separat sed cruda est et turbida et spissa

et non facile coniungit nec facile separat. **E**t vna qui

dem in quod plima mucilaginosae hypostasis apparet quoniam est

exuberans quoniam in fine podagre apparet et dolores artu

corum significat bonum. **C**apillaris autem est propterea quod

huc occidit et solidat ex calore in ipsius agente que quoniam

est alba quoniam est rubea et a et solidatio est in rene. Et se

runt quodam quod in ei longitudine plerumque palmi mensura i

uenit. **Q**ue autem fermeti fusi fructus sili exiit debilitate

significat stori in intestino et digerendi malitia in ipsis et

est plerumque ea eius comedet lac et caseum. **A**renosa vero

semper significat lapidem qui solidat aut solidando pce

dit aut quod resoluat. Et que quod est ex eis rubea est ex re

ne et quoniam non est rubea est ex vesica. **P**lim autem que cetera

est phla significat aut pus cui propter longa moras accit

calozis mutatio et sectio prium et est quoniam propter aduersionem quod

ei accit. **B**anguifugal vero hypostasis si vehementer est

multa epatis debilitate significat et si minus hac signifi

cat vulnus in canalibus vna et pmutatis solones in ip

sis. Et si fuerit separata plim eius erit in vesica et in virga.

Et nos quidem pscrutabimur hoc in picularibus egritudi

nibus in ea de mictu sanguis. Et si in vna fuerit sicut

sanguifuge rubee infimo splene hunc resoluat splen ipsi

Beito autem quod in egritudinibus vesice non multum egredit san

guis quoniam eius vna misse sit in ipsius corpore calcare et an

guste et paucis. **H**ypostasis vero significatio ex pitate

ipsius sumpta multitudine quidem sui et paucitate declarat

cae ipsam efficientis multitudine aut eius paucitate et

ex pitate quod est sui in magnitudine aut puitate sui est que

admodum diximus in hypostasi mucilaginosae. **E**t eius at

significatio ex qlitate sui est ex colore quidem ipsius quoniam quod

ex ea nigra est significat malum sim diuisiones quod noiaum

Que tamen ex ea sanior est illa et hypostasis est nigra et a

quositas non est nigra. Et rubea quidem sanguis significat

propter et fastidium. Et citrina quidem significat calorem

forte et egritudine insidiosa. **E**t ex ea quod est alba

est quedam bona sicut diximus et quedam mala sicut mu

culaginosae aut saniosa aut spumosa maturationi contraria.

Viridis quoque semita est ad nigra. Ex odore vero est

quod admodum diximus in his que pmissa sunt. Ex ipsi vero

situ et ex lenitate quidem sui et diuisione quoniam lenitas et e

qlitas in hypostasi laudata est melior et in non laudata est

deterior. **E**t diuulsio significat vetustates et digerere

di debilitate. **E**t eius at significatio ex loco sui est quoniam aut

est natas et vocat nubes aut pendens. Et h quidem est in

medio stans quod est maioris maturationis quod pma. Et ex pe

dente illa melior est cui ruge et fimbrie ad inferiora deli

nant aut ad fundum descendens quod est melioris maturationi

nis hoc quidem est de hypostasi laudata. **N**on lauda

ta vero que leuior est melior exiit sicut nigra et hoc i febr

bus acutis. Et sicut si huc est phlatie aut melacholie

quoniam ea quod est v nubes melior est ea que infer descendit si

gnificat enim ei subtilitatem nisi cum ea natatois fuerit mlti

pentositas et si non fuerit ita natans est melior quod pendet

et infer descendens est deterior. **E**t ea quidem natan

di superius est calitas cum quod est acuitas et vetustitas. **H**y

postasis autem diuulsa i grossa superius natan et proprie quoniam

sit leuis et in tenui descendit infer et proprie quoniam sit grauif

Quoniam in principio egritudinis appet pendens et natas po

stea pteuerat significat quod crisis cum exitura veniet. **C**

pacilem vero egritudo plerumque remouet sedimine bo

no natate aut pendente quod admodum diximus in precede

ribus. **E**t quoniam inter nebulam et enozima et hyposta

sim fuerit aliqd sile tele aranee aut dempsitas erit signu

malum. **E**t multotiens quidem natans sedim non bonu

appet ex quo puenit terror. **E**t istud erit principiu matu

rationis et pmutatio ad bonitate postea pendebit deit

descendet et erit signu non malum. **Q**uod si post ipsius ma

le puenit hypostases timor que in pms habebamus

fiet necessarius. **S**ignificatio vero hypostasis ex suo te

poris est quoniam si veloci post mingit descendit est signifi

catio bona sim maturatione. Et quoniam tarde descendit est signi

ficatio puationis maturationis sim puitate sue dispositionis.

Significatio at forme pmutationis ipsius est sicut dixi

mus quod de mictu sanguis et adipis mentione fecimus.

Capitulum vnde de significationibus multitudinis vna et

paucitatis ipsius.

Urina quod paucis exiit puitatis vtrius significat d

bilite. Et illa que est minus eo quod bibi resolo

nez significat multa et ventris hie et apitudiez

ad hydropsim. **I**lla vero que est multe puitatis quoniam si

gnificat liquefactionem et supfluitam liquefactionem in copo

re in vna euatione. Et nos quidem vnam inter eas co

gnosceret possumus sim vtrius dispoem. **U**rina mali co

loris malum significans quoniam plima fuerit tato erit magis

salutis nuntia. Et quoniam intersecta fuerit plus malitia signi

ficabit sicut nigra et grossa. **U**rina diuersarum dispoem

que quoniam mingit multa quoniam pauca et quoniam retinet est signi

ficatio pugne et laboris nae et est significatio mala. **U**

rine multitudo in acutis egritudinibus quum non post

ipsam aduenit recte est significatio ethice et spalmi ex in

flamatione et sicut sudor. **U**rina que i acutis egritudi

nibus guttati inuoluntarie mingit significat in cerebro

nocumentu quod neruis accit et mulculis. **E**t si febris

quieta fuerit et signa affuerit salutis pronosticat sanguinis exitum ex naribus. Sed prima desipientia pronosticat et corruptionem. Quam autem sani urina minuit et attenuat et pseuerat hoc totum et sentit gravitatem et dolorem in renibus significat dum aqua in partibus renis. Et quoniam in egritudine cholica multiplicat plerumque portendit prosperum eventum et prope quoniam est alba et ad egrediendum facilis.

Capitulum. viij. et est fimo de urina sana optima.

Hec est mediocris subter et subtilis ticture ad citrinum trahens et hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine et leuitate et equitate et figure rotunde et odoris temperatis: non fetida non extincta. Quidam autem dixerunt quod quum habet urina subito in egritudine que est in ultio acuitatis visa fuerit sanitas die sequenti aderit.

Capitulum. ix. de urinis etatum.

Infantium urine ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eorum et propter humiditatem propter nis ipsorum et tunc declinant magis ab albedine.

Puerorum autem urine sunt spissiores et grossiores urinis iuuenum et turbidiores. Et nos iam notauimus hoc ante.

Iuuenum vero urine ad ignis formam trahunt et ad submediocritatem. Et urine senum ad albedinem et subtilitatem. Est tamen quum sit grosse secundum superfluitates in eis exites quoniam euatio multiplicat. **D**ecrepitorum vero urine maioris sunt albedinis et tenuitatis. Est tamen quoniam predicta grossities eis accit sed raro quoniam urina vehementer fuerit grossa apti erunt et lapis eis accidat.

Capitulum. x. de urinis virorum et mulierum.

Mulieres urine semper sunt maioris grossitiei et albedinis et minoris pulchritudinis quam virorum urine. Et hoc quidem est propter debilitatem digestiue earum et propter superfluitatem ipsarum multitudinem et propter amplitudinem canaliculorum unde egrediuntur ea que ab eis exeunt et propter illud quod ex earum resoluuntur mictibus et ad urine instigant tendit.

Vasculorum vero urinas quoniam moues turbant et declinant earum turbatio ad superiorem et est quod per plures turbident. Sed mulierum urine fere turbident ex motu propter paucam separationem sui: et habent secundum plures superfluitatem suam spumam rotundam et si turbide fuerit earum turbidatio pauca erit.

In urinis virorum illico quoniam mictibus commiscetur se fila ad iuicem tecta. **U**rie signati sunt clare et super earum superficie est nebula et quoniam trahunt ad colorem aqua cicepe aut aqua pedum citrinum et quoniam coquuntur pedes animalium et in ipsa est irin et superfluitatem earum est nebula: sed quocumque modo fuerit in medio videbitur sicut cortum carmiatum. Et est quoniam in eis sunt velut grana que ascendunt et descendunt. **Q**uoniam irin manifestior fuerit erit ipse signatiois precipium: et quoniam loco ipsius fuerit rubedo erit in fine ipse signatiois: et prope si turbant quoniam mouent. **P**arientium urina secundum plures est nigra et in ipsa est velut atrimentum et sicut forditio.

Capitulum. xi. de rebus vinarum animalium et diuersitate ipsarum ab urinis hominum.

Plerumque fert medico quum animalium urinas cognoscit propterea quod quoniam ipse eis experit certitudinem facit: et hoc quidem difficile est. **Q**uidam autem dixerunt quod urina asini est sicut butyrum liquidum cum turbiditate et grossitie exteriori. **E**t subiugaliu urine ei siliantur sed sunt citrine: et videbitur quod superior medietas vinarum sit clara et inferior medietas sit turbida. **Q**uin vero urine sunt albe ad citrinitatem trahentes propter quod vrinis hominum sed subter non habent: et earum sedum est sicut oleum aut sicut amurca. **E**t cuiuscumque nutritum fuerit melis erit clarior. **U**rina vero caprioli urinis hominum et ouium siliatur

sed non subter habet non sedum et est clarior urinis ouium.

Capitulum. xij. de rebus alijs que urinis siliantur et differentia inter eas et vrinam.

Simplicium acetosorum et oles liquores que fiunt ex aqua et melle et aqua et ficibus et reliquos que sunt ex croco et eis siliantur quoniam plus tibi appropinquabis erunt in claritate magis augmentati: et quoniam plus elongaueris ea considera an oportet ut augmentetur grossitudo. **U**rina vero ab hoc est diuersa: hydromell preterea ipsa est citrina et aque ficium sedimen a latere descendit et non in medio: neque ordinate non habet motum. **S**it ergo sufficiens in notando dispositiones vinarum. In libris vero particularibus proueniet ad te diuisiones dispositionum vrine.

Capitulum. xij. de significationibus egonum.

Bestio plerumque declarat ex sui quantitate quod est ut consideret si est minor eo quod comedit aut maior aut equalis. Et notum quidem est quod ipsius augmentum est propter humorum multitudinem: et paucitas propter ipsorum paucitatem: aut quia ex ipsa in intestino monoculo et in colore et in fasciis multum fuit retentum quod est signum colicam precedens aut propter expulsive debilitatem. Et cognoscit etiam ex eentia sui: quoniam quod ex ea humidum est aut significat oppilationes aut digestiue malitiam: et plerumque significat mesaraice debilitatem que humorum non fugit. Et quoniam est propter capitis rheumatismum aut propter comestionem rei que egonem huiusmodi. Quod autem in humido viscosum est plerumque significat liquefactionem et hoc est cum fetore: et plerumque significat malorum humorum et viscosorum multitudinem: et hoc non cum multa exit lenitate. Et plerumque significat nutritia viscosa que comesta fuerit et non pauca cum calore forti in persona et non fuit in ea digestio bona. Sed quod ex ea est spissior fortitudinis caloris significat ebullitionem aut multam ventositatum permissionem. Quod autem ex egone est siccum aut laudem significat et resolones aut multam urine puocationem aut ignem calorem aut nutrientium siccitatem aut multam moram in intestinis: sicut in suo dicemus capitulo. Quoniam humiditas siccum quod est dum admiscetur significat quod est siccitas est propea quod multum fuit retenta in humiditatibus ipsam exire prohibentibus et propter priuationem fellis pungentis et festinantis sed quoniam ibi non est longa retentio non humiditatis in intestina adsunt significaciones cum in ipsa est superfluitatis saniole et pungentis effusio que ab epate fluxit in eo quod est coram ipso et sua euatione non deuit donec commiscetur. **E**t est et quum colore sui dignoscitur ego. **E**t vero color nalis igneus est levis exis igneitaris que si augmentat fellis significat multitudinem et si minuit significat cruditatem et maturationis priuationem. Et si albus fiat quoniam est eius albedo propter oppilationem in canalibus fellis et hoc significat ictericiam. Et si cum albedine est viri sanici huiusmodi odoris magni aparis significat apertionem. Sanus quoque quod non exercitat multoties egerit virus et sanis que est ei purgatio et euatio laudabilis quoniam propter hoc remouet ab eo laxitas que est propter priuationem exercitij acciderat quemadmodum diximus in urina. Preterea scito quod ego colore igneus vehementer superfluum huiusmodi multoties in hora finem egritudinis significat maturationem et multoties significat dispositionis malitiam. Et nigra quidem significat taliter quoniam sunt urine nigre significaciones. Significant. n. aut adustionem forte aut egritudinis mellie maturationem aut nutrites tingit aut potionem rei que melliaz euat sed prima est mala. Et illa quidem que est propter puram melliaz non sufficienter cognoscitur ex colore sui: imo cognoscenda est ex acredine sui et potestate et bullitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit ego siue vomitus et ex ipsius proprietatibus

est q in se lūioſitate hz. **C** Ad vltimū vō hōior melācho-
licus purus pncans est fm plm qū egredit. . Est mōis
ſignificatio. **C** Himi vō nigri exi? multotiens pſert ⁊
illud est qm melie radical exitus vltimā corporis aduſti-
onem ſignificat ⁊ humiditātū ipſius pemptiōne. Viridis
autē ego caloris inati ſignificat extinctionē et ſilr ſulca.
Ego quoq; plerūq; ex ſui cognōſcī forma ex abſen-
tia inflatōis ſue aut ex inflatōe: qm inflata ſicut ſtercus
vacce ſignificat ventōſitatē. Et est qū ex hora ſui cogno-
ſcitur: qm qū egōnis exi? feſtinat ⁊ horā qua egredi ſo-
lebat aſcendit ſignū est malū: qā ſellis ſignificat multitu-
dinem ⁊ vtutis retētiue debilitatē: ⁊ ſi eius tardat exi?
digestiue ſignificat debilitatē ⁊ inteſtinorū ſitratē. Et hūi-
ditatis ⁊ ſoni multitudo vērōſitates ſignificat iſlatiuas.
C Colores quoq; extranei ⁊ diuerſi mali exi? ⁊ et nos
ipſos in lib? noiabim? pſiculiari. **C** Que vō ex egōne
melior est iuncta q est ſiſium partiū ⁊ in q aquoſitas ſic-
citatē est vebemēter admittit: ⁊ ſpſitudo ē ſicut mellis
ſpſitudo ⁊ exi? est facilis ⁊ non pūgit: ⁊ color attri-
net citrinitati ⁊ nō est multi fetoris n3 est puata fetore et
non h3 gurgulationē n3 rugituz ⁊ non h3 ſpumā. **E** exi-
tus est in hora in qua ſolet ⁊ fm quātitatē que ei qd co-
medit est ppinqua in qritate ſui. Et ſcito q nō ois egō-
nis eqūitas est laudabil: n3 ois eius lenitas: qā qn3 ſunt
prop? vebementē maturatiōne in oī pre ſilem ⁊ qn3 ſūt
pp aduſtiōne ⁊ liquefactionē ſilces ⁊ tunc qdem ſunt ex
deteriorib? ſignificationib?. Et ſcito q ego q est tēpera-
re eētie que est ad tenuitatē non est laudabilis niſi qu3
non ſt cum ea rugit? n3 ventōſitates n3 in ſui exitu paula-
tim iſterſecat ⁊ ſi non pole ē vt exi? ſit pp in? mole-
ſtans qd est ei admittit ⁊ non pmitit vt iungat. Et at
qū pleriq; ſolliciti fuerint de ſignificationib? que in ſudo-
re et alijs apparēt rebus. vep? m de ipſis loq propus est
in ſmone pſiculiari. **C** In ſmōe quoq; pſiculiari ſilr re-
peries expoſitionis augmentū in re egōnis ⁊ vīne et re-
liquorum.

C Sen tertia ē est caplm vñū et doctrine qnq;.

C Caplm ſingulare dcoīs tertie de cauſis ſanitatē ⁊ e-
gritudinis ⁊ neceſſitatis mortis.

Medicina in pma diuiſione in duas diui-
ditur preſ in partē theozicā ⁊ prem pra-
cticā q m oēs ſūt ſcie ſpeculādi. **C** d
autē noie theozice pſie dſignat est illd
qd in demzando ſnias m conſert ita q
in demzatione opōis nullo auxiliū prebet ſicut pars in
qua res ſciunt pſonuz ⁊ hūoz ⁊ vtutuz ⁊ ſpſ egritudi-
num ⁊ accituz ⁊ cāp. Et illud cui nom propum practi-
ce attribuit est qd in demzando opatōis ⁊ regis qūitatē
auxiliab? ſicut ps que nos iuuat ad demzandū qūo ſani-
tatem corporis qd in illa et ex illa diſpōne exi? cuſtodia-
mus ⁊ qūo corp? qd talē h3 egritudinē medicemur. Et
n3 exiſtimeſ q ps que dī practica ſit opō et actio: h3 ē arſ
que docet nos qūo ſit opandū ⁊ agendū. Et nos qdem
iam declarauim? nbi hoc in his q ſūt premiffa. Et poſt
q iam expleuim? dcoēs primā ⁊ ſam in his q ſunt pſis
medicīne q est theozica vſis: ergo nām ſtudiū nunc redu-
camus in duab? que remaneſt ad partē ipſius practicā
fm modū vſez. **C** Pars aut ipſius practica in duas di-
ſtribuit preſ qm vna est ſcia regendi corpora ſana qū-
in ſui remaneant ſanitate: ⁊ hec quidē cuſtodiēdi ſanita-
tem ſcia vocat. **C** Et ps eius ſa est ſcia regendi corp?
egz quali? ad ſanitatē redeat diſpōnez ⁊ vocat ſcia me-
dicandi. Et nos qdem icipiē? ⁊ ſcribē? in hac dcoē

franchi
ſcia medicandi

ſermonē compendioſū de cuſtodienda ſanitate. Et dice-
mus q ppea q gnātōis nioz corporū principiū res due
fuerūt: quaz vna est ſpma viri ⁊ eſſētie certius est q lo-
cum tenet factoris: ⁊ altera est ſpma mulieris et ſanguis
menſtruus cui? rei certū est q locū tenet materiet: ⁊ he-
due ſubē in hoc cōicant q vnaqueq; eaz est fluida ⁊ hu-
mida: l3 poſt diuerſificent ⁊ aqūat et terreitas in ſanguī-
ne ⁊ ſpmate muliebz plus abūdāt: ⁊ aereitas ⁊ igneitas
in ſpmate virili ſupat. **C** portuit at vt coagulatōis hōz
duoz pſicipiū eſſet coagulatō hūida l3 terreitas ⁊ ignei-
tas ſint iuncte in eo qd ex eis ſluit: ⁊ terreitas cū eo qd
in ea exi? ex duritie: ⁊ igneitas cū eo qd est in ea ex vtute
maturandi iuuert ſe ⁊ coagulatū duz ſecerint ⁊ coagu-
lationē quandā ei attribuerit et duritiē: verūm hoc ad
minū coagulationis duoz corporū non puenit ſicut lapi-
des ⁊ vitrū ita q ex eis nihil reſoluat aut reſoluat qd n
ſenſu pſcipit tunc nāq ſecura eēnt a nocumētis q prop?
aſſiduā accit reſolonez et longiſſimaz ſ3 res non est ira.
C Quapp corpora nia duab? nocumētōz ſpēbus ſt expoſi-
ta: quaz vnaqueq; cām h3 intrinſecā et cām extrinſecā.
Et vna qdem nocumēti ſpēs est humiditatis reſolō ex q
creati ſuim? et hec qdem ordinate veniet. Et ſa est hūo-
zis putrefactio et ei? corruptio et ipſius aſſatio vñ ſomē-
to vite pueniens nō est. Et hic qdem a pmo mō est aliuf
l3 ſua ipſius malitia ad ſiccitatē adducat ppea q corpo-
ris hūiditatē prius exiccari facit et ex eo qd nīs pueni-
ens ē corporib? cōrūpit deīn ad vltimū a putrefactōe re-
ſoluitur: qm putrefactio in pſmis cōrūpit hūiditatez po-
ſtea ipſam reſoluit et re ſicca dimittit cineritiā. **C** Hec
igit duo nocumēta ab alijs nocumētis ſūt aliena q prop?
alias accit cās: ſicut ſitās cōgelatiua et venena et ſpēs
ſolonijs pſinuitatis pſitioſa et reliq; egritudines. **C** due
predicte ſpēs hūic nīe inueſtigatōi ſunt pſinquoze et di-
gnioze qā eaz mutatio ē i diſpōe ſanitatē. Et vnaq; q
ipaz aduenit ex cās extrinſecis et cās intrinſecis: et ex-
trinſece qdem cāe ſunt ſicut aer diſſoluēs et putrefaciēs
et intrinſece qdem cāe ſunt ſicut calor innat? qui in nobis
exi? nās reſoluens hūiditates et calozes extranei in no-
bis a nīs nutriētib? gnāt et reliqua nās putrefacien-
tia hūiditates. **C** O mō vō cāe iſte ſe ad inuicē iuuant i
exiccādo nos. Verūm pſectio et integritas nīa et potētia
pſiciendi opōnez nō est niſi pp multā ſiccitatē que nobis
accit deinde ſiccitas inceſſant pcedit donec nos pimat
hec igit ſiccitas q nobis accit res est nobis nīria. Nos
ſi qdem a pncipio rei in vltia pſiſtūmus hūiditate vñ pro-
culdubio oz vt calor eā ſuper: qm ſi non i ipa ſuffocaret
procedit igit pculdubio in ipſaz aſſidue agendo et ipſaz
ſemp exiccando incedit. **C** d m ex eius exiccatiōe appa-
ret in pncipio eqūitati attinet deinde qū nīa corpora ad
tempate ſiccitatis pueniūt terminū caloze exi?te vt erat
non est ſiccitas fm ſue ſiccitatis pme qūitatē: imo fortiō
qm mā est minor et pp hoc est magis recipiēs. **C** Inde p
culdubio ſeqtur vt ſiccitas ſup ſiccitatē tēperatā augmē-
tetur ⁊ nō ceſſabit pculdubio qn aſſidue augmētū ſumat
donec hūitates pſumat. **C** Caloz igit innat? est cauſa extin-
guendi ſe ipſuz accitāl? ppea q ſit cā ſui ipſius mām cō-
ſumendi ſicut lāpadis flāma que extinguit ppea q ſuaz
cōſumit mām. Et qūtoplus ſiccitas h3 augmentū proce-
dit calor innat? fm diminutionē incedit ergo accit de-
ſectus nūq ceſſans vſq ad vltimū qui est defect? reſtau-
randi hūitatez loco ei? qd reſolutū fuit: defect? igit ſemp
auget. **C** Siccitas ergo duob? augmentat modis. **C** Unuf
eoz est pp diminutionē potētie recipiendi māz. Et alē

Calor
innat?

minozatio hūiditatis in se ppter calitatis resoluōē. Augmentatur igitur calozis debilitas ppter ea qd ficitas i mē
bzoꝝ subā dñatur ⁊ ppter nālis humiditatis diminutio
nem que est sicut mā ⁊ sicut oleū flāme lāpadis. Flāma
nāqꝫ duas hz hūiditates aquā ⁊ oleū. vna quaz pñst ⁊
altera extinguit. Hic calor inuāus i hūiditate pñst nāli
et ab augmēto extraneo extinguit que puenit ex debilita
te digerendi ⁊ est sicut aq̄a hūiditas flāme. Et qū fici
tas ad pplementū accedit calor innat⁹ extinguit ⁊ moꝝ
subseqt nālis. Corp⁹ autē n̄ pmanz tpe quo pdurat nisi
ppta qd ip̄i inata hūitas p̄ resoluōi resistit calozis mū
dani ⁊ calozis sui coꝝpōis in nā sui ⁊ ei⁹ qd ex motibus
accit suis hac tam lōga resistitōe: qm̄ ipse sit ea in eētia
sua debilioꝝ: imo ipsum stare non facit nisi illud qd re
staurat illud qd ex ea resoluū ⁊ est nutritiō. **A**mpli⁹
nos iam declarauim⁹ qd vītus non operat⁹ ⁊ vītē eo nisi
vīs ad terminū. **E**t ars qdēz sanitatē custodiendi n̄
est ars q̄ a morte securos nos faciat: n̄ coꝝp⁹ ab extrise
cis nocumētis muniat: n̄ vītūqꝫ coꝝp⁹ ad vītū vīte
longitudinē pducit qd est fm̄ hoīez absolute: s̄ de duab⁹
reb⁹ securitatē prebet: putrefactiōis penit⁹ prohibitiōe
⁊ defensione hūiditatis ne cito resoluat⁹ ⁊ in ipsius qdē
fortitudie pñst ut ipsū vīs ad dñitū tps fm̄ suā primā
cōplonez permanere faciat. Et hoc qdē erit ppter re
gimen rectū restauratiōis qd fit in coꝝpore loco ei⁹ qd re
soluitur fm̄ q̄ritatem possibilē: ⁊ pꝝp̄ regimen phibē
dñūm cāz ficitatē accelerare facientiū exceptis cāis qd
faciunt ficitatē debere eē ⁊ p regimen custodiens a gñā
tione putrefactiōis ppter tutelā coꝝpōis ⁊ custodiam a
postemate calozis extranei extrisei aut intrisei: qm̄ oīa
coꝝpōra non sūt equalia in fortitudie humiditatis radica
lis ⁊ calozis inati: imo coꝝpōra i his exñt diuersa. Vñ
qdēz pteea coꝝp⁹ terminū hz i quo resistit ficitati nērie
cōplone sua ⁊ caloze suo innato ⁊ q̄ritate sue innate hūi
ditatis a quo non remouet⁹: est tñ qū ante adueniūt cāe
in ficitatē adiuuantes aut alio mō pñcantes. Et mul
ti qdē hominū dicunt qd isti sūt termini nāles ⁊ termini
accñtales sunt ali⁹. Et qñ custodiendi sanitates ars exit
illa in qd coꝝp⁹ humanū ad nālem pducit terminūz si cō
uenientia pseruat. **H**ic autē custodie administratiōi
due attributē sūt vītutes qbus deseruit medic⁹. vna earū
est nālis ⁊ vocat nutritiua qd restaurat illud qd ex coꝝpo
re resoluū ⁊ subā terreati et aq̄itati attinet. Et altera
est aīalis ⁊ ipsa est vītus pulsatiua qd restaurat qd ex coꝝ
pore resoluū cuius subā est aerea ⁊ ignea: ⁊ ppter ea qd
nutrienti nō fuit sile nutritio nisi i potentia: iō creata fuit
vītus imutatiua q̄renus nutritiua mutet in silitudinez nu
tritoy in effectū ⁊ vt pcerto sit nutritiō in effectū. Et ad
hoc creata fuit instā et cānales que sūt ad attrahendūz
et expellē et retinendū ⁊ digerē. **D**icem⁹ ergo qd
habene rei in arte custodiēdi sanitatē pñstunt in eq̄litate
cāz pñdictay cōitantiū. Ille tñ in quaz eq̄litate maior
necessaria est sollicitus sunt septē res. **E**q̄litas pñsonis: ⁊
electio eoy que comedunt et bibunt: ⁊ purgatio supflui
tatum: ⁊ custodia pñonis: ⁊ rectificatio ei⁹ qd p nares at
trahit: ⁊ custodia tāgentis: ⁊ moderamē motionū cōpo
rearū et aīalium inter qd etiā somn⁹ et vigilie quodā mō
numerant. Et tu qdē iam sciūsti in his qd sunt pñssa qd
n̄ equalitas vñm hz terminū n̄ sanitas in aliq̄ ex pñlo
nibus in hoc ingredit⁹ qd sit aliqua sanitas aut aliqua eq̄
litas in aliquo tēpore: sed est id qd int̄ duas res existit.
Incipiemus igitur in pñmis declarare regimen infantis
qui in vītima pñonis equalitate pñst.

Doctrina p̄ma dñonis tertiē que est de nutritiōe
quattuor continet capla.

Ca. i. d. regimie infantis ex qd nascit⁹ vīs quo incedat.

Regnantū autē regimē et muliez que par
tū sit vicine in dñonibus scribem⁹ particla
ribus. **I**nfantis vō tempate pñsonis qū
nascit⁹ pleriqꝫ sapientiū dixerunt vmbilicū
in pñmis debet icidi sup quattuor digitos et cū lana liga
ri munda qd bñ et subtilit sit retorta talit ne doleat et oñ
cū panno sup ipsum est ponē: et ppter vmbilici icissio
nem p̄ceperit vt renaz citrinaz et languis dracōis et sar
cocolle et cymini et vñee et myrrhe ptes sumant eq̄les
et triē vmbilico supponant. Et festinā est ad coꝝp⁹ ip
sius salien cū salmoza tenuis sal q̄renus vmbilic⁹ eius in
durecat et ipsius cutis dura fiat. **E**x salibus vō ille
melior exit cui admixta sūt sedenegi et costus et sumac et
senugrecū et origanū. Et ipsius qdē natus non saliat
n̄ os. **C**a. vō q̄re nobis nērius est coꝝp⁹ eius duꝝ facez
est qm̄ illico qū nascit⁹ oīa qd ipsum tangūt ei nociua sūt
siue calida siue frīa siue aspa sentiat ea: et hoc qdē est p
pter cutis ei⁹ subtilitatē et p calozē ei⁹: qm̄ oē qd ipsū
tangit sentit duꝝ et sum et aspum. Et si nobis nērius fue
rit itez salire faciem⁹: et hoc qdē augmē qum multe
fuerit foriditiei et multaz humiditatis. **D**einde aq̄ tepida
ipsum lauabim⁹ et ei⁹ nares assidue purgabim⁹ digitis
quoy vñgues sint icisi et i ei⁹ oculos paz olei pñciem⁹.
Ani pteea ozificiū minuto digito in circuitu ei⁹ est mo
uendū vt apiatur et obseruandū est ne ipsum frig⁹ tāgat
Quōqꝫ ei⁹ ceciderit vmbilic⁹ qd est post tres aut q̄tuor
dies erit meli⁹ vt sup ipsum ponat cinis cochleaz aut ci
nis calcanei vitulini aut plūbi adusti et triti cuiuscūqꝫ fu
erit cū vino. **Q**uōqꝫ volum⁹ vt fasciet nutriti⁹ ei⁹ membra
suauit tangere d̄z et qd dilatañ fuerit dilatare et qd sub
tiliā subtiliare et oē membz fm̄ puenientiōz figuraz si
gurare et hoc totū subtili pñessione cū extremitatib⁹ di
gitoy: qd qdē multis faciem⁹ erit vici⁹. **E**t oculi assidue
erunt tergēdi cū re qd sit sicut seta. **V**esica quoy ei⁹ p̄e
mere puenit vt urine exit⁹ facili fiat: deinde man⁹ eius
extendant et ipsi ul brachia ad gēua ducant. Et ipsi ul
caput instita liget et pileus ei⁹ imponat qui sup ipsi ul ca
put pstringat. **I**n domo pteea tempate aeris qd non sit
frīa ad dormiē ponat. **P**z at vt dom⁹ vmbze attineat
et tenebrositati aliq̄tule qd a supante radio non illumine
tur. **Q**uōqꝫ dormierit oportebit vt caput ei⁹ roto reliquo
coꝝpore sit alti⁹. Et obseruā erit ne qū dormierit aliqd
colli ipsius aut extremoy ei⁹ aut doꝝū tōqueat. **I**pe
quoy i estate aq̄ suauit eq̄li balneand⁹ est. **I**n hyeme vō
aq̄ eius ad caliditatē trahat non pungentē: hora vō ad
ipsum lauā melior est post ei⁹ longū somnū. Et pleriqꝫ
quidē est pueniens vt ipse bis in die lauet aut ter et ordi
nate ad id qd sit magis tepidū mutet si tps fuerit estiuū
In hyeme autē non sit frīoz aq̄ que in calitate tēperata
erit: ipse quoy nō lauet vīs qd eius coꝝp⁹ calefiat et ru
bere icipiat: postea extrahat et ei⁹ aures custodiant ne
aq̄ in eis ingrediat. Et oꝝ qdē vt qū in hora ablutiōis
accipit sit fm̄ hunc modū. Accipiat manu dextra et su
per brachiū sinistrū sup pectus suoz appodiet et non su
per ventrē. **A**mpli⁹ in hora ablutiōis ipsius studen
erit vt ipsius plante ad doꝝū eius eleuent et eius pedes
ad caput ei⁹ subñt et suauit perducant dein mollibus
pannis exciet et suauit extergat. **D**einde fiat vt i pñm
sup ventrē sui iaceat postea sup doꝝum et p̄et hoc totū
incessant fricet et premat et figuret: deinde ad ipsi ul cū

panno fasciati est redeundū: postea in ipsius nare oleus
dulce p̄ficiat qm̄ eius oculos lauat et ipsoz tunicas.

Caplin. ij. de regie lactationis et retentionis a lacte.

Qualitas v̄o lactatōis et ipsius cibariōis h̄
mō obseruant. **C**ibus modis q̄b̄ est post
lac m̄is infanti ad sugē dandū est: ipsum enī
est nutritiō q̄ magis sile ex it subē nutritiōi p̄teritoz
quib̄ aiebat dū in ventre erat. s. menstruoz m̄is qm̄ ip
sa sunt q̄ conuertunt et sunt lac et ipse magis est recipiē
hoc et magis est ei p̄ueniens ita vt iam expimento certifi
catum sit q̄ extremū māmille m̄is in os infantis pone
valde p̄fert ad remouendū q̄cqd ei nocet. **C**is autē
aut ter i die sugere māmillas d̄z ei sufficere et in p̄mis n̄
est multū lactandus. **C**ibus autē ne sit eius m̄ que ip
sum p̄ius lactat donec m̄is p̄p̄o temperet. Et melius
quidē est vt p̄p̄ mellis eidez tribuat deinde lactet. Ex
lacte quoq̄ q̄ puer fugit i mane bis aut ter emulgenē ē
deinde māmilla ei tribuenda et p̄cipue qm̄ in lacte fuerit
macula. Lac autē malus. s. acutum a nutrice infanti non
est dandū dum est ieiuna. Et p̄ter hoc etiā due res s̄ fa
ciende iuuamē ei p̄ferentes ad hoc vt eius p̄p̄o fortis si
at: quaz vna est lentus mor̄: et altera est p̄sonantia musi
ce et vox cātilene quēadmodū mos est dum iſantes in lo
cis ponunt in q̄bus dormire debēt. Ex q̄ritate ei recipi
endi hec duo sciet q̄tum sit ap̄ exercitio et musice quo
rum vnu est corporis atq̄ aie. Qd̄ si aliq̄ res p̄hibito
ria m̄is lac dari non p̄miserit: siue cā debilitatis ipsius
siue corruptōis lactis ei siue q̄a est delitiosa: eligēda erit
nutrix fm̄ p̄ditiones quas dicem̄. Quaz quedā atten
dunt in etate eius et quedā in ipsius figura et alie in eius
moribus et alie in formis suaz mammillarum et quedam
in q̄litate lactis ipsius: et alie in q̄ritate tēporis q̄ est in
ter eam et p̄tū ipsius: et alie que sūt ex genere iſantis et
Quaz fm̄ has cōditiones repta fuerit oportebit vt eius
nutrientia renouando sint bona ex tritico et spelta et cā
ne agnoz et hedoz et pisciū quoq̄ caro nō putrefit nec ē
dura. Lactuce quoq̄ si nutritiō q̄ laudat et amigdale
et auellane. Ex olerib̄ v̄o deterius est eruca et sinapis et
betardoz: qm̄ sanguinē corrumpunt. Et in mēta est eius
v̄tus. **C**lunc at dicem̄ nutritiōis p̄ditiones et a p̄ditōe
etatis ipsius incipiemus. **C**dicem̄ itaq̄ q̄ melius ē vt
sit etatis que est inf. .xxv. et .xxxv. ānos: qm̄ hec etas ē
iuuētutis et sanitatis et p̄lementi. Cōditiones v̄o figure
ipsius q̄ attendunt in p̄p̄one eius s̄ q̄ os ipsam boni co
loris ē et collum h̄ie forte et pectus h̄ie forte et amplius
et musculosas et duram h̄ie carnē inter pinguedinē et ma
tiem tēperatā et carnosas non adipe abundantē. **C**De
cundū mores v̄o suos p̄siderat: qm̄ ipsam os bonoz mo
rum et laudabiliū esse que tarde a malis aie passionibus
patiat sicut ira tristitia et timō et reliq̄ ab istis. Qm̄ ei
iste corrumpunt p̄p̄onem et fortasse a lactatiōe abstinebit
et p̄pter hoc prohibeēt q̄dā ne stolidi lactet. Et p̄ter
hoc totū malitia mox ipsius eā p̄ducet ad hoc vt iſantis
parua h̄eat sollicitudinē et ei p̄p̄ blandiat. **C**Lōditō
nes v̄o que in forma māmilla ipsi attendunt sunt qm̄
os ipsas ēē solidas et magnas et sui magnitudie non sint
laxe: n̄z debent ēē extense magnitudis: et os etiā vt inter
duritiem et mollitiē sint mediocres. **C**Scdm̄ qualita
tem v̄o lactis ipsius p̄siderat: q̄a os vt ipsius subā et q̄
litas sint tēperate et ei color attineat albedini q̄ n̄z sit fu
scus n̄z viridis n̄z citrinus n̄z rubeus. Eiusq̄ odor sit bo
nus in quo nō sit acedo n̄z p̄ticitas et ipsius sapor dul
cedini attineat i quo nō sit amaritudo n̄z salitudo n̄z acre

do: et os vt trahat ad multitudinē et vt ei partes sint si
miles: et vt non sit subtile fluidū nec multū grossū caſea
tum n̄z diuersaz partiū n̄z multe spume. Et ei quidem
subā q̄n̄z experit q̄ est vt de ipso sup̄ vnguē mulgēdo di
stillet q̄d si fluit est subtile. Et si vnguis inclinet et non
currat est spissum. Ipsuz ē expit qum in ampilla ponit
et p̄p̄ myrrhe sup̄ ipsum p̄icit et digito misceat: p̄p̄
hoc enī scit aquositas ipsius et caliditatis ipsius q̄ritas
Lac enī laudabile et tēperatū est in quo aquositas et ca
seitas sunt eq̄les. **C**Qd̄ si aliq̄ nobis necessitas fuerit
lac tale h̄is ipsum p̄p̄abim̄ ex p̄te lactatōis et p̄te nu
triciōis. Ex p̄te q̄dem lactatōis qm̄ lac q̄d grossus fuerit
et mali odoris melius ē vt nō det nisi postq̄ multū fue
rit et in aere morā fecerit et q̄d vehemētis fuerit caloris
cōueniēs erit vt nullo ieiuno det. **C**Et nutritiōis q̄d
regimen est q̄ si eius lac grossus fuerit dabit ei ory mel
aspumatū q̄d cum subtilitūoz apozimate sumat sic
mentastaz et isopuz et halce et origanum montanū et tri
buent ei ad comedē arbare et que eis s̄sant. In cibo
quoq̄ ipsius iponat p̄p̄ croci et p̄cipiat ei vt cum ory
melle calido euomat et tēperato v̄at exercitio. Et si ei
cōp̄lo fuerit cala dabit ei in potu ory mel cū vino subtile
sit siue separatū. Qd̄ si eius lac subtile fuerit precipiet
vt q̄scat et ab exercitio remoueat et cibis nutritiō q̄ s̄a
guinē faciunt grossum. **C**Et fortasse dabit ei ad potan
si non fuerit ibi q̄d p̄hibeat vinū dulce aut mustū coctū
et p̄cipiat ei vt diu dormiat. Si v̄o eius lac paucū fuerit
considerabit que sit cā in hoc v̄p̄ sit malitia p̄p̄onis in
toto corpore aut in māmillis ipsius: et hoc quidē cogno
scet p̄ significatiōel p̄dcās in caplis que s̄ p̄missa. Et
post t̄gemus māmillas et si significatū fuerit q̄ sit in ea
calor nutritiō tali q̄li est aq̄ ordei et spinachia et que eis
s̄santur. Et si significatū fuerit q̄ sit in ea frigus p̄p̄onis
et oppilatōis aut debilitas v̄tutis attractiue augmētabi
tur eius nutritiō subtile ad calitates declinans et v̄etōle
sub māmillis ponent absq̄ m̄ta p̄p̄sione. Ad hoc quo
q̄ p̄fert semen bauciaz et ipsem et etiā baucie ad hoc m̄
tum p̄iunt. Qd̄ si cā eius fuerit nutritiō paucitas nutrie
tur iure facto ex ordeo et fursure et legumibus. In iuri
bus quoq̄ ipsius et i cibis ponende s̄ radices feniculi et
semē eius et anetū et nigella. **C**Quidā autē dixerit q̄ co
medere v̄bera p̄p̄ie ouiu et capraz cū lacte q̄d in eis cō
tinet valde est v̄tile ad hoc p̄p̄ illud q̄d in eis existit ex si
multitudine aut p̄p̄ p̄p̄ietatē que est in eis. **C**Quidam
etiā exp̄t fuerit vt. .i. carici aut vermiū terrenoz siccoz
in aq̄ ordei multis diebus sumat et repierunt optimum
Et s̄s̄r elixatura capitū salsoz pisciū in aq̄ aneti. Ex eis
quoq̄ que lac multiplicat est vt butyri vacci. .i. i. suma
tur et i vas i q̄ puz extit vinū mittat et bibat. Aut s̄s̄amū
in mola tritū accipiat et cū vino misceat et colatū ad bi
bendū detur. **C**Amplius māmille ex stercore turdozū
cū lacte aſine et oleo more emplī liniant: aut ex eo q̄d ē
in interiore p̄te melōgie elixate. .i. i. sumat et cū digitis i
vino dissoluat et ad potan det. **C**Medicamen validū
p̄. seis aeti. .i. i. seis adachoche seis pozi ana. .i. i. seis
sulle seis fenugreci ana. .i. i. totuz cum succo feniculi et
melle et butyro misceat et in potu sumat. Et qū lac no
cumentū fecerit sui multitudine p̄p̄a q̄ p̄strictōe retine
tur et p̄p̄ suaz spissitudinē minuat p̄ id q̄d pauci extit nu
trimenti et comestioe eius q̄d p̄p̄ nutrit et emplō pecto
ri et māmillis supposito ex cymino et aceto aut luto ab
soluto et aceto aut lenibus coctis i aceto et post ipsum
potu rei salte v̄at et s̄s̄r comestione mēte. Et māmillis

lac

Haste est 30
p̄p̄ qm̄ n̄z
p̄p̄m v̄o v̄p̄

Conditiō
nutritiōis

figure

mores

Forma
māmilla

Qualitas
lactis

Odor

Parap̄

quod blandis manibus multum fricare lactis efficit multitudinem. Lac vero malum huiusmodi odoris medicari est dando in potum vinum boni odoris: et ad comedendum dando cibum boni odoris. **R**egimen autem quod est tractum ex tempore partus nutritis est quoniam oportet ut partus sit propinquus non tamen valde: imo sit a tempore quo peperit mensis unus et dimidiatus ad minimum aut menses duos: sitque ille quem peperit masculus et sit partus eius secundum tempus naturale et non sit ipsa que abortum fecit nisi a abortum facere consueverit. **N**utrici propterea est precipiendum ut temperato vitas exercitio et ut nutritibus boni cibi alatur: et ne villo aliquid cum ea coeat: hoc enim sanguinem promiscet menstruum et lactis odorem corrumpit et ipsius minuuntur quantitates: imo fortasse impregnat in quo nocumendum duobus attinens filius existit. Et nutriti quidem propterea quod illud quod in sanguine est subtile ad embryonis nutrimentum redit: et embryoni quidem propterea quod id quod ad ipsum venit ex nutrimento est pars id quod aliis lacte indiget. In tota propterea ipsius lactatione oportet et propter in eius lactatione prima ut aliquid lactis mulgeatur et ut fluat et ut ipsum pressione iuuuet ne contingat ut ex multa succione gule ledantur infans et meri et faciant ipsum debilitari. **E**t si ante lactationem quibus vice melius ad labendum deservit iuuamur erit et si cum paucis vino fuerit erit bonum. Neque multum lac ad sugendum una vice dandum est: imo melius est ut pars ei detur ad sugendum et sepe paruis interpositis spatiis. Quibus enim cum ad sugendum ei datur vice una tamen ut faties contingit extensio et inflatio et ventositas tum multitudo et albedo urine. Si ergo hoc acciderit oportet ne lactet et ut famelice longo tempore teneatur et ut studium impendatur ad hoc donec istud digeratur. Et secundum plerumque in primis diebus quum lactando est: est ut in prima die ter lactet: et si quod in prima die ipsum lactauerit alia fuerit quam mater ipsius erit melius. Si si nutriti mala acciderit copiose aut egritudo dolorosa melius erit ut alia ipsum lactet donec sanetur. **E**t similiter si necesse fuerit dare ei medicinam que virtutem et qualitatem habeat diuertentem. Quibus post lactationem dormiturus est ei cuna vehementi motu non est mouenda quoniam niam lac in ipsum stomacho concutitur imo suauiter mouenda est. **F**letus quoque prius ante lactationem est profertur. **N**aturale autem tempus lactandi est tempus duorum annorum. Quod si infans aliquid a lacte desiderauerit ordinate non est ei tribuendum: non tamen est ei violentum prohibendum. Postquam vero duales appere ceperint dentes ipse ad nutriendum mouendus erit ordinate quod sit fortius. **R**es tamen dura ad masticandum non est ei danda: imo primo detur ei panis quem ei masticauerit nutritus: deinde panis cum aqua mellis aut cum vino aquoso aut cum lacte. Et tunc quidem pars aque ei tribuatur et in aliquibus vicibus que cum paucis vino sit mista: nec permittatur ad repletum pervenire. Quod si vomit sponte supuenerit ei et ventris inflatio et albedo urine ab omni re abstineatur et melius est ut ipsius nutritus ei tardetur donec inungatur in balneo. Deinde quum a lacte amovendus erit ad id quod est ex genere forbendi et carniui leuius mutandus erit. Et oportet etiam ut a lacte ordinate amoveatur et non subito et ut fiant ei glandes ex pane et zaccaro. Quod si perfide mammillas quesierit et eas semper suggere voluerit et sleuerit sumende sunt myrrhe et mentastri ana. 3. iij. et terende et ex eis more emplastrum mille epithimade. **A**d summum autem dicemus quod infans regimen est huiusmodi propterea quod eius propter ad hoc est conueniens et quod ea in sui indiget nutrimento et augmento et exercitium temperatum et non multum: et hoc quidem est eis sicut naturale: quoniam natura quasi accipiendo eum augmentat. Quum autem ambulare incipit et moveri duris motibus non erit permittendus nec ad ambulandum et sedendum ponendum antequam secundum naturam ei de-

siderium fiat ne cruribus ipsius et dorso nocumetur accidat. Et melius quidem est ut in primis quum sedet aut super terram ambulet ponatur in corio leni ad sedendum ne terre asperitas scalpat ipsum et fustes aut cultelli et his filia ex eis que pungunt aut icidunt remoueantur ne sint coram eo et custodiendum ne ab alto labatur loco. Quibus caninibus apparuerit ab omni re que ad masticandum est dura abstinentus erit ne marmore canini creantur resoluatur propter masticationem quam desiderat: et tunc quidem ipsius gingivae ex cerebro lepore et adipe gallinaceo fricari debent: ob hoc enim origo sit facilius. Quibus gingivae scinduntur caput et collum ex oleo abluto cum aqua calida postlato fricanda sunt et ex oleo in aures ipsius pars guttatum infundatur. Quum autem iam potest fuerit ut cum eis mordeat tunc suum masticare desiderat digitum quapp tunc ei dandum erit frustum radicis ireos que nondum valde siccata fuerit: hoc namque in tempore isto ei profertur et viscera in gingivis et dolore prohibet. Et si os eius fricari oportet ex sale et melle ne dolores isti acciderent: postea iam quum bene nati fuerint aliquid erit dandum ex succo liquiritie aut radicis ipsius que nondum vehementer exsiccata est ut in ore teneatur: et propterea profertur collum ipsius fricari quum canini nascuntur ex oleo dulci aut alio dulci oleo: deinde post hoc quum loqui cepit dentes erunt fricandi et precipue eorum radices.

Capitulum. iij. de egritudinibus que infantibus accidunt.

Attentio promissa de medicandis infantibus est nunc tricem regere. **E**t si affuerit supitio quod in ipsa sit sanguis repleto minuenda erit aut ventositas. Et si repleto ex humoribus fuerit ipse erit euandus. Quod si necesse fuerit namque restringere aut solvere aut vaporem a capite prohibere aut membra anhelare rectificare aut propter malitiam permutare medicari erit per ea que comedunt et bibunt que ad hoc sunt conuenientia. Quibus medicabitur ventris solacio aut ventus ei de natura euenient et fuerit multus aut medicabitur vomitu aut venerit ei naturaliter aduentu fortius melius erit ut ipsum ea die alia lactet. **P**ropterea ergo particulares egritudines que infantibus accidunt. Et ex eis quod sunt apata que eis sunt in gingivis quum dentes nascuntur et apata que eis accidunt in cordis que sunt in partibus mandibularum et spasmus que sit in eis. Quibus hoc acciderit ipse digito suauiter premendus erit et ex oleis in capso origanis dentium notariis fricandus est et ex melle cum oleo camemillino coquassato aut melle cum terebinthina et super caput aqua calida ab alto periciat in que cocta camemilla et anethum fuerit. Et ex eis autem que infantibus accidunt est ventris solacio et propter quum dentes nascuntur de quibus quidam sunt que dicuntur sit propterea quod supfluitate salivae saniofay sue gingivae cum lacte sugit. post tamen est ne sit ita. Immo propterea quod natura impedita non bene digerit et ideo quod dolor accit: et ipse quod est quod digores prohibet in debilibus corporibus. Et si hoc paucum fuerit non de eo tibi curam erit. Quod si timor affuerit quod ex eo adueniat supfluitas succurens erit ei embrocado ventris eius ex anthera aut cymino aut aniso aut seie apij aut ventri ipsius emplastrum supponendo ex cymino et rosas in aceto infusus aut spelta in aceto cocta. Et si non iuuerit hoc hedi coaguli sexta pars. 3. et quod est super cum aqua frigida danda erit et tunc quoque cauendum erit ne in ipsius stomacho lac caseus fiat dando ea die aliquid quod vice lactis obtineat sicut ouum vitellum moile aut micas panis in aqua coctas aut triticum fractum in aqua coctum. Et est etiam quum eis accit ventris restrictio quibus in potu tribuendum est stercuris muris aut suppositoriis ex solo melle vehementer coctum faciendum aut cum mentastro aut cum radicibus ireos sicut sit aut probustis aut ad comedendum detur eis pars mellis aut terebinthine secundum quantitates prius ciceris et vent-

4. Annus
tempus la-
tationis

capitulum in
lingua

remans
plurimo

timor

causatur
causatur

eius fricandus subit est cum oleo aut super ipsius femur
vaccinus sel ponit et bucor mari. Et quoniam est in ipsius
gingivis sit acuitas que sunt epithimande ex oleo et cera.
Caro quoque putrida que est talia eis prestat. Et est et quoniam
eis accit et propter quod est origo dentium spasmus que plerumque ac
cidit ei propter digestionem corruptionem et ex multa nervorum de
bilitate et ei propter quod corpus habet grossum et humidum: est
ergo medicandus ex oleo irino aut oleo lilaceo aut oleo
alkane aut oleo keirino. Et est et quoniam eis accit alcuzes
qui tunc medicandus est cum aqua in qua coquantur siccis aut
ex oleo violaceo misto cum oleo sicionio. Et si existimet
quod spasmus que accit sit ex siccitate propterea quod post febres
accit aut post febrem vehementem et quia paulatim advenit inu
gende sit iuncture ex oleo violaceo solui aut cum pauco ce
re albe qualifato: et super ipsius cerebri propter quod est oleum viola
ceum et reliquum ab istis vehementer et sicut faciem est si cuzes
siccis eis accidat. Et est et quoniam eis accit tussis et rheumatism.
Et in his quod de istis preceperunt quidam ut multa aqua calida super
ipsius caput proiciat cuius accit et ut ipsius lingua ex mel
le multum liniat deinde lingue radix prestat ut multum phlatis
euomat et sanet: aut gummi arabicum et dragagantum et scia
cydoniorum et succus liquiritie et penitibi sumat et quod die per
ex eis cum lacte illico mictio deest: et est quoniam infanti anhelit
malitia accit. Propter ergo ut radices aurium ei et radix li
gue ex oleo inungant et fiat ut ipse euomat: sicut est lingua
dilatet quoniam vehementer confert et aqua calida guttati in os ei
distillet et per seis lini cum melle ad lambendum tribuat. Et
est quoniam accit alcula multum quoniam panniculi lingue ipsius et
oris vehementer sunt molles ut non patiat ipsa tangi ex
nimia ipsorum mollietate propterea rasura aquositate lactis:
quoniam hoc est quod multum ei nocet et ducit ipsius ad colicam. Et
deterior quod de alcola est que non est matura et nigra et est mo
talis et que sanior est: est alba aut citrina: et que eas patit me
dicandus est ex aliquo leui medicamine alcula noiatorum in
libris particularibus. Et est quoniam viole trite sole eis sufficiunt
aut cum rosis et xilocaratis misce. Et est quoniam succus lac
tuce et solatri et portulace ei sufficit. Et si fortior ista fue
rit radix liquiritie trite et est quoniam in bothoribus humilis et colica co
ferunt myrrha et galle et cortices turis vehementer trite
et cum melle misce: et est et quoniam eis sufficit rob de moris
solum acetosus et rob de succo vite acerbe: et est quoniam confert
ei abluere eas cum vino aut cum aqua mellis postea sequentem
adhibere eis aliquod eorum que diximus ex desiccatis. Quod si
medicamentum fuerit hoc necrius fuerit venarum meimeram et co
ticum granate balaustiarum et sumac ana. 3. vi. sumant et
gallaz. 3. iiii. aluis iam. 3. ii. et terantur et cribellent et
puluerizent desuper. Et est et quoniam auribus ipsius fluxus acci
dit humorum: quoniam ipsius corpus et propter quod cerebri vehementer
est humidum. Lana igitur in melle et vino pontico misce quoniam
pauco alui aut croci aut pauco nitri iungenda est et au
ribus inintenda. Et est quoniam sufficit ut lana in vino pontico
aut in quo per croci sit misce intingat et in auribus mit
tatur. Et plerumque etiam accit ei dolor auris ex ventositate
et humiditate que medicandus est ex litio et origano et sale et
zuccaro tabarzet et lentibus et myrrha et seibus colloqn
tide et cedri. Quodcumque eorum fuerit coquantur in oleo et in ip
sas guttati proiciat. Et est quoniam in cerebro infantis sit apa
calm et vocat subundum. Et est quoniam multoties eius dolor
ad oculum pervenit et guttur et sit inde facies citrina. Ete
brum igitur eius est infandum et humectant ex corticibus cu
curbite et citroli et succo solatri et succo portulace propter
cum oleo rosaceo: quodcumque tamen fuerit assidue muret. Et est
quoniam in cerebro infantis accit aqua curam iam notauimus

Amulas
Spasmus
Alucos
Tussis
Angulus
Alcola
Pleuris
Dolor
Aqua

in cura capitis: et est quoniam oculi ei infant. Super ipsos igitur
lucum cum lacte est epithimandi deinde in aqua cum que cocta
fuerint camemilla et albedarugi abluant. Et est quoniam ei
accit ex multo fluxu albedo in suis pupillis que medicandus
est cum succo solatri. Et quoniam accit coopture oculi infantis
sulacum ex fluxu. Et cura ei est etiam succus solatri. Et ac
cidit ei febres: et tunc melius est ut nutrit regat et ei etiam
detur aliqd sicut succus granate cum oxymelle et melle et
succus citroli cum pauco cafeore et zuccaro deinde fiat ut
sudet quod sit quoniam cane recentes premunt et eam succus su
per vertice et super pedes ponit et ipse coopit quoniam cum hoc
sudet. Et est quoniam accit ei dolor ventris et torquet et slet
ventri ergo supponenda sit aqua calida et oleum multum calidum
et per cere. Et est quoniam ei accit sternutationes frequentes:
et est quoniam hoc pringit propter aqua in pedibus cerebri. Et si ita
fuerit medicandus erit aqua in frigidando et epithimando et vin
gendo ex infanti succis et oleis. Quod si non fuerit ex
apate quod ei accit bedarugi tritu naribus eius erit insuffla
dum. Et est quoniam in corpore accit ei bothoribus quod ex eis vi
cerosus est et nigrus est mortale: et etiam si non fuerit nisi al
cola tantum erit mortale propterea quod expandet. Quod autem
est albus est sanus et sicut rubeus. Et est quoniam in eius egressione
multa sequitur vitilias. Et ipse quod de medicanda sunt ex sub
tilibus desiccatis in aqua solutis ex que ipse lauet et in ea co
ctis sicut rosa et myrra et folia arboris masticis et tama
risci et olea et istarum rerum. Bothoribus vero si sane sunt dimittit
de sunt donec maturent deinde curent. Et si ulcerate
fuerint fiat eis unguentum ex cerula: et est et quoniam necesse
est lavare eas cum aqua mellis et pauco nitro et sicut alcola
Quoniam autem ipse fuerint idigebunt eo quod sit fortis. Lava
bunt ergo tunc ex aqua baurac cum lacte misce id ut tollera
ri possit. Quod si fiat eam caro vesice vaporabit et infunde
tur ex aqua in que cocte fuerint myrra et rose squinanz et
folia arboris masticis. Sed antequam hoc totum fiat nutritis
nutrients meliorare puenit. Et est quoniam propter multum fluxum
sit in igne tumor aut accidet aliquod ex causis fissure. In quo
quidem iam preceptum est ut ameos terat et cum albumine
oui perspat et desuper ponat et cum panno subtili lineo super
ipsius structura fiat: aut lupini amari adusti infundant in
vino et myrrha et cocta desuper ponant. His autem fortio
ra sunt cala siptica sicut myrrha et cortices cupressi et
et nuces et aloes et acacia et illud quod in caplo d fissura
dicunt. Et est et quoniam infanti accit et propter quod umbili
cus incidit aqua. Et tunc quidem accipienda sunt assakel que
est aluianis et terebintina i oleo sisamino sit soluende et
infanti adhibende et ex eis super umbilicum epithima facient.
Et est et quoniam infanti accit ne dormiat et incessanter ploret
et ut os assidue vagiendo moueat. Et tunc quidem necesse
est ut si pole est fiat quoniam dormiat cum corticibus papau
ris et ipsius seie et oleo et lactucis et oleo de papauere
supponendo ex eis teporibus et vertici et erit conueniens.
Quod si necrius fuerit aliud istis fortis fiat hoc medicamentum
Beni fule nux hendé papauer albi semini lini grana chau
sin portulace semen plantaginis semen lactucarum et semen
feniculi et anisus et cyminum sumant et ex unoquoque isto
rum aliqd paulatim terat: deinde omnia terant et cum eis ps
vna psilij tosti et non puluerizati ponat et omnia hec cum ta
to zuccaro quantum ipsa sit misceant et ex eis infanti quantitas
duarum. 3. in potu tribuat. Si autem voluntas fuerit ut hoc
sit fortis cum eo tamen opij ponat quantum est tertia huius partis
aut minus. Et est etiam quoniam infanti accit singule cui tunc
danda est nux idica cum zuccaro. Et est quoniam infanti accit
vomitus fortis: cui fortis dabit medietas danic uni gariofil

Dolorum
Albido
Oculum
Pleuris
Dolor
Omentum
Dolor
Tumor
Angulus
Alcola
Pleuris
Dolor
Aqua

Uerūm qñz ei pferit stō supponere emplm ex aliquo cō
stringentiū vomitū debiliū. Et est qñ infanti accit stōi
debilitas. Cui⁹ quidē stōus tunc ex muscho cuz aq̄ ros
est liniend⁹ aut cū aqua myrti et ei i potu succus cydōi
ozum tribuat cuz pua gariofiloz q̄ritate ⁊ zuccaro aut
iij. octauē. ⁊. iij. galie muschate cuz pauca q̄ritate mīue.
Et est qñ infanti accit somnia terrefaciētia i somno que
plm eueniūt p̄p̄t replonez ipsius factā ex multa gulosi
tate. **Q**uā ergo cib⁹ corūpet ⁊ stōus hoc sentit p̄ce
det nocumētum a v̄tute sensibili ad v̄tutem formatiua ⁊
imagiatiua ⁊ appebūt ei somnia terrefaciētia. **P**z
igit ne stōus ipsius valde pleno cogat dormire ⁊ vt ex
melle ei ad lambē detur q̄ digerat id qd est in stō isto ⁊
deponat. Et est qñ infanti accit apa gule inf os ⁊ meri
qd qñz extendit vsq̄ ad musculos ⁊ spōdiles collit ⁊ tūc
quidē ipsius vent suppositoꝝ soluēdus est ⁊ deind ipse
est medicand⁹ cum aliq̄ qd sit sicut rob de moris ⁊ eis
sibi filiibus. Et est et qum infanti dū dormit vebemēter
accit ozegmon cui semē lini tritū cum melle ad lambē
est tribuendū aut cyminuz tritū melle p̄solum. Et est qñ
infanti accit ventris iflatio ⁊ medicationē iaz noiaui⁹
in caplo de egritudinib⁹ capitis. **U**erūm hic referemus
rem ei vebemēter pferentē. Et est vt ozigani ⁊ castorei ⁊
cymini p̄tes sumant equales ⁊ trite p̄misceant et ei i po
tu tribuant quoz sit pondus triū granoz ozdei. Et ē qñ
infanti accit vt ei⁹ intestinū egrediat. Et tunc qdem cor
ticum granati ⁊ myrti recentis ⁊ cuppulaz glandiuz et
ros siccat ⁊ cornu p̄busti ⁊ aluis iamenti ⁊ vngulaz cap
narum ⁊ balaustiaz ⁊ gallaz p̄tes sumende s̄ equales ⁊
in aq̄ adeo fortiter coquēde donec eoz v̄tus egrediat d̄
inde in eoz apozimate sedere cogat ipso tepido. Et est
qum infanti accit tenasmon pp̄ frigus qd ei supuenit cui
pferit vt nasturtij ⁊ cymi ana. ⁊. iij. sumant et trita cribel
lentur et butyro veteri vaccino p̄sipa ad bibe cū aqua
fia dent. Et p̄terea qñ in ventre infantis v̄mes minuti
procreant ei nimis nociui ⁊ plm circa anū in quo etiam
longi gñantur: s̄ lati raro p̄creant in ipso. **L**ongi at
medicant ex aq̄ asceth de qua modicū in lacte in potu ē
tribuent fm̄ eius fortitudinē. Et fortasse n̄riuz erit vētri
ipsius emplm supponere ex bozou ⁊ cacule et vaccio fel
le ⁊ colloq̄ntidaz pulpa. **S**ed ad puos curandos q̄
sunt i ano elēni ⁊ venaz rubeaz ana ps vna sumēda est
et zuccari fm̄ sui magnitudinē ⁊ deind cū aqua ad bibē
dum def. Et est qñ infanti in cora accit excoziatio: ⁊ tē
qdem myrtus trita puluerizāda est desup aut radix ire
os puluerizata aut rose trite aut cipez aut ozdei farina
aut lentum.

Capitulum quartum de regimine infantū qum mu
tantur ad etatem pueritie.

Portet vt tota itentio sit in meliozādo mores
pueri ⁊ moderādo ipsos: et hoc qdem est vt ob
seruet ne fortis ira n̄z timor vebemens ei acci
dat n̄z tristitia n̄z vigilie: ⁊ istud sit p̄siderando semp vt ei
adhibeat qd desiderat ⁊ appetit: ⁊ nō p̄mittat esse corā
eo aliqd qd ipse abhorreat: ⁊ in hoc due p̄sistūt v̄litate
vna in ipso aia vt crescat ipso a pueritia sua ex̄ite bono
rum mox ⁊ fiet ei bitus fixus: ⁊ altera est i corpore ipso
qm̄ sicut mali hūozes malitie p̄p̄onis spēm sunt sequen
tes: ita qñ ex p̄suetudine acciderint seq̄tur eos cōp̄onis
malitia. **I**ra nāq̄ vebemēter calefacit ⁊ tristitia mul
tum exccat et pigritia v̄tutes laxat aiales et p̄p̄onez ad
p̄p̄fatis p̄p̄ietatē inclināt. In t̄p̄am̄to ergo mox custo
dia sanitatis aie et corpozis s̄l̄ consistit. **Q**uā autē puer

a somno excitat balneand⁹ est deinde dimittēdus est lu
dere hora vna postea aliqd ad comederi ei dandū deind
dimittend⁹ est ludere p̄lixius postea balneādus deinde
ciband⁹ et q̄toplus pole est aq̄ sup cibum bibere nō est
p̄mittend⁹ ne cibis erudus penetret anq̄ digerat. **Q**uā
autē sex habuerit ānos m̄ḡio tradend⁹ erit q̄ euz doceat
in q̄ etiā gradati est ordinādus et n̄z est cogend⁹ assidue
in scholis morari. **Q**uāq̄ ad hanc puenit etatē minus
erit balneādus et ei⁹ labor an̄ comestione erit augmētā
dus: n̄z vinum erit ei dan̄ et p̄p̄rie qñ aliq̄s cale p̄p̄onis
fuerit et hūide qm̄ nocumētū qd ex vino timet et ipsuz
est cholere rubei i potatib⁹ gñatio ei cito adueniet et
v̄litas q̄ ex vini potatōe generat est v̄tine puocatio et
hūectatio iuncturaz quoz non indiget ipse. Non eni ei⁹
cholera rubea est multa q̄ in v̄tina sit puocanda n̄z eius
iuncture hūectatione idigent s̄ p̄mittend⁹ est aq̄ dul
cem limpida fm̄ desiderū in potu sumere. Et hic qdez
erit curfus regēdi eos donec ad. xiiij. pueniant ānos cū
sollicitudine illi⁹ quotidiana qd in eis est ex minozatōe
hūiditatz ipsoz ex p̄cessione exccatōis et induratōis
Ordinandi ergo s̄ minozādo exercitiuz et separādo ab
eo qd eos laborat facit inf pueritiā et adolecentiā et tē
peratum p̄mittet exercitiū. **P**ost hanc v̄o etatē sit eo
rum regim̄ regimē sanoz et p̄seruatio sanitatis. Nos igit
ad ipsam mutem⁹ et sermonē de rebus p̄mittam⁹ i q̄
continent rei habene i regimine adolecentiū necessarie
et ab exercitio incipiamus.

Doctrina f̄ deois ⁊ de regimine qd est cōe albale
ghin cuius sunt. xvij. capla.

Caplm. i. de regimine adolecentiū cōmū et p̄seruatio
summa de exercitio.

Propterea q̄ plm regis p̄seruatōis sanitatis
est vt nos exercitū postea comestio deind
dormiendi regim̄: nō sermonē ab exercitio i
cipez d̄bem⁹. **D**icem⁹ itaq̄ q̄ exercitiū
est mor⁹ volūtari⁹ pp̄ quē anhelit⁹ magn⁹ ⁊ frequēs est
n̄rius. Et ad ipsum qdem peragē pueris fm̄ moduz
sue eq̄litate et in hora sua nullo idiget eoz medicam̄toz
que malibus n̄ria sunt egritudinib⁹ et egritudinib⁹ que
ea sequūt et ex eis accidunt: et hoc qdem est qñ reliq̄ ei⁹
regimē pueniens est et rectū: et hui⁹ quidē declaratio ē
qm̄ quēadmodū scia nutrimento indigentes sum⁹ et n̄z
cōseruatio sanitatis est ex nutrimento nobis pueniente qd
eq̄le exit in q̄ritate sui et q̄litate. Nullū autē ex nutrien
tib⁹ q̄ sunt i potentia cū oī totalitate sui ad nutrimentuz
mutat in effectuz: imo i vnaq̄q̄ digōe aliq̄ ex eo superest
supfluitas ad quā eūandam studet nā. **U**erūm nāe eūa
tio solūmō non est eūatio p̄pleta: imo p̄culdubio ex sup
fluitate cuiusq̄ digōis remanet absterio et impressio.
Quāq̄ hoc frequēt fiet et iterabit et aggregabit ex eo
aliqd mensurā h̄ns pueniet ex eius aggregatōe supflui
tates male corp⁹ a multis ledentes p̄tibus. **Q**uā eni pu
trescent egritudies gñabunt putridas. Et si ipsaz q̄litas
fortis fiat malitiā gñabunt p̄p̄onis: et si eaz q̄ritates m̄
triplicetur puenient in accitua replonis p̄dca. Et si ad a
liquod memb⁹ fluxerit apata gñabūt et ipsaz sumi subē
spūs p̄p̄onez corumpēt. **N**obis ergo necesse ē eas pro
culdubio eūare. **E**az autē eūatio fm̄ plm non p̄plet n̄z
est puenies nisi cuz medicis fiat venenosis q̄ p̄culdubio
nām frangunt q̄ etiā si venenose nō eēt: nō posset eē qñ
eas bibere natū laboriosū eēt: quēadmodū dicit. **H**ip.
q̄ medicina purgat et iueterat. Et p̄ter hoc totum cum
humore supfluo eūant ex hūiditibus nālibus et spū q̄

est vite suba ptem magna: et hoc qdem totus est ex eo qd
vires membrorum principalium et eis seruientium debilitat: h
ergo et alia se impediunt rplonis qu in sui dispoie dimif
sa fuerit aut qu euabit. **Ampli** exercitium est res que
magis phibet ne replonis ma pgreget qum alia regimi
na puerint ei et est id q calor inatus renouat et corpo
ri leuitatis pfert vsum. **I**plius naq subtile amplificari fa
cit caloz et qd ex supfluitantib pgregat qqs die dissoluit
et moe eas in labedo iuuat et ad loca vnde egredi solent
pducet. **O**ibus ergo dieb non pgregat supfluitas
de q sit curan: et pter hoc est sicut dixim q calor inatu
accrescere facit et iucturas et cordas duras efficit. **Q**ua
obrem opoes efficere pnt et a passionibus secure sunt et
mebra apta redit ad nutrimentu recipien popt illd qd
ab ipfis ex supfluitantib expellit: virtus igit attractua
mouet et membrorum duritez resoluat et mebra facit leuia
et huiditates subtiliat et poros dilatat. **E**xercitium aut
relinques in ethica frequen incurrit: qm membrorum de
bilitantur vtutes ppea q motu dimittit qui innatus eis
desert spuz q vite cuiusq mebru instiz exit.

Capitulum ij. de spibus exercitij.

Exercitium aliud est ad qd puenit ex occupatoe
alicuius humanar opoz: aliud est exercitium
puz qd est illud qd intendit. s. qd est exercitium
tm ex quo exercitij querunt iuuamta qd bz diuas. **M**ax
exercitium aliud est multu: aliud est paucu: aliud est forte
et rehemens: aliud est debile et leue: et aliud est veloci: et a
liud est tardu: et aliud est athicu. s. ppositu ex fortitudine
et velocitate: et aliud est laxu et inter oia duo extrema re
perit eqle. **E**xercitij vo spes sunt luctari et manu
nibus ptozre et pcutere in mandibul et currere et icede
di velocitas et iacere cu arcu et salire sursum ad re a qua
fiat suspensio et sup pedes vnu. Et cu ense aut cu lancea
scrinire et eqrare equos et calchu manib: qd est vt ho su
per pedu extremitate stet et manu suas ante et retro velo
ci extendat motu. Et he qdem sunt exercitij spes notabi
lis. **E**t subtiliu vo exercitioz spibus est exercitium qd
fit in vndationib: et in cunis stando aut sededo aut iace
do aut puam nauicula intrado aut nauicula piscatoru.
Istis aut fortius est vectari in eq et camel et lecticiis et
in plaustris vehi. **E**t ex fortiorib: quide exercitij s
ea q fiunt capestribus armis et est vt ho cursuz stringat
suum i loco capestris ludi vsq ad finem deui retro redeat
et incessant spatium qqs reuertit minuat donec i medio
stet capite reuerso. **E**t ex eis e loca costaz q st sub ascel
lis manib: ad aterioza porrectis brachijs vberare et ma
nus ad inuice pcutere et in plano salire et i alto et ludet
cum vgis alchelisiran retortis. Et cu pila magna et pua
et ludere cu reuolutoe vgar. Et i adiutorij muscul se ad
inuice capiend et eleuare lapidez et equos currere et ip
sos in circuitu retrodace. **E**lmubatase quoq mltas bz
spes. **E**x qbus est vt qsq luctantiu in medio sui pparis
manus suas teneat et ipsum pstringat et qsq ipsoz labo
ret vt a suo socio soluat altero ipsum tenere. Et est etia
vt manu suas supra suum pparem cotozqueat et dextraz
suam ad sui pparis dextram pozzigat et sinistra ad sinistraz
et facie ipsius ad illi faciem pueria et ipse eleuet eum ad
supioza deinde reuoluat eu et qnz incuruet et qnz eriga
tur. **E**t ex eis est impulsio q duobus fit pectorib. **E**t ex
eis est vt qsq eoz sui pparis collu teneat et ipsum ad ter
ram trahat. **E**t ex eis est pedes tozre et ipsos pmere et
calcanes sui coparis suis calcaneis apire et q bis sisia
exnt ex modis quos luctatores faciut. **E**t exercitij

vo velocib: est vt qsq duoz ppariu locum cum suo ppari
velocit pmuret et saliedo ad posterioza retrozsu tendat
et altera ad anrioza fm ordinez aut absq ordine. **E**t ex
eis est exercitium qd fit duabus acub sublellioz et freqn
ter ad posterioza saliendo: et est vt ho stet in aliq loco d
inde a duobus sui laterib: duas sublellioz acus i terra
figat inter qs fit vnus passus postea icedat mutado que
a dextra est ad sinistra et q a sinistra ad dextra et fit hoc
q velocius pole fuerit. **E**t exercitia qdez fortia et ve
locia fiunt qenib: admista aut exercitij suauib. **A**mpli
us exercitia fieri dnt fm diuerfos mos et non fm vnuz
est stan. **A**nq pterea mebm exercitij bz sibi ppium.
Et manu qdem et pedum exercitium non est res occulta:
Pectus vo et memb: anhelit: qnz exercitant voce gra
ui et magna et qnz acuta et inf eas mista. **E**t hoc et exer
citiu est ori et vuule et ligue et collo et decorat caloz et
mundat pecc: et ipsu exercitat cu exsufflatoe et retemoe
anhelit: et hoc erit toti corpori aliq exercitium et ipsius
dilatat canales. verum magna longo tpe efficere vocem
est timozosu: et si q fortis est pduret ncia fit multa aeris
attractio in q est timor. **E**t si sit loga erit necesse multuz
expellere aerem in quo mag: exit timor. **A**d legen pre
terea suauit est incipien deinde vox ordinate exaltada
postea qu vox fortior facta fuerit et crescit et loga fuerit
tps ipsius poneti erit tepatum: qm tunc magnu affert
iuuametur. **D** si et tps plonabit: erit in ipso timor
tepatis et sanis. **A**nusq pterea ho fm se bz exercitium.
Exercitij vo qd est debile sicut reuolutio i cuna illis
est puenies quos febres debilitauit et pualecibus q
se mouet non pnt n3 sedere et quos hellebozi potio debili
tauit et q sicut ipsum sut et egritudine in diaphragmate
hntis. **Q**sq suauit fiet dormire faciet vterotates dissol
uet et pfert reliqs egritudinu capitil sicut supiozi et obli
uioni et pmouebit desideria et nam excitabit. **Q**u at
sup lectu fiet motus erit puenientiu ei q bz sicut hemtri
teum et febres ppositas et phaticas et hnti hydropisim
et doloz podagricu et egritudines renu: qm hec iunda
tio mam efficit apta euulioni. **E**t debile quide ei qui e
debilior et forte ei qui e fortior. **I**n plaustris at vehi haf
efficit opoes sz hnozes magis q bz ebullire facit. **E**t e
gna qum quide plaustris vehuntur facie retrouersa qd
visus debilitati et et obfuscatu magnu confert iuame
tum. **I**n puis vo nauib: et magnis ferri pfert lepze et hy
dropisi et apoplexie et fitati stoi et et inflatio: qm quz
cozam lutozib: maris fuerit pmouebit ei vomit: et deui
qescet et pfert stoi: sz nauib: ferri in mare altu est fort: i
remouedo egritudines qs noiauinus ppea q fm aiaz
leuita et tristitia diuersificatur et fm mebra nutriedi eo
rum: g exercitium corporis exercitium est seqns. **A**nus p
terea exercitat res inspiciendo minutas et qnz ordinado
ipsum vt res luiofas leuit intueat. **A**uditus et exer
citaf sonos auscultado ocltos et qnz auscultado magnos
Anusq et mebrum exercitium bz sibi ppium: et hoc
quide in confuatioe sanitas cuiuscq mebru referem
qum libz disponem: particularé. **E**xercitio pterea
vres sibi cau: oz ne exercitij calefactio ad id qd ex me
bris suis e debile pueniat nisi fm mom psequendi: vbiga
oz vt cui varices accnt pedes in exercitio quo vut non
multum moueat: sed ipsum diminuat et suu pficiat exer
citiu cum eis que sunt corporis supioza sicut collo et
capite et maib: io vt exercitij opo ad ipse pedes a supio
ribus pueniat. **C**orporis pterea debilis exercitium
oporet vt sit debile et fortis vt sit forte. **E**t est tibi sciendu

Summ
Sunt

Sublig

Exercitij
Sunt

Plaustris
Vehi

visus

Auditus

qđ vñūqđqz memb^m p se hēat exercitiū qđ est sibi p
prium: vt quēadmodū oculo est ppiūz intueri qđ ē sub
tile z gutturis vocē ingrossare vel augmētare postq̄ hoc
ordiate fit z sili dens z auris. Et eodē mō oē i suo cā.
Caplm. iij. de hora incipiendi exercitiū z mensuran
di z ordinandi ipsum.

Hora q̄ inceptio exercitiū pparat oz vt cor? sit
mundū z ne in pubus intraneoz z venaz chi
mi filuzes z mali existat quos exercitiū in cor
pore diffundat z vt cibus exteri? iam sit digestus in stō
z epate z venis z vt alteri? cibi hora iam aduenerit. Et
hoc quidē declarat vñe fm subāz z colorē maturatio
z erit h pzia hora digōnis. Quā enī iā lōge fuerit z nā
aliquo tpe in nutritio mīstrare desierit z igneitas i vñ
na accēsa fuerit z citrinitatis nālis termin? trāserit exer
citiū ipediens erit qm virtutē deiciet. Et ppter hoc
dixit quidā q̄ qum forte exercitiū nērium est: bonū est
ne sit stōus vebemētē inanitus: imo sit in eo paucuz nu
trienis: z in hyeme qđem sit grossum z in estate subtile.
Ampli? qui exercitat si est plen? meli? est q̄ si exer
cite? qum ē vacuus. Et meli? est vt exercite? qum ē ca
lidus z hūidus q̄ vt exercite? dum ē sūus z siccus. Et
ex horis qđem ipsi? melior ē eq̄litas. Est autē qū exerci
tium hoiez calē z sicce p̄lonis ad egritudines pducit:
qum iā discesserit ab eo sanabit. Opz p̄tea vt q̄ exer
citatur icipiat z supfluitates ab interiorib? expellat. s. in
testinis z vesica: deinde exercite? verūm p̄paratiōis fri
catione pzi? vtat q̄ nām viuificet z poros dilaret: z oz vt
fricatio cū re aspa fiat deīn oleo iungat dulci: postea h
ordine inungat donec mēbz p̄sione non vebemētis pene
trationis p̄pimat z fit hoc manib? multis z diuersis ob
uianibus sūib? id vt hoc ad oēs musculoz pueniat p̄el
deīn dimittat fricat? z exercitari icipiat. In tpe autē ve
ris hozaz ipsius melior ē que est iuxta meridiē in domo
rēpata: z in estate opz ipsum p̄cedere. In hyeme ve
ro rōni conueniens erat vt fere vsqz ad noctem tardare
tur: sed alia prohibentia hoc vetāt. In hyeme iā locū
tepefieri oz z tempate calefieri deīn exercitio vñi i hōa
q̄ melior erit fm illud qđ dixim? ex digōne nutrientis z
expulsione supfluitatū. In q̄titate autē exercitiū tres res
st p̄siderande. Una eaz est calor: qm dum in ipso boni
tas auget adhuc ē hora. Et fa mor? qm dum leues per
seuerant adhuc ē hora. Et tertia mēbzoz dispō fm ipso
rum inflāmationē: qm dum ipsoz auget inflāmatio ad
huc est hora. Quā autē dispōes iste minui cepint et su
dor vaporalis et refudatio liqda facta fuerit dimittēduz
erit. Quā autē dimissus fuerit redeundū est ad oleū qđ
sudare facit p̄cipue si anhelitū sui exercitās tēuerit. Quā
q̄ die p̄ terminū exercitiū ipsi? cognoueris et ipsum nu
triuēris et nutriētis q̄titate quā tollerāz valet cognoue
ris nil in fa die mutes: s. nutriens ipsius et exercitiū in
die p̄ mēfura fm eius terminū in die p̄ma.

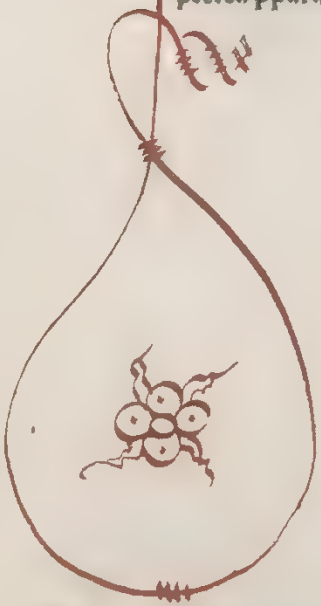
Capitulum quartum de fricatione.

Fricatio alia ē dura q̄ extendit vel inspissat: a
lia ē mollis q̄ laxat: et alia ē multa q̄ macresce
re facit: et alia est tēpata q̄ ingrossat. Quāqz h
cōponētur p̄oueniet paria nouē. Et ē etiā fricatio q̄ est
aspa. s. cū pannis aspi? que sanguinē ad exteriora veloci
ter trahit: et alia ē leuis cū palma aut cuz pannis lenib?
que sanguinē cōiungit et ipsum i mēbro p̄tinet. Quā autē
ex fricatione q̄ritur ē corpoz raroz inspissatio et molliū
iduratio et spissoz rarificatio et duroz mollificatio. Est
p̄tea p̄paratiōis fricatio q̄ est ante exercitiūz et incipit

fieri suauit q̄ qum voluntas f̄gendi adest stringit et idu
rat. Et ē fricatio reductōis q̄ est post exercitiū et vocat
etiā fricatio dēscere faciēs et qđ in ea intēditur ē supflui
tatum in muscul? retentaz resolo ex eo qđ p exercitiū nō
ēiatur vt vaporēt et non accidat fatigatio. Et oz quidē
vt h fatigatio molli? et suauit fiat. Sz que ex ea meli? ē
est i? q̄ est cuz oleo q̄ cum duritie et grossitie et aspitare
facienda nō est: qm mēbra inde exaspantur et pueri ab
augmēto prohibētur: s. in adolecētib? est eius impedimē
tum minus. Quā si in fricatōe p̄tingat error q̄ ad partes
duritie declinet ē sanior errore q̄ ad mollietie partē dēli
nat: qm forte resolonez facilius ē corrigē q̄ molli frica
tione ad recipiē corruptionē p̄pazet: s. fricatō dura et
aspa qum supflua fuerit in corpoz pueroz ipsos crescēz
phibeat. Et tu quidē nūc iuenies post ap̄ rememoratio
nē hore fricatōis et p̄ditionū ipsius: verūm in hac hora
reductioni declarationē addem? Bicem? itaqz q̄ ip
sa p̄certo ē ac si ēēt altera ps exercitiū in q̄ cum oleo in
cipiēt est z fortitudine deīn cum ea ad mediocritatez est
declināz n3 dum in sua exit fortitudine ē dimittēda. Et
meli? quidē est vt dum sit mulē sup eam cōiungant ma
nus. Fricat? p̄tea mēbra sua fricata post fricationē ex
tendēz oz vt ab eis supfluitates expellant et fasciā sumat
que ad partē membroz oīuz ipsi? extēsis p̄cedat et q̄ro
plus poterit suū p̄tineat anhelitū et p̄cipue quz musculi
ventris lassī fient: et pectoris musculi si facile fuerit exten
dent: postea etiā musculi ventris i fine rei paz extendan
tur vt intestina in aliq̄ hēant reductōez et int hoc et hoc
eat et se supinū p̄iciat et suos pedes pedib? sui cōparis
cōmisceat. Exercitiū vō excellētes aerē inter sua cō
tinent exercitia: s. tñ reductio q̄n3 in medio interponit
exercitio. Ipsum nāqz dimittit et deīn ad ipsum reditur
si plangandi exercitiū voluntas affuerit. Non autē mul
ta idiget fricatōe cum oleo q̄ vult reductionē nisi in ipso
dispō fuerit q̄ sibi nō placet. et nisi nō reductionez q̄rat
q̄ si fatigatōe senserit oleo iungat sicut noiabimus. Et
siccitate si senserit fricatio augmētanda erit donec ad eq̄li
tatem pueniat. Fricatio p̄tea q̄n3 iuuat et fortis cō
p̄ressio qū tps est dormiēdi: qm corpus alleuiat et hūidi
tates ad iuncturas fluere phibet.

Caplm. v. de balneo et nominādis balneis.

Hic autē hōini in cui? regie n3 consistit fmo
balneatio resolonez faciens non est nēria: qm
corp? ipsius ē mundū: et n3 q̄ balneo indiget e
get ipso nisi vt ab ipso habeat calozē subtile et hūiditate
tēperatā. Quāp̄ isti in ipso non multa debēt facere mo
ram. Quā si in fontē descēderint in ipsuz igrediant? quo
usqz ipsaz rubet et inflat supficies et i p̄ncipio resolonis
ab eo remoueant. Et aer in circuitu eoz aq̄ dulce fun
dendo humectet: deīn velocit lauent et egrediant. Opz
p̄tea ne exercitat? ad balneū velociter p̄gat do
nec p̄fecte dēscit. Balneaz vō dispōes et eaz p̄ditio
nes iam dectauit et in alio loco retuli. Verūm qđ hic di
cere debem? est q̄ oēs balneandi tēcundū ordinē balnei
calas igredi dñt et n3 in domo cala morētur nisi secūdū
q̄titate que eis nocumentū nō iferat et req̄scere faciat
prop̄ supfluitatū resolonez et corpoz ad nutriēs p̄pa
tionē a debilitate ipm custodiēdo et ab aliq̄ forti carūz
febzū putridaz. Qui vō ipinguari desiderat balneū
post comestione ingrediat si secur? fuerit ne oppilatōes
accidant. Et q̄ bene se custodire voluerit si calē fuerit p̄
p̄lonis oxymel bibat pp̄ oppilationū phibitionē: et si fze
fuerit p̄lonis diamentastrū sumat et diatriopipereon

Quā autē vult resolūz et macrefieri balneādus est dū est famelic⁹ et ibi multū morē. **E**d q̄ sanitatem vult p̄seruare balneū ingedi d̄z postq̄ digestū est qd̄ est i s̄tō et in epate: et si timet vt cholā ebulliat rubea si hoc fecerit et se ieiunus balneauerit ante balneationē rem su mere d̄z subilē quā comedat. Et q̄ vō cale exit p̄lonis cholera abundās rubea hoc est ei necessariū et b̄ ab in gressu dom⁹ balnei calitate p̄hibēdus ē. **E**x eis autē q̄bus isti cibant melius est panis i succo fructū infusus aut in aq̄ ros. Et se custodire debēt ne rem s̄iam actu bi bant i egressiōe balnei aut i balneo: qm̄ poti sunt aperti q̄re s̄itas non tardat qn̄ ad membrorū principalū cōpo ra p̄cedat et ip̄orū corūpar vtutes: ab oī quocq̄ re vebe mentis calitatis se custodire debēt et p̄cipue ab aq̄: qm̄ si eas sumplerit timen erit ne cito ad mēbra penetret p̄n cipalia et accidat p̄biss et ethica. **P**retea sibi caueāt ne cito balneū egrediant et caput p̄ ipsum discoopiant et cor⁹ ad recipiendā s̄itātē exponant. **A** balneo vō egredi debēt si temp⁹ fuerit hyemis suis b̄n coopti pan nis. Sed q̄ febrē h̄z a balneo se custodiri ōz i hora febril et q̄ solonem h̄z p̄tinuitatis aut apha. Et tu quidē iam sci uisti ex eo qd̄ p̄cessit q̄ balneū est calefaciēs et infans et b̄iectans et deficcās et iuuans et ipediens. **E**t a⁹ q̄ dem iuuamēta sunt somnū facere et apire et abrazei et re soluere et digerē et nutrimentū ad cutis supficiem attra here et ip̄i iuuamentū n̄ ē nisi i solone et qd̄ solui vo lūt et i epl̄iōe et qd̄ volūt expelli i pte nālī et i itēōe vē tris et remōiōe fatigatiōis. **E**t autē ipediēta sūt de bilitare cor si multū morati fuerit et facei sincopi et nau leam et h̄uozes q̄etos mouere et eos ad putrefactionē p pare et cū eis ad mēbroz debiliū receptacula declinare: ergo ab eis accit apata i ocelto mēbroz et i eoz supficie **C**aplm. vi. de ablutione que fit cum aq̄ s̄ia:

Hoc quidē pueniēs non ē nisi c⁹ regim̄ v̄ndiq̄ p̄seruat et c⁹ etas et v̄tus et figura et t̄ps s̄e pue nientia: et n̄z fastidiū n̄z vomitū n̄z veniē neq̄z vigilias n̄z rheumatismos h̄z: n̄z est puer n̄z senex et i ho ra in q̄ ip̄ius corp⁹ est leue et mor⁹ cōuenientes. Et est quū hoc fit p̄ ablutionē aq̄ cala sc̄z ad hoc vt exterio ra fiant fortiora et vt calor retineat nālīs. **Q**d si volūtas affuerit vt istud sit ōz ne aq̄ multū sit s̄ia: imo sit tempata et est qū hoc fit p̄ exercitiū: et tunc quidē ōz vt fricatio aū ipsam fiat fortior q̄ solebat: s̄z inunctio sit ex oleo qn̄ admodū solebat et sit exercitiū post fricationē et inunctio nem tempatā aut sit pax veloci q̄ solebat. **B**eñ p̄ exer citiū in aq̄ s̄ia subito natet vt ip̄i mēbra s̄il dura fiant postea p̄leueret i ea s̄m mensurā sue leuitatis et q̄m tol lerare valet aūq̄ supueniat h̄ozipilatio. deinde qū egres sus fuerit fricet sicut noiabim⁹ et eius cib⁹ augmentū su sciapiat et potus diminutionē. Et p̄sideret t̄ps reuerfiois sui coloris ad ipsū et calozis et ex q̄ si velox fuerit scie tur q̄ ei⁹ moza fuit moderata: et si tāda fuerit sciet q̄ mo ra p̄lixior fuit q̄ debuit. **I**p̄le igr̄ alio die mensuret s̄m q̄ ex hoc scitū fuerit. Et est qū post fricationē et calozis et calozis reuerfionē itez aq̄ ingredit: sed q̄ hoc agei vo luerit gradati in ip̄o p̄cedat et calidiorē die q̄ est in esta te hora seruozi p̄z iapiat et sibi caueat ne vent⁹ sit ibi et ne illud post coitū pagat: n̄z post cibū q̄ non sit digest⁹ n̄z faciat hoc post vomitū n̄z eūationē neq̄ post coliricā passionē n̄z vigilias n̄z corporeis ēbilitatē neq̄ s̄tōi n̄z p̄ exercitiū nisi q̄ illud agit sit valde fortis s̄m modū quem dixim⁹. **C**ū aq̄ autē s̄ia lauari secundū mōs quos di xim⁹ calozē nālēm subito ad iteriora pellit. **P**ostea con

fortat ipsum vt fortior fiat et egrediat extra multum.

Ca. vii. de regimine ei⁹ qd̄ comedit et bibit.

Potest vt sanitatis cōseruator studeat ne cibi ip̄i subā sit aliqd̄ nutriendū medicinaliū sicut olera et fruct⁹ et reliq̄ ab ip̄is: qm̄ subtiliāna sanguinē sunt adurētia: et grossa s̄t ipsum p̄blaticū faci entia et corp⁹ grauātia. **E**t p̄z autē vt cib⁹ sit tal̄ q̄les s̄t carnes et p̄prie carnes hedoz et vituloz lactētiū puo rum et agnoz ānualiū. Et tritici ab extraneis reb⁹ pur ganum qd̄ ex messe sana fuerit collectū cui nullū accidit nocumentū et res dulcis pueniētia p̄lonis et vinū bonū odorē bonum h̄ns. **A**lia at̄ ab istis nō respiciat nisi secū dum modū fuerint medicatiōis aut secūdū p̄seruatōez **F**ruct⁹ tū nutiēti magis s̄iles sunt ficus et v̄ue valde mature et dactili i regionib⁹ et ciuitatib⁹ in q̄bus eē con suetū. **E**terū qum aliq̄s hoc comederit si supflui tas inde puenit ad ipsam festinet eūandam. **E**t p̄z p̄retea ne aliq̄s comedat nisi p̄ desiderū n̄z i hoc tarde tur qū desiderū ebullierit nisi fuerit mendosū vt ebrioz desiderū et h̄nium fastidiū qm̄ tollerare famē s̄tōz pu tridis replet h̄uozib⁹. **I**n hyeme p̄retea nutiēl actū calm comedat et in estate s̄m aut qd̄ pue sit calitatis: et n̄z calitas neq̄ s̄itas ad rem pueniat quā sustinere non possit. **S**cias autē q̄ nūbil est deteri⁹ saturitare i t̄pe fertilitatis quā fames seq̄tur in t̄pe sterilitatis et ecōuer so: s̄z tū puerfio est detior. **V**idim⁹ enī multos qd̄ i t̄pe sterilitatis cib⁹ defecit: postea qū in t̄pe fertilitatis a bundauit repletos fuisse et mortuos: s̄z v̄bmēs replo i q̄libet dispōe sit p̄necabil siue ex comestiōe sit siue ex po tu. **Q**uot nāq̄ boies supflue se repleuerit et suffocari interierit. **Q**um autē error ceciderit in comeder⁹ aut bibendo aliqd̄ medicinaliū nutriendū regē erit quō di gerat et maturecat et ip̄le custodiēdus a malitia p̄plo nis q̄ ex eo timet accipiēdo p̄ ipsum qd̄ sit ei p̄trariū do nec digerat. **Q**d ergo s̄m fuerit sicut cucumer et cu curbita tēperet cum eo qd̄ ei exit cōtrariū sicut allea et porri. **E**t si fuerit calm tempet cum eo etiā qd̄ ei fue rit p̄trariū sicut cucueres et portulaca. **E**t si oppla tium fuerit sumat qd̄ apiat et eiet: deinde famē diu tol leret. Et neq̄ ip̄le neq̄ oēs q̄ sanitatē custodire volunt aliqd̄ comedant nisi desiderū fuerit certū et s̄tōus et su p̄iora intestina a p̄mo nutiēte cūata fuerint. **Q**d enī in corpore est deteri⁹ est nutiēs sup nutiens: qd̄ non ē di gestum mittere. **E**t p̄retea nūbil est deteri⁹ q̄ fastidiū et p̄prie qum fuerit fastidiū ex mal nutriendib⁹: qm̄ quz fastidium puenit ex grossis nutriendib⁹ bereditat faci et iuncturaz dolores et renū et d̄isniā et podagrā et sple nis et epatis grossitiē et p̄blaticas egritudies et melicas sed qum ex subtilib⁹ acciderit nutriendib⁹ pueniēt ex ip so febres acute et erraticę et malignę et apata mala acu ta. **V**ezi qm̄z necesse est aliq̄s cibuz aut rē cibo si milē mittere sup alium cibum q̄ sit ei sicut medicina v̄ bigza. sicut illi q̄ nutiētia comedunt acuta aut falsa de inde p̄ tēpus in quo nōdum p̄pleta fuit digō p̄seq̄nt eis adiungunt res humectātes ex nutriendib⁹ sapore nō h̄n abus. **E**t istis q̄dem hoc sufficit regimē et exercitiū nō est eis n̄trium. Et boz p̄traria dispōi est dispō eoz q̄ grossa cibarijs p̄ aliqd̄ tēpus p̄seq̄nter admiscēt qd̄ ve lociter digerit et est acutum. **A**mpl⁹ p̄uus mor⁹ p̄ comestiōe ipsam in s̄tō q̄scere facit et p̄prie qum doz miēdi post ipsam voluntas affuerit. **A**ccidentia p̄retea aie horribilia et mor⁹ corporei fontes digōnē fie ri prohibēt. **E**t in hyeme q̄dem cibi pauci nutiēti

non sit edendi sicut olera: sed nutriendi magis est edendi quod est ex granis et fortis et soliditatis: et iestate habet primum

Ex cibo etiam nullus ita est replendus ut non sit ibi locus superflui: sed ab eo est remouendus reliquus desiderij adhuc in anima remanentibus: he enim famis relique post horam una destruantur. Et in hoc usus est seruandus: quoniam deterior coestitio est quam stomachi facit grauitas: et deterior potus est quam tempus mentum egreditur et in stomacho natatur: et si aliquo die superfluerit sequenti die famelicus maneat et somno utatur pluriore in loco temperato in quo non sit calor neque frigus. Quod si somnus ei non aduenit multo utatur in cessu suauiter et continuo in quo non sit quies neque requies et pax puri vini bibat. **R**uffus inquit. Incessus hic mihi placet et prope per prandium: quoniam bonitate operis cene prepat. Quod per pretea ut post comestitionem primo super dextera latus dormiat pauco tempore deinde super sinistra reuoluatur postea reuoluatur se super dextera. Et de his scire quod multis coopiri pannis et cervical eleuare ex illis erit quod in digerendo iuuant. Et ad vltimum quidem ut membrorum situs ad inferiora sint declinantes et non ad superiorem. **E**t cibi quidem mensuratio erit secundum osum et virtutem et ut mensura erit in eo quod sane est virtutis sit talis quam ipsum recipit quod ei grauiam non afferat et hypocondria non tendant neque inflent et rugitum non faciat neque natet. Et non accedat ex eo nausea neque caninum desiderium neque casus neque ingenij pigritia neque infirmitas: neque ipsi sapor in vultu per repus reperiat: quoniam cum post longum tempus sapor in ore reperit fuerit erit deterius. **B**eclat autem quod cibi sit temperatus quoniam ex ipso non prouenit magnitudo in pulsu et in anhelitu paruitas: hoc namque non accit nisi prope quam stomachus primum dia phragma et propter hoc sit anhelitus puul et inspissat et conditio necessitas prebet augmentum. Magnificat ergo pulsus quoniam in virtute non erit debilitas. **I**lle pretea cui per comestitionem accit calitas et calefactio non una totum comedat hanc sed paulatim per intervalla propterea ne ei ex replone dispo accidat quod sit sicut tremor quem postea sequitur calor sicut fortis febris quam calefit cibi. **A**mplius qui quantum ei sufficit digerere non valet comedendi numerum multiplicet et quantitatem minuat. **D**elicus pretea nutriendi idem get vehementer hunc etante et pax calefaciente. **C**holericus vero eo quod hunc etante et infiat: et ille quidem in quo sanguis calidus generatur et bonus nutrientibus indiget frigus et pauci nutriti. Et in quo sanguis generatur phlegmaticus nutriti pauci nutriti indiget in quibus calitas sit et subtilitas. **N**utrientia pretea ordine in sui receptioe habent in quo sanitatis seruato sollicitus esse debet ne illud quod subtile est et cito digerit post forte nutritus quod sit eo durius in cibo sumatur: quia prius digerit quam ipsum et super illud natabit non habens viam quam penetraret: putrefiet ergo et corrumpet et corrumpet illud quod ei admiscebatur. **I**ste etiam non primo comedere debet cibum labilem ita ut per ipsum cibum forte et durum in cibo sumatur: quoniam cum ipso labilem quod ad intestina penetrabit eo nondum tam integre digesto quantum debebat.

Pisces quoque et qui eis filantur per laboriosius exercitium comedendi non sit: corrumpent enim et corrumpent huius res. **B**ovius pretea sunt quidam quibus preedit comedere illud in quo virtus erit stiptica antequam suum comedat cibum. Et isti quidem sunt stomachi laxitate habentes ex quorum stomachi cibi descensus sit velociter et non in eis moratur donec digeratur. Quare stomachi dispo et ei prolo sp est consideranda. **E**t est etiam aliquis bovis in cuius stomacho cibi corripit subtilis quod cito digerit solet: et fortis quod tarde solet digerit in ipso digeritur. Et hic quidem est stomachus est igneus. Et ex eis est qui buic erit primum quorum quilibet secundum suum usum est regendo

Regiones quoque nas habent proprias et usus illi res extra rationem: et hoc quidem obseruandum est: et or ut expimentum in hoc rationem vincat. Est namque cibi qui solet comedi in quo aliquod erit nocumentum et est puenientior bono non usitato

Anaqueque pretea figura et prolo bovis cibum habet puenientem et pstem ad quem mutatur si voluntas ei affuerit nocumentum ei faciet et impedimentum. **E**t bovis quoque est cui aliquod nutrientium bonorum et laudabili nocet: ipsum ergo relinquere est ei pueniens. **I**lle vero in quo mala digeruntur nutrientia ob hoc non decipiat: quoniam per dies in ipso mali generabuntur huiusmodi egritudines facientes et pncates

Et sepe etiam preedit ei in cuius corpore mali habentur huiusmodi ut rem bonam largitur comedat et prope quoniam non patitur trem sibi solui prope quod est debilis. **Q**uod vero alicuius corporis rax fuerit et ad resoluendum facile nutrientem erit ex nutrientie humido quod cito digeratur: sed rara corpora magis tollere possint nutrientia grossa et diuersa et sint longinquiora ab hoc ut cae intrinsece ea ledant et magis apta recipe extrinsecus cap impedimenta. **A**mplius qui multa psumit comedere carne si ociosus fuerit frequenter sibi minuire debet

Et ille cuius prolo ad sinitates declinat langueris bibere debet et triseras et ex eis quod stomachum et intestina et venas quod sunt iuxta ea mudificare psumit. **E**t nihil quidem deterius est quam diuersa nutrientia sit adiungere et per in comedendo tempus prolongare. Quoniam enim postremum nutritus aduenit primum iam incepit digerit: nutritus ergo pres in digerendo non filantur. Quod per pretea te scire quod nutritus melius est quod melius sapit propterea quod stomachus et virtus retentia vehemeter ipsi applicant quod bone fuerit sube et fuerint oia principalia membra secundum opone sibi ad iniuicem puenientia et sana: et ista quidem est peditio quod si ppones sane non fuerint et membra in suis copsonibus diuersificent: fueritque epas a stomacho diuersum secundum diuersitates que sit super nalem non erit istud psideant.

Et impedimentis vero nutrientis boni saporosi vehementer grossi est quod postea est ut huius ex eo multum comedat. **E**x vicibus pretea satiantis comestitionis melius est ut huius una die semel et alia bis mane et vespere comedat: verum in hoc usus vehementer est seruandus: quoniam si ille quod bis in die comedere psumit semel comedit debilitabit et laxabit ei virtus. Sed qui digerendi debilitate habet bis comedere debet et raro comedat semel in die. Et quod semel in die comedere psumit si ad bis comedere redibit accidet ei debilitas et pigritia et laxitas: et si fine comestitione pmanfit nocte illa debilitabit et si cenauerit non digeret et accidet ei rux accidi et malitia aie et nausea et oris amaritudo et lenitas vetricis propterea quod stomacho imisit rem quam non psumit et accit ei aliquod accitituz que accit ei cuius nutritus non boni fuit digestum que nunc scies. Et ex eis quidem que accit ei sit dolor oris stomachi et mordicatio et videbit sibi quod oia eius interiora et intestina sint suspensa propter vacuitatem stomachi et prope quod in se ipso colligit et prahit et miger vzinam ardentem et egeret rem ardentem. Et est et quoniam in extremitatibus accit frigus prope quod cholera rubea stomachum inflamauit. Et hoc quidem est magis in cholerica huiusmodi ppones et filit in eis quod habet in stomacho cholera rubea: et non in toto corpore et corrumpetur sonus et de latere in latus reuoluetur. **C**orpora pretea huiusmodi in quibus cholera rubea magis adunata est necesse separatim comedere et ut tam velociter sit quatenus sit antequam balneent: alia vero ab eis exercitari debet et etiam balneari deinde cibari sed coestio balneatione non pcedat quod si alicui nutrientius fuerit comedere antequam exercitium solui panem tali fumere debet mensura ut digerit possit antequam suum incipiat motum. Et quemadmodum or motum quod

est aut comestione debile non eē ita necesse est ei ne mori
q̄ est p̄ ipsam sit nisi molliter et suauit. **C**orrupto p̄
terea desiderio qd̄ ad res delectat acutas et n̄z dulces di
ligit n̄z vinctuosas nil est meli⁹ q̄ vomitū cum tali q̄le est
oxymel cū raphano post pisces puocare. Qui autē ex
hoibus piguis exit o3 ne illico q̄ egredit balneū come
dat sed expectet et puum dormiat somnū: et huic quidē
semel comedere i die est pueniens. **A**mpli⁹ non illico
post comestione est dormiēi cibo natante et a foiti motu
q̄tū plus pole est abstineē ne cibul anteq̄ digerat pene
tret aut sine digōe labat aut p̄ iundationē corrupatur
neq̄ p̄ ipsum multa bibē est aq̄ que in ipsum et corp⁹
stōi sepōez faciat et ipsum faciat natate. Sed expectā ē
et non ē bibēi donec de stō descendat. Et hoc quidē de
clarat supioris ventris leuitas. q̄ si sitis ei necessitatē se
cerit modicū aque sic sugendo sumat et q̄tū plus fuerit
fia tāto min⁹ ex ea sufficit. Et h̄ quidē q̄ritas stōum al
leuat et colligit. **A**d summū vō o3 vt p̄ comestione
bibat q̄ et non i hora comedēdi q̄ritatem aliq̄ que cibo
cōferat. **S**itū autē tollerare et cū ea dormire istatis
et humectatis cōfert et febres ex cholera rubea h̄nibus
nocet et s̄str tollerare famē. **C**holera p̄terea rubea a
bundantib⁹ ex tollerātia famis accit vt cholā rubea ad
ipsoz defecdat stōs. Quāq̄ aliqd̄ comederint ipsoz cor
rumpent cibi et in stōno et in vigilijs accidet eis illud qd̄
noiauius ex eis q̄ ei accit cui⁹ corrupitur cibus. Eis
quoq̄ accidet vt comedēdi voluntatē amittat. Quibus
tunc dān est aliqd̄ qd̄ hoc deponat et eoz resoluat nām
cū eo qd̄ est lene et nō fastidiēs sicut p̄uā et p̄p̄ xirascet.
Quāq̄ desiderū reuersum fuerit comedat: l3 corpōa
hūida cum hūitate nālī habētes veloci resōfoni sint apti
n̄z t̄m famis tollerēt q̄tum cor⁹ sicca paucē hūitatē hēn
tes nisi hūitatib⁹ plena fuerint alijs ab eis q̄ sunt i subā
membroz eoz qum bone fuerit et pueniēs et recipiēt
vt nā eas in nutritiū in effectu p̄pletū p̄uertat. **A**i
num quoq̄ post cibū est ex rebus magis ipedientib⁹: qm̄
digerit veloci⁹ et penetrat et facit penetrare cibū qum
nondū sit digest⁹ et facit hereditare oppilatōes et putre
factionē. **R**es p̄terea dulces ad faciēdas oppilatōes
sunt veloces: qm̄ nā cas trahit ateq̄ digerant. Et oppi
lationes quidē ad multas pducunt egritudines tales q̄lis
est hydropisil. **G**rossities p̄terea aeris et aque et que
maxie est in estate ē ex eis q̄ cibum corripunt. Iōq̄ non
est malū vt sup̄ ipsum vinū tempantib⁹ bibat aut aq̄ calaz
i q̄ cocta fuerit xilaloes et mastix. **E**i p̄terea cui⁹ ite
stina calā fuerit et foria q̄ grossum comederint cibū fre
quent accidet vt ip̄i nutritiā v̄tositates efficiet et stōz
et p̄tes eius tendētes et egritudo mirachia inde etiā p̄ce
dit. **Q**ui autē stōum h̄z vacuū qum rē comedit subtri
lem stōus post ipsam stringit: et si postea rē comedere vo
luerit grossā refugiet ab ea stōus neq̄ eā digeret q̄re cō
rumpit nisi in ea t̄ps positi fuerit. **E**t i h̄ quidē di
spōe meli⁹ est vt grossius cib⁹ paulatī p̄mitat: qm̄ stōus
tunc a subtili nō terebit. **Q**um autē in aliq̄ comedē
te rep̄lo sup̄fuerit aut q̄a in ei⁹ stō aliq̄s iundauerit mo
tus aut aliq̄s admiscebit pot⁹ ad vomēi erit p̄perandū
qd̄ si hoc ei defecerit aut vomēi nō potuerit aq̄ calaz
paulatī bibat: qm̄ rep̄sonem deponet et somnū asseret.
Ad dormiēi ergo se p̄sternat et q̄tum voluerit dormiat
qd̄ si hoc nō suffecerit aut ei nō aduenerit p̄sidera si te
nā excusabit expulsiōe bonū erit et si nō iuuat ip̄m cū eo
qd̄ ventrē suauit soluit. Et calefactū quidē cūz tali q̄lis
est trisera et zuccaz ros egōez faciēs aut mistū cū ozigāo

murabato et infiatum cū tali q̄le est cymīnū murabatū et
seriez et rambzi. Et potū quidē ipleri meli⁹ est q̄ ipleri
cibo. **E**t ex eo qd̄ est pueniens sumē ē aloes p̄ tale
q̄le est cib⁹ hic ad magnitudinē trium cicez aut mediaz
3. aloes et mediaz. 3. mastix et sextā. 3. baurac. **E**t ex
eo qd̄ est leue est sumē ex terebintina fm̄ q̄ritatē duoz
cicez aut triū. Et est q̄ ei admisceat q̄tum ipsa ē aut mi
nus ex baurac. **E**t ex eo qd̄ pueniēs et vehēter lau
datum ē p̄p̄ epithymi cū vino. Qd̄ si nihil hoz suffece
rit dormiat somnū longū et die vna a comestione abstine
at. Et si alleuiat⁹ fuerit balneet se et p̄nū calū v̄tri su
perpōat et nutriēs subtiliet. Et si cū hoc toto nō digest⁹
fuerit et grauitatē et tensionē et pigrinitā fecerit scias q̄ iā
vene replete s̄t ex suis sup̄fluitatib⁹: qm̄ nutritiā m̄sto et
sup̄fluo l3 accidet vt in stō digerat: raro t̄m digerit in ve
nis: imo in ipsis remanet crudū et extendit eas et q̄n̄z sei
dunt et generat pigrinitā et laborē et alices et oscitatioes et
Ip̄le igit medicand⁹ est cū eo qd̄ ex venis expellit. Qd̄ si
neq̄ hoc senfit imo fatigationē t̄m aliquo t̄pe q̄scat: d̄
inde fatigatiois sp̄m q̄ accit medicet cū eo qd̄ mō noia
himus. **S**i vō aliq̄ in annis multū p̄cellerit n̄z ip̄i
corp⁹ ex nutritiō tantū recepit q̄tūz suscipiebat dū eēt
iuuenis et ei⁹ nutritiā fiant sup̄fluitates nō tantū o3 co
medere q̄tum solebat imo minus. Et q̄ ille q̄ regimen
igrossare p̄suerat regimē subtiliauerit et ingrediet ex
acre i foramina et hoc ē qd̄ regis grossitudo ipediebat:
sed iā nulla regis grossitudo ipedit ea. **I**n subtiliante
vō regie qum ad ipsū ingrossādo redit accit oppilatōes
Et caloz nutritiū impediētia emendēt cū sirupo a
cetofo et q̄ maxie de seib⁹: qm̄ ip̄le ē magis iuuat q̄ oēs
sp̄s sirupi acetosi si fuerit de zuccaro. Sed si fuerit de
melle simplex sufficit. Et hoz que ex eis s̄t cum hydro
melle et sirupo ip̄i et diacymino. Et q̄ ex eis s̄t grossa
p̄plonē h̄ns calām cū sirupo acetoso de forib⁹ seibus: et
cōplonē h̄ns fiaz ea corrigat cū pauco diatironpigeon
aut diacalamēti. **N**utritiā vō subtilia magis s̄t sani
tatis p̄seruatiua et v̄tutē min⁹ iuuat et fortitudinē: et gros
sa s̄t istis p̄traria: ei igit q̄ p̄fortatōe indiget nutritiā fōn̄
chimi s̄t n̄ria et vehēntis famis o3rium. Verūm ex eis
non multū comedant iō vt digerant. **E**xercitati p̄e
rea et multi laboris magis s̄t tollerātes nutritiā grossa
quos forsitā i digerendo iuuat fortis somn⁹: et q̄a i ipo
sunt p̄fundi. Sed accit eis p̄p̄ea q̄ multū sudant et ex
eoz corpōib⁹ m̄sta resoluūt q̄ritas q̄ ipsoz epata ex nu
triente rapiūt illud qd̄ nondū fuit digestus et p̄parat eos
ad egritudines p̄nitiosas in fine vite aut in ei⁹ p̄ncipio et
p̄p̄e q̄a s̄t in sua p̄fidentes digestiua q̄ ex sua h̄nt dor
mitione q̄ destruit qum eis frequēter accit vigilie p̄p̄e
qum senescūt. **F**ruct⁹ p̄terea recētes non s̄t boni nisi
laboriosis exercitatis cholā rubea abundantib⁹ et in esta
te et eos aut comestione comedat. Et ip̄i q̄dem sunt sicut
chrysomila et mora et melones et p̄fica et p̄zuna. Qd̄ si a
lijs regant reb⁹ et non istis erit meli⁹: qm̄ ois res q̄ san
guinē aquositate iplet q̄ in corpōe ebullit sicut succ⁹ fru
ctuum extrahit ea hora iuuamētuz p̄stet t̄m ipsuz ad pu
trefactionē par⁹ et s̄str illd̄ qd̄ sanguinē hūore implet cru
do l3 quādoq̄ p̄ferat sicut cucumeres et alcheret. Et p̄
pter hoc q̄ his nutritiū multū vtunt⁹ febrib⁹ s̄t apti:
licet pus infient. **E**t tu q̄dem scire debes q̄ hūori a
quoso plerūq̄ accit vt fiat pus et hoc erit qum nō resol
uerit et in venis remāserit: et qum isti exercitijs v̄ti cepe
rint anteq̄ h̄i aggregent aquositates et illico q̄ fruct⁹
comederit etiam exercitent resoluēt aquositates iste et

minuet impedimentū qđ p eas hñt. **¶** Scire quoqz de
bes qđ qum in sanguie pbla erit crudū aut aquositas p
hibet ne cibi nutrimentū cōpozi adhereat. **¶** Pp pte
rea vt qđ fruct⁹ comedit p⁹ ipsos incedat: deinde post ip
sos comedat aliqd ad hoc vt labant. **¶** Nutrientia vō qđ
aquositate gñant et humore crudum et cholaz gñant se
bres ppter ea qđ ex ipsis sñ aquosa faciunt sanguinē
putrefieri: et qđ ex eis sñ viscosa et grossa ppea qđ foramia
claudūt et ex eis cholica iō qđ corp⁹ calefaciunt et pp san
guinis acuitatez qui p ea gñatur. **¶** Lera vō cholica
qñz multū pferunt in hyeme quēadmodū qđ ex eis sñ infu
pida: qñz multū pferunt in estate. **¶** Qđ si alicui nērius fu
erit nutritia comedere mala paucis vicib⁹ et non frequ
tibus eis vtat et euz eis misceat qđ sit eis ōrium. **¶** Et
cui quidē res dulcis nocumtuz pber acetosa bibat sicut
aceti et granata et sirupū acetosum factū ex vino acri et
cydonijs et his silia et vsum hēat eūandi. **¶** Et cui acetosū
nocuerit p⁹ ipsum mel sumat aut vinū antiquū: et hoc qđ
dem faciat ante maturacionē et digōez: et sñr vntuosū no
cumentū pontico emēdat sicut sñ castanee et grana myr
ti et siliqđ de syria et alhabac et zazur et amaro sicut enula
muraba et falso et acuto sicut cauguamec et alleis et cepis
et ecōuerso. **¶** Qđ vō alic⁹ corp⁹ mal⁹ fuerit repletū hu
morib⁹ cum subtilitate ipz nutritib⁹ laudabilib⁹ copio
se refice. **¶** Et illū cui⁹ corp⁹ ad resoluenē facile fuerit nutri
hūido qđ veloci⁹ digerat. **¶** Gal. inqt hūidum nutritē est
qđ ab oibus qlitib⁹ est sepatū: et est qđ in sūpidū: qñ nō
est dulce nō acetosū neqz amax neqz acutū nō ponticū nō
salsum. **¶** Rax pteea est magis tollerāz nutritiens grossūz
qđ solidū. **¶** Nutrientia quoqz sicca assidue comedere
fortitudinē cadere facit et colorē corūpit et nām siccāt.
¶ Et ex vntuosū sit ociositas et aufert desiderū. **¶** Ex
sio sit ociositas et subtilitas: et ex acetoso sit leniū: et sñr
ex acuto ex falso sit sñ nocumtū et falsū etiaz ipedit o
culum. **¶** Ampl⁹ qum vntuosū nutritē et pueniēs co
medit post malū nutritē corūpit ipsum. **¶** Nutrients
quoqz viscosum est tard⁹ ad descendenē et sñr citroli euz
suis corticib⁹ veloci⁹ descendūt qđ ex corticat⁹: et sñr pa
nis cū suo fursure veloci⁹ descendit qđ cribellat⁹. **¶** La
boriosi pteea regimē qum subtiliat et p⁹ rem comedie
grossam sicut risū cum lacte post famē acuit sanguinē et
sit vt ipse ebulliat vñ minutōis puenit necessitas: lz pax
sit ex quo fuit min⁹ et sñr iram hñs. **¶** Scire pteea
debes qđ dulce nutritē rapit nā anteq̃ maturescat et di
gerat et corūpit sanguinē. **¶** Nutrientiū quoqz iudicia
qñqz fiunt ex pte pponis ipsoz. **¶** Expimentatores nā
qđ indi et aliqđ iam direz qđ lac cum reb⁹ acetosis eden nō
est: neqz pisces cū lacte: qñ inde ad egritudines puenit
pmanentes sicut lepza nō cōedi dōz mell cū raphāis neqz
carnib⁹ volatiliū nō sanguis p⁹ risum cū lacte nō in pul
mento ponat oleum aut res vntuosas que i eneo stent va
se: nō comedat assatura qđ fuit assata sup prunas retim.
¶ Cibaria quoqz diuersa a duab⁹ impediūt pñb⁹. vna
eaz est pp diuersitatē eoz in digerēdo: et qñ qđ ex eis ē
digestū ei admisceat qđ non ē digestum. **¶** Et fa qñ aliqđ
plus pōt comedē ex vno cibario. **¶** In tpe quoqz antiq⁹
qđ exercitabatur iam fugiet ab hoc. **¶** Contēti eni erāt
soli⁹ carnis comestioe in mane et soli⁹ panis in cena. **¶** Et
in estate quidē melior comedēdi hora exit que est sñor.
¶ Famē quoqz tollerare stomachū qñqz malis replet hūo
ribus. **¶** Ampl⁹ scire debes qđ alcubeb qum digerit
multi exit nutritiū: sed tarde descendit et in mouēdo mo
rā facit: et surabez ē nutritē bonū: qñqz i ipsa fuerit cepe

ventositates expellit: et qñ cepe nō fuerit pmovent vōto
sitates. **¶** Ex hoibus pteea sunt qđ putāt vias post ca
pita assata viles existere: sed nō ē quēadmodū existant
imo vehēnter sunt male et sñr nabit. **¶** Sed et comedēda
sunt talia qlia sunt grana mali granati absqz suis ossib⁹.
¶ Scire quoqz debes qđ taniz ē sicca et ventrē stringēs
sed pull⁹ est hūidus et ventrē soluens. **¶** Ex gallis vō
assatis melior est qđ in ventrē bedi aut agni assat⁹: qñ ei⁹
cōseruat hūiditas. **¶** Et etiā sñr debes qđ ius pulli ve
hement tempat hūozes et plus qđ ius gallinaz: sed tñ ius
gallinaz est magis nutritē. **¶** Medus pteea qđ fuerit
frigidus erit melior ppa qđ ei⁹ qđescit vapor. **¶** Et agn⁹ qđ
est calid⁹ est melior ppea qđ ipsi⁹ malus odor resoluit.
¶ Sebrabegi quoqz qum calefactis dat non oꝝ vt sit i
eo crocus: sed nō calefactis i eo ē dōz croc⁹. **¶** Allues
quoqz lz ex zuccaro sñr sicut pbeludez: male tñ sunt pro
pterea qđ oppilatōes faciūt et sitim. **¶** Ampl⁹ scire de
bes qđ impedimētum panis qđ non digerit ē multū. **¶** Sñ
carnis nutrimentum qum non digeritur est minus hoc.
¶ Caplm. vij. de regimi neaque et vini.

¶ Omplonib⁹ tēperatis aq puenientior est qđ in
fūritas fortitudie tempata exit: et infūratio cū
niue defozis sit pcpue si nix mala fuerit. **¶** Et i
niue etiā mala hñt exit dispō: qñ qđ ex ea resoluit ner
uis et mēbris anhelit⁹ nocumentū facit et oibus interio
ribus: neqz tollerāt eā nisi vehēnter sanguine⁹: qđ si non
illico nocumentū alicui fecerit sñ longitudinē diez faci
et et qum i annis pcellerit. **¶** Empicoz autē quidā di
xerunt qđ in aqua putei et fluuiis non est faciēda pūctio
nisi qum vna eaz descēderit. **¶** Et aque quidē electio
nem iam demāuim⁹ et sñr emēdatōne ei⁹ que ex ea ma
la est: lz tñ si aceto misceat rectificat. **¶** Scias autē qđ
bibere aquā qum aliqđ est ieiun⁹ et p⁹ exercitiū et bānea
tionē et pprie ventre vacuo et sñr sñr mēdose nocturne
obedire quēadmodū crapularis accit et ebrijs et quz nā
in digerēdo studet facietate aq iam sufficiēt pcedēte
vehēnter est ipediens et si multa quidē fuerit necessitas
oꝝ vt aere sño tēperet et collutōe ozis ex aq fia. **¶** Deinde
si hoc nō suffecerit cū vase bibat stricti ozificijs: lz hoc qñ
qđ ebrijs pferat et nō impediat a potu aq ieiunus. **¶** Qđ si
qđ ieiun⁹ abstinere nō pōit qñ aquā bibat et pprie post
exercitiū bibat pus vini aq cala tēperatū. **¶** Et sit i qđ
dem mēdose ipeditis scire dōz qđ dozmir et sitim tollera
re ipsam sedat. **¶** Nā eni tunc mām sitim resoluet et pprie
qum inē tollerātiā et somnū pūctio sit. **¶** Quz nā dige
stina extinguet pp potū et obediētiā ei⁹ redibit sitis mē
dose ppea qđ hūoz sitim faciēs eleuat eā. **¶** Pōter p
teea ne sitim hñs mēdose aquā in gargitando sumat: i
mo sugendo. **¶** Multa quoqz aquā sñam bibere est malū.
¶ Qđ si vehēnter nēriū fuerit sit p⁹ sufficiētē comestioez
¶ Ampl⁹ aq tepida nausēa fac. **¶** Et qđ magis calefacta
est qđ ista qum frequēt bibit infirmat stōm: sed qum ra
ro bibit stōm lauat et ventrē resoluit. **¶** Vinum vō al
bum et subtile calefactis ē meli⁹: nō eni capitis efficit do
lorem: sed fortasse hūectabit et dolore capitis alleviabit
qđ ex stōi ardore puenit. **¶** Et loco quidē ipsi⁹ ponit illud
qđ toxell aut pan clarificat: et ppe qñ factū fuerit dua
bus horis antiq⁹ bibat. **¶** Vinū vō grossū qđ est dulce ē
meli⁹ illi qđ pinguis vult eē et fortis. **¶** Ab oppilatōib⁹ tñ
ei⁹ sibi caueat. **¶** Vt autē rubeum est meli⁹ oppilatōne
hñi sñam et pblaticam. **¶** Et vinū quidē post qđlibet
oium cibarioz bibere est malum quēadmodū hñ cām iā
integre declauim⁹. **¶** Non g⁹ bibat nisi postqđ ipsuz fuerit

Exemplum
de regimi
neaque
et vini

Aqua
tepidā

Non

di. qum qum
est qđ ex eis
qđ mēdose hñt

Digestū et descēderit. **S**up. cibū vō mali chimi bibet
vinū dum comedit aut ante aut postq̄ digerit est malū
qm̄ facit malū chīmū in extrema corporis penetrare: et
sitr sup fructū et pprie melones. Et a puis quidē incipe
meli? est q̄ a magnis: sup cibū tū duas bzalas aut tres
bibere non nocet ei qui consuevit et sitr sano p̄ minu
tionē. **V**inū p̄tea cholā abundantib⁹ rubea p̄fert
ppea q̄ cholera rubea vzinā puocando expellit. Et bu
midis p̄pterea q̄ hūitates maturat. Et q̄tomagis eius
odor fuerit bon⁹ et ipsum fuerit meli⁹ et saporis meliōis
et magis p̄ferens. **V**inū quoq̄ est cibo bon⁹ penetra
toz i toto cor et incidit p̄bā et resoluū ipsū et cholera ru
bea i uria et alijs extrahit et cholera nigrā labet fac et faci
le exire et ei⁹ flectit nocumētū p̄ p̄trietatē: et oēs re
soluit nodos sine multa calitate extranea. Et ipsi⁹ qdē
spēs in suo loco noiabim⁹. **I**lle autē et cerebz fuerit
forte non cito inebriabil⁹: n̄ ei⁹ cerebz malos vapores
ascēdētes suscipit: neq̄ ad ipsum puenit ex vino nisi ei⁹
ueniēs calor: et ipsi⁹ tū clarificat ingenū q̄tum an alijs
vicib⁹ non clarificaret. Qui vō ab isto diuersus fuerit
erit ei diuersus. Et ille quidē q̄ in pectore debilitatē ha
buit q̄a ei⁹ anhelit in hyeme coangustat vinū multū bi
bere non pōt. **A**mpli⁹ q̄ multū vinū bibere volue
rit comestione non repleat et diuretica in suo epulo pōat
qd si ex cibo aut vino repleo acciderit ipsum euomat et
hydromel bibat: et postea ipsū etiā euomat deī os suū
aceto et melle abluat et facies aq̄ fia. **E**t cui quidē vi
num nocumētū fecerit p̄ calefactionē in cor et ignitum
fuerit epar sit ei⁹ nutrien⁹ v̄biga. illud qd sit cum succo
v̄ue acerbe et q̄ eis silant et sint ea qd post comestiones
v̄tū dum bibit talia q̄lia sunt granata et citri acetositas.
Et ille quē ex pte sui capitis ipedierit minuat ex ip̄o
et qd est tempatum et clarificatū bibat: et ea quib⁹ p̄ co
mestione v̄tū dum bibit sint talia q̄lia sunt cydōia. **Q**d
si in s̄o nocumētum fecerit et ipsum calefecerit comedat
seia myrti tozefacti et pax ex troscis de cāfora sugat: et
illud in q̄ est stipticitas et acedo. **E**t ille quidē q̄ in
s̄o panis doloze ex stitate v̄tat p̄ comestione dum bibit
cipero et gariofil et corticib⁹ citri. **E**t tu qdē scias
q̄ vinum v̄tū est q̄si medicina et pauci ex it nutrien⁹. **N**o
uum vō vinū ipedit epar et ad epaticā pducit dysenteria
am p̄p inflammationē suam et p̄pterea q̄ facit ventrē. **E**t
scias etiā q̄ ex vinis illud est meli⁹ qd int v̄tūlatez
et nouitatem est cōle et est claz qd ad rubedinē trahit bo
num h̄is odorē cōlis sapozis: et qd neq̄ ē acre n̄ dulce
Et bonū quidē vinū qd ablutū vocat est qd ita fit.
Tres musti sumant ptes et aq̄ vna et p̄miscant et coq̄
quousq̄ q̄ta ps miuat. **Q**d si alicui ex vini potatione
mordicatio acciderit mala granata p̄ ipsum sugat et aq̄
fiam et sirupum ap̄fintbinū in mane et balneū ingrediat
postq̄ aliqd pax comederit. **S**cias p̄tea q̄ mistūz
veloci⁹ inebriat p̄tea q̄ aq̄itas penetrat. **A**mpli⁹ sa
piens sibi p̄hibere d̄z ne ieiun⁹ vinum bibat aut anq̄ mē
bra in h̄iectatis aq̄ reficiant: aut p̄ motum fortē: qm̄ h̄
duo magnū cerebz faciunt nocumētū et neruis et ad sp̄as
mum pducunt et ad amentia aut in egritudine aut in tpe
calo. **F**req̄ns quoq̄ ebrietas ē mala q̄ epis et cerebz
p̄p̄onez corrumpit et neruos debilitat et ad neruoz egrit
tudinem pducit et apoplexiā et moxet subitaneā. **U**i
num p̄tea multū in quozidā s̄ois in malā cholera ru
beam p̄uertet: et i alijs s̄ois in acētū pup et eoz amboz
nocumētum est magnū. **Q**uibulda vō visuz ē q̄ semel
in mēse aut bis iebriari p̄fert p̄tea q̄ v̄tutes alleuiat aia

les et reſolere facit et vzinā puocat et sudorē et supfluita
tem reſoluit. **E**t scias q̄ ma⁹ nocumētūz vini nō ē
nisi in cerebz: ex ip̄o igit nemo debile cerebz h̄is bibat
nisi pax et mistū. **E**t et qdē q̄ vino iplet meli⁹ ē vt ad
vomendū festinet si facile fuerit: q̄ si non aq̄ solā multaz
sup ipsūz bibat aut cū melle. **E**t p̄ vomitū in tina balnee
tur deīn ex oleo multū inungat et dōm̄iat. **E**t pueris
quidē vinū ad bibendū dare est sic ignē igni addere i lignis
debilib⁹. **B**ed seni q̄tum tollerare pōt da et iuuenib⁹ da
ipsum tēpare. **R**egio p̄tea fia vinū tollerat sed cala
minuit. **Q**ui autē vino replexi voluerit cibo n̄ replea
tur n̄ rem tunc dulce comedat: s̄ bibat taseā v̄nctuosaz
et micas v̄nctuosas comedat et carnē pinguedine mistā et
inungat et nō laboret: et p̄ cibū quū bibere voluerit v̄ta
tur amigdal et lentib⁹ salitis et cauguamec d̄ capparis
et si comederit caules coctos cū carne et oliuas de aq̄ et
eis filia p̄fert ei et iuuabit in bibendū vinum. **E**t sitr oē qd
vapozē alleuiat sicut semē caulii d̄ syria nabathi et cymi
num et ruta sicca et calamentū et sal napticus et ameos et
Nutriētia p̄tea in quib⁹ est viscositas et p̄glutatio va
porum igrossant. **E**t be quidē s̄ velut res v̄nctuose dul
ces viscosae: qm̄ ebrietatē p̄hibent: s̄ non multū recipiāt
vinum p̄p̄a q̄ tarde penetrat. **E**brietatis autē velo
citas est aut p̄pter cerebz debilitatē aut p̄p̄ multos h̄is
res q̄ sunt i eo aut p̄p̄ vini fortitudinē aut p̄p̄ cū pau
citate aut p̄p̄ regis malitiaz in ip̄o aut i eo qd cum ip̄o
p̄tinuat. **E**t ei⁹ quidē q̄ p̄p̄ cerebz debilitatē est: me
dicatio est rheumatismi antiq̄ sedatio ex ep̄ib̄ianib⁹ in
ca et n̄ noiatis et ne ex eo bibat nisi pauci. **S**irup⁹ q̄
ebrietatē tardat succi albox caulii ps vna et succi gra
natop̄ acrii ps vna et aceti ps media sumant et ferueāt
ebullitionib⁹ aliq̄b⁹ et sumat inde anq̄ vinū bibat. **U**i
Humant etiā grana sal et rute et cymi nigri et siccent
et comedat inde granū p̄ granum. **S**umat et semē
caulium d̄ syria et cyminiū et amigdale amare ex cortica
te et ramū et ap̄fintbiū et sal naptic⁹ et ameos et ruta sic
ca et sumat in potu q̄ calitatis nocumētū non timet
duaz. **U**i pond⁹ cum aq̄ fia ieiun⁹. **E**x eis p̄tea que
ebri⁹ remouēt ebrietatē est vt ei ad bibendū def aq̄ et acētū
multis vicib⁹ aut aq̄ almasal aut raib acetosuz: et fiat vt
ipse odorēt cāforā et sandalū et sup ipsi⁹ caput ponant
infantia rep̄cussua sicut oleū rosaceū cum aceto d̄ vio et
Ebrietatis vō sanationē in p̄cularib⁹ noiabim⁹. **Q**d si
qd cito sine aliq̄ impedim̄to inebriari voluerit in suo vi
no ifundat v̄snee aut lignū aloes indum. **E**t q̄ fortū vult
ebrietatē incurrē iō vt membz medicatōe doloze facie
te sanet in suo vino aq̄ lolij ponat aut sumat sumiterre
et opij et hyulqami an. **U**i. **U**i. et nucis muschate et galie mu
schate et ligni aloes crudi ana. **U**i. **U**i. et in ad bibendū
def in vino q̄tum est ei n̄criuz aut hyulqamū nigz cum
corticib⁹ mandragore i aqua coquat donec rubea fiat
et eam vino admisceat.

Caplm̄ .ix. de somno et vigilijs.
De somone cāe somni n̄alis et subet et p̄trariop
ip̄oz et vigiliap̄ et insōnietatis et qd facien sit
in medicatōe v̄nūq̄ eoz et i remouendo ipsūz
quū fuerit ipedien⁹ et qd v̄nūq̄ eoz significet et reliq̄
ab eis iā in suo loco parūp p̄misim⁹ et in medicatōe par
ticulāri adhuc dicem⁹. **U**i qd in h̄ loco dicēus est q̄ s̄o
nus tēperat⁹ v̄tutē n̄alē potētē efficit p̄ficiēdi suas op̄o
nes et est aialē v̄tutē quiesce facies et in ei⁹ subā augm̄
tūz p̄bēs ita vt fortasse redeat p̄tea q̄ laxat ad p̄hibēdā
spūs q̄liscunq̄ fuerit resolonez et p̄p̄ hoc digerit cibum

2013 10
2013 10

Cauguamec p̄p̄
comp̄situm est p̄p̄
v̄tutē que eoz
humit⁹ p̄p̄ n̄criuz
p̄p̄ capparis et

Ebrietatis

ebrietas

Alud et
etiam con
tineat

quid luc
aceto

fm digões noiatas: et succurrit euz eo debilitati q̄ accit
 ex spēbus refoloniis q̄ est ex fatigatiōe aut coitu aut ira
 aut reliqs ab istis. **C**ōnus pretea tēperat quū būo
 rum iuenit eq̄litate in q̄ritate et q̄litate est būectans et ca
 lefaciens et est res magis pficiens senib⁹: qm̄ in eis būi
 tatē pseruat et ipsa eis reducit: et p̄t h̄ dixit Gal. Come
 do q̄q nocte olera ex lactucis facta cū arōatib⁹. Ex la
 ctucis quidē p̄tea q̄ dormire faciunt. Et cū aromātib⁹
 ad emendandā eoz fūtatē. Et dixit q̄a ego sum nunc di
 ligens somnū: nā ego suz nunc senex et p̄fert mibi būitas
 quā sōnus mibi facit. Et hoc quidē est regim̄ pueniens
 ei cui rebellat sōnus. Et si p̄mittat ut ip̄e balneet postq̄
 cibi quē sūperit p̄plebit digō et sup̄ ip̄i caput multa a
 qua cala p̄iciat erit h̄ pueniens adiutoriu. **C** Regim̄
 vō hoc forū in medicationib⁹ noiabim⁹: s̄ni ḡ de re sō
 ni cogitare dēt ut ip̄i tēperate exhibeat et i sua bōa et
 nō sup̄flue et ab ip̄edimēto sibi caueant qd̄ cerebri ipo
 rū et oibus suis v̄tutib⁹ afficit vigilie. **C** hō pretea mul
 totiens vigilare cogit et sōnus a se repellētiore sincopis
 et casus v̄tutis: melior quoq̄ sōnus est ille q̄ est p̄fundus
 Et melior s̄lī sōnus est ille q̄ puenit postq̄ cib⁹ a sup̄io
 ri ventre descēdit et p̄ quietē et qd̄ for̄tan sequit̄ ip̄i
 ex inflatōibus et rugitib⁹: qm̄ dormire sup̄ hoc multis i
 pedit modis: imo non sapit neq̄ p̄tinuat ab instabilitate
 et reuolutōe de late in lat⁹ et est ip̄ediens et cū suo ip̄edi
 mēto nocet dormiēti. Quapp̄ si descēsus tardauerit pa
 rūper icedere d̄z postea dormiat. **C** Ampli⁹ sup̄ vacui
 tatē dormiū est malū et v̄tutē deiciens et sup̄ reponē aū
 q̄ a sup̄iori vētre fiat descēsiō est malū: qm̄ non erit pro
 fundus: imo erit cū reuolutōe de latere i latus. Quē eiz
 nā i ip̄o sollicitat cū eo q̄ sollicitari solet i hora sōni ex
 digōe deferrēs exp̄fectio et disturbans eā retroducit
 et fit nā stupida et corūpit digō. In die quoq̄ dormire
 est malū: ḡnat enī egritudines būectātes et rheumatismos
 et corūpit colorē et ḡnat splenez et laxat nervos et efficit
 pigritiā et debilitat d̄sideriū et ḡnat apata et febres frequē
 ter. **C** Et ex cāis suoz nocumētōz est ut cito interrūpat
 et nāz ab eo in q̄ erat stupida reddat. **C** Et sōni autē no
 curni bonitatib⁹ est q̄ est p̄tinuus et p̄fundus: lz q̄ i die
 dormire p̄suevit ip̄i subito interrūpe non d̄z absq̄ ordie
C h̄ q̄ ex figuris sōni ē melior est ut sup̄ dext̄z icipiat
 latus et deinde ad finist̄z reuoluat. Qd̄ si ei⁹ inceptio su
 per vētrē fiat auxiliū fert satis magnū i d̄gerēdo p̄pte
 rea q̄ calorē retinet nālem et ip̄i p̄prehendit q̄re auget.
C Resupine autē dormire est malū et ad malas p̄parat
 egritudines sicut apoplexiā et p̄brensiū et incubū: qm̄
 sup̄fluitates ad postēriora decliare facit et retinent et p̄
 suos nō incedūt cannales nāles q̄ sunt ab āteriorib⁹ sic
 nares et palatū. Et sōnus q̄ resupine sit solēt icurrei istis
 mi debiles p̄pter illud qd̄ muscul⁹ eoz accit ex debilita
 te et eoz mēbzis: et q̄a v̄nū lat⁹ aliud ferre non pōt: imo ci
 to resupini voluunt: qm̄ dozlū latere for̄tius exit. **C** Et
 p̄ hoc aperto oze dōmiūt p̄p̄t debilitatē musculoz q̄
 bus mandibule stringunt. Et hoc quidē in libris p̄ticta
 ribus capitulū h̄z integz.

C La^m. x. d̄ eo qd̄ ab h̄ loco ad postēiora referuādū ē.
Quod ab hoc loco ad postēiora referuare debe
 mus ex eo qd̄ hic dici solet est coit⁹ et ip̄ius tē
 peramētū et em̄datio ip̄edimētū ei⁹. Et nos qd̄
 ad postēiora referuabim⁹ loq̄ de eo i libris p̄tictarib⁹.
C Ex eo qd̄ hic etiā d̄z est res medicinaz vētrē solue
 tiū et ablatōis ip̄edimētū eaz: et nos quidē in q̄būsdā eoz
 referuabim⁹ sermonē ad n̄as d̄cōes de medicationib⁹ et

in q̄būsdā eoz ad sermones n̄os de medicinis vētrē
 soluentib⁹. **C** Herūm̄ dicēus q̄ sanitatis p̄seruator v̄t
 d̄z etiā q̄ sit cū solutis et diureticis et sudorē puocā
 tib⁹ et sp̄tū p̄ducentib⁹. **C** Et mulieres qd̄ cū men
 strua puocātib⁹ ex eo qd̄ mō d̄clabim⁹ et te scire faciem⁹.
C La^m. xi. de p̄fortatōe mēbzoz et eozp̄oz debiliū et i
 pinguatōe et magnificatōe eozp̄oz vel carniū ip̄soz.

Membra debilia et pua p̄fortant et augm̄tant: i
 eo quidē q̄ adhuc in t̄pe erit augm̄ti et i t̄pe vl
 tio augm̄ti fricatōe tēpata et exercitio assiduo
 qd̄ sit in eis p̄p̄iū deīn ēp̄lo ex pice. **C** Retētiō quoq̄
 anhelit⁹ in hunc ingredit̄ mōz et p̄p̄e quā mēbz⁹ pectōi
 et pulmōi fuerit vicinū v̄bigia. p̄cipiēus illū p̄p̄e p̄curre
 re q̄ crura h̄z gracilia postea tēperatā ei adhibebim⁹ fri
 cationē: deīn ex pice empl̄z appōsiū: postea s̄ die frica
 tionē custodiam⁹ sicut erat et s̄ s̄lī et augm̄tābim⁹ exerci
 tiū nisi āplitudis venaz appuerit significatio et descēsiōis
 materiez: qm̄ tior tunc erit in v̄noquoq̄ mēbz⁹ ne āp̄a ac
 cidat et nocum̄tuz ex repletiōe veniēs qd̄ est ip̄i p̄p̄iū
 quēadmodū timent⁹ hic varices et elephantia. **C** Quz
 ḡ aliqd̄ h̄ ḡn̄is appuerit minuem⁹ ex exercitio qd̄ p̄us i
 iuntū fuit et ex fricatōe deinde faciem⁹ ip̄i d̄scere et re
 supinū iacere et eleuabim⁹ mēbz⁹ illud v̄bigia. ut in i q̄
 h̄z crura siccū p̄ pedē suū et fricationē faciem⁹ p̄p̄ie cō
 uersaz. s̄ post̄eo ad radicē. Qd̄ si volueris hoc effice
 in mēbz⁹ qd̄ sit iuxta mēbz⁹ anhelit⁹ sitq̄ v̄bigia. pectus
 ligabim⁹ qd̄ est sub eo ligatura q̄ in stringēdo sit media
 et in latitudine eq̄lis: postea p̄cipiēus ei ut v̄tat exerci
 tio manuū et for̄tis anhelit⁹ emittēdo voces et clamores
 magnū et fricatōe leui. **C** In libris p̄tea p̄tictarib⁹
 pueniet ad te q̄lter h̄ sūma exq̄site diuidat. Illud igit i
 libro decoratōis p̄siderabis si d̄z voluerit.

C La^m. xij. de lassitudine q̄ sequit̄ exercitia.

Lassitudis spēs sunt tres qd̄ addit̄ q̄rta. Et
 mōi qd̄ accit sunt duo. Et vō spēs sūt tres
 vlcerosa extensiuā et āp̄osa. Et i quidē q̄ hic
 addit̄ est lassitudo q̄ vocat̄ deficcatiua et arefactiua. **C**
 Vlcerosa igit est lassitudo ex q̄ qui eā incurrit in sup̄ficie
 eozp̄oz tact⁹ vlcēz s̄litudinē sentiūt et in cutis p̄fundi
 tate et orificijs p̄fūditatis ip̄i: et est q̄ hoc sentit qm̄
 ip̄e tangit: et est q̄ h̄n̄s eaz sentit illud in suo motu. Et
 est q̄ sentit q̄h̄ puncturā spinaz et abhorret mor⁹ ita ut
 extensioēs alaz etiā extendant cū debilitate. Quz for
 tior sit accit ei horripilatio. Et q̄ augm̄tat accit ei tre
 mor et febris. **C** Et ip̄i quidē cā est multitudo sup̄flui
 tatū subtiliū et acutaz et liq̄factio carnis et adipis p̄p̄t
 mor⁹ for̄tudinē. **C** Et ad vltimū būozes mali q̄ si per
 venas discurrerēt bon⁹ sanguis q̄ est in venis corūpet.
 Et p̄tea q̄ ad partē cutis declinauerit minutū fuit nocu
 mētū. **C** In nāq̄ malū qd̄ efficere p̄t̄ ē ut hoc lassitudis
 gen⁹ accidat et si parūper moti fuerint accidet horripila
 tio. et si plus moti fuerint accidet tremor. Et est etiā q̄
 būozes acuti ab istis separant et crudi remanēt in venis
 Et est etiā q̄ crudi in carne erit. **C** Extensiuā vō h̄n̄s
 sentit suū corp⁹ q̄h̄ fractū et sentit calorē et extensionē et
 abhorret motū vsq̄quo abhorreat resupinādo ad poste
 riora flecti et p̄p̄e si ex labore fuerit: Et ipsa quidē ē
 ex sup̄fluitatib⁹ retētis in muscul⁹ que tñ bone erit subē
 et non est i eis mordicatio aut ex v̄tositate. In eas vō
 erit sepatio cū dispōe leuitatis et grauitatis. Et ip̄a etiā
 multoties accit ex sōno nō p̄pleto. **C** Quē enī p̄ sōnus
 accit p̄pletū alia est ibi diuersitas q̄ sp̄ez peior est. **C** Et
 q̄ ex ea peior ē q̄ musculoz villi h̄z rectitudinē tendit̄

Nota
 Gal

In die v̄tut
 d̄z q̄ d̄z
 m̄ce h̄z

Aposia aut lassitudo est vt corp⁹ sit solito calidi⁹ et sit inflato sile in magnitudine sui et colore et accit ei nocumē cum qū tangit et mouet et sentit ei⁹ extensionē. Lassitudo autē deficiatua et arefactiua est dispō p quā sentit hō i suo cor⁹ ac si fricaret ariditate supflua. Et ipsa qdē accit aut ex multo exercitio cū bono chimo: aut ex redi tione aspa. Et qūq⁹ etiā accit ex siccitate aeris et ex dimi nutione nutrimentū et ex multo ieiunio. Modi autē qui bus accit lassitudo sūt duo. Et ipsi qdē sūt qā lassitudo aut acrit pp exercitiū et h est magis secura et sanationis via modū hz q ei est prop⁹. Aut accit ex se et h quidē egritudis est ascessio et sanatiois via ppziū hz mōz q si bi propus est. Et est etiā qū vna aliq iungit fm suarum materiez pōez aut p se ipsas aut p exercitiū. Quq⁹ simpliciū noueris regim illud mouebis fm regulā quaz tibi dicā. Et hoc est q in pms oz te maiorē hie sollicitu dinē de re q maiorē incurrit terrozē regendo illud etiā qd est sub ea. Et fortasse qd magis terrefacit magis ē ter refaciens ppter tres res: aut prop⁹ fortitudinē aut pp nobilitatē aut pp subz. Quq⁹ in eo qd oz ex istis p ditionib⁹ due aut tres iungent⁹ erit hoc magis terrefa ciens: nisi vna q remansit duab⁹ fortior fuerit adeo vt ip sis resistat vbigia. Lassitudo nāq⁹ aposia fortior est et nobi lior vlcerosas: si vlceroze subā a tēpazmto et cursu nāli valde fuerit remota duob⁹ aposie mōis pp nobilitatē et fortitudinē resistet et pmitet sup ipsas. Si vō non valde remota fuerit aposia sup ipsas pmitet.

Ca. xij. de alicibus et oscitationibus.

Alices sunt prop⁹ supfluitates q in muscul⁹ cō gregant⁹. Et prop⁹ hoc multū accit post sōnū Quq⁹ hūozes illi plus abundauerit fiet horzi pilatio et tremor: et qū plus exercuerint facient febrem. Oscitatio vō mō⁹ est alicū q accit in mandibularū muscul⁹ et thoracis. Quq⁹ sanis in pms absq⁹ cā ac ciderit et nō in hora qum multa fuerit exit malū. Et que qdē est ex ea melior est illa q est p⁹ finē digōnis qm est prop⁹ supfluitatū expulsiōe. Et est etiā qum alices et oscitationes efficiunt frig⁹ et cutis ipsitudo et pauca reso lutio et expgectio a sōno aūq⁹ ppleat et explio ppmēs. Vinū vō ad mediū temperatū alicib⁹ et oscitationib⁹ est cōueniens qū non est ibi alia prohibens cā.

Ca. xij. de medican⁹ lassitudinē ex exercitio pueniētē

Item q studiū ipendere in medicādo lassitu dinē est a multis securari egritudinib⁹ ex qb⁹ sunt febres. Qu p⁹ autē vt qū lassitudo vlcē rola appuerit ex exercitio minuat si ipsum fuerit cā et si cū ea multitudo fuerit hūoz expellant⁹. Qd si breuif ipis fastidia affuerint ipsoz nocumto succureū erit cum fame et cūatione et resoluone ei⁹ qd puenit ad prem cutis cū fricatōe multa et leui cū oleo in q⁹ non sit ponticitas. Et in die tertio reditōis fiat exercitiū. Et nutriat ipse in die pmo ex eo qd plueuerat in qūitate: s; ex qūitate mi nuat. Et in die tertio hūectantib⁹ nutriat: et si vene fue rint mūde et phla crudū in adipe fuerit intestinōz frica tio ipsum qūz maturat et ppzie qum calefacientiū medi cinaz ad ipsuz penetrauerit vrus. Qd leū pteea d sa licib⁹ in hoc multū pferit et oleū de aneto et camemilla et his filib⁹ et apozima radicū sicile et oleū in isto dupli ci et vnguentū ex radicib⁹ malue et oleū de radicib⁹ cucu meris asinini et bzioie et oleū de vīnee et oē oleuz in quo vīnee recipit. In lassitudis autē extensue medicatio ne itentio est lassare illud qd induruit fricatōe leui cale faciente in sole et aq tepida balneari et in ipsa lōgo moza

ri tpe. Et si in solū alia vice aut duab⁹ descēderit i die erit pueniens et p⁹ vnāq⁹ inungant balneationē. Qd si necesse fuerit pp venaz absterfionē et ppea q oleū i eis siccāt ad inungendū oleo redire fiat et nutriente hūido nutriat etiā pauce qūitatis: qm plus indiget nutrimentū paucitate q vlceroza. Et hāc quidē lassitudinē resoluūt exercitiū et mūdificat. Qd si p se acciderit pp gzoas su pfluitates necesse erit eas cūare. Et si fuerit ppter cām ventositatis extēdētis resoluūt eā tale qle est cyminiū et carui et anisuz. Inieunio autē in aposiaz lassitudinē re gendo est tres res lassare qd extensuz fuit et qd calefcūz infiare et supfluitatē cūare. Et hoc qdē pplet oleo mul to tepido et fricatōe vehemēter leui et plixā moza in aq que parūper ad calitates declinat et quietē. In arefa ctiua vō nil de regie sanoz mutet nisi q oz vt aq in q bal neat sit maioris calitatis: qm in aq vehemēter calā ē qd inspissat cutē et non est ei⁹ impedimētū sicut ipedimentuz aquaz fiaz: qm cū eo qd inspissat est in eis abiguitas ma la et sūitatis ipsoz penetratio in corpore qd iam siccātū fuit et est qū sue matiei cā est cutis ipsi⁹ raritas: imo hoc est fm plm. In die autē fo reductōis exercitio leuiū et subaliū vtaf et balneo s; dispōez diei p⁹: deū precipia tur ei vt aq fiam subito ingrediat qūenut cutis ei⁹ inspissetur et sit ei⁹ resolo pauca: et cū hoc pseruet ipsi⁹ hūital⁹. Qd buiabit nāq⁹ aq corpore in quo est tm calitatis q resistat ipso iā inspissato. Et iste quidē due cāe ad iui cem se iuuant i remouēdo nocumtū frigoris ipsi⁹: et pro pzie qū submergit subito et egredit⁹ et n mozat: qm cuz moza nulla est securitas. Iple pteea nutriat mane in si ne pme boze cibo hūectatē pauco: iō vt ipse alia vice iu xta noctē fricari possit et tunc cenā tardet. Studiū quo qz adhibeat in expellēdo supfluitates ab eo fricatōe o lei de salicib⁹ cū quo ventrē suū non tangat nisi lassitu dinē in muscul⁹ sui ventris sentit: qm tūc illos leuiū vnge re puenit. Et ei⁹ nutriēs sit largi⁹ et in eo procedat cauē do ne ei⁹ nutrimentū sit multe calitatis. Ampli⁹ oēz lassitudinē cui⁹ cā est mor⁹ dimittere qū ei⁹ signū incepit prohibet ne accidat: postea reuerfiois exercitio vtaf vt mor⁹ tempat⁹ ad cutē mās expellat et eas fricatio resol uat q sit int illos mor⁹ i ipsoz pshētia. Dispo pteea ipsi⁹ balneationē expiat nāz si ex balneo accidat ei tre mor tūc ref terminū ptransiuit qūtomagis si febrē gūaue rit: qm tunc nō est balneādus imo cūandus et ei⁹ ppo i ctificanda. Qd si nihil eoz ex balneo accit erit pseret qū ei⁹ aq fuerit tempata. Qū autē in ei⁹ venis crudi fu erint hūozes in pms lassitudo erit regēda cū eo qd opz postea studen erit in eo qd crudos maturat et subtiliat et expellit hūozes. Et si multi fuerit tūc qes erit i iungēda et exercitiū dimitteū: qm qes est magis digerēs et minu tionē relinqt: qm fm plm mundū expellit et crudū dimit tit. Venter quoq⁹ ei⁹ ante maturationē non est soluē dus: qm hoc non pferit: imo damnū infert. vzinā vō pro uocare nō nocet ei⁹. H; res multū calefaciens nō est ei danda quoniā crudū hūozes in cor⁹ diffundi faciet. Sit qz ei⁹ opō leuiū et cū qūitate eqli. In ei⁹ pteea nutri entib⁹ ponēda sūt pip et cappis et zinziber et acetū d cap parib⁹ et acetū de allis et acetū de alstrāguat: et corpōa etiā ipsoz et iagueris scita s; mensurā. Post matura tionē autē et appitiōē hypostafis in vzinā et maturationem plm da ei vinū vt maturatō ppleat et fiat vrine pro uocatio. Sitq⁹ ei⁹ vinū qd subtile est et claz et vomituz non faciat.

Ca. xv. de alijs dispōib⁹ q sequūt exercitiū et reliq⁹ ab eo:

Prius loquimur de istis dispoib. Postea muta-
bim? nos ad regem lassitudinis q? venit p se. Et
ex istis qd? est raritas q? corpori accit. Et acci-
dit multoties ex fricatione pauca et balneo. Ipsa vo e me-
dicada fricatione sicca ad duritiem pax declinate et cu oleo
stiptico. Et ex eis est spissitudo q? ex sitate accit aut
ex re stiptica aut ex mltitudine supfluitati: aut ex earuz
grossitie aut earz viscositate. vñ pueit vt i poris cutis reti-
neant. Aut erit spissitudo ca exercitij qd? ipsos ex pfun-
do extraxit no extitit? ibi cais antecedentib? aut erit eius
ca loc? puluerulent? aut fricatio fortis et dura. Et illi?
aut q? est ex sitate et stipticitate signu est coloris albedo
et calefactois tarditas et sudor et corp?is reuersio ad ru-
bedine q? adest exercitiu. Et bi quide in balneis calis
st balneandi in qb? de latere in la? et super ventre et supi-
ni reuoluant sup pavimentu eqilis calitatis donec sude-
t et inungant oleis subtilib? calis et resoluentib?. Et illo-
ru aut? q? ad hoc deueniunt ex exercitio signu est q? si hnt
hoc signu et resudat cutis: et ipsi quide medicadi st expt-
sione si ibi fuerit supfluitas: postea regim? adhibeat qd?
resoluat ex balneo et inunctione. Qui vo i hoc incidit
ex puluere aut ex forti fricatione magis e eis balneu ncriu
q? inunctio ex oleis. Et ipsi quide fricatione molli vt de-
bent an balneu et post ipsu. Et quoz q? accit eis p?
supfluu exercitiu cu pauca fricatione debilitat cu raritate
Et e q? accit etiā ex supfluo coitu et ex balneo frequenter
Ipsi igit medicandi sut cu exercitio reuersiois et fricatione
sicca q? ad duritiem trahit cu oleo stiptico. Et nutritia
comedant huentantia pauce qritatis in calitate et sitate
repata: aut q? parup ad caliditate trahant. Et sili fieri si
debilitas accit aut vigilie aut tristitia: aut accit siccitas
in nervis. Qd? si istis acciderit malitia digerendi cibū nō
cōfert eis reuersiois exercitiu: n3 aliqd exercitioz vllō
Et pteea q? accit ex supfluitate balneadi et mltitu-
dine comedendi et bibendi et ociandi vt hō in suis mēbris
hūiditatis sentiat supfluitatē et pprie i lingua ita vt opo-
nes mēbroz ledat. Qd? si hoc ex ca fuerit antecedente in
pūculari medicatōe ptebebit. Et si ex aliq? eoz fuerit q?
nūc ex pūmo noiaum? sicut vino aut multa ociofitate
aut multa balnei hūiditate erit ei iniungendū vt forti vraf
exercitio et fricatione aspa et sicca sine oleo: aut fricatione
cu pauco oleo calefaciente. Supflua aut siccitas quā q?
h3 sentit sua manu est ex gñe lassitudinis arefactiue. Et
ipius sanatio est eius medicatio.

Ca^m. xvi. de medicatōe lassitudinis p se venientia.

Ulceroſe quidez dispo cognoscēda est si hūoz
eam efficiens sit int? in venis aut extra venas.
Qd? aut sit in venis ex fetore declarat vñe et
ex dispoib? nutrientiū preteritorz: et ex hoc q? supfluitati
multitudo in venis gñari solebat aut earz paucitas etiāz
velocitas expellendi eas a se: aut cui necessitatē medicā-
di eas faciebat. Et ex dispoē vini ei? si erat claz aut tur-
bidū. Et si he quide significatōes appuerit declabit
q? i venis extitit: et si non extra. Qd? si lassitudo ex supflui-
tati? est extrisecis et sine vene interi? mūde suffic ei exer-
citiu reuersiois et augmētū regis qd? in ca? vlceroſe dixiū
q? accit ppter exercitiu. Q3 si alia diuisio fuerit nō cogi-
tes exercitare eis: imo fac eis ociari et dormire et eē fame-
licū et inunge ipsū sp? circa ventre ex oleo et balneet cum
aq? tempata si balneu tollerare potuerit f3 pditionē quā
dixim?. Et nutritat ex eo qd? dixiū: et in chimus sit bo-
nus qd? sit ex gñe eoz q? lozben? et sit illud i q? non est vi-
scositas n3 multū nutritiū. Et h? quide ē sicut ordeū

et spelta et ex carne volatiliū et de sirupis sit sirup? aceto-
sus cu melle et hydromel et vinū albū et subtile et h? vinū
ei non pbeas: qm est maturas et puocans. verū ipi
in pms dare dēs in q? sit pax acetositatis. postea ex eo
mutes ad albū et subtile. Qd? si hoc regim? ei nō pfuerit
hūoz ibi adest: supantē ergo eūa. Et si supans fuerit san-
guis aut cu eo fuerit sanguis minues eū: et si non ventre
solues: aut facies hoc et hoc fm q? tibi videb? de sanguie
Tibi tñ caue ne aliqd hoz facias si cognoueris q? v? sit
debi. Venus aut hūozis cognosces p vrinā et sudore
et dispoēz somni et vigiliāz. Quāq? somn? se remouerit te
regente eū cu regie bono: erit significatio mala. Qd?
si cognoueris q? bon? sanguis i cor? sit pau? et q? hūozes
crudi st supantes fac eū qescere et da ei ad comedē et bi-
beū rem q? subtiliet: et non des ei ad bibē rem q? multaz
heat calitatis: q? da ei ad bibē aliqd in q? sit icisio sicut si
rupus acetosus d melle. Qd? si tibi necesse fuerit in v-
tute subtiliantū augmentū prebere pone i illd qd? come-
dit et in aq? ordeū quā bibit pax pipis. Et si nēria fuerit
diacyminū diatriopipeon ppter hūoz cruditatē da ei si
cut tibi videb? an comestione aut p? ipsā aut i tēpe dōmi-
tiois: et sit ei? mēfura cochliariū puū: et diacalamētū qd?
non est bonū: qm ptransit terminū in calefaciēdo. Si at
pcerto sciueris hūozes crudos i venis non eē h3 i radica-
lib? pterneri mēbris fricationē adhibe et prope in matutis
cu oleis laxantib?. Et da ei ad bibē ex calefacientib? vt
ipsoz calefactio ad cutē pueniat et iniunge ei qd? longā
postea fac eū aq? tēperate cala balneari: et da ei ex diaca-
lamento absq? tioris: q? tñ oz vt sit anq? comedat et exerci-
tet. Qd? si p? comestione nēriū fuerit ei qd? stōz sūet
non des ei qd? sit vehemiter penetratiū sicut diacalamē-
tū h3 sicut diacyminū et diatriopipeon: sitq? qd? ex quo
libet eoz dabis res modica aut diacydoniten. Et pole
qdez ē vt qd? ex diacydonite dabis sit p? eo qd? dabis ex
illis postq? pſideraueris ne corp? sit vehemētia calozis ac-
cidentat te dante ista. Et istū pterea pſert oleo iungi ca-
memillino et anetino et amaracino et reliqs ab istis. Aut
pfortet cu refina aut cu refina et duodecuplo ipsi olei.
Qū autē sciueris hūozes in venis et foras sil eē esto de
maiori sollicit? et tñ min? non dimittas. Qd? si h? duo eq?
lia fuerint pus itende ad digōēz cu diatriopipeon i q?
si volueris adiunge petrosilinū cu solis anisi ad hoc vt
sit magis diureticū. Et si volueris admisce ei pax diaca-
lamenti postq? minueris ex eo qd? accepit de diacymino
et diatriopipeon et pcelleris in hoc f3 ordinē dōec ad
vltimū mutes postremū ei? cu diacalamēto et remaneat
istud donec ad vltimū pup remaneat diacalamētū. Qū
autē illud qd? est i venis digeret et egrediet remanebit
sollicitū ei? qd? est extra venas diacalamētū quēadmo-
dū scis erit ad hoc pferens et ipediens p^m. Et istos vo
in qbus res due piungunt ab oi re vehemiter trahēte ad
exteriora aut interiora custodire dēs. Quapp nō cito vo-
mitū eis dare dēs: n3 qd? ventre inferius deponat nisi an
pmiseris q? subtiliant et incidat et maturēt. n3 etiā exerci-
tes eos. Qūq? lassitudo qeuerit et color meliorabit
et vrina maturabit fricabis eos multū et pauco exercita-
bis exercitio et pſiderabis si aliqd egritudinis reuersū fue-
rit qm tūc dimittes: et si nil reuersū fuerit duces eos ad
suos vltus ordinate donec puenias ad illud qd? solebant
vri ex balneatiōe et inunctione et fricatione et exercitio: et
ad vltimū tandē vnguentoz qbus vtunt vture pfortata.
Qd? si alicui istozū lassitudo reuersa fuerit cu sensu vlce-
roso redi ad tuū regim? et si absq? vlceroſo sensu reuertit

plus cū reuerfioe rege. Et si mīte tibi aduenerit signifi
catōes et foris lassitudo sensu pcepta nō appuerit pmit
te eū q̄scere. **C** Lassitudis autē extensioe cā bec est re
pletio siue hūoris malitia. Et ei⁹ quidē medicatio i cor
porib⁹ male p̄p̄onis est minutio et regis subtiliatio. In
corpore vō d⁹ q̄ loq̄mur est subtiliatio et icisio tū: postea
adiuuet cū quib⁹ d⁹. **A**pose autē medicatio est succur
rere cū minutioe ex vena q̄ p̄inet mēbro i quo est pl⁹ las
situdis et in q̄ lassitudis appuerit p̄ncipiū et ex mīce si n̄
int mēbra fuerit ineqlitas. Et fortasse necesse erit ipsum
sa die minueri: imo adhuc etiā in tertio. Ergo ipsū i p⁹
die minue illico qū apparet et nō tardes illud ne in ipso
infundant. Et in sa die et tertia minue eū i solis occasu
C p̄ p̄fecta vt sit ei⁹ nutriendis in die p⁹ aq̄ ordeī aut
suce⁹ sp̄elte simplex: nisi acciderit febris. **S**z si febris su
pueniet aq̄ ordeī sola. Et die s⁹ sit istud cū oleo infante
aut tempore sicut oleo amigdalio. Et in die tertio sit sic
caro cū lactucis aut cucurbitis aut maluis hortulanis
aut acetula et ex piscib⁹ petrosi i tasea et in hac die q̄tū
posse fuerit a potu aq̄ probibeat. **C** Quā autē in die 3^a
non possit tollerare n̄ poterit cibū bñ appetere et digere
re dabi ei hydromel aut vinū albū subtile aut tēperatū.
Et caue ne p⁹ has euātionē ei tribuas q̄tū est n̄trium
ex cibo subito: qm̄ cib⁹ indiget ad venas trahet trib⁹
mōis. **U**n⁹ eoz erit qū cib⁹ fuerit pauc⁹ stōus erit aua
rus et p̄traria erit ei⁹ vtus retētiua vtuti epatis attracti
ue: sed qū mult⁹ fuerit nō erit ex eo stōus aua⁹: imo for
tasse attractiua epatis iuuabit sua vtute expulsiua: et sili
oē receptaculū qd̄ est ibi p̄cedens p̄p̄oe ei⁹ qd̄ est p⁹ ip̄z
Et scd̄s est qm̄ mult⁹ nō bñ digerit in stō. Et tert⁹ qm̄
mult⁹ multū venis transmittit nutrimentū qd̄ vene etiā
digerere non valent.

C La^m. xvij. d. regie corporis quoz p̄p̄ones n̄ sūt bone.
D̄pora ista aut sūt quib⁹ supuenit error aut in
creatōe male fuerit ipedita. Et illa qd̄ quib⁹
supuenit error sūt quoz p̄p̄ones nales sūt p̄ue
nientes s̄z acq̄siuit p̄p̄ones malas in hora p̄pter lōgū
errore in regie donec in eis q̄uerit. **C** Male vō ipedi
ta sūt quoz p̄p̄ones a radice sūt p̄uenietel. **C** Eoz autē q̄
bus supuenit error erroz ps in q̄tate et q̄litate sciēda
est et cū p̄trario medicanda: et hoc fortasse cognoscat ex
dispos̄e figure corporis. **C** Impedita vō male sūt dispos̄i
bus quoz accit corruptio ex p̄p̄one eoz p̄p̄a aut ex eo
rum p̄p̄oe. **A**b eis igit incipiem⁹ noīando senes.
C La^m. p^m. doctrie 3^a dōis 3^a et sermo vltis in regen
do senes. Et sūt. vi. capla.

Summa regis eoz est opari qd̄ calefaciat et
hūectet sicut ex nutrientib⁹ et balneis et po
rib⁹ et sōno p̄lixo et moza multa i lecto et
maioze q̄ iuuentū et ex assidua vzie eoz pro
uocatōe et exp̄sione p̄hatis et eoz stōis p̄ viā intestinoz
et vesice et vt nature lenitas eis dūret. **E**is p̄terea mltuz
p̄fert fricatio tēpara in q̄tate et q̄litate cū oleo: deīn eq̄
tatio aut icessio si debiles fuerit ab eq̄tatōe. **C** Ad illū
at q̄ ex eis debil⁹ fuerit fricāi semel aut bis redeunū erit
Ex arōanib⁹ p̄terea aliqd̄ bñ redolēs odorare dēnt et p̄
p̄zie qd̄ calz tēperate erit. **C** Et oz vt p⁹ dormitiōe cū
oleo inungant: qm̄ hoc vtutes excitat aiālem deinde eq̄
tent aut incedant.

C La^m. ij. de nutriendis senibus.

Atriens senū paulatī est partien⁹ et paulatī bis
aut ter nutriendi sūt fm̄ digōez eoz et fortitudiez
et debilitatē. Et comedant in hora sa panē bñ

factū cū melle: et in hora septia p⁹ balneationē qd̄ ventzē
leniat ex eis q̄ post illud noīabim⁹. Et iuxta noctē cibū
laudabil⁹ nutrimū. Et si fuerint fortes i cena sua augmē
tū puū faciant: et ab oī nutriende sibi caueāt ex q̄ melia
generat aut p̄hla. Et ab oī calō et acuto et desiccatiuo si
cut cauguamich et tāguebil nisi fm̄ mōz medicatōis ad
hibeat. **C** Qd̄ si ex hoc aliqd̄ fecerint qd̄ nō debebant
et ex his q̄ sūt p⁹ sp̄ei comederit sicut qd̄ salitū est et melon
gias et carnē sicā salitā et siluzuz aialū et pilces dūz cā
nis tūc vtant melonib⁹ et arechis et cucurib⁹. Et si s̄z
p̄miserint erroze et comederint cauguamich et sebene et
būca medicent ex contrarijs: sed tū eis nō sūt danda nisi
subtiliatiua qū scitū fuerit q̄ in eis sint supfluitates. Quā
autē mūdari fuerint nutrant ex hūectatib⁹ deīn paucis
ex subtiliatis cū cibo vtant sicut i ipso dicem⁹. **C** Lac
vō eis q̄ ex ipso bñ appetit et digerit p̄fert et p⁹ ipsū extē
sionē in pte epatis et ventris nō sentit n̄z puritū n̄z dolo
rem: qm̄ lac nutrit et hūectat: verūm qd̄ ex eo meli⁹ est ē
lac caprinū et asininū. Et ex p̄p̄rietatib⁹ quidē lactis as
ininū est q̄ nō sit calē et descedit cito et p̄cipue si fuerit cū
ed sal et mel. **C** p̄z tū vt loc⁹ in quo pascunt obseruet ne
herbe q̄ ibi nascunt sint pontice n̄z acute n̄z acetose neq̄
multū salse. **C** Q̄tera aut et fruct⁹ quib⁹ senes vesci de
bent sunt sic ficla et apiū et pap̄ porroz q̄ comedere dēnt
p̄dita cū almuri et oleo p̄p̄zie i p̄ncipio comestitiōis ip
soz: iō vt in eoz nāz mollificando iuuet. **C** Eis quoq̄
p̄fert si in horis qd̄ p̄sueuerit dormire dormiant. **C** In
ziber p̄terea muraba est ex medicis q̄ eis p̄ferūt. **E**tiā
plima eoz q̄ sunt ex muraba callis: sicut cū q̄tate q̄ tū
calefaciant et digerāt: et non q̄ cor⁹ siccant: qm̄ oz vt eoz
nutrientia corpa sint hūectantia q̄ non patiant ab istis ni
si fm̄ viā calefaciēdi et digerendi et non fm̄ viā siccandi.
Et eis vō qd̄ vescunt ad suas leniē nās et p̄ueniūt cō
porib⁹ eoz est volubil⁹ cocta cū aq̄ et sale vt boni sit sapo
ris cū almuri et oleo p̄dita et radicis polypodij qū i iure
galline posita fuerit aut in iure ficla aut i iure caulii. Et
ex eis qd̄m q̄bus in cibo vtunt ad suas mollificandas
nās et ipsoz corporib⁹ p̄fert sunt ex fructib⁹ sic et p̄zia i
estate et sic et sicce cocte i aq̄ et melle si tēp⁹ fuerit hyemis
verūm oz vt hoc totū sit aī comestitiōe p̄pterea vt eozū
leniat vtres. **C** Qd̄ si eoz nāe tals se hūerint vt vna die le
niant alia n̄ excusat solutiū et lubricatio tertiā. **C** Qd̄
si fuerint nāe eoz lenite die vno et p̄stringant duob⁹ die
bus sufficiet ei aliqd̄ tale sicut volubil⁹ et aq̄ caulii et illō
qd̄ est intra semē cartami cū kist ordeī et terebinthina ad
magnitudinē vni⁹ auellane aut duaz et vt mltū tritū: qm̄
ipsoz nā sua mollificat p̄ptate et abstergit interiora sū
lesione. **C** Medicia quoq̄ p̄posita ex medulla cartami
et decuplo ip̄i sicut siccāz p̄fert eis. **C** Sicut illud qd̄
ex ea i potu sumit vt magitudo nucis. **E**nēa quoq̄ cū
oleo eis p̄fert: qm̄ in ipso cū euātiōe est vtus mollifican
di intestia et p̄p̄zie cū ex oleo dulci fuerit. **A**b acuto autē
clisteri sibi caueat: qm̄ ipsoz siccabit intestina. **C** Hūi
dū vō clistere et vinctuolū est ex reb⁹ magis eis p̄ferens
qū ipsoz ventres aliquot dieb⁹ p̄stricti fuerit. **C** Sūt p̄
terea alie medicie ventrē soluētes q̄s in antidotario no
minabim⁹. **C** p̄z etiā vt i senib⁹ et decrepitis fiat euā
tiones absq̄ minutōe q̄toplus posse fuerit: qm̄ ipsoz vē
trē tēpate soluere est eis maius p̄stans iuuamentū.

C La^m. ij. de vino senum.

Anū eis meli⁹ est vetus rubeū vt vzinā puocet
et calefaciat sit. **A** nouo aut et albo vīo sibi ca
ueant nisi se post comestitiōe balneauerit et sicut
f iij

habuerit. Tunc eis dabit eis vinum album et subtile pauci nutrimenti: id est ut sit loco aquae. Alibi vero quod ex vinis est dulce et oppilationi sibi caueant.

Ca. iij. de apiendis sensu oppilationibus.

Iis acciderint oppilationes quare facilius est ea quam ex vini puenit potatōe erit apiede cum diacalamento et diatriopeon et puluerizatiōe pipe ris sup vinū. **E**t si allea et cepas comedere pfuerit comedant. Tyriaca quoque eis multū pfert: et pprie quare oppilationes acciderint et si arthasia et homorufia. Ipsi vero per eas mollificandi sūt cū balneo et oleo et nutritibus sicut aqua carnis in spelta et ordeo: et si biberint hydromel pfert eis et securos eos faciet ne eis accidat oppilationes et dolores iuncturaz postq in ipso additū fuerit si oppilationē in aliq senserint mēbro: aut prepatōez ad ipsā illd quod sit ei ppriū sicut semē apij et eius radix mēbris vīne. **Q**uod si oppilatio petrosa fuerit apiat ex eo quod est foris sic petroselinū. Et si oppilatio fuerit i plmōe apiat cū aliq quod sit sic isop et capill veneris et casta lignea et his filia.

Ca. m. de fricatione senum.

Portet ut in q̄litate et q̄ntitate sit tempata. Et ne vllō mēbra debilia cū ea tangant nō dolentia. Et si fricatio vices hūerit interpositas i vī cibis pānis grossis aut manib aspis fricent: hoc nāq eis pfert et interpolatōes egritudinū mēbroz eoz phibet.

Caplm. vi. de exercitio senum.

Exercitiū senū diuersificat sūm dispōz eoz eoz diuersitate et sūm illd quod eis ex egritudinib accidere solet et sūm vsus ipsoz i exercitio. Nā si eoz cor in vltia fuerint eq̄litate posita puenientia eis erūt exercitia tēperata. Et si fuerit in eis mēbz quod nō i sua melioze erit dispōe sit ei exercitiū alia seqns exercitia vbigia. alicui icipit in capite accidere vtrigo aut apoplexia et materie ad collū descēderit et frequēter pfueuerunt ascēdere vapores ad caput et cerebz nō pfert ei exercitiū in q caput curuat aut decliat s; exercitio vti dēbit quod sit in inceden et currēdo et eq̄tando et oī exercitio quod sit ad subtilian intioza. **E**t si egritudo in pibus pedū fuerit exercitiū p̄f q sūt ex supiorib sicut manus manib p̄trabere et p̄gicere lapides et eleuare. **E**t si egritudo fuerit i medio sicut splene et epate et sio et i testis erūt ei vtilia exercitia duaz extremitatū nisi sit aliqd quod phibeat. **Q**uod si egritudo i parte pectoris fuerit exercitiū inferior erit ei nērius. Et si in rene aut vesica fuerit nō pfert ei nisi supior exercitiū. Et b mēbra i exercitio penit non ordinent ad hoc ut ex eo fortioza fiant. Et hoc qdē in senib diuersū est ab eo quod est in alijs etatib et in p̄mis senib qbus pfert plimū ei quod pfert senib. Ipsi nāq mēbra debilia fortioza facere dēnt ordinate s; mōz exercitiū quod est eis pueniēs et in q sūt. **A**mbra vero infirma qn exercitant: et est qn hoc non pcedit. s. qū fuerint cala aut sicca: aut fuerit in eis mā q ad putrefactio nem declinauerit et non fuerit in eis maturatio.

Doctrina q̄rta de regie corporis et p̄p̄o est pueniēs Et sunt quinq capla.

Ca. m. p̄m doctrine quarte dictionis tertie de rectificatione p̄p̄onis supflue calitatis.

Item quare malitia p̄p̄onis cale aut est cū eq̄litate ambaz passiuaz: aut cū victoria ficcitatatis aut hūiditatis. Quā aut ambe passiuę fuerit eq̄les sciēti quare calitatis augmētū erit sūm terminū et nō erit supflūū qm si non siccaret. Quā aut calm erit cū ficcitate pole est ut p̄p̄o ista i sua dispōe lo

go remaneat tpe. **Ca. lvi. de cū hūiditate societas non durat: qm hūiditas qn supat calitatē et extinguit ipsam.**

Et qn calitas supat hūiditatē et siccat eam. **C**alispō igit hūitis p̄p̄onē in q hūiditas supat meliozabit in p̄ple mēto iunētū et fiet eq̄lis i eis. Quā aut descēderit hūital extrāea augmētū icipiet et calitas minui. **E**rgo dicem quare sūma regēdi p̄p̄onē hūites calaz i duab est collicāda iētionib. vna quare est sūm quare est volūtas reducēdi eos ad eq̄litate: et alia est sūm quare est volūtas pfervādi sanitatē sic est. **P**rima vero hūe non p̄nt ociofi q suas domueat aias sūm p̄p̄olixā tollerantiā in tpe quare ordiat ad eq̄litate redeant: ipsos nāq absq ordine regere pducet eoz corpora ad egritudinē: sed et sūm pole est si sit eoz regimē ex nutritib q ipsoz sit puenientia p̄p̄onib ita ut pfervet sanitas q est in eis repta. **Q**uicūq aut p̄p̄onēz hūitūz calam in duab passiuis tempati fuerint sanitati in p̄ncipio rei ipsoz propinqozes erūt: et faciet illos p̄p̄o dētel et pilos veloci nasci et ēt faciēdi et clari i v̄bis et veloces in icessu. **Q**uā aut in annis p̄cederint vincet in eis caliditas et augmētū ficcitas et accidet eis p̄p̄o mordicacitua: et in multis qdem eoz multa chola rubea generat.

Ipsoz vero regimē in p̄ma etate dē ēt sicut tempatozū regimē. Et qū mutabunt sūm mutabūt regimē ad illū regimē in q elaborabat ut ipsoz p̄p̄ouocet v̄rina et chola eūet rubea sūm vna duaz p̄tiū ad quā declinant supfluitates. s. p̄tis fluxus ventris aut p̄tis vomit. **Q**uod si sola nā ad deponē hūozē et eūandū nō suffecerit: i vomitu qdē adiuet ex reb leuib sicut potu multe aquae cale sol: aut cū nabit. Et in solone qdē ventris sit cū aliq quod sit sicut violaceū muraba et tamarindū hūidi et terreniabin et xiras fer: ipsoz p̄p̄lea exercitiū erit alleuiā. Et oportebit ut cib dē eis q sit bōi chimi. Et fortasse necesse erit ut balneationē in die seqnt: et oportebit etiā ut ab oī re calefaciente phibeant quare ex balneatōe post comestione non senserint tensionē et gravitatē in p̄te epatis et v̄tris securre ea vtant: et si aliqd boz acciderit apitiua eis dēnt sic apozima ap̄sinthij et medicina ex aloz et aniso et amigdalamaris cū oxymelle: et balneationē p̄ comestione dimittant. **H**ec aut aptiua eis danda sūt postq p̄mus cib digestus fuerit et anteq sūm sumāt. In hora tñ inter quā et comestione secūdi spatiū infueniat t̄p̄is: et hoc qdem est inter exercitationē matutinalē et hozam in qua balneant.

Ip̄si p̄terea sūt oleis sup inungendi et vinū eis albū et subtile in potu tribuē est et debilitat eos aqua fra. **E**t illi qdem q a p̄ncipio rei p̄p̄onēz hūit calam et sicca hoc toto sūt digniores. **Q**ui vero p̄p̄onēz hūit calam et hūit clam et putrefactōi sūt apti ut matie ad mēbra descēdat exercitio vti dēnt quod multe sit resolis et leui ne calefaciat cauēdo a motu q in hūozib ebullitionē appere faciat: **Q**ui vero p̄p̄m ab exercitio sibi cauere dēnt ille q non pfueuit. Et meli qdem est ut exercitent post eūationē et ut balneent anq comedāt et ut studeāt in expellēdo supfluitates oēs. **Q**uicūq in verē interuenierit tēpate se p̄seruent minūtōe et eūatione.

Ca. m. ij. de rectificatione p̄p̄onis i q ē f̄itas cū augmētō.

Hic quoque spēs tres sūt. **I**n illa ḡ que ex eis in duab passiuis eq̄lis fuerit: elaborati erit ut ei innatus calor sūm augmētū pcedat cū nutritib calis inter hūiditatē et ficcitatē tēpatis et vnguētis calidis et electuāis magnis et eūationib hūozib p̄p̄is et balneatōib sudorē facientib et exercitiis iuuuantib eos: s; ei aliquo tpe in hūiditate sint tēpatis accidet tam eis ut hūiditates in ipsis p̄p̄ f̄itātē generent. **I**llorū

aut in qd' cu' hoc est siccitas regiminis ut sit ipsimet re-
gimen senum.

Ca. iij. d. regie corporis q' velocit' egritudines incurrit
Hi aut ad hoc se pati pp' resoluone sui. Et tunc
qdem i' ipso repanda est huius q'ritas aut pp'p'
huiusmodi crudos q' in eis exst' : tunc qdem tepe
randa est ipsoz huiusmodi q'ritas et eligen' est eis ex' nutriti-
Alud qd' nutrimentu' p'bet mediu' iter multu' et paucu'. Et
huiusmodi q'ritas est cu' eglitate q'ritatis nutriti' et augme'to
exercitiu' et fricatiois anq' balneent' si exercitiu' et fricatiois
vsum huiusmodi aut cu' leuiore eoz si no' plueuerit et ut eis ci-
bus det' p'uat. et no' vna vice sua p'pleant satietate. q' si i'
ipsoz corporib' sudor fuerit facil' et plueuerint fiat ut isti
aliquibus sudent viciu'. Et si tarditas comestiois ipsoz si
fecerit ut cholera rubea in eoz fundat' stois retardet' ipsa
v'z p' balneat' q' si fecerit p'mittat' anq' balneent'. Et ho-
ra qdem tepata si phibitor ibi no' affuerit est p' quartu'
hora diei eglu'. Si aut' p'pterea q' cholera rubea i' ipsoz
fundit' stois cib' fuerit sumend' pus anteq' balneent' et
oppilationu' in epare significatoes senserit cu' apituis p'
noiatu' suis puenientib' p'p'lonib' medicent'. Et si cum
hoc in capite nocumentu' senserint cu' ambulatione succur-
rat. Et si ei' cib' in sto corrupt' fuerit et postea descen-
derit p' se erit hoc lucy: q' si no' deponat' euz diacymino
aut ficub' cu' seie cartami p'p'lonis. Lul' p'fectio est noia-
ta

Ca. iij. de ipinguando macru'.
Aulaz matiei fortior sicut dixim' est siccitas p'
plexiois et m'larice et siccitas aeris. Desazai
ce eni q' siccant' nocumentu' no' recipiunt et au-
gmentat' siccitas et maties. Et fricatio igit' ipsi adhiben-
da est anteq' balneet' q' sit media int' aspera et len' donec
rubeat cutis dein fricatio fortior fiat: postea empl' ex pi-
ce supponat': dein teperate exercitet' postea absq' tardi-
tate balneet': dein ficiis m'adilib' exiceet' postea pauco
inungat' oleo deinde cib' sumat' sibi pueniet'. Et si ipsi
etas et ipsa et p'uetudo aq' tollerauerint fiaz ex ea sup' se
fundat'. Et finis aut' fricatiois q' an' picis empl' p'mittit'
est ut inflatio no' incipiat p'sumi. Et hoc qdem est p'p'iqu'
ei qd' in augm'tando mebz pui' dixim'. Et complementu'
vo locutois d' hoc iueniet' i' lib' d' p'chritudie q'rti libri.

Ca. iij. de macrefaciendo pingue'.
P'p'ius regim'e est ut de'centus cibi a sto ei' et i'
testinis sit velox ne p'pleat' m'laricaz' suctio i'
ipso: et ut cib' sumat' q' sit multe q'ritatis et pau-
ci nutriti'. Et frequent' balneet' anq' comedat et exer-
citiu' festinet et olea resoluenda. Et d' elar'is triseria mi-
nor et electuariu' de lacca et tyriaca et ut ieiun' bibat ace-
tu' et almu'r. Et nos qd' noiauius hoc i' dco'e decoaroi'
Doctrina q'nta de mutatoib' et est ca. i. et suma. i.
Ca. iij. doctrine q'nte dco'is tercie de regim'e tempoz
cum rectificatione aeris.

In veris qdez p'ncipio succurren' est ad mi-
nuendu' et ad bibendi cathartica f'z q' necesse
est et fm' p'suetudine. In ipso quoq' p'pe vo-
mitus puocandus est. Et ois res multu' ca-
refaciens et h'uectans est dimittenda ex carnib' et potib'us
et nutritis subtilian'. Et exercitiu' vten' est teperate qd' sit
mai' exercitiu' estatis. Et cibo quoq' non repleat' q's: i'
mo ipsu' p'uat: et in potu' sumat' sirupos et rob' extinguen-
tes: et a reb' abstineat calis et ab oibus amaris aut falsis
aut acutis. In estate vo minuat' ex cibis et potibus et
exercitiu' et maneat q'ntu' et extinguentia bibat. Et si potu'
erit vomat' et si in vmbra moriet' et i' loco coopto. In

autumno aut' et p'pe in eo q' est diuersi aeris p'servatio faci-
enda est regie meliore: et oia siccata s' dimittenda. Et ca-
uendu' est a coitu et a potu' multe aq' f'ie et ipsi' fusiõe sup'
caput. Neq' i' loco s'io dormiat i' quo ei' cutis horripile-
tur ne replet' dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo et
sitate matutinoz: et suu' custodiat caput ne s'itati obuiet

Ca. fructib' quoq' q' s'it in tpe illo sibi caueat ne ex il-
lis multu' comedat ne balneet' nisi cu' tepida. Quoz
dies cu' nocte fuerit eglis euet' ne sup'fluitates i' hyeme p'
stringant: s' in m'ltis corporib' sit melius ne i' autumno ali-
qd' faciat v'z huiusmodi ferueat et moueant: imo meli' est eis
ut ipsi q'nti p'maneant. Quidā etiā iam veniet' ne v'oit'
i' autumno fiat: q'm ad feb're p'ducit. Quidā p'eterea v'elhe-
ment' d' esse aquatu' et non sit sup'flue. Et bias quoq'
q' i' multis pluuijs i' ipso p'sistit securatio ab ipsi' malicia

In hyeme vo multu' laborare d'ent et copiosius come-
dere nisi fuerit meridional: q'm si sic fuerit exercitiu' erit
augmentandu' et cib' minuend'. Et p'z p'eterea ut triti-
cu' panis hyemis sit fort' et fortioris soliditatis q' panis
estatis. Et s'it illud qd' est in carnibus et eis q' sit sicut
ipse. Et ut sint olera q'bus v'scunt' sicut caules et ficla' et
apiu' et no' attriplices ne blinis ne portulaca ne scariola.

Ampli' corporib' sanis raro accit' egritudines i' hye-
me: q'bus si acciderit medicado succurren' est et euando
si op'duerit. Imposse eni est ut ipsa accidat egritudo
nisi pp' magna caz' et p'p'ie si cala fuerit. Calor eni i'
natus q' est regiu' in hyeme v'ebemter sit fortis p'p'ea q'
a resoluone saluat' et p'strictioe p'ugit. Et p'eterea na-
les v'itutes suas meli' p'ficiunt op'oes. Bip. quoq' v'isuz

est q' meli' est i' ipso ventre soluere q' minutione facere.
Et abbozet vomitu' in ipso et videt' ei q' in estate sit bo-
nus: q'm huiusmodi in estate sit natat' et i' hyeme ad subside-
du' declinantes: ipsi ergo imitent'. Et vo q' conu-
pit aut sit pestilential obuiat' est exiccado corp' et repa-
do domu' cu' reb' q' suis v'itub' infiant et h'uectant. Et
hoc qdem est qd' magis est facien' i' pestilencia. Aut calefa-
ciant et faciat q' sit p'uaru' ei qd' ex aeris corruptioe pro-
uenit. Et dozes p'eterea boni sit res i' hoc magis p'ferē-
tes et p'p'ie q' putauerit q' sint p'p'loni aeris d'ij. In
pestilencia quoq' necessitas multu' aerē attrahedi est mi-
nenda: et hoc qdem sit cu' ocio et euatione. Et terra p'
eterea multoties eleuat' aeris corruptio: et tunc qd' p'uenit
i' lectis sedere et hospitia q'rere v'ebemter alta q' a v'ent'
rumpunt'. Multoties quoq' est p'ncipiu' corruptiois
aeris ab ipso aere pp' illud qd' ei aduenit ex corruptioe vi-
cinantiu' aez. Aut p'pter rem celeste' q' q'ritas no' est ho-
bus cognita. In h'p' ergo ad domos subterraneas e'
fugien': aut ad dom' q' p'ietib' v'ndiq' sit circundate et ad
cauernas. Et suffumigatoes aut q' aez putrefactioes sit
rectificates sit sicut cipi et turis et myrti et rose et sanda-
li. Aceto p'eterea i' cibo et potu' v'ri i' pestilencia est nocume-
ti ipsi' securatio. Et nos qdem i' libris p'ticularib' noia-
bius p'plementu' eius qd' est dicen' de hoc.

Sua doctrine q'nte sen' s' sunt. viij. capla.
Ca. iij. p'p'ium doctrine q'nte sen' s' est ad succurren-
dum accitib' q' p'nosticant egritudines.

Ille cui tremor cordis assidue acciderit de
se ipso sit sollicit' ne subita intercipiat mor-
te. Ille cui frequenter acciderit incubus et
scotomia de se ipso sollicit' existat et huiusmodi
et q' grossuz ne ad epilepsia pueniat et apoplexia. Qui
mult' in toto cor' fuerit sale' regat' p'p'lonis euatione: io
ne hoc h'ns spalinu' incidat et apoplexia. Et simil' quoniam

Auenig

q'ntu'

p'p'lonis

Auenig
p'p'lonis

via

q'ntu'

pdurauerit vt sensus sint turbidi ⁊ motionū adit debili-
 tas cū repleone. **Q**uā mēbris multoties acciderit vt se-
 sum amittat regat cui hoc accit cū eūatione phlatis ne
 ad palyim pueniat. **Q**uā facies multū salierit cui h^o
 acciderit regat purgatōe cerebri anq̄ ad torturas deue-
 niat. **Q**uā facies vehemēter rubuerit ⁊ oculi ⁊ lachry-
 me fluxerint ⁊ lumē effugerit ⁊ capitis dolorē hūerit mi-
 nutione regēdus erit ⁊ solone ventris ⁊ his siliis ne ici-
 dat i phrenesiz. **Q**uā multa absq̄ cā fuerit tristitia ⁊
 timor regend^o erit adusti hūozis eūatiōe ne ad melācho-
 liā deueniat. Facies quoq̄ qū rubet ⁊ tumet ⁊ fuscitati
 attinet ⁊ fit hoc pdurans portendit leprā. **Q**uā corp^o
 fuerit graue ⁊ lassū fit ⁊ vene appuerit minuendū erit an-
 q̄ veni scissura accidat aut apoplexia aut mōs subitanea
Quā in facie pap^o tumoris appuerit ⁊ in palpebris ⁊ i
 extremitatib^o dispōi epatis est succurren^o ne icidat in hy-
 dropisim. **Q**uā stercozis fetor mult^o fuerit regie vreni
 erit remouēdo a venis putrefactionē anq̄ ad febres pue-
 niat: vne tñ significatio est i hoc deterioz. **Q**uāq̄ las-
 situdinē ⁊ fracturā videris tie q̄ febzis accidat. **Q**uā
 comedendi appetit^o cadit aut augmentat significat egri-
 tudinē. **E**t ad sūmū ois res q̄ de suo mutat vsu. s. dñi
 deriū: aut ego aut vna aut coeūdi volūtas aut somnus
 aut sudor aut corpozis pūrit^o aut igenij subtilitas aut sa-
 por gust^o aut somniop^o vsus qū augmentant aut diminu-
 unt aut suā mutant q̄litate pnoſtican^o egritudinē. **E**t si
 milit^o vsus nō nāles sicut hemorroidaz sanguis flux^o aut
 menſtruop^o aut vomit^o aut ex narib^o sanguis flux^o aut p
 suetudo desideradi rem aliq̄ siue mala sit siue nō sit ma-
 la: qm̄ vsus est sicut nā. **E**t pp hoc nō dñ abstinere q̄l ni-
 si a multū malis: q̄ tñ ex eis dimittere dñ ordinate dimit-
 tat. **E**t ptearea qū res pticulares particulariū rez sūt
 dematiue: pſeueratiā nāq̄ doloris capitis ⁊ emigranei
 dilatationē pnoſtican^o pupille ⁊ descensū aq̄ in oculum.
Imaginari corā facie sicut cūmices ⁊ reliq̄ qū mānuū
 fit ⁊ stabile ⁊ vsus cū hoc assidue debilitat portendit dñ
 scensum aq̄ in oculū. **Q**uā grauitas ⁊ pūctura in pre-
 ſtra pſeuerauerit epatis significabit egritudinē. **C**on-
 uitas ⁊ tensio i inferiorib^o dozi ⁊ ilio cū mutatiōe dispō-
 nis vne ab vsu nocumētū in renib^o pnoſtican^o. **S**ter-
 cas non hñs tincturā sicut solebat significat ictericiam.
Quā ardor vne pſeuerat vlcera significat q̄ in vesica
 accit ⁊ vga. **E**go in ano adustionē faciens pnoſtica-
 tur dysenteria. **D**ehiderij casus cū vomitu ⁊ inflatiōe
 ⁊ extrēitatu dolor portendit colicā. **P**ūrit^o i ano qū
 pui vmes ibi nō affuerit pnoſtican^o hemorroidas. **C**on-
 uol^o carbūclor^o natiuitas ⁊ nodop^o magnū significat apa-
Cerpigo albaras pnoſtican^o nigrā. **E**t morphea al-
 ba pnoſtican^o albaras albam.

Ca^m. ij. Et est dco vñs de regie iter agentiu.

Iter agens a reb^o abstineat q̄b^o vti pſeuerat
 qū esset cū suis familiarib^o: labores nāq̄ ⁊ do-
 lores ei accit: quapp studiū impendere dñ ad
 hoc vt de se sit sollicit^o ne ad magnas pueniat egritudies
Et illud de quo plus sollicit^o esse dñ est nutries ⁊ lassitu-
 do. **S**uū dñ nutries meliorari dñ ⁊ facere vt sit bone
 sube ⁊ ppinque mēsure ⁊ nō multe: id vt nō digerat ⁊ su-
 pſuitates in venis ipsi^o non pgregent. **A**mpli^o eq̄ta-
 re non dñ plen^o ne ei cib^o corūpat ⁊ necessitatē hēat bi-
 bendi aq̄ ⁊ augeat sonit^o ⁊ dilatatio sui: imo expectare
 cibū dñ vsq̄ ad horā hospitadi nisi fuerit pp cām quā po-
 stea dicem^o. **Q**d si multū ei nēriuz fuerit rem modicaz
 comedat sm modū tēpamenti: ⁊ tñ ne ipsaz bibendi aq̄

necessitatē habeat siue sit ei^o iter nocturnū siue diurnū.
Lassitudo quoq̄ ei^o ragēda est ex eo qd in caplo de
 lassitudine dictū est. **P**tearea ne eat in vias reple-
 tus sanguie aut alio s^o cor^o suū mundificet deit^o incedat
 ⁊ si fastidi^o fuerit famelic^o fiat ⁊ dōmīat ⁊ fastidiū resol-
 uat postea in viā pgar. **P**tearea vt q̄ iter aggredī
 vñs ordine ⁊ pap^o pl^o solito exercitet. **E**t si i suo itere
 nēriuz fuerit vigilare assueſcat vigila^o pap^o: ⁊ si si timer
 ne fames ei accidat aut sitis aut aliū ab istis dñ ea assue-
 scere: ⁊ dñ vti cibo q̄ in itinere vult nutrirē ⁊ dñ pſtitue^o
 vt ei^o cib^o sit in q̄ritate pau^o ⁊ multi nutrimēti. **L**e-
 ra ptearea dimittat ⁊ fruct^o ⁊ q̄qd hūozem gñat cruduz
 nisi fuerit pp necessitatē vt ex eo medicet. **E**t fortasse
 iter agēti necessitas supueniet tolleradi famē dñec defi-
 deriū ei minuat. **E**x eis at q̄ ipsū iuuant i hoc sit cibi
 si ex epatib^o assatis ⁊ his siliis. **E**t est qū ei sūt pilule cū
 viscositatib^o ⁊ adipib^o liq̄factis forib^o ⁊ amigdal^o ⁊ olco
 amigdalio: sintq̄ adipēs sicut adeps vaccin^o q̄ vñā qū
 comederit famē lōgo tpe tollerabit. **Q**uidā quoq̄ re-
 tulerūt q̄ vñ^o hō l. olei violacei in q̄ adeps resolutus
 fuit donec i emplī silitudinē puerſa fuerit decē dieb^o po-
 stea comedere nō desiderauit. **E**t si ptingit qū necesse
 est ei tollerare siti. **B**ecū g^o dñer^o dñ ex medicis sitim
 extinguentib^o q̄s in libro 3° in ca^o de siti dixim^o ⁊ pprie
 ex semie portulace. iij. 3. cū aceto bibat. **E**t dimittat
 nutrientia siti facientia sic pisces ⁊ cappes ⁊ falsa ⁊ dul-
 cia ⁊ minuat loqlā ⁊ molli^o incedat. **Q**uāq̄ aq̄ cū aceto
 biberit pap^o ex ea ei sufficiet in sedat^o sitim vbi non mltā
 inuenitur aqua.

Ca^m. iij. de regie cauendi a calitate et pprie in itine-
 re et regimine iter agentiu in ipsa.

Hos etiā nisi se ipsos regat res i suo fine ad h^o
 pducet q̄ dñlirabunt et eoz resoluēt vtutes
 ita q̄ se mouere nō poterit et supabit sitis: et for-
 tasse sol eoz ipediet cerebra. **Q**uapp studere dñt vt ve-
 hemēti cooptura a sole sua regat capita. **E**t si dñt
 iter agētes pectora sua custodire et epibiare ex tali q̄le
 est mucilago pſilij et succ^o pōmīlacc. **I**ter ptearea agē-
 tes in calore qñz necesse est aliqd comedere anq̄ eant si-
 cut ius ordeī et sirupū de fructib^o et reliq̄ ab eis: qm̄ qū
 eq̄tant et in eoz interiorib^o nihil exit multū debilitat eoz
 resolo et nō erit in eis restauratio. **S**uere g^o dñ ex eo qd
 dixim^o aliq̄tulū: ⁊ deit^o moreſ dñec de stō descēdat et si
 ynder. **I**n via ptearea deferre opz oleū ros^o et viol^o. ex
 q̄ hora post horā in suis dozis inungat. **C**on-
 uol^o q̄b^o i via ex calōe accit nocumētū redeūt dispōes pp
 natationē in aq̄ fza: verūm meli^o est ne hoc cito fiat s^o pa-
 rū expectent deinde ordinate ad ipsaz accedāt. **Q**ui
 aut venena tiuerit nares et os inflata sibi ligare dñ et tol-
 leret laborē in h^o: dñ etiā pu^o cū lacte absq̄ butyro cepas
 comedat et ppe qū cepe i ipso fuerit muraba aut nocte
 vna infuse comedat cepas et sorbeat lac. **E**t dñ vt sint ce-
 pe anq̄ in adog mittant fortis incisiois. **S**it ptearea
 illud qd odorat oleū rosaceū et oleū de seminib^o cucur-
 bite: qm̄ malitiā venenop^o remouet quā timer. **Q**uā
 autē venenū ei nocumētū fecerit sup extremitates ipsius
 aq̄ pſiciat fza et facies ea lauet. **S**itq̄ ei^o cibariū ex
 olerib^o fzis et sup ipsi^o caput ex oleis fundat fzis sic olo
 rosaceo et ex salicib^o et succis fzis sicut vmielaris succo
 deinde lauet: et a coitu sibi caueat. **S**aliti quoq̄ pi-
 sces ei pſeit qū q̄uerit qd hz: vinū quoq̄ tēperatū ei cō-
 fert: lac ptearea est melior cib^o si febrē nō hūerit. **E**t si hūe-
 rit febrē q̄ nō fuerit ex febrib^o putridis: imo ex diuturnis

bibat doch acetosū. i. lac absq; butyro. Quisq; siti habue-
rit p' venena succurrat ex collutōe ozis cū aq; sed nō bi-
bat ex ea donec satiet: qā tūc subito moriet: sed tēperatū
ex collutōe ozis cū aq. Qd si mltā ei necessitas bibēdi i-
gruerit semel ex ea glutiat pap in 2. 3. 4. deinceps. Qū
q; q̄uerit illud qd ex siti ei admittū fuerit bibat. Et si aſi
q̄ bibat icepit bibe oleū rosaceū 7 aq; miltū 7 postea bi-
bat aq; erit meli. **¶** Et ad sumū ille quē calor ipedit i
loco dz manere fio 7 pedes ablucit ex aq; fia. Et si fuerit
fitiens aq; fiam paulatī bibat. Et ex cibo q; cito digerit
nutriatur.

¶ Ca. iij. d. regēdo iter agētē i frigore 7 p̄gelatoz.

¶ Ico q; iter agere i forti frigore est res magni ti-
moris: hz multū custodiat se 7 muniat oib; q; se
nēriat: 7 q̄tomagis qū non totū qd nērius est p̄-
pauerit. **¶** Quā ples nāq; iter agentes oib; que nēria
erant se rextit 7 postea frigore mortui sūt: quos frig? int
fecit 7 p̄uia spāmo aut alcuzes aut p̄gelatōe aut apople-
xia. et moriunt qdē morte cop q; opū biberint aut man-
dragozā. Qd si eoz dispō ad mortē non puenit multo
tiens in famē incidēt q; vocat bolism? in q; qd fit faciēdū
7 in alijs egritudinib; iam i suo loco dixim?. **¶** Et res
q̄dem eis melior est vt poros claudāt 7 nare 7 os custo-
diant ne i eo aer frigid? subito igrediat: 7 vt extrema cu-
stodiāt cū eo qd nōiabiū. **¶** Quisq; iter agēs i frigore bo-
spitat non illico se calefaciē dz: imo in hoc paulatī ordi-
net in calore puo 7 ad fortē calozē nō cito accedat: imo
si ad ipsū non accesserit erit meli. **¶** Qd si rehemēter
ei fuerit nērius fm ordinē ad ipm accedat. Et ille q̄dez
cui puenientius ab eo separari est q; cito vult ire 7 ad fri-
gus egredit: hoc est qū frig? nō ad hoc puenit vt iter
agētē debilitet 7 ei? deſiciat fortitudinē. H3 i p̄gelatio
i ipso opet necesse est vt festinet ad se calefaciē 7 leniē
ex oleis calefaciētib; 7 p̄prie illis in q̄bus tyriace p̄pe-
tas exit sicut oleū de lilio. **¶** Quisq; iter agēs i frigore
hospitat? fuerit: 7 fuerit fameli? 7 rem comederit calaz
accidet ei calor sicut ex febre mirabil. **¶** Iter agētes p̄-
terea nutriētia hnt q; rem facit frigoris eis faciūt. Et h
q̄dem sūt nutriētia i quib; multū ponunt allea 7 nuceos 7
sinapi 7 assa. Et est qū in eis mittunt cepe vt boni sit sa-
poris p̄dire cū alleis 7 nucib;. **¶** Butyrū quoq; est eis
bonū 7 p̄prie qū post ipsuz forte hauserit vinū. **¶** Opz
p̄terea vt iter agēs in frigore nō ambulet dū est vacuus
imo ipleat nutritio. Et vinū loco aq; bibat 7 moriet do-
nec istud i suo vētre q̄ſcat 7 caleſcat 7 postea egret. **¶**
Alia quoq; est ex eis q; in frigore p̄gelatū calefaciūt 7 p̄-
prie qū ipsa in vino ei ad potatū dat? 7 integra doſ est. 3.
i. asse 7 vini lb. i. **¶** Ampli? iter agentē i frigore hnt vñ
fiat epithia qd eoz muniat cor? ne a frigore patiant: ex
q̄bus est pix 7 alia ab ea. **¶** Allea quoq; sūt ex reb; ei
vñtib; q; ab aere venerunt frigidō.

¶ Ca. v. d. custodiēdis extrēitatib; a nocumto frigōis.

¶ Iter agēs extrema i p̄mis fricare dz donec ca-
leſiant deū ex oleo calo ea liniat qd sit ex olis
bñ redolentib; sicut oleū de lilio 7 oleū d ben-
mīſceos quoq; est epithia eis pueniens. 7 si ipsū nō hūe-
rit oleū 7 p̄prie qū in ipso posuerit pip aut p̄iretz aut eu-
forbiū aut assaz fetidā aut castoreū. **¶** Ex epithiatibus
p̄terea extrēitates custodiētib; est vt supponat eis gal-
banū 7 allea: qā est securatio aut sicut alkiran. Et non
oz vt sotular aut calciamētū quo pes tegit sit stric? ita
vt pel in eo p̄moueri nō possit: qm mor? mēbz est vna ex
rebus p̄hibentib; ab eo frig? mēbz quoq; suffocatū du

riter iuenit frig?. Et qū ipsuz q̄dem p̄gamenō coopit 7
aliqd ei supponit 7 nihil supponit est magis ipsū custo-
diens. **¶** Qū aut man? aut pes frigus nō ſenſerit: 7 ex
frigōe nihil diminutū fuerit nec sollicitudo i fuerit custo-
diendi ipsū regie puenienti: ſcias q; ſus iā est in itinere
deſtructōis: 7 q; frig? iā effecit i ipso opōez suā. **¶** Nūc
igē ex cogitare debem? qd in ipso sit facien? q; si frigus in
mēbro opabit 7 inatū q; in ipso erat extiterit calozē 7 p̄-
strinxerit illud qd resoluebat ex eo in ei? subā 7 ipsū pu-
trefactōi aptū effecerit: erit qūz nērius facere totū qd in
ea? de vlcētib; est dictū 7 p̄pe de herpetib; est iomenio
mal. H3 qū frig? ipsū ipedierit 7 nōduz p̄putruerit: h3 i
illo p̄ſlit p̄ceſſū meli? erit vt extrēitates ponant in aq;
vapoz. p̄prie aut in aq; in q; sic? coctē fuerit 7 in aq; cau-
liū 7 in aq; myrti 7 in aq; aneti 7 in aq; camemille totū h?
ad supponendū est eis pueniēs 7 aq; ſeebe 7 aq; namen.

¶ Ex nāpis quoq; emplz apponere est medicamē eis p̄-
ueniens: ab igne p̄terea sibi cauet dz ne ad ipsū accedat
¶ Et oz q̄dem vt velocit incedat 7 pedē moueat aut ex-
trema aut exercitet ipsū 7 fricet postea iungat 7 sup ipsū
aq; calaz ab alto ſūdat cū eo qd dixim?. **¶** Et ſcito q; di-
mittere extrēitates ſuſpēſas 7 q̄tas in frigōe ne moue-
ant 7 vt nō exercitent est ex maiorib; cāis q; faciūt extre-
mis vt ea ſuper frig?. **¶** Sūt p̄terea hōiū q̄dam q; po-
nunt i aq; fia 7 faciūt vtilitatē ac si nocumētū ab eis re-
moueret: quēadmodū fructib; accit p̄gelatū. **¶** Qū ei
in aq; p̄ſciunt ſiaz: ſiūt quēadmodū si ab eis extrahere
eū p̄gelatio 7 ab eis labit 7 liniunt 7 eq̄nt: 7 si ea igni
applicant corūpent. H3 quō sit illud nō est medico ne-
ceſſariū. **¶** Qū aut vna extrēmitas obſcurari cepit: ſcal-
pellāda etiā erit 7 ſanguis ab ea extrahend? mēbro i aq;
cala poſito. p̄p̄terea ne aliqd ſanguis in orificijs plagaz
p̄gelet 7 non egrediat h3 egredi dimittat dōc p se reſtri-
gat postea ipsa epithiet ex bolo armēo 7 aceto tēpauis:
qm hoc ei? remouet leſionē. **¶** Alkiran quoq; i p̄ncipio
7 ſine iuuamentū p̄bet. **¶** Quisq; res ad nigredinē trāſi-
erit aut viriditatē 7 p̄ſequat ipſaz ipsa fm putrefactōez
p̄cedente nō laboret niſi vt auſerat illd qd p̄putruit ne
etiā ſanū qd i ei? p̄ſitit viciuitate putrefiat 7 putrefactio
paulatī ad interiora p̄cedat: ſed faciat illud qd in ſuo di-
ximus capitulo.

¶ Ca. vi. de conſeruando calozem faciei i itinere.

¶ Acies est epithimāda ex reb; viſcoſis i q̄bus
exit p̄glutinatō sicut mucilagine p̄ſlij 7 mucī-
lagine portulace 7 sicut dragagāto in aq; reſo-
luto 7 gūmi arabico in aq; reſoluto 7 sicut albuie oui 7 si
cut tortell de ſimila in aq; reſolutis 7 trociſciſ quos cheu-
tā nōiauit. qū aut vent? eam ſciderit aut frig? aut ſol: re-
gimen ei? queres in ſmone de decoratione.

¶ Ca. viij. d. p̄ſuado it agētē a nocumtis aq; diuerſaz

¶ Quap iter agētē ad egritudines magis pdu-
cit q; nutriētiū diuerſitat. Ex hoc ſollicitudo
est hñda 7 res aq; corrigēda. **¶** De ei? at emē-
datione est vt rehemēter colet 7 fiat vt a reſudante cor?
multū p reſudationē egrediat: ipſaz quoq; coq̄re quēad-
modū iam i hoc demāuimus cāz ea qūz colat: 7 int pu-
re aq; ſubāz 7 id qd ei admīſcet ſeparōez facit. Et maius
hoc toto est ipſaz ſublimādo diſtillare. Est etiā qū ex la-
na reſorta ſit lychiniū c? vna extrēitas in vas plenū pōi-
tur altera in vas vacuū 7 guttari aq; ad vacuū dilabit: 7
est clarificādi modus idoneus 7 p̄prie qū multotiēs ſa-
ctū fuerit: ſiſt quoq; qū aq; amara 7 mala coq̄tur 7 p̄j-
cieſ in ea dū ipſa bullit lutū libez 7 guttatim diſtillabit

cū lana ad modū pme. Et sicut etiā qū aque pure admi
sebit luti libez in q̄ non erit mala q̄litas: et pprie qd̄ i
sole fuit adustū et postea colabit erit ex eo qd̄ ei⁹ phibet
malitiā. **A**quā quoq; cū vino bibere est ex eo qd̄ eius
remouet malitiā qū ipsi⁹ malitia fuerit ex gñe pauce pe
netratōis. **A**qua etiā qū pauca fuerit et non inueniet
tēpata cū aceto erit bibēda et pprie in estate: qm̄ hoc a
multo excusat potu. **A**qua p̄te rea salia cū aceto ē bi
bēda et sirupo acetoso i quā filique et myrti grana sūt p̄
cienda et forbe. **E**t p̄ aliosaz quidē aq̄ et ponticaz
bibēti est to^m illud qd̄ nāz soluit. **V**inū quoq; est ex
eo qd̄ p̄ ipsaz potatū cōfert. **S**up amarā quoq; aq̄
exhibenda sūt dulcia et vinctuosa: et ipsa cū iuleb est miscē
da et an̄ ipsam aq̄ cicep est bibēda et an̄q̄ volūtas adfit et
mouebit ei⁹ impedimentū. Et sicut comedere cicera. **A**
lii vō aq̄ stantē et paludestrē in q̄ erit putrefactio non
sūt gustāda nutriētia cala sup̄ quā stiprica sūt exhibēda ex
fructib⁹ suis et mica sicut cydonia et mariana et acetula.
Sup aquas quoq; grossas et turbidas vten̄ ē alleis.
Et ex eo etiā qd̄ eas clarificat ē alumen iameni. Ex eis
quoq; q̄ diuersaz aquaz remouēt malitiā sūt cepe qd̄ sūt
ut tyriaca h⁹: et pprie cepe cū aceto et allea etiā. Et ex i
bus suis sūt lactuce. **A**mpli⁹ ex regie viatorū puenien
te i diuersitate aquaz est ut ex aq̄ sue terre ferat et cū aq̄
miscet terre in q̄ pus hospitabit: et ferat ex aqua cuius
q; hospitij ad hospitij qd̄ est p̄ ipsū et admisceat eā cum
sua aq̄ et ita faciat dōec pueniat vbi vult: et sicut si ex luto
sue terre sumpserit et cū oī aqua ad quā puenit admi
scuerit et ipsū in ea p̄quassauerit et eā dimiserit quousq;
clarificet. **A**q̄ p̄te rea pāno inposito bibenda est ne
sanguisuga cū errore egrediat: et ne qd̄ ex mal p̄missioni
bus reberiter est minutū trasglutiat. **E**x rob quoq;
acetosū secū deferre ut ea cū vnaq; diuersarū aquaz mi
sceat est regimen pueniens.

Ca^m. viij. de regimine viatorū in mari.

Watōi i mari plerūq; accit v̄tigo et reuoluit cū
ea et p̄mouet in ea nausea et vomit: et hoc qd̄
i p̄mis dieb⁹ sed postea residet et q̄scit. **E**t
oz ne forit retineat nausea et vomit: sed dimittat dōec
p̄ ipsū mundet: q̄ si sup̄flu⁹ fuerit retineat tūc: p̄p̄atio
tū ne vomit⁹ accadat nō est mala. Et hoc est ut ex fructi
bus comedat sicut cydonia et mariana et granata. **S**em̄
quoq; ap̄ij qū bibitū fuerit phibet nausea ne p̄moueat et
sedabit eaz qū p̄mouebit et ap̄sinthiū sicut. **E**x eis etiā
q̄ id phibent ē ut acetosis os stōi p̄fortantib⁹ et vaporez
ne ad caput ascēdat phibentib⁹ nutriat. Et h̄ quidē sūt
sicut lentes i aceto et succo v̄ue acerbe et p̄p̄ calamētū et
et asceb et panis fract⁹ in vino bñ redolēte aut in aq̄ fia.
Et est qū ponit in ea asceb. **C**ares quoq; ei⁹ interi⁹
cū cerusa sunt epithimande.

ExPLICIT SEN TERTIA H⁹ P̄MI CANONIS. Et incipit quarta.
Sen q̄rta de diuisione modorū medicationū fm̄ egritu
dines v̄les. Et p̄inet capla. xxxi.

Ca^m. p̄m̄ dōis q̄rte est locutio v̄lis de medicatione.
Item q̄ res medicatōis ex vna triū re
rū p̄plet. vna eaz est regimē et nutriētia
et alia medicinarū est exhibitio: et tertia ē
opō manual. **P**er regimen aut̄ intel
ligim⁹ administrationē q̄ fit in causis ne
cessarijs nūeratis q̄ fm̄ v̄sum sūt currētes: ex q̄bus est nu
triens. **E**t iudicia qd̄em regis ex p̄te q̄litarū eaz sūt
pp̄portionalia iudicijs medicinarū. **N**utriēs vō ex eis
oibus iudicia bz q̄ sūt ei pp̄ria ex mō q̄litaris. **N**utriēs

eni qūz phibet qūz minuit qūz equat qūz augeat. Sed
nō phibet nisi qū medic⁹ vult ut nā occupet in matura
tione hūoz. Et si minuit nisi qū vult v̄tutē cū hoc custo
dire: ergo in quantū nutrit custodit p̄tem virtutis: et in
quantū minuit custodit p̄tem matiei ne natura tunc oc
cupet in digerēti multū cibū. Ipse quoq; sp̄ sit sollicit⁹
de eo qd̄ magis suspectū est: et est v̄tus si fuerit valde d̄bi
lis: aut egritudo si fuerit multū fortis. **N**utriēs quo
q; ex duab⁹ minuit p̄ibus: vna eaz est ex p̄te q̄litaris: et
altera est ex p̄te q̄litaris: et tibi qd̄em pole est ponere p̄iū
ctionē duaz p̄iū diuisione tertiā. **B**ia aut̄ in̄t duas
dōcōes q̄litaris et q̄litaris est qm̄ nutriens qūz est multe
q̄litaris et pauci nutrimentū sic olera et fruct⁹: qm̄ q̄ ex eis
multū comedit ex q̄litate nutriētis multū recipit absc̄
et q̄litate. Et qūz est nutriēs pauce q̄litaris et multi nu
trimenti sicut oua et galloz testiculi. **N**obis quoq; qū
q; est n̄riuz qualitatē minuire et in q̄litate augmentū fa
cere: et hoc qd̄em est qū desiderij fuerit superas: et in ve
nis crudi fuerit hūozes et voluerim⁹ desiderij sopire p
stōi repletōez et a venis multā phibere m̄az: iō ut prius
maturet illud qd̄ est i venis: aut p̄pter intentiōes alias
ab istis. Et qūz necessariū est nobis in q̄litate augmentū
facere et minuire q̄litaris: et hoc qd̄em est qū voluerim⁹
virtutē p̄fortare et stōi nā rem multā digerere nō valet.
Plin autē qd̄ nos laborāuim⁹ minuendo cibū aut p
bibēdo est qū egritudines medicamur acutas. In egritu
dinib⁹ quoq; ch̄roicis minui⁹ sūt min⁹ q̄ in acutis. In
egritudinib⁹ nāq; ch̄roicis pl⁹ de v̄tute solliciti sum⁹ qz
scim⁹ q̄ eaz crisis est longiqua et ipsaz stat⁹ est remot⁹.
Quapp̄ nisi v̄tus custodiat v̄s ad horā crisis stare nō
poterit: n̄z illud qd̄ in lōgo digerit t̄pe digerere valebit.
In acutis vō egritudinib⁹ crisis est pp̄p̄ina et p̄fidim⁹
q̄ v̄tus an̄ statū nō resoluet: q̄ si hoc timuerim⁹ nutriēs
nō p̄time minuem⁹. Et q̄to egritudo plus p̄ncipio p̄pi
qua fuerit et accitua magis q̄eta nutriem⁹ v̄tutē p̄fortan
tes. Et q̄rū egritudo fm̄ augmentū p̄cesserit et accitua
ibi etiā augmentata fuerit: minuem⁹ dietā pp̄ fiduciā eius
qd̄ iā dedim⁹ et p̄p̄a ut v̄tus alleuier in hora luctaminis.
In t̄pe quoq; stat⁹ regimē reberiter subtiliāus. Et q̄to
magis egritudo fuerit acuta et crisis pp̄p̄ina erit n̄za re
gimis subtiliatio maior nisi cāe acciderit q̄ nos ab eo p
hibeant: quēadmodū in libris noiabim⁹ p̄ticularibus.
Nutriētia p̄te rea fm̄ hoc qd̄em ex eo qd̄ sit nutrimentū
duas alias bz opōes q̄ sūt velocitas penetrationis sicut
dispo vini et tarditas penetratōis sicut affatoz dispo et
frixoz et etiā sp̄ssitudo subē ei⁹ qd̄ ex ipso gñat i sangui
ne et ei⁹ retētio sicut est dispo nutrimenti carnis porcine et
vituline aut ipsi⁹ subtilitas et resolutio ei⁹ necessitas: sic
est dispo nutrimenti qd̄ fit ex v̄io et ex sicub⁹. **E**t nobis
qd̄em est n̄riuz nutriēs qd̄ cito penetret qū casui v̄tutis a
nimalis succurrez volum⁹ et ei⁹ resolutio et nō pōt stōus
et v̄tus tollera et nutriēs digerat qd̄ tarde digerit. Et
nos qd̄em a nutriēte terremur qd̄ cito digerit qū accit ut
nutriens p̄cedat qd̄ tarde digerit et timem⁹ ne cū eo mi
sceat et fiat h̄z modū quē iā declauim⁹. Et terremur et
a nutrimento grosso qū p̄ certo scim⁹ q̄ accidit oppilatio
nes. Sed eligius cibū fortis nutrimenti et tarde digōis p
pter eū quē p̄fortare volum⁹ et exercitijs fortib⁹ p̄p̄az
Raz quoq; nutriēs eligim⁹ pp̄ illū cui velocit⁹ accit
poroz sp̄ssitudo. **M**edicatio aut̄ q̄ fit cū medicis tref
bz regulas. vna eaz est regla eligendi ei⁹ qualitātē. s. eli
gendi ipsā calāz aut fiaz: aut hūidā aut sicā. Et s⁹ est re
gula ipsi⁹ eligēdi quantitātē: et h̄ quidē regla diuidit i re

gula mēsurādi pōdus ei⁹: et in regulā mēsurādi ipsius
 qualitātē. s. sue calitatis gradū aut fītatē aut reliquaz
 ab istis. et tertia ē reglā ordinādi suā horā. **E**n electōe
 at q̄litas medicie absolute nō hēt cogitō nisi p cogitō
 nez sp̄ei egritudis: qm̄ qū egritudis q̄litas scita fuerit e
 rit medicina eligēda q̄ ei i sua q̄litate sit ōia: qm̄ egritu
 do suo medicat ōno et p̄seruat sanitas suo fili. **Q**uā
 titatis aut ipsi⁹ mēsurā ex duab⁹ cognoscit p̄tib⁹ hz mo
 dū mēsure artificiali ex nā mēbz et ex q̄ntitate egritudis
 ex reb⁹ q̄ sup illud sua significant puenientia et aptitudie
 ipsaz que sūt gen⁹ et etas et p̄suetudo et tps et regio et ars
 et v̄tus et forma. **P**lāe vō mēbz cognitio q̄ntuor rerū
 p̄tinet cogitōne. s. p̄p̄onis mēbz: et creatōis ei⁹: et ei⁹ si
 tus: et ipsi⁹ v̄tus. **E**t p̄p̄onis q̄dē mēbz: qm̄ qū ei⁹
 nālis p̄p̄o scita fuerit: et ipsi⁹ p̄p̄o in egris sciet p mēlu
 ram existimatiuā q̄ntū ei⁹ p̄p̄o nālis elōgata fuerit: sciet
 g mēsurā q̄ntitatis q̄ ipsa reduci possit ad tēpiē v̄bigia
 qm̄ si sanatiua p̄p̄o fuerit fia et egritudinal cala: tūc iaz
 multa elōgatio erit a p̄p̄one sui: tūc mltā idigebit ista
 tiōe: q̄ si ambe fuerit cale sufficet ei pua infatio. **E**t
 creatōis q̄dē mēbz iā dixim⁹ q̄ creatura mēbz i. iij. di
 uidit mōs: et tū q̄dē eam ibi p̄siderare dēs. **P**ost h⁹ sci
 re dēs q̄ mēbzoz quedā sūt q̄ in foraminib⁹ suis sūt facilia
 et sūt in eis interi⁹ aut exteri⁹ loca vacua p q̄ expellit sup
 fluitas medicina subtili et tēperata. **E**t eoz sūt alia q̄ nō
 sūt ita sed medicia indiget fortiori: et sūt eoz est q̄d est ra
 rū: et eoz est q̄d est sp̄sū. **E**t raro q̄dē medicia suffic sub
 tilis: et sp̄sū ē mē⁹ fortis nēria: q̄d aut fortis medicina ma
 gis idiget est illud q̄d in nulla duaz p̄tū ventriculū hēt
 n̄z receptaculū. **E**t p⁹ ipsū est illud q̄d hz i vna pte: et p⁹
 ipsū est illud q̄d a duab⁹ p̄tib⁹ hz receptaculū: s. est soli
 dū et sp̄sū sicut rignoz: postea est illud q̄d ea hz a duab⁹
 p̄tib⁹ et est rap sicut pulmo. **E**t si⁹ quidē mēbz: qm̄
 p̄tū cognoscit quēadmodū tu scis aut loc⁹ aut societate
Utilitas vō q̄ ex societatis puenit cogitōe est magis
 p̄p̄ia: p̄p̄ea q̄ p̄tem magis eligis ad quā medicina tra
 hit et ad quam eam declinare facis: v̄bigia. qū fuerit mā
 i gibbo epatis eūabilis eā p̄ v̄tinā et si i epatis p̄cauitate su
 erit eūabilis eā p̄ ventrē: qm̄ ep̄is gibbositat mēbz v̄tine
 est associata: et ei⁹ p̄cauitas est associata intestis. **S**z ei⁹
 v̄tilitas q̄ ex pte sciēdi locū puenit est triū modoz. vnus
 eoz est ei⁹ longitudo et ipsius p̄p̄inuitas: qm̄ si fuerit p̄
 p̄inū sicut stōus puenient ad ipsū medicine tempate et
 opabunt in ipso: et si longinquz fuerit sicut pulmo medi
 cinaz tempataz v̄tutes cozzupent ante q̄ ad ipsū pueni
 ant. **Q**uapp̄ erit nēriuz vt in eaz v̄tutib⁹ augmentū fiat
Op̄z itaqz vt qū memb⁹ est p̄p̄inū cui obuiat medi
 cina sit v̄tus ipsi⁹ medicine s̄m mēsurā q̄ egritudi sit op
 posita: et si inf ea fuerit lōgitudo et spatū et est egritudo
 cui est medicina necessaria quā v̄tus p̄fundas penetra
 re faciat: tūc nēriuz est in v̄tute medicine plus addere q̄
 pus erat ei necessariū sicut acetū in emplo sciatice et reli
 q̄s. **E**t scōs mod⁹ est vt sciat qd medicis sit admiscē
 dū vt p̄ illud veloci⁹ ad mēbz pueniat: quēadmodū me
 dicinis mēbzoz v̄tine admiscēt diuretica et medicis cō
 dis croc⁹. **E**t terti⁹ quidē modus est vt sciam⁹ q̄ pte
 medicinā ad ipsū transire faciam⁹: v̄bigia. si sciuerim⁹ q̄
 vlcera i inferiorib⁹ extit̄ intestis p clistera iniriēus: et si sci
 uerim⁹ q̄ sunt i supiorib⁹ p̄ illud qd bibūt afferemus. **Q**
 ūz etiā p̄fert loci et societatis s̄l sollicitudinē hē. et h⁹
 q̄dem est in eo qd facere debem⁹ qū fuerit mā tota iam i
 mēbro cūata et in eo qd facere debēus qū mā adhuc cūa
 tur: qm̄ qū sciuerim⁹ q̄ mā fuerit adhuc i descensu a suo

Qualitas

Quantitas

Complexio

Complexio

Similitudo

loco māz extrahēus postq̄ q̄ntuor p̄ditionū curaz hūeri
 mus. **V**na est p̄tis diuersitas quēadmodū a dextra ad
 sinistra trahim⁹: et a supiorib⁹ ad inferiora. **E**t ha est vt so
 cietatis curā hēamus: sicut mēstrua ventosis retinemus
 q̄s māmū supponim⁹ socio attrahēt. **E**t tertia rectitu
 dinū curā hē quēadmodū in egritudinib⁹ epatis in dex
 tra minutionē facim⁹ basilica: et in egritudinib⁹ splenis i
 basilica sinistra. **E**t q̄ta quidē est cū sollicitudine elōga
 tionis ne qd extrahit valde sit p̄p̄inū ei a q̄ extrahit.
Sed qū accit ut tota mā iā sit cūata vtreqz is ei p̄se
 rūt ex pte: qm̄ si volueris accipiem⁹ eam ex ipso mēb⁹
 et si volueris trahem⁹ ipsā ad mēbz p̄p̄inū qd associa
 tū est et ea ab eo extrahem⁹: quēadmodū duas minui⁹
 sapheas i m̄zicū egritudinib⁹: et venā q̄ est sub lingua qū
 medicari volum⁹ ap̄a duaz amigdalaz. **Q**uqz ad diuer
 sū trahere volueris mēbz a q̄ p̄trahis dolorē pus seda
Et caue tibi ne trāstus sup p̄ncipale fiat. **E**t v̄tilital
 q̄dem q̄ seq̄t ex pte v̄tutis mēbz est triū semitaz. vna est
 dignitatis et p̄ncipatus curā hēre: qm̄ sup mēbz p̄nci
 palia nō faciēus aliqd cū foribus medicis in q̄ sit ambi
 gendū: q̄tomagis potueris ne nocuissū toti corpi cōe
 faciās. **Q**uapp̄ ex cereb⁹ et epate nō eūabimus illd
 qd ab eis eūare debēus in vna hora: n̄z v̄llo vebemēti i
 fziabius infatioe: et qū epati empl̄z supponēus ex medici
 nis resoluētibus nō relinq̄mus qm̄ in eo res retētiuas et
 boni odoris ponāus p̄p̄ v̄tutē custodiendā. **E**t sūt in eis
 que p̄pter eā ad bibēdā damus. **Q**uō aut inf oia mem
 bra hac tota custodia dignius erit est cor et postea cere
 brū et post ipsū epat. **E**t ha quidē semita est curā hē
 opōis mēbro associatē: s. nō sit p̄ncipale sicut stōus et p̄
mo. **Q**uapp̄ in febrib⁹ cū stōi debilitate aq̄ fiaz in
 potu q̄ sit vebemētis fītatē n̄ damus. **E**t scias q̄ da
 re ea pura q̄ laxa faciūt p̄ncipalibus mēbz et eis q̄ sūt
 corā ipsis est valde timorolū i re vite. **E**t semita t̄tia
 est hē sollicitudinē acuitatis s̄p̄us et eius ebetudis. ōz nā
 q̄ sibi cauere ne mēbz acuti sensus neruosis det medi
 cias malaz qualitātū et mordicatiuas et nocitias sicut s̄
 titimali et reliq̄ ab eis. **M**edicinaz vō a quaz datōe
 nobis cauēus sp̄es sūt tres resoluētes et vebemēter isan
 tes: et ōrias h̄ntes q̄litates: sicut flos eris et cerusa et cal
 cucecaum̄nō et eius filia: hoc qdē est electōez medicie di
 uidere s̄z mēbz nāz. **S**cōz vō egritudis q̄ntitatē q̄ntū
 illi v̄bigia. cuius corpōis calitas egrotatiua est fortis et
 nēriuz est ipsa extiguere cū medicia que sit i isando for
 tissima: et illi cuius accit̄al fītas est fortis est nēriuz eaz
 calefacere cū medicia fortis calefactōis: si vō nō fuerit
 fortis medicie debilioz qualitatis nobis sufficēt. **E**t
 ex tpe aut egritudis est vt faciās in q̄ suoz tēporū sit
 egritudo: v̄bigia qū ap̄a i p̄ncipio fuerit sup ipsū pōēus
 qd solū reputiat: et qū i statu fuerit ponēus illud qd so
 lūmō resoluat: i medio aut miscēbius v̄traqz: et si egritu⁹
 fuerit acuta ipsa i p̄ncipio extit̄e tēperate regimē subtilia
 bius. **E**t si i statu fuerit i subtiliādo studebius: et si fuerit
 pl̄ixa nō t̄m i p̄ncipio subtiliabi⁹: s. i statu tēpata v̄re
 mur subtiliatioe: s. multas pl̄ixaz egritudinū p̄ter febz
 subtiliatiū resoluat regimē. **E**gritudo quoqz si m̄ste
 ebullit̄is matie fuerit in p̄ncipio eā eūabimus non ex
 pectatē maturatōez: et si mediocris fuerit maturabimus
 eā et postea eūabimus. **C**ognitio aut rez q̄ sua signifi
 cant pueniētia est ad sciēdū tibi facit̄: et aer q̄dem q̄ ex ea
 rū existit sūma ē dignior cuius rē custodiri op̄z et an sit
 medicine iuuamētū p̄stans an egritudini. **E**t dicēus
 q̄ in egritudinib⁹ in q̄bus ē timor et non sumus securi

1

2

3

4

Capitulum
de
v̄tutibus

Ab his
causis

Causa

ex defectu virtutis si quod facere debemus tardauerimus aut ex eo aliquid alleuiauerimus et minuerimus a forti medicamine per incipere debemus. **E**lle vero in quibus non erit timor sed ordinem ad fortiores procedent si non suffecerit eis debet. **P**ropter hoc quoque tibi caue ne a rectitudine recedas: si videris quod ipsa tardet iuuamentum: non in errore moreris et si videris quod ei non appareat impedimentum. **E**t cum hoc non sit una medicatio cum una tibi statim est medicina: imo in una medicatio medicinas permuta: quoniam ab ipso quod peruenit est non sit passio: et unicuique quidem corpori imo omni membro imo uni corpori et uni membro in una hora et non in altera inest proprietates ab una parte pati et non ab altera. **Q**uia autem ignoras quod sit egritudo relinque eam nature et non propere: quoniam autem non superabit egritudinem aut ipsa manifestabit. **Q**uia egritudo dolori coniuncta fuerit aut causa doloris aut a quo peruenit dolor sicut est percussio aut calidus: incipies sedare dolorem. **E**t si tibi necesse fuerit stuporem inducere non transcedas tale quod est papauer aliquid quoniam cum suo stupore est et do mesticum vel peruenit. **Q**uia egritudo calidus membri tibi nocumtum fecerit nutrum ex eo quod sanguinem vehementer ingros sat sicut frumentum coctum. **E**t si hoc quidem regie non alleuiabit nutrum cum infantibus sicut lactucis et eis filibus. **S**cias propterea quod ex pergruis medicamentis quod peruenit est iuuamentum quod sit ex eo quod virtutes perfortat aiales et vitales sicut letitia et obuiare ei quod sibi placet: et assidue sedet cum eo cum quo gratulatur: quoniam etiam perfert sedere cum eo a quo recedat et quod erubescit: quoniam egritudo prohibet a rebus quod ei nocent. **E**x eis propterea quod huic modo medicatio sit peruenit est mutatio de terra ad terram et de aere ad aerem et de formis ad formas: et percipue enim formas efficere et motus qui membris dirigant aut perponere mutant: quoniam admodum puero lusco percipit ut scintillas intueatur aut rem quod ei appetit: aut si cur percipit torturas patienti ut speculum intueatur calidus: quoniam hoc perducit eum ad hoc ut laboret in reficando facies suam et frontem et oculos et fortasse iuuat redire ad hoc ut meliores. **E**x regulis propterea quod observare debes est fortiter dimittere medicatioes in temporibus fortibus quanto plus poteris: sicut ventrem vehementer soluere aut puocare vomitum aut apire et adurere in estate et hyeme. **E**x rebus quoque in quibus medicatio subtilis est adhibere studium est quoniam in una coniungunt egritudines duo quod fieri debent tria quod oportet vigila. **U**t egritudo inflet et ei causa calefiat: aut e contrario: quod oportet ut egritudo calefiat et ei causa inflet: sicut mater colice indiget calefactione et incisione et subtilitate: et oportet ut fortitudo doloris ei inflet et stupefiat et e contrario. **A**mplius scire debes quod non omnis repletio non omnis perponis malitia suo medicatur fortiter ex euagatione et oppositio: imo multoties sufficit multa regis bonitas in repleione et malitia perponis. **C**ausa. de medicamentis egritudinis malie perponis. **Q**uia ex eis quod fine materia erit perponis permutat: si si cum materia fuerit ipsa euabit: et plerumque quod ei sola sufficit euatio si perponis infusa quod peruenit est malitia non ibi reliquit: et quoniam non sufficit nobis istud si perponis dimiserit malitiam: imo erit nobis necesse perpones permutare quoniam in euando finem fecerimus. **B**icinus quod quod malitie perponis medicatio multis fit modis. **C**onpso nis namque malitia aut erit infusa: et erit ipsa medicatio ex contrario absolute: et hoc est medicatio absolute: aut erit termino ut ipsa gnetur: et erit ei sanatio sanatio quod sit cum permissione seruatiois: quoniam admodum putrefactiones que est cum febre quartana medicamur cum tyriaca et aqua fiam in tertiana domus ut extinguat. **E**t exemplum permissiois seruatiois est euatio in quartana quod sit cum belleboris et in tertiana cum scamo

nea quoniam principium interpolatiois que accit phibet volumus. **E**t exemplum permissiois seruatiois solutio est euatio quartane apte per melie superos cum belleboris et febris tertiane per cholere diuersum cum scamonea. **Q**uia autem in aliqua egritudine dubitaueris an sit ei causa calitas an frigus et ex piri volueris non expiaris cum supfluo: et caue tibi ne decipiat te impressio quod erit accit. **E**t des scire quod infatiois et calefactionis tempus est unum: sed in infando est plus timoris: quoniam calitas est amica nature: et in huiectando quod et ericando est timor equalis: sed huiectandi tempus est longius. **U**naqueque propterea huius et frigiditas peruenit per suam carum perfortationem et permutat per caput pertrahit ipsa fortitudinis augmentum. **E**t calitas quidem sit fortior calis quare iam ex plerumque sermonem: deinde per modificationem et est supfluitate expellere et replone et oppilatores apire deum ex eo quod ipsa peruenit et hoc est huius tempus: frigus vero fortior ex eo quod ipsa perfortat calis et quod calitate suffocat: et ex eo quod ipsa supflue resoluit et est frigiditas et e contra et calitas et accit. **Q**uia autem calitatis supfluitate cum oppilatores medicatur sibi cauere oportet ab infatioe supflua ne in perueniendo oppilationem in lapide augmentum faciat: et ne calis perponis malitia augmentet: imo paulatim per medicari oportet cum eo quod ab stergetur: et si quod infat ei suffecerit sicut aqua ordei et succus scariole erit perueniens: et si non suffecerit istud tunc cum illo quod temperatum erit: quod si hoc non suffecerit: tunc cum eo in quo subtilis erit calor: non ex hoc sit sollicitus: quoniam iuuamentum eius diaphorisis in infando plus perfert quod sit nocumtum quod facit ei calidum quod ad extinguendum est facit post aptores. **E**t est etiam quod acutores huius digito extinguendi supfluitate phibet sed quod huius sunt quod perueniant ad hanc destruendam sententiam et ignorent quod fortis extictio deicit virtutem et quoniam magis in corpore quod ab egritudine debilitata fuerit: sed aliquo die totis modis magis rectificet quod est quoniam ipsa alie perueniunt egritudines aut ex malitia perponis simplicis aut ex materis perponis pertrahit quare rectificauit. **C**onpso vero frigus calefacere quod difficile est quoniam iam est infusa: et multum facile in principio: et ad ultimum calefacere sicut in principio rei est facile quod calidum in principio infat: sed calidum in fine infat sed sit difficile est tamen facile quod sicut in fine calefacere: quoniam supflua frigus est ipsa mors innati caloris aut ei peruenit. **E**t des scire quod infatio quoniam frigiditati coniungit et quoniam huius et quoniam ab utrisque separat: verum frigiditas magis sit malitia cum frigate quod senuit: et huius est magis adducens frigitatem que accit. **E**t iam quod oes caloris cause quod supfluit in exticando iuuant: et quoniam etiam oes frigitatis cause quod supflue fuerint in huiectando iuuant. **E**t nulla quod res ad hoc tantum peruenit quod ociositas et assidua balneatio quod est facit in tina. **E**t nos quod te faciemus scire hoc in eo quod est permissum. **U**inum propterea temperate bibere in huiectando est forte. **A**mplius scire des quod quoniam senex infatio in diget et huiectatio non sufficit ad hoc illud quod ipsa ad e qualitate reducitur: imo quod ipsa trans facit ad perpones frigus et huius que ei debet: quoniam ipsa sit accit: est tamen ei quod nati. **S**cire quoque des quod sepe est nobis necessarium in permutando perponem dare illud quod huius perfortat perponem quoniam admodum est nobis necesse dare acetum cum medicinis calidis alicui membro id ut ipsa penetrent virtutes: et sicut est nobis necessarium dare crocum cum medicinis infantibus cor perpterea ut eas ad ipsa ferat. **E**t multoties quod est medicina vehementioris operatiois in permutando perpones sed propter sui subtilitatem non permaret donec sua perficiat operationem. **E**st ergo nobis necessarium ei aliquid admiscere quod ipsa inspisset et retineat: sed ex ea sue operatiois perueniat

cōrariū sicut balsamo admiscem? cerā ⁊ reliq̄ ad b? ut
ipsū tanto tpe retineant in quo suā pficiat opōez.

Cā. iij. ad sciētiā qualr ⁊ quādo oz eūari.

Res q̄ demānt rectitudiez iudicij i eūando sūt
decē repleo ⁊ vtus ⁊ p̄lo ⁊ accētia pueniētia:
sicut si ptingeret q̄ nāz soluerē vellem? deinde
accideret v̄tris soloz qm̄ ventrē soluet sup v̄tris solo
nē est timorolū: ⁊ figura ⁊ etas ⁊ tps ⁊ aeris ⁊ regionis
dispō et p̄uetudo eūandi et ars eūandi: h nāq̄ qū fuerit
p̄traria significatōi p̄pter quā eūatio facien? erit phibe
bunt eūatōez. **C**lacuitas itaq̄ sine dubio eūationē fie
ri phibet. Et similis qū debilitas cuiuscūq̄ trū vtutū fu
erit. verūm qm̄ plus eligim? alicui? vtutis debilitatē q̄
ip̄edimentū relinq̄ndi eūatōez: et hoc qdē est in vtutibus
sensibilib? et moris qū fiducia hūerim? succurrēdi rei ti
morose si acciderit: et silt in oibus vtutibus. **C**ōp̄lo
quoq̄ cala ⁊ sicca ad hoc phibet: et fīa et hūida calidi
tatē nō hīs aut debilē hīs ab ea etiā phibet: in cala at
et hūida facile faciem? illud et fortit. **C**figura aut. l. su
p̄fluitas matiei aut raritas ab ea prohibet. p̄pter timorē
ne spūs resoluat: et silt oz in regēdo debilē et macp̄ mul
tā cholera rubeā in sanguine hūit vt ei blandiatis et nō
ipsū eūes: et vt eū nutrias ex eo qdē bonū gnat sanguinē
ad fītatē et hūiditatē declinantē: qm̄ ex hoc sui hūozis p
plexio rectificabit: aut fortasse ipsum forte efficiet et eūo
nes tollerabit: et similis opozet ne illū eūare sis ausus q̄
ex p̄uetudine paz comedit q̄diu ab ei? eūatōe abstinerē
poteris. **C**Supflua quoq̄ pinguedo ab eo phibet p̄
timorē ne fītal dñetur: et ne caro venas p̄mat et eas ex
tinguat qū vacuas iuenerit et calozē suffocet innatū: aut
supfluitates exp̄mendo ad infīora expellat. **C**Accētia
quoq̄ mala sicut aptitudo cohīce passiōi et sp̄asmo ab
ea phibent. **C**Etas p̄teea etiā que nōdū ad augmēti
p̄plementū puenit aut ad p̄lūptōis terminū est trāfīens
ab ea phibet. **C**Boza quoq̄ multū cala aut multū fīa
ab ea phibet. **C**Et regio qdē meridionalis vehemē
ter calida ab ea phibet: quoniā plurima eoz q̄ ventrem
soluit st calida: et duaz acuitatū p̄iunctio tollerari. non
pōt: quoniā vtutes in eis debiles erūt et dissolutes: et qdē
exterior caloz mām ad extīora trahit: et medicina ipsam
trahit ad iteriora: q̄re ide puenit in diuersas p̄es p̄tra
ctio ⁊ ad resistētiā pducit. **C**Et septentrional multū
fīa ab ea phibet. **C**Parua quoq̄ eūandi p̄uetudo ab
ea phibet. **C**Ars etiā q̄ multa sit eūatio sicut fūendi i
balneo: ⁊ onera dozo deferentiū ab ea phibet: ⁊ ad vlti
mū ois ars laboriosa. **C**Scias p̄teea q̄ itentio in oī
eūatione est vna qnq̄ rez. Aut eūo illi? qdē est eūandū
⁊ seq̄tur ipsū p̄culdubio tranquillitas nisi q̄ receptaculoz
lassitudo ipsū seq̄t: aut calitatis ebullitio aut febris epi
mera aut alie egritudies q̄ p̄mittat: sicut excoziatio quā
ventris solutio in intestis facit: aut plcera q̄ v̄zine puoca
tio in vesica facit: ⁊ hoc qdē l3 iuuamētū p̄ferat: ei? tñ vt
litas nō sentit: imo qm̄ p̄sentia līt dolet donec accis i
moueaf. **C**Et fīa est p̄sideratio p̄tis sue declinatōis sic
nausea q̄ vomitu munda: ⁊ mordicatio i ventre q̄ v̄trif
solone remouet. **C**Et tertia est mēbz egressiōis eius a
p̄te declinatōis ei? sicut basilica dextra i egritudine epis
⁊ nō cephalica dextra: qm̄ si error puenit in tali q̄le ē
illud qm̄ seq̄t inde rior. Et oz qdē vt sit mēbz egres
sionis ignobili? illo a quo sit eūo ne mā ad illud declinet
qdē est nobili? **C**O p̄z p̄teea vt sit ei? exit? nālis: sicut
mēbz v̄zine gibbositati epatis: ⁊ intestia p̄cauitati ipsius
Est tñ qū mēbz a quo expellit est ipsū mēbz p̄ qdē eūo

faciēda est: sed est i ipso egritudo vt? aut recens p̄pt
quā est timē de cursu hūoz sup ipsū. Ipsi ḡ ad aliū qdē
fit mēbz transponēdi sūt. Et est etiā qū ex supatōe hūoz
timet sup ipsū egritudo: sic qū tract? fit ab oculo ad gu
lā: qm̄ timet ne illi qm̄q̄ supueiat suffocatio: iō q̄le ē hū
suauit ⁊ molliet fieri oz. **C**Ita quoq̄ plerūq̄ talit opaf
⁊ eūat nō p̄ partē q̄ p̄ueit iō vt mēbz custodiat qū d̄bi
le fuerit: ⁊ plerūq̄ etiā est vt sit illud qdē nā eūat p̄tis lō
ginq̄ ⁊ oppositē ⁊ remācat cū ipso ambiguitas: sicut qū
a capite ad anū aut crus aut pedē eūat. nō enī p̄certo
scit si ex toto sit cerebro aut ex vno v̄triculo. **C**Et q̄r
ta qdē est boza eūonis ipsi? nā dicit Gal. penit? q̄ in
ehronicis egritudinib? maturatio tñ ⁊ nihil pl? exp̄tā
da est. Et tu qdē iaz sciuiti qdē sit maturatio: ⁊ anteq̄
eūes p̄ maturatiōe ex subtilitatis in potu tribuere dēs
sicut aq̄ ilopi ⁊ balce ⁊ seius. **C**Sed ⁊ in acutis etiam
egritudinib? maturatōez expectare meli? est ⁊ p̄cipue qū
q̄re fuerit. Qdē si mobiles fuerit tūc ad eūandū māz fe
stinare erit meli?: qm̄ ip̄edimentū mor? eius est mai? q̄
sue eūatiōis aq̄ ipsa sit maturat? p̄p̄e qū hūozes fuerit
subtiles: ⁊ p̄cipue qū in p̄cauitatib? venaz fuerit ⁊ non i
mēbris igredientē. **C**Qū aut hūoz i vno fuerit mēbro
p̄p̄ebelus nullo mō moueat donec maturet ⁊ eūtiām
beat tēperatā vel apatā quā tu sciuiti i suo loco. **C**Et
silt qū n̄ fuerim? securi q̄ vt? v̄lq̄ ad maturitatē bozā p
duret eūabius eā postq̄ nobis cauerim? vt ei? subtilitatē
⁊ grossitiē sciam? qm̄ si sp̄issa fuerit ⁊ grossa ipsa mouet
nō debem? nisi p̄ subtilitatiōe. **C**Et v̄o grossitiē cog
scem? p̄p̄ea q̄ fastidiū p̄teritū iam p̄cessit: aut sub hypo
cōdrijs dolor extensū? aut aduent? apatis in iteriōib?.
CQdē aut magis custodire debem? in hū? dispōe est hi
tudo cānaliū ne ipsi sint clausi: ⁊ post hoc qdē totū tibi
pole erit vt ante maturatiōe ventrē soluas. **C**Et scias
q̄ matiei eūo ⁊ ipsi? de suo loco eradicaō est hū vnum
duoz modoz. vñ? eoz est p̄ arctatiōe q̄ fit ad lōgiquā
diuersitatē: ⁊ alē p̄ eam q̄ ad p̄p̄inquā. **C**Et suaz qui
dē horaz dignior est qū in corpe nullo? est alic? matiei i
pletio. **C**Ponam? itaq̄ q̄ ab ore viri sup? mult? fluat
sanguis ⁊ ab hemorroidib? mulieris supflue fluat sanguis
Unū itaq̄ duoz faciem? aut trahem? p̄ declinatōem q̄
fit ad p̄p̄inq̄ diuersitatē: ⁊ opoztebit tūc vt mām ad na
res declinem? faciēdo sanguinē ex narib? fluere: ⁊ i alē
ad m̄icē puocando mēstrua: aut si voluerim? ad longi
quā diuersitatē attrahere eūabim? in p̄ sanguiez a venis
⁊ locis q̄ sūt in inferiore p̄te corporis: ⁊ in fo a venis ⁊ lo
cis q̄ sūt i sup̄ma p̄te corporis. **C**Et nō oz qdē vt i dual
diametros p̄longatiōe facias: l3 i vna tñ q̄ sit diamet
magis longiqua: nā si mā fuerit i sup̄mo dextre p̄tis n̄
erit attrahēda ad ifimū sinistre: imo ad ifimū ipsi? dext.
Et hoc qdē est illud qdē est magis n̄ciuz aut ad sinistra
a sup̄mo si fuerit tñ longinq̄ q̄tū est ab hūero ad hūez
⁊ nō fuerit dispō ei? sicut dispō duoz latez capitis. Qdē
nāq̄ si i dextra capitis fuerit eā ad iteriora ⁊ nō ad sini
strā trahens capitis. **C**Qūq̄ māz ad longinquā trahē
volueris loci dolorē pus sedabis vt ipsi? minuat p̄p̄essio
p̄ attractōez: qm̄ dolor est trahēs. **C**Qūq̄ ad locū nō
obedit ad quē ipsa trahis nō violent agas: qm̄ qm̄q̄ vio
lencia illa ipsa mouebit ⁊ subtiliabit ⁊ n̄ trahet ⁊ fiet ve
loci? declinās ad dolentē locū. **C**Et fortitan tibi suffi
ciet vt trahas l3 nō eūel. qm̄ ipsa attractio ei? iter ad mē
bzū phibet l3 nō extrahaf: p̄ ipsa ḡ attractiōe ad iten
tiōe puenient? l3 cū ipsa n̄ eūaueris l3 declinatōe p̄tē?
fueris q̄ sit ligādo mēbz opposita aut v̄tosis ⁊ medicis

vacuitas

Comple

figura

pinguedo

Amā

Etas

Boza

Regio

Aut

gratitudo

q̄re vt

z

z

z

lyora
melior

Camela

rubificandis. Et ad sumu cu oi qd doloze efficit. **E**x materijs aut q ad euandū sē faciliores sē ille que sē i vāis deū ille que i mēbris z iūcturis: qm qnqz ē difficile eas extrahere z eūare: iōqz necesse est vt qū eūabunt alie cū eis egrediant. **E**uato pterea est nērius ne pperet co medere nutriētia multa z mala que nā indigesta trabat. **Q**d si aliqd ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulati z suauit fiat donec sit fm ordinē: z vt sit qd corp⁹ in gredit digestū z pueniēs. **M**inutio quoqz est eūo hu morib⁹ eq̄lī augmētatis p̄p̄a. **E**ūo vō hūozī q in q̄titate solū augmētāt aut corūpīē p̄p̄a est alia a minū tōe. **I**s pterea eūo que ē supflua fm plm febres gnat. **Q**ūqz vētris p̄stictio q fluere solebat aliq̄ egritudi nē possidere fecerit illi⁹ eūonis reuersio fm plm ipsū me dicabit sicut ab eo que p̄stictio saniei aurū aut mucor nariū v̄tiginē possidere fecit ei⁹ reuersio ipsā remouebit. **E**t scito q residuū maliei dūte: qd necesse erat eūa re min⁹ nocumētū est q exq̄stissime eūare z puenire in ipsa ad hoc vt r̄tus terreat: qm multoties nā hoc resol uit residuū. **Q**ūqz hūoz illius fuerit ḡnis c⁹ eē opz z eger tollerare pōt nō terri dēs ex supfluitate: qnqz etiā p̄tingit qū te eūare o3 vsqz ad lipotomiā. **Q**ūqz alie⁹ v̄tus fortis fuerit z ipsorū hūoz mā multa z mala ipsam paulati eūa. Et s̄līr qū mā vehemētē fuerit penetratiua aut cū sanguie multū mista nō poteris ipsā vna vice eūa re: sicut est i sciatica z artetica longi t̄pis z cancro z sca bie antiq̄ z carbuncul veterib⁹. **E**t dēs scire q vētris solo a supiorib⁹ trahit z ab iseriorib⁹ eradicat. **D**ua bus g⁹ attractōib⁹ est apta puenienti z diuerse q etiā p⁹ materiez q̄re est pueniens. **Q**ū g⁹ materie fuerint a supiorib⁹ ad diuersū trahz eas: z ipsas etiā eradicabit a locis vbi sūt: vomitu vō sit attractio z eradicatio ecouer so. **M**inutōis pterea dispō diuersificat fm loca a q bus sanguis accipit sicut sciuit: min⁹ itaqz cūctis hoib⁹ eūone dign⁹ est ille c⁹ cibus bonus fuerit z digō bona. **I**n regiōib⁹ quoqz calis morātes eūatōe paz idigēt. **C**a. iij. d regul cōibus vomitui z solutōi ventris z q̄liter trahit id qd ventrē soluit z vomere facit. **P**ortet vt illi⁹ cibus cui⁹ soluend⁹ est venter aut vomit⁹ puocandus partiāt: vt qd ei i vna die sufficiebat mltis comedat vicib⁹: z vt sint ci bi diuersi z pot⁹ etiā diuersi. **E**x hac nāqz dispōe ac cidit stō vt expellere desideret qd est in eo sup⁹ aut infe rius. **E**x cibo āt nō diuerso n3 sup aliū cibū ingredie te stōus est auar⁹ z ipsū forti p̄tinet retentōe: z p̄p̄e si fu erit ei⁹ q̄titas pua. **M**ollē vō hās ventrē nihil ex hoc facere d3. **E**t scias q vomit⁹ z ventris solo z q eis assilant nō attinent ei q bono v̄it̄ regiet: qm ille q bñ regiet non idiget nisi eo qd sit istis leui⁹: z fortasse excusa būt ea exercitiū z fricatio z balneū. **A**mpli⁹ si ei⁹ cō pus repletū fuerit plm talis reptonis q̄lis est ips⁹ erit ex eo q hūoz melior est. s. ex sanguine. **M**inutio igit est illud qd ad ipsū mundificā erit nēriū z nō ventris solo. **Q**ū aut minutio nēria fuerit z vētris solo ex aliquo qd sit vt bellebor⁹ z violente medicie a minutiōe incipe d bes: qm hoc est ex p̄ceptis Hip. i lib⁹ epidimiaz: z bec ē v̄itas. Et s̄līr si hūozes fuerint p̄sticti cū sanguie misti q si viscosi z si fuerit fortasse minutio grossitudinē z vis cositatē eis augmētabit. **I**ncipien⁹ g⁹ erit a solone vē tris: z ad sumū si hūozes fuerit eq̄les p̄mitte minutōem z si postea supabundauerit eūa: q si eq̄les nō fuerint i p̄ mis supabūdantē eūa hūozē donec equat: postea mīue. z ei q an⁹ minutōes p̄miserat medicinā qū minutōes p̄e

mittere debebat postponat minutōes dieb⁹ paucis: z cui parū intercessit spatiū ex q⁹ minut⁹ fuit z eūatione indi get medicinā sumere est ei puenienti. **M**ultoties p̄e terea ex hāstu medicie ille q minui debebat puenit ad fe brē z ad eūatōes. Et si ex eis q q̄scere faciūt nō q̄ue rit scias q minutōne p̄mittere debebat. **N**ō oēs p̄e terea eūones sūt nērie pp supfluitatē reptonis: imo qnqz sūt nērie pp egritudis magnitudinē z pp reptonē fm q̄li tatē z nō s3 q̄titatē. **E**t multoties qdē est eūo nēria s3 supuenit aliqd qd p̄hibet z nō est ibi ingeniū nisi i ieu nādo z dormiēdo z emēdan⁹ p̄p̄onit malitiā q ex repto ne puenit. **A**mpli⁹ eūatōis quedā est q est s3 moduz p̄seruatōis sicut idiget ille cui podagra euenire solet z e pilēpsia z reliq̄ ab his i hora cogita: z p̄p̄ie in vere. **E**t g⁹ nērius est vt p̄seruatōe v̄tat ante suaz horā z eūet ea q p̄p̄ie i ip̄s⁹ egritudine sūt eūanda siue sit minutio si ue ventris solo: z fortasse deficcāia exteri⁹ apponere z medicinas abstergētes est eūare: quēadmodū hydropi sim patientes faciūt. **Q**ūqz etiā necesse est te dare me dicinā q sit ex ḡnie eūandi hūozis in q̄litate sicut qū scāo nea est tibi nēria ad eūan cholera rubeaz: ei g⁹ admiscēti est illud qd ipsā in q̄litate diuersificet z i ventrē soluēdo cū ea pueniat z ipsā ab eūatōe nō p̄hibeat sic myrobal. Et emēdet p̄p̄onit malitiā si p⁹ acciderit. **H**ūitum quoqz in iteriorib⁹ apa ventrē soluere est difficile z face re vt vomāt. **Q**d si tibi necessariū fuerit da eis qd sit sic volubil⁹ z semen croci hoztenis z apozima polypodij z casia fistulā z his s̄ilia. **H**ip. quoqz inq̄t q fuerit macer z fuerit nāe cui vomē sit facile meli⁹ exit in mūdando ipz vt ad vomitū adducat: z vt sit hoc in estate aut vere aut autūno z nō i hyeme. Et vō q mediocris fuerit figure p uenietior est vētris solo: q si sibi eūo q sit vomitu necessa ria fuerit vsqz ad estatē expectet: ab ipso tñ sibi caueat qū eo nō idiget. uerūm anq̄ ventris fiat solo aut uomit⁹ p̄ mittēda est hūozis subtilitatio q est eūandus z aplificatō cānaliū z ipsorū aprior: qm hoc est ex eo qd corp⁹ a pena secup reddit. Et scito q facere nāe p̄suetudinē lenitatis z obediētie ei qd uis ex solone uētris z uomitu facili an q̄ medicia det: aut uomit⁹ est ex regimibus apientib⁹. **A**mpli⁹ ventris solo z uomit⁹ cū macredie ventris est difficil⁹ z laboriosus z timozosus. **M**edicina quo qz uomitū faciēs qnqz sit ventris solutia qū stōus fuerit fortis: aut bibita fuerit sup fortē famē: aut q eā bibit bue rit passionē colicā z nāe lenitatē: aut si uomere n̄ p̄sue rit: aut si medicia in sua subā grauis fuerit z uelocis de scensiois. **E**t ventris solutia facit uomitū pp debilita tē stōi: aut pp multā fecis ficcitatē: aut p̄p̄ea q medicia abhorret: aut p̄p̄ea q bibitor fastidiū h̄re solet. **I**s pterea medicia q ventris est solutia qū n̄ ipsū soluit: aut soluit s3 nō id qd est matuz mouet hūozē quē d3 soluere z dilatat ipsū in corpe: supat ergo corp⁹ z p̄uertunt ad ipsū hūozes aliq̄: qz hūoz iste i corpe multiplicat. **E**x hūozib⁹ quoqz est q est uelocioris obediētie uomitui fm plm sicut chola. et ex eis est q uōitui rebell⁹ exit sic melia z ex eis est q int hoc z hoc est medi⁹ sicut p̄b̄a. **E**t se bzē qdam hūozis ventrē soluere melius est q̄ facere ut ip se uomat: z cuius hūoz descendēs fuerit sicut i yenteria hūozis facere ut uomat est iconueniēs. **M**edicinaz p̄ terea ventris solonez facientū deterior est q ex medicis est p̄posita mltē diuersitatis i t̄p̄e in q soluēdus est uenē qm ventris solo p̄turbat: z p⁹ uētrē soluit anq̄ s3: z qn qz p̄ma ipsā s3 expellit. **A**mplius q biberit aliqd uē tris solonez aut uomitū sibi faciēs corpōe ipsius lipido

necesse erit ut ei vñgo accidat aut mordicatio i ventre ⁊ angustia: ⁊ qđ ab eo expellet egrediet cū difficultate: et ad vltimū qđē dñi medicina supfluitatē eūat nō erit i ea estuatio: qūq; qđ medicinā biberit estuatiōē hīc cepit iā eūat qđ supfluit nō est. **C**ū hūor pterea qđ vōitu aut ventris solone eūat qđ ad aliū mutabit hūorez significabit qđ iā corp⁹ est mundatū a supfluo hūore que eūare volu- mul. **Q**đ si mūdificatio vñ ad intestinoz rasurā puerit ⁊ ad rē nigrā fetidū hūre odorē erit malū. **C**ōnū qđ qđ qđ p⁹ vētris solonē aut vomitū fuerit mult⁹ demābit qđ eūo iam pfecte mūdauit corp⁹ ⁊ ptulit. **E**t scias qđ qđ sitis p⁹ ventris solonē aut vomitū fuerit fortis maxi- mā ⁊ vltimā purgatiōis bonitatē significabit. **C**ōito etiā qđ medicina ventris solutia expellit illud qđ eūat cuz vñute attractiua qđ attrahit hūc eūde hūore ⁊ fortasse at- trahit grossū ⁊ relinqt subtile: quēadmodū facit illa que melancholiā expellit. **C**ū pteea vñ qđ dicit qđ ipsa gñat illud qđ attrahit: aut qđ in pñis attrahit qđ est sub- tile nō est aliqd. **E**t hāc qđē l3 hoc sentiat: penit⁹ tñ di- cit qđ medicina ventris solutia in qđ nō est venenositatē qđ ventrē nō soluerit ⁊ digeret gñabit hūore que attrahet solebat: sed h⁹ dicta nō sūt puenientia. **E**t videt qđem qđ hāc. ex h⁹ qđ certificat sentiat qđ in attrahētē medicinā ⁊ hūore attractū sit puenientia i subā: **E**t pp hoc attrahit ipsū: sed hoc nō est vñ: qđ si attractio fieret cū puenien- tia ferz attraheret ferz qđ ipsū suparet: ⁊ aux attraheret aux qđ ipsū suparet qđitate sua: h⁹ tñ certificare nō ē medi- ci. **E**t dēs scire qđ hūor attractio qđ sit potu medicina rū soluentū ventrē aut vomitū facientū nō est nisi i vñs in qđ venet donec ad intestia pueniant ⁊ stōum: ⁊ hic nā mouet ad hoc vt eos expellat extra. **E**t raro qđē ac- cidit vt qđ ventris solutiū bibit ad stōuz ascēdat: ⁊ si ascēderit ad vomitū declinabit. **Q**đ aut ad stōuz ascē- dere nō dimittit nō est nisi pp duas cās. vna quaz ē qđ medicina ventris solutia velocit⁹ penetrat ad intestia. **E**t alia est qđ qđ medicina ventris solutia bibi nā pperat ad hoc vt ex venis mēlariācis ad iferioza expellat ⁊ nō ad supioza: qđ hoc ppinqus est ⁊ facil⁹: ⁊ qđ illud qđ est p⁹ eas nō etiā ipsas ppmittit. **E**t hoc qđē est ex eo qđ nām mouet vt ex ppinqozib⁹ expellat vñs. **Q**đ si medi- cina vñtū bēet attractiua qđ hūore comittaret eēt nā vñ- tis expulsiue magis digna vt i sano ⁊ forti suparet: l3 me- dicina nō attrahat nisi ad vñā signatā. **C**ōmedicine vñ vomitū facientis dīpō est diuersa ab hoc: qđ qđ in stō fuerit i eo morabit ⁊ hūorez ab intestis ad se ipsā attra- bet ⁊ sua vñute supat ad resistē vñti nālī. **E**t scias qđ pñm attractiōis hūor quos medicine attrahūt nō est nisi ex venis: ⁊ ex eo qđ est multe ppinqtatis: qđ attra- ctio fit in venis ⁊ i eis qđ nō sūt vene sicut hūores qđ sūt in pulmōe qđ pp vicinitatē ad stōum ⁊ intestia trahunt: l3 i venis nō vadant. **E**t dēs scire qđ attractio qđ sit p nares ex medicis sicis ē cā eūadi hūores a cōpe sic i hydriopis. **C**ap. v. in fermōe purgatiōis ventris ⁊ regul eiuf. **A**m i pcedenti smone onidū qđ sit corp⁹ ppean ad icipien id qđ vētrē soluit anq pur- get cū amplificatiōe poroz ⁊ lenificatiōe nāe ⁊ pzie in egritudinib⁹ fñs: ⁊ ad sūmū nām mollificare an- q vent soluat est ppetens regia in qđ exit securitas: nisi i eo qđ colice passioi valde est apr⁹: ex hoc nāq nihil isti ē facien: qđ eēt cā supfluitatis qđ ei accidet. **C**ōlutorio nāq ventris alicui⁹ talis qual est iste res admiscēda est in qđ sit vñus vomitiua ne pperet descēdere de stō anteq sua pficiat opōez: imo equent in ipso duaz medicinaz v

Somus
et plet

nutes ⁊ pficiat ventris solutia opōez suā ⁊ vomitiā suā ecōuerfo illi. **C**rauli quoq; sūt ex eis qđ colice passioi sūt appati: forte igit nō tollerāt medicinā: iploz tñ plimi colicā incurrit passioē ex rheumatismis suoz capitiuz. **E**t cā pteea timorosa est vt medicina ventris soluti- ua sumat sece in intestis exite sicca: imo expellenda est saltē cū clisteri aut iure mollificatio. **C**ō balneū quoq; ingredi anq ventris solo fiat aliqñis dieb⁹ ē ex eis qđ bñ ppeant nisi aliqd phibuerit: ⁊ oz qđē vt inter balneū et haustū medicie parū intueniat tps: p⁹ medicina quoq; nō ingrediat qđ balneū: qđ trahit māz ad exteriora: ⁊ n3 est bonū nisi ad ventrē pstringen pter in hyeme qđ nō est timen pma balnei casā igredi tali mō ne calor sit vñlo mō ipediens ad attrahē: l3 sit ad mollificā. **E**t ad vltimū oz vt aer illi qđ pharmaciā bibit sit calitatis pau- ce ne sudorē faciat n3 turbationē: qđ hoc est ex ppeato rñs. **C**ō frictio quoq; ⁊ ex oleis iungi est silt ex ppeato rñs. **Q**ui aut aliqñ medicie assuet nō est n3 ea bibit: me- li⁹ est medico vt sibi caueat ne ventris solutia violentas vñtutes hñtia ei tribuat. **C**ō fastidiuz vñ hñtib⁹ ⁊ hūores viscosos ⁊ i hypocōdrijs tensionē: aut qđ in suis iteriozi bus h3 inflamatōez aut oppilatōes nō est dan aliqd do- nec ista rectificent nutrientib⁹ mollificantib⁹ ⁊ balneo ⁊ rege ⁊ dimissione ei⁹ qđ mouet ⁊ ei⁹ qđ islamat. **C**ō illis vñ qđ stantes bibūt aq; ⁊ hñtib⁹ splenes fortes medicine sūt nērie. **C**ō aliqñ medicina ventris solutiua bibe- rit meli⁹ erit ei si medicina fuerit fortis vt sup eā dormiat anteq opet: qđ opabit meli⁹: ⁊ si debil fuerit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat: qđ nā digeret medicinā. **C**ō qđ aut medicina opari cepit meli⁹ erit ei ne sup eaz dormiat quocūq; mō fuerit. **C**ō Ampl⁹ qđ aliqñ medicina bibit nō illico sup eā se mouere d3: sed d3 sup eā qescere vt ip- sam nā circūdet ⁊ in ea opet: qđ nisi nā in ipsa opata su- erit nō opabit ipsa in nām. **C**ō dozes quoq; nauleam phibētes olfacere d3 sicut est odor mēte ⁊ rute ⁊ apij et cydonioz ⁊ boli corasceni aq; rosace ⁊ pauco aceto asp- si. **E**t si ex odore medicie qđ exterrit qđ medicinā bibit nares pstringat: ⁊ qđ medicinā ablozet d3 masticare pa- rū ex tarchon: iō vt sui ozis uel odoris vñtus stupida fiat qđ si uomere timuerit extremitates constringat: ⁊ qum ipsaz biberit desup rē stipica bibat. **C**ō medici pteea pillas qđ ei daturi sūt qñq; in melle uoluūt ⁊ qñz super eas pñciunt mel coctū aut zuccaz coctū donec eis inde faciūt tunicā. **E**t eo quoq; qđ est ingeniū utile est ut sup eas ponat cera cū pauco olo mollificata: ⁊ ex eo qđ est magis pueniens ingeniū est ut os aq; aut alia re ipleat: deinde pilule sicut sūt bibant sup ipsā: aut qđ aliq⁹ hoz in- genioz aptare fuerit: translutient itaq; oēs ita qđ medi- cine opō nō cognoscat. **E**t oz ut apozia tepidū bibat ⁊ pille cū aq; tepida sumant. **S**i pteea stōus ⁊ pedes cale- faciendi sūt. **Q**uq; ipsi aia sedata fuerit abulet ⁊ mouea- tur paulatim: qđ mō hic est iuuatiu⁹. **E**t interpositōe ho- raz ex aq; cala tñ bibat qđ medicina nō liqfaciat ⁊ expel- lat ipsā ⁊ ei⁹ debilitet vñtē nisi fuerit i hōa quādo neces- se est ut ventris strigat solo. **I**n potu quoq; aq; cale ma- litie medicie exit debilitatio. **C**ō qui aut medicinā bibe- re uoluerit cale existēs psonis ⁊ debil stōi: erit ei meli⁹ ut eā bibat postq; pus biberit aliqd qđ sit sicut aq; orde- aut succ⁹ granati: aut ut ulr dicā qđ stōus recepit nutri- ens subtile ⁊ leue: l3 qđ nō ita fuerit erit ei meli⁹ ut eā ieu- nus bibat. **C**ō plurimi pteea qđ dāt medicina ventris solutiua i estate ex ea pueniunt ad febrē. **C**ō p3 g⁹ ne medicine potatoz comedat uel bibat donec medicina suā

Balnei
ingredi

Causa

odor

Causa

apille' qualis
fuit dande

pfecerit oporez: n3 etiā q̄diu medicina opat' dormiat nisi
volūtas affuerit vt restringat. **Q**uod si ipſi' ſtōus nō tolle
rauerit ne comedat ppter ea q' ſtōus a' est cholicus et
cito deſcēdit ad ipſū cholā: aut ppter ea q' a coieſtione
vehēmter abſtinuit et ſanē tollerauerit deſt ei pax panis
iſuſi pauco vino ſup medicīnā anteq' vent' ſoluat: qm̄ b'
ē ex eo qd' medicīnā fortalle adiunat. **Q**z pterea ne an'
aq' ſia lauet ſz cū cala. **Q**uidā etiā dixerūt q' pille q'
ſūt cū apoziatib' dande ſt dande cū apoziatib' q' ſint cū
eis hōgenea. **P**ille nāq' q' cholēzā expellūt rubēā cū
apoziate dande ſt alicui' qd' ſit vbiq̄ia. ſicut ſumus terre
et q' meliaz cūant cū apoziate alic' qd' ſit ſicut epithymuz
aut polypodiū aut biſ ſile: et q' phla expellūt cū apoziate
alic' qd' ſit ſicut cētaurea. **Q**uā aut' eūare volueris cō
pus ſiccū carnē hīs durā medicīa forti ſicut belleboro
et bis ſilib' vehēmter ſtude i būectando ipſū nutriētibus
vinctuofis: et ad vltimū qū fortes medicīe multi ſint timo
ris tales v3 qual' est bellebor': qm̄ i cor' mūdo effiē ſpa
ſiſi: et repleti corporis p̄mouet būiditatē motu turbido
et ad inteſtia trahit illud qd' ei difficile ē expellere et tiſia
li venenofa ſicut mezerion et ſcebzā: et eaz ipedimentuz
qū ſupant remouet raib. **A**mpli' medicīa multotiēs
ſuū odorē in ſtō dicit: et ſicut ſi medicīa ibi remāet:
cui' medicam̄ est aq' ordeī q' ipſū lauat: q' qd' melior exit
eoz q' in potu ſumunt. **Q**uāz tēp' p̄longabit et me
dicīna opari n̄ cepit ſi alleviatio fieri poterit vt nihil mo
ueat ſiat: q' ſi qd' affuerit timoris meli' erit ut hydromel
traſciat: aut ei' ſirupū aut aquā in q' nitz reſolutū fuerit
aut ſubijciat ei collyriū aut ſiat ei cliſteī. **E**x cāis vō
p̄p quas medicīna nō opat' est cānaliū coanguſtatio de
nā aut ppter p̄p̄onēz aut ppter egritudis vicinīatē. in
bñib' ei polyſm̄ aut apoplexiā medicīnaz vie ad ſuas
mās coanguſtant. **A**ccit g' vt difficile ſit facere q̄tenus
venter eis currat. **Q**uas p̄ſtea medicīnas vētrem
ſolūtes in vna die p̄iungei est timorofū et est extra recti
tudinē. **Q**is quoq' medicīa q' alicui būozū est p̄p̄ia qū
ipſū nō inuenit p̄turbat et ventrē cū difficultate facit: et ſi
milit' ſi ipſū in ſuo ōzio inſuſū inuenit. **Q**is pterea
medicīna būozū in p̄mis extrahit q' est ei p̄p̄ius deī illū
q' est p' ipſū in multitudie et ſubtilitate et reliquos ſz būc
ordinē p̄t' ſanguinē: qm̄ nā v3 ad poſtremū eū retinet et
recōdit: būozū vō ex longiquo attrahere est difficile. **A**
Ampli' qū timor affuerit ne nauſea aut ſincopis alicui
accidat poſtq' medicīnā biberit oporebit fieri vt anteq'
medicīnā bibat trib' dieb' aut duob' cū aq' rhabphā vō
mat et vt rhabphanū comedat. **Q**z pterea ne mltū ſal
ſit in cibus ei' q' medicīnā vult bibere. **M**ultotiēs
quoq' ex hauſtu medicīne puenit ad nauſeā et anguſtiāz
et ſincopi et tremorē cordis et ventris moridicationē: et p
prie cū nō ſolone fecerit aut ſudorē. **M**ultotiēs p̄ſtea
est nobis nēriuz vt eū faciam' vomere: et multotiēs excu
ſat nos ab hoc dare ei retētiua et facit vt aquā ordeī bi
bat q̄tenus vent' ſoluat et medicīne malitia remoueāt et
qd' in inteſtis retentū fuit lauet. **I**lle vō cui' p̄p̄o ſu
erit ſia et ſup alios būozos fuerit phla ſupabundāz debz
ſumere p' medicīnā et ipſi' oporez naſturtiū aq' cala ablu
tū cū oleo. **E**t q' cale fuerit p̄p̄onis pſiliū bibat cū a
qua ſia et oleo violaceo et zuccaz tabarzet aut iuleb. **E**
Et ille qd' dem q' tēperate est p̄p̄onis ſem̄ lini. **E**t ſi aut'
q' excoziationē timuerit inteſtiōz bolū armenū cū ſucco
granati deſt. **S**umere etiā v3 quicqd' dixim' poſt fluxū
ventris et ſi nō ipſū retinebit. **Q**z p̄ſtea pharmacīā
bibenti cui poſtea aduenit febris melior est aqua ordeī:

C. m. v. l. m.

Sirup' vō acetofus est excoziation' et iō tardand' est
v3q' ad duos dies aut tres donec i inteſtis v̄tus ſuādeat
Ille quoq' q' medicīnā bibit ſa die est balneū intratur'.
Et ſi ex būozib' ipſi' aliqd' relictū fuerit balneū ipſū mū
dare poſit. **N**ā ſi videris q' balneū ſit ei ſapidū et in ipſo
delectet' erit h' ſignū q' balneū ipſū ab eo qd' relictū est
mūdicat. **I**pſū quoq' i eo dimitte: q' ſi iuenerit q' i ipſo
nō delectet: imo i eo extuationē panat' expelle eū. **S**ci
as pterea q' ei q' inteſtiōz patit' debilitatē plerūq' ex me
dicis ventrē ſoluentib' aduenit ventris ſolo fortis et p
longabit ei res et multis indigebit medicis dōec retinea
tur. **I**n ſenib' etiā ſit timet' ex ventris ſolone ipſi' nocu
mentū. **E**t ſcito q' ex potu nabit p' medicīnas vētris ſo
lūtiuas ad febres puenit et ad extuationē. **P**oſt ſolo
nē quoq' ventris et minutionē multotiēs i epate aduenit
dolor quē aque cale pot' remouet. **E**t ſcito q' ipſo quo
maior canis aſcēdit et frigoris fortis nō est tps ſumendi
medicīnā. **M**edicīna enī in vere aut autūno est bibē
da. **E**t ver qd' dem est qū nives de montib' cadūt. **E**t p'
ver qd' dem venit eſtas in q' nō est ſumda niſi res ſubtilis
Auninus vō est v̄t ōzius. **A**mpli' nāe nō est faciēda
p̄ſuetudo bibendi medicīnā cū q' neceſſe ſit mollificāz vē
trē: qā ſiet p̄ſuetudināz et hoc hñs ad ipedimētū male ſi
nis puenit. **A**nūquēq' etiā q' fuerit ſicce p̄p̄onis deſt
fortis medicīna. **Q**z p̄ſtea vt ſup debile medicīnā
ex motu minuat ne ei' v̄tus reſoluat. **E**t ex medicis q'
qz debilib' būdcis ſt viole cū zuccaro. **E**t ille cui in
hyeme nēriuz fuerit medicīnā bibere ventū obſeruet me
ridionalē. **E**t in eſtate dicit qdā eoz ecōuerſo: et hoc q'
dem diuiſionē hz. **E**ger cū debili idiguerit ſolone et
nō opabi nō magis moueat ſz dicit. **E**gritudo q'
qz multotiēs ebullire facit ventris ſolone et accit febris
et est qū minutio ſufficit.

Ca. vi. de ſupfluitate medicīne ventrē ſoluentis et
de hora p̄stringendi eā.

Et ſignificatōib' qbus cognofcit hora q' est ca
tharticū p̄stringēti est ſitis. **Q**uā g' ventris
ſolo p̄ſeuerauerit et ſitis nō acciderit nō erit ri
mendū q' ſupfluitas puenit. **V**erū ſitis qnqz accit
et nō ppter multitudinē ſoloni ventris: n3 p' ei' ſupflui
tatē: imo ppter cām diſpōis ſtōi: qm̄ ſi fuerit calid' aut
ſicc' aut utriūqz faciet cito ſit: aut ppter cāz diſpōis me
dicīne qū fuerit cala p̄gitiua: aut p' cām matie in ſe ip
ſa: qm̄ qū fuerit cala ſicut cholera: aut in talib' qles ſūt
cāe b' nō erit longe qn ſeſtina ueniat ſitis: et ſi cū b' hāz
rep accit ōziū non erit longe qn puenit' ſitis cū tarditate
ueniat. **Q**uā g' videris q' ſitis iā ſupfluit et q' ventris
ſolo nō ſit pauca p̄stringe: et p̄cipue qū cāe ſeſtinatiōis ſi
tis et uelocitatis ipſi' nō fuerint i uentre: qm̄ in h' nō
dēs tardare p̄ſtrictionē qū ſitis appuerit. **Q**uāz etiā
erit ei' qd' egredit' est demiatū' hore p̄stringendi. **Q**
Qui enī cholērā expellit rubēā qū viderit q' iā puenit'
ad phla ſciat q' iā medicīna ſupfluit opat': et q̄tomagis ſi
ad cholērā puenit nigrā. **S**anguis vō maioris est ti
moris et deterioris piculi: et ſi cui ppter medicīnā mōdi
catio ſupuerit p̄ſideraſi erit illud qd' i capſo de mori
dicatione diximus.

Ca. vii. de mō ſuccurrendi diſpōi eius in quo ſup
fluit ventris purgatio.

Inſtitutio ſupfluit aut ppter uenaz debilitatē
aut p' officioz ipſaz amplitudinē: aut p' p̄p̄a
q' pharmacīa eaz p̄gūt ouſicia: aut ppter ea
q' ex ea p̄p̄onis malitia corpori acq̄ſita fuerit: aut ex ea

que est sicut ipsa. **Q**u ergo ventris purgatio supfluit
liga extrema superi? et inferi? incipies ab ascelf? et ingui
nib? descen? ab eis? in potu pap? tyriace aut filoj? tribue
et si poteris fac ipsu sudare in balneo aut vapore aq? cale
sub panis suis capite exteri? tracto. **Q**uq? mltu sudaue
rit pstrictiua ad potan da ei? et frict. Et fiant ei epithia
ta ex reb? bn redolentib? ex aq? myrtor? et sandal? et casso
ra et succo fructuu. **Q**u pte rea ipsi? extriseca fri
care des? et calefacere ventosis cu igne sub hypocodrigo
pus positus et int? spatlas ipsi? **Q**u si tibi necesse fue
rit sto ipsi? et intestis supporre empla ex ordeo fracto et
aq? stipiticiis fac sistr ex oleis oleo de cydonijs et oleo de
mastiche. **I**psa pte rea ab aere sio est sepandus: qm pmit
tu et ipsi? resoluunt ventre? ab aere calido: qm ipsi? laxat v
ture. **C**onfortari quoq? dz ex rebus bn redolentibus
et ex stipiticiis ad traiciend ei dandū et ex tortell? i vino sua
uit redolente. **O**p? tñ vt sint cale et vt panis cu succo gra
nati ia pcesserit: sistr asauguicha et cortices papaueris
albi triti. **E**x eo quoq? expum est vt grana nasturtij
pōdere triti. **3.** sumant et tozzefiant deñ in adoch coquā
tur dōec coagulent et ad bibend tribuat: est nāq? vltimuz
in bonitate. **O**p? pte rea vt ei? nutries sit stipiticiū infatu
cu niue qle est qd sit ex succo rue acerbe et sibi sistr? ex
eo etiā qd in retinēdo solone iuuat est vt vomit? puocet
cu aq? cala et ei? etiā extrema i ea mittant et nō infies ea
Qu aut alicui eoz sincopis supuenerit da ei vinū ad
potan. Et si hoc toru nō pulerit tribue ei i sine rei nar
cotica et medicamina foria nota q sūt in ca? de phibitōe
flux? ventris. **M**edico vō est vili? vt puifor existat
i pzeppando trociscos et pulueres pōticos anq? sit hora et
vt etiā sit puifor et i enematib? et ipsoz instis.

Cla^m. viij. de eo qd bibit medicina et nō soluet fuerit.
Quam pharmacā solone nō fecerit et fecerit mō
dicatoez ventris et angustia in ipso et qd supsit ip
sam extuauerit et scotomabit et dolebit caput
et patiet alices et oscitatioes: succurrere des cu enemate
et collyrijs sicis. Et ipse qdē bibat masticis. **3.** iij. in aq
tepida. **M**edicina quoq? qnq? opat ppter stipiticozū
bibitionē et comestione taliū qlia sūt cydōia et mariana p
pterea q os sioi ppmūt et qd sub eo erit et ppter qd nau
seā sedant et medicina a suo motu q est ad supiora violē
ter ad prem mouent inferioze: et ppterea q nature vim
inferūt. **Q**u si enema nō iuuerit et mala supuenerint ac
cidētia extensiois corporis et oculi exierit extra et fuerit
mor? ad supiora necessaria erit minutio. **E**t qm medi
cina ventre nō soluerit et mala ea nō secuta fuerint acci
dia: mel? etiā erit vt ipsa psequat minutio saltē p? duos
dies aut tres. nā nisi hoc factū fuerit timent est in ipso ne
hūiores ad vnu pncipaliū mēbroz moueātur.

Cla^m. ix. de dispoib? medicinaz ventre soluentiu.

Medicinaz ventre soluentiu quedā sūt quaz ma
lignitas magna est sic belleboz? niger et turbit
qu nō fuerit bonū: imo fuerit ex gñe ipsi? qd ē
citrinū et agaricū qu si fuerit albū et pur? imo nigredini
attinuerit et sicut lauroleola. Et qd res iste male sūt tūc si
bibite fuerit et mala in accitua puenerit mel? erit vt me
dicina corpe expellat qto plus posse fuerit vomitu aut
purgatōe et medicet cu tyriaca. **M**ultaz pte rea eaz
remouet malitia et pcurbatō quā faciūt aie dādo in po
tu aq? vebemter hiaz et sedēdo i ipsa sicut turbit citri pu
tridi. **O**is quoq? res q acuitatē frangit glutinatōe et
lenificatōe et vinctuositatē i q sit dulcedo ad hoc confert
Quedā etiā medicinaz qnq? aliqb? pportōales erūt

pplonib? et alijs nō pueniunt. **S**camonea nāq? i eos
q in suis morant regionib? non opat nisi debilit: nisi ma
gna inde def? qritas sicut est mos ei? in terra turchoz:
et qnq? est nēriū qbusdā corporib? in aliqbz regionibus
ne medicinaz corpora dent: sed vtutes eaz trñ. Et ē ne
cesse etiā vt medicis soluentib? ventre bn redolentes me
dicine misceant ppterea vt mēbroz vtutes eis pseruent

Medicine quoq? cordis ad hoc iuuant pte ppter
ea q spūm aialez in vnoquoq? mēbro pfortat: plime q
q eaz subtilitate sua et facilitate iuuant. **D**ue pte rea
medicines qnq? iungunt: quaz una suū hūore cito expel
lit et alia tarde. una g? suā opōez efficiet postq ipsa iā al
tera etiā in suo hūore pzefficit et opab? in ipsa et ei? debili
tabit vtutē. **Q**uq? fa p? opari cepit erit debilit vtutis
mouēs et nō pficiens: qre erit aliqd ei admiscen qd ipsa
facile reddat et festinare faciat: sicut zinziber turbit: qm
ipsū stupefieri nō pmitit: et sistr fiet si eas bn sciueris per
miscere. **A**mpli? psiderare des pncipia q in vtutib?
medicinaz ventris solutiua? declarauim? qū locuti fui
mus de pncipijs vtutibus medicinaz simpliciū. **M**edi
cina pte rea solone faciens plm opab? illud soluēdo ppe
tate sui sicut turbit: et plerūq? efficit illud expmendo sui
ppterate sicut myrtobal. et qnq? opat illud lenificando p
prietate sui sicut siracost: et qnq? opat id labificādo sicut
mucilago philij et pruna. **I**n plibus quoq? violentiaz
medicinaz erit aliq? uenenositas et solone ventris efficiūt
fm modū quo nāe uolentia inferit. **I**psa igit? aptan
de medicinis in qbus exnt bezariati. **P**lerūq? etiā
adiuuat amaritudo et acuitas et pōticitas et stipiticitas et
acerofitas et opōib? medicie qū ei? ppteretas ei pns affu
erit. **A**maritudo nāq? et acuitas i resoluendo iuuat: et pō
ticitas et stipiticitas i premēdo: et acerofitas in icisione fa
ciendā que ad labendū pzeppat. **A**mpli? qd labere fa
cit nō est iungent? ei qd i premēdo iuuat talr vt sint eo
rū eqles vtutes: imo mel? est i h? vt vnu post aliud tade
tur vt sit vbig? una duaz medicinaz q lenificat pus suā
pficiens opōez q ea q pmit deñ adueniat expsiua et ex
pellat qd lenificatū fuit et i reliqs fm hanc psideratōez.

Cla^m. x. de eo qd ex hoc caplo i alijs locis ingredū ē

Medicine ventris solutie et lenificatōes q bibunt
et epithimant et reliq? ab eis i nō antidotario
sūt relinquēde et bz etatez vniuscuiusq? etiā me
dicinaz simpliciū melioratio et qst sit ei succurren et quō
sit ei i potu tribuēda i medicis reqrat simpliciū. **P**i
lule pte rea ad biben? dant nō sūt postq dfficate sūt et fa
cte fuerit ut lapides: nō etiā qū sūt molles ne penetrēt et
retineant: sed sint sic qn ficcari ceperit et a digitis cedāt
si pprimantur. **C**la^m. xi. de uomitu.

Hies q sūt remotiores ab hoc ut medic? eos
uomere faciat lenit: aut ppter nām sūt hoies q
pect? hnt strictū et q male anhelāt et q ad san
guinē spūendū sūt apti: et hoies colla hntes gracilia et a
postēant? que in ipsoz nascunt? gulis apti: et stōachos
hntes debiles et multū pigues: qm istis puenient? est ut
uent soluat. Et macris melior est uomit? cholere ipsoz
ap? **A**ut pp usū hoies qd? difficile est uomere nō uom
di hnt puerudine: qm si istis uomit? puocat? fuerit for
tib? uomitib? nō remanebit qn ipsoz uene i mēbris anhe
litus scindant et pueniant ad pibim. **Q**u aut alic?
res qlis sit ignozabit uomitib? leuib? pus erit expiēdu
q si ei fuerint faciles erim? ei fortes ausi dare sicut illuz
q sit ex bellebozo et sibi siles: et si nō oportuerit ut fiat q
tenus uomāt: aut fuerit un? cui nēriuz erit dare uomitū

prepa ipsū ante et fac ei p̄suetudinē et mollifica ipsū nutri-
entia et fac ea vinctuosa et soluta et fac eū q̄scere ab exer-
citijs et postea da ipsū ei: et da i potu vinctuosa et olera cū
vino: et ad comedē da ei anteq̄ vomat nutriētia bona:
et p̄prie si vomit fuerit difficil: qm̄ fortasse nō vomet ip-
sū imo nā eū retinebit: et meli⁹ est vt bonū retineat q̄ ma-
lū. **Q**uq̄ p̄ cibū quē comedit cā vomendi vomuerit tā-
det comestione donec fames sit fortis: et seda siti ei⁹ cū a-
liq̄ qd̄ sit sic sup̄ marianoy sine aq̄ et nō iuleb n3 siru-
po acetoso: qm̄ vomere faciūt. **L**ib⁹ aut̄ q̄ est ei vilis
est pullus i cardabey et iij. phiale vini post ipsū. **E**t il-
le qd̄ q̄ acetosū vomuerit et nō p̄suevit et i pulsu aliq̄d si
gnū febris hūerit comestione vq̄ ad mediū diē tardet et
ate ipsā aquā calaz rosacea bibat. **C**ui aut̄ acciderit
vt cholera vomat nigrā ipsi⁹ nō spōgia aceto calo ifusa
supponat: et meli⁹ qdem est vt sit cib⁹ q̄ ad vomē sumit
diuersus: qm̄ qū est vn⁹ qn̄ ipsū amplectit stōus et i di-
mittēdo ipsū sit auar⁹. **P**ost vomitū aut̄ ipsi⁹ sup̄fluū p̄se-
rūt aues pue et pulli qū ambulat̄ incipiūt: ossa tñ suay ex-
tremitatū nō comedat: qā si grauiā et i nō tardant et fac
eū ingredi balneū. **I**n hora aut̄ vomēdi currat et exer-
cite et fiat vt laboret p̄ vomat: sitq̄ hoc i me die. **I**n
hora p̄terea vomēdi o3 vt oculi ligent suppositis p̄s dua-
bus deide vent leui fascia tēperate fasciet. **R**es quo-
q̄ q̄ vomit si p̄paratorie si cruce et rhaphan⁹ et carica
et calaminū montanū et recēs et cepe et porri et aq̄ ordei
cū fece sua et melle et pulres fabay cū dulcedine et vinū
dulce et nucel cū melle et q̄ sit eis filia: et micla q̄ facta ē
ex pane azymo et oleo et melōes et cucūeres et eaz seia
aut aliqd̄ ex eoz radicib⁹ tritis et in aq̄ infusis cū dulce-
dine et hermodactili et rhaphan⁹. **Q**ui at vinū biberit
inebriat ad hoc vt euomat nō incipiat vōcre dōec adhuc
paz bibat s3 bibat multū. **S**uchaba quoq̄ cū bibita
fuerit cū melle p̄ balneū faciet vomere et soluet ventrē.
Ampli⁹ q̄ vomere voluerit nō fortit masticare d3 p̄
pe ipsū. **Q**uā aut̄ aliq̄d forte vult vomitū sumere si
cut q̄ sit ex belleboro ipsū bibere d3 nisi fuerit qd̄ phibe-
at et p̄ duas horas dici et postq̄ ster⁹ ab intestis exierit
Et si cū penna vomuerit bene erit et si nō moueat parū
per: et si nō in balneū mittat. **P**ena quoq̄ q̄ sit vom-
itus iungenda est ex aliq̄ qd̄ sit sic oleū filaminū: q̄ si icē
sio acciderit et āgustia stōi def in potu aq̄ cala ei aut ole-
um: qm̄ aut vomitū faciet aut ventrē soluet. **E**x eo p̄-
terea qd̄ ad hoc iuuat est stōi et extremoy calefactio: qm̄
hoc nausē facit. **Q**uq̄ medicinā vomere faciēs p̄se-
pauerit et suā incepit opōez vomitor q̄scere d3 et odorē
bonos olfacere: et ei⁹ extrema p̄mēdo si fricada et paz
aceti est ei i potu tribuen et comedat mariana et cydonia
cū pauco masticis. **E**t scito q̄ mor⁹ facit magis vomere
et q̄es minus. **E**t estas est tps in q̄ magis est dignius
vt i ipso fiat vomit⁹. q̄ si alicui nērius fuerit et nō fuerit
figure ipsi⁹ pueniens: estas erit dignior hora vt i ea cōce-
dat. **E**t finitū vomit⁹ longinq̄z fm̄ modū purgatois p̄-
me est stōi soli⁹ et nō intestioy: et ad modū q̄dez purgatio-
nis se capis et tot⁹ corpis. **I**psi⁹ vō attractio et eradi-
catio est ab inferiorib⁹. **E**t tu qd̄ cognosces vomitū
p̄ferentē ab eo q̄ nō fecit iuuamētū: ex eo q̄ ipsū seq̄tur al-
leuiatōis et desiderij boni et anhelij et pulsus bonitas: et
sitr ex dispōib⁹ aliaz v̄tutū. **E**i⁹ aut̄ icēptio est nausēa.
Et deteri⁹ quidē malū qd̄ efficit est mōdicatio fortis in
stō et adustio si medicia fuerit fortis sicut bellebor⁹ et qd̄
ex eo fit: qm̄ incipit a salua q̄ fluit: deñ seq̄tur ipsā vōi⁹
multi phlatis multoties post quē seq̄tur vomit⁹ rei liq̄de

Cantale

Vomitus
in ḡtue

tenacis. **E**t mōdicatio quoq̄ et dolor erūt mansui ita
q̄ alia accētia nō mutant nisi in nausēa et āgustia. **E**t qn̄
q̄ soluit etiā vent: postea i hora q̄rta incipit q̄scere et ad
req̄em declinat. **M**aliū aut̄ est vt vomit⁹ non pueniat et
magnificet āgustia et accidat tēso et egressio oculo3 ad
exteriora et fortis rubedo i eis vtrilq̄ et sudor mul⁹ et in-
tersectio vocis. **S**i ḡ alicui acciderit nisi ei subueniat p̄-
ueniet ad mortē iū. **I**llō aut̄ q̄ ei succurrit ē enema
et dosis mellis cū aq̄ cala: et in potu ei dare olea i q̄bus
tyriace v̄tus erit sicut oleū de lilio. **E**t labora donec vo-
mat: qā si vomuerit nō suffocabit: et adhibe etiā enema
qd̄ sit apd̄ te preparatū. **E**t egritudines q̄dem q̄ sūt di-
gniores eo vt i eis fiat vomit⁹ si chonice sicut hydropi-
sis et epilepsia et melia et lepra et podagra et sciatica.
Vomit⁹ p̄terea cū suis iuuamētis plerūq̄ affert egri-
tudines: sicut qn̄z gn̄at surditatē. **A**mpli⁹ minutio nō
est cū eo p̄inuanda: sed tardāda trib⁹ diebus: et p̄cipue
si i ore stōi fuerit hūor. **V**omit⁹ quoq̄ multoties fit
difficil p̄ hūoris subtilitatē. **I**psē igit̄ est igrossadus po-
tu saui et granis granati. **E**t scito q̄ exit⁹ male rei p̄ in-
feriora post vomitū est signū q̄ illud qd̄ faciebat fastidiū
descēdit inferi⁹. **E**t vōitus post ascellationē est signū q̄
est ex accētib⁹ ascelladi. **H**ora p̄terea vomēdi i estate
melior cā doloris i meridie est. **E**t vomit⁹ corpi p̄fert s3
visui nocumētū facit. **A**mpli⁹ facien nō est vt p̄gnat
vomat: qm̄ sup̄fluitates corpis ipsi⁹ in ea nō egredient.
Et vōitus et labor eā ad estuatōez pducunt: facien ē igit̄
vt q̄scat. **A**lij vō q̄bus accit vōitus sūt iuuandi.
CLa. xij. de eo qd̄ agere d3 ille q̄ vomit.

Quā ille q̄ uomuerit a suo vōitu euasit o3 suū
et facie p̄ vōitū abluē d3 ex aceto aq̄ tēpato ut
grauitas q̄ qn̄z capiti accit rēoueāt: et paz ma-
sticis cū aq̄ marianoy bibat: et caueat sibi a comestioe et
potu aq̄ et diu q̄scat et ipsi⁹ inungant hyppocōdria et i-
grediat balneū et abluat se uelocit et egrediat. **E**t si ne-
cessariū ei fuerit dare ad comedē sit res boni saporis et
bone subē et uelocis digōnis.

CLa. xij. de iuuamentis q̄ affert uomitus.

Hippocrates p̄cepit vōitū fieri i unoquoq̄ mē-
se duob⁹ diebus p̄inuif ut i vō emendat id qd̄
i p̄mo die fuit difficil et ut expellat id qd̄ ad-
uenit stō. **D**ip. nāq̄ securitatē facit q̄ euz eo p̄seruat
sanitas: hoc aut̄ plus est malū. **E**t vōitus qdem q̄ ē h⁹
etiā phla et cholera et mūdificat stōuz. **I**psē nāq̄ nō h3
q̄ ipsū mūdet sicut itestina hnt cholera rubeā q̄ ad ea d̄
scendit et mūdat ea et remouet grauitatē q̄ accit capiti:
et clarificat visū et aufert fastidiū: et p̄fert ei ad c⁹ stōum
descēdit cholera q̄ ipsi⁹ corripit cibū: qm̄ qū p̄cessit uo-
mitus ei⁹ cib⁹ sp̄ mūdus ueniet: et remouet abhomina-
tionē q̄ fit p̄ vinctuositatē et calū desiderij ipsi⁹ meri et
qd̄ facit desiderare acutū et acetosū et ponticū: et cōfert
lassitati corpis et ulcerib⁹ q̄ sūt in renib⁹ et uescica: et est
lep forte medicamentū et malitie coloris et epilepsie sto-
matice et ictericie et almani et tremori et palyi: et est ex-
curatōibus q̄ p̄fert hntibus ulcera nigra magna. **I**p-
se quoq̄ fieri d3 i mense semel aut bis post replōnē ita q̄
nō obseruet reuolutio scita n3 nūerus diez motus. **E**t
ille qd̄ cui maius iuuamētū affert vōitus est cuius p̄plo-
pma est cholera et est macer.

CLa. xij. d malitjs q̄ pueniūt ex sup̄flo uomitu:

Sup̄fluus vōitus stō nocet et ipsū debilitat et
resoluit ipsū et facit eū aptū ita ut matie ad eū
pueniant et obest pectori et visui et dentibus

et antiq̃s capitis doloribus nisi eis q̃ sit pp̃ societate stōi
et facit nocuentū epilepsie capitis q̃ nō est cā inferior
mēbroz. **C**Supfluitas quoq̃ est in ipso nocet epati
et pulmōi et oculo et aliqua venaz q̃z scidit. Ex hōib⁹
pretea est q̃ vult cito ipleri deide nō tollerat imo prepat
ad vomē. Et actio h⁹ ex eis est q̃ pducunt eū ad malas
egritudies mansuas. Ipse g⁹ a replone phibendus est
et tu ipfius cibū et potū mensura.

Ca. xv. de succurrat dispōib⁹ q̃ accit vomenti.

Ep̃hibito aut vomendi dixim⁹ iam q̃ opōre
bat. **T**estioni vō et dolozi q̃ sub hypocōdrijs
sūt pferūt pāni aq̃ cala infusi et suppositi et ole
is lenificanti⁹ et ventose cū igne. **F**ortē aut mordica
tionē in stō remanentē remouet bibere iura vinctuosa q̃
cito digerant et inungere locū ex aliq̃ qd̃ sit sicut oleuz
violaceū mistū cū oleo d̃ keiri et pauca cera. **S**ingltū
vō si cū eo acciderit et pmanfit retinebit stēnutatio et da
re ei ex aq̃ cala ad traiciē paulatī. Et de sanguie q̃dez
iā dixim⁹ in ca. de ipedimtis vomit⁹. **A**lcuzet vō et
egritudinib⁹ suis et iterfectōi vocis q̃ accit post ipsū pfer
ligare extrēa et strigere ea et supponere stō pannū infusū
oleo i quo cocta fuerit ruta et scidit et dare ei ad bibēdū
mel cū aqua cala. **E**t hñti q̃dez alsubet fiat hoc et in
aurē ei mittat. **Ca. xvi. de eo i q̃ supfluit vōit⁹.**

Iar ut ipse dormiat et igeniet q̃toplus pole fu
erit quō dormiat et ligent ei⁹ extrema talr q̃r
ligant quū fluxū ventris retineat volum⁹. Et ip
fius medicet stōus cū emplis pōticis fortitudinē facien
tib⁹. **Q**uod si vomit⁹ supfluerit et incessant egrediatur
hūores dōec sanguis exeat da ei ad bibēdū lactū i vō mi
sti q̃tuor cotilati qm̃ medicine vomitie malitiā repmit et
sanguinē phibet et nām lenit. **Q**uod si prem pectoris et
stōi a sanguie cū h⁹ mūdificat volueris ne ex eo aliqd̃ co
agulet da ei ad bibēdū sirupū acetosū siue sit ex melle siue
ex zuccaro cū niue isatū paulatī: cū h⁹ quoz q̃z pfer bi
bere succū portulace cū bolo armēo. **Q**uā g⁹ terrefact⁹
fueris p aliquo i quo supfluit medicā fac ipsū vomere.
Et oz q̃dē te q̃rere medicā vōitūas fm̃ suos gradus
et quō queq̃ eaz ad bibēdū sint dande et p̃cipue belleboz
in antidotario et medicinis simplicibus.

Ca. xvij. de enemate.

Enema est medicā nobile i expellen⁹ supfluita
tes q̃ sūt in intestis et in sedando dolores renū
et vesice et apata ipsor et egritudies colice et in
attrahēdo supfluitates a mēbris pncipalib⁹ et supiorib⁹
Que vō ex eis sūt acuta debilitat epat et pducit ad
febrē. **E**x enemantib⁹ p̃terea fit iuuam in expellēdo re
liq̃as q̃s inaniētia relinquit. **F**orma vō clisteris et quō
clisterizet iam retulim⁹ in ca. d̃ colica. **V**idet quoq̃
q̃ clisterizati sit melior sit vt supin⁹ iaceat deinde reuol
uat se ad lat⁹ dolens. **E**t clisterizandi hora melior est
quū est aeris s̃titas: qm̃ sequet inde ne augm̃et grauitas
et dolor et extuatio et nausea. **B**alneū pretea solet fa
cere vt ebulliant hūores et spargant. **C**listeris quoq̃
p̃ditio est vt aer et hūores retētos attrahat. **E**t p̃p̃
hoc fm̃ p̃m nō est bonū vt balneū enemati p̃mittas: q̃ si
q̃s in intestis pustulas hñs ipso idiguerit cā febris aut a
licui⁹ egritudis et timuerit ne enema retineat supponet
oz ano suo et femoz i locis q̃ sit i circuitu speltā calefacz
cū pāno. **Ca. xvij. de epithimantibus.**

Epithiata sit ex medicis bonis q̃ ad ipsā pueni
unt egritudinē. Et medicā fortasse duas hz b̃
tutes. vñā subtiliatuā et alterā ingrossatiuā: et

erit maior necessitas subtiliatue q̃ ip̃siliatue. **Q**uāq̃
et inspissatio fuerit tēpans subtiliatōez quū ex ea fiet em
plm̃ penetrabit subtilitas et remanebit spissitudo: et illa q̃
dem q̃ penetrat p̃fert sic facit coriandrū cū ordeo fracto
quū ex eis sit emplm̃ sup scrofulas. **E**mpla pretea sūt
talia q̃lia epithiata: sed empla sūt dura et epithiata curre
tia. **E**st quoq̃ quū epithiata sunt cū pānis: quāq̃ mē
bris pncipalib⁹ supponunt sicut epati et cordi et n̄ fuerit
ibi qd̃ phibeat p̃ferunt pāni suffumigati ex xilocaloe cru
do et vñm̃ epithiati bonū tribuūt odorē quez pncipa
lia diligunt. **Ca. xix. de embrocis.**

Embroce sūt medicam̃ta p̃grua ei qd̃ ex capi
te et alijs mēbris oz resoluū et illi cui p̃phonem
nērius est pmutare. In mēbris aut q̃ embroca
re oz ex calo et fzo si nō in eis fuerit supfluitates q̃ descē
dunt fiat pus embroca ex calefacto: deū fiat ex aq̃ fia vt
cōstringant: q̃ si res diuersa fuerit a fia incipiat.

Ca. xx. de phlomia.

Phlomia est cūo vñs q̃ multitudinē cūat. **M**ul
tudo aut est augm̃tus hūoz sup eq̃litate ipso
rū in venis. **E**t nemo qd̃em est phlomadul
nisi vñs duoz. vñs eoz est egritudibus prepat⁹ q̃ quū ipsi
us sanguis multiplicat⁹ fuerit cader i eas. **E**t alī est ca
dens in eas. **U**nusq̃q̃ aut eoz aut phlomat pp̃ san
guis multitudinē: aut pp̃ ipsi⁹ malitiā: aut p̃pter vñrūq̃
Ex his q̃dez egritudinib⁹ prepat⁹ est sicut q̃ est expo
sit sciaticē et podagre forib⁹ et arretice sanguineis: aut
ille cui accit spūū sanguineū ex fissura vene q̃ i pulmōe
ei⁹ exit tenuit p̃solidata: qm̃ quū ipsi⁹ multiplicabi sāguis
findeat et apri epilepsie et apoplexie et melācholie cū san
guis multitudie et q̃nantie et apantib⁹ interior et ophthal
mie calet: et ex eis q̃bus hemozoidaz sanguis q̃ fluere so
lebat est retent⁹: et mulierib⁹ q̃bus mēstru⁹ sanguis ē re
strictus: hōz tñ colores nō dem̃ant q̃ phlomari debeāt
pp̃ ipsor obscuritate aut albedinē aut uiriditate. **E**t illi
q̃ in iteriorib⁹ mēbris cū p̃phone cala debilitatē patiunt
vñ istis meli⁹ est ut i uere minuant: lz in has nōdū icide
runt egritudies. **E**t ill q̃bus pcussio accit aut casus:
qm̃ q̃z minuant timdo ne eis accidat apa: et q̃ hēt apa
minuēdus est: qm̃ timet ne apiat anq̃ maturet: lz nō in
diguerit et nō fuerit ibi mltitudo. **E**t dēs scire q̃ dū
iste egritudies timent et nōdū in eas ceciderit plus secu
re eis p̃cedit minutio: et quū in eis ceciderit i eaz p̃ncipio
penit⁹ phlomia dimittat⁹: q̃a hūores subtiliat et eos p̃ cō
pus fluet fac et eos sano sanguini admiscet. **E**t est et quū
nihil eūat ex eo qd̃ oz et facit qd̃ nēria sint medicamēta
alleuiatā. **Q**uāq̃ maturatio appuerit et egritudo p̃n
cipiū aut statū p̃terierit: tūc si oportuerit ut minutio fiat
si n̄ fuerit qd̃ phibeat fiat phlomia. **P**hlomia quoq̃
n̄ eūo ventris est faciēda in die motus egritudis: q̃a est
dies req̃escēdi et inq̃rendi somnū et dies ebullitōis egri
tudinis. **E**t quū egritudo est hñs crisim i cui⁹ tpe est
longitudo nullo sanguis mult⁹ est minuēdus: lz si pole
fuerit q̃es est faciēda: q̃ si nō fuerit possibile ut q̃es fiat
ex eo pap̃ minuat: et in corpe sanguis thesaur⁹ recōdat
ad phlomiā faciendā si appuerit et vñus p̃seruet ad resi
stendū in crisib⁹. q̃ si multū p̃terierit t̃pis ex quo q̃a mi
nut⁹ fuerit et i hyeme fuerit p̃quest⁹ q̃ se q̃si fractū sentiat
minuat et sanguis p̃ thesauro recondat. **A**mpli⁹ q̃a
phlomia p̃pterea q̃ ad diuersū trahit nāz h̄z p̃m̄ retiet
Quāq̃ ex multa minutio debilitat vñs multi gñabunt
hūores. **S**intcopis p̃terea accit in p̃ minutōe quū su
bito euenerit ei q̃ nō p̃sueuit: lz uomitū p̃mitteat et ex eo

de flomia

Conseila

qđ eam phibet: et si r vomei hora qđ accit. Et dēs sci
re qđ minutio est pturbans dōec qđcat. Phlomia quo
qđ et colica raro fil eueniūt. **P**regnās pteā et mīstru
ata nō minuant nisi ppter magnā necessitatē sicut est ne
cessitas retinēdi fortē sanguis spūū qđ vīus fuerit pueni
ens. Et dēs scire qđ nō quoties nōiata signa replonif
appuerint oī vt minuas: iō qñz ē replō ex hūozib⁹ crudif
et est tūc phlomia multū ipediens: qm si minueris non
maturabis eos: et timebī ne eger pdať. **N**ō aut est in
cōueniēs vt ille i qđ melia supabūdat minuat postea me
dicina solutiva eūct. **H**z sollicit⁹ esse dēs ex dispōe colo
ris fm pđitōz quā nūc dicem⁹ et pñderare tēhonē: qm
pp tēhonē p totū corp⁹ incedentē magis eris cōfiden⁹
qđ phlōmare dēs. **Q**uō vō sanguis alie⁹ fuerit bonus
pauc⁹ et fuerit in iph⁹ coz multi mali hūozes: phlomia
bonū rapiet et malū reliquet. Et qđ alie⁹ malus sanguis
fuerit pauc⁹ et declinauerit ad mēbz aliqđ qđ ei⁹ decli
natio rebenīter ipedit et fuerit nēriuz vt ipse minuat ex
ei⁹ sanguie paz erit assumendū: et cibo bono erit alend⁹
dein erit minuēdus itez post dies ppea vt mal⁹ sanguis
ab eo extrahat⁹ et bonus restauret. **Q**uō si mali hūo
res cholerici i eo fuerint igeniet qñenus subtili pharma
cia eūctur aut vomitu: aut vt sedent et stude i hoc vt e
ger qđcat et digerat et ociet. Et si grossi fuerit antiq
pcepit vt balneet et i suis mīsterijs moueat. Et dabāt
ei ad bibēi ante phlōmiā et post ipsā anq alia fieret mīu
tio sirupū acerosū subtiliatuū coctū cum isopo et hāce.
Quō aut phlomia nēria fuerit cū debilitate vtutis cā
febris aut alioz hūoz pñre phlōmiā sic dixim⁹. **A**mpli
plus phlomia stricta magis est pseruatiua vtutis: s; tñ
subtilē et claz interdū sanguinē fluere facit et spissū et tur
bidū tenet. **A**mpla vō velocit⁹ est ad sincopi et magis
opatiua in mūdificando et tardior ad pñdā: sed tñ est
dignior ei qđ fm pñseruatōz phlōmat⁹ et in grossis. Et
amplā quidē efficere i hyeme est digni⁹ ne pgelet sāguis
et āguistā efficez i estate ē digni⁹ si nēriuz fuerit. **P**hlo
māduz pteā supin⁹ iaceat qñ phlōmat⁹: qm h⁹ est pñe
niēti⁹ ad hoc vt iph⁹ pñruet vīus: et ne ei supueniat sin
copis. **I**n febriz aut minutōe cauendū est. s. in bis qđ
vebenītis sūt calefactōis et inflāmatōis: et in oībus non
acutis febriz in sui pñcipio i die pñdica. **I**n febriz
pñtea cū qbus aduenit spāsm⁹ est a minutōe cauēdū: licz
fuerit nēria: qm qñ spāsm⁹ accit vigilare facit et sudare
multū et deicit vtutē: quapp sanguis thesaur⁹ est dimi
tēdus. Et si r oī vt ex minutōe febricitātis ei⁹ febris non
est ex putrefactōe minozatio fiat ppea vt ad resoluē fe
brē thesaur⁹ relinquat. Et si fortis inflāmatōis non
fuerit et fuerit febris putrida attēde decē reglā et postea
intuere i vīnālī: et si vīna fuerit grossa et rubedi attinēs
et pulsus etiā fuerit magn⁹ et facies tumida et febriz i suo
motu nō pperet phlōma in hora qđ stōus a cibo est vacu
us. Et si vīna fuerit subtil⁹ aut ignea aut facies a pñ
cipio egritudis fuerit toznatīl caue tibi a phlōmia. **Q**uō
si interpolatio i ea fuerit et qđs febris in ipsa fiat minutio.
Dispōez quoqđ tremozis pñdera: qm qñ tremoz fue
rit fortis a minutōe nbi cauēi erit. **A**mpli⁹ sanguinis
qđ egredit⁹ colozē attēde et si fuerit subtilis albedini atti
nens ipsū illico retine. Et si sumope tibi caue ne egruz
ad vñā duap pducas rez. s. hūoz cholericoz ebullitōez
et fioz cruditatē. **Q**uōqđ in febre te opoztebit phlōma
re nō attēdas qđ qđā dicūt. s. qđ nō est bonū vt post quar
tū diem fiat: quoniā bonū est vt fiat etiam si fuerit post
lx. dies: et hoc fm sniam Gal. s; pñmittere et pperare sit

mel⁹ qñ significatōes certe fuerit. **Q**uō si in hoc erratū
fuerit qñqđ hora iueneris egr⁹ et opoztuerit phlōma ip
sū postqđ decē rez sollicitudinē hūerit. **M**ultoties p
terea phlōmia in febriz s; nēria nō sit efficit vt nā fortis
fiat sup māz ppterea qđ eā efficit paucā: et hoc qđem qñ
fuerit figura et etas et vtus et reliq talia qđ pñmittat. **I**n
febre aut sanguiea necesse est vt eūo fiat minutōe nō sup
flua in pñcipio et supflua qñ affuerit maturatio febris qđ
multoties remouet in hora phlōmie. **T**ibi quoqđ ca
uere debes a minutōe in pñlone rebenītis sitatis et i re
gionib⁹ fortis sitatis et in hora fortis doloris et post bal
neū resolutiū et post coitū et i etate qđ est minor. xii. ānis
qñto plus potis et in etate senū qñto magis potis nisi in
figura pñfus fueris et i soliditate musculoz et venaz apli
tudine et eaz repletōe et coloz rubedie: hos nāq ex ado
lescētib⁹ et senib⁹ phlōmare audebis. **A**dolēscētes tñ
s; ordinē ad phlōmā paulatī puebere debes cū pauca
minutōe. **I**n corpozib⁹ quoqđ fortis matiei et fortis
grossitiei et raris et albis et lassis et citrinis sanguinē non
hñtib⁹ a minutōe tibi qñtū plus potis cauere debes. **A**
Ampli⁹ in corpozib⁹ qđ plixas ppea sit egritudies caue
tibi a phlōmia nisi sanguis affuerit cozzuptio qđ te ad hoc
pducatur: qm tē phlōmabil⁹ ea. Et pñdera sanguinē et si ip
sum videris nigz et spissū extrabe eū: et si ipsū videris al
bū et subilē eū illico pñstringe: qm in ipso existit rebenīas
timor. **A** minutōe pñtea tibi cauere dēs sup cibi re
pletōez ne māz nō maturā ad venas trabas loco ei⁹ qđ
ab eis eūasti. Et oī etiā vt tibi caueas ab ea in replō
ne stōi et intestinoz facta ex fece iam pñcuta et pñpina
ūmo in eā eūando stude. Et illud qđem qđ est in stō aut
cozā eo vomitu. Et qđ i intestis inferiorib⁹ qđ potis et si
nā alio saltē clisteri. **C**auē pñtea tibi ne fastidiū phlō
mes sed plonga ipsū ab h⁹ vt eis fastidiū digerat. Et
tibi etiā caue ne subtilitatē sñus ozis stōi hñtem aut iph⁹
debilitatē phlōmes et infelicē ex gñatione cholei rubee
in ipso: h⁹ nāq sibi cauere dō: a nimia quoqđ audacia i
minuēdo sibi cauere dō: et pñre qñ est ieiunus. **B**e
sus vō subtilitatē ozis stōi hñtem dignosces ppterea qđ
mordicatiua trāgere ei nocet. Et hñtem ozis stōi d
bilitatē cognosces ex desiderij ipsius debilitate: et dolori
bus ozis stōi et hñtē os stōi aptū receptōi cholere rubee
in qđ ipsa multū gñat dignosces ex pñeuerātia nauſee ip
sius: et ppea qđ cholera quaqđ hora vomit et ex ozis iph⁹
amaritudie. **I**stis nāq qñ phlōmati fuerint ozis stōi
pñseruatōe non pñmissa accidet in timor magn⁹ et qñz mo
riunt inde. **S**ubtilitatē vō sensus hñtī et debilitatem
bucelle mūdi panis in rob aceroso bonū hñte odorē ifu
se si dande. Et si fuerit debilitas pñlonis sñe sint inti
cte in aliq qđ sit sicut aq cū zuccaro cū alefeniati aut in
sirupo mēte mulchato aut in miua mulchata postea mi
nuat. **A**pñitudinē vō gñatōis cholere hñs est mūdā
dus dādo i potu ei multitudinē aq calē cū sirupo aceto
so postea dant ei bucelle panis ad māducañ dein fiat vt
parūp qđcat postea minuat. **P**reparā pñtea ē vt qđ
ex bono sanguie resolutū fuerit restauret si fuerit fōtis cū
assatura carnis qđ sit sup pñuā: qm si digerit nutrit mltū
et bene. verūm oī vt sit pauca: qm stōus pp phlōmiā est
debil. **A**mpli⁹ vene qñz phlōmatur ppea vt flux⁹ sa
guinis ex narib⁹ et mīce et ano et pectore phibeat aut
ex alijs exituris: iō vt sanguis ad id qđ a pñe illa ē diuer
sum pñtrahat⁹: et h⁹ quidē medicām est forte in iuuando.
Quō pñ vero vt phlōm⁹ sit rebenīter strict⁹ et sine vi
ces multe qđ non sint i vñā die nisi magne necessitatis cā

Si struere possionem non fuit. huius
et phlogistonem videretur. quia non
debet pueri huiusmodi videretur. huius
ali illud non de pueri huiusmodi videretur.
non habent pueri in iustitia.

fuerit: sed in die post dies et quatuor vice minoratio fiat
quoniam potest fuerit: et ad summum melius est ut phlogistonem vices sint
multe quam ut ipsi quoniam sit multa. **E**t phlogistonia quidem
quoniam non est nectria cholera rubra ebullit facit et postea ad
venit lingue siccitas et quod sibi sit siccitas. Et igitur ei succurren-
tium aqua ordei et zuccaro. **Q**ui autem secundare voluerit
et non acciderit ex pueri minutioe malitia palysia aut quod sit si-
bi sile venia man? in longitudine phlogistonia dea pueri ut in-
ture motio ipsi? phlogistonia solidatione et ut amplifietur.
Quod si cum hoc timore affuerit quod cito phlogistonia supponat ip-
si panus oleo cum pauco sale infusus et desuper liget. Et si
phlogistonia etiam oleo inuncto fuerit quoniam fiet phlogistonia phlogis-
tina solidationis velocitate et minuetur dolor. Et hoc quidem
est ut super ipsi oleum aut sibi sile leuit inungat: aut ipse in
oleo mittat postea cum panno ericet. **I**nter phlogistonia
quoque et secundatione dormire phlogistonia solidatione festina-
re facit. **R**ecordare preterea et quod diximus de curatioe
in hyeme cum medicina quod eligenda est austriaca: quoniam sicut
in phlogistonia. Et scire debes quod quoniam minuitur melius et epi-
leptici et illi quos minuire oportet in nocte hora dormiendi oportet
ut sit angust? .i. phlogistonia? ne sanguis erit? accidat. Et sicut
in oibus quod secundatione non indigent. **S**cire quoque de-
bes quod secundatio finem debilitatis mensura est tardada. Et
si debilitas quidem non affuerit sit vicia et? tardatio vna ho-
ra. **Q**ui voluerit ea facere ut sanguis ipsi? trabat sit di-
es vna. **A**mplius phlogistonia transuersa melior est ei quod
secundatione vult in eadem. Et illa quod est finem latitudine ei
quod vult secundatione in eadem hora. Et illa quod est finem longi-
tudine ei quod vult non vna esse preter? secundatione: imo in cor-
de tenet quod ea per multos facit dies quatuor die. **Q**uoniam
phlogistonia dolor maior fuerit tanto erit ei? phlogistonia tardio
Aultis preterea in ratione eius sincopi affert nisi fu-
erit postquam allature aqua sumpsit. **I**nter phlogistonia quoque
et secundatione dormire phlogistonia ne supfluitates quod extrahit
tur cum sanguine incedant: preterea quod supfluitates in sono
ad corporis profundum trabunt. **E**x iuuamentis vero fati-
nis est quod phlogistonia virtute cum pfectioe sue etionis quod est nectria
peruat. **E**t melior quidem fatiois terminus est ut duobus
aut tribus tardet diebus. **E**x dormitioe vero phlogistonia p-
pinquius plerumque accit in mēbris fractio. **B**alneatio quo-
que antequam minutio fiat plerumque aggrauat minutioe pueri quod cu-
tem igrossat et ea leuifcat et ad labem apta efficit nisi phlo-
madul multa sanguis huerit grossus. Et oportet ne phlogis-
tus in se replendo sit audax: sed finem ordine nutrias et cibum
pmitus subuliet. Et sicut oportet ne ipsa exercitet sed decli-
net ad hoc ut supin? iaceat: non post ea balneo vras resolo-
nem faciete. **Q**ui autem aliqd phlogistonia et postea ipsius
brachium apatur ex alio brachio minuat finem quod tolleraue-
rit et super ipsi emplum de cerusa ponat et ex fortit instanti-
bus in circuitu ei? fiat cataplasma. **Q**uoniam aliqd eorum
phlogistonia in quorum corporibus suphabudates erit huiusmodi
phlogistonia sit ea ebullitiois illorum huiusmodi et eorum cursus et ipso-
rum pmissionis: sit frequens phlogistonia eis nectria. **S**an-
guis quoque melancholic? facit ut frequens minutio sit ne-
cessaria quod in pueri quidem alleuiat: sed in senio puenit in ad-
malas egritudines ex quibus est apoplexia. **A**mplius phlo-
gia multoties promouet febres et multoties resoluit putre-
factione. **Q**uod is quoque san? quod phlogistonia illud quod in ea
potu diximus accipe oportet. **E**t des scire quod venarum quod phlo-
gant alie sunt quod sit in vena: et alie sunt quod sit in arterie. Ar-
terie vero minus phlogistonia per terrore ei? quod in eis erit de-
timore cursus sanguis. **E**t suar quidem dispoiz mino-
est quod ex ea puenit apoplexia. Et hoc quidem est quod fixura

fuerit vehementer angusta. **Q**ui autem fuerit securitas quod
ex ea sanguis non fluat maxie est iuuatiua in egritudinibus
per pueri per quas phlogistonia. **N**am in iuuamentis quod ex
minutioe arterie puenit non est nisi quoniam in mēbris sibi vicino
male sit egritudines: quare ea est sanguis subtil? et calidus.
Quoniam arteria phlogistonia quod est ei vicina in quod non erit ti-
mor maximus affert iuuamentis. **V**ene preterea man? quod
phlogistonia non pullatiles quidem sit sex cephalica nigra ex
basilica et funis brachij et scelle et illa quod pueri noie ascel-
laris vocat: et ipsa quidem est ram? basilice: eis vero maior o-
bus est cephalica. **Q**uoniam autem ut oēs tres super iunctura
apiant et non sub ea in ea: id est ut egrediat sanguis de ea
lit ut saliat et ut sit securitas a nocumtis nervorum et artia-
rum et sicut cephalica. **E**x vero phlogistonia quod sit huiusmodi longitu-
dine ad phlogistonia est tardior: quoniam ipse sit iunctionales: in
non iunctionalibus vero res est ad huiusmodi diuersa et in scintilla quod
dem et scelle et in alijs venis melius est ut finem longitudine
phlogistonia. Et cum hoc oportet in cephalica ut a capite muscu-
li moueat ad locum lenem et dilatat phlogistonia: et phlogistonia
phlogistonia non psequat: quoniam facit apa. **P**rimus autem erroris
quod euertit in minuendo cephalica non puenit ex percussione
na huiusmodi sit magis: imo non accit nocumtus nisi per iteratione
percussione. Et quod ex ipsi? phlogistonia pl? tardat est illa quod sit
in longitudine: quod dem phlogistonia dilatadi sit si volutas affu-
rit ut ratio fiat. **Q**ui autem ea non iueneris quare aliquem
ramorum ei? quod sit infusum ascid: et in vena quidem nigra est timor
per nervum quod est sub ea: et quoniam etiam est in duos nervos: tibi
igitur cauere deus ut ipsa in longitudine phlogistonia et ad infe-
riora. Et fortasse super ea erit nervus subtilis tēsus sicut corda
Et tunc quidem oportebit ut hoc cognoscat: et caueat ne p-
cussio in eo cadat et pueniat inde stupor pleueras. **I**n
eo autem cui? nervi sit grossiores ram? iste est magis manife-
stus. **E**t error quidem in ipso est deioris nocumtis: quare
cum error accit et nervus ille percussus fuerit non phlogistonia
miat: imo super eam pone quod ipsius phlogistonia solidatione
Et ei? quidem medicamentis est sicut medicamentum vulne-
ris nervorum. Et nos iam locuti sumus de ipso in libro
quarto. **C**auere tibi preterea ne res infans ad ipsi pueniat
quod sit vbiq? sicut solat? et sandali: sed ipsi et totum corp?
oleo calefacto frica. **F**unis autem brachij melius est ut tras
uerse minuat nisi vtriusque fuerit flexuosa: quoniam tē i longitudine
phlogistonia. **B**asilica quoque magni est timoris p-
preterea quod arteria cadit sub ea: et quod nervi et musculi etiam
sub ea cadit. **I**n ipsa quod phlogistonia modo tibi caue: quoniam si
percussio fuerit in arteria sanguis non restringet: aut restrin-
get difficult. **H**uius quoque sit quod quoniam basilice due
associatur arterie: quoniam vna quod signata fuerit existiat quod
ia sit securitas et fortasse pcuriet altera: hoc enim scire des
Quoniam ligaueris finem plurimum rei acciderit ibi inflatio quoniam
ex arteria quoniam ex basilica: huiusmodi quoniam fuerit ligatura sol-
uere deus et inflatione molliet inungere deinde ad ligamē-
redie: et si inflatio reuerla fuerit reitera: quod si non iuuerit quod
erit in hoc si basilicam dimiseris et ad ramum quod ascellaria
vocat redibis: quod quidem est quod super domesticum ascid erit ad
inferiora: inflatio namque errore multoties efficit et ligatura se-
pe arterie pulli quescere facit et ipsa eleuat et ponit ipsas
supprimā et existiat quod sit vena et phlogistonia. **Q**uoniam
qualibet ligaueris venā et ex ligatura super ea puenit quod
sit simile leui aut ciceri fac in ipsa quod in basilica diximus
In basilica quoque phlogistonia modo quoniam ad brachi-
um descenderit erit san? .i. phlogistonia? preterea in vena p-
cedere oportet ad diuersitate prius artie. **I**n basilica quoque si
solū ptingit error ex pre arterie: sed etiam musculus sub ea

Qua vena
minuat?

Sanus

Mon

S

Sanus

Vene quod
fontes

Basilica

est et neruus pp quos etiā puenit error: hoc qdē iaz tibi
dixim? **S**ignū vō erroz i basilica et q arteria iā sit
pculsa est q sanguis egredit subul rufus q saliendo ma
nat et lenificat cū eo tact? et ipsa sit inferior: tūc g succur
ei et in vulneris ozificio paz de pilis leporis pōe cū pau
co pulueris turis et sanguis draconis et aloes et myr
rhe et pauco alcolcotar et alzege et sup ipsā ex aq fia qrtū
poteris roza et sup locū ipsū phlomatū ligaturā appone
tenacē. **Q**d si se tenuerit vsq ad tres dies nō soluat
et post etiā tres dies qto plus potis tibi cauere dēs et lo
co emplz ex stipticis suppone. **M**ulti ptefea hominū
arteriā illā incidūt penit? vt ipsa ohat et caro desup eaz
coopiat et teneat. **A**mpli? pleriqz hoīuz pp fortitudiez
exitū moriunt. Et qdā eoz sē q moriunt pp fortitudiez
doloris ligature quā voluerit ppter fortitudinē phibitō
nis flux? sanguis arterie donec mēbz factū est fm viam
mortis. Et scias q cursus sanguis qnz puenit etiā ex ve
nis. **P**tefea scire dēs q sanguis q plm de cephalica
eūat est q ex collo et eo qd est paz sup ipsū et paz sub ipo
egredit et terminū ptis epatis nō ptrasit et hypocōdrio
rū et inferiora nō talit mūdificat vt ide sit cura. **A**igre
vō iudiciū int cephalicā et basilicā est mediū. Et basilica
qdem eūat qd est a pre sumis et ventris inferi. **S**unis vō
brachij filis est cephalice. **D**e scelez vō dicūt q que
dextra est doloribus epatis pferat et q sinistra doloribus
splenis et q sanguis fluere dimittat donec p se stringat
Pan? quoqz illi? q phlomat in calām aq est ponen
da ne sanguis cito restringat et vt facile egrediat si eius
egressio debil fuerit sicut est i plurib? eoz q ex scelez mi
nuunt. **E**t scelez qdem phlomia melior est ea q sit i
longitudie. **A**scellaris aut iudiciū est sicut iudiciū ba
silice. **A**rteria vō man? q phlat est artia q int pollicem
exit et indicē et ei? qdē iuuamentū in antiqs dolorib? e
patis et diaphragmatis est mirabile. Et Bal. qdem iaz
vidit h? in somnis pcepibat eni hoi hanc facere phlomi
am cā doloris quē in epate hēbat qeam sec et sanus esse
ctus est. **P**leriqz etiā phlomat alia arteria q ad inte
riorē partē palme declinor hac exit? iuuamentū est p
pinqu iuuamto isti? **Q**ui aut venā man? phlomare
voluerit et nō potuerit nō erret in ligādo eā fortit cū in
uolutōe et iteratōe facien? sed vna die aut duob? dūtat.
Verūt si pculsiōe iterare nēiuz fuerit a p? pculsiōe se
remoueat et nō ab ea descēdat. **L**igatura vō ptefea
fortis apa affert et infatio panni et ipsi? hūectatio ex aq
ros. aut aq infata est bona et pueniēs. **P**p etiā ne li
gatura cutē de suo loco an phlomia aut post eā reuocat
Et corpozib? qdē macris ligature fortitudo est cā eūan
di venas et retinēdi sanguinē ex eis. **I**n crassio aut cō
pōib? ppter laxitudinē vene nō appent nisi pstrigant. **M**
inutoz ptefea sē qdam q ingeniant qtr dolor regat
stupefaciēdo manū pstricōe brachij et dimissione hore
vni? **E**t sē qdā q phlomi oleo inungūt: sed h? totuz
sicut iā dixim? dolorē lenit et p solidatiōez retardat. Et
si vene qdem qis i māu noiaum? nō appuerint s3 appue
rint ipsaz rami pmas man? digito ptabēdo inferi? **E**t
si sanguis cito ad se ipsū reuersus fuerit qū digi? remo
uet et itumuerit phlomet et si nō minuat. **Q**ūqz lauādi
affuerit volūtas cutis trahat: id vt pculsiō coopiat et si
at ablutio: deū ipsa ad suū sitū reducat. **P**anul quo
qz eminētiā hīs recuticet q est melior qū pilā h3 et desu
p liget. **Q**ū aut in ozificio pculsiōis adeps egredit
mollit iter? reducēda erit et nō erit iciden? **E**t i hōz q
dem fatōe nō est fiducia bnda sū pculsiōe: et hoc qdem

i sine capli debemter pscrutabim: nā sermo iste accūtalr
hic igressus est. **A**mpli? scire dēs q sanguis reuētio
et pculsiōis ligatio terminatā hnt hozā: s3 sit diuersa. nā
qdam sē q tollerare pnt: etiā si febricitates eēt vt qnz
aut sex sanguis libze auferant. **B**ūt et aliq q nō possit
tollerare ipsis etiā sanis vt vna sanguis libza auferat. ve
rūt tres in h? psideant sē dispōes: quaz vna est lenitas
corpōis et ipsi? laxitas: et alia est color sanguis: nā in hoc
etiā multotiēs accit error: qm in pncipio sui egredit sub
tilis et alb? qre qū replōnis ibi affuerit significatio et opō
tuerit te phlomia facere nō decipiaris ppter hoc. nā ca
lor sanguis in eis q replōnis signa hnt pmscet qnz: sed
tū ide nō ē curā. **I**n eis quoqz q apata hnt color sa
guis errorē facit: qm apa sanguinē ad se ipsū trahit. Et
tertia est pulsus a q? recedere nō debes. **Q**ū g ptrasit
rit pchritudo coloris aut mutab? color sanguis: aut mu
tab? pulsus et pprie ad debilitatē reue. Et sifr si aduene
rit oscitatio accis aut alicuz aut singlt? aut nausee: aut
si cito mutab? color aut pulchritudo innitere pulsui. **Q**
ui vō magis ptepati sē ad hoc vt sincopis eis velocit
accidat sē illi q calaz exit pponū macri laxa hntes cor
poza: et q sūt ptepati ad hoc vt istud eis eueniat tarde sūt
cozpa hntes tēpata et carnes duras. **P**p ptefea vt
minutoz phlomos hēat multos quoz qdam sint pilū hnt
tes et qdam pilo carētes. **E**t pilū qdē hntes sūt pue
nientiores venis labentib? sicut guidez. Et vt hēat glo
merē ex cuculo aut serico. Est instm vomitiū ex ligno
aut pēna et vt secū teneat pilos leporis et medicamentū
ex aloe et ture et foliculū muschi et diamuschatū et trocisc
cos de muscho. **I**d vt si sincopis acciderit q est vna ex i
bus q ex minutōe timef? et fortasse hīs hoc nō vomuerit
succurrat et glomerez i os ei? mittat et ipsū cū instio vōe
re faciat et foliculū ei ad olfaciē tribuat et faciat ipsum
traicere aliqd ex elario diamuschato et ex trociscis eius
ppea vt ei? vus viuificet. Et si accidat vt ex arteria san
guis egrediat succurrat et repleat vulnus pilis leporis et
cū medicamie ex aloe ipsos retineat. **S**icopis vō raro
accit sanguie egrediete: imo s3 plm nō accit nisi post re
tentōez nisi supflu? fuerit sanguis exit? s3 in febriz? sino
chis nō curem? si vsq ad sincopi pueniat et in pncipio a
poplexie et i sinacijs et in magnis apatib? pntiosis et for
tibus dolorib? hoc nō facere nō debem? nisi qū vus su
erit fortis. **E**t iam qdem accit nobis vt i venis man?
sermonē aplificarem? fm alioz snias et obliuisceremur
venis pedis et alijs venis: nos g in eis sermonē nostruz
priuare opz. **B**icem? g q ex venis pedis est sciatica
que phlomat a pte filuzi alcabi aut sub eo aut sup ipsuz
Et ligat illud qd est sup ipsū a sumitate core vsq ad ca
bi et inuoluit fascia fortit aut istita. Et meli? qdem est vt
an balneet in aq calida et vt ipsa in lōitudine phlomet
Qd si ipa fuerit occulta aliqs suoz ramoz phlebotome
tur q inter minimū et s3 digitū ab eo exit. **E**t iuuam
tū qdem in phlebotōia sciaticae est magnū in doloze scie:
et similit in podagra et in varice et in elephāia sed sciati
ce fatio est difficilis. **E**t ex eis est saphena q est super
partē domesticā alcabi et est māifestior sciatica: et ipsa q
dem phlebotomat ptefea vt eūet sanguis ex mēbris
q sūt sub epate et vt sanguis a pntib? supiorib? ad inferio
res declinet qre mēstrua vebemter puocat et hemorrozi
daz ozificia apit. Et rō quidē facit opoztere vt sciatica
et saphena similis existat iuuamti: s3 expimentū facit vt o
patio sciaticae plurimū pueniat dolozi scie sicut si hoc eēt
debitū. **E**t saphene qdem phlebotomia melior est q

vi 76

3

Stratena

Saphena

venae
ped

fit transuerſe latitudini attinēs. **E**t ex eis eſt vena curuature q̄ phloſomaf ſub genu poplitis q̄ in efficit q̄ruſz z ſaphena ſz eſt fortior ſaphena i prouocatoe menſtruoz z i dolorib⁹ ani z hemorroidib⁹. **E**t ex eis eſt vena q̄ e poſt alaurchob q̄ eſt q̄ſi ram⁹ ſaphene z opat q̄ruſi ipſa. **E**t ad ſumū q̄dez venaz pedis phloſomia p̄fert egritudinib⁹ que ſiūt ex mēſis ad caput declinātib⁹ z egritudinib⁹ melācholice. **E**t ipſa q̄dem magis debilitat vtutē q̄ phloſomia venaz man⁹. **I**n venis autē q̄ phloſomatur et ſi i pre capitis excepta guidez meli⁹ eſt vt transuerſe phloſoment⁹: eaz q̄dez quedā ſiūt q̄ ſe venet⁹ z quedā q̄ ſunt arterie. **U**ene g⁹ ſunt ſicut vena frōtis q̄ inter duo exit ſupcilia. **E**t ipſi⁹ q̄dem phloſomia p̄fert grauitati capitis z p̄prie illi q̄ eſt in poſterioze pte capis z grauitati oculoz z ſtupozi z dolori capitis p̄ſeuerāti antiq⁹. **E**t vena q̄ ſup caput phloſomat p̄p emigrancā z vlcera capitis. **E**t due vene tēpoz q̄ flexuoſe incedūt: z due vene q̄ ſiūt in angul⁹ oculoz lachrymalib⁹: z ſz p̄ſm non appent niſi p̄ p̄ſtrictōez ſuffocantē. **E**t in ipſis q̄dem phloſomus nō eſt p̄fundandus q̄a fortasſe ſient fiſtule ex p̄cuſſione oſſis z ex eis nō egredit⁹ ſanguis niſi pau⁹. **I**uuantū tū vō phloſomie ipſaz duaz ex it in dolore capitis z in dolore emigranco z ophthalmia antiq⁹ z lachrymiſ z p̄ano z ſcabiei palpebray z earuz botbor z nictilopis. **E**t tres vene p̄ue quaz loc⁹ eſt p̄ illū rbi eſt extremitas auris tangit q̄u puenit ad capillos. **E**t vna q̄dem hāz triū eſt magis manifeſta q̄ phloſomat in p̄ncipio aque z q̄u ea put ſtōi recipit ſumū. **E**t p̄ter hoc p̄ſeit vlcerib⁹ aurii z colli z poſterior capitis. **E**t Bal. quidē negat q̄dā dicit q̄ due vene q̄ ſunt p̄ aures phloſomant⁹ vt q̄ filioſ. gignūt ipſos nō gignāt. **E**t ex venis iſtis ſz guidez q̄ ſunt due z minuiunt in p̄ncipio lepre z fortis ſquinātte z coa guſtatōe anhelit⁹ z aſmate acuto z raucedie vocis. **E**t in hāte aſa in pulmone z diſſia q̄ eſt ex multo ſanguine calido z egritudinib⁹ ſplenis z latez. **E**t oz vt dixim⁹ an vt phloſomo pilū hāte minuiāt. **M**odus vō ligādi eas eſt q̄ oz trahet caput ad ōriuz p̄tis phloſomie vt vena extendēdo fiat ſicut cōda: z p̄ſideret⁹ que po ſit magis dclinant⁹ z fiat phloſomia ex ōzio p̄tis illi⁹. **O**p̄z p̄ſtea vt ei⁹ phloſomia fiat i latitudine z non i longitudie z ſicut ſit i ſaphena z ſciatica. **E**t cū h⁹ toto oz vt ipſi⁹ phloſomia cadat in longitudie. **E**t ex eis eſt vena q̄ eſt in lepore z phloſomie loc⁹ eſt ipſi⁹ extremitas q̄ digito p̄ſſa i duo partib⁹: vbi q̄dem ſit phloſomia ſed ſanguis q̄ inde egredit⁹ eſt pau⁹. **E**t ipſi⁹ q̄dem phloſomia p̄fert calips z turbatō ni oculoz z hemorroidib⁹ z botbor q̄ in narib⁹ naſcunt⁹ z p̄uritui q̄ ſit i eis: verūtū plerūqz accit ex eo coloris rubedo p̄ſeuerans q̄ ſiſat ſabaf z corripit facie: z eſt ipſius ipedimentū ma⁹ ſuo iuuamto. **E**t vne q̄dem q̄ ſiūt ſub aſele a pte nocre quaz phloſomia p̄fert egritudini oculoz antiq⁹ q̄ eſt ex ſanguine ſubtili z antiq⁹ capitis dolorib⁹. **E**t ex eis ſiūt vene q̄ ſiūt in labiis z ſz q̄tuor z ſup vni⁹ q̄dez eoz exit par q̄ p̄ferūt vlcerib⁹ ozis z alco la z dolorib⁹ gingiay z eaz apatib⁹ z ipſaz laxitati et vlcerib⁹ z fiſtulis z fixuris q̄ ſunt i eis. **E**t ex eis eſt vena q̄ eſt ſub lingua ſup occultū mēti q̄ minuit in ſinan cijs z apatib⁹ duaz amigdalay. **E**t ex eis ſiūt vene q̄ ſunt ſub ligua z exites ſup ipſam ligua z minuiunt p̄p lingue grauitatē que eſt ex ſanguie: que q̄dem i longitudine ſt minuedē q̄a ſanguine p̄ſtringere q̄ fluxit ex phloſomia i latitudine facta eſt difficile. **E**t ex eis eſt vena a laſura que iter mēti z labiū eſt iſer⁹ que phloſomat p̄p ozis ſetozē. **E**t ex eis eſt vena ſurcule q̄ phloſomat in

medicatōib⁹ ozis ſtōi. **E**t artijs vō que ſt i capite eſt arteria tēpoz que q̄nz phloſomat z q̄nz incidit et q̄nz extrahit z q̄nz adurit. **E**t hoc ſit p̄p̄a vt acuti rheumatilmi z ſubtiles p̄ſtringant q̄ ad oculos deſcendūt z p̄p̄ amplificatōis p̄ncipiū. **E**t due arterie q̄ ſiūt poſt aures que phloſomant p̄pter ip̄es ophthalmie z p̄ncipium aque z pannū z nictilopas z antiq⁹ dolorē capitis. **I**n eaz in phloſomia ſz exit timor z cū hoc tardat p̄ſolidatō. **B**al. quoz dixit q̄ cuiſdā in gula vulnerati arteriā p̄cuſſio pariū tetigit ex q̄ magna ſanguis p̄s manauit: ſz **G**alien⁹ ei lubuenit cū medicamēto turis z aloes z ſanguis draconis z myrrhe z reſtrict⁹ ſiūt ſanguis z dolō ātiqus que in exteriorē pte core poſteri⁹ p̄uenerat hīe reſellit. **E**t ex venis q̄ in corpe phloſomant ſiūt due vene ſup ventrē quaz vna ſup epar p̄ſiſtit z altera ſup ſplenē eſt poſita. **E**t phloſomat dextra i hydropiſi z ſiniſtra i egritudinib⁹ ſplenis. **S**cito p̄ſtea q̄ phloſomia duas hz horas: hora electā z hora nēriaz: hora vō electa ē ei⁹ que eſt i lumine diei z p̄ digōis p̄plemtuz z ſupfluitatū expulſionē: et hora nēria eſt hora q̄ fieri oz et que tardāi non pōt et in q̄ res phibitoria nō attendit. **S**cias etiā q̄ phloſomul obſuſus eſt mag⁹ ipedimto: qm̄ errat et nō p̄ſequitur. ſ. q̄d oz et aſpare facit et dolē. **Q**uī ergo phloſomo opabis nō manu p̄mendo ipellat⁹: ſz ſuauit blā diendo et etiā ſurti agas vt phloſomi extremitat⁹ ad iterio ra vene pueniat: qm̄ ſi illud durit feceris ſepe cap phloſomi int⁹ in vena occulta rūpet fractura et facit vt vena re fugiat et nō vulnerabit venā. **E**t ſi p̄ſidiole iſtiteris vt cuz eo phloſomes augmētabil malitiā quapp expiri debes q̄ſt phloſomus igrediat⁹ curē antiq⁹ cū eo phloſomes: et q̄ p̄cuſſionē ſecūdare volueris ſi tibi nēriuz fuerit. **T**ibi p̄ſterea canere dēs ne venā ipleas et ſanguinē inſleas: qm̄ tūc lapſus et remorio min⁹ erūt. **Q**uīqz vena tibi rebella uerit vel occultauerit et ipſi⁹ repletio ſub ligatura non appuerit ſolue ipſā et multonēs liga et inunge eā et p̄p̄i mendo deſcēde et aſcēde donec eā manifeſtare et appere facias. **E**t hoc q̄dem expieris cū duob⁹ digitis vni⁹ quēqz locoꝝ tangens i q̄bus ſcis venā extendi. et q̄nz tā gens vtril⁹ et q̄nz vno iploꝝ et cū altero facies ſanguinē icedere dōec altero cadēte ipſi⁹ ſentias ſanguis acceſſio nem q̄ ad ipſū perducit⁹ ſanguis et ei⁹ reſeſſionē q̄ di mittit. **E**t ſcito q̄ caput phloſomi hz ſpatiū in quo pene trahit q̄d nō eſt longū ne ad arteriaz aut neruū pene tret. **E**t ipſū quidē plurimū ipellere debes q̄ vena fuerit magis ſubtilis. **O**p̄z at vt phloſomi apphenſio fiat pollice et ipudico et dimittat⁹ index ad palpandū et vt i medio ferri fiat apphenſio pollice et nō apphendat⁹ ſuperius: qm̄ nō bñ teneb⁹ imo erit vacillās. **Q**uīqz vena remouendo ſe ad partē vna mutab⁹ oppones ei ligaturaz et ſtricturā eozio partis illi⁹: et q̄ remouēdo ſe ad duas ptes eq̄lit⁹ mutab⁹ nō debebis eā in longitudie phlebotomare. **E**t ſcito q̄ oz vt ſtrictio et p̄p̄reſſio ſiūt ſz q̄ritatē diſpōis cutis i duritie ſui et groſſitie et in multitudine cānis et abundātia. **E**t opz ut etiā ligatura ſit p̄p̄inqua. **Q**uīqz ligatura uenā occultauerit fac ſignū ſuper eā et caue tibi ne a ſigni rectitudine remoueat⁹ q̄ ligaturaz facies et cū h⁹ toto ipelle phlebotomū. **Q**uī aut uene declinatio et ipſi⁹ eleuatio tibi rebelles extiterit ſind lo cū q̄ eſt ſuper eā in corpozib⁹ macris p̄p̄ie et cū uncino operare. **C**afus p̄ſtea ligatōis et p̄ſtrictōis in iunctura phibet uenaz ipleatōez. **Q**uīqz uolueris lauāz digito tuo tende curē ut a rectitudine remoueat⁹ foramiſ: deinde laua et exicca et pone pannū eminentiā hātem et diſmitte

cutē ut ad locū suū redeat. **E**t scito q̄ q̄ multū sudat
cā repleōis est phlomia idigenā. Et multoties etiā hñti
febrē et hñti doloze capitis q̄ ex philio phlomia eēt medi
candus supuenit flux⁹ ventris nālī q̄ phlomia excusat.

Ca^m. xxi. de ventosis.

Ventose cutis ptem magis mūdificānt q̄ phlo
mia et plus extrahūt sanguinē subilē q̄ grossū
Et ipsaz q̄dem iuuamētuz in corporib⁹ cō
positis grossis et crassis grossū hñtib⁹ sanguinē est parū
qm̄ ex istis nō extrahūt sanguinē: nō extrahūt sicut opz:
ūno q̄ ex eo vehemēter est subit⁹ et cū difficultate: et i me
bro ventosato debilitatē efficiūt. **Q**uidā autē p̄cipiūt
ut ventose i p̄ncipio mēsis nō apponātur: qm̄ hñozel nō
dū āmoti fuerūt nō ebulliet: nō in fine mēsis: qm̄ hñozel
tūc s̄t minuti: sed i medio mēsis qm̄ hñozes s̄t ebullietes
et in sui augmēto lumis in coz lune augmētuz sequētes: et
augmētaz cerebz in craneis et aq̄ in fluib⁹ accessionez et
recessione hñtib⁹. **E**x suis vō hñtib⁹ i die melior est ho
ra 8a et 3a: et oz q̄dez ut a ventosis sibi q̄libet caueat post
balneū nisi cui⁹ sanguis fuerit grossus: qm̄ ipse se prius
balneari dz et vna hora morari et postea ventosas appōe
re. **P**līmī autē hñtib⁹ abhorret ventosas i anteriorib⁹
capitis appōere et repiunt i hoc sensū et intellectū ipedi
ri. **E**t ventose q̄dem sup nocra que est i collo posite
nigre vicarie exñt et p̄ferūt supcilioz grauitati et alleuiat
palpebras et p̄ferūt scabiei oculoꝝ et fetori ozis. **E**t sup
alcheel vicē tenēt basilice et p̄ferūt doloꝝ hñeroꝝ et gule
Et sup alchada poster⁹ s̄t vicarie cephalice et p̄ferunt
tremoz capis et mēbris q̄ s̄t in capite sicut facies et dē
tes et mole et aures et oculi et gula et nasus. **V**entose
autē q̄ nocte supponunt obliuionē hereditaz faciūt vera
citer sicut q̄dam dixerūt: qm̄ posterioꝝ ps capitis est loc⁹
p̄seruatōis quē ventose debilitat. **A**lcheelie vō debi
litat os stōi. **E**t ppter alchada q̄dem q̄q̄ accit capitis
tremoz parūper ita q̄ mutent⁹ nos a nocra et ab alcheel
parūp ascendam⁹ nisi qm̄ fuerint nērie ppter fluxū sāgui
nis ex tustit: qm̄ tūc cū eis est descendē et nō ascendēdū
Et he q̄dem ventose q̄ alcheel supponūtur et iter du
as spatulas p̄ferūt egritudinib⁹ sanguineis et spasmō sā
guineo et almati sanguineo: sed stōm debilitat et cordis tre
more generat. **E**t ventose q̄dem q̄ crurib⁹ supponū
tur s̄t minotū p̄pinque et mūdificānt sanguinē et puocat
mēstrua. **E**t ei q̄dem q̄ ex mulierib⁹ alba exīt et laxa san
guinē hñs subilē ventose i crurib⁹ posite s̄t meliores q̄
phlomia q̄ sit in sapbena. **Q**uidā p̄teā dixerūt q̄ vē
tose sup occiput posite et lūmitatē capitis p̄ferūt amētie
et scotomie et tardāt canos quēadmodū dixerūt. **I**n b⁹
p̄sideratio est hñda: nā istud i his opant⁹ corpib⁹ et nō in
alijs: qm̄ plūmis corpōz festiare faciūt canos et ipediunt
intellectū et p̄ferūt egritudib⁹ oculi: et h q̄dem est maior eaz
utilitas: qm̄ p̄ferūt eoz scabiei et bothoz et almusferagi et
egressiōi vuez: sed intellectū ipediūt et faciūt hereditaz stu
piditatē et obliuionē et malitiā cogitationū et egritudies
pmanentes et nocēt aquā i oculo hñtib⁹: s̄z fortasse si ho
ra se p̄sentauerit q̄ illud fieri dz nō ipediunt. **V**ento
se autē sub mēto posite p̄ferunt dentib⁹ repletis et faciei et
gutturī et mūdant caput et mādibulas. **E**t ventose re
nib⁹ supposite p̄ferūt apatib⁹ coraz et eaz scabiei et bothō
et podagre et hemozoidib⁹ et elephātie et ventositatib⁹ ve
sice et mīcis et pruritui dozi. **Q**uq̄ ventose iste fuerint
cū igne siue sint cū scalpelatōe siue absq̄ ea iuuabūt etiā
i hoc: sed ille q̄dem q̄ sit cū scalpelatōe s̄t fortiores p̄fē
q̄ i ventositate. **N**ā que sine scalpelatōe s̄t in remouēdo

ventositates suas et vt radici⁹ euellant⁹ hic et vbiq̄ sunt
fortiores. **V**entose p̄teā in añriozī pte coraz testicu
loꝝ apatib⁹ p̄ferūt et vulnerib⁹ coraz et crurib⁹. **E**t vē
tose posterioꝝ pte coraz supposite p̄ferunt apatib⁹ et exi
turis q̄ in natib⁹ sunt. **E**t ventose posite sub poplite
p̄ferūt pulsatōi poplitis q̄ ex callis gñat hñtib⁹ et exitu
ris malis et vlcētib⁹ putridis i crure et pede. **E**t vēto
se sup duas alcabi p̄ferūt phibitiōi mīstruoꝝ et sciaticę et
podagre. **V**entose autē sine scarificatiōe quādoq̄ po
nunt p̄pterea ut mā a pte sui mor⁹ trahat⁹ sicut qm̄ mā
millis supponunt iō vt cursus sanguis mēstrui retinea
tur. **E**t q̄q̄ querūtur vt apha p̄fundū ad extioꝝa traba
tur iō vt medicamētuz ad ipsū pueniat. **E**t q̄q̄ requirunt
p̄pterea ut apha ad aliud mutet⁹ mēbz q̄ ignobili⁹ in vi
cinitate exīt. **E**t q̄q̄ requirunt p̄pterea ut mēbz calefiat
et sanguis ad ipsū trahat⁹ et ipsi⁹ resoluant⁹ vētositates
Et q̄q̄ requirunt p̄pterea ut mēbz ad suū nālem locū
reducatur a q̄ remotus fuit sicut sit i ruptura inguis. **E**t
q̄q̄ requirunt iō vt dolor sedet sicut qm̄ supponunt vñ
bilico i doloꝝe colice vehemēter cogēte et i ventositatib⁹
vētris et i doloꝝib⁹ mīcis q̄ accit apud motū mēstruo
rū et p̄prie i adolescentib⁹. **E**t sup laxitatē p̄tis extērio
ris coꝝe sicut sit i sciaticę: et qm̄ timet⁹ ossis exi⁹ a iunctu
ra. et int⁹ duas anchas p̄ferunt duab⁹ anchis et duab⁹ par
tib⁹ interiorib⁹ coraz et hemozoidib⁹ et hñti rupturam
inguis et podagricis. **V**entose quoq̄ sup nates posi
te a toto coz trahūt vt a capite et p̄ferūt intestis et mē
struoꝝ sanāt corruptōes et alleuiat p̄ eas corp⁹. **E**t
dicem⁹ q̄dem q̄ in vētosib⁹ cū scarificatiōe tria exñt iuua
mēta. **P**ri^mo^m eoz est eūonis ex ipso mēbro: et s̄m est repo
sitōis subē spūs ne eūonez hñozis q̄ educit sequēdo eūe
tur: et 3^m est qm̄ nō curat⁹ vt ex p̄ncipalib⁹ mēbris fiat e
uacuatio. **S**carificatio vō est p̄funda vt ex p̄fundo
trahat⁹. **L**oc⁹ p̄teā vbi ventosa adheret q̄q̄ apat⁹
et sit difficile ad ipsā remouendā. **P**ann⁹ g⁹ aut spongia
i aqua tepida infusa que calitati attineat sumat⁹ et cū ea
i circuitu fiat embroca. **E**t hoc q̄dē frequēt p̄tingit qm̄
sup māmillaꝝ ptes ventosas ponim⁹ vt sanguis mēstruo
rū flux⁹ et ex narib⁹ arceat⁹: q̄obz sup ipsas māmillas
eas ponere nō debem⁹. **Q**uq̄ lo^c ventose inunge^t p̄pe
ipsā suspēde et nō tardes sed ad scarificā^t festina. **S**itq̄
p⁹ positio leuis et cito remoueat⁹ ipsa deinde s̄m ordiez
tardet ipsi⁹ remotio et tollerātia. **E**t oz q̄dem ut vento
satus p⁹ unam horā cibet. **I**nfans p̄teā in 3° anno
uentoset et p⁹ transactis duob⁹ annis: qm̄ p̄fusus nō dz
uentosari qm̄ est uni⁹ anni. **I**n ventosis quoq̄ sit securi
tas ne materiel ad iferioꝝa descendat. **E**t cholericus
q̄dem ventosari post ventosas comedere dz grana mali
granati et ipsoꝝ succū et succū scariolaz cū zuccaro: aut
lactucas cū aceto. **C**a^m. xxi. d. sanguisugis.

Indi dixerūt q̄ in q̄runda sanguisugaz nā exīt
uentositas: ab eis igz cauendū est que s̄t ex ge
nē magna hñtiuz capita et quaz colores s̄t an
timōiales et nigre: aut q̄z color ē uiridis: aut q̄ s̄t sāugiez
hñtes et s̄iles mezameiz: et sup quas exñt fila coloris a
zuli: et quaz color s̄fatur madiōn. **I**n oibus eniz istis
exiit uentositas et pueniunt ex eis apata et sincopis et
sanguinis flux⁹ et febris et laxitas et ulcera mala. **E**as
quoq̄ nō accipias ex aq̄s malis in q̄bus limus aluei est
niger et cenosus et mor⁹ statim turbat aquā et fetet: sed
illas elige que i aquis coligunt cochalib⁹ toluati et i
q̄bus morant⁹ rane. **N**eq̄ attendas illud q̄d q̄daz dicūt
q̄ si sint in aq̄s ubi morant⁹ rane s̄t male. **S**itq̄ eaz colō

filis rei super quā existit viriditas et tendant sup eas fila
duo colore arsenici hñtia. Et ruffe rotunde que sūt coloris
epatis. Et ille q̄ silantur pue locuste et q̄ caude muris si
miles exñt et minute pua hñtes capita: oēs iste eligende
sūt. Et nullas magis eligas q̄ hñtes ventres rubeos et
dorsum virides: et p̄cipue si ex aq̄s fuerint currētib⁹. **E**
Extractio p̄terea sanguis a sanguifugis facta p̄fundio
est extractōe que fit cū ventosis. Et ipse q̄dem añq̄ po
nant q̄si per vñā diem colligende sūt. Et p̄strictione faciē
dum est vt euomāt donec q̄ in eaz existit ventrib⁹ egre
dial si hoc fieri poterit. Et ip̄sis pap sanguis agni aut al
teri⁹ rei p̄oiciat vt inde nutriatur anteq̄ ponant deñ
sumant et eaz viscositas et sordities cum aliquo q̄d fit ut
spōgia mundētur. **L**oc⁹ p̄terea vbi sūt apponēde cū
baurac lauet et fricatōe rubificet posteaq̄ voluntas ap
ponendi sanguifugas affuerit in aquā p̄oiciant p̄oulcē
et emūdent inde apponātur. **E**x eo aut q̄d eas effi
cit volūtarias ad se suspendē est vt loc⁹ luto linia⁹ aut
sanguie. **Q**uāq̄ be fuerit plene et eas p̄icere volūis
pulueriza sup eas pap salis aut cineris aut baurac aut
sete p̄buste aut lini aut spōgie p̄buste aut lane p̄buste et ca
dent. Et meli⁹ q̄dem est vt postq̄ cadūt locus ventosa su
gatur et ex sanguie loci parūper accipiat vt morsure ip
saz malitia remoueat. **Q**uod si sanguis nō p̄stringet galle
p̄buste aut calx aut cinis aut tegla p̄busta et subtili pulue
rizata suppoat aut reliq̄ ab istis ex eis q̄ sanguine p̄stringit
Et hec q̄dem opz vt sint apud eū p̄pata q̄ sanguifugas
apponit q̄ ip̄se se suspēdat. **A**ppositio p̄terea sangui
fugaz p̄fert egritudinē subcutāe sic sabas et alcuabe et
eis filia. **C**a. xxiij. de retēōe eoz q̄ eñant.

Aque eñant retinent aut p̄pter materie incli
nationē absq̄ alia eñone: aut p̄pter inclinatio
nē cū alia eñone: aut p̄pterea q̄ ipsamet eō iu
uat: aut medicis infiantib⁹: aut stipticis: aut viscosis: aut
adurentib⁹: aut strictura. **E**t retēō q̄dem eñonis p̄
pter attractionē sine alia eñone est sicut appositio vento
saz sup māmillas scā ad hoc vt sanguis flux⁹ ex mīce p̄
hibeat. Sed melior attractio est cū qua exit sedatio do
loris illi⁹ a quo trahit. **E**t ea q̄dem que fit p̄ attra
ctionē que est cū eñone est sicut phlomia basilice facta p̄
pter hoc: aut retentio vomit⁹ fluxui ventris: aut flux⁹ vē
tris vomitui: aut vtrorūq̄ retentio puocatiōe sudoris.
Et eñonis q̄dem iuuamentū est sicut stōi et intestioz
mundificatio ab hñtib⁹ viscosis malis labē facientib⁹
cū picra et sicut studiū q̄d adhibet ad os stōi mūdificā
vomitui p̄pter incisionē materie vomit⁹ mansue. **E**t
medicines q̄dem infantes liq̄de p̄gelant et ozificia p̄stin
gūt et coangustant. **E**t stiptice q̄dem medicie maz co
arctant et cānales p̄stringūt. **E**t viscosē q̄dem medici
ne oppilatōes in cannaliū ozificijs efficiūt q̄ si fuerint a
cute exiccatue plus opabunt illud. **E**t adurentes q̄
dem cortices efficiūt vt sup cannalis ozificiū maneant et
ipsū claudant et p̄firmant: sed tñ eaz impedimētū timetur
Et hoc est q̄m pose est vt cortex rūpat et eradicet et am
plificatio foramis augmētet. **E**t ex adurentib⁹ q̄dem
sūt quedā in q̄bus exit stipticitas: sicut attrimentū: et q̄dā
in quib⁹ nō: sicut calx nō extincta. Et adurentes q̄dem
stiptice sūt nērie vbi volūtas est vt cortex sit fix⁹. Et alie
sūt nērie vbi volūtas est vt cortex cito cadat. Et e⁹ quib⁹
que fit strictura alia ē cū clausura foramis et coarctatio
ne ad h⁹ vt ip̄si p̄res in vñū p̄ducant sicut p̄stringit illd
q̄d est sup cubitū q̄ phlomatōz in basilica errant p̄cutit
arteriā et alia est q̄ fit oppilatōe ozificij vulneris et clau

sure vie eñati sicut pilos leporis i vuln⁹ ponim⁹. **B**i
cem⁹ q̄ q̄si sanguis cursus ex aptōe ozificioz venaz fue
rit stipticis medicabit vt ozificia venaz p̄stringant. Et si
ex ruptura fuerit stipticis glutinosus sicut terra sigillata
Et si ex corosioe fuerit eo q̄ carne nasci facit cū eo q̄d
corosionem abstergit.

Ca. xxiij. de sanatoibus oppilationū:

Oppilatōes aut sūt ex hñtib⁹ grossis aut visco
sis aut multis. **E**t multoz q̄dem hñtib⁹ q̄
cū eis alia nō fuerit cā malitia remouebi extra
ctōe ip̄soz phlomia aut ventris fluxu scā. **E**t si gros
si fuerint indigebūt eis que resoluāt. Et si fuerint visco
si et maxie si fuerint subtiles erūt eis necessaria ea q̄ inci
dant. Et tu q̄dem iā sciisti dñam inter grossū et viscosū
et q̄ est sicut dñia inter gluten liquidū et lutū: et grosso q̄
dem resolutiū est necessariū: iō vt ipsū attenuet et ei⁹ ex
pulsio fiat facilis: et viscoso incisuiū est necessariū iō vt iter
ipsū et id cui adhefit penetret et inter ea separatōz faciat et
vt ipsū in pua secat frusta: q̄m viscosū oppilat p̄pterea q̄a
adheret: et p̄ p̄tiū suaz p̄tinationē. **Q**uod p̄t aut ut i re
solone grossi a duab⁹ dñis caueat reb⁹: quaz una est re
solō debilis q̄ in raritate materie augmentū efficit et ip
sius locū agmētāt ita q̄ ad resolōnē non pueniet q̄ oppi
lationē augmētāt. Et alia ē resolō fortissima q̄ ei⁹ subtile
fit uapō et ipsū ip̄si fit lapis. **Q**uāq̄ resolō fortis ē nēria
iuuet lenificatē subtili cū mā in q̄ non fit grossities s̄ sit
in ea calor tēperat⁹ q̄ iuuat in resoluē totū illud q̄d est
oppilatū. **E**t ex oppilatōib⁹ q̄dem peiores sūt oppi
latōes uenaz: et deteriores eis sūt ille q̄ sūt in arterijs: et
ad hoc peiores sūt ille q̄ in mēbris exñt p̄ncipalib⁹: q̄ q̄
in apitiuis stipticitas et subtilitas p̄iungent erit meli⁹ q̄
niā stipticitas remouebit a mēb⁹ subtiliatui grauamen.

Ca. xxv. de medicatōib⁹ apostematū.

Apostematū quedā sūt cala q̄dam sūt fia fluxa
et q̄dam sūt fia dura et ea iam dixim⁹. **E**t
ip̄oz quidē cāe aut sūt p̄mitiue aut añcedentes
Et añcedentes q̄dem sūt sicut repto: et p̄mitiue sūt sic ca
lus aut p̄cussio aut morsus. **Q**uedā vō que sūt ex cāis p̄
mitiuis q̄q̄s cū corpis rep̄sone se rep̄ntant: et q̄q̄s euēi
unt cū eq̄litate hñtib⁹. Et ea q̄dem q̄ sūt p̄pter cās añce
dentes aut p̄mitiuas cū rep̄sone corpis rep̄ntata: aut sūt
in mēbris q̄ p̄ncipalib⁹ sūt uicina sicut eñantia: aut non
sūt: et si nō sūt nullo aliq̄d ex resoluētib⁹ est eis applicā
dū in p̄ncipio: imo mēbz expellens est meliorā si ibi fu
erit memb⁹ expellēs: aut totū corp⁹ meliorē si nō fue
rit ibi mēbz singulare q̄tenus ad ea pueniat q̄cqd refre
nat et ad diuersū trahit et stipticū efficit. Et tñ cū diuersi
tate illi⁹ mēbz sit attractio ad illud q̄d in alio latere di
uerso est positū p̄pter exercitiū ip̄si⁹ aut p̄ rem ponde
rosā sup ipsū delatā. nā multonēs a manu apola trahit
mā q̄ cū alia res deferet ponderosa et hora una tenet.
Quod p̄t aut ut stiptica p̄strictiua rep̄cussiva sūt p̄p̄onis
pure existāt si apata fuerint acuta. **Q**uod si apata fuerint
fia oz q̄ alicui sint admixta in quo vtus sit cala cū reten
tione sicut squinatū et blacte bizantie. **Q**uāq̄ at matura
uolueris minues retentiū et admiscebis ei q̄d sit resolu
tiū dōec ad statū pueniat: tñ ei ipsa admiscēda est eq̄lit
Quāq̄ aut declinatio fuerit nō sit ibi nisi q̄d resoluat et
laxū efficiat. Et oz q̄dem ut illud q̄d fia fluxa resoluat sit
abstergens et exiccās: et hoc q̄dem p̄lin inuenit in calis.
Ea aut que p̄pter cās accit p̄mitiuas ubi nō est hñō
rū repto medicari dñt in p̄ncipio rei cuz eis q̄ fluxa faci
ant et resoluāt: et si nō cū eo q̄d sit sicut illud quo p̄mū

medicatu fuit. **C** Si vero membrum apertum membrum principaliter euasoriuz fuerit sicut loca glandosa in collo que sunt in circuitu aurium cerebri: aut ascelle cordis: et inguina epatis nullo erit ei applicari aliquid quod refrenet non ideo quod hoc non sit medicamentum apertum eorum: quoniam hoc est ipsorum medicamentum: sed quia nolumus ipsorum medicari aperta: imo studium ad hoc impendere ut ea augmentemur et magis ad ipsa trahamur et non curamus si malitia in membro augmentata fuerit: non enim curamus nisi de eo quod membro principali est melius. Et tamen memimus quod si magis refrenauerimus redibit ad membrum principale et perueniemus inde ad illud quod emendare non poterimus. **Q**uapp volumus ut malitia in membro cadat ignobile quod principali contulerit membro ita ut studium impendamus in at trahendo magis ad membra ignobile et facere ut ipse aperit. Et si non cum alijs saltim cum ventosis et emplis attractiuis acutis. **Q**uod ad collectionem peruenierit huiusmodi a postea aut reliqua ab eis quicquid aperient per se aut maturatio adiutorio. Et quicquid indigent maturatio et sectio ne sit. **M**aturatio vero completur ex eo in quo cum calore existit oppilatio et glutinatio ut ipsum calorem retineat. **Q**ui autem maturationem efficit cum aliquo quod sit sicut huiusmodi maturationem attendere debes ut si videris calorem innatum debilem et quod membra iam declinet ad hoc ut corrumpatur remoueat ab eo glutinosa et oppilatiua et ponat aperitiua et scarificationem faciat profundam: deinde adhibeas medicinas in quibus exit resolo et desiccatio: sicut de eis inueni fligabimus in libris particularibus. **A**dulcoriens preterea erit aperta profundum et erit nobis necessarium trahere ipsum ad partem cutis et si non cum alio saltem cum ventosis ignitis. **I**n aperta autem duro quod status terminum pertransiit remanet in eo est ut mollescat quicquid cum eo in quo exit caliditas et siccitas parua. **I**tem ne quod ex eo spissum est propter multam resolutionem fiat lapis: imo totum ad resolutionem preperit: postea super ipsum resolo fortior fiat: deinde si timeat ex resolutione eius quod resoluat ne quod remansit lapis fiat: itaque ad mollescendum ipsum se redeat et incessanter fiat hoc donec totum finiat inter mollescendum et resoluendum vices aliter vires. **I**nflata autem aperta curentur ex eo quod calefacit subtilitate sue sube: propterea ut ventositates resoluat et poros amplificet nam cum in apertis inflatis est ventositatis grossities et pororum clausura. **S**tudium quoque est adhibere in prohibendo magis ex qua ventosus puenit vapor. **E**x apertis propterea sunt que sunt vlcerosa sicut formica que sunt inflanda sicut phlegmon sed non sunt mollescenda: et si propterea que sunt a postea sunt mollescenda: imo sunt siccanda: quoniam accis hoc iam superavit calorem: accis enim est vlcerositas de qua timeatur quod accidat aut quod tam acciderit. Et vlcerositatis quod medicamentum est desiccatio: et res ei magis contraria est mollescatio. **O**ccultorum autem apertorum magis minoranda est phlogia et ventris solone. Et oportet ut ea habes a balneo et vino et motibus corporis et animalibus superfluis sicut ira et sibi sibi caueat: postea in principio rei adhibeat ei quod absque nimia superfluitate repercutit et prope si in membro fuerit quod sit sicut stans aut par. **Q**uod hora resolutioni affuerit non debes dimittere quoniam siccitas medicinas bonum habentes odores admisceas sicut in precedentibus tibi narraui. Et epar quidem et stomachus plus indigent hoc quam pulmo. **O**portet preterea ut mollescantia subtilia que istis adhibentur sint medicine in quibus exit maturatio et sint apertis coherentes sicut solatrium et calia fistula. Solatrium namque proprietatem habet resoluendi aperta calida que sunt occulta. **E**t ea quod habent non est dandus cibus nisi subtilis et non in hora proximam

aperta dicitur quod
sublimis puenit

superflua aperta

si ibi fuerit non in principio sui nisi propter multam debilitatem fiat. **Q**uod autem sintoma superuenit propter collectionem apertis interioris cum casu virtutis in itinere mortis existit: quoniam virtus non sustentat nisi nutrimento et nutrimentum est res magis timorosa: ergo si resolutum fuerit valde bonum erit: quod si aperta fuerint danda sunt eis que ea lauent sicut aqua mellis et aqua zuccari: postea deinde eis que suauiter maturent cum siccitate: postea in fine rei non adhibeant nisi exiccatiua. Et tu quidem scies hec ex libro que particulares egritudines colligit et declarat. Est preterea quoniam in apertis occultis que sub ventre existit contingit error: quoniam quando non sunt aperta sed rupta erit in perforando ea timor. Et plerumque aperta occultum non existit in periculo sed in ipso itinere et est in apertis do ipsum timor. **C** La. xxvi. de sectione.

Qui plagam secare voluerit oportebit ut sectio incedat secundum rugam collectionem que sunt interius in illo membro nisi fuerit tale quod sit frons: quoniam si incisio incedat sicut procedunt rugae ipsius collectiones incidet musculus frontis et cadet supercilium. Et si in membris rugae quarum incisus diuersificatur ab incisus villorum suorum musculorum: oportet quod ut sector ex anatomia sciat anatomiam nervorum et venarum et arteriarum ne errore incidat aliquid ex eis. Et oportet etiam ut secum deferat multas ex medicinis sanguinem costringentibus et emplis dolorem sedantibus et in istis que ad hoc pertineant: habeat quod secus quod sit sicut medicina Galienus: sicut pilus leporis et tela aranee et albumen oui et ferramenta quibus aduritur. **I**tem enim hec sanguinis fluxum prohibent siue ex errore ipsius pueniat siue necessario et ut medicinas deferat que fluxa faciunt. **Q**uod exituras perforauerit et quod in ea continet extraxerit non debet ei adhibere oleum neque aquam neque emplum in quo sit oleum neque seipsum super abundans sicut basilicon: imo aliquid quod sit sicut emplum ex calcanto quod apponat quoniam eo indiget et desuper imponat spongiam in vino stiptico infusam.

C La. xxvi. de egritudinibus corruptis membrum et de icthione.

Qui membrum propter malam positionem cum magis aut sine magis corumpit et non profecerit ei scarificatio neque epithimari ex eo quod conferre consuevit de eis que in libris particularibus dicta sunt est necesse ut caro corrupta que est super ipsius remoueat. Et melius quidem erit ut sit sine ferro si possibile fuerit: quoniam ferrum plerumque inuenit tunicas musculorum et uenarum pulcherrimum periculose. **Q**uod si hoc non potuerit et corruptio iam in carne processerit necesse erit ut ipsa incidat et ut locus incisionis oleo feruente aduratur. Ex hoc enim prouenit securitas ab acuitate malitie ipsius et restringitur sanguinis exitus et nascuntur super incisionis locum caro et cutis extranea non proportionalis sed res que magis carni fistis existit propter sui duritiam. **Q**uod incidendi uoluntas affuerit tenta prius erit imittenda in circuitu ossis uoluendo doce quod sane teneatur reperiat et ubi dolor sit fortior quam tenta ibi innititur: quoniam est terminus sanitatis: et ubicumque inueneris laxitatem et retentionis debilitatem totum erit ex collectione eius quod est incidendum. **Q**uod autem perforatur illud quod circumdat os quod uis incidere ita quod foramina circumdant ipsum: quod rumpetur per ipsum et incidet et quodammodo serratur. **Q**uod hoc facere uolueris separa inter incidentem et perforantem et inter carnem ut non redeat. **S**i ergo ipsum os quod est necesse incidere fuerit frustum eminens quod non possit aptari ita ut os neque sit in eius rectificatione fiducia et timeatur

ne corrumpatur et corrumpat illud quod est coram ipso sub
leuabimus carnem ab eo aut scindendo deinde ligando
et ad diuersitatem partis illius extendendo aut alijs ige
njs que sensus demonstrat et separabimus inter ipsius
et membrum nobile si ibi affuerit cum pannis qui ipsius ab
eo elongabunt et postea incidemus. Et si os fuerit tale
quale est os coxe et fuerit magnū et nervis et arterijs et ve
nis propinquū et fuerit eius corruptio multa debet medi
cus ab eo fugere.

**Capitulum. xxvij. de medicationibus solutionis con
tinuitatis ipsorum ulcerum.**

Solutio continuitatis in magnis membris me
dicatur equatione et ligatura conueniente que
in doctrina restaurationis dicta est: et tibi in suo
loco postea veniet cum quiete et comestione cibi et gluta
tini in quo habetur fiducia quod ex ipso nutrimentū genera
tur cartilaginosis quod labia fracture claudat et in unum
conducat sicut cibus qui de extremitatibus animalium.
Impossibile enim est ut os restauretur et proprie in corporibus
consistat nisi secundū hunc modum: quoniam nullo mo
do redibit ad continuitatem. Et nos quidem de restau
ratione sermonem exquisitum loquimur in libris particu
laribus. Intentio autem in medicando solutionem con
tinuitatis que in membris accidit molibus est trius prin
cipiorum curam habere. Primum eorum est quoniam si
causa fuerit fixa minus quod oportet est retinere illud quod
fuit et constringere eius materiam si ipsa fuerit currens.
Et secundū est fissuram consolidare cum medicinis et
cibis conuenientibus. Et tertius est putrefactionem pro
hibere quod plus fuerit possibile. Quod ab uno trium
te excusaueris redi ad cogitandum de duobus remanenti
bus. Tu vero iam scis quomodo illud quod fuit retinea
tur: sed consolidatio fit adiungendo labia si adiunguntur
et exiccando et comedendo glutinaria. Et scito quod in
tentio in medicando vlcera est exiccatio: quod ergo ex eis
mundū fuerit tantū exiccet. Et in illud quod ex eis putri
dum fuerit medicine acute corosive mittantur sicut cal
cantum et alzege et arsenicus et calx que si non contulerit
necessarius est ignis. Et medicina que est composita ex
floze heris et cera et oleo: quoniam ipsa floze heris mundifi
cat et prohibet morionis superfluitatem oleo et cera: ipsa
ergo in hac re medicina existit temperata. Et dicem
us quod omnia vlcera aut sunt simplicia aut composita. Et sim
plicia quidem cum fuerint parua et nil ex eorum humida
te corodetur tunc coniungenda erunt ipsorum labia et liga
da custodiendo ne inter ipsa aliquid olei aut pulueris ca
dat quoniam consolidabuntur. Et similiter magnū de cu
ius substantia nil perditū fuerit et cuius una pars alijs ap
plicari potest. Magni vero cuius partes applicari non
possunt siue sit fissura siue concavitas vel spatium plena sa
nie: et ita aliquid ex substantia membri perditū est curatio
est exiccatio. Si ergo illud quod perditū est tantū fue
rit cutis et necesse erit ut cicatrice inducat. Et hoc quidem
per essentiam cum stipticis: et per accidens quidem cum ca
lidis cum ex eis parum quod sit adustū superponetur sic
alzege et calcanti: quoniam magis fluant in exiccando et
magis perducunt crustam. nam si multū fuerit corodet et
in vlcerebus augmentū faciet. Si autem illud quod perditum
fuit fuerit caro sicut est in vlcerebus profundis non erit se
stinandum in cicatrizando ea: imo primo erit studendum ut
caro in eis nascatur. Et caro quidem non generatur nisi
ex eo cuius siccitas non multū gradum primum transcen
dit. Verūtamē hic conditiones attenduntur de quibus cura

est habenda. Et ex eis est consideratio dispositionis comple
xionis membri principalis et complexionis velceris: quoniam
si membrum in sui complexionem fuerit multe humiditatis
et vlcus non fuerit multe humiditatis sufficit siccitas
pauca in primo gradu: quoniam egritudo non multū fuit
elongata a natura membri: sed si membrum fuerit siccū et vl
cus humiditatis multe: erit necessarium illud quod exiccet in
secundo gradu et tertio ut reducat ipsum ad suam naturalem
complexionem. Et in temperatis quidem dispositio erit
equanda. Et ex eis est consideratio complexionis
totius corporis. nam cum corpus fuerit multe siccitatis
et membrum augmentatū in humiditate fuerit temperatū
sem corpus equale ex temperamento erit exiccandum. Et si
militer si corpus fuerit in humiditate augmentatū et me
brum in siccitate. Et si ambo ad augmentū deueniunt:
tunc si egressus fuerit ad humiditatem ampliori exiccabitur
siccitate: et si fuerit ad siccitatem minori exiccabitur siccita
te. Et ex eis est consideratio virtutis siccantium: quoniam
licet ex siccantibus carnem nasci facientibus exiccatio for
tis non queratur: sed exiccatio que sit talis qualis est illa
que prohibet magis qua descendit ad membrum quod sit aptū
ad hoc ut carnis generatio sit ex ea: multū tamen ea que
ritur in siccantibus que non sunt ad hoc ut caro per ipsam
generetur sed ut cicatrizatio fiat per ea. Ex eis enim que
ritur ut sint plus abstergentia et magis lauantia plusque
siccantia ex quibus non queritur nisi cicatrizatio et conso
lidatio et continuatio. Et omnes quidem medicie que sunt
mordicatione desiccant sunt ingredienti in genus earum
que carnem nasci faciunt. Omne preterea vlcus quod in
loco exit non carnosum est iobediens ad hoc ut cito medi
cetur et sit rotundū. Medicis autem siccantibus et stipti
cis que in vlcerebus occultis adhibentur sunt medicine
mundificantes sicut mel et medicie loco prope sicut diu
retica medicis vlcera instrumentorum vaine curantibus. Quod
cicatrizare voluerim ponemus medicinas cum sti
pticitate sua viscosas sicut terra sigillata. Et scito quod que
dam sunt vlcera sanitate prohibentia: ex quibus est mali
tia complexionis membri: que studere debes ut ipsius recti
fices. Et malitia complexionis sanguis qui ad ipsum adue
nit: que succurrere debes cum generatione boni chymi. Et
multitudo sanguis qui ad ipsum fluit et humectat ipsum
cui succurrere debes cum euacuatione et subtiliatione cibi
et faciendo ut exercitet si possibile fuerit et ossis corruptio
quod est sub eo et quod ei transmittit sanie. Et huiusmodi cura
tio non est nisi ossis illius melioratio et ipsius fricatio si fri
catio tota ipsius corruptionem remouet poterit et accipere
ipsum et icidere. Multoties preterea est necessarium
medicanti vlcera ut secū deferat emplastrum attractiuum ut eis
frusta ossium et res extranee carni fixae euellantur et si non pro
hibebunt vlcus meliorari. Vlcera quoque nutrimento
idigent propterea ut confortatio fiat et minoratio nutrimenti
propterea ut sanie materia refrigeretur. Et iterum hec duo con
traria exit diuersitas: quoniam sanies debilitat: que confortatio
necesse est et multiplicat quare necesse est nutrimentum pro
hibere. Medicus ergo de hoc sollicitus esse debet. Quod vlcus
in principio fuerit non debet eger balneum ingredi nisi ipsius aqua
tangere calidam: quoniam attrahet ad ipsum quod in apertum augmen
tum faciet: sed quod vlcus deuenit et sanie fecerit fortasse te
facile fiet ei. Omne preterea vlcus quod cito reuertitur
postquam carne repletum est et consolidari debet est in semina per
ueniendi ad fistulam. debes ergo semper intueri colorem saniei
et colorem labiorum vlcere: et si pus multiplicabit sine multi
plicatione nutrimenti est ibi alfas. Loquimur ergo nunc de

curatōe alfare. Et dicam⁹ qm̄ propterea q̄ alfare est conti-
nuitatis solo aut infra cutē profundā: et manifestū est q̄
oz vt ei⁹ medicamīa sint fortiora q̄ ei⁹ qd̄ discooperitū ē
Et p̄pterea q̄ multū sanguis ad ipsum fluit est necessa-
riū illud qd̄ illū resoluit: verūtamē opz vt eius resolo fit
cū multa siccitate vt non resoluat qd̄ ibi subtile est et faci-
at lapidē qd̄ ibi spissū est. Quāq̄ ex resoluzione perfecezim⁹
illud qd̄ nobis necesse est debemus apponere consolida-
tiū qd̄ sit desiccatiū ne sit sanies i concavitate que exi-
re non valeat et fiat lapis et postea q̄libet causa putrefiat
aut eradicet et redeat continuitatis solo. Quāq̄ autē
alfare fuerit pfundior scarificabi locus vt medicamī ma-
gis penetret. In medicando autē alfare et confusione le-
uem fortasse sufficiet phlomia. q̄ si alfare fuerit in p̄mis
cū percussione medicet p̄ius percussio medicamibus p̄-
cussioni aptis donec sit posse medicari alfare. Et alfare q̄
dem si magna fuerit medicabz cum siccantib⁹: et si fuerit
parua vt punctura acus dicitur esse eius ipsi nature si
non fuerit venenosa pēdes: aut fuerit fortis doloris: aut
si tetigerit neruū et timeat inde apatis generatio et pulsa-
tio. In contorsione autē sufficit moll ligatura non do-
lozola et vt super ipsam ponant medicamīa contorsioni
apta. In his aut que sunt sicut casus et percussio ne-
cessaria est phlomia ex parte diuersa et subtiliādū est nu-
triens et dimittenda est caro et q̄ sunt sicut ipsa. Et regē-
dus est ex apoziatibus et potōibus scriptis ad hoc in li-
bris particularib⁹. Et hermonē autē in solonibus con-
tinuitatis factis i neruis et ossibus reseruabim⁹ posterio-
ad libros particulares.

Ca^m. xxix. de cauterizatōe.

Cauterizatio est medicamī valde vtile iunās ad
phibendū ne cōruptio spargat et ad confortā-
dum mēbz cuius comploz volumus rectifi-
care et ad resoluendū mās corruptas i membro retentat
et ad restringendū sanguis fluxum. Res vero qua
cauteriū fit meli⁹ est aux: et locus qd̄m q̄ cauterizatur
aut est manifestus et ponitur cauteriū super ipsum sensi-
biliter: aut est profundus interius i membro: sicut i naso
aut ore aut i ano. Et h⁹ quidē forma idiget super quas
ponat q̄ sit sicut tale: aut magra i aceto ifusa: postea po-
natur super ipsaz panni aq̄ rosacea vehementer infzati aut
succis aliqbz et mittatur i cannalē ita vt locus cauteri-
zandus eius bucella fiat deide imitat⁹ cauteriū propte-
rea vt ad locū perueniat et i circuitu non impediāt: et p̄pe-
qum cauteriū subtili⁹ fuerit q̄ forme vacuitas ne lateri-
bus forme obuiet. Cauterizator p̄fesa sibi cauet d⁹
ne fortitudo cauterizatōis ipsius ad neruos perueniat
neq̄ ad cordas neq̄ ad ligamēta: q̄ si p̄pter sanguinē q̄
fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio sit fortis: iō
vt crusta grossitiē hēat et spissitudinē ne cito cadat: quo-
niā ex casu cruste cauterizatōis facit propterea vt carnē
corruptā proicias et vt sanguis fluxus prohibeat perue-
nitur ad malū deterius eo qd̄ erat. Quāq̄ cauteriza-
ueris propterea vt carnē corruptā proicias et terminū
sani scire volueris erit vbi dolet. Et fortasse necessariū
erit tibi cū carnē cauterizare os qd̄ est sub ea et supra ip-
sum morari donec tota ipsi destruat corruptio. Quā-
q̄ fuerit qd̄ sit sicut craneū subtilit⁹ ipsam operare ita vt
cerebrz nō ebulliat neq̄ ipsius panniculi corrugent⁹ et in
alio osse ab ipso non cures perquirere.

Ca^m. xxx. de sedatione doloris.

Iam sciisti dolorz causas in duarū comprehen-
di diuisionib⁹. s. mutatione complexionis subito

et solone continuitatis postea sciisti q̄ postremū diuio-
nis eaz peruenit ad malitiā complexionis calide aut fze
aut humide aut sicce absq̄ materia aut cum mā chimo-
sa aut ad ventositatē aut apā. Doloris ergo sedatio ex
contrarietate hāz causarū erit. Et iam sciisti qualiter
vniuscuiusq̄ eaz contrariū sit. Et sciisti quomodo ma-
litiā complexionis et apostema et ventositas medicentur

Et omnis qd̄m dolor qui sit fortior interficit: quo-
niam ex eo i primis accidit frigiditas corporis et tremō
postea fit pulsus paruus deinde destruitur et postea mo-
ritur. Et ad summū id qd̄ dolores sedat est: aut id
qd̄ complexionē mutat: aut qd̄ resoluit materiā: aut qd̄
stupefacit. Et stupefaciens qd̄m remouet dolorē quo-
niam destruit sensū membri. Cuius vero sensū non aufert
nisi propter vnā duarū causarū: aut propter multā infri-
gitationē: aut propter multā venenositatē que est i ipso
contraria virtuti illi⁹ membri. Ea quoq̄ que fluxa
faciunt sunt ex sūma eozū que molliet resoluunt qualia
sunt anetū et semen lini et melilotū et camemilla et semina
apij et amigdale amare et omnis res in p̄mo gradu cali-
da et proprie quādo fuerit cū ea glutinandi potentia sic
gūmi prunozū et amilum et cerula et crocus et laudanū
et altea et amomū et caules et napi et apozima eozū et adi-
pes et isopi ceratum et olera sicut dicemus in antidota-
rio et ventrem soluentia et euacuantia quocūq̄ modo fu-
erint sunt istius modi. Et fluxa qd̄m facientia sunt
danda post euacuantia si necessariū fuerit euacuare do-
nec materiā restringas que ad membz descendit. Et e-
tiam illud totū quod apostema maturat aut qd̄ ea apit.
Omibus autem stupefacientibus fortius est opiū.
Et ex eis sunt poma mādragoi et eius semen et cortices
radicis ipsius et papauer et bengi et hyusquiamū et sola-
trum stupefaciens et semen lactucariū: et ex eis sunt nix et
aqua frigida. In doloribus p̄terea multotiens ac-
cidit error: quoniā eozū cause erunt extrinsece sicut calō
aut frigus: aut cervicalis eminentia aut loci corruptio:
aut casus q̄ sit in ebrietate: aut alia ab his: et queruntur
eozū cause i corpore et prouenit error: quapropter scire
debes hoc et cognoscere si est ibi repletio aut non: et si
ibi cause repletiois note: quādoq̄ etiā causa aduenit ex-
terius: deinde interius fit mansiva: sicut qum aliquis bi-
bit aquam frigidam et accidit ei fortis dolor in parte sto-
machi et epatis. Et multotiens quidem non est multum
necessaria euacuatio et sibi similia: quoniā sepe sufficit si
bi balneum et fortis somnus in eo. Et sicut qui come-
dit rem calidam et infert ei fortē capitis dolorē et sufficit
ei aquā infrigidatam bibere. Et quandoq̄ est res in
qua fiducia est q̄ dolor ea remoueatur aut tarde opans
ita q̄ dolor ille vsq̄ ad horam illam tollerari non potest
sicut euacuatio materiei dolorē facientis colice rēten-
te in villis intestinozū aut cito operans est sed ex ea time-
tur finis vehement⁹ malus: sicut stupefactio membri do-
lentis in colica cum medicis que hoc operari solent et
fit medicus i hoc ambiguus. Debet g^o bone mensu-
rationis fortitudinē habere vt sciat qd̄ duozū tempozū
sit longius aut tempus fixationis virtutis aut tempus do-
loris. Et etiā que duarū rerum sit ei deterior an dolor
an malus finis qui ex stupidatione timetur vt eligat stu-
dium ei ipendere qd̄ magis est ipediens: fortasse enim si
dolor remanserit fortitudie sui et magnitudine interficiet
Et stupidatio fortitan non interficiet licet ex alia parte i-
pediat cuius ipedimentū fortasse corrigere poteris et re-
dibit fortitan et tu redibis medicina conueniente. Et

preter hoc totum stupefacientis complexionem confide-
 rare debes et ipsius qualitatem et ut quod ex eo est facilius
 donec: et ut tribuas id quod est cum suis tyriacis compo-
 situm nisi res fuerit maxima que forti indigeat stupefactione
Sunt preterea membra de quibus non curamus: et si
 eis superponas narcotica: quoniam non inde ad vehemen-
 ter malum finem perueniunt sicut dentes cum ei appo-
 nitur stupefactiuum. Et fortasse quidem etiam bibere erit
 melius in huiusmodi sicut bibere quod stupefaciat propter
 dolorem oculi: quoniam ex hoc minor malitia provenit o-
 culo quam ut interius ponatur. Et fortasse facile erit cor-
 gere malitiam que ex potu alijs accidit membris: in eo au-
 tem quod est sicut colica magnificatur malus finis: quoniam
 materiam augmentat frigoris et congelationem et clausuram
Amplius stupefacientia plerumque sedant dolorem pro-
 pterea quod dormire faciunt: quoniam somnus est una ex cau-
 sis ipsius sedationis doloris et proprie quando cum eo
 facta fuerit fames et in dolore materiali. Et stupefacien-
 tia quidem composita quorum fortitudines alie debilitant
 medicine sicut tyriaca sunt magis secunda quoniam modum
 filonius et troscit quibus nomen ponitur ternarium: sed eo-
 rum stupefactio est debilior: quod autem ex eis est reces-
 maioris est stupefactionis. Et in antiquo fere nulla est stu-
 pefactio et quod est medium. Et ex doloribus quidem
 qui sunt multe fortitudinis et sunt ad medicandum faci-
 les in quibusdam hominibus sicut dolores ventosi: quoniam
 quandoque sedantur et sufficit ut super eos aqua calida e-
 uacuetur: verumtamen in hoc timor existit unde ab eo tibi
 cauere debes: quoniam plerumque causa erit apostema et exi-
 stimabitur quod sit ventositas. Et si fortasse factum fuerit ei
 embroca ex aqua calida et precipue in sui principio ei af-
 fert magnam malum. Et preter hoc quandoque impedimen-
 tum ventose efficit quoniam ventositates resolvere non po-
 terit et in quantitate ipsius spatij augmentum faciet. Et va-
 porationes etiam sunt ex medicationibus ventositarum
 Et ex eis quidem melior est cum qua est id quod ericcat
 sicut milium nisi in membro fuerit quod illud tollerare
 non valet sicut oculus. fiat ergo tunc vaporatio cum pan-
 nis. Et ex vaporationibus etiam sunt cum oleo calefa-
 cto fiunt. Et ex vaporationibus quidem fortibus est ut
 oroborum farina cum aceto coquatur et postea siccetur
 et fiat ex eo vaporatio. Et minor causa ea est ut surfur co-
 quatur sicut hoc. Balis autem vapor est pungitius
 sed melior est melior et debilior. Et plerumque etiam sit vapo-
 ratio ex aqua in vase posita que est in columis et levis: sed
 operationes efficiet quam nominauimus si illud non fu-
 erit obseruatum. Ventose etiam cum igne sunt istius
 modi et sunt fortes in sedando dolorem ventosum: et si
 eas iterum adhibueris dolor penitus destruetur. Verum
 tamen plerumque ex eis accidit illud quod provenit ex eo
 quod diximus. Et ex sedantibus preterea dolor est mol-
 liter longo tempore incedere propter illud quod in ipso exi-
 stit ex virtute faciendi fluxa. Et similiter adipem subtilem
 notum et olea que nominauimus et dulcis cantilena et pro-
 prie quoniam ex ea prouocatur somnus. Et occupari in eo
 quod gaudium efficit doloris vehemenciam sedat.

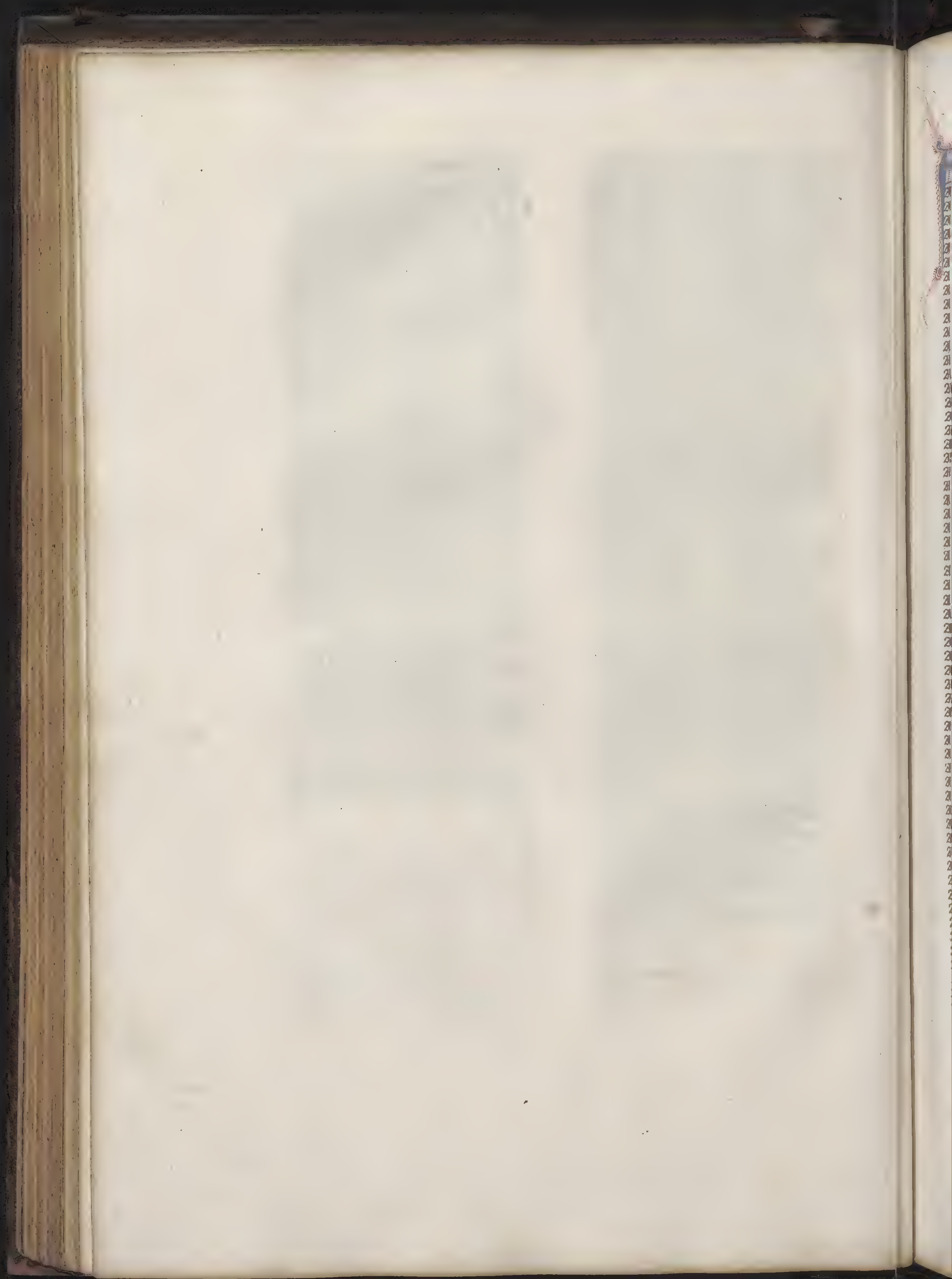
Ca. lxxxi. in quo precipitur a quibus curationibus
 incipiamus.

Qum multe coniunguntur egritudines ab ea i-
 cipere debemus in qua una horarum trium
 proprietas existit. Una earum est quod alia sa-
 nari non potest antequam ipsa sanetur sicut apostema et vlcus
 quoniam coniunguntur: medicamur enim apostema donec
 complexionis malicia que cum eo venit remoueat ab
 eo cuius sanatione vlcus sanari non potest: postea medi-
 camur vlcus. Et secunda earum est quoniam una egritu-
 do causa fuerit alterius sicut quoniam accidit oppilatio et fe-
 bris: medicamur enim oppilationem prius deinde febrem
 Et si nobis necessarium fuerit oppilationem aperire cum
 eo in quo aliqua existit caliditas non curabimus de fe-
 bre: et medicamur quidem pulmonis apostema cum de
 siccatis et non curabimus de febre: quoniam possibile
 est ut febris remoueat causa ipsius remanente. Et
 cause quidem eius sanatio est exiccatio que febri nocu-
 mentum facit. Tertia vero quoniam fuerit una earum de
 qua maior sollicitudo sit habenda: sicut si coniungatur
 sinochus et paralytis: medicamur enim sinochum extin-
 guendo et phlebotomando: et de paralyti non curabimur
 Quoniam autem egritudo et accidens coniunguntur a
 sanatione egritudinis incipimus. Et si accidens supera-
 uerit tunc accidentis curam habebimus et egritudines
 non considerabimus: sicut in colica damus stupefacien-
 tia propterea ut doloris fortitudo remoueat: licet ipsi
 colice impedimentum faciat. Et cum hoc quandoque tar-
 damus quod facere debebamus propter stomachi debi-
 litatem: aut propter ventris fluxum qui precessit: aut pro-
 pter presentem nauseam. Et quandoque non tardamus
 sed operamur et non totam remouemus causam: sicut in
 egritudine spasmi: non enim totum expellimus humorem
 immo ex eo aliquid dimittimus ut ipsum spasmosus re-
 moueat motus ne humorem resoluat naturalem.

Operationis sigillatio et gratiarum actio.

Sit quantitas huius nostri sermonis compen-
 diosa de principijs vniuersalibus doctrine me-
 dicinalis sufficiens. Deinceps autem labo-
 remus ut de simplicibus medicinis librum componamus
 si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint gra-
 tes secundum sui innumerabiles misericordias.

Expletus est liber primus canonis quem princeps
 aboli Abinseci de medicina edidit: impressus vero pa-
 tauij. Anno christi optimi. MD. cccclxxix. xiiij. kfas se-
 ptembris.

A sum	i.	A rgentus	lxxij.	C innamomum	cxvii.	C inlo	cxviii.
A plombium	ij.	A loe	lxx.	C erebrum	cxviii.	C era	cxix.
A catia	iii.	A undo	lxxi.	C rocus	cxviii.	C apillus algal	cxix.
A narum	iiii.	A bratanum	lxxij.	C olloquintida	cxviii.	C apilla	cxix.
A bbel	v.	A bor marie	lxxij.	C icer	cxviii.	C asimudar	cxix.
A drimio	vi.	A lumen.	lxxi.	C olumbe	cxviii.	C asia fistula	cxix.
A ntimonium	vii.	A netum	lxx.	C anfora	cxviii.	C arnub	cxix.
A mmoniacum	viii.	A deps	lxxi.	C amepitheos	cxviii.	C ubeze	cxix.
A niuden	ix.	A ibor cimicum	lxxij.	C amedr eo	cxviii.	C aucum	cxix.
A stigar	x.	A lleum	lxxij.	C undes	cxviii.	C andezos	cxix.
A mirberis	xi.	A lrea	lxxij.	C ubebe	cxviii.	C ameleon	cxix.
A launoch 2 alababar.	xii.	A phodilus	lxxij.	C uscute	cxviii.	C haratin	cxix.
A umeli	xiii.	A cetum	lxxij.	C yminum	cxviii.	C obzbague	cxix.
A galugin	xiiii.	A urum	lxxij.	C appazio	cxviii.	C auda equi	cxix.
A ngaricm	xv.	A romaticum	lxxij.	C aulis	cxli.	C antaris	cxix.
A tharachic	xvi.	A garicum	lxxij.	C oriandrum	cxli.	C ola	cxix.
A zedaraeth	xvii.	A sparagus	lxxij.	C ania	cxli.	C igiti citrini	cxix.
A uricula muris	xviii.	B lacte bizatie	lxxij.	C azo	cxli.	B igit hermetis	cxix.
A bugilife	xix.	B en	lxxij.	C hyfomila	cxli.	B urungi	cxix.
A lmeli	xx.	B edoard	lxxij.	C aj	cxli.	B asciscaban	cxix.
A me. b	xxi.	B alsamus	lxxij.	C iperum	cxli.	B ethiu	cxix.
A ll. buch	xxii.	B een	lxxij.	C upressus	cxli.	B ulb	cxix.
A thamaract	xxiii.	B erengess	lxxij.	C ancer fluitat	cxli.	B emest	cxix.
A lbage	xxiv.	B aurach	lxxij.	C ancer marinus	cxli.	B euser	cxix.
A leseni	xxv.	B ulbus	lxxij.	C hyfolocana	cxli.	B indar	cxix.
A lgusen	xxvi.	B ugenis	lxxij.	C oturnices	cxli.	B indar	cxix.
A ratifus	xxvii.	B ulluzum	lxxij.	C assia	cxli.	B aucus	cxix.
A drisfrigi	xxviii.	B unchum	xx.	C ypoon um	cxli.	B ende	cxix.
A butilon	xxix.	B atbeca	xxi.	C roc'borulan	cxli.	B inaraguadi	cxix.
A lio	xxx.	B ule	xxi.	C alametum	cxli.	B uraz	cxix.
A uiz	xxxi.	B ellirici	xxi.	C ardamomum	cxli.	B edikifa	cxix.
A blus	xxxii.	B ederengum	xxi.	C ordumeni	cxli.	B urulagazas	cxix.
A nagalis	xxxiii.	B aurac kebuli	xxv.	C alam'aromatic	cxli.	B ragantum	cxix.
A brich	xxxiv.	B eberenugi	xxvi.	C entaurea	cxli.	B raco marin	cxix.
A usto	xxxv.	B uzeiden	xxvii.	C artamus	cxli.	B hab	cxix.
A diud	xxxvi.	B ukida	xxviii.	C itran	cxli.	B haboba	cxix.
A ribut	xxxvii.	B ibar	xxix.	C ofus	cxli.	B ablicul	cxix.
A drumilon	xxxviii.	B ufiri	xx.	C ocoma	cxli.	E pitbymi.	cxix.
A rinat	xxxix.	B abeke	xxi.	C ambil	cxli.	E ruca	cxix.
A ta	xl.	B elegualcen	xxi.	C umia aarl	cxli.	E ibue	cxix.
A nacardus	xli.	B edarungi	xxi.	C umia argenti	cxli.	E ndivia	cxix.
A nas	xlii.	B ertanhi	xxi.	C alcantum	cxli.	E par	cxix.
A uellana	xliii.	B ilomon	xxv.	C alcotaz	cxli.	E s	cxix.
A gnus castus	xliiii.	B ebulifi	xxvi.	C anebiri	cxli.	E uforbi	cxix.
A le	xlv.	B enec guariden	xxvii.	C ulus	cxli.	E quo	cxix.
A cros	xlvi.	B aralican	xxviii.	C anabo	cxli.	E rugeo fcri	cxix.
A rgenti uili	xlvii.	B itar	xxix.	C himolea	cxli.	E ritius	cxix.
A rimentum	xlviii.	B eulderbendi	xx.	C ulcaha	cxli.	E nula	cxix.
A rsenicum	xlix.	B alaustia	xxi.	C harra	cxli.	E upatorium	cxix.
A ristolgia	l.	B urpium	xxi.	C atal	cxli.	E agara	cxix.
A lcanna	li.	B arba hircina	xxi.	C ucubita	cxli.	E abe	cxix.
A momum	lii.	B odellum	xxi.	C ucumer	cxli.	F er	cxli.
A lla	liii.	B urp' recens	xxv.	C ucuer asinin	cxli.	F umus	cxli.
A cetosa	liiii.	B itumē iudaicu	xxvi.	C ornu	cxli.	F los eria	cxli.
A linus	lv.	C agulum	xxvii.	C uracio	cxli.	F illa pastois	cxli.
A pium	lvi.	C itrum	xxviii.	C atatu	cxli.	F umentum	cxli.
A zul	lvii.	C erusa	xxix.	C okium	cxli.	F enugrecum	cxli.
A migdale	lviii.	C amemilla	xxx.	C ubugi	cxli.	F errum	cxli.
A qua	lix.	C epe	xxxi.	C ambura	cxli.	F aleoli	cxli.
A milum	lx.	C orallus	xxxi.	C actimukureif	cxli.	F istula pastoris	cxli.
A meos	lxi.	C epe azir	xxxii.	C alab	cxli.	F el	cxli.
A mbra	lxii.	C astoreum	xxxiii.	C alut	cxli.	F uligo	cxli.
A ranca	lxiii.	C aleus	xxxiv.	C ot	cxli.	F istula	cxli.

A lfum	l.	A rgentum	lxxv.	C innamomum	cxviii.	L inis	cxv.
A plintbium	ij.	A loe	lxxvi.	C erebrum	cxix.	L era	cxvi.
A caria	liij.	A undo	lxxvii.	C occus	cxix.	L apillus albul	cxvii.
A farum	liij.	A botanum	lxxviii.	C olloquintida	cxix.	L apillus	cxv.
A bbel	v.	A rbor marie	lxxix.	C icer	cxix.	L asuzadar	cxvi.
A drimia	vi.	A lumen	lxxxi.	C olumbe	cxix.	L asia fistula	cxvii.
A ntimonium	vii.	A netum	lxxx.	C anfora	cxix.	L arnub	cxvii.
A mmoniacum	viii.	A depa	lxxx.	C amepitheos	cxix.	L ubeze	cxix.
A niuden	ix.	A rbor cimum	lxxx.	C amedreo	cxix.	L aucum	cc.
A stigar	x.	A lleum	lxxx.	C undes	cxix.	L andezos	cc.
A mirberis	xi.	A ltea	lxxx.	C ubebe	cxix.	L amelcon	cc.
A launoch & alababar.	xii.	A phodius	lxxx.	C uscure	cxix.	L haratin	cc.
A umeli	xiii.	A cetum	lxxx.	C yminum	cxix.	L obzbague	cc.
A galugin	xiii.	A urum	lxxx.	C appazia	cxix.	L auda equi	cc.
A ngariem	xv.	A romaticum	lxxx.	C aulia	cxix.	L antaris	cc.
A tharachie	xvi.	A gaticum	lxxx.	C oriandrum	cxix.	C ola	cc.
A zedaraeth	xvii.	A sparagus	lxxx.	C ania	cxix.	C igit citrini	cc.
A uricula muris	xviii.	B lacte bizantie.	lxxx.	C azo	cxix.	C igit hermetio	cc.
A bugilise	xix.	B en	lxxx.	C hylosmilla	cxix.	B urungi	cc.
A lmelu	xx.	B edeoard	lxxx.	C alc	cxix.	B aziscaban	cc.
A rmec	xxi.	B allamus	lxxx.	C iperum	cxix.	B ebiu	cc.
A llabuch	xxii.	B een	lxxx.	C upressus	cxix.	B ulb	cc.
A thamaract	xxiii.	B erengis	lxxx.	C ancer fluial	cxix.	B emest	cc.
A lbage	xxiii.	B aurach	lxxx.	C ancer marinus	cxix.	B euler	cc.
A leseni	xxv.	B ulbus	lxxx.	C hylosocana	cxix.	B izdar	cc.
A lguafen	xxvi.	B ugenis	lxxx.	C oturnices	cxix.	B eindar	cc.
A trastus	xxvii.	B ulluzum	lxxx.	C asia	cxix.	B aucus	cc.
A rdifrigi	xxviii.	B unchum	lxxx.	C ydoum	cxix.	B ende	cc.
A butilon	xxix.	B atheca	lxxx.	C roc'borulan	cxix.	B inaraguadi	cc.
A sio	xxx.	B ule	lxxx.	C alamentum	cxix.	B uraz	cc.
A uiz	xxxi.	B ellirici	lxxx.	C ardamomum	cxix.	B edikisa	cc.
A bfus	xxxii.	B ederenzegum	lxxx.	C ordumeni	cxix.	B urulatazas	cc.
A nagalis	xxxiii.	B auac kebuli	lxxx.	C alam'aromatic	cxix.	B ragantum	cc.
A brich	xxxiv.	B eberenugi	lxxx.	C entaurea	cxix.	B raco maris	cc.
A usio	xxxv.	B uzenide	lxxx.	C artamus	cxix.	B ab	cc.
A rdiud	xxxvi.	B ukida	lxxx.	C hitran	cxix.	B aboba	cc.
A ribur	xxxvii.	B ibar	lxxx.	C ofus	cxix.	E mblic	cc.
A drumilon	xxxviii.	B ufiri	lxxx.	C rocoma	cxix.	E pitbymi.	cc.
A tinat	xxxix.	B abeke	lxxx.	C ambil	cxix.	E ruca	cc.
A ta	xl.	B efegualcen	lxxx.	C imlia aarl	cxix.	E ibue	cc.
A nacardus	xli.	B edarungi	lxxx.	C imlia argenti	cxix.	E ndiua	cc.
A nas	xlii.	B erraniki	lxxx.	C alcantum	cxix.	E par	cc.
A uellana	xliii.	B ilomon	lxxx.	C olcoraz	cxix.	E s	cc.
A gnus castus	xliiii.	B ebulsi	lxxx.	C anebiri	cxix.	E uforbiu	cc.
A le	xlv.	B enec guarden	lxxx.	C ulus	cxix.	E quo	cc.
A cro	xlv.	B aralican	lxxx.	C anaba	cxix.	E erugo ferri	cc.
A rgenti nini	xlv.	B itbar	lxxx.	C himolea	cxix.	E ritius	cc.
A rimentum	xlv.	B eufderbendi	lxxx.	C ulcasia	cxix.	E nula	cc.
A rsenicum	xlv.	B alaustia	lxxx.	C harta	cxix.	E upatorium	cc.
A rifologia	l.	B utyrum	lxxx.	C ataf	cxix.	F agara	lxxv.
A lcanna	li.	B arba bircina	lxxx.	C ucurbita	lxxx.	F abe	cc.
A momum	li.	B ollium	lxxx.	C ucumer	lxxx.	F ex	cc.
A sa	li.	B uypz recens	lxxx.	C ucur alinin	lxxx.	F umus	cc.
A cetosa	li.	B itumē iudaicu	lxxx.	C ornu	lxxx.	F los eris	cc.
A linus	li.	C agulum	lxxx.	C uracio	lxxx.	F illa palliois	cc.
A pium	li.	C itrum	lxxx.	C atatu	lxxx.	F umentum	cc.
A zul	li.	C erula	lxxx.	C okium	lxxx.	F enugrecum	cc.
A mgdale	li.	C amemilla	lxxx.	C ubugi	lxxx.	F arrum	cc.
A qua	li.	C epe	lxxx.	C ambura	lxxx.	F aleoli	cc.
A mlum	li.	C orallul	lxxx.	C arbitukureit	lxxx.	F istula pastoris	cc.
A meos	li.	C epe azir	lxxx.	C alab	lxxx.	F el	cc.
A mbra	li.	C astoreum	lxxx.	C alifur	lxxx.	F uligo	cc.
A rance	li.	C alcua	lxxx.	C ox	lxxx.	F istula	cc.

Sufur	ecclxiij.	Gubers	ecclxiij.	Kusberkuffi	ecclxiij.	Liminium	ecclxiij.
Solum	ecclxiij.	Gualmeton	ecclxiij.	Kildaru	ecclxiij.	Lac	ecclxiij.
Salamamiski	ecclxiij.	Gagares	ecclxiij.	Kemelcir	ecclxiij.	Lapas alcutzub	ecclxiij.
Su	ecclxiij.	Gailum	ecclxiij.	Kozmidenen	ecclxiij.	Lilium	ecclxiij.
Sufel	ecclxiij.	Gufumg	ecclxiij.	Kuzenguen	ecclxiij.	Liquizita	ecclxiij.
Sangenkefi	ecclxiij.	Garab	ecclxiij.	Kazon	ecclxiij.	Lens	ecclxiij.
Sael	ecclxiij.	Galia	ecclxiij.	Kelisi	ecclxiij.	Lana	ecclxiij.
Sal	ecclxiij.	H Artanits	lxij.	Kuzkenden	ecclxiij.	Lupinus	ecclxiij.
Sagara	ecclxiij.	H Debenus	ecclxiij.	Kebenzhesenz	ecclxiij.	Lactuca	ecclxiij.
Sulfulinue	ecclxiij.	Hemates	ecclxiij.	Kese aromatici	ecclxiij.	Lactuca asini	ecclxiij.
Sulzium	ecclxiij.	Helleboms	ecclxiij.	Kese cinamoi	ecclxiij.	Lentiscus	ecclxiij.
Sefire	ecclxiij.	Hellebor niger	ecclxiij.	Keiken	ecclxiij.	Laurus	ecclxiij.
Sefiresim	ecclxiij.	Homo	ecclxiij.	Kortum	ecclxiij.	M Eliloti	ecclxiij.
Sagama	ecclxiij.	Herba iudaica	ecclxiij.	Kere d	ecclxiij.	M Pyri	ecclxiij.
Seluzeharagi	ecclxiij.	Herialcen	ecclxiij.	Kali	ecclxiij.	M elongena	ecclxiij.
Satb.	ecclxiij.	Haroman	ecclxiij.	Kimolea	ecclxiij.	M acis	ecclxiij.
Sarlag	ecclxiij.	Husitides	ecclxiij.	L Ep siluzis	ecclxiij.	M usaiaba	ecclxiij.
Sungi	ecclxiij.	Henne	ecclxiij.	Locusse	ecclxiij.	M yrobalani	ecclxiij.
Siticum	ecclxiij.	Hearfelus	ecclxiij.	Lep marin	ecclxiij.	M uscbum	ecclxiij.
Sesifio	ecclxiij.	Hesdeen	ecclxiij.	Longu pipez	ecclxiij.	M andragora	ecclxiij.
Sacailelus	ecclxiij.	Hafce	ecclxiij.	Licium	ecclxiij.	M uscbus	ecclxiij.
Suca	ecclxiij.	Hafek	ecclxiij.	Lacertus	ecclxiij.	M astix	ecclxiij.
Saluricon	ecclxiij.	Hamel	ecclxiij.	Limacia	ecclxiij.	M u	ecclxiij.
Feniculum	ecclxiij.	Haltit	ecclxiij.	Lapis iudaic	ecclxiij.	M exenon	ecclxiij.
Fumus terre	ecclxiij.	Harfafum	ecclxiij.	Lapis uelice	ecclxiij.	M azu	ecclxiij.
Ficus	ecclxiij.	Handacocha	ecclxiij.	Lapis sponge	ecclxiij.	M armacora	ecclxiij.
Fer	ecclxiij.	Haupt romanu	ecclxiij.	Lapis lacteus	ecclxiij.	M ugath	ecclxiij.
Fermentum	ecclxiij.	Hafcecb	ecclxiij.	Lapis molazis	ecclxiij.	M erdesenz	ecclxiij.
G Lano	ecclxiij.	Herba uiri	ecclxiij.	Lapis i q acuit	ecclxiij.	M elcatramesciz	ecclxiij.
Gelous	ecclxiij.	Harbatum	ecclxiij.	Lapis alagi	ecclxiij.	M um	ecclxiij.
Gentiana	ecclxiij.	Haltidium	ecclxiij.	Lapis alkali	ecclxiij.	M agnes	ecclxiij.
Gilbene	ecclxiij.	Haze	ecclxiij.	Lapis lune	ecclxiij.	M archasita	ecclxiij.
Geserehend	ecclxiij.	Hafafum	ecclxiij.	Lapis semeit	ecclxiij.	M agnelia	ecclxiij.
Gepin	ecclxiij.	Haurum	ecclxiij.	Lapis nigrop	ecclxiij.	M aiozana	ecclxiij.
Gypo	ecclxiij.	Harbe	ecclxiij.	Lapis afrogion	ecclxiij.	M umia	ecclxiij.
Gemfelim	ecclxiij.	Haxum	ecclxiij.	Lapis fpentis	ecclxiij.	M yzba	ecclxiij.
Ggar	ecclxiij.	Hemodactilus	ecclxiij.	Lapis qui extinguitur in	ecclxiij.	M uzan	ecclxiij.
Gguero	ecclxiij.	Hairen	ecclxiij.	oleo	ecclxiij.	M emitbe	ecclxiij.
Galline gallus	ecclxiij.	Haufegi	ecclxiij.	Lapis aneleb	ecclxiij.	M abaleb	ecclxiij.
Gaufmeim	ecclxiij.	Haufurum	ecclxiij.	Lapis alelekisa	ecclxiij.	M agra	ecclxiij.
Guers	ecclxiij.	Hirundum	ecclxiij.	Lapis armen	ecclxiij.	M ebethene	ecclxiij.
Guarescen	ecclxiij.	Hysquiamum	ecclxiij.	Lutū sigillatū	ecclxiij.	M azoib	ecclxiij.
Guarin	ecclxiij.	L Reos	ecclxiij.	Lutū absolute	ecclxiij.	M elcim	ecclxiij.
Gualai	ecclxiij.	L Jumar	ecclxiij.	Lutū armenū	ecclxiij.	M elguah	ecclxiij.
Granum ben	ecclxiij.	Jumeiz	ecclxiij.	Lutū famitū	ecclxiij.	M uedafco	ecclxiij.
Granum lauti	ecclxiij.	Jar fluminis	ecclxiij.	Lutū qd coedit	ecclxiij.	M elba	ecclxiij.
Granum azelem	ecclxiij.	Jelus	ecclxiij.	Lutū masticio	ecclxiij.	M emizem	ecclxiij.
Granum anelcen	ecclxiij.	Jpericon	ecclxiij.	Lutū creticū	ecclxiij.	M ebebezezi	ecclxiij.
Granum nil	ecclxiij.	Jopul humida	ecclxiij.	Lutū chimolea	ecclxiij.	M elce	ecclxiij.
Granum alumne	ecclxiij.	Jopul sicca	ecclxiij.	Lutū uitis	ecclxiij.	M anna	ecclxiij.
Granum pini	ecclxiij.	Jabrol	ecclxiij.	Lutū magra	ecclxiij.	M ulchia	ecclxiij.
Granum alkulil	ecclxiij.	Jd q auz adberet	ecclxiij.	Lacticinium	ecclxiij.	M ula	ecclxiij.
Granum uiride	ecclxiij.	Juniperus	ecclxiij.	Laudanum	ecclxiij.	M edulla	ecclxiij.
Gentum	ecclxiij.	Juiube	ecclxiij.	Lubuc	ecclxiij.	M uzi	ecclxiij.
Gembut	ecclxiij.	Jinfector adib	ecclxiij.	Lacca	ecclxiij.	M afal	ecclxiij.
Gramen	ecclxiij.	Jinfector canis	ecclxiij.	Lebibach	ecclxiij.	M enta	ecclxiij.
Gluen	ecclxiij.	R Arui	ecclxiij.	Lubabatbarbanica capitu	ecclxiij.	M el	d.
Galle	ecclxiij.	R Karabe	ecclxiij.	lum.	ecclxiij.	M us	di.
Galia	ecclxiij.	Karmezik	ecclxiij.	Lingua auis	ecclxiij.	M ozum	di.
Gummi	ecclxiij.	Kusele	ecclxiij.	Lingua bouis	ecclxiij.	N apellus	di.
Griofilus	ecclxiij.	Kemelium	ecclxiij.	Lingua arietis	ecclxiij.	N a. e. l. moyli.	di.
Gabanum	ecclxiij.	Keikengi	ecclxiij.	Lingua	ecclxiij.	Aux	di.
Granatum	ecclxiij.	Kenkezi	ecclxiij.	Lubaridis	ecclxiij.	Aux muschata	di.
Galanga	ecclxiij.			Luf	ecclxiij.	Aux benden	di.

Aur cupressi	dxij.	Poma	dxix.	Edeguaran	dexxij.	Alifasar	dexxv.
Aur indica	dx.	Papauer	dxix.	Islecos	dexxij.	Arifilon	dexxvi.
Aur romana	dx.	Perica	dxix.	Irengi	dexxij.	Libera	dexxvij.
Aur tamazisci	dxij.	Panis	dxix.	Camonea	dexxv.	Incura	dexxvij.
Aur metbel	dxij.	Q uicq foliū	dxix.	Terapinuz	dexxvi.	Estudo	dexxix.
Asturtium	dxij.	R zum	dxix.	Colopendria	dexxvij.	Amarindi	dec.
Arcifcus	dxij.	Rosa	dxix.	Subal	dexxvij.	Tuderi	deciz.
Aridem	dxv.	Renes	dxix.	Eisaron	dexxix.	Tenub	deciz.
Ail	dxv.	Rob	dxix.	Sumium	dxcl.	Tereniabi	deciz.
Aefrin	dxv.	Ruta	dxix.	Eucutum	dxcl.	Turia	deciz.
Aemen	dxv.	Rubus	dxix.	Sumach	dxcl.	Tincar	deciz.
Aenusaz	dxix.	Rubea rictop	dxix.	Sicla	dxcl.	Tasmarach	deciz.
Arenisch	dxix.	Rhapbanus	dxix.	Sincus	dxcl.	Tinsa	deciz.
Arikas	dxix.	Reban	dxix.	Seusten	dxcl.	Tembul	deciz.
Aitrum	dxix.	Reba salamoica	dxix.	Emabras	dxcl.	Tefise	deciz.
Aerfeiendaru	dxix.	Roba	dxix.	Spica	dxcl.	Turbis	deciz.
Abach	dxix.	Reubarbarum	dxix.	Saich	dxcl.	Turle	deciz.
Aucleus	dxix.	Ramech	dxix.	Sifamum	dxcl.	Tubel	deciz.
Aam	dxix.	Ratienigi	dxix.	Sacundulion	dxcl.	Tymuz	deciz.
Aigella	dxix.	Ribes	dxix.	Safio	dxcl.	Til	deciz.
Aix	dxix.	Rachamat	dxix.	Smuzion	dxcl.	Tefisse	deciz.
O lamci	dxix.	Rafas	dxix.	Squilla	dxcl.	Teficul'vulpis	deciz.
Opium	dxix.	Rabadat	dxix.	Solarzum	dxcl.	Teficul'canis	deciz.
Oua	dxix.	Rieben	dxix.	Scorpionco	dxcl.	Teficulus	deciz.
Oppoponacu	dxix.	Rubien	dxix.	Sudoz	dxcl.	Tella	deciz.
Oleander	dxix.	Rebithe	dxix.	Sandalus	dxcl.	Talium	deciz.
Oleum	dxix.	Ratuba	dxix.	Sapo	dxcl.	U nce	deciz.
Oliue	dxix.	Rana	dxix.	Sabane	dxcl.	Ucubé	deciz.
Olibanum	dxix.	S quilla	dxix.	Safurubum	dxcl.	Ufen	deciz.
Oziganum	dxix.	Sqnatu	dxix.	Safar	dxcl.	Urica	deciz.
Olla	dxix.	Sarcocolla	dxix.	Safaf	dxcl.	Uola	deciz.
Ostacum	dxix.	Sorax	dxix.	Sakik	dxcl.	Urina	deciz.
Ordeum	dxix.	Sicados	dxix.	Sebedenigi	dxcl.	Uscus	deciz.
Oalmaram	dxix.	Spugia mazis	dxix.	Seitaragi	dxcl.	Uermis	deciz.
P Runa	dxix.	Sincus	dxix.	Seilem	dxcl.	Uzifur	deciz.
Psilium	dxix.	Spinachia	dxix.	Seeba	dxcl.	Uitum	deciz.
Portulaca	dxix.	Colopendria	dxix.	Scinar	dxcl.	Ua passa	deciz.
Polypodium	dxix.	Semen lini	dxix.	Scl	dxcl.	Uenter	deciz.
Papyrus	dxix.	Salua	dxix.	Sucaram	dxcl.	Uitis	deciz.
Polium	dxix.	Stercus aialium	dxix.	Secacul	dxcl.	Uolubilis	deciz.
Pelles	dxix.	Saguia draconis	dxix.	Seebemenigi	dxcl.	Unga pastoris	deciz.
Pir	dxix.	Sanguis	dxix.	Suchaba	dxcl.	Uua	deciz.
Porrum	dxix.	Sordites	dxix.	Seebzan	dxcl.	Uene tinctop	deciz.
Pira	dxix.	Spuma maris	dxix.	Seigen	dxcl.	Uentres	deciz.
Pedes	dxix.	Stercus	dxix.	Serbin	dxcl.	Uulpes	deciz.
Palma	dxix.	Sempuina	dxix.	Senelchie	dxcl.	Uesperilio	deciz.
Petroleum	dxix.	Serpens	dxix.	Sucudus	dxcl.	U ber	deciz.
Pentaphilum	dxix.	Spodium	dxix.	Spina alba	dxcl.	Ungula	deciz.
Pisces	dxix.	Splen	dxix.	Spina indica	dxcl.	Uloalof	deciz.
Piretrum	dxix.	Sabucus	dxix.	Spina egyptia	dxcl.	E doaria	deciz.
Penidg	dxix.	Sulfur	dxix.	Sinapis	dxcl.	Uinzber	deciz.
Piper	dxix.	Salua	dxix.	Stragulatō adib. de xxij	dxcl.	Uuzumbet	deciz.
Piper aque	dxix.	Saphisagria	dxix.	Stragulatō leop. de xxij	dxcl.	Uinzber caninū	deciz.
Petroselinum	dxix.	Sorax	dxix.	Saliz	dxcl.	Uarnabum	deciz.
Prassium	dxix.	Sil	dxix.	Scayabeus	dxcl.	Uiniaz	deciz.
Ponia	dxix.	Serratura	dxix.	O Scoris	dxcl.	Uufere	deciz.
Pinus	dxix.	Sal amoniacus	dxix.	R i	dxcl.	Uerideract	deciz.
Pupilla oculi	dxix.	Sandaraca	dxix.	Uerebinbina	dxcl.	Uarur	deciz.
Pastus camelorū & colū	dxix.	Sarax	dxix.	Uarcon	dxcl.	Ueduar	deciz.
barum	dxix.	Sulen	dxix.	Uaraxacon	dxcl.	Uabarar	deciz.
Pes locuste	dxix.	Sordeon	dxix.	Uamariscus	dxcl.	Uinzania	deciz.
Pes coruinus	dxix.	Sadar	dxix.	Uarathit	dxcl.	Uuccarum	deciz.
Pulmo	dxix.	Spoliū spentis	dxix.	Ualk	dxcl.	Uuccap a busaz	deciz.

Incipit liber canonis secundus Aluicene verba prin-
cipis aboali.

Dum librorum quos de medicina
specificauimus. primus est de iudi-
cijs vltibus in medicina. et secundus
eorum est hic liber aggregatus de me-
dicinis singularibus. Et nos quidem
hunc librum in duos diuisimus trac-
tatus. Quorum primus est de canonibus vniuersalibus
quos te scire oportet in re medicinarum: et est scia virtutis
medicinarum in medicina. Et secundus eorum est de
cognitione virtutum medicinarum particularium.

Primum vero tractatum in .vi. diuisimus
capitula. **C**apitulum primum est de coplonibus
medicinarum singularium. **C**apitulum .ii. est
de cognitione coplonum medicinarum singularium per ex-
perimentum. **C**apitulum .iii. est de cognitione coplonum
medicinarum singularium per rationem. **C**apitulum .iiii. e-
st de cognitione operationum virtutum medicinarum sin-
gularium. **C**apitulum .v. est de iudicijs accituum medica-
rum extrinsecus. **C**apitulum .vi. e-
st de collectione medi-
cinarum et conseruatione ipsarum.

In secundo autem tractatu posuimus me-
dicinas singulares in areol. **I**n prima
naq; areola posuimus noia medicinarum
singularium et cognitionem essentie ipsarum. **I**n .ii.
areola electione bonitatis ipsarum. **I**n .iii. areola reme-
moratione qlitatu et naturam ipsarum. **I**n .iiii. areola
pprietates opationu earum et dispositiones ipsarum vni-
uersales sicut resolutio et digestio et congelatio et stu-
pescitio et que illis sunt similia ex opationibus q; in trac-
tatu primo diximus: et pprietates alias si insunt eis: et feci-
mus earum descriptionem cum colore ut sit facile ipsam colli-
gere. **I**n areola .v. opationes earum que pendet ex de-
coctione aut in cute sicut remotio lentigum albas et por-
xorum et verrucarum: aut in capillis sicut pferuatio ipor-
um et plongatio: et coloratio que in decoratione ingrediunt:
et signauimus id totum signis depictis ut p illud facilis
eius inquisitio fiat in tabulis donec colligant omnes me-
dicine singulares que in eis cadunt uelociter. **I**n are-
ola .vi. opationes earum in apatibus et botbor. i. in puiis
eminentijs que fiunt sicut pustule et terminauimus etiam
omne spem dicta in eis cum colore pprio vnicuique earum.
In areola .vii. similitudines vlcera et vulnera et fracturas
depictas coloribus suis. **I**n areola .viii. egritudines
micturaru et neruorum depictas similiter. **I**n areo-
la .ix. egritudines membrorum capitis oes depictas suis
coloribus. **I**n areola .x. egritudines membrorum oculi
depictas similiter. **I**n areola .xi. egritudines membro-
rum sps depictas coloribus suis. **I**n areola .xii. egrit-
tudines membrorum nutrimenti depictas suis coloribus.
In areola .xiii. egritudines membrorum expulsionis de-
pictas etiam. **I**n areola .xiiii. febres et q; eis pueniunt
depictas similiter. **I**n areola .xv. pportionem medi-
cinarum ad venena. **I**n areola .xvi. pmutatores earum
et q; coicant in medicina vna oes areole: et q; non
coicant: et forsitan non repiunt quedam nisi in quibusdam
areolis. **Q**uod plecto ex tabulis recesso et signis
virtutum medicinarum particularium sigillabo tractatum scdm:
et illic sigillabo hunc librum pcedendo ab eo ad finem librum.
Tractatus primus. **C**apitulum primum de coplonibus
medicinarum singularium.

Alm declarauim i libro p iteioez fm ois

nostri scilicet hec medicina est calida et hec medica est frigida
et hec medica est humida et hec medica est sicca. Et ostendit
illic q; illud e p copatione ad corpora nra: et pmissim q;
diu ppositozum mineralium et vegetabilium et viuentium elementa
sunt matie. iij. et q; ipse pmissent ad inuicem et agunt i se do-
nec consistant secundum equalitatem: aut secundum dominium
in eo qd est inter eas. Et cum consistunt fm illud e ppo
uera: et q; coplo quum est contenta in pposito pparat ipm
receptioni virtutis qualitarum quarum pprietas est ut sint
in ipso. **E**t ostendit q; s; quot diuisiones est coplo:
et qd querit p coplonem equalitatem in hominibus: et qd p co-
plonem equalitatem in medicinis. **E**t ostendit q; per hoc
n intelligit nisi q; corpus hois qu obuiat ei et agit i ipam
calore inato no pualet: ita ut in corpore hois imprimat
infiammationem: aut calefactionem: aut huetationem: aut defic-
tationem ultra ea que est in hoie. **N**os tñ p illud non
significauim q; ppo eius sit similis pponi hois. **C**om-
plexio naq; hominis non est nisi in hoie. **E**t scias q;
coplo est fm duos modos. i. coplo pma et coplo scda.
Complexio itaq; prima est pma coplo pueniens ab elemē-
tis. Et coplo scda est coplo que puenit a rebus que i se
ipsis hnt coplonem sicut verbigia coplo medicinarum
ppositarum ut coplo tyriace: vnaqueq; enim medicinarum
singularium tyriace coplonem hnt sibi pprias. deinde com-
miserunt et coponunt ita ut vniant et adueniat eis com-
missio et aduenit coplo secunda. Et hec quide coplo scda
no est ita q; no sit tota nisi ab arte: imo est q; etiam a
natura: lac enim commistum in veritate e ex aqueitate et ca-
leitate et butyrofitate. Et vnuquodq; horum trium e non
simplex i natura: imo e pmissum et hnt coplonem sibi ppa.
Et hec quide coplo scda e ex opatione nature non ex op-
atione artis. **C**omplexio aut scda e fm duos modos: aut
coplo fortis: aut coplo debilis. **C**omplexio vero fortis e
vbigia: ut vnuquodq; simplicium alij sit vniti tali vnitione
ut eius separatio calori nro innato non solu sit difficilis:
imo sit aliq; cuius separatio calori ignis sit difficilis sicut
corpus olei. **C**ommissio inter humiditatem et siccitatem ipsius
ad hoc puenit ut igneitas deficiat in sepado inter eas:
imo quum igneitas aqueitate soluit: ut ea subleuet tenet
cum omnibus pntibus eius pres terre: quare no ualet effice-
re earum subleuationem ut tres subsistant: sicut potes illius
simile uidere in ligno: imo in plubo et frangno. **Q**u-
ergo e coplo cuius firmitudo e hec firmitudo: tunc non
e longe qn sit coplo a separatione simplicium cuius calor i-
nat q; e in nobis deficit: et quecunq; ita e e ppo firma.
Si ergo fuerit equalis remanebit in corpore equal-
usquequo resoluat eius formam et corumpat. Et si fuerit
declinatus ad dominium remanebit in corpore secundu suum
dominium usquequo corumpat eius formam. Et vbi quide
no puenit ab ea nisi opatio vna. **Q**u aut coplo no
e firma: sed debilis facilis ad disgregationem tunc pole est
ut eius simplicia sepeant quum nre nature opatio existit i
ea et remoueat vnu ab alio et sint diuersarum virtutum: et fa-
ciat vnu eorum opationem vna et aliud contrarium ipsius.
Et qu medicis dicunt q; medicie illius virtus e copo-
sita ex virtutibus contrarijs no oportet ut ipsi intelligant a se
ipsis: et tu ab eis: q; sit pna ferens firmitatem et caliditatem
simul opans vnaqueq; earum singularit sicut ille q; sunt
diuise nam illud non e possibile: sed sunt in duabus pntibus
eius diuersis ex quibus ipa e coposita cum sua singulari-
tate. **E**t etiam non oportet ut existimes q; aliud gen-
medicinarum non sit copositum ex virtutibus contrarijs: qm
oes medicine sunt coposite ex virtutibus contrarijs: imo

Complexio
prima

Complexio
secunda

oportet ut intelligas ex hoc qd ipi signi p illud qd e actu
his virtutes contrarias: aut potentia ppinqua actui:
qm in ipa sut ptes diuerse quarū vna non efficit in aliā
actum integrū facientē totū similiū virtutū similitudine
cōpleta et non adherent et vniunt: ita ut qū earū vna in
pte membri continet cōsequat alteram cū ea cōtinerit:
qm si ita fuerit similis virtutis non diuersificabit eius
opatio in corpore penitus. Et si ē adherentiū ptiū et
diuersarū virtutū posse ē etia ut nō diuersificentur eius
ipressio in corpore: imo sit ut qū pars simplicis i mem
bro cōtinet conueniat ei qd ei adheret ex simplici alio
et pueniat ex eis opatio et ipressio quas ad ipm ducunt
amboz opatiōes in omnibz ptiū illius mēbri scdm
qualitates qū sit cū vnaquaqz ptiū eius ipedimentū a
cōplemēto actionis et fixū in ea nisi sit ps mēbri recipi
ens ab vnoquoqz duozū simpliciu absqz alio et nā utat
vno eozū et alterū renuat: et hoc qdem ē multoties: nō
tū fmo nō ē in hoc: imo ē in specie que ē diuerse ipressiōis
ppf rem in seipsa non ppf rem in aliā. Et illa qdē res
est qm simpliciu eius pmissio ē debilis recipiens discre
tionem et simplicia eius ipam cōmūscencia sunt debilia
ubi recipiūt ipressiōē ab ipressiōē nri caloris. Et ite
aut medicīne simplices qbus dicim⁹ inesse virtutes cō
trarias sūt in qbus non ē illa cōmūscio vltis. De eis er
go alie sūt que sūt fortioris cōmūscionis: et non possunt
decoctio et ablutio facere separtiones inē vtutes earum
sicut camemilla in qd ē virt⁹ resolutiua et virtus sūptica:
et cum coquit in emplis non sepanē ab ea vtresqz vtu
tes: et alia sūt in qbz decoctio separe pōt inē eas sicut
caules: substantia enī iporū cōmūscia ē ex materia terrea
sūptica et ex materia subtili absterfua nitrosa. Cum
ergo coquit in aqua resoluit substantia nitrosa absterfi
ua ab ea in aqua et substantia terrea sūptica remanet et
fit aqua eius solutiua et corpus eius sūpticu: et similiter
lens et fructus mādragore: et similis alleū: in ipo nāqz ē
vt⁹ absterfua et adustia et hūiditas grauis: s; decoctio
sepat inter eas: et similis cepe et rhabbanus et reliq. Et
ppf hoc dō q rhabbanus digerit et nō digerit. Digerit
enim et non cū omnibz ptiū suis: s; cū substantia sub
tili nri que ē in ipo. qū ergo resoluit ab eo remanet sub
stantia spissa que ē in ipo inobediēs virtuti digestiue vis
cosa: sed illa substantia non incidit viscositatē. Et ex
hoc capso sūt alia inter quozū simplicia ablutio separe
valet sicut endiuiā et plurima olerū: eius enim substan
tia ē pposita ex materia terrea frigida plurima et ex mā
subtili pauca: quare fit eius infrigidatio cū matia pma
et oppilationū aptio ab ea et penetratio ipius plurima
cū matia altera: et plurimū huius materiei subtile ē ex
pāsum sup supficiem eius. Jam enim eleuata est ad eā
et aspersa sup ipam. cum ergo abluat cū aqua resoluit
et non remanet ex ea aliquid vñ sit curandū: ergo ppf
hanc cām pceperūt ne abluat scdm legē et medicīnā.
Et hac de causa plurime medicīnarū cum homo sūt
eas infiant vehementer: et cum ex eis fit emplm resol
uit verbigia sicut coriadrū: qū enim sumit eius infiatō
fortior fit. Et cum ex eo fit emplm qūqz resoluit verbi
gā scrofulas et pprie pmissū cum sauiā: et illud ideo
qm ē cōpositū ex substantia terrea aquosa multe infrigi
dationis et ex substantia subtili resolutiua. Cum ergo
sūt aduenit calor innatus et resoluit ab eo substantiaz
subtile et non ē plurime quātitatis: ita ut i cōplone im
pressionem faciat: imo deficit et remanet substantia eius
singularis ultima infrigidatiōe. Cum autē ex eo

fit emplm videt q substantia terrea nō penetret i poris
neqz efficit in eis impressionē oīoz: substantia subtilis fa
penetrat i eis et digerit. si ergo associat aliquid ex sub
stantia sua iuuat ad repellendū et vincit calorem innatū.
et hoc quidē ppinquū est ei qd ostendimus in libro pmo
de adustione cepe cum ex ea fit emplm et de eius in co
lūitate quz comedit. Et cum nos posuerim⁹ vñā
cām in ea ppinquam huic oportebit ut sit hec intentio
nota certe. Et ex medicinis quidē sūt in qbz videt
esse due substantie diuerse fm nām absqz pmissiōe oīo.
Et ex eis itaqz sūt que sūt sensui apparētes sicut
pres citri. Et ex eis sūt que sūt magis occulte. videt
enim q cortex psilij et qd est sup eius corticem sit fortis
inflationis et faria medulle que est in ipso sit fortis ca
lesfactionis ita ut forsitan sit medicina rubificās aut ul
cerans et cortex eius sit sicut velamē distinguēs inter
ea. Si ergo bibis non tritum non dimittit durities sue
corticis ut penetret virtus medulle eius et qd est intra
ipm ad suum exterius: imo opat cum eo qd ex ipo ap
paret ex sua mucilagie. Qd si cōterat forsitan illud
qd dicit de ipo qd ē venenū: est ppf apionem medulle
eius et sui interioris. Et videt q illud qd ex eo est con
tritum disrūpat exituras. Et illud qd est integrū ex eo
faciat eas crudas et refrenet eas ppf hanc cām. Suffi
ciat qritas hec in dando hanc radicem.

Caplm secundum de cognitione virtutū cōplonum
medicīnarū singularium per experimentum.

Medicīnarū cognoscūt virtutes ex duabus vīs.
vna earum est semita experimēti. Et altera ē cō
cinationis semita. Nos vero i experimēto smonem
premittamus. Bicinus ergo qd expimentuz ad co
gnitiōē vtutis medicie cū fiducia nō pducit nisi post ob
seruationē septem cōditionū. Vna earū est ut sit medi
cina vacua a qualitate acquisita ex caliditate accēnali
aut fūitate accidentali aut qualitate que accidat ei cū
alteratione in sua substantia aut vicinitate alterius. Aq
enim quīs fia sit natura tamē cum calefit calefacit dū
permanet calida. et euforbium quīs sit natura calm tñ
cum infiat infiat dum pmanet frigiduz. et amigdala
quīs sit equalis subtilis tñ cum sit rācida calefacit po
tentia. et caro piscium quīs sit fia tñ cum salit calefa
cit potentia. Et scda est ut illud in quo experit egri
tudine habeat singularem nam si egritudo est pposita
et in ea sunt due res figūres duas curationes parias
et experiat in ambabz medicina et cui cōferat nescim⁹
cām in illo vere: verbigia quz homo hz febrē phlegma
ticam et dat ei in potu agaricus et remouet febris ei⁹
nō oportet ut iudicemus agaricum esse fūum qm pfert
egritudini calide que est febris: imo forsitan nō cōfert
nisi ppterea q resoluit materiā phlegmaticam et eua
cuat eandem: et qū deficit materia remouetur febris
phlegmatica. et hoc quidē vere est iuuamētū per se per
mistum iuuamento p accidens: per se quidem cū com
paratione ad materiā sed p accēs tum cōpatione ad
febrē. Et tertia ē ut medicina sit expta iā i duobz
cōtrariis ita ut cum vtriqz eozum simul cōferat nō iu
dicetur q sit cōtraria cōploni alicuius eozum: et for
tasse confert vni eozū per se et alteri per accidens sicut
scamon ea si experiamur ipam in egritudine frigida nō
est longinquum quin conferat et calefaciat. Et cum ex
perimur ipam in egritudine calida sicut est febris ter
tiana non elongant quin conferat in euacuando chole
ram. cum ergo ita sit non acquirit nobis experimētuz

fiduciam caliditatis aut frigiditatis: nisi postquam scimus
quod unam duarum rerum efficit per se et efficit alteram per
accidens. **E**t quarta est ut sit virtus que est in medicina
opposita ei quod equat ei de potentia egritudinis. Sunt enim
medicines quedam quarum caliditas minorat a frigiditate egritu-
dinis alicuius. quare penitus in ea non agit. et quicquid admi-
nistrat in infirmitate aliquam levior illa facit calefactionem.
ergo ut expiat prius in debilitate: et secundum gradum fiat per
cessio paulatim donec sciatur virtus medicinie et non dubitet.
Et quinta est ut obfuset spiritus in quo apparet et ipsius
et operatio: nam si in primis quando administrat apparet confi-
dere facit quod efficit illud per se. et si fuerit operatio que in primis
apparet ex ea propria ei que apparet in fine: aut in principio
rei non apparet ex ea operatio: deinde in fine rei apparet
ex ea operatio: tunc erit locus ambiguitatis et dubietatis: for-
sitam, enim efficit illud quod operatur per accidens quod efficit in pri-
mis operatio occulta quam sequitur per accidens hec operatio
alia apparet: Et hec quidem dubietas est et ambiguitas et
hesitatio in virtute medicinie. Existunt vero quod operatio
non sit nisi per accidens quod vigoratur quando eius operatio non ap-
paret nisi post separationem obuiationis medicinie: nam si per se
efficeret operaretur dum obuiaretur: impossibile enim est ut deficiat
at dum obuiat et operetur dum non obuiat. Et hoc quidem
est iudicium plurimum sufficiens. quicquid vero iueniens est ut in
quibusdam corporibus efficiat suam operationem que est per se post
operationem suam que est per accidens. Et illud et quod iam adquisierit
tunc extraneam vincentem virtutem nalem sicut aqua calida: in
punctum enim calefacit: in die vero fo aut in hora in qua remo-
uetur ab ea eius ipsius effectus accendit facit puenire in corpore
frigus. perculdubio propter puerfione punctum putatur ad dispo-
sitionem nalem frigoris quod dicitur hinc. **E**t sexta est ut obfuset
per se operatio eius secundum assiduationem: aut secundum plura:
nam si non fuerit ita tunc per se operatio ab ea est per accidens
quod res nales procedunt a principibus suis aut semper aut secundum
plurimum: **E**t septima quidem est ut experimentum sit in cor-
pore hominis: nam si expiat in corpore non hominis possibile est ut
fallat duobus modis. vnum eorum est quod possit esse ut sit medicina
composita ad corpus hominis calida et parata ad corpus leonis
et equi scilicet quod hec medicina est calidior homini et frigidior equo
vel leone. et vnum secundum quod existimo quod sit reubarbarum frigus com-
positum ad equum et sit compositum ad hominem calidum. **E**t se-
cundus quod quicquid compositum ad vnum duorum corporum habet pro-
prietatem que non habet parata ad corpus secundum sicut napellus. com-
positum enim ad corpus hominis habet proprietatem venenosam quaz
non habet parata ad corpus tundi. isti ergo sunt canones quos
obferre oportet in cognitione virtutum medicinarum ex via experientie.
Capitulum. iij. de cognitione virtutum medicinarum
singularium per ratiocinationem.
Cognitio autem virtutum medicinarum singularium per ra-
tificationem canones. Alij sunt ut ex velocitate per
uersionis earum ad ignem et calefactionem et ex tarditate per
uersionis ipsarum. **E**t ex velocitate congelationis earum
et tarditate congelationis ipsarum. **E**t alij sumuntur ex
odoribus: et alij ex saporibus. **E**t quicquid sumuntur ex colo-
ribus: et quicquid sumuntur ex operationibus et virtutibus notis ex
quibus acquiruntur significatioes sue manifeste super virtutes
ignotas. **Q**uia autem prima est quod rerum similitudo in constitu-
tione essentie. scilicet in raritate et spissitudine quicquid recipit cale-
factionem velocius est frigidior et quicquid recipit infirmitatem
velocius est frigidior. Et ex vna causa in hoc est: quod res quicquid
calefit velocius alia agente existente vno: quoniam in seipsa est
calidior altera et neque infirmitatem ipsam nisi frigus accidens.
Quicquid aduenit caliditas exterior et cōsentit ipsi virtus

caliditas innata que est in ipsa equat alij in causa exteriori et super
fluit illi in virtute que est in ipsa et sit calidior. et secundum hoc
cognosces dispositionem eius que infirmitatem velocius. Et post
illud in danda causa eius est primo plura de quo inueniuntur se
ille que loquitur in principibus naturalibus propter medicum. **Q**uia
autem vna earum est maioris raritatis: et alia maioris spissi-
tudinis: tunc illa que est maioris raritatis quoniam sit similis
alij in raritate et caliditate ipsius: nam patitur velocius propter
debilitatem sui corporis. **R**es autem quarum proprietas est
ut congelentur: ille quarum proprietas est ut in phlogistone ignia-
tur pole est ut ad inuicem cōsentit: ergo quicquid est velocius
congelationis: et eius essentia est sicut essentia alterius est
frigidior et quicquid est velocius inflammationis: et eius essentia est
sicut essentia alius est calidior. propter illud quod diximus prius.
Propter hoc. non dicimus quod res sit calidior et frigidior
nisi cum paratur ad ipsam caliditatem innate in ipsa que
est in nobis. Et quoniam ipsa est longinquior a congelatione et
velocior ad inflammationem: tunc iudicamus quod ipsa est in ipsa
a caliditate nostra innata illo modo. **P**rius uero ista
demonstratio omnia sunt sicut oportet in scia naturali. **Q**uia autem
due res diuersificantur in raritate et spissitudine: deinde in
uicem spissior ex eis inflammationis vehementior et tardior
congelationis: tunc iudicamus perculdubio quod est calidior sub
stantie. Et sicut quod inuenis raram tardioris inflammationis:
tunc scias quod est fortioris frigoris. **S**i autem inuenis raram
ex eis velocius inflammationis non cōuenit tibi ut iudicium
des: et ponas ipsam propter hanc causam fortioris caliditatis.
Fortasse enim raritas est causa in velocitate inflammationis eius:
sicut si tu inuenis raram ex eis velocius congelationis non
cōuenit tibi oio ut des iudicium et ponas eam propter hanc causam
velocius frigoris. Fortitan enim raritas est causa in veloci-
tate congelationis eius propter debilitatem corporis ipsius et
velocitatem passibilitatis eius sicut vinum quoniam enim ipsum sit
calidioris compositionis quam oleum de cucurbita tamen velocius per-
gelat quam illud oleum: illud oleum densat et non conge-
lat seo vinum congelat. **R**erum enim quedam sunt que con-
gelant absque condensatione. Et sunt quedam earum que pde-
scunt absque congelatione: huius autem cognitio in scia existit na-
turali. **R**erum autem recipiuntur condensationem quoniam
equat in constitutione substantie que magis recipit condensa-
tionem ex frigore est frigidior earum. Et plurime quidem res
non congelant nisi in calore. Et res quarum proprium est in ca-
lore congelari omnes resoluunt per frigus sicut res que congelant
ex frigore omnes resoluunt calore. Calor autem congelat sic-
citatem et frigus congelat spissitudinem secundum sententiam Galieni.
Terminum sententia philosophi primi diuersa est ab ea in re-
modica: sed illius perscrutatio in alia continetur scientia.
Et quoniam sunt quedam medicinarum calidiores: sed sunt
grossiores pole est ut ipse suscipiat congelationem sicut susci-
piunt ille que sunt frigidiores eis propter grossitudinem suam.
Et quoniam sunt quedam frigidiores: sed sunt subtiliores
pole est ut suscipiat inflammationem: sicut recipiunt ille que
sunt calidiores eis propter subtilitatem sui. **C**ondensatio
autem et congelatio non significat augmentum in caliditate neque
augmentum in frigiditate: plerumque enim condensationem terreatas que
est in eis: et res propter multitudinem aqueitatis et areitatis
rarificantur. Et multoties accidit aeritati ut infirietur et
couertatur in aqueitates et rarificetur compositum et fiat fri-
gidum. Et multoties in alio resoluunt aqueitas sententia propter
igneitatem feruentem in eis et couertit eam in aeritates et con-
densat ipsam quodammodo accidit spiritui ex condensatione.
quoniam ergo separat ab eo calor ignis subtiliat et non prohibet
terreatas quoniam sit cum ea igneitas superflua: quare pole est

ut sit dno pma uehementis caliditatis. et si phibet aqua qn
ea ingrediat aeritas no supans vtute eius et sit dno fa ue
hemētis frigiditatis: aut igne itatis vincat et sit uehemē
tis caliditatis ualde. **E**x alijs aut canōib⁹ necesse ē
medicos rem vnā scire: qm̄ nō est pole ut sapes dul
cis et amarus et acut⁹ sine nisi i substantia cala: nō pōtē
stiptic⁹ et acetosus nisi i substantia fra. **E**t filr odois
boni acuti nō sūt nisi i substantia calida et calores albi in
corpozib⁹ pgelatis in qbus ē hūiditas non sūt nisi i sub
stantia fra. et in corpozib⁹ i qb⁹ est siccitas et puluerizatiō
nō sūt nisi in substantia calida: et nigri i utrisq; reb⁹ sunt
ecōtrario. Frig⁹ enī albificat hūidā substantiā et omīgrat
siccā: et calor denigrat hūidā et albificat siccā. **E**t hoc
qdem verū est et necessariū. verūm hic est cā alia ppter
quā significatiōes iste qñq; diuersificant et ppe i odoze
et colore et ppe i colore suo. **E**t illud est qd nos iam
oīdim⁹ q corpozia medicinalia cōmīscēt ex elementis
cōtrarijs qñq; pmissiōe pma: et qñq; pmissiōe non pma:
imo magis digna ut vocet cōpso fa. et pole est ergo in
hac cōplone fa ut vni duozū elemētōzū iam aduenerit
cōpso q mereat colore aut odoze: aut saporē et aduene
rit ei illud qd iā mereat: et ut aliū elemēto iāz aduenerit
cōpso diuersa illi cōploniz: sit pole ut in ea mereat co
loze et ptrariū illi coloriz aut odoze et saporē ptrarios
primis. **E**t sit possibile ut ea non mereatur ptrariū
primo. qd si iā mereat colore contrariū i illis deinde sint
eqlis qñtatis puenit i cōmīsto fo color pposit⁹ ex du
obus colorib⁹. et si sūt diuersa cōtinet in fo cōmīsto co
lor magis declinūs ad vniū duozū colorū. si aut fm̄ nō
mereat colore oīoz: sūt odoze aut saporē et sint eqlia q
in eis repit colore est pms et odor est pms. **E**t si sint iā
fracta ppe cōmīstōez ptiū minutarū alijs contrarijs
et colorz fo nō sit impssio penit⁹: qm̄ hoc etiā fragil⁹ frac
tione pui pmissi coloratoz: qñ illud corpus vī vbigia.
Et est pole ut sit vtus ei⁹ non vir⁹ albi p hoc qd ē al
bum: s; est ei vir⁹ alia opposita prime. **N**ā qñ ē corpus
pmisscendū ptiatū colore ita ut sicut est eqlis qñtatis
sit eqlis in potētia est vtus cōprehēdēz inf duas vtutes
equales. **S**i aut ē forū plurimū colorato ē ipressio
virtuti cōtrarie vtuti corpozis associari albedini: et ē al
bedo vbigia faciēs necessariū ut sit frigidū et ipm̄ est ca
lidū subito hoc est qñ est eqlis qñtatis. **Q**uā autem est
verbigia. hoc qd non hz colore aut hz colore cōtrariū
pauce qñtatis cū ppatōe ad illud pluriē qñtatis et vtu
tis nō iprimūt penit⁹ ipressiōē in colore illi⁹ alterius et
vincit illud vtute victoria uehementi ita ut sit color ei⁹
qñ non habeat vtutē innatā oīo. **C**ōsidera ambas
dispōes i lb. lactis cui si pmissceas duos aureos eufor
bi ita pmisscēdo ut sint quasi res vna est pmissum ex eis
calefaciēs in ultio: et sensus nō discernit euforbiū ex eis
vtisq; nō colore eius neq; ptiatōem ipius a colore si est
pziuatū colore: et neq; videt nisi albedinē purā et nos
qdem veraces erimus qd hec albedo est substantie frigid⁹
vbigia. si posuerim⁹ q lac est sum et mētemur si dixerim⁹
mus qd hec substantia cōfusa est fra. **E**t illud iō qm̄ hec
albedo nnon est color hui⁹ corpozis pfuli pmissi ex pre
vī est cōfusus et pmissū: s; est color vni⁹ simpliciū eius vi
cētis qñtate victi vtute que sensata ē ex eo: et ita oī ut
tu formes dispōem in albo nā que est cōmīstōi que est
in ultio caliditatis: et vī q sit sūm sicut pip albū. quēad
modū enī hoc est pmissū arte: s; qñq; cōmīscet nā et ē
forma extis hec forma. **H**arum quidē qñtati sensa
tarū: quedā sūt digniores ut efficiat in eas ipressiōem

manifestā illud qd eis pmisscet ex cōtrarioz dñ pseue
rant qñtates earū vere sensate et non sentiunt in eis cō
trarie earū sunt vincētium vtutū: et hoc quidē est in sa
porib⁹ nō fm̄ q sit necessariū: s; fm̄ q est plurimū et p⁹
sapes est in odorib⁹: et post utraq; est in colorib⁹ et in
coloribus qdē est sicut sine fiducia cū eo. **E**t ex cāis
qdem in quib⁹ sapes vincūt odores in hoc caplo est
aduētus eozū ad sensū cū obuiatiōe. **S**ūt ergo dignio
res ut pducāt ex omnib⁹ ptiibus medicie vtutē. s; odo
res et colores iprimūt sine obuiatiōe suozū corpozum:
quare pole est ut pueniat ad sensum ex ptiibus hūitibus
odoze vapor ex subtili ptiū eius et inobediēs fiat vapor
spissus ptiū eius et nō vaporet et pole est ut pueniat ad
ipm̄ color manifesti et est vincens sine victo occulto.
Et qm̄ odores qñq; significant sapes sicut odor
dulcis et acetosi et acuti et amari tūc sunt odores seque
tes sapes. **S**apes ergo in significatiōe sūt pl⁹ ueri
deinde odores post colores. **A**mplius si i saporib⁹
non caderet etiā hec ppositio pdicta nō esset opium in
amaritudie sua cū fūitate supflua. **H**āc aut error q accidit
in saporibus cadit in parte frigoris plusq; latere calo
ris. s. ut infit medicie sapor significās caliditatem qum sit
frigida hec enī plus est q ut medicie infit sapor signifi
cās frig⁹ qū sit cala: et calor qm̄ in pluribus dispōib⁹
ē fortioris ipissatōis et magnifestioris opatiōis et magis
penetrās. si ergo frigidus sit pmissū in cōplone nālī calz
sūma vtutis cuius sit sūma frāgēs frigus qd ei oppōi
tur est dignius ut appareat ei sapor frāgēs saporē ipi⁹
qum sit calidū i omnibus dispōib⁹ magis penetrās
et magis vincēs et dignius ut ferat sapes et odores.
Et ppe hāc cām nō inuenis acetosū: aut pōticū i quo
non est pmissū sensu q sit calū fm̄ plurimū sue ppsōis
sicut inuenis amarum et mordacitūz sūz fm̄ pl⁹ sue
pplonis. verūm hoc ē plm̄ et mto pluri plurimitatis
q aliud: s; non est necessariū. **E**t postq; scis cano
nem istū oī nunc ut narrem⁹ tibi illud qd dicūt medici
de saporibus et odorib⁹ et coloribus. **I**pi enī ponunt
sapes simplices nouē: et quāuis sint penitus octo sa
pores et vnus pziuat⁹ saporē: et ē insipidus et almasche
vel ex quo cuius sapor penit⁹ nō cōprehēditur sicut aq
ipi enīz hoiant saporē de qd gustu iudicat tali iudicio
qd est actu: aut iudicio qd est potentia nō efficiens oīo
et est illud qd non hz saporē: et est fm̄ duos modos. s.
aut insipidū priuatū saporē fm̄ veritatē: aut insipidum
pziuatū eo apud sensum. **I**nsipidum autē secūdū
veritatē est cui non inest sapor fm̄ veritatē. **E**t insipidū
apd sensum est illud qd in seipso hz saporē. **T**eruz ppe
uehementiā sue spissitudinis nō resoluit ex eo aliquid qd
lingue admisceat et cōprehendat ipm̄: deinde qum ige
niat ut resoluant ptes eius et ut inbaliēt sēt saporēz
eius sicut es adustuz et ferruz. lingua enī non cōsequit⁹
ex eis saporē qm̄ non resoluit ex substantia ambozū ali
qd pueniens ad hūiditatem positā i lingua que ē media
in sensu gustus. **E**t si ingeniet ut in ptes minimas con
uertat apparebit eius sapor fortis. **S**apes autēz
sūt octo quos ipi dicunt q sūt vere sapes p⁹ insipiduz.
Et sunt dulcedo amaritudo acuitas salfedo acetositas
pōncitas stipticitas et vinctuositas. **E**t dicunt q substantia
ferēs saporē: aut est spissa terrea: aut est subtilis:
aut media et ei⁹ vir⁹ et cala aut fra: aut eqlis. **E**pif
sa igit terrea si est calida tūc ē amara: et si est fra est pō
nica: et si est eqlis: tūc ē dulcis. **E**t subtilis si est calida
tunc ē acuta: et si ē frigida tūc est acetosa: et si ē equalis

tunc ē vinctuosa. Et media in spissitudine et subtilitate: si
 est calida tunc est salda: si est frigida tunc est stiptica: et si ē
 equis tunc dicitur quod est insipida et insipida sunt vba. **A**cu-
 tum autē est calidius: deinde amarū: deinde salsum: quoniam
 acutū est fortius ad resoluendum et ad incidendum et ab-
 stergendum quod amarū: deinde salsum ē sicut amarū p̄frac-
 tum cū humiditate sua quod significat illud quod diximus in
 modo generatōis eius: et sicut quod salsum calefit a sole aut
 igne: aut separatione aqueitatis frāgetis virtutē caloris
 fit amarū et sicut baurac et sal amarū calidius ē sale quod
 cōdit. **P**onticū vero ē frigidius deinde stipticum
 postea acetosū: et p̄ hoc in omnibus fructib⁹ quod dulces
 cū prius ē pōticitas vehemens infirmitas. Quoniam ergo
 currūt in eis aqueitas et aeritas ita ut tēpēt pariter
 cū aeritate et calefactōe solis digestiua declināt ad ace-
 tositate sicut acrosta: et inter illud trahūt ad stipticitatē
 pariter cum pōticitate: deinde pmutat ad dulcedinem
 quā agit in eis castas digestiua. Et quoniam pmutantur ex
 pōticitate ad dulcedinē absq̃ acetositate sicut oliue. a
 cetosum vero quis sit minus frigidū quod stipticū: tamen
 in pluribus est plurius infirmitas eo p̄p̄ sui subtilitatis
 et penetratōis suā. pōticū autē et stipticū sunt in sapore
 p̄p̄inq̃: sicut stipticū non cōtrahit nisi quod de lingua mane-
 stuz ē. pōticū vero cōtrahit et exaspāt quod manifestū est
 et oculum. **E**t ex eis quidē que valēt ad exaspātō-
 nem eius est quod ipm non diuidit. p̄p̄ sui spissitudinem i
 p̄tes minimas velociter et cōtinuāt ad inuicē velocit̄
 Et p̄p̄ has duas cās iparū cās i lingua sepat̄ sensi-
 biliter. quare diuersificat p̄p̄ stipticitatē suā in p̄tib⁹
 eius et diuersificat suū earū et exaspant. Et ad illas
 diuersitatē iuuat diuersitas p̄m̄i membri in poris suis
 et suis cōtinuationib⁹. **E**t ponticū quod ē subtile et
 magis intrās. Alcutū vero et amarū sunt linguā raden-
 tia rasiōis: sicut amarū nō radit nisi quod de lingua apparet.
 Alcutū autē abrasio et eius sepatio est p̄fida quā ē sub-
 tilis substantie p̄ficans: sicut amarū est grauis substantie
 ficce. Et p̄p̄ illud ipius purū non recipit putrefactio-
 nem ex quā aial generat̄ in purū ipius nutrit aial et p̄p̄
 siccitatē suā amarū quod abradit. abradit euz exaspātōe
 aliqua. **E**t ex eis autē que caliditate acuti amari cali-
 ditate fortiorē efficiūt ē ipius penetratō: quare vehemē-
 ter incidit et vehemēter resouit ut corrodāt et putrefa-
 ciat et pueniat ad ut hoc inficiat. **B**ulce vero et vn-
 ctuosū ambo dilatant linguā et leniūt eā faciēdo curre-
 illō quod frigus lesit et cōgelauit absq̃ resolutōe et remo-
 uēt ipius aspiantē. verū vinctuosū facit illud absq̃ cale-
 factōe manifesta et dulce facit illō cū calefactōe. Quia
 p̄p̄ digerit dulce plus dicunt medici. **B**ulce non
 factū est suaue vel delectabile: nisi quod talis abstergit gros-
 situdinē quod eā aptat et lenit eā et currere facit ipam et re-
 mouet impedimētū cōgelatōis eius absq̃ incisione et sep-
 aratione cōtinuitatis et obuiatōe labaziosa et neq̃ calefa-
 cit cum calefactōe nociuazimo delectabili sicut ē delec-
 tatio aque tēperate calide cum effundit sup corpus.
Bermo vero differētie in hoc apud illū ē qui ē alti-
 oris gradus quod medici. Et non oī quidē ut sit illud quod
 ē dulce: nutritibilis nō illud quod ē suauius nutritibilis: quod
 uis sit ipole quā in omni nutritiē apud medicos sit dulce
 do aliq̃: verū nutritiū alijs indiget cōditōnibus
 p̄ter dulcedinē hāc. **E**t vinctuosū cōpatū est dulce.
Spissum vero quod ad vtrūq̃ eorū cōuertit cōpatōe ca-
 liditatis. p̄portionalis cōuertit ad dulcedinē cum est
 in initio sue subtilitatis cū aqueitate et pauca aeritate

Amarū

p̄tenuis

Dulce

vinctuosū
spissum

et p̄uertit ad vinctuositate quoniam ē intentio sue subtilitatis
 nis cum aqueitate delectabili et p̄misceat ei aeritas plu-
 rima cui⁹ iroitus ad aq̃itātē sit vehemēs. **A**marū
 autē et falsū linguā abradit. verū falsū abradit leuif
 et non exaspāt et nō iuuat ipm ad illud aduēt⁹ obuiatō-
 nis sue membro ad oēs p̄tes ei⁹ cū equalitate p̄p̄ sui
 subtilitatis: sicut tñ ipm ledit os stōi. amarū vero abradit
 ita ut exaspēt et iuuat ipm ad illud diuersitas locorum
 suozū fm quod dixim⁹. Alcutū vero et acetosū mordicat li-
 guam: sicut acutū mordicat eā vehemēt cū calefactōe. Et
 acetosū mordicat eam mediocriter absq̃ calefactione.
Et falsū quod ē puenit ex resolute amari i insipido
 aquoso. quoniam ergo cōgelat sicut aqua cineris fit falsū.
 Et acetosum puenit ex cōuersiōe dulcedinis cū dimi-
 nutōe caliditatis: aut digestōe pōticitatis cū augmēto
 humiditatis et caliditatis: et quod substantia fm sumā rei ē sub-
 stantia hūida. et sicut dulce. substantia enī eius ad hūiditātē
 p̄tinet. sicut substantia amari et pontici ad siccitatē. **O**pera-
 tiones autē dulcis sūt digestio et lenificatio et multiplica-
 tio nutritiū et nā diligit ipm et virtus attractiua attra-
 hit ipm. Et opatōes amaritudinis sūt abstergiua et exas-
 patiua. Et opatio pōticitatis ē p̄tractio si ē debilis. et
 exp̄sio si sit fortis. Et opatōes stipticitatis sūt cōtractō
 et inspissatio et induratio et retētio. Et opatōes vinctuo-
 sitatis sūt lenificatio et lubrificatio et coctio parua. Et
 opatōes acuitatis sūt resolutio et incisio et putrefac-
 tio. Et opationes falsedis sūt abstergiua: ablutio: et exic-
 catio: et p̄hibet putrefactōē. Et opatōes acetositatis
 sūt infirigidatio et incisio. **E**t quoniam agregant duo sa-
 pores in substantia vna sicut ē aggregatio amaritudinis
 et stipticitatis in licio. et noiatur horribilitas: et sicut ag-
 gregatio amaritudinis et falsedis in lacub⁹. et noiatur
 turpitudine. et sicut aggregatō acuitatis et dulcedinis in
 melle cocto. et sicut aggregatio amaritudinis et acuitatis
 et stipticitatis in melōgena. et sicut aggregatio amari-
 tudinis et acuitatis et insipiditatis in endiua. Et quoniam
 adiuuat se ea que pueniūt ex duob⁹ saporib⁹ ad con-
 foratū illō quod puenire debebat ex vno sapore. Alcuti-
 tas enī et mordicatio remanēt in aceto et vino faciūt
 ipm vehemēti⁹ infirigidatōis quā acuitas et mordica-
 tio apiūt trāsitus et adiuuat ad penetrādum et nō pue-
 niunt i aceto ad hoc ut ipm calefaciāt ita quod inde sit cu-
 radū: ergo fit infirigidatio aceti magis p̄fundas. **E**t
 quoniam iuuat se ea que pueniūt ex duob⁹ saporibus ad
 frigidū illō quod puenit ex vno sapore sicut acetositas
 et pōticitas in acrosta. pōticitas enī acroste p̄hibet eius
 acetositatē ab infirigidatōe vltia. **E**t quādoq̃ essen-
 tia iuuat qualitātē: et quoniam ē p̄traxia: iuuat quidē ē sicut
 subtilitas que associat acetositati: et ponit infirigidatōez
 eius magis p̄fundantē: p̄traxia uō est sicut spissitudo quod
 associat lacti acetoso et ponit infirigidatōez eius breui-
 ri spatio. Et quoniam accidit ut sint quidā saporēs nō puri.
 et deinde purificent fm tps sicut aqua acroste: quā enī
 sup ipaz plonget tps purificat eius acetositas p̄pter
 multitudinē eius quod residet ex p̄ntico et reliq̃s. **E**t
 quoniam accidit ut sint quidā saporēs et puri p̄misceat eos tē-
 p⁹ cū alijs sicut mel. tps enī ipm amarū efficit et acuit
 augmētata acuitate et amaritudine. et sicut rigozat ama-
 zundo temporis quā facit tps et eius acuitas exp̄sioez
 vne. nā tps i p̄mis dat amaritudinē p̄mixta terra. dein-
 de incipit in ipa puritatē et clarificationē facere. Quoniam
 ergo p̄misceat pōticū et amarū fit abstergiua euz stiptici-
 tate et est cōueniēs p̄solidatōi exiturari i quod ē laxitas

Amarū

Amarū

Balsamū

Antip̄m

Op̄m
Dulce

Am̄m

Op̄m

Am̄m

Balsamū

Antip̄m

paucar: et cōuenit oī solutioni cui: cā ē oppilatio. et pferit
spleni uehemēter si amaritudo non ē in eo debilis. Et
oīa quidē que sunt huiusmōi pferūt stomacho et epati.
Amarū enī absolutum et acutū absolutū nocēt visce
ribus. Et si associat eis stipticū pferunt ipa sua ama
ritudie radūt et qd est eis de stipticitate suat virtutem
viscerū. Et qūqz est in stiptico amaro imo i stiptico
in quo nō apparet mltitudo amaritudinis vtus soluēt
cholera citrinā et aquositate cum expsiōe et nō ē i ipo
vtus soluēs pblā viscosum: et pprie si stipticitas est for
tior amaritudie et hoc ē sicut apsinthiū. omne aut dulce
cum stipticitate visceribz ē amicu qm ē suaue et fortis
etiam. Et pblbz exasperatōem meri qm ē sile tprato:
Et omne exiccatiū ppf ponticitatē suā: aut stipti
citatem qū ē in eo vinctuositas: aut ispiditas: aut dul
cedo: et vlt qd pblbet mordicationē et generatiū car
nis. Si autē ē stipticū cum acuitate et amaritudie et est
ppositum ex substātia ignea et terrea ē cōueniēs vlceri
bus et exituris in quibz ē hūiditas mala: et ē cōueniens
valde ad cōsolidādum. Et qūqz sit ppositio ex vtu
tibz istis fm cōpōem mōzum earū: et saporem fm rōcia
tionē quā pditionauim? an. Et hec ergo sūt q dixim?
de saporibz et que sequūtur fm iparū pncipia. Et hec
mo autem vificās in his rebz ē sapienti nālī s3 medico
qūitas hec sufficit assūpta ex eis. Et dozes vō pue
niūt a caliditate et pueniūt a frigiditate: s3 eozū olfactio
et ipozū sternutatio ē caliditas fm plimū: qm cā plu
rima in ppinqate odorū ad vtutes odorādi ē substātia
subtilis vaporosa. qūis sit iam cōcessū q sit fm semitā
puerionis aeris pter resolem alicuius rei ex habente
odorē. verūm est pmut fm plurimū. Omnes ergo
odores ex qbus sentit mordicatio aut declinat ad lat?
dulcedinis sūt calidi. et illi ex qbus sentit acetositas et
charagiatī zoralis oēs sunt frigidi. Et bñ redolētia s3
plimū sunt calida nisi illa qbus associat zoralitas: ut
muscus et sedatō sps et anbelitus ut cāsoza et nenufar.
Corpora enī ambozū non euacuant ex substātia ifrigi
ditate associata odori usqz ad cerebrū. Omne ergo bñ
redolēs ē calidum. et silt omne alefeniatī quare propē
illud sunt facientia dolorem capis. Et de coloribz iāz
loquī sum? et fecim? te scire q ipi diuersificant scdm
plimū. et non sūt sicut odores fm plimū: s3 ipi demon
strant in intēōe vna demonstratōez plimā. Et ē qdem
qū spei vin? diuersificat modi. et qdā eozū sūt decliues
ad albedinē: et quidā eozū sunt decliues ad tincturā ru
beam aut nigrā. tnc ad albedinē declinātes si sūt i spe
frigidi nā sunt frigidiores: et declinātes ad alia duo sūt
min? fri. Et si nā trahit ad caliditatē. tūc res ē ecouer
so. Et hoc qdem qūqz diuersificat in rebz. verūm illd
qd est fm plimū ē qd dixi ante. Loquamur ergo nunc
de opationibus modiciarum singularium.
Capitulum qrtū de opatiōibz modiciarū singularium.
Itemus q medicine simplices hnt opatiōes
ples: et opatiōes pncipales: et opatiōes filias
vltibus. Et opatiōes itaqz ples sunt sicut
calefactio et infrigidatio et expulsio et attractio et vlce
ratio et cōsolidatio. et que sunt filia illis. Et opatiōes
pncipales sunt sicut iuuamētum i cancro et iuuamētū
in hemozoidibus et iuuamētū in ictericia et filia his.
Et opatiōes que sūt filias vltibus sūt sicut puocatio
et solutio: et que sūt filia illis. he enī quāuis sint pncipia
res: qz sūt in membris pprijs et cum istrumtis pprijs.
vī sūt filias vltibz. qm sūt opatiōes rerū quarū iuuamēta

et nocumēta sunt coia cum hoc q patit ab eis corpus
totum non per accidēs. Nos vō nō rememoramur
hic nisi opatiōnū earum vltimū: et siltum vltibz. Et vltū
itaqz opatiōnū alie sunt que sunt pme. Et alie sūt que
sunt secūde. Et pme qdē sunt opatiōes quatuor q sunt
infrigidatio calefactio humectatio et exiccatio. Et dñarū
vero alie sūt que sunt iste eedem opatiōes. s3 sunt mensu
rate: aut ppate cū imio additiōis: aut diminutiōis sicut
adustio et putrefactio: et sicut pzelatio. nam iste eedem
sunt calefactiōes et infrigidatiōes: s3 sunt mēsurate et cōp
ate. Et alie sunt que sūt opatiōes alie: s3 sunt pcedē
tes ab istis. sicut stupefactio et sigillatio et attractio: et
lubrificatio: et aptio: et pglutinatio: et que sūt filia illis:
vltibus vō filies sunt sicut ventris solio et puocatio et
sudoris educio. Et an qdem q loqmur de opatiō
nibus earū loquamur de ppetatibz qz in seipis hnt.
Dicimus ergo q ppetates quas medicie i seipis
hnt. alie sūt ipse qūitates: quoz notet alie sūt odores et co
lores: et alie sūt ppetates famose quarū sūt iste subtili
tas et spissitudo et puluerizadi ppetas et viscositas: et
cōgelatio et curfus: et mucilaginositas: et oleaginositas
et spongiositas: et leuitas: et grauitas. Et medicie aut
subtilis ē cur? ppetas est ut quum a virtute patit nālī q
in nobis est. diuidat in corporibz nīs i pres minimas
sicut crocus et cinamomū. et hec qdem medicie magis
cōfent in omibz suis ipressiōibus q oēs medicie. ita
ut s3 in eius defecatiōe non sit mordicatio. tñ cōsequit
defecationē rei fortis mordicatis. Et intelligo per
spissam cuius non ē istud de suis ppetatibus sicut cu
curbita et gypsum. Et per viscosas vero significamus
omne medicinā cuius ppetas est actu aut potētia q ē
eius opatio quum caliditas inata in eam ipressiōez effi
cit ut recipiat extensionē suspēdendo et nō abscondat
qū extendit. Et est illa cuius duabus extremitatibus
quum duo adherēt corpora et mouent ad elōgationem
pole ē ut cum eis moueat pter illud qd est iter eas ab
scindat sicut mel. Et puluerizabilis qdem est que i
pres diuidit pias ppf ppsionem puam cum siccitate
aut pzelatione sicut aloes bonū. Et pzelatiua ē illa
cuius ppetas est ut puēiat talz q mouent pres eius ad
dilationē a quocūqz loco ponit. verūm actu est fixa fm
suam figuram et suū situm ppf causas frigidam valde
sicut cera. et vlt est cuius ppetas est ut fluat non tamē
actu fluit. Et medicie quidez decurrēs ē medicina
que non firmat fm suam figurā et sitū suū quum silitur
sup corpus durum. s3 mouent pres eius supiores ad i
feriores in pibus ad qz earum pcessus est possibilis
sicut fluxibilia oīa. Et medicie mucilaginosā ē illa
cuius ppetas ē ut quum i infusit in aqua aut i corpo
re aquoso sepeut ex ea partes pmissit illi hūiditati et p
ueniat substātia aggregata ex eis ad lubricitatem sicut
psilium et alteacer semina mucilaginosā soluūt cū lubri
citate nisi assent et fiat eozum mucilaginositas conglu
tinosis et retineat. Et oleagina ē medicie i cuius
substātia ē aliqo vinctuositatis sicut grana. Et spon
giola ē medicie que ē sicca in actu terrea cui? ppetas
est: ut quum obuiat ei aqua: aut hūiditas liquida pfun
det aqua in ipa et penetret aqua i meatibz eius occul
tis ita ut non videat sicut calx nō extincta. In leui
at et graui res ē māifesta. Et medicinarū aut opatiōes
famolas o3 nos numerare scdm cōditiōes pdictas.
deinde psequēter ponam? descriptiōes et expōes nomi
nū earū s3 ordinē vñū. Dicit ergo medicie calefactiua

subtiliatiua resolutiua absterfua carminatiua uel exic
catiua exaspatiua apitiua mollificatiua maturatiua di
gestiua incisuiua fragitiua vefotitatis attractiua moridi
catiua rubificatiua puritū faciens: vlceratiua coriofi
ua adustiua: frangens diffruens: putrefactiua cauteri
zatiua excoziatiua. Iste ergo fūt. xxij. opatōes. **E**t
est ordo alius. in frigidatiua cōfortatiua repulsiua in
grosatiua. crudū faciens stupefactiua. Et iste fūt lex
operatōes. **E**t ē ordo alius humectatiua inflatiua
lauatiua fordidatiua lubrificatiua planatiua. Iste itaq;
funt lex operatōes. **E**t ē ordo alius deficcatiua ex
preffiua cōtractiua oppilatiua glutinatiua solidatiua
generatiua carnis figillatiua. Iste ergo fūt octo opatō
nes. **E**t ē aliud genus ppetatū scōm operationes
earū. perniciofa venenofa tyriaca bezabar. et etiam ē
folutiua puocatiua fudoris eductiua. **E**t mō ergo
iste fūt. xlii. operatōes q̄s eligim⁹ de fūma opationum
pportionatarū uel p̄tinetiū. et nos q̄dem narrabim⁹
vnāquāq; barum operationū fua defcriptōe. Calefac
tiua est nota. **S**ubtiliatiua ergo ē medicina cui⁹ p
prietas ē ut ponat effentiā humoris subtiliores cū cali
ditate temperata ficut ifopus et albasce et camemilla.
Refolutiua uero ē medicina cui⁹ pprietas ē ut fe
paret humores faciendo ipm uaporem: et extrahendo
ipm a loco in quo fuit detentus. f. partem poft partes
donec affiduatiōe illi⁹ opatōis finiat illud qd ex eo re
manet fortitudine fua calitatis ficut caftoreum. **E**t
absterfua q̄dem ē medicina cui⁹ ppetas ē ut moueat
humiditates vifcofas et cōgelatas ab orificijs porozū
in fuperficie membri ita ut elonget eas a loco ficut aq;
mellis. **M**nis autē medicina absterfua effentialit
lenit naturā: fz in ea non fit vrus folutiua. **E**t omne
amarū ē absterfuum. **E**xaspatiua uero ē medicia
que ponit fuperficie membri diuerfarū partiū in lati
tudine et profunditate: aut p̄t fortitudine cōtractōis
fue cum fpiffitudine fubftātie fua scōm q̄ p̄miffum est:
aut p̄t vebementiā fua acuitatis cum subtiliatione
fubftantie et fecat eam et destruit equalitatis: aut p̄t
fuam absterfione a fuperficie afpera in principio ut in
radice plana per accūs: qm̄ qum abftergit a membro
grosfe effentie cui⁹ fuperficies ē afpera: et prius fitus
diuerfus hūiditatem vifcofam curretem fuper eam et
faciētē puēte fupficie extraneā planā egredit⁹ afpitās
plima et pcedit. Et hec medicina ē ficut cozona regia
Et magis manifefta operatio ipius in ericcādo n̄
est nifi in omnib⁹ offib⁹ et cartilaginib⁹ et minus mani
fefta in cute. **A**peritiua autē ē medicina cui⁹ propri
etas ē ut moueat materiā exitem intra cōcauitatem
meatum ad exteriora ut remanere faciat cōcauitatē
meatū apertam. et hec q̄dem ē fortior absterfua ficut
petrofelinus. et ipa q̄dem nō efficit hoc nifi quia est
fubtilis et refolutiua: aut qz est fubtilis et incisuiua: et tu
fcies intentionem incisuiue iaz: aut qz est fubtilis et lau
atiua. et fcies intentionem lauatiue poft. **E**t mne
autem acutū est apitiuum. et omne amazum fubtile est
apitiuū et de fubtile liqdū ē apitiuū qū ad calitatē aut
ad equalitatem dcliat: et de fubtile acetofū ē apitiuum.
Mollificatiua vō medicina ē cui⁹ ppetas ē ut po
nat effentiā membrorū habētū fpiffos poros leniorem
caliditate et hūiditate fua et accidit ex hoc ut pori fiat
latiores et expulfo fupfluitatū que in eis p̄tinentur
facillior ficut emplm de aneto et fimine lini. **M**a
turatiua ē medicina cui⁹ proprietatē ē ut acq̄rat bu

mozi digeffiones: qm̄ calefacit cum equalitate et i ipfa
est virtus cōtractiua retinens humorem ufq; quo dige
ratur et non refoluat laboriofe: et feparetur humidum
ipius ab eius ficco et est adustio qz facit adustio ut fe
paretur. **E**t digeffiua ē cui⁹ proprietatē ē ut acq̄
rat cibo digeffionem: et tu iam fcivisti illud in his que
p̄terierūt. **F**ragens autem ventofitates ē illa cui⁹
proprietatē est ut effentiā efficiat ventofitatis fubtilem
aeream p̄t calitatem et deficcationem fuaz: quare
refoluitur et fugatur ab eo in quo retenta erat ficut fe
men rute. et incisuiua est medicina cui⁹ proprietatē ē
ut penetret fubtilitate fua in id qd ē inter duas fuper
ficies. f. humoris vifcofi et fuperficie in q̄ ē inuifcatus
et remouet ipm ab ea: et p̄t hoc adueniūt partibus
ei⁹ fuperficies diuerfe operatōis p̄t qd ipa feparat
eas q̄re fit facilis expulfo eaz a loco in quo fixe erāt
ficut finapis et oxymel. **E**t incisuiua quidem oppo
ta ē vifcofe facienti adberere: ficut refolutiua ē oppo
ta ingrosatiue. et subtiliatiua oppofita est in fupflatiue.
Et numerat vnāquāq; earū et diffiniunt ex ea que
cōpar ē eis in rememoratiōe et non ē q̄dem p̄ditiōis
incisuiue ut efficiat in effentiā humoris aliquid: fz in cō
tinuatiōe eius et foraffe feparat ipm in partes: et vna
queq; iparum ē scōm fimilitudinem effentie prime.
Atractiua uero ē illa cui⁹ ppetas ē ut moueat hu
miditates ad locum cui obuiat. et illud ē p̄t fubtili
tatem fui et calitatem fuam ficut caftoreū. **E**t medi
cina vebementis attractionis ē ea cui⁹ proprietatē ē
ut moueat hūiditates et extrahat eas ex profundo et ē
cōferens valde fciatice paffioni et doloribus iūcturaz
profudarum emplata poft purgationes et per eam eue
luntur spine et fagitte ex locis in quibus retinentur.
Mordicatiua uero medicina ē in q̄ est qualitas pe
netratiua valde fubtilis faciens p̄uenire in continui
tate feparationes plurimi numeri inordinati fit⁹ parue
quātittatis q̄re vnaqueq; earum nō fentitur fingularit⁹
fz fentit totū qm̄ dolor vnus ficut emplm finapis cum
aceto et acetū ipm. **B**ed rubificatiua est medicina
cui⁹ proprietatē ē ut calefaciat membrum cui obuiat
fortiter: ita ut ad ipm vebementi attractōe fanguinem
attrahat perueniētē ad eius exteriora: et rubefaciat
ipm et hoc ē ficut finapis et napellus et calamētū. et
medicines rubificātes efficiunt operatōes cauterizatōi
propinquam. **P**uritū autem faciens est medicina
cui⁹ proprietatē p̄t acuitatem et calefactōes fui
ut attrahat ad poros humorē mordicatiū puritū
faciētē et nō perueniētē ad hoc ut exulceret. et
q̄q; adiuuat ipm spine pillofe durozum corporū non
lenfate ficut kebikengi. **E**t vlceratiua q̄dem medi
cina ē cui⁹ proprietatē ē ut cōfumat et refoluat humi
ditates cōtinuātes inter partes cutis et attrahat mate
riam malam ad eam: ita ut perueniat vlcus ficut ana
cardus. **B**ed adustiua ē medicina cui⁹ p̄tetas
est ut refoluat fubtile qd ē in humorib⁹ et mēbris et fa
ciat remanere cineritatem eorum ficut euforbium.
Et coriofiua ē medicina cui⁹ proprietatē est ut re
foluat et cōfequat ex eius refolone et vlceratōe q̄renul
de fubftātia carnis minuat ficut flos eris. **R**ūpiti
ua autem medicina ē cui⁹ proprietatē ē ut qū hūores
inuenit lapideū minoret partes ei⁹ et cōterat eas ficut
faxifragia et ficut lapis iudaicus et reliqua. **P**utte
factiua uero ē illa cui⁹ proprietatē ē ut corūpat com
plonem ipus perueniētis ad membrū et complonem
i iij

Digeffiua

Frangens

Tringuiua

Admura

Mordicatiua

Rubificatiua

Puritū puritū

Volatina

Admura

Coriofiua

Rupitiua

Puttefactiua

S

R

A

E

Agmina

Mollificatiua

Tringuiua

humiditatis membri eius cum resolutione ita q non ē
ueniens ut sint pars illius membri et non peruenit ad
hoc ut adurat ipm et corrodatur et resoluatur humiditates
eius. immo dimittit in ipso humiditatem corruptam in q
agit nunc calor innatus et putrefit. et huiusmodi quidē
exemplum est arsenicum et guma ruthe agrestis.

Cumprina

Cauterizatiua aut est medicina q carnem corrodit
et cutim adurit: ita q indurat et exiccat eam et ponit
ipam qsi adusta: et fit substantia illius cutis obstaculu
meatus humoris currentis: aut electio in facie ipsius
et nominat escara et administratur i retentione sanguinis
ex arterijs capitis fluentis et his filib: sicut dragantus
et colcothar.

Excothar

Excothariua aut est medicina cuius pro
prietas est propter nimietatem sue absterfionis: ut ab
stergat ptes cutis corruptas sicut costus et aristologia
et omne qd cofert morpheo et pano et filibus. **I**nfrigidatiua
uo no ē. **E**t pforatiua est medicina cuius
proprietates est ut temperet essentia membri et copsonem
eius donec prohibeat accipere superfluitates ad ipm
effusas et impedimentas: aut propter proprietatem que ē
in ea sicut tra sigillata et tyriaca: aut propter equalitatem
copsonis sue quare infrigidat illud qd est calidi: et ca
lescit quod est frigidius scdm q visum est gal. de oleo
rosaceo.

Infrigidatiua

Repercussiuua uero medicina est contraria
attractiue. et est medicina cuius proprietates est propter
frigiditatem suam ut in membro faciat prouenire frig
et inspissetur ea et constringant pti ipsius: et frangatur
caliditas eius attractiua et coqueletur illud qd ad ipsu
currit et inspisset ipm et prohibeat ipm ne ad membru
currat: et prohibeat membrum a receptoe ipsius sicut
solatrum in apatib.

Inspissatiua

Et ingrossatiua est contraria
subtilitatis: et est medicina cuius proprietates est ut faciat
essentiam humiditatis grossiorem: aut cogelando ipam:
aut inspissando: aut permiscendo. **C**rudum uero
faciens contrarie est digestiue et maturatiue: et est me
dicina cuius proprietates est ut sua frigiditate destruat
operatōm caloris innati: et etiā extranei in cibo et hūo
res ita ut remaneat indigestus et non coctus.

Crudum

Et stupefactiua est medicina frigida ex infrigidatōe cuius
quā in membro facit prouenit ut ponat substantia ipso
deferentis ad ipm vtutem motus et sensus frigidam in
coplone sua et grossam in substantia sui: qre non vtunt
eo vtutem animales: et resoluitur coplo membri ppter
illud: et non recipit inspersionē vtutū aialium sicut opiu
et hyuscamu et lactuca et papauer nigru et mēdragōa
et filia eis.

Stupefactiua

Humectatiua autem est nota. **E**t in
flatiua est medicina in cuius substantia est humiditas ex
tranea grossa in q quz calor innatus operat nō veloci
ter resoluitur: sed cōuertitur in ventositatem sicut sunt
fascoli.

Inflatiua

Et oia in quibus est inflatio sunt facientia
soda: nocentia oculis: **E**t ex medicinis vero et cibis
sunt quoz humiditatem: prima resoluit digestio ad vē
tositatem: qre fit inflatio eoz in stomacho et resolutio
inflationis eorum in ipso et in intestinis. **E**t ex eis
sūt quozum humiditas superflua que est in eis. et ē ma
teria inflationis non patitur in stomacho aliquid dōec
ad venas uadat: aut non patiuntur in stomacho totalr
sed pars eoz: et remanet ex eis que patitur in venis
et ex eis sunt que patiuntur totalr in stomacho et puer
tuntur in ventositatem: s; non resoluitur sua vētositas
i stomacho. immo penetrat ad venas: et vētositas ei
remanet in ipso. **E**t vlt qdem cum omni medicina i
qua est humiditas superflua extranea propter illud quod ei

pmiscetur est inflatio sicut zinziber et semen cruce.

Et omnis medicina cuius est inflatōe facere in ve
nis est virilis membri inflatiua. **L**auatiua uero est
omnis medicina cuius proprietates est ut abstergat nō
vtute agente in ipa: sed vtute patiente quā iuuat mor
Et significo per vtutem patientem humiditates: et
per motum significo cursum. currens enim subtile quz
uadit super orificia uenarū lenit humiditate sua super
fluitates: et remouet eas suo cursu sicut aqua ordeī et
aqua cucurbitae. **S**ordidans uero ulcera est medi
cina humectatiua que pmiscetur hūiditatib: ulcerum
et facit eas plures: et prohibet desiccationem et solida
tionem. **L**ubrificatiua autem est cuius proprietates ē
ut humectet supficiem corporis obuiatis meatui et re
tenti in ipso: ita ut remoueat ipm ab ea et faciat partes
eius susceptibiliores cursui propter lenitatem earū acq
sitam p admisionem ei. deinde moueatur a loco suo
grauitate sua naturali et vtute expulsiua sicut prima in
solone sua. **A**pplanatiua uero est medicina viscosa
cuius proprietates est ut dilatetur super supficiē mēbri
asperī dilatōe plane superficiē et fiat manifestum illi
corporis per eam planus recte asperitatis: aut currat
ad ipm humiditas dilatata hac extensione. **E**t dñ
catiua quide: medicina est que consumit hūiditates
sua resolutione et subtilitōe. **C**ontractiua uero me
dicina est que facit euenire in membri partib: supflui
motum currentem ad aggregatōem ut inspissentur in
suo situ: et oppilent meatus. **S**ed expulsiua est medi
cina ex qua puenitur ppter ea q cōtrahit et aggregat
ptes ad hoc ut necessario faciat peruenire hūiditates
subtiles stantes in uacuitatib: earum ad cōpssionē et
sepatōem. **O**ppilatiua autem est medicina ficca q
retinetur propter sui spissitudinem et siccitatem: aut p
pter suam glutinatōem in transiit: et facit euenire in
ipso oppilatōem. **C**onglutinatiua est medicina ficca
in qua est humiditas pauca viscosa que adheret super
orificia et oppilat ea et tenet materias currentē. **M**ē
aut currens lubricum qum in ipso operatur ignis fit et
glutinatum oppilatum retentum. **C**onsolida
tiua est medicina que exiccat et inspissat humiditatem
stantem inter duas superficies vulneris propinquas:
ita ut conuertantur ad conglutinationem et viscositatē
et adhereat vna earum alteri sicut sanguis draconis et
aloes. **C**arnis uero generatiua est medicina cuius
proprietates est ut pmutet sanguinem supuenientes vul
neri in carne ppter ea q equat comploem eius et coa
gulat ipm cum exiccatione. **E**t sigillatiua est medi
cina exiccatiua que exiccat superficies vulneris ita ut
fiat cortex super ipam custodiens ipam ex nocumētis
vsquequo generet cutis naturalis. **E**t est omnis
medicina equalis in duabus actiuis exiccans absque
mordicatōe. **M**edicina uero perniciofa ē medicina
que cōuertit comploem ad corruptōem supfluas sicut
euforbium et opium. **E**t venenum est medicina que
corrumpit coploem non cum cōtrarietate tantū: sed cu
pprietate que est in ipso sicut napellus. **A**lbezabaz
autem et tyrica sunt omis medicine quaruz proprietates
est ut cōseruent sanitatem et vtutem in ipso: ut ex eis ex
pellat nocumētū veneni a se. et quasi nomen tyriace
artificialibus dignius cōuenit. et nomen albezabar fin
gularibus cadentib: scdm naturam dignius. **E**t vlt
q vegetabilia et mineralia ex artificialib: digni nomē
tyriace sumant: mineralia nomē albezabar: et uidetur

Emasura

Quidam

Inspissatiua

Appilatiua

Contractiua

Expulsiua

Oppilatiua

Conglutinatiua

Consolidatiua

Carnis generatiua

Sigillatiua

Perniciosa

etiam q non fit inter ea magna differentia. **S**olutiua autem et puocatiua et sudoris eductina sunt note. **O**mnis uero medicina in q solo p iungitur eaz co tractoe sicut hermodactilus est conferens in dolorib iucturarum qm virtus solutiua incipit et attrahit maz et vtus contractina incipit et cotrahit meatum materie quare no reddit ad ipm matia neq succedit ei alia.

Omnis medicina resolutiua in qua est cotractio e equalis et cofert mollificationi iuncturarum et spasma earum et apatibus pblaticis. et contractio et resolo in vnaquaq earum cofert in exiccando. **Q**um ergo ag gregatur cotractio et resolo fit fortior siccitas. **M**edicine uero solutiue et puocatiue scdm plimum sunt prohibentium opationu. nam puocatiue secuduz plu rimum exiccant fecem. **E**t medicine in qbus aggre gantur vtus calefactiua: et vtus infrigidatiua sunt iuuatiue valde in apatibus calis qm ad statum suum pueniunt: qm ipe propterea q cotrahunt reputiunt: et ppter ea q calefaciunt resoluunt. **E**t medicine in quib ag gregatur virtus tyriace cum frigiditate sunt iuuatiue ethice vehementer. **E**t ille in quibus aggregat vt tyriace cum caliditate pferit frigiditati cordis plusq alie. **V**irtus aut q diuidit et ponit vnaquaq com ptoem ad prem quam meretur: ita ut non ponat vtut resolutiuam in prem matiei q effunditur ad membruz neq infrigidatiua in latere matiei effuse ab eo e natura docta obedire creatori sublimi et gloriofo.

Capitulu qntu de iudicijs qrua mediciaz extrilecis **M**edicinis accidunt iudicia scdm dispone que eis eueniunt per artem. et ille qd sunt sicut decoctio et cotritio et adustio cu igne et ablutio et congelatio in frigore. et positio in propinq tate aliarum medicinarum. **S**unt enim medicine quarum iudicia alterantur p illud quod eis accidit ex istis disponibuz: et qnq alterant eaz iudicia ppter ea q alijs permiscetur medicinis quauis de hoc loq fit coueniens in ppositione medicinaru. **V**icim ergo q medicinaru sunt quedam spissa hntes corpora quare suas vtutes in decoctoe non amittunt nisi nimium in decoquedo eas laborez sicut radix capparis et Ari stol. et zedoaria: et que sunt illis filia. **E**t earuz sut quedam medicine equales qbus mediocrius sufficit decoctio: et si in eis violenter laboretur resoluuntur earu vtutes et recedent sicut semina vrinu puocantia ut ficados et sibi filia. **E**t ex eis sunt medicine in qu decoctione non puenitur ad decoctione eqle. **I**mmo modica eis sufficit decoctio: quare si addat ultra fer uorem primu ebullitio vna resoluuntur earu virtutes: et sepantur cum decoctione et non remanet eis ipsio sicut epibymum. nam quz eius decoctio fit multa de struitur eius vtus oio. **E**t ex medicinis sut quedaz quaru viri propt cotritoez destruitur sicut scamoeaz: quare oz ut ultima facilitate cotrazatur ne ex ptritoe calitas eam cosequatur corrupens eius virtutem.

Plurime pterea gummaruz sut huiusmodi. et iparu quidez resolo in humiditate couenientior est q ptritio. **E**t omniu medicinaru in quaruz ptritoe superflue elaboratur operatoes destruiunt. no eni quotienscuq minozatur corpus vtutem suam secundum qlitatem suam: et secundu proportoez minozatois eius seruatur imo possibile est ut diminutio corporis perueniat usq ad terminum. ne post ipm corpus aliqd sue opatiois que sibi propria est agat: qm non est necessariu qm vt

alicuius corporis facit motu aliqnez: ut medietas illi corporis moueat illud qd est motum ab eo omnino: sicut decem boies mouent onus aliqd in die vno per miliare vnum. **N**on ergo est necessariu ut qnq moue ant illud aliquatulum: nedu q ipm moueant per me dietatem miliaris: neq medietas illius oneris. ita iaz fit singularis ut qnq singulari eaz assumant et ualeat ipius facere pmutatoez. **I**mmo possibile e ut sulci piena pmutatoez no patiat a medietate vtutis penit quum ipm est cum singularitate id qd est cu totalitate. et medietas eius non est recipiens a medietate illi qd recipit in singularitatis dispone qm est continua cum medietate altera non pparata ad hoc ut moueatur ab ea singulariter. et propt hoc non quotienscuq minozatur corpus me: et minozatur vtus inuenit patientez in minore sibi simili: neq etiam oz ut hoc cum quantitate pportiois sue minozatois efficiat in patiente a toto oio opatoem lz quibudam uideatur q propt minora tionem non destruat forma et vtus: sed eoz vba in co positio sut uicinoza ad hoc ut eozu incrudelitas uiros non sumat. **E**t medicine qdem quum aliquu opato nem hnt: si in earu cotritoe superflue elaboretur. pose est ut ad spem alteram opatois permuent. naz verbi gra. si potentes sunt in euacuando humores aut feces deficiunt ad hoc et fiunt euacuatoes aquositatez propt calum vtutis earum: et qm ipe propt puitates sua fiut magis penetratoes: quare uelociter pueniunt ad mebru aliud a membro in quo stant quum sunt magne et pce dit operatio ab eis. et in ipo sicut narrat gal. sibi acci disse. **I**nquit enim superflue cotritui cyminuz quare p mutatu est et factum est vrine puocatiuum quum prius fuerit in natura sui solutiuu necessarie. **P**ozter ergo ne ad sumum perueniatur in coterendo medicinas sub tilis substantie: immo non oz ut ad sumum perueniat nisi in coterendo medicinas spisse substantie. et ppe qd est voluntas ut earum penetratio perueniat ad finem elongatois et sunt spisse difficilis motus sicut medicie pulmonis quum sunt facte ex corallo et margaritis et la pide scedenigi: et que illis sunt filia. **I**udicia uero adustionis sunt ista. nam ex medicinis sunt quedam q adurunt ut vtus earum minozetur. et quedam sut que non aduruntur ut vtus earum augmetetur. **E**t oes quidem medicine acute subtilis substantie: aut equal quum aduruntur: minuitur earum caliditas et iparum acuitas: ppter illud qd ex substantia ignea resoluuntur infixa in eis sicut atrimenta et colcorar. **M**edicinis uero quarum substantia est spissa et iparu vtus est non acuta neq calida adustio acquirit vtutem calida sicut calx. **I**sta enim sunt lapi in quo non fuit acuitas. quz ergo aduritur couertitur in acuitatem. **M**edicina uero propt vnum qnq accidentiu aduritur: aut ut fra gatur de eius acuitate: aut ut acquirat acuitatem: aut subtilietur substantia eius spissa: aut ut pparetur ad p terendum: aut ut destruat malicia que est in ei sub stantia. **E**xemplum primi est atrimentum et colcorar. exemplum secundi est calx. exemplum terij est cancer et cornu ceruini qd aduritur. **E**xemplu quartu e sericu: nam ipm administrat in confortando cor: et si admini stretur incisum est etiam couenientius q si admistret adustum. sed qm incisum non sequitur minorationem prium sufficientem nisi cum labore aduritur. **E**xemplu qntu est adustio scorpionis in intentoe administrationis eius ad lapidem. **A**blutionis autem iudicia sunt

qm̄ remouet ab omni medicina illud qđ ei permiffum ē d̄ substantia acuta subtili: 7 ſedat illud in ea 7 tempat ipam. **E**t ſunt ex eis qđ inſrigidat poſt calitatē ſup flum. **E**t ppter abluſio ab omni medicina terrea remouet igneitatē quam ab aduſtione acq̄ſiuit ſicut calx abluta remanet enī tempata: 7 aufertur ei abluſio. **E**t ſunt ex eis in q̄bus non eſt intentio eius i in frigidatōe tñ. imo intentio eius eſt poſſibilitas mino randi pres earū: ita ut ad ultimū finez perueniāt ſicut abluſio cutie in aqua. **E**t ex eis ſunt que abluunt ut remoueat ab eis v̄tus que non placet ſicut ſimū ſtudiū in abluendo lapides armenū 7 azuli: ita ut ſepa retur ab eis v̄tus nauſeatiua. **C**ōgelatōis autem iudicia ſunt qm̄ in omni medicina cōgelata v̄tus ſub alis deſtruitur 7 aditur frigus ſicut eſt frigide ſubſtan tie. **V**icinitatis uero iudicia ſunt qm̄ medicine ali quādo acquirūt per uicinitatē q̄litates extraneas: ita ut reſoluātur earum opationes. Nam multe medicina rum frigidarū ſiunt calide ipeſſionis ppter ea qđ rūt ex uicinitate aſſe ſetide 7 euſorbij 7 caſtozei 7 muſ chi equalitatem calidaz. **E**t plurime medicinarū cali darum facie ſūt frigide ipeſſionis ppter ea qđ adepti ſūt ex uicinitate canſore 7 ſandali qualitatem frigidaz o3 ergo ut ſcias hoc de eſſe medicinarū 7 aliena gene ra diuerſa q̄rundam a uicinitate aliarum. **J**udicia uero permiffionis ſunt quoniā medicinarū operatōes q̄nq; ſiunt fortes ppter permiffionē: 7 q̄nq; deſtruūt iparum opatōes p̄p̄t admiffionē: 7 q̄nq; rectificāt 7 remouetur iporū malitia. **E**xēplū p̄imi ē qm̄ quedam medicine ſunt in quibus eſt virtus ſolutiua: ſed tñ indigent v̄tute adiuuatiua: quz in iparū natura non ſit adiutorium forte. **Q**um ergo eis adiutorium aſſociatur operantur fortiter ſicut turbit. in eſt enī v̄t ſolutiua: ſed ipa eſt debilis quare reſoluere non pōt. **E**uacuat ergo qđ p̄iſ eſt ex ſubtili p̄b̄late. **Q**ū ergo ei aſſociatur zinziber ſoluit cū adiutorio ſue acuitatis humorem viſcoſum plurimū uitreum: 7 ſit velocior ei ſiſo. **E**t ſi epithimū tarde ſolonia eſt: quum ergo aſſoci atur ei piper 7 medicine ſubtiles ſoluit uelociter: qm̄ ipe adiuuant ipm̄ in ſoluendo. 7 ſi in reubarbaro ē v̄tus cōtractionis fortis: ſed tamen cum ea eſt v̄tus ap itiuu minuens eius operationē. **S**i ergo permiffecatur cum bolo armeno: aut cuz acatia cōtrahit v̄chemēter. **E**t q̄nq; detmiſcentur ut penetrare faciat 7 repellant ſicut crocus permiffecatur cum zoſa 7 cāſora 7 coralloz ut faciat ea penetrare ad cor. **E**t q̄nq; permiffcent eas p̄p̄t cōtrarium illius ſicut ſemen rhabbani per miſcetur cū ſubtiliatiuis 7 penetratiuis ut retineat ea in epate tanto ſpatio quo cōpleatur in ipō operatio q̄ intenditur: qm̄ ipe quum in eſſe ſubtilitate ſua penetrāt pertranſeunt uelociter ante p̄plementū opatōis: ſemē ergo raphani cōuenit ad vomitum: quare figit ad illd qđ ad venas mouetur per contrariū. **I**lle autem q̄ deſtruuntur ppter p̄miſſionem ſūt ſicut ſi ſint due me dicine vnam efficiētes operationē: ſed duab; potētis cōtrarijs: aut quaſi cōtrarijs. tunc qm̄ aggregantur ſi cōtingat qđ vna earum antecedit ad operatōem ſuam efficiet operatōem: 7 ſi non antecedit vna earū ad aliā prohibent ſe ſicut viola 7 myrobalani. viola enī ſoluit leniēdo 7 myrobalani ſoluit exprimēdo 7 iſp̄ſſando. **Q**um ergo ſuperueniūt matiei amboz operatōes d̄ ſtruuntur uel deſtruūt ſe: ſi myrobalani aſcedūt: d̄ind̄ ſuperuenit viola non in eſt alicui iporū operatio. **E**t

ſi antecedit viola 7 leniat: deinde ſuperueniant myro balani 7 exprimant erit operatio fortior. **T**ertij v̄o exemplum ſunt aloes 7 bdelliū 7 dragagātum. Aloes enim ſoluit 7 mūdāt inteſtina: ſ; tamen excoziat 7 ape rit venarum oriſicia. **Q**uz ergo aſſociat ei dragagātū 7 bdellium: p̄glutinat dragagātū qud abzaſit aloē. et cōfortat bdellium venarū 7 eſt icolumē. **I**ſti uero ſunt canones 7 exempla iuuantia ad cognosceudas naturas mediciaz 7 earum adminiſtrationem.

Cap̄ ſextū de collectōe mediciaz 7 ipaz p̄ſuatōe.

Edicinarum alie ſunt de plātis: alie d̄ mi neris: alie de aialibus. **E**arū uero que ſunt de mineris quibus cognoscuntur ſicut calca dis cubuſi: 7 attrimentum carmeni. deinde ſunt mū de a p̄miſſione extraneaz: immo ſit illud qđ collectū eſt in ipa pura ſubſtantia de ſuo genere nō fractum in ſuo colore 7 guſtu q̄ ſunt ei p̄p̄ie. **E**arum uero q̄ ſunt de plātis: alie ſūt folia: alie ſemina: alie radices: alie v̄ge flores: alie fructus: alie gūmes: alie tota planta ſicut ē. **F**olia autem colligere o3 poſtq̄ integre incipiūt ha bere quātitatem quā debent 7 remanent ſecundūz for mam anteq̄ iporū color alteretur 7 frangatur: nedū qđ cadant 7 attrita ſint. **S**ed ſemina ſūt colligenda poſtq̄ iporū terminus ſigitur 7 exiccatur ab eis cru ditaz 7 aquoſitas. **E**t radices ſumende ſunt quum caſus foliorū tps ē. **F**lores v̄o colligere o3 poſt ap tionem integraz ante extenuatōem 7 caſum. **S**ed v̄ge ſunt colligende quum iaz ad integritatem puenierit 7 non inceperint extenuari 7 contrahi. **E**t fructus qđ ſunt colligendi poſtq̄ ſinitur cōplementū eozūz 7 anteq̄ ſint preparati ad cadendum. **I**llud uero qđ ſumitur totū o3 ut ſumatur ſcōm uigorē ſuū. 7 que ipius ſemina terminū ſuum ſunt cōſecuta. 7 quotiens cūq; radices fuerint minus contracte 7 v̄ge minus ex tenuate. 7 ſemina p̄guroza 7 plus plena. 7 fructus ſo lidiores 7 ponderoſiores erūt meliores. 7 non excuſat magnitudo cum extenuatōe 7 arefactōe: ſed ſi eſt cuz pondere eſt ualde melior. **I**lle p̄terea que i clazo aere colligunt ſunt meliores collectis in diſpōe hūidi tatis aeris 7 uicinitatis tēpōis pluuię. **S**ilueſtres quoq; oēs domeſtici ſūt fortiores 7 minoris q̄ritatē ſecundū plurimū. 7 de ſilueſtrib; mōtane ſūt fortiores. **E**t ille quarū collectōis loca ſunt v̄etoſa 7 ſubli mia ſunt fortiores alijs. 7 ille hore collectōis quarū pluuiā non deſuit ſūt fortiores eis q̄bus deſuit pluuiā in tempore quo debuit. 7 totum hoc ſecūduz plurimū 7 quotienscūq; fuerit earum color magis tinctus 7 ſa por magis apparens 7 odor fortior erunt fortiores in genere ſuo. **A**mplius herbe debilitant poſt duos aut tres annos: niſi medicine numerate que excipiūt ſicut duo bellebozi: ipi enim ambo longiori tēpore permanent. **S**ūme uero colligende ſunt poſt cōge latōem 7 poſt exiccationē ſparatā puluerizationi. 7 virtus plurimarū earum non remanet poſt tres ānos 7 p̄p̄ie euſorbij. uerū ſi fortiorum cuiuſcūq; ordinis ipatiū duratōis prolongatur ſcōm iparū bonitatez. **Q**um autē recens deſicit fortis p̄culdubio ſtat duplū veteris debilis loco ei? in omni re. **I**llas uero que ſunt ex aſibus aſſumere o3 ex aſibus uiuētib; tpe v̄is 7 eligant alia ſaniora cozpoza h̄ria 7 integriora mem bra. 7 o3 ut quicqđ de eis tollitur tollat cū decollata ſunt. 7 caueatur ne illud qđ aſſumit ſit ex animalib;

folia

ſemina

radices

folia

v̄ge

fructus

herbe

ſumme

mortuis ab egritudinibus eis accētibz. **E**rgo sunt canones vtes quos apd medicū pparatos esse oꝝ in esse medicinarum singularium. Nunc vero in scdo tractatu icipere volo. Loquamur ergo de naturis medicinarū singularium a nobis cognitarum. ⁊ earū qm cognitio nobis possibilis erit psequamur earum ipzel fiones attendendo signa in eis vera. ⁊ dimittem? narrare medicinas de qbus nihil nouim? nisi noia tātū. ⁊ ordinabim? areolas predictas cum suis coloribus. Et significabim? in primis numerū egritudinū cui? qz tabule ⁊ scdm tincturā cuiuscūqz egritudinis cū voluntate dei excelſi ⁊ bonitate ipius auxilij.

Tractatus scdus libri secūdi. vba pncipis aboali:

Item significauimus in tractatu primo ordinē areolarum quas ordinauim? Et nos etiā volumus hic asserre illud quō significant res cadentes in omni areola ⁊ tincturas q sunt eis proprie. Areolarum autem triū primarū res apparentes sūt. In illis uero que sunt post eas. s. que indigent distiati one caploꝝ ⁊ tincturarū non existimes nos voluisse studere i inuestigatōe numeri eius qd numerauimus. nos enim non fecim? illud: sed attulim? qd inuenimus in caplis medicinarum singulariū qd nrrabimus d iu uamētis ⁊ iudicij sibi pprijs. Et areola prima hui? sūme quā ingrediuntur tincture est areola opationum ⁊ pꝛoprietatū.

Subtilis spissa viscoſe exiccariua: subtiliaria iſpillaria: pglutiniaria: exalſaria: iuſcariua: et reſolutia absterſia applanaria: apitiaria: orificia vearū: larū faciēs: incisiua: diſrūpēs vērōſitates: attrita: mordicaria: reſcuſſiua: mūdificaria: ſedatiua do loꝝ ⁊ eſt prohibens eſſuſionem materiā: rubificati ua pꝛuritū faciēs: vlceraſiua: coꝝoſiua: aduſtiua: reſcificatiua: putredinis: putrefactiua: cauterizatiua: co boꝝatiua: digeſtiua crudū faciēs: ſtupeſactiua: oppi latiua laxi ⁊ rari: inſlatiua: lauatiua: lubꝛificatiua: ex pꝛeſſiua cōtractiua extinctiua clarificatiua ſanguinis ſudoꝝis pꝛouocatiua retentiua ſanguinis retentina ſu doꝝis laudabilis achimi uituperabil chimi expulſiua nocuenti cibi multū nutrimenti. pauci nutrimenti con ſortans membra. cōſortans viſcera mali humoris con uerti ad oēs humorē pſert egritudinib? melancholie generat melancholiam generat chſam citrinā generat pblā expellit nocumentum pblatis cōſer ſenib? opera tiones extraneas. opatio eius in aere facit penetrare ſo lutiuā. **A**reola decorationis.

Mandat cōturbat remouet ſabſat cōſer moꝝ pbee ⁊ ſordib?: ⁊ albaras facit puenire alba ras impetigini pāno lēiginibus. facit euēire pānum ⁊ lentigines veſtigis ulcerū veſtigis uariolaz fiſſuris labij. fiſſuris faciei ⁊ capilloꝝ. rubificat colo rem. pſert fiſſuris pedum. Eradicat barulos verucas odoꝝi aſcellarū ⁊ coꝝoꝝis. leꝛze facit poſſidere leꝛzaz extrahit ſurculos ⁊ ſagittas ⁊ ſpinas. abluit dentes. eradicaſt dentes ⁊ odoꝝi narium. ſetoꝝi oꝝis. facit poſſi dere ſetoꝝem anbelit?. impinguat iua facit macreſcere. pedicul facit pediculos. pſert panaritio. dētib? mri vnguib? ſortis vnguib? coꝝoſis pūctis albis i eis cu ſtodit māmilla ⁊ teſticulū. facit bonū colorē: anbelitū efficit bonū. denigrat capillos. dealbat capillos. pſo

gat magnificat rubificat conſortat incriſpat applanat ſindit pꝛobibet fiſſuram. tyrie. alopitie. poſtrationi. pꝛibet caluitiū. facit cadere. facit caluitiū abradit facit naſci capillos.

Areola apoſtematum ⁊ boꝝoꝝ.

Apoſtematibus calidis. apantibus frigidis apantibus intrinſecis. pbloni. ⁊ apantibus fluxis. inflationi. cancro. apantibus duris. ſcrofulis. aſſubd. alubellz iterioꝝibus. beridipile ſoz mice. eſſere. deſudatōibus. veſicis. ignipſico. peſti lentie ambulatiue. apoſtematibus vlceroſis. alaſeph boꝝoꝝ. ⁊ lacteo. apoſtematibus neruoꝝum. apantibus lacertoꝝum apantibus que ſunt ſub auribus. apantibus ſub aſcellis ramici aquoſe. ramici ex iſtēſis. ramici ventroſe. apantibus epatis. apantibus ſplenis. apantibus ſtimachi. apantibus veretri. apantibus matricis. apati bus veſice. apantibus māmillarū. apantibus teſticuloꝝ. apantibus renū. apantibus ſictieris. generat apoſtemata caſa. generat apoſtemata fluxa. generat apata dura. generat cancerum.

Areola vulnerum ⁊ vlcetum.

Vlcetibus ambulatorijs. vlcetibus malignis vlcetibus vetuſtis. vlcetibus ſordidis. ſordi dat vlcera. fiſſulis cōſert colubreſe pſolidat generat carne dſtruit carne augmētata. ſigillat cōſert ſcabiei ⁊ pꝛuritū. ſcabiei vlceroſe. ſcabiei m lacholice aduſtōi igni. eſſiomēo. vlcetibus lacteis. puſſul oꝝis. pu trefactōi membroꝝ. ignipſico. oſſibus. lenis eſcaras i fixis in membris.

Areola inſtrumentozum iūcturarum.

Doloz iūcturarū duricie lacertoꝝ alſaſe ⁊ albeik: conſortioni: pꝛuſioni laxitati doloꝝi neruoꝝ duricie iūcturarum. Egritudini iūcturarum frigide deſecat neruoꝝ: conſortat neruoꝝ apati neruoꝝum. vlcetibus neruoꝝum nocet neruis do loꝝibus doſi ſciantice caſoi pꝛuſioni ſpāſmo tetano al cūꝛez paralyſi tremoꝝi diſlocatōi ramicibus rupturis doloꝝi diſlocatōis: doloꝝi pedis podagre facit egre coꝝtices oſſium.

Areola membroꝝum capitis.

Soda caſe: ſoda frigide emigranee galee no cet cerebro debili: facit ſoda: conſortat cap augmentum facit in cerebro: purgat cerebz reſoluit ventroſitates in cerebro aperit oppillaſiones ce rebri toꝝture applie grauat caput facit ſubꝛ facit ſonū facit ſcotomiam tardat ebrietateꝝ pſert vertigini ⁊ ſco tomie conſert ſubꝛ. conſert mlie ⁊ timoꝝi. cōſert manie cōſert epileſie mouet epileſiam timoꝝi pꝛuoꝝuꝝ in ſomno ⁊ alioꝝum. pſert tremoꝝi conſert pꝛeneſi caſe ⁊ ſubꝛ alabari. congelatōi conſortat conſeruatiōem ⁊ facit poſſidere obliuionem. conſert ebrietati. pꝛibet ebrietatem. conſer doloꝝi auris. pſert ſonitui ⁊ tinitui conſert ſurditati ſorti ⁊ debili. cōſert catarro ⁊ coꝝiꝛe conſert fluxui ſanguinis ex naribus. facit fluere ſāꝛui nem ex naribus. facit ſternutare. remouet ſternutatio nem. conſert boꝝoꝝ oꝝis ⁊ cula. cōſert egritudinibus oꝝis. conſert fluxui ſaliue. conſortat dentes. conſert do loꝝi dentium. facile efficit eradicaſtōem dentium. pſert natiuitati dētiū infantium facit cadere dentes. cōſert ſtupoꝝi. conſert apantibus lingue. conſert ranule. cōſert vlcetibus gingiuarum. conſert gingiuis ſanguineis ſurfuribus.

Areola membroꝝ oculi.

Ophthalmia cala. ophthalmia vetusta. febel
vlcera lippitudini albe. alarfat. vestigia ui
ridia. uarietati. albugini. Exiture grossitu
dini cornee lachrymis attrahit lachrymas confortat
visum prohibet catarruz. apertioni. cōstrictioni aque
fistule. vngule. lippitudini. conseruat sanitatem oculi. sca
biei et pruritui. filac. pilis impediens. almularam
vleribus oculi.

Areola membroru pectoris et anbelitus.

Confortat membra anbelitus. nocet mem
bris anbelitus. confert apatibus vtriusq;
amigdalorum et vulue. sinarie. et squarie. san
guisugie impediens anbelitus. asmati dilatato abe
lius. asperitati pectoris. destructioni vocis. clarificat
vocem facit bonam vocem. tussice. tussi antique. pleu
resi pipneumoie saniei. et bice. mundificat vlcera vela
minis. sputo sanguinis. dolori lateris. sanguini conge
lato in plome confortat cor rectificat intellectum. ma
litie complonis cordis cale. malitie psonis cordis fri
gide. sincopi. tremori cordis frigido tremori cordis
calido. apatibus mamille facit abundare lac.

Areola membrorum nutrimenti.

Confortat stomachum debilitat stomachum
digerit malam efficit digestionem. distrupit
desiderium. desiderio corrupto mala stoma
cho confert singultui. naucesfacit nausea facit agustia.
eructuato facit eructuare. mollificat stomachum apit
opillatones epatis et stomachi preparat stomachum
mordicat stomachum lubricitati stomachi cancro in sto
macho facit sitim sedat sitim inflat stomachum. sedat in
flatōes stomachi confert dolori stomachi apati stoma
chi confortat epar nocet epati dolori epatis opillio
ni epatis facit epar possidere opillatōes apati epatis
calido apati epatis frigido. duritiei epis indurat epar
debilitat epā ictericie citrine ictericie nigre facit possi
dere ictericiam bydropisi ascliti bydropisi biposarce
bydropisi tympaniti facit possidere bydropisiz dolozi
splenis apati splenis inflationi splenis

Areola membrorum expulsionis.

Soluit cholas soluit hūiditatem et hūores
grossos soluit mliaz soluit aquositate soluit
ventositate soluit sanguinem stringit cōfert
soloni fluxui sanguis cum egestionem facit excoziationē
colirice passioi facit possidere colicā passionē lubrici
tari viscez tardatur in intestinis dysenterie et vleribus
intestinoz. pungitius dolozi facit pūgitium dolozem
tenasmon colice frigide colice calide colice ventose co
lice apose apati intestinoz ileos vermibz dolozi
viscerum fetori stercozis facit fetere stercoz. prouocat
vrinam. puocat menstrua. prouocat vtriusq; retentioni
vrine ardozi vrine. distilationi vrine. lenitati vrine. mī
ctui sanguinis mictui puris. confortat renes. nocet re
nibus. diabete. lapidi renum lapidi vesice dolozi renū
vleribus renum ulceribz vesice scabiei vesice et pru
ritui eius dolozi vesice mollificationi vesice confortat
vesicam nocet vesice dolozi matricis retinet fluxuz ma
triciis. mundificat matricem. retinet menstrua. confert
apatibus matricis. duritiei matricis. coartatoz oziis
matricis. pfocatōni ozificij matricis calefacit matricē
constringit matricē confert ventositatibz matricis. vlce
ribus matricis eminentie matricis phibet ipgnatōes
facit hereditare sterilitatem. confortat embryonē. edu
cit setum. et deijcit ipm. et interficit eum. iuuat ad ipre

gnandum facit egredi secundā. faciem efficit partus et
mūdificat pturientem. puocat menstrua retinet men
strua incitat appetitum cocundi multiplicat spma mino
rat spma. minorat poultiones. polutioni plurime mul
tiplicat polutōes erigit cōfert satyrismi. apatibz uereti
egressioni ani. confortat anū. confert apatibus ani. vl
ceribus ani ragadiis ani fluxui sanguis ani. mollifica
tioni ani. hemozoidibus ani.

Areola febrium.

Ebubus calidis. febribus antiqs tpralibz
frigidis. febribz pmissis. tertiane causonidi
sinocho. qrtae. quotidiae. pestilentiali. et bice
febribus ephimeris. febrī diei oppilatiue. febrī diei
apose. febrī antiq. medie tertiane permiste. tremori fe
bri sincopali.

Areola venenorum.

Triaca bezabar interficit venenosa. expellit
venenosa. venenum medicina pernitiōsa na
pello extremitati caude cerui. fellī uipere
byusqamo nigro. opio. beriz. lithargyrio fugis. canta
ridibus. strangulatoz. leopardi. et ad thib. lepori mari
no interficit mures. morsui serpentis. vipere scōpionē
rutele. aranee altararati interfectozi vulturis. morsui
canis. morsui bois. cani rabioso. draconi marino. de
nule mugali. sagittis venificatis albeil. sagitte arme
ne. fellī leopardi.

De Aniso. L. i.

C. I.

Anisum quid est. Est semen feniculi romani
et est minoris acuitatis q̄ nabarbi. et in ipso
est dulcedo et est acutius q̄ nabarbi.

Electio. Romanus poderosius ē. **N**atura
Inquit Salien⁹ est calm in scdo hiccum in 3°. dixit
Bia. est utriq; in tertio. **O**perationes et proprie
tates. **E**st apitium cum stipticitate pauca et est se
datium dolozi et resolutiū ventositatum. et prope
si affertur. et in ipso quidem est acuitas qua medicinis
adurentibus fit vicinum. **V**ulnera et vlcera.

Cōfert inflationi faciei et apatibus extremitatum.
Membra capitis. **S**i ex eo fiat euaporatio. et
naribus uapor eius atrahatur sedat soda et vertiginē.
et si teratur et misceatur cum olo 20. et distilletur i aure
sanat qd accidit in interiori pte eius. et soda a pssione
aut pcussione. et doloze etiam eius. **E**griudines
oculi. **C**onfert febel antique. **M**embra anbeli
tus et pectoris. **P**rouocat lac. **M**embra nutri
menti. **A**bscindit sitim factam ex humiditatibus
bauachis. et confert opillationi epis et splenis gene
rate ex humiditatibus. **M**embra expulsionis.

Prouocat vrinam et mēstrua. et mūdāt matricēs a
fluxu humiditatum albarū. et est motiū coitus. et quā
doq; constringit ventrem. Et adiuuat ipm ad illū ei⁹
puocatio. et apit opillatōes renū et vesice et matricis
Febres. **C**onfert antiq. **V**enenena. **E**x
pellit nocumentum venenoz et venenosoz **P**er
mutatio. **L**oco eius carni quārum est ipm.

De aphintbio. L. ij.

Aphintbium quid est. Est herba filis solis
ouigai. Et in ipso ē amaritudo et stipticitas
et acuitas. **I**nquit bunain. **A**phintbiuz est
plurimum sp̄rum. Et eo enim est corascenum. et ex eo
ē orientale et allatū de monte lukeni et susin et nabarbi
et tarsense. et dixerunt aliq antiquozum sp̄s eius q̄nq;
sunt: tarsense et susin et nabarbi et corasceni et romanū

Et in nabarbi quidem est bonus odor: et ad ultimum in ipso est substantia terrea qua contrahit: et substantia subtilis qua soluit et apert. et est etiam ex spiritibus sceba: et per hoc vocauerunt ipsum quidam sapientes sceba romanum et eius succus est fortior solis ipsius: et est preparatio succi prassii. **Electio.** Quod ex eo est melius est fufin et tarsense: et est mirabilis coloris et odoris aloes cum coteritur. et quod ex ipso est recens et filuestre. **Refinitio.** potius sit cum coarsceni. 3. iij. **Natura.** Est calidum in primo: ficut in secundo. et eius succus est calidior. et dicunt quidam est ficut in tertio et est quasi verius. **Operatioes et proprietates.** Est apertum et stipticum: et eius stipticitas est fortior ipsius amariu dine: sed nabathium est fortioris stipticitatis et mioris caliditatis: qua propter non soluit pbla etiam ex stomacho neque per ipsum fit iuuamentum in hoc: et eius operatio in pblate et mla. et in ipso etiam est resolutio. et ex proprietatibus eius est ut prohibeat panos a tinea et corruptioe vermium: et prohibet enclaustrum ab alteratione et chartas a corozione. **In decoctione.** Facit bonum colorem et confert tyrie et alopitie: et remouet vestigia sub oculis et in alijs locis. et confer grossitie palpebrarum. **Vulnera et vlcera.** Confert duritijs in intrinsecis in emplastro positis aut bibitis. **Egritudines membrorum capitum.** Exiccet caput: et ipsius succus facit soda: et existimo quod illud est propter suum nocumentum quod in stomacho facit. et vapor decoctionis eius confert dolori auris. Et qui bibitur ante vinum confert ebrietati: et qui ex eo fit emplastrum interius in palato prefert prefocationi intrinsece. et prefert apertibus que sunt post ambas aures: et confert dolori auris et fluxui humiditatum: et confert apoplexie bibitum cum melle. **Egritudines oculi.** Confert ophtalmie antique et proprie a nabathicum quum ex eo fit emplastrum sub oculo et pano. Et si ex eo fiat emplastrum cum careno sedat pulsationem oculi et apata eius et prefert punctioni in eo. **Egritudines membrorum anbelius.** Sirupus eius confert tetano qui est sub hypochondrijs. **Egritudines membrorum nutritiu.** Reducit appetitum: et est medicina mirabilis ad illud quum bibitur decoctionis eius aut succi ipsius decem diebus scilicet quibus die tres anulafat. et sirupus eius prestat stomachum: et efficit operatioes altas. et confert ictericie et proprie si bibantur succi eius decem diebus. scilicet quibus die tres. 3. et confert hydropisim. et filz emplastrum factum ex eo cum ficibus et nitro et farina lolij. et est emplastrum splenis etiam: et quibus sit emplastrum ambabus ex eo cum ficibus et farina lolij: et nitro: et interficit vermes proprie quum decoquit cum lentibus aut rizi et comedit. **Succus eius** est malus stomacho: et semina eius etiam nocumentum faciunt ori stomachi proprie propter eius salsedinem preter nabathi. et qui permiscetur cum spica utile est dolori stomachi. et si emplastrum fiat ex eo epati et stomacho et illis prefert doloribus eorum. Epatis quidem et illis cum oleo de alcana facto cerato: et stomacho quidem cum oleo rosaceo aut permistum cum rosis: et confert duritijs ipsorum. **Egritudines membrorum expulsiu.** Est purgatiuum vrine et menstruum fortiter: etiam suppositum cum hydromelle. et soluit choleram. et neque per ipsum fit iuuamentum in pblate: nec etiam in illo quod est flans in intestis. Sit quoque potio eius infusa aut decocta a quinq. 3. usque ad septem. et pulueris eius ab vna. 3. usque ad ij. 3. Et potus sirupi eius etiam confert hemorrhoidibus et ragadys in ano: et qui coquit solum aut cum rizi et bibit cum melle

interficit vermes cum solone ventris leui. et filz quando coquit cum lentibus. et eius quidem sirupus confert omnibus illis: et mudificat venas ab humore cholico: et a quosque et prouocat ipsum. **Febres.** Confert antiquum et proprie eius succus sicut succus eupatorij. **Venea.** Confert morlui draconis marini et scorpiouis et morlui mugali: et hyusqamo cum vino et suffocato fungorum: et proprie cum bibitur cum aceto et eius oleum confert cimicibus. et quibus infunditur proprie in aqua enclaustrum non corrodunt mures librum. **Permutatio.** Loco eius ponitur pollium: aut sceba armenum. et in co fortando stomachum ex assaro quantum ipsum est cum medio pondere myrobalanorum.

De Acacia. C. iij.

Acacia quid est. Est succus alcharbi exiecatul deinde in troscos mutatus. et in ipsa est mordicatio que ablutioe remouet: qui est composita ex substantia terrea stiptica: et ex substantia subtili ex qua est eius mordicatio que destruit ablutioe et propter suam acuitatem mordicat et infrigidat. **Electio.** Melior ex ea est que est melioris odoris uiridis: declinans ad nigredinem ponderosior durior. **Natura.** Que ex ea abluta est frigida et deficit in for: et non abluta frigida est in primo: et est ficitas est in termino secundi. **Operatioes et proprietates.** Est stiptica prohibens cursum sanguinis. **In decoctione.** Benigrat capillos et colorem efficit bonum: et prefert fissuris accidentibus ex frigore. **Apostemata et borbores.** Confert omnibus que diximus in myrto. et confert panaritio et cum albumine oui confert adustioni ignis et apertibus calis. **Instrumenta iuncturarum.** Prohibet mollificationem iuncturarum et egritudines capitum. Confert vlcibus oris. **Egritudines membrorum oculi.** Confortat visum et subnliat ipsum: et non est conueniens oculo ex ea nisi alballari: et sedat ophthalmia et rubedinem que accidunt in eis. et ingreditur in medicinis vngula. **Egritudines membrorum expulsiu.** Constringit nam bibita et clisterizata et pro emplastro posita. Et confert dysenterie et soloni sanguine: et abscondit fluxum matricis: et remouet eminentiam ani: et eminentiam matricis: et prefert mollificationibus amorum.

De Assaro. C. iij.

Assarum quid est. Est herba habens semina plimarum radicum cuius nodus est tortus: et filant piperi boni odoris mordicantis linguam: et habet florem inter folia apud radicem suam cuius color est purpureus filis flozi hyusqami. et radix quod est ipsius est magis iuuans quam aliquid quod fit in ipso et est virtus est virtus acozi aut est eo fortior. **Electio.** Ex eo melius est quod est fortioris odoris. **Natura.** Calidum est et ficut in 3. et dicitur quod eius ficitas est maior ipsius caliditate. **Operatioes et proprietates.** Aperit et sedat dolores intrinsecos oes: et proprie eius infusio quam dicturi sumus in capso hydropisim: et subtiliat et resoluit et calefacit membra frigida et abstergit **Instrumenta iuncturarum.** Confert sciaticis et dolori anchorum antiquo: et proprie eius infusio predicta in capso hydropisim. **Egritudines oculi.** Confert grossitudini cornee. **Medicamenta nutritiu.** Confert oppillationi epio et duritie ipsius et conferunt ictericie et hydropisim infusiois eius tres aurei in xij. cotilis musti qui post duos menses coletur: et iuuamentum

in febris est malus: et cōfert duritiē splenis valde.
Membra expulsionis. **P**rouocat utriūq; et cō
fortat vesicam et renes: et sōiuit sicut helleborus albus
in purgatione ventris. et eius quidem potio sit septem
aureorum cum aqua mellis: et in hmate augmētū effi
cit. **P**ermutatio. **L**oco ipi⁹ ponit^r pōdus ipi⁹
et medium acozi: et sexta ponderis eius amomi.

De Abbel. L.v.

Abbel quid ē. Est fructus iuniperi similis
zarur. sed tamen ē uehementius niger: et est
boni odoris et acuti. **A**rboris uero ei⁹ due
sunt spēs. vna spēs cuius folia sunt sicut folia cupressi
multas hīs spinas: que dilatatur et non elongatur. et
alia est cuius folia sunt sicut tamarisci: et sapor eius est
sicut cupressi: sed ē siccior et minus calida. et quū ea
assumitur duplum cinnamomi ponitur loco eius.
Natura. **D**ixerunt qdam qd ē calidus et siccus
in 3. **O**peratōes et proprietates. **V**ehemētis
ē resolutiōis et inest ei desiccatio cum mordicatione. et in
ipso ē siccitas leuis. et ponitur in oleis calefactis: et in
oleis aromaticis. Et plimūz ponitur in oleo qd sit ex
primēdo. **I**n vulneribus et vlcibus. **C**onfert
eius puluerizatio in herpete estiomēto et vlcibus pūta
dis cum melle et phibet ambulatōez ambulatiē et vlcē
ra denigrata. et quū sit ex eo emplm quare non conso
lidat propt sui mordicationē et propt uehementiaz calita
tis et siccitatis sue: imo exiccat. **E**gritudines mem
brozum capitis. **C**um bullitur nux abbel in oleo
sisamino in cochliari ferreo donec nux nigra fiat et di
stillatur in aurem confert surditati valde. **M**embra
expulsionis. **P**rouocat vrinaz et menstrua: et cūcit
fecum: et educit sanguinem. **P**ermutatio. **L**oco
eius ponitur casia lignea: et dicitur qd pondus eius de
nuce cupressi: et dicit^r qd pondus ei⁹ de solijs cupressi.

De adrimia. L.vi.

Adrimia. **N**atura. **E**st calidū et siccū
in 3. **D**ecoratio. **C**onfert alopitie tri
tum cū aceto. **I**nstrumenta iūcturaz. **C**
linis eius cum aceto suppositus confert sciaticae.
Membra expulsionis. **I**nquit Dia. **C**um mu
lier tangit montanū et sibi supponit illico facit abortū
Venena. **C**onfert venenis omnibus et proprie
morui.

De Antimonio. L.vij.

Antimonū quid ē. Est substantia plūbi mor
tū: et eius vtus ē filis vtuti plumbi adusti.
Electio. **Q**uod ex eo bonum est: est
laminosum frustis contractis cui ē splendor et cui nō
admisceatur aliquid extraneū: et neq; ē sordidū et valdē
uelociter frangitur. **N**atura. **E**st frigidum in p
mo siccum in secundo. et ē uehementioris desiccationis
q̄ atrimētum rubeū et est solum. **O**peratōes et
pprietates. **C**onstringit exiccat sine mordicatione
et abscondit fluxum sanguinis. **V**ulnera et vlcera.
Confert vlcibus et destruit carnes additas et
solidat. et ponitur cum adipe recente sup adustionem
quare non vlcera: et si vlcera consolidat ipam quz p
misceatur cū adipe et cerusa. **M**embra capitis. **P**
rohibet fluxum sanguinis ex naribus qui ē ex vela
minibus cerebri. **M**embra oculi. **C**onferuat
sanitatem oculi et remouet sordes vlcum suorum.
Membra expulsionis. **C**um supponitur pfert
sanguinis matricis. **P**ermutatio. **L**oco ei⁹ po
nitur Rannuz adustū.

De Ammoniaco. L.vij.

Ammoniacū qd est. Est gūma atortib⁹
et noiatur quū id quo aurum adheret: quū
pgamena et membrana et libri eo deaurant^r
Natura. **E**st calidum in fine tertij: et siccū in pmo.
Operatōes et pprietates. **E**ius resolo et exic
catio ē fortis. et non ē mordicatio eius fortis et ex ip
suis qdēz aptione peruenitur ad hoc ut faciat currere
sanguinem ex orificijs venarum et ingreditur in recti
ficatione solutiouorum et in ipso est lenificatio et attrac
tio. **A**postemata et borhoz. **C**linitur et sit ex eo
emplm et confert scrofulis: et duritiēbus et apatibus in
principio pūis: et postea magnis sine capite. **V**ul
nera et vlcera. **C**onfert vulneribus malis et corro
dit carnem malam: et facit nasci carnem bonam. **I**n
strumenta iūcturaz. **C**onfert dolori sciaticae et ili
ozum: et iūcturaz bibitiū cum melle aut aqua ordeī.
Et quū ex eo sit emplm cum melle et oleo resoluit du
ritiem iūcturarum. **E**t quū permisceatur cum aceto: et
baurach et zofis: et oleo de alcāna confert lassitudinē.
Membra oculi. **C**lenit aspīatem palpebrarū
et scabiē et abstergit albuginē: et confert humiditatibus
oculi. **M**embra anhelitus et pectoris. **C**onfert
disnie et difficultati anhelitus: et eius dilatationi cum
transglutit cum melle aut aqua ordeī: et mūdat vlcera
velaminis: et confert prefocioni que est ex pblate et
cholera nigra. **M**embra nutrimenti. **C**ū bibi
ex eo aureus confert duritiē splenis: et duritiē epīs:
et sūz quū linitur cum aceto. et confert hydropisī.
Membra expulsionis. **P**rouocat vrinaz ita ut
sanguinem mingere faciat: et interficit ascarides et solu
tione educit: et facit exire embryonem siue viuum siue
mortuum et puocat menstrua. **E**t linitur sup duritiēz
testiculorū cum aceto et lenit eos. **P**ermutatio. **L**
oco ei⁹ pōit^r sordities aluearū apū.

De aniudem. L.viii.

Aniudem quid ē. Ex ea est alba et nigra qd ē
fortior. et hec nigra non egreditur in cibis.
Et ipius radix ē ppinqua saporis alastirgar
et eius natura est aerea. s; alastirgar ē tarde digestiōis
et non est hoc in ordine eius quāuis sit etiā digestiōis
valde tarde. **A**lle uero que est eius gūmma capitulūz
singulare faciam aliud. et melius quidem ē ut admini
stretur eius decoctio: aut ipius acetūz qd corpus eius.
Natura. **C**alida est et siccā in 3. **O**peratōes
et proprietates. **E**st subniliatiua valde. et radix eius
inflāt et quū corpus ex ea fricatur et proprie cūz lacte
ei⁹ trahit mās ad exteriora vtuose. **D**ecoratio. **C**
Alterat ventositatem corporis: et si ex ea fiat emplm
cum oleo sanat aggregatōes sanguinis sub oculo.
Apostemata et borhoz. **C**onfert dubeller intri
secis. et quū permisceat ipa et radix cum emplis confert
scrofulis. **I**nstrumenta iūcturarum. **C**ū
permisceatur cum oleo irino: aut oleo de alcāna cōfert
dolorib⁹ iūcturarūz pprie. **M**embra nutrimenti. **R**
adix eius facit eructuare et stringit ventrem: et ē tar
de digestiōis: et digerit: et calefacit stomachum: et con
fortat eum et disrūpit appetitum. **M**embra expulsio
nis. **C**ū decoquit^r cum corticibus granatorum in
aceto sanat hemorroidas ani et puocat. et facit fetere
odorem stercozis: et ventositatē exeuntē per anum et ē
nociua vesice. **V**enena. **E**st bezabar venenis.

De Alstirgar. L.x.

Astringar quid ē. Rectius est ut eius acetuz
administret. ⁊ est p̄p̄inqua aniudē i natura
sua sed est calior ea. **Natura.** **C**alida est ⁊ sicca
in fine tertij. **Membra nutrimenti.** **E**i⁹ acetū
est bonū stomacho: ⁊ purgat ip̄m ⁊ confortat eum: et
disrumpit ap̄etitū. Sed corpus ip̄i⁹ facit nausēaz mor
dicatione sua: ⁊ tardat mora ip̄ius in stomacho: ⁊ ei⁹
digestio in ip̄o. **Febres.** **P**roprietas eius est iu
namentū febris q̄rtane. **De amirberis. L. xi.**

Amirberis quid ē. Est azarab. ⁊ ex eo ē io
tūdū rubeū cāpestre: ⁊ nigrū longum areno
sum: aut mōtanum ⁊ ē fortius. **Natura.** Frigidus
est ⁊ siccus in fine tertij. **O**perationes ⁊ prop̄ieta
tes. **E**st vincens cholaz valde. **A**lpostemata et
bothoz. **E**x p̄p̄ietatibus eius est suū iuuamentum
q̄ confert ap̄atib⁹ calis sicut emplm̄ superpositum.
Membra nutrimenti. **C**onfortat stomachum ⁊
epar ⁊ abscondit siti valde. **Membra expulsiōis.**
Cōst̄rigit ⁊ p̄fert rasure etiā fluxui sāguis iſerius ⁊
De Alaunoch ⁊ Alababar. L. xij.

Alaunoch ⁊ alababar quid ē. **A**lrunqz est
plūbū nigrū in quo est substantia aquosa
multa quā congelauit frigus. ⁊ in ip̄o sunt
aeritas ⁊ terreitas non vehemētis m̄ltitudis. Signū
autēz hūiditatis eius sicut existimat Gal. est velocitas
liquefactionis eius ⁊ aeritatis ip̄i⁹ est vehemētia rari
tatis eius: ⁊ q̄ ip̄z crescit qū dimitit in humozitate
terre ⁊ inflatur. ⁊ ē vehemēter infrigidans ap̄ata.

Natura. **E**st frigidū ⁊ humidum in secundo ⁊
Alpostemata ⁊ bothoz. **E** fiant ex eo pistillum ⁊
tabula ⁊ fricetur vnū eozum sup̄ aliud cum aliquo ex
oleis ⁊ tunc illud quod ex ip̄o resoluit p̄fert ap̄atibus
calidior: ⁊ infrigidat ea: ⁊ kaniosa ex ip̄is ita q̄ curant:
⁊ ligatur ex eo lamina sup̄ scrofulas ⁊ glandulas ⁊ ul
cera iūcturarum: ⁊ ip̄arū glandulas ⁊ destruuntur.

Vulnera ⁊ vlcera. **I**p̄ius fricatio p̄dicta ⁊ eius
adustum p̄p̄ie ablutum confert vulneribus malignis
⁊ vlceribus cancerosis ⁊ vlceribus iuncturarum.

Instrumenta iuncturarum **C**onferunt ip̄ius fri
catio ⁊ adustum p̄dicta vlcerib⁹ iūcturarū. ⁊ si stricte
ligetur super orz̄ionem iūcturarū ⁊ suas glandulas li
q̄facit eas **Membra oculi.** **C**ōd ex ip̄o aduſus
est: est iuuatiū in vlceribus p̄p̄ie quū abluat: ⁊ sicut
ophthalmie sicce **Membra anhelitus ⁊ pectoris.**
Quod ex eo adustum ē: iuuatiū est vlceribus mā
miller filz eius fricatio ⁊ adustum p̄dicta. **Mem
bra expulsiōis.** **C**onfert hemozoidibus. ⁊ ligat
lamina sup̄ locuz renū: ⁊ phibet pollutionē frequētē:
⁊ sedat desiderū coitus. ⁊ utriqz eozum cōfert vlceri
bus veretri ⁊ testiculozū ⁊ ap̄atib⁹ ip̄ozum.

De Amumeli. L. xij.

Ammeli quid est. Est oleum dulce valde
spissius sicut mel: ⁊ spissius eo extrahitur ex
crure arboris que est i terra muzie dulcis:
⁊ fit ex eo oleum si cum eo admiscetur etiam oleum de
flore eius: ⁊ noiatur amumel ⁊ oleū mell. **E**lectior
Ex eo ē melius qd̄ est magis clarum: ⁊ spissius: ⁊
antiquius **Natura.** **C**alidum est ⁊ humidum et
ip̄ius calitas p̄ima ē humiditate eius. **Vulnera ⁊
vlcera.** **C**onfert vlceribus vlcerosis illinitum.

Instrumenta iuncturarum. **C**ōfert doloribus
iūcturarum **Membra capitis.** **I**n ip̄o ē virtus
faciendi subez: ⁊ facit pigritiā. **Membra oculi.** **C**

Cōueniens est tenebrositati oculozū quū ex eo fit col
lyrium. **Membra expulsiōis.** **T**res. ⁊. ip̄ius
cum. ix. ⁊. aque solone educunt cholera ⁊ hūozes cru
dos: ⁊ faciunt pigritiam ⁊ molliciant. verūn̄ non est
sollicitudo hūda: neqz timendus est ex eo qd̄ ip̄z soluit
qm̄ est iuuatiū cum eo qd̄ ex ip̄o apparet icolumet:
oz tñ ne super ip̄m dormiant oio.

De Agalugin. L. xij.

Agalugin quid ē. Lignū indū aut arabicus
boni odoris hās cutē coop̄tam intrās i nu
mero sp̄erum que vendunt. ⁊ in ip̄o est stipti
citas cum amaritudine pauca **Membra capitis.** **C**
Collutio oris facta ex ip̄ius decoctione odorem oris
efficit bonum. **Membra anhelitus ⁊ pectoris.** **C**
Confer dolozi lateris. **Membra nutrimenti.** **C**on
fert dolozi epatis. ⁊ aureus vnus ex eo confert viscosi
tati stomachi ⁊ debilitati ip̄i. **Membra expulsiōis.**
Cum bibitur cum aqua confert vlceribus intesti
nozū ⁊ dolozi p̄gitiuo caloz.

De Algailem. L. xv.

Algailem quid ē. Est arbor locozū rusti
cozū nota. **Natura.** **E**st frigida ⁊ sic
ca. **O**perationes ⁊ p̄p̄ietates. **E**st
stiptica phibens sanguinem ⁊ sp̄es fluxus. **Membra
anhelitus ⁊ pectoris.** **P**rohibet sputum sāgui
nis. **Membra expulsiōis.** **P**rohibet fluxum
matricis. **De Altharabic. L. xvi.**

Altharabic quid ē. Hec ē medicina acuta
que non bibitur p̄pter suam acuitatem: sed
in ep̄itibiabus admistrat post fractōez sue
acuitatis. **Natura.** **E**st calida ⁊ sicca valde.
Operationes ⁊ p̄p̄ietates. **P**ermutat com
p̄sonem malam frigidam ad complexionem malam
calidam. Et neque sit audax aliquis super ipsam
nisi ep̄itibimado. **I**n decoratione. **C**ōfert p̄ano:
In ap̄atib⁹ ⁊ bothoz. **C**ōfert bothoz lenibus.
In vulneribus ⁊ vlcerib⁹. **C**ōfert scabiei vlce
role ⁊ ipetigini. **I**nstrumenta iuncturarum. **C**
Emplm̄ factum ex ea confert sciaticis.

De Azedaraeth. L. xvij.

Azedaraeth quid ē. Arbor nota hīs fructū
silem nabach. ⁊ noiāt eam in zechi myro
balanum: ⁊ in tabraſten: ⁊ kien ⁊ thabich: ⁊
est arbor magna: ⁊ est ex magnis arboribus. **Natu
ra.** **Q**uod ē supra ip̄am est calidum in p̄mo: siccus
in fine p̄mi. **O**perationes ⁊ p̄p̄ietates. **E**st
focha aperit oppillatōes. **I**n decoratione. **A**q̄
foliozū eius interficit pediculos ⁊ prolōgat capillos
⁊ p̄p̄ie radices eius quū admistratur cum vino.

Membra capitis. **E**i⁹ flos apit oppillationes
cerebri. **Membra anhelitus ⁊ pectoris.** **E**i⁹
fructus nocius est pectori valde: ⁊ est perniciosus.
Membra nutrimenti. **E**i⁹ fructus est malus
stomacho conturbans. **Febres.** **D**icit q̄ decoc
tio corticum eius cum fumoterre ⁊ myrobalanis de
fecata confert febrib⁹ p̄blaticis. **Venenena.** **S**uc
cus extremitatum eius cum melle resistit venenis om
nib⁹. ⁊ ei⁹ fructus interficit fortasse. **P**ermutatio
Loco ei⁹ i elōgatōe capillozū ponūtur folia canabis:

De Auricula muris. L. xvij.

Auricula muris quid ē. Est herba cui⁹ p̄p̄
fm Galienus est p̄p̄inqua v̄tuti herbe qua
vitru abstergitur. ⁊ hoc nomen absolutū est

duabus herbis quarum una est quam noiat Galien⁹ et odoratur ex ea odor malus: et non habet duritiem: et alia quam noiauit Dia. et existimauit qd sit filis volubi: nisi qd minora habet folia conpata ad ipam: et herba expansa sup faciem terre puos hñs stipites domestica bona sine odore: et non habent saporem fortem azulos hñs flores cuius semē semini coziandi filat: et hirūdies ex ipso comedunt: et ē calida et pprie cuius origo non est iuxta aquam. Inquit musaibach iuuamentum eius est iuuamentum aphintbū et ē res que non ē inuenta in duab⁹ plantis simul. **C** Natura. **C** Que ex eis nota est scdm Galienū ē frigida et humida in gradu primo. et altera ē ex sūma medicinarum calidarū. **C** Operationes et proprietates. **C** In pma non ē stipticitas. et alia ē deficcata rubificata. **C** Vulnera et vlcera. **C** Illa quā noiauit Dia. extrahit spinas et furculos: et facit adherere plagas. **C** Membra capitis. **C** Confert epelie bibita: et tozure sternutatio facta ex ea vehementer: et eius sternutatio mūdificat cerebrum.

De Abugilife. L. xix.

Abugilife quid est. Est lactuca asini et noia tur etiaz fimarē et fincarē. et ē pillosa spino sa: aspa: nigra: plima hñs folia sup radicem anexa ei. et eius radix in grossitudine est digiti: coloris rubei valde qui tingit quum tangit in estate. et ex ea est spēs alia citrina folia hñs coloris rubei: et eius species sunt quatuor. Abugilife: irisanus: amelenius: asubefin. **C** Electio. **C** Fortiores omnib⁹ sunt due pme spēs. **C** Natura. **C** Dicit Gal. qd ex abugilife ē que est calida et sicca. **C** Operationes et proprietates. **C** Que ex ea noiaitur abugilife ē subtiliatia cum stipticitate: et prop⁹ hoc ē pontica amara: sed ponticitas est in reliquis magis apparens. Relique uero due spēs sunt acutiores pms: et fortioris caliditatis. et radix ei⁹ fortioris ē caliditatis qd folia. **C** In decoratione. **C** Qñ linitur cum aceto confert morphee. et ipa exco riat cutim. et eius folia sunt debiliora radice eius. **C** In apantibus et bothor. **C** Prohibet radix abugi life que est ex eis cum farina ordeī fracti berispilā: et filz radix amelenius: et ipa resoluit scrofulas quum sup ponitur eis cum adipe. **C** In vulnerib⁹ et vlcerib⁹. **C** Ponit cum cera super vlcera oia et aduersionem ignis pprie. **C** Membra nutrimenti. **C** Radix abugilife aptat stomachū: et eius decoctio cū aqua alkarati valz ictericie et dolozi splenis. **C** Membra expulsiōis. **C** Decoctio eius cum aqua alkaratin: aut aqua charta mi confert dolozi renū et lapidi in renibus. Quqz mu lier sibi supponit radicem eius ab ortum facit: et eius folia fusa cum vino stringunt ventrem: sed abugilife re soluit humores cholicos et radix hñs citrina folia ex ea cum isopo et sinapi interficit vermes et educit eos: et similiū alfirmaren absolute que ex ea citrina ē et reliq⁹ sz citrina ē fortior i hoc. **C** Febres. **C** Decoctio radi cum abugilife cum aqua alkaratin pfert febrib⁹ āriqz. **C** Menena. **C** Qñ mastica ex citrina hñte folia ci trina rubei coloris et pñctur sup venenosa iterficat ea. Et due alie spēs cōferunt morsure vipere bibite et lini te et sputate. **De Almesu. L. xx.**

Almesu quid ē. Dicit qd rectius esset ut d ea loqueremur in ca⁹ de min. uerūm nos attuli mus narratōem eius in hoc caplo: ut sit ma gis nota: et magis famosa. **C** Natura. **C** Dixerunt qd dam qd ē frigida et sicca. et dixerunt aliq⁹ est calida et

sicca cum vute. **C** Operationes et proprietates. **C** Est vehementis absterfiois. et apd Dia. ē adustia. et pu trefactia. **C** In decoratōe. **C** Abstergit dēre fricadōz. **C** Membra capitis. **C** Dixerunt quidam qd quādo tenetur in ore frangit dentes. et dixerunt aut ppētare sua: aut prop⁹ venenū vipere quo multiplicat in locis in quibus ipa est. et hec qdem verba sunt eius q multa fabulose narrat: et non cognoscunt de opatione veneni vipere quum possum ē ad aliq⁹ membrum non efficit hanc opatōem: et pprie quum ipa supra ipm plōgatū fuerit. **C** Membra expulsiōis. **C** Dicit qd quz ex ipa adheret granū vnum in extremitate fringe ānēxū glutini romano et intromittit in vesicam frāgit lapidē. Sed hoc ē ex eis que a me elongant. **C** Menena. **C** Est venenū mortale. **De Almech. L. xxi.**

Amech quid ē. Est herba iameni boni odo ris filis cinnamomo grosso. **C** In decoratio ne. **C** Efficit odore oris bonuz. **C** Aposte mata et bothor. **C** Confert apantib⁹ calidis pprie sicut emplm supposita. **C** In vulneribus et vlceribus. **C** Prohibet dilationē vlceruz: et consolidat ea siccando pppter deficcationē que est in ea sine mordicatōe et pro hibz putrefactionē mēbrozū. **C** Membra capitis. **C** Confortat cerebrū et stringit gingiuas et cōuenit egri tudinibus oris. **C** Membra oculi. **C** Ex ea cōstuz pfert ophthalmie. **C** Membra anhelitus et pectoris. **C** Confortat cor et oia viscera. **C** Membra expulsiō nis. **C** Stringit naturam. **De Allabuch. L. xxij.**

Allabuch quid est. Dicit qd ē asadar. Bico aut qd siue non sit hoc allabuch aut sit de ve ritate pñct ei ut dicem⁹ i ca⁹ delē. Et ē ex magnis arborib⁹: et forstian pmutat ad egyptū et alia ē illic nā eius. **C** Patiōes et proprietates. **C** Confert fluxui sanguinis etiaz si sup mēbrū ponat. et abscondit cursum. **De Athamaraet. L. xxij.**

Athamaraet quid est. Est medicina inda effi ciēs peonie opatōem. **C** Membra capitis. **C** Ex folijs ei⁹ fiat epitbima. illi ad cui⁹ caput eleuatur vapor: et prohibetur epistia.

De Alblage. L. xxij.

Ablage quid ē. Est medicina marina similis alcor qd oritur in uere: et est filis etiam adaco che plimos hñs stipites. et eius semen ē sicut semē baucie. **C** Membra nutrimenti. **C** Confert sple ni valde. **C** Membra expulsiōis. **C** Prouocat vri nam. **De Alsefeni. L. xxv.**

Asefeni quid ē. Existimo qd est pastura came lozum. **C** Membra expulsiōis. **C** Mū dicat renes. **C** Menena. **C** Plimū confert iuuamentū morsure canis rabiosi.

De Alguasen. L. xxvi.

Aguasen qd ē. Est herba filis lilio. et noiaf prop⁹ illud liliatis. **C** Natura. **C** Est cala et sicca i pmo. **C** Operatōes et pprietates. **C** Deficcacum equalitate: et abstergit. **C** In deco rōe. **C** Confert pāno et resoluit totuz illud cuz equali tate. **C** Menena. **C** Gal. dicit qd ē iunaria ppe mor sure canis rabiosi: et iam sanati sunt multi et pp⁹ illud noiaitur grece alguasen. **De Alratifus. L. xxvij.**

Aratifus quid ē. Est medicina cognita cum chali. **C** Natura. **C** In ipa est parū infrigi datiois et non est in ea stipticitas. **C** Operationes et proprietates. **C** Deficcacum equalitate

et eius virtus est virtus resolutiva cum infirmitate
Apostemata et botbor. Confert apatibus emu
crozorum more emplii superposita et suspensa.

De Ardisfrigi. L. xxvii.

Ardisfrigi quid est. Est herba filis cappari acuti
odoris valde et grauis habens fructu. iseri
A Natura. Dixit alkanzi et arabib quod est
fortior in natura sua quam solatru et alkekengi. Apo
stemata et botbor. Confert apatibus intrinsecis fm
verba arabib et potio ipsius fit usque ad .ij. et liniatur
sup apata cala extrinseca et erit mirabilis valde vbi cu
quod appositum. Venena. Cum liniatur sup puncturaz
velpe sanat illico. De Abutilon. L. xxix.

Abutilon quid est. Est planta similis cucurbitae. et
dixit alchazi quod hoc noie est nota. Vulnera et
ulcera. Dixit quod est res magis iuuatua vul
neribus recentibus et conglutinat et solidat ea statim.

De Alho. L. xxx.

Alho quid est. Est lapis sup quem nascitur
sal. cuius flos noiatu affus: et videtur quod sit
eius generatio ex rore maris et imbre quod cadit
super eum. Operationes et proprietates. Cur
eius et virtus flos eius est apitua: carnis generatua:
putrefactiua parum cum liquefactione carnis putrefac
te absque mordicatione. Apostemata et botbor. C
Resoluit exituras more emplii superposita cum terebin
thina aut pice. In vulneribus et vlcibus. Ma
let vulneribus difficilibus et antiquis et magnis et pro
fundis. Instrumenta iuncturarum. Cum farina
ordei superposita valet podagre. et qui ponunt extrema
ipsius in decoctione eius iuuantur. Membra anbeli
tus et pectoris. Si transglutiat cum melle confert
vlcibus pulmonis. Membra nutrimenti. C
Cum liniatur cum calce et aceto sup splene confert.

De anuit. L. xxxi.

Anuit. Natura. Calidum est in se humidum
in primo. Operationes et proprietates. C
Inest ei absterfio vlcia. In decoratione
Abstergit morpheam fortiter.

De Abho. L. xxxii.

Abho quid est. Est medicina charmeni et plicca
A Natura. Calida subtilis.

De Anagale. L. xxxiii.

Anagalis quid est. Est duobus modis. vnus
eorum est cuius flos est citrinus. et alius cuius
flos est celestis. In vulneribus et vlcibus
Conueniunt ambo vulneribus et phibet iporum ap
tionem. et extrahunt furculos et similia: et phibet vlcera
ampliatioem. Membra capitis. Si ex aqua abo
rum fiat gargarism: et fiat caput purgum cum eis. puo
cant phla plurimum a capite et sedant dolorem mole quod
est in pre illa. Membra expulsiouis. Quando
bibitur cum vino confert dolori renum. et existimauerunt
quidam quod varia declinans ad colores cineris reducit
anum prominentem exterius et rubeum huius florem augmen
tat ei eminentiam. Venena. Cum bibitur cum vino
confert veneno vipere. De Albrich. L. xxxiiij.

Albrich quid est. Est medicina perfica. Me
bra capitis. Est bona seruatioui et zoni.

De Alsid. xxxv.

Alsid quid est. Est species nensaris indiz
A Natura. Dixit filius mesiriohe. Est
calida et sicca.

De Ardiud. L. xxxvi.

Ardiud quid est. Est medicina sicut cepe scissum.

De Aribur. L. xxxvii.

Aribur quid est. Est medicina cabrusia que
assumpta est ex re quod affilaf ostraco. Aa. C
Dixit Gal. Est frigidum in secundo siccu ipmo
et eius fructus est calidus et contractiuus in principio pmi
exiccationis in secundo. Operationes et proprietates.
Coseruat femur puerorum ut non oziant pilli in ipso
spatio longo. Membra nutrimenti. C Fructus eius
confert ictericie. De Adrumilon. L. xxxviii.

Adrumilon quid est. Est medicina que noiat
bipenis. habet enim duas artes sicut bipenis
A Natura. Est calida. et in ipsa sunt ama
ritudo et poticitas. Operationes et proprietates.
Aperit oppilatos viscerum. Instrumenta iuctu
rarum. Confert doloribus iucturarum et tali.

De Atinat. L. xxxix.

Atinat quid est. Est medicina inda in virtute
testiculorum vulpis. Et os ut phideretur ita
ut non sit atuit. A Natura. Calida et huius
da. Membra expulsiouis. Augmentat coitu.

De Ata. L. xl.

Ata quid est. Est arbor algarab dicta in capi
tulo de gain. De Anacardo. L. xli.
Anacardus quid est. Est fructus filis ossi dactili.
et medulla eius est filis medulle nucis dulcis
in quo non est nocumentum. et cortex ipsius est rarus
frangibilis in cuius raritate est mel viscosum huius odo
rem. et sunt boies qui ipsum masticant et non nocet eis:
et proprie cum nuce. A Natura. Calidus est et siccu
in quarto. Operationes et proprietates. C
Eius mel est vlcerauium apatum et adustium sanguinis et
huiusmodi. Decoratio. C Eradicat verucas et aufert
albaras et eradicat barulos: et sanat alopitia phlatica
Apostemata et botbor. Comouet cala apata in
interioribus. Instrumenta iucturarum. Con
fert frigori nervorum et eorum mollificationi et palsy et tor
ture. Membra capitis. Confert corruptioi me
morie quum eius pfectio nota anacardinum sumit. Sed
tamen comouet alienationem et mliam. Membra expulsiouis
Custumigatur cum eo hemorroides et exiccantur
Venena. C Est ex summa venenorum: et adurit humo
res et interficit. et eius quidem tyriaca est lac uaccinu
butyro inde extracto. et oleum nucis eius fragit virtute:
C Permutatio. C Loco eius ponit quintuplum pon
deris eius de bondacha: et quarta ponderis ipsi de oleo
ballami: et tertia ponderis ipsius de nappa alba.

De Anate. L. xli.

Anas. A Natura. Calidior est omnibus
auibus domesticis. et dicunt quidam quod ipsa
calefacit infirmitatibus: et facit calefactus possi
dere febre. Operationes et proprietates. C
Eius pinguedo est maxia in sedando dolore: et sedando mor
dicatorem in profundo corporis: et est melior pinguedinibus
auium. et eius caro ventrositate dissoluit ipsius stochi:
et est plimi nutrimenti. In decoratione. C
Eius pinguedo clarificat colorem: et caro ipsius impinguat.
Membra anbelitus et pectoris. Clarificat vocem
Membra nutrimenti. C
Eius caro tardat in sto
macho et est grauior: et proprie caro anseris. Sed leuius
quod est in ipsa et melius sunt ale. Quum autem digerit
caro barum auium est nutritibilior omnibus carnibus auium.

Membra expulsionis. **A**ugmentum efficit in coitu: et multiplicat spuma. **D**e Auellana. **L. xliij.**

Auellana quod est. Est nota. et eius quidē breuius maior ē terreatate nucia: quā ē magis solidas et minus vinctuosa et tardioris digestionis.

Natura. **D**ecilius ē ad caliditatem quā dāz et siccitatem puam. **O**perationes et proprietates. **G**eneratur ex ea cholera. et in ipsa ē stipticitas maior quā in nucē: et in ipsa est inflatio: et generat ventositates in vētre inferiori. **D**ecozatio. **Q**uod ex ea adustū est tingit capillos. **M**embra capitis. **F**acit soda et assat et comeditur cum pauco pipere: et maturat corizam. **H**ipo. inquit auellana in cerebro facit augmentū. **M**embra oculi. **E**xistimauerūt quidam quod ipsa linita sup verticem puerorum varios hūiū oculos delz varietatē. **M**embra anhelitus et pectoris. **C**omeditur cum aqua meli et confert tussi antiq et adiuuat ad spuendum. **M**embra nutrimenti. **E**st tarde digestionis et excitat vomitū et est tardioris digestionis quā nux. **M**embra expulsionis. **E**us coctex est stipticus et stringit ventrem. **V**enenena. **C**onfert venenis et moribus et precipue cum ficibus et ruta et pūcture scorpionis. **D**e agno casto. **L. xliij.**

Agnus castus quid est. Est plāta et ē fortasse propter sui magnitudinem arbor et nascit in locis ppinquis aquis: et eius quidem rami sunt duri: et folia ipsius sunt sicut folia oliue: sed sunt leniora: et eius lignum non ingreditur in medicinam: s; flos eius et folia et fructus. et in fructo quidem eius et in reliquis que ex eo administrant est subtilitas et acuitas et pōticitas: et est infra rutā sicca. **N**atura. **C**alidus in primo siccus in secō. **O**perationes et proprietates. **E**st resolutiuus et subtiliatiuus et digregatiuus ventositatum. et in ipso est aptio cū stipticitate. **D**ecozatio. **E**st mūdificatiuus coloris.

Instrumenta iūcturarū. **F**it ex eo emplm cum solis suis torioni neruoy et remouet lassitudinem.

Membra capitis. **F**acit soda et subet bibitus. et quā sit ex eo emplm confert soda. et quā illud quod ex eo est sūsum comedit minus efficit soda. **M**embra anhelitus et pectoris. **E**st ex eis que multiplicant lac minozando spuma: sitque eius portio. 3. ij. usq ad 3. i. **M**embra nutrimenti. **A**pit opillatiōes epis et opillatiōes splēis: et valde iuuat duritiē. et quā bibit ex eo cū orymelle qritas. 3. ij. pfer hydropis. **M**embra expulsionis. **D**edetur i eius decoctōe ppter dolores matricis: et apa eius: et bibitus cum mētastro: et vaporatus desiccāt spuma. et quā aliqd ex stiptibus ei? sternitur sub dorso phibet pollutionem et virge erectionez: et suffumigantur mulieres quā vebemens desideriu adest. et est prouocatiuus: et cōfert precipue semē eius fissuris anti: et sit ex eo emplm cūz buryro duritiē testiculi precipue cum semine eius. **V**enenena. **C**onfert morui serpentis quā bibitur ex eo. 3. i. et similiter morui canis et lupi supposito emplo et suffumigatione facta ex eo et eius folia fugant venenosa.

De Alis. **L. xlv.**

Ale. **E**lectio. **M**eliores earū sunt: ale gallinarum. et ale anserū sunt bone digestionis et nutrimenti. et non sūt leues nisi ppter multitudinem motus et exercitiū sui. et earū nutrimentū non multiplicat nisi ppter multitudinem carnis que est in eis. **A**postemata et boiboz. **D**icitur quod quā

pēne alarum alguarascen miscēt cum equalitate sui de hyusqamo et adurunt et terunt et ponunt in pane sicut sal resoluunt scrofulas in collo absq ferro. et sicut quā puluerizatur super panem et comedit. **M**embra expulsionis. **D**icitur quod panis factus cum eo quod dictum est soluit valde. **D**e Acozo. **L. xlv.**

Corus quid ē. Est radix plante que ē sicut papyrus et orit plimū eius in locis aquosis et in aquis. et super hanc radicem sunt nodi ad albedinem declinantes in qua est odor horribilis: et parum boni odoris et est calidus acutus. **S**al. autē dixit quod non administratur nisi radix eius. et eius vtus est ppiqua virtuti aristologie et ireos. **E**lectio. **M**elior ex eo est ille qui est spissior et magis solidus: et dulcior: et melioris odoris. **N**atura. **C**alidus ē et fucus in principio secūdi usq ad medium. **O**perationes et proprietates. **E**st resolutiuus inflatiōis et ventositatum subtiliatiuus. abstergit sine mordicatione apitiuuus. et apud Sal. eius odor non est nisi bonus. est s; quod nos sentim? nō bon? **D**ecozatio. **C**larificat colorem et confert morpheē et albasas.

Instrumenta iūcturarū. **C**onfert spasmo et contritōi lacertozum et decoctio eius etiam ebrocata et bibita. **M**embra capitis. **C**onfert dolozi dentis valde et grauitati lingue. **M**embra oculi. **A**tenuat grossitudinem corneē: et confert albuginē: et proprie in utrisq succus eius. **M**embra anhelitus et pectoris. **E**ius decoctio est bona dolozi lateris et pectoris. **M**embra nutrimenti. **C**onfert dolozi epis frigido et confortat ipm: et confert stomacho: confortat duritiē splēis: imo extenuat splenem multum: et mūdificat stomachum. **M**embra expulsionis. **C**onfert dolozi pūgitio ventris et rupture. et eius decoctio valet ad dolorem matricis: et puocat vrinam et menstrua: et cōfert distilatiōi vrine sūm quod dixerūt qdā: et in coitu augmentū efficit: et excitat desideriu ipsius. **E**t confert dolozi inestinoz et rasure eozū frigidis.

Venenena. **C**onfert pūcture vermium venenosorum. **P**ermutatio. **L**oco eius ponit in depellēdis ventositatibus et iuamento quod facit epati et spleni egle pōdus de cymino cum 3° pōderis d aristologia.

De Argento viuo. **L. xlvj.**

Argentum viuū quid est. **A**rgentum diuum aliud est purgatum ex minera sua: et aliud extrahitur ex lapidibus minere sue sicut cum igne sit aurum et argentum. **L**apis vero minere ipsius quā est purus: et non permiscetur ei terra et lapides habet colorem vrsur: imo vrsur h; colorem ei? et nō consequitur eū. et **S**alieu? qdem et alij existimauerūt quod ipm sit arte factum sicut lithargyriū: quā ē extractū cum igne: et ergo ut aurū sit arte factū sicut lithargyrium: quā est extractum cum igne. et quā substantia ei? est filis substantie vrsur. **E**xistimauit itaq quod ipm non sit nisi vrsur in vase linito luto et accenditur ignis sup ipm et sublimatur. sed non est ita: immo vrsur sit ex eo cum sulfure deinde possibile est ut extrahatur ex eo sicut extrahit ex vrsur minerali quod est de substantia argenti viui. **N**atura. **E**st frigidū et hūidum in s; **O**perationes et proprietates. **S**ublimatur est stipticum. **D**ecozatio. **Q**uod ex eo extinctū ē: est medicamē pediculozum et lendinum cum oleo ro. **V**ulnera et vlcera. **E**xinctum valet scabiei: cum oleo rosaceo aut cum medicis scabiei et vlcerib;

malis. **I**nstrumenta iuncturaz. **E**ius vapor fa-
cit accidere palpiſim ⁊ tremorem ⁊ rectat membra.
Membra capitis. **F**umus eius destruit auditū
⁊ fumus eius facit accidere fetorem oris qum trāſit p
ipſ. **M**embra oculi. **F**umus eius destruit viſū.
Membra expulſionis. **D**ixit Paulus. ex hoib⁹
fuerunt q biberūt extinctum in ileon. **V**enena. **A**-
Argentū viuū ſublimatū eſt interficiens propi⁹ vebe-
mentez incifione. ⁊ eius cura fortis eſt bibere lac ⁊ vo-
mere. **S**al. qdem dixit q non expus eſt illud in ipo
⁊ dicunt quidā q extinctū interficit gravitate ſua. ipſ
enim corrodit quod ſibi obuiat gravitate ſua: hoc autē
verbum non eſt cōprehēſū. ⁊ ipm interficit mures. ⁊
ex fumo eius fugiūt vermes venenofi ⁊ ſerpentes.

De Alimento. C. xlvij.

Atrimentū quid eſt. **D**iſſerētia inter atrimē-
ta alba ⁊ rubea ⁊ citrina ⁊ virida ⁊ inter col-
cotar ⁊ calcadis ⁊ calcātū ⁊ alſurie ē q attri-
menta ſunt ſubſtantie recipiētes ſoſoem pmiſte lapidi-
bus non ſuſcipiētib⁹ ſoſonem: ⁊ iſte ſūt ipſemet ſubſtā-
tie recipiētes ſoſonem que iam fuerunt liquide ⁊ con-
gelauerūt ſe: alcolcotar uero eſt citrinū: ⁊ alcalcadis
eſt album: ⁊ alcalcantū eſt viride: ⁊ alſurie eſt rubeū.
⁊ oīa hec ſoluunt in aqua ⁊ decoctione pter alſurie.
ipm enim eſt vehemētis corporeitatis ⁊ congelatōis.
⁊ viride eſt vehemētū cōgelatum q citrinū ⁊ vehemē-
tiores hz tunicas. ⁊ omne quidē attrimentum i natura
eſt ſiſe vni eozū colorū cui⁹ aſſiſat. **G**aleni uero iā pmi-
ſſū ē ad intellectū q attrimentū rubeū generat ex colcotar
⁊ uidit ſi colcotar vna vice cooptū attrimento rubeo pul-
uerizato: ſed in hoc eſt cōſideratio. **E**lectio. **V**i-
ride egyptium eſt fortius q alkabruſ: ſed in egritudi-
nibuſ oculi alkabruſ eſt fortius. ⁊ non aduſtū ē fori⁹:
⁊ aduſtum eſt ſubtilius: ⁊ ſubtiliora eiſ ſūt alcalcadis
⁊ viride. ⁊ equalius eozū eſt alcolcotar. ⁊ groſſi⁹ ⁊ op-
eſt alſurie ⁊ ppter hoc non reſoluit in aqua. ⁊ virtus
qdem attrimenti in quo ſunt ſplendores aurei ppiqua
eſt virtuti alcolcotar. ⁊ melius alcolcotar eſt illud qd
velociter frangiſt creum mūdum non antiqū. **E**x attri-
mento uero qd in encauſtro ponit qd noiāt ſabira: me-
lius eſt durum hñs quaſi aureū ſplendorez: ⁊ vñs ei⁹
eſt ſicut alcolcotar. ⁊ melius alſurie eſt qd aſſertur de
egyptio: ⁊ frangiſt a nigredine: ⁊ eſt hñs venas plimaſ
rācidi guſtus ſtipitiū: ⁊ ſiſt ei⁹ odoratus. **N**atura.
Eſt calidum ⁊ ficcuſ in 3. **O**perationes ⁊ pro-
prietates. **M**embra ſunt adurentia facientia pzoenire
cruſtā. ſtipica. **A**trimentum uero rubeū minus ē mor-
dicatium q alcolcotar: ⁊ attrimentū ad coria ſtipiti⁹
eſt omnium: ⁊ alcolcotar eſt equalis ſtipicitatis.
Apoſtemata ⁊ borbor. **A**lcolcotar pibet be-
riſipilā ⁊ apata abulatiua. **V**ulnera ⁊ vlcera. **M**embra
anbelitus ⁊ pectoris. **D**ia cōſerunt ſcabiei humide ⁊ ſabafat. ⁊ ex colcotar
qdem ex alijs qñq ſunt licinia: ⁊ ponunt in fiſtulis ⁊
extirpant ventofitatem. **I**nſtrumenta iūcturarum.
Alſurie cliſterizatur cum vino ⁊ conſert ſciaticę.
Membra capitis. **S**ufflatur i naribus ppter
fluxum ſanguis narium: proprie alcolcotar. ⁊ pſerunt
oīa herpeti eſtiomeno ⁊ apatibus malis in gingiuis. ⁊
qñ liciniū cum melle inuoluit ipo ⁊ ponitur in aure
conſert vlceribus auris ⁊ ſaniei in ipſa: ⁊ ſiſt quando
cum ſufflatoz in ea inſufflatur ⁊ pibet corroſionez
dentium: rubeum uero cognituz alſurie pſirmat dētes
⁊ molares motos. ⁊ attrimentū aduſtum qñ cōiungit

cum hermodactil: ⁊ ponitur ſub lingua pſert ranule ⁊
⁊ ceratum factuz ex eo ⁊ pprie ex rubeo pſert herpeti
eſtiomeno in ore ⁊ nare ⁊ vlcerib⁹ eoz. **M**embra
oculi. **A**lcolcotar pprie ⁊ reliqua coiter pſerūt du-
ritiei palpebrarum ⁊ aſpitati earum. **M**embra an-
belitus ⁊ pectoris. **D**eficcant pulmonem ita q for-
taſſe interficit. **V**enena. **I**n ipo eſt vñ⁹ venenofa
deſiccans pulmonem. **De Arſenico. C. xlix.**

Arſenicum quid eſt. **A**liud eſt album: ⁊ aliud
citrinū ⁊ aliud eſt rubeum. **E**lectio. **M**elius
ex rubeo eſt rubeum imbibitū ru-
bedine habens albaras quod eſt aptuz teri: ⁊ ſuo odo-
re ſiſat odori ſulſuris. ⁊ melius ex citrino eſt quod eſt
puluerizabile armenuz aureum laminofum ſubtile qñ
ipm eſſet talk citrinum. **S**alim eſt in 3. ſiccum in 4.
Membra ſunt putifactiva mordicativa. ⁊ qud ex eo ru-
beum eſt: meli⁹ eſt q alcalcadicon. **D**ecoratio. **A**-
Abradit pilos: ⁊ eſt gūma pini cōueniens alopitie.
Vulnera ⁊ vlcera. **S**it ex eo emplm cum adipe
ſup vulnera. **A**poſtemata ⁊ borbor. **C**uz adipe
⁊ oleo conſert ſcabiei ⁊ ſaphati humide ⁊ putredini:
⁊ abſtergit ⁊ adurit cutē: ⁊ pmiſcetur cum myrrha ad
pedicſos ⁊ veſtigia ſanguis. ⁊ cū pice veſtigis vnguis
⁊ qñq adminiſtratur cum oleo ad pediculos. **M**embra
capitis. **E**ratū factum ex eo conſert ⁊ pprie
ex rubeo. herpeti eſtiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlceribus
eozum. **M**embra anbelitus ⁊ pectoris. **D**atur
ad potandum inſlatiſ cuz aumeli ⁊ hydromelle ⁊ aſſu-
miſt cū gūma pini ad tuſſim antiquā: ⁊ ſpurū ſaniei ⁊ ſan-
guis. ⁊ qñq pōit i pillis q ſi ad maſa **M**embra expul-
ſiois. **C**ōmiſcetur cuz oleo roſaceo ad bothoz ⁊ he-
moroidas in ano. **V**enena. **Q**uod ex eo ſubli-
matum eſt interficit: ⁊ albū ex eo interficit.

De Arſtologia. C. l.

Arſtologia quid ē. **I**nquit **D**ia. ex ea. qdā ē
rotūda ⁊ quedam longa: ⁊ quedaz eſt ſimilis
palmiti vitis rotūda que dicitur ſemina. ⁊ eſt
etiam ex longa ⁊ rotūda: ⁊ eſt ſemina cui⁹ ſolia ſūt filia
ſolijs plante que dicit ſuſos que ē maneries volubil:
⁊ ē boni odoris cum acuitate ⁊ ad rotūditatē declināſ
tenera: hñs ramos plimos ex vna radice longos. **E**t
iter flozem eius ē quiddā rubeū fetidi odoris pilearaz
hñs formā. longe uero ⁊ ē maſculus ſolia ſūt lōgiōza:
⁊ vñs quicqz thyrſus habet longitudinē vñus palmi:
purpureū hñs florez fetiduz ſuper quē apparet ſimile
qdam flozi porzi: ⁊ radix eius in longitudine eſt vñus
palmi: ⁊ groſſitudinē digiti hñs: ⁊ eius q vitis palmiti
ſimilis ē longe thyrſi ſunt pui ⁊ ſolia ſunt ſicut ſolia ſe-
peruiue: ⁊ eius ſlos eſt ſicut ſlos rute. ⁊ ipſius radix ē
ſupflue longitudinis: groſſum hñs corticē quo vedito-
res medicinarū vtunt in creatōe oleozū. **N**atura.
Membra ſpēs eius ſunt calide ad tertiu pueniētes ſic-
ce in 4. **O**perationes ⁊ proprietates. **E**ſt ab-
ſterſiua: apitiua: ſubtiliatiua: attenuatiua: attractiua: ex-
trahit ſpinas: ⁊ ſurculos. ⁊ longa ē dignior in naſcen-
tijs ⁊ vlceribus qñ eſt magis abſterſiua ⁊ calidior: hz
in reliquis operationib⁹ rotūda: qñ eſt fortioris aptōis
⁊ ſubtiliatiōis: ⁊ vñs longe ſimilis eſt virtuti rotūde i
calefactōe: imo forſitan ſupfluit ei niſi in ſubtiliatione.
Rotūda enim ē ſubtilior: ⁊ ppter hoc ſedat dolores
ventofitatu fortius. ⁊ tertia ē debilior ex eis. **D**eco-
ratio. **C**onſert morphee ⁊ corrodit dētes ⁊ cōſert
ſordibus eoz ⁊ pprie rotūda: ⁊ clarificat colorem.

Vulnera et vlcera. Est mūdificatiua vlcerū sor didorū et malignorū: et confert excoziatōis: et generat carnem et pprie longa: et phibet fraudez vlcerū putri dorum pfundorū. et quādo est cum ireos replet ea carne. **Instrumenta iūcturarum.** Confert piritōi lacertorum et est cōueniens epibima sup podagraz et pprie rotūda. et ipam quidem bibit hñs podagram et iuuat eb ea. **Membra capitis.** Mūdificat sor des auris et confortat auditum qñ ponitur in ipa cum melle et phibet saniez si generat in ea. et qñ admistrat cum pipere mūdificat supfluitates cerebri: et ipa pfert epile et constringit gingiuam. **Membra anbelitus et pectoris.** Est bona afinati et pprie rotūda et mūdificat pectus et pulmonē et confert dolori lateris bibita cum aqua: et rotūda in omnibus illis est fortior. **Membra nutrimenti.** Bona est singultui: et filz splem cuz oxymelle: et quādoqz linitur super splenem cum aceto et confert etiam ualde: et rotūda in omnibus illis est fortior. **Membra expulsiōis.** Quādo sumitur ex ea aniz. et terit et bibitur soluēdo educit humores phlaticos et colicos et confert stomacho. et quādo bibunt longo et rotūda cum myriba et pipere purgant supfluitates matricis pturientium et puocat mēstrua et extrahit fetum. **Febres.** Est bona rigo ri. **Venena.** Confert pūcture scorpionis et pprie longa. Quidam autem dixerūt q quādo ex lōga bibunt. 3. g. cum vino: aut emplm fit ex ea confert pūcture vermium uenenosorū et venenis. **Permutatio.** Loco rotūde ponitur pondus equale zurumbet et tertia ponderis de macis et medietas sui ponderis de costo. et loco longe ponitur pondus equale zurumbet et medietas ponderis sui de pipere.

De alcanna. L. li.

Alcanna quid est. nota. Est. **Natura.** Frigida est in pmo sicca in so. **Operationes et proprietates.** In ipa ē resolo et stip ticitas et exiccatio sine nocumento et ē resolutiua et car minatiua et apitiua ozisitiōum venarum. et eius oleuz bz vtutē calefactiua et lenitiua. **Apostemata et bot hoz.** Eius decoctio confert apatibz calidis phla ticiis propter suā exiccatiōem: et apatibus igninum. **Vulnera et vlcera.** Eius decoctio confert adu sioni ignis embrocata. et dicitur q efficit in vulneribz opatōem sanguis draconis: et sup fracturam ossiū sola cum cerato. **Instrumenta iūcturarum.** Eius supremum confert doloribus neruorū et ingreditur in emplis paralyfis et tetaniz: ipius oleum resoluit lassitudinem et lenit neruos et confert fracture ossium. **Membra capitis.** Linitur cum aceto supra frō ad sōda: et filr etiam confert vlceribus ozis. **Membra anbelitus et pectoris.** Cōueniens est pleuresi et ingreditur in emplis sgnantie. **Membra expulsiōis.** Cōueniens est doloribus matricis.

De amomo. L. li.

Amomū quid. Est arbor siue botrus ligni si cut rete inuoluti: et bz flozem filēm bematit in colore: et eius folia sunt sicut folia vitis. al be quorū color est sicut aurum: et color ligni eius est sicut biacynthi boni odoris. et est eius spēs viridis et grossa nascens in locis humidis: et eius odor est sicut odor rute. et est spēs egyptiaca que non est longa neqz lata: neqz debilis: neqz grauis ad frangendum: immo uealis: et eius odor exuberat suprr transitum rie.

Electio. Melius est primū aureum recens ar menum amarū boni odoris: et scōm qd bz viride lignū est malum debilis coloris nascens in locis humefactis et petrosus. et illo melius est tertium illud qd ē recens declinans ad albedinem et rubedinem: et spissū planuz extensum absqz tortuositate solidum mordicatiū acu tum puluerizabile uero alienetur et eliget illud cuius vgluta sunt ex radice una nec sit adulteratum. Inquit **Bia.** ex eo melius ē album: aut ad rubedinē declinās plenum semine sicut botrus: grauis odoris absqz setoz vnus coloris non diuersum mordicauis linguaz i quo non est contractio. **Natura.** Caliduz est et siccū i scō. **Operationes et proprietates.** Subtiliat et maturat et in ipso est stip ticitas: et vtus que est sicut vtus acori imo est rehemētiōis digestiōis et maturatiōis sed acorus est rehemēt? exiccatus q ipsum. **Apostemata et bot hoz.** Maturat apata calida **Instrumenta iūcturarum.** Eius decoctio bibit ad podagram et sedet in ea etiam ad illud **Membra capitis.** Brauat caput et facit sōda et facit somnum Et qdam dixerūt q qñ ex eo linitur frōs remouet sōdaz et est ex iebziantibus dormire facientibus. **Membra oculi.** Fit embroca ex decoctione ei? opthal mie cale. **Membra anbelitus et pectoris.** Confert pleuresi frigide. **Membra nutrimenti.** Aperit oppilationes epatis et bibitur eius decoctio ad egritudines epatis et est plurime digestiōis q aco rus. **Membra expulsiōis.** Facit eis puocatio nem et confert doloribus matricis et intrat in pessarijs matricis: et sedetur in decoctōe eius ad dolorē renum et bibitur ex eo ad dolorē matricis oēs. **Venena.** Emplm factum ex eo cum bedazongi ualet pūctu re scorpionis. **De Alsa. L. li.**

Alsa quid est. Duarū est spērū: quarū vna est fetida: et alia est odorifera: non fortez hñs odorem: sed calidior ē fetida. et ē herba rebe mētiis igneatis in se tota. et plimū quidem hui? spēs est carmense. et ē gūna almaroth. **Natura.** Est calida in principio quarti sica in secundo. **Operationes et proprietates.** Frangit ventosi tates: et effugit eas ppter suam resolonem: et est cum hoc inflatiua. incidit et resoluit sanguinem congelatuz in ventre. **Decoratio.** Confert alopitie illinita cum aceto et pipere. et qñ admistratur in cibarijs facit bonum odorem. et abscedit verucas que sunt ut clauis. **Apostemata et bot hoz.** Quādo incidunt recte apata fraudulentia mortificantiā membrū: et ponitur alsa sup ea conferūt: et est bona in cura dubellet appa rentium et ocularū. **Vulnera et vlcera.** Cōfert inpetigini. **Instrumenta iūcturarum.** Qñ bi bitor cum aqua granatorum confert contritiōi lacer tozum et confert doloribus neruorū sicut tetano et para lyfisi accipiat ex ea cumulus fm q dicit: et misceat cum cera: et deglutiat: aut si bibat cum vino et pipe et ruta. **Membra capitis.** Implentur ea mole mote: et permiscetur cum ture et ponitur sup dentem et efficit opatōez peome in eplia. et quādo ex ea fit gar garismus eradicat sanguifugam gutturi annexam. **Membra oculi.** Est bona initio aque alcosol facto ex ea cum melle. **Membra anbelitus et pecto ris.** Quādo dissoluit i aqua et fit ex ea gargarism? et sorbetur clarificat vocē statim. et confert aspitati gut turis antiqua: et si sorbeat cuz ouis confert. iussu antiqz

et pleuresi frigide: et efficit operatorem. senugreci i apha
te vulue. **M**embra nutrimenti. **S**i admiſtratur
cum ficibus ficis confert icteritie et ipa quidez est ex
eis que nocent stomacho et epati: **M**embra expul
ſionis. **C**onfert hemorroidibus. et in coitu forſitu
dinem prebet: et prouocat menſtrua et vrinam: et coſert
dolori uentris pūgitio et vlceribus inteſtinorū. et gal.
qdem exiſtimauit in ipa eſſe vtutem ſolutiuā parump
eum ſtipſitate ſua: ſed ſcitum eſt apud oēs qd ipa con
fert ſoloni antiqua frigide. **F**ebres. **E**ſt bona fe
bris quartana. **V**enena. **P**onitur ſup morſuras
canis rabioſi et vermium venenoloſorum: et proprie ſcor
pionis et rutilis et coſert oibus illis bibira et limita cum
oleo: et expellit nocumentū ſagitte venenole. **P**er
mutatio. **L**oco fetide equale pondus ipius de odo
riſera ponitur et pondus ſemis de ſerapino et tūio de
maroth: et medietas ponderis eis de gūma rute.

De acetofa. **L**. liij.

Acetofa quid eſt. **A**lia eſt domeſtica: et alia e
ſilueſtris. et ſilueſtris qd dicit ſicla ſilueſtris
et non eſt in ſilueſtri etiam ſicut dicit acetofi
ſas: imo forſitan eſt in quadaz ex ea acetofiſas: et ſilue
ſtris e forſior i oi re. **P**ā. **F**rida e i pſicca i et
ei ſem e fridu i pſiccū i ſo. **P**ōnes et ppetates.
In ipa eſt ſtipſitas: et in inſpida ex ea eſt reſo
parua: et acetofum eſt magis ſtipſicum: et illa que non
eſt ebementis rubedinis plus nutrit: et hec quidez eſt
ſilis endiuie et ois ſuperat coleram: et eius humor eſt
laudabilis. **D**ecozatio. **R**adix eius cum aceto
coſert ſcabiei vlceroſe et excoziatōni vnguis et qū coq
tur cum vino confert emplm eius albaras et ipetigini
Apoſtemata et bothor. **E**x ea fit emplz ſcroful
ita qd dicitur qd ſi eius radix ſuſpēdat in collo haben
tis ſcrofulas iuuet ea. **V**ulnera et vlcera. **E**t
radix cum aceto confert ſcabiei vlceroſe et impetigini
et eius decoctio cū aqua calida pruritui: et ſi ipamet
in balneo eſt vltia. **M**embra capitis. **S**oluitur
eius ſubſtātia cū ſucco eius ad dentem doloroſum: et
ſi cum decoctōe. eius in vino: et coſert apantibus que
ſunt ſub auribus. **M**embra nutrimenti. **C**oſert
ictericie nigre cum vino et ſedat nauſeam: et comedie
ppter deſiderium luti. **M**embra expulſionis. **I**
Ipa et ſemē eius ſtringit et proprie ei qd ex ea magna
eſt: dicitur quidez qd in eius ſolijs eſt lenitas quedam:
et iu ſemine ipius eſt conſtrictio. **E**t dixerunt qdam
qd in ſemine acetofe nō frixo eſt lubricitas et lenificatō
et radix eius trita confert fluxui matricis. et frangit la
pidem in renibus qū bibitur in uino et viſcoſitas qd eſt
in ipa confert raſure inteſtinorum que accidunt ex ſicci
tate ſupfluitatis. ipa enim cum iuuamento qd confert
raſure lubricat. **V**enena. **C**onfert puncture
ſcorpionis et pprie ſilueſtris: et ſi admiſtreſ ſemē eius
ante pūcturā ſcorpionis nō nocebit eius pūctura.

De Afino. **L**. lv.

Aſin. **D**ecozatio. **C**linis carnis aſini
et epatis eius cum oleo valet ſuppoſitus ſiru
ris frigoſis. **A**poſtemata et bothor. **C**
linis epatis aſini cum oleo valet ſuper ſcrofulas.
Vulnera et vlcera. **S**anat leprā. **I**nſtrumē
ta iuncurarum. **C**ontracti ex ſiccitate. ſedēt i iure
carnis et ſit iuuamentum: et etiam caro eius e iuuaria.
Membra capitis. **E**par eius aſſatū et a ſeiuno
comestuz coſert eplie et ſiſt eius vngula aduſta et ſit ei

potio omni die duo cochliaria. **M**embra expulſio
nis. **D**icitur qd eius vrina confert dolori renum: et
vrina ſilueſtris frangit lapidem in ueſica ſecundum qd
dicit **G**alienus.

De Apio. **L**. lvi.

Apium. **A**liud eſt montanū: et aliud ſilueſtre:
et aliud domeſticum: et aliud eſt qd ozit in aq
maius domeſtico: cuius vtus eſt ſicut vtus domeſtici.
et eius ſpēs eſt alia que noiatur ſumuriō min⁹ domeſti
co hñs crus cōcauū ad albedinē decliue: diuerſificat
etiam in regionibus: eius enim aliud eſt romanū: et ali
ud eſt aliud. et neq eſt omnino mōtanū petroſelinum:
imo eſt aliud petroſolum. **E**lectio. **F**ortius eſt ro
manū montanum. **N**atura. **E**ſt calm in primo
et ſiccum in ſo. **R**uffus uero dixit qd domeſticum e
humidum. verūū radix eius eſt ſicca cum cōueniētia.
Operationes et proprietates. **E**ſt reſolutiuum
inflationis: aperitiuū opillatōis faciens ſudare ſedati
uum dolorum: et ſilueſtre eſt ipediens vlcerauiū. et qd
ex eo nutritum eſt eſt magis conueniens calefactis.
Decozatio. **S**ilueſtre confert hñti alopitiam et
fiſſuris vnguis et verucis et fiſſuris frigoſis et domeſti
cum ozis odorem efficit bonum ualde. **A**poſtemata
et bothor. **R**efoluit pblatica in pñ et dura: et caſa
pprie qd noiatur ſumuriō. **V**ulnera et vlcera. **S**
ilueſtre vlcera quādo ex eo ſit emplm: et ſiſt pſere
ſcabiei et impetigini et vlceribus uſq ad ſigillationez
et pprie ſumuriō. **I**nſtrumēta iuncurarum. **S**
umuriō cōuenientes ſūt oēs ptes eius ſciaticę.
Membra capitis. **E**ſt malum eplie excitās eplia
epilepticozum. et dicitur qd ſi ſuſpēditur radix eius in
collo confert dolori dentis: verūūamen frangit ipm.
Membra oculi apium domeſticum ingreditur i
emplis dolorū oculi. **M**embra anbelitus et pecto
ris. **C**onfert tuſſi et pprie ſumuriō et aſinati et ſtric
ture anbelitus et difficultati eius. et apium quidem eſt
ex emplis apatum māmille calidozū. **M**embra nu
trimenti. **C**onfert epati et ſpleni mouet eructuatio
nem ppter reſolutionē ſuam. et non eſt velocis digeſti
onis et deſcenſionis: et in ſemine qdem apū eſt aliquid
qd facit nauſeā et vomitum niſi aſſetur. **Q**uidam autē
dixerunt qd oēs ſpēs eius conferunt stomacho. et ruſi⁹
dixit nō. imo quādoq trahit ad ipm hūiditates malas
acutas: et crudum de eo in stomacho plonga et facit
nauſeā. verūū romanum stomacho melius eſt. et **G**al.
quidem dixit qd ipm eſt ex eis qd cōueniens e pmedere
cum lactuca. **I**pm enī temperat frigiditatem lactuce:
et cōueniens eſt ut eius acceptio ſit poſt cibum: et ſemē
eius coſert hydropiſi et mūdificat epar et calefacit ipz.
Membra expulſionis. **P**rouocat vrinā et men
ſtrua: et e malum pregnantibus: et purgat renes: et veſi
cam: et matricem: et oēs ſpēs eius et ptes ipius pſerūt.
et ſemen eius et ſolia non ſoluunt: ſed in radice eius e
ſolutio: et montanū frangit lapidem et apium qdem cō
fert difficultati vrine. et extrahit ſecundinam pprie ſu
muriō et replet hūiditate acri matricē cum cōmeſtis
eius eſt in conſuetudine. **Q**uidem autē dixerūt apū
excitat coitū ita. donec dixerūt oz ut ablactās. pbea
tur ab acceptance eius: ut nō corūpat lac eius pprop
excitatōem deſiderij coitus. et romanū qdem e bonum
colō et veſice et renibus. **V**enena. **E**t eius decoc
tione cum lentibus ſit vomitus poſt potum veneni: et
ſumuriō eſt ex eis magis cōueniens. et quādo ſcorpio
pungit pmedentem ipm fortior ſit res ppter id.

De Azulo. C. lviij.

Azul quid est. Virtus eius est sicut vitus ei⁹ quo adheret aurium. **Natura.** Est calz in scdo siccum in 3°. **Operationes** et p^{ro}prietates. **Inest** ei virtus eradicativa putrefactiva et absterfio eius cu acuitate et stipticitate pauca et i ipo est adustio et vlceratio. **Decoratio.** **Beigcit** verucas. **Membra oculi.** Bonos efficit pilos palpebrarum et prolongat eos et est ultimum sicut dicit in illo propter p^{ro}prietatem que est in ipo. et dicit p^{re}ca q^{uod} ipm euacuat humores malos phibetes oziri pilos bene. **Membra anbelitus et pectoris.** **Confert** afinati. **Membra expulsiouis.** **Prouocat** menstrua insufficienter bibitum et in matrice suppositum et solutione educit mliar: et quicquid sanguini e comistum in quo e grossitudo et confert dolori renu. et eius potio e usq^{ue} ad. iij. Kirmet: et usq^{ue} ad. 3. ij. et mediam p^{ro}misum medicinis.

De amigdalis. C. lviij.

Amgdale quid sunt. note sunt. earum vne tuofitas minor est vne tuofitate nucis. q^{uod} in eis. sic vne tuofitas p^{ri}ma cuius ca rancida tur. **Aux** vero velocioris e digestionis q^{uod} ipse et velocioris couersionis ad cholera. et g^{ru}ma quidem eius q^{uod} dulcis est fm q^{uod} quidam existimant est p^{ri}ma dispositionibus g^{ru}mi arabici. **Natura.** Que dulcis e equalis est ad humiditatem parum declinans. et amara est sicca in fo. **Operationes** et p^{ro}prietates. **G^{ru}mi** amigdale amare constringit et calefacit: et i omnibus sp^{eci}ibus amigdale est mudificatio et absterfio et aptio: sed dulcis est plimum debilior q^{uod} amara in aptione sua: q^{uod} est subtiliatiua absterfiva: et est per accis inflatiua. et dicit q^{uod} in ipa oio non est stipticitas: et eius nutrimentum est p^{ri}um. sed p^{ro}prietas amare est q^{uod} ipa non stringit oio: et q^{uod} ipa interficit vulpe. et amara est medicina absq^{ue} nutrimento. Dulcis vero bonu prebet nutrimentum: h^{oc} p^{ri}um. et oleum q^{uod}dem amigdalazum lenius est corpore ipius. **Decoratio.** **Amara** p^{ro}fert posita super panum et lentigines et cicatrice: et p^{ro}cussiones: et applanat cotractionem faciei. et q^{uod} radix amare coquit et linitur super pannus est medicina fortis et comedere amigdalas dulces impiguat. **Apothemata** et bothoz. **Amara** cum vino est boa ad esse re. **Vulnera** et vlcera. **Linunt** euz melle super ambulatiua est formicam: et cum aceto et vino sup ipetiginem et amara est magis ultima in omnibus illis. **Membra capitis.** **Sunt** bone valde dolori auris et sonitui in ea: et p^{ro}prie oleuz amare: et contrita cu sua dispositione. et cum caput abluatur cum eis et euz vino purgat humiditatem et surfares: et faciut schinuz et cum amigdale amare bibuntur ante vinum phibet ebrietatem. et p^{ro}prie. l. numero. et arbor quidez amigdal. amaraz q^{uod} optime teritur et p^{ro}miscetur cum aceto et oleo 20. et fit inde emplm fronti confert soda: et similis oleu amigdalaz amaraz p^{ro}fert ei. **Membra oculi.** **Confortat** visum. **Membra anbelitus et pectoris.** **Amigdale** amare cum amilo tritici sunt bone spu to sanguinis et conferunt tussi antique et asmari et pleuresi: et p^{ro}prie oleum amigdal. dulcium et fauich d^{icitur} amigdal confert tussi et spu to sanguis. **Membra nutriti.** **Aperiunt** oppilatores t^upiar et splenis et p^{ro}prie amare: q^{uod}pe naq^{ue} aperiut oppilatores accidentes i extremis venarum: et cum comedunt recentes cu cozticibus mudificant humectatoez stomachi: et sut difficil

digestionis et boni humoris: et pauci nutrimenti. et q^{uod} comeduntur cum zuccaro descendut velociter et earu fauich est comouens cholera sua diledine. **Membra expulsiouis.** **Que** amare sunt aperiut oppilati ones renu: et oleum amararum mudificat renes et vesica. et fragit lapide et p^{ro}prie cum ireos bibitum. et q^{uod}q^{ue} p^{ro}fert facto empl^o euz eo et oleo rosaceo. et p^{ro}fert doloribus matricis et apatibus eius calis et duritiebus ei: et p^{ro}focacioni ipius et difficultati vrine et dolori renu et supponitur et prouocat menstrua: et dulces conferunt colice p^{ro}prie suam absterfione: et amare sunt magis iuuatiue: et earum oleum est leuius corpore earum. **Venena.** **Conferunt** morui canis rabiosi.

De aqua. C. lix.

Aqua. **Electio.** **Aquas** bonas et laudabiles iam dixi in p^{ri}mo libro. Illic igit scia tur: male aut aque sunt stantes: et que sunt in lacunis et super quas dominatur sapor extraneus: et coturbate spisse grauis ponderis: et que cito in lapide puerit et super quas natat spuma alba malaz: et in quarum su premo congelat res extranea mala. Et scias q^{uod} nitro sitatis nocumento in aquis succurritur cum lacte et vino grosso et amilo. et melius est cum vino subtili odori fero et antiquo crudo. et tucumeribus imaturis et ole ribus solutius et euz puocatiuis. aquas vero grossas coturbatas rectificant subtiliatiua sicut alleu cepe porri et bibere vinuz post eas remouet malitiam earum et p^{ro}prie p^{ro}misum eis. et aqua quide aspa non est nisi aut grossa: aut acuta absterfiva: et dicit q^{uod}q^{ue} aqua aspera illa que vehemeter mudicat illu qui ea abluut. amara aut rectificant dulcia: et aqua saliaz rectificant xiloca racte syre et g^{ru}na myrti et poma q^{uod} dicunt zaroz et luzuz calm et fauich: et aquas malas vtr rectificat acetum.

Natura. **Aqua** maris e acris cala. aqua nitro sa est calefactiua ericcatiua. aqua enea et ferrea p^{ro}fert viscerib^{us}. **Operationes** et p^{ro}prietates. **Aqua** frigida ndet h^umbus oppilatoez. verum ipa confert h^umbus raritatem et cursum quicq^{ue} cursus fuerit: et ex quocq^{ue} membro fuerit: et eis q^{uod} h^unt egritudines ca eiuz: et p^{ro}fortat oes vtutes in opat^{io}nibus suis q^{uod} sunt cum equalitate. l. digestiua: attractiua: retentiua et expulsiua. **Decoratio.** **Aqua** marina confert fissuris acc^onibus ex frigore anteq^{ue} vlcerent: et necat pediculos et resoluit sanguine congelatu sub cute. et aq^{ue} sulfuree sunt bone morpheez et baras. **Apothemata** et bothoz. **Aque** sulfuree conferut apatibus iucturatum et duritis et verucis pendentibus. **Vulnera** et vlcera. **Aqua** dulcis ad bibendum est mala vlceribus p^{ro}pterea q^{uod} humectat et est diuersa ei q^{uod} couenit regimini vlcerum. **Aque** marine vsus confert pruzitui et scabiei et impetigini: et aque sulfuree etiam sut bone ipetigini et scabiei si ex eis fiat balneato: et filr sabafati. **Instrumenta iucturarum.** **Aqua** marina et similes couferunt egritudinib^{us} neruoz et p^{ro}prie quando balneatio fit euz eis sicut tremor et paralyfis et stupor et files. et aque sulfuree etiam filr et conferut oibus doloribus iucturarum et neruozum frigidis. **Membra capitis.** **Epileptici** iuuat ab aqua repida et ledut ab aqua calida. **Vapor** aut marine confert epile et aq^{ue} aerea confert ozi et auri. **Membra oculi.** **Aqua** aspaltri est mala oculo. **Membra anbelitus et pectoris.** **Aqua** frigida valde est mala pectori q^{uod}uis aq^{ue} est nociua cane pulmonis p^{ro}prie humectatione q^{uod} est i

ipsa: indigeat exiccatione. aqua tepida est bona apatib⁹
gutturis et pectoris. ex aqua marina fit emboca apa
nibus mamille. aqua nitrosa quicq⁹ cofert pulmoni. aq⁹
aluminosa cofert sputo sanguinis. aqua ferri pfert sple
ni et stomacho: et aqua erea prima est illi. **De**
bra nutrimenti. **A**qua frigida valde proprie nocet
hntibus oppilatōes. aqua marina et filis male sūt sto
macho. Vapor aque marine confert hydropisi. aqua
nitrosa quicq⁹ confert ppter nitrositatem stomacho hūi
do. aqua aluminosa confert vomitui et prohibet ipsum
et filr aq⁹ thermarū stiptice. aque sulfuree pferūt apati
bus splenis et doloribus eius et filr epatis. **De**bra
expulsionis. **E**x aqua marina fit clistere ad dolorē
pūgitium ventris. et quicq⁹ bibitur et soluit. deinde post
ipaz bibitur ius galine: et sedatur mordicatio eius. aq⁹
aluminosa prohibet abozū et fluxum sanguis mēstrui
aque sulfuree conferunt doloribus matricis. aqua fri
gida valde mala est coitui et stringit ventrem et sedat
motum spmatis et eius cursum. aqua salsa soluit. dein
de stringit exiccatione sua. et oēs aque minerales faci
unt vrine difficultatem et pūriendi et mēstruorum: et
pūmū earum soluit et exiccat. et quedam earū sicut alu
minosa stringit. et quicq⁹ faciunt euenire colicam etiam:
aque uero ferree et eree sunt bone renibus et colice. et
aque turbate faciūt euenire lapidem in renibus et vesi
ca. et aqua quidem in qua extinguit ferrum pferit spu
to sanguinis. **E** febres. **A**que sulfuree et lutee et
turbide: et fetide faciūt accidere febres. et gosse faciūt
euenire quartanas. **V**enena. **A**d morsum vipe
sedetur in aqua marina et iuuatur ab ea: et filr sit in re
liquis vermibus pniciosis. **De amilo. L. lx.**

Amilum. **N**atura. **E** frigidū ē et siccū
in pmo **O**perationes et proprietates. **I**n ipso sūt mūdificatio et lenificatio et o⁹ qdē
ut vna pars amili coquatur cum triplo sui de aqua et
Decoratio. **C**um croco suppositum pāno delet
ipm. **C**ulnera et vlcera. **C**onfoliat vlcera et sa
nat ea. **M**embra oculi. **P**rohibet cursū mēp
ad oculū. **M**embra anhelitus et pectoris. **L**enit pecc⁹
et sorbitione facta ex eo prohibet fluxum a pectori
Membra expulsionis. **A**milum solū et cum leu
itibus stringit naturam et phibet fluxum cholere.

De Ameos. L. lxi.

Ameos quid est. **I**n ipso ē amaritudo pauca
et acuitas. **E**lectio. **M**agis inuariuz
qd est in ipso est semen eius. **N**atura. **E**
Calm est et siccū in 3° **O**perationes et proprietates
Apit oppilatōes. et in ipso est cum exiccatione leni
ficatio. **D**ecoratio. **E**ius potus et linimentum
cum eo factum cōuertit colorem ad citrinitatem et po
nitur in medicinis que sunt ad morpheam et albaras:
et conficitur cum melle: et ponit ex eo emplm sup ocul
tatōem sanguinis ubi est. **M**embra anhelitus et pe
ctoris. **C**onfert saniei pectoris. **M**embra nu
trimenti. **C**onfert madefactioni stomachi et sedat
nauseam stomachi et subuersionez aie. et est bonus epi
et stomacho frigidis. **M**embra expulsionis. **D**
atur ad bibendum cum vino: et puocat et comedit
et remouet difficultatē vrine. et extrahit lapidē fractuz
et vlr mūdificat renes et vesicā: et confert ventositatib⁹
et dolozi ventri pūgitio: et suffumigatur cū eo matrix
cum gūma pini et mūdificat eam. **E** febres. **C**on
fert febrib⁹ antiqs. **V**enena. **D**ecocctio ameos

effunditur sup mordicationem scorpionis et sedat. **E**t
bibitur ad pūcturam vermiū venenosorum.

De bartanita. L. lxij.

Bartanita quid est. **I**llud qd de eo admistra
tur est radix eius: et est buchomariem. et nos
quidez in ipso locuti fuimus fm verba **D**ia:
q⁹ habet capita sicut capita ciceris: et folia eius sunt si
cut folia cauliaz: et eius radix est nigra filis radici rape
sed bec spēs non est spēs que cognoscitur in nō ipse:
nam que nūc bartanita cognoscitur est spine spisse bre
ues q⁹ hnt radicem q⁹ lana lauatur. et pprietates quas
narrauimus sunt iste. et uidetur et sit error translatoris
Operationes et proprietates. **E**st incisuum re
solutiuum. **I**nstrumenta iuncturarum. **E**st bo
num doloribus iūcturarum et utriusq⁹ aucbe. **M**ē
bra capitis. **E** facit sternutatōem et vehementer ape
rit constrictionem nariū et oppilationem colatozū.
Membra nutrimenti. **C**ofert singultui. **M**ē
bra expulsionis. **E**gicit fetuz. **V**enena. **E**st
decoctio ualz pūcturis venenosis: et filr sirupus eius.
Permutatio. **L**oco eius ponit in abozū et in
iuuamento qd efficit in venenis pondus equale de ari
stologia longa et semine citri et mentastro:

De Ambra. L. lxij.

Ambra quid est. **A**mbra scdm q⁹ existimo
est manatio fontis in mari. **I**llud uero qd dē
q⁹ est de spuma maris aut stercore aialis ma
ris longinquum est. **E**lectio. **M**elior est griffia
fortis afelebeti. deinde uaria post eam citrina et defioz
est nigra mala multoties allumitur ex ventre piscis q⁹
eam comedit et moritur. **N**atura. **E**st calida et
sicca. et uidetur q⁹ sit caliditas eius in fo: et ficcitas ip
sius in pmo. **O**peratōes et pprietates. **C**ofert
decrepitis subtilitate sue calefactiois. **D**ecoratio.
Dealmendi est spēs q⁹ lituris denigrat corpus. et p
uenit ad consequēdum p⁹ delinitionis. **M**embra
capitis. **C**onfert cerebo et sensibus. **M**ēbra
anhelitus et pectoris. **C**onfert cordi.

De Aranea. L. lxij.

Aranca. **A**postemata et bothoz. **E**tela
eius stringit fluxū sanguinis qn ponitur sup
vulnera. **C**ulnera et vlcera. **C**uando
ponitur tela eius sup vulnera: prohibet ea apari. et sup
vulnera. **E** febres. **D**ixerunt quidam q⁹ tela ara
nee quz miscetur quibusdam emplioz: ponitur super
frontem et tempora sanat febre tertianā: et existimaue
runt qdam q⁹ tela spēi cuius tela est spissa alba qn strin
gitur in cute eius et suspēditur super collum aut adiu
torium sanat febre tertianam. **De argēto. L. lxv**

Argentum. **N**atura. **E**st infrigidatiuū
exiccatiuum. **O**patiōes et proprietates.
Escoria eius est stiptica valde: et in ipsa est
attractio et exiccatio. et qn pmiscetur confratio eius
medicinis alijs: pferit humiditibus uscosis. **C**ul
nera et vlcera. **E**st bonum ualde scabiei et pruritui
Membra capitis. **C**onfricatio eius confert fe
tozi ozis quum pmiscetur pmistionib⁹ alijs. **M**ēbra
anhelitus et pectoris. **C**onfricatio eius cum pmisti
onibus cofert tētozi cordis. **D**e sagara. c. lxvi.

Sagara quid ē. **G**ranū sile ciceri hūo granuz
sicut mahaleb: et in cōcauitate eius est granū
nigrū sicut ascedenegi semē canabis et aspor
tatur de alkelati. **N**atura. **C**alm est et siccū in 3°.

Operationes et proprietates. **I**n eis est solum et
stipticitas. **M**embra nutrimenti. **P**onitur in
medicinis rectificandis stomachum et epas frigida
et expellit malitias digestionis frigidam. **M**embra
expulsionis. **C**onfert soloni frigide et strigit ventrem.

De Aloe: L. lxxvj.

Aloes quid est. Est succus congelatus inter
rubedinem et citrinitatem existens. et eius ali
ud est succentrinum: aliud arabicum: et aliud est
semegenium: et dixerunt quidam quod planta eius est sicut
planta enules: sed non est ita. **E**lectio. **I**llud quod
melius est: est succutrinum: cuius aqua est sicut aqua
croci et odor eius est sicut odor myrte. Splendidum fran
gibilis mundum a gypso: et arabicum est minus eo in citri
nitate et poderositate et in splendore. et viscosum eius est illud
quod ducescit. et alsemegenij est fetidi odoris cooptum pue
citrinitat cui non inest splendor. Quisq; aloes antiquas
fit nigrior. **N**atura. Est calidum usque ad 3^m siccum in
ipso: et dicitur quod est calidum et siccum in 3°. sed non est
ita. **O**perationes et proprietates. **V**irtus eius est
stiptica exiccantia corporis. faciens somnum. et indum quod
dem plurimi est iuuamenti. est eni exiccantium sine mor
dicatione: et in ipso est stipticitas pua. et de paucitate
mordicationis eius est quod ipsum non mordicat vlcera ma
la. **D**ecoratio. **C**um melle super vestigia percussio
nis confert et consolidat panaricum vlceratum. Et
cum in vino ponitur super capillos cadentes prohibet
casum eorum. **A**postemat et botbor. **C**onfert
apertibus ani et testiculorum: et proprie apertibus lacer
torum qui sunt ab utroque latere lingue cum est cum mel
le aut cum vino. **V**ulnera et vlcera. **E**t est con
ueniens vlceribus difficilis consolidationis: et proprie in
ano: et virga: et naso: et ore: et fistulis. **I**nstrumta iunc
turarum. **C**onfert doloribus iuncturarum. **M**em
bra capitis. **M**undificat supfluitates cholericas quod sunt
in capite. et quando linitur super frontem cum oleo ro
saceo confert sorda et sanat eam: et confert vlceribus nasi
et oris: et est ex medicinis conferentibus contusioni na
si et auribus: et apertibus lacertorum quod sunt in utroque lacer
torum lingue linitus cum vino et melle. et in medicina
antiqua aloes solone educit coleram nigram et confert
melle. et aloes quidem pscum acuit rationem: et acuit os
stomachi. **M**embra oculi. **C**onfert vlceribus
oculi et apertibus eius: et doloribus eius: et cursui lachry
malis anguli: et exiccat humiditatem eius. **M**embra
nutrimenti. **M**undificat supfluitates cholericas et
phlaticas que sunt in stomacho. et quod bibuntur ex eo
duo cochliaria cum aqua frigida aut tepida infringit
apertium falsum et corruptum. et est conueniens adustio
ni et inflationi factis in vna ex caliditate cholere in stoma
cho et quod assumuntur de eo in mane et sero pille pmissis cum
rectificandis ipsum soluit ventrem et non corrumpit cibum
et quicquid confert doloribus stomachi in die vna. et apert
oppilationes epatis: sed ipse ledit epas. et aufert icteri
ciam soluendo ipsam. **M**embra expulsionis. **C**
Aureus et. **S**. de eo cum aqua calida solunt et tres aurei
mundificant coplate et tempate: duo aurei cum aqua mel
lis educunt phlegma et cholera solone. et cum ponitur in me
dicinis solutius expellit nocuentum earum a stomacho
et ipse est conuenientius solutius alijs stomacho. et ille
qui est ablutus debilitior est solonis: sed est magis cofe
rens stomacho. et pmissio ipsius cum melle minuit vtu
tem eius adeo ut fortitan non soluat atzabendo: sed ex

trahat quod ei obuiat. cum tamen virtus eius quod purum
est non penetret ad illa que in corpore sunt longinqua
Imo non pertranseat epas. et quando arabicus in potu su
mitur conturbat et facit dolorem ventris pignitum et
soluit et remanet virtus eius in tunicis stomachi in die
vno et duobus diebus. **V**are autem aloem in potu in die
bus frigidis est timorofum. quicquid enim educit sanguinem
solutione qualiscumque sit aloes: et quicquid aloes. et quan
doque ponitur cum vino dulci super hemorroidas eminē
tes et fissuras in ano et abscondit sanguinem currentes
ex eis et sanat apata ani et virge linitus cum vino.

Membra expulsionis. **Q**uando datur ad po
tandum in diebus frigidis timetur quod faciat solone exi
re sanguinem. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur
duplum ipsius de licio. **De arundine: L. lxxvj.**

Arundo. **N**atura. **E**st vehementis in
frigidationis et cinis eius est calidus.

Operationes et proprietates. **I**n 2a
dice eius est absterfus pauca sine acuitate. et in solijs
ipsius etiaz. **D**ecoratio. **C**ortices ipsius et radix
eius conferunt alopietis: et cortices ipsius et radix abster
gunt fordes: et radix eius cum cepa filuestri extrahit
carni infixa. **A**postemat et botbor. **P**onunt fo
lia eius super herisipila et conferunt. **I**nstrumta
iuncturarum. **E**st ad torionem nervorum. **M**em
bra capitis. **L**anugo que est flos eius quod cadit in
aurem facit euentre surditates: quod iuuiscatur et non egre
ditur. **M**embra expulsionis. **P**rouocat urinam
et menstrua. **V**enenena. **C**onfert mordicationi scorp
ionis. **De Abrotano: L. lxx.**

Abrotanum. **N**atura. Est calidum in primo sic
cum in secundo. **O**perationes et proprietates. **E**
Est subtile amarum: et in ipso sunt secretas
et subtilitatio. **I**nquit Sal. flos eius est magis
ad finem deueniens quam apertum et in ipso est apertio.
Decoratio. **I**llud quod est adustum confert alopi
etie proprie: et cum alkerua: aut oleo de raphano. et abro
tanum quidem confert ad hoc ut nascatur barba que
est tarde natiuitatis quod decoquitur cum quibusdam oleis
propter suam aptionem et constringit sanguinem gingiue.
Apostemat et botbor. **R**esoluit apata phlatica
et quod decoquitur cum cydons confert apertibus difficil
resoluit. **V**ulnera et vlcera. **N**on est conueniens
vlceribus recentibus: imo mordicat ea. **I**nstrum
ta iuncturarum. **E**ius decoctio confert contusioni
nervorum et sciaticae antiq et difficili. **M**embra
capitis. **Q**uando coquitur cum oleo calefacit caput
et remouet frigiditatem eius. **M**embra anbelitus
et pectoris. **E**ius decoctio confert difficultati anbe
litus dilarationis. et quod de eo melius est: est decoctio
eius quod est in ipso superius. **M**embra nutrimenti. **Q**
Uando decoquitur cum oleo calefacit stomachum et remouet
frigiditatem eius. **M**embra expulsionis. **P**ro
uocat menstrua et extrahit fetum: et frangit lapidem ve
nice et renem et oleum eius confert coarctationi matricis
et difficultati urine. **F**ebres. **C**onfert rigori quod si
coprimendo ex eo cum oleo fit iunctio. **V**enenena.

De Arboze marie: L. lxx.

Arboz marie quid est. Est buchozmarie: et
iam dictum est de ea. et est trium specierum. vna
spes eius est sine fructu. et due cum fructu. **O**perationes et

proprietates. **C**onfert corize frigide. **M**embra oculi **C**onfert descensui aque in oculum

De Alumine. L. lxxi.

Alumē quid est. Inquit **D**ia. spēs aluminis sunt plime. sed ille q̄ ex eis in curā medicine ingrediuntur sunt tres: scilicet humidum: et totū: et scissum uero est altamen: et est album ad citrinitatē declinans. et stipticum in quo est acetositas: et est quasi fit flos aluminis. et inuenitur spēs petrosa in qua non inuenitur stipticitas apud gustum. et ipm q̄dem non ē de genere aluminis. **N**atura. **E**st calū et siccu: ad 3^m. **O**perationes et proprietates. **I**n ipso est prohibitio et exiccatio: et prohibet fluxum ois sanguis et prohibet cursum superfluitatum et effusionem earū et eius stipticitas maior est stipticitate bedeoardi: et p̄rie corticis et radicis eius: et filr est fortius omni re. **D**ecozatio. **C**um aqua interficit alcarad et pediculos et fozorem oris. **V**ulnera et vlcera. **C**uz fece uiui tantundē aluminis defecat vulnera difficilia et herpetē estionemū: et cuz fili pondere sui de sale gemma corozosus: et adustioni ignis. **M**embra capitis. **E**iūs decoctio confert q̄n ex eo coluitur os dolozi dentium. **De Aneto. L. lxxij.**

Anetum. **N**atura. **E**iūs calefactio est inter secundum et tertium: et eius exiccatio i ter primū et secundum. et quādo adurū sit ei⁹ exiccatio in secundo. **O**perationes et p̄p̄tates. **E**st maturatiuum frigidorum humidorū: et sedatiuum dolorum et carminatiuum ventositatum. et filr eius oleū et in ipso est lenificatio ultima: et eius cōp̄lo est p̄p̄nq̄ maturatiuo apitino et q̄d siccu est uehementis est reoluniois. **A**possemata et boiboz. **E**st maturatiuum apatum. **V**ulnera et vlcera. **E**iūs cinis p̄fert vlceribus tremul. **I**nstrumenta iuncturaz. **O**leum eius confert doloribus neruorum et similibus. **M**embra capitis. **E** facit somnum proprie eius oleum et eius succus confert dolozi auris mlico et exiccat humiditatem auris. **M**embra oculi. **A**ssidua tio cōmestionis eius debilitat uisum. **M**embra anbelitus et pectoris. **A**netum et semen eius lac abū dare facit: et proprie in sorbitionib⁹ lenibus: que mlti plicant lac. **M**embra nutrimenti. **C**onfert singultui reponis facto ex natatione cibi in stomacho: Inq̄t **B**al. et nocet stomacho: et i semie ei⁹ et floze est vomitatio. **M**embra expulsionis. **C**onfert dolozi uentris pūgitio et interfecit sp̄ma quando sit clistere ex cozaui sedere in ipso. et eius semen abscindit hemozoidas ortas. et eius cinis est bonus ano et virge: et te sticulis. **De Adipe. L. lxxij.**

Adeps. **N**atura. **A**deps anatis est calidior et siccuor. deide adeps castrati: et adeps castrati decrepiti est lenior. **O**perationes et proprietates. **A**deps anatis est subtilis valde: et est calidior adipe galline et adeps galli et adeps cerui sunt uehementis calefactionis: et adeps vacce ē media inter adipem leoninā et caprinā. et adeps adip est subtilis. et adeps masculi in oibus eis est fortior. et adeps decrepiti est lenior: et adeps caprina est magis stiptica omnibus: et adeps hircina est uehementioris resoluōis. **D**ecozatio. **A**deps ur̄si et adeps anseris conferunt alopitie. et adeps afini ualet ad vestigia cutis: et adeps anseris ualet ad fissuras faciei et labij. **A**possemata et boiboz. **A**deps porci ualet ad apata: et

adeps leonis resoluit durities apatum. **V**ulnera et vlcera. **A**deps porcina ualet ad adustionem ignis. **M**embra capitis. **A**deps anseris sedat doloze auris: et filr adeps vulpis. ipa enī est iuuatiua ad illud ualde. adeps galline confert apati lingue. **M**embra oculi. **A**deps piscis cōfert aque oculi: et acuit visum cum melle: et adeps uipere recens confert pan no et aque et ut non nascantur pili euulsi ex palpebris. **I**nstrumenta iūcturarum. **A**deps cerui cōfert sp̄almo. **M**embra expulsionis. **A**deps caprina confert mordicationi intestinozū q̄n administratur et p̄fert vlceribus eorum. et adeps quidez capna fortior ē in cura vlcerum intestinozū q̄ adeps porcina. et illud ē propt̄ velocitatem congelationis eius: sed adeps porcina uehementi⁹ sedat mordicationē. adeps que est in gibbo cameli suffumigata confert hemozoidibus: et oēs adipēs leues sicut adipēs galline et aliozū p̄ferūt doloribus matricis: et aūque sūt eis male: et filr adeps anseris confert matrici. **V**enena. **A**deps porci na confert pūcture vermiū uenenosozū: et ad. ps elephātis et cerui q̄n sit ex eis linimentū fugant uenenosa: et adeps caprina confert cantaridibus.

De arboze cimicum. L. lxxij.

Arboz cimicum. **N**atura. **E**st frigida in p̄mo et sicca in ipso. **D**ecozatio. **C**onfert super excoziationem cū aceto. **V**ulnera et vlcera. **C**onsolidat vulnera recentia: et linif sup excoziationem cum aceto et sanat eam et iuuoluitur cortex eius super vulnera et consolidat ea.

De alleo. L. lxx.

Alleum quid est. **A**lleum aliud ē domesticū et est notum: aliud est alleum porcinū: et aliud siluestre: et in siluestri quidem sūt amaritudo et stipticitas: et est illud q̄d noiatur alleum serpentis. porcinum autem est cōpositū virtutis ex alleo et porro. **N**atura. **E**st calefactiuum exiccatiuum in t̄rio usq̄ ad quartū. et siluestre plus illo. **O**perationes et proprietates. **R**esoluit iustationem ualde: et vlceratiuum adustium cutis et confert ad mutationem aquarum. **D**ecozatio. **B**ibit decoctio mōtani et interficit lendes et pediculos et iūgitur super eos: et eius cinis q̄n linitur cum melle super morpheam et oc cultatōem oculi confert et confert alopitie ex materijs putridis. **A**possemata et boiboz. **A**perit dubellet intrinsecas et cinis eius est cōueniens sup boiboz. **V**ulnera et vlcera. **E**xulcerat cutem et cinis ei⁹ cum melle super impetiginē: et scabiē vlcerosam: et alleum quidem siluestre facit coherere vulnera fraudulēta quādo ponitur super ipa recens. **I**nstrumenta iūcturarum. **Q**uando ex eo sit clistere confert sciatice q̄n solone educit sanguinem et humorem cholericum. **M**embra capitis. **A**lleum facit soda. et decoquitur alleum et assatur et sedat dolores dentium et collutio oris ex decoctione eius confert etiam dolozi dentium: et proprie q̄n p̄miscetur ei olibanum. **M**embra oculi. **D**ebilitat visum et attrahit boiboz in oculum. **M**embra anbelitus et pectoris. **C**larificat vocem et guttur decoctus et confert tussi antique et doloribus pectoris ex frigore et extrahit sāgui sugas ex gutture. **M**embra nutrimenti. **C**onfert timori et proprie decoctio q̄ christiani vtuntur que sit cum oliuis et nuce. **M**embra expulsionis. **Q**uā sedetur in decoctione folioz allei et cruriū ei⁹ puocat

urina et menstrua: et extrahit secundum: et filtrat quando supponitur et bibitur: et similiter cibus christianorum predictus factus ex eo confert ualde. et quando teritur de eo quantitas auri cum aqua mellis extrahit phlegma. et ipsius extrahit vermes et in ipso est solo nature. eius autem operatio in coitu est: quoniam ipsum propter vehementiam sue exiccationis et resolutionis quandoque nocet. quod si decoquatur in aqua donec eius acuitas resoluitur non elongatur quandoque sit illud quod de eo remanet in elixatura eius pauca calitatis quod non exiccat et generatur ex eo materia spiritus: ut ponat massas phlegmaticas in compositionibus phlegmaticis cinerem et non possit eas carminare. et quando in uenis conuertitur in ventositates non elongatur quandoque adiuuet ad desiderium coitus.

Uenena. Confert puncture vermium venenosorum et morsui serpentum quando bibitur cum uino. et nos quidem iam experti sumus illud. et similiter morsui canis rabiosi: et quando sit emplastrum ex alleo et solis sic et cinis super morsum mugali confert.

De altea. L. xxvi.

Altea quid est. Nomen eius in greco deriuatum est ex nomine plurium iuuentorum.

Natura. Calida est cum equalitate.

Operationes et proprietates. In ipsa sunt lenificatio: et maturatio: et mollificatio et resolutio: et semen et radix ipsius sunt in uirtute eius et fortiora plurimum et exiccatio subtiliatiua. **Decoratio.** Linitur super morpheam cum aceto. et sedetur in sole et semine eius est fortius in illo. **Apostemata et borbor.** Mollificat apostemata et prohibet ea et resoluit sanguinea et maturat vulnera et confert apostemata inflatis et scrofulis: et supponitur cum guma albotin ad duritiem matricis. et ponitur cum caulibus super scrofulas. **Instrumenta iuncturarum.** Sedat dolorem iuncturarum: et proprie cum adipe anseris: et confert sciaticis et tremori et artritoni medullarum: et extensioni neruorum.

Membra capitis. Quando sit ex ea emplastrum confert apostemata que sunt in glandibus aurium. **Membra oculi.** Resoluit tumorem et inflationem que fiunt in palpebris. **Membra anhelitus et pectoris.** Confert semen eius tussi cale antiqum et facit efficit sputum: et prohibet sputum sanguinis cum uirtute sue stipiticaque que est in ipso et conferunt folia eius apostemata mamille et ponitur in emplastris pleurethi et pipneumonie.

Membra nutrimenti. Eius guma sedat firmiter **Membra expulsionis.** Decoctio radice eius confert quando bibitur ardoxi urine: et ardoxi intestinorum et etiam apostemata anni: et similiter folia eius: et filtrat solis male: et supponitur semen eius cum guma albotin ad duritiem matricis et coarctationem eius. et filtrat decoctio eius solimodo: et mundificat supfluitates fetarum et decoctio radice eius quando datur in potu cum uino confert difficultati urine et lapidi: et proprie semine eius et guma eius retinet ventrem. **Uenena.** Quando linitur cum aceto et oleo prohibet nocumentum venenosorum vermium: et confert decoctio eius cum aceto comesta aut uino puncture apertae: et illud sit liniendo sicut existimo.

De Aphodilo. L. xxvij.

Aphodilus quid est. Folia eius sunt sicut pozzi de sceni: et non habet eius planum super cuius caput est flos et habet radices longas rotundas sicut glans et est acris. **Natura.** Est calidus et fuscus. Quidam uero dixerunt quod est frigidus et humi-

duus et elongati sunt in operationes et proprietates. **Est absterfius resolutiuus:** et proprie radix eius et quod teritur sit calefactiuus et exiccatiuus. et plus eo radix eius et uirtus eius est sicut uirtus dracontee crispe.

Decoratio. Confert alopitie et serpigini et proprie cinis radice eius: et quando linitur ad augmentum morpheae albe et sedetur in sole confert. **Apostemata et borbor.** Radix eius cum fece uini ponitur super apostemata glandulosa oia: et super carbunculos. et quando ex ea sit emplastrum cum farina ordei confert in iniectione apostematum calidiorum. **Vulnera et plera.** Cum ponitur radix eius cum fece uini super plera fraudulenta sordida confert eis. **Instrumenta iuncturarum.** Confert contritioni lecerorum et contorsioni.

Membra capitis. Quando distillatur succus eius solus: aut cum ture et melle et myrrha et uino confert sanies in aure. et quando distillatur in aures diuersam dolozi molaris confert dolozi molaris. **Membra oculi.** In succo radice eius est inuatiuum ad oculum: **Membra anhelitus et pectoris.** Cum sumitur in potu de eo pondus auri. cum uino confert dolozi utriusque lateris et tussi. et eius radix cum fece uini est bona apostemata mamille. **Membra nutrimenti.** Confert ictericie. **Membra expulsionis.** Prouocat urina et menstrua: et eius fructus et flos quando in potu dantur cum uino soluunt: et ex radice eius cum fece uini sit emplastrum apostemata testiculorum. **Uenena.** Bant de eo tres auri. ad morsum vermium venenosorum. et quando dantur ad bibendum fructus et flos eius in uino confert magnifice mordicationi scorpionis: et hinc quadraginta quatuor pedes cum hoc quod soluit.

De aceto. L. xxvij.

Acetum. **Natura.** Est compositum ex caliditate et frigiditate: et ambe substantie sunt subtiles. et frigida quidem est magis dominans: et illud in quo est acido est calidius. si uero non est est frigidum et humidum: et decoctio minuit de eius frigiditate aliquid. **Operationes et proprietates.** Est fortis exiccationis et prohibet effusiones merum ad interiora: et subtiliat et incidit. et quod bibitur aut effunditur super fluxum sanguinis si est exterius prohibet ipsum et prohibet apostemata ubi est preparatio ut accidat et adiuuat ad digestionem: et aduersatur phlegmati: et ipsum est perferens cholericis et nocens mlicis. **Decoratio.** Linitur cum melle super vestigia sanguinis et confert. uel ipsum multitudine citrinat. **Apostemata et borbor.** Prohibet aduentum apostemata: et ambulatorem cancerarum et sanat herisipilam comestum et bibitur: et linitur: et prohibet ambulatorem apostemata oia. et confert panaritio et formice et herisipile: quando ex eo liniuntur et prohibet ut non eueniat apostemata. **Vulnera et plera.** Quando ponitur super vulnera lana infusa in aceto prohibet ea apostemata et confert ulceribus ambulatiuis: et scabiei et ipetigini et confert adustioni ignis uelocius omni re. **Instrumenta iuncturarum.** Est nociuus neruis et quando embrocatur super podagra cum sulfure confert. **Membra capitis.** Quando miscetur cum uincto olei: aut oleo rosaceo: et conquassatur: et effunditur in eo lana non abluta et ponitur super caput confert sordida cale et fortitudini eius et similiter embrocatio ex eo et oris collutio: et proprie cum alumine confert motui dentium: et vaporatio aceti calidi confert difficultati audire et acuit ipsum: et aperit oppilationem colatorum fortiter et

resoluit sonitum. **Membra oculi.** **Linitur** euz melle super occulationem sanguinis que est sub oculo sed eius assiduatio debilitat visum. **Membra anbelitus** et pectoris. **Adinorat** vna et abscindit gargarismus ex eo fluxum humoris ad guttur: et sanat vnam que cecidit et solbetur ad sanguisugam et ad tussim antiquam aut difficultatem dilatationis calefactum. **Membra nutrimenti.** **Est** conueniens stomacho calido et humido distrumpens appetitum: et adiuuans ad digerendum: et totum illud est quia preparat stomachum: et vaporatio aceti resoluit hydropisim sed eius assiduatio quandoque adducit ad hydropisim. **Membra expulsionis.** **Infrigidat** matricem et fit clistere ex eo calefacto et sale ad vlcera intestinozum a ambulatiua post clistere lenitium. **Venenena.** **Effunditur** super morbus venenosorum et confert ei qui in potu sumpsit opium et hyusquam: et acetum assumptum de vna agere fit cum sale confert morbi canis rabiosi et reliquis. et quandoque bibitur calefactum post medicinas mortales et confert. **De auro. L. lxxix.**

Arum. **Natura.** **Est** equale subtile. **Operationes** et proprietates. **Lima** tura eius ingreditur in medicinis melle et melius cauterium: et velocius sanabile est quod fit cum cauterio auri. **Decoratio.** **Retentio** ipsius in ore remouet fetorem oris et ingreditur limatura eius in medicinis alopietie et serpiginis leniendis et in eis que bibunt. **Membra oculi.** **Confortat** oculum in alcohol positum. **Membra anbelitus** et pectoris. **Confert** doloribus cordis et tremori ipsius et malitie anime et ei qui solus loquitur. **De aromatico. L. lxxx.**

Aromaticum quid est. **Vicemus** in capso calami aromatici. **Membra nutrimenti.** **Vicetur** quod non est res melior eo ad adustionem ignis cum oleo ro. et aceto et pferat apatibus stomachi et epatis et hydropisim. **De agarico. L. lxxxi.**

Agaricum quid est. **Inquit** filius. **Desaugue** est masculus et femina. et est agaricum quod est fite radici aniden. sed exterior pars eius non est rara sicut exterior pars radicis aniden: et dixerunt quidam quod generatur in arboze corozola fin semitaz putrefactionis et corruptionis et i sapore eius sunt acredo et stipticitas: et eius substantia est aerea terrea subtilis. **Electio.** **Illud** quod est melius est album velociter frangibile possum valde plenas huius extremitates in cuius amaritudine inuenitur dulcedo et fractum huius frustra supposita et est femina. **Illud** vero quod est masculum non est bonum: et durum et nigrum ambo sunt mala valde. **Natura.** **Calidum** in primo siccum in secundo. **Operationes** et proprietates. **Est** resolutiuum incisuum grossorum humorum apituum omnium oppilationum subtiliatium. Et dixerunt quidam in ipso est virtus stiptica et i principio gustus sui est quasi dulcedo. deinde amaritudo. **Apostemata** et borbor. **Confert** apatibus omnibus. **Instrumenta iuncturarum.** **Datur** i potu cum sirupo acetoso ad sciaticam: et est ex eis que mudificant supfluitates nervorum proprietate que est in ipso et confert egritudinibus lacertorum et casui: et potio ex illo fit tres kirates. et cum adest febris tunc datur cum mellicrato aut iuleb. **Membra capitis** **Confert** patientibus epilepsiam. et mudificat superfluitates cerebri proprietate que est in ipso. **Membra anbelitus** et pectoris. **Confert** asinam et vlceri

pulmonis quando in potu datur cum rob et fit potio eius usque ad auz. i. et quod ex eo i potu datur tres anululat euz aqua confert sputo sanguinis ex pectore. **Membra nutrimenti.** **Confert** ictericie et datur ad bibendum cum oxymelle ad aspa splenis. et quando solum mastica tur et deglutitur confert dolori stomachi: et eructuati acetose: et datur in potu de eo ad dolorem epatis aure. **Membra expulsionis.** **Solutio** educit huius grossos diuersos melle: et phlatis et cholere rubee quum sumitur ex eo ab auz. i. usque ad. ij. proprie cum mellicrato. et quandoque iuuat medicinas solutiuas. et facit eas puenire usque ad extrema corporis: et prouocat vrinam et menstrua: et sedat dolorem renium: et eius potio ad illud est aureus et confert prefocationi matricis. **Febres** **Confert** tremori et febribus antiquis grossis quando bibitur ex eo aureus cum vino: et usque ad gluticem drachme. **Venenena.** **Quando** ex eo in potu datur cum vino usque ad auz. est magni iuuamenti ad illud: et fit ex eo emplum ad puncturam vermium veneni frigidum.

Capitulum de littera. B.

De Blacte bizantie. L. lxxxij.

Blacte bizantie quid est. **Sunt** frusta similia vnguibz boni odoris azomatica que ad ministrantur in suffumigationibus. **Inquit** **Bia.** est de genere ostracorum. **Assumit** ex insula que est in mari indie in loco eius ubi est spica: et sunt ex eis que sunt ex mari rubro. et alie sunt babilonice nigriores pue: et ambe sunt boni odoris: et existio quod ille que sunt de mari rubro sunt ille que nominant curascie. et dicunt quod ipse sunt adherentia carnis et cutis et quandoque cadit aliquid de albedine et plime earum sunt mechie: et extrahuntur ex gedde. et iste quidem medicatur et purgantur et sunt bone. **Electio.** **Ex** eis meliores sunt ille que ad albedinem declinant inuere in mari rubro: et in aliemer duobus maribus: sed babilonice sunt nigre pue valde. venditores vero medicinarum dicunt quod bone ex eis sunt duorum marium: deinde mechie: deinde algeddin. et fortasse aliquid cadit ex eis ad albedinem. **Natura.** **Calida** sunt et sicca in secundo: et earum siccitas fortasse vicina est tertio. **Operationes** et proprietates. **Sunt** subtiliatie **Membra capitis.** **Earum** suffumigatio confert epilepsie. **Membra expulsionis.** **Ipaz** suffumigatio exiccat illam que habet prefocationem matricis. et quum bibuntur cum aceto mouet ventrem quodcunque genus earum fuerint. **De Ben. L. lxxxij.**

Ben quid est. **Est** semine magnus maius cicere declinans ad albedinem quandam: et huius medullam lenem vinctuosam. **Natura.** **Calida** in primo sicca in secundo: **Operationes** et proprietates **Est** mudificatiuum et proprie ipsius medulla. et i suum humiditatum grossarum. et aperit cum aceto et aqua oppilationes vlcisum. et in arboze ipsius est amaritudo plus et stipticitas: et propter illud est in ipso virtus cauterizatiua: et eius cortex est stipticus plus: et oleum ipsius non enumerat a stipticitate: et in ipso toto est absterio et incisio. **Decoratio.** **Semine** eius confert lenti ginibus magnis et puis: et pano et morpheez: et vestigijs vlcisum: et filr eius oleum. **Apostemata** et borbor. **Confert** apatibus duris omnibus quum ponitur in emplis et verucia **Vulnera** et vlcera **Confert** cum aceto vlcerationi et scabiei vlcisum et excoziationi. et confert borbor lacteis et sabasati. **Instrumenta iuncturarum**

curarum. **C**alefacit nervos et lenificat spasmus et duritiem nervorum et proprie oleum eius. **M**embra capitis. **A**bscindit fluxum sanguinis stipticitate sua et puenit oleum eius dolozi auris et sonitui qui est in ipsa proprie cum adipe anatis. et decoctio radice eius cofer dolozi dentium quum os ex ea colluitur. **M**embra nutrimenti. **C**onfert duritie epatis et splenis quando bibitur cum aceto mistum ex eo pones duarum. 3. et qui coniungit cum frumento aut farina lilij et aqua alkarati aut faria herbis aut lupini. et fit ex eo emplim spleni. et ipsum quidem est malum stomacho facies nausae et si bibitur ex eo aureus. i. cum melle facit vomere fortiter et soluendo educit et similiter et fructus **M**embra expulsionis. **A**ureus. 5. eius soluendo educit phla crudum quum bibitur cum melle et filtr eius olem et filtr quum supponitur licinium infusum in ipo. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur quantus ipsum est de rubea et medietas sui de cortice casie lignee et decima ponderis eius de mace.

De Bedeoard. L. lxxxiij.

Bedeoard quid est. Est spina alba et est similis alba fecti. verumtamen est vehementius alba et habet longiores spinas et filantur spine eius folijs amomi. verumtamen sunt subtiliores et vehementius albe. et eius quidem stipes quique pervenit ad duos cubitos. et eius flos est purpureus et semen ipsius est sicut semen cartami. verumtamen est vehementioris rotunditatis **N**atura. **I**n radice eius est ifrigidatio et exiccatio cum resolutione quadam. Semine vero eius est calidus et subtilis. et dixerunt quidam quod tota est calida valde. **O**perationes et proprietates. **I**n ipsa est resolutiva et apitiua et proprie in semine eius et in ipsa est retentio fluxus sanguinis et eius retentio est equalis **A**postemata et borbor. **C**onfer apatibus phlaticis propter illud quod est in ipo de resoluzione et tractione. quare fiat ex ea emplim et ex radice eius pprie. **I**nstrumenta iuncturaz. **C**onfert spasma propter illud quod est de contractione equali cum resoluzione et semen eius confert infantibus quando bibunt ipsum propter corruptionem in motibus lacertorum. **M**embra capitis. **C**ollurio oris facta ex succo eius sedat dolozi dentium. **M**embra pectoris. **C**onfert sputo sanguinis et proprie eius radix. **M**embra nutrimenti. **C**onfert debilitati stomachi et aperit oppilationes. **M**embra expulsionis. **C**onfert soloni antiq et precipue stomatice et pprie radix eius et est puocatiua. **F**ebres. **V**aleat febribus phlaticis longis et cuius causa est debilitas stomachi et omnibus febribus antiquis. **V**enena. **C**onfert si masticeatur et postea supponatur pucture scorpionis. **A**trahit enim venenum et si bibitur semen eius confert morture venenolorum reptilium. **P**ermutatio. **L**oco eius in febribus ponitur fumus terre.

De Balsamo. L. lxxv.

Balsamus quid est. Est arbor egypti nascens in loco qui dicitur oculus solis tunc cuius folia et odor rure filantur sed in ipsa declinant ad albedinem et eius statura est statura arboris euisci et eius quidem oleum est melius semine ipsius et semen fortius ligno ipsius in omnibus modis eius. **E**ius vero oleum sumitur ita ut incidatur cum ferro post ortum ascerabet et aggregatur quod de eis resudat cum cortice neque pertransit in anno quod est inter quinquaginta usque

ad sexaginta. **Lb.** **E**lectio. **E**xperientia olei ipsius est congelatio lactis statim quum super ipsum distillatur et permistio eius cum aqua et inspissatio ipsius et conservatio sue soliditatis in aqua et ablutio ipsius a cotto et subtilitas odoris eius. **A**dulteratur autem cum oleo de pinos et oleo de mastice et cera dissolutis in oleo de alcana. **E**t qui ex eo melius est et recens grossum autem et vetus non habet virtutem. **N**atura. **E**ius lignum est calidum et siccum in se. et ipsius semen est calidum et papet oleum eius est calidius utrisque et est in principio tertium calidum et non est in ipo de calefactione quod existat. **O**perationes et proprietates. **A**perit oppilationes et confert visceribus grossis. **V**ulnera et vlcera. **M**undificat vlcera proprie cum ireos et extrahit fracturas ossium. **I**nstrumenta iuncturarum. **C**onfert sciaticae bibitur et propter spasmus bibitur eius decoctio. **M**embra capitis. **C**onfert vlceribus capitis et mundificat ipsum et confert epistie et vertigini. **M**embra oculi. **A**bstergit panum et ipsum et eius oleum. **M**embra anbelit et pectoris. **L**ignum eius et ipsius semine conferunt dolozi vtrozque laterum et confert asmati grosso et stricture anbelitus et dolozi pulmouis. et confert semen eius pipneumonie frigide et tussit et similiter ipsius oleum. et ad summum est iuuatiuum viscerum que sunt super myrach. **M**embra nutrimenti. **C**onfert debilitati digestionis et ipsius decoctio dissolut malitiam digestionis et mundificat stomachum et pfortat epar. **M**embra expulsionis. **P**rouocat vrina et pferit dolozi pugitui et confert doloibus matricis. et exiccat humiditates eius vaporatus et bibitur et confert ipsius frigidi et extrahit embryones et secundinam et confert quum ex eo sit suffumigatio omnibus doloibus matricis et ipsius decoctio aperit os matricis. et ceratum ex ipo cum oleo rosaceo et cera confert frigori matricis. et est iuuatiuum difficultati vrine. **F**ebres. **E**ius oleum aufert rigores. **V**enena. **R**esistit venenis et confert morture vipere et eius oleum pferit hyusqamo quum bibitur cum lacte et venenosis et proprie scorpionibus.

De Been. L. lxxvi.

Been quid est. Frustra aspera que sunt radices ex siccitate contracte carnosae et sunt duarum specum quarum una est alba et altera est rubea. **N**atura. **C**alidum est et siccum in se. **D**ecoratio. **E**st impinguium. **M**embra anbelitus et pectoris. **C**onfortat cor valde et confert tremori cordis. **M**embra expulsionis. **M**anifeste augmentat spma. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur quantum est ipsius cuderit et medietas ponderis eius lingue auis

De Berengehi. L. lxxvij.

Berengehi est abrotanum et est plata filis apsinthio cui inest humiditas viscosa et quod quidem est una species thyrlos breuioribus et miora folia etiam sunt ei folia minuta pua subtilia alba et citrina et apparet in estate. **I**nquit **B**al. sunt due herbe vicini saporis noiate hoc nomine. **N**atura. **C**alida et humida est in primo. **O**perationes et proprietates. **E**st subtiliatiua apitiua valde cuius emplim prohibet attractionem masticum ad membra. **M**embra capitis. **C**onfert soda frigide loco emplim supposita et ebrotata et in aqua cocta fit magis secunda et confert oppilationi narium et corripit. **M**embra expulsionis. **F**ragit lapide in renibus et prouocat mensura sededo

in eius decoctione: et confert vlcibus eius et eijcit fecundinam et fetum: et confert coadunationi oris matricis: et apit ipsum et duritiei eius bibita: et more emplastrum superposita et potatur ex ea usque ad .3. v.

De Baurach. Lxxxviij.

Baurach quid est. Est fortius sale: et est ex genere virtutis eius: sed stipticitas non inest ei: et quandoque adurit in ostraco super carbones inflammatos donec affetur. **E**lectio. **E**x eo melius est armenum: leue laminosum frangibile spogiosum album: aut purpureum. aut roseum mordacituum. et comparatio quidem apbricani ad reliqua baurach est comparatio baurach ad salem: sed baurach non comeditur nisi propter magnam cam: et spuma baurach est subtilior quam baurach: et in eius virtute: et ex ea melior est spuma marmorea facile frangibilis. **N**atura. **C**alidum et siccum in fine secundi: et eius siccitas fortasse declinat ad 3^m. **O**perationes et proprietates. **A**bstergit fortiter lauat et proprie apbricatum: et mundificat et excoquat: et icidit humores grossos. et in baurach quidem est stipticitas pauca cum absterfione bona propter sui salsedinem: nisi in apbricano. In eo enim non est stipticitas: sed absterfio pura multa. et in sale est stipticitas. et non est in ipso nisi resolutio pura. **D**ecoratio. **A**ttenuat capillos puluerizatum super eos. et quando ex eo fit emplastrum attrahit sanguinem ad illud quod appet de corpore et facit ut color sit bonus et confert. sed fortasse denigrat eius prima comestio colores. **V**ulnera et vlcera. **C**onfert pruriti propterea quod resoluit virus et proprie apbricatum cum aceto et confert etiam scabiei. **I**nstrumenta iuncturarum. **E**st ex eo ceratum palyph proprie postremo: et precipue quum iam declinat et confert coruioni nervorum. **M**embra capitis. **C**onfert fureuribus et quum spuma eius cum melle distillatur in aurem mundificat et aperit et confert surditati. et cum vino aut cum sirupo cum isopo confert sonitui. **M**embra nutrimenti. **E**st malum stomaeco coruipens ipsum. et apbricatum comouet vomitum: et si non faceret vomere esset plus incisuum humorum stomachi quam reliqua baurach. **E**x eo quidem cum ficubus fit emplastrum hydropis et extenuat eam. **M**embra expulsiuonis. **S**oluit quum supponitur. et quum comeditur cum ruta et cymino: aut decoctione rute et aneti sedat dolorem ventris pigitium. et cum hoc et filibus vicia salem et bibitum cum quibusdam medicinis iterficiuntibus vermes educit eos et filr quum linitur ex eo ventris sume: et sedet qui linitus est iuxta ignem inficit eos: et per bec et similia distinguitur inter ipsum et salem.

Venena. **C**onfert omne baurach et precipue apbricatum prefocacioni fungorum valde: siue sit adustum. et filr eius spuma et potus cum adipe asini: aut suis super mortuum canis: et bibitur cum aqua frigida propter potum cantaridarum. et quod ex eo noiatur baurachius nitrum bibitur cum aniuden propter nocumentum sanguis tauri

De Bulbo. Lxxxix.

Bulbus quid est. Est cepe quod comeditur prout file cepe narcisci: et eius folia sunt filia folijs porri: et ipsius rosa est filia viole: et est quedam eius species que comouet vomitum. Quidam uero dixerunt quod ipse est cepe asiri: et dixerunt quidam alij non: sed est de genere porri: et videtur quod sit anagallis. proutem ergo intentiones ab hoc. **N**atura. **P**ropinquum est nature cepe: et fortasse est siccus in primo cum humiditate

superflua. **O**perationes et proprietates. **E**st in flatuius et sudariis et exasperat linguam. **D**ecoratio. **L**initur super pannum proprie in sole et confert: et si militer confert vestigia vlcibus. et est exasperans palatum et linguam. et linitur cum vitello oui super verucas et cum oxymelle super vlcera leuia. **V**ulnera et vlcera. **Q**uando assatur cum capite piscis et aloet: et ponitur super vlcus menti eradicat ipsum. **I**nstrumenta iuncturarum. **C**um ex eo fit emplastrum cum aceto est conueniens attritioni medij lacertorum: et fit ex eo emplastro dagre et doloribus iuncturarum: et fit ex ipso solo emplastro tortioni nervorum: et est emplastrum vnguis et auris et filium et fit ex eo emplastrum cum sauib. **M**embra capitis. **E**st medicamentum fureuribus et vlcibus capitis: et linitur super plagas capitis que non sunt fractio. et per miscetur cum vitello oui et linitur. **M**embra oculi. **S**olus administratur et cum vitello oui. et quum adiungitur ei acetum est medicamentum bonum ad garab et apertibus lachrymalium. **M**embra nutrimenti. **Q**ui ex eo est dulcis et rubeus est bonus stomacho: et fit ex eo emplastrum cum melle doloribus stomachi. et amarus est melior et digerit cibum: et multiplicatur eius nutrimentum in ipso: non fit nutrimentum suum laudabile: et precipue eius quod est crudum et quum non digeritur pungit et inflat. **M**embra expulsiuonis. **E**ccicat coitum.

De Bugenis. L. cl.

Bugenis quid est. magis quod ex ea administratur est radix eius. et ipsa quidem habet gumma et succum et est gumma est fortior succo ipsius et quum miscetur cum oleo et mure: et paucis vino: et cutitur donec grossus fiat. et secundum quantitatem equalitatis quam habet in grossitie est eius bonitas. **N**atura. **E**st calida in 3° siccata in ipso. **O**perationes et proprietates. **E**st resolutiua. **V**ulnera et vlcera. **A**bradit ossa corrupta propter vehementiam defecationis et mundificat vlcera. **I**nstrumenta iuncturarum. **C**onueniens est nervis. **M**embra anhelitus et pectoris. **C**onfert superfluitatibus grossis in pectore: et conuenit pulmone et vlcibus eius bibita et suffumigata. **M**embra nutrimenti. **C**onfert duritiei splenis. **D**e Busuro. L. cli.

Busurum et baluum quid sunt. Nota sunt. **N**atura. **F**rigida sunt et siccata in sebo: et albusurum magis est stipticum quam cassab.

Operationes et proprietates. **I**nsilant et proprie quum post ipsa bibitur aqua: et quum sunt dulcia faciunt euenire rugitum plurimum. et faciunt euenire oppilationes in visceribus. et decoctio albusuri sedat inflationem cum conseruatione caloris innati: et plurimus usus ambozum generat in corpore humores grossos. **M**embra capitis. **A**lbusurum facit soda et inebriat plurimum et ambo sunt bona carni quod est inter dentes et gingiuas. **M**embra anhelitus et pectoris. **A**ambo sunt mala pectori et pulmone. **M**embra nutrimenti. **P**reparant stomachum et faciunt contingere oppilationes epatis et iporum digestio est tarda: et frangibile est minoris digestionis: et nutrimentum iporum est paruum et algesa guerui est minoris tarditatis. **M**embra expulsiuonis. **A**niquodque eorum stringit ventrem proprie quum miscetur cum vino pontico: aut cum aceto et albala facit abundare lac: et quum bibitur cum aceto pontico prohibet fluxum matricis. et prohibet fluxum sanguinis hemoroidarum. **F**ebres. **A**lius eorum plurimus

facit cadere in tremorem et horripilationem.

De Buncho. L. xcij.

Buncho quid est. Est res delata de iamen. Quidam autem dixerunt quod est ex radicibus anigailen quod mouet et cadit. Electio. Melius est citrinum et leue boni odoris. Albu vero et graue est malum. Natura. Est calidum et siccum in primo. secundum quosdam est frigidum in primo. Operationes et proprietates. Confortat membra. Decoratio. Mollificat cutem et exiccat humiditates que sunt sub ea: facit odorem corporis bonum et abscindit odorem piloltri. Membra nutrimenti. Est bonum stomacho.

De Batecha. L. xcij.

Batecha quid est. notum est. Natura. Est frigida est in principio secundi: et humida in fine eius et cum eius semen desiccatur non est humectatiuum. imo desiccatur in primo: et eius radix est de siccatiua. Operationes et proprietates. Que matura est est subtilis et imatura est spissa. Batecha pterea cimericia matura in natura existit cucumeris: et in ipsa est aptio quocumque modo sit. Melo autem melioris est humoris quam reliqua. et eius caro est digestiua absterfua: et proprie eius semen. matura uero et imatura ambe sunt absterfue: et semen eius est fortioris absterfionis. et ipsa quidem conuertitur ad quicumque humores quem in stomacho inuenit: et est ad plura uehementius declinans quam sit ad choleram: qualiter ergo ad mliam. melo uero non conuertitur velociter. Decoratio. Mollificat cutem et proprie semen eius: et illud quod est in interiori parte ipsius etiam confert panem et morpheum et fursuribus: et proprie quod conficitur quod est in interi? ficut est de oleo de frumento et exiccat in sole. Membra oculi. Fiat ut cortex eius fronti adhareat: et phibet fluxum ad oculum fieri. Membra nutrimenti. Est vomitiua: et proprie radix eius. Nam due. eius cum uiuo mouent vomitum sine labore quibus bitur ex eis obolus. Quibus batecha non digeritur bene generat coliricam passionem melo autem est tarde digestionis nisi quando comeditur cum eo quod est in eius. et ipsius quidem nutrimentum est rectius et eius humor est conuenientior. oportet preterea ut cibum sequatur alius. batecha enim si non sequitur aliquid aliud facit nauseam et vomitum. post autem ipsum calefactus bibat oxymel: et humectatus olibanum aut zinziber nutritum et vinum. Membra expulsiouis. Prouocat urinam quod ex eo maturum est et crudum ipsius. et pferit lapidi in renibus et vesica quod est prius et precipue lapidi renu. et melo quidem est minoris penetrationis et est magis absterfuius et velocioris descensionis precipue qui est mollis. Venena. Cum corripit in stomacho conuertitur ad naturam venenosam. igitur ut quum grauat extrahatur velociter.

De Bule. L. xcij.

Bule quid est. Dixit alkanzi quod est cucumer indus. et est filius cucumeri capparisi. et similis zinziberi. Natura. Est calidum et siccum in secundo. et apud quosdam in 3. Operationes et proprietates. Est stipticus confortans viscera. Instrumenta iuncturarum. Confert duritie nequorum et humiditati eorum et egritudinibus ipsorum frigidis ficut palsy et torture. Membra nutrimenti. Accendit ignem stomachi et confert vomitui et intrat

in algeguarset. Membra expulsiouis. Constringit ventrem et siccatur ventositatem.

De Belliriciis. L. xcij.

Bellirici quid sunt. Sunt propinqui nature emblicorum. et eorum medulla est dulcis ppinqua abundacha. Natura. Est frigida sunt in primo siccum in secundo. Operationes et proprietates. In ipsis est virtus subtiliatiua: et virtus contractiua. Membra nutrimenti. Confortat stomachum cum aptatione et aggregatione et prohibet mollificationem eius et humiditatem ipsius: et nihil est quod ita preparat stomachum ficut ipsi. Membra expulsiouis. Fortasse stringunt ventrem: et apud quosdam leniunt ventrem tamen et est manifestum. et ipsi quidem conferunt intestino recto et ano.

De Bederzago. L. xcij.

Bederzago quid est. Natura. Est calida et siccum in secundo. Operationes et proprietates. Confert omnibus egritudinibus phlasticis et mlicis. Decoratio. Efficit odorem oris bonum. Vulnura et vlcera. Confert scabei mliice. Membra capitis. Confert oppilationibus cerebri: et remouet fetorem oris. Membra anhelitus et pectoris. Lenificatiua est et confortatiua cordis aufert tremorem cordis. Membra nutrimenti. Fauet digestionem et confert singultui. Permutatio. Loco eius ponitur in lenificando podus ipsius de seta et due tertie ponderis ipsius de cortice citri.

De Baurach kebuli. L. xcij.

Baurach kebuli quid est. Est semen sendi: aut indum: et habet duas species quarum una est pura absque rugis: et alia magna cum rugis: et earum melior est pura. Instrumenta iuncturarum. Eradicat plura ex iuncturis. Membra expulsiouis. Soluit ex intestinis vermes et ascarides: et est in hoc valde bona.

De Beberemigi. L. xcij.

Beberemigi quid est. Est ex aromaticis Operationes et proprietates. Resoluit inflammationem in omni loco eius embrocatio. Membra capitis. Eius flos est bonus. ventositatibus grossis in capite: et cum eius folia odorantur similiter. Membra expulsiouis. Soluit ventrem.

De Buziden. L. xcij.

Buziden quid est. Est medicina lignea inda in qua est vitus similis vituti been. Electio. Illa que ex ea bona est alba grossa mliarum linearum aspa. lenis uero et tenuis ligni: et pauca albedinis est mala: et adulterant eam cum luabari barbarica. Natura. Est calida est in secundo siccum in primo. Operationes et proprietates. Est subtiliatiua. Instrumenta iuncturarum. Confert dolori iuncturarum et podagre. Membra expulsiouis. Augmentat coitum. Venena. Confert venenis.

De Buckda. L. c.

Buckda quid est. Natura. Est frigida est. Operationes et proprietates. Est absterfua et est in ipsa stipticitas: et in tectis: et in fructu eius est humiditas. Decoratio. Abstergit faciem. Vulnura et vlcera. Ponitur trita super vlcera et scabiem et conglutinat plagas propter stipticitatem et absterfionem suam: et proprie cortex arboris eius et aspergitur cum aqua sua: et sit embroca cum decoctione radices eius et foliorum etiam ipsius super ossa fracta:

Membra expulsionis. **C**ortex eius grossus soluit pbla qñ bibitur ex eo aut cum aqua frigida et vino
De Bihar. L. ci.

Bhar quid est. Est illa que vocat Keusem. s. oculus vacce. rosa eius citrini coloris: rubea in medio: grossior rosa camemille. **C**ñ **C**asa in secundo sicca in primo. **M**embra capitis. **E**ius odor confert ventositatibus grossis in capite
De Busiri. L. cii.

Busiri. **O**perationes et proprietates. **R**esoluit proprie cuius flos est bene apparatus et abstergit euz equalitate. **D**ecozatio **S**iluestris hñs flozem bene apparentem rubificat capillos. **A**possemata et botbor. **D**ecozio foliorum illius confert apatibus. **V**ulnera et vlcera **C**um melle more emplii ponitur super vulnera et vlcera. **I**nstrumenta iuncturarum. **E**ius decoctio confert attritioni lacertor. **M**embra capitis **C**olluitur os cum decoctione eius propter dolorē dētiuz. **M**embra oculi. **E**ius decoctio pferit opthalmie calide. **M**embra anbelitus et pectoris. **D**ecozio ipsius confert tussi antique. **M**embra expulsionis **H**abens folia alba. et habens folia nigra pferit soloni uetuste. **De Babeche. L. cii.**

Babeche quid est. Similis est vruti lentius et est difficilioris digestionis. **N**atura. **E**st equalis declinans ad siccitatem. **O**perationes et proprietates. **E**st stiptica sicut lenis: et generat mliam. **A**possemata et botbor. **E**st bona utriusque et sit ex ea emplm bernie et rupture istū **M**embra expulsionis. **S**tringit ventrem.

De Besceguascen. L. cii.

Besceguascen quid est. Est coziandrum putei et pñce est besceguascen et syriace est capillus porcinus: et arabice est capillus algul. et est herba pua cuius ortus est in salitibus: et curfus aquarum: et fluminū: et intus in puteis et est similis coziandro hñi do: sed eius thyrsi ad rubedinē et nigredinem declinat sine stipite existens. **N**atura. **E**st equalis. **E**go autē dico qz forasse declinat ad caliditatem valde parum et siccitatem. **O**perationes et pprietates. **E**st resolutius subtilitius apertius: et in ipso est stipticitas prohibens cursum. et quando permiscet cibo gallozum et coturnicum facit eos fortes et ad dimicandum et ad interficiendum. **D**ecozatio. **E**ius cinis cum aceto et oleo confert alopitie et tyrie: et ipse cum oleo mirrino et vino prolongat capillos: et pñbet eoz castū. **A**possemata et botbor. **C**onfert aldubellet et de let serofulas. **V**ulnera et vlcera. **C**onfert fistulis et vlceribus fraudulentis et humidis. **M**embra capitis. **E**ius cinis confert furfuribus. **M**embra oculi. **C**onfert algarab. **M**embra anbelitus et pectoris. **C**onfert pulmōni purgando ipm ualde. **M**embra nutrimenti. **C**onfert cum vino fluxui supfluitatum ad ventrem et stomachū et confert dolori splenis. et confert ictericie. **M**embra expulsionis. **P**rouocat vrinam: frangit lapidem prouocat menstrua: et extrahit secundinam: et purgat mulierē fetam: et abscindit fluxum sanguinis: et apud plures stringit ventrem: et secundum filium **D**efurgue soluit.

Venena. **I**pe euz vino confert moribus spētū et canis rabiosi et venenosis alijs. **P**ermutatio **L**oco eius in asmate ponit pondus ipsius de flore vio

le cum medietate ponderis ipsius de succo liqritie:

De Bedarūgi. L. ci.

Bedarūgi quid est. Est ozimū fluuiale et dicitur boies quidam qz est bedarambina: et est alnch et est notum. et oleum eius in po^o est oleum alchetri verūm est debilius eo: et in ipso quidem sunt virtutes contrarie. **N**atura. **C**alida est in pmo declinans ad secundum siccum in pmo. et in ipso est hūiditas superflua cuius forassie humiditatis sūma ad secundū declinat non in substantia. **O**perationes et proprietates. **I**n ipso est stipticitas et solo. contrahit enim nisi inueniat superfluitatem preparatam. Si autem inuenit humorem soluit: et in ipso sunt resolo: et digestio: et inflatio: et velocitas ad putrefactiones: et generat humorem malum mlicum: et eius semē confert ei in quo generatur mliā. **A**possemata et botbor. **C**onfert quando cum aceto et oleo ro. linitur sup apata calida. **M**embra capitis. **E**ius succus distillatus confert fluxui sanguinis ex naribus precipue cum aceto vini et canfora: et facto licinio et intincto in ipso et remouet stuporem dentium. et est ex eis que sedant sternutationem in pñone vna et mouet eam in cōpñone alia. **M**embra oculi. **C**onfert pulsationi oculi more emplii suppositum. et facit prouenire tenebrositatem visus comestum: propterea quia cōmouet hūiditatem ei: et conturbat eaz et eius succus cōfortat visus facto collyrio ex ea. **M**embra anbelitus et pectoris **C**onfortat cor valde: et defeccat pulmōnē et pectus: et sacra iati ex aqua eius confert stricture anbelitus: et eius aqua est bona sputo sanguinis: et facit abundare lac. **M**embra nutrimenti. **D**ifficilis est digestionis et putrefactionis velocis: et est malum stomacho proprie folia ei? **M**embra expulsionis. **C**onstringit qz si inuenit humorem preparatum soluit et prouocat et nocet anos: et eius semen cōfert difficultati vrine. **V**enena. **P**onitur super pūcturam vespe et scorpionuz et draco marini. **De Bertanichi. L. ci.**

Bertanichi quid est. Dicit qz est acroz: et dicitur qz est folius qz assilatur folijs acetose siluestris. verūm est vicior nigredini et est grossior **O**perationes et proprietates. **E**ius folia sunt stiptica **V**ulnera et vlcera. **C**onsolidat vuluera et vlcera. **M**embra capitis. **E**ius succus est melior res vlceribus antiquis que sunt in ore et alcola. et oz ni fiat ex eo rob: et confert alcola.

De bilomom. L. cii.

Bilomom quid est. Est alsarfac siluestris: et est ex titimalis: et ei? semen est igneum sicut sunt titimala. **M**embra expulsionis. **C**onfoluit.

De Bebilisi. L. cii.

Bebilisi. quid est. Est illud quod dicitur pauper cordosum et spumosum: et ipm efficit operationem titimali in solone sua. **N**atura. **C**alidum est multum. **M**embra expulsionis. **C**onfoluit sicut titimali. **De Benec guariden. L. ci.**

Benec guariden. **M**embra expulsionis. **C**onfert doloribus matricum et renū postqz eius frangitur resolo euz oleo: et cera et vitel lo cui qre non induratur et prouocat vrinaz et mēstrua et facit abortum: et cum cordumēni valet hemorroidib? **F**ebres. **C**onfert rigori. **V**enena. **C**onfert venenis que sunt ex venenosis minorib?. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur cborore.

De Barafican. L. cx.

Barafican quid est. Est bedelkes ex cuius semine nigri armillas faciunt et est herba. Balsamum calida in principio primit: sicca in secundo.

De Bitbar. L. cx.

Bitbar quid est. Est virga pastoris: et nos quodam narrabimus proprietates virge pastoris in capitulo de bain.

De Belderbendio. L. cxij.

Belderbendium quid est. Est collyrium album allatum de armenia. Apostemata et botthor. Admistrat in apatibus calis et botthor calis. Instrumenta iuncturam. Fit emplastrum ex eo super podagram calidam.

De Balautia. L. cxij.

Balautia quid est. Est flos granati siluestris pscis: aut egyptij. et ipsa quodam quicquid est rubea: et quandoque est alba: et quandoque rubea. et succi eius non est sicut succi barbe byrci. Inquit paulus. vnde eius est sicut vitus pulpe granati. Natura. Frigida est in fine primi. In fine operationes et proprietates. Glutinatia est et retinet fluxum et generat mliam. Decoratio. Bona est gingivae sanguineae. Vulnere et vlcera. Consolidat plagas et vlcera antiqua et albocor et percussionem pulverizata. Apostemata et botthor. Fit ex ea emplastrum quod adhaeret rupture. Membra capitis. Fortis efficit dentes motos. Membra anhelitus et pectoris. Prohibet fluxum sanguinis. Membra expulsionis. Stringit et confert vlceribus intestinoz et fluxui matricis: fluxui sanguinis. Permutatio. Loco ei ponitur cortex glandis et caput granati.

De Butyro. L. cxij.

Butyrum. Natura. Calidum est et humidum in primo: et eius gradus in humiditate est altior. Operationes et proprietates. Est maturativum resolutivum mollicativum: et eius resolo est in corporibus medijs non duris: et in corporibus teneris est cum facilitate. et eius fumus exiccatus est: et est sedativus dolorum interiorum: et materierum effusarum ad membra. Decoratio. Linitur ex eo corpus et venter et nutrit et impigat. Vulnere et vlcera. Confert vlceribus nervorum et implet vlcera et purgat ea. Membra capitis. Bibunt cum eo medicine que sunt ad exituras velaminum cerebri et ad apata radicum aurium et narium et oris: et ad apata gingivae et ad colas: et linitur ex eo caro gingivarum infantium: et fit facilis ortus dentium. Membra anhelitus et pectoris. Confert tussi sicce et frigide et ppe cum amigdalibus et zuccaroz: et sicut in pleurisi et pipneumonia et sputum facit facile et maturat: et sicut cum oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solum autem quum est eius mudificatio est minor maturatione eius et cum zuccaro est ecounterfo: et phibet sputum sanguinis et pfert vomitui sanguis et saniei qui ex eo labit quantitas. 3. i. S. cum melle. Membra expulsiois. Lenificatio non est et plurimum usus ei soluit: et fit ex eo clistere ad apata cala et dura in intestinis: et matrice et testiculibus: et ponit in medicinis vulnerum ozificum vesice. Venena. Resistit venenis precipue quum ex eo linitur morsus vipe.

De Barba hircina. L. cxv.

Barba hircina quid est. In ipsa est pars caliditatis et frigiditatis: ita quod refacit caliditatem eius: et quasi non sit vehementis frigiditatis. imo frigiditas

eius est in fine primi: et siccitas eius est vehemens preniens ad 3^m. Operationes et proprietates. Est stiptica usque ad terminum: et radix eius est fortioris stipticitatis: et ponitur in tyriaca ad constringenda membra et succus eius est in stipticitate seminis rosarum.

Vulnere et vlcera. Folia eius quum exiccantur consolidant et conferunt vlceribus antiquis: et ei flos in omnibus illis est fortior. Membra capitis. Radix eius est ex medicinis abstergentibus sorditiem auris et exiccantibus vlcera eius et conferentibus odoratum. Membra anhelitus et pectoris. Flos et folia et radix eius quodcumque fuerit quum bibitur cum aqua ordeci vlceribus pulmonis confert et succus eius sputo sanguinis. Membra nutrimenti. Confortat stomachum et prohibet effusiones materierum ad ipsum: et proprie succus eius. Membra expulsionis. Est fortior medicina ad vlcera intestinoz quando bibitur aut flos eius proprie: aut succus eius cum vino ad fluxum sanguinis ex matrice in modum emplastrum suppositum aut bibitus.

De Bdellio. L. cxvi.

Bdellium iudaicum et bdellium mechiu quid est. Bdellium iudaicum aliud est ficul: et aliud arabicum quod est aliud a bdellio palmarum siluestris et ambo sunt ex palmis siluestribus. Mechium autem est ex fructu arboris palmarum siluestris.

Electio. Bdellio duarum gummarum est illa quae est varia clarea: et amari saporis: et est munda a lignis: et est facilis resolis boni odoris: cuius fumus habet odorem picis et quum antiquatur bdellium iudaicum egreditur a lenificatione ad exiccationem. Natura. Mechium est frigidum et siccum: et aliud est calidum in fine primi lenitium et proprie ficulum: et arabicum exiccatur tempore. Operationes et proprietates. Resolvit ita quod sanguinem congelatum: et lenificativum maturativum dissolvit ventositates: et ficulum est vehementis lenificationis. et arabicum est siccus eo nisi reces. Apostemata et botthor. Resolvit apata dura: et proprie dissolutum cum saliva ieiunium: et similiter resolvit relligida. et mechiu quod non est ex fructu palmarum siluestris: et est bdellium iudaicum aufert scrofulas: et bibitur decoctum ad apata intrinseca et dura. Vulnere et vlcera. Linitur cum aceto super sabasat.

Instrumenta iuncturam. Confert contusioni lacertorum: et spasmo: et duritie nervorum: et coagulationi ipsorum. Membra anhelitus et pectoris. Confert doloribus cane pulmonis: et apatibus eius: et confert tussi antiquae: et doloribus lateris et arabicum confert apatibus epiglotis et gutturis. Membra expulsionis. Confert hemorroidibus bibentibus et suppositum et suffumigatum: et retinet sanguinem earum: et confert lapidi renum. et quando ponitur in solutivis prohibet abrasioz intestinoz: et prouocat urinam et menstrua. et de mechio etiam existimatur quod ipsi prouocet: sed non dubitatur quoniam ipsum stringat et frangat lapidem. Bdellium vero arabicum clarum rubeum quod teritur ex eo quantitas duorum annorum. et bibitur cum aqua mellis minuit phlegma: et bdellium vtriusque resolvit ramice aque et aperit os matricis clausum et educit fetum: et mudificat matricem: et resolvit apata aui et testiculoz. Venena. Confert. moribus venenosorum.

De Butyro. L. cxvij.

Butyrum recens quid est. Est faciens operationes butyri crudi: et fortius in maturatione

et mollificatione: et lenificatione: et calefactione. pmutemus ergo de ipo quod dictum est in caplo de butyro crudo in littera 3e: et adiungam ad hoc. **Natura** Calm est in pmo humidum in ipo. **Operationes** et proprietates. **Est** maturatiuus resolutiuus: et ipz qdem non operatur nisi in corporibus teneris medijs non in duris. **Apostemata** et botbor. **Maturat** apata proprie illa que sunt in radice auris: et proprie infantium et mulierum: et neqz pot tale aliquid i corporibus duris. **Membra capitis.** **Maturat** apostemata que sunt post aures in corporibus teneris. **Membra anbelitus et pectoris.** **Lenit** pect et maturat supfluitates in ipo proprie cum melle et zucaro et amigdalibus amaris. **Membra expulsiōis** Ipz cum amigdalibus qñqz stringit ventrem ppter stipectatem que est in ipo et qñqz soluit. **Uenenia.** **Est** tyriaca venenis in potu sumptis.

De Bitumine iudaico. L. cxvij.

Bitumen iudaicum quid est. **Dixerunt** q bitumen aliud ē qd manat de quibusdam montibus et aliud ē qd natat in quibusdā meatibus aque. et nigrum quidem est malum sile picis: et ē frustuz nigrum leue ex quo quum masticatur egreditur sapor picis. sed ipz ē frangibile. **Electio.** Illud quod melius est: ē purpureum clarum cum splendore forte ponderosum. Nigrum uero sordidum ē malū. **Natura.** Calm est in 3o siccum ad ipm. **Operationes** et proprietates. virtus eius est propinqua virtuti picis. et ipsum confortat membra et liquefacit sanguinem congelatum in ventre quando bibitur. **Decoratio.** Confortat albedini vnguis linitum. **Apostemata** et botbor. **Confortat** scrofulis. **Uulnera** et vlcera **Linitur** super impetiginē: et super apationem vulnē et non pmitit ea apari. **Instrumenta iuncturaz** **Est** emplm podagre et bibitur: et linitur ad sciaticā **Membra anbelitus et pectoris.** **Confortat** tussi et vlcerebus pulmonis et iuuat ad spuendum: et extrahit saniem ex pectore: et confortat apationem amigdalarum et signantie. **Membra expulsiōis.** Confortat duritiē matricis et quādo supponit fumus eius profert exitu matricis et doloribus eius. et quando fit clistere ex eo cum aqua ordeī confortat dysenterie.

Capitulum de lia. L. cxix.

Oagulū quid est. **Coagula** sunt plima et nos dicturi sumus vnūquodqz coagulū in capitulo rememoratiōis aial cui est. **Electio.** Ex eis meli est in specie coagulū leporis: **Natura.** Omnia sunt cala et sicca ignea: **Operationes** et proprietates. **Resoluit** omne congelatum sanguinis et lactis caleati: et humoris grossi: et coagulat omne liquidum: et omne ē incisuum: et prohibet omnem fluxū sanguinis: et cursū sanguinis mulierum: et omne est subtiliatiuum. et non ē dubium qñ cum hoc fit desiccatiuum. Inquit Gal. nō administrat qd ex coagulis acutum ē in loco ubi necessaria est constrictio. **Membra capitis.** **Confortat** oia quum bibuntur epilepsie et proprie camelinum. **Membra anbelitus et pectoris.** **Resoluit** sanguinem congelatum in pulmone. **Membra nutrimēti.** **Resoluit** lac caleatum in stomacho quando bibitur cum vino: et resoluit sanguinem congelatum i stomacho. et est malum stomacho. **Membra expulsiōis.** **Est** um supponit post purgatiōē mēstruoz

iuuat ad impregnandū: et si bibatur post purgationem iuuat ad impregnandū: et confortat prefocatiōi matricis et proprie coagulū camelinum: et confortat ulcere i interstinozū et proprie coagulū pulli eqni. **Uenenia.** Omnia sunt bezabar: et confortant byulqamo nigro et magis iuuat ad illud sunt coagula hedi et muli: et ceruorum et vituli et agni: et sanāt a venenis: et moribz omnibus tres anulose. **Bitqz** potio ipozum. x. kirat cum linimento: et coagulū hedi ē bezabar euforbij.

De Citro. L. cxx.

Citrum quid est. est nozum: et oleum ipsi factū ex eo: et ex cortice eius est forte: et factum ex flore ipsius est debilius in omni capitulo. **Natura** cortex citri est calidus in primo: siccus in fine secundi: et eius caro est calida in primo: et hūida i ipo. **Quidam** autem dixerunt qd ē frigida et hūida i primo: et eius frigiditas magis est. et ipsius acetositas frigida est et sicca in tertio. et ei semē est calidū i pmo: et siccum in secundo. **Operationes** et pperates **Laro** eius inflat et folia ipsius sedant inflationē. et ei flos est subtilior eis: et eius acetositas est stipectica frangens choleram rubeam: et eius semen et cortex ipsius sunt resolutiuus: et quum ponitur eius cortex in panis p bibet tineas: et eius odor rectificat corruptionem aeris et pestilentiam. **Decoratio.** **Eius** acetositas abstergit colorem et aufert panus. et quod ex cortice eius adustum est bonum est albaras linitū. et decoctio eius bonum efficit odorem oris. et ē ipinguiatua corporis: et cortex eius retentus odorem oris bonus efficit. et ei decoctio etiam sili quum tenet in ore. **Apostemata** et botbor. **Acetositas** eius valet impetigini illinita. **Instrumenta iuncturaz.** **Eius** oleū valet mollificationi neruozū et non fiat nisi ex cortice eius et p se et palyi et ipsius acetositas est mala neruis. **Membra capitis.** **Confortat** torture oris. **Membra oculi.** **Fit** collyrium cum acetositate eius: et remouetur ictericia oculi. **Membra anbelitus et pectoris.** **Eius** acetositas sedat tremorem cordis calm: et nutritum est bonus gutturi et pulmōi: et eius acetositas est mala pectori. et medulla citri quum coquitur cum aceto et ponitur ex ea medietas alsacraitati interficit sanguisugam transglutitalem et eas educit. **Membra nutrimēti.** **Laro** ipsius est mala stomacho inflatiua tarde digestionis quaz oz ut comedant cum almuri: et similiter mista cum melle est sanior: et magis recipiens digestionē nisi sit plima. et eius quidem folia confortat stōachum et viscera: et postea flos ipsius et cortex ipsius quum ponitur in cibarijs sicut semina que p cōdimento ponunt adiuuat digestionē. **Ipe** tamen cortex non digeritur propter duritiē sui. et ipsius decoctio sedat vomitū. et rob eius et est rob acetositatis pparat stomachū et aq acetositatis ei ualē ictericie: et sedat vomitū cholice cum et facit appetitum. et oportet qdem ut citrū comedatur singulare qd nō cōmisceat cibo ante se neqz post se. **Membra expulsiōis.** **Eius** caro facit utetē se possidere colicam: et ipsius acetositas retinet ventres et confortat soloni cholice. et eius semē confortat hemorroisidibus: et in eius semine est virtus solutiua: et succus acetositatis eius sedat infirmitatē mulieris. **Uenenia.** **Geminis** eius pondus. 3. ij. cum vino et melle et aq calida illinitum refistit venenis omnibus. et proprie veneno scorptonis bibitum aut linitum: et eius cortex est vicinus illi. et succus corticis confortat morioni ripere

bibitus: et cortex eius pro emplastro suppositus est vicinus illi
De Cerusa. L. cxxi.

Cerusa quid est. Est cinis plumbi aut alaiunoch
et tamen in ea que sit ex alaiunoch multum elabo-
ratur in adurendo. Fit asfeng. et acquirit
superfluum subtiliationem. Quis uero sunt omnes cerule
cum aceto: et quis cum salibus: et quodque sunt pluribus
modis secundum quod scitur in libris huius artis. **C**erusa.
C Frigida et sicca est in secundo. **C** Operationes et p-
prietates. **C** Que sit cum aceto est uehementis subtilia-
tionis et magis profundans et in alia noua est uehementis
subtilitatio et est glutinativa et proprie alafeng. **C** Apo-
stemata et botthor. **C** Lenificat apostema dura et frigida.
C Vulnere et vlcera. **C** Pone in eplia et implet vlcera
et gnat in eis carnem et corrodit et proprie alafeng carne
malam et alafeng etiam fortior est in generatione carnis.
C Membra oculi. **C** Confort botthor oculi. **C** Mem-
bra expulsiouis. **C** Est ex medicinis que conferunt
fistulis ani. **C** Venena. **C** Est ex uenenis: et expostio re-
memorationis eius est in capitulo de uenenis.

De Camemilla. L. cxxij.

Camemilla quid est. Ex ea est alia cuius flos
est citrinus: et alia cuius flos est purpureus: et
alia cuius flos est albus et nota est. et folia quedam
ipsius et flos reseruant si fiant ex eis troscisci. et eius ra-
dis desiccant: et ipsa quidem est fm Gal. ppinqua utru-
tose in subtilitacione sua. sed est calida: et eius caliditas est
sicut caliditas olei. h. conueniens. **C** Natura. **C** Rasa
et sic. in primo. **C** Pones et proprietates. **C** Est apiti-
ua subtilitativa spissitudinis mollificatiua resolutiua cum
paucis attractioe imo absque attractioe et est hec ei? ppetas
id medicinas. **C** Apstemata et botthor. **C** Sedat apo-
stema calidum mollificando et resoluendo ipsa lenificat dura que
non sunt stricta valde: et bibitur propter apostemata vis-
cerum spissa. **C** Instrumenta iuncturarum. **C** Mol-
lificat tetanum et confortat membra nervosa omnia: et
est ex medicinis plus conferentibus laxitudini quam reliquis
quoniam caliditas eius est similis caliditati alai. **C** Membra
capitis. **C** Est confortatiua cerebri conferens soda fri-
gide et ad euacuandas mas capitis: quoniam resoluit absque
attractione: et hec est eius proprietas: et confortat pulsus
oris. **C** Membra oculi. **C** Sanat algarab disruptum
more emplastro supposita. **C** Membra anbelitus et pecto-
ris. **C** Alleviat sputum. **C** Membra nutrimenti. **C**
Alleviat ictericiam. **C** Membra expulsiouis. **C** Pro-
uocat urinam et egredi facit lapidem et proprie que ex
ea est purpurei floris: et cum camemilla quidem vapora-
tur vesica propter dolores frigidos: et puocat menstrua
bibita et sedendo in aqua ipsius et educit embryonem
et secundinam. et confortat iliace. **C** Febres. **C** Fit iunc-
tio ex oleo eius in febribus piodicis et bibitur propter
febres antiquas in fine earum. et confortat omni febre absque
forti acuitate quoniam apostema calidum non est in uisceribus exis
in ea et quisque confortat apostema quoniam non est calidum. et est eius
maturatio etiam quoniam iam firmata est digestio. **C** Per-
mutatio. **C** Loco ipsius ponitur in confortacione cerebri
et iuuamento quod confortat in soda beregehs et est abrotanum.

De cepe. L. cxxij.

Cepe quid est. Notum est: imo in ipso est acutius
incisiva amaritudo stipticitas. Comestum uero
ex eo quod est longius est acutius. Et rubeus
est acutius albo et siccum humido et crudum assato.
C Natura. **C** Est calidum in tertio. et est in ipso huius

dictas superflua. **C** Operationes et proprietates. **C**
Est subtilitativa incisiva proprie quod comeditur et in
ipso cum stipticitate quam habet est absterfio et apit for-
tius. et in ipso est inflatio et in ipso est attractio sanguinis
ad exteriora: quare est rubificatiuum cutis: et in cocto
quidem non generat nutrimentum de quo sit curandus
et ziribez cum cepe minus est inflatiuum eo quod est sine
cepe. et nutrimentum eius quod decoquitur etiam est huius
grossius. Cepe preterea quod comeditur proprie confortat
nocumento aquarum. et ex eis que delent serpiginem
est ipsum quoniam projicit eius scopba. **C** Decoratio. **C**
Rubificat faciem et semen eius delet morpheam et quoniam
fricatur ex eo in circulo loci alopitie confortat valde: et
ipsum cum melle eradicat verrucas. **C** Vulnere et vlce-
ra. **C** Aqua eius ualet vlceribus sordidioribus et fert cum
adipe galline excoziationi que sit ex calciamentis.

C Membra capitis. **C** Quis sit capurgium cum
aqua ipsius et confortat capiti et mundificat ipsum. et distilla-
tur in aurem propter grauedinem capitis et tinitum et
putredinem in auribus: et aqua. et est ex eis que faciunt
soda. Et plurimus eius facit suber. et est ex eis que no-
cet intellectui propterea quod generat humorem malum:
et ipsum multiplicat salinam. **C** Membra oculi. **C** Suc-
cus eius quod comeditur confortat aqua descendenti in oculum
et abstergit visum: et ex semine eius fit alcosol cum melle
ad albulam oculi. **C** Membra anbelitus et pectoris. **C**
Aqua cepe cum melle confortat prefocationi. **C** Mem-
bra nutrimenti. **C** Siluestre est difficilis digestionis:
et quedam species eius mouet vomitum: et quod ex eo come-
ditur propter suam caliditatem confortat stomachum de
bilem et facit appetitum: et quod bis decoctum est: est
multi nutrimenti faciens sitim: et confortat ictericie.

C Membra expulsiouis. **C** Aperit orificia hemorroi-
darum et omnes species cepe excitant coitum. et aqua quidem
cepe coctum puocat menstrua et lenit nasum. **C** Venena.
C Confortat morsui canis rabiosi quoniam linuntur super ipsum
aqua eius: aut emplastrum ex eo cum sale et ruta: et cepe quod
comeditur expellit nocumentum ventositatis veneno-
sorum: et dixerunt quod ipsum generat in stomacho humorem
humidum plurimum frangentem nocumentum venenosorum.

De Corallo. L. cxxij.

Corallus. Nascentur in maribus que sunt in
aprica: et dicitur quod si teratur et impleantur
eo concavitates dentium infirmorum eradicat:
eos: et confortat gingiuas: et est summus in confortatione
gingiue. et Gal. quidem existimauit quod quoniam ex corallo
adusto et abluto summis pondus. i. cum qua teritur
pondus dauich gumme arabice. et conficitur cum albumine
oui: et bibitur cum aqua frigida confortat sputum sanguinis
et eius eleuationem: et suo fluxui bene et proprie corallus
rubeus: et confortat omnibus egritudinibus stomachi.
ita ut suspendatur super ipsum directe. et dixit Gal. ego
exptus sum et suspendi in collo eius que habebat dolorem
stomachi: ita ut esset corallus super os stomachi: et remo-
tus fuit dolor. Quoniam ergo accepi ipsum rediit sicut exp-
tus fui lignum crucis in hunc epilepsiam. et que suspende-
rit in collo suo in diebus sanitatis sue corallum rubeum
securus erit a dolore stomachi. et propterea pendunt
in collis puerorum. Quid est. Notus est. Et corallus quidem
alius est albus: alius rubeus. et alius niger. **C** Natura.
C Frigidum est in primo siccum in secundo. **C** Ope-
rationes et proprietates. **C** Stipticus est et prohibet
fluxum sanguinis: et eius exiccatio maior est quam ipsius

contractio. nā ei⁹ exiccatio est veheme⁹. **C**ulnēra
et vlcera. **C**Abfcindit carnem additā. **C**Mēbra
oculi. **C**Confortat oculum abstergendo et exiccādo
humiditates infixas in eo: et proprie qđ est adustus ex
eo quod est ablutum: et abstergit vestigia vlcerum et est
cōueniēs lachrymis. **C**Membra anhelitus et pecto
ris. **C**Retinet fluxum sanguinis et adiuuat ad expuen
dum. et filr niger precipue qđ ex eo adustum ē et ablu
tum: et est ex medicinis confortantibus cor et pferētib⁹
tremori cordis. **C**Membra nutrimenti. **C**Bibitur
cum melle ppter apā splenis et iuuatium eius.
CMēbra expulsiōis. **C**Confert apatib⁹ iustitioz

De Lepe azir. L. cxxv.

OEpe azir quid est. Est filis cepe muris i vru
tute et sapore suoz: et administrat loco eius. Is
est debilior eo. **C**Membra expulsiōis. **C**
Sedat dolores matricis frigidos. **C**Genena. **C**
Confert venenis et pūcture scorpionis et rutele bibitū
et more emplī suppositū cum miscetur cum ficubus.

CPermutatio. **C**Quantū ipm est de zedoaria et
due tūe ipius d gariofilis. De castoreo. L. cxxvi.

OAstorem quid est. Est testiculus aīal mari
ni quod submergitur et inuenit par suspensū
ex radice vna sicut duo sella vaccia exiccata
et habet corticem subtilem qui quolibet tactu frangit.
CElectio. **C**Electum ex eo est qđ duo testiculi sunt
fil adherentes pares. illud enim non adulteratum est:
et eius quidem adulteratio fit ex oppoponaco gummi
confectis cum oleo et pauco castoreo: et deficcāt in vesi
ca. Qui aut laborat accipere hoc membrum animalis
oportet ut quā findit cutē que ē supra ipm extrahat
humiditatem cum eo qđ in ipso continet: et ē hūditas
sicut mel: et exiccat eam fil. **C**Natura. **C**Est subtili⁹
et fortius omni quod calefacit et exiccat. et oz ut fit calz
in fine tertij usq ad quartum ficcum in secundo.

COperationes et proprietates. **C**Resoluit inflati
onem et quādo ex eo illinitur calefacit corpus et res gū
mosa que est in medio eius mordicaria ē vehementis
calefactionis. **C**Apostemata et borbor. **C**Confert
apatibus calis. **C**Culnēra et vlcera. **C**Confert ul
ceribus pnciosis. **C**Instrumenta iuncturarum. **C**
Confert nervis et calefacit: et cōfert tremori et spalmo
humido: et alcuzes humido: et stupori et palyfi. **C**Mē
bra capitis. **C**Cōfert obliuioi et lithargie cuz aceto
et oleo zosaceo et subet etiam. et si fit cum febre tunc si
bibatur cum melle et pipere confert et non nocet: et fit
eius portio cochliariū et resoluit spēs sode frigide et vē
tole more emplī suppositum euaporatū et confert surdi
tati frigide: et neq ē aliquid magis iuuatū vōtofitati
in aure qđ ipm quā ex castoreo accipitur quantū est
lens vna: et dissoluitur in oleo nardino et distillatur in
eam. **C**Membra anhelitus et pectoris. **C**Attractio
per nare. ex suffumigatione eius confert apatib⁹ pul
monis et infirmitatibus. **C**Membra nutrimenti. **C**
Bibitur cum aceto propter singultum et facit sitim.

CMembra expulsiōis. **C**Delet dolores ventris
pūgitium bibitum cum aceto: et resoluit ventositates:
et prouocat menstrua et extrahit secundinas quā bibū
tur ex eo. 3. ij. cuz mentastro et melle post phlebotomiā
saphene: qm tunc prouocat sine nocumento: et extra
bit fetum et remouet frigus matricis et eius ventosita
tem: et frigus testiculi. **C**Genena. **C**Cōfert morui
venenosoz puoz: et est tyriaca pefocationi belleboz:

et quod ex eo est varium declinans ad nigredinem est
venenum. Et quādoq interficit in die vna: et cadit qđ
ab eo euadit in birsen. Eius vero bezabar ē acetosital
citri: et etiam acetum de vino: et etiā lac asine. **C**Per
mutatio. **C**Ponitur loco eius quātū ipm ē d acoro
et quantum medietas ipius de pipere.

De caseo. L. cxxvij.

OCaseus quid est. Caseus qm sit ex lacte qm
ex seroz: et ille qui noiat recocta. **C**Na
tura. **C**Recens est frigidus et humidus i 3°
et salitus antiqu⁹ ē calidus et ffcus in eo. in aqua vō
casei propterea qđ in ipa sunt nitrositas acquisita ex sā
guine pmum et ps cholica ē caliditas qđā. **C**Electio
CMelior est qui medius est inter illum qui extendit
ut uiscus et frangibilez. ambo enim sunt mali et qui ē
priuatus sapore: et declinans ad dulcedinē: et suauitates
equalis in sale qui non remanet in visceribus plimum
et factus ex acetoso melior est eis. Et subtiliantia qđē
augmentat malitiam eius: qm faciūt ipm penetrare et
impellūt cum et caseus caprarum que vescunt subtilia
tū⁹ melior est caseo caprarum que nescuntur nil et 10
bilis. **C**Operationes et proprietates. **C**In ipso est
absterfio: et recēs ē nutritiuus et impinguatiuus: et co
meditur post ipm mel: et vetus est calidus absterfius
mūdificatiuus: et comestus efficit cbficum humorem:
et salitus non vetus est inter vtrūq. Aqua vero casei i
pinguat canes et nutrit eos. et in recocta ex sūma caseo
rum est virtus resolutiua. **C**Decoratio. **C**Bibere
aquam casei cum medicinis mūdificatiuis mlie cōfert
pāno: et recens cocta cū tanto vino quātū ipa est i
cortice granati donec cōsumatur prohibet spasmus fa
ciei. et caseus quidem salitus vetus extenuat. **C**Apo
stemata et borbor. **C**Recens non salitus phibet apa
ri plagas. **C**Culnēra et vlcera. **C**Actus bonus est
vlceribus malis et vulneribus: et recens vulneribus le
uibus recentibus. Recens enim fortior est in hoc et p
bibet apationem eozum precipue cū solis dūlbz: et ace
tose filuestris. et bibitur eius aqua propter scabiem.

CInstrumenta iuncturaz. **C**Teritur vetus cū oleo
aut cum aqua pedum porcorum salitoz et fit ex eo ēplz
super duritiem iuncturaz: et extrahit ab eis sicut
gypsum sine impedimento: et est valde magni iuuamti
CMēbra oculi. **C**Ex non salito et salito fit emplm
ophthalmie et extremitati palpebre percusse. **C**Mē
bra anhelitus et pectoris. **C**Quādo coquit in aqua
et datur in potu ablactantibus multiplicatur lac earū.
CMembra nutrimenti. **C**Salitus est malus stoma
cho et similiter non salitus. In salito uero est aliquan
tula expulsiō. et Dia. quidem dixit qđ recens est bon⁹
stomacho: et illud est ex eis in quibus est ambiguitas.
Salitus aut non vetus est intra eos: et ē uelocior i di
gestionē qđ ille et uelocius descendit. recocta uero ē mi
nus nocua stomacho qđ caseus nouus. **C**Membra
expulsiōis. **C**Generat lapidem in renibus et vesica
et proprie humidus: et proprie qui comeditur cū semī
bus. Non salitus uero lenit naturā: et eius aq soluēdo
educit cholam et adiuuat ipam absterfio eius propter
nitrositatem que est in ipa: et miscetur cum melle et fit
magis iuuatiua. Et medicina quidem qđ ex eo admini
stratur fit ex illo qui fit ex lacte caprarum et ouium
et caseus quidem confert vlceribus que sūt i intestinis
et proprie affatus et prohibet solutionem. Et quādoq
teritur ille qui est affatus: et fit ex eo clistere cum oleo

rosaceo: et oleo: et confert surgenti ad ascellandum euz sanguine. **V**enena. **V**icitur q̄ cum calamento montano epibimatur super venena.

De Cinnamomo. L. cxxviiij.

Cinnamomum quid est. **F**lorum ē: et ei⁹ q̄des est vna spēs bona ad aliquatulam declinans nigredinem montana grossa brevis: et ex eo est album latū inflatum frangibilem habens radicem declinatam ad moliciē: et spēs nigra est plana parum nodosa. et est ex eo spēs odorem habens sicut casia li gnea ad viriditatem declinans cui⁹ cortex ē sicut cor tex eius rubeus. Et est ex eis quorum virtus lōgo du rat tempore: et proprie si teratur: et fiant ex eo trocisci cum vino. Cinnamomi preterea ē spēs que noiā cina momum mēdosum et habet odorem quēdam et ē aspū et ipius vir⁹ ē debilis et fit ex eo oleū. **E**lectio. **C** Melius est illud quod ē boni odoris: et acutum habet saporem sine mordicatione: et color eius est purus nō cō mīstus. Inquit **B**ia. Melius ē nigrū ad igneitatez et rubedinem declinans planū ramos habens. p̄p̄quos subriles in quo sunt dulcedo et salsedo: et mordicatio p̄ ua: et non est valde frangibile. Et ex bonitate quidem ipius est ut vincat oēm odorem preter suum: et nō sen tiatur cum eo. Mal⁹ uero ē i quo est odor myrti: aut turis: aut salsedo: aut aliquatulum mali odoris et albū frangibile: et etiam contractum et planū grosse radiceis est malum. Eius aut virtus cōseruat si ex ipso fiat tro cisci post contritionem: et si non debilitatur post spatū xv. annorum et infra. Et oī ut ex illo assumat q̄d sup vnam existit radicem: et fractum eius ē falsificari aptū. **N**ā. **C**alidum est et siccum in 3. **O**peratio nes et p̄p̄ietates. **C**Ultimum est in subliatione at tractuum apitiū: et rectificans putrefactionem et om nem virtutem corruptam. et oēm saniofitatem hūorum corruptorum. **O**leum uero eius est calidum valde re solutiu⁹ liquefactiuum. **D**ecoratio. **P**onitur super pannum et maculas lentiginosas et cum aceto ē cōueniens botbor leni. **V**ulnera et vlcera. **E**st p̄ ueniens impetigini et ulcerib⁹. **I**nstrumenta iūctu rarum. **O**leum cinnamoni ē mirabile i tremore. **M**embra capitis. **C**onfert corize et eius oleū gra uat caput: et ipm mūdāt caput attrahendo hūitates ex eo: et est ex summa eorum que sedant dolorem auris et ponitur in medicinis eius. **M**embra oculi. **C**on fert panno et tenebrositati comestum et collyrio ex eo factor: et liquefacit hūitatem grossam oculi. **M**em bra anhelitus et pectoris. **E**st lenificatiuum et p̄fert tussis mūdificat quod est in pectore. **M**embra nu trimenti. **A**perit oppilationes epis et cōfortat ip sum: et confortat stomachum et desiccāt hūitatem eius et confert hydropis. **M**embra expulsiōis. **C**on fert doloribus matricum et renū: et apatibus eorū post q̄ frangitur eius resolutio cum pauco oleo et cera et vi tello oui ut non supfluat et induret: et ipm puocat vri nam et menstrua: et facit abortum et cum cordūeni con fert hemorroidibus. Eius uero oleum p̄fert dolorib⁹ matricis quādo frangitur cum oleo et cera. et si non in durat rebeuentia sue resolutionis ultra hoc q̄ eo idī getur. **F**ebres. **C**ōfert zigori proprie eius oleū linitum. **V**enena. **C**onfert moriū vermiū vene nozorum: et fit ex eo emplm cum myrrba pūcture scoz pionis. **P**ermutatio. **L**oco ei⁹ ponitur cortex casie lignee stipticus: aut dupl⁹ ipius de cubebe: aut

duplum eius ex beabel.

De Cerebro. L. cxxix.

Cerebrum. **E**lectio. **M**eliora eorū sūt cerebra volatilia et proprie montanorum et ex cerebris quadrupedum cerebrū arietis deinde vituli. **N**ā. **C**frigidum est et humidum. **O**perationes et p̄p̄ietates. **G**enerat p̄b̄la et humores grossos. **M**embra capitis. **C**erebr⁹ gallinarum confert fluxui sanguinis nariū ex velamie et cerebrum cameli quū exiccat et bibitur cum aceto vini confert epile. **M**embra nutrimenti. **I**psū facit nauseam apud digestionem suam: et delet appeti tum. et oportet q̄dem ut comedatur cum seminib⁹. qui autē post cibum vomere uult sumat ipm sup cibū suū et est tarde digestionis inuolutum faciens stomachum. **M**embra expulsiōis. **L**eni ventres et cere brum anatis ē ex medicinis apatum ani. **V**enena. **C**erebella salubria sunt i haustu venenoz⁹ et mor fibus animalium quū comeduntur.

De Croco. L. cxxx.

Roc⁹. **E**lectio. **M**elior est recēs bōi coloris subtilis odoris sup cuius pilos est pau lulum albedinis non plurimum. grossus san⁹ non velociter tingens non inuisicans neq̄ frangitur. **N**atura. **C**alidus est in secundo. siccus i p̄mo. **O**perationes et p̄p̄ietates. **E**st stipticus re solutiu⁹ maturatiuus et propter illud quod in ea est de stipticitate ipius glutinatus et eius calitas ē tēpata et ē apitiū. **S**al. uero dixit q̄ eius caliditas est fortior stipticitate ipius. et eius oleū est calefactiuum. **A**lkā zi inquit ipse nūq̄ alterat humorem. Immo conseruat eum secundum equalitatem et rectificat putrefactus et conseruat viscera. **D**ecoratio. **P**otus ipius co lozem efficit bonum. **A**postemata et botbor. **R**e soluit apata et linitur ex eo herispila. **M**embra capitis. **F**acit sodā et ipse nocet capiti et bibitur euz zob ad ebrietatem et est faciens somnū et obtenebrans sensus. Quū enim bibitur in vino inebriat ita ut ad zoonā pducat et confert apati calido in aure. **M**em bra oculi. **A**bsurgit visum et prohibet fluxū ad ipz et ualet ad pānum: et fit ex eo alcosol ad uarietatem ac quisitay in egritudinibus. **M**embra anhelitus et pectoris. **C**onfortat cor et est lenificatiū. et odorat ipm hūs pleurisy et patiens birlen ut dormiat: et p̄pe ipius oleum: et facit anbelitū facili⁹: et confortat infīza anbelitus. **M**embra nutrimenti. **I**pe facit nau seam et deicit appetitum propterea q̄ oppositus ē ace tofitati quē est in stomacho ex qua est appetitus. sed ipse confortat stomachum propter illud quod in ipso ē ex qualiditate et preparatōe et stipticitate: et dixerūt q̄ dam q̄ crocus est bonus splenis. **M**embra expul siōis. **E**xcitat coitum et prouocat vrinam et p̄fert duritiei matricis et eius cōstrictionis: et vlceribus frau dulentia in ipa quū administratur cum fauo: aut cum medulla cum duplo ipius de oleo. Quidam aut dixe runt q̄ ipm in potu dederūt ad prolixum prius. et fact⁹ est prius statim. **V**enena. **V**icitur q̄ tres aurei de ipso interficiunt lenificando vel letificando. **P**er mutatio. **H**ile pondus ipius de costoz quarta pō deris eius de spica: et pondus ipius de corticibus ca sie lignee.

De Colloqntida. L. cxxxi.

Colloqntida quid est. Colloqnt⁹ alia est ma culus et alia est femina. **P**asculus uero est villosus et femia laxa alba facil. **E**lectio

Que ex ea eligenda est: est alba debementis albedinis lenis: que enim ex ea est nigra: est mala. et dura mala est. Et ous quidem ut non extrahatur quum colligitur eius pulpa ex ventre ipsius: imo dimittatur in ipso sicut est: ipsa enim debilitatur si fiat illud et neq colligat dū nō incipit in citrinitatem mutari: et non expoliatur ab ea viriditas integre: et si non tunc ipsa est nocens et mala. Et dixerunt quidam ous ut alienent cortex et semē ei⁹. Et quum non ē sup arbozem nisi colloqntida vna ē mala pnciosa. et masculus quidez villosus fortior ē semia laxa. et ous ut in eius contritione ad summū pueniatur. et neq sit aliquis contentus q ipsa si ualde trita. pars eniz minima eius in sensu quum iuenit humiditate inflatur et adheret ptribus stōi et iuolutionibus intestinorū et apatib⁹: quare ous ut quum teritur hydromelle intundat deinde siccat et conteratur. Et rectificatio quidem ei⁹ et expulsio sue malitie est cuz dragaganto melior q cū gūmi: qm gūmi magis vincit fortitudinem medicine. **C. Na.** **C. Calida** est in tertio secca in ipso. Alchindul uero existimauit q ipsa sit frigida et hūida. et elongatus est a ueritate uehementer. **C. Operationes et proprietates.** **C. Est** resolutiua incisuiua attractiua ex longinquo. et eius quidem folia viridia abscondunt fluxum sanguinis. **C. Decoratio.** **C. Fricatur** sup lepram et elephantiaz. **C. Apostemata et botbor.** **C. Eius** folia viridia resoluūt apata et masat ea. **C. Infusa iusturari.** **C. Conferūt** dolorib⁹ neruorū et iusturari sciatice et podagre sic. **C. Memb⁹ capitis.** **C. Purgat** cerebrū et decoquitur radix eius cuz aceto et coluit ex ea os ad dolorem dentium: aut apitur et pūctitur qd ē in ipsa et coq acetum in ipsa cum cinere calido: et quum coquit in oleo est illud oleum distillatur conferens sonitui in aure: et facit eradicationem dentium facilem. et quum extrahit illud qd est in colloqntida et implet aceto: et decoquit sup cinerem et coluit ex eo os confert dolori dentium. **C. Membra anbelitus et pectoris.** **C. Confert** euacuatio facta p eam dilatationi anbelitus uehementer. **C. Membra nutrimenti.** **C. Radix** eius confert hydropis: et ē mala stō. **C. Membra expulsionis.** **C. Solutione** educit phla grossum ex iusturari et neruis ppe et soluit etiam cholam: et confert colice hūide et vctose ualde: et fortasse soluit sanguinem: et supponit et interficit ferus et uelocitate sui exitus ex intestinis nō puenit in impressionib⁹ que timent et amaritudine sua: et confert egritudinibus renum et uescice: et ipsius qdez portio fit duo kermes. s. xij. kirat. et ous ut pterat et qnq extra bitur qd est in eius cōcauitate a supiori pte: et implet rob de uis: aut uino ueteri dulci et dimittit die ac nocte. et qnq ponitur sup cinerē ignis usqquo calefat satis et datur in potu. **C. Venena.** **C. Que** colligit viridis soluit supflue et facit vomere supflue: et conturbat ita ut fortasse interficiat et dat ad potandū cum equali pōdere sui de dragagato et ex singulari nascente super radice suam solam fortasse interficiunt duo danic: et ex semine suo et cortice ipsius danic vnus. et radix ei⁹ confert mosui vipere et est ex medicinis magnis iunantib⁹ ad pūctura scorpionis. Et qdam iam narrauit q vni arabum dedit in potu quem scorpiones in quor locis pupugerant. et ex ea et sanatus est statim. et similiter pferat ephibūa factum ex ea. **C. Permutatio Locis ei⁹** gra na alkerua. et dixerunt triplum eius de cucumere asinino. et dicitur seniculum sicum in melle. **De Licere. L. cxxxij.**

C. Icer quid est. Aliud ē album: aliud rubē: aliud nigrū ut herbum. Et barām spēs ali⁹ ē domesticum: aliud siluestre. et siluestre qdem est melius et digestibili⁹: et uehemētioris calefacti onis: et efficit opationem domestici in po. Verum nutrimentū domesti est melius nutrimento siluestris. **C. Na.** **C. Album** est calm et hecū in pmo et nigrum est fortius. **C. Pōnes et ppetates.** **C. Ambo** sunt inflatiua et lenitiua et in ipso est incisio: et nutrimentum qd prebet est fortius nutrimento fabarū: et magis solidū et ueq est aliqd i suis figuris quod magis ipso nutriat pulmonem. et qd ex ipso ē humidū plus est generatiuū supfluitatum q ex eo sicum est. **C. Decoratio.** **C. Abstergit** lentigines et colozes facit bonum linitum et cōstū. **C. Apata et botbor.** **C. Cōfert** apatib⁹ calis et duris aliq apatib⁹ q si ex eis in glandulis. **C. Vulnēra et vlcera.** **C. Eius** oleū confert impetigini et ipsi fāria vlcerib⁹ fraudulētis et cācerosis et pruritui. **C. In strumenta iusturap.** **C. Confert** dolori dozi. **C. Membra capitis.** **C. Confert** botbor hūido in capite. et confert eius infusio dolori molarium: et cōfert apatib⁹ giue calidis et duris. et apatibus que sūt sub auribus. **C. Membra anbelitus et pectoris.** **C. Clarificat** vocē et nutrit pulmonem melius q res aliqua. et ppter hoc fiunt ex eo sorbitiōes. s. ex farina ciceris. **C. Membra nutrimenti.** **C. Eius** decoctio uilis est hydropis et tericie et apit et proprie quod est ut herbū: et nigrū oppilatōes epis et splenis. et ous ut cicer comedat neq in pno cibi neq in fine ipsius imo in medio eius. **C. Membra expulsionis.** **C. Decoctio** nigri frangit lapides in vesica et renibus cum oleo amigdalino et zaphano et apio et totum qd ex ipso est extrahit fetū: et ē malū vlceribus vesice: et uehementer addit in coitu. et ppter hoc nutrit masculina aialia et camelos: et eius infusio facit erigere membrū fortiter qn bibit cū uino. et totū lenit nām. et apit oppilatōes renū et proprie nigrum et qd ē ut herbum. Et dicitur qdaz q quādo iufundit i aceto et aliquis ex eo comedit ieiunus et moratur super ipm p mediū diem interficit vermes. **Hip.** dixit q i cicere sunt due substantie que sepanē cum decoctione quazū vna est salia et lenit naturam: et altera est dulcis et prouocat urina. et dulcedo in ipso ē inflata et excitat coitu

De Columbibus. L. cxxxij.

C. Columbe quid sunt. In pullis qui volare non possunt est calitas et hūitas superflua. sed ille que volant sunt leuiorēs: et oua earū sunt calida ualde. **C. Operationes et proprietates.** **C. In pullis** est grossitudo propter hūiditatem superflua. **C. Membra capitis.** **C. Sanguis** colūbe abscondit fluxū sanguinis narium qui est ex velamine cerebri. **C. Membra nutrimenti.** **C. Volantes** sunt leuioris digestiōis et melioris humoris q pulli: et ous quidem ut calefacti comedant eos cū acressa et coziadro et medulla citroli et eius oua sūt mali saporis.

De Canfora. L. cxxxij.

C. Anfora qd ē. Canfore spēs sunt alkanfuri et ariagie deinde alcei et alefcek: et est illa que est pmissa ex ligno suo et ex eo quod sublimatum est ex ligno eius. Quidam aut dixerūt q ē arbor magna faciens umbram hoibus cui leopardi adherēt non ergo puenit ad eam nisi in tpre noto anni: et ē spōgiola marina: hoc est scdm q existimauerūt qdā Lig^m uero eius iam multotiens uidimus: et ē lignū album

vestigis canfore. **Natura.** **E**st frigida et sicca in 3°. **Decoratio.** **A**ccelerare facit caniciem usus eius. **A**possemata et borbor. **P**rohibet apata cala. **M**embra capitis. **P**rohibet cum aceto fluxum sanguinis ex naribus: aut cum expressione dactilorum imatorum: aut cum aqua mirti. aut cum aqua albedarungi et confert soda cale. **F**ebres. **F**acit vigilias et confortat sensus calefactorum et confert alcola vehementer. **M**embra oculi. **C**onfert i medicinis optalmie cale. **M**embraexpulsionis. **A**bscidit coitum et generat lapidem renu et uesice. et pstrigit fluxu uetris colericu. **De Camepitbeos. L. cxxxv**

Amepitbeos quid est. Stipites et flores rubei decliues ad nigredine: et virides subtiles et eius flos est amari saporis cum stipticitate pauca. et eius acrimonia est minor amaritudine et eius folia sunt herbaria subtilia icedentia super terram et sunt filia folijs asbebar. verum sunt subtiliora et molliora et maiorum florum quam ipsa: et eius flores sunt citrini. **Natura.** **C**alidus est in secundo sicum in 3°. **O**perationes et proprietates. **E**st apituius absteruius: et eius absterio in membris interioribus est maior calefactione ipsius et in ipso est virtus solutina. **A**possemata et borbor. **P**onitur super durities et proprie durities mamillarum et prohibet icenhorum formice. **Vuln**era et vlcera. **C**onsolidat vulnura cum melle facto emplastro ex eo et vlcera putrida. **I**nstrumenta iuncturaz. **C**onfert sciaticae et proprie quoniam bibitur cum aqua mellis. Et dixerunt quidam quod quoniam bibitur cum hydro melle. xl. diebus sanat sciaticam et resoluit durities podagre. **M**embra nutrimenti. **A**pit oppilationes epistis et eius egritudines et splenis et confert icteritie nigre quoniam bibitur. vij. diebus continuis. **M**embra expulsionis. **A**pit oppilationes matricis et puocat urinam et menstrua: et remouet difficultatem eius et prohibet dolores renu: et supponitur cum melle: et mundificat matricem. et quoniam ex duobus aut de eo cum ficibus aut melle fiunt collyria deponit phlegma sufficienter. **V**enena. **C**onfert nocumento veneni non iati ostion. **P**ermutatio. **L**oco est ponit medietas ponderis desileos et quarta ponderis ipsius in casea lignea. **De Lamedreos. L. cxxxvi.**

Amedreos quid est. Stipites et folia frangibilia in grossitudine myrti et maiores ad viriditatem decliues. Et herba eius nominatur apud grecos quercus terre: quoniam habet folia prout filia folijs quere amara: et eius radix declinat ad purpureitatem. **E**lectio. **P**ortet ut colligatur dum habet semen. **Natura.** **I**nquit Gal. est calidus et sicus in 3°. et tamen calefactio fortior est deiectione ipsius. **O**perationes et proprietates. **E**st aperitiuus incisius subtilitius. et in ipso est calefactio corporum. **Vuln**era et vlcera. **C**onfert cum melle vlceribus antiquis. **I**nstrumenta iuncturarum. **Q**uoniam quod ex eo recens est bibitur: aut eius decoctio confert contritioni lacertorum et eius sirupus confert spalmo: et quanto plus antiquatur est melior. **M**embra oculi. **F**iunt ex eo pilule et exiccant et administrant in vlceribus oculi: et si eius decoctio in oleo: aut quod ex eo tritum est confert fistul lacrymalium. **M**embra anhelitus et pectoris. **C**onfert tussi antiqua. **M**embra nutrimenti. **B**etumescere facit grossitiem splenis: et confert icteritie nigre et habet sirupum quod confert malitie di-

gestionis valde: et quanto magis antiquatur est melior: et confert primo hydropis. **M**embra expulsionis. **P**rouocat urinam et menstrua et extrahit fetum. **V**enena. **F**it ex eo emplastrum moribus vermium venenosorum. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur folia eupatorij et scolopendrie. **De Lundeis. L. cxxxvij.**

Lundes quid est. De hoc quidem plurimum administratur radix et est notum. **Natura.** **E**st calidus et sicus in 3° pueniens ad quartum. **O**perationes et proprietates. **E**st absteruium mundificatum vlceratum acre mordicatum excitans vomitum incidit phlegma et cholam nigram. **D**ecoratio. **A**bstergit albaras et morpheam et proprie nigram. **A**possemata et borbor. **C**onfert scabiei. **M**embra capitis. **F**acit sternutationem et est ex summa medicinarum mundificatum aurem et abstergentium fordes que sunt in ea: et de proprietatibus eius est resolo ventositatum ex naribus et confert albam apiendo oppilationes colatorum fortiter. **M**embra nutrimenti. **F**acit vomere fortiter et soluit duritiem splenis. **M**embra expulsionis. **E**st solutiuum puocatium urines: et supponit et puocat menstrua et extrahit fetum et frangit lapidem. **P**ermutatio. **L**oco eius in vomitu ponitur nux vomica eiusdem poderis cum tertia sui ponderis de pipere.

De Lubebis. L. cxxxvij.

Lubebe quid est. Eius virtus est similis rubee. **V**erum est subtilior. **Natura.** **D**ixerunt quidam in ipsa est cum calitate virtus infrigidatiua. et e uere calida et sicca pueniens usque ad secundum. **O**perationes et proprietates. **E**st apituius subtilis ad acuitatem de eluiis: et neque puenit ad hoc ut loco cinnamomi ponatur. **Vuln**era et vlcera. **E**st bona vlceribus putridis in membris et gingiuis. **M**embra capitis. **E**st bona alcola putridis in ore. **M**embra anhelitus et pectoris. **Q**uoniam tenetur in ore clarificat vocem. **M**embra nutrimenti. **E**st fortis in aperiendo oppilationes in epate. **M**embra expulsio. **M**undificat urine vias et puocat arenosam: et extrahit lapidem renu et vesice: et sputum masticis eam delectat ea quod vitur. **De cuscute. L. cxxxix.**

Cuscute quid est. Res involuta super spinas: et arborescens filis villis mechis: et non habet folia sed habet florem prout album in quo sunt amaritudo et stipticitas sed quod in ipso magis vicit et substantia amara. **Natura.** **E**st calidus parumper in primo primi sicum in fine secundi. quoniam ipse sit habet virtutes prout rias. **O**perationes et proprietates. **E**st mundificatum et extrahit supfluitates subiles ex venis et grauat in stomacho propter suam stipticitatem et mundificat venas et extrahit supfluitates que sunt in eis cum facilitate lubricans supfluitates subiles. **M**embra nutrimenti. **C**onfortat stomachum proprie quod ex eo frigus est: et quoniam bibitur cum aceto sedat singultum et aperit oppilationes epatis stomachi et pfortat ea et eius aqua est mirabilis ad icteritiam: et succus eius quod de eo est siluestre quoniam teritur et proicit super vinum fortiter efficit stomachum debilem. **M**embra expulsio. **E**t ipse quod mundificat fordes ventris fetus propterea quia mundificat venas et puocat urinam et menstrua et confert dolori pugituo ventris et supponitur et retinet fluxum sanguinis: et quod ex eo frigus est. constringit frangibile leue in cuius ramis quoniam continetur aliqd d

et mūdificat fluxum matricis: **C** Febres. **C** Consert
valde febribus antiquis semen eius et aqua ipsius.

De cymino. L. cxi.

C yminum qd ē. Eius aliud ē karmēiū et aliū
pſicū et aliū ēiū aliū nabathiū. karmēiū vō ē
nigri coloris: et pſicū ē fortius emio. nabathiū vō ē illū
quod inuenitur in alijs locis. Et ex omnibus aliud ē
siluestre: et aliud domesticū. Siluestris itaq; acrimo
nia fortior est. Et de siluestri quidem est spēs quedā
cuius semen est sile semini lilij. **C** Electio. **C** karme
nium est fortius q̄ pſicum. et pſicum fortius alijs.

C Natura. **C** Est calm in tertio siccum in secundo.

C Operationes et proprietates. **C** Expellit ventosi
tates et resoluit: et in ipso est incisio et exiccatio: in ipso
est stipticitas. **C** Decoratio. **C** Quando lauat facies
ex aqua ipsius clarificet eam: et sile eius usus et accep
tio eius cum mensura. Eius naq; nimius usus faciem
citrinat. **C** Apostemata et botbor. **C** Administrat
cum cerato aut oleo et farina fabarum sup apata et testi
culis. imo cum oleo aut oleo et melle. **C** Vulnere et
vlcera. **C** Consolidat vulnera proprie siluestre cuius
semen est sile semini lilij quod ex eo impletur sup vulnera

C Membra capitis. **C** Quando teritur cyminū cum
aceto: et fit odoramentum ex eo abscindit fluxum san
guinis narium. Et sile quod ex eo intronmittitur liciuū
in nares. **C** Membra oculi. **C** Quandoq; masticat
et miscetur cum oleo: et distillatur super vngulam: et su
per coagulatum sanguinem sub oculo et cōfert. Et qñ
q; masticatur cum sale et distillatur spūū sup scabiē et
sebel: et vngulam abscissā prohibet adherentiā: et succus
siluestris abstergit visum et attrahit lacrymas: et noiat
grece fumus. et ipm etiam ponitur in cauterijs euulsio
nis pilorum in oculo et non nascitur. **C** Membra an
belitus et pectoris. **C** Quando bibitur cum aceto mix
to cum aqua confert difficultati anbelitus. ita dixit
Gal. et anbelitui dilaōis et tremori cordis frigidio.

C Membra expulsionis. **C** Administratur cū oleo
super apata testiculū: et qñq; administratur cum cerato:
et qñq; administratur cum oleo et farina fabarum et trā
git lapidem: et proprie siluestre: et confert distillationi
vrine et mictui sanguinis: et dolori pūgitiuo ventris et
inflationi: et succus siluestris triti cum aqua mell soluit
ventrem. Inquit Rufius. **C** Cymini nabathium sol
uit ventrem. karminiū uero non soluit imo stringit et
herba siluestris prouocat cholaz in vrina. **C** Venena
C Datur in potu cum vino ad morsum vermiū vene
nolorum: et proprie siluestre cui semē ē sile semini lilij

De charui. L. cxli.

C harui quid est. Est proximū dispōib⁹ anisi.
C Na. **C** Calm est et siccum in secundo.

C Operationes et proprietates. **C** Expellit ventosi
tates et exicat et non est in subtiliatiōe cyminum.

C Membra anbelitus et pectoris **C** Cōfert tremo
ri cordis. **C** Membra expulsionis. **C** Est bonū ner
mibus interficit eni eos. **De Cappare. L. cxlij.**

C apparis quid est. Est fructus et hz radicez
et habet fructum aliū qui est sicut cucumeris

non capparis: et est acris cala que ponitur i
musto et cōseruat ipm ab ebullitione sicut sinapis: et eip
radix est amara acris. et quedam spēs ei⁹ est culzumia
faciens in ore botbor usq; ad terminū quo vesicetur et
apat gingiua. **C** Electio. **C** Iuuat⁹ quod in ipa ē sile
cortices radicez eius. **C** Natura. **C** Generata in tra

calida est calidior: et calor totius et eius siccitas ē in se
cundo. **C** Operationes et proprietates. **C** Est reso
lutiva et aperitiua absterfua: et ipsius radix est incisiva
subtiliatiua mūdificatiua apitiua i cuius cortice sunt a
maritudo et acrimonia et stipticitas et nutrimētū. fruc
tus eius est puum precipue quod salitur et quod ex ea
est humidum est magis nutritiuum q̄ quod siccum ē.

C Apostemata et botbor. **C** Eius radix resoluit scro
fulas et durities et admisceat ei quod frangit virtutes
eius: et folia eius iam expta sunt ad illud. **C** Vulne
ra et vlcera. **C** Cortices radicez eius ponuntur super
fraudentia et sordida. **C** Instrumenta iūcturaz. **C**

C Cortices radicez eius conferunt sciaticae et doloribus
anchez: qñq; sit clistere ex succo eius et pſert palyfi et
stuporiz: et stringit membra propter stipticitatem que ē
in ipa: et sile confert attritioni accūti in capiti⁹ lacer
torum et in medio eorum. **C** Membra capitis. **C**

C Cortices radicez eius masticate extrahūt hūiditatē
a capite. et sedant dolorem frigidū in eo: et eius succus
distillatur in aurem propter uermes ipsius. Et quādo
q; stringitur cortex radicez eius cum dente solo et con
fert et proprie quod est hūida: aut folia eius: et sile colu
tio oculis cum aceto in quo decoquitur. aut vino aut qñ
q; cum aceto: qñq; cum vino. **C** Membra anbelitus
et pectoris. **C** Consert qd ex eo salitū ē patiētib⁹ asma

C Membra nutrimenti. **C** Ipa est res magis confe
rens spleni et duritiez eius bibita et more emplī suppo
sita cum farina ordez et similib⁹: et pprie cortex radicez
eius. Et multotiens euacuat ex splene mām grossam

mīscāz et succedit ei sanitas. **C** Membra expulsiois.
C Bolone educit humorem crudum grossum et puo
cat menstrua. et interficit serpentes et vermes i testis
et confert hemorroidib⁹. et augmentat coitū. Et quod
ex ea salitum est ante cibum supū soluit. **C** Venena

C Est tyriaca. **De caule. L. cxliij.**
C Aulis. **C** Natura. **C** Corpus humidius ē
folijs et siluestris calidior ē et siccior. et ipse to
tus est calidus in pmo siccus in secūdo. Et

caulis quidem alius est domesticus: et alius siluestris
et alius marini: et alius caul aque. Siluestris uero est
amarior et acutior et remotior ab hoc ut sit cibus. Et
decoctio quidem radicez caul cum aqua granatorum
est bona. Canabit pterea est grossi nutrimenti igrōssas
sanguinem quod non dissoluitur. et inflat usq; ad partes
furcule et lateris et facit dolorosum corpus et nō ē mu
tabilis sicut ventosus. **C** Operationes et ppetates **C**

Est maturatiuus lenificatiuus desiccatiuus proprie
quando decoquitur. effunditur ab eo aqua pma: Et
cinis quidem stipitum eius est fortis exiccationis
habet pprietatem in sedatione dolorum. et eius nutri
mentum est puum et humidius nutrimento lentium et
sanguis eius est malus. Quod ergo coquitur cū carne
pingui et gallinis sit bonus pap. **C** Apostemata et bo
tbor. **C** Siluestris et marinus et domesticus maturat
phlones et durities. **C** Vulnere et vlcera. **C** Conso
lidat et prohibet ambulationem fraudulentis. et ponit
cum albumine oui super aduſtionem. **C** Instrumenta
iūcturarum. **C** Consert tremori et qñq; ponitur cum
senugreco super podagraz: et embrocatur decoctio ei⁹
sup dolores iūcturaruz. **C** Membra capitis. **C** Ei⁹
decoctio et eius semen retardant ebrietatem: et cōfert
furfuribus: et quando cum succo eius sit cappurgium
purgat caput: et ex pprietatib⁹ eius fit exiccatio lique

et facit sonum. **Membra oculi.** **O**btenebrat visum: cum hoc tñ q̄ ponitur i alcosol. **Membra anhelitus et pectoris.** **F**it gargarismus cum succo ei⁹ aut decoctio eius cum oleo hſamino. et confert presocationi et conestio eius clarificat vocem. **Membra nutrimenti.** **E**st malus stō: et eius succus cuz vino de passis confert spleni et ictericis: et eius cāna ē tarde digestionis. **Membra expulsionis.** **P**rouocat urinam et menstrua et eius semem cum aqua lupinorū interficit vermes: et eius flos puocat menstrua etiam. **Q**um ergo supponitur etiam ipe et succus eius cuz farina sceilem interficit fetum: et quādo supponitur ei⁹ semen post coitum corrūpit sp̄ma. et cinis radices eius frangit lapidem. **E**t caulis qui est marinus decliat ad salledinem et amazitudinē propter illud ergo lenit nāz et soluit proprie cum carne pingui. et folia eius sunt si cut folia aristol qui ex vna radice ori⁹. **Uenena.** **E**i⁹ succus cum vino confert moribus: et est cōferēs morui canis rabiosi. **De Coziandro. L. cxiij.**

Oziandrum quid est. Aliud est humidum: et aliud ficcum. **D**ixit Gal. q̄ vrus eius ē cōposita et quod in eo dñatur est terreitas quādoq̄ et aqueitas tepida: et in ipso est pōticitas parua a stipticitate. **A**pud me uero aqueitas in ipso fria ē non tepida oio nisi sit propter substantiā subtilem calaz p mistam ei cuius sepatio ab eo sit uelox. **E**t huiusmodi q̄ dem dixit etiam q̄ Gal. remouet frigus a coziandro tradicendo **D**ia. **E**go autem dico q̄ testificati sunt iaz frigus eius **R**uffus et **A**rchigenes et alij ab eis.

Cā. **F**rigidum est in fine primi usq̄ ad secundū ficcum in scdo. et apud filiū viregi in 3. **A**pud me uero est declinans ad calitatem puam. **S**ed Gal. in toto facit declinationē ad caliditatem: et forsitan illud ē propter substantiam in ipso subtile que resoluitur: et non remanet qum bibit: et si nō propter qd oz ut sit multitudo succi eius interficiens cum infrigidatione. **O**perationes et ppriates. **I**n ipso est stipticitas et stupor et succus eius cum lacte sedat omnes foztem pulsatores. **A**postemata et boibor. **C**onfert apatibus calia cum aceto et cerusa et oleo ro. et cum melle et oleo sceze et vestigijs ignis pfici. **E**t cuz farina fabarū: aut sauich aut farina ciceris scrofulis: quādo pmiscetur cum eis succus eius. **I**nquit Gal. qum resolnat scrofulas: quō ergo est frigidum. **E**t possibile quidem est ut dicat ei propter ipsius pprietatem. et qm in ipso est substantia subtilis pfundans penetrans et pfundatur: et non profundatur substantia frigida. sed qñ bibitur resoluitur calidum velociter et remanet agens frigidū et dixit nō sanat ex herisipila nisi quod infrigidatum ē: aut pmistū humori mſico: aut phſatico. **Membra capitis.** **C**onfert vertigini facie a uapore cholico: aut phſatico et eplie facie ex hoc. et ei⁹ pprietas est pbibere vapore a capite: propter hoc ponit in cibo patientia epſam ex uapore stōi. et multitudo ei⁹ humidi: et eius ficii p miscet sensum. **E**t quod humidum est facit somnum et pbibet fluxū sanguinis. et puluerizatio ficii et collutio ozis ex succo humidi confert cola. **Membra oculi.** **G**enerat tenebrositatem visus: et succus eius distillatus sedat pulsationem in oculorū pprie cū lacte mulieris. et qñ ex folijs eius fit emplm pbibet fluxū materierum ad oculum. **Membra anhelitus et pectoris.** **C**onfert tremori cordis calo et potantur ex eo 3. ij. cum aqua lingue arietis et retinet spūtū sanguis.

Membra nutrimenti. **E**st tarde digestionis et confortat stomachū calefactum: et qd de eo torrefactū est pbibet vomitum. **E**t dicitur q̄ ipm sedat eructuationem accidam post cibū: et si ita est tunc facit illud propterea q̄ pbibet uaporē et vomitū eius. **Membra expulsionis.** **C**onstringit semē eius torrefactū et dicit q̄ semen eius cum rob solone educit serpentes. **E**t coziandru quidem humidum cū melle et oleo confert apatibus calidis testiculorū. **E**t quod ex eo humidum est: et qd ficcum frangit vutem coitus et erectōz virge deficcando sp̄ma. **Uenena.** **Q**u ex succo bibitur circiter 3. iij. interficit qm facit boiez possidere tristitiam et sincopiz: et non oz p̄r ut de eo multum sumatur. **De Lane. L. cxlv.**

Oanis. **D**ecoratio. **U**rina canis administratur super verrucas et qd dicit de lacte eius q̄ ipm abradit pilos: et pbibet ortuz pilorum euulsoz est vanum secundum q̄ existimauit Gal in locis plurib⁹. et Gal. quidem scripsit canones i qd⁹ dixit q̄ sanguis canis pbibet ortum pilorū euulsozum. **Membra expulsionis.** **I**nquit Gal. **B**estruet est sermo eius q̄ existimauit q̄ sanguis canis extrahat fetum. **Uenena.** **S**anguis canis rabiosi puenit morui ipsius: et veneno sagitte armene.

De carne. L. cxlvi.
Caro quid est. **C**arnes bone sunt caro ouius que cum calitate est subtilis. et iuuenū tauro rum: et caprarum et carnes illoz qui d eif sunt pui sunt magis susceptibles digōnis et subtilioris nutrimenti: **E**t hedina quidem est minor supfluitatum q̄ arietina. **C**aro autē lactētis a lacte laudabili est bona. **A** lacte uero non laudabili est mala. **E**t caro decrepiti quod est ex ouibus ē mala: et filr caro extenuati. et caro nigri est leuior et suauior: et similiter caro masculi: et rubea diuisa ex aialibus p̄ime pinguedinis: et alba sit leuior et uaria est minoris nutrimenti: et natat i stomacho. **E**lectio. **M**elior caro et digestibilior cū illa q̄ ē circa os. **E**t dextra quidem leuior ē: et melior ē sinistra et que ē in medio lacertoz mūdior est carne neruozū. **C**aro autē laxa sup quā nō est neruus fortasse ē suauis et proprie que est ppter generationē lactis sicut caro māmille: aut ppter generatores saluie sicut caro radices lingue. **E**t eius quidem nutrimentū quādo digeritur est bonum: et in quibusdam horis est phſaticū. **M**ultitudo uero nutrimenti eius non est nisi multitudo nutrimenti reliquarum carniū: et caro lacertoū nisi caro māmille: et caro testiculorū galloz. minus uero bona ē que creata ē ad hoc ut sit sustentaculum sicut q̄ texti i ter venas epis et reliqua. et caro cordis et radices eius similis moro. et māmille quidem nutrimentū est bonū. **Q**uod si in ea est lac ē grossum. **T**esticulorū vō caro est melior alijs et volucris uero caro melior non est q̄ alduragi et gallinarū et subtilior earum: et non sunt cum nutrimento carniū alcubegi et atheiz et alderariz. **D**is preterea aial fice p̄lonis caro pui est melior sicut caro hedie. **I**pa enim est bona. **C**apna uero non est bona multum et eius humor fortasse ē malus ualde. **H**ircia autem caro ē mala absolute. et caro luporū ē mala. **E**t omis volucres magne aquatice et hñtes colla longa: et pauo et mulus. et palūbus dure et alcata. et quoz pluri ma generatio ē mſia: et que eis sūt filia: et passares oēs male sunt. **A**le uero auū grossarum magnarūz exercitantiū sunt boni chimī. **C**aro autē siluestris melior ē

carne gazel cum sua declinatione ad mliam. Christiani
uero dicunt et qui eos imitant q melior caro siluestris
est caro porci siluestris. Nam cum hoc q e leuior car
nibus domestici e fortis nutriti et plimi: et velocis
digonis: et est melior q esse pot in hyeme: et pte rea
ut consideretur in disponibus aialium etiam in etate
et in loco sui pastus. et sui exercitij et reliquor q dicta
sunt in lacte. **C** Natura. **C** Caro auis oio ficior est
carne quadrupedis: et caro vaccina ficior e carne ca
prina. Caro autem caprina e ficca et difficilioris dige
stionis carne ouina. Et caro veterum e grossi nutriti
ti et vehementis calefciois. Leporis uero caro est cala
et ficca. Carnes magnarum auiu et anseru et miluozuz
est grossa. Anatis uero caro et aquaticarum e veheme
tis humiditatis: et e ppinqua in hoc carni ouine. et exi
stimauerunt quidam q caro ericij e bumectatiua et ca
ro pinguis: et natum caro e calida et huida. **C** Ope
rationes et proprietates. **C** Caro e cibis confortans
corp et e cib magis ppinque couersionis ad sanguinez
et nutrimentum quidem eius q in patella cocta e: et ei
que assata e est ficius: et nutrimentum eius q elixata
e est humidius. Et eius quide que cocta e cu semibus
et muri et filibus vtus e vtus seminum eius. **P**iguedo
autem et adeps snt mali nutrimenti et pauci et subleuat
cibum: et non e coueniens ex eis nisi quantitas pua fm
mensuram q delectet. **S**alita uero caro qvis in prin
cipio fuerit humida. tu facta e deficcatiua vehemēti
rem hns deficcatione q oia caro. et eius nutrimentu
est puum. Et caro quidem pinguis lenit ventrem cum
paucitate sui nutrimenti et uelocitate sue couersionis
ad fumositate et cholam et digerit uelociter. et caro
filiozum natum deterior est carne pingui. et e mala i di
gestionem et nutrimento. et est calidior et grossior pingue
dine. **C** Caro vaccina plimi est nutrimenti grossa mlica
generans egritudines mlicas. et que melior e ei? e caro
uitulorum. **C**arnem preterea vaccina dissoluunt cor
tices melonum. et melior quidem boza in qua comedit
est ver et pncipia estatis. **C**ristiani autem et qui eos
imitantur. dicunt q non hnt cuz grossitudine sua visco
sitate nutrimenti porci: neq eius spissitudinem. por
cellozum autem caro pui est nutrimenti ppter fortitu
dinem sue resolosionis et uehementia sue huiditatis: et
caro quidem anatis est plurimi nutrimenti: non tamē
existit in bonitate nutrimenti gallinarum et filiu. et vē
tres earum sunt suaves: et epata earum sunt bona sua
uia in cibo: et boni humoris. **C**aro ascecrach e frangi
tiua uentositatum: et de carnibus longinquior ab hoc
ut putrefiat: et que parum est pinguis e cui substantia
est ficior. **C** Decoratio. **C** Caro vaccina generat
mozpbeam: adeps afini siluestris est bona pāno linita:
et simlr adeps anatis ipinguat et illud quod e adustum
de carne arietum linitu sup mozpbeam est uile: et qd
adustum e de carne ranaru alopitie. **C** Apstemata
et bothoz. **C** Caro vaccina generat cancrum: et simlr
carnes grosse et resoluunt apata dura eis. **C** Vulne
ra et vlcera. **C** Caro vaccina generat scabiē et ipetigi
uem malas: et filr carnes grosse: et caro arietis adusta
linitur sup ipetiginē couenienter. **C** Instrumenta
iucturarum. **C** Caro vaccina generat lepra et elephā
tiam et uarices: et filr carnes grosse et pingues et allelia
ei moze emplii supposita est bona neruis inflatis. i iure
carnis leporis sedent podagrici et hntes dolores iuctu
rarum et eius opatio est ppxima opationi iuris vulpie.

Caro dānule administratur moze emplii super dolorem
iuctarū posita caro dozi afini siluestris cu oleo costio
et eplat ad dolores iuctarū. **A**deps afini siluestris cu ole
o costino mollificata moze emplii ponitur sup dolores
dozi et uentositatib grossis. Et caro uipe pfert lepre h
q dictu est in caplo eius. et caro ericij est bona lepre.
C Membra capitis. **C** Caro vaccina et reliq carnes
grosse male faciūt euenire alienationem ppter exicca
tionem. Et caro dānule miscetur cum vino et bibitur
propter soda. **C** Membra oculi. **C** Linis carnis azie
tum confert albugini oculi. carnes lupozum et hntium
zostra et vngues conferūt oculo et confortant ipsum.
C Membra anhelitus et pectoris. **C** Cacer fluuiat
confert extenuatis ualde: et carnes pullozū excitant p
focationem nisi acetose. **C** Membra nutrimenti. **C**
Carnes grosse predictę ingrossant splenē. uep acetosi
vaccinum cum coriandro fisco et croco prohibz cur
sum materie ad stomachum. et caro alcata et memora
tur in sūma eozum que conferunt corruptioni pphonis
et hydropisi et oppilationi splenis et epis. et melius est
ut in hydropisi congelata sumatur ut non commoueat
sitim. quidam autem hominū sunt qui laudant carnes
lupozum ad frigus stōi: et hūiditatem et debilitatē ei?
et uelocitas quidem digonis: et descensionis et ambap
tarditas non secūdm grossitudinē cibi et subtilitatem
eius. **C**aro enim porci siluestris et domestici secūduz
q dicit est velocis digonis et descensionis: et est fortis
nutrimenti viscosi et grossi: et carnes ceruoz cum grossi
tudine sua sunt velocis descensionis. et caro quidem
ericij cum oximelle confert hydropisi: et caro alcata p
fert oppilationi epis: et debilitati eius: et corruptioni p
phonis et hydropisi: et carnem lupozum et habentium
zostra et vngues abbozet stomachus. **C** Membra ex
pulsionis. **C** Carnes vaccine phibent attractionem
chole ad stomachum. **C**aro leporis assata e bona vlce
ribus intestinozum. **C**aro ericij exiccata cu oxymelle
est bona dolori renū. ius galli decrepiti est bonū colice
et egritudinib mlicis: et adeps afini siluestris cuz oleo
costino est bona dolori renū et uentositatibus grossis:
et caro lupozum et hntium zostra et vngues hemozoi
dibus. **I**us carnis vaccine acetosum est bonum soloni
cholericę. abscondit enim ipam et filr cōgelatio carnis
eius cum coriandro et aceto: et acetositatibus eni fini
libus: et coriandro sicco et paucis croco: et similit carnes
auium assate aut nou assate constringunt uentrē et pro
prie alcubegi et ateiagi: et eis fortior est alcata et alcha
nebir: et proprie quum elixatur et aufertur ab ea aqua:
caro autem cameli prouocat vrinam et carnes pigues
vehementius leniūt naturā q alie. **C** Febres. **C** Caro
vaccina et ceruozum et hircoz siluestrum et magnaruz
auiu facit euenire febres quartanas. **C** Venena. **C**
Caro dānule exiccata cum vino in potu accepta con
fert uenenis. **C**aro arietum adusta confert moribus
serpentum et scorpiōnū et algerat: et cum vino canis
rabiōsi: et caro rane pūcture uermiū uenenosoz.

De Chrysomila. **C**. cxlvij.
Chrysomila. **C** Electio. **C** Meliora sunt az
menia. non enim cito aduenit eis corruptio
et acetositas. et quum sumūtur chrysomila oz ut accipia
tur masticis et anisi equaliter pondus. s. i. usq ad. 3. q.
in vino puro: aut vino de passis: aut parum mellis.
C Natura. **C** Hnt tria et hūida in scdo et oleū nucle
ozum est calū et sicum in scdo. **C** Operatōes et pp
l iij

etates. **E**orum humor est velocis putrefactionis. **M**embra nutrimenti. **E**orum infusio sedat siti. Et chrysomila quidem convenientiora sunt stomacho quam psica. et armenia non corrumpuntur in stomacho neque accescunt uelociter. Ex eis uero que eorum expellunt nocummentum est ut post ea sumant anisum et mastix in muias aut uino de passis et in frigidati cum melle puro. **M**embra exulsionis. **O**leum nuclei ipsorum preterit hemorrhoidibus. **F**ebres. **G**enerant febres propter velocitatem sue putrefactionis. uerum infusio siccozum confert febribus acutis.

De Calce. L. cxlvij.

Alix quid est. Per calcem significam cinerem itatem corporum lapidosorum et ostracorum. **A**lii. **E**lla quidem quam non tetigit aqua. et illa quam aqua tetigit quum remanet extincta duobus diebus aut tribus tunc non adurit. Immo calefacit tantum et abluta quidem est sicca. **O**perationes et proprietates. **A**bscindit sanguinis fluxum: et abluta est exiccata sine mordicatione. et calx quidem quam abluatur cum oleis fit maturatiua. **V**ulnera et ulcera. **C**onodit carnem additam: et abluta consolidat et preterit adustioni ignis valde. **De Liperio. L. clx.**

Iperum quid est. Est radix plante fistis porro et segeti etiam nisi quia est subtilior et longior in pluribus regionibus. Verumamen melius est aluisci. Et dicitur quod ciperum indum cum croco abradit pilos. **E**lectio. **M**elius est illud quod est spissius graue difficile ad frangendum aromaticum: cuius herba est breuis: et cuius acredo est uehemens. **O**perationes et proprietates. **I**n ipso est stipticitas pua et exiccata sine mordicatione: et apert ozilicia uenarum: et extenuat ventositates: et adurit sanguinem et ponit in emplis. **D**ecoratio. **C**olorum efficit bonum: et facit bonum odorem ozis: et indum sicut dicit abradit pilos. **A**postemata et bothor. **C**onsolidat ea que sunt difficilia consolidationis: et fissa et putrida et corrola cum oleo de grano alchadra. **I**nstrumeta iucturaz. **V**aleat ad dolorem in illo: et stringit dosum et nervos: et ipsius multitudo acquirit lepram. **M**embra capitis. **C**onfert putredini narium et ozis: et alcola: et molificationi gingiue: et augmentum efficit in seruatione. **M**embra nutrimenti. **C**alefacit stomachum et epar. **M**embra exulsionis. **E**xtrahit lapidem et frangit ipsum: et confert distillati prine: et debilitati vesice ualde: et frigoris eius uehementer: et sili opat in renibus: et confert frigoris matricis ualde: et confert hemorrhoidibus. **F**ebres. **C**onfert febribus atiqs.

De Cupresso. L. cl.

Cupressus quid est. Noiat in syria arbor alberz et romane cupressus: et in sapore eius sunt acredo: et stipticitas pauca: et amaritudo plurima: et ponticitas eius est plus quam amaritudo. et calitas eius et acuitas est secundum quantitatem qua eius virtus in membris pfundatur: et facit prouenire stipticitates sine mordicatione et diuersificatur a reliquis calefactiuis quam non attrahit. **N**atura. **C**alsa est in primo sicca in secundo: quidam tamen existimauerunt quod est frigida ualde et iudicauerunt quod virtus eius est copiosa: et calitas eius est secundum quantitatem que facit penetrare stipticitatem: et qua stipticitas eius pfundatur et puenit in membris. **O**perationes et proprietates. **F**olia et nux eius sunt stiptica: et in ipsa est resolo et resoluit humitates:

et nux quidem eius fortior est omni re quam folia ipsius: et ipsa est vis faciendi adberere et abscondit sanguines ita quod remouet putredinem. **D**ecoratio. **Q**uando decoquitur cum aceto et lupinis: et linitur super ungues remouet eius vestigia: et eius folia delectant morpheam. **V**ulnera et ulcera. **F**olia eius recetia et nux eius consolidant vulnera que sunt in membris duris quum fuerit recenter collecta: et conferunt fornice et herispile et proprie cum farina orde. **I**nstrumeta iucturaz. **A**ux et folia ipsius bona sunt collo quum ex eis sit ipsi emplis: et confert cum farina orde supposita herispile et fistibus. et confortant nervos et extenuant ramicem more emplis supposita: et roborant mollificationes et stringunt eam. **M**embra capitis. **Q**uando teritur nux cupressi multum cum sicubus et ponit liciniaz de eis in narem sanat carnem additam: et decoctio eius cum aceto sedat dolorem dentium. **M**embra anbelitus et pectoris. **B**atur ad bibendum cum uino nux eius ad sputum sanguinis et ad difficultatem anbelitus et anbelitum dilatatois et ad tussim antiquam: et similis eius decoctio. **M**embra exulsionis. **D**ibuntur folia eius cum uino: et conferunt difficultati mingendi et cur sui supfluitatum ad vesicam: et conferunt etiam ulceribus que sunt in intestinis. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur medietas ponderis ipsius de cortice granati: et pondus ipsius de sarcocolla rubea.

De Lancro. L. cli.

Cancer fluuiialis quid est. Notus est. **O**perationes et proprietates. **E**st difficilis digestionis et plurimi nutrimenti. et ipsum quidem rectificat decoctio cum mes. et extrahit res acutas infixas carni et spinas: sed marinus est subtilior. **D**ecoratio. **C**inis eius est bonus fixuris pedum ex frigore: et quod de eo adustum est ponitur in medicamentis morpheze et panis et confert. **A**postemata et bothor. **L**acer fluuiialis resoluit apsa manuum quando ponit super ea. **M**embra anbelitus et pectoris. **C**aro eius preterit pthifis: et proprie cum lacte asine et ius ipsius etiam. **M**embra exulsionis. **C**inis eius est bonus fixuris ani. **V**enena. **C**onfert morsui scorpionum et rutele more emplis suppositus aut comestus. et cinis eius cum melle confert ad morsum canis rabiosi bibi et quandoque sumitur ex eo cum frumento ad morsum canis rabiosi. et est notum. Et scies modum cure in caplo de uenenis: Et existimauerunt etiam quod quando cum bedarungi appropinquat scorpionum moritur scorpion.

De Lancro. L. clij.

Cancer marinus quid est. Quum dicit cancer marinus nolumus intelligere per hoc omnem cancerum maris. Immo spem canceri qui proprie habet oia membra dura ut lapis. **O**perationes et proprietates. **Q**uod de eo adustum est subtilius est reliquis adustis. **D**ecoratio. **Q**uod de eo adustum est abstergit detritas: et delet panum et lentigines. **V**ulnera et ulcera. **Q**uod de eo adustum est deficcet ulcera et confert scabiei. **M**embra oculi. **P**rohibet lachrymas et resoluit cum sale vngulam et fit ex eo collyrium. et fricatur cum eo scabies palpebrarum. **F**ebres. **P**rohibet quartana.

De Chrysolocana. L. cliij.

Chrysolocana quid est. Est attriPLEX quod plurimum inuenit in scemi. **N**atura. **F**rigidus et humidus est in primo: et apud quosdam temperatus.

De Loturucibus. L. cliij.

Aturnices quid sit. Ex comestione carnis earum timet tetanus et spasmus. non quia comedant belleborum tritum quia in substantia earum est hec virtus: et existimo quod nutrimentum earum ab belleboro est propter spissitudinem propter sonum.

De Laha. L. clv.

Alia quod est. Dicitur quod est cortex radice mori aleni. et est spiritus plium: quarum una est rubea boni saporis et odoris. Et altera species est cuius sapor est sapor spice. et est species nigra ad purpureitatem declinans cuius odor est similis sandalo. et est species altera nigra horribilis odoris subtilis corticis fissa. Et est altera species ad albedinem declinans porzini odoris. Et est species nigra subtilis cana cocaua. Et dixerunt quidam quod inuenitur simile casie quod convertitur ad cinnamomum. et dixerunt alij quod inuenitur super arborem cinnamomi casia huiusmodi. et quicquid est coniuncta ipsi cinnamomo. et casia existit in virtute cinnamomi: sed est debilius. et bona est illa que consequitur cinnamomum. **E**lectio: **C** Melior est illa que est rubei coloris pura plana: longi ligni: grosse canne: subtilis foraminis: solida grossa boni odoris que mordicat linguam et stringit eam. Nigra uero est mala et quod de ea administratur est cortex ipsi? et in ligno eius non est bonitas. **N**atura **C** Laha est et sicca in secundo. **O**perationes et proprietates **E**st resolutiva ventositatum grossarum: et in ipsa quidem sunt stipticitas et resolutio cum acredine plurima: subtilitatio multa: et incisio propter acredinem que est in ipsa et adiuuat stiptica. et sua resolutione adiuuat solutiva: et ipsa cum eo quod est in ipsa de resolutione et stipticitate. et subtilitatio confortat membra. **A**postemata et botbor. **R**esoluit apostemata cala et frigida in visceribus. **V**ulnera et vlcera. **L**initur cum melle super lactea **M**embra oculi. **P**onitur in medicinis oculi propter illud quod in ea est de stipticitate et resole. **M**embra anbelitus et pectoris. **C**onfert pectori: **M**embra nutrimenti. **S**irupus eius confert epistimonum et vinum in quo casia infunditur confert stomacho. **M**embra expulsiuonis. **P**rouocat utraque proprie in quocumque eorum amborum fuerit causa humoris grossi et confert doloribus renum et vesice: et quod sit encatisma in decoctione eius ualet dilatationi matricis: et eius lubricationi. et sicut fumus est? et sirupus eius: et vinum in quo ipsa infunditur est bonus difficultati urine. et existimauerunt quidam quod ipsa facit abortum. **V**enenena. **B**atur in potu ad venenorum tyrie.

De Lydonio. L. clvi.

Lydonium quid est. Quando abluitur cinis ramorum: et foliorum eius est sicut tutia: et folia ipsi? remanent propter puritatem stipticitatis eius et rob pomorum accescit propter illud quod in ipso est de humiditate aquea frigida. **E**lectio. **A**ffatus est melius et magis conferens. et eius quidem affatus fit quod cocauatur. et deijciunt grana eius: et ponitur in ipso mel et linitur luto corpus eius et ponitur in cinere. **N**atura. **F**rigidum est in fine primi: siccum in primo secundi. **P**atones et proprietates. **E**st stipticum confortarium fortiter et flos eius etiam stipticus est et similiter oleum eius. Et dulce est minus stipticum: et semine eius est lenitium sine stipticitate: et prohibet ipsum cursu supfluitatum ad viscera. **D**ecozatio. **R**etinet sudorem et confert oleum eius fixure frigoris. **A**postemata et botbor. **C**onfert oleum eius fornice. **V**ulnera et vlcera. **O**leum eius est utile vlceri

bus scabiosis. **I**nstrumenta iuncturarum. **M**ultitudo comestionis generat dolorem nervorum. **M**embra oculi. **A**ffatus ponitur super apata oculi calida. **M**embra anbelitus et pectoris. **E**ius succus confert dilatationi anbelitus et asmatibus et prohibet sputum sanguinis: et semen eius confert asperitati gutturis: et lenit canam pulmonis et mucilago eius etiam humectat ipsam canam. **M**embra nutrimenti. **C**onfert vomitum et ebrietati et sedat sitim: et confortat stomachum recipientem supfluitates sirupus eius et ipsius infusio. et quod de ipso elixatum est: et ipso vtuntur in secunda mensa super vinum et prohibet ebrietatem: et fit ex eo sirupus confortans appetitum deiectionem ualde: et mortuum et confortat stomachum: et prohibet vomitum phlegmaticum. **M**embra expulsiuonis. **E**st puocatiuum et iam dictum est quod illud est per accionem consequens constrictionem eius: et illud quod cum melle elixatum est est vehemens puocatiuum. verumtamen quicquid soluit ventrem et non constringit et generat colicam et dolorem ventris pugnatiuum: et confert dysenterie et retinet fluxum menstruum: et confert arsure urine quando distillatur succus eius: aut oleum ipsius in virgam: et confert oleum eius renibus et vesice: et quando assumitur post cibum soluit adeo quod quando plurimum ex eo sumitur extrahit cibum a digestionem et clisterizatur decoctio eius ad eminentiam ani et matricis.

De Croco hortulano. L. clvij.

Rocus hortulanus. **N**atura. **E**st calidus in primo sic. in secundo. **O**perationes et proprietates. **I**n ipso est stipticitas equalis cum muratione. **D**ecozatio. **M**undificat pannum et morpheam. **V**ulnera et vlcera. **P**onitur cum aceto super impetiginem. **M**embra capitis. **E**x croco hortulano filuestri quum sit linimentum cum melle confert colla puerorum.

De Calamento. L. clviij.

Calamentum quid est. Eius aliud est fluuiale: et aliud montanum sicut isopo i sapore: et sicut folia eius sunt ei similia. Et est alia species eius que nominatur albavium. Et est quedam species eius que vocatur calamentum hirci: et virtus eius est sicut virtus aliorum acris: et virtus sirupi ipsius est sicut virtuti sirupi alba base. et calamentum quidem est substantie subtilis et motus fortius est fluuiali. **O**perationes proprietates. **S**ubtiliat fortiter sua acuitate et amaritudine sui et proprie filuestre. et propter illud est rubificatiuum vlceratiuum et quum bibitur solum prouocat sudorem: et calefacit vehementer per id quod extrahit ex profundo corporis: et incidit et excicat et calefacit ualde. **D**ecozatio. **Q**uando decoquitur et proprie quod recens est cum vino et fit ex eo emplastrum remouet vestigia nigra a corpore: et occultationem que accidit sub oculo. **V**ulnera et vlcera. **M**ontanum confert rasure intestinorum et rupturam: et fit balneatio ex decoctione montani ad pruritus et scabiem. **I**nstrumenta iuncturarum. **P**orus decoctionis eius confert contractioni lacertorum i carnibus et extremitatibus suis. et quadoque fit ex eo emplastrum ad sciaticam: et ad cutem et pmutat complexionem: et extrahit ex profundo: et quod comeditur et bibitur post ipsum aqua casei diebus continuis confert elephantie et uarietibus. Et illud quod nominatur sel albavium. et quando bibitur confert spasmo et linitur ex eo podagra et profert: et suffumigatur cum eo: et confert potus calameti lepre non resolutione sua trinitas: sed sua incisio et subtilitatio etiam. **M**embra capitis. **B**uccus eius interficit

vermes in aure. et in ipso est virtus facienda soda. Et montanum quidem confert vlcibus oris: et extrahit sui perfluitates ex utroque naribus: et illud quod est adustus de albauum stringit gingivas. **Membra anhelis** et pectoris. **Eius decoctio** confert dilatationi anhelis et est fortis in extractione humorum viscosorum ex pectore proprie cum comeditur cum ficibus: et confert dolori laterum. Et montanum quidem est fortius illo: et albauum facit illud totum. super albauum vero rozatur acetum et sumitur acetum ex eo quod est vicini temporis cum acetositate: et odorat ipsum sincopizatus et sanatur: et calamentum birici confert tremori cordis. **Membra nutri.** **Confert paucitati appetitus** et debilitati floris: et proprie siluestre singultui: et confert patiensibus ictericiam cum absterfione et aptione sua et subtilitate sua mlicam et choliciam: et filtr decoctio eius: et quandoque fit balneatio ex decoctione montani ad illud et separatur ictericia et pfer hydrosi quando comeditur cum ficibus. et in montano quidem est virtus facienda appetitum cibi: et succus eius est conferens hydrosi et albauum sedat nauseam: et fit ex eo emplum cum cera to super splenem et extenuat eum: et filtr calamentum birici: et est vehementer conferens tremori cordis floris: et coturbat et nausee. **Membra expulsionis.** **Eius decoctio** prouocat urinam: et confert dolori pignituo ventris et colice passioni: et quando teritur cum dispoene sua, aut decoquitur: et bibitur cum melle interficit fetum et prouocat menstrua: et quandoque facit vomere pbila. et dixerunt quidam motanum abscondit coitum et proprie siluestre: et phibet pollutionem. Et siluestre quidem soluit ventrem sufficienter et confert matrici: et interficit vermes precipue siluestre. Et montanum solone educit choleram nigram. et fit quod de eo sumit in potu. xx. kirat cum iuleb: et illud quicquid operatur spes calamenti siluestris: oia illa confortantur quando permiscetur cum aceto et rob pauco et rectius quidem est ut teratur et spargatur super acetum comistum cum aqua et sale et bibatur. et illud quod noiat albauum extrahit super fluitates mlicas ex via vrines: et calamentum siluestre quicquid opatur oia illa. **Febres.** **Bibit decoctio eius** et confert rigori: et filtr iunctio ex oleo in quo ipsum est decoctum. **Uenena.** **Quando bibit aut ex eo fit epiz** confert pucture vermium venenosorum et appropinquat liri ex eo in illo opi cauterium. et quando premititur et bibitur cum vino expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos. et quando sternitur etiam. et siluestre est bonum pucture scorpioidis. Et montanum quando bibitur succus eius cum decocto pferit morui luporum. **De Cardamomo. L. clx.**

Cardamomum quid est. Aliud est magnum sicut cicer nigrum. Quod cum frangitur interius habet granum album mordicans linguam sicut cubebe in quo est aromaticitas: et aliud est paruum sicut lens aromaticum etiam. **Natura.** **Calidum est et sic.** in 3. **Operationes et proprietates.** In ipso cum calefactio est stipticitas et proprie in illo quod habet caput et proprie in capite ipso. **Membra nutri.** **Confert** vomitui et nausee cum aqua masticis et utriusque granati.

De cordumeni. L. clx.

Cordumeni. **Natura.** **Calidum est et siccum** in 3. **Opera.** et proprie. **Est ex rubificationibus:** et in ipso est virtus liquefactiua: et pperas eius est portare membra intrinseca. **Vulnera et vlcera**

Confert scabiei et ipetigini linitum cum aceto. **In** stru. iuc. **Confert egritudinibus nervorum et dolori anche ex pbilate.** et confert palsy et contusioni laterum. **Membra capitis.** **Confert epilebie bibitus** in aqua. **Membra anhelitus et pectoris.** **Cordumeni est mundificatiuum pectoris sedatiuum tassis.** **Membra expulsionis.** **Confert dolori pignituo ventris et vermibus et ascaridibus:** et cum vino dolori renu et difficultati vrine. et dat in potu de eo drakmet unum cum cortice radice lauri ad lapidem. et eius fumus interficit fetum. **Uenena.** **Confert mordicationi scorpioidis et reliquis pucturis.** **Permutatio.** **Loco eius ponitur barmel et squantum.**

De Calamo aromatico. L. clxi.

Calamus aromaticus. **Electio.** **Meli** or est ille qui est iacynthini coloris ppiquos hns nodos: qui in plurima frangitur frusta: et cuius cana est plena re fili tele arane: et in administratione eius est acuitas: et eius contritum est boni odoris: et est de clinans ad citrinitatem et albedinem. **Natura.** **Calidus est et siccus** usque ad secundum. **Opera.** et pper. **Est subtiliatiuus** et in ipso est stipticitas pauca cum acredine et in substantia eius sunt terreitas et aereitas et est bone comistiois ad equalitatem ptineus: sed eius exiccatio est maior et in ipso est substantia subtilis sicut i reliquis species que sunt ut pip et cinnamomum. **Be** coratio. **Confert occultationi sanguinis mortui.** **Apostemata et bothos.** **Resoluit apata.** **In** strumenta iuc. **Confert contritioni labertorum.** **Membra oculi.** **Abstergit visum.** **Membra anhe.** et pec. **Fit cum eo euaporatio itraiectorio in** gutture: et confert tussi solus. aut cum guma albotin. **Membra nutri.** **Confert apati epatis et floris cum** melle et semine apij: et est valens ad timorem. **Membra expl.** **Prouocat ambo:** et ipse cum semine apij pferit renibus: et distillationi vrine et confert eius decoctio dolori matricis bibita et seden in ea. et bibitur cum melle et semine apij ad apata matricis.

De Centaurea. L. clxij.

Centaurea quid est. **Quatuor est species.** scilicet maior et minor que nascuntur in fine veris et folia sunt sicut aletbil: et grossa duas habet species albam et citrinam in quorum capitibus est viriditas: et planta eius est magna sicut almekenesati: et ipsius potio ad febricitates est usque ad 3. ij. herba vero eius est filis albalegi motano et est farecon: et eius folia sunt sicut folia rute: et assumit quicquid succus ex ea que est viridis: et quicquid ex ea que est sicca decoquitur enim in aqua donec aqua eius virtutem assumat. deinde aqua illa rectificatur. **Natura.** **Calida est et sicca** in 3. **Operationes et proprietates.** **In** ipsa sunt absterio et stipticitas et acredo: parum dulcedinis et exiccatio: et est sine mordicatione: et dicitur quod si coquatur cum carne incisa pignit eam. **Vulnera et vlcera.** **Que recens est mundificat vulnera et sigil** lat vlcera antiqua: et que sicca est ponitur in emplis et consolidat fistulas et vlcera profunda: et vulnera mala et quando replentur fistule de centaurea et ligatur rectificatur earum dispo. **Instru. iuc.** **Confert attriti** oni in lacertis et saniei in eis. et minor proprie. Et quicquid confert clistere factus ex ea sciatice et doloribus nervorum et contusioni eorum. sed minor est magis iuuatiua ad oia illa. **Quum ergo illa soluit solone educit aliqd san** guinis subitum quandoque fit clistere ex cinere eius cum

aqua ad illud. **Membra anbe. et pec.** **Prohibet** sputum sanguinis propter suam stipticitatem: et confert que grossa est: et que minuta difficultati anbelitus, et datur in potu de ea pondus. 3. ij. cum vino in pleuresi frigida et sputo sanguinis. **Membra nutri.** **Con** fert oppilatois epistaxis et duritiei splenis. **Membra ex** pulionis. **Prouocat** menstrua et extrahit fetum et interficit vermes et prouocat urinam et datur in potu de ea pondus. 3. ij. ad dolorem ventris pignitum: et dolorem matricis et confert colicem. Et minoris quidem decoctio quandoque soluendo educit cum phlegmate et cru do humore colicem. Et potus duarum speru eius quando superfluit educit sanguinem solone et ppe. minoris.

De Cartamo. L. clxij.

Quartanus quid est. Alius est domesticus: et alius siluestris. **Natura.** **Qui** siluestris est calidus est in secundo. ficcus in 3. et notus est calidus i pmo ficcus in secundo. **O**pera. et proprietates. **O**leum eius est propinquum oleo vitice. verumtamen est debilius et est ex eis que caleant lac currens: et nutrimentum eius est multe puitatis. **Membra anbe. et pec.** **Mun** dificat pectus et clarificat voces. **Membra nu.** **E**st malus sicut et ipse caleat lac in sicut. **Membra expul.** **Con** fert colicem et solone educit phlegma adustum quando miscetur cum ficubus aut melle: et confert coitum. Et oleum eius quod domesticus est soluit ventrem: et quicquid sit solutio per ipsum si ponatur medulla granorum eius i iure: aut fiat ex eo et ex amigdalibus et melle pilule: et sit quod de eis in potu sumitur pondus aut. iij. et quando sumitur de medulla eius et cocto et amigdalibus amaris tres annu lufat: et anisi et nitri cuiusque eorum aut. cum ficubus ficcis et melle et recipit de eo nux: aut nuxes due sol uendo educit aquositate et quandoque sit ex eo natif ad illud: et eius confectio est ut sumatur et pmisceatur cum amigdalibus excoctis et aniso: et melle decocto natif et sumatur de eo sparsim: et quandoque bibunt de medulla eius recente. 3. xx. Infuse in lb. aque cum. 3. x. penidia rum albarum tritarum et solone educit phlegma. **Ue** nena. **Con** ferunt folia siluestris aut fructus eius: aut ambozum comestio quando in potu tribuuntur cum vino ad punctionem scorpionis. Quis autem homines dixerunt quod si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris et fructus eius non sentiet dolorem. et quando ea a se p tegerit redibit dolor.

De Chitran. L. clxij.

Quitran quid est. Est arbor quod noiat ascerbin et virtus sumi eius est sicut virtus sumi picis et sit ex eo oleum cuius separatio est cum lana sicut separatur ex pice. **Natura.** **E**st calidus et ficcus i quarto. **O**peratioes et proprietates. **Con** suat corpus mortuum et rubificat et cauterizat. **Decoratio.** **Con** fert lendinibus et pediculis: et interficit utrumque adeo quod etiam in aialibus. **Uulnera et ulcera.** **For** tem efficit carnem laxam: et confert scabiei usque ad scabiem aialium: et proprie eius oleum habet quatuor et canibus et camelis. **Instru. iij.** **Con** fert con tussioni lacertorum et aggregationi puris et sanguis in eis: et est medicamentum in elephantie et varicibus deglutitum et linitum. **Membra capitis.** **E**st res maris in sedando soda frigus linitum capiti. et distillat in aure et interficit vermes auris. et distillatur cum aqua isopi eam ad tinitum et sonitum et distillat de ipso cum aqua isopi in dentem dolorosum et sedat dolorem eius: et confert dentibus corosis. **Membra oculi.** **A**ciuit visum

et abstergit vestigia vlcum in oculo. **Membra abbe** et pec. **Lin** itur super guttur ad ambas amigdalas et dolores earum et confert deglutire ex eo. 3. l. 5. vlcera bus pulmonis et sanat ea et confert tussi antique. **Membra nutrimenti.** **Fr**uctus arboris eius est sicut malus. **Dem. expul.** **Inter** ficit vermes i visceribus: et proprie clisteri facto cum eo et interficit ver mes oes. et prouocat menstrua et interficit fetum et cor rumpit spina. et quando linitur ex eo virga ante coitum pro hibet ipregnationem. et fructus eius que noiat scerbin est malus stomacho: et pferit distillationi urine. **Ue** nena. **E**st ex eo emplastrum super morsum serpentis ha bentis cornua: et datur cum vino ad potum leporis ma zini: et soluitur in adipe cerui et liniuntur ex eo membra et non approximant eis venenosi vermes.

De Costo. L. clxv.

Qustus quid est. Eius species sunt tres: una ea rum est arabicus: et est albus lenis aromaticus. Et ha est indus qui est magis lenis. Et iste amarus est species grauis odoris qui noiatur gariofilatus. et istarum species minor est illa cuius odor est odor pini: et est ad nigredinem tendens. Et qui de istis species est romanus est filis asenit: et habet odorem latum. bonus autem costus quicquid falsificat cum radicibus enule duris: et ppe illud non mordicat linguam neque habet odorem forte. **Electio.** **M**elior est ille qui est albus rectus ple nus non corosus: neque fetidi odoris mordicans et lin gua ledens. deinde idus niger lenis et niger asenit: et melior est marinus subtilis habens cortices. **Aa** ruza. **E**st calidus in 3. ficcus in 4. **O**peratioes et ppri. **I**n ipso est qualitas amara et acris valde: et calitas et acro adeo quod ipse vlcera et confert omni mem bro quod indiget calefactione. et ut ex eo extrahatur hu mor ex profundo. **Deco.** **A**bstergit panem cutis linitus cum aqua et melle. **Uulnera et vlce.** **I**n ipso est vlcera: et ille qui est amarus ericcat vlcera humida. **Instru. iij.** **Con** fert mollificationi ner uorum et contritioni lacertorum: et est bonus sciaticae sup positus ut emplastrum. **Membra.** **Con** fert lethargie. **Dem. an. et pec.** **Con** fert doloribus pectoris. **Dem. expul.** **Prouocat** menstrua bibi: et suffu migatus in traiectione: et interficit fetum: et prouocat urinam: et extrahit ascarides: et vermes: et dat vires ad coitum: et ipse supponitur ad dolores matricis et confert dolori matricis frigidus bibitus: et sedendo i decoctione eius et mouet nam quando bibitur cum vino et ipse non dat vi res ad coitum nisi propter humiditatem superflua inflatuam que est in ipso. **Febres.** **Con** fert rigori linitus cum oleo. **Uene.** **Con** fert moribus omnibus. s. mor sui uipere et alijs quod bibitur cum vino aut apsinthio. **Permu.** **L**oco eius ponitur piretri medietas po deris ipsius. **De Crocoma. L. clxvi.**

Quocoma quid est. Dicitur quod est sex olei de croco. **Electio.** **M**elior crocoma est illa que est boni odoris ponderosa nigra i qua non sunt ligna: et quando soluitur tingit aquas colore croci et quando masticat tingit dentes tinctura vebeme ti remanente. **O**pera et ppri. **E**st calefactiua ma turatiua. **Dem. oculi.** **U**irtus eius est absterfua oculi et oleum eius confert tenebrositati eius. **Ue.** **expul.** **prouocat** urinam. **De Lambil. L. clxvij.**

Quambil quid est. Semen est arenosum quod coopit rubedo quod est minor rubedine lapidis

in felle bouis reperi. **Natura.** **C**alidum et humidum est in 3. **Opera.** et pro. **Filius.** Delaigue inquit i ipso est stipticitas vehemens. **Dem.** expul. **Inf** ficit vermes et ascarides et expellit eos.

De climia auri. L. clxviij.

Climia auri **Electio.** **M**elior est illa que aurea est ut cicinus glaciei cine ricij coloris recens et laminosa grossior. **Natura.** **E**st equalis ad siccitatem declinans in 3. **Opera.** et pro. **I**psa et quod ablutum est de ea sunt subtiliora climia argenti: et in ipsa sunt exiccatio et absterfio. **Vulne.** et vl. **I**mpiet vulnera et mudi ficat fordities eorum: et comodit carnes eorum additas: et in carnat vulnera fraudulenta. **Dem.** oculi. **C**onfert albugini oculi et initio aque et confortat oculum.

De climia argenti. L. clxix.

Climia argenti quid est. **Q**uicquid assumitur climia ex auro et argenti: et quicquid assumitur ex ere et ex marchasita: et est fer que eleuatur super locum in quo funditur aut fumus: et illud quod submergitur est lamio sum. **Na.** **E**st prima climie auri: sed est frior. **Opera.** et pro. **I**n ipsa sunt exiccatio et absterfio cum equalitate absque mordicatione et proprie quod ablutum est de ea: et est conuenientior in emplis et eius exiccatio et absterfio in corporibus ipsatis sunt minus quam in duras hntibus carnes: **Vul.** et vl. **C**onfert vulneribus et vlcibus difficilibus et humidis puluerizata i eplis.

De Calcanto. L. clxx.

Calcantum: **Na.** **C**alidum est et siccum ad quartum. **Opera.** et pro. **E**st exicca in duratiu in spissatium corporis et in ipso sunt constrictio et adustio. **Vulnera.** et vl. **C**onfert fistulis nari **Dem.** ca. **P**rohibet fluxum sanguinis narius: et qui de eo distillat vna stilla dissoluta in aqua in nares mudi ficat caput et radix eius est de summa medicinarum mudi ficantiu aurem conferens doloribus eius frigidis et interficit vermes. **Dem.** expl. **B**atur i potu. 3. d eo cum melle ad vmes et ascarides. **Vene.** **C**onfert pellit nocumtu fngoz.

De Colcotar. L. clxxi.

Colcotar quid est. **I**nquit **B**al. alcacadis quicquid conuertit et fit colcotar. **Na.** **C**alidum est et siccum in 3. **Opera.** et pro. **I**n ipso sunt adustio vehemens et constrictio cursu sanguineorum et exiccatio et adustum est plime exiccatois et minoris mordicatois et in ipso est cum stipticitate plima calitas plima. **A**postemata et botbor. **C**onfert formice et herispile qui linitur cum aqua coriadr: et puluerizat super fraudulentum et ambulatiu et adurit carne additam: et facit eue nire escara. **Dem.** ca. **C**onfert fluxui sanguinis nariu et apatibus gingiue. **Dem.** an. et pec. **C**onfert apati gauonis. **Dem.** oculi. **P**onitur in al cosol ad abstergendum et subtiliandu grossitudines pal pebraru. **Dem.** expl. **P**rohibet fluxum matricis.

De canebiri. L. clxxij.

Canebiri. **Natura.** **C**alidum in primo et **Opera.** et pro. **E**st subtile absterfium incisuum. **I**nquit **P**aulus. generat melanconiam et proprie illud quod coquitur cum sale. **Decora.** **A**bstergit panum et morpheam: et fm veritatem est res magis iuuatiua ad fordicem. comestum enim et suppositum ut emplum remouet ipsum in diebus paucis et hoc sciunt arabes. **Vul.** et vl. **Q**uoniam ex folijs eius fit emplum confert vlcibus fraudulentis in mamilla. **Dem.**

bra ca. **Q**uoniam ex eius radice fit capurgium pferit huius ditantibus grossis in cerebro. **Dem.** an. et pec. **A**pit oppilatones pulmonis et mudi ficat ipsum. **Dem.** bra nu. **A**pit oppilatones epis et splenis. **Dem.** bra expl. **A**qua eius soluit ventrem: et est emplum ad hemoroidas: et remouet dolorem ventris punitiuum et resoluunt duritie matricis: et extrahit chimos grossos malos: et apit oppilatones epis et splenis. **Vene.** **A**lcanebiri est emplum pueniens vermibus vonenosis oibus. **De Luso. L. clxxij.**

Lusus quid est. **E**ius spes sunt tres: nigra alba et rubea: et oes sunt acres et stiptice: et una quidem ipsum est quiddam quod nominat laudanum. **E**t cuius quidem in radice est laudanum: aut aliud ambo enim sunt ppinquae dispositionum. **Natura.** **C**alidum est ad calitatem declinat: et fortasse i quibusdam generibus eius est frigus: sed laudanum ipsum est calidum in fine tertij. **Opera.** et pro. **E**st nocivus nervis et i ipso est stipticitas: et proprie in folijs eius et in floribus ipsius est constrictio. **I**lle vero qui ex tota eius summa noiatur laudanum est calidus et lenificativus orificiorum venarum et lenificativus. **Beco.** **L**achryma eius est interficiens pediculos absterfius: **L**audanum autem cum vino et oxymelle abstergit uestigia vlcium et aspirat eorum: et qui misceat cum vino et myrrha et oleo de myrto phibet calum capilloz. verum non peruenit ad hoc ut conferat eis que sunt sicut alopitia quoniam ei resolo est panca. **Vul.** et vl. **D**ecoctio eius cum vino confert plurimum vlcibus: et fit ex eo emplum et confert a bulationi fraudulentis: et fit ex eo ceratum ad adustione ignis. **I**nstru. iuc. **P**roet nervis. **Dem.** ca. **Q**uoniam administrat succus eius cum oleo irino et melle et nitro soluit sorda antiqua. **E**t qui accipit succum eius qui niger est et calefit in cortice granati et distillat i aure diuersam parti dentis dolorosi confert. **E**t capurgium factum ex aqua eius est bonum ad purgandum caput: et sanat cursum antiquum ad aurem: et exiccet vlcera eius.

Dem. nutri. **Q**uoniam ex recenti fit emplum spleni cum aceto confert. **Dem.** expl. **Q**uoniam bibuntur tres anulufat de flore albi cum vino confert dysenterie: et bibat in die bis et qui fit ex eo quod recens est emplum et ex capitibus eius prouocat mensuram. **E**t qui fit ex eo sus fumigatio post purgationes menstruum phibet imp gnationem. **E**t ille qui puus est quum supponit ex pre capitis eius prouocat mensuram et extrahit fetum. **E**t ex laudano quidem fit suffumigatio ad secundinam: et ut a bortum faciat: et flos eius stringit naturam. **Vene.** **Q**uoniam bibitur radix eius cum aceto et vino confert morlui rutele. **De canabe. L. clxxij.**

Anabs. **Opera.** et pro. **S**emen eius fugat ventositates et exiccet. et est difficilis digestionis: et mali humoris: et fortis calefactiois et quod frigus est est minoris nocumtu sed sirupus acetosus de zuccaro expellit eius nocumentum. **A**postemata et botbor. **E**t decoctione radice eius qui est siluestris fit emplum apatibus calis et herispile. **Dem.** bra ca. **C**onferunt succus eius et oleum ipsius dolori auris. et lauat cum succo folioz eius caput et confert furfuribus. et semen eius facit sorda propter vehemencia calefactionis et vaporizationem ipsius. **Dem.** nu. **G**rana eius sunt difficilis digonis et sunt mala stoma. **Dem.** expl. **E**x corticibus eius qui plurimum sumit ipse iterfecat spuma. **De Chimolea. L. clxxv.**

Alimolea quid est. Est laminosa sicut marmor alba splēbida bona i sapore suo ē cāfozeital. Et dīpā ē quedam que splendorē non hz. oīs velocitē est frangibilis. **C**ul. r. vl. **C**onfert aduſtioni ignis pprie cum aqua r aceto : r qđ est ex ea aduſtū r lotū confert vlcēibus difficilibus ad incarnandū.

De Calcaſia. L. clxxvi.

Calcaſia quid est. Est planta in qua est alſi mulatio de aluſnē. **C**ā. **C**alca ē r ſicca in pmo. **C**ōpera. r pro. **C**In ipā ē ſalſedo cū ſtipti citate r ptes eius non ſunt ſiles r ē cū inſlatōe pauca **C**em. an. r pec. **C**Fit ex ea gargarīſm cū lacte r ſale ipius : r in egypto decoquitur cum ea caro r frigitur cum oleo r est cibus illic. **C**em. nu. **C**ſone educit aquā citrinā : r pprie ſemē eius r ſuccus ipius r minoret ex ea ut non debilitet. **C**em. expl. **C**Proouocat vrinā r generat ſpma r expellit cholaz r aquoſitatē cū ſacilitate. r potus ipius ſit ab vna ter tia libre vni⁹ uſq; ad duas tertias libre.

De Charta. L. clxxvij.

Charta. **C**ā. **C**alca. est in pmo ſicca i ſo. **C**ōpera. r pro. **C**Prohibet qđ adu ſum est de ea fluxū ſanguis. **C**Apoſtema ta r bothor. **C**Quod de ea aduſtū ē phibet ſabafat. **C**em. ca. **C**Quod de ea aduſtū est phibet fluxū ſanguis nariū.

De Calaf. L. clxxvij.

Calaf quid est. est illud qđ dicit^r chryſolocāna **C**ā. **C**Est calida ad ſm hūida in ipō. **C**ōpera. r pro. **C**In ſemine eius est v⁹ lauatiā hñtū cholēā.

De Cucurbita. L. clxxix.

Cucurbita. **C**ā. **C**Est fria r hūida in ſo **C**ōpera. r pro. **C**Illa que ē elixata nu trit aliquātulū r ē velocis deſcenſionis ſi nō corripitur ante diſtentionem ppter cām aliquā : r non generatur ex ea humor malus : aut ſi corripitur in ſtō r miſcetur ei humor malus : est tarde conſiſtentie ſicut reliq; fructus. r humor qui ex ea generat^r est inſipidus niſi dñet ei aliquid quod ſibi ſit cōmiſtum. nam ſi cūz cydonijs pmiſcetur humor eius ē laudabilis cholēicis r ſi ſi aq; acreſce r aque granati. paruū nocumentū qđ ipā aſſert colon duplicatur : r de ppterate qđem ei⁹ est qđ generatur ex ea nutrimentū homogeneum ei qđ ei aſſociatur. Nam ſi comedat^r cum ſinapi generatur ex ea humor malus acris : aut cum ſale generatur ex ea humor ſalſus : aut cum ſtipticis generat^r ex ea hūor ſtipticus : r est oīo nocitiua qbus dñatur mīlia r phla r bona cholēicis. r illa quidem que ē romana nō ingre ditur in medicinis neq; aliqd iſpmit inſtigationis : neq; calefactioni nō : ſed qđ admīſtratur pp̄ delectati onem. **C**em. ca. **C**Succus eius ſedat dolorem auris calm : r proprie cū oleo roſaceo : r p̄fert apatib⁹ cerebri r ſiſten : r ē p̄ferens dolori gutturis. **C**em. bra an. r pec. **C**Bauich cucurbite confert tuſſi r do lozi pectoris factis ex caſitate. **C**em. nu. **C**Eius decoctio confert ſupfluitatibus calidis in ſtō r remouz eas : r ſiſt vinum eſſuſum in vacuitatem eius deide ad miniſtratum : r ſit ex ſucco eius cap̄purgū ad dolores dentium valde : r abſcindit ſitim. r ē ex eis qđ generāt egritudine ſtōi valde ut ita ſtōis pueroz r adoleſcētū r nō ē medicamē nocumentū ſtōi niſi vomitus : r nocu mentū qđ aſſert colon maximū est. **C**em. expl. **C**Qñ eius aqua coq̄tur cūz melle r ponitur i ipā nitz lenit ventrem : r ſiſt qñ ſepelit^r in prunis r decoquit^r

ſicut est r bibit^r eius aqua cum ſuccaro ipā debement nocet intellinis r colon pprie. **C**Febres. **C**Confert febribus cholēicis.

De Cucumere. L. clxxx.

Cucumer quid est. Semen eius est melius ſemine citroli : ille qui est melior r ſubtilior est maturus. **C**Natura. **C**Frigid⁹ ē r hūi dus ad ſm. **C**ōpera. r pro. **C**Sedat caliditatem r choleram : ſed ei⁹ chinus ē malus ſparatus ad pu trefactionem : r excitans pntrefactionē r febres p̄uas barbeca uero est velocioris corruptōis qđ ipē. r in eo quidem qui maturus est : est abſterſio r ſemen eius est melius ſemine citroli. Citrolus uero longioris est di geſtionis r diſcurrit in venis crudus r generat febres chronicas cūz qđem nocumentū expellit ameoſ : a ve bementia inſlatōis ſtōi. **C**Apoſtemata r bothor. **C**Ponitur ſolia eius cum melle ſup ſcere phlatiū r cō fert ei. **C**em. ca. **C**Qñ hñtes ſincopin calidā ipz odorant reuiſcunt. **C**em. nu. **C**Qñ admīſtrat^r ſedat ſitim r est bonus ſtōi verū ipē raro digerit hñt : r quādo bibunt de radice eius duo anululat cum hy dromelle facit vomere humorē ſubtilez. **C**Debra expl. **C**In ipō ſunt puocatoz lenificatio : r confert doloribus teſticuloz r est cōueniens deſice : ē minor barbeca in prouocatione. **C**Uenena. **C**Folia ei⁹ cō ferunt morſui canis rabioſi.

De Cucumere afinino. L. clxxxi.

Cucumer afininus quid est. Est arbor cuius colligitur ſuccus hoc modo. Accipitur eius fructus i fine eſtatis poſtqđ ē citrinus r ſuſpēditur in pāno ut currat ei⁹ aqua r collectur r exiccāt^r ſcutella ſup cinerē : r ponitur ſup tabulam in vmbra. **C**Elec tio. **C**Bonus est ille qui est citrinus rect⁹ ſicut cucu mer uere amaritudinis. Et bonus ſuccus est ille qui ē albus planus qui est ſimilis cepe : r ſup quē iam p̄te rīt an⁹. **C**Natura. **C**Est calidus r ſiccus in tertio **C**ōpar. r p. **C**Est ſubtilis iſolutin⁹ r radix r ſolia ei⁹ r fruct⁹ ipi⁹ abſtergunt r reſoluūt r exiccant r cor tex eius magis : r virtus ſucci radiciſ r fructus ipius est vna. **C**Decoratio. **C**Succus eius aut ſuccus ra diciſ r ſolior ipius confert ictericē. Et puluerizatio eius qđ de ipō ſiccum ē delet veſtigia in conſolidatio bus nigra r mūdificat ſordiciē faciei. **C**Apoſtemata r bothor. **C**Qum ſit ex radice ipius emplm cum farina ordeī reſoluūt omē apoſtema phlatiū autiquū : r ē diſ ruptiuū exiturarum pprie cum gūma albotoi r p̄pe ſuccus eius. **C**Uulnera r ulcera. **C**Qñ pulueriza tur qđ de eo ſiccum est ſup ſcabie r ipetiginē p̄fert eis **C**Inſtru. iūc. **C**Confert dolorib⁹ iūcturarū. r eius decoctio cliſterizata confert ſciaticē. r ſit ex eo emplm cum aceto ſup podagrā. **C**em. ca. **C**Succus ei⁹ reſoluūt emigraneā gzoſſam cap̄purgio ſcō ex eo cum lacte. Et liniantur cum eo nareo cum lacte euacuabit ſupfluitates plimas. Et cōfert galeate paſſioni r ſoda antique. r ſuccus quidē ſolior eius ē debiliōz. Qñq; diſtillatur ſuccus in aurē ſedat eius dolorem. **C**De bra an. r pec. **C**Solo cum ſucco eius facta vebemē tis est iuuamenti ei qui anhelitus malitiā hz. r linitur palatum ad preſocatōem phlatiā ex ſicco eius cum melle r oleo. **C**em. nutri. **C**Confert hydropiſi extrahēdo aquoſitatem mirabiliter ſine nocumēto qñ in potu datur de radice eius anululat vnus r ſcemiſ. Et quādo decoquit^r media lb. eius cum duob⁹ kiſt vini : r dantur in potu omni die tres anululat uſq; ad

id. qñ assumitur de radice eius anululat. i. s. aut de cortice eius quarta aëclune in die facit vomere pb̄la ⁊ cholam rubeam. ⁊ bibitur cum aqua mellis: confert rebelementer ⁊ manifeste: ⁊ prouocat abo facile sine le sione: ⁊ non ē s̄o nociuus. Ex eis aut que faciūt solu tionem que eo sit bona est ut succo eius duplum salis admisceatur. deinde fiant inde pilse sicut herbus ⁊ bi bant cum aqua. in vomitu autē sumitur aliquid de eo dissolutū aqua ⁊ linitur ex eo radix lingue ⁊ q̄s sequi tur ipam. Et si vis ut velocius fiat ⁊ fortius fiat illud ex eo cum oleo: ⁊ oleo de lilio. Et si supfluit detur in potu ei qui bibit vinum cum oleo qm̄ quiescere facit statz. Si autē non confert detur sauib de ordeo cum aqua fria ⁊ aceto. **C** **W**em. expul. **C** **S**olutione educit pb̄la ⁊ sanguinem. ⁊ succus eius puocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ corripit ferum suppositus.

De Cornu. L. clxxxij.

Cornu quid est. Cornu cerui ⁊ capre adustū abstergit dentes fortiter stringit gingiuam: et sedat dolorem gingiue inflatē: ⁊ oz ut adurat donec al befeat. **C** **W**em. oculi. **C** **C**ornu cerui adustum albifi catum sicut sal ablutū phibet mās ab oculo. **C** **W**em. anbe. ⁊ pec. **C** **C**ornu cerui adustum ablutū sputo sāguis p̄fert. **C** **W**em. nutri. **C** **B**etumescere facit latus: ⁊ non nocet s̄o ⁊ confert ictericie. **C** **W**em. expl. **C** **C**ornu cerui adustum ablutū cōfert dysenterie.

De Curace. L. clxxxij.

Curacis quid est. Est vrtica.

De Latatu. L. clxxxij.

Clatatu. **C** **A**ā. **C** **E**st debilis calitatis ⁊ ve bementis siccitatis. **C** **O**pera. ⁊ prope. **C** **G**enerat mliam. **C** **W**em. nutri. **C** **C**ōfert hydropisi. **C** **W**em. expl. **C** **C**onfert soloni ventris.

De Lokio. L. clxxxv.

Cokium quid est. Est aial marinum cui⁹ d̄p est p̄pinqua v̄tuti aialis castorei. **C** **W**em. ca. **C** **C**aro eius confert epilic. **C** **W**em. expul. **C** **C**ōfert p̄focatoī matricis.

De Lubugi. L. clxxxvi.

Clubi quid est. Attuigi coicat ei in formis suis. **C** **A**ā. **C** **C**aro eius ē de subtiliorib⁹ carnibus. **C** **B**eco. **C** **C**aro eius ipinguat. **C** **W**em. anbe. ⁊ pectō. **C** **C**aro eius abstergit cor. **C** **W**em. nutri. **C** **C**onfert caro alcubugi hydropisi ⁊ confert s̄o. **C** **W**em. expl. **C** **C**aro eius est leuis ⁊ stringit ⁊ augmentū facit in coitu.

De Labura. L. clxxxvij.

Clabura. **C** **W**em. nutri. **C** **C**ū digeritur nutrit p̄limū: s̄ ē tarde digōnis.

De Lathimūkureis. L. clxxxvij.

Clathimūkureis. Dictum ē in caplo de nuna. **C** **W**em. expl. **C** **E**st bonū vlcibus renū ⁊ vesice.

De Lalab. L. clxxxix.

Clallab quid est. Est almes indam: ⁊ est sile se mini lini ⁊ mat⁹ aliquātulum ad cineritatez declinans. **C** **N**atura. **C** **E**st frigidum i fo humidū in p̄mo. **C** **W**em. nutri. **C** **B**elet singultum. **C** **W**em. expl. **C** **F**rangit lapidem renū ⁊ vesice: ⁊ ē bonū soloni v̄etris.

De Laifur. L. cxc.

Claifur quid est. Est alased: ⁊ iam dictum est de eo in caplo spumemaris.

De Lot. L. cxc.

Clot quid est. Est alistifcat ⁊ notat etiā alfas safat. i. viridis: ⁊ est cibus aialium omnium.

CInstrumē. iuc. **C** **O**leum alcot est res magis cōse rens tremori: ⁊ remouet eum fm̄ oēs.

De Cinere. L. cxcij.

Cinno. **C** **O**pera. ⁊ pro. **C** **O**is ē absterfius exiccatus q̄uis diuersificet: ⁊ ablutio mi nuit eius absterfionem: ⁊ acquirit ei glutinatōem ⁊ ex iccationem sine mordicatione. Aqua uero cineris igze ditur in medicinis putrefacientib⁹. Et fortior earum ē cinis fici ⁊ lacticinij. Et absterfio reliquarū aquarum cineris ⁊ siccitas sunt minores q̄ istarū duay. ⁊ cinis almezerion est absterfius ⁊ putrefactius: ⁊ cinis li gnorum stipricoz sicut quercus ⁊ reliquoz retinet san guinem. **C** **A**poste. ⁊ bo. **C** **C**inno alathabagi super scabiē ⁊ ipetiginē linitur ⁊ confert. **C** **W**em. oculi. **C** **C**inno almezerion acuit v̄sum. **C** **W**em. an. ⁊ pe. **C** **C**inno almezerio p̄fert s̄quantie ⁊ p̄pe cū diabirūdis.

De Era. L. cxcij.

Cera quid est. Dicta est in caplo de mim.

C **W**em. expl. **C** **A**ddit in coitu ⁊ puocat.

De Capillo algul. L. cxcij.

Capillus algul quid est. Est plāta que cū suis eradicator venis ⁊ color ipius est inter rube dinem ⁊ nigredinem ⁊ vene eius ⁊ suprema eius sunt plana curuata. **C** **N**atura. **C** **E**st calidus ⁊ sic⁹. **C** **W**em. anbe. ⁊ pec. **C** **M**ūdicat pectus ⁊ p̄lmo nem.

De Capillis. L. cxcij.

Capilli. **C** **A**ā. **C** **C**apilli adusti sunt cale factiui ⁊ exiccatiui fortiter. **C** **B**ecora. **C** **A**dusti abstergunt dentes: ⁊ aqua eozū facit nasci capillos. **C** **V**ulnera ⁊ vlce. **C** **E**xiccāt capilli adusti vlcera humida ⁊ sordida ⁊ tremula fortiter.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

C **W**em. ca. **C** **C**apilli adusti abstergunt dentes.

vehementioris siccitatis et frigiditatis. **C**opa. et pro.
Ella que est de scemi est exiccata et siccata et simili
ter fructus eius. uerum in ipsa est dulcedo et cum hoc
stringit. Et nabathia quidem est vehementioris siccita
tis et exiccationis. et non mordicat. Et nabathia come
ditur hūda: et humor eius est grauis malus. **D**eco
ratio. **Q**uādo fricantur veruce cum carnub naba
thia imatura vehementer delet eas oīo. **D**em. ca.
Collutio eius ex decoctōe eius est bona dolori dē
tium. **D**embra nutri. **E**lla que est de scemi hu
mida sō mala est et non digerit: et sicca ē tardioris di
gōnis et descensionis. Inquit **D**al. medulla huius fruc
tus non deferretur ad regionem aliam. et aliambur ē bo
na ictericie. **D**em. expl. **E**ncatissima in decoctione
eius factū pfortat anū: et in ipsa est puocatio. et pprie
que nutrita ē cū pgelato pue: et illa de scemi q hūda ē
soluit et sicca stringit: et confert solutōi ventris. Et na
bathia confert fluxui mēstruorū supfluo comesta et sup
posita et aliambur est bona dolori ventris pungitino et
solutioni. **D**e Lubeze. **L**. cxcix.

Abaze quid est. Est spēs malue: et dicit qdam
q cubeze est siluestris: et muluchia ē domestica.
et cubeze qdēz est spēs qdam que dicitur muluchia ar
bozea: et ipsa est altea et est olus iudaicum: et non ē lon
gum qn sit spēs eius: et ē melior q sit in ipsa. **E**lec.
Siluestris est subtilior et siccior: et fortitudo aquei
tatis domestice minorat ex vīte eius. **C**ā. **E**st
frigida et hūda in pmo dicit q domestica ē cala et sic
et b quidē verbi dictor fuit Paulus: et videt q fuit ei
intentio ad olus iudaicum qm ipm noīat almuluchia
Copa. et pro. **I**n ipsa ē lenificatio: et est subtilior
q atriplex: et grossior sicla siluestris: et subtilior et siccior
et dicit q domestica calefacit parū et descendit velo
citer ppter humiditatem et viscositatem suā: et ppe cuz
almuri et oleo: et est equalis digōnis: et eius hūditas
fm q dicit est grossior humiditate lactuce. Inq̄ pau
lus. Et ipsa cōstringit et carminat et resoluit sine mor
dicatione: et videt q ipse voluit p illud olus iudaicum.
Apo. et bo. **I**psa confert formice et berispile: so
lia siluestris cum oliuis conferunt adustioni ignis: et si
militer eius decoctio embrocata. et domestica quidem
confert inceptioni apatis calidi et additioni eius.
Culne. et vl. **C**ā masticat cum sale cruda et po
nitur super fistulas confert eis et pprie pūis et i oculo.
Dem. ca. **E**st ex ea emplm vlcereb capitis cuz
vrina et confert eis valde et masticat ad cola. **C**ā.
oculi. **C**ā masticant folia eius et administrant ex
eis cuz pauco sale mūdificat fistulas oculi et facit nasci
carnē. **D**em. an. et pec. **F**olia et flos ei leniūt
pectus: et faciūt exuberare lac et sedant tussim euenien
tem a caliditate et siccitate. et semen eius ē illud qd de
ea est melius in remouendo aspitatē pectoris. **C**ā
bra nutri. **D**omestica est mala sō: et in ipsa ē aprio
epatis. **D**em. expul. **F**los eius pferit vlcerebus
renū et vesice bibitum cum oleo et linitū. Et semē mu
luchie confert rasure et vlcerebus intestinorū. et rami al
cubeze domestice conferunt intestinis et vesice leniēdo
nām et doloribus eorū. et illud quādo bibit aqua eorū:
et fit ex ea sirupus. et eius decoctio pferit duritiēb ma
trici sedendo in ea: et faciendo cum ea enema. et ipsa
est virtus puocans vrinā. Et de alcubeze quidē silue
stri que cum sole reuertit est que soluit hūorē crudum
et cholera: et qnq supfluit et sofone educit sanguinem.

Venena **F**olia eius sedant pūcturā despe more
empli supposita et pprie cum oleo: et filr bibitur semen
eius et vomitur semper et confert morlui rutele.

De Laucho. **L**. cc.

Aluchum quid ē. Dixerūt quidam q est vene.
Et ipsa quidem dicit memiren: et dixerunt ali
que ē pūa est memiren. et que magna ē alguardaione
Copa. et pro. **E**st quoddā genus eius paruū
calm vlcereb. **A**postemata et botbor. **P**onit
cum vino sup formicā et cōfert. **C**ul. et vl. **Q**ue
pūa est eradicat scabiē **D**em. ca. **M**asticat ei
radix et sedat dolorem dentis. **D**em. oculi. **C**ā
bibit succus eius sup prunas donec ad medietatē de
ueniat acuit visum. et quādo excecāt pullus hīrudinis
affert ei mater hāc plantā et reddit ad ipm visus: et ad
ditur visus eius: et ppter hoc noīat hīrudinina.

De Landeros. **L**. cci.

Anderos quid est. Est triticū romanū. **C**ā.
Eius nutrimentū ē frigidius nutrimento tritici
et minoris nutrimentū: et est cum hoc bone digōnis plu
rimi nutrimenti fortis grossi. **D**e Cameleo. **L**. ccij.

Ameleon. **C**opa. et pro. **N**on bibitur i
aliquos sed admistrat exteri. et est i sūma abster
gentium exteri et in emplis lenificantū et resoluētum
Deco. **L**initur sup morpheā. **C**ul. et vl. **L**initur
sup scabiē et ipetiginē: et fit ex eo emplm vlc
ribus corrosiuis. **D**em. nu. **C**ā in potu de ra
dicibus albi et subefin in vino: et iuuat inde habens
hydropisim. **D**em. expl. **R**adices albi inficiūt
vermes. **V**enena. **Q**uod nigrū ē interficit.

De Charatin. **L**. ccij.

Charatin. **C**ā. **C**opa. et fm q existimo q sit ca
lidus. **C**ul. et vl. **E**st eo quod cōtrū ē fit
emplm. vulneribus neruorū et non dissoluit ab eis per
tres dies et est iuuatuum valde. **D**em. ca. **E**st
decoctio cum adipe anseris confert dolori auris: et qn
q distillat cum oleo sup latus diuersum a dente dolo
roso. **D**em. nu. **S**anat quādo bibit cum vino
ab ictericia. **D**em. expl. **T**erit mltū et dat ad biben
dū cū vino et puocat vrinā et confert lapidi illud etiā.

De Lobzbague. **L**. ccij.

Lobzbague quid est. Est granū pūuz hīe carda
momo qd affertur de sclauonia. **C**ā. **E**st
calm et sic. in 3. **C**opa. et pro. **E**ius virtus est
virtus gariohil: et abstergit et subtiliat: et est subtili car
damomo. **D**em. nutri. **E**st bonū sō et epi frīs:
et est melius sō q cardamomū et retinet vomitū.

De Landa equi. **L**. ccvj.

Landa equi quid est. Est planta nascēs in locis
escauis. et in vallib hīs stipites cōcauos ad 20
bedinē declinantes aspos duos nodosos cū nodis i
trantibus: et apud nodos sūt sicut folia sgnanti minuta
spissa et adheret arbori cui appropinquat: deinde gene
rantur ex ea extremitates ples sicut cauda equi et hēt
radicem durā. **C**ā. **E**st frigida i pmo sicca i so.
Copa. et pro. **E**st siccata et pprie succus eius
et est vehementis exiccatois sine mordicatōe: et ē valde
iuuatua ad fluxum sanguinis. **C**ul. et vl. **C**on
solidat vlcera et vulnera mirabiliter: et si in eis sūt ner
ui consolidat etiam. **I**stru. iūc. **C**onfert quan
do linitur: aut fit ex ea emplm attritioni medij lacerto
rum: et fit ex ea emplm intestinis. **D**embra nu. **C**
Confert apatibus sōi et epatis et bydropisi.

De cantaridibus. L. cccvi.

Antaris. **C**ā. **C** Bixerunt quidā q̄ est sup
flue calitatis: r dixerūt alij q̄ ē cala r sicca in 3.
sed p̄mū est uerius. **C** O pera. r pro. **C** Est acris
acuta putrefactiua adustina. **C** Decoratio. **C** Eradi
cat uerucas linita: r fit ex ea ceratum r linitur ex eo
albedo vnguis r confert ei: r eradicat vnguem mollifi
catam velociter quādo fit ex ea empl̄: r remouet mor
pheam. r albaras linita cum aceto: r quando ex ea tri
ta cum sinapi fit linimentum facit nasci capillos: r filr
quando coquitur cum oleo donec inspissetur. **C** Apo
stemata r bothor. **C** Linitur sup apata cancerola et
resoluit ea. **C** Vulnura r vlcera. **C** Linit sup scabies
r impetiginē. **C** Dem. oculi. **C** Inquit filius De
saugue. Ipa incidit vngulam valde. **C** Dem. nu. **C**
Parum de ea puocat vrinam valde adeo q̄ ualz etiā
hydropisi. **C** Membra expl. **C** Parum de ea puo
cat vrinam valde. r parum de ea etiā adiuuat medi
cinas puocatiuas ad prouocandum absq̄ nocumento
r prouocat menstrua r facit abortum. Dixerūt q̄dam
Datur in potu vna earū ei q̄ queritur de vesica sua r
n̄ p̄fert i ea cura r p̄fert r dant in potu tres tasanagi d
ea r exulcerat vesicam. Inquit Gal. q̄ ipa exulcerat
vesicaz: propterea quia facit mās acutas declinare ad
eam a quibus corpus non euacuatur cum pprietate
que est in ipa. **De Cola. L. cccvij.**

Cola. **C**ā. **C** Cola cutium cala est r sicca i
p̄mo. r cola pisciū minozis est calitatis uerum ē sicca.
C O pera. r pro. **C** O mni cole inest virtus glutina
tiua exiccatiua. **C** Decoratio. **C** Cola de piscib⁹ po
nitur in simplasmatib⁹: r ponitur in medicis albaras
r quādo aduritur cola de corijs r cola corij vaccini et
lauatur stat loco tutie in curatōe lendinū. **C** Aposte
r bothor. **C** Cola de corijs linitur sup sabafat: r p̄fert
vesicis adustionis: r filr cola de piscibus: r cola de co
rijs vaccinis quādo linitur cum aceto sup impetigines
r scabiē excoziabilem qum non est rebeamentis p̄fūdi
tatis confert: r quando linitur cum melle r aceto sup
vulnura confert eis r ponitur cola de piscibus i eplis
scabiei vlcerose r confert. **C** Dem. ca. **C** Cola d pil
cibus ponitur in emplis vlcerum capitis r confert.
C Dem. an. r pec. **C** Cola de piscibus datur in po
tu cum aceto ad sputum sanguinis: r ingreditur in sor
bitionibus que fiunt ad sputum sanguinis.

C Capitulum de littera. B.

De digitis citrinis. L. cccvij.

Digitis citrini quid est. Eius figura est sicut vo
la manus cōmissa ex citrinitate r albedine:
r est dura in qua ē parū dulcedinis. r ex ea est citrina
cum pua alteratione absq̄ albedine. **C**ā. **C** Est ca
lida r sicca in 3o fere. **C** O pera. r pro. **C** Resoluit
supfluitates grossas ualde. **C** Decorat. **C** Inest pp
etas mūdificandi cutē **C** Instru. itic. **C** Confert mem
bris nervosis in ipedimentis suis. **C** Membra ca: **C**
Confert manie pprie. **C** Permu. **C** Loco eius in
uamento manie ponitur quātuz ipa est r medietas ei⁹
ex bezerialcen. cum duabus terijs ipius de sod.

De digitis hermetis. L. cccix.

Digitis hermetis quid est. est flos hermodactili: et
eius virtus est virtus hermodactili.

De durugi. L. ccc.

Durugi quid est. Herba lignea radicalis cuius
quātitas ē nodus pollicis usq̄ ad extremum vn

guis r minus: hīs q̄ est interius album: r quod ē ex
terius cinericiū declinans ad duritiem r grauitatē:
C Natura. **C** Est cala r sic. in 3o. **C** O pera. r pro.
C Extenuat ventositates. **C** Dem. an. r pe. **C** Lō
fortat cor r confert tremori eius ualde. **C** De. expl.
C Dissoluit ventositates que sunt in matrice. **C** De
nena. **C** Confert venenis r pūcture vermiū venenolo
rum r scorpionum. r rutele bibita: r emplō facto ex
ea cum ficibus. **C** Permutatio. **C** Loco ei⁹ ponit
zurumbet equale pondus: aut due tertie ponderis ip
sius de gariofilis. **De dariscaban. L. cccxi:**

Dariscaban quid est. Est arbor grossa habens
spinam grandes qua venditores medicinarum
sua vnguenta expiunt: r est composita ex p̄tib⁹ dissimi
libus. **C** Cortex nāq̄ eius est acutus: r eius flos est cali
dus: r lignum eius est ponticum in quo est frigiditas
quedam. nam in ipo etiā est virtus cōposita: r in ipo
est acuitas r stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit r
sua stipticitate isfrigidat. Sunt autem quidaz q̄ dicūt
q̄ ipa est radix spice indies: sed non affirmat. **C** Elec
tio. **C** Illa que est bona est grauis sub cuius cortice
egreditur rubēū ad purpureitatem tendens boni odo
ris r saporis: sed alba priuata odore est mala. **C**ā.
C Calā est in p̄mo sicca in fine secūdi usq̄ ad tertiū
r dicitur in p̄mo sed ipa est fortioris siccitatis q̄ illud
quidam uero dicunt q̄ est frigida. **C** O pera. r prope
tates. **C** In ipa ē resolo r stipticitas. resoluit eniz ven
tositates r retinet cursus r fluxus sanguinis r rectifi
cat putrefactionem. **C** Vulnura r vlcera. **C** Confert
vlceribus ambulatiuis r putrefactis. **C** Instru. iunc.
C Confert p̄pe mollificatōi neruoz. **C** Dem. ca. **C**
Aidariscaban est bona fetori narium r fit ex ea lici
nium. r ex decoctione eius coluitur os propter cola:
r conseruat dentes r p̄fert valde. **C** Dem. anbeli. r
pec. **C** Aqua decoctionis eius phibet sputū sāguis
ex pectore. **C** Dem. nutri. **C** Confert inflationi stōi
C Dem. expul. **C** Eius decoctio constringit ventrē
r confert insoni r difficultati vrine r supponitur r ex
trahit seum r puluerizatur sup vlcera caude r testicu
lorum: r confert duritiē ipozum: r ambulationi eozū.
C Permutatio. **C** Loco eius ponunt fructus aliem
bur due tertie ponderis ipius: r in iuuamēto neruozū
pondus eius de assaro r medietas eius pōderis de du
rungi. **De detbiu. L. cccxij.**

Detbiu quid est. Est granum file ordeo: r lōgi⁹
r strictius: r magis solidū amarum. **C**ā. **C**
Inquit filius Desaugue q̄ est frigidum: r sanius est
q̄ ipm declinet ad calitatem r est siccum in tertio.
C O pera. r pro. **C** Est stipticum constringens ven
trem: r cum eo quod est in ipo r stipticitate conseruat
vinum de dactilis ab acetofitate. **C** Aposte. r bo. **C**
In ipo ē lenificatio bōa duriciebus. **C** Dem. ca. **C**
Est faciens scotomiā. **C** Dem. expl. **C** Constringit
r valde confert doloribus ani. r mollificationi eius se
dendo in eius decoctione. Et quando ex eo conficitur
pondus. 3. ij. cum oleo r transglutitur confert hemozo
idibus. **C** Venena. **C** Confert venenis. **C** Permu
tatio. **C** Loco eius ponunt in resolutione duritieruz
due tertie ponderis sui de kur r medietas ponderis
ipius de abbel. Verūtū in ipregnatōe nō admistretur
abbel. **De dub. L. cccxij.**

Dub. **C** Natura. **C** Cortex r nux eius sunt re
beamentis siccitatis r est frigidus in primo.

Copera. et prop. Cortex et abrafio ipsius sunt de bementis abstersionis et desiccationis: et sensibus est desiccationis: et scarabei moriuntur ex folijs eius et abrafio ne eius: et cortex eius est vehementis exiccationis. Puluis uero foliorum eius est sensib? et reliquis desiccationis ualde et mal? eis. Decoratio. In cortice est virtus abstersionis et exiccationis et quicquid confert albaras. Alpost. et bo. Conferunt folia eius apatibus phlaticis: et apatibus iucturatur et genui. Vulniera et vlcera. Linis ipsius ponit super excoctam et super plinera putrida et sanat: et cortex eius coc? cum acetio fert adustioni ignis. Instru. iuc. Eius folia doloribus iucturaturum sunt vtilia: et apatibus calidis in eis et proprie geniculor. Mem. ca. Eius cortex decoctus cum aceto est bonus dolori dentium et puluis eius est malus auditui et auri. Mem. oculi. Puluis foliorum eius nocet oculo. Verum ipsius folia bñda cum lauantur et decoquuntur: et fit ex eis emplastrum retinent fluxum ab oculo et conferunt instioni et opthalmie. Mem. anbe. et pec. Puluis eius nocuus est pulmoni et voci. Venena. Fructus eius recens cum vino confert pucture vermium venenosorum. Et ex nuce eius cum adipe fit emplastrum pucture et morui. et ita quod diximus quod ipse est venenum scarabeis. et scarabei moriuntur ex folijs eius et ex corticibus eius.

De demest. L. cccxiiij.

Omeit quid est. Est arbor lauri et eius grana ad ministrantur et folia: sed grana sunt meliora et fortiora eis que sunt in ipsa. Deinde cortex radicis eius operibus aliquid dicemus hic: sed complementum eorum erit in capitulo de gain: ubi loquimur de lauro.

Chā. Est ca. in 3? sicca et fo. Instru. iuc. Est bona mollificationi nervorum et paly et torture.

Mem. ca. Quod ex ea tritum est bonus est sternutationi. Mem. nutri. Conferunt apatibus epatis et splenis. Mem. expl. Conferunt colicis.

De deuler. L. cccxv.

Oesler quid est. Est herba cuius folia sunt filia folijs tritici: sed sunt leuiora: et fructus eius habet delamina duo aut tria: et super ipsa sunt quedam similia pilis: et sumitur succus eius et seruat et est melior herba. Natura. Calida est in primo sicca in secundo. Opera. et pro. In ea sunt exiccatio et resolo. Apo. et bo. Lenit apata que indurari incipiunt et prohibet ipsorum duritiem. Deco. De proprietatibus est ut delectat alopitiaz. Membra oculi. Conferunt algarab.

De virdar. L. cccxvi.

Ordar quid est. Est arbor cimicum ex qua egrediuntur capita inflata sicut granata in quibus est humiditas que sit cimices. Cum enim apiunt egrediuntur cimices: et eius folia comedunt viridia sicut olera.

Opera. et pro. In ipsa sunt stipticitas et abstersionis et cortex est stipticus. Radix est ei propinqua. Decoratio. Humiditas capicum eius abstergit faciem: et cortex eius cum aceto cum adhuc est humidum abstergit albaras. Vul. et vl. Inuoluit cortex eius sicut ligamentum super percussiones et vulnera: et consoli dat ea et filia folia eius et cortex et flos ipsius conueniunt vulneribus: et filia illud quod cadit de cortice: et res que est ex ea cadit sicut farina et prohibet ambulationem fraudulentis: et proprie cum equali pondere sui de aniso confecta cum decocto. Instru. iuc. Ex decoctione radicis et foliorum ipsius embrocant ossa

fracta. Mem. expul. Quod ex eius cortice glosso bibitur aureus cum decocto: aut aqua frigida expellit phla. De deindar. L. cccxvij.

Deindar quid est. Est ex genere abbel que dicitur pinus inda. et eius lignum filatur ligno zurubet. In quo est acuitas pua et firu. deindar est eius lac quod est calidum acutum faciens sitim. Natura. Est sic citas est in tertio maior calitate eius. Opera. et pro. In eius lacte est acuitas adherens et in substantia eius est stipticitas. Instru. iuc. Bona est mollificationi nervorum et paralyti et torture ultime: et neque est aliquid melius ea. Mem. ca. Conferunt apatibus frigidis in cerebro et apople et epile. Mem. nutri. Lac eius facit sitim. Mem. expl. Frangit lapides renum et vesice et retinet uentrem et remouet mollificationem ani sedendo in eius decoctione.

De dauco. L. cccxvij.

Daucus quid est. Est semen bautie filuestris distinctio uero esse eius dicitur in capitulo bautie filuestris. Natura. Calidus in 3? sic? in primo eius. Opera. et proprietates. Est spirituosus ualde. Mem. expl. Prouocat urinam et menstrua.

De dende. L. cccxix.

Dende quid est. Que est sceni ex ea est sicut fistici et alscetrie est filia alkerua rubea bñs pucta nigra et inda est minor alsceni et maior alscetrie: eius medulla est cineritia declinans ad citrinitatem et de proprietate eius est quod ipsius medulla minoratur cum tempore docec consumatur. In terra uero magis remanet. Electio Alsceni melior est et fortior inda et alscetrie est mala tarda operationis faciens turbationem et dolorē puniti uum: et os ut excorticetur scenia cum ferro et non tagat labia quoniam ipsa delet eorum colorem et facit quasi albaras: et cum excorticatur egreditur ex cortice eius lingua pua prima medietati grani. os ergo ut relinquatur illa lingua et accipiat medulla. Chā. Est calida valde. Decoratio. Euacuatio facta cum dende mista cum eo quod ipsi pertinet conseruat nigredinem capillorum. Mem. expl. Soluit cum supfluitate: et potio quod dem eius est granum. i. s. et ipsa soluendo non educit nisi humiditates et mliam et phla que sunt in iucturis et neque bibitur sola. quicquid uero presumit aliquis das ad bibendum de ea que preparata est duos danich sed ei qui est fortis pponit tollerans fluxum. Postet ergo ut teratur et pmisceat cum scelenegi et aliquato croco. Et si miscetur cum medicinis solutiuis non os ut cum eis miscetur opium: neque quelibet medicina. imo os ut miscetur cum tali qualis est turbit et lac ficus et succus apfintij et semē nil et keriken quātis duab?.

De dinaraguadi. L. cccxx.

Dinaraguadi quid est. Est planta albasce et zuse re: et dicemus ipsum in capitulo de ze.

De duram. L. cccxxi.

Duram quid est. Nota est. caro eius est melior carne pullos et alsaguakit et magis tepata et subtilior et ficior carne atadrog et minoris calitatis quam ipsa. Mem. ca. Caro alduram in cerebro et intellectu augmentum efficit. Mem. expul. Caro aldurā auger spmā et coitū. De dedikisa. L. cccxxij.

Dedikisa quid est. Cortex indus stipticus valde. Opera. et pro. Est stipticus. Membra anbe. et pec. Bonus est sputo sanguinis ex pectore et pleuresi et clarificat voces. Mem. expl. Conferunt

ulcerib⁹ intestinor⁹. **De durulataria. L.ccxix.**

Durulataria quid est. Res que voluitur sup ar
bozem antiqua q fert glandes: et filis est asarach
minor in ea e minus frustulosa et bz radice intertraz ut
rete in qua est dulcedo cu acuitate et amaritudo et stip
ticitas cum virtute putrefactiua. **C. Aa.** **C.** Est cala
fortem hñs caliditate et siccitate. **C. Decoratio.** **C.**
Subtiliat capillos et abradit eos: et delet eos prop
sua putrefactione et acuitatem sua. **C. Instru. iuc.** **C.**
Cofert paralyfi et toxture. **De dragato. L.ccxix.**

Ragantum quid est. e guma alcufo. **C. Aa.** **C.**
Est frigidum ad siccitate declinas. **C. O pera.**
et pro. **C.** Eius virtus e sicut virtus gumiz: in ipo est
erectio pauca que e suret illa que e in gumi. **C. Me**
bra oculi. **C.** Ponitur in alcosol eo modo quo ponit
gumi. **De dracone marino. L.ccxix.**

Raco marinus. **C. O pera.** et pro. **C. Inquit**
bal. scindit et ponitur sup moxum suu et pferit.
De obab. L.ccxix.

Obab qd e obab aliis e a lacerto iuto i zgiõe nia
quauis sit ei filis: et habeat dispoñes et virtutes
ei pimas et aldbab quidem raro est nisi in regionib⁹
arabiz. **C. Decoratio.** **C.** Linitur stercus eius super
pannu et lentigines et confert. **C. Membra oculi.** **C.**
Stercus eius confert albugini oculi: et pferit descendi
aque. **De oboboba. L.ccxix.**

Oboboba. Jam diximus in capto de .k. summaz
iuuameti ipius quod facit in podagra et dolore
luctazum. **C. Capitulum de littera. L.**

De gmblico. L.ccxix.

Gmblicus quid est. Est notus. et est debilior
myrobal. nutritis: et est in eoz semita. **C. Aa.**
in lacte infunditur noiatur firemble. **C. Aa.**
C. Apud iudeu e calidus et apud ples aliop e frigidus
in 3. et apud scirek indus in ipo est calefactio et forstia
ueritas est q ipse ficus est parum hñs frigiditatis.
C. O pera. et pro. **C.** Extinguit caliditate sanguinis.
C. Deco. **C.** Fortes efficit radices capillozum et eni
grat capillos. **C. Instru. iuc.** **C.** Confert neruis valde
C. Mem. oculi. **C.** Confortat oculum. **C. Membra**
anhe. et pec. **C.** Cofortat co et subtiliat ipz et intellectui
prebet augmentum. **C. Mem. nu.** **C.** Cofortat stoma
chum et preparat ipm: et sedat sitim et vomitum: et facit
appetitum cibi. **C. Mem. expl.** **C.** Confortat anum et
excitat coitum: et apud quosdam stringit ventrem. **Ve**
rum quod ex ipo nutritu est lenit ventres absq labore
et pferit hemoroidibus: et soluit pbla et mliam.

De Epithymo. L.ccxix.

Epithymum quid est. Est semē et flos et stipites
pui contracti: et est acutum calidū pūgitiui sapo
ris semina hñs rubea cuius plante virtus e sicut drus
albasce. uerum albasce est debilior eo et dicitur q e de
genere albasce. **C. Electio.** **C.** Quod ex eo bonum
est e cretense et hierosolymitanu et est decliue ad rube
dinem. et quod est vehementius rubeu et acutioris odo
ris melius. Et melius e illud qd affertur de insula cre
te. et affertur etiam ex hortis dom⁹ sancte: et ex alijs vi
cinis sibi: sed rubedo est fortior et filatur semi cuscute.
C. Aa. **C.** Est calm et sicum in 3. fm bal. Et dixit
bunaim q est calm in 3. sicu in fine primi. **C. O pe.**
et pro. **C.** Sedat inflatoem et couenit consistentibus et
senibus et remouet egritudines oppillationum. **C. In**
stru. iuc. **C.** Confert spismo. **C. Mem. ca.** **C. Lo**

fert mlie et epilepsie. **C. Mem. nu.** **C.** Conturbat eos
in quozum pponibus cholera rubea vincit et facit eis
nauseam et est ex eis que sitire faciunt. **C. Mem. expl.**
C. Potio epibymi fit. iij. auz. bibatur cu melle et sale
et soluendo educit mliam fortiter et educit etiam pbla.
Quidam vo dixerut qd ex eo bibitur sit usq ad. 3. ij. et
decoctio sit usq ad. iij. auz. et oz ut voluatur qd ex eo
bibitur cum oleo amigdalino. et non oz ut in decoque
do ipm mltu elaboret. **De Hebeno. L.ccxix.**

Hebenus quid est. Est nota. **C. Electio.** **C.** Que
ex ea melior est: est nigra equalis in qua no sut
linee: et filatur in suo tactu cornu tornatili: et est valde
copacta et solida in cuius sapore est mordicatio. et quoniam
ponitur sup carbonē odorat ex eo odor bon⁹ acutus.
C. Aa. **C.** Calat est et sicca in fo. Et existimat quida
q ipa cum caliditate extinguit calitatem sanguinis.
C. O pe. et pro. **C.** Fricatur i aqua sicut ples lapidu
et est subtiliatia et absterfia. **C. Mem. oculi.** **C.** Abster
git panuz oculi et albuginem: et ex ipius fricatione fiunt
collyria: et sit ex ea alcosol ad medicinas oculi propter
uehementiam couenientie eius. et quū aduritur ei ser
ratura sup sarraginem. deinde abluitur cofert vicerib⁹
antiquis et ophthalmie sicce et scabiei oculi. **C. Mem**
expl. **C.** Dixit alcanzi q ipa frangit lapide in renib⁹
et dicitur q ipa est resolo inflationis ventris.

De Eruca. L.ccxix.

Eruca qd est. Ex ea alia est siluestris: et alia hor
tulana. Semē autem eruce e illud qd i decocti
one ponitur loco sinapis. **C. Natura.** **C.** Calat est i fo
sicca in pmo: et in humida quidem est humiditas in
primo. **C. O peratioes.** et pro. **C.** Est apitiua lenitia
C. Decoratio. **C.** Aqua eruce cuz selle vaccino vesti
ggs vlcera cofert et semen eius aut aqua ipius cum
melle lentiginibus. **C. Mem. ca.** **C.** Facit soda et pro
prie si comedit sola. lactuca uero remouet nocumēuz
ab eo: et filr endiua et postulaca. **C. Mem. an.** et pec.
C. Facit lac abundare. **C. Membra nutri.** **C.** In ipa
est digō cibi. **C. Mem. expl.** **C.** Siluestris facit abun
dare vrinam remouens coitum: et faciens ei erectionē
et pprie semen eius. **C. Menena.** **C.** Qñ comeditur
et bibitur post eam vinum odoriferu e tyriaca morlui
mustele. **De Elbue. L.ccxix.**

Elbue quid e. Est vizbue: et est subtilior q kacfa
C. Aa. **C.** Calat est in pmo sicca in secundo.
C. O pera. et pro. **C.** Est subtilis. **C. Mem. nutri.** **C.**
Cofortat epar et stomachu frigida: et digerit cibum

De Endiua. L.ccxix.

Endiua qd e. Alia e siluestris: et alia hortulana
et e duaru sperum. hñs lata folia: et hñs stricte
folia: et ipa pcedit cursu lactuce. verum sicut dixerunt
est minor ea in suis opationibus. apud me uero ambe
vincunt eam in opando et in prestando iuuamentum
oppilationi epatis. quauis minoren⁹ ab ea in extigūe
do et confortado. **C. Electio.** **C.** Magis iuuatiua ex
eis epi e que est magis amara. **C. Aa.** **C.** Endiua fzi
gida e in pmo: et siccitas sicce est in pmo: et humiditas
humide est i fine primi. et hortulana qdem est frigidior
et hūidior: et eius quidem amaritudo in estate sit fortis
et declinat ad puam caliditatem que non efficit ipressi
onem. **C. Siluestris** uero e minoris humiditatis et e
taraxacon. **C. O pera.** et pro. **C.** Alperit oppillatioes
viscerum et venarum: et in ipa quidem e stipticitas ali
quātula: sed non est vehemens et eius aqua cuz ceruis

et aceto est mirabile epithima in in frigidatio illud cur
infrigidatio querit. **C** Infr. iuc. **C** Fit ex ea empl
podagre. **C** Membra oculi. **C** Confert optalmie
calide: et lac quidez endiuie filuestris abstergit albugi
nem oculi. **C** Mem. anbe. et pec. **C** Fit ex ea cum fa
rina ordeii emplm tremori cordis et confortat cor: et qñ
dissoluitur casia fistula in aqua eius: et ex ea fit garga
rismus confert apatibus gutturis. **C** Mem. nutri. **C**
Sedat nauseam et excitatōem choles et pfortat stōm et
est de melioribus medicinis stōi cuius ppo ē calida.
et filuestris qdē ē meliō stō q̄ hortulana: et dicit q̄ ē p
uētēs ēp̄s oppilatōi epatis quocūq̄ modo fit. Calide
quidem est vehementer cōueniens. et non est nocumē
tum ip̄ius frigide nocumentum reliquarū sp̄ez oleruz
frigidorum. **C** Mem. expl. **C** An comeditur cū ace
to stringit ventrem proprie filuestris. **C** Febres. **C**
Confert quartane et febribus frigidis. **C** Venena. **C**
An ponitur emplm cum radice sua sup pūcturā scor
pionis et vermū puorum venenosoz: et vespē et sp̄edis
guasleuabras confert: et filr cum sauib.

De epare. L. cccxxiiij.

Epar. **C** Opera. et pro. **C** Humor generatus
ab epibus est grossus. Et sanius ex eis est epar
anatis pinguis et gallinarum pinguis. **C** Mem. ca. **C**
Epar capraz et pprie bircoz detegit esse epileptici. et
qñ epilepticus ipm comedit incurrit epilepsiā. Epar
re ionis sup molares corozos positum sedat dolores
eorum. **C** Mem. oculi. **C** Aqua epatis caprini p̄fert
pāno comesta et in alcofol posita: et inclinatio sup vapo
rem eius. **C** Membra nu. **C** Epar adib confert do
loribus epatis omnibus. Inquit Gal. Ego quidem
posui ipm in medicamento eupatorij: et non rep̄i ipm
augere iuuamentū ultra illud qd ex eo solet prouenire
Ampli? epar ē tardi incessus in venis nisi epar anatis
pinguis. **C** Venena. **C** Epar canis rabiosi si detur
in morzo ab ipso et confert. Et iam dictū est q̄ ipm pro
hibet metum aque: et iam uixerunt p illud quidā eozū
et fuerunt curati etiam curationibus alijs.

De Ere. cccxxv.

Erid quid est. Es aliud est rubeum ad citrinitatē
declinans: et alchabrusi qd est melius et aliud
est rubeum clarū: et aliud rubeū ad nigredinē declinās
et est genus eris quod dicit talacon. Et es qdē adustū
est acre in quo etiam ē stipticitas. Quāq̄ abluif est me
dicamē bonum ad figillandū i corporib? lenib?: et sine
ablutōe est melius. **C** Electio. **C** Flos eris subtili?
est ipso. **C** Ha. **C** Calidus ē et sicus in 3. **C** Opera
tiones et pro. **C** In ere adusto ē stipticitas et acuitas
et consolidatio: et ex eis que de ipso dicunt est q̄ si cum
sospicibus de talacon fiat pilloz euulsio p̄hibet ortum
cop. **C** Decozatio. **C** Benigrat capillos. **C** Vulne
ra et plera. **C** Ip̄m consolidat plera maligna ambu
latiua: et p̄hibet ea ab ambularōe: et corrodit carnem
augmentatā: et ablutum consolidat vulnera: et dicit q̄
si linitur cum melle cōueniens ē viceribus duris adu
stis in corporibus duris. **C** Mem. oculi. **C** Aluit
uisum et confert duritiei palpebrarum. **C** Membra
expulsionis. **C** Soluit aquam citrinam quādo bibif
cum melle: et si ex eo liniatur palatum excitat vomituz
et potio quidez eius fit auz. i. 5. et extrahit aquositatē
absq̄ nocumenio. **C** Venena. **C** Oportet quidez ut
caueatur usuf dimittendi illud in quo ē salsedo: et ama
ritudo aut p̄guedo sicut sē olera et cānes: aut acetosi

tas: aut dulcedo in vasisbus eris et bibendi ex eis. ipsa
eniz transmittit pculdubio ziniaria et ziniar ē venenū
De Euforbio. L. cccxxvi.

Euforbium quid est. Est gūmi calidum cur? itus
alteratur post tres aut quattuor annos: et quod
antiquatur tendit ad palliditatē et citrinitatē et non dis
solvitur in oleo nisi cum difficultate: et recens est ecō
trario illius. sed dixerunt quidam seruat virtutem suam
qñ ponitur cum fabis excoctatis in vase. **C** Electio
C Quod de eo bonum est recens est clarum citrinuz
ad pallozem declinans acuti odoris vehementis acre
dinis. Aliud uero ab hoc est adulteratū cū sarcocolla
et gūmi. **C** Opera. et propi. **C** Est absterhiū et hēt
virtutem subtilem adustiuam absterhiuam: et quod est
recens est vehementioris calefactionis q̄ assa: quum tñ
non sit gūma sicut assa in calefactione sua. **C** Infr. iuc.
iunctu. **C** Discetur cum quibuldam potionib? factis
cum sp̄ibus que sunt sicut piper et cinnamomū et filia
et confert sciaticae et eijcit cortices ossium in die vna. ve
rum oportet ut minuatur caro que est in circuitu ossiū
cum cerato tepefacto in vnguento et cōprimendo in
ungitur ex eo paralyfis: et stupor et confert ualde.

C Membra oculi. **C** Quando ex eo fit collyrium ē
absterhiū: sed p̄durat eius mordicatio tota die: et pro
pter hoc miscetur cum melle et reliquis collyrijs.

C Mem. nu. **C** Confert aque citrine et frigori renū
et confert hūibus colicam: et portio de eo cum q̄buldā
seminibus boni odoris: et aqua mellis trium anulufat
dixit alcanzi q̄ coarctat os matricis vehemēter adeo
ut prohibeat medicinas abortuz facientes eijcere fetū.

C Mem. expl. **C** Soluendo educit p̄bā uiscosū re
tentuz i utriq̄ achil et dorso et intestinis fm q̄ dixerūt

C Venena. **C** Dixerunt quidā q̄ si illius quē aliq̄
vermum venenosoz pupugit cutis capitis scindatur:
et qd eam sequit usq̄quo craneum appareat et ponat
in ea hoc gūmi tritum et sumatur non aduenit ei nocu
mentum illius. et etiam interficiūt tres. 3. eius i dieb?
tribus exulcerando stōm et intestina.

De Equo. L. cccxxvij.

Equus. **C** Opera. et pro. **C** Facit sterzus eius
opationem stercozis afini. **C** Apote. et bo. **C**
Lorū pulli si aduratur et liniatur ex eo cum aqua sup
bothoz infrigidat eas. **C** Mem. ca. **C** Dicit q̄ addi
tiones ille que sunt in genu equi qñ terunt et bibunt
cum aceto sanant soda. **C** Mem. expl. **C** Coagulum
equi proprie cōueniens est fluxui antiquo et vlcibus
viscerū et fluxui. **De Erugine ferri. L. cccxxvij.**

Erugine ferri. **C** Opera. et proprietates. **C** In
ip̄a est infrigidatio et stipticitas. **C** Membra
expul. **C** Confert fluxui parturientium.

De Ericio. L. cccxxix.

Ericius quid est. Siluestris ē notus i et mōtan?
est adulul bñs spinas sagittales p̄pinqu? nate
siluestris uel terreni. Ille uero qui est marinus ē sp̄es
bñtium ostraca. **C** Opera. et pro. **C** Eius adeps p
bibz effusiones materiez ad viscera: et similiter ei? epar
et in cinere quidem tarreni et marini. sūt absterfio et re
solutio et acuitas et exiccatio. **C** Deco. **C** Quod de
ericio terreno salitum est cōfert elephantie et caro eius
qui terrenus est p̄fert lepre: et illud pp vehementiam
resolutionis et exiccationis et quod adustū est de cute
ericij p̄fert alopitie mixtū cū pice. **C** Ap. et bo. **C** La
tis ericij marini ponit in medicis scabiei et caro eius

confert ualde scrofulis. **C**ulnra et plera. **C**linis cutis eius confert pleribus fordidis: et mūdificat carnem additā et caro eius confert scrofulis ualde et nodis prauis duris. **C**Instru. iūc. **C**Caro terreni salita confert paralyti et spāmo et egritudinib⁹ neruoz omnibus et elephantie. **C**Dem. anbe. et pec. **C**Caro ericij confert extenuationi. **C**Dem. nutri. **C**Edo fert malitie cōplonis. et qđ de eo salitum est cū oxymelle ē bonū hydropis: et sifr eius epar exiccatū in sole super pannū. **C**Dem. expul. **C**Ericius terrenus ē bonus sfo et lenit ventrem et puocat. Et caro ericij freni saliti cum oxymelle confert dolori renū. Et caro ericij tetreni confert ei qui mingit in lecto de pueris adeo qđ assiduatio comestionis eius fortasse faciet ut vrina cum difficultate egrediat. **C**Febres. **C**Confert caro eius qui terrenus est febribus antiquis. **C**Uene na. **C**Ericij caro confert morui vermiū venenosoz.

De Enula. L. cccxl.

Enula quid est. Eius quidem est hortulanar: et ē quedam spēs eius cui⁹ folia sunt ab vno palmo usq; ad cubitū vnū expansa sup frā sicut sisimber et folia lentis. Et qđ in ipa magis est iuuuuium est radix eius. **C**Electio. **C**Virtus sirupi eius est fortis i opationibus suis. et melior nutritura eis ē cum aceto fracte caliditatis. **C**Ad. **C**Est cala et sicca in secdo. et in ipa est hūiditas supflua. et propter illud non calefacit corpus statim qum ei occurrat. **C**Opera. et prop. **C**Confert omnib⁹ leſionibus et doloribus frigidis et cōmotionibus ventositatū et inflationis. Et in ipa ē virt⁹ rubificatiua: et est in ea absterſio ultima. **C**Instru. iūc. turarū. **C**Confert sciaticae et dolori iūcturarū: et epiz factum ex radice eius et ex folijs ipius cōfert dolorib⁹ frigidis et contusioni lacertorum. **C**Dem. capi. **C**Facit foda. verūm soluit emigraneam pblaticā et ppe embrocata. **C**Dem. an. et pec. **C**Adiuuat ad expuendum deglutita cum melle. et est bone opatois qñ admiscetur cum electuarijs mūdificantibus pectus. Et est ex eis que lenificant et confortant cor: et qñq; sit ex ea vinum hoc modo. Sumūtur de ea auz. l. et ponunt in. vi. anululati multi et bibit post tres menses: mūdificat pectus et pulmonem. **C**Dem. expul. **C**Decoctio radicia eius puocat utrūq; et pprie sirupus eius. Et qui assuete vitur enula nō indiget ut mingat oī hora. **C**Uenena. **C**Confert morui venenosoz. vñm et pprie egyptia. **De Hematite. L. cccxli.**

Hematites quid est. Quāq; inuenit in mineris et qñq; subtrahant aliqui in adurendo magnetem: et qđ puenit inde est hematites in opationibus suis. **C**Electio. **C**Delioz alſcedenigi est ille qui ē veloci ter frangibilis equalis duritie cui nō admisceat fordes et in quo sūt vene. **C**Ad. **C**Non ablutus ē calidus in primo ficcus in secundo et ablut⁹ est frigidus ad fm ppter abluionem ficcus in 3. **C**Op. et pro. **C**In ipso est stipticitas rehemēs: et apparet quando fricatur in aqua donec in ipa resoluat eius fordicies. Et eius virtus est prohibens. et in ipso est calefactio qđam et subtiliatio et exiccatio ultima. et dixerunt quidā qđ ipse est in virtute marchasite: sed ē ficcior et minozis caliditatis preter in subtiliatōe et absterſione. **C**Culnra et pl. **C**Administratur sicut puluerizatur sup carnē additā et extenuat eā. **C**Dem. oculi. **C**Abstergit plera oculi et cōsolidat ea qñ administratur cū albugie oui. et qñq; confert solus aspitati palpebrarum. et si

fuert illic apā calidum admistretur prius cum aqua: deinde inspissetur gradatim: aut spargatur sicut pluis super carnem additam. et quādoq; confert pleribus oculi solus. **C**Dem. expul. **C**Batur in potu cum vino ad difficultatem vrine et ad fluxum menstruoꝝum. Et in hematite est pprietas rectificadi gonozeam.

De Belleboro. L. cccxliij.

Belleborus quid est. Ille qui niger est est frusta incisa: et eius acuitas est fortior acuitate albi. et illi qui ipm colligunt preferuntur ab ei⁹ nocumento comēdo allea et bibendo vinum. Et folia qđdem plāre eius sunt filia solijs aldulb: sed sunt rehemētiore nigredinis qđ ipa: et habet crus breue ad purpureitatem de clinans: et eius figura est sicut figura racemi: et in ipsa est fructus et habet venas subriles nigras ex cuiusque quaz radice sicut duo capita ceparum egrediuntur: et qđ de ea admistratur sunt vene iste et ozitur in ficcis. **C**Electio. **C**Delioz ē ille qui est medius int pēterē et nouum: et grossum et extenuatum hñs colozem cineritium velociter frangibilis non ponderosus i cuius va cuitate est quidam simile tele aranee sapozem habens acutum et mordicans linguam: et bonum qđ de eo ad ministratur est ut assumatur lignū puum quod ē apud radicē eius et infundatur pua aqua et excorticetur et assumantur cortices illi et exiccentur in vmbra et admistrantur triti et cribellati: et potio ei⁹ sit tres kermes: et melius est ut in potu detur cum petroselino et dauco et qñq; datur ex eo usq; ad auz. ij. **C**Ad. **C**Calidus est et ficcus usq; ad fm. **C**Opera. et pro. **C**Est resolutius subtiliatiuus et est fortis absterſionis adeo qđ corrodit carnem mortuam: et quādo nascitur apud radicem vitis sit vtus vini eius solutiua. Et de ppetati bus quidem belleboz est qđ ipse pmutat corpus a sua pplone: et facit ipaz cōplonem bonā iuueniles acq̃rere et multi sunt qui bellozum album sumūt ad vomendū et non facit vomere et non soluit sed facit illud qđ facit vomitus et solutio: et cōuenientia eius ad uiros et uiragines mulieres et fortiores et adolescentes et eos qui hñt carnes teneras in corpore: et multitudinē sanguis est plima: et non est cōueniens castitatis neq; mollihus et ipse quidem est cōueniens in martio. deinde i septem bri. verūm oz ut ante ipm precedant tres dies penit⁹ in quibus abstineat a comestione et potatōe grossozū: et ut admistrent ea que gaudere faciant et delectari: et ut euomat: et ut eſciat post cenam duabus uicib⁹ aut tribus deinde assumatur. **C**Decoratio. **C**Linitur sup morpbeam cum aceto: et sifr loca in quibus sūt for des et sifr sup albam morpbeam: et eradicat verrucas et euacuatio que fit cum eo confert albaraf et sifr alb⁹. **C**Cul. et pl. **C**Linitur niger et albus cum lacte sup scabiē et ipetiginem cum aceto et ad excoziationē linit⁹ ualet: et fit cum eo euacuatio et fiunt ex eo sicut licinā et imittunt fistulos et dimittunt p diem: et qñ extrahūt ex eis eradicant corpora earum. **C**Instru. iūctu. **C**Confert paralyti et dolori iūcturarū: et euacuatio scā p ipz est medicamē eoz omniū forte. **C**Dem. ca. **C**Quādo decoquitur cum aceto et distillat in aurem sedat dolorē dentium: et qñ distillatur decoctio eius i aurē debilis auditus confortat ipm et confert mlie qđ ē cum aliquis solus aliena loquit et emigraneae antiq et egritudinibus capitis. et epilepsie et mlie. **C**Dem. oc. **C**Confortat visum quādo ponit in alcosol. **C**Uebra

expul: **C**onfert mlier dñio eius ⁊ soluēdo educit
ex toto corpore absq; horribilitate ⁊ extrahit ebollam
etiam ⁊ pñia: ⁊ extrahit oēm supfluitatem mixtā sāguī
ita q; ab extremitatibus corporis ⁊ a cute: ⁊ oz ut fiat
uelocis solonis cum scamonea ⁊ misceant ei petroselinū
num ⁊ daucus: ⁊ quādoq; datur in potu hoc modo: in
funditur in oxymelle aut vino dulci: ⁊ dimittitur i ipso
aliquo spatio: deinde coquitur vinus illud cum lentib⁹
aut cum ordeo: aut gallina: ⁊ ad sorbendum datur ius
eius: ⁊ qñq; admiscetur duobus aureis de eo qñtas
triū anulufat de scamonea: ⁊ qñq; decoquit cū lenib⁹
Et iam quidem dictum ē in tabulis pprietatū de regi
mine eius qđ oz fieri in hoc loco etiam. Et ipse ualde
confert in apatibus in intestinis ⁊ uescia: ⁊ prouocat
vrinam ⁊ menstrua. **C**Permu. **C**Loco nigri ponit
medium pondus ipius de mezerion ⁊ due tertie pōde
zis eius de agarico. Filius autē Delangue dixit q; lo
co ei⁹ ponit cōdes. **De Belleboro albo. C. cxxliij.**

Belleborus albus quid est. Cortex corticū ramo
diuerse figure filis rei ueteri albe in quo nō
est grauitas: ⁊ filatur etiā radicibus altee cui⁹ amaritu
do ē uehementior amaritudine nigri. Et eius planta ē
sicut arnoglossa: aut sicla filuestris. sed est breuior ea
rubi coloris. ⁊ longitudo cruris eius ē usq; ad illū. di
gitos cōiūctos in latitudine cōcauum. Et habz uenas
plimas a radice vna pcedentes sicut cepe: ⁊ nascitur i
locis montuosis: ⁊ colligit in ipse messis ⁊ exiccatur.
CElectio. **C**Ille qui est electus: est planam habēs
supficiē cum equalitate albus uelociter frāgibil⁹ plima
bñs grana minuta non mordicans linguā statim uel
menter ⁊ attrahit saliuam. Qui aut uehemēter mor
dat statim est prefocatus: sed opatōes regiminū i ipso
predicte sunt in capto pprietatum. **C**Na. **C**Calis
est ⁊ ficus in medio si. **C**Op. ⁊ pro. **C**Albus est
uehementioris amaritudinis. ⁊ niger ē uehementioris
calitatis: ⁊ cum mus comedit ipm moritur ⁊ ex indu
stria probatur illud ⁊ comedit de ipso mus in sauib ⁊
melle: ⁊ quādo coquitur cum carne: dissoluit eaz ⁊ de
bilitat eam. de ipso uero inciso sumunt qñq; auz: ⁊ po
nunt in nouē. ⁊ aque pluuiā ⁊ dimittunt in ea trib⁹
diebus ⁊ colatur ⁊ fit tepida ⁊ bibitur ⁊ hic ē infusus
deinde est ille qui est decoctus qui hoc modo ppatur
libra vna de eo inciso in duob⁹ kist aque pluuias po
nita tribus diebus infundatur ⁊ decoquitur donec ei⁹
tertia pars remaneat. deinde extrahit ab ea bellebor⁹
⁊ pōgitur sup aque mellis boni collati quātitas dua
rum. lb. ⁊ inspissat ⁊ sumitur ex eo cochleariū magnū
sicut est: aut cum aqua calida: ⁊ hoc ē sanū ⁊ tutum: dī
de est cortex incisus post contractus in eo positus: qđ
fit sicut aqua ordei ut nihil remaneat in gutture ⁊ stō.
deinde est ille qui est puluerizatus pparatus cuz aqua
mellis: ⁊ iste ē ille q; plimū nocet ppterea q; remanet i
meatibus. quare oz bibentem ipm preparare res qđ
medicatur ille qui forsitā incidit in spasmus sicut ius
galline ⁊ sirupum de isopo cum mentastro ⁊ ruta: ⁊
lentes ⁊ olera boni odoris sicut factum est de ciperis
⁊ lilio ⁊ narcisco: ⁊ ut sint apud eū acetū acuti odoris:
⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ panis calidus ⁊ vinum odorisep
⁊ medicamē sternutatoriū: ⁊ pēna ⁊ condifi ⁊ anetum
⁊ lectus stratus ⁊ uentole diuerse: ⁊ qñ ascellar cū faci
litate sorbeat aquā frigidā ⁊ odorēt odores bonos ci
betur ex eis qñq; chimus bonus est. Et si iam accidit
ei spasmus ⁊ debilitas tunc datur ei panis fractus in

uino aut aqua mellis. ⁊ qñq; oz ut reueretur ⁊ cibetur
pane infuso in aqua frigida: ⁊ si accidat ei singultus in
medio opationis datur ei aqua mellis in qua decoct⁹
sit raphanus: ⁊ si medicina in ipso non mouet post ali
quāculum spatium bibat aquā mell cum aqua calida
in qua decocta sit ruta: aut datur ei in potu aq ⁊ oleū
⁊ vomat cum pēna intincta in oleo de ciperis ⁊ d lilio
⁊ eleuetur in suspensorio: q; si acciderit ei sicut pfoca⁹
sumat iu potu de decoctione bellebori quātitatē trium
⁊. illd enī adiuuat mediciaz ⁊ reouet accidēs. Si dō
n iuuerit faciat clistere acutū ⁊ in potu dent tres an
lufat de eo: non ut euomere faciat: sed ut expellat pre
focationem ⁊ fiat ut sternuet cum sternutatorijs q; si
singultus vomitu non remouetur admistrem⁹ tūc vēto
sas super spondiles magnas que sunt inter spatulas ⁊
⁊ super reliquas dorfi spondiles. Ventose enī equāt
contorsionem accidentē post singultū: ⁊ iunge mēbra
spasmata cum oleo uehementis calefactionis ⁊ cū aq
balnei ⁊ tina: opatur enim in isto capto opatōem nigri
CDem. ca. **C**Qñ odoratur ille qui puluerizat⁹ est
exiccat sternutatōem. **C**Dem. oculi. **C**Acut uisū.
CDem. nu. **C**Belleborus albus confortat fortiter:
sed in ipso est timor qm prefocat qñq; uero ponitur in
pane ut vomere faciat: ⁊ oz ut illi i quo timet ut prefo
catio non in potu tribuatur stō exite vacuo huiusmōi
enim debilis est. **C**Uenena. **C**Interficet quod d eo
supfluum est boies: ⁊ est uenēū canib⁹ ⁊ porcis ⁊ ster
cus bibentis interficit gallinas.

De Eupatorio. C. cxxliij.

Eupatorium quid est. Est ex herbis aromaticis
⁊ habet folia sicut folia canabis: ⁊ flos ei⁹ sicut
nenufar: ⁊ est illud quod admistratur ⁊ succus eius.
CNatura. **C**Est calm in primo sicum in secundo.
COpera. ⁊ proprietates. **C**Est subtiliatū icifuiū
ualde: ⁊ absterfuum sine attractione: ⁊ sine caliditate
manifesta. ⁊ in ipso est stipticitas pauca ⁊ ponticitas ⁊
amaritudo fōis sicut ē amaritudo aloes. **C**Beco. **C**
Est bonum initio alopiie ⁊ tyrie. **C**Uulne. ⁊ vl. **C**
Linitur cum adipe ueteri sup plera difficil⁹ polidatō
nis ⁊ eius succus confert scabiei ⁊ pruritui qñ bibitur
cum aqua sumi terre ⁊ oxymelle: ⁊ filtr flos ei⁹ ⁊ succ⁹
ipius est fortior. **C**Dem. nu. **C**Confert doloribus
epis ⁊ oppilatōibus eius: ⁊ confortat ipm: ⁊ confert
dortitici splenis ⁊ apatibus epis: ⁊ apatibus stōi: ⁊ ei⁹
herba ⁊ succus conferūt malitiei forme: ⁊ accidēibus
hydropis. **C**Dem. expl. **C**Datur in potu cū vino
⁊ confert plceribus intestinoz. **C**Febres. **C**Confert
febribus chronicis ⁊ antiquis pprie succus eius: ⁊ p
prie cum succo apfintb⁹. **C**Permutatio. **C**Loco
eius ponitur pondus de assaro ⁊ medietas ponderis
ipius de absinthio. **Caplm de littera. f.**

De Fabis. C. cxxlv.

Fabe quid sunt. Note sunt: ⁊ alie sūt egyptia
ce: ⁊ alie nabathie: ⁊ nabathie quidem sūt ue
hementius stiptice ⁊ egyptie sūt humidiores
⁊ minozis nutrimenti. virides uero sunt plime supflui
tatis: ⁊ si non esset tarditas sue digōnis: ⁊ mltitudo in
stationis earum non essent minores in nutriendo bene
q; pulres ordei: sed sanguis earum est grossior ⁊ fortior
CElectio. **C**Ueliores ex eis sunt grosse albe que
a gurgulionibus non pforantur: ⁊ deteriores earū sūt
recentes. ⁊ earum quidem rectificatio est prolongatio
infusionis earum ⁊ bonitas decoctionis ⁊ comedere

eas cum pipe sale et balce et origano et filib⁹ cū oleo.
Cha. Proxime sunt equalitati sed sunt declives
 ad frigiditatem et siccitatem plus et in ipis ē hūditas
 supflua et proprie in uiridibus. De ueritate uero uiri
 dum est ut iudicentur frigide et humide. Quidā autē
 qui ponunt frigiditatem fabar in gradu fo. modus exce
 dunt. **C**Opera. et proprii. **C**Abstergūt parūper et i
 flant ualde. et earum decoctio fiat et liniantur sicut
 pulvis ordei tunc decoctio rebelementer iterata cum
 aqua remouet earum inflonem. verum quū fabe exco
 ticatur et mollitur et decoquunt in vase sine motu mi
 noratur earum inflatio: et que ex eis frixe sūt pauce sūt
 inflationis: sed sunt tardioris digōis: et cocte cū suis
 corticibus sunt plus inflatiue sed sūt tardioris digōis:
 et fortasse earum farina est minoris inflatōis: sed earū
 que sunt nabathie est virtus stiptica: et earum cortex ē
 fortioris stipticitatis et non abstergit: et egyptiaca est
 stipticior omnibus: et in ipsa est absterfio: et generat ex
 ea caro mollis: et generat humores grossos. **H**ip. quoque
 testificatus ē bonitatem nutrimenti earum: et p̄uationē
 sanitatis ab eis: et qñ scindunt in duo media et ponūt
 sup fluxum sanguinis incisionis ualēt. Et d̄ p̄petantib⁹
 quidem earum est q̄ abscindūt oua gallinarū quū nutri
 untur ex eis et q̄ faciunt uidere somnia cum alienatiōe
 perturbata: et q̄ faciunt accidere pruritum p̄pe recētes
CDecoratio. **C**Quā ex corticibus earū sit emplm ca
 pillis subtiliat eos: et quādo fit ex eis emplm sup femur
 infantis prohibet ortum pilloz: et sicut qñ sepe iteratur
 super locum rasum: et abstergūt morpheas in facie pre
 cipue cum cortice et pānum et lentigines et faciūt colo
 rem bonū. **C**Ap. et bo. **C**Fit ex eis emplm cū vino
 sup apata testiculū. **C**Uul. et vl. **C**Conferunt spāmo
 lacertozum et more emplm ponunt cum decoctione sua
 podagze cum adipe porci. **C**Mem. ca. **C**Faciunt so
 da et nocent omnibus q̄bus accidit soda et res uiridis
 que est in cōcanitate earū que sūt egyptiace cuius sa
 por est amarus quū teritur et miscetur cum oleo ro. et
 distillatur in aurem confert dolozi eius **Mem. oc.**
CIpe cum melle et fenugreco more emplm supposita faci
 unt obfucationi oculi et palpiatōi: et ex eis cum ture
 et rosis et albugine oui sit emplm exitui oculi proprie
 qui est pupille. **C**Mem. anbe. et pec. **C**Bone sunt
 pectori et spūto sanguinis conferunt etiā tussē et si mis
 ceantur cum melle et farina fenugreci cōferūt apatib⁹
 gutturis calis et duarū amigdalaz et earum emplm est
 bonum apatibus māmille et caseitati lactis in ea.
CMem. nutri. **C**Sunt difficilis digōis: et si tarde
 descensionis: et non sūt generatiue oppillationū Et de
 cocte cum corticibus suis in aceto prohibēt vomitū.
CMem. expl. **C**Que ex eis decocte sūt aceto et aq̄
 conferunt soloni antiq̄: et quū p̄prie fuerint cū cortici
 bus suis: et conferunt dysenterie et p̄prie nabathie. et
 earum sauiach confert ad illud sicut etiam earum sorbi
 tio. Et earū sorbitio confert apati testiculozū p̄prie d̄
 coctarum cū vino. **De Fece. L. cccxvi.**

Ex. CElectio. **C**Melior sex et sanior est sex
 vini ueteris. deinde que filis est ei: et sex qdē ace
 ti est uehementis virtutis. Et oī ut adurat post ipsius
 exiccationem bene sicut adurit spūmariis iuitreara
 linita ex luto aut olla. et finis adustionis eius est ut al
 bescat et puluerizet. et sicut oī sex. Et oī qdē ut oīa
 sex administret dum est recens et fiat quod necessarius

est de adustione eius et tunc administret: que enī ex ea
 uetus est et debilis virtutis. Et oī quidem ut coopiat
 in vase et nō appareat aeri: et qñq̄ abluitur sicut lauat
 turia. **C**Opera. et pro. **C**Sex aceti fortior est alijs se
 cibis: et virtus absterfionis eius est stiptica: et adusta ē
 adustiuia et putrefactiuia. **C**Decoratio. **C**Que
 adusta est admistret in vngue albisicato cū gum
 ma pini et rectificat ipm. **C**Apote. et bo. **C**Sex nō
 adusta ē bona inflatōi sola: et cū myrto etiam: et exiccat
 borbor cum quo sunt vlcera. **C**Mem. an. et pec. **C**Sex
 non adusta extinguit inflatōem capitis in quo con
 stricte est sanguis. **C**Mem. nu. **C**Sex si adusta phi
 bet fluxum materiz ad stōm. **C**Membra expul. **C**Quā
 exterius apponitur matrici ēplm ex fece non adu
 sta confert fluxui sanguinis menstrui.

De Fumo. L. cccxvii.

Fumus quid est. Est terreus subtilis: et diuersifi
 catur eius substantia: et oēs eius spēs sunt exic
 cantes substantia sua terrea: et est in eis igneitas pua.
CElectio. **C**Fortior eoz ē fumus alchitran. deinde
 famus picis humide: deinde fumus storacis: postea
 myrrhe: deinde turis: postea terebinthine: et uidetur
 q̄ fumus nape sit fortior omnib⁹. **C**Opera. et pro. **C**Fum
 us ē substantia terrea subtilis digestiue resolutiue
CMem. oculi. **C**Fumus turis et fumus terebinthie
 etiam ponunt in medicamentis ulcerum oculi: et pro
 hibent ortum pilloz additoz et cursum et corrosiōem
 et humiditates cum quibus non est ophtalmia et vlce
 ra lachrymalium. **De Floze eris. L. cccxviii.**

Flos eris. **C**Opera. et pro. **C**Est stiptic⁹ cor
 rosius mordicatus. **C**Uul. et vl. **C**Cor
 rodit caruez additam. **C**Mem. ca. **C**Ponit d̄ defic
 catiuis vlcerum auris: et qñ illud quod ex eo album ē
 teritur et sufflatur in aure delet surditatem antiquam:
 et ex eo tangitur palatū cum melle p̄pter apata gule et
 vne. **C**Mem. expl. **C**Quattuor anulufat ei⁹ soluūt
 humorem grossum et soluunt aquam citrinam et ponit
 in exiccatis hemorroidarū et exituraz ani.

De fistula pastozis. L. ccclix.

Fistula pastozis. **C**Cha. **C**Lasa est et sicca et for
 tian i p̄o si et dicitur qñ resoluūt augmētatoz
CMem. expl. **C**Exptus est Bal. q̄ succus ei⁹ fran
 git lapidē in renibus et dixerunt quidam q̄ confert vl
 ceribus intestinorū et pūgitio dolozi et infirmitatibus
 matricis et facit puocationem vtriusq̄ et p̄fert fixuris:
CUenena. **C**Et aureus aut duo aurei in potu ac
 cepti conferunt ei qui bibit leporum marinū et opius et
 reliqua. **De Frumento. L. ccl.**

Frumentum. **C**Electio. **C**Mel⁹ est illud qd
 est mediū inter duritiē et raritatem magnū pigue
 recens planum qd est inter rubedinem et albedinem:
 Frumentū uero nigrum ē mali nutrimenti. **C**Cha. **C**Est
 calm et tempatū in hūitate et siccitate et ip⁹ sanich
 declinat ad siccitatem. **C**Opera. et prop. **C**Triticū
 plūme rubedinis plūmi est nutrimenti. Et frumentum
 elixatum est tarde digōis inflatiuū. uerū ei⁹ nutrime
 tum qñ digeritur est plūmū. Et adarmacha quidem ē
 prima amilo sed ē calidior: et farina uiscosa p̄ nām ē si
 viscosa arte. Et neq̄ est viscosum nā sicut viscosū arte.
 Sauich preterea tritici est tarde descensionis et pluri
 mum inflatiuum indigens dulcedine faciente ipm des
 cendere uelociter et ablutōe cum aqua calida: ita ut re
 moueat inflatio eius et humor sauich est pu⁹. Amiluz

uero est frigidum et humidum viscosum: et frumentum est
magis nutritiuum corporis omnibus granis. **Decoratio.**
Triticum mundificat faciem et eius farina et amilum
cum croco est medicamentum panis. **Dem. nutri.** **Sa-**
uich et ordeum granat. **Dem. expl.** **Triticum** cru-
dum et etiam decoctum elixatum non mollium. neque
fractum. neque coctum ita ut sit pulvis: et fractum etiam si sit
quando comeditur generat vermes. **Venenaria.** **T-**
riticum tritum puluerizatum super mortuum canis ra-
bio est iuuatuum. **De Fenugreco. L. celi.**

Fenugrecum quid est. Notum est. **Na.** **La-**
lidum est in fine primi sicum in primo. Et si eua-
nuatur ex humiditate extranea. **Opera. et pro.** **T-**
riticum vrus est digestiva lenitiua. Et illud propter illud
quod in ipso aggregat de caliditate cum viscositate. et
ipsius viscositas prohibet diuini nocuenti caliditatis
eius: et eius caliditas opatur cum facilitate. et eius hu-
mor est malus licet non sit paucus. **Decoratio.** **T-**
riticum oleum quod fit cum myrto confert capillis et ve-
ligis ulcerum et confert fissuris frigidis per mucilagi-
nositatem suam proprie cum oleo rosaceo. et ingreditur
in medicinis pannis: et facit colorem bonum et alterat
odorem oris et facit fetorem et odorem corporis et sudoris.
Alpos. et bo. **Resoluit** apata publica et dura et
eius farina ad apata cala appetitia et occulta quum non
sunt inflammata sed sunt declinata ad duritiem quan-
dam et lenit dubilet et maturat ea. **Vulnera et vlc.**
Confert cum oleo rosaceo adustioni ignis. **Dem. ca-**
pit. **Adustat** furfures ablutione capitis facta ex
eo facit soda capiti et proprie quum comeditur cum mui-
quauis sit cum almuri minus nocuentum stomacho
Dem. oc. **Decoctio** fenugreci sanat atarasa.

Dem. anbe. et pec. **Clarificat** vocem et pulmo-
ni tribuit aliquod nutrimentum et lenit peccatum et guttur
et sedat tussim et disint et proprie quando coquitur cum
melle aut dactylis aut ficibus et melius est ut coniungat
cum dactylis carnosus et sumatur succus amborum et mis-
ceatur cum melle plurimo et super prunas tempore ca-
lescat et assumatur ante cibum tempore logi. **Membra**
nutri. **Cum** nitro emplastrum factum ex eo confert spleni
et eius decoctio cum aceto debilitari sibi. et proprie quod
ex eo recens est et eius electuarium facit nauseam. sed
acetum et muri expellunt nocuentum pmentis eius.
Dem. expl. **Fit** encatisma in decoctio eius ad
apa matricis et dolorem eius et coarctationem ipsius. et
eius decoctio cum aceto coenit vlcibus intestinoz et
et si recens cum aceto quando comeditur fractus. Et
decoctio eius cum aqua cala est bona tenasmoni et so-
lutioni. et eius oleum est bonum apatibus ani et cliste-
rizatur etiam ad tenasmon et dolores ventris pugiuium
proprie cum almuri ante cibum et non mouet ad expellē-
dam feces nisi propter suam acrimoniam. et proprie cum
melle non plurimo ut non mordicat fortiter et eius de-
coctio cum melle facit descendere humiditates grossas
ab intestinis. et puocat urinam et supponit cum adipe
anatis et confert duritiei matricis et facit generationes
matricis faciem cuius generatio est difficilis propter
desiccationem. et est bonus huiusmodi hemoroidas. facit
stercus boni odoris: et facit fetorem urinam et sudorem et
non est sicut lupini in difficultate sui exitus.

De Ferro. L. celi.

Ferrum quid est. Est tres species seneburucam. et
hieremebe et suludeb. Seneburucam ergo est ad

suludeb nalis: et alius artificialis est purus ex hieremebe
et scorie seneburucam propinquus est scorie eris. Et ego qui
dem scorie singulare faciam caput in capitulo de cha.
Opera. et pro. **Eius** ziniar stipticum est corrosiuum
et scorie ipsius est debilius ziniar eius et ipsa est fortioris
exiccationis omnis scorie. **Decoratio.** **Erugo** eius
supposita paniculo cum vino est bona. **Apo. et bo.**
Erugo ferri cum vino super herisipilam et bohor
utilis est. **Instru. iuctu.** **Erugo** eius cum vino
super podagram perfert ei. **Dem. capi.** **Quoniam** teritur
cum aceto forti et coquitur in ipsa est illud acetum medi-
camentum saniei antiqui currenti ex aure. **Membra oculi.**
Est bona aspirati palpebrarum et vngule. **Me-**
bra nutri. **Vinum** et aqua in quibus extinguit ferrum
confert apati splenis et mollificationi sibi et debilitati
eius. **Dem. expl.** **In** eis scorie est vrus soluent
aliqua debilius ea que est in scorie eris: et eius erugo est
stiptica: quare supposita abscindit fluxum sanguinis ex
matrice: et eius erugo stiptica exiccat hemoroidas et
vinum in quo extinguitur ferrum retinet solone antiqua
et dysenteriam et confert mollificationi ani et insensibili-
tati urine et fluxui menstruorum et confortat coitum.

De Faleolis. L. celi.

Faleoli. **Na.** **Rubei** calidiores sunt eorum et
filius. **Desaugue** et **Arfaianis** dixerunt quod sunt
frigidi et sicci: et apud me substantia eorum est sicca in
qua est humiditas superflua et ipsi ad calitatem declinant
sed rubei sunt calidiores. **Opera. et pro.** **Sunt**
velocius digonis et egressionis quam mes: et non sunt mi-
nus nutritiuus eis. Et dixerunt quod sunt minoris insensibilis:
et est in eo consideratio: et uerius est quod ipsi sunt magis
inflatiui quam est mes. uerum fabe sunt magis inflatiue eis:
et humor faleolorum est humidus phlegmaticus et facit uidere
somnia mala. **Dem. an. et pe.** **Sunt** boni pectori
et pulmone. **Dem. nutri.** **Generant** humorem
grossum: sed sinapis prohibet nocuentum eorum: et similiter
acetum cum sale et pipere et origano: tunc bibatur super
eos vinum passum purum: et qui cum aceto sunt nutritiuus
paucis sunt humiditatis. **Dem. expl.** **Prouocat**
menstrua proprie rubei et proprie cum oleo de nereiden

De fistula pastoris. L. celi.

Fistula pastoris. **Operatioes. et prope.** **T-**
virtus eius est virtus absterfua. **Molema**
ta et bohor. **Resoluit** apata fluxa et grauis in uisce-
ribus. **Membra expl.** **Confert** lapidi renis et
frangit ipsum. decoctio eius et radix ipsius confert vlceri-
bus intestinoz. **De Felle. L. celi.**

Fel: **Electio.** **Fortiora** fella quadrupedum sunt
fel vaccinum. deinde fel adubua et vrsi. deinde
caprinum post ouinum. et magis incolume fellium auium
est fel galli et duragi et cubugi. Reliqua autem fella auium
sunt fortiora fellibus quadrupedum quando copantur
rapaces earum cum pascentibus et venantes cum feris
siluestribus: et fel quidem forte ualde viscosum est fel
rapacium et proprie magnorum: et de eis electum est illud
color est citrinus naturaliter. Illud uero quod est ut ziniar: et quod
est ut azul sunt mala: et si sit quod est pure rubeum. Debilius
autem fellium est fel porcini. et fel quidem asabur et piscis qui
noiaur scorpio et testudinis est fortius fellibus quadru-
pedum. Inquit **Dia.** stringatur extremitas felli et bul-
liat in aqua secundum quantitatem quam homo tres eius seruo-
res putet: deinde extrahatur et exicetur in umbra in qua non
sit ros et referetur. **Na.** **Quia** cala sunt et sicca in

iii. **O**pera. et pro. **F**el omne est calidum absterfium et diuersificatur secundum masculinum et feminam: et secundum dispositionem siccitatis et humiditatis: et dispositionem saturationis: et dispositionem quietis et exercitii. **D**ecoratio. **F**el asini filuestris eradicat morbum et confortat linitum super uestigia apertum et ponitur in emplastris berispile et prohibet ipsam. **A**ul. et vl. **Q**uando fel miscetur cum nitro et gumma pini et chimolea confert scabiei vlcerosae: et fel vacinum ponitur in emplastris conferentibus vulneribus que sunt ab berispile et doloribus vehementibus: et fel bircinum eradicat carnem malam et necessitas quidem vlcere ut eis adhibeatur fel forte et debile diuersificatur secundum suas horas: et secundum modificationem et sordidationem eorum. et fel quidem adhibet bonum vulneribus nervosis: et in ipse frigoris prohibet spasmodum et alucuzes que timet in filibus eorum. **D**em. iuctu. **F**el bircinum super elephantiam et varices confert: et filr fel asini filuestris proprie et fel adhibet prohibet spasmodum et alucuzes que sequuntur vulnera nervorum proprie ex frigore. **D**em. capi. **F**el bircinum et taurinum conferunt vlcerebus recentibus in aure. **F**el arachae cum oleo distillat in aurem grauem et cum qua est surditas et cum succo porri nabatibi ad tintum et ad gravitatem auditus: Et fel bouinum cum nitro et chimolea ad furfures valet quum lauatur ipso caput. Et dictum est iam quod quando fel adhibet lambendo sumit prohibet epilepsiam: et fel testudinis confert alcola fraudulento in oculis puerorum secundum quod dicitur. Et confert attractionem odoris eius cum naribus epileptico. Et omne quidem fel confert stricture narium apiendo valde oppilationes que sunt in colatozio. **M**embra oculi. **O**mnis fel confert obscuritati visus: Et fel quidem rapatiu proprie siccum confert initio aquae et dilatationi pupille. et neque conceditur ut admiscetur nisi post modificationem corporis et capitis. Et fel magis conferens oculo ex quod drupedibus quidem est fel gazel: et auium quidem fel albugi. Et ex piscibus fel asabut. Et fel caprinum confert cecitati et proprie montani. **D**em. anbe. et pecto. **E**x felle bouis linitur palatum cum melle ad pfocatores et filr ex felle testudinis. **D**em. expl. **F**el bouis aperit orificia hemorrhoidarum. Et omne quidem fel est solutivum ita etiam quod fel porcinum: quando cum eo linitur sume et supponitur: et fel tauri cum melle linitur ad vlcera que sunt in ano: et fit ex eo linimentum ad dolorem matricis et testiculorum et ponitur super apertam olei. **V**enena. **F**el birci filuestris est tyriaca moribus venenosis et filr fel tauri.

De Fuligine. L. cclvi.

Fuligo. **E**lectio. **M**elior est illa que est leuioris ponderis et magis intense nigredinis. **N**atura. **O**mnis est calida exiccantia nisi inda: quoniam indi et Paulus numerat eam inter infrigidantia. **O**pera. et proprietates. **O**mnis est exiccantia. **A**possemata et bothor. **E**xistimat quidam quod indi ponitur super apertam calidam et confert eis. **A**ulne. et vl. **I**lla que assumitur ex fumo ligni pini cum guma et bdellio ponitur super adustum ignis et dimittit donec cadat. **D**e Fistola. L. cclvii.

Fistula quid est? Supra albi pilosi filices polio sed sunt plus pilosi: imo sunt toti quasi pilli: et odor eius sicut odor myrrhe. **A**a. **E**st calida declinans ad aliquatulum aromaticitatis.

De surfure. L. cclviii.

Surfur. **A**a. **C**alidus est et siccus in primo. **O**pera. et pro. **I**n ipso est absterfio et lenifi-

catio et modificatio prima et herbas quidem ipsi sinez non consequitur et resoluit ventositates et pbila. **A**possemata et bothor. **E**st bonus cum aceto forti in initio apertis calis et madefit cum vino: et fit ex eo emplastrum ad apertam quod est in mamilla calidam: et rarisicat apertam pbilati et ventositatis. **A**ul. et vl. **E**um aceto forti ponitur super vlcationem scabiei facto emplastro ex eo calido. **D**em. anbe. et pec. **L**enit pectus sua absterfione et proprie sorbitio aqueitatis eius cum succaro et oleo amigdalino et infundit cum vino et pferat apertam mamille. **D**em. expul. **M**ouet intestina ad expellendum quod in eis est: et eius sorbitio quum sorbet lenit ventrem. **V**enena. **C**onfert puncture scor pionis et serpentis more emplastrum suppositus.

De folio. L. cclix.

Folium quid est. Est primum virtuti spice. et tamen leuius et eius folia et rami sunt sicut sehelabram et hanc florem frangibile quod nascitur in terra indie: et sunt ei aque infuse in terris lacualibus et erigit super faciem aque sicut planta que noiatur lenticula aque absque suspensione radicia: et quandoque ligat in loco cum filo et exiccatur: et fortasse existimauerunt quidam quod est folia nereiden inde propter similitudinem quam cum ea hanc in virtute sua. oleum vero eius virtutem habet olei alacuben et olei de croco: sed est fortius. **E**lectio. **M**eli? est recens ad albedinem declinans quod non frangitur in minima: et est eius odor manifestus ut nereiden odor et non est limosum neque salitum neque mollicatum. **A**a. **C**alidum est et siccum in secundo. **O**pera. et proprie. **Q**uando in panis spargitur conseruat eos a tineis. **D**ecora. **O**mnis dozem oris efficit bonum retentum sub lingua. **A**posata et bothor. **D**ecoquitur in aqua rosacea: et fit ex eo emplastrum super apertam calidam post pteritorem et est medicamentum bonum apertibus oculi calidis. **D**em. nutri. **E**st magis conferens siccis et epi quam nereiden. **D**em. expl. **I**psa vehementer puocat urinam quam nereiden. **P**ermutatio. **L**oco eius ponitur podo ipsius de mace aut etiam spica.

De salamamiski. L. cclx.

Salamamiski quid est. dicitur quod salamamiski est hominum gariofilatum. nam ipsum est odoris similis gariofilo et est magis tempatum quam maiorana et himbrium et minus siccum. **D**em. capitis. **A**perit oppilationes accites in cerebro et ambabus naribus comestum et odoratum. **D**em. anbe. et pec. **C**onfert tremori cordis acciti ex pbilati et mlia in corde comestum. **D**em. expl. **E**st bonum hemorrhoidibus.

De fu. L. cclxi.

Fu quid est. folia eius sunt sicut folia apii magna huius folia et stipites: et eius crus est vnius cubiti et plus planum tenerum cuius supremum est grossum proximum grossitudinem digiti purpureum huius nodos: et hanc florem sicut narciscus: aut maiorem narcisco. Et in albo ipius est quasi purpureum: et inferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: et vltimus eius est filis spice in rebus plimis. **A**a. **C**ur? radice eius est aromatica: et vltus eius est filis spice calefaciens. **D**em. anbe. et pec. **C**onfert dolori lateris. **D**em. expl. **P**rouocat urinam si bibatur sicca. et eius decoctio puocat menstrua. Et eius prouocatio maior est puocatoe spice inde et romane: et sicut alium tafina in l. **D**e fusel. L. cclxii.

Fusel quid est. Virtus eius est propinqua virtuti

sandali. **C**Opera. **P**rop. **E**st in frigiditatem cum
virtute stiptica. **A**pata. **B**othor. **E**st bonum apati
bus calis grossis. **M**em. oculi. **E**st pueniens ei
qui bz infionem in oculo suo.

De fangenkest. L. cclxiij.

Angenkest qd e. Dicitur e de eo i caplo de be.

De fael. L. cclxiij.

Ael quid est. Est fructus sup quem est cortex si
milis in colore corticib⁹ auellanarū. Et figura
eius e sicut fistici. et intra ipm e granuz pingue sile gra
no pini qd noiatu granū regū cuius color est inf albu
et nigrum et citrinū. Et e illud qd admistrat et aspora
tur de terra indie. et albel et alfel oēs cali sunt: et conse
runt mollificationi neruoz et ventositatibus hemorro
idarum et sanat eas. Et est medicina inda nota cui⁹ v⁹
est sicut virtus mandragore et pomoz eius. **M**em
bra capitis. **S**i fiat emplm ex ea confert soda.

De fal. L. cclxv.

Al. **C**hā. **C**alidus est in secūdo. et ficus.

De fagara. L. cclxvi.

Agara quid est. Granū sile ciceri hñs granum
sicut mabaleb: et i cōcauitate eius e granū nigz
sicut scebedenigi et asportatur d asseklati. **C**hā. **C**
Lalm e et ficū in 3. **C**Opera. et pro. **I**n eis e re
solo et stipticitas. **M**em. nutri. **P**onit i medicis
rectificantibus stōm et epar friaz et expellit in eis mali
tiam digestōis frigidam. **M**em. expl. **C**onfert
solutioni frigide et constringit ventrem.

De fulfulminue. L. cclxvij.

Fulfulminue quid est. Est radix piperis. **C**
peratōes et pprietates: **D**icit q pprietas
eius est conferre doloribus frigidis et spasmo ualde.

Instru. iūc. **C**onfert podagre. **M**em. expl.
Est ei pprietas ut iuuamen afferat colice et vento
sitatibus frigidis. **De fefurigo. L. cclxvij.**

Furigum. **C**Opera. et pro. **E**st vehemen
tioris exiccationis q alcoleotar: cum hoc q est
minoris mordicationis et est subtilius. **C**ul. et vl.

Remouet scabiem. **De fefire. L. cclxix.**

Ffire quid est. Est alhazarasen et e vitis alba.

Chā. **E**st calida et ficca in 3. **C**Opera.

et ppri. **E**st acris mordicationis abstergit et exiccat et

subiliat et calefacit temperate. **D**ecora. **R**adix

eius cum herbo et fenugreco abstergit pānū et vestigia

nigra remanentia post vlcera: et sif qn coquit cū oleo

donec dissoluatur et auferat occultationē sanguinis ab

oculo. **A**pata et bo. **E**ius radix abscondit verru

cas et bothor leuia: et cum vino sedat panariciū et resol

uit apata dura si disrupit aldubellet: et si vnaquaqz tri

ginta dierū bibantur ex ea tres anululat cum aceto re

soluit apata splenis et emplm factum de ea cū ficubus

etiam est cōueniens spleni et sedat panariciū quādo ex

eo fit emplm cum vino. **C**ul. et vlce. **E**x radice

eius fit emplm cum sale super vlcera mala: et ponitur i

emplis corrosiuis carnis et ex fructu eius delinit sca

biel vlcerosa et non vlcerosa. **I**nstru. iuncturaz

Emplm factum ex radice eius cū vino extrahit ossa

et bibitur de ea quaqz die auz. i. ad palyfim: et ad attri

tionem lacertoz ualet linita et bibita. **M**em. ca. **E**

Bibitur de ea omni die auz. et confert epile et viginie

et facit quādoqz in rōe accidere pmissiones. **M**em

bra anbe. et pec. **Q**uqz assumit de ea cum melle de

glutiēda ad prefocatos et ad corruptōem anbeli: et ad

tussim et ad dolorem lateris. Et quādo bibitur succus
eius cū frumēto decocto facit exuberare lac. **M**ē.
nutri. **I**nquid Gal. comestio extremitatum eius in
pinis quum eleuatur confert stō cum sua stipticitate: et
gustus eius est inter paucā amaritudinē et acridinem.
Mem. expl. **C**or hui⁹ plante in pmiis qñ eleua
tur comeditur et puocat vrinam et soluit ventrē: et de
radice eius auz. interficit fetum. Quum ergo supponit
extrahit fetū et mūdificat matricē sedendo in decoctōe
eius: et succus ei⁹ solone educit pbla: et est ex medicis
bonis spleni. **M**enena. **D**e radice ei⁹ auz. i. con
fert morlui vipere: et sif pūcture omnium vermiū vne
nosoz. **P**ermutatio. **L**oco eius ponit pondus
ipius de durūgi et due tertie pōderis ipius de macis.

De fefirefin. L. cclxx.

Fefirefin quid est. Est de genere alsefire habens
folia sicut volubilis maior. et radix eius e nigra
exterius et citrina interius. **C**Opera. et proprie. **E**
Est similis alsefire in opationibus suis: h⁹ est debilior
parūp. **I**nstru. iūc. **C**onfert palyfi etiā. **M**ē
bra capitis. **C**or eius in pmiis quum eleuat comedi
tur et confert epile. **M**em. anbe. et pec. **M**un
dificat pectus. **M**embra expul. **C**or alsefirefin
si comeditur quum eleuat puocat vrinā.

De fagama. L. cclxxi.

Agama dictum est in caplo ba.

De feluzebaragi. L. cclxxij.

Feluzebaragi quid est. Est arbor licij que habet
fructum sicut piper. Et litium qñqz sumitur ex
cor: et qñqz sumit ex aderesceb. et arabicum est spēs alte
ra. et virtus alfeluzebaragi ppinqua est virtuti licij qd
ex ea fit: sed est debilior parum. **D**ecozatio. **C**ō
fortat capillos linitum. **M**em. nu. **D**ecoquunt
rami eius cum aceto et bibitur ad splenē et confert vlti
me et sif ictericie. **M**em. expl. **D**ecoctio ramo
rum eius puocat menstrua et sif ipa: et si de fructu ei⁹
bibatur pondus matulem soluendo educit humorem
phlaticū plimū. **De fath. L. cclxxij.**

Ath qd est. Est medicina turchia. **M**enena.

Est bona ad potū hyulqami: et pūcturas ver
miū uenenosoz data in potu cū aqua frigida: et similis
nucimethel confert et omnibus venenis.

De farfag. L. cclxxij.

Arfag quid est. Est portulaca.

De fungis. L. cclxxv.

Angi. **E**lectio. **M**elior spēs. e nota q no
minatur alchalabie. neminē enim interficit: sed
aduenit ex ea colica passio: et illi quidē q sūt ficci min⁹
sunt mali. **C**hā. **E**st frigidus in fine tertij: humidus
in principio eius. **C**Operatōes. et prope. **B**ene
rant humore grossum malum. **E**oz autē rectificatio
est ut elixentur et ponant cum eis pira humida et ficca
et ozimū montanū: et bibatur super ipos vinū purum.
Mem. capi. **G**enerat stuporem et apopliam.
Mem. an. et pec. **A**ccidit ex illis qui non inter
ficiunt prefocatio: et pprie ex interficientib⁹. **M**ē.
nutri. **A**ccidit ex illis qui non interficiunt colica
passio quādo multiplicat et sunt difficilis digōis et
multi nutrimenti. et accidit ex mortiferis sincopis et su
dor frigidus. **M**em. expl. **F**acit possidere dif
fictatē vrie. **M**enena. **D**e eis sūt q sūt mortiferi
et sunt illi qui nascuntur in vicinitate ferri eruginosi et
rerum putridarū aliarum: aut in ppiquitate māfiois
m⁹ q

reptilium venenosorum: aut apud aliquam arborum quarum proprium est ut corrumpant fungos qui apud eas nascuntur sicut oliue. Et de signis quidem eorum est quod super eas humiditas viscosa putrefacta: et cito aduenit eis altera et putrefactio: et prouenit ex ipsis constrictio anbelitus et sincopis. et cura eorum est cum incisuris et oxymelle cum calamento: et quandoque interficiunt statim.

De Fillico. L. cclxxvi.

Filicum. **C**ha. **C** dicitur quod est vehementioris caliditatis quam nux et agnigdala. Et est calidum in fine secundi. et in ipso humiditas et existimauerunt quidam quod est frigidum: sed errauerunt. **C** Opera. et pro. **C** Apit oppilationes episcopi propter suam amaritudinem et aromaticam virtutem sui et in ipso est poncitas: et nutrimentum eius est parum valde. **C** Dem. nu. **C** Est bonum stomacho proprie ascensum hile grano pini propter illud quod est in ipso de amaritudine cum ponticite: et apit oppilationes episcopi propter amaritudinem et aromaticitatem suam et mundificat ipsum proprie et apit meatus nutrimenti: et oleum eius propter dolorem episcopi euenienti ex humiditate grossa. Inquit quidam. Non inueni ipsum faciens in stomacho nocumentum multum neque iuuamentum. Ego autem dico imo prohibet nauseam et subuersionem stomachi et confortat os eius: **C** Dem. expl. **C** Non lenit ventrem neque stringit. **C** Venena. **C** Consert morbum verum venenosorum proprie decoctum cum vino forti. **De Fesifis. L. cclxxvii.**

Fesifis quid est. Est aial sicut alcorat notum in semine exis in lectis: et videtur quod sit illud quod dicitur apud nos igil. **C** Dem. ca. **C** Quando bibitur cum aceto aut cum vino extrahit sanguisugam ex gutture. **C** Dem. expl. **C** Quando odatur uas prescatom matricis et facit parere: et cum teritur et ponitur in foramine vge sanat difficultatem urine. **C** Febres. **C** Quando de eis assumuntur. vnum numero et ponuntur in faba et deglutuntur antequam inuadat febris quartana conferunt. **C** Venena. **C** Non deglutuntur absque faba valde ad punctionem verum venenosorum. **De Facalelo. L. cclxxviii.**

Facalelus quid est. Dicitur quod est species buchor marien: et est genus hartanite. **C** Opera. et pro. **C** Virtus eius est mundificativa cum absterisione et incisio ne: et est calefactiuus resolutiuus: et est sudorem faciens valde quando bibitur eius radix et uigorat. **C** Decoratio. **C** Si bibant de eo tres aut non pertransientes illud cum vino aut mellicrato mixto aqua sanat ictericiam: et oportet tunc ut iaceat et cooperiatur panis plibus ut sudet vehementer et sit sudor coloris chole et eius radix mundificat cutem et delet pannum et consert eius decoctio scissure accit ex frigore: et filr eius oleum quod calefit in eius radice tepescit super cinerem calum. **C** Ap. et bo. **C** Radix eius delet borbor et succus eius resoluit durities et apata splenis: et scrofulas et vulnera recetia: aut ficus et aufert sabafati etiam. **C** Mul. et vlce. **C** Quando pmiscetur radix eius cum aceto aut melle aut sola et administratur sanat vulnera antequam antiquetur. Et quando effunditur decoctio eius super caput est conueniens vlceribus que sunt in ipso. **C** Instrumeta iuctura. **C** Consert torioni nervorum et podagres: et totum illud operatur suppositum ut emplum. **C** Membra ca. **C** Quando pmiscetur cum vino inebriat magnifice. Et quandoque fit ex aqua eius capurgium ad caput confortandum. Et quando effunditur decoctio eius super caput est conueniens vlceribus que sunt in ipso et sedat soda frigidam. **C** Dembra oculi. **C** Aqua eius cum melle est conueniens aque

accit in oculo et debilitati visus. et filr capurgium ex ea factum. **C** Dem. an. et pec. **C** Sunt quidam boium qui in potu dant radicem eius patientibus asma.

C Dem. nutri. **C** Fit emplum ex eo spleni cum aceto. **C** Dem. expl. **C** Quando bibitur cum hydromelle soluendo educit phlegma aquosum: et prouocat menstrua bibum et suppositum. Et existimauerunt quidam quod abulatio per ipsum sciat abortum. et quando ligatur in collo aut in adiutorio prohibet ipregnationem. Et supponit cum lana ut soluat ventrem. et filr quando liniunt ex eo sume et mirach et illa lenit ventrem. et eicit fetum: et interficit fetum fortiter. Et eius succus est fortior in hoc. Et si milceatur eius aqua cum aceto et liniatur super anum extra egredientem reducit ipsum ad interiora. Et succus eius apit orificia venarum que sunt in ipso ano. et radix eius prouocat menstrua bibita et supposita: et si de radice eius bibantur. 3. v. cum melle soluunt fortiter. Sitque potio eius usque ad. iij. aut. **C** Venena. **C** Bibitur cum vino ad medicinas mortiferas: et venena proprie ad lepus martinum. **De Fuca. L. cclxxix.**

Fuca. **C** Electio. **C** Conuenientius est illud quod fit de pane adarmachino et menta et apio non enim est sicut illud quod fit de pane cocto et sicut illud quod fit de massa azyma. **C** Opera. et p. **C** Alfuca generat humorem malum et est mali nutrimenti: et nocumentum eius membris aialis est ita quod si in ipso infunditur os elephantis lenit ipsum et fit artificiale opari in ipso. et illud quod fit ex pane adarmache et apio et menta est boni chimii et est conueniens celestis. **C** Instru. iuc. **C** Nocet nervis valde. **C** Dem. ca. **C** Nocet velamini cerebri. **C** Dem. nutri. **C** Illud quod factum est ex adarmacha est bonum stomacho calido. **C** Dem. expl. **C** Factum cum ordeo prouocat urinam et nocet renibus et vesice. **De Saluricon. L. cclxxx.**

Saluricon quid est. Est medicamentum ad scabiem factum ex merdasegi et duplo ipso de calcadit tritis cum aceto vehementer fortiter et ponit in vase nouo linito ex luto et sepelit in fumo. xl. diebus in ipse estiuo. **De Feniculo. L. cclxxxi.**

Feniculum et est spice baraline quid est. Illius est tus cuius semine filat semini coriandri est propinquum virtuti siluestris: sed est debilius uerum tamen est fortius filuestri magno. **C** Ha. **C** Siluestre est vehementioris caliditatis et siccitatis: et est dignius tertio. Hortulani autem tem calitas est in fo. **C** Opera. et proprie. **C** Aperit oppilationes. **C** Dem. oc. **C** Acuit visum et prope gumma eius et consert initio aque et apud ipsius descensum. Et democritus quidem existimauit quod venenosi vmes pascunt feniculi recentis semen ut eorum visus confortetur et vipere et serpentes fricant oculos suos cum egrediuntur de cavernis suis post hyemem super ipsum ut illuminentur oculi. **C** Dem. anbe. et pec. **C** Quod humidum est lac exuberare facit: et proprie hortulanum. **C** Dem. nutri. **C** Quando bibitur cum aqua frigida consert nauseam et inflohi stomachi: et eius digon est tarda: et eius nutrimentum est malum. **C** Membra expl. **C** Prouocat urinam et menstrua et siluestre proprie frangit lapidem et in terreno quidem et fluuiali est iuuamentum ad renes et uescam: et consert proprie illud quod est siluestre di stillationi urine et mundificat fetas: et quando comedit eius radix cum semine suo stringit. **C** Febres. **C** Consert febribus antiquis et datur in potu cum aqua frigida et consert mausee in febribus et inflat stomachum

ex eis. **V**enena. **C**onfert eius decoctio cū vino
mozūi vermiū venenosorum ⁊ cum aqua: ⁊ terit eius
radix ⁊ ponitur super mozūi canis rabiosi ⁊ pferit.

De fumo terre. **L**. cclxxxij.

Fumus terre. **E**lectio. **M**elior est ille qui
est viridis recens acutus amarus. **C**ha. **C**
Bicitur qd est frigidus in pmo fucus in fo. **C**o per
⁊ proprie. **P**urificat sanguinē ⁊ apit ⁊ in ipso ē fri
gus ppter illud quod in ipso est de sapore stipticitatis:
⁊ calor ppter illud quod in ipso est de sapore amaritu
dinis: sed quasi frigus ei⁹ ē fortius. **C**ul. ⁊ vlc. **C**
Bibitur ad pruritem ⁊ scabiē. **C**dem. ca. **C**stri
git linguam. **C**dem. nutri. **C**onfortat stomachū
⁊ aperit oppilatōes epis. **C**dem. bra expulso. **C**
Lenit nam ⁊ prouocat vrinam: ⁊ potio eius fit a pon
dere ⁊ x. usq; ad. lb. ⁊ usq; ad duas tertias libre cū
zucharo. Et de eo qui fucus est cum medicinis in de
coctione usq; ad. 3. x. ⁊ de trito sicut est a tribus usque
ad. vj. **C**Permutatio. **C**In scabiē ⁊ febrib⁹ antiq̃s
quātum est mediū ponderis ipsi⁹ de sene de mecha.

De ficubus. **L**. cclxxxij.

Ficus quid est. Ficus in seipsa nām bz. ⁊ folijs ⁊
lacti eius inest virtus lacticinij: ⁊ cum non repe
riunt folia eius rami eius que filuestris est decoquun
tur confracti ⁊ contriti: ⁊ assumitur eoz aqua: ⁊ de ea
accipitur succus sicut accipitur in reliq̃s herbis: ⁊ ge
mine quidem ficus melli siles existunt in opationibus
suis. **E**lectio. **M**elior est alba deinde rubea
deinde nigra. Et quādo vehementer matura est: ē me
lior ⁊ prima ad hoc ut non noceat. Et sicca quide⁹ in
suis opationibus est laudabilis: verūm sanguis ex ea
generat⁹ non est bonus: ⁊ ppter h⁹ facit pediculos ⁊
verum si sit cum nuce tunc eius chinus fit bonus: et
post nucem cum amigdala ⁊ leuior omnibus est alba ⁊
Cha. **C**illa que est humida est cala parūp: ⁊ que ē
humida plime est aquetatis: ⁊ parum est medicinalis
Que vero imatura est: est absterfua ad fiditātē aliq̃
tulaz declinans nisi lac eius ⁊ que ē sicca ē cala i pmo
⁊ in fine ipsius ē subtilis. **C**o pe. ⁊ pro. **C**Que est
sicca ⁊ proprie acris fortis est absterfionis maturatia
resolutiua ⁊ carnosa est plime maturatōis: ⁊ in ipsa
sunt glutinatio ⁊ incisio ⁊ subtilitatio: ⁊ filuestris ē acu
tior ⁊ fortior in hoc. ⁊ ficus quidem nutritior est reli
quis fructibus ⁊ que vehementis ē maturatōis. ppiq̃
est ad hoc ut nō noceat ⁊ in ipsa ē inflatio: ⁊ qñq; egre
ditur que acris ē ⁊ sicca de absterfione ad vlceraōem
⁊ adeo ut sicca: ⁊ folia eius cum decoq̃tur cū radice
almegerion nigri fit cura scabiei aialū ⁊ succus folioz
eius vehementis est calefactionis ⁊ absterfionis. Et i
ipsa quidem est lenificatio vltia ⁊ expellit supfluitates
ad cutem ⁊ facit sudare: ⁊ in eius acceptiōe est sedatio
calitatis: ⁊ filr secundus qd ego existimo sicca etiā expel
lit ad exteriora ⁊ facit sudare. Et lac quidem eius co
agulat liquefactōem sanguinis ⁊ lactis ⁊ liquefacit cō
gelatum. Et illa quidem que hūida est velocis ē nutri
menti ⁊ penetratōis in stō ⁊ corpore. Nutrimētū vero
ficus lz non existat in robore nutrimentū carnis ⁊ grano
rum. est tñ vehementioris roboris qd nutrimentū oium
fructuū. Et virtus succus ramoz eius anteq̃ frondes
cant propinqua ē virtuti lactis eius. Et aqua quide⁹
cineris ligni eius iterata in potu datur ad coagulatōz
lactis in ventre. ⁊ aqua cineris ligni qnecus ppiq̃
est in intentione. Vinū vero ficus est subtile mali hūo

ris ⁊ ramis quide⁹ filci inest tñ subtilitatis qd quādo
caro coquitur cum eis dissoluitur: ⁊ in iumeiz quidem
est virtus attractiua ex pfundo corporis ⁊ resoluendi
illud quod attractū est. **D**ecoratio. **C**illa que est
imatura linitur ⁊ fit ex ea emplm sup hailē ⁊ verrucas
⁊ spēs ipaz: ⁊ morpbeam: ⁊ filr folia ei⁹. Et acceptio
eius rectificat colorem corruptū causa egritudinum et
apatum caloz mollitū: ⁊ maturat carbūculos ⁊ pprie
cum ireos ⁊ nitro aut calce. Et cū cortice granati po
nitur sup panariciū. ⁊ lac qdem aliūmeiz pferit apati
bus difficilis resolutio ⁊ scrofulis ⁊ lacertis: ⁊ filr de
coctio aliūmeiz: ⁊ confert moro ⁊ pprie aliūmeiz. Et
succus folioz eius abscondit vestigia alguallen ⁊ cū ce
rato ponitur super fissuram frigidis: ⁊ filr lac eius in
omnibus illis. ⁊ est ipinguatia. Eius tñ ipinguatia
facile resoluunt. ⁊ est faciens pediculos. ⁊ illud qdem
contingit ab ea ppter corruptionem hūoris eius: ⁊ dē
q ipa est velocis expulsiōis ad exteriora: ⁊ ē pueniē
tis humoris aialib⁹. **C**Alpata ⁊ boihor. **C**Fit ex ea
emplm apatibus duris ⁊ berispile decocta cū farina
ordei. Et que imatura est ponitur super morpbeam.
Et ipsa maturat carbūculos ⁊ facit accidere q hūida
est albasat quādo administratur ⁊ confert eius decoe
tio apatibus gutturis ⁊ apatibus radicū aurū garga
rizata ad illud cum cortice granati ⁊ panaricio cū pe
nitro. Et sicca quidem nocet apatibus epis ⁊ splenis
ppter suam dulcedinem: ⁊ qñ apa est durū non nocet
neq; confert. verūm si cōiugatur cum subtilitatis et
resoluentibus confert valde. Et aliūmeiz qdem vebe
menter resoluit apata difficilia. **C**ul. ⁊ vlc. **C**
Succus foliozum eius exulcerat ⁊ linit⁹ decoctio ei⁹
cum spuma saponis super scabiē. ⁊ folia eius ponuntur
super essere: ⁊ sup vlcera grossarū hūitatum. ⁊ aq q
dem in qua iteratur cinis ligni eius est corrosiua mun
dificatiua vlcum putridoz antiquoz. Et si admittre
tur cum cortice granati sanat panariciū. ⁊ cū calcanto
ualet ad vlcera crurium fraudulenta. Et lac aliūmeiz
facit adherere vulnera. **C**Instru. iūc. **C**Ponunt⁹ cū
imaturis ex eis ⁊ folijs folia papaueris: ⁊ ponunt super
cortices ossium. ⁊ aqua cineris ligni eius iterata effun
ditur super nervos dolorosos. ⁊ qñq; dat de ea i potu
quātitas vnius. ⁊. ⁊. ⁊. **C**dem. capitis. **C**Confert
que hūida est: ⁊ que sicca epilie: ⁊ distillat ei⁹ decoctio
cum spuma sinapis in aurem in qua est tinitus. Et cō
ferunt lac eius ⁊ succus ramoz ipsius anq̃ frondescat
qum ponuntur in dente corozoso. ⁊ confert ei⁹ admista
super apata que sunt sub aure qñ sit ex ea emplm ⁊ i
que est imatura sanat vlcera capitis puluerizata.
Cdem. bra ocli. **L**ac eius cum melle confert panno
humido ⁊ iniectioni aque descendēis ⁊ grossitudini
palpebrarū ⁊ cū folijs eius fricatur aspitas palpebra
rum ⁊ scabies earū. **C**dem. anhe. ⁊ pecto. **C**Con
fert que hūida est ⁊ que sicca aspirati gutturis. ⁊ cō
ueniens pectori ⁊ canē pulmonis. ⁊ vinum ficus puo
cat menstrua ⁊ vrinam. ⁊ filr vinum eius confert tussē
antique ⁊ doloribus pectoris: ⁊ confert apatibus can
ne pulmonis. **C**dem. nu. **C**Apit oppilones epis
⁊ splenis. Inquit Gal. Que hūis ē mala ē stō q sicca
est non ē mala. Et quādo come lit cum almuri mūdi
ficat supfluitates stōi: ⁊ est ex eis que intersecat sitz q
est ex phlate salso: ⁊ excitat siti que est ex bydropis p
prie cum apsinthio: ⁊ filr bibere vinum eius pferit stō
⁊ incidit appetitum cibi. Et ficus quidem est velocis

descensionis et velocis penetrationis propter suam absterfionem. Et sicca nocet epi et spleni apatis propter suam dulcedinem: sed si aqua est durum non nocet neque iuuat et administratio ipsius quum ieiunium adest: est mirabilis iuuamenti in aperiendo vias cibi et proprie cum nuce et amigdala quoniam tamen eius nutrimentum cum nuce fit plus quam cum amigdala. Si autem comedatur cum ingrossatiuis fit tunc nocumentum eius maximum. Et aliumque est mala sicut pui nutrimenti: sed est conferens duritiei in splene facto emplastro ex ea cum ammoniaco. et omnes quidem species ficus sunt inconuenientes cursui materiarum ad stomachum. **De membris expul.** **C**onfert renibus et vesice que humida est et que sicca. Et iuuat ad tollerandum retentorem urine et non est conueniens cursui materiarum ad itestina: et succus foliorum eius aperit ozificia uenarum anni et que humida est lenit et soluit pariter: et proprie quando assumitur de ea cum amigdala contrita et filtratur duritiei matricis. et filtratur si miscetur cum nitro et cartamo et assumatur ante cibum. Et supponitur lac eius cum uittello oui et mundificat matricem et puocat menstrua. Et fit ex ea emplastrum ad matricem cum fenugreco: et in clisteri ad dolorem ventris pugnitiuum ponitur cum ruta. et sic? quidem et proprie lac ipsius trahit a renibus arenam quam administratur: et quando assumitur aqua calida cum lacte eius distillata super lac motum cum ramo eius pariter erit fortior in soluendo ventrem. et in mundificando renes et datur in potu de aqua cineris ligni eius iterata ei quam habet solonem et dysenteriam. **De clisteriatur ex ea:** et in utriusque dispositionibus miscetur cum oleo: vinum autem ficus prouocat et lenit: et est propter suam absterfionem velocis descensionis ex ventre et velocis penetrationis. **De uenena.** **L**ac eius confert puncture scorpionis iunctum: et similiter rutele: et filtratur ponitur illa que est immatura aut folia recentia super morsum canis rabiosi et confert: et fit ex ea emplastrum cum herbo super morsum mustelle et confert: et aqua cineris eius iterata confert morsui rutele in potu data et facta iunctio ex ea et aliumque confert puncturis uenenosis bibita et linita.

De fece. **L.** cclxxxiii.

Ex. **E**lectio. **M**elior est fex olei de croco grauis. **C**ha. **F**ex expressionis olei est in primo caliditatis. **O**pera. et proprietates. **I**am diximus quod fex olei de croco tingit linguam et dentes taliter quod perdurat sic tinctura fex bovis. **C**ul. et vlce. **F**ex expressionis olei est ex consolidatiuis vlce accidetium in corporibus siccis. **De fermeneto.** **L.** cclxxxv.

Fermentum. **C**ha. **I**n ipso est calitas. **H**umiditas uero eius et siccitas sunt secundum quantitatem multitudinis falsedinis et nitrositatis eorum. **O**pera. et proprie. **I**n ipso est virtus absterfiva propter sale et nitrositatem et frumetitatem: et in ipso est virtus infrigidatiua propter suam acetositatem attrahentem mas profundas ad exteriora corporis et resoluit. **I**n strumeta iunc. **F**it ex ea emplastrum ad dolorem qui est in inferiore parte pedis. **Capitulum de littera.** **B.**

De glande. **L.** cclxxxvi.

Glanda quid est. nota est: et est stiptica: sed castanea minus ea est stiptica. **Q**uod uero in glande uehementius est stipticum est cortex eius qui est cortex eius interior. **C**ha. **G**lands fria est et sicca: et siccitas ipsius est in fo. frias uero in primo. **I**n castanea autem est parum calitatis propter sui dulcedinem: et folia quidem glandis sunt uehementioris stipti-

titatis et minoris ericcatois. **O**pera. et proprie. **I**n castanea est absterfio et in eis omnibus est inflatio in ventre inferiore et stipticitas et prohibet fluxum sanguinis et proprie cortex eius interior et omnes confortant membra et castanea quidem est tarde digonis. sed est boni nutrimenti. **S**i ergo cum succaro misceatur eius nutrimentum fit bonum. **S**al. quocumque dicitur quod est nutritibilior omnibus granis adeo quod est proxia granis panis uerum castanea propter illud quod in ipsa est ex dulcedine nutritibilior est ea: quum tamen nutrimentum omnium fit boibus illaudabile: sed fortasse earum nutrimentum porcis laudatur.

Apostemata et borbor. **C**ha. **I**psa cum adipe hedi et porci salita confert duritiebus. et fructus quidem glandis confert in principio apatibus calis. **C**ul. et vl. **P**rohibet ambulatorem alcula et ulcera abulatiua quam aduritur et administratur. **S**olia pretere glandis coherere faciunt plagas quum teruntur et puluerizant desuper. **C**em. ca. **F**acit soda propterea quod coarctat vaporem constringendo nam. **C**em. anbe. et pecto. **C**onfert sputo sanguinis. **C**em. nu. **C**onfert humiditati sicut. **C**em. expl. **C**onstringit et pferit dysenterie et vlceribus intestinozum et fluxui sanguinis et multiplicat urinam. **C**enena. **C**onfert uenis uenulosorum. **E**t decoctio quidem corticis eius cum lacte vaccino confert ueneno sagittarum armeniarum: et caro quidem castanee est bona uenis.

De belou. **L.** cclxxxvii.

Belou quid est. Notum est: et est granum pini maioris. **E**t est melioris nutrimenti quam nux: et est tardioris digonis. **E**t est compositum ex substantia aquea et terrea. et acritas in ipso est pauca. et oz quidem ut pple mentum smonis in ipso requiratur in capso de pino.

Cha. **E**st tempatum et in ipso tamen est calitas parua. **O**pera. et proprie. **N**utrimentum prebet forte non malum et rectificat humitates corruptas in intestinis et est tarde digonis. **E**ius uero digon rectificatur in infrigidatis quidem cum melle et in calefactis cum tabarzet ex succaro: et propter hoc auget bonitas nutrimenti eius. **E**ius uero quod in aqua infusum est delectur acuitas et acrimonia et mordicatio: et fit in ultia uirtute nutriendi ita ut puum in quo non est nutrimentum pueniat ad nutrimentum a medietate. hoc autem puum est granum pini pue repte in omni regione. **C**instru. iunc. **S**anat dolores neruorum et dozi et sciaticae et ualet molificationi. **C**em. an. et pec. **C**ha. **M**agnu mundificat pulmonem ualde et extrahit quod in ipso est sanie et de humilibus grossis. **C**em. expl. **E**xcitat coitum et proprie quod ex eo nutritum est et confert saniei et lapidi in vesica. **C**enena. **C**ha. **I**n ficibus et dactylis confert puncture scorpionis.

De gentiana. **L.** cclxxxviii.

Gentiana quid est. **E**ius folia que sunt iuxta radicem ipsi sunt filia folijs nucis: et folijs arnoglossae: et eius color est rubens: et ipsius medium et extrema sunt inbibita. **E**t eius crus est cocauum planum in grossitudine digiti et longitudine duorum cubitoz et ipsi folia aduicem sunt elongata: et fructus eius est in suis capitibus: et radix ipsius est longa filia radici aristoli: que ozif in montibus et in umbra: et in locis humidis eoz: et dicitur quod non noiat gentiana uisi quia primus qui ea agnouit fuit gentinus rex: et ipsa quidem crescit in montibus altis. **E**x ea uero assumitur succus: quoniam ipsa infunditur in aquam usque ad quatuor dies: deinde coquitur postea transmutado

desiccatur: deinde cogelat postea inspissatur sicut mel
Electio. **M**elior est romana: et ipsa est vehementer
rubea et durior et lignum et vene sicut grossitudo digi-
ti: et maius et minus: et eius color est citrinus declinans
ad nigredinem: et quod ex ea fractus est: est vehementer
citrinum ppinquus reubarbaro. **N**ā. **C**alsa est i
3^a sicca in 80. **O**pera. et pro. **E**st apitua et ipsa
est stipticitas: et eius radix ultima est in aptione et subtili-
atione et abstersione. **D**ecoratio. **R**adix eius ab-
stergit morpheam precipue succus eius predictus.
Mulne. et vl. **S**anat plagas et vlcera corrosiua
et precipue succus eius predictus. **I**nstru. iūc. **C**
Bibunt ex eo. 3. ij. cum vino propter torzionem neruo-
rum et est iuuatiua ei qui cadit ex loco alto. **M**em.
oculi. **E**st ex ea linimentum ophthalmie. **M**ē.
anbe. et pecto. **B**ue. 3. succi eius sunt bone plesi.
Mem. nutri. **A**pitua est oppilonū epis et splenis
et pondus. 3. ij. ex ea cum vino ualet dolozi epatis et
splenis et frigiditati amborum et apatibus eorum et sirupus
radicum eius conueniens est stōacho infirmo ex frigore.
Mem. expl. **P**rouocat vrinam et menstrua et
supponitur radix eius sicut collyriū et extrahit setum
et facit ipm abortiri. **V**enena. **E**st ultima medi-
cina pūcture scorpiōis. Et pondus. 3. ij. ex ea cū vino
conferit pūcture oīum vermiū venenosorum: et morsui ca-
nis rabiosi: et morsui oīum luporum. **P**ermutatio. **C**
Quātum ipm est et medietas eius ex assero: et quātum
medietas eius de radice capparis.

De Silbene. L. cccxxix.

Silbene quid est. Eius opatio est prima opationi
bellebozi. quidam autē dixerūt ē semen turbit ni-
gri: et cortex radicis eius ē turbit citrinū et oris i fald.
verūtū quod ex eo bonum est: est indum et est file papy-
ro. **I**nstru. iūctu. **Q**uidam iam dederūt ex eo i
potu palytico usq; ad pondus. 3. et vomuit et sanat? ē
Mem. nu. **E**st vomitiū et qñq; est mortificatiū
propter fortitudinem vomitū. **M**embra expl. **C**
Solut et potio ex ipo ē medietas. 3. sed. 3. ē timorosa.
Venena. **I**n ipo est virtus venenosa.

De Eserefrend. L. cccx.

Eserefrend quid est. Res pinealis figure i cuius
capite sunt sicut due spine: et dicit etiaz qd ē filis
amigdale: et qñq; findit et apitur. **M**em. expl. **C**
Facit augmentum in coitu valde.

De Epfin. L. cccxi.

Epfin quid est. Est lapis gypsi lamiosus albus
pūus cuius subtilitas augmentat qum adurit.
Nā. **C**frigidus ē et ficcus. **O**pera. et ppe. **C**
Est glutinatiū et ponitur sup partes fluxuū sāguis:
et stringit secūdm qd in suo dicit caplo: qm in ipo cuz
glutinatio est virtus faciens adherere: et in ipo ē stipti-
citas cum viscositate: et quādo adurit subtiliat et ad-
ditur eius exiccatio. **M**em. capi. **L**initur ex eo
frons: aut cooperitur ex eo caput cum pileo et retinet
fluxum sanguinis ex naribus: et quod ex eo gypsa-
tum est etiaz precipue cum bolo armeno frizo et lenti-
bus mistum: et ipm distillatur cum aqua myrti et pau-
co aceto. **M**em. oc. **M**iscetur cum albugie oui
ut non fiat lapis: et ponitur super ophthalmiam sāgui-
neam. **V**enena. **E**st ex sūma venenorum pfoctiū.

De Gypo. L. cccxij.

Gypos quid est. Est sicut gypsum.
De Semifimi. L. cccxij.

Semifimi quid est. Eius virtus est filis virtuti
seba cū vna lupina. **O**pera. et propri. **C**
Est mūdificatiū apituum sedatiū inflationis et vē-
tositatum pprie. **M**em. nutri. **R**esoluit būdita-
tes uiscosas in stomacho et cōfert stomachis infantiū et
Mem. expl. **C**onfert ventositatibus matriciū
De Bezar. L. cccxij.

Bezar quid est. nota est. Fortius semē eius est se-
men filuestris. Inquit **B**ia. Est vna spēs eius
cuius folia sunt minora folijs feniculi: et in ei⁹ forma
et eius crus pūit usq; ad q̄ritatē palmi. Et qd ē supe-
rius eius ē citrina: et hz sumitatem sicut coriandru et
anetum. et hz fructum acutū albus boni odoris et masti-
cationis: et nascit in locis spatiosis solitarijs lapidosis
et que ex ea ē hortulana filat apio romano acuta adu-
stia boni odoris. Et 3^a folia sunt sicut folia coriandri
cuius supius est album: et anetales sunt sūtas et fruct⁹
eius. et hz sicut capita nucis plena semie quod est sicut
cymini in forma et acuitate sua. **N**ā. **C**alida est
in fine si būda in pmo. **M**ulnera et vl. **S**emen
et folia ipsius quz terūt et ponūt sup vlcera corrosiua
conferūt eis. **M**em. anbe. et pec. **C**ōfert plesi et
tussi antiq. **M**em. nutri. **E**st difficilis digōnis et
nutrita faciliōis est digestiōis et confert hydropisi.
Mem. expl. **C**ōdat dolozi ventris pūgitiū et
proprie daucus. et prouocat vehementer et pprie fil-
uestris et proprie semen eius: et filr eius folia. et excitat
coitum et proprie semen domesticē. ē enim vehementis
inflationis: et semen filuestris non est illius opationis.
Si autē secakul et baucia filuestris nūerent in baucia:
tunc ipsa magis excitant coitum qd hortulana: et prouo-
cat menstrua et vrinam proprie filuestris bibita et sup-
posita: et conferūt semen eius et radix eius difficultati
ipregnationis. **De Seguers. L. cccxv.**

Seguers quid est. Tres hz spēs et filatur rizi i vir-
tute sua. Verūtū rizi nutritilius ē: et panicū me-
lius ē in omnibus dispōit⁹ suis qd miliū: hz tñ ē forti⁹
constrictiū. **E**lectio. **C**oquitur cum lacte aut
aqua surfuris file: et oleo amigdalino et prebet nutritiū
cum bonū. **N**ā. **C**frigidū ē et ficcū in fine secūdi
quidā autē dicunt ipm esse calim in pmo. et primū sanū
est. **O**pera. et pro. **I**n ipo ē stipticitas et excitat
sine mordicatione: et eius vaporatio ē sedans dolores.
Qum uero non regit generat sanguinē malū et nutrit
minus qd grana reliq; ex quibus fit panis. Et ei⁹ nutri-
mentū ē pūum uiscosum. et in ipo ē subtilitas quedam
sicut existimāt quidam. Verūtū quz coquitur cū lacte
aut surfure file sit eius nutrimentū bonū precipue cuz
butyro: aut oleo amagdalino. **M**embra nutri. **C**
Est tarde digōnis in stō in sua substantia et in suo pane
Mem. expl. **C**um eo vaporatur dolor ventris
pūgitiū et ē puocatiū.

De Ballinis et gallo. L. cccxvi.

Alline et gallus quid est. Ius galloz ueterū pro-
prietatem hz quā dicemus. Modus uero quez
Bal. narravit in decoctōe eorum ē ut decolent postq; ci-
bantur et nutriūt. fatigent enī faciendo eos currere
et cadant et decollentur: deinde extrahat qd i vētrib⁹
eorum ē: et ipleantur ventres eorum sale et sumantur et co-
quātur cū. xx. kist. aq; usq; quo pueniat ad tres cotillas
et bibatur totum in loco vno: postea addat illud quod
dicturi sumus in omni loco. **E**lectio. **C** Ruffus
galloz melior est ille qui non cantat adbut: et gallinaz
m iij

melior ē que nondū parit oua antiqui uero sunt mali.

Cā. **C**Adeps pulloꝝ calioꝝ ē adipe gallinaꝝ ma
gnarum. **C**O pera. 7 pro. **C**Testiculi galloꝝ lauda
biles sunt velocis digōis **C**Instrumēta iūctura. **C**
Jus galloꝝ predictum cōuenit tremori 7 dolori iūctu
rarum. sed oꝝ ut coquatur cum polypodio 7 aneto 7 sa
le in. xx. cotil. donec remaneant tres aut quatuor.

CMembra ca. **C**Laro gallinarum que sunt pulle
in intellectu augmentū efficit. cerebrū gallinarum p
hibet fluxum sanguinis nariū accētem ex velaminibus
cerebri. **C**Mem. anbe. 7 pec. **C**Jus galloꝝ p̄dictū
confert asmati. **C**Laro gallinaꝝ clarificat vocē. ius galli
vetustissimi cum aneto 7 cartamo cōfert omnibus illis
7 infidebegi pulloꝝ sedat inflatōem stōi. **C**Membra
nutri. **C**Jus galloꝝ cōfert dolori stōi ex ventositate.
CMem. expl. **C**Jus galli ueteris cum polypodio
7 aneto cōfert colice ualde. **C**Laro gallinaꝝ q̄ pulle sūt
augmentat sp̄ma. Et ius predictum cū polypodio sol
uit mliam: 7 cum cartamo soluit p̄bla. Qñq̄ uero de
coquitur cum medicinis stipticis ad dysenteria 7 cuz
lacte ad vlcera defice. **C**Uenena. **C**Galline scisse su
per cor suum aut gallus ponitur sup locum lesū a ver
mibus uenenosis 7 pmutatur quacq̄ boza 7 prohibet
nocumentum uenenop: 7 in uenēis bibitis etiaꝝ sorbe
tur eoz decoctio cuz aneto 7 sale 7 euomif.

De Buafmeim. L. cccxvij.

Buafmeim quid est. Est foliū nil. **C**Natura **C**
Est in fine p̄mi calm 7 in fo sicum. **C**O pera
tōes 7 p. **C**In ipso sūt stipticitas 7 absterfio. **C**Be
coratio. **C**Lingit capillos.

De Buers. L. cccxviij.

Buers quid est. Res rubea declinans ad palorē
filis tincture croci 7 asportat de iamē 7 dicitur
q̄ abraditur de arbore sua. **C**Natura. **C**Lafa est et
sicca in fo. **C**O pa. 7 propri. **C**Est stiptica. **C**Be
coratio. **C**Confert p̄ano 7 lentiginibus. Qum ergo
bibitur confert sordiciei. **C**Alpata 7 bothoz. **C**Con
fert bothoz. **C**Gulnera 7 vlcera. **C**Confert scabiei
7 pruriti 7 sabafati 7 ipetigini.

De Buarefscen. L. cccxix.

Buarefscen. **C**Mem. oc. **C**Bāguis alguarefscen
est bonus vlceribus oculi. **C**Mem. nutri. **C**
Laro eius difficilis est digōis. **C**Mem. expul. **C**
Laro eius cōstringit ventrem.

De Buartil. L. ccc.

Bartil quid ē. Est maxima figuraz algaſgon et
lamābraſ longa hīs caudam: 7 puum caput et
non est lacertus. lacertus enim non ē aut caro ē nisi in
ruribus: 7 caput 7 corp⁹ ipius diuersa sūt alguartil: s
fortasse p̄ximus ē ei in naturis suis. **C**Natura. **C**
Laro eius cala est mliuz. **C**Decoratio. **C**Confert
stercus eius panno 7 lentiginibus 7 ipiguanter fortiter
adeps 7 caro eius 7 proprie quasdam mulieres.
CO pera. 7 pro. **C**In ipso est virtus extrahens fur
culos 7 spinas. **C**Alpata 7 bo. **C**Tritum sterc⁹ ei⁹
eradicat verrucas. **C**Mem. oculi. **C**Stercus eius
fite est stercori lacerti. ualet enī ad albuginē oculi.

De Buadai. L. ccc.

Buadai quid ē. Est ostracum. **C**O pa. 7 p. **C**
Extrahit furculos 7 spinas. **C**Decoratio. **C**
Quod ex eo tritū est abscondit verrucas insulas 7 pē
dentes p̄ritū. **De Brano ben. L. cccij.**

Branū ben. Jam diximus opatōes eius in capi

tulo be. qū dixim⁹ ben. **De Brano lauri. L. cccij.**

Branum lauri. Ip̄m ē granū ademeſt: 7 est sicut
auellana pua: 7 cortex eius ad nigredinē tendit
subtilis: quod cum p̄mitur i duas sepatur ptes duras
decliues ad citrinitatem in quibus est parū boni odo
ris: nos dicemus opatōes eius in caplo de gain.

De Brano azelem. L. cccij.

Branum azelem quid ē. Dicitur piper nigrū: 7
est granū boni odoris 7 saporis ualde: 7 oritur i
ptibus scebezura. **C**Natura. **C**Est calm in fo bu
midum in p̄mo. **C**Decoratio. **C**Est ipinguatium.
CMem. expl. **C**Augmentat sp̄ma.

De Brano anelcen. L. cccij.

Branum anelcen quid est. Est granū exis i quā
titate pipis 7 in colore eius. uerū ē facilis fran
gibile: scinditur a medulla rehemētis albedinis cui⁹
odor est bonus. **C**Natura. **C**Est calm 7 sicū in fo.
CMem. nu. **C**Est bonū stō frīo ualde.

De Brano nil. L. cccij.

Branū nil qd est. Est cartamū indū. **C**Electio
CMem. elius ē eius pōderosum planum recens.
CNatura. **C**Bixerūt quidam. Est calm 7 sicū i
p̄mo: 7 uerū est q̄ ē calidum 7 sicū pueniēs ad 3^m.
CDecoratio. **C**Confert albaras 7 moꝝpbee albe.
CMem. nu. **C**Est cōturbatiū faciēs nauleam.
CMem. expul. **C**Solone educit humores grollos
7 mliaz 7 p̄bla fortiter 7 vermes 7 ascarides. **C**Per
mutatio. **C**Loco eius in solone 7 iuuamento in mliā
ponitur medietas ponderis de pulpa colloq̄ntide cuz
sexta ponderis sui de lapide armeno.

De Brano alumne. L. cccij.

Branum alumne quid ē. Est arbor filueſtris sꝫ
quātitate brachij hīs alba folia nō tñ rehemē
tis albedinis cuius fructus ē sicut pip: sicut uolus lacte.
7 dixerunt quidam. Est semē samonona. **C**ā. **C**
Est calm parum hīs hūitatis. **C**Decoratio. **C**Est
ipinguatium. **C**Mem. nu. **C**Lardat eius digō in stō 7
qum digeritur mltiplicat eius nutrimētū. **C**Mem. bra
expul. **C**Augmētat sp̄ma 7 excitat coitū.

De Brano pini. L. cccij.

Branum pini quid est. Granū pini ē min⁹ sistico
corticem hīs minutū frangibile rubeuz finditur
a medulla alba vinctuosa suauis: 7 hec sunt magna que
sunt pini que noiātur bilis. puum uero est granū triā
gulatum durioris corticis 7 acutioris medulle. 7 i ipso
est acrimonia 7 pōticitas 7 puum est melius ad medi
cinā q̄ ad cibū. **C**Natura. **C**Magnū est sicut egle
ad calitatem declinans 7 augmētatur hūitas ipius.
Et puum est calidū 7 humidū in tertio. **C**O pera.
7 pro. **C**In ipso est maturatio 7 lenificatio 7 reſolo et
mordicatio: 7 p̄prie in recente: sed eius mordicatio de
letur si infundantur in aqua 7 cōplentur tunc eius ap
planatio 7 glutinatio quāuis sint añ illud ambo repta
in ipso integre: 7 eius substantia est terrea aquea i q̄ est
puum aeritatis. **C**Decoratio. **C**Est impinguatium
CInstru. iūc. **C**Granū pini magnū p̄fert mollifica
tioni 7 debilitati corporis comestūz ericcat hūiditates
corruptam que est in eo. **C**Mem. anbe. 7 pecto. **C**
Paruum 7 magnū confert hūitatibus pulmonis pu
refactis: 7 puri sanguinis fluxui 7 tussi: 7 p̄pe cū rob
recente p̄pter amaritudinem pauca que ē in ipso. Et
qū coquitur cum vino dulci est ad mūda ndū pus pul
monis bonum ualde. 7 sū eius cortex 7 lignū quādo

ponitur in electuarijs. **Dem. nutri.** **Q**uoniam ex eo
fit emplum cum apsinthio super stomacum posuit ipsum. Et est
difficilis digonitiniens cibum. Virtus eius mordicat sto-
machum nisi infundatur in aqua calida. Comedit ergo
ipsum calefacti cum tabarzet et infrigidati cum melle: et
tunc digeritur et fit bonum. et est bonum stoma. Inquit Dia. e-
malum stoma: sed uidetur quod non sit ita nisi quando aduritur aut ra-
cidatur: et quod sit infusum bonum quando rectificat et corruptione:
et frangitur eius ventositas. Et quando bibitur cum portu-
laca sedat et mordicatio oris: ita ut non sit mordicatio.
Demembra expulso. **A**ugmentum facit in coitu
plurimum quando comeditur cum sisamo et tabarzet: et melle:
et penidisi: et saturati ex eo: et puri faciunt dolorem ven-
tris pugnatum: sed eius tyriaca est granum granati ama-
rum quod sugitur post ipsum. et ipsum vehementer abstergit
humiditates renium et vesice: et confortat eos ad retentionem
urine: et sanat distillationes et prohibet vlceres vesice et lap-
idem: et puocat et confert ex eo cum absinthio facto em-
plastro. **De Brano alkilkil. L. cccix.**

Granum alkilkil quid est. Est sicut pip albū ma-
cartamo non pure rotundum et frangit a medulla
vinctuosa boni saporis: Quidam autem dixerunt est semen
granati siluestris et dixerunt isti eius radix est albugat.
Instru. iunc. **C**onfortat corpora mollificata.
Opera. et prop. **Q**uod ex eo frizum est: est siccum?
Decoratio. **E**st ipinguium. **Dem. ca.** **F**acit soda: et ppe quoniam in ea mensa comeditur super vinum.
Dem. nu. **P**rimus usus eius facit fastidium et
colicam passionem: et quoniam comeditur cum tabarzet et zuc-
caro et melle digeritur et quod ex eo frizum est: est melius et
non est eius humor malus et puri vehementer mordicat
stomacum. **De grano uiridi. L. cccx.**

Granum uiride quid est. In fructu eius est stiptici-
tas: et ipsum iuuamentum sile est iuuamento mastice:
et eius guma est melior gumis post mastice: et que ex ea
magna est dicitur atharo. et eius quidem arbor nominatur al-
borin. **Ca.** **D**ixerunt quidam quod in eius oleo est le-
nificatio et stipticitas sicut est in oleo rosaceo et veritas est
calefactio grani uiridis est calefactio non minor: eius vero
exiccatio dum pleuerat humidum est pura: et quoniam exiccat est
in tertio: et eius guma est calida in qua est siccitas pauca.
Opera. et proprie. **E**st calefactiuum lenificatiuum
et mundificatiuum: et in ipso est stipticitas: et eius guma est
plurime resolutis quam mastice: quoniam est amarior. et ipsa sunt
parum stipticitatis: et est fortis absterfionis: et in ipsa est
aptio bona et maturatio et lenificatio: et extrahit ex pro-
fundo: et in pluribus botis ponit loco mastice et suffu-
migatio alborin elongat a motu sicut suffumigatio tu-
ris: et eius oleum est positum ex virtutibus tribus cum
virtute constrictiua: et existimauerunt quidem quod in eius
oleo est infrigidatio quedam. **Decoratio.** **A**b-
sterget panum et faciem: et viscus alborin confert scissuris
faciei. **Apostemata et botbor.** **E**t guma matu-
rat excisas duras. **Uul. et vl.** **A**bstergit scabiem
et ipetiginem: et ingreditur ei guma in emplis ad purganda
ulcera et exiccat sanie et sanat ulcera manifestata: et confert
pruritui ulcerum et scabiei vlcerose et scabiei et botbor
phlagic. **Instru. iuc.** **P**ossit ei oleum in oleis que
sunt ad lassitudinem et emplis ad paralytum et torturam.
Dem. capitis. **E**ius guma cum melle et oleo est
bona humiditati auris. **Demembra oculi.** **E**ius sum-
egreditur in alcosol oculi et conseruat capillos et me-
dicamento corosionis palpebrarum. **Dem. anbeli. et**

pec. **C**onfert doloribus pectoris more emplis super
positum et inunctum. et eius guma est bona vlceribus pul-
monis et tussi antiqua deglutita sola aut cum dulcibus:
Dem. nutri. **I**uuatiua est splenis et proprie ex
alborin: sed ipsa delet appetitum cibi: et sile mundificat
epar. **Dem. expl.** **P**rouocat et excitat coitum:
et guma eius etiam prouocat et lenit ventrem quando accipit
ex ea auellana et nux ieiunio absque nocumeto: et mu-
ndificat viscera et abstergit renes. **Menena.** **B**ibi-
tur guma eius et fructus eius cum vino ad morsum rutele.

De Bento. L. cccxi.

Gentum quod est. Est res sile. i. guma rute motane:
De Bembut. L. cccxij.

Gembut quid est. Est rosa vinee sicut quidam sa-
pientes dixerunt: et est alkarnub anababiu. et de
ipso quidem iam dictum est in caplo de cha. **Ca.** **E**ius
frigus et calitas sunt pura: et est siccum in sebo.
Opera. et proprietates. **E**ius fructus vomitum
facit sine mordicatione **Demembra expl.** **P**rohibet
fluxum ventris. **Menena.** **D**ecocctio algebut
interficat pulices. **De Brame. L. cccxij.**

Gramme. **Uul. et vlce.** **F**acit coherere pla-
gas sanguineas. **Dem. expl.** **E**t decoc-
tio extrahit lapidem. et semen ipsius puocat et pstringit.

De Blutine. L. cccxij.

Gluten quid est. Jam locuti fuimus de glutine
alibet et resina pini: et reliquis in suo loco.

Ca. **G**lutine alimbat est calum: deinde gluten cupissi
deinde est guma pini. **Opera. et prop.** **E**st resolu-
tiuum: sed guma pini et gluten cupressi non sunt veheme-
ntioris resolutionis quam gluten alibet quousque sint calidiora eo.

De Gallis. L. cccxv.

Galle. **E**lectio. **M**eliores sunt imature et
ponderose dure. glauce uero molles sunt pue-
tutis: et aduruntur super prunas. **Ca.** **S**unt frie
in primo humide in secundo. **Opera. et pro.** **C**onstrictio
earum est vehemens et prohibet humiditates a cursu et
substantia earum est frigida terrea. **Decoratio.** **C**-
denigrat aqua earum capillos **Uul. et vlce.** **L**ini-
untur cum aceto super ipetiginem et auferunt eam: et si
pulis earum sternatur super carnem addita remouet
eam. **Dem. ca.** **P**rohibent cursum humidatum
corruptarum ad linguam et gingiuam et conferunt cola:
et proprie infantibus: et proprie cum aceto. et conferunt
quoniam ponuntur in corosione dentium. **Dem. expl.**
Spargitur pulvis earum super aquam et bibitur ad
vulnere intestinum: et ad fluxum antiquum: et sile quando
ponitur in medicinis conueniens est ad hanc operationem.

De Galia. L. cccxvi.

Galia quid est. Galia uera est finia facta ex ebli-
cis. nunc autem quoniam illud est difficile sumitur pon-
dus ipsorum de gallis: et albella et sit sile quod sit alimek.

Ca. **Q**ue pura est: est calida in primo sicca in secundo
et aromatica calida est in sebo. **Opera. et prope.** **E**st
stiptica confortans viscera: et in aromatizata sunt aptio
et resolo. **Instru. iuncturaz.** **E**st bona dolori ner-
uorum. **Dem. expl.** **E**xistimauerunt quidam quod galia
aromatica augmentum efficit in coitu et stringit ventrem
et confert fluxui. **De Summi. L. cccxv.**

Gummi. **E**lectio. **Q**uod melius est: est ara-
bicum purum parum humis ligni. **Ca.** **S**pes
gummi omnes cale sunt. **Opera. et pro.** **E**st stipticum et
glutinatum cum exiccatione et glutinatione. et gummi quidem

acatie est fortius ualde. et ponitur propter hoc in medicis
tyriace. **¶** Dem. anbe. et pec. **¶** Lenit tussim calam
et expellit nocuentu viceru pulmonis et clarificat vo
cem. **¶** Dem. nu. **¶** Confortat stom.

¶ De Gariofilo. L. cccxviii.

Gariofilus quid est. Est sicut sambucus: sed est
nigrior: et qui masculus est est sicut nucle⁹ oliue
et longior et rebermentius niger: et est fructus arboris in
insula indie: et gluten ipsius existit in virtute glutinis al
boti. **¶** Electio. **¶** Ille qui est melior est filis nucleo
sicco suavis odoris et acuti. **¶** Natura. **¶** Calidus
et sicca in 3. **¶** Decoratio. **¶** Corporis odorē bo
num efficit. **¶** Dem. oculi. **¶** Abstergit visum et con
fert pāno: **¶** Dem. nu. **¶** Confortat stom et epar et
fert vomitum et nausee. **¶** De Galbano. L. cccxix.

Galbano quid est. Est duarū spēs: una spēs ei⁹
est q⁹ est spumofum levis ponderis rebermentiois
albedinis: et altera ē eius q⁹ est spissius et grauius.

¶ Electio. **¶** Melius amboz ē illud quod ē spissius.

¶ Natura. **¶** Est calidū in 3. et exiccatiuum in 3.

¶ Opera. et pro. **¶** Virtus eius est lenitiua resolu
tiua carminatiua vērōstratum: et est ex eis que corum
pūt carnem: et in ipso sūt calefactio et inflatio et attractio
et resolutio. **¶** Decoratio. **¶** Eradicat lentigines.

¶ Apata et botroz. **¶** Confortat apatibus et scrofulis

¶ Vulne. et vl. **¶** Linitur sup vlcera lenia cū aceto.

¶ Instru. iūc. **¶** Confortat lassitudinē et alcuzes et spāso

¶ lacertoz. **¶** Dem. capi. **¶** Confortat sode et epillie: et

q⁹ epilepticus ipm odorat reuiscit: et fert scotomie

et confortat dolori molaris et denti corozo subito: et con

fert doloribus suis in aure et resolut apata eius: et do

lores ipsius sine impedimēto: et illud q⁹ soluitur in oleo

de lilio et tepidum sit et distillat in aurem. **¶** Dem.

anbe. et pec. **¶** Confortat asmam et tussim antiq⁹. **¶** Dem

bra expl. **¶** Prouocat mēstrua fortiter et extrahit fe

tus: et facit eos abortiri suppositū: et confortat p̄focatiōni

matricis bibitū cum vino: et remouet difficultatē vrie:

¶ Venena. **¶** Est tyriaca venenis q⁹ ibibūt sagittas

q⁹ bibitur cū vino et venenis serpentum et scorpionū:

et fumus eius fugat venenosos vermes: et q⁹ sit ex eo

linimentū non approximant ei qui linitus est: et quādo

ex eo sit linimentum cum sacudulion et oleo interficit

ille qui ē vermicibus venenosis ei qui linitus est appro

pinquat. Et ipm quidem omni veneno resistit minus

tū q⁹ sit resistētia serapini. **¶** Permutatio. **¶** Loco

eius serapini ponitur. **¶** De Granato. L. cccxx.

Granatum. **¶** Nā. **¶** Illud quod ē dulce ē fri

gidum ad p̄mū et humidum in ipso: et acetosū est

frigidum et sicca in 3. **¶** Opera. et pro. **¶** Ace

tosum reprimit cholam et prohibet cursū supfluitatum

ad viscera: et pprie vinum eius et in omnibus spēsbus

eius usq⁹ ad acetosum est absterfio cum stipticitate:

¶ Aposte. et bo. **¶** Grana granati cū melle liniuntur

ad panaritū. **¶** Vulnera et vl. **¶** Grana granati cū

melle liniunt ad vlcera fraudulenta: et eius capita ad

vulnera et precipue adusta. et balauſtie quidem cū ca

liditate sua faciūt adberere vulnera. Et dulce quidez

lenificat et totum ipsius est pui nutrimenti et est bonus.

¶ Muzū vero q⁹ est magis iuuatiuū stō q⁹ poma et

cydonia: sed eius granū est malum et q⁹ de p̄tibus ei⁹

est magis stipticū sunt capita: et grana eius stiptica sūt

sue sint grana dulcium aut non dulciū. **¶** Dem. ca.

¶ Grana granati cum melle conferunt dolori auris:

et sunt linimentum interioris nariū et conferunt grana
granati cum melle contrita et cōmista cola linita. Et si
grana dulcia decoquuntur cum vino: deinde terat sicut

sunt et fiat ex eis emplm auri confortat apati eius bene.

¶ Et vinum granati et rob eius conferunt ebrietati et rob

acetosi pprie et confortat chole. **¶** Dem. oculi. **¶** C

Succus acetosi confortat vngule. **¶** Dem. anbeli⁹. et

pec. **¶** Acetosum exaspāt pectus et dulce lenit ipm et

confortat pectus: et quādo dant in potu grana grana

toz in aqua pluuiali valent ad spurū sanguis: et ipsum

totū cōfert tremori cordis et abstergit os stōi. **¶** De

bra nutri. **¶** Granatū muzum confortat inflatōi stōi. et

dulce est cōueniens stō ppter illud quod est in ipso de

stipticitate subtili: et acetosum nocet stō: et cū hoc gra

na granati sunt mala stō. Et eius sauiū ē cōueniens

deſiderio pregnatiū et sūt rob eius pprie acetosi. et

ut fugat febriēs de ipso post cibum suū et prohibeat ele

uationem uapoz est melius q⁹ ut premitat ipm et sub

leuent mae ab inferioribus. **¶** Dem. expl. **¶** Aceto

sum est p̄lime prouocans vrinam q⁹ dulce et abo sunt

puocatiua: et grana granati cum melle cōfert vlceri

bus ani. et quod acetosum est nocet stō et intestinis: et

eius sauiū confortat soloni cholice et confortat stom: et

cortex radices granati cum vino extrahit vermes et al

carides et assumit cum sua dispōne aut sumitur ei⁹ de

coctio **¶** Febres. **¶** Granatum muzū cōfert febri⁹

acutis et inflatōi stōi sed dulce multotiens nocet acutas

bñtib⁹ febres. **¶** De Galanga. L. cccxxi.

Galanga quid est. Frusta iuoluta rubra et nigra

mehriobe et ē casurudaru ipm. **¶** Natura. **¶** C

Est calm et sicca in 3. **¶** Opera. et pro. **¶** Est

subtile resolutiuum uentositatum. **¶** Decoratio. **¶** C

dozem oris efficit bonum. **¶** Dem. nutrimē. **¶** C

Est bonū stō et est digestiuū cibi. **¶** Dem. expul. **¶** C

Confortat colice et dolori renū et iuuat ad coitum.

¶ Permutatio. **¶** Loco eius ponitur kerfat garioſi

latum. **¶** De Subera. L. cccxxii.

Subera. **¶** Natura. **¶** Frigida ē in p̄mo sicca

in fine secūdi. **¶** Opera et pro. **¶** Retiet oēm

fluxum. et ē minoris cōstrictiois et stipticitatis q⁹ zarur

et repugnat chole efflue ad viscera. et q⁹ ipa admiſtra

tur in fa mensa retardat ebrietatez. **¶** Dem. anbe et

pecto. **¶** Confortat tussim calide. **¶** Dem. bra nu: **¶** C

Retinet vomitū. **¶** Dem. expul. **¶** Confortat rasure

cholice et retinet ventrē et vomitū et similiter zarur

et fert mltitudinē vrine. **¶** De Sualmeo. L. cccxxiii.

Sualmeū quid est. Est foliū nil. **¶** Natura. **¶** C

Est calm in fine p̄mi siccum in 3. **¶** Opera

et pro. **¶** In ipso sunt stipticitas et absterfio.

¶ Decoratio. **¶** Tingt capillos.

¶ De Sagate. L. cccxxiiii.

Sagates qd est. Lapis levis bñs odorē aspaltri.

¶ Instru. iūc. **¶** Confortat podagre. **¶** Dem.

capi. **¶** Nō suffumigatur ex ipso epilepticus confortat

ei. **¶** Dem. expl. **¶** Confortat p̄focatiōni matricis.

¶ Venena. **¶** Effugat fumus eius vmes venenosos

¶ De Sailim. L. cccxxv.

Sailim. **¶** Decoratio. **¶** Est boni odoris.

¶ Opera. et pro. **¶** Est exiccatiuū p̄gelatiuū

lactis et in ipso est parum acuitatis et prohibet eruptio

nem sanguinis. **¶** Vulnera et vl. **¶** Confortat adustiōi

ignis. **¶** De Busume. L. cccxxvi.

Busume quid est. Est quoddā gēus tubez fūgoz

quod exiccatur et coarctat sicut cartilago cuius figura est sicut figura uasis cui contracti qui panno lauantur et ingreditur in acetosis et inest ei suauitas sicut est suauitas cartilagium et plus. **C**ha. **C**ha. Non existit in frigore reliquorum tuberum neque est mali humoris sicut tubera et existit in sapore eius carnositas quida et aquositas.

De Garab. L. cccxxv.

GArab quid est. Administrat cortex eius et administratur guma eius et egreditur cum incisione et generatur super ipsam borach bonum et est de melioribus speciebus borach ad comedendum. **C**opera. et pro. **C**flos eius et folia ipsius et amboz succi sunt ex exiccatis sine mordicatione et in ipsa est stipticitas et eius cortex est in virtute eius sed est ficior. Et ex folijs quides eius sumitur succus et exiccat sine mordicatione. **C**Be coratio. Cinis arboris eius cum aceto exiccat verrucas et incidit eas siue sint iuerse siue non iuerse et cortex radices eius ingreditur ad linimentum capillorum.

Culnera et vl. **C**Cortex et folia eius trita quando ponuntur super incisionem et vulnera recentia conferunt. **C**Instru. iuc. **C**Decoctio eius est embroca bona podagre. **C**Dem. ca. **C**Dem. distillatur succus foliorum eius cum oleo rosaceo bullito in cortice granati i aure confert dolori auris et si cortex eius humidus quando fit ex eo illud et eius decoctio est ablutio furfurum. **C**De. oculi. **C**Abstergunt guma flos eius obscuritatem visus. **C**Dem. anbe. et pec. **C**Fructus eius confert sputo sanguinis et cortices eius etiam. **C**Dem. nutri. **C**Succus eius extrahit sanguisugam.

De Galia. L. cccxxv.

Galia. **C**Apost. et bo. **C**Galie lenis apata dura. **C**Dem. ca. **C**Distillatur in oleo de ben aut keiri et distillatur in aurem dolorosam et eius odoramentum confert epileptico et appoplectico et uiuificat eos et sedat soda frum et quando datur de ea i vino iebriat. **C**Dem. anbe. et pec. **C**Dor galie confortat cor. **C**Dem. bra expul. **C**Algalia confert doloribus matricis frigidis supposita et apantibus eius duris et phlaticis et puocat menstrua et facit matricem descendere prefocata et inclinam et mudificat eam et preparat ipsam a i ipregnationem.

Capitulum de littera. h.

De homine. L. cccxxix.

Homo. **C**Becario. **C**Dicitur quod sperma hois abstergit morpheam et si sal urinarum infantium assumptus in ore abstergit panum et forsan eius stercus confert forditiei. **C**Alpia et bo. **C**Ex urine hois sedat herisipilam: si quando dicitur et si militer eius stercus calim et cinis capillorum ipsius sanat boiboz et quando pmiscetur cum butyro phibet apata ambulatiua. **C**Alue. et vl. **C**Eius urina abstergit scabiem vlcerosam et prurium et phibet serpentine et ppe spma eius confert ipetigini. **C**Instru. iuc. **C**Dicitur quod sanguis mensruus sedat dolore podagre et si spma hois et lac eius cum opio et cum cera et oleo. **C**De. capitis. **C**Adustio capillorum eius cum oleo rosaceo distillatur in aurem et dens dolens sedat si quando dixerit. Et salua ieiuni extrahit vermes ex aure et os hominis adustum datur i potu epileptico et foridices auris hominis confert emigrane. **C**Dem. oc. **C**Urina eius quando coquitur cum melle i uase eneo abstergit albugines oculi et confert palpitacioni et adustio capillorum eius cum libargyrio phibet scabiem et prurium in oculo.

CDem. anbe. et pecto. **C**Dicitur quod urina infantum cum bibitur confert difficultati anhelitus et distillato eius et est curatio mala et lac mulieris confert valde in coisuptem et est cura leporis marini. **C**Dem. nu. **C**Dicunt quod lac mulieris sedat mordicationem stoi et quando as caraiatu urine eius confert ictericie proprie cum aqua mellis et aqua ciceris et si stercus eius. **C**Debra expul. **C**Lac hois prouocat urinam et dicit si supponatur sanguis mensruus purus phibet ipgnationem. **C**Lac mulieris confert vlcibus matricis et vulneribus eius embrocatum et suppositum. Et urina hois dicit abscindere solonem et purgare matricem si quando quitatez duarum tertiarum libre decocta cum poris. **C**Febres. **C**Stercus secum cum melle aut vino quando bibitur in febribus piodicis phibet earum piodos. **C**Menena. **C**Lac mulieris est tyriaca leporis marini. Et detes hois triti et puluerizati super morsuraz uipere aut adu si et puluerizati. Et stercus eius puluerizat super morsuraz hois et eius sputum dum est ieiunum interficit scorpiões et spies. **C**De lere aliameni. L. cccxxx.

Olus aliameni quid est. **C**Secm Dia. In ipso non est virtus medicine oio. Et est aquosum sicut atriplex quod saporum non habet in hoc plus abundat oibus oleribus et est vementioris hūitatis quam lactuca et cucurbita et eius nutrimentum est paucum et eius penetratio non est velox propterea quod penitus nitrositate paratum est. **C**ha. **C**Inquit Gal. frigidum et hūidum est in fo. **C**Apata et bo. **C**Fit ex eo emplastrum apaticus colie. **C**Alue. et vlcera. **C**Fit ex eo emplastrum ex radice eius mellino vlceri. **C**Dem. ca. **C**Permiscet eius succus cum oleo rosaceo et confert soda acciti ex adu stione solis. **C**Dem. an. et pec. **C**Confert tussi et sedat eam et proprie decoctum cum oleo amigdalino et aqua granati dulcis et si sedat tussim calam.

De herba iudaica. L. cccxxxi.

Herba iudaica. **C**ha. **C**Lactitas eius est supra equalitatem et est herbum. **C**Calidum in principio pmi hiccum in fo. **C**De herizascen. L. cccxxxi.

Herizascen quid est. **C**Fructus eius est filius elhanakid et vtuntur ipso pparatores corioz et quando sunt apoc eos qui faciunt sirupum ex ipso frustra glosa hlia frustis phici hiccis. Et est in principio sue masticacionis rancidum deinde apparet ei amaritudo et loquimur de eo ex qstie i caplo de sefre. **C**De heroman. L. cccxxxi.

Heroman quid est. Est granum cuius virtus est si cui virtus ordeis: imo ipse est mediu inter triticum et ordeum et ipius sauich et pulter et magis sunt stiptice quam sauich ordeis et eius pulter. **C**ha. **C**Est equale declinans ad humiditatem. **C**opa. et pp. **C**Exiccat sine mordicatione et in ipso est relolo et stipticitas fil.

De ensistides. L. cccxxxi.

Hensistides quid est. **C**Succus plante que dicitur herba hircina. Et eius succus est frigidus et stipticus et dicitur i caplo barbe hircine. **C**Natura. **C**Declinat da hiccitatem.

De hernue. L. cccxxx.

Hernue quid est. Est file piperi nisi quia citrinitati appropinquat boni odoris file xilaloos quod ferit de regione sclauoz. **C**Natura. **C**Est eqle. **C**De. nutri. **C**Confortat stom et digiem.

De hearfelo. L. cccxxxi.

Harfelus. quid est. Est lactuca asini que dicitur i caplo de cha. **C**Natura. **C**Est fria et hūida et

in ipsa est exiccatio et calefactio parua. **C**Opera. et p
prie. **I**n ipsa est stipticitas.

De Hestdeen. L. cccxxv.

Hestdeen quid est. Lignum indum notum:
CInstru. iuc. **C**Eius pprietas est iuuamētuz
forte podagre. **De Haalce. L. cccxxv.**

Haalce quid est. Est herba hñs florem albu de
clinantem ad rubedinem et canas subtiles pluri
mas hñiles cāne sñnanti aut calami aromatici. et flos
eius est flos rotundus. Et folia eius pua subtilia plima
Et sup ipsius extremitatem sunt capita pua purpurea
Bia. dicitur et arbor cuius spine sunt pue in quaz circui
tu sunt folia pua subtilia que plurimum nascitur super
lapides. **C**Natura **C**Lafa est et sicca pueniens usq
ad terciū. **R**uffus uero inquit. Est siccor calameto.

COpera. et p. **C**Est resolutiua incisua ita ut etiā
languine congelatur incidat et resoluat. et est calefactiua
ita ut eius sirupus phibeat horripilationē hyemis.

CDecoratio. **C**Resoluit verrucas. **C**Apata et bo
thor. **C**Fit ex ea emplm cuz aceto apatibus phlaricis
recentibus. **C**Instru. iuctu. **C**Bibitur ad debilita
tem neruoz. Et cum sanich et uino fit ex ea emplz sup
st. iaticam: et sirupus eius cōfert doloribus qui sūt sub
hypocondrys. **C**De. oc. **C**Miscetur cum cibis et
seruat v̄tutem v̄sus: et remouet eius debilitatem.

CDem. anbe. et pec. **C**Mūdicat pectus et plmo
nem et adiuuat ad spuendum: et sedat dolōes hypocō
dryoz et pulmonis cocta et deglutita cum melle: et pp
suam exiccatoēz phibet sputum sanguinis. **C**Dem.
nutri. **C**Aiuuat digōem et ei⁹ sirupus remouet ma
litiam digōis et paucitatē appetitus. **C**Dem. expl.
CProuocat vrinā et menstrua: et solone educit v̄mes
Et qum bibit ex ea qd est inter. 3. g. usq ad. iij. soluēdo
educit phla absq impedimento sufficienter. **C**Permu
tatio. **C**Ponitur loco eius origanū montanū: et dicit
epithymū et hāce loco eius.

De Hālek. L. cccxxix.

Hālek quid est. Qui siluestris est terreatis et pl
me. Et domesticus est plime aqueitatis et vlr est
substantie hūide: et eius fias non est plima et substantie
sicce cuius frigiditas non est pauca. **C**Natura. **C**Hā
lek secūdm **B**ia. dual bz spēs que sunt frigide et sicce
Alj autem dixerunt qd est calidus in pñ pmi et sicce in
pmo. Et est magis sile hālek nre terre. **C**Pe. et p.
etates. **C**In ipso est phibitio effusionis materiez prop
suam stipticitatē et maturatio et lenificatio **C**Alposse
mata et borbor. **C**Prohibet accidere apata calida et
effusionem materierum: et est bonus apatibus gutturis
CUulne. et vl. **C**Confert vlcibus antiquis et pu
tridis in carne cum melle. **C**Dem. ca. **C**Est bon⁹
vlerib⁹ gingiue putridia. **C**Dem. oculi. **C**Intrat
succus eius in alcosol. **C**Dem. anbe. et pec. **C**Lō
fert apatibus circūdantib⁹ laceratos gutturis. **C**De.
expl. **C**Augmentū efficit in coitu et frangit lapidem
renū et vehet: et sile eius succus et confert difficultati
vrine et colice. **C**Uenena. **C**Due. 3. fruct⁹ siluestris
mozui vipere: et due. 3. eius cū vino venenis pnciosis
conferunt: et ex decoctōe eius aspgitur locus et interfi
cit pulices. **De Harmel. L. cccxl.**

Harmel quid est. Nota est. **C**Pe. et pro. **C**Est
incisua et subliatua. **C**Instrumē. iuc. **C**Est
bona dolozi iucturarum et sciaticae qum desup linitur.
CDem. ca. **C**In ipsa est v̄tus faciens ebrietatez que

est sicut ebrietates vini v̄bigia. **C**Dem. oculi. **C**Bia.
dixit qd ipsa trita cum melle et vino et selle alcubugi et
gallinarum. et aqua feniculi est cōueniens debilitati vi
sus. **C**Dem. nu. **C**Facit nauseam fortiter. **C**De
bra expl. **C**Prouocat vrinam et menstrua cum v̄tute
bibita et linita. et p̄fert etiā colice v̄tose bibita et linita:
De Hālit. L. cccxli.

Hālit quid est. Est medicina inda filis hermoda
ctilo albo. **C**Natura **C**Lafa est et sicca in 3°
CInstru. iuc. **C**Potus eius confert podagre et do
lozi iucturaz. **C**Dem. expl. **C**Solone educit phla
et humorem crudum et vermes et ascariades et hūozes
grossos. **De Hālaso. L. cccxli.**

Hālasum quid est. Est qdam ex spēsbus alcūkar.
CNatura. **C**Est t̄prata ad calitatez declinās
hūida ad secūdm pueniens. **A**lcāzi inquit. est fria et
hūida. inquit mūsaia. Est sicut asparagus i opatōnib⁹
suis cala et hūida i pmo. alj vō dixerūt qd est cala i pmo
hūida in secūdo. et iam cōpata fuit. **S**al. qd ipsa est apud
eum cala in fo. apud me uero est qd eius genera plima
sunt diuersarū nāz. **C**Opera. et ppe. **C**Mūdicat
pānum et exicat: et in ipsa est subtilitas. alcāzi dixit qd
ipse generat mliam et elongatus est. **C**Decoratio. **C**
Confert linita alopietis: et aqua eius necat pediculos i
capite ablato ex ea et remouet fetorem ascellarū et per
puocationē suam vrinam fetidam et cum sua p̄petate
quā bz in se. **C**Apata et bo. **C**Resoluit apata dura
CUulnē et vlcera. **C**Aqua eius confert pruritui
duro sicco. **C**Dem. ca. **C**Aqua eius delz surfures
CDem. nutri. **C**Facit nauseam et pprie montana
et precipue radix eius: et eius gūma est alcūkar: et de
ipso loquar postea i caplo de kef. **C**Dem. expul. **C**
Addit in coitu et addit in puocationē vrine: et extrahit
vrinam fetidam et lenit nāz et educit phla et multotiēs
constringit ventrem quādo bibitur cum vino.

De Hādacocha. L. cccxli.

Hādacocha quid est. Ex ea alia est siluestris: et
alia est domestica: et alia est egyptiaca: et fit ex ei⁹
semine panis. **C**Natura. **C**Inquit filius Juragi.
Calida est et sicca in fine secundi. Inquit filius **M**e
laugue calida est in medio si. Et uidetur qd domestice
caliditas sit propinqua in fine pmi. **C**Pe. et p. **C**
Domestica est equalis absterisionis et exiccationis: et
in siluestri est stipticitas cum calefactōe: et eius oleū va
let ad ventositates grossas. **C**Decoratio. **C**Silue
stris confert pāno: et sile domestica. **C**Uul. et vl. **C**
Succ⁹ domestice cum melle mūdicat vlcera. **C**In
stru. iuc. **C**Eius oleum est bonuz doloribus iuctura
rum ex ventositatē: et apud timorem contractionis et
iam sanati sunt eo quidaz. **C**Dem. ca. **C**Facit soda
Et qñ sit cappurgiuz ex succo ei⁹ confert ei q cadit ex
epilia. **C**Dem. oculi. **C**Succus domestice cōfert
albugini oculi: et pāno ipsius et proprie cum melle.

CDem. anbe. et pec. **C**Confert dolozi laterum ex
phlate: et proprie siluestris: et facit accidere dolozem
gutturis ad p̄focatoēs: sed nocumento eius succurri
tur cum coriandro et lactuca et endiuia. **C**Dem.
nutri. **C**Lōfert dolozi stōi frigidi et ventositati et ei⁹
oleum cōfert pñ hydropis. **C**Dem. expul. **C**Pro
uocat vrinam et menstrua et siluestris cum vino: et se
mine molochie est bona dolozi vehet: et eius oleū v̄tile
est dolozi intestinoy et dolozi matricū. et siluestris con
fert colice passioni et constringit ventrem et ipsa et sem

et excitat coitus. **C** Febres. **C** Bicit ut hñs triana
i potu sumat tria ex folijs ei⁹ aut tria ex granis ipi⁹ et
alabūc circuit⁹ febris: et qrtane quattuor ex qb⁹ illoz
duozum voluerit. **C** Venena. **C** Qñ aspgitur aq ei⁹
sup pūcturā scorpionis sedat dolorem statim: et si asp
gitur sup membrū sanū excitat mordicatōez et dolozē:
et eius semen ē fortius in curatione pūcture scorpionis

De Mauro romano. Lcccxiij.

H Alup romanū quid ē. Noiatur achirofa. **C** Na
tura. **C** Calefacit vehementer in 3⁹ et exicat in pmo:
et eius flos est vehemēti⁹ calefactōis: et ipi⁹ gūma ē
ultima in calefactione. **C** Dem. ca. **C** Eius fructus
cū aceto confert epile. **De Haseeb. Lcccxiij.**

H Alcech qd est. Dixerunt quidam qd ē balautia
albaure. **C** Instru. iij. **C** Hocet nervis: et fa
cit cūenire spasmū. **De Herba vitri. Lcccxiij.**

H Erba vitri quid ē. Hæc ē herba qd vitz ablutur
C Opera. 7 pro. **C** In ipa est stipicitas cum
humiditate: et ē faciens adherere lenificatiua mūdi
cativa. **C** Apara 7 bo. **C** Sedatiua ē apanū. et dāc
in potu folia eius ad berisipilā et adustione ignis: et p
cipue apara phlatia: et eius succus cum cerula d plū
bo ponitur sup berisipilā et formicā: et fit ex ea garga
rismus ad apara ambap amigdalaz. **C** Instrumenta
iūcturaz. **C** Lū cerato sup podagrā ponitur. **C** Mē.
ca. **C** Eius succus cū oleo rosaceo confert dolori au
ris et ex succo eius cuz pollice ponit in palato ad apanū
ambap amigdalaz. **C** Dem. anbe. 7 pec. **C** For
bet succus ei⁹ ad tussim antiquā. **C** Dem. expul. **C**
Remouet hemoroidas. **De Harbato. Lcccxiij.**

H Arbatum quid ē. Et dicitur angustus semē ei⁹
triangulatum est sicut lancea: 7 eius folia sunt
triangulata filia folijs scolopendrie. **C** Natura. **C**
Domestice calitas ē pauca: et filuestris calitas ē in fo
Culnura 7 plera. **C** Consolidat recens vulnura:
C Dem. nu. **C** Eius cortex cum aceto sup splenem
pferet et eius folia sicca qñ in potu sumūtuz sanant sple
nē. **C** Dem. expul. **C** Prouocat pprie folia illius
cuius folia sunt filia folijs scolopendrie.

De Halibio. Lcccxiij.

H Alibiū quid est. Planta que noiat alibien: qñ
ei inest pprietas sanandi apana emūctorij more
empli supposita et suspensa: 7 propter hoc noiat alibiē
Et ē ppositaz vtrum sicut rosa. **C** Natura. **C** In ip
sa ē vrus in frigidatiua cum acrimonia que est in ea.
C Opera. 7 pro. **C** Est resolutiua et in ipa ē virtus
in frigidatiua preparatiua. **C** Apara 7 bo. **C** Sanat
apanā accidentia in emūctorio qum suspendit sup ipsa
nedum si more emplī supponat.

De Haze. Lcccxiij.

H Haze quid est. Est zuzere: et aldinarugina. Et
iam dixim⁹ de ipa in bis qd pterierūt.

De Hasefo. Lccc.

H Alasum quid est. Est medicina armena: et dicit
etiam phica: et dixerunt alebus qd ē fortior eufor
bio: et cum eius portio augmentat supra. 3. interficit.

C Natura. **C** Lala ē et sicca in iij⁹. **C** Operatiōes
7 proprietates. **C** Est adustiva saporis mali. **C** Mē.
nutri. **C** Est adurens stōm et faciens vomitum.

De Mauro. Lccc.

H Alurum quid ē. Dicitur qd gūma eius qd ex hac
arboze ē romana: ē karabe. Et nos quidem de
karade singulare facimus caplm. **C** Natura. **C** Est

equalis ad ficitatem declinans paucā. **C** Operatio
nes et pperates. **C** Est subtilis et eius semen subtili⁹
est: et non ē uehementis calitatis. **C** Instru. iij. **C**
Aut. ex fructu ipius arboris confert sciaticis: et emplz
factum ex folijs romane cum aceto cōfert dolori poda
gre. **C** Dem. ca. **C** Lepit succus folioz eius 7
distillatur in aurem: et sedat dolorem eius: et fruct⁹ ei⁹
pferet epile. **C** Dem. oculi. **C** Ex ei⁹ fructu cū melle
fit alcosol: et ē confortatiuum oculi. **C** Dem. expul. **C**
Aut ex fructu eius confert distillatōni vrine: et aut ex
fructu eius cum aceto post purgationem menstruoꝝum
prohibet impgnationem: et filr folia eius:

De Harbe. Lcccxiij.

H Arbe quid ē. Nota ē. **C** Membra oculi. **C**
Dicitur qd ei⁹ sanguis phibet pilos oculi euul
fos oziri. **C** Venena. **C** Dicitur qd eius ouum est ue
nenū pniciosū: et nos dicitur sum⁹ illud in lib. iij⁹.

De Herbo. Lcccxiij.

H Erbum quid ē. Dixerunt quidam ē granū rai
nus qd almelic in magnitudine lentis non cum
cōpressionē rotūdm sed lateratum. Et eius color ē in
ter cinericiū et citrinū: et ipius sapor ē iter saporē
almes et lentis qd comedunt boues et nutriuntur ipo
Alcanzi uero existimauit qd ē granum filie grano cydo
nij. apud me uero ē almelic: et pprie illd qd ē filuestre
Ipū preterea qñq ē album decliue ad citrinū sicut
dicitur: et qñq ē rubeum. Inquit Bia. Herba eius
ē pua minuta hñs folia: et semē ei⁹ ē nitē. **C** Na. **C**
Est calim in pmo usq ad fm et ficcum in 3⁹. **C** Ope
ratōes et pro. **C** Est abstherium apitium et inest ei
humor malus et ipius rectificatio ē sicut rectificatō lu
pinor. qd aut de ipo declinat ad albedinem minus est
medicinale qd rubeum. Num ergo decoquitur bis de
struitur eius abstherio et remanet terrestas ipi⁹ quare
nutrimentum prebet ficcum. **C** Decoratio. **C** Lini
tum super morpheam pānū et lentigines et cicatrices
ē bonum et colorem efficit bonum: et fit ex eo sauch: 7
datur de eo extenuatis sicut nux et remouet extenua
et ei⁹ decoctio ponitur sup fixuras frigoris et pruritū
eius accites manibus et confert lactes. **C** Apara et
botbor. **C** Lenit durities: et māmillarū duritiē ppe.
C Vulnura et vl. **C** Mūdicat vulnura cum melle.
Et confert sabafat et lenit durities ulcerum mortifica
tium carnem et membrum: et confert igni phico et mel
lino. **C** Membra an. 7 pec. **C** Confert duritiē mā
millarum: et facile efficit sputum saniei grosse. **C** Mē.
expul. **C** Plūmus usus ipius facit migere sanguinez
ppter fortitudinem sue prouocatiōis et soluit naturam
Et qñ cum aceto miscetur 7 bibitur confert difficulta
ti vrine: et sedat tenalmon: et dolorem pūgitinū vētris.
C Venena. **C** Fit ex eo emplm cum vino sup morsū
uipere: et morsum canis rabiosi et bois ieiuni.

De Hermodactilo. Lcccxiij.

H Hermodactilus quid ē. Est radix plante hñis
rosas albas et citrinas. Et aperitur in pms qñ
apiuntur flores et existit in planiciebus montium etiā
in angulis eoz: et folia eius expaula sunt super terram
C Electio. **C** Melior ē albus in introitu: et interius
durus ad frangendum. Et niger et rubeus sunt mali
ambo. **C** Natura. **C** Calid⁹ ē et ficcus pueniens ad
fm. Et in ipo ē humiditas supflua. Et existimauerūt qd
dam qd in albo ē calitas: subtilis et in aljs vrus fortis
7 si nō solueret. Et existimauerūt alj qd si est calidus

mordicaret vlcera purus: sed in ipo non ē mordicatio
penitus. Et existimauerunt alij qd est calidus valde.
Opera. 7 pprie. **C**um ipo ē vrus solutiu. Et
si sit in ipo stipticitas. **C**ulnra 7 vl. **C**Albus est
bonus vlcibus antiquis. **C**Instru. iuc. **C**onfert
podagre 7 sedat dolorem statim more emplī supposit.
Et cum ex eo multotiens sit emplī indurat apa 7 in
lapideam nām cōuertit: 7 est conferens tyriaca oibus
doloribus iūcturaz: 7 pprie in boris fluxuū. **C**Mem
bra nutrimēti. **C**Est malus stō debilitās eū: 7 rube
7 niger retinent medicinas solutiuas in stō: 7 attrahūt
nocumentuz maximū. **C**Mem. expl. **C**In ipo ē v
solutiu 7 efficit augmentū in coitu pprie cū zinzibere
7 mentastro 7 cymino. **C**Menena. **C**Rube 7 niger
sunt venenum. **C**Permutatio. **C**Loco eius ponit i
doloribus iūcturaz pondus ei de solijs alcāne: 7 me
dictas ponderis ipsius de bdellio vario.

De Heiren. L. cccly.

Hiren. **O**pera 7 pro. **C**Est resolutiuum.
CMem. ca. **C**onfert egritudinib⁹ frigidis
in cerebro: 7 phibet coriā frigiditatis. **C**Mem. oculi.
CAlqua eius acuit visum.

De Haulegi. L. cccly.

Haulegi quid est. Est rubus 7 in cōcauitatibus
fructus a quibus procedit stipes quo tenet sunt
folia. **C**Apostemata 7 borbor. **C**Folia omniū spēz
eius conferūt herispile supposita ut emplī.

De Hauuro. L. cccly.

Haurum quid est. Arboz arabica iamena: 7 ē
vnum de lacticijs. Et quidam dixerūt qd desu
rum est quedam spēs interficiēs sedentes in vmbra ei.
CAla. **C**Est cala 7 ficca ad 3^m. 7 siccitas ipsius ē in
quarto. **O**pera. 7 pro. **C**In ipa est stipticitas tē
perata. **C**Aposte. 7 bo. **C**onfert sabafati linita 7 i
petigini. **C**Uul. 7 vlce. **C**Linitur cum melle super
alcola in ore infantū 7 remouet. **C**Mem. expul. **C**
Solut ventrem 7 debilitat viscera. **C**Menena. **C**
Quedam spēs eius est que nocet sedenti in vmbra ei.
7 qñq interficit eum. **C**Laueat ergo ab eo 7 lactis eius
tres. 3. interficiunt in duob⁹ diebus frangendo epar 7
pulmonem.

De Hirudine. L. cccly.

Hirundo. **C**Mem. ca. **C**Dixit Bīa. qd quādo
pmus venter hirūdinis scindit iueniūtur in ipo
duo lapides: quoz vnus hz vnum colorem 7 alter hēt
colores plimos: qui qñ ponūtur in pelle vituli anq⁹ ei
accidat ut coire appetat ad coitū incitet: 7 ponūt sup
adiutorū epileptici: aut collum eius iuuatur inde. In
quit iam exptus illud fuit: 7 sanatus est epilepticus.
CMembra oculi. **C**Comedere hirūdinē acuit visū
7 qñq exiccat 7 datur in potu de ea quaz die. Et est
potio eius auz. i. Et pprie adustū matris 7 filij i vtro
qñ ex eo fit alcolol cum melle confert: Et dicit qd cere
brum eius cum melle confert pncipio aque. Et filr ce
rebrum uestpilionis. **C**Mem. anbeli. 7 pec. **C**Tan
gitur palatum ex cinere eius ad squantā 7 confert: et
filr qñ salitur 7 exiccatur 7 bibitur de ea pondus auz
confert squantie.

CCapitulum de littera. J.

De Ireos. L. cccly.

Ireos quid est. Est radix lilij celestis: 7 ē ex ber
bis hūtib⁹ stiptem 7 sup ipm sunt flores diuersi
ppositi ex albo 7 citrino 7 celesti: 7 purpureo: 7 pp h⁹
noiat ireos. **C**arcus cusa. Et iste radices sunt nodose

7 folia eius sunt pua: Et qñ ueterascit a vermibus per
foratur. **C**Electio. **C**Quod ex ea bōum ē: ē durum
spissum cōpactum: breue declinans ad rubedinem ali
quāmlā boni odoris: non odoratur ex ea odor limi. 7 ē
mordicatu linguae: 7 mouet sternutatōem cū fortitu
dine. **C**Ala. **C**Est cala 7 ficca i fine tertij. **O**pa
rōes. 7 pro. **C**Est digestiu apitua absterfua mūdi
ficatiua: 7 eius succus resoluit cū aqua mell 7 purgat
pbla grossum: 7 educit ipz. **C**Decoratio. **C**Lū eqli
quātitate bellebozi purgat pānuz 7 lentigines: 7 efficit
illud sola. **C**Apostema. 7 bo. **C**Que ex ea elixata
est lenificat durities 7 apata grossa: 7 scrofulas: 7 bo
thor lenes. **C**Uulne. 7 vl. **C**onfert vlcibus sor
didis: 7 facit carnem nasci in fistulis etiam si puluerize
tur 7 uestit os carne. **C**Instru. iunc. **C**Eius oleum
resoluit laxitudinē: 7 cum bibitur cum aceto aut vino
confert spasma 7 cōtritioni lacertoz: 7 clisterizatio ei⁹
confert sciaticae. **C**Mem. capi. **C**Facit dormire 7 re
mouet soda antiquā: 7 qñ pmiscetur cū oleo rosaceo 7
aceto vini phibet soda sola: 7 facit sternutatōz: 7 collu
tio oris ex decoctōe ipsius sedat dolorē dentiū: 7 sedat
oleum eius cū aceto sonituz auris: 7 prohibet rheuma
tismos antiquos: 7 aufert oleum eius fetorem narium
7 eius decoctio etiam confert tremori. **C**Mem. oculi.
CAttrahit lachrymas. **C**Mem. anbe. 7 pecto. **C**
Sedat dolorem lateris 7 plesis: 7 confert tussi 7 preci
pue ab hūiditate grossa 7 pipneumonie 7 difficultati
anbelitus 7 squantie. Et expellit supfluitates in pecto
re retētas quaz expulso ē difficilis cū subtiliatōe sua
ultima cum aprione 7 bibitur in egritudinib⁹ pectoris
cum rob. 7 collutio oris ex eo facta nocet vnule.
CMem. nu. **C**Sedat dolorem epis 7 splenis fri
gidoz qñ bibit cum aceto 7 pproprie splenis 7 confert
hydropis. **C**Membra expl. **C**Apit ozificia venarū
hemorrhoidarum 7 remouet dolorem pūgiūū 7 aufert
gonoreā 7 plimā pollutionem: 7 puocat menstrua cuz
vino 7 fit encatisma in decoctōe eius ppter duritiem
matricis: 7 dolores ei⁹ frigidos: 7 admistratio supposi
toz eius cuz melle facit abortiri. 7 eius oleū iuuatiūū
est matricis 7 soluendo educit aquā citzinam 7 cholaz
7 pbla quum bibit ex ueteri eius contracto. 7 ei⁹ qdem
porio debet esse ab. 3. 7 ulq ad auz. vij. **C**Febres. **C**
Eius oleū remouet frigus 7 tremorē. **C**Menena. **C**
Qñ bibitur cū aceto confert venenis oibus.

De Hyulqamo. L. cccly.

Hylqamum quid est. Ex eo deterius 7 fraudulē
tius est nigrum: deinde rubeum. sed albū est ma
gis incolume: 7 est illud quod administat. Et melius
est ut non admistret. Et flos qdem nigri est armeni co
loris: 7 flos rubei est citrinus. 7 flos albi est albus
7 declinat ad citrinitatem. In eo uero quo vntur est
vinctuosa hūiditas. **C**Electio. **C**Ex eo medi⁹ ē albū
Si ergo non reperit admistretur rubeum 7 alienetur
nigz semp. verūtū succ⁹ thyrsoz eius qñq admistat
loco opij. **C**Ala. **C**Nigrū frigidū est 7 siccū i fine tēij.
7 album in pncipio ipsius. **O**pera. 7 propri. **C**
Est stupefactiuū 7 abscindit fluxū sanguinis. 7 sedat
sua stupefactōe dolores pcussiuos. **C**Decoratio. **C**
Ingreditur in ipinguando ppteā qd coagulat sāguinē
7 pgelat ipm. **C**Apata 7 bothor. **C**Sedat dolores
eoz 7 resoluit duritiem testiculoz. 7 confert herispile
CInstru. iuc. **C**Sedat dolorem podagre epithima
tum: 7 bibitur tres kirat ex eo cum hydromelle ante:

et si bibantur ex folijs eius tria aut quattuor cum vino
sanat corosionem ossium. **C**Dem. ca. **C** Succus
cuiuslibet generis ipsius acceptus sedat dolore auri:
et cum aceto et oleo rosaceo dolorem dentium. Et si
eius semen et radix ipsius decocta in aceto: et eius oleum
in omnibus illis: et est faciens subet et facit dormire: et
si ex folijs ipsius comedat aliquid quantitatem huius co-
turbat rationem. Et si si fiat clistere ex decoctione so-
liorum eius et ex oleo ipsius et distilletur in aurem sedat do-
lorem eius. **C**Dem. oc. **C** Linitur super oculum se-
men eius aut succus foliorum ipsius: et tunc sedabuntur
dolores oculi prauis: et admistretur rob eius aut succus
foliorum ipsius: aut semen eius linitum et prohibent fluxum
ad ipsum. **C**Dem. an. et pec. **C** Cum bibunt ex se-
mine eius duo anululati conferunt spuro sanguinis sup-
fluo: et fit ex folijs eius emplastrum apertum mamillarum: et quicquid
ponitur in medicinis que sunt ad sedandam tussim. et
linitur super apertam mamillarum post pregnationem et
prohibet et delet ipsa. **C**Dem. bra. expul. **C** Eius suc-
cus ualeat dolorem matricis et abscondit fluxum sanguinis
eius et fit emplastrum cum folijs ipsius super apertam testiculi
C Venena. **C** Est venenum quo ratio permiscetur:
et destruit memoriam et facit prouenire prefocationem
et maniam. **De Zumar. L. cccxvi.**

I Amar quid est. Notum est. **C** Na. **C** Est fri-
gidum in secundo ficum in primo. **C** Opera. et
pro. **C** Est stipticus. **C** Dem. anhe. et pecto. **C** Lo-
fert asperitati gutturis. **C** Dem. expul. **C** Constringit
solonem et fluxum sanguinis. **C** Venena. **C** Est bonum
puncture vespe more emplastrum superpositum.

De Zumeiz. L. cccxvii.

I Ameiz quid est. Inuenit in egypto et syria similis
ficui: et dicitur de ipso in caplo de ficu.

De Jar flumio. L. cccxviii.

I Ar fluminis quid est. Est planta floribus filis ne-
nufari et est submersa in aqua ex qua paratur appet-
et ipsa quide est propiua virtuti albitat. **C** Na. **C**
Frigida est et stiptica. **C** Vulne. et pl. **C** Conueniens
est vlceribus fraudulentis et pruritui.

De ielu. L. cccxix.

I Eius. **C** Proprietates. **C** Est proxima nature
et virtuti gilbenech. Et eius quidem portio est po-
dus. **De Ipericon. L. cccxx.**

I Pericon et notatur arabice albarib: et notat sy-
riace rua demonis quid est. **C** Thyrz et flos pul-
uerulentus: et eius gummi est citrinum ad rubedines de-
clinans: et est similis figure sumach. verum non est in ei
rubedine. **C** Electio. **C** Gal. dixit. Detur in potu ex
semine eius et non sit contentus aliquis flore eius solo.
C Na. **C** Calidus est in secundo. ficus in fine eius.
C Opera. et prope. **C** Est subtilitium aperituum
liquefactum resolutum. **C** Apata et bo. **C** Con-
fert apertibus frigidis et duris magnis. **C** Vulnera et
vlcera. **C** Emplastrum foliorum eius confert adustioni ignis
et consolidat plagas et vlcera mala: et qui teritur et pul-
uerizatur super vlcera tremula et putrida confert.
C Instru. iuc. **C** Confert dolorem anche et sciaticae de-
coctum cum vino propiue quum bibitur. xl. diebus con-
tinuis. Ipse enim sanat sciaticam. **C** Dem. expl. **C**
Prouocat urinam et prouocare menstrua est eius pro-
prietates: et eius succus soluendo educit cholera. **C** Per-
mutatio. **C** Loco eius ponitur pondus ipsius de lignato
et pondus ipsius de radice capparie.

De Zlopo humida. L. cccxxi.

I Zopus humida quid est. Est sordidus aggrega-
ta super lanam iliorum ouium in armenia et sterni-
tur super herbas titimalorum: et accipit virtutes et lac ea-
rum et fortasse est currens: ergo coquitur et paratur ibi
C Na. **C** Lata est in 3° humida in primo. **C** Opera. et pro-
prie. **C** Est maturativa resolutiva. **C** Alpost. et bo.
C Resoluit apata dura cum ex ea fit emplastrum. **C** De-
bra oculi. **C** Confert apertibus oculi linita et bibita.
C Dem. nutritiu. **C** Confert frigiditati episcopi linita
et bibita. **C** Dem. expl. **C** Resoluit durities que sunt
in partibus vesice et matricis: et confert fricati earum et
fricati renum. **De Zlopo sicca. L. cccxxii.**

I Zopus sicca quid est. Alia est montana. et alia
est boruina. **C** Na. **C** Lata est et sicca in tertio.
et est subtilis sicut origanum. **C** Decoratio. **C** Eius
potus colorem efficit bonum: et eius gumenta abstergit
vestigia in facie. **C** Apata et bo. **C** Resoluit apata du-
ra bibita cum vino. **C** Dem. ca. **C** Eius decoctio
cum aceto et oxymelle sedat dolorem dentis et vaporis
coctionis eius cum ficibus confert sonitui in aure cum
traiectione sumptus. **C** Dem. oculi. **C** Loquitur
deinde fit ex ea emplastrum tarsati et sanguini mortuo sub
palpebra. **C** Dem. anhe. et pec. **C** Confert pectori
et pulmone patientibus a diuina et tussi antiquis: et eius
decoctio cum ficibus et melle fit: et apertibus duris et
anbelitui dilatationis: et gargarismus ex ea fert etiam
prefocationi intrinsece. **C** Dem. nu. **C** Emplastrum factum
ex ea cum ficibus et baurach confert spleni: et infusio
eius bibita et confert hydropisi. **C** Dem. expul. **C**
Soluendo educit phlegma et ascarides et vermes: et quando
miscetur cum cordumini et ireos confortat eius solo.
C Permutatio. **C** Loco eius ponitur sanfucci tridum
et medius. **De Zabol. L. cccxxiii.**

I Zabol quid est. Radix mandragore siluestris: et
est radix omnis mandragore magna filis forme hois
propter hoc non notatur mandragora. **C** Mandragora eni
est nomen imaginis nalis. sicut planta exis in forma
hois. Equale eni est siue sit intentio huius nois inuen-
tatur non inuenta. multa namque noia significant secundum
intentiones non inuentas. forma aut mandragore iuncta
est lignum cineritium declinans ad contritionem magnam
sicut costus magnus. **C** Natura. **C** Est fria in tertio
sicca in ipso. Et in ipso est aliquantulum caliditas secundum
quod existimant quidam. Radix uero est fortis desiccativa
et cortex radicis est debilis: folia autem admistrantur exicca-
ta et humida et conferunt: et in mandragora ipsa est humidi-
tas. **C** Opera. et prope. **C** Est narcotica et huius lachry-
maz: et huius succum: sed eius succus est fortior lachryma
ipsius. Qui autem vult ut aliquid ex membris suis secetur
bibat tres anululati ex ea in vino et faciet subet: et dicitur
quod qui cum radice eius coquitur dens elephantis. viz
horis lenit ipsius et fit facit obedientia ei. **C** Decoratio.
C Fricatur cum folijs eius albaras per hebdomadam
et deletur absque vlceratione et proprie si inueniuntur humida
et lenia: et lac mandragore euellit lentigines et pannum
sine mordicatione. **C** Apata et bo. **C** Administrat sup-
apata et bothor dura: et dubellet et scrofulas et confert
Et qui teritur radix eius multum: et ponitur cum aceto
super herispilam sanat eam. **C** Instru. iuc. **C** Ex radice eius
cum sauech fit emplastrum ad dolorem iucturaz. **C** De. capi. **C**
Facit subet et facit somnum: et qui ponitur in vino iebriat
vehementer: et quicquid supponitur in ano et facit subet: et

De Junipero. Cccclxx.
Juniperus quid ē. Est cupressus filuestris ⁊ cō
quidem: alia est pua: alia magna. Et arbor mlti
plicatur in terris romanor ⁊ in occidenterz assumunt
ex ea ligna ad fabricas magnas. ¶ Natura. ¶ Est d
clinans ad caliditatem ⁊ siccitatem: ⁊ semen eius ē ca
lidum in pmo siccum in 6o. ¶ Qd pe. et pro. ¶ Est ca
lesfactiua subtilitatiua carminatiua: ⁊ in fructu eius euz
hoc est stipticitas ⁊ non est in ipsa stipticitas in reliquis
tribus arboris eius. ¶ Instru. iuctu. ¶ Est bona at
tritroni lacertor. ¶ Qdem. anbe. ⁊ pec. ¶ Est bona
doloribus pectoris ⁊ tussi. ¶ Qdem. nuri. ¶ Qdūdi

Kusele. **De Kusele. Cccclxxvi.**
Kusele quid est. Est lignum sicut rubra quod nigre
do coopit. **Natura. C** Est calidum et humidum in

terminis pmi. **C** Opera. et pio. **E**st glutinatus: et frangit virtutem medicinarum acutarum sicut gummi. **D**ecoratio. **E**st impinguium.

De kemelio. L. cccclxxvj.

Kemelius quid est. Est spes mezerion nigra morisera: et est etiam notum nomine bamelii. Et nos quidem iam diximus ipse in capitulo de ha.

De kebikengi. L. cccclxxvj.

Kebikengi quid est. eius spes sunt quattuor dixit. **D**ia. una spes eius est cuius folia sunt filia folijs coriandri: sed sunt latiora folijs eius ad albedinem declinantia et flos eius est citrinus: et quicquid est purpureus cuius longitudo peruenit usque ad duos cubitos: et eius radix est non grossa: et ipsius radix est alba et hinc vngula filia virgultis belleboris: et oritur in ripis cursus agrorum et est spes eius alia fortius cineritia quam illa longior habens radicem folia hinc regulata que notatur lupinus filuestris: et est alia pua ualde aurei coloris: et quarta est filis terrie. verum flos eius est albus lacteus. **C** Natura. Est calida et sicca in tertio. **C** Opera. et proprietates. **C** Omnes sunt calide acute viceratiue absterfue excoctiue mordicatiue cutis facientis puritatem. **D**ecoratio. **C** folia et stipites eius antequam desiccant eradicant albaras et albedinem vnguium. **C** Apata et bo. **C** Et dicat scabiem et sanat verrucas et que sunt ut clauis et glandulas pendentes quibus nocet frigus. **C** Vulnere et vl. **C** Decoquit et embrocatur satur cum aqua eius tepida et confert. **C** Mem. oculi. **C** Eius radices sunt exiccantes sternutationibus foribus: et quod ex eis tritum est confert percussionibus dentium.

De kekengi. L. cccclxxix.

Kekengi quid est. Virtus eius est proxima virtuti lupine: et proprie virtus foliorum eius. **C** Natura. **E**st frigida et sicca ad secundum pueniens. **C** Vulnere et vlcera. **C** Suo succo confuat vlcera et delet duritiem fistularum et vlcera auris antiqua. **C** Mem. anbe. et pec. **C** Confert asmam et inflationi et difficultati anhelitus. **C** Membra nua. **C** Confert ictericie. **C** Mem. expul. **C** Confert vlceribus uiaque vrine. **De kenkezred. L. cccclxxx.**

Kenkezred quid est. Est guma alcorisof. et iam dictum est de eo quod est kurket. **C** Natura. **E**st calida et sicca in secundo.

De kustberkusti. L. cccclxxxix.

Kustberkusti quid est. Est filis folijs inolutis ad inuicem quorum numerus secundum plinum est. et inuoluunt super radicem unam et eius color ad nigredinem declinat et citrinitatem: et non habet plinum saporis et dixerunt quidam quod est albarsekar. Alij uero dixerunt quod virtus eius est sicut virtus albarsekar et hoc est sanius. **C** Natura. **E**st calidus et siccus in quarto. **C** Operationes et proprietates. **E**st subtilis.

De kildaru. L. cccclxxxij.

Kildaru quid est. Est asarari. et nos quidem loquimur de ipso in sequentibus in capitulo de fin.

De kemescir. L. cccclxxxij.

Kemescir quid est. Est in disponibus alieusfir: et ipse est fortius plinum. **C** Natura. **E**st calidus et siccus in tertio virtuosus. **C** Opera. et pio. **C** Alii liquefactiuum resolutiuum. **C** Mem. expl. **C** Prouocat urinam et menstrua: et eicit fetum virtuosus: et virtus eius in hoc comparari non habet: et neque habet comparari soluendo aquositate.

De kornidenen. L. cccclxxxij.

Kornidenen quid est. Est granum quod medici laudant. **C** Mem. expl. **C** Prouocat urinam et menstrua: et calefacit vuluam ualde: et soluit saniem et aqua.

De kezanguen. L. cccclxxxvj.

Kezanguen quid est. Est nomen herbe: et existimo quod kezanguen est lingua bouis per fice. **C** Mem. anbe. et pec. **C** Proprietas eius est lenificare et tristitia remouere. **De karon. L. cccclxxxvi.**

Karon quid est. Est lignum induratum cuius allato ad terram niam multiplicat. non ergo elongat quoniam sit almugat induratum. **C** Instru. luc. **E**st magni iuuamenti in negotio fracture et torsionis et dislocationis.

De keisin. L. cccclxxxvj.

Kaisin. **C** Natura. **C** Semine et radix eius calefactiuum sunt. Et semine ipse est calefactiuus et excitatiuum in secundo. **C** Opera. et pio. **C** Expellit ventositates et apit. **C** Mem. nutri. **E**st maturatiuum digestiuum resolutiuum ventositatis precipue in stoma et confortat ipsum. **C** Membra expl. **C** Pondus. 3. 4. ex eo solone educit vermes et ascarides: et prouocat menstrua virtuosus. **C** Semine et. **C** Venena. **C** Confert puncture uermium uenenosorum.

De kuzkenden. L. cccclxxxvij.

Kuzkenden quid est. Est res leuis sicut albulnati lutea: et in rakia notatur steruus colubaz: et in balдах: et in egypto notatur kenden. **C** Electio. **C** Que ex ea melior est barbarica: sed rakia est debilis. **C** Natura. **E**st calida et humida in primo. et dicitur quod infirigidat parum: sed non est firmatum. **C** Opera. et proprietates. **E**xiccatur et in ipso est extinctio: et dixerunt quidam quod ipsa incidit sanguinem et ex proprietatibus quidem eius est quod assumitur decem libris mellis: et xx. libris aque et kileie ex ea: et concutitur bene et cooperitur os uasis et fit vinum statim. **D**ecoratio. **C** Impinguit. **C** Membra expul. **C** Augmentum efficit in coitu.

De kebengkelenz. L. cccclxxxix.

Kebengkelenz quid est. Quidam de genere tubez solidum adunatum in magnitudine testiculi. verum est uerrucatum hinc verrucas profundas quod nascitur in arena sicut nascunt tubera et fungi suauiter ualde quod in nostra terra multiplicat in locis que sunt ultra flumina: et in corasceni etiam: et nos quidem non audiuimus ab aliquo unquam quod tamen inferat nocumtum quantum fungi et tubera. Quicquid iporum saporis tuberum saporis comparatur est parum declinans ad dulcedinem. **C** Natura. **C** Habet firmitatem maiorem firmitate reliquorum tuberum et fungorum: et neque est uacuum ab humiditate extranea cum siccitate substantie. **C** Opera. et pio. **E**st extinguens grossum.

De kerse aromaticum. L. cccxc.

Kerse aromaticum quod est. Est cortex grossus coloris hinc purpureum quod habet saporis gariofilis absque dulcedine cinnamomi quous sit dulcis quam gariofilus: et est debilius in operationibus suis quam gariofilus. **C** Natura. **E**st calidum et siccum in secundo.

De kerse cinnamomi. L. cccxcj.

Kerse cinnamomi quod est. Dicitur quod est de cinnamomo: et dicitur quod est alterius generis. et ipsum quidem est durum sicut cinnamomum. de ipso tamen est quoddam quod non durefcit: et de ipso est quod est lineatum. et aliud est album frangibile uelociter: et ipsum quidem cinnamomum est debilius: et dictum est de ipso in capitulo cinnamomi.

De keiken. L. cccxcij.

Riken quid est. Est gümma horribilis saporis: et asportat de regione occidentis. et existimantur qdam qd e sandaraca: sed non e firmu: et qñqz qd suffumigat ex eo cum myrrha et figia. **C**Opera. et p pzie. **C**In ipm e nutrimentu puu **C**Decoratio. **C**Mudificat vlcera uestigia uelociter: et in ipa e extenuatiua ytus qñ quaz die bibit de ea tres quaze. 3. i. cu oxymelle aut aqua. **C**Mem. ca. **C**Nihil eqpat ei in remouendo dolorem dentium et casum gingiue. **C**Membra oculi. **C**Acul uilum. **C**Mem. anbe: et pecto. **C**Confert asmati cu melle et utunt ea lactates. **C**Mem. nu. **C**Qñ de qo bibit tribus diebus cum oxymelle extenuat splenem ualde. **C**Mem. expl. honis. **C**Proouocat menstrua cu aqua mellis.

Re cotto. **L**.cccxcij.
Rotum. **C**Na. **C**Seme ei? est calefactiui lenitiu. **C**Mem. anbeli. et pec. **C**Brana ei? sunt bona pectori et tussi: **C**Mem. expl. **C**Semina eius sunt lenitiua ventris: et succus foliorum eius confert soloni pueror. **C**De keted. **L**.cccxcij.

Red quid est. De guma eius dictum e i caplo de kef. cuius quidem guma est dragagantum. **C**Na. **C**Est frigidu et siccum.

Re kali. **L**.cccxcv.
Ralli. **C**Opera et pro. **C**Est calm adustium absterui corozu forti? q sal. **C**Decoratio. **C**Confert morphee. **C**Uul. et vlc. **C**Confert sca biei et corozit carnem additam.

Re kimolea. **L**.cccxcvi.
Rimolea quid est. Laminosa est sicut marmor alba splendida bona. in sapore suo e canforeitas et de ipa e quedam que splendorem non habet. ois uelociter e frangibilis. **C**Uulne. et vl. **C**Confert adustioi ignis pprie cum aqua et aceto. Et qd ex ea e adustum et lauatum confert vlcereb? difficilib? ad incarnandu.

Capitulum de littera. **L**.

De Lepore filuestri. **L**.cccxcvii.

Lepus filuestris quid est. Coagulum huus leporis facit oia que diximus in capitulo de coagulis subtilius et meli? et inest opationis additio. **C**Natura. **C**Frigidus e et siccus. rectificatio e cum melle. **C**Electio. **C**De eo q in domibus nutritur. adusto sumitur in potu medietas. 3. **C**Decoratio. **C**Eius sanguis mudificat panum. Et cinis capitis eius etiam est medicame bonu hñi alopitiam: et pprie marini. Quis venter leporis sumit sicut est euz visceribus et frigendo sup sartagine adurit: est medicame oziginis pilor sup caput cum contere et administratur cum oleo zolaceo. **C**Instru. iunc **C**Eius cerebrum assatum confert tremori accnti ex successione egritudinis. **C**Mem. ca. **C**Quum inugunt gingiue infantis ex cerebro ipius pprietate que e in ipo uelociter oriunt dentes: et facile exeunt sine dolore: et similit quum soluit cum butyro ueteri aut recenti aut melle: et quum bibit eius coagulum cum aceto confert epistie. **C**Mem. nu. **C**Mudificat stom **C**Mem. expl. **C**Coagulu eius quz bibit tribus diebus cum aceto p purgationem menstruo. phibet impgnationem: et mudificat hñiditatem currentem ex matrice. Et sanguis quid dem leporis frigus confert dysenterie et apati itestioz et soloni antiq. **C**Menena. **C**Coagulu leporis cum aceto est tyriaca et bezabar venenis. Et sanguis leporis seixus aufert venenu sagitte armene.

De Locustis. **L**.cccxcviii.

Locuste. **C**Electio. **C**Ex eis sunt meliores grosse q alas non habent **C**Decoratio. **C**Pe des earum eradican verrucas secundum q dicitur. **C**Mem. nutri. **C**Sumuntur ex rotundis eap. xij. grana: et abijciuntur capita et extremitates eap: et ponit cu eis parum myrti sicce: et bibunt ppter hydropisim fi cut sunt. **C**Membra expulso. **C**Conferunt guttatioti vrine: et qñ cum eis sit suffumigatio conferunt diffictati eius: et precipue in mulieribus: et fit cum eis euapora bemozoidibus. **C**Menena. **C**Grosse que alas non hñt assant et comeduntur ppter puctura scorpionis.

De Lepore marino. **L**.cccxcix.

Lepus marinus quid est. Est aial ostracu lusou declinans ad rubedin aliquatulam: inter pres cuius sunt qdaz filia folijs alusnen. **C**Decoratio. **C**Eius sanguis est cala mudificans morphea et panum Et eius caput adustum generat pilos in alopitia pro prie cum adipe vrsi et in tyria ualde. Quum ergo ex eo fit eruplm sicut est abradit pilos. **C**Mem. oculi. **C**Abstergit uisum more emplii suppositum: et sicut collyrium. **C**Menena. **C**Numera inter venenosas medicinas que interficit cum vlceratione pulmonis.

De Longo pipere. **L**.cccc.

Longu piper quid est. Res pue sicut digiti in figura floris salicis qui cecidit: sed ipm est minus et e durum solidu: et sapor eius in acuitate primus est saporis piperis et est pms fructus piperis qua propf est hñidus et comedit et non mordicat in pms gustum **C**Electio. **C**Bonuz e illud quod non e fractu et no dissoluit in aqua tepida etiam si in ipa remaneat tota die: et e sile piperi in sapore suo. **C**Natura. **C**Calm est in tertio siccū in f. **C**Opatoes. et pro. **C**Est resolutiui et remouet egritudines frías. **C**Mem. oculi. **C**Cum aqua epis caprini assati confert pano oculi. **C**Mem. nutri. **C**Digerit et facit appetitu et confortat stom. **C**Mem. expl. **C**In spmate facit augmetu et valet ut zinziber. **C**De Licio. **L**.cccci.

Licum quid est. Magis vincens secundum existimationem e quod indu e: et est succo alseluzaharagi et falsificat ita q latet ppos medicos. et illd fit cu succo alzerelc. coquitur enim in aqua donec coagulet et vtus eius est ppinqua substantie igne subtili et terree frigide. Quod aut de mecha est: est res artificialis. **C**Electio. **C**Indum e fortius q illud de mecha et re capilloz et confortatoe eoz: et illud de mecha in apati bus e fortius. **C**Natura. **C**Est tpratus in calitate et fritate et siccum in fo. **C**Opera. et pprie. **C**In indo e resolo et stipticitas pua: et confert omni fluxui sanguinis: et eius resolo e plima stipticitate ipius et est in fo in resolone: et e stipticitas eius minor exiccatoe ipi? et in ipo e virtus subtilis. **C**Decoratio. **C**Rubificat capillos et confortat os et pprie indum et sanat pannu et confert omne liciu pannarritio. **C**Aposte. et bo. **C**Confert apatibus fluxis et formice. **C**Uulnera et vl. **C**Confert utrūq vlcerebus fraudulentis. **C**Instru meta. iuc. **C**Constringit bec mebra. **C**Mem. capi. **C**Induz confert fluxui saniei ab aure et vlcerebus ei? et eum eo tangit palatu ppter alcola et sanat et vlcera gingiue: et egritudines eius curat. **C**Mem. oculi. **C**Confert opthalmie et abstergit cornea et remouet panum eius et sanat scabi oculi. **C**Mem. an. et pec. **C**Indum in potu dat ad sputum sanguinis et ad tussim.

De m. nutri. **C** Bibit indum et phibet ictericiāz nigram et splenē et hlt linitum. et ipius arbor opat illō et pferit fluxui stōtico. **De. expl.** **C** Cōfert fissurē ani et bibit aut supponitur soloni antiq: et ei que est ex debilitate stōi et dysenterie: et puocat menstrua et eius fructus recens soluendo educit pbla aquosum et pferit vlcibus ani: et phibet sciatricāz et pferit hemorroidib⁹ **De m. ena** **C** Eius fructus confert pntiohis: et iduz datur in potu ad morsum canis rabiosi. **C** Permutatio. **C** Loco eius ponitur seluzabaragi equale pōdus et aggregatis faufel et sandalo equale pondus ipius.

De lacerto. L. ccccij.

L Acertus quid est. Est atbab et eius nā uicina ē nature stellionis: sed ē melius stellione ppf illud quo nutrit. **De m. oc.** **C** Eius stercus albugini et pruritui confert et acuit uisum.

De Limacia. L. ccccij.

L Imacia quid ē. Est ex sumā ostracoz. **C** Ope ratios et pperates. **C** Extinguit sanguinem. **De m. oculi.** **C** Eius stercus adustum confert vlcibus oculi. **De Lapide iudaico. L. ccccij.**

L Apis iudaicus quid ē. Est lapis sicut nux pua ad longitudinem paucam declinans primus si gure amigdale aut dactili quē secant linee in suis extre mitatibus: et linee alie latitudinales ei equidistantes q re se secant et remanent ex eis sicut squame pue lucide **De m. nu.** **C** Debilitat stōm et non puenit ei et de iicit appetitū. **De m. expul.** **C** Cōfert lapidi renū et extrahit ipm: et portio eius fit decem anulufat euz aq cala: et dixerūt quidam q ipse confert lapidi vesice: sed non ē ita: et ipse ē ex eis q abscondūt sanguinē ani.

De lapide vesice. L. ccccij.

L Apis vesice. **De m. expl.** **C** Bicitur q ipse fragit lapidē renū et vesice. **De m. v. dixit q** nihil phoz ē. **De Lapide spongie. L. ccccij.**

L Apis spongie quid ē. Est lapis inuentus in cor pore spongie. **De m. expul.** **C** Fragit lapidē renū. **De Lapide lacteo. L. ccccij.**

L Apis lacteus quid est. Cum iste lapis fricatur cum aqua egredit ex eo quidam quod ē sicut lac. et h quidem lapis est cinerici⁹ coloris dulcis saporis: et tezi tur cum aqua et seruat qd resoluēt ex eo i pyride plū bi. **C** Natura. **C** Est tempatus. **C** Apatā et bo. **C** Confert initio apatuz caloz. sed non peruenit ad hoc ut tale iuuamentum conferat apud statum ipoz quo sequatur sanitas. **De m. oculi.** **C** Ex fricatioe ei⁹ cum aqua fit alcosol: et phibet cursum supfluitatuz ad oculum: et vlcera accidentia in ipo.

De lapide molari. L. ccccij.

L Apis molaris. **C** Apostema. et bo. **C** Vapor aceti ab eo phibet fluxum sanguis et apata cala **De Lapide in quo acuit. L. ccccij.**

L Apis in quo acuit. **C** Decoratio. **C** Fricatio eius sup māmillam et testiculū ponit ut non ma gnificent. **C** Apostema. et bo. **C** Fricatio ei⁹ bona ē apatib⁹ māmille calis. **De Lapide alagi. L. ccccij.**

L Apis alagi. **C** Ope. et prop. **C** Exicat et ab stergit et retinet sanguinem. **C** Vulne. et vl. **C** Prohibet fluxum sanguinis ex vulnerib⁹ et vlcib⁹: **De Lapide alkali. L. ccccij.**

L Apis alkali quid ē. Est lapis q habet fricatioez supflue dulcedinis. vep est sicut lapis lacteus i omnibus suis opationibus. **C** Natura. **C** In ipo est

caliditas qdam et hz vtutem alcedenegi.

De Lapide lune. L. ccccij.

L Apis lune quid est. Ipe dicit splendor lune et i uenitur apud augmentum lune: et inuenit i terrā arabum lenis. **C** Ope. et p. **C** Suspendit secundū q dicitur super arbores et fructificat. **De m. ca.** **C** Sanat epistam et suspenditur super epilepticum q fm terminū assumitur ab ea.

De Lapide semeito. L. ccccij.

L Apis semeitus quid est. Iste lapis in opatōib⁹ suis ē sicut hematicus: sed ē minor.

De Lapide nigroz. L. ccccij.

L Apis nigroz quid est. Lapis q defert ex nigri declinans ad citrinitatem fricat et egredit ex eo fricatio mordicans linguā filis lacti. **De m. oculi.** **C** Mūdicat pannum oculi cum non est cum apate et ophtalmia: et confert velligis vlcem in eo: et era dicat vngulā lenē. **De Lapide afrogion. L. ccccij.**

L Apis afrogion. **C** Ope. et prop. **C** Exicat cum stipticitate et mordicatioe et resofone.

De Lapide serpentis. L. ccccij.

L Apis serpentis. **De m. expl.** **C** Bicitur q ipse fragit lapidem in vesica: sed **De m. negat illō** **C** Uenena. **C** Bicit q ipse confert sua suppone mor sui serpentis. Inquit **De m. Bal.** Retulit illud qdā hō verax **De Lapide qui extinguit in oleo. L. ccccij.**

L Apis qui extinguitur i oleo. **C** Ope. et p. **C** Lapis iste extinguit oleo et inflat aqua. **C** Uenena. **C** Ex lapide isto fugiunt vermes venenosi.

De Lapide aneleb. L. ccccij.

L Apis aneleb. **De m. nu.** **C** Est iuuati⁹ stōi ualde. Et **De m. Bal.** quidem dixit q quādo fit ex eo suspensorium equidistans stomacho et suspenditur con fert meri et stomacho.

De Lapide alelekisa. L. ccccij.

L Apis alelekisa. **C** Membra pectoris. **C** Cō fert apatibus et vlcibus que sunt in dua ualō. **De lapide armeno. L. ccccij.**

L Apis armenus quid est. In ipo ē aliquantulus azuli coloris. non tñ ē in colore azuli: et non est i eius soliditate: sed ē in eo arenositas quedam. et qñq vtuntur eo tinctores et pictores loco azuli et lenis ta ctus. **De m. nutri.** **C** Est malus stō: et ille qui est ablutus non facit nauseam: et in dispōnibus est malus stō. **De m. expul.** **C** Soluēdo educit mliam fort⁹ q lapis azuli: et iam contenti sunt eo et dimitunt belle bozum nigrum ppter illud qd inneniunt in eo ad egri tudines mlicas. **De luto figillato. L. ccccij.**

L Lutum figillatum quid est. Hoc lutum affertur de termino rubeo qui noiatur lacuna: et non no minat lacuna nisi quia ipa ē terra plana pfunda in q non ē herba oio neq lapis. Et iam retulit mibi qdam proprio ore qui uidit eam. hoc aut lutum dicit luti di uinum. Et illud ideo: qm pms qui ipm accepit fuit mulier diuina in diebus. s. preteritis. et ipm quidē dici tur magra diuina: qm ipm uere ē magra quā diuina q noiabatur bartamise accipiebat et ad ciuitatem defere bat et ponebat in aqua et fiebat sicut pulo et dimittebat ipam post motionem fortem qescere donec residebat et effundebat ab ea illam aquaz et accipiebat rem grossā et proijciebat eam: et utebat quod ex ea pingue erat et uiscosum: et faciebat ex eo lutuz sicut cera. **Apō Dia.** uero est lutum spelūce illius loci confectū cū sanguie

De Luto absolute. L. cccxxij.

De luto armeno. C. cccxxiij.

ut vinum pducatur ipm ad cor ⁊ misceatur vinum illud cū
aqua rosacea. **De luto samio.** L. cccxxiij.

De luto qđ comedit. C. cccxxv.

De luto terre masticis. **L**.ccccxxvi.

De luto cretico. C. cccxxvij.

De luto kimolea. L. cccxxviij.

De luto vitis. Ccccxxix.

Utrum magra. **E**lectio. **E**li

De lacricinio. L. cccxxxi.

Acticinium quid est. Est ois planta que habet

lac acutum solutium incisium adustum. Et eo au-
tem famosa sunt septem albascir et alscibra et aleibe et
bartanite et almemethena et almezerion et pentaphili
quod est hinc folia quoniam oia uero sunt mortifera. Plurima
uero intentio in eis est in lacte ipsorum et inueniunt quidem
lacticiniorum species que sunt preter hec famosa sicut quidam
species auricule muris et quidam species volubilis et portula-
ca agrestis et reliqua: lac autem lacticinij absolute est
lac aleibe et uidetur quod sit illud quod nominatur tyriaca
alkarnez et albuscugi. Et dixerunt etiam quod lacticinia
sunt septem genera ad ultimum lacticinium quod dicitur
masculus: et nomen eius est karakilus et post ipsum oia
sunt femine et eorum fortius est quod filatur myrto et noia-
tur burastius: deinde est arbozeum generatum inter la-
pides: deinde illud quod assilatur citrolo: et nominatur
caurape scias. scilicet scirum: deinde albus litorum quod
nominatur marinum quoniam nascitur in ipso. Et dixerunt vice-
alia lacticiniorum fortius est masculus predictus: et radix
eius longior cubito ad rubedinem declinans plena lacte:
et eius rami sunt filis ramis oliue: sed sunt longiores et
strictiores: et radix montana et oritur in altis locis aspis
montanis. femine autem que etiam nominatur nualis
Planta eius est sicut planta herbe muris. sed est maior
et fortior et capita foliorum sunt spinosa et egrediuntur ex
radice eius stipites longitudinem palmi habentes: et fructifi-
cat primo anno et non fructificat alio. et fructus iste mor-
dicatius est lingue filis nuci: et est inferius primo in fa-
ciendo vomitum: et origo est sicut origo masculi. Ma-
rinum autem quod dicitur panaritium habet stipites palmorum
declinantes ad rubedinem preparatos super quos sunt
quoniam aut sex folia subtilia prout longa parum: et est fructus
est sicut herbum: et sunt eius folia similia folijs ligni
et eius capita sunt dupla rotunda et flores ipsi albi
et dixerunt hoc est lacticinium quod dicitur almehenis quod est
porculaca sed eius folia sunt prima: sed sunt strictiora
et uehementius rotunda ex cuius radice egrediuntur sti-
pites rubri pleni lacte quorum numerus est. iiii. aut. v. et
ipsius stipites habent comas sicut anetum: et in ipsis est
fructus eius: et eius origo sunt domus deserte et circui-
tus ciuitatum secundum plurimum. Scirum autem habet sti-
pitem in mensura unius palmi et maiores: et sunt folia eius
filia folijs cupressi et pini: sed sunt subtiliora et humidiora:
Petrosum autem quod nominatur arbozeum habet folia sicut
folia myrti prout: et sicut folia lacticinij masculi et ipsum
suprema habet buida et primas habet comas. et habet species
lacticinij alia filis citrolo et radix eius et folia ipsius sol-
uunt omnem aqueitatem. Electio. Fortius quod
in lacticinio est: est eorum lac: deinde semel postea radix
deide folia quoniam dicit lac lacticinij est lac aleibe. Haec
Eius lac est calidum et siccum in. iiii. Reliqua uero ip-
sius sunt in se usque ad 3^m. Opera. et proprietate. Et
est ulceratum interfectum. Quoniam in lacunam po-
nitur pisces omnes eleuantur super aquam. Decoratio:
Eradicat mox et verrucas et alchanelim: et carnes
augmentatas in lateribus ungulis. Et eius lac abradit
pilos quoniam liniuntur ex eo et proprie in sole. Et qui
nascuntur post illud sunt debiles: et cum iteratur non
nascuntur oia: et quoniam permiscetur cum oleo ut frangat
eius malitia et administratur ad abradendum. Uul-
et plera. Et eius radice cum aceto linitur durities
que est in circuitu fistularum: et resoluit eas: et eradicat ipe-
tiginem: et est conueniens ulceribus putridis et corosis
quoniam ponitur in aceto et scabiei melle et igni perficitur et be-

peti effluuio et cancrenis. Dem. ca. Et lac
distillatum super dentem corosum frangit ipsum et deicit
ipsum: et quoniam ponitur cum alkitrane ut sit magis frangens
virtutem eius. sed melius est ut sanus locus muniatur ceras:
deinde distilletur in ipsum post illud lac: et quando eius
radix in aceto decoquitur: et ex eo colluitur sedatur
dolor dentium Dem. oculi. Lac eius eradicat
ungulam. Dembra expulsio. Eradicat hemor-
roidas et soluit phlegma et aquositate: et si distilletur ex lacte
eius due gutte aut tres super ficus et desiccetur et assu-
matur soluit sufficienter. Et fit in fauicis et pane: et quoniam
bibitur et est purum tunc est melius ut assumatur in ce-
rato aut in cera et fauo ut non ulceret os et guttur. quoniam
aut assumuntur stipites lacticinij humidi: et torrefiunt su-
per coccam ostraci paulatim et teruntur et datur ex eis
quantitas duorum kermes cum fauicis et effunditur desuper
aqua et bibitur. Eius namque stipites sicci debiles ualde
sunt. et ipsi quidem que nominatur cauzeion stipites assu-
muntur et in umbra siccantur de quibus cortices assumuntur
et accipiuntur ex eis nouem kermes: et infundunt in uio-
ueteri die et nocte: deinde colatur et fit tepidum. postea
bibitur et soluit absque impedimento. Permutatio. Et
Loco eius ponitur in euacuando aquositate et phlegma
tripulum ponderis eiusdem ireos et due tertie ponderis
sul. De laudano. Cccccxxij.

Laudanum quid est. Est humiditas pendens in
pilis caprarum pascuntium et barbis earum cum pas-
cunt plantam quam nominatur culus. Cadit enim super eam res
et aggregatur in ea humiditas et permiscetur ille ros resu-
dationi foliorum illius plante. Quoniam ergo inficiuntur eo
pili caprarum et suspenduntur in eis assumitur ab eis lau-
danum. et illud quidem quod purum est est quod pendet
in barbis earum: in pilis earum qui a terra eleuati sunt. et
malum erit quod pendet in tribus inferioribus earum:
quoniam conculeat ipsum cum arena et terra. Electio. Et
Melius est illud quod est pingue ponderosum et cabro-
si boni odoris quod ad citrinitatem declinat. et in quo non
est arenositas et resoluitur totum in oleo. et ex quo non
remanet fex. Nigrum uero picum est non bonum.
Haec. Est calidum in fine primi siccum in secundo. Et
dixit alcansi quod est frigidum et stipticum sed non est ita.
Quod autem est in regionibus meridionalibus est calidum.
Opera et pro. Est subtile ualde et est in ipso pau-
ca stipticitas: et est maturatiuum humiditatum grossarum
uiscosarum quas cum equalitate resoluit in quo est
attractiuum. Et est calefactiuum apertiuum orificioz
narum et ingreditur in sedatione dolorum. Decoratio:
Facit nasci pilos et inspissat eos et plangat eos: et
seruat proprie cum oleo myrtino et cum uino et non facit
hoc nisi quoniam ipsum est subtile et profundatur resolutiuum
et mundificat corruptionem corrodentem carnem et at-
tractiuum: attrahit enim manum bonam ad pilos. verum
ipsum non ualet perferre caluitiei quoniam incipit et casui pilorum
quoniam apparet cutis et fluxui capillorum et non peruenit ad
hoc ut saluet alopitiam. quoniam manum alopitie non resoluit
nisi uirtute que est supra uirtutem resolutionis eius et uirtute
subtiliore magis uacua stipticitate eius. Uul. et pl.
In cathagenis laudanum consolidat plera dure
consolidatio. Dem. ca. Distillat cum oleo ro-
in aurem dolorosam et ingreditur in medicinis sorda et
pulsationis. Dem. anbeli. et pec. Confert tussi
Dem. expl. Resoluit apata matricis suppositum
in pessario. et extrahit serum mortuum et secundum

suffumigatioe facta ex eo in traiectione: et qui bibit cum vino antiquo constringit ventrem et puocat urinam.

De Lubue. L. ccccxxxiij.

Lubue quid est. Est arbor figie. Arbor lubue est magna cuius folia et lignum sunt filia arbori cydonioz et habet fructum album silem galle. et in ipso est granum pingue. Et illud quod est in ipsa est melius ex quo exprimitur oleum: et cortex huius arboris est storax sicca: et eius aqua accipitur cum inciditur ita ut exeat et est mel lubue. Et illud quod egreditur ex granis eius dicitur sciregi storacis sicce: et guma eius est storax bere mitarum: et est guma alba. Quid est lubue est storax. et dicitur illa que liquida est mel allubue et storax: et est lachryma arboris que est sicut cydonioz. Et nos quidem iam diximus in capitulo storacis illud quod diximus. et nos reiteramus semonem illum quia in eo fit iteratio. Et iam dicitur quod est oleum arboris alterius romane: Electio. Melior spiritus storacis est illa liquida per se ipsam mellina gumosa boni odoris pueniens ad citrinitatem et non est nigra fursurea. Et quicquid inuenit de ea liquida filis saniei. et quicquid adulterat cum oliuis et melle. precipitur enim in eis in sole: deinde exprimitur. Et nota. Calca est in primo sicca in feno. Et per et proprietates. Inest ei virtus maturativa lenitiva valde calefactiva resolutiva et eius fumus est filis fumo olibani et in ipso est stupefactio natura. et eius oleum quod ex ea fit i scilicet lenificat fortiter: et eius fumus est sicut fumus olibani. Et aposte. et bo. Confert duritijs in carne et lenitur super botbor humidum et siccum cum oleis. Et vulne. et vl. Lenitur super seabi siccam et humidam et est epibima bonum super eam. Et instrumenta iucturaz. Confortat membra et prohibet spasmus et contractionem iucturazum bibita et lenita et ponitur in oleis latitudinis. Et dem. ca. Et Retinet quod ex ea humidum est et quod ex ea siccu est catarrum suffumigatum et ad corizaz est vltima: et in ipsa est virtus faciens subet et precipue in oleo eius. Et de bra an. et pec. Confert tussi antiq et pblati et dolori gutturis et clarificat vocem arteriaci cum lenitate vebe menti. Et dem. nu. Et digerit. Et dem. expl. Et Lenit subtiliter et prouocat urinam: et puocat mestrua couenienter bibita et supposita et lenit duritiem matricis: et quod ex ea siccum est stringit ventrem et cum ex storace aut ex liquida bibitur aut cum equali podere de guma amigdalorum soluit pbla viscolum absqz ipe dimento. Et permutatio. Et loco eius ponitur equi pondere castoreuz et dupli eius de oleo sisamino.

De Lacca. L. ccccxxxiij.

Lacca quid est. Dixerunt quidam de quibus est. Paulus est hec guma herbe filis myrrhe boni odoris et oz quidem ut administretur cu cautela. Alij uero errauerunt et dixerunt hoc est karabe. Et dixerunt quidam quod hec est lacca: verum lacca in plerisqz prope tatibus est in virtute karabe. Et decoratio. Et est ex tenuatiua virtute vebe menti. Et dem. anbe. et pec. Confert tremori cordis. Et dem. nutri. Confert epi et confortat stom. et confert ictericie et hydropisi et doloribz epatis.

De Lebibach. L. ccccxxxiij.

Lebibach quid est. Est arbor rara habes rosas boni odoris paruz quam apes pascunt. et videtur quod sit arbor que noiat sarrara quia illud non de scio et Et eius quidem virtus est pportionalis prassio. verum est debilioz ipso et est lacticinium. Et nota. Et est calca

in secundo. Et dicitur quod est calca et sicca usqz ad quartum. Et per et p. Et cum precipit ex lacte eius in gurgite piscium aliquid super aquam eleuat eos. Et dem. nutri. Et facit virtute vomere. Et membra expl. Et Soluendo educit aquam.

De Lubabat barbarica. L. ccccxxvi.

Lubabat barbarica quid est. Est quidam quod est sicut bermodactili et affert de partibz apbrice et adulteratur cum eo bermodactili. Et natura. Et Calm et siccum in feno. Et dem. expul. Et mouet coitum.

De Lingua auis. L. ccccxxviij.

Lingua auis. Et nota. Et est calca in 3. humida i pmo. Et per et prop. Et est in folijs eius constrictio et mudificatio et vis solidandi. Et vul. et vl. Et folia eius consolidant et vlcera huida carne replent. Et instru. iunc. Et cortices eius cum aceto super co strictionem lacerorum positi conferunt. Et dem. an. et pec. Confert tremori cordis. Et dem. expl. Et Addit in coitu. Et permutatio. Et loco eius in mouendo coitum ponitur equale pondus de nuce excocti cata et pondus eius de tuderu rubeo.

De Lingua bouis. L. ccccxxviij.

Lingua bouis quid est. Herba lata hris folia sicut almaru: et cana eius est plana: et rami cane eius sunt sicut pedes locustarum et color eius est ex viridi et citrino. Et electio. Et oportet ut administretur illa que est corasceni grossa hris folia super quorum facies sunt puncta que sunt radices spinaz et piloz exeuntiz ab ea. Que autem in hac terra reperitur et qua videntur medici plurimum eius est genus almaru: et non est lingua bouis et neqz confert ut iuuamentum illius est. Et nota. Et Proxima est equalitati in calore ad caliditatem enim declinat puam: et est in fine primi in humiditate et que sicca est: est minoris humiditatis. Et dixerunt aliqui quod est frigida et humida in fine secundi: sed illud est longum. Et per et prop. Et virtus eius que adusta est remouet alcula que sunt i infantibus et sedat inflatores ozis. et filr ipamet. sed ipsa est debilioz. Et dem. an be. et pecto. Et est lenitiua confortatiua cordis bona mlie ex sollicitudine et tremori cordis in vino et disposi tioibus melancholicis. et quidam in potu eam tribunt ad tremorem cordis calidum cum luti armeni podere ij. 3. et confert tussi et aspirati cane et proprie qu coquitur cum hydromelle et zucaro.

De Lingua arietis. L. ccccxxxiij.

Lingua arietis quid est. Est duoz generum. s. pua et magna. Inquit Bia. ipsa noiat pluriuz co starum et hz. vij. costas. Et folia quidem magne maio ra sunt folijs parue: et eius substantia est composita ex aqueitate et terreatate: et aqueitate quidem in frigidat: et terreatate constringit. Et electio. Et cap iuuatiua est maior: et fructus quidem et radix sunt ppinqui na folijs. Verum sunt magis sicci et minus frigidi. Et natura. Et est radix eius sicciore et minus humida: et frigus eius est minus stupefactioe ipsius: et siccatas eius est infra ipsius mordicatorem: et propter illud est vltima ad vlcera et est subtilis: et proprie quum siccat. Inqz Bal. Et frigida et sicca in tertio. Et patos. et prop. Et folia ipsius sunt constrictiua repulsiua cum aqitate frigida: et propter illud sunt vinctia cursu sanguinis et siccatas eius non est mordicatiua: et propter illud est iuuatiua ad consolidanda vlcera antiqua et recentia: et neqz est aliquid melius ea est aptio ppter absterfionez

que est in ea. Sed et radix eius suspenditur super collum
habentis scrofulas. **A**postemata et botbor. **E**st
bona apatibus calidis et adustioni ignis et fornice et
scere et herispile et apatibus radicem auris et scroful.
Aulne. et vl. **E**st bona vlcibus fraudulentis
et ignisfco ambulatio et vlcibus antiquis et vulne
ribus profundis et est sublimis vniuersaliter in his ca
pitulis et confert cum kimolea et cerusa quoniam ponit super
herispilam. **I**nstru. iiii. **E**st ex ea emplastrum ad ele
phantiam et prohibet augmentum eius et ipas detumescere
facit. **D**em. ca. **C**onfert dolori auris ex cali
ditate. Et decoctio radicis ore ea colluto confert dolo
ri dentis et pulmentum lentum in quo ponitur ipsa lo
co sic confert episteme et quando distillatur succus foli
orum eius in aurem illius qui dolorem patitur auris
sedat dolorem et quoniam masticatur radix eius aut colluit
os ex succo ipsius sedat dolorem dentium et similiter aqua
foliorum eius sanat alcula. **D**em. oc. **C**onfert opht
thalmie et dissolvitur collyria ophtthalmie cum succo
eius et conferunt. **D**em. anbe. et pec. **S**emen
eius confert sputo sanguineo et pulmentum lentum in
quo ponitur ipse loco sic confert asmati. **D**em. nu
tri. **R**adix et semen et folia ipsius sunt bona in cura
oppilationum epatis et renum et ex ea quidem decoqu
tur pulmentum lentum et ponitur ipsa loco sic et con
fert hydropisum. **D**em. expl. **C**onfert vlcibus in
testinorum et solutioni aquose potus seminis eius et cliste
rizatio cum succo ipsius et fluxum sanguinis hemorroi
darum retinet et bibuntur folia eius cum vino ad do
lorem vesice et renum. **F**ebres. **D**icitur quod perferat
sebrei triangule. s. tertiane et quod os ut ad tertianam biba
tur tres radices eius in .iij. vini comisti et ad quarta
nam quattuor radices eius similiter. **G**enena **C**
ponit cum sale super morsum canis rabiosi.

De lingua. L. ccccxi.

Ingua quid est. Substantia proposita ex carne laxa
in qua penetrant vene et nervi et lacertis et humor
eius est humidus. **D**e Lucharidis. L. ccccxi.

Lucharidis quid est. Est lapis egyptius quo sul
lones vtuntur in salbatione pannorum latus qui in
aqua velociter soluit. **O**pera. et propria. **E**st
glutinatius ericcatius ablatum mordicatione stipitum pro
hibens fluxum materierum ad membrum. **A**ulne. et
vlcera. **E**st iuuatiuum vulnerum et vlcum et proprie
in membris lenibus. **D**em. oc. **C**onfert fistula
et ingreditur in medicinis vlcum oculi. **M**embra an
belitus et pec. **E**st bonus sputo sanguis. **D**em. bra
expulsionis. **C**onfert solutioni antique et dolo
ri vesice et supponitur ad abscindendum fluxum sanguis.

De Luf. L. ccccxiij.

Luf quid est. Alia est plana et alia est crispa. s. cris
pa est calidior ea que dicitur luf serpentis et plana.
Et in plana quidem est terreatas plurima: quia propter
minoratur eius absterfio ab absterfione crispe et si am
be sunt abstergentes. **I**nquit **D**ia. **F**olia eius sunt filia
folijs diacocum et minora propter diuersitatem uestigio
rum in eis. Et radix eius est vniuersalis palmi et eius radix
est sicut radix medicine predictae: similis pistello morta
rij et fructus eius est citrinus. **C**rispa autem est sicut
oliva. **N**atura. **P**lana est calida in fine primi et
sicca. et crispa in fine secundi et in calefactione et fortius
quod est in ipsa est semen eius et iuuatiuum quod est in ipsa est
radix eius. **O**pera. et proprie. **E**st apitua oppi

lationum incisiva humidorum grossorum viscosorum cum equali
tate et in ipsa est absterfio: et crispa quidem in omnibus
istis est fortior quam alie et proprie plana terrea. **D**e
coratio. **R**adix crispe abstergit pannum et morpheam
et lentigines paruas et magnas: et proprie cum melle
et linitur cum vino super fistulas scigoris. **A**patia et
botbor. **C**onfert apatibus indigentibus absterfioe
Aulnera et vl. **P**ermiscetur radix eius et prope
radix crispe cum uite alba. et ponitur in emplastris fraudu
lentis. Et illa in qua est humiditas est conuenientior
vulneribus quam sicca que est acutior quam illud quo indige
tur in vulneribus. Et quoniam contusa sumitur loco lici
nij emplastri ad omnia vlcera et fistulas sunt ex radice eius
glandes ad fistulas. Et folia eius sunt bona vulneribus
malis. **I**nstru. iiii. **R**adix allus cum stercore
vaccino valet supra podagram et contusionem lacertorum
Dem. ca. **S**uccusque eius que est domestica
confert dolori auris. Et quoniam ponitur in aures cum oleo
rosaceo prohibet corosiones et cancerum factum in eis
Et cum accipitur succus vultus serpentis que est super
eius extremitatem et quoniam miscetur succus eius cum oleo
et distillat in aurem sedat dolorem. Et radix quidem
eius est ex medicinis abstergentibus sordes eius exic
cantibus vlcus eius conferentibus auditui. Et semen
luf sanat hemorroidas que sunt in naribus: ita quod caue
rostatem earum: imo cancerum ipsum et consilium est ut
ponatur in naribus cum lana. **D**em. oculi. **C**on
fert radix eius vlcibus oculi. **D**em. anbe. et pec. **F**
acit spuere et conuenit asmati et dilatationi anhelitus et
coquitur in aqua aliquotiens donec remoueat me
dicinalis vis eius: deinde comeditur in dilatatione an
helitus et in asmate antiquo: et radix eius facit illud:
sed in crispa fortius. **D**em. nu. **E**st eius comestio
ne generatur humor grossus. **D**em. expl. **C**ris
pa mouet coitum in vino et mudificat renes et confert
hemorroidibus: et dicitur quod cum ex fructu crispe su
muntur triginta numero cum aceto misti aut vino efficit
setum. Et quoniam supponitur glans ex ea facta et facit a
botum: et quoniam facit abortum odoramentum huius plan
te apud arefactionem floris eius: et quoniam puocat urinam
Genena. **C**um fricatur radix eius super corpus non
mordet ipsum uipera.

De Liminio. L. ccccxiij.

Liminium quid est. Fructus eius est stipiticus.
Dem. expul. **C**onfert solutioni ventris et
sanguis et datur ad hoc in vino: et sicut fluxui sanguinis
et potio eius est becluneh.

De Lacte. L. ccccxiij.

Lac quid est. Lac ex tribus compositum est substantia
aqueitate et caliditate et butyrositate: et in vac
cino quidem multiplicatur butyrositas. Lac uero ca
melarum partui vicinarum minus habet butyrositatis
et caliditatis: et est subtile ualde et lac asinarum etiam mi
nus existens butyrosus est subtile. Caprarum uero lac
est temperatum: et lac ouinum est grossum ualde. Et lac
vaccinum est pinguius et grossius. Equarum uero lac
est sicut lac camelarum partui vicinarum subtile aquo
sum. **E**lectio. **L**ac quod melius est omnibus est lac
muliebre: et lac melius est quod ex ubere sugedo bibitur:
aut sicut mulgetur et melius ipsius est quod est reuementis
albedinis equalis essentie quod super vnguem distillarum
figitur: et non currit: et est pastus aialio ipsius plata bo
na: et non est in ipso sapor extraneus declinans ad ace
tositatem: aut amaritudinem: aut acredinem: aut odor
extraneus horribilis. Et os ut administratur statim ut

mulgetur antequam conuertatur. Et lac quidem omnis animalis cuius pregnatio est prolixior pregnatio mulierum est malum quia propter proportionale est illud quod est primum sicut vaccinum. **C** **A** **A**. **A**queitas est cala et butyrofitas ad equalitatem tendit: sed ad caliditatem declinet. Et lac acetosum est frigidum et siccum. **C** **O**pera. et pro. **A**queitas eius est subtiliatiua latuatiua solutiua. Et in ipsa non est mordicatio. Et lac quidem est nutritiuum et equat chimos et confortat corpus et abluat. Et quando bibitur cum melle mundat viscera interiora ab humoribus grossis et maturat ea et lauat: et est boni chimi: et facit exuberare sanguinem: augmentum faciens in cerebro: et proprie lac muliebre et lac quidem est propinque digonis et quomodo non quum sit generatum ex sanguine quod est in summo digonis cui superuenit digestio quedam alia quam sit ex membro quod ad frigus declinat. non enim nutritur ab eo donec fiat in dispo[n]e cibi qui indiget dispo[n]e prima et clarificatione post clarificationem: immo quum datur ei caliditas bona reducit ipsum ad naturam sanguinis equaliter. **C** **Q**uam bonum est quod Ruffus dixit de eo: et si non ei contradicatur: et propter declinationem suam ad frigus aliquod nocet phlaticis: quum caliditas eorum non conuertit ipsum ad sanguinem sicut oportet. et corpus vititur ipso ante conuersionem eius propterea quod ei propinquum et propter hoc confert habentibus copiam calidam et siccam quum in ipsorum stomachis non est cholera. **A**lm plus lac cum corporibus proportionalitatem habet quarum cause non comprehenduntur. Illum autem qui bibit lac post ipsum quiescere oportet ut non corrumpatur et non acescat. verum ut non super ipsum dormiat: neque suscipiat super ipsum cibum alius donec descendat: et magis conueniens consistentibus quam adolescentibus calidam habentibus propter conuersionem in ipsis ad cholam: et confert senibus etiam propterea quod humectat et remouet pruritus qui eis est proprius: sed ut iuuent ad ipsum digerendum cum melle. Et multoties quidem incipit lac soluere et extrahere superfluitates que sunt in partibus interioribus: deinde incipit nutrire et expanditur in corpore et retinet nam: et est inflatum quousque seuerere incipiat et est positum ex solute quod est eius aqueitas et stringente quod est caseitas ipsius. Et colostrum est tarde digonis et grossi humoris et tarde descensionis. **C** **U**ero ipsam rectificat et acquirit ex ea corpus nutrimentum plimum et acetosi crudi humoris et quod decoctum est et proprie quod est grossius est magis constrictiuum. et omne quidem lac facit possidere oppilationes et proprie in epate nisi lac camelarum fetarum et similitum propter paucitatem caseitatis eius et absterfionem aqueitatis ipsius: et confert materiabus que effunduntur ad membra interiora et ledunt ea sua acuitate et mordicationem debilitat enim eas quum lauat ipsas ultra ablutionem aque: propter absterfiones que est in aqueitate sua: et non est in aqua et equat equalitatem earum: ita ut conuertantur et fiant similes membris: deinde glutinat eas super ipsum. **I**nter membrum et inter humorem malum: non ergo obuiat ei humor nudo. Et ipsum nocet habentibus fluxum sanguinis. Lac propterea non est bonum visceribus: et lac caprarum est minus: non cens visceribus quam aliud. Nam plim eius quo pascitur est constrictiuum. **C** **U**inum uero lac acetosum est contrario: et non est laudabile et in ipso est inflatio. Et lac quidem in sua substantia est uelocis conuersionis et proprie ad caliditatem et neque est aliquid nocibile corpori quam lac ma-

lum. Et lac quidem asinarum est aquosum. et lac scrofinum aquosum est non maturum: et lac vnae est aquosum copiarum ad estium. et sicut lac aialis cuius pastus est ripa aut terra linola quum plante vis sunt aquose copate ad platas estatis. Et quanto magis ingreditur uel accedit estas ad autumum tanto fit magis grossum. et quod melius est est illud quod est in medio estatis: verum tamen timetur in ipso quod calor ipsum conuertat postquam potatum fuerit: Illud uero non timetur in de. **C** **A**ccinum preterea est plimi butyri. et ouinum plime est caseitatis et butyrofitatis sed caseitas in lacte carmelino est pauca postea in lacte equo deinde asinino et propter hoc raro caseatur in stode et superioribus ventris plusquam aliud. Et in lacte quidem carmelino est falsedo propterea quia diligunt acetosum et hoc est melius lac et cum hoc dicitur quod est vehementis tarditatis in stode et superioribus ventris. Et scias quod lac diuersificat sedes spiritus aialium et secundum etatem si est paruus aut magnus aut me diocres et secundum formam si est lenis carnis aut dure pingue aut extenuatum album aut alium habens colorem. et debilius quod est lac secundum quod dicitur est lac albi coloris et est uelocioris descensionis. **C** **D**ecoratio. **C** **P**limum visus lactis generat pediculos secundum quod quidam existima uerunt et non elongatur: uerum ipsum abstergit cicatrices fedas in cute linum et colorem efficit nalde bonum bitum: uerum ipsum facit multoties accidere sordeas nisi lac camelarum recenter fetarum: ex ipso enim raro timentur foridities. et quando bibitur cum zuccaro colorem efficit ualde bonum et proprie mulierum et impinguat ita etiam quod aqua casei impinguat habentes propter caliditatem et siccitatem quum soluuntur potu eius propter suam caliditatem et non impinguat eos nisi propterea quod humectat et extrahit humorem malum quare rectificat nutrimentum. Et lac quidem alraib cum scoria impinguat illos uelociter. Aqua uero casei delet pannum et cicatrices linum et quousque confert eis bibitu. **C** **A**postema. et bo. **C** **M**ultoties sanantur illi quibus accit apata mala et carbunculi et almesere et scabies et pruritus bibitione lactis quum in propter bonis eorum non fuit quod corrumpat ipsum et conuertat ad cholam. Et lac quidem nociuum est habentibus apata intrinseca. **C** **U**ul. et vlce. **C** **L**ac rectificat vlcera intrinseca per hoc quod lauat et quod glutinat et quod mudificat et quum non est in compo[n]e quod corrumpat ipsum et ad cholam conuertat habentibus vlcera. et aqua quidem casei cum myrobal. scabiei est conueniens. **C** **I**nstru. iuctu. **C** **L**ac malum est neruis et habentibus egritudines neruorum proprie frigidam et phlaticam. **C** **M**em. ca. **C** **L**ac capni confert catarrhis et retinet eos et ipsorum acredine meliorat. Et confert vlceribus palati et lac est cura obliuionis sicce et tristitie et alienationis. Et lac quidem nocet dentibus et corrodit eos et concauat et consumit eos et proprie quum dens est fice propter bonis et laxa efficit gingiuam immo os ut post ipsum colluatur os cum melle et uino et oxymelle. Lac asininum secundum quod dicitur quum colluit ex eo os confirmat dentes et gingiuas et non est conueniens habentibus soda et virgine et tinitu et proprie dormire super ipsum et vlr nocet debilia habentia capiti. **C** **M**embra oculi. **C** **L**ac facit euentu tenebrositate visus et caligine: verum tamen quum misgetur in oculo fert ophthalmie et nocumto materiabus calidam effusarum ad oculum et aspirati. Et sicut quum pmiscetur cum albuie oui et oleo rosaceo crudo et ponit super oculum et confert emulso eius in ipso in tarsati. **C** **M**embra anbelitus et pectoris. **C** **L**ac asininum et capni bona

lactis lac quod
est aquosum
non dormiat
super ipsum
nec deinde

Colostrum

relasi

De Lampade alcutrub. L. cccxlii.

De Lilio. L. cccxlvij.

न ई

perit oib⁹ pñcturis et oleū eius est tyriaca coriandri
et fūgō. **De Liquiritia.** L. cccclxviij.

Liquiritia. **C** Natura. **C** Radix eius t^opata est
et si declinat ad aliquid declinat ad caliditatem
et humiditatem. **C** Apatā et bot^ohor. **C** Succus eius
confert super panaritū et sif^o radix eius. **C** Vulnēra
et vlcerā. **C** Eius succus ualet ad vulnēra. **C** Mem
bra oculi. **C** Radix eius confert vngulē et succus eius
est fortior. **C** Mem. anbe. et pec. **C** Lenit cānā p^omo
nis et mūdificat eam et confert pulmōni et gutturi et cla
rificat vocem. **C** Mem. nutri. **C** Sedat fiti p^op^o hūi
ditatem suam et sif^o confert inflationi stōi. **C** Mem.
expl. **C** Confert ardori vrine et ualet ad vlcerā renū
et vesice et scabiei ipsius. **C** Febres. **C** Confert febrib⁹
antiquis. **De lente.** L. cccclxix.

Lente quid est. Lente est quoddam genus quod
comedit et est notus. Et est aliud genus siluestre
malum et est lens amara et manifeste caliditatis in qua
est siccitas et parum stipticitatis et est s^om q^o dixit Biaz
herba longa p^ostū stiptum subtiliū rāoz colorē hūitum
cydonij longior et strictior in quibus est aspitā q^odam
et sunt decliues ad albedines. **C** Electio. **C** Melior
est illa que est velocius matura et est alba lata et quādo
cadit in aqua non denigrat eam et oz ut bene maturet
in decoctione. **C** Natura. **C** Gal. uisum est q^o ipsa est
equalis in calitate et siccitate aut est decliuis parū ad
caliditatem et p^opter illud non infiat ap^o cōestionez sui
neq^o qum est in stō neq^o descendens. **C** Opera. et pro
prietates. **C** Est inflatiua et p^oposita ex v^otute strictia
et absterfua et facit uidere sōnia mala et stipticitas cor
ticis eius est p^olima et in ipsa tota est inflatio p^olima et in
spissat sāguinē et n^o currit i vēis et ipsa miorat vrinā et mē
strua p^opter illud et generat ex ea humor melicus et
egritudines melice et fortasse kist ordeī est ei contrariū
et quasi aggregat ex cōmitione eoz nutrimentū valde
bonum et fortasse erit ex sūma melioz nutrimentozum
et oz quidem ut sit kist ordeī minus q^oritate lentis et len
tis etiam cum ficla nutrimentū est laudabile qm sunt
contrariāz dispōnūz que ambe sunt t^opate et ponuntur
in ipsa ordeum et mentast^o et deterius q^o decoquit cū
lente nēkesut. Et oz quidem ut p^ogiciant sup v^onā emi
nam lentis nouē emine aque et decoquātur ualde.
C Apatā et bot^ohor. **C** Qñ decoquit cum aceto et fit
ex ea emplm resoluit scrofulas et apata dura. Et i ipsa
q^odem cum repulsionē est aggregatio saniei et ipi⁹ mli
tudo generat cancrū et apata dura q^o noiat sūfidus.
C Vulnēra et vlcerā. **C** Qñ coquit cum aceto re
plet vlcerā p^ofunda et eradicat sordē vlcerū et minorat
sordities eoz et si fuerint magna tunc apponat^o cuz eis
que sunt magis stiptica sicut sunt cortices granatorum
et reliqua. Et cum aqua marina ad herpetem estione
num et formicam et fissuras accites ex frigore. **C** In
strumenta iūcturaz. **C** Est mala neruis sed si ex ea cū
sauch ponit^o emplm sup podogrā confert et multitu
do eius facit possidere lepram. **C** Mem. oculi. **C** Al
lius q^o p^olimū eius cōestione v^otutis obtenebratur
propter vehementiam exiccationis eius. Et qñ ex ea
fit emplastrū cum corona regia et cydonio et oleo rosa
ceo sanat apata oculi calida. **C** Mem. an. et pec. **C**
Fit ex ea emplastrum decocta in aqua maris sup apa
ta māmille facta ex constrictōe sanguinis et lactis.
C Mem. nu. **C** Est difficilis digōnis mala stō et ge
nerat inflationem et grauat. Et qñ excoctant de ea

xxx. grana et deglutunt conferunt secundum q^o dicit
mollificatōi stōi. Et non oz quidem ut lenti admisceat
dulcedo. Ipsa enīz tunc facit possidere oppilationes
plurimas in epate. Et ex eis que sūt necessaria in esse
lentis est q^o ipsa est iuuatiua hydropis et uidet^o propter
exiccatoz eius. **C** Membra expl. **C** Qñ decoquit
absc^o cortice suo stringit ventrem aut cum cortice suo
qñ decoquit cum aqua et expellit ab eo aqua prima et
illa nāq^o p^oma aqua soluit ventres. Et decocta quidem
cum cortice piecta aqua magis est strictiua q^o excocti
cata qm in cortice ipsius est v^otus stipticitatis ualde ve
hemens et fit fortior strictura eius ventris qñ decoq^o
cum endiuia et lingua arietis et portulaca et cū ficla q^o
noiat^o nigra propter vehementiā sue virtutis aut cuz
rosa aut cum aliquo stipticoz poss^o bene fit elixata an
illud et sic non mouebit ventrem. Et ex ea fit emplm
cum mellicrato et cydonio et oleo rosaceo ad apa ani.
Et si fuerit maximū cū eo q^o ē magis stipticū. Et lēa
quidem siluestris et ē lens amara soluit sanguinez. Et
lens minorat vrinam et menstrua propterea quia ipsa i
spissat sanguinem et non prouocat penitus. nō ergo ap
proximet ei hūis lesionem in vrina ex parte distillatōis
sed amara facit ambo descendere et puocat vrinā.

De Lana. L. ccccl.

Lana. **C** Vulnēra et vl. **C** Adusta confert vlce
ribus et carni addite.

De lupino. L. ccccli.

Lupin⁹ quid est. Est granū cōpresse figure ama
ri saporis p^oculuz in medio et est faba egyptiaca
C Electio. **C** Siluestris est fortior in oibus que nar
rantur de operibus eius sed est minor. **C** Natura. **C**
Est calis in p^omo siccus in s^o. **C** Opera. et prope. **C**
Est stipticus cum v^otute. Et lupinus in quo ē amaritu
do abstergit et resoluit sine mordicatōe de quo inquit
Gal. Lupinus a quo ablata ē amaritudo ē grossus et
non ē longum qñ fit glutinatus et non remanet in eo
absterfio eius et ex toto quidem ē malus difficilis di
gestionis generans humore cruduz in venis quādo nō
digerunt ipm bene. Ille uero qui cum bonis condit^o
plimi ē nutrimentū. Et qñ eius decoctio sit bona et di
geritur est non mali humoris et in ipso sunt siccitas et
viscositas. Et ipse quidem insunditur ut eius amaritu
do remoueat deinde decoquit et penitus ē medicine
ppinquo^o q^o cibo. **C** Decoratio. **C** Subtiliat capil
los et abstergit pānum et morpheā et uestigia et occulta
tionem et bot^ohor et abstergit faciem et p^oprie qñ deco
quitur cum aqua pluuiāli donec dissoluat et confert
administratio libre de decoctione eius ad albasas.
C Apatā et bot^ohor. **C** Confert bot^ohor in facie et vlce
ribus et apatibus calis et scrofulis et duritiebus aut
cum aceto et melle aut sicut oz in vnoquoq^o corpore. et
eius decoctio qñ fundit sup cācrenas p^ofert corruptōi
eoz. **C** Vulnēra et vl. **C** Confert scabiei ita q^o ipse cū
radice almezerion nigri remouet scabiē bestiāz et con
fert herpeti estiomeno et albasas et vlcerib⁹ mal⁹ et frau
dulenti et sedat sārma eius cum farina ordeī dolozes
vulnērum et confert igni p^ofico. **C** Instrum. iūctu. **C**
Fit ex eo emplm sup sciaticam et p^ofert. **C** Membra
capitis. **C** Farina eius confert vlceribus capitis hūi
dis. **C** Membra nu. **C** Apit oppilatōes epatis et
splenis et p^oprie qñ decoquitur cum aceto et melle et ru
ta et pipere. Et ille q^o amaritudinem non habet sedat
nauseam et dirūpit appetitum sed ille cui⁹ amaritudo

egreditur ē difficilis penetratio: **¶** **Dem. expl.** **¶** Extrahit vermes et ascarides decoctus et linitus super sumē et deglutitus cum melle aut potatus cum aceto commisto. Et confert doloribus mulierum et puocat menstrua et extrahit fetus cum ruta et pipere suppositus et bibit et quibus supponitur cum ruta et melle ad illud et extrahit vmes bibitus cum melle et aceto. Et sicut puocat urinam et in ipso ē cōstrictio ventris: dulcoratus uero secundū quod quidam dicunt neque soluit neque stringit.

De Lactuca. L. cccclij.

Lactuca quid ē. Illa que est silvestris in virtute existit papaueris nigri. **¶** **Natura.** **¶** **Cal.** nō est in frigiditate eius que borulana ē applicatio ad vltimum sed ē sicut frigus aque lacune. Et hūitas eius est grossior hūitate ficie et atriplicis et subtilior hūitate malue. Et dicitur quod ipsa ē in humectatione et exiccatione inter caules et atriplices et blites. Dico autem quod ille qui dixit quod est frigida in tertio iudicauit de ipsa quod ē mali nutrimenti et pauci et non est ita et uidetur quod ipsa sit in secundo. **¶** **Opera. et proprie.** **¶** Non est in ipsa absterfio neque siccitas neque solo propter eionem suam a falsedine et potestate et reliquis. Sanguis uero ex ea generatus est melior sanguine generato ex oleribus: et que nutritior est: est illa que est elixata et ipsa confert diuersitati aquarum et illa quidem que non est abluta est melior. Ablutio ei addit ei inflationem et sicut oibus oleribus frigidis et est velocis digestionis et quā administrat in medio vini probibet egritudine ebrietatis. Et illa quidem quod ē silvestris in virtute existit papaueris nigri. **¶** **Apotema. et bo.** **¶** Confert apatibus calis et herispile linita quā vtraque fuerint magna et rebermentia. **¶** **Uul. et vlce.** **¶** Est emplastrum cōueniens super contorsionem **¶** **Dem. ca.** **¶** Facit somnū et remouet vigilias elixata et cruda et profert alienationi et adustioni solis in capite et ē medicamentum oppilationis in naribus facte. **¶** **Dem. ocu.** **¶** Lac eius que silvestris ē abstergit vlcera corneae. Et lac domesticę propinquum ē ei et ex ea sit emplastrum ophthalmicę cake. Et lac silvestris confert fistulę lachrymalium et affluatō cōstōis eius obrebebrat oculum. **¶** **Membra anbe. et pec.** **¶** Addit lacte. **¶** **Dem. nutri.** **¶** Confert tussi et caliditati siccitatis et inflationi eius. Et borulana quod dem est bona siccitas et ē velocis digestionis et acceptio eius cum aceto facit appetitum et cōfert ei cōstōis ictericę **¶** **Dem. expl.** **¶** Eius semē exiccatur spuma et sedat desiderium coitus et cōfert multitudini pollutiōis et olus eiuā minus est in illo quod semē eius. Et de lacte quidem lactuce quum in potu datur medietas. 3. cum aqua et melle solone educit cibum aquosum. Et lac borulane propinquum ē lacti silvestris. Ipsa vero lactuca nō stringit neque soluit quā non est falsa neque absterfua sed ē puocatiua. Et silvestris quidem lac prouocat menstrua. **¶** **Uene na.** **¶** Lac silvestris in potu datur morsui rucele et scorpionis.

De Lactuca afini. L. cccclij.

Lactuca afini quid ē. Est sicut folia lactuce subtilia plis numeri ad nigredinem declinans plus pilola et folia eius radici adherent nata ab ea graui et color radicis eius ad rubedinem ē declinans et tingit frangit et manū colore rubeo et oritur in terra bona et ē ex substantia aquea et terrea et ē afiniar et iam dictū est de ea **¶** **Electio.** **¶** Citrina ē fortior et alba ē aquea debilis **¶** **Natura.** **¶** Calida ē et sicca in principio secundū **¶** **Opera. et proprie.** **¶** Est absterfua apitiua et quod d floze eius ē siccum ē fortius in illo. Et nā quod radicis

eius ē proxima nature seīs eius sed radix ē fortior et proprie sicca Inquit paulus et in ipsa ē vīus attractiua ex profundo adeo quod extrahit surculos. **¶** **Apotemata et borbor.** **¶** Confert apatibus duris vbiq̃q̃ sunt. **¶** **Uulnera et vlcera.** **¶** Quā ex eo sit ceratū solidat et sicut aqua eius in cerato. **¶** **Instru. iūctu.** **¶** Est notum emplastrum super podagram et sicut cum aceto super sciaticam. **¶** **Dem. ca.** **¶** Succus eius ē mūdificatiuus capitis facto caputpurgio ex eo et administratur cum melle in cola et confert linitum. **¶** **Dem. oc.** **¶** Quod de ea siccum ē mūdificat vestigia remanentia in oculo et grossitudinem extremitatū palpebrarū. **¶** **Membra nutrimenti.** **¶** Mūdificat epas et que cum aceto cōdita ē ualet ad splenē cōcta et ut emplastrum superposita. **¶** **Membra expul.** **¶** Prouocat menstrua fortiter et interficit embryonem viuū et extrahit fetum mortuū et confert apatibus duris in matrice supposita et sedendo in aqua ei et ē res magis puocans menstrua et magis cōueniens. Et quod de ea in ultimo administrat ē aureus bibitus et suppositus. Et administrat cum cerato super ragadias anis.

De Lentisco. L. cccclij.

Lentiscus quid ē. Est nota. Et rob quidem lentisci et gūma eius defert ad mechas et noīat hoc noīe. **¶** **Natura.** **¶** Calida ē in tertio hūida in primo. **¶** **Opera. et pro.** **¶** Est absterfua resolutiua attractiua ex phūdo corporis. Et gūma ei et ē gūma in arboze alkenkez et ē sicut laudanū in potentia: ē boni odoris et ingreditur in odoramentis mulierum in balep. **¶** **Membra capitis.** **¶** Rob lentisci confert ualde fluori oris et vlceribus eius. **¶** **Membra expl.** **¶** In ipsa ē vīus cōstringendi ventrem.

De Lauro. L. cccclij.

Lauro quid ē. Granū eius ē sicut figuram auellę pue super quod sūt cortices nigri subtiles quod phūdo frangitur in duas partes que sunt granū nigri ad citrinatatem boni saporis et eius odor ē redolens et eius folia sunt sicut folia myrti preter quod sunt maiora et ei fructus ē rubeus. Ipsa uero oris in locis motuosis et dicitur eius ē in folijs et fructu. **¶** **Nā.** **¶** Grana ei sunt calidiora et cortices eius sūt minoris calitatis et ē oīo calidiora et sicca in secundo. **¶** **Opera. et pro.** **¶** In granis eius ē mollificatio et in ipsa tota ē calefactio. Et grana eius sunt calidiora folijs ipsius et calefactio primum ipsius et exiccatio eap et fortis sed grana sunt vltima et cortex est debilior et minoris calitatis et eius oleum ē calidius oleo nucis. **¶** **Decoratio.** **¶** Linitur super morpheam cum vino. **¶** **Apata et borbor.** **¶** Confert cum pane et sauiich apatibus calis. **¶** **Instru. iūc.** **¶** Confert doloribus neruorum omnibus et eius oleum resoluit laxitudinem. **¶** **Dem. ca.** **¶** Resoluit sorda et eius oleum etiam et sicut ambo faciunt ad dolores auris flos et elongatōes auditus et conferunt tinnitui et catarro. **¶** **Dem. anis et pectoris.** **¶** Confert stricture anbelit et difficultati dilatationis deglutita cum melle aut cum rob et similiter cursui supfluitatum ad pulmonē et fiunt ex ea lochi cum melle ad vlcera pulmonis et anbelitū dilatatiōis et proprie ex granis eius. **¶** **Dem. nutri.** **¶** Oleum eius confert dolori epatis quā bibitur cum vino odorifero et sicut cortex eius: uerū ipsa et grana eius sunt mollificatiua siccitatis et cōmouentia vomitum. **¶** **Dem. expl.** **¶** Eius oleum facit nauſeam et facit vomitum et in ipsa ē puocatio menstruorum et urinetur decoctio foliorum ei confert egritudinibus vesice et matricis adeo quod sedendo in ea et potio eius ad solonem fit. 3. g. cum aqua mellis et

n iij

oxymelle. Et qñ de cortice eius bibitur aut frangit la-
pidem et interficit setum ppter suam amaritudinem ad-
ditam sup amaritudinem alior et fit potio. ix. kerates
et grana eius frangunt lapidem etiam. **Febres.** **O**
leu eius pferit horripillatiõ iunctu. **Uenena.** **C**
onfert mordicatõ scorpionis cum vino et rob et bo-
na vespere et api qñ pñgunt et oio est tyriaca venenis bi-
bitis oibus. **Permutatio.** **L**oco eius ponuntur
folia fimbrij.

Capitulum de littera. M.

De Meliloto Capitulum. cccclvi.

Melilotum quid est. Flos plante coloris
palee in quo est lunaris figura cū raritate
sua quādam hñs duritiem. Et ex eo qñez
aliud ē albu et aliud citrinu. **Electio.**
Ex eo melius ē qñ ē durius et cuius color declinat
ad albedinem parū et sapor ipius amarior sentitur et
cuius odor est manifestor. Inquit **Bia.** Melius ex
eo est illud in quo est croceus color et est acutioris
odoris quāvis odor sp̃i ipius in pñcipio fit puus et d-
bilis et sit in colore eius color fenugreci. **Natura.**
Est calm in pmo sicum in eodem. Et ad vltimū
est cōpositum et calitas ipius ē dñantior fritate ipius.
Inquit **Bia.** Est equale in fritate et caliditate. **O**
pera. et prope. **I**n ipso ē stipticitas pauca cum reso-
lutione et propter illud digerit. Inquit **Bia.** Est lique-
factum supfluitatū. Et dixerunt alij eius succus cuz
careno sedat dolores et ē resolutiuum subtiliatu et
fortiatum membror. **A**pata et bothor. **C**onfert
apatribus calis et duris ppre cum caño et etiā pñstū
cuz vitello oui et farina fenugreci et semine lini et papa-
ueris secūdum locum. **U**ulnera et vlcera. **C**on-
fert vlcerebus hūidis et ppre mellino linitū cum aq et
cum aliquo deficcantiū appposito cum eo qñ sit sicut
galle et lutum lene et lentes. **D**em. ca. **C**onfert
apatribus auriis et dolori ambarū supposito emplo ex
eo cum careno et reliquis que dicta sunt et distillatiõe
facta in eis ex succo eius et eius iuuamentū in dolorib⁹
est velocius. Ex ipso quoqñ fiūt embroce et sedat sordaz.
Dem. oculi. **C**onfert apatribus oculi scō emplo
ex eo cum careno et cum eis que dicta sunt. **D**em.
bra expul. **C**onfert apatribus ani et testiculor facto
emplo ex eo cum careno et cum eis que dicta sunt de
cocto cū vino. **De myrto. L. cccclvij.**

Mirtus quid ē. Nota est. Et in ipsa ē amaritudo
cum ponticitate et dulcedine et fritate ppter pō-
nitatem suam et ipius būchum ē fortius et fiunt ex eo
troscisci cuz sirupo stiptico. Et in ipsa quidem ē substā-
tia terrea et substantia subtilis pauca et ipius quidem
būchum ē quiddam supervgultum eius in colore vir-
gulti eius hñs formam plante uel vole manus et figurā
eius. Et in oleo ipius sunt oia iuuamenta q dicuntur
Electio. **F**ortior que ad nigredinem declinat et
ppre rotunda hñs folia et precipue mōtana ex ea tota
Et flos eius melior ē albus et succus fructus eius est
melior et eius quidem succus cum veterascit debilita-
tur et fit cortex iōqz oz ut ex eo troscisci fiāt. **A**ā. **C**
In ipsa ē calitas subtilis et magis dñans in ipsa est fri-
giditas et eius quidem stipticitas ē maior fritate eius.
Et videtur q eius frigiditas sit in pmo et siccitas ipi⁹
in termino fi. **O**pera. et pro. **R**etinet solutōem
et sudorem et oēm fluxum sanguinis et oēm cursum ad
membrū et qñ cum eo sit fricatio in balneo confortatur

corpus et deficcantur humiditates que sunt sub cute et
et embroce quidem decoctionis eius cum sup ossa effū-
dunt velocius sit ipor restauratio et qñ ex ea adustū ē
loco tutie ponitur ad hoc ut bonus fiat odor corporis
et confert omni fluxui sanguinis linitum et loco emplī
suppositum et bibitum et sifr eius rob et rob fructus et
eius contractio fortior est infrigidatiõe eius. Et ipius
quidem nutrimentū ē puum et in sirupis quidem non
est qui constringat dolores pulmonis et tussim preter
sirupum eius. **D**ecoratio. **E**ius oleum et succ⁹
et decoctio ipius cōfortant radices capilloz et phibēt
casum et prolongant eos et denigrant et ppre ipius se-
mina. Et decoctio seius eius in butyro probibet sudō-
rem et rectificat rasuram venarum et folia eius sicca p-
bibent fetorem ascellarum et ipius cinis loco tutie po-
nitur et confert pāno. **A**pata et bothor. **S**edat
apata cala et herisipilaz et formicam et bothor et vlcera
et qñ ē super ambas volas et adustionem ignis cū oleo
et vino post ipius cōmissionem cum eis et sifr ei⁹ oleū
et vnguentū factum ex ipius oleo et confert ipi⁹ succus
cum pñcitur super panaricium et sifr ceratum ex eo.
Et cum decoquit etiam eius fructus cum vino et fit
ex eo emplm sanat vlcera que sunt in ambabus volis
manuū et in vtrifqz pedibus et adustionem ignis et phi-
bet eos a vesicatione et sifr eius cinis cum cerato.

Instrum. iūc. **E**mplm factum ex fructibus eius
decoctis cum vino ē cōueniens mollificatiõi iūcurarū
Dem. ca. **R**etinet fluxum sanguinis ex naribus
et abstergit fursures et exicat vlcera capitis et vlcera
auris et ipius pus cum ex ipius aqua in ipam distilla-
tur et confert ipius sirupus mollificationi gingiue et ei⁹
folia cum in vino decoquant et fit inde emplz sedant so-
da vehementer. **D**em. oculi. **S**edat ophthal-
miam et exitum et cum coquit cum ordeo sanat eorū
apata et ipius cinis ingredit in medicinis vngule.
Dem. anhe. et pec. **C**onfortat cor et aufert tre-
morem cordis et confert fructus ipius tussī pprop dul-
cedinem suam et retinet ventrem vntentis eo si ē solutus
sua stipticitate et confert fructus ipius sputo sanguinis
et etiam ipius rob sifr **D**em. nu. **C**onfortat stōz
ppre rob eius et semina probibent cursum supfluitatū
ad stōm. **D**em. expul. **S**uccus fructuū eius est
prouocatiuus et ipsemet confert ardori vrine et vesice
et est bonum in prohibendo prouocationez menstruoꝝ
Et eius aqua stringit naturam et retinet solonem cho-
lericam et melicaz linita. Et ipsa cum oleo flaminio ex-
primit pbfa et cum solone emittit ipm. Et decoctio fru-
ctuū eius confert fluxui humiditatum matricis et con-
fert emplo ide facto hemorroidibus et confert apati te-
sticuli et eius decoctio confert exitui ani et matricis.
Uenena. **C**onfert morsui rutele et sifr fruct⁹ ei⁹
cum potat cum vino et sifr pñcture scorpionis.

De Melongena. L. cccclvij.

Melongena quid est. Nota ē. **Electio.** **E**
Que ex ea ē antiqua ē mala. Et eius natura
est sicut frici eius: recens uero est sanior.
Natura. **S**ecundū filium melaugue est fia verū
tñ uerum ē q vñs in ipsa dominans ē caliditas et siccī-
tas in secūdo propter amaritudinem et acuitatē ipius
Opera. et ppieta. **G**enerat melancholiaz et ge-
nerat oppilatōes. **D**ecoratio. **C**orrūpit colorē
et denigrat superficiem corporis et citrinat colorē et
que ex melongenā sunt parue comeduntur ex corticate

et ipse quidem faciunt possidere pannum. **C**apata et
borbor. **C**Generat caneros et duritiem et lepram.

CDem. capitis. **C**Generat soda et oppilationes et
facit multiplicare tristitiam in eis. **C**Dem. nutri.

CGenerat oppilationes epatis et splenis nisi illa que
cocta est in aceto: ipsa enim aperit oppilationes epatis for
tasse. **C**Dem. expl. **C**Generat hemorroidas: verum
tamen si ex capitibus eius in umbra siccis et contritis
fiat epithima confert hemorroidibus. Et melongena
quidem non habet proportionem ad stringendum aut
soluendum: verumtamen cum coquitur in oleo soluit et in ace
to stringit. **De mace. L. cccclix.**

Malis quid est. Est similis folijs compositis
venosis siccis declinans ad rubedinem et citrini
tate sicut cortex et ligna et folia mordicans lingua sicut
cubebe. Filius melaugue est cortex nucis muschate.

De musaiaba. L. cccclix.

Malaiaba quid est. Est similis virtuti neremisk s3
est subtilior eo. **C**Natura. **C**Inquit Paulus
est equalis. Et dixerunt alij est cala et sicca in secundo
Et non est dubitatio quidem in caliditate et siccitate
ipsius. **C**Opera. et prope. **C**Resoluit inflationem et
in ipsa est stipticitas. **C**Apata et borbor. **C**Resoluit
durities grossas cum ponuntur in cerato. **C**Decora
tio. **C**Oris odorem bonum efficit. **C**Dem. capi. **C**
Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgium ad soda fri
gidam ex ventositatibus grossis in capite et ad emigra
neam. **C**Dem. nutri. **C**Confortat epar et stom.
CMembra expul. **C**Constringit iliacam et confert
dysenterie et est bona matrici.

De myrobalanis. L. cccclxi.

Myrobalani quid est. Eorum alij sunt citrini imatu
ri et alij sunt nigri indi et sunt illi qui ultimi sunt
in maturitate et sunt pinguior et alij sunt kebuli q sunt
maiores omnium et alij sunt finij q sunt minuti et leuior
CElectio. **C**Meliores sunt citrini vehementis ci
trinitatis et declives ad viriditatem graues grossi duri
kebuli autem sunt meliores qui sunt grossiores et graui
ores et submerguntur in aqua et sunt declives ad rube
dinem. Et finij meliores sunt illi qui rostrum habent.
CNatura. **C**Dicitur q citrini calidiores sunt nigris
et dicitur q indi sunt minoris frigiditatis q kebuli. Et
oēs quidem sunt frigidi in primo sicci in secundo. **C**Opera
tiones et proprietates. **C**Omnes extinguunt cholera et
conferunt ei. **C**Decoratio. **C**Aligri clarificant colo
rem. **C**Apata et bo. **C**Myrobalani oēs conferunt
lepre. **C**Membra ca. **C**Kebuli conferunt sensibus
et seruationi et rationi et conferunt etiam soda. **C**De
bra oculi. **C**Citrini valent oculo mollificato et pferunt
materiebus que currunt facto ex eis alcosol. **C**De
bra anbelitus et pec. **C**Conferunt tremori cordis et
tristitie ex amore bibiti. **C**Membra nu. **C**Conferunt
doloi splenis et pferunt nutrimenti istis oib3 ppe abo nigri.
Ambo enim confortant stom et proprie nutriti et dige
runt cibum et confortant stom totaliter preparado ipz
et nutriendo et exiccando. Et citrini quidem optime p
parant stom et similiter nigri. Et finij sunt debiles in eo
q agunt et kebuli. Et in kebulis quidem est vis facie
di nauream et kebuli conferunt hydropisi. **C**Dem
bra expulsiōis. **C**Kebuli et indi frigi cū oleo stringūt
et citrini soluunt cholera et parū pblegmatis. Et nigri
soluunt melancholia et pferunt hemorroidibus et kebuli
soluunt melancholia et pblegma. Et dicitur q kebuli

conferunt colice. kebulorū autem potio ad soluendum
infusorū fit a. p. 3. usq ad 3. xi. et nō infusorū usq ad 3. ij.
et dico q sit usq ad plus. **De citrinis uero quib3 sumi
tur in potu usq ad x. et plus tritis et infusis in aqua.**

CFebres. **C**Conferunt kebuli febribus antiquis.
De muscho. L. cccclxij.

Muscum quid est. Fluuiale est aqueū terreū et ma
rinum est vehementioris stipticitatis s3 muschū
petrosū est fursur lapidū et nos ita dixim3. **C**Nā. **C**
Est frigidum. **C**Opera. et pro. **C**Retinet sanguinē
in omni loco linitum et marinum vehementius. **C**Ap
ata et borbor. **C**Ponitur super apata cala et berisipila
et formicam et filr qd est ut lentes muschū cū sauiab.
CInstru. iūctu. **C**Super podagram calidam et do
lores iūcturarum calidos ualet et qn seruet in oleo an
tiquo lenit neruos. **C**De. expl. **C**Fit ex eo emplm
amici intestinorū et detumescere facit ea et glutinat.

De mandragora. L. cccclxij.

Mandragora quid est. Flora est et nos iam pscruta
ti fuimus eius narrationem in caplo de iabrol.

CNatura. **C**Secundū me est sicca usq ad 3^m et būda.
De muscho. L. cccclxij.

Musculus quid est. Musculus est folliculus aialis
sicut gazel ipse nisi quia h3 duos dentes albos
flexos ad interiora sicut duo cornua. **C**Electio. **C**
Melior est secundum suam mineram atebū et dicitur
imo asclitie: deinde iurgium: deinde indus marinus et
ex pre pastus q pascit utriq3 been et spicaz deins alma
ru. Et melior ex parte coloris et odoris est pomalis ci
trinus. **C**Natura. **C**Est cala et sicca in secundo et qd ex
eo siccum est apud quosdam est maius. **C**Opera. et
pprie. **C**Est subtilis confortatio. **C**Decoratio. **C**
Vaporat qn ponit in cibo. **C**Dem. ca. **C**Quādo
fit caputpurgium ex muscho cum croco et pauca can
fora confert soda sic et solus etiam propter illud quod
in ipso est de resolute et drute et ipse confortat cerebrum
tempatum. **C**De. oculi. **C**Confortat oculū et exic
cat humiditatem eius et abstergit albuginem subtilem
CDem. anbe. et pec. **C**Confortat cor et sanat tremo
rem cordis et melancholiam ex sollicitudine. **C**Uene
na. **C**Est tyriaca venenorum et ppe napelli.

De mastice. L. cccclxv.

Mastix quid est. Alius est romanus albus et alij
est nabathi ad nigredinem declinans. et arbor q
de3 eius est composita ex aequitate pauca et terreatate
plurima et est subtilior et magis iuuans q olibanum.
CElectio. **C**Melior est ille qui est albus magnus et mūdus
Et eius rectificatio est resolutio ipsius et dimissio in ace
to per aliquot dies deinde exiccatur. **C**Natura. **C**
Calda est et sicca in secundo et est minoris calefactionis
et exiccationis q olibanum: et in arboze quidem ei3 nō
est infrigidatio et calefactio vehemens et in ipso est cale
factio maior q ea que est in arboze eius. **C**Operati.
et proprietates. **C**Est stipticus resolutiuus et omnes
partes eius et arboris sue sunt stiptice. Et eius quide3
cōpositio est ex substantia aquea tepida et substantia ter
rea Et radices eius et comices radicum eius ponuntur
loco acatie et henistides et loca eius et filr succus folio
rum eius. Et ex fructu quidem eius fit oleum vehemē
tis stipticitatis. **C**Gal. aut uidetur uidere in omnibus p
tibus eius cum stipticitate lenificationem et filr sūt ole
ra eius. Nabathi uero qui trahit ad nigredinem stipti
citas est minor et exiccatio est maior et magis pueniē

in eo q̄ necesse est resolui fortiter. Et totum q̄d i ip̄o ē de stipticitate ⁊ lenificatione ⁊ exiccatoe est sine impe-
dimento ⁊ est subtile ualde ⁊ liquefacit propter suam
subtiliationem ⁊ lenificatoem ⁊ caliditatem suā subtile
pbla ⁊ est cum hoc minoris acuitatis ⁊ spissitudinis q̄
reliquis gūme. **Decoratio.** **Ponit** i dentificijs
⁊ in gomaris ⁊ facit possidere pulchritudinē. **Apo-**
stemata ⁊ boibor. **Confert** propter illud q̄d in ip̄o
est de stipticitate ⁊ lenificatoe apartibus viscerum. Et
nigrum nabatbi est cōuenientius duritiebus intrisecis
⁊ nigrum confert apartib⁹ formicalibus. **Uul.** ⁊ vlc
Prohibet succus eius ⁊ decoctio folioꝝ ip̄ius abū-
latina ⁊ oleum arboris huius confert scabiei ita q̄ sca-
biei pecudum ⁊ canum. Et effundit decoctio folioꝝ
⁊ succus super vlcera ⁊ generat carnem ⁊ silt sup ossa
fracta ⁊ restaurat. **Dem.** ca. **Masticatio** ip̄ius
extrahit pblegma ex capite ⁊ mundificat ip̄m ⁊ similis
collutio oris ex eo facta confirmat gingiuas. **De**
bra oculi. **Adherent** eo pili iuersari. **Membra**
anbe. ⁊ pec. **Confert** tussu ⁊ spūto sanguinis ⁊ ppe
decoctio radice eius ⁊ cortice eius. **Membra**
nutrimenti. Confortat stōm ⁊ epar ⁊ aperit appetitū
⁊ stōm efficit bonū ⁊ mouet eructuatoem ⁊ liquefacit
pbla eius ⁊ confert apartibus stomachi ⁊ epais statim
Dem. expl. **Confortat** epar ⁊ intestina ⁊ pferit
apartibus eoz ⁊ decoctio radice eius ⁊ cortice ip̄i
confert fluxui sanguinis p iferia ⁊ dysētie ⁊ rasu. Et
silt ip̄a folia fluxui sanguis matricis ⁊ oib⁹ dolorib⁹
matricis ⁊ curui humiditatis earum malo ⁊ augmē-
to matricis ⁊ ani ⁊ similiter oleum arboris eius ⁊ se-
minis eius prouocat menstrua.

De ma. L. cccclxvi.

Quid est. Est frusta diuerse figure in colore
agarici ⁊ habet puluerem trahens ad stipticita-
tem ⁊ amaritudinem ⁊ est boni odoris pungēs linguā
⁊ est radix plante non enī admistratur de eo nisi radix
eius multiplicatur in terra megduna. **Ele-**
ctio. **Melius** est illud quod est album magnum
mūdum. Et ip̄ius quidem rectificatio est resolo ip̄ius
⁊ dimissio eius in aceto per aliquot dies deide exicca-
tio ip̄ius. **Natura.** **Est** calm ⁊ siccum in tertio
⁊ in ip̄o est būditas extranea non matura inflatiua.
Opera. ⁊ proprie. **Est** subtile absterfui apiti-
uum silt spice in virtute verum ip̄m est fortioris calefa-
ctionis ⁊ stipticitatis. **Instru.** iuc. **Confert** bibitiū
et linitum doloribus iucturatum. **Dem.** ca. **Fa-**
cit soda plimus usus eius ⁊ illud ppter supfluitatem
būitatis eius congelate in ip̄o. **Dem.** expl. **Con-**
fert difficultati vrine bibitiū ⁊ more emplī suppositū
et silt doloribus vesice ⁊ constrictioni supfluitatū i ea
⁊ prouocat menstrua ⁊ confert doloribus matricis ita
q̄ encatisma in aqua eius ⁊ confert dolori pūgitio vē-
tris ⁊ rugitū ⁊ inflationi.

De mezerion. L. cccclxvij.

Mezerion quid est. Est lacticinium magnū q̄d est
duoz modoz: vnus eoz est magna bñs folia sub-
tilia ⁊ alterum est pua bñs folio spissa ⁊ hoc ē deteri⁹
amboꝝ. Et quod nigrum est ē pnitiosum. **Electio.**
Melius mezerion est in quo sunt folia plima ⁊ filia so-
lisoliue ⁊ subtiliora. Q̄d uero folia pua hz que sunt
crispa est malum: sed q̄q̄ malitia almezerion frangit
cum resolone. **Natura.** **Est** calm ⁊ siccum i q̄r-
to. **Opera.** ⁊ pprieta. **Est** acutum mūdificatiū

excoziatiuum ⁊ eius acrimonia est uehemens. **De-**
coratio. **Q̄m̄s** spēs administrant ad morpheaz et
ad albaras ⁊ ad lēgines linite exteri⁹ ⁊ q̄q̄ admisce-
tur ei sulfur in ip̄o. **Uulnera** ⁊ vlcera. **Omnes**
spēs eius administrant ad ipetiginem ⁊ vlcera sordida
cum melle ⁊ eradicat cortices propter illud q̄d ē i eis
de substantia resolutiua corrosiua ⁊ silt exiccant scabies
De. ca. **Coluit** os cū decoctioe eius ⁊ proprie
decoctioe nigri ⁊ sedat dolor dentis. Et q̄q̄ aliqd eis
adheret cum pipe ⁊ frusto faui sup dentē corosū ppe
dolores. **Dem.** nu. **Proet** epari ualde. **De**
bra expulsiōis. **Soluendo** educit aquam ⁊ ppe
q̄d accipitur humidum hora sui floris. Eius aut acut-
tas frangitur si infundat in aceto deinde exiceet. Et
ex eo quidem infuso in potu sumitur sex auz. decocto i
lō. ⁊ s. aque donec de ea remaneant medictas ⁊ q̄ta
⁊ bibiē ⁊ solone educit lumbricos ⁊ ascerides ⁊ prope
aclunefi ⁊ in decoctione calamenti montani. Et q̄q̄
sumuntur. 3. xij. de eo ⁊ posite in duobus vrceis vini di-
mittuntur sic duobus mensibus deinde colantur ⁊ p⁹
dimittunt duobus mensibus deinde dant i potu ad hy-
dropisim ⁊ ad purgationem mulieruz que peperunt ⁊
conferunt. Et eius decoctio confert difficultati vrine
uehementi. Et dixerunt q̄ ipsum etiam solone educit
meliā ⁊ būores pblaticos ⁊ proprie q̄n miscetur cuz
duplo apsinthij quātū ipsum est. Et quidam eoz silt q̄
assumūt de eo auz. cum duplo ip̄ius de apsinthio con-
fecto cum melle decocto ⁊ faciunt ex eo collyria. ⁊ oz
quidem ut si sit ad soluen aquā citrinā admisceantur
ei alia solutina que ipsam soluunt. Et si queritur ut eo
soluatur melia fiat ex eo silt ⁊ misceat ei quod soluat
meliā. **Uenenā.** **Mezerion** bibitur cum vino
ad morsum vermiū venenosoz ⁊ est proprie nigrū vene-
num mortiferum. Et q̄n miscetur cum sauih ⁊ pūgit
cum aqua ⁊ oleo interficit mures ⁊ canes ⁊ porcos. ⁊
q̄d de eo interficit boies est pondus. 3. ij. interficit eniz
cum turbatione ⁊ vomitu ⁊ solutione.

De maru. L. cccclxvij.

Aru quid est. Dicunt indi q̄ est spēs ples. Est
enim quedam spēs eius q̄ est boni odoris ⁊ est
marmacoz ⁊ est calior ⁊ siccior. Et est spēs alia que est
minoris odoris ⁊ dicitur fumule ⁊ est calida ⁊ lenis.
Et tertia spēs noiatur almaru album que est tempata
⁊ in ipsa est vtus lenificatiua. Et existimo q̄ illa in q̄ ē
vtus lenificatiua est lingua bouis. Et est alia spēs que
noiatur marume⁹ ⁊ est cala ⁊ sicca subtiliatiua. Et ē spe-
ties que noiatur mericebar ⁊ est fia secundum q̄ dicit
narrator eius. **Ma.** **Est** calidum ⁊ siccū in fo.
deinde diuersificatur. **Opera.** ⁊ prop. **Omnes**
spēs sunt rarificatiue subtiles resolutiue inflatio-
nūz pblegmatis aperitiue oppilationum ubi sunt.
Membra. ca. **Distillatur** cum aqua lactis in
aurem dolorosam. Et mericebar quidez confert soda
calide ⁊ relique spēs almaru conferunt soda fie: hz q̄d
de eo odoriferum est facit soda pprie q̄n odoratur sup
vinum. **Dem.** nutri. **Resoluit** pblaex stō ⁊ con-
fert dolori stōi ⁊ confortat ip̄z. **Membra** expul. **Con-**
fortat intestina ⁊ semen eius qum frigie cōfert ra-
sure intestinor ⁊ dysenterie ⁊ si nō frigie solone educit
pblegma. **De marmacoza.** L. cccclxix.

Marmacoza quid est. Nota est. Et flos quidem
eius est cineritius ad duritiem declinans ⁊ boni
odoris qui de eo est aromaticus. **Natura.** **Inq̄**

Bia. Almaracora est calidior maiorana et fortior et est cala in tertio sicca in fo. **Opera.** et pro. **Est** subtilis resolutiva sedaria vetustatū apitina oppilatōis pblaticaz ubi sunt. **Membra** ca. **Inebriat** velociter quum ponitur in vino et facit soda odoratus eius ultime: uerum resoluunt odoratus eius et multitudo ipsius et declinatio super embrocā ipsius omnes vapores et soda frigidos et est similis sceba in primo. **Mem. nutri.** **Confortat** stōm et apit oppilatōel uiscerum et exiccat humiditatem stōi. **Membra** expulsiōis. **Confortat** intestina.

De mugath. L. cccclxx.

Mugath quid est. **Dixerunt** quidam qd est uene granati siluestris sed non est cōueniens hoc qd dixerunt qm semen eius est cōueniens coitui et mouet ipsum fortiter. **Natura.** **Est** calm pueniens ad l tium et būdum in fo. **Opera.** et pro. **Est** pforta tium membror. **Decoratio.** **Est** iplanguatium **Instrum.** iūc. **Confert** quz ex eo fit emplm tozsi oni et fracture et attritioni lacertor et dislocationi et cō fert podagre et spalmo et est bonum tesabuch et duritiei iūcturaz. **Mem. anbe.** et pec. **Lenificatium** est duritieriū que sunt in gutture et pulmōe. **Membra** expulsiōis. **Mouet** coitū et ppe semen eius.

De merdesenz. L. cccclxxi.

Merdesenz quid est. **Merdesenz** ē plūbū aduſus et qñqz sit absqz plūbo et pueniunt ad sūmū recti ficationis ipsius: aut quia decoquit in aceto: aut vino puro deinde aduritur uice vna aut duabus: aut aduri tur sup punas et aufertur ab eo quod super ipsū eleua tur: aut decoquitur cum aqua et frumento et cū ordeo donec findatur et remouet ab eo frumentum et illa aq decoquitur cum aqua recenti donec purificetur deide submergitur ab illa aqua. **Sit** hoc de eo multotiens deinde mundificatur cum sale multotiens sicut scis et quandoqz sit aliud. **Natura.** **Inquit** Gal. **Decline** est ad exiccationem sed ē debilis calefactōis et infzationis. **Apud** alios uero est decline ad aliquan tulum frigoris. **Et** illud qd ē ablutum ē proculdubio tūm. **Opera.** et pro. **Est** constrictiūm et exicca tiūm et abstergit parūper cum stipticitate et glutinatō ne et subtiliat gossium et stipticitas et absterſio ipi sunt pue. **Et** ipsum quidem ē mā emplor. **Aggregat** enim medicinas et frangit supfluitatem resolōis et corrosio nis et stipticitatis etiam. **Decoratio.** **Efficit** odorem corporis bonuz et ascellaruz et prohibet rasurā coxarum et abstergit pānum et cicatrices nigras et san guinem mortuum et proprie illud qd ē ablutum et delz uestigia variolarum et prohibet sudorem. **Vulnera** et vlcera. **Creat** carnem in vlceribus per accis. **Sed** Gal. ē ex eis qui dicunt qd ipsum non mūdificat et nō sordidat et non generat et non contrahit sed ē mā ēplo zum et confert rasure intestinor et rasure almagabin et coraz. **Mem. oculi.** **Illud** quod ē albū ablutuz ponitur in alcosol et abstergit oculuz. **Membra** expulsiōis. **Si** bibatur prohibet vrinam. **Et** multo tiens quidem in regione nza dant ipsum in potu propi fluxum ventris et vlcera intestinor et qñqz proſiciunt ipsum in uasis aque et minuitur eius nocumentum. **Venena.** **Est** pniōsolum retinens vrinam et in flat ventrem et duo emūctozia et constringit linguaz et prefocat et stringit anbelitum.

De mescatramescir. L. cccclxxij.

Mescatramescir quid ē. **Stripites** similes alſcebe scebram sicco ex quo non assumitur in pncipio cibi sapor plimus neqz odor deinde succedunt amari tudo et acuitas. **Et** qñ pascunt ipsū pecudes facit emi gere sanguinem et excusat a calamento imo ē eo forti⁹ plimum. **Et** ē duaruz spēz quaz vna ē mescatramescir uerum et altera ē mendosum fallum et ē ei hile uerum habet dispōnes debiliores dispōibus illius. **Natu ra.** **Est** calm et siccum ad tertiu pueniens. **Mem bra** anbelitus et pectoris. **Ipsū** extrahit humidi tates uiscosas ex pectore et pulmōe. **Mem nu.** **Sirupus** eius confert conturbatōi et naulee. **Mem bra** expulsiōis. **Prouocat** menstrua fortiter et vri nam ita qd facit mingere sanguinem et extrahit fetum bibitum et suffumigatum et suppositum et eius sirup⁹ prouocat sanguinem partus.

De mum Capitulū. cccclxxij.

Mum quid ē. **Mum** purum ē pietes domozuz apū in quibus faciunt oua et pullos et aduenit i eis mel. **Et** mum quidem nigrum ē sordes fenestraz forinsecarum. **Natura.** **Est** equale. **Opera.** et proprie. **Est** lenitiūm et replet vlcera sorditie et humectat per accis qñ conglutinat et oppilat poros et ē mā emplor infrigidatium et calefacientiū omniuz et non ē dubitatio qm in eo fit maturatio pua et aliq⁹ tulum resolōis ex multitudine resolōis mellis. **Et** i mum quidem nigro quod ē sordes fenestraz forisee⁹ ē attractio uehemens ex pſudo. **Attrahit** enī astellas que carni infixe sunt et spinas: et in ipso sunt subtilitas et mūdificatio pauca et lenitas ultima. **Apata** et bo tior. **Lenit** duritiem apatur. **Vulnera** et vl. **Lenit** escaras et implet vlcera sorditie et nigrum extra hit furculos et spinas. **Instru.** iūctū. **Lenit** ner uos. **Mem. ca.** **Mum** nigrum sui odoris for titudine facit sternutatōem. **Mem. anbe.** et pec. **Confert** aspitati pectoris linicum et deglutitū pprie et qñqz concutitur cum oleo violaceo et prohibet lac coa gulari in māmillis ablactantiuz. **Mem. expl.** **Bi buntur** de eo. x. rosetin in quibusdam forbitōibus 3 mi lio et rizi ad vlcera intestinor. **Venena.** **Vicitur** qd ipsuz extrahit venena et ponitur sup vulnera sagitta rum venenolarum linita et non nocent.

De magnete. L. cccclxxij.

Magnetel quid est. **Est** lapis qui attrahit ferrum quum ergo aduritur sit hematites et virtus eius est sicut virtus illius. **Electio.** **Melior** est niger bibitus rubedine purus in quo non est pmissio. **Opera** tōes et pprietates. **Est** absterſiuus mūdificati uus. **Mem. expul.** **Datur** in potu ad bibitōes limature ferri quum retinetur in pētre scoriz ferri. **Ipsa** enim extrahit ipsam et associatur ei apud exitū. **Et** dē qd qñ in potu sumunt ex eo tres anululat cum mellica to educit solone humorem gossium malū.

De marchasita. L. cccclxx.

Marchasita quid ē. **Est** plūz spēz: alia enim est aurea et alia argentea et alia creal et alia ferrea. **Et** ois spēs filatur subē cui pparatur i colore suo. et pſe quidem noiant eam lapidem adestenni. s. lapidē lumis ppter iuuamētū quod visui affert. **Natura.** **Ca lida** est in secūdo sicca i tertio. **Opera.** et prop. **In ipsa** est constrictio et calefactio et maturatio et relo lutio et absterſio et est virtus eius fortis. **verūm** duz ei⁹ contritio non bene sit non appz eius iuuamentum.

Decoratio. **C**onfert qñ linitur cum aceto sup
mozpbeam ⁊ baras ⁊ lētignes ⁊ resoluit humiditates
contentas sub cute ⁊ subtiliat capillos ⁊ crispat eos.
Apata ⁊ botbor. **C**ñ pmiscetur cuz gūma pini
confert apatibus duris ⁊ resoluit ea ⁊ ponit in emplis
resolutis ppter illud quod i ipsa est de resolute ⁊ ma
turatione. **C**ulnura ⁊ vlcera. **C**um gūma pini
consolidat vlcera ⁊ erradicat carnem augmentatam.
Instru. iūc. **C**Resoluit quod aggregatur i pñibus
lacerti de mā fili saniei. **C**Dem. capitis. **C**Dicitur
q si suspendatur super collum infantis non timebit.
CDe. ocu. **C**Abstergit oculum ⁊ confortat ipsū
adusta ⁊ nō adusta. **D**e magnesia. **L**.ccccxxvi.

Magnesia quid est. Est in dispōnib⁹ marchasite ⁊
est melior ea. **D**e maiorana. **L**.ccccxxvii.
Maiorana. **C**Natura. **C**Est cala ⁊ sicca in 3.
COpera. ⁊ prop. **C**Est subtilis resolutiva
apitua cum fortitudine ⁊ vñus olei eius ē calefactiva
subtiliativa acuta. **D**ecoratio. **C**Aqua eius poni
tur in ventosis ⁊ ponitur super membrū post expletōes
ventosatis: prohibet enim albedines que accit a cara
sationibus post ventosatiōem. **E**t quod ex ea ficcum ē
linitur cum melle super nigredinem sanguinis ⁊ uiridi
tatem eius ⁊ proprie sub oculo. **A**pata ⁊ botbor.
CEst epithima super apata pblatica. **I**nstrumen
ta iūc. **C**Ponitur in ceratis ⁊ linit super toxiōne ner
uorum ⁊ confert dolori ⁊ inguinum ⁊ filr cuz melle ad
laxitudinem. **E**t oleum eius etiam est medicamē paly
sis declinantis collum ad posteriora ⁊ reliq paralyza
CDem. capi. **C**Aperit oppilatōes cerebri ⁊ pferit
emigrane ⁊ soda ⁊ hūitati ⁊ soda melle ⁊ ventositati
b⁹ grolis ⁊ dolori auris embrocata ⁊ distillata ⁊ poni
tur in ipsa cottum infusum in oleo maiorane ⁊ confert
oppilatōi eius. **C**Dem. nutri. **C**Confert decoctio
eius initio hydropisis. **C**Dem. expl. **C**Confert d
coctio eius difficultati vrine ⁊ dolori ventris pūgituo
⁊ oleum eius calefacit ⁊ subtiliat ⁊ confert coartationi
matricis deducenti ad prefocatiōē ipsi. **C**Uenenax
CEx ea cum aceto fit emplm ad pūcturā scorpionis
De mumia. **L**.ccccxxviii.

Mumia quid ē. Ipsa ē in vñute picis ⁊ aspaltri cō
missoz ⁊ naturis vñozūqz. verūm est ultima ⁊ ā
plum ē eius iuuamentum. **C**Natura. **C**Est calida i
secundo. **C**Opera. ⁊ pro. **C**Est subtilis ⁊ resolutiva
CApostema. ⁊ bo. **C**Confert apatibus pblaticis.
Instru. iūc. **C**Est bona doloribus deficcationis ⁊
fracture ⁊ casus ⁊ percussione ⁊ paralyfi ⁊ toxture bi
bita ⁊ cum cōpressione inuncta. **C**Membra ca. **C**
Cōfert emigrane ⁊ soda fze ⁊ epilepsie ⁊ vñigini ⁊ fit
caputpurgium ex ea secundū quātitatem vñius grani
cum aqua maiorane ⁊ in aurem ponitur dolorosa vñū
granum cum sambacino ⁊ ad fluxum saniei ex aure po
nitur de ea quātum est vñum granū ordei cum oleo 20
facco ⁊ aqua acreste cum licinio. ⁊ ad grauitatez ligue
kirat vñum cum decoctōe ozigani pñci. ⁊ ad galeatam
passionem ⁊ ad sodam antiquā granum vñū cū grano
vno castorei cū oleo de ben facto caputpurgio **C**De
bra anbelitus ⁊ pectoris. **C**Prohibet spurā sanguis
ex pulmone. **S**icqz qd de eo in potu sumitur quātum
sunt tria grana ordei in vino cōi. **E**t tam quidē expta
est kirat ad prefocatiōes cum oxymelle. **E**t ad dolores
gutturis kirat cum rob de moris aut de decoctione lē
ticule. ⁊ ad tussim tafugi cum aqua iuiubaz ⁊ aq ordei

⁊ sebesten tribus diebus continuis cum est ieiunus ⁊
Et ad tremorem cordis kirat cum aqua cymini ⁊ ame
os ⁊ carui. **C**Membra nu. **C**Et ad debilitatez flōi
kerates cum aqua cymini ⁊ ameos ⁊ carui. ⁊ filiter ad
nauseam pblicam si ad casuz sup pectus ⁊ flōm ⁊ epar
kirat cuz duob⁹ danich de luto armeno ⁊ danich vno
croci in aqua solatri aut casie fistule. ⁊ ad singultū gra
num vñum cum decoctione seīs apij. **E**t ad dolorem
splenis kirat cum aqua zuccari. **C**Membra expul.
CEst bona ad vlcera que sunt in foramine vge ⁊ vesi
ca ⁊ bibitur de ea quātitas kirat cum lacte ⁊ si aliqd
de ea misceatur cum farina ⁊ supponitur cōfert pauci
tati tollerantie ad retentionem vrine. **C**Uenenax. **C**
Et ad venena duo grana cum decoctione basce ⁊ alā
niudeni ⁊ ad scorpionem kirat cum vino puro ⁊ ad pū
cturam eius kirat cum butyro vaccino.

De myrrha. **L**.ccccxxix.

Myrrrha quid est. Est gūma currens super arborē
in iameni que dimittitur donec congelet deinde
colligitur sicut galbanum ⁊ oppoponacum in tra nia.
Et eius quidem alia est pura ⁊ alia est adulterata.
CElectio. **C**Melior ē illa que ad albedinem decli
nat ⁊ rubedinem non cōmista ligno ⁊ cuius arbor est
boni odoris. **Q**ñqz uero adulteratur cuz quodā lacti
cinio pernicioso ⁊ fit ipsa pernitiōsa ⁊ hoc qdē lacticini
uz noiat alserifi ⁊ ē arbor pñitiōsa. **C**Natura. **C**
Est cala ⁊ sicca in secūdo. **C**Opera. ⁊ prop. **C**Est
apitua resolutiva ventositatum ⁊ in ipsa sūt stipticitas
⁊ adherentia ⁊ lenificatio ⁊ eius fumus ē pueniens ei
cui ipsa cōuenit sed ē vebementioris exiccatione ⁊ est
subtilis absqz mordicatōe ⁊ ē i homogeneitate fumi
olibani ⁊ ponitur in medicinis magnis ppter multitu
dinem sui iuuamenti ⁊ prohibet putrefactōem ita q ip
sa retinet mortuum ⁊ conseruat ipsum ab alteratōe et
fetore ⁊ extrahit supfluitates crudas. **I**lla vñ q aspor
tatur de clita est vebementioris calefactōis ⁊ matura
tionis ⁊ lenificationis. **D**ecoratio. **C**ñ miscet
cum oleo myrrino ⁊ laudano iuuat ad confortati capil
los ⁊ ad inspissatiōem eos ⁊ abstergit uestigia vlceaz ⁊ oris
odorem bonum efficit qñ in ipso retinetur ⁊ remouet
fetorem oris ⁊ illinitur permista cum vino ⁊ alumine
super ascillas ⁊ remouet fetore cap ⁊ pmista cū melle
⁊ casia lig. illinit super verrucas. **A**pata ⁊ botbor
CConfert apatibus pblaticis. **C**Uulnera ⁊ vl. **C**
Cōsolidat ⁊ cooperit ossa nuda ⁊ admistrat cū aceto
super impetiginem ⁊ sanat vulnera putrefacta. **C**
CMembra iūcturaz. **C**Ipsa permista cum carne ossa
corum illinitur super cartilaginez lesas sicut ē auris ⁊
reliqua. **C**De. ca. **C**Inquit Bal. odor myrrbe sa
nis facit soda ne dum patientibus soda ⁊ ipsa est ex me
dicis proprijs cum mēitbe ⁊ opio ⁊ castoreo que con
ferunt contusōi auris ⁊ facit scotomiā ⁊ somnum ⁊ co
luitur ex ea os cū vino ⁊ oleo ⁊ confirmat dentes valē
⁊ confortat eos ⁊ prohibet corozionem eoz ⁊ pstrigit
eos ⁊ remouet hūiditatem eoz ⁊ spargitur sup vlcera
capitis ⁊ exiccat ea ⁊ admistrat cum castoreo ⁊ memi
the ⁊ opio ad vlcera auris dolorose ⁊ ad sanie. **E**t lini
untur ex ea nares ambe ad fluxus antiquos ⁊ pstrigit
eos. **E**t qñqz fit caputpurgium cum pondere danich
de ea ⁊ mūdifcat cerebruz. **C**Dem. oculi. **C**Abster
git uestigia vlcerum in oculo ⁊ implet vlcera eius ⁊ ab
stergit albuginez ipsius ⁊ confert asperitati palpebraz
⁊ resoluit sanie i oculo absqz mordicatōe. ⁊ qñqz resoluit

aquam in principio sui descensus quum est subtilis quod ante fortior est in alcosol illa que est adulterata cum lacticio
CDem. an. et pec. **C**Est bona tussi antiqua humide et asinatis et anhelitui dilatationis et doloribus lateris et clarificat vocem et totum illud per suam absterfionem subtilem absque asperitate et ponitur sub lingua et transglutitur aqua eius ad asperitatem gutturis. **C**Dem. nu. **C**Conferunt myrrba pura mollificationi siccitatis et aqua citrine et inflationi in siccitate. **C**Dem. expl. **C**Prouocat menstrua et proprie clisterizata cum aqua rute et aqua apfimbij aut aqua lupinorum et extrahit fetum et vermes et ascarides propter suam amaritudinem et lenit coarctationem oris matricis et sumitur in potu quantitas sabbae de ea ad vlcera intestinum et rasuram et solonem. **C**Febres. **C**Faba de ea accepta cum pipere et aqua ad initium rigoris prohibet ipsum. **C**Uenena. **C**Batur ad bibendum ad puncturas scorpionum cum vino. **C**Permutatio. **C**Loco eius ponitur medietas poderis sui de pipere nigro secundum quod dicitur sed nihil est.

De muram. L. cccclxxx.

Muram quid est. Est fructus arboris qui coeditur quum tamen sit vehemens ponticitas in ipso et superflua. **C**Opera. et proprie. **C**In ipso est stipticitas et exiccatio. **C**Vulnera et vlcera. **C**Quod de cortice eius adustus est cum aqua super scabiem vlcerosam ponitur. Et ipsa penitus tanta stipticitatis vehementia secuta est quod fructus eius consolidat vulnera grossa. **C**Uenena. **C**Si succus almuram cum vino bibatur aut ex eo fiat emplastrum confert morui uipere. Et dicitur quod satura ligni eius interficit quoniam bibet.

De memithe. L. cccclxxxi.

Memithe quid est. Est flos gladii citri coloris ad nigredinem declinans facile frangibile et in ipso est amaritudo et suba aqua et terrea et fritas aquae non est vehemens sed sicut lactium et eius principium est herba que est in membris et i litoribus sceni et est manifesti odoris et amari saporis et crocei succi. **C**Natura. **C**Est frigida et sicca in primo. **C**Opera. et proprie. **C**Stipticitatem huius multam. **C**Apata et borbor. **C**Conferunt apatibus calis grossis et sanat herisipilam non fortem magnam in corporibus duris non quam in corporibus teneris quoniam in eis est superflua exiccatio. **C**Membra oculi. **C**Conferunt in medicinis ophthalmie in primo.

De mahaleb. L. cccclxxxij.

Mahaleb. **C**Electio. **C**Melior est qui est albi coloris purus. **C**Natura. **C**Est calidus in primo et non est vehemens siccitatis. **C**Opera. et proprie. **C**Est absterfius subtilis resolutius sedatiuus dolorum. **C**Instru. iuc. **C**Est bonus doloribus qui sunt in ilijs et dorso. **C**Dem. anhe. et pec. **C**Conferunt sincopi bitus cum aqua mellis. **C**Dem. expl. **C**Conferunt colice et lapidi in renibus et vesica.

De magra. L. cccclxxxij.

Magra. **C**Electio. **C**Melior est munda et quod crepit et augmentat in aqua. **C**Natura. **C**Est frigida in primo sicca in secundo. **C**Opera. et proprie. **C**In ipsa est glutinatio et stipticitas. **C**Dem. nutri. **C**Conferunt doloribus epatis. **C**Membra expul. **C**Est fortior in constrictione ventris quam lutum figillatum et interficit vermes. De mebenberbene. L. cccclxxxij.

Mebenberbene quid est. Est illud quod dicitur granum regum et arbor eius nominatur in terra nostra alubet et folia eius sunt filia pisci in longitudine unius digiti et

fructus est similis auellane maiori et quoniam est minor et habet in flore cuiusque fructus tria grana nigra. **C**Natura. **C**Est calida et sicca in tertio. **C**Instru. iunctu. **C**Sua solone confert doloribus iuncturarum et podagre. **C**Membra nutrimenti. **C**Conferunt hydropisi et facit vomere fortiter et neque conuenit siccitate. **C**Dem. expl. **C**Soluit sicut lacticia et decoquantur folia eius in iure galli et crepiti et confert colice et prouocat et quoniam ex granis eius sumuntur. viij. grana aut. vi. et fiunt pille aut bibunt ita quod inde non fiunt pille deinde postea potat aqua frigida solone educit cholam et pbila. Et sepe quidem sumunt in potu de eis. x. grana ex suis granis magnis. et. xx. grana ex suis granis puis. Quoniam voluntas adest ut sit eius solo magis ad summum perueniens sit bona et ma-
ficatio. Et quoniam est voluntas ut sit eius solo lenior deglutatur cum sua dispo- De maroth. L. cccclxxxv.

Maroth quid est. Est radix aniden et est minor assa in virtute et iuuamento. Et iam quidem dictum est in capitulo aniden illud quod oportet permutari ad maroth **C**Opera. et pro. **C**Est lenificatiua maturatiua. **C**Membra nutri. **C**In ipsa est difficultas digestionis et nocet siccitate nisi sit frigida quoniam tunc prouocat ipsa.

De mescim. L. cccclxxxvi.

Mescim quid est. Est filix in omni re albotin trian-
gulate forme ad citrinitatem declinans boni odoris. Arboris eius alia est domestica tria habens folia et alia est siluestris et egyptia et ex ea fit panis et videtur quod sit ipsa albarba. **C**Natura. **C**Domestica est temperata et siluestris est in se in caliditate et siccitate. **C**Opera. et proprietates. **C**Domestica que habet tria folia est fortis exiccatiua parum et siluestris est fortior.

De melguab. L. cccclxxxvij.

Melguab quid est. Est medicina de sceni cognoscitur illic hoc nomine et est lignum sicut nodi punctati et est declinans ad nigredinem parum. **C**Instru. iuc. **C**Auz. i. de eo cum mellicrato acceptus confert attritioni laceratorum. De muredalson. L. cccclxxxvij.

Muredalson quid est. Est flos et stiptes subiles frangibiles ad cineritatem et citrinitatem declinans. Et eius virtus est sicut bedeoard apud quosdam et est de eo qui est vehementius declinans ad albedinem et est de eo quod magis est declinans ad citrinitatem. Inquit filius melaugue est sicut bedeoard et dixit quod est myrtus siluestris et dixerunt alij quod est species romana. Et dixit alcanzi est in virtute apfimbij romani et vehemens stipticus. **C**Natura. **C**Est calidus et fuscus in secundo.

CDem. ca. **C**Conferunt ad sorda et humiditates in cerebro. **C**Dem. nutri. **C**Conferunt stomum et epatum et confert casui super viscera. **C**Membra expl. **C**Supponit ad omnes ani.

De melba. L. cccclxxxix.

Melba quid est. Est sicut ranus et folia eius sunt sicut folia oliue et latiora et comeduntur sicut olea. **C**Opera. et proprie. **C**In ipso sunt salsedo et stipticitas et humiditas cruda inflat. **C**Membra anhelitus et pec. **C**Auz. cum mellicrato exuberare facit lac **C**Membra nutrimenti. **C**Auz. cum mellicrato sedat dolorem ventris pugitiuum. De memire. L. cccclxxx.

Memire quid est. Est lignum sicut nodi declinans ad nigredinem in quo est reflexio pua et est calidus quod bene tinctus. **C**Natura. **C**Est calidus et fuscus in fine hi. **C**Operatioes et proprie. **C**Est absterfius mundificatiuum. **C**Decoratio. **C**Abstergit albedinem vnguium. **C**Dem. ca. **C**Eius succus extrahit humi

ditatem grossam ex capite et mūdificat superfluitates cerebri et radix eius confert dolori dentium. **C** Mem oculi. **C** Mūdificat albuginem in oculo et acuit visum quum ex eo fit alcolol et abstergit hūiditatem grossam et pprie succus eius. **C** Mēbra nutri. **C** Radix ei p̄fert ictericie. **C** Mēbra expul. **C** Cōfert dolori ventris pungitiuo et in ipsa est prouocatio.

De mebezeberegi. L. ccccxcii.

Mebezeberegi quid est. Est arbor sicut arbor sce bram: verūm est longior in cuius colore est cineritas ad citrinitatem declinaus. Quidam uero boies numerauerunt ipsam inter lacticinia. **C** Natura. **C** Cafa est in tertio feca in eodem. **C** O pera. et prop. **C** Qñ de ea aliqd p̄icit in gurgitem inebriat pisces et eleuat eos. **C** Instru. iūctu. **C** Confert podagre et dolori scie et iūcturaz et doxi et anche et destruit vento sitates qñ ponitur in medicinis solutis. **C** Mēbra expul. **C** Solone educit humores grossos et pbla. **C** De mēse. L. ccccxcij.

Melice quid est. Est primus subē fabarum. Et melior horaz usus eius ē estas. **C** Natura. **C** Est tempatus in hūiditate et siccitate: ille qui ē exco- ricatus ē tempatus: et non excoctus ad siccitatem declinat qñ i cortice ei ē pōticitas. **C** O pa. et pprie. **C** Nō inest ei infusio fabaz qñ sit i ipso illa quedā imo ē in ipso minor qñ in eis et non ē absterfio fabaraz in ipso et neq̄ ē in ipso frigus lenticule. Et qñ cum eo ponitur parum cartami rectificatur eo. **C** Instrumen- ta iūcturaz. **C** Est ēplm iuuatiuū ad dolorē mēbroz pprie cum vino rue et vino decocto cum croco et sup- contusionem et intrinsecam carnis rupturā. **C** Mē- bra nutrimenti. **C** Chint? eius ē laudabilis et pprie excocti et non ē in ipso tarditas descensionis fabaz. Et qñ decoquitur cum oleo amigdalino dulci ē lauda- bilioris humoris. **C** Mē. expl. **C** Qñ decoquitur i aqua post aquā in qua decoctus ē expulsum ab eo strī- git nām pprie quum sit acerola cum granis granati et sumach et in ipso ē nocumentum coitus secundū q̄ dix- erunt quidam. **C** De manna. L. ccccxcij.

Manna quid ē. Est ois ros cadens sup lapidem aut arbozem et sit dulcis et coagulaf sicut mel et exiccat sicut gūma quēadmodum tereniabi et alsi eracost et mel alpoziatum de terra culuram siluestri. Et nos quidem iam dixim? vnūq̄q̄ in suo capitulo. Et ipsum assumit de nā eius super qd cadit v̄tutem et adiūgit illā ad id qd exigit lenitas et dulcedo sui.

De muluchia. L. ccccxcij.

Muluchia quid ē. Est malua: et nos quidem per- scrutabimur eius rememoratiōem in capitis de k. **C** Natura. **C** Fia ē in pmo bumida in fo. **C** Mē- bra nutrimenti. **C** Apit oppilatōem epatis.

De mufa. L. ccccxcv.

Mufa quid ē nota ē. **C** O pera. et propieta. **C** Nutrit velociter et ē lenificatiua et mltitudo ei? generat oppilatōes et addit in cholā et pblate secundā p̄lonem. **C** Mē. anbe. et pec. **C** Cōfert aduersioni gutturis et pectoris. **C** Mē. nu. **C** Trō conueniē- ē et multitudo eius stō ē grauis valde. Et oz quidē ut sumant p? ipsaz calefact? oxymel cum seibus et infiat? mel. **C** Mē. expul. **C** Augmentū efficit in spmate et cōuenit rēbus et prouocat vrinam.

De medulla. L. ccccxcvi.

Medulla. **C** Electio. **C** Cōueniētiō ē medulla

vitulop et cerui deinde tauri et postea caprarū deinde ouium. Et medulla quidem hircop cum testicul? et tau- rop pprie non castratop ē magis sicca. Et medulla ex- trematum ē magis pinguis. **C** O pera. et pprie. **C** Est calefactiua lenitiua absterfua multi nutrimenti si digeratur. **C** Apata et boihor. **C** Est bona duritie? et lapidofitati que ē sicut medulla vitulop et cerui nō si- cut medulla hircop et siluestriū hircop: illoz eniz sicca est et neq̄ ē bonum in ea. **C** Mēbra nutri. **C** Con- turbat stōm et dlet appetitum et oz ut comedat cuz pi- peribus et seibus. **C** Mēbra expul. **C** Supponit ex medullis laudabilibus p̄stariū in matrice et cōfert duritie eius. **C** Venena. **C** Bicit? q̄ linimentū ex ea et pprie ex medulla cerui fugat vermes venenosos.

De muri. L. ccccxcvij.

Muri. **C** Natura. **C** Est calm et siccu pueniens ad tertiu. Filius melangue. Inquit ex piscibus factum ē minoris calitatis et siccitatis q̄ qd ex ordeo sed ego illud non credo. **C** O pera. et pro. **C** Abster- git humores grossos et lenit et exiccat et in ipso ē stipici- tas et mundificatio pblatis. **C** Decoratio. **C** O ris odorem bonum efficit. **C** Vulnera et vl. **C** Est bonū vlcibus putridis et factum ex piscibus et carnib? sali- tis prohibet ambulationē fraudulentis. **C** Instrumē- iūcturaz. **C** Confert dolori anche et sciatice. **C** Mē- bra oculi. **C** Fit ex eo alcolol in principio uariolaruz et prohibet boihor ab oculo. **C** Mē. nutri. **C** Con- fert ad humiditatez stōi et abstergit hūiditatez arvilce- ribus. **C** Mēbra expul. **C** Ponitur in enemate co- lice et enemate mundificatiōis vlcetum abraionis pro- prie. **C** Venena. **C** Cōfert morsui canis rabiosi.

De masal. L. ccccxcvij.

Masal. **C** O pera. et pro. **C** Est maluz habetū? mltiam ualde. Et qñ decoquitur cum carne pin- gui rectificatur parū. **C** Mēbra nutri. **C** Est no- citium stō. **C** Mēbra expul. **C** Nocitium ē ano.

De menta. L. ccccxcix.

Menta. **C** Natura. **C** Est cafa et sicca in fo et in ipsa ē hūiditas superflua. **C** O pera. et pro. **C** In ipsa est v̄tus calefactiua stipica phibens et ē subti- lioris subē olerum que comedūtur. Qñq̄ frusta ipsius in lacte dimittūtur non caleat. Et quum bibit ex ea ei? succus cum aceto abscondit cursum sanguinis ab interi- oribus. **C** Apata et boihor. Fit ex ea cū sauich ēplm ad dubelket. et ipsa qdē nō ē filis mēastro qñ i mēastro nō est ponticitas et sunt i ipso resolo et calefactio et exicca- tio supflua impediens. **C** Mē. ca. **C** Ex ea fit ēplm fronti ad soda et pprie cum sauich de ordeo et fricaf cum illo asperitas lingue et remouetur et sirupus eius miscetur cum mellicrato et distillat in aurem dolorosā. **C** Mē. anbe. et pec. **C** Prohibet fluxum sanguis et sputum eius et coagulatōem lactis in māmillis more emplī superposita et sedat eozaz apata. **C** Mēbra nutrimenti. **C** Confortat stōm et calefacit ipz et sedat singultum et digerit et prohibet uomitum pblaticum et sanguineum et confert ictericie et pprie sirupus eius. **C** Mēbra expul. **C** Adiūuet ad coitū p̄p̄ i n̄stō- nem que est in ipsa et humiditatez boztulanā que nō est in mēastro et oppilat vasa spmatis et interficit v̄mes et qñ suppositur aū bozam coitus prohibet ipgnatōez. Et qñ bibunt de ea frusta cuz granis granati sedat co- ticam passionem. **C** Venena. **C** Cōfert morsui canis rabiosi et est propria ad illud

De melle. L. B.

Mel quid est. Mel est ros occultus cadens super flores et si in qd colligitur apes et vapor qd eleuat et puerit et maturat in aet et puerit et igitur in noctes et mel factu cadit et qnq cadit mel hic e circa caban: di uerificatur aut secundum ea super que cadit que sunt arbor et lapis et manifestum ipsius colligitur boies. Quod uero occultum est colligunt apes: et existio qd apum laboz in ipso aliq habet impressionem que quidem ipsu non colligunt nisi ut eo nutrantur et ipsum reponant. Et mellis est genus acre venenosum. **Electio.** Melius mel est illud quod e de dulcedia boni odoris declinans ad acredinem et ad rubedinem et quod e ut palea in colore quod non est subtile et viscolum qd non abscinditur et melius e vna deinde estium: hyemale aut est malum. **Natura.** Mel apum est calidu et ficcum in secundo: mel tabarzet et de canis e calid in p sed non e ficcum et pot esse ut sit humidum in primo. **Opera. et pro.** Virtus eius e abstergere apitiua orificiorum venarum resolutiua humiditatu et expellit humiditates ex profundo corporis et phibet putrefactionem et corruptionem carnis. **Decoratio.** Lini mentuz factum ex eo phibet pediculos et lendines et i terficiit ambos. Et cum costo est linimentu panno ppe antiquum et mel cum sale est pueniens vestigijs pculsio nis melogenicio. **Vulnera et vl.** Muditicat vul nera sordida profunda et qd coctum est donec ingrosse tur facit adherere vlcera recentia: et qn coquit cu ace ro sanat impetiginem. **Dem. capi.** Admiscetur ei sal gema et distillatur tepidum in aurem et mudificat eam et exiccat eam et confortat auditum et ofatus eius quod est acre et venenosum aufert roem: quomodo ergo eius comestio. **Dem. oculi.** Mel abstergit te nebrofitatem visus. **Dem. anbe. et pec.** Lagere cum ipso palatum et gargarisnuz facere sanat presoca tionem et ambas amigdalas. **Dem. nutri.** Aq mellis confortat stom et facit appetere cibum. **De bra expulsiouis.** Mel canap lenit vntrem et mel ta barzet. Et mel cuius spua non est eiecta inflat et soluit ventrem et si auferat spua ipsius minorat illud. Et de coctum non mouet ventre imo qnq stringit pblaticos et nutrit plimu et decoctum cum aqua puocat vrinam plimum. Et dico qd mel et eius aqua si inuenerint spara rationem cibi ut penetrat stringut et si audeint morum et paucitatem preparatois cibi ad penitru soluunt. **Uenena.** Si bibatur mel calefactum cum oleo rosaceo confert morsui ymiu venenosoz et ei qui bibit opius et deglutitio ipsius est cura morsus canis rabiosi. Et radix fungi pneatis et illud quod est decoctu confert venenis et qd ipsu vomit sanat. Et mel acre cuius odor facit fitire et istius comestio facit possidere ablati onem zonis subito et sudorem fim. Et eius cura est co mestio piscis saliti et bibere aqua mellis et vomere cuz eo. **De mure. L. Bi.**

Mus. Decoratio. Sanguis eius eradicat verrucas. Et stercus muris super alopitiam co fert et proprie linitum cum cepe et proprie illud quod est adustum. **Dem. ca.** Qn assatur et ficcatur et datur ad comedeni infanti abscindit fluxu saliae ab ore eius. **Dem. bra expl.** Si bibatur stercus muris cum ture et aqua mellis frangit lapidem. Et si suppoa tur collyrium eius soluit ventrem pueri: et qn decoqui tur cum aqua et sedet i ea qui difficultatem patit prie

confert ei. **Uenena.** Couenerunt boies in hoc qd qn finditur et ponit super puctura scorpionis sanat eam. **De moris. L. Bii.**

Morum quid est. Mori sunt due spes: vna earuz est alisfedu quod e dulce et currit secundum semitam ficus in maturatoe sed e deteriozis nutrimenti et mino ris et ficciozis et magis destruens sanguinem et deterio sto. Reliquas uero ficus dispones bz: e in inferi ea. Amarum autem quod noiatur moy de sceni sit nunc illud de quo plimum loquimur. Quod igit imaturuz est quum exiccat stat loco sumach. **Na.** Bulce e calid et buidum et acetosum alsceni e ad firatem et bui diuitem decliue. **Opera. et prope.** In ipso est stipticitas et insfatio. Et succus mori e stipticus et pro prie quado decoquitur in vase ereo et probibz fluxum materierum ad membra et quod imaturum e propriet et imaturu est ficut sumach. **Decoratio.** Qn co quie folia eius et folia vitis et folia ficus nigre cuz aq pluue denigrant capillos. **Apata et botbor.** Acetosum retinet apa ozis et gutturis et folia eius sunt vltima ad squantiam et presocationem. **Vulnera et vlcera.** Quod acetosum e cofert vlceribus fraudu lentia. L. ficcum ipsius et succus eius. **Dem. ca.** Rob eius acetosum e conferens botbor ozis. Et deco ctio radice eius mollificat di dentiu. Et collutio ozis ex succo folioz acetofi. Et decoctio radice eius e bda denti doloroso. **Dem. bra nutri.** Mor e malu sto: corripitur enim in eo pprie alisfedu. Et quando non corripitur in sto alisfedu velociter non nocet. Et oz quidem ut comedant oes spes eius an cibum et re cipientur in sto in quo non fit corruptio. Illud uero d sceni non nocet sto cholero et non e in ipso de mala uenientia sto quod est in firsedu quauis fit in ipo mali tia et non est nausea in ipso et nutrimentu eius e puum et facit appetitum cibi et facit ipsum lubricu et extrahit ipm velociter et oio descensus eius a sto fit velociter sz eius descensus ex intestis e tardus. **Dem. expl.** Mor quod salitum est et exiccatum retinet ventrem uehementer et confert dysenterie: Et lachryma qdem mori soluit et in cortice eius sunt mudificatio et solo et solo ei? est plima: et in moro quidem dulci e velocitas descensionis aut propter suam buiditatez aut propter acredinem ei admista. Inquit Archigenes est tarde egressionis et est prouocatiuum. Existio aut acetosum esse et cum hoc qd est in ipo de na solutiua: phibz qnq solonem antiqua et vlcera intestinoz et proprie quod exiccatum est. Et in oibus quidem spibus mori est puocatio vrine. Et moy de sceni quauis velociter a sto egrediatur: ipm tn est in intestis tardum. **Uenena.** Cortex arboris mori est tyriaca byusqami. Et qn bibit de succo folioz eius. 3. et 5. cofert morsui rutele et lenit nam lubricitate sua et inflatoe.

Capitulum de littera. A.

De Napello. L. Bii.

Napellus quid est. Venenum permittiosuz **Natura.** Est in sumo calitatis et fic citatis. **Decoratio.** Delet albaras linitu. et bibitu etia qu ex eius gegueriscet in potu sumit et hlr cofert iep. **Opera. et pprie.** Est venenum destruens bibentes se maior uero potio est medietas. 3. i. et secundum me minus hoc interficit. Tyriaca uero eius est mus napelli: et ipse quide e mus qui eo nutritur. Loturnices uero ex eo cibantur et n

moziunt. Et ex oibus pfectionib⁹ diamulchū ei refistit
De Napello moyfi. L. B. iij.

Napellus moyfi quid est. Inquit Joannes. Est
herba nascens cum napello et quecūq³ ei appro-
pinquat non crescit arbor eius et est maior tyriaca na-
pello: et in ipso sunt oia iuuamenta que sunt in napel-
lo et albaras et lepra. Napellus uero moyfi est animal
et filatur illud quod moratur in radice napelli sicut m⁹
Decoratio. Confert albaras. Instru. iij. Confert
lepre. Venena. Est tyriaca omni vene-
no et uipere. De nuce. L. B. v.

Nux quid est nota ē. Et est cala cuius tyriaca ē
cum dat calefactis oxymel et hñtibus debilem
stom mūri cum aceto. Natura. Calā est in stio
ficca in pñcio fi. Et eius siccitas est minor calitate
ipius. Et in ipsa est humiditas grossa que deletur quz
atiquatur. Opera. et propieta. Infrixā ē stipti-
citas pñma et folia et cortex ipius oia sunt stringentia
fluxus sanguinis. Et cortex eius adustus ē deficcatiu⁹
sine mordicatōe: oleum uero vetuste est sicut oleū vet⁹
et absterfio antique est fortis. Decoratio. Ex re-
centibus fit emplastrum super uestigia percussionis
Apostemata et botbor. Masticata medulia eius
ponitur super apā melancolicū vlcerosum et confert
Uul. et vl. Eius gūma confert vlcibus callis
ipsa super ea in emplis. Instru. iij. Calā melle et
ruta confert torfioni neruoz. Mem. capitis. Fa-
cit soda et distillatur succus folioz in aurem et confert
saniei in auz. dixit alcanzi q³ ipsa grauat linguam et ē fa-
ciens botbor in aure. Mem. oculi. Eius oleum
confert herpetiēstione et berispile et fistulis in pñb⁹
oculi. Mem. an. et pec. Succus corticum ei⁹
et rob ipius phibent prefocationem et nocent tussis. Et
oleum antiquaz facit euenire dolorem gutturis: et ex
omnibus quidem spēbus nucis dixit alcanzi fieri epñz
māmille apōse et proprie ex regali magna. Membra
nutrimenti. Est difficilis digōnis et mala stō s³ nu-
erita et recēs est melior stō et minoris nocumenti et illō
qñ frangit a duobus corticibus suis. Et nux quidem
nutrita cum melle confert stō fio. Bñto aut q³ nux nō
est non cōueniens nisi stō calo tm. Mem. expl. Fa-
cit botbor et sedat dolorem ventris pūgitiū et reti-
net precipue frixa. Et eius cortex retinet fluxū sāguis
menstrui. et que nutrita est confert renibus suis valde.
et cinis corticis eius prohibet menstrua cuz vino et lup-
positus. Et qñ cōedit cum muri soluit: multus uero
vlus eius educit vermes puos et ascarides. Et ē ex eis
que conferunt orbo. Venena. Est cum sicubus
et ruta medicina omnibus venenis: et ex ea cum cepe et
sale fit emplm super morsum canis rabiosi et reliquoz.

De nuce mulchata. L. B. vi.

Nux mulchata qd est. Est nux quātittatis galle
facile frangibilis subtilis corticis bonum habēs
odorem acutum. Natura. Bixit mufa. est cala et
ficca in fine fi. Opera. et prope. In ipsa ē stipti-
citas. Decoratio. Confert lentiginibus et odo-
rem ozis bonum efficit. Mem. oculi. Confert al-
lebel et confortat visum Mem. nutri. Confortat
epar et splenem et stōm et proprie os eius. Membra
expulsionis. Constringit et prouocat et confert diffi-
cultati vrine. Et cum in oleis ponitur pñert dolorib⁹
et filr in pessarijs et prohibet vomitū. Permutatio.
Loco eius ponit spice equale pondus.

De nuce hendē. L. B. vij.

Nux hendē qd est. Est terra granosa sicut cicer
alba declinans ad citrinitatē que exportat de barcha
et ex corasceni ex qua cum melle fit vinum. Cāa. C
Inquit Paulus bz vtutem in frigiditatem extinctiuā
exiccatiuam parūper. Opera. et pro. Abscidit
fluxum sanguinis. Decoratio. Impinguat.
Uulnera et vlcera. Sanat ipetigines. Mem-
expulsionis. Excitat coitum.

De nuce cupressi. L. B. viij.

Nux cupressi. Uulnera et vlcera. Est epñz
rupture. De nuce indica. L. B. ix.
Nux indica quid est. Est neregil. Electio. C
Que ex ea bona est est recens vehementis albe-
dimis et aqua que est in ipsa est suavis: et cum in ipsa nō
inuenitur aqua significat q³ est antiq³: et oz qdē ut ab eo
tollatur cortex medulle eius. Natura. Calā est
in principio secūdi ficca in pmo: et in ipsa qdēz ē hūmi-
ditas supflua de q³ curat imo que ex ea uiridis ē est hū-
mida in pmo. Opera. et proprie. Est generatia
non mali nutrimenti. Instru. iij. Oleū veteris
neregil confert dolorib⁹ dozi et geniculoz. Membra
nutrimenti. Brauis est stō sed cum pauco nocumē-
to suo est boni nutrimenti et cortex medulle eius nō vi-
geritur ergo auferatur et oz ut post ipm non sumatur
cibus nisi post horam: eius aut oleum recens melioris
ebimi ē q³ butyrus: non enīz lubricat stōm neq³ molli-
ficat ipsum. Membra expul. Augmētat i coitu
Et eius oleum ē bonū hemorroidib⁹ et ppe oleuz antiq³
precipue cum oleo de chrysomilis cum in potu sumit⁹
ex vnoquoq³ eoz auz. Et cum antiquat interficit asca-
rides et vermes et solone educit eos comesta.

De nuce romana. L. B. x.

Nux romana quid ē noiatur acrufer. Cāa. C
Calefacit vehementer in tertio et deficcāt i p⁹.
Et eius gūma ē ultima in calefaciendo. Membra
capitis. Eius fructus cū aceto pñert epilepsie.

De nuce tamarisci. L. B. xi.

Nux tamarisci quid ē. Est alkarmezitb. Cāa.
In calitate est qñ eqñs aut in principio pñi
Et eius exiccatio ē in fine primi aut ultra ipsum. Et
apud quosdam eoz est fia in pmo. Opera. et prop-
etates. Est bona ad abscondendum fluxum sāguis
Mem. ca. Colluit cum ea os cum aceto ad do-
lorem denium. Mem. nutri. Becotio eius cū
aqua et aceto ualet duritiē splenis.

De nuce metbel. L. B. xij.

Nux metbel quid ē. Est venenū et ē stupefactiua
filis nuci super quā sunt spine grosse breues et ē
filis nuci vomice et eius semen ē simile semini citri.
Opera. et proprie. Est stupefactiua. Mem.
capitis. Facit suber et ē mala cerebro. et pondus da-
nich. ex ea inebriat. Venena. Est iimica cor-
di. Et. z. i. ex ea sumpta ē venenū diei sue.

De nasturtio. L. B. xij.

Nasturtium quid est notum ē. Et virtus ei⁹ filis
est virtuti sinapis et seīs raphani cōiunctozum.
Et dicitur q³ sinapis et semen eruce cōiūcta et folia ei⁹
minozantur in opationibus suis ab eo propter suā hūi-
ditatem et cum deficcant sunt ppinqua filitudini eius
et fortasse consequit ipsum. Natura. Calm est et
ficcum ad tertium perueniens. Opera. et prop. C
Est resolutiuum maturatiuum cum lenitate et exiccāt

putredinem dacuitatis ventris. **Decoratio.** **R**etinet capillos cadentes bibiti et linitu. **Apostemata** et borbor. **E**st bonum apatib' phlaticis et carbucul' empl'o facto ex eo cum aqua et sale. **Vulne.** et vl. **C**onfert scabiei vlcerose et ipetigini et cu melle mellio et eradicat ignem phicum. **Instru. iunctu.** **C**onfert sciatice bibitum et empl'o facto ex eo cu aceto et sauib de ordeo. Et qñq' sit clistere ex eo sciatice et confert p prie qum soluendo educit aliquid cui admistus sit sanguis et confert omni mollificationi neruoz. **Abē** bra anbe et pecto. **Mūdicat** pulmonem et confert asmati et ponitur in medicinis asmatu et in forbitōib' que fiunt asmati propter illud quod est in ipso de incisione et subtiliatione. **Membra nutri.** **C**alefacit stom' et epa et confert gossitiei splenis et proprie quando ex eo fit empl'm cum melle et est malum sō et uidet q' sit propter uehementiā mordicatōis sue et ipsuz facit cibi appetitum. Et qñ bibitur ex eo beclunehi facit vomere cholaz rubeam et educit eam solone et facit illud tres quarte. 3. i. **Membra expl.** **A**ugmentum efficit in coitu et soluendo educit vermes et prouocat menstrua et eicit fetum et quod ex eo frizum est retinz et proprie qum non teritur destruitur enim eius uisco fitas contritione et confert colice. Et qum bibunt ex eo trito. 3. iij. uel. v. cum aqua calida soluunt nam et re soluunt ventositates intestinop. et dicunt quidam q' ba bylonicum quz ex eo bibitur beclunehi soluendo educit cholam et facit vomitu eam exire et facit illud usq' ad tres quartas. 3. **Menena.** **C**onfert puncture venenoz vermium bibitum et mo' empl'i suppositu cum melle et qum ex eo suffumigat effugat eos.

De narcisco. L. B. xiiij.

Narciscus quid ē. notus ē. **O**pera. et pp. **E**ius radix extrahit ex pundo et abstergit et lauat et exiccat et eius oleum ē in disponib' olei sambacini sed ē debili'. **Decoratio.** Radix eius extrahit spinas et stipites et pprie cum farina lolij et melle. Et narciscus qd abstergit pannu et morpheam et pprie radix eius cum aceto et confert radix eius alopitie. **Apostema.** et bo. **R**adix eius conficit cu melle et herbo et zumpit aldubellet difficilis maturatōis et ex radice eius fit empl'm apatibus neruoz. **Vulnere** et vlcera. **B**esiccat vulnere et facit ea coherere uehementer ita q' sectionem corde et trita cum melle confert adustioni ignis et vulneribus neruoz et vlcerib' p fundis et si misceat cu herbo et melle mūdicat fordes vlcerum. **Instru. iunc.** **C**onfert oleum eius neruis et ex radice eius fit empl'm apatibus neruoz et duxitiei sue contractioni et nodationi ipoz et doloribus iūcturaz. **Membra ca.** **C**apit oppilatōem cerebri et confert soda humide et melice et filr eius oleum et ē magis cōueniens et facit soda capibus calidis. **Membra anbe et pec.** **E**ius oleum resoluit apata dura et fia in velamie qñ pprimendo iungit sup pect' **Membra nutri.** **R**adix ei' qñ comeditur sicut ē excitat vomitum et filr succus eius. **Membra expl.** **C**onfert doloribus matricis et vesice et qñ bibitur ex eo. iij. 3. cum aqua mellis eicit fetus viuos et mortuos et oleum ei' apit coarctatōem ozis matricis et confert doloribus eius.

De nereiden. L. B. xv.

Nereiden. Dicit in capso de spica et ipa ē spica romana. **De nil. L. B. xvi**

Nil quid est. Eius aliud ē domesticum et aliud sil

uestre cui' opatio ē opatio domesticū. **Natura.** **C**alm ē in pmo sicum i secūdo. **O**pera. et pro. **E**st slipticum et phibet fluxus sanguinis et quod est domesticum exiccat fortiter sine mordicatōe et in siluestri est acuitas et ē uehementioris exiccatōis et extrahit materiam ex pundo. **Decoratio.** **A**bstergit pānu et morpheam et pferit alopitie. **Apata** et borbor. **A**il detumescere facit apa et confert exituris malis in membris duris et pfr cōuenit omni apati in pncipio et fornice et herispile et administrat cum farina ordei super ea. **Vulnere** et vl. **C**onsolidat vulnere cala in corporibus duris ppter fortitudinem sue exiccatōis. hoc quidem fructus domesticū efficit. Et i siluestri quidem est acuitas et ē bonum vlceribus putridis et est mirabilis opationis in eis sed domesticum ē melius in cura vlcerum propter paucitatem sue acuitatis et pferit vlceribus putridis cum melle tritum sup adustionem ignis et vulnere neruoz et extrahit spinas et furculos pprie cum farina lolij. **Membra anbe et pec.** **C**onfert tussi puezoz uehementi q' facit eos vomere et succ' eius etiam vlceribus pulmonis et confert succus eius etiam pleuresi melancholice. **Membra nutrimentu.** **C**onfert spleni et proprie siluestre.

De nefrin. L. B. xvij.

Nefrin quid est. Est sicut sambacus in virtute s' ē debilior eo et sicut narciscus et oleum eius ē pxi mum virtuti olei sambaci sed est debili'. **Natura.** **C**alidus ē et sicus in tertio. **O**pera. et propi. **O**mnis spēs ei' ē mūdicatiua subtiliatiua et flos ei' est magis appropriatus in hoc. **Instru. iunctu.** **C**onfert frigori neruoz. **Membra ca.** **I**nterficat vermes in aure et confert tinnitui et sonitui et cōfert do lozi dentium. Et ex siluestri quidem linit frōs et sedat soda. et spēs ipius apiunt oppilatōes nariū. **Membra anbelitus** et pectoris. **C**onfert apatib' gutturil et amigdalaz. **Membra nutrini.** **C**on de eo bibuntur. iij. auz. sedat vomitū et sedat singultus et pprie siluestre. **De nemē. L. B. xvij.**

Semē quid est. Est hifimbrium. **Natura.** **C**alm ē in fo sicū in pmo resistens putrefactio nibus. **O**pera. et pro. **I**nterficat pediculos. **Apata** et borbor. **C**onfert apatib' fias et phloni uehementis duritiei. **Membra capitis.** **D**ecoq tur cu aceto et misceatur cum oleo rosaceo et pferit obli uioni qñ linitur ex eo caput et filr cōmissioni sensus et lethargie et karabito et decoquitur cum aceto et ponit cum oleo rosaceo super tempora et confert. et fit empl's ex folijs siluestris super caput et frontem ad soda et cō fert. **Membra nutri.** **C**onfert singultui quz ex eo bibitur cum vino et semen eius est fortius et confert apatibus epatis fias. **Membra expl.** **C**onfert vmi bus et ascaridibus et extrahit fetum mortuum et prouocat utrūq' et pprie petrosolum et illud qd est siluestre qñ bibitur cu vino prohibet distillatōem vrine et extrahit lapidem et confert doiori ventris pungitiuo cum vino etiam. **Menena.** **C**onfert puncturis et ex eo fit empl'm puncture vespe et bibitur ad puncturā ei' pon dus. 3. ij. de eo cum oxymelle.

De nenusare. L. B. xix.

Nenusar quid ē. Nūq' vocauit ipm Sal. caulez aque et noiat granuz eius granum sponi secūdu q' dicitur sed in ipo ē contrarietas. Et radix quidem nenusaris indi exit in iudicio mādragore. **Electioz**

Fortius est illud qđ bz albam radicem: ē enim fortius
eoq bz radicem nigram ⁊ eius semen ē fortius semine
ipius. **C** Natura. **C** Flos eius ē frigidus ⁊ humidus
in secundo. ⁊ sirupus eius est rebermentis ex tincti
onis: ⁊ nā indi ē nā mandragore. **C** Operatōes. ⁊
prope. **C** Eius sirupus ē subtilitatis ualde. **C** De
coratio. Radix eius supposita morphee cum aqua cō
fert ⁊ proprie nigre. ⁊ radix eius cuz pice sup alopitia
utilis est ⁊ proprie nigrum radicis eius. **C** Apatia ⁊
bothor. **C** Radix eius confert bothor ⁊ apatib⁹ calis
⁊ apati splenis. **C** Vulnera ⁊ ul. **C** Semen ⁊ radix
ipius conferunt vlceribus. **C** Dem. capi. **C** Facit sō
nuz ⁊ sedat soda calaz cholica sed tñ debilitat. **C** De
bra anbelitus ⁊ pectoris. **C** Sirupus eius est bonus
tussi ⁊ plesi. **C** Membra nu. **C** Confert radix eius
apatibus splenis bibita ⁊ ut emplm supposita. **C** De
bra expulsiōis. **C** Minuit pollutionem ⁊ frangit defi
derium coitus qum de eo bibitur. 3. i. cum sirupo s pa
uere ⁊ congelat spma cum proprietate que ē in ipo
⁊ proprie radix eius ⁊ cōfert radix eius soloni antiq ⁊
vlceribus intestinox ⁊ confert radix eius doloribus ve
sice in modum emplī superposita. Semen uero eius ē
fortius i omni re ita qz prohibet dolores vesice ⁊ fluxū
menstruoz ⁊ radix eius quod citrinum est ⁊ semen ei⁹
qñ bibuntur cum lacte multotiens conferunt cursui hu
miditatis antiq ex matrice. ⁊ sirupus eius lēit ventrem.
C Febres. **C** Sirupus eius confert febibus acutis
⁊ est rebermentis extinctionis.

De neremisch. **L. B. xx.**

Neremisch quid ē. Est flos ⁊ cortex ⁊ capita sili
tur macis sed est minus rubeus ad citrinitatem
declinans ⁊ ē aromaticus ⁊ bz parum ponticitatis et
appropinquat nerides in virtute. **C** Natura. **C** Est ca
lidus ⁊ flicus in tertio. **C** Opera. ⁊ pprieta. **C** Est
subtilis resolutiuus. **C** Dem. nu. **C** Est bonus sō ⁊
epati sris ⁊ confert sicut est inuamentuz spice. **C** Per
mutatio. **C** Loco eius ponitur quarta ponderis ipi⁹
de zinziber ⁊ medietas pōderis eius de fisticia ⁊ sexta
ponderis ipius de spica. **De narikas. L. B. xxi.**

Narikas quid ē. Est medicina acuta ⁊ i ventrē
ē pulpa uiridis stiptic ei⁹ ⁊ cū oleo puocat sudo
rem. **C** Opera. ⁊ proprie. **C** Insufflatur in nares et
abscondit fluxum sanguinis nariū. **C** Dem. anbeli. ⁊
pectoris. **C** Medulla eius recens ualeat ad spuen qđ
aggregatur in pectore de sanguine. **C** Membra expul
siōis. **C** Medulla eius phibet fluxum antiquum.
C Venena. **C** Qñ linit cū vino pferit moriui vipere.

De nitro. **L. B. xxij.**

Nitrum quid est. Est baurach armenū ⁊ de ipso
quidem iam dictum est.

De nersecedaru. **L. B. xxij.**

Nersecedaru quid est. Existio qz in ipo ē pma
tatio in azabico ⁊ est nersecedaru pbe non per
niz ⁊ est vga pastoris. **De nabach. L. B. xxij.**

Nabach. **C** Na. **C** In ea que ē humida ⁊ q sic
ca exiccatio est ⁊ subtilitatio. Et illud ē in oibus
ptibus sue arboris ⁊ sustumigatio quidem alladar est
rebermentis stipticitatis. **C** Opera. ⁊ proprie. **C** Est
stiptica ⁊ proprie eius sauib. **C** Decoratio. **C** Pro
hibet casum capilloz ⁊ prolongat eos ⁊ confortat ⁊ le
nit ipos. Et gūma quidem sadar delet fursures ⁊ sup
fluitates minutas que sunt cuz eis ⁊ bonificat capillos
C Apatia ⁊ bothor. **C** Folia alladar leniūt opha calz

⁊ resoluunt ipsum. **C** Dem. ca. **C** Gūma alladar de
let fursures ablutione facta cum ea. **C** Dem. anbe. ⁊
pec. **C** Folia eius conferunt asmati ⁊ egritudinib⁹ pul
monis. **C** Dem. nutri. **C** Confortat sōm. **C** De
bra expulsiōis. **C** Strigit nām ⁊ confert fluxui sāgui
nis ⁊ menstrui ⁊ non menstrui ⁊ vlceribus intestinox
⁊ proprie eius sauib. ⁊ confert soloni facie propter d
bilitatem sōi ⁊ sit clistere ex decoctōe alladar ⁊ bibit
ad has egritudines ⁊ ad fluxum matricis ⁊ iudiciū ei⁹
que recens est est iudiciū eius quod est hōgeneū cuz
ea de cydonijs ⁊ zaur ⁊ pomis ⁊ piris: nam qđ de ea
est equale stringit. ⁊ que non est matura propterea qz nō
digeritur ⁊ qz expellit eā nā excitat colicam passionem

De nucleis. **L. B. xxv.**

Nucleus. **C** Opera. ⁊ prop. **C** In ipso ē stipti
citas ⁊ glutinatio. **C** Vulnera ⁊ vl. **C** Qđ ex
eo adustum est confert vlceribus fraudulentis. **C** De
bra oculi. Aduritur ⁊ extinguitur ⁊ abluir ⁊ stat in al
cosol loco tutie ⁊ retinet pilos palpebrarū ⁊ facit eos
nasci cum neriden ⁊ ē bonum vlceribus oculi ⁊ ortui
pilozum. **De nabam. L. B. xxvi.**

Nabam quid est. Quidam medicorū magnifice
laudauerunt carnem eius. **C** Na. **C** Bixerūt
quidam medicorū qz caro eius est cala pinguis facit de
siderare cibum ⁊ confortat corpus ⁊ ē ei pueniens qñ
digeritur: verū ipa est debilis ⁊ vacua grola ⁊ nō di
gerit. **C** Membra expul. **C** Augmētū efficit i coitu:
De nigella. L. B. xxvj.

Nigella. **C** Natura. **C** Calā ē ⁊ sicca in tertio.
C Opera. ⁊ pro. **C** Est acris incisiva phlatis
absterfua ⁊ resoluit ventositates ⁊ inflationē ⁊ ei⁹ mū
dificatio ē ultima. **C** Decoratio. **C** Abscidit frucas
inuerlas ⁊ colorem palidum ⁊ morphea ⁊ baras ppe
C Apatia ⁊ bothor. **C** Ponitur cum aceto super bo
abor lenea ⁊ resoluit apatia phlatica ⁊ dura. **C** Vulne
ra ⁊ vlcera. **C** Ponit cuz aceto super vlcera phlatica
⁊ scabiē vlceratā. **C** Dem. ca. **C** Confert corize pro
prie torrefacta ⁊ posita in pāno lineo ⁊ ligata ⁊ linitur
super frontem illius qui bz sodam siam. Et qñ infudit
in aceto per noctem deinde teritur in mane ⁊ sit ex
ea caputpurgium ⁊ ante infinium adeo sit proxima vt
ipsam naribus attrahendo odozet confert dolorib⁹ ari
quis in capite ⁊ torture ⁊ ē ex medicinis aperientib⁹
ualde oppilatōem que est in colatozio. ⁊ decoctio ei⁹
cum aceto confert dolori dentium ore ex eo colluto et
proprie cum ligno pini. **C** Dem. oculi. **C** Qñ ex ea
trita sit caputpurgium cum oleo irino phibet initium
aq. **C** De. an. ⁊ pec. **C** Lōfert ē dilatatiōis abeli⁹
qñ bibitur cuz nitro. **C** Dem. expl. **C** Interficet ver
mes ⁊ ascarides etiam si liniaf super sumē ⁊ prouocat
menstrua. Et qñ administrat aliquātis diebus ⁊ dat
in potu cum melle ⁊ aqua cala ad lapidem in vesica et
i renibus cōfert. **C** Febres. **C** Resoluit febres phla
ticas ⁊ mlicas pprie ⁊ remouet eas. **C** Venena. **C**
Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. ⁊ existia
uerunt quidam qz de ea multitudo interficit ⁊ est ex eis
que conferūt ad moriui rutele qñ de ea bibit auz.

De niue. **L. B. xxvij.**

Niu. **C** Opera. ⁊ prop. **C** Est mala senibus ⁊
eis in quibus generantur humores sri. **C** De
bra capitis. **C** Aqua niuis sedat dolorem dentiū calz
C Instru. iunc. **C** Aix ē nociua nervis propterea qz
coarctat papozes calidos currentes in eis ⁊ retiet eos

ne soluantur. **Dem. nutri.** Est nocinua sio pro
prie illi in q^o generat hiores fii. Et aqua niuis qnq
facit fii pprea qz coadunat calitatem.

Capitulum de littera. D. De opio. **L. B. xxix.**

Opius quid est est succus papaueris nigri
et egyptij ipz seminant. Et eius qdem po
tio non aditur supra duos danich. Qnq
uero fit opium etiā ex semine lactuce agre
stis et est stupefactiuum debile subtile. Opium preterea
assatur super laminā ferream ignitam et fit rubeum.

Electio. Quod ex eo electum est ē graui⁹ acuti
odoris frangibile et facile resoluitur in aqua et non co
gelatur in liquefactione et resoluitur in sole et non exti
guit candelam cum ex eo inflatur. Citrinum aut tiges
aquam asperum debilis odoris clari coloris hoc tale
est falsificatum cum memithe et qnq adulteratur cum
lacte lactuce siluzis et est debilis odoris et adulterat cū gū
mi et est splendidum clarū valde. **Natura.** Est
siccum in quarto. **Opera.** et proprietate. Est
narcoticum sedatiuum ois doloris siue sit bibitus siue
linium. Et potio ipsius fit quāritas lenticule magne.

Apostemata et botbor. Conferat apatibus et pre
cipue calidis. **Uul.** et vice. In ipso est exicatio
ulcerum. **Instru. iunc.** Permiscet cum uitello
oui assati et liniatur ex eo podagra et tunc sedat dolor
et proprie cum lacte. **Dem. capitis.** Facit dor
mire etiam si supponat cum licinio aut absq licinio. et
sedat etiam qum distillat contritum in oleo rosaceo in
aurem infirmam cum myrrha et croco et sedat soda an
tiqua et sanat ex ea. Et ipm est ex eis que destruit itel
lectum et sensum. **Dem. oculi.** Sedat dolores
ophthalmie et apata eius cum lacte mulieris. Plures
autem antiquoz fuerunt q non fuerūt eo usi i ophthal
mia propter nocumentum quod uisui infert. **De**
bra anhelitus et pectoris. Sedat tussim cōtinuaz et
plm sedatur eo illa que ex ea clamosa ē. **Dem. nu**
trimenti. Stomachus qnq iuuatur eo et aggregat
et illud qum est latus ex calore et hūiditate. Et i plib⁹
disponibus qum bibitur solus absq castoreo destruit
digōem aut diminit eā ualde. **Membra expl.**
Retinet solonem et confert dysenterie et ulceribus ite
stinoy. **Uenena.** Interficet congelando vites et
extinguendo calorem inatum et eius quidem ryriaca
est castoreum. **Permutatio.** Loco ipsius ponit
triplo seīs hyulqami et duplū ei⁹ de semine mādragoze

De ouis. **L. B. xxx.**

Oua. Nota sunt et **Electio.** Meliora ex
eis sunt oua galline recentia. Et melius qd ē in
eis ē uitellus et melius eoz artificium est ut non cum
alio congelentur. Post aut oua galline sunt oua auiz
que cursu eius procedunt sicut atedera et adora et
alcubegi et atebēugi. Oua uero anatis et filium sunt
mali bumozis. **Pa.** Sunt ad equalitatem tendē
tia sed eoz albumē ad frigiditatem et uitellus ad calita
tem et ambo sunt bumida scipue albumē et ex eis sic
ciora sunt oua anseris et struci. **Opera.** et pro. **In**
ipso est stipticitas et prope i uitello eoz assa. eozū
aut albumē sedat dolores mordicatuos ppter sui glu
tinationem et qm ipsum tenetur et remanet qz non re
mouetur velociter sicut lac: magis congelata uero sūt
tardioris digōis et plimi nutrimenti et meliora eozū
sunt sorbilia cocta in aqua et sunt meliora penetratio
nis. **Decoratio.** Fiat epitbima ex albuie eozū

et tunc prohibebit corruptōem coloris a sole et remo
uet eam et qum uitellus assat et teritur est epitbima v
tile panno et ingredi. Oua aut auis rar de sunt tictura
bona secundum q dicitur et expeitur hora qua spata
sunt ad illud cum filo lane penetrante in eis et dimitti
tur donec consideretur an nigrescat et fistr oua alocloe
secundum q dicit. **Alpata et botbor.** Ponitur i
emplis apatum et in clisteribus ppter vlcera et apata
et liniatur sup herispilā cū oleo. **Uulnera et vlce.**
Conferunt exituris ani et pectinis et adustoi ignis
utere eis cum lana et conferūt ad vlcera et similiter in
adustione aque etiā. **Instru. iuc.** Ambo leniunt
nervos et conferunt omnibus doloribus iucturam.

Dem. ca. Ponitur in medicamentis abscondē
tibus fluxum sanguis panniculi cerebri et conferūt co
rige. Et uitellus oui galline confert apatibus calidis
in aure. Et dicitur q oua testudinis siluestris pferunt
epilepsie. **Dem. oculi.** Ipsoz albumē sedat dolo
rem oculi et uitellus cum croco et oleo rosaceo confert
percussioni oculi ualde. Et qum ex eo fit emplm cum
farina ordeī prohibet fluxum ab oculo et fistr linis cum
ture super frontem propter fluxū oculi. **Membra**
anbe. et pec. Conferūt aspirati pectoris et gutturis
sorbilia ex eis et tussi et pleuresi et etbice et rauedi vo
cis ex calitate et stricture anhelitus et sputo sanguinis
pprie qum sorbet uitellus eoz tepidus. Et oua qdez
testudis siluestris expta sunt tussi infantū. **Membra**
nutrimenti. Cocta sicut sunt in aceto phibent effu
sionem materiez ad stom et intestina et phibent asperi
tatem meri et stōi et que ex eis sunt assata pmutantur
ad fumositatem. **Dem. expul.** Cocta sicut sunt
in aceto phibent fluxum ventris et dysenteria. et ipoz
uitellus confert vlceri renū et uesice et precipue si sor
beatur crudus. Et que ex eis sunt assata super cinerē
sine fumo conferūt soloni ventris et dysenterie quādo
cōedunt cum aliquibus stipticis et aqua acreste et cō
ferunt aspirati intestinoy et vefice. Et ex albuie qdem
ipoz fit clistere cum meliloto propter vlcera itestiozū
et putrefactōem eoz et cōferunt exituris ani et pectis
Et supponit licinium insulum in eis et in oleo rosaceo
ppter apata ani et pcussionez eius: ex albuie preterea
ouoz fit pessarium cum oleo de alcāna et cōfert vlceri
bus matricum et lenit matricē: et qn sorbet sicut ē cru
dum cōfert fluxū sanguinis et mictui eius. Amplius
oia oua precipue oua passerum angmētū faciūt i coitu
Et dicit q qum oua anfis miscēt cum oleo et distil
lantur tepida in matricē prouocant menstrua post
quattuor dies. **De oppoponaco. L. B. xxxi.**

Oppoponacum quid est. Arbor ē q nō eleuat
a terra et similit ipi⁹ folia folijs ficus rebemē
et uiriditatis rubea incisal habentia ptes rotunda. Et
eius crus est sicut cucumeris super qd sunt pili plueru
lenti et eius folia sunt pua ualde super cui⁹ extremitatē
est corona filis corone aneti et eius flos est citrinus et
folia floriz sunt boni odoris et uene ipsius sunt plime q
ramificantur a radice vna grossum hūte corticem et in
eius odore est grauitas: eius autem gūma extrahit cū
incisione sue radice in primis qum crus appz et quan
do fricatur est eius incisio scdm colorem croceū. Que
aut buic spēi filat numerat de spēbus oppoponaci.
Sed crus est minus qd eleuat vno cubito deinde ra
mificatur sicut folia feniculi sed est debilius et etiaz me
chais chubruur cui⁹ folia sūt sicut folia camemille albe

et quod est super ipsum est aureum. **E**lectio. **Q**uod in radice eius melius est illud quod est album mor dicans linguam in quo non est contractio boni odoris. Et ex fructu eius melius est illud quod est super crus et terminum medius: et quod ex guma eius est melius est illud quod est ualde amara intrinsecus album et extrinsecus croceum frangibile quod dissolvitur in aqua: Nigrum uero lene est adulteratum cum amoniaco. **N**atura. **C**alidum est et siccum in tertio. **O**pera. et pro. **E**st resolutiuum veteris et lenificatiuum absteriuum. **A**lpatia et bo. **L**enificat durities et quod super ipsum est lenificat ualde bothor. **V**ulnera et vl. **E**ius radix est ad medicandum ossa nuda et cum melle est conueniens vlceribus antiquis et igni pisco et quod super ipsum est etiam vlceribus et bothor. Et ad summum oes pres eius conferunt vlceribus fraudulentis. **I**nstru. iunctu. **B**ibitur cum aqua alkarati et cum vino propter attritionem lacertorum ex percussione. Quidam vero dixerunt quod est malum neruis et uidetur quod sit malum neruis sanis siue humectatis. Et est conferens sciencie et bibitur ad ipsum succus eius etiam et remouet lassitudinem et fert doloribus iuncturarum omnium et podagre more emplii superpositum. **M**embra. ca. **C**onfert corozioni dentium quum eo implent et sedat dolores eorum et fert sorda et epilepsie et mzi infantium. **M**em. oculi. **A**cu. et visum quum ex eo fit collyrium. **M**em. anbe. et pec. **E**x folijs eius fit emplii super dolores lateris. **P**ponacum quoque confert dolores utroque lateris et tussis quum sunt fit. **M**em. nutri. **E**ius succus confert duritiei splenis more emplii superpositus et bitius cum aceto ponitur enim ex eo. x. aut. in duobus vrceolis musti et clarificat post duos menses et confert spleni ualde. Et mustum hoc confert hydropisi. **M**embra expl. **L**enit duritiem maticum et confert guttati vrine et auel lana vna ex eo bibitur cum aqua calida ad puocand vrinam et menstrua et ad maticem fiam et eius etiam fructus abundare facit menstrua et proprie cum apsinthio et interficit fetum et proprie radix eius. Ipsa namque abortum facit superposita et bibita. **C**onfert prefocioni maticis et extenuat ventositatem et duritiem eius. Et confert colice et soluendo educit humorum crudum et confert prurui vesice. **F**ebres. **B**ibitur cum aqua karatin ad rigores et febres piodicas. **V**enena. **E**x eo cum pice fit emplii et adbeimentum bonum morui canis rabiosi et cum aristol. ad puncturas bibitur est tyriaca et similis eius succus. **P**ermutatio. **L**oco ei? ponitur ficus et existimo quod amoniacu est ei ppinquum.

De oleandro. **L. B. xxxij.**

Oleander quid est. Eius alia est siluestris et alia flumialis. Siluestris vero folia sunt sicut folia portulacae sed sunt strictiora et eius thyrsi sunt longi expansi sunt super terram et apud folia sunt spine et nascitur in domibus defris. Flumialis autem oritur in ripis flumium cuius thyrsi a terra eleuantur et spine eius sunt occulte et ipsius folia sunt sicut folia salicis et folia amigdalii lata et sauari ualde amari et superiora cruris eius sunt grossi ora inferioribus ipsius et eius flos est sicut rosa rubra bonus ualde et super ipsum egreditur quidam flos pilis et eius fructus est durus aptus plen? re que est sicut lana. **N**atura. **C**alida est in tertio sicca in quarto. **O**pera. **E**st resolutiuum ualde et ex eius decoctione sternunt domus et interficit pulices et vmes terraeos. **A**postema. et bo. **P**onuntur folia eius

super apata dura et sunt in eis iuuamenti ualde magni. **V**ulnera et vlcera. **B**ona est pruritui et scabiei et excoziationi et proprie succus foliorum eius. **I**nstru. menta iuncturaru. **D**olori doxi antiquo et geniculi ualeat more emplii superposita. **M**embra ca. **F**los eius facit sternutatem. **V**enena. **E**st venenum et quicquid miscetur cum vino et ruta et potat et liberat a venenis vnum venenosorum. Ego tamen dico quod est in hoc uim morosum et ipsa et eius flos sunt venenum hominibus et bestijs et canibus: verumtamen confert quum bibitur cum vino decocta cum ruta sicut quid dicitur. **D**e oleo. **L. B. xxxij.**

Oleum de balsamo iudaei dicitur est. **O**leum vero de kerua et oleum de zaphano sunt filia vntis. Sunt enim ambo resolutiuum: sed ipsorum fortius est oleum de kerua et oleum de raphano est calidum et est sicut oleo antiquo. **N**atura. **C**alidum est et siccum in tertio. **O**leum de lilio et oleum sambacini calida sunt in 3. **O**leum de vrtica et oleum de cartamo calida sunt in primo humida in quarto. **O**leum autem de narciso calidum in quarto humidum in primo. **O**leum de keiri est calidum et humidum in quarto: et sicut oleum de ben: et sicut oleum amigdalinum amara. **O**leum de extremis vitium et almahum et madragoratium prima sunt in infirmitate et stipticitate et oleum de cydonijs etiam et oleum camemillinum calidum est cum equalitate et oleum anetinum sicut est ei sed est eo calidius et oleum narciscinum primum est in virtute et operatio oleo anetino sed est acuti odoris et non est conueniens hominibus eo modo quo oleum anetinum. In oleo uero violaceo non est stipticitas sed est in ipso infirmitas quedam. **O**leum vero rutaceum est resolutiuum. Nos autem non dicimus hic artificium oleorum imo dicimus ea in antidotario. Et nos etiam non dicimus olea composita ex medicinis pluribus sicut oleum costinum et oleum de darsilab eorum compositum et eorum iuuamenta nisi in antidotario. **O**pera. et proprie etates. **O**leum amigdalinum et proprie amara apituium. Et in oleo de pomis et cydonijs proprie est stipticitas et infirmitas. **O**leum uero camemillinum sedatiuum est dolorum ablatiuum spissitudinum resolutiuum uaporum. Et oleum de lilio est lenitiuum confortans membra et confortat ea et infirmitat ea plusquam lud de cydonijs et prohibet mias aduenientes. Et oleum de ruta est resolutiuum infirmitatis ualde et est sicut oleum laurinum sed est calidius eo et ambo sunt sedatiua dolorum antiquorum et resolutiuum veteris tum. **O**leum de costo iuuat in diuersis moribus dispensum pestilentie et efficit dolorem uasis et aeris bonum. **D**ecozatio. **O**leum laurinum alopitie est utile. **O**leum myrtinum confringit origines capitorum et confortat eos et denigrat. oleum costinum preseruat iuuentutem in capillis. **O**leum amigdalinum cum melle proprie amara et radix lilij et cera liquefacta conferunt aragdanum in facie et panno et uestigia et filibus et confert quum linis cum decocto super squamas et furfures. oleum de kerua est bonum lentiginibus et panno. Et oleum de fenugreco est bonum colorum corrupto proprie in albis oculorum. **A**lpatia et bothor. **O**leum amigdalinum fert apata et mammille. **O**leum de lilio duritiem antiquam resoluit. **V**ulnera et vlce. **O**leum de kerua ualeat bothor grosso et scabiei. Et de fenugreco sabafati. oleum myrtinum confert vlceribus. oleum de costo remouet scabiem et pruritum uelociter. **I**nstru. iunctu. **O**leum amigdalinum confert higueti. oleum camemillinum fert laxitum dini et oleum de lilio etiam. et oleum de aneto et etiam ei quem frigus lesit. **M**embra capitis. **O**leum

amigdalinum confert soda et pulsatōi auris et tinnitui et sibilationi in aure. oleum amigdalinum amara plimi est iuuamenti subtile et plimi iuuamenti ipsius ē in aure et oppilationibus eius et tinnitui ipsi et vmbis factis in ea. et oleum rosaceum est valde bonum inflāmatiōi stōi et pncipio appetitōis apatum et augmentus efficit in vir tuius cerebri et in intellectu et ē decliue ad cōlitatez. Et ppter hoc dixit Gal. qd ipsum calefacit corpus vebe mentis sitatis et infiat calin. Et magis vincens ex iudicio eius apud me est qd corpora calida qd ipm tempat sunt plura corporibus frīs qd ipsum calefacit. oleū lauri num et oleum rutaceum sunt bona doloribus capitis antiquis et oleum de fenugreco confert fursuribz. oleū de kerua confert alopitie et vlceribus in capite et apatibz factis in eo et dolori auris. **Membra nutri.** **O**leum amigdalini est bonum splan sed grauat stōm **Membra exp.** **O**leum de vrtica et oleū de seie eroci hortensis soluunt ventrem. et oleum rosaceū qnz soluit. s. qum inuenit mām qd indiget lubricatōe et qnz retinet solonem cōsticam. oleum de kerua soluit et educit ascarides. oleum amigdalini ē bonum doloribz re nū et difficultati vrie et lapidi et doloribz vesice et mūcis et pfocatiōi mūcis. Et oleū d lilio pti efficit facile et sedat dolores matricis bibiti et pessariatū. Et i oibz illis oleum de fenugreco iuuatiuum est et etiā duritiei mūcis et dubellet eius et difficultati p. **O**leū de kerua cōfert apatibz ani et pūgitiuo dolori mūcis et ei cōuersioni. **Febres.** **O**leum camemillini in febribz plixis meli? ē oleo rosaceo. oleum anetinum bonum ē zigozi. **Permutatio.** **P**onit loco olei de balsamo myrrba liqda aut equale pōdus olei adedbz cum medio pondere sui de oleo alneregil et quarta pōderis sui de oleo antiquo et pmutatio olei lauri est pix humida et pmutatio olei de vrtica est oleū de cartamo sed est debili? eo. et loco olei de alcāna ponit oleū san fucinum. et loco olei rosacei oleum nenufarini et oleū violaceum. et loco olei de kerua oleum rhabbaninum et oleum lini preter puerfione in oleo de lino.

De oliuis. **L. B. xxxiiij.**

Oliue quid est. **O**leum qnz exprimit ex oliuis imaturis et qnz exprimit ex oliuis ultie maturis. Et oleum ompbacinū est illud qd expressum ē ex imaturis. Et qnz exprimit ex oliuis rubeis medijs inter imaturas et vltime maturas ē opō est inter illas duas res. oleū preterea qnz fit ex oliuis domesticis. et qnz fit ex oliuis siluestribus. **O**leum uero vetus in emplis in vrtute est olei de kerua et olei de rapbano et d lilio sed est calidius et est ppinqu opōni ipozuz. Quqz aliquis vult adurere ramos oliuaz et folia earuz oz ut liniantur cum melle. **Electio.** **O**leum sanis melius est ompbacinū et melior gūma ipsius est gūma siluestris que mordicat linguam: si eniz non mordicat ligua tunc non est pficuū in ipa. **Rā.** **O**mpbacinum san est et ficcum in pmo: Russus uero in ipo dicit esse humiditatem. Et oleum de oliuis ultie maturis ē calz pmebate et declinat ad humiditatem. **Qd** si lauet est tempatum in humiditate et siccitate et minus calidum. et vfr oliue mature sunt calide et earuz oleū ad hūitatē declinat tpatam et imature sunt frē et ligna et folia earū sunt frā. Quum autem antiquat oleum ompbacinū val de sit in natura olei de oliuis dulcibus. **O**pera. et proprie. **O**ms olei spēs corpora confortant motū alleuiant et sunt extinctiue. Et oleū quidem de oliuis

siluestribus decoquit in uase ereo donec coaguletur et fit primū virtuti licij. Et aqua de oliuis salitis fortior est aqua oliuari in mōdificatōe. Et oleū quidez sanis melius est oleū ompbacinū: olei uero antiqui acuitas non consequit mordicatōem. Et oliue quidem sūt ex eis que nutriūt parūp. **Decoratio.** **Folia** oliuarum siluestrium bona sunt panaricis et prohibēt sudo rem iuncta. oleum de oliuis siluestribus est sicut oleū rosaceum in plimis intentionibz et cōsuat capillos et phibet velocitatem caniciei qum administrat oi die. Et folia quidem oliue decoquunt in aqua acreste dōec fiat sicut mel et linif sup dentes corolos et euellit eos. **Apata et botbor.** Et siluestres berispilā et formica et scei et apata cala soluūt et hūitas currens a li gnis earz quz inflāmur puenit scabiei et ipetigi. Et sex olei est medicamē apatum calidoz in glandulis et ppe cum folijs suis. **Vulnera et vlce.** **O**leū d oliuis siluestribus expressum de imaturis confert vlceribus humidis et siccis et scabiei. Et folia oliuaz siluestrium vlceribz ambulatis et fraudulētis et sordidis et formice et scei. et qn permiscet sex olei cum cameleūta sanat scabiem ita qd etiā bestiaz scabiei cōueniat ppe in infusione lupinor. Quum ex oliuis de aqua conditis cū aq et sale sit emplm ad adustionem ignis non uescatur et purgat vlcera sordida. Et gūma oliuazum siluestrium confert scabiei et vlceribz et impetigi et ponit i emplis vulnerum. **Instru. iūctu.** **Aqua** oliuaz salitarum clisterizatur ad siccitatem. Et oleum ablutum est cōueniens doloribus neruor et sciaticis. Et oleum vetus cōfert podagricis qum liniunt ex eo. **Dem. capi.** **O**leum oliuarum siluestriū est sicut oleum rosaceum in iuuamento suo soda. et assumit succus siluestriū et exicatur et fiunt ex eo troscisci et reueruant ad curā fluxū auris. Et oleum de oliuis siluestribus cōfert gingiue sanguinee colluēdo os ex eo et confirmat dētes motos. Et gūma siluestrium confert dolori dentiuz corolorū qn implent ea. Et oleum de scorpionibz est ex sublimi ozibus medicinis dolori aurium distillatuz. et oliuaruz siluestrium folia bona sunt cula masticata. **Dem. oculi.** **Fit** collyrium ex antiquo tenebrositati oculi: et sex eius ponitur in medicinis oculi et folia earū adu sta ponuntur loco tutie oculo. Et gūma earum antiqua confert panno et albugini et grossitudini eius et grossitudi dini cornee et succus folioz earum egressioni oculoꝝ et vlceribus cornee et fluxibz sed domestica sunt conuenientiora oculo q siluestria. et gūma earū etiā abstergit oculum et sordes vlcere eius et abstergit aquam et albuginem. **Dem. an. et pec.** **O**liue nigre cuz flore suo sunt ex summa uapoz qui fiunt asmati et egritudini bus pulmonis. **Dem. nu.** **Sex** olei utilis est sup ventrem hydropici. Et oliue quidem cuz dispōne sua sunt difficilis digōnis. Et grosse earum salite subleuat appetitum et confortant stōm et generant humore stipti cum. Et acetose magis receptibiles sūt digōnis q oēs et velocius et etiam oleum ompbacinum bonum ē stō. **Dem. expul.** **Comeditur** cum muri an cibum et leniunt et assumuntur. **z. ix.** cum aqua calida aut aqua ordeī et soluunt et coquunt cum ruta ad dolore ventris pūgitium et vmes et conferunt colice apole et fit ex eo clistere colice facte ex fece et supponit succ? earz fluxui matricis et fluxui sanguis eius et fit ex eis emplm cum farina ordeī ad cursum antiquum. Et oleum vetus pparatum cum aqua acreste confert qum ex eo fit clistere

ulceribus ani intrinsecis et similiter matricis. Et earum guma puocat utrumque et extrahit fetorem. **Uenenata.** Cum oleo et aqua calida fiat nausica et rumpit virtutem nervorum. Guma oliuay filuestrium numerat iter medicinas mortiferas. **De olibano. L. B. xxxv.**

Olibanum quid est. Notum est. Et ipsum quidem alteratur cum gummi et guma pini sed olibanum ista matur: guma uero pini sumat et non inflamatur et si forte adulteratum non inflamat. Et olibanum quidem quoddam est quod est indum ad uiriditatem decliue et quod dam est rotundum quod colligit quadratum deinde concutitur in vase donec rotundum fiat et volubile. et hoc quoniam inueteratur fit rubeum et de eo est albus lene humi dum sicut mastix. quoniam uero ex olibano administratur in antis minutum et cortex et fumus et pres arboris et oles et proprie folia. **Electio.** Melius est masculinum album rotundum inter tenax et aureum quoniam fragit. **Natura.** Cortices eius sunt exiccatiui in secundo et sunt parum frigidores olibano. Et olibanum calidius est in secundo exiccatiuius in primo et cortex eius exiccatus est in terminis secundi. **Opera. et prope.** Non inest ei exiccatio fortis neque stipticitas nisi debilis et exiccatio corticibus eius inest: et in ipso quidem est maturatio et non est in cortice ei? acuitas et neque corrodit carnem et retinet sanguinem: plim? uero usus eius adurit sanguinem. Et fumus eius est vehementioris exiccationis et stipticitatis. Quidam autem dixerunt rubeum est magis abstergium albo. Et virus minuti est debilius virtute olibani. **Decoratio.** Poni cum melle super panaritium et delet ipsum et eius cortices sunt boni uel rigis ulcerum. Et conferunt cum aceto et oleo lini do loxi qui noiaur propositus et est dolor ex quo pueniunt in corpore sicut druce cum quadam re que est sicut ambulatio formice. **Apostemata et botbor.** Cum chimolea et oleo rosaceo ponitur super apata calida in mammillis et ingredis in emplis remouentibus apata uiscerum. **Uul. et vlce.** Consolidat ualde et proprie vulnera recentia et prohibet fraudulenta dilatari. et super impetiginem ponit cum adipe anatis: et cum adipe porci super vulnera ostracata. et super fissuras frigoris et est conueniens ulceribus factis ex adustione. **Membra capitis.** Conferunt sensui et confortat ipsum. et quidam hominum sunt quibus precipit ut ex infusione eius ieiuni assuete in potu sumant sed eius plim? usus facit soda et lauatur ex eo caput et quoniam miscetur cum nitro et mundificat surculos et exiccat ulcera eius et distillatur in aurem dolorosam cum vino: et quoniam permisceat cum oleo aut pice aut vino de uitis passis confert contritioni circuitus auris: linitum et abscindit fluxum sanguinis narum et eum qui est ex pelae et est ex medicis pferentibus contritio auris. **Membra oculi.** Consolidat ulcera oculi et replet ea et maturat apata antiqua in eo et iterum fumus eius confert apati calido et abscindit cursu humiditatum que sunt in oculo. **Membra an. et pec.** Quoniam permisceat cum chimolea et oleo rosaceo prohibet apata calida que accit in mamillis mulierum et ingredis in medicamentis cane pulmonis. **Membra nu.** Retinet vomitum. Et cortices eius confortant stomacum et stringunt eum et est magis calefaciens stomacum et in digoe magis iuuans et cortices magis colligunt stomacum molliciatum. **Membra expul.** Retinet fluxum ventris et fluxum ventris cum sanguine et fluxum sanguinis ex

matrice et ano. Et confert dysenterie et prohibet expansio nem ulcerum malignorum in ano quoniam ex eo fit linicium. **Febres.** Conferunt febribus antiquis phlaticis si eius usus cum vino plimus sit interficit et similiter cum aceto. **De origano. L. B. xxxvi.**

Organum quid est. Est in potentia sicut balce et siropus ei? est sicut siropus albasce. **Electio.** Quod fortius erit filuestre est. **Natura.** Est calidus et sicum in fo. **Opera. et proprie.** Est resolutiuum carminatiuum subtiliariuum et est uehementis absterhonis et in ipso est acuitas et illud propter illud quod est in ipso de virtute adurente. **Decoratio.** Est bonum concuati dentium. **Instru. iunc.** Conferunt doloribus vtriusque anche. **Membra. ca.** Masticatur et sedat dolorem dentis et sanat gingiuam fluxam propter virtutem suam adurentem. **Membra. an. et pec.** Olenum eius confert pectori et pulmone. **Membra nutri.** Conferunt epari et stomocho. **Membra. expl.** Pro uocat utrumque et extrahit vermes et ascarides.

De ossibus. L. B. xxxvii.

Ossa. **Opera. et pro.** Ossa adusta sunt exiccata resolutiua. **Decoratio.** Bicitur quod calcaneus porci quoniam ex eo fit linimentum super albaras confert. **Instru. iunctu.** Bicitur quod ossa bovis confert in potu data dolori iuncturay. **Membra. capi.** Bicitur quod bovis ossa in potu dant ad epilepsiam. Inquit Gal. fuit homo qui secrete dabat hoc in potu et auferbatur eorum epilepsia et est existitio illius hominis. **Membra nutri.** Bicitur quod calcaneus hirci cum oxymelle aufert splenem. **Membra expl.** Bicitur quod calcaneus hircinus excitat coitum et crura vaccina adusta abscindunt fluxum sanguinis et solonez ventris

De ostraco. L. xxxviii.

Ostracum. **Opera. et prope.** Caro ostraci filuestris quoniam terit et linitur ex ea corpus deficeat fortiter et quod de ostraco purpureo adustus est virtute bz carminatiuum absterhuus et virus eius est virus cadet cito et in toto ipso est attractio eorum que carni infixi sunt et ossium quoniam administrat cum dispoene sua. **Decoratio.** Oms tunice ostraci et cortices ipsius quoniam adurunt abstergunt morpheam et si ostracum cum dispoene sua extrahit astellas magnas carni infixas. Et ostracu purpureum quoniam decoquit cum oleo et inungunt capilli ex eo retinet casu eorum. **Apata et botbor.** Bisco fitas limaciay que noiaur virus earum cum olibano et aloa et myrrba coquassata donec fiat in spissitudine mellis exiccat apata accitua in radice auris. Et si inest humiditate pfuda i ea extrahit ea et sanat ab ea. **Uul. et vlce.** Quod de ostraco purpureo adustum est abstergit ulcera et consolidat ea et mundificat ea et quod de eo adustum est cum sale confert adustioni ignis puluerizatu desup et dimissum donec exiccet et totum quod adustum est de ostraco confert scabiei. Et ostracum quidem cum carne sua confert vulneribus et proprie illis que sunt super nervos contritum cum ture et myrrba et positum super ea et si cum puluere molendini. Et Gal. quidem exp? est limacias sicut sunt. **Instru. iunc.** Sedat dolore podagre et apatum eius et fit emplum ex eo sicut est super oia apata iuncturay. **Membra. ca.** Quod adustum est de ostraco purpureo abstergit dentes et precipue quod aduritur cum sale: quod si ostracu terat sicut est cum aceto abscindit fluxum sanguinis narium. **Membra. oculi.** Quod abluitur quod adustum est de omni ostraco cum carne

sua et ponit in alcohol delet grossitudinē palpebrarum
 et albuginē in oculo et pānum et qñ adurit carō eius
 qđ noiat latalis atqui et misceat cum alkitrā et terit
 et distillatur super palpebrā non permittit pilos nasci
 et viscositas que ē super illud qđ siluestre ē facit cohere
 re pilos pmutatos sup palpebras. Et viscositas lima
 ciarū que dicta ē añ qum ex ea linitur frons probibet
 mās ad oculum effusas et facit pilos etiaz adherere su
 per palpebram. **Mem. nutri.** **Ca.** o ostraci quō
 noiat carusis ē bona sō et carnes ostracoz nō decocte
 aqua neqz assate sedant dolorem stōi. **Ostraci purpu**
reum qñ bibit cum aceto extenuat splenem et quando
 fit emplz ad hydropisiz ex ostraco non sepeť donec mi
 nozet eam: et oz ut dimittat donec cadat per se et ostrā
 cum siluestre ē fortius in illo propter reberentiā exic
 carionis. **Membra expl.** **Caro purpurei** nō le
 nit nām et caro ostraci noiat sentalis qum ē recens le
 nit ventrem et proprie ius eius et sili ius puoz ostraco
 rum et qñ matricis pfectatōez hñtes ex ostraco suffu
 migant purpureo iuuant et hoc suffumigatur extrahit
 secūdinam. Et suffumigatio ei? qđ ē aromatici odoris
 et albelili et pñci qđ ē super littoza etiaz cōfert in pfoa
 tione matricis et excitat epilepticos etiam et in ipso est
 castoreitas in odore. Et ostraci puocat menstrua sup
 positum. Inquit et illud qđ nominat caugiel ē abster
 suum qum adurit sic et ē et pñstium cū ciuere galluz
 uridium et pipere albo confert vlcetibus accētib? in
 testis duz recentia remanent et nō putrescūt magnifice
 Et pondus qđem cineris ostraci sit quatuor partes
 et gallarum due et pipis pars. i. et puluerizet sup cibuz
 et in vino detur ad potandum. **Uenena.** **Loferit**
 caro eius morui canis rabiosi.

De ordeo. L. B. xxxii.

Ordium quid ē. Est notum. Et siligo ē spēs ei?
 sine corrice. Et eius opō ē propinqua opōni ip
 sius. **Natura.** **Est** frigidū et sicum in primo.
Opera. et pro. **In** iplo ē absterho et ei? nutrime
 tum minus ē nutrimento tritici. Et aqua ordeie nutri
 bilior sauih ipsius. Et ambo frangunt acuitatē būoz
 et aqua ordeie et clech ē humidior. Et ois aqua ordeie ē
 inflatua. **Decoratio.** **Super** pānū administratur
 de eo epirhima calz. **Apata et boiboz.** **Fit** ex eo
 decocto cū aqua sicut forbitōes cum pice et colophōia
 emplm super apata dura et solo et cum fursure suo sup
 apata calida. **Uulnera et vlce.** **Quā** sit linimētuz
 ex eo cum aceto forti et ponit more emplī super scabiē
 vlcetatum sanat eam. **Instru. iūc.** **Fit** ex eo epłz
 cum cydonijs et aceto super podagram et phibz fluxuz
 humiditatum ad iūcturas. **Mem. anhe. et pec.** **Aqua**
 eius confert egritudinibus pectoris. et qñ bibit
 cum seie feniculi facit abundare lac et fit emplm ex fari
 na eius et meliloto et corrice papaueris ad dolorem la
 teris et aqua eius ē mala stō. **Membra expulsi.** **Eius**
 sauih retinet ventrem et sili decoctio sauih ei?
 et fursur eius prouocat vrinā sed aq fursuris tritici qñ
 bibitur ē reberentioris puocationis. **Febres.** **Aqua**
 eius ē infrigidatiua humectatiua febriū: i calis
 quid pura et in frigidis cum apio et feniculo. Et datur
 in potu etiam illud qđ coctum ē cum ficibus pñstuz
 cum mellicrato ad febrea phlegmaticas.

De obalmarā. L. B. xl.

Obalmarā quid ē. Est scehesabrā albumeimi.
Natura. **Inquit** filius mēlaugue. in ipō ē.

calitas et sicum in scdo. Et ples hominū dicunt qđ ē
 sim quz eius cal tate calefactus non ledatur h iudiciū
 frigoris eius ē in p: sed qđ verius ē est qđ vñus ei? est
 cōposita ex caliditate cum frigiditate et pole ē ut sit fri
 giditas in ipso vincens. **Opera.** et proprie. **Lo**
fert calefactis et proprie qñ morat super ipm aq 20f.
Uulnera et vl. **Fit** ex eo emplastrum adustioni.
Membra ca. **Confert** ualde ad cola albumeimi
 et apit oppilatiōes cerebri. **Mem. expul.** **Albu**
meimi dat in potu semen frizum ad fluxū ventris anti
 qum cum oleo rosaceo et aqua frigida.

Capitulum de littera. P.

De Prunis. L. B. xli.

Pruna qđ sūt. Nota sūt **Electo.** **Illa**
 que hñt colorem palee sunt fortio
 ra nigris. Et citrina fortiora rubeis et
 alba sūt magis grauiā parue solonis.
 Et armena sūt meliora oib? et reberemē
 tius solutiā et meliora sūt magna pingua. **Ca.** **E**
frigida sunt in pñcio secūdi humida in fine textū.
Opera. et pro. **Ei?** gūma ē subtiliatiua i iustua
 et glutinatiua et in damascenis ē costrictio et sipticitas
 apō Dia. n apō Bal. et i crudis qñ sūt matura ē sipti
 citas et eoz nutrimentū ē paucum. Comedant autē acē
 cibum et bibat qui humectatus ē postea aquā mellis et
 vinum de passis. **Uulnera et vl.** **Eius** gūma con
 solidať vlcera et cum aceto abscondit impengine et ppe
 si fuerit cum ea mel aut zuccaz et precipue in pueris.
Membra ca. **Quā** ex folijs prunoz colluit os
 phibet fluxum fieri ad vtrāqz amigdala et vñā. **Mem**
bra oculi. **Eius** gūma confortat ui um quz sit ex eo
 collyrium. **Mem. an. et pecto.** **Adusa** ex eis
 sedant isiamat dem cordis. **Membra nutrimen.** **Que**
 dulcia sunt ex eis mollificat stōm humiditate et
 infrigidant eum et penitus non sunt ei cōuenientia: mu
 za uero ex eis fortius resistunt cholere qđ illa. **Mem**
bra expulsiōis. **Que** ex eis sunt dulcia reberentius
 soluendo educunt cholera et humida etiam sūt reberemē
 tius solutiōis qđ sicca et eoz solo sit propt viscositatem
 eoz. **Damascena** aut stringunt ventres fm quosdam.
 Et in siluestribus qum nondum sunt decocta ualde ē
 sipticitas ab omnib? concessa. Inquit Bal. Errauit
 Dia. in vñis suis qum dixit damascēa stringū immo
 soluit et gūma eoz stringit lapidem vesice et eozū aqua
 prouocat menstrua et quāto plus sunt minora tāto plus
 est eoz solo minor. **De pilio. L. B. xliij.**

Pilium quid est. Est duorum coloz by: male et
 estium et portio cuiuslibet illoz sit pondus. 3. g.
Electio. **Delius** est illud qđ est maius grossū
 qđ submergit in aqua. **Ca.** **Est** frigidum et būi
 duz in secundo. **Opera.** et propieta. **Quod** ex
 eo frizum est inuolutum in oleo rosaceo sipticum est et
 sedat dolores more emplī suppositum cum aceto.
Apata et boiboz. **Administat** conuassatū cū
 aceto super apata cala et formicā et herispilaz et pprie
 que sunt sub aure et sup pblatica. **Instru. iunc.** **Fit**
 ex eo emplm torioni neruoz et ipoz spasma et po
 dagre et doloribus iūcturaz calis cum aceto et olo 20.
Mem. capitil. **Qui** ex eo superponit suo capiti
 emplm confert soda eius calide. **Mem. anhe. et pe**
ctoris. **Lenit** pectus. **Mem. nutri.** **Eius** mu
 cilago cum oleo rosaceo cōfert fiti reberenti cholice
Membra expl. **Eius** qđ frizū est pondus. 3. g.

inuolutum in oleo rosaceo stringit et confert dysenterie
et proprie infantium et quod ex eo mucilaginosum est et ipsa
mucilago eius cum oleo violaceo soluunt. **Febres**
Bibac et tunc sedabit inflammatio febrium acutarum.

De portulaca. **L.B.** xliij.

Portulaca quid est. Nota est. **Electio.** **Sue**
cus eius est illud quod in ea est magis ultime opinionis
Natura. **Est** in 3° humida in fine secundi.
Opera. et proprie. **In** ea est siccitas et probibet
fluxum sanguinis et fluxus antiquos et ipsius nutritum
est parum illudabile et est resistens cibo valde. **Be**
coratio. **Ex** ea fricantur fruce et eradica eas ppe
tate sua non qualitate. **Apata** et botbor. **Fit** ex
ea emplum apatibus calidis in quibus timetur putrefa
ctio et berisipila. **Mem.** ca. **Confert** botbor in
capite abluto ex ea capite comista cum vino et delet stu
porem dentium ppter ea quod lenit asperitatem et sedat soda
calida pulsantia. **Mem.** oculi. **Confert** opthal
mie et ingreditur in alcosol et nimius usus eius facit ac
cidere pannum in oculo. **Mem.** an. et pec. **Est**
succus probibet fluxum sanguinis ppter virtutem suam
ponticam. **Mem.** nutrim. **Confert** inflama
tioni stomi bibita et more emplii superposita et pferat epati
inflammato et phibet vomitu cholericum et debilitat appe
titum. **Mem.** expl. **Fit** ex ea clistere dysenterie et
testinoz et soloni colirice et confert doloribz renu et vesi
ce et vlcereb eoz et abscondit fm plm desideriu coitus
Et existit filii melangue quod augmentum facit in coitu et
videt quod fit illud in pphone cala et sicca et ipsa retinet flu
xum menstruoz et confert vlcerebus matricis et confert
aqua eius hemorroidibz sanguineis et eius succus extra
hit ascarides. **Et** si affetur portulaca et comedat absco
dit solutem. **Febres.** **Confert** febribus acutis.

De polypodio. **L.B.** xliij.

Polypodium quid est. Est lignum cineritum nodo
sum declinans ad rubedinem et nigredinem parum
p minutos hns ramos sicut vms plimoz pedu. **Et** in
sapore ipsius est dulcedo cum siccitate. **Dixerunt** quidaz
quod nascit super arbozem in nemore et dixerunt quod nascit
super lapides. **Electio.** **Delit** ex eo est quod est siccum
interius grossum sicut annularis et declinans ad rubedi
nem et citrinitatem solidum recens in quo est amaritudo
occulta et bonus sapor cum ponticitate et in eo sapore
est sapor gariohit. **Na.** **Calin** est in fo siccum in 3°
vltimu in exiccatione. **Opera.** et proprie. **Est** re
solutiu ventositatu et humiditatum. **Instru.** iuctu.
Emplm factum ex eo confert tozioni nervozum.
Mem. expl. **Soluendo** educit mliaz sine pu
ctione et soluit pblegma et chimu aquosum et decoquit
in iure galloz et iure piscium ppter colica aut in iure
olez. **Si** ergo spigitur radix eius super aqua alkarati
et bibitur soluit cholera et pblegma. **Et** portio quodez est
fit. vi. kermet: kermet enim est. vi. keratea imo fit usqz
ad. ij. 3. **Et** oz ut bibatur cum sirupo de melle misto cu
aqua et an ipm aliquid de tharachis et in decocto fit vs
qz ad. iij. **Permutatio.** **Loco** est ponit epithy
mum et medium poderis ipsius de sale indo.

De papyro. **L.B.** xlv.

Papyrus quid est. Nota est. **Et** ex ipsa quidez sunt
charte et ipsa quidem in potentia est charta. et quod
ex ea adustum est vehementioris est exiccationis. **Natura.** **Est** frigida et sicca. **Opera.** et pro. **Confert** fluxui sanguinis et phibet eum ipsius cinis.

Vulnera et ul. **Puluerizat** super vlcera recetia
et consolidat ea: quicquid uero infundit in aceto et exiccat
et intromittit fistulis et omnibz vlcereb ambulatiuis et
vulneribus. **Mem.** capi. **Eius** cinis confert
corrosioni oris. **Mem.** anbe. et pec. **Eius** cinis
retinet spiritum sanguinis. **Mem.** expl. **Su**
matur et inuoluat lino et dimittat donec exicet deinde
ponat super hemorroidas et pferat eis.

De polio. **L.B.** xlv.

Polio quid est. Est spes de sceba in qua est calitas
et acuitas pauca. et quod ex eo minus est acutius
et amarius et sunt in eo thyrsi et flores et ipsum est pilosum
album decliue ad citrinitatem usqz ad mentem palmi
plenu seie et eius caput est sicut sphaera in quo sunt sicut
pili albi grauis odoris cum quadam aromaticitate: ma
ius autem est debilius quod etiam est amara et in ipso est acuitas
quada et motum est minus. **Na.** **Win** est calz et siccum
in fo et maius est calz et siccum in fo. **Opera.** et pprie. **Est**
aperitiu subtiliatiu et proprie minus est ad aperi
endu oppilatodes intrinsecas. **Vulnera** et vlcera. **Con**
solidat quod ex eo viride est plagas recentes et ppe
maius et quod ex eo est siccum vlcera fraudulenta scipue
minus siccu. **Mem.** capi. **Facit** soda capitis
Mem. nutri. **Ipsu** cum aceto est epithima
conueniens apatibz splenis et duritie ipsius et nocet sto
et confert ictericie nigre et proprie decoctio eius quod ex
ipso maius est et confert hydropis et est vtr malum sto.
Mem. expl. **Prouocat** vrinam et menstrua
et soluit vtre et pferat ascaridibz valde. **Febres.** **Con**
fert febribus antiquis. **Menena.** **Confert**
puncture scorpionis et decoctio maioris morlui vniuum
venenosoz omniu et eo suffumigat et sternitur et fugat
venenosa minora. **Permutatio.** **Loco** est ponit
tur in extractioe vniu et prouocat vrine et mstruozu
pondus equale de lignis granati viridibz et tertie due
ponderis ipsius de corticibz lignoz casie lignee.

De pellibus. **L.B.** xlvij.

Pelles. **Electio.** **Deliores** ex eis sunt pel
les lactentium propter hilitatem ipoz. **Opera**
rationes et pperates. **Nutrimetu** eaz est paruum
uiscosum et ppinquum est in uiscositate et disponit suis nu
trimento pedum. et rasa quidem pellis capne quum poni
tur super cursuz sanguis retinet eu. **Decoratio.** **P**
pellis vipere adusta et linita super alopitiaz confert.
Apata et botbor. **Bicif** quod pellis equi que est in
aqua quum ponit super botbor infiat ipsuz. **Vulnera**
et vlcera. **Ponit** cinis pellis mulaz et filium super
adustiones ignis et vlcera cala quum non sunt cuz apate
et est medicame excoziato pedum ex calciamento et co
xarum et fistulis. et pellis recens ouis super pcussionez
ponit in hora et probibet nocumentu ex ea et est puenies
vlcerebus fraudulenis et scabiei et pzuritui. **Mem.**
nutrimenti. **Pellis** intrinseca que est in stomi auu et
in guttu eaz scipue galloz quum siccat et teritur et bibit
cum vino confert dolori stomi. **Menena.** **Bicif** quod
recens pellis calida cap quum ponit super morlum vipe
atrabit venenu. **De pice.** **L.B.** xlvij.

Pix quid est. Est duarum specierum: una est maria nigra
liquida que ponit in emplis et est de genere picis
et alia est montana siluestris: et siluestris alia est liquida
et est ex arboze aliabut et modis alijs pinu in pma uero
est spes eius humida deinde desiccat cuz decoctione
et plm quidem ipsius est ex iembut et est arbor cadim

korale. Oleum uero picis primum est alchitra. Et eius oleum fit ut distillet eius humidum ubi decoquitur ut de ficeetur aut suspendat supra ipsum lana et madescat ex uapore eius et cum madesca fuerit exprimatur in uase alio. Quod si sit possibile ut distillet in cucurbita et alio bico melius quam illo modo et magis suat illud quod sublimatur. Opera. et prope. Est maturativa humorum grossorum absterfiva calefactiva. et humida est rebus mētibus maturativa et sicca fortius est deficcativa et ponitur in emplis. Decoratio. Extirpat albedinem vnguis et attrahit sanguinem ad membra et impinguat ea prope quum iterat eius adherentia et euulsio subito cum uolentia et linitur super fixuras pedum et reliquorum membrorum ut sanet eas. Et emplum factum ex ea facit nasci pilos in alopecia. Apostemata et botbor. Lenit apostemata dura et proprie humida et administratur cum farina ordei super scrofulas et phibet quum permisceat sulfur aut cortici arboris aliis ambulatorem formice et phibet exitu ras glandularum oium. Vul. et vlce. Delet ipetiginem et generat carnem in vulneribus profundis proprie cum puluere turis et cum melle et mundificat vlcera corrupta humiditatem et sicca in hoc et in vulneribus est rebus mentiois exiccatois. Instru. iunc. Consert apostemata in lacertis. Mem. ca. Sicca et humida bona est vlcibus capitis. Mem. ocu. Sum. picis bonum efficit marginem oculi et facit oriri pilos palpebrarum et phibet lacrymas eius et implet vlcera in oculo et confortat usum. Mem. an. et pec. Consert tussi frigide et sicce et proprie cum amigdalibus et zucaro in plethi et pipneumonia et facit sputum facile et maturat et similiter cum oleo amigdalino est eius maturatio plima. Sola uero quod est tunc eius mundificatio est minor maturatio eius et cum zucaro est e contra. Et phibet sputum sanguinis et phibet sputum sanici quum lambitur ex ea quantitas. et. et. cum melle. Ex pice aut humida quod linitur palatum est utilis proferendi. Mem. expl. Lenificativa est et plimus usus eius soluit et fit ex ea enema ad apostemata calida et dura in intestinis et matrice et testiculis. Et ponitur in medicina vulnerum ossifici vesice. Et quando linitur pice super fixuras an sanat eas. Venena. Resistit venenis et consert quum linitur super mortuum vipere. De pino. L. B. lix.

Porro quod est. Porri aliud est scemium et aliud est nabathium: et aliud est quod dicitur porri siluestre. Et est illud quod est inter porri et alleum quod est melius in medicina quam in cibo sed nabathium magis ingreditur in curatioibus quam scemium. Natura. Nabathium est calidum in 3. ficcum in 4. Et siluestre est calidius et ficcus et propter illud est deterius. Decoratio. Scemium cum sumach consert verrucis. Apostemata et botbor. Scemium cum sumach delet esse. Vulnere et vlcera. Scemium cum sale consert vlcere fraudulenti. Et quod ex eo est siluestre vlcera corpus et Mem. capi. Abscindit fluxum sanguinis ex naribus et suffumigat ex semine eius cum alchitra deo in quo est vermis et interficit eum et eicit illum et ipius comestio facit sorda et facit imaginari et uidere somnia mala et ipius cinis cum oleo rosaceo et aceto vini est rebus ueniens auri dolorose. Et est ex eis que corrumpunt gingiuam et dentes et findit eos et proprie scemium. Mem. bra oculi. Procer visui. Mem. an. et pec. Cui aqua ordei consert aliam facto ex ma grossa et proprie nabathium et proprie cum melle et consert ad apostemata pul-

monis et maturat ea et dantur ex semine eius. 3. g. cum equali pondere sui de granis myrti ad sputum sanguinis. Membra nutri. Est malum non et siluestre est deterius domestico quam est amarius et acutus et magis mordacitatem ipso: et porri quidem totum est istiusmodi ergo ut elixetur in duabus aquis quod alleviant inflammationem et nocuentum ipsius. Ruffus uero dicit quod ipse abscindit eructationem acetosam et est vlt. tarde digonis. Membra expl. Prouocat urinam et menstrua proprie nabathium et siluestre et nocent ambo vesice et renibus vlceratis et consert hemorroidibus quod ex eo elixum est comestum et more emplis superpositum et comouet coitum et sili eius semen torrefactum. Et semen quod dem eius torrefit cum granis myrti ad renasmon et sanguinem ani et sedet in decocto foliorum eius cum aqua et consert coarctationi matricis et duritiei que est in ipsa et decoctio radices eius cum isidebeget cum oleo de caramo aut oleo amigdalino aut filamino consert colice et eius succus sicce ex summa eorum que soluunt sanguinem. Venena. Succus eius cum mellicrato est conueniens moribus. De pino. L. B. l.

Pira quid sunt. In ipsis sunt terretas et aqueitas et in nra quidem terra est species quod dicitur scenabrud et huiusmodi magnam capacitatem et est rebus mentiois rotunditatis et subtilis corticis boni coloris quasi puum et quod ipsi sunt aqua zucari coagulata congelata plimius sed non propter spissitudinem subest boni odoris ualde quod quum ab arbore sua cadit super terram destruit et ista sunt in quibus non est nocuentum de speciebus pino. Aa. Pira que noiantur scemia sunt siccata in primo sicca in foro scenabrud uero tempore humida. Opera. et proprie tates. Omnia species eius sunt stiptice intrantes in emplastris retentiois materier. Et quod absterget parum et eorum humor est plimius et laudabilior humore pomorum sicut quod dicit ruffus. Ea autem que dicta sunt scenabrud in terra corasceni ab quibus alijs sunt lenitiua nature et boni chimi ualde. Vulnere et vlce. Consolidat vulnera prope siluestria exiccata. Mem. nu. Sunt spatia non et scemia prope siccata non et abscondit tussis et sedat cholera. Mem. expl. Constringit ventrem prope quod sunt exiccata: et in pino quidem est proprietas faciendi euenire colicam quod ut bibat post ipsa hydromel cum speciebus que sunt ut pip et cinnamomum et his siliis. et eorum rob consert fluxui ventris cholerico. Venena. Cinis species eorum rebus mentiois stipticitatis et tarde maturatonis est cura fungorum mortificantium. Et quod coquitur isti sumgi cum pino minorat nocuentum iporum.

Pedes. Opera. et proprie. Generat humorem viscosum non grossum sed ipse est laudabilis et paucap superfluitatus. Mem. an. et pec. Consert tussi calide proprie cum puluere ordei. Mem. nu. Boni sunt digoni boni chimi viscosi non grossi. Et significatio bonitatis digonis eorum est velocitas inflationis iporum et dissolutio in decocto: uerum eorum nutrimentum non est multum. Mem. expl. Soluunt cum visco suate quod est in eis. De palma. L. B. liij.

Palma quid est. Est arbor dactilorum nota et omnes partes eius sunt stiptice et siccata dactilorum iam ptergit. De petroleo. L. B. liij.

Petroleum quid est. Album note species est et nigrum est colamentum picis babylonice et reliquarum. Natura. Lalm est et ficcum usque ad quantum et

Opera. et proprie. **E**st subtile et proprie album
 resolutivum liquefactivum apitivum oppilationum.
Instru. iunctu. **C**onfert dolorib⁹ anchaz ambaz
 et doloribus iuncturaz et proprie album. **M**embra
 capitis. **P**etroleum varium confert dolorib⁹ auris
 frigidis. **D**em. oculi. **C**onfert albugini oculi
 et aque descendenti et nigrum ex eo etiam. **M**embra
 anhelitus et pectoris. **C**onfert asmatis et tussi antiq⁹
 bibitur enim paz ex eo cum aqua cala. **M**embra
 expulsiōis. **S**edat dolorem ventris pūgitivum et
 ventositates. Et qñ sit ex eo licinium interficit vermes
 et proprie nigrum. et cōdere pondus. 3. i. de eo frāgie
 ventositates vesice et frigus matricis. **V**enena. **C**
 confert pūcture epibimati.

De pentaphilone. **C. B. liij.**

Pentaphilon quid est. **E**st noiatu qñq⁹ folia.
Opera. et pro. **E**st fortis exiccationis sine
 acuitate et adustione et mordicatione et fit ex eo emplm
 ad fluxum et sedat ipm. **A**pata et boiboz. **S**it ex
 eo emplz ad dubellet et scrofulas et durities pblaticas
 et panaritios. **V**ulnera et vl. **D**ecoratio radicia
 eius ualet ad vlcera ambulatiua. et qd de eo decoctum
 est cum aceto ad fornicam et confert in berispila et pa
 naricis et scabie. **I**nstru. iunctu. **C**onfert dolori
 bus iuncturaz et sciaticae et pferit ramici bibitus et more
 empli suppositus. **M**embra ca. **D**ecoratio radicia
 eius ualet ad linguā dolorosam qum ex ea sit emplz ad
 cola. Et folia eius cum vino ad epilepsiaz ualet bibita
 xxx. diebus. **M**embra. an. et pecto. **S**it gargarisma
 cum decoctōe eius ad aspitatem gutturis. et succus ra
 dicia eius ad dolorem pulmonis. **D**em. nutri. **S**
 uccus radicia eius ualet ad dolorem epatis et icteri
 ciam qum bibitur per aliquot dies cum sale et melle et
 potio eius sic tres anululat. **M**embra expl. **C**on
 fert radix eius soloni et vlcerib⁹ intestinox et hemorroi
 dibus et filr decoctio radicia eius. **S**ebres. **F**o
 lia eius cum aumeli aut cum vino conferūt quartane et
 quotidiane. **V**enena. **S**uccus radicia eius est
 medicina pntiosa.

De piscibus. **C. B. lvi.**

Pisces. **E**lectio. **M**eliores pisces sunt illi
 qui non sunt magni ualde neq⁹ hñt carnes durā
 neq⁹ ficcam et in quibus non est pinguedo ita q⁹ quasi
 frangatur neq⁹ mucilago et in quibus non est malus sa
 por uel odor et quoz sapor est suauis. Suauis enim sa
 poris sunt conuenientes et qui sunt pingues non super
 suam pinguedinem hñtes neq⁹ grossam neq⁹ ut sepum
 neq⁹ acē et illi quibus non cito aduenit fetor qñ ab aq⁹
 sepantur. et eligitur quidem ex piscibus duram carnes
 hñtibus ille qui est minor. Et ex hñtibus mollē carnē
 ille qui est maior ad terminum aliquem. Et ille qui hñt
 duram carnem salitus melior est eo qui est recens. In
 generibus aut asabor sunt meliores deinde alebani po
 stea almerenuse et alliceba marini non sunt mali sz mol
 les et pingues ambo sunt grossi. alchanabab aut alme
 renuse et alcurful sunt boni ualde. In locis aut in qñ
 morantur est electio qñ illi qui morant in locis petro
 sis sunt meliores deinde in arenosis et aquis dulcibus
 currentibus in quibus non sunt sordes et nō sūt limose
 neq⁹ lacunales neq⁹ campestres et non sunt de lacunia
 puis que flumina non imbibūt et in quib⁹ nō sūt fōtea
 et pisces quidem marini sunt laudabiles subiles. Et
 melior spēs eoz est illoz qui non sunt nisi in mari et pe
 lagi et illi qui morantur in aquis discooptis fiatui pen

torum super se sunt meliores eis qui sunt econtrario et
 illi qui morantur in aquis multaz agitationū et vndaz
 sunt meliores et uehementiori indigent exercitio qñ illi
 qui habitant in aquis stantibus. Et pisces quidem
 marini sunt optimi subtilis carnis precipue qum ipoz
 bitatio est in litoribus petrosis aut arenosis et pelagi
 quidem qui sunt de mari plimi sunt exercitij. Et illi q⁹
 uadunt de mari ad flumina dulcia quoz cursui p̄traria
 erit aqua natura etiā sūt subiles et plurimi exercitij.
Scōm cibum aut illi qui cibant herbis bonis et radi
 cibus plantaz sunt meliores his q⁹ cōedunt sordes que
 p̄ciantur in ciuitatib⁹ ad loca infusionum et radices
 plantaz malarum quāuis sit in ultimo boni saporis.
Modus uero melior in quo pisces comedunt ē alissi
 dibegi deinde illoz qui sunt assati super testam. **F**rixi
 uero sunt cōuenientes hñtibus fortem stōm et cū seib⁹
 et assati quidem sunt nutritiores et tardioris descensi
 onis et elixati sunt econtrario. Et melior ipoz decoctio
 est ut coquatur aqua donec ferueat deinde p̄ciantur
 in eam. **S**aliti autem sunt meliores qui sunt recentes.
 deinde illi qui sunt p̄pinq⁹ termino quo sunt saliti. et
 meliores istoz sunt illi qui sunt conditi cum aceto et cū
 rebus condientib⁹ cibaria et aqua quidem in qua eli
 xantur pisces saliti et proprie alierui sunt uehementia
 mūdificatiōis et ponit in clisteribus exiccatiuis. **A**a
 cura. **P**is piscis sius est et humidus. verum qdam
 pisces sunt calidiores scōm p̄patoz ad p̄patoz piscium
 sicut alcuseigi et alierui et almerennegi. Et saliti qdam
 sunt calti et sicci et quāto plus antiquant tanto plus in
 ambobus augmentant. Et aqua quidē pisciū salitorū
 filis est almuri in dispōnibus suis. **O**pera. et p̄c
 Qui sunt recentes generant p̄bla aquosū et mollificāt
 nervos et non sunt cōuenientes nisi stō caso ualde et sa
 guis eoz ad subtilitatem declinat et cutis piscis qñ noia
 tur saliason et est in p̄ribus domus oratoris qum cinis
 puluerizat in oculos aialium delet eoz albūginē et spēs
 quidem pisciū salitorū extrahunt ea que infixa sūt i car
 ne ex locis in quibus tenent et p̄prie aliarie. **V**ul
 nera et vlce. **C**apita semeros adusta erradicāt car
 nem additam in vlceribus et p̄bident eaz ambulatiōm
 et erradicant verrucas et motū. Et aqua pisciū salitorū
 confert vlcerib⁹ putridis et abluit ea. Et asauie et pisci
 culi sunt boni in curis vlceaz putridoz. **I**nstrumēta
 iuncturaz. **C**ū clisterizat cum succo salitorū multo
 tiens confert ualde dolori anche. Et qui recentes sūt
 mollificāt nervos. **M**embra capi. **P**isces parui
 quos illi de scemi noiant asir qum colluūt os habētes
 alcola fraudulentas ex almuri qui sit ex eis conferunt
 et qñ alredradu viuis appoximat capiti patientis so
 da stupefacit ipsum ne sentiat sōda. **D**em. oculi. **C**
 Cum cuti sua confricant palpebre scabiose et confert.
 Et cutis eius adusta etiam ingredit in medicis oculis
 et alcosol facto ex eo cum sale delet vngulam et cōestio
 turesule qum est recens acquirit cecitatez octo immo
 oris pisces. **D**em. an. et pec. **A**liarie recens
 mūdificat cānā pulmonis. et clarificat vocem et similit⁹
 salitus. Et capita piscium salitorū exiccatoz conferunt
 vne apate et gluten quidem pisciū ponit in sorbitōib⁹
 et p̄babet sputum sanguinis. **M**embra expl. **C**
 Venter sacaidicon lenit ventrem cū difficultate sue di
 gestionis. Et caro aliarie lenit ventrem et oia iura pi
 sciuz leniunt ventrem. Et capita pisciculoz salitorum
 recōditozum sunt medicamē bonū siure ani et caufigi

pprie et tebeul et almerennegi. et alcausigi et aliarie oēs
augmentant coitum. Et ois piscis recēs comestus dū
ē calis auget in coitu. **C** Venena. **C** Capita sumeros
salitox adusta ponūtur super morsum canis rabiosi et
pūcturā scorpionis et conferūt et sili oēs pisces et iura
eoz et ius ois piscis cōfert in venenis bibitis et pūctu
ris. et piscis qui noīat eutaras ius bibitum et vomitus
post ipz multoties puocatus fm cōtinuatōem confert
morsum serpentis comuti et canis rabiosi.

De pietro. L. B. lvi.

Pteritum quid est. Plimū qd de hac planta ad
ministrat ē radix eius. **C** Electio. **C** Melius
ē illd qd acutum est et mordicatuus lingue et magnitu
do eius est hz quātitate digiti. **C** Aa. **C** Existima
uit quidam eoz in quibz non est usus qd est fm subtile
sed ipm non ē nisi calis et siccum in s. **C** O pera. et p
prie. **C** Extrahit pbla masticatum et vtus eius ē adu
stius et prouocat sudorem cum ex eo coz oleo absterge
do inungit corpus. **C** Decoratio. **C** Si misceat cū
oleo et abstergendo iungat ex eo prouocat sudorem.
C Instrumen. iuc. **C** Fricatō facta ex eo et decoctōe
ipius et oleo eius confert mollificatōi neruoz antique
et stupori eoz et prohibet generatōem alcuze ab eo a
quo generat alcuzes. **C** Membra capi. **C** Vebemē
ter apit oppilatōes colatorū et constrictōem nariū et
eius decoctio confert dolori dentium et proprie fio et
eius acetum confirmat dentes moros si decoquat coz
aceto et teneatur in ore. **C** Febres. **C** Qñ fricat cū
eo corpus añ poximum rigoris cum oleo confert rigo
ri facto cum febre et absq febre.

De penidjo. L. B. lviij.

Penidj. **C** Aa. **C** Calidi sunt et humidi i pmo
et propte albi et sunt humidiores alijs **C** O pe
ratōes et pprie. **C** Sunt grossiores zucaro. **C** Vē
bra anbe. et pec. **C** Sūt boni tussi. **C** Mem. expl. **C**
Sūt lenitiui ventris. **De pipere. L. B. lviij.**

Pper quid est. Inquit Sal. in pms cum eleua
tur fructus eius est longum piper deinde sepat
in grana piperis et propter hoc est longum pip bñdū
et ideo corrodit et mordicat parum post pncipiū sui gu
stus. Et radix eius est siliis costo nigro sed est vebemen
tius acris. Et album est debilioris calitatis et hūitatis
Quidam uero dixerūt qd nigrū iam exiccatum ē et ce
cidit vtus acuitatis eius et remansit in albo qud non p
uenit ad vebementiam exiccatōis. **C** Aa. **C** Est calz
et siccum tendens ad quartū. **C** O pera. et pprie. **C**
In ipso est attractio et resolo et absterio et masticat cū
vua passa et erradicat pbla viscosum. Et est ex sedatis
dolor et calefacit neruos et est cōueniēs sanis. **C** Vē
coratio. **C** Ipū cū nitro abstergit morpheam et exte
nuat cum nitro. **C** Apatā et botbox. **C** Ipū cū pice
resoluit scrofulas. **C** Instrumen. iuc. **C** Calefacit nez
uos et lacertos adeo qd in hoc aliud non est ei par.
C Mem. capi. **C** Cum aceto confert dentibus.
C Membra oculi. **C** Cōfert albugini positū i alcosol
et abstergit. **C** Mem. anbe. et pec. **C** Qñ admistrat i
electuarijs est cōueniens tussi et doloribz pectoris et est
pueniens cū melle positum in palato ad squantiam et
mūdicat pulmonem. **C** Membra nutrim. **C** Est
digestium faciens appetitum et bibit cum soljs lauri
recentibz et confert dolori ventris pūgitio et inflatōi
et est cum aceto bibitum et linitum bonum apatibz sple
nis. Et album magis cōueniens est sō et vebemētius

confortat ipm. Et longum piper facit cibum descende
re facile. **C** Mem. expl. **C** Prouocat vrinaz et eūcit
setum et post coitum corūpit semen cum fortitudine et
paucum eius puocat vrinam et multum eius soluit ven
trem fm contrariū scamonee et est exiccatium et consu
mit spma. Longus uero pip et album augmentū efficit
in coitu propter hūiditatem suam supflam. Et qñ bi
bitur cum melle et soljs lauri recentibz confert dolori
ventris pūgitio. **C** Febres. **C** Fricando fit inunctio
ex ipso cum vnguento et confert rigori. **C** Venena. **C**
Ponitur illud qd est album in tyriacis et sili longum
piper et confert morsum venenosoz vmiū linitū cū oleo.

De pipere aque. L. B. lix.

Pper quid est. Est herba que est ut olus nascēa
in aq et approximā ei i gustu suo sapor piperis
sed non est ei acuitas piperis. **C** O pera. et proprie. **C**
Calefacit sufficienter sed minus qd piper.

De petroselino. L. B. lx.

Petroselinum. Dictum est in caplo de apio.

De prassio. L. B. lxi.

Prassium quid est. Est herba amari saporis.
C Aa. **C** Inquit Ribasius. Non sūt calefa
ctio eius et exiccatio ipius fortes. Alij aut dixe
runt qd est calis in tertio siccum in fo. **C** O pera. et p
prietates. **C** Est apitium abstergit et liquefacit et re
soluit et incidit. **C** Membra ca. **C** Eius succus pfert
dolori auris atiquo et mūdicat et apit meatus audit?
et remouet antiqū dolorem eius. **C** Membra oculi. **C**
Succus eius cum melle est conueniens ad acueū visū
C Vē. an. et pec. **C** Mūdicat pectus et pulmonem
productōe spūti. **C** Vē. nu. **C** Est apitium oppila
tionum in epe et splene et renibus. **C** Mem. expl. **C**
Prouocat menstrua et mūdicat matricē. **C** Venena
C Fit ex eo emplm cū sale ad morsum canis rabiosi.

De peonia. L. B. lxij.

Peoniam quid est. Eius alia est masculus et alia ē
feia. Masculus qdēz radices hyalbas grossas
in digitis stipticum hñtes gustum et feia hz radicem in
plimas ptes diuisas et ramosas. **C** Aa. **C** Est calida et
sicca vebemēter. **C** O pera. et proprie. **C** In ipsa sūt
exiccatio et stipticitas cum resolutōe et aptōe et subtilia
tione et incisione et absterione et qñ masticat vna hora
apparet post eaz i ipsa acuitas ad stipticitatē declinās.
C Decoratio. **C** Abstergit uestigia nigra in cute.
C Instru. iunc. **C** Confert podagre. **C** Mem. capi
tis. **C** Confert epilepsie adeo qd etiam suspensa et iam
quidē expta est eius appensio et inuenta est prohibere
epilepsiam qd diu remanet et cum eius ablatōe pprū est
redire epilepsiam. Et iudeus quidem inquit. Gussu
migatio facta cum semine eius confert demoniacis et
epilepticis et sanat eos et sili si sumatur fructus eius et
bibat cum melle zof confert vebementer. Ego autem
dico qd forsitan hec est spēs peonie romane nam illa q
ex india fertur ad nos non hz magnum effectum i hoc
caplo. Et bibunt ex seie eius. xv. grana cū mellicrato
aut vino et conferūt incubo ualde. **C** Mem. nutri. **C**
Retinet nām qñ decoquit cum sirupis ponticis et pro
hibet mās effusas ad stōm et semen eius confortat stōz
et sedat dolores eius et mordicatōem eius. Et confert
radix eius ictericie et apit oppilatōem que ē in epate et
C Membra expul. **C** Et qñ bibit cum vino et puo
catis mouet menstrua et potus eius puocat vrinā etiā
Et qñ sumūtur de seie eius. xv. grana cum mellicrato
o iij

perunt prefocato matricis et si bibant. xij. grana eius cum vino abscondunt fluxum sanguinis. Et qui in potu dat fetus de radice eius quantitas amigdale mundificat eas a supfluitatibus propter prouocati educere supfluitates et confert de radice eius quantitas auellane dolori renum et vesice. et decoctio eius cum vino stringit ventres et prouocat.

De pino. L. B. lxxij.

Pinus quid est. De grano autem pini iam diximus in capitulo de ba et nos nolumus nisi ut loquamur de reliquis partibus arboris pini. **E**lectio. **C**ortice maioris fortior est et cortex eius que nominatur fusi est debilior. **O**pera. et prope. **I**n cortice eius est stipticitas plima et vmis qui est in ipsa exit in virtute cantaridis. **C**ul. et vl. **C**ortex eius confert vlceribus corticalibus. Et in ipso est virtus consolidatiua et in cortice ipsius est de stipticitate que puenit ad hoc ut sanet abrasionem quam super eam ponit ut emplum et puluerizatio corticis confert adustioni aque calide et folia eius faciunt coherere vulnera puluerizata. et cortex eius est conueniens locis percussioni et consolidat sed folia eius sunt conuenientiora ad illud quam sunt humidiora. **M**embra capitis. **G**argarismus factus ex decoctione radicis eius attrahit phlegma plurimum. **D**ecoctio corticis eius cum aceto est conueniens quam colluit ex ea os ad dolorem dentium et quam ponit in eo acetum et ex eo gargarismus attrahit phlegma plimum. **M**em. oculi. **F**umus eius perfert calui palpebrarum et corosioni anguli lateris chrymalis. **M**em. an. et pec. **G**ranum eius confert tussi antique. **M**embra nu. **C**ortices foliorum eius quam bibunt conferunt dolori epatis. **M**em. expl. **G**ranum eius retinet menstrua et fructus cum semine cucumeris in vino prouocat et confert vlceribus in renibus et vesica et cortex eius retinet ventrem etiam. **V**enena. **V**ermis uiridis que est in pino est in natura cantaridis.

De pupilla oculi. L. B. lxxij.

Pupilla oculi quid est. Est eruca aque et dicitur etiam apium aque et est boni odoris et ortus eius est in aquis stantibus. **O**perati. et prope. **E**st calefactiua resolutiua. **M**embra expl. **P**rouocat menstrua et urinam et frangit lapidem in renibus et vesica si comedat cruda aut elixata et perfert vlceribus intestinum. **D**e pasto colubarum et camelorum. L. B. lxxv.

Astus colubarum et camelorum quid est. Est herba huius granum sicut granum myrti et est ei proximum verum est reuerentioris cineritatis ipso et sicut in medulla eius in colore et gustu lenti excoctate in qua est aliquantulum dulcedis. **N**atura. **E**st calida in primo humida in secundo. **O**pera. et proprie. **E**st subtilis et non nocet camelis qui pascunt ipsam. **V**enena. **E**st venenum verum bus venenosus. **D**ecoratio. **E**ius decoratio denigrat capillos.

De pede locuste. L. B. lxxvi.

Pes locuste quid est. Currit cursu oleris iamentum. **M**em. anbe. et pec. **D**at cibum ex eo et confert extenuationi. **F**ebres. **I**uuamentum decoctionis eius est sicut iuuamentum chrysolocane et reliquorum in febris quartana sinocho et hemitrico.

De pede coruini. L. B. lxxvii.

Pes coruinus. **M**embra expl. **R**adix huius herbe quod decoquit confert soloni antique. Et dixerunt Paulus et alij quod confert colice etiam et efficit operam hermodactilorum absque nocumento.

De pulmone. L. B. lxxviii.

Pulmo. **O**pera. et proprie. **E**ius nutritum est paruus declinans ad phlegmaticum et in hoc est consideratio. **C**ulnera et vl. **P**ulmo arietis sanat ex coriatiorem calcanei ex calciamento quam super ipsam ponit calidus. **M**embra nutri. **E**ius digon est facilis. **M**em. expul. **I**n ipso est constrictio ventris.

De pomis. L. B. lxxix.

Poma. **E**lectio. **M**agis tepata sunt alsce mia et illa que sunt insipida sunt mala et parui iuuamenti et non agunt aliquid et similiter immatura. **N**atura. **I**lla que sunt contracta sunt frigidiora et humidiora propter illud quod est in eis de aqueitate et potica et stiptica et acetosa sunt frigida grossa. et dulcia sunt aquea et sunt decliniora ad caliditatem quam alia quantitas magis dominans in eis sit frigus. et sunt diuersa et sicut folia eorum et arbores sunt diuersa. Et ideo illud quod in suba dominatur est humiditas supflua sicut et fortasse illa que sunt vehementis dulcedis in caliditate tamen sunt temperata aut declinant ad eam. **O**pera. et proprie. **I**n ipsis est phibitio supfluitatum et proprie in folijs eorum et in pomis quidem est inflatio et proprie in eis que non sunt dulcia et illa que sunt pontica et stiptica sunt aquea terrea. Et dulcia sunt aquea et insipida sunt aquea ualde ad partem humiditatis supflue declinua et propter hoc feruet eorum succus velociter et mel conseruat succum eorum et generatur quidem ex ponticis et ex eis que sunt stiptica humorum terreus et acetosa et imatura generant phlegma et putredinem et febres proprietate sui humoris et sue cruditatis et quod recipiunt putrefactiones humorum uero acetosorum est subtilior humore stipticorum et vinum quidem pomorum et reliquorum antiquum melius est quam recens propter resolucionem uaporum malorum ab eo. **A**postemata et botbor. **C**onferunt folia eorum et succus eorum inceptum apertum calidiorum. **C**ulnera et vl. **F**olia et cortices eorum consolidant et sicut succus eorum que sunt stiptica. **I**nstru. iuc. **A**ffiduatia comestioni pomorum facit euenire dolorem nervorum et proprie vnaia. **M**em. anbe. et pec. **C**onfortant cor proprie odorifera de sece et odorifera dulcia et acetosa. Et si sit illic angustia ex caliditate sunt magni iuuamenti et eorum saucis etiam. **M**embra nutriti. **C**onfortant debilitatem stomaci et que stiptica sunt conferunt stomachi si est cum caliditate aut humiditate et sicut pontica et acetosa conferunt debilitati stomachi si est in eo humor grossus sicut ualde propter suam grossitudinem. Et assant quidem in pasta et conferunt paucitati appetitus et saucis pomorum confortant stomachum et prohibet vomitum. **M**embra expl. **B**ulcia et acetosa quam in stomacho inueniunt humorem grossum quod deponunt ipsum in egone et si est vacuus retinent. Et ea que in massa assata sunt conferunt ad vmes et dysenteriam. Et que ex eis sunt conuenientiora dysenterie sunt pontica et eorum saucis uisi conuertat ipsa lenitas zuccari. **F**ebres. Quod generant ab illis que sunt imatura febres plurime propter suam humiditatem. **V**enena. **C**onferunt venenis et similitudinem succus et folia ipsorum. **D**e papauere. L. B. lxx.

Papauer quid est. **P**apaueris sunt species: hortulana et capistris et sicut est nigrum et species cornuti quod est marinum et fructus eius est curuus et species spinosi heraclensis. **E**lectio. Quod melius et sanius est est album. Et ideo quodam ut terant capita papaueris cuiusque speciei recentia et fiant ex eis troisci et reseruent et admistrent. **N**atura. **H**ortulanum est sicut et siccum in secundo et nigrum in tertio et de quod usque ad quartum. **O**pera. et pro. **S**pecies

papaueris sunt in frigiditate et non est in ipso glutinatio de qua sit curandum. Et illud quidem quod est nigrum est ingrossatiuus exiccatiuus et papauer marini cornuti cuius fructus est curuatus sicut cornua tauri et absterfuius incisiuum et est vehementis absterfionis. Et flos quidez capestris mudificat vestigia vlcery in oculis aialium.

Alpata et borbor. Liniuntur spes eius propter marinum super herisipila. **Vulnera et vl.** Folia cornuti valent ad vlcera sordida et corrodunt carnem additam propter suam absterfionem et eradicant escaras et filz flos eius et non est coueniens vlcery manifestis propter supfluitatem sue absterfionis. Et ex campestri quidez fit emplaz cum oleo super vlcera et eradicat ea. **Instru. iunctu.** Liniunt cum sale super podagram et confort et quoniam decoquitur radix papaueris capestris in aqua donec consumat medietas et dat in potu confert sciaticis. **Dem. capi.** Facit somnum et propter illud quod nigrum est et est stupefactiuus et i lincio supponit et facit dormire et prohibet catarrum et cum hinc vigiliis fronti ex eo emplaz superponit iuuatur iiii. et filz quoniam embrocatur decoctio eius et cum ex spuoso fit vomitus bibito finem quantitate exurbe in melle crato iuuant ipso epileptici. Et oleum eius cum oleo rose est pueniens soda quoniam ex eo inungit caput: cum tamen ab eo abstinere quantum plus possibile est sit melius. et quoniam distillat eius decoctio in aurem fortis doloris et sedat dolorem eius. **Dem. oculi.** Administretur illud quod finem est in doloribus oculi vehementibus apud necessitates scilicet in ipso est cautella obseruanda sicut diximus in opio.

Med. an. et pecto. Confert tussi calide et fluxibus ad pectus et sputo sanguinis. Et sumit ex eo loch confert tussi calide valde et proprie quoniam miscet cum acatia et succo barbe bircine. Filius vero mesaugue inquit: Semen nigri mudificat pectus corticis aut manifestior disponum est quod adiuuat ad spumam et in toto seie est mudificatio. **Dem. nutri.** Confert humiditatem flos. Et quoniam radix eius quod marini est. s. cornuti decoquit in aqua donec medietas aqua confert egritudine epatis et illud in cuius ventre est humor grossus. Et semen spuosi facit vomere. Et dicit filz etiam huic in capestri. **Dem. bra expl.** Album et nigrum quoniam terunt multum et dant in potu cum vino nigro et pontico fecant fluxum ventris antiquum: et nam quidem eius non est vacua a virtute solutia et cum hoc resolutiua resoluit in aqua et ex decoctione eius vehementi quoniam sit clistere confert dysenterie et quando bibitur semen eius cum sirupo charati lenit ventrem et quoniam in potu dat de spuoso gratias exurbe vni in melle to facit vomere et soluit semen spuosi pbla et humorem crudum et filz semen spei egypti dat ad bibendum et natum et tri et semen eius quod domesticum est cum melle augmentat spuma.

De pericis. L. B. lxxi.

Perficca. **Natura.** Sunt frigida in fine secundum diuina in primo infra tamen finem eius. **Operaciones et proprietates.** Que sunt humida uelocis sunt putrefactionis lenitius et in ipsis est stipticitas aliquantula sed eis stiptici ora sunt ea que sunt incisa exiccata et in ipsis est prohibito cursus et imatura sunt stiptica etiam. **Decoratio.** Abscindunt folia eius quoniam ex eis fit linimentum odorem pilorum. **Dem. capi.** Distillat succus foliorum eius in aurem et interficit ymes et confert oleum eorum emigrane et doloribus auris calis et frigus. **Med. nutri.** Natura sunt bona flos et in eis est virtus facienda appetitum cibum. Et os quidem ut non comedant post alium cibum quoniam cor rumpunt per eum et corrumpunt ipsum sed precedant ante cibum

et ea que sicca sunt sunt tarde digonis et non sunt boni nutrimenti quoniam sunt plurimi nutrimenti. **Dem. bra expl.** Sit ex eis et folijs iporum emplaz sumini et interficit ymes ventris et filz si bibat succus eorum et que sunt eorum superiora et foliorum ipsorum. Et illa que matura sunt leniunt ventrem et imatura stringunt. Et dixerunt quidam quod ipsa addunt in coitu et videtur quod illud sit in corporibus siccis et calidis. **De pane. L. B. lxxij.**

Panis quod est. Quod ut sit panis mudus salis massaz hinc confectam fermentatus coctus hinc in tanor ultime vna nocte permanens. Et non comedat calidus sicut est. Panis enim calidus non est apud naz receptibilis et acceptio eius qui est de furno et reliquorum sibi simili est mala. et panis de simila est melior eo qui est de farina et quanto plus fuerit mudior os ut fermentet et dimittatur donec consequatur plimum: et panis quidem furni non est sicut panis altanor si suscipiet decoctionem ab utroque latere. Et panis de patella est crudus interius: et ablutus quidem est inflatiuus et est pauci nutrimenti et natat in flos et est coueniens calefactis et non generat oppilationes et non calefacit. **Modus vero ablutionis eius** est ut sumatur medulla panis qui iacuit vna nocte et infundat in aqua calida deinde effundat ab eo aqua que super ipsum natat et remouet super ipsum aqua donec ab eo remoueat ut fermentet et reliquorum et psequat finem sue inflatōis. **Electio.** Panis de simila nutritior est quam alius et eius nutrimentum est melius sed est tardioris penetrationis et aldarmach sequitur ipsum in suis disponibus. **Spirus vero** qui est plimi furfuris uelocis est penetrati onis sed est minoris nutrimenti et deterioris. Et ille qui decoquit hinc est plimi nutrimenti et filz parum habens fermenti sed eius nutrimentum oppilat nisi illos qui sunt plimi exercitij et panis de patella est generis: eius namque pars interior raro decoquit hinc. Et panis quidem ablutus qui est nutrimenti elongatus a simlagineo leuis digestiois et ponderis. Et panis frumenti rari in iudicio exit opiri. Et panis alcataif generat humorem grossum et alfatit est inflatiuus tarde digonis: et qui melior de eo est ille qui est mistus cum oleo amigdalino: et os quidez ut eius exiccatio sit in umbra. et panis factus in lacte plimi est nutrimenti et tarde descensionis et est oppilatiuus. Et emplaz quidez factum ex pane calidius est eplo facto ex frumento. **Decoratio.** Panis qui est de frumento nouo ipinguat uelociter. **Alpata et borbor.** Panis de frumento cum mellicrato et succis puenientibus bonus est apertus calis: lenit enim ea et infiat. **Vulnera et vl.** Panis decoquit cum aqua et sale et infunditur ex eo impetigo confert. **Dem. nutri.** Panis calidus facit sitis sua caliditate et natat propter sua humiditatem uaporesam et facit uelociter propter illud et calidus quod est est uelocis digonis et tarde descensionis. **Dem. expl.** Panis opirus est lenitiuus nature et aldarmach stringit et fermentat lenit et azymus stringit ventrem et ille qui est in patella coctus est ex eis que stringunt et panis antiquus ficcus stringit si non admiscet ei aliud et panis alcataif stringit ventrem et panis subul stringit ventrem plusquam ille qui est de simila.

Capitulum de littera. Q.

De quinque folio. L. B. lxxij.

Quinq folia quod est. Est pentapylon et iaz dictus est de ipso

Capitulum de littera. R.

De rizo. L. B. lxxij.

Rzum quid est. **C** Natura. Est calm et sicca
et siccitas ipsius est manifestior calitate sua: ve
rum qdam dicunt qd est calidius frumento.

C Opera. et proprii. Nutrimentum prebet multu ad
quadam siccitatem declinans. Et cum decoquitur cum
lacte et oleo amigdalino maius dat nutrimentu et me
lius et remouet ab eo exiccatio et constrictio qua facit
et proprie cum infundit nocte vna i aqua fursuris. Et
ipm est ex eis que tarde infiantur et in ipso est pstrictio
C Dem. expl. Decoctum cum aqua stringit usq ad
terminum et decoctum cum aqua in spermate efficit au
gmentum et neq stringit nisi pparet fricione in cortice
suo et studeat in destruendo aquositate eius et pprie
eius qd infusum est in aqua fursuris propter quam de
struitur ei siccitas. **De rosa. L. B. lxxv.**

Rosa quid est. Est virtus pposita ex suba aquea
et terrea et in ipsa sit acuitas et stipticitas et ama
ritudo cum stipticitate et pauca dulcedine et in aqitate
parum calitatis ea rei propter qua est dulcis et amara
et in ipsa est subtilitas faciens ipsius stipticitatem pene
traare quare accidere facit corizā. Et vtr qdes amara
in ipsa remanet dum est recens. cum autem ficasit mio
ratur eius amaritudo et propter hoc q recens est soluit
cum pondus. 3. x. ex ea in potu sumit. illa uero q noia
tur rosa fetida est cala et est radix eius sicut ptretrū adu
rtiua. **C** Natura. Dixit Gal. q rosa non est rehemētis
siccitatis ppatōe sui facta ad nos et dixit oz ut sit fia in p
Ego aut dico q eius siccitas est in pncipio secūdi pre
cipue in deficcata. **C** Opera. et proprii. Et exiccatio
est fortior sua stipticitate qm amaritudo eius est fortior
stipticitate sui saporis et est apitiua valde et sedat motū
cholere et est semen eius fortius stipticum qd est in ipsa et
filz pili qui sunt in medio eius. et in toto ipsius est confor
tatio membrorū interior et eius stipticitas non ptrahit
cum resolutōe. Et sicca quidem est magis stiptica et fri
gidior. Et iam dicitur q in ea est vtus extrahens surcu
los et spinas et reliqua carni infixa. Et eius succus bo
nus est exungalute. s. albi abscessi vnguib et exiccatur i
vmbra. **C** Decoratio. Rectificat fetorem sudoris qm
in balneo administrat. Ex ea quoq sunt ablutōes fm
hūc modum. Sumit rosa cui ros non aduenit et dimit
titur donec extenuet deinde sumunt ex ea. xl. auz. et ex
spica boni odoris. l. auz. et ex myrrba. vi. auz. et sunt in
troscisci pni: qmz nero addūt in eis costi et lilij amboz
ana. 3. ij. et qmz ponūt eos mulieres i maniki et abluūt
malum odorem sudoris. **C** Alpata et borbor. Dixerūt
quidā q ipsa abscondit verrucas omīs qm administratur
trita et qm rosa coquit et terit et nō expmitur et fit ex ea
emplm apatib calidis soluit ea. Et filz confert berifi
pile **C** Vulnera. et vl. Confert vlcib pcpue abraf
onib in coris et in ancha et generat carnem in pfūdis
Et dixerunt quidā q ipsa extrahit ea que infixa sunt in
carne et spinas trita. **C** Dem. capi. Sedat soda quō
ex ea humidum est. Et decoctio aque eius et oleū eius
faciunt sternutatōem cum odorantur. Et dixerūt qdā
sternutatio ex ipsa sit propterea qz retinet vaporem et
fortasse illud etiam est propter vtutem suā absterhuam et
per phibitōes in cerebris hñtib subtiles supfluitates
Et ipamet facit sternutare illuz cuius cerebrū est calm
et eius semen stringit gingiuas et similiter succus ei cū
decocto et confert etiā dolori aurii. **C** Membra oculi.
Sedat dolorē i oculo ex calitate et filz decoctio ex sic
ca est cōueniēs grossitici palpebrarū qm ex ea fit alcohol

et filz eius oleum et succus ipsius et ipsa quidē nō pferit
ophtalmie nisi qm ex ea abscondunt additamenta ipi
alba. **C** Dem. an. et pec. Cum aqua rosacea bibit cō
fert hincopi et eius succus sed eius vgluta est bona spūto
sanguis et filz capiti ipsius. **C** Dem. nutri. Aqua ros
est bona epati et cōfortat q ex ea nutrita est cū melle stōz
et est geleniabin et iuuat ad digerē. Et rosa quidem et
eius succus cōferunt hūorositati stōi. Oleum uero ro
saceum extinguit inflatōem stōi. Et filz epibima factū
stō ex rosa ipsa et eius sirupus confert ei q in stō mollifi
catōem hz. **C** Dem. expl. Sedat dolorem ani linita
super eum cum pēna et dolorem māttriciis ex caliditate
et filz decoctio q fit ex sicca et confert dolorib recti inte
stini. Et fit elidere ex decoctōe eius vlcib itestiozū:
et filz sirupus ei bibit ad illud dormire uero sup locū
ex ea stratum abscondit desiderium. Et que recens est
fortasse soluit si sumat pōdus. 3. x. ex ea decies. Sicca
uero non soluit. et oleum 20. soluit ventrem.

De renib. L. B. lxxvi.

Renes quid sunt. Non sunt laudabiliores ex eis
sunt renes bedi lactēris. **C** Natura. Sūt eqles
ad siccitatem declinantes. **C** Opera. et proprie. Par
ui sunt nutrimenti et humor eoz est malus et laudabilio
res eoz sunt renes bedi. **C** Dem. nutri. Sūt difficil
digōnis et horridi saporis.

De rob. L. B. lxxvij.

Rob. **C** Dem. an. et pec. Iuuat ad spūem et
ponit in sirupo de papauere noto. **C** Membra
expl. Confert dolori renum et vesice.

De ruta. L. B. lxxvij.

Ruta quid est. Siluestris rehemētioris est nigre
dinis q alharmel **C** Electio. Cōueniētior ruta
est domestica que nascit apud arborē fici. **C** Natura.
Humida cala est et sicca in so. Et sicca est cala et sicca in
tertio: sicca uero siluestris est cala et sicca in quarto.
C Opera. et prope. Est incisiva resolutiua carminati
ua ualde mūdificatiua venarum vlceratiua stiptica.
C Decoratio. Cum nitro ponit sup morpheaz albaz
et super verrucas et mox et remouet odorem alleoz et
ceparum: et confert alopiie. **C** Alpata et borbor. Sil
uestris qm teritur et fit ex ea emplz mēbz o super qd est
apa calm confert. et qm ponit super scrofulas gutturis
et ascelle resoluit eas et gūma eius est fortior i oib illis
C Vulnera et vl. Ponit cum butyro et melle super i
petiginem et cum aceto et cerula sup fornicam et beri
spilam sanat antiq. **C** Inseru. iunctu. Confert palyfi
et sciaticae et dolorib iūcturarū bibita et mox emplū
supposita cum melle. **C** Dem. capi. Aufert odorem
alleoz et ceparum et fit ex ea emplm cum sauiab ad so
da antiq. Et qm sit ex ea emplm cum aceto in naso
ad fluxum sanguinis nariū et retinet ipsum. Et succus
eius calefactus in cortice granati distillat in aurem et
mūdificat eam et sedat dolorem et rīnitum et sonitum
et interficit vmes et liniunt cum ea vlcera capitis.
C Membra oculi. Ipsa acuit uisum et proprie succus
eius cum succo feniculi et melle collio facto ex ea aut p
mesta. Et qm sit ex ea emplm super pullatōem oculi
C Dem. an. et pec. Decoctio eius que hūida est cuz
aneto sicco confert dolori pectoris et difficultati anhe
litus fm testimoniū russi. **C** Membra nutri. Fit ex
ea emplm cum ficub ad hydropisiz byposarchā et da
tur in potu vinum in quo decoquit ruta etiam. Et qm
de semine eius bibit ab vna. 3. usq ad. 3. ij. ad singlū

phlegmaticū sedat ipm. Et ipsa quidem digerit et facit appetitum cibi et confortat stomachum et pferit spleni. **C**Membra expl. Exiccat spma et abscindit ipsum et deicit desiderū coitus et concubitus et utraqz spēs ei? stringit et sedat dolorem pūgitiū. Et fit ex ea clistere cum oleo ad dolores colice et ponit euz melle sup vlce ra ani et bibit euz oleo et bibit ppter vmes. et abe spēs expellunt supfluitates corporis cum prouocatoe et filz retinet egōem: et fit ex ea emplm cum folijs lauri super testiculos ad apata ipoz. **C**Febres. Et filz confert ri gori comestio ipius et inunctio ex oleo ei?. **C**Uenena. Resistit venenis et bibat qui sibi tict ne in potu sumat venenum et pūgi a venenosis de semine eius pōdus. 3. i cum folijs suis cum vino et proprie si bibitur euz nuce et bolo omnib? contritis et comistis: et plurimū ipi? su mere de filuestri est pntiosum.

De rubo. L. B. lxxx.

Rubus quid est. Dixerunt quidaz qd ē albaulegi et est quedam spēs eius que noiat rubus canis: et hz fructum qui est sicut oliua habentem interi? lanā. **C**Electio. Succ? et coagulatus cum exiccatōe i sole fori. **C**Natura. Est frigidus et hccus et in fructu ei? maturo ē caliditas quedam. **C**Opera. et propri. Est stipticus deficcatus cum omnib? pibus suis et folia eius sunt minora in hoc propter suam aequitatem. **C**Decoratio. Decoctio stiptum et folioz eius tingit capillos. **C**Apostemata et botbor. Prohibet ex folijs eius emplm ambulatōem fraudulentis et formice et est bonum super herisipilam etiā et eius humor ē grossus. Illud enim qd de eo exiccatum est stringit manifeste et filz flos eius. et in radice quid ruffi ē subtilitas cū stipti citate et propter hoc frangit lapidē. **C**Vulnera et vl. Confert vlcib? que sūt sup caput et solidat vulnera **C**De. ca. qñ masticat folia et stringit gignā et sanāt alcola et filz fruct? et matur? et sic? fruct? et folioz ipi? sanant dolores gingiue et succus folioz eius sanat os calidum et folia eius sanant vlcera capitis et multitudo fructus albaulegi facit soda. **C**Dem. oculi. Confert exicure oculi. **C**Dem. anbe. et pec. Conferūt partes eius sputo sanguinis. **C**Membra nutri. Ex folijs ei? fit emplm sō debili recipiēti mās et confortat eum. **C**De. expul. Stringit ventrem et rubus qdē canis quum accipitur a fructu eius lana que est in eo et deco quit stringit eius decoctio ventrem et abscindit euzuz humiditatis antique ex matrice et confert hemorroidi bus natis in ano ex quibus currit sanguis facto ex eo emplo. Et ipse et flos eius conferunt vlcib? intestioz et solutōi et frangunt lapidē subtile in eis. **C**Uenena. Est conueniens morsui aialis qd noiat karites.

De rubea tinctoz. L. B. lxxx.

Rubea tinctozum quid est. Est pontici saporis et ponit super impetiginem cum aceto et sanat eam et mūdificat cuti ab omni uestigio. **C**Instru. iūct. Bas in potu cum mellicrato et confert sciaticē et palsy que est cum nocumento in vtriqz laterib? et in sensu et dat in potu de ea. 3. i. eum duabus. 3. raudescē ad pūssio nem et casum cum vase vno terreo de vino passularum **C**Membra nutri. Datur in potu fructus eius cum oxymelle ad apata splenis et mūdificat epar et splenem et apit oppilatōes eozum et est ei proprietas in hoc. **C**Membra expl. Prouocat vrinam adeo rebeament q qñz facit mingere sanguinem. Et oz ut qui eaz bibit

quaz die balneet. Et qñ supponit puocat menstrua et extrahit setum. **C**Uenena. Stripites eius cū folijs suis cōferunt morsui venenosoz vermium.

De rhaphano. L. B. lxxxi.

Raphanus quid est. Fortius quod est in ipso ē semen ipius deinde cortex eius postea folia ipi? deinde caro eius. Et oleum quidez eius existit i vtute olei de kerua nisi quia est rebeamentozis calitatis ipso et filuestre in omnib? narratōib? coicat ei sed ē forti? eo **C**Electio. Fortius qd est in ipso est semen eius. et ille qui est magis tempatus est ille qui ē elixatus. **C**Nā: Lignum eius est calm in pmo et humidū et semen eius est calidus in tertio. **C**Opera. et propri. Generat ven tositates sed semen eius ipsal soluit et in ipso est subtili atio fortis et pprie in semine eius et qui est filuestris est inflatiuus. Et ille qui est elixatus est nutritibilis ppter separatōem illius ab eo qd est medicinale. Et nutritiū quidem eius est pblaticum et paucum cum hoc. Et in ipso ē subā que velox ē ad putrescē et illud ppter illd qd in ipso est de nocumentis: folia aut vernalia quādo elixantur et cōduntur cum oleo et almuri nutriūt plus q radix. **C**Decoratio. Si misceat euz eo farina lolij facit nasci pilos in alopitia. Et qñ fit ex eo emplastruz cum melle eradicat vestigia accētia sub oculo que sūt cum occultatōe et confert semen eius lentiginib? factis in membris et reliquis coloribus extraneis et vestigijs et pūssionib? et panno et ipsum cum conditi linitum re mouet morpheam nigram proprie in balneo. Et ipse multiplicat pediculos in corporibus. **C**Apata et bo. Cum farina lolij adhibitus botbor lenib? abstergit eas **C**Vulnera et vl. Qñ ex eo fit emplm cum melle era dicat vlcera fraudulēta et vlcera lenia et semē ei? cū ace to eradicat vlcus cancrenaz integre filz operat sup impetiginem. **C**Instru. iunctu. Semen eius expellit pūssionem que est in iūcturis et est bonū dolori iūctu farum valde. **C**Membra ca. Pocer capiti et dentib? et palato: et succus eius et oleum ipius conferunt ven tositatib? in aure valde. **C**Dem. oculi. Nocui? ē oculo veruntū abstergit ipsum qñ in eo distillat aqua eius et delet vestigia que sunt in oculo sub lachrymali. Inquit filius melaugue folia eius acunt visum. **C**Membra anbe. et pec. Qui est elixatus est cōueniens tussi antiq vetuste et chio grosso generato in pectore et ipse confert pūssionib? accēti ex fūgis moriferis. Et si decoquat cum oxymelle deinde fiat ex eo gargarismus confert p focationi. Et in ipso cum hoc est nocumentū gutturis et est addens in lacte. **C**Membra nu. Est malus sō faciens eructuare. Et post cibum lenit ventres et facit cibum penetrare et ante cibum facit natare cibum et si quiescit et propter hoc facile efficit vomitum et proprie cortex eius cum oxymelle et cōuenit lateri et spleni sup positus ut emplm. Et semen eius cum aceto facit nau seā valde et resoluit apa splenis. Filius uero melaugue dixit. Si comedat post cibum digerit et proprie folia eius. Et aqua folioz eius apit oppilatōes epatis et re mouet ictericiam. Et dixerunt quidam folia eius dige runt et corpus eius facit nauseam et semen ipius resol uit inflatōem in ventre et facit facile e gressionem cibi et facit appetitum et aufert dolorem epatis et aqua ei? est bona hydropisi. **C**Uenena. Confert morsui ripe et cum vino morsui comute etiam. Et semen ei? pferit venenis et vmbus venenosus. Et si ponat frustū eius super scorpiōem moritur et aqua eius expta est i hoc

et est fortior. Et si momöderit aliquē scorpio qui rba
phanum cōedit non nocebit ei.

De reban capitulum. d. lxxij.

Reban. **Dem. expul.** pferit hemorroidibus.

De reban salamonica capi. d. lxxij.

Reban salamonica quid est. Inuenit in mōtib⁹
spaban et est similis aneto humido. Et dī q̄ fo
lia eius sunt sicut malua et poma eius sunt pua et inuol
uitur super azborē sicut uolubilis. Et uī q̄ sit i ipso di
uersitas et uī q̄ sermo scōus sit inuēs ad hoc q̄ ipsa ē
planta que noiatur basaz. Vulgus ei existimat q̄ ē re
ban salamonica. **Dem. p. et proprie.** Est subtilis exicca
tiua resolutiua. **Apata et bothor.** confert posita cū
aceto si herisipilā et linitur si apata pblatica. **Uul
nera et ulcera.** Linitur cū aceto si ulcera ambalatiua.
Infla iuncturaz linitur si podagrā et cōfert ei et est
eius pprietat. **Dem. capi.** confert torturaz. **Dem.
expul.** supponitur cū oleo rosaceo ad dolorem mīcis.
Uenena. linitur si mordicationē scorpionis.

De roba capi. d. lxxij.

Roba quid est. Est auellana indica et est frutus
magnus in magnitudine auellane similis papa
uero et separatur a grano sic nezegil. **Dem. est calida
et sicca.** **Apata et bothor.** est epithima si scrofula cū
aceto conueniens. **Uulnera et ulcera.** pferit scabiei
et pruritiui. **Infla iuncturaz.** Bilrūpit uentositat
es impedientes in dorso. **Dem. capi.** sit ex ea caput
purgiaz ad torturā et pluzimū confert ei. et si sit confert
emigrane et soda. Et est caputpurgii cofezens epilep
si et scotomie et manie et melancholie. Et iam quidem
exptum est caputpurgii eius in tortura tribus dieb⁹
et fecit curzē buitatem ex naribus et fecit fluere pbleg
ma plurimū et remouit egritudine in tribus dieb⁹. Et
oz ut patiens torturā moret in domo tenebrosa et con
fert uentositatibus crudis. **Dem. oculi.** pferit aque
in oculo alcolol facto ex ea et pprie succus minoris et
uentositati alsebel et pāno et caputpurgio facto ex ea
cū aqua amaraci et sit ex ea alcolol cū antimonio totol
būtib⁹ oculos. **Dem. an. et pectoris.** datur in po
tu de radice eius pōdus. 3. ij. cū uino ad pleuresim fiaz
et asma et tussim antiq̄ et sputū sanguinis ex pectore pp
illud qd in ipsa est de stipticitate. **Dem. expul.** con
fert colice passioni et datur de eo in potu pōdus. 3. ij.
ad anū et dolorem mīcis. et pessariū suppositū d eo qd
ex ipsa ficatione dissolutū est puocat menstrua et extra
bit fetū et similis succus et solutione educit cholera
nigra et pblegma et aquositate etiam et cholera ex cor
pore toto absq̄ difficultate ita q̄ sanat albaras et remo
uet eā et ictericiā et pānum et similia et resoluit colicam
et eius pūtio ē triū kermes et kermes est sex kerates. Et
bibere cū uino dulci aut oxymelle et datur cū petroseli
no et dauco et scamonea mouet eius solutionē q̄ ipsa
admisceatur et confortat ipsā et quātitas eius est cū uno
quoq̄ auz. ipsius ponatur tres anulufat d scamonea
et q̄q̄ assumitur de ea pond⁹. 3. ij. et teritur et ponitur
cū uino dulci aut in oxymelle et dimittitur aliquanto
spatio deinde coquit uinū illud cū lentibus aut ordeo
cū carne galline et datur ad sōden ius eius et miscetur
ei de scamonea. **Febres.** cōfert febribus quartanis
Uenena. est tyriaca morui scorpionis et rurele. Et
quidam student ad hoc ut sumāt de cortice et siore si
cut lens et p̄ciant in fissuram puncture.
De reubarbro capi. d. lxxij.

Rebarbar. **Dem. etio.** q̄q̄ adulteratur hoc
modo. decoquitur et assuitur eius aquositas et
lud et uendit sicut est. uex ipsū est tunc spissū et ueberū
eius stipticū et purū est uebementius rarum et minus
stipticum et est croceae tincture. **Dem. pa. et proprie.**
subā arboris eius est cōmista ex aq̄itate et acritate et i
ipso est terreitas amara pp actionē igneatis in ipsum
et si sit eius mollities et stipticitas sunt ex terreitate ei⁹
et sequitur ipsū in stipticitate ei⁹ terreitas imo est iuu
mentū in ea et cōpletur eius opō cū qualitate sue terre
itatis et quō de ipso purum est: est minus stipticum.
Decoratio. cōfert pāno et uestigijs remanentib⁹ si
cutes q̄ linitur cū aceto et elatio cū eo. **Apata et
bothor.** sit ex eo emplm cū quibsdaz buitatibus ad a
pata calida. **Uulnera et ulcera.** cōfert ipetigini. epi
thimati cū aceto. **Infla iunc.** confert ualde calui et
percussioni. Et inquit alcanzi potio eius sit. 3. ij. in uio
permisto et cōtusionibus q̄ datur in potu cū uino odo
rifero et sit q̄ iungitur ex oleo eius ad cōtusionem la
cerorū et dolorē eoz et extensionē et cōfert rupture:
Dem. an. et pec. confert asmati et sputo sanguis.
Dem. nutri. est conferens epati et siō et debilitati ā
boz et dolorib⁹ eoz et doloribus intrinsecis et singultui
et rupture et extenuat seplnē. **Dem. expul.** cōfert a
derez et dolori pūgitiuo uentris et dysenterie et dolori
renū et uelice et doloribus mīcis et fluxui sanguinis.
Febres. confert febribus antiq̄s et būtib⁹ piodos
Uenena. confert morui uermiū uenenosoz et serpe
tis et quātitas potus et ē sicut quātitas potus agazici.
De rameb capi. d. lxxij.

Rameb. **Dem. est fia et sicca.** **Dem. pa. et ppe.**
est stiptica exiccatiua subtiliatiua cōstrictiua. p
bibens effusioes materiez et sedat caliditate. **Dem.
nutri.** confortat stōm q̄ in potu dat cū aqua myrti.
Dem. expul. constringit uentrem.

De ratienigi capi. d. lxxij.

Ratienigi quid est. noiatur colofonia. et est gā
ma pini et noiatur arbor eius in scemi albeze.
Dem. est calida ad teritū sicca in pmo. **Dem. pa. et p
prie.** generat carnē corporū teneroz sed cōmouet do
lores in corporibus teneris et q̄q̄ sanantur ea ulcera
cū balauitjs et uenis et similibus.

De ribes capi. d. lxxij.

Ribes quid est. Inest ei uirtus accetositas ei
tri et acreste. **Dem. est fia et sicca in tertio.**
Dem. pa. et proprie. est extinctiua et abscindit sanguinē
sedatiua caliditatis et cōfert apatibus pestilentie. que
subito interficiūt. **Dem. oculi.** acuit uisū q̄ sit alco
fol ex succo eius. **Dem. expul.** cōfert soloi choleri
ce. **Apata et bothor.** confert uariolis et morbillo et
apatibus pestentialibus et pestilentie.

De rachamat capi. d. lxxij.

Rachamat. **Dem. capitis.** distillatur sel ei⁹
cū oleo uiolaceo in latere diuerso ad emigrane
am et diuerso ad dolores auris. et sit ex eo caputpurgi
um infantib⁹ aut distillatur in naribus ipsoz pp illud
qd in eis est de uentositatib⁹ pueroz. **Dem. oculi**
sit alcolol ex felle eius ad albedinē oculi cū aqua fia.
Dem. expul. dī q̄ stercus eius eicit fetū uapora
tum. **Uenena.** inquit filius alpatrich. Eius sel exicca
tur in uase uetri in umbra et sit ex eo alcolol i latere mō
lus uipe sed nō credo illud. et quidā dixerunt q̄ expū

fuit ad uenenum scorpionis et serpentis et uiperæ
maioris et iuuat. et uidetur mihi quod liniendo sanctum est.

De rasas capi. d. xc.

Rasas quid est. Jam dictum est in ca. de plumbis: et
hoc est sanum: eius autem cerula et spes facienda
ea dicemus in antidotario. **Electio** quod in eo subtile
est et quod adustum est et cerula et oz ut timeatur odor ei? cum
aduritur. **Ma.** est siccum et humidum. **Op.** et prope
in eo quod est adustum est lenificatio et resolutio et interse
ctio sanguinis. Et eius cerula est glutinativa infusiva
cuius uirtus est uirtus tue adustæ. et scoria quidem rasas
est in similitudine uirtutis rasas adusti. **Apata** et bo
thor. quod fricatur cum uino aut oleo aut aliquo succorum
frigidoz cõfert apatibus. **Uul.** et ulcera. confert ul
ceribus fraudulæ et abulatiuis. et cerula replet ulce
ra et glutinat ea. **Uene.** quod fricatur eius cerula sup
puncturam scorpionis marini et draconis marini cõfert
et oz ut timeat eius odor apud adustionem.

De rabadat capi. d. xci.

Rabadat. **Dem.** capitis. dicitur quod rabadat
positus super caput patiens sorda reouet sorda.
Gal. uero inquit. Existimo quod ipsa facit illud dñ est ui
ua: mortuæ ei iam exptus fuit et nihil inueni.

De reieben capi. d. xcij.

Reieben quid est. Est lapis qui est sicut cancer.
Ma. est frigidus et humidus in fo. **Op.** et p
prie. exiccat et abstergit et eius uirtus est prima uirtuti
canceri. **Dem.** oculi. acuit uisum.

De rubien capi. d. xcij.

Rubien. **Op.** et p. p. est conueniens cibis sed
salutis antiquis generat meliam. **Dem.**
expul. augmentum efficit in coitu.

De rebibe capi. d. xcij.

Rebibe. **Ma.** filius mesaugue inquit. Est co
lidior quod rubien. **Dem.** expul. excitat coitum.
De zatuba capi. d. xcvi.

Ratuba quid est. Est alcor. et ita diximus de ea.
De ranis capi. d. xcvi.

Rana. **Op.** et p. p. cinis ranæ quod ponitur
super locum sanguinis retinet eum. **Decoratio**
et ipsa quod decoquitur cum sale et oleo est hz quod dicit beza
bar leph et uenoz uermium comesta. **Instia** iunctu.
eius ius cõfert apatibus cordaz quod super ea effundit.
Dem. capitis. dicit quod ex succo rane fluuiialis col
lucitur os ad dolorē dentiū et sedatur si est in ea quod est in
ea. et corpus rane et ppe pinguedo eius est ex eis que
facilem dentiū eradicationē faciunt. Et existimo quod est
hoc ex petrosa nō domestica: hec ei spes est ex eis que
testantur medici et experimentatores cõtatis eicere de
tes aialium quod ipsam sumunt in cibo et in pastu. **Ue**
nena. si quis comedit sanguinē eius aut cor? ipsi? apat
corpus eius et sit ipsius color plūbeus et expellit spma
donec moritur. et dicit quod quod coquitur cum sale et oleo et
cõedit est bezabar lepre et uermibus uenenosis.

Capitulu de littera. f. De squilla capi. d. xcviij.

Squilla quid est. Est cepe muris que sic noiaf
ppea quod ipsa interficit murē. et est pungitia acuta
sed decoctio et assatio frangunt eius fortitudinem
Et forma ipsius quum assata est est forma plici desic
cati. et color ei? est citrinus declinans ad albedinē et ex
ea est genus uenenosū mortale. Et existimauerunt quidā
quod ipsa sit napellus pp quodam signū quod in ea reperitur hz
errauerunt. **Electio.** que ex ea bona est est fortis co

loris splendida in cuius sapore est dulcedo cum acuita
te et amaritudine. **Ma.** calida est in textō sicca in termi
nis si. **Op.** et p. et p. et resolutia attractia sanguis ad ex
terioa et supfluitatū adustia ulceratiua subtiliatiua ual
de chimoz grossoz incisiua cum uirtute ultra uirtutem
sue calefactionis. Et ipsius acetū confortat corpus
debile et acquirit ei sanitatē. **Decoratio.** Eradicat
uerucas illinita cum oleo et gūma pini: et facit pilos na
sci in alopitia et tyria illinita et fricata et fixuris calca
nei pprie. Et sirupus eius et ipsius acetū bonū efficiunt
colorem. **Uulnera** et ulcera. Desiccant ulcera exteri
ora et nocet ulceribus uiscerū comesta et exulcerat fri
cata. **Instia** iunc. nocet nervis sanis parūp cõferē
do dolorib? neruoz et iucturaz et palyti et sciaticæ ppe
et sistr et acetū et sirupus ipsius. **Dem.** capitis. cõ
fert sorda et mellie et cõstringit eius acetū gingiuas et cõ
firmat dentes motos et cõfert setori oris. **Dem.**
oculi. eius cõestio acuit uisum. **Dem.** an. et pec
toris. confert asmatis ualde et tussi antique et alpirati uo
cis et potantur ex ea tres aululat cum melle et confortat
guttur eius acetū et cepe ipsius. **Dem.** nutri. pfer
duzitie splenis et confortat stōm et digōnem et cõfert
subleuationi cibi. Et sistr acetū eius et succus ipsius bi
bitū pp splenē diebus. xl. Et dicitur quod si suspendat su
per illuz qui hz splenē diebus. xli. liquefacit ipsius sple
nē et confert hydropis et ictericie. **Dem.** expul. p
uocat urinam fortiter et sistr eius acetū et sirupus ipsius
conferunt difficultati urine et puocant mēstra donec et
faciant abortū et sistr acetū et sirupus eius cõferunt pre
focationi mēcia et soluit grossos humores precipue quod
ex ea assati est aggregata cum sexcuplo salis et ei? potio
sit duoz mubarabeni quod est ieiunus et sistr quod ex ea est eli
xatum et eius semē bñ citum et positū in uase sicco et p
mistū cum melle et comestū lenit nām et pferat dolori ani
et matricis et stōi et confert dolori pūgitio. **Febis**
acetum eius cõfert tremori antiquo. **Uenena.** quod
suspendit eius totū super portas fm quod dicitur pbi
uenerosa ab eis et est tyriaca uenenosa. et interficit mu
res. **Permutatio.** tñ quantū ipsa est de cordumēni
Et tñ quantū ipsa est et 3? ipsius acori et 3? ipsi? amōi.
De squinato et flore eius capim. d. xcviij.

Squinato et flos eius quod est. Ex eo aliud est ara
bicū et boni odoris: et aliud est quod est minimum
agriniū et est durius et est grossus et est terreū et nō hz o
dorē. Inquit **Bia.** Squinatū est duaz spēz: vna eaz est
que nō hz fructū: et altera que hz fructū nigz. **Ele**
ctio. Melius ex eo est arabicū rubeū fortioris odoris:
sed illud quod est supra ipz ad aliquatūā declinat rube
dinē: et quod fundit sit purpureū mordicās liguā et adu
rens ea sua acuitate. **Ma.** In agrinio est v? infiat
ua: et apud filiū uirezg. totū est siccū et e? radix est uel
mētoris stipticitatis et eius flos calefacit parūp et e?
stipticitas est minor calefactōe eius: et fortasse est arabi
cū sed in sua nā est calid et siccū in fo. **Op.** et p.
In ipso est stipticitas quapp pferat flos fluxui sangui
nis vñcunqz et in eius olo sit resolutio et e? pūitio sed
ipsius radix: est fortior in hoc et pstringit nām et in ipso
sunt digestio et lenificatio. Et osticia venaz apit et se
dat intrinsecos dolores et ppe in mēce et resoluunt ven
cositates. **Uul.** et ulce. Eius oleum pferat pūritui
ut illud et agat in animalibus. **Apata** etibthor.
Cõfert apatibus calis eius decoctio et duritiibus in
trinsecis bibitū et superpositū p emplo et decoctum in

apertibus frigidis in uisceribus. **I**nstru. iunc. Con-
fert lacertis et spalmo quod ex eo bibitur quarta aurei cum
pipe. Et ipsum remouet lassitudinem. **M**e. ca. Bravat
caput propter illud quod ex eo est agrinuum sed minutum et fa-
cit soda et grossioris semen facit dormire et stupefacit
et totum ipsum confortat carne rubra que est inter gignas
et desiccatur humiditate earum. Et flos purgat caput. **M**e.
anhe. et pec. Confert dolori pulmonis et flos co-
fert sputo sanguis. **M**e. nutri. Et radix confortat
stomachum et facit appetitum et sedat nauseam accepto aureo ex
ea et propter cum pondere sui ex pipe et ipsum flos sedat do-
lori stomi et confortat apertibus et apertibus epatis. **M**e.
expul. Confert doloribus matricis propter et encatissima in de-
coctione apertibus matricis calis. Et sili quod distillat in
ea aut vaporat aqua et frangit lapidem et stringit nam
propter quod ex eo est agrinuum. Et abscondit fluxum sanguis
matricis et propter et flos et confortat dolori renum et fluxum san-
guis ipsorum et quod bibitur ex radice et aut. cum pipe confortat
hydriopis et ipsum flos confortat apertibus ani. **V**enea
Spes et grossa quod ex folijs et recentibus quod sunt iuxta ra-
dicem sit emplastrum est iuuatiua moriure uenenosorum.

De sarcocolla capitulum. d. xcix.

Sarcocolla quid est. Est guma arboris spinose
et in ipsa est amaritudo. **E**lectio. Que ex ea
bona est illa quod ad citrinitatem declinat et est siliis olibano
Aa. Bicur quidam quod est cala in fo sicca in prio. In
quit filius iuregi est calida ualde. **P**a. et propri-
est glutinativa et propter hoc consolidat et creat carne et ad-
ministratur in emplastris. et in ipsa quidem est uirtus
adherere faciens oppilatiua et alia amara et propter hoc in
ipsa est digo et resolutio. **D**ecoratio. caluicium facit
porus eius frequens et propter senibus. **A**pata et bo-
thor. sedat apata oia more emplastris superposita. **V**ulne.
et ulcera. corrodit carne mortua et consolidat plagas re-
centes et restauat corosione. et adstrat resolutio et re-
solutio radicis eius desiccata ad illud sili. **M**e. capi-
li liciniam sumat et melle illinitu uoluitur in sarcocolla
puluerizata et mittatur in aure ex qua egreditur uirus
lanatur hoc facto per aliquot dies. **M**e. oculi. con-
fert opthalmie et lippitudini prope et fluxui oculi et pro-
prie nutrita cum lacte asine et educit lippitudinem ex oculo
Me. expul. soluit humorem crudum et phlegma grossum
et proprie ex ancha et iuncturis

De storace capi. d. c.

Storax quid est. dicitur dia. quod ipsa est spes stora-
cis et apud quosdam est guma oliue et ipsius qui
de suffumigatio ponitur loco suffumigatiois turis in oi re.
Electio. melior ex ea est que est acutioris odoris.
Aa. est calida in tertio sicca in prio. **P**a. et p-
prie. lenificatiua est ualde. **I**nstru. iunctu. permisce-
tur cum medicinis laxitudinis. **M**e. capitis. in
ipsa est uirtus facienti subet et grauat caput et facit so-
da et confortat corize et catarro. **M**e. an. et pectoris
confortat tussim et raucedini uocis. **M**e. exp. eius ole-
um confortat duritiei matricis et prouocat menstrua et a-
pit matricem et quod transglutitur cum alijs terebinthi-
na lenit nam. **D**e sticados. ca. d. ci.

Sticados quid est. est plata hirs spicam sicut spi-
ca grani ordeii sed eius folia sunt logiora et in
ipso sunt stipites cinerici sicut in epithymo et sine seie
acutus cum amaritudine pauca composita ex suba terrea
frigida et ignea subtili **A**a. est calidus in primo sic-
in fo **P**a. et pro. resolut et subulat amaritudie

sua et sili eius sirupus et apit oppilationes et abstergit
et in ipso quidem est stipticitas pauca et confortat corp-
et uiscera et prohibet putrefactionem. **I**nstru. iunctu.
eius decoctio sedat dolores nervorum et iuncturas et late-
rum et ipsius sirupus est res magis iuuatiua egritudi-
num frigidarum in nervis quare oia ut assidue utat eo qui
debiles habet nervos et qui ex frigidityte in ipsis patitur.
Membra capitis. confortat melancholie et epilepsie.
Me. nutrimenti. confortat illum in eo complexione
choleza dñatur et facit eum uomere et ex eis que faciunt
sitim. **M**e. expulsionis. confortat instrumta urine
et soluendo educit phlegma et melancholia. **S**uero non
dixit hoc esse eius et ultima quidem portio ipsius est. xij.
kelum cum uino puro et oxymelle et modico sale.

De spongia maris capi. d. cii.

Spongia maris quid est. corp-
sicut filix. et dicitur quod habet aial motum in eo cui ad-
beret et non separetur ab eo. **E**lectio illa que est recens
est fortior et uehementioris exiccationis propter fortitudinem
nature maris. **A**a. est calida in primo sicca in fo et ip-
sius lapis est ei propinquus et minus calidus. **P**a.
et proprie. fortis est exiccationis prope quod ex ea est re-
cens quod adurit cum oleo. Et sili eius cinis confortat di-
fruptio sanguinis propter incisionem aut aptiorem. inflamatur
enim ex ea ignis super locum et cauterizat cum hoc quod ipsa
est suba retines sanguinem et etiam sunt ex ea licinia et in
orificijs uenarum ponuntur et retinent sanguinem et fluxum
sanguinis et eius lapis subtiliat absque calefactione et ex-
iccat et abstergit. **A**pata et botthor. exiccat apata
phlegmatica. **V**ulnera et ulcera. infundit in aceto et po-
nitur super plagas et consolidat et decoquitur cum melle
et consolidat ulcera profunda et sili ponit sicca super ipsa
aut infusa in aqua aut in uino et exiccat humida antiq-
Me. an. et pectoris. quod spongia adurit cum oleo et
conueniens curationi sputi sanguinis. **M**e. expul.
lapis in ea inuentus frangit lapidem uelice apud alios
a Sa. Bal. enim ab hoc elongatur ut uirtus eius ad
uelicam penetret sed ad lapidem renum.

De stinco capi. d. cii.

Stinco quid est. est guaril aquaticus qui in ri-
pis nili egypti capitur. et dicitur quod est de na altin-
sa. quod quod pit ex aqua et creatur extra et est sili formaz
altinfa. **E**lectio. qui ex eo est melior est ille qui i ue-
re capit et in hora qua seruet ad coitum et qui ex eo est
maior est melior. et magis pinguis est melior et ex me-
bris ei melior est sume. **I**nstrumeta iunc. confortat egi-
tudinem frigidis in nervis. **M**e. expul. eius sal
excitat coitum quod plus caro est et prope caro sumis
et que sequitur renes et proprie adeps eorum.

De spinachis capi. d. cii.

Spinachia. **A**a. frigida est et humida in fine
primi. **P**a. et proprie. sunt lenificatiua et
ipsius nutrimentum melius est nutrimento chrysolocane
et dico quod in ipsis est uirtus abstergiuu lauariua et uin-
cunt cholezam. Et fortasse refugit stoma a iure eorum ergo
auferat a iure suo et coedat. **M**e. an. et pec. confortat
an. et pectori et pulmoni calido. **I**n. iunctu. confortat
doloribus dorsi sanguinis. **M**e. ex. lenificatiua est uentris
De scolopendria capi. d. cv.

Scolopendria dicitur in ca. de sin. si de uoluerit.

De semine lini capi. d. cvi.

Semine lini quid est. uirtus eius est proxia uirtuti
senugreci. **A**a. calidus est in primo mentu

in humiditate. et siccitate et dicitur quidam quod decoctio lini est decoctio recentis eius: in ipso ei est huiusmodi superflua. **C**apa. et pro. est maturatiui et abstergit et islat per humiditatem suam superflua ita quod illud quod ex eo frigitur est et hoc agit cum siccitate in frigore manifesta et comensurata et in non frigore manifesta promissa cum lenificatione. et est sedatiui dolorum minus quam camemilla. **D**ecoratio. ex ipso fit emplastrum cum nitro et bolo panno et bothor leni et confortat contritioni unguium et fixuris et fracturis earum quod permiscetur cum equali mellea naturae et confortat cum melle. **A**pata et botor. lenit apata calida exteriora et interiora et apa quod est pauca cum aqua ceteris et apata dura. **I**n. iunc. prohibet spasmodum et proprie contractionem unguium quum permiscetur cum cera et melle.

Dem. capitis. eius suffumigatio confortat corizem et si militer suffumigatio ipsius lini. **D**em. an. et pectoris. confortat tussim phlegmaticam et proprie quod ex eo assatur est. **D**em. nu. Valium est siccum et difficilis digestionis et pauci nutritiui. **D**em. ex. quod ex eo frigitur est strigunt uentre et non fixum est comensuratum et eius prouocatio est debilis sed confortatur cum assatione. et quoniam sumitur cum melle et pipe mouet coitum. et ex decoctione ipsius fit pessarium matrici et sedet in ea et iuuat ea a moridicatione que est in ipsa et apatibus et sicut in intestis et ab ea fit inuamentum ad ulcera. uelice et renu. et ex decoctione quidem seis lini fit chistere cum oleo rosae magnificatur inuamentum eius in ulceribus intestinorum.

De salina capi. d. cxiij.

Salua. **E**lectio. fortis operationis est illa que est famelici et ieiuni et proprie copio est calida. **D**ecoratio. ualeat ad ipetiginem. **D**em. oculi. confortat palpitacionem palpebre et albuginem. **D**enena. interficit uenenosa omnia et serpentem et scorpiones.

De stercore aialium capi. d. cxij.

Stercus aialium **D**ecoratio. stercus adib confortat lenigibus magnis et panno per suam absterzionem. et stercus cameli mundificat et destruit uerucas et que magne fiunt. **D**em. capitis. stercus adib confortat furfuribus per suam absterzionem et stercus cameli abscondit fluxum sanguinis ex naribus et quoniam bibitur cum medicinis epilepsie confortat. **D**em. oculi. stercus adib abstergit albuginem oculi. **D**ulnere et ulcera. stercus cameli resoluunt bothor et ulcera. et sicut stercus pecudis super mellinum **A**pata et bothor. stercus capraz resoluunt scrofulas foriter et sicut stercus cameli et stercus pecudis herisipile **I**n. iunc. stercus cameli sedat dolores iuncturatum et apata eaz. **D**em. ex. stercus capraz siccum cum lana prohibet fluxum matricis **D**enena. retificatur stercus capraz decoquendo. et ex eo cum. v. aliacra iati uini nigri et recens ex eo et sit ex eo emplastrum mor sui uipere facientis sitis et stercus pecudis adustum praecepue confortat cum aceto lini super morsum canis rabiosi.

De sanguine draconis capi. d. cxix.

Sanguis draconis et est scem quid est. est succus rubescens notus. **C**apa. non est eius calitas multa. et dicitur quidam quod est siccus et eius uero siccitas est in se **C**apa. et pro. est costrictiuus et prohibet fluxum sanguinis **D**ulnere et ulcera. glutinat ulcera et plagas recentes **D**em. nutri. confortat stomachum **D**em. ex. constringit et confortat dysenterie et fissuris ani. **P**ermutatio. loco est sicut quod existimat quidam possit lactuca in omnibus operibus. **D**e sanguine capi. d. cx.

Sanguis quid est. sanguis hominis et sanguis porci

sunt similes in omni re. et carnes aborum sunt proxime in omni re ita quod quidam fuerunt qui uendebant carnem hominis ac si esset caro porci et occultatum fuit illud usque quo inuenti fuerunt digiti hominis in ea: et dixerunt quidam quod qui ex periri uoluit aliquid in sanguine hominis expiatur illud in sanguine porci: nam hoc sit debilius uirtutis sanguine hominis tamen est ei similis. et nos quidem iam scribemus nunc que dicta sunt de sanguine sed plura eorum sunt de quibus non curat et sit quidam quod curat. **E**le. os ut sanguis qui in medicinis administratur sit assumptus ex animalibus sanctis in cuius colore non dicitur humor neque putredo. **C**apa. et pro. sanguis equi est adustiuus et putrefactiuus. et totus est debilis digestionis precipue quod grossus est **D**ecoratio. Sanguis leporis calidus supponitur morpheae et panno et confortat eum. sanguis uespertilionis sicut quod dicitur prohibet ortum pilorum et non est ei uerital. sanguis uero ranarum uiridius et sanguis albelem est magis probibet. Et sanguis uespertilionis sicut quod dicitur conseruat mamillam sicut disponem suam sed non uerificatur. **A**pata et bothor Sanguis leporis maturat apata calida cito. et sicut sanguis hirci administratur post congelationem. et sanguis melleus sicut quod dicitur lenit si herisipilam. Et sanguis tauri calidus super apata dura. et sanguis leporis calidus super apata calida lenia. **I**n. iunc. **B**i. quod sanguis menstruum distillatur super podagram calidum et perfert ei. sanguis calube et guarascem et turturis distillatur calidus super excoriationem contritam et dolorosam et probibet generari apa quod prouenit a casu quod comiscetur cum oleo rosae tepido. **D**ixit. **S**al. illud est per tepore qualitatis sue non per rem aliam et si distatur et administratur loco eius oleum rosae efficit operationem eius et sicut dicitur in sanguine gallinarum. sanguis uero asini probibet fluxum sanguinis narium ex uelaine cerebri. et sanguis testudinis siluie sanatur epilepsia cum uino. et sicut sanguis agni. et dicitur quod sanguis cameli confortat epilepsie illud uero non est uerum. **D**ixit. **B**i. quoniam ipse non est cum incisioe fontis. ego autem dico forsitan si illud uerificatur cum experimento non praeatur ad uirtutem apparentem imo ad proprietatem que est in ipso. **D**e. oculi Sanguis guaril et lacrima confortat uisum: sanguis albarum probibet oriri pilos in palpebris. et sicut sanguis ranarum uiridius sicut quod dicitur sed experimentum non uerificauit illud sanguis colube et aluarascem et turtur et proprie sanguis uennae alle distillatur super tarsati et sicut sanguis alfabakir et sicut si distillatur radices penarum sanguine baruz autem super eaz. et dicitur. **S**i. sine illo est excusatio. **D**e. an. et pectoris. Sanguis bubonis ualde confortat asmatem et sicut ius eis et caro ipsius et dixerunt quidam quod sanguis uespertilionis conseruat mamillam ita ut remaneat sana et non est ei radix. Et sanguine autem hedi recente antequam congelet si accipiat. et permiscetur cum aneto et bibatur in tribus diebus ca. et factum quidem testificati sunt quod confortat ad hoc. **D**e. ex. sanguis menstrui suppositus probibet in pignationem sicut quod quidam existimauerunt. sanguis hirci et cap et cameli exiccatus et frigus retinet fluxum et sanguis cap quoniam bibitur cum melle confortat dysenterie. et sanguis hirci exiccatus frangit lapidem renu. **D**ene. Sanguis hirci et cameli et leporis frigus confortat nocumeto sagitte armene quoniam bibitur cum uino et sicut sanguis canis et est sanguis rabiosi sicut quod dicitur uulgariter perfert morbum sui canis rabiosi et proprie dialcorides.

De asparago capi. d. cxi.

Sparagus quid est. **C**apa est equalis ap. **S**i. **D**ixit ei quod in ipso non est calefactio neque infusio

appens nisi in petroso. **E**go at dico nō elongat a calitate et quanto pl^{us} incipit indurari roborat calitas et appetit sup^{er} ipm^{um} uestigiū titimaloz mordicans valde. **O**pera. et proprii. Virtus est abstergiva apit oppilatiōes oīum viscerū pprie epatis et renū et in ipso ē resolutio ppe in petroso. **I**nstrum. iunc. Bibi et decoctio pp^{er} dolorē dozi et sciaticę. **D**e. ca. Decoctione et ppe radicia et qñ coquit cū aceto et sifr ipsa radix et semē et bona sunt oīa dolori dentium. **D**e. nu. Aperit oppilatiōes epatis et pferit ictericie et in ipso ē virtus faciendi nausē. **D**e. expul. Exstiauit ruffus q ipse stringit et forsitā illud est pp^{er} puocatiōem. Alij uero dixerūt q elix^{er} lenit: plures vō dixerūt q ipse confert colice pblatice et ventose et decoctio radicia et p uocat vrinā et cōfert difficultati vrine et augmentat in spmate et coitu et pferit difficultati ipregnatiōis et sifr semē et qñ supponit puocat mēstrua et apit opilatiōes splenis. **V**enena. Qñ coquit cū vino pferit pūcture rutele. Et decoctio fm q dī interficit canes.

De sorditie capitulum. dc. xij.

Sordities. **C**hā. Sordities aluearia calefactiua est in fine fi. et melior ex ea est viridis et sordities balnei q est in pretibus et est calefactiua cū eqūitate et sordities luctantiū et prima est sordities balnei. Luctantiū vō sordities duas hz spēs: vna eaz est q aggregat in corporibus eoz: qñz ei inungunt oleo et permisceat pulueri. Et ha est illa que pgregat sup parietes ex vaporibus et sudoribus eoz et q cōgregat sup terrā ludi. **O**pera. et pprie. Ambe sunt resolutiue maturatiue cū eqūitate. Sordities vō aluearis abstergit cū eqūitate et attrahit valde. Et oēs extrahunt furculos et spinas. **D**ecoratio. Sordities anis pferit panaritio et linis sup fluxū labij. **A**spata et boibor. Resoluit exituras sordities luctantiū est bōa apatibus māmille et sordities balnei vesicis. **C**ul. et vl. Sordities parietū luctantiū est vtilis vlcibus senū et rasuris. Sordities aluearis abstergit ipetiginē valde. **I**nstrum. iunc. Sordities corporū luctantiū vtilis est sciaticę qñ ponit sup eā spissa sicut emplm et pferit duritiē mūicis.

De spuma maris capitulum. dc. xij.

Spuma maris quid est. Spēs et sunt. v. Spōgiola in figura sua: rancida in odore suo sillis odorū pilciū graui et est spissa litorosa maris et spongiosa lēis longa lenis teololij odoris: et rosea et purpurea sillis lane sordide lenis: et quinta hz formā fungi exterius plana interius aspera que nō hz odorē. **C**hā. Lala est et sicca in 3. **O**pa. et pprie. Mundificatiua est sorditici abstergiva adustiuā et 3 est subtilior alijs. **D**ecoratio. Adusta et ppe 3 facit alopitie. Et fungalis administrat in abrasione piloz et pferit morphee. Et due q vō spongiolę ingrediunt in ablutionib^{us} et in medicinis boibor lactei et pāni et vestigiōz in facie et reliq in abrasioe piloz. **D**e. capi. Et plana ē magis pueniēs ab sterfioni dentium: et est vniuersalr vehementis abstergitiōis dentium. **A**spata et boibor. Plana est pueniens apatib^{us} q sunt ut clauī supposita et rosea scrofulis. **C**ul. et vl. Cōferunt scabiei vlceroze et ipetigi et proprie spōgiola. **I**n. iunc. Rosea valet podagre cū cera et oleo ros. **D**e. nu. Rosea cōfert spleni et hydropisi. **D**e. expul. Rosea pferit difficultati vrine et ad purgā areā que est in vesica et dolori renum.

De stercore capitulum. dc. xij.

Stercul. Stercora diuersificant hz diuersitates

spērum aialū imo qñz diuersificant fm diuersitatem indiuiduoz spēi vnius et pprie hominū. Stercus anatis non administrat pp^{er} supfluitatē caliditatis sue. Et stercus accipitris et cristatele et basich et reliquoz rapa cū raro administrat qñ supflua sunt valde. **C**hā. Alū ex stercore est infantiū nō humectatiū. Et stercolūbax est calidissimū stercore q administrant et eorū q in domibus nutriunt minorat a stercore earū q pascunt. **O**pera. et proprii. Sterc^{us} capraz et ppe montanarū administrat in cursu sanguinis: stercus asini adustū et nō adustū in oī cursu sanguinis. Stercus colūbax est ex rubificantibus et cū farina ordeī est resolutiū: stercus capraz adustū sit subtilius et nō calidius. **D**ecoratio. Stercus ouū cū aceto ē conueniens uerucis formicalibus et q sunt vt clauī et vt mora. Et stercus locustaz cōfert pāno et morphee: et sifr stercus turdoz comedentiū rizi: et sifr stercus lacerti et stelliōis et facit colorē bonū. Sterc^{us} capraz et proprie mōtana rū adustū cōueniens ē alopitie: et sifr stercus talpe est magni iuuamēti. Stercus colūbax ē ex medicinis bonū facientibus colorē: stercus lacerti abstergit pānū et exptū ē. **A**spata et boibor. Stercus vaccinū cū aceto sup exituras calas positiū sedat eas: sterc^{us} capraz et stercus ouū cū aceto sup adustūz ignis cū cera et olo ros cōueniens ē: stercus colūbax cū melle et seie lini vtile ē escare ignis plici et adustū ignis stercus capraz valet excoaratiō: stercus colūbax et stercus auis turde valet ipetigi et sifr turdoz comedentiū rizi. **C**ul. et vl. Stercus canis ab ossibus cū melle pferit vlcibus antiquis. **I**nstrum. iunc. Ex stercore vaccaz sit epiz sup sciaticā: stercus capraz ppe montanaz cūz adipe porci podagre suppositū cōueniens ē et sup sciaticam: stercus porci siccū cū aceto bibi ad infirmitatē laceratoz et cū cerato ponit sup torfōm in neruis et sup durities oēs: stercus colūbax sup dolores iuncturaz conueniens ē: stercus capraz ē ex eis q sunt expta duritiebus iuncturaz et apatibus eaz ppe cū aceto cōmisuū et ē ex experimentis Bal. et sifr cū farina ordeī: et ē ei et caro ē durior et spissior magis cōueniens. **D**e. capi. Stercus asini odorat ad fluxū sanguinis nariūz fortē aut exprimit hūitas et in narē et retinet: et stercus colūbax cōfert labafati. **I**nq. Bal. Qñ administrat sterc^{us} colūbax nutritaz in domo cū semine eruce in sōda que nominat galea ē vtile. Stercus vacinū apatibus que sunt p aures cōuenit. **D**e. oculi. Stercus stelliōis et lacerti et crocodilli valet albugi oculi: stercus hirundinum mirabile ē in hoc iā exptus sum ipm. **D**e. anbe. et pec. Stercus porcīnūz cūz aq et vino cōfert sputo sanguinis et dolori lateris: stercus canū ossa comedentium cum digito in palato pōit ad squinantia et sifr stercus infantium ita ut qñz excuset a phlōia sed oz vt infans cibet pane cum lupinis ut minoret fetor: stercus vaccinūz ē ex eis que dant pulmoni in pibisi el sillis. **D**e. nu. Sterc^{us} capraz et prope montanaz ad ictericiā bibi cūz qbusdā spēbz que sunt ut piper et cymīnum et sifa et ē expertus et pferit hydropisi more emplī superpositum et bibitum hz emplm ex eo et epibima siāt in sole. **D**e. expulsi. Ex stercore tauri sit suffumigatio eminentie matricis stercus capraz et prope montanarū bibi cum aliqbus spēbus que sunt ut piper et cinamomū et puocat mēstrua et facit abortum et resoluit duritiē splenis et qd siccū ē requit et supponit fluxū sanguinis ex mūice

ppe cū ture et est expertū: stercus gallinaz ualet colice
et stercus adib cōuenit et colice que nō est ex apate bi
bitū in aqua aut decoctio aut in decoctioe spēz que sit
ut pip et cinamomū et reliqua que assumunt ex spinis
aut ex plāta eleuata a terra albū in quo sunt ossa ita ut
suspendat in pelle atib salita aut in licinio de lana o
uis euadentis atib aut cute cameli aut sicut fecit Ba
lienus qū posuit ipm in uale argenteo. Et opz quidez
ut apud illū suspendat et cōfert colice et qū bibz et ad
ministrat in hora quietis eius phibet ipaz fz qz testifi
catus ē Bal. oio aut gradati ordinat cū lenitate probi
bendo. stercus arachamati facit abortū suffumigando.
stercus muris cū ture bibitū frangit lapidē et supponit
et soluit uentrē infantū. Et stercus colubaz cōfert do
lozi colice qū administrat in clisteri. Et stercus canis co
medentis ossa cōfert solutiōi et ulceribus intestinop cli
sterizatū aut bibitū in lacte decocto cū ferro aut lapi
dibus suppositū. stercus elephantis fz qz phibet ipze
gnatiōm. **Uenena.** Stercus capraz et proprie mon
tanaz decoctū cū aceto et bibitū cōfert puncture vniu
uenenoloz imo cōfert teste Bal. morsui uipere. Et ster
cus asini pascens sicū cū uino puncture scorpionis
est ualde bonū: stercus gallinaz tyriaca est fungis strā
gulantibus expertū est et facit spuere humore uiscosuz
grossum et in stercore capraz est uirtus attractiua: attra
hit ei uenēnū nespē: stercus tauri pprie effugat vmea
uenenolos et cimices qū cum eo sit suffumigatio.

De semperuua capitulum. dxxv.

Semperuua quid est. Est succubum et dicitur
in capitulo de sin. **De spēte capz. dxxvi.**
Sēpens quid est. Qd ex serpente coctū est cum
aqua et sale et aneto administrat et addit ei qūz
olm. Et administrat eius sal qd ē in uirtute carnis ei et
adistat cutis. Nos vō spēti spēa i libro qto dicēus
Elec. Eius caro melior est caro seie. Et melior cu
tis ei et cutis masculi. **Chā.** Exicatio in carne eius
est fortis sed calefactio nō est uehemēs. Et eius cutis
est uehementis exicatiois ē. **Chā.** Et proprie.
Proprietates carnis ei est qd ipa facit penetrare supflui
tates ad cutē et ppe qum bō nō est mundificatus: cui
dā ei accit ex comestione ei extima in collo ei magna
quā aperuit et exiit caro ei tota cōuersa in pediculos
et caro quidē eius qum in usu bī plingat uitā et cōfor
tat uirtū et conseruat sensus et iuuentā. **Decoratio**
Comestio ei facit pediculos et corrumpit ppea qz ex
pellit supfluitates ad cutē et confert lep magnifice: et
qum administrat in alopitia magnuz affert iuuamētuz.
Chā. Apatā et bothor. Caro et ius ei p pproiectiōm exte
mitatum suaz prohibent augmētatiōm scrofulaz et lile
eius cutis. **Instru.** iunc. Eius ius possit ex capite
et cauda ipsius prope mīsurā quattuor digitorū abscissū
fuerit et decoquit fm qd diximus qum forbet et lile e
ius caro qum comedat cōferunt doloribus neruorum
et lile eius cutis. **Dem.** capi. Qū cutis ei coquit i
uino et distillat in aurē sedat dolorē ei et colluit os ex
aceto in quo cutis ei decoquit ad dolorē dētis. Cutis
at ei melior est cutis masculi. **Et Bal.** quid existia
uit qd qū accipiunt fila plima et proprie tincta ex san
guine muricis et strangulat eis uipa et inuoluit unum
eoz in circuitu colli hūitis apata rue et gutaris appet
ex eo iuuamētū maximū et mirabile. **Dem.** oculi.
Ius serpentis et caro ei pdicta pfortant uisum. Et pue
nēt quidā qd adeps uipe phibet descensum aque in o

culū sed bō nō audet facere illud. **Chā.** et ul. Findi
tur et ponit sup morsuz uipe ipi et sedat dolorem.

De spodio capitulum. dxxvii.

Spodium quid est. Radices canaz aduste. dī ei q
iple aduzunt pp fricatiōm suaz extremitatū quz
uentus eas pstat. **Chā.** fm est in fo et sicū i z. **Chā.**
Oper. et propri. In ipso ē stipticitas et preparatio et pa
p resolutiōis et infusio est plima et resolutio ē pp
amaritudinē pauca in ipso. Ex resolutiōe igit ei et stipti
citate sit exicatio fortis et est ppositaz vtrū sicut rosa
Dem. capi. Confert alcola et melie pueniētū
ex solitudine. **Dem.** oculi. Spodium pferat apatibus
oculi calis. **Dem.** anbe. et pec. Cōfortat cor et con
fert tremori et calo et sincopi facit ex effusione cholere
ad stōm et bibitus et linitum et cōfert melie ex sollicitu
dine et tenori de steritis et timori de futuris. **Chā.**
nu. Confert tussi et inflāmatiōi stōi et debilitati ei et p
bibet effusiōm cholere ad ipm et cōfert cōturbationi.
Dem. expul. Prohibet solutiōm cholericaz. **Chā.** fe
bres. Confert febribus acutis.

De splene capitulum. dxxviii.

Splen. **Electio.** Melior splenū est splē porci
cum hoc tū est mali cbimi. **Chā.** pera. et prope.
In ipso est stipticitas qdā et generat sanguinē melicuz
Chā. nu. Est tarde digōis pp suā stipticitatem.

De sabuco capitulum. dxxix.

Sabucus. **Chā.** Alba est calidior citrina et ci
trina purpurea et est uls cala et sicca in z. **Chā.**
pa. et propri. Est subtiliatiua huiatum et cōfert senib
et oleum. **Decoratio.** Belet pānum qd ex ea humi
dum ē et qd sicū et facit possidere rubedinē multitu
do odoramēti eius. **Instru.** sc. Eius olz cōfert egri
tudinibus frigidis in neruis et senibus. **Chā.** ca.
Eius odor facit soda. ueptū cum hoc resoluūt soda fa
ctā a pblate qū odorat et puz oleum eius facit fluere
sanguinē ex naribus calefacti qum ipm odorat.

De sulfure capitulum. dxxx.

Sulfur quid est. Notum ē. **Chā.** Easū est et
sicū ad quartum pueniēs. **Chā.** pa. et prop.
Est subtiliatiuum attractiuum. **Decoratio.** Est ex
medicis albaras proprie dum nō tangit ipm ignis.
et qū miscet cum gumma alboti eradicat uestigia que
sunt in vnguibus. Et cum aceto ponit sup morpheaz.
Chā. Apatā et bothor. Ponit sup adustiōm et ulcerati
ōnē et abstergit ipetiginē et proprie cum uisco alibaz
et proprie et cuz aceto et cum nitro pp prurituz lauaf
ex eo corpus. **Instru.** iunc. Ipū est cum nitro et aq
super podagrā linimētum pueniēs. **Chā.** capi. Re
stringit corizā suffumigatum et admistat cuz aceto et
melle super contritionem auris.

De salina capitulum. dxxxi.

Salina quid est. Diuersificat fm spēz et fz pple
xiōes singularium et uirtus ei oio est maturati
ua resolutiua. **Decoratio.** Abstergit pānum et len
tignes et sanguinē mortuum. **Chā.** ul. Fricarur
ipetigo cum salina hois ieiuni et cāsoza. **Chā.** capi.
Salina ieiuni quz distillat in aurē lesam a vmbus in
tescit eos et educit eos statim. **Uenena.** Salina re
sistit uenenis. Et qum ieiunus expuit super scorpionē
multotiens morit. **Chā.** staphisagria. **Chā.** dxxxi.

Staphisagria quid ē. Est vna passa mōrana et ē
granum capitis et in mōte libano inuenit de ea
plimum et est granum nigz sicut cicer nigz. **Chā.**

Est cala et sicca in 3. **C**Opera. et pro. Est adustius corrosiua acuta et acris. **D**ecoratio. Interficiet pediculos et prope cum arsenico et confert alopitie antique linita. **C**ul. et ulce. Staphylagria cum arsenico aut sola ponit super scabiem et excoriatom. **C**Dem. ca. **M**asticatur ad extrahendum pblegma et humiditatem ex cerebro et coquitur in aceto et colluitur ex ea os ad dolorem dentium et humiditatem gingivae et sanat cum melle alcula malum. **C**Dem. nutri. Bibitur de ea .xi. grana cum mellicra et facit uomere chimu viscosu. **C**Dem. ex. In bibitione ipsius est timor: ipsa ei ulcerat uelica sed quoniam fuerit cum rectificandis et cum puritate preparata mundificat eam. **C**De florace capi. dcccxiij.

Storax quid est. Dixerunt storax humida alia est que extrahitur per se ipsam gumma et alia est que extrahitur cum decoctione: per se autem extracta est citrina et quoniam antiquatur declinat ad azeum colorem et est abundans sed que extrahitur ex cortice est nigra et illud id quoniam extrahitur cum decoctione corticis illius arboris et quod extrahitur est storax humida et quod remanet sicut fex et uinacia est sicca. **C**Opera. et proprie. Jam diximus de uirtute humide et sicce quod in eis est stipticitas et exiccatio. et dixerunt quidam quod est calida et sicca et remouet humiditatem ex cerebro et mundificat ipsam sed hoc est contrarium ei quod creditur in ipsa quoniam ipsa facit soda. **C**Dem. nutri. Sicca confert humorositatibus stomaci. **C**Dem. ex. Storax sicca retinet uentrem.

CDe sale capi. dcccxiij.

Sal quid est. In sale sit amantudo et stipticitas et sal quidem est proximus baurach. et alius est raris frangibilis: et alius est cauatus. et alius est sal gema que est sicut crystallus: et alius est napticus niger et nigredo est ex parte napticitatis que est in ipso qui quoniam tandiu suffumigatur donec ab eo napticitas remoueat remanet sicut sal gema: et alius est indus qui est niger non nigredine napticitatis que sit in ipso sed propter subam ipsius. et marin? quidem quoniam aque obuiat illico liquefit et non est ita terrenus. **C**Ha. Est calidus et siccus in 4. et quanta plus est amarior tanto plus est calidior. **C**Opera. et proprie. Est absterius resolutiu? constrictiu? exiccatiu? et fortitudo operationum est propter resolutionem et stipticitatem suam et est disruptiuus uentositatum et ille qui est adustus uehemetioris est desiccationis et resolutionis et ipse confert putrefactioni et confert humorum grossitie: ipsius autem flos eo est subtilior et illo qui est adustus et pluis eius est ipsi propinquus et ambo resoluunt plusquam sal et sunt constringentes minus et cauatus est minoris resolutionis et minus subtilis nisi sit pauci saporis sicut aluiolus. ipse ei est stiptic? resolutiuus et cauatus quoniam lauatur multoties exiccat sine mordicatione: et frangibilis est magis absterius et quoniam admisceat cibis suis dissoluit eos. Sal gema uero effugat uentositates et niger est fortioris resolutionis et omnes isti liquifaciunt humores congelatos et amarus est uehemetioris resolutionis et calefactionis. **C**De decoratio. Sal adustus mundificat dentes a lapidibus et remouet nigredinem sanguis ubique est linitus et eius usus cum melle bonum efficit colorem. **C**Apata et bothor. Ex ipso cum melle et passis sit emplastrum conueniens carbunculis et cum mentastro et melle apatibus phlasticis et prohibet fornicam a dilatatione. **C**Uulnera et ulcera. Corrodit carnem additaz et morsam et confert scabiei ulcerose et ipetigi et ex ipso cum aceto et oleo fit blinitio iuxta ignem ut sudare faciat. et sedat pruritum et proprie phlasticum

et cum oleo super adustione ignis et prohibet uescationem et proprie ille qui est baurachius et apbricanus. Baurachij uero non consequitur aliquem sal in adunando et exiccando. sal ei uehemetius resolut et exiccat illud quod est ex humiditate deinde fortius adunari et fortius constringit illud quod remanet in partibus membris. **C**Instru. iun. Cum farina et melle ponitur super torsione nervorum et fit emplastrum ex eo podagrite et miscet cum oleo et fit ex ipso iunctio comprimendo ad laxitudinem. **C**Dem. capitis. Linitur ex eo cum pulpa colloquintide bothor capitis. et sal gema quidem acuit sensum et sal constringit gingiuam mollificatam et prope sal gema. et cum aceto confert dolori auris more emplastrum suppositus. **C**Dem. oculi. Corrodit carnem additaz in palpebris et ungula. et flos eius proprie confert pano et albugi oculi. et ex sale quidem cum oleo et melle fit emplastrum super oculum et resolut offuscationem sanguinis congelati in ipso. **C**Dem. an. et pectoris. Ex eo qui est napticus linitur palatum cum melle et aceto et confert squantiam et apatibus uue et gauoni. et sal gema quidem et napticus et relique species salis incidunt phla uitreum et viscosum in pectore. **C**Dem. nu. Sal uiuat ad uomitum et proprie napticus et sal gema eius proprie et confert doloribus stomaci suis. **C**Dem. ex. Sal ois facilem efficit superfluitatis egressionem et descensionem cibi. et naptic? expellit phla putridum et aqua et cholam melicam et ponitur in enemantibus. et niger qui est uehementis nigridinis qui non est proprie napticus solutione educit phla et meliam. et sal amarus etiam solutione educit meliaz fortiter. Et sal gema educit pblegma crudum fortiter et soluit meliam. et sal quidem ipse ultimus est ad dysenteriam et adiuuat medicinas solutiuas ad eradicandum meliam et humiditates viscosas de partibus membris. et cum mentastro montano et butyro et fermento confert apatibus testiculorum phlasticis. et sit cum mentastro et melle et confert ulceribus vge. **C**Uenena. Sit ex eo emplastrum cum seie lini ad puncturam scorpionum. et cum mentastro mortano et ilopo et melle ad morsum cornute. et cum aceto et melle ad morsum hantis. xliij. et uespe et cum oxymelle nocumento opij et fungorum mortiferorum.

CDe serratura capi. dcccxiij.

Serratura. **C**Ha. Ha eius est sicut arboris ipsius. **C**Opera. et pro. Serratura corrosiua est mundificatiua. Et inest ei resolutio et exiccatio si fuerit in arbore ipsius. **C**Uulnera et ulcera. Serratura ligni corrosi consolidat et prope que est accepta ex arboribus stipticis sicut quedam genera spinarum et deinde aggregatur cum tanto aniso quantum ipsa est cum uino et aduritur deinde teritur. nam quoniam spigitur super ulcera formicalia pferit eis. **C**De sale amoniaco. c. dcccxiij.

Sal amoniacus. **C**Electio. Ille est melior qui est ut borax clarus crystallinus. **C**Ha. Calidus est et siccus in fine tertij. **C**Opera. et pro. Est subtilitius liquefactiuus. **C**Dem. oculi. Confert albugi oculi. **C**Dem. capitis. Constringit uiam que casus patitur et confert squantiam.

CDe sandaraca capi. dcccxiij.

Sandaraca. **C**Ha cala est et sicca in 4. **C**Opera. et proprie. In ipsa est stipticitas et propterea retinendi sanguinem. et luctatores ipsa utuntur ut leues et fortes fiant et non incurrant difficultatem anhelitus. **C**Decoratio. In ipsa est uirtus macedinam faciedi ualde quoniam bibuntur de ea quaque die tres quarte. 3. in aqua et oxymelle. **C**Uul. et ulcera. Beliccat fistulas

qñ cum ea suffumigantur. **De** capitis. Eius
fumus phibet catarros et ipsius iuuamentū in sedādo
dolorē dentiū uehemē et magnus ualde n3 aliquid i
uenitur ppar ei in hoc et rectificat gingiua. **De**
an. et pectoris. Prohibet tremorem cordis sicut kara
be et probibet fluxum sanguinis et probibet asma humi
dū sua exiccatione. et sicut utuntur ea luctatores ut diffi
cultatē anhelitus non incurrant. **De** nutri. Ba
tur de ea in potu spleneticis et confert. **De** ex.
Est bona solutioni atique et fumus eius confert hemō
roidibus.

De sarace capi. dcccviij.
SArax quid est. est illud qd perisce noīatur chil
daru et frusta radicis eius sunt pposita ex parti
bus sup quas sunt cortices que uelociter ab eis tollū
tur. et eius quidem alius est masculus et alius femina
sed masculus est fortior. **De** natura. Calidus est et
siccus in fo. **De** p. et pro. Exiccet sine mordicatōe
et in ipso est amazitudo et stipticitas. **De** uulnera et ulc
Consolidat uulnera. **De** ex. Interficit uermes
et ascarides et proprie cū sirapo mellis. sitq potio ipi
pondus auz. iij. et pprie cū scamonea aut belleboro: et
oz quidem ut comedantur ante ipsius potionem allea
et similiter interficit fetum.

De fulen capitulum. dcccix.

SAlen quid est. Est medicina romana. **De** nā.
Calida est et sicca apud quatu. **De** p. et p.
Adurit cutem. **De** ex. capitis. Confert torturē qñ
fit capitepurgii ex uno grano ipsius cū aqua sicile.

De oculi. Rarificat apata palpebrar et istat ea
et apostemata accidentia sub oculo.

De scordeo capitulum. dcccxi.

SCordeon quid est. est alleū agreste minus plm
qñ hortulanū. et bz folia et crus longum et super
qd est flos albus. et ipsius quidē rememoratio iam añ
cessit in ca. num. **De** nā. Calidū est et siccum ad quaz
tū pueniens. **De** p. et proprie. Est subtile apituum
absterliuū. **De** uulnera et ulcera. Consolidat uulnera
magna et fraudulenta. **De** in. iunc. Est bōa attitōni
neruorum.

De sadar ca. dcccxi.
SAldar quid est. Diximus dispositiones eius u
bi diximus nabach.

De spolio spētis capi. dcccxiij.

SPolium serpentis. dcm est de eo in capitulo d
serpente. **De** sedeguarā ca. dcccxiij.

Sedeguarā. **De** nā. sim est in fo siccum in ter
tio. **De** p. et pro. Retinet sanguinē. **De**
cor. Prohibet casū capilloz. **De** ex. Loco e potit
pondus eius de seluzaharam et tertia ponderis ipsius
de radice cane.

De lileleos capi. dcccxiij.
Slileleos quid est. Est alaniudē romanū et est si
mile alaniudē: uerūm est longius eo parūper et
uehemētius albū. **De** nā. Calidū est et siccum in fo.

De p. et proprie. Est subiliariū resolutiū mundifi
catium carminariū. et sicut radix eius et semē ipsius sē
sedatiua dolorū interioz et liquefacit phla cōgelatum
et de ipso quidē datur in potu aialibus et multiplicat
ptus ipsoz. et bibi in uino et probibet frigus et nocumē
tum ipsius in itinere: et pprie cū pipe. **De** in. iunc.
Confert doloribus dorli. **De** ex. capitis. Confert
ualde sōda. **De** ex. an. et pectoris. Confert asma
ti et difficultati anhelitus et anhelitus dilatatōis et tussi
antique proprie radix ipsius et semē eius sē. et qñ con
ficitur radix eius cū melle et deglutitur mundat pect

ab humiditatibus uiscosis. **De** nutri. Resoluit
inflatiōm et sedat dolores uiscerū et digerit radix eius p
prie cibum et est bonum sō. **De** ex. Resoluit do
lorem pūgituū uentosi et facit pūm in oibus
aialibus et remouet difficultatē urine et resolut dolois
mīcis et prefocatiōē eius et confert doloribus uiscerū
et succus cruris b3 plante et semē ipsius qñ sūt recētia
et bibūtur ex eis tres anululat cū arob. x. diebus sanāt
dolozem renū et est iuuatiū penitus renum.

De sirengi capi. dcccxiij.

Sirengi quid est. Est prōximū uirtuti alledeni
imo est fortior. **De** nā. Fius et sicc. **De** p.
et proprie. Est stiptic et in ipso est ex cezusa frigus: uep
subtilior plm exns phibet fluxus. **De** uulnera et ulce
ra. Ponitur in cerato super aduistiōm ignis. **De**
expul. Prohibet fluxum sanguinis.

De scamonea capi. dcccxiij.

Scamonea quid est. Succus nolubilis cuiusdā
cui uirtus ulq ad. xxx. perduzat ānos. **De** elec
Melioris proprietatis est illa que est uaria ad albedi
nez declinans et est quasi sit fragmentū ostraci et est pul
uerizabilis uelociter solubilis uaria que qñ resolutur
in aqua facit ipsam sicut lac. et melior quidē qua ē utē
dum est que assatur in pomo et cū qua admiscet aqua
apq qñ remouet eius malitia: et aliamakam quidem
est mala. qñz uero rectificatur scamonea qñ assatur in
pomo pparato in massa et permiscetur cū aniso et dauco
et soluitur cū oleo amigdalino. **De** nā. Calida est et sic
ca in tertio et eius caliditas maior est siccitate ipsius.

De p. et pro. In ipsa sunt absterio et resolutio et est
inimica sō et epati. **De** decoratō. Mūdifiat morphe
am et albaras et pānum. **De** uulnera et ulcera. Qñ de
coquitur cū melle et passis et sit ex ea emplm sup uulne
ra resolut ea. **De** apata et botbor. Ponitur cū aceto
super scabiē ulceratā. **De** in. iunc. Lūz aceto et la
uich ponitur sup dolores iuncturaz et acbe more em
pli. **De** ex. capitis. Radix eius et succus radicis ip
sius ponitur sup sōdā atiquā cū aceto et olo rosaceo. et
qñ ipsa scamonea admiscetur eis āobus et ponit sup
caput eius qui bz sōda anteq sanat eum. **De** ex. an.
et pectoris. Est ex eis que nocent cordi. **De** ex. nu.
Hocet sō et epati ualde sed eius malitia frangit
cū assatione et semine apq. et ipsa quidem est cōturba
tiua et facit nauēā et destruit appetitū cibi et facit sitiz
De ex. ex. Solutione edocit cholera fortiter. ipsa
uero in regionibus diuersificatur adeo q ego uidi in
quibusdā libris medicor dosiz e plurimi pōderio. Et
et ipsa nocet intestis et supponit ad abortū et quz ex
radice arboris eius bibi pondus auzet soluit cholera
citrinā et phla. Et dixerunt quidā qñ ex scamonea bi
bi plurima qñtas et superflua et est medietas. 3. reti
net primū deinde cōturbat et facit nauēā et puocat
sudorē sīm deinde qñz aduenit eolutio cū supfluita
te et est interficiens. et dixerunt quidā qñ ex antiq
sumitur quantitas pua prouocat et non soluit et potus
ipsius cū aloē est minor ad ista et sicut cū lupinis salitis
et seibus redolētibz et qñ supponitur in lana itezficat
feruz. et qñ eius timem? melancholiā rectificamns eaz
qñ conficim? ipsū cū aqua cydōioz acetosoz et pomo
rum aut aqua rosacea et qñz ponitur in ipsa sumac bz
quantitatē qua possit confici et sunt inde trocisci sub
tiles et exiccant in umbra et admistrantur bz quantita
tez necessariā. **De** ex. Confert puncture scorpionū

bibita et limata.

De serapino ca. dxxxvii.

Serapinū quid est. serapinū ē gūma arboris i q̄ n̄ est iuuāritū sed in gūma ē et dī q̄ est quedāz spēs galbani q̄ resoluit et sit serapinū. **Ele.** Melior duap spēs ē illa que est spissior et clara ē ps iterior ad rubedinē declinat et exterior ad albadinē et resoluitur uelociter in aqua nō sicut adulteratū cū galbāo q̄ uis galbano albo sit lise et qd̄ melius ē de eo est illud de spabāo. **Ca.** Calidū ē i tertio siccū i fo. **Op.** et pro. Est resolutiū subtiliatū carminatiū calefaciū absteritiū. **In. iū.** Cōfert paralyti et rupturē la certoz et cordaz eoz. et soluit mās q̄ sunt in atrilq̄ an chis clisterizatū et bibitū et silt dolorib⁹ iuncturaz mal. **De. ca.** Resoluit sōda fiam et uenosa et confert epilepsie. **De. oc.** Cōfert obscuritati oculi i alcolol et grossitudi palpebraz et uestigis in oculo et est d̄ meliorib⁹ medicis que sūt ad aq̄ descendētē in oculū et si te zat cū aceto et ponat super orboleū delz ipsū. **De. an.** et pector. Confert dolori pectoris et lateris et tussī antique et bibitur cū aqua rose exp̄sse tres quartes. i. ad malitiā anhelit⁹ et ipsūz mūdificat pect⁹ fortiter et extrahit hūiores crudos. **De. nu.** Cōfert hydropi si et extrahit aq̄ citrinā. **De. ex.** Confert colice bitū et clisterizatū et dolori uentris pūgitio et extrahit lapidē ex abobus et augmētū efficit in coitu et cōfert doloribus mēicū. et qñ bibi cū oxymelle puocat mēstrua et interficit fetū. et ipsū quidē lenit uētrē cū facilitate et extrahit hūmorē uicosū et aq̄ citrinā. **Febrs.** Cōfert febrib⁹ piodicis. **Uene.** In uino dat ad bibēdū ad pūcturā uermiū uenenosoz et ad oia uenena morti fera. et opo est fortior opatione galbaniz et qñz cōfert delinitū in oib⁹ locis. **Permu. loco.** et ponit gūma cedri et dixerūt gūma pini masculi et dixerūt pond⁹ ipsi et mediū d̄ opponaco. **De scolopē. c. dxxxviii.**

Scolopendria qd̄ est. dī q̄ est plāta petrosa que nascit in loco plimoz fontiu: et dixerūt qdā q̄ ē spes silique et dī aliud. **Ca.** Calida est in prio sicca in fo. **Op.** et pro. Est subtilis resolutiua et in ipsa n̄ est plima caliditas. **De. nu.** Cōfert spleni magni fice: qñ ei sumit cū oxymelle scō ex aceto in quo decocta sunt folia eius. xl. diebus delet splenē. et cōfert singului et ictericie. **De. ex.** Frangit lapidē i rēi bus et uelica. et dī q̄ suspensa ad collū pibz ipgnatōz

De subal capi. dxxxix.

Subal quid est. est ex subā calida aczi. **Ca.** est calida et acris cū equalitate. **Alpata** et bot. Folia ē rūpūt aldubellet et resoluit ea in dispositione principij eoz. et q̄ recens ē maturat apata inobediētia maturatiōi. **Uuln.** et ulcera. Que recens ē eradicat scabiem ulceratā. **De. oculi.** Ponit in medicis acuentib⁹ uisū. **De. an.** et pectoris. dī q̄ ē optia medicina tussī et anhelui dilatatiōis adeo q̄ ex ea sit suffūgiatio et p̄fert.

De seifarō ca. dcli.

Sifarō qd̄ est. est lignū uisus et est in ipso amaritudo et stipticitas. **Ca.** Calida est et siccū in fo. **Op.** et pro. In ipso est resolutio et stipticitas pauca. **De. nu.** Decoctio radicis ē cōfert dolori stōi. **De. ex.** Decoctio radicis eius puocat.

De sumio capi. dcli.

Sumio quid est. est curatibani exis in aquis stantib⁹ et in ipso est bonus odor. et diceit in ca. de caf. **De. ex.** Medulla et decocta et n̄ decocta cōfert lapidi et prouocat et confert dysenterie.

De sucuro capi. dcli.

Sicutū quid ē. dī q̄ est sēp uiua. et dī q̄ est spēs seia mandragore: et dī aliud et est duap spēm q̄ una est petrosa: et alia est n̄ petrosa. **Ca.** Qd̄ in ea magis dñatur ē frigus et siccitas et in ipsa ē hūiditas calida tepata et subtilitas et icisio et uiscositas et n̄ bz odorē et bz dulcedinē qdā et aqua et attrahit sputū et aggregādo ptes carnis in uase facit eas rē unam. **Op.** et pro. Est equalis et subtilis et incidit et uiscositate cepali resoluit et aliquid est in ipso per quod aggregat et constringit. **In. iūne.** Decoctio et cōfert attritōni neruoz et lacertoz in medio eoz in extremitatibus ipsoz et recens cōsolidat. **De. an.** et pec. Banat aspiratē gutturis et p̄hibet sputū sanguis et in aqua mellis mūdificat pulmonē. **De. ex.** Cōfert ulcerib⁹ intestinoz et abrasioi et rupturē igitis aquose et doloribus zenū et retinet fluxū sanguis mēstrui. **Per mu.** Loco et ponit succ⁹ folioz lactuce: aut aq̄ solatri.

De sumach capi. dcli.

Sumach quid est. aliud ē corasceniz et aliud ē semi min⁹ corasceno rubeū lētis silitudinē hīs et est pueniens ei cui cōueniūt acatia et rosa et qñ decoq̄ cū aqua dei⁹ et decoctio inspissat sicut mel cōuenit ei cui cōuenit lutū. **Ca.** ē sim in fo siccū in tertio. **Op.** et p. ē stipticū p̄strictiū cōfortatiū et aceti ē subtili⁹ eo et p̄hibz fluxū ita q̄ quidā dicūt q̄ appensū retinet illud et p̄hibz attractōz cholere ad uiscera. **De coratio.** Decoctio sumach quo tintoret uisū et corioz p̄patores denigat capillos. **Alpata** et bot. Sit ex eo emplm si p̄culsiōm et p̄hibz apata et uiriditatē et p̄fert panaritio et p̄hibet aditiōm apatū. **Uuln.** et ulcera. Prohibz abulatiōm fraudulenti. **In. iū.** Embrocet ex decoctione et torsio et n̄ apatur. **De. ca.** Prohibz sanie auris. et gūma et qñ ponit in corolōm dentiū sedat dolorē eoz. **De. nutri.** Prepat stōm cōfortas ipsū et sedat sitz et facit appetitū acetositatem sua et sedat nausēā choliam. **De. ex.** Constringit et retinet mēstrua et fluxū et p̄hibz rasurā clarificatur ad dysenteria et cursū matricis et hemorroidas.

De sicla capi. dcli.

Sicla quid ē. est duap spēs una ē nigra pp uebe mētiā uiriditatis: et altera ē illa q̄ ē nō. **Ca.** Apud quosdā est calida et sicca in pmo. et fm ueritatem ē pposita uirtutū. et apud quosdā est fiza et n̄ ē dubiū q̄ in e⁹ radice sit buitas. **Op.** et pro. In sicla ē uirtus baurach subtiliatua. et in ipsa est resolutio et aptio fortior resolutiōe attriplicū et lenificatio et in ea q̄ ē nigra ē stipticitas et pprie cū lētib⁹. et bauracitas q̄ ē i ipsa ē resolutiua et terreitas ē dōtia et totū elixatū ē mali chimi et totū ē est pui nutrimēti sicut reliqua olera. **Decoratio.** Prohibet succus et decoctio folioz et fixuras frigoris et cōfert alopitie et cōfert pāno quz ex folijs et admistrat emplm p̄ ablutōm loci cū nitro et qñz abscindit uerucas succ⁹ et interficit pediculof **Alpata** et bo. Ex ea elixata sit emplm apatib⁹ et resolut et maturat ea. **Uulnera** et ul. Folia ē bona si decocta adustōi ignis et cōferūt ipetigi limata cū melle. **De. ca.** Ex aqua et cū felle gruis sit caputpuzgiū et delet torturā et ualet ad ulcera nariū. et aqua tepida distilatur in aurē et sedat dolorē et lauat caput cū aqua et aufert surfures. **De. nu.** Radix ē mala stō faciens nausēā. et plimū illi⁹ est pp bauracitatem et mordicatiū et est mali chimi et lauat bauracitatem sua adeo ut mordicet stōm fortis spūs et eius nutrimentū est paucū et aptio eius ē pua et ad oppilatiōes

epatis fortior est aptione malue pprie cum sinapi et aceto. et sicut et spleni et oz ut comedat cum muri et cum spebus que sunt ad coddenda cibaria. **C. De. ex. Bi.** qd il la q est nigra stringit et ppe cu lenit qm altera lenit et ppe cu lenit qd n est dubiu qn elixata pecta eius aqua cu patella in futuro ponitur pstringat et fit cu ea cliste et ad extrahen feces et totu eius generat inflatiom et rugitu et dolore uentris pungiuium. et est bona colice qu assumitur cum spebus condientibus et muri.

C. De. sinco capi. dclv.

Silicus quid est. e guaril d nilo qui capit in egypto. et existimauerunt qda q sit de pui crocodili in capos. **C. Electio.** Melius qd est in ipso est illd qd est in pte renu. **C. De. ex. Bi.** qd auget coitu adeo ut si sedet nisi forbitione iuris lactucarum et lentium.

C. De. seuesten capi. dclvi.

Suesten et noiatur mukeita. **C. Na.** Sicut qd te pate. **C. Op. et pro.** Sicut lenitiue. **C. De. an.** et pectoris. Leniunt pectus et gutt. **C. De. nu.** Se dat siti et ppe semet cu sagenea. **C. Dem. ex.** Leniunt uentres.

C. De. semabras ca. dclvii.
Semabras. **C. Deco.** Sicut ex eo emplm si spinas et ea que carni sunt infixa et si uerucas cōtrito et extrahit eas et sup ea q sunt ut clauu et euellit. et di q illd qd de eo siccu est qd comiscet cu oleo facit nasci capillos sup tinea. **C. Dem. ca. Bi.** qd epar ipsi sedat dolore molaris dentis. **C. De. ex. Bi.** Urina eius et sanguis ipsius mirabilis iuuamti sunt in ruptura infantiu qu sedet in decoctoe eius et qnz ponit in urina eius ut in sanguie ipsi aliqd de musco et ponit in uirga infantis et fit ul timi iuuamti in ruptura. **C. Uene. sindie et ponit sup puctura scorpionis.**

C. De. spica capi. dclviii.
Spica quid est. spica est due spes: qz una est spica aromatica et est spica auuu: et altera est neride et est spica roana. et alibitia debiliore est inda et syra i oibus ppetatib suis nisi in puocatione et alibitia est in uirtute pria syre: et eius qd arbor pua est et euellit cu luto suo et egredit q qnz adulterat cu plasa q est sibi filis. **C. Inter** eas uero discernit qm planta illa est horribilis odoris: et neriden pterea quedam est motana et folia se sicut folia croci hortulani. et sicut stipites eius sz sunt citrini plani n in modu zetis inuoluti ples bz radices. f. duas aut ples et n bz cruoz n3 frustu n3 flozem.

C. Electio. Inqz dia. melior est qd pili se ples et declinat ad ruffedin et est boni odoris sicut cipi et pua spica mordicas lingua et hec est syra. inda uero est debilio et longior et plus oi spica inuoluta horribilis odoris et rupitur uelociter cu suma suoz uilloz et cadit ex ea pluis niger magnus et adulterat qd decoqz post infusio ne cu aqua cala deiñ sit grauis cu atimodio postea uendit. ipm uero signat eius albedo et color antiōij et debilitas uirtutis eius et debilitas saporis ipsius et odoris eius nigra uero inda melior est rubea. et neridem quidem melior est illa q est recens boni odoris ples bz radices grossa que n fragit. illa uero que bz cruoz declinat ad albedine et ppe in medio sui no est ali quid ppe q est horribilis odoris. **C. Na.** Calida est i primo sicca in fo. **C. Op. et pro.** Est apitiua resolutiua. et in inda quide est stipticitas plima et calitas eius minor est sed est leuis et ipris qu gustat est rancida deiñ procedit ex ea calitas et acutal et ex spica arōatica sit puluis prohibes sudore plim: et luru qd spice est abluens cop et est bonu ad bonu odore facien. **C. Alpara**

et bothor. Resoluit apata et bothor. **C. De. ca.** Prohibet rheumatismos et confortat cerebrū. **C. De. oculis.** Facit nasci pilos i palpebris qn ponit i alcosol et trahit radius inuolutus in puluere sup palpebras et neriden est fortior in hoc fm q existimo. **C. De. an. et pectoris.** Confortat tota tremori cordis et mudificat pectus et pulmonē et probibz effusione materie ad ea et fluxu. **C. Dem. nu.** Apit oppilationes epatis et sdoi et pfortat ea et cōferunt oēs ictericie et probibet effusiones materie ad sdoi et sedat mordicatōz eius et qn bibi qcuqz spes ipsius fuerit cu uino confortat spleni. **C. Dem. exp.** Oēs prouocat et alibitia est fortior qm est calidior et minoris stipticitatis et probibet apata mictis oia sededo in ea et cōfert doloribus renu et probibz cursu materie ad intestina et bz ppetatē in retinendo fluxu supfluū a matrice.

C. De. saulich ca. dclix.
Saulich quid est. ia deiñ est in .c. tritici et ordeis. **C. De. an. et pectoris.** Confortat pectori et pulmoni.

C. De. sisamo capi. dcl.
Sisamū quid est. est semen plis unctuositas q reliqua scia. et pp hoc rancidū sit facile: qda ac dixerunt q oleū n cōfert nisi melicis ut eos ipiguet et hūectet. et erisum qd est gen? qda sisami abboia bilis saporis. **C. Electio.** Corpus eius est fortior olo ipsius. **C. Na.** Calidū est in medio pmi humidū i fine eius. **C. Op. et pro.** Est glutinatiū lenificatiū equalis calefactiois et sicut oleū eius et decoctio ipsius. et est mollificatiū et in oleo eius est grossitudo et qd torrefactuz est minoris est nocumēti. **C. Deco.** Resoluit uiriditate pcussiois et sanguine cōgelatum et pferit fissure et aspirati melicor bibitu et linituz. et est ipinguatiū et p prie excorticatū et plogat capillos et ppe succus arboris eius et folioz ipsius et lenit eos et remouet furfures et oleū eius quo decoqz myrtus pferuat capillos et facit eos fortes et duos. **C. Alpara et bo.** Resoluit apata cala. **C. Ul. et ul.** Ponit sup adustioz ignis et olz eius bibitu aufert pruritū pblaticū et sanguineū ppe cum infusioe aloes et aq uue passe. **C. In. iunc.** Ex eo sit emplm ad grossitudinē neruoz. **C. Dem. ca.** Confortat oleū eius cu uirtute rose sōda adustive et succus arboris eius sanat furfures. **C. Dem. ocu.** Confortat suppositum pulsatiōi oculi et apati eius. **C. Dem. an. et pectoris.** est bonū pstrictōi anbelit? et almati. **C. De. nu.** est malum sdoi faciens nausēā psteruens desideriu satias uelociter sed qn cōedit cum melle remouet eius malitia et tardat eius digō et mollificat uiscera: et qud torrefactum est est minoris nocumēti. et eius nutrimtu est unctuosum ualde et in ipso est uirtus faciendi sitiz et sit uelox eius descēso cum cortice suo: quz at excorticat tardat eius descēsus. **C. Dem. ex.** Confortat intestino colō. et infusio qd sisami est uehemens in prouocatione menstruo ad eo q ipsa eicit setum et qn frangitur et cōedit cum seie papaueris et seie lini cum eqlitate augmrat spma et coitum. **C. De.** Confortat morui canis rabiosi et serpentis lenticularis.

C. De. sacundulion capi. dcli.

Sacundulion. **C. Alpara et bo.** Ponit cu ruta sup formicā et ad fistulas. **C. Dem. ca.** Suffumigat cum eo patiens subet et cōprimendo iungitur ex ipso cum acetosa hns karabitum et leibazgiā et distillat succus humidus in aurem saniosā et confortat ualde sōda. **C. Dem. an. et pec.** Confortat difficultati anbelit? et almati. **C. Dem. nu.** Confortat radix eius dolorib?

epatis et cōfert ictericie. **C**De. ex. Soloe educit
pbla et confert pfocatiōi mīcis. **C**De. salid. c. dclij.

SAlid. **C**De. calidū. ē. et sic. i. tertio. **C**De. p. et
pro. Est mordicatiū acie. **C**De. uen. Cōfert ue
nenis omnibus. **C**De. semurion. c. dclij.

SEmurion quid est. est apū siluestre et iā dcm ē
de eo. **C**De. squilla. c. dclij.

SQuilla quid est. est cepe muris et eius folia sū
sicut folia lilij et hz oleū ad nigredinē declinās
CDe. calz. et sic. in fo. **C**De. p. et pro. Est icisū
et in ipso est uiscositas adustina. **C**De. beco. Ponit con
fectū cū melle sup alopitā et serpigine. **C**De. an.
et pectoris. Eius acētū exaspāt guttur et induzat cānē
ipsius et est bonū alimati et ozegmoni et tussī antique.
CDe. solatro capi. dclv.

Solatri. **C**De. Del. qd d ipso admistratur
ē hīs folia uizidia et citrinū semē et est qnqz spēz
CDe. hz. ē i pmo sicū i fo et stupefactiū ē hz et sicū
i tertio. **C**De. p. et pro. hortulanū ē izatiū pstrictiū
et est qdā gen? ipsius stupefactiū faciēs sōnum lise
opio in ppietati? suis nisi qd est debili? eo? et est qdā
genus ē qd est mortale. **C**De. apata et bo. Est ēplm bo
nū apatib? calis oib? inisecis et extrisecis et bibi aq? et
ad apata calida intrinseca et ponit aq? et cum cerula et
oleo ros? si herisipiliā et formicā mo? ēpl? et cōtex radi
cis et ē uebementis exiccatiōis. **C**De. ca. Si bibat ex
eo qd ē stupefactiū ultra. xij. grana fac eueire māiā et
qn ex aq? et sit gargarisma pferat apatib? ligue et si bibat
ex cortice radiceis pondus aurei cū uino attrahit som
nū et qū solatz optie tēit et sit ex eo emplz capiti sanat
soda et resoluit apata radiceis auris et apata uelāis cē
bri et cōfert distillatū dolori auris. **C**De. oculi.
Sanat fistulas oculi lachrymalis fructus et succ? spēz
eius usqz ad illā que facit sōnū qū sit ex ea alcosol con
fortat uisū. **C**De. ex. Semē stupefactiū ē puocati
uū urie mūdificatiū renū et uelice et oēs spēs qū sup
ponūtur abscindūt fluxū mīstruoz et est ex eis q infiant
et prohibēt pollutionē et est spēs solatri pter alkekēgi
et preter hortulanū et pter stupefactiū pōcm qn cōe
dūt ex eo. ij. anz. iterficiūt et aqua folioz et facit pos
sidere manā et nō est in eo iuuamū solatri nisi ad ēplz
faciendum. **C**De. scorpionib? c. dclvi

Scorpiones. **C**De. ca. De leu scorpionū pferat
dolorib? auris ualde. **C**De. sudor. c. dclvij.

SUdor quid est. ē aqūis sanguis cui pus chole
ricū est admistū et oz ut admistret dū nōdū est
exiccatus: imo dū in eo est humiditas: et ipse qdēz ma
gis est digest? qz uina est et supfluitas unctuositas et
huitatis p? digōnē ultimā et est urina se digōnis super
fluitas. **C**De. p. et pro. Est magis digestus qz uina et
diuersificat fm aialia et in ipso est resolutio n pauca.

CDe. apata et bo. Sudor athletaz cōfert apatibus in
guis imo resoluit ea. **C**De. an. et pec. Sudor sicc?
luctantiū cū oleo de alcāna pōit sup apata māmille et
resoluit ea et cū oleo ros? ad cōgelatiōm lactis i māmil
la: alteratio uero magne et alteratio pue fuit cū cētau
rea maiore et minore. **C**De. sandalo. c. dclvij.

SAndalus. **C**De. Elec. Dicit B. et fili? melaugue
Rube? est fortior. et dicit alij albus est fortior
CDe. hz. Est hz in fine si usqz ad tertiū pueniēs sicc?
in fo. **C**De. p. et pro. Prohibet attractiōm et ppe ru
beus. **C**De. apata et bo. Resoluit apata acuta et ppe ru
beus et liniē ex eo berisipila. **C**De. ca. Cōfert soda

CDe. an. et pec. Cōfert tremori cordis accnti i se
bre liniē et bibitus. **C**De. nu. cōfert debilitati sōi
cali bibit? et linius. **C**De. febres. Cōfert febrib? calis et
ppe albus.

CDe. sapone capi. dclix.
SApo. **C**De. p. et pro. Est ulceratiū. purrefactiū?
CDe. ex. Resoluit colicā et soluit hūorē crudū.
CDe. sabane capi. dclix.

SAbane. **C**De. p. et pro. Est absterliū exiccati
uū mali hūoris. **C**De. ul. et ul. Facit possidere
scabiē et pruriū. **C**De. iunc. Cōfert dolori acbe pbla
tico. **C**De. ca. Remouet fetorē ozis scm ex sō et
corruptiōm et abstergit hūitatem sōi et exiccat eam.
CDe. safurubun capi. dclxi.

SSafurubun quid est. Est auis et nomē ē hoc no
men in frantia. **C**De. safar capi. dclxi.

SSafar qd ē. ē tēp. **C**De. ca. Dū coqz cū olo a
ut ifūd? i ipo deū coqz et distillat i aurē remouet
dolorē et pulsatōnē ipsius. **C**De. safar. c. dclxi.

SSafar qd est. est salix. **C**De. safaik. c. dclxiij.

SSafaik quid est. noiat safaik anebam et est rosa
rubea uebementer. **C**De. hz. Est calida in fo hūi
da in ipso. **C**De. p. et pro. Est absterliua resolutiua. in
q. h. ē absterliua lauaria attractiua apitiua resolutiua
CDe. beco. Benigrat capillos mista cū corticib? nucis
et qn admistratur folia eius et stipites ipsius sicut sunt
aut decocta cū sorbitiōe orde et decoquē puocat lac.
CDe. apata et bo. Linitur ex decoctione eius si apata
que n sit dura et sit eūo p ea si cābūcos et borbor calas
CDe. ul. et ulcera. Illud qd de eo sicū ē cōfert ulcezi
bus sordidis et incarnat ea ex excoziatione et ipsa mū
dificat ulcera cōferens excoziationibus et scabiei ulce
role. **C**De. ca. De eius succo sit caputpurgium
ad purgā caput et cerebz. et ei? radix masticat ad ex
trahendas hūitates a capite. **C**De. oculi. Succus
eius cōfert tenebrositati oculi et uisus et albugi eius et
uestigijs ulce? et qn decoquit cū uino et sit inde ēplm
sanat apata dura in pibus oculi. **C**De. an. et pec.
Si coqz folia eius cū suis stipitibus et cū succis or
dei sorbilibus et comedat facit abundare lac. **C**De.
ex. Prouocat mēstrua. **C**De. sebedenigi. c. dclxv

SSebedenigi quid ē. est semē arboris canabis et
nos iā locuti fuimus de canabe: oz g? ut cōiūga
mus inter cōsideratiōm que est in utrisqz capitulis sif.
et de sebedenigi qd aliud est hortulanū notū: et aliū
est cāpestre hūiāz uero dixit q arbor cāpestis egredi
tur in desertis fm qritatē cubiti et si folia eius dñat
albedo. et eius fructus est sicut pip et sif et ei? granuz
grano assūnati qd est granū de quo exprimit olī. et
nos iā locuti fuimus de grano assūnati. **C**De. hz. Est ca
lidū et sicū in tertio. **C**De. p. et pro. Canabis campe
stis resoluit uentositates et exiccat fortiter et hūmō et
est paucus malus. **C**De. apata et bo. Canabis cāpestis
qn eius radix decoquit et sit ex ea emplm apatib? ca
lidis in locis duris in qbus sūt cbimi uiscosi sedat ca
liditatē et resoluit duritiem. **C**De. ca. Facit soda sua
calitate et eius succ? distillat ad dolorē auris oppilati
uū et ad hūitatē auris et sif oleū et folia et eradicāt
sufures in capite. **C**De. oc. Obtenebrat uisum:
CDe. nu. Pocer sō. **C**De. ex. Exiccat spma
et lac quidē alsebedenigi cāpestis soluit cū facilitare
et medietas lib? de succo eius resoluit cōstrictionē et
solutiōe educit pblata et choleram et procedit fm se
mitam seīs croci hortulani in cōstrictione.

De seitaragi capi. dclxvi.

Seitaragi quid est. ille qui est indus est fustia ligni pua subtilia et cortices sicut gariofilii. et ille qui est fructus declinat ad rubedinem et nigredinem. et alseita ragi quod orit in pietibus antiquis et ubi non nungit et huius folia sicut sunt folia nasturtij. et in estate sunt folia plia et minozant et augmant minoratio adeo ut forsita non appareat et non sit in eo odor et est sicut nasturtij et sapor et odor sicut cordumeni et folia eius sunt ipsi filia. **Ca.** Est calidus et siccus in fine si. **Op.** et pro. Est acutus apitio. sicut ei sapor et odor cordumeni et sicut uirtus. **Deco.** Confert linitus cum aceto si morpheaz alba et albasas. **Uulne.** et ul. Linit si excoriationem et scabiem cum aceto et eradica ea. **Instru.** iunc. Bibi ad dolorem iuncturaz et confert. **Dem.** nu. Linit super splenem et extenuat ipsum. **Dem.** ex. Suspedit eius radix super aurem eius quod huius dolor est uelice et sedat ipsum huius quod dicitur. **Permu.** Loco eius ponit rubea.

De seilem capiti. dclxvii.

Seilem. **Ca.** S. ponit quod est in primo calefactionis. **Op.** et pro. Est subtile absterius reolutiuum. **Deco.** Linit si morpheaz cum sulfure et confert. **Alpata** et bo. Resoluit alpata et scrofulas cum seie lini et dissupit ea cum stercore colubino et seie lini. **Uulne.** et ulce. Linit illud quod orit cum tritico super lucera et puluerizat super ea et confert et linit super ipetiginem et quod ponit super ulcera cum corticibus rhabbani ut emplum et confert. **Instru.** iunc. Decoquere cum mellificato et sit inde emplum sciaticae. **Dem.** ca. Sedat scotidia. **Dem.** ex. Quod sit ex eo euaporatio adiuuat ad pingnam et ppe cum ordeo. **De seba. c. dclxviii.**

Seba quid est. seba sunt due species: una eaz est spinosa huius folia sedreia cocauu lignum et non ad multat nisi in suffumigatoe et alia huius folia ut tamari scus et repletur ei species tercia quod noia serbun armena citrina et noia apsinthii marini. **Elec.** Minor est armena. **Ca.** Est calida in se sicca in tertio. **Op.** et pro. Quod species eius sunt incisive reolutiue uentositatuz et in ipsa est stipticitas minor stipticitate apsinthii et est calefactio maior est calitate ipsius et amaritudo est maior et in ipsa est falledo. **Deco.** Eius cinis cum oleo aut oleo amigdalino linitus confert alopitie et est oleum facit nasci barbam quod tardat. **Alpata** et bo. Sedat alpata et carbunculos. **Uulne.** et ulce. Prohibet herpete estio mentu. **Dem.** ca. Facit soda. **Dem.** oculi. Sit uaporatio ex aqua et inclinatur caput ad opthalmiam et resoluit ea. **Dem.** an. et pec. Confert difficultati a belitus. **Dem.** nu. Hocet si non et ppe tercia. **Dem.** ex. Extrahit uermes et ascarides et interfacit eos et puocat mestrua et urinam et est fortior apsinthio in uno. **Febres.** Eius oleum confert frigori rigori. **Uene.** Confert pucture scorpionum et rutele et uenenis.

De sciniar capi. dclxix.

Sciniar quid est. est lactuca asini huius folia quod sicut folia lactuce acuta et est spinosa ad nigredinem declinans et in estate rubescit et lignum sicut sanguis ita quod tingit manum. **Elec.** Folia sunt debilia que sunt in ipsa. **Ca.** Fia est et sicca in primo usque ad finem. **Op.** et pro. Illa que noia apsinthii est stiptica et in ipsa est amaritudo et illa quod noia fulusia est uehementioris stipticitatis et illa quod nominat anul' uehementioris est quod abe et est acrior et illa que non huius pping est ei et in omnibus eis est stipticitas et exiccatio et quod miscet cum

oleo et sit infectio ex ipsa compendo facit sudam. **De co.** Linita confert morpheaz et ictericie. **Alpata** et bo. Sit ex ea emplum scrofulis cum adipe et linit super excoriationem et cum farina ordeii super herisipila et ppe species que nominat anulus. **Uulne.** et ulce. Incarnat ulcera quod in cerato admistrat. **Dem.** ca. Est res que magis confert dolori auris. **Dem.** nu. confert ictericie bibi et ppe acutibia et ppe doloribus splenis et cortices et ppat rom. **Dem.** ex. Quod in potu dat de ea que nomen non huius aut. i. s. cum cordumeni aut isopo et nasturtio extra hit uermes et ascarides et illa que nominat acutibia confert dolori renu. **Uene.** Illa que nominat anulus confert morlui uipe ualde quod admistrat ut emplum et bita et quod non huius est illi propinqua.

De scel capitulum. dclxx.

Scel quid est. est medicina inda silis zinziberi. **Ca.** Calida est et sicca in tertio. **Op.** et pro. Est amara stiptica acuta dissupit uentositates et est in uirtute mellis et est resolo mirabilis et subtiliatio. **Instru.** iunc. Confert uenenis et contritionibus.

De sucaram capi. dclxxi.

Sucaram quod est. Inquit dicitur. Crus huius platee sicut crus ferule et folia sunt sicut folia cucumeris et huius flore albu et semine sicut anisu. ruffus uero dixit folia sunt sicut folia mandragore et minora et uehementioris cinutatis et radix est minuta fructu non huius et semine est existit in colore ameos sed est maius eo sine sapore et sine odore et huius mucilaginem. Inquit melaia. est quod species albes et non huius dixit. ego aut dico quod in libris inuentu fuit quod est eufobiu in greco et traslatu fuit sucara et ia traslatu fuit it albes: quod ei proportionat ad euforbiu accitria albes et hoies diuersificant in eis. **Ca.** Sim est et sicca in tertio usque ad quartum. **Op.** et pro. Prohibet fluxum et cogelat sanguinem et stupefacit. **Deco.** Quod linit ex eo up locum euulsionis pilorum pbiis sitate sua nasci pilos so et sit ex eo emplum mamille et non magnificat. **Alpata** et bo. Succus eius sedat herisipila et formica. **Instru.** iunc. Linit super podagra calaz. **Dem.** oculi. Lincus est admistrat in doloribus oculi. **Dem.** cap. Succus eius est bon' huiatibus quod accit in aure. **Dem.** an. et pec. Sit ex eo emplum mamille et non magnificat et p bibet ex uibratione lactis. **Dem.** ex. Retinet menstrua et confert dolori mictu. et sit ex eo emplum testiculo et non magnificat et inungunt ex eo membra spmaris et p bibet pollutionem. **Uene.** Est uenenu mortale. Et cura est uinum puru. **De secacul. c. dclxxii.**

Secacul. **Ca.** Est calidum in se ad huiatatem quodam redens. **Op.** et pro. In ipso est lenitas et uirtus quod nutritiu est sicut uirtus baucie. **Dem.** ex. Excitat appetitum coitus. **Permu.** Loco et ponitur buzeiden. **De sehemengi capi. dclxxiii.**

Semenigi quid est. est iusalabra capestre. **Ca.** Calida est et sicca in tertio. **Op.** et pro. est reolutiuum et subtiliatiuum ualde et quod ponit sub ceruicali i fantiu confert fluori oris eoz. **Instru.** iunc. confert palysii linitu et caputpurgio ex eo scio cum uino. **Dem.** ca. Quod sit caputpurgiu ex aqua eius mudificat cerebrum et confert et toxture et epilepsie bibitu cum uino. **Dem.** nu. confert huiatibus siot et fluori oris infatu quod ponit super capita eoz fm quod existimaueit quidaz. **Dem.** ex. Confert uentositatibus matricum.

De suchaba capi. dclxxiiij.

Suchaba. **Dem.** ca. Conferunt ipsa et radix

eius et fructus ipsius dolori uue. **Dem. nu.** Cōfert
stō et epati. **Dem. ex.** Decoctio radicis ei⁹ p⁹hibz
fluxū mulierū et ipsa supposita et encatinate scō in eo p⁹
fert apatibus ani. **Febres.** Cōfert febrib⁹ a⁹iqs et p⁹
prie infantium. **De scebram. c. dclxxv**

Scebram qd est. oritur i hortis hñs cānā subtile
equale et bz pilos et folia sūt sicut tarcō fz q⁹ exi
stimo et bz lac. **Electio.** Illud qd meli⁹ est ē leue
ad rubedinē declinās sicut cutis inuoluta subtile hñs
corticē et illud qd est cū duab⁹ cānis et ē leuis carnis et
grossū pue rubedis et dup⁹ et quō ē ut filum est malū et
p⁹ficū ē malū et nō oz ut aliquid de eo admistret. **Ca.**
Inq⁹ hñs. est calidū in pncipio si siccū in fine. **terij.**
lac uero ē ultimū in abob⁹ sūt immo in q⁹to gradu.
Op. et pro. In ipso sūt stipticitas et acuitas et disru
ptio orificiorū uenarū et illud ē unū pp qd repellit et qñ
rectificatur nō ē iuuamitū in eo in suo loco pp illud quō
dixim⁹ et est ex toto nociuū et p⁹pē cōp⁹onibus calidis.
Dem. ca. Lac eius adiuuat in eradicando dētes.
Dem. nu. Pocet stō et epati et datur ad bibēi i cu
ratione hydropisis. et oz qdē ut prius infūdat in succo
endiuiē et feniculi et solatri trib⁹ dieb⁹ deinde exicet et
fiat iñ t⁹ocisci cū modico salis iōi et turbit et myrobāl.
aut aloes et erit fortis iuuamitū. **Dem. ex.** Solone
educit m⁹iaz et p⁹blā et ag⁹. et antiq⁹us qdē fuit ē admi
stratio p⁹ucta in solutis deñ fuit dimissū p⁹ea q⁹ nocz
icoitū et spmati et q⁹ disrūpit uenas ani et qñ rectifica
tur nō est iuuamitū in ipso et illud iō qñ ē rectificatio sit
hoc modo. infūditur nō cōritū in lacte recenter m⁹cto
die et nocte et renouat illud multoties et illud ē ex eis q⁹
debilitat ipsū et destruit opatiōm ē in hñoribus mal.
Qui uero excusatiōm nō iuenit qui ipso utat p⁹misceat
iip anisū et feniculū et cymīnū. et qd de eo in potu sūt
sit ab uno danich. usq⁹ ad quattuor. et hec quidē ē ber
ba eius. in lacte uero ip⁹ nō ē bonitas. et non u⁹ mibi q⁹
sit in potu dandū et qñ ē solo sup⁹fluit ex eis que ipa ab
scindūt est sedere in aq⁹ fia et qñ i potu dat colice bibz
cū amoniaco et bdellio et serrapino et modico stercoris
adib⁹ narrato in capi. colice. **Febres.** Repellitur
p⁹ea q⁹ generat febres. **Uene.** Pond⁹. 3. ij. de ea
interficet. **De selgem capi. dclxxvi.**

Selgē qd est. est napus q⁹ iā dice⁹ ē an in capitu
lo de lem. **De scebrin. ca. dclxxvij**
Scebrin quid ē. Est arbor alkizran. et nos qdē
iā locuti fuim⁹ de alkizran. Añc uoro narremus
opationes q⁹ sit p⁹prie arbori ip⁹. et hec quidē arbor est
de genere arboris pini et bz fructū siles fructui cup⁹ssi
sed est minor eo et bz spinas et est duap⁹ spēz. quaz una
est longa et altera curta. **Op. et pro.** In cortice h⁹
arboris est stipticitas. **Dem. ca.** Siq⁹ de fructu
huius arboris plm assumit facit soda pp calefactiōm
et p⁹ea q⁹ cōicat stō in mordicatōne quā ei facit et qñ
colluit os ex aceto in qua decoqūtur folia et sedat do
lorē dentiū. **Dem. an. et pec.** Fructus eius confret
russi. **Dem. nu.** Fructus eius ē malus stō mordi
cans ipm sed ipse cōfert epati. **Dem. ex.** Eius fru
ctus cōfert distillationi urine. et si bibat cū pipe. puo
cat urinā. et qñ ex cortice ei⁹ sit suffumigatio extrahit
ferū et secūdinā et qñ bibi stringit uētrē et qñq⁹ stringit u
rinam. **Uene.** Dat in potu fructus eius cū uino ad
potū leporis mazini. et si misceat cū adipe cerui et inū
gatur ex eo corpus nō approximāt ei uermes uenenosi.
De scenescbic capi. dclxxvij.

Scenescbic quid est est silis abrotano in uirtute
Ca. Est calidū et siccū in fo. **Dem. ca.** Cō
fert epilepsie et abscondit fluore saline currentis et p⁹pē
ex oribus puerorū. **Permu.** Loco eius in iuuamito
sit epilepsie et alij pōit sāluc⁹. **De succudo. c. dclxxix**
Succodus. **Ca.** Virtus eius ē cala. **Op. et pro.**
Bibi eius succus ad dolores **Deco.**
Recens cū uino lini⁹ sup morpheā. **Uulneza et ul.**
Facit coherez ulcera antiq⁹ et puluerizat sup carnē ad
ditā. **Instia iū.** Lini⁹ cū aceto si podagzā et sit ex eo
ceratū ad dolore dorsi. **Dem. anbe. et pec.** Siut ex
eo cū dulcibus bucelle ad tussis. **Dem. nu.** Bibū
tur ex eo. 3. ij. cū hydromelle ad mordicatōm stōi.
Dem. ex. Bue. 3. cū hydromelle ualēt ad dysenteri
am et difficultati urine. et qñ mulier subijcit sibi ipsum
prouocat mēstrua. **De spina alba ca. dclxxx**
Spina alba quid est. bedeoard. **Ca.** Sia est
et sicca in primo. **In. iunc.** Eius decoctio cō
fert instis iuncuraz et podagre. **Dem. nu.** Cōfert
mollificationi stōi. **De spina indica ca. dclxxxi.**
Spina indica. **Ca.** Est cala. **Op. et pro.**
Est subtiliatiua resolutia. **Instia iunc.** Cō
fert alcuzes. **Dem. ca.** Colluit os ex decoctiōe et
ad dolore molariū. **Dem. an. et pec.** Cōfert sputo
sanguinis. **De spina egyptia. c. dclxxxij.**
Spina egyptia. **Ca.** Est sia in pmo sicca in
fo. **Op. et pro.** Est abstersua abscondēs ca
tarros. **Uulne. et ul.** Radix eius et p⁹prie semē uebe
ritis sūt cōsolidationis. **Dem. an. et pec.** Cōfert a
pati gutturis. **Dem. nu.** Cōfert apati stōi.
De sinapi capi. dclxxxij.
Sinapis. **Ca.** Calida ē et sicca usq⁹ ad quaz
tū. **Op. et pro.** Incidit p⁹blā et olz eius ē ca
lidius oleo rhabhani. et fugiūt ex fumo eius uermes ue
nenosi. et illa que ē siluzis generat hñorē malū et ipa
sunt abstersio et resolo. et hoies quidē cōcōit folia eius
et radice ipsius elixata. **Deco.** M⁹disicat facie et
aufert occultatōm et uestigia sanguis mortui. et siluzis
est emplm bonū forditiei et exiccat linguā et cōfert alo
pitie. **Alpata et bo.** Resoluit alpata cala et oē apa a
tiq⁹ et ponit cū caulibus sup scrofulas. **Uulne. et**
ul. Cōfert scabiei et ipetigini. **Instia iū.** Cōfert do
lori iūcturaz et sciaticae. **Dem. ca.** Mundificat hñi
ditates q⁹ sūt in capite et sit ex ea emplm capiti eius q⁹
patit lethāgiā. et aqua eius distillat ad oēm dolore au
ris et molazis et silt eius oleū et p⁹pē qñ decoquit i ea
assa et ē de medicis apientibus colatorij oppilatiōm
et dixerūt qdā q⁹ si bibat a ieiuno intellectū efficit bonū
Dem. oculi. Admistrat in alcosol oculi ad pānuz
et aspitatē. **Dem. an. et pec.** Si terat et bibat cū aq⁹
mellis aufert aspitatē antiq⁹ in cāna pulmonis.
Dem. nu. Extenuat splenē et facit sitim **Dem.**
ex. Cōfert p⁹ocatiōi m⁹zis et facit desiderū coitus.
Febres. Cōfert febribus periodicis et antiquis.
De strangulatore adib. capi. dclxxxij.
Strangulator adib quid est. p⁹refocat adib et
porcos et canes et ē p⁹ocatiu⁹ et nō admistratur
interius n⁹ exteri⁹. **De stragu. leopdi. c. dclxxxv**
Strangulator leopdi quid ē. Suffocat leopar
dos et lynces et reliqua. et nō admistrat intus
n⁹ extra. et d⁹ q⁹ qñ appropinquat scorpionī cōgelat eū
Uene. Ipse interficit adibet iam dēñ est de eos.
De salice capitulum. dclxxxvi.

Salix quid est. qñz egreditur ex folijs eius qñz
findit gūma fortis. **C**o p. 7 pro. Fructus 7
folia eius sūt stiptica sine mordicatione. 7 inest eis exic
catio sufficiens. **E**t cinis eius ē uehemētis exiccato
nis. 7 qñ ex ea sit emplm retinet fluxū sanguis. 7 qñz
fidūē folia eius 7 egredīē gūma ab ea uehemētis abster
sionis subtiliatiua. **D**eco. Eius cinis eradicat ue
rucas linitus cū aceto. **C**ul. 7 ul. Sit ex eo emplm
ad uulnera magna 7 ppe ex fructu eius 7 folijs eius 7
cinis eius remouet formicā qñ linit cū ea cū aceto
CDem. capi. Qd est eius supius 7 aqua eius sunt
sedantia foda. 7 nō est aliquid magis ultimū q̄ succus
foliorū eius in cura saniei que currit ex aure. **C**De
oculi. Ponūtur fructus 7 aqua eius sup p̄cussioē pupil
le. 7 eius gūma cōfert ualde uisui debili. **C**Dem.
nu. A qua eius cōfert oppilatiōi epis 7 ictericie.
CDem. ex. Fructus eius cōfert hūitibus fluxum
sanguinis. **C**De scarabeo. c. dclxxxvij

Scarabeus. **C**Dem. capi. Qd leū in quo frigif
ualet ad dolorē auris qñ in eam effundit 7 sit
corp⁹ qd optime pritiū ē. **C**De scorio. c. dclxxxvij
Scoria. **E**lectio. Scorio fortioris exiccatio
nis ē scorio ferri. **C**Ala. Scorio ferri est sicca i
tertio. 7 scorio eris est cippinqua. relique uero scorie
sunt minus calide. **C**o p. 7 pro. Qd sūt exiccatiue. 7
q̄ fortioris ē exiccationis eis oibus ē scorio ferri. 7 oēs
exiccāt hūitates. **C**Alpo. 7 bo. scorio ferri soluit apa
ta cala. **C**Uulne. 7 ulce. Scorio argenti cōfert scabi
ei 7 sabafati 7 cōsolidat ulcera 7 p̄hibet fluxū hemor
roidaz 7 fistulaz. **C**Dem. oculi. Scorio ferri cōfert
aspirati palpebray. 7 scorio stani cōfert ulcerib⁹ oculi 7
in hoc loco merdalengi. **C**Dem. nu. Scorio ferri
confortat stōz 7 exiccāt supfluitates e⁹ 7 imouet molli
ficatiōm eius qñ in potu dat in uino antiquo ar bibi
cū uino. **C**Dem. ex. Scorio ferri p̄hibet fluxū hemō
roidaz 7 ppe qñ sedet in uino antiquo ei admisso. 7 p
hibet ipregnatiōm 7 abscedit fluxū sanguis mēstrui 7 ē
in eo ultima 7 sit i urina. 7 coarctat anū linita **C**Ue
ne. Scorio ferri cū oxymelle cōfert nocuūto medici
ne que noiat conitū. **C**Capitulū de lia. **L.**

CDe Tri. capi. dclxxxix.
Tri quid est. Est sicut corrigie factū ex azy
mo qd coquit in aqua cū carne 7 sine cāne
7 noiat in terra nīa zulsne. **C**Ala. Est calm
7 hūitas eius est supflua. **C**o p. 7 pro. Nō ē dubiū
quin sit tarde digōnis 7 descensiois a stō qñ ē azy mū
nō fermēratū. 7 coctū sine carne ē leuius apd quosdā
sed fortasse res nō est fm q̄ dñt. 7 qñ cū eo p̄misceat pi
pis pap. 7 oleū amigdalīnū rectificat 7 dispositio pap
qum digeritū multiplicatur eius nutrimentū ualde.
CDem. anbeli. 7 pecto. Cōfert pulmōni imouē
do tussis 7 sputū sāguis 7 ppe qñ decoq̄ cū portulaca
CDe. ex. Est lenificatiū uēris.

CDe terebinthina capi. dccc.
Terebinthina. dī in ca. de grano uiridi.

CDe tarcon capi. dccc.

Tarcon quid est. **C**Est notū. Et dī xēt q̄ p̄ze
rū est radix altarcon montai. **C**Ala. Manifestū
est q̄ ē calm 7 siccū in hō q̄uis sit in ipso uirtus stu
pefactiua. qdā uero dixerūt de q̄b⁹ nō ē curandū q̄ ip
sū est fīm 7 siccū. **C**o p. 7 pro. Est desiccatiū hui
tatiū 7 exicatiū eaz. 7 in ipso est in fīatio quedam
CDem. capi. Cōfert cola qū masticat 7 tenet i ore

CDem. an. 7 pec. Facit accidere dolorē gutturis.

CDem. nu. Est difficilis digōis. **C**Dem. ex. Ab

scindit desiderii coeūdi **C**De taraxacō. c. dcccij

Taraxacon quid est. Notū ē ē spēs endiuie.

CAla. frigus eius ē plus hūitate ipsius cū hoc
q̄ in ipsa est hūitas. **C**o p. 7 pro. Est infidatā api
tiua. **C**Dem. oculi. Eius lac abstergit albuginem
CDem. nu. Eius succus cōfert hydropisī ualde 7 a
perit oppilatiōes epatis. **C**Uene. Resistit uenenis. 7
ex ea sit eplz ad pūcturas 7 ppe ad pūcturā scorpis

CDe tamarisco capi. dcccij.

Tamariscus. **C**o p. 7 pro. In ipsa est stiptici
tas 7 absterio 7 mūdificatio absq̄ exiccatione
uehemēti. 7 eius aqua ē absteriua desiccatiua 7 abster
sio est plus exiccatiōe e⁹. 7 ipsius exiccatio est cū stipti
citate sed est fruct⁹ uehemētioris stipticitatis 7 i tama
risco quidē est subtilitas pauca 7 in reliquis reb⁹ alijs
admistratur loco galie uiridis. **C**Deco. Eius deco
ctio admistratur in ebriaca ad pediculos 7 iterficiat eos
CAlpata 7 bo. Ex e⁹ folijs sit emplm sup apta fluxa
CUuln. 7 ulce. Eius sum⁹ exiccāt ulcera hūida 7 ua
riolas 7 sp̄gitur qd ex ea tritiū est 7 cinis eius sup adu
stioē ignis 7 ulcera hūida 7 fruct⁹ e⁹ cinis ipsi⁹ exic
cant ulcera difficilia 7 corrodunt carnē additam.

CDem. capi. Decoctio foliorū eius cū uino confert
dolori dētiū colluto ore ex ea 7 p̄hibet corrosiōz eoz p
prie fruct⁹ eius. **C**Dem. oculi. Eius fruct⁹ stat loco
licij 7 galle in egritudibus oculi. **C**Dem. an. 7 pec.
Cōfert sputo antiquo 7 ppe fruct⁹ eius **C**Dem. nu.
Eius rami dissoluti in aceto cōfert spleni emplo ex eis
scō. 7 ad splenē bibi uinū in quo decocta sūt folia e⁹
ipsius uirgulta. 7 faciūt splenetici ex ligno e⁹ uasa.
CDem. ex. Cōfert solutioni antique 7 sedet in deco
ctione e⁹ ad cursū mūcis 7 supponit granū e⁹ ei 7 bibi
fructus e⁹ ē. **C**Uene. Confert fruct⁹ e⁹ morlui uipe.

CDe taratbit capi. dcccij.

Taratbit quid est. Krusta ligni nodosi grossitu
dinē digiti hūitis 7 eius longitudo est minor. 7
plm eius est stiptici saporis 7 est cineritij coloris. Et
uirtus eius est sicut uirt⁹ balaustie. 7 dī q̄ ipse affertur
ex ruribus. **C**o p. 7 pro. Est stipticus 7 p̄hibet mo
tū sanguis in mēbris oibus. **C**In. iunc. Cōfortat iū
cturas mollificatas. **C**De. nu. Cōfert mollificatiōi
stōi 7 epatis. **C**De. ex. Stringit 7 trict fluxū sāguis
7 descensioē sanguis in egōne 7 dysenterie bibitiū i la
cre capraz decocto. **C**Permu. **C**Medietas pōde
ris eius de cortice oui adusto abluto 7 sexta pōderis
eius de gallis 7 decima pōderis de gūmi arabico.

CDe Talk capi. dccc.

Talk quid est. Dixerūt quidā q̄ in bibitiōe eius
est timor pp illud qd in ipso ē ex retentione sui
cū p̄bus stōi 7 uillositate e⁹ cū gutture 7 meri. et qñ
necessariū est ut soluat soluat in pāno in quo ponant
frusta glacie aut lapides et pcutiat donec resoluatur
et si fuerint lapides necessariū ē ut submergāt in aqua
et si uoluerit hō dimittat ipsū in pāno deī excutiat ip
sū i uase 7 accipiat qd excussū ē et urat eo cū aq̄ gūme
et erit bonū sue intētiōi. **C**Electio. Qd ex eo calcia
tū ē ē fortius et subtilius. **C**Ala. Fīm est in pmo. sic
cū in hō **C**o p. et pro. Stipticū est et retinēs sangui
nē. et admistrat in pilotro sicut existiauit Panulus et
aliq. ut sit eius desiccatio maior. ipsū ei non adurit igit
nisi cum arte. **C**Alpata et bothor. Prohibet apata
p ij

mammillarū et testiculorū et que p̄anes s̄ et reliq̄ car
niū laxaz i p̄ncipio. **C**Dem. an. et pec. Retinz spu
tū sanguis cū aqua plātaginis. **C**Dem. ex. Retinet
sanguinē mīcis et ani bitū. et quō ex eo ablutū ē et lini
tū cōfert dysenterie. **C**De talisafar capi. dxcvii.

Talisafar quid est. est cortices indi in q̄b̄ ē stip
ticitas et acuitas et odoris boni pax et in ipsis ē
subā terrea plima et subtilitas pauca. **C**Ala. Ap̄s. B
nō ē oīlū ipsos hēre calitatē n̄ s̄itatē de qua sūt curān
Quidā at̄ dixerūt q̄ s̄t cali et siccī in fo. **C**Op. et pro.
In ipsis sūt stipiticitas et exiccatio fortes et resolutio. et
sūt p̄positi ex substantijs plibis et terreis in eis ē plus
CDem. ex. Cōfert dysenterie et ulcerib̄ in testinorū
et fluxui sanguis mīcis et ani. et cōfert hēmorroidib̄
CDe razifilon capi. dxcviii.

Tazifilon quid est. Plāta nascens in uere et flos
et s̄ilis croco hortulano. **C**Uene. Decoctio
eius q̄ effūdīt sup̄ morsū uipe sedat dolorē eius. Et
si effūdīt s̄i mēbz sanū facit in ipso cōtigere s̄ile illi q̄b̄
p̄igit ex mōlu uipe d̄ dolor. **C**De tuberib̄ c. dxcviii.

Tuberā q̄d sunt. s̄t ex subā terrea plus et aquiea
minus. et in ipsis ē aeritas et subtilitas pauca
et sūt puata sapore. **C**Electio. Meliora eoz arenosa
alba in quib̄ n̄ ē odor malus et q̄ ex eis sūt sicca deteri
ora sūt buis et illa quidem q̄ elixātur p̄ excoziatiōm et
scissōm cū cultello cū aqua et sale deinde coq̄tur cū
oleo et almuzi et sp̄ibus p̄dientib̄ aut alit̄ sūt meliora.
et deteriora eoz genera sūt s̄ugi et p̄pe q̄ nascūtur sub
arborib̄ et interra mala. **C**Op. et pro. Sunt grossa
ualde et p̄bēt nutritiū grossū mīcū et n̄ appropinq̄t
eis in hoc aliquid. et eoz q̄dē tyriaca sūt uinū pup et cō
dientes sp̄es. et si elixētur deīn coq̄at cū eis generat
nutritiū grossū nō malū. uerūm saporē n̄ hēnt. **C**In
s̄ia iūc. Timef ex eis palyfif. **C**Dem. ca. Timef ex
eis app̄la. **C**Dem. oculi. Eoz aqua sicut ē abstergit
oculū. et hoc q̄dā laudauerūt et p̄cessit illud musaia me
dicus et alij. **C**Dem. nu. Sūt tarde digōif ipediētia
grauātia s̄ōz grossi chimi. S. uero in quodā loco ait n̄
s̄t mali chimi. **C**Dem. ex. Faciūt incurere colicaz et
difficultatē urine. **C**De tinctura ca. dxcix.

Tinctura quid est. **C**Electio. Melior ē illa q̄ ē
leuioris ponderis et magis intense nigredinis.
CAla. S̄i ē cala exiccatiua nisi inda qm̄ indi et pau
lus numerat eā inter i fiantia. **C**Op. et pro. S̄i est
exiccata. **C**Apo. et bo. Existiauit q̄dā q̄ inda pōit s̄i
apata cala et confert eis. **C**Uulnera et ulce. Illa que
assumit ex fumo ligni pini cū gūma et bōllio ponit sup̄
adustijam ignis donec cadat. **C**De testudie. c. dcc.

Testudo. **C**Dem. ca. Sanguis et que siluzis
est tā deīn ē q̄ cōfert epilecie adberens. et fel testu
dis ualz ad cola et distillat i nases epileptiorū. **C**De.
an. et pec. S̄i uū eius ualz ad tōssim infantiū et fel ipsi
illinitū ad scrofulas. **C**Uene. Illa que ē marina cum
coagulo ē bōa morsui uermiuz uenenosorū et ei q̄ bibit
lacticiūm. **C**De tamazindis ca. dcc.

Tamazindi. **C**Electio meliores sūt teneri iē
tes qui nōdū senescūt et nō exiccātur et quozū
acetositas est uera. **C**Ala. s̄i sūt et siccī in fo. **C**Op.
et pro. Sunt solutui et s̄t meliores prunis. et minozis
huitatis. **C**Dem. nu. Cōferunt multitudi uoitus et
sūt in febrib̄ et stringūt stōm mollificatū ex multitudie
uoitus. **C**Dem. ex. Solone educūt cholaz. et potio
ex decoctiōe eoz s̄t p̄pinqua medie libre. **C**Febres.

Cōferūt febrib̄ h̄niū sincopi et cōturbatiōz et p̄pe q̄
necesse est nām linere. **C**De tuderī capi. dccij.

Tuderī quid est. Inquit. Si. est herba h̄ni folia
similia folijs prassij et radicē quadratā et et ra
dix mensurā bz medij cubiti. et bz capita in q̄b̄ sūt scia
longa nigra et est bec usitata tuderī. Siluzis uero sēm
ē rotūdū. **C**Ala. Calā ē in fo. buida i p̄mo. **C**Op.
et pro. Inest ei acredo nasturtij. et in ipsa est ulceratio.
CApo. et bo. cōfert cāeris q̄ n̄ s̄t ulcerati limita cū aq̄
mellis. et cōfert oibus apatibus duris et s̄it ex ea ep̄z
sup̄ tumorē. **C**In. iunc. S̄it ex ea emplm̄ sup̄ duritiēz
podagre. **C**Dem. ca. S̄i cōfert apatibus radicū
aurium. **C**Dem. oculi. ex ea s̄it collyrium cū melle
mūdificat ulcera oculi. **C**Dem. an. et pec. Adiunat
q̄n ponit in electuarijs in expuendo h̄iores postq̄ ifū
dit et bullit in aqua deīn pōit in uale et assat. **C**De.
ex. Adiunat in coitu et prope in decocto q̄d ē ex uino
CDe temub capi. dccij.

Temub quid est. Arbor nota et cauli ē sp̄es elus
et calmecoras ē sēm orbis et et p̄x siluzis ex ea
assumit. **C**Op. et pro. Sēm at̄ et calmecoras. et et
tus ipsi ē stipitica. et est subtilis calefactionis. **C**Apo.
et bo. Ex folijs h̄ arboris s̄it emplm̄ apatibus calis
CUulne. et ulce. folia et sēm et q̄n miscet cū adipe a
seris et merdasengi et cū farina turis confert ulcerib̄
manifestis. et cū permiscef cū cera et oleo myrtino cō
fert ulcerib̄ tenerorū corporū et oibus ulcerib̄ recenti
bus calis et cortex eius ē cōueniēs ulceribus pulueri
gatus. et q̄n admistrant folia eius sup̄ ulcera recentia
p̄hibēt corruptiōm eoz. **C**Dem. ca. Colluit os ex
ea et decoctiōe et et prope cū aceto ad dolorē dentium
et q̄n s̄idit lignū et et coquit i aceto ad illū. **C**De. oc.
fum̄ eius in alcosol cōfert oculo. **C**Dem. an. et pec.
Sēm eius q̄d ē calmecoras adiunat ad spuen ex pe
ctore. et gūma q̄dem temub maximi ē iuuamēti ad tussī
antiquā ualde. et est sp̄es picis. **C**Dem. nu. Confert
ad ea pondus auz cū aqua mellis ad epar lesum.
CDem. ex. Si bibat stringit et retinet uentrem.

CDe terciabim capi. dccij.

Terciabim quid est. hic ē ros q̄ p̄z cadit in co
rasceni et in locis q̄ sūt ultra fluuiū et plm̄ casus
eius in regione n̄ia ē sup̄ lapides. **C**Electio. Melior
est recēs albū. **C**Ala. Est equale ad calitatē pueniēs
COp. et pro. Est lenitiuū cōueniens ad abstergeñ.
CDem. an. et pec. Cōfert tussī et lenit pecc̄. **C**De.
nu. Sedat s̄it. **C**Dem. ex. Solōe educit cholaz
facile. et et solutio ē cū p̄petate que ē in ipso et eius q̄d
potio ē a. x. auz ulz ad. xx. auz. **C**De tutia. c. dcc.

Tutia quid est. S̄i rigo tutie ē fumus qui eleua
tur ubi purificat es a lapidibus qui ei admisce
tur. et q̄nq̄ sublimat climia et illud q̄d sublimat ē tutia
bona et q̄d relidet inferi ē climia que noiatur succud̄
tutia uero alia est alba et alia ē citrina et alia ad rubedi
nem declinans. et inda quid ē illud q̄d i ablutiōe tutie
aggregat sicut sex sub aqua qua ipsa abluit et illud est
succudul. differentia uero inter succudū et tutiā ē q̄ tu
tia sublimatur et illud n̄ sublimat sed remanz inferius
in canalib̄ p̄ q̄d currit es et hoc est sicut climia eris et
q̄n hoc sublimat subliat ex eo tutia. **C**Electio. Me
lior ē alba uolatilis. deīn citrina deīn que bz colorem
fisticoz alcarmeni. et illa que ē minus uetusta oibus ē
melior. **C**Ala. S̄ia est in primo sicca in fo. **C**Op. et
pro. est deliccatiua sine mordicatiōe. et illa q̄ ē abluta.

est melior desiccantiū. **C** Decor. Confert lendibus. **C** Vulnera et ulcera. Illa que est abluta cōfert ulce-
ribus ita q̄ ulcerib⁹ cācerosis. **C** Mem. oculi. Cōfert
dolori oculi et p̄hibet supfluitates fraudulētas coacta-
tas in uenis oculi penetrare in tunicas p̄pe illa que ē
abluta. **C** Mem. ex. Cōfert ulceribus ani et testiculo
rū et ap̄antibus eorū. **C** De tuncat capi. dccvii.

T Incar quid est. aliud ē minerare. et aliud ē artifi-
ciale et dī capist⁹ auri. **C** Mem. ca. Cōfert do-
lori molazis et corrosioni dētiū sua p̄petate.

C De tamarach capi. dccviii.

T Almarach **C** Aā. Calidū ē et siccū. **C** Op. et
pro. ē stipticū fortiter. **C** De tinsa capi. dccviii.

T Insa. **C** Mem. oculi. Stercus eius confert al-
bugini oculi. **C** Uene. Fit ep̄lm ex adipē et sup-
morū ipsi⁹ et sedat dolor et st̄m. **C** De tēbul. c. dccix.

T Embul **C** Aā. fīdum est in primo siccū in fo-

C Op. et pro. Est stipticū exiccantiū **C** Mem.
ca. Cōfortat carnē que ē inter dētes et masticat ipsuz
indi ad illud sēper. **C** Mem. nu. Cōfortat st̄m et pp
illud masticat sēp indi. **C** De resise ca. dccx.

T Resise quid ē. Est gūma rute agrestis et iā dēm
fuit in the **C** Electio. Nō p̄fer nisi que ē recēs
et qū sup ipsa p̄transit ānus debilitat. et nō ē in ipsa iu-
uamitū pp resolutionē hūitatū que sūt in ipsa supfluatū

C Aā. Est cala ualde aduſiua fortis calefactiōis et
exiccationis. et in ipsa est hūitat supflua extranea cā et
nō mordicat statim. **C** Op. et pro. Est mūdificatiua so-

latiua maturatiua disruptiua et pp hūitatem suā super
fluā nō adurit nisi p̄borā et ē ex eis que attrahūt uebe-
ritē et uolētē ex p̄fundo corporis. s̄ p̄spatiū pp hu-
miditatē suā supflua. et nō est ei par in alterando p̄plo-

nem et calitatē. **C** Decoratio. Facit nasci pilos et cō-
fert alopiē ualde et raro inuenit par ei in illo. et iam
dixim⁹ administratiōē et in caplo ipsius. et cōfert ocula-

riōni sanguis. sed nō dimitit sup ipsa p̄ter horā. et s̄ s̄
cōfert uestigis et pāno et albaras. **C** In. iun. Jungū-
tur cū cōp̄sione sup mollificatiōem neruoz et sup poda-

gram et sup iuncturas frigidā et clisterizat cū ea ad az-
teticā. **C** Mem. an. et pec. Cōfert sp̄ito saniet et difficul-
tati anhelitus. et confert dolori ābop latez et prope do-

lori ipsoz antiquo linita et ut emplm supposita et cū ea
euacuādo et adiuuat ad expuēdas supfluitates linita
et subtilitate repta in administrando eā in electuarijs

C Mem. ex. In radice et corticib⁹ ipsius et lachry-
ma et est solutio. **C** Febres. Sumant de corticib⁹ ei⁹
tres aut. et de succis tres anululat et de lachryma eius

aut. et qū multiplicat eius usus nocet. **C** Permu-
Loco eius ponūtur due terrie ponderis et de dragāto
et de euforbio. **C** De turbis capi. dccxi.

T Arbit. **C** Electio. Melius ē albū uisibiler et
cōtritū hīs foramiā que sūt sicut cāne subtilis

oramiā et planū uelociter frangibile et nō ē grossū et ip-
sū corrodit et debilitat. et leue ualde et p̄foratū ē debi-
le sed eius rectificatio ē ut fricet cortex eius cinerici⁹

donec remaneat albus et cōiungat qd de eo cōtritū ē
cū oleo amigdalino. **C** Op. et pro. Acquirat usus ei⁹
siccitatē et exiccatiōem in corpore qm extrahit hūitates

subtiles et pp hoc admistatur cū oleo amigdalino.
C Insa iunc. Confert egritudibus neruoz. **C** Mem.
ex. Solone educit p̄bā plm. et soluit aliquid ex humo-

rib⁹ aduſis parū. et hoc qm assumit triū decoctū uero
ecōtario. inquit **C** Defaugue. solone educit humores

uiscosos grossos. et dixerūt quidā solone educit hūores
crudū ex anchis. et qd uerius ē. et q solone educit p̄bā
subtile et si cōfortetur cū zinzibē et eo qd h̄z acuitatem
uirtutis educit grossū et crudū humorē. Solū uero nō
soluit grossū nisi inueniat in stō fixū et in i testinis. s̄ itz
potio eius usq̄ ad. 3. et in decoctionibus usq̄ ad iij.

C De tursie capi. dccxii.

T Urie quid ē. Est āmoiacū et iā dēm est de eo in
capi. alif. **C** De tubel capi. dccxiii.

T Tubel quid ē. Fortius tubel ē tubel ferri. dāde
eris et ē illud qd cadit ex percussione super ea. et
oē quidē est exiccantiū. et iā qdem dēm est de eo.

C De thymo capi. dccxiii.

T thymum. **C** Aā. Semē eius est fortis calitatis

C Mem. ex. Prouocat et extrahit ēbryonē mor-
eū et solōe educit sanguinē et humorem cholici⁹. Et
potio eius sit medietas. 3. et extrahit uermes.

C De theil capi. dccxv.

T Heil quid ē. dī q est theideken. **C** Aā. Sia ē
et sicca in primo. et p̄pe radix ei⁹ recēs. **C** Op.
et pro. Viret et est stiptica. et in ipsa est mordicatio et p
bibet eius succus attractiōem materiē ad uiscera.

C Vulnera et ulcera. Confert uulnerib⁹ recentib⁹ qm
ponitur super ea et prope radix eius et i ipsa est solida-
tio. **C** Mem. ca. Prohibet cataractos oēs. **C** Mem. oc.

C De succo eius et ipsa decocta in uino et melle in pōde
re equaliter sūptū ponitur in medicamie qd ad oculū
est bonū. et illius quidē medicaminis p̄positio est hec.

C Sumit succus et qm est medietas ei⁹ de myrrba
et tertia eius de pipere et tertia ipsius de olibano et per
miscet et est medicamē bonū. et oz qdem ut reponat i
uale et eo. **C** Mem. nu. Abscindit semen et radix eius

uomitū. et prohibet attractiōem fieri ad stōm et semē ei⁹
oio est cōueniens stō. **C** Mem. ex. Semen eius dglu-
titū est puocatiū et disruptiū lapidis pp illud qd in
iplo est de siccitate aut amaritudine. et s̄ s̄ radix eius et

decoctio eius confert ulceribus uelice.

C De thesise capi. dccxvi.

T Hesise qd ē. iā dēm ē in the. et iā diximus eam.

C De testiculo uulpis capi. dccxvii.

T Esticulus uulpis quid est. Est qdam bonū dul-
ce. **C** Aā. Est cals in i humidus in iplo et i ip-
so est humiditas supflua. **C** Insa iunc. Confert spa-

lmo et tetano qui sūt i posterioribus et palyfi. **C** Mem.
ex. Facit appetitū coitus et adiuuat ad ipsū et p̄pe cuz
uino. et stat loco sici. **C** De testiculo cāis. c. dccxviii.

T Esticulus canis quid est. est sicut testiculus uul-
pis et est duap sp̄p. una eaz est minor et est hīs
mollitē et est duop parū quoz unū par est inferius et

aliud par est sup et unū eoz est molle et atez est plenū
et est sp̄s maior. et in sp̄e maiore ē humiditas supflua

C Apo. et bo. Resoluit apata p̄batica. **C** Aul. et ul-
cera. Mūdificat ulcera et p̄hibet formicā dilatarī. et a-
perit fistulas et in carnat ulcera fraudulenta corrosiua

C Mem. ca. Confert elcola. **C** Mem. ex. Nō uir
maiores abop sūt fit masculus fortior. et si mulier su-
mat debiliorē fit magis femina. et dī q ille qui est hu-
midus facit augmētū in coitu et siccus abscindit ipsum

et unusq̄q̄ abop destruit alterius opationem et iam
dēm est totum illud in maiore et minore.

C De testiculo capi. dccxix.

T Esticulus quid est. est de genere carnis mollis.

C Electio. Melior testiculus est illius et bōus

est testiculus. et qui est adolescentium. et testiculus qui est
magnoꝝ hircorū et que eis siliant de azetibus et tauris
non digerit. et non est sicut testiculus galloꝝ precipue im
pinguatoꝝ. nā ipse est bonus ualde. **C**o p. et pro. Nō
habet bonitatem nutritiui mamillarū nisi testiculus galloꝝ
ipinguatoꝝ. ipse nāq; est boni nutritiui plm. et oēs spēs
testiculi qñ digerūtur pprie que sūt difficilis digōis
plz. **C**o. nu. Plmi ipsoꝝ sūt difficilis digōis plmi
nutritiui et prope q sūt de aialibus magnis grosse canis

Co. De testa capi. decxx.

Testa **C**o p. et pro. Est exiccata absterfua et
prope testa olibani. et subtilior quidem testa est
esta cancri marini et tegula quidem est in uirtute fo
lū. **C**o. De co. Testa cācri marini est exiccata et abstergit
pānū et lentigines. **C**o. pata et bo. Fit ex testa ceratū
sup scrofulas. **C**o. ul. et ul. Emplm factū ex testa est fo
tis cōsolidatiōis. et confert ulcerib⁹ et ipsa abstergit sca
biē et ppe testa cācri marini. **C**o. In. iun. Testa olibani
tingit sup podagrā. **C**o. Dem. oculi. Confert cū sale
metallino ungle. **C**o. De thalio capi. decxxi.

Thalium qd est. dcm est de eo in caplo destructiōe
De lū. **C**o. De usnee capi. decxxij

Usnee qd est. Conices tenues subiles circūo
luti sup arborē ferentē glādes et pinū et nucē. et
habet odorē bonū. **C**o. Electio que ex ea bona est est alba et
nigra mala est. **C**o. Nā. In ipsa est fūras pauca et ad o
bilitatē declinās et stipticitas equal. et existiauerit qdaz
q est cala in et sicca in fo. Inq; Alcazi. Est fia uebe
mentis siccitatis. **C**o p. et pro. Inq; ei uirtus stiptica
et resolo simil. et lēficatio. et precipue q est de pino et e
stipticitas est eqilis. et aromaticū et apit oppilatiōes et
stringit cānes mollificatas. **C**o. Alpo. et bo. Linif si apa
ta cala et sedat ea et resoluit durities et ledat apata cala
nosa fluxa. **C**o. In. iun. Cadit siccitatis laxitudis et re
soluit duritiē siccitatis. et sūl et decoctio. **C**o. De. ca. Qu
infundit in uino facit dormire potatē ipm. **C**o. De.
oculi. Abstergit uisū. **C**o. Dem. an. et pec. Confert
tremori cordis. **C**o. De. nu. Retinz uomitū et cōfo
rat stōm et remouet inflatiōem et precipue et infusio i ui
no stiptico. et cōfert dolori epatis debil. **C**o. De. ex.
Apit oppilatiōem mūcis. et qñ sedet in aqua et cōfert
dolori mūcis. et puocat mēstua. **C**o. Permu. Pōdus
ipsius de cordumē. **C**o. De uchuen capi. decxxij

Uchuen qd est. Ex ea alia est alba et alia citrina
sed alba est fortior. et est uirge minute sup quas
sūt flores alba hñtes folia siles florib⁹ maro acuti odo
ris et saporis. **C**o. Nā. Est cala in tertio et sicca in fo.
Co p. et pro. Est digiua et apitiua oppilatiōis. et ea
que est rubea est stipticitas et phibitio spēs solutiōis cū
eo qd in ipsa est de resolōe sed et stipticitas et pp ipsius
exiccatiōem et est puocatiua sudoris. et sūl et oleū inūctū.
et apit orificia uenaz resolutiū subtilatiū. **C**o. Eleca.
Recens uiridis. **C**o. Alpo. et bo. Resoluit apata cala i
stō et sanguinē cōgelatū in ipso et cōfert apatib⁹ fūis
Co. ul. et ulce. Confert fistulis et excoriat cortices et
ulcera et confert uulnerib⁹ neruoz. **C**o. In. iun. Confert
torsioni neruoz qñ in decoctiōe ipsius infūdīt spōgia.
et ponit si eos. **C**o. De. ca. Facit subet et qñ odora
huidū et facit dormire et oleū cōfert dolorib⁹ auris.
Co. Dem. an. et pe. Confert asmati qñ bibi sicca sicut
bis epithymū. **C**o. De. nu. Mala est ori stōi nerūtū i sol
uit et exicat qd ad ipm attrahit. et resoluit sanguinē et
gelatū in eo. **C**o. Dem. ex. puocat fortiter et resoluit si

guinē cōgelatū in uesica cū aqua mellis et frangit lapi
dem. et qñ bibi cū flore suo et cū eo qd est si ipsū in uio
puocat mēstua. et sūl suppositoriū olei et ipm ei forti
ter puocat et suppositoriū olei et est resolut duritiē ma
triciis et apit oppilatiōem mūcis. et ipsa qd bibi sicca in
oxymelle sicut epithymū et soluit mēstua et pbla et con
fert apatibus ani calidis. et apit hemorroidas ipsa et e
oleū. et confert ramici ex aqua postq scindz. et confert
colice et dolori uesice et duriciei splenis.

Co. De usne. c. decxxij.

Usne qd est. Est plm spēs subtilior eaz est alba
et noiat ster⁹ palley et calidior eaz est uiridis
Co p. et pro. Est absterfua mūdificatiua apitiua.
Co. Dem. ex. Pōdus. 3. 5. ipm resoluit difficultatē uri
ne. et pōdus. 3. 5. deq; cit pū uinū et mortuū et 3. 5. plice
usq; ad. 3. 5. puocat mēstua. et pōdus. 3. 5. soluendo
educit aquositatē hydropisis. **C**o. Uene. Pōdus. 3. 5.
eius est uenenū piciosū et ex suffragatiōe eius q ex ipsa
est uiridis effugiūt uenosa pua. **C**o. De urtica. c. decxxij.

Urtica qd est. Color semis et similis colori pō
ri sed tñ est minus et subtilius et non est in eius lō
gitudine et mordicat qd ei obuiat ita q et intestina
Co. Nā. Urtica et semis et calia in pncipio tertij. et sic
ca in fo. sed semis est mīnoris siccitatis q ipsa. **C**o p.
et p. Est attractia ulceratiua resolutiua et in uirtute a
dustiua. et sūl qdā q dicūt calefactiōem et non est fortē. sed
in ipsa qd est uirtus apitiua. et in ipsa est absterfio fortis.
et in ipsa non est mordicatio ulceꝝ. et qñ cū carne coquit
caro soluit inter urticā et opatiōem. **C**o. Alpata et bo.
Emplm et cū rhabdano di sūp dubellet et cōfert eis
et pferit duritiē et cōfert semis eius cācro in eplo. et sūl
eius cinis. **C**o. ul. et ul. Eius cinis cū sale pferit ulce
ribus q accit a morsura canū et ulcerib⁹ maligis et cā
cro. **C**o. In. iun. Emplm ex ea cū sale cōfert torsioni ner
uoz. **C**o. Dem. ca. Eius folia cōtrita abscondūt fluxū
sanguis ex narib⁹ semis et cōfert stricū nariū et apit
oppilatiōes colatorij fortiter et ex semie et scūz emplm
facit exdicationē dentiū facile. et emplm ex ea pferit apa
tibus que sūt post aurē et est absterfuiū. **C**o. Dem. an. et
pec. Nā bibi cū aq ordeī mūdificat pectus et qñ deco
qūtur folia eius in aqua ordeī educit hñores grossos
q sūt i pectore sed eius semis est fortius et ipm remouet al
ma et ipsam dilatiōem et fūda plesim. **C**o. De. ex. Ex
citāt coitū ppe semis eius cū uino et apit orificiū mūcis
q matix recipit spma. Et sūl si comedat cū cepis et o
uis et qñ supponitur cū myrrha puocat mēstua et a
pit mūcē et sūl si bibi eius decoctio cū myrrha et folia
eius recētia reducūt mūcē exēūt loco emplm posita et
soluendo educit pbla et hñorem crudū sua absterfione
nā cū uirtute solutiua q sit in ipsa et oleū eius plus soluit
pbla q oleū cartami et decoctio folioꝝ cū ostracis lēit
uentrē et si uis ut ipsa faciliua soluat accipe medellā se
minis eius et cōteꝝ ipam cū sauich et pñce eā in uino et
bibe eā et oz ut p⁹ eius auctū bibat aliqd d oleo rosace
o ne adurat gutt bibētis. et qñz sunt ex ipsa collyria
cū melle et supponit et soluit. **C**o. De uiola. c. decxxvi

Uiola qd est. Nō est eius cēntia. et opatio radic
eius est uicia opationi ipsius. **C**o. Nā. fūa et et hu
mi da in pzio et dñt qdā q est cala in pmo. s. in sūitate fo
lioꝝ eius non est dubitatio. **C**o p. et pro. Bi q ipsa gene
rat sanguinē eqle. **C**o. Alpo. et bo. Sedat apata cala mo
re eplasti supposita cū sauich de ordeo et sūl et folia
Co. ul. et ulceꝝ. Viola epithymata bona est scabici.

Utem. ca. Sedas soda sanguinea odorata et illita
Utem. oculi. Cōfert opthalmie cale. **U**tem.
an. et pec. Cōfert tussi cale et lenit pectus et ppe q ex ea
pita est cū zucaro et ipsius sirup cōfert plesi et plimo
ni et est melior q iuleb in hoc ca. **U**tem. nu. Va
let iflatiōi stōi. **U**tem. ex. Sirupus ei cōfert dolori
renū et puocat urinā. et q ex ea sicca ē soluendo educit
cholam. et ipsius ēt sirupus lenit nām cū facilitate et p
fert eminentie ani. **U**tem. Be uzina capi. dccxxij.

Urina qd est. Pō. est. **U**tem. ex. urinis iuu
tiuis magis est urina cameli arabici q est anbe
glib. Et urina bōis est dbilior urinis m ea se debiliof
urine porcor dōesticoz castratoz et eis fortiores sunt
antiq et urina qd castrati ois gnis est debilior et ex uris
magis absterfia est urina bōis. **U**tem. ca. est cala et sicca
Utem. p. et pro. Dēs abstergiūt et urina qd bōis ponit
cū cinere uitis sup locū fluxus sanguis et sistit. urina dō
cāeli pferit furtibz ablutioe scā ex ea. et sifit uria tauri
Utem. Deco. Abstergit morpheā. **U**tem. et ul. Urina a
fini cōfert ulceribz abularis et huidis. et urina bōis ēt
ppe antiqua et cōfert excoriationi et pruitui et albaraf
et pcpue cū nitro et aqua acetose. et sex urine ponit sup
berisipilā et cōfert et confert lita scabiei et labafarb et ul
ceribus vios et ulceribz ped que migi et ditiē donec sa
nēt. **U**tem. iun. Cōfert doloribz nezuosis et pcpue uri
na capraz dōesticoz et mōtanaz et ppe spalmo et exten
sioni et sifit sit caputpuzgiū extensioni. **U**tem. ca. In
urina tauri qd dissoluit myrba et distillat in aurē sub
tiliter sedat dolorē et. et sifit uria capraz sola et cū myr
zba. et urina bōis antiq pibz fluxū putredis ab aure.
et urina cameli pferit fectori nariū et apit oppilatōes co
latorū cū uebenti uirtute. **U**tem. oc. Loagulat in
uase ereo et cōfert albugi et scabiei et ppe urina pueror
et sifit cocta cū porris. **U**tem. an. et pe. Urina infan
tiū lactentiū cōfert dilatatiōi anbelitus. **U**tem. nu.
Quidā hō splentitē sōnauit q pcpiebat ei i sōno ut
urinā suā biberet oī die ter et sanaret. q exptus ē illud
et inuenit mirabile. et urina qd bōis et urina cameli cō
ferūt hydrosipili et ea linīt splē pcpue cū lacte cameli et
urina capraz ualz hypofarce eaz pcpue q se monta
ne et pcpue cū spica boni odoris et sifit urina antiq por
cor in hōmōi est bōa cū uino forti. **U**tem. ex. Uria
porci frangit lapidē in renibz et uelice et puocādo edu
cit ex abobz. et urina alini cōfert dolori renū. et urina
bōis decocta cū porris cōfert doloribz mīcū qn sedēt
in ea mulieres unaqz qnqz diez semel. **U**tem. Vene. Uri
na bōis cōfert morsui uipe bibita et effudit sup eū et p
prie uipe petrole et cū nitro sup morsū canis rabiosi et
oī morsui et puncture ualet. et que ex ea antiq est confert
uēis oibz et lepori marino. **U**tem. De uisco. c. dccxxvij.

Uscus qd est. est notus. et eius qdem fructus ē lītis
ciceri pigro nō sincere rotunditatis uirgulatus
fragibilis ex quo manūiūscant. eius at minera ē arbor
ferens glādes et malus et purus in quo se uirtus acia
et aqua multiplicatē ualde. **U**tem. Elec. q ex eo bonus ē est re
cens planus coloris puri interius uiridis exterius te
rit et lauat deū coqē. **U**tem. Nā. Nō calefacit nisi p mo
zā longaz sicut gūma uite agrestis et est debilior ea in
hoc et in ipso qd est hūitas supfluēs n digesta et est cali
dus et siccus in tertio. **U**tem. p. et pro. Est resolutiuus
resoluit ei hūitates grossas ex pūdo pter fortitudinez
uirtutis attractiue et lenit et dicit qdā. n inest ei opō
in hūitibus tenuibz. **U**tem. Deco. Eradicat ūgues ma

los qū sup eos ponit cū arsenico. **U**tem. et bot. Re
soluit apata fia et ppe cōfortatus cū calce et pferit syrie
et filiabus noctis. **U**tem. et ul. Lenit ulcera antiq et
ulcera mala. **U**tem. iun. Lenit iūcturas cū tanta cera
qū ipse est et suo cōli pōdere de resina pini. **U**tem. ca.
Cōfert apatibus sīs p aures misti cū gūma pini et
cera. **U**tem. nu. Extrēuat splenē qū ponit sī ipz cū
aliquibus rebus ipm confortantibus sicut est calx.

Utem. Be uerme capi. dccxxix.

Uermis qd est. est ueris grane et est ueris tincto
rū et uirtus ē sicut uirtus ceruse. uerū ē subnīl
or et magis uadēs in pūdo. qdā at dicit q colligē hic
uermiculus ex rebz pūbus. ita q colligē ex arboribus
glādes ferentibz. **U**tem. Nā. Uermiculus grane recēs infri
gitatiuus ē. et in ipso ē siccitas qūtatē bōis. **U**tem. p. et p
pri. Uermiculus grane q ē uermis tinctoz ē purpureus et
exiccat sine mordicatioe. et B. qd dicit q in ipso ē stip
ticitas tēpata. **U**tem. et ul. Uermiculus grane pferit
uulneribus neruoz triē cū uino aut aceto cū melle. dī
at q uermis pluriū pedū q morat sub lagenis sī q dī
qū bibē ex eo aure. remouet spasmū et alcuzez nocētes
Utem. ca. Ueris pluriū pedū q ē sub āphoris quz
terit cū cortice granati et cū oleo ro. et distillat in aurē
sedat dolorē. **U**tem. an. et pec. Ueris rubeus qui ē
sub urceis aq q bz pedes plurimos et qū tangit rotun
dat qn cū eo tāgit palatū cū melle ualet pfoctionibz
et sifit qū cōcedit pferit alman et dilatatiōi anbelitus fm
q dī. **U**tem. nu. Predictus bōis plures pedes con
fert ictericie bibitus cū uino. **U**tem. ex. Ueris plu
rium pedū q est sub cisternis et urceis bibitus cū uino
est bonus difficultati urine. **U**tem. Vene. Uermis olez
cōtūpū linīt sup pūcturā uermiū uenenoloz et cōfert ei
Utem. Be uisur capi. dccxxx.

Uisur qd est. Dixerūt qdam q eius uirtus ē uir
tus ceruse. et dixerūt aliū uirtus ei ē uirtus alscēb
negi. **U**tem. Nā. ueris ē ut sit calm et siccū et ut qū sint am
bo in fine sī qd at dī pter hoc est dēm p ignorantiam.
Utem. p. et pro. Apud quosdā eius stipticitas est fortio
q ipsius acuitas et apd alios eius acuitas est fortior
stipticitate ipsius. **U**tem. et ul. Consolidat uulnera et
generat carnē in ulceribus et phibet adustioē ignis et
ostracositatē. **U**tem. ca. Probibz corrolioz dētūz.
Utem. De uitro capi. dccxxxi.

Uitru qd est. Uitru iter lapides ē sicut stultus it
boies declinat ei ad oēm tincturā et tingit ea et
frangit et abscondit cū eo. **U**tem. Nā. Calm ē in pmo sic
cū in fo. **U**tem. Deco. abstergit dētes et facit oriri pilos
qn cū oleo sabacino iūgit. **U**tem. p. et pro. In ipso ē sti
pticitas et subtilitas. **U**tem. ca. Uidat furtures qn
cū eo sit ablutio et abstergit dētes. **U**tem. oc. Ab
stergit oculū et delz eius albuginē et adustū ē fortius
Utem. ex. Qd ex eo tritū ē et adustū cōfert ualoc
lapidi uelice et renū qū bibitur cum uino.

Utem. Be uua passa capi. dccxxij.

Uua passa dicit i cōd uua **U**tem. Be uēne. c. dccxxij
Utem. Enter. **U**tem. p. et pro. Parui est nutritiū mali
chimi et sifit qd sifatur ei ex uisceribz qūis et bōa
fiat digō. uerū pluris ē nutritiū q pulmo. uētres at
auitū qn digerūt se melioris nutritiū et pluzimi et pcpua
et gallinaz et anlep. **U**tem. nu. Est tarde digōnis.
Utem. Be uite capi. dccxxvij.

Uitis qd est. Inquit Dia. utris siluzis et mōtana
bz ramos lōgos sifit illos quos facit uitia. et cap

folia sunt sicut folia uue lupine domesticæ sed sicut latiora
et flos eius pilosus est. et fructus eius sicut uua quæ sit rubea
apud maturatiōem et granū eius est rotundū et cōedunt
folia eius statim quā nascuntur. **C**ap. p. et pro. Linis ramo
rū eius ponit in medicinis cauterizatiōibus et oleū uitis
est sicut oleū rosaceū. uerū non est in eo illius subtili
tas. et oleū quidē musti est sedatiuū et calefactiuū et flos
siluizis est uehemētis stipticitiōis. **C**Dec. Lachryma
eius ualē sup uernicas formicales. et uitis quidē siluizis
abstergit panū et lētigines sed domestica ē debilis. et la
chryma siluestris forā eradicat pilos cū oleo et ppe quæ
assumit ex ramis eius recētib⁹ quā inflāmur et oleū
eius est fortius oībus oleis. **C**Uulnera et ul. Lachry
ma uitis est bōa scabiei et ipetigi. et fructus uitis silue
stris prohibet apazi uulnera. **C**In. iun. Linis uinatie
eius quod remanet cū aceto cōfert torliōi neruoz. et cinis
ramoz eius cū oleo ponit sup pūsiōm lacertoz et mol
lificatiōz iuncturaz et quāz bibi cinis eius ppe cassi et ole
um musti est bonū doloribus lacertoz et neruoz et laxi
tudini. **C**Dem. ca. Folia eius ponit in emplō ad so
da calām. et radix uitis nigre et albe et siluestris est ex
sūma medicinarū abstergentiū sordes auris et est ex me
dicinis cōferentibus sordiditati. et cortex eius. que silue
stris est cū melle sanat gingiua sanguinea. **C**Ue. oc.
Folia uitis cū sauib ordēi more ēpli supposita oculo
prohibet fluxus ad ipm. **C**Dem. an. et pec. Succus foli
oz domesticæ cōfert sputo sanguis. et siluizis fructus siluizis
bibitus. **C**Dem. nu. Emplm scū ex folijs et filis ei⁹
cū sauib ordēi ualē sup apata stōi et fiatōzei⁹ et succ⁹
folioz eius pferit dolori stōi ex calitate et quā bibi radix
eius cū aqua siluestris aut uino cōfert hydropis. et so
lutiōe educit aquā et fructus uitis siluestris est bonus
stōi et naulee et cōturbationi et acetositate cibi. **C**Ue.
ex. Succus folioz eius est cōueniens dysenterie et do
lori ani ex caliditate et eius lachryma que est sicut gū
ma bibi cū uino et frangit lapidē et cinis eius quod re
manet post expūsiōm cū aceto ponit sup hemorroidas
et mora. et fructus eius bonus ē ano. puocat ei et strigit
CUene. Linis eius quod remanet est tyriaca morsui
uipere.

CDe uolubili capi. dccxxxv.
Uolubilis. **C**Ala. est equalis ad calitatē quādā
declinans et siccitatē plurimā et est lenificatiua
et apud alcāz est fīa. **C**Cap. p. et pro. Est resolutiua ap
tina. et nō que noiatur cinis papauēz constat ex terrei
tate constrictiua et aqueitate lenitiua et acredine ignea
sed exiccatio destruit aqueitatē eius et in ipsa est mun
dificatio. **C**Beco. Lac uolubilis magne abradit pi
los et interficit pediculos. **C**Uul. et ulcera. Folia fu
nis paupe recentia puenientia sūt ulceribus magnis
et cōsolidant ea decocta in uino et ex eis emplm faciū
sup positū adustioni ignis et ppe cū cerato et ad hoc nō
est ei par. **C**Dem. ca. Distillatur succus eius in au
rem dolorosā cū cotto ppe cū oleo rosaceo et ppe quā
est aspa calm et confert sōda antique. et succus eius cō
fert materiei attracte ad aurē si est antiqua et ulcerib⁹
antiquis in ea. **C**Dem. an. et pec. Est bāna pectori
et pulmoni et mundificat asma. **C**Dem. nu. Apit op
pilationes epatis et folia eius cū aceto sunt bona splēi
CDem. ex. Aqua eius soluēdo educit cholam adu
stam et quā non decoquitur est fortior. et est quedam spēs
uolubilis mala solone educens sanguinem.

CDe uirga pastoris capi. dccxxxvi.
Uirga pastoris quid est. est albat et est mascu

lus et semina sed masculus est fortior. **C**Cap. p. et pro.
In ipsa ē stipticitas sed pō aquea in ipsa ē plima et ppe
multitudinē repulsiōis materiez effulaz existimant quæ
est exiccatiua et sūst prohibet fluxū. **C**Apo. et bot. Fit
ex ea emplm pphoni et berispile et formice et est ualde
conferens apatiūbus ulceratis. **C**Uulne. et ul. Cōso
lidat uulnera recentia. **C**Dem. ca. Succus eius i
terficat uermes auris et exiccāt uulnera eius. **C**Ue.
an. et pec. Aqua eius confert sputo sanguis. **C**Ue.
nu. Fit ex ea emplm ad inflatiōm stōi infrigidatā.
CDem. ex. Prohibet fluxū sanguinis ex mīce et
sanat ulcera intestinoz. et Bi. quidē existimauit quæ ipsa
puocat urinam et sanat illū qui retinē eā et nō pōt min
gere.

CDe uua capi. dccxxxvii.
Uua. **C**Elec. Alba laudabilior ē quā nigra quā e
quatur i illiqz ppetatib⁹ spūitūdis et subtilitatis
et dulcedinis et reliquoz et dimissa post collectiōm duo
bus diebus aut trib⁹ melior est collecta in ead hora
CAla. Cortex uue frigidus est et sic⁹. **C**Cap. p. et p.
Collecta in ead hora est inflatiua et suspēsa donec de
tumescat cortex est boni nutritiū et est pfortans corp⁹
et eius nutritiū est sile nutritiū sicut i paucitate ma
lie et est plurimū nutritiū quā sit minus nutritiū si
cū. et matura minoris est nocuū quā nō matura. et quā
non digerit uua eius nutritiū est crudū. et nutritiū
quidē uue cū sua dispositione plus est nutritiū succi
eius. sed succus eius est uelocior penetratiōis et de
scensionis. et uua stipticam spatur et resolutat appensio
Acetola uero nō est ita. **C**Ue. nu. Uua passa est aica
epi et stōi. **C**Dem. ex. Uua et uua passa cū suis interi
orib⁹ bone sunt dolorib⁹ intestinoz. et uua passa cōfert
renib⁹ et uesice et uua quidē in ead hora collecta mouz
uentrem et inflat. et oīs uua nocet uesice.

CDe uenis tinctorum capi. dccxxxviii.
Uene. tinctoz. **C**Ala. Sūt case et sicce declinan
tes ad fm. **C**Cap. p. et pro. In ipsa est absterio
fortis. **C**Dem. ca. Confert eaz masticatio dolori dē
tium. **C**Dem. oculi. Succus eaz ē bon⁹ in accuēdo
uulū et absterendo quod est corā pupilla de aqua et albu
gine. **C**Dem. nu. Confert ictericie facie ex oppilati
onibus et ppe cū aniso et uino albo.

CDe uentribus capi. dccxxxix.
Uentres. **C**Cap. p. et pro. Ventres autū pluri
sunt nutritiū et illi qui sunt gallinaz non digerū
tur uelociter. **C**Dem. nutri. Existimauit quæ tunica
interior uentriū exiccata cōfert ori stōi et dolori eius.
Filius melaugue et proprie uentris galli.

CDe uulpibus capi. dccxl.
Uulpes. **C**Cap. p. et pro. In ipsa est resolutio. et
eius pellis ē calidior pellū et eius quid pelle iu
uatur humectati ppe ipsius resolucionem. **C**In. iun. Uū
ulpes coquitur in aqua et ebocatur iuncture doloro
se ex ea cōfert uehemēt. et sūst oleum quā uina decoqē
in ipso imo hoc est ualde fortius. et oīs quid ut prolōge
tur eius sessio in ipso et melius est ut sit post euacuatiōz
et purgatiōm ut non attrahat cū fortitudine sue acuita
tis et resolutiōis hūores adiuncturas et quā euacuatur
corpus post illud non attrahit ad iuncturas aliqd. quæ
si resideat erit leue. et sūst adeps uulpis quāz attrahit a
liquid plus eo quod resoluū et quāz decoquit in ipso sō
lata. et quēcūqz abaz admittet resoluū illud quod est in
iuncturis. **C**Dem. ca. Eius adeps sedat dolorē au
ris quā in ea distillatur. **C**Dem. an. et pec. Eī plimo

siccus confert almaticis ualde et eius potio est pōd⁹. 3. 12

De uespertione capi. dccxli.

Uespertilio quid est. dicitur quod scirazirac est lac eius et dicitur quod est urina ipsius. **Chā.** In scirazirac est absterzio et uehemēs calefactio. **Op. et pro.** Unguentū uespertilionis prohibet māmillas puellarū a magnificatione et prohibet ortū pilorū fm quod dicitur. sed nō est uerū.

Dem. oc. Cerebrū eius cū melle confert pñ aque descendētis in oculū et eius cinis acuit nīfū et scirazi rac confert ungule.

De ubere capi. dccxliij.

Uber. **Chā.** Est fīm et siccū pp neruos ples q sunt in ipso. **Electio** nutritiū uberis pleni late qñ digerit propinquū ē nutritiū carnis et illud est melius in quo ē lac et qd ē alafegueati qñ ipse uelociter faciunt descendere ipsū et ē d aiāli bone carnis dōi hūmoris grossi fortis. **De ungula capi. dccxliij.**

Ungula quid est. **Deco.** Qu ex cinere ungule capne cum aceto linitur alopitia confert ualde.

De littera. F. **De xilaloae. c. dccxliij.**

Xilaloae. **Electio.** Melior spēs xilalo es ē almundiliū. et asportat de medio regio nis indie fm quosdā deinde ē illud qd dicitur in dum et ē montanū et superfluit sup almundiliū qñ nō generat pediculos et ē magis dāns odorē panis. qdaz tñ boies sunt qui nō discernūt iter mundiliū et indū bonum et de meliori xilaloae ē alsemdari qd ē de abster sione indi. deinde alcumari qd ē de absterfione indi po stea alsenafū. et ē spēs testis et p illud ē absterliū alse bri um et alkadiū et alfiniū et noiatur alcafiup et est bouuz dulce. et inferius illo ē algeliū et almetali et alquali et al rantac sed almundiliū totū est bonū. deinde melius de alsemduri est uariū ponderosū et dup plūme aq grossū in quo nō ē albedo et remanēs sup ignē. quidā uero ex tollunt nigrū sup uariū. et melius alcumari ē nigrū mū dū ab albo ponderosū remanēs si ignē grossū plūme aq et uniuersalr melius xilalo es est illud qud magis sub mergit in aqua. natans uero ē puatū uita et spū et ē ma lum. et xilalo es quid est uene arboris q eradicator et sepeliūtur in terra donec cap lignū et cortex putrefiat et remanet xilalo es pur. **Chā.** Calm est et siccū i fo sicut existimo. **Op. et pro.** Est subtile apitiū oppi sonū frangitiū uentositatū remouens supfluitates hu miditātū. et cōfortat uiscera et prohibet iā. **Deco.** Masticator eius facit oris odorē bonū. **In. iunct.** Confortat neruos et acqrit eis uinctuositatē et uiscosita tem subtile. **Dem. ca.** Xilalo es confert cerebro ualde et confortat sēlus. **Dem. an. et pec.** Cōfor tat cor et lenificat ipm. **Dem. nu.** Si bibatur de xi laloae pondus. 3. i. 5. remouet humiditātē putrescām stōi et confortat ipsū et epar. **Dem. ex.** In ipso est uirtus cōstringens nām et confert dysenterie melice.

De lia. 3. **De zedoaria capi. dccxlv.**

Zedoaria quid est. Portiones siles aristolo gie. minores tñ ea et est in sua uirtute. et meli or quid est illa que cū napello crescit. et eius uicitas debilitat plantā napelli. filius melaugue dixit quod ipsa in opatione sua est sicut durūgi. uerū est debi lior ea. dico at quod si ipse uoluit p hoc quod zedoaria est de bilior ea tunc iā erauit fm quod existimauit. et si uoluit p hoc quod durūgi est durior. nūc nō elongat illud. Apd me uero nō cōstat quod fili melaugue quod h mōi discretionēz expus est habuit in hac cōsideratiōe electiōm ptinen tem pectori firmo pp sermone elus. et iā sciuerunt quod ze

doaria resistit napello. quō ergo est debilior durūgi.

Gene. Est tyriaca uenenosor oium uipe et napelli et alior. **Permu.** Triplū ponderis zurūbet p uno tyriace.

De zinzibere capi. dccxlv.

Zinziber quid est. notū est. et est sile piperi i nāis suis. sed non inest ei ipsius subtilitas. et accit ei ut corrodatur pp hūitatem suā supflua. et pp illud calefa ctio eius durabilior est calefactione pipis et illud ē pp spissitudinē suā et sicut in nasturtō et sinapi et gūma ru te agrestis. **Chā.** Calm est in fine tertij siccū in fo et in ipso est hūitas supflua et nutritiū calm est et siccū et nō est in ipso multitudo hūitatis supflue. **Op. et pro.** Eius calitas est fortis sed nō calefacit nisi p ipso pp illud qd in ipso est de hūitate supflua sed eius cale factio est fortis. est lenitiū resolutiū inflationis quū ergo nutritur mel accipit quidā hūitatis eius supflue et exiccat plm eius. **Dem. ca.** Augmētum efficit in seruatiōe. et abstergit hūitatem a pibus capis et gut turis. **Dem. oculi.** Abstergit tenebrositatē oculi pp hūitatem suam scō ex eo alcosol et bibitiū. **De. nu.** Digerit et cōtinent sūitati epul et stōi et exiccat hu morositatē stōi. et qd accidit in eo ex hūitātibz et cōe stione fructuū. **De. ex.** Excitat coitum nutritum et non nutrit et lenit uentrem leniter. Dixit alcanzi i mo retinet. ego at dico quod fiunt a malitia digōnis et lu bricitate humoris uiscosi. **Gene.** Cōfert uenenis v mium uenenosor.

De zurūbet capi. dccxlvij.

Zurūbet quid est. Est herba filis cipo sed ē ma ior et minus odorifera. **Chā.** Calm est et siccā in 3. **Op. et p.** Resoluit uentositatē. **Deco.** Est ipinguiatua et abscindit odorē uini et alleor et ceparnū **Dem. an. et pec.** Lenificatiua est cordis. **De. nu.** Retinet uomitū. **Dem. ex.** Stringit nām et cō fert uentositatibz mīcū. **Gene.** Cōfert mordicatiōi uenenosor uermiū ualde ita ut ppinqua sit zedoarie. **Permu.** Ponit loco eius in uenenosis qñ ipa et medietas et de durūgi et due tertie ponderis et de ta raxacō siluū et medietas ponderis et de granis citri.

De zinzibere canino capi. dccxlvij.

Zinziber caninū qd est. est ol notū et est sicut pip aque. et eius folia sunt sicut folia salicis nisi qñ sē magis citrina et uirgulta sunt rubea hūtia saporem zinziberis. et ipsum interficit cās. **Chā.** Calm est in fo siccū in pmo. **Deco.** Recens cōtitiū cū seie suo abstergit uestigia que sunt in facie et pānum et lētigies antiquas. **Alpata et bo.** Recens resolut apata du ra qñ terit et sem et quū sit ex eo emplm filr.

De zarnabo capi. dccxlix.

Zarnabū qd est. Arbor magna et non fructificā existens in monte libano de scemi et folia admi nistratur. et eius uirgulta sunt uirgulta pua rotūde figuū inter grossitiē magne ac qua subellia sumūtur et grossi tiē calai cū quo scribz nigra ad citrinitatē declinantia que nō hz multū sapore nō odorem. et pap odoris quē hnt est bonū et est odor citri et uirtus et est uirtus nucis mul. sed est subelior ea pauz. et qñz stat loco cinamo mi. **Chā.** Calm est et siccā in fo. **Op. et prop.** In ipsa est stipticitas et resolo uentositatū. **De. ca.** Fit ex ea caputpurgū cū aqua et oleo ro. ad soda fiam.

Dem. nu. Confert epi et stō infūdati. **Dem. ex.** Stringit uentrem.

De ziniar capi. dcccl.

Ziniar quid est. Spēs faciendi ziniar sunt cum exasperatiōe etis i fece aceti et toratiōe limatur

eius cum aceto et sepultura ipsius in loco humoroso et inclinatus uas erectum super uas in quo est acetum et dicitur quousque in ipso fiat ziniar deinde siccatur ziniar ex eo et pinguet cum sale ammoniaco. et sepultura eius in loco humoroso est nota. et fit ex ziniar species subtilis ualde. Assumitur enim acetum sublimatum et ponitur in mortario creto cum pistello ex ere et sine intermissione teritur in sole calido estiuo donec exasperetur. deinde ponitur in ipso alumen et sal cum mensura et sine intermissione teritur quousque conficitur illud quod teritur et exsiccat asperguntur super ipsum acetum et urina infantium et teritur et dicitur in loco humoroso. deinde aggregatur et exsiccat et quousque uenitur ziniar quod generatur super lapidem in mineris cretis. et quandoque inuenitur aliquid ex eo in mineris cretis. **Electio.** Illud quod est melius est minerale et fortius quod est assumptum ex corijs et ere adusto et acetosum est leuius eo quod sanctum est cum sale ammoniaco. **Ca.** Lapidum est et siccum ad quartum perueniens. **Op.** et pro. Est abstergium corrosiuum carnis dure et lenis sicut acutum. sed ceratum temperat ipsum et facit ipsum de siccatione sine mordicatione. **Uulne.** et ulcera. Prohibet ulcera abulatiua et consolidat cum cerato. et mundat ulcera sordida. et ipsum cum aelch alibati et aceto est medicamentum scabiei ulcerose et albaras et morphee.

Med. ca. Alziniar assumptum cum sale ammoniaco et aluie et aceto quousque teritur et sufflatur in naribus et implet os aqua ut non pueniat ad guttur prohibet fetores nazium et ulcera mala in ipsis. et ziniar ferreum cum aceto stringit gingiua et fit ex ipso ceratum ad apata gingiuarum. et liss ziniar cretum.

Med. oc. Prohibet grossitudinem palpebrarum et eorum inflatorem et abstergit oculum. et ponit in medicis ulcera oculi et puocat lachrymas ualde. quousque ziniar admistrat in alcohol. rectius est ut oculis uaporet spongia infusa in aqua calida. **Med. ex.** Ponit in medicis hemorrhoidarum et fit ex ipso et ammoniaco licinium et adiplent eo hemorrhoides

De zuzere capi. decli.

Zuzere quid est. Arbor eorum granum sile est alaniude que dicitur albaze et est siliis zute et dicitur dinarugiu.

Ca. Lasa est et sicca. **Op.** et pro. Resoluit inflatorem. **Med. ex.** Radix eius et seminum in exiccatione spiritus sunt siliis uirtutis cum ruta. **Uene.** Confert puncture scorpionis bibita et linita.

De zuzeraet capi. decli.

Zuzeraet. **In. iun.** Confert sciaticae. **Med. ex.** Alqua foliorum eius cum rob confert difficultati urinae et menstruorum et extrahit sanguinem coagulatum in uelica. **Uene.** Confert morsui uenenosorum uermium.

De zuzur capi. decli.

Zuzur quid est. Alzarur alia est nota et noiatur triangulus latinorum. et ex zarur est species quam noiant greci telesimo et sentabinum et quousque noiant eam malum siluam Arbor ei eius siliis est arbori malorum ita quod est in folijs suis nisi quod minor et est saporis pontici. **Op.** et pro.

Est stipica que est magis stipica quam algobera uin ceteris cholam et retinet cursus plus ois fructu. **Med. ca.** Telesimo est faciens soda. **Med. nu.** Telesimo est mala siliis. **Med. ex.** Stringit et retinet urinam.

De zeduar capi. decli.

Zeduar quid est. Inquit Bi. est algeduar siliis quod existimo. **De zabarat capi. decli.**

Zabar quid est. est plata cuius una species folia habet ut leticia et thyrso cictos et leuia folia puas radices et nascitur in terra salita exposita soli et in ipsis sapore est falfedo et altera est siliis camepitheos et est melioris coloris et purpureitatis. **Uul.** et ul. Est consolidatiua eorum. **Med. ca.** Subtiliat superfluitates ita quod facit confert epilebie bibita cum oxymelle.

De zinzania capi. decli.

Zinzania quid est. dico quod zinzania ab omnibus dicitur in duas res. una earum est granum sile frumento ex quo homines faciunt panem et dicitur quod zinzania est plurima. et quidam alij noiant rem quandam inebriantem mala que in granis prouenit. sed loqui de hoc est per illud in quo sumus. **Electio.** Melior est illa que est leuis ponderis non uetus neque frangibilis sed est uiscosa quam masticat declinans ad rubedinem et in ipsa est ponticitas parua.

De zuccaro capi. decli.

Zuccar quod est. Arundo zuccari in natura existit et est uehementioris exiccationis quam ipsum. **Ca.** siliis est tabarzed et est subtilius. et uniuersaliter est calidum in fine primi. et antiquum declinat ad siccitatem in primo et est humidum in ipso. et quanto magis antiquatur tanto plus exsiccat. **Op.** et pro. Est lenificatiuum abstergium lauatiuum. et sulimenum est magis lenitiuum et proprie assenid immo mel arundinis et zuccar non sunt inferiora melle in abstergendo et mundificando. et quanto plus antiquatur zuccarum tanto fit subtilius. **Med. oculi.** Assumptum sicut gamma ab arundine abstergit oculum. **Med. an.** et pec. Lenit pectus et remouet ipsius asperitatem. **Med. nu.** Est bonum siliis in quo non generatur cholera. ipsum enim leuit ppea quod ad choleram conuertitur et est apitium oppilationum. et in ipso est uirtus faciens siliis minores tamen siliis quam facit mel proprie antiquum et etiam antiquum generat sanguinem seculentum et abstergit plia siliis. et in arundine quidem zuccari est iuuamentum ad uomitum. **Med. ex.** Soluit et proprie illud quod super arundinem inuenitur sicut sal et sulimenum quidem et rubeum uehementioris sunt lenificationis et quousque inflat et quousque sedat inflationem et ipsum quidem cum oleo amigdalino confert colice.

De zuccaro albular capi. decli.

Zuccarum albular quid est. Dana cadens super albular et est sicut frusta salis. et in ipso quidem est cum abstergione et resolutione ponticitas et amaritudo et de ipso aliud est iamenum album et aliud est agiziū ad nigredinem declinans. **Op.** et pro. Est abstergium cum ponticitate in ipso. **Med. oculi.** Zuccar albular acuit uisum. **Med. an.** et pectoris. Confert pulmoni. **Med. nu.** Confert hydropisi cum lacte camele nouiter fete. et non facit siliis sicut relique species zuccari quoniam eius dulcedo est parua et est bonum siliis et epati. **Med. ex.** Confert renibus et uelice.

Expletus est liber secundus canonis quem princeps Auicenna de medicinis simplicibus edidit. In ipsius patau anno christi optimi. **MD. cccc. lxxix. vi. kalendas Septembris.**

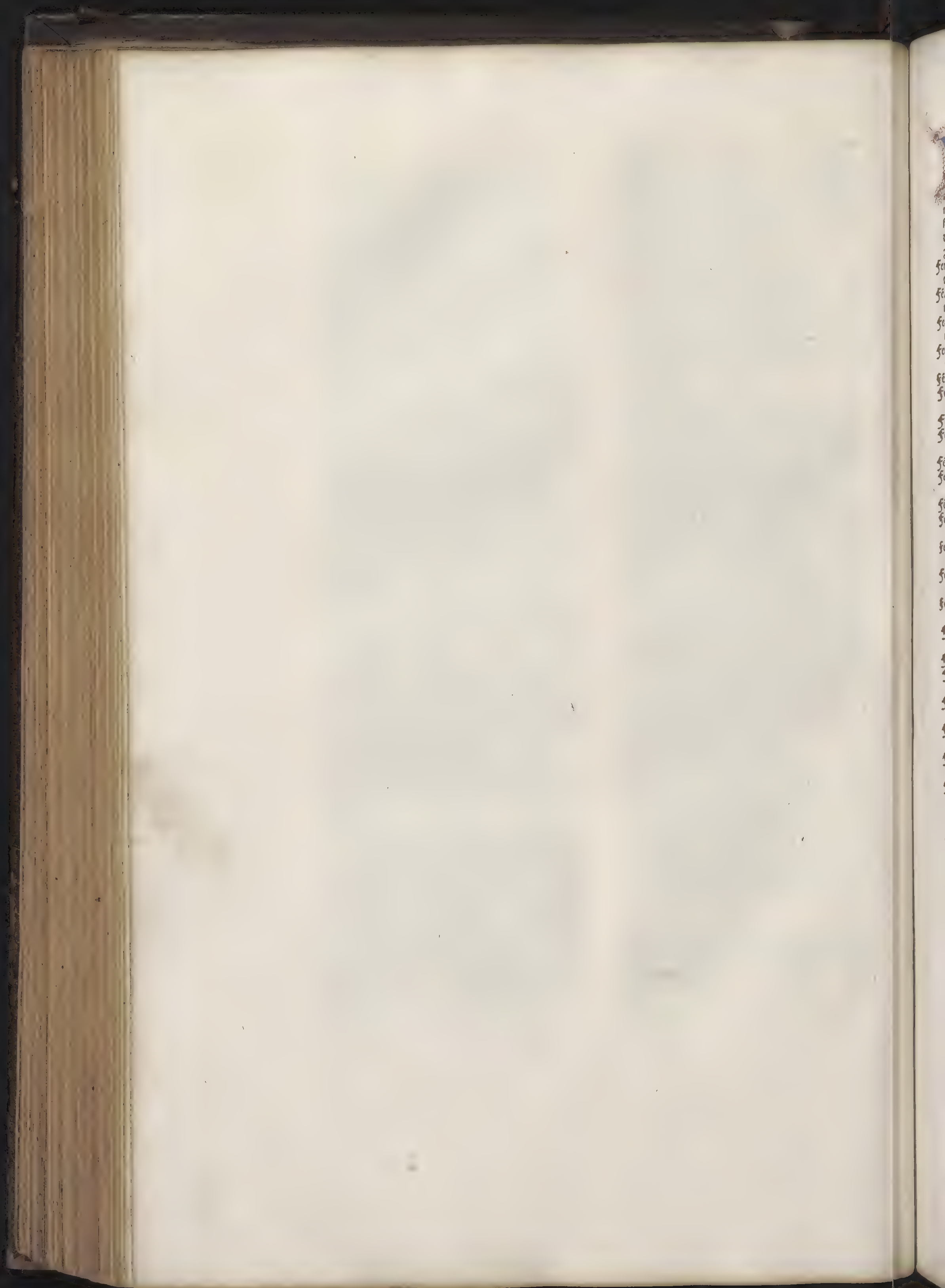
pēs folia
olia puas
r in iph
r est me
Est con
perfluita

minib⁹ di
e frumen
hia ē plu
ebriantes
c est pier
illa que ē
est uicōla
est ponti

existit r ē
Pā. fūus
st calidum
tem in pri
antiquaf
nificatiuuz
gis leniti
r zuecap
undifican
to fit subri
mma ab a
oec. Lenit
ē. nu. Est
lum enim
apiniuum
in minores
r etiam an
ostegu pba
mentum ad
illud quod
imentum qui
ationis r qñ
quidem cuz

dens super
quidem ē
amaritudo
ē agziū ad
t absterfiuū
uaccap albu
Confert pul
um lacte ca
ique spetiel
r est bonum
r uelice.

que princeps
dix. Inplius
ix. vi. kalen

Accipit liber cāo-
nis texti de egrit-
udinib' particu-
laribus que sūt
appropare mebris ho-
minis occultis et mani-
festis a capite usq' ad pe-
des ptinent. xxij. sen q'
pplectunt. l. ij. tractat.
Sen p' de vniuersis egrit-
udinibus capitis.
Fe. ij. de egritudinib' ner-
uoz.
Sen. iij. de oib' dispositio-
nibus oculoz.
Sen. iij. de dispositionib'
auris.
Fe. v. de dispositib' nasi.
Sen. vi. de dispositionib'
oris et lingue.
Sen. viij. de dispositib' dentiū.
Sen. viij. de dispositib' gin-
giuaz.
Fe. ix. de dispositib' gutturis.
Sen. x. de dispositib' pul-
monis et pectoris.
Fe. xi. de dispositib' cōdis.
Sen. xij. de māmilib' et ca-
rū dispositionib'.
Sen. xij. de meri et stō et dis-
positionibus eoz.
Sen. xij. de epate et dispo-
sitionibus eius.
Sen. xv. de anatomia fellis
et splenis et ictericia.
Sen. xvi. de dispositib' uen-
tris et intestinox.
Fe. xvij. de egritudinib' ani-
mæ.
Sen. xvij. de dispositib' re-
num.
Sen. xix. de dispositionib'
uesice et vge.
Sen. xx. de dispositionib'
membroz gñatiōis i viris.
Fe. xxi. de mebris gñatiōis
in mulieribus.
Sen. xxij. de egritudinib' ap-
parentib' in extremita-
tibus membroz.
En. p' ff. v. tractat.
Tractat. i. de anatō-
mia et dispositionibus
cerebri.
Tractatus. ij. de dolori-
b' capitis q' sūt species
soda.
Tractat. iij. de apatibus
capitis et solutione cō-
tinitatis.
Tractatus. iij. de egritudi-
nibus capitis et ipsius
nocumēto in operationi-

b' sensus et motus.
Tractatus. v. de egritudi-
nibus cerebri et opatō-
nibus motus.
Primi tractat' sūt
Cap. xxix.
De utilitate capitis et pti-
bus eius. l. i.
De anatomia cerebri. c. ij.
Sermo vltis de egritudi-
nibus capitis et faciētib'
egritudines i ipso. c. iij.
De significationib' vltib'
ex q'bz o' cognosce' dis-
positiones cerebri. c. iij.
De significationib' vltib'
operationū cerebri. c. v.
De significationib' sup'is
ex operationibus aialib'
et mōalib' et motis. c. vi.
De significatione opatio-
nū motiaz ad qd eis si-
milat' ex sōno et uigilia
capi. vj.
De significationibus ex di-
minutiōe operationū nā-
liū in expulsiōibus et
apatibus. et ulcerib' et
ex capillis. c. viij.
De significationibus sum-
ptis ex puenientia et di-
uersificatione et ueloci-
tate passionum et tardi-
tate. c. ix.
De significationib' sup'is
ex pte mēis capis. c. x.
De figura capis. c. xi.
De significationib' sup'is
a gravitate et leuitate
capitis calicatis et frigi-
ditatis et ex doloribus
c. xij.
De significationibus mē-
broz que sūt i cerebro
sicut propagies ut ocu-
l' et lingua uua collū et
nezui. c. xij.
De significatione cōi mem-
broz quibus cōicat ce-
rebri. c. xij.
De significatione mebris
cōitate cerebri patitur.
capi. xv.
De signis cerebri in sua
pphōne eqli. c. xvi.
De signis pphōnū malaz et
uenientium ex pceptio-
ne. c. xvij.
De signis cuiuscūq' egrit-
udinis capis. c. xvij.
De signis male cōplonis
cale sine mā. c. xix.

De signis male cōplonis
sic sine mā. c. xx.
De signis male cōplonis
sic sine mā. c. xxi.
De signis male cōplonis
hūis sine mā. c. xxij.
De signis cōplonū pposi-
tap absq' mā. c. xxij.
De signis dominij materi-
e calidaz. c. xxij.
De signis dominij materi-
e frigidaz. c. xxv.
De signis apatum calido-
rum. c. xxvi.
De signis apatū phlatico-
rum. c. xxvij.
De signis aposteatuz mli-
coz. c. xxvij.
De canombus vltibus cu-
rationis. c. xxix.
Tractatus. ij. de do-
loribus capitis qui
sunt species soda et cōti-
net. c. xxxvij.
Sermo vltis de soda. c. i.
De soda facta ex malicia
pphonis. c. ij.
De species soda facte
propter solutiones cōti-
nuitatis. c. iij.
Distinctio species soda fa-
cte ab apate. c. iij.
De qualitate accide' so-
da ex materijs. c. v.
De species soda facte p
cōitatem. c. vi.
Sermo vltis de signis ostē-
dentibus species soda.
capi. vj.
De signis nuntiatiuis so-
da i egritudinib'. c. viij.
Regimen uniuersale in so-
da. c. ix.
De soda spali. c. x.
De cura soda calide absq'
mā aut aduistiōe solis et
ilūq' ex mā calida aut sa-
guinea. c. xi.
De cura soda frigide absq'
mā aut cū mā phlatica
aut melācholica. c. xij.
De modis epithimati cō-
ferentiū soda sic. c. xij.
De modis caput purgior
iuuatiū soda frigide.
capi. xij.
De modis oleoz quibus
ungit' caput. c. xv.
De cura soda sicce sine
mā. c. xvi.
De cura soda ab apate. c.
xvij.

De cura lopa oppilatiōis
ca. xvij.
De cura soda ex nenenis
et uaporibus. c. xix.
De cura soda ex ueto. c.
xx.
De cura soda ex uapōib'
malis. c. xxi.
De cura soda ex odorib'
bonis. c. xxij.
De cura soda ex odorib'
fetidis. c. xxij.
De cura soda ex ebrieta-
te. c. xxij.
De cura soda ex coitu. c.
xxv.
De cura soda ex percussio-
ne et casu. c. xxvi.
De cura soda a d'bilitate
capitis. c. xxvij.
De cura soda facte a forti-
tudine sensus cerebri
ca. xxvij.
De cura soda accidentis
in febribus. c. xxix.
De cura soda cretice. ca.
xxx.
De cura soda ex uermib'
ca. xxxi.
De cura soda succedentis
sōno. c. xxxij.
Regimen species soda fa-
cte p cōitatem. c. xxxij.
De cura grauitatis capis
capi. xxxij.
De soda que nominatur
ouum et caubati. ca.
xxxv.
De cura. c. xxxvi.
De emigranea. c. xxxvij.
De cura. c. xxxvij.
Tractatus. iij. de
apatibus capitis et
solutione p'unitatis.
et p'inentis. c. xij.
Sermo vltis de karabito.
capi. i.
De signis eius cōib'. c. ij.
De cura species eius. c. iij.
De phlegmone a cōitate
iphi subē cerebri. c. iij.
De berisipila et ipetigie i
cerebro. c. v.
De fibare. c. vi.
De lethargia. c. vj.
De signis eius. c. vij.
De cura. c. ix.
De aqua intra craneum et
capi. x.
De apatibus que sunt ex-
tra craneum. c. xi.
De subet alabari. c. xij.
l. ij

De cura. c. xij.
 De plaga et incisione cutis
 capitis et cura. c. xij.
 De tractatus. iij. de
 egritudinibus capitis
 et plurimo nocumento
 ipsius in operationibus
 sensus et moribus con
 tinens. c. xix.
 De suber et somno. c. i.
 De signis specierum suber. c.
 secundum.
 De cura suber. c. iij.
 De uigiliis et sabara. ca.
 quartum.
 De signis. c. v.
 De cura. c. vi.
 De lesione sensus. c. vij.
 De permissione sensus et
 alienatione. c. vij.
 De signis. c. ix.
 De cura. c. x.
 De soliditate et amenia
 capiti. xi.
 De corruptione memorie
 ca. xij.
 De signis. c. xij.
 De cura. c. xij.
 De corruptione imagia
 tionis. c. xv.
 De mania canina. c. xvi.
 De signis manie uisibus.
 ca. xvij.
 De cura. c. xvij.
 De melia. c. xix.
 De signis specierum melie. c.
 xx.
 De cura. c. xxi.
 De cutubut. c. xxij.
 De cura. c. xxij.
 De thisci. c. xxij.
 De cura. c. xxv.
T Ractatus. v. de e
 gritudinibus cerebri i
 operationibus motus
 continens. xij. c.
 De uigine. c. i.
 De signis. c. ij.
 De cura. c. ij.
 De alue et est palpitatio.
 ca. iij.
 De incubo. c. v.
 De signis. c. vi.
 De cura. c. vij.
 De epilepsia. c. vij.
 De signis specierum. c. ix.
 De causis mouentibus epi
 lepsia. c. x.
 De cura. c. xiz.
 De apoplexia. c. xij.
 De signis. c. xij.
 De cura. c. xij.

D i. de egritu
 dinibus nervorum
 que est tractatus unus
 continens. c. xix.
 Egritudines nervorum. ca.
 De palsy et mollificatione
 ca. ij.
 De signis. c. ij.
 De cura. c. ij.
 De spalmo. c. v.
 De signis. c. vi.
 De cura. c. vij.
 De tetano. c. vij.
 De signis. c. ix.
 De cura. c. x.
 De tremore et signis speci
 erum eius. c. xi.
 De cura. c. xij.
 De stupore. c. xij.
 De signis et cura. c. xij.
 De tortura faciei. c. xv.
 De signis. c. xvi.
 De cura. c. xvij.
 De saltu et signis eius. c.
 xvij.
E En tertia d. dispo
 sitionibus oculorum et e
 tractatus. iij.
T Ractatus. i. de dis
 positionibus oculi
 c. iij. c. xij.
 De anatolia oculi. c. i.
 De cognitione dispositio
 num oculi. c. ij.
 De signis. c. ij.
 De cura. c. ij.
 De rememoratione preserua
 tionis oculi. c. v.
 De ophthalmia et contur
 batione. c. vi.
 Signa. c. vij.
 Cura perturbationis. c. vij.
 De cura cori specierum oph
 thalmie et effusione flu
 xuum ad oculum. c. ix.
 De cura ophthalmie ca.
 ca. x.
 De cura ophthalmie sive.
 capiti. xi.
 De cura alguardie. xij.
 De cura ophthalmie ue
 rose. ca. xij.
 Sermo uilis de medicinis
 ophthalmie. c. xij.
T Ractatus. ij. de re
 fiduis egritudinibus
 eius quod de oculo ap
 paret et plurimum ei est
 de egritudinibus com
 positiois continens. xxx. c.
 De uelicio. c. i.

De cura. c. ij.
 De extirpatione oculi et conee
 ca. ij.
 De signis. c. ij.
 De cura ulceris. c. v.
 De rupturis conee. c. vi.
 De cura. c. vij.
 De botbor i oculo. c. vij.
 De cura. c. ix.
 De sanie i siphac. c. x.
 De cura. c. xi.
 De moro in oculo. c. xij.
 De cura. c. xij.
 De garab et apostematibus
 lachrymalibus. c. xij.
 De cura. c. xv.
 De additione carnis i la
 chrymalibus et dimi
 nutione eius. c. xvi.
 De albugine oculi. c. xvij.
 De cura. c. xvij.
 De sebel. c. xix.
 De signis. c. xx.
 De cura. c. xxi.
 De ungula. c. xxi.
 De cura. c. xxi.
 De altarsati. c. xxi.
 De cura. c. xxv.
 De lachrymis. c. xxvi.
 De cura. c. xxvij.
 De strabositate. c. xxvij.
 De cura. c. xxix.
 De exitu oculi. c. xxx.
 De signis. c. xxxi.
 De cura. c. xxxij.
 De profunditate oculi et
 puitate. c. xxxij.
 De uarietate oculi. ca.
 xxxij.
 De cura. c. xxxv.
T Ractatus tertius
 de dispositionibus
 palpebrarum continens.
 c. xxiiij.
 De pediculis i palpebris
 ca. i.
 De cura. c. ij.
 De silac. c. ij.
 De cura. c. ij.
 De gesse. c. v.
 De cura. c. vi.
 De grossitudine. c. vij.
 De inflatione. c. vij.
 De grauitate. c. ix.
 De inuiscatione. c. x.
 De moro. c. xi.
 De inuersione palpebre
 ca. xij.
 De grandie. c. xij.
 De cura. c. xij.
 De ordeolo. c. xv.
 De cura. c. xvi.

De alarnac. ca. xvij.
 De signis. c. xvij.
 De cura. c. xix.
 De susati. c. xx.
 De lapidofitate. c. xxij.
 De ulceribus palpebrarum
 ca. xxij.
 De scabie et pruritu. ca.
 xxij.
 De cura. c. xxij.
 De tremore. c. xxv.
 De signis. c. xxvi.
 De cura. c. xxvij.
 De multitudine palpitati
 onis. c. xxvij.
 De casu pilorum. c. xxix.
 De cura. c. xxx.
 De pilis inuersis. c. xxxi.
 De pilis additis. c. xxxij.
 De cura. c. xxxij.
 De inuiscatione palpebra
 rum. c. xxxij.
T Ractatus. iij. de dis
 positionibus ututis ui
 sibilis et operationibus
 eius continens. c. xxv.
 De debilitate uisus et no
 cumento. c. i.
 De signis. c. ij.
 De cura. c. ij.
 Rememoratio rerum uisui
 nocentium. c. iij.
 De nictilopa. c. v.
 De cura. c. vi.
 De alibar. c. vij.
 De cura. c. vij.
 De imaginationibus. c. ix.
 De signis. c. x.
 De cura imaginationum
 ca. xi.
 De alintifar. c. xij.
 De signis. c. xij.
 De cura. c. xij.
 De strictione pupille. c. xv.
 De signis. c. xvi.
 De cura. c. xvij.
 De aqua. c. xvij.
 De signis. c. xix.
 De cura. c. xx.
 De destructione uisus. c. xxi.
 De signis. c. xxii.
 De diminutione radii. ca.
 xxiiij.
 De altumai et albedie ui
 cente. c. xxiiij.
 De cura. c. xxv.
E En quarta d. dispo
 sitionibus auris et est
 tractatus. un. continens
 ca. xxvi.
 De anatomia auris. c. i.
 De psuatiōe scitatis auris
 ca. iij.

De nocumentis auditus.
cap. iiii.
De signis eoz. c. iiii.
De cura. c. v.
De dolore auris. c. vi.
De signis. c. vii.
De cura. c. viii.
De sonitu et tinitu et sibilo
ca. ix.
De signis. c. x.
De cura. c. xi.
De cura faiei et puf. c. xii.
De eruptione san. c. xiii.
De cura. c. xiiii.
De cura sordis. c. xv.
De oppilatione in aure
ca. xvi.
De cura. c. xvii.
De attritione et percussio-
ne. c. xviii.
De pruritu. c. xix.
De introitu aque in aure.
ca. xx.
De cura. c. xxi.
De introitu alium in au-
rem et generatione uer-
mis. c. xxii.
De cura. c. xxiii.
De apibus in radice au-
ris. c. xxiiii.
De cura. c. xxv.
De tremore auris. c. xxvi.
En. v. de dispositi-
onibus nasi pinens
tractatus duos.
Tractatus. n. de olfa-
tu et nocumentis sicut flu-
xus pinens. ca. xiiij.
De anatomia nasi. c. i.
De naso. c. ii.
De qualitate uiarum admi-
nistracionis medicinarum
nasi. c. iij.
De nocumeto odoratus
ca. iij.
De signis. c. v.
De cura. c. vi.
De fluxu sa. c. vii.
De curationibus. c. viij.
De cura lenis fluxus. c. ix.
De regimine eoz que faci-
unt fluxum sa. narium. c. x.
De coriza et catarro. c. xij.
De signis. c. xij.
De cura. c. xij.
Tractatus. iij. de re-
liquis dispositiōib⁹
nasi pinens. c. xvij.
De fetore nasi. c. i.
De cura. c. ij.
De ulceribus in naso. c. iij.

De cura. c. iij.
De cura ulcerum que dul-
cia nominant. c. v.
De oppilatione chialisim.
ca. vi.
De signis. c. vii.
De cura. c. viij.
De cura morbi qui est si-
cut in equis. c. ix.
De pstructione nasi. c. x.
De hemorrhoidibus. c. xij.
De cura. c. xij.
De sternutatione. c. xij.
De medicinis prohibenti-
bus ea. c. xiiij.
De facibus sternutatio-
nes. c. xv.
Res que cadunt in naso.
ca. xvi.
De dicatione nasi. c. xvij.
De pruritu in naso et cu-
ra. c. xvij.
En. vi. de dispositi-
onibus lingue et o-
ris et est tractatus un⁹
pinens. c. xxxi.
De anatomia oris et lin-
gue. c. i.
De egritudinibus lingue
ca. ij.
De curatōib⁹ lingue. c. iij.
De corruptōe gustus. c. iij.
De cura. c. v.
De mollificatione et gra-
uitate lingue. c. vi.
De cura. c. viij.
De spasma lingue. c. viij.
De cura. c. ix.
De magnitudine lingue.
ca. x.
De cura. c. xi.
De abbreviatione lingue
ca. xij.
De cura. c. xij.
De apostemantibus lingue
capitulum. xiiij.
De cura. c. xv.
De alchale in locutione.
capitulum. xvi.
De ranula. capitulum. xvij.
De cura. capitulum. xvij.
De adustione lingue. c. xix.
De cura fissurap. c. xx.
De defectōe lingue. c. xxi.
De bothor in ore. c. xxij.
De alcola et ulcerib⁹ ma-
lignis. capitulum. xxiij.
De cura capitulum. xxiij.
De multitudine sputi i so-
no capitulum. xxv.
De cura. c. xxvi.
De abscissione odop. ca. 2

xxij.
De sputo san. c. xxvij.
De fetore oris. c. xxix.
De cura. c. xxx.
An os remanet aptum.
ca. xxxi.
En. vij. de dispositi-
onibus dentium et est un⁹
tractatus et continet. ca.
xxvi.
De dentibus sive vitiis. c. i.
De pstructione dentium. c. ij.
De cura. vitiis dentium. c. iij.
De dolore dentium. c. iij.
De signis. c. v.
De cura. c. vi.
De medicinis solutis. c. viij.
De medicinis stupefactis
capitulum. viij.
De dente pmo. c. ix.
De cura. c. x.
De pstructione dentium. c. xi.
De ruptura dentium. c. xij.
De cura. c. xij.
De alteratione colonis de-
tius. c. xiiij.
De cura. c. xv.
De facilitando origine
dentium. ca. xxvi.
De regimine eradicationis.
ca. xvij.
De frictione dentis ceto-
si. ca. xvij.
De uermibus dentium. c. xix.
De causa stridoris dentium.
ca. xx.
De cura. c. xxi.
De dente elongato. c. xxij.
De congelatione dentium. ca.
xxij.
De cura. c. xxij.
De dente dentium et cura. ca.
xxv.
De cura debilitatis denti-
um. capitulum. xxvi.
En. viij. de dispositi-
onibus gingivarum
et est tractatus unus et
pinet. c. xvi.
De egritudinibus gingiva-
rum. c. i.
De cura. c. ij.
De gingiva sanguinea et e-
ius cura. c. iij.
De fissuris gingivarum. c. iij.
De ulceribus gingivae et
corrosione eius. c. v.
De cura. capitulum. vi.
De augmento gingivae et
cura eius. c. viij.
De diminutione carnis gi-
givae et cura. c. viij.

De cura mollificationis
gingivae. c. ix.
De cura carnis addite gi-
givae. c. x.
De labijs et egritudinib⁹
eoz. c. xi.
De fissuris labiorum. c. xij.
De cura. c. xij.
De apostemate labiorum et
cura. c. xiiij.
De hemorrhoidibus labio-
rum. c. xv.
De tremore labiorum. c. xvi.
En. nona de dispositi-
onibus gutturis et est tra-
ctatus unus pinens.
ca. xvij.
De anatomia gutturis. c. i.
De egritudinibus mebro-
rum gutturis. c. ij.
De cibo quo fit trasgula-
tio et que currunt cur-
su eius. c. iij.
De spinis et que cursu eap
procedunt. c. iij.
De sanguisugis. c. v.
De signis. c. vi.
De cura. c. viij.
De suffumigationibus al-
baba. c. viij.
De signis. c. ix.
Sermo vitiis apostema-
tum. accidentium in par-
tibus gutturis et epiglo-
ti et glandulis circunda-
ntibus ea et vitiis et gallsa-
mati et duap aigdalap.
ca. x.
De cura decollationum et
presocationum ex oī ca.
ca. xi.
De uua et ambabus amig-
dalis. ca. xij.
De casu uue. c. xij.
De cura. c. xiiij.
Sermo vitiis de incisione
vitiis et utriusque amigda-
le. c. xv.
De rememoratione nocu-
mentorum incisionis. c. xvi.
De cura sputi san. et incisi-
one uue et utriusque ami-
gdale. c. xvij.
En. x. de dispositi-
onibus pulmonis et
pectoris et est tracta-
tus. v.
Tractatus. i. de pn-
cipijs anhelitus co-
tinens. c. xij.
De anatomia epiglottis et
cane pulmonis. c. i.

De complexionibus pulmonis et signis dispositionum eius. c. ij.
De apostematibus accidentibus pulmonis. c. iij.
De cura. c. iij.
De materiis siccis in pulmone et iudiciis earum. c. v.
De medicinis pectoris singularibus et propriis et de forma administrationis earum. c. vi.
Sermo utilis de anhelitu. ca. vij.
De anhelitu magno et puo et casu et significatiombus eius. c. vij.
De signis anhelitus. ca. ix.
De anhelitu uehementi. capi. x.
De anhelitu alto et subtili. capi. xi.
De anhelitu puo. c. xii.
De anhelitu longo. c. xiii.
De anhelitu breui. c. xiiii.
De anhelitu ueloci. c. xv.
De anhelitu tardo. c. xvi.
De anhelitu frequenti. c. xvii.
De anhelitu frigido. capi. xviii.
De anhelitu fetido. c. xix.
De permutationibus que currunt inter anhelitus magnum et uelocem et frequentem et contrarios eorum. c. xx.
De anhelitu mouente pulmonem. c. xxi.
Sermo utilis de malitia angelitus. c. xxij.
De restrictione anhelitus. ca. xxij.
De signis. c. xxij.
De diuersitate anhelitus. ca. xxv.
De anhelitu duplo. c. xxvi.
De anhelitu pauco. c. xxvij.
De anhelitu difficili. capi. xxvij.
De preparatione anhelitus. c. xxix.
Sermo utilis de anhelitu narium et dispositionum. De anhelitu etatu. c. xxx.
De anhelitu repleti ex eis aut ex pregnatione aut hydropisi et simili bus. c. xxxi.
De anhelitu balnei. capi. xxxii.

De anhelitu dormientis. ca. xxxij.
De anhelitu dolentis in membris pectoris. ca. xxxij.
De anhelitu eius cuius anhelitus pstringit per quancumque causam et de anhelitu habente asma. c. xxxv.
De anhelitu habentium famem. c. xxxvi.
De anhelitu habentium collationes et suffocationem. c. xxxvij.
De asma. c. xxxvij.
De signis. c. xxxix.
De cura asmatis et constrictionis anhelitus et preparatione eius. c. xl.
De cura aliquarum specierum anhelitus. c. xli.
De cura difficultatis anhelitus ex hac summa. capi. xlij.
Tractatus. ij. p. n. n. ca. xi.
De uoce et nomenclatura eius. ca. i.
De cura. c. ij.
De cura raucedis uocis et asperitatis eius. c. iij.
De medicinis conseruati bus sanitatem pectoris et que bona sunt ei. c. iij.
De uoce aspera et eius cura. ca. v.
De uoce breui et eius cura. c. vi.
De uoce grossa et eius cura. c. vii.
De uoce subtili et eius cura. c. viij.
De uoce tenebrosa et eius cura. c. ix.
De uoce tremula et eius cura. c. x.
Tractatus. iij. p. n. n. ca. vi.
De tussi et sputo san. ca. i.
De signis. c. ii.
De cura. c. iii.
De sputo san. c. iiii.
De signis. c. v.
De cura. c. vi.
Tractatus quartus de principis speculationis scientie apparatus mediorum p. n. n. pectoris et exituram eorum p. n. n. cordis p. n. n. ca. ii.
Sermo utilis de doloribus

pectoris et lateris. De pleureth. ca. i.
De signis pleureth. ca. ii.
De signis eius que est pura et non pura. c. iiii.
De signis malis et signis saluis. c. iiii.
De signis horarum. c. v.
De signis specierum eius secundum causas. ipsius. c. vi.
De signis permutationis ipsius. c. vii.
Sermo aggregatus ex sputo. c. viii.
De crisi pleureth. c. ix.
De peripneumonia. c. x.
De signis eius. c. xi.
De apantibus duris in pulmone. c. xii.
De apantibus molli in pulmone. c. xiii.
De bothor in pulmone. c. xiiii.
De aggregatione aque in pulmone. c. xv.
De apantibus aut ulnibus accidentibus canem pulmonis. c. xvi.
De pure et sanie que est empima. c. xvii.
De ulceribus pectoris et pulmonis et ex eis est pthysis. c. xviii.
De causis ulcerum pulmonis. c. xix.
De preparatis ad pthysin in figura et forma et eate et regione et pphone. c. xx.
De rebus a quibus oportet ut isti custodiantur. c. xxi.
De signis pthysis. c. xxii.
Tractatus. v. de principis operatiuis p. n. n. ca. vi.
De cura cum apostematibus partium pectoris et pulmonis. c. i.
De cura pleuresie. c. ii.
Sermo p. n. n. de cura doloris pectoris. c. iiii.
De cura peripneumonie. ca. iiii.
De empimate. c. v.
De cura ulcerum pectoris et cura pthysis. c. vi.
Enxi. de dispositionibus cordis et est tractatus duo p. n. n. ca. vii.
De anatomia cordis. c. i.
De egritudinibus cordis

ca. ii.
De signis pphonie cordis naturalium. c. iiii.
De signis egritudinis cordis. c. iiii.
De causis imprimantibus in corde. ca. v.
De canonibus uisibus in curatione cordis. c. vi.
De medicinis cordialibus. ca. vii.
Tractatus. ij. de p. n. n. bus distinctis p. n. n. ca. xi.
De tremore cordis. c. i.
De signis. c. ij.
De curationibus uisibus tremoris cordis. c. iiii.
De cura tremoris calidi. ca. iij.
De cura tremoris frigidi. capi. v.
De speciebus sincopis et causis ipsius et causa mortis subite. c. vi.
De signis. c. vij.
De cura. c. vij.
De casu uirtutis subito. ca. ix.
De cura. c. x.
De regimine eius in quo apparent signa aduentus apostematia calidi in corde. c. xi.
En. xij. de mamilla et dispositionibus eius et est tractatus. i. p. n. n. ca. x.
De anatomia mamille. c. i.
De exuberatione lactis. capi. ij.
De minoratione lactis et prohibitione exuberantionis superflue. c. iij.
De caseatione lactis in mamilla. c. iij.
De putrefactione lactis in mamilla et congelatione et extensione eius que accit ei ex egritudine. c. v.
De apostematibus calis mamille et doloribus eius. ca. vi.
De apostematibus frigidis p. n. n. mamille. c. vij.
De duritie mamille et nodis et glandulis et quod accit ei ex circuitu papille maxime apud pubertatem. c. viij.
De dubitatione in mamilla. ca. ix.

De ulceribus et corrosio-
nibus in māmilla. c. x.

En. xij. de meri et
stōi et dispositionibus a
boz pñēs tractat. v.

Tractatus. i. de dis-
positionib⁹ meri et stōi
continens. c. xxxvi

De anatomia meri et stōi.
cap. i.

De egritudinibus meri.
ca. ij.

De q̄litate deglutitiōis. c. iij.

De p̄strictione deglutitiōis
et difficultate deglutio-
nis. c. iij.

De signis. c. v.

De cura. c. vi.

De apatibus meri. c. vij.

De signis apatū meri. c.

vij.

De cura. c. ix.

De cura apatū stōi. c. x.

De eruptione san. ex meri

ca. xi.

De ulceribus meri. c. xij.

De signis ipsoz. c. xij.

De cura. ca. xij.

De signis p̄plonū nālium

stōi. c. xv.

De egritudinib⁹ stōi. c. xvij.

De modis significatiōis

dispositiōis stōi. c. xvij.

De signis male cōplonū

calide ca. xvij.

De signis male p̄plōis fri-

gide stōi. c. xix.

De signis p̄plonū sicce

stōi. c. xx.

De signis male p̄plonū

humide. c. xxi.

De signis p̄plonū stōi que

sunt cū mā. c. xxij.

De significatiōibus nocu-

mentoz stōi nō p̄plona-

liū. c. xxij.

De modis ulsibus curatiō-

nū. c. xxij.

De cura male p̄plonū fri-

gide et humide i stōi. c.

xxv.

De cura male cōplonū

calide. c. xxvi.

De cura male p̄plōis fri-

gide. ca. xxvii.

De cura male p̄plonū hu-

mide. c. xxvii.

De cura male p̄plonū sic-

ce. c. xxix.

De cura frigide et sicce p̄-

plexionis. ca. xxx.

De cura p̄plonū sicce cū

caliditate. c. xxxi.

De cura cōplonū calis

et humide. c. xxxii.

De cura male cōplonū

stōi cū mā et cura op-

pilationis. c. xxxij.

De cura eius qui leditur

a fortitudine sensus sui

stōi. c. xxxij.

De regimine eius c⁹ stōi

est pu⁹. c. xxxv.

De rebus quaz⁹ usu noce-

tur stōach⁹ et intestia

ca. xxxvi.

Tractatus. ij. h⁹ sen-

ō īgine doloris stōi

et debilitate et dispositi-

one appetitus eius p̄i-

nens. c. xxxij.

De regimine doloris stōi

et debilitate et dispositi-

one appetitus c⁹. c. i.

De signis. c. ii.

De cura. c. iij.

De debilitate stōi. c. iij.

De signis nauseatine satie-

ris et destructione dige-

stive. c. v.

De cura. c. vi.

De destructione appetit⁹

et debilitate c⁹. c. vij.

De signis. c. vij.

De cura. c. ix.

De cōruptione appetit⁹.

ca. xx.

De cura cōruptionis ap-

petitus. c. xi.

De fame et uehementia e-

i⁹ et expulsiōe appetit⁹

canini. c. xij.

De signis. c. xij.

De cura. c. xij.

De fame que uocatur bo-

lismus. c. xv.

De signis. c. xvi.

De cura. c. xvij.

De fame sicopali. c. xvij.

De cura. c. xx.

De siti. c. xx.

De signis. c. xxi.

De cura. c. xxij.

De cura percussiois et ob-

uasionis et casu super

stōm. c. xxij.

Tractatus. iij. d⁹ no-

tamento digōnis cōti-

nens. c. xv.

De nocumto digōnis. c. i.

De corruptione digōnis

ca. ij.

De debilitate digōnis. c.

tertium.

De signis debilitatis digō-

nis. c. iij.

De cura. c. v.

De signis corruptionis di-

gōnis. c. vi.

De cura c⁹. c. vij.

De tarditate descensus ci-

bi ex stōi et uelocitate d⁹

scensionis eius. c. vij.

De cura eius c⁹ stōi tarda-

tur descensus cibi aut i

c⁹ stōi natat cib⁹. c. ix.

De cura eius a cui⁹ stōi se-

minat descensus cibi. c. x.

De eruptione stōi et duri-

tie eius. c. xi.

De signis. c. xii.

De cura. c. xij.

De es que cōmouent eru-

ctionem. c. xij.

De cura eruptionis su-

perflue. c. xv.

Tractatus. iij. de e-

gritudinibus instru-

mentibus et cōibus

accidentibus stōi conti-

nens. c. xvi.

De apatib⁹ calis stōi. c. i.

De signis. c. ij.

De cura. c. iij.

De apatib⁹ frigidis p̄bi a-

leis. c. iij.

De signis. c. v.

De cura. c. vi.

De apatib⁹ duris et grol-

lis. c. vij.

De cura. c. vij.

De alidubellati in stōi. c.

nonum.

De signis. c. x.

De cura. c. xi.

De uulnerib⁹ in stōi. c. xij.

De signis pueniētie et dif-

ferentie. c. xij.

De cura ulcerū stōi. c. xij.

De borbor in stōi. c. xv.

De ruptura stōi. c. xvi.

Tractatus. v. de dis-

positionibus stōi ex-

pte eius cō ipse comp-

hendit et egredit ab eo

et aliquibus dispositio-

nibus mirach et que se-

quē ipsū pñēs. xxij. c.

De inflatione stōi. c. i.

De signis. c. ij.

De cura. c. iij.

De rugitu. c. iij.

De lenitate et lubricitate

stōi. c. v.

De signis. c. vi.

De cura. c. vij.

De uomitu et subuersione
et nausea et extenuatio-
ne stōi. c. viii.

De signis portendentibus
uomitū. c. ix.

De uomitu san. c. x.

De signis. c. xi.

De cura uomitus absolu-

te. c. xij.

De uomitu facto pp cali-

ditatem. c. xij.

De cura uomitus sanica.

xiii.

De conturbatione et anxi-

etate stōi. c. xv.

De cura. c. xvi.

De san. retento in stōi et i

intestinis. c. xvii.

De p̄gelatione. san. in stōi

ca. xvij.

De singultu. c. xix.

De signis. c. xx.

De cura. c. xxi.

De dispositionibus accide-

ntibus mirach et hypocō-

dizis. c. xxij.

En. xij. d⁹ epatē et

dispositionibus eius

pñēs. tractatus. iij.

Tractatus. i. de ulsib⁹

dispositionibus epa-

tis continens. c. xxxi.

De anatomia epatis. c. i.

De modis ex quib⁹ signi-

ficantur dispositiones

epatis. c. ij.

De distinctione modoz ba-

rū significatiōis. c. iij.

De contraoperantia cor-

dis ad epar in qualita-

tib⁹. c. iij.

De signis p̄plonū epatis

naturaliū et p̄calide.

ca. v.

De signis p̄plonū sicce nā-

lis. c. vi.

De signis p̄plōis sicce na-

turalis. c. vij.

De signis p̄plonū humili-

naturalis. c. vij.

De signis complexionis

calide et sicce naturalis

ca. ix.

De signis p̄plexionis ca-

calide et humide natu-

ralis. c. x.

De signis p̄plonū sicce et

humide nālis. c. xi.

De signis p̄plexionis sicce

et sicce nālis. c. xij.

De egritudinibus accide-

ntibus epati. c. xij.

De signis male complexi
onis calide. c. xiiij.
De signis male pplexiois
fie. c. xv.
De signis male complexi
onis sicce. c. xvi.
De signis male complexi
onis hūide. c. xvij.
Sermo uniuersalis de cu
ris egritudinum epatis
ca. xvij.
De causis nociuis epati
ca. xix.
De rebus conuenientib⁹
epati. c. xx.
De cura male complexio
nis cale in epate. c. xxi.
De regimine male cōplo
nis fie. ca. xxij.
De regimine male cōplo
nis sicce. c. xxij.
De regimine male pplexiois
humide. c. xxij.
De regimine male cōplo
nis calide ⁊ sicce. capi.
xxv.
De regimine male pplexi
onis calide et humide
ca. xxvi.
De regimine male pplexi
onis frigide et sicce. ca.
xxvij.
De regimine male pplexi
ōis fie ⁊ hūid. c. xxvij.
De paruitate epatis. ca.
xxix.
De signis. ca. xxx.
De regie ipforū. c. xxxi.
T Ractatus. ij. de de
bilitate epatis et op
pilatione eius ex dolo
ribus et in flammatio
ne p̄tens. c. xi.
De debilitate epatis. c. i.
De signis. ca. ij.
De cura debilitatis epa
tis capi. ij.
De oppilationibus epatis
ca. iij.
De signis. c. v.
De cura oppilationū epa
tis. c. vi.
De inflationē ⁊ uentosi
tate in epate. c. vij.
De cura uentositatis et i
flationis epatis. c. vij.
De dolore epatis. ca. ix.
De signis. c. x.
De cura. c. xi.
T Ractatus tertius de
ap̄tibus epatis et solu
tione eius. p̄tens. c. xxi.
Sermo uniuersalis d̄ ap̄a

ribus epatis et que se
quuntur ipsum. c. i.
De signis uniuersalibus a
postematū epatis. c. ij.
Differentia inter ap̄ata e
patis et ap̄ata lacertoz
positoz sup̄ ipsū mirac.
ca. ij.
De ap̄ate calido. ca. iij.
De alme fire i epate. c. v.
De p̄blegmone in epate
ca. vi.
De ap̄atibus frigidis in e
pate. c. vij.
De ap̄atibus p̄b̄laticis ⁊
ca. vij.
De ap̄ate duro et cancro
ca. ix.
De dubellati. c. x.
De ap̄ate melaraice. c. xi.
De cura ap̄atis cali et san
guinei. c. xij.
De cura hezispile. ca. xij.
De cura dubellati. c. xij.
De cura ap̄atum frigido
rū. c. xv.
De cura ap̄atur durorū.
ca. xvi.
De cura ap̄atum almirac
lacerti. c. xvij.
De cura ap̄atū melaraice
ca. xvij.
De percussione et obutatl
one et casu super epaz
ca. xix.
De scissura et incisione in
epate. c. xx.
De cura. c. xxij.
T Ractatus quartus
de humiditatibus
quibus accidit cā epa
tis ut expellantur egre
diēdo et coarctent oc
cultando p̄tens. c. xvi.
De sp̄etibus expulsiōnū
rep̄ in epate. c. i.
De signis. c. ij.
De cacesia. iij.
De hydropis. c. iij.
De causis proprijs ascli
tis. c. v.
De causis proprijs hypo
sarche. c. vi.
De causis tympanitis. c.
vij.
De signis cōibus. c. vij.
De signis ascititis. c. ix.
De signis hyposarche. c.
decimum.
De signis tympanitis. c. xi.
De cura cacesie. c. xij.
De cura ascititis. c. xij.
De cura hydropis hyp̄o

sarche. ca. xij.
De cura hydropis tym
panitis. c. xv.
De doloribus hypocon
drioz. c. xvi.
E n. xv. de selle et
splene ⁊ dispositionib⁹
eoz p̄tens tractat⁹. ij.
T Ractatus primus
de anatōia fellis et sple
nis et ictericia p̄tens
ca. vij.
De anatomia fellis. c. i.
De anatomia splenis. c. ij.
De ictericia citrina et ni
gra. c. iij.
De signis ictericie citrine
ca. iij.
De signis ictericie nigre.
ca. v.
De cura ictericie citrine
c. sextū.
De cura ictericie nigre ag
gregate uitio splenis. c. vij.
T Ractatus. ii. de re
liquis dispositioni
bus splenis continens
ca. xij.
Sermo ultis de egritudi
nibus splenis. c. i.
De sigis p̄tens splenis. c. ij.
De cura. c. iij.
De apostematibus splenis
calidis et frigidis et du
ris ⁊ quoz duricies est
in fieri ap̄a. c. iij.
De signis. c. v.
De curatione ap̄atū sple
nis calidoz ualde. ca.
sextum.
De curationibus splenis
ca. vij.
De cura ap̄atum p̄blati
coz splenis. c. vij.
De oppilationē splenis. c. ix.
De curationibus. c. x.
De uentositate ⁊ inflatiōe
i splene. c. xi.
De cura. c. xii.
De dolore splenis. c. xij.
E n. xvi. de disposi
tionibus ficteri et i
testinorū et tractat⁹. v.
T Ractatus. i. d̄ ana
tomia eoz et solutō
ne uētris p̄tens. c. iij.
De anatomia. intestinorū
ca. i.
De solutione uentris om
niuz mōz et causis usqz
ad lubricitatē omnium
intestinorū et colirica p̄al
sione ⁊ sanguinolenta e

gōne et fluxu san. et uē
tre et expulsionib⁹ re
ruz ex epate et splene
et cerebro et ex corpo
re et tenasmone. c. ij.
De signis. c. iij.
De cura fluxus uētris ab
solute. c. iij.
T Ractatus. ij. de eu
rationibus sp̄etierū
solutionis uentris di
uersaz predictaz post
cessationē a cura uli cō
tinens. c. xvij.
De cura fluxus epatici. ca.
primum.
De cura fluxus stōi eius
et intestinali absqz exco
riatione et primo de lu
bricatiuo. c. ij.
De cura ulcerosi. c. iij.
De cura fluxus cholērici
ca. iij.
De cura fluxus melācho
lici et est spleneticus flu
xus in quo nō est exco
riatio. c. v.
De cura fluxus sanguinis
absqz excoziatiōe. c. vi.
De cura excoziationis in
testinorū ⁊ ulcep. c. vij.
De cura fluxus uentris
facti p̄tens cibos. c. vij.
De cura fluxus cerebrali
ca. ix.
De cura fluxus oppilati
ui. c. x.
De cura fluxus liquefacti
ui. c. xi.
De cura fluxus facti a sp̄is
situdine cutis. c. xij.
De cura colirice palliōis
ca. xij.
De cura fluxus medicina
lis. c. xij.
De cura fluxus crenici. ca.
xv.
De tenasmōe. c. xvi.
De collyrijs que supponū
rupad tēasmōe. c. xvij.
T Ractatus. ij. de in
ceptione sermonis
de doloribus intestino
z continens. c. xvi.
De punctione. c. i.
De signis. c. ij.
De cura. c. iij.
De rugitu et egressiōe uē
tristatis absqz uolunta
te. c. iij.
De cura. c. v.
De colica et retentione fe
cis. ca. vi.

De signis colice absolute ca. viij.
De signis colice saluis. c. octauum.
De signis malis in colica ca. ix.
De differentia que est int colicā et lapidez renuz. ca. x.
De signis distinctois colice et primo de signis pblatica. c. xi.
De signis colice uentose ca. xii.
De signis eius que fit ex fece. ca. xiiij.
De signis colice apose. c. xiiij.
De signis facte ex torsioe et ruptura. c. xv.
De signis reliquarum spe tiez colice leuis a frigo re et calore aut debili tate sensus aut uermi bus aut ruptura. c. xvi.
De tractatus quartus de cura colice et locuti one in ileos et rebus p icularibus egritudinū mteslinorum et disposi tionum eoz continens ca. xxxiii.
De canonibus curatiois colice. c. i.
De cura colice frigide. c. fm.
De canonibus ppris co lice uentose que est ex eis que sunt uer colicā frigidam. c. iij.
De compositione soluti uoz eius q bz colicā ex uetositatē aut mā pbla tica et de quibus fiunt clisteria. c. iij.
De compositione medici naz bibitaz soluentiz pblegma et pilul. for tis iuuamenti. c. v.
De suppositorijs fortibus educentibus fecem plu rimā cū pblegmate uis coso. c. vi.
De compositione clisterio rū ad uentositatē. c. viij.
De compositione suppo sitorioz ad uentosa. ca. octauum.
De clisterijs et supposito rijs habentium frigus i restioz absqz mā. c. ix.
De tina et balneis et em

broctis. c. x.
Sermo de qualitate cliste riop et mtoz. c. xi.
De cura facte ab apate sui gido. c. xij.
De regimine dandi in po tu oleum de kerna i cu ratione colice frigide e is qui non cosueuerūt ca. xiiij.
Modus medicinaz confe rentium habentibus co licā frigidam secunduz semitam digonis et ma turationis et ppetatū n fm semitam eionis. c. xiiij.
De emplastris colice fri gide. c. xv.
De uaporationibus colice frigide. c. vi.
De cura colice cholericæ ca. xvij.
De cura colice facte ex re tione cholere. c. xvij.
De cura colice apose cali de et frigide. c. xix.
De cura colice melanco lice. c. xx.
De cura colice facte ex fece. c. xxi.
De cura colice frigide fa cte ex debilitate expul siue. c. xxii.
De cura colice facte ex d bilitate sensus et eius ablatione. c. xxiii.
De cura colice facte ex tō sione. c. xxiiij.
De cura colice facte a uer mibus. c. xxv.
De cura colice scē ex rup tura p nāconica. c. xxvi.
De cibatione colicop. ca. xxv. g.
De his que nocent colicif ca. xxviij.
De ileos et est similis coli ce qñ accidit gracilib? ca. xxix.
De signis. c. xxx.
De cura. c. xxxi.
De tarditate ascellatiois et uelocitate eius. cap. xxxij.
De mltitudine stercoris et paucitate e? c. xxxiiij.
De tractatus. v. de p mibus ptinēs. c. xi.
De mibus. c. i.
De speciebus uermiuz que sunt. iij. c. iij.

De signis. c. iij.
De cura. c. iij.
De medicinis calidis in erficiētibz vmes et proprie longos. c. v.
De medicinis que magis proprie sunt ascariduz ca. vi.
De regimine uermiū puo ruz. c. viij.
De clisteribus acutis in terficiētibz vmes. c. viij.
De emplastris habentiz uermes. c. ix.
De cibatione eoz. c. x.
De cura casus et proiecti onis super uetere. c. xi.
En. xvij. de egritu dinibus ani et tracta tus unus ptinēs. c. xxij.
Sermo uniuersalis de e gritudinibus ani. c. i.
De hemorroidibus. c. ij.
De cura. c. iij.
De regimine incisionis he morroidaz et adustio nis eaz. c. iij.
De regimine apertionis hemorroidaz surdarū ca. v.
Sermo de medicinis he morroidalibus summi gaionibus et pulueriza tionibus. c. vi.
De liquidis que ponunt super eas et quib? em brocant. c. viij.
De sedantibus dolorem hemorroidaz. c. viij.
De restrictiis cursu he morroidaz. c. ix.
De cibatione habentium hemorroidas. c. x.
De apantibus calidis in fi cteri et berispila. c. xi.
De ragadijs ani. c. xij.
De cura ragadiaz. c. xij.
De cibatione habentium ragadias. c. xiiij.
De mollificatione ani. ca. decimūquintū.
De cura. c. xvi.
De egressione ani. c. xvij.
De fistulis in ano. c. xvij.
De curatione. c. xix.
De pruritu in ano. c. xx.
De cura. c. xxii.
De ulceribus ani. c. xxij.
En. xvij. de dispo sitionibus renuz et e. g. tractatus.

Tractatus. i. de uni uersalibus iudiciis reuz et de lapidibus eo ruz ptinēs. c. xvi.
De anatomia renuz. c. i.
De egritudinibus renum ca. ij.
De signis quibus signifi cantur dispositiones re nū. c. iij.
De signis caliditatis renū ca. iij.
De cura. c. v.
De signis frigiditatis renū ca. vi.
De cura. c. viij.
De extenuatioe et uetusta tione renum. c. viij.
De signis. c. ix.
De cura. c. x.
De debilitate renū. c. xi.
De signis. c. xij.
De cura. c. xiiij.
De uetositatē inū. c. xiiij.
De cura. c. xv.
De dolore renuz et cura. ca. xvi.
Tractatus. ij. de apo ptematibus renuz et solutione continuitatis ptinēs. c. xix.
De apantibus calidis in re nib? et aldubellati. c. i.
De signis. c. ij.
De cura. c. iij.
De apate phlegmatico in rene. c. iij.
De signis. c. v.
De cura. c. vi.
De apate duro in renib? ca. viij.
De signis. c. viij.
De cura. c. ix.
De ulceribus renuz. c. x.
De signis. c. xi.
De cura. c. xij.
De scabie renum et mea tuum. c. xij.
De signis. c. xiiij.
De cura. c. xv.
De lapide renū. c. xvi.
De signis. c. xvij.
De cura. c. xvij.
De medicinis conuenien tibus lapidi. c. xix.
En. xix. de disposi tionibus uesice et ui arum urine duos ppre bendens tractatus.
Tractatus. i. de dis pōitōib? uesice pti nēs. c. xxiiij.

De anatomia uesice. c. i.
De egritudinibus uesice
et cura cap. c. ij.
De his que calefaciunt ue
sicaz. c. iij.
De his que infrigidant ue
sicam. c. iij.
De lapide uesice et signis
eius. c. v.
De curationibus lapidis
uesice. c. vi.
De regimine quod in ipso
precipitur. c. viij.
De apostematibus calidis
in uesica et aludellati
in ea. c. viij.
De signis. c. ix.
De curationibus apostema
tum uesice. c. x.
De ulceribus uesice. c. xi.
De signis. c. xij.
De cura. c. xij.
De scabie uesice. c. xij.
De cura. c. xv.
De congelatione san. i ue
sica. c. xvi.
De cura. c. xvij.
De dissolutione uesice et
mollificatione. c. xvij.
De cura. c. xix.
De doloribus uesice. c. xx.
De debilitate uesice. c. xxi.
De uentositate in uesica.
ca. xxij.
De signis. c. xxij.
De cura. c. xxij.
T Ractatus. ij. de no
cumentis que acci
dunt urie p̄tines. c. xxij.
De qualitate exitus urie
naturalis. c. iij.
De nocumentis urie. c. ij.
De ardore urie. c. iij.
De curationibus. c. iij.
De paucitate urie. c. v.
De difficultate urie et
retentione. c. vi.
De signis. c. viij.
De cura nocumenti urie
ca. viij.
De rememoratione reruz
facientium mingere p̄se
rentius in pluribus dis
positionibus. c. ix.
De distillatione urie. ca. x.
De signis. c. xi.
De curatione. xij.
De inuoluntario exitu u
rine. c. xij.
De cura. c. xij.
De mictu in lecto. c. xv.
De cura. c. xvi.

De diabete. c. xvij.
De cura. c. xvij.
De multitudine urine. ca.
xix.
De mictu san. et saniei et u
rine similis loture car
nis et capilloz et de uri
nis extraneis que sunt
similes illis. c. xx.
De signis. c. xxi.
De cura. c. xxi.
En. xx. de dispositi
onibus mēbroz ge
nerationis masculorum
que est. ij. tractatus.
T Ractatus. i. de uni
uersalibus et appe
titu coeundi p̄tines. c.
xliij.
De anatomia testiculor et
uasoz spermatis. c. i.
De causis erectiois. c. ij.
De causis spermatis. c. iij.
De signis p̄tines calide
membroz spermatis.
ca. iij.
De signis complexionis
calide et sicce. c. v.
De signis complexionis
calide et humide. c. vi.
De signis p̄plexionis sic
et humide. c. viij.
De signis cōplexionis sic
et sicce. c. viij.
De signis p̄plexionum in
naturalibus. c. ix.
De iuuantis coitus. c. x.
De nocumēto coitus et dis
positionibus eius et ma
litiis figurarū. c. xi.
De horis coitus. c. xij.
De spermate generante et
non generante. c. xij.
De signis eius qui coituit
ca. xij.
De diminutione coit. c. xv.
De signis. c. xvi.
De curationibus. c. xvij.
De medicinis singularibus
ad coitum. c. xvij.
De inunctionibus que ab
stergendo fiunt et cliste
ribus ad anum et pecti
nem et testiculos et uir
gam et alugen et que se
quuntur ea. c. xix.
De suppositorijs in ano.
ca. xx.
De cibis puris. c. xxi.
De cibis in quibus est simi
litudo cum medicinis
ca. xxij.

De potu dñci eoz. c. xxij.
De potu alio nio. c. xxij.
De multitudine desiderij
ca. xxv.
De signis. c. xxvi.
De cura. c. xxvi.
De exiccationis frigidis sp
matis. c. xxviij.
De exiccationis calidis sp
matis. c. xxix.
De multitudine exupera
tionis spermatis humo
ris qui est ante urinam
et q̄ egreditur post. c. xxx.
De signis. c. xxxi.
De cura. c. xxxi.
De multitudine pollutois
ca. xxxij.
De paucitate spermatis
et exitu eius filoso. ca.
xxxij.
De regimine eius quem
ledit coitus. c. xxxv.
De regimine eius qui plu
rimo utitur coitu et no
cet eo et debilitat ip
sum aut leditur usus et
sensus eius et caput et
neruus et accidit ei tre
mor. c. xxxvi.
De multitudine erectiois
absq̄ desiderio et de p̄
apismo. c. xxxviij.
De signis. c. xxxviij.
De cura. c. xxxix.
De allachuot. c. xli.
De regimine eius. ca. xli.
De alubuiati. c. xliij.
De hermaphrodito. cap.
xliij.
De excusatione medici in
illis q̄ docet d̄ electatio
ne et coangustatione re
cepticia et calefactione
eius. c. xliij.
De delectatio uiros et mu
licez. c. xlv.
De magnificentibus uir
gā. c. xlv.
De constringentibus uul
uan. c. xlvij.
De calefacientibus recep
tricem. c. xlvij.
T Ractatus. ij. de dis
positionibus horū
membroz. i. de illis que
p̄tinuantur cū coitu cō
tinens. c. xxxi.
De apostematibus testicu
lor calidis et que de e
is approximant ano.
ca. i.
De cura. c. ij.

De cura spatii frigidi in
testicul is. c. iij.
De cura apostematia du
ri i testiculis. c. iij.
De acrai et arlacon. c. v.
De cura. c. vi.
De doloribus testiculor
et uirge. c. viij.
De signis. ca. viij.
De cura. c. ix.
De magnitudine testiculo
rum. c. x.
De cura. c. xi.
De eleuatione testiculi ex
parte eius. c. xij.
De cura. ca. xij.
De uaricibus osei et duri
cie eius. c. xij.
De cura. ca. xv.
De mollificatione osei. c.
xvi.
De cura. ca. xvij.
De ramice et ruptura. ca.
xviij.
De corrugatione testiculo
rum. c. xix.
De ulceribus testiculorū
et v̄ge in locis ani. c. xx.
De cura. c. xxi.
De ulceribus interioribus
uirge. c. xxij.
De fricatione in v̄ga. cap.
xxij.
De cura. c. xxij.
De apostematibus uirge
calidis. c. xxv.
De apostematibus uirge
frigidis. c. xxvi.
De cura ragadiar uirge.
c. xxviij.
De dolore uirge. c. xxviij.
De uerucis super uirgā
ca. xxix.
De cura botbor et simili
uz moro et carnis orre
et addite super istas p
tes. c. xxx.
De corosione uirge. cap.
xxxi.
En. xxi. de mēbris
generationis in mulieri
bus. iiii. continens tra
ctatus.
T Ractatus. i. de ra
dicibus et principijs et
conceptione et partu p̄
tinens. c. xx.
De anatomia matricis. c.
primum.
De generatione embryo
nis. ca. ii.
De egritudinibus matri
cis. c. iij.

De significationibus p[ro]p[ri]o
num matricis et primo
calide. c. iij.
De significationibus frigi
ditatis. c. v.
De signis humiditatis. c.
sextum.
De signis siccitatis. c. vij.
De sterilitate et difficulta
te. impregnationis. ca.
octauum.
De signis sterilitatis. ca.
nonum.
De regimine et cura. c. x.
De signis impregnatiois
et iudicij eius. c. xi.
De causis masculinitatis.
ca. xij.
De signis masculinitatis
et feminitatis. c. xij.
De regimine masculinita
tis. c. xij.
De signis albanum facien
tis nasci masculos. c. xv.
De signis mulieru masculi
nizantium. c. xvi.
De causis geminorum et im
pregnationis super im
pregnationem. c. xvij.
De signis appropinquati
onis partus. c. xvij.
De signis debilitatis em
bryonis. c. xix.
De signis debilitatis nati
ca. xx.
Tractatus. ij. de im
pregnatione et par
tu p[ri]m[is]. c. xxxix.
De impregnatione et par
tu. c. i.
De regimine uniuersali p[re]
gnantis. c. ij.
De regimine enixe. c. iij.
De appetitu pregnantis.
ca. iij.
De pulsu cordis p[re]gna
tiuz. c. v.
De regimine cursus men
struorum p[re]gnantis. c. vi.
De apostematione pedum
pregnantium et molliu
e earum. c. vij.
De abortu. c. viij.
De signis. c. ix.
De p[re]seruatione embryonis
et cauteria abortu. c. x.
De regimine bono ad illud
ca. xi.
De regimine abortus et
extractione fetus mor
tui. c. xij.
De instrumento quo inie

ctio fit. i matrice. c. xij.
De regimine quorundam
antiquorum. in extrahen
do fetu mortuu. c. xij.
De regimine pregnantis
post abortum. c. xv.
De extractione secundine
ca. xvi.
De prohibitione imp[re]gna
tionis. ca. xvij.
De mola. c. xvij.
De cura. c. xix.
De signis naturalibus et
non naturalibus partu
ca. xx.
De difficultate p[ar]t[us]. c. xxi.
De signis. c. xxi.
De regimine eius quaz le
dunt partus accidetia.
ca. xxiij.
De regimine eius in qua
fit difficilis partus absq[ue]
semita medicinar[um]. cap.
xxiij.
De regimine eius c[on]t[ra] g[em]i
ni pedes egrediunt[ur] an
te caput. c. xxv.
De regimine eius cuius se
tus egreditur super lar
uum. c. xxvi.
De regimine eius que pa
rit apostemate in matri
ce et ex[ist]ente. c. xxvij.
De regimine eius cuius p[ar]
tus fit difficilis ca[usa] ma
gnitudinis. c. xxvij.
De regimine eius cuius
partus fit difficilis ca[usa]
mootis seu aut maliti
a figure partus cum q[ui]
non sperat uita. c. xxix.
De regimine nausce eius.
ca. xxx.
De medicinis faciem effi
cientib[us] partu. c. xxxi.
De regimine infantis qu[an]
do nascitur. c. xxxij.
De supposito[ri]is enixar[um].
ca. xxxij.
De regimine multitudinis
san. c. xxxiij.
De regimine paucitatis
san. eius. c. xxxv.
De regimine febrium eius
ca. xxxvi.
De regimine inflationis u[er]
teus eius. c. xxxvij.
De regimine doloris ma
tricis. c. xxxvij.
De regimine ulceru eius
c. xxxix.
Tractatus. iij. de re

liquis. egitudinib[us] ma
tricis exceptis aposte
ribus et que currunt cur
su eorum continens cap.
xxvij.
De iudicij menstruorum
ca. i.
De superfluitate menstru
orum. ca. ij.
De signis. c. iij.
De cura fluxus san. et in
fine eius cura patientis
fluxum menstruorum. ca.
quartum.
De ulceribus matricis et
putrefactione eius. ca.
quintum.
De signis ulcerum matri
cis. c. vi.
De putrefactione matri
cis. c. vij.
De corrosione matricis.
ca. octauum.
De cura. c. nonus.
De regimine de uirginate
ca. decimum.
De cura. capitulum. xi.
De ragadys matricis. c.
xij.
De signis earum. capitulum
decimumtertium.
De cura. ca. xij.
De pruritu matricis et p[er]
ap[er]t[ur]am mulieru. c. xv.
De cura pruritus matri
cis. capitulum. xvi.
De fistulis matricis. capi
decimumseptimuz.
De signis. capi. decimum
octauum.
De cura. c. xix.
De debilitate matricis. c.
uigesimum.
De cura. c. uigesimump[ri]mu
De doloribus matricis.
ca. uigesimumsecundum.
De cursu matricis. c. xxiij.
De cura. c. uigesimumquar
tum.
De retentione menstruorum
et paucitate eorum. c.
xxv.
De accidentibus illius et
p[re]focacione matricis.
capitulum. xxvi.
De signis. capitulum. xxvij.
De curationibus. c. xxvij.
Tractatus. iij. co
tinens. c. xxx.
De nocuentis situs ma
tricis. et apostematibus
eius et que sunt similia
illis. c. primum.

De cura clausure. c. ij.
De modo in administran
do hanc scissio[n]e. cap.
tertium.
De suspensione matricis.
cap. quartum.
De augmento matricis et
extu eius et conuersio
ne eius. c. v.
De accidentibus illius et
signis. c. vi.
De cura. ca. vij.
De declinatione matricis
et separatione eius. ca.
octauum.
De cura. c. ix.
De apostemate calido in
matrice. c. decimuz.
De signis. c. xi.
De cura ap[er]t[ur]am calidam
ca. xij.
De ap[er]t[ur]a p[er]blatice in ma
trice. c. xij.
De ap[er]t[ur]a duro ca. xiiij.
De cura. xv.
De p[re]focacione matricis
ca. xvi.
De signis. c. xvij.
De cura. c. xvij.
De regimine eius quaz co
mouet. c. xix.
De hemorrhoidibus et bo
rbor et moro que appa
rent in ea et clauo. ca.
xx.
De curatione hemorro
idum. c. xxi.
De carne addita et longi
tudine albacie et appa
ritio[n]e sicut uirga et rei
nominat[ur] fursus. c. xxij.
De cura. c. xxij.
De aq[ua] in matrice. c. xxiiij.
De signis. c. xxv.
De cura. c. xxvi.
De inflatione in matrice
et cognitione eius. ca.
xxvij.
De cura. c. xxvij.
De uentositate matricis
non inflantis. c. xxix.
De cura. c. xxx.
Tractatus. iij. de egitudi
nibus in extrema
te membrorum que est. ii.
tractatus.
Tractatus. i. de co
quod accidit eis de
nocuentis quantitat[is]
et situs continens. ca.
xviii.
De forma zirbi et duorum
siphac. c. i.

De ruptura et his que as-
simulantur ei. c. ij.
De signis. c. iij.
De cura. c. iij.
De curatione rupturarum
intestini et zibri. c. v.
De ruptura aque. c. vi.
De cura rupture uentosi-
tatis. ca. vij.
De cura ramicis carnis et
uaricose. c. viij.
De augmento umbilici. ca.
nonum.
De signis. c. x.
De cura. c. xij.
De gibbositate et uentosi-
tate gibbositatis. capi.
duodecesimum.
De signis. c. xij.
De cura gibbositatis et ue-
rositatis facientis uero-
sitatem sit. c. xij.
De uaricibus. c. xv.
De elephantia. c. xvi.

De signis. c. xvij.
De cura uaricis et elephā-
tie. c. xvij.
Tractatus. ij. de do-
loribusque membro-
rum ptinens. c. xxxi.
De dolore dorsi. c. i.
De signis. c. ij.
De cura doloris dorsi. ca.
tertium.
De dolore ilij. c. iij.
De doloribus iuncturarum
et eis que cōicāt poda-
gre et sciaticę et alijs. c.
quintum.
De signis. c. vi.
De cura dolorum iunctu-
rarum podagre et scia-
ticę. c. vij.
De solutione eorum. c. viij.
De portionibus ad solutio-
nem faciendam et de il-
lis que conferunt eis.
ca. ix.

De epistomis iuncturis ad do-
lores iuncturarum grossi
humoris et eorum que se
in uia ut conuertantur
in lapideitatem. c. x.
De unctionibus in huius in-
tentione predicta. c. xi.
De embrocis in illa inten-
tione. c. xij.
De balneationibus ad hu-
iusmodi. ca. xij.
De sedatiuis doloris cali-
dis leuibus. c. xij.
De narcoticis sedantibus
dolorem. c. xv.
De cura uentosi. c. xvi.
De regimine cauterij ad
eos. c. xvij.
De cura calidi. c. xviii.
De epistomatibus. c. xix.
De solutionibus. c. xx.
De cura iuncturarum exic-
catarum et conuertarum
in lapideitatem. ca.

uigesimumprimus.
De cura contractionis et
semenae. c. xxii.
De cautela ad dolores iunc-
turarum. c. xxiii.
De cura. c. xxiiii.
De embrocis et cinis. ca. x.
De epistomatibus et epistom-
is. ca. xxvi.
De bothor iuncturarum. ca.
xxvii.
De dolore calcanei. cap.
xxviii.
De debilitate pedis. cap.
xxix.
De bothor unguium et at-
tentione eorum. c. xxx.
De inflatione ligulę et prui-
gę in eo. c. xxxi.

CLAVS. B. E. D.

Dictio prius de uniuersis egritudinibus capitul ter
tij libri canonis i medicina. **T**ractat prius de ana
tomia cerebri et dispositionibus eius.

De utilitate capitis et partibus eius. **L. I.**

Aquit Galienus. **I**nten
tio in creando caput non
est cerebri: neq; auditus: neq;
odoratus: neq; gustus neq;
tactus. **N**ec eni membra et
uirtutes in aialib; reperi
untur capite carentibus.
Sed intentio in ipso est bo
nitas dispositionis oculi
in ipsius conuersione que
ei creata est: ut oculus habeat eleuatione et subleuatio
nem super oia membra corporis in omnibus partib;
Comparatio naq; oculi ad corpus est propinqua co
parationi speculatoris ad exercitum. **E**t locor quidem
qui speculatoribus est melior et couenientior locus est al
tus. **E**t iteru of oculo non est necessarium creare caput
absolute: sed aiali lenem habenti oculu: cuius oculus
indiget multa cautella et loci affirmatione. **N**aq; pluri
bus aialibus capitibus priuatis duo sunt creata addi
tamenta a corpore sublimata: super que oculi eor; decet
ter constituti sunt: ut ipsoz unusquisq; speculationem et
sublimationem suo heat uisui. **A**mplius in conuer
sionibus oculi ipsoru non est caput creare necessarium
pp duritie nuche ipsius. **E**t neq; caput est necessarium cre
are nisi animalib; quoz oculi capacitate indiget. **E**t
quibus neruos aduenire necesse est: pp diuersitate mo
tuum nuche et palpebray. nam huiusmodi non est coue
niens membrum unu elongatu gracile. et nos quide per
scrutabimur illud in c. s. oculo. **P**artes uero capi
tis essentielles et que eas sequuntur sunt capilli: deinde cu
tis: postea caro: deinde paniculus: postea cranium: de
inde paniculus durus: postea paniculus subtilis noina
tus secunda: deinde cerebri. **S**ubstantia eius et uertes
ipsius: et illud qd in eis existit: postea duo paniculi sub
eo: deinde rete: postea os quod est cerebri basis.

De anatomia cerebri. **L. II.**

Cerebri aut hominis anatomia est hec. **C**ere
bri enim diuidit in substantia uelutina et sub
stantia medullarem et uentres in ipso spu ple
nos. **N**erui uero sunt sicut uirgulta ab eo prodeuntia
non tñ h; q; sunt partes substantie ipsius ppe. **E**t totu
quidem cerebri in sui longitudine medietate h; pene
transit in ipsius siphac et medula eius et eius uentres:
pp illud qd in parilitate de iuuameto noto existit: et si
sit parilitas in uentre anteriore selu sensui magis appa
rens. **C**erebri uero substantia creata est frigida et hu
mida. frigida quidez ne ipsu inflamaret multitudo que
ei aduenit ex fortitudinibus motuu neruoz et passio
bus sensui et motibus spūs in alterationibus imaginati
uis et cogitatiuis et memorialib;: et ut eo tepetur spi
ritus a corde egrediens et ad ipsum penetrans in dua
bus uenis ascendentibus ab eo ad ipsu. **E**t humidus
quide creatu est ut ipsum motus non exicent: et ut ei
figura sit bona. **E**t creatum est pingue et molle: eius q
dem pinguedo est: ut sit qd ex neruis oritur uiscosum:
et leuitatis quide cam dixit. **S**ed in ipso existere ut ei si
gura bona fiat et ipsius alteratio cu imaginationibus.
lene ei alterationes facilius suscipit. hoc ergo est qd ipe

dixit. **D**ico at creatum est lene ut sit pingue et ut nutri
mentum qd neruis gradatim tribuit duris sit bonu. ner
ui et ex cerebro nutriuntur et nucha. **A**mplius substan
tia dura non augmetat duru quantu ipsu augmentat le
ne. **E**t ut in eo qd ab ipso oritur sit flexibilitas cum q
dam ab eo orientia indurari apd suas extremitates sit
necesse: pp illud qd rememoratur sumus de neruoz iu
uamētis: et propterea qd istis nascentibus idurari neces
sarium est fm gradus. **E**t qz ipsoz durities est durities
flexuosa qz ut substantia originis ei; sit substantia flexu
osa et pinguis. pingue eni et uiscosu lene est proculdubio
et ut spūs qui ipsu circūdat et qui motus uelocitate i
diget sit humiditate sustentatus: et zursu ut ipsius zari
te alleuietur. qd ei in membris durum est grauius est leni
humido raro. **V**erū cerebri substantia est in leni
tate et duritie inequalis existit. nam ps eius anterior est
lenior: et ipsius pars posterior est durior: et inter duas
partes gradibus uelutinis duri cui; rememorabimur
in ipso in sequentibus distinctu est. **A**nterior at ce
rebri non est factu lene: nisi qm plurimu neruorum sen
sus et proprie qui sunt uisus et auditus oritur ex eo. sen
sus ei speculatoz est. et speculatori inclinatio ad ptem
anterior est dignior. **E**t plurimu neruoz mo^o orit
ex postremo ipsius et ex ipso oritur nucha que est ei^o nu
tius et uicarius in cursu docti et ubi necessarium est ex ipa
oriri neruos fortes. **N**erui at motus idigent duritie su
perflua qua non indigent nerui sensus. sed lenitas est eis
couenientior eius. i. mche. igitur origo facta est durior.
Uelamē at in ipso. i. cerebro no gradatim existit: ni
si ut sit dia et di ut sit lene separatu a tractu duri: et ma
nifestum quidem est qd in ipso accidit multu. pter hac
uero reflexione sunt et iuuamēta alia. **N**ā uene ad cere
brum descendentes et in ipso diuise aliquo egent cui ini
tantur: et eas fortes faciat. **P**osita est ergo reflexio hec
substantia eorum. **E**t sub postremo quide huius
reflexionis et in posterioribus eius est torcular: quod est
sanguinis effusio in aplitudine quadā que est sicut lacu
na: et ipsa quidem in ea ramificant uene in quibus
separatur sanguis et cerebri substantie assimilatur: dein
de uene suis orificijs sugendo eam exicant: et ad duas
uenas ipsa coniungunt: sicut rememoratur sumus in illis
anatomia. **E**t ex hac quidem reflexione peruenit iuu
amētum ad hoc ut ligamentoz uelaminis adherentis ce
rebri sit origo in equidistantia comissure cranei que est
coram ipso. **I**n anteriore preterea cerebro oriuntur duo
additamenta mamillaria quibus sit odoratus: que qui
dem a lenitate cerebri parūper differunt: sed postea con
sequit ea neruoz durities. **A**mplius totu cerebri
duobus cooperit paniculis: quorum unus subtilis seq
tur ipsu et alter spissus sequitur os: qui quide duo cre
ati sunt: ut sint duo distinguenda inter cerebri et os: et
ut cerebri substantiam ossis non cōtingat et ne ad ipsu
ex osse nocumenta perueniat. hic autem tactus non
occidit: nisi in dispositionibus additionis cerebri i sub
stantia sua: aut in dilatatoe que ei accidit successioe co
strictionis. **C**erebri preterea qñq; eleuatur ad crane
um qñ quedā ad sunt dispositiones: sicut uoces fortes.
ergo pp huiusmodi iuuamēta inter cerebri et os crāei
duo ponuntur distinguenda media inter ea in lenitate:
et in duritie: et duo quide ponuntur: ne sit illud cui ob
uiatio ossi non est bona absq; medio illud idē cui; ob
uiatio cerebro est bona absq; medio. sed distinctum est
inter ea. est ergo cerebro propinquius subtilis: et ossi

ppinquius est spissus: et cum hoc sunt sicut tutam unum.
 hic autem paniculus preterea quod est cerebri tutam est ligamentum
 uenarum que sunt in cerebro quietarum: et pulsantium.
 Et est sic secunda seruans situm uenarum in ipso textarum.
 Quapp ingreditur et cerebri substantia in locis mul-
 tis commissurarum eius: et tendit ad uentres ipsius: et per-
 uenit apud postremam sectionem: propea quod non eget eo pro-
 pter sui. postremam duritiem. paniculus uero spissus cerebro
 non heret: sed subtilis: ita ut in omni loco sit decenter situs
 super ipsi: sed est ab eo eleuatus: et inter ipsos quidem
 non continentur nisi uene penetrantes in spisso et perueni-
 entes ad subtilem. spissus autem uadit ad cranium cum liga-
 mentis panicularibus ortis a spisso stringentibus ipsum
 ad commissuras ne super cerebrum uehementer grauetur: et
 hec quidem ligamenta ex commissuris eleuantur usque ad
 exteriora cranei: et oriuntur illic: ita ut ex eis texat pa-
 niculus craneum cooperiens: et per illud affirmatur liga-
 mentum paniculi spissi et cum craneo. cerebrum preterea in
 longitudine sua tres habet uentres. et sic unusquisque uenit
 in sui latitudine duas habet partes. et anterior quidem pars
 sensibilis est separationis in duas partes dextram et sini-
 stram. et hec pars iuuat ad odoratum et ad expulsionem
 superfluitatum cum sternutatione: et ad partiendum plurimum
 spiritus sensibilis: et ad operationes uirtutum formatiuarum
 que sunt de uirtutibus apprehensionis interioris. uen-
 ter autem postremus est et magnus quoniam ipse implet magni
 membri uacuitatem: et quoniam est principium magne rei. scilicet. nuche
 et ex eo partitur plurimus spiritus motiui. et illic quidem
 sunt uirtutis seruatiue operationes: sed tamen est minor an-
 teriore: imo cuiusque duorum uentrium anterioris: et cum hoc
 minoratur gradatim usque ad nucham: et inspissatur usque ad
 duritiem. **¶** Medius autem uenter est sicut transitus a p-
 te anteriore ad partem posteriorem et sicut deilix sit? i-
 ter eos: et ipse quidem propter illud magnificatur et elongatur:
 quoniam est reddens de magno ad magnum: et per ipsum co-
 tinuatur spiritus anterior cum spiritu posteriore et peruenit ad
 amplitudinem curuaturam memorialium predictarum: et pri-
 cipium huius uentris primus cooperitur: ita quod uel illud
 quod est interius sicut spericum et per id quidem eleuatur:
 ut sit transitus: et cum hoc elongatur rotunditate sua: a
 nocumentis et sit fortis ad tollerandum quod super eum su-
 stentatur de uelamine quod est secundum gradus: et illic coniungun-
 tur duo uentres cerebri anterioris ita quod separantur a
 posteriore in hoc transitu. et ille quidem locus notatur
 coniunctio duorum uentrium: et hic idem transitus est uenter
 Et quoniam est transitus deferens a formatione ad serua-
 tionem est melior locus cogitationi et imaginationi secundum
 quod sciuitur. **¶** Quod autem uentres isti sint loca earum operati-
 onum: significatur ex nocumentis que accidunt eis: de-
 struitur ei cum nocumento cuiusque partis eius operatio:
 aut ingreditur in ipsa lesio. et paniculi subtilis pro coo-
 peritur: et cooperit uentres cerebri usque ad cambaduti
 uel occiput similiter quod est tunica. durities uero eius quod
 est propter illud sufficit ipsi loco coopture uelaminis. **¶** Com-
 missuratio autem que consistit in uentribus cerebri est: ut spiritus
 aialis in substantia cerebri transitus beat: sicut i uentres
 eius quoniam non omni hora sit uenter dilatatus et apertus et
 spiritus aialis sit paucus ubi uel inquam uentres isti
 modo aperiunt. **¶** Et est quod spiritus alteratio parum
 completur a complexione que est cordis usque ad complexum
 que est cerebri: nisi in ipso fiat et decoctio assumpta ex
 ei? complexione. et est quod i primis quoniam ad cerebrum peruenit ua-
 dit ad uacuitatem eius primam: ut in ipsa coquantur: deinde

penetrat ad uentrem medium: et augmetatur in ipso deco-
 ctio: postea completur ei? decoctio in uentre posteriore.
 Decoctio uero optima fieri non posset nisi per coniuncti-
 onem et commisionem et penetrationem in partibus cocti: si-
 cut est dispositio cibi in epate secundum quod narraturi sumus in
 his que expectamus. **¶** Commissura autem anterioris plu-
 ra habet singularia quam commissura posterioris quoniam propor-
 tio commissure ad commissuram est sicut proportio
 membri ad membrum fere. et causa quidem minoratiois
 posterioris ab anteriore inuenitur in commissura. **¶** Et
 inter hunc uentrem et uentrem priorem sub eis est locus qui
 est partitio duarum uenarum magnarum ad cerebrum ascende-
 rum: quarum rememoraturi sumus in ramis ipsarum ex quibus
 bus textitur secundina sub cerebro et illi quidem rami
 imissi sunt corpori de genere glandularum implenti quod est
 inter eos et substat eos. sicut est dispositio in reliquis p-
 tibus uenosis. uacuitatis ei que inter eas cadit eadem
 proprietas est ut et impleatur carne glandulosa: et iste quidem
 glandule figure ramorum predictorum figuratur secundum for-
 mam partitionis narrate. quemadmodum eius rami: aut p-
 titio rememorata a stricto incipiunt: et in apertius finiun-
 tur faciens dilatationem. similiter caput huius glandule fa-
 ctum est pinealis forme cuius caput est sequens initium p-
 titiois desuper et incedit cum eo tendens uersus finem
 eius usque ad completum suspensionis ramorum: et est illic
 contextum secundum similitudinem texture secundine: et requie-
 scit in ipso et pars cerebri comprehendens super hunc
 uentrem medium est concavitas eius. **¶** Et ipsius partes
 que sunt desuper sunt uermicularis forme commissure
 ex commissuris positae in longitudine sui ligate ad inuicem
 ut possit extendi et contrahi: sicut uermis reuolutus et
 superius eius interius coopertum est paniculo: qui coo-
 perit cerebrum usque ad posteriorem: et est compositum cum
 duobus additamentis cerebri rotundis comprehensis lon-
 gitudine: sicut due corne uicine ad contactum elongate
 ad separandum ligamentis. que nominantur corde: ut ab
 eis non remoueantur: ut cum uermis extenditur et eius
 latitudo perstringitur comprimitur hec duo additamenta
 usque ad coniunctionem et oppiletur meatus: et quoniam contra-
 hitur ad exprimendum et augmetatur latitudo elon-
 gatur ad separandum: et aperiantur meatus. quod autem de eo se-
 quitur posterius cerebrum est minus: et peruenit ad ali-
 quantam uacuitatem uel concavitatem et sistitur in postero-
 re cerebro: sicut ex eo intrans in introitu. et eius quidem
 anterior est latius ipsius posteriore secundum formam quam ce-
 rebrum tollat. duo uero predicta additamenta noian-
 tur uualia. et in ipsis quidem nunquam commissure sunt sed
 sunt lenia. ut ipsorum restrictio et cooperimentum sint for-
 tiora: et ut ipsorum obedientia ad motionem propter motum alte-
 ri? rei sit magis similis obedientie rei ipsius uni? **¶** Ex-
 pulsio preterea superfluitatum cerebri duos habet meatus:
 quorum unus est in uentre anteriore et apud terminum primum
 nem qui est inter ipsi et illum qui est propter eum. et alter est in ue-
 tre medio. posterior uero uenter meatum singularem non
 habet: et illud est ideo quoniam in postremo positus est: et est parum
 coparatione sui ad interiore non tollerans foramina et i-
 uersationem. medius uero meatum habet communem inter ipsos
 et se et hoc proprie. **¶** Ruche quoque duo facti sunt exi-
 tus per quos quedam eius subtilitates resoluntur et ex-
 pelluntur. et isti duo meatus quoniam incipiunt ex duobus uen-
 tribus et penetrant et in ipsi cerebrum et transuersant
 uersus obuiationem apud transitum unum profundum cuius
 principium est uelamen subtile et eius postremum est ei? inter?

et est apud uelamen durum et strictum sicut capud rose
incipiens ab aplo rotundo usque ad spiritum proveniens
qua propter nominatur capud rose: et nominatur etiam
in fusorium. Quum ergo penetrat in panniculum durum
obuiat illic meatui in glandula quasi spera compressa
a duobus lateribus oppositis superius et inferius. et sunt
inter panniculum durum et meatum palati. deinde repe-
ritur illic transitus qui est in concavitatibus colatori in sup-
mo palati.

**De similitudine uniuersali de egritudine capitis et fa-
cientibus egritudines in ipso. l.iii.**

Portet te scire quod egritudines numerate de fac-
ciunt capiti. Verum non intentio hic quod dici-
mus caput est cerebrum et ipsius uelamina ad capillos
uero egritudines hic non declinamus in hac hora.

Dicemus ergo quod cerebro accidit species malitie co-
plexionis octo. scilicet singulares et posite facite cum materia
aut uaporosa: aut habenti substantiam: et multiplicatur
in ipso egritudines humiditatis. in omni enim cerebro in
principio creationis humiditates superflue existunt: aut
ex eo quod acquiritur a matrice: aut postea quas mundari
necesse est. Nam si purgare non sunt magnificantur in
de res et est tota aut in corpore cerebri: aut in uenis et
aut in uelaminibus ipsius. et accidit ei egritudines co-
posite: aut in quantitate sicut si sit minus quod oportet: aut in figu-
ra: sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali: et acci-
dat ideo lesio in operationibus suis aut canales siue meatus
ipsius: et uasa sunt oppilata: et oppilatio sit aut in uentre anti-
ore aut uentre posteriori: aut in utrisque uentribus simul dimi-
ta: aut integra: aut in uenis: aut in arteriis: aut in origi-
nibus nervorum: aut dislocantur ligamenta uelaminum eius
aut cadat separatio inter uelamina ipsius. Et accidunt
egritudines ei continuitatis per resolutionem singularis
in ipso: aut in arteriis: aut in uenis ipsius: aut in uelami-
nibus eius: aut in craneo. Et accidit ei aposteata: aut
in substantia ipsius cerebri: aut in paniculo eius subtili
et spisso: aut in rete: aut in paniculo extrinseco: et totum
hoc a materia unius humorum calidi: aut frigidi: et ex fri-
gidis quidem putrefactis coeuntur apostemata calida
frigida et quæ faciunt apostemata: quod notari oportet frigida. Et
tu quidem non reperies aliquam egritudinem cerebri: nisi re-
deunt ad istas: aut contingente ex istis. Egritudines per
terea cerebri alie sunt proprie ipsius: aut fiunt per coi-
tatem: et quicquid magnificatur res in egritudinibus coi-
tis in ipso: adeo ut fiant egritudines proprie pntiofe:
multoties ei expelluntur ad ipsum in egritudinibus ple-
uresis et sinantie materie prelocantes et perneccantes: et
sepe peruenit ipsum ad apoplexiam perniciosam per nocu-
mentum aliud in membro coicante.

**De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispo-
sitiones cerebri. c.iii.**

Pincipia ex quibus peruenis ad cognitiones
dispositionum cerebri sunt ex operationibus sensi-
bilibus et moralibus. scilicet memoria et cogitatione: et forma-
tione et uirtute mentis et perscrutatione: et operationibus
mobilibus: et sunt operationes uirtutis mouentis mem-
bra mediantibus lacertis: et ex qualitate superfluitatum
euacuatarum ab eo in substantia sui et coloris et gustu. scilicet acui-
tate sua et salsedine et amaritudine et insipiditate: et ex
quantitate ipsarum in puritate et multitudine et fluxibilita-
te sua et ex ipsarum retentione omni. et ex hoc quod aeris et cibi
ei conueniunt et diuersificantur ei et nocent ipsi. et ex ma-
gnitudine capitis: et ex puritate eius et ex bonitate figu-
re

eius predicte in. c. de ossibus et malitia ipsius: et ex gra-
uitate capitis et leuitate eius. Et ex dispositione tactus
capitis et ex dispositione coloris eius: et coloris uenarum
ipsius. Et ex ulceribus et ex apostematibus que in cute
eius accidunt. Et ex dispositione coloris oculorum et uerum
rum ipsorum et sanitatis et egritudinis eorum et tactus ipsorum
proprie. Et ex dispositione soni et uigilantiis. Et ex dispo-
sitione capillorum in quantitate sua. scilicet paucitate et mul-
titudine et cossitie et subtilitate et qualitate sub figura
ipsorum in crispitudine et planitie et colore eorum in ni-
gredine et albedine et castaneitate et uelocitate suscepti-
onis canicie et tarditate et in perseverantia secundum dispo-
sitionem sanitatis: aut remotam ab ea cum scissione ipsorum
aut canis: aut depilatione et reliquis dispositionibus ipsorum
Et ex dispositione colli in cossitudine et subtilitate sua
et sanitate ipsius et multitudine casus apostematum et
scrofularum in ipso et paucitate ipsorum. Et similiter ex di-
spositione uue et duarum amigdalarum et dentium. Et ex di-
spositione uirtutum et operationum in membris nervosis coi-
cantibus cerebro que sunt sicut matrix et stans et ue-
lica. Significatio autem secundum coitatem est secundum duos modos.
unus eorum est ex dispositione membri coicantis cerebro i
eo quod accidit cerebro. et secundus est ex dispositione membri cu-
ius coicatione cerebrum infirmatur et inquiritur quod membrum
sit et quid sit in ipso et quo peruenit ad cerebrum. et ex
istis quidem significationibus significantur dispositiones que sunt
presentes et ille que sunt future et notum sunt presens:
sicut ex longitudine tristitie et horribilitatis significant
melancholia et almuti et alcutub euenientes ex proximo: et ex
ira que intentum non habet epilepsia: aut melancholia aut
mania: et ex risu absque causa: congelatio aut amentia.

**De significationibus uniuersalibus operationum
cerebri. c.v.**

Significatio quidem assumpta ex genere operationum
que sunt sane adiuuat ad significandum cerebri
salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso: lesi-
ones autem operationum queadmodum exposuimus sunt tres
que sunt debilitas: et mutatio: et permutatio. deinde de
structio. Et sermo quidem uniuersalis in significationibus
operationum est quod ipsarum diminutio et destructio fiunt per
frigus et grossitatem spiritus ex humiditate et non fiunt ex cali-
ditate nisi magnificetur et perueniat ad hoc ut deficiat
uirtutem: permutatio autem et que motui comparatur fiunt ex
caliditate et fiunt ex siccitate.

**De significationibus superioribus ex operationibus anima-
libus et moralibus et motiuis. c.vi.**

Has operationes ingreditur lesio secundum quod cogno-
scitur destructionis: aut debilitatis: aut permu-
tationis. uerbis in sensibus quidem. et incipiamus a ui-
su quoniam uisus ingreditur lesio: aut ut destruat: aut debi-
litetur: aut ut in ipso permutatio fiat et mutetur a cursu
naturali et imaginetur quod non inuenitur exterius sicut
phantasia et cimices et pili et fumus et reliqua. Et his
enim nocumētis quoniam non sunt propria oculo significat
lesio in cerebro et phantasia et quicquid suo colore significat
quod si aliquis dixerit quoniam phantasia alba significat phan-
tasia doliari quod est frigidum quoniam uos comparaueritis permutatos
ad calorem. dicemus quod illud est per complexum non per
accidentia materiarum que accidunt uel accidant uirtuti
sane itegre cum caliditate inata. et in auditu quidem sicut si
debilitetur et non audiat nisi quod propinquus est et forte:
aut permutetur et audiat quod non reperitur exterius sicut
tonum simile percussio aque: aut percussio maleorum aut

Debilis
duplex

uoci tympanorum: aut sono foliorum arborum aut suspirio
uentorum aut reliquis: et significantur per illud aut co-
plexio sicca prebens in parte medij cerebri: aut signi-
ficentur per illud uentositates et uapores in ipso retenti
aut ad ipsum ascendentes et reliqua de quibus significatio
habetur: aut destruitur oio. **De** debilitas uero et destru-
ctio sunt pp multitudinem frigoris. et qd aliquis audiat
quasi audiat ex longinquo sit pp humiditatem. qd at sit
in odoratu est qd prius: aut qd debilitatur aut pmuta-
tur et sentit odores qui no reperiuntur exterius fetidos
aut no fetidos et significat fm plurimu humorem rete-
tum in cerebro facientes ipsos si nihil propriu fuerit cu stri-
ctura nariu. gustus at et tactus hoc cursu procedunt: ni-
si qd ipsoz mutatio a cursu naturali fm plurimu signi-
ficat corruptioz ppria i istis ipsozum propinquis et
fm nimia coitatez cerebri: et proprie sicut qd est coe si-
cut stupor toti corpori. et sensus quide coicant in spe d-
bilitatis et fortitudinis significantes dispositione in ce-
rebro perseverantem que est perturbatio et claritas.
no est ei ois debilitas cu perturbatione: qm qnq est d-
bilitas cu claritate sicut homo si uideat aliquid ppinquu
et pui radij bene et clare et uideat res puas. deinde qu-
elozatur: aut multiplicatur ipsaz radij deficiat. n3 ptur-
batio et claritas qnq sunt simul in debilitate: et claritas
qnq est pculdubio cu uirtute. **De** perturbatio se-
per significat materia et claritas significat siccitatem: et
hec quide perturbatio fortasse subito figitur et est ex ea
oppilatio et significat materia uaporosam in uenis cere-
bri et rete eius. **Judiciu** at de significationibz harum le-
sionu est: qm que procedit cursu permutationis fm plu-
rimu sequitur coplexione calida et siccam et que currit
cursu diminutionis et debilitatis fz plurimum sequitur
frigus: et debilitas et destructio sequitur frigus: nisi sint
cu uehementi apparitione corruptionis et casus uirtu-
tis: tunc ei fortasse illud plurimu erit ex caliditate: uex
caliditas coueniens est uirtutibus copata frigori dum
nocumetu coplexionibus ab ea no magnificatur: et ei
corruptio uirtutis diminutione possidere facit. **Por-**
ter ergo ut no cofidas tunc in istis significationibz imo
caueas significationes alias predictas cuiusqz duaruz
significationu pplexionu. et destructio quide qnq signifi-
cat festinatione carum diminutionis si fuerit pp caz ce-
rebri et non fuerit pp nocumetu in istis corruptionis
et incisionis et oppilationis: et uniuersaliter remotionis
a bonitate sua pp nocumetu: aut pp cam in ipso mem-
bro sensibili. **Ex** mebris autem sensibilibus qd e ualde
cerebro propinquum nocumentum ab ipso recipit nisi
nocumentum sit in ipso commune sicut auditus et
odoratus: plurimi eni nocumenti ipsius qd purgatoe
et coplexionis comensuratione no remouet e ex cerebro
quapp reliqui sensus cu suis. leduntur sensatis non si-
gnificat nocumentu in ipsis caliditatis: aut siccitatis no
peruenientiu ad hoc ut uirtutu pferant. **Auditus** at
et gustus fm plurimu significant qd illa coplexio est in
cerebro. **De** operationibus uero moralibus sciendu e
qm fortitudo meditationis et percrutationis significat
fortitudinem cerebri oio et eaz debilitas significat lesio-
nem fortitudinis in ipso. quare oz ut dmonstretur que
operationu sit lesa: ex ipsis ei est corruptionis uirtutis
imaginationis et formationis et eius uel earu nocume-
tu. **Hec** naqz uirtus qu est fortis iuuat ad significanda
actionis cerebri sanitate. hec at uirtus si est fortis nisi qu
ho bene potest seruare forma sensatoz utpote figuraz

et sculpturarum et morum et gustu et uocum et modulatio-
nu et reliquorum. est ei aliquis boium cui inest uirtus in-
tegra fm hoc capitulu adeo ut qui ex geometris opti-
mus est consideret simul figura lineata: et signetur in ip-
si aia simile illi et eius lre: et narret qonem usq ad fine
ipsius non indigens iterata consideratione in figura: et si-
militer est dispositio quorudam fm coparatione ad mo-
dulationes et dispositio quoruda cu coparatione ad gu-
stus et reliquoz: et ex hoc capitulo pendet bonitas co-
gnitionis pullus. ipsa eni indiget imaginatione forti fi-
gurata in aia ex tactis. huic at uirtuti qu accidit nocu-
mentu: aut destruitur operatio et no remanet in ipsa for-
ma imaginationis sensate pp remotione eius a propor-
tione que est inter ipsa et sensu qu eam sentit: aut debili-
tat et minuit aut mutat a cursu naturali: aut imaginef
qd no e significat et debilitate. minutio uero ei et destru-
ctio operationis ipsi fm plurimu significant superflui-
tatem frigoris: aut siccitatis in anteriore cerebro: aut
humiditatis. sed frigus est ea essentialis et due relique
sunt ce per accidens qm afferunt ea: et mutatio opera-
tionis eius et permutatio ipsius significant superfluita-
tem caliditatis. et hec quidem oia sunt fm plurimu et
fm qd dictum est in uirtutibus sensibilibus. **Et** hec
egritudo qnq accidit sana intelligentia uel rone: ita ut
perfecte et coplete cognoscant pulchru et fetidu: et sint
eoz uerba cu hominibz sana: sed imaginantur quosdaz
pntes qui exterius no reperiuntur et imaginantur uoces
tympanitaz et reliqua sicut narrat. **S.** accidisse **Abru-**
cali medico. **Et** ex ipsis est corruptio in uirtute cogita-
tionis et imaginationis. s. aut destructio: et nominat hec
delectio rois: aut debilitas et noiaf amentia: et eaz pnci-
piu e frig? aetioris cerebri: aut siccitas: aut humiditas ei
et illud plurimu fm qd dictu est: aut est mutatio et per-
mutatio: ita ut sit in eius cognitione regimetu et rectuz
faciat: dicendo qd no est rectu: et noiatu comistio rois
et significat aut apostemata: aut materia cholericaz ca-
lidam et sicca: et est demoniu lupinu: aut est permutato
eius cu melancholia: aut materia melancholica et est
melancholia: et est eius permistio cu malitia existimati-
onis et cu cogitatione absq coprehensione. **Qui** at
ex illis moribus ad timore decliuor e: e magis signi-
ficatiu? frigoris et ex eis decliuor ad audacia et iram e
magis significatiu? caloris et fm differentias que sunt
inter eos et nos postea afferemus eas. **Et** forsitan exi-
illud pp coicatione mebris alterius: et illud quidem co-
gnosceatur significationibz picularibz quas postea nar-
rabimus. **Et** uniuersaliter qu cogitationes plurimu
mouentur motibus multis et permutant et uariantur
tunc illic e caliditas. **Et** qnq et accidit permutatio co-
gitationis in egritudinibus frigide materie qu a calidi-
tate non euacuantur sicut comistio ronis in lethargia.
et ex ipsis e lesio in uirtute memorie. s. aut ut debilitet
aut ut destruitur sicut narrat. **S.** qd pestilentia proue-
nit in pte ethiope que eis accidit pp cadauera multa
relicta pp forte preliu: et peruenit pestilentia illa usq
ad terra grecor. accidit ergo eis ut causa illius tantuz
caderet obliuionis donec eis adueniret dispositio secu-
dum qua homo nois sui ipsius obliuisceretur et filij sui
Et plurimu quide accidit debilitas in memoria pp co-
ruptioz i postremo cerebro ex friguitate: aut humiditate
aut siccitate: aut pp eu q pmutatur et accidit ei ut ame-
moretur eius qd nung ei adest: et significat coplexione
calida absq materia: aut cu materia: sed materia sicca

ad illud ē magis cōueniens: et illud ē totum quī cōple
rio non superfluit et uirtus non cadit. Dicamus autē
nūc sermonē pūctū qd destructio har opationū qñqz
fit p dñū frigiditatis: aut in corpore cerebri: et ex eo
qd dñatur super cerebri: aut si uentres eius: et qñqz fit
pp frigus cū humiditate: et qñqz affert ipsam siccitatem:
et sicut eaz debilitas. ipsarum aut mutatio fit pp apostēa
ta: aut cōplexiōm cholericam: aut melancholicam: aut
corpus adurens. Et significatio dispositionū sōnorum
ē ex eo qd oz adiungi hoc loco. plurimū ei uisionis rez
citrinarum calidaz significant dñum cholere: et similit
plurimū uisionis rez cuius complexionī pportionaliz
quas numerare nō ē necesse: et sōnia quidē permutata
significant caliditatem et siccitatem. et similit apper s egri
tudinibus acutis cerebri. Et sicut sunt sōnia terribilia.
et illa quoz nō recodatur significant frigiditatem et humi
ditatem sū plurimum.

De significatione operationū motuaz et qd eis simi
latur ex sōno et uigilia. c. viij.

Significationū at assūptarum ex genere operatio
num motuaz destructio et debilitas significant
humiditatem sūuam in istis ipsaz subtilē plurimā et si
gnificant in quocūqz mēbro fuerint lesionē in cerebro.
uerūm eis magis pprūm ē qd in toto corpore sicut si
cut appā: aut in pre una sicut paralytis et tortura laxa
et qñqz cōueniunt ambe ad significandū destructionem
et debilitatē caliditatis cerebri: aut siccitatis in ipso: aut
in aliquo mēbroz longinquoz ab eo: uex illud exiit post
egritudines pās et paulatim paulatim sū dies. qd autē
in uno mēbro fit sicut molliet et similia eius: qñqz ē pp
egritudines proprias illi mēbro: et qñqz ē ab expulsiōe
superfluitatis cerebri ad ipsū. Eaz uero mutatio si est
subito significat humiditatem: et si est paulatim significat
siccitatem. s. in istis. que at cerebro pprā ē sicut muta
tio motuū epileptici qñ adest epilepsia que ē spasmus
cōis: et ipsa quidē non fit nisi ab humiditate qm ipsa fit
subito: aut cōicatione mēbri alterius sū q declaratur
ē. et significat oppilatōz non perfectā: sicut tremor capi
tis. oia ei hec significant materiā grossam in illo latere
cerebri: aut debilitatē: aut siccitatem si fuerit post egritu
dines antecedentes: et si fuerit eoz aduentus paulatim
et paulatim. De eis at qui sunt in membris a cerebro
longinioriōz sermo ē illud qd diximus multociens.
Et oēs isti motus egrediuntur a cursu naturali: et dixi
mus et q si hō impiger est ad motus cōplexio cerebri
eius in principio ē calida et sicca: q si est declinans pigri
tie et laxitatis: tunc eius cōplexio ē frigida et humida: et
qñ hz egitudine et motus ipsius pertinet ē ad inqui
etudinē tunc ē calidus: et si quieti attinet et uirtus nō
est uehemētis casus: tunc declinat ad frigus. Et ex eis
que huic capitulo pportionatur ē significatio dispositiō
num sōni et uigilaz. Scias ergo q sōnus semp sequit
malitiā cōplexionis humide laxē: aut frigide cōgelatis
motus uirtutum sensibiliū: aut uehemētē spūs aialis re
solutionem pp sūuitatem motus: aut pp ipulsionē uirtu
tum ad interiora ut materia digeratur et ipellatur cum
eis spūs aialis pp cōsecutionem quēadmodū fit post
cibum. Sōni at cā qui non sū cūsum naturalē pcedit
nē sequitur laborem et motū est humiditas et cōgelatio
qd si non cadunt cē congelationis et significationes nō
significant sūuitatem frigoris de quibz rememorabimur
tunc cā eius est humiditas. Amplius non oīs humidi
tas facit sōnum: sēu ei cū humiditate cōplexionū ipso

rum plongantur uigilie. Et. S. quidē uidetur q illud
ē ex qualitatibz humiditatis ipsaz nitrosaz. Ipse enim
uigilare faciunt pp nocumētū qd cerebro inferunt. Ve
ritatē siccitas hz oēs dispōnē uigilare. pculdubio facit.
De significationibz sūptis ex diminutione operatio
num naturalū ex eo qd expellitur et ex apostematibus
et ulceribus et ex capillis. c. viij.

Significationes at acceptę ex genere operationū
naturalū apparent utpote ex sūuitatibus per
ipsaz diminutionē in quantitate et qualitate eaz: et per
ipsaz prohibitionē. Earum uero expulsio fit ex palato ex
naso et aure: et ex eo qd apparet super capite de ulcere
bus et bothor et apostematibus: et ex eo qd oritur de ca
pillis. Capilli enim oriuntur ex sūuitatibus cerebri. Et
ex capillis quidē sumitur significatio ex uelocitate ortus
ipsoz: aut tarditate et reliquis dispositionibz quas iam
numerauimus. Rememoremur ergo uie significationū
expulsionū sūuitatum a semitis predictis. Iste quidēz
superfluitates quī multiplicantur significant materias p
dictas: et significant cām quare superfluitates in mēbro
multiplicantur quēadmodū sciuit et q expulsiua nō ē
debilis. Quā at prohibētur aut minorant et inuenit
cum hoc aut grauitas: aut pūctio: aut mordicatio: aut
extēio: aut pulsio: aut uolutio et tinnit et sigēt oppilati
onem et debilitatē uirtutis expulsiue et repletionē. De
nūc uero eius. i. sūuitatis significatur qm mordicatio
aut pungitiua adustiua pue grauitatis citrinās colorē
faciei et oculi significat q materia ē cholericā. Et pulsa
tiua grauis rubificans colorem faciei et oculi inflās ue
nas significat q ipsa ē sanguinea et laxatiua faciens pi
gitiā cū qua mutatur color ad plūbeitatem: et ducens
ad sōnū et dormitatiōm significat qm ipsa ē phlogistica: q
si color offuscatur in dispositione illa et corripitur co
gitatio et caput ē minoris grauitatis: et sōnus cū hoc
nō est dñans: et si sunt reliqua signa significat q ipsa est
melancholica: q si aliquid ipsoz ē cū tinnitu et reuolu
tione et permutatiōe loci significat q materia generat
uentositatē et inflationem et uaporem: et q hz calidita
tem in ipsa agentes. q si adest sūuitatū retentio: cūz le
uitate capitis significat siccitatem absolute: et hoc quidē
capitulū qd attulimus est pprū quantitatis: uel quali
tati expulsiōis et prohibitionis. Qualitas at eius est
sicut si tendit ad citrinitatem et subtilitatem et calidita
tē et exuberatiōm uenaz significat q ipsa est sanguinea.
Et salia et dulcis cū priuatione reliquozū signoz: aut
nitrosa frigidi tactus significant phlogistia in qd agit calidi
tas. Et insipida crosse frigidi tactus significat q ē phlog
istia: et iste quidem sunt significationes qualitatis ex
pulsiue i colore suo et gustu et tactu et substantia. De do
ris uero eius est qm putredo odoris et acuitas eius si
gnificant caliditatem. Et priuatio odoris fortasse frigi
ditatem non tñ sicut pma significat caliditatem. que at
pendent ex eis que apparent in cute capitis: et qd seqf
eam ex ulceribus et bothor et apostematibz significat
sū plurimū materias que fuerunt et expelluntur: et si
significant dispositiōm cerebri in illa hora manifeste ni
si forsita sint i augmento. Tu at sciuit cās apostematū
calidoz et frigidoz et duoz et cā corosiorz et ulceruz
perabulantū et quietoz et reliquoz ex his que dicta
sunt: non sunt ergo tibi difficiles cognitiones eorū sū
dispositiones capitis et. Et iā etiā sciuit in libro pmo
cās euentus capilloz: et sciuit cās crispitudinis ipsoz
et planitie et multitudinis et uelocitatis canitie et

tarditatis eius. Et nos quid docerem? et casus scissiois
iporum et casus eorum in capitulis propriis. Cognosces ergo
ex eis qualitate significationum capillorum: et nos quidem de
feremus illud usque ad illud locum fugientes multiplicati
onem et elongationem.

**De significationibus sumptis ex puenientia et diuer
sificatione et uelocitate passionum et tarditate. Lix.**

Signa autem assumpta ex genere puenientie et diuersifi
cationis et uelocitatis passionum et tarditate et sunt
hec. Conuenientia autem et diuersificatio impossibile est quoniam
aut mutantur in dispositione in qua positus nihil de sa
nitate negat que ipsi tenentur: aut in dispositione in qua est
eius exitus a sanitate et mutatur eius complexio a natura.

**Conuenientia ergo et in dispositione sanitatis quod ipse
tenet est assimilatio complexionis eius. complexio igitur ip
sius cognoscitur ex illo: quod autem diuersificatur ab eo in
dispositione illa est contrarium complexionis ipsius. In disposi
tione autem in qua fit eius exitus a sanitate et mutatur eius
complexio ab ipso iudicium est e contrario. Nos quidem
iam diximus: et eo quod est preteritum de dictis uniuersalibus quod sanitas
in corpore omnino non est sed pplexione una: et quod possibile est ut sit
sanitas corporis a complexionem cuius similis est ex eo quod
affert egritudinem corpori alteri si haberet illam complexionem.**

**Verumtamen oportet ut consideretur quod sit eius diuersus in ex
tremis alia etiam sicut diuersificatur ei hoc in hac ex
tremis: ita ut existimatione sciatur quantitas comple
xionis quia habet due ei extremitates simul sunt diuersae in
pedientes perculdubio: et non est conueniens sanitas aliquid
extra equalitatem: nisi dum non uehementer superfluit. Et ce
rebrum quidem quod complexionis calide malitia habet iuuat aere
frigido et cibis et odoribus frigidis: siue sint boni sicut
canforati sandalini et nenufarini et eis similes: siue fedi
di non boni: sicut limosi et alubiat: et iuuatur tranquilli
tate et dote. et quod habet malitiam complexionis frigide iuuatur eo
quod est illius contrarium. iuuatur ergo aere calido et odoribus
calidis et lenificantibus et calefacientibus et exercitiis et mo
tibus. Et quod habet malitiam complexionis sicce leditur eo quod ex ip
so euacuatur. et quod habet malitiam complexionis humide iuuatur
eo quod ex ipso euacuatur et minuitur ab eo. Significati
ones uero uelocitatis passionum eius sicut si uelociter ca
lescit: aut uelociter infrigidat sunt iste. quod ei calefit ue
lociter significat caliditatem complexionis secundum predicationes
predictas in libro uniuersali. et similiter quod uelociter in
frigidatur. et similiter quod uelociter exiccatur. illud enim
quod fit per puitatem humiditatis ipsius: et quandoque fit per
ter subtilitatem humiditatis ipsius aut per caliditatem
sue complexionis.**

**Verumtamen differentia inter ea est quoniam quod
primo repiuntur aliqua signa siccitatis cerebri sicut ui
gilie et reliqua de quibus rememorabimur in capitulo si
gnorum pplexionum cerebri: et hoc secundum est quoniam siccitas non
accidit ei nisi in horis que sunt apud motum laboriosum
aut caliditatem fortis: aut quod procedit cursu et ex causis
siccitatis predictis. Amplius istud affuerit ei in reli
quis horis significatio siccitatis. cum eo uero quod fit per
caliditatem pplexionis eius sunt reliqua signa caliditatis in
plexione. quod autem uelociter humectatur quod fit per cali
ditatem substantie et quod fit per frigus substantie ipsius
et quod fit quoniam pplexio substantie ipsius radicalis: fuit
humida: et quod fit quoniam pplexio substantie et radicalis
fuit sicca. quod si fuerit ex caliditate erunt illic signa cali
ditatis. alius erit illa humectatio non ex eo quod semper
est: sed ipsa erit successiua caliditatis sicut cadentis in ce
rebro et attrahentis humiditates ad ipsum que ipsum imple**

bunt. dicit si remanet propter calida uices succedet siccitas
et cum diminutione: et si humiditates uicerit fiet cerebrum fri
gidum et humidum: et si equabuntur prouenit secundum plurimum
putredo et egritudines putride et apostemata. quoniam hec
humiditas non est inata. conuertitur ergo in ea caliditas
inata. Verumtamen non conuertitur in ipsa nisi conuersioe ex
tranea que est: quod si fuerit putredo propter complexio
nis frigiditatem non erit euentis humiditatis subito: sed
secundum dies. deinde euenit humectatio et fiet cum uelocita
te et erunt signa frigiditatis cerebri reperta. quod si illud
fuerit per humiditatem cerebri ipsius exierit uelocitas in illo
per unam duarum rerum: aut quod humiditas facit frigus: et fri
gus corrumpit uirtutem digestiuam mutantem illud quod perue
nit ad cerebrum de nutrimento et propter humectatio.

**Quid ergo peruenit frigus illud subito humectatio
per ipsum sequitur subito: et quoniam cum illo accidit oppilatio
nes in meatibus accidit ut siccitates retineant. deinde
erit hoc semper et in seipsum et non ex eis que sunt ra
ro. Eius autem quod fit per cerebri siccitatem causa est desiccatio
adueniens subito quoniam siccitas accidit uno momento et est
cum signis siccitatis predictis et est similis ei que proue
nit a caliditate nisi in eo in quo ab eo diuersificatur ex si
gnis caliditatis et ex signis siccitatis. iste ergo sunt signi
ficationes assumptae ex uelocitate passionum et non oportet ut ue
locitas passionum mutetur per debilitatem uirtutum natu
ralium precipue in humectatione quoniam si quoniam debilitas uir
tutum naturalium sequitur hanc unam causam. omnia autem conueni
entia et diuersificatio non sumuntur ex qualitatibus imo
sumuntur ex formis et moribus quemadmodum uidemus ha
berant egritudinem que notatur omnium eligere resupinatio
nem de reliquis siccibus dormitationis sue.**

De significationibus sumptis ex parte mensure capitis. c. x

Cognitio uero facta secundum quantitatem capitis et ma
gnitudinem eius est quod oportet scire quoniam causa puitatis
capitis in creatura est paucitas materie: sicut causa magni
tudinis eius est materie multitudo. scilicet materie spiritus
puitate in puitatione que capiti est naturalis. alius si fuerit
materie paucitas cum fortitudine uirtutis formative per
me erit bone forme: et erit minus malum eo quod puitati ca
pitis adiungit figure malitiam in creatura. Quod si
gnificat debilitatem uirtutis secundum quod ipsum non est expertus mali
tie in forma cerebri et debilitate uirtutis et constrictione
meatus uirtutis moralis et naturalis uel animalis. quod per
physionomici dicunt quod hic homo est perfidus timidus? uelo
cis ire hesitans? et reb? **Et. S.** quidem dicit quod caput
puitatis omnino non uacat a significatione malitie forme cere
bri: et quod magnus caput non habet assiduam significationem bo
nitatis dispositionis cerebri dum non sunt ei propares boni
tas figure et grossitudo colli et aptitudo pectoris. ipse
enim persequitur magnitudinem dorsum et costarum sequentium ma
gnitudinem nuche et ei fortitudinem que consequuntur for
titudinem cerebri. Quod enim multitudini materie co
par existit fortitudo uirtutis formative caput est secundum
hanc formam. **Et** eis autem que illud significant est ut illic
sit proportionalitas aliquorum membrorum: quod si cum eis compar fu
erit ipsorum debilitas erit male figure debilis colli pui
dorsum: aut erunt lesa et que eo continentur et ab eo oriuntur
secundum quod quod accidit ex augmento capitis in magnitudine
que non est secundum naturam pueris quibus accidit aptio
capitis et magnitudo et que non sunt in natura imo habet
semita egritudinis: et causa in ipso est multitudo materie
ascendentis et similiter accidit adultis ex doloribus ca
pitis prauis: et quod accidit ut syn ciput minores et ipsi

planū fiat qū eleuatur herispilia super cerebrū. Jam
ergo scis significaciones puitatis capitis et magnitudi
nes eius. Et ex signis bonitatis quidē cerebri est ut nō
patiat̃ ex uaporibus uini et que cū eis narrabimus
et q̃ patitur ex subtilitate et caliditate eius etiam ut ad
datur mens eius.

De figura capitis. c. xi.

Significaciones uero figure eius sunt iste. iam
ei docui te in capitulo oſis capitis que sit natu
ralis figura capitis et que sit mala et q̃ fugere malitia
qū accidit alicui p̃tū capitis leduntur proculdubio p̃
petates operationū illius p̃tis cerebri de qua dixit. **S**
q̃ almusafata et quadrata sūt uituperabiles sēp̃ et emine
tia extremitatū est uituperabilis: nisi cā sit i ipso fortitu
do uirtutis formatiue. i. si sit superabūdans in operatōi
bus suis. et significant et fortitudines huius uirtutis sō
ma colli et ipsius quantitas et pectus.

**De significatōibus sūptis a grauitate et leuitate ca
pitis caliditate et frigiditate et ex dolorib⁹. c. xij.**

Significaciones at̃ sūpte ex grauitate capitis et le
uitate eius sunt qm̃ grauitas capitis semp̃ signi
ficat materiā in ipso sed materia cholericā facit grauita
tem minore et aduſionē uehementiore: et melancholica
facit grauitatē maiore illa et siccitatē magnā. Et sangui
nea facit grauitatē fortiorē q̃ ille: et pulsationē et dolo
rē i radicib⁹ oculi p̃ penetrationē chimi calidi et rube
dinē et iſſamatōz i uel uehementōz et p̃ſſatica facit grauita
tē maiore q̃ oēs alie et dolorē minore q̃ ſanguinea et chole
rica et ſonum maiore q̃ melancholica et tarditatē ad co
gnitionē et pigrinatā et paucitatē agilitatis. Significatio
nes uero aſſūpte ex caliditate et frigiditate. i. q̃ ex eis
tangunt caput in se ipso: et q̃ tangit aliud exterius nō
occultantur tibi. caliduz quidē significat caliditatē si p̃
seuerauerit p̃plexionalē: et si accidit et nocet accidentale
et ſimilr est iudiciū frigidū fm̃ eius p̃ſiderationē. Et ſiſt
est iudiciū aridū et ſicci fm̃ ſua cōſiderationē si nō uene
rit exterius exaſpans et arefaciens. Et ſiſt est humidū
si nō fuerit calor interius ſepans. Et dolores quidem
corroſiui qui imaginari faciunt in capite hōis inſeſus
ſalicuius rei cū corroſione et mordicatione significant
materiā calidā: et pulsatiui significant apoſtema caliduz
et ſimiliter ſubitar ſignificatio eoz cōcōitantā febris. et
grauatiui et cōp̃ſſiui significant materiā frigidā: et extē
ſiui materiā uentolam et permutatio ſubitar illud. et do
lor qui est ſicut percūſſio cū maleo ſignificat ſicut ouuz
et emigzaneā tpalem. **Et dolores et significant pte
ſua: ſicut dolor qui est p̃ cōitatē ſtōi ſit fm̃ modū: et q̃
est p̃ cōitatē epatis fm̃ formā aliā quēadmodū narra
bimus: et cū hoc q̃q̃ significant fm̃ ſua perſeuerantiā.
dolor ei q̃ perſeuerat in anteriore capitis pte et poſte
riore eius ſignificat cū pte ſua carabitum.**

**De significatōib⁹ mēbroz que ſūt in cerebro ſicut p
pagines ut oculus et lingua uua collum et nerui. c. xij.**

Significatio at̃ oculi qui est de ſūma illoz est ex
diſpoſitione uenaz eius et ex diſpoſitione graui
tatis et leuitatis ipsius et ex diſpoſitione coloris ei⁹ in
citritate ſua: aut in offuſcatōe ſua: aut plūbeitate: aut
rubedine eius et diſpoſitione tactus eius: et oia illa ual
de uicina ſunt in ſignificatione eius q̃ est in ipso cere
bro. **Et q̃q̃ ſignificatur per illud q̃ ſiuit ab eo de
lachrymis et lippitudine: et q̃ accidit ipſi ex clauſura et
palpitatione: et ex diſpoſitionibus oculi que cōſidezan
tur fm̃ p̃funditatē et exitū eius ad exteriora: et magnitu**

dinem et puitatē et infirmitates et dolores. **Et Nam si
oculus ſiccatur ſignificat ſiccitatē cerebri et fluxus lip
pitudinis et lachrymarū qū non ſit p̃p̃ egitudinē in ip
ſo oculo ſignificant humiditatē anterioris cerebri. et ma
gnitudo uenaz oculi ſignificat calefactionē cerebri i ſub
ſtātia. et fluxus lachrymarū abſq̃ cā manifeſta ſignificat
in egritudinibus calidis inſlāmationē cerebri et apoſte
mata eius: et p̃p̃rie qū cūzunt ex uno oculo: et qū lip
pitudō pupillā regere. incipit: ſicut tela aranee: deinde
adunatur tunc est mortis p̃p̃inuius. Et oculus qui re
manet aptus et non mouet ſicut ſit i carabito et q̃q̃ in
lethargia et qui clauditur: et ſit eius apertio difficilis ſi
cut ſit fm̃ plurimas uices in lethargia: et ſit et in carabi
to apud reſolutionē uirtutis ſignificat leſionē magnā
in cerebro: plurimū at̃ mobilis ſignificat inſlāmatioz et
caliditatē et demoniacū: et adberens ſuo intuitu uni lo
co qui est alcūbeſematim et terrefact⁹ alienationē et me
lancholiā. Et q̃q̃ ſignificatur ex motibus eius error
cerebri ex crudelitatibus iſe et anguſtie et timoris et cō
cupiſcentie. **Et ad exteriora extens ſignificat apoſte
mata et repletionē uazoꝝ cerebri. Et profundus ſigni
ficat reſolutionē plurimā ſubſtātie cerebri ſicut accidit
in uigiliis et alcutubut et cōcupiſcentiā quāuis horū for
ma diuerſificatur in hoc quēadmodū diſtinguenus in
locis ſuis: et ſimiliter q̃q̃ ſignificat cōgelatōz cerebri
et eius mortē. **Significaciones at̃ aſſūpte ex diſpoſi
tionibus lingue ſunt ſicut q̃ lingue multotiens color ſi
gnificat cerebri diſpoſitionē quēadmodū ſua albedine
ſignificat lethargiā. Et citritate ſua primo et nigredie
ſua ſo carabitū: et ſicut ſignat dñio citritatis ſuper ſe
aut uiriditate uenaz que ſunt ſub ea caducationē p̃p̃e:
et non est quidē ſignificatio ex colore lingue ſicut ſigni
ficatio ex colore oculi. Nam illud uehementiore bz cū
cerebro p̃petates. colore at̃ lingue q̃q̃ ſignificatur ſtōi
diſpoſitiones. Verūm qū ſcitur q̃ leſio est i cerebro nō
elongatur ſignificatio ab eo. Aſſūpte at̃ ex colore faciei
ſunt plures. Et tu quidē ſcis ſignificaciones colorū cō
plexionū. Ex eius at̃ pinguedine et matie ſunt: q̃ eius
pinguedo ſignificat dñum ſanguinis et ipſi maties cū
citritate ſignificat dñum cholere: et eius maties cum
tenebroſitate ſignificat dñum ſiccitatis melancholie: et
inſlāmatio modica ſignificat dñum aquolitatē in ſan
guine uicto poſtq̃ non fuerint iſte diſpoſitiones dñy p̃n
cipales. et poſtq̃ ſciueris q̃ egritudo nō est in corpe mu
tans formā niſi in latere cerebri. Aſſūpte uero ex diſ
poſitione colli ſunt qm̃ ſi est forte et groſſū ſignificat for
titudinē uirtutis cerebri et eius abundantia: et ſi est cū
tū et ſubtile ecōtra: et ſi ē preparatū ad recipiendū ſcro
fulas et apoſtemata: tunc cā in hoc nō est debilitas i ipo
et tunc et q̃ uacuū est ab illo nō est cā in hoc fortitudo
eius. uerūm cā in hoc est debilitas uirtutis digeſtiue q̃
est in cerebro p̃p̃ aliquā ſpenaz cōplexionis quā narra
bimus et fortitudo uirtutis expulſiue. p̃tes ei colli reci
piunt q̃ cerebri expellit et carnes molles glādoſe que
ſunt in ipſo. Et ſiſt est et diſpoſitio ſignificationū aſſūp
tap a diſpoſitione uue et duaz amigdalaz et et dentiuz
Aſſūpte uero ex diſpoſitione mēbroz neuoloꝝ intriſe
cop ſunt ex ſemita iudicioꝝ cōitatis. Neceſſariū ei ē ut
cerebro et nuche cōicent: ſicut qū leſiones ſi ea perſeue
rant afferunt cerebro ſpenē egritudinis que est in eis.
Et q̃q̃ aduenit eis illud ex cerebro. et nerui quidem
qū fortes ſiunt et ingroſſantur et uie ipſaz ſiunt fortes
que eis create ſūt principales ſignificat fortitudines et******

contrarium illius significat contrarium eius

De significatione comuni membrorum quibus communicat cerebrum. c. xiiij.

Quam membra cerebro cōicantia fortia existunt: tunc cerebrū est forte. et si plurimas hz lesionel pp cas manifestas eis aduenientes: tūc cerebrū obilita tur: aut leditur: et fortasse sunt opationes ille in mēbris suis pp cōitatē uirtutū cerebri: sicut cōtingit ut nō uat eger ad urinā et egestionē indigens eis pp priuatō nem sensus sicut accidit in lethargia et clausura oculorū uigilatiua: aut pp grauitatē motus sicut ipsū: sicut in eis et in carabito: et sicut defect⁹ trasglutienti et forbēdi in se rac. i. qñ aqua ingreditur tracheā arteriā in istis egritu dinibus: et sicut significationes anhelitus. Anhelitus ei qñq absconditur et destruit p cām lesionis que est i cerebro puenientis ad uelamē et mēbra anhelitus: et eius multitudine et magnificentia sunt magis significātia liba et strictura et paruitas eius sunt magis significātia dormitationē uigilatiuam et lethargiam

De significatōe mēbri cui⁹ cōitate cebrū panis. c. xv

Quoniam stōus est ex mēbris plurimū cōicatio ne sua ledentib⁹ cerebrū: tunc oz ut significetur illud ex dispositione desiderij et digestionis: et eructati onis et rugitus et dispositione singul⁹ et nausē et dispo sitione tremoris stōalis. **In** qualitate uero horū fm stōm cōsideretur ubi loquimur de stō. et significatur et ex dispositione uacuitatis et repletionis. Cōitas enim cerebri cū stō qñ est repletus aut hz inflationē apparz in dispositione repletionis eius: sed eius cōitas cū ipo pp caliditatē et cholera rubeā et dolores ipsoz qui sūt inde: et ex fortitudine caloris apparet in dispositōe ua cuitatis: et plerūq sit ex repletionis cā ad equādā com psonē et oppilādū inter uaporē calidū et cerebrū: et pp us significatur illud fm locū doloris in principio sui tripli⁹ mansione. **E**gritudines ei cerebri cōicacione stōi factas iam significat dolor qñ incipit a syncipite. **I**nde effūdatur ad illud qñ est inter utraqz spatulas et sit fortior apud caput. **E**t qñq egrotat caput incōicatio ne epatis: et est tunc declinatio doloris ad dextrā sicut qñ sit cōicacione splenis et declinatio doloris ad sinistram et qñq multiplicat cōicatio cerebri cū mirac: et cū eo qñ est corā sēralis. est ergo dolor declinans ad an teriora ualde: et qñq cōicat matrici et sit cū egritudine bus matricis et eius significatiōes dicte sunt in. c. ipsi⁹ et sūtitur dolor in uertice syncipitis. Plurime at cōita tes cerebri cū mēbris eueniunt pp uapores ad ipsum ascendentes: et uia quidē ascensionis ipsoz: aut est illud qñ est corā anteriore pte asēralis: et sentit in primis ex tensionē eius ad supiora: et ē extensio ut corda et pul satio in uenis iuxta ipsā: et sentit principiū doloris an terius: aut illud qñ sequitur ptem colli: et sentit princi piū doloris posterius et tenditur ut corda uene et arte rie posite posteri⁹ et sentit illic pulsationē. **Q**ñz pñd rauisti accidēs mēbri cōicātis oz ne accēs sit accēs illi mēbro in seipso: sed pp cōitatem suā quā hz cū cerebro et non pp cōitatē cerebri cū ipso. **Q**ñ eni significet ex nausea qñ egritudo cerebri sit pp stōi cōitatem tunc non elongatur qñ erretur et sit egritudo hec in cerebro prius et sit occulta et nō appet nausea in stō nisi pp cōi tatē suā cū cerebro in egritudine occulta cū qua est. **P**ortet ergo ut redeas ad principia que tibi dedi in libris primis quib⁹ cognoscas egritudines principales ab egritudinibus cōicacionis.

Secūdo

Epist.

De signis cerebri i sua pplexiōe cōli. c. xvi.

Quoniam cerebrū in sua cōplone equale ē id qñ ē forte i operationib⁹ sensibilibus et moralib⁹ et mobilib⁹ et cōmensuratū in expulsiōe eius qñ ab eo expellitur et in ipsi⁹ retentione et forte ad resistendā accidentibus impedimentū afferentib⁹: Capillos hñs in pueritia glan eos: et in adolescentia igneos et rubeos et ad nigredinez declinantes: circa cōplentū creationis et augmenti medios inter crispitudinē et planitiem: et ipsoz ortus: et tps nascendi totū est in sua hora: et ipsoz canities non ē festia nō tarda ab hora nātū: et caluitiū nō cito ei aduēit

De signis pplex malaz euenientū ex pceptōe. c. xvij

Utrum ē. **S.** q caliditas generat zōnis pmissio nem et alienatiōem. i. stoliditatē. **E**t nos istis ad iungam⁹ subitatiōem et uelocitatē casus initioz et permutatiōis uoluntati. **E**t q frigiditas generat stoliditatē et quietem motus: et nos adiungam⁹ istis tarditatem in tellectus et excusatiōem cogitationis et pigritiam. **E**t q siccitas facit uigilias et ipsā significant uigilie. **E**t nos quidē in hoc cōditionem uel statuamus qñ nō sit ab humiditatib⁹ nitrosas: et non ē cū grauitate in cerebro et assiduatione euacuationis sifluitatū et reliquis signi ficationibus humiditatis. **H**ūitas enim falsa et nitrosa teste ipso. **S.** facit i sōnitatē sicut in senibus. **H**ūditas uero facit sōnum pfundū: et tu statue cū aia tua cōditō nem predictā. **E**t. **S.** quidē uisū ē q significatio ad oñ dendū q pplex ē dñans sine materia est priuatio fluxus sifluitatū cū significatiōe malitie cōplexionis. **S**ignifi catio uero q ipsa dñetur cū materia ē fluxus sifluitatū. **E**t nos quidē perscrutemur et dicam⁹ si nō sint oppila tiones et debilitas uirtutis expulsiue et illius significa tio ē qñ predictam⁹: et perfecim⁹. **S**ignificationes uero cerebri calide cōplexionis sūt uelocitas ortus capillo rū in principio natiuitatis aut in uentre: nigredo ipsoz in principio: et denigratō eoz p glaucēdinē ueloz et cri spitudo eoz et similia et uelocitas repletionis capitis et ipsius grauitas ex causis euenientib⁹ sicut odorib⁹ et sū bus et lesio eius ab odoribus calidis: et paucitas usus sōni cū leuitate eius: et aperio uenaz oculorū et acuitas ipsoz et uelocitas pmutationis in cōsilijs et uoluntatib⁹ sicut ē dispositio infantū et significat illud tactus et ra beodo coloris et decoctio sifluitatū effusaz et expulsarū et qualitas ipsoz in substantia cū pparatione ad alias. **S**ignificationes uero pplexionis frigide sunt augmen tū expulsiōis sifluitatū fm qñ ex pditione predictum ē et planities capilloz et paucitas nigredinis eoz et uelo citas canities et uelocitas patendi ex nocumentis et mltitudo zbeumatismi intus ad palatū et accidentiū cori ze pp leuem cāz et occultatio uenaz in oculis. **E**t mul titudo sōni et eius forma ē similis forme dormitantis: tā dus est palpebrarū motus: et ē stabilitas fm uoluntates sicut ē dispositio senū. **S**icce uero pplexionis signi ficationes sūt mundificatio meatū sifluitatū et claritas sē suū et potētia i uigilado et sōnitudo capilloz et uelocitas natiuitatis ipsoz pp fumū cōplexionis i etate pria et ue locitas caluitiei et crispitudo capilloz. **S**ed humide cōplexiōis significatiōes sunt planities capilloz et tar ditas natiuitatis ipsoz et tarditas caluitiei et perurbatio sensuū et multitudo sifluitatū intus et zbeumatismus et pfunditas sōni subet. **C**alide et sicce cōplexiōis signi ficationes sunt priuatio sifluitatū et claritas sensuū et po tentia uigilandi et paucitas sōni et uelocitas ortus capillorum in principio et fortitudo ipsoz et nigredo

Caliditas
Cerebri

Complexio
frigida
Cerebri

Complexio
humida
Cerebri

Complexio
humida
Cerebri

Caliditas
et sicce
Cerebri

et crispitudo eorum et multa caluitie uelocitas et caliditas
tactus capitis et ipsius siccitas cum rubedine manifesta in
ipso et in oculo. Et permutatio in uoluntatibus et ueloci-
tas in eis. Et fortitudo intellectus et memorie et ueloci-
tas in eis operationibus aialium. **De** Significationes uero
proprie calide et humide sunt iste. Nam si proprio illa non est
ualde remota ab equalitate color est bona. Et uene sunt
manifeste et tactus est calidus et lenis et siccitates sunt
plures et magis cocte et capilli plati declinantes ad glau-
cedinem absque uelocitate caluitie et calefactio et humecta-
tio sunt ei ueloces. Quod si ab ea fuerit elongata erit egro-
tatiu recipiens calidus et frigidus et egritudine in pu-
tridas in substantia sua uelociter et erit sensus illi? cur?
et cerebrum grauiter perturbatur et oculi eius debiles et non
abstinebit a sono et uidebit sonia permutabilia. **Si**
significationes autem proprie frigide et sicce sunt iste. **Caput**
caput est frigidum tactu abiectus color uene sunt in ipso oculi
te et in oculis tardus capilloz ortus et sunt castanei et
subtiles tarditas caluitie proprie sicut non est magis domi-
nans et siccitas quam frigiditas et nocetur frigidis finem co-
ditiones predictas et sensus sunt clari in infamia sua et qui
precedit in etate debilitatur uelociter et senescit et appet-
itus spasmus et contractio in probus capitis eius et sit sanitas
instabilis. **De** Signis ei et leuitas capitis et uia aptio et
quies est curio. In proprio autem frigida et humida est homo mul-
ti soni et profundus in ipso malorum sensuum piger tardus mul-
te euacuationis siccitatem ex capite et significat ipsam tar-
ditas caluitie et uelocitas et euentus rheumatismorum.
Apostematum uero significationes et reliquorum dice-
mus in distinctionibus.

De signis cuiusque egritudinum capitis. c. xviii.
Hoc capitulum et quod est ante ipsum sunt sicut conclusio
principiorum que dedimus de dispositionibus signifi-
cationum capitis. Et oportet quid ut has significationes
uenimus in memoria et non sit necessarium reiterare in uno
quoque capitulorum in quo loquimur de egritudinibus propriis
capitis. Quod si iterabimus eas in aliquo. c. iterabimus
eas ut illud sit adiuuans ad qualitate redeundi ad hos
canones in. c. alijs in quibus iam preterit erim? finem quod erit
de eis quod attulimus in illo. c. uno. Et sicut oportet ut aiam tuam
si illud quiescere facias de reditu ad canones uniuersa-
les in curis particularibus capitis nisi in quo in uniuersalibus
non est deum et est necessarium ipsum dicere in particularibus.

De signis male complexionis calide sine materia. c. xix.
Ipsam significat inflammatio et putatio grauitatis
et uigilie et inquietudo in motibus et putatio in ima-
ginationibus et agitatio et uelocitas et ira et rubedo oculorum
et iuuamentum ab infirmitatibus et nocumtum a calefactionibus.

De signis male complexionis frigide sine materia. c. xx.
Sentitur frigus cum priuatione grauitatis et pigri-
tia et tepiditas et albedo coloris faciei et oculi et
diminutio in imaginationibus et declinatio ad timorem et iu-
uamentum a calefactionibus et nocumtum ab infirmitatibus.

De signis male complexionis sicce sine materia. c. xxi.
Leuitas et ancepsio euacuationum et desiccatio stri-
cture narium et dominium uigiliarum.

De signis male complexionis humide sine materia. c. xxii.

Pigritia et tepiditas cum prauitate grauedinis et
paucitas fluxus et quod effluit aut ipsi equalitas et
siccitates obliuionis et dominium soni.

De signis complexionis oppositarum absque materia. c. xxiii.

Conmissio signorum duarum complexionum. Et significat
quidem dominium caliditatis cum siccitate per uigilias

et commitione rationis. Et si dominium frigiditatis cum ea per
dispositionem simile egritudini que noietur congelatio et
forficata aduenit ei. dominium quidem humiditatis cum caliditate
significatur ex dominio soni qui non est per fortes subet. i.
fortes profundationes soni. **Et** dominium frigiditatis cum
humiditate per sonum a subeti et adiunge ad illud quod attuli-
mus de reliquis signis propriis ex significationibus singularium
De signis dominii materierum calidarum. c. xxiiii.

Adolericus quidem grauitas non siccitas et mordica-
tio et inflammatio et adustio uehemens et siccitas et
fructura narium et sitis et uigilie et citritas coloris faciei
et oculi et rubedo coloris. In sanguinea quidem significat
ipsum augmentum grauitatis et fortasse associat ei pulsationem
et est cum eo inflatio faciei et oculorum et exuberatio uenarum
et fortis somnus subet.

De signis dominii materierum frigidarum. c. xxv.

Rigus sensuum et longitudo lesionis et et assidua-
tio et paucitas rubedis coloris et facies et oculi
sunt cum pigritia et tepiditate et albedo coloris faciei et
oculorum et puritas citrinitatis eorum cum grauitate sensuum.
Verum illa grauitas cum materia phlegmatica est maior et cum
pigritia et tarditate et nimietate subet soni et obliuione et
plubeitate coloris in facie et oculis. In melancholica
uero est grauitas minor et sunt uigilie plures et aliena-
tio et cogitatio corrupta et tenebrositas coloris faciei
et oculorum.

De signis apostematum calidorum. c. xxvi.

Ebrius insepabilis et grauitas et pulsatio et do-
lor pueniens ad radices oculorum et forficata ad ex-
teriora eribit cum eo oculi et puritas rationis et uelocitas
pulsus et caliditas. Quod si fuerint in ipso cerebro erit
pulsus declinans ad undosum et si fuerint in uelaminibus
erit dolor fortior et pulsus erit declinans ad ferrinum.

De signis apostematum phlegmaticorum. c. xxvii.

Oblutio et sonus nimis et multitudo grauitatis
et pulsus undosus et laxus et excitatus.

De signis apostematum melancholicorum. c. xxviii.

Uigilie et alienatio et grauitas sensuum et durities
pulsus. Et nos quod est dominium illud cuius nos oportet
rememorari hic est significatio obliuionis cerebri et so-
titudinis eius et signis humoris in ipso dominantis et signifi-
cationibus egritudinis eius proprie et que sunt per coitatem
confidentes in eo quod allatum sumus de hoc in. c. de soda.
illic ergo requiritur. quoniam in loco illo affertur et ex eo primum
temus nos ad reliqua capitula.

De canonibus uniuersalibus curationis. c. xxix.

Quam maiorem euare uouerimus: coterplaur tunc
si significatio ostendit sanguinem cum ipsa abundante
esse et in sanguine non est diminutio quecumque sit materia inci-
piamus a phlebotomia cephalice et uenarum capitis predi-
ctarum in ea. phlebotomie sicut uenarum frontis et nasi et ue-
narum prae auris et oportet ut fiat earum phlebotomia in omnia p-
te doloris: quod si res est magna et sanguis dominatur minui-
mus guidez et non declinamus nisi ad diminutionem. et si alij
et dominentur humores tamen ab ea incipimus: quoniam phlebo-
tomia est cois humorum euatio. **Quod** si materia fuerit san-
guis tamen sufficit phlebotomia completa. i. sola. Et si fue-
rint humores alij considerabimus tunc si est cum coitate
corporis totius euabimus corpus totum: deinde intende-
mus ad caput solummodo. Et administrabimus euantia
que sunt ei proprie. ad hoc tamen non penitus erimus ausi
nisi post corporis totius euationem. si fuerit in corpore
humor et totum illud faciemus si sciuerimus materiam in

ipso esse de coacta. et illud quod cognoscitur testis est quod ex ipso educitur si non fuerit subtile ualde aut ualde grossum. Et si egritudo iam puerit ad statum et nos iam pcesimus cum digode quod sit iunctio et embrocis et eplis digestis: etiam bius ex capie proprie p gargarismum si non timueris nocu metum in pulmone et fluxus euacuati p gargarismum non fuerint genere humoris acuti et mordicantur et hoc non fuerit susceptibilis egritudinis pulmois et fuerit ei potentia cauendi a fluxu rei male ad pulmonem. aut fuerit dispositio capitis uel maioris sollicitudinis ei de dispo pulmo nis. Et ad ministrabiis et odorifera apicia sternutatio ne facietia et caput purgia. s. pulueres uel liquores quod p nares mittit et embrocas que materias de capite de ponat. Et quod si fuerit etiam empla capiti post abrasionem capitis ex medicis soluendis genus humoris quod est in ipso quod non timueris ex illis eplis corruptum p lorum et p lorum fuerit quod ma effusa facilis fuerit ad euandum: et cum hoc ca uebimus ne euantia addetia uel adheretia ex ea soluat quod subtile est et retineat grossum. Et uia aut qua ad hanc i tentum pueniatis est ut euemus post lenificationem sciam cum lenificatio digestis. Quatuor ergo euandem ad ministrabiis ipsa sequi faciemus lenificationem. Et cauebi mus in euandis humorum acutorum et quibus pculdubio necessa rie sit medicine calide in quibusdam horis: sicut sit biere et scamonea et turbid cum sticados ne post pringat malitia co psonis calide. Et elaborabiis ad hoc ut si remeneat post eas illud: et illud est ut succurraus soloni scilicet p eas et euoni pueniati p gargarismata et reliqua cum eplis ifrariis et ut caueamus eorum administratorem nisi post fiduciam superat ex puetudie egri quod illud quod ipse bibit de hoc soluit ip su et euat ita ne sit potio nostra ei causa ad pntit aut corrup toem: quod si humores fuerit non digesti digereus plus utraf que partes eorum sicut rememorabimur: et si humores fuerint ascendentes a latere: aut corpe toto trahemus ad oriuz sicut si fuerit ex inferioribus corpis totius administrabiis clistere et suppositoria et ligabimus extrema et proprie pe des: uel epla sponemus extremis et euabimus membra. **A**puta si fuerit stous cum hiera picra aut sple cum eo quod ei est proprium: et filii unius quod mebus et regemus totum sem in gime suum quod est ei proprium. Isti ergo sunt canones ules de ee materie: et quod ma euata sit: tunc si causa ipsius pueit ma litia psonis medicabimur p oriuz. Ex eo aut in quo ma terie humorum diuerse quod sit in capite coicant sem itentioz caute zigati sunt ut fiat cauterium ubi pueniunt idem et anularis mesurando ab extremitate nasi: aut ubi puenit medietas filii: longitudo est ab auri. ad aurem capite plus raso. **A**utem aut ad distigendum redeamus. Si sanguis quod est in to to est corpe et in capite ma exuberans pntet phlebotome tur cephalica. Sed si nondum pntet: sed est in hoc ut pntet miuat nigra. i. media quod mixt dicitur: et si tunc pntet pntetio an quod incipiat pueni ad hoc ut pntet sicut si pringat p cam attrahet humores in circuitu capitis ex calitate extrinse ca: aut pcutio: aut reliqua phlomet basilica: et si uis ut extrahatur plus illo phlebotoma saphena. Et cruribus uetofas appone supra calcaneum pax et phlebotoma ue na pedis. Et si fuerit p coitate membri phloma ue na utriusque coem. si uis euare ex abobus filii et ma est queta et si uis trahere ad partem cum euatoe membri coicantis phle botoma uena coicantem membro accenti cum egritudine et ca dat in orio partis capitis. Amplius quam puenis ad caput solui: aut sanguis a principio rei solui: et in ipso: tunc si quod fuerit cadens in uelamibus extrinsecis cranei sem quod rememorabimur in egritudinibus particularibus: aut egri

tudo sentitur ppiqua pmissuris et uis cura facile appo ne uetofam nuche. quod si est profunda aut non separatur et attra ctio ad exteriora cranei phloma uenam frontis proprie si dolor est posterius. et post acceptum quod sanguis suman tur euantia quod sunt ex myrobalanis et succis fructuum: et si remanet necessitas ad ministratur clistere. Et si egritudo fuerit praua sicut uerbigrata apoplexia sangui nea phlebotoma ex guidez. i. uena que est in uno latere colli. Digestiua uero si ma fuerit phlatica: aut melia sit mnes medicinaz quod est digode ad ministrat in quibus est sub tiliatio et incisio et resolutio ut puta amaracii et folia lau ri et sceca. i. sticados arabici et abrotani et squarum et ca memilla et melilori et anetum et polypodium et epithymum quod magis pntet melacholie et alasce et isopus et faudene gi et ruta et alberengis et oem in quo est uirtus resoluendi. Et nos quod iam scripsimus ea in tabulis resolutio nis et digois medicinaz calidaz l3 sit pphensio regis in phle gmatica et melancholia diuerse p illud quod dicemus: et oz ut ad gradus hanc medicinaz pueniatur p pntatem materie. na si fuerit multe pntatis et uehemtis qntatit ponemus medicinas calidas fortes ita ut sint in quar to gradu sicut piretz et euforbium et reliqua nisi timeat ebullitio materie: et illud quod est si fuerit multa ualde et timentus quod quod ipsa calefiet augmabit et totalitas et fa ciet extensum dolorosa et aspa. Illuc est oz ut incipia mus et euemus ex ea aliquid deinde residuum decoqu icipi at. Rectius aut quod est in digode humorum manifeste crudi tatis est ut sit cura ex eplastris de medicinis equalis ca lesactois. Et ad ministra quod et ligatum ut digeratur ma facile. quod si fuerit pauca pntatis et fuerit debilis q litatis pntet erimus eis in quibus non multa existat calefa ctio sem subtiliatum que sit in gradu p et si fuerit media medys. Quod si materie melancholice fuerint et erimus pntet istis medicinis ita ut in delicatote addamus et pcepue si fuerit melacholica pter nam imo si sit adusta Sed indigebimus imaturatione materie melacholi ce lenificatione et humectatone pculdubio deini succedat cum maturatis resolutis subtilis resolutiois que sit in gra du fo et z. et melius est ut pungas lenificatia et humecta tia cum calidis icisuiis resolutibus. **M**aterie uero calide digodem faciunt medicine cum aggregatone sue sube et aptone cum hoc et icisione. Et ista quod est ifrigidatia et humectatia in quibus est abstessio et ablutio sicut aq ordi et lac capraz receter mulctum. lac tui uiter quod uirtutis de bilitate cum foda buerit et digestiua quod sunt cum istis pditioni bus. Et utraqz et quod decocta sit folia salici et uio le et nenufar et uirga pastois et herbe frigide oes descri pte in tabulis suis quod sit medicinaz singularium misce cuz aliquato acceti ut eas pfudet et uirtutes eaz penetra fa ciat. Quod si in eis fuerit pax grossitie addat camemilla et malua. Et si tunc egro uigilie affuerit et uoluntas fuerit ne uigilet ponat eis cortices papaueris. Dico aut quod a cetum est coe oibz materie. Eius est infriatio possibile est ut leui causa fragat. apli remaneat pfudat et cum medicinis et ipsius icisio hoc quod est quod ad ministrat in materie fris. In maturatone aut medicinaz calidaz non eligat sup ipm. Et olea calida oia dea in antidotario quod sunt ex oleis odo riferis et floribus et planis ingrediunt in digode fidarum quod si ma fuerit uehemtis pntatis: aut multe pntatis: aut difficilis resolutiois tunc olea adhibenda sit quod sit scia cum gumis calidis et spem fortibus odoriferis et oleum de behet et saba cinum et de narcisco et lilio et zafarao et lauro et amaraco et de duabus speciebus: aut oleum oliue in quo decocta sit ruta

huída aut calamitū aut anetū hūiōū. aut catemilla hu
mida et his filia de q̄b̄ rememorabimur in antidotario et
illic collige illud. **Q**uē at balsami pp̄ suā subtilitatē ue
locit̄ resoluūt et si multū p̄bet iuuamētū i epithimādo et
inungēdo pueniēs sue fortitudini. **E**t nos q̄dē materiei
opponiūs etiādo et trahēdo fm̄ oriū et faciēdo utrūq̄
sit. **A**ttractio vō ad oriū ē attractio q̄ fit ad māus et ad
pedes et illud iuuat ipsorū fricatō cum sale et oleo viola
ceorū aut oleo cāmellino fm̄ p̄p̄tē ex eo q̄d i ipsa egri
tudinē admittamur nos ē exercitiū i q̄ hūat caput ita
ut n̄ moueat cū corpe et n̄ mouēt nisi isēziora tū et est
exercitiū i quo hō suspēdit in fune: aut pender ex piete
et retinēt supiora corpis et n̄ cessat mouēdo pedes et
seq̄t̄ ipm̄ et hoc post eūonē. **F**ricatō vō extremitatū et e
ap̄ p̄stricō a supiorib̄ ad inferiora et h̄ et p̄p̄tē q̄ ci
bari d̄z. **E**t q̄n̄z purgatur caput solū leui exercitio sicut
fricatōe et p̄phensioe donec ad pectinādū puenit: et ad
mistratōe odor ex fetidis p̄p̄tē sicut fit in sine lethargie
res at aggregans duo regia fil̄ se clistere et supposito
ria et diuretica et sudorē puocātia fm̄ mām et v̄tutē et
oīa q̄ nuāta sūt in antidotario. **S**olutiua at que eūant ca
put cū cōitate corpis sūt pille de hieris et pille chochiez
et pille de scicados: et iste q̄dē pueniētiōes sūt humori
bus aduētis in q̄b̄ dñat cholera et in q̄b̄ cū hoc ē gros
sities imo sūt sicut cōicātes choleris et p̄blaticis. et oī
bus illis fortius ē infusio aloes que fit cum aq̄ endiuiet
et p̄p̄tē q̄dē fortius ex eo: et est illa que scripta est in
antidotario: aut infusio d̄ hiera: et uomit̄ ex oxymelle cuz
se. atriplicis. **D**ecoctio vō myrobalanorū et prunorū
et fumiterre et sirupus de fructib̄ et sirupus uiol. et de
coctō casheci. et que sūt istis filia scā fortia cuz scamonea
et reliq̄s fm̄ dispōnem corpis: et uacuitatem ipsius a fe
bre et aut eēntiā et ea sūt dispōz etatis et v̄tutis et hōz
siliū sūt pueniētia humorib̄ choliciis subtilib̄. **U**e
ruz hiera archigēis: et hiera ruffi: et hiera logodion:
et hiera Bal. et pille scē cum lapide lazuli: et belleboro
fm̄ q̄ remēorabimur pueniunt humorib̄ grossis et me
lancholicis. **E**t filz oē in quo recipiūt scicados. **E**t utrūq̄
et pueniēs ē uomit̄ fact̄ ex potu oxymell̄ et semie rha
phai et pulpa colloq̄ntide cuz reliq̄s medicis mouenti
b̄ humores uiscosos ex eis quas terinauim̄ et dixim̄
et reliq̄ p̄posita disticta in antidotario fm̄ q̄ ipse ordines
h̄nt. **P**rimus ē q̄ est cū hiera et turbit et epithymo et a
garico et castoreo et que illis sūt filia et pille magnē: dein
de hiera: deinde duo heli niger melancholicis et albus
p̄blaticis cū cautela et tiore et lapis lazuli et lapis arme
nus absq̄ cautela et timore. **E**t oz ut icipiamus a debi
liore et gradati pcedamus donec sciamus ex dispōne e
gritudinis: q̄ ipa iā ē abscessa. **S**olutiua vō facilia ad
purgādū caput sūt uel alscēaret ex q̄b̄ sumit̄ pilla maḡ
ut puū pōdus opatōz efficiat sufficiētē cū mora et n̄ no
ceat pp̄ puitatē suā iteratio et dormiat sup ipsam ne de
struat motus et uigilie et opōz. **E**t canon q̄dē in eis est
aloes et hiera dein cadit in eis mastix ad confortādum
stōm̄ et recipiūt i eis myrobal. ut p̄hibeat uaporē acu
tū calz si in stō gñat a capite. q̄ si uolūtas adest ut hūo
res cholici educāt fit i eis iuuamētū cū scāonea et filib̄
ei. **E**t fortasse usus scamonee cuz aloeticis administratis
pp̄ purgatōm ipsius cerebri: aut stōi si egritudo cerebri
ē cū et cōitate p̄hibet eaz calefactōm supflūā pp̄ super
fluitates more ipsaz: et excitat eas abbreviatas a cōple
mto purgatōis eo q̄d iuuat ad purgādū. **Q**uē si uolun
tas adest ut iuuamētū fiat in extractōe humorū p̄blatico

ru iuuat cū pulpa colloq̄ntide et cuz. **Q**uē si adest uolūtas ut fiat hoc i hūoribus melicis
iuuēt cū pauco bello et epithymo et polypodio et eis
filibus. **E**t si pille magnē diuersaz descriptionū quas
repiēs i antidotario et scies ipsaz iuuamētū et ipsaz electō
nē inde. **E**t mūdificatiuis at q̄ capiti sūt p̄p̄tē sūt garga
rismata in q̄b̄ oībus almuri fit administratū. **Q**uē si hūo
res fuerit cholericis puri n̄ utaris in ipsorū mūdātōe gar
garismate timēdo descēsu ipsorū ad pect̄ q̄ iā adepti
sūt supflūā acuitatē ex medicis purgātib̄ acutis. **N**az
subtiliātia cholericos cū facilitate et subtilitate et que sūt
eq̄lis p̄p̄tē nō multū agūt i gargarismate. **Q**uē si ali
q̄d hōz ē iuuat tūc oxymel de semib̄ cū ediuia solūmō
Et oxymel s̄q̄litiū et oxymel recipiēs scamoneam et a
quā lupuli et aq̄ prunorū: et sūt uiol. et tamaridi cū pau
co scāonee: et q̄b̄ cursu pcedūt. **Q**uē si hūores cho
lerici fuerit cū grossitie tūc gargarisma fiet cū almuri et
aloe et hiera: et oxymel de seminibus et squillitico cum
hierā: et ut cōfortetur illud cum scamonea et pauco tur
bit: et supra illud nihil addat. q̄d si humores fuerit gros
si p̄blatici tūc addat s̄ illud pulpa collo. et cuz. et scicados
et turbit et hiera archigēis: et bulutis: et fortasse indige
bis ut cū eis admittēs sinapim et piret̄ et pip̄ cū masti
ce: et uis pp̄ illud fortitudinē opōis medicine q̄ fuerit
humores uebēntis fortitudinis: et sūt fortasse facis ma
sticare piret̄ et pip̄ et cuz. et acor̄ ita ut pueniāt ad ultri
mū ad staphisagriā: et q̄ eis sūt filia. et istis q̄n̄z admiscē
tur subtiliātia sicut isop̄ et cūnamomū et casia lignea et
organū et cortices radicū capparis mīastrū et que eoz
cursu pcedunt. **E**t tremutatoria at que pueniunt hūo
ribus cholericis sūt sicut uapor aceti i quo pap̄ castorei
dissoluit̄ et odor focaugi acuti acetosi. **E**t p̄blaticis et
difi et p̄p̄ et cepe et alleū et sinapis et nasturtium et bau
rac et que cursu eoz pcedūt. **E**t istis medicinis q̄n̄z al
sumimus epla et accipimus ex eis epithimata sup ipa.
Caput purgior at alia fiūt ut p ea pueniat ificiatio et
humectatio et alia ut resolo et alia ut pfortatō. **Q**uāq̄
caput purgia administras resoluētia pfortatā gradus in
ipsorū administratōe ob̄sua: administra itaq̄ ea p̄ uice cū
oleo ro. et lacte et que tali cursu currūt et uice fa cum ex
pressionē ficie et filib̄ et tercia et uice cuz aqua amaraci
et filib̄. **Q**uē si p̄m̄ materiei et uapor n̄ ē nisi a stō attē
de subām humoris in stō p̄phēsi quā p̄phēdes per ea
que scies in egritudinē stōi et eūonis et. **Q**uē at mā d̄
scēdens ē uapores aut uēstositates retēti oz ut eos isol
uas cū aqua in qua decocta sūt sceba et epithymū et alba
sce et medicine p̄dicte in caplis suis et distillet et oleum
sābacinū et laurinū et amaracinū in aure. **Q**uē at cor
p̄ cerebri uis pfortat et p̄hibet hūores cholicos ne a stō
ad ipm̄ ascēdāt et ab eis q̄ secūt̄ ipz oz ut ipsū cibus fru
ctib̄ acetos et p̄p̄ granatū acetos et pois et piris et acre
sta et p̄p̄ cibū. curatō at tua i oppilatōib̄ fit cū ebri
cis apitis sp̄. et oz ut sit effusio oīs ebrocē administrata i
oī accēte a loco alto ut eius v̄t̄ p̄lm̄ p̄fudet et cap̄ p̄pa
retur ut cadat s̄ sincip̄ sup̄ posteriōrē capis partem et
mēb̄ dura et sint et masticatōnes et pille de sciaz et oīa
resoluētia. **E**t si egritudo fuerit uēstositas in stō purga
deinde affer oleū ro. dulce cū aqua decoctōis radicū:
et fenugreci et cordūeni et his filib̄: aut affer oleū cū isu
sione aloes: aut cū cordūeni et his filib̄. **Q**uē at curas
apata calida oz ut i eis incipias pus cū eo q̄d repellit
q̄d fit ex infantib̄ p̄dictis mistū cū aceto et aqua ro. ni
si illic fuerit dolor uebēntis: tūc ei aliena acētū: et cadas

caput

caput

caput

caput

supflue paffati cū aceto multozant pauco in fronte ⁊ capite: ⁊ aq̄ uue lupie ⁊ faufel ⁊ croco ⁊ sandalo ⁊ fief membe ⁊ bolo armeo ⁊ lētib⁹ ex corticatis ⁊ filib⁹ ⁊ a quas in q̄b⁹ cocta ſt ſtptica ſia: ⁊ ex calis ſtptis pfor tatiuis i q̄bus ē ſit p̄pō in p̄miſiōe eoz frigoris ſicut a luthuli. Alienatio, vō a medicinis uehementis ſia factis ex eis q̄ ſi ſicut papauer ⁊ opiu ⁊ reliq̄ n̄ ē tibi neceſſa ria niſi ap̄ uehementē neceſſitate ⁊ fortē dolore. Et came milla q̄dē fragit aliqd̄ ex acuitate narcoticoz in epitibi manib⁹. Vomitus vō ē ex eis in q̄bus n̄ ſit iuuamētū in curis egritudinū capitis niſi fiat pp̄ cōitate materiei in ſtō ⁊ melior mōz expulſionis ē uomitū. Inq̄t. B. n̄ ē diſpō ſoda in uehementi neceſſitate narcoticoz ſic diſpō colice. Colice ei dolor q̄qz puenit ad hoc ut pimat. ſz ſoda n̄ ē ſic i uehementi neceſſitate narcoticoz ſim p̄m. q̄ ſi materie n̄ fuerit uehementis acuitatis admiſtrabis, aq̄z fructuū ſtpticorū p̄dictorū. Deinde uteris maturatiuis rememoratis in materijs acutis: poſtea admiſtrabis in quo ſit pap̄ reſolonijs: ſicut aq̄ in q̄bus decocta ſt or deū fractū ⁊ radices myrti. Et ex oleis oleum came millinū recēs ſolū: aut miſtū cū oleo ro. ſim acuitatē egritudinis ⁊ ſbāz materiez ⁊ p̄pinq̄tatē t̄pis ſtatu. ⁊ poſt ipm ex aq̄s in quibus cocta ſt radices ap̄ ⁊ feniculi ⁊ furfur cū ſeminibus ſuis ⁊ ſenugrecū ⁊ malua ⁊ corona regia ⁊ alacoē alba. Et ex oleis oleū anetini ⁊ ſilia ē dū pueniat ad ſtātū ⁊ reſoluat tūc. ⁊ ēt epla q̄ ſit ex iſtis. Eūantia at̄ neceſſaria aſcedāt in eis ſim mām. Et admiſtrēt in cibādo h̄ites ap̄ata cholericā pp̄rie me dicine leues humide. In ap̄atibus vō ſiſ incipiat p̄ ſi cut in alijs cū eūone ⁊ admiſtrēt in eis illud in quo recipit oleū d̄ herua ⁊ oleū amigdalaz amara ⁊ picra: ⁊ alijs ſilia: ⁊ reliquis potionibus notis cū aq̄z radicū. Et p̄tenti ſumus ex apocruſticis oleo ro. ⁊ p̄ rei ⁊ miſce cū eo ſubtiliātia ſicut albaſce ⁊ calamiū ⁊ caſto reū p̄p̄: deīn admiſtra ſq̄llā p̄p̄ ⁊ acetum ⁊ faciendo emplm̄ aut gargariſmū ſi fuerit illud poſe. Et fortāſſe ſument i potu caſtozei duas tertias aut. ⁊ pp̄rie patien tes leibargiā. deīn admiſtra maturatiua i q̄bus ſit mol lificatio ⁊ pap̄ reſolutōis uel reſumptōis: de q̄bus p̄di ctū ē: deinde poſt illud ⁊ ap̄ ſtātum admiſtra ap̄ utraqz res ſit. ſ. ſias ⁊ calas mollificātia. Et ſit admiſtratio ſio rū mollificatiū integre ⁊ reſolutiū p̄fortatiuoz ex eplis aq̄s ⁊ oleis. Et ſcias q̄ ois q̄ p̄querit de egritudine ſia in capite nocet a uiuor ⁊ mora in balneo. ⁊ ois qui h̄z egritudinē in uelaminibus cereb⁹ leuēt ab aqua ſia uehementi. Curatōes at̄ malitie p̄ſonis calide ſolū ſiunt cū eo in quo ē inſtatio ex herbis ⁊ oleis ſiſ inſta tijs: ſicut oleū ro. ⁊ nenufarinū ⁊ uiol. ⁊ elegātius illis ē oleū ro. ⁊ oleū de ſe. cucurbite ⁊ citroli ⁊ de ſe. lactu ce ⁊ oleum de ſe. papaueris: ⁊ fortāſſe utunf oleo d̄ ſe. byſulquiā q̄ uehementis ē dolor. Et melius ex iſtis oleis ē ⁊ radix exp̄ſa ē ex oliuis q̄ cruditati attinēt non ſali tis ⁊ ſolia ē in quo creata ſt multiplicat ⁊ ē recēs. her bas vō ⁊ que herbarū cuſu p̄cedūt noſti oia. et ipe qui dē ſt ſicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ raſura cucurbite ⁊ q̄ ſt illis ſilia: ⁊ ēt ſolia nenufaris: ⁊ uirga paſtōis ⁊ ſepui na ⁊ aqua citroli ⁊ cucurbite ⁊ ſauic ordei cū aceto ⁊ aqua ro. ⁊ caſora ⁊ ſandalo ⁊ acatia ⁊ liniū cū oleo ro. ⁊ aceto. Et n̄ p̄trāſeat illud ulqz ad ea in q̄bus ē uis narcoticadi ⁊ p̄geladi ſpūm niſi pp̄ uehementē nece ſſitatē. Inq̄t. ⁊ n̄ oz q̄dē ut acetū ſit uehementis acuitatis ⁊ uiuofitatis. nā in ipſo exit nocumētū. Et ex illis q̄dem ſt mucilago p̄ſij cū aceto ⁊ aqua coriādi ⁊ ſolia ē.

Et oz ut alienes hec epla ⁊ epithimata a poſteriore cereb⁹ q̄d ē neruoz origo. hec ei n̄ iuuat cereb⁹ niſi ex uia p̄miſſure que ē in ſyncipite et p̄miſſure coronaliſ. ex uia at̄ poſterioris cauendiū ne pueiat ad ipm cereb⁹ et corrupat ortū neruoz. Et eis at̄ q̄bus ſit curatio. ē ut olfaciat odores ſios et fiat eis caputpurgū cū iſtis oleis et exp̄ſionib⁹. Et ſint cibi ex lentibus elixatis et ex faſcolis et ordo fracto et ſpinachij et chryſolocāna et ciceribus fractis et que illis ſt ſilia. Et ſternant iſte herbe et ſolia in manſione ⁊ ita ut ſit in domo i q̄ ſtra ti ſt rami iſtantes. et q̄qz p̄cipit in ea ſint ſceſebrā et ſolia alcāne. et exiſtimo q̄ rectius ē ut ſit p̄pinq̄ i eo ex ſceſebrā q̄d ē aſpū aq̄ ſia. Et ſilz iuuat eū fruct⁹ ſi et glacies et aque copioſe. q̄ ſi n̄ inuenis cū calitate ſiccitatē: ſed bunitatē abſqz mā: et hoc ualde paz ē i egritudinibus cereb⁹: tūc facies epithimata ex aq̄s fructuū in q̄bus ē ſtipicitas. q̄ admōm diximus: et p̄cipue i p̄n cipio ap̄atū calidoz. Et oz q̄dē ut oēs iſti phibeāt a motibus aīalib⁹ et intrinſecis et agitatioe pupille in ſi is aſpectibus. et alienē ab aſpiciendo colores. ſ. diuer ſos et picturas: et ſilz eoz auditus regant. q̄ ſi ē maliti a p̄ſonis ſie admiſtra epla et aq̄s ſup̄tas ex medicinis calidis p̄dictis: ⁊ olea p̄dicta pp̄rie oleū rutaceū calefa ctū. et ſi neceſſariū fuerit ut in ipſo addat p̄fortatio ad miſceat ei euſorbiū. Et ſilz oleū laurini et amaracini: et bis ſimilia. et ſi cū hoc ē melācholia: et milia ē nālis. aut p̄blatica caleſcat ipm cū humectatōe: ſed ſi fuerit a duſta aliena q̄d delicatū: aut caleſcat et ſis p̄tetus hūe ctatōe ex lactibus et oleo uiol. et ebrosicis et eplaſtris et cibis. q̄ ſi cū ſtitate ē ſiccitas aggrega etiā inter hūe ctatōem et caleſctōem. Et ſi cū ſtitate ē hūiditas admi niſtra eūantia p̄dicta et medicinas in q̄bus ē deſiccato cū caliditate de illis quas tibi dixiſ in tabulis. Et oz ut tu ſcias q̄ liq̄da admiſtrāt ſz caput diſtillādo ſicut diximus: et admiſtrāt retenta in retentōe ſcā ex paſta aut lana iſula qua caput coronat. et ſit ipſoz effuſio ab eo q̄d ē corā aīriore p̄te ſyncipitis. Et q̄d ex eis eſt le ne nō oz ut liniū ⁊ ſi ipm dimittat ſed lauet. et non dimittatur ipm in itentōe coronali t̄pe multo. Et melius hoc ē ut admiſtrēt poſt abraſiōm: et ſilz oia emplaſtra et un ctōes. Quinqz cibas patientes egritudines capitis mā les frica extrema et exicca lat⁹ capitis et conforta cum apocruſticis. ⁊ p̄p̄ſus.

Tractat⁹ ſus de dolorib⁹ capitis q̄ ſt ſpecies ſode. Capitulum p̄m ſermonis uniuerſaliſ de ſoda.

Da eſt leſio in membris capitis. ois aut leſionis cā eſt mutatio p̄lōnis: aut ē diſ ſitas: aut ē ſolutio p̄tinitatis: aut aggrega tio aboz ſimul. Mutatio at̄ p̄lōnis eſt una de ſexdecim notis q̄uis humida non faciat dolorem niſi ſit cū mā mora ad ſolōnem p̄tinitatis. Et p̄tinita tis ſolō nota ē: et ē ſpēs ſim cās ipſius ſt note. Du ap̄ vō cāp̄ doloris p̄iſctio ſimul ē in ap̄atibus. Et ap̄a ta ſicut noſti nuātas h̄nt ſpēs. et eoz ſpēs ſūt q̄ttuor: et oia illa q̄qz ſiunt i ſubā cereb⁹ ipſius: et q̄qz ſiunt in uelamie circundante ipm: et q̄qz ſiunt in duobus uela minibus circundantib⁹ ipz: ⁊ q̄qz ſiunt i uenis. et q̄qz in p̄niculo extriſeco a craneo pp̄ illud q̄d eſt inter ea d̄ ſuſpenſorij p̄dictis i anatomia narrata. Et q̄qz ſit cā leuēs q̄d cūqz hoz m̄broz fuerit cā māſua in m̄bro ip ſo: et q̄qz ſit pp̄ cōitatē nō integrāzant m̄bri inter quō et m̄bra capitis p̄tinaat p̄mediatōe neruoz ſicut ſcōi et

uomitū

oleum

exinde frigida

Quil ordem
Acetum omz
humida aqua
et omz d̄m

mīcis: et uelaminis: et aliorū mībrorū si fuerit: aut mīb
inter qđ & cerebrū p̄tinuat iūolutōe uenaz scā ex uenis
& arterijs: sicut cordis & ep̄is: & splenis: aut mīb uicinā
tis ei alia uicināte: sicut pulmo positus sub eo & addu
cit ei nocumētū: aut mībri cōicātis mībro uno mō & cē
bro alio mō: sicut cōitas ē cū remib⁹ in doloribus ip̄oz
aut pp cōitatē corpis sicut fit pp febres. Que at ē cuz
cōitate qñqz fit cū p̄odis & p̄oximis fm p̄odos & po
ximos cē qđ ē i mībro cōicāte: sicut qđ fit pp cōitatē stōis:
qñ ē pp effusione materiē cholericaz & aliaz ad ip̄m
cū p̄odis sicut qđ fit cū p̄odis augmētū sp̄erū febrilū. & so
da qđē diuidit alio mō. Nā et ipsa ē cē cā ē aliq sp̄erū
primitiuarum: sicut soda ebrietatis: nam dum perseue
rat soda ebrietatis: & non fit fixa propter fixationem cau
se augmētātōis illa gñat ex ea: & sicut soda pp cōestione
rei calide sicut alleorū & reliquorū. Et ex ipsa ē cē cā est
anecdēs iā collecta: & ē mansua & manet ipsa pp eam.
Et qñqz ē accidens: deinde fit egritudo: & qñ remanet
egritudo post febres acutas nuntiat egritudines cerebri
& significat defectū nature expulsiōe materiē perfecta
fluxu sanguis per nares & reliq. Ex egritudinib⁹ si qui
bus nuntiat subet: aut apoplexia: aut demoniū. aut mol
lities: aut surditas fm sbām materiē & fm motū. **C**
Soda quoqz diuidit fm loca sua. qñqz ei ē in uno late
rū capitis: & que ex ea ē p̄uetudinaria noiāt emigranea
& quandoqz ē in anteriore capite & quandoqz ē in poste
riore capite: & quandoqz totū caput p̄inet. Et qđ ex ea
ē p̄uetudinaria inseparabilis noiatur ouis: & nux & assi
milatio ē ouo armorū qđ sī totū caput p̄phēdit. Et so
da ē diuersificat fm fortitudinē & mediātm & d̄bilita
tē. **C** Soda ei alia est ualde fortis ita ut qñ obuiat syn
cipiti infantis lenia habentis ossa separat ip̄m & fragit p̄
missurā ē: & alia ē qđ ē debilis sicut plurimū fit i leibar
gia. Et debilis qđē alia ē qđ ē inseparabilis: & alia ē que
ē nō inseparabilis. Et qñqz soda ē cā ē debilis accit qđ
busdā & nō alijs: accit qđ ei ē cerebri sensus ē fortis: &
nō accidit ei cuius cerebri sensus est debilis. & uniuersa
lit qđē cē cerebri sensus ē fortis ipse est ap̄ ut recipiat
soda ex oī cā facientē soda & si debilitet. Et oīo tūc cē
brū uelociter recipit facientia sodam: aut ppter debilita
tem suā: & tu qđē iā sciuit in p̄lib⁹ qđ debilitas sequit
malitiā p̄p̄oniz: aut pp fortitudinem sui sensus & ledit
ab oī cā & si sit leuis: & iterū soda alia est cui nō sit acci
dentia: & alia est qđ ad accidentia pducit p̄ibus capitis
p̄pria: sicut si pueniat ex fortitudine doloris ap̄a in p̄i
bus capitis. & alia qđ pducit ad accētia pueniētia ad m̄
bra: sicut ē lesio & nocumētū & apatio ē pueniāt ad ra
dices neruorū & pueniat spasmus: aut pueniāt inde ali
quid ad stōm: & ptingat calus desiderū & singul⁹ & nau
sea & debilitas digōnis & filia. Et scias qđ soda t̄p̄ralis
aut sit pp p̄bia: aut pp m̄liam: aut debilitatē capitis: a
ut ex apostemate incipiente indurari: aut iā indurato:
& est illud qđ p̄mū est. **C** Et soda quidē & oēs egri
tudines diuersificantur: qñqz ei egritudo est salua: & sal
ua quidē est in qua nō p̄hibetur de regimine eius quō ei
sit necessariū in se ipsa: & alia est que nō est salua: imo est
b̄ns sotiū & fortasse p̄hibetur ex regimine suo necessari
o sicut si sit soda & rheumatism⁹ tunc fit cōrius rheuma
tismus soda in necessitate regimis quā h̄z. **C** Soda qđ
qđ diuiditur qñqz fm alias p̄sideratōes. Soda enī alia
est que accidit subito sano nō h̄nt egritudinē. Et alia
est que accit h̄nt apata & labores. Et ex corporibus
quidē sūt quedā que sūt p̄parata sode ut sunt corpa qđ

Dimiplo
sode.

Dim
sode.

Sode
p̄p̄ia

Alia
sode

h̄nt caput debile: & membra digestiua debilia: qđ in eis
p̄mū generatur uapor effundens ad stōs eorū h̄nt
res cholicos facientes soda. Et iterū in receptis sunt
quedā que faciunt soda iā p̄dicta in tabulis medicina
rū singulariū. Et oīa alesiati sunt facientia soda: & p̄
prie calia lignea: & costus & zafarā & cinamomū & amo
mū. Et oīa aromata sunt facientia soda: siue sint calia si
ue fia. Verū qñ succedūt expellūt. s. qñ p̄cedit illud
qđ nocz cū calitate vapōis sui: & succedit ei qđ uaporē
facit frigidū: aut ecōuerso. Quā at lesio fit nō qualitate
solum sed q̄tate: tunc nō p̄fert ip̄orū successio imo no
cet. Et soda fia qñqz multiplicat p̄stricta in hyeme. Et
qñ estas fuerit septentrionalis parū pluuiosa. Et qñ au
tūnus est meridionalis pluuiolus multiplicat soda in
hyeme. Soda vō p̄mū fit p̄p̄a qđ arterie afferunt ca
pitū uapores fraudulentos.
C De soda facta ex malitia complexionis capitul. ij.
Afferamus itaqz sermonē exponētē unāquāqz
h̄nt suarū. Et hec est distinctio pria. Dicam⁹
ergo: p̄p̄onalis quid summa est: qñ a p̄p̄one calia: & a
p̄p̄one fia: & a p̄plexione sicca qñqz p̄tingit dolor fm qđ
sciuit in p̄ncipijs uniuersalibus: qñqz sit dispō in com
plexione sicca fm qđ sciuit p̄p̄ faciens dolorē. Et cō
plexio quid h̄nt fm qđ est p̄plexio h̄nt nō efficit do
lorē nisi illic sit matia h̄nt faciens dolorē ex pte eua
porationis: aut euentus uentositatis facientis solutiōz
p̄mū. Et calia quid & sicca & fia & sicca dolorem
faciūt utriqz qualitatib⁹: & faciunt etiā dolorem motu
soluente p̄mū. **C** Calia vō & h̄nt: & fia & h̄nt
nō faciūt dolores nisi unū sūt cale & fieri: & nō unde sunt
h̄nt nisi h̄z modū p̄dēt. **C** Et p̄plexionis quidē
cale cā: aut est matia calia sanguinea: aut est cholica: aut
est p̄posita acuens inflāmans faciens qualitate sua im
pressiōz: aut est cā eius uentositatis: aut uapor calidus:
aut est cā ē motus calefaciens corpore: aut aialis fm
qđ sciuit ex diuisione ei⁹ in reb⁹ uniuersalib⁹: aut ei⁹ est
cā sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptō ci
bi calefacientis: aut medicine calefacientis: aut uicini
tas mēbrorū quorū cōitate iā calefēt est. **C** Et cause
quidē p̄plexiōis sic facientes soda sunt oppositē istis:
quarū numer⁹ est apud te. **C** Et cause sicce: aut sunt e
riccantia exterius resolutōe & adustioe sic dies canicla
res: & empla calia: aut rubedinē facientia nāliter: aut ac
cidentalr subito & nō subito p̄hibentia cibū penetrare
ad caput: & siccant mēbra ip̄ius prio. aut pp abscisiōm
potus & resolutōz h̄ntitātū p̄ncipaliū: aut deficiētia in
terius resolutōe: aut euacuatiōe eorū: aut qđ eorū uiri⁹
est deficcatiua: & qđ nutrimentū ex eis sc̄m est siccum: aut
pauce humiditatis: aut uicinitas mēbroz iā siccoz &
ip̄oz cōitas & motus aiales & corpeī superflui deficca
tes: & per semitā eūatiōis & resolutōis. Et sifr coi⁹ exu
beratio: & fluxus sanguis & exercitiū forte. Et euacua
tia quidē alia sit euacuātia i mēbris que sit alia a mēbris
capitis quib⁹ caput cōicat: sicut eūantia uniuersalia ex
toto corpore: aut eūantia p̄cularia eūantia ex uno mē
bro: & alia sit eūantia in mēbris capitis: sicut rheumatī
mus & catarrus & flux⁹ sāguis ex narib⁹ & sp̄etis cou
etiōis acquisite p caput purgias: & sternutatorias: & gar
garismatas: & ex causis siccatatis ē abscisio matiez humi
ditatis quīs nō fiat eūatiōe: sicut ieiuniū & dimissio ci
bi aut eius priuatio.
C De sp̄eb⁹ sode facte pp solutiōz p̄mū. **C. iij.**
C Continuitatis solutio qñqz accit in uelaminib⁹

h̄nt
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

Calia
sode

cerebri: qñz accit in subā ipso r qñz accit in uenis r
scindunt: r qñz fit sicut scis ex moribus uapor r uento
stratū incipiendo: aut pp oppilatōz: r qñz fit pp hūores
corrosiuū: r qñz fit ex pcusione: aut casu: aut interi? inci
sione. Que at fit interius fortasse nō replet carne: sed
remanet ulcerosa ledens caput r pseuerat faciens soda
pcussio at r casus qñz sunt lenis adiutorij r curant: r
qñz pueniunt ad hoc ut cerebz ppter ea pmutet r pe
at. **Q**uidā vō medici indi dixerunt: qñz est cā in
soda uermes generati in partibus capitis motu suo le
dentes. Et quidā remouet hoc: sed nō est nēu ut imo
ueat. Nā uermes multotiens nascunt in anteriore ca
pite sī locū qui est in strictura narium: r possibile est ut
nascantur apud uelamina r si raro contingat.

Distinctiōi spēz sode facte ab apate. **L. iij.**

Postema a quo puenit soda: qñz ē in uelamib?
Cerebri: r qñz ē calm r uocat sirsens: r qñz ē sīm
r noiat lethargia. s. obliuio: r qñz ē ppositū r noiat di
spō hūis dormitiōz uigiliatiū. Et qñz est dux. Et qñz
fit in ipso cerebro r subā e. Et est aut calm pblegmō:
aut herispila: aut sīm. Et h? distinctio ē ex eis que tibi
aduenient uicinitus. Et hoc multotiens resoluit si pri
gat ut egrediat in aure r reliquis pūis: aut sanies: aut
materia aquosa.

De qualitate accidente sode ex materijs. **L. v.**

Item q materia sit cause sode: aut p se: aut per
accidens. **Q**ue at sit per se sit qm mutat cō
plexio p se: aut soluit pmutitas per se. **E**o pto at nō
mutat per se: nisi fm duos modos: aut per uicinitates
aut per permutatōz. Per uicinitatē quid: qm sit hūor
pmutus sūs: aut casus. Et calefacit: aut infiat: et qñ
sepat hūor ab eo qd ei pmutū ē finit: r euanescit: r nō
facit morā de qua curet. Que at ē per trāsitiōz sit qm
hūor iā fixit ipressiōm r affirmat eā: r qñs separet
eūatiōē r resolūtiōē tñ remanet qualitas fixa. Sed ip
saz eētia sit cā sode per se fm semitā solutiōis pmuti
tatis: qm illud mouet eas r separat mordicatōē r cor
rosione sua. Et plimū quid sit soda p motiōz si uentosi
tates excitent r illud quid plimū faciūt materie sīe qñ
pcusit calitas q nouiter facte sit cale: aut cibi pmuti cali
tati. Mordicatue at r corrosiue sit humores calī. **E**
Soda at facta ab eis per acciō est qñ accit oppilatio
pp apa: aut nō pp apa: r oppilatōz sequit mutatio cō
plonis sicut sciuit: r ipam sequit solo pmutitatis. Et
illud iō qm materie quas nā mouet in corpōz: aut mo
uet fm semitā expulsiōis aut fm semitā separtiōis r diui
sionis nutriti: Et hoc quid nō fit nisi ex trāsitiōz nāli
b? qui qñ oppilant phibent: r qñ dilātatur resistunt.
Et resistentia quid facit extensiōm. Extēsiō facit soluti
onē pmutitatis. Et oppilatio quid qñz accit in subā ce
rebri. Et qñz ptingit in uenis que sit in ipso: r qñz fit i
arterijs e: r qñz ptingit in utriqz que sit in uelamibus
ipso. Et oppilatio qñz accit ab hūorib? aut pp ipso
rū uiscositatē: aut eoz grossitudinē: aut pp eoz multitu
dinē: uiscositas vō nō reperit nisi in phlate: r grossitu
do ē in phlate r mīa. Et phla quid oppilat uiscosi
tate grossitie r multitudinē: r mīa oppilat grossitie r
multitudinē. Et chola oppilat multitudinē r sīz sanguis
Soda quoqz cetica est de genere sode eā ē motus
nālis fm semitā separtiōis. Et soda que fit per succes
siōm digōnis cibi est de genere sode eā est motus nā
lis fm semitā expulsiōis. Cōprehensionis at materie i
pedientis in mēbro o3 nos rememorari in c pncipioz

utrum postq sciuerim? q ipsa: aut est antique pprehen
sionis r retentionis: aut ē cibalis. s. generata in illa ho
ra a cibo generatiuo cibi mali in subā sua: r qualitate
sua cū corruptione in ipso cibo r ordine suoz: aut qñta
te sua: aut digōne sua: aut reliquis modis corruptionis.
sue pdictis in c suo: r ex hoc genere est soda corruptio
nis alleoz r cepet r sinapis: r soda ebrietatis: r soda
ab acceptiōe sioz: r o3 quid ut rememoremur: motuū
materiez in mēbris ex pncipijs uib? **E**t uentositatē
qdē ex sūma est materie facientū sode: r facit sodam
extensiōem. Et illud est qñ trāsitus nālis ei pstringitur
creatus strictior q o3 ei in hora sua: aut inquirat ut fa
ciat pueire trāsitiū nō nālē. **E**t uapor ē ex tota illa
sūma agit: aut qualitate sua: aut pprehensiōe humoruz
in locis suis: r mouet eos. Et uentositates quid: r ua
pores qñz generātur in corpore r in cerebro ipso: r qñ
doq odorando attrahunt ab exteriorib? aut adueniūt
ex partib? poroz: deinde retinent in cerebro r faciunt
soda: r ex hoc genere est soda fetoris: r soda boni odo
ris. **E**t scias q uentositates phlatice: r uapores
phlatice sit grauatiui r tardi motus retēti. Et mīci sūt
facientes tristitiā fixi mioris qñtatis r deterioris qua
litis. Acuti vō hūores nō excitāt uentositates sed ua
pores. Et uapores quid sanguinei sit dulces mioris no
cūmī sua qualitate q uapores alijs: sed sua qñtate ma
gis nocent: r cholericī sunt acuti inflammantes.

De spetiebus sode facte per cōitatem. **L. vi.**

Soda facta per cōitatem: alia est que ē cū cōitate
absoluta: r alia q ē cū cōitate nō absoluta. **E**
Cōitas vō absoluta ē ut ad pte cerebri ex mēbro cōi
cante nihil perueniat corporeū penitus nisi ipm nocu
mīti. Et cōitas nō absoluta ē ut ad subāz cerebri ex ip
so mēbro perueniat mā hūorosa aut uapor. Prime at
partis sit spēz sode facte in tetano: r spāsmo r extēsiōe:
r uentositatibus gibbosis: r dolorib? iūcturaz: r sicut
q fit in podagra: r sciatica fortib? **E**t fortasse aduenit
ex qñtatiōz cōib? qñtatis simplex q est ex qualitatib? nā
lib? aut qualitas extranea nō pportione calō n3 sio: sīc
qualitates uenenosae: r fortasse in aliquib? mēbris erit
humor uenenosus male subē c? qñtatis adueniat. Et sō
tasse ex materijs adueniēt materie extranee in naturis
suis. Et forsitiā nocent fortitudinē suaz qualitatū: aut
augmto suaz qñtatiū. Et fortasse erit ipediens materi
a extranea generata in quibuscūq mēbris generatiōe ex
tranea corrupta: sicut fit in prefocatōe matricis: aut fit
ei cui tps coitus elōgatiū est: aut euenit in mirac e? hu
mor malus: aut in aliq extremitatū suaz: r qñz sit qua
litas ipediens adueniens ad pphendendū mām ledētē
ē: r illud est fm duos modos quoz unus est ut corū
pat illa qñtatis qd inuenit in pūb? cerebri de materijs
bonis: aut qd ad illas peruenit de cibo bono. Et scōs
ē ut ponat cerebz receptibilē materie malaz: r hec i
ceptio ē fm duos modos. Unus eoz ē receptio ab at
tractione e: sicut si calefiat cerebz: r attrahat ei a quo
cerebz calefiat. Et scōs ē receptio a debilitate resistē
tie: r iā sciuit in principijs q qñ mēbz debilitat recipi
qd ei aduenit ex materijs. Et cōitas quid que ē cū to
to corpore: aut ē pp qñtate expāsz in toto corpore: a
ut ppter mām expāsz in toto corpore sicut fit in febrī
bus: r soda cetica ē ppter illā. **Q**uā at febrībus acutis
soda fit fortior e? fortitudo est signū malū imo pernicio
suz. qñ reliq mala signa ei pparia sit: q si singularis fiat
significat crisiū uēturā r flux? sanguis ex narib? r qñz

significat crism vomitu. **C**erebro autem coicantium
primū et dignū eorum est sicut: quia ei in sūo superfluum
būores: aut generant in ipso: aut ad ipm effunduntur
materie colice fm periodos: aut absque periodis: aut
est creatio cholice: ita ut effundat cholā ex uase suo spū
lo siue subtili ad sūm fm q̄ expoluimus in e^o suoz aut i
ninent in ipso uentositates: aut eleuat ex ipso uapores
et fit soda. Et ebrietas facit soda cū euaporatōe: et ue
lociter aduenit ei frig⁹ pp̄ resolutōm partiū e^o. Et ma
trix ē ex eis quib⁹ coicat cerebz fortiter: et mirac ē et e
par: et splē: et uelam: et renes: et extremitates oēs: et par
tes dorsi. Primū ergo qd̄ cerebro coicat ē illud qud̄
ipm circuit de pāniculo coopiente craneū. Et plimū
quid fit soda coicatis apud pmutatōm materie apatū
mibz interior coicantiū qū mouent ad superiora.

C De sermone uniuersali de signis ostendentib⁹ speci
es sode et modos eius. Capitulum vij.

Soda qd̄ facta a causis extrinsecis factis: sicut
percutiōe: aut casu aut p̄cursu re: calaz: aut tra
rū: aut diebus canicularib⁹ dehicantib⁹: aut uētis bū
redolentib⁹: aut fetidib⁹: aut retentōe uentoz in narib⁹
et aure: significat ex inuentiōe cap: q̄ si cap̄ obliuiscit
redat ad ipsoz uestigia: et elaborat in eaz significatio
ne: fm q̄ nos iā declarauim⁹. **C** Illa autem que fit a de
bilitate significat e^o excitatio cū p̄uza l^o q̄libet cā: et cū
pturbatione sensuū: et inuentiōe ipedimti in operatiōe
b⁹ cerebri. Et illa q̄ fit a fortitudine sensus cerebri signi
ficat uelocitas patiendi et a pua cā in cerebro sentata:
lex uocibus: et odorantib⁹ et reliq⁹: sed sensus ē bon⁹ ce
rebri et mentis si mūdū: et opationes cerebri si n⁹ lēse.

C Soda autem q̄ sunt a causis materialib⁹ coicat in fece i
uenta in būiditate naris. Et qū fuerit ex mā acuta et
fuerit cū fece rubedo: et calitas: et ppe i ea que ē ex ma
terijs grossiorib⁹: fortasse associat ei pulsatio. Sed
būiditas naris qūq̄ minorat qū fuerit materie grosse.
Et siccitas quid stricture nariū in h⁹ soda non signifi
cat p̄uatōm materie: qū grauitas ei associat. **C** Cho
lerica ē ppe ē cū mordacitōe: et adustione uehemēti: et
pūctione: et qūq̄ fit illud in ea fortius q̄ in alijs cū sic
citate stricture nariū et sū et uigilijs et citrinitate colo
ris: et grauitas in ea est mior. **C** Fitas autem significant
frigus et t̄pra et color. Et si illic fuerit repletio a facie
tate nauseatua significat eas destructio desiderij et pi
gritia. Et mā būidas si sūe sint: aut cale significat su
ber. **P**hlatice autem et mīce nō uehemēter dolorē faciūt
Et cū materijs quid siccis miorat grauitas et multipli
catur uigilijs: et uacue sit ab inflamatōe: et multiplica
tur cū eis cogitatio corrupta: et obtenebrat color.

Aliqū uo significat ois būor per colorē faciei et oculo
rū et fortasse fit diuersitas in paucitate. Cā autem in hoc a
ut est expulsio būoris inflamati ad oculū: aut p̄stictio i
ipso: aut attractio materie calaz absq̄ materie b⁹ dolo
rē facientib⁹ f̄is usq̄ ad p̄te oculop et faciei pp̄ dolorē
Nā qū dolor ingredī mēbz attrahit ad ipm: et ad illud
qd̄ est ei uicini: plimū aut attrahit ad mibz in hac dispō
ne illud qd̄ est sanguis: et qūq̄ attrahit aliud. Cū ea uo
q̄ facta est a uētositatib⁹ miorat grauitas: et multiplica
tur extensio. Et fortasse est cū pūctione: et fortasse cum
corrosione. In uētosa quidē nō ē grauitas. **E**ntosā
aut uapozosā significat qūq̄ sonitus et tinitus: et fortas
se exuberat cū ea guidez multū. Et qūq̄ multiplicatur
cū ea pmutatio. I. doloris de loco ad locū: et qū multi
plicat uapor sit pulsatio fortior capitis: et imaginatur

imaginatiōes corruptas: et associat ei scotomia et trigo

C Signa autem facta a pplexionib⁹ puris: sicut retentio illaz
p̄p̄onū cū p̄uatione grauitatis: et siccitas in stricture
nariū: siccitas ei stricture nariū est significatio p̄p̄oz
nalis isti. In casis quid sentit eger ipse et sentit tāgens
caput e^o calitatē et inflamatōm: et ē illic rubedo oculi: et
iuuat ab infantib⁹ et frigore. In frigidis uo ē res cōrio
et nō est i faciebus eoz extenuatio materie: nō rubedo
coloris: et nō fit dolor supfluus: et si sit t̄palis. **C** Pic
cas uo significat p̄cessio enationū: aut exercitio: aut ui
giliaz plimaz: aut coitus: aut angustia: et p̄petas earū
ē ut augmētent cū iteratiōe alicuius boz. **C** Facta autem
pp̄ coitatē p̄tigit et destruit: et fit fortis et b̄bilitat fm q̄
accit in m̄bro cōi ex dolore: aut destructiōe: aut fortitu
dine: aut debilitate: q̄ si nō fuerit pp̄ coitatē erit in reli
q̄s operatiōib⁹ cerebri nocumtū: sicut tenebrositas in o
culo et grauis sōn⁹ et grauitas pleueras cū bonitate di
spōis reliquoz m̄broz. Quāq̄ nocumtū est in ipsis ue
lamib⁹ cerebri et ē forte significat illud adueni⁹ doloris
usq̄ ad radices oculop. Et si nocumtū ē in pāniculo ex
trinsecoz: aut in loco alio nō puenit dolor ad oculos: sed
cutis capitis tacta dolet. **C** Facta uo cū coitate sūi signi
ficat inuētō angustie et nausae et paucitas desiderij: aut
destructio: aut malitia digōis: aut paucitas ei⁹: aut
ipius destructio p̄ inuentiōm significatiōis anteceden
tiū. Et qū ē pp̄ effusiōm materie ad ipm fit fortior:
qū uacuitas adest et sup sōnū et saluā. **C** Et fortasse
soda fit pp̄ cām i cerebro: et facit in ore sūi istas dispō
nes: et ipedimta fm semitā coicatis sūi cū cerebro: nō
fm semitā p̄ncipij ex sūo et coicatōne cerebri. **C** P̄p̄
ḡ ut pleueres in cogitatione h⁹: et cognoscas dispōnes
uniuersales duoz m̄broz in seipo: et rōcinando distin
guas anteceds ab eo qd̄ ē antecellū. Ex eis uo q̄ illud si
gnificat de sūo ppe: sicut diuersitas dispōis i digestionē et
absq̄ digōne: et diuersitas dispōis in uacuitate et ipe
tiōe. Nā dolor sūi si ē ex cholā excitat qū ē uacuitas:
Et si ē ex būore sūo ē mior i uacuitate: et sedat ipm fa
mes. Et qūq̄ fames excitat ex ipso uaporē et ipedit. **E**
rūtū cū hoc comestio nō integrē sedat ipm multotiens
et fortasse sedat eū: sed raro. Inter inflamatōz uo et adu
siōm distinguit eructuatio. Et tu qd̄ cognosces signifi
catiōes eructuatiōis i suo loco: et sūr distingunt iter e
as reliq̄ signa quoz rememorabimur i e^o sūo: et qūq̄ si
gnificat illud qd̄ uomitu expellit: et egredi. Et significat
illud diuersitas dispōis i soda fm diuersitatē dispōis
reliquoz q̄ sūo supueniūt. Et multi quid boies sūt ad q̄
rū sūos cholā effundū. Et qū soda excitat et comedūt
aliqd̄ q̄leat. Illud igit ē significatio q̄ ipsa est pp̄ coita
tē sūi: et pp̄ hoc q̄leat si cholam euomūt: et significatio
nes significat illud: sed et illū qūq̄ significat ex p̄te dolo
ris: qd̄ ei fit cū coitate sūi plerūq̄ icipit i anteriori p̄te
sincipitis: et fortasse decliat ad mediū sincipitis: dein
de remouet. **C** Et illa q̄ fit ex epate decliat ad latus
dextrū. **C** Et q̄ fit ex splene decliat ad latus sinistrum.
Et q̄ fit cā mirac decliat ad anteriora ualde. **C** Et q̄
fit cā matricis existit i margine sincipitis: et fit plimū
e^o p̄tū: aut abortū: aut m̄struoz retentiōm. aut ipsoz
paucitatē. Signa autem que deā sūt de soda a uerimib⁹ gene
rata sūt ea que Ind⁹ dixit. Inq̄t ei signa sode facte ex v
mib⁹ sūt ut corrosio sūi fortis: et fetor odoris: et fit soda
fortior cū motu: et e^o sedatio ē cū dēte: q̄ aut fit ex renib⁹
et m̄bris dorsi ē decliuis ad posteriora ualde: que aut ē
pp̄ coitatē dolorē euēientiū i m̄bris alijs sit cū excitatiōe

Signa et
venerunt.

eop: et quia ipsi sunt fortiores. **Q**ue vero est cum febris et crisi sit cum eis: et quiescit cum eis: et debilitat eam quae debilitate. Et quia et significat ipsam albedo urine cum fortitudine febris per declinationem humorum cholericorum ad siccitatem. Et multoties sunt res subtilitates causa sode per ea quae apiunt una vaporum ad cerebrum: et si sint non cale sicut oxymel et siccum est dispositio emigrante. Et regim quid subtili animi: nocitum est ei quod habet sode causa cibi grossi per cholera. Et fortasse augmetat sode in se ipsa per uehementiam doloris sui et attrahit uehementia doloris et augmetat in ipso.

De signis nuntiatiuis sode in egritudinibus. L. viij.
Urina filis urinis asinorum significat quod sode fuit: aut sit aut est existens: aut erit. Et siccum albedo urine et subtilitas est in febris et horis crisis significat per mutatum materiem ad caput: et illud quidem est ex eis que proculdubio faciunt sode.

De regimine uniuersali in sode capitulum. viij.
Tu scis quod sode est exemplum reliquis egritudinibus in necessitate abscissionis sue cause et oppone ei cum siccario. Et per hoc scis quod ex rebus in rememoratione sode iuuantibus est paucitas comestitionis et potus et per uini et multitudinis soni. Verum nimia puitas comestitionis in sode causa nocuentum affert augmentum in ipsa faciens.

De sode temporalibus. L. x.

Nihil est adeo pueniens sode spirali sicut tranquillitas: et dimissio totius quod mouet sicut coit et coitationis et reliquorum. Et ideo ut sollicitis in curatione cholericorum ex ea in attractione materiem ad inferiora saltem cum clisteribus calis. Et ideo quod ut portes donec sit possibile eas curare a partibus epatis et siccis. Ex rebus foribus vero in attractione materie sode ad inferiora in uigilante ex sode est fricatio pedum. Multoties enim dormit super ipsam patiens sode. Et quia sit est assiduatio in pedibus donec resoluit sode. Si autem uis uti epibianus et emphis et egritudo est fortis spiralis causa siue siccis ut caput radat. Illud est magis iuuatiuum ad hoc ut medicine huius in ipso penetret. Et ex eis quod ad hoc iuuat est coronatio syncipitis: aut cum malat aut cum lana ut res sub tiles quod super ipsum effundunt retineatur a cursu: et cerebri eam ppleat exccatorem et eam uirtute si expoliet aer uelociter. **Silagor** dixit quod phlogia uene frontis: et uentosas apponere capiti: et in inferioribus extremitatibus: et posuio eam in aqua cala et deambulatio pua: et dimissio ciborum inflatiuorum et uaporosorum tarde digois iuuat ualde ei quod uult ut sode recedat et non reuertat ad eum. **Ego** autem dico quod quicquid effundim: aqua calam super extremitates patientis sode et assiduam: illud: et sentit quod sode ex capite ad extrema descendit cum qua descensione resoluit. Et scias quod cibi acetosi non pueniunt patientibus sode: nisi sode quod est per coitatem siccis: quod cum ille est de genere eorum quod parat os siccis et portat ipsum et prohibent effusum materiem ex ad ipsum. Quia autem sode spirali associat ex lesione accis impediens declina in tuo regimine ad illud: quoniam fortasse erit illud accis causa augmeti in ipso cui illud accis accit sicut uigilie quod accidit per sode: deinde sunt fortes siccis ex causis augmetadi sode: ideo quod ut ipsi ebrosi cum aliquo quod sit sicut oleum de cucurbita et oleum de salicibus et osim nenufarinum et sicut lac odorificatum cum cadora et reliquis. Et quia est tibi nuncium ut parum stupefacias: et dormire facias. In omni autem sode cui associat rheumatismum non declinet ad infundendum caput et humectandum cum oleis et siccis. Sed fuge ad euandum et stringendum extremitates et fri

cadu eas et ponendum in aqua cala. Quia autem uis super caput ponere aliquid uirtus penetret ad interiora capitis non est tibi nuncium nisi antequam cerebri sicut sciuit: et ubi est pmissura coronalis et apud synciput: apud utraque ei co fides de penetratione et quod penetrat. In posteriore uero cerebro quoniam os quod ipsum puenit est durius illo non penetrat illud quod ad cerebri penetrare est necesse: quod si in hoc elaborat non puenit inde iuuanti quod addat super illud quo iuuanti sit: siccis autem puenit per anteiora et tentione syncipitis. Et quia hoc est quoniam si medicina fuerit infans affert principio neruorum et origini nuche nocuentum quo non idi gem. **Soda** autem per cussina apertis calis associatur et siccis et est quasi sicut pullans: quod si causa cala admittit infirigidat in quod est lenitas. Et utere etiam uentosis nocere: et appositio sanguisugae super utrumque ipsum: et ligatio extremitatum. Si autem siccis est declina ad illud quod carminat et puenit cum eo et in quo sit uis portandi et frigida aliquid sicut si misceat cum oleo rosae. ruta autem mta. Quia ergo sode a deo sit fortis ut in pueris ad hoc deueniat quod iporum co miffuras dirupat: laudatur in curis iporum: uene coitste uehementer et puenit cum oleo rosae et aceto linite: postquam ad ministrat capitis ablutio cum aqua et sale. Quia autem ueris caput purgans resolutionis portatiuis gradati utaris eis: siccis quod deum est in canone. Et tibi quod puenit ne declinet ad narcotica quoniam potes. Verum nos iporum modos dicemus in sedatiu sode cum stupefactione. Et scias quod uomitus non est de curis sode cum stupefactione. Sed uehementer noceres patienti ea nisi sit causa siccis: et coitate ipsius quoniam uomitu iuuat. Et sode quod que sit in posteriori capite si non fuerit febris cura est eum cum decoctionibus pua siccis quoniam uirtute deinde phlogia: quod aut inuenit sode in capite suo pmutari quia frigus sedat forsit phlogie et uentose sunt ei necessarie ut doloris assiduatio in capite superfluitates euenire non faciat.

De cura sode calide absque materia: aut aduisione solis et reliquis ex materia calida: aut sanguinea. L. xi.

Attentio in curatione huius sode est infatio. Et in ea quod que est icipiens nihil magis iuuatiuum est quam oleum rosae purum infatum super caput effusum. Et mel per hoc est ut synciput circudet pariete pedis et non os sicut sciuit in ut in posteriore capite fatigeris. Quod si oleum rosae. solum non pferat puenit ei expellentes herbas et species plantarum siccis. Et quia fortis nihil magis iuuat ipsam quam facere egro caput purum cum lacte: aut oleo rosae. aut uioleaceo infatis super nuem et puenit est ut oleum rosae. cum aceto misceat: accit ei iuuat ad penetrandum siccis pditiones pdictas in canone. Et quia iuuat portatio aceti cum multa aqua misceat uehementer. Cuius autem quod sit ab aduisione solis que est de hac summa curatio est hec et addita cautella in pmissionem aeris: et infatione ipsius: et reditio ad loca siccis: et administratio eplorem et ebrosorum et unctionum ex oleis que oia sit siccis na et infata nuem: et siccis attractionum p naves: et ebrosorum et odoramentorum: et ita sciuit illud. Et tibi quod necessarium est ut in hoc et in alijs alienis totum quod mouet ipetuose ex uocibus: et multitudie cogitationis: et coitus et famis. Et illa quid que est ex aduisione solis quoniam sunt principio pside rat facile mutat. Quia autem negligit et tardat non est logum quod cura excuset: aut difficilis fiat: aut adueniat ei superfluitas ppetatis. Et multoties quod accit ex sole sode non ex hoc quod calefacit uis: sed ex hoc quod eleuat uapores et mouet humores quos. Cum huius itaque non est excusatio ab euationibus siccis modos pdictos. Et quia est in ea in quod

uapores nō eleuātūr nō hūiores motiēt ē neētās eūoīf
z illud qdē qū sentit repletio: z timef in ipā materiei at
tractio ad locū dolorofum fm q sciuit ex pncipijs.
Illit ei fi obliuio adfit eūatiōis hūoris dñantis fi erit
fecuritas qn ipediūti fit agilitas. Quāt caput uehemē
ter inflāmat in spēbus sode cale z calefit ualde z tranf
gredi terminū: fumātūr fauic ordeī z pñliū z misceant
cū aq uirge pastoris z infent z fiat ex eis capiti ēplm
C In ea vō que scā est a mā cala sanguinea oz ut inci
piat a pñloromia uenaz afeio: q si ei illa que uis non
psequit z remanet modus eius cū dispōne sua z uene
exuberāt uoliter z uides in capite z in facie z oculis re
pletōm manifestā oz ut pñloromē uene: quaz minutōe
cerebrz eūerit: sicut pñloromia uenaz que fit in nare cuius
q lateris. Et minutio uene que fit in fronte: ipsa nāq
est uena: cuius pñloromia pñliū egritudines capitis ex
tirpat. Et oz qdē ut in hoc doloris ps attendat. Nā si
fuerit lateris posterioris uena que est lateris aīrioris
minuet. Et si fuerit lateris anterioris uena que i pte e
ius opponitur miuetur. Quāt i pte opposita desit ue
ne uentofas loco pñloromie pone. Et Artesagarus iam
dixit q si illud nō sufficit oz ut uetose sup alcheel ponā
tur: z sanguis multus inde extrahatur z locus uetofaz
sale trito aspgatur: z loco lana supponatur ifusa i oleo
z i mane supponatur ei medicām uulneratiū. C Et
illud quidē nō ē in hoc eodē imo in oibus spēbus so
de tñralis ex mā fraudulenta qñtercungit fit mā: z qñz
ē pñter pluzimū in hac spē sode z que hoc mō currunt
pñloromia saphēne z cruriū uetofatio. Et hoc quidē est
iploz regim ex pte pñloromie. C Quz illit aliqd
materiei cholerice sentit z nō ē malū ipam eūare cū e
o qd nām leniat: lubricet mām cū eo qd in c sode cho
lerice dicemus. Et oz ut lenificatio nature uniuersalit
pseueret sicut cū iure alneleguati z de pruis z iure d
lētibus z almelea. s. almes absq corpe ipoz: z ut eger
nutriat cibis infatiuis gñatiuis sanguis fūi trahēnt ad
ficcitatē z gñofitiē aliqñtū: z declinet ed stipicitatē si
cut que fit cū sumac z granatis z lentibus cū aceto z ci
cere fracto nisi tieat ficcitas nature. Et tu qdē ad curā
das capitis egritudines lenificatiōe multū nature indi
ges sicut in hac dispōne. Pñst gñbi ut hec stipica tē
pes cū mām z siracost z oibus que resoluūt cū lenita
te. Et oz ut cibi isti sint boni chimi. Ez tu mōra de qñti
tate eoz z nō fiat ex ipis repletio. C E qñ admistras
ēbrocas z unctiōes admistra ex eis eas in qd fit infla
tio z in qd nō fit hūectatio fortis: sed fit in eis repulsi
o aliq z stipicitas aliq sicut ē aq granatoz z expñsiōes
fie stipice fructuū z folioz z radicū et mucilago pñliū
cū aceto ē aq uirge pastoris. C Cura at facte ex mā
cholerica est hec. Nā si cū ea uides aliqñtū motū san
guis cura ē ut sanguis parūp eūet: et si nō incipiat ab
eūone sicut cū myrobalais si nō fuerit febris z si nō cūz
lubricatibus: z cū eis in qd nō fit expñsiō: z asperitas
fortis sicut cū siracost z sir de fructibz aq lupuli. Et
qñz ē eūat cū fumoteri z clisteribz lenibz. Et si matie
cholicie fuerit grosse z fuerint ibibite in tuniciis stōi: ita
ut nō uomitu expellāt nō lubrice fiat solutiuis lubricat
uis necessariū erit eūare cū hierapiē. cū scamonea fm
descreptiōes dictas: aut augmētare eā z afferre eā sup
lubricatiā: aut eūare z afferē eā cū decoctiōe myrobal.
fm q uidebis in antidotario: deide pñlora pñlonē cū e
o i quo fit inflatio z hūectatio corpe qdē cū cibis z si
rupio uel ponb z capitis qdē si in ipō solū eā fuerit cū

Singla

Emula

Colera

curis pñdictis in canone z cū oī quo malitia pñlonia ca
lide z sicce curat. Et fm causas cōes calo z cōes sic
co. Et ex epithimantibz qdē pñferētibz sode fit troc. de cro
co: z uigilijs ē pñst. Quoz descriptio incipit. R. croci
auz. viij. myrrhe auz. ij. expñsiōis acreste calcadis gūmi
oium triū auz. i. z mediū. alumis iameni auz. viij. colco
tar auz. v. medicine iste bñ puluerizate cū uino pontico
tēperēt z ex eis troc. iformēt. Quz necarij fuerint
unp eoz soluat in aceto misto cū aq ros. z liniaf sup utz
qz tñs: z sode qdē calam in febriz multiplicat usus epi
thimantū uapores exire nō pñmittit z sanat eā attrac
tio aceti z aqua ros. per nares.

C De cura sode frigide abiq materia aut cum materi
a pñlegmatica aut melāncolica. capitulum. xij.
C Onfert illi uaporatio cū eo quō calefacit actu
ex pñlis calefactis z ex milijs calefactis z sale calefco
Et milij qdē ē subtilius z magis equale: qñz vō oēs e
os iuuat z pñp q ex eis fit pñgelati qñ eoz corpa fit mun
da z nō sentit in aliquo eoz motus hūoz si iploz capi
ta in sole denudent positoz in oriente pñlqz quo sanet
z eoz sode z soluat. C Et pñgelato qdē neciū ē ut ei cū
bñmiorē z ipius nā soluat: z si nō cū alio saltē cū cli
steri: z sepe int ipm z int motus corpeos z aniales z
cogitabiles z pñbeaf potus suus z intēdicat ei exire ex
tra pp frigus. Et oēs qdē q hñt sode ex frigore pñ pur
gatiōz si ea indigēt iuuat unctiōes z caput purgia z su
ctiōes nardus z odoramita z ēbroce z ēpla calefaciē
tia rememorata. Et ex illis qdē q eos iuuat est bibeī uñ
nū odorifex subtile forte cū semibz. s. cū eis q fit ut sem
apij z sem feniculi et se. baurac et anisum et cyminu z et
daucū et petroselinū et q talit currunt. Nā hec nos se
curos faciunt hūiores i stō pñbendi ad seruorē faciēdū
paratos. Et qñ ifirmus febrez nō hz z timef ut fortis
fiat. Et iuuat eos ēplm de sinapi. Et oia ēpla rubificā
tia z pñp qñ in eis recipiunt sinapis z gūmi rute filue
stis z epithia scñ ex cinere z aceto iā expñt ē. Et sñr
uene cū oleo amigdalio amaro inuēte z totū illud fit pñ
abrasioz. Et comestio alleoz ē fit ex eis q pñferūt sode
fie. Curatio at sode fie cū mā pñlatica ē fit eūet corp
si hūor in eo fuerit cōicās: deide admistret cibi mōra
tio z pñsubiliatio z admistrent scia q nō faciūt sode z
admistrent subtiliatiua uel maturatiua et eūatiua det
minata incipiēdo a minio: deide fiat cure alie narrate i
canone: et admistrent ē q eoz dolores sedēt. Et oia q
bñeciū ē ut i cura fie et hūide. Et admistrent tyria
ce pñfecte i septimana sef. C In cura at sode fie cū mā
mica oz in ea ē fit fm q dñm est in canone de pñlo
mia si necia est pñp q sanguis ē uincens z corruptus
Et eūantia fm suos gradus: pñ digestiua pñnuas: deide
pñmuta pñlonē uñs pñdictis: et admistra qd generet san
guinē subtile laudabile hūidū tenuē. Et fmo qdē iā pñ
plerus est in iplo. Ex eis at q iplo multū pñst fit grana
garioloz. Et nos rememoremur ē hic quō dixit Ar
chigenes i c pñleboriē alcheeli et nos iā attulim illd
C De modis epithimantū pñferentiū sode frigide. C xij
I Acipiat a rasiōe capitis pñ: deide sūmant auz.
euforbij et auz. baurac et auz. d se. azmel. et duo
auz. siluzis rute et duo auz. sinapis et terant et tēpent
cū aq amaraci et liniaf caput ex eis. C Et ex bonis e
pithimantibz est hoc. R. pipis auz. i. fecis olei de croco
auz. z tertiā. euforbij recens auz. i. stercore colubini
auz. ij. iungant oia pñ pñtritiōm cū aceto forti: deide li
niaf ex eo loc rubificadus. C Et iterum epithima ex

Troc
nos

Soda fēu
ai in et fo

2 11 v

Cura
ne fite

euforbio ⁊ sale ⁊ baurac: ⁊ et ex euforbio ⁊ aloē ⁊ myr-
rha ⁊ gūmi arabico ⁊ castoreo ⁊ croco ⁊ aniso ⁊ sarco-
colla ⁊ costo ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithima cū aqua rute
Ex epithimib⁹ bōis oī egritudine nuche ⁊ emigra-
nee sic est ut liniat loc⁹ cū lapide egyptiaco qm̄ ē uehe-
mentis iuuamti. **E**t et pipis al. croci aboz. 3. ij. eufor-
bij. 3. i. stercoreis colūbini siluizis pōdus. 3. 5. misceat cū
aceto ⁊ liniat inde frons. **E**t itez aloes myrrba eu-
forbiū castoreū epithimū cōf⁹ pirez pip liniant cū uio-
antiq⁹. **E**t et medicam̄ aliud ster⁹ colūbap et ē ualō
forte. **E**t itez pipis ⁊ mistiōis croci. l. troc. 8. croco
pdicti aboz. auz. ij. euforbij. auz. 5. stercois colūbap. auz.
i. ⁊ 5. ppenf cū aceto fm̄ qritatē necitatis. **E**t iste q̄
dē medicie qm̄z admistrant ⁊ quassate cū sabaco: ⁊ ⁊ mi-
stiōe lactis: aut albedine oui quandoq̄ pure ⁊ gradus
illorum sunt diuerfi.

De modis caputpurgioz iuuatiū sode sic. **L. xiiij.**
Eis est caputpurgii de nigella pdcū i singu-
larib⁹. **E**t ex eis ē qd̄ fit ex muima cū casto-
o ⁊ muscho. **E**t existiaueit qdā q̄ qū fit caputpur-
giū ex septē folijs origani ⁊ vij. granis sinapis tritū cū
oleo uiol. est iuuas. **E**t ex eis vō q̄ si expta ē ut ex mu-
scho ⁊ figia ⁊ abta ⁊ mistis qritas lēris unius sumatur
exinde caputpurgii fiat in oī hora. **E**t ex eis qbus
ad illud fit caputpurgii ⁊ calefaciūt ⁊ eūant ē oleū de
pulpa colloq̄ntide: aut oleū in quo soluta est exp̄sio cu-
cūeris asinini. **E**t ex eis qdē q̄ qdā existiant esse ue-
heritis iuuamti ad illud ē ut sumat exp̄sio folioz enu-
le exp̄sioz sine aqua ⁊ fiat caputpurgii cū eo distillādo
in die tres guttas in narē qū est ieiunus: deide p⁹ horā
psequēt adhibeat oleū uiol. ⁊ sorbeat istediā multe un-
ctuositate. **E**t ex eis qdē q̄ pueniūt huic mō est ut
sumat fellis tauri citrini pōdus. 3. iij. ⁊ mumie pondus
3. ij. ⁊ muschi. 3. i. ⁊ cāfore medietatē. 3. ⁊ fiat caputpur-
giū cū eo. **E**t itez sumant gūmi rute acressis auz. i.
radicis lilij mell colati añ. auz. i. ⁊ 5. piungatur oia cuz
exp̄sioe sicler: ⁊ distillent in nares. **E**t et caputpur-
giū iuuas buchormariē sicci auz. iij. baurac sumac abo-
rū auz. iij. terant bñ ⁊ in nares cū cāna isulens ⁊ eger
caput suū eleuet ⁊ fortiter narib⁹ attrahat. **E**t itez
nigelle auz. iij. exp̄siois cucūeris asinini auz. ij. salis ā
montiaci auz. ij. misceant cū oleo de alcāna ⁊ oleo cucu-
meris asinini ⁊ liniat ex eis loc⁹ intus in narib⁹ ⁊ eger
narib⁹ fortit⁹ sugēdo anhelitū trahat. **E**t qūq̄ p⁹ horā
ex capite res mīta descēderit tūc lauet cap cū aq̄ cala.
De modis oleorum quibus inungitur caput eius
qui patitur sodam frigidam. **L. xv.**

Anferunt ei oia olea cala i qd̄ cocta sūt ea que
sūt sicut anetū ⁊ calamitū et amaracū ⁊ sceba ⁊ si-
fibe ⁊ ruta ⁊ folia lauri ⁊ ea que iā dixim⁹ in canone.
Dispō vō olei balsami ē quā iā sciūsti illic: ⁊ hoc et
pueniēs est caputpurgii ⁊ distillatiōib⁹ in aure. **I**n
sufflatio pferens illi q̄ bz soda tpralē. ⁊ exp̄sio cucu-
meris asinini buchormariē nitz terant ⁊ in nares insu-
flent: aut nigella ⁊ exp̄sio cucūeris asinini: aut nigella
⁊ parum gummi rute acressis.

De cura sode sicce sine materia. **L. xvi.**

Isticca qdē que fit cū mā cholica aut sanguine
a fmo iā pterijt ⁊ n̄z restat fmo nisi i soda sicca
sine mā. **P**incipiū g⁹ cure ē regere egz cuz cibis
hūectatiuis bōi chimi ⁊ ppe multi nutriti sicut uitel-
lus oui ⁊ sicut ius galloz uel pulloz pinguiū ⁊ cubugi
⁊ tabeiz ⁊ forbitiōes pingues cū oleis būidiz: deide 8

elinet a pte calī ⁊ sūt ad illud qd̄ ē pueniētius. **E**t ex
is qdē que pferūt ē admistratio caputpurgioz būidoz
cū oleis laudatis sicut oleū amigdalini amap ⁊ oleum
de cucurbita ⁊ reliq̄. **E**t si aliqd̄ ex hoc neciū ē
ad p̄sonē eqdā cū infzatione ⁊ calefactione misceatur
cū eo aliqd̄ ex oleis equas ipm. **E**t fortasse siccat⁹
facit eueniē in subām cerebri diminutōm māifestā ⁊ pre-
pabit ipm dolorib⁹. oportebit g⁹ illic ut admistrētur ca-
putpurgia ex medullis in potu datū que sūt extracte ex
crurib⁹ ouiu ⁊ uituloz ⁊ pinguedinib⁹ gallinap ⁊ tabe-
iz ⁊ cataraz ⁊ ex stercore uaccap ⁊ caprap. **E**t ex
is que eos iuuat ē capiti apponere ēplm ex pbeludez
subtili facto ex sūa tritici ⁊ sūa ordeī s̄z necitatē ⁊ zuc-
caro albo ⁊ oleo amigdalino aut de cucurbita aut effu-
sio subtilis ex eo sup̄ incipit. **E**t qūz fit margo cū co-
ronatōe ex massa pp id qd̄ effundi super caput.

De cura sode ab apostemate. **L. xvij.**

Aiusq̄ at spēz sode facte ab apatib⁹. **L. xviij.**
Et si qd̄ dicit⁹. **D**e cura sode opilatōis. **L. xvij.**
Ara sode opilatōis ē cū maturatōne p ea que
scit⁹: deide eūone postea cū usu asabaiaret: deide
cū resolutōe p ebrocis ⁊ ēpla ⁊ odoramita ⁊ gargarif-
mata. **P**ostea cū maturatōe: deide fiat admistratio: de-
inde resolutio donec remoueat⁹: ⁊ iā scit⁹ q̄litas illius i
loco suo. **E**t si in capite ē pplexio cala: aut pp op-
pilatōm grossam curatio tibi fit difficilis. **E**t si ut ad-
mistres aptiōm faciētia: deide qū excitat⁹ soda aut nō
cūmū capitis: ppea q̄ curatio fit cū calō succurre illi
cū infzantib⁹ cū qd̄ ē mollificatio in qd̄ nō ē stipicitas:
postea qū q̄scit⁹ reitera: ⁊ nō cesses faciendo donec op-
pilatio apperiat⁹. **E**t hoc totum iam diximus.

De cura sode ex uenis ⁊ uaporibus detentis in ca-
pite per causam extrinsecam. **L. xvij.**

Que at scā ē a uentis grossis medicāda ē cū hic
ris p̄mū deinde cū alienatōe totius quō uapo-
rat ⁊ inflat⁹: sicut nux ⁊ dactili ⁊ sinapis siue sit calm si
ue sim: ⁊ admistrent ebroce ⁊ ēpla pdicta ⁊ odoramita
⁊ caputpurgia narrata in canone: ⁊ odoret castoreuz ⁊
muschū. ppe. **E**t si qū ē ieiunus igrediat⁹ balneū pferi i
b⁹. **E**t si ipoz pncipiū a sō fuerit: in ipoz cura
admistrent eūancia pdicta. **E**t ppe ea quoz descriptio
nes recipiūt oleū de kerua: ⁊ loco recipiūt oleū anti-
qū ⁊ utatur diacymino ⁊ q̄ tatr currunt de qd̄ reme-
morabimur in cura egritudinū sōi ⁊ pfortet caput p⁹
curā cū oleo myrtino ⁊ laudanino ⁊ oleo de lilio: ⁊
exp̄sioe cupssū ⁊ alchethē ⁊ cipi: ⁊ in quo ē calefactio
⁊ stipicitas ⁊ adhibeat⁹ et scarificatio in extremitatib⁹
ut trahatur ad sōiū. **E**t dñtū vō eā q̄ fit a uaporib⁹
si fuerit e⁹ generatio in ipso capite: ⁊ eger nō inuenerit i
sō suo inflatōm ⁊ rugitū n̄z in hoc augm̄tatur ⁊ minuit⁹
pp repletiōm ⁊ eūonē ⁊ pp cibos uaporosos ⁊ pauci
uaporis: cura ē ebroce carminātes note ⁊ pfortatio ca-
pitis cū ēplis resolutiuis ⁊ in qd̄ fit stipicitas pua ⁊ o-
doramita subtiliatiua ⁊ in eis ē sufficiētia. **E**t si at fue-
rit in sō tūc ex eis q̄ ipi pferūt ē illud qd̄ sōm pfortat
sicut mastix geleniabi deide diacyminū ⁊ que sūt illis si-
milis. **Q**ūq̄ cib⁹ recipiūt in sō ⁊ incipit uaporare ⁊ fa-
cit soda: recipiatur p ipm mucilago psilij ⁊ coriadriz
sicci cū zucaro. **E**t si timetur frigus sōi ex muc-
lagine psilij admistretur mucilago seīs lini cū coriadriz
sicco et pforta caput cū eo qd̄ scis possit ipaz curauerit
et sedaueris cū eo qd̄ oz ut ipsa sedetur ex ebrocis et o-
doramitis narratis: et ppe cū amazaco: et fortasse ei ipz

solū erit cā liberatiōis integre et utere attractiōe ad
rū. Quā g' sensis q' in mā uaporoſa sit calitatis ſupflui
tas p id quō inuenit de ſignis calitatis: alienabis ſubri
liātia mulke calefactiōis uehement' ſicut euſorbiū et reli
qua. Immo incipies pmo attrahere ad ſrū et purgā
cū gargarifmīs et adſtrabis ebrocās tēpatas i balneo
De cura ſode uenientis ex uento qui penetrauit ad
interiora capitis. L. xx.

Quā at ſoda capitis ſit ex uentofitate intrante
extrinſec' pſideret' an ſit uent' calidus eſt ual
aut frigus hyemalis: deinde pſideret' loc' introit' ipſius
Nā ſi ē calidus et e' introitus ē auris diſſillet in ea olz
camemillinū repidiū: aut olz alkeirinū: aut oleū anetiniū
pquaſſatū cū pauco oleo roſ. Et ſi ſi fuerit e' itroi
tus naſus diſſillet illud in nares. Et admiſtra ebrocās
cū eis que facile reſoluunt ex eis que dixerūt: q' ſi mali
tia pſonis ei ſuccedit caſe cū eo qd facile ē medicet et
incipiat ab eo qd ē pax ſim. Si at nō inuat augmet':
q' ſi ſia fuerit pōes oleū ad q'cunq' hāz duaz extremi
tarū neciū fuerit ipm admiſtrare caſm: et in ipſo ſit ca
ſtoreū et muſchus. Et miora et multiplica ſm q'ritatē
necceſſitatis: et admiſtra ebrocās et empla p'dicta ſm il
lud reſolutiua caſa: et aliena totū qd iſtat et ſtrigit nām
De cura ſode contingentis ex uaporibus malis ad
uenientibus capiti exterioribus: cap. m. xxi.

Et ſi ſi cure uapoz maloz extrinſec' aduenien
tiū: et q'z ſi ſi raro tū: ſicut uapores locoꝝ al
mutakaregi limoſoz: ſm plimū dō ſi calidi: quos qdem
reſolue cū ebrocis tēpatas ſi ex eis plurimū retineat
et imagineſ ſcoromiā et viginē: et narib' attrahatur o
dois tēpati bōi ſicut roſe et olei. Et nenuſaris et uiol.
q' ſi uehement' ſentit calas cāſore et ſandali et admiſtreſ
ablutio capitis in balneo cū aq' caſa et malua. Et ſia
dō pſerunt odores muſchi et caſtorei et illud ſufficit.

Et ſi at uapores ſint ſumoſi neceſſaria ē humectatio
fortis cū oleis p'dictis cū inſtantib' determinatis: et inge
nieſ ut nares abluant cū b' oleis et narib' ex eis ſortit
ſugat' trahēdo ad ſupiora: et ſuādo illud in ipſis: dein
de effluere dimittat: poſtea renouet op' illud aſſidue.

Et ſi ſi cū aqua ro. et aqua de ſalibus et aqua cu
cubite et ſup uapores hāz aquaz plurima fiat inclina
tio: q' ſi ex eis ipediū mālitiē pſonis generet: ſicut
ſit ex fumo ſulfuris et fumo arſenici et ſimiliū admiſtreſ
cāſora in oleo cucubite: ut būectet unū ipſoz et inſtrigi
det altep. Et ſi admiſtreſ cāſora in oleo lactuce et ole
o uiol. Et ſterne locū totū ex ſoljs ſaliciſ et odoriferis
humectantibus.

De cura ſode ptingentis ex odorib' bonis. L. xxij.
Et qdē que ſit ab odorib' bōis ſicut calidi et no
cēt calitate ſua nō ſiccitate tū: cureſ odoribus
bonis ſiis: ſicut ſi nocumtū pſequēs ſit ex odo' muſchi
et croci cureſ cū cāſora et ſandalo. Et pſeqs ex canſo
ra cureſ cū muſcho et croco et ſi fuerint et nocentes cū
hoc cū deſiccatiōe et ſiccitate tūc cura erit ut nō ſis p
tentus in cura nocumtū muſchi: v'bigia cāſora: ſed ſi eſt
poſſibile ſuccurre cum caputpurgio ex oleis humectā
tib' inſtrigatis qm iam ſufficit et ſi non ſaltem cum
canſora in eis diſſoluta et ſimiliter econuerſo.

De cura ſode ptingentis ex odorib' ſetidis. L. xxij.
Et qdē ex odorib' ſetidis cura ē cū bōis oppo
ſitis e' in pſone: et ſi in illis odoribus fuerit de
ſiccatio ingeniet ut ſint odores illis oppoſiti būectatēſ
ſicut odores nenuſaris et uiol. et ſaliciſ et ad b' ē oleū.

oleū ſaliciū bonū hāz pſetare ſupra oēs odores oppoſi
tos odorib' bōis et ſetidis calitae nocentib' tēpandi et
humectandi.

De cura ſode ex ebrietate. L. xxij.
Et ſoda at ptingente ex ebrietate in p'mis oz ut
admiſtreſ ſtōi purgatio: aut uomitu ſcō cū oxy
melle et ſe. raphai: aut oxy melle cū aq' tepida: aut cum
uomitib' leuib' et medijs de illis quos in antidotario ſa
ciem': q' ſi uomitus nō fuerit obediēs et timeſ ei' admi
niſtratio ſoluel cū biera pſortata cū ſcamonea ne e' mo
ra plonget: q' ſi tibi fuerit aliqd phibēs ab admiſtratiōe
e' qd ē caſm pp egritudine caſam: ſolues cū decoctiōe
myrobalanoz: aut ſirupo de ſucub' ſolutiua. Et ſi aia
aborrerit b' ſolutiua ſolues cū aq' utroꝝq' granatoꝝ
cū pulpa ſm q' dicem' in antidotario uigorata cum ſca
monica parump: et nō timeas pp ipſius calitatē. Et ſi
ē aliqd qd ſupet ab eūantib' cuiuſcūq' modi fuerit fac
eos dormire quouſq' digerat qd in eoz ſtōis ptinget de
uino. Et iſtud qdē appet ex colore urine et tinctura.
Et frica pedes eoz cū ſale et oleo uiol. Et ſup ipſo
rū extremitates effundat oleū camemillinū. Deinde fac
eos ingredi balneū: et ut capita ipſoz iungant ſolo roſ.
inſiato nō tū uehement' et cibent lenib' et acceſta et ſiſi
b'. Et in caulib' qdē ē ppetas q' uapores a capite phi
bent. Et inq' ſi cibas illos pullis colūbaz nō erras.

Et q' cū ſit ſubtilitas ſanguis ex eis generati et forti
tudo e' ad reſoluendū uapores. Et opz ut eis tribuas
fructus ſticticos: et ut ſit potus aque. Et nō aliud niſi
ſtōus fuerit debilis et timeſ ipſius laxitas: tūc ei phibe
eos a multitudine pot' aque ſic: et pota eos aq' granati a
cetofi et ribes ppet: et rob e' et acetofitate citri ppet et rob
ipſius et cydonioꝝ et maloz et tranſglutiz coriadrū ſic
cū cū ſuccaro ſm pōdus: et pōdus pſert eis: deinde fac
eos dormire et qeſcere qm ē radix in cura ipſius: q' ſi
pp hoc nō qeſcūt reitara illud eadez die et in mane. Et
pone cibū ipſoz q' hz inſtatiōm et būectatiōm et ſubtilia
tiōm ſicut ē uirellus ouit: et ſup eos funde aq' caſam mē
te reſolutiōis. Et admiſtra eis ſonū inq'tū potes: dein
de qū renouet nauſea ſi fuerit et remanet ſoda abſcide
oleū roſ. ab eis: qm nociuū ē eis p' illud qū pri' fuerit
necariū ad pſortādū caput et phibendū uaporē. Et
q'z renouet in inſtati: et oz ut ſtati admiſtes olez ca
memillinū loco e' fricādo ad reſoluendū: q' ſi pp illud nō
remoueat adhibeat oleū de lilio qm ipm ē ultimū et ex
ptū. Amplius qū ebrietas incipit alleuari et deſcēdeſ
fac eos abulare paulatim et paulatim. Et ciba eos tūc car
nib' pſiciū petroſoz et teſticulis galloꝝ et pullis cū her
bis ſiis. Et oz qdē ne ſup cibū abulent: ſed p' tres
horas. Et uſiter melius ē ut pſideres digonē eoz cum
ſōno aut qere lōga donec ſtōus parūp alleuiet. Deinde
admiſtreſ oxy mel ſuccarinū ſi fuerit calefacti: aut mel
linū ſi fuerint būectati et inſtati et redi ſup fricatiōez pe
dū ſuoz: deinde abulēt nō laborioſe: aut moueant alio
motu nō laborioſoz: ſz q' oz eos a puro aceto et almu
ri fieri alienos: q' ſi abſtinere nō potuerit utant eo qd
nō ē acutū. Quāq' pax ſeceris eos abulare admiſtra eis
tinā et balneū: deinde ad ultimū oz ut eos inſundas cum
ebrocis equalis reſolutiōis et cibes eos carnib' leuib'.
Medicam optimū ebrietati. et ſeis endiuie ſeminif
caulis berberis mūdati ex ſeie ſuo et ſumac et lēniū excō
ticatay roſay ſpodij oium equalr pmiſceant oia et biba
tur ex eis pōdus tū. et cū tyriaca uel cū ſirata cāſore et
z. aq' grātiz aut aq' ribes: aut acetofitatis citri et rob e'.
De cura ſode euenientis ex coitu. L. xxv.

Hec sode accit qdē pp siccitatē quā ipse fecit ip
sum possidere. Et e cura ē quā dixim⁹ in e en
rōis sode sicce. Post quā declines cū hūctātib⁹ pp re
pletōm in corpe cui supuenit motus coitus: ppositus
ex corporeo ⁊ aiali ⁊ eleuat uapores fraudulētos. **E**
⁊ ei ut cui illud accit succellōe coitus: aut qui reple
tiōm hz incipiat pmi a minutiōe: aut cū solutiōe si una
queqz fuerit necessaria: aut una eaz deide pferit cerebz
cū oleis pfortatiuis: sicut oleo ros. aut oleo myrtino ⁊
nutriat e que sē uelocis digōis ⁊ bōi chimi ⁊ remouēt
coitum: q si non inuenit eius exculationem non coeat
dum est ieiunus.
E cura sode facte ex pculsiōe: aut casu ⁊ regimie
eius cui accidit pmoio cerebri ⁊ uulnus. **L. xxvi.**
Portet ut sit tua uoluntas ⁊ finis rei tue ⁊ tua
intētio in eo q hz sode euēientē a casu aut pcul
siōe ad hoc ut dolorē sedes qtu potes ⁊ elōges mām
qtu potes a loco lefo: aut cū eiōne: aut attractiōe ad o
rū ut nō apostemet. **E** ⁊ medica plagaz si acciderit
ut carne repleat. Sed nō ē possibile ut carne repleat
malitia pponis manēt: qz oz ut in ipius incarnatiōe p
plone pūis e rēpes. **E** ⁊ scias q si in illo q hz hoc i
pedimtu appet febris ⁊ pūrbat intellectus: tūc iā inci
pit apari. **P**rimū g q te oz facere in e cura ē phlo
mia cephalice: aut nigreut apatio phibeat. Si āt illic
ē repletio oz ut utaris clisterib⁹ acutis saltē cum pulpa
colloqntide. Verūm si hūerit febrē: tūc clisteria eqbis
q si clistere nō puenit oz ut enēt cū aliquo qd sit sicut
pilule chochie si febrē nō hūerit: q si hūerit calorē q fe
bre sit mior nō pmitas ipsoz potiōm: necessaria ē ei e
uacuatio ut securet apama. **E** deinde oz ut pūderes
Nā si illic fuerit uulnus oz ut medicet pus. Et necium
ē tēpare locū in pplone sua dōec recipiat curā: q si nō
fuerit ēplastre locū ex eo qd locū pfortet: sicut sunt
ēpla quoz aq si sicut aq myrti ⁊ salicis. Et quoz olea
st olea myrtinū ⁊ hiliacū ⁊ ros. Et eoz pūistiōes st in
qz ē stipticitas subtilitas ⁊ resolutio pauca: sicut rosa
⁊ melilotū ⁊ calamus aromaticus ⁊ camemilla ⁊ bolū
azmenū ⁊ alūm iamenū cū uino odorifero. Et fortasse p
tentus eris oleis ex eis: ⁊ recte agit q eis utit tepidis.
E ⁊ fortasse dolor ⁊ timor apatis facit necium ut pa
rūp insens: ⁊ oz ut caueant balneū ⁊ uinū ⁊ ira ⁊ cibi
uaporosi ⁊ calefacientes: q si locus incipit apari tunc
necesse ē administrare stiptica fortis stipticitatis ⁊ infanti
onis sicut cortices granati ⁊ balaustias ⁊ lēres ⁊ rosas
ēbrocādo caput ex aqs eoz ⁊ faciendo ēplm ex fece ip
soz: deide p illud fiat pmutatio ad illud i quo cū hoc
sit subtilitatio: sicut eupssus ⁊ mērica ⁊ cydonia ⁊ oliba
nū. **E** ⁊ qū pculsiō fuerit pmouens cap oz tunc ut i
cipias dare ad potādū sticados cū aq aut sir mellino.
Ipli ei cū eo liberāt: ⁊ scias qm qū lesio puenit ad ue
lam cerebri ē in ipsa timor. Et qū egredi pp pculsiōm
sanguis ex cerebro oz ut patientē potes cerebellis gal
linaz qū possibile ē: deinde potet sup illud aq grana
ti acetosi: ⁊ qum soluit apa multiplica potum cerebel
lorum usqz ad tres dies ⁊ post phlebotomiam.
E cura sode facte a debilitate capitis. **L. xxvij.**
E cura est pmutatio malitie pponis quā hz
et ipius pfortatio cū cibis odoriferis pfortanti
bi s cap in qz ē subtilitatio et stipticitas cū aggregatiōe
cap motuaz. **E** ⁊ multoties qdē cā agens ppar cāe
passiue debili ē aggregatio humoz maloz caloz in sō
⁊ g ut enēt p id qd ē eis pueniens: et ut afferat cibū

adiungēs ad terminū e qd ab eo resoluūt vtrius resoluti
ua et suscipiēs digōnē. Et si nō repiunt utraqz ppetas
tes postreme eligat melior eaz. Et melior qdē bora i
qua cibādus est: ē post introitū balnei. Et oz ut sues e
oz cenas: et ut ipsoz cibi sint sicut capparitis et oliue cū
caleo ut pfortet os sōi eoz. **M**ip. āt pcellit eis in potu
minū absolute. Et. **G**al. elegit ut sit mīstū: aut subtile: et
ut aggregentur utraqz et sumatur cum pane.

E cura sode fecē a fortitudine sēsus cerebri. **c. xxvij.**
E cura est ut sensus papp fiat piger cū cibis
q nutrimentū cerebri ingolent: sicut cap assum
ptio cū frumto et ordeo et carnes bouine si digō ē for
tis: aut cibis factis cū lactuca ⁊ portulaca ⁊ caro pi
sciū: ⁊ qz admistras reliqua narcotica: sicut sir^m de
papauere ⁊ sicut sem lactuce: ⁊ qz sit ide epithima.
E cura sode que facta est accidens in febris ⁊
egritudinibus acutis. **L. xxix.**

Huius alia ē q accit cū fortitudine egrotudis ⁊ e
ius porismo deinde remoueat. Et aliqua ē q
reanet p pmoio egrotudis: aut eradicationē e poris
mi: ⁊ illa qdē q ex ea accit in febrē qz inqet egrot
adeo dōec in cā e q ē febris augmētū faciat. Et ipsam
qz significat alibificatio urine subito: ⁊ altatio i siti
tudine urine asinoz qz significat essentia suā in dispo
ne: ⁊ qz significat resolutionē: qz ut redeat ad reli
quas significatiōes. **E** cura āt e pueniens ē alrasim
in oleo omphacino e acceptio sit cū oleo ros. aut oleū
ros. cū sale pquassatū cū aceto ⁊ tepidū in hyeme ⁊ in
lenitate febris infanti in estate ⁊ in fortitudine febris: ⁊
ad ipam iuuat ēbroca ex decoctiōe ordeī ⁊ papaueris
⁊ rosaz ⁊ uiolaz si uapores nocēt sua acuitate: q si sua
nocent multitudie: tunc nihil hoz facias imo eia ⁊ ad
mistra qd cū facilitate resoluat: sicut oleū in quo cocte
st balsaita ⁊ vga pastoris ⁊ maiorana cū vga pastoris
si uis resoluat. Ita q qdū dū āt quoz uisum ē ut came
milla epithimet. **E** qd si narcotica ⁊ sopnifera tibi
necia si ppter doloris uehementiā utere eis cū cautela ⁊
tione. Et qz phibet eleuatio materiei in ipsa cū sauc
⁊ psilio in pncipio: ⁊ dent in potu ē: ⁊ qz phibet co
riadrū et oleū ros. Et qz uentofat in ipam. **E** In li
gatiōe āt extrēitū ⁊ ipsaz fricatiōe ⁊ admistratiōe re
gimis ebrj est rectitudo pueniens ualde. **E** qz ex
tremittatū ligatiōe uteris oz ut pmas eas qū sit fricati
o in aq cala. Et si nō sedat ppter oia illa radat caput
⁊ ēplet cū camemilla ⁊ malua ⁊ uiola ⁊ alatbaleb p
mistrat illud qdē p ratiōm capitis: et qz indigem
uētohis ⁊ sanguifucis. **E** ⁊ qz reanet sode p febrē
⁊ p egrotudines acutas. Et ipius qdē cura ē infanti
ciboz ⁊ eoz hūctatio ⁊ pfortatio capitis ex oleo ros.
cū camemillino: ⁊ ut effundat sup utraqz man⁹ ⁊ utrof
qz pedes aq cala bis in die mae et sero et inungat cū o
leo uiol. deide inuef cū extinguent⁹ qū appet declatio
manifesta. **E** cura sode cretice. **L. xxx.**

Hec sode qdē cretica pūderet an infirm⁹ inueniat
nausea ⁊ subuersiōm aie ⁊ tremorē in labio ⁊ v
tignes. Et utiter signa declatiōis nature cū mā ad su
piora: ⁊ tūc inuef cū uomitu scō ex oxymelle calefacto
cū lenitiuis sīs. Et an inueniat rugitus ⁊ inflatiōm in u
trifqz laterib⁹ ⁊ utiter signa declatiōis nature cū mā ad
inferiora. Et tūc inuef solutiōe ⁊ super lenificatiōm na
ture cū lubricatiuis lenib⁹. i. cū sir^m de prunis ⁊ prius
infusus in iuleb p incisiōz ut intumescat ⁊ bibat uiolas
⁊ sir^m de tamaridis ⁊ xiraflet nō pōd magnū: s qūtal

Ad 3. vñ q̄ cursu illoꝝ currūt: aut utꝛ inueniat graui
tate in pub⁹ renū ⁊ sub costis dorsi ad posteriora redē
rē. Et uliter signa declinatiōis materie ad vias urine. ⁊
medicet cū diureticis: sicut cū orymelle cui supiniat
podus duaz. 3. se. melonis ⁊ citroli se. mediado: ⁊ cibe
⁊ cydonijs qm̃ phibēt uapores ⁊ exuberatiōem faciunt.
Et Aut utꝛ inueniat radios ⁊ rubedinē i oculis ⁊ ima
gines citrinās ⁊ elōqes hoc: r̄ n̄ fluat sanguis ex narib⁹
nūc cū aceto fiat sternutatio ⁊ cū uapoꝝ: ⁊ in naribus
insufflet ⁊ pmoueat nasus ⁊ cū aliqb⁹ aspis: aut oppo
nat oculos suos radio solis si possibile ē subito ⁊ irue
at ipm̃: deinde dimitte ipm̃. **E**t si inuenerit pullum
undosū ⁊ inuenerit lenitatē in cute admistret unctōes
fricatō ⁊ bibedo ⁊ sup cap⁹: ⁊ oz ut sint tēpare: q̄ si ue
nerit fistitudinē mordicationis ⁊ doloris lallitudis sub
aure sua: aut ascella sua: aut inguine suo fiat sup ea em
pla casta attractiua sicut mīta ⁊ apū cū burygo āti quo
Et fortasse indiget ut uetose absq̄ scarificatione apponā
tur ut mā ex cerebro expellatur ad illud ad quō decli
nat ⁊ apostemetur.

C De cura sode que dī fieri cā uermium. L. xxi.

T B ipsa iuuat enantia ⁊ ulus ascebari. Et si sa
guinea fuerit ⁊ cura erit cū pbfomia: deide mi
guat uena frontis ⁊ ppe si fuerit grauitas posteri⁹. Et

AMIGRAEA

et mianē uene colli et due arterie que sunt post aures
et proprie si fuerit grauitas in anterioribus.

De sode que noiat ouū et caubati. Lxxxv.

A spēs sode noiat ouū et caubati pp suā pphē
siōm sup totū cap est sode pphendens māsiua
fixa cronica. Cuius puitas excitat omī hora et a pua
cā motus et potatiōis uini et receptionis uaporosi. Et
excitat ipsā uox fortis. Et qñz excitat ipaz uox media
ita ut eā hñs odio hēat uocē et lum et pmissiōm cū hoi
nibz et diligit solitudinē et tenebras et qetē et resupina
tiōm. Et ipsi qdē diuersificāt i eo qd eos ledit ex cāis
pdictis. Quidā ei eoz ledūt ab aliq ipsaz: et qdā ab a
lia re ledunt: et sentit oī hora quasi caput ei maleo per
cutiat: aut atribat tractiōe aliqua: aut scindant scissio
ne aliqua: et puenit dolor ei usq ad radices oculoꝝ.

Et. S. qdē pōit allatorē hui⁹ egritudis debilitatē
cerebri aut fortitudinē sēsus eiu. Et cā ei⁹ generatiua
ē humor malus aut apostema calidū aut fridū scdm q
plurimum sit ab apate melancholico aut duro. Et plu
rimū qdē sit i medio uelamīs: aut extriseci a crāeo: aut
intriseci. Et tu iā sciūsti q qdō cāe sūt apa aut aliud
et nō est nisi i uelāne intriseco i crāeo sentit dolor exten
sus usq ad oculū. Et qm pāculus ille cōprehendit su
per neruū motiū cōcauū extendit pars ei⁹ usq ad pu
pillā. Et qū est i uelamie extriseco sentit dolor tactu
manus. Et patiens odit casū tactus laboriosi sup eā.

Et multotiens pigit ab egritudinib⁹ antecedentib⁹ que d
bilitauit subām cerebri et uelamīa ipsius intriseca et ex
trinseca ita ut ledat morib⁹ paruīs q sit ex motibus cor
poris cibalibus et uaporalibus et morib⁹ extrisecis et
recipiat supfluitates ledentes. **Medicorū vō qdā**
nō obfuit in ouo has pditiones. Immo dicūt ouū oēz
dolorē pphendēte sup totū cap extra craneū et intrā:
Et sit ei⁹ cā ex uaporibus stōis: aut uaporibus capitiōis
ut matie: aut pblegmō in ipso cerebro aut uelamibus
et sit cū grauedie et pulsatione aut herispila et sit cū i
flāmatione et mordicatione absq multa grauedie: aut
ab hūorib⁹ alijs si nō fuerit herispila. Et sint illic signa
hūorū sioꝝ et medicat totū fm modū suū. uerū nōm
ouū i uitate p̄suetū apud prudentes medicos est fm qd
est p p̄dices p̄dictas.

De cura. Lxxxvi.

Si sciuerimus q illic est sāguis plimū: et q est
cā pma: aut cā motiua eiu est sāguis pbloma:
q h signa exstūt q hūores sūt sū et tps fm egritudinem
est elongatū. Et tu iā admistrasti in pncipio et qd repel
lit: tūc utere ebrocis ex aq in qbus resoluētia modice
sint calefaciētia cū repulsiōe modica et scripticitate: sic
flos sgnati et camemilla et mīta et reliq q sciūsti i cano
ne. Et gradatim pcede ad fortiora et eūa cū eis que p
ueniūt et admistratio pill. de aloē et masticē est de eis

que multū p̄fert in eate: fiat illud in oī tertia nocte utat
chochys in eūatiōibus suis si nēctas ē ut denē eis for
tiores. Et sumat eger in potu decoctiōem casie fistule
cū quattuor aut olei de kerna. **Et scias q qū pur**
gasti sup̄est tibi ut p̄fortes cerebz et uelāna ei⁹ cū aliqui
bus que ipm p̄fortat ex eis que sciūsti: Et ex ipsis qd
sūt odoramīta mulchi et ābre et cāfoi et illis p̄misce. Et
qñz p̄misce cū eis aloē ut p̄iūgāt cū p̄fortatiōe resolu
tiōm. Et adhibe ei ep̄la cala et stuporē inferentia que
sciūsti. Qū ergo declinat admistrā balneū et ep̄la p̄
fortantia. Cū āt in pncipio p̄leuerat et scis q mā ē
cala tūc forsitā declaratū est tibi et sciūsti illud in cāo
ne regiminis cerebri. Et frequē pota cū medulla ca

lie fistule cū oleo amigdalino diebus frequētib⁹. Et
qñz iuuat eos caputpurgū cū mumia in oleo uiol.

Et scias q ouū ātiquū t̄prale nō eradicat nisi qd ē
fortis resolutiōis et calefactiōis. Et qñz iuuat eos si si
at eis caputpurgū ex troc. stelle et scellite et diāulcho
et que p̄cedūt cursu eoz dissoluto qd cūq eoz fuerit in
lacte lactantis puellā: et p̄pe qū dolor sit fortis et uin
cāt uigilie. Cū pblomia vō et cauterizatio arteriaz et
eaz incisio incaubati sūt fm q fuerit in sode ātiq. Cū
bus āt sit qd nō uaporat de eis que sciūsti ita ut p̄uē
at ad lētes cū oleo amigdalino dulci et sifr ius fabaz:
et nō est malū ut cibent q ex eis sūt infrigidati cū h⁹ pp
puitatē uaporis eoz. Cū epithimata āt oz ut declinent
qñz ad illud qd parūp stupefacit: sed sit maior intētiō
resolutio. Et ex istis qdē epithimantib⁹ ē opū et sāguis
draconis et croc⁹ et terebithina fiat ex eis epithia et lini
at ex eis tps usq ad tps apud nēctatē indigentē stupe
factiōe. Et ex eis ē croc⁹ et galle et troc. stelle. Pā qū
ex illo liniet tota frōs erit iuuas. Et tu qdē redi ad an
tidotarium et ad tabulas medicinarum singularium.

De emigranea. Lxxxvii.

Emigranea ē dolor in una medietate capitis ex
citatus. Et. S. diffiniuit eā dicēs q ipsa ē ābu
lator medius. Cuius qd cā qñz est intra craneū: et qñ
q ē in pāniculo cooperiēte craneū. Et plimū qd sit in
lacertis t̄pris. qd āt est exterius qñz puenit ad hoc ut
nō tollerēt tactū. Et materie sūt puenientes ad locū ei⁹
ex uenit: aut arterijs extrisecis: aut ex cerebro ipso et ue
lamib⁹ eiu: et eleuat plimū illi ex uia p̄missuraz. Et
qñz sit ex uaporibus expulsis a toto corpe. aut m̄bro
illius p̄tis. Et emigranea qd fm plimū est hñs p̄idos
Et ipa qd nō sit nisi fm diatōm hūorū: et nō sit emigra
nea q̄tate hñs ex malitia p̄fomis singularis. Et illa
qd q sit ex hūorib⁹ sit qñz ex hūorib⁹ calis et qñz ex bu
morib⁹ malis sūis: et qñz ex uetositatibus et qñz ex ua
poribus: et tu iā sciūsti signa. Uerū inuenis cū sūa qe
tē cū calefactiōe et extensiōm p̄pinq. Et cū cala calefa
ctiōm tactus et pulsatiōm in t̄p̄rib⁹ et qetē cū infiant
b⁹: et q̄t cū sūa sentit frigus. et cū cala sentit calor et
illud apud uehementia doloris.

De cura. Lxxxviii.

Eius cura ē pblomia fm q sciūsti in ouo et reli
qs et p̄pe uene frōis et t̄pris et solutio et clisteri
a et attractio et totū cū eo qd puenit ipsi fm q tibi p̄ce
ptū ē in canone. **Et ex eis qd que p̄fert calē ē infusi**
o aloes in aq endiuie deā in antidotario cū porio sit inf
z. i. z. vi. z. Et in ipsa p̄fert pblomia frontis et uene
nasi ualde. Cū p̄idos adest oz ut purget corpus
an ipm et p̄mutet p̄plo p̄purgatōm: q si mā fuerit cala
pones narcotica sup t̄pra sicut opū et cortices mādza
gore et anetū et hyulqamū et cāforā et iszabis locū h⁹ q
sciūsti de qd dē ē in canone. Et qñz iuuat ex icau
stro scriptorū limto sup p̄tē in qua ē emigranea. Ex epi
thimantib⁹ frōtiū hñtiū emigraneā ē crocus. Et iuuat
ex ep̄lo scō ex ruta et mīta cū uino et oleo ros. Et sifr e
pitimate ex troc. pauli dicit in antidotario. Et sifr ad
mīstzatiōē ep̄loꝝ de qd ē hoc baccap lauri folioꝝ rute
āboꝝ p̄tes equales: sinapis p̄tē mediā p̄iūgant cū aq
et admīstrent. Et qd magis p̄fert ei ē ceratū sc̄m ex cā
taridib⁹ et positiū et dimissū donec locū uescit: aut ex
gūmi rute acressis: qm ipm ē ulceratū et enūtiat iuuā
mīti cauterizatiōis. Cū si mā sūa fuerit uehementis
sitatis nimis facies ep̄latoꝝ ex euforbio et sinapi et p̄z
tro et sifr. Cū egredido āt cū tps plūbatū ē: est sūa fm

Owms

777

p̄t de al
le m̄p̄re

oem dispom et indiget resolutione et quod calefaciat cum for
titudine. Et epithiata quod et ebore coia et ppa emi
grancea dea se in antidotario illa g admittent. Et quod
epithiata admittas quod tu ia euaueris ex corpore et
et purgaueris: tunc pcedo inuigendo lacertos tpris i pte
doloris digitis tuis et cum macili aspo apud hora piodi
deide lini. Et quod neciu est stupefacere quod dolor pul
sarius sit fortior: tunc pferit linire sup arterijs in tpe quod
est cora loco opiu cum sarcocolla et stipticu et strigat plu
bi: aut lignu sup ipm decenter positu et ut phibeat pul
satioz forte faciente dolore pulsatiu queadmodu ondi
m in his q pcedit in canone de cauterizatioe. Qui
da pretea medici nazraueit medicam emigrancea tpra
exptu iuuatiu acceptu a muliere. Et illud quod est ut d
coqur radices cucueris asinini et apfynthu in oleo et
aq donec dissoluat et eboreet ps dolorosa ex aq et olo
calis et fiat eplm ex fece. Et mlt quod illa quoties admi
nistabat hoc sanabat emigrancea: siue esset cu febre sui
sine febre. Et ex eplis quod no est sicut eplm sinapi.
Quis egritudo plogata est fac eplm ex gummi rute ac
tis et corticibz rute acris et corticibz radicis cappise
et salla et euforbio tritis et pmitis cu uino odorifero. e
ei medicam magnu pferens ei. Et ex eis quod iuuat
est ut incipiat et ingrediat balneu et multiplicent incla
tioes sup aq calam: deide fiat eis caputpurgiu ex oleo
fisticino. Illud ei sopit doloru illico. Amplius colli
gantur descriptiones scripte in antidotario et singulazi
a declarata in tabulis medicinarum singularium.

Tractatus tercius de apatibus capitis et solutione
pnuiratis eius. Et ptnet. xliij. capitula.

De morbo pns de karabito q e apa capitis sirs: L. i.

Dicit karabitus apa calm in uelamie cerebri
subtili et crosso absq corpe quis corpori ipi
quos accidat apa. Ad ei queadmodu qdam
existant medicor q cerebz ipm no apat: uep hoc est
quod dnt. Na quod est lene sicut cerebz et dux sicut ossa no
extendi et quod no extendi no apat. Et sic at fmo e er
rone et illud io qm lene uiscosu extendi et ossa et apan
tur. Et sic illud pessus e. Et nos mstrabim? fmonu
de eo in c dentiu. Immo dicim? q o qd nutriti extedi
tur et augmtat cu nutritio. Et pp hoc pcedenti est
q extendi et augmtat cu supfluitate: et illud est apa.

Et illud e qm si cerebz quos apat tuc karabitus et
sirs est nom ppri apatis uelamibus cerebri qum est
calm: lz in qbusda locis quos pcedat etia dici de apate
sube cerebri. et est usus ppus h. uepm transumptu e
ex noie accidentis quod ipsu pmitat: et e alienatio et itel
lectus pmissio cu clate adurente et nom accidentale ca
dit sup hoc accis et artificiale sup hoc apa. Et actio q
de bec sirs est pmutatioi nois accidentis quod est subet
ad egritudine faciente ipsu et significante ipsu q est sir
sen cerebri et est illud. Quid at boies sit q pnoia
ignorates existant q bise sit nom apatis h. Et q sir
se sit leuius ipso: sed no est ita. Na birsen est dictio psi
ca biz ei est pectus et sen est apa. Et sirsen et est pscu
sir ei est caput et sen est apa et egritudo. Et sirsen quod fa
ctu in febrib: aut scm pp hiores in ore stoi adustos et
est illud quod est pp apata in pibus capitis extrisecis: a
ut est in paniculo extriseco. Et sirsen scm cu birsen et d
illud quod sit ppter coitate uelamie. f. diaphragmatis et
apa eius et reliquoz lacertoz pectoris: et scm in apate
uesice et mazicis et stoi et ppt similitudine cadentem i
hoc noie narrantiu narratioes diuersificant sicut diuer

sificant narratioes narrantiu lethargia q est sirsen f3
quod noiat obliuio. Birsen at uep fm usu artificiale
est illud quod dixim? et quos apat cu ipso suba cerebri fm
et dixim? in coicatioe et pmutatioe: et illud est ueberit
malu perituis in quarto: q si ipm pertransit euadet. Et
plmi quod q moriunt ex birsen moriunt ppt ipedimtu i
spu. Et apa hoc bz loca diuersa fm partes cerebri di
uersas et quos coicant in ipso due partes et coicant lo
ca oia: et plmi quod sit no fiat e aduentus nisi in eo quod
sedq uacuitate anrioru et in eo quod mediat. Et e quod em
pncipiu e sanguis: aut citrina chola pura: aut rubea pu
ra: aut adbusa trahens ad nigredine et e ueberiter ma
lu. Et q no sit fm plmi nisi a sanguine cholico pre
apa pblegmaticu aut a citrino. Et q no finit nisi sudo
re aut fluxu sanguis ex narib. Et multoties apat ue
lam et uene q se exteriora capitis ita ut fortasse apian
pmissure. Et illud quod ex quo sit pmissio ronis ppo
sita ex fletu et risu hora p alia est malu. Et cu est pmu
tatio ex pipneumonia qm significat forte calore humo
ris. Et sirs fm pmutet ad no uep. Et quod accit ut pseue
ret grauitas in pibus capitis et pulmouis: deinde super
uenit spasm? ut uomitus et exugo eris uiridis morit in
firm? in hora sua. Et plixior mora e est unus dies aut
duo dies si drus fuerit fortis. Et spsb? vo karabitus
in qua maior est fiduria est illa in q eger recordat e cu
quo alienauit p alleuiatm sue febris. Et qm accit ei
res risus aromati est egritudo in qua ho semp ridet e
significatio laudabilis. Qu g laborat hns sirsen et euo
mit cholam rubea et e obilis morit ea die aut fortis et
plugat duob? dieb. Et nullus quod uisus est hns apa
in pib? cerebri? urina fuerit aquosa q euasit. Et ka
rabitus quod multoties resoluat p hemorrhoidas quod flu
unt. Et quos insiat et mutat in lethargia: et quos li
berat ab eo et cadit in ethica: aut sit demoniac? et mul
toties permutat no uep in uep. Et senes quod raro eua
dnt ab egritudine karabitus. Quid a vo medicoruz
existant q quos accit egritudo sirs karabitu absq se
bre significas uacuitate apatis: dicunt ei qm sit fortis i
qetudo et oscitatio et hns ea no tollerat qet et fortasse
saliedo ascedit pietes et e rira sit fortis et stringit iphus
anbelitus et sirs e. Et quod bibit aq stragulat ea et ex
pollit ipsa. Et dicunt q est pneas ea die fm plimum: et
quos extendi usq ad quattuor dies et ab ea nullus eua
dit p illud: sed accit ut ipsoz facies nigrescat et lingue
et sint ipsoz oculi pgelati et dispoes eoz sint sicut dispo
nes timiu: deinde ipsoz leniunt motus: et cadit eoz uir
tutes et pulsus et moriunt et plures mortes ipsoz sunt
cu stragulatioe et uides eos curretes: deinde uides p
illud eos stat cadere et mori. Et dico ego no e loge
qn ca in hoc sit pp coitate cerebri cu aliquo mbro no
bili sicut mbro anbelitus quod accit eis spasm? magnus:
aut corruptio alia sicut stragulatio et pueiat ad cerebz
et pmutet et corrupat ipm et permisceat intellectu et fa
ciat siti propter dehecatom partiu capitis et gutturis
De signis eius communibus. cap. iij.

Signa at coia spsb? iphus ueris si ista. Aliat
supfluit quos et abscondi alia uice et abhomiatio
loqle et pignitia ab ea et pmissio intellectus et plurimu
hoz circa quartu die et inqsinio extremitatu et extreoz
frig? et agitatio et sps agiturus no ordinatus: sed est
magn? et extesio ossu pectoris ad supiora multa. Et ti
mor mbroz cu ipso et an ipm nuiat ipm. Et quos e cu
eo sonus inqetus et excitat ab ipso et clamant et quos

dormiūt et qñq; uigilāt: et est eoz sōn⁹ fm plimū agita-
tus p̄mōtus cū phantasijs et sōnjs corruptis terribilli-
b⁹ et excitatio est p̄missa cū uocib⁹. Et si illic inuere
p̄dia et audacia et ira ultra p̄suetudinē et abhōrēt radios
et auertūt se ab ipsis. Et agitant lingue eoz uehemiter:
et stringūt eas: et qñq; apant. Et multoties abscindit e
oz uox et desiderāt aq; et bibūt ex ea pax nō multiplicā-
tur et neq; ipsa ēt d̄siderāt plurimū. Et plurimū infan-
tur eoz extremitates absq; frigore extrinseco faciēte b⁹
Ipsorū at urine sūt declinatēs ad tenuitatē et subtilitatē.
C Et ipsorū pulsus sūt duri pp essentia apatis in m̄bro
neruoso duro. Et pp duritiē uene et debilitatem v̄tutis
ad p̄mendā mām sentis in pulsib⁹ eoz v̄tutē aliq; usq;
quo appropinqnt tremori: qm̄ siccitas aggregat et stri-
git: et sūt p̄suetudinē et dilatatiōis uelociore: et cū
sua fuitute nō eūat ab undositate qdā qm̄ cerebrū est
subā hūida. Et qñq; accit pulsibus eoz ut dilatent ali-
quoties et magnificent pp necitatē et ut frequētes fiāt et
diuersificent in p̄tib⁹ loci et tremāt: et illud qdē ē ex eis
q̄ nuntiat suocopim nisi sit gen⁹ tremoris et diuersitatem
et tremorē faciāt durities uenarū et fortitudo v̄tutis qm̄
tūc nō nuntiant illud et qñq; accidit pulsui ipsorū ut sit
spasm⁹ et nuntiat spasmū. **C** Quisq; uidet signa egritudi-
nū acutaz et febres prauas et stringit nā tunc illud nun-
tiant s̄r̄sen. Et ē qñ ex nuntijs forib⁹: et precedūt kara-
bitus obliuio rei p̄pinq et tristitia sine cā et sōnia mala
et sōda multa et grauitas et repletio et antecedit ipsū
fm plurimū citrinitas faciei et uigilie plix et sōnis in-
q̄etua. **C** Et accidētia hec sūt fortiora dū materie perse-
uerāt in itinere perueniēdi ad caput et reuoluunt in ue-
nis suis et subtiliant. Et qñ appropinqnt ei: et biberit
cerebrū m̄az inueniunt p̄ncipiū doloris in posterioz par-
te capitis apud locū in quo ē p̄iunctio colli et capitis et
p̄p̄e in cholerico. **C** Et qñ incidunt in ipsum et apat
cerebrū desiccant p̄mū oculi eoz uehemiter: deinde ac-
cidunt lachryme et p̄p̄e ex uno oculo. Et multoties
accidit ut uene ipsorū sorti afficiant rubedine. Et q̄do
q; succedunt ei distillatiōes sanguinis ex naribus. Et
plezq; fricat oculos suos et declinant ad q̄etē et req̄em
in maiori parte corporis nisi in manibus: qm̄ cū eis sūt
tasse inquit et colligūt uillos et sit illud plurimū cum
clausiōe oculorū. Et qñq; sit cū pupillatōe et q̄rela. Et
qñq; pigri sūt in loquēdo m̄ifeste nō addentes super
motū lingue. Et qñq; accit eis distillatio urine cū co-
gnitiōe ipsorū: aut absq; cognitiōe et ē in febrib⁹ de signi-
ficatiōib⁹ forib⁹ q; s̄r̄sen ē p̄s. Et obliuiscūt doloris
si ē in m̄bris ipsorū imo si aliqd de m̄bris ipsorū doloro-
sis ipetuose tangit nō p̄cipiūt ipm̄. Nos vō addim⁹ et
dicimus q; qñ apa sit in pte anteriori corripit imaginē
Quisq; ē illud incipiūt colligez uillos ex uestib⁹ et paleas
et q; si s̄r̄sen illis ex p̄tib⁹ et imaginat aliquas phantasias
q; nō inueniunt: q; si sit in medio corripit cogitatōm et
turbat in eo qd agit et loq̄t cū alienatiōe p̄sima: et qum-
cadit in eo qd est corā posteriore obliuiscit et qd uidet
et agit in dispōe ita ut qñq; petat aliqd et p̄ntet ei et nō
recozdet se q̄siuisse illud: et p̄simum petat peluiz ut migat
in ipsa et ponat corā ipso et obliuiscat et. **C** Si at apa
p̄phendat sup p̄tes oēs apparent hec omia signa. Et si
cū eo apat cerebrū rubea sit ipsius facies et oculi et ex-
tēnt oculi exterius uehemiter: et sūt rubei si m̄a faciēs apa
sit sanguis: aut citrini sūt si m̄a faciēs apa sit cholera pu-
ra. **C** Si vō ex hūorib⁹ pp cōitatē significat euētus ei⁹
subito: et p̄sequētia malitiē dispōis m̄bri alterius: et po-

xyismus q; ē i exacerbatiōe fortitudis et minuit eū
diminutione in dispōe alterius et augmētant ipsius au-
gmētatiōe. Et s̄r̄sen a s̄r̄sen cerebri accit paulatim paulati-
et seq̄t uel adberet. Et signa s̄r̄sen ueri insepabilia an-
cedūt: deinde accit egritudo. Nō uerū at p̄cedūt egritu-
dies aliorū m̄broz: deinde appēt signa et. **C** Si at ex
pub⁹ uelamīs distinguētis et lacertorū pectoris antecedit
signa s̄r̄sen et pleureis q; si dolor p̄gitiū in latez apd
anbelitū et stricūza anbelitus et pulsus serinus et tussis
plimū sicca: deinde hūectat fm plimū et expuit: et sit cū
febre p̄tinua: et p̄simum caloris tendit ad p̄tes pectoris.
Et in vō ad p̄tes capitis cū quo multiplicat extēsiō os-
sū pectoris ad s̄r̄sora. **C** ppus sit eis sensus doloris s̄r̄-
v̄tice nō p̄phendens. Et nō sūt signa p̄dicta et in eo q;
p̄terit fortia et multa: et spūs sit diuersus: debilitat ei
qñq; et sit frequens et magnificat alia uice et sit ei siml
et paruus et debilis plus. Et sit qñq; sicut incus. Sed
in karabito vō sit spūs maior imo sit magnus. Et duo
qdē s̄r̄sen cōicat in fortitudie būoz. Verūm s̄r̄sen se-
quēs differt a s̄r̄sen: vō in hoc qd seq̄t in fortitudie sua
fortitudinē se. et alleuiat cū alleuiatiōe se. **C** Cū eo at
qd sit pp hūorē in ore s̄r̄senti mordicatōz i ore s̄r̄senti
et nausēa et siti et amaritudinē oris. **C** Et s̄r̄sen pp apa
m̄broz et aliorū scit pp illud qd apparet de dispōibus
et. Quisq; dū nō sūt apparentes et manifeste nō ducit ad
p̄missiōm intellectus et s̄r̄sen manifestū. **C** Et nūc qdē
rememoremur signorū sp̄ez ueri s̄r̄sen. Dicim⁹ q; qd p̄-
mū signorū s̄r̄sen a sanguine ē q; cōitas accitū et p̄-
ctoz cū accit cū risu et accit ei distillatiōes sanguis
ex narib⁹ et magnificat et spūs et distillat oculi et lippi-
tudine patiunt: et nō sūt uigilie que accit ei cū hoc sup
flue. Et ē alpitās lingue in ipso tēdens ad rubedine de-
cliuēz ad nigredinē: deinde nigrescit et sit lingua in ipso
grauis. **C** Et qñq; pigrescit a locutiōe pp grauitatē in-
gue. Et si phantasiē et quas uidet rubee: et uene frōtis
et oculorū et sūt plene. Et accit eis frequētia sedendi et s̄r̄-
di absq; necitate quā inde hz. Qd at sit ex cholera rubea
pura uigiliaz plimū facit et alienat cū eo oculi ualde et
exaspāt lingua fortiter et citrinat p̄ deinde nigrescit et
febris sit fortis. Et multiplicat desiderii et amor ter-
gendi oculos. Et imaginant quedā tēdentia ad citrini-
tatē et ingredī in mores eoz rapacitas et melie p̄perat
et audacia in disceptādo et est q; in forma ei⁹ q; uult liti-
gare et attenuant nares eoz et p̄p̄e ipsaz extremitates
Et accit eis in frōtib⁹ suis attractio frōtis ad supiora.
Eius at qd sit ex cholera adusta et est illud quod p̄mit si-
gna sit q; cōitas accitū accit cū demonio et rixa et sp̄i-
tus magnificat et magnificat inq̄sitiō. Et sit oculi eorū
p̄turbati et et cā est s̄r̄bare et est q; ipsa. Signa vō p̄mu-
tatiōis et sūt ista. Nā si permutat in lethargiā et illud est
qd in eis expectat. Uides oculos p̄fundari in clausio-
ne cū lachrymis et salua currit et pulsus tardat et leuif
sit. Signa vō p̄mutatiōis et in sacculos et apa cerebri
si q; apparent sacculos signa: et occultat nigredo ocu-
lorū et apparet albedo qñq; et nō diligit dormire nisi re-
supinus et inflat uēter ei⁹. Et extendūt ossa pectoris
et multiplicat tremor m̄broz et. Et signa permutati-
onis et i etibicā sit p̄funditatem oculorū et sedatio febris et
nigredo corporis et paruitas pulsus et durities eius.

C Signa vō permutatiōis et in spasmū nos afferem⁹
in spasmū. **C** De cura sp̄ez eius. L. iij.
C Immunis qdē sp̄ez et uerax est phlomia ex
cephalica et egressio sanguinis aliq̄tula immo
p̄p̄a p̄p̄a

multa ualde. Et incipiat in hoc loco sicut incipiunt huius
res si nihil forte fuerit quod prohibeat. Et igitur ut fiat et phlo
mia cum cautela in cognoscendo dispoñt ipsius ex sincopi
si accedit in ipsa aut sit ei uicin⁹ et retineat languis cum sin
copis adest pinguetudo et ingeniet in cognitiōe illius.
Nā in eis nō appet dispoñt incolūtatē a dispoñt lipoto
mie multū manifeste: sed pulsus quicquid significat ipsam.
Nā quā nēmit et descēdit et diuersificat absq̃ ordine ita
ut inuenias unā magnā et aliā puā significat ppinguatē
sincopis. Et igitur ut sit cautela in ligatiōe uitae sup ip
sā ita ut sit firmata quā motus ipsius et agitatio irrōna
biles nō soluāt. Quicquid ei soluit eā et eicit p se ipm pp i
maginatōm corruptā ducentē eū ad illud. Deinde
p⁹ phloma uenas frontis si vtus fuerit fortis et fecerit
oportet illud dispoñt et fortitudo egritudinis: q̃ si vtus et di
spōnes nō p̃sentiūt ut fiat phlomia et uilis et ex manib⁹
et aut nō est tibi possibile hūc manus et et q̃ addit ei ex
hoc ducit ipm ad inq̃tudinē et rixā fortis: tūc phloma e
um in fōre. Et pone sup cap⁹ et i p̃ncipio oleū ros.
cū aceto infiatū niue et reliq̃ q̃ nūeraui tibi ex exp̃sioni
b⁹ infiantib⁹. Et cholici qdē iuuat si fiat capiti et
ēplm ex folijs siticis ualde. Et fac eū q̃escere in do
mo tēpata in aere puro in quo nō sit picture neq̃ forme.
Nā ipse diligit intueri imaginatiōes capz: illud est ex e
is q̃ ledunt cerebz et uelamia ipsius cerebri. Et igitur ut
in domo et iuxta ipm sit multitudo redolentiū fozū:
sicut nenufar uiola et rosa et cāsoza q̃ nūeraui tibi i ca
none. Et associa ei amicos suos erudētes sibi caros
et misicordes et ex quo recundet et cesser pp ipm a
sua p̃misiōe et agitatiōe q̃ ei nocēt. Et t̃tude ut ipm faci
as dormire et ut fiat hoc aliq̃ opij duob⁹ cornib⁹ frōtis
et a ppinguē et naso ipsius si vtus est fortis et si si caue qm
illud est p̃misiō. Immo sine opio sis p̃tentus. Sed admi
nistra qdē sit sicut fir⁹ de papauere. Et fac ēplm capiti e
ius ex lactuca. Et potes eū se papaueris et aq̃ ordeī.
Verūm rectius est ut expellas p phlomiā si tollerat e
am hora et nō fuerit in postreō et tior: fac illud in p̃nci
pio duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ dieb⁹. Amplius quā phlomat
si est possibile nō pueniat: donec nō remaneat in corpe
languis quo p̃fortet nā ad resistendū uaporib⁹ et defe
ctui nutriti si fecerit hora illud oportere. Et postq̃
phloma ueris eū: tūc igitur ut ipm clisterizes clisteri ualde
leni sicut oleū ros. cū aq̃ ordeī et aq̃ oleū: q̃ si eges eō
et q̃ sit fortius hoc postq̃ sit in gradu lenitatis fac et tra
be mām ad inferiora oio fricatione pedū et reliq̃ et fun
de sup eos aq̃ calām. Immo ligando et strigendo et po
nendo uetulas sup eos: et p̃pe in dispoñt descensionis et
grauitas fortitudinis febris si adest ei illud quicquid facit o
portere p̃ncipio egritudinis dispoñt ut ponant uetole i
loco q̃ dī cheelen. Et p̃mo incipe nutrire ipm subti
li nutritio ita ut scis p̃tentus oxymelle: deinde p⁹ hoc
die uno aut duobus p̃muta ipm ad aq̃ ordeī subtile
cū oxymelle: deinde ad grossām et p̃sidera in hoc vtutē
et egritudinē: et quotiens uidebis accēda egritudinis for
tiora incipe in p̃ncipio a subtiliatiōe cibi multa nisi vtu
tis casus timeat. Tūc ei nutrant. Et aliena eos ab a
qua uehementis frigoris p̃pe si fuerit in uelamie distiguē
te apa aut in uisceribus. Et sicut uidebis egritudinē d
clinare gradati in nutritio p̃cede: aut ex ipso addet et
pone ut ipm sit ex cucurbita et herbis fziis et almes et
granis fziis: aut efficiat: aut acetosum cū fructibus fziis
et in hac hora iuuat pane sile infuso in aq̃ fziā et iuleb in
fiato cū niue uehementis. Et igitur qdē ut in p̃ncipio ad

ministres ipercussua pura nisi sit de gñe magno ex q̃
capant uene q̃ sit extra caput cū cōitate uelamie. Illic e
ni igitur te incipe ab eo in quo sit pap mollificatiōis et seda
tionis doloris: deinde stiprica. Et sit tibi securitas mul
ta in clisteribus: deinde admistra fm plmū ebocas i
fzantes nō cū stipricitate. Et misce i eis pap papauetis
ut dormire facias et pap camemille et ut resistat papa
ueri et resoluat resolutōe modica. Quicquid egritudo fue
rit finita bis medicamibus et remāsit alienatio: tūc mul
ge sup cap lac ex ubere et mamilla. Si vtus qdē in ipso
est fortis lac capraz. Et si debilis qdē fuerit lac mulie
rū et oi nullioni morati sup ipz una hora fac succede
ablutōm cū ebrocis eq̃lib⁹ in qbus ponant uiole et ra
dices lilij et camemilla cū reliq̃ infzatiuis sicut uidebis
in antidotario: q̃ si egritudo plōgat et nō remouet me
dicinalibus istis: aut grauis est faciens subet et pertrāsi
erit terminū p̃ncipij et q̃es in ea fuerit maior motus: tūc
aliena ei ea q̃ uehementis infzant et p̃pe papauer et adde
ei in ebrocis tūc p⁹ septimā balsamitā et mitalz et rutā et
exp̃sionē mite et melilotū et pone super cap mucilagines
se. lini cū oleo et aq̃ et unge corpus cū oleo calefacto af
foue. Quicquid uideris q̃ vtus p̃seruat p⁹ lōgitudinē
egritudis et postq̃ pertrāserit septimanā et quō est sup
ipm tibi inest ut potes ipm pap uini permisti. Et mul
totiens accit eis uomitus et iuuat eo. Et quicquid potant
qdā ipsoz aq̃ p̃mista cū oleo. Et sit ipsoz uomitus fa
cilis et hūctat eos. Et quā nō migūt ppter defectū intel
lectus et d̃bilitatē sensus inuge eoz uescas cū oleo repi
do. Et melius est oleū de oliuis: aut eboca ipsoz cū a
qua calat aq̃ in q̃ cocta sit camemilla: deinde super e
as p̃prime donec urina puocet. Et sis sollicitus cum
hoc ex eis oi hora et p̃prime uescas eoz in oi hora spe
rans in ipso urinā puocari. Si at illud nō rīdet admi
nistra ebocas fm q̃ dcm est. Et igitur ut strigas eos ligā
do si inueneris eos multiplicare p̃mutatōm et agitati
onē: et ledunt ab eis uehementis et p̃pe quā phlomas eos
et scissura nondū est p̃solidata. Amplius quā p̃cedūt in d
clinatione et exitu a fortitudie egritudinis plmū reges e
os regimie p̃ualeceniū: et adhibe eis istauratiā leuia.
et aliena ipsoz ab aeribus et uentis malis et calis et cani
cularibus diebus et sole ut nō incurrat recidiuā. Quā
uis at eos balneare balnea ipsoz in aq̃s sapidis balne
atiōibus lenibus ut facias eos dormire: nā in dormiti
one eoz p̃sistit iuuamētū plmū. Et ciba eos carib⁹ leui
bus. Et hic qdē est fmo uilis in cura ipsoz. Eius vō
qd diuersificat aliud est cholici aliud sanguineū. Cho
lerici ei indiget in sui cura educatione chole cū solone
plima et phlomia miore. Et sit qd soluedo educit cho
lerā ex eo potus ex lubricatibus subtilibus p̃dictis ex
purgatibus sanguinē: et tibi inest ut ponas in eis fumū
terre si sciueris q̃ nā obediēs sit fm oēm dispoñt. Et
quicquid ponūt in eis scamoneā quā p̃sistit de obediētia na
ture fm p̃uetudinē egi. Et cholici quā phlomat si
p̃sequat ppinguatē sincopis. Sed phlomet phloto
mia bona cū cautella inde hita: deinde solone euetur.
Et et pueniēs est ut ponas cibos et fziis et humidos.
Cibi at sanguinei sint fzi. Et pertrāsit ut sint stiprici:
quā scā est eū ex solutione et clisteribus et cibi sint sicut
q̃ sunt cū acressa et ribes et granatis et cydōijs et pomis
Ablico at nō pueniunt isti. Sed q̃ sit sicut q̃ sunt ex cu
cubita et alcheketi. s. facto ex ordeo excoiato: et q̃ sunt
ex spiacchys et attriplicib⁹ et almuati. Et est qui sit ex al
mes et similibus illis. Et eoz acetositas sit ex aceto et

Causa

zuccaro: aut ex prunis et q̄ si illis similis. Et scias qđ cholericus indiget extinctione plus et sanguineus resolutione plus. Et in cholericis nō timeſ oīs cautella iſtatiois q̄ timeſ in sanguineis: et nō alienat aq̄ ſia oīo. Et oī ut plurimū ſis ſollicitus in ſōno ipſoz. Et illud erit ſicut ebrietas hūctantes et cū admīſtratioe oleoz ſicut olei lactuce et cucurbitę et que ipſis ſimilant faciendo caput purgū. Et in cholę q̄ e aduſta multiplice tur ſtudiū cū humectatib⁹ et cū admīſtratioe enematum inſrigidatiū et humectatiū in eis q̄tū poſſibile eſt.

De pblegmone accideſe ipſi ſubē cerebri. C. iij.

Plurimū qđ accit ex ſanguine putrido apate cerebz. Et qñq̄ ſepat pmiſſuras et rarificat: et ſō ſit caput cū ea diſrūpē et ſcindi et dolor cū ipſa ſit ſōtis et oculi ſiunt rubei excentes ualde et maxille ualde rubefcunt. Et qñq̄ accit cū ea ſpalm⁹ et qñq̄ accidunt uomitus et nauſea pp cōitatē ſōi et declinat ad reſupiatōm ualde ſm ōriū ſuere reſupinatiōis et ſm diuerſitate ordiſ. Et eſt ſm plimū pñecat in tertio. Si at ipm pñāſerit fidutiā hī. Et ſcias qđ egritudo nō eſt uehemēter paruacalioqñ mībz nō tollerat ipſa cū hac eſſentia: et cū hac ſublimitate. Et ipſus qđ cura eſt cura ſiſſen et fortior. Et pñert ei pñomia uene que ē ſub lingua uehemē. Et illō pñ pñotomiā uene cōis et uēap aliap.

De heriſpila et impetigine accidentibus in cerebro et uſacro. cap. m. v.

Quādoq̄ et accidunt in ipſo cerebro heriſpila et uſacro. et ſit dolor fortis et iſtāmatio uehement. In facie vō qñq̄ accit frig⁹ pp occultatōm calitatis et citrinitas pp illud et ppe in oculis: deinde caletit ſubito et rubificat. Verūtm ſm plimū ſit tēdē ad citrinitatē et frigus et eſt ſiccitas uehemē in ore. Et cū eis nō eſt tñ ex ſubet qñ accit in pñone. uerūtm accitua in eis ſt terribiliora et febris eſt fortior et eap cura eſt cura ſibare. Et plimū eñ pñecat in tertio: Si at nō iñſcit in tertio euadit. Et pueris qđ qñq̄ accit heriſpila in cerebro et pfundant cū ipſa ſynciput et oculi et mīora tur oculus et deſiccatur totū corp⁹. Medicent g ex uitello oui cū oleo roſ. iñſtato et pmutato oī hora et cū expñionibus et herbis humidis et frigidis ſup cap ppe cū cucurbita et corticibus melonis et cucumeris.

De ſibare. C. vi.

Quādo ſibare demoniū ſiſſuū accit cū ſiſſen calido chlico ita ut bō cū hoc qđ bz ſiſſen alienet ppter demoniū agitatiū. Et cū karabito qđ puro ſit alienatio et rōis pñiſtio et nō eſt cū ipſo demoniū ſi at ē demoniū eſt ſibare: et eſt et qđ mania pñofita cū karabito ſicut karabitus eſt qđ mīlia pñofita cū apate calo et febre. Et mīltotiēs qđ añcedit in ipſa demoniū: deinde ſuccedūt ei apa et febris. Et nō ſit ſibare niſi qñ karabitus eſt a cholę rubea pura et aduſta. Nā qñ ipſa ad cerebz ipellit cū pñcipio ſue applicatiōis facit pñenit de demoniū: et cū ipſo aut pñipm pñenit apa et eſt cā ſibare. In karabito at eſt demoniū accit ab apate et in ſibare apa et demoniū pñenit ſimul a mā: nō unū eoz ē cā alterius ex quo aliud inueniat: ſed ſi qñq̄ ſiat unūqđq̄ ipſoz cā additiōis alterius. Quāq̄ ſibare incip appaſ re uigilie ſt plix et ſōnus inq̄etus et tior eſt in ſōno et oſcitatio et ſpūs magnus frequēs et obliuio et iñſio non ſiſis interrogatōni et oculi rubefcūt et ipſorum agitatiō adeſt et ḡauitas eſt in eis et ſi qđ lupi. Et qñq̄ eſt in eis ſm qđ dixim⁹ citrinitas et ſit illic ſenſibilitas extenſionis apud ſpōdiles et dolor pp eleuatōm uaporis et ſiat ē

in eis curſus lachrymarū iuolūtarię ex uno oculo. Deinde qñ ſiſit egritudo indurat febris et exaſpat lingua et ſiccatur: deinde in poſtēo ipſius q̄ſcunt motus palpebrarū pp debilitatē et ḡauitas mot⁹ pñenit uſq̄ ad motū palpebrarū: et remanet ex demonio alienatio iter ciſa cū defectu ſmōnis et paucitate ipſius: et ſm hoc p uenit plimū colligere uillos et paleā. Et in pulſu ſit augmētū debilitatis et minoratiōis et durities pp ſiccitatē. Et qñq̄ ſit ſibare qđ nō eſt ſimplex pura. Nā ipſorū diſpōnes diuerſificat in ſmōne et memoria et motib⁹ plerūq̄ ei ſiunt ordinati et plerūq̄ inordinati. Et ipſi qđ cura eſt cura ſiſſen cholici cū additiōe in hūctando multa. Et oī ut extremorum ligatio aſſiduetur.

De lethargia que eſt ſiſſen frigidū cuius interpre ratio eſt obliuio. cap. m. vij.

Lethargia dī apa pñlatiū ſcū intra craneū et ē ſiſſen pñlatiū et plimū qđ eñ ſit in meatib⁹ ſubē cerebri abſq̄ uelamib⁹ et uentriculis ſubē cerebri: qñ pñla raro pñegat et penetrat in pñiculos cerebri pp ipſoz duritiē nō in ſubām cerebri pp ipſius uicoſitatē ſicut ēt pleureſis hī plurimū eſt cholica et raro ſit pñlatica pp pñitātē penetratiōis pñlatiſ in ſubām ſiſſachia: i. ſiſſac neruoſa durā. Et ſit poſſibile ut ſiat illud i pau eis abap: poſſibile eſt ei ut cadat hoc apa in ſubā cerebri et in uelamib⁹. Et hec qđ egritudo noiāſ noiē ſui accidentia. Verūtm lethargia uſt eſt obliuio. Et hāc egritudinē pñitat obliuio et pp nom⁹ eñ eñrāt in ipſa plures medicorū ignorātes qđ intēio in ipſa eſt egritudo facta ex ape ſio imo exiſtiant qđ hec egritudo in ſeipſa ſit obliuio. Et qđ dā medici ſt qđ noiānt lethargiā oē apa ſim in cerebro ſiue ſit melicū ſiue pñlicū. Verūtm pñref antiquorū pñlicū hoc noiē appropriāuer et tuū eſt ut in ipſo noiēs utrūq̄: et hī qđ egritudiā mā pñinq̄ eſt maſi e ſadur: ſed ē uehemētius pñimata. Et hec egritudo generat ab oī quo generat humor pñlati⁹ et in quo ſt uaporatio et putrefactio. Quāpp plimū generat a comēſtione cepay. Et generat ex repletiōe nimia ſōi: et multitudie potus et multitudine comēſtionis fructuū.

De ſignis eius. C. viij.

Sunt ſoda leuis et febris lēta: nēcia ei eſt febris in oī apate ſcō ab hūore putrefacto. Et pp hoc ſepat a ſubet. Verūtm ipſa eſt lēta qñ mā eſt pñlatica. Et hec qđ febris qñq̄ nō ſentit cū ea et ſit cū ea ſubet ḡauis. Sicut ei hīs eā apit oculū ſic claudit et ſit cū ea obliuio: et ſpūs eſt rar⁹ et tardus ualde debilis. Et ſit qđ cū ſtrictura ſpūs parūp et cū ſpūto et multa oſcitatiōe et aptione oris et ipſius clauſiōe. et qñq̄ remanet eñ os pñolſcitatiōm aptū pp obliuio qđ oporteat cū ipz claudere et pp pñigritiā ab ea et ſi uelit ipm claudere. Et ad eſt ei ſingultus pp cōitatē ſōi. Et albedo in lingua et pñigritia in rñſione et in motu palpebrarū et pñiſtio intellectus. Et ego ſm plimū eſt hūida et ſi ſiccatur ſiccatur leuit et tēpate. Et urina eſt ſicut urina aſinorū. Et qñq̄ accit ei tremor et ſudor extremitatū. Et ſi cū diuerſitate hñtiū karabiti. Ipſi ei in lectis ſuis pñcipitati iacēt karabiti vō hñtes eleuant. Et pulſus ipſoz ſt magni multū rari tardi tremuli undoli ſiſes pulſib⁹ pipneūoni eoz. Verūtm ſt mīoris latitudinis et longitudinis et tardiores et fortius rari et mīoris diuerſitatis: qñ nocumētuz cordis ab ea ſcū ē mīn⁹. Et cadit in pulſu ei⁹ cadens i medio plus: qñ vītus uitalis in ipſa eſt ſanior et febris cū ea ē mīor pp lōgitudinē ipſius a corde. Sed eñ obliuio ē maior: qñ mā bec ē i ipſo cerebro et i pipneūoia

elevat ex apate pulmonis. si si melleu dicat lethargia
si signa q dolor sit fortior et sunt cu ea rixa et aliena
tio et oculi si apti intuetes in uno loco. Et qu lethar
gia est in suba cerebri subet est fortior et difficultas mo
tus est maior. et albedo lingue e in ipsa ualde uehemis
et oculi ad extu tendu et difficultas motus et dolor ad
laxitate tedunt. Si at est in uelamib dolor est fortior
et motus si leuiore. Et accit in eis multoties retetio
urine pp obliuio et pp debilitate lacerti uzinalis. Et
Ex signis at incessus hois ad lethargia e multitudo t
moris capitis cu pigritia et grauitate. Quq fortiora
fiunt accitia lethargie et multiplicat sudor ualde e tuc
pimis ppea q sudor deicit vtute. Et qu sps dilatatuz
et sit bon et declinat accitia tuc tedu ad salute et ppe si
appar et apat a p aure: plinu ei crisis e sit per eaz.

De cura. L. ix.

Si no fuerit qd phibeat phomel p: deinde ad
mistra eis clisteria acuta et attrahat ma ad infe
riora. Et fac eu uomere cu pena sinapi et melle illinita
Et fac eu qescere in domo luminosa: et phibe ipm
ne in subet pfundet assidue excitado ipm. Et in pn
cipio rei repelle mam cu oleo ros. et aceto. Deinde p
duos dies a pncipio sui misceat eis castoreu et sit ace
tu sllitici. Et no potea aq fia ipm nisi parup et in pn
cipio ppe. Et apud statu e et ppe in fine sui et phibe il
lud: deinde inuge corp et leo et nitro et se. urtice et lau
reole et pipe et piretro et sllit. Et adistra ebocas for
tis isolutiois et odoramita et sternutamita et gargarisma
ta subtiliatua in qb sit balce et isop et calamitu et origa
nu. Et gargarismata cu melle et slla et reliqs q sciuiti
in canone. Et qu slla sup cap e admistras ppe humi
da ualde ea iuuat. Et admistra et reliq rubificatia sup
cap et linintu fac ex sinapi. Et frica extremitates et
et pprime eas donec rubescat et doleat qm est magni iu
uantu et fiat illud assidue. Qu at in subet pfundi fi
unt extede capillos ipsoz et uelle quoldu eoz: et pce et
apud nocra uetolas multas cu igne absq incisione. Et
forte incisio tibi necia est qu est necitas etionis sanguis
Et qu nutris nutre eos cu aliqb q sint sicut aq lupi
noz et aq cictris cu ordeo fracto. Quq eoz cibaue
ris pprime extrera ipsoz aliqb horis ut uapor ad supio
za no trabat. Qu si tibi neciu fuerit pp egritudinis
logitudine ut potes ipm solutiuo et ppe qn cu ipso ap
paret tremor pota ipm duab tertij au. ex castoreo cu
pauca scamonea q sit min podere unius danic. Et si ti
mes supfluitas febris aliena scamonea et fia pteutus ca
storo et pmutatioe pponis absq etione. Et melior etio
nu illa e q sit cu clisteri. Si at alia fuerit tibi necia da ei
ad potadu hierepicre podus. 3. i. quartu. 3. i. de pulpa
colloqntide et trib. 3. i. myrobalanor et danic uno masti
cis: et si febris no e uehemtis caloris et pfidis q soluat
q si no pfidis pp illud fac ei suppositoria aut collyria
ut due cause ad illud faciendu se iuuat: deinde excita ipz
et ppe ei ut pmutet ad egerendu. Et qu ei accidit
obliuio urine et stercoreis eboca utraq emuctoria et ue
tre cu aqs in qb cocta sint camemilla et melilori et uio
la et radices lilij et ppe uescat ut urina emittat. De
inde qu finit egritudo admistra restauratiua et fac eum
collerare terminu exercitij pui et adhibe ei regim puale
scientium.

De aqua intra craneum. L. x.

Quonia qnq aggregant hmiditates aquole itra
craneu et extra ipm: tunc si fuerit extra craneu
hgnificabit eas qd ppinq dicem. Et si sit intra cra

neu et locus eaz supra paniculu duz sentit eger graui
tate interius: et sit cu ea difficilis clausio oculi imo non
est possibilis et huetant oculi ualde et lachrymant ass
due et stat apti iuuetes i unu locu. Cura. Et i huius
modi non est ingenium.

De apantibus que sunt extra craneuz et aqua extra
caput et atajm rosamuz. l. infantium. L. xi.

Quandoq accit in uelamib q sit extra cap apa
ra cala et fia. Et qnq accit et ppe infantib
egritudo q est pgregatio aque i capite. Et qnq et acci
dit in maiorib. Et hec qd egritudo e hmiditates reten
te inter craneu et cutu et inter duos paniculos extrinse
cos: et accit inflatio in loco illo capitis et fletus et uigili
e. Infantib qd accit illud fm plinu qu obstetrix er
rat et pmit caput et sepat ipz et apiunt orificia uenaz.

Et currit ad illud qd e sub cute sanguis aquosus.

Et qnq sit huores aliq ab hmiditib aquosif: q si co
lor cutis e cu dispone sua et cutis e eleuata ppha expl
sa tunc e aq in capite. Et si color est mutatus et tactus
diuersus et e ibi fortitudo et phibitio ad expellendu et sen
tis mordicatio et dolor: tuc ibi e apa extra craneum.

Infantib at et alijs qu e apa in capite eoz et h ptri
nu no sit nisi infantib: tuc oz ut cognoscas an sit multa
an sit expulsa ab exteriorib ad interiora uiolent. Na si
tafr fuerit no medical. Si at fuerit pauca et reteta iter
cutu et craneu: tunc fac aut scissuras una in latitudine aut
si fuerit multa te fac scissuras duas se se secantes: aut tis
scissuras secantes se si fuerit plima et euet qd e in ipso:
deinde stringe et liga et suppone ei uinu et oleu usq ad
tres dies: postea solue ligaturu et medica cu unguentis
et licingis si eis indigueris et filo et puluerizatioe si illud
sufficit: et no indiges unguetis. Et si carnis genera
tio tardet pcepit ut os leuiter radat ut caro nascat. Si
at aq fuerit ualde pauca sufficit tibi ut resoluat huor a
quosus cu eplis. Que at ex apantib extrinsecis se ca
lida et q fia cognosces tactu et colore et ueniencia et qd
ad ipsa puenit. Et in oib qd sentit dolore pmetu cra
neu et qu tagis inuenis dolore. Et cura ipm medicami
ne leuiore ex cura sirsens: ita tn q tu scis secur in admi
nistratioe fortioris in ipso. Et uetose qd in ipso pserut
plus minutioe. In atajm at infantu oz ut lactans
aq potet ordeu aut aq laue et si infans solutom huerit
et infans det ad potadu tuc aliquid spodij correfacti
et se. portulace correfacti. Solutio ei in hac egritu
die est mala et lactati interdica balneu et ponat sup
synciput eius uiola infrigidata.

De subet asabari qua qda medicor noiant suchos:
sed no e ipsa imo suchos est sps pgelationis. L. xij.

Hec egritudo e egritudo sirsens: pposita ex fir
sen calo et sirsens apa e scin ex duob huorib
simul. s. phlate et cholera. Et ei qd ca est reple qua
generat gulositas et multitudo comestiois et potus et e
brietatis. Et utriq qd huores qnz equat et qnz un
iporu uincit et uicuit te signa. Si g phlatu uincit
noiat subet usara. Et si uicit cholice noiat sabara subeti
a: et qnz puenit i egritudine una cu nuero ut unuq qz
eoz ipugnet alteru et qnz uicit phla et qnz cholera:
Et facit qd phla in ipsa subet qnz et grauitatez et
pigritia et clausiom oculor. Et difficile sit eis ruder ad
illud qd qrit ab eo. Et est iph rnsio rnsio tardatis et
cogitantis. Et cholera qd in ipsa efficit inqetudine et
alienatim pnuu et palpitatim. Et n3 pittit ipm pfun
dari i subet. Immo e subet e subet aque excitat qum
B iij

excitat. **E**t qñ pñma uincit generat subet et clau
dit palpebra qñ apit. Et qñ uincit chola excitat et ali
enat et puenit ad mortu et apit oculu absq palpitatoe
et nō claudz. Immo ipsius supior extremitas attrahit
sicut accit patienti siren et desiderat resupinari et ei? su
pinatio est nō nālis et inflamat ipi? facies et declinat ad
uiriditate et rubedine fm qñ in dñatioe dispōnū et trahi
tur palpebra et ad supiora et clamat. Et qñ apit oculū
suū est ipsius aptio sicut aptio hñtis subet et pgelatiōm
absq palpitatoe. Quā at loqñ? sermo nō est ordinat
et strāgulat ab aq ita ut plimū redeat aq ex narib? ei? et
sistit strāgulat a sorbitiōib?. Et hec qñ signa sñ mala et
multoties accit in ipsa retēio urine et egōnis et pauci
tas utriusq. Et accit eis strictura spūs. Et qñqñ simi
lat in plurib? dispōnib? pfocatiōi matricis. Vexm faci
es in pfocatiōe matricis est cū dispōne sua et adfunt re
liq signa pfocatiōis dicta in e? suo: hic at possibile ē ut i
ea aliqd loquēdo eger annūiet et si pēpiz ut intelligat.
In ea at e? matrix pfocata ē nō ē possibile illud dū in pre
focatiōe pfeuerat. **E**t hec qñ egritudo similis est le
thargie: sed nō differt ab ea: qñ facies nō est cū dispōne
sua sicut est in patiēte lethargia. Et itez eis adfunt uigi
lie et aptio oculoz absq palpitatiōe et febris est in ipsa
fortior et similit karabito: sñ differt ab eo: qñ subet i
ipsa est maior et alienatio mior. Et pulsus qñ ē est ue
lox et frequens pp apa et permissiōm pgelatiuā qñ di
uersificat a pulsu lethargie. Et est latus et breuis pp
phla et apa suū: qñ diuersificat a karabito: et ipsius qñ
breuitas ē pp latitudinē sui. apli? ē fortior pulsu lethar
gie et oblior plusu karabiti. et fit pull? nō extē? rar? ualō
spasmos? sicut fit i pfocatiōe matricis. Sed vñ in ipsa
nō remanet neq egredi ab ordie oi illo egressu sicut fit
i pfocatiōe matricis: imo vñ cadit et pulsus fit frequē
De cura. L. xij.

Ara at cōis est phla sicut scis: deinde clisteria
in quoz attractiōe et lenitate addis fm qñritatē
in qua inuenis mām fm signa pñdicta ita ut cognoscas
an uincat chola uel phla. **E**t cib? ē? phibeat fm qñ
fit i karabito et ppe si e? cā fuerit multitudo cibi. Qua
pppter qñ cā fuerit multitudo cibi fac ege uomere et
purga stōm ipsius. Si at cā e? fuerit ebrietas nō curabz
oio donec abscedat ebrietas: deinde fit pñtus hñectā
tib? cap? ipsius: deinde ad ultimū curet eo qñ curat finis
ebrietatis. **E**t ipsi? qñ spēs cōicāt i ebrocis et ēplis
et sternutatorijs pñdictis et cūatiōib? subtilibus cū eo qñ
bibz et clisteriaz sicut scis: et ille qñ medicie in ipsa nō
sint in termino fñstatis qñ pñcipit in karabito nō in termino
calefactiōis qñ pñcipit in lethargia: sed sint pñposita ex eis
et uincat in eis illud qñ oz fm qñ appet qñ aliqñ duorū
hñoz fit magis abūdās. Et tibi qñ iā pñmissum ē i cano
ne totū qñ oportet facere in hñ. **E**t oz ut ponas in
ebrocis et si fuerit chola supabundās folia salicis et uio
las et radices lilij et ordeū cū camemilla et corona regi
a et aneto. Et qñqñ das in potu fir? de papauere si nō
timef qñ siueniat ei dñū phlis. Et intentio qñ qñ ei in
potu tribuit est ut dormiat. **Q**uō si utreg materie
sint equales adde i his basce et amaracū. **E**t si phla
est siabundās adde in eis folia lauri et rutā et mīrastz et
isopū et castoreū et origanū. Et sistit est dispō in ēplis et
enemantib? fm hñc canonē: et tibi qñ est possibile collige
re ea ex antidotario. **I**n fine at egritudis et postqñ d
clinauerit infirmitas tē aliena ab eo ebrocis frigidās
et si contentus subtilianis que scis: deinde balnea ip

sum et rege cum regimine conualescentium.

De plaga et icisione cutis capitis et curatiōe. L. xij.
Spatio euēies in capite: aut ē in cute et carne
aut in ossa: aut manifestat: aut in sinu: aut ita qñ
ossa inde extrahenda sñt aut sinu. Et ex sinu est alfu
turati et est ut exuberet uelam ad exteriora et apes et i
pinguet: et fiat sicut futurati. Et ex eis est qñ fit in mze et
in suatiua. et in eis est tior et in uulnerib? qñ perueniēti
b? ad pñiculū cerebri accit laxitas in latere uulnez et
spasmi in opposito e?. Et qñ incisiō nō peruenit ad uē
tres sed ad terminū uelamis subtilis est magis incolu
mis. Quā vñ peruenit ad cerebz apparet febris et uoi
tus chole et nō est ex eis qñ sanat. nisi raro. Et pñpinqor
ad icolūtatē qñ incisiō est que cadit ad futurati duorū
uentriū anrioz. Quā ei cito succurris ei pñnuat. **E**t i
le vñ que in duob? uentrib? posteriorib? fuerit: sñ pñuoz
Et ea que fit in medio prauior est ea que fit in posteri
ore et remotior ut redeat ad dispōnē nālē nisi sit ualde
parua. Et pñcipiū qñ pñstet in ēplis et erit e? rectificati
o uelocit. In cura vñ pñstet pñcipiū ad phibendū apa
cū eo qñ tollerat dispō. Pñstinctiōm vñ medicaminis
uulneris plagatiui qñ ē in cute et carne dicem? ubi ulce
rū rememorabimur in lib. iij. et dicem? curā fracture
que est ex eis in e? fracture et restauratiōis. **E**t me
dici in fracture cranei in qñ extrahenda sñt ossa: hñt duas
intentiōes. Intentio ei quozūdā ē ut declinet ad medi
cinas sedatiuas qñ dolorē uehemētē qñscere faciunt. et i
tentio est alioz qñ vñ qñ admistrāde sñt medicine uehemē
tis deficcatiōis et admistrat pñ incisiōz fracti et radica
tiōm secti et extractiōm fracture et medicinas attractias
in unguētis et alijs supra locū sup ipm exteriorius existē
te epithiate ex aceto et melle. **E**t hoc mō p manus
boz posterioroz puenit maior incolumitas qñ p man? po
rū et illud qñ nō est miz. **B**. ei dixit qñ complexio ossis
et panniculi est sicca.

**Tractatus quartus de egritudibus capitis et plu
rimo nocumto ipsius in opatiōibus sensus et moribus
Et pñnet cap.**

De subet et sono. L. i.
Aut subet sonus supflus et grauis nō tam
ois supflus et grauis: sed ille e? grauitas est i
mā et qñtate simul: ita ut ipsius spatiū sit pli
xus et e? eleuatio fortior et debilitet excitatio ipsius ab
eo. Si at excitat tūc sonus e? est nālis in qñtate et qñ
tate sua. Et e? qñ alius est grauis alius est subet pfund?
Sonus at vñ est reditus spūs aialis ab instis sen
suū et motuū ad pñcipiū cū quo pñuant ipsoz instia ab
exitu opatiōis in ipsis nisi qñ necia sñt ad hoc ut uita per
maneant et illa sñt sicut instia spūs. **E**t sonus qñ nālis
absolute ē e? reditus ē cū pfundatiōe spūs uitalis ad in
teriora ut digerat cibū quē in ipso seq spūs aialis si
cut fit in morib? corporoz subtiliū pñstoz pp necitatem
uacuitatis: et qñ est ēt pp qñetē et ut spūs adiungat sibi
pñtē e? quo nutrit et sustentet et augmētet subā illius:
recipiat restauratiōm e? qñ ex ipso in uigilijs soluit. **E**
Et huic qñ pñpinus est qñ accit ei qñ sanitati uicinus ē
ab egritudine sua. Accit ei ei sonus pfundus et significat
sedatiōm egritudis e? ipse mī in sanis nō significat bōita
tē. **E**t qñqñ ēt accit sonus hñ generis ei qñ eūatus ē
medicia pñmū et sonus ille pñfert ei reddēs ipm vñti su
e. Et plimū accit sonus nō absolute nālis et ille qñ ē re
ditus qñ fit ad pñcipiū pp superfluitatē resolutiōis spūs
et nō tollat eius subā dilatatiōm pppter defectū sui au
gmētū sñ illud qñ sufficit applicatiōi cā resolutiōis facte.

ex motu profundat g' sicut fit in dispo'ne laboris et exerci-
tij fortis. Et illud fit pp' eione' superflua' accidentis spiri-
tuali aiali. Na' igit' fit p'mpta ad recipiendu' qd' est i suba'
e' nisi co'sequat' ipsa ex nutrimento sustentaculu'. **C**uia'
vo' int' ipm' et illud q' est an' ipm' e' sicut d'ia' in' petitiom' ci-
bi a corpore sano ut sit loco resolutionis nalis ex eo et pe-
titiom' cibi a corpore debilitato a solutioe' et fluxu sangui-
nis. **P**rimus ei duoz' sonoz' petit restauratiom' resolu-
tionu' uigiliay' et est res nalis. Et h'us petit restauratoz'
resolutionis laboris et no' est nalis. **E**t q'iqz' accit' so-
nus no' nalis absolute et est ut sit reditus sp'us anialis
ab instis pp' cam' infiant' sube' sp'us o'ria' aut extrisee'
aut ex medicinis infiantib' et infia' adipiscunt' frigus
inconueniens penetratiom' sp'us uitalis in eis fm' modu'
suu' renouante' infusioem sp'us in eis adunati corrupent'
pp'one' qua' recipit vtute' aiale. s. sp'us a p'ncipio q'z' refi-
duu' redit ad pfundu' pectoris et fit piger ad dilatatom'
pp' frigus p'p'onis et hoc e' stupor. Et q'iqz' et accit' pp'
cam' h'uectante' infia' et p'turbante' subam' sp'us et oppila-
te' uia' e' et laxante' subam' neruoz' et lacertoz' et mollifi-
catio qua' seqt' oppilatio et coopitutu' q' p'hiberet sp'um
penetrare: q'm' sp'us ip'ius suba' ia' est ingrossata et per-
turbata. Et q'm' infia' e' ia' fit corrupta pp' h'uiditate' et
laxitate' eoz' fil'. **E**t iste est sonus ebrietatis: et accit'
qd' e' h'ue' accit' p'ximu' pp' nimia' sto'i repletom' et p'lixi-
tate' more' cibi in sto': h'oz' at' subet remouet uomitu'. Et
he' due cause' qu' firmat' fit ca' q' p'limu' accit' subet. **N**on
q' et adunat' frigus et iuuat' ipm' h'uiditas fil' in causis
soni. uerutu' ca' antedec' tunc e' ex frigore et iuuat' ipsum
h'uiditas. **S**icut aggregat' in uigiliis calitas et fici-
tas et est ca' va' ipsa calitas qua' iuuat' ficitas. **S**u-
bet p'terea fit cause' alie ex q'bus est uehemencia' p'ximoz'
febris et euentus nature' cu' essentia' sup' sua' egritudine' et
ip'ius p'p'io sub ma' et seqt' ipsa sp'us anialis sicut d'cm'
est. et p'pe' si ma' febris est fia' p'blatica et ipsa qd' no' cale-
facit nisi cu' putredie. **E**t q'iqz' fit pp' malitia' h'ioz' et
uapoz' ascendentiu' ad anterior' cerebz' a sto' aut pulmo-
ne in egritudib' suis et reliqz' m'bris. Et q'iqz' fit ex m'f-
itudine uermiu' et ascaridu'. **E**t q'iqz' fit ex coarctatoe'
cerebri ip'ius sub osse cranei: aut laina' ei' et aut cortice'
ip'ius q'm' cerebro adueit' p'cussio et uehemetior uentriu'
ad faciendu' subet apud incisiom' est uehemetior eozu'
ad faciendu' subet apud p'p'ioem. Et q'iqz' fit pp' uehem'
te' dolor' p'cussiois euenietis lacertis ip'is: aut fm' coi-
tate' lesiois in ore sto'i aut in matrice q'z' d'it' ex eo cere-
bz' et oppilat' uias sp'us sensibilis talr' q' cu' ea' fit diffi-
lis motus sp'us ad p'cedendu'. Et q'iqz' fit pp' uehemite'
debilitate' sp'us et resolutionem ip'ius q'z' fit difficilis ei' di-
latatio. Et q'm' p'mi sensu' q' p'uant' in sono et subet fit ui-
sus et auditus: o'z' tunc ut fit impedimtu' in subet in an'ioz'
cerebro et pp' coitate' corruptiois imaginatiois. Na' si n'
esset coitas anterioris cerebri et no' accideret nocume'
tu' nisi posteriori p'ti no' oporteret ut uisui et auditui p'
ueniret p'uat'io n'z' esset sonus imo esset destructio mot'
et tactus solim' et essent sensus reliqz' cu' disponib' suis
sicut p'ingit in egritudib' p'gelatiois et sochos et no' eet
nocumtu' quod subet affert sensui ultra nocumtu' quod
infert motui. Nam ipse destruit sensum oio' et
no' penitus destruit motu: remat' ei incolumia' i' abelitu'
Et o'z' qd' ne oppilatio puenies in subet fit p'pleta n'z'
cu' multa spissitudine et si no' fiet nocumtu' i' anhelitu'. **E**t
q'is at' subet ex p'plone' pendes e' pp' frigus prio' et pp'
h'uiditate' fo'. Amplius q'iqz' fit p'mutatio ad subet sicut

ex p'pneumonia' et pleuresi et h'ib'. Et q'da' boium' fit q'
ru' h'iores du' sedent fit fracti no' nocentes q'z' coopit' eos
dormitatio. Quis se p'sternunt p'fundat' calor innatus
et feruet et excitant' uapores cerebri q'z' sonus non ipm'
coopit' et p'cipue in eo q' no' est sicce' p'p'onis. Qu' ergo
multiplicant' coopit'ure soni indicat' egritudines: et sicut
aq' granatoz' tardate in sto' q' retinet uapores et liberat'
a uigiliis. **E**t nos qd' ia' dixim' qualr' opz' esse forma'
iacente' sup' cib'u'. **N**unc at' dicem' q' uisus resupinationis
multoties ledit dorsu' et laxat ipm'. **E**uius qd' cura e' u-
sus surgendi plurim'. **E**x sono p'terea in sole timef'
capiti et q' fit in luna facit possidere s'creat' sanguinis q'
fit cu' rascatoe': p'p'ea q' luna mouet humores et ca' q'de'
sonitus gutturis est coopertura oris canne q' spiritus
non egreditur nisi in uoce humiditatis.

De signis p'p'ietum subet. **C. ij.**

Sat subet fit ex frigore puro extrinsecus: eius fi-
gna' fit ut fiat pp' succellom' frigoris uehemetis
aduenientis capiti exterioris aut pp' frigus intra corp'
et cerebz' et no' inuenit' in facie inflamatio n'z' i palpebris
et est color uiridis et pulsus est extensus tendens ad du-
ritie' cu' raritate uehemiti. **E**t si subet fit ex frigore po-
tus alicuius medicinar' narcoticay' q' fit opiu' et h'yusca-
m' et radis m'adrago' et se. m'adrago' et nuxmetel et f'ig'
et lac i sto' acetosu' et cori'ad'p'p'uidu' et se. p'sili' m'ltu' signifi-
cat' signis q' dicem' de unaquaqz' eaz' in e' de uenis. Et
ut subet fiat cu' alijs accitib' p'focatiois et uiriditatis ex-
trematatis et f'itrate eaz' et apate' ligue et p'mutatioe' odo-
ris et fit pulsus cu' casu' formicas debilis no' cu' raritate
imo freques h'ns frequetia' h'miculosi formicatis. Et si
fuerit rarus no' erit ei ordo n'z' fortitudo. Imo redit ex
raritate ad spissitudine' et ex spissitudine' ad raritate'. **E**t
scias q' q' h' aliqd' h'oz' in potu' ei d'atu' e' aut ipse p' se
bibit et medicet' totu' illud cu' eo qd' dicem' i e' de uene-
nis. **E**t at' q'da' q' dicit' q' subet frigoris puri e' leui'
et subet materiei h'uide. Sed f'mo ille no' est uehemiter
sanus. Immo q'iqz' est fortis ualde. Et o'is q'de' sp'es
subet facte ex frigore cerebri in suba' sua aut pp' medici-
na' ebibita' sequit' corruptio in cogitatioe' et memoria'.
Qd' si subet fit ex h'uiditate' pura fit e' signa' ut no' uideat'
e' signa' sanguis n'z' grauitas p'blatis. Si at' fiat ex p'bla-
te' scit' illud ex p'cedenti repletioe' et nimia' sto'i facietate
et multitudine' potus et lenitate' pulsus et ip'ius fluctuati-
one cu' latitudine' et scit' ex p'fundatoe' subet et grauitate
ip'ius et albedie coloris in facie et oculis et lingua et gra-
uitate capitis et inflatioe' in palpebris et f'itrate tactus et
regimie' p'cedenti et etate et regioe' et reliqz'. **E**t san-
guie' vo' factus scit' ex inflatioe' uenay' q' dicunt' guidez'
et rubedie oculoz' et maxillay' et rubedie lingue et sen-
su calitatis in capite et s'ilib' illis q' sciunt'. **E**t si cu'
hoc sanguis et p'bla' p'ungant' aggregatoe' apatu' uisibif'
signa' karabiti et lethargie et subet asabari. **Q**uod si
ca' in ipso fuerint uapores expulsi ex corpe in febribus
et p'pe' apud dolor' pulm'ois et apa' in ipso noiatu' peri-
pneumonia' aut uapores sto'i scies totu' suis signis. Na'
si est ex sto' p'cedit ipm' uigo et scotomia et tinnitus et
uomitus et phantasia et est leui' apud sam' et augm'at'
aput' repletom'. **E**t vo' est ex p're pulm'ois et pect'ois
p'cedit ipm' dolor grauis et dolor in p'tib' pectoris et
strictura sp'us et tussis et accit'ia pleuresis et p'pneumo-
nie. Et s'it' si fuerit ex epe' p'cedit ipm' significatioes e-
gritudis i epe'. **E**t si e' ex m'ice p'cedit ipm' egritudi-
nes matricis et e' repletio. **Q**ui aut' fit ex p'cussioe'
B r

De m
et a

De m
et a

Et a

Et m

Et p

Et m

Et h

scā super balhema aut si tps scit suis significacionib⁹.
Et dīa qdē inter subet ⁊ apoplīa est qd hūte subet
possibile est intelligere ⁊ excitari ⁊ se motus e⁹ leuiiores
sensib⁹ suis. Apopleticus at pūat sensu ⁊ motu oī. Et
oīo dīa int hūte subet ⁊ illū in quo est malefactio ppe
debilitatē cordis est qd pulsus hūtis subet est fortior ⁊
similior pulsib⁹ sanoy. Et pulsus hūtis sincopi est debi
lior ⁊ durior ⁊ sincopis puenit paulatī cū mutatiōe co
loris tēdētis ad citrinitatē et ad siliudine coloris mō
tuoy ⁊ infantē extrema. In subet at nō alterat color fa
ciei nisi ad illud qd est bonū ⁊ nō exiccat frustū faciei
⁊ nasi nō mutat a forma dormientiū nisi puo tumore ⁊
inflatiōe. Et dīa quid inter hūte subet ⁊ illā cuius ma
trix est pfocata: est qd possibile est qd hūis subet intelligat
⁊ loquat si pcpit. Illa pō e⁹ matrix est pfocata intelli
git cū difficultate ⁊ nō loqē pēit ⁊ ē mot⁹ ⁊ ppe mot⁹
colli ⁊ capitis ⁊ pedū faciliōr i eo qd hū subet ⁊ sēsus ⁊ a
pertio palpebray faciliōr in hūtib⁹ matricē pfocataz
⁊ est pfocatio matricis cā eueniēs subito ⁊ idicat po
testatē sui ⁊ finit aut minorat ⁊ subet extendi ⁊ sit itroi
tus in ipso in profundatione gradatim ⁊ incipit a som
no graui nisi causa eius sit frigus subito eueniens: aut
medicina ebibita. Scias ergo illud.
De cura subet ⁊ sōni grauis facti in febrib⁹. L. iij.
Subet at qd accit ab egritudine existente in aliqb⁹
mbris. Bemita cura est peruenire ad mby illud
cū regimie ut purget ⁊ remoueat qd in ipso est ⁊ pfor
tatio cerebri ita ut mām nō recipiat. Et illud quid vbi
gā sit cum oleo ros. ⁊ aceto plurio ne oleum dormire
faciat ⁊ pcpue qū ipm est solū cū expfionib⁹ fructuum
pfortantiū ⁊ p illud adhibeat ebroce infraque. **D**e
inde fiat permutatio ad resolutiua si fuerit in cerebro ⁊
tentū aliqd ⁊ tu quid iā sciuit omia illa in canone. **E**
In eo at qd sit in febrib⁹ ⁊ in pncipio periodoy oz ut inci
piat a ligatiōe extremitatū ⁊ a motu stermutationū alfi
due ⁊ odoramto aceti ⁊ uaporis e⁹ ⁊ unctione capitis
cū oleo ros. ⁊ aceto plurimo aut aq acreste aut aq gra
nati ⁊ stipitoy. **E**lle at qd sit pp potū narcoticoy cu
ret fm illud narcotici ⁊ def egro ad potū tyriaca ipi
us qd dicturi sum⁹ in l. iij. **S**ubet at facti ex frigo
re extrinsecus adueniente cura est potus tyriace ⁊ mi
chridati ⁊ diamuschi ⁊ ebroce caput cū aq in quib⁹
cocta sit ruta ⁊ castorey ⁊ piretz ⁊ ungat caput cū o
leo de ben ⁊ oleo de duab⁹ spiciis cū castoreo ⁊ sōlla ⁊
oleo muscellino ⁊ oleo costino cū castoreo. Et filz ad
hibeant ēpla scā ex castoreo ⁊ squilla ⁊ muscho ⁊ sint
castorei ptes. ij. ⁊ sōlle. pl. i. ⁊ muschi qritas pua ⁊ odo
ret muschū assidue ⁊ utat eis qd dēā sē in calefactiōe cō
plonis cerebri. Sed est labor absq facilitate. **E**n il
lo at qd factus est pp dñiū sanguis oz ut incipiat a pblia
cephalice ⁊ uentoy cruriū aut pblia saphene ⁊ utat eū
steri tēperato ⁊ subtiliatōe cibi ⁊ utat eo qd torrefcū ē
Ellū at qui factus est pp dñiū hūiditatis pure qd nō
est cū mā oz ut cures cū ēplis factis ex castoreo ⁊ sōz
squinati ⁊ cosho ⁊ nuce cupssi ⁊ lauina ⁊ enforbio ⁊ pi
retro ⁊ deficeat cib⁹ ⁊ alienē olea ⁊ ebroce nisi cum
cautella: hūectatio ei qd est in oleis qñqz uincit uirtutez
medicinay nisi sit ualde fortis. Et oz ut administratio si
at unctionis capitis ⁊ rubificatiōis e⁹ ⁊ odoratiōis mu
schis. Et si fuerit hūiditas cū mā pblatis oz ut eūes cū
clisteri forti pus ⁊ ingēiet ut euomat ⁊ plurimū ei⁹ qd
ex pblate est in sō oz ut euomat cū eo qd pblā incidit
ex eis qd dicem⁹ in loco suo ⁊ admistra ebrocas digesti

uas fortes ⁊ caputpurgia ⁊ stermutatoria ⁊ gargaris
mata ⁊ ea qd sciuit in canone sicut tibi pterij. Et e⁹ cu
ra est ut eger audiat ⁊ uideat res qd pterist ipm: tristitia
ei in h⁹ egritudib⁹ in quib⁹ debilitat cogitatio ⁊ extigui
tur est ex eis qd pmoet aiam ⁊ reducit eā ad rectitudi
nē. **E**t ex medicinis quid uigilare faciētib⁹ est epithi
ma sem cū calcato ⁊ absterio faciei cū aceto ⁊ pstrictō
extremitatū inferior ⁊ administratio stermutatoriorū.
De uigilijs ⁊ sabara. L. iij.
Uigilia quid est dispo aialis qū effundz spūs aia
lis ad instā sensus ⁊ motus ut eis utat. Sabara
uō est superfluitas in uigilia ⁊ egressus a re nālī. Et
quid cā cōplonalis est calitas ⁊ siccitas pp igneitatē
spūs ⁊ mouet semp ad exteriora ⁊ calitas uehementius ē
faciēs sabara ⁊ antierius faciēs. Et sabara quid qñqz
fit ex nitrositate hūiditatis occultate i cerebro: aut pp
dolorē ⁊ cogitatiōes cōes. Et est sabara e⁹ cā est lumē
⁊ loci illuminatio qū peruenit in h⁹ aliqz spā ratus saba
re. ⁊ ē sabara qd ē pp malitiā digōnis ⁊ multitudinē re
pletiōis. Et ē sabara qd sit cā e⁹ qd inflat ⁊ pmoet hūo
res ⁊ sōnia ⁊ tiorē in sōno sicut saba ⁊ sōla. Et ē sabara
que sit in febrib⁹ pp eleuatōm uaporū siccoy mordicato
rū ad cerebz. **E**t dolor quid qui decrepitis accidit
ex sabara ē pp nitrositate hūoy eoy ⁊ falsedine ipoy ⁊
siccitate subē cerebri eoy ⁊ ē sabara que sit cā apatis
melici aut cancerosi in pibus cerebri ⁊ dī qd ille i quo
sabara sit fortis: deinde accit ei nullis moris. Et nos qd
dē iā diximus in cōsonni qd oportuit nos dicere.
De signis. L. v.
Signa igit qd sit a siccitate pura sine mā ⁊ nō so
cia calitatis si leuitas capitis ⁊ sensuū ⁊ siccitas
oculoy ⁊ ligue ⁊ nariū ⁊ qd nō sentit in capite calor nō
frigus. Eius uō que sit ex calitate ⁊ siccitate signa sē i
uētio signoy siccitatis cū inflamtoe ⁊ aduistiōe. Et qñqz
ē cū siti ⁊ aduistiōe in origine oculoy. Et e⁹ quid que sit
ex nitrositate hūoy signa sē hūectatiōis inuētio in nari
b⁹ ⁊ lippitudo oculoy ⁊ sensibilitas grauitatis pue ⁊ ue
locitas excitatiōis apud sōnū cū saltu. Et illud quid si
gnificat ex regimie pterito ⁊ erate. **E**t e⁹ quid qd sit
ex illuminatiōe loci aut ex cibo. Signa ē sē cause ei⁹.
Eius uō que ē ex apate melico signa sē signa pdcā ml
tories. Sed e⁹ que ē ex dolore aut cogitatiōib⁹ cōib⁹ ⁊
febrib⁹ acutis signa sē cause. **D**e cura. L. vi.
Portet quid ut hūis illā e⁹ cā est siccitas utat
cibo hūido ⁊ balneis tēperatis ppe: qd ipsum
balneū nō facit dormire tē nō est tēperati corporis ⁊
nō bone pplonis ⁊ nō ē in pauertate siccitatis: aut pote
stare hūoy maloy quos balneū eleuat ⁊ opz ut deferat
cogitātōm ⁊ coitū ⁊ laborē ⁊ utat dēte ⁊ trāquillitate
⁊ assiduitate inunctiōis capitis cū oleis hūectatiuis p
dictis ⁊ emulsione lactis super cap ⁊ ebrocis hūectati
b⁹ pdictis ⁊ attractiōe in nari⁹ oleoy ⁊ caputpurgijs
ipoy ⁊ distillatiōe eoy in aure ⁊ ppe olei nenufarini et
pcpue faciendo caputpurgij et in fricatiōe inferioruy
pedū. **E**t e⁹ uō que ē ex calitate qū hoc regimē ē cū
additiōe scā in regimie hāz medicinay et admistratio
uerbi gā rasure cucurbite et portulace et mucilaginis
pfilij et uirge pastoris et sempuue et filium. Et ex h⁹
ininoctis ē sōnus suauis subtilis cū quo nō est hezeze
et sit e⁹ calus breui⁹: aut si sit cū hezeze sit e⁹ qlis et pp il
lud sonitus arboy et aque faciūt dormire. Et i⁹ uō que
facta ē ex dolore regimē sit sedatio doloris. Et i⁹ qd cu
ra est cū eo qd ppu est unicuiqz dolori in cōsuo. **E**scā

vo in febrib⁹ multoties hñti dat in potu adiacur purū
 et facit dormire. Et oz ut hñs ea utat ablutione faciei
 et ebrocis et unctioe tñris et frontis cū oleo de papau-
 re et lactuca et ut ponat in sorbitionib⁹ ipsius se. papau-
 ris albi. Et qñq⁹ stupefacit ex narcoticis quoz descri-
 ptioes sñt in antidotario et troc. de citro pñdicti in. c. de
 soda casa qñ dissoluunt in exphione papaueris aut aq⁹
 ros. in qua coctū est papauer: aut aq⁹ lactuce et linif eo
 frons pñt. Et ex eis quid que ad illud expta sñt est
 ut sumat casa lignea et opiu et crocus et dissoluunt in o-
 leo ros. et abstergant ex eis narea. Et sñt epibima
 scñi ex corticibus papaueris et radicib⁹ mādragore su-
 per utraq⁹ tñra et et odoramta ex eis. Et q⁹ sumit
 ex istis qñtate unius grani orobi dormit sñm tēpatū.
 Et si hñor ad ipm ascendes fuerit grossus fiat em-
 plm fronti et ex meliloto cū camemilla et robub. Et ex
 eis qñd que dormire faciūt febrientes et alios est ut ex
 tremitates hñtiū sabarā ligent cū ligamie faciēte dolo-
 re et corā ipsis ponat lāpas et pñcipiat pñtib⁹ ut multi-
 plicent pñbulatiōes et fñmones. Deinde soluant ligatu-
 re repente et remoueat lāpas et pñcipiat ibi existētib⁹
 ut taceāt repēte et tē dormiēt. In ea at que scā ē ex hu-
 miditate nitrosa falsa pp nitrositate et falsedine oz ut ac-
 ceptio ois acuti et falsi alienet et cibet ea hñs pñcib⁹ pe-
 trofis et carnib⁹ subtilib⁹ surabegeti cū pauco sale et eue-
 tur cū pilulis ex sebeba et assidue fiat iunctio capitis cū
 oleis suauib⁹ tepidis. Quq⁹ hñs sñbare accit in eta-
 te senij et cura est pua. Verūm oz ut ea hñs utat ebro-
 ca ex aq⁹ in qua cocta sñt ordeū et camemilla et albacuē
 et nō aliud oi nocte. facit ei bñ dormire. Et sñt odorent
 narib⁹ facta ex oleo albacuen aut oleo irio. aut oleo de
 croco. Et qñq⁹ oz ut in potu tribuam⁹ hñti sabarā sup-
 flua dñtis et tñmet resolutio cerataria et sñtia ex opio
 ut faciat ipm dormire. Et uō q⁹ nō hñ sabarā cū hñ su-
 perfluitate sufficit ut labore: exercitet et balneet. Dei-
 de añ cibū bibat aliqñtū uini et comedat cibū: qñ dor-
 miet in hora. **De lesione sensus. l. vii.**
S pñs nocumti sensus pñngentis in operatiōib⁹
 cerebri sñt pp duas cas et cognoscunt trib⁹ mo-
 dis. Quā ei sensus hois est incolumis et imaginatio
 formaz rep in sñno et uigilijs est sana. Deinde sñ res et
 dispōnes quas uidet in uigilijs suis: aut in sñno suo ex
 eis dñ qñ possibile est ipm pponere et remouent ab eo:
 et qñ audit eas et testificat nō remanēt apud eū: tñc le-
 sio illa est in memoria et in posteriore cerebro: qñ si in
 bñ ē ipedimti sed loquat ea que nō sñ dicēda et tñmz
 ab eis a qñbus timere nō oz et putat esse bonū qñ nō dñ
 putari bonū: et sperat qñ nō est sperādū et inqñt qñ in
 qñrendū nō est et facit qñ faciendū nō est et est potens f-
 uare ea quoz uult recordari: tñc lesio est in cogitatiōe
 et in pte media cerebri. Et si uō ipsius memoria et ip-
 sius loquella sñt sicut esse debēt et nō pñngit in his que
 agit et loqñtur aliqñd tñriū rectitudini et imaginat res sen-
 sibiles et colligit uillos et uidet singularia mendosa et i-
 gnes et aqñs: aut reliqñ mēdosa: aut debilitat imaginatur
 formas rep in sñno et uigilijs tñc lesio ē in imagiatōe et
 in uentre anteriore cerebri. Et si aggregātur duo ex illis
 aut tria tñc lesio ē in duob⁹ uentrib⁹ aut trib⁹ et si cogi-
 tatio infirmet et accadat in eo abbreviatio pp cōitate
 lesionis in memoria pñcedentis pñm facilius ē qñ si fir-
 met cogitatio et seqñtur ea egritudo memorie. Et qñ
 cūq⁹ boz est declinās ad diminutiōm tñc egritudo ē ex
 frigore. Et qñcūq⁹ est declinē ad permutatiōm et agi-

tatōm est ex calitate. Et quidā existiaūt q declinatio
 ad diminutiōm est pp diminutiōm subē cerebri. Et hñ
 qñd nō est lōginquū apud me. **Ca** uō ē aut est in p-
 mis in ipso cerebro aut est ex mñbro alio. Et qñq⁹ ē ab
 extrinsecis sicut pñusione aut casu. In curis at oz te cē
 sollicitū sñm pñcipia que dixi in canone. Et collige ex
 tabulis egritudinū mñbroz capitis in lib⁹ fo medicinas
 ad oia illa inuatiuas qñbus in eis uteris et pñsiderabis qñ
 ex eis et qñ ex cibis ledūt eos qñ alienabis eos in eis et
 inde eas considerabis et alienabis eos a cibis qñcos le-
 dūt i ipsis. **De pñmissiōe sensus et alienatiōe. c. viij.**
P rmissiōis uō sensus et alienatiōis declaratio
 est qñ que sit pp cerebz ipsum est aut ex chola
 nigra: aut ex sanguie calo inflāmato: aut ex chola citri-
 na: aut ex chola rubea: aut ex calo puro: aut ex uapoz
 calo. Et illa quid sñt ex illis que deficcāt qñ cerebz mā-
 spūs innati priuat pñ simile possibile est rōni uia suā f-
 uare. Et scā pp mñbz aliud: aut corpus est sicut que
 sit pp sñm: aut os ē aut miractat pp matricē: aut pp
 totū corpus sicut in febrib⁹. Et totū illud est pp qñlica-
 tē purā uenientē ad ipm sicut eleuat a digitis pedū et
 manuū qñ apant et a mñbris corrupte pñsonis apatis:
 aut pp uapoz calū chole et pñlatiā putridi et acuti.
 Et pñmissio rōis magis incolumis est que est cū risu et
 que est sñm qñtē: et deterior que est cū agitatiōe et rixa et
 audacia. **De signis. l. ix.**
S ias qñ ois dolor uehemis de quo patiēda nō p-
 querit et in quo nō sentit pñmissiōm et urina ole-
 agina significāt in febribus pñmissiōem rōis. Quē
 uō sit ex melia est cū tristitia et alienatiōe mala: aut cū si-
 gnis mñie: quoz i cñ ipsius rememorabimur. Et si mñia
 est cholica est cum lupinositate et audacia. Et si est
 mñia sanguinea est illic leticia et risus cū exuberatiōe ue-
 nax. Et scā at a chola citrina est cū inflāmatiōe et cali-
 tate et rixa et malitia mox et agitatiōe uehemti et imagia-
 tiōe ignis et sinillaz et adustione anguloz oculoz iteri-
 oz et citrinitate coloris et inflāmatiōe capitis et extēho-
 ne cutis frontis et pñfundatiōe oculoz et saltu ad opposi-
 tū. Et in illa qñd que sit ex rubea sñt accñtia ista uehem-
 tiora et magis puerila. Et hñ quid generis est pñmi-
 sio que sit in febrib⁹ et plurimū sit in pestilētiālib⁹. **Ca**
 uō ea at que facta est ex calitate et siccitate puris nō
 sñt grauitas nñ signa materiez pñdictaz in canone et i ca-
 pitulis pñcedētib⁹. Et facta at ex pñlate iā putrefcō
 et acuto hñtib⁹ accit ut eis assit cū pñmissiōe seueritas et
 ut eleuet supcilia sua maib⁹ suis oi hora et ut iploz ca-
 pita grauent et patiant subet pp subām frigoris sicut p-
 mñsent eoz rōes pp accñtia calitatis. Et isti quid nō
 sepanē ab eo qñ tenēt et plurimū quid accit eis ut exi-
 stiment se ipsos bestias et aues. Et vñr quid pñmissio
 rōis qñ accit a calitate sicca tñc ipam significāt uigilie
 aut a calitate hñda sanguinis: aut a pñlate putrefacto
 tē significat ipsā subet. Et illa uō ē cā est uapor ascen-
 dens ex mñbro cognoscit ex dispōne illius mñbri doloro
 si si fuerit mñbz: aut totius corporis si fuerit pñbendēs
 sicut in febrib⁹ cōicanūbz et cognoscit an est puras: aut ē
 mā aut uapor. Et signa quid oium illoz pñdicta sñt in cñ
 de soda. **De cura. l. x.**
C ara at que mñie adhibet dicem⁹ in cñ mñie. **Ca**
 In cura at pñmissiōis facte ex sanguie oz incipe
 a pñlatia et ab oib⁹ que tēperāt sanguinē et ipm infiant
 et ē essentia rectificat. Et uō que scā est ex citria
 aut rubea cura est ut incipiatur et eueēt et permuetur

A mñia

A mñia rō
A mñia pñ

A cō mñia

A mñ at pñ

A pñgñt

A uapoz
et mñbro

propter aut corporis totius aut capitis ppe et admittit
infirmitates et hūctatores p dicit in canone et admittit
emplastra p ratiōem capillorum et si coarctat et fortior fi
at regat alio regimie. Et ex eis qdē que cōueniūt pmi
ssioni sēlus cholere ē ceratū infrigidatū ex oleo ros. et a
ceto sincipiti superpositū et oleū uiol. et lac si nō fuerit
febris aut oleū ros. et papauer cū cautella replessionis
uapor. Quis uigilie assunt tunc oīa epithiata nō sūt iu
uātia et qnqz faciunt cū possidere pstrictiōem caliditatis:
qz nō facias caputpurgii et facias augmētū in attractiōe
ne imo psequēter adhibe clistere lenitiuū. **E**n ea at
que sit pp mēbri cōitate utere capitis pfortatōe et in
firatione et attractiōe ad dūm: et hoc totū quid iā scit ex
canonibz pteritis ulibz et picularibz. Quis cū calidita
te et rōnis pmissionē nō sūt debilitas et signa apatū oz ut
patiens alapis cedat uehēnter et qnqz necia est pculsi
o ut ad ipm ipsius redeat ratio et qnqz oz ut caput ei
fm crucē cauterizet si nihil aliud pferat. Et ex rebz ipi p
ferentibz est ut fundat sup capita ipsor decoctio pedū
et capiti et multoties sanat eos alfelur qū ex eo bibunt
et comedunt ipm diebz aliqbz sicut est aut in aliquo a
lio fructuū ex dulcibz iter ea que coopiūt et faciunt nō
apparere. **D**e soliditate et amentia. **L. xii.**

Offerentia int pmissiōem rōnis et inter solidi
tate et amētia quīs sint duo ipedimēta rōnis et
sit cā faciēs ptingere utraqz simul cadens in uētre me
dio cerebri est q pmissiō sensus est lesio in opationibz
cogitatiois fm mutatiōem. Soliditas uō et amētia sūt le
sio fm diminutiōem aut destructiōem et dispō siml fatui
tati et phātahe. Et tu quid iā sciūsti q spēs operationū
sūt tres. **E**t at egritudis cause aut sūt fūtas pura aut
cū siccitate pphendens super uentrē mediū cerebri i lō
gitudine diez et spatij: aut fūtas cū aliquo phlatico i ua
cuitatibz uasoz cerebri. Et cā in hoc nō est nocumētū
ex fūitate et nō ex calitate nisi qm hoc nocumētū ē destru
tō et dinutō. qm calitas ē faciēs cogitatioz q est un⁹ ex
moribus spūs quo mouet ab anriore pte cerebri usqz
ad e⁹ postremā et eōrio. Et calitatē quid eleuat motus
et iuuat ipam. Et pgelatio pphibet ipsā. Quapp posita
est ppo h⁹ ptiis cerebri declinūs ad calitatē et posita ē
in medio ut sit ei reditus ab imaginatiōe ad memoriā.
Et tu quid iā sciūsti imaginatiōz et memoriā in loco su
o. **E**t hēc at egritudo curat calefactiōe cerebri et hu
mectatiōe ipsius si fuerit cū siccitate aut resolutiōe eiul
qd est in ipso et eūibz cū medicis magnis et uomitu fa
cto cū oxymelle sūllitico aut searhaphani si sunt a mār
et oz ut ex illo pueat ad excitādū cor cū medicis sibi
ppis sic et diamuscbū et mithridatū elinufera et hīl sūla.
et nō oz ut plōgem⁹ smonē i hoc ē. Itā ei sciūsti modū si
milē h⁹ regimis in canonibz in eo qd pterit. Et oz qdē
ut hospitij e⁹ domus luminosa sit. et vlt quid uigilie et
sabara et subtiliatio cibi et paucitas ipsius et declinatio
ad pponē sicciorē et subtiliatiōem sanguis ad repandū
ipsam et paucitas ipsius et calefactiō ē. Itā q nō sit ue
hēns ebullitio et calefactiō. Immo sit calitas subtilis
nō feruēs. Hēc ei ex eis est que rectificāt sensū et mūo
dāt ipm. **E**t nihil est magis inimicū sensui q replētū
o ex cibis et hūditatibz et siccitas nocet sensui nō un⁹ est
diminutiō: sed unde est superfluitas in uelocitate mor⁹:
aut un⁹ est paucitas spūs uehēnter: aut e⁹ resolutio cū a
liqto motu. **D**e corruptiōe memoriē. **L. xij.**

Psa est ppar soliditati nisi qd est in posteriori
cerebro qm est diminutiō in aliqua operationū

posterioris cerebri aut destructio in oibz. Et ei⁹ quidē
cā pma apud. **E**st fūtas aut pura aut cū siccitate et
nō iprimis in illa simile aut cū hūditate et nō fūat qd i
psum ē in ea. **E**t hī ē cū siccitate significāt ipsā ui
gilie et insōnietates. Nā fūat res pteritas et nō ē potēs
fūare res moitaneas illius hore. Et si ē cū hūditate
significāt eā subet et q pterita penitus nō fūat. Et for
tū fūat ea que sūt illius hore et moitanea spatio maio
re q pterita. **E**t si fuerit illic fūtas pura erit stupor
et uertigo. **E**t fortasse erit ex siccitate cū calitate et
erit cū eo pmissiō sensus. Et illud quid ē aut in illa pte
cerebri ipsius: aut in uentre ipsius: aut in uale e⁹. **E**t
qnqz sit pp hūiores et malitiā pponis ipsor pueniēte
ad cerebz. Et quidā antiquor iā dixerūt hoc et est ex e
is que rectificata sūt et expta. Et obliuio quid et corrupti
o memoriē fm plurimū nō accūt nisi ex fūitate et hūdi
tate. Quis tū sit ab apatibus cerebri et ppe fūis. Et
scias q obliuio qm accūt cū sanitate nūtiat egritudines
cerebri ppinquas sicut apoplexiā epilepsiā et lethargiā
De signis. **L. xij.**

Oportet ut cognoscas illud ex canonibz p dicitis
et nō iteres eos in oī hora. **D**e cura. **L. xij.**
La at que sepata ē a calitate et siccitate ē faci
lioris cure. Et h⁹ quid cura est cū eo qd dicit
est multoties. **E**n ea uō que scā est a siccitate nuda
oz egz nutrirī ex cibis hūctantibz tēperatiz et ut admi
nistres exercitiū ptiū capitis cū fricatiōe et pssione fa
cta cū pānis asperis et motiōem manū et pedū et vlt ex
exercitiū qd nō sit forte: sed sit fm pūitate q fiat famēs et
pueniat augmētū cibi et qetē et sōnū et balneū et calefa
ctiōem cū eplis calefacientibz notis quoz rememoratōz
nō iteram⁹ et cū uetosis sūt cap abscz scarificatiōe et cum
medicinis rubificantibz: et fortasse necē erit ut plurimū
sit posterius ubi collū iungz craneo et admittent aque
in qbus cocta sūt camemilla et melilotū et pedes caprap
et ex oleis oleū de lilio et narcisco et keiri. **E**t si fue
rit a mā hūte fūtatē et hūditatē eūa ipm p⁹ digonē cū
eo qd scis. Et bitet in domo multi luminis. Et incipiat
pmū ab eūantibus que sūt faciliora sicut biera et pulpa
colloqntide et castoreū. Deinde gradatū pcedat ad hie
ras magnas: postea admittet si p dicit q nō est malitiā
pponis cale pfectiōem anacardinā qm est fortior in cō
fortatiōe sensus sufficienter faciēte acqre fūatiōem iu
uatissimā fūationis: et admittent reliqua digestiua ex
rubificantibz et gargarismis et odoramentis et que scis: et nō
festines i desiccatiōe e⁹ sed gradatū pcede. **E**t caue
ne desiccatio tua psequat finē hūditatū pncipaliū: et se
quat eā fūtas pponis. Illud ei est ex eis que in obliui
one augmētū pber. Et oz ut alienet a se ebrietatē et susta
tiōem uentoz et repletōem et alienent ab ablutiōe cū aq
penitus cala quid pp illud qd est in ea de mollificatiōe
et a fūa quid ppea q stupefacit et nocet spūi sensus: q si
eis accit repletio subtilient regimū p ipsā. **D**z g⁹ ut alie
nent a cibis retentiuis et grauatiuis et uaporosis. Re
pletio uō ex uino scā nocet ualde: sed pap dilatat aiam
et pfortat spūz et facit ipz bonū et excusat a multiplicatio
ne aque. Eius ei multiplicatio est res magis nocēs eis
et dormitio multa in meridie. Et vlt sōnus multus no
cet multū et ppe si replēt plurimā. Supfluitas quo
q uigiliap resoluūt spūm et debilitat eū. Et cū h⁹ replet
cerebz uaporibz. Et ex eis quid expta sūt acor⁹ nutrit⁹
et piper longū nutritū et inuenta sūt manifeste addentia i
fūatione. **E**t medicam hoc expertū et qdē pfectō

Amica multa
p p lon. mūdū et mūdū

olibanī ciperī pipis croci myrrhe ptes eqles cōmī
ſceant. Sumat oī die pondus. 3. i. 7 hoc ē iā expertū
eſt: pipis ptes. ij. cymini tūde ſuccari albi ptes. ij. 7 ex
pertū ē oī die in ieiūno potare in ipſa olibani. ij. q̄rtas
aut. 7 piperis quartā 7 itez cymini ptes. v. piperis. i.
ſcori. ij. ciperi. ij. myrobal. ni. ij. mellis anacardi. i. mell
duplū oīum. **E**t o3 ut redeas ad medicīas ſingula
res ſcriptas in libʳ ſor: 7 eaz locʳ ē in tabulis egritudinū
capitis. **E**t o3 ut ſit hoſpiciū hʳ domus in qua ſit lu
mē plurimū. **E**t ſcā uō ab apatibʳ cerebri curat cū eo
qđ deſcē eſt in karabito 7 in leihargia 7 ſubet alabari.
Et de corruptione imaginationis. **L. xv.**

Ipla ead cognoscit in ſignis narratis in alijs ca
pitulis. uerū eſt in anriore pte cerebri 7 eoz
ruptio aut eſt ut imagineſ qđ nō eſt 7 uideat res qbus
nō eſt inuentio: 7 illud eſt pp dñiū choſe in anriore pte
cerebri: aut pp dñiū malitie pponis caſe abſqz mā: aut
ut minuat imaginatio 7 debilitet ab imaginādo res i
maginabiles 7 n3 uidet uisiones 7 ſonia niſi pap 7 obli
uiſcat eoz 7 obliuiſcat formaz ſenſatay qualr ſt 7 n3 i
magineſ eas. **E**t eʳ quid cā eſt ead cā que eſt diminuti
onis memorie. uerū plurimū corruptionis memorie n̄
ſit niſi a ſitrate 7 būditate 7 paucitas ipſius ſit a ſicci
tate: 7 res h̄ eſt ecōuerſo. uerū hoc inſtū lene creatū
eſt ut uelociter ſit ipreſſio qđ imagineſ: 7 illud dup
ut ſolutio ipſius difficilis ſit ab eo quđ in ipſo eſt ipreſ
ſum pp res cadentes in ipſo eōrio 7 corruptio qđem
memorie cadit in duabʳ dictionibʳ ſenſatay 7 in corrup
tione ppoſitionis eoz 7 corruptio imaginationis cadit
ſicut in ſenſatis 7 formis ipſoz. **E**t hoc quid ſcit ex ar
te alia. **E**t d̄ at magia ſignificatiū eſt q egritudo eſt
ex būditate aut ſiccitate ē diſpō ſōni 7 uigiliay 7 diſpō
ſiccitatis oculoz 7 nariū 7 būditiatis eoz. **E**t diſpō co
loris lingue 7 būditiatis 7 aut ſiccitatis ipſius. **E**t
qñ eſt egritudo corruptionis imaginatōis nō ipſius di
minutio tu eſt ſufficiens ad cognoscendū eā ē qñ eſt a
milia aut choſa: aut pponē caſa ſingulari pp illud quđ
deſcē eſt 7 ſcit. **E**t cure at illius ſt ſm curas que ſt in
egritudinibʳ pteritis. uerū op3 ut mā ſit in pūbʳ pnci
pioz ſenſus 7 ſi neā eſt fricatio aut uetozay appoſitio
ſit in anriore pte cerebri. **E**t de mania canina. **c. xvi.**

Expoſitio manie eſt demoniū lupinū. **Lania** uō
eſt ipſes 7 exiſtes cū ira pmiſta tripudio 7 inq̄ſi
tione corrupta permiſta petitioni quēadmodū eſt ex na
turis canū. **E**t ſcias q mā faciēs demoniū lupinū ē
in ſubā materie facientis milicā: qñ utreqz ſt milie. uerū
tū cā faciēs demoniū eſt milia aduſta ſcā aut a choſa a
ut milia que eſt deterior 7 faciēs miliam eſt milia nālis
multa aut aduſta. **S**ed eſt facta a pblate: aut ſanguine
dulci: tū parum ſit a ſanguine aduſto. **S**i at ſit ab ipā
milia tunc plurimū qñ ſit milia nō eſt niſi mania cū ſua
applicatione in anriore pte cerebri 7 ſubā 7 qñ ipſius
applicatio ad cerebz eſt ſicut applicatio materie kara
bitū. **E**t milia quid eſt cū malitia exiſtimatōis 7 cogita
tione corrupta 7 tiore 7 q̄te 7 nō eſt in ipſa agitatio ue
hemis. **M**ania uō tota ē agitatio 7 ſalʳ 7 iq̄ſitio 7 lupo
ſitas 7 aſpectʳ cui aſiſtat aſpectʳ boſis. imo res cui ma
giſ ſiſit ē aſpectʳ lupo3. **E**t differt ab una ſpē karabi
ti cui eā bñs in demonio aſſimilat. **Q**m cū hac egritu
dine nō eſt febris ſm plurimū. **S**ed karabitus nō eūa
tur ab ipſa. **L**anina at eſt ſpēs manie in qua eſt aſſo
caatio uehemis 7 amicitia cū obedientia 7 puenientia ſi
mul. **E**t in ipſa quid nō eſt credulitas p̄ntionis que

eſt in mania 7 eſt qñ ad ſanguineā pp̄inqor. **H**ec at egi
tudo plurimū accit in autūno pp malitiā hūoz. **E**t qñ
q3 multiplicat in uere 7 in eſtate 7 eſt ei excitatio apud
ſtātū ſep̄trionis pp deſiccationē ſep̄trionis. **E**t
hanc quid egritudinē plurimū nō reſoluunt niſi hemō
roides 7 uarices. **E**t qñ accit ſucceſſione eʳ hydropiſis
ſoluit eā cū būditate ſua ppe qñ eʳ cā ē calitas epatis 7
ipſius ſiccitas 7 multoties accidit hec egritudo prop̄
communitatem ſtomachi quam uomitus ſanat.

Et de ſignis manie uniuerſalibʳ 7 ſpē3 eius. **L. xvij.**

Signa itaqz ſcā eʳ ſt q mutatio operationū mor
raliū 7 mobiliū eſt mutatio p̄dicta. **E**t ſigna uō
indicantia ipſa ſt ſicut incubus cū calitate cerebri 7 ſic
ſi repleant pedes ſanguine 7 ſiant rubei aut coaguleſ
ſanguis in māmilla mulieris 7 ſignificat motus corrup
tionis ſanguinis. **E**t primū qñq3 ſignificat q facta eſt
cā corruptionis ſanguinis in mībro in quo calor innatus
nō eſt fortis regens ſanguinē bñ. **I**mmo corrupit i ip
ſo ſanguis aliqua corruptionis ſp̄tie. **E**t qñ accit
ſignū primū in fine manie forſcā ſignificat ipſius reſo
lutiōm ſignificatione uaricū. **E**t multoties accit mania
in egritudinibʳ acutis ſignificās criſim: gʳ ſi reliqua ſi
gna eʳ inuentiōm atteſtent ſignificat q criſis erit bona.

Et qñq3 eſt uehemētia manie ſignificās criſim ipſius
manie. **E**t ſignū quid ſacte ex milia aduſta a milia eſt
q eʳ demoniū 7 lupinoſitas eʳ ſiunt cū cogitatioe 7 q̄te
ſp̄atio aliquo. **D**einde qñ mouet 7 loq̄tur incipit rōci
nari cogitās. poſtea qñ iterat ſup eū nō eſt poſſibile e
uadere ex eo n3 ſacere ſcilere ipm. **E**t eſt extenuatio cō
poris in ipſo uehemētiore 7 color ad nigredinē declinior
7 ſonia deteriora: 7 qñq3 uomit aliqđ acetolum ex quo
ebullit terra. **I**n ea uō que eſt ex milia choſica ſiunt
p̄mutationes ad p̄ceptiōm uelocius 7 q̄es ab ea ueloci
us 7 nō recordat p̄ceptiōis 7 od̄ ſicut recordat eʳ pri
mus aut minorat eʳ q̄es 7 multiplicat motus ipſius: 7
ritā 7 agitatio eius.

Et de cura. **L. xvij.**

Si repleat uides hūoz pbloma. **E**t ſi uides
dñiū choſe in corpore p urinā 7 reliq̄ ſigna eūa
cū decoctione epithymi: aut decoctione myrobal. ſi eſt
choſa milica. **E**t ſi eſt milia pura forſſe neceſſe erit tibi
ut eſes cū epithymi puri pōdere triū. 3. cū oxymelle 7
pilulis de azulo. **D**einde ueni ad caput 7 eūa ſi eſt
ibi repletio ſanguinea: aut milia ſanguinea ex uenis que
ſt ſub lingua. **E**t aſſidua ipſius eūonē cū his pilulis
Quap̄ p̄ſectio. 8. bierepicre epithymi ſticados oīum
triū añ. p̄tē. i. ſcamonee myrobal. aboz añ. p̄tē. 5. ſiant
ex ea pilule magne. **E**t p̄ vlem eūonē in noctibus ſepa
tis ſumat ex eis quaqz nocte pondus. 3. ij. **E**t ex eis q p
ſcit ad illud ſt pilule iſtiusmodi: epithymi polypod̄ am
boz añ. 3. v. lapidis armeni myrobal. kebu. añ. 3. iſtica
dos. 3. x. ſalis indi pulpe colloq̄ntide aboz añ. 3. iij. bel
liri. ebli. aſce. belle. ni. oīum añ. 3. ij. turbit. 3. xx. p̄ficiāt
cū oxymelle mellino 7 adminiſtrent. **E**t ſiāt garga
riſmata cū oxymelle ſcamoneato 7 nō ſupflue utaris d
pilulis de ſcebar. **S**ed utere eis tanto tpe quo aſſidu
e inuenit in eis lenitas. **Q**uā at malitiā pponis caſe
ſentis abſcinde eas. **E**t p̄ purgatiūm pueni ad inſtātō
nē 7 būectatōm cū ebrecis 7 alijs. **E**t forſſe neēium
erit ut in die qñq̄es ebrecis 7 liniant capita ipoz ex
decoctione pedū 7 capitū 7 mulgeat ſup ipſa lac 7 po
nat ſup ea buty3 crudū. **E**t ſitq3 intētio tua in hume
ctādo maior intēctiōe tua in inſtando. **U**erū ſi nō in
uenis medicīas uehemētis būectatiōis niſi ſias pōe cū

eis camemilla. Et fortasse necesse erit tibi ut eos dormi
re facias. medicam. tribuere eis in potu. Vabis g^o ei
ad bibendum cum aq^o granatorum dulcium ut hūectet: aut cum
fir^o de prunis ut liniat: aut cum aq^o ordei et eboca eos cum
aqua ordei et cūiaq^o in qua coctū sit papauer ut dormi
ant. uer^o rectius est ut ponas in eo paz^o camemille: et e
mulge sup^o caput lac et olea iuuatua ad illud sit bona. Et
quā admistraveris ebocas et caputpurgia et olea hūectā
tia. Ingēia ut dormiat postea fm^o dispōne qua sit sōnus
ex ebocis et oleis facientib^o subet et ppe oleo ex lactu
cis. Et in potu tribue eis qd^o hūectat sicut aqua ordei
Et nō des eis ad potandū aliqd^o qd^o currat cursu oxy
mellis et in quo sit subtilitatio et defecatio et incisio. **C**
Et quotiens uideris nām durā clisteriza infirmū ut nō
eleuent ad caput uapores ipediētes ex fece. **E**t oz
ut in aq^o iploz des eis in potu radices feni. siluzis et
se. et radice uitis albe et alfelū qm^o sit iuuatua: Sit
q^o iploz ex eis potio quaq^o die aut. i. Si at ea nō bibe
rint abscode illa in cibis eoz. Et corā infirmo sedeat d^o
quo decundet: et quē tēat et strigant coxe et crura et se
per ut assidue uapor ad inferiora trabat. Qd^o si timeat
qd^o se iplos ledat ligent fortiter et intromittant in ca
būz et suspendant in suspensorio eleuato qd^o ē sicut arge
atū. Et oz ut sint cibi eoz hūidi fm^o oēm hūiditatē. ue
rūm oz ne cū sua hūiditate sint ex eis q^o oppilatiōes ue
nire faciūt sicut amilū et q^o filia sit ei. Illud enī ualde no
cet eis et nō des ipsis qd^o plurimū puocat urinā. Illud
ei in ipsis nocet. Et reliq^o cure iploz in quib^o oz ut sibi
timeat et sibi caueat sit cura mlie et nos imemorabimur
in suo. **Q**uāq^o declinat nō ē malū si ad potādū
des eis uinū plurimū pmittū. Nam illud hūectat eos et
dormire facit.

De melancholia. L. xix.

Quā mlia mutatio existationū et cogitationum
a cursu nālī ad corruptiōm et ad tiorē et ad ma
litiā pp^o pponē mlicā facientē siluzem spūm cerebri ite
rius et facientē ipm^o timidū pp^o tenebras ipsius sicut te
nebre extrinsece sollicitat et timere faciunt fm^o q^o pplexi
o sitatis et siccitatis oria ē spūi debilitas ipz sicut ppo
calitatis et hūiditatis ut pplexio uini ē puerit^o et pfortas
Quāq^o mlia pponit cū rixa et saltu et scintillat pmuta
tur et noiat mania. **E**t nō dī melancholia nisi ē eue
tus ē a cholera nigra nō adusta. **E**t melancholie q^o
dē cā aut est in ipso cerebro: aut extra cerebrū. Et illa q^o
ē in ipso cerebro: aut ē ex malitia pponis sit et sicce fm^o
mā pmutate subām cerebri et pplexiōm spūs luminosi
ad tenebras: aut ē cū mā. Et illa q^o ē cū mā. Aut ē cū
mā q^o est in uenis ueniēs ad eas et ex loco alio et pueri
tur in eis ad cholam ni. pp^o adustiōm q^o in eis est et sit
sex et hoc est plurimū: aut est mā ibibita in corpe cere
bri et ē ipediens cerebz qualitate et subā sua et effundit
in uentres. Et multotiens sit pmutatiōe ex epilepsia.

illi nō ē cā est extra cerebrū cōicat res aliq^o ex qua ad
cerebz hūoz eleuat: aut uapor tenebrosus. Est g^o res il
la: aut in toto corpe qm^o ei dīat pplexio mlica. **A**ut
splē qm^o in ipso retiet melācholia et nō pōt ipsā purgā
aut defectus et nō pōt trahere nigrā ex sanguie: aut q^o
in ipso puenit apa: aut nō puenit. Sed nocumtū aliqd^o
Aut pp^o uebermā caliditatis epatis: aut ē res illa
ipm^o mirac qm^o in ipso adunant supfluitates nutriti et
uapores intestinor et adurunt humores ipsius et puer
tunt in gen^o melācholie et faciūt euenire apa: aut si nō
faciunt euenire eleuat ex eis uapor tenebrosus ad cap
et noiat bec inflatio mirachia et melācholia mirachia

Et ipsa quid multoties eleuat ab apate portenario
rū epatis et adurit sanguis mirac: et illud qd^o. Ba. po
luit cām in melācholia mirachia. **E**t teophilo quid
v^o q^o ē cā ē uebermā caliditatis epatis et itestiorū. Et
qdā alij ponūt cām in ea oppilatiōes q^o sunt i melarai
cis: Et si nō sit apa. Significat g^o q^o ponit cāz in illo op
pilatiōm in melarai cis. et si nō sit apa q^o nutritiū iplo
rū nō penetrat ad uenas et acit ei corruptio. Et signi
ficat q^o dicit illud ēē pp^o apa lōgitudinē retētiōis cibi i
eis crudi cū dispōne sua. Et hoc apa fm^o plurimū non
sit calidū. Sed nō ē illic se. et sitis et uomitus cholezum
Et qm^o est cā generatiōis ē aer exterior. Et pnci
piū quid generatiōis ē in cerebro qm^o in sō est apa calm
et adurit uapor ē in hūiditātib^o cerebri. **A**ut ē i ma
trice: aut in reliquis mbris capiti cōicantib^o. **E**t uō
q^o sit a sūitate et siccitate sine mā: cā ē malitia pponis me
lācholie in corde cū mā: aut sine mā: cui cōicat in ipsa
cerebz: qm^o spūs aialij pūu^o ē spūi uitali et ex subā ipi
ul. q^o ppo ē corrupta mlica corripit pponē ceibzi et
pūit ad mliā. Et qm^o sit pp^o cās alias infanzel et ex iccā
tes nō ex corde solū. Qm^o tū si sit pōle ut fiat absq^o cōi
tate cordis. Immo fortasse magitudo cause in ipso erit
ex corde. Et pp^o hoc neciū ē ut cōsequat cura cordis
cū cura cerebri in hac egritudine. Et scias q^o sanguis
cordis qm^o ē tersus subtilis clar^o leuificās resistit corrup
tōi cerebri et rectificat ipm^o. Immo nō ē miz si sit h^o plu
rimū pncipiū illius ex corde. **L**ice nō pfirmet h^o egi
tudo nisi in cerebro: nō ei est nouū et lōginq^o miz si cō
dis ppo plurimū corrupat et sequit cā cerebz et corū
pas cerebri ppo et sequat cā cor et corrupat ppo spūs
in corde et fiat siluzis et corrupat quō ex eo penetrat ad
cerebz et iuuat cerebz ad se corrum pendū. Et qm^o ac
cidit in fine egritudinū mliū et ppe acutaz mliā et est h^o
gnū mortis et tūc accit hōini illi ut recorder mortis et
moxuoz plurimū. Et v^o quid cholā nigra multiplica
tur et generat qm^o cā mbris opantis nutritiū quō est e
par qm^o adurit sanguis: aut debilitat ab expulsiōe sup
fluitatis melācholie et ē miz. Et qm^o cā membri qd^o
ē eūatoriū cholere nigrē et ē splē qm^o debilitat in duab^o
reb^o quaz una ē attractio fecis sanguis et cineritatis ē
ab epate. Et altera ē expulsiō supfluitatis q^o ex eo ad ip
sū trahit ad locū q^o ē pparatus. Et qm^o generat cho
lera nigra in mibro alio: aut ppter uebermā adustiōis
nutritiū ē: aut cā defectus ipsius ab expulsiōe super
fluitatis nutritiū sui q^o resoluit et subtile et sit sex spūs
ipm^o mlicū: aut ppter uebermā infanzatiōis et defecatiō
nis q^o ad ipm^o peruenit. Et qm^o ēt sunt cā i genera
tiōe ē cibi generatiūi cholē nigrē. **E**t qbusda medi
coz uisū ē q^o melācholia ptingat a demōio. Sed nos nō
curam^o qm^o pphica docem^o. si illud ptingat a demōio
aut nō cōtingat possq^o dicim^o qm^o si contringat a demōio
sufficit nobis ut pueriat pplexiōm ad cholam nigrā: et
sit cā ē ppinqua cholā nigra: deinde sit cā illius cholē
nigrē demōiū aut nō demōiū. **E**t ex causis uō forti
bus in generatiōe mlie ē superfluitas tristitie et tioris.
Et oz ut scias q^o cholera nigra faciens melācholiā qm^o
q^o ē cholera nigra nālīs: aut pblegma qm^o puerit i cho
lera nigra ppter spūitūdinē: aut ppter aliq^o adustiōem
quis hoc sit paz et rap: aut sanguis qm^o ppter decoctio
nē puerit absq^o adustiōe uebermā. **A**dūor at cholericul
qm^o in ipso cadit adustiō uitiā facit mania et nō est cō
tētus sup melācholiā. Et una queq^o spēs cholere nigrē
qm^o in cerebro ē ex casu mō pdicto facit melācholiā.

Verum quidam eorum est mltia efficit mania. Illa uero que est magis incolumis est illa que fit ex fece sanguis et cum quod sit gaudium. Et melancholia quid plurimum resoluit per hemorrhoidas et uarices. Et quicquid minorat generatio huiusmodi egritudinis in albis et pinguibus et multiplicat in brunis et pilos extenuatis et dura carne huiusmodi. Et multiplicatur generatio ipsius in eo quod cor est uehementer calidum et ceu huiusmodi ipsius est humidum: quod fit caliditas cordis et generatiua cholerae. In ipso et humiditas cerebri ipsius susceptiua impressionis et quod generat in corde ipsius. Ex eis uero quod ad ipsum se preparati sunt trauli et scyllabam multoties repetentes antequam dictionem proferat linguas huiusmodi lenes et oculos mobiles quorum facies sunt uehementis rubedine et bruni et pilosi et prope in quorum pectoribus sunt pili nigri et grossi quorum uene sunt apertae et labia grossa. Quia quidam ipsorum sunt significatiue caliditatis cordis et quedam significatiue humiditatis cerebri. Et plurimum sunt quod apparet phlegmatici. Et hec quod egritudo plus accit in uiris. Sed in mulieribus est deterior et multiplicat in iuuenibus et senibus et minorat in hyeme et multiplicat in estate et autumno. Et quicquid excitat in uere plurimum quoniam uer eleuat humores et permiscet eos sanguini: et quicquid est et excitatio cum pioidis in quibus excitat cholera nigra et feruet. Et ad illud est quod proptus est mltie cito peruenit ipsa quod afflunt ei tior: aut angustia: aut infonietas aut retinet in ipso pluetudo cursus sanguinis: aut uoluit mltius: aut reliqua. **De signis spirituum. L. xx.**

Signa principum mltie sunt existitatio mala et tior finis causa et uelocitas ire et dilectio solitudinis et tremor et tigo et sonitus et tintus et prope in miraculis. Quia autem confirmata est tior et malitia existitatiois et angustia et sollicitudo: et alienatio finis et fastidium propter multitudinem uentositatis et spes tioris ex eis quod non sunt aut sunt: et plurimum tioris eius est ex eis quod non timent finem pluetudine. Et spes quod ille sit indefinita. Quidam ei eorum timet casum celi super se. Et quidam eorum timet quod terra absorbeat eos. Et quidam timet latrones. Alij timet ne lupus ad eos ingrediat. Et quicquid res prope huiusmodi in hoc ipso. Et cum hoc quicquid imaginat res coram oculis suis quod non sunt sane. Et quicquid imaginat se ipsos factos reges: aut lupos: aut demones: aut aues: aut istia artificialia. **Amplius quidam eorum sunt quod ridet et prope quorum mltia est sanguinea quoniam imaginat quod placet et delectat eos. Et quidam sunt quod plorant et prope quorum mltia est mltia pura. Et quidam eorum sunt quod diligunt mortem. Et quidam quod ea abhorrent. **Signa uero quod in cerebro est sunt prope supfluitas cogitatiois et assiduatio sollicitudinis mltie et assiduus aspectus ad rem unam et ad terram et significat ipsa color capitis et faciei et oculorum et nigredo pilorum et capitis et grossitudo eorum et accessio infonietatis et cogitationum et mora in sole et quod filia sit istis et egritudines cerebri antecedentes et ut afflunt signa quod dicemus inbris cerebro coicantur puentas: et ut non appareat iuuamentum quoniam me huiusmodi illud medicat: sed reaneat: et ut sint accidentia ualida magna. Eius autem quod scia est cointate totius corporis est nigredo corporis et arefactio et retentio et quod euatur ex splene et tior: et quod euatur cum pioidis ex ano et mltis et mltitudo pilorum corporis et uehementis nigredo ipsorum et accessio ciborum malorum et mlticorum et quos te docuimus in libro for.****

Et egritudines quid quibus succedit mltia sunt sicut febres spuales et pmlte. Hec signa et quod scia est ex splene sunt multitudinis desiderij propter effusionem chole nigre ad stomum et tior: paucitate digonius propter fuitate pphonis et multitudo rugitus lateris sinistri et inflatio splenis. Et illud quid est quod non ab eis separatur. s. reple uehementis propter inflationem. Et

hinc ad mltiam

Ex parte uero tior

quicquid est cum ea febris quartana et non est lenis: et quicquid modo dicatio chole nigre facit nisi sit mania. **Signa autem quod est ex tior sunt inuentio signorum apertis stomi rememorationum in e de egritudinibus stomi et augmento egritudinis cum facietate nauseatiua et reple et in hora digonis. Et multoties excitant cum ea apud comestionem usque quo digerant dolo res: deinde desunt apud digestum. Si autem est calidum significat ipsum inflammationem in miraculis et huiusmodi. Et plurimum mltia huiusmodi est spleneticus. **Signa uero miraculorum sunt grauitas in miraculis et attractio ad superiora et nausea inseparabilis et malicia aie et corruptio digonis et eructatio acetosa et sputum humidum et rugitus et exitus ueritatis et inflatio: et ut inueniat dolo rem in stomi: aut dolo rem inter utraque spatulas et prope propter cibum usque quo digeratur perfecte. Et quicquid euomit phlegma cholericum. Et quicquid euomit phlegma acetosum et gelans dentes. Et accit ei accidentia ex acceptioe cibi. Immo propter ipsum per horas aliquas: et erit ego et phlegmatica cholica: et alienat propter digonis bonitatem et augmentat dimitutione ipsi et propter plurimum ipsa aperta in miraculis: aut est cum ea et inuenit tremor plurimum in miraculis in quibusdam horis. Hec autem egritudo augmentat cum facietate nauseatiua et uelocitate digonis. **Et dicimus quod cholera nigra faciens mltiam quod cum est sanguis et cum gaudio et risu et non procomittat ipsa tristitia uehementis. Si autem est cum phlegmate est cum pigrina et paucitate calitatis et quere. Et si est cum cholera est cum agitatione et lesione et demonio et est istis manie. Et si fuerit cholera nigra pura: tunc cogitatio in ipsa erit plima et audacia erit minus nisi moueat et rixet et huiusmodi odium non obliuiscitur. **De cura. L. xxi.********

Portet ut cura et fieri incipiat antequam firmetur: quoniam facilis est in principio et praua et difficilis quod est firmata: et necium quid est ut finem omnem disponere aia ipsius letificet et iocundet. Et sedeat in locis tepatis et huiusmodi aer hospitij et odorificet sternendo odorifera in ipso. Et vltimo ut semper olfaciat odores bonos et flores boni odoris. Et sumat cibos laudabiles chimii huiusmodi etatiuos ualde. Et fiat augmentum in hoc ut corpus et tenerescat cum cibis puenientibus et balneo anis cibum. Et fundat super caput ipsius aquam tepidam non uehementis caliditatis. Quicquid ex balneo egredi si par sit huiusmodi non est malum si par aque potet et admistret fricatio tenax faciens per dicta in e de pfluatone sanitatis. Sicque studium tuum in huiusmodi mectatione ipsius supra studium tuum in e calefactione quoniam possibile est: et alienet a se coitu et sudore uehementi. Et alienet fabas et carnes salitas et lentes et caules et uinum grossum et nouum et oleum salum et oleum salum et acre et acutum et oleum quod est uehementis acetositatis. Quod autem ut sumat pingue et dulce. Et quod uoluntas adest ut dormiat non ebrietur coram capitibus nisi cum aqua papauis et camemille et albacoe. Si nonus ei est ex puenientioribus curis eorum. Verum succurrat cum eo quod tunc afferat eis salutis quoniam nocuum papauer attribuit. Si autem mltia fuerit ex malitia pphonis singularis sive aut sicce sufficet ut admistres calefactionem cordis cum lenificatione et medicis de muscho et tyriaca et mltis chridato et silib. Et cura caput cum eis que deca sunt in e de soliditate. Et que ex ea fortis est accitio successione alterius egritudinis case facilis cure est ita ut ebrietur omnibus remoueat. Si autem est ex mltia mltica firmata in cerebro tunc thesaurum cure ipsius est tres res. Prima egritudo materiei: et fortasse erit per clistere et uomitu nisi in illo et tior est debilis. Illud et nunquam in hac egritudine uomere facias neque in miraculis. Et si est ut admistres cum etione huiusmodi assidue cum ebrietur et oleis

A Somno

Quid mirari

Somno

A malis optandis

calis. Et ponas in eis ex medicis sicut camellā et ane
tū et melilotū et radicē lilij ut nō ingrosset hūior pp reso
lutōm purā in qua nō est leuitas nō grossitudo ut hūme
crent et nō sit in eis resolutio. **¶** Quid si cholā nī. ē elō
gara a calitate itereit ut addas scēbā et folia lauri et cala
mītū cū hūectatiōe et nō cures et admistra cibos geneza
tiosos sūguis laudabilis sicut pīscēs petrosos et carnes
laudabiles p̄dictas. Et in q̄busdā horis uinū albū per
mistū p̄ter antiqū et forte. Et tertia est ut admistres cō
fortatiōm cordis si sentit p̄p̄onē fiam cū lenificatiōe cali
dis. Et si sentit p̄p̄onē declinatē ad calitatē cū lenificā
tib⁹ tēp̄is. et si calitas est ualde fortis tē admistra leti
ficatiō fīa multe fr̄itatis. Et illud quid scies ex pulsu.
¶ Incipiam⁹ at distinguere regimīa ista. Et dicam⁹ etiā q̄
de ita faciēda est. Nā si uides uenas plenas qualiscūq̄
firmitū cholā nigra est sanguinea. Phloma igit ex nigra
Immo oz fm oēm dispōm ut a phloma incipias nisi
rior uehēntis debilitatis affuerit. Et scias q̄ si materi
e sit pauca et sit in cerebro tñ q̄ tūc siccitas dñat super
p̄p̄onē. **¶** Amplius si phlomas et inuenis sanguinem
subtilē nō retineas sanguinē pp hoc qm multoties in
ipsa p̄cedit subtilis. Et sit oz ut aplifices phloma: ut
nō effluat qd̄ subtile ē et augeat malitia et retineat gros
sum. Et p̄sidera qd̄ duoz latez capitis sit graui⁹ et phlo
ma cephalicā q̄ sequit ipm. Et q̄q̄ neciū erit tibi ut
phlomes basilicā et an phloma uenaz frontes mone pl⁹
qū inuenis signa cōia. **¶** Deinde si inuenis hūiorem
mīcū et declinē ad frig⁹ eūa cū pilulis factis ex epithy
mo et aloē et belleboro nigro et incipe a digōe. **¶** Am
plius eūa in p̄ncipio rei cū medicinis lenib⁹ in quib⁹ re
cipiūt epithymū et pulpa colloq̄ntide et seamonee parū
deide cū decoctiōe i qua sint epithymū et agaricū. **¶** Po
stea si nō p̄fēit admistra hieras magnas deinde si p̄ illū
indiges etiā admistra belleboz cū timore et cautella
et lapidē lazuli et lapidē armenū et pilulas factas ex eis
sine timore et cautella. Et multoties p̄uid iuuat eos ad
mistratio hāz medicinarū p̄dictaz in aq̄ casei fm assidu
atōm et minoratōm phlatis ex medicis. Si ḡ nō p̄fēit
reitera itē et in oi hebēdōda etiā uice una cū pilulis sub
tilibus medīs. Et in sp̄atiū illud admistra triserā epi
thymi. **¶** Exptū nāq̄ ē potare eos triserā epithymi f̄z
hūc modū. Sumant triserā. 3. iij. epithymi. 3. i. biere. 3.
5. et in oi mīse eūa cū aliq̄ forti ex hieris magnis et pilul
magnis donec inuēas egritudinē iā remota. **¶** Et ad
mistra ēt uomitū p̄pe si uides in stō aliqd̄ qud̄ in egritu
die faciat augmētū. Et si nō ē egritudo uehēntis debili
tatis et oz ut fiat uōitus cū aq̄ in qua cocta sint calame
tū et rhabhani sem et recipiat exp̄sionē rhabhani i quo
infix⁹ est bellebor⁹ et dimissus aliquot dieb⁹ donec currat
in ipso vrus et cū oxymelle et sumat hūc eund⁹ rhabba
nū infusum in oxymelle. **¶** Hicq̄ ḡritas oxymell triū sex
tariop et ḡritas exp̄sionis et sextarij unius et augeat il
lud et minuat fm ḡritatē vritis. Si at vritis ties obli
litate aliena belleboz. **¶** Quāq̄ purgaueris intēde ad
tor cū eis q̄ multoties dixim⁹. Et hec quid triserā epi
thymi expta est in hoc c. **¶** Qū ḡ antiquat egritudo ad
mistra uōitū cū belleboro et admistra masticatōes et gā
garismata nota et admistra odorantia bōa et muschum
et ābrā et alfelemiatī et xilaloē. Et si mā fuerit declinū
ad cholam citrinā eūa cū decoctiōe epithymi et pilulis
stomatcis tēp̄is et ex eis quid q̄ eūant cholaz adustā
fi ea q̄ dicunt in c. suo. Et tu quid adde in hūectado et
minora ex ea lesatiōe quīs si sit ubi excusatio ex came

millā et que sit in e. vritis. Quāq̄ admistras ebocas nō
est uia ad admistrādū iustantia pura sup cap. **¶** Qui
dā at antiquoz medicop̄ laudauerit in h. loco ut sumat
ex aloē oi die in ieiuno aliq̄tūlū aut deglutat in die a
Quā i qua cocta sit ap̄fintib⁹. 3. iij. et x. kerates exp̄sionis
ap̄fintib⁹ dissoluti in aq̄ et laudarūt ut absorbeat oi no
cte acetū forte et p̄cipue acetū s̄q̄llicū. **¶** Nos at time
mus in eo malitiā s̄q̄lle et acetū in hac egritudine nisi assic
fidutia q̄ mā sit ḡrata ex cholā adusta qm est cala. nā
tūc acetū est magis iuuatiuū ei alijs reb⁹ et p̄cipue s̄q̄lli
ticū et oxymel sem cū oxymelle s̄q̄llicoz et s̄q̄llicū acetū in
quo ponit poliū mōtanū aut aristol. **¶** Et q̄q̄ etiā iu
uat acetū qū egritudo fit cū cōitate splenis et mā ē i ip
so: et oz ut fiat bon⁹ odor et cū p̄positis equalib⁹ in q̄bul
recipiunt cāfora et muschus et oleū uiol. et sit multum
uincēs cū odore suo siccitate cāfore et muschi et odora
mīa fīa: reliq̄ bñ redolētia humida et p̄pe nenufar. **¶**
Qd̄ si cā in mīa fuerit apa in stō et uiscerib⁹: aut p̄p̄o
cala in eis adusta succures illi cū eis q̄ infiant cap et
hūectāt ipm et p̄fortāt ut nō recipiat qd̄ puenit ad ipm
ab alijs. **¶** Et si fuerit cā in mirac et inuēiunt uentof
tates et rugit⁹ et his filia. **¶** Qm illud est apa in mirac ca
lidū cura ipm et resolue cū eis q̄ sit neciā de quib⁹ dēn
ē in c. de apatib⁹ et p̄forta cap et inunge ipm in oleis et
fortatiuis et hūectatiuis: et admistra uērolas cū scarifi
catiōe eūando sanguinē et nō calefacias in h. dispōne e
par. Immo tibi attinet ut ipm infrigides qū inuenit in
sum calm adurentē sanguinē sua calitate et cōforta t̄ple
nē. Et p̄pe sup mirac uērolas et medicam de sinapi et
silia ut nō mittat splē ad cerebz mām. **¶** Et si fuerit
mirac s̄e p̄p̄onis inflatis ipm et nō fuerit ibi apa neq̄
inflamatio dabil ei ad potādū aq̄ decoctiōis ap̄fintib⁹ et
succū et fm q̄ dēn ē. Et eboca stōm ip̄sus cū ebocis
calis p̄dictis et fac ei ep̄lm cū illis ep̄lis et admistra i e
is sem agni casti et sem rute et radicē lilij et et herbā ma
rie. Et retie ep̄lm si ipm t̄pre lōgo. Deinde qū ipm re
tinueris p̄das uērolas sup locū et si cū sit cottū infusum i
aq̄ cala et oleis: aut lana carmiata: aut sp̄ogia et p̄fert u
sus ep̄li ex sinapi si ipm: et si illud qud̄ ē inf duas spatu
las et ep̄la dēa in antidotario. Et p̄fert ut ponat sup ip
sū uentose absq̄ scalpelatiōe nisi illic sit apa: aut dolor
p̄hibēs illud. Et multoties quid neciū ē ut ad potādū
dent in mīa inflatiua sem ap̄j et cymīnū et anisum et hzu
pi in q̄b⁹ seia ista decoq̄tur et ruta et anetū. Immo q̄q̄
neciū tibi erit ut admistres sem rute et agnicasti. et mul
toties indiget mirachia antiq̄ uōitū cū belleboro al. et
oz plurimū in mīa mirachia ut rectificet epar ne ex e
o genere cholā nigra. Et multoties iuuat hñtes mīa
mirachia et ut admistres infiantes: unū si hūectatē et op
posite pp cholam nī. Et qz ipse si p̄hibitiōm faciētes i
generatiōe uērolitatis et uaporis q̄ utraq̄ ipediunt sua
eleuatiōe ad cap. Si nī est iuuamētū cū fīo nō est ide iu
uamētū uex abscedens egritudinē. **¶** Sed ex fīo qū est
hūidū nō generat cholā nigra: et abscondi mā ē. Nā ēt
uaporat mā p̄phēnsa et fidutia ē q̄ mā dñabz ei et recti
ficabit ea. Et scias q̄ regim grossius generatiuū phlatis
fortasse resistit cholē nigre. et igit subtiliatiuū pp illū
qd̄ efficit ex adustatiōe facile nocet et fortasse iuuat ipm.
Nō ḡ seducat tē iuuatiuū quorūda pp phla qd̄ ipi eua
cuat uōendo aut egerendo. Nā illud nō est pp eūonē
phlatis iuuatē ipos. Immo qm multitudo et p̄phēso
hūoz ad inuicē remouet ab eis. uex iuuatiuū essentialz
ē eūo cholē nigre. Et canō quid curatiōis mīe est ut

Ab ap̄p̄te
in stōm

Ab ap̄p̄te
in stōm

Emula

Empti

potus

Ep̄lm

Empti

puenias usq; ad ultimum in hñectatiōe: et cū hoc nō mīus
as in eūone chole nigre. Et quotiescūq; corrūpit cib⁹
in uētrib⁹ hñitū mīa duc eos ad hoc ut ipm eūant et p
pe qñ sentiūt acetositatē in ore. P portet ei ut tūc pcul
dubio eos uomere facias et phibe eis ne comedāt p⁹ ei
bū illū aliū: et admīstra electuaria pfortancia os fīdī. et
caueant ab ingressu balnei et ab intromissioe cibi sī ci
bū iā corruptū. Et oz ut mīa hñtes in aliquo sint
occupati quocūq; mō sint: et ut eis sint pñtes de qbus
uerecundent et cū qbus gratulent et uinū albū equale
pmistū papp. Et occupent et cū cātēis et letificatib⁹
nihil ei ē eis nocibilis qñ rior et solitudo. Et multoties
quid iuuat eos accētia eueniētia ipis ut timeat aliqd
et occupent ea cogitatioe et facē ut ipi a cogitatioe re
mittant ē cura et optia. Et si cā fuerit puocatio re
tenta mīstruoz: aut et qd p anū egredī: aut reliq; puoca
bis illud. Et si at accit casus desiderij tūc egritudo ē
mala et siccitas est extēsa. Et qñ accidit in corporib⁹
eoz ulcera significāt q mors ē ppinq; et in cuiusq; cor
pore fuerit chola nigra mobilis erit magis suscepibilis
cure qñ ille cui⁹ chola nigra non est mobilis et eius cho
lera nigra apparet in egestione et uomitu et urina: et in
colore cutis et lēiginibus et pāno et ulceribus et scabie
et uaricib⁹ et elefantia et cursu et qd ex ano pfluat tūc il
lud significāt q ipsa recipit discretōm a sanguine. Qu
qñ aliqd eoz in eis appet ē signū bonitatis. Et qñ a
liquib⁹ ipsoz accit ipsam p solutōm et eūonē: tūc ipi sūt
digniores illa qñ aliq pp siccitatē ipsoz. Et ergo ut in a
qua tepida sedeat et cibent pane infuso i iuleb et pauco
uino: et def eis in potu aq mīsta. Deinde dormiat et p
ipm balneentur: deinde cibentur qñ egrediuntur.
De cutubut. Lxxij.

Spes ē mīe plurimū eueniēs in februario qñ fac
ut hō diligit fugere ab hoib⁹ uiuis et cupiat ap
propinquare mortuis et sepulchris cū malitia formati
onis repēte ei eueniētis. Et est pcessio hñtis eā noctur
na et ipsius occultatio et egressio diurna. Et totū illud
facit diligendo solitudinē et elōgarōm ab hoib⁹ et cū hñ
qñscit in loco uno plus una hora. Immo nō cessat dis
currere et ābulaz incesione diuersa ingorās quo uadat
cauēdo sibi ab hoib⁹. Immo qñq; nō cauet sibi ab eis
negligēs penitus illuc et papp discernēs illud qd uidet et
ei sit pñs. Et cū hoc ipse est in ultio qñtis et solitudinis
et grimonie et cautelle. Et color est citrin⁹ faciei lingua
secca sūies et sup crura ipsius sūt ulcera qñ nō p solidant.
Et eius quid cā ē corruptio materie mīce et mīstudo
motus pedū et qñ materie ad ipsos descendūt: et pcpu
e qñ est oī hora offendēs et occurrūt pedib⁹ illius aliqd
aut ipm mordet canis: et sit illud cā ut effundat multu
do materie ad crura et qñ sunt in eis ulcera: et qñ re
manet fm dispōnē suā et dispōnē cāp suaz nō p solidat.
Et sit siccus uisus et nō lacrymatur oculi ipi et o
culi sūt debiles et submersi: et totū illud ē pp siccitatē o
culoz pponis ipi. Et hoc nō noiat cutubut: nisi
pp ea qñ eā hñs fugit absq; ordie: et qñ ē incesio est di
uersa. Ignorat qñ qua pte incedit: et est qñ fugiens ab i
diuiduo appante ei. Nā ipse pp paucitatē sue suatōnis
et defectū rectificatiōis pñt sui incipit in pte sua moue
ri obuiās aliq in diuiduo: qñ itez fugit ad pte aliā et cu
tubut quid est bestiola exītes in supficie aque qñ sup eā
mouet diuers⁹ moribus sine ordie. Et quacūq; hora ali
qd accit ei fugit ex eo qd ipi accit deinde appet. Et
dī bestiola aliā nō qñscens et dī esse masculus ex saal et

A rursus
Hymn.

Cutubut

Causa

Cutubut
qñd et

di esse vulpis bahamacu. uerūti magis fīlia nō loco sūt
duo prius dicta. Et cā quid h⁹ egritudis ē chola
adusta et mīa.
De cura. Lxxij.
Cura h⁹ egritudis ē cura ipsius mīe qñ est ex
chola aut mīa adusta. Et oz ut in e⁹ phomi
a ad hoc pueniat ut sanguis plurim⁹ ex eo egrediat et
malefactiōi ppius fiat et regat cibis laudabilib⁹ et bal
neis bōis. Et def ei ad potādū aq casei trib⁹ dieb⁹. et
p illud eūet bñor cū biera Archigeni: deinde ingeniet
ut dormiat: deinde cor et pfortet p eūonē cū tyriaca et
q cursu et pcedūt et cū hoc ualde hñectet et ebrocetur
cū infiantib⁹ ut nō aggreget calefactio illaz medicinaz
qñ necessarie sūt motib⁹ exercitantiis. uerūti necesse ē ut
calefiat cor et cū eo qd ipm pfortat et hñectet corp⁹ ip
sius et fiat ut dormiat et tēpet et ppo. Lōplemū pō cu
re et ē dormitatio plurima et ut def ei i potu epithymū
qñq; ut qñscat et nā et abscondat et cogitatio. et qñ in ip
sa nō pñt medicam et cura flagellet et fiat ut dolorem
fētiat et pcutiat cap⁹ et facies ipi et cauterizet et pñci
put qñ sanat qñ si redeat redeat. De ilsci. c. xxij.
Hec egritudo est sollicitudo mīca filis mīe i qñ
hō sibi iā induxit incitātōm cogitantiōis sue sup
pulchritudine quarūdā formaz et figuraz qñ insunt ei.
Deinde adiunat ipm ad illud desiderū et nō psequit.
Et signa quid ē sūt pfunditas oculoz et siccitas ipo
rū et puatio lacrymaz nisi qñ fletus adest et motus cō
tinu⁹ palpebray et sibilis qñ aspiciat aliqd pulchrū dele
ctabile: aut audiat rumorē iocūdātem: aut letificet.
Et est spūs et plurime interfectiōis et reuerfionis et sit
multe eleuatiōis et alterat dispō ipi ad risum et letitiā
et ad tristitiā et fletū qñ amoris cātlenas audit: et pcpu
ē qñ sit rememoratio repudiij et elōgatiōis. Et si omia
mībra ei⁹ arefacta pñt oculos: qñ ipi sūt cū sua pfundita
te graues magne palpebre sūt grosse pp uigilias ipi: et
ploratū et qñ sit cū singultu et euaporat ex capite ei⁹ et ei⁹
figuris nō ē ordo. Et pulsus ipi est pulsus diuer
sus absq; ordie oīo: sicut ē pulsus hñitū rediū. Et ei⁹ qd
pulsus et dispō ipi alteratū qñ sit rememoratio et qd
diligē ppe et qñ obuiat ei subito. Et possibile est ex hoc
significare qñ sit ille qñ diligit qñ nō pñt ipm. Cognitō
at et qd diligit est una uiax cure ipi et ingeniū in hoc ē
ut noia plura noient iterādo multoties et sit man⁹ super
pulsū ipi. Quq; pp illud diuersificat diuersitate ma
gna et sit filis interfecto deinde iterat et expit illud mī
totiens scit qñ illud ē nom⁹ et qñ diligit: deinde sūt remeo
rent figura et māho: et illud in quo ualet et artes et gen⁹
et regiōes et ppet ad nom⁹ et qd diligit unūq; eoz et s
uet pulsus ita ut qñ alterat apud rememoratiōm unius
rei multoties aggreget inde ppetates et qd diligit ex no
mie: et ex eo in quo pualet et cognoscit illud. Nos ei iā
expti fuim⁹ illud et inuenim⁹ iuuantū in faciēdo morā i
illo. Amplius qñ nō inuenit cura nisi regim⁹ pñctō
nis inter eos fm modū pmissiōis fidei et legis fiat. Et
nos quid iā uidim⁹ cui redita est salus et vtus: et redijt
ad carnē suā qñ iā puenisset ad arefactiōm et pñsisset
ipsā. Et tollerast egritudines pñuas antiquas et se. Lō
gas pp debilitatē vtus factā pp nimietatē ilsci. Nam
qñ sentit applicatiōm et qd diligebat euauit qd hēbat
in breui tpe et existiaim⁹ mirabile esse et significauim⁹
obedientiā nature meditatiōib⁹. De cura. Lxxv.
Considera an et dispō puenit ad adustōem bu
moz p signa qñ nosti et eia. Deinde admīstra eis
sōnū et hñectatiōm et nutrimentū ipsoz cum laudabilib⁹ et

Amor. Be

Spūs

pñs

miabile

fac ipsos balneari fin pñiñm hñectatiñis notā. **E**t
hic casus eoz in disceptatiñib⁹ ipsorū ⁊ occupationibus
⁊ pñoueris ⁊ pñ in rebus negotiosis. Illud ei facit
os fortasse obliuisci delectatiñis eorū: aut ingenietur ip
si diligāt aliud ab eo qđ diligunt qđ sit ex eis que lex p
mittit. Deinde cogitatio ipsorū a se abscindat anteq̃
firmet. ⁊ postq̃ obliuisci fuerint primi. **S**i aut ille qđ dili
git fuerit ex rñalibus tē adhortatio ⁊ correctio ⁊ uita
patio illius ⁊ coarctatio illius ⁊ trāformatio ad ipsū qđ
illud qđ hñ n̄ est nisi sollicitudo mñca ⁊ pñuñio dñmōis
erunt ex eis que multū iuuabunt. vba ei in hoc cōfēt
Et ēt uenile ad eū incitetur ut uituperent illud quō dī
ligunt ipsi et rememorent eis dispñones et narrent ei is
aliquas de ipso ex qđbus horrorē incurrat et narret ei
de ipso uitupatiñes multas. Nec ei sit ex eis que sedāt
plurimū qñis sit ex eis qđ alios pñolētur. Et ex eis que
ad illos iuuāt est ut narret uenile iste formas qđ dili
git cū sñtudinibus seclis: et assimilētur mñbra faciei e
ius cū narratiñibus horribilibus et assidue illud ex
perseuerent in ipso. Nec ei sit ipsarū opa et sit prudentio
res in hoc uiris nisi mollibus. Ipsis nāq̃ inest ars n̄
breuior arte uetularū: ⁊ pñea possibile est eis ut inueni
ant qualr pñuēt amorē diligentis ad illud qđ nō dī
git gradati. Deinde abscindat opus suū anteq̃ pñirme
tur amor secundus. **E**t ex occupationibus pñdictis
est corruptio puellarū ⁊ plurim⁹ pñubitus ipsarū ⁊ ino
uatio ipsarū ⁊ delectatio cū ipsis. Et quidā hominea sñt
quos sanat letitia ⁊ auditus cātilene. ⁊ quidā sit quos
illud augmēt in illic. Et possibile est ut sit illud uena
tio: aut spēs ludi ⁊ dignitates assumpse ex regibus et si
militer spēs tristitie magne oia sunt sanātia. **E**t for
tasse necium erit ut isti regant regimie hñtū mñiam ⁊
manā ⁊ alcuntib⁹: ut eñentur hñores eoz pñdicti cū
bieris magnis ⁊ hñectetur cū eo qđ dñm est ex hume
ctātib⁹: ⁊ illud est qđ permūtatur cū moribus suis
⁊ sanitate corporū suoz ad similitudinem ipsorum.
Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in o
peratiñibus motus. **D**e uertigine. **L. i.**

Vertigo est ut hñtū ipsā imaginetur qđ res
sit ipm uoluātur ⁊ qđ eius cerebz ⁊ corpus
ipsius reuoluātur qđ non regit se ita ut fir
met. Immo cadit ⁊ multotiēs quidā abbō
ret uoces ⁊ accit ei ex obuiatiñe sui ipsius sicut illd qđ
accit ei qđ reuoluūt super se ipm multotiēs cū uelocita
te. Nō ei figi sedens aut stans aut apit oculos. ⁊ illd ē
pñea qđ accit spū in uētrib⁹ cerebri eius ⁊ in uēis ⁊
arterijs eius ex obuiatiñe sui ipsius illud qđ accit ei qđ
reuoluūt reuolutiñe pñuua. **E**t dñā qđē inter vñgi
nē ⁊ epilepsia est qđ uertigo qñq̃ manet tpe aliquo. **E**
pilepsia uō sit repente ⁊ cadit eā hñs scilēs ⁊ sanatur.
Vertigo aut est ut qđ hñ stat uel surgit obtenebrentur e
ius oculi ⁊ excitatur ad hoc ut cadat. Et que ex ea for
tis est: sñtis est epilepsie. uerūtū nō sit cū spāmo sicut sit
epilepsia. **E**t hec qđē vñgo qñq̃ accit hoīni pñea
qđ reuoluūt se ipm ⁊ reuoluunt uapores ⁊ spūs in se ip
so sicut reuoluūt uas pñtēs super aq̃ tpe aliquo: ⁊ qñ
reuoluitur spūs imaginat hñ qđ res uoluatur. **N**āq̃
equale est siue diuersificet pñortio pñtū spūs ad pñes
mūdi pñtētis ipm ex pñe spūs siue diuersificet illud ex
pñe mūdi qđ fuerit sensibilitas per eas: ⁊ sit reuolutiñes
que sit pñ oppositiñm. Nā qđ sentiens mouetur pñuāt
tur opposita sicut qđ mouet sensatū. **E**t hec quidez
uertigo qñq̃ sit pñ pñsideratōm ēt ad res que uoluunt

ita ut insigatur forma illa sensata in aia: **E**t pñ hoc dī
qđ oēs operatiñes sensibiles pñdent ex insitiis corpore
is patientibus. Quorū primū ⁊ dignius est spūs sensi
bilis. ⁊ remanet in ipso ab oī sensato forma ipsius post
eius separatiñm qđ sensatū est forte. **E**t ē ei sensatū nō
efficit in insitiō sensibili nisi formā que est sibi similis.
Deinde firmat forma illa ⁊ euāescit cū pñtate recep
tiñis insiti ⁊ fortitudie sensati. eius uō expositio in scien
tia pñtēt nāli. **E**t qñtūq̃ fuerit corpus debilius
erunt passiñes iste fortiores sicut in egris. Egritudo ei
plurimū in hoc seq̃tur elōgatiñm ita ut appeat eis sem
per qđ reuoluātur cū puo motu ipsorū. Nō ei indigent
in motu ut iniungatur eis quatenus in motu uehemēter
perseuerent pñ debilitatē ipsorū. Nā spūs eorū accidūt
nocumētū ⁊ passiñ ⁊ cōmotio. **E**t qñq̃ quide uertū
go ex caus corporeis aut pñtib⁹ in uacuitate cerebri
pñtētis in eo ex uaporibus perueniētib⁹ in uenis que
sit in ipso ⁊ in neruis: aut ex humoribus cōtētis in ip
so oīs generis qđ euaporātur cū puo motu: aut calitate
Nā ergo mouētur uapores illi mouent motu suo spi
ritū aialē qđ nō digeritur ⁊ rectificatur nisi in uenis illis
Deinde req̃scit in subā cerebri: postea dispāz in ner
uis ad cor. aut pñ multitudinē uapoz iā retētorū i ip
so ascendentiū ad ipm ex locis alijs: deinde qñscentiū
in ipso remanentiū in ipso ab egritudie acuta asceden
te: aut egritudie fia. Et erunt uentositates inflatiue qđ
mouebit hñ digestia et zolutia. et qñq̃ sit n̄ pñ motū ua
porū in cerebro: sed pñ malitiā pñlonis diuerse in ipso
ex qua pñsequitur excitatio motus agitabilis in spū nō
cū motore corporeo permiscēte ipm ex uapore: aut ali
o sicut accit illud ex motu diuerso pñueniente ex aq̃ ⁊ i
gne qđ aggregātur. Et qñq̃ sit ex motore spūs exteri⁹
sicut percussioe capitis ⁊ fractiōe cranei ita ut cōpri
māt cerebz ⁊ spūs qñq̃ seq̃tur i sequātur ipm motus diuersi
circulares undosi: sicut accit in aq̃ ex percussioe graui
super eā: aut casus uerberatiñis fortis sup dorsum ipsi
us. Reuoluunt ei unde ē ⁊ casus: uerbi gñ in aere.
Sed corpus aerē est dignius: sed tñ nō sentit. **E**t
qñq̃ sit ex uaporib⁹ ascendentiū ad cerebz in dispñe
suaz ascensionū. ⁊ si nō sint generati in subā cerebri: n̄
retenti in ipso antiquitus. Nā qđ ad ipm ascendūt mo
uēt ipm ⁊ qñq̃ sit ascēsus eorū ad ipm aut in trāstib⁹
neruorū ⁊ est ex spō ⁊ citissell: aut mediāte spō ⁊ uesica
⁊ matrice ⁊ uelāine qđ eis adueniūt egritudies: aut mo
uentur hñores qđ sit in eis. Illud ei plurimū sit ex spō ⁊
⁊ pñ ipm ex matrice recipiēte superfuitates: aut in uēis
⁊ arterijs: aut occultis: aut manifestis. Vapores aut mā
qñq̃ est cholā ⁊ qñq̃ est pñla. ⁊ uertigo quid pñlatica si
mil est epilepsie. ⁊ multotiēs sit pñuuitas scotomie ⁊ v
iginis nō pñ mām cōprehensam: imo pñpter rē incipiē
tē pñuuari cū cerebro sua qualitate ⁊ facit possideē seo
tomia ⁊ uertiginē sicut accit qđ est uacuitas ⁊ fames qđ
busdā hoīb⁹ ex pñe eis qđ famē nō tollerāt pñpterea qđ
os spōi eorū ledi cui cerebz cōicat. ⁊ qñq̃ sit uertigo ⁊
scotomia fin semitā crisi. **E**t uertigo quid frequens
⁊ pñe in decrepitiis nūtiat apoplexiā. ⁊ sit uertigo eue
niens successiñe stuporis cōitatis mñbrum: ⁊ qñq̃ soluit
uertiginē sōda accidens. **D**e signis eius. **L. ij.**

Acta aut ex reuolutiñe hoīs super se ipm: aut cō
sideratiñe ipsius ad res reuolutas ⁊ luminosas
qđ nō sedet nota est per se ipsā: ⁊ sit que sit a pñuisione
aut casu. **I**n ea aut que sit a retētiñe materiez uapo
rosaz pñcedentiū in cerebro: aut generataz in ipso cerebro

est egritudo assidua et non sequens egritudinem in aliquo
membris et non est excitata cum repleione et sedata cum uacui-
tate: et quoniam antecedunt ipsam dolores capitis et sonitus et ti-
nitus et grauitas est in capite et inuenit tenebrositatem in
uisu suo fixam: et inuenit in sensibus abbreviatum ita ut sit in
gustum et odoratum et sentit in arteriis anterioribus pulsationes
uehementes et inuenit grauitatem in odoratu. et si fuerit hu-
mor qui est in cerebro: aut in alijs membris humor ex quo ex-
citant uapores phlogistici erit grauitas et tior uel tumor
et multitudo soni et signa phlogistici predicta in canone. et si
fuerit cholera erit uigilie et inflammatio sine multitudie gra-
uitatis et imaginationes citrie auree. Et si fuerit san-
guis erunt uene inflatae et facies et caput et oculi rubet:
et cale et erunt grauitas et sonus et lassitudo et pulsatio.
Et si fuerit a mliia erit grauitas cum quietate et erit uigi-
lie et imaginationes laminarum et capilli nigri et cogitatio
corrupta et reliqua signa predicta. **Q**uod si ei causa fuerit
a non erit cum destructione desiderij: aut impedimenti in ipso: a-
ut corruptio in digione et tremore cordis et lassitudine
spiritus et erit permutatio in sono et declinatio nocumendi ad an-
rioris parte cerebri et media ipsi: et non elongatur quoniam peruenit
ad ad ipsi posterioris: et diuersitas dispositionis sitis: quoniam ei
sedat et quoniam augumentat hunc repletionem et uacuitatem. et sit
succellio facietatis nauicatie a cibo preterite et inuenit e-
tia dolores in sono et inflammatio in quibusdam horis et sit
in uia coitatus nervorum et inuenit an ipsa et apud reuer-
sionem in postremo ipsius dolore per principium apud originem
pis sexti in pedibus colli. Et si est ex matrice procedunt
ipsa phlogastio matricis: et reuocatio spiritus et mensurorum
et apata in ipsa. Et si sit est ex uelicia: et si est ex prin-
cipio membrorum oium: aut ex origine nutriti quod est epar
aut ex origine spiritus qui est cor et transitus in uenis et ar-
terijs ortis ex eis: aut in illis que sit per aurem: aut in illis
que sit in collo. Et illius quidem signum est ut sit cum pulsati-
one uehementi et reuocione ut corde uenarum que sit in collo et
ut non inueniat dolore de quo sit curadum in collo et in brachij
et in reliquis uenis. et quoniam uidet arterias extrinsecas ex-
tensas apud collum et alleuiat cum manu tua pulsus phibet
aut ligamentis latinorum: aut plumbis: aut lnis super ipsum
striptica predicta tunc scis quod curus est in eo et si non tunc
est in alijs. et si sit experire in alijs: quod si non inuenis tunc est
in uis profundis. Illa uero que sit a malicia personis diuer-
se scit per lenitatem cerebri et priuatum caput predictarum et ca-
lus frigoris aut caloris repente exterius: aut ex recep-
tis infantibus et calefacientibus subito et sequat ea uigilia.
Et scias quod scotomia et uertigo quoniam plousgatur tunc egritudo
est scia. et signa quidem cretice manifesta sunt.

De cura cap. iij.

Electa quidem a reuolutione hominis super se ipsum et per
rationem et ad reuolutiones aut considerationes ex lo-
co alto curat cum quiete et tranquillitate et sono si non cito seda-
tur. et sumat striptica acetosa et frangat bucellas in eis et
sumat ipsas. **Q**ue uero facta est a sanguine aut humore
prento in corpore curat phlogistia ex cephalica. Deinde
ex uena queta qui est per aurem. Est ei optima curatio oium spirituum
uertigis malum et quoniam cauterizat et prope in ea causa est a
scensio uaporum ex corpore in quacumque uia eleuant. **C**
Uetose quoque preit nocenti superposite et est super capite.
Si aut fuerint cum sanguine humores diuersi: aut causa ei
fuerint humores preter sanguinem: tunc incipiat ad euandum cum
pilulis de biera aut infusione aloes. Si fuerit humores
cali aut decoctione myrobala. cinapum: aut decoctione epi-

thymi et pilulis stomaticis si fuerint diuersi. Et per uisio-
nes admittet clistere cum aqua centauree et colloquintide
Deinde uentose super nucha et caput perueni ad gar-
garismata et caputpurgia et attractiones odorum naribus in
quibus sit musculus et castoreum et nigella et amaracum. Quoniam
quod porphyrimus excitat tunc adiuna cum fricatione inferiorum
extremorum. **E**t si fuerit causa in hoc ex sono et humoribus in
ipso admittit uomitum cum aqua in qua sit anetum et rhabba-
nus et ponat in ipsa mel et sal et reliqua uomitua temperata
Deinde etiam cum cochij si uirtus fuerit fortis aut cum pi-
lulis de picra: et infusione aloes si uirtus fuerit minus
fortis. et scias si humores sit cholera pura tunc enim cum deco-
ctione mirobala. cum fumoterre. Et illud quidem scies per si-
gnificationes predictas in hoc et in de sono. **E**t si causa
fuerit in alijs membris curabis totum cum eo quod os et prosta-
bis caput in principio sui cum oleo rosarum. cum aceto et oleo ca-
memillino et perfirmat cum oleo camemillino singulaz
Quoniam si est in capite tamen ponatur uetoke super
caput et noctem. et phlogastio uena que est per aurem et admitti
strent asebaret et gargarismata et ebroke et attractiones
odorum naribus et caputpurgia predicta et qui filia sit illis fin-
mas fin quod sciuit in canone. et si causa est malicia personis
diuerse os ut scias causas et signa per ea que scias: et cura
per sonum ut temperet pro nalis. **E**t si causa est percussio
aut casus curet per cum eis que dicent in capitulis suis. **S**i
gustat et remanet uertigo curet uertigo cum eis qui sunt
ostensa. et os quidem ut hunc uertiginem alienent a se phide-
ratom ad oem rem cito reuolubile et alienet ab aspectu
profunditatem foueap et uerticem montium et collum et superfi-
ciem supram. **S**cotomia uero et uertiginem facias prope
uacuitatem sono sedat acceptio bucellarum infusarum in rob fru-
ctuum stipticorum et aquis ipsorum et proprie accresce.

De alue et palpitatio. L. iij.

Corpori quidem accit ex parte multiplicationis imple-
tionis et similitudinis in lacertis et uenis dispositio que est li-
cut lassitudo pro qua extendunt uene et multiplicat osci-
tatio et alleap extensio pro multitudinem uetositatis et ua-
poris et cum ea rubificatur facies et oculi et puocat inuo-
lutum et extensio. et cum illud in homine multiplicatur
significat repleonem. **Q**uod si est uet hunc sanguinem et
cholericus et admittet aqua scia. **I**llud ei quoniam sedat ea
in dispositione propea quod temperat ebullitionem. acori quoque iest
propetas remouendi ipsa quoniam masticat aut puluerizat su-
mit et bibi. Et scit cum eo quod resoluit uentositates do-
minantes. et sit zucacum cum coriandro. et balneatores sa-
nat hunc ea perstringendo manu super uenas et super duas
appopleticas donec homini eueniat quoniam sincopis et so-
tasse cum eo quod exprimit desipum ascendente ad cerebrum o-
moda fortitudine diuante materieb cum resolutione. Et cum
ipso quidem est cautela adhibenda. Et os ne manu super
uenas teneatur ea quietate quoniam homo non tollerit ut in ip-
so eius spiritus retineatur.

**De incubo et nominatur strangulator arabice uero
albodile et alcharo. L. v.**

Incubus autem est egritudo in qua homo sentit quoniam si so-
num ingredi phlogastia graue super se cadens et per
pmet ipsi et agustiat spiritum et intersecat uox ipsi et mori et
et fortasse phlogastia pro oppillationes pororum: et quoniam ab ipso
sepatur excitat cum subito. **E**t est antecessor unius tria
egritudinum aut apoplexie aut epilepsie aut manie: et il-
lud quidem quoniam fuerit ex materiabus proprimetibus et non
fuerit ex causis alijs non materiatis. **E**t si uero cau-
sa fin plurimum est uapor materierum grossarum sanguinearum

vomitus

Acacia

Incubus

Causa

aut phlaticar aut mlicar eleuatus a cerebro subito i di
spone qeris motus uigiliay resoluens uapore z cu re
soluoe ois hūoris cōitatis ipz. **De signis. L.vi.**

Signa at ois hūoris māifesta sē p canones aſce
dentes. Et qñz sit ex frigore uehēnti inueniēti
caput subito apud sōnū qz p̄p̄mit ipz z ingroſſat z ō
bit z efficit in ipō phāſias illas subito. Et illud quid
nō sit nisi pp debilitatē cerebri ſua calitate: aut malitia.
complexionis quam hz. **De cura. L.vij**

Aura eſt phlomia z ſolutio uentris cū eo qd
totū hūore educit: z ſi hūores ſint multi z groſ
ſi p̄ſert hoc ſolutiū. Lūius p̄fectio. R. euforbi q̄ritatē
z. i. cū. tertia p̄e. 3. de ſcamonea z q̄rita. 3. de pulpa col
loq̄ntide z duobz danich anifi ſi v̄tus fuerit fortis: z ſi n̄
cū pilulis de azulo aut pilulis ſtomaticis z epithymo
z hieris magnis. ſ. hiera cucumeris aſinini z biere ruſ
ſi p̄p̄rie. **Deinde p̄ſorta caput cū eo qd ſciūſti ex ca
none. Et ex eis q̄ iuuat ad hoc eſt ut grana pēdie i po
tu ſm p̄tinuitatē ſumatur. Et ſi at cā in ipſo eſt frig⁹
inueniēs caput z facit in ipſo hāc phantāſia o3 ut olea
caſa admittres caleſcencia ſtiptica z ēpla rubificantia
z reliqua. Et nō o3 ut plōgenus ſimonē in ipō qm̄
iam p̄ceſſit quod excuſat. **De epileſia. L.vij.****

Epileſia eſt egritudo phibens m̄bra aiata ab
opationibz ſenſus z motus z erectiōis nō inte
gre. Et illud eſt pp oppilatōz p̄tingentē. **Plurimū
uō eſt ſpalm⁹ v̄tis acciēs ex nocum̄to adueniente uen
triculo an̄iori cerebri qz facit puenire oppilatōz non
p̄letā. Et phibet trāſitū uirtutū ſenſus z motus in eo
z in m̄bris integre fieri abſqz interſectiōe v̄l z phibet
a poſſibilitate erigendi. z n3 poſſibile eſt homini ut euz
eo remaneat erectio corporis. Et qm̄ ois ſpalm⁹
quēadmodū on̄di ſit aut a repletiōe aut a ſiccitate aut
a d̄ctiōe pp cāz ipedientē tūc ſit epileſia. **Uerū
nō ſit a ſiccitate qm̄ epileſia ſit ſubito: ſed ſpalm⁹ ſicc⁹
nō ſit ſubito. z qm̄ cerebz ex ſiccitate ſua nō p̄ſeq̄tur:
ut ſpalm⁹ multū qn̄ moriat corpus prius. Tūc e
ſtat ut e quid cā ſit aut d̄ctio cerebri ad expellendā rē
ipedientē q̄ eſt aut uapor aut q̄litas mordicatiua aut
būectatiua male ſubē: aut hūor faciēs euenire oppila
tiōz z ſpalmū nō integzū in uentriculis cerebri z p̄nci
pijs ozigis neruorū. Et qñz ſit illud ex hūore p̄pter
motū undosum p̄tingentē in humore aut pp ebullitōz
calitatis ſuperflue in eo qd accit ex oppilatiōe qz v̄tul
ſenſus z motus nō p̄trāſit ſuo nālī trāſitu: z fortalle ex
aſceſſione nō p̄plet aliquid cū q̄ritate aliq̄ qz nō p̄uā
tur mēbra ſenſu z uirtute motus integre: aut pp uentuz
groſſum retentū in trāſitibus ſpūs h3 q̄ uilum eſt p̄bo
magno. **Ap. Et uidit ipſa eſſe unā cāz epileſie. z qū i
bi fuerit hūor oppilās tē cerebz cū hoc ēt ōbet ut ex
pellat illud qd ipedit ſicut accit ſtō ex ſingultu z naūſe
a z ſicut accit ex tremore qū eſt d̄ctio z p̄ſſio p̄ncipiū
in expulſione m̄broz e qd ipſa expellūt. Et qū cerebz
ōbit motus e diuerſificat⁹ z ſeq̄tur ipm̄ d̄ctio neruoz
in facie z alijs z diuerſificatur motus ipſoz. Et ſa
nitas quid aut p̄tingit pp expulſiōz humoris z pp reſo
lutiōz uentofitatis aut pp expulſiōem impediens. **E
Spalmi at deſcendentes ad m̄bra qbus aſſociat epilep
ſia cā eſt qm̄ mā que p̄uenit ad cerebz aut nocum̄tū
qd ipz cōmittat: p̄mittat neruos ēt qz eſt ipſoz diſpōz
diſpō e. Et illud eſt pp tres cauſas. ſ. qz nerui ſeq̄t
ſubām cerebri z ledūtur ab eo quo ipm̄ ledz z corū re
pletiō ex humore expulſo ad ipſos in p̄ncipio. ipſoz fa********

cit ut angreſſet eorū latitudo z abbrevieſ eorū lōgitudo
**Et epileſia quid nō p̄cedit curſu ſpalmi nec curſu laſ
ſitatis z efficit d̄ctiōz cerebri z abbreviatōz z nō facit
mollificatiōem z dilatatiōz niſi qz cerebri admittat in
hoc expulſiōz alicuius rei a ſe ipſo: expulſio uō nō p̄ple
tur z perficit niſi d̄ctiōe z expreſſiōe. **Et ſi at ſpalm⁹
mālī p̄fert febris. Sed epileſia eſt ſpalm⁹ mālī. Et
apata qñ appent in ipſa fortalle reſoluunt eā: z minuūt
mām e. z multotiens quid p̄mutat melancholia ad e
pileſiam. Et multotiens qdēz mutat epileſia ad mālī
**Quidā at hoies exiſtiant qz qñz eſt epileſia que n̄
eſt a mā. Et ſi ḡ ſignificat per hoc qz cā in eo eſt uapō
aut qualitas nocens cerebro z facit in ipſo d̄ctiōz p̄di
ctā tūc ſmo ipſoz intentiōz h3. Et ſi at ſignificant qz
cā illius eſt ipſa p̄ſo pura qū eſt in cerebro z efficit e
pileſiā tūc illud eſt qd modū nō h3 qm̄ qū qualitate
illa affectū fuerit cerebz oportebit ut ſit epileſia iſepa
bilis ei. Et nō ſit ex eis q̄ ſepantur in diſpōne. Uerū
cā epileſie eſt ex eis que ſubito ſunt z ſepant in diſpō
ne: aut uincit z interficit. Et ſi nō eſt qualitas pura in
ipſo cerebro ſine mā: aut qualitas adueniēs ei z reſcin
dit z ſit illud ex m̄bro alio p̄culdubio. **Spūa uō ac
cidens in epileſia eſt pp agitatiōz motus ſpūs pp p̄ſo
catiōz e. Et illa agitatio eſt pp agitatiōz ſpalmi. z in a
popleria quid accit p̄ſocatio pp uolentiā anhelitus.
Et epileſia quid eſt qz ſpalm⁹ p̄p̄us primū cerebro
Et ſpalm⁹ epileſia p̄p̄ia primū m̄bro alicui. Et
motus ſternutatiōis eſt qz motus epileſie leuis. z epi
leſia eſt qz ſternutatio multa z fortis. Uerū plurimū
expulſionis ſternutatiōis eſt ad p̄tē an̄iorē pp fortitu
dinē uirtutis z debilitatē materiē. Et expulſio epileſi
e ad quācūqz partē fuerit eſt facili⁹ z poſſibili⁹. **E
Et o3 quid ut p̄prehendatur qd d̄ctū eſt. Qm̄ qū epi
leſia eſt in ipſo cerebro tūc cā in ipſo eſt mā p̄culdu
bio faciēs uentofitatē retentā in meatibz ſenſus z mo
tus: aut replet utroſqz uentriculos an̄iores cerebri i
pletiōe aliq̄. Et bec quid mā: aut eſt ſanguis d̄ſians
z plurimū aut phla aut m̄lia aut cholā z eſt pua ual
de z p̄ ipſa in paucitate eſt ſanguis purus. Sanguis at
e p̄ſo ad p̄ſonē cholē nigre z phlatis inclināt eſſenti
am multotiens ſit cā. uerū cā plurima eſt humiditas
denudata z decliata ad cholām nigrā. Et plurimū enī
qū accit epileſia accit a phlate. Et ſip. quibz dixit qz
plurie oues patiunt epileſiā z qñ a cerebris ſuis anato
lizant inuenit eis hūiditas mala ſetida. Et ois cā epi
leſie cerebri p̄pat ad debilitatē digōnis in ipſo. Non
ḡ eūat qñ aut ſit in ſubā cerebri z uelamibus e z e de
terior: aut ſit in p̄aniculis ipſi z e leui⁹. Et epileſia
m̄lica fortis eſt deterior. Qū ḡ phla ſit plus tūc m̄lia
magis oppilat trāſitū ſpūs. Et illa que apud quos
dā p̄po noie d̄z m̄ puerop interficit multū z qñ p̄tinuā
tur paroxiſmi epileſie interficit. **Epileſia at e cā
eſt in m̄bro alio ſit aut qz eleuatur ab ipſo ad cerebruz
uapores z uentofitates ledentes q̄ritate ſua ita ut ex e
is aggreget ſm ſemita aſcenſiōis aliq̄d. Deinde p̄ illud
inſiſſet z ſit mā h̄is eſſentiā faciēs eſſentiā ſua: aut e
o qd ex ipſa generat de uentofitate. **Aut qz ad ipm̄ e
leuat uapor: aut uentofitas ipediens nō q̄ritate imo q̄
kitate aut p̄gelatiōe aut aduſiōe aut uenenofitate: aut
malitia ſubē: aut qz eleuat ad ipm̄ q̄litas pura tūc: aut
qz eleuat ad ipm̄ qd ipedit duobz modis. **Debruz
at ex quo eleuatur uapores ad cerebz faciēs epilep
ſia multiplicari in ipſo: aut e totū corpus aut ſplē aut****************

stōus aut mirat et ptingit illud et in reliquis membris
 Illud aut qd ipedit uapōre male subē et qualitatis
 ē i toto cōpō et ita ut sit i digitis pedis et manū. et fit
 cā illius retēno sanguis aut hūoris in trāsitu cui iā ac
 cidit oppilatio et abscondit ab eo calor innatus et morat
 in ipso et putrefit et puerit ad malā qualitātē. Et pce
 dit ex eo fm deglutitiōz in primis mā uaporosa aut qli
 tas uenenosa: aut sit casus sup ips quorūdā uenenorūz
 et imprimi in neruis sicut imprimi pūctura scorpionis sē
 neruos. et expellit uenenū mediātibus neruis ad cere
 bz et ledit ipm qz obitur ex eo et spasmāt. Et agitātur
 motus et sicut accit stō qū recipit qd bz mordicatiōem
 uacuū fm q inuenim? ipm in singultu. Et qū essentia o
 ris stōi est fortis sensus. et singultus quid est spēs spāl
 mi. Quā g accit cerebro ab h? cā spasmus et actio et ab
 breuatio tunc ipz seqtur actio oīum neruoz et spalm?
 ipsoz. Et B. qdē de se ipso narrat q accit ei sio
 gultus qū recipit diapirion et p? ipz bibit uinū pp ipe
 dimtū oris stōi cū acuitate et nos et testificamur in alio
 qd illi est primū. Et B. et aliū retuleit et nos p? ipz testi
 ficamur illud qd multotiens sentit epilepticus eleuari
 aliqd ex pollice pedis sui qd est sicut uentositas sīa: et
 redit uersus cerebrū ipsius. Quā g peruenit ad cor et ce
 rebz ipsius incurrit epilepsia. Et B. quid dicit q qū
 ligat crus et ligatione forti aī paroxisimū ipsius phibe
 tur illud aut alleuiat et nos testificamur nos uidisse zel
 mirabiles h? capli. Et qdā eoz qz cauterizant sup
 pollice suū. Et qdā super digitos pedis et uapor illius
 ptis retentus est et sanati sūt. Et ex hoc at ē est epilep
 sia q accit pp uermes aut ascarides. Et qdā modul
 epilepsie est ppositus cū sīncopi: qz forsitā extrahūt me
 dici de epilepsie. Vex in ipso est et spēs eius. Et ip
 sum noiant pfoctiōz matricis. et est q qū mulieri accit
 ut eius mīstrua retineant in nō sua hora: aut constriā
 tur qū retinent ab ea pp dimissioz balnei puerit illud
 in matrice sua ad qūitātē uenenosam et ad sunt ei motus
 et uaporatiōes: aut cū periodis: aut sine piodis qz accit
 ut eleuet uapor eius ad cor et ad cerebrum et incurrit
 epilepsia mīr. Et sīz qz puenit homini ut in uas suis
 seialibus aggreget spma plurimū et corrupat et infet
 et puerat ad qūitātē uenenosam et accit ei simile ipsius
 Et sīz aduenit mulieri pgnati epilepsia i in pgnatio
 ne. Quāz deponit et eūat mām illā mīstrualē remouet
 illud. Et nobis qdē narrata fuit epilepsia incipēs a spō
 dilibus et epilepsia incipiens a spatula et reliqz. Et B.
 la at que fit ex mirat et ex stō et pp nauetatiā facietatē
 facit possidere oppilatiōes in uenis qz ipse nutrimentū
 laudabile nō suscipiunt et corrupit in eis humor: aut
 remanet in ipsis nutrimentū laudabile coarctatū pp op
 pilatiōes qz corrupit et multotiens redit ad stōm cor
 ruptū et corrupit cibū bonū laudabile. Et multotiens
 accit pp reuerfioz illius corrupti ad stōm uomitus ci
 bi indigesti. Et ex fm quācūqz dispōne sit epilepsia
 cū cōitate aut absqz cōitate pncipiū epilepsie ppinquū
 ex cerebro est. aut ex uentriculo eius aīriore: aut ex
 uentriculis alijs cū eo qm primū nocumtū quo ipedit
 ptingit in sensu uisus et auditus et in motibus lacertoz.
 faciei et palpebray qūis reliqz sensus et mībra mobilia i
 nocumtō cōicāt. Nā si nō cōicarent in nocumtō reliqz
 uentriculi nō destrueret intellectus nō lederet eleuatiō
 ne anhelitus. Et epilepsia uō fm plurimūz antecedit
 spalm. Deinde p? ipz sit epilepsia. et illud est qm si pīr
 mat spalm est epilepsia. et qū expellit cā ipediens: aut i

soluit uentositas. redeunt operatiōes sensibiles et moti
 ue. Et qz qdē appet humor expulsus uisibiler i utris
 qz naribus et in gutture. Et multotiens sit epilepsia sine
 spalmo sensato. Et illud iō qm mā faciens ipsā ē subri
 lis et operat cū repletiōe nō cū malitia uehementi. Et
 epilepsia uō plurimū accit infantib? pp humiditates ipo
 rū: et plerūqz appet in eis primū qū nascūtur. Et qz qz
 sit p? pubertatē. Si g in regimie ipsoz sit rectitudo reo
 uetur et si nō remanet. Et oīz quid ut studiū ipendat ad
 hōc ut illud remoueat ab eis aī pubertatē. Pueri uō
 ab hoc sē remotiores quib? in pūbus capitis accidunt
 ulcera et apata et adest fluxus nariū. Et eqū quid ē ut
 ille in cerebro est humiditas in principio creationis
 purget: et plerūqz purgat in matrice: et qz purgat p?
 natiuitatē. Si ei nō purgat nō erit excusatio qm incur
 rat epilepsia. pluriē at epilepsie q pueris ptingunt cura
 qz alleuiat et remouet cū pubertate qū ipsa non adiu
 uat malitia regimie et dimissio cure. Epilepsia at qz
 accit adolecentib?. Si g fuerit p? xrv. annos pp egri
 tudinē in cerebro et pprie in subā ipsius erit cōitas: et
 nō sepabz et erit finis actiōis cure in eis alleuatio a pra
 uitate ipsius et tarditas pōximi. Et B. quid dicit
 q epilepsia remanet cū eis usqzquo moriātur. Bemb?
 at paz aduenit epilepsia opilatiua. Et cās mouētes
 epilepsia plerūqz adiuuāt cause extrinsece sicut imode
 rantia cibi et potus et facietas nauetatiua. Et sicut mo
 za plurima in sole pp qd capiti attrahitur ex materijs:
 et illud quid est ppea qz phibet dilatari mās in partib?
 corporis qz mouet eas ad sīora. Et coitus pluri?
 est ex caus? et ex caus? ipsius sē delitit et qel et paucitas
 exercitiū. Et ex caus? et exercitiū si repletiōz ppterea
 q humores ppter ipm mouent q resoluunt nō integi
 et iplent uacuitates. Et caus? ipsius est illud qd debili
 tat cor ex timore aut eūetu tumultus et uocis subito.
 Et ex caus? et ieiuniū hūitis stōm debile. et potatio ui
 ni puri et ppterea q ipedit stōm. et cause quid iste reo
 te faciunt causas ppinquas. Nos uō ponem? his caus?
 cap? singulare et dī q qū epilepticus induit coriūz ca
 prinū sicut excorticatū est recēter et dimittat in aq in
 currit epilepsia. Et sīz qū suffumigat cū cornu caprio
 et myrrba et albasce. Epilepsia at multotiens resoluūt
 pp febres quas tollerat hīs eā et pprie q lē longe. Et
 quartana pprie pp uehementiam longitudinis sine ppea q
 digerit mām mīcā donec resoluat et tremor fortis q fit
 in febrib?. Tremor ei excutit uehementē quid in cerebro
 ppsensum ē de superfluitantibus. Sudor at iuuat timo
 re sua expulsione. et quēadmodū apoplexia puerit ad
 paralyfim sīz plurimū epilepsie pueriunt ad paralyfiz
 Quidā at existimāt q pblatice associant tremor et
 agitatio qm pbla nō psequitur i spīritudie sua ut oppilet
 meatus integre. Nā uō integre oppilat qz i ipsa accit
 pua agitatio. Et aliū existiant q et cū qua multiplicat
 agitatio forsitā cā ē hūior pue qūitatis aut pauce pene
 tratiōis in meatibus qz ponunt re ecōuerfo. Null? uō
 utrorūqz fmo in eo est determinatus. Et Inqz Rustus
 qū apparet albaras in partibus capitis epileptici signi
 ficat resolutōz corruptiōis epilepsie et sanitatē. Et mul
 totiens quid resoluūt epilepsia ad paralyfim et ad mīā
 Et epilepsie pparatis accit epilepsia pprie hūdis pp
 ter etates suas sicut infantib? et pueris et hūectatis ppter
 regim suū: sicut q nauetatiā facietatē puelcūt et illis q
 inhabitant terrā uenti meridionalis qm iplet caput hūi
 ditate. Epilepsia at mulierū et infantū et oīum quorum

Epilepsia

Adolecentia

Sanctus

Et coitus

Et timor

Quarta

Tremor

Sudor

Symptomata

sanguis est paucus est parua ppter pstrictiōz uenarū.
De signis ppetierum eius. L. ix.

Quoniam ex signis cōib' plurib' spēs epileptico
rū si citrinitas lingue iploz et uiriditas uenarū
que si sub ea: et plurimū quid aīcedit eā mutatiō corpis
a pphone sua et grauitas in capite et ppe quē irascitur
aut accit inflatio in uentē et aīcedūt eā coarctatio i mo
tu lingue et lōnia eoz mala et obliuio aut pavor et timor
et formido et accit ei ut loq̄tur secū et pstrictio pectoris
et ira et acuitas. **¶** Ad oīs uō ē spēs recipit curā et q̄
ex ea magis est ledens: est illa ex qua pueniūt uertigo:
et agitatio plurimū fortis. Deinde secūtur eā q̄es fortis
addita uehementi additiōe et nocuitū in spū q̄ significat
multitudinē materiei et debilitatē uirtutis. **¶** Quā aut
uolueris scire si egritudo est in cerebro aut in mēbris a
līs intende an semp inuenias grauitatē in capite et uer
tiginē et tenebrositatē in oculis et grauitatē in lingua et
sensibus et agitatiōz in motib' et citrinitatē in facie. Quis
illud inuenieris cū pmissiōe in intellectu et obliuioe affi
dua et amētia aut stoliditate et nō est grauitas et minuit
fm fluxū uentris cū eo qd ptingit ex lenitate nature et
eūationib' tūc iudica qd illud est ex cerebro tñmodo.
Amplius si nō inuenis in mēbris neruosis et in splene
et epate nō in aliqua extremitatē et in iūcturia nocumē
tū nō eger sentit aliqd eleuari ad caput ex loco certifica
tur apud te qd ipeditū est ex cerebro. **¶** Signa at e
pilepsie leuioris si ut sint accitua magis sana et ut hñi
ipla cito redeat rō et uerecūdet qū sanat: et ut uelociter
adueniat ei incolūitas sua et ppe cū sternutatorijs et at
tractionib' odorū per nares et ex eis que mouēt uomitū
et ex eis que ingrediunt in guttur aut q̄ uomere faciūt.
¶ Signa uō ē que prauior est si difficultas spūs et p
lixitas agitatiōis: deinde lōgitudine p̄gelatiōis p̄ ip̄az et
paucitas euasione p̄ attractiōz odorū narib' et sternu
tatorijs. **¶** Et mior istap est aut in qua elongat agita
tio et nō elōgat p̄gelatiō: aut in qua plongat p̄gelatiō:
et minorat agitatio. **¶** Et signū ē cā est ex uentofita
grossa in ip̄a generata ē ut nō inueniant cū ea nō ppete
eā grauitas. Imo inueniat sonitus et extensio nō sit sp̄as
mus et fortis. **¶** Et signa ei ē cā est p̄bla si ut sit sali
ua et cala spumosa grossa multa et sit in urina et aliqd si
mle uiro liquefacto. Et multiplicent in ip̄o pavor et
tior et pigritia et grauitas et obliuio. **¶** Et q̄is cogno
scit ex re uomitus et colore spume et ex colore et sangui
nis. Et q̄is cognoscit ex etate et regiōe et ex causis pre
ritis de cibis et regimie. Et ex eis quid que eam signifi
cāt si q̄es et trāquillitas et color faciei et oculoꝝ et reliq̄
que sciuit in canone: qd si p̄bla cū hoc erit crudū fm e
rit obliuio et stoliditas et grauitas capitis et corporis et
psunditas sōni plus et erit epilepsia magis laxas et de
bilitas et bec spēs est mala ualde. **¶** In ea uō que scā
est a p̄blate sallo est sōni psunditas mior et frigus ceibri
leuius et motus saniores. **¶** Signa at ei ē cā ē cholē
nigra si qm est mīa aut filis sanguini nigro: aut acutae
aut adusta aut acetosa ex qua ebullit terra. **¶** Et si na
tū hñiū eā decliues ad pmissiōz i suo sensu et ad dispō
nē que ē sicut mīa nō intellectus eoz mūdant qū sepat
et significat et mīa ex colore faciei et oculoꝝ et ex ficci
tate nariū et lingue et regimie generatiuo mīe. **¶** Si g
fuerit mīa sex sanguis nālis erit epilepsia cū laxitate et
paucitate fmonis et cū q̄ete: et erit hñs eā hñs cogitatio
nes q̄etas. Et si fuerit mīa de genere cholē aduste et ē
acuta tūc ē pmissiō erit demoniū et cū multitudie fmo

nū et uocū. et epilepsia erit agitabilis et lenis remotio
nis. et q̄is erit cū febre et p̄cipue qū fuerit mīa et subtil
¶ Si at fuerit ex mīa sanguinea erunt et dispōnes cū
risu. Et tu quid cognoscere potes subām mīe ex uomi
tu. Nā si est filis feci sanguis tūc est mīa nālis. Et si est
filis feci uini est mīa adusta: aut si est aspera tūc est stip
tica et significat finē sitatis et ficcitatē ē: aut est aceto
sa subtilis cū spūa et tunc ebullit super tezzas: aut si nō ē
acetosa est spūsa nō hñs spumā. Signa at ē cā est san
guis si ista. Nā dico qd si sanguis facit epilepsia cū ebul
litione et motu abiq̄ p̄tate nō appet ei magna opatio
in colore et exuberatiōe alguidēz nō est dispō p̄focatiōis
in horis in q̄bus est epilepsia nō appent ex ea grauitas
et stoliditas et laxitas et multitudo spūi et mucilagis sic
appent cū p̄blate et est cū calitate et rubedie in oculis et
uapore si caput sanguineo. Si uō cū p̄tate faciat cuz
signis sanguinis est exuberatio i guidez et aīcedit dispō
que est sicut p̄focatio. **¶** Signa at epilepsie que est p̄
mām cholēcā et illud qd est fm mīa si ut sint nocuitū
et tribulatio ab ip̄a uehementiora et sp̄as in ea sit mior:
et sp̄as ē breuius. **¶** Notus uō si in ea fortioris agitati
onis et ip̄a quid significat motus uomitus et inflamatiō
et uehementia pmissiōis ratiōis et citrinitas coloris et o
culoꝝ. **¶** Cuius uō ē cā est ex stō signa si tremor i ore
stōi et p̄cipue qū tardat cib' et p̄cussio et tremor et pmo
tio qū est epilepsia et uoces et rugitus et p̄cipue p̄ncipio
euasione. Et si cū ea solutio stercoris et exuberatio u
rine et spermatis qd emittit p̄ p̄plexū mulieris et uiri si
ne coitu et sp̄as cū coitu et tremor cordis et soda for
tis et leuitas epilepsie aut ip̄us remotio cū administrati
one uomitus et dispōnes significantes corruptiōz stōi et
augmētū epilepsie et si p̄p̄ linimētū stōi et purgatiōz ip̄us
et q̄is interficit bec p̄p̄ frequētiā periodoz. **¶** Ex eo i
tagz est ut humor qui est in ea agat multitudie sua et mī
titudine uaporis sui. Et hic humor est p̄blatiō ēz plu
rimū et q̄is admisceat ei alius. **¶** Et signa ē quid si ut
accidat epilepsia in horis repletiōis et facietatis naufe
atiue et alleuiet qū uacuitas adest et qū uenter soluit ei
bū et sit fm iteratiōm frequentē naufeatiue facietatis.
¶ Si g fuerit pmissiō cū illo materie cholēce inuēiet
firi et inflamatiōm et mordicatiōz et adustiōz. Et si fuerit
cū illo mīa multiplicabit et desiderū in plurib' dispōni
bus et sentiet gustū acetosum et generat ab eo cogitatio
et ut solus loquat secū q̄uis fm qd significatiōes p̄blati
ce si dñatiōes et ex eo est ut humor qd i ip̄a ē agat mali
tia sui nō multitudie sua. Et signa ē si ut epilepsia fiat
in horis uacuitatis. Et qū mā inuenit os stōi uacū et
abscondat epilepsia cū cibo pueniente laudabili. Si uō
humor fuerit calidus de genere cholē cognosces ip̄z p
significationes quas diximus. Qd si est ex mirac ei si
gna si ructus acidus et inflatio et rugitus faciens dolo
re tarde q̄etis et inflamatio in mirac et q̄is exciat cum
ea dolor inter utrasq̄ spatulas p̄ assumptiōm cibi pau
ci nō q̄escēs nisi apud et digestiōm: deinde redit p̄ assū
ptiōm cibi pauci nō q̄escens nisi apud et digonē. Quis
uō accit fm uacuitatē nō accit nisi cū duritie nature et
destruit lenitate nature. Et ppe si tu inuenis extensioz
in mirac ad superiora et tremorē. Et istis q̄dez accidit
uomitibus cibi indigesti p̄ illud qd dixim' de reuerthiōe
cibi ip̄oz corrupti et oppilationibus uiap ē. **¶** Et il
la itaqz est qū est uapor mirac faciens epilepsia cholēcā
et cognoscit illud p̄ inflamatiōz ptingentē ex corpō et
pmissiōz rōis declinante ad rixā et ad iniquitūz. **¶** Et

Signa
lenitatis

Signa
p̄cipue

Adiposum

A p̄cipue

A p̄cipue

A cō mīa

A mīa
Sanguis

A p̄cipue

A cala

A p̄cipue

A p̄cipue

A mīa

ex illa est vapor est mliis et pueniunt cum eo rami
mliis et timor et ut sol? secū loquat et ut pauō tenebroz
pp tenebrositate matiei: et accit ex ea delectatio mortis
et odiū ipsius et timor et reliq que in mliis deā sūt. **C** Illa
la dō eā et pncipiū sūt ex epe aut ex toto corpore signi
ficat color et capilli et siccitas cutis et arefactio ei? cū ni
gredie: aut ipsius laxitas et pinguedo: aut e? maties et ro
ris multitudo uaporis sanguinis et significat ipm pulz
et urina et dispō ciboz pcedentiū et regimis preteriti et
significat ipsā retentio e? qd eūat ex stō et matrice et uēis
et reliq. Si at est sanguinea tendens ad aduētōm uis
rubedinē coloris et inundatōm uene et risuz apud cūz
C Si at fuerit cholica aut pblia aut mliica cognosce
per signa pdicta. **C** Illa uō eā est matrix pculdubi
o est cū retēione mstruoz aut spermatie aut hūiditātū
effusaz ad matricē quā quid pcedūt dolor in pectine et
in utrisq inguinib? et pnbis dorsi et grauitas in matrice
Illa uō eā est splē cognosce qm egritudo est mliis et
sentit dolor in latere splenis et est cū ea inflatio splenis
et durities e? aut cū rugitu in latere ipsius et cū cōitate
corporis ad ipm s? plurimū. Siu at q est ex mā uene
nola eleuata ab aliquo mbroz mediantib? neruis: prin
cipiū at est extrinsecū et signa illius sūt manifesta sicut pū
ctura scorpionis aut rurele aut uespe qū aliqd hoz ac
cidit neruis. Aut intrinsecū et sentit qd eleuat uapor
ex eo ad caput quo obrenet uisus et cadit. Et mibz
illud aut est pes aut manus aut dorsum aut pectē aut
aliqd ex uiscerib? sicut stōus et matrix. **C** Signa uō e
ius que sit ex uermibus sūt cursus saluie et casus dmiuz
et ascaridum. **C** De causis mouentib? epilepsiā. **L. x.**
Permutatio ad aerē est iuuas ad epilepsiā sicut
quedā cause remouentes permutatiōz ad aerē
pnt ei. Et ois calor superflus solaris aut igneus et oē
frigus et coitus plurimus. Et epilepsiā quidez pmouet
multitudo pluuiar et uenti septētrionales et meridiāles
simul. Septētrionales quid qz pprimit mās et phibet
eas resolui: et meridiāles quid et regiones meridiā
les ppea qz mouent humores et iplent cerebr? et subtili
ant eos et eleuant eos ad ipz et excitat in hyeme multo
tiēs. Sicut excitat in septētrione et autūno pp corrup
tiōz humoz et minorat in regionibus septētrionalibus:
imo pax sit qm nisi cā fuerit fortis nō accidet. Et odo
res boni qnz mouent eā aliquo motu et speculatio mo
tū uelociū et circulariū et speculatio ab alto et longitu
do more in balneo et balneū ante digestiōm et effusio aq
cale super caput. Et assuptio e? qd generat sanguinem
uaporosū seculentū aut tenebrosū sicut uinū seculentū
et antiqū et pp nocumtū suū et nouū qd nō est clarifica
tū et nō est trāsmutatū et puz nocumtū faciens in cere
bro et apū ppe sua ppetate quā bz in ea et lentes ppea
qz generant sanguinē mliicū nisi pmsceat ordo pfracto
et fabe et allea qz iplent caput uapore et cepe sūt qm ea
rū subā puerit ad humiditātē malā et lac et et dulcia et
plurimū pinguedis in cibo et oē grossum et inflatiū et
stipiciū et sim et oē calm et acutiū: et nausea sūt ex eis que
mouent epilepsiā ppea qz eleuant humores et mouēt e
os ad ipam et repletio stōi a cibo et malitia digōnis. Et
uigilie et passiōes atales fortes ex tristitia ira et timor et
pmutationes sensibiles fortes ex auditu uocū magnaz
sicut tonitruū et pculsiōis tympani et rugitus leonis et uo
cū duraz sicut uocis nolaz et stridor et sicut stridōis pō
te acutē: et sūt ex uisu splendor luminosorū sicut fulgu
ris rapientis uisū et splendoris oculi solis et ex tractu

motuū uentoz fortū sicut motuū uentoz turbinū. Et
qnz excitat epilepsiā exercitio super replonē: siue fiat
ad resolutiōm faciendā siue nō et coitu et medicis epile
psiā facientib?. **C** Medicinas at epilepsiā facientes iā
diximus et illas que detegunt epilepsiā in tabulis egrit
udinū capitis cū signis sicut luffumigatio cū galbano
et myrrba et cornu caprino et comestio epis hirci et ol
fatus odoris ipsius: et sūt qū ponit myrrba in nare et?
C De cura. **L. xi.**

C Porter quid ut epilepsiā q est in infantibus cui
tur ita ut nutrimentū lactentis rectificet et fiat cō
ueniens ad calitatē subtile cū bonitate chimi: et lactas a
lienat a se oē qd generat lac aquosū aut corruptū aut
grossum et phibet sibi coitu et ipregnatiōm. Et opz ut
hic infans alienet ab oī re in qua est timoris subitatio
et coartactio sicut sūt uoces magni sensus ut uox tympa
ni et tonitruū et fulguris et nolaz et uox uociferantium.
C Et ut alienet a uigiliis insōnietate et ira et timore et
frigore uehementi et calore forti et malitia digōnis. Et iniū
gat ei exercitiū ante cibū leue et interdicit ei motus p
cibū. **C** Et si tollauerit eūones q sunt medicis etiam
tibus pblia subtile fiat illud. Et eos quid iuuat ut qnz
euomat cū aq mellis: et ut potēt succaz ros. et mel ros.
et olfaciat rutā et reliqua subitiantia. Nā olfacere odo
ramta que diximus fortasse excusant laborē in eis. **C**
Amplius cōe est oibus epilepticis ut utant cibis lau
dabilibus qbus inest humectatio laudabilis nō supflua
et ut caueat sibi a replone et ut se custodiāt a malitia dige
stionis. Et illud est si sūt pnti et nō secunt pplemū re
fectiōis. Et ille p? puetudo nō tollerāt ut semel reficiat
diuidat cibū suū qui est mior refectione sua in tres ptes
et sumat duas tertias in pradio et tertiā e? in cena post
exercitiū subtile. Et nō multū utat uino qm ipz uehem
ter replet cerebr?. Deinde si excusari nō pnt qn ipso u
tant: utant uino pauco antiquo clarificato declinante
ad pūctitatē. **C** Et ex rebus quid eis nocibiliorib? ē
potus succellione balnei et frigus repentinū. Immo oz
ut caput munit ab oī calore superfluo: aut a frigore si
fluo et in balneo nō faciat morā. Et epileptico quid ne
cessariū est ut alienet a se carnes grossas oēs et fortis nu
trimentū et pilces oēs. Immo carnes oium quadrupeduz
magnoz et sit pntus pullis et duragi et atabiz et pul
aibus domesticis et siluestribus et canabit et turturibus
et hedis et capreol et leporibus et iā dixi qz caro porci
siluestris ualde iuuatiua est ei et laudant carnes caprie
pp illud qd in eis est de siccitate et paucitate hūectatio
nis sicut uituperant eis dulcia et pingua et silia. Et a
lienent a se oia oltra usq ad attriplices et blutes nedū ali
a et ppe apū: et eūz est ei ppetas pmouendi epilepsiā.
C Si at excusari nō pnt admistret ei sumul terre et en
diuia et eis quid pcedi lactuca. Ego uō nō plurimum
eā laudo et pcedi eis coriandrū ppea qz phibet uapo
rē a cerebro. Ego uō uitupero eis ipm et e? multiplica
tiōm nisi in sanguinea et cholica et aqua quid sicle elixa
te in aqua pdrē cū oleo et almuri et que currunt cursu
e? h? acceptio ancedit cibū pp lenificatiōm nature cō
cedi: et ruta est ex sūma herbaz que pseruit suo odore
olfacta. Et qū anetū et ruta in cibis ipsorū ponunt cō
seruunt. **C** Et oz ut alienent a se fructus oēs hūidos et
oēs fructus grossos nisi quosdā stipricos super cibū q
tirate alleviationis pauce ut roborent os stōi et depo
nat cibū et lenificet nā et phibeant uaporē. **C** Et opz
ut uirēt oēs cibos graues qui sūt sicut napi et raphan?
L. ij

et caules et baurie. Et oz ut alienet a se oē acre uaporo
sum: et sinapi quid est ex summa eoz que ipediunt sua ua
poratione et trāsmiſſione ſupfluitatū ad ipm et educōe
eaz uerſus illud. Et q̄r pcutit cerebz ſua acuitate. et a
lienent a ſe ebrietatē et exuſlatiōm uentoz et repletiōz.
Et deuēt abluōz cū aqua penitus: cū caſa quidē
pp̄ illud qd̄ in ea eſt de laxitate: et cū ſia p̄pea q̄ ſupeſa
cit et nocet ſpū ſenſibili: q̄ ſi epileptico acciderit ipleno
cibi euomat et ſubnūet regiū p̄ ipm. Et oz ut alienet
a ſe cibos delicatios grauiatios ſupeſacuos uapo
ratuos. Repletiō uō uim ualde nocet. **S**ed paz ex
iplo ſup̄tū diſtat aiam et p̄ſortat ſpūm et acuit ipm et
exculat a multitudine aq̄. **M**ultiplicatio ei eſt nocibili
or res. et multū dormire p̄ meridiē nocet: et p̄ ſonus
multus nocet et p̄pe ſup̄ reſponē multa. et ſupfluitas et
uigiliāz debilitat ſpūm et reſoluit ipm: et cū hoc implet
cerebz uapore. **P**rimū at epileptie regiū eſt aliēa
tio eaz mouentiū epileptia quas diximus et q̄es et tran
quillitas ſit magis eis pueniens: q̄ ſi exercitiū neciū ſu
erit p̄eūōne et mundificatiōm corporis quaz p̄ceſſit i
memoratio oportebit ut admittret ſup̄ reſponē exerciti
um nō p̄ſequens laxitudinē: deinde q̄elcat p̄ exercitiūz
et ſtudeat ut caput ſuū ſit eleuatū et caueat ne ipm pen
dere faciat inq̄tū poſſibile eſt nō moueat ipm plurimū:
q̄r multitudine materie ad ipm trahat: et oz ut moueat
inferiora qū ipſe mouet ſupiora. **E**x eis uō q̄ mām
ad inferiora trahunt eſt fricatio corporis gradati facta
a ſuperioribus ad inferiora incipiendo a pectore et qd̄
ſequit ipm cū pānis aſperis fricando donec rubefcant
Deinde gradati deſcendat uſq̄ ad crura: ſitq̄ omis ſa
fortior p̄ria et ſit caput in diſpōmb̄ eleuatū: et p̄ illud i
iungat ei deābulatio. Sed oz ut eū q̄ſcere facias in lo
cō exercitiū ſui ut redeat ad ipm eſpūs et q̄ſcat eſp̄agi
tatio. et ipſe quid nō ſepeſt a loco ſuo niſi poſt illud. **Q**u
ū ḡ attrahat ſi materie oēs ad inferiora p̄cedunt tē
ei mūdificatio et ſolutio uentris et ut fricat cap̄ et ut pe
ctinet ip̄z qū caleſcat cū ipſo et p̄muret eſp̄lo. Et ex eis
quid que ipm iuuat ſit uentole ſup̄ capite poſite et cau
terii ſuper ipm calefaciendo cerebz: p̄ mundificatiōm
uō et ſolutiōm uentris et q̄etē aliq̄bus diebus nō ē ma
lū ſi ingrediat balneū: et ſi uentole ponant ſup̄ illud qd̄
ē ſub hypocōdrijs et oſſibus pectoris ei et caleſcat cap̄
et cū eo qd̄ ſciuiſti. Et q̄z ponit p̄ poſtūm pila cadēs
inter dentes et p̄pe ex pillis ut remaneat os et aptū
et oz ut incipias eūare ſm eā: deinde intende in purgan
do caput cū gargarismis attractiuis. Si at illud accit
cū p̄iodis et multiplicat cū multitudine humorūz eūet
cū apparente et educat humor q̄ in ipſo dñat ſm q̄ di
cturi ſumus. Et ſi nō fuerit qd̄ p̄hibeat ipm a miutiōe
p̄blomet: ipſius ei p̄blomia in uere et p̄pe in pedibus
eſt ex eis que ipſi p̄ſeāt ſi per ipſa nō ſequat inſtatio cē
bri et ſm q̄ dicturi ſumus. **Q**uq̄s hora poſtūm per
trāſit et tu poteſt facere ut ipſe euomat pēna cū oleo de
lilio inuncta in ore ipſius miſſa et p̄pe ſi ſtō fuerit in hoc
introtuſ ut uomat hūiditate iuuabit eo tunc: l̄z multitu
do uomitus noceat epileptie cerebri. Et ex deglutiēti
bus in diſpōne epileptie et in alijs ſt aſſa et caſtoreūz in
oxymelle de melle. Ex inſuſationibus at in epileptia ſi
pulpa colloq̄ntide cucumer aſininus et ei succus et ſal
āmoniacus et nigella et ſilia: et helleborus al. et p̄diſi et
piper et zinziber et myrrha et euſorbiū et caſtoreū et ſi
cados ſepati et p̄iūcti et aſſa ſeida et p̄ix ſicca et al̄ia.

vaporis

Surapi

vino

Surapi

porio

mutat

permutat

Ex uaporatiuis eſt peonia: et ex odoratiuis eſt ruta in
hora epileptie et in hora q̄etio. Ex eis uō que hūmā
eligit eſt gummi rute acetis p̄miſta cū ſarina ordeī et ace
to de uino ex quo ſiāt forme maloz et aſſiduet odorem
eaz. **E**t ex ſirupis ē oxymel ſq̄llicū p̄pe qd̄ ſingul
diebus in potu ſumat: et ſi ſir̄ de aſp̄itibio et apozima
iſopi cū origano et oxymelle ſq̄llicū ſup̄tū in potu i by
eme cū aq̄ caſa et in eſtate cū aqua ſia. Et ex unctiōib̄
que eis ſt bone ſt cū eis que dñā ſt medulla cruriūz ca
meli cū oleo roſ. ſuper ſp̄ra et p̄miſſuras et pectus. **S**u
ſp̄ſionis uō peonie iuuamū tā exp̄ ſt antiq̄ in e
pileptia. et v̄z q̄ illud ſit magia p̄p̄ illi que eſt de roma
nia hūide. **E**t ex medicinis qd̄e quas ſemp̄ i potu ſu
mere oz ſt agaricus et ſiſeleos et radix ariſtol. ro. Et ex
p̄edia oi hora in potu tribuat cū aq̄: et iā puenit q̄ po
tare oi die bōdacatē mithridati duabus uicibus mane
et qū uadit dormitū eſt q̄ ex eis q̄bus iā plures ſanāt.
Et qd̄a uolunt ut eis in potu tribuat ex ſpuma maris
oi die bis: et ex polio mōtano cū p̄petate ſua in ea et al
baſce et: et ex eis que ipſos iuuat eſt medicamē de ſq̄lla
b̄ ſumat ſquilla et ponat in uas uitreatū de terra i q̄
mel ſuit et caput eſt ſtingat ligamēto forti. deinde cū co
rio groſſo cooperiat et dimittat. xl. diebus quoz p̄m̄
ſit aī ortū alchere. xx. diebus et ponat uas expoſitum
meridiei et permutet oi hora p̄pinque ut ſit illud qd̄ ex
calore p̄tibus eſt aduenit equalis applicatiōis. Deinde
aſpergat os uaf et inuenies ſquilla iā decoctā et diſſo
lutā. iplaz igr̄ ex prime et ſume ſuccū eſt p̄miſce ipm cū
melle et ſumat in potu oi die q̄tias cochliarij unius
Si at hora ſeſtinat coquat ſq̄lla in aq̄ et aceto et ſiat in
de oxymel mellinū. Et ex medicis quidē bonis ē ut ſu
mant ſiſeleos aut. iij. baccap̄ lauri t̄ndē ariſtol. ro. ra
dic. p̄die aboz aut. ij. caſtorei troſicop̄ ſq̄llicop̄ abo
rū aut. i. miſceat cū melle diſpumato et admittret oi di
e cū oxymelle. Et ex eis et que eos iuuat eſt p̄mutatio
in regiōib̄: p̄mutatio ei in regiōib̄ donec aer inuē
at pueniens deſiccās ſubtiliās eſt ſicut p̄mutatio in eta
tib̄ ex infantia in adoleſcentiā in iuuamēto epilepticop̄.
Quā ḡ accit epileptie tortuoſitas m̄bri aut ſpasmus
et equat fricatiōe cū oleo et aq̄ repida et p̄ſſione forti:
Et qū fuerit epileptia cā cerebri tunc melius eſt ut
eūet cū helleboro et cū eis que ſt talia et pulpa collo
q̄ntide et ſcamonea et hiera et decoctiōe agarici facien
do ſolutiōm p̄ ſolutiōm in anno. **Q**uq̄s neciū eſt ut
p̄blomia ex quocūq̄ hūoſ ſit oz ut nō ſolū ſiat p̄blomi
a: imo ſiat ex duab̄ cephalicis ſimul et ſequat p̄blomi
a uene que eſt ſub lingua: et q̄z uentolaf ſuper collum
ut mā in bebdōda trahat a cerebro ſi illic nō fuerit ex
p̄plone cerebri et debilitate ipſius qd̄ ea p̄hibeat. et q̄z
tibi neciū eſt ut p̄blomiā multiplices. Quā ḡ illud ſece
ris oportebit ut q̄ſcere facias per bebdōdā. **D**ein
de ſolue cū potiōibus et cliſteribus fortibus que ſint
ex centaurea et pulpa colloq̄ntide et kerua et reliquis.
Deinde fac q̄ſcere p̄pone uetioſas apud elkeel et cap̄
et nocrati colli et ſi crua. Deinde fac eū q̄ſcere poſtea
ſolue et nō ceſſes p̄cedere ſm q̄etē et iteratiōz uſq̄quo
purget. Et admittrent p̄ illud gargarimata et caput
purgia et que purgāt caput ſolūm cū eis que ſciuiſti:
quq̄ ſit ei caput purgiū cū ſiſeleos: poſtea cū ſcebebic et
cū aq̄ amaraci eſt iuuamū. Et oz qd̄ ut occurrat po
xiſmus cum mundificatiōe ſtōi. et ſi poſſibile fuerit ei ut
euomat aī cibū et p̄pe ab eis q̄ ſt ut pulſco ſalua et alia

Abluo
Aque

Vim

Somno

Ex eis
uō q̄ mām

ſeruo

Ymū

Ymū

deglut

Ymū

erit iuuatū. 7 p illud totū pmuta. psonē cerebrī cū 2
fortatius calefacientibus ex ēplis ex sinapi 7 que talz
pcedunt ex eis que docui te 7 noiaui tibi 7 fac eū odo
rare rutā. 7 oz ne labores in ipso cū calefacientibus et
pmutantibus psonē subito imo gradati in hoc incede
Si at inde nocumtū acciderit in opationib⁹ suis tūc de
sce. **¶** Melius at quo purgat illa c⁹ cā est pbla est hie
ra 7 pulpa colloqntide 7 hiera hermetis ē. Nā si utat
hiera hermetis oī die pōdere. s. 3. mane 7 pōdere. s. 3. i
sero magnificat ea iuuamntū ipsi: qd si cū pblate ē repto
elis tunc pblomia fm qd narrauimus est ei iuuatiua: 7
sistit eū cū turbat 7 agarico 7 sicados 7 hiera russi. ppe
¶ Mlia uō soluit cū eis que sūt sicut decoctio epithy
mi 7 helleborus 7 lapis azuli 7 lapis armen⁹ 7 sicados
7 polypodiū 7 myrobāl. Ex unctionib⁹ medula cruris
cameli cū oleo ros. super collū 7 tpra 7 pect⁹. **¶** In e
pilepsia uō cholica oz ut sit sollicitudo cū infatōe 7 hu
mectatiōe 7 ppe cū eliserib⁹. Si at est adusta tunc est i
iudicio mlie aut inter cholam 7 mliā. 7 ea que noiata ē
mī infantū forsitā est de genere cholice apud quosdā:
7 pp illud picipiunt in cura ipsius ut admistrent tina 7
caputpurgia sīa 7 humida 7 effusio lactis super cap⁹ 7
utat humectatiōe corporis. **¶** Et si est infans picipiūt
ut def in potu lactati ipm qd lac ipius infiet 7 picipiūt
ut in domo ipsa sīa subterranea ihabitet: 7 vī qd sit hoc
apud eos epilepsia fibaria aut mania. uerūm hī nois u
sus nō ē famos⁹ apud vidicos medicos. **¶** Et qū aliqb⁹ m
bris epileptici accit tortuositas aut spasm⁹ iuuat ea fri
catō cū oleo 7 aq tepida 7 ut i eis tollerēt ppsio: qū uō
ē epilepsia ex sō tunc pueniētiā quib⁹ sit eū sī pulpa
colloqntide 7 sicados 7 fiat in anno illud multotiens.
Et oz quid p mundificatiōz sōi: ut assidue utant pfor
tatiuis 7 nō tribuant eis nisi cibi uelocis digōnis bōi
ebimi 7 reducant fm qd narrauimus in loco suo. Impē
dat g studiū in pprehendēdo bonitatē digōnis: 7 oz ut
dimittat sōm uacūū tpre lōgo. **¶** Illi uō que ex ea ex
citaf fm famē succurrat cū eo qd dcm est in c⁹ epilepsie
7 reliquoz. **¶** In hac uō que sit cū eluatiōe alicuius
rei ex mbro oz ut liget supra illud mbr⁹: qū poximus a
dest: 7 fortasse phibet poximus: 7 enet humor qd ē i m
bro: aut per eūantia scita si iā peruenit ad ipm uirtus e
uacuatōis: aut cū ulceratiōe 7 reductiōe puris in hora
qetis cū medicis que ulcerat 7 pus faciunt currei 7 cū
adustiōe materie sicut est epithima de gumi rute siluzis
7 euforbio 7 reliqz. **¶** Et has quid medicinas cogno
uisti ex tabulis libri si. Et forsitā oportebit ut in cia e
ueniat gradus admistradi catarides 7 alkekerez 7 ster
cus accipitris 7 anacardos 7 reliqua. **¶** In illa at q a
toto corpore eleuat dicunt quidā q si nō esset timor in
pblomia duaz arteriaz apopleiaz nō in eo qd nō possi
bile sit retentio sanguinis: sed pp frigus quō accit cere
bro 7 abscissiōe spūs 7 sequit ea apoplexia eēt in ea sa
nitas integra illius qui patit epilepsia cū cōitate corpo
ris. 7 pp illud qd ad cerebz ascendit ex eo. 7 nos quid
dicimus si hoc nō est possibile in cuiusq arteriaz ascē
dentiū incisione hic tior nō existit nō est lōge qn magni
ficet multitudo iuuamntū. **¶** De apoplexia. L. xij.
¶ Apoplexia est ociositas mbroz a sensu 7 motu
pp oppilatiōz ptingentē in uentriculis cerebri:
7 in cursibus spūs sensibilis 7 motiui. Nā si eūant ex eo
instia motus 7 anbelitus 7 debilitent nō sit facilis anbe
litus. Immo illic est spuma 7 est hīs uicissitudines sic
strangulatio aut sicut uox strangulati: bec g est praua si

gnificans defectū uirtutis mouentis mbra anbelit⁹. Et
ea quid prauior est ut nō appeat anbelitus 7 spuma uox
uox strangulati. Si at nocumtū nō magnificat in anbe
litu 7 ptransit in gutture ipsius qd imittit nō egredi p
nares tunc quid ipsa sit in qua maior fiducia hī q alia
tū nō eūat a timore magno. **¶** Et Dip. quidē dixit q
qd apoplexia est fortia hīs eā nō sanat: 7 si est debilis
7 sanatio nō est facilis. **¶** Nec uō oppilatio sit aut p
pter clausiōem: aut pp reponē. Clausio at est ut ad ce
rebz motu pueniat qd ipm dolere faciat aut ipediat 7
moueat motu dctionis ab eo: aut sit qūitas pueniēs ad
ipm stipitiū faciens ingrossatiua suis naturis sicut fri
gus forte. Replo uō aut ē replo apans aut est si apans
Replo uō apans est ut illic pūneat mā 7 oppilet ex p
te extensiōis: et est ex spēs⁹ apoplexie puerle 7 equale
est: siue sit mā calas aut sit sīa. Que uō est absq apate 7
est ea que est fm plurimū: aut est in ipso cerebro 7 cū p
pinquitate sua in meatib⁹ spūs ad cerebz. Et illa que ē
in meatib⁹ spūs incerebro: aut est humor sanguineus ef
fus⁹ ad uentriculos cerebri subito aut est humor pbla
ticus 7 est supabundās 7 multus. Illa at que est i me
atib⁹ spūs ad cerebz est qū oppilant arterie 7 uene 7 ue
hemētia reponis 7 multitudine sanguis 7 spūs non hz
transitū qd nō morat ulqquo pfocti: 7 accit ex illo ei
qd accit qū strigunt due uene apoplexie ex casu sensus
7 motus. Nā qū illi file accit ex cā pmutia efficit qd ē
simile illi actioni. **¶** Nec ergo sit spēs apoplexie 7 cau
se ipsius. Sed fortasse qūz dicunt apoplia 7 significant
p ea palyzis cōem aboz latez 7 si sint mbra corporis sa
na. Et qūz dūt mollificatiōm pīs apoplia illius pīs.
Et illud quid in smonib⁹ Dip. iā peruenit. Aliqū aut
accit ut hō apoplia incurrat 7 non sit dīa inter ipm 7
mortuū 7 nō appeat in ipso aliqd anbelitus: deinde re
uoluit 7 sanat. Et nos plurimos eoz uidim⁹ quoz di
spō h erat 7 in istis quid anbelitus nō appet: Sed ipo
rū pulsus nō integre cadit. Et ut q calor inatns i eis
nō nehemter indiget eūone 7 expulsioe uaporis fumosi
a se anbelitu magno pp illud qd accit ei ex frigore: 7 p
pter hoc uolūt ut tardet sepultura abigui ex mortuis:
donec ppendat e dispō. 7 nō sit mīr septuaginta duab⁹
horis. **¶** Apoplia uō resoluit fm plurimū ad palyzis
Et illud iō qū qū nā deficit ab expulsione materie ex
utrisq laterib⁹ simul expellit eā ad unū duoz latez qd
magis est susceptibile egritudis 7 qd eoz est debilius 7
facit ipsa penetrare in uacuitatib⁹ meatuū elongādo eā
a cerebro 7 uentriculis ipsius significat uō qd oppilatō
in apoplia pphendit sup uentriculos qm si esset in uen
triculo posteriore solūmō nō oporteret ut ociositas sen
sus eēt in anriore pte capitis: **¶** Dip. uō inq: cui accit
dū est sanus dolor repente in capite suo: deinde incurrit
apoplia tunc ipse morit an septimū diē nisi accidat ei
febris 7 sit spes ut cū ea resoluat supfluitas. **¶** Et sci
as q plimū accit apoplia hūm⁹ etates 7 corpora 7 re
gimina hūda ppe qū est ibi cū humiditate frigul. Si at
accit cū calitate pponis 7 siccitate ipsius tunc res est p
ua. Egritudo ei dīa pponi nō accit nisi pp magnam
cām. Et ppo quid ab hoc elōgata est ut eā tolleret. A
poplia uō raro accit a calitate. Qu at dilatat mā paly
sis in utrisq laterib⁹ puenit apoplia sicut qū pstringit
mā apoplie ad latus unū accit palyzis: plimū uō cāe a
poplie existit in abob⁹ uentriculis posterioribus. Quq
cū apoplia fuerit febris tunc illic erit apa fm plimūz.
¶ Illi uō q plurimū utunt pblebotomia pp mlicum
L. iij

12 hae

sanguine suū et multitudine quid phlā iuuat: sed in fine deficit qm̄ incidit apoplā et silia ei. **P**reparatio uō apople piodice cū acceptione medicinaz calaz est festi natio faciens humores tardos uelociter moueri: piodo rū at apople iudiciū iā dixim⁹: inde ergo legatur.

De signis. L. xij.

Differētia inter apoplā et subet est qd apoplei cus clamat et anhelitū nocuūm ingredit: sed subet patiens nocuūm nō est ita. et hīs subet gradatiz pcedit de sōno graui ad subet: apopleiico uō accit illd subito. Apoplexiā pterea aīcedunt sōda et inflatio gui dez et uertigo et scotomia et tenebrositas uisus et timor in toto corpore et stridor dentiū in sōno et grauitas et pi gritia. Et multotiens quid est e'urina uaporosa et nig⁹ et in ipso est sedimē serinū et sursureū. **I**llā uō que ē a qualibz pculsiōe aut casu: aut cōitate m̄bri cognoscel ex pncipis que tibi iterata sūt. **Q**ue at ē ex epate nō eūat a se. pcedente signa que dixim⁹ in apatib⁹. **E**t illā quid que est ex sanguine significat signa sanguinis p dicta multis uicibus. Et est facies rubea et oculi rubei ualde et guidez: et uene ceruicis sūt extense et plene: et spa tiū phlomie est elongatū et sūt aīcedens receptio et qd generat sanguinē. **I**llā uō que ex phlate ē significat color et forma oculi et humorositas nariū et iliqua que dicta sūt. **Q**uā ergo seni acciderit uertigo cōcomitans iterata: tunc illud nūtiat apoplā. **De cura. L. xij.**

Quia quid ē que facta est ex lesione extrinseca ē igitur illi cāe pmitue. Et illi qd sit ex cōitate ē i gime m̄bri cui cōicat cū eo qd pterit tibi i cāone et pte rūt tibi i caplis alijs. **R**egim⁹ uō illius qd sit ex sangui ne est phlomia in hora illa et emissio multi sanguinis. **S**anat ei in dispōne. et post phlebotomiā tunc clisteriza cū eo qd sciuit de clisterib⁹: ut depoat mā a capite. et subtilia regimez ipsius. et sis pntus in ea iuleb et aqua ordeī subtili et aq̄ casei et fac ipm̄ olfacere qd pfortat ce rebz et nō calefacit cū eo qd docui te. **S**i cū ea uō que facta est ex phlate inueniunt signa sanguis phlebo tomez et deinde clisterizet cū clisteribus fortibus et sup ponatur collyria fortia in qbus ponunt gūme et fel bo uinū: postea bibat qd soluit si in ipso ptransit ex pilulis in quaz potu hī fidutia sicut pilule de euforbio. **E**t fiant p illud super caput ipsius et m̄bra uaporationes calefacientes et ebrote facte ex aq̄s in quibus cocte sūt herbe calefacientes sicut anetū et sceba et amaracū et fo lia citri et calamitū et albaice et isopus et melilotū et ori ganū et abrotanū. Et cū oleis in quib⁹ sit uirtus calefa ciens sicut est oleū de ruta et sit iā dissolutū in ipso pire trū et castoreū et oppoponacū et galbanū et inunge totū corp⁹ ipsius ex oleo in quo sit sulfur. **S**i at uaporatōes fuerit ex gariofilis et albel et mace et nuce mulchata et a coro erit rectū. Et fricent pedes et cū oleo calō calefa cto et aqua cala et inungant spondiles ex figia et eufor bio. et pone sup pncipiū nuche sinapi et serapinū et casto reū et euforbiū. Et ex oleis quid que sit eis bona: sūt ole um cucumeris afinini et oleū rute et oleū sūlliticū factuz ex oleo antiquo: aut in quo sit infusa pp humectationes xl. dieb⁹: aut in quo sit cocta. Ita ut fumanē olei kist. i. et sūlle. 3. ij. in quo coquat adeo ut dissoluat. Et sūt o leū de piretro fm̄ utroqz modos pdictos. Et rectius quid est ut qdcunqz sit oleū qd eis admistras inspissea cū cera donec stet ut adbereat: et oz quid ut incipias a debiliore unctionū si pferat: et si nō adde et pmuta te ad illud qd est fortius. Et nō est malū post eūone ipsi⁹ cūz

clisterib⁹ et sūibus ut nariibus ipsius aliqd approximef et ppe pdisi et caputpurgia fortia et olea cōfortatiua et i gnitū ferrū et oppone ipm̄ capiti ipsius et ut capiti ipsi⁹ ep̄lm̄ apponat ex ep̄sis resoluētibus qd sciuit. **E**t si est possibile fac eū uomere cū pēna imissa gutturi ipsi us illimita oleo de lilio aut oleo simplici. Et ppe qū exi nitat qd in sōo aut in ore ipsius sit repleo et iā pcellit eā facietas nauseatiua a cibo: pferat ei bec ei uehemēter. Et in uomitu quid aliud existit iuuamētū. **N**ā nausea et uo luntas uomidi calefaciunt caput et qui hz apoplā sūaz et humidā. Et oz quid ut ipsius uētofitates soluas cū eo qd eas educit: qm̄ cū h⁹ inuenit alleuiatōz. **E**t qūz incipit ad hoc ut pila in ore et pōat et aīcessit rememo ratio ut nō destruant dentes ipsius adinuicē. **E**t oz ut qū paz euomunt in potu sumāt olei de kerua deco cti cū ruta oī die. 3. ij. cū aq̄ de radicib⁹ et gradati proce dat donec bibat quaz die. 3. v. **E**t si possibile est p eūone sumāt p̄tate bōdocate unius ex tyriaca et mi thridato et ex scelite et alaurabele et laggenae et que sit si milia illis. Et de simplicib⁹ castorei auzi. cū aqua mell et orxmelle et mellino qū bibi bakila una. **P**otus at eo rū si aqua mellis pura aut cū alefenati fm̄ nēcitatem. **E**t qū uideris alleuiatōm fac gargarismata et ster mutationes et pone uentosas super collū et nuchā cū ici sione aut sine incisione hz cās materiei et adhibe eis cās pualetetiū iarmatu: deide fac eos balneari p tres heb dōdas et unge eos in die balnei cū oleis calefacientib⁹. Et ex gargarismatib⁹ quid eis pferentib⁹ p purgatiōm vlem est decoctio isopi et albaice et calamitū et origani et his similitū in aceto cui admiscef mel et ēt aqua i qua e lixant piretz et staphisagria et baurac et rose et sumac et terant et cōmisceatur et fiant ex eis collyria: deinde ad mistrent masticationes ex eis: aut gargarismata in deco ctione isopi cū masticē. **E**t ex eis qdē que illi iuuati ua sūt qū fiunt sicut illud sūt piper longū et piper nigrū et sinapis et calamitū. Et ex eis que masticatur sūt calamē tū et staphisagria et piper et amaracū et sinapis sigillati et p iuncti et pmissel eis sicut rosa et sumac si nēcium est. et acorus est ex eis que iuuat in hoc et pfortat et ipsi⁹. Et pferat eis inunctio cū oleis calis pfortatib⁹ ipm̄ qui est in neruis et subām neruoz resoluētib⁹ supfluitates in quib⁹ nō est labor sicut est oleū de lilio: et p ipm̄ ole um amaricinū et oleū camemillinū et anetū et oleū de sūqanto et ppe sup caput. ipm̄ ei est in quo fidutia hōda est in re capitū et ppe postq̄ iā assumpsit uirtutē isopi et origani et calamitū et albaice et sūllitū. **E**t cū hūtiuz apoplā sūt subtiliores cibis hūtiū epilepsiā: et rectius qd dē est ut sis pntus in eis in matutis pane solo. Et pa nis quid cū ficibus ficcis est bonus eis. Et potus sup cibū est ex rebus magis nocitiuis eis. **Q**uā at uolūtas adest ut cenent nō est malū si aī ipsā pmitas exercitiū leue et moueat m̄bra laxata motu aliquo. Et qū aliqd sumunt nō dormiāt sup ipm̄ uelociter: sed expectent ali q̄tulū donec descendat et digerat digōne aliqua nec ēt plurimū uigilent. **I**llud ei iuuat cerebz et resoluēt ex ci bis uaporē nō digestū phibentē digōnē. **Q**uidā uō dicunt eis esse bonū origanū cū lentib⁹ et uue passe et a migdale et ficus sūt ex fructib⁹ puenientib⁹ eis. **U**inū at nouū uō est pueniens eis pp illud qd in eo est de sup fluitatib⁹. et antiqū pp illud qud in eo est de uelocitate penetratiōis ad cerebz et declinatiōis ei⁹. Sed magis pueniens uinū est eis illud qd est inter utrunqz. **Q**uā a popletic⁹ febricitat fac morā in re ipsi⁹ dōec discoopiat

fortasse enim est crisis. **E**t quia mora usque ad septuaginta duas horas. Si autem ita non est: sed febris est propter apoplema et putredinem tunc est mortiferum.

Et scias quod apoplema et palsyis pstringunt meatum cibi quare non sunt medicine facientes euacuationem euacuant ex materia faciente ipsas proprie.

Dictio haec de egritudinibus nervorum que tractatur. i.

Et de egritudinibus nervorum.

Nervorum quid ipsorum regimine et divisione et si guram et anatomiam et nam iam sciunt. **D**e egritudinibus vero ipsorum scias quod sunt tres egritudines ipsorum. scilicet palsyis infansilis et solutio singularitatis. Et appetit quid lesio in operationibus suis naturalibus et sensibilibus et motu. **M**otus vero laboriosus in faciendo egritudines nervorum introitus magnus habet supra illud quod in alijs est. **I**psi namque sunt infans moris laboriosi vero motus sunt sicut extensio cum fune et elevatio rei graui. Et oem in quo est extensio et expansio et ductio. **S**ignificatio est autem in disponibus eorum sumes in operationibus sensus et motus et ex tactu et lenitate et duritie et ex coitate cerebri et spondilii cum eis et ex doloribus et materijs que sunt proprie nervis. Et prima quidem signa quibus puenit ad cognitionem disponibus cerebri sunt ex nocumto operationum et ex tactu. **Q**uod autem dubitat de aliqua egritudine nervorum an sit humida an sicca consideret quod ipsa accit. Nam si subito accit non est dubitatio quod ipsa sit humida. Et ex hoc quod mebru unctio deficit. Nam si ipsa uelociter exicat non est dubitatio quod ipsa sit sicca quod mebru non sit calefactum calefactione extranea. **E**xercitium uero purgationis melius est illud quod pmutat pponem. Et unicuique mebro finem se ipsa. Et oem quod ut a faciliore incipias et gradati puenias ad illud in quo sit uirtus equalis. **M**odus uero cure in purgatione nervorum et pmutatione pponis eorum est quod plurimum quod est necium euacare ab eis et ex materijs non est nisi ex suis. Et euacuat quod eos sunt medicine fortes sicut pulpa colloquinde et helleborus et ppe al. quod uomit sit eo et euforbium et allasay et serapinum et reliqua gume fortes: et biere magne et fortes et ex subtilibus quod eos euacuant sunt balnei sicca et exercitium temperatum. **I**psorum uero pponem permutatio sit ea que dicta sunt in de cerebro et ppe ea in quibus est unctuositas et est oleum unctuosum et quod adipem admistras sint adipem luporum. **F**ecit quoque oleum calorum sicut sex olei oliuay et sex olei de lino sunt puenientes egritudinibus nervorum suis et congruentes duritie ipsorum et olei de costis et olei de andacoca sunt uehementis ppetaria cum nervis: deinde ebore et expulsiões finem ppones eorum. **V**erum oem ut ipsa sint in rectificatione pponis nervorum fortiora ualde et ut ad penetrandum tamen pparent quatenus psequant resolutionem corporis et pororum apertiois fortiter. **E**t scias quod intentio in curandis pluribus nervorum egritudinibus est intentio posterioris partis capitis nisi que in facie sit. **D**einde p illud extendat nervus quod mouet illud mebru et infirmus est nervus. Et nervis quid nocet res quedam et iuuant a rebus quibusdam quare multotiens memoraturi sumus. **Q**uare quedam sunt in tabulis medicinarum singularium. Et illud quod non attendit nisi in disponibus egritudinibus suis que sunt eis magis ppe. **R**es itaque nervos pfortantes ex eis que in potu sumunt sunt acoris nutritus et castoreum et grana pini magna et cerebri leporis assatum et sticados ppe. **Q**uius quidem potio sit oem die p duas. i. pilulis redactum aut cum sirupo mellino: et iuuat eos exercitium temperatum et olea cala. **R**es uero nervis nocentes sunt coitus plurimus superfluum et sonus super re

pletio et potus aque sive congelate et multa ebrietas et uinum plurimum p uehementiam mordicationis uini et resolutione et acetositate infansilem cum hoc. Et ledit eos oem acetosus et stipticus et infansilis in potentia. et pblomia pluris eis nocet. **E**t nos quid in hoc tractatu rememorari uolumus egritudines nervorum pponales et oppilatiuas. **I**psorum uero apata et ulcera tardabimur usque ad librum quod sequitur librum hunc. **E**t scias quod aqua sua nocet nervis ppea quod facit eos deficere a digone humiditatu que sunt in eis quod in humore indigestum permutant. Et scias quod agaric pfortat nervos calefaciendo et purgando.

Capitulum. ij. de palsyis et mollificatione.

Palsyis quid dicitur finem absoluto: et quid dicitur finem pporiditio uero palsyis finem intentio absolute significat illud quod significat mollificatio in quocumque mebro sit. **P**alsyis uero ppea est illud quod de mollificatione est coem uni duarum partium corporis in longitudine. **A**lia ei est in parte incipiendo a ceruice. Et sunt facies et caput si mul sana. **A**lia est que in tota parte currit a pede lingua uero arabica palsyis significat hanc intentionem: palsyis eim quid inuit in lingua ipsorum ad partem et medietatem. **Q**uare palsyis accipit cum intentione mollificationis absolute tunc cum ea est illud quod coicat utriusque lateris sit exceptis mebris capitis quibus si coicaret esset apoplema sicut ex ea quod uni digito ppu est. **E**t scitum est quod destructio sensus et motus sit quid spiritus sensibilis aut motiuus: aut retinet a penetratioe ad mebra: aut penetrat. **S**ed mebra non sciunt et ipressio p pponis corruptionem. **C**oplo aut corrupta aut est cala aut est sua aut humida aut sicca. **E**t uide quod calum non phibet ipressio sensus in eis dum non psequit finem quemadmodum uides in humibus extenuationem et ethicis. **I**n ipsis ei cum calitate eorum non destruit motus ipsorum: et siccum est ppinquum est iudicio ipsius. **C**oplo uero quod prohibet a sensu et motu finem plurimum est sua et humida: et illud quid non est loquinum. **S**im ei dicitur est spiritui et nocet ei et non est loquinum quod humiditas faciat in mebru ppatu stupefactioni. **E**t cassis ei destructionis moris sit suas et humiditas absque materia. **U**erum illud est ex eis quibus succurrere est facile cum calefactione. Et est sicut illud quod non coicat plurime partem corporis: aut uni lateri ipsius absque latere alio. **I**mmo si necium fuerit accidet uni mebro cala illius finem pportio ut sit palsyis et mollificatio plurima que sit p retentionem spiritus. **E**t uero retentionis est oppilatio: aut sepatio pororum et transitum pducendum ad mebra cum sectione. **P**ppilatio autem aut est finem semita rei aggregatum abas res et est apata: tunc est cala mollificationis et palsyis faciens abscessum spiritus a mebris ductio pororum aut repletio aut apata: aut solutio singularitatis. **P**pororum autem ductio quid accit p ligatura ligatis exterius que est ex eis quod possibile est remoueri: et est mollificatio illa et destructio sensus et motus res accidentalis quod mouet quod soluit ligatura. Et quid sit ex ppressionem uehementi sicut accit apud pculsiões aut casum. **E**t sicut accit quod declinat spodiles et rupit ad unum duorum laterum dextrum aut sinistrum et pprimunt nervos exiutes a se in parte illa: aut ad interiora: aut ad posteriora. **S**ed ad anteriora et posteriora accit ex eis resio non coarctatio: quid occurrit spondilium duobus lateribus ante et retro non sit super exitum nervorum finem quod sciunt: et exitus nervorum finem quod sciunt non est nisi ex duabus partibus anteriore et posteriore. **E**t quid dunt p grossitudinem sub mebris. **R**eplo uero oppilatiua est ex materijs humidis currentibus quibus mebru humectat. Et currunt in uacuitates oium mebrorum: aut stant in pncipijs mebrorum.

aut ramis nervorum. **E**t qñz sit in via spūs currentis
ex eis. **A**lpa uō qñz accidit in origibus nervorum et ra
mis ipsorum et oppilat trāitus. Incisio at que nervis ac
cidit que in longitudine ē nō nocet sensui et motui et q
est i latitudine phibet sensui et motui a mbris que imbibū
tur ex meatibus qui sē p̄m̄ui inter ipsa et uillū tunc inci
sum. Et scias q nucha filis est cerebro in dispōitib⁹ suis
ad duas diuisiones: licet sensus eas non discernat. Qñō
enī nō erit ita illū qū pcedat etiā a duabus diuisionib⁹
cerebri: nō ergo elōgat quin fuet naturā vni⁹ duorū la
terū purgādo et expellat materiā ad latus qd est d̄bilis
et qd est magis susceptibile materiei p̄m̄ui et cui accidit
pcussio et ictus et ad qd expellit sup̄fluitas lateris cere
bri qd ipsi sequit. Et nō est mirādū si egritudo sit prop
a uni lateri absqz alio latere. Natura enī precepto sui
creatoris iā discernit qd est subtilius hic. Et tu qdez re
cordare huius ex p̄ncipijs que tibi ddimus i libro p̄mo
Et scias q multotiens expellit mā hūida ad extrema
tes ppter dominiū caliditatis i corpore: aut motu su
bito extiorē: aut pauorē: aut ira aut delitij: aut angustia
Et scias q qū lesio et materie que faciūt palyz sunt in
vno latere uentriculorum cerebri cōicat lateri corporis
toti et lateri faciei euz eo. Et similr si sunt in meatibus
lateris unius quēadmodū si essent i duobus lateribus
uentriculorum cerebri: aut in meatibus esset apoplexia
Si aut sunt apd originē nuche corpus totū esset pa
lyticū pter mēbra faciei. Et qñz accidit cū hoc stupor i
cute capitis si phibet trāitus sensus quoniā cuti capi
tis adueniūt nervi sensibiles ex ceruice quādmōdū ondi
mus. Si aut sūt in latere originē nuche cōicat lateri toti
excepta facie: q si sūt descēdētes ab origine sumēgēdo
aut in latere vno mollificatur et palyticū sit qd sequit
illd ex mēbris quoz nervi sunt ex vno: q si nō fuerit ex
nucha inuo ex nervis mollificat qd est p̄p̄riū illi nervo
siue sit in toto nervo: aut in medietate eius: aut in parte
eius mollificat: quod mouet illud qd seqt ipm ppter
illd qd uenit ad ipm de illo lesio ppter materiaz et resolu
tiōez singlaris: aut apa. **P**aralyz uero qdā ē que est
crib colice et mltoties remanet cū ea sēsus qm̄ materia
est cū ea i nervis motus et nō sensus. **N**az quidā āti
quoz dixerūt q qū colica aliquibus ātis cōicat iterfici
plurimos. **E**t qui euadit euadit cū palyzi euēiēti ei
quasi eiz natura expellit illā materiā que est adueniēta
nervis et reducit eā ad exteriora et eēt maximū ut cū su
dore denūtiaret. **R**etinet ergo i nervis et facit paly
ziz. Et mltoties qdē accidit ut i hac sit affirmatō sēsus
cū dispositiōe sua. **E**t est palyz que ē crib in egritu
dinibus acutis qua pmutat materiā ad nervos. **E**t
illd quidē est qū natura nō pōt p̄p̄t etatē aut debilitatē
integre euacuare: quāz remāet residuū materiez i pnb⁹
cerebri: et remanet post statū soda et grauitas capitis.
Deide expellit ipam naturā expulsiōe grauitatis n
expulsiōe euacuatiōis itegre quare accidit palyz et simi
lia. Et palyz quidez plurimū accidit i fortitudine frigo
ris hyemis. Et qñz accidit i regiōib⁹ meridionalib⁹ eis
qui iā puenerūt ad ānos. l. et ultra fm semita fluxuū ex
pulsor ex capib⁹ eoz p̄p̄tea q meridional uēt pluri
mū replet caput. **P**aralytici at pulsus ē debil tard⁹ et
rarus. **N**ā qū egritudo fragit uirtutē d̄bilat pulsus et
sit frequēs et euēiūt uicissitudies sine ordie. **E**t uria
fm plm sit in eis alba. Et qñz sit in eis ualē rubea p̄p̄
d̄bilitatem renū in discernēdo saguiez ab aquositate aut
d̄bilitatē uenaz ab attractiōe saguiz: aut p̄p̄ dolore qui

fortasse ē cū eis: aut p̄p̄t egritudiez eis aliā p̄p̄inquaz.
Et qñz accidit ut sit latus sanū palyzis inflāmatuz ac
si esset in igne. Et altez palyticū fm ac si esset in niue.
Et si pulsus duoz latez diuerfi. Est enī pulsus lateris
fii delectus ad hoc q iudicia eīa cogunt ipm: et qñz p
uenit ad hoc ut oculus minores. **E**t qdē cūqz m̄bro
rū mollificator et palyticor hz colorē reliq corporis exi
stens nō minorat n̄z extenuat est de quo maior hūda ē
fiducia q illud qd ē diuersum ab hoc. **A**d palyzim p̄te
ia sit mutato ex epilepsia et apoplezia et colica. Et ex p̄so
catiōe matricis et febribus t̄p̄ralib⁹ fm semita cris. Et
palyzis euēiēta a remotiōe spōdiliū mortifera ē fm plu
rimū. Et illa que est ab ictu nō d̄bete nervos uehemen
ter qñz sanat. **S**i at superfluat nō est spes ut sanat. In
illa at in qua ē spes oz incipe a phlomia. Et iā qdē di
rimus qualr dilatez mā palyzis ad apoplezia et ecouelo
Et iij. de signis.

Illā at que ē a tortuositate: aut cāut aut pcussio
ne: aut lectiōe cā significat: qñz tñ occultat cā in
lectiōe qū nervus ē pfundus. Ipsa uō significat q sub
ito accidit et nō p̄fert ei regim. Que at curā recipit ē ea q
nō est a lectiōe: sed ē cū apate et h̄lib⁹. **E**t si ē cū apa
te calo tunc extēsiō et dolor et febris significat eā. Et si
est ab apate duro significat ipsā tactus et p̄sideratio sen
sibilis in nervis et dolor aīcedēs. **N**ā fm plurimū acci
dit per ipsā tortuositas aut apa calm. **S**i at ē ab apate
fluxo tunc significatio ē difficilis: uerūm fm qualdā di
spōnes nō eūat a dolore paucio et calitate et a febre leni
et ab augm̄to doloris et eī diminutiōe hz motus et cibos
et eūctus nō sit subito imo fm dies. Et ex oib⁹ m̄tis e
ger sentit apud uolūtātē motus q si sit aliqd phibēs in il
lo eoz loco. **P**aralyziz at h̄ns scām ab hūiditate ex
pala sentit cām expalam in toto m̄bro palytico. **F**actā
uō a grossitudine nervoz significat difficultas reuerfio
nis m̄bri a t̄ctione qū laborat in ipso eger sic est ei pos
sibile: aut faciat illud aliud ad dilatatōez et mollificatiōez
et n̄z m̄bra lenia sicut in palyzi absoluta. Et si mā est
cū sanguine significat eā guidez et uene et ocul⁹ et repleti
o pulsus et significatiōes p̄dicte multoties. **S**i uō ē ex
hūiditate nuda significat eā albedo et mollities multa.
Et si sit successiōe colice et febriū acutaz significat e
am colica et febres acute. Et si est eī cā malitia p̄p̄onis
singularis s̄ie aut b̄uide nō accit subito n̄z se illic signa
alia et iudicat de ipso p tactū et p res agentes in mēbrū
Et dī q qū urina infantis ē uiridis nuntiat palyziz aut
spasmus.

Portet ut sit intētiō tua in egritudib⁹ nervorū
v. l. stupore et sp̄smo et tremore et palyzi et saltu intētiō
posterioris cerebri et nō p̄peres in usu medicinaz forti
um in p̄ncipio rei. imo tarda usqz ad quartū et septimū
q si egritudo fuerit fortis usqz ad quartūdecimū. Et in
hac quid bora sis p̄tēus reb⁹ subtilib⁹ ex his q leniunt
et digerūt et soluunt et cū clisterib⁹ nō ē malū in hac bo
ra. **D**einde p̄ illud etiā cū eīonib⁹ fortibus. **I**n regi
mine at cibadi eos oz ut palytico in p̄mis qū appet s̄ie
p̄tentus aqua ordeī et aq mellis duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ si
tollerauerit uirtus usqz ad quartūdecimū. Et si nō tol
lerauerit uirtus ciba cū carnib⁹ auiū leuib⁹. et stude ut
facias eū pati famē et ciba eū ficcis cibis. **D**einde fac e
um longā tollerare s̄ie. In mensis uō sis iuuat euz uti
medulla nucleoz pini magne p̄p̄e. Et scias q aq meliō
est ei q uinū. **V**inū ē mās in nervis penetrare facit. et
plurimū qdē ipsius qñz acēsit in corporibus eoz et sit

uirtus m̄d̄ol
plurimū p̄p̄t
d̄m̄do caput

Am
lo.

p̄p̄t.

uirtus

Regim.

Aqua

acetū. **A**cetū uō est ex reb⁹ que neruis se nocibilio
res. Illa at que est a tortuositate et coarctatione curat
cū eo qd determinauim⁹ in tortuositate et pressiois
postea. Si at ē a pūssioe aut casu tunc cura ē praua
Eius tñ cura fm oēm dispōne ē ut pūderet an illa tor
tuositas euenire faciat apā qū attrahat mām: et curetur
totū cū eo qd puenit ei. Et oz ut ponant medicine i cu
ra illius in quocūq; loco acciderit sup loca pūssionis et
super pūcipiū ex quo egrediunt nerui mouētes mēbz
palyticū: potio at medicinarū super mēbz palyticū ē ex e
is que nō affeūt iuuamētū de quo sit curandū. Et tibi q
dē inest cognoscere originē neruoz et equale ē siue intē
tio in medicina sit pūbitio apatis: aut sit intentio in ea
mollificatio: aut sit intēto i ipā calefactio et pmutatio cō
pionis. Et fortasse necessariū erit pōere iuxta mēbrū p
cūssū et apostemolū incipiēs resoluī vētofas extrahentes
sanguinē ab eo ad pūetū aut illū qd apparet de corpore
Si aut fuerit egritudo ipā palytis occulta scā ppē mol
lificationēz neruoz. Tūc illū qd est necessariū post regi
mē cōmune est cōitas materiei cū eo qd descriptū ē
diffiniūm⁹ et euacuatioe ipāz materiez subtiliū sine addi
tioe et diminutioe. Et meliora quidē quib⁹ euacuatur
sūt pille d euforbio et pille albicūestē et pille d scetaraz
et pille fetide et hiera hermetis et uoitus cū belleboro al
bo cū dispositioe sua aut cū expūssioe rhabhami i quo sit
uirtus eius. Et similr reliq uoitus cōferūt ei. Et qñq;
sit supfluitas i hoc et i potu detur tyriaca pōdus unius
danich. Deide addat paulatim paulatim neq; augeat su
pra. 3. i. et qñq; admittet ei sifamū decorticatū. qñq; ue
ro dat oxymel cū sua dispositioe et oppoponacū cū sua
dispōe cū sirupo de melle. Et eius qdē potō sit qñtas
bakilleo et cōfert eis. Et oz quidē ut clisterizentur ene
matibus fortibus et collyria forcia supponat et inclinēt
eoz materie ad iseriora et ipoz spōdiles inūgat ex oleis
fortibus. Et cōferūt eis pūctioes calide ex oleis et epā
rubificatio quoz rememoratio est iterata multis vicib⁹
et pprie qū destitūt sēsus. et radix quidē lilij ē ex medi
cis bōe rubificatiois fricādo cū ipā fm modū inūgēdi.
eis pterea pferit positō vētofas sup capita lacertoz abs
q; inestioe. Sed post eūonem pptera q calefacit lacer
toz: et fortasse necria erit icilio aliq. Et opz ut uētofe
stricta habeāt capita et suspēdat cū igne multo et suctione
ne forti et laboriosa et remoueat uelociter. Quē ergo
uētofe adhibēt oz ut sepatiz pōant sup loca plurima si
mollificatio est plurimū sepatiz: et si nō est plurima ponā
t cōiunctiz et utere sup ea post illū pice et gūma pini. Et
administra sup ea emplā calida rubificatio sicut emplz
de farina git et lilio cū melle. Emplz quoq; de sinapi est
ex eis que ipis cōferūt. Et tu qdē pmuta omne qd est
debile ad hoc ut rubificet et ut uesicet: et epz d scetaraz
maxime cōfert palyti iuuamētū et est apud plurimos eo
z excusās a gūma rute agrestis et sinapi. Emplm quoq;
de gūma rute siluestris est iuuans et pprie cum nitro et
sulfure et fricatio cum oleo et nitro et aqua sulfurea et aq
marina et ebore subtiliatiue pferit. Quēq; sensus ē debil
fortasse epm forte nocet et si sentit illud et educit illud
ad lesionē et ulceratōem forte. oz ergo ut oi custodia ab
illo caueat et ut pūderet dispō ipressiois epm. Nā si ru
bificat et islat et curē nōn pūat et sepat pūssioe digito
rū subtili et albicat loc⁹ et tūc ipressio nō pūatuit cu
tē. et si rubificatio est magis fixa et calitas magis appa
rēs tūc remoue. Modus vō cognoscēdi hoc est ut ause
ras epm oi bora et pūderes dispōne. Si ergo necessa

Acetū
uō est

A mollit
uō est

Eūonē

Tyriaca
pōdus

Clisterizantur

uō est

uō est

Emplz

Emplm

Emplm

Emplm

Emplm

ria ē ablatio remoue. et si necria ē iteratio itera. **E**t
scias q istatio ex pūssioe et narib⁹ eoz ualde pferit. Et sifā q
si ei sifā qm purgat cerebrū et pūertit mās faciētes egi
tudinē a pte egritudinis. et uinū atiq; pap ualde pferit e
gritudinibus neruoz oibus. Plurimū vō ex eo supptum
ē res nocibilior neruis. Et administratio acori nutriti est
ex eis q eos iuuat. et sifā gradati ordinet in potādo hie
ras et sint pūssio cū aliquo qd sit sicut castoreū donec p
ueniat ad hoc ut ex inde i potu sumat pōdus. 3. vi. post
3. i. Et sifā potus olei de kerua cū aqua de radicibus iu
uat ualde. Quidā vō hoinū sifā q palytim curat dādo in
potu oi die auz. i. et hiera cū auz. i. pipis et sanaf. Et oz
ut qū aliqd istoz sumit i potu nō potēt aquā ut plōget
et mora i sifā: et fortasse morat tota die: deī opat. qñq;
vō sumit i potu pipis auz. i. cū auz. i. castorei. Et illis
qdē nō ē aliqd ita pferēs ut tyriaca et mithridatū et sce
lite et aliūtheizassa quoq; fetida uehementis iuuamētū ē
bibita linita et pprie qū bis i die sumit et ē bōdaca ida:
Quēq; mēbrū redit ad se oz ut ipm exercites pū illū
et pstrigas et dilates ipm ut ad itegrā redeat sanitatē. et
ipm qdē qñq; iuuat a se. et iuuat uocibus et locutōibus
altis et post euacuaciones et iuuamenta ab eis quibus
utuntur iuuant balneo lōgo sicco aut balneis et in fine
rei et post eūones et ubi necessariū ē soluere oz ut nō sint
resoluti cū lenificatioe pura: s; cū aliquatula stipticita
te. Quapp oz ut resolo fiat cū aliqb⁹ q sint ut anisū et si
gia et castoreū et sifā et q si sifā his ex cāis stipticis.
Cōntes vō illā q scā ē post colicā iuuat medicamē fa
ctū ex nuce romana scriptū in antidotario: et iuuat eos o
lea q nō si uolētē vtutis et multe pponis: s; sit sicut oleū
de lilio et oleū de duab⁹ spicis et oleū de narcisco et oleū
de oliuis et expū et oleū de nuce idica et oleū d narcisco
et factū cū gūma alboti utreq; simul acceptū iuuatiū ē
sua pprietate. **Q**uēq; vō iuuat ples eoz cū eis q ifri
gidat et pfortat et pūbit mām. Et qum medicā calidā
augmēt egritudō. Et illud id qm mā subtilis dilatat
et ea plurimū. Quē uero mēbū ifrigidat cōfortat mēbū
a frigore et minorat qñtas materiei et puenit ad hoc ut
evanescat et nō opz ut in eoz calefactioe pueniat. Sed
est necessariū ut sint medicine cōfortate cū aliquibus q
sint sicut camemilla et melilotū et amarcū et mta et cala
mētuz et cōmifcant eis allea et etiā illū qd aliqd ifrigi
datiōis habeat sicut succus liquiritie et semē ēdiuie et re
liqua. Nec eniz qū administratur iuuat ualde. **Q**ue
uero a lectioe facta est curā nō habz. **I**lla uero que
scā est a cōplexioe frigida cū calefaciētibz notis curat.
Et illa cuius cā cōplexionis est potus aq mltē frigide u
tat balneo multo sicco. Et scias q quādo aggregat pa
lyz et febris in aliquo tūc oxymel cū zuccaro ros est cō
uēiens medicamē in illa hora. **L. v. De spāmo.**
Spāmus est egritudo neruosa qua mouēt lacer
ti ad pūcipia sua et inobedientes sunt in dilatati
ōe. Eorū itaq; aliq remanēt fm suā dispositioem et nō
dilatant: et aliq eoz facile redeūt ad dilatationē suam si
cut sit i oscitatioe et singultu. **C**ausa uero in ipō aut
est materia aut causa absq; materia sicut caliditas et sic
citas. Et materia quidē spāmi fm plurimū ē pūatica
et qñz ē mēlica et qñz sāguinea et aliud ē i apātib⁹ lacer
toz qū resoluūt mā faciēs apā cū ulcei uilli nerui et aug
mēt i latitudine sua et minorat a sua lōgitudine. Et mā
qdē ois spāmi mālīs effectiua: aut ē pprehendēs s; la
certū totū: et illud ē qū spāmi ē sine apate: aut ē pprehē
sa i loco uno que reliq ptes sequit sicut sit a spāmo scō

et sifā

Tyriaca
pōdus

Emplm

Emplm

Emplm

pp apha a ma effusa pp pculsiōes aut abscisiōes aut ppē
cām aliā ex cāis apatis. Et nō ē qdem lōginquū qn sit
spalm⁹ eueniēs a uētositate istatua spsa. Ipse ei ē ex eis
q plurimū accidit ⁊ imouēt i hora. **C** Spalm⁹ vō mā
lis multotiēs accit f3 semitā pmutatōis materiei sicut
accit i successiōe finācie ⁊ successiōe pleuref ⁊ successio
ne sifen. **E**x spalmo at q sit pp puatōz materiei ⁊ hūidi
tatis ⁊ dñiū siccitatis accit ut obāf lōginitudo ⁊ latitudo
eq̄l. Colligit ergo ad seipsū sicut ē dispō corij positi in
ignē. ⁊ tu qdē scis dispōnes corday ēē q ipse elongant
i hyeme pp hūectatōm ⁊ abbreviāt ēstate pp deficcati
onē ⁊ sifr nerui. ⁊ qñz sit spalmus q ad mām n pportio
nat eueniēs cā rei ipediētis a qua nerui fugiunt ⁊ pgre
gantur ad expellēdū ipaz ⁊ cā illa aut ē dolor ex cā do
lorē faciēte. **E**t multotiēs ē ex hūore calido mordi
catuio. Aut q̄litate uenenosa pueniente ad cerebz ⁊ ad
neruos sicut accidit ei quē pupugit scorpio s3 neruos.
aut pp q̄litate nō uenenosa sicut qū spalmus accit ab in
fiatōe uehēmī pgregāte neruū ⁊ lacertū ⁊ inspissante ip
sum ⁊ obit ad caput suū. **S**icut ei mollificatio qñz
diuersificat i mbris fm picipia mbroz ⁊ sifr spalm⁹ ⁊
rō i abobus ē una in eo qd sit supra ceruicē ⁊ in anteri
ore pte ⁊ posteriore ⁊ in pte q est sup ceruicē. **C** Spal
mi at ex repletōe humidi cā essentialis aut est sūtas aut
hūiditas. ⁊ sūtas adiuuat fm pgelatōz ipsius ⁊ e3 grossi
tiē qd nō sit dilatio aut siccitas ⁊ calitas iuuat supra
psecutōz p resolonē hūitatis. **M**ā vō faciēs spalmū
nō efficit spalmū ⁊ mollificat nisi pp suā grossitudinem
⁊ qd nō ē ingressa subā uilli puo itroitu quo iuuat. **S**3
ē coarctata i foramib⁹ ⁊ sic qdē spalm⁹ ē epilepsia mem
bri: sicut epilepsia ē spalm⁹ corporis totius. **D**ia uero in
ter utrūq ⁊ communitas ⁊ proprietates. eplia ei pluri
mū resolut uelocit ⁊ sit cū piodis. **R**eliq̄s at drias
scies ex spalmo humido p illud qd accidit lacertib⁹ ppē
uicinitatē māmille ⁊ hūectatōz lactositatis i cordis ⁊ o
gelatōz lactis i eis et qū uētres ipsoz pstrigūt ⁊ in uigi
lis ipsoz ⁊ multitudinē flet⁹ ipsoz: ⁊ spalmat ē in febr
bus suis q̄uis sint leues. ⁊ ufr infantib⁹ facili ē casus
in spalmū pp debilitatē uirtutis cerebroz eoz ⁊ mbro
rū ipsoz ⁊ lacertoz eoz: ⁊ sit facili eoz exit⁹ ab ipo pp
fortitudinē uirtutū eparū ipsoz ⁊ cordā eoz. ⁊ qm hu
mores eoz nō s3 iobediētes uehēmī grossitudinis. **E**t
pp hoc liberāt a spalmo sicco uelocit pp hūiditatē pple
xionū suaz ⁊ hūiditatē cibi eoz. **I**n puberib⁹ vō non ē
facili aliqua duaz rez qū tñ qñz accit infantib⁹ spalm⁹
malus successiōe febrili acutay ⁊ cū eo sint signa q dice
mus ex quo raro euadūt. **I**lle uero qui septē trāsit an
nos nō spalmat nisi pp febrē ualde prauā. **E**t ptea
spalm⁹ qui accidit ppter timores ⁊ causas dilatatias
sūmerlas subitot ⁊ faciūt sequi lacertos motos ad prin
cipia sua fm suas formas: ⁊ ē spalm⁹ qui cōtingit ppē
sustētarōz scām s3 aliqd mbroz qd ē cōtū ad qd sit effu
sio ⁊ retinet i ipso aliq̄tulū ⁊ s3 formā pstrictiōis sue. ⁊
qñz ē cū eo accidēs faciēs illud: aut sit ut ipz ferat pon
dus graue: aut sit ut obdormiscat s3 lectū duz: ⁊ hoc qd
ē ex eis q p se remouēt. et qñz ē hic stupor aduēiēs mē
bro pp repletōm ex mā effusa coarctatē spūz motiū ⁊
phibēte penetratōz e3: qd nō ē posse ut moueat ad dilata
tōz faciēdā: ⁊ qū redit vrus ⁊ pfortat mā sit dilatio: ⁊
qñz sit ex extensiōe illius s3. **E**t hoc qdē plimū sit post
lōnū apud excitatōz qū remanēt mbra cōta nec extēdū
tur et qm spūs i lōno sit grauior pigrior ⁊ nō sit assidu⁹
in faciēdo dilatatōz pp declinatōz suā ad iteriorē ptez.

Spalmus at fucus alius ē q sit successiōe febrili aduzē
tiū ⁊ pprie i febrib⁹ sifen: ⁊ successiōe motuū laborioso
rū corporaliū ⁊ aialū e3 sicut s3 uigilie ⁊ āgustia ⁊ timō
⁊ ille ē ex eis qbus sit euasio. **E**t ē alius spalm⁹ q ac
cidit in febrib⁹ cū hoc ⁊ nō ē uehēmter malus: ⁊ ē ille
q sit ppea q ipse faciūt curreē aliqñ mās in neruis ⁊ la
certis: ⁊ pprie qū cor⁹ ē plenū. ⁊ qñz accidit illud in eis
pp cōitratē oris s3oi ⁊ remouet ipm uomit. et talis q̄lis
ē ille spalmus ex febrib⁹ nō ē illius puitatis ⁊ malitie e3
ille q sit in febribus spalib⁹ in qbus deficcāt nerui ⁊ la
certimo cerebz ⁊ psumūt humiditates innatē ⁊ sit spal
mus. **E**t plerūq ē ex hoc e3 q sit ⁊ destruit uelociter. **E**t
cā in ipso est siccitas cerebri pp debilitatē quā seq̄ la
certoz siccitas. **N**ā qū mima cā deficcatiua cerebro ad
uenit reducit ad se humiditates a neruis. **D**einde cum
nā sollicitat ut cerebro hūitatz acq̄rat sufficientē rede
unt mbra ⁊ sūt obediētia dilatatōi cū pceptiōe. ⁊ qñz
accidit ex uehēmīa frigoris. **M**ultotiēs eim accit spal
mus pp sūditatē cerebri ⁊ cōicāt ei lacertū. ⁊ spalm⁹ qd
ipediēs ē h3 fact⁹ a siccitate: ⁊ ē spalm⁹ cū siccitate fact⁹
q ē cū spē pgelatōis hūitatis: ⁊ minorat e3 p̄tiras ⁊ ispis
lat uehēmter qd mbr⁹ spalmat sicut accidit ex uehēmīa
frigoris ⁊ sicut accit ei q bibit medicinas narcoticas ut
opiū. **C** Spalm⁹ vō scūs pp medicinas ē sicut spalina
tio pot⁹ uini. **S**it ei spalm⁹ post solonē pp siccitatē. **E**t sit
et spalm⁹ an ipaz ppē orietatē ⁊ uenēositatē e3 qd nerui
uehēmīe icurrūt lehonē cū qua obunt. **E**t h3 qdem
generis s3 spalm⁹ q euomit hūorē q ē ut berugoleris
nocētē ori s3oi. ⁊ spalm⁹ scūs ppter fortitudinēz sensus
oris s3oi qū ad ipz expellit cholā. **E**t spalm⁹ fact⁹ ppē
egritudinē cerebri ⁊ m̄icis ⁊ egritudinibus suis ⁊ uesi
ce ⁊ reliquoz. ⁊ spalm⁹ factus a pūctura scorpions et ru
telle ⁊ spentis s3 nerui: aut sectōe eueniente neruis aut
corrosione. **E**t fact⁹ ab egritudie i ore s3oi ⁊ m̄icib⁹ ⁊
mbris neruosis ⁊ uicinis istis ē spalmus ancedēs ppē
uermes. **P**reterea est spalm⁹ q est in labio pprius ⁊
palpebra ⁊ liguar: s3 scif q e3 est ex ipso cerebro. ⁊ qū
cor⁹ i spalmo declinat ad anteriora tūc spalmus ē in la
certis anteriorib⁹. ⁊ qū ad posteriora tūc spalm⁹ est in la
certis posterioribus. **E**t qū ad utraq simul tūc egritu
do ē in utrūq s3 sicut in paralyfi. qñz sit spalmus adeo
fortis ut ceruix torq̄at ⁊ dētes strideāt. **Q**uāt aliq̄
morit ex spalmo cor⁹ ipsius calido tunc illud ē ex eis q
pfocādo interficiūt ⁊ n3 suffocādo interficit nisi qd lacer
tus anhelitus spalmat ⁊ destruitur motus eius. ⁊ ois q
dē spalm⁹ seq̄ns uuln⁹ ē mortāl. **C** La. vi. de signis.
Alus spalmatoz est extensus ⁊ diuersus in situ
ascendens ⁊ dimittēs sicut sagitte euadentes ex
arcu sagittarij: ⁊ diuersificatur motus percussionū e3 in
uelocitate ⁊ tarditate. **E**t uena qdem est cala ⁊ magis
calefacta illis mbris: ⁊ est cor⁹ uene collectū nō sicut ē
collectio uenay in rigoz: ⁊ n3 sicut illud qd coarctatum
est sicut sit ap duritiē uene ppter lōgitudinē egritudinē
aut qd factū est cū dolore uiscēz. **S**3 sicut est aggrega
tio partiū intestini extensi ab extremitatibus suis. et ego
dicā signa doloris i spalmo paz post. **C** Spalmi vō fa
cti a repletōe signa s3 q puenit subito et nō bibit ueloci
ter qd s3 ipm pōitur ex oleo nisi iā aduenerit ei calitas
ppinq ipis. **A** siccitate vō facti signa s3 q sit paulatim
paulatim ⁊ successiōe egritudinē euacuatiū qd cūq ge
nus fuerit ⁊ euacuatiōis medicinar: aut colirice passio
nis aut euacuatiōis ple. **F**actū uero a nocūento co
gnosces p cās extrilecas: ⁊ ea que bibūt sicut euforbiū

Spalmus
Epilma

Spalmus

Spalmus

Spalmus

Spalmus

Spalmus

Spalmus

Spalmus

et belleberus et reliqua et sicut quod nocumtum est ex flos et p
municat ei cerebrum: deinde nervi sentit ante illud sollici
tudine et angustia et obsidione flos: et quicquid reperit illud
tpe spasmus: et quicquid est ille spasmus succellione uomitus q
est sicut fuce: piori aut herugo erit. Et sicut ille q sit pp
fortitudine oris flos. Quotiens ei effundit ad ipm ma
spasmat hns ipm. Vex pcedit ipm nocumtum in ore flos
et mordicatio: et quicquid accit flos illi in egritudibus mziis
et uesice et zliquor quicquid fortes sunt. Et sit cu dolore uebe
mni et pp nocumtum manifestu i illo mbro antecessio spas
mi. In reliqs vo spasmis aut sit dolor cu eo: aut sit do
lor ptinges a spasmis no spasmus ptinges a dolore. Fa
ctus at ab apate cognoscit p ea que diximus. Et ex si
gnificatibus qde significatibus aduetu spalmi est pui
tas pullus et ipius raritas pmu. Deinde et pmutatio
ad illud qd dictu est. Et multotiens rubificat facies et
appet in oculis porsio et inclinatio et in anhelitu inter
sectio et disina: et quicquid accidit risus no fm radice. et pstri
git na et dffecat et uria et mltoties zief et mltoties n re
tief et egredit sic aquositas saguis et bz apullas. et acci
dit ei singultus et uigilie et soda et tremor et dolor sub
iuncturis et pcipue sub iuctura ceruicis et inter spatu
las et ap iunctura alchati et albosos sub illa. Spas
mu vo ptinget ca febris significat et natiat ipsu i febribz
porsio in oculo et rubificatio in extremitate oculi et in
circuitu et stridor dentiu et nigredo ligue et pstrictio cu
tis capitis. Et rubedo urine primu: deide eius albedo
pppter eleuatione materie ad caput et pulsatio teporu
et uenaru capitis. Et quicquid desiccatur in eo ueter aut
spalmatur. Hip. quide dixit qsi accidat febris post spas
mu melius est q si accidat spalm post febre. Quis ite
tio est q quicquid febris supuenit spasm humido soluit eum
Spasmus uero qui puenit ex febre est siccus qui raro
recipit cura et accidit ei ate ipm timor in somno et con
uersio coloris ad rubedine et uiriditate et plubositate
et costrictio nature. Et urina quide cruda in febre et ri
gor cu eis associat sudor in capite et tenebrositas i ocul
significat spalmu cuius ca est dubellati in uisceribus. Et
si at spalmus est cu febre et no de fortitudine illius fe
bris et logitudie tps et ut adurat buiditates et finiat eas
tuc ille est de gene et cu quo n est illa siccitas tota. Et ex
signis vo malis i spasmu est ut multiplicet uentositas in
mebris et pprie qn cu eo inflat ueter et pcipue qn est in
prin sui. Et urina acuta in spasmu et tetano est mala figi
ficat q ca est caliditas pura. et qn cu spasmu se pulsatio
et saltus tuc illud est signu malu. Pulsatio naq una dua
ru rep significat aut asa in uisceribus magnificas pulsa
toz aut extenuatoz in eis q appet pulsus magnus q est
pp pcussione magna. Quz at finantie materie decli
nat ad nervos ut ad ipsos pmutate faciati eueire spalmu
significat illud aptio spalmi in pulsu. Et quicquid pleuresis d
clinat cu ma sua ad illud significat illud fortitudo pstri
cto is anhelitus et nz febris est ualde fortis. Et quicquid pmuta
tur ma hnsen ad illud icipit cu timore et multitudine pal
pitatiois et fridore deniu: dein torque oculis: deide ap
paret spalmus.

Lap. vij. de cura.

Et eo qde q factus est a pcussione oz ut. admistre
tur ebore que laxat facie ex ordeo fracto et cae
milla et malua et farina fenugreci et que illis se filia. Et
nos qde ia ordimus in canone locu admistratois eaz.
Factus vo a nocumto si fuerit pp potu alicuius rei tuc
curef cu eo qd cognoscetur in e de ueneis. Et si fuerit
cu febre curetur cu buectatoe uehemti cerebri et neruo

ru et lacertoz cu mollificatibus uehemtis humectatois
que docui te et hnt in domo fia. Et si fuerit pp do
lore seda dolore postq sciueris qs sit et abscede cam ipi
us. Et si est pp puctura curef qd ipsa facit cu eo qd dice
tur in e de pucturis. et si est ab apate curef cu eo qd dice
mus in cura apatu neruoz. Si at est a siccitate ei cura
est pua. Vex puenientior cura est tina et inunctio ex
oleo huido post ipsam et iteratio post ipsam multoties
et illud quicquid no est cu febre ubi no intermittit oio et assidue
fac illud in oibus iuncturis: Si at pole est ut tina fiat ex
lacte fiat. Et si no ex aqs in qbus decocta sint folia sa
licis et ordeu fractu et uiola et nenufar et cucurbita et ci
trolli: aut fiat tina tota ex succo cucurbite: aut succo cu
cumeris: aut sit totu illud ex aq ros. in qua decoctu est
aliqd hoz: aut aqua melonis indi: aut aq salicis et que se
filia illis. Et quicquid feceris eis clisteria ex istis expsioi
bus et oleis et aliqb dissolutis buectatibz ipigatibz erit
uehemtis iuuaminis. Et admistrent si iuncturas et sup
origine lacertoz olea faciendo unctoz post unctioz cu
studio cerebri ualde et ppositoz qua te docuimus in hu
meccatoe cerebri: et infirmo dent in potu lac recent m
ctu bz misura pueniet si no fuerit febris et aqua ordeu
aq cucurbite et aqua melonis indi et iuleb: siue fuerit fe
bris siue no fuerit. Si ergo misceat cu aliquo hoz pap
uiui albi ut penetrare faciat erit pueniens. et sicut sint aque
ipius misce cu aliq pte uini. et oz ut assidue fiat ei cura
hec pter q moueat aut exercito adhereat. Et si est pole
ut totu cor et submergat in oleo tepido fiat. Et fiat ei
caputpurgiu cu buectatibus que se ex oleis et succis et
humectet caput et cu eis que sciuit. Et oz ut sit firma
statio in psilio et oleo ros. et ex eis qde que ipsos iuuat
ut in potu sumat tereniabin et pprie infantes. Qd si no
fuerit lactetes: et si hns spalmu humidu debilis fuerit y
tutis no abscedant ab eo carnes sicce sicut carnes miu
tap auu et cubugi et kerubiti et alteilez. Et si no fuerit e
ius vtus debilis sint cibi et panis cu melle et aqua cice
ris cu aneto et sinapis et nutrita cu oleo et ponat in eo
qd ipse recipit pip. Libus at hntu spalmu siccu sit
totu qd buectat et lenit et omnes sorbitioes pigues lees
fecte ex aqua ordeu et oleo amigdalino et zuccaro bono
et aqua carnis assumpta ex carnibus agnoz et hedoru
et quicquid poant ex oleribz buectatiuis qd fragit nocuentu
carnis si fuerit illic caliditas: q si cu illo paru uini mi
sceat ut ipm penetrare faciat no erit loquinu a rectitu
die et pprie quicquid no fuerit caliditas supflua: et similr si mi
sceat uinu cum aqua qua bibit. Cura uero fiat ita:
si ei est huidus oz ut curef cu euantibz et purgatibz fozibz
pdinis quicquid diximus euacuatoz buoris grossi ex neruis
cu solutiuis et clisteribus acutis. Et si tu uideris si
gna saguis dñantia maifesta ualde phlebotia primo et
ppe si ca eius est repleto et potatio uini plurimi. Et
no extrahas totu qd necessarium est ex sanguine cuius
extractio est pp spalmum aut egritudinem aliam signi
ficantē eius extractioez: imo retie ex eo aliqd ut istat
spasmu et soluat resolutioe motu spalmi. Et ex eis
cura sunt submersio in aqs thermap et sessio in pelibz u
ulpiu et lupoz que dicent in capso dolo iuncturaz q
nia iuuat. Et similiter inucto cu adipibz lupoz et oleo
de kilio si no fuerit febris: et similr decocto catuloz canu
et sessio in aquis i quibz decocte sunt medicine subtiles
sicut abrotanu et folia radici iunci et calamus aromati
cus et folia lauri et linimetu factu ex radice spine iudaice
et semie spine albe et seie spine egyptiace et succo cetaree

A dolor

A pmuta

A pmuta

Libus
stans

A sanguis

minoris sigillatim et cōposita. Et scias q̄ lōgitudō spa-
tij more in tina siue sit aqua siue aliud ē ex eis q̄ nocent
pp̄ mollificatōz uirtutis. Tu at̄ pone multitudinē nume-
ri loco lōgitudinis spatij et fac ipm̄ sedere bis i die. **C**
Ex his at̄ q̄ iuuat hntē spasmū cōez q̄ noiat tētis et te-
tanū factos a mā ē ut subito i aqua demergat̄ fia et q̄
dixit Hip. Hā corpis exteriora inspissant et inat̄ calō
in interiorib⁹ claudis q̄ p̄fortat et resoluitur mā. nō ē tñ
oē cor⁹ tollerās hoc a timore tutū. s; cor⁹ forte firmū cā
nostū qd̄ ulcera nō bz et in estate. Ples ei p̄ hoc iā eua-
scit. et ille qd̄ q̄ utit uentosis s; locū ad quē ptes corde
extendit oz ut utat sine scarificatōe si res ē leuior et si nō
ē ita oz ut fiat scarificatio ē ei mortalis si nō scarificetur
tūc et nocet qñz attrahēdo māz. uetofaz at̄ loca s; i collo
et spōdilib⁹ dorsi aut ab utroz latez et ptes lacerti pecto-
ris ante uescicā vō s; renes nō faciūs illd̄ nisi qū timeus
et misendo uolumus ut sanguis egrediat̄. et oz ut uento-
sas multoties nō admistres n; subito s; loca uetofaz
custodiant et pseruēt ne cor⁹ infidet et ex curis ē ut
applanet qd̄ spasmū ē lenit et ex cura ē ptingente fm̄
nām ē euet̄ febris acute et p̄pea dixit Hip. ut si accit fe.
post spasmū melius est q̄ ut accidat spasmus p̄ fe. quā
tana quoz p̄fert ad illud pp̄ p̄cussione tremoris et p̄
pter multitudinez sudoris et. Et cui accit q̄rtana raro
accit ei spasmus nā securus est ab eo. Et ex curis q̄dez
mirabilibus exptis spasmū est ut ponat supra m̄brum
spasmū ren p̄strictus cū pinguedine sua. deinde dimit-
tat s; ipm̄ donec ficeat et mutetur cū alio. **C** In spasmū
pretea toti cor⁹ cōi p̄fert et intentio cerebri et cū purga-
tione facta sternutatoris magnifice et in eis et exptum
ē ut ex lana plimū mollificet eis suspensoria q̄ a collo ad
utroq; brachiū p̄tendat s; q̄ oī hora oleū calidū aspgat̄
Balneū quoz ficeū magnifice iuuat eos et ut inclinet
s; lapides ignitos s; quos aspgatur uinū et ut sudent cū
eo coopimtis. et ex ēplis qd̄ bonis est emplm̄ factū ex
storace liquida et euforbio et castoreo et cera citrina et o-
leo de lilio et ēpla dicta in antidotario et adipēs et reliq;
et inunctio ex fece olei sisamini et olei se. lini et spuma seu
greci et ex uaporibus bonis est sal calefactus poset̄ s;
exint̄ neruoz. **C** Et ex eis qd̄ que in potu sumpta affe-
runt se. s; castoreū et assa fetida p̄missa cū melle accepta
fm̄ q̄ritatē nucis affert ei febrē et resoluit spasmus illi
cor⁹ s; s;tr oleū de kerua et aqua mellis cū assa fetida et s;
coctio carpobalsami. Et eis q̄ ualde p̄fert ip̄sis ē in po-
tu sumet̄ tyriacā et confectōnes magnas. Et quādoq;
confert sumere diuretica. Nec pretereā medicina ex-
perta est. In potu sumant ex radicibus corti. z. uiginti
decoctas i duabus lb. aque donec tertia remaneat ex q̄
potet fortis. z. iij. tepidas cū. z. ij. olei amigdalini. Illd̄
ei p̄fert et p̄prie in spasmū q̄ ē in posterioribus et qñz de
coq̄t loco radicis corti carpobalsami. z. x. et ē potio
z. iij. et s;tr calamitū agreste. Et ex eis que ueberitis sūt
iuuant̄ ē sumet̄ i potu castoreū et opponacū ex qd̄
q̄ fortis ē bibat aut. i. s. z. i. et custodi tūc stōm qm̄ ip̄se p̄
illud tūc debilitat ueberit. Et assa et fetida sūpta s; q̄
titatē seīs orobi et q̄ritatē. iij. z. et medie mellis et amoni-
aci s;tr bibatur cortū et decoctio isopi et aniudē et aqua
castorei. Sūt ei plimi iuuant̄ i mimi nocumti. Sūtq;
potō ex eo q̄ritatē duoz cochliarioz usq; ad tria dē ad po-
tādū plibus uicibus. et sit q̄ritas in eo qd̄ bibet q̄ritas p̄
dicta et min⁹ qd̄ nocumti sit in ipso si sit post cibū quo
cumq; mō sit. Ad ē ei in ipso timor et ex cura qd̄ ē est
ut inungat̄ ex oleis fortis resolis p̄dictis sicut oleo

cucumeris asini et oleo de kerua et oleo rutino et oleo
de costo cum castoreo et piretro. est eū ualde iuuatiū
et ren dissolutus et oleū narciscinū et oleū qd̄ ē h⁹. o.
lei utriusq; spice kist. i. cere. z. ij. olei de berberis kist. i. po-
lii amoni storacis masticis oium añ. z. i. gariofil. eufor-
bii aboz añ. auz. iij. spice. z. i. olei balsami. z. i. p̄miscan-
tur. et ex illis q̄ p̄fert et ē ut admistret emplm̄ de eufor-
bio et ē iuuatiū uald. **C** In eo at̄ qd̄ lactantib⁹ ex spal-
mo accit sint p̄tente ut ip̄az iūcturis apponat̄ emplz ex
melle cū quo p̄fecta sint crocus et radix lilij et aniluz ita
ut sit plimū eoz radix lilij post anilū et sit ex croco res-
pua. et p̄uecat̄ ponei m̄bra sua i aq̄s in qd̄ decocta sint
camemilla fenugrecū et melilotū. Et qñz p̄fert oleuz ca-
memillinū solū. **C** Minū at̄ paucū p̄fert hntib⁹ spasmū
hūidū: resoluit ei ipm̄ sicut febris. Plurimū ergo ē una
ex cāis et. et oz ut eger ex ueteri bibat et s; cibū papper.
C Et scias q̄ qū spasmus ē cōis corpori exceptis m̄-
bris faciei tūc medici itendūt cū ēplis et unctōib⁹ spon-
diliū colli. et qñ ē in m̄bris faciei tūc medici itendūt cē-
bro. **C** Et cū hoc si spasmus ē ex cōitate stōi et uides si
gna p̄dicta tūc icipe et fac hōiez illū uomei. Fortasse ei
uomet cholera acutā aut humorē putridū et liberabit i
hora.

Tetanus ē egritudo officiali p̄hibēs uirtutē moti-
uā a cōtōe m̄broz de quoz app̄tudinē ē ut cōhā-
tur pp̄ nocumti in lacertis et neruis. **C** Bictōne vō al-
cuzes utit̄ in significatōib⁹ diuersis alii ei dicūt cuzes et
significat̄ p̄ ipm̄ illū q̄ icipit a lacertis furecle et extēdit
eos ad anteriora et posteriora: aut in utraq; ptes s;tr. et
qñz dicūt cuzes oēz tetanū. Et qñz dicūt cuzes spasmus
oculi p̄prie et qñz significat̄ p̄ ipm̄ tetanū q̄ ē duo spasmū
aut duo tetani posterioris et anterioris. et qñz appropriant
nōie alcuzes illud qd̄ ē ex frigore pp̄ frigus p̄gelatiūz.
C Tetanus at̄ fm̄ bitatē ē d̄rius spasmū et ingredit̄ in
genus spasmū introitu d̄rioz in genere uno et eoz p̄patō
ad cāz unā ē eueniēs casu d̄rioz. **C** Tetanū spasmū sit ad
ptē unā. Quē ergo duo spasmū i duab⁹ p̄tib⁹ d̄rius aggr̄-
gant̄ sit tetanus q̄admodū accit ei q̄ bz spasmū añ et itro-
sit. Accidit ei ei ex duobus motibus d̄riis i m̄bris suis
ut extēdat. **C** Quoz tetanus iste sit duo spasmū dupli oz
ut acutior sit spasmū simplici et erit et cris uelocior. Et
hic qd̄ duplus nō ē ex duobus spasmis imo ex duobus
tetanis et n; eūat spasmū i plimo duaz rep̄ a dolo et uebe-
rit. **C** Lāc at̄ cuzes siles s; cāis spasmū fm̄ modū unūz
et diuerse s; ab eis fm̄ modū aliū. **C** Eaz at̄ silitudo cū
eis ē qm̄ cuzes qñz sit ex repletōe et qñz sit ex ficitate:
et qñz sit pp̄ nocumti p̄lequēs m̄bra neruosa: et interdū
sit ex apatibus. Diuerfitas vō ē ab eo ē qm̄ spasmū nisi
raro sit a uentositate: alcuzes at̄ plm̄ sit a uetositate ex
tenhuat̄ imo alcuzes q̄ ē p̄posi et ex duob⁹ spasmis qñz sit
plimū ex uetositate qū dñat i cor⁹. Et ē hec egritudo p̄-
uersa. Quē at̄ spasmū singularis accit i m̄bro uno ex uē-
tositate nō ē p̄uus: et illd̄ iō qm̄ istud sit pp̄ dñū uetosi-
tis in toto cor⁹. Et qñ cū spasmū singulari dñat uetosi-
tas ē illic timor et signū mōris. Quat̄ ergo erit dupl⁹
et diuersificat̄ alio mō: et ē qm̄ cā i spasmū mālī ē ut ca-
dat i loco nerui fm̄ formā p̄hibitois dilatatois qm̄ ex-
tēdit uillū in latitudine: aut p̄strigit eū ad radicez suā et
spasmat̄. Lā vō in cuzes mālī ē qm̄ casus et ē cōris: aut
ei hōiditas facies cuzes currit fm̄ latitudine i ramis uil-
li. **C** Deī p̄gelat̄ et imānet fm̄ duritiē et sit difficil⁹ et redi-
tus ad d̄ctōz: aut cadit subito et implet uillū p̄ter q̄ diuer-
sificet et cā ex cā uilli. Immo cadit fm̄ extensioz uilli et

dilatatur per quod in longitudine minuat. Si ipsa fuerit longitudine
impleta foramina. Quia autem facies spasmus in nervis est diuersi
tas in ramis nervorum non penetrans in eis penetratio filii neque
penetratio plima: et ut quod sit transit materiae alucuz qui
est in hac modum filii transitui materie mollificatio. Ve
runt illa materia subtilis est laxa facies. et hec quod gelata est
dura non permittit in se flexi et ubi. Aut erit materia in cuez.
Deinde cadit in medio lacerti et corde aut nervi. verum in
primi sui trahit nervum aut corda in longitudine et non potest
bi ne penetratio plima: et ut quod sit transit materiae aut erit
illic apud aut materia cadit in ramis villitis quod quod materia obest
necessarii erit ut per ipsa obest villis et ledat dolo. **C**
Quia autem dolor facies ledens est materia aut non materia cadens in pnc
pns lacertorum aut corday et fugiunt ab ea in longitudine
sicut accit spes cuez successioe uonit laboriosi et eio
nis pp lesioz existere in cordis et in nervis lesio a fido. **C**
Hoc quod si ea in cuez sit siccitas sit quoniam lacerti non ob
tur in latitudine nisi pp soloz hnditatu augmtate logi
tudine et obit ex ea transitus i qbus penetrat uirtus mo
tius et debilitat a pmutatoe mbroz ad octoz et ppe qu
adiuat durities ptinges a siccitate ad lobiectiu. spaf
mus vo siccus filis illi quoniam obit in longitudine et latitudine
simul fm semita cglitatu. quapp siccus spasm? deteri
or e alucuz siccus et sicut mollificatio accit pp sectoz filr
tetanus. et quoniam sit ut quod plaga accidit elogef lacert? fm
octoz. et ex alucuz quoniam accidit aliqd magnu fore pp caz
forte et mam forte plima. Et quoniam ptingit fm modu euen
tus spasm? stupor iplenu? oppilas uias spuz et imanc
mbra extesa et non dilatant ad hoc. Sicut remanet me
bra octa et non extendit ad hoc ut iueniat spuz uiam?
transit. Et hoc quod plima sit post sonu: quoniam spuz i ipso i
tentus e ad iteriora sicut diximus in spasm?: quoniam acci
dit pp forma non nate incoenietet oia accidet lacert?
et minorat uirtus? et facit dolor non tollerant ut imo
ueatur: quod remanet fm illa figura sicut quod a fune leditur:
aut eleuat aliqd graue: aut affert si dorsu suum podus
grauet: aut dormit si terra et tra ledit lacertos? et obit
eos: aut accidit ei casus aut pcussio pteris lacertos: aut
sectio aut adustio ignis facies eos dolere: quod deficiunt a
octone. et quoniam e cu hoc ma effusa ad eos: aut uentofitas
grossa generata in eis: aut ascendit ad eos extendens ip
los. et qnadmz spasm? ppius mbria facie e malus.
sitr tetanus qn coseq palpebra aut lingua aut labium
solam. Et quoniam ptingit spes alucuz mali ficci que pre
cedut febris insepabiles cu inqetudine et fletu et aliena
toe et color sit citrinus pp eas et desiccant os et labiu et d
nigratur lingua et pstringitur na et exasperat cutis et ex
tendit. **C** Quia at cuez a pcussioe cui associat singul?
et punctio et pmissio et destructio rois e mortalis: adue
nit ei lacertis defecatio et ebullitio humiditatis eoz do
nec extendit eos in longitudine. deinde suat illud in eis
cu defecatioe ultima suate islamatioez. Alucuz pterea
multoties accit infantibus et sit facilis in eis qto plus
st minores fm q dcm e i spasm? et quoniam atcedit alucuz
plimus saltus corpis et grauitas ipsius et grauitas fmo
nis et durities in lacertis et in pibus spodiliu usq ad al
holos et difficultas deglutendi et pruritus et quoniam scalp
no delectatur et defecatur inde. Quoniam urina e sicut pu
tredo et uirus et e horripilatio et tenebrositas in uisu et
sudor in capite et ceruice significat extensioz in utrisq la
teribus futura: quoniam b? putredo multiplicatur in eis nisi
purgetur inferius itegre: imo ascedat ex ea aliqd in eis
et exinde ad cerebrum et ledat ipm et fragat cor. Quoniam al

Temp

Temp
muloz

cuez cois incipit clauditur os et rubificatur facies et sit
dolor fortior: et sit ne sit puenies quod ipse sorbz et multipli
catur palpitatio et lachrymatur oculi. et dea qde int tera
nu et spasm? i pncipio sui e quod spasmus incipit in lacertis
cu motu. Tetani vo pncipiu i lacertis e cu qere. et quoniam
pigit pmutatoz fieri ad tetanu ex financia et pleureti et
sirlen fm quod sit i spasm?. Et quadoq multiplicatur i re
gionibus meridionalibus pp repletos et motu humoru
et pprie in phlaticis. et quadoq accidit in regionib? sep
tentrionalibus pp retentoz supfluitatu et proprie mulie
ribus quoniam ipse sunt debiliu membrorum.

C Capitulum. ix. de signis.

Signu qde tetani absolute e ut non sint laceti aspo
dentes ad octoz: alucuz vo signu si e i anteriori
bus e qm ho e sicut pfocatus suffocata habes facies et
oculos. et quadoq imaginatur quod ipse rideat pp exten
sione lacertoz faciei? et e apud tractu ad iteriora pce
des cu extensione oculoz quod aspicez non pot. et quoniam non pot
mingei pp extensioz lacertoz uetris et debilitate expul
siu: et quoniam migi abis uolitate qm lacert? uesice? e exte
sus non oct? et quoniam migi sanguine pp ruptura uenaz pp
uehemtia coarctatio. et quoniam accidit ei singul? **C** Et
si alucuz ad posteriora e trahit cap et spatulas et lacer
tos tractiuos ad posteriora. Et quoniam accit illd ad poste
riora pp extensioz lacertoz uetris cu coitate extensionis
lacertoz fiteris: et non pot retinez qd e in intestino octo
et non pot depoez qd e in itestinis gracilib? **C** Et abo qde
coicat i pfocatoe aut isomniatate et uigils et dolore et a
quositate urine et multitudine islamationu uentofitatis
in ea et casu a lectis. **C** Signa at hndi et ficci et aposi
et facti a lesioe st fz regula q dea est in spasm? et multo
ries qdem accit eis colica pp frig? si egritudo fuerit fza.

C Capitulum. x. de cura.

Eadem est cura q e spasm? uerum uentofaz usus
si mbra hic plus fiat quod in spasm?. Et illud iot ut
reducatur calor. Sitq cu scarificatioe pprie si nervos
colli et spodiliu et scerefi. **C** Ex eis vo q obfuada st in
patiete cuez e ut qn? cor? sudat pp doloris uehemtia
aut ex medicina non dimittatur ut infzatio ei fzueniat qm
ipm ledit. Sz oz ut desicet cu lana isula: et quoniam sit ut se
deat i oleo calefacto qm e fortis resolonis. ex oppopona
co quoq i potu def usq ad. 3. i. fm uirtute et ex assa feni
da et alucuz pterea dignior e ut i curado ipm incipia
tur quod spasm? qm alucuz e ledens pfocas iterficiens. **C**
Ex eis vo q dicut ualde ee iuuaria i cura alucuz et spaf
mi e ut ferueat succ? aneti et mittat i ipso catulus taboi
aut catulus canis aut catulus uulpis: et coquat donec
dissoluat. Deinde infundat in ipso eger bis. et sifr pfer
eis inunctio ex piguedine asini siluestris et adipe leois
et adipe urfi et cerui et alchitiboa singlr aut cu medici
nis. **C** Et pfer eis enea ex oleo rutino euz castoreo et
centaurea. et sifr suppositoria mordicatiua casta in qb?
st baurac et pulpa colloqntide et q st filia illis. qd si ni
mictate sua aduiz fiat clistere postea cu lacte asine et un
ctio renu singulari cu aliq pdictaz piguedinu et ex re
bus magis pferetib? tetano fio humido est castoreu. qz
oz ut assidue. **C** Quoniam bntes cuez cibaf no oz ut tras
glutiat ex cibis nisi bucella ualde pu. et ut sorbeat pul
tes subtiles ualde. qm trasglutire e eis pueru et sit ide
spua i narib? eoz: et mouet: qz illd augmtat eoz egritu
dine. **C** Nos at dicemus medicinas qs i potu fument
et ex qbus eoz mbra abstergat et ipsoz nares in antido
tario. Et sifr unctoes pferetes eis sicut oleu de alcana

Temp
Alucuz

Enema

et reliqua q̄ deā sūt. et sūt caputpurgia et sternutatoria. et
sternutatoriū ē melius ē florax alimulceme cū q̄bulda o
leis. Febria vō q̄ nālī accit ē melior cura ei q̄ ex eo est
humidus. **Ca. xi. de tremore et signis spēs eius.**
Tremor ē morbus officialis eueniēs pp defectū
uirtutis motiue a motu lacertōz fm p̄uinitatez
pp grauitati p̄pari itromittēti sua motiōe motiōz uolun
tariā q̄ p̄mīscet motus uolūtarij cū motibus nō uolun
tarijs et ē nocuūti in uirtute motiua sicut stupor ē lesio
in sensibili. **Quia** sūt cā aut ē in v̄tute aut i insitio: aut in
utrisq̄ sūt. In v̄tute vō q̄ debilitat p̄pterea q̄ accidit ei
mor ut pp applicatōz rei abscit se terribilis sicut aspectus
ex loco alto: aut abulatō sūt pietas: aut poratio corā eo ex
quo alijs uerecundat et q̄ timet: aut reliqua ex q̄bus o
bunt uirtutes aiales: aut agustia aut tribulatio aut gau
diū aut desideriu pp ordines motuū uirtutis accidit tre
mor in neruis: et sit illud qm̄ facit p̄tingere diuersitatē i
motu ipsius. Et ex cāis q̄dē ē fm semitā debilitat uir
tutis ē mltitudo coitus p̄ relectōz et repletōz. **Qui**
āt factus ē ab insitio ē q̄z ut mollificatōz aliq̄a incur
rant nerui pp̄ quā nō p̄leq̄t palyfi: q̄ nō retinēt apud
motōz sicut ē apud potū multū et ebrietatē frequētem et
multitudinē potus aq̄ sūt: aut potū ē nō i sua borā: aut
aut i m̄bris p̄tingat oppilatio p̄pter repletōz p̄limā pue
nientē a cāis notis sicut ē facietas nausearia et dimissio
exercitijs: q̄z pp̄ eas v̄tutes p̄fecte non penetrāt. **Et**
mā q̄dē sūt: aut ē patiens in meābus in q̄bus ipsa mo
uel. et q̄z cū uia penetratōis: et q̄z cū uia prohibitōis
aut nō ē patiens oīz: et aliud q̄dē sit ut insitū ipm̄ aliq̄ in
currat desiccatoz et nō obediāt reflexiōi obediētia facili
Coitas vō ē ut in insitio accidat nocuūti pueniens
ad hoc ut noccat uirtuti q̄admoz aduenit ei frig⁹ uebe
mens extrinsecus: aut ex p̄ctura aialis: aut ex hūore:
aut ex calore uebēnti sicut ap̄ adustioz et alia. Et adue
nit cū eis uirtuti ipediūti: aut aduenit uirtuti fm suam
singularitatē ipediūti suū q̄dē ē sibi pp̄riū. **Et** mem
bro fm suā singularitatē aduenit ipediūti sibi pp̄riū et
p̄nuant duo nocuūti sūt. **Tremor** āt q̄z ē i oībus
m̄bris. et quādoq̄ in cor: et quādoq̄ ē in capite solū fm
applicatōz nocuūti ad lacertū unum sine lacerto alioz.
Et q̄z sit tremor in utrisq̄ manibus et nō i pedib⁹
aut qm̄ cā nō est in origine nuchē: sed in ramis penetrā
tibus ad manus neruoz: aut qm̄ cā ē in origine nuchē:
s̄ expellit eā ad p̄pinq̄ora loca et p̄pinq̄us latus: et nā s̄
uat nuchā ne penetret cā illa i ipsa et p̄leq̄t finē suū: aut
qm̄ spūs motiuis i inferiorib⁹ corpis est fortior et magis
uigens fm necessitatē illoz m̄broz quā h̄nt de suo sifi q̄
re nō patiūt uebēnter a cāis q̄ nō sūt ualde uirtuose. q̄
si patit insitū p̄fortat et supatio. **Manus** āt nō est i
ta: et cā q̄dē dñans in euētū tremoris fixi ē frigus debili
tans neruos et spūm sūt: aut hūiditas liq̄da laxa minor
ēt mollificatōe hūiditatis facietis palyfim. Et **Hip.** q̄dē
iā dixit. Qui accidit in se. caufonide tremor tūc sensus
p̄missio resoluit eā ab ipso. **S.** q̄dē p̄cedit hūc ap̄bōm.
Alexm̄ nō ē ex eis q̄ modū n̄ h̄nt. **Et** scias q̄ tremō
magis puerus ē q̄ a sinistro incipit. Et tremor q̄dē i se
nibus medicamine nō remouet. **Signa** vō sūt cāe p̄dicte
et sūt manifeste. **Ca. xij. de cura.**

Alc q̄dē i alijs fecisti caplis ex aptōe oppilationū
et destructōe mollificatōis et euōne et p̄fortatiōe
neruoz et h̄fectatōe si necessitas ē in tremor si ē pp̄ o
bilitatē ab egritudine et calefactōe si ē cū frigiditate ipē
tina aut ibibita et p̄pressiōe et fricatōe et expulsiōe si est

necessaria et s̄z q̄ osidimus i canone. **Et** balneū in a
q̄a maris et balnea sicut q̄ sūt ex aqua nitri et arsenici et
aspalti et sulfuris et aq̄ maris sūt iuuatiua ē. **Et** si est
cā ē frigus uaporatōes ex nitro et sinapi et inunctio cū
oleo costino. Et si ē cā ē po⁹ multi uini eūa et admi
stra oleū cucumeris asmini et que talitē p̄cedūt et assidua
inunctōz cū oleo canabino. **Q**leū p̄terea d̄ andacoca p̄
prietatē h̄z i hoc mirabile. Et sūt si empl̄z fiat ex hūida
solūmō. Si āt ē ex humorib⁹ ibibitis aut grossis aut cō
firmat egritudo admistref posicio uetozaz s̄ spōdilez p̄
mā et sedeat in tina olei calefacti et in iuribus aialijs p̄di
ctis in capitulo de palyfi et spasma et alcuzez: et in sine zi
det in potu caloreū in sit mellino aut cū hieris magis
et det in potu pilfe facte ex ruta et scolopendria. Et iu
uant q̄dē ex cerebro leporis ualde q̄z ex ipso comedat
assato. Et ex eis q̄dē que tremulo p̄fēt ē ut bibant sir^m
mellinū cū aq̄ i q̄ decocta sint seīs malue et folioz dunu
chiū. **S.** et sūt sumāt in potu succū eupatoriū cū aq̄ et ue
lociter uant cū ipsa mollificatis. Et si tremor ē in capi
te proprie iā exp̄tū ē eis sticados pōdus. **S.** i. aut duarū
solū: aut cū biera picra. uel ex qua facit sūt pilfe: aut i si
rupō mellino: et ex eis q̄dē iā exp̄tū ē in potu sumere pil
lulas cochias. **S.** 3. 5. oib⁹. et diebus sūt. et oz ut cū sit ue
locis digōnis: et uinū q̄dē eis nocet et sūt aq̄ sūt. et que
ex aq̄a ē ei melior et minoris nocuūti ē aqua pluuialis
et sūt oī egritudine neruole et ledūt multitudie p̄sōmie.

Cap. xij. de stupore.
Ubus h⁹ diffictōis stupor in libris est diuersus:
p̄limū ei ponit dictio stuporis synonyma dictio
ni palyfi. **Nos** vō et plurimi hōinū utūt ea fm hunc
modū. Et q̄dē stupor ē morbus officialis facietis euenire
in sensu tactuali nocuūti. s̄. aut destructōz aut dimini
tū cū tremore si ē debilis: aut mollificatōz si ē p̄firmat⁹
qm̄ uirtus sensibilis nō solū phibet a penetratōe: s̄ ē
motiua phibet sicut exp̄sui multotiēs q̄uis in q̄bulda
horis inueniat stupor absq̄ difficultate mor⁹ pp diuersi
tatē neruoz motus et sensus. **Ca** ei stuporis aut ē ex
p̄te uirtutis qm̄ debilitat sicut in febribus fortibus et a
cutis ducētib⁹ ad stuporē. Et sicut in illo q̄ passurus ē
sincopi statū et ap̄ p̄pinq̄atē mortis: aut ex p̄te insitū qm̄
corruptū ē et pp̄lo pp frigus uebēns ex potu medicine
aut ex p̄ctura aialis sicut scorpiōis aquaticis: aut tactu
piscis q̄ noīat berille et facit p̄tingere illud grossitudinē
in spū q̄ ē insitū uirtutis aut debilitatē: aut corruptū ē
p̄p̄onē pp calorē uebēntē sicut quē momordit sp̄eno:
aut remāsit in balneo uebēntis calitatis: aut in febrib⁹
incēsuus: aut pp grossitūē sub neruoz. q̄z spūs in ipsa n̄
penetrāt bene. Et pp hoc p̄tingit i tactu pedis cū p̄pōe
ad tactū mar⁹ sicut stupor aut sit pp oppilatōz ex hūori
b⁹ grossis. s̄. aut a sāguie aut phlate aut melia. et q̄z pos
sibile ē ut sit ex cholera: aut pp oppilatōz et ex coarctati
one apatis et exiture: aut coarctatōe uebēnti et ligatura
et coarctatōe sit uolūte neruos: aut p acciō forte aut
pp dolorē cū quo effundit ad m̄b⁹ sanguis aut hūor n̄
p̄limū oppilās trāsīt: et h⁹ p̄limū ē a sanguine. **Et** p̄
pter hoc q̄z p̄mutat situs et remouet et recedit ab eo
q̄dē ad ipsū ē effusū redit sensus. Et q̄z accit illud ex sic
citate et exiccatoe et oppilāt meat⁹ pp collectōz uilli et
e⁹ cocepturā et hoc ē malū. **Et** q̄z accit oppilatō pp
mollificatōz factā ab hūiditate p̄p̄onali absq̄ mā et seq̄t
illā mollificatōz clausio meatuū. **Cae** vō stuporis q̄z
sūt in ipso cerebro et tūc si ē v̄lis cōis corpori toti ē mō
talis. **Et** q̄z sūt in nucha: et q̄z ē ē p̄n^m ex spōdili et

qñz in ramis nervoz. Qu ergo pſuerat ſupor ⁊ plō
gat pducit ad mollificatōz. **S**upor pterea nūtiat a
poplexiā ⁊ epileſiā ⁊ ſpalmū aut alcuzez aut paralyſiz
cōez. ⁊ ois qdē ſupor ois mībri qū pſuerat ⁊ ſit fortis
nūtiat palyſim aut ſpalmū adueniētē ei. **E**t ſupor
faciei nūtiat torturā. ⁊ plmū qdē ſuccedit pipneumonie
⁊ pſeſi ⁊ hīrē ſiō ſupor. ⁊ ſcias q qū ſupor pſuerat ⁊
nō remouet ipm eūo deinde ſuccedit vīgo nūtiat apo
plexiā. et ſcias q ſem̄ croci hortēſiſ poſitū i enemate ca
leſacit nervos. **Ca. xiiij. de ſignis ⁊ cura.**

Pſa eadē ſt cāc ſicut dcm̄ eſt in tremore. ſignifi
cant ergo illud ex eis augmētū ſuporis cū additi
ōne eaz ⁊ dīminutōz. **E**t cura qdē eſt ſm q dcm̄ e
in tremore eadē. Verūtū ſi fuerit a ſanguine ⁊ extant ſi
gnificatōes repletōis uenaz ⁊ iſlatio guidēz ⁊ grauitas
corpis ⁊ ſōn⁹ ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoz ⁊ reliqua tunc
phlebotomādo pſequere. Nā multotiēs remouet ſupo
rē ſola ⁊ cū rectificatōe regis ⁊ alleviatiōe cibi. Qu er
go apparet ſupor i aliquo mībroz pp cāz antecedentes
aut pmitiūa ſicut frig⁹ aut aliud eueniēs i pīcipio ner
uoz oꝝ ut nō ſis ptenit⁹ curatōe loci: ſz ſit ois cura i pī
cipio uie ad ipm. Et ex curis qdē pſerētibz ſupori ē
exercitiū illius membri ⁊ aſſiduatio motus eius.

Cap. xv. de tortura faciei.

Pſa ē morbus officialis in facie pp quā trahit
ps faciei ad pte n nālē ⁊ alterat forma e⁹ nālīs
⁊ remouet bonitas obuiatōis utrozqz labioz ⁊ abaruz
palpebray ex pte. Et qdē cā ē aut mollificatio aut
ſpalmus lacertoz palpebray et faciei. **T**u at iā ſciui
ſti eos et ſciuiſti ipſoz originē. a mollificatōe vō facta ē
qm̄ decliat ad pte trahit cū ea ps ſa et mollificat eā ⁊
mutat eā a for⁹ ſua ſi fuerit ſōil: et ſi dūll mollificat ſola
Et apud quolqdā ſi ē in latere mollificatio ē attractō tō
ti: ſz nō ē pcedēdū. Et ex eis qdē ē pullus: hec at facta
a mollificatōe ē pp cās mollificatōis numeratas. Facta
at a ſpalmō et ē ea que pīgit ſm plmū ē qm̄ qū ps ſa
que ſeqē ipaz et cā qdē in ipa ē cā que ē i ſpalmō. qd at
dcm̄ ē in capſo ſpalmi ficci ſicut facti in febribus acutis
⁊ eūonibus ⁊ ex fluxu uentris ⁊ uomitu ⁊ ex fluxu ſan
guinis ex naribus ⁊ alijs ē pūtiolū. **Q**uidā vō dire
rūt q lat⁹ eꝝ ē in tortura latus qdē ſanū uī qūis cā ſit
in ipſo: ⁊ lat⁹ ſanū miſtrat attractōez ipſis ⁊ eqt. hoc at
non ē uerū ſm plmū. anatomia ei ⁊ qd ſciuiſti de diſpō
ne lacertoz faciei facit te cognoscere corruptōz e⁹ ⁊ ca
ſus h⁹ cōis: ⁊ qm̄ ſenſus in ipſa eoz deſtruit a latez tor
ture. Et plibus qdē hoinū accidit apa in lacertis colli
⁊ ex ſūma ſuffocatōnū ⁊ aduenit eis inde tortura ⁊ ad
uenit eis palyſiſ et extendēs uſqz ad manus qm̄ lacerti
ex quo bauriūt lacerti colli vtutē motiūa origo et ē ex
ſpondilibz colli. **D**is at torture extenſe uſqz ad. vi. mē
ſes fortaffe non ſpat rectificatio. **E**t ſcias q tortura
colli plm nūtiat palyſiz. Immo multotiēs portēdit apo
plexiā. **C**ōſidera ergo an aſſociēt ei accēſa epīle ⁊ apo
plexie qī incipe ab eūone forti. **Q**uidā at exiſtimaue
rūt q in patientib⁹ torturā timeſ mors ſubitanea uſqz
ad. iij. dies eoz. **S**i at pſaſeunt eos euadūt: ⁊ uī q ſit
illud cā epileſie fortis quam tortura nūtiat.

Cap. xvi. de ſignis.

Sunt ut accidāt iſlāmatio ⁊ ſpūti emiſſio ex latez
⁊ nō retiet ſaliua ptis: ⁊ multotiēs pſeqē cū ipſa
ſoda ⁊ pprie i ea que ē ſpalmōſa. **C**ogitio at que du
az ptiū ſit leſa ē q qū ipſa extēdit ⁊ rectificat manu re
ditus alterius ſm nāz ad figurā ſuā ē facilis. **S**igna at

in tortura mollificatiua ſt qm̄ motus ē debilis ⁊ ſenſus
ſt turbati ⁊ ſenſit in cute lenitatē ⁊ in lacertis ⁊ nō ſētit
extēſiōz ⁊ ē palpebra iſerior demerſa ⁊ uī medietas pā
niculi q ē ſi palatū qdē ē ex pte illius oculi mollificata ⁊
humida laxa ⁊ appet q medietē hō ⁊ aſpiciat ad inferi
ora. Et cā in hoc et ē cōitas h⁹ pāniculi cū pāniculo ex
trinſeco uie lique ſecāte palatū in lōgitudine ⁊ ē cōicanſ
ei ⁊ ē cutis declinās a pibus colli ⁊ elōgat in eis ⁊ dif
ficilis ſit reditus ipſius ad eaſ. **S**igna at ſpalmōſe ſt
qm̄ ſenſus ſt turbati ſm plm ⁊ cutis extēſiōz h⁹ cū qua
deſtruit ruge ⁊ lacerti faciei ſt duri ⁊ minorat ſaliua ⁊
ſputū ſm plm: ⁊ ē declinatio cutis ad ptes colli plus: ⁊
reditio ē ab eis ſit difficilior. ſigna at ē que ē ex ſpalmō
humido ⁊ ſecco ſt ea p que cognoscit: ⁊ ex ſignis qdē e
uētus torture ē q hō iuenit dolore i oſſibus faciei ſue ⁊
ſuporē in cute ſua ⁊ multitudinem ſaltus eius.

Cap. xvij. de cura.

Sollicitudo ē ⁊ intentio ut nō moueat tort⁹ uſqz
ad. iij. ⁊. vj. ⁊ cibet et cū eo qud ſubtiliat ſicut a
qua ciceris cū oleo: ⁊ nō deſicceſt cū deſiccātōe mellis
⁊ pullis colūbaz. **Q**d ſi nā fuerit ſicca moueat i die
ſo cū cluſteri uehementis lenitatis qm̄ ē pueniēs. **I**ntēde
re at ad gargarizmata i pīn⁹ eſt nocēs: ⁊ qñz attrahit qd
ē ppinquū ⁊ nō reſoluit crudū ⁊ ſpalmus i pīmis ſit for
tis: ⁊ nō facias eūonē cū debilib⁹ nō ſufficientibus donec
digō aliqua uice fiat. **S**elſinatio at ad medicinā acutaz
ericcet māz ⁊ minorat eā ⁊ deſiccat nervos ⁊ debilitat
opō medicine in ea: imo abſtine. ⁊ oꝝ qdē ut cures paly
ſim aut ſpalmū ſicut ſcis ſm q pīnet. **I**a at exptum
eſt q ſi tort⁹ oī die pōdus. 3. ij. ex hiera hermetis bibat
p mīſe pīnūū fortē efficiet ipreſiōm. **Q**d at exptum
eſt ut bibat oī die eſt ut ex. 33. ⁊ acoro pſectis cum melle
ſumat mane ⁊ uelpe qñtātē nucia. ⁊ oꝝ ne abſcīdat ab
eo aqua mellis. **Q**uidā at medici indi dixerūt q ex p
ſectōibus qbus tortura medicat ē ut appropet mībruz
leſū ⁊ caput cū carne ſilueſtri elixata. ⁊ uī q meliō ſilue
ſtris ad hoc ſit lupus ⁊ althiboa ⁊ uulpis ⁊ hirci ſilue
ſtris ⁊ cerui ⁊ aſini ſilueſes ⁊ q ſūt minores ataba abſqz
gazellis et que ſic pcedūt: et ex biſoque carne ſua nō ca
leſaciūt. **E**t oꝝ ſi ſit egritudo hūida ut liget ps i qua
ē morbi pīn⁹ ſm formā nālē. **S**i at ē ſpalmus icipe
pīnū ab e⁹ lenificatōe. deīn ab ipſius reſolōne. q ſi inue
nis ſigna ſanguis phloma uenā que ē ſub lingua et ſipōe
uētolas ſpōdilibz pīmis abſqz ſcalpellatōe. et nō ē dubi
um qn mā torturā faciēs ueniat ex pīncipijs nervoz et
lacertoz faciei: et pp hoc diligēt ut medicine rubifican
tes ſiponāt ſpōdilibz ceruicis et ſi mādibulā et qum
plmū uilli ſint ueniētes ex eis ad lacertos q ſt in facie.
Lacerti vō faciei nō ſt ex illa ſūma. et eoz regim̄ ē purga
tio anterioris ptis cerebri et ſiſt uaporatio ſicca ſi ſpon
diles et mādibulā inferiorē et fricatō capitis et pprie ſi
ſamē uehementē. Et ex eis et que iuuāt tortū ē aſſiduatiō
a blutionis faciei cum aceto: ⁊ delinire loca predicta
cum aceto: et pprie qum in ipſo coquuntur ſubtiliati
ua: et ſi eſt acetum in quo decocta ē ſinapis ē mirabile
et ut inclinet ſi decoctōz ſceba et abroſani et alharmel
et laurus et ſiſia: et aſſumāt ſub eo que ſint ſicut tamari
ſci et alhetil. **Q**u ergo medicine nō pſeāt ſiat caute
riū ſi uenā que ē poſt aurē e⁹. **E**t oꝝ ut iniungat ei u
ti gargarismo pluſqz alijs et admīſtrēt maſticabilia et p
prie acorus et nux muſebata et pīretz: et ex eis qbus i
maſticatōe utit ſt myrobalani nigri: et oꝝ ut retineatur
maſticabile in pte leſa et ſit i domo tenebroſa. Et ſiat ei

aut cū zebotia: aut ex pſione canapis et amaraci et ficke
aut aqua oppoponaci cū oleo de lilio aut euforbio q̄ti
tatis lēis cū lacte mulieris. Et curet caput cū eis que
ip̄s purgāt de q̄bus dixiūs i canone egritudinū capitis
cuiusq̄. Et ex caputpurgis ex p̄is ei ē auellana indica
et p̄rie cortex ei⁹ lupior et auricula muris et ex p̄lio cu
cumeris asinini et ciclamini⁹: q̄z miscēt illa cū eis q̄
cū sternutōe calefaciūt sicut castoreū et nigella et reliq̄
C Dignus vō quo fit caputpurgū ē auricula muris:
et q̄ caputpurgū fit pōdere. 3. ij. ex aq̄ e⁹ cū danich op
poponaci. 3. s. olei p̄fert. Immo sanat i. v. dieb⁹. C Et
q̄z p̄cipiūt intueri specula ut sit sp̄ eoz intentio in re
ctificatōe faciei. Et specula pueniētiora eis q̄ p̄pria i
uidenda facie et si illa q̄ de calibe sit scā. Infāb⁹ ar quz
aduenit tortura in fine ueris detur in potu triserā mio
rē aliq̄b⁹ dieb⁹ usq̄ ad. vij. dies et cibus sit aqua ciceris.
C Cap. xviij. de saltu et signis eius.

Saltus ē motus lacertosus: et q̄z mouetur cum
eis cutis q̄ eis adheret. et ipse q̄dē ē ex uetofita
te grossa inflata. Dignificatōes at q̄ ipse sit ex uetofi
tate sit uelocitas resolōnis: et q̄ nō ē nisi i corpib⁹ s̄is et
cāis s̄is et potib⁹ rex s̄az et sedāt eū calefaciētia. s̄ signi
ficatōes q̄ ipse sit lacertosus carnosus neruolus sit q̄dē
qm̄ in pte q̄ ē lenis sicut cerebrū nō retinet uentofitas
Et s̄it i ea q̄ ē dura sicut os. Sed accit s̄m p̄m ei q̄d
ē mediū in duritie et lenitate. Et cāe q̄dē saltus ex acci
dentibus aialib⁹ p̄m et p̄rie in gaudio: et multoties ac
cidit ex tristitia et ira et reliq̄z: qm̄ motus sp̄s q̄z resol
uit mās in uentofitates. Et scias q̄ saltus q̄ cōis est
corpori nūtiat apoplexiā et cūz. et q̄ p̄seuerat i mirac
nūtiat mēiam et epilexiā. Et q̄ p̄seuerat in facie nūti
at torturā. Et saltus q̄ ē sub scera s̄is q̄z significat apa
in uelaminibus qm̄ ē de committantibus ipsum.

C Cap. xix. de cura.

Aporet cū uaporatōib⁹ calefaciētib⁹. Illud ei
imouet ip̄m. C Et si n̄ uti oleis resolutio ici
piēdo a debilitatōib⁹: et pueni ad illd q̄d ē forti nā remo
uet: et si n̄ solutiū i potu dar: et assidua p̄ illud medicinas
calefaciētes. Caloreo quoq̄ cū s̄abaco inest p̄petas in
hoc. et n̄z dēt aq̄ p̄gelata et uinū multū et q̄d islatōz h̄z
et islatōz: et ip̄s q̄d cura ē p̄p̄qua cure ip̄s s̄itū. C Et
pleam⁹ ḡ s̄monē de egritudib⁹ neruoz hic et s̄im⁹ p̄tēti
bis q̄ sit s̄esuales et motiue et situales. De apanib⁹ vō et
solonibus p̄nuitatis et reliquis tardabimus sermonez
usq̄ ad quartum librum si deus uoluerit.

C Sen tertia de dispositionibus oculorum.

C Capitulum. i. de anatomia oculi.

Intuū et mās sp̄s uisibil⁹ p̄cedit et pene
trat ad oculū p̄ uia duoz neruoz p̄cauoruz
quos nouisti p̄ anatomia. C Quoz nerui
et p̄nicipuli q̄ eis associant ad orbitā descen
dūt dilatat extremas cuiusq̄ eoz et replet et āphatita
q̄ p̄prehēdit hūores q̄ sit in pupilla quoz medius ē gla
tialis: et ipse q̄dē ē humor clarus sicut grādo. Glatialis
vō ē rotundus et minuit rotunditatē p̄pressio ipsius ab an
teriore pte e⁹: et ipse q̄dē p̄rimis ut i eo informatio cō
uenientioris sit q̄ritatis et hēant pua q̄ uidēt sectōz ma
gnā in qua formet. Et p̄p hoc e⁹ postremū parūp p̄stri
ctū ē ut ipsius cooptura in corporibus fiat bona q̄ ip̄s
deglutiūt et sit p̄fūda et dilatata a p̄stricto: ut et ipsa bene
coopiant eū: et hic q̄dē humor positus ē in medio: qm̄ ē
dignior locis q̄ sit cū custodia. s̄ et p̄ ip̄m posit⁹ ē humō
alius adueniēs ei ex cerebro ut nutriat ip̄m. Inf ip̄s ei

et int sanguine p̄p̄ ē gradatio. Hic at hūor s̄is ē uitro
liq̄facto et color uitri liq̄facti ē clarus et declinat ad puā
rubedinē: clar⁹ vō ē qm̄ nutrit claz: pue at ē rubedinis
qm̄ ē ex subā sanguinis: et ipse n̄ p̄uertit ad s̄ititudinē e⁹
q̄d nutrit integre: et hic q̄dē hūor n̄ puenit ab eo nisi q̄
mittit ei sanguinē a cerebro mediātē reti: q̄ oz ut sequa
tur pte e⁹: et hic humor eleuat ad medietatē posterioris
ptis glatialis usq̄ ad maiore circulū q̄ ē in ea. C In an
teriori pte ē alius hūor s̄is albugini oui et noiāt albu
ginē et ē sicut supfluitas a subā glatiali pueniēs. s̄ super
fluitas clari clara ē: s̄ posit⁹ ē a n̄rius p̄p cām ancedētē
et p̄p cām q̄ ē sicut p̄letitia. C Et at ancedēs ē qm̄ p̄
liq̄uitatis oppōita ē p̄i nutriti. et cā p̄letitia ē ut gra
det delatio luminis s̄ glatiale et sit ei sicut clipeus. C
Amplius extremas nerui p̄prehēdit uitreū et glatiale
usq̄ ad t̄minū q̄ ē iut glatiale et albuginē et t̄minis ap̄
quē puenit uitreus ē ap̄ coronā sicut rete p̄prehēdit ue
natōz: q̄ p̄p̄t noiāt retina: et nascit ex ipsius extremi
te tela aranea ex q̄ generat tunica subtilis cū qua pene
trat future ptis secūdinē quā noiābim⁹. et illa q̄d tunica
distinguit int secūdinā et inter albuginē ut int subile et
sp̄ssū sit separatoriū aliq̄d et ut adueniat ei nutritum ab
anteriore pte ip̄s penetrat ad ip̄m a retina: et secūdinā
subil nō fuit sicut tela aranee nisi q̄ sit ēet sp̄ssa erecta
i facie glatiale nō elōgaret q̄n accideret ex ea p̄p suā sp̄s
itudinē uel alteratōz e⁹ q̄d uelaret lumī a glatiali ex uia
albuginei. Extreitas at p̄nicipuli subtilis iplet et t̄xitur
ex uenis sicut secūdinā. Qm̄ ipsa facit penetrare nutri
mētū s̄m ueritatē. uex n̄ ē necessariū ut sint oēs ptes e⁹
p̄parate ad iuuamētū nutritibilis: s̄ p̄s postrema q̄ noiāt
secūdinā. Illud at q̄d p̄trāit illū t̄minū ad anteriora in
sp̄ssat et sit tuica usq̄ ad grossitudinē aliq̄m h̄is colorē ce
lestē et albedinē et nigrediez ut p̄greget uisū et ut eq̄t lumī
opōe sua qua coopit uisū ap̄ laxitudinē idigēte tenebris
et p̄pōne lumis et tenebray: et ut distinguat int hūores et i
ter forte uehemētis duritiei et s̄et sicut mediatix iustitia
et nutriat corneā cū eo q̄d aduenit ip̄s a secūdinā. et ip̄s
us q̄dē p̄phēto n̄ p̄let ab a n̄riori pte e⁹ ut nō p̄hibeat
aduētū formaz. s̄ dimittit in anteriori pte sui fenestram
et forām. sicut reliquit in uuea q̄n imouet suspēloriū ip̄s
us ab ea: et illo q̄dē foramie cadūt adueniētia. C Qu
ergo p̄strigif p̄hibet uisus et i a n̄riori pte h̄ uice uuea
lis ē rugositas ubi obuiat glatiali ut sit magis s̄is raro
leni: et ut minores tact⁹ e⁹. Burior vō p̄tū e⁹ anterior
ps e⁹ ubi obuiat tunice cornee dure et ubi finit ut sit illd
q̄d p̄phēdit foramina durius. Et forsitā q̄dem est plenū
hūiditate p̄p iuuamētū p̄dictū et sp̄s q̄d significat extenu
atio q̄ ē corā foramie ap̄ p̄p̄q̄atē mortis. C Secū
dus vō p̄nicipulus ē stric⁹ ualde ut sit bona retentio e⁹
et noiāt postremū ipsius tunica dura: et e⁹ a n̄rior ps p̄p
hēdit totā pupillā et sit puia ut nō p̄hibeat uisus. C Et
ē p̄p illud i colore cornu subtiliati limatōe et abrasione
et noiāt p̄p illd cornea. C Clarior at p̄tū e⁹ ē illa que
est anterior et est s̄m uirtutē sicut p̄posita ex tunicis sub
tilibus q̄tuor q̄ sit sicut cortices s̄positi ut sit excorticef
unus eoz nō fiat cōe nocumētū: et de ea est q̄ opponit fo
ramini qm̄ ille locus ē magis idigens fortitudine et tute
la. Tertius vō p̄prehēdit lacertū mor⁹ pupille et iplet
tot⁹ carne alba et pigui ut leniat oculū et palpebrā: et p̄
hibeat eos exicari et uocat totū e⁹ p̄uictina. C Lacer
tū at mouēt oculū iā diximus i anatōia. C Palpebre
vō create sūt ut expellāt q̄d ad oculū uolat et descēdit
ad ip̄m de capite: et ut eq̄et lumī sua nigrediez et cū eis

Gland

qdem pōit quoddā sile pāniculo q̄ sifaf cartilagini ut e
oz statio s̄ ipsū sit bona z nō cadat pp debilitatē e⁹ i q̄
firi s̄: z ut lacert⁹ apiens oculū hēat sustētaculū sicut of
ut bona fiat e⁹ motū. **P**artes at palpebre s̄ coopto
riū. Deinde una duarū tunicarū pāniculū: deinde e⁹ adeps
postea lacert⁹ e⁹: deinde tunica postrema z ē bec supior
Inferiori vō ex p̄tib⁹ deest lacert⁹: z locus quidem
in cuius scissione est timor est ex eo quod sequitur ante
riorem partem eius apud initium lacerti.

L.ij. de cognitōe dispōnū oculi et p̄sonū e⁹ et
v̄mone v̄li de egritudinibus eius.

Cognitio illius est ex tactu e⁹ et ex motu e⁹ et ex
uenis e⁹ et ex figura ipsius et ex color e⁹ et ex q̄titate ip
sius: et ex opōib⁹ suis p̄p̄is et ex dispōib⁹ e⁹ qd currit
ab eo et dispōib⁹ passionū e⁹. **C**ognitō at illi⁹ ex tactu
e⁹ qm̄ inuenit eū tact⁹ calidū aut frūm aut dup aut sic
eū aut lenē aut hūidū. s̄ cognitō illius ex motu eius ē
ut p̄dres an mor⁹ ip̄s sit leuis et significabit calitatē aut
firatē qd tact⁹ discernet ip̄s a sit grauis z significabit fī
tatē aut hūitatē. **C** Illi⁹ vō cogitō ex uenīs e⁹ ut cogno
scas an sint grosse et āple et significat illud hūiditatē ei⁹
an sint subtiles et stricte et significat siccitatē e⁹: aut ple
ne et significat multitudinē materiei in ip̄o. **C** Cogni
tio vō illius ex colore ipsius ē qm̄ color significat hūo
rē dñantē p̄portionalē. s̄. rubeus et citrinus et plūbeus
et fuscus. **C** Cogitō illius ex figā ipsius ē qm̄ boni
tas sue figūz significat fortitudinē e⁹ i creatōe et malitia
sue figūz significat d̄rietatē illius. **C** Dispō at magnitu
dinis e⁹ et puitatis ip̄s e⁹ fm̄ qd dictū ē i capite. **C** Illi
us vō cognitō ex opōib⁹ e⁹ p̄p̄is ē qm̄ si ip̄e uidet oc
cultū a lōge et ex p̄p̄quo sit et nō ledit ab eo qd ad ip̄z
redit a uisibilib⁹ foribus ē fortis p̄sonis et equalis. et
si ē debilis uisus et fm̄ d̄riū illius tūc in p̄sone e⁹ et in
creatōe ē corruptio. et si ip̄e si est ipotēs i p̄prehenden
do propinquū quauis sit paruus z ē ipotēs i p̄phēdē
do longiqū tūc spūs e⁹ ē clar⁹ san⁹ puus. Et dñt medici
qm̄ nō ē sufficiēs dilatatōi egrediēti p̄ subtilitatē sui.
Et significat p̄ illud radiū quē credūt ēe de sūma spūs
et qd egredit et obuiat uisibili. Et si nō ē ipotēs i p̄pre
hēdēdo lōgiquē: et si appropiāquet ei illud qd ē puū non
uidet ip̄m: et si recedit ab eo fm̄ q̄titatē lōgitudinis uidet
ip̄m tūc spūs e⁹ ē multus p̄urbatus nō clar⁹ n̄ subtilis
imo hūidus z e⁹ p̄p̄o ē hūida. **C** Et dñt medici qm̄ n̄
subtilis n̄ clarificat nisi motu lōgo. Et qm̄ p̄cedit ra
dius in motu subtilis z attenuat z si debilitat i utriq̄
dispōib⁹ tūc e⁹ spūs ē puus z turbidus. **C** Cognitō
at illius ē ex dispōe e⁹ qd ab eo currit ē qm̄ si ip̄e ē sic
cus z nō facit lippitudinē oīo tūc ip̄e ē siccus: z si facit
lippitudinē supflue tūc ip̄e ē hūidus ualde. Et dispōne
at passionū e⁹ qm̄ si ip̄e ledit a caloz z sanat a frigore:
tūc ip̄e h̄z malitiā p̄sonis calide. Et si ledit a d̄rio tūc
ip̄e d̄riū h̄z. Et scias q̄ medius i oī dispōne h̄z sp̄z ē
eq̄lis nisi s̄stius i dispōe uisus ip̄e ei ē eq̄lis. **C** Ocu
lo p̄terea accidūt oēs spēs egritudinū. s̄. māles z puī z
p̄posite z instāles z cōes. Et oculo qd ē i dispōib⁹ suis
q̄ ei accidūt in forma palpitātōis z clausiōis z ap̄tōis
z color z lachrymis adit iudicia p̄dētia ex egritudib⁹
acutis: z oz ut inq̄rat in eis. Amplius egritudines ocu
li q̄n̄z s̄ p̄p̄e: q̄n̄z s̄ cū cōitate: p̄pinquus vō qd ei cōicat
ē cerebr⁹ z caput z uelamina exteriora z interiora: deinde
flōus. Et oīs egritudo oculi q̄ sit p̄ cōitatē uelaminū ex
flōz ē magis salua. **C** L. iij. de figis dispōnū oculi.

Signa generatōis egritudinis oculi cū cōitate ce

rebri sunt ut sint in cerebro quedam significatōes no
scuntur suoz p̄dicte. **M**ā si mediator fuerit uelamina in
trileca uidebit lesiōz z dolorē incipe a p̄fundo oculi. Et
si fuerit mā cala iueies s̄emutātōz z pruritū i naso. Et
si fuerit s̄ia senties cursū s̄m. Et caro qd ē erit bec com
munitas cū malitia p̄sonis singularis. **C** Qd si fuerit
cōitas cū uelamib⁹ extrilecis: z si fuerit mā eueniēs ab
eis sentiet extēsiōz incipiētē in frōte z uenis extrilecis z
appebit nocūentum i eo qd sequitur palpebrā magnā. Et
si fuerit cū cōitate flōi erūt signa p̄dicte i capitulo d̄ cōi
state cerebri cū flō. Et si fuerit illic p̄bātātie cā flōi mio
rabuntur uacuitate z multiplicabūt i saturitate. **S**i
gna uero egritudinis māialis i quātū est i ip̄o oculo sunt
qm̄ sāguinea significat grauitas z rubedo z lachryma z
islatō z exuberatio uenarū z pulsatio tēpōz z glutina
tio z lippitudo z caliditas tactus: z p̄p̄ie qm̄ cū eis allo
tiant signa sāguinea capitis. **C** P̄blegmatica uero signi
ficat grauitas uehemēs z rubedo occulta cū plūbositā
te quadā z cōglutatio z lippitudo z tumor z paucitas
lachrymarū. **C** Cholica aut significat pūctura z islāmatio
cū rubedie ad citrinitatē tēdēte que nō est sicut rubedo
sāguinea subtilitas sāguinis acuti z paruitas z glutinati
ōis z caliditas tact⁹. **C** Sed melica significat grauitas z
obfuscatō z paruitas z glutinatiōis. **C** Complōes ue
ro duras significat pūctō grauitatis cū exiccatōe z iuēt
ōe significatōnū quas p̄dicim⁹ i caplo cognitōis. **A**nt
cuiq̄ aut egritudinū istrumētaliū z cōiū aduēiet capl̄z.

L. iij. de curatōib⁹ uniuersalib⁹ egritudinū oculi.

Cura oculi sūt oppositē egritudib⁹ oculi. Et qm̄
egritudines sūt aut materiales: aut pure: aut p̄posi
te aut solutō p̄tinuitatis. **T**ūc cura oculi aut est euacua
tō z igreditur i ip̄az regimē apatū aut regimē p̄sonis
aut rectificatō forme sicut est i egressiōe: aut cōsolidatō
z icarnatō. **C** Ab oculo uero euacuātur materiei: aut
fm̄ semitā resolutiōis ab eo. **C**onuersio aut ex eo ē pri
ma ex corpore si est ipletū. deind ex cerebro cū eo qd sci
uisti d̄ mūdificatis cerebri: deinde p̄mutatō ab eo p̄ viam
nālī z p̄ uenas p̄p̄iquas oculo sicut sūt due uene lachry
malī. **E**xtractō aut ex eo sit p̄ medicinas educētes la
chrymas. **C** Complōis at p̄mutatō iuuatur medicis p̄
p̄p̄is etiā: sed solō p̄tinuitatis i ip̄o adueniens curat per
medicias que h̄nt exiccatōm nō plurimā. Et qū sūt cū
elōgatiōe a mordicatiōe: z tu scies has medicinas ex ser
mōe n̄o d̄ ophthalmia z reliq̄s egritudib⁹ materialib⁹
i oculo. **C** Et oz ut scias q̄ i egritudib⁹ māialis i o
culo est necessariū ut admistret minoratō nutriti z ac
ceptō ei⁹ qd generat hūorē laudabilē z aliēatō oīs ua
porosū z oīs cui⁹ mala est digō. Et cū mātia p̄cedit ex
mēbro intende i p̄bleborōando illd mēbrū: z qm̄ mātia
aduenerit ex uelaie extrileco admistrabis uētolas z ad
ministrabis apocrustica sup frōtē. **E**x quoz sūma est cō
ter batheke ad calaz z calcadis ad s̄iam. **V**ene aut que
p̄bleborōant p̄p̄ oculū sūt sicut cephalica. deind uene
que sūt i p̄tib⁹ capitis. **Q**ue ergo i an̄riorib⁹ sūt magis
iuuatiue i p̄mutatiōe faciēda ex loco. Et que sūt poste
rius sūt magis iuuatiue i attractōe. Et scias q̄ illd qd
accidit i oculo ex materiis z idiget p̄mutatiōe ei⁹ ab eo
ad mēbrū aliū: tunc illd ad qd rectius p̄mutat ē naris
Et illud qū nō fuerit in uia effusiōis ad oculū. z bec q̄
dē p̄mutatio nō sit nisi p̄ caputpurgia z odoramēta p̄
dicta i locis alijs ubi d̄rimus doloris capitis regimen
Medicinaz at oculi aliē sit p̄mutatōes p̄sonē: z sit aut in
frigidates sicut succi solat⁹ z uirge pastoris z aq̄ edūiue

glia

colura

alura

Vene

et aqua lactuce et aqua ros. et succus etiam et mucilago
philiz et alie si calefacientes sicut muschus et pip et acor
et memire et filia. et alie si exiccatie sicut tutia et antioniu
et climia. et de suma eaz si pstrictie sicut siet memithe et
aloes et alfeluzabaragi et croc et rosa. Et alie si lenietes
sicut lac et defricatio lazuli et albugo oui et mucilago.
Et alie si maturative sicut uene et aq fenugreci et croci
et aiob et pprie illud in quo infundit panis. Et alie si
resolutive sicut sarcocolla et aq fen. et alie si stupefacti
ue sicut succo pcomoz madragoz et papaueris et opiu. et
scias q qn cu egritudine oculi fuerit soda tue oz ut ici
pias in cura sode et no cures anq ipam remoueas. Et
qu eio et mudificatio et regim puenies no iuuat scias q
tue in oculo e ppo mala: aut ma mala inuiscata in tuni
cis corrupes nutritiu penetras ad ipm: aut illic e sibi
litas in cereb: aut loco i q expellit flux ad oculu.
Et v. d. imemoratoe pfluatois latitatis oculi et coruz
que nocent ipsi.
Portet in primis ut ille q laborat i pseruado
sanitate oculi tueat eu a pulueri et fumo et aeri
b et gredientib ab equalitate i calitate et sitate et a uentis
crudis et a uenof: et si assiduet itueri re una a q n auerta
tur: et ex eis a qb oz ut uere custodiat e multitudo flet
Et opz ut minores aspectus in litteris uel lineis subri
libus nisi interdum fm semita exercitij. et no plonget som
nus et si collu. et scias q multiplicatio coitus e nocibili
or res oculo: et sifr multiplicatio ebrietatis et repletiois
cibi et et sonus si repletio et oes cibi et pot grossi: et oia
uapor e emittetia ad caput. Et de suma eoz e oe qd bz
acuitate sicut porz et andacoca. Et oia q exiccat sile d
quoz suma e sal mult. Et oia ex qbus generat uapor
multus sicut caulis et lens. Et oia q dixius in areol me
dicinaz singulariu q si pportionata ad hoc sut nocitua
oculo. Et scias q multitudo uniuscuiusq duoz. i. somni
et uigiliay e uehemiter nocitua oculo et magis puenient
ei e temperantia uniuscuiusq eoz. Res at quaz ulus co
fert oculo et pseruat uirtute et si ea q sunt ex antimonio
et tutia sicut sps tue nutritie cu aq sanfuci et aq fen et
facere collyriu oi hora ex aq fen e mirabile et magni iu
uamti et infatio granati dulcis e mirabilis et. et puluis
et fact ex granatis utriusq cu pulpis suis decoctis iteri
oribus cu melle et sicut scies illud i loco suo. et ex eis at
q abstergut oculu et acuit ipm e submergi in aq clara et
aperire oculu in ipsa. Rep at uisui nocibiliu alie si opo
nes et motus et alie si cibi et alie si dispones puerfionis
in cibis. Poes at et motus si sicut oia q exiccat sicut
coitus plimus et longitudo aspectus ad lumiofa: et lege
re subtilia si sue. Mediu ei in eo pferit: et sifr opo puoru
Et sonus si repletio et cenā. Immo oz illu q in uisu bz
debilitate expectare donec digō fiat deinde dormire et
ois repletio nocet ei. et oe qd exiccat naz nocet: et oe qd
sanguine turbidat siue sit de rebus falsis siue acutis siue
alijs nocet ei. Et ebrietas nocet ei: uomitus at pferit ei i
qtm mudificat som: et nocet ei in qtm mouet mas cere
bri et expellit eas ad ipm. et si n fuerit excusatio qn fiat:
tue oz ut fiat p cibū ei cu facilitate. et balneatio nocet ei
et son et siue nocet ei et fletus plimus et multitudo phlo
mie et pprie cu uentosis ptiuuis nocet. Cibi vo falsi et
acres et uaporosi q ledut os stōi si cepe et porri et allea
et bedarugi comesta et oliue mature et anetū et caul et les
Couerfio at i cibis e ut ita comedatne eoz digō corrū
pat et multiplicet ipsoz uaporatio fm q in loco suo d
monstrabitur. et ego ia puenia illic et tu scies illd in tra

et atibus huius tertij libri

Cap. vi. de ophthalmia et purbatione.

Ophthalmia alia est uera et alia est ei filis que
noiat purbatione et uacillatio et ipsa calefacit et
humectat qu accit oculo ex cas extrinsecis facientibus
in ipso bothor et rub ficant eu sicut sol et soda adustia
et ephimera adusta et puluere et fumo et frigore in qui
bulda oris pp pstrictioz ipsius et pculioz pp pmoedem
ab ipsa et uento pcelloso pp sua puitate. Illius vo totu
ipressio leuis e associata cae q no ita remanet post ipaz
ut de ea sit curadiu: et si no medicat remouet cu remoti
one cae multoties: et noiat grece taraxis: qd si ca copo
rea aut extrinseca iuuerit male pma pole erit tue ut uelo
citer pmutet in apa manifestu et uep. Sicut mutatur se
bres ephimere in alias febres. Qu at pmutat et e i p
cipio pmutatois noiat grece apbribe. Et de spb qd
ophthalmie e q seqscabi i oculo et ca e sculptura oculi
que in principio rei pcedit cursu purbationis: et n adue
nit e cura nisi p scabiei fricatioz. ophthalmia vo oio e
apa in puiuuat: et alia qd e q e apa simplex no ptran
siens tminu. et pleruz est in eo uenaz exuberato et cur
sus et dolor. et alia e q e magna ptransiens tminu in ma
gnitudine in qua stabudat albugo si pupilla et regit eaz
et phibet clausioz et noiat chimosi: et ap nos dz alqua
daneft q plimū accit infantibus pp multitudinē materi
eoz et debilitate oculoz ipsoz. et ipsa qd n fit a ma
cala tm imo et a phatica et a melica. et qm ophthalia
va est apa in pupilla seques puiuuat et oe apa aut est a
sanguine aut cholera aut phlate aut mlia. aut uetofita
te tue sifr ophthalmie n euat ca ab una istaz eaz. et qn
qs humor apostemas generat in ipso. et qnz e aduenies
ei a cerebro fm semita catarrhi p uia uelaminis extrinseci
coopientis caput: aut p uia uelaminis intrinseci et oio
a cerebro et pibus ipsius. Na qu in cerebro aggrega
tur materie plime et repletio tue uix euadit oculus qui
ophthalmia incurrat nisi fortis fuerit ualde: et qnz sunt
arterie q effundut ad ipz sifuitates suas: qu si sifuitates
in ipfis multiplicat: siue arterie sint intrinsece siue extrinse
ce. et qnz ma no est euenies ei a pte cerebri et capitil. s
aduenit ei a pte alioz mbroz: et pprie qu oculū ia psecu
ta est malia pphonis et debilitauit eu et fecit ipm suscep
tibile nocumtoz et e ad que effundunt sifuitates. Sim
plius de spb ophthalmie e q bz piodu et poidm fm
piodu effusiois materie et piodu hore generatois eius.
Et uioletia qd doloris i ophthalmia aut est pp huore
mordicatuū corrodete tunicas: aut pp huore plz exte
huu: aut pp uaporē grossū fm raritate et ide est raritas
in dolore: et materie qd illius sicut sciuiti: aut si ex co
poz: aut ex capite ipso: aut ex uenis q oculo affrit mam
malā calam aut fiam. Et qnz si i oculo ipso: et illd si ac
cidat tunicis oculi corruptio pphonis pp huore retentu
in eis: aut ophthalmia ueniet si eas et puerat totū qd
aduenit ei de nutritio ad corruptioz. Et ille cuiuscun
q si oculi exterius pminetes e susceptibilior magnitudi
nis ophthalmie et fortiois e pp hūiditate ipoz ocloru
et aptioe poroz ipsoz. Et qnz qd multiplicat lachry
me si i spb ophthalmie pp pnatōz digōis: et mlti
ens resoluit ophthalmia cu solde nature. et scias q ma
litia ophthalmie e fm qlitate materie et magitudo e bz
qntate ipfi. Et scias q in regionibus meridianis m
tiplicat ophthalmia et remouet uelocit. Sz aduētus e
in ipfis plz e pp cursu materie eoz et mltitudine uapo
ru eaz. sanitas vo e in ipfis uelox est pp raritate poroz

Capitulum
vult

Capitulum
vult

Capitulum
vult

Capitulum
vult

inibroz eoz et solone naz ipsoz: qd si subito sueniat ei fri
gus sit difficilis ipsoz ophthalmia et phibet hūore ei? a
cursu. In regioib? at frīs et tporib? frīs miorat ophthal
mia: s; e pua. et puitas qd? ei eis ē qdē pp hūoz i ipis
et pglatōz eoz. Eius vo puitas ē qm qm pprehēdūt in
mēbro nō resoluūt uelocit? pp coarctatōz meatuū: qd ex
tendūt magnifice donec accidat ut ex eis fundat siphac
Quq; pcedit hyems septētrionalis et seqt ipsa uer
meridionale pluuiosū et estas pluuiosa multiplicat oph
thalmia. Et sifr qm hyems ē cala et meridiana repletur
corpus hūitatibus: et deinde seqt ea uer septētriale tūc
pstringit eos. Et estas qdē borealis multiplicat ophthal
miā et pprie post hyemē meridianā. Et qm multiplicat
tur et in estate et uer fuit meridianū: et sicca hyems et sep
tētrionalis. Et tu qdē pphera corpora dura fm regio
nes septētrionales. et corpora lenia et rara fm meridia
les regiones. et sicut regiones cale faciūt ophthalmia sifr
balneū ualde calm qm hō ipm ingredit? pculdubio facit
ophthalmia. Et scias qm qm adest ophthalmia et oculi di
spō mutat psequēs cū cura recta et purgatōe ultima: tē
cā ē? mā retenta in oculo corrupēs nutritiū. Et catā
rus ex cerebro et capite fm qdē clarauimus in illis que
sunt premissa.

Cap. vii. de signis.

Scias qd dolo? q in oculo cōtingūt ali? s; mordi
catui et ali? corrosiui et ali? extensiui. Et mordi
catui qdē significat corruptōz qūitatis materie et acuita
tē ipsius. et extensiui significat mltitudinē et aut uetōrita
tē. Et ophthalmia uelocioris stat? ē in qua lachryme ma
gis currūt et qd acutōrē hz mordicatōz et tardioris ē qd ē
magis sicca. Et lippitudo qdē ē significatio uera muta
tionis aut grossitiei materie. Lippitudo nanq; qd est ue
lox cū leuitate accidētū excepta grauitate oculi ē signi
ficatiua grossitudinis materie. Et illa cui associat ma
turatio: et cū qd ē oculi exiccatio in initio papp et resolu
tur uelocit? ē laudabilis. et illa et granū ē puū raro est si
gnificatiua oculi bonitatis. Prauitas at grani matura
tōis significat tarditatē. Quq; palpebre pglutinari inci
piūt tūc iā maturatōis adest ppinq;as: sicut dū pfeuerat
cursus aquosus ē initū ad huc: post hoc at dicamus qd
purbatō cognoscit leuitate sui et cā sui et qūitate apatis
pmitiui. et ophthalmia qdē qd ē cū cōitate capitis signi
ficat soda et grauitas capitis. Nā si uia flux? a cerebro
ad oculū nō ē nisi p uelam extrisecū coopies cap frōs
ē extensa et uene exteriores s; plene: et sifr inflatio icipit
uenire ad palpebrā et i frōte s; rubedo et pulsatio. Et si
ē p uelam intrisecū nō appet illud et apparz sternuta
tio et prurit? i naso et palato. Et si est cū cōitate stōi asso
ciat ei nausea et turbatō et signū illius est hūor in stō.
Sanguinea vo ophthalmia significat color oculi et exu
beratio uenaz et pulsatio ipoz et reliq; signa sanguinis in
pribus cerebri: et qd nō lachrymat plm. S; lippitudi
nē patit? et pglutinat ap sōnū. Cholica at significat pun
ctura uehemis et dolor adustius istatius uehement et
rubedo pua et lachryme subtil? acutē et qm exulcerat: et
qm etia? lachrymis sic ē etio sāguinei et nō pglutināt a
pud sōnū. et h? qdem generis est qdā rubedo adueniens
oculo et est de sūma pphonū pessimaz et qm cauterizat o
culū et exulcerat ipm faciēs exulceratōz motiua et abu
latiua. Ophthalmie pterea pphē ē genus pruritū et e
riccatiū cū puitate rubedinis et puitate lippitudinis:
et nō appet apati ipi? qūitas de qd sit curādū nō cursus
et ē ex mā pua acuta. s; pblatica significat grauitas uebe
mens et calitas pua et rubedo debis. Immo i ea uicent

est albedo et si lippitudo et pglutinatio ap sōnū et est cū
inflatio et cōicat ei facies et color. Ad si eius pnc^m est
stōus associat ei nausea. Et pblatica qdē qm pseqt hoc
ut in ipsa exerceat pūctiua s; nigz pp magnitudinem
apatis. uetū nō ē māifeste rubedinis nō uehementis: nō
s; cū ea lachryme s; lippitudo. Delica vo significat gra
uitas cū offuscatōe et exiccatio et pfeueratia et puitas
pglutinatōis. cū uetōsa at ē extensio m sine grauitate:
et nō ē cursus: et qm rubedinē facit euenire extensio.

Cap. viii. de cura conturbationis.

Et cura purbatōis et ophthalmie leuis qd cursu
pcedit qm cāe sufficit abscissio. s; si fuerit cā iū
statiua a repletōe sanguinis aut alterius cū eūone. et qm
qd sufficit sedatio mo? et distillatio lactis: aut albugis
oui: aut alterius rei in ipso. et si purbatio fuerit ex per
cussione distillet in oculū sanguis colūbe calidus: aut al
terius aut ex sanguie sui ipsi? et qm sufficit euaporat ip
sum cū spōgia aut lana isula in oleo ros. et decoctōe la
ctis aut decoctōe lentis: aut distillet in ipz lac mulieris
ex mamilla calidū: qd si illud nō pferit tūc decoctio fenu
greci et hief al. Illi vo qd ex frigore accit pferit balneū si nō
fuerit factū apā et nō fuerit caput et cor? repleta et pferit
ei uaporatio cū decoctōe camemille: et uinū subtile post
tres horas a cibo et sōn? lōgus post uinū est ex curis iū
uātibus siue sit ex sole aut frigore aut aliq;. Et ophthal
mia qdē et cā ē scabies et leuis fricet scabies in pma
Deinde curet ophthalmia: et qm remouet post fricatō
nē scabiei p se ipsaz. Qd si mag? fuerit non toleras pp i
qūitate pparatōis fricatōis admittent subtiliatio et leni
ficatio et mūdificatio ita ut fiat ophthalmia obediens et
tolleret it se uicitatē et int regim mūdificatōis fricatōis

Cap. xi. de cura cōi spēz ophthalmie et effusione fluxu
um ad oculum.

Quā cōis in regie ophthalmie mālīs et reliq;ru
egritudinū oculi mālū ē minoratio cibi et ipsius
exiccatio et electio et qd generat hūore laudabilē et ali
enatio ois euaporosi et alienatio ois rei qd ē male digōis
et alienatio cōi? et mo? et applaudatōis qd ē a uino et ali
enatio comestōis acetosi et falsi et aceti et assiduato leni
tatis nature et pblomia ex cephalica et pueniēs oib? spē
bus et. Et oz qdē ut uisus patiētis ophthalmia nō
cadat s; albedinē et s; radios imo sit qd subseruit ei et
quo ipse circūdat nigz et uiride: et s; facie et suspendat
pānus penitus niger appens oculo et. Et niger qdē sit
i dispōe egreditinis: et celestis i dispōe sanitatis: et oz
ut sit dom? i qd hitat ad tenebrositatē dclinas. et oz ut ad
ipm attrahat sōnū. Et ei medicam bonū et expedit ne
pili pmitat plōgari qm ualde s; nociui ophthalmie ni
si fuerit pili in radice soluti. Illi ei pferit in qūū exiccāt
hūiditates attrahēdo ad nutritiū eoz: et qū cor? ē mū
dū et hūor faciēs ophthalmia ē effusus i uenis. et ex ge
nere sāguis grossi et ppe i sūū ophthalmie: tūc balnearōis
ipressio i subtiliādo mām: et pot? uini puri ad repellen
dū ipsa et eūandū si iuuātes. Et balneū qdē p? eūonem
ē melius medicam ad ophthalmia: et pprie si fuerit ua
poratio sedas dolorē: et ex eis qd oz regimen ē i oph
thalmia et iliq; egreditib? oculi mālū ē eleuatio pului
naris et cautella descensionis et: et oz ut ex toto elōget o
leū a capite patiētis ophthalmia qm ipz ē magis uebe
mentis nocumti et distillatio olei et sit oleū ros. i aurez ē
ualde magni nocumti. Et qm magnificat ophthalmiaz
adeo ut strigat tunicas: qd si fuerit mā pcedēs ex mēbro
tūc oportebit ut eūet sūb illud et trahat ad oriū pūis

cū q̄libet re. s. p. clistere aut pblomia ⁊ alia. Et fortasse
si sufficit pblomia ex cephalica: ⁊ ē necessaria pblomia
arterie sp̄is ⁊ auris ad abscidendū uia per quā aduenit
mā: ⁊ illud qm̄ materia aduenit oculo p arterias extrise
sas. Quis uolūtas adesset incidēdi arterias capitis oꝝ ut
radat caput ⁊ cōsideret q̄ illaz puaz arteriaz sit magis
pulsans ⁊ maior ⁊ calidior ⁊ icidat ⁊ pueniat ad finē i
e⁹ attractōe si ē ex eis q̄ incidit ⁊ si pue nō magne: ⁊ qm̄
incidit illa q̄ ē si sp̄s oꝝ ut liget i p̄mis: deū abscidatur
postq̄ eligat illud q̄ p̄terit rememoratō. s. ut sit post eū
nē ⁊ abscidat maior minoz ⁊ calidior eaz: ⁊ oꝝ an̄ icifi
onē ut strigat qd̄ ē in ea inferius cū filo firmo i lōgitudi
ne ⁊ dimittat ligatura in ipsa. Deinde incidat qd̄ ē p⁹
ipam. ⁊ qm̄ putrefit l̄z auferat stricture: ⁊ ipsa qd̄ ē ne
cessaria i ea q̄ ē maxima. In pua vō sufficit ut p̄fide sca
rifice q̄tenus currat qd̄ in eis ē de sanguine. Illud eiz
qm̄ p̄ximū ē iuuamto uetozaz in nocra ⁊ pōni sanguisu
gaz si frōtē. Et qm̄ nō sufficit illd̄ qd̄ sit fiat pblomia ex
lachry mali angulo ⁊ ex uena frōtis qm̄ tñ uetose nocre
si ultimi iuuamti. Quis plōgat egritudo admistrē sief
in qbus ponit es uisū ⁊ atrimū uisū: ⁊ qm̄ sufficit sa
cere alcohol ex aloe solo: ⁊ qm̄ plōgat ophthalmia ⁊ nō
iuuat ab aliquo: tūc scias q̄ in tunica oculi ē mā mala
corrūpēs nutritiū s̄ueniēs ei: q̄ recedēs p̄fuge ad ali
qd̄ qd̄ sit sicut abluta tutia p̄missa lenitiuis sicut cerusa
⁊ climia aurea abluta ⁊ amilo ⁊ pauco gūmi. Et qm̄
cauteriū si p̄ncē ē necessariū ut retineat catarrus. Qm̄
ei e⁹ p̄seuerātia ē p̄ p̄seuerātia catarr̄i. Qm̄ at̄ initū est
ex uelaminib⁹ it̄ificis tūc cura ē difficilis nisi sit e⁹ reso
lutio s̄m eūantia fortia cū admistratōe ep̄loꝝ p̄fortatūz
caput cognitoꝝ ad hāc rē. Sicut ē emplm̄ scm̄ de spica
⁊ rosa ⁊ acatia cū aq̄ coriādri hūidi ⁊ ipso coriādri hu
mido ⁊ sicco cū pauco croco dimissum si locū una hora
aut duabus: deinde remoueat: ⁊ qm̄ admistrant in ea
glutinatiua ⁊ conueniatiua materiez acutaz. ⁊ gene
ra lactis si ex sūma eoz ⁊ nō ē pueniēs ut dimittat distil
latio e⁹ in oculo tpe longo. Immo oꝝ ut remoueat ⁊ re
nouet oī hora. Et de eis ē albugo oui: ⁊ nō ē necessari
um in ipsa ut remoueat. Immo si dimittat horis aliqb⁹
nō nocet: ⁊ ē laudabilior in hoc lacte ⁊ si sit lac magis
absteriuit: ⁊ album qd̄ oui aggregat cū lenificatōe ⁊
applanatōe sua si nō adberit ⁊ nō strixerit poros. Et
decoctio fenugreci aggregat cū lenificatōe sua ⁊ matu
ratōe sua ut faciat planū ⁊ sedet oolorē ⁊ dletū rof. ē b⁹
generis: ⁊ pemit⁹ oꝝ ut nō sit i medicina admistrata in o
culo ⁊ p̄prie in ophthalmia aspitas n̄ q̄litas saporis a
cetosi aut acuti. Et oꝝ qd̄ ut obat ualde q̄tenus ipsius
remoueat aspitas. ⁊ q̄to plus tibi ē pole ut sis p̄tentus
insipidis odore puatis. Nā illud ē bonū. interdū vō ad
ministrat caputpurgia mūdificati ⁊ q̄ eoz cursu pcedit
existētia eis q̄ p̄ naref materiei p̄tē extrahūt ⁊ de q̄b⁹ tūc
nō timef q̄ ad oculum aliā trabāt mām: gargarismata
quoq̄ admistrantur in ea: ⁊ de medicam̄tis qd̄ iuuati
uis ē uaporatio ex aq̄s repidis cū spōgia ⁊ lana. Et
qm̄ admistratio sel̄ scā aut bis satis sufficit. ⁊ qm̄ est ne
cessariū ut p̄limū it̄eret s̄m fortitudinē ophthalmie ⁊ e⁹
debilitatē qm̄ in aq̄ qua sit uaporatio meliloti ⁊ fenugz
ei fuerit decocto erit ultima in p̄serēdo. Interdū p̄terea
si frōtē liniūt apocrustica ⁊ p̄prie qm̄ uia effusionis ma
teriei ē uelam̄ extriscē. Et bec qd̄ apocrustica si si
cut cortices batheke p̄prie ⁊ sicut sief memithe ⁊ sicut
feluzabaragi ⁊ aloes ⁊ semē rof. ⁊ croc⁹ ⁊ sarcocolla ⁊
q̄ si sicut aqua solatri ⁊ aqua uirge pastoris ⁊ filr rān⁹

⁊ sanic ordeī ⁊ solat⁹ ⁊ cydoniū. Qd̄ si s̄luitas fuerit
uehem̄tis caliditatis ⁊ tenuitatis admistrē ep̄thimata
uehem̄tis stipticitatis sic de gallis ⁊ balaustis ⁊ tribul.
Et emplm̄ ex eis cursib⁹ fluxuū adhibitis h̄z maximaz
efficaciā ⁊ hoc qd̄ cū mā fuerit calida. Sed si fuerit s̄ia
tūc fiat ex eis q̄ exiccāt ⁊ p̄strigūt ⁊ p̄fortāt mēbrū cū ca
lesactōe sicut ep̄thimata ex s̄abaco ⁊ sulfure ⁊ baurac:
Et oꝝ qd̄ ut oculus assidue mūdificet a lippitudine
ex lacte distillato in ipsū ⁊ laua ip̄m albumen oui. Qd̄
si tact⁹ fuerit necessarius oportebit ut sit cum facilitate.
Et oꝝ si fuerit ophthalmia uehem̄tis ut fiat pblomia
usq̄ quo timeat lipotōia. Sāguis nāz emilio p̄limi
sanat in hora. Et oꝝ inq̄tū pole est ut itardet in oph
thalmia collyrioz admistratō usq̄ ad tres dies ⁊ suffi
ciat regim̄ p̄dictū ex eūonib⁹ ⁊ attractōe materiez ad ex
trema ⁊ in hora quā dixis locoz ⁊ dispōnū. Deinde
de si p⁹ illud admistrē collyriū nō erit malū: plerūz ei
sanat ab ophthalmia his rebus absq̄ cura alia. Natu
re vō lenitas ē res q̄ ē ei necessaria. imo ē necessarium
ut solutōe educat hūior dñans sangnini p⁹ pblomia. Et
in uaporatōe qd̄ nō existit bonitas an̄ mūdificatōz n̄ i
balneo. Et qm̄ sit illud cā attrahēdi mām p̄limā co
operientē tunicas oculi. ⁊ oꝝ ut in prin⁹ nō admistrēt i
spissatiua fortia ⁊ q̄ si uehem̄tis stiptica: qm̄ inspissāt tu
nicas ⁊ phibēt resolutōē ⁊ magificāt dolorē: ⁊ p̄prie qm̄
dolor fuerit fortis. Et ea ē q̄ debilit⁹ p̄strigūt in p̄n
cipio nō sufficiūt ad phibēdā māz ⁊ nocet p̄p̄ inspissatō
nē tunica: ⁊ p̄strigūt mām in eis: q̄ si aliqd̄ hoz p̄rige
ret succurre cū uaporatōe ex aqua casa sp̄ ⁊ solū colly
riū albū dissolutū in aq̄ meliloti ē pueniēs. fortius nāq̄
illo cū repletōe capitis qm̄ ē ei nociuū. Resolutiua vō
in p̄ncipio ophthalmie uehem̄tis de uita: ⁊ p̄limū ē ne
cessaria p⁹ ista stiptica ⁊ p̄prie quando eis narcotica si
admista distillatio aque succari ⁊ aque mellis in oculo
Qd̄ si puenit ex istis p̄motio egritudinis infirmitas eā cū
eo in quo nō sit inspissatio ad succurrēdū ei. ⁊ oꝝ ut inten
das ante hoc ad mūdificatōz lippitudinis cū facilitate
⁊ nō noceas oculo. in lippitudinis nāq̄ mūdificatōe est
doloris allenatio ⁊ absterio oculi ⁊ medicis adesset pos
sibilitas opandi. ⁊ quādoq̄ doloris uehem̄tis facit ne
cessaria stupefaciētiū adhibitiōz sicut succi pomoz man
dragoz ⁊ lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliquātule aque sumac
Expelle ergo illa q̄tū potest: q̄ si aliqd̄ eoz admistras p
pter necessitatē admistra ip̄m s̄m cautelā. Et si pole est
tibi ut sis p̄tent⁹ cū albumine oui p̄quassati cū aqua in q̄
papauer sit decoctū fac: ⁊ fortasse oportebit ut ponas cū
eo fenugrecū ut iuuat ad ledādū dolorē ex p̄te resolutōis
⁊ resoluat ē ⁊ remoueat nocumtū stupefactōis. Qd̄ si
mā ē subtilis ⁊ corrosiua nō ē malū ap̄ me uti opio ⁊ stu
pefactiuis: ip̄m nanq̄ ē sanās eā ⁊ nō succedit dolor q̄
uis oporteat credere q̄ inq̄tū uisui nocet ē malū uerū
opio in doloribus a mā corrosiua pueniētib⁹ nō ē malū
ap̄ me uti. ip̄z ei sanat celerit. Et cura qd̄ mordica
tōis ē ex p̄glutinatiuis ⁊ infirmitatis ⁊ subtiliatiuis ⁊ cura
extensionis ē cū mollificatōe oculi ⁊ resolute p̄ ea quo
rū unūq̄q̄ dixim⁹ in loco suo ⁊ p̄mutatōe materiei. qm̄
at egritudo sit chronica tē ē pblomia faciēda ex lachry
malibus ⁊ pblomāde si abe arterie q̄ si p⁹ aures. ⁊ opz
ut paties ophthalmia ⁊ patietes rheumatismos ad oclō
duntēt quēadmōz multoties dixim⁹ i unctionē capitis ⁊
distillatōz alicuius olei in aurē: ⁊ penitus cura ophthal
mie est sicut cura reliquoz ap̄atū ex repulsione primo
⁊ resoluzione po. Verūamen exigit p̄p̄ mēbrū ipsum

si sua facilitas et ut illud quod repellit et repugnat et sub-
liat et quod resoluit et abstergit non sit laboriosi tacti ledens
sensu facies euenire asperitate. Et illud quod non propter nisi
sit stipticitas eius quod refrenat temperata et mordica
tio eius quod resoluit leuis parua. immo est melius ut
sit in illo exiccatio sine modicatione et ut uolentia laboris
et frangat per illud quod eis admisceat et eis quod sit sicut albumi
oui et lac mulieris mulctum et perfricat et collyrium quo fit al-
cohol. Quod autem materia est curata et dolor non est in summo labo-
ris admistra collyrium notatum unius diei pmissum cum eo quod sit
sicut uitel ouis et non est longinquum quando sanetur infirmus in die suo
et ingrediat balneum in sequenti. Sitque illud quod sufficit ad
resoluendum residuum materiei sicut est collyrium de spica. Et
quandocumque hora facit necessarium ut facias ipsum odoratum
collyrio alispiratam in die primo remodica et addas in
die secundo de eo et erit cum eo salus. Quodque materia sit pura in oph-
thalmia antequam ad dissoluendum tunc forsitan est aliquid quod
sit simile succo cucumeris asinini.

Ex. d. cura ophthalmie calide cholice sanguinee et herispile
Regini calide ophthalmie et calida est materia cholica aut sa-
guinea et phlogia et eio. Nam si calida fuerit sanguis
calefactus cholice aut cholice sola perfert cum phlogia eio
ex decoctione myrobala et quod ponit in ipsa turbatur. Quod si
cum ea fuerit aliquotulum grossitie et sciueris quod materia sit bibita
in uelamibus cerebri confortabis eam cum hierapicra. Et for-
tasse sufficit in hoc infusio aloes et si illic fuerit calitas erit
aqua in qua ipse infundetur aqua endiuie aut aqua pluui-
alis aut ille ab eo. Et quod quod ut in initio fiat in ipso epim
oculo ex infusione quod sit ex pssiones sicut ex pssio lingue a
rietis et expressio foliorum salicis et mucilagines et distillatio
earum in ipso. Deinde albumen oui cum lacte asine aut
solu. Deinde collyrium album et reliqua collyria que remedia
bimur in apocruisticis et non in eis sine plequaris propter que
tunc inspissant et materie stringant et dolor fortior fiat
Quod repulleris manum per eionem et attractum et apocruisti-
ca tunc gradati redas ad maturatiua et sint in pmissa mista
cum apocruisticis. Est ergo in pmissis ueniens eorum pmissio
cum aliquo quod sit sicut aqua rosae. Et in generibus quod lactis
est uirtus maturatio quod in mucilagine psylli est cum repulsi-
one maturatio quod in mucilago seminis cydonie et uebe-
rioris maturatio quod ipsa. Et aqua fenugreci bona matu-
ratio est sedatiua doloris et est maturatiua dignior ut ab
ea incipiat et non est in ipsa attractio et si est necessarium igros-
sare aliquid ex illo fiat cum mucilagibus aut infiare fiat cum
succo et ita expresse succo arboris que grece notat achataz
et firiace asel in principio ophthalmie calide et infatonia
et fuit ueniens cum proprietate forti. Et succi quod isti quod
coagulant et refuant. Postea trahi ab hoc ad decoctionem
meliloti in qua sit dissoluta sarcocolla alba propter nutri-
ta cum lacte mulieris et asine. Quod descendere incipit ad
de in admistatione resoluendum quod sit forti sicut sarcocol-
la in aqua fenugreci et feniculi et uaporatio ex aqua in
qua decocta sit crocus et myrrha et administra balne-
um si sciueris quod cerebrum sit mendum et da in potu post cibum
per aliquas horas aliquid uini antiqui puri in pura quantitate. Nam
balneum post ipsum in aqua calida et uaporatio si fiat erit illud
iuuam. et admistatio euantia collyriorum narratoz in anti-
dotario ad descensionem ophthalmie et sine eis. quod si materia fu-
erit sanguinea adhibebis uentosas per phlogia et assidua
bis fricat et extremum et pssit et eaz plus quam in aliis
et admistabis in principio rei succos predictos. Deinde
admiscebis ei medulla panis postea infunde panem illum
in alrob et pmissis in ipso et fortasse oportebit ut pmi-

scas cum illo pappo opij si fortis fiat dolor. Quod si materia
fuerit cholica euantibus post phlogia cum eo quod educit cho-
lera. Et admistabis balneum ex aqua dulci. Et quodque pue-
niens erit effundet aqua fiam ei sit caput et oculum. et quodque
lauat facies ex aqua fiam cui admisceat pappo aceti et perfert.
et quod ut in cholica sit maior audacia in admistatione stiptico-
rum in principio sine siflutate et in admistatione collyriorum
stipticorum dissolutorum in succis. In herispile autem quod est ex su-
ma illius quod ut admistretur eionem cum solutiua et clisteri
et epila scilicet ex corticibus granatorum decoctis sit prunas et tri-
tis cum alrob aut melle et assidue fiat ei euaporatum cum spō-
gia calida. et facere epim ex farina orobi et frumti decocta
cum sirupo mellis aut cum radice lilij trita perfert ei. et quod ut
assidue abluat oculum et assidue infrigidet et hucet. et
sufficiencia in infidantibus est ex eis quod tardat et hebetat et
quod soluit egritudo et remanet calitas fac epim ex uitel-
lo oui affati et pssit cum croco et melle et reliqua que scrip-
ta sit ad herispile in antidotario.

Cap. xi. de cura ophthalmie frigide.

Et ophthalmia frigida est a materijs frigidis quod ut euenit
hunc frigidus. et quodque est necessarium iterare siue sit
potio siue intentio siue gargarismatio. et ut sit initium cum
a repulsiuis quod non sit infantia ualde. Sed sint illa quod
est subliato sicut myrra et sarcocolla. Et si admistraue-
ris collyrium de spica cum aqua pssuratis erit ueniens. et
si in tuicis pupille non fuerit nocuum facies alcohol ex
aqua in qua bullita sint crocus et calcadis et mel. Et quod ut li-
niat in principio frons ex calcadis et propter eam uia mate-
rie est per uelam extrinsecum. Et si non est malum si abluat faci-
em ex aqua in qua dissolutum calcadis et propter quod uia materie
est ex uelamine extrinsecum. Et si liniat palpebre in principio
ex tyriaca et sulfure et arsenico est bonum et potest tyriace et
perfert. Et ita quod expta sit in hoc solia alkerue pssita et co-
mista cum aneto et solia malue decocta in uino. nos uero di-
cimus in antidotario troc. ueniens ad liniendas palpe-
bras et aqua quod fenugreci et mucilago seicis lini est ex
eis quod distillatio in oculum patientis ophthalmia frigidam
perfert. Et post illud collyrium lenitiuum et collyrium rubeum
maius et collyrium alraigene et sarcocolla dissoluta in suc-
co foliorum capparis. Et epim ex folijs capparis solui. et
perfert oibz istis regim subtile et admistatio balnei et uini
puri albi.

Cap. xij. de cura alguardegi.

Ophthalmie uero que scilicet est guardenegi cura est
eio per phlogia et uentosas et non est tibi necessari-
um incidere arteriam. Quod si fuerit ophthalmia calida et eua-
ueris ex toto cor et ex uenis capitis et uentosaueris opo-
tebit ut admistres sicut collyrium album de repulsiuis et si
cut succo lenitiui sit. Empla uero exteriora sit sicut crocus
et solia coriandri et meliloti cum uitello oui et pane infu-
so in rob uue. Et quodque est necessarium ut eis admisceat de
narcoticis aliquid. et linienda est sint ex hoc et ex memithe
et lijo et alo. Et ex eis quod que expta sit ad eam est uitel-
lus oui cum adipe ursi de quibus fiat sicut epim et spona-
tur sit oculum et quod dolor sit fortis infundat in pssitis uue.
Deinde pssat cum uitello oui et sponat oculo. Quod autem
dolor sit fortior infundat crocus pssit cum lacte et succo co-
riandri et distillet in oculum. Quidam uero diligunt in guar-
denegi ut admistret cure extrinsece et sufficiat distillatio la-
ctis tribus diebus in oculum si dispo illud tollerauerit. et
illi quod quod alcohol admistret ita expta sit in guardenegi ad
doloris ulceratum ut fiat alcohol ex sarcocolla et croco
et siet memithe et opio. Quod si fuerit guardenegi per oph-
thalmia frigidam grossam purgabis cum bieris necessario et

admirabilis mucilagines lenificantes scias ex succo caul
aut aq decoctis e. Et qñqz erit r' necessarii ut pisceas
eas cū aq solat. r' qñqz erit r' neciū ut pisceas eas cū myr
rba r' sarcocolla. **Cap. xiiij. de cura ophthalmie uentose.**

Ophthalmia at uentosa curat cū ebrocis r' ua
poratib' r' balneis. r' uaporatio qdē ex milgī
ē iuuatior uaporatōnū q' sūt ei. Quidā vō psumptuosi
qñqz audēt administrare narcotica ap' doloris uehementiaz
r' inde ut sedet in hora. Sz ipse excitat post horā uebe
ment' q' p' fuit ppea q' phibet resolui uentositatem.

Cap. xiiij. de smoe vli de medicinis ophthalmie usitatis

Collyriū qdē albū. nā ipm ē pglutinatiū infzati
uū sedatiū doloris rectificatiū hūoris mordi
catiū. Qñqz admiscet ei opiū r' sit uehementius sedatiū
doloris: sed fortasse nocet uisui r' plōgat egritudinē pp
supersactōz r' cruditatē quā facit. et ex eis q' pcedūt suo
cursu. Et troc. ros. ē maximū iuuatū in inflāmatione r'
dolore r' ē maior r' minor. Et tu qdē inuenies i antido
tario trociscos r' collyria h' generis. r' inuenies in tabul'
oculi medicinar' singulariū repcussiuā sicut merdasengi
r' dragagātū r' litiū r' rosa r' antimonij sasamsi r' scatia
r' memithe r' sandalū r' galle r' lutū sigillatū r' iliq' succi
r' gūmi r' iliqua. Et de singularib' qdē q' maturāt māa
grossas sicut myrrba r' crocus r' olibanū r' spica r' ca
storeū r' pap' eris rubei r' aloes pprie r' amoniū r' cornu
cerui adustū. Desurare at hūorē cū eo quō ē frigidū r'
cū eo qdē calidius ē illd qdē p'inet ad idustriā artificia
lē i p'iclarib'. **Reliq' vō pista expta dicā i antidotario**
Et ex repcussiuis exptis ad uehementiā doloris. r' māa
grossā ē encaustū r' alesebeseti cū melle puro: r' aqua fe
nugreci ponat in angulis lachrymalib' cū stillo. **Cap. xij.**
de ppositis sicut collyriū istipticā r' rubeū lenitiū r'
collyrium de scedenigi maius r' troc. d' seminibus ex sū
ma eorum sunt boni ultime.

Tractat' fuis de residuis egritudib' ei' qdē de oculo
appet r' plm ē de egritudib' pponis r' p'uitatis.

Cap. i. de uescis.

Congit in oculo uescice aquose in quibus
dā cōticibus corneē q' sūt qttuor tunice. Et
hec qdē aquositas coarctat inē duos corti
ces hor. iij. Et qdē loc' pculdubio diuersificat: r' q'
ē pfundior eoz ē deterior r' diuersificat fm augmentū
r' diminutionē cum q'ritate r' diuersificat pp suū colorē
r' essentiā suā. r' qñqz diuersificat pp suauitatē suā r' acui
tatē suā r' corrosione suā: r' qñqz eaz ē ad corticē p'mū
ē mala nigra: qm illa phibet uisū a cōmphēsiōne uueet
r' profunda probibet a comprehensione ipsi': quoniaz
radius ē imotior ad hoc ut ipam faciat puā q' uī alba
Et plima aquositas acuta ē mala: qm ledit cū extēsiōe
r' corrosiōe silt: r' ois qdē q' ē copiosior ē plus extensua
r' plus dilatās r' corrodēs. Que at ex ea opponit forā
mini nocet uisui pprie qm ē corrosiua r' ulceratiua.

Capitulum. ij. de cura.

Ura ipsius dū ē pua ē cū medicinis exiccantiis
r' cū eis q' sicut medicam de luto ppatuz ad sa
mios: et ut sumat luti samij torrefacti. 3. iij. et turie. 3.
i. et climie lauare et atimonij abluti aboz añ. 3. ij. et sco
rie eris ablute. 3. iij. opij. 3. ij. gūmi. 3. iij. terat cū aqua
pluuiali r' fiat ex eis collyria et admistrēt cū aqua fenu
greci et quando multiplicatur curetur euz ferro.

Cap. iij. de exituris oculi et corneē.

Aditure oculi generat fm plm ab hūorib' acutis
adustis et sūt septē spēs quattuor a sificie corneē

quas. **S.** noiauit ulcerat: et accie pp eas aspitas. pma e
az ē ulcus siltis fumo existēs sūt niggz oculi expansa occu
pās locū magnū et noiat albasue: et fortasse noiat che
temō. Deinde ē spēs altera et ē pfudior et ē uehementius
alba et minoris pfudiatas uel q'ritatis et noiat nubes:
et fortasse noiat ē che temō. Et deinde ē spēs tertia co
ronalis et sūt coronā nigredinis q' qñqz occupat d' albo p
iunctiue aliquid et uī q' ē sūt pupillā albū et q' ē sūt pūcti
uā rubeū. Et quarta noiat adustiuā et noiat ē lanosa
et existit in eo qdē appet de pupilla ac si lana pauca est
sūt ipsū. et tres sūt pfude quaz una noiat anulū submersā
habēs pfunditatē: et ē ulc' strictū pfudū mūdum. Et vā
noiat lilimie. l. ungula ē r' mioris pfudiatas et latioris
occupatōis. Et tertia ē ulc' qdē noiat allicume. l. et adu
stiuū et ē ē ulc' sordidū hūo crustas i cōmūdicatōe est
timor: hūiditas ei currit p corrosiōz pāniculoz et corru
pit cū ea oculus: ulcera vō in oculo sūt aut successione
ophthalmie: aut successiōe bohor pp pūssione. Et m
toties qdē ē p'm' ulceris interius et disrūpit ad exteri
ora et econuerso.

Cap. iij. de signis.

Signa ulceris in eo qdē de oculo appet sūt qdē pū
ctū albū ē sūt pupillā et rubeū si ē in pūctiua et
ē cū eo dolor uehementis et pullatioz qñqz ē sanies q' iuēi
tur in eo qdē sponit alba significat dolorē debilē et pul
satiōz fortē. Si vō fuerit citrina et fusca aut subul' erit i
illo leuior: et si fuerit rubea tūc dolor erit leuior ualde.

Cap. v. d' cura ulceris.

Quam fuerit ulc' in oculo dextro dormiat sup si
nistz: et qñ fuerit in sinistro dormiat sūt dextrū
Et oz ut subitiet regimen in p'mis. Qñ ergo disrūpit
ulc' declinet regim' ad extremitates et ad pullos et non
debilitet et nō p'solidet ulc' et multiplicet sifluitates cō
poris e': et oz ut nō repleat et nō clamet nec sternutet
qñtū pose ē nō ingrediat balneū nisi p' maturatōz egritu
dinis. Si at ingrediat necessariū ē ei ut nō plōget mo
rā r' itendat i mūdificatō caput et stōm cū euatiuis tra
hētib' ad inferiora. et silt p'sert i eis uetofatō sūt crus plm
et phlomia saphene et assiduatio solonis uetris oibus
iij. dieb' cū eo qdē educit sifluitatē acutā subitile ex deco
ctōib' et ifusionib': et si fuerit hic ophthalmia curet. p'
cū euione p'dicta i c' suo et cū medicis: et pūgat inē seda
tōz doloris et p'solidatōz ulce' cū eis q' sūt sicut collyri
um anesestigi et alscusi et cerusa r' distillatio lactis mu
lieris in oculo. Et si fuerit hic cursus p'misceat ei illud
qdē bz vutē phibitiuā: et ad sūmū canō electōis medici
naz in ipso ē qm oz ut eligat oē qdē exiccat absqz mordi
catōe: et si calor fortis fiat tūc admistra collyriū alsede
nigi lenitiū et collyriū olibaninū ē ualde iuuatiū. Et
de collyrijs qdē iuuatiū ē collyriū sentalicū et conis et
si fuerit cursus collyriū dāmius et emelluydion. et si fu
erit cursus cū acuitate collyriū in quo ponit myrrba et
spica celtica. Qd si in ulcerib' fuerit sordes tūc cū siru
po de melle: aut cū aqua fenu greci cū aliquoz collyrio
ruz p'dictoz: aut cū mucilagine seis lini: aut cū lacte mu
lieris. et si fuerit corrosio uehementis necessariū erit admi
strare darcameton. Et qñ mūdificat ulc' tēde ad d'fic
catiua absqz mordicatōe sicut collyriū d' olibao et sicut
olibanū ipm neselegi et cerusa et plūbū adustū ablutuz
et collyriū albū et collyriū albebar pprie: et silt cinis o
straci ablut' cū albumie ouizaut cinis ostraci magni ab
lut' cū equali m'sura sui de scedenigi. Descriptio colly
riū luberis et ē forte. R. climie. x. et. vij. auz. ceruse ablu
te. 3. i. amili et opij et dragagati oium añ. aur. ij. terant

et fricet cū aqua pluuiali et p̄ficiat cū albūse oui. Aliis
eiusdē nominis et forte. sz. climie aduste et ceruse ablute
3. viij. myrrhe aur. vi. plūbi adusti abluti aur. i. aili aur.
vi. plūbi adusti abluti et talk abop ana. 3. iij. dragagati
3. viij. terat cū aq̄ et p̄ficiat cū albumine oui.

Cap. vi. de rupturis corneae.

Quandoq̄ fit a ruptura p̄cedente et q̄n̄ sit a cā
extrinseca sicut p̄culsiōe aut cāu disrūp̄te. et tūc
apparet uuea: q̄ si illud qd̄ de ea appet est res modica
noiat formical et almusaragi et granatū: et illud ē sz ma
gnitudinē et puitatē. si at̄ ē augmētātō illa ita ut appeat i
ea granū uue noiat uuea: et q̄ ē maior noiat uescalis.
Si at̄ egrediat uuea ualde ita ut sepāt iter palpebras
et coopturā noiat clauialis: et q̄n̄ albificat uuea nō est ei
sanitas. Et scias q̄ q̄ cornea rūpit in lōgitudine n̄ uē
albedo. Sz uē scissura et q̄i speculator iā sic elōgatus
Et pose qd̄ ē ut hoc declaret mō manifestiore: et dica
tur q̄ ruptura q̄n̄ sit in oibus p̄tibus corneae et corticē
et: et ē eminetia de subā uuea: et q̄n̄ sit in q̄būsdā p̄tibus
corneae: et est eminetia ex ea spissa: et apd̄ cōrosiōz quo
rūdā corticē et assimilat uescicis. Sz differt a uescicis
mollibus et duris q̄n̄ p̄ uescicas molles et duras sūt i
albedine oculi rubedo et lachryme et pulsatio et fragitur
sub radio. sed non ē ita hic. eminetia vō q̄ sit p̄ fractu
rā corneae in oibus suis corticibus: aut ē cū aptiōe toti
uuea: aut cū qdā pte et. Eius at̄ spēs sūt quattuor p̄a
granatilis et formicalis que q̄n̄ miorat sūt uescice mol
li et uescice duz et sepāt ab eo: q̄n̄ ē sū colorē uuee i nigē
die et uiditate et colorē medio it̄ eas. q̄ si differat color et
a colorē tūce uuee et uescica ē: et q̄n̄ uiscat p̄ p̄sideratōz
in re et. Si uē circūdans in radice et res alba sicut lim
bus: et illd̄ qd̄ nō ē nisi extremitas rupture corneae et al
bificat sū p̄solidatōz. Et sū illa quā p̄diximus et no
minauim⁹ uueā. Et tertia ē maior illa et p̄hibet cooptu
rā et dī uescicis et clauialis. et quarta est q̄i ipsa sit ex ge
nere uescicis. vuntū ē chronica p̄iuncta cū eo qd̄ egre
diē ex cornea p̄cedēs ab ipso et dī orbicularis: et ē filis
armille fusi p̄iuncte cū fuso.

Cap. viij. de cura.

Quā p̄seuerat in uia generatōis et. Cura ē cura
ulce et bothor sū q̄ dixiūz q̄ indigēt mundifi
catōe corp̄is qualiscūq̄ sit egritudo eūando p̄ p̄bomia
et solonē: et p̄ eūonē admittret balneū ex aqua dulci: et
p̄prie q̄n̄ est in p̄p̄one acuitas p̄ter qd̄ moret in aē bal
nei nisi p̄p̄. Et n̄ ē multiplicat submersiōz capitis sui
in aqua fontis: siue sit calā siue sit fīa et n̄ admittret o
lea sū caput. Quidā ei illoz mittūt mām ad oculū p̄p̄
resolōnē materiei inuēte in cerebrō et attrahūt qd̄ nō ē
in ipso: et exp̄mūt ipm p̄p̄ inspissatōz pororum resolōis
Quē ergo nō inuenit uacuū currit ad extremitates cere
bri. et oz qd̄ ut cibi sint boni chimi tēpati sū hūidi et re
liq̄ cor et sū: et dū p̄seuerat in prin⁹ oz ut maturet et cu
ret cura ulce. Quē at̄ ulcerat tūc admittret iā p̄mis
si ipsam ēpla stiptica cū absterfuiis sicut cydonia et lētes
decocta cū melle et sicut aq̄ granati et oliue. et uitellus o
ui et croc⁹ et granatū mizū decoctū cū pauco aceto et aq̄
acreste et discōctū: inde fiat ēplm: aut si tollerat distille
tur in oculū cū amilo et sūb. q̄n̄ at̄ sit rupta curet cum
cura rupture. Formicalis vō curet cū p̄hibitiuis stipti
cis et cū uaporatōnib⁹ cū aceto et aqua et uino ponticōz:
aut cū aqua in qua bulliuit rosa et fiat alcohol. et ex col
lyrijs stipticis: et ex medicinis qd̄ inuatiuis in ipsa sunt
succ⁹ folioz oliue et succ⁹ uirge pastoris. Et ex medicis
singularib⁹ stipticis si spica et rosa et plūbū adustū et cbi

molea et tra sigillata et cerusa et alcohol et gallaz partes
due deī antiōn̄ p̄es. x. Et ex collyrijs collyriū hamir
et hādimur et beditū de iseles et collyriū arabicū. Et ex
eis q̄ sit fortia ē collyriū berdene triseles et q̄n̄ ex eo di
stillat aliqd̄ liget frōs et dormiat resupinus. Collyriū
forte ad illud cinis fusorij in quo purgat es et crocus et
amilū et dragagatū p̄ficiat cū albumine oui galline na
ti ea die: et q̄n̄ ponit in ea lapis iameni. collyriū bonū
et collyriū berdeni p̄ferēs spēs bothoriz. antimonij
adusti abluti. iij. aur. ceruse plūbi aduste ablute. vi. auz.
licij indi. xvi. aur. spice. viij. aur. polij. ij. aur. climie adu
ste ablute aur. viij. acarie citrie. xx. aur. castorei aur. viij.
tūc aloes gūmi arabici. xx. aur. terat cū aqua pluui
li et fiat collyria. Et scias q̄ necessariū ē et q̄n̄ incipit ul
cus in eminetia ut facias adherere oculo ligaturā q̄ su
stet et resupinatio. illi vō q̄ est clauialis non est cura. et
qdā p̄p̄ pulchritudinē delinquit et abscondit eminetiaz
ex uuea cū musaraget: sz rect⁹ ē ut nō moueatur: et for
tasse ei effunderetur materia et permutabitur ad oculum
alterum.

Cap. viij. de bothor in oculo.

Quod ē at̄ si cornea tēdit ad albedinē: Et qd̄ est
si p̄iuncta ē tēdēs ad rubedinē.

Cap. ix. de cura

Probomia et distillatio sanguis in oculū sū q̄ di
cemus in capto altarfati: et uaporatio oculi cū
lana infusa in albumine oui p̄quassati cū aceto et oleo ros.
et distillatio lactis in quo ponitur sem̄ almaru et collyri
um aluber et collyriū dinacō.

Cap. x. de sanie i siphac.
Hec sanie p̄inetur sub cornea: aut i p̄fundo: aut
i p̄p̄inquo et sūatur loc⁹ corneae ungule: et q̄n̄ cor
roditur cū ea ps noiat calcatur.

Cap. xi. de cura.

Quit paulus curat cū eis q̄ sit sicut sū de melle
et succ⁹ fenugreci et collyriū de olibano: aut api
atur cū meliloto et mucilagine seīs lini et rhabano hūi
do decocto si n̄ p̄hibeat ophthalmia: Et mūdificet cur
eis que sit sicut collyriū de myrrha et sum⁹ tre. Et si n̄
fuerit ulc⁹ admittret hoc collyriū calcadis croci aboruz
ana. 3. i. myrrhe. 3. i. s. et mellis. lb. i. et et medicam ma
gnetis sem̄ ad ungulā: et et medicam de luto samio p̄di
cto i capto de uescicis.

Cap. xij. de cancro in oculo

Purimū accit in cornea dolor uehemis et exten
sio in uenis oculi et punctura fortis q̄ ledit tem
pus et p̄prie q̄n̄ mouet hūo ipm et rubedo in tunica o
culi et soda et casus appetit⁹ cibi et leditur ab oi in quo
ē calitas et ex eis in quoz salute nō ē spes q̄uis sit spes
in sedatōe et: et nō facit dolorē cācer in aliquo m̄broz
q̄ sint sicut dolor et q̄n̄ accit in oculo. Et admittret q̄
dē medicinaz calaz et ex eis que ledūt patientē ipm et
augēt dolorē itollerabilē.

Cap. xij. de cura.

Sio doloris et mūdificet cor et ps capitis ab hu
more p̄urbato et nutria cibis boni chimi triticeis in q̄
bus nō ē calefactio et pot⁹ lactis p̄fert ei. Et oz qd̄z ut
admittret in ipso albumi oui cū meliloto et aliqd̄ de cro
co et collyriū albū et oē collyriū sem̄ ex eis que sit sicut
amilū et cerusa et gūmi et opij et oia in q̄b⁹ ponit reli
qua lenientia et stupefacientia et collyriū samurdum et
collyriū meburij et ceratū scūz et uitello oui et oso 20.

Cap. xij. de garab et apatb lachrymaliz.

Quandoq̄ egredit in lachrymalibus angulis
oculi excutur et q̄n̄ ē dura que tactu mouet et nō rum
pit et ē de genere glādular: et plimū malie et qd̄ uē
minetia in lachrymalib⁹ et inuenit cū exp̄sione et dolz
et exp̄sio et multiplicat cū ea ophthalmia. Et q̄n̄ est cri

tura bothoralis facies collectōz et dirūpit: et quando rūpit facit fistulā fm plm. Et abe cōicāt in hoc q una queqz eaz mouet sub tactu et submergit eū ex pssione et augmētā qū dimittitur: et qūqz ex subā e' bothor est ei' augmētū in pfundo: q' e' emētia exteri' nō appet: uerū ipsā significat prurit': et qūqz man' inuenit eā ap' p'p'f sione ultimā. Et garab qdē ē fistula adueniēs in angul oculi domesticio. et plm qdē e' succedit exiuit et bothō appentib' in loco. Deinde rūpitur et fit fistula: et exitu ra illa aūq' rūpat noiāt bakilus. Et qū illud mbrū est subtilis subē u' ab interiori e' usqz ad ipsius exteriū si cut pān' quē inuenis a latei ossis nati et a latei ei' quōd appet de oculo. Qu' ergo rūpit remanet saniosa diffici lis p'uctōis qm mbrū ē hūidus et cum humiditate sua mouet sp et pp hoc fit fistula: et e' qdē ruptura qūqz est ad exteriora: et qūqz ad interiora: et qūqz ē ruptura eius ad abo latera fil: et mltotiens fit e' ruptura ad nasum et currit ad ips. et qūqz p'eqmālia sāiei e' ad os et cōrūpit ipsz et dnigrat et cōrūpit cātillagies palpebi et iplet oculū laie q egredit ad p'p'fessionem. **Cap. xv. de curaz**

Algarab ē egritudo chronica et q' ē ex ea leniō ē illa q' ē recens. Nā q' recens ē curat cū medi cinis facilib' quas dicemus. Chronice vō cura ē in ea cauteriū qd narrabimus: aut qd fiat loco e' sicut diebā dieb. Incipiat ergo et frices fistula pāno: deinde fiat licit niū cū diebardich et ipeas. Quidā at existimauit q' qū mūdificat ab eo caro mortua: deinde submergat cottū cū aq' filiquaz nabati et itromittat in ipsa p'fert uehemē ter. **Et** si q's uult administrare medicinā absq' cauterio tūc melius ē ut expmat donec egrediat qd ē in ipsa de inde abluat cū uino stipitico distillato in ipsa: et si fuerit papz et nō egredit dimittat usqz ad duos dies aut tres li gata donec aggreget aliqd q'ritatē hñs: deinde exprima tur post lauet: deinde distillet in eā collyriū algarab qd Mahomet fili' zacharie sibi p'pat et p'p'e qd ex eo disso lutū ē i aq' gallaz. et meliō qd distillatō ē distillatō q' fit post distillatōz interueniēte hora inter oēs duas distilla tōes. **Et** de meliō qdē regie ē ut m'suret e' p'fūdita p'enta. Deinde inuoluat radius cotto submerso i medi cinis et ponat in ipsa: siue sit medicina currens siue pul uis. **Et** oz qū administrat medicam ut fringat cū pāno et adhibeat qea. **Et** de collyrijs qdē exptis ē ut sumat ar senici rubei et atriti et cātariidaz et calcis et sal amonia ei et aluminis ptes equales aggreget et terant cū urina pueri et siccent et admistret sicca. Qūqz vō p'fert in p'ci pio sui et ante eruptōz ut sponat ei atritiū et ponat s' ipsam amoniācū et merubegi et filr nux rāzida et oē qd ē fortis resolonis. **Et** qūqz terūt solia rute domesticē cū aqua cineris: et ponūt s' bakilus aūq' p'lequat os et p' p'lecutōz e' p'olidat ipm et rectificat carnē. Sed mordi cāt in p'picio qū ponāt: dide nō mordicant. **Et** qū sit garab scias q' canō est in ipso ut mūdificet in p'mis: de inde curet. et ex eis q' mūdificat ipsā ē ut sumat lanugo arūdinis inuenta in interiore pte e': et p'prie p'p'iqua ra dici e' q' qdā hñt grossitudinē et submergat i melle et ad hibeat algarab et mūdificabit ipm. Deinde lauet locus cū spōgia infusa in aqua mellis: et qūqz seqt illud sp. s. la nugo arūdinis sicca sola sine medicā alia exiccate et sus ficat. **Et** ex exptis qdē ē hef memibe et crocus cū aqua altaraxacō et fin cessatōe p'mutet. **Et** ex eis ē ut terant limacie cū ostracis suis et p'misceat eis myrrba et aloes et admistret: et ex eis q' p'fert in egritudine et est ad hoc pauca et nō ē aggregata: et qūqz p'fert in ea qū ē ulc'. **Et**

ex eis ē guada aduultū et croc' et taraxacō siccū cū aqua sumac sola. **Et** ex mirabilib' in ipsa s' solia rute cū aqua granatop s'pōsta ei. **Et** de p'prietate e' ē q' phibet zma nere uestigiū sedū. **Et** oz ut nō cures de mordicatōe e'. **Et** ex eis qdē q' rūpit exiturā ē eplm ex pane cū semie maru et olibāo cū lacte muliebz: aut croc' cū aqua eru ce: aut myrrba cū tertia sui de gūmi arabico p'fecta: cūz felle uaccino et ānectat s' ipaz et nō moueatur donec sa net eā. **Et** ex medicinis algarab est ut fiat liciniū ex flore eris p'gelato cū bdellio et amoniaco. et existimauit s' di q' mes masticarū sanat eā. et existimauit qdā eoz q' myrrba sola sanat eā qū s' ipam ponitur. **Et** ex p'fibus exptis in ipsa ē ut sumat uenaz ps una et ameos due ter tie p'tis unius et teratur puluerizādo et puluerizentur in ipsa et medicam p'pōstū ex limatura eris et alumine et sale amoniaco et p'fert ei sanans. **Et** ex medicis ultimis est ut sumatur atriti et aloes et sarcocolle et corticis ra dicis turis p'triti et memibe ptes eqles teratur et cribel lentur et ponatur in lachrymalit et aloes solūmō cū cō ticib' turis et: et p'fidera reliquas medicinas ditas in antidotario et p'prie medicam acutus uiridet et p'fidera medicinas tabulaz medicinarū singulariū. **Qu** at cō seqtur os et nō inuatur medicis: tūc necesse ē ipam scin dere et detege' a suo interiore et assume' carnē mortuā si fuerit donec pueniatur ad os. **Et** qdē regim post il lud ē fm tres modos: si os ē sanū fricetur nigredo si ap paret in ipsa: et soluat aliqd ex medicis p'olidatiuis et s'ponatur et ligetur et dimittatur diu. et si res fuerit ma ior ista tūc necessariū ē cauteriū et qū necessariū ē ut in osse corrupto fiat forām et intēdatur cū hoc ut fiet cau teriū q' p'fūdus pōt in infimo p'cauitatis nō declinādo ad nasū n' ad oculū et eleuetur p'unctiua ad lat' nati in pfundozita ut qū p'foratur loc' uno foramiē aut forami nibus p'uis trib' et penetrat et currit sanguis ad p'tes o ris et nati fiat tūc cauteriū ultimū qd fidutiū: ut nō puei at ad p'te oculi. Immo oz ut teneatur oculus ultime: d inde cauterizetur: et puluerizetur in ipso medicie et lige tur cū pāno: et qūqz excusat cauteriū a foramine et fit suf ficientia in ipso q'ritū pole ē. **Et** medicam qdē alrehi est ex medicinis bonis in illo caplo. **Et** oz qū sit cauteriū ut puluerizetur in ipso medicam. et ponatur s' ipm ocu lū spongia infusa aqua infrata: aut massa subtili infrata niue: et quotiescūqz uult calefieri roretur ea.

Cap. xvi. de additōe carnis lachrymalit et dimiutōe e'

Quandoqz magnificatur caro hec adeo ut p'bi beat uisū. **Et** qūqz muiatur ualde et occultatur adeo ut phibeat lachrymas: et plm e' p'tigit ab erroz me dici in incidēdo unguā. **Ad**ditio vō curatur medi cinis incisionis et nō fiat radici' et pueniāt lachryme: di minutio at pueniēs ex icisione curā nō h'z. Qd si fuerit ex pte alia qūqz pole erit ut curetur medicis genēratiuil carnis in qbus s' stipiticas et exiccatio sicut medicine scē ex aloes et memibe et croco cū uino et uestigi cū uio et aloes solū qm puluerizat s' lachryalia p'fert et uinū ipz p'fert et p'prie qū decoqur i ipso illd qd h'z uirtutē p'fili ctiūz. **Cap. xvij. de albugine oculi.**

Scias q' albugo in oculo alia ē subtil' pueniēs in fificie appēte et noiāt nebula et alia ē grossa et no mīat albugo absolute. **Cap. xvij. de curaz**

Eius qdē q' subtil' ē ex ea in corpib' eueniēs tene ris oz ut affiduel uaporatio cū aq's calis et bal neis in aq' cala. Deinde admistret fricatio sp. **Et** qūqz p'fert ei succ' floz papayis russi et succ' cēnuree mioris

Et itez uenaz ps una 7 amicos due tertie ptis unius fi
at ex eis puluis: 7 fortius eo e ut sumat sarcocolla zuc
cap tabarzet spuma maris aristol. 7 baurac. 7 fiat cu eis
alcohol. Et ex eis q pferit st alcohol astuerit 7 alcohol a
lubar forte 7 astatico 7 targamaticā. In chronica uero
grossa 7 fia in corpib grossis oz ut admistret lenificatio
albuginis cu uaporatōibus 7 lenificatōibus 7 balneati
onib pdictis: 7 sint collyria pdicta qbus fit alcohol dis
soluta in aqua acoris: aut i aq salis gēme fricati 7 fiat cu
eis alcohol in balneo: 7 si nō pferit balnea admistret
alcohol cu alkitrā cu ere usto ex qb fiat collyrium 7 et
collyriū de cornib cerui 7 et alcohol ex stercore lacer
ti solo: aut cu masaciā aut ere adusto aut cu sale gēma
torrefacto. Et fortius isto e sterco hirudinū cu silamio
de melle 7 sterco semebestras fiat alcohol ex eis mane
7 sero. Et ex eis qdē q st tēpata est sceba adustū cu can
cro marino 7 climia aur. 7 qū albugo ē pfunda admini
stra memiben 7 aslegi 7 myrrhā 7 sterco lacerti equa
lis 7 medicam magnetis dictū in caplo de ungula. 7 qū
q admistrent tincture tingētes albugiez de qbus est ut
sumat caducap rose granatoz puoz 7 acatie 7 calcadif
7 gūmi oium ana. 3. i. antimonij gallap aboz an. 3. iij. dis
soluat cu aqua: 7 si nō inuenit rosa granati sumat cor
tex e: aut caput e: aut pāniculus subalbidus q ē int gra
na e: 7 itez gallap 7 acatie aboz. 3. ii. calcadif. 3. i. fiat ex
eis tictura 7 ex tincturis ē alcohol h: plūbi adusti ablu
ti croci gūmi oium an. aur. ij. cineris furni fusiois eris
abluti cu aqua pluuiali aur. ij. scorie eris ablute aur. 5. fi
at ex eis alcohol. Aliud bonū in ultimo: colcotar galla
rū uiridiū aboz an. aur. iij. resoluat cu aqua 7 admini
stret multis uicib. Aliud gallap acatie aboz an. prez. i. e
calcanti ptē. 5. terant cu aqua sacbai canechem.

Cap. xix. de sebel.

Sebel ē pāniculus accidēs oculo ex iflatōe uena
rū e appentū in fificie pūctiue 7 cornee 7 teri
tur qddā in eo qd ē int eas sicut fum. Et e qdē cā ē re
pletio illaz uenaz: aut a materijs curretib ad cū p uia
pāniculi exterioris: uel p uia pāniculi intrinseci pp reple
tōm capitis 7 debilitatē oculi. qūz vō accidunt ex sebel
pruritus 7 lachryme 7 pāniculus 7 nocumētū ex lumie
solis 7 lumine cādele 7 debilitat uisus ex ea. qm ipedit
7 infert ei extuatōm: 7 nocet ei oē qd ei līponit: pūz vō
accidit oculo patiēti sebel ut fiat minor 7 minorel cor
pupile e. Et sebel qd ē ex egritudib q hāditat 7 pnu
tat de uno ad aliū.

Cap. xx. de signis.

Signa sebel e pncipiū ē uelam exten? si ea q m
tonies diximus de exuberatōe uenaz exteriorū
7 rubedine faciei 7 pulsatōe uehemti in tēpibus 7 in ue
nis cornee. Et signa alterius si q st ōria istis in eo quō
declarabit ē in canone.

Cap. xxi. de cura.

Portet ut abhorreat cū ea oia q abhorret ha
bens fluxū ad oculū q st ea que diximus in p
mis 7 nō iterabim? ea nunc. Et ut utat de euatis 7 mū
dificatiuis ea que diximus: 7 ut uitet olea 7 ēpla si cap
7 caputpurgia iā ei dixim? in ea ē. abhorret ei qdā ipa
in ea ē. Sed ego nō uideo malū i usu eoz qū caput est
mūdū. Et. 6. qdē pcessit ut in potu uiuū daret 7 fieret
ut post ipsū dormiret qū ēet mūdus: 7 nō ēet mā in cor
pore 7 capite e: 7 ut q hoc fit pueniēs in sebel leui. in
ea vō q fortis ē nō ē exceptio a collectōe. Et melior qd
collectio ē ut penetrēt fila multa sub uenis: 7 qū aduna
ta st trahant ad fīora ut eleuet sebel. Deinde colligat
cū nucbradbi acuti capitis ad incidēdū ne remaneat a

liqd. Deinde admistret regim phibēs adherētā dcām
in capitulo de ungula. Et qū dolet oculus ex pparatio
ne collectōis nō abscedat ab eo uicellus oui. Illud eim
sanat ipm. 7 post illud admistret collyriū rubeū 7 uirid
ut resoluat residuū sebel 7 mūdificet oculū. Et me
lior qdē horaz ad collectōm e si uer 7 autū. Veruz
fit post mundificatōm 7 eūonē: qm qū ē an eūonē dolō
declinare facit fistuitates ad oculū. Medicine vō pferen
tes ad sebel nō pferit nisi recenti fm plm. Et ex eis vō q
expta st ē ut sumat cortex oui recētis sic cadit a gallina
7 serueat aceto. x. dieb. Deinde colet 7 ericet i umbra
7 terat 7 fiat cū eo alcohol. Et ex eis qdē q st expta est
alcohol oculi cū cinere cui adiūcta ē marchasita. 7 ex e
is que expta st ē alcohol oculi cū urina in qua dimittit
limatura eris cipri die una. Et ex ppositis collyriū assta
ticō 7 rubeū lenitiuū 7 rubeū acutū 7 uiride 7 tarchimi
ticō 7 collyriū rufatigi 7 medicam magnetis pdictum:
oia illa st in antidotario 7 collyriū de alumine 7 balau
stis. 7 qū pp est sebel scabies exptū est collyriūz sumac
solū: 7 qū ponit in ipso pap gūmi 7 arabici 7 sarcocol
le et fit ex eo alcohol abscedit ei sebel 7 remouet scabiē.

Cap. xxij. de ungula.

Et aditō pūctiue 7 uelāinis pūctiue oculū in
cipiēs fm plm a lachrymali 7 curreis sp si cōiū
ctiua: 7 qūz tegit corneā 7 iuadit eā ita q coopit foram
Et e qdē qdā ē que ē durior: 7 quedā ē q ē lenior. Et
qūz ē citri coloris: 7 qūz ē rubei coloris 7 qūz ē fusci co
loris. et ē ungula e uicitas cū pūctia ē uicitas adherētie
q uelocit dūdat qūz suspēsiōe. et ē alia e uicitas ē uici
tas unitōis 7 idiget excoariōe.

Cap. xxij. de cura.

Elior cura e ē denudatō cū ferro 7 pprie e q
ē lenis. Dure vō denudatio qū nō ē facit pdu
cit ad nocumētū. 7 oz ut eleuet cū uncinis. Suspēsiō eiz
e icthioez facit efficit q si phibeat excoiet cū capillo:
aut serico penetrāte sub ea cū acus: aut radice pēne subri
lis. et illd qdē nō ē necessariū nisi i uno loco aut duobus
q si nō sufficit necessaria ē excoariō subtilis cū ferro n
acuto. 7 oz ut eradice qūz pōle ē pter qd accidat cāni
lachrymal. Et accidat lachrymis cursu: et color qdēz
distiguit iter abas. Et qū abscederis ungulā distillabis
i oculū cyminiū masticatū cū sale. Deinde subuenies mor
dicatōi e cū uicello oui et oleo ros. et uiol. Et qū non
admistret distillatōm cymini masticatū cū sale adheret 7
iūctiua palpebre. Et pp hoc oz ut moueat eger oculūz
ēt oi hora. Deinde p tres dies admistret collyria acu
ta ut residuū extirpet. Admistratio vō medicinaz in ip
sa ē res q nō multū v3 in ungula q ē grossa: 7 cū hoc ip
se nō eūant a nocumēto pupille acuitate sua. Necessariū
ei ē ut ipse sit uehemtis absterfiois pmitte cū putrefacti
uis. Et ex collyrijs qdē exptis ē collyriū antuticon et
collyriū cesaris 7 basilicō acutū 7 rufeminū 7 diuaricō
7 oia ista scripta sūt in antidotario. Et ad eā quidez exp
tum est ut sumatur eris uisti 7 calcadis 7 fel hirci pres
equales 7 fiat ex eis collyriū. Et ut sumat calcadis 7
sal gēme aboz an. ps. i. gūmi medietal ptis fiat collyri
um cū uino: aut es uistū 7 calcadis cortices radices cap
paris 7 sal amoniacus 7 fel hirci. aut uacce cum melle:
aut mel solū cū felle caprino: aut magnetis 7 floris eris
7 magre 7 amoniaci omnium an. prez. ij. 7 croci. ps. i. 7
7 uniuicq. 3. illius admisceat corila. i. mellis: 7 ēt ex cal
canto 7 sale amoniaco fiat alcohol. est ei mirabile. 7 ex
eis que ad ungulā st expta 7 ē ppinquū impressiōi denu
dationis ē ut sumat testa catinoy 7 fricet ab ea linimētū

et preterea multum: et post illud misceat cum oleo de seibus cucurbitae et preterea sit. Deinde mittat radius in cute et accipiat cum eo medicamentum et friceat cum ipso ungula assidue omni die multoties subtiliat ei eam et recedet cum ea. Et omni die de ut inclinetur ante medicinarum administrationem si uapores aque calide tadium donec calefiat oculus et rubificet facies aut ingrediat balneum. Quibus vero preterea in ungula leui ut terat tus et infundat in aqua calida tadium donec si ipsum una hora pretereat et colet et fiat cum ipso alcohol.

Cap. xxiiij. de altarfati.

Et punctum sanguinis recentis rubei aut antiqui modicum aut subrubei aut nigri currentis a quibusdam uenis ruptis in oculo per percussiones ibigratia: aut causa alia propter quam rumpunt uene ex repletione et apertibus: ita ut rumpant in ipsa. Et ex summa earum sit clamor et motus laboriosus. Et quibus est ex feruore sanguinis in uenis. et quibus puenit a casu percussio fractura subtilis in pupilla. et ruptura que est in iunctura salubrior.

Cap. xxv. de cura.

Stillet si ipsum sanguis colube aut turturiae aut asagachitiae aut alguarafen et proprie de sub pena. Quod si fuerit in principio misceat ei aliquod de percussiuis sicut est luteum dictum chumolea et luteum demum armenum. In fine vero misceat cum resolutiuis usque ad arsenicum cum luto si gillato. Et quibus curat cum lacte muliebri cum ture et aqua salis et proprie in aqua dissoluta sit sal gema et sal amoniacus: et proprie quibus ponit in ipsa illud cum ture et distillatur ex eo in oculum: et collyrium diuaticum preterea ei ualde et medicamentum suum ex lapide lazuli et piperis et sarcocolle per tibis equalibus et arsenici quatuor oia: et quibus admisceat ei sal gema et sit ex eis collyrium. Et quibus sit ei emplastrum de foris cum kali uisito cum uino aut cum aceto. Et sit ex sterco columbino cum aceto aut uino: aut sit emplastrum ex passis enucleatis solis cum aceto: et reliqua que dicta sunt adhibeantur: et proprie quibus fuerit apertum. Et sit ex caseis recens et pappi salis et cortices raphani et meliloti cum sanguine draconis et ra dice lilij et croco et lentibus cum oleo rosae et uittello ouis: et reclinatio fiat si aqua in qua decocta sunt isopum et origanum et uapores ex ea sola: aut cum aceto in quo decoquitur cinis aut mirta: aut infusione olibanis cum aloca: aut cum aqua croci siluestris: aut infusione croci: aut decoctione camille et meliloti: aut succo eorum: aut decoctione foliorum caulium. Et fiat emplastrum ex folijs caulium decoctis et contritis. Forti vero et antiquo: aut fiat emplastrum ex sinapi peritro misso cum duplo sui de carne fide: aut arsenico fricato cum lacte: aut fiat ei emplastrum ex cinere decocto in uino aut amef et isopo cum lacte uaccino. Quod si cum tarsati acciderit ruptura in iunctura masticeat cyminum et sale: et distillet laliua in ipso. Et folia salicis preterea ei ualde quibus ex eis sit emplastrum.

Cap. xxvi. de lachrymis.

Ec egritudo est ut sint oculi spiritum humidi humiditate aquosa. Et quibus currunt lachryme. Et earum quod est alie sit nature: alie accidentales. Et de accidentibus sit que sit inseparabiles in sanitate. Et sit alie sequentes egritudinem que remouent si remoueat egritudo sicut sit in febribus. Et si aut in accidentibus est debilitas retentiu aut digestiue decoquens: aut diminutio lachrymalis in natura: aut propter administrationem medicine acute: aut successione incisionis ungule. Et principium quod est illius humiditatis est cerebrum et cursus est ad oculum in una duarum uia per dictas multoties ens. Que aut nature sit aut per eradicationem incisionis lachrymalis non sanant. Et cursus quod est lachrymarum qui sit in febribus et in egritudinibus acutis et est sine causa per non

cumtū cerebri et apertum cerebri. Et quibus accidunt in febribus uigilantiis que sit ex febribus ephimeris: aut febribus putridis sanguineis: et quibus multiplicat cursus lachrymarum in frigore. Et iste oes que sit de genere earum que accidunt uelociter remouent sequentes egritudinem si remouent remouentur cum ea.

Cap. xxvij. de cura.

Anon in cura earum est administratio medicinarum equa. Sipticitatis. Cap. xxviii. de cura. Si facta sit successione incisionis ungule aut corrosione et per medicinam cura est puluis citrinus et trociscus de croco et collyrium de aloë et collyrium de croco cum bengie: ut fiat alcohol si lachrymale ipsum cum ture: aut fumo et proprie et cum aloë et memithe et croco. Quod si iam finita fuerit et ad finem puenit non nascet unquam. Illa aut que facta est non ab incisione ungule cum turtia et cum alcohol de turtis. Et proprie sicut cum alcohol de turtia predicto in capitulo de albugine et collyrium viscosum sicut est collyrium albu de sarcocolla et collyrium de astaticon et reliqua que dicta sunt in antidotario. Et ex eis que expta sunt in eis est medicamentum factum ex aqua granatorum acetosorum cum medicinis. Et illius quod est perfectio est ut decoquat. Item. ex eo usque ad medicamentum. Deinde ponat in ipso aloes scotris et licij et feluzabaragi et croci et hie memithe ouis aut. Item. et muschi. Item. danie et maneat sub sole. Et diebus in uase uitreo clauso. Et ex eis que expta sunt in ipsis est igitur di balneum in ieiunio et morari in ipso et distillare acetum et aquam in oculum multoties. Ille vero que sit nature incipiunt curam difficilem.

Cap. xxviii. de strabositate.

Quandoque sit strabositas per mollificationem quo ruda lacertorum mouentium illud quod apparet de oculo et declinat ab aspectu illius partis ad preterea ei oppositam. Et quibus sit a spasmo alicuius eorum: et declinat oculus ad preterea et quibus sit a humilitate: et quibus sit a siccitate sicut accit in febribus acutis. Et illa quod est in qua spasmi lacerti est causa non sit nisi a spasmo lacerti motui. Spasmi ei est quod facit euenire in oculo strabositatem et nocumtum. Spasmus aut lacerti retinetis in radice non facit apparere non cumtū imo preterea ualde. Et multoties quod accit strabositas per quoddam egritudinem cerebri sicut epilepsiam et karabitum et uiginem et siles istis et accit post aduersionem et siccitatem aut repletione. Et scias quod imotio oculi ad superiora aut ad inferiora est illud quod facit uidere rem una duas res: sed ad duo latera non infert uisum nocumtum de quo sit curandum.

Cap. xxix. de cura.

Et si non sanant nisi in dispoñe infantie ualde humide: quibus eis spasmi ut sanet et proprie quibus est reces. In hoc ei omni ut equet cuna et ponat candela in preterea opposita strabositati ut laboret spiritus aspectus ad eam. Et sit opus ut liget filum rubeum cum re rubea oppositus parti strabositatis: aut suspēdat aliquid rubeum apertis oppositum: aut aurez et totum illud fiat ita ut aspectus ipsum preterea et uideat illud cum puo labore. Quibus ei preterea ille labor in equado oculi et emissio sanguinis est ex eis que faciunt aspectum rectum. Item. aut quod accit illud postquam magni sit senes et est causa mollificationis: aut spasmus humidus omni ut utat modificationem cerebri cum euantibus que diximus cum hieris magnis et filibus eis et subtiliatione regis et administratione balnei et resoluzione. et de medicis quod est iuuat in strabositate est ut fiat eis caput purgum cum succo foliorum oliue. Quod si fuerit et euenit a spasmo ex siccitate tunc oportebit uti ebrocis humectantiis. et quibus non affuerit febris sumat in potu lac asininum cum oleis ualde humectantiis: et penit omni ut humectet eorum regim. Et omni ut distillet in oculum sanguis turturiae et ut fiat emplastrum ex albūne ouis et oleo rosae et pauco uino et liget.

fiat illud diebus pluribus.

L. xxx. de exitu oculi.

Aterdū accidit egressio aut ppter uehementiā infla-
tionis oculi ppter grauitatem et repletōem suā
aut ppter uehementiam coarctatōis eius ad exteriora: aut
ppter uehementē mollificatōez suspēnsionis sue et lacertorū
suātiū suspēnsionē eius pdictā. Et illa quidez que accit
ppter uehementiā inflationis oculi et repletionē eius: aut
ē a mā plima ipso oculo inflatiua aut hūorosa hūida. et
qñz ē repletō pppria in ipso. Et qñz ē cū cōitate cerebri
et corporis sicut qd accidit apd rerētoez mstruoz. Et
illa quidez que ē ppter uehementē coarctatōez eius ad ex-
teriora non est nisi apud prefocatōez: sicut fit qd soda
est uehementē. Et sicut fit apud tonitruū et clamorē et mu-
lierib⁹ post partū uehementē et tenasimon. Et qñz est cum
hoc ex mā declinatē ad oculū etiā qñ non est mūd ptus
Et qñz est ex corruptione cōmissionis fetus aut morte
eius: aut putrefactione eius. **C** Facta aut ppter molli-
cationē lacerti: qñ lacertus cōtinēs neruū cōcauū qum
mollificat non subitinet oculū: sed declinat ad exteriorā
Et egressio qñz est ex mollificatione lacerti tñ et nō de-
struit uisus: et qñz est cū actione eius et destruit uisus:
Et qñz egrediūt abo oculi in eis q sūt sicut pfocatōez
et apata uelaminū. cerebri in pipneumonia et ē cā illo
coarctatō. Et qñz ē cā in illo ipectio ē: et mstruēa fit
illud cū sāguinitate impediēte et faciēte apa in cornea.

L. xxxi. de signis.

Quāqz ē ex mā plurima aggāta in pupilla: tūc
illic est cū egressione magnitudo: et qñ ē ex coarctatione
qñz ē illic magnitudo si adiunat eaz mā. Et qñz non est
magnitudo. Et in ābab⁹ dispositionib⁹ sentit extēsiō ex
pulla retro a posteriorib⁹ et cognoscit eius cā. Cū illa
autē que ē ppter mollificationē lacerti non magnificat
pupilla neqz sentit tēsiō uehementē ab iteriorib⁹ et ē pupilla
cum hoc extuans.

L. xxxij. de cura.

Egressioni uero leui sufficit uitta repellēs ad inte-
riora et somnus fm resupinationez et exicare ci-
bum et puitas motus et assiduatio clausionis. Qd si me-
dicinaz indigeat adiutorio adhibeat colliriū de sumac
Que uero fortis est ex ea tūc si illic ē mā idiget mūdifi-
catione eius a corpore et capite cū eo qd scis ex soluti-
uis et phlebotomia et uētoz sup ambo tēpora et colliriū
acutis. Et penitus quidez solutio uētris ē ex rebus ma-
gis iuuatibus speties eius. et similit̄ positio uētoz sup
collū. Et oportet ut assidue uaporatio in principio cū
lana insula in aceto et embrocetur facies cū sia aqua. et
proprie in qua decocta sūt stiptica sicut cortices grana-
toz et sētiēs et sicut papauer et endiuia et uirga pastoris
Qd si nō fuerit a repletōe cōfert hoc regimē i oi hora
Et si fuerit illic repletō oportebit ut resoluat in pñ-
cipio mā cū reb⁹ cognitis. Et si fuerit a mollificatōe tūc
oportebit ut administres bieras magnas et gargarisma-
ta et odoramenta et suffumigatōes cognitās: et post illa ad-
ministra stiptica fortitudinē faciētia. Illa uero que est
apud partū si ē a paucitate cursus sāguinis parietium
aut corruptōe fetus pronoca mstrua et extrahē fetū. Et
si ē a coarctatione tātū tūc adhibe stiptica. Et ex medi-
cinis quidez cōferētib⁹ in egressiōe et eminetia ē ut fiat
empl⁹ ex faria fabaz cū rosia et ture et albuine ouū et ē
nuclei dactiloz adusti cū spica sūt bōi einētie et egressiōi.

L. xxxij. de pūditate oculi et paruitate.

Illud in febrib⁹ et ppprie in uigiliatiuis et lussell

one euacuatiōis et infonietatis et angustie et tristitie. Et
in illa quidez que uigiliatiua ē oculus somniferus graui-
difficil⁹ motus in palpebris et non in pupilla. **E**t in
angustia est queta pupilla. Quidam autem dixerūt qd
accidit quibusdā hominib⁹ diuersitas duoz latez faciei
in frigore uehementi et calore uehementi. Accidit ergo ocu-
lo qui ē in parte sua profundatio et paruitas.

L. xxxiij. de uarietate oculi.

Iriditas aut accidit aut ppter cāz que ē in tunica:
aut ppter cām que ē in humorib⁹. **E**t cā qdē
in humiditatib⁹ ē. qñ si fuerit glacial in ipso plurime qñ-
titatis et albugineus clarus et situs eius ppinus ad ex-
teriora et equalis qñtitatis et paucus erit oculus uariū
uiridis ppprie si nō fuerit ex tunica phibitio. Et si hūi-
ditatibus fuerit pūrbatio et glacial fuerit puus et albu-
gineus plurimus obtenebratio fiet sicut ē obtenebratio
aque pūde. Et si fuerit glacial pūfundus erit oculus ni-
ger. Causa aut in tunica ē uuea. **C** Nā si ipsa uuea fue-
rit nigra erit oculus eius cā eius niger. Et si fuerit uiri-
dis fiet oculus uiridis. Et uuea quidez fit uiridis: aut
pūatione digestionis sicut plāta. Nā in pñcipio qum
nascit non ē apparētis tincture. Immo declinat ad al-
bedinē. Deinde ipsa cū digestionē fit uiridis. Et ppter
hāc cāz sūt oculi infatū uirides et uarij. Et huius qdem
uarietas fit fm hūiditate ultimā: aut ppter resolutiōez hu-
miditatis quā sequit tinctura qñ est digesta ualē sicut
plāta qñ soluit eius humiditas icipit albificari. Et hec
quidem uiriditas est a siccitate dñante. Et infirmoz qd
oculi et senū uarij sūt ppter hāc cāz: qñ in senib⁹ multipli-
cat humiditas extranea et resoluit innata. Aut erit illic
color eueniēs in creatōe nō pplea q ipse adueiat uuee
qñ nō pus fuerit. Et fit quādoqz ppter claritatē hūiditatis
ex qua creata ē. Et qñz fit ppter unū duoz qñ accidit in
pñcipio creature: et scit illd bonitate uisus et malitia ei⁹
Et uiriditas quidez alia ē natural et alia ē accidentā
Varietas aut puenit ex aggregatione causaz nigredis
et causaz uiriditatis et pponit ex eis res inter nigrediez
et uiriditatis que ē uarietas. Et si esset uarietas pmitiua
fm q extimauit. Empedocles esset oculus uiridis lei⁹
ppter suū defectū ab aqitate que ē instrumētū uisus. Qui
dam aut nigri minorat a uiridibus in uisū qñ uiriditas
non ē ppter nocuitū in ipsis. Et cā in hoc ē: qñ nigre-
do que ē causa albuginei phibet penetratiōez formaz co-
loz cū declaratione pplea quia ptraria ē puietati. Et
illud ē sicut illud quod ē ppter cōturbatiōē humiditatis
et similit̄ si fuerit cā ppter multitudinē humiditatis. Nā
si ē multitudo etiā nō respōdet motui palpitatiōis et e-
gressioni ad ānriora ita q inde fit curādū. Et si oculus
fuerit uiridis ppter puitatē hūoris albuginei erit magis
uidens in nocte et in tenebris qñ in die ppter illud qd ac-
cidit de motu lūis materie paruet et ipedit a declaratiōe
huius eniz motus deficit a declaratiōe rex sicut deficit
in declaratiōe eius qd ē in tenebris post lūm. Nigres uēo
cā humiditatis uisus in nocte ē minor pplea q illud in-
diget palpitatiōe et motione materie ad exteriora. Et
materia plurima ē grauior q pauca. Nigres aut ppter tūi-
tam aggregat uisum uehementer.

L. xxxv. de cura.

Exptū ē alcohol ex bēgi siccū decoquatur in
aqua donec fiat sicut ml et fiat in alcohol. Aut
sumat antimonij spabanī pōd. iij. margaritarū muschi
cāfore ouz añ. pōdus. danich fumi lapadis oīi aut oli-
uaz croci āboz añ. 3. i. aggregēt oia. trēdo et admistret

et crocus ipse et oleum eius est ex eis que denigrant pupillam: similiter succus solatri: aut sumat succi tribulorum pondus. 3. ii. et gallarum adustarum pondus. 3. i. olei de nucleis oliuap de nigritarum super arborum et olei sisamini non ex corticibus amboz annis. pondus. 3. i. decoquant lento igne donec nigrescant et fiat inde alcohol. Et ex eis que sunt experta est ut adurat auellana et per melleat cum oleo et ungat uertex infantis uiridis. Et etiam ut immitat radius in colloquintida humida et fiat inde alcohol: ita quod dicitur quod illud denigrat pupillam catti. Et similiter cortices auellane contriti: aut sumat acacie pars .i. gallarum sexta partis aggregat illud cum aqua florum papaueris ruffi et succus ipsius et fiat ex eo distillatum. Et similiter succus begi et succus corticis gratiorum. **Tractatus tertius de dispositionibus palpebrarum et que comitantur eas:**

CL. De pediculis in palpebris:

Aleria pediculorum est humiditas pluri quam expulit natura ad partem cutis. Et uirtus preparatiua generationis eorum est caliditas non naturalis. Et ille cui plura accidunt illud est ille qui est plurime uarietatis in cibis suis et parui exercitij et imundus et nequit utitur balneo.

CL. De cura:

Acipe a mundificatione corporis et capitis et partis oculi cum eo quod sciueris: et proprie cum gargarismate facto ex aceto et sinapi: et administret ablutio oculi et embrocato ipsius ex aqua maris et aqua salis et sulfureis et liniant pili palpebre ex medicamine facto ex aluine et medietate ipsius de mēbuzegi. Et quod dicitur addit ei aloes et baurac amboz annis. ps. 5. Et melius quidem est ut sit illud quo conficit acetum squilliticum. Sed almebuzegi cum baurac est medicamentum bonum.

CL. De silac et est grece anufeme.

Silac quidem est grossities in palpebris pueniens a materia grossa male dispositio nitrosa propter quam rubet palpebre. Et cadunt pili et adducit ulcerationes partium in quibus fixi sunt pili et sequitur eam corruptio oculi. et plurimum accidunt successione ophthalmie. Et de ipsa quidem alia est recens: et alia est antiqua mala.

CL. De cura.

In recenti quidem confert facere emplastrum ex lentibus decoctis cum aqua rosarum et facere emplastrum de portulaca et endiuia cum oleo rosarum et albumine oui: et administret totum illud nocte et ingrediat balneum post ipsas aut sumat leues excorticate et sumat et pulpa granatorum et rosearum conficiat illud totum cum alroba in nocte et balneet mane. Et assiduatio balnei est ex rebus magis conferentibus ei. **In antiqua uero et chronica** oculo ut crura uetulent et phlebotomiet uene frontis et administret assiduatio balnei. Et ex medicamentis autem que ponenda sunt in ea est ut sumat eris usque medietas. 3. i. draganti. 3. ii. piperis croci annis. 3. i. terant cum uino potico donec fiat sicut mel subtile et administretur in exterioribus palpebre. In ea autem que fit successione ophthalmie est expertum collyrium secundum hunc modum draganti atrimenti et croci et spice omnium annis. ps. i. Sumant sedenigi. x. pres fiat collyria et fricet ex eis palpebre.

CL. De gesse palpebrarum.

Et ut accidat palpebris difficultas motus ad claudendum quum sunt aperte et ad aperiendum quum sunt clausae cum dolore et rubedine sine humore

ditate secundum plura et consequitur eas plurimum ut non obediunt ad aperiendum cum exiccatione apud somnum. Et plura quod dicitur ipsius non est sine frustis lippitudinis sepius dure sicce: neque est cum ea cursus nisi per accidens: quum est ex siccitate aut humore viscoso declinata ad siccitatem ualde sed quidam est dolor et rubedo. Illa uero que fit asfricatione sine materia fluente ad ipsas nominatur siccitas oculi: et motus est illic proprio calida et materia plurima grossa indigens euacuatione.

CL. De cura.

Portet ut assiduet uaporationes oculi cum spogia infusa in aqua tepida et assidue utatur balneo cum aqua dulci equali et ponat super oculum apud somnum albumine oui coquassatum cum oleo rosarum. et assidue faciat sudare caput cum humectatiuis et oleis et embrocis et caput purgare humectantibus cum oleo uiole et nenupharino et reliquis: et si significauerint dispositiones quod cum siccitate sit materia cholericum solues cum volubili quum in ipsa est proprietas. Et si existimat quod illic sit materia grossa exiccata indigens resolutione resoluat cum mucilagine fenugreci et mucilagine seminis lini acceptis cum lacte. Iste enim habet quum ponit super oculum auferit algescere et euacuat humores. Et ex eis que ad eam experta sunt sunt adeps galline et mucilago seminis lini et cera et oleum rosarum. ponat illud desuper semper: et in palpebris administret quod attrahit lacrymas sicut collyrium arsastratis. Plurimum enim pertinet in mali chronica administret alcohol puocant lacrymas. Ipsi enim resoluunt materiam grossam et faciunt eam currere: et attrahunt ex humoribus subtilibus illud quod leuit ea et resoluunt ipsam sua resolutione.

CL. De grossitudine palpebrarum.

Grossitudo est sequens febris: et quum faciunt ipsas possidere limina facta super oculum eius et cura est alcohol factum ex lapide lazuli et lapide armenorum et ex nucleis dactilorum adustis et speciebus duabus et administratio balnei assidua et alienatio uini quum uero fricat plura cum radio et collyrio rubeo lenis: fricatio cum zuccaro quidam excitat et attrahit.

CL. De inflatōe palpebre.

Accidit propter materias subtiles et vapores. Et propter debilitatem digestionis et malitiam eius sicut fit in febribus vigilantiis et in vigilis. Et quum fit in principio hydropis et cacelies et propter apertam humida sicut pipneumonia et lethargia: quum accit puale scetibus indicat motus conuersiones. Et proprie quum in eis est reliquorum mēbroz inflatio priuata et remanent ipse excitare et inflare: et cura est abscessio cause et uaporatio.

De grauitate in palpebris. CL. ix.

Quadoque fit propter inflatores et causas eius: et quum fit propter debilitatem virtutis et casum eius i ethica: et quum fit propter grossitudinem et alsarnac et similia. Et quum accidit grauitas et mollificatio in principio paroxysmorum febrium.

CL. De inuiscatione palpebrarum apud lacrymalem et alibus.

Quadoque accidit palpebre ut coaglinetur aut cum coacuitate aut cum coactura aut cum cornea aut cum vitris: et quum fit in uno duorum laterum lacrymarum: et quum fit perueniendo ad medium: et quum fit cois. Et ea quidem in ea aut est vlcera accidentia aut ruptura faciens alcohol quum colligit ex oculo sebel et detegit ungulam et fricat ex palpebra scabiem.

ultime sicut diximus: et non considerat omni hora illud quod oportet considerare in ipso donec accidit ut conglutinetur.

Cap. xi. de moro.

Et caro pustulosa addita in oculo. Quod si fuerit apud lachrymale tunc recitetur ut icidat. deinde cura algarab adhibeatur aut curetur cum alcohol basilicon et medicamine uiol. et medicamentis ungule: et proprie cum collyrio de arsenico. Et si fuerit cum albedine et nigredine tunc cura est erit cura ungule.

Cap. xij. de inuersione palpebre et est aspera.

Et spēs sūt tres: una eap ē ut obstat palpebra et nō cooperiat albū. Et illud aut est a creatione aut est propter incisionē eueniēte palpebris et nominatur oculus huius oculus leporinum. Et secūda spēs ē media et est ut non cooperiat partes albi et nominatur abbreviatio palpebre. Et causa est causa prima. uerum est minor illa. Et tertia est ut non cooperiat palpebra superior inferiorem. Et illud fit aut ex glādu la: aut ex nascencia carnis addite que iam est: aut incipit aut spāmo accidente palpebre ex ulcere consolidato super ipsum non permitte ut palpebra superior cooperiat inferiorem. Et quandoq; fit illud totum ex spāmo lacertorum circundantium palpebram.

Cap. xij. de grandine.

Et humiditas ingrossata et in lapidem cōuerfa in interiore parte palpebre. Et quādoq; fit in albedine simile grādini.

Cap. xij. de cura.

Administratur super eam linimentus cum aceto et fordibus ulcerum et reliquorum. et quando adduntur eis oleum ros. et gummi albotin et sarcocolla: aut linitur cum animonaco contrito cum aceto et cinere et assa fetida et linimentus aurei elus deum in capitulo ordeoli.

Cap. xv. de ordeolo.

Ordeolum est apostema longum apparens super extremitatem palpebre simile ordeo i figura sua: et eius materia secundum plurimum est sanguis dominans.

Cap. xvi. de cura.

Curetur cum minutione et euacuatione per picram secundum quod sciuit. Deinde sumatur aliquid de opponaco et resoluatur in aqua et liniatur ex eo locus quoniam est bonum ualde. Et conferunt ei euaporationes ex adipe dissoluto: aut farina ordeo cum galbano: aut fermentum: aut panis calefactus iteratus super ipsum et uaporationes cum cauda muscarum habentium capita abscessa: aut cum aqua in qua ordeum bulliuit: aut sanguis columbe: aut sanguis algaris: et turturie: aut sumantur parum baurac et galbani multum et commisceantur ambo et ponantur super ordeolum et epithima aurei elus. et olibanii myrrhe amborum ana partem. i. laudani quarantam partem cere aluminis baurac armeni omnium ana. medietatem partis aggregentur cum fece olei de lilio et liniatur super ipsum.

Capitulum. xvij. de alfarnac.

Alfarnac est additio materie pinguis contingens in palpebra superiore et grauatur palpebram ab apertione et facit ipsam quasi mollificatam et est coniuncta non mota sicut nodus: et plurimum quidē

accidit infantibus et humectatis in quibus multiplicatur lachryme et ophthalmie.

Cap. xvij. de signis.

Et signis eius est: quoniam cum tu tangis infestationem digitis duobus. deinde separas eos eminentia in medio eius existit.

Cap. xix. de cura.

Atra manus est cura eius: et ipsius modus est ut sedeat eger et teneatur caput eius tractum ad superiora: et tendatur in ipso cutis frontis ad oculos et eleuetur palpebra et accipiat eam medicus inter duos indices et medium suum et comprimat parum et aggregabitur materia compressa ad illud quod est inter duos digitos et ille qui caput tenet trahat cutem ex medio supercilij. Quāq; apparuerit eminentia incidat cutem ab ea sufficienti sectione et subtili non profunda. Cautella namque in hoc est necessaria et ut incisionem faciat post incisionem tutius est quod ut una subito audendo faciat incisionem. quāq; apparet per incisionem prima bonū est: et si non in anastomia additio fiat donec appareat: tunc si inuenierit eas separatam super manum suam inuoluat panum lineum et accipiat alfarnac separando ipsam a dextra et a sinistra. Et si remaserit residuum non obediens ei puluerizetur aliquatulum salis super ipsum ut corrodat ipsum. Et si fuerit in tunica et uehementis adherentie accipiat illud quod ea separatū est et dimittat aliud et non inuadat ipsum: sed committat re suā resolutioni salis qui puluerizatur si ipsi. Deinde imponatur super ipsum panum infusum aceto. Quāq; mutarium affuerit secunde diei et securitas fuerit sanguinis curet ipsum cum medicinis conglutinatius et sint in eis litium et sief memithe et crocus. Quāq; autem inuadit partem eius que non separatur detegendo et excoriando cum incisione et penetrat cum hamis super ipsa: et mouet a dextra et a sinistra donec separatur: aut facit illud cum infimo pene. Et ex utraque cautella adhibeatur in pforando ab eo ita ut non tendat in profundum. foramen autem si tendit palpebra cum uehementia uel sit processus in foramine tandiu donec incidatur cutis paniculi qui est sub ea nocet: et incipit apparere adeps loci incisi quāq; compressis digitis qui ipsam circundant in circuitu cutis extense: et puenit dolor uehementior: aut apostema calidū: et remanet reliquie dure profunde que sunt steriores quam farnac. Et fortasse inciditur de lacerto retinente oculum aliqd conueniens et debilitatur palpebra ab apertione. Recentē uero que debilis est plurimum sanantur medicine resolutiue absque operatione manus.

Cap. xx. de susati.

Et caro mollis eueniens in interiore parte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeus et niger et uiridis. Cuius quidem cura est mudificatio cum exiccatiuis corrosiuis et collyrijs acutis. Quāq; susati corrosiua fuerit administrabis tunc pulueres et collyria que carnis sunt generatiua: sintque ex eis que in ulceribus palpebrarum dñi. Et ad ultimum cura pruritus et scabiei fortium curetur.

Cap. xxi. de lapidositate.

Lapidositas est aspa paruum sanguineū et uertit in lapidositatē a quo quandoq; liberatur manus opo: deinde adhibeantur medicine ulceꝝ oculi.

Cap. xxij. de ulceribus palpebrarum et rupturis eap cura.

Atra administratur super ea emplastrum ex lenibus et siliis et corticibus granatorum decoctis cum aceto. Quāq; ceciderint cortices: et corrosio destructa fuerit administrabis super ea uitellum oui cum croco. qm

ipse consolidat. Et si uolueris administrabis desup collyrium de olibano ⁊ collyrium aluber cuz collyrio astaticen ⁊ rubeo leni. Rupture autem palpebre recipiunt consolidationem ⁊ curantur cura rupturazum cutius dicta in capitulo suo.

Cap. xxiij. de scabie ⁊ pruritu.

Etus cura ē materia falsa nitrosa ex sanguine calido aut humido: aut humore alio acuto faciens provenire pruritu prius: deinde scabiem. Cuius quidem plurimum succedit ulceribus oculi ⁊ incipit egritudo prius cum pruritu paruo. Deinde fit asperitas ⁊ rubificat palpebra: deinde fit ut granuz sici ⁊ ulcerosa postea adueniunt grana dura cum uebementia scissionis adest i pruritu ⁊ aposteatōe. **Cap. xxiij. de cura ei⁹.**

Quam scabiei associatur ophthalmia cura prius ophthalmiam. Deinde procede ad scabiē post q̄ non dimiseris rem ophthalmie: ⁊ similiter sunt dispositio ⁊ iudicium si est egritudo alia. Nam oportet ut tu uebementiorem earum diligenter attendas. Quoniam uideris ulcerationem ⁊ apostema caue ne administres medicinas acutas ⁊ similia eis nisi post consecutionem cum facilitate ad possibilitatē. Nam tu trabes cū medicinis a quam uebementem. In secunda uero ⁊ tertia spetieruz predictarum necessaria est fricatio: aut cum ferro: aut cum medicinis fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris ⁊ proprie generis eius quod nominatur casur: aut cum folijs sici: aut fac fricationem ex sedenegi ⁊ croco ⁊ marchasita fiat ex eis collyrium ⁊ fricetur cum eo. Illius autem que curam recipit cum medicinis ⁊ ē illa que non consequitur gradum secundum ⁊ tertium spetierum predictarum. Initium cure est assiduatio euacuationis ⁊ phlebotomie ⁊ si non plus saltem bis i mēse: ⁊ phletotomia lachrymalium post phlebotomiam u nuer: salem ⁊ assiduatio balnei ⁊ alienatio pulueris ⁊ sumi ⁊ uociferationis ⁊ cautella uebementie stricture colli ⁊ coarctatōis capitis ⁊ furoris ⁊ ire ⁊ multitudinis loquele ⁊ applanationis puluinaris ⁊ prolongationis iacendi super faciem ⁊ omniū que ascendere faciunt materias ad superiora ⁊ trahunt eas ad faciem: ⁊ confert i principio sui quidem collyrium rubeum lene ⁊ post ipsum collyriuz uiride lene. Quod si fuerit fortior illa tē acutius unoquoq; eoz est etiam tarthamaticon ⁊ collyriū arisiratis ⁊ collyrium de croco. Et quandoq; curatur cum felle birci ⁊ felle porci ⁊ cum sale ammoniac eo ⁊ tutia ⁊ ere adusto ⁊ calcadis iunctim ⁊ separatiz ⁊ basilicon ⁊ collyrium granatinum sunt bona ⁊ medicamen arisiratis est ualde bonum. Et ex medicinis cōferentibus est medicamen huius. R. karabe partem. i. corticis granatorum partes. ij. conficiantur cum melle aut aloes partem. i. salis ammoniaci partem. s. conficiantur cum melle ⁊ administrentur. Et iterum sumantur eris usti. xvi. aur. pipis. viij. auz. climie. iij. aur. myrrhe croci amborum añ. aur. ij. floris eris. v. aur. gummi. xx. auz. terantur ⁊ misceantur sicut scis cum aqua pluuiali

Cap. xxv. de tremore.

Litificac est apostema cum pruritu ⁊ quādoq; est illud quod in ipso dominatur uentrositas: ⁊ quandoq; est superfluitas subtil' phlegmatica ⁊ quandoq; est superfluitas aquosa: ⁊ quandoq; est superfluitas melancholica. **Cap. xxvi. de signis**

Quod uentrosum est quandoq; accidit subito ⁊ declinat ad partem lachrymale ⁊ est sicut quē pūgit musca in illo loco ⁊ accidit in estate ⁊ senibus ⁊ non est grauitas: phlegmaticum enim frigidius ⁊ grauius ⁊ seruat uestigium compressionis una hora. Sed in aquoso non remanet uestigium impressionis per horam neq; dolor est cum eo. Et melancholicum secunduz plurimum communicat palpebre ⁊ oculo ⁊ est cum duritie ⁊ extensione consequentibus sup: rētia ⁊ maxillarum summitatem ⁊ non est cum eo dolor de quo fit curandū ⁊ est color eius fuscus: ⁊ plurimū eius accidit post ophthalmiam ⁊ post uariolam. **Cap. xxvij. de cura.**

Oportet ut incipias primum ⁊ euacues corp⁹ ⁊ mūdifices caput: ⁊ enim quod fuerit ad phlegma declinatus administra emplastrum ex folijs malue. Et fortiora eius sunt folia alkerua contrita ⁊ permista cum aceto ⁊ uaporationem ex spōgia infusa aceto ⁊ a qua calidat: etiam fiat linimentuz ex aloz ⁊ seluzabara gi ⁊ sief memithe ⁊ faufel ⁊ croco cum aqua solatri.

Cap. xxvij. de multitudine palpitacionis.

Multitudo palpitacionis fit ex re cadente i oculi lo leui ⁊ quandoq; fit ex siccitate. Et quandoq; multiplicatur in habentibus tetanum ⁊ in preparatis ad ipsum ⁊ indicat in egritudinibus acutis tetanum ⁊ spasmus. **Cap. xxix. de casu piloz.**

Adunt pili oculi ex causa materie: aut causa loci ⁊ causa quidez materie: aut quoniam replētur pediculis sicut fit in fine egritudinum acutaz paruarum: aut quoniam corrumpuntur propter illud quod admiscetur eis cum nascuntur sicut accidit in alopiia: ⁊ est ut fit in interiore parte palpebre humiditas acuta aut materia nitrosa falsa non apparente in palpebra nocumento sensibili: sed ipsa nocet pilis. Qui autem ē causa loci est quoniam illic est nocumentum manifestum. s. aut durities ⁊ grossitudo: ⁊ non inuenit uapor a quo generatur pilus transituz: aut apostema ⁊ corrosio ⁊ significat ipsam rubedo ⁊ mordicatō uebementia ⁊ dolor.

Cap. xxx. de cura.

Et illo qui est causa loci cura nocumentum quod est in loco secundum qd dicitur in cura cuiusq; capiti eius in loco suo. Et in illo cuius causa est priuatio materie curetur prius corpus per ea regimine largo ⁊ cibatione: ⁊ administra medicinas trahentes materiā pilorum ad palpebras per ea que dicturi sumus: ⁊ que sunt dicte in antidotario: ⁊ in areolis medicinaruz singulariū. Et in eo qui est causa materie corrupte administra purgationem capitis ⁊ mundificationem mēbri. de inde cura medicamento pilorum: alcohol autem iuuariua ad illud sunt lapis armenus ⁊ azuli. Et ex compositis alcohol de nucleis daetiloruz ex laudano dictum in antidotario: aut sumatur de dactilis imaturis adustis pōdus. iij. 3. ⁊ duaruz spicaruz. 3. ij fiat ex eis alcohol. ⁊ ex eis que experta sunt est ut teras spica nigra ⁊ antimonium ⁊ administrentur cuz radio. Et etia fiat alcohol ex stercore muris adusto ⁊ non adusto cuz melle: et prope asulali: aut sumatur terra in qua nascitur uitis cum croco romano et est asulali partes equales et administretur ex eis alcohol. Et ex eis que experta sunt ad illd ex eis cum quo sunt pruritus et rubedo: et corrosio est ut decoquatur granatum cuz sua totalitate et partibus suis in

aceto usquequo dissoluatur et anectatur super locum. Et omnia quidem viscosa conferunt. Et ad illud etiam cli mie colorat atrimenti partes equales sumantur et terantur et administrantur.

Cap. xxi. de pilis inuersis et additis.

Et eis que experite sunt est ut sumatur stercoris leporini adusti pondus. viij. 3. et stercoris hircini pondus. iij. 3. conteratur et administretur ex eis alcohol aut fiat alcohol ex muscis habentibus capita abscissa et riccatis: aut aduratur auellana et teratur et conficiatur cum adipe caprino: aut adipe urfi et liniatur ex ea loc^o. Nasci enim facit pilos: et cum hoc denigrat eos et etiam sumatur antimonii adusti pars. i. et piperis pars. i. et plumbi adusti abluti. iij. croci partes. iij. et duarum spicarum partes. et nucleorum dactylorum adustorum partes. ij. conterantur et fiat ex eis alcohol. Et ad ultimum cura borum pilorum est unus modorum. v. adherentia et cauterium et ordo cum acu et abbreviatio palpebre cum sectione et euulsio prohibita. Inuiscatio autem est ut eleuentur et euentur cum mastice et gummi pini et gummi et uisco et ammoniaco et glutino quod egreditur de uentribus ostracorum et aloë et sarcocolla et dragaganto: ture dissoluto cum albugine oui. Et ex inuiscationis bonis est ut inuiscetur cum oleo de semini: et melior ea est cum cola casei quas nos diximus in antidotario. Cura uero que sit acu est ut acus penetret ab interiore parte palpebre ad exteriorem ubi est pilus. Deinde ponatur pilus in foramine eius et egrediat ad latus aliud et stringatur pilus: et si sit difficilis introitus pili in foramine acus ponatur in foramine acus extremitas capilli mulieris et trahatur acus ex illo latere. Deinde ponatur capillus in foramine eius et egrediat ex alio latere. Et stringatur capillus donec remaneat similis anse a latere intrinsecus: et ponatur in ipso pilus et extrahatur. Et si necessaria fuerit iteratio acus queratur locus alius. Secunda ratio namque perforationis acus dilatat foramen et non retinet pilum. Sectio autem est ut abscindatur origo eius ex palpebra. Quidam uero precipiunt ut scindatur locus cognominatus egena et est apud extremitatem oculi. de inde consolidetur et nascetur super ipsum caro addita et equat pilum et non permittit ipsum inuolari. **C**autela autem quod melius est est ut fiat cum acu habente caput curuatum cuius caput igniatur et extendatur palpebra et cauterizetur cum eo locus pili et non redibit. Et quoniam necessariae sunt iterationes bis aut ter et non redibit post illud penitus. Euulsio autem prohibita est ut euclat Deinde ponatur super locum medicine prohibitive naturae pilorum: et proprie super palpebra que sunt de eis que dicte sunt in azeolis medicinarum singularium et dicemus eas in capitulo pilorum additorum.

Capitulum. xxij. de pilis additis.

Nascuntur ex multitudine humilitatis purpurae aggregate in palpebris oculi. **C**ap. xxij. de cura. Cura eius est mundificatio capitis et corporis et oculi cum eis que scis: deinde administra alcohol acuta mundificantia palpebram sicut albisalicon et ruscenum et collyrium rubeum acutum: et uiride acutum: et collyrium de myrobala et proprie si fuerint illic lachryme: aut aliquid accidentium humorum acciderit: si non suffecerint curam adhibe euulsionis eue-

lantur et liniantur super originem: eorum sanguis erit et fel damarum et arietum et fel uulturis et fel caprinum. Et quandoque permiscetur fella ista et sanguines eorum castorei: et fiunt ex eis collyria sicut squame piscis et administrantur quum necessitas incumbit dissoluta salua hominis. Qui uero eo utitur media hora expectet super ipsum. Et ex curis quidem bonis est ut sumatur fel erit et fel uulturis et castoreum secundum equalitatem aggregentur cum sanguine columbe et fiant inde troc. Et ex eis que narrantur sunt sanguis tincte et proprie sanguis tincte canis et sanguis ranarum. Verumtamen experimentum non verificauit illud. Et rectius quidem fingi existimant est ut misceatur cum alkitrane. Et ex eis etiam que narrantur est ut administretur fel uulturis cum cinere et sale ammoniaco et succo porri: et proprie quando ponitur in sartagine super ignem donec commisceantur et euentur. Et si fuerit cinis ostracorum erit melius et rubigo ferri heruginosi cum salua hominis est ultima quous dolorem faciat. Et ex eis quidem que sunt experientia est tinea cum sale ammoniaco: et proprie cum ungula asini adusta cum aceto forti. Et similiter spuma maris cum aqua pili. Quum enim stupefit et infrigidatur locus eo non nascuntur ibi pili.

Cap. xxij. de inuiscatione palpebrarum.

Et illud secundum plurimum post ophthalmias oportet ergo ut administrantur sarcocolle et zucari tabarzet partes equales: spume maris quarta parte terantur et puluerizentur super locum.

Tractatus quartus de dispositionibus uirtutis uisibilis et operationibus eius.

Cap. i. de debilitate uisus et nocumento eius.

Debilitatem uisus et eius nocumentum efficiat: aut complexio communis in corpore siccitatis dominantis humorose: aut complexionalis sine materia: aut uapor eleuatus ex corpore: aut stomacho proprie: aut frigus habens materiam. aut non habens materiam: aut propter dominium caliditatis materialis: aut non materialis: aut est sequens causam in cerebro ipso egritudinum cerebri notat que est in substantia cerebri: aut in parte tota anteriore sicut compressio: aut percussio accidens ei: quare non uidet oculus: aut in parte anteriore eius. Et plurimum quidem eius est humiditas dominans: aut siccitas accidens successione egritudinum et motuum superfluum corporeorum et animalium et euacuationum superfluum propter quas cadit uirtus et resoluitur materia: aut est propter rem appropriatam ipsi spiritui uisibili et membris que ipsum sequuntur sicut nexuo concauo et sicut humoribus et tunicis. Et spiritui quidem uisibili quandoque accidit ut multiplicetur et accidit ei ut subtilizetur. Et quandoque accidit ei ut ingrossetur. Et accidit ei ut minoretur. Multiplicatio autem est melior res et magis inuatiua. Et subtilitas quidem plurimum accidit ex siccitate. Et quandoque fit ex uehementia separationis accidentis quum solaspicitur et resplendens et similia. Et quandoque perducit aggregatio ualde superflua ad coactionem: resoluem: et inspissatur ea primum. Deinde subtilizatur ualde secundo: et istud est sicut accidit apud longam moram in tenebris. Et grossitudo fit propter humiditatem: et fit propter aggregationem uehementem non ita ut perducatur ad

utendum complexionē subtiliāte. Et quandoq; est cau-
sa in eis cadens in initio creationis. Et quandoq; est p-
pter uehementiam siccitatis et multitudinem euacuatio-
num: aut debilitatem anterioris cerebri ualida: aut p-
uitatem egritudinum et propinquitatem mortis quādo
resoluitur spiritus. Debilitas autem et nocumentum q̄
sūt propter tunicas. Et plurimum eorum est propter tu-
nicas extrinsecas sine profundis: aut sunt causa substan-
tie tunicas: aut sunt causa transitus qui est in ea. Et que
sunt propter tunicam ipsam sunt propter complexionē
malam. Et plurimū eius est retentio uaporis in eaz aut
superfluitas humiditatis permisse ei aut exiccatio et sicc-
tas et nigricatio et corrugatio accidentes ei et proprie
uuee et cornee: aut corruptio superficie ei? propter im-
pressionem ulcerum apparentium aut occultorum: aut
tolerantia ophthalmie pluriē: aut ferētis quietatē eius:
aut color extraneus intrans eam sicut accidit cornee in
ictericia ex citrinitate: aut in tarsi ex rubedine: aut de-
nudatio coloris naturalis sicut illud quod accit cornee
et addit quietatem et firmitudinem ad hoc ut lumen uin-
tat ipsum et seperet spiritum uisibilem. Et quandoq; ac-
cidit exiccatio et calefactio propter coherentiam firmas
aeris et luminis cum humoribus aut separatio earum p-
pter corrosione accidentem: quare non gradatur lūm
in penetrando in eis: immo subito penetrat in gliales
integretas: aut propter ortum panniculum si eas sic in un-
gula: aut inflatōe et grossitie uenarum earum sicut in se-
bel. **A**ccidens autem foramini et transitui: aut est q̄
stringitur supra naturalem propter causas quas dictu
ri sumus in capitulo suo: aut dilatur aut oppilatur in-
tegre aut non integre. Sicut quum est descensus aque. et
nos quidem dicemus ista capitula omnia sigillatim. **F**a-
cta autem propter humores est: quoniam glialis q̄dē
qui est unus eorum mutatur ab essentia sua equali et in
grossatur: aut eius subtilitas est fortis et firmitas impedita a
delatione luminis et coloris luminosi super se. Et ex al-
bugineo quidem quoniam multiplicat ualde: aut ingros-
satur: et fit illud causa ad minorandam peruietatem suā
aut propter humiditatem et uapores qui permiscet eis
aut mutant alterantes eius peruietatem. **V**apores eim
et fumi extranei extrinseci nocent ei equaliter ergo intri-
seci. Et omnia grana uaporosa inflatiua sunt grauatiua
uisus. **N**ocumentum enī quod uisui aduenit ex uitreo
non est primitiuum: immo non nocet uisui nisi in q̄tum
nocet gliali et conuertit eius essentia ab equalitate p-
pter cibum non equalem quem ei defert. **N**ocumentū
autem quod fit propter neruum est quoniam accidit ei
oppilatio: aut accit ei apostema: aut ruptura.

Cap. ij. de signis:

A eo quidem quod est communitate corporis si-
gnum est illud quod dedimus quod significat cō-
plexionem totius corporis. Et illud quod fit communi-
tate cerebri est quoniam illic est aliquid signorum signi-
ficantium nocumentum in cerebro cum hoc ut sint reli-
qui sensus lesi cum illo. **I**llud enim fiduciam facit cōmu-
nitatis cerebri. Et quandoq; appropriatur uisui pluri-
mum proprietatum eius et cum odoratu sine auditu. si-
cut percussio coarctatiua quando cadit in parte anteri-
ore cerebri. Et quandoq; est auditus cum sua dispositi-
one et remāet oculus apertus et non potest claudi palpe-
bra super ipsum. **V**erum non uidet. Et signū quod ip-
si spiritui appropriatur est: quoniam si spiritus est subti-
lis et est paucus uidet rem ex proximo sine percrutatio-

ne et non uidet q̄d elongatū est cū percrutationē. **V**erū
et subtilitas qū est supflua nō figit rem luminosā ualde
immo fugat eaz lumen claz et separat eā. **E**t si est gros-
sus et plūmus nō deficit ei percrutatio intiendo longin-
quū et non percrutatur uisionē propinquā. Et causa
in hoc apud loquentes de radio ē q̄ uisus non fit nisi e-
gressionē radij et qū obuiat ei q̄d uis: et q̄ mot? uadēs ad
locū lōginquū subtiliat grossitiē et equat essentia ipsius
q̄admōz h? mot? resoluit spūm subtilē: quare forsitā nō
operatur aliqd. Et ap̄ illos q̄ dicunt puim uehere for-
mas uidendi et reliqua ē q̄ glialis mot? fit fortis quum
uidet illd q̄d elongatur. Et illud ē ex eis q̄ subtiliat spi-
ritū grossū bitantem in ipso: et resoluit spūm subtilem et
proprie paucū. **V**erificatio at certioris i his duob? smō
nib? pūnet ad sapientes si medicis. **C**ognitio p̄o illi
us ex dispōne tunicaz et hūoz pfundoz et ex eis q̄ si pra-
ua qū nō ē res alia nisi ipsa. **Q**uā at recurrit ad dispōz
coloris tunicaz et hūoz pfundoz: et ad dispōz inflationis
earū et extensionis et corrugationis et extenuatōis ipaz
et dispōz quietatis oculi pp̄ quietatē ipsius et dispōz q̄
spargitur super ipsum de humiditate. Et imaginatur d
filitudine iris: aut uī in ipso de siccitate et p̄turbatōe q̄
manifesta ē exteri. et forsitā si appet cū eo hōculi l hōni-
culi et est for? aspicientis in ipsū. et q̄z significat hz dispō-
nem cornee. Et q̄z significat fm dispōz albuginei. **E**t
ille ē est uidet sp̄ inter oculos suos sicut nebulas. **S**i at
uides p̄turbatōz corā foramine tū nō si reliq̄ p̄es cō-
nec turbate significat q̄ p̄turbatō fit in albugineo et q̄ si
est clar. Et si p̄turbatio ē cōis p̄tib? cornee nō ē dubiū
q̄n ipsa fit in cornea. **S**ed remanet dubitatio an ipsa fit
fili in albugineo an nō. Et accit q̄z albugineo siccitas
Et accit q̄z ex illa siccitate ut aggregēt ea q̄dā p̄es
et nō siāt puie q̄ uī corā eis fenestra aut fenestre. et q̄z
ē illd pp̄ uestigia ulcep existētia i cornea occulta faciētū
imaginari imagiatōes q̄ errat i eis. et existinat q̄ firmi
maginatōes aq̄ et nō si. **D**e p̄turbatōe at et dilatōe et aq̄
et dispōe nerui posterius loq̄mur. Et scias q̄ oīs corru-
ptio existēs a siccitate fit fortis qū uacuitas adest ap̄
exercitiū resolutiuum et ap̄ eūones i hora meridiei et ex
humiditate ecorra rio.

Cap. iij. de cura.

Si fuerit causa debilitatis siccitas iuuat hūectan-
tib? et aqua casei et emulsione lactis super caput et
potu et ponant olea hūectatiua super caput: et p̄pe
qū fuerit illud in pualescentib?: et p̄seit ei somnus et req̄
es et caput purgia hūectatiua: et p̄prie oleum de nemusa-
re: et que in tunica existit cura ē praua. **Q**uō si fuerit
ab humiditate admistrabis tūc illud q̄d resoluit p̄ eūo-
nes. **V**omitus at q̄ mim? ē ex eis q̄ p̄seit et p̄prie senib?
Sed laboriosus nocet ualde: et gargazimata et stenua-
tiones et stenuamenta consent. Et ex euacuationib?
iuuatiuis in hoc est oleum de kezua cū infusione aloes
Et administratio eius quod prohibet uapores a capite
sicut triseze: et proprie apud somnum confert etiam et iu-
uatur exercitijs extremitatum et proprie extremitatum i
feriorum. Et similiter oportet ut administratur fricatio e-
azum. **S**i autem causa fuerit in ea grossities eius curat
cum medicinis abstusis predictis in areol oculi. Et
oportet quando administras medicinas acutas ut ura-
zis cū eis medicinis stipticis. **E**t ex reb? q̄dē iuuat
in hoc est turia abluta nutrita cū aqua sanfuci: aut cum
aqua sen: aut aqua albedazigi et succo prasilij et assidua
tio alcohol cum litio confert oculo ualde et p̄uat p̄tūc

et usq; ad tep^l logu: et facei alcohol ex fricatioe myrobal.
cu aqua ros. pferit valde quando est hūitas cu caliditate
et pruritu. et ex alcohol cōferētib⁹ in huius caplo ē ex
fellibus qū sūt singularia sicut fel alchubugi et fel tauri
laboth et auis frāgētis os et tauri et urli et leporis et
vulcis et gruis et birūdis et passeris et vspis et adib et
catti et canis leporarij et arietis silestria. Et fellis auis
tarō inest. pprietas ualē mirabil. Et cōposita et ex olis
q̄dez iuuatiuis sūt sicut oleū de kerua et oleū de narci
sco et de granis lauri et oleū rhabbaninū et oleū d' senu
greco et oleū d' lilio et oleū sāluicinū et oleū camemillit
et oleū alacoen. et facere alcohol cū aq̄ albedarūgi con
fert. Et ex medicamētis bōis mēsuratis est ut adurāt
due nucea et. xxx. ex nucleis myrobalanorū citrinorū et
terāt et piciāt sup eol piperis adusti auz. i. et fiat ex eo
collyriū. Et ex medicinis iuuatiuis est ut sumat succua
granati mūzi et decoq̄t vsq; ad medietatē et remoueat
ab igne et misceat cū eo medietas ipsius de melle et po
nat sub sole et administret. Et sili si sumat aq̄ duorū
granatorū et ponat sub sole duob⁹ mētib⁹ in estate et co
let et ponat in ea aloes et lōgi pipis et salis amoniaci: et
q̄nz fit sine f. le amoiato ptes equales terāt oia valde et
piciāt sē. lb. eius. 3. iij. ex eis et refuet: et q̄toplus atiq̄
tur tāto est melius. Et ex iuuatiuis cū hoc est chelidōia
et acorus cū chelidōia q̄n terit sicut alcohol. Et facere
alcohol aqua cepe cū melle iuuatiū est. Et collyrium
quidē fellū est forte. et sella quidē siluestria sūt sicut fel
accipitris et vulturis: aut sumat tabula et pistillū quorū
ambo sūt ex ere rubeo et distilēt sē ea stilla aceti et stilla
lactis et stilla mellis: deis terāt donec nigrescat illud et si
at ex eo alcohol. Et scias q̄ assumere carnē assidue sū
lit assa: siue elixa est ex eis que cōferūt et pfortāt visu ual
de: itaq; remouet debilitatē ascedētēs. Et si quis pōt
sumere carnē viperae decoctā sū modū quo decoquit
in tyriaca: et sū modū quo distiguit in caplo d' lepra cō
fuit sanitatē oculi vitime. Et ex medicinis que senibus
bone sūt et ei cuius visus debilitat ex coitu et alijs est tu
tie nō ablute. vi. ptes et vini q̄rū sufficit et olei d' balsamo
plus tutie sū q̄ritatē qua puenit terāt tutia et piciatur
sup ipsas oleū balsami: dñs uinū et terāt sicut os et repo
nat medicamē de quo dī q̄ tāti existit iuuamēis q̄ oleū
tale efficit ne ei noceat in corp⁹ solis aspiciere. et lapidis
fēncis et lapidis magnetis et lapidis hatis et est alumē
bonū et sedinebis et calamēti et succi et cōditi oīz. añ.
pte. i. fellis vulturis et fellis vipere aboz. añ. ptes. i. fiat
ex eo alcohol. Et administratio pectatiōis sē caput iu
uatiua est: et pprie pferit senibus quaz opz ut administret
oi die mltoties: quonias attrahit vapores ad superiora
et mouet eos a pte oculi. Et ingredi aquā clarā viridē
et submergi in ea et apire abos oculos in ea sū q̄ritatē
q̄ possibile est ex eis que fuit sanitatē oculi et cōfortant
ipsū: et pprie in iuuēntē. Et os pprie eū qui cōq̄ritur
de vaporibus stōi et cui nocet hūiditas ut vtaf añ cibū
decoctione apsimbū et oxymelle squillitico et oi q̄ leu
et incidit supfluitates que sūt in stomacho.

Et iij. de rememoratōe rep⁹ visui nocētium.

Rerū aut visui nocētū alie sūt opatōes et motū
et alie sūt cibit: et alie sūt dispō cōuersiōis i cibis
Opatōes aut et motus sūt oia que exiccat sic
coitus multus et plicitas aspiciēdi enitentia et legere
miuta supflue et mediū i eis ē iuuamē et similit actiones
minute et somnus post repletionem Immo os illū q̄ suo
i visu debilitatē bēt expectare dōec digerāt cib⁹ eius.

Et ois repletō nocet ei et oē quod exiccat naturā: et oē
q̄ turbat sanguinē ex reb⁹ fals⁹ et acutis et alijs nocet ei
et ebrietas nocet ei. Vomit⁹ dō cōfert ei ingrū purgat
stōz: et nocet ei ingrū mouet materias cerebri expellēdo
eas ad ips⁹. Et si fuerit necessari⁹ os tūc ut fiat post cibū
et cum facilitate et balneū nocet et somnus supflū⁹ nocet
et stetus rehemēs et multitudo phlebotōie: et pprie cuz
veto⁹ cōtinuis. Libi vero qui nocēt sūt falsi et acuti et
vaporosi et ois q̄ nocet ori stōi. Et vinū grossū turbatū
et porrū et cepa et bedarūgi cōstuz et oliue mature et
anetum et caules et lentes.

Et. v. de nictilopa.

Et ut euascat visus in nocte et videat in die et
debilitat i fine et. Et ea q̄dē ei⁹ ē hūores oculi et
grossities corū aut hūiditas spūs et grossities ei⁹ et psm
q̄dez accidit hūib⁹ oculos nigros nō virides: et puitati
pupille et cui multiplicat colores et afracuosa i oculis
suis. Hoc eni significat paucitatē spūs visibilia i creati
one sua. Et q̄nz bec ē ea pprie egreditur in ipso oculo
Et q̄nz fit pprie cōitātē stōi et cerebri et cognoscit illū p
signa q̄ sciuit.

Et. vi. de cura

Silic fuerit multitudo phlebotōia cephalicaz et
agulos lachrymalea et admistret reliq̄ eūantia
nota et iterent: et q̄nz euacuat cū scamōea et castreo et
pferit et i potu dat añ cibū vinū paucū ver⁹ et dat i potu
post digestiōem integrā. Et ex medicis digestiuis vel ex
pūs ē illud q̄ currit ex epate capno diuiso cū cultello
et posito sup prunas. Nā qū currit accipit d' eo q̄d cur
rit et puluerizat sup ipm sal ind⁹ et lōgi pip et fit ex eo
alcohol. Et q̄nz puluerizat sup ipz medicie cū supponi
t prunio: et fit declinatō sup vaporē ei⁹ et cōdit d' carne
ei⁹ assata: et illū ē iuuatiū: et q̄nz icidit faciēdo sectiōem
latitudinalē et pōit ex eo stratus vnus et ex pipe longo
strat⁹ vñ: et ponitur strat⁹ inferior et fior ex epe et assat
in tāor et nō puenit ad vlt⁹. Deinde sumit et colat ex eo
aquositas et fit cū ea alcohol. Et similit epar leporis et
similit collyriū scm ex lōgo pipe: et illud q̄d est sū hanc
descriptiōē lōgi piperis. 33. spice ptes eq̄les fiat ex eis
alcohol. et sella etiā iuuatiua sūt: et pprie sella hircorū et
arietū montanorū: et similit alcohol cū oleo balsami q̄s
sato cū paucō opio et ex pipib⁹ trib⁹ pmitis sicut puluis
iuuatiū ē valde. et similit alūm egyptiacū et alcohol cū
melle et aqua feniculi oleo submerso sē ipso spatō longo
ē valde iuuatiū. Et fort⁹ eo ē mel qum in eo est virtus
alumis et salis amoniaci et alcohol scm ex sāgumib⁹ ani
malū calidaz cōplexionū cōfert. Et cōfert alcohol
ex succo cucumeris asinini aquassato cū se. portulace et
collyriūz alcali et collyriū florib⁹ eris cōfert ei et sterc⁹ la
certi et stici et sumat fell⁹ hedi ps. i. pipis partes. iij. amo
niaci ptes. iij. cōficiāt cū melle et administret ei: et cōfert
ei phlebotomia vene lachrymalū.

Et. viij. de alibar et est ut non videat in die.

Ausa alibar est subtilitas spūs et paucitas eius
multa: q̄re resoluit cū lumie sol et adunat i tene
bris: et q̄nz est causa alibar pua: quare vidz i tenebris
et ymbra die et nocte et debilitatur in lumine.

Et. ix. de cura.

Et additō i hūectatiōe et igrossatiōe sanguinis
Et. ix. de imaginationibus.

Sunt colores q̄ sentiunt corā visu ac si ipsi sint
misti in aere: et cā in eis est statio rei nō pue inter glati
alē et int ea que vidētur. Et illa res aut est ex eis quoz
simile non cōphendit in cōsuetudinibus oio: et nō pphē
dit ipsum nūi qui ē fortis visus egrediētis a p̄suetudine

inprehendēdo: aut ē ex eis que prehendit uisus quan-
do medius sit et nō est in fine acuitatis: sed ē sūm semitā
p̄suetudinis. Et intentio p̄mi est: qm̄ qm̄ uisus ē fortis cō-
prehēdit debile et occultū ex reb⁹ q̄ uolūt in aere ppe ui-
lum que sunt ex formis a q̄b⁹ aer nō cūatur et reliquas
q̄z apparēt ei: et p̄p̄ suā p̄p̄inquitatē quā hnt cū aere nō
uerificat eas: et s̄r qm̄ sit in iōriore pte p̄p̄ uestigia uapo-
rū puoz nō euacuant ex eis p̄plo et nā oio. Verūm̄ hec
duo occultāt a uisibus q̄ nō sūt in ultimo acuitatis et nō
imagināt nisi ei q̄ ē uehementis acuitatis in uisus: et ista sūt
ex eis que nō pparāt ad nocumētū. Diuisio at̄ altera aut
existit in tunicis: aut existit in hūorib⁹: et illa que existit
in tunicis ē ut sit s̄ tunica cornea uestigiū occultū ualē
q̄d remāsit a uariol⁹: aut op̄thalmia et bothor⁹: aut alijs
et nō apparet oculus exterius et apparet oculo interius
p̄pterea q̄ sit p̄uius locus i quo ē. Et occultantur er-
go p̄p̄ ipsum ex eo q̄d senuit et ac̄ p̄uius ptes uise magne
sūm q̄ritatē q̄ si sūm ueritatē exterius reperta foret: esset
p̄ illa pua magna p̄s formaz et q̄ sit in foramine uuee.
Illa at̄ que existit ex humorib⁹ ē sūm duas ptes: qm̄
aut iā puerla ē suba et in hūiditate ex eo q̄d est exterius
ab ipsa ad q̄d iā puerla ē suba hūiditatis ipsius: aut acci-
dit p̄ri et malitia p̄sonis alteras colorē et remouens
pueritatē et q̄d nō pua sit illa q̄ritas et p̄p̄ frig⁹ aut hūi-
ditatē aut caliditatē. sūm illa igit q̄ritatē apparet in ipso
aeritas. Et ex p̄p̄rietate aeritatis ē ut qm̄ p̄miscetur
humiditati subtili p̄uie faciat ipam lactei coloris: et faci-
at ipsam uideri non pua aut p̄pter siccitatē inspissantes
et aggregatē ualde: sed erit illud q̄d superuenit ei ex ea
in alio. Ergo nō eūat qui aut sit accidēs non fixum
et ē ex genere uapoz q̄ eleuātur ex cor̄ toto: aut ex rōz:
aut ex cerebro: et qm̄ sit subtiles pueniūt et resoluūt sic
sit crisib⁹: et postuomitūz post irā: aut sit fixū i eo et pō-
tendit aquā. Et iste q̄d imaginatōes q̄z diuersifi-
cantur in q̄ritatibus suis et sūt parue et magne. Et q̄z di-
uerificant in essentis suis et sūt grosse et subtiles occulte
et q̄z diuerificant in subus suis et sūt rare et q̄z spisse
nebulose. Et q̄z diuerificant in figuris suis et sūt gra-
nole et sūt cimicales et sūt muscose et sūt filose et capillares
cū longitudine.

Ca. x. de signis

Signa eaz q̄ sit ex acuitate sensus sūt ut sine leues nō
sūt modū unū et figurā unā et associat hōi aliquo
tpe sanitas sui uisus p̄ter q̄ illa imaginatio seq̄tur ipsū
Et illa que sit p̄pter cornea significat cā et p̄dicta: et ut
figat aliquo tpe nō addens et non perducēs nocumētū i
oculo p̄ter se. Et illa q̄ sit ex cā i albugineo ē ut sit tpe lō-
go et non perducet ad nocumētū mag⁹ et sit aut successi-
one op̄thalmie acute: aut successione cāe infantis aut
calescentis: et ex eis q̄ sensu sciunt et p̄p̄rie qm̄ inuenit
cornea terla clara in qua nō ē asperitas aliquo mō. am-
plius ē res fixa et nō addit nō perducit ad nocumētū ma-
gnū. Illa at̄ que sit p̄pter uapores stomaticos et corpo-
reos cognoscit p̄pterea q̄ ipsa p̄mouet cū uapozoz: et a
pud repletōz et digōnē et ap̄ motus et triginē et scotomi-
am et nō morat sūm dispōez unā. Immo augmētat et mi-
uitur et non appropriatur oculo uni: imo sit in ambobus
oculis. Quoz cū ea ē nausea uerificat et significatōes et
q̄z ē uomit⁹ et cū cū picra et subtilitatio nutriti et stu-
diū in digōne remouēt et minorat eā. Et tu q̄d iā sciui
sti in caplo debilitatis uisus signa et q̄d cā siccitas albu-
ginet: aut aliud. Et q̄z p̄tinuat sanitas oculi et incolumi-
tas et q̄z imaginatōes sex m̄sibus ē sūm plm̄ in securita-
te. Et imaginatōes q̄ sit ascedentes aquā nō cessant gra-

dati in p̄turbatōe uisus usq̄ quo d̄cedit cū eis aq̄ subito
et raro p̄trāsit. vi. m̄ses. Quā at̄ uides imaginatōes imo-
ueri et idū et addi et diminui scias q̄ nō sit aquose. q̄z a
quolaz ipa p̄longat et non p̄tinuat in debilitate uisus sci-
as q̄ ipse non sunt aquose.

Cap. xi. de cura sūmōis imaginationū et initiū aque
Primū imaginatōis ē ut tu uenias ad curā ea-
rū que aquā portēdūt. reliq̄s at̄ eaz q̄ sit ex sic-
citate p̄fert q̄z humectatā nota: s̄z si sint ab hūiditate: et
alie q̄ nō sūt a siccitate p̄fert eis oia alcohol q̄ abstergunt.

In portēdētibus dō aquā q̄z uticipias et mūdificas
cor⁹ et p̄p̄rie sūm. Deinde uenias ad mūdificadū caput
cū gargarismis et caputpurgis et masticatōib⁹. Et ster-
nutatōibus uero inq̄tū purgat sperat inuamētū. Et ex
pte laboriosi mor⁹ eaz timet ex eis mor⁹ aque: et p̄p̄rie
si ē cadēs sub neruo et p̄p̄rie ipsū. Et scias q̄ hierapicē est
mirabilis inuamētū in eis: et s̄r pille aut et medicamēta i
q̄bus ponūtur centaurea et cucumer amar⁹. Et tu q̄dē
iā sciui i caplo cure capitis et mūdificatōis et illud q̄d
te oz attēdet. Et oz ut sit mūdificatio p̄ hierā picrā: aut
pillas aureas sūm semitā mūdificationū frequētū ualē.
Et nō utaris medicinis solutionis et absteruis faciedo
alcohol nisi post mūdificatōz. Et p̄fert i p̄cipio aque
p̄blomia arteriaz p̄aurē et oz q̄dē uticipias p̄mo a me-
dicinis lenitiuis sicut senuit cū melle et oleo. Et sicut dī
q̄ odorantū sanfuci p̄fert ei q̄ timet descēsū aque i ocu-
lis suis. et s̄r olfacto oculi ipsi et dī q̄ appositio sāguis-
gax si tpa p̄fert in initio sui. Et q̄z p̄fert alcohol cum
semine alkeren: et dī q̄ ipz imouet aquā et resoluat aquā
et q̄ ipm̄ ē ultimūz. Deinde perueniat gradatū ad medi-
cinas p̄positas ex serapino et s̄r sibi. Et ex illis ē me-
dicamē q̄d recipit serapini tres p̄tes asse fetide et hellebo-
ri albi aboz an. x. mellis. viij. corilas. Et ex eis q̄ ualde
experta sit ē ut ex capite birūdinis adusto cū melle fiat
alcohol et collyrium astitican: et oia sella p̄dicta in capi-
tulo debilitatis uisus. Et fortius istis ē collyriū de selli-
bus almarastani et alcohol auidus et alcohol dcm̄ i
antidotario cū selle testudinis et medicamē oribalsi cum
aqua senuit: aut collyriū sanfuci et alser⁹ et almerumi: et o-
leū balsami p̄fert in eis. Et ex eis q̄ p̄fert in initio aq̄ est
ut sumat sel guarfen et sel sapor sani corporis et ponan-
tur in uale creto et dimittat p̄p̄. x. dies usq̄ ad duas se-
primanas. Deinde sumat myrrhe et croci tritoz et sellis
testudinis sulestris et olei balsami oīum an. pondus. 32
i. permisceat oia et aggregēt oia ultime et fiat cū eis al-
cohol: et ē accipiat hellebori para. i. et asse fetide ps. i.
et serapini q̄nta et decima pris et ē tres decime pris fiat
ex eis collyriū et fiat alcohol cū eo. et itez hellebori al.
et pipis ps. i. et amoniaci tertia pris fiat ex eis collyriū
cū succo raphani et admistret et oz ut uitet cibos et pi-
sces ingrossantes et uaporatiuos et porū plurime aque
et et uini et frequētā p̄blomie et uetolaz: imo possōat
illud q̄tū posse ē: et nisi tact⁹ necessitatis cogat ad illud:
et sit credulitas q̄ sanguis sit calidus plurimūz.

Cap. xij. de alindisar

Lindisar ē ut fiat foram̄ uuee latius q̄ ē i nā. et
q̄z sit illud successiōe sode p̄p̄ cās p̄mitiua ex
p̄tusiōe aut casu. Et q̄z sit p̄p̄ cās existēs in ipsa pu-
pilla: et illud ē in albugineo: aut in uuea. albugineus nā
q̄z q̄ humectat et multiplicat p̄mitiua et mouet eā
ad dilatatōz. albuginei dō siccitas nō facit dilatatōz per-
se: sed p̄ accēs. s̄r inq̄tū seq̄tur eā siccitas uuee: et uuea ip-
sa si desiccatur: aut extendit ad extremitates suas sicut

extendunt coria pforata quæ exsiccantur: accit ei ut dilaretur
sicut dilatant foramina illoz corioz: et pprie qñ pprimi
tur ab huiusmodi. Et qñ accit ei illud ex huiusmodi intran
te subam et addente in spissitudine ipsius. Et extendit
te ea ad grossitudinem: qñ accit foram ut dilaretur. Et qñ
accit illud pp apha extensum pueniens in ea. et qñ est am
plius oculi nalis et nocet uisui. Videt ei res minores
qñ oz ut uideat. et qñ est accidentaliter: et qñ est ita: et qñ
psequit ad hoc ut non uideat aliqd. Multoties ei dilatat
oculus adeo ut dilatatio psequat cornea et non remaneat
uisui aliqd de quo sit curadum. Et illa q est ex pculsione aut
casu non hêt curam. **Cap. xiiij. de signis.**

Item diximus ea in capitulo debilitatis oculi.
Cap. xiiij. de cura.

Illa q nalis est cura non hêt: illi q est ex siccitate co
fext humectatio oculi cum humectatiuis pdictis:
et illi que est ex humiditate cofert pblomia si in corpore
est multitudo et etiam pblomia lachrymalium uenarum e
uacuat ex loco et pferit ei. Et sicut pblomia uenarum ipsoz et
incisio earum et euiones quas sciuntur et effusio aque salte et
salte si caput pprie misce cum aceto. Et non oz ut multipli
centur euiones cum solutiuis et debilitet uisus et non eue
qñ. Immo qñ sufficit ei euio oibz. x. diebz. cum. s. de
pilis cochlearum: et cibz sit aqua cicetis cum oleo sisamino et
fiat alcohol oculo alteri cum tutia: ut non dilaretur sicut pri
mus: et oz ut admistras alcohol pdicta in capso imagi
nationum et aque et pferit ei uentose si collu pp illud qd in
eis est de attractioe ad posteriora. Illud at quo utenduz
est in cura et q facta est successioe pculsionis et ut fiat pble
botomia: deinde uentose caput postea admistra istantia
Et fiat emplum ex farina fabarum sine corticibz suis et fari
na ordeii cum aqua folioz salicis: aut aqua endiuie: aut la
na infusa in uittello oui cum oleo rosz. aut pauco uino et di
stillet in oculum sanguis turtur et pulloz: et in die tertio di
stillet in ipsu lac et alcohol que sit fortiora: et penit p m
cure et ex gñe cure apant calidior: et p admistrat col
lyriū frum ex turis et croci et myrbe oium añ. pte. i. et
arsenici pte. s. **Medicam iuuam** monorone et dila
tatio fellis bedi et fellis gruis aboz ana. aur. ij. croci. z. i.
pipis. clxx. grana succi liqritie. p. aur. et tertia amoniaci
ij. aur. mellis sz qñritatē necessitatis: et fiat ex eis alcohol
et terat cum aqua feni et pficiat cum melle: et ad illas que fa
cta est ex pculsione medius aur. terat cum succo rbaphani
usquo siccat et admistrat cum eo secco alcohol: et et fell
birci aur. i. szet lacerti et stellionis sicci aur. i. et. s. miz. s.
aur. pipis fellis gruis aboz añ. aur. ij. croci aur. i. amoi
aci aur. s. hellebozi albi aur. i. terant et cum aqua feniculi
et misceantur cum melle. **Cap. xv. de pstricōe pupille**

Constrictio est ut sit foram strictum q pueru fuit: et
si nalis est laudabilis: et si est accidentaliter est deterior
q dilatatio: et quadoq pducit ad oppilatōz. Et et ea est
aut siccitas uuee corrugatiua aggregas ea et hiet for
men et accit pstricō aut oppilatio: aut huiusmodi extēdē
uuea a lateribz ad mediū et pstringit foram et accit sicut
illud qd accit cribris quado madefiūt et mollificant et ex
tendūt in ptes: aut siccitas uehemis albuginei: qz mino
rat et seqt ipm tunica qd detumescēdū et aggregatōz di
uersa dispoit exi: et p m accit hoc accit a siccitate.

Capitulum. xvi. de signis.

Item diximus ea in capitulo debilitatis oculi.

Capitulum. xviij. de cura.

Eius qdē q sicca est cura sit hūectantia q sit ex di
stillasibz et caput purgus et ebzocis factis ex suc

eis hūdis et reliqs sicut scis: et cibi leues et pigues i bo
ris et non inuenis necessitatē utēdi aliquo i quo sit calitas
aliqua pp attractōz materiei hūide ad oculū: et oz ut ad
ministrat fūctio capitis et faciei et oculi continua breui
tpe et totū id ut attrahat. Nā admistratio hūectantium
pure quadoq nocet et. Et quado admistras alcohol at
tractiua itera tūc hūectatiua. Et vo que hūida est pferit al
cohol pdicta cognita i capitulo debilitatis uisus et aque
et imaginationū et ex eis est collyriū hū descriptōis floris
eris amoniaci aboz ana. ps. i. croci ps et tertia aloes. p.
ptes mulchi medietas ptes fiat ex eis collyriū: et iteruz
amoniaci aur. ij. floris eris aur. iij. stercoris lacerti aur.
ij. croci aur. ij. gūmi aur. i. pficiant cum melle et admistrat
tur et et pipis et amoniaci aboz ana. ptes. ij. olei balsami
nona ptes i croci ps. i. resoluat amoniaci in aqua feni
et pficiat si ipsu oleū balsami et pficiat cum melle: hoc nan
qz est ualde bonū. **Cap. xviij. de aqua.**

Oppilatio aque est egritudo oppilatiua et est hūi
ditas extranea stans in foramine uuee inter hu
morem albugineū et siphac et cornea: qz phibet penetrare
formas ad uisum. Et ipsa qdē qñz diuersificat i qñta
te et diuersificat in qualitate. Eius at diuersitas in qñ
tate est qñ qñz est plima fm ppoz ad foram: qz oppilat to
tū foram et non uidet oculus aliqd. Et qñz est pauca sz p
paratōz ad ipm: qz oppilat pte et dimittit ptes ipsius
detecta. Illud ergo qd ex uisibilibz corā pte oppilata e
ristit non pprehēdit uisus: sed pprehēdit illud qd corā pte
discoopta. Et qñz pprehēdit uisus alicuius rei medietatē
aut pte et non pprehēdit reliquū nisi pmutatōe pupille:
et fortasse pprehēdit ipsam integre uice una et non ppre
hendit ipsā integre uice alia: et illud ppter fitū et. Nā qñ
puenit cum integritate sua corā oppilato non pprehēdit ex
ea aliqd: et qñ puenit cum integritate sua corā discoopto
pprehēdit ipsam totā. et hec qdē oppilatio diminuta qñz
cadit ad lachrymalē supius et ad lachrymalē inferius:
et qñz puenit ut sit aliqd in anulo medij foramis et q ip
sum circūdat discooptū. Et tūc qdē non uidet de oī re ni
si latera et non uidet mediū et: imo uidet i medio et sicut
fenestrā aut apturā. et itentio illius est q non uidet: sz ima
ginat tenebras. **Diuerfitas uero illius in qñtate qñ**
qz est in essentia: qñ alia est subtilis claza q non terigit lumē
et solē: et alia est grossa ualde. et qñz est in colo: qñ alia
est aeris coloris: et alia est alba et gypsei coloris: et alia est
alba est margaritalis: et alia est alba declinat ad uiridita
tē et uiriditatē itensā et aureitatē: et quedā est citria: et que
dā est nigra et quedā est cineritia. Et illa qdē que est ma
gis receptibilis cure ex pte coloris est aerea et alba mar
garitalis que ad uiriditatē declinat papper et ad cinere
itatē uiridē cum intensione. Ben at gypseū et uiride et ni
grū plūbeū uehemis nigredinis et citrinū non recipiunt
curā que sit cum acu. Et ex spibus qdē et que est grossa est
quedā spēs que qñz sit dura ualde ita ut egrediatuz ad
hoc ut sit aq et nō est ei cura. Et illa qdē que magis susce
ptibilis est cure ex parte essentie est subtilis que qñ tu ea p
presseris et si ipsam digitis tuis ppressionē feceris sepa
rabis uelocitē: deinde redibit et aggregabit: hū nāqz abla
tio cum instio auferēdi aquā sepat. uerūtū hū experientie
assiduatio est ex eis que ptribat aquā et facit curā cum
instio difficilē. Et qñz expit illud alio mō: et est ut ponat
si oculū cottū et sufflet in ipsū uehemiter: deīn auferat et
pvideret uelocitē an uideat in aqua motū. Nā si vñ tūc iā
apta est ut cum instio curet: et sicut si clausū oculi facit dila
tōz uehemiter alterius. Et illa que p calō: aut egritudi

nem cerebri accidit sit difficilis sanitas eius.

Cap. xix. de signis.

Signa portendentia aqua si imaginaciones p̄dicte que nō sūt a cāis alijs. Et nos qdē iā expoluim⁹ ēē eaz in caplo imaginationū et q̄ accit cū eis p̄turbatō sensibilis et p̄prie qm̄ ē i uno oculo: et q̄ imaginat ei res lumine sicut cādele duplices. Int aqua vō et oppilati onē it̄ificā distat: qm̄ qm̄ unus duoz oculoꝝ p̄p̄ritur dilatat alt̄ in aq̄. Bz nō dilatat alt̄ i oppilatōe. et illud qm̄ cā i illa dilatatōe ē expressio spūs q̄ ē i oculo p̄presso ad alteꝝ cū fortitudine: qm̄ inuenit oppilatōz postea nō penetrat: et hoc s̄m p̄m rei et i fine dilatat in altero n̄ aq̄ sit uebernis grossitudis: et si nō fuerit oppilatio: s̄ i alit̄iaz ē aliqd de hoc.

L. xx. de cura eius

Eo qdē iā uidi hōies d̄ his q̄ ad p̄prehensionem zedeūt et intellā cui aq̄ iā acciōrat q̄ curauit se ip̄m cū eūonib⁹ et abstinentia cibi et minoratōe cibi et alienatione iuziū hūctatiū et fuit p̄ter assatis et fr̄is et admistratōe alcosol̄ resoluētū subtiliatiū et rediit ad ip̄m uisus ē bene: et s̄m ueritatē qm̄ succurrit aque in p̄cipio sui p̄fert i ea regimē. Illi at̄ que p̄sumata ē non est pueniēs nisi cura cū istio. **Q**u p̄s ergo ut repellat hōies eā repletōz et uinū et coitū et sit p̄ter comedere semel i meridie et fugiat pisces et fruct⁹ et carnes grossas p̄p̄e. **Q**uoniam at̄ q̄uis p̄ferat ex p̄te mūdificatiōis stōi tñ ē no citius in p̄p̄ietate aque. Et nos qdē iā docuim⁹ canones curatōis ē cū medicinis i caplo imaginationū. Et nūc dicamus res exptas: et ex eis ē ut sumat granorum lauri excorticatōz. x. p̄tes et gūmi p̄s. i. terat cum uizina pueri nō polluti ad aqua et ad debilitatē uisus cū aqua puza et admistrat ad eū q̄ nō uidet. Conficiat cum felle uipe et melle et fiat cū eo alcohol ē ei bonū ualde. **D**ico at̄ q̄ expti sūt hōies ueraces sel uipe et nō egit opōnem ueneni oio. Et hoc exp̄m̄tū ex eis ē a q̄bus cauēdi minuit necessitas. Alio exp̄m̄tū bonū succi granatōz. **I**ta top̄ ab ilula moadis et cāedzei coralli oium añ. añ. i. cōficiat cū melle fenē. **I**n regie at̄ cui q̄ sit cū istio oz ut añ ip̄am p̄cedat mūdificatō corporis et capitis p̄p̄ie et fiat p̄b̄omia si necessaria fuerit. **D**einde obfuet ne illi q̄ cū istio ē curādus b̄eat in oculo rupturā: et timeat ut accidat i tucis apa: aut sit assuet⁹ pati tussit: aut sit uebernis zire uelocis ire. nā rira et ira ois s̄ ex eis q̄ mouēt ad p̄fūdū et reūditū: et oz ut fugiat uinū et coitū. et cū hoc non oz ut admistrat cura cū istio nisi postq̄ aq̄ steterit et de scēderit qd̄ descēdere uult ex ea et ingrossata fuerit essentia ē parū: et hoc ē illud qd̄ uocat p̄plem̄tū. **E**t p̄pressio qdē subito facta et p̄b̄omia nocet: et cibis ē sit aq̄ ciceris et p̄stiuat locus ad quē moueat curas cū in istio sub oculo: et s̄m multonēs inuenit ex p̄ncipio. et qm̄ uolūtas adest ut fiat cura cū istio p̄t̄ificati aquaz ut nūtriat piscibus recētibus et cibis hūctatiuis p̄mutatis: et admistrat aliqd ex eis q̄ resistit nocum̄to aque. **D**einde fiat cura cū istio. Et ad ultimū si aqua fuerit subn̄ ualde: aut grossa ualde nō obedit cure cū istio. Et qm̄ uolūtas ē faciēdi p̄cipiat infirmo aspicere ad lachryma lē domesticū et ad nasū et p̄seruet s̄m illā figurā: et nō sit iuxta fenestrā n̄ in loco uebernis luminis ualde. **D**einde p̄cedat artifex et icipiat et p̄foret cū mucadabati et uadat inter duas tunicas usquequo sit corā foraminē et iuenit illic sicut spaciū et sinuositas. amplius ex artificib⁹ ē q̄ extrahit almucaadabati et itroittit i eū caudā almubec et ē aledidu usq̄ ad t̄minū foraminis ut p̄per extremitati acutē almubec trāstū: et ut assuefaciat eꝝ patētia: d̄m itro

mittit almubec usq̄ ad t̄minū diffitū et suspēdit cū eo aqua nō cessat deponere eā donec clarificet oculus et occultetur aqua p̄ corneā defuit. **D**einde dimittit almubec i loco suo aliq̄tulo t̄pe ut stet aqua i loco illo. **D**einde d̄clinat ab eo almubec et p̄siderat an zedeat: tūc si idit ite zet regim̄ donec sit securus. **E**t si aqua nō obedit ut currat ad p̄tē ad quā fecit eā descēdere declinat eā ad p̄tē alterā et expelle eā ad p̄tē ad quā declinat et sepa ip̄sā in ea. **Q**d si uideris eā redire in dieb⁹ in q̄bus curas reduc almubec i illo eodē foraminē. **I**psū ei remanet et n̄ p̄solidat: et qm̄ ad foram̄ currit sanguis oz ut descēdere faciāt eā et nō dimittat remanere illic et p̄gelet et n̄ sit ei cura. **Q**uq̄ cura cū istio opatū fuerit pone si oculū cui adhibita ē cura cū istio uicellū oui p̄quassatū cur o leo uiol. et cū cotto. **E**t oz ut oppilet sanus et ut nō moueat et sequatur eū infirmus et fac eū dormire s̄ collūz trib⁹ diebus in tenebris. Et qm̄z necessarie sūt iteratiōes p̄lime h⁹ emplatiōis et p̄seruatōes h⁹ p̄p̄azam̄ et resupiatōes p̄tē unā hebdomodā. et illd̄ qdē qm̄ illic fuerit apa aut s̄oda: aut aliud. **U**ep apa facit ēē necessariū solonez ligatōis fortis et mollificatōis ē. Et penitus melius est ut p̄seruet eger p̄paratōz suā usq̄quo remoueat dolor et n̄ soluat ligatura n̄ i oib⁹ trib⁹ dieb⁹. **E**t oz qdē ut fiat uaporatio i tēpore solonis cū aq̄ zof. et aqua salicis: aut cū aq̄ cucurbite: aut aq̄ uirge pastōis et sibi sibi. **E**t hoies qdē h̄nt uias diuersas i exercēdo curā aque q̄ sit cū istio: ita ut qdā sint q̄ disrūpūt it̄eriaz p̄tē corneae et extrahūt aqua per eā: et hoc ē in quo ē timor qm̄ cū aq̄ qm̄ ē grossa egidit albugiē.

L. xxi. de destructōe uisus

Destructio uisus qm̄ accit ex cāis d̄bilitatis uisus qm̄ s̄stuit: qm̄ p̄sideret illic. Nos uero i t̄p̄ dicamus et dimittamus qd̄ est cū communitate cerebri et alioꝝ: qm̄ illd̄ illic intellectū ē. destructio uisus aut sit p̄tibus oculi manifestis in suis substantijs icolumib⁹: aut sit illud qm̄ iā acciderit eis nocum̄tū sensibile aut nō sensibile et que itinere eoz p̄cedūt. **N**oster vō s̄mo ē d̄ primo. **A**d si pietes oculi apparentes fuerit incolumes i sub stantijs suis. sed iā accit eis nocum̄tū ex parte alia nō manifesta hōibus et uulgo: tūc aut erit foram̄ s̄m dispōnez sanitatis suae: aut erit illic oppilatio aquosa: aut erit oppilatio nō illicim̄o i neruo p̄cauo: aut p̄pter rē cadētē in foramine eius: aut p̄pter cooperim̄tū accidēs ex siccitate aut mollificatōe: aut ap̄ostematibus in lacertis suis et p̄pressis in seipsis: aut sequet p̄p̄onē accidentē anteriori cerebro s̄m q̄ expoluimus in his q̄ p̄terierit: aut accit ei attritio: aut glatiali accidet remotio ab oppositōe s̄oa minis: aut erit corruptio p̄p̄onis ē et nō erit pueniēs ut sit instm̄ uisus. Et p̄m qdē accit p̄pter hūiditatē dominantē si eā ualde: aut p̄pter siccitatē uincētē si ip̄m: quare colligit in seipsū et cozzugat et noiat bec egritudo glauconia et nō ē ei medicam̄ et sit oculus p̄pter eā uari⁹ multoz geneꝝ aut nō erit foram̄ incolumē. **S**ed aut erit iaz p̄secuta ex eo dilatatō in ultimo fine: aut erit p̄secuta ip̄sū p̄strictio coopture.

Cap. xxij. de signis.

Signa at̄ aque et dilatatōis et p̄strictōis et reliquo rū ē illud qd̄ diximus i caplo suo. **E**ā vō in ea q̄ sit in neruo p̄cauo ē illud ē p̄pressio sit difficilis p̄ signa p̄dicta in caplo aque. **B**z distinctio rei i ip̄lo ē difficilis et fortasse p̄prehendit sapia. Et qm̄ illic fuerit pullatio et rubedo tūc existima q̄ sit i neruo apa calidū. qd̄ si affue zint illic grauitas et p̄uitas caliditatis tūc existima q̄ illic sit apa frūm. Et si fuerit granitas uebernis et oculus humidus ualde tūc mā erit hūda ualde. Et si fuerit ocul⁹

hice? tunc ma erit melica. Et qñz accit si casu pcurio aut casus faciens exire oculū pus: deinde seqt illud pfūda tio eius et destructio uisus: tunc existima q neruus oculi iā attritus est.

Cap. xxiij. de diminutōe radij.

Illud ē ex eis que significāt calefactōz sps et ei⁹ inflātōz et corruscatōz et indicat psm karabitus nisi sit pp scabiē palpebray et e⁹ cura est qd nosli.

Cap. xxiiij. de alutimar et albedine uincente.

Quandoq accit ex lumine uincente aut albedi ne qñ aspectus assiduatur in niue ut nō uideat nisi pap et uideat illud ex primo et nō uideat illud ex lo gingo pp debilitatē sps. qñz aspiciat colores imagiat q si eos sit albedo.

Cap. xxv. de cura.

Recipiat ut assidue inspiciat colores uirides et celestes et suspēdat colores nigros corā uisu q si iā aggregatū fuerit cū nocumento uisus pp suam al bedinē nocumentū et propter frigus ipsius: distillet i o culo aqua in qua decocta ē palea tritici tepida ut nō no ceat: et qñz sit alcohol cū melle et succo allei: et qñz api tur oculus si uaporē uini distillati si lapidē molarē: aut uaporat oculus cū uino duro: aut inclinat si uaporem aque in qua decocta sunt papauer et resoluētia subtilia cogita sic isop⁹ et meliorum et camemilla et filia.

Sen quarta de dispoibz auzis et tractat un⁹.

Capitulum de anatomia auzis.

Auris ē mēbrū creatū auditui et factū ē ei ostracū anfractuōsū ut sentiat oēs uoces et faciat tinitū eaz necessariū et foramē incipi ens in osse petroso inuolutū anfractuolum ut sit anfractuositas et elongans spatium aeris ad inte riora cū abbreviatōe sub eo ad qd si factū esset foramen penetrās directe abbreviaret spatium ad ipsū ut si subito pueniat ad interiora et calor et frigus sifluat: imo eueniat si ipsum gradata ad ipsū. Et foramē qdē auris puenit ad pcauitatē in qua ē aer flans: et sificies et domestica ē stra ta uillis nerui auditus puenientis a pinto qd ē ex pa ribus neruoz cerebri. Et siflua duritie scūs ē dur⁹ ut si sit debilis passibilis a pcurione aeris et qualitate et. qñ ergo puenit unda uocalis ad illud qd ē illic pprehendit eā audit⁹. Et hic qdē neruus i dispoibz audit⁹ ē sicut glatialis i dispoib⁹ uisus et reliqua mēbra auris sūt sicut reliqua que circūdant glatiale ex tunici et hūiorib⁹ que si create pp glatiale ut fūiant ei et custodiāt ipsū et adiu uēt eū. Et alsamac ē sicut foramē uuee et creata est auris cartilaginosa: qñ si forat: creata cornea: aut pānicularis: nō fūaret figurā fornicis et anfractuositatis q ē in ea. et si crearet ossea lederet et lederet i oi casu. Sed creata ē cartilaginosa hñs cū pseruatōe figure lenitate et reflexi onē. Et create aurea si in lateribus: qñ anteriori fuit p uenientius uisui pp illud qd sciuit i oculo: ergo obfuitō hñs fuit et creata ē sub tōsura capilloz et boie ut si sit sub tegmto capilloz et tegmto iacturay et hūic qdē mēbro accidit spēs egritudinū: et qñz sit dolores eius pernitio sit: et multotiens accidunt ei species egritudinum.

Cap. ij. de cōseruatōe sanitatis auzis.

Portet ut in aure intendat et caueat ut nō le dant eā calor et frigus et res extraneas et in grediat aliquid aquay et aialū ut mūdificet sordes ei⁹. Deinde oz ut assidue distillatio olei d amigdalio amaris in ea oi hebdomoda semel: et ei mirabile. Et oz ut custo dianē ne generet i ea apata et bothoz et ulcera: qñ sunt corrupētia aurē. Et si timeat ei accidat bothor admi nret in ea distillatio sicut memibe in aceto et i distillatō

ne sicut memibe i oi hebdomoda semel ē securitas a fluxu qd descendit ad ipm. Et ex eis qdē q nocet auri et iliqs sensib⁹ sit fastidiū et repletio: et pprie sōn⁹ sit repletōm.

Cap. iij. de nocumentis auditus.

Nocūta auditus sit sicut reliquay opōnuz: et illud ē qñ nocumtū ois opōis ē ut destruat o patio et sit loco et bec destructio audit⁹ aut minuat et sit uice et bec ut minuat audit⁹ qñ nō subtiliter pseruet nez audiat nisi ex lo gingo: aut alteret et sit uice et ut audiat qd nō audit: sicut ē illud qd accit i aure ex sonitu et tini tu et sibillo. Et scias q nocumtū auditus aut ē ab origie et ē surditas aut taraxen: aut guacre natiua: aut ē accidē tale. Et itentio qdē surditatis ē pter intentōez taraxen. Surditas nāq ē ut ps itriseca samac creata sit surda i qua nō existit pcauitas itriseca quā pduxim⁹ q est sicut u uea pphendēs aerem qdum q audit uoces sua undosi tate. Tarax uero et guacre sit ut nō ppter eas nocumen tū psequat pnatōz sensus et nō elōgat qñ guacre sit sic destructō cōicās soliditati et nō sit illi pcauitas: sed ner uus nō affert uirtutē sensus: et tarax ē sicut dimiutō abs qz destructō: aut pueniat fm puerionem i significatōne Et tarax qdem multotiens accit succellione uomitus et est facilis remotionis. Et destructio qdem auditus alia est natiua nālis et cui nō ē curatio. et sifit relique spēs al guacre et altax. Et alie sit natiue nāles q curatōz nō hñt: et alia est accidental: sed et spatū est elōgatū. et est chronica: et illa ē et ppinqua desperatōi et difficilis cure Recēs at ppinq ipis q ē ex tarax est recipiens curam. Uex cāe illius qñz sit cū cōitate mēbri sicut q sit ex cōita te cerebri: aut quozdā mēbroz ei uicinoy sicut accit qñ pmi nascitur dentes: et sicut accit ap dolores dentium Et qñz sit ppter nocumtū ppiū in auditu: aut i nez uo aut in foramine. Et nocumtū qdē auditus aut sit cō plexionalia: aut instalia aut resolutiua singularitatis.

Nocumtū uero in neruo auditus qñz accit pp om nes cās egritudinū p similitum ptiū in ipso et instaliuz et solonis ptiuitatis. Et egritudines qdē similitum ptiū in ipso sunt unaqueqz spēs malie pponis singularis et p posite: et ptiū et est ex frigore: et qñz sit unaqueqz eaz abscqz mā. et qñz sit cū mā melica aut cholericā aut phla nica ex phlegmate crudo aut uetosa. Et multotiens qdē retinet fluxus uentris cholericus et succedit ei surditas et nō elongat qñ sifit in alijs curibus ptiat fm naturay et retinent et phibent nō i hora sua. Et istalei dō in nez uo sit sicut oppilatio: quā fecit humor: aut saies: aut apa qd ē dubellati aut apa calm aut duz: aut cooperimtum sorditiei: aut tremulū: aut inflatio. Et dissolutio singula ritatis in ipso qñz sit ex ulcere: aut ex corrosione. Psm uero eius q sit ppter trāstū et ppter cām intrinsecam aut ppter cāz extrinsecā. et itriseca qdē est sicut uerruca aut apa aut cazo addita aut uermis et psm et est sordes: aut humor grossus uiscosus: aut pgelatio saniei ex apa te rupto. extriseca dō ē sic arēa aut lapis: aut nucle⁹ igre diēs eaz: aut pgelatio sāguis et qdā ps fluxit ab auz et ps et māst. et illd qd qñz accit subito et qñz accit paulatī. Nocumtū pterea auditus qñz accit fm semitā crisuz et fm semitā pmutatōis materie in sine egritudinum acu taz: et qñz remanet post recessione se. grauitas capitis: et qñz sit nocumtū qd ē b⁹ caplis: aut h⁹ semitā acciden tis sepabil⁹ sic cedit ap mol⁹ cris: aut h⁹ semitaz acciden tis fixi ut ipm sit ipsamet expulsio cris. s. ut cūsis iam expulerit mām ad partē auris et firmauerit eam in ipsa non ppter ea tñ q inueniet eā fm semitā ultimitatē. Et

multoties qdē portendit hoc accūs uomitū aut fluxus sanguinis nariū: et multoties destruit ipm fluxus uētris.

Cap. iij. de signis eorum.

Actū qdē cōitate cerebri significat dispō in reli qis existēs sensibus et cōitas auditus cū eis in ea et cōitas vritus motiue ē. Et significator magis signifi catius ē est cōitas lingue: et pprie qū ē successiōe firsē et successiōe mīstiois intellectus et post nocumentū ce rebri pphone et reliqua eoz que dicta sūt in caplo egritu dinū cerebri et foraminis et sanitas trāitus auditus et tps ppinquū pseuerātie sanitatis auditus añ. Et si cā ē du bellati: aut apha calidū in iplo neruo significat ipaz febrez cū qbus sūt horripilatio et tremor et cōitant ipz febrez et pmissio intellectus et alienatio et in iplo ē timor nisi apia tur: q si nō fuerit ppter apha i iplo neruo nō oportebit ut sit febris nisi sit fm iudiciū febris diei et exi extēio et do lor et grauitas et pullus. In dolo et vō et grauitate cōmu nicat oia que sūt ex apate et mā ubicūq sūt. qd si cā fue rit uētositas significabit ipam sonitū et tinitū et qd exi nō ppar grauitati. Et si ē ulcus et bothor significat ipsā pru ritus cū dolore. Oppilatio vō multoties fit sine graui tate: et qñz fit cū grauitate. Et qñ nō ē grauitas et ē no cumtū et nō ē illic malitia pphonis uēntis tūc ē ex oppi latōe. Et regim añcedēs qñz significat ipsam. Et si op pilatio ē ex carbūculo et hilibus significat ipsā pulsatio: et si ē ex sanguine significat eā cursus sanguinis añcedēs. Et illa q ē ex malitia pphonis singularis significat dolor in pfundo sine grauitate et nō ē extēio. Et si ē fia ledi tur a frīs et fit fortior in friorib pūb diei. Et si ē cala est cōrio et sentit inflātōz et mordicatōz. Et si illic ē mā sen tit cū hoc grauitas: et pprie qū pferit in oionē. Et ei qd ē a ficitate signū ē ut sit post uigilias et ieiuniū et cuz detumescētia faciei et oculi. Et illud ē cā ē uermis signi ficat assiduatio cōmotōis cum exitu uermis i quibuscā horis.

Cap. v. de cura.

Itemus pmi q os ut sint oia q distillant in au rem tepida nō fia nō cala. Et hoc dictū ē vte. Deinde distinguamus rem in iplo. In eo qdē qd chole ricū est os ut eūct ebola cū solutiuo uētris. Pm ei acci dit in iplo solo nature et remouet cum ea surditas sicut multoties accit fluxus cholici et retinet et accit ind sur ditas. Qd si illic ē caliditas tūc cū ifrātib curet ex oleis et alijs: aut cū succo granati et succo reducat in cor tice suo cū aliqtulo aceto et ture et oleo ros. et decoquat donec stet et distillet in eā et distillet in ipsam aqua lactu ce aut aqua solatri. Illi at qd scū ē a frigore et mā fia pferit oia olea calida in qbus dissolutū ē castoreū: et ppe oleū balsami et costi et oleū amigdalaz amaraz et succus apsinthij et oleū camemillinū cum adipe uaccino et felle taurino: aut oleū fiaminū in quo decocta sit pulpa col loqntide aut radices. Et qñz pferit in iplo urina tau roz qñ in ea dissoluit myrrha et ponit distillatio et succo cucumeris asinini: et totum illud fiat post eūonem mate ziei sūt si fuerint coarctata cū eūatiuis que sciūsti cōib corpori et pprie pibus capitis: et post administratōz em brocay quas sciūsti ei et pprie illa i qua ponit folia lau zi et grana eius. Et exercitiū ē uehēntis iuuaminis i il lo: et sūt uociferatio uehēntis in aure et clangores bucci naz et sūtia. Et qñz ponit i aure caput ebube ut ad ipsā puenire faciat uaporem decoctionū resoluentiū. Et con fert oibus illis succus rute cū melle et castoreo et oleo a netino et urina caprina et felle et pprie cū galbano. Et ex eis q expta sūt in hoc ē ut sumat castorei pondus. 3. iij

et nitri pondus. 3. i. et 5. fiant ex eis q troc. et admistrent distillando et in alia descriptōe belleborei tres quarte. 3. i. et nitri. 3. iij. Et et sumant pidi et croci et castorei oiaz ptes equales baurac ptes. iij. dissoluant cū uino et ad ministrent: aut aloes et castoreū et pulpa colloquintide et euforbiū et fel uaccinū. Et iā expta sūt oleū rhabbaninū et oleū de staphisagria: et fuerit uehēntis iuuaminis aut succus apsinthij aut decoctio ipsius: aut succus rhabba ni cū sale et pprie qñ est infusio et oppilatio. Et iā expta sūt in hoc ut fiat liciniū ex sinapi puto cuz ficubus: et et qñz addit in iplo nitri. Et distillare aqua marinā i eā est iuuatū. Et belleboreus niger et fella sūt iuuatiua et p prie fel caprinū cuz oleo ros. Quidā at existimauit q qñ bullit iuniperus in oleo fiamino i cochliario ferro rādiu donec denigret iuniperus est distillatio pferēs suz ditati. Et ex eis qdēz que ad illud pferit est oleū anetiniū et lauriniū et de lilio et nardinū cū castoreo aut spuma ap sinthij aut succo rute. Et facti cā ficitatis cura ē ad herere balneo et cibo et uino humectatiuo et offusio olei equalis et aque tepide si caput et caput purgiū cuz eis q si sicut oleū nenufariniū et de salicibus et de seie cucurbi te et alijs. factū cā oppilatōis curet cū eis que dicūt in capitulo de oppilatōe et pferit ei succo granor canabis et succus colloqntide humidus est iuuatū ualde bonum. Et qñ accit tarax subito pferit in ipsa aq in qua decoqē apsinthij aut succus apsinthij et misceat cū eo fel tauri: aut fel labor aut fel testudinis aut fel tauri cū oleo ros: aut bellebor cū aceto: aut spoliūz spentis. Et in facto successione soda conferunt aqua rhabbani et oleūz ros: et castoreum cum granis lauri cū oleo ros. Et in eo qd factū est successione firsē os ut incipiat ab eūone cū bie rapic: deinde distillet in aurē castoreū cū oleo costino so lo: aut rhabbaninū: aut oleū amigdaliniū dulce et oleum ros. et lauriniū aut castoreū cū oleo ros. Et ex pillis exp tis ei qd fit ex oppilatōe et humore et uentositatem ut su mant turbiz. 3. xx. et colloqntide. 3. x. sarcocolle. 3. ij. et 5. et aloes. 3. vij. myrobalanor. 3. x. fiat ex eis pille et dglu tiant. Sicut potio eaz pondus. 3. i. Et dicamus sicut a capite iterates vbi. Qd ex medicina cōibus oibus ill q facta sūt ex grauitate auditus et dolore eius et uētosita te ipsius sonitu et tinitu et cā materie frigide et frigoris post purgatōz capitis sūt ut distillet in aurē baurac cum aceto et melle et fel ouū cum oleo de oliuis et uino: aut cū oleo amigdalino amaro et aqua porri aut aqua cepe cum melle aut lac muliebre et medicine cōes dicte i ca pitulo dolor et due gutte distillate ex kizano mae et ue spere aut belleboreus albus et niger cū qbuscā oleis: et pprie cū oleo de lilio aut aq anisi: aut aq apsinthij et aq eorricis rhabbani: et sūt oleū decoctōis spoliūz spentis: aut granor lauri: aut euforbiū et castoreū cum ungueto aut oleū balsami: aut naphtha aut sumat glutis alibar. 3. i. et olei alkeiri. 3. ij. et olei amigdalaz amaraz. 3. i. bul liat oia simul et admistrent ex eis tres stille mane et sero. Et sūt mel storec cū oleo alkeiri: et sūt aqua folioz col loqntide recentū et succo dracotee et albezorbasen sūt ualde uehēntis uirtutis et medicine cōes dē in caplo dolor. Qd si infantibus bec accidat curat cuz oleo de dedi in quo decocta sūt i uta et maiorana et ēt saluia ma sticardēs orde cū sale gēma solū. Et ex uaporatōib iu uatiuis ē aqua cala cū decoctōe camemille et aneti et fo lior lauri et sanluci et alfabaca ficca et piretri uaporē ea collū et inferiora auris: et sūt ebroke pdicte in caplo capitis et ponat uelamina et opponat cū dscēsiōe sua

auri ut ingrediat vapor e^o ipsa. Et in eione qdes ha
bentium tarax puenitius e^o ut multiplicet numerus e^o
et minores qntas e^o oi uice quatenus pseruet uirtus et p
ueiat maturatio. factu at pp apa cura cu eo qd e^o ex ca
lido et qd ex fio cu eo qd scis. *Cap. de dolo auris.*

Dolor auris aut fit a malitia pphonis: aut fit
ca apatis: aut bothor: aut fit ca solonis ptnui
tatis et malitia pphonis: aut e^o cala sine ma sicut illa que
e^o ca aeris calidi: aut ueti calidi et pprie qn fit pmutato
ad ipsum a frigore subito: aut fit ablutio cu aqua calida
et ingrediet ea i aure: aut cu aliqua aqua in qbus do
minat uirtus calida: aut e^o calida cu ma sanguinea aut
choleric a aut fia sine ma. Immo ppter aliquam cap oria
ru cais pdictis aeris aut ueti fioy. Et pprie qn ad am
bos eoz pmutatio fit a calore subito aut aq fiet: aut aq i
qua dnat aliqd fim aut fia cu ma: aut uetosa fia: aut hu
morosa uiscola. Fact^o at ca apatis et bothor aut e^o ppter
apa calin et fim. Fact^o vo ca solonis ptnuitatis e^o sicut
q fit a uentofitate exteius: aut ulcerib^o aut exciuris aut
catarris. Et ex suma qde cap dolo auris q sunt a solo
ne ptnuitatis e^o uentofitas generata in ipsa: aut aqua q
ingrediet ea: aut aial uades ad famac ipsius aut ymis ge
neratus in ea. Et qnz fit succellioe calus: aut pcussiois
Et puerior dolo auris e^o ille q e^o ex apate calo pfudo
et illud e^o cu febre inseparabil: et pprie qn pducit ad co
mitione intellect^o. Qd at e^o dolor i cartilagib^o extrisecis
no e^o illic uehemis dolor n3 uehemis timor. Sed ille q i
pmis dicit^o e^o qnz subito interficit sicut interficit apoplexia
et ipse e^o magis interficiet adolecentes q senes et ueloci^o
interficit eos: et qnz interficit in vij. In senibus vo mul
totiens puenit ad pus hoc apa: sed pueros plm interfic
an suppuratoz. Si at suppurat et affut signa laudabilia
spat euasio. Dolor pterea auris qnz e^o cu pruritu: et qn
qz est sine pruritu. Et nos qde ia diximus de pruritu i
aure e^o in suo loco. *Cap. vij. de signis.*

Signa qdem sunt sicut predicta signa in capitulo
taraxen. *Cap. viij. de cura:*

Portet ut pserues canone i distillando id qd
distillat in aure et ut sit no uehemis calidita
tis aut fitat. Qd si ca fuerit repletio in cor^o ex capite
oz ut eues pte capitis ex genere illius repletionis. cala
nanqz si e^o cu pblomia et eione que fit cu mudificatibus
caput a ma cala fm q sciuit: et si hbor e^o grossus uisco
sus tenax cu pillis asseibar pdictis et gargarismate. et si
e^o tenax fixus in pte auris oz ut admistres p^o solonem et
medicinas lenitiuas. Deinde intede uice alia cu eo qd
eiat ipm ex mebro. Si at ca e^o caliditas supflua oz ut i
frigides cerebz cu extinguend^o cognitis pdictis in ca
pitulo cerebri et ut distilles in aure oleu rof. tepidu aut
albumi oui. Qd si dolor e^o uehemis permisce cu eo canfo
ra. Et qnz e^o oleu uiol. cu cafora magis sedati^o doloia
q oleu rof. ppter mollificatoz que e^o in ipso: et et distille
tur in aure collyzia sedatiua dolo oculi cu albumie oui
et filib^o: albumini naqz oui soli inest pprietas mirabilis
et lac cu aqua solatri et aqua coriadi. Et melius qdem
lac qd mulget et e^o calin ex ubere e^o iuuatiu. et bulluer
mes teretes i oleo rof. et distilla i aure: aut coquat lima
cie i oleo amigdalino et distillet i ea: aut decoquat oleu
rof. in aceto uini qd sit triplu ipso donec acetu psumat
et remaneat oleu et admistret illud distillado: et e^o iuuati
uum ualde pulsatoni. Et sistr oleu seic cucurbite et oleu
nenusarini et oleu d salicib^o et similia. Et sistr succ^o q assi
milat succo cucurbite q fit ex corpore e^o et folijs ipsius:

Et sistr empla infrigidantia exterius. Quid at dicit^o q
aqua uolubilis ualde bda e^o i h^o dispoe et succus seic ca
nabis humidi. Et quando fortiores sunt pulsus et do
lor et timetur ex eis spasmus non est excusatio a mol
lificatiuis. Et non est aliquid sicut butyrum uaccinum
antiquz calefactu. Et qnz in ipso excusat labore itromis
sio ebube in aure ingeniose fabricate si cucumaz in qua
est aqua cala ut perueniat uapor ad aure qnz ei sedat et
excusat ab alijs et excusat a narcoticis et pprie qn est aq
in qua decocta st ea que mollificat cu facilitate et e^o et p
mista cu aliquo hopy q stupefaciut qnz necessarius e^o ali
qd narcoticu magis incolume e^o sicut memithe cu aliqto
opio terat et misceat cu lacte mulieris et distillet in aure
Et si fuerit ca introitus aq in ipsam curet cu eo qd dice
tur in caplo suo. Et si fuerit ca fixatio fixa i pfudo ut ex
terius oportebit ut fiat distillatoe ex oleis calidis sicut
oleu rutaceu et oleu ane. et oleu de spica roana et oleu la
urinu et oleu albacu et oleu balsai et oleu d alkerua et q
si ill filia: aut sic oleu in q dcoqz alleu: et colat aut oleu i
q dcoqz pip et euforbiu et castoreu: aut galie qntas da
nic. i. i auz olei d be: aut oleu aliud ex oleis calis lazotari
cis. et qnz potat hns doloze uinu pur fore et domit et qn
excitat no h3 lehoz aliqua. Et si e^o ca in ipso ex ueto fio
pserit ei illud qd dicent^o i caplo sonitus et rinitus et qd di
cemus in caplo e^o e^o ca e^o humor tenax: et e^o ca e^o frigus:
et ex eis que pueniut ad illud e^o ut ipleant uentose aq ca
lida et applicet in circuitu auris et ut distillet i eaz rura
et amonu cu melle aut abrotanu et sanucus in oleo d li
lio: aut castoreu cu eis postq decoqut in eo et colat: aut
nitru et acetu et oleu rof. aut succus amigdalaz. Et si ne
cessariu fuerit illud qd e^o fortius tuc qd fit sicut euforbiu
et castoreu cu oleo costino: aut costu marinu et aristolo
gia. Et qnz pserit in eo uaporatio cu milijs et filtro cale
facto. et si ca fuerit i eo bothor tuc cu eo qd dicemus in
capitulo de bothor auris. et si ca fuerit in ipso ymis in
ipsa generatus tuc cu eo qd dicemus in caplo ymis ge
nerati in aure. Et si fuerit ca in ipso introitus aque et la
pidis tuc cu eo qd dicemus illic. Et si ca fuerit apa cali
du pfundu qd e^o timorolu pp ppinquitat^o sui ad cerebz
usquo ad collectoz pueniat et suppuratoz tuc p^o pblo
mia et eione oz ut admistres lenitiua i primis et isfiantia
et ppe lac mulieris uice post uice usq ad die tertiu. et sistr
oleu rof. decoctu cu aceto pdictu in pmis. Deinde mu
cilagine fenugreci post mucilagine seilini et mucilagine
seis almazu i aqua lactis et aqua uolubilis e^o ex eis que
pserit i h^o bora Et i ipso qde ia exptu e^o filamu ptritum.
Deinde admistret sp uaporatoe cu oleo declinate ad
caliditate aliqntula: et oz ut sit oleu dulce et sit cu hoc te
pidu in quo infudat cotru inuolutu in extremitate radij
subilis et ponat in aure uice p^o uice et fiat eplm exterius
cu lenitiuis maturatiuis. Si at vtus no fuerit uehemis
qu trasuerit p^o oportebit ut distillet i aure adeps uul
pis ut lacerti aut basilcu cu oleo rof. oleo de alcanna:
aut adeps anatis: aut adeps rachamati: aut eplm ex a
dipibus galline et anatis. Et qn no e^o apa uehemis cali
ditatis admistra in ipso medicam factu ex adipe caprio
liquefacto et pmissu cu ptibus equalibus melle et alzob et
isopi quoz unuqz sit equale illi adipi et pone in aure.
Et ex eis que st fortiora illo et maturat cu vtute e^o istud
et lithargyry cezule aboz au. et i. tuzis et pulueris mo
ledini et gume pini oium an. et iij. olei. lb. i. adipis porci
ni aut caprini recetis. lb. ij. succi seic lini qntuz sufficit si
at ex eis eplz. et fortasse idigebis narcoticis: admistrabis

ergo fm modū quem dicemus. Et qñ cōuertit ad sanie
admixta spūaz se. lini cuz oleo ros. aut oleo cameillino
et reliq q dicemus i caplo suo. Si aut apa ē extra aures
et pauci timoris et medicat cū farina ordeī et emplz scm
ex farina fabaz ē bōuz vald. Et farina fabaz et cameilla
et viola et farina ordeī et malua et melilotū terat et cribel
lent et infūdāt aqua tepida et oleo viol. Et qñz sufficiūt
solatrū et farina tritici et oleū silaminū. In bothor aut q
fiūt i auz qñz sufficit labor et decoctio sicuū cū tritico qñ
distillat i auz aut pōit liciniū i ipa ex ea. Et qñz sedat
dolorē admixtato ēbube sz modū qm pdixim. Et qñz
sufficit i stupefactiōe et sedatiōe doloris illd qd dixim
post dcm ēbube i hoc caplo. Et ex medicis qdē cōib
ad dolores aures et ppe illū q declinat ad frigū ē oleū
ōphaciū i quo bullit scarabe. aut lūbzi trefles aut
ymis q ē sub vrceo aq: aut sel piscis cū oleo ōphacino
aut adeps lacerti aut vulpis aut rachamati aut gruis
aut oleū scorpiōuz: nā ē iuuatiū valde: aut aqua fāuci
zeczis: aut decoctō foliorū algazab et cōticis ei: aut de
coctō lūbricorū trefziū ide cocta colata i qua dissoluat
adeps anatis: et si fuerit frigū vebemēs decoquat i ipsa
sel tauri i olo alkeiri vlg. existimet q sel iam resolutū
fuerit et finitū. Deide repōat illd et admixtref distillado
ē eniz mirabile. Et qñz necessariū ē i curatiōibz doloꝝ
vehmētū i auz admixtrare narcotica. Et sit illd aliquid
ex filonio cū lacte. Et similis troc. croci et troc. stelle et
opiū et castoū et croc. cū lacte mlieris. Et oz vt postpo
nat illd vlg. timeat sicopis: et ppe qū fuerit hūores si
illd eniz nocet eis vald. Qd si accidat nocuū ex vsu
narcoticōꝝ admixta castoreū post illd solū. Et qñz fiūt
troc. ex castoreo cōtrito vltie. Deid pūcit si ipm opūz
cōtritiū. Deid fiūt ex eo troc. cū vino puro. Et si fuerit
illc vlt. valde dolorosū tūc admixtra liciniū et opiū cuz
lacte: aut sumat. xx. aigdale ex corticate et opū et baurac
et turis oīuz añ. 3. i. 5. croci galbāi myrrbe oīuz añ. 3. i. 5
terat et puluerizet cū aceto et exicet: et qñ necesse fuerit
infūdāt oleo ros. et distillat: et si fuerit illic fāies loco aceti
sit vinū aut mel aut oxymel.

C. ix. de sonitu et tinnitu et sibillo.

Hec dispositio ē vox quā hō cessat audit exteri
et tenebrarū quas videt hō absq cā exteri ad oculū: et
quoniā vocis cā ē inūdatō accis i aere q pūit ad sēluz
tūc oz vt sit i hoc accite i quo sit fmo de sonitu et tinnitu
motus aeris et qñ nō sit ille aer exteri tūc ē aer interior
Et aer qdē iterior ē uapor effus i cōcavitatibz: et hec
inūdatō aut ē occulta a q fortasse n. pūit vapor effus
i vētribz: aut ē maior illa. qd si fuerit occulta ex genere
illi cui? euacuatiō sit difficilis et accidat i qbusdā boris
vt audiat a tali qlis ipa ē sonit? et tinnit? et nō accidat i
qbusdā alijs tūc illd aut ē ppe acuitatē sēl i qbusdā eo
ruz et nō i alijs: aut sz cōpatiōz quā dixim i imaginādo
Imaginatiōes aut ppe debilitatē eius: qz patit a qlibet
inūdatiōe sicut accidit debili frigū a quolibz frigore aut
calor a quolibet caloz. Et species qdē debilitatis sunt q
sciūsti ex spēb male cōplonis: et si ē sup occulta et sup
illa i q diuersificat fortis et debilis tūc cā ei? ē inūciō ei?
q mouet vapore inūdatē ei sup motiōz et inūdatiōem cō
suetā: et inūdas vapore aut ē vōstifras generata i pte ca
pitis mota i ipoz aut ē sōit? fāiei q fortasse gērat i ipa et
teruor puris i pibz eius: aut motus vōstifras accitnis
multotiōis i meatibz eius sicut sit in febribz: aut repletō
fiflua i corpore et ppe i capite sicut sit post ebrietatē pli

mā: aut agitatio tēdes versus cerebrū ppe sicut sit post
motū laboriosū: aut casus aut pcussio: et qñz sit illud non
ppe agitatiōem motus: imo ppe materiā viscosam reso
luta i vōstifras paucā et assiduā illd. Et qñz sit ppter
vehemētiā famis et illd ē ppe agitatiōez cadere in hūori
bus spsis i corpōi qdēctibus i ipō. Et qñ non inuenit
nā cibū aliquē puerit ad eos et resolut ipsos et mouet
eos. Et qñz accit loitus post medicinas quaz pprietas
ē ut retineat hūores et vōstifras in pibus cerebri. et
cā huius sonitus qñz ē ex auz ipsa: et qñz est cū cōitate
membrorum aliorum mittentium has vōstifras ad
ipsam.

Cap. x. de signis.

In illo qdē q ē pūnuus et assiduus cā ē aliqd stā
in ipso cerebro: Si at qdēct: deinde excitat post
repletōz aut uacuitatē aut motū: aut quz calor sit fortis
aut frigus tūc ē p cōitatē. Amplius forma uocis signifi
cat ipsa: ē ei qñz q sit vox rei ascendētis ad superiorat
Et plm eius ē cū cōitate corporis aut stōi: aut qū vox q
resoluit scilicet: aut sicut fragor arbor et significat illd
abscōsiōē vōstifras. Et si illic ē febris aut dolor per
ducēs ad timorē tūc significat collectōez puzletā. et qñ
eius pūctio ē fm semitā generatiōis post generatiōz oc
cultā pūnuā tūc ē ppter hūorē viscosū. Illū at q ē ppter
acuitatē sensus significat defectus cap. vōstifras et i ple
tōis et mūdificatio auditus et eius excitatio ap ieiuniz
et uacuitatē. Factus at a siccitate ē post eūones et febrē
Et factū a debilitate scies p siccitates: et qñz ē cū ppo
ne cā et fit subito et cū infūtiōe et frigida est econtrario.

Capitulum. xi. de cura.

Portet ut oēs isti uicē solē et balneū laborio
sum et uomitū et clamorē et repletōz et ut leiat nās suas
In eo vō q sit ppe cōitatē oz ut sit intentio mēbri facien
tis ipsuz et proprie stōi: quare mūdificet et intēdat cere
brū et aures quare cōfortet cerebrū quidez cū aliquo
qd sit sicut oleū myrtinū et aures cū eo qd sit ut oleum a
migdalinū et similia. Et cōsidere in hoc ad cōplexiōē
primā: et intēdat illd qd adiuuat illū fm canones cogni
tos et similis factū a repletōz oz ut mūdificet corpus et
caput cū eo qd scis et subtiliet regimē. Creticus at non
oportet ut remoueat: qm remouet cū remotione febris
In eo aut qui factus est ppe uelocitatē sensus sūt qdaz
homines qui precipiūt utēdū esse stupefactiōibus sicut
oleo ros. decocto cū aceto cuius esse pdictū ē cū pauco
opio: aut misto cū oleo de bēgi et bysquiāmi cōtrito cū
castoreo. Et cōueniētis qd pceperūt est ut sumantur
grana pini et castoreū cum oleo et pterat in aceto et distil
lent. Factus at a pure cures curatiōe apatis et puzis. fa
ctus at in pualescētibus quoz ppo ē sicca si cā eius fue
rit siccitas cures cum curatione et humectatiōe cum ole
is temperatis declinatibus ad frigus: aut calorem secū
dum necessitatē. Si at cā fuerit debilitas: tunc admixtra
illud quod temper pponem accitāle ex distillatiōibus p
dictis. In eo vō q factus ē ppe mām expulsā ad ipsam in
dispōe sifen: aut humorē grossum viscosum administra
oia predicta in capitulo doloris et tarax. Et ex eis que
propria sunt illi q succedit sifen et febrē proprie est suc
cus apsinthij cum oleo ros. aut cum aceto et oleo de lilio
qm ē medicam bonū. Si at q sit ab humore viscoso tō
appropriat trociscus expetius. Et ē ut sumat bellebo
ri albi ptes. iij. et croci. v. et nitri. x. et siat troc. et admixtrē
tur. Et ex medicinis cōmūibus aggregatis ad illum ex
pertis q est a debilitate: et ad illuz q ē ab oppilatiōe aut
humore est ut sumant gariofiloz et se. porri aboz añ. 3.

muschi danic unū et distillent cum aqua sancti et rute
aut cū uino. Et si cum decoctōe foliorū pini et decocti
one foliorū algarū et decoctōe foliorū lauri: et oz ut alienet
in omnibus eius cerna. Quidā aut antiquorū sapientium
dixerūt nō est aliqd magis pferēs sibillo q̄ medicam̄ alfa
denigi dcm̄ ad memoriā. Nā ipsū ē magis iuuatiuum q̄
creauit deus ad illud et pferet ei distillatio facta ex
isopo cum folijs pini et granis lauri et attende qd dcm̄ ē i capi
tulo tarax et doloris ex curis cōibus et p̄prie frigidis.

Cap. xij. de cura saniei et puris ulcē in aure.

Quod in p̄mis oz p̄mitte ē sublatio cibi et ad
ministratio carniū et olei ex q̄bus generat hu
mor bonus dulcis laudabilis et inclinatio regis ad illud
qd oz ex temperata qualitate. Qd si p̄p̄o facit necessa
riū ut sumat aq̄ ordeī et sibi similia fiat et leuitas exer
citij: et inclina mām ad nasū et os cū sternutaciōibus et
gargarismis. Amplius nō p̄t ēē ulcera q̄ sit apparen
tia sensui: aut sint p̄funda ad q̄ nō puenit sensui. Que igitur
ex eis manifesta sūt cum aceto ablūt et aqua aut oxy
melle et aqua aut uino: aut decoctōe mellis cum rosīs
et myrtorū: et post illud sufflet in aures illud qd exiccat sic
dragantū adustū et filia. Et q̄z qdē p̄fert saniose et puru
lente oleū de seie canabiz: et melius ē ut nō rep̄cutiat n̄z
p̄hibeat dū nō s̄fluit: imo oz ut ablūt et regat aliquo
qd sit sicut aqua ros. et oleo ros. Et ex succo foliorū o
liuay cū melle admistrent distillatōes. Profunda vō a
lia sūt p̄p̄nq̄ t̄p̄is: et alia sūt chronica. Sed ea q̄ sūt p̄p̄nq̄
t̄p̄is curent cum eis que sūt sicut s̄f mem̄be cū acetoz
aut colliriū ros. et myrrhaz: et aloes i melle aut uino po
nant in aurem. Et q̄z p̄fert distillatio aque uue acerbe
in ipsaz: et p̄p̄ie q̄z ponitur mel cum ea. Et si succo foli
orū salicis aut decoctio eoz: aut aluminis iamēni adusti
et myrrhē aboz. 3. i. teratur cum melle et ponant i lana
aut sanguis draconis et spume maris et sarcocolle et bau
rac armeni et myrrhē et turis et s̄f et meibē p̄tes eq̄les
puluerisent sūt liciniū inuolutū sūt radiū iūsū melle et po
nant in aurem. Qd si dolor ē būerit curet cū scoria fer
ri cōtrita in ea multoties et misceat cum eo qd exiccat
et sedat dolorē. Et illud ē sicut administratio olei amigda
lini cum myrrha et aloē et croco. Et q̄z necessarius est
ut p̄misceat cū eo pax opij: et administratio medicam̄i ca
pitalis ē iuuatiua ē. Exptū nāq̄ ē cū eo qd in ipso est e
riccatōe cui associat uirtus sedatiua doloris. Et p̄ferūt
et in hoc p̄posita q̄ diximus in antidotario. Et p̄ferūt ei
troc. andarō. Et p̄fert ut sumat ex nucleis myrobāl. et
gallis adustis p̄iunctis cū oleo alkerua et fece et p̄fert ei
emplm̄ de cerusa et emplm̄ basilicō et p̄mista et distillata
Ea vō q̄ chronica sūt p̄funda antiqua submersa sūt ualde
mala. Et q̄z p̄ducūt ad d̄gendū os et significāt ipa di
stillatio meatuū et multitudo saniei fetide: q̄ indigēt eis
q̄ sūt sicut alkitrā p̄mista cū melle et sicut fel corui et te
studinis et eaz administratio cū lacte mulieris: aut cordūe
ni et nitz mista cū ficibus mūdatis a granis et fiat ex e
is liciniū et admistret post mūdificatōz sordis et s̄f i me
dicinis. Et ex medicinis fortib⁹ i hoc caplo ē scoria eris
cū arsenico et melle et acetoz: aut rubigo ferri aut scoria
ferri ipsius frica p̄trita sicut puluis post frequentē frictio
nē multoties facta cū aceto uini donec fiat sicut mel et di
stillet in aurē. Et q̄z ē necessariū ēplm̄ de flore eris: et
illud ē q̄n antiquat et fōrdidatur. Et ex eis q̄ sūt media i
hoc caplo ē aluū adustū cū equalitate sui de melle. Et
q̄z addit i ipso dactylus: et fortior illo ē p̄positio h⁹ flo
ris eris corticū eris aboz an. 3. iij. succi porri. 3. i. mell

pur. 3. i. i. administret. Qū aut multiplicat pus ualō: tūc
necessaria ē administratio liciniū in felle tauzino submersis
aut distillatōes ex uzina infantū. Et fortius eo ē scoria
ferri abluta et frica in sartagine multoties q̄ decoct in
aceto et admistret. Et quando cū pure antiquo fuerit
dolor funde in aurē uinū purum p̄quassatū cū oleo ros
aut cū aqua porri: aut cū aqua piscis saliti. Et q̄z do
lor facit necessaria ēē aloē et opij et crocū p̄misceant cū
melle et ponant in ea. Et qum uideris humiditatem re
tineri p̄p̄ medicinas p̄hibitiuas exiccatiuas: tūc sūde in
aurē oleū ros. ut cadat crusta: deinde pone in eaz qd ge
nerat carnē: et oz penitus ne uirus reueat: imo p̄hibe
atur natiuitas et exicceat ulcus ipsius. et p̄les qdē cal
lidorū medicorū implēt aurē purulētā p̄ano p̄hibēdo cur
sum saniei ab ea. et p̄hibēt infirmū dormire in illo latere
ut nō inueniat sanies meatū: q̄ egrediet ad hoc ut decli
net uersus carnē mollē q̄ ē in radice auris: et facit eueni
re apa et p̄forat ipm̄ p̄ maturatōz et curant ipsum et sa
natur cursu saniei ab aure.

Cap. xij. de eruptione sanguinis in aure.

Quandoq̄ ē spēs et aliqua q̄ p̄cedit cursu flu
rus sanguinis nariū in hoc qd ē creticus. Et
q̄z ē a p̄letōe p̄ducēte ad abscissioz uene: aut abscissioz
et aut apertionem ipsius: et quandoq̄ ē a casu aut p̄cul
sione.

Cap. xij. de cura.

Creticus qdē nō ē pueniēs ut restringat si non
pducatur ad debilitatē et sincopiz. Alius uero
restringat aut cū stipiticiis aut cū cauterizantib⁹: aut cū
infantibus. S̄riptica vō sūt sicut decoctio gallaz cū aq̄
aut aceto et decoctio senticis. et q̄z misceat cū ea ex ui
no antiquo aut acetoz et s̄f s̄f mem̄be et liciniū et de
coctio foliorū arboris masticis aut grana decocta cū ace
to: et expressa infantia nō sūt sicut succus uirge pastoris
et amoglosse cū uino: aut s̄f mem̄be et opij. Cauteri
zantia vō sūt sicut succus albedazū: et ex eis q̄ sūt mirabi
lia ualde ē coagulū leporinū cū acetoz: aut succus porri
cum aceto. et ex eis que sunt expta ad illud est ut sumā
tur duo renes tauz et aliqd adipis saliti. Deinde assen
tur media assatōe et exprimat aq̄ eoz in aurem.

Cap. xv. de cura sordis et oppilatōis facte in aure.

Quia qdē ē leuis ut distillet i ea oleū aigdalī
nū d̄ oliuū amaris montanis p̄p̄ie in nocte: et
paties igrediat balneū et ponat aurē sūt trā calaz ut liq̄fi
at sordes. et q̄z p̄fert ei insufflatio atrimenti i ea: et et cor
dūe aur. i. baurac armeni. 3. aur. i. ficuū albaz q̄tū suffic
ad p̄ficiendū eas: fiat sicut liciniū aut fundatur in ea. 3. 3.
fellis capni cum oleo et p̄assium p̄trium aut aq̄ p̄assij
aut soluat baurac cum aceto et dimittatur donec q̄scat
ebullitio et misceatur cum oleo ros. et distilletur: aut
misceatur baurac cum ficibus ex q̄bus eiecta sunt gra
na et fiant grana pua et ponant i aurē et in die tertio ex
trahantur: associabitur ei ei sordes p̄lima et succedit ei
leuitas manifesta. Et quadoq̄ ponuntur in eam cordūe
ni et urtica. et ex eis q̄ sunt fortiora illis ē succus folio
rum colloquintide et troz distillatus. Et sumatur baurac
et arsenicū equalit et p̄ficiantur cum melle et liquefiant
cū aceto et distillentur in aurē et expectetur post una ho
ra. Deinde ablutur auris cū aqua mell aut cum aqua
cala et licinijs qdē fortib⁹ nō utaris n̄ post eūonē. et ex
eis ē liciniū infusū in pice et oleo cameillino et oleo nar
dino. Quidam aut existimauēt q̄ cāsoza uehemētē p̄fert
altarax et uī q̄ sit tarax cholice. et ex eis qdē q̄ expta
sunt est oleum de scorpionib⁹. 3. plm̄ ei sanat surditates

Et ex eis que p̄sent ad oppilatōz uentolam sordis est licium factū ex nasturtio ⁊ baurac ⁊ adhereat auri tribus diebus. Deinde extrahat ⁊ egzediet sordes plurimas ⁊ similiter sunt licinia cum melle.

Cap. xvi. de oppilatione accidente i aure.

Quandoq; sit hec oppilatō sicut que est pp̄ p̄niculū creatū s̄ foras. Et qñz sit pp̄ sordes ⁊ qñz sit pp̄ carnē ⁊ gelatā. Et qñz sit pp̄ carnes additā ⁊ vruca. ⁊ qñz sit pp̄ lapidē aut nucleū cadere i eā: aut ai mal intrans in eā ⁊ moris. ⁊ qñz ē ex humore grosso uiscoso oppilatē foras: aut meatum nerui ⁊ sentit hō ac si auris ē sit sp̄ oppilata. ⁊ qñz accit illud post uentū uehemētē.

Cap. xvij. de cura.

La qdē q̄ ē ex p̄niculo aut carne oppilatē mea tū in initio creatōis ē difficilis q̄z qū ē p̄fuda: ⁊ manifesta ē facilis. Ad intrisecā vō ingeniū inuenit̄ cuz instio minuto secante ipsā: deinde phibet̄ p̄tinuitas s̄ q̄ in p̄mo dicturi sumus. Et si ē manifesta oꝝ ut scidatur cū cultello spinoso q̄ icidit̄ hemorroides nasi deind̄ tēta ut bucella ponat̄ s̄ quā puluerizatū sit colcotar: aut que p̄cedunt cursu ē que sit ex eis que phibent̄ natiuitatem carnis: q̄ si oppilatio fuerit ex re fixa i ea oꝝ ut distillet i aurē qd̄ sit sicut oleū ros. ⁊ de lilio aut de alibabici. Et si qd̄ fixū ē: sicut aial mortuū i ea: tūc effundat̄ i eā ex oleis aliqd̄ qd̄ eā apiat. Deinde extrahat̄ cū mūdatorio auris facile. In facta at̄ ab oppilatōe pp̄ carnē additā aut uerrucā oꝝ ut abluat̄ cū aqua calida de nitro: ⁊ distillet in eā es usum ⁊ arsenicū rubeū trita cū aceto ualde ita ut adurat carnē: deinde cura ulcus. Et iā dictuz ē q̄ assiduatio effusionis fellis porci ualde p̄fert ei. Et ad illud qdē qd̄ imaginat̄ hō q̄ auris ē sit oppilata cōfert distillatio olei de lilio aut fellis tauri i succo ficie ⁊ succo se. canabis. Et succo colloq̄ntide inest proprietates iuuadi ad oppilatōz auris. Si at̄ oppilatio est sorditica curetur cū eo qd̄ dixiū i ē oppilatōis ex sorditica: ex eis que p̄sent oppilatōi ex sorditica. qd̄ medicina pōt staē tribus diebus i aure ⁊ reliqs ē tēta facta ex nasturtio ⁊ baurac que tribus diebus auri adhereat: deinde extrahatur. Et ex eis q̄ sit fortiora illo ⁊ mūdificat̄ nezū ē sunt troc. de belleboro quoz descriptō. ⁊. bellebori al. auz. iij. nitri aur. xvi. croci aur. iij. cōstringant̄ ⁊ terant̄ cum aceto ⁊ fiant inde troc. Deinde qñ ē necessariū soluant̄ in aceto ⁊ distillet i aurē: s̄ ei mirabiles ualde. In oppilatione uero que sit in creatura: ⁊ ē ut creet̄ auris nō p̄forata: aut in creatione interius ē oppilata iam experitur operatōne manus: ita ut pueniat̄ ad discooperiendū ⁊ p̄foradū usq; ad lamac interiorē: ⁊ qñz cōfert̄ ⁊ quandoq; non conferunt.

Cap. xvij. de attritōe accite auri ⁊ percussione.

Hippocrati qdē uisū ē ut nō curet̄ cū aliquo. s̄ ill q̄ fuerit post ipsum uisū ē ut illud curet̄. ⁊ ex eis qbus ipsi curauit̄ ē ut sumat̄ acania ⁊ myrba ⁊ tuis ⁊ fiat ex eis linitū cū aceto ⁊ albumine oui: aut medulla panis cum melle.

Cap. xix. de pruritu auris.

Sumat̄ aqua apsinthij ⁊ fūdat̄ in eā cū aliqd̄ oleis: aut bulliat̄ apsinthiū cū oleo ⁊ distilletur in eā.

Cap. xx. de introitu aque in aure.

Agreditur aq̄ in aurē qñz qū nō effundit̄ eā ille q̄ balneat̄ aut abluat̄ ⁊ ledit̄ ⁊ qñz apat̄ radix aurium ⁊ uehemētē incurrat̄ dolorē.

Cap. xxi. de cura.

Eis que cōfert̄ ad illud ē ut cū embuba ita fūgatur ⁊ extrahatur subito: deinde fūdat̄ i eā oleum amigdalinū dulce. Et qñz extrahit̄ eā cū lūlis ⁊ sternu.

tatio: aut lignum de aneto: aut scissio papyri s̄ q̄ritates palmi i. Inuoluat̄ itaq; s̄ unā extremitatē q̄rituz ē tercia sui de cotto ⁊ sumergatur in oleo ⁊ igeniose extremitas altera in aurē mittatur cum eo cū quo ingeniata est in ea ⁊ iaceat ille ē est auris: ⁊ altera extremitas in qua ē cotto inflāmetur igne ⁊ dimittatur inflāmari usq; quo pueniat̄ calitas ad interiora auris: ⁊ tūc extrahat̄ ⁊ egrediat̄ subito: q̄ egredietur cum ea qd̄ i aure ē ex aqua. Et ex eis que iuuat̄ ad illud: ⁊ proprie in principio est ut sumatur scizatorij aliquid ⁊ impleatur cum eo auris deinde cōuertatur s̄ eam ille ē: ⁊ sit salis donec egrediat̄ totū: ⁊ qñz ē extrahitur cū scizatorio. Intromittitur ei caput ē ⁊ extrahitur ipsius p̄pendicularis: q̄re extrahitur cū ea aqua. Et qñz excusat̄ in ea que pauca ē effusio oleoz ⁊ effusio lactiū tepidoz cōtinue ⁊ prope qñ remanet dolor ⁊ imouetur cā ⁊ si dolet illud uehemēter uaporetur auris cū corticibus papaueris ⁊ meliloto ⁊ camemilla ⁊ uiol. ⁊ malua ⁊ seie lini ⁊ farina ordeī cum lacte mulieris.

Cap. xxij. de introitu aialij i aure ⁊ generatōe vmiū i ea.

Quandoq; accit̄ pp̄ introitum puorum aialium in aurem uehemētia doloris cū anxietate ⁊ motus vmi q̄ritatem aial: cū vme vō sentitur agitātō.

Cap. xxij. de cura.

Ex eis que oibus illis cōicāt ē distillatio alkitrā in aurē. Ipsū ei statim sedat̄ motū aialis in ea ⁊ interficit̄ ipsum in proximo ⁊ proprie puuz. Et s̄ h̄ distillatio succi cucumeris asinini folijs aut cum scamōea ⁊ s̄ h̄ sulfur ⁊ aristol. longa ⁊ calcadiz. Et ex bonis ē ut distilletur in eā qd̄ fluit a carne uaccina assata. Et qñz cōfert̄ illi ut accipiat̄ ē oleum et sumatur in aurem ⁊ sedeat̄ in sole paties. Et succoz melior ⁊ proprie ad uermē ē succus radicis capparis ⁊ succ⁹ radicis asarfadab ⁊ succus folioz alcor ⁊ succus radicis prunoz ⁊ succ⁹ p̄fici ⁊ succus apsinthij: aut cētauree aut prassi: ⁊ succ⁹ folioz albori uiridij ⁊ sinifur ⁊ folioz aloes et pp̄rie qñ decoq̄tur cū aceto ⁊ succus cucumeris asinini ⁊ succus bellebori al. et decocto ē et epithymi aut succ⁹ mētastrī cum scamonea: aut succus alscēa: aut succ⁹ almar macor: aut aq̄ mell cum aliquo istoz. Et s̄ h̄ succ⁹ rhabani et succ⁹ cepe: et proprie alazir et semē ē aut semen cepe cum aqua mellis: aut aliqd̄ fellium: et proprie quz calefit in cōcauitate granati cuz pulpa sua. Et s̄ h̄ decoctio granoz capparis recentium aut succ⁹ ē et succus lupinoz: aut aloes cum aq̄ tepida: aut cōstū tritum multum aut piretz. Et oia hec in uermē s̄ magis iuuatiua et fortiora. Et ex eis que expta s̄ ad vme est ut sumantur uini. 3. ij. et mell. 3. ij. et olei ros. 3. i. misceantur cū albumine duoz ouoz et fiat tepida et ponatur in aurē in lana infusa ex aqua impleatur auris: et cubitet s̄ s̄ q̄re losus et nō dormiat: deinde subito rapiatur q̄ vmiū m̄ toties egreditur subito. Et qñz cōfert̄ nocumto uermis effusio succi oleandri aut rubi: aut apsinthij: aut decocto eoz: aut tritura corticis radicis capparis aut almar macor cum aq̄ sanfuci: aut urina antiqua.

Cap. xxij. de apostematibus.

Apostematibus que accit̄ i radice auris hec apostemata s̄ ex genei apatum accit̄ in carnibus mollibus: et proprie in carnibus glādulis et nominatur uedius et noiatur nascentia auris. Et fortasse consequetur qñz ex uehemētia doloris ē ut interficiat̄. Et h̄ qdē multoties p̄cedit cōmissio intellectus et ipz ap̄a factū i lamac p̄terfuit̄ adolecētes q̄ iuuenet̄ qñ:

et in senibus lenius. Et adolecentes si calidioris complexionis et magis apertum eorum dolorosum est acute qualitas et uehementius dolorosa et minus tolerans usquequo collectores faciat. et apertum que sunt sub origine auris magis icolume est illud quod est semel crasis bone. **Cap. xxv. de cura**

Lud quod quod est a crisi cum qua non est signum maturitatis: aut pcedit hora crisis est malum. et hec aperta dicitur quia sunt a materia sanguinea: aut cholica. et quia sunt a melancholica: aut a phlegmatica. Et significant illud quod sanguis non est rubedo et grauitas et expulsio et ad pressiones et contractiones in meatibus. et signum cholice: et semel a sanis. subali dolor mordicatus fistulosus sine grauitate et non stringit meatum. Et est cum inflammatione uehementi. Et phlegmaticus est cum tremulitate et lenitate et paucitate rubedinis. et melius est cuncturitie et paucitate doloris. et ex eis in quibus sunt plures ut intendat in inflammatione et attractione et non in ipsius quum sit materia effusa ad ipsum sicut in membrum principale. et proprie in crasis egitudine sicut illud quod accit crisi leibar gie multoties. et nos quod iam inuenimus ad cognoscendum hoc in libro vltimo. **Cap. xxvi. de cura** ergo ne intendas ad curam et in quibus exigit curam apostata adhibendo siptica et apocristica in principio. Deinde ponere regis deinde resolutionem puram. Immo oportet ut incipias et proprie quum accit in febribus cum dolo capitis: et adiuues ad extrahendum materiam ad aperta cum oculo ingenio et cum uentris si non fuerit uelocis attractio. et oportet ut minores materiam cum minutione si ipsa fuerit necessaria. Si autem uehementis fuerit aduentus et attractio dimitte eam sicut materiam suam ut non faciat euenire dolo uehementem quo sebris duplicet. Immo oportet ut sis pntus si fuerit illic dolor uehementis eo quod mollicat et sedat dolo quod sit ex eis quod sit calidus et humidus. Et si fuerit initium et cum dolore uehementi sis pntus uaporatoe cum aqua sua pura: et si fuerit leuis sis pntus uaporatoe camemille: aut medicamine albacuen: aut diaquilis et emplo membris: et si non fuerit uehementis leuitatis et apparuerit ei caput tunc admistra illud quod est inter glutinatos et carminatos et quod est magis pferet et magis maturas. Et hoc est sicut farina tritici et lini cum sirupo mellis: aut aqua fenugreci et malue et camemille: quod si existimas quod non resoluat: imo suppuratoe faciat tunc necessarium est in ipso ut extrahat post aut cum infusione subtili si est pole aut laboriosa: et cum incisione et suctione. Et ex eis que extrahit peius ab ipso per sectionem aut apertum est medicamentum. Et ex eis que sunt puenientia in hac egitudine cum sua attractioe et resolutione sua et propria te sua est stercus caprinum et adeps anseris et galline: et ex eis est nora et kach et adeps uaccinus non salitus. In egitudine aut antiqua necessaria sunt cinis ostracorum et aluacada bi cum melle et adipe antiquo aut sumas ficus et coquant cum aqua marina aut admistret amoniacu solui: aut cum alio: et sicut pax liqda et bdellium cum sordibus aluacariorum et florax liqda et medulla cerui. Si autem fiat scrofule et sigantur tunc accipe eplm et elemta si hoc uis albori et pax et granulauri et staphisagria et gummi et cyminum et piper et radices spentarie et galbanum et coriandrum et corduani et cinis corticis radices capparis et piretri et stercus ouium et stercus caprinum et adeps et proprie adeps porcini et caprarum et bircoz: motuorum et ppe melicorum. et sicut cerebella galiaz et alcubugi et uaccar cerebella: et proprie filuestrium. Et olea ad illud quod est calidioris materiei cum oleo rosarum et uiol. Et ad illud quod est frigoris materiei cum oleo de lilio et anetmo et camemillino et de kerua et pfer bis apostematibus quod difficilia sunt emplm de infusa.

Cap. xxvii. de tremore auris ex uocibus magnis

Ausa in ipso existit debilitas uirtutis aialis quod est in cerebro aut aduenientis ad auditum: quod est necessaria cura cerebri cum eo quod pfortat ipsum semper quod sciuit. **Sen quinta de dispositionibus nasi.**

Tractatus primus de olfatu et nocumtis ipsius et currentibus sicut fluxus. **Cap. i. de anatomia nasi**

Imprebedit anatomia ossium et cartilaginum et lacerti mouentis extremitatem. Et illa sit ex eis a quibus iam expectati sumus. Et quod de meatibus abo penetrant usque ad colatorum positum sub duobus corporibus cerebri filibus duobus capinibus mille et uelam cerebri illic perforatum est coram foramine colatorum ut in ipsum penetret odor: deinde est uua quod penetrat ad guttur. Et anatomia instrumti quo sit odoratus. Et illud quod sit duo addita membra mamillaria que sit in anteriore cerebro et extenduntur duobus uentribus anterioribus cerebri et per illud colat sicut uires in illo foramine et ex duabus extremitatibus recipiunt cerebri et duo addita membra nata ex eo odore cum attractioe aeris. et cerebro quod ipso inest aeris attractio ut pferet aer calorem inatum in ipso sicut pulsus. Quadoque uo augmētatur apud clamorem et apud pscatores aeris et euenit ad siora: et in duabus quod de extremitatibus nasi sit duo transitus ad duos lachrymales: et per hoc gustat sapor alcohol in lingua. qualitas uero odoratus iam dicta est in capitulo vltimo. sed quod odoratus sit in aere cum passione ipsius aut delatione ipsius: aut per uaporem quod resoluit: illud est quod puenit phis: et incipit et medicus quod odor est in radice per uersionem aliquam in aere semper uia delationis. Deinde adiunat ipsum acuitas uaporis ex eo quod habet odorem. **Cap. ii. de naso.**

Am diximus anatomiam nasi et iuuamti ipsius et lacertum mouentem ambas narea et in eis que preterierit. Et nunc quidem nobis necessarium est ut dicamus egritudines eius et causas earum et signa et curatores ipsarum.

Cap. iii. de qualitate uiaque administratois medicinarum nasi.

Scias quod curatores nasi alie sunt quibus non est proprium ut fiant per uiam nasi sicut gargasimata et linimenta sicut caput. Et alie sunt que appropriant ei sicut si uapores et odoramenta et sicut caputpurgia et sunt corpora humida que distillant in nasum: et alia sunt suctiones naribus que attrahunt ad nasum cum attractioe aeris. Et alie sunt insufflationes et sunt res sicce puluerizate subtilissime ut insufflet in nasum: et oportet ut insufflentur in ebubam. Et ois cui aliquid caputpurgium sit: rectius quod est ut os aqua impleat et pceptiatur ei ut resupinet et uertat caput suum ad posteriora deinde distillet in nasum et caputpurgium. Et oportet ut naribus sugat os quod ponit in nasum ad superiora ois modo ita ut faciat opus suum. et multoties quod succedit medicinis acutis distillatis in naso et sufflatis in ipso mordicatio uehementi in capite. Et quia sedat per se ipsam: quia indiget medicamine quo sedet. Et rectius est ut sit si caput quod sit caputpurgium ex aqua acuta mordicativa pannus infusus in aqua calida. Et quia fricatur ante ipsum cum lacte multo si ipsum: aut oleo quod si ipsum effundit sicut oleo de granis cucurbitae et oleo rosarum et oleo de salicibus. Quia caputpurgium suum pferat opus tunc pferat ipsum distillado in nasum lac cum aliquo oleo si oportet. **Cap. iiii. de nocumtis odoratus.**

Nocumentum ingreditur odoratum sicut ingreditur reliquas opus: impositum namque est quod odoratus aut destruat aut debilitetur: aut mutetur aut corrumpatur. Et destructio quod est et ipsius debilitas sunt semper duos modos: aut ei destruitur et non sentit

E u

odores: aut debilitat et sentit aromaticū et fētidū sensu debili et corruptio et mutatio ē. Et sunt fm duos modos unus eoz ē ut odoret odorē fraudulētū et ut nō sit inuētus. Et sū ē ut sentiat odores q̄ boni nō sūt bonos sicut ille q̄ sentit odorem stercoris bouū et abhorret azomati cū. Et cā qdē hoz nocumtōz aut ē malitia p̄sonis singularis: aut est humor malus existens in anteriore pre capitis et in duobus uentribus q̄ sunt in iplas: aut in ip̄s duabus rebus sibi duobus capitibus māmille: aut oppilatio in osse perforato ab humore: aut a uentositate aut ab apate aut a canero: aut a natiuitate carnis addite aut oppilatio in uelamine quod ē supra ipsum. Et multotiens quidem ē facta ex malitia p̄sonis singularis p̄ ueniens ex medicinis administratis et distillationibus distillatis: q̄ calefit p̄lo aut stupefit et infiat: aut faciūt accidere illud aeres siliue qualitatē. Et q̄z fit ex percussione aut casu faciente ingredi sup̄ os nocumtū.

Cap. v. de signis

Quando accit hōi ut n̄ p̄prehēdat odores: et accidit illic cursus superfluitatū fm p̄suetudinē: tūc nō ē oppilatio i colatorio. si at̄ inuenit prohibitiō p̄nerrationis respirationis in naso et nāsitas in loquela tunc illic est oppilatio in ip̄s albaiesim: et q̄n retinet cursus nō sit p̄ malitiam p̄sonis cerebri: aut paucitatem superfluitatū ē: et ē illud qd ē sū collatorio aptū tūc illic ē oppilatio profunda. Et si cursus ē adueniens fm p̄suetudinē et nō est oppilatio sub albaiesim et eis que se quēt ea: tunc nocumentum est in cerebro. Cognosce ergo p̄sones ē et opōes ipsius et dispōnes ē p̄ ea que te docuimus. Et sū si ē debilitas in odoratu et diminutio tūc si inuenitur odor putridus et naribus sugit fetor: tūc cā in ip̄o ē humor hoz locoꝝ putridus. Et significatur cū simili ē qd sciuisti. Et q̄n odorat infirmus in egritudinibus acutis odores n̄ p̄suetos n̄z usitatos n̄z ab aliquo hūte odorē p̄ntē: et cū hoc sentit odorē q̄ ē sicut odor pisciū aut luti infusi aut butyri: aut alteris: et sū illic signa mala: tunc mors prouenit.

Cap. vi. de cura

Scā ē malitia p̄sonis tūc oꝝ ut curet cū orio et intendatur anterior p̄s cerebri cū ebrocis et odorantibus et suctiōibus que sūnt naribus et epithymatibus et empla p̄dictis in caplo curationum capitis. Et p̄lm qdē accit ex malitia p̄sonis et ut sit p̄lo fia: aut ē in abobus uētribus anrioribus toris: aut i ip̄s māmillaribus additamentis. et medicine magis iuuatiue ad illō sūnt caputpurgia facta ex oleis calis in q̄bus dissoluta sūt euforbii et castoreū et muschus. Si at̄ cā in ip̄o ē hūoz existens in uentribus cerebri significat illud p̄ illud qd dictū ē i egritudinū cerebri et cūa cor totū. Si ē hūoz dñans i toto cor: aut cerebro cū eo qd educit illū hūoz rē ab eo ex fibaret et gargarismis et caputpurgijs et suctiōibus q̄ sūnt naribus et odorantibus subtiliat et sūnt illis que iam sciuisti: et si p̄bomia necessaria ē fiat et redi i oibus illis ad p̄cipia data in cura cerebri. Et si cā est oppilatio in osse p̄forato qd noiat colatorium admistra ebrocas apituias p̄dictas in caplo curationum capitis: embroces ergo ex eis et inclinet super uapores eaz et naribus sugat ex eis in q̄bus dissoluta sunt p̄diti et piper et oppoponacū. Et oꝝ ut uērose capiti adhibeat p̄ illud et fiat gargarisma ex rebus apitiuis calis. Et ex eis qdēz que experta sunt ē nigella infusa in aceto aliq̄bus diebus deinde p̄terat cū eo bene et misceat cum oleo. Deinde distilletur in nāsū et naribus sugatur q̄to plus posse est ad superiora et q̄z teritur sicut puluis: deinde teritur cum

oleo antiquo post teritur uice alia donec fiat puluis subtilissimus. Et ex eis que experta sunt ē ut sumat arseni cū rubetū et mentastz et teratur sū ualde et sūmergāt in urina cameli arabici in sole ponat totū illud et resoluat oī die bis. **Q**uāq̄ medicamū exiccauerit urinā iteretur si ipsam urinā noua: deinde uaporet nāsus cū pondē. **L**ex eo: deinde fricetur ex oleo ros. Et q̄z laudatur ad oppilationem uentolam caputpurgium ex oleo amigdalino amaro mōrano: aut suffletur albarum. et piper albu mista cum ip̄o. Quidam at̄ dixerūt q̄ cortex pulmois q̄n exiccatur et teritur et insufflatur puluis eius in nāsū ē iuuatiuus. si at̄ cā in ip̄o est hemorroides curetur cura hemorroidaz. Ille at̄ q̄ sentit odorifera et non sentit fetida non cesset sibi facere caputpurgium cū castoreo multotiens usquequo rectificetur et dispō.

Cap. vii. de fluxu sanguinis ex naribus.

Eluxus sanguinis ex naribus quādoq̄ fit distillatio. Et q̄z fit fluēdo cum uelocitate uehementia. Aut cā dñj sanguinis feruentis cū uirtute. et q̄z fit p̄ eruptionē retis uenaz cerebri et arteriaz et est fm p̄lm non recipiens curā. Et p̄lm ipsius fit successione eū tus soda et inflatōis et egritudinis acute aut successione casus aut percussione. Et sequuntur ipsum accidentia coruptōis operationum cerebri proculdubio. Et q̄z est propter uapores calidos eleuatos. Et ille qdē q̄ fit ex arterijs discernitur ab eo qui sit a uenis subtilitate sua et rubedine et caliditate sua. Et q̄z fit rediēs cū p̄do. et q̄z fit cadens subito. Et cursus qdēz sanguis ex naribus est ex dispōibus que conserit et nocet. **N**ā q̄ inuenit successione et leuitate capitis post repletōm et equalitatem coloris post rubedinē uehementē et equalitatem forme post inflatōem iuuatur eo precipue in egritudinibus acutis et in apatibus intrinsecis et proprie sanguineis et cholici cerebri: deinde in epate postea in uelamine postea in pulmone. Iuuamentū ei fluxus sanguinis ex naribus in pleureth plus ē q̄ sit in peripneumonia. Et fluxus qdē sanguis nariū cris magna ē i egritudinibus acutis multotiens et proprie in eis que sūnt sicut uariolae et morbillus. Quā at̄ multus fit succedit citrinitas non p̄suetā aut plūbositas aut obfuscatō ex citrinitate et nigredine et extenuatio pertransiens terminum et infiantur extrema quous sūm retineatur: et tamē finis ē nociuus. Et in illo et color puerit i citrinitate dñat cholica citrina et ledit cū extractōe sanguinis min⁹. Et i illo cui⁹ color conuertitur ad plumbositatem dñatur iā p̄blosa. et i illo cuius color conuertitur ad obfuscationem dominatur iā cholica nigra. Et isti duo uehementē leduntur per id qd minuitur ex sanguine. Et vtr qdē ille in quo sūluit flux⁹ sanguinis ex naribus ē fm timorē debilitatis ep̄is et hydropis et reliquoz. Et corpora uehementius parata fluxui sanguis nariū sū cholica et citrina sanguis subtilis et iuuatur ex eo q̄ temperatus ē. Et fluxus sanguis nariū signatores h̄z sicut splendor apparēs in utrisq̄ oculis et linee albe et rubedo et citrinitas et prope post soda et reliqua que distinximus ubi locuti fuimus de egritudinibus acutis et crisibus eaz. Et q̄z significat fluxum sanguis nariū et dispōnes et fm dispōnes egritudinū acutarum et eaz crises et iā diximus illud in loco proprio sibi.

Cap. viii. de curationibus.

Retici qdē et similes ei q̄ accit ex seipso uia ē ut non curet donec stringatur aut sentiat casus hūris. Et q̄z p̄sequitur. iij. lb. ex eo et oꝝ ut n̄ t̄neatur donec uehementē sūluat. Reliq̄ uero curentur cū medicinis re

inentibus fluxu sanguinis narium. In eo q̄ factus ē pp̄ p̄e
patōz corporis et caliditate ē? oꝝ ut affidetur eū cho
lere ex eo ⁊ p̄mēsuratio sanguinis ei? cū cibis et potib?
Et phlōmia q̄dē ē melior res qua retinetur fluxus san
guinis nariū qū sit phlōmia subtili? ex latere eq̄distāte
cōit̄et pp̄rie qū p̄tingit sincopis. **C**Medicine uero cō
stringentes fluxū sanguis nariū: aut sunt uehementis stiꝑti
citat̄is: aut sūt uehementis inflatōis: aut sunt uehementis glu
tinationis et ingrossatōis et coagulatiōis: aut sunt acute
cauterizatiue: aut sunt medicine hñtes pp̄rietatem eius:
aut sunt medicine aggregat̄es duas itentōes aut tres.
CMedicine vō stiꝑtice sūt sicut succus barbe: hirci et
sicut acatia ⁊ sicut balaustie et lentes et galle et sicut suc
cus folioꝝ senticis et folioꝝ piroꝝ et folioꝝ cydonioꝝ et
uirge pastoris. Infantes vō sūt sicut opiu et cāfora et se
men byulsami albi et semē lactuce et succus lactuce et
salicis et aqua folioꝝ palme et alkakilē et aznoglossē: oia
non decocta. Glutinatiue uero sunt sicut puluis molēdi
ni ⁊ farina turis. Cauterizantes aut sūt sicut atrimentum ⁊
colcothar: et qū iste cauterizatiue admistratur oꝝ ut admi
nistrentur cū cautella. Ipse nanq̄ qñq̄s faciunt euenire
crusta que qū cadit attrahit deterius q̄ prius. Ille autē
q̄b? inest propriet̄as sunt sicut sterc? asini ⁊ aqua albeda
rungi ⁊ aqua mente.

CCap. ix. de cura leuis flux? sanguinis:

Aluppurgia q̄dē sic fiant suat̄ aque floꝝ palme
et acatie aboꝝ añ. 3. s. cāfoz. g. i. ⁊ incessanter di
stillentur in nasum. Et ex eis ē aqua filioꝝ palme cum
barba hirci ⁊ cāfora. Et ē aqua florum cum succo por
ri. Et ē aque salicis amari distillect in nasum ⁊ aqua co
riandri. Et ē succus camemille cū sua dispōe non deco
cte ⁊ ē aqua cucumeris ⁊ canfore: et ē succus albeda
rungi cum canfora ⁊ succus arnoglosse cū terra figilla
ta ⁊ canfora: aut succus uirge pastoris cum eis. Et ex
eis que sūt ultima i hoc caplo ē succus stercoris asini re
centis. Si autē sanguis multitudinem senseris tūc flos eris
in aceto infusus distilletur paulatim ⁊ ēt administra caput
purgium ex trisera balaustie p̄trite optime cū aqua plā
taginis ⁊ ēt aqua in qua dissolutum ē opium. Et nō oꝝ
ut sit siliuitas in effundendo aquam uehementis inflati
onis: fortasse ei coagulabit sanguinē ⁊ p̄gelabit ipsū i pā
niculis cerebri. Et hec sunt caputpurgia scripta in anti
dotario iuuatiua ualde. Tente autē ita sit tenta ⁊ sub
mergatur i encaustro ⁊ pulverizetur super ipsū dragan
tū donec oia p̄miscantur: deinde mittatur in nasum: ⁊ e
tiam sumatur succus folioꝝ urticae ⁊ colcothar ⁊ pili lepo
ris ⁊ stercus asini siccu aut humidū ⁊ succus porri ⁊ oli
banum ⁊ fac ex eis tentam. Et ex eis que sunt experta ē
tenta facta ex litō indo adusto ⁊ aqua bedarungi. Et ēt
tenta ex puluere tholendini ⁊ farina turis ⁊ aloē cum a
ceto ⁊ albumine oui. et ēt tenta facta ex dragāto ⁊ char
ta p̄busta ⁊ cortice turis cum aqua albedarungi ⁊ ēt ten
ta infusa aqua ros. ⁊ submersa in colcothar ⁊ aloē: aut tē
ta infusa aqua porri sū quā est puluerizata menta p̄trita:
aut tenta ex spongia ⁊ pice liquata submersa in aceto ⁊
fac tentas ex candela alcorrob: aut tela aranee cū colco
thar ⁊ draganto ⁊ flore eris: aut sit tenta facta ex pilis le
poris carminatis submersis in ture ⁊ aloē p̄fectis cū al
bumine oui. Et ēt tenta ex draganto adusto duab? p̄tib?
opij p̄te. i. aggregentur oia ⁊ terat̄ cum aceto. Et tenta
ex corticibus oui adustis q̄ miscantur cum encaustro ⁊
gallia. Ex insufflatōibus uero ē licinium indum adustū
Et ēt rane aduste insuffla i nasum. ⁊ ēt puluis molendi

ni aut tra tesse albe: aut nora: ⁊ ēt cortices turis ⁊ char
te ⁊ draganti p̄tes equales sufflentur in nasum. Et etiā
cortices fructus aldulb exiccati ⁊ p̄triti oꝝ ut accipiat̄ il
lud cum submersiōibus super lanaz. Et accipiatur la
nugo ip̄sus ⁊ ponatur in urceis nouis cum terra sua. ⁊
si ē cum eis terra figuli est melius ⁊ stringatur caput ei?
donec ficeetur in umbra ⁊ teratur qum necessitas fuerit
sicut atomi q̄ apparent in radio solis ⁊ suffletur in nasū
⁊ constringet sanguis statim: aut cortices oui p̄triti ⁊ etiā
calami aromatici ⁊ se. lilii ⁊ se. rose ⁊ gariofil oium añ. 3.
3. myrrbe ⁊ gallaz amboꝝ añ. 3. 5. pap mulchi ⁊ canfoze
⁊ sufflentur in nasum diebus p̄tinuis. ⁊ qū insufflatur i
sufflatio in ipsum tūc p̄stringat nasus una hora ⁊ expua
tur illud q̄ descendit ad os. Et oꝝ ut sit insufflatio i em
buba ut prohibeat exuberatōm fluxus sanguis narium
Ex linimentis uero ⁊ effusionibus ē linimentum sū fronte
b. 2. succi folioꝝ salicis ⁊ folioꝝ uitis ⁊ folioꝝ myrti ⁊
aque ros. infient oia ⁊ apponat̄ fronti cū pāno lini. ⁊ si
militet fiat ex oibus medicinis suis stiꝑticis ⁊ stupefactis
notis dissolutis cum succis inflatis stiꝑticis sicut est suc
cus extremitatū salicis ⁊ senticis ⁊ ramoz uitis ⁊ folio
zum piri ⁊ cydonij ⁊ uirge pastoris linimēta ⁊ ēpla. odd
ramēta uero sunt sicut stercus asini recens. Sed impleti
ones ita sunt. Impletur enim cum capite cāne: aut cū ca
pitibus palmarū siluestriū ⁊ distillat̄ cum cotto papyri:
aut cū cotto reliquoz que egrediuntur ex platis. **C**In
eo autē q̄ prauior est illo ⁊ fact? pp̄ feruorē ⁊ caliditate ue
hementē: aut eruptōz arteriaꝝ necessaria ē phlōia cepha
lice que seq̄t illā narē minima ualde. et necessarie sūt uen
tole sū posteriorē p̄tem capitis cum scarificatione leui ⁊
sū māmilla que seq̄t eam fiat suspensio e? sine scarificatō
ne. Et qñq̄ oꝝ ut extrahat sanguis p̄ phlōmiā usq̄ ad sin
copim ex cephalica ⁊ ex uena spatule que ē posteriori:
qñ ē magis ultima: q̄ phibet sanguinē eleuari ad caput
Ipsa nanq̄ qum ad sincopi pducit sedat statim ⁊ illud
in fluxu sanguinis narium uehementis uelocitatis. Immo
oportet ut succurratur in hora qum sentitur uehemen
tia fluxus sanguinis nariū ⁊ uelocitatis eius antequā
cadat uirt? Sed si non fuerit uelox uehementē: sed fuerit
guttati ⁊ fuerit cum porismo oportebit tūc ut fiat phlō
mia paulatim uicibus p̄tinuis. Et qū phlōmia puenit ad
finem sufficientē oꝝ ut fiat p̄mutatio ad inspissandum sa
guinē cum eo q̄b? inflat ipsū ⁊ cū eo q̄b? ipsū facit turbi dū
quis n̄ infiet cū eo q̄b? sit sicut iuiube. **C**Uetola vō sū
guini dñanti resistere n̄ ualet. Immo oꝝ i p̄mis ut phlō
mia per extractōz paulatim minuat̄. Deinde ponat̄ uetō
la ⁊ positio uentolaz sū epar si fluxus sanguis nariū est
a dextra ⁊ sū splenē si ē a sinistra sū ambo simul si est ab
ābōbus lateribus ē ex nobilioribus curatōibus ⁊ ēt oꝝ
ut stringat̄ extrema ita ut ēt testiculi uiroz ⁊ māmille mu
lieꝝ. Et p̄strictio ambaz aurū ē ualde ultima. Et oꝝ ut
admitret̄ ebroca multū cū aqua frigida. Et qñq̄ neces
sariū ē ut sedeat hō in aqua frigida infrata cum niue do
nec uiridia fiant e? membra. Et qñq̄ necessariū ē ut ca
put eis gypset̄ cū gypso infuso aqua: aut gypso infuso i
aceto ⁊ ut effundatur super caput ip̄sus aque israte cū
niue donec stupefiat. Et qñq̄ non inuenit̄ in ipso excusa
tio a tentibus fortibus factis ex flore eris ⁊ ab aqua al
bedarūgi cū canfora: ⁊ a mūia pura ex qua pondere da
nich i? fiat caputpurgij: ⁊ ad minus puenit ut teneat a
quam frām p̄gelatā i ore suo. Et scias q̄ qñq̄ uiuit hō i
fluxu sanguis nariū usq̄quo egrediāt̄ ex eo ultra. xx. lb.
usq̄ ad. xxx. lb. deinde morit̄. Et qñq̄ sincopis ex qua

cadit ē cā ad scindendū ipsum. Cibi uero sint illi q̄ sunt ex lentibus cū sumac aut aceto: aut acressa: aut fistibulilis. Et caseus recens humidus ē ex cibis convenientib⁹ patientibus fluxum sanguinis narium. Et sicut lac decoctum donec ingrossetur ⁊ oua elixata ei qui pparat ad fluxū sanguis nariū pp cholam sanguis sui qū tñ aceto sa qñz nocēt patientibus fluxū sanguis nariū pp incisio nem ⁊ subtiliatōm que est in eis. Et pgregatio q̄dez ex perientiū existimat q̄ cerebella gallinaz sūt ex meliorib⁹ cibis imo ex melioribus medicinis ei q̄ hz fluxū sanguis nariū ex casu aut pculsione. Uez oz ut ex eis plm sumat aut fiat ei cibus p̄tinuus. Vinū at p̄fert in q̄tuz p̄fortat ⁊ nocet in q̄tū exiccat sanguinē. qū ergo indiges ipso in q̄tū p̄fortat p̄misce ipm parumper. Et qū nō ē necessariū neqz fluxū sanguis nariū facit casum vtutis p̄rimus tunc non des ipsum in potu. Et oz ut obseruet ne dimittat aliqd ⁊ descendere ad uentrē ⁊ inflet stōm ⁊ debilitet pulsū ⁊ exciter sincopi. Et si aliqd descendit ex ut duz in stō pmanet euomat ⁊ p̄cipiat illud qū sentit ⁊ d̄escēsus ad stōm. Nā si ipsū p̄transierit oportebit ut fiat cli nere ut uelociter egrediat ⁊ non remaneat i stomacho.

CL. x. de regie eoz q̄ faciūt fluxū sanguis nariū. **E**cessitas qñz facit ēē rectū ut fiat flux⁹ sanguis nariū: ⁊ pprie in egritudibus cerebri. ⁊ pp hos antiq̄ fecerūt instrū faciens fluxū sanguis nariū pcutiēdo nāsū et curauerūt p̄imas egritudines indigentes in sui sanatoe sanguis nariū cursu. ⁊ ex regie q̄dē in faciendo fluxū sanguis nariū ē cōmotō scā cum extremitatib⁹ plante lenis tactus: ⁊ pprie ⁊ q̄ nascit sū lignū s̄q̄nant sicut flos ⁊ ē sicut aranee tela: ⁊ collyrio scō ex eo q̄d est in suprema parte s̄q̄nanti ⁊ mentastro cāpestri: ⁊ scō ex medicis acutis sicut condifi ⁊ staphisagria ⁊ euforbio confectis cum felle uaccino.

CL. xi. de coriza ⁊ catarro.

H due egritudines cōicantes sūt in hoc q̄d una queqz eaz ē cursus materiei ex cerebro. Uez q̄dā hominū sūt q̄ appropriāt noie catarrī illud q̄d d̄scendit ad guttur ⁊ noie corizē q̄d descendit ex uia nāsū. Et q̄dā hoies sūt q̄ noiant totū illō catarrū. Et nominant corizē a quod descendit ex uia nāsū subtile ⁊ acutū frequēs ⁊ prohibēs odorantū effusū ad oculū ⁊ cutē faciei ⁊ penitus ad anteriora membra faciei. Et catarr⁹ spargitur ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri ⁊ ad stōm ⁊ qñqz ulcerat ea: ⁊ multoties p̄mouet eo appetitus caninus. Et qñz descendit in neruis usqz ad lōginq̄ora mēbra. ⁊ qñz generatur ex eo finances ⁊ peripneumonia ⁊ pleuresis ⁊ extenuatio pprie. ⁊ p̄cipue qū catarrus ē acutus ⁊ calidus ⁊ dolores stōi ⁊ flux⁹ uentris. Et rasura intesti noz qū ē saluus aut acetosus ⁊ generat ex eo ē colica ⁊ pprie mucosa q̄ cruda est. Et cā oium illoz aut ē caliditas p̄p̄onalis pprie: aut extrinseca ex sole aut uenenis aut olfatu medicinarū calefacientū sicut muschi ⁊ croci ⁊ cepe: aut fritas p̄p̄onalis pprie: aut eueniēs extrinsecus ex aere s̄io: aut septētrione ⁊ pprie qum discoopēritur caput ad utroqz p̄cipue hora qua rarificat cerebrum ex balneo aut exercitio aut ira aut cogitaoe aut alijs. Et qñz accit ex p̄b̄omia rarificatio q̄ pparat cor⁹ ad īcipiendū calorē aut frigus: q̄ accit catarr⁹ ⁊ p̄cipue post p̄b̄omia plimā. Et sicut ex malitia p̄p̄onis calidē q̄ accit alicui cor⁹. Et qū fritas p̄p̄onalis sit fortis ⁊ figit in ea sicut sit in senibus d̄ q̄ ipse non digeritur nisi si ipsi perueniāt ad ultimū finē in sanitate p̄p̄onis ⁊ caliditatis. Et q̄ cerebro s̄io qū aduenit nutrimentū debi

litatur in senibus ⁊ in h̄nibus debile cerebrū: quare nō digeritur in ipso q̄d ad ipsum penetrat propter debilitatem suā ⁊ superfluit quare descendit. Et factus q̄dē a frigore plim⁹ ē q̄ factus a calore. Et habentes p̄p̄ones calam uehementius sūt pparati ad recipiendū cās extrinsecas faciētes corizā q̄ h̄ites p̄p̄ones frās ⁊ humidās. Et habentes p̄p̄ones calas in seipsis plus sūt securi ne accidat eis ex cās corporeis q̄ habentes p̄p̄ones frās. Cerebr⁹ ei s̄ium nō digerit illud q̄d peruenit ad ipm ex nutrimento ⁊ nō resoluit quod ad ipz ascendit ex uaporibus. Conuertunt ergo superfluitates nutrimenti ⁊ pponunt uapores sicut p̄uertit in alembico illud quod ascendit ad ipm ex cucurbita: quare assidui sūt in ipso fluxus ⁊ catarr⁹ q̄dē qñz ē grossus: ⁊ qñz ē subtilis aquosus. ⁊ qñz ē calidus acutus ⁊ saluus: aut mali saporis: ⁊ qñz calidus mordacitius ⁊ qñz ē frūs. Et catarrus q̄dē frūs maturat febre. calidus vō nō iuuat febre. ⁊ catarr⁹ q̄dē ⁊ egritudines catarrī multiplicat qū fiat uentus septētrionalis: ⁊ pprie post austrinū. Et multiplīcant ē in hyeme: ⁊ pprie qū fuerit estas p̄ ipsā septētrionalē paucē pluuiē ⁊ autūnus austrin⁹ pluuiosus: ⁊ qñz multiplicat catarrī in hyeme ⁊ pprie ē in regiōi b̄ meridionalib⁹ propter repletionē capitis. Inq̄t. Hip. plib⁹ eoz q̄d accidit catarrī nō accit splē. Inq̄t. S. qm plm q̄ egritudinē hz in mēbro uno: tūc alia mēbra hz in columia. Dico at fortasse qm pparat catarrī subtiliores hz h̄iores. Et ille ē humores ingrossant n̄ pparat catarris multum. Et qñ soda ē conueniens catarr⁹ addit in eo cum attractōe.

CL. xij. de signis.

Signū catarrī acuti calidi si ē corizal ē rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mordicatio ⁊ q̄d currit ⁊ subtilitas ⁊ caliditas tactus. ⁊ qñz accit cū eo febris ⁊ n̄ iuuatur ea. Et si ē in gutture acuitas ⁊ quod descendit ad guttur ⁊ uehementia adustionis ⁊ attractio ipsi ⁊ subtilitas ⁊ cum inflātōe sentit qñ ipsum rascat ⁊ figit ipsum sputū ad citrinitatē declinat ⁊ rubedinē. Et ē hic ēt oppilatio qñz ⁊ nascitas ⁊ commotio acuta. Si at catarrī signū ē frigus ⁊ quod currit si ē in naso ⁊ p̄motio in naso cum tensione frontis ⁊ uehementia oppilatiōis ⁊ nascitas. Et quandoqz significat ipm grossitudo materiei: si ē ad guttur frigus ⁊ quod rascat ⁊ albedo ipsi ⁊ iuuamti a febre si accidat.

CL. xij. de cura.

Cura catarrī ē p̄p̄hefa in accidentibus diminutōis materiei ⁊ oppōne cāe faciētis ⁊ lectōe cursus: aut p̄mensuraoe ⁊ aut motus ipsius ad p̄tē aliam ⁊ antecessione p̄p̄hibitōis ⁊ ex quo fortitā generat sicut chasim in naso ⁊ ulcera super narē: aut sic asperitas gutturis et tussis et ulcera pulmonis et que secunt ea et a postema. Et ea oia indiget repulsionē fastidij et dimissio ne repletōis et cibo et uino: et s̄enutatio ē nociua in principio aduentus catarrī et corizē p̄p̄hibens maturationē humorū contētoꝝ in cerebro q̄ nō maturat nisi cuz q̄ete et cū hoc ipsa trahit ad ipm superfluitates alias et ē post maturationē ultimi iuuamti ualde prop̄ illud quod euacuat de superfluitatib⁹ maturis. et oz q̄dē ne patient catarrum et corizā repleat uentrē cibis: quare repleatur caput ⁊: et ut assiduet calefactōz capitis et elōgatoz ⁊ a frigore et minuat ipm a septētrione: et pprie post austrinū. Auster ei replet et rarificat ⁊ septētrio cōstringit et exprimit. et minoret potū aque congelate n̄ dormiat in die et sitiat et famē patiat⁹ et uigilet q̄tuz p̄t: qm sunt initium cure. et incipiat a fluxu uentris et extractōe sanguinis. Beinde a fluxu uentris post ipsam. Bonum eis

est si necessitas indiget ambo simul. Et raro quidem admi-
nistrat phlogia: et proprie in principio nisi si non toleret
tur illud propter multitudinem: et melius est dimittere ip-
sam et non phlogiare dum non accit a tussis. Si autem tussis est
parui spiritui necessaria est pua phlogia levis renouas nu-
mez propterea forsitum quod facit necessarias esse iterationes
Et admistretur sir⁹ de papauere si assunt uigilie et zucca-
rum si non sunt uigilie. Et clistere attrahit superfluitates
et tu leni uia cum eo quod sit sicut aqua ordeii ut faciat pene-
trare eas. Et qui inuenit cum catarro punctio in mamilla
significat quod ma declinat ad latus. Fiat ergo inceptio cum
phlogia et suffumigatioibus. et quibus accit febris. et pille quod
dem ad tussim puenientes sunt ad aspitare pectoris non ad
mas capitis. et os est ut toleret sitim et frangat ea cum co-
mitione sirupi de papauere et aqua. et si uoluerimus pfor-
tate pectus tunc aqua ordeii et saui. et qui cum catarro fuerit
tussis non balneet. Et illi in quo pfluerau catarrhi e-
stute et hyeme pille cochie sunt ex curis magis iuuatilis
et motus mebroz inferioru est ualde iuuatilius ad catarros
pp attractioz materiez ad inferiora. Deinde admistra quod
narratur ex uaporatioibus et suffumigatioibus cum obser-
uatione ne admistretur si repletio. Et ille qui pluetus est pati
catarrz quibus phibet aduentu catarrhi suo subito introitus ad
suidandiu in balneo ante aduentu catarrhi. Et os est dispo-
nem ut regatur cum eleuatione capitis et eleuet puluinar et
non relupinatio fiat in sono. Materiei autem diminutio est cur
admistratio mudificatiois capitis. In cala quod cum phlo-
mia et solutio uentris educente hiores calidos et cliste-
ribus trahentibus mam ad inferiora. Et infra quod cum
medicinis soluentibus phlogia ex capite que sunt ex eis qui
bibunt et quibus sunt clisteria. Et ad sumu os ut miorer
comestione et potu aque et repellat eu oio die et nocte
et remouebit. Et ppositio autem cae efficientis calide quod
de est ut sit sollicitus in infando caput cum eo quod est infans
sim potentia sicut introitus balnei dulcis oio mane cum
est ieiunus et effusio aque super extremitates et inunctio
capitis et extremitatu et sumis et ani et testiculoz et que
sunt in circuitu eoz cum oleo uiol. Et ebroce admistratio
facte ex ordeo et papauere et uiol et cameille: et effusio fo-
titer infantium actu super caput et declinatio cum cibis
ad illud quod alleuiat et infans et huetat et admistratio mel-
lis ros. oio die. Sed sic est sollicitudo qui incipit como-
tio et sternutatio in calefaciendo caput et uaporando ip-
sum cum pano calefacto usquequo sentiat calore iam p-
uenisse ad cerebz et pseruando caput fm illa sumam. et
quibus necessarii est ut fiat uaporatio cum sale et milia. et quibus
sit uaporatio cum aqua calidis in fine quo pole et eas to-
lerare. Et admistrentur in eis embroce maturatiue iso-
lutue et inunctio extremitatu cum oleis calidis sicut est
oleu anetinu et oleu camemillinu et sanlucinu. Et fortius
illius est oleu rutaceum et oleu de ben et oleum de lilio et
oleu laurinu. Inungant eis testiculi et qui secuntur eos et
anus et lumen et extremitates et lauatur caput cum sapone
constantinopol. Oleu uero inqutu potes fac ne tagat cap-
nisi si non inueneris excusatomi ita ut indigeas infatioe
fixa: aut calefactione: et sit post euionem et ut admistretur
super caput et frontem liniuita ex sinapi et costo et filib⁹
et ablu ipsum cum aqua saponis et filibus: et ut decliet
cum cibis ad illud quod alleuiat et subtiliat et calefacit et
exiccat cum hoc ut ex eo liniat pectus. Et quibus necessaria
est admistratio medicinaru rubificantiu ita ut in eis recipi-
antur stercus colubinu cum sinapi et ficus et metastz et gu-
ma rute agrestis: imo admistratio cauterij et ad ultimuz

calefactio capitis et ipsius exiccatio pferit et expellunt id
quod accit. Et os in hoc catarro ut non ingrediat balneum
ante maturationem. Immo admistretur uaporatioes sicce
Et ex eis que pferit in eo est odorem muschi et filz
impletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto us-
que ad terminu. Et abscissio autem cursus sit cum gargarismis
laudabilibus suis pgelatis sicut gargarismate ex aqua fia et
aqua ros. et aqua lentis et aqua coriandri et aqua in qua
decocti sunt cortices papaueris et aqua granatoz et. Et fri-
gida quod ad calim et cala ad sim. Et sicut liniuitu guttu-
ris cum uino in quo est contrita myrrha: et proprie in fio
Et filr retentio auellanaz in ore facta ex opio et stora-
ce et ture et croco preterquam deglutiat aqueitate eaz et sint
sirupi qui habent proprietatem in hoc sicut sir⁹ de papauere
re purus ad calidu et sir⁹ de papauere factus cum deco-
ctio in qua posita sit sicut myrrha et crocus: et alia ex eis
qui dicturi sumus in antidotario ad sim. et os ut in potu d-
tur sir⁹ de papauere nisi in principio ut phibeat a pecto-
re. quibus retinet et necessarium est spiritum non est conue-
niens iste sir⁹: et sicut uapores retinentes admistrati ita
quod intrent in chasim retinentes uapore. Et isti quod
uapores sunt sicut uernix ad calz et sim simili: et sicut ni-
gella ad sim uaporata aut odora. Et costus est et nigel-
la frixa qui odorat ligata in pano lineo sunt iuuatia ualde
Et filr suffumigatio oris noiata cochia. Et filr uapora-
tio uini aut mellis super lapide molaru ignitu. Et ex eis
que iuuat ad illud est suffumigatio cum ture et xilaloe cru-
do et uernice et costo et stora. Et Tamariscus autem et ro-
sa ad calim: et filr tabarzet et saba et ordeu infusum in lacte
acetoso uaccino de quo butyr est extractu proprie et zuc-
cap et calora et furfur infusus in aceto eis fiat suffumiga-
tio ad calim. et filr uaporatio aceti a lapide molaru igni-
to abluto mudificato. Et quod aut esset est sicut admistratio
elariop et receptio dragaganti: aut granatoz cydonij i os
ut pmisceat grossitudo eoz subuli quod descendit et ingros-
setur ea et descendat et non inuiscet ad pfundiu et fiat cum
ea facile spiritui et admistratio quod subtiliat illud ita ut si
noceat sua grossitudine et uiscositate sua. Et qui catarr⁹
est frus non est pueniens introitus balnei nisi maturatio-
nem. Et si est calus propter illud non erit multuz: a-
lum: imo iuuabit eo. Attractio uero est ad pre aliam est
sicut illud quo utuntur cum timeat quod catarrus descendat
ad guttur: quare extrahit ad nasum cum sternutatioibus
et oibus que mordicat nases. et sic illud quo facis oem
catarrz currere ad inferiora ex admistratioe uentose sup-
nucha: et filr inclinatios super embrocas factas ex odo-
riferis attrahentibus mam ad pre nasi. Antecessio autem est
sicut quod custodiunt guttur et pulmo a nocumeto suo: et
plm eis est cum cibis. In calido quod est cum inunctioe pecto-
ris ex oleo uiol. et acceptio aque ordeii cum aqua uiol.
nutrita et aqua granatoz dulciu. Et admistratio sorbiti-
onis facte ex amilo et farina ordeii et fabaz cum lacte mul-
to si non est febris. Nocet ei lac si adest febris et admistra-
tio electuariop leniu froz et sirupoz de isopo froz. In
fro uero sicut inunctio pectoris cum oleo uiol. et de be-
et admistratio sorbitionum fraz lenientiu sicut triticu cum
melle et sic furfur tritici cum oleo aigdalio et melle et sicut
panis cum rob. et admistratio electuariop lenientiu caloz et
sirupoz et proprie qui facti sunt ex isopo calidorum: et est
isopi ipsius cum stora et potus aque calide est iuuati-
uus in catarris maturas eos et expellit ab eo quod seque-
ipso ex mebris anbelitus maturando illud quod descen-
dit et leniendo. Et uinum quidem non est conueniens
E iij

eis. Et quandoq; conuenit ut conferat eis hoc in prin-
cipio: post maturatōm autem illud quod cōmensuratū
ē ē pūēies. et oꝝ ut sit in illa dispōe ē ad calꝝ cholici p-
mīstū. Et pinguis q̄dem mali odoris p̄hibent maturatō-
nem in subtili principio.

Tractatus secundus de reliquis dipōibꝫ nasi.

Capitulum. i. de fetore nasi.

Ausa fetōis ī naso: aut s̄ uapores putridi
ascendentes ad ip̄m ex p̄tibꝫ pectoris ⁊ pul-
monis ⁊ stōi: aut hūor putrefactus ī circui-
tu ossium albaialim q̄ si ēēt acutus faceret
euenire ulcera: sed ipse ē putridus fetidi odoris. Et q̄n-
q; puenit odor ē ad superiora ⁊ sentit odoramento sui
aut humores putrefacti in uentre: aut in cerebro totoꝝ
aut in anteriore pte ē: aut ī ea pte sui quam seq̄t natus
aut putrefactio ⁊ corruptio accētes illis ossibꝫ oibꝫ q̄rū
curatio est difficilis: aut propter hemorrhoidas ī naso
putrefactas.

Cap. ij. de cura.

Portet ut pcedat mūdificatio ē q̄d ē aggrega-
tum ab humore malo si ē in alio loco q̄ ī cha-
iasim ⁊ p̄fundo ē: imo ē in stō ⁊ cerebro. Deinde admi-
strent mē narrate q̄ sūt ex tentis ⁊ caputpurgijs ⁊ ius
statōibus ⁊ zeliq̄s ⁊ tente ex pte in hoc. Et rectius q̄dē
ē ut abluat natus añ eas cū uino. Deinde ex illis tentis
administretur tenta ex myrrba ⁊ amomoꝝ ⁊ acatia facta
cum melle: aut myrrba ⁊ amomo aut myrrbasum
oleo de neriden: ⁊ tente p̄lime diuersitatis facte ex istis
medicinis s̄m diuersitatem ponderis: ⁊ s̄ cipezi ⁊ spica
⁊ rosa ⁊ anethin ⁊ calamus azomaticus ⁊ amomus ⁊ ga-
riofil. ⁊ myrtus ⁊ aloes ⁊ rosa ⁊ aliq̄d ex sale coninucte
aut separe. Et tēta infusa in triplicato subtili s̄ quā pul-
uerizet subtilis puluis factus ex gariafil ⁊ cipi ⁊ ramic
⁊ laudani p̄tibꝫ equalibus: ⁊ ēt myrti calami aromati-
ci nifri rof. gar. oium añ. 3. i. myrrhe gallaz aboz añ. 3.
5. muschi cāfore aboz añ. 3. iij. climie ⁊ salis gēme aboz
añ. kirat. iij. admistret ex eis tenta: ⁊ ex caputpurgij ca-
putpurgij cum succo mentastri. et melioza caputpurgia
⁊ magis iuuatiua ex eis s̄ urine afinoy. Ille ei nunq̄ fal-
lunt. Et ex expimentis bonis est ut resoluant troc. anda-
racaron recepti ī tyriaca in uino ⁊ distillentur ī nasum
qm̄ sanat ⁊ decoctio aldarisaban cum uino odorifero
ē bona ualde. Admistret ergo aliq̄bꝫ diebꝫ ⁊ nazibus at-
trahatur. Et ex linimētis ē ut liniat illud quod ē interius
ē cū colcotar ⁊ ēt folia sanfuci terant cum aqua ⁊ linia-
tur ex eis natus. et hoc medicam̄ karitiz ⁊ ē myrrbe. iij.
3. ⁊ due tertie casie lignee. 3. i. ⁊. vi. ⁊ amoniaci t̄ndem p̄
sitiantur cū melle. Et ex insufflatōibus ē ut insufflet ī
eo mentastri ipsum aut bellebozū albus ⁊ ostracū adu-
stum. Et ex medicamine tentarum sine predicto ē ut
sufflet xilobalsamus ī naso. Et ex attractōibus cū nazi-
bus ex eis que s̄ expte est decoctio aldarisaban cūz aq̄
aut uino ⁊ admistret diebus aliq̄bus. Et ex eis q̄ expta
s̄ ī cura ē: ⁊ p̄prie q̄ ē ī cerebro: aut anteriore pte e-
ius putredo sunt duo cauteria a dextra pte calue ⁊ fini-
stra ē? corā auribus que sequūt ad ambo tempora: aut
cauteriū unū s̄ mediū capis. **Cap. iij. d. ulceribꝫ ī naso**

Quandoq; generantur ī naso ulcera aut ex ua-
poribus acutis aut malis: aut ex cataris acu-
tis: ⁊ sunt aut fetidi putridi: aut cruste: aut ulcera et bo-
thoz: aut ulcera puras: ⁊ sunt aut appazētia aut intrifeca.

Cap. iij. d. curaz

Malus est membrum humidius aut ⁊ siccus o-
culo. Quare oꝝ ut sit cura ulceris ē proxima

cure ulcerꝫ auzis oculi. oꝝ ergo ut sint medicine exiccan-
tes ulcera nasi minoris exiccatōis q̄ medicine exiccatel
ulcera auzis ⁊ uehemētiōis exiccatōis q̄ medicine exic-
cates ulcera oculi. Ulcera ei nasi indigēt ⁊e que sit ī ini-
tio euentus exiccatōis. Ampli? si cā fuerit marezie cur-
zentes aut uapores ascendentes tūc cura cū cūone eozū
⁊ attractōe iploꝝ ad p̄tem aliam s̄m q̄ scis. Et ad sūmū
necessarium ē ut exiccet caput ⁊ p̄fortetur cūz eo q̄d sci-
uisti deinde intende in nares. Et scias q̄ oēs medicine
iuuātes in hemorrhoidibꝫ ⁊ alarmabet ex eis quas dictu
⁊ sumus s̄ iuuatie etiam in ulceribus quū sunt fortia
⁊ quū feruent cum mucilagīnibus: ⁊ ex eis que similit
illis donec leniuntur pueniūt oibꝫ ulceribus leuibꝫ ēt.
Sicca uero ulcera curentur cū iunctōe facta ex cera cui
admistū ē q̄rū est medietas ei? de medulla cruris uacci
dissoluta cū aliquo quod sit sicut oleū nenufarinū ⁊ sira-
cinū. Et conuenientius apud me ē oleūz rof. ⁊ p̄prie
factū ex oleo omphacino ⁊ ēt curetur cum unctōe facta
ex oleo uiol. cū dragagato: aut pauca spuma philij: ⁊ mal-
ue: ⁊ ēt p̄tenta infusa in isopo. Et q̄z p̄fert p̄bomia ue-
ne in extremitate nasi post cephalicā ⁊ uetosa. Inocra-
ti ⁊ solutio uetris. Ulcerꝫ at ad que currit mā acuta: aut ma-
la ferida cura sit difficilis ⁊ necessaria est cūo. Et q̄z in-
diger solone uentris ex hieris que s̄ magne. Et oꝝ ut al-
sidue ablutio eoz cū nitro ⁊ sapone ⁊ p̄prie q̄ p̄parē
asclidi ⁊ sapone p̄parato ad p̄stantinū. Deinde admini-
strentur medicine uehementis exiccatōis ex q̄bꝫ est hoc
R. corticis eris ⁊ calcadis ⁊ arsenici rubei ⁊ citrini oi-
um añ. pte unā p̄terant ⁊ infundant in felle tauri aliq̄bꝫ
diebus donec rubescat in eo ⁊ admistrentur. Et q̄z ad-
detur in eis amonum ⁊ myrrba ⁊ mentastz ⁊ prassium
et crocus et alumen oium par. i. Et medicam̄ Russi ex-
pertū ē ut ut sumat ciperum et aluū et galle et myrrba
et crocus et arsenicum et admistrentur. Ulcera at uebe-
mētis doloris curātur cum plumbo usto abluto et ceru-
sa et merdasengi fiat ex eis ēplm cū oleo rof. et cera. ul-
cerꝫ at bothorosoz cura sit cū oleo rof. et cum oleo myr-
tino et merdasengi et aq̄ rof. et pauco aceto ēplo facto
ex eis. Ulcera bo manifesta cū hoc ēplo cura ceruse. lb.
i. merdasengi scorie plūbi usti aboz añ. 3. iij. misceat cūz
uino et oleo myrtino. Et ex medicis q̄dē cōibus ē ut su-
mat granatū acetosū et decoquatuz ī uase ereo donec p-
ueniat ad medietatē et linatur ex eo tenta: deinde admi-
stret. et ex eis q̄bus curant s̄ troc. andaron q̄z infusi ī
uino et q̄z infusi in aceto et aqua s̄m q̄ uī. Et ex ēplis
q̄dem bonis est ut sumatur scozia plūbi et uinū uet? et o-
leū myrtinū et aggregētur oia terendo super ignē leuē
accēsum et moueāt donec ingrossent et seruent in uase
ereo. Et plūbū ustū est ī iudicio scozie plumbi. et oꝝ ut
admistretur succus ficie solus aut cū medicinis quoniā
est ualde iuuatiuus.

Cap. v. de cura ulcerꝫ que noiantur ulcera dulcia.

In principio q̄dē sufficit oleū rof. soluz: aut cera
et adeps gallinaceus. Et fortius illo ē ēplz de ce-
rusa et p̄cipue ēplm mistum cum mucilage granoy cy-
donij. et si exiccatōis additio querit ponatur ī ipso sco-
zia argenti: et q̄z p̄fert sola cū oleo lentiscino. q̄ at egri-
tudo parumper sit fortior admistza hoc ēplm. R. ceruse
lb. i. merdasengi. 3. iij. plūbi adusti abluti p̄triti cūz uino
3. iij. fiat ex eis ungtm cū oleo myrtino et aceto. Quā at
egritudo sit chronica et fortis ualde fiat ungtm hꝫ. R.
merdasengi. 3. iij. rute hūide. 3. iij. alumis. 3. ij. fiat ex eis
ungtm cū oleo lentiscino et aceto. Et fortius eo ē illud

sz. draganti ⁊ calcanti ⁊ myrrbe oium añ. pres. viij. cal
cadis. vi. pres. alumis iameni gallap scorie eris oiuñ añ.
pres. iij. turis pre. i. ⁊. s. acet. lb. i. ⁊. viij. ⁊. coquat i ua
se eneo donec fiat in subā mellis ⁊ fiat inde linimentum

Cap. vi. de oppilatioe in chaiafim.

Oppilatio in chaiafim ē res retenta in añrioñ
pte ⁊ ita ut prohibeat trāsitu ex guttu ad na
sum: ⁊ ex naso ad guttū: ⁊ qñz ē humor uiscosus ⁊ tenax
⁊ qñz ē caro nata: ⁊ qñz ē crusta. **Cap. viij. d. signis.**

Hec oppilatio facit nāsitate ita qd pñbz sifluta
tē effusiois ad hoc ut ibibaf i chaiafiz: qñ facit
tñitū scñ ex eo. **Cap. viij. de cura.**

Samatur lentis amare. 3. i. castorei. 3. s. opij croci
amborum ana kirat. i. myrrbe. 3. s. fiant ex eis
pille et fiat ex eis caputpurgii cū aqua salsuci bñi
di. Et multoties qdē indiget dispō opōe manus ⁊ rasi
one nasi cū radio pprie nasi quo polis ē rasio. Rasio igē
nō cesset donec mundificet: ⁊ qñz egrediet cū rasioe rel
plima de cūma mirabilis hō. Fortasse ei psequet medie
tate libreshi at nō adiuuat illd fiat qd dicitur i cō hemōro
idaz. **Cap. ix. de cura morbi qui est sicut in equis.**

Ex curis ē ut fiat caputpurgii ⁊ gargarismus
cū medicamine bñi decoquantur galle contrite
cū aq granati dulcis submersi donec bibant ipm: deinde
exiccantur. ⁊ cū eo misceatur. lb. 5. turis aut sarcocolle
⁊ pficiatur uice alia cū aqua granati in qua coctē s gal
le ⁊ admistretur faciendo caputpurgii ⁊ gargarismum
diebus aliquibus. Et ex eis qbus curatur ē ut ponat i
naso tincar cū cera ⁊ oleo ⁊ fiat hoc sine intermissione do
nec sanetur. **Cap. x. de constrictione nasi.**

Melius ⁊ laudabilius ē ut impleatur interitus
deinde equetur exteri⁹ ⁊ extrahat ex eo quo
plenus est paulatim donec euect. Linimenta uero iuuati
ua in hoc que os ponere super fracturā sunt pap aloes
⁊ croci ⁊ mellis ⁊ myrrbe ⁊ ramercha ⁊ gallia muscha
ta ⁊ lutū armenū ⁊ lutū romanū ⁊ malua ⁊ laudanū ⁊ li
niantur cum aqua alatel ⁊ aqua tamarisci. **Cap. x. de cura.**

Cap. xi. de hemorroidibus ⁊ alarnabet in naso.

Hemorrhoides qdem sūt carnes addite nascētes
⁊ qñz sūt carnes molles al. ⁊ nō est in eis do
lor: ⁊ iste sūt facili⁹ cure. ⁊ qñz sūt rubee aut fusce uebeñ
tis doloris: ⁊ iste sūt difficilis cure: pñpue qñ ex eis cur
rit sanies fetida. Et qñz ē ex eis illud qd ē cancer corrū
pens figuram nasi ⁊ dolorē faciens cū extēsiōe sua ue
bementi. et ille est qd ē fusci coloris male generatōis ual
de in pfunditate plurima cū uia ē blanditū sine incisio
ne ⁊ ratiōe. **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.**
Et inter cancr ⁊ hemorrhoides malas di
stat: qñ cazo nata si est post egritudines in capite ⁊ ca
tarros ē hemorrhoides. Et si non ē sū illud: imo accit
post claritatem nasi ⁊ priuatōm cursus ē cancer: ⁊ ppe
si fuerint ante aduentū e⁹ in cerebro egritudines melice
⁊ fuerit principiū e⁹ sicut cicer: aut auellana ⁊ inceperit
augmentari ⁊ accit in palato durities. Et cancer qdem
ut in pluribus ē nō habens sanie ⁊ cursū ad palatū: imo
ē fccus durus. Et hemorrhoides quādoz elongantur ⁊
fiunt hemorrhoides pendentē. ⁊ qñz elongantur adeo qd
ex naso egrediuntur ⁊ palato: oēs mē que pñt alar
nabet pñt hemorrhoidibus: ⁊ qñz necessariū est ut frāga
tur eoz uirtus. **Cap. x. de cura.**

Quocumqz illoz sūt ex diuisione prima incidunt
cum cultello puo deinde radunt cum rasorio

multū. Et que sūt ex diōne sūt melius ē ut coquātur aut
cum medicinis quas dicturi sumus aut cū igne: aut cū
cauterio puo subtili ⁊ incidat cū rasorio extrahendo qd
in naso ē ex additōibus ⁊ superfluitatibus. Et melius
qdē rasoriū ē illud qd ē ut embuba: deinde effundantur
in nares post illud acetū ⁊ aqua. **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.**
Qd si meliores pñpaz
anbelitus ⁊ remoueat oppilatio bonū ē: ⁊ si nō tūc iam
remanent ex eis in pfundo reliq: tūc ergo necessariū est
ut admistret ferra filosa. Et e⁹ ē modus ē ut sumantur
fila ex capillis aut seta ⁊ ligentur ita ut ligatura illa fiat
sicut ferra habens dentes ⁊ unitat i acum de plumbo i
curuata introuittendo p nasum donec egrediat ad pala
tum. deinde ferret cū ea residuū carnis extrahēdo eaz
ex duobus lateribus sicut sit cum ferra. deinde accipe
embubā ex plūbo aut ex pēna ⁊ uolue si eā pannū ⁊ pul
uerizā super eū medicinas hemorrhoidaz: sicut medica
men de chartis ⁊ medicamē andarō ⁊ reliqua que dice
mus pñ introuittimus ipsā in nasū ut remaneat locus
anbelitus aptus. Et quandoqz sit rasorium sicut luna:
sed est ut embuba pole ē ut psequant eo uoluntas ex mū
dificatōe. Et quandoqz admistrentur in hemorrhoidibus:
instim incisionis ⁊ abra sionis ⁊ mē corrosiue oz ut ster
nuntetur post illud donec destruat ois putredo ⁊ serratu
ra. **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.**
Medicine vō qbus curantur ille que ex eis leues sūt
sunt sicut tenta facta ex cortice grani pñto cū aqua do
nec pficiat ⁊ admistretur illud sine cessatione. Est ei ex
pertum sed ē tardi iuuamēti aut tenta ex usnē uiridi pu
ra: aut ex pulpa colloqñtide: aut ex nuce cupressi cum a
liqñto sicuū admistretur aliqñ diebus: aut tenta submer
sa in succo ozimi solū: aut submersa in aqua eius: deinde
puluerizetur super ipsam sicuū: aut in uino ⁊ puluerizet
si eā tritū ozimū: aut ex pñgelato aque utriusqz granatoz
cōtritoy cum cortice ⁊ pulpa: aut tenta cū melle ⁊ oleo
ros. iterata in die aliqbus uicibus: aut insufflatio ex ar
senico ⁊ calcanto contritis cum aceto ⁊ exiccatio: medi
cine vō qbus ille curantur que chronice sūt sūt tente ⁊
pulueres ⁊ ungtā facta ex eis que sūt sicut alumen ⁊ myr
rba ⁊ es usnē ⁊ cortices eris ⁊ radix lilij albi ⁊ calcantū
⁊ colcotar ⁊ atrimētū ⁊ nitz fiant ex eis cum uino: aut a
qua ozimi: aut aqua aboy granatoz cum pulpis ⁊ corti
cibus tente: aut insufflatōes admistrentur. Si at nō cō
feit fiat tenta ex bñi aqz si quam puluerizetur res pluria
ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ flore eris ⁊ atrimento
⁊ alumine sū equalitatem. Et rectius qdem ē ut admi
strentur post incisionem. Si vō illud nō adiuuat tūc ad
ministret alcholidicon. Et iā dictum ē qd semen spenta
rie sanat hemorrhoidas nascet si fuerit cancerose tūc exp
matur uua que ē si extēmitatem luf spentil: et ibibaf in
de lana ⁊ introuissā in abas nares destruet carnez addi
tā et cancrum. **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.**
Alarnabet uero ē recti⁹ ut curet cu
ra manus. Et illud qdem post diminitōm repletōis a
corpe et capite. Si at fuerit leuis admistrabis ex medi
cinis ulce⁹ medicinas fortes sicut insufflatōem scām ex
aluminis et myrrbe aboy ana. pñem. i. colcotar gallariū
aboy ana pñ. s. sufflentur in ipso aut fiat ex eis tenta. et
medicamē qd. **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.** **Cap. x. de cura.**
S. eligit ē ut sumatur aqua duoy grana
toz expressoy cū corticibus et pulpis suis et decoctoy
decoctōe pauca. deinde ponat in uase plūbi: deinde su
mantur scope et terantur rādiu donec fiat sicut massa et
ibibatur ex tanta qñtate succi aboy granatoz qñtum fiat
lentes. Deinde fiant ex eis collyria longa et introuittat
in nasum infirmū et dimittatur i ipso post qdcat in qui
busdam bozis et extrahantur a naso et liniatur nasus sc

et palatum cum succo aboy et pseueret fm hoc regimē
 Est enim iuuatm ulcep z hemorroidarum: z ex eis qui
 dem iuuamentis ē qd ipsum non efficit dolorem de quo
 fit curati: qñz aggregatur illud ex tribus granatis pō
 tico z acetoso z dulci. Si ergo hemorroidis fuerit fortis
 dura addatur ex acetoso. Et si fuerit plurime humida
 tis addatur ex pontico. Quidaz uero eoz q post. S. fu
 erunt addiderunt quandoz in ipso parum z colcotar z
 salis amoniaci z floris eris. et ex eis que pferit eis ē me
 dicamen citrinum z medicine acute corrosiue ipsos sus
 flare in ipso: qñ apat dimittat dōec qescat. Postea ad
 ministrantur cera z oleum z mel: dñde remouet isuffla
 tio post remouetur dimissio sine cessatione fiat illud do
 nec cadatur z xilocaracte z nabatie humide iaz expte st
 Na qum ipse implentur lana z intromittunt in nasu cō
 zodont alarnabet sicut corrodunt verrucas z nux cupi
 si est iuuatiua ē. Et ex eis que experti sumus est ut tera
 tur atrimentum uiride sicut alcohol z sufflet in naso ma
 ne z sero sanat eimz qñ absconditur alarnabet tūc ex me
 dicinis retinentibus sanguinem ē lūtum infusum cuz
 aqua facta ē ita ut fiat lutum grossum z infiet ualde z
 liniat eo nasus. **Cap. xij. de sternutatione.**

Sternutatio est motus pprie cerebri ad expellen
 dum humorem aut mām aliā cum auxilio aeris
 naribus attracti subito per uiaz nasi z oris. Et sternuta
 tio qdem cerebro ē sicut tussis pulmōi z eis que secun
 tur ipsum. Quidam at existimant qd cerebrum nō re
 dit ad sternutatōm nisi qñ conuertitur humor nociuus
 in aerem z extrahit eum cum aere naribus attracto z il
 lud nō est necessarium: imo non indigent aere in hoc ni
 si ut sit corpus plenum aere. Attractio ad ptem humo
 ris sit continua. Qum ergo comprimif aer totus motu
 lacertoz pectoris z uelaminis laborioso z expellit ab i
 terioribus ad exteriora cogit cum festinatōe ptes suas
 longiores ex pectore ad exitum z ē adiutus ad expulsiō
 nem z ad uictoria: qñ ipm cōmittatur cōmotio aeris q
 sequit ipsum z adiuuat uirtutem expulsiuā ad incidēdā
 mām z expellendū eā. Et sternutatio qdē ē nociua ual
 de in principio catarrri z corize pp necessitatē qetis quā
 bz humor in quo qritur maturatio. Et quandoqz mul
 tiplicatur in febribus z eis sifibus tñ qd dēicit uirtutes
 z replet caput superfluitatibus. Et quandoqz excitat i
 febribus schotomiā: qd oz ut sit festinatio in retentiōe ē
 ut nō attrahat singultū nocētem pmozōe sua. Et sternu
 ratio qdem ē q accit in prin^o pxiimoz febriū. **¶** Qñdi
 uero existimauit z nō excessit ueritatē qd puenientior
 situum capitis sternutantis in ea ē ut sit ante ipsum non
 intuens oppositionem forme nō sit puerum. nō ergo cō
 sequet cum malitia. Et sternutatio qdem ē ex reb⁹ ma
 gis iuuatiuis ad ericcādum caput qm mā aut ē pauca q
 expelli pōt qñis non sit matura: aut ē uentosa qñis sit
 plima: aut ē uaporosa: nā sternutatio ē ex rebus magis
 ualētibus ad repletōz uaporosā in capite: aut ē grossa q
 non ē digesta. Si at ē plus hoc tūc significat fortitudinē
 cerebri. Et pp hoc ille ē mōs ē pxiima nō pōt sternuta
 re: z ille cui ex eis adhibent ea que sternutāz faciūt z nō
 sternutat non sperat ut sanetur unq. Et ipsa est ex eis q
 adiuuant ad expellendas sifluitates retentas z faciunt
 ptū facilem z egressionem secūdine z sedant grauitatem
 capitis. **¶** Uex ipsa nocet ei in cuius capite ē mā que indi
 get qete ad hoc ut maturet z ut nō calefiat illud qd seq
 tur eam z ut non moueat timendo qd attrahat ad ipsaz
 aliud ab ipsaz: ipsa ē nociua ēt ei i c^o pectoris est materia

plurima aut ezuda.

Cap. xij. de medicis phibentibus sternutationem.

Eis q phibēt sternutatōm sūt oleum ros. z ole
 um de salicibus que uebementer sedant eā. z qñ
 q phibetur si sorbitio casa sorbeatut aut balneet cap a
 qua z effundatur oleum calidum in ābabus auribus z
 resupinatio si puluinar calm positum sub collo z odora
 mentū pomoz z nesi z sifit odoramentū spōgie marine
 ē ex eis que abscondūt eā z cogitatio z sollicitudo eoz p
 que remorio sit ab ea z p que ipsa abscondit. Infates vō
 iuuat eo qd fluit ex renib⁹ sanis positis si ignē z assatis
 z sumat anteq coquatur: et accipiatut illud quō currit
 ex eis et naribus sugatur aut sit ex eo caput purgiū. Et
 ex eis que ipsam prohibēt ē uebementia tolerantie i ip
 sa et ut retineatur et ē medicamē sufficiens eis que ē d
 bilis. Et ex eis que phibent ipam est fricatō oculi et au
 ris et extremitatū et palati et fortitudo oculi et uehemē
 tia ē et eructatio et palpitatio aspectus ad supiora et
 inuolutio et permutatio et inunctio lacertoz cum oleis
 humectantibus: et pprie lacertoz mādibulaz et pcpue
 pfundatio sōni. Et timor excitatōis pcedēt et cautela
 a puluere et sōno. **Cap. xv. de facientib⁹ sternutatōz**

¶ Ant belleborus al. et castoreū et cōdifi et pip et
 sinapis aggrega ea: aut singulariter accipe z cuz
 pēna appōe ea in naso: aut accipiantur piretz z
 gallia p^otrita z ruta siluestris z aloes z ex eis fiat linimē
 tum. leuia uero sternutatōz facientia sūt opū qñ odora
 z stipites albedarūgi z aristol. z rosa cū suis pilis. Et ip
 sa ē ex es que faciūt sternutare calefactos z linimentuz
 sterioris ptis nasi ex medicatē sternutatōis puocatō re
 cit⁹ ē q isufflatō ē i ipz. **Cap. xvi. d reb⁹ q cadūt in naso.**

Sternutat hñs id cū aliqb⁹ medicis z itroittat in
 os ē z narē sanā. qñz sternutauerit egrediet ex
 ea res: z ista sunt quasi ex eis quarum relatio preterijt.

Capitulum. xvij. de desiccatione nasi.

¶ Qñdōqz sit pp caliditatē. Et qñqz sit pp sic
 citatē uebementē. z qñz sit pp hūorē uiscosum
 quo exiccat z curatio uniuscuiusqz eoz ē manifesta. Et
 res magis iuuatiue in ipsa sūt olea z succi sifit z humidi z
 extractō humoris si fuerit post lenificatōm ē cū aliquo
 oleo aut succo ita ut nō egrediatur illud cuius non que
 ritur egressio. **Cap. xvij. de pruritu nasi.**

¶ Qñdōqz sit pp uaporē calm: aut pp catarrū
 calidū si ē: aut ppter catarrz fortis cursus qñis
 sit frūs. z qñz sit ppter bothor. Et qñz sit ppter motuz
 fluxus sanguis nariū et ē ex signis crisi et ex signis ua
 riolaz et morbilli sifit qd sciet in loco suo. et cura uniuscu
 iusqz eorum est cum eo quod scitur ex principijs facile.

¶ Sen sexta de dispōib⁹ lingue et oris et ē tractatus un⁹.

Cap. i. de anatomia oris et lingue.

Sē membrum necessarium ad hoc ut pue
 niat cibuz ad pcanitatē iferiorē et cōicat i
 hoc ut pueniat aer ad pcanitatē friorē et p
 fert in expulsiōne sifluitatū aggregataz in
 ore sifit qñ elōgatur et sit difficilis eaz expulsiō ad iferi
 ora. Et ē uas ule sifit broz locutōis i hoie et uociferatio
 nis in reliqs aialibus uociferantibus ex sufflatione. Et
 lingua que ē membrū ē ex infis cōuerfioif cibi masti
 cari et icifio uocis et extractio hāz z ad ipaz priet disci
 tio gustus et curis sifit ei ē iferioris ē continua cū cute
 meri et iteroze pre sifit. et cutis strata ē diuifa i duo me
 dia corā cōmifura neualit: et inter illa duo ē cōitas in li
 gamentis et cōtinuatōe. et tu iam sciuiti lacertos eius

motuū et sensibile. et melior linguarū sūm potentia bene loquendi ē illa que cōmensurata ē in longitudine et latitudine sua que ē subtilis ap̄ extremitatē suā exteriorē. Et qñ lingua ē magna et lata ualde: aut pua sicut spasmata habens eam non ē potens loqui. Et subā qdē lingue ē caro mollis alba quāz cooperuēt uene pue in trantes sāguinee rubee ex calore et q̄ alie sūt uene et alie sūt arterie. Et in ipsa sunt nerui ples pcedentes ex neruis iij. uenientibus ad ipsā quos iam diximus in anatomia neruorū. Et ipsa ē ex neruis et uenis ultraq̄ credat̄ ēē in suo filio: et sub ea sūt duo orificia que abo ingredit̄ sūt et sunt fontes saluē que ad carnē perueniūt glādosā que ē in radice et nominantur generatiue saluē. et isti duo fontes noiantur duo hauritoria saluē pseruantes rores lingue. Et pāniculus qdē q̄ est incircuitus et est conuictus cū pāniculo totius oris et usq̄ ad meri et nōm. Et sublingua sunt duo uene magne uirides exq̄bus pcedunt uene ples et noiantur duo ranine.

Cap. ij. de egritudinibus lingue.

Quandoq̄ accidit lingue egritudines faciētes nocumētū in motu et: aut ita ut destruat̄ aut debilitet̄ aut mutet̄. Et qñz accidit ei accētia faciētia nocumētū ei in sensu tactus et gustus: ita ut destruat̄ aut debilitetur aut mutet̄: et qñz destruit̄ unus duorū sensuū et sine alio sicut gustus sine tactu ppter ea q̄ egritudo potentiam h̄z edandi nocumētū cū debiliore duarū uirtutū. et egritudo qdē qñz ē malitia p̄lois: et qñz ē officialis: aut ex magnitudine aut puitate aut corruptōe figur̄ aut corruptōe sūt q̄ non dilatur prius n̄z pstringit̄ aut ex resolutōe singularis ppositi. Et qñz ē egritudo pposita sicut unum apatū. Et qñz ē nocumētū in ipso ramo nerui q̄ ē ei p̄prios. Et qñz ledit̄ et cūz cōitate nōi: et qñz p cōitate pulmonis et pectoris. Et lingue qdē p̄lo qñz significat̄ ex pte saporis uincens in ea ex eo qd̄ sentitur sile acetositate aut dulcedine aut ispiditate aut amaritudine: aut abhōinatōi generate a putredine: aut ponticitate aut stipticitate. Quā significatio tñ ex eo color et ex eo qd̄ inuenit̄ in sapore qñz p̄rāsīt ipsam usq̄ ad egritudines plures aliorū mēbroz. Rubedo namq̄ et p̄prie cū asperitate significat̄ apata sanguinea i p̄ibus capitis et nōi et ep̄is: et albedo ipsius qñz significat̄ frigus nōi et ep̄is et dñiū p̄latis in capite. Et qñz significat̄ icterici am h̄ color corporis est diuersus. Et sapor et significat̄ bñorē dñantem in cor̄ toto: aut nōi et capite. Et qñz significatio ē h̄z ex parte humiditatis et siccitatis sue. Et siccitas qd̄m sentitur sūm duos modos: quorū unus est cum claritate siccitatis lingue et bec ē siccitas leuis. Et fa est cū cursu humoris p̄fundi uiscosi q̄ ē in ipsa quā calō iā exiccauit: et hoc non significat̄ siccitatem in subā: imo humiditatem uiscosam aggregatam in ea: aut ex catarro aut ex uaporibus grossis spissis. Et hoc ē ex eis que faciunt errare medicos q̄ qñ cognolcūt ex infirmo dispōz exiccatis oris nō discernūt inter modū q̄ est an̄ ipaz et inter eā. Et asperitas qdē sequitur siccitatem et planities sequitur h̄miditatem. Et qñz significat̄ lingue dispōz ex dispōe motus et ap̄ loquelā et ex dispōe diminutōis et lenitatis ipsius et dispōe grossitiei ipsius ita ut minuat̄ oī hora et grauetur motus et significat̄ repletōem sanguis aut bñitatis: et qñz significat̄ et dispōz ex apatibz et bothor que accidūt i ea. Et ubi qdē pole est expōet modos significationū ex hac acceptōe postq̄ p̄p̄hen deis p̄ncipia uia iam p̄tērita et particularia que ostendi.

Cap. iij. de curatōibus lingue.

Quandoq̄ est curatio et cū cōitate quā h̄z cūz capite aut nō per id qd̄ rectificat̄ abo: et est ex eis quorū unūq̄q̄ sciuit̄ in suo caplo. Et qñz est curatio ipsius cura p̄p̄ia cū potōibus eūantibus fluxū uentris que sūt magis iuuatiue q̄ illa que uomitū faciūt et p mutant cōplonem: aut stipticis aut resolutiuis incisuiis subtiliatuiis quāz cum bibuntur uirtutes ad ipsam pueniunt: et opportunius qd̄m bibunt̄ bñmōi post cibū. Et qñz curatur collutōibus oris et fricatōibus et gargarismis et oleis et pillis retentis in ore factis ex sp̄ibus que hñt uirtutes p̄dictas sūm necessitatem. Et melius qd̄m est ut sumant̄ compresse: et oz ut caueatur in administratiōe medicinaz oris et lingue qū fuerit ex genere eaz que nocēt gutturi et pulmōi ut non attrahatur aliqd̄ ex cur su eaz ad ipsa.

Ca. iij. de corruptōe gustus.

Mocumentū ingredit̄ i gustu ex tribus modis: et totū illd̄ est qñz cū cōitate et quandoq̄ p̄p̄ egritudinem p̄p̄iam ex malitia cōplonis aut egritudine officialis: aut cōi et significat̄ p̄ illd̄ qd̄ innuimus.

Cap. v. de cura.

Quia et si est cū cōitate est ut cognoscas dispōz cerebri et rectifies eā cū eis que te docuimus in caplo egritudinū cerebri: aut dispōe nōi: et tūc si cā fuerit repleto et humor malus oportebit ut euect̄. Nā si fuerit acutus euect̄ cum eo qd̄ sit ut hierapiē: aut pillis coctis et pillis factis ex scamonea et pulpa colloq̄ntide et sale naptico. Et si fuerit grossus tūc oportebit ut euect̄ cū bñis et admixtent̄ gargarismata dicta in caplo molificatis lingue et cibet̄ patiens cibis acutis sicut cepis et alleis et sinapi et aceto.

Cap. vi. de mollificatione lingue et granitate eiusde et destructōe introitus in sermōem.

Lingue mollificatio est ex sūma sp̄etiez nocumētū lingue p̄dictorū in eis que p̄tērit̄. et cā qd̄ nota qñz ē ex h̄miditate sanguinea aut aquosa. et quandoq̄ est p̄p̄ter cām p̄imam in cerebro. Et quandoq̄ ē p̄p̄ter cām in lacerto mouente eā: aut ramo ueniente ab ipso ad eā: et tu scies que sit cum cōitate cerebri et q̄ sit absq̄ cōitate ex eis in q̄bus inuenit̄ dispōz in reliquis mēbris acq̄rentibus ex cerebro sensus et motū. et quandoq̄ significat̄ q̄ materia sit sāguinea rubedo lingue et calitas et q̄ significat̄ q̄ mā sit subtilis aquosa multitudo cursus saluē subtilis et paucitas iuuamti ex resolutis et iuuamentum ab eo in quo ē stipticitas. et quādoq̄ puenit mollificatio lingue ad hoc ut puet loquelā: aut fiat difficilis ut alteret̄: et ex ea qdē ē alfe et altere. Et ex p̄u eis sunt qdā spatiū defectus quorū a locutōe p̄longatur. Et ex eis qdē q̄ utuntur tata in locutōe sua et est alqd̄ cui qñ accit̄ egritudo cala soluit̄ lingua et p̄p̄ liquefactōm h̄mitatis anere cū lingua retente in radice nerui eius et p̄p̄ hoc sit puer altatus et quz sit adolescens et temperatur humiditas eius sit loquens expedite.

Cap. vij. de cura.

Porter ut mundificetur corpus cum biera minore: deinde cum bieris maioribus: deinde intendatur p̄ capitis cum medicinis sibi p̄p̄riis. Et si existimatur q̄ cum humiditate dominetur sanguis p̄lo comect̄ uene lingue et uentoselet̄ mentū: deinde curet̄ cum gargarismis et fricatōe lingue et assiduatōe motus et p̄ eūonē. Et tu qdē iā sciuit̄ duo prima capla in regie egritudinū capitis. Medicine vō p̄p̄rie loco que sunt sūm p̄lm ēē sunt ille que sunt cum resolutiuis incisuiis et subtiliatuiis et gargarizatio cum aq̄ eaz et ēmpla facta

et eis et sunt sicut origani et balasce et sinapis et piper
et cortices radices capparis: imo sicut sinapis et conditi
et totum illud cum eo quod sit sicut almaru et acetum squillicum
Et quandoque iuuat ex fricatione lingue facta cum sale amoniaco
et cur. 33. et cepe ita ut ex ea currat salua plurima
et oxymel squillicum quoniam admittat ad gargazadum: aut ad
colluedum os perfert ualde et acorus est bonum mollificandi lin
gue et grauitati. Et quoniam mollificatio fit uehementis et prohi
bet locutionem tunc sumatur aliqd euforbij et conditi et assi
duet fricatio lingue et radices et cum ipsis. Et ideo ut po
nantur iste mei et eay files si collu et. Et quoniam sunt ex istis
medicinis et sibus eis pille pfecte cum eis que prohibeant
eas a uelocitate solutionis sicut est laudanum et dragagantum
et guma pini et gume uiscolae. Descriptio pillarum que tenentur
in ore sub lingua pferet mollificandi et calui eis glu
tinis alibat. 3. h. asie fetide. 3. i. fiat ex eis pille sicut cicer
et teneantur sub lingua. Et ex eis que experta sunt in hoc
caplo. est gargarismus ex sale amoniaco et pipere et pire
tro et sinapi et baurac et 33. et staphisagria et origano et sa
lucio et sale naptico terantur et cribellentur et fiat cum eis
gargarismus in aqua cala diebus prunis. Et ex electua
rijs que indi dixerit ad hanc rem utilia est electuarij et
descriptio est hec cimini nigri cymi karmeni cinami gros
si salis indi oium an. au. 5. pip. 10. g. c. pipis. g. cc. zucca
ri sextaria. viij. et sextarius est. 3. vi. s. sumatur ex eo o die
Et quoniam resolutiua non ualuerit et existimaueris quod humidi
tas sit subtilis et currens adiuua te cum resolutis stipticis
sicut aldarhsabam pmissu cum roso et sicut est flos squanti
cum spodio. Et multoties quod perfert ei fricatio lingue cum
acetosis stipticis. Ipse ei uehementi facit cum resolutio
ne saluie et cursu et si acetositatē sicut lac acetosum et
sicut succus fructuū quod non sunt maturati. Et quoniam puer
tardatur ad loquendum ideo ut assiduet motus lingue ei
et fricatio ipsius et currat salua ex ea. Et pferit in hoc p
prie quoniam admittant in fricatione et mel et sal gema et oia quod
deca sunt in cure humiditatis lingue. Et ex eis que mo
uent linguas eorum et soluunt eas est uiolenter facere e
os loqui. **Ca. viij. de spasmo lingue.**

Spasmi lingue quoniam fit ex humore uiscoso tendente
lacetos et in latitudine. Et quoniam fit ex melia pstri
gente et quoniam in egritudinibus acutis accidit spasmus in
lacerto lingue sicut uia exiccatois et siccitatis. Et spasmus
est quoniam facit appere nocumtum in sione. **Ca. ix. de cura.**

Non elongat cura spasmi lingue in canone a cu
ra spasmi uiscolae dicta in sen prima libro. sed h
uia propria cura eius est sicut quod accidit. Ex summa illius
sunt uaporatores radices colli cur eis que sit sicut came
milla et corona regia et sarfasa et sanfucus et anetū sigilla
tim et cōiunctim: et sicut gargarismi cum oleis eay et ipletio
oris ex aq̃s eay et sint tepide. Deinde retentio eay in eo
spatio aliq̃ et administratio lotiois oris scē ex oleis calis et
dulcibus resolutis et seibus sicut fenugrecū et quod sunt eis
silia. Et quoniam fuerit in febribus sint olea administrata sicut
oleū uiol. et oleū d cucurbita et alkerua et salicib⁹ tepidis
Et oportet ut ebriocentur loca predicta cum aqua te
pida et succis hūis tepidis. **Ca. x. de magitudine lingue.**

Quandoque fit magitudo lingue a sanguine domi
nante. Et quoniam fit ab humiditate plima phlatica
mollificatiua exiccata. Et quandoque magnificatur plim
ita ut egrediat ex ore et non capiat ea os. Et h⁹ quod ma
gnitudinis relatiō singulare feci in caplo apatis pro
pter illud quod ei propriū est ex dū. **Ca. xi. de cura.**

Sanguinea quod est facta ex mā calida curatur si af

siduat et fricatio cum incisiis acetos et stipticis sicut ri
bes et acetositas citri et facta ex hūitibus si assiduetur
et fricatio cum sale amoniaco et sale cum cepis et acetos post
etione: aut accipiant. 33. et piper et longū piper et sal ge
ma terantur bene et fricetur cum eis lingua quoniam reuertet
ad mesurā suam et ingredietur quod de ea exiuit. Et molli
ficatio quod lingue quoniam accit pueris sufficit in ea follici
tudo custodie et cibatio ex passerib⁹ et uolatilibus abula
tiuis. Quidā hō iā uentolatus fuit et pcellus est cum scal
pello uillus nerui in spōdilibus pāniculi pūcti cum lingua
quoniam mollificata est lingua. **Ca. xij. de abbreviatōe lingue.**

Quandoque accit continuatō ligamēti quod est sub ca
pite lingue et extremitati et abbreviatō et non per
mittit linguam dilatarī et quandoque accidit secū
dum semitaz spalmi. **Ca. xij. de cura.**

Ea quod est que facta est cā spalmi iā dictus est.
Eius uo que facta est cā abbreviatōis ligamenti
cura est incisio illius ligamenti ex latere extremitatis eius
parumper et succurrere loco cum draganto adusto ut ab
scidat sanguinē et summa que necessaria est ex incisione ei
solutione lingue est ut flectat ad superiora palati et ut egre
diat ex ore et si nō audet incidere ipm cum ferro pauen
do et timēdo effusione sanguis plurimi trāseat ad hoc ut
intromittat sub ligamēto acū cum filo et disrupat absq̃ icipi
sione et ponat super mēbrum que prohibeat pglutinatio
nem. Et sunt mei cauterizates attractiue et si subtiliatur
in incisione et cum cautella uenaz que sunt sub lingua ne
adueniat eis incisio et nō adueniat cursus sanguis plimi
Capitulum. xij. de apostematibus lingue.

Quandoque accit ligapata cala et apata mollia phla
tica et apata dura et cancer. Et signa oium illo
rum manifesta erunt cum redierint ad illud quod dēni
est in signis apatū. Et quoniam apatū lingua pp potū ueneno
rū sicut fungorū et op̃. **Ca. xv. de cura.**

Apostemata. quidem calida curantur in primis
cum phlebotomia et solutione uentris: et illud
melius est in apatibus lingue quod uomitus. Et quoniam nō ex
cusantur a phlomia uenaz que sunt sub lingua. Deinde
teneant sub lingua sua quoniam est p̃m eay succus endiuie et
succū lactuce proprie et succum solatri proprie et lac a
cetosum et aquam roso. et aquam in qua decocte sunt ro
se et succus uirge pastoris et fricetur cum p̃ficus humidis
quoniam sunt uehementis iuuamenti ad illud. Si aut non resol
uatur et non aperiantur indigent ad ultimū maturatis
resolutiuis quibus fiat gargazismus sicut cum melle et la
cte et sicut decoctio radices lilij et sicut decoctio ficuum
et fenugreci et decoctio passulap et fen⁹ et potus biere
picre ut soluat mē ab ore stōi et sint cibi ex genere eay
que maturat et resoluūt sicut illi qui fiūt ex caulibus et
atriplicibus cum oleo sisamino et si aperiantur admini
strentur stiptica in ore sicut decoctio sumac et myrti et
lentium et foliorum oliue et uinum ponticum. Et quan
doque ualet ad illud unguentum factum ex succo solatri
et oleo roso. et lentibus ex corticatis et roso. Si aut apa est
molle phlegmaticū tunc confert ei ut apati calido in quo
est ultimus status eius p̃buzat radix fen⁹ et anectatur.
Et quandoque in h⁹ fiunt caputpurgia in quibusdā apa
tibus calidis in quibus est grossitudo cum hoc medicaine
p. croci et bierepicre aboy ana p̃t. i. cāfore et mulchi
aboy ana tertiam partem. 3. unius zuccari tabarzet p̃t
i. et s. resoluatur ex eo toto pondus danic p̃i lacte puel
le et fiat ex eo caputpurgium. Inq̃t. B. apata fuit lingua
cuiusdā hōis apate magno quod erat sexagenarius et non

fuerat consuetus phlomarit: qñ nō phlomaui est: sed feci
eum potare pillas cochias: et ut lingua e inuolueretur
emplis friis uolui. Sed ipse erat stultus inobediēs me
dico suo: uidit itaq; in uisione illa nocte ut teneret i ore
suo succum lactuce qd̄ et fecit et sanatus ē integre et fuit
puēniens illud et mirabile. **C**ap. xvi. de alchale in loquōne:
Am diximus qdam que oportuit dici de ea i ca
pitulo mollificatiōis lingue. Nūc at dicamus q
caras et reliqua nocumta locutiōis qñz sūt ex nocumto
in cerebro et in pibus neuui uenientis ad linguaz et mo
uentis eam. Et quandoq; sunt in ipso ramo: et quando
q; sunt in lacerto ipso. Et illd̄ iō qñ alchale aut ē spaf
mus: aut tetanus aut durities: aut mollificatio et abbre
uiatio ligamenti aut nodatio a plaga solidata: aut apa
dyp. Et qñz sit illud sicut scis ex humiditate fm plm. et
qñz sit ex siccitate. et quandoq; sit nocumentum in locu
tione ex pte apatū: aut apostema ulceꝝ accidentium i li
gua et pibus eius. Et qñz accit post sisen pp̄ expulsi
nem superfluitatē ex cerebro ad neuos: et in febribus a
cutis propter exiccatiōem eay. Et qñz est lingua in hoc
ut drumescat spasmata et est rarissimum. et hoc est ex no
cumentis accidentibus ab origine. Et quandoq; sit no
cumentum in fnone propter eas lacertorum epiglōtis
qum sunt extensi et mollificati. Et bōi qdem quandoq;
est difficilis uociferatio in princ̄ rei qñ laborat in mo
uendo lacertos pectoris sui et epiglōtis sue. Ita q; nō to
lerat laborem ipsum illi lacerti. quare fiant inobediētes
qum ergo respirat in initio dictionis sue et sermonis cur
rit post illud. Et o; qdē ut b; bō preparat se ad loquē
dum cum respiratiōe magna et motu pectoris magnos: im
mo festinet in ipsa uelociter. nam qum ipse affluecit illud
facilis sit ei locutio et consuecit facilitatem in ipsa. Reli
quoz uero modorum curationes iam dicte sunt in capi
tulis suis. Et facto quidem post sisen confert quandoq;
phlebotomia duarum uenarum que sunt sub lingua ual
de. **C**ap. xvij. de ranula.

Et filis glādule dure existens sub lingua et color
ē filis coloris pposito ex colore superficiei lingue
et uenay que sunt in ea et est similis rane et causa eius est
humiditas uiscosa. **C**ap. xvij. de cura:
Experiantur in ipsa medicie corrosiue incisiue re
soluue in qb̄ ē superflua exiccatio sicut sal am
moniacus et acetum et sal et fricatio cum flore eris et dra
ganto. Quod si non pferant administrantur medicine a
cute sicut medicamen andarō et medicamen alcaziō et
medicamen oui humidū dictū in antidotario et admini
stratio phlebotomie sub lingua et medicine fortel alcola
administrantur. Si at nō ualuerint nō erit excusatio ab
opōe manus. Et ex medicina laudatis in ea ē ut sumā
tur organū pscū et cortices granatoꝝ et sal et fricetur
cum eis lingua infantis patientis ranulā qñ sanat eis.
Et ex eis que expta sunt in ea sunt dragantum adustū
et hermodactili pmissa cū albumine oui et posita sub lin
gua. **C**apit. xix. de adustione lingue:

Quandoq; accit illud cā caliditatis in ore flōi
aut cerebro que nō puenit ad hoc ut sit febris
aut cā receptiōis rep̄ acutay aut salap̄: aut amazay aut
dulcium aut propter sitim uebementē. Et qñz sit prop
ter eas maiores illis sicut febres acutas et apostemata
iteriora. Et cura illius in suma ē qñ o; ut prohibeatur
q; de hoc pquerit et proprie qui ē ex egris ne dormiat s; collū.
Et ut assidue uat oscitatio et p̄suecat in admini
stratione pillay factay ex seibus bareke et candi et citzo
li et cucurbite et cucumeris et tereniabi et filibus illis. et
teneat in ore nucleos prunorum et amazindi et succazū
albaizet et mucilagines notas et succos infrāntes et hūe
ctantes. Et conuenit ut super ipsam fiat absterio si est
illic humor uiscosus. Deinde inungatur et colluatur os
cum oleis et mucilagibus et succis et adipe uolatiliū.
Et quidam homines sunt qui curant illud fricando cū
menta. **C**ap. xx. de cura fissurarū in lingua.

Mucilago p̄sili teneat in ore et transglutiat eam
et sumat crura et pedes et oua mollia cocta i a
qua. Et ex eis que experta sunt in eis ē butyru; recēs.
et ex eis est frustum cucumeris et leuēsen.

Capitulum. xxi. de deiectione lingue.

Quandoq; sit propter apostemata et magna. et
quandoq; sit a p̄focacionibus. Deicit ei na
tura aut uoluntas linguā ut aperiat meatus anbelit.

Cap. xxij. de bothor in ore et cura eius.

Purimū quide; paritur os bothor propter sta
tionem caliditatis i pibus flōi et capitis et ua
poz. Et quandoq; sit in febribus: et iaz dictum ē q; quā
do apparet in febribus acutis bothor nigre in lingua
moritur infirmus in die 60. Singulazia uero iuuatiua i
bothor in principio rei qum est necessitas infiatōis et e
xiccatiōis sunt sicut myrobal. et galle et seia rose et amilū
et fructus tamarisci et hief memibe et dragagantum et ba
laustie et duo sandali et rose et spodium et sumac et len
tes et lutum amenum et capita granatorū et cortices
glādium et elimia et faufel. Et succi sū sicut succ; lactu
ce et solatri et succus uirge pastoris et portulace et ex
tremities uitis. Et plurimoz quidem infantium sanan
tur bothor cum zuccaro tabarzet et cāfora. **C**alida
uero que sunt necessaria in fine rei sunt sicut chelidonia
et darisfabā proprie et corticis nucis muschate et cipe
rum et crocus et nux cupressi et buglossia et p̄iret et ga
riofil. et mentast et galia. Et ex medicinis sordidis est
stercus canis: et quandoq; necessarium est in eis que sūt
ulcerate arsenicum. et ad eas qdem que sūt grosse iā exp
ta sunt decoctiōis darisfaban. 3. i. et uenay. 3. s. chelido
nie quinta p̄. 3. aloes pondus. 3. 4. croci aur. i. et simili
ter aqua in qua decoquūt gariofil. et nucis muschate et
darisfaban ptes equales aut propinque. et si icipiūt bo
thor suppurazi tūc fortasse ē necessariū ut appropinquē
tur eis mucilagines facte ex eis que sunt sicut semen lini
cū ficibus et butyro et farina frumti et semē maru et fu
mus terre et sem malue: et ista seia eadē et faria ordeī et
lac asininū solū: aut cū aliquo istoz. et quandoq; idigēt
decoctiōe seminis lini cum ficibus et butyro et faria fru
menti et menta et fenugreco. **C**uidā uero sublimiū
medicop dixerūt nō ē aliqd̄ magis ultimū q; oleū de sū
nanto in curando bothor oris tepidū in ore.

Cap. xxij. de alcola et ulceribus malignis.

Alcōla ē ulcus existens i cute oris et lingue cū
expansionē et dilatationē. et quandoq; accidit
infantibus plurimū. Immo qñ plurimū accit non accit

nisi eis propter malitiā lactis et malitiā digonīs et i nōis
eoz. et qñz accit ex oi bñore et cognoscitur ex coloꝝ suo
Albu ei ē pblaticū et generatur ex pblate falso in plib⁹
Et citrinū ē cholici et uehementioris instatōis q̄ alia.
Et nigrū ē meliciū. Et rubetū clay ē sanguieū. et maligni
us oibus ē meliciū et quandoq̄ sit cum apate: et qñz sit
singulare. Et oē ulcus eueniens in sificie oris ē uelox ad
dilatādū propterea q̄ non deficit ei caliditas iseparabi
lis et curis humida lenis. Et de p̄suetudine q̄dē. S. ē ut
nominet eam colaban dum in superficie perseuerat. qū
q̄ putrefiunt et submergūt non noiat ea colabā: imo ul
cera maligna: et sunt illa que indigent medicinis canteri
zatiuis. Et qñz multiplicat alcola quando multiplican
tur pluuie et multiplicantur i febris p̄suetudinalibus.

Capitulum. xxiij. de cura:

Portet ut intendatur primo humor dominās
faciens alcola et euetur ex cor̄ toto et dñans
deinde ex uenis que sūt sub mento: et ex eis que sūt i iaba
ric. Pblomia nāq̄ p̄fert oibus egritudinibus oris calis
Deinde administrētur medicie bothorales predicte ita
ut curentur fortia et plurime būitatis et acuta et saniosa
cū fortibus et debilia cum debilibus. Et qñ ulcera per
ueniūt usq̄ ad os tñc necessaria sunt ualde fortia sicut al
cadidicon cum acatia plurima. Et oꝝ ut alienet olea oia
usq̄ ad oleum de oliuis. Medicine uero colligantur ex
medicinis bothor sīs et calidis quas diximus in caplo
primo in q̄bus sunt sipticitas pauca et infrātio: deinde
ille que resoluunt usq̄ ad os tñc necessaria sunt. Et in ill
q̄ declinant ad rubedinē et citritatē oꝝ ut addat i infrāti
one medicine. Reliqua uo indigent in primis eis que e
xiccāt et absterunt cum qualitate sua equali i initio rei
deinde eis q̄ exiccāt et resoluūt cū fortitudine et obfue
etas in oibus illis. In pueris ei oꝝ ut sint medicine co
rum debiliores et ut lac eoz rectificetur. In magnis uo
oꝝ ut sint medicine eoz fortiores. Et pueris qñz p̄ferūt
cibi solū. Si at nō sūt comedentes oꝝ ut que eos lactant
cibentur eis. Medicine uero puenientes alcola que sūt
acuta sunt sicut masticatōes folioꝝ rubi et sicut lētes cū
aceto et oēs medulle qū permiscetur cum cydonijs sūt
inuatiue et p̄prie medulla cerui et uituli et pōa siptica et
zarur et cydonia et iuiube et extremitates uinis et citroli
hortulani ficcati et farina leniū et farina rizi: et fortiora
illis puluis scūs ex gall et spodio et ros et acatia et sīb⁹
ill. et chelidōie cū sipticis iest vñs mirabil i cola et cāso
za et uehementi iuuamti i cola. In utriq̄ uo fr̄is adiuua te
cū absterfuit exiccatis et p̄prie i pblaticis et cū resolutis
fortis isofonis et exiccatois: et p̄prie in melicia sic ē faria
berbi et mel cum gallis et zafura p̄gameti est uehementi
i iuuamti in hoc proprie in pueris qñ miscetur cūz aceto
et malignis dragantū cū aceto. et qñ sūt corrosiua mala
tunc necessaria est administratio flozis eris cū colcotar et
gallis in rob: aut gallaz et aluminis et balaustie p̄tes eq̄
les administratio trociscoꝝ busius aut alcohol tarcamati
con cum succo siptico sicut succus acreste. Et sicut me
dicine cōes aut ex alumine et gallis p̄ritis aut pulueri
zato et puluis fricet cū eis os multū. Et galle q̄dē p̄fer
oi cola maligno et proprie qñ coquantur cū aceto et sale
Est et cū eis colluō oris in cola pueroz. Et cinis alme
zerion h̄z proprietatē mirabilē in cola magno. Et est ex
medicinis cōibus speticibus alcola. Et sūt alumi pulue
rizatū et aq̄ erea et sex adusta. Alcola uo melico nigro
p̄fert ut liniat cū melle cui admiste sūt passe emucleate et
anifum. Si at illic fuerit apostema ē tñc admistretur hoc

ungm̄ aq̄ albedarūgi sacraiatū unum olei ros. sacraiatū
medietas lentū sacraiatū medietas croci pondus duoz
aureozum fiat ex eis unguentum:

Cap. xxv. de multitudine spuri et usus et in somno:

Multitudo accit ex multitudine caliditatis et hu
miditatis et proprie in rō. Et qñz sit p̄pter ui
etoria caliditatis solius sicut accit ieiuno aut p̄p̄ graui
tatem cibi: aut corruptōm et ex sp̄uto assiduo usq̄quo
comedat et q̄elat illud ab eo. Et qñz accit ex frigidityte
et p̄blegmate.

Cap. xxvi. de curaz

Suaserit ex caliditate tē oportebit ut p̄bmetur
basilica pri⁹ et admistrent alrobis acetola et stip
tici fructus ex uino uetē cū cōmissione plurima. Et sit
cibus ex piscibus et carnibus leuibus sicut carnib⁹ be
di et uolatilium. Et assiduet colluōm oris cū decoctōi
bus sipticis factis ex lentibus et sumac et sīb⁹. et si fu
erit ex frigore et pblate admistret uomitū cum eo q̄d sci
uisti in oi hebdomoda duabus uicib⁹ aut trib⁹. et def ei
ad potādū in oi hebdomoda semel hoc medicamen. R.
bierepi. pondus. 3. j. salis indi pondus duoz danic ani
si et ameos aboz añ. i. danic detur i potu cum siupo a
cetoso de melle et de scibus. et admistrent post illud ty
riaca et electuaria calida. Cibi at ē sūt pulli colūbay co
cti in cazola cū sp̄ebus que sunt ut piper et sinapis et al
lea et sumat in cenis tortellas cū almuri nabati. deinde
trāsgluriat aquā calidā et fricet gigias sicut ondi. et ex
medicinis et curis cōibus et bonis ē ut sumat oi die pō
dus. 3. i. salis t̄iti non subtiliter cum endiuiā būida: dei
de administrētur trisera et assiduet admistratōm fricatō
nis gingiuazum: et iam expertus est musc⁹ assatus et i
uentum ē iuuamentum et p̄p̄e in pueris.

Cap. xxvij. de abscissione odopz horribiliū et comestis.

Confert ad illud masticatio rute et masticatio fo
lioz rubi et colluio oris post eas cum aceto sū
litico et admistratio ciperi et zedoarie in ore.

Cap. xxvij. de sp̄uto sanguinis ex ore.

Suaserit ex suba oris et cute ipsius tunc cu
ra ipsum cum troc. predictis in et alrobis et ali
is in decoctōe ramoz uitis et p̄p̄uioꝝ et est iuuamētū
maximū. Si at in alijs fuerit locus nos iā ei singulare se
cimur capituluz: immo capitula.

Cap. xxix. de fetore oris.

At et p̄zin⁹ ē gigia p̄p̄ putredinē q̄ ē i ea: aut p̄p̄
mollificatōz q̄ accit ei aut putrefactōm in radice
denti: aut in ipso dñte aut ē p̄zin⁹ et curis oris p̄p̄ p̄po
nem malā in ea que alterat humiditatem. et p̄sm b⁹ com
plexionis ē calis: aut sit ut sit et p̄zin⁹ rōus p̄p̄ humore
putridum in ore rōi aut cholezicum aut p̄blegmaticum
et qñz sit ex partibus pulmonis sicut accidit in habenti
bus p̄bifim.

Cap. xxx. de cura.

In illo q̄ ē ex gingiua et carne que ē inter dentes
rubea oꝝ ut intendat in masticatōe dentium sp̄
et ablutōe eozum cum aceto et aqua. Si ergo ualuerit
illud bene: si at non ualuerit imo fuerit illic sifluitas
putrefactōis tñc oportebit ut masticet post illud succus
tamazisci et p̄zetuz et uitam et foliuz et xilaloes et ma
sticem et cortices citi et gariofilū et ut ponat super gin
giuā aloē et myrba et aboz similia et ut colluat os cūz
aceto squillitico et ut fricetur cum aniso et uino et passo
dulci: q̄ si fuerit fortior illo admistret masticatio staphi
sagrie et expulsiō saluie. Si autem non confert et appa
ret putrefactio manifesta sumantur draganti adusti. p̄
i. et radicio lilij et croci amboꝝum añ. p̄. 5. conficiantur

cum melle et fiant troc. administrantur et colluantur os
post ipsos cum aceto puro et misto cum aqua ros. Aut
sumatur medicamen fortius isto et pergamini adusti. 3.
ij. feniculi. 3. ij. et. 5. galie sumac. 33. pipis adusti trocisco
rum alcadidicon omnium an. 3. ij. fiat ex eis fricatio et li
nimentum et potatur super ipsum pannus lineus et alca
li solum quoniam ponitur si putrefactionem eradica
cit ipsam et facit nasci carnem bonam. Et ex eis que ex
perta sunt ad istud est acacia arsenicuz citrinum arsenicu
rubeum calx alumen fiant ex eis troc. cum aceto: deide
terantur cum aqua mellis aut decoctioe seif iuniperi. sed
si fuerit putrefactio in ipso dente tunc medicamen ipsius
erit fricatio eius si fuerit in extremitate: aut limatura
eius cum lima aut eradicatio dentis si fuerit putrefactio
sequens radicem dentis. Si autem fuerit illic in gignia
mollificatio et fuerit causa in euentu putrefactionis tunc cura
ipsum constringendo ipsam cum eis que sunt in capitu
lo mollificationis gingiue. Si autem humor cholericus putre
factus in stoma aut in toto ore tunc non est aliqd magis co
ferens ei quam chrysomila humida in ieiunio et similiter al
bateka aut citroli aut pfica. si autem chrysomila presentia non
fuerit et perfica humida administrat infusio eorum que ex
ipsis incisa sunt et exiccata in ieiunio et proprie exiccata
chrysomila. Et ex eis que iuuant ad illud est administra
tio laui cum succaro et aqua niuis et administratio pilu
lap aloeticarum quas dicimus in antidotario et sit cib
eius olem lauanis infundans non pueribile in choleram
Si autem est humor phlegmaticus administrantur biei mu
dicantes os stoma dicte in capitulo oris stoma. et administ
tur trisera minor et 33. nutritum et subtilis puluis aloes
proprie et sit cibus eius patelle et minoret potum aque et
abhorrent fructus et olea humida et assumat fricationes
suas ex arboribus amaris sicut aleheric et oliue. Et ex
medicis que iuuant eos et ut sumat os mane ex folijs myr
ti cum equali mensura sua de passis enucleatis ad ma
gnitudinem nucis: aut simile ipsius ex nuce cupressi et iu
nippi cum passis. et pset eis grana pini et pille de garios. et
est descriptio earum. 34. garios. galange aboru an. 3. 5. mu
schi canfore amborum an. danic. i. pizetri. 3. i. aloes. 3. ij
finapis. 3. i. fiat pilule cum uino. Et medicine quedam sim
plices experite sunt sicut tus et xiloaloes indus et cinamum
grossus et cortices citri et rosa et canfora et sandal. et gaza.
et cubebe et mastix et macis et nux muscata et radix alad
kir et alaznec et alusnen et blacte byzantie et cardamomum
et agnus castus et folia citri et spica et alneremick et 33. et
reliqua que inueniuntur in areolis singularium. et ea quod
medicines pficiuntur sunt miua et sex et succus citri.

C. lxxi. quoniam os remanet apertum.

O remanet apertum aut propter uehementem neces
sitatem spiritus maxie inflatio: aut propter strictum et p
socationem: aut propter debilitatem lacertorum oris: quare
non efficiunt operationem suam in somno et illud est in egritu
dinibus acutis malum. Meliora autem loca ad distinguen
dum colores dentium sunt loca alia: et quoniam dicuntur e
gritudines acute.

Sen septima de dispoibus dentium et est tractatus unus.

C. lxxi. de sermone dentium.

Iam sciisti quod locuti sumus de dentibus et
anatomia eorum et iuuamento ipsorum. Por
tet ergo ut tu attendas quod dicit illic ut sci
as quod dentes sunt ex summa ossium quibus ies
sensu propter illud quod uenit ad eos ex nervis et cerebro
procedentibus lenibus. Et quoniam dolent sentiri illud quod

accidit eis ex percussione et saltu: et quoniam sentiunt fricationes suas
et motus suas. et quoniam accidunt eis egritudines mollificationis
et fissure et eradicatio et augmentum et altitudo coloris in sub
stantia sua et in epithimantibus propositis super eos. et ac
cidunt eis corrosio et putrefactio et fractura et accidunt
ei dolores uehementes et fricationes. Et accidunt eis stupor
et est spes dolorum et accidunt eis defectus a masticatione
dulcis et acetosi et noceri a calore et frigore et putas
tolerantie ad obuiandum uni aborum aut utriusque. Et quoniam
accidunt ei spes apatum: et illud quidem non est mirum. Om
ne ei quod recipit extensionem cum augmento nutriti non
elongatur quoniam recipiat extensionem cum superfluitate. nam
si non reciperent mas penetrantes in eis augmentares
eos non fierent uirides et denigrarentur. Illud enim est p
pter penetrationem superfluitatum in eis. Et dentes quod
creati sunt recipiunt augmentum et additioes semper ut sit
eis illud loco et quod conteritur: ita quod dens oppositus loco
et quod cecidit et eradicatus est augmentat in longitudine quoniam
sit additio conueniens ei: et non opponat ei contritio. et
scias quod dentium proles quoniam significantur ex gignia et
colore eius si est citrina est cholera et alba est phlogistica
et rubra est sanguinea: et si est ad fuscitatem et nigredinem est
melancholica.

C. lxxi. de seruatoe dentium.

Qui uult ut incolumes sint sui dentes os ut ob
uet. viij. res. Ex quibus est ut sibi caueat a frequen
corruptioe cibi et potus in stoma propter rem in subam ci
bi: et ut sit recipiens corruptioes uelociter sicut lac et pi
sces saliti et pisces pui aut propter malitiam regis sue acceptio
nis ex eis quoniam iam scita sunt in locis suis. Et ex eis est ut non
nutratur multis uicibus uomere et proprie quoniam est illud quod e
uomit acetolum. Et ex eis est ut uiuet masticatio omnis
uisci: et proprie quoniam est dulce sicut pfectio de melle et sicut
uiscose. Et ex eis est deuotio frangendi durum et ex eis est
deuotio pgelantiu. Et ex eis est deuotio ois rei que est
uehementis frigoris et proprie post calidum et omnis uebe
mentis caloris et proprie post frigus. Et ex eis est ut assi
duet mundificatio et quod ingreditur dentes absque pscru
tatione multa et consuetudine usque ad hoc ut noceat car
ni rubee et carni que est inter dentes et moueat ea aut mo
ueat dentes. Et ex eis est deuotio rerum nocentium de
ntibus proprietate sui sicut porri. Ipsi enim uehementer
nocent dentibus et gingiue et reliqua que dicta sunt in sin
gularibus. Frictiones autem eorum os ut admittunt cum eq
litate: et non fiat in eis pscrutatio tanta ut destruat buical
eorum et aquositas et preparat eos ad recipiendum fluxum
et uapores ascendentes a stoma fiat causa ad timorem: et quoniam
administratur fricatio cum equalitate abstergit dentes et co
fortat eos et confortat carnem rubeam et prohibet lapi
des et facit bonum oris odorem. Et melius quod lignum
ad fricationem faciendam est illud in quo est stipticitas et amaritu
do. et os ut puecat fricationes dentium quoniam uadit domitum cum
oleo. Sitque illud oleum aut sicut oleum ros. si est necessaria
infrigidatio: aut sicut oleum de ben et neriden si necessa
ria est calefactio. et quoniam necessaria est compositio. Et meli
us quidem est ut fricentur prius cum melle si est illic frigus: aut
cum succaro si est declinatio ad frigus: aut propter calorem unum
quodque aut aborum pgregat proprietates laudabiles abstersio
nis et cibatio et ipiguationis et mundificationis: 33. succum i
boto et inferi melle: et si terat albarzet et cum melle
miscet abstergit et mundificat et stringit gingiuam: dei
de os ut sequat ipsum oleum. Et ex eis quoniam conseruant sani
tatem dentium est ut colluat os in mense bis cum uino in quo
decocta est radix ritiali est enim perueniens ad ultimum in

faciendo bonum odorem: et non aduenit facienti illud dolor dentium. Et si caput leporis adustum quoniam fit cum eo fricatio. Et si sal pfectus cum melle quoniam aduritur aut non aduritur: sed adustus est melior: et ideo ut ex eo fiat aqua: et ponatur in panno et fricentur cum ea dentes. Et si fricatio cum lupinis et si alumen iamentum cum aligula myrrha et proprie alumen adustum cum aceto. Et quoniam iuuat deterere istis medicinis ideo ut admiscetur post eas mel et fricatio cum eo fiat aut succum: deinde admiscetur fricatio cum oleis secundum quod narrauimus. **C** Et quoniam deus preparatus est fluxus: ideo ut teneatur in ore decoctio resipticay diu. Et assidue medicamentum de alumine et sale adustus super ipsum.

C l. ij. de sermone uis et cura dentium.

Dedicine dentium alie sunt preservative et alie sunt curative. Et quoniam suba dentium est sicca: tunc merito puenientes que preseruant sanitatem et reducunt eos ad illud quod ideo secundum philosophum sunt merito exiccativae. Cuius autem et si idigetur quoniam accit unam duarum qualitatium a naturali ppositione id est philosophum recessisse. **U**ebementiores igitur medicinarum puenientium ad sanitatem dentium sunt exiccativae pmensurate in duabus qualitatibus. Et ideo medicina dentis est exiccativa nisi illa que non est dentis. quoniam est dens. Immo propter accidens quod ei accidit. et ex exiccativis quedam sunt calide et quedam sunt frigide. et medicinarum dentium melior est illa que aggregat ad azetiam et exiccatum et abstersione et resolutum superfluitatis si ad dentem est expulsa cum equalitate et phibitionem materie que ad ipsum attrahitur cum exiccatio frisa. Et illa que ad aligulum frigoris declinat que non obstupefacere facit dentes sua acetositate aut ponticitate sua. si cut est obstupefactio acrescit et acetositas citi et sunt galia et canfora et sandali et rosa et semen et balaustris et sanguis draconis et fructus tamarisci et galle et karabe et margarite et faule et farina ordei et cortex arboris mori et folia tamarisci et radix acetose. Et calide que sunt usque ad terminum. Alie sunt quare calor est in suba sua. Et alie sunt quare calor est acquisitus. et ille que sit ad terminum in suba sua sunt sicut sal adustus et seba adustus et cinamomus et isop et flos squanti et fructus capparis et fortius eo est cortex radicis et xilaloes et musch et capill. ueneris crudus et adustus et folia cupressi et iuiperi et folia et cornua cerui adusta et non adusta et mactis et cinis coctis uitis et cinis capitis leporis et dactili adusti. Et calide cum uirtute acquisita sunt sicut cinis gallay. Nam quare extinguitur cum aceto est ad equalitatem propinquus et cinis ramorum uitis et cinis cane et que sunt eis similia. Equales uero sunt sicut cornua cerui adusta quoniam lauantur et sicut nux et alidulb et sicut cortices arboris pini. Et ex eis sunt medicine ueniens ex uia pponis et si sicut farina ordei cum p miscetur cum sale et sero: deinde aduritur et dactili confecti cum alkitrane et aduritur donec fiant carbones et deinde effunditur super eos serum. Et ex fricationibus expertis est dentifricium expertum quod recipit cornu cerui et foliorum cupressi amborum an. 3. x. nucis dulcis cum dispo ne sua. 3. v. radices pentaphil. 3. x. capilli ue. adusti. 3. v. rosay mundatay a capitibus suis. 3. viij. spice. 3. ii. pterant bene et fiat ex eis dentifricium. **D**entifricium bonum. 82. cornu cerui adusti caegi ciperi rosayum spice aristol. omniu ana. 3. i. salis geme. 3. quartam partem fiat ex eis dentifricium. Et dicemus et dentifricia in capitulis que sequuntur et dentifricia alia in antidotario. Incipiamus itaque et dicamus quod curatio cum exiccativis est curatio sicut scis pueniens: et cum calefactis et istratis est curatio que est neces-

saria quoniam sit uehementis recessio ab equalitate propria. et medicine quidem dentales alie sunt dentifricia et alie sunt masticatores: et alie sunt linimenta: et alie sunt que ut pastilli ponuntur super dentes aut super mandibula. Et alie sunt succi et alie sunt fricationes et alie sunt res implentes: et alie sunt uaporationes: et alie sunt cauterizantes: et alie sunt eradicatorie: et alie sunt suffumigationes: et alie sunt caputpurgia et alie sunt distillationes in aures: et alie sunt edantes manum cum phlomia: aut uentos et ppingoribus locis. Et ex medicinis dentium quedam sunt que sunt resolutie et quedam que sunt infractione et quedam que sunt narcotice. et narcotice quedam quoniam admiscuntur in dentibus sunt res longinque ores a timore. Verum earum multiplicatio quoniam corrumpit subam dentium. Et si fricatio medicine uehementis resolutionis et calefactio ideo ut non admiscantur nisi quoniam est necessarium et sunt sicut pulpa colloquente et helleborus al. et cucuer asinus et reliqua: et ideo ut caueatur euentus alie earum et narcoticorum ad uentre. Et si multotiens est necessarium pforare dentem cum pforatorio minuto ut per ipsum exerceat nocitua et ut inueniatur medicina transiunt ad psum dum. Et acetum quod est quoniam sua essentia noceat dentibus tamen quoniam ponitur in medicinis dentium infractionibus et calefactionibus simul. Infractionibus quod quoniam infractione sua suba et non penetrat. In calefactionibus uero quoniam penetrat et quoniam adiuuat cum incisione ad resoluendum. Eius uero nocumtum est tunc fractum cum medicinis dentium que eis admiscuntur.

C apitolum. iij. de dolore dentium.

Scias quod dentes quoniam dolent propter causam dolorosam existentem in suba ipsorum secundum quod pposuimus in eis que pterierit. Et quoniam est propter causam dolorosam existentem in nervo quod est in radice eorum. Et quoniam est propter causam dolorosam existentem in gingiua et a partem additum carnis nate in ea recipiet materiam: aut propter mollificationem: quod recipit materiam malas et putrefiunt in ipsa et nocet dentibus et ponitur super dentes comotos. Et quoniam sit difficile pibus hominibus perderantibus in dentibus suis dolorosum discernere inter eos et spes cure ipsorum sunt diuerse. Dolorum uero dentium causae aut sunt malitia pponis pure ex frigore: aut calore et exiccatio propter priuatum nutrimenti sicut in semibus et infro humectatorem secundum quod scies in loco suo: aut est cum materia aut uentositas. Et materia quod est aut facit dolorum cum multitudine aut grossitie: aut acuitate. Et quoniam est materia apocremans dentem ipsum: quoniam est corrosio: et quoniam facit nasci uermem. Et materiei primae aut est ex sero aut est ex capite: aut ex utroque locis simul. Et si fuerit totum corpus plenum illa materia tunc cursus ex corpore addentes erit ex his duabus uis. Et quandoque dolent dentes in febribus acutis secundum semitam coitatis in malitia pponis. Et quando accidunt sub aliquo dentium corrosio dolor et pulsatio tunc in radice est superfluitas non matura: currens ergo a postemata et dolor et eradicet.

C l. v. de signis.

Portet ut attendas et pderes an cum dolore dentis sit a partem in gingiua aut in pibus. Si ergo inuenies a partem in gingiua existimabis et iudicabis quod forasse eam non erit in ipso dente. Et si fuerit pressio in ipsam gingiua. Si autem non inuenies a partem in gingiua tunc causa alia est in ipso dente: aut est in nervo quod est in radice. Nam si senseris a partem in dente aut corrosione tunc causa erit in suba. Et si fricatio quoniam senties lesionem que extenditur secundum longitudinem in dente. Si autem non senties lesio nisi in psum do tunc causa est in nervo quod est in radice et propter quod inuenies dolor expansus in carnibus tibeis: aut in mandibula et sentitur sicut stupefactio in dente. Et tu quidem

significabis pñones calidas et frās p ea que scūstī: et
ficcās p detūitōem dentis et cōmōtōz. Et significabis
uentositatē cū pmutatōe doloris extēsi et humore grol
sum cum submersione et mora doloris absqz caliditate et
frigiditate apparētibz ualō. Et humore acutū sangui
nēū aut cholericū cū uelocitate nocumti quod icurrerit
ab eo qd facit dolorē et ptransitōem existētē in dolo et
alteratōe coloris ad similitudinē humoris et calidita
te acuta qū tāgit. Et scias q initium hūoris ē ex ce
rebro aut sio ex repletōne quā inuenies ex uno eoz aut
abobus. Quātū at cā doloris ē in gingiua nō sufficit e
radicatō: et nō ē necessaria penitus. Et si ē in dente re
mouet dolo cū eradicatōe. et qñ ē i neruo qñqz imouet
eū eradicatōe et qñqz nō imouet. Et nō remouet qdē nisi
ppea q mā quā nā et me relouet qñt iuenit locū aplū
i quo expellit qū prius fuerit pfecta retēta cū dēte.
Ca. vi. de cura.

Sdolor qdē fuerit cōitate mēbri tūc icipe a mū
dificatōne mēbri cōicātis cū pñomia et uentris
solone cū eo qd sit sicut biera et pulpa colloquēde: aut
scamonea: aut sicut infusiones aut cū gargarismis mūdi
ficantibus caput: aut cā ē in capite. Quātū at illic fuerit
apa sensibile in gingiua et carnibus rubeis: tē oportebit
ut icipias cū pñomia et scarificatōe sū uirtutē et cōdisi
ones et ut teneat i ore in principio i omnibus eis infrigi
dantia q sūt ex succis et decoctōibus et siliō factis forti
bus ex cāfora absqz supfluitate in sūpticitate. Et multo
tēns qdē sufficit ut sis pñtus ex oleo ros. et mastice et
oleo ophacino aut ex oleo qd sit sicut oleū myrtinū: et p
fert ad illud ut sumat uinū passulap uetus et olez ros.
crudū decoquat cū uino i quo sint passule decocte deco
ctione bona et teneat in ore. Deinde post illud gradati
ordine ad resoluētia et maturantia et caueat ut nō cū
rat ex aliquo forti eoz aliqd ad uētrē. Et ordinet et gra
dati ad eñōne ex ipso mēbro iā ut mittat ad radices dē
tiū sanguifuge: aut pñlōmet uena que ē sub lingua: aut
uentosef sub mento cum incisōne. Qd si dolor uehemē
tior fuerit tūc oz ut adbereat sū radicē dentis pīretum
cū canfora et reitērent ambo quotiēs resoluūt. Et si
addit uehementia doloris necessariū ē multotiēs admi
strare opitū cū oleo ros. Sed quotiēscūqz inuenit exu
satio ab illo dimittere ipm ē meli. imo oz ut admistret
maturario. Quātū at cā est i iplo dente aut i neruo et nō ē
mā. Immo malitia pñonis curet cū medicis dentium
que ei opponuntur notis. Si at ē cā i malitia pñlo
nis et debilitatis et pñlōis sū calz colluat os ex oleo sic
pñonis tepido: deinde fiat sū actu. Et si cā malitie cō
plexionis et pñlo sū sū admistret loco illius ex oleis
calidis sicut ē oleū de neriden et oleū de ben et pñmat
si uitellū oui assatū calm: aut super panē calidum: et qñz
pñt ambo regimina in unaquaqz spēz malitie pñonis
predicta. Si at cā est pura siccitas tūc confert ei ut
frices cum eis que sū sicut butyr et adeps anatis. Si
uero ē cum mā quecūqz sit mā acuta aut grola aut mul
ta oz ut eūet sū q in ipsa ē: et oz ut prius incipiat i pri
cipio cū eis q infrigidant et repellūt in oibus illis quia
sit illud in mā calida plus necessariū et ingrossa minus.
Et ex rebus qdem fortibus ad repellendum et proprie
in materis frīs ē alumen adustum et extinctū cūz aceto
cum equali mensura sui salis que ambo sint trita ualde
deinde admistrentur: deide colluatur os postea cū uino
Et ex eis que conueniūt ad repellēdū sunt galle. Qd si
mā fuerit calida curet cum succis infrātiis et fiat ppa

ratio in equatione et. Si at illud nō ualeat preparatō sit
aut in resolutōe et aut in ipsius stupefactōe. Et si mate
ria fuerit grola: aut plurima preparatio sit post illd qd
diximus ex curatōe initij cum resolutis et: et melius est
ut sit collutio oris cum aceto et oleo ros. Ipsa ei qñz at
trahit hūitates radicales post sūstutates. Et qñz ē neces
sariū ut aggregentur ad resolutiuas mē sūptice qm mē
brum ē siccū. Quod si cā ē uentositas tunc curatio fiat
cū resolutis q dicemus: et pñie serapino et galbano et
granis albarnel. Ca. vii. de medicis resolutis.

Medicine admistrate in doloribz dentū indigē
tibz resolutōe. Alie sunt collutōes oris in q
bus oibus oz ut teneantur in ore spatio longo sicut ace
tum in quo coctum ē spoliū serpentis: aut acetū i quo
decocta ē colloquintida et ē fortis iuuamti ualde. et qū
frigus ē mātēstū tūc sit cū uino aut aristol. aut pīretro
aut assa fetida cum sinapi: aut cortices capparis aut cō
ricet pini aut mentastz: aut folia dulb et poliū et cortices
zhaphani cum aceto aut aqua. Et similiter folia lauri et
git: et similiter fustes allei cum pīretro: aut acetum i quo
ponitur pñlū teneat in ore: aut pīretū et fructus tama
risi i aceto et ad dolorē saluē: aut radix eucēris ali. et
et succi i aceto: aut cū barnel q sint decocte i aceto aut
serapinū. Et ad dolorē pulsantū decoctio gallapz cruda
zum cū aceto et solatrū cūz aceto et bengi cū aceto et cō
nua cerui adusta decocta in aceto sūllitico trita et pfecta
in oxymelle. Et alie sū gargarismata cum similibus
eoz que pñdiximus de collutōibus oris. Et ex eis ē ut
decoquantur passe montane et allea in aqua et fiat ex eis
gargarisma et dimittat os apertum et currat salua pluria
Et alie sū masticatōes accepte ex medicis predictis et
similibus eis. Ex illis ē ut sumant mentastz montanuz
et pīretū et piper al. et myrrba et pñciant cū carne passu
lap et fiat ex eis auellane et masticet ex eis oī die auella
na una. et alie sū liniūta et epithimata et roatōes et em
plastrata facta ex medicis resolutis notis et ponunt in
eo qd hz essentia tenacē. Et emplā facta ex medicis re
solutis notis sicut ē mel aut kītran: aut aliqd dissolutū
in aqua qua resoluūt aut pñciuntur cūz aqua sola: aut
accipiatur furfur recens et liniatur: aut sumatur pulsa
tino sinapi tritūz solum: aut cum assa fetida: aut accipi
atur sulfur recens et cum assa uel saggenea et ponat sup
radicē dentis. Et ex eis que sū expta ē ut sumat medul
la nucleoz pñci et qñt ē medietas et de pipere et pñciat
cum kītran et frices cū eis dēs aut nigella pñta et pñ
cta cū oleo applicetur et liniat cum ea. et ex eis q sū ex
perta ē ut sumatur pñpis et pīretū et staphisagrie et. 33. oī
um añ. po. i. baurac armeni po. i. et. 5. terā bene et fricen
tur cū eis dentes et gīgia: qm sū uehementis iuuamti. Et
qñz barbe sit ēplastrum cum eis q sū sicut malua et ca
memilla et anetū et semē lini et decoctio aneti et oleū et
admistret et qdē. B. existimauit q epar stellionis qñ po
nitur sū dentē dolorosū corrosū sedat dolor et. et alie sū
uaporatōes extēius adhibite: et oz ut admistrentur aut añ
cibū duabus horis: aut post ipsum. iij. horis: et hōz est
necessitas pp uehementiā doloris sicut si fiat uaporatō cū
sale et milio: aut cū oleo calefacto: aut cum cera liqda. et
qñz uaporat barba faciēdo uaporatōz p uaporatōz ut
ad ipsā trahat mā. Quātū ei apat barba sedat dolo: et ppe
quum coqf dens cū oleo seruēte in illa hora. et alie sū cau
terizantes. et regim qdē cauterij ē sicut ut decoquat ole
um cū aliqbz medicis resolutis pñctis aut solum.
et qñ sumitur acus et igitur et submergitur in illo oleo

et fit ut penetret in uacuitate embube ingeniose si detem
dolorosum doceat pueriat ad dete et cauterizet ipsi. et qñz pñ
fi circuitu et cetera: aut massa: aut aliqd alið distiguel int
deter et int detes qñ i circuitu et carnes rubeas. Et
iunamtu qñd bñ ad illu in quo ma e in ipso dente e plm.
Et qñz distillatur in embuba et oleu seruens post igem
um predictu. et oleum quide oliue e puenitius oleis re
liquis. et qñz necessariu est in cauterizantibus ut pforet
dens perforatorio minuto ut penetret in ipso uirtus cau
terizatiua. et qñ nō ualeat curatōes cauterizetur dens cū
acu ignita totiens donec perueniat ad ultimū in cauteri
zatōe et: et forasle sedabitur dolor et frangeretur dens. **C**
Et alie si fricatōes accepte ex eis quoz preterit narra
tio: et. 33. quidem cum melle e fricatio iuuas et acetum
et sal et acetu et pulpa colloquide et p retz. et alie sunt
sumus et suffumigatōes. Et i eis melius e ut fiant in tra
sectorio. et qñz suffumigatur ex resolutis sicut uenis col
loquintide aut granis et: aut granis linapis: aut ungula
asini: aut seie cepe: et proprie ad uermes: aut folijs myrti
cum polio: aut folijs rute: aut piretro. **C** Et alie si cap
purgia resolutiua sicut aqua cucumeris asinini et succus
radicis sicle et cassia et aqua sanfuci. **C** Et alie si distil
latōes in aurem que sequitur dolorem sicut si admistrē
tur ista caputpurgia distillata i aures: aut succus cappa
ris humidi. Et alie si ipletōes corrosione si fuerit cā
doloris ex corrosione: et oz ut subtilietur et non ipleatur
cū labore et uehementia addente i dolore sicut galia tuz ci
peris aut cū mastice: et fortior illo e assa fetida cum sera
pino: aut nigella trita cū oleo aut piperis: aut sex adustas:
aut euforbiū: aut piretrum: aut ipleat ex medicamine me
dulle plicoz pñcō: imo ipleatur calus cū frīs et frīs cū
calidis. **C** Cap. viij. de medicinis stupefactis.

Quandoqz admistrantur fm modos pñctos i
resolutōe. **W**ep melius est ut sint delinire: aut
anete aut ipletōes qñ tñ qñz admistratur ut sint mastica
tiones et suffumigatōes. **E**x eis itaqz e ut sumatur seie
hyulqami al. et opij et storacis et galbani oium añ. pñd
3. ij. piperis et asse fetide de sceni amboru. 3. i. fiat ex eis
collyriū cū coagultao uue et ponatur super detem dolo
rosū: aut sumatur opij et castorei ptes equales. Et di
stilletur ex eis. g. i. aut. g. ij. i oleo ros. in auz ubi e dolo
aut sumatur qñ adhereat ex radice mādtagore: qñz eim
sedat ipsum: aut sumat fm g ostensum e ex mō suffumi
gatōis cū semine hyulqami al. aut decoquatur radix mā
dragore solum: aut cū hyulquiamo albo cum uino et te
neatur in ore. Et qñz dantur in potu et narcotica sicut
filonium: potat ei ipsū qñ de dete suo pqueritur et accipit
ex ipso in ore suo et dormit et maturatur egritudo et qñ
scit dolor et. **E**t ex eoz sūma que stupefaciūt absqz nocu
mento e aqua infrigidata cum niue in ultimo et ponit i
ore acceptio post acceptōm donec stupefiat dens: qua
re quiescit dolor oio: qñz sit addens in pñcipio.
C Capitulum. ix. de dente commoto.

Quandoqz comouetur dens propter cam pñi
tiua ex casu aut pñssione. Et qñz comouetur
ex humiditate mollificante neruū pñringentem. Et qñz
est dens cum hoc pinguis: deinde extenuat. Et qñz cō
mouet pp corrosione accidentem origini detiū et am
plificat eam: aut subtiliat dentē p illud quod minuitur
ex eo et non facit dolere adores. Et qñz comouet ppter
detumitōm accidētē dentibus propter siccitatē domi
nantem: sicut accidit dentibus pñalescentiū et senū et eis
qñ famem tolerant uehementem pñue et abbreviat ab eis

nutrimentū. **E**t qñz pñouetur propter abbreviatōs
carnis albamur. **C** Cap. x. de cura.

Portet ut deuitet masticatōem cum illo den
te et minore locutōs. et nō tangat ipsū manu nō
lingua et penitus dimitat masticatōm et intendat ad for
bitōm qñtū pñt. **C** Qñ si cā fuerit corrosio curetur cor
rosio et reliqua. Et si cā fuerit detumitō succuratur cū ci
barijs: quoniam tñ hoc sit ex eis quoz obuiatio e difficilis.
Deinde cū humectantibus curetur faciēdo ut adhere
ant et fricando et distillādo in auz sicut e oleū ros. et de
salicibus et succus folioz solatri imo cū sipticis. Nam
si e propter detumitōm dentis non ualent cibaria: qñ ip
sa forsitan non impinguat ipsum uelociter. Immo opz
ut curet cum sipticis frīs et si si accidat a pñssione.
C Si at pñuit ab humiditate mollificante oz ut cure
tur cum sipticis calefacientibus et admistrētur siptica
oppilatiua ex medicinis dentium colluendo os et frican
do calefactis: sicut collutio oris ex aqua i qua decocta
sunt asedar papz et folia cupressi: aut passo in quo deco
ctum e alumen cum medicamine sui de sale: aut cum aq
in qua decoctū e serapinū. Et ex adhezentibus e ut sūa
tur aluminis. 3. ij. salis. 3. i. anectantur si radicem dentis
aut cortices eris cū oleo et radicis lilij et corticis cupi
si oiz añ. 3. ij. et alūinis ps. i. et sumant cineris tamari
sci et salis equaliter: aut cornu cerui adusti et sal pñcto
rum cum melle adustoz et myrrhe aduste oium añ. 3. x.
aut myrrhe et croci et spice et mastice omnium añ. ptes
ij. rute sicce et sumach et balaustie omiuz ptes. ij. fiat ex
eis detumitō et qñ adhereat: et et siptica pñmista cū aloē
et colcotar et climia. **B**enitificium pñueniēs ad hoc capi
tulum et ad alia capi et rosap et spice aromatice et sal gē
me et carmez et cornu cerui adusti ptes equales. Et
ad illud quod e cā diminutōis carnis gingiuaz suman
tur alumen iamenum et xilaloos adustuz et ciperi et su
mach et balaustie.

C Cap. xi. de perforatione et corrosione dentium.

Accidit illud ex humiditate putrefacta in eis. In
tentio in cura corrosione e phibere additōm
et qñ corroditur: et illud sit cū mundificatōe sub cor
rupte et resolutōe materie ledentis illud et phibitōe de
tis ne recipiat illas mās et pñssione illaz materie ab
eo cum eūantibus si eis indigenz. Et medicīne phibiti
ue corrosione si exiccatue. si at e fortis indiget fortibz
uehementis exiccatōis et calefactōis. Et si e debilis suffi
ciunt in eo exiccatio et sipticitas sicut litiū et myrtus et
spica celtica: et ipsaz admistratio sit ex modis quos pñi
ximus. Et emplm et ex capitulo impletionis. Et illis e
nim e ut ipleat cū galia et ciperis: aut galia sola: phibz
enim corrosiōem et sedat dolorē: aut ipleat mastice et ci
peris et myrrha aut storace aut gallis uizidibus et litō:
aut storace et opio aut galbano aut sulfu citrino et litō
aut uisco albotin et piperis aut cū galia aut albotis et mē
tastoz: aut cū nigella pñrita et pñcta cum aceto et melle:
aut cū sulfure replendo aut liniēdo: aut cū. 33. decocto
cum melle aut cum aceto: quoniam ipsum est ultimum
ad hoc aut assa fetida: aut cum alkitrā aut cum assa
sa fetida et amoniaco: aut assa fetida sola et bulliat cū ce
ra ut non resoluatur. Et si uehēns ad sedādū dolorē
aut cetera sola: aut cū medicinis aut cum liriō et dragagā
to. Et id experta e canfora in implendo et e iuuatiua i
ipla ultie cū phibitōe additōis corrosione et sedat do
lorē. Et oz ut adiuues te cū eis que pñeriet i capitulo
doloris dentiu. Et qñz admistrētur in hoc epibimata

ex castorei et pizetri et opij et galbani ptribus equalib⁹
et pipere et cardaomo cū melle: aut pizetro et myrtha
cū melle et granis alcadra uiridibus cū melle: aut uinū
bonū cui superfundit acetū sezuens: aut epe lacere: aut
sulfure cū equali mēsurā lilij aut pipere et lacte tūmali
aut baurac et pizetro aut galbano et semine byusqami
albi aut storace et opio. **C** Medicam bonū g. baurac
et albengi aboz ana ptes. ij. pizetri piperis aboz ana p
tem. i. epithymi ptes. ij. ponantur super locum. Et ite
rum. g. capitū granatoz et piperis et seminis iuniperi
omniū ana ptem. s. Et quandoq; administratur iplen
do ex eo et epithimado. Et quadoq; ponit super locū
calidicō forte aut fusticō: aut calcis partes. ij. et salis
āmoniaci et alumis et myrrhe et gallaz et acatie et ire
os omnium ana pars. i. et ordeū adustū et spuma ma
ris. Et quandoq; additur in eo galbanū. Et quandoq;
iuuatur collutōibus oris retentis i ore magni si decoq;
tur radix capparis cum aceto donec consumatur medi
etas aceti et teneat in ore. Et admiscerentur distillatōes
in ipsa corrosione sicut arsenicū dissolutū in oleo seue
at et distillet in corrosū. Et ex eis que iuuat est ut distil
letur in latere dentis corrosi oleum ros.

C Cap. xij. de ruptura dentium et eoz corrosione.

E t cā in hoc sūm pīm ē puezio pplōis ē ad hū
miditatē. Et quandoq; ē cā in ipso ut ericet
ficcitate uehēmī. Sz dīa ē manifesta detūitio et dūm
ē. Et si ē illic significatio alteratōis coloris aut corro
sionis significat pponem būidā habentē materiam.

C Cap. xij. de cura.

E t curatio prima ē prohibitō materiei et mun
dificatio dentis cū stipticis fortib⁹ pdictis. et
alum qdē ē fortis ipressio in hoc et si se calefaciētes
cū hoc nō ē eaz labor uan⁹ sicut ē belleborus niger mi
stus cū melle. si vō ē a ficcitate cura ē cura ficcitatis.

C Cap. xij. de alteratōe coloris dentium.

Q uandoq; fit illud pp alteratōm ē qd coope
rit eos ex linimento et facit accidere pānum.
Et qñz fit lapis in dentū radicibus ē eradicatio ē dis
filiis. Et qñz fit propter mām malā penetratē in subā
dentis et alterat in ea et corrūpit colorē ē puezendo ad
colorē melōgie et similiū preter qd sit super ips pān⁹.

C Cap. xv. de cura.

P rimo qdē curet cū eo qd abstergit et mundifi
cat sicut spuma maris et sal et nasturtiū tritūm
et cinis ostracoz et cinis radices canne et aristol. ro. et or
deū adustū et sal gēma q oia sint sz equales ptes: et si uis
adde in eo ostracū limaciāz adustū: aut sumat abrotani
adusti et piperis aboz an. paro. i. āmoniaci partes. ij.
et solij. ij. et gypsi adusti. x. partes terant et admiscerent. et
si fuerit fissura tūc flos eris cū melle. Et ex eis que albi
ficāt i dispōne ē tritura catini de sceni: aut tritura uitrē
aut masaliū et alūbedig et lapidis adamāis. **C** Secū
do uero curet cū eo qd resoluit mām et extrahit eā aut
abstergit eā sicut piper et metastz et costus et aristol. ro.
et assa fetida permisceat cū absterfuius pdictis: et sicut est
dentifriciū qd diximus aū: aut hoc dentifriciū bonū. g.
radicis aristol. partes. i. cornu ceruini adusti partes. ij.
mastice partes. ij. olei ros. partes. v. terant et admiscerē
tur. Aliud. g. abrotā et salis torrefacti et lilij oīuz an.
partes. iij. ciperi partes. v. spice partē. i. piperis partes
vi. Aliud. g. salis q tādū adustū fuerit donec fuerit ut
carbo partes. ij. solij partes. ij. et spice partē. i. Et ite
cineris ostracoz partes. iij. rosaz ficcāz partes. v. cipe

ri partes. ij. floris byusquiami partem. i.

C Cap. xvi. de facilitate originis dentium.

Q uandoq; accit infantibus ut dentium eoz na
tiuitas sit difficilis. Et qñz cōicat ei solo uen
tris: qz necessariū ē ut pmesuret cū epithimab⁹ super
uentrē et succis spazatis et retēde eoz. Et ē necessariū
ut liniat cū collyrijs predictis in libro ufi. Et ex eis q
bus ori⁹ dentū sit facilis est fricatō cū adipib⁹ et cerebel
lis et pprie cerebro leporis extracto ex capite ē post de
coctōz: aut cū alcāna et butyro et oleo de lilio. Et iaz di
ctū ē q lac caninū cōfert in hoc uehēmter cū pprietate
sua. Et si dolor uehēmter fiat liniat cum succo solatri
cū oleo ros. calefacto. Et oz ut phibeat masticatō super
rem que hz essentia tenacē. Immo oz ut nutrit itronit
tat digitū suū i ore ē: tūc qū icipit dolere propter ortū
dentium et fricat gingiuam ē uehēmter ut currat ab ea
būitas ex uia gingiue: deinde fricat cum medicinis pdi
ctis. **C** Quz dentes parūpez apparent oz ut fiat ēplz
capiti et collo et mādibulib⁹ cum lana submersa in oleo et
distilletur ē i aure ē oleum: et nos iā premisimus tale
quale est capitulum in hoc libro primo.

C Cap. xvij. de regimine eradicationis dentium.

Q uonā qñz aduenit ex dente doloroso ut nō i
piat curā oīoz: sit ut quotiescūq; sedat nocu
mentū quo ledit in proximo redeat. Amplius sit uicini
tas et reliqs dentib⁹ nocuū propter illud qd ex ipso
pertransit ad eos et nō iuenit ad ērectificatōm semita
tūc cura ē ē eradicatō. **C** Et ipse qdē qñz eradicat cū
tēalijs post detectōz ab eo qd tenet cū radice ē. Et oz
ut attēdas an eradicatōm et cōsidera an egritudo sit in
ipso dente. Nā si nō fuerit nō oportebit ut eradicet et si
eradicet qū cā fuerit i gingiua: aut fuerit in neruo q est
sub dente. Illud eim qñz dolorem parumper alleuiet
non tamen ipsum destruit immo redit. Et non quidem
alleuiat ipm nisi propter illud qd resoluit ex mā tūc et
cum eo quod peruenit ad ipsum ex medicinis. Et i era
dicatōe illoz dentium q nō cōmouētur est timor ex qui
būdā nocuūtoz plurimoz: qñz et deregitur a mādibu
la et putrefit pars subē ē et excitat dolorē uehēmē. et
qñz excitat dolorē oculi et febrē. **C** Quz ergo sciueris
q eradicationē ē difficilia: aut nō tolerat eā infirmus tūc
non erit rectū ut moueat cū uehēmētia. Illud nāq; ē ex
eis que in dolo augmētū faciūt qū tñ pueniēt ē qñz si su
erit egritudo ppter cām in dente. Nā si pmoveatur isol
uitur mā sub ipso et sedat dolor. Qñz vō eradicat cum
medicinis: et rectius qdē est ut incidat in circuitu den
tis cū phlomo et admiscet si ipm medicam. Et ex illis
ē ut sumat cortices radices moroz et pizetp et terantur
in sole cū aceto forti donec fiat totū sicut mel. Deinde
liniatur cum eo radix dentū in die tribus uicib⁹: aut te
ratur pizetp et in aceto sub sole dimittatur. xl. dieb⁹: de
inde distilletur si illud qd incisum ē et dimittatur hora
una: aut horis duabus. Et qñz inuestitur sanus cera be
ne: deinde extrahitur qz eradicatur: aut ponitur loco pi
retri radix cucumeris asinini: aut liniatur cum arsenico
nutrito cum aceto qm mollificat eā: aut sumantur seio
uice et galbani partes eqles: aut urtica et de ture du
plum ē et ponatur si radicem dentis ē: et qñq; seruet
cum solijs fici. qm ipm frāgit eā et eradicat ipm cuz fa
cilitate: et sex aceti ipsius ē mirabilis. Et qñz sumatur
cortices mori et cortices capparis et arsenicum citri
num et pizetp et uene et radices colloqntide et silamuz
et pficiatur cū aqua aneti: aut cū aceto forti et dimittat

tribus diebus: deinde liniatur aut sumatur uenap citri
nap et corticis mori aboy añ. par. i. et arseici citrini par
tes. ij. et pficiatur cum melle et ponat i circuitu dentis to
tius: qm eradica eū: aut sumat radices abrotai et lactis
titimali partes. ij. pficiantur cū melle et ponat si ipm: et
si dens ē debilis liqfiat cera cū melle i sole et distilletur
si ipsam oleū et piciatur ut masticet eam.

**Capitulum. xviij. de fricatione dentis corrosi et si
cut eradicatio sine dolore.**

Onsiciatur farina cū lacte titimali et ponat si
ipm aliqbus horis: qm fraget. et oz ut ponat
in ipso folia uolubilis maiōis acute et adeps rane arbo
ree ē incisius fractius et ē rana uiridis q hospitat in
plantis et arborib⁹ et ascēdit ex arbore ad arborem.

Capitulum. xix. de uermibus dentium.

Samant se is hyuq. al. se is porri aboy añ. ptes
iij. se. cepe ptes. ij. et pficiat cū adipe caprino: cō
trito et fiat inde pille quaz unaqueq sit. z. i. et fiat suffu
migatio ex una pillaz cū coopertura capitis et cū traie
ctorio.

Capitulum. xx. de causa stridoris dentium.

Stridor dentium in sono fit ppter debilitatē lacer
toz mādbulaz et ē ex eis sicut spasmus et accit i
santibus multoties et remouet qm sūt puberes. **Et**
qm multiplicat stridor dentū et sonitus eoz i sono idicat
epilepsia: aut apoplexia aut spasmū: aut significat uermes
in uentre. Et ille q ē ex uermib⁹ ē habens uicissitudies

Capitulum. xxi. de cura.

Aoz ut curet paties illud cū mūdificatione ca
pitis et inunctōe colli ex oleis calidis odoriferis
in quibus est uirtus stiptica.

Capitulum. xxij. de dente qui elongatur.

Oportet ut sumat digitis: aut instio pstrictio: d
inde limet cum lima. Postea sumatur grana
lauri et alumen et aristol. longa et fricet cum eis:

Capitulum. xxij. de congelatione dentium.

Congelatio ē stupor qdā accidens denti. Et il
lud ē ppter cāz retentā et ē aut stiptica aut pō
nicat et qm ē p illud qd occurrit dēti adueniēs extrise
et aut stās. et qm sit p illud qd eleuat ad eos ex stō qm su
erit illic humor acetosus. Et quandoq sequitur imagia
tō existimatiua qm ples ē ille qui masticat acetolū masti
cādo cū rāsmissione.

Cap. xxij. de cura.

Onsert ei masticatio portulace ualde aut se is
portulace ptritū et ifusi cū aqua aut glutinis a
libat: aut amigdalas: aut nucis regalis et alneregil. ppe
aut auellana aut oleū ophacinū fricando: aut sex olei in
grossati in uase ereo cū melle in sole aut si ignem: et col
lutio oris cū lacte asinino et oleo tepido: aut cordumēni
cum uino et grana lauri et aristol. longa: aut assa fetida:
aut lac titimali et sōlla et sal: ppterea qz oppositus est
acetositati confert ualde stupefactioni.

Cap. xxv. de ebet dentium et cura e⁹.

Aut ut dēs non toleret aliqd sim n3 calidū neq3
dup. Et plm ē ex frigore et ē pcedēs dolo
rē dentium. **Et** qm cā in hoc ē frigus admistra gra
na lauri et alumen et aristol. lōgam et uaporatōm assiduā
cū uitello oui: q si cū illa non sedetur fricet cū hierapi.
Si at non ualet tunc cum tyriaca. et oleū sinapinū ē iu
uatiuū ualde. Alkitrā pfectū calefactū cū eo multoties
inungit fricādo ē iuatiuū ualde. **Et** si at cā fuerit cō
plo calida et ē raro significabit ipsa color gigue et tact⁹
et tact⁹ dentū: qz oportebit ut assidue fricatio dentū cū
oleo ros. tepesfacto i quo sint canfora et sādali et admini

strent mucilago plij et masticatio portulace: aut se is et
pprie. **Cap. xxvi. de cura debilitatis dentium.**

Onsert ei stiptica pdicta et galle aduste exticte i
aceto et grana myrti albe et sal torrefactū et extin
ctū in aceto et alramich et uinū stipticū et dentifricia sti
ptica. Dentifriciū bonū. x. ciperi. z. iij. myrobalanorū
citrinorū enucleator. z. v. cinami grossi. z. xv. cinamomi
z. iij. aluminis. z. ij. piretri. z. v. salis amoiaci pipezis lō
gi galie croci oium ana. z. i. sal. z. v. sumach pparatorū
corij. z. ij. fructus tamarisci. z. ij. cardamomi. z. iij. aristol.
z. xvi. balaustie. z. iij. terantur omnia et aggregentur. dē
tifriciū bonū. x. sandali rubei cucube faufel oium ana
z. xv. cinami grossi. z. v. cinamomi. z. ij. bakiz. z. iij. cōfici
antur cum amilo tritici. **Et** dentifriciū ad hāc rē bonū
sumatur kist ordeī terat et inuoluat melle aut kitzā pau
co samio et fiant troc. inde et submergat charta de pāno
et ponat si lacertulū positū in radice furni. Quaz eius
color denigatur extrahatur et accipiat ex eo pars. i. et
ex ruptura xilaloes et balaustis et ciperis et cōnice gra
nati et sale ex oib⁹ añ. pars. i. terantur et fiat ex eis denti
friciū. Et quandoq sumunt ordeī adusti narrati par
tes. xx. et ciperi et faufel et alkarmesit oiz ana ptes. iij.
et z. z. ps. i. fiat ex eis dentifriciū.

Cap. viij. de disponibus gingiuarum et tractat⁹. i.

Capitulum. i. de egritudinibus gingiuarum.

Ingiue accit apata l cā materiei dscende
tis ad ipsā sim plm ex capite. Et qm ē ppe
cōitate stōi. et qm accidit ei apata i initio
hydropis et accidit malitie forme ppe il
lud qd ad eas eleuat ex uaporibus corruptis. **Et** si
gnificat genus materiei per colorē et tactuz. Et qm sūt
ex eis manifesta recentia uolocia ad suscipiendā curā et p
funda ad suscipiendā curam tarda. et qm sūt cum sez

Capitulum. ij. de cura.

Simā ē superfluitas calida tunc admistra eua
cuationem et pblebotomiam alieheric. et cura in
principio cū collutionibus ozis infrigidantibus et sit in
eis stipticitas sic ē aq zof. et lac acetolum et aqua myr
ti et aque folioz stipticorū frigidorum et decoctio balau
stiarum et aqua arnoglosse et infusio glandium et succus
portulace. deinde p illud fiat ozis collutio cū oleo om
phacino et oleo arboris masticis et oleo myrtino i una
quaz uncia ponatur mastix: aut oleo in quo bullierit
mastix et sicce ros. aut oleū ros. i quo bullita sint spica
et rose sicce et mastix. et oleū qdem arboris masticis ha
bet uirtutem uehementem in sedando dolores gigue et
proprie recens. resisit enim et non exasperat et magis p
prium iuuamentum ē in dispōne doloris. **Et** deind
p illud admistrentur que sūt sicut succus ireos humi
de facit enim curzere sanguinem et facit qescere aut suc
cus folioz oliue: aut sex uini: aut succ⁹ rute: aut oleū ala
bati alcadra bullitū cum aqua in qua sint folia et aut d
coctōe aristol. Si at apa ē calm et pfundū et noiatur be
rules nō resoluitur cum medicinis: immo fit purulētū.
Et quandoq indiget cura manus. Et quandoq subā
et puenit ad creādum carnem nouam. Quz ergo puru
lentū sit admistra super ipsum flores eris et gallas: aut
corticem eris ptritum cum aceto diebus aliqbus et su
rie adustū aut gallas cum aceto. **Et** qm at gingiua nō
cessat suppurari et apatur et non sanat indiget cauterio
Et melius ē ut sumatur oleum seruens cum lana inuo
luta super extremitatem tenet et totiens fiat donec detu
mescat gingiua et constringatur. **Et** si autem apostēa

fuert ex humiditate superflua oportebit in principio ut colluat os cum oleis calis et cum melle et oleo et rob: dein in admistrentur resolutiua foris predicta multoties.

Cap. iij. de gingiua sanguinea et cura eius.

Quoniam ei alumen extinctum cum aceto cum duplo ipsius ex sale et cum surie tanto quantum ipsum est et medietas et sparsu si eas et adurat taraca salita usquequo fiant sicut carbo et sumantur ex cinere eorum ps. i. et ex rosis siccis pres. ij. et itez sumant myrti et lentium adusta rum aboz an. ps. i. sumac et surie aboz an. pres. ij. florū squinanti pres. iij. et comisceantur et admistrentur.

Cap. iij. de fissuris gingivarum.

Arrius in cura eorum cursu fissurarū labij.

Cap. v. de ulcerib⁹ gingiue et corrosione et fistulis et Leera gingiue alia si pura et alia si incipientia putrefieri et alia sunt incipientia corrodī.

Cap. vi. de cura.

Prop⁹ qdem cura: cura est alcola. Ea uero que putrefieri incipiūt os ut curent cum eis que si sicut orea calida et semini iuniperi et tribuli. Si ergo iuuat erit bonum: et si non sumat gallaz ps. i. et myrrhe ps. media aggregetur cum oleo ros. et admistrent. Et ex spibus qd collutionis oris iuuatiuis est collutio oris cum aceto squalitico et collutio oris cum lacte asinino et collutio oris cum decoctioe foliorū oliue et decoctioe rosarū et lentium et gallarum et capitū rosarū et granatorū. **Corrosiua** aut si sunt profunda in ipsa os ut curent cum alcadico pprio eis dicto in antidotario et si fistule: deinde spgantur si ea medici ne siptice. Et ex eis que sunt experta est hoc. et tribulo rum fructus tamarisci piretri oium an. 3. iij. chelidonie 3. i. myrob. citrinorū rosaz siccay aboz an. 3. ij. fabarū et salis amoniaci et cucube et spume maris oium an. 3. 5. balaustiaz et croci aborum an. 3. iij. cāfore. 3. iij. fiat ex eis dentifricium: et si dentifricia in qd recipiūt aristol. et colcotar et scorie et arsenica. **In medijs** aut sumant piretri et radices lilij aboz an. ps. i. sumach et gallarum non perforatarum et balaustiaz et aluminis oium an. 3. ij. terant et fiat ex eis dentifriciū et admistret in medicis inter corzola et fistulas. **Et si** ex balaustiaz et squam ma ferri puluerizet gingiua et retineantur in ea. **Beide** colluatur os cum aceto squillitico aut aceto in quo decocta sunt folia oliue et et admistret filonium in loco corroso qm est bonum: aut diacalamū et pfectos phibetes putrefactom resoluentes illud qd puenit ex ea. Et ex eis est pfectio de arnel. Si aut non ualent tunc necessarium est alcadicon. Et ex eis que approximat ei est ut sumantur aluminis et calici gallaz et duoz arsenicorū partes equales accipiantur ex eo danic. i. p. p. tritōm uehementez et fiat cum eo fricatio fricando bene. **Deinde** expectet si eam una bora. **Postea** colluat os cum oleo ros. qnz ponitur in ipso acatia: et pueniens ut fiant ex eo troc. et sic centur et referuentur ad necessitates. et quandoqz sufficiunt duo arsenica et calx et acatia et sunt inde troc. **Et qnz** confert cauteriū predictum. Et ex eis que deiciūt corrosionē et faciūt nasci carnē sanaz. deinde admistretur dentifriciū ex gallis cum tertia pre myrrhe. **Creat** eis carnem et constringit gingiua. Et phlomia alieheric p fert in eis.

Cap. vj. de augmento gingiue et cura eius.

Ura et predicta est in caplo de fetore oris.

Cap. viij. de diminutione carnis gingiue et cura.

Sumantur tuzia mesculi et aristol. ro. et sanguis draconis et farine herbi et radices lilij pres. equa

les piciatur p. tritōm cum melle et aceto squillitico et admistrentur fricando et farine herbi. 3. x. piciantur cum melle et fiant inde troc. et ponant si lacertulū: aut testam positum in inferiori parte furni donec pueniat ad hoc ut pterantur et forsitan adurant: et si id qd adurit et co terit piciant sanguis draconis. 3. iij. et turis masculi quantum ipsum et aristol. ro. et ireos amborum ana. 3. ij. et si at secundum modum predictuz.

Cap. ix. de cura mollificationis gingiue.

Siquidem fuerit pua tunc sufficit in ea collutio oris cum aqua in qua decocta sunt siptica cala uel fia bini pphonem. Et ex eis que sunt uehementis iuuati in hoc est alumen decoctum cum aceto. **Si** aut fuerit plurima tunc rectius erit in ea ut incidat et dimittatur sanguis currere et exprimatur qd egreditur ex eo. **Dein** de colluatur os p. ipam cum decoctioe sipticorū hz modū predictum in eis que preterita sunt. Et ex eis que sunt conuenientia ad illud ex decoctioibus est ut sumant fructus tamarisci. 3. iij. et foliorū alcane. 3. ij. tepetiāt et admistrentur. aut sumantur balaustiarum et corticis granatorū an. vi. pres. et tereniabin et aluminis iamēi an. iij. ptes et rosarum et sumach albgdedi an. viij. pres. et spice aromaticæ et florum squinanti an. pres. x. fiat ex eis linimentum et quod adhereat et phlomia alieheric p fert ei. **confectio** linimenti conuenientis ad illud quod admistret post collutōm oris. et rosarum cum capitibus suis piperis an. pres. viij. corticis glandium balaustiarum granorum myrti uiridum an. iij. partes filiquarum nabati sumach mundati alramich. v. pres. aut loco alrāich myrti. viij. pres. Et qnz p fert tangere palatū cum biera minori et colluere os ex ea cum aceto squillitico et admistatio aluffus fortium.

Cap. x. de cura carnis addite gingiue.

Onat in ea calcantū et myrrha qm purgat ea

Cap. xi. de labijs et egritudinibus eorum.

Uo labia creata sunt ad cooperiendum os et dentes et ad decorem et ad retinendum in hominibus ad loquendum. Et creata sunt ex carne et nervis que sunt partes lacertorum qui continent ea.

Cap. xij. de fissuris labiorum.

Medicine qdem quibus indiget in curatōne fissurarum sunt ille que ad exiccationem et si pncitatem aggregant lenificationem.

Cap. xij. de cura.

Medicine pferentes ad illud et ex illis est dragagatū qm tenetur in ore et pmouetur lingua. Et ex regie iuuante in ipsa est inunctio sumis et aniz: et ut liniatur super eas butyr recens. Et ex eis est frustum cucumeris si aliud: aut liniatur si eas aqua seuessē aut aq ordei aut mucilago psilij. Et ex pinguedinibus sunt butyr et medulla et adipēs uitulorū et ansez cum melle aut oleuz albabac alkadras: aut oleū ros. et in quo sit albumē oui et farina et pprie farina herbi et ceratū: et qnz ponitur in ipso merdalengi. Et ex medicinis expertis est illud qd. et gallas p. tritas cum cerula plūbi amilū et dragagatū cum adipe galline. Et et galle p. trite cum sisamino et et mastix et euiscus albotiz et isop⁹ et mel fiat ex eis ungtm. Et itezum merdalengi et sedine et uenarum uitis omnium ps. 5. dehenigi ps. 5. ungule caprine aduste croci aboz an. p. tris. iij. cāfore. vi. p. tris. gūmi pres. vi. cere. xvi. p. tris. oleū ros. et et abra soluta cum oleo balsamino: aut olei de ben aut olei de citro. iij. p. tris. sumatur et admistretur in ipis ceratuz et sint cibi eius pedes et extrema et oua forbilis

Cap. xiiij. de apostemate labiorum et cura:

Quod portet ut incipiat in eis cum eione humoris dominantis: deinde administrantur me^o locales. Apata uero si prime postiois ex iudicio apatum gingiue et cura fortior pariter est magis necessaria. medicis vero locales ad ulcera sumuntur ex stipticis sicut myrobalan. de litio et seie rose et nucis cupressi et radicibus uitis. Et quoniam ponunt in eis debentigi et ungule caprie aduste et capilli adusti et fumus aggregatus et usque. Olea autem que administrantur in eis sunt sicut oleum de chrysomilis et oleum de nucis idica. **Cap. xv. de hemorrhoidibus labiorum.** Si autem in eis sunt hemorrhoides tunc ex eis que commiserunt eis sunt squame ferri et mercurii et cerusa et crocus et alumen secundum partes equales sumpta ex quibus fiat unguentum cum cera et oleo nucis indice et oleo ros.

Cap. xvi. de tremore labiorum.

Primus accit cum coitate oris sicut et propter quoniam ea est nausea: aut mouet quod ad expellendum aliquid cum uomitu et proprie in egritudinibus acutis et horis crisis: et quoniam est cum coitate nervorum aduenientium ad ea a cerebro et nucha cum coitate quam cerebrum habet cum eis.

Cap. xvii. de dispositionibus gutturis et est tractatus. i.

Cap. i. de anatomia gutturis.

Et guttur intelligimus spatium in quo sunt meatus anhelitus et cibi. Et de eo sunt additio que sunt uia et amigdale et gassamac.

Cap. ii. de egritudinibus membrorum gutturis. Et tu quidem iam sciisti anatomiam me^o et anatomiam epiglottis. Uia uero est sub carnosa pendens superam partem epiglottis sicut uelamen. Et quod quidem iuuamentum est gradatio aeris ut non percutiat suo frigore pulmonem subito et ut prohibeat puluerem et fumum: et ut sit percutiens uocem quam perfortet et magnificet quod ipsa sit porta custodiens sicut exitum uocis quantitate sua et propter hoc nocet et incisio uocis et preparat pulmonem ad recipiendum frigus et nocumtum et tunc ab eo. Due uero amigdale sunt due carnes nate in radice lingue tendentes ad superiora ac si ipse sint. ij. auricule pue et sunt carnosae neruose sicut due glandule ut sunt fortiores et ambe sunt ex modo suo sicut due radices duarum aurium et sicut itineris ad meri quarum ambarum iuuamentum est ut adiuuet aerem apud caput canem sicut azco et ut non expellatur aer penitus quem sit attractio cordis et deficiat aial. **Cap. iii. de gassamac.** Uero est caro paniculosa annexa palato sub uia pendens cooperiens caput canem et supra gassamac est alba et est os habens quantum or latera duo superius et duo inferius. Canem uero meri anatomiam dicemus posteri.

Cap. iij. de egritudinibus membrorum gutturis.

Quandoque accit in unoquoque istorum egritudines propter quod et apata et resolutio singularis.

Cap. iij. de cibo quod sit stragulatio et sicut quod currunt cursu ei.

Quando aliquid figit magnitudinem habens os ut incipiat et permittatur collum et quod est in utraque spatulas adhibendo percussionem post percussionem. Si autem non fuisse adiuuet uomitu et quoniam est in hoc timor.

Cap. iij. de spinis et que cursu eius procedunt.

In spinis quod est frustis ligni et ossis et que sunt illis sicut os ut perideretur tunc si sensus prebenderit ea aut pena aut curuitas calcarum: aut corda arcus duplicata tunc expellatur cum ea aut extrahatur: et si est in istis prebendens spinam recipiens ea tunc rector et est attractio sicut quod narrabo. **Cap. iij. de sensu deficit tunc os ut post ipsa forbeantur forbitioes viscosae.** Si autem non ualeat excitentur singultus et uomitus cum digitis et cum pena et medicamentis

ne. Et ex eis que experta sunt et ut bibat omni die. 3. i. nascitur tunc prout cum aqua calida et euomat. Ipsum ei expellit quod retinet. Et melius quod est ut euomat post cibum suum cum aqua: et quoniam ligat cum filo fortiter et egreditur et deglutitur: deinde extrahitur et egreditur quod retentum est. Et si militer ficus sicce ligate cum filo quoniam paulatim masticat et deinde deglutuntur. Et quoniam sit gargarismum cum robore uue in quo decocte sunt ficus sicce: tunc quod infixum est mouet a loco suo. Et quoniam exterius apponit epilin gutturi in quo sunt maturatio et apertio subtilis ut aperiat locus et egrediatur spina et que cursu est procedit per se. Et sicut huic est epilin sicut ex farina ordeii cum oleo et aqua tepida.

Cap. v. de sanguisugis in gutture.

Quandoque prout ut sunt quodammodo aqua huius sanguisuga paruas occultas quas occultatio difficilis facit cauere ab eis quod deglutuntur. Et quoniam pendet in manifestis gutturis: et quoniam suspenditur in interiori parte meri et quandoque puenit ad hominem et quandoque est pua et aspiciens non uidet suspensionem. Quod autem prout sit sup illud hora de qua curatur et fugit ex sanguine quantitate magna crescit corpus eius et apparet quantitas.

Cap. vi. de signis.

Accidit ei in quo suspenditur sanguisuga tristitia et angustia et sputum sanguis. Quum ergo uides sanum spuentem sanguinem subilem: aut spuentes ipsum quandoque tunc considera dispositionem gutturis et fortasse ei in ipso est sanguisuga. **Cap. vij. de cura:**

Quandoque curat illa que uisu prebenditur curatio acceptiois et ablatiois secundum quod narrabimus. Et quoniam curat cum medicinis gargarismatum si fuerit prope guttur et uapores. Et ex eis sunt quedam cum caput purgans si fuerit declinans ad nasum et cum eis que uomitu et uentris solutio educunt uermes et que eis sunt similia si fuerit stas in profundo et in stas. Et quoniam ingeniat aliud in genitum ei. Inde est ut submergat se homo in aqua calida: aut morietur in balneo calido et propter post allea que affusit. Deinde non sit deses indelenter aquarum framm infractam in ore suo assumere hora post horam donec descendat sanguisuga que in ipso suspensa est fugiens a calore et declinans ad partem frigoris. Si autem necessarium fuerit ut ipse expectet secundum illud calorem usque quo timeat sincopis expectet super illud: est enim regimen ualde bonum in extrahendo ipsam. Et multoties quidem confert in ea ut sit contentus comestione alleorum et mora in sole tenendo os apertum coram aqua frigida in frigidata. Et quodam homines sunt qui in potu tribuunt habenti sanguisugam alsefesis et existimo quod sunt species cinicum rubeorum sanguineorum similium techis debiles huiusmodi cutes quos forsitan destruit tactus. Et si fuerit facilis dentur in potu cum aceto et uino: aut suffumigetur ex eis guttur cum traiectione. Et fortasse ipsi sunt qui nominantur in terra nostra alchababil et acetum solum quod sorbetur quoniam extrahit eam ex gutture et proprie cum sale. ex gargarismis uero est gargarisma quod sit cum aceto et gargarisma de sinapi cum duplo sui de baurach: aut sinapi cum equalitate sui de nigella: aut cum aceto uini in quo decocta sunt allea et seba et lupini et colloquintida et siraeos aut aceto uini secundum quantitate duarum. 3. in quo ponunt baurach. 3. iij. et salis ammoniaci et alleorum duo dentes: et gargarismati quidem cum succo foliorum salicis inest propter etas in extrahendo ipsam. et similiter gargarismati ex aceto cum assa fetida aut hitran et aqua. Quod autem iam peruenit in stas oportebit ut in potu suar de hoc medicamine

scaba abrotanti apsinthij nigelle lupinor costis nascitur
 tñ mēstari alkebuli siraes oñm añ. pondus. 3. ij. cum a
 ceto cōmīto: et ē cibet habens eam alleis et cepis et pō
 ris et calamento fluuiali humidis: aut sinapi cōdito et oī
 calido acuto: deinde euomat postea si facilis fuerit ei uo
 mitus. si aut fuerit non facilis tunc res salite acute. Et
 qñ e^o suspensio fuerit in naso et diligit e^o casus fiat caput
 purgum cum aceto et nigella et succo cucumeris asinini
 et belleboro. **¶** Quinq; acciderit ut abscondat: tñc sibi
 caueat ille in quo fuit a clamore et loquela. **¶** Si autē
 currat sanguis aut euomat ipsum uel solutione edu
 cat cum curetur totum cum eo quod scies in capso suo
 Et hermodactili quidem habent proprietatē expellēdi
 illud. **¶** Modus aut q^o accipitur cū infusio chirurgico ē
 ut sit ille qui deglutiuit sanguisugā in sole et aperiat os
 suum et prematur lingua e^o ad inferiora cum extrema
 te infusio chirurgici quod ē sicut cochliariū. Quq; uī sū
 guisuga ponatur infusio chirurgici in radice colli e^o ut nō
 incidatur: et hoc qdem infusio est instrumentum quo re
 mouetur hemorroides.

¶ Cap. viij. de suffocatiōibus albaba.

¶ Refocatio et pibitō penetratōis anbelit^o ad p^o
 monē et cor ē res accit ex cāis plimis sic potu
 medicarū p^olocatū et medicarū uenēolaz et sic p^ogelatō
 ne sanguis in quibusdam uisceribus. Illa aut de qua nō
 loquimur ē illa que ē propter cām accidentem in ipso
 infusio anbelitus ex p^opinquo epiglotti et apate aut coop
 tura: aut pignitia uirtutis a motōe infusio attractōis ac
 ris. Et tu qdem scis q^o apā oppilat meatus uicini sui. et
 q^o coarctatio membri uicini oppilat meatus uicini sui.
 Et scis q^o lacertus mouens membra motus attrahēdi
 aerem ad ea et ē lacertus epiglottis qñadmōm dicturi su
 mus in capso anbelitus quoniam deficit a motione sua et o
 peratione sua propter siccitatem p^ogregatam super hūc
 lacertū q^o est in anteriore p^ote epiglottis et que sequuntur
 ipsam: aut propter mollificationem: aut propter spasmū
 aut propter nocumentum aliud nō ē posse aiali ut anbe
 let qñis meatus non sit oppilatus. **¶** Coarctatio aut p^op^o
 coarctatōm uicini qñ accit p^op^o remotōz spondiliū que
 sunt in initio colli ad interiora cā p^ouisionis: aut casus:
 et nō hz curatōm: aut p^op^oter apā in lacerto spondiliū
 et ligamentis eaz: aut in lacerto meri et ligamentis e^o cū
 cōitate: et propter aliquā cārum que trahit eas ad inte
 riora: aut p^op^o spasmū q^o accit i eis et trahēdo eas: et de
 terior eis ē siccitas: aut propter aliud nocumentū neruoz
 propter q^o fit: et illud qdem p^olm accit infantibus prop
 ter lenitatem ligamentorum eoz. **¶** Que aut ē maioris tio
 ris ē illa que ē in spondili sū et que sunt supra ipsam et
 que ē sub illa ē magis salua. Et fortior ea ē illa que ē in
 spondili prima. Ipsa ei ē fortior et acutior eaz que sunt
 in capitulo uicinitatis. Illam aut que fit cā uermiūz dice
 mus in capso difficultatis transglutiendi. **¶** Diuisio aut
 apatis sū membra apostemola ē quadripartita. Aut e
 nim erit apostemola in lacertis extrinsecis ab epiglotti dech
 uibus ad anteriora et inferiora: ita ut sit apā appares et
 appareat e^o rubedo in anteriore p^ote colli aut pectoris
 aut thoracis. Aut erit in lacertis extrinsecis ab ea. Hz
 in illis que sūt ad posteriora et lacertis meri ita ut sint a
 postema et rubedo eius et color ipsius apparentia intus
 in ore: et qñ puenit ad spondiles et nucham cū cōitate.
 Aut erit in lacertis intrinsecis meri et que sequuntur ips
 et stringit anbelitū propter uicinitatem et non apparent
 sensui. Aut erit in lacertis intrinsecis in epiglotti et ip

pāniculo uestiēte ea et ē dēri^o qñtuor et ipsi si appet sēkui
 ē: et aliqui aggregat ex istis apatib^o nūs duoz aut triuz.
 Ea uero hoz apatū qñz ē cā alioz apatū. Et qñz est p
 pter quosdam cibos q^o sunt proprii in faciendo constria
 gere ista apata sicut ē andacocha et dī q^o e^o pyziaca est la
 cruca et endiuia. Et qñz nō ē cā repletōis in toto corpo
 re: immo ē cor^omundum et nō superabundat supfluitas
 nisi in membris uicinis membris gutturis et facit eueni
 re apostema. Et iam diuiditur hoc apostema. Et dici
 tur q^o aliud ē apparens sensui exteriori quoniam aspiciunt i
 terior p^o gutturis interioris. et aliud ē quod non ē appa
 rens sensui: et aliud ē in meri. Et aliud ē intus in epiglo
 ti et nō conspicit illud nisi cum casu lingue post ap^otem
 oris cū fortitudine cum compressione lingue ad inferio
 ra. Et hec quidem apata qñz accidunt ex sanguine. Et
 qñz ex chola rubea. et qñz accit ex p^oblate. et p^oz p^ofoca
 tionis e^o ē cum coop^otura lacerti gutturis. Et ex p^ofo
 catōibus qdem p^oblatica ē magis incolumis et e^o sanato
 ē uelocior et facili^oz. et qñz plonatur. xl. diebus. et p^obla
 tica qdē alia ē e^o gñario ē ex p^oblate uiscolo grosso sūo. et
 alia ē e^o generatio ē ex p^oblate subtili calido et cum hui^o
 modi descendit p^obla a capite: et ipsum quidem nō descē
 dit nisi ex capite sūm p^oz rei tūc pole est ut descendat ad
 lacertos superioris partis epiglottis propter grauitatē
 suam: aut puitatem penetratōis sūe: et raro qdem accit
 ex melia. Et dicitur quidam q^o non accit oīo qñ melan
 cholie minoratur effusio ab aliquo membro ad aliū mē
 brorum subito. Verum non elongatur cum raritate il
 lius qñ accidat subito aut paulatim: deinde p^ofocet. et
 qñz permutatur ex apate calido et sūm oēm dispōnem et
 est mala. Et oē apā p^ofocati^o aut interficit aut permu
 tatur mā e^o aut collectōm facit et suppurat. Et qñz a
 postemantur interioris cāne: sed non peruenit ad hoc ut
 p^ofocet. Et p^ofocati^o maluz faciens necessariū ut sit as
 siduatō apertōis oris et p^oictōis lingue nōiatur caninū
 qñz ei dī illud defectio in lacerto intrinseco in epiglotti.
 Et qñz de eo q^o accit in duabus sp^oebus lacerti simul.
 Et qñz de illo q^o accit ex remotōe sp^oodiliū. Et qñz p
 mutatur sinantia ad peripneumoniā qñ expellitur mā
 ad p^olmone: et qñz permutatur ad partem cordis et i
 terficet. Et qñz ad sūm effunditur. Et oīs sinantia q^o
 moritur spasmatur in primis. Et p^ofocatio quidez ca
 nina quandoq; interficit iter primum diem et quartuz.
¶ Et quandoq; multiplicatur sinances et eazum simi
 lia in uere hyemali. quz ergo p^ofocatio fortior sit anbe
 litus ponitur attractiuus in quo sit iuuamentum motio
 ne pulmonis. Et sit necessariū multotiens mouet pe
 ctus cum pulmone uelociter: et frequēt si adiuuerit uiz
 tus et non fuerit anbelitus eorum inflatio. Et qñz acci
 dit p^ofocatio in febribus acutis et p^ostricta et quandoq;
 portendit in eis uariolas. et similiter dolor gutturis in
 eis qñis non sit p^ofocatum. et accidentia p^ofocatōis
 in acutis febribus sunt mala ualde: qñ in eis est necessi
 tas anbelitus uehemens. et quando accit in die crisis ē
 timorofum et perniciosum. Nam crisis euz apostematib^o
 p^ofocatiuis ē pernitiōsa proculdubio.

¶ Cap. ix. de signis.

¶ Atentio cōmunis oīb^o sp^oeb^o p^ofocatōnum est
 constrictio anbelitus et q^o os remanet apertuz et
 difficultas deglutiendi ita ut quandoq; perueniat pati
 ens ad hoc ut bibat aquam et egrediat ex nazib^o eius
 et exitus amborum oculorum et egressio lingue in ea q^o
 uehemens est cum debilitate mor^o ei^o. et qñq; peruenit
 § vū

illud p[ri]m[us] ad hoc ut sit loquela e[st] sp[eci]s que d[icitu]r q[uod] ille loq[ui]t[ur]
cum naribus et e[st] uere co[ri]o e[st]. Ille uero qui ad hanc co[n]suetudinem hominum non na[n] habens na-
res oppilatas. Ipse ergo uere non loquitur ex naribus.
Dolor a[ut]e[m] non fit fortis in p[er]istaltica et dura et fit fortis i[n]
calida. Quum ergo uehementior sit dolor: tunc q[ui]z i[n]sta-
tur collum totum et facies et pendet lingua. Et magis i[n]
columnis decollatio e[st] illa cum qua anhelitus non fit dif-
ficilis. Et pulsus q[ui]dem habentium p[re]focato[n]em in p[ri]n-
cipio sui e[st] frequens diuersus. deinde fit puus rarus et
co[n]cat[us]e ap[er]temosum in hoc q[uod] sentit aut cu[m] uisu aut
cum tactu: ita ut sentiantur membra meri et epiglottis
dura et extensua: et sic habens eam q[ui] desiderat uomere.
Et cum remotio[n]e quidem e[st] attractio coll[is] ad interiora
et abscissio ubi remouent spondiles et q[ui] tangit dolet. et
si iacet super collu[m] suum non delectat aliquid q[uod] ipse de-
glutiat oio. Et d[icitu]r q[uod] d[icitu]r i[n]t[er] p[er]istaltos abeli[us] fcaz et ca
decollatio[n]is et fcaz ca pipneumonie e[st]: q[ui] ille q[ui] e[st] i[n] pipneuo-
nia non p[re]focat subito: sed hec subito q[ui]z p[re]focat. Et
d[icitu]r d[icitu]r inter apa in epiglotti et apa meri e[st] q[ui] q[ui] deglu-
tire e[st] pole et anhelitus e[st] p[ro]hibitus tunc apa e[st] in epiglotti:
aut si e[st] econuerso tunc apa e[st] in meri. Et q[ui]z magnifi-
catur epiglottale adeo donec p[ro]hibeat deglutitio[n]em. Et
quandoq[ue] magnificatur meriale adeo q[uod] p[ro]hibeat abeli-
tum et non constringit anhelitu[m] aliq[ui]d apatum meri nisi
q[uod] e[st] in supremo e[st] quod uero e[st] sub hoc non p[ro]hibet
anhelitum q[ui]us difficilis fiat et p[er]stringatur: q[ui] n[on] p[ro]ue-
nit ad hoc ut comprimat canam et extremitatem e[st]: et ut
non ingrediat in eam aer oio. q[ui]z apa e[st] in meri et in la-
certis intrinsecis n[on] manifestatur sensui q[ui]us lingua pa-
lato adherat uehementer. Et d[icitu]r d[icitu]r inter apa malu[m] q[uod] n[on]
sanatur et apa quod n[on] e[st] cum illa malitia: imo e[st] in po-
stremo lacerti meri: e[st] q[ui] u[er]o q[uod] non cum eo constringat
anhelitus nisi q[ui] e[st] deglutitio. Et illud e[st] malum q[uod] e[st]
intus in epiglotti et non apparet sensui exterius ex eo ali-
q[ui]d nisi interius q[ui] inspicit e[st] guttur: sed e[st] p[ro]fundum: de-
inde illud q[uod] non n[on] interius et u[er]o exterius. P[re]focatio[n]
a[ut]e[m] mala festinat ad p[ro]hibendu[m] anhelitu[m]: et q[ui] relupiat pa-
t[er]e e[st] p[ro]hibet anhelitus oio. Et q[ui] non relupiat abe-
litus fit difficilis. Et ipse e[st] assidue extendit collum i[n]ge-
niandolad anhelitum et reuoluitur cum inclinatio[n]e et di-
ligit expansionem et non p[ot]e[st] iacere. Et q[ui]z puenit
p[er]istictio anhelitus et necessitas extrahendi uaporem fu-
mosum ad hoc ut educat uirtus que efficit anhelitu[m] hui[us]
ditates ad exteriora in anhelitu[m] et apparet sp[iritu]s tunc n[on]
e[st] spes in ipso et non o[mn]i[u]m ut curet. Qu[ia] t[ame]n q[ui]z accidat ut
p[re]focatus spumet aliq[ui]d: deinde sanet. Et illud e[st] q[uod] cum
illic fuerit fortitudo et appetitus et nutrimentu[m]. Et d[icitu]r
a[ut]e[m] facies e[st] fit uiridis et denigrantur sinus oculor[um] ipsi
tunc ipse morit[ur]. Et s[ic] q[ui] minoratur pulsus et infrant
extrema. et grossitudo quide[m] lingue et ipsius denigratio
fit ex signis malis. Et q[ui] e[st] cum p[re]focatio[n]ibus malis
febris uehementis tunc moro festinat q[ui] se facit egz idige[re]
anhelitu[m] magno: et iam d[icitu]r e[st] in signis mortis uelocis
q[uod] si q[ui] p[re]focato[n]em patit[ur] et alterat color postremi e[st] a
rubedine sua consueta ad albedine[m]: aut ad uiriditate[m] et
fudant ascelle et inguina e[st] sudor f[er]o: tunc ipse moritur i[n]
uno duor[um] die[rum]. Et signa uero sp[eci]s si p[er]mutat rube-
do ad exteriore[m]: multoties ei ap[er]iunt tunc oculos suos
et sanant. Et s[ic] q[ui] alterant eor[um] anhelitus et incipiunt
uehementie incipiunt ad anhelitu[m] longum ut ip[su]m paula-
tim intrare faciant. Quum a[ut]e[m] abbreviat[ur] tunc ia remouet

ea p[ar]as ad longitudines et redemnt me[m]bra ad disp[osi]-
tio[n]em. Et s[ic] q[ui] accit apa in latere opposito spe-
tur cum eo resolutio aliqua. Signa a[ut]e[m] p[er]mutatio[n]is sin-
tie fit ut uideantur in ap[er]te detritio et resolutio absq[ue] a-
p[er]tione ad exteriora cum mollificatio[n]e sua. Deinde
o[mn]i[u]m ut p[er]sideretur pulsus. Nam si sit undosus magnus et
accidat cu[m] eo tussis tunc ipsa p[er]mutat ad pipneumonia[m]
Si uo pulsus e[st] sp[er]mosus tunc ipsa p[er]mutat ad sp[er]mosu[m]
Et si debilitat[ur] pulsus ualde et minorat[ur] et fit rarus et
mouet tremorem cordis et resolu[it] inatus calor et accit
sincopis tunc ma[gn]a e[st] effusa ad p[ar]tem cordis. Si a[ut]e[m] acci-
dit dolor in st[om]o et nausea: tunc iam effundit ad st[om]o. Et
Collectio[n]is a[ut]e[m] signum e[st] q[ui] inuenit lenitas pauca cu[m]z
p[er]transitio[n]e quarti diei. Et q[ui]z accit sinantie que fa-
cit apparere rubedine[m] in collo et parte pectoris ut ge-
neret herisipila. Et illud e[st] fm duos modos: aut p[ro]pter
reditio[n]em materie ad interiora corporis: aut p[ro]pter e[st]ione[m]
materiei. Si a[ut]e[m] p[ro]pter e[st]ione[m] tunc e[st] in qua e[st] sp[eci]s et alle-
uiat cu[m] ea anhelitus: et aliud e[st] malum. Et signa q[ui]d e[st]
e[st] que sanguinea e[st] sunt signa sanguis nota et rubedo li-
gue et faciei et oculor[um] et inuentio saporis sanguis. sicut
dulcedinitas: aut similis saporis uini et dolor uehement[is] exte-
rius et constrictio anhelitus uehement[is]. Et signa cholice
sunt inflatio et caliditas et tristitia uehementis et sitis ue-
hementis et dolor uehement[is] mordicatio[n]is et amaritudo
et siccitas et uigilie et non p[er]sequit[ur] in constringendo abe-
litum p[er]secutionem euenientem ex sanguine. Et q[ui]z si
gnificat ipsam color lingue et adustio loci et acukas ipsi-
us et q[ui] sit in loco aliq[ui]d acutum mordicatu[m]: et dolor
cholice mior e[st] dolore sanguinee. et signa quide[m] p[er]leg-
matice sunt salsedo aut sapor baurab cum caliditate et
uiscositate q[ui] hoc p[er]legma e[st] corruptum et putrescit.
et q[ui]z significat ipsa albedo coloris lingue et faciei et pau-
citas sitis et inflatio[n]is. et quandoq[ue] p[er]sternitur lingua cu[m]
mollificatione et raro accit cum ea apa in glandulis. et
quandoq[ue] e[st] dolor cum ea paruus aut priuatus et non
sunt cum ea febres et plongatur spatium e[st] usq[ue] ad xl. di-
es. et q[ui] nititur habens eam polsis est ei deglutitio: q[ui]n
penetrat deglutit[ur] i[n] molliu[m]. et signa melancholice sunt
durities et sapor acetositas et poncicitatis et q[uod] accidit
paulatim et quandoq[ue] est p[er]mutata ex ap[er]te calido. et
signa facte a siccitate membrorum sp[iritu]alium quecu[m]q[ue]
fuerit sunt paucitas humiditatis in ore et in uariis ex aqua
calida statim cum eo q[uod] humectat et mollificat. Et scias
q[uod] quandoq[ue] accit lingue dolor p[er]seueras ano uno: aut
duobus in gutture e[st] et significat petrosam siccitate[m] in
partibus gutturis.

Et de sermone u[er]bi de curis ap[er]tu[m] accidentium in
partibus gutturis et epiglottis et glandulis circūdan[tib]us
ea et uue et galsamati et duaz amigdalaz.

Portet ut eue[n]t i[n] principio uniuersu[m] illorum
ma faciens illud cum p[er]lebotomia et solone uentris et
ut trahat[ur] ad p[ar]tem diuersam saltem cu[m] uentosis po-
sitis si loca longinqua opposita ei et ligatio[n]e extrema-
tum dolorosa. Et ut incipiat in ea cum medicinis stipti-
cis p[er]mixtis cum eis que habent p[ar]te[m] absterfionis sicut
mel. et meliores eo sunt cortices nucis: deinde rob mo-
ri. Et scias q[uod] inceptio gargarizandi cu[m] aceto quum
incipit passio uue aut sinatia e[st] ex eis que repellunt et p[ro]-
hibet attratio[n]em humiditatis plurime. et est cum eo p[ro]hi-
bitio e[st] q[uod] eueniet. Et de istis q[ui]dem medicinis si sicut
alumen et galle et balaustie et abo granata decocta usq[ue]
ad solone[m] et fiat ex eis q[uod] deglutiat. Et ex eis q[ui] iuuat

ad illud ē ut radat sinciput ⁊ liniat eum succo acacie ⁊
 hoc in principio. Deinde gradatio fiat ad maturatiua:
 deinde fiat gradatio ad aperitiua fortia usq; ad gradus
 salis amoniaci ⁊ piretri ad ea que dicturi sumus. ⁊ ex
 eis q̄ p̄fert ad hoc ē sternutare cū eis que sunt sicut con
 dist ⁊ costus ⁊ folia oleandri ⁊ sanlicus. Et ex reb⁹ exp
 ris que faciunt sua p̄prietate in ap̄atibus p̄focationum
 ⁊ uue ⁊ abaz amigdalaz ⁊ oio oium mēbroz gutturis
 iuuamentum maximū ē ut sumant filā ⁊ p̄ye tincta cum
 murice marino ⁊ p̄focef cū eis uipaz: deinde cizcūdes eis
 collū ē q̄ bz aliq̄d hoz ap̄atū. Illud ei p̄fert ei iuuamētū
 mirabile bonū p̄transiens q̄ritatē ⁊ q̄d timet. Et lac q̄
 dē ē ex medicinis sublimib⁹ i principio ⁊ statu: p̄pterea
 q̄ repellit ⁊ lenit ⁊ sedat dolorē. Et ex ut p̄spiciatur
 i administrando ea que stringūt ⁊ resoluūt aut maturant
 ⁊ p̄sident ad dispōez corporis in lenitate ⁊ duritie sua
 ⁊ confortet illud q̄d ē forte i duritie ⁊ leniatur in lenita
 te: ⁊ s̄str obleruetas ⁊ p̄p̄o ⁊ t̄pa ⁊ t̄pā cōsuetudo. Et
 q̄nq; appropriatur ap̄ata uue ⁊ abaz amigdalaz ⁊ mol
 lificatio eaz cum incisione. Et ego q̄dem ababus singu
 lare faciam caplm. Et ex modis curatiōis ē p̄pressio s̄
 locū. Et e⁹ loca s̄ tria. unus eoz ē q̄ remouet sp̄dilef
 Et hūc ē ex ap̄atibus uue ⁊ abaz amigdalaz indigētū
 subleuatōe sua: aut casu abaz ad superiora. Et tertius ē
 i ap̄atibus p̄blaticis q̄ stringunt abo meatus ⁊ iuuā
 tur cū p̄pressionē s̄m mundificationem ipsorum ⁊ subri
 liationem ipsorum.

Cap. xi. de cura dēcollationis ⁊ p̄focationum ⁊ ois
 suffocationis ex omni causa.

In calida q̄dē oz ut incipiat cū p̄blomia ⁊ non ex
 trabat sanguis plurimus subito: ⁊ proprie quā
 iam inceperit uirtus debilitari. Immo sumant in oi ho
 ra. x. ⁊. x. usq; ad diem tertium cū separatiōib⁹ p̄tinuis.
 Si at debilitari nō icip̄ tūc oz ut fine cessatōe extrahat
 sanguis usquequo appareat sinopsis in forti. Et oz ut d
 elinet cū separatiōe v̄sus p̄seruatōm uirtutis ⁊ expulsio
 nem sinopsis. Sinopsis ei q̄ accit cadit v̄tus ē: q̄ ag
 gregant ei difficultas anhelitus ⁊ casus v̄tutis. Et p̄pe
 indicitur eis ut minoret cibū necessario aut uolūtarie ⁊
 p̄cipue si fuerit febris. Et q̄nq; oz ut attēdat in ze p̄blo
 mie res aliqua q̄ ē magis itegra: q̄nq; ē cā d̄nium san
 guis in p̄focatiōe retenti ⁊ p̄cipue consueti sicut sanguis
 mēstrui ⁊ sanguis hemorrhoidaz. Et in h⁹i q̄dē oz ut sit
 p̄blomia i latere trahēte mām ad p̄tem a qua cadit itē
 tio sicut necessaria ē hec p̄blomia saphene ⁊ uentose cru
 rium. Quā ei egreditur sanguis plurimus tūc q̄nq; se
 dant accētia statim: ⁊ q̄nq; necessaria ē iteratio in mane
 Et s̄m ueritatem dispōnis quā dispō tolerat expulsio
 nem p̄blomie usq; ad maturatiōm tūc illud ē melius ad
 hoc ut remaneat uirtus in corpore ⁊ cadat eio ip̄s⁹ ma
 teriei egritudinis ⁊ sufficiat emissio frequens in diebus
 cum. x. ponderibus sanguinis: aut. v. ponderibus ⁊ sit
 facilius anhelitus: Et s̄str ē gargarismata postponent si
 ē illic repletō ⁊ fuerint gargarismata dolorosa timendo
 attractōm. Immo admittent gargarismata p̄mūdifica
 tiōem. Et decollatiōis q̄dē ē sp̄ca q̄dam existens in fine
 algalsamati. Quā ergo sit p̄blomia an declinatiōis egritu
 dinis descendit ad locum p̄focatum. Et multoties q̄
 dem scitur cum eo hora p̄focatiōis ex prin⁹ ⁊ augmen
 to ⁊ statu ⁊ declinatiōe ⁊ dispōe deglutitiōis ⁊ augmen
 tatur difficultas: aut casus ē ⁊ declinatio ipsius ⁊ dum
 p̄seuerat in augmēto ⁊ nō ē necessarium ut fiat p̄blomia
 ultimā: imo sufficiat illud quod diximus. Et quā sinā

cia ē non cum cōitate repletōis i corpore toto: imo ē su
 perfluitas in p̄te gutturis tūc ⁊ non senuit extensio p̄trā
 sit ut non fiat p̄blomia. Immo elongatio fiat ab additio
 ne cāp̄ resolutōis facientū ēē necessariā cābitōem pluri
 mam. Et prohibeat nutrimentum ut sit cor⁹e⁹ utēs s̄a
 guinis ē. nutritio ⁊ p̄uertens ip̄m a p̄te ap̄atis: q̄i fiat
 ei inobediens sanguis: deinde uadat s̄m resolutōz ⁊ ma
 turatiōm. Nam si p̄blomia fiat tunc fortasse non tolera
 bit illud ⁊ non erit excusatio cibatiōis ⁊ in cibatiōe est la
 bor ⁊ proprie quā non deglutit. Et nō postpōat p̄bloro
 mia uene que ē sub lingua. imo oz ut incipiat illud saltē
 in eadem die: imo saltem in dispōne separatiōis p̄cedē
 ⁊ proprie quā fuerint uene que sunt sub lingua extēse
 Et q̄nq; necessaria ē p̄blomia aluidegi: ⁊ q̄nq; necessaria
 est scalpellatio lingue ipsius. Et necessarie sunt uento
 se cruris: q̄nq; sunt conferentes ualde. Et illum q̄dem q̄
 consuetus ē incurrere sinances oz ut p̄blometur anteq̄
 accidant q̄ uī repletio ⁊ quā est uer. Et ex eis quidē
 que sunt uehementis iuuaminis est inceptio administra
 tionis clisteriorum fortium ualde nisi febris prohibeat:
 tunc ei oz ut sit contentus clisteribus lenibus. Clisteria
 nanq; fortia ⁊ collyria sunt in hoc maximi iuuamēti. Et
 oz ut embrocetur extrema ⁊ circundet collum lana ⁊
 proprie lana isopi que sit infusa siue in oleo oliue: aut
 in oleo camemillino. Ipsa enim est lenificatiua ⁊ sedati
 ua doloris. Deinde in postremo ipsius admisceant ei ac
 tratiua quā non conferunt illa ⁊ sunt sicut baurac ⁊ si
 naps ⁊ costus ⁊ castoreū ⁊ sulfur ⁊ ungū forte rubifi
 cant ⁊ ē mel anacardi ⁊ omne q̄d uescat. Et oz ut sine
 p̄enti in cibis suis usq; ad diem tertium oxymelle: aut
 sirupo de melle: deinde gradatio fiat ad aquaz ozdei cū
 q̄busdam medicinis delectabilibus: deinde ad uicellum
 oīi postea quā faciliā sit deglutitiō admittent sorbitio
 nes ex candaros. Et in fine ē⁹ fiant sorbitōes ex matu
 ratiuis: deinde resolutiuis. Et quā deglutitiō sit dif
 ficilis ponantur uentose s̄ collū apud spondiles fam cū
 suctōe aut igne ut dilateat meat⁹ paulatim ⁊ deglutiat il
 lud q̄d sorbet ex cibis. Quāq; illud p̄pleuerit remoueat
 uentose ignite: aut cadunt per se ipsas. Et non ē malum
 si scalpelletur ē ⁊ egrediat sanguis illinc ⁊ ex balacdas
 deinde uentose tūc uentosa una s̄ caput et ponant ē sup
 mentum uentose sub gutture ⁊ illud fiat postq̄ abscindi
 tur mā. Omnia eim hec trahūt mām ad diuersā p̄te
 ⁊ minorat eam ⁊ s̄str illud ē melius. Similiter ponant
 sub mām illis ⁊ s̄ alcheel ⁊ non ē malum intromittere a
 liquid q̄d mundificet ex alkeizaran ⁊ eis similibus sup
 quod cōtū sit inuolutum. Mundificatio nanq; dilatat.
 Et q̄nq; intromittitur in gutture cānula facta de au
 ro aut argento: aut similibus abobus adiuuando ad in
 spirandum. ⁊ s̄str q̄nq; fortior sit p̄stricito non ē excusatiō
 q̄nq; uentose ponant s̄ collum. Et q̄nq; confert in dilataci
 one deglutitiōis ⁊ anhelitus compressio spatularū cū
 fortitudine. Et medicine at in principio s̄m s̄stiptice et
 proprie in sanguinea. et meliora quidem s̄stiptica s̄ q̄ ha
 bent cum s̄stipticitate sua subz subtilēz qua submergun
 tur. Et ex rebus quidem quas extrahit experimentum
 est q̄ s̄stiptica permista p̄posita magis s̄nt iuuatia q̄ singu
 laria simplicia. et quandoq; dolor sit fortior in princi
 pio rei: quare necessarium ē ut s̄stipticis admisceat aliq̄d
 quod sedet dolorem et leniat sicut est sirupus uiolaz et
 penitōy et lac calidum et mucilago se. lini et alrob. et q̄n
 q; multiplicatur effusio quare non est excusatio q̄nq; iso
 lutius eis admisceantur. Et quandoq; non est mā

plurima in effusione et aqua non est forte. Incipiant ergo et admistratur galle et sal ammoniacus: quoniam prohibet cum fortitudine et resoluunt cum fortitudine. **I**n cholera vero oportet ut sit plurimum intentionis conuersum ad i frigidandum cum eo quod facit stipticum. Et quoniam admistratur linimenta: quoniam admistrantur in ea et in omni calida gargarismata et insufflantur insufflationes cum sufflatorio et puluerizationes. Et ex eis est gargarismus factus cum oxymelle et aqua et aceto. Ipse est maximus iuuamentum in initio calide et sic et cum rob mororum proprie siluestrii deinde cum eo in quo non est zucceus uel mel. Et admistratur in principio purpureus et confortes cum stipticis que sunt de genere succi sumach et acreste sicceus et sicut si balaustie. et in huiusmodi quod non ponitur mel nisi ut mundificet non ut confortet: et sicut de coctio alkalie cum melle: aut decoctio sumach cum coagulato uue. **E**t fortius illo est succus nucis recentis: quoniam niam ipse est ex melioribus medicinis horum apartum et succus rose recentis et rob papaueris quoniam permiscet cum stipticis est uehementis iuuamentum in initio: et fortius illo est decoctio myrti et gladii et aqua coriandri et sumach et aqua corticum nucis et aqua myrti et aqua lentium decoctarum ualde et cydonia ualde stiptica et sorbe proprie et alumine tamen huiusmodi proprietatem in hoc. et est insuffletur in gutture insufflatio ex semine rose et sumach et balaustijs secundum partes equales et canfore re modica. Et cholerice adhibeat succus oleorum huiusmodi permiscus cum eo quod huiusmodi stipticitatem aliquam sicut succus uirge pastoris et succus solatri et succus ramorum uitio: et ex confortibus inter eas in principio sunt semen rose et semina portulace et mucilago psylli et amiluz et spodium et sumach et dragagantum et canfora ex quibus fiant pilule preesse et teneantur sub lingua. **Q**um ergo absconditur attractio oportet ut misceantur cum rob mororum myrrha et crocus. myrrha enim profundatur cum uirtute sue stipticitatis et sue resolutionis et facit crocum puenire ad profundum et aggregantur ad maturatorem faciendam. Si autem uideris ipsam declinare ad duritiem permisce cum moris aliquid ex baurach. **Q**um autem appropinquat status: aut puenit in ipsa oportet ut admistrantur ea in quibus est sedatio et lenificatio sicut lac mulctum in quo dissoluitur squame casei. et oleum in rob mororum: aut decoctio ficum et fenugreci: aut rob myrti cum rob: aut succus uitio cum melle: aut rob aut bdellium arabi cum dissolutum: aut rob uue quoniam est iuuamentum ualde et aqua radices in qua decocta sunt passe et fenugrecum et dactyli et sic et myrrha et crocus et cinamomum gargarizata cum oxymelle aut aqua mellis. Et admistrantur emplastra et ad maturandum sicut emplastrum alleir et distillatio olei rose. i autem est iuuamentum in hac hora. Et quoniam uides quod non maturatur et uides duritiem oportet ut admistras in medicinis et caules. **Q**um autem maturatio iam adest tunc stude in aptatione apostematis cum gargarismate quod coniungit inter aptationem et lenificationem: sicut quedam melle acute in lacte quibus sit gargarismus: et si est apparens et elongat tempus et non differtur puer non est mala administratio ferri. Et ex medicinis teperratis cum inceptio ad disruptionem est decoctio ficum cum fenugreco et dactylis et decoctio lentium cum rose et rob liquiricie et seie almarum: et post illud fiat gradatio ad illud quod est fortius: quod misceantur cum rob mororum baurach et myrrha et dragagantum et semen almarum dissolutum in lacte caprino et olea dissoluentia et proprie cum melle et galia et fiat ex eis gargarismus: et ex eis que sunt sicut a quod mellis in qua decocta sunt ficus et calamentum et sansuc et alumen et menta et sisymbrium et radix lilij iunctim et separatim. Et cosso et proprie marino inest iuuamentum maximum in bu-

iusmodi hora et in ueritate statim post abstersionem integram et post maturatorem pletam et aptationem cum eis que sunt sicut baurach et nitrum et assa fetida et myrrha et piper et castoreum et stercus hirundinum et stercus adib et fiat ex eis gargarismus cum rob mororum: imo cum sale ammoniaco et piretro et seie albarmel et sinapis: aut semine rhaphani cum aqua et oxymelle et admistratur ex istis insufflationes. Et insufflatio salis ammoniaci est faciens quiescere. **Q**um ergo declinat egritudo admistratur uinum et balneum et ebrietas. Confectio pilularum iuuamentum in statu. **R**adices lilij. iij. partes assae fetide medietates partes colligantur cum succo caulium aut coagulato uue. **E**x curati one uero phlogistica est ut intus in gutture intromittatur uirga mollificata torta sicut quam inuolutum sit pannus quo liniatur aqua et quo mundificet humiditas. Et ei quod est que est antiqua assa fetida et cinamomum et soluat uenter cum cochis et hieia et similibus. Et clisterizet cum clisteribus ualde fortibus. **I**n cura autem melancholie ex medicis magis pferentibus ei est medicam albarmel gargarizatum et linum exterius et iterius. **E**x medicinis uero que habent proprietatem et puenientes sunt in omni hora est stercus canis album et adib album et hoc modo colligitur. Custodiatur canis ne aliquid comedat nisi ossa tantum donec stercus eiciat album quod parui existat fetoris. Et sicut stercus hominis et proprie infantis: et oportet ut sollicitudo sit ita ut illud quo cibatur sit cum quantitate qua digeratur. Et quod ex eo melius est: est panis lupinorum secundum quantitatem quam et in potu tribuatur post ipsum uinum uetus: deinde sumat stercus et e rixet: et ei pauci fetoris. et si cum pane desiderat aliquid aliud: tunc dant ei cibi bone digestionis boni chimi calide et plectionis cum equalitate sicut carnes galline et pedicis et extremitates caprarum. **N**ec ei cum bonitate digestionis educit feces purifetoris. et ex medicinis quod est sua proprietate facit tibus sunt hirundines aduste. Decollat ei prius et currit sanguis super alas ipsarum: deinde puluerizat eas sal et ponunt in uretolo lutato et ligat caput et ponunt in furno: et ut ponant in uitreato uase linito luto sapientie est rectius apud me. et sicut stercus hirundinum adustum cum fortitudine. et quoniam linis palatum ex felle taurino cum melle et felle testudinis et floribus eris et capitibus pisciculorum salicorum et proprie uua et linis et paulatim huiusmodi sinantiam sale cum melle et aceto et oleo. Et sicut aqua uue: et similiter admistrantur gargarismata cum oxymelle in quo decoctum est semen rhaphani. Et colicor quod est et calcadis ambo sunt bona aparta gauonis. et ex ppositis sunt medicam mori cum myrrha et croco. Et medicam hirundinum et medicamen albarmel. et medicam corticis nucis recentis et trocisci adarosis et medicam huiusmodi. **R**ecoris canis al. adu si itesta et per testam. **I**. i. pipio. **z**. ij. gallarum adustarum corticis gratiorum caris simij et suis et adhoba oinz an. **z**. i. myrrhe costi aboz an. **z**. i. insuffletur aut liniatur cum melle. et est in fine et in hora uehementie admistrantur stercus pueri ex pane lupinorum et stercus canis et hirundinum adustum et sal ammoniacus iterum hoc in die multoties. **Q**uandoque uero apertus lingua pfocatus est et idiger fortasse curatorem ipsi. sed nos iam locuti sumus de apartibus lingue: et illud quod quod huiusmodi loco proprium est necessarium ex eo redire ad illud quod illic dictum est. sicut ingenies phlogomia in attrahendo mas ad interiora. Et quoniam sit illud in loco hoc cum hierapi. **N**abet ei proprietatem in deponendo humores quod est coram supremo oris sicut et meri et gutturis. deinde admistrantur si ipsi ifrigidantia et repulsua sicut succus lactuce et est medicina huiusmodi proprietate quam significat uisio iuuamentum: et deinde

si necessaria ē resolutio subtilis fiat. **E**x eis autē que p̄fēi i regie e^o q̄ ē p̄p̄ spōdiles ē ut igenies i p̄p̄ressiōe lo ci cū facilitate ad posteriora fortasse ei reuertet spōdilis et illa q̄d p̄p̄ressio q̄n̄s sit cū istio et cū digitis et iuenitur q̄n̄s p̄ illud reges. infim̄ vō ē res similis freno q̄d i gut ture itromittit et expellit quod ē int^o i gutture ad exte riora. **C**ōp̄ressio at̄ ualde ē nociua i apatib^o. **C**ūq̄ sināces uehemētiōres sūt et nō ualēt medicine et crediē q̄ p̄ditio futura sit illud per quod speratur euasio ē scil̄ hio cāne: et illud ē cū scissioe ligamētōz que i int̄ duos ānulos cāne p̄ter q̄ recipiat aliqd̄ de cartilagine ita ut per illud anbelet: deinde suat q̄ū expletū suat regimē a possematis et medicet et sanabit. **E**t modus q̄dem curatōis e^o ē ut tēdat caput ad posteriōra et teneat et su matur cutis et abscondat. **E**t quod de eo rectius ē: est ut sumat cutis cū uncino et elonget: deinde discooperi atur a cāna et findatur quod ē inter duos ānulos cāne coram fissura cutis: deinde suat et ponat si ipsam puluē citrinus. **E**t q̄d ut duplicentur duo labia fissure cu tis solum p̄ter q̄ p̄tingat cartilago et p̄nīculi in aliquo et hoc ē iudiciū huius fissure q̄uis nō cadat ad hāc itē tōm. **N**ā si existimat q̄ in illis eisdem ligamētis sit ap̄a et nocumētū nō o^z ut admistret scissio. **C**ū at̄ finco pis si uenerit egro et timeat q̄ p̄pleat p̄focatio incipiat a clisteribus foribus. **E**t p̄blomet uena que ē sub lingua et p̄blomet uena frontis et appēdantur uentose sup col lum et sub mento cū incisione: aut abiq̄ incisione: et si su erit cā p̄focatio e^o et fincopis e^o submerisio: tūc cōuerta tur ut currat aqua. **D**einde suffumigēt cū eo q̄d h̄z for titudinem et odorē bonū donec reuiuiscat. **D** p̄z at̄ ut il le q̄ euaserit a suffocatioe uehemēti p̄blomet et clisterizet et sorbeat aliqd̄ dieb^o sorbitōnes ex farina ciceris et lacte aut aquā carnis i qua dissoluti sūt panis et nitellus oui. et scias q̄ ois qui h̄z dolorem gutturis melius ē fugēt ser monem ex quocunq̄ dolore.

Cap. xij. de uua et ambab^o amigdalio.

Sis q̄n̄s accit catari^o apostemas eas: ita ut p̄bi beat anbeliū: et q̄n̄s mollificat uua p̄ter ap̄a et in diget eo q̄d p̄stringit eā et ericet ex mā ipam: et q̄n̄s indi get incisione et appropinquat curatōi p̄focatioz. **E**t curet i principio cū linimētis in q̄bus sit facilitatis obf uatio et admistrent cū pēna: digitū nāq̄ in non sua hora q̄n̄s laborē affēit. **E**t in illa que magis ē et p̄ue istat i onis admistretur pontica. **I**nfante vō pueniēs est illud q̄d ē uehemētis infzatiois sicut aqua solatri et sicut semen rose et folia e^o: utrisq̄ ei uest op̄o fortis. **E**t ex eis q̄ sunt fortiora i hoc caplo sūt gūmi arabicū et dragagātū et sar cocolla et neseftengi linita et ēt balaustie p̄es. ij. alumis p̄s. i. p̄terant et cubellent cū orali et admistrent cum spa tula h̄nt caput incisū in latitudine. **E**t q̄n̄s addūt in eis crocus et cāfora et admistrent linitōz: et ēt galle trite cū aceto et linituntur cū pēna. **E**t itēz aqua granati acetosi cūz stipticis et ēt lapis sedenigi: et ēt lapis corrosus adu stus: et ille q̄ noiat acbates et lapis alafurugie et spodiū et lutum figillatū et armenum et rob acreste et fructus spi ne egiptiace et alumen iameni et semē rose. **S**umant ex eis sicut ē illud. **E**t suffumigatio cum ranis aneti ē ex e is que p̄stringūt uua ualde. et ēt succus granati dulcis p̄triti cū cortice suo cū sexta sui de melle factus uiscosus inspissatus ē linimentū bonum. **E**t o^z ut q̄n̄s gargarisma sit cū stipticis assidue gargarisma cū aqua cala. **I**llud ei p̄parat ipsā ut i eo stiptica openē et lenit ipam et p̄bi bet stiptica indurare ipsam. **N**ō si stiptica eā acq̄rere fa

ciant duriē et coarctatōz dolorosa admistra in en mucu lagines et gūmi arabici et dragagātū et amilū et sarcocol lam et semen malue et aquā furfuris et ordeī et fiat ut stet succus extremitatū rāni cū q̄nta sui de melle et aq̄ mistū q̄n̄s ē linimētū bonū. **E**t o^z ut q̄n̄s gargarisma sit ex stipti cis assidue fiat an̄ illud gargarisma cū aqua calida: aut decoctōe rosarū et sumach c^o sexta p̄s sit mellis decoqua tur et inspisset et linitat exterius cū eo q̄d h̄z exiccatōem et sup̄ticitatē fortē sicut q̄d sit cū gallis et alumine iamēi **E**t sal q̄dem est illud quod ē p̄termittendū ante oia il la. **D**eice vō gallaz imaturaz nucis atzimēti zu. sumac omnium añ. p̄es. ij. et tertia salis torrefacti. xx. p̄es su mant et admistrent. **M**edicamen bonum in dispōnib^o et boris. ij. aluminis iameni p̄es. ij. ros p̄es. ij. costi par tem. i. admistret ep̄lm cū penna ut perueniat ad uiam. **M**edicamen bonum ad horam suam. ij. succū grana ti cū cortice suo et inspissetur cū q̄nta sui de melle et linita tur cū eo et et alumis p̄tē. i. salis āmoniāci partē. i. et. ij. gallaz imaturaz tertiā partē draganti. ij. partē. **E**t q̄n̄s peruenit statim aut appropinquat admistra myrrhā et crocū et cipez et que sūt eis filia et darisabā p̄prie et flo rem squinanti et ramos balsami et alusaent admistrentur linitendo et aqua eoz gargarizetur et p̄prie q̄n̄s admistra tur in eis gargarisma decoctōis radices lilij et leis ros: cum melle. **E**t distillet oleum amigdalinum in aures i oi hora: q̄n̄s ē iuuat^o. **C**ū at̄ collectio fiat i utrisq̄ a migdalio et in eis que sequūt eas admistra decoctōes p̄ dictas in caplo finantie. q̄d si dolor perseverat et nō se datur reuertēdū ē ad solutōm uentris. **S**i vō per hoc n̄ p̄plet ea admistra ea que sunt fortis resolutōis sicut est succus cucumeris afinini et centaurea et nitrū rubeum cū melle aut solum. **E**t si idurescit ap̄a et p̄longat nō ē aliqd̄ ei ita pueniēs sicut assā fetida. **C**ū ergo inci pit subtiliari i loco uno et grossatur i loco alio tūc icida tur et q̄rū pole ē ut expellat illud et facias illi emplz cū sale āmoniāco et mittas ipm ei cū cochliario q̄d ē sicut frenū et est melius. **E**t nō o^z ut incidat nisi q̄n̄s radici e ius aduenit extenuatio: q̄n̄s in ea ē timor magnus. **C** Bargarisma ericcans ulcera apatum gauonum et pur gans ea. ij. lentū balaustiaz āboz añ. partes. 9. sicut me mitbe croci costi oium añ. partē. i. coq̄tur in aqua et su mat ex decoctōe eoz pars. i. et misceat cū medietate sui de rob mori et q̄nta sui de melle et fiat cū ea gargarisma **C**ap. xij. de casu uue.

Quandoq̄ cadit uua in feb^o: et q̄n̄s cadit sine febre et e^o casus ē ut tendat ad iseriora ita ut nō redeat ad locū suū: et q̄n̄s necessariū sit deglutienti p̄ primere digitis suis donec transglutiat.

Cap. xij. de cura.

Si sit illic caliditas et rubedo p̄bloma: deinde ad ministra gargarismata p̄dca in capitulis p̄dictis sicut gargarismata cū aceto et aqua ros. **D**einde fricet cū ros et sandalis et balaustijs et canfora et rob de mo ris p̄prie in infzō simili freno. et o^z ut fiat cū facilita te q̄ro magis ē pole. **E**t si nō sit caliditas illic et rubedo administra gargarisma cū oxymelle et sinapi et almuri et alnabati et fricetur cū istio p̄dicto. et medicam quo fricatur ē illud quod sit ex gallis et moris p̄tritis. **E**t fortior curatio ē ut subleuet cū infzō ad s̄iora extendē do ad exteriora cum medicina stipticis et p̄mistiis cū resolutiuis fm q̄ o^z. **E**t q̄n̄s p̄mittit cū digitis linitis ex eis que sūt sicut rob moroz et nucū et allecorū. **E**t ex me dicinis bonis ad eleuanduz sunt balaustie et alumen et

canfora. Et ex bonis in eleuatione uue ē galia cum sale
āmoniacō et galle cum sale āmoniacō. Sed galia ē subti
lior postq̄ non fuerit illic nocumentum ex apate et īple
tione. **¶** Qū ergo stat fac gargarismum cū aqua falsa
utendo gargarismate p̄ gargarisma. Et ex eis que exp
ta sūt ad illud est ut sumatur seīs 208. medietas libre succi
barbe hircine. iij. 3. decoq̄tur in melle aut uino quoniā
est fortis. Et infantium q̄dem uuas q̄z eleuat galle adu
ste cū aceto et p̄pe q̄n liniat ex eis eoz sincipita.

Cap. xv. de fmoē uli de icisione uue et utriusq̄ amigdale.
¶ Portet ut i uua p̄deret et subulatio et detu
mitio et p̄prie in iseriore parte et si igrossat
extremitas et reludat ex ea sicut pul tūc est melior bo
ra et tūc incidatur cum ferro et cum medicinis cauteri
zantibus et fiat p̄seruatio cū solutioe uetris subtili prece
dente ipsam et excussione corporis a repletōe si fuerit in
ipso ex sanguine aut alijs. Incisio nāq̄ cū repletōe ē tio
rosa. Illius at incisio que subtilis ē et longa sicut cau
da muris eq̄ans si linguam sine repletōe aut rubedine
aut nigredine ē pui timoris. **¶** Et modus q̄dem incisi
onis ē ut premat lingua ad iseriore et sit pole accipe
re uua cū insio et p̄mat ad iseriore et nō radicitus inci
dat: imo dimittat ex ea aliqd. Nam si tu abscideris eā ex
palato sanguis forsitan nō abscindet oio q̄n nō oī ut
icidat res pua et sit nocumentū et remaneat cū dispōne
sua: imo oī ut icidat q̄ntitas quā addit si nām. **¶** Quz
at est rubea apola tūc et icisio ē timorosa. et q̄nq̄ manat
sanguis et nō abscindit p̄p aliquā medicinā. **¶** Ex me
dicinis at icidentib⁹ eā sūt alia fetida et alumen iameni q̄
sine intermissione ponant si radicē et q̄n incidit eam et
faciunt ipsam cadere. Et ex medicinis facientibus ipas
cadere non cauterio ē sal āmoniacus cuī alia fetida et a
trimenti: et oī ut medicine iste si uua ānere teneat cum
insio nazrato et teneat bora una ita q̄ non deglutiat do
nec agat in eā: deinde iterant usq̄quo nigrescat. Nam
si denigratur cader post tres dies sū p̄m. Et oī ut sit il
le q̄ curat decliuus ad iseriore hīs os aptum ita ut cur
rat salua et non retineat in ore ipsius. Due vō amig
dale suspendantur cum uncino et trabant ad exteriora
q̄to plus pole ē preter q̄ cū eis attrahunt tunice et ab
scindant cū rotunditate desuper radicē ap̄ quartam tō
gitudinis cum insio incisionis p̄ter q̄ permutet insio
et incidat una post alterā p̄ obfuationē p̄ditionis p̄dicta
rum in colore et q̄ntitate eaz. **¶** Quz ceciderit ex eis
q̄d abscindit dimittat sanguis currere sū q̄ntitatē medi
ocrē. Et sit patiens decliuus si faciem suam ne sanguis
ingrediat guttur et. Deinde colluat os ex aceto et aqua
infratis et euomat et tussiat ut mundificet interius et: de
inde ponat si eam q̄d abscindit sanguinē sicut colorat
et alumen et dragantū et gargarizet cū decoctōe senticis
et foliorum myrti et sit tepida.

Cap. xvi. de rememōratōe nocumentoz incisionis.

¶ Eis ē nocumentū uocior et ex illis ē directō pul
monis frigori et calori et facit accidere tussim ab
oi frigore et calore et nō tolerat sūm. Et ex illis ē dete
gere sūm malitie p̄pionis a cā primitiua ex uentositate
et pulnere et eis sūtib⁹. Et plurimi eoz in frigidant aerez
temperatū et in pectoribus p̄limoz eoz sūtib⁹ frig⁹ in pul
mone ipsoz donec moriunt. Et q̄z accit ex ea sputum
sanguinis et non retinetur.

**Cap. xvij. de cura sputi sanguinis ex incisione uue et
utriusq̄ amigdale.**

¶ Portet ut ponant uentose si collū et māmillas

et fiat p̄blomia et ut fiat regimen cū p̄blomia uenaz in se
rioz cōcantū sicut ascellap et eis sūtib⁹ intendēdo ad at
trahendum. **¶** Singularia at sanguinem retinentia et
et linimenta admistrata ad illud sūt sicut atrimentum quo
fiat liniatū: aut pulverizet attritū si ipm et infrantia a
ctu sicut nix et succi sū sūptici notū: sicut succus acreste et
pāpini uitis et ribes et solatp et aqua cydonioz acetoso
rum. Et ex rebz exptis que hnt p̄prietatē in hoc capi
tulo. Et oī ut admistret in dispōe medicam q̄d testatus
ē sapiens noiatus Biogenes et ē alcuezric. Et ē succ⁹
arnoglosse q̄n admistret p̄prie cū troc. s karabe et luto
sigillato. Et oī ut admistret ex eis calidū aliqd: imo sūz
actu. Cālm ei cū eo q̄d attrahit destruit opōm medicie
Fen. x. de dispositionibus pulmonis et pectoris et est tra
ctatus quinque.

Tractatus primus de principijs et anhelitu.

Cap. i. de anatomia epiglottis et cāne pulmonis.

¶ Anna q̄dem pulmonis est membruz cōpo
siti ex cartilaginibus pluribus que sūt cir
culi et p̄tes circuloz: quaz alie alijs p̄tinu
at. **¶** Que ergo ex eis obuiat meatui cibi q̄ est
posterius et ē meri scē sunt diminute et p̄pinque semicir
culo et posita ē abscissio eaz ad meri: et cōtingit meri de
ea cor⁹ pāniculosū nō cartilaginosū. Immo subā et car
tilaginosa ad anteriora posita ē. Et cōponunt he carti
lagines ex ligamētis q̄ pāniculus tegit et p̄prehēdit oia il
la intrinsecus pāniculus lenis ad siccitatē et duritiē doli
nans aliq̄tūlāz sū sū exterioris et et caput et superior quō
sequit os et epiglottū. Et extremitas et inferior diuidit
in duas sectiones. Deinde diuidit in sectōes curzentes
in pulmone uicinantes ramis uenaz pulsatilium et q̄eta
rum et puenit eaz p̄tō ad orificia ualde strictiora q̄ o
rificia eoz que simulant eis et currūt cū ipso. **¶** Cū i
gitur creatio facta ex cartilagine ut inueniat in ea aptō
p̄dicta et ne lenitas faceret eā indigere coopura et ut
sit durities et tūam ipsi q̄n sit et situs ad anriore: et ut
sit durities et cā ad hoc ut pueniat uox: aut adiuuet eaz
Et scā ē et p̄positio ex cartilaginibus p̄tib⁹ ligatis cū pan
niculis ut sit ei polis extensio et p̄iunctio ap̄ attractōm
aeris et respiratōm et nō doleat ex p̄cussionib⁹ q̄ accit
ei desubtus et supra. Et ex attractōnibus q̄ accidunt ei
ad extremitatē et ut q̄n nocumētū accidit nō dilatetur
nō coangustet. Et scā ē rotunda ut sit securior et magis
incolumis et non minuit ab ea q̄d de ipso tangit meri ni
si ut p̄primat bucellam transeuntem ipm. Immo p̄tran
seat a facie et q̄n extēdit meri ad āplitudines et sit p̄caui
tas et tunc q̄n adiuuās meri q̄n incipit meri extendi ad
ipsam et penetrat in ipm et p̄prie in deglutitione ne cō
iungat anhelitu: q̄n deglutitō necessariū facit ut coope
riatur cāna pulmonis superius ut nō ingrediat eā cib⁹
transiens super eam et sit coopertura eius cum suppo
sitione cartilaginū stantiū si meatū. Et sū et q̄ noiatur
non habens nomen: et qum sit deglutitio et uomitus et
indigentes coopertura i hoc meatu nō ē pole ut sint q̄n
sit anhelitus. Et creata ē p̄p uociferatōm res que nō i
nat lingua fistule p̄stricta ap̄ extremitatem canne: deinde
dilatat apud epiglottū: q̄n incipit ex āplitudine perueni
ens ad cōstrictōm. deinde ad spatiū āplum sicut ē in fi
stula. q̄n necessariū ē uoci cōstrictio ut retineat et hui⁹
modi q̄d corporis sūlis lingue fistule p̄prietatē ē ut con
iungatur et dilatat ut fiat p̄ illud p̄ussio uoci. **¶** Bu
rities uero pāniculi q̄ tegit eā interius fuit ut resistat so
lus catarris et sputis malis et uapori fumoso redeunti

ex corde: et ut non mollificet percussio uocis. Eius autem di-
uisio in primis in duas partes fuit: quoniam pulmo habet duas
partes: scilicet et rāificatio cum uenis quæ fuit ut ex eis acci-
piat nutrimentum. Cōstrictio autem orificiorum eorum fuit ut me-
luref in eis respiratio arteriarum uenientium ad cor ut non
penetret in eis ad ipsum. Nam si penetraret faceret per
uenire spiritum sanguis: hec est ergo forma cāne pulmonis.
Epiglottis autem est infima ad plenam uocem ut teneat
anbelitus. Et in interiore parte ipsius est corpus simile lin-
gue fistule: et iam diximus ipsum et cum eo quod apponit
ipsi ex palato: et est simile additōi qua claudit caput fistu-
le plenius uox. Et epiglottis quodammodo est coarctata cum cāna
constricta cum meri. Quia ergo meri appetit deglutire et
declinat ad inferiora per attractiōem buccelle cooperit e-
piglottis et eleuat sursum et coarctatur cooperitura qua
rūdā suarum cartilaginū cum alijs: quæ extendunt pānicu-
li et lacerti. Quia cibum pertransit meatum meri sunt ori-
ficium epiglottis et cāne adherentes palato superiores: quæ
non est posse ut ingrediat ipsum ex eo quod comprehensū
est apud meri aliqd: quæ pertransiit ipsum cibum et potus: et
ta quod non cadit ad cāna aliqd nisi in quibusdam horis i quibus
festinat deglutitio anteq̃ plenius motus iste: aut acci-
dat cibo motus propter meri turbatiōem: quæ non cessat nā la-
borare in expulsiōe et cū tussis. Et nos quodammodo iam diximus
anatomia cartilaginū epiglottis et lacertorum et in primo
libro. **P**ulmo autem est positus ex partibus quarum una est
cāna: et haec est rami arterie uenae et tertia est rami pculdu-
bio quos coniungit caro mollis zara aerea creata ex tenui-
ore sanguine et subtiliore: et illud est nutrimentum eius. et est plerumque
meatum mollis et rarus ad albedinem declinans. proprie in
pulmonibus aialium quorū integra est creatio et creatus
est rarus ut in ipso accipiat aer et digeratur in eo et expella-
tur silitas eius ab eo sicut creatū est epar cū cōparatiōe
ne ad cibū. Et est huiusmodi duas diōnes quarum una tendit ad
dextram et altera ad sinistram. Et lectio quodammodo sinistra du-
os habet ramos: et sectio dextra tres habet ramos. **E**t iu-
uamentū pulmonis oīo est attractio aeris: et iuuamentū at-
tractiōis aeris est preparatio aeris cordis pluris quā ipsum
quo indiget in pulsu uno. Et iuuamentū huiusmodi prepara-
tiōis est ut sit aial quod submergit in aqua. Et quoniam emittit
uocem longam continuā impediēte ipsum ab acceptiōe
aeris aut quod abhorret et attractiōis per dispōs et cās
ducentes ipsū ad illud ex fetore: aut alio aer preparat
quem assumit cor. Et iuuamentū huiusmodi aeris preparati
est ut temperet sua euentatiōe caliditatē cordis et ut istau-
ret ipsum cū subā que est magis uincens i cōplone et per
quod aer solus sicut existimāt quodā cōuertat et fiat spūs sic
non sola aqua nutrit membrum. **U**erū unūquodque eorum aut
est per nutrimentū: aut est faciēs penetrare lubricitate. **S**ed
qua est ad nutrimentū corporis et aer est ad nutrimentū spūs: et
unūquodque duorum. scilicet nutrimentū corporis et spūs est corpus
silitū si simplex. **S**ed iuuamentū extractiōis silitutis a
dulle spūs et est et sumofitas et pulmōis est ad introitū aeris
sili. **I**ste nāq̃ attractus iā pculoubio cōuertus est ad ca-
lefactiōem quæ non pferit in tepando spūm. **R**amificatio
autem uenarum et cāne in pulmone fuit: quoniam cāna et arteria uēa-
lis cōicant in nutriendo pulmone ex sanguine digesto cla-
ro ueniente ex corde. **C**arnis autem iuuamentū est ut oppilet ri-
mas et cōiūgat ramos. **S**ed et raritas est ut rectificet attra-
ctiōem aeris. **N**ō ei est ut non penetret aer nisi i cāna tūm: imo
quoniam euadit ad corpus pulmonis ex eo: et i hoc est appitio in
multiplicatiōe et ut adiuet et i cōstrictiōe ad expulsiōes.
Est ergo preparatū duobus modibus et per hoc apit pul-

mo cū sufflatiōe. **E**ius autem albedo est per dñū aeris si illud
quo nutrit et propter plimā et silitatē. **E**ius uero partitio in
duas partes est ut non cesset anbelitus propter nocumētū aduē-
iens uni duarum partium: et oīs ramus et ramificat propter illud i
duos ramos. **Q**uoniam autem quod est i latere dextro est lectus substra-
tus uene quæ noiāt cōcaua et non est i iuuamentū i anbelitū plerumque
Et quoniam cor magis fuit decliue papper ad sinistram addit
i parte sinistra quod occupet spatium pectoris. **E**t non est bonū ut
pulmōi sit i latere dextro addito existēs uenis substratus:
quoniam iā cecidit necessitas eius. **E**t pulmone quod coopit pā-
niculus neruofus ut sit sicut sicut sicut sicut aliqd aliquo
modo: et si non est i tras tū est coopiens quoniam ipse pulmo sit sub-
stratus cordi leniēs ipm et tutamētū. **P**ectus quo-
que diuisa est i duas pcutitates inf quas distinguit pānicu-
lus ortus ex oppositiōe mediatiōis thoracis: et non est trasitus
ab una duarum pcutitatum ad alteram. et iste pāniculus est in
uitate duo pāniculi et est pūctus i posteriori parte sui cū spōdi-
libus et sicut ut defēdat abas furculas. et iūctio i creādo e-
os fuit ut sit pectus huiusmodi duos uētriculos quoniam si eueiat
uni eorum nocumētū sufficiat alius ad faciēdū anbelitū et in-
tentōis. et ex iuuamento est ligatō meri et pulmōis et mem-
brorum pectoris ad iūctiōem. **U**elamie autem iā diximus formā
et iuuamentū et i anatōia lacertorum. **I**psū ei i uitate est unū
lacertorum. **E**t est ex tribus tunicis quoniam media est corda quæ pple-
tur et opō. **E**t tunica quæ est supra est sicut fūdamētū et basis
pāniculi pectoris quæ iterum coopit ipm. et tunica interior
est sicut illa siphac. et i uelamie quod duo sūt foraina quorū
maior est trasitus meri et arterie magnes et minor est trasitus uene
quæ noiāt alhabari et ueberitis suspēsiōis cū ea et incar-
nationis.

Consequenter de pōlōib⁹ pulmonis et signis dispōnum est.

Quoniam itaq̃ quod pponē causam significat aplūm
do pectoris et magitudo anbelit⁹. et quoniam duplat
exufflatiō et uox et opō. **E**t quod pax nocet ab aeris sio:
et quod plm a calo. **E**t quod accētia sitis sedat aer frūs absq̃
potu multoties. et accit ei plm iūctiō et tussis. **F**ram uero
pplonē significat puitas pectoris et puitas anbelit⁹ et uox
et acuitas abop⁹ et quod nocet ab oī sio. et multitudo gene-
ratiōis phlatis i ipso. **E**t multoties quod duplat eo anbe-
litus et adueniūt ei asma et tussis. **C**ōplonē autē huiusmodi
dā significat multitudo silitutis et raucedo uocis et ster-
tiniō et proprie quod fuerit cū mā et fuerit decliuis ad siora
et defect⁹ ab eleuatiōe uocis non per debilitatē corporis. **C**
Sicca uero pplonē significat paucitas silitutis et aspitas
uocis et silitudo est cū uoce gruū. et quoniam est illic dīlma per
ueberitiā spūsiutdis. **U**naqueque autem harum pponū quoniam
est pulmōi nālis: et quoniam est ei accēntalis et cōicāt i aliquo
et differt i aliquo. **I**lla autem i quod cōicāt si signa pdeā nisi
illa quæ excipietis p: sicut ea i quod differt si duo: unū eorum est
quoniam quod ppo est nālis sigm⁹ et est nāis sicut nāmet si est accēntal
est ei sigm⁹ accēntale. et iā aduēit ei nisi sit sigm⁹ de genez eo
per quod non accit nisi nā tūm: quoniam tūc sigm⁹ est nāle et sile est magni-
tudo pectoris: aut puitas est. **E**t scias quod magis proprie si
gnificatiōes estis dispōs pectoris et pulmōis est anbelit⁹
i silitate sua et calitate sua et magitudine et puitate ipsi⁹
et facilitate ipsius et est difficultate et fetor et bōitate o-
doris et reliq̃ dispōib⁹. **E**t sicut uox est i huiusmodi re sicut
illud quod significat illa quæ stragūlata est quoniam nocumētū sit in la-
certis dilatantib⁹: et rauca quoniam nocumētum sit i lacertis
constrictiuis quoniam nocumētum est in lacertis et sicut tuf-
is et sputum et pulsus. **E**t iā dēfata est tibi q̃litas signi-
ficatiōis anbelit⁹ et q̃litas significatiōis uocis et q̃litas
significatiōis tussis et q̃litas significatiōis sputi. **P**ulsus

at et qd ipse significat bz pphones et egritudines ia sciui
si. Et pulmo qde uicinat cordi z significatoes disponu
e si ipm fortiores. Et pulsus e magis significatiuus
e qd seqt ramos neruoz pulmois. Et tussis e magis si
gnificatiua illius qd seqt cana z carne pulmonis. z lesi
bilitas granitatis e significato ppria qd ma e i paniculis
z lacertis: z qd no spuit nisi cu tussi leui tunc materia est
propinqua suqtempo cane et ei quod sequitur ipso
Et si non spuit nisi cum tussi plima tunc materia e pfuz
da z e longinqua. z qnz associant nocumtia mebroz pe
ctoris sig mebroz logiquoz sicut vigo in apatibus ue
laminis z sicut rubedo faciei in apatibus pulmois.

Cap. iij. de apostematibus accidentibus pulmoni.

Pulmoni qnz accit apata appropriata mebris
ptu filu z egritudines officiales z pprie oppila
tio i uenis suis z ptib cane ipfius: z pprie i uenis grossi
orib: z i raritate corporis e. Et qnz sunt pp cas oppila
tional itra ipz usqquo pueniat ad cooptura z egritudies
coes. Et qnz multiplicat egritudines pulmois i hy
eme z autuno pp multitudinē catarrhi z pprie i autuno
pluuiofo pstatē sicca seprerionalē: z aer frus nociuus
e pulmoni nisi sit a calo z lesus uehemti. Et multoti
ens qd e pducit egritudines pulmois ad egritudines: e
patio sicut pducit uehemtia frigiditatis e z uehemtia
calitatis e ad hydropisim z similiter uelaminis.

Cap. iij. de cura pulmonis.

Atrede qd di i e asmatia z abelut z pmutet ad
illd ex eo quod coicat ei in cais egritudinū. Et
qnz ex citat pulmo cu eo qud e sicut eleuatio uocis z sic
abelut exufflatiois z subtilient p illd sfluitates e: z ad
ministratois qde medicinar pectoris test ppria forma. oz
ei ut admittet facte pille z elia plibus retinēdo ea i ore
z deglutendo qd resoluut ex eis paulati ut ploget spati
um in ore eaz i ptrafendo cana z reitert et pueniat ad
cana z pulmonē: z pprie qd dormit relupius z hūctet
lacertos oēs q seqt pulmonē z cana e. Et ppinquior
modus declinatōis sfluitatū pulmonis e lat qud meri
seqt: quapp iuuat uomitu plm qd no e ibi qd phibeat.

L. v. d. materijs ficcis i pulmoē z iudicjs eaz i curōne
Aterie q pntet i pulmone qnz sit ex genei san
guis. et qnz sit ex genei hūitatis. z qnz sit ex ge
neie saniei z sit materie calide z subtiles. Et mas qdez
ficcas i pulmone qnz e difficile spuez: qd no adberet ei
uētofitas expellēs eas cu tussi. Immo zupit humiditas
super uentofitaret: qd aduenit ei uētofitas no eradica. sz
ad uehemtia multitudis e qd qst hūores pectoris grol
si non puenias ad ultimū i exiccado. imo sis occupatus
cu lēficatōe z icifione cu resolutōe materiei. Et sit itē
tio maior duaz rez tibi icifio: aut sit studium cu incifioe
plus q sit cu resolutōe. Et admistra i oib illis medicis
aqua mellē: ei faciēs eas penetra z leificat z abstergit
**Cap. vi. de medicinis pectoris singularibus. z cōpo
sitis z de forma admiſtrationis earum.**

Medicine pectoris sit medicine q mudificat pe
ctoz z sit fm ordines. **O**rdo primus e sicut fa
rina fabaz z aqua mellis z sem lini assu z aigdale z ui
nū dulce. Na ipm uehemter apit oppilatōm pulmonis
sicut ipm uehemter generat oppilatōm epis queadmōz
scies i e epis. Et ex his sem cucueris z bateke z cucuz
bite. Butyri vo q solū admistrat mas atō qd e plz q e
mudificatio. Si at deglutiat cu melle et amigdalīs ama
ris e e mas atio mior et mudificatō e maior. Et for
ti illo e glutinū albori et aigdale amāz et oxymel sglitū

cu et seugm et olibanū et dactili beirs hnt fortitudinē i
bac itētoe. **E**t sōnōa ill se cyminu et pip et herb et
radix lilij et radix oppopōaci et castoreū cu melle et sgl
laa sata pizita et pfecta cu melle et cetaurea maior et a
ristof. ro. et nigella et imis q e sub urceis qd dhecet si
testa si prunas: aut i furno donec albescat et pmisceat cu
melle. Et silt enula qd ponit i medicis et aqua e e ue
hemtis iuuanti et alreumed e ex sūma eoz q faciūt faci
le sputū et sileleos e ualde iuuati et pprie crudū. et p
ipm illud qd no e elixatū nisi elixatura una. Et crocus
pfortat instia abelitus et facile efficit sputū ualde. et me
dicine qde iste sit pueniētes ebibite et sit pueniētes ut em
plm sposita. **E**t ex medicis at ppositis sit pille pblato
nis et sit pille de storace et sit de ilopo cu descriptōibus
cu diuerf et medicam Androachi et medicam asclepi
adis et medicam. **B.** et sirupi de papauēz cu descripti
onib: et medicam mām: et medicam anacardi cu myro
bal. **E**t ex eis q faciūt spuez hūores grossos et sanie
e medicam qd. **R.** serapini et myrrbe aboz an. aur. i. cō
dument aur. ij. opij et castorei aboz an. aur. i. pfiat cuz
uino dulci: e portio e. s. aur. **E**t ex eis q expta sit est
medicam qd. **R.** oliban. iij. myrrbe. ij. cu trib. **T.** rob
coqz cu melle et dglutiat: aut succ caul cu equali pō
dere mellis: aut decoctio e decoqz abo donec coagu
lent et sit ignis ignis carbonū. et sit myrrba et pip et se
men urticae et serapinu et sinapis sumat et siat ex eis pi
lule: et det in potu ex eis mane et uespe ap sōnū: et sit fi
napis. **J.** i. baurac. ix. kirat succi cucueris asini kirat. i. et
s. et sit portio una educēs sfluitates plimas et mudificat
sine lestone. **E**t ex medicis fortib: e ut sumat nashur
tiū et sinapis et sem urticae et succ cucumeris asinini et
anisi pūgat totū illud cu melle et cōficiat cu eo. **E**t
ex pmutis declinatib: ad caliditātē e ut sumat fenug. **T.**
i. seia lini. **T.** i. s. herbi. **T.** i. e qd e inter grana cotti. **T.** s.
succ liqritie. **T.** ij. iuoluaf oia oleo amigdalino et cōiun
gant cu melle. et i ex seuesten et sic albe et passe enucle
ate et radix lilij et capillus ue. decoquat i aqua uehem
ter et det ex ea ad potādū. et si i hac aqua decoquat po
lypodiu et turbit erit iuuanti ualde. Et scias q multo
tiens retinet aliqd i pectorē et e recipiēs ut expuat nisi
uirtus e ab eo dibilitet: et tūc qd oz ut adiuuet cu ster
nutatōe.

Cap. vij. de smoe uli de abelitu.

Abelitus pplet duobus motib: inf quos sit due
more fm q res se bz i pulsu: nisi qd mor abeli
tus e uoluntariū qd pōt alterari cu uolūtate a cursu nali
et pulsus e nalis pur. Et intentio qde i abelitu est ut i
pleat pulmonez aere sio donec sparet sparatō cordis
et si cesset cor sumet ex eo aerem sūz et reddat ipsi ua
porem fumosū ad hoc ut accidat illi attractiōi due res
quaz una est puerho ipfius a sūitate cu calefactiōe ei
qd ei uiciat et e qd ei pmisceat. Et altera est puerho ip
fius a claritate sua ppea q admisceat ei uapor fumosus
tūc ei remouet ab eo intentio qua sit pueniens ad hoc
ut extendat pulsus ab eo: qd necessaria sit eius eductio
et pmutatio ipfius. **E**t iter dual res sūt due moz: et
eius qd itroitus et est attractio aeris sit cu dilataōne
pulsus pulmois sequens motū corpoz qbus circūdat
Et abelitus qd ap cōitatem est illud qd educit et apd
medicos et i positiōe que est inter eos qnz est illud qd
educit sicut est ap cōitatem: et qnz est hoc totum sicut
pulsus ap cōitatem est motus dilatatius: et ap medi
cos in ipso est positiō ppria fm spem notā. **E**t mor
anbelitus equalis naturalis uacui a nocumto ppletur

motu uelaminis. si autem indiget additio fortitudinis propter illud quod non ingreditur nisi cum labore: aut ut portat abelitus ad extrahenda inflatorum coicat uelaminis in hoc adiutorio lacertorum pectoris oium: ita quod superius est aut saltem quorundam inferiorum est. Si autem est necessarium ut fecerit has: aut generet ex eo locutio non est excusatio quin administratio sit lacertorum lingue. Et quoniam est necessarium in eis administrare lacertos labiorum. Et quemadmodum in pulsu est magnus et purus et longus et brevis et uelox et tardus et calidus et frigidus et frequens et rarus et fortis et debilis et interitus et primum et spasmosus et tremulus et puer repletio uenarum et multe eorum et repugnantia illud: et oibus illis sunt cause et oibus illis sunt significatioes secundum res suas. Et est eis diuersitas secundum personarum etates et genera et accidentia corporum et aialia. Similiter abelitus sunt iste res numerate. et que sunt eis similia. Et unaquodque res earum habet causas: et ois res ex eis habet significatioem. **Abelitus** igitur alius est magnus: et alius est purus: et alius est longus: et alius est brevis: et alius est uelox: et alius est tardus: et alius est rarus: et alius est frequens: et alius est strictus: et alius est laxus: et alius est facilis: et alius est difficilis: et alius est fortis: et alius est debilis: et alius est calidus: et alius est frigidus: et alius est equis: et alius est diuersus. Et ex speciebus quod abelitus sunt quod habent nomina propria sicut abelitus interitus et primum et abelitus dupli et abelitus suffocatus et abelitus uiolentus et huiusmodi feriat uel ferore sicut est in apoplexia et similibus. Et nocumta que accit sunt in membris abelitus et in principijs eorum et in eis que coicant eis cum uicinate. **Et** membra quod abelitus sunt epiglottis et pulmo et cana et uene et pulsatiles et arterie et uelamen et lacerti pectoris et pectus ipsum. Nam nocumta quoniam sit in ipso pectore quod est debile et purum et aduenit ei per illud in abelitu nocumta. Eorum autem principia sunt cerebrum ipsum et nucha: quoniam ipse est origo uelaminis. **Nascitur** enim per se ex pari quod to neruorum nuche et continetur ei rami quoniam in sexti et nerui ad ipsum ueniunt. **Membra** autem coicantia cum uicinate sunt sicut stoma et epar et matrix et iestia et reliqua uiscera. Et illa nocumta aut sunt malitia personarum succedens cala aut ut frigida: aut humida: aut sicca quocumque eorum sit pura: aut cum materia humoris retenti uel effusi ad ipsum primum: aut uiscosi aut grossi et sanies et pus sunt ex sua et aut uetustate aut ut uapore aut egritudo officialis ex paralyti et spasmo: aut insoluto singulario ex scissio: aut putrefactio: aut ulceratio: aut corrosio: aut ex apate stoma: aut calido: aut duro: aut ex dolore. Et tu quod sciuisti per illud quod narraui tibi quod abelitus est fortis significatio. Et currit cursu pulsus postquam tu obseruas in eo consuetudinem. sicut necesse est tibi ut obserues rem nalem consuetam in pulsu etiam.

De abelitu magis et purum et calidum et significatioem est. **Abelitus** magnus est abelitus qui recipit aerem ualide per se ipsum super equalem: et ille cum quo dilatat membra abelitus in partibus oibus superabundat per magnitudinem eius quod attrahit. Parui autem et stricti dispositio est in hoc e contrario per puritatem est quod attrahit et sit in parte extractio nis. **Cause** uero abelitus magni sunt cause pulsi magni tres potestates. Et existimat a quibusdam quod purus est ille qui coplet motu uelaminis tantum. et illud non est uerum absolute. Nam quoniam quoniam sit ille qui coplet motui solius uelaminis purus: quoniam tantum est ille equis. Equis enim non eget motu nisi uelaminis cum uelamen est fortis uirtutis. Et quoniam est abelitus purus quoniam membra pectoris oia moueat quoniam sunt oia debilia. Nam non sufficit uelamen solius ad abelitu quod est necessarius neque si necesse fariis est equis. **Primum** est necessarium ut oia ei affocientur. **Amplius** non est oibus sufficiencia in attractio aeris et

eductio accidens oibus quod sit simile ei quod est a uelamine solo si est incolume et sanum et forte: quoniam non est neque unum ex illis membris sufficiens ad dilatationem integram neque illius quantitas ut quoniam illi aggregant adiutorium interius. pueniat ex oibus dilatatio plenioris equis sufficiens. Et illud est per debilitatem membrum: aut strictio meatuum sicut accit in per pneumonia. **Merito** igitur ut sit magnitudo abelitus comparata cum quantitate quod de aere ipso exercet receptio et eo qui redigit: et non coplet illud nisi motu oium lacertorum pectoris et eorum qui sequuntur eos: deinde non peruenit donec sit motus omnium illorum qui in ipso mouentur motus omnium lacertorum. Ipse est abelitus magnus: imo non est nisi quoniam ad ipsum mouet oem motum qui est uelamen in dilatatione et strictioe operando in aere plurimo. **Et** purus est secundum oppositionem est. Et quoniam plequet ex uehementia motus membrorum abelitus ad attrahendum aerem ut fiat motus dilatatio in anterioribus usque ad furculas. Et posterioribus usque ad os duarum spatularum: et in lateribus usque ad maximam partem carnis spatule: et quoniam iuuat naribus: imo iuuat eis utriusque in pluribus dispositio. Quoniam uero diuersificat dispositio in strictioe et dilatatione ex parte magnitudinis et puritatis: quandoque est dilatatio maior: et quoniam strictio et motus: quoniam secundum quacumque quantitate quod maior est habet necessitatem equatorem cum introitu et dilatatione est additio. Et quantitas qui indiget equo cum introitu dilatatione ex parte magnitudinis et puritatis: et fortasse est dilatatio quocumque earum est magis necessaria est motus qui tenet eam magis additio. Nam si est necessitas expulsiouis uaporis summi si plurima per multitudinem quantitas est: aut acuitate qualitaris ipsius est strictio ex sufflatiua. Et si est necessitas extinguedi ignem inflatum est dilatatio magis. Et quoniam prigit in boie ut non sit magne attractio nis aeris: imo puer deinde sit magne extractiois spiritus uel abelitus est illud significatio quod caliditas inata est diminuta: et extranea intras est addita. **Et** cause in hoc quod hec oia membra laborioso motu affligunt sunt quattuor. Ipsa enim aut sunt ita per causam magne necessitatis qui est per inflatum caliditatem in partibus cordis et pulmonis. Aut per causam debilitatis in ipsis lacertis motiuis. aut per coitatem principiorum sicut est in fine ethice et peribis et in collectioe materiei: quoniam ipsa debilitat membrum. **Aut** per egritudinem illi ei per partem aut per coitatem per potestatem in eo quod preterit ex spasmo accidente eis: aut malitia perplexiois: aut apate aut dolor aut alia re aut per prohibitois in lacerto accit a dilatatione sic est impletio in stoma cibis: aut uetustitas quoniam prestat terminum: quoniam se parat inter uelamen et dilatationem quoniam non dilatat ipsum solius: aut per strictiois meatuum qui sunt epiglottis et rami cana et arterie et qui primum eis ex meatibus abelitus sicut raritas qui est in pulmone: quoniam quoniam ipse implet huiusmodi aut multiplicat in ipso oppilationes: aut accit in ipso apate. Et isti quod sunt sic patietes asma et huiusmodi sanies et per pneumoniam: aut per negligetiam cum necessitate: aut paucitate necessitatis ita ut per loget spatium inter duos abelitus et sit necessitas abelitus magni restaurantis illud quod accit ex negligetia sicut est pulsus huiusmodi permissione rationum quoniam non habet uehementem cordis frigiditatem: quoniam impediat ab eo: deinde ultimat in ipso. Et ex summa huiusmodi necessitatis est magnitudo abelitus: quoniam multiplicat in ipso uapores summi perculdubio et negligit abelitu a uoluntate extractiois abelitus usque quo multiplicat cum ipso necessitas: qui egredit perculdubio magnus. Et similiter est pulsus perplexio cordis: non est cum illo calor recipietis abelitu: qui expellit ad horam necessitatis et restauratur cum magnitudine quod deficit cum expulsioue.

Cap. ix. de signis abelitus.

Igna quibus discernit inter causas motus sit: quoniam si il

lud fuerit causa necessitatis et virtus fuerit fortis erit
abelitus plurimus in introitu ipsius: et ex insufflatione
et erit tactus abelitus calidus istius et magnus significans
caliditate et est signa istius in pectore et facie et oculis
et lingua et color suo et asperitate sua et reliquis. Si autem non fue-
rit ita et fuerit non delecta et qui non fuerit potius ei dilata-
tio integra tunc causa pstrictiois erit in re et re eorum qui non fuerit
Si autem membra omnia laborauerint: aut moueantur postea non fue-
rit mota motu de quo fit curadum non extendit dilatatione in
tegra: sicut qui conat aliq[uod] illud quod non est in initio omni nixu
si abas nares et non fuerit illic apud redditum exufflationis
tunc virtus motiva que est in lacertis erit lesa. Et quoniam pstri-
ctio est ex humilitate in cana et qui sequitur ipsum est cum signis in abeli-
tu sonus et qui sterit et est necessitas ex creatiois et additio si-
gni si signum pstrictiois totale: quod si illud non fuerit erit causa
magis iobediens hac. Quia ergo aduenit pstrictio sterilis
subito: tunc iam currit ad pulmonem prius: deinde ad canam
fo sanies et prius ex aliquo membrorum subito.

Cap. x. de anbelitu uehementi.

Et ille ex magnitudine et laborat illic fistula
coarctatio ad introitum et ad exufflationem cum exitu
quare est cum magnitudine fortitudo.

Cap. xi. de anbelitu alto et subtili.

Et spiritus abelitus magni in quo necessarius est mo-
tus spiritus lacertorum pectoris et non potest necessi-
tas in ipso ad mouendum uelam et inferiores lacertos pecto-
ris. Et iste quod abelitus sepius accit in febribus pestilenti-
alibus.

Cap. xij. de anbelitu paruo.

Cognitio caput est per cognitionem caput magni secundum
semita oppositiois: quoniam separat dolor iter membra
abelitus et iter motus eorum et quoniam minorat abelitus causa dolo-
ris et quoniam minorat abelitus per pstrictioem. Et quoniam associa-
tur ei raritas significat mortificationem nature. Et quoniam asso-
ciatur ei frequentia significat dolorem in membris abelitus et qui
sequitur ex istis et eis sibilus sicut ulcera eorum et apata ipso-
rum. **S**igna caput abelitus pui oppositum caput abelitus
magni nota sunt secundum oppositum. **I**psi autem cum prius est
per dolorem non per pstrictioem significat inuentio doloris et qui
breuis dolor est tolerat dolorem et expectat si ipsum potest et ei
ut magnificet abelitus suum: cum hoc quoniam accit iter separat-
iois abelitus et abelitus magnus ad quem necessitas adducit ad
tolerandum dolorem: aut adducit necessitas in ipso negligentia
doloris. Et facit a pstrictioem est corio totius illius.

Cap. xij. de anbelitu longo.

Et ille in quo plorat spatium motus aeris in attractio-
ne ipsius et creditur ut possit prius operari in aere
primario. Et quoniam prohibet magnam et uelocem dolorem: aut pstrictio-
em ponit longum in plenitudo et ut psequatur quod attractum est
quantitatem magni et uelocis.

Cap. xij. de anbelitu breui.

Abelitus breuis diuersus est a longo et qui associa-
tur ei frequentia est causa doloris in initio abelitus et
qui sequitur ipsum et qui associaatur ei raritas significat mortifica-
tio inat caloris.

Cap. xij. de anbelitu ueloci.

Abelitus uelox est ille in quo est motus in spatio bre-
ui cum psecutione necessitatis non sicut breuis et p-
rius. Et causa in ipso est uehementia necessitatis quoniam non psequitur in
ipso sufficientia magnitudinis: aut quoniam necessitas est supra
illud quod magnitudo ad ipsam pprehendit: aut quoniam magni-
tudo separat sicut deum est in pulsu in illa separatio: aut in istio:
aut in uirtute. et quoniam est uelocitas in uno duorum motuum plus
et in alio per similitudinem cause p dicitur in abelitu magno.

Cap. xvi. de anbelitu tardo.

Et prius ueloci et cause est prius causa ipsius. Et
quoniam tardat per dolorem quoniam necesse est ut membrum
abelitus moueat cum facilitate et spatiofate.

Cap. xvij. de anbelitu frequenti.

Et abelitus iter que et in illud que est an ipsum abbre-
uiat tempus. Et ex causa est uehementia necessitatis
quoniam non sufficit magnitudo et uelocitas: quoniam ipsa est maior quod
fit illud quod pprehendit et ad ipsam cum eis: quoniam minor ea est
phibitio ex dolore aut apate aut pstrictioem per mas plu-
rimas: aut coarctatio: aut effusione puris in spatio pecto-
ris: aut aliq[uod] caput pstrictiois. Et tu quod discernes iter illud
qui accit causa necessitatis et illud qui accit causa doloris et aliorum
ex eis qui pterita sunt tibi in caplo magnitudinis. Et abelitus
frequens secundum quod testat de eo hip. facit sequi nocuum per exi-
catom pulmonis et destructioem istius et abelitus in eis qui ip-
sum sequitur.

Cap. xvij. de anbelitu fio.

Significat mortificationem uirtutis et extirpationem calita-
tis inate et puerioem psonis cordis ad firmitatem.
Et est deterius signum in egritudinibus acutis: et proprie quoniam cum
eo est raritas in suba. nam tunc pplet significatio est resolutio
inatu caloris.

Cap. xix. de anbelitu fetido.

Et iteras in fetore oris: si separat a reliquis spiritibus
fetoris oris: quoniam in illis spiritibus quoniam euertat fetor in
disponere que non est abelitus et significat humores putrefa-
ctos in membris abelitus. s. aut cana: aut pulmone qui in eis pu-
trefit humor aut materia.

**Cap. xx. de pmutatib[us] qui currit iter anbelitu magnum et
abelitu uelocem et abelitu frequenter et prius eorum.**

Item sciuit quod quoniam necessitas addit magnificat an-
belitus. sed si addit plus fit uelocior: quod si addit
plus fit frequens. si autem redeat necessitas minuit prius frequen-
tia: deinde uelocitas postea magnitudo et si prius quoniam minu-
unt desiderium et phibitioem et quoniam deficit reditio in interio-
bus prius tribus inuenit raritas plus: deinde tarditas: po-
stea magnitudo: quod est egritudo a naturali ad prius minus quod ad-
tardum et ad abo minus quod ad rap. Et si tu experieris ista
in dilatatione et pstrictioem sit secundum diuersitatem duarum necessitatum
p dicitur declarabit ubi diuersitas in aditioem et diminutionem
Quia ei causa est magis ducens in dilatationem ad additionem et tempus
quod est an dilatationem breui. et quoniam est sibilus illi causa est pstrictioem
et ipsa detis que est ante pstrictioem breui et abelitus frequens
sequitur apata calorem: aut pstrictioem ab oppilatione.

Cap. xxi. de abelitu mouente pulmonem et motiuo pulmonis

Et abelitus significat debilitatem prius: aut pstri-
ctioem uehementem pfoctiuam in deollatoem aut collecti-
onem materiei: aut effusionem humoris.

Cap. xxi. de fione nisi malicie anbelitus.

Alitis abelitus coicat dispoib[us] egrediens a naturali in
abelitu quam non psequitur accidens sana: imo accide-
ns egra impediens et illa sit sicut difficultas abelitus et
pstrictio abelitus duplatio abelitus et intercisio abelitus
et abelitus pparat. Et quandoque accit per spiritum malicie p-
plexionis inpletiois: aut per oppilationem et uicinitatem coar-
ctatiois apatum et dolores a motu pphibetes et per ulcera
in uelamine et prius pectoris: et per casu prius ex egritu-
dinibus attritu facientibus et febribus acutis et pestilentiali-
bus et uenis ebibitis. Et eis quod malicia anbelitus
aut ipsius pstrictiois: aut difficultas et per mam addit ap-
resupinatioem et est media ap dormitioem si latet et alleuiat quoniam
si uentres iacet aliq[uod] et in pfoctiuo in intrinseco probi-
bet apud resupinationem omnino.

Cap. xxij. de constrictione anbelitus.

Constrictio abelitus est ut non inueniat aer in quo

exercitatio fit cū anhelitu meatū in pte sui mori nisi stric-
tū i quo n̄ penetrat nisi paulatim. **E**t cāc aut sit apa-
ta i illis meatib⁹ q̄ sit epiglottis ⁊ cāna ⁊ rami ⁊ arterie
i ipsa raritate pulmonis ⁊ corpe ipsius. **E**t de apatibus
e⁹ qd̄ uehementius oppilat ābelitū ē illud qd̄ ē dūp. **E**t hu-
mores plimi i ipso aut grossi aut viscosi aut aquosi ag-
gregati i pulmone: aut cooptura accis ei ex coarctatōe
uicina ex apate in epe aut stō aut splene. **A**ut humores
effusi i spatio pp̄ hydropisim: aut alia sicut fit ex aptōni-
bus apatū in uētre inferiorē nō p̄mittētib⁹ fieri dilata-
tōz. **A**ut spissitudo ex siccitate aut s̄p̄ticitate: aut frigo-
re adueniēte pulmōi ⁊ uelaminis: aut a siccitate i nervis
⁊ uelamie ⁊ ē melius ut noiet difficultas anhelit⁹: aut a
uaporib⁹ fumosis p̄stringētib⁹ intrisec⁹ ābelitū in locis
strictis. **E**t q̄z ē cā e⁹ p̄strictō pectoris: ⁊ ut nō ueniāt
mēbra dilatātia ābelitū ubi expādēt. **E**t q̄z sit cā cū
⁊ signū e⁹ q̄z declinat medicine uel materie ad s̄iora. **E**t
q̄z sit difficultas ābelitus ⁊ p̄strictio e⁹ pp̄ cursū mate-
rie ab apatibus intrisecis p̄mutatis ad ptes capitis ⁊ i
dicat apata p̄ aures si res fuerit magis icolumis: aut i
cerebro si fuerit prauior. **C**ap. xxiiij. de signis.

A Postematū p̄focatiōz rememoratio iā prete-
rit tibi. Signū vō apatū qd̄ sit in pulmone ip-
so ē dolor grauis ⁊ i lacertis ⁊ in uelaminib⁹ pectoris ē
dolor pungitiuus intrisecus ⁊ est fortior ⁊ uehementior ⁊
exterior ē debilior ⁊ in cartilaginib⁹ pulmonis ē dolor in
quo ē p̄strictio. **E**t q̄z pducit ad tussim ⁊ si fuerit cali-
dū febris. **E**t signa p̄focatiui nō s̄t q̄ sit uehementius ap̄
resupinatōz. **S**igna āt hūoz si s̄t i cāna s̄t spūtū ⁊ de-
sideriū tussendi ⁊ iuuare ea cū manatōe rei cū aliq̄tula
tussis ⁊ cū steritione. **E**t si s̄t i pulmone ē illa dispō s̄litz
nisi q̄r tussis incipit a loco magis p̄fundo ⁊ nō ē steritio
nisi s̄m q̄ritatē e⁹ qd̄ manat ex eo qd̄ spūit ⁊ si s̄t i spatio
tūc iā p̄mutat ex latere ad latus cū alteratōe iacēdi: de-
inde egrediūt cum spūto ⁊ nō ē in ipso cū p̄strictōe ābe-
litus tussis de qua fit curandus.

Cap. xxv. de diuersitate anhelitus.

Abelitus diuersus fit cū cāis q̄ sit sicut cāc di-
uersitatis pulsus ⁊ ē diuersitas ordinata ⁊
inordinata. **C**ap. xxvi. d̄ anhelitu duplo.

Et ex sp̄b⁹ diuersi: ⁊ ē ābelit⁹ i quo p̄plet di-
latatōz aut p̄strictio duob⁹ modib⁹ inter quos
ambos ē mora sicut ē anhelitus pueri cū plorat. **H**am-
siti eo p̄presso q̄ dilatat ⁊ mutatio q̄ p̄stringit. **E**t e⁹
cā aut ē caliditas multa qua nō iuuat eo qd̄ attrahitur
Immo e⁹ extēsiō facit necessitatē in additōe: aut ē debili-
tas i instio ābelit⁹ noto faciēs necessitates q̄tis i ābelitu
aut ē malitia p̄p̄onis deiciēs uirtutē: aut exiccās: aut i
durās instim: ⁊ ē p̄lm: aut ē dolor in ipso aut i uicinis e⁹
apa. **E**t uicini s̄t sicut uelamē ⁊ epar ⁊ splē. **S**ed ep̄
ē uehementioris cōicatōis q̄ splē: aut ē egritudo officialis
ex eis que iā numerate s̄t multis uicibus: aut ē multitu-
do sp̄asmi p̄teriti aut futuri. **E**t iste ābelit⁹ ē fig⁹ malum
in egritudinib⁹ acutis ⁊ febrib⁹. **Q**uā āt accit ex frigo: tūc
ipse est ex eis que sanant febris.

Cap. xxvij. de anhelitu pauco.

Et ut sit nocuū i medietate pulmonis ⁊ sit
medietas altera icolumis: q̄ ē ābelitus medi-
etas ābelit⁹ icolumis. **C**ap. xxvij. de ābelitu difficili.

Et ut sit exercitatio i aere labor: s̄m sit strictu-
ra siue n̄ sit stricture. **E**t cā in ipso ē nocu-
mētū mēbroz ābelitus s̄m q̄ dictū ē in alijs. **E**t q̄z est
pp̄ inflātōz ignea dominatē cordi ⁊ sit pp̄ frig⁹ mortu-

cana uirtutē motuā: aut ipediē ea sicut accit q̄ ē frig⁹
uelamis sicut frigus ex aere: aut frig⁹ ex ep̄lo posito sup̄
ipm pp̄ cām in ipsomet: aut pp̄ cām in stō ⁊ epe ⁊ cadit
ipm in uicinitate illius emplī ⁊ inflāt: q̄ nō sit bona ei⁹
dilatatio. **E**t q̄z sit pp̄ oppilatōz ap̄ quā retinet pulmo
attrahēs aerē ⁊ idiget labore donec islet: ⁊ iste ē diuer-
sus pp̄ p̄strictōz. **E**t q̄z ē oppilatio apa. **E**t q̄z sit pp̄
medicinā solutiua mouētē ⁊ nō soluentē: aut pp̄ clistere
uicū nō soluēs. **E**t s̄t q̄ phlomia in pleuresi nō cōse-
q̄tur necessitatē. **E**t ōz qd̄ ut legat illud qd̄ scripsimus
i fine s̄mōis n̄i i p̄strictōe ābelit⁹ hic ē.

Cap. xxix. de preparatione anhelitus.

Preparatio ābelitus ē anhelit⁹ qd̄ nō aduēt ha-
benti ipm nisi pparet ⁊ equet ⁊ extēdat collū
suū extensione tēdente ad s̄iora: q̄ apit pp̄ illud meat⁹
⁊ nō pōt declinare collū suū: q̄m p̄stringit ipm ābelit⁹
sicut p̄stringit s̄i trabētē collū suū ad posteriora. **E**t s̄i
nō pōt declinare pect⁹ ⁊ dorsū ad posteriora. **E**t q̄z
remouet hec p̄paratio: ⁊ pp̄rie quz resupinat accit ei ut
coopiant ex ipsa ptes pulmonis. s̄. quedā eaz cū d̄busdā
q̄z oppilat meatū: q̄m ipse i initio i b⁹ ē oppilat⁹ i pluri-
bus ⁊ in ipso nō ē aptio nisi pua quā destruit declinatō
p̄tū quazdā s̄i alias: q̄z oppilat meatus. **E**t quādoz
sit illa oppilatio accidēs i febrib⁹ ⁊ s̄litzbus pp̄ uapores
declinātes ⁊ hūitates resolutas. **E**t quādoz sit i uerita-
te pp̄ hūores iplētes ⁊ oppilatētes ⁊ apata: aut q̄m lacer-
n̄ s̄t mollificari. **Q**uā ergo nō descēdūt ad pte pedū: imo
descendunt ad partem dorsī ⁊ pectoris coarctant.

De s̄mone vti anhelit⁹ nariū ⁊ dispositionum.

Cap. xxx. de anhelitu etatum.

Pueri qd̄ indiget educatōe s̄stuitatū fumolarū
necessitate uehementi: q̄m digō in eis ē p̄lima ⁊
magis assidua ⁊ nō ē uehementis ualde: q̄m ipsi nō s̄t p̄ple-
ti in suis corporib⁹ ⁊ suis uirtutib⁹: q̄z necessariū est ut ca-
dant in ābelitibus ipsoz frequētia ⁊ uelocitas uehementis
cū magnitudine aliqua nō ente cū illa uehementia. **C**u-
uenū āt ābelitus s̄t maiores: sed minoris uelocitatis ⁊
frequētie ⁊ necessitas p̄leq̄ in eis cū magnitudine. **S**e-
nū vō anhelitus s̄t minores i intētib⁹ additōis q̄ an-
helitus iuuenū ⁊ nō s̄t in puitate anhelitus decrepitōz
Sed decrepitōz ābelitus s̄t minores ⁊ tardiores ⁊
uehementius rari pp̄ter id quod ubi non occultatur.

Cap. xxxi. de anhelitu repleti ex cibis: aut ex p̄gna-
tione: aut hydropisi ⁊ similibus.

Ep̄ ābelit⁹ declinat ad puitatē: q̄m uelamē ē co-
arctatū a motu dilatatiuo ⁊ pp̄terea q̄ minora-
tur eoz anhelitus nō ē excusatio a uelocitate ⁊ frequen-
tia si ē sufficiēs uirtus: aut frequētia sola si ē uirtus debili-
tata. **C**ap. xxxij. de anhelitu balnei.

Abelitus qd̄ balneati aq̄ cala magnificat pp̄
necessitatē ⁊ pp̄ lenitatē insti ⁊ sit uelox ⁊ fre-
quēs pp̄ter necessitatē. **B**alneati vō frā res est euerfo
Capitulum. xxxij. de anhelitu dormientis.

Quā d̄us in ipso ē fortis tūc eius ābelitus ma-
gnificat ⁊ sit rarus pp̄ter cām p̄dictā in e⁹ pul-
sus: ⁊ ē eius p̄strictio maior ⁊ uelocior q̄ ipsius dilatatō
o: q̄m digō i ipso est pluzima.

Cap. xxxij. de ābelitu dolētis i mēbris pectoris.

Et sicut sciuit in eis que p̄terierit ubi ex me. ip-
se ei declinat ad paruitatē ⁊ breuitatē: ⁊ quan-
doz debilitat ⁊ quandoz ē difficilis ⁊ quādoz tarda-
tur quādo nō ē inflātio ⁊ sit frequens sicut sciuit ⁊ s̄t
paritas eius ⁊ breuitas ipsius plus q̄ eius tarditas

qm ducēs ipz ad retēōz r puitatē dilatarōis ē plus q̄
ducēs ipz ad facilitatē r ut noceat cū magnitudine dila
tationis uehementius q̄ ut noceat cū uelocitate. Nā islati
o cordis r calefactio n̄ excusat ex uelocitate q̄uis leda
tur eis.

Cap. xxxv. de anhelitu e^o e^o anhelitus constringit p
pter q̄cūqz cām r de anhelitu hūis asma.

Q Portet ut succurrat ei q̄ sit cū p̄strictōe ex pte
uelocitatis r frequētie i plurimo reit: q̄ sit abe
lit^o e^o p̄uus strictus frequēz anhelitus habentis asma
est ex eis qui ueloces sunt in caplo suo.

Cap. xxxvi. de anhelitu habentium famem.

Q uandoqz laborat i dilatarōe pectoris totius
cū caliditate r exufflatōe r nō ē illic caliditas
n̄z q̄ adiuuet uirtutē qm h̄ns h̄ac egritudine iā debili
tatus ē i uirtute. Sed uirtus in habentibus peripneu
moniam r asma est immanens.

Cap. xxxvij. de anhelitu habentium decollatōem r
suffocatiōem r que eis sunt similia.

Et cū dilatarōe mag^a r cū uelocitate r frequen
tia pp necessitatē r submersiōe materiei r n̄ ē
ex eis exufflatio asmatis.

Cap. xxxviij. de asmate.

A asma ē egritudo pulmonis cū qua paties nō
inuenit excusatiōem ab anhelitu frequēti sicut ē
anhelitus quo laborat p̄focatus r festinat^o. **E**t hec
egritudo qū accit decrepitis n̄ forsitā sanat n̄z matura
tur: qūo ei qū ipsa i iuuenibus ē difficil^{is} sit fm p̄lm r au
gmētāf ap resupinatōz. Et hec qdē egritudo ē ex egritu
dibus lōgis h̄ns cū hoc porissimos acutos fm silitudinē
porissimoz eplie r spasmī. Et qñz sit pp nocuūm in ipso
pulmone r in eis q̄ ipsi p̄tinuāt pp inuiscatōz hūoz gros
sop in arterijs r ramis eaz breuibz r suctoribz eaz. r
quandoqz est in cāna pulmonis: r quandoqz est in zari
tate pulmonis r locis uacuis. Et iste humiditates quā
doqz sit ad ipm effule ex capite: r pprie i īgiōibz meridi
anis. Et qñz sit expulse ad ipm ex alijs locis. Et qñz ē
cā generatōis eaz in ipso sitas e^o r rorificat paulati pau
lati. **E**t qñz sit pp hūorē nō existētē in pulmōe r ar
terijs e^o: imo i s̄to effulsi ex capite: aut ex epe: aut gene
ratū in s̄to. Et p̄hibitio anhelit^o adueniēs qū ascēsus sit
ē p̄pea q̄ s̄tous p̄p̄mit uelamē r uelamē p̄p̄mit pulmo
nē: r epar qñ infiat aut igrossat qñz adiuuat ad faciēti
asma. Et isti qdē hūores qñz nocēt sua qualitate: r qñz
nocēt sua q̄ntitate r multitudine. **E**t quādoqz sit s̄z ra
ro ex exiccatiōe pulmonis r siccitate e^o pp corrugatōem
aggregatiōis e^o ad seipsū. Et quādoqz sit ex s̄zitate e^o: r
qñz sit pp nocuūm pueniēs ad mēbra ābelit^o ex neruif
r nucha r cerebro aut catarro expulso ad ipsā ex eis. r
qñz sit pp cōitate m̄broz uiciopz p̄p̄mitū m̄b^o ābelitus
q̄ nō dilatat: s̄z ē s̄tous plen^o qñ p̄p̄mit uelamē. **E**t
qñz accit pp multitudinē uaporis sumosi qñ coarctat i
pulmone r puenit ad eū. Et qñz sit pp uērositatez coar
ctatā i mēbris ābelitus p̄p̄mitū ābelitū. Et qñz sit pp
puitatē pectoris: q̄ nō seq̄ ipm necessitas ex anhelitu.
Et sit illud nocuūm nāle i ābelitu sicut accit i cibo ex
puitate s̄tōi. Et qñz asma sit uehēm^{is} r sit anhelitus p̄e
paratōis. **E**t multoties pmutat ad pipneumoniam.

Cap. xxxix. de signis.

Si fuerit cā asmatis hūores aut hūitates i canna
ipsa erit illic p̄strictio i p̄cipio anhelit^o cū excre
tione r oscitatiōe r rētiōe materiei s̄tatis r grauitas cū
sp̄mo rei ex loco p̄p̄inquo. **E**t si fuerit hūores ex ca

tarro erit subito r si nō erit paulati. **E**t si fuerit i uenia
duriis p̄seuerabit diuersitas pulsus tremnlosa. Et qñz
adducit ad tremorē cōdis p̄firmatū r iterficat: r p̄z pul
sus habentū asma ē tremulosus. **E**t si āt fuerit extra
spatiū quocūqz mō sit nō erit tussis. Et si fuerit cū cōita
te p̄ncipioz significabit ipm illud quō p̄terijt: r si fuerit
cū cōitate uicinopz significat ipm additio ipius pp exci
tatōz materiei ipsoz: aut repletōz accidētē i eis. Et si fue
rit a catarro significabit ipz dispō^o. Et si fuerit ab eru
ptione saniei subito ad mēbra ābelit^o significabit ipz illd
q̄ p̄cessit de apate r collectōe: deide q̄ puenit ex eru
ptōe. **E**t si fuerit a siccitate significabit ipz sitis r p̄
uatio sp̄uti oio r q̄ spuit qñ recipit quō hūectat r admi
strat q̄ hūectat. **E**t si fuerit pp uērositatez significa
bit ipm leuitas p̄tiū pectoris cū p̄strictōe q̄ diuersificat
fm acceptōm e^o q̄ islati^m ē: r q̄ nō ē islati^m. Et si
fuerit pp frig^o p̄p̄onis pulmonis r sicut sit i decrepitiōe:
tūc ipm paulati icipiet r confirmabitur.

Cap. xl. de cura asmatis r constrictiōis anhelitus
r preparatiōe eius.

Facto qdē ab hūitatis cura r ei^o modus ē ut
pueniat ad finiedū hūitates q̄ sit i pulmonibz eoz
cū facilitate r equalitate. **E**t si scieris q̄ nocuūm
accēs i eis ē p̄pter multitudinē tūc eūabil cor^o p̄culdu
bio cū solutio. **E**t sitqz m̄ solutiōe subuliatie maturatiōe
abiqz calefactōe uehēm^{is} pducētes ad exiccatoz matiei
r subtiliatōz e^o. **E**t p̄pter hoc antiq̄ n̄ apposuit i cō
sectōibz cure asmatis opū n̄z h̄ysqamū n̄z mādragorā
nisi icentio sit p̄z illud p̄hibitio catarrī qñ multiplicat:
imo n̄z p̄siliū nisi quō Deus uult glosus r excellus. Et
pter hoc oz ut assidue fiat hūectatio materiei r matura
tio e^o qū ē grossa r uiscosa. **E**t uō sit cōtentus subri
liatōe aut icisione pura. Et qñz adducit labor e^o r ino
bedientia materiei ad ulcus i pulmōe. Et s̄z qñ oia
q̄ puocat nocēt huic egritudini īḡtū puocat. Propte
rea q̄ extrahūt subtile ab hūitate tūc qñ sentis cū asma
te grossitiē in epe oz ut p̄misceas cū medicinis pectoris
medicinas ex genere eupatoz r ap̄simibz. Et illd quod
p̄iūgit iter duas res simul uehēm^{is} ē sicut rubea tictoz
r aristot. **E**t qñ ille q̄ curat ē puer opz ut permi
sceat tūc cū medicis lac matris e^o. Et dēt ei sufficētē
mē equales sicut sēm^o b̄uidū cū lacte. Et ex eis que iu
uat ad maturatōz ē ius galli decrepiti. **E**t ex regie
iunatiuo eis ē ut admistret fricatio pectoris r que seq̄
tur ipm cū manibz r mādili aspero pprie si fuerit illic an
helitus p̄paratōis: sitqz fricatio equali sicca abqz unguē
to nisi accadat lassitudo: tūc ei admistret ungnū. r oz ut
tu admistres i q̄busdā horis abrotanū r nitru r fiat cū
eis fricatio uehēm^{is}. **E**t si mā ē p̄lima tūc necessaria
ē purgatio e^o cū solutio facto ex eis q̄ sit sicut sēm^o urti
ce r polypodii r cucumer asinin^o r pulpa colloq̄ntide
Et ex regie i hoc p̄purgatōz r uomitū est admistra
tio uocis cū eleuatōe gradati ad fortitudinē r lōgitudi
nē. **E**t ex regie i illa mūdificatiōe ē admistratō uōit^o
p̄tinui: r pprie p̄ admistratōz rhabbanit^o aut p̄ purgati
onē. iij. 3. baurac cū pōdere. r. 3. sirupi de melle. r illud
qdē qñ fortis sit p̄r r debilitant res. Et belleborus al
bus ualde iunatiuus ē: r ē i egritudibus pectoris secu
rus r abqz timore. Et rectius qdē ē ut sumāf frustra bel
lebori r sigāt in rhabphano r dimittāt sic die et nocte: d
inde extrahāt ab ipso r comedat ille rhabphan^o: r ē su
māf sinapis r salis abop an. 3. i. baurac armēi. 3. media
nitri danic. i. r dent in potu i. 7. sextarijs aque et mellis

Asma

Et q̄ntitas mellis in ipsa sit. **¶** Et ex regie bono i
hoc est assiduatio lenificatiois nature et adiuuat eos ad
illud icipio capparit saluti an̄ cibū et ouoz taracoz at̄
quoz et iuris galli decrepiti cū medulla cartami et uolu
bil et sic. Qd̄ si per illa nō sit lenificatio det̄ i potu aq̄
ordei i q̄ uehem̄ter decoctū ē paz euforbij. Et epithy
mū qd̄ ē uehem̄tis iuuam̄is i hac egritudine. Nā si su
mat̄ ex aqua i qna decoq̄t epithymū cū melle ē uehem̄
tis iuuam̄ti. Et si si siat̄ ex eo aur. i. cū rob. et si si deo
ctio sicū et calamiti et rute i aqua sumat̄ ex ea cū melle
et decoctio fenugreci cū ficibus piguib⁹ cū melle plu
rimo admistret̄ an̄ cibū tpe lōgo et reteret̄ p̄ ipm. et si si
decoctio passulap et fenugreci cū aqua pluuiali. **¶** Et
ex regie i hoc ē exercitūz i quo gradatio fiat ex tardita
te ad uelocitatē ut nō faciat accidere eis festinatio p̄fo
catōm p̄pterea q̄ ipsa mouet mām laboriose. **¶** In ci
bis vō eoz oz ut si gradatio simit̄ ei quā p̄diximus i e
xercitū. Et si eoz panis panis coct⁹ hīs seina et cymi
nū anisū et hīa ex massa fermitata et sint eoz nuclei subri
liatiui i qd̄ ponit̄ seim arafede et isopū et origanū et ca
lamitū et piguedies et cibi eoz sint d̄ adhib⁹ lepoz et cer
ui et gazel et p̄prie uulpis et p̄cipue eoz pulmonea. **¶** Pul
mo ei uulpis ē medicam̄ h⁹ egritudis q̄ ericcat et dat̄
ex eo i potu pōdus. **¶** Et si si pulmo erit̄ capellris.
Eoz vō carnes si sicut pisces petrosi fluuiales nō lacu
ales et sicut pue aues et flarne et poices. et ius galloz cō
fert eis. et q̄z ponit̄ ligua arietis in cibis hūmū asma
¶ Et eoz uina sint odorifera antiqua subtilia pue q̄ri
tatis. Et q̄ uolūtas ē ut multiplice maturatio et iuua
mētū ad spūedū accipiat̄ ex eo subtile ualde. Et si si de
melle p̄fert eis et i uinis dulcib⁹ adiuuāt cū aliquo sub
tiliatiuo adiuncto eis ē iuuam̄tū ipsi p̄ illud qd̄ i eis ē
ex absterfione et lenificatioe et calefactioe equali. Et oz
ut elōgent̄ iter cibū et potū et nō latet̄ ex aq̄ subito imo
p̄hib⁹ uicib⁹. **¶** Et ex reb⁹ at̄ quas oz eos uicā ē balneuz
q̄tū p̄nt et p̄prie p̄ cibū. Et sōn⁹ p̄m⁹ et p̄prie sōn⁹ diei
et sōnus p̄ cibū ē res nocibilior eis nisi adueniat eis spa
tiū uehem̄tis et lassitudo et caliditas tūc nāq̄ dormiat pa
rū. Et oz ut euitet̄ oē granū i quo ē inflatio et ut uicent
potare p̄ cibū siue sit aqua siue uinū. **¶** Et medicie vō
solutive fortes q̄ eis pueniūt si sicut si i potu sumant̄ ex
opponaci et pulpe colloq̄ntide aboz an̄. **¶** 3. s. cur aq̄
mellis: aut castoreū cū amoniaco et pillis d̄ agarico ne
cessarium ē ut i mēse bis q̄n cā sit fortis. Quap̄ deleri
p̄no. **¶** 2. agarici. **¶** 3. p̄tes radices liliij prassij aboz an̄. p̄t̄
i. turbid̄ p̄tes. **¶** 4. hierap. **¶** 5. pulpe colloq̄ntide sarcocol
le aboz an̄. **¶** 6. i. p̄ficiat̄ cū rob et sit potio eaz. **¶** 7. Et etiā
pulpe colloq̄ntide. **¶** 8. aur. anis. **¶** 9. vi. aurei p̄ficiat̄ cū aqua
et siat̄ ex eis pille et admistret̄ p̄ admistatōem clisteris
puri an̄ ipsas p̄ diē. Et si ex eis q̄ si sicut aqua sicile et
oleū sifaminū et baurac et que cursu eoz p̄cedūt. et itē
pulpe colloq̄ntide danic. **¶** 10. seia urtica. **¶** 11. i. epithymi. **¶** 12. s. s.
p̄ficiat̄ cū aqua mellis et sit potio una. Et expectet̄ si
etā tres hores: deim̄ potet̄. **¶** 13. aur. **¶** 14. iij. ex aqua mellis. aut
et pulpe colloq̄ntide et sceba equalit̄ baurac medietas
p̄tis radices liliij opponaci amboz an̄. **¶** 15. p̄. i. siat̄ ex eis
pille. **¶** 16. Sitq̄ potio eaz ex. **¶** 17. s. i. s. et ufz ad. **¶** 18. i. et expectet̄
hora. **¶** 19. i. et def̄ in potu p̄ eas media cotila aque mellis.
Et et sinapis aur. i. salis cōis q̄ in pane pōit̄. **¶** 20. aur. suc
ci cucurbitis asinini. **¶** 21. aur. siat̄ ex eis. **¶** 22. iij. trocisci et biba
tur trociscus un⁹ ex eis una die et die altera n̄ et potio sit
cū aqua mellis. **¶** 23. Ita ei lenit̄ nām et facit̄ spūere cum
facilitate. In reliq̄ vō medicinis oz ut pmutatio fiat et

nō p̄tinuet̄ cū una medicina ex eis assidue et aplectatur
eā nā. Et itē inter medicinas et corpa si p̄portōes que
nō p̄p̄bēdūt nisi cū expūto. **¶** Quē ergo expieris et
sequaris qd̄ magis sit iuuatū. **¶** Et oz ut obfuet̄ ps
effusionis materie. Nā si fuerit ex capite rege caput cu
ratōe catarr̄i cū regie mūdificatiois hūoris. Et q̄z po
nūt in eo narcotica et lutū armenū ē p̄mirabile i p̄hiben
do catarr̄. **¶** Distictio vō medicinarū ē sicut medicam̄
diascoridis et sicut aristol. ro. Sumat̄ ide i potu oi die
media. **¶** 3. cū aqua. Et sicut serapinū cū uino et sem̄ iuni
peri et nux cup̄lli et alsefir et et alsefirestē. **¶** 4. danic. **¶** 5. s.
cū aqua radices et et acetū i quo isulū est de seie urtica
multonē pondus. **¶** 6. iij. semē nasturtij l̄ qd̄ distillatū ē o
leū amigdalini dulce et radix rubee medietas et quarta
3. **¶** cū oximelle s̄q̄lilitico. **¶** 7. Orymel ei s̄q̄liliticū iuuati
uum ē ualde et s̄q̄lla assata ipsamet̄ et p̄prie cū melle et a
ristol. ro. et duo calamita et sceba et liliuz et et camepithe
os et castoreū et et decoctio cetauree. Et centauree due
spēs iuuatiue si eis i duab⁹ dispōnib⁹ grossa ap̄ motum
i p̄cipio et minuta ap̄ q̄etē i postremo fiat elm̄ cū mel
le et et glutē alibit solū aut cum pauco piretro et aqua
ro. **¶** Et opponaci fortiter iuuat et hac egritudinē
Vexm̄ ē ex eis quoz maxima malitia timda ē i neuis.
Et medicam̄ sulfuris ē eis uehem̄tis iuuatū. **¶** Et et su
mat̄ nasturtij et sifami aboz an̄. **¶** 3. xxx. et isopi sicci. **¶** 4. vij.
et sit potio et fm̄ q̄ritatē testificatā. Et et pulmonis sicci
uulpis. et calamiti mōtani. **¶** 5. iij. seia ap̄ solij indi aborum
an̄. **¶** 6. vij. amoniaci pipis aboz an̄. **¶** 7. iij. seia hyulq̄ami. **¶** 8. iij.
aut sūme succū s̄q̄lle cū melle equalis mēsure et spuma
p̄ficiat̄ et coagulet̄ si prunas et def̄ ex eo in potu mēstrō
i ante cibū et t̄m̄dē p̄ ipm. Et et calamitū et alce et ireos
et anisū et pip̄ p̄ficiat̄ cū melle et admistret̄ ex eis q̄ntitas
p̄ auellane mane et sero. Et et polij et sceba armeni et ca
mepitheos uel camedreos et castorei et olibani et isopi oi
um an̄. aur. i. sumat̄ et cū melle misceat̄ et et potōes due
Alut baurac. **¶** 9. iij. pipis al. **¶** 10. iij. aniudē. **¶** 11. iij. amoniaci. **¶** 12. iij. p̄fici
ant̄ cū rob et sit potio et q̄ntitas fabe et cū aqua mellis.
Alut castorei et aristol. ro. amōiaci oium an̄. aur. i. pipe
ris. **¶** 13. x. misceat̄ cū rob uue et potio et sit q̄ntitas fabe. i.
cū oxymelle. Et et prassij et costi et storacis et granop̄ pi
ni oium an̄. aur. i. polij et castorei aboz an̄. aur. i. pipis
albi succi cucurbitis asinini oium an̄. aur. s. p̄ficiant̄ cum
melle et sit potio faba una cū aqua mellis calefacta et et
sinapis et baurac aboz an̄. p̄tes. **¶** 14. iij. calamiti fluuialis suc
ci cucurbitis asinini aboz an̄. ps. i. p̄ficiant̄ cū aceto s̄q̄l
litico et sit potio et q̄ntitas herbi i aqua mellis et uidi in
ieiunio. Alut sceba et ap̄sinthiū et ruta p̄ficiat̄ cum melle
aut coagulet̄ cū decoctōe mellis. Et melius ē sumere i
potu cū oxymelle: aut decoctōe calamiti cū ficib⁹ et p̄
prie q̄ fuerit illic caliditas. et scias q̄ enula et aqua et
uehem̄ter iuuat hac egritudinē. **¶** Et ex medicinis for
tibus ē arsenicū cū gūma pini ex quo siat̄ pille ad asma
Et def̄ i potu arsenicū cū aqua mellis et sulfur cū ouis
mollibus coctis in aqua. et ex medicinis bonis p̄p̄ndis
equalitati ē cymīnū cū aceto p̄misso et est iuuatū ualde
ad anhelitū p̄paratōis. et et mucilago sinapis al. cum e
quali mēsure mellis decoquat̄ ut elm̄ et admistret̄. Et
ap̄ uehem̄tiā p̄focatiois et p̄strictōz anhelitus sumantur
baurac. **¶** 15. iij. cū. **¶** 16. iij. nasturtij in. **¶** 17. 3. aque mellis. **¶** 18. Ose
rūt ei et q̄ hac patit̄ egritudinē statim et si iuuatiua scia
tice. et olea q̄ distillat̄ i potib⁹ eoz et p̄prie si oleū amig
dalini dulce et amap̄ et oleū de pincis. et inuntōes sūt
sic oleū de lilio et oleū laurinū et ex eis p̄ficiat̄ iungat̄

pectus. Et si oleū actiuū. Suffumigatio at sit sicut az
senicū et sulfur ex q̄b̄ fiat suffumigatio cū adipe renū
et myrrā et costus et casia et crocus et aristol. et stō
rax et galbanū et aloē scottēse et arsenicū et aristol. idē
terat et p̄ficiat cū adipe uaccino et fiat ex eis auellane et
suffumiget ex eis cū. 3. i. decē dieb̄ fiat et oī die ter. In
alimate at et p̄strictōe ābelit̄ factis pp uapores fumolos
dñantes i corde et ab hūorib̄ existētib̄ i arterijs cordis
p̄feri p̄blomia. Et melior ē illa q̄ fit i lateze sinistro. In
cura at factor pp uetositatē intēio ē due res quāz una
ē resolutio uetositatis cū facilitate q̄d fit cū subiliatiuis
notis. Et fa ē aptio oppilatōis ut iueniat q̄d inobediēs
ē ex ea ad dissoluēdū meatū. Et ex eis que p̄ferit ad hoc
ē iunctio et cū oleo de neridē et oleo laurino et oleo ru
taceo. Et ex ēplis iuuatiuis ē anetū et camemilla et san
sue decoct̄ et uapozet ex eis pectus et ābo latera. et ex e
is que i potōe fumūt sit ex saggenea et homorofia et co
chiū et serapinū et oppoponacū. Et sit potio cuiuslibet
eoz aur. In alimate at et p̄strictōe anbelit̄ factis pp ca
tarrū oz ut laborec cū cura p̄hibere catarr̄ et faciete spu
ere q̄d aggregatū ē. Sed illius q̄d existimatū est ex p̄stri
ctōe ābelitus ēē pp neuoz et ē h̄z ueritatē spēs difficul
tatis ābelitus et ex malitia anbelit̄ et nō ex caplo p̄stri
ctōis ābelit̄ iā diximus curā in caplo difficultatis ābe
litus. Et factis vō a siccitate et exiccatōe p̄fert potus
lactis afini et caprini et succi fī et būidi et oleū amigdalī
nū et forbitōes et uinū subtile h̄ns admista ex humectan
tib̄ et fugere calefaciētia cū potētia et resoluētia et exic
cātia q̄ sit ex eis que sciuit et pueniūt eis epibimata hu
meccātia et ēpla et unguita tenera. In p̄strictōe vō ābe
litus scā pp caliditatē cū qua iuenit inflatio oz ut amini
strent ēpla isiantia et cerataria isiantia et ē i ueritate spe
ties malitie anbelit̄ nō p̄strictio ābelit̄ et potio uiolati
p̄diti et aqua ordeī p̄ferit ualde in ea. Et in facta uero a
frigore calefaciētia bibita et illinita et decoctio semugre
ei cum passis conferunt eis.

Cap. xli. de cura aliquarum sp̄rum anbelitus.

Si fuerit cā i malitia ābelitus calitas cordis ad
ministra medicinas isiantias bibitas et linitas.
Et si fuerit cā multitudo uapoz̄ q̄ sit in ipso corde: aut
i pulmone ueniētū ad ipm ex locis alijs p̄blomia basili
cā et admistra cūonē cū aqua casei accepta cū oxymelle
cū hierapi. et admistra fricatōm manū et pedū. Et
si fuerit cā h̄ntas subtilis admistra q̄d tēperet subāz et
cū ingrossatōe. Et si fuerit cā h̄ntas equalis: uerūz
ipsa erit oppilatiua admistra q̄d abstergit sicut sit grana
pini et nucez et passe et p̄ferit malitie ābelitus būidi sacra
iati ex aqua albedarūgi būidiz aut aqua iure. Et si at
fuerit h̄ntas grossa admistra mundificatiā p̄dca fortis
absterfionis sicut ē s̄lla et isop et filia eis et redi ad illū
q̄d dictū ē in caplo alimatis et q̄ numerat in pectoralib̄.
Et si fuerit uapores et h̄ntates ueniētes ex locis alijs
cura cerebrales ex eis curatōe catarr̄i et mūdificatiōe
capitis nisi sit catarrus ex debilitate subē cerebri qm̄
curatōz n̄ h̄z. et cura q̄d aduenit ei ex locis alijs cū attra
ctōe materiei ad p̄tē alterā p̄p̄blomia et euatōm. Et i
cipe p̄fortare pectus cū eis q̄ sit sicut aristol. et succudri
um et sticados et aldeiacur pup̄ et p̄fortatū p̄fert ualde i
mūdificatiōe capitis. Et si fuerit cā nerui admistra
bis ea q̄ ipso p̄fortet et p̄fortet sp̄z i eis et uiuificet ip̄z
sic sit olea būi idolēria. et si fuerit pp āpa in meatib̄: aut
malitia p̄plonis cura cū ipso q̄d dcm ē i suo caplo. Et
si fuerit cū cōitate stōi p̄forta stōz et p̄forta ipm cum

eo q̄d dicit in ea suo. Et si fuerit ex frig ore admistra
ea que sunt sicut saggenea et homorofia et alikirdeia.
Et si fuerit ex siccitate admistra q̄ sit sicut penib̄. cū la
cte mulcto et que dicūt i caplis alijs. Et si fuerit ex
uetositatib̄ admistra uaporatōes p̄dca in alimate et
empla et alia. Et scias q̄ crocus ē ex sua mediciaz cō
ferētū ualde malitie ābelitus et difficultati ipius: p̄pte
rea q̄ confortat instm ābelitus et facile ipsum efficit.
Cap. xlii. de cura difficultatis ābelit̄ ex hac sūma.
Si ē illū ex hu. S. p̄cipit dare medicam̄ p̄fectum
cū melle in oī mēse bis et sit potō ē. xxxvi. kizat.
Et i die in quo eger ipum sūt nō loquat neq̄ moueat
an̄ illū diē duobus dieb̄. Et in hora septima recipiat
panē cū uino cōsto. Et in sero uitelluz oui cū medulla
panis. Et in mane habeat pullū puī de quo sūt ius et
baineet in sero illi diei. Si at cūz hoc n̄ rēouet admi
stret ablutō capitis p̄fecto adscind et medicam̄ andrōa
ebi pprie q̄n plongat egritudo. Et si egritudo fuerit
ex capite admiastret ablutio capitis oī hebdomoda bis
cū sapone et baurac et utat sternutatorijs et gargariet
rob de moris cū aloē et myrrā. Et utat exercitio inun
ctōis cū fucatiōe s̄ dorū et utat ligatōe crurū icipiēdo
a supiorib̄ et pueniēdo ad iseriora. Et admistret mūdi
ficatiua p̄dicta et pilule h̄z. Sciba ramoz rute et berbe
ap̄sinthij sumat p̄tes equales et oī die formet ex eis due
pilule ad modū ciceris et sumat et post eas oxymel et p
prie s̄q̄litiū. Et itez alie. R. castorei sciba āboz an̄. p̄tē
i. ap̄sinthij amigdalap amarap amboz an̄. p̄tē mediā si
ant pilule sicut cicer. Et etm de caulib̄ ē bonū eis et ē
calx sanguisugaz q̄ sit sub urceis qū adurūt i testā dōec
fiat cinis et cōmiscat cū melle et admistret ex eis oī die
cochliariū unū. Et oēs isti modi p̄ferit qū cā ē neruosa.
Et si vō ex caliditate tūc troc. iuuat ualde q̄. R. rosa
rū. 3. vi. iadiciis lilij. 3. xiiij. almixberis. ij. lacee aristo. ma
sticis succi eupatoriij succi ap̄sinthij sp̄ice anisi seīs sen
oium an̄. 3. iij. croci. 3. 5. seīs citroli et cucūeris et cucuz
bite et melonis oium an̄. 3. i. gūmi dragagati succi liq̄ri
tie oium an̄. 3. i. Et oz ut admistret eū cū eo q̄d educit
būores calidos. Et si at fuerit pp debilitatē aduenien
tē neruis aut nocumtū oportebit ut curet cū eo q̄d p̄fo
tet sp̄m q̄ ē i neruis ex oleis calidis odoriferis sicut ē
oleū narciscinū et de lilio et sambac. Et oleū ferū cū sp̄e
bus et pipe et cinamomo et similib̄ et cerataria facta ex
illis oleis et oleū de croco et croc. pipe ē uitiū in iuuam̄
to ipius. Et si fuerit cā p̄cussio aduētiēs originē illorūz
neruoz curet cū eo q̄d oz ex locis apatis.

Tractatus secundus.

Cap. i. de uoce.
Cis factor ē lacert̄ q̄ ē ap̄ epiglōtū cūz
mēsuratōe aptiōis et expulsiōe aeris egre
dientis et p̄cussioe et ē instm̄ ē epiglōtis
et cor̄ simile lique fistule et ē instm̄ primū
in ueritate: et reliqua instm̄a sit inietia et adiuuatiā. Et e
mittētes mām ē uelam̄ et lacertū pectoris afficit allatō
nē aeris uelamini q̄ inundat ap̄ epiglōtū. Et unq̄ ita
sit tūc nocumtū accit eis aut ex cāis efficientib̄: aut pp
cām mittētē mām. Et ē q̄d nocumtū aut ē destructio
aut diminutio aut alteratio pp raucedinē aut acuitatez
aut grauitatē aut asp̄itatē aut tremorē aut aliud. Et
unaqueq̄ h̄z cāp nō facit egritudinē nisi cū malitia p̄
plexionis singularis: aut cū mā et pprie ex catarr̄ et le
sione accidētē epiglōti: aut pp illud q̄d accit ei ex solōe
singularis et incisioe: aut apate aut dolore aut p̄cussioe
aut casu. Et q̄z est nocumtū in ipsa eadē. Et q̄z

est cū cōitate picipiū ppiūq̄ neruis q̄ dilatat ad illos la-
certos 7 pncipia eoz 7 lōgiqui sicut ē cereb^m. Et qñq̄
ē cū cōitate mēbri uicini qd̄ ē ex mēbris nutriti: aut
ex mēbris abelitus: aut pūctis abo que sūt uēris et pe-
toris: aut pūcti cū abob^o qd̄ ē ex dispōit^o spine: imo ex
palato. Nā si alterat ad hūitatē aut ad siccitatē 7 aspe-
ritatē tūc iā alterat uox. Et ex hoc genere ē incisio uue
7 duap̄ amigdalap̄. Nā hñl eā qū uocē emittit sentit qñ
p̄motōz fortē faciētē ēē necessariā rascātōm. Et qñ op-
pilant guttura eoz ap̄ oēm uociferatōz. Ex pte āt ledē-
tis sūt qñ uox alterat p̄ uehēmētā caliditatis pulmōis
aut siccitatis ē: aut hūitatis ipsi^o p̄ cur sū sanie ad ipm
ex apostematibus: aut p̄pter cur sum catarrhi ad ipsuz
aut facietatē ipsius. Caliditas āt magificat uocē 7 frigi-
ditas acuit eā 7 minorat eā. Et siccitas exaspat eā 7 fa-
cit eā similit̄ uocib^o grūū. Et hūitas facit eā raucā. Et
planitudo equat eā 7 facit ipam planā. Et qñ repletur
pulmo hūitate 7 cāna nō ē mūda n̄ ē possibile bōi emit-
tere uocē altā n̄z clarā: qñ illud ē cū q̄ritate claritatis
pulmonis 7 epiglōis 7 cōrio claritatis aboz. Et qñz
diuersificat uox i grauitate 7 acuitate sua sū dilatatōez
eāne pulmonis 7 epiglōis 7 p̄strictōm eaz. Et qñ for-
tia sūt nocumēta p̄dicta i mēbris mittētib^o 7 adducētib^o
destruit uox 7 nō oz ut destruat locutio. Locutio nāq̄
qñz p̄let. cūz abelitu equali sicut faciebat hō neruo re-
uerlino ē accit frīg^o qū ēēt necessariū ut discoopiret cū
ferro qd̄ destructa ē uox ē. Et sūt alius q̄ cū curatē a
scrofulis icifus ē ei un^o duoz neruoz reuerlinoz qd̄ ab-
scissa ē medietas uocis duoz lacertoz. Et qñ nocumē-
tū ē i lacerto dilatio sūt uox rauca. Et qñ ē i lacerto mo-
tuo dilatio ē uox p̄locutio: imo qñz accit ex eo p̄fo-
catio. Et qñ ē i lacerto mouēte p̄strigēte ē uox sufflari-
ua. Et qñ destruit ē opō destruit uox. Et qñ accit i ip-
so mollificatio nō itēgra 7 dispō ē sū similis tremori tre-
mit uox. Et qñ non puenit hūitas ad hoc ut mollificet
raucefcit uox. Raucedo igit qñ accit ab hūitate accit
ab humiditate pauca 7 qum multiplicat papp̄ tremis
7 si multiplicat plurimuz destruit. Et qñz raucefcit uox
p̄ dilatatōz instū uociferatōis: qd̄ accit p̄ eā laxitudo
aut ap̄rio aut tēlōz 7 deterior ē ea q̄ ē p̄ cibum. Et qñ
p̄ raucefcit p̄ frīg^o difficile 7 calorē sūstū. cū eo qd̄ ex-
tendit ex p̄plexione 7 similit̄ uigilie et cibi aspi. Et rau-
cefcit p̄ multitudinē clamoris 7 attractōez h̄iorofina-
tis cā ē ad tunicā coop̄itē guntur 7 epiglōi. Et rauce-
do q̄ accit decrepitis nō sanat. Et qñ fuerit estas sepiē
trional siccā 7 ē autūm^o meridionalis pluuiā tūc rauce-
do multiplicabit i ipso. Et uarices qū appent sū p̄m cā-
rum pueniētū uoci. Et scias q̄ p̄ualefcēs 7 obiles 7
religiosi 7 siles cū debilitate sua eis p̄ paucitatē uizu-
tū eoz sūt q̄i deficiētēs ab opōe in aere p̄limo: qd̄ agusta-
tur eoz epiglōis ita ut acuāt eoz uox. Et qñ n̄it^o de-
bilis ut dilaret epiglōis suam 7 grauetur uox eius non
auditur omino. **Cap. ij. de cura.**

Cura abscissiois uocis ē ut si fuerit p̄ malitiaz
p̄plōis i q̄busdā lacertis aut nocumētū curetur
cū eo qd̄ oz i caplo suo qd̄ sit ex eis que sciuiti. **Et**
ille qd̄ ē sentit inītiū abscissiois uocis oz ut incipiat
ad curādū an q̄ fortis fiat. Accipiat ergo uitellum oui
elirari 7 siliam excorticari 7 lactis boni oīuz añ. cochli-
ariū. i. Et sūt in potu cū aqua oī die tribus diebus.
Et oz ut sorbeat qd̄ decoquat in infiore pte granati
melisā dulcis decocti sepulti in cinere calō 7 assupri ab-
eo qū linīt 7 eradice qd̄ i eo sūt 7 radat qd̄ i ipso ē cū

spatula 7 effūdāt i ipz parū aq̄ zuccari 7 bibat. et si fue-
rit ex hu. i lacerto ppiūq̄ epiglōi aut epiglōi pūctēte ad
finē i mollificatōez: n̄ sit illic dolō 7 sint illic p̄turbatio
7 grauitas oportebit tūc ut sūant ficus sicce 7 calamē-
tū 7 decoquat. Deinde misceāt cū gūmi arabico p̄rito
cū decoctōe sua dōec fiat sicut mel 7 deglutiant: aut su-
māt myrrba 7 croc^o cū coagulato uue aut sumāt croci
3. ij. 5. myrrbe succi liq̄ritie turis oīum añ. 3. i. aggrege-
tur cū rob uue 7 coagulēt. Aut sumāt croci. i. 7 asse fe-
ride medietas 7 mellis. ij. decoq̄t donec coagulent 7 si-
ant ex eis pille 7 teneāt sub lingua. Et elm de caulibus
p̄fert eis ē 7 masticatō ramoz cauliū hūidoz 7 forbitō
aque ē paulatī paulatī ē iuuaria. Et qñ nō p̄fert elm d̄
caulib^o ponat si ipm pap̄ asse fride 7 farina herbi 7 seu
greci 7 potz de sceni 7 anabati 7 cepe 7 succ^o 7 allea
7 fistic 7 uua dulcis hyemalis. Et ē sumat. 33. p̄ditum
cū lacte ultimū i nutritōe 7 terat donec fiat sile medul-
le 7 p̄gicāt si ipm medietas ipsius de lōgo pipe p̄rito
sicut alcohol 7 quarta ē de croco silt 7 q̄tū ē totū de a-
milo 7 p̄terant cū tabarzet resolutū 7 p̄parato: aut cūz
melle qd̄ sit pup̄ ualde. Et ex cibis illis q̄ p̄fortāt sēsum
sicut pedes 7 extrema 7 p̄prie pedes uaccap̄ ex q̄bul
comedat. **Et** oz i eo qd̄ ē a siccitate neruoz trīn: 7 p̄-
prie cū cōitate meri 7 ē sūg^o ē ut nō sit cum raucedine
magna: imo pua 7 acuitate 7 claritate quadā q̄ ē cūz a
speritate 7 dolore ut sumat i hora dormiēdi ex oleo ui-
ol. recētī dulci cochliariū unū cū zuccaro tabarzet. Et
p̄fert ei mucilago seīs p̄sili cū aqua zuccari plimi 7 cibi
bumectatiui 7 ius galline sc̄m i issideget 7 ius oleoz no-
toz. Et ficus si iuuatiue ad abscissioē uocis: siue sit ex
hūitate siue sit ex siccitate. Et medicam̄ sicū sc̄m cū co-
lasm̄to p̄fert debilitati uocis 7 raucedini ē.

Cap. iij. de cura raucedis uocis 7 aspirat^o eius.
Iam sciuiti cās raucedis. Et scias q̄ ille ē uox
raucefcit oz ut alienet a se oē acetosū 7 salū aspe-
rū 7 calidū acutū nisi uelit p̄ hoc curā 7 icifōz: tūc ēim
ura seīs p̄mitis cū medicis lenificatis. **Et** āt rauce-
do accidat ex multitudine uociferatōis assumat sicūz
7 mente 7 aloes p̄tes equales 7 cōficiat ea cū rob 7 sō-
beat ex medulla trīnī 7 kist ordeī 7 oleo amigdalino 7
croco 7 utat cū uino uue 7 p̄fert illud qd̄ dī in icifione
uocis: 7 p̄prie medicam̄ de assa fetida cū croco. Et si ē
illie caliditas tūc det ius de atriplicibus 7 maluis 7 a-
qua ordeī 7 grana cucūeris 7 amilū 7 amigdale. **Et**
si fuerit cā frīg^o iuuat ē cū medicis de assa fetida et cro-
co p̄dictis. Et ut sumāt sinapis assati. 3. ij. pipis. 3. i. et
myrrbe. 3. vi. storac. ē calamite et galbani aborū añ. 3.
iij. sūt ex eis pille et teneāt sub lingua: aut sumant myr-
rbe pōdus. 3. ij. olibani. 3. x. p̄iūgāt cū uino. Et si fuerit
ex uociferatōe et laxitudine cōfert ei balneum sicut con-
fert reliq̄s sp̄b^o laxitudis et cōfert ei cibi mollificatiui
et cōglutinatiui sicut lac et uitelli ouoz forbitiū sine sale
et rzi. et forbitōes note et ius de atriplicib^o et maluis et
q̄ si illic filia et pille facte ex amilo et dragagano et suc-
co liq̄ritie et gūmi et pille scē ex amilo 7 dragagano 7
succo liq̄ritie et gūmi 7 pille lenitiue digestiue. Si āt
fuerit ex asate resoluat cū eo et similt̄ gargarisinata et
cōfectōes molles que labi p̄nt lenificatiue que sūt ex su-
ma eoz qd̄ curat sinātia calida. Et silt forbitōes que
aggregāt ad cōglutinatōz et absterfione absq̄ mordica-
tōe sicut scē ex farina fabaz et seie lini. Et fortius hoc
ē gūmi albori et cōueniūt hñti hāc raucedinē ut abhor-
reat uinum penit^o et p̄prie in p̄cipio. Et qñ fuerit ex

apostolate calido bibat uinum dulce et raphanum decoctum
et alimur pfer eis. Et qñ ex hūitate tūc nō ē excusato
qñ sint necessaria pdicta i icthōe uocis. et oēs mēlle pfe
rūt ei et forbitōes facit ex farina fabarū et ex eis est deco
ctio herbi q̄ ē iuuatiua i hoc caplo et res que sūt i primo
gradu absterfionis et sūt tri et lacideide myrba et sūlla
et que pcedūt cursu eap. Et si fuerit bec raucedo humi
da ex catarro dēt hūi eā papauer et rob ei. Et ex eis
que clarificāt uocē aspaz et turbidā ē masticatio cubebe
Et ex medicinis remouētibz raucedinē est aqua gra
nati feruēti i aqua postea distillet oleū uiof. et pparet: d
inde butyr et pgelatū uue et radix lilij et rob eius. Dem
de fabe cū melle et decoctio ficuum.

Capitulum. iij. de medicinis conseruantibus lenila
tem pectoris et que bona sunt ei.

Sunt fabe grana pini et passe et sic et gūmi et se
nug et semini lini et dactili et radix lilij et amigda
le et pprie amare et cane zuccari et sebesen et sūt d melle
et rob pderm p. Et ex medicis calidis sūt myrba et
assa fetida et pip et galbanū et olibanū et glurē albotin et
calamitū et gūma pini et storax calamita et acetiū iqliticiū
qñ nō ē ex caliditate et siccitate et radices opponacif
Et ex medicinis sūis sūt seia cucurbite cucumeris et
amilū et dragagatū et gummi et mucilago phlij et iuleb
et succus liqutier et uitelli ouop sūt ex pueniētibz medi
cinis ad hoc ut cū eis pponat relique medicines et simili
ter lac nomiter mulctum.

Cap. p. de uoce aspera et eius cura.

Acit aspitas uocis ex sūitate et ex tēfione lacer
ti pectoris et dispōne q̄ ē sicut spasm et ex co
itu et ex uigilijs. Et cura ē abstinentia a rebz quas
dixiūz iā et dimissio sōni p cibū et dimissio cātēne cuz
delectatōe et ut recipiat lenificātia pdicta i caplo rauce
dinis et sic hūidas et siccās et passe et pprie iuse i oleo
amigdalino sūt maximi iuuatū. Et illis q̄ accit ex
icthione uue raucedo rectius ē ut decoquat coagulatū
uue cū equali q̄ritate mellis sūt q̄ritates que remoueri
possit ex eo spuma deinde pmsceat cū aqua calida et si
at cum eo gargarisma et in potu patiens ex eo sumat et
antrum eius est magis iuuatiuum q̄ recens.

Capitulum. vi. de uoce breui et eius cura.

Alusa breuitatis uocis ē breuitas abelitus et oz
ut gradet i plōgarōe abelitus ita ut puefeat cō
prehēfione abelit et gradet i exercitio et ascēfioe et dīcē
fione i collib et gradib et cursū faciētē necessitatē abeli
tus ut gradet ad plōgādū abelitū et plōget morā in bal
neo calo et i oi q̄ adducit abelitū et festinat ipm et cōri
neat abelitū suū et faciat illud totū et exerceat et balneet
Et post exitū de balneo oz ut bibat uinū nā uinū est ma
gis nutritiuum spiritus et similiter possit cibum et sūt plu
rimum cum anbelitu uno et somnus confert eis.

Capitulum. vii. de uoce grossa et eius cura.

Quandoq̄ accit ex cāis nimie replefionis sōi fa
ciētis fastidiū mollificātiō et dilatātiō meatus et
acrit ex multitudine uociferatōis et cura ē magis pua
Et qñ accit ei q̄ studet i exufflatōe plima i fistulis et in
buccis pprie pp illud q̄ accit ex icthōe abelit et op et re
tentōe et in pulmone quare dilatatur meatus abelitus.

Capitulum. viij. de uoce tubili et eius cura.

Hec ē oria pcurbare et cāe et sūt orie illis ex uigili
is et lassitudine et sōno pprie p cibū et exercitio
laborioso et eñonib. Et cura ē ut dimittat uocem
et adbereat exercitio equali faciēte tenet et cibis tēpera

tis et introitu balēi oī mēe et fugiat sūptica et ericcatia et
coitū.

Et illa q̄ hūat uoci plūbi qñ fricat unū cū alio
et cā ē hūitas grossa ualde. Et pfer ei exerci
tiū et luctam et p̄tinere abelitū et fricatio sicca cuz pāno
lineo et igressio balnei et administratio medicinarū subtiliā
tiū et incidentium sicut pilces saluti et uinum antiquum.

Capitulum. x. de uoce tremula et eius cura

Precipiat patiēti eā ut nō clamet n̄ eleuet uoces
suā spato mēfis et minore locutōz qñ pōt et ri
tu suū et motū et saltū et ascēfione et descēfione et irā et
dimittat qñ pōt extēfioz manuū et faciat eas q̄elce: de
inde resupinet et labore ut loquat qñ iā grauauerit pe
ctus suū cū eo q̄ sit sicut plūbi i frusto quodā si pect
suū sūt q̄ritatē qua toleret ipz et patiat. Et cibi melio
res ei sūt illi q̄ pfortāt sensū et sūt pedes et extremitates
lacerti et ea in quibus sunt conglutinatio et sūpticitas.

Cap. i. tractatus tertius de tussi et sputo sanguinis.

Tussis ē ex motibz q̄ expellit nā nocumē
tū a mēbro aliquo et hoc m̄bz i tussi ē pul
mo et mēbra q̄ ei p̄tinuāt et cōicātia. Et
tussis q̄dē pectori ē sicut sternutatio cere

bro et p̄let cū dilatātōe pectoris et p̄strictōe ei et motu
uelamnis et est aut pp cām ppriā pulmōi aut sūt semitā
cōicātōis. Et cā adducēs tussim aut ē primitiua aut cō
iūcta aut ē aña. Et cāe tussis p̄mitiue sūt ex cāis p̄mitiuis
ponētibz mēbra pectoris lesa i p̄lone luazant formis e
orū sicut frig adueniēs pulmōi et laceratō q̄ sūt i pectorē
aut reliq̄s q̄ mouet nā ad expellēdū nocumētū aut ex
aliqua p̄mitiua cap adueniētū et calefaciētū eazant a
liqua re ericcate aut exaspante sicut ē sum et aut puluis
aut sapor cibi acetosi aut pontici aut acuti aut re extra
nea cadente i meatu q̄ nō recipit difficultatē abelitus si
cut accit ex tussi pp casū alicuius rei ex ciboz aut potu i
illo meatu pp negligētiā et occupatōz cū sūt mōe. Et cāe
at tussis p̄iūcte sūt sicut ea que accidit ex cāis corporeis
calefaciētibz p̄lone aut infiantibz aut buēctatibus aut
ericcatibz abibz mā aut cū mā sanguinea aut cholica aut
phlatica subtili aut grossa aut melacholica et illud ē ra
ro. Si at mā fuerit effusa ex supionibz tūc dū ipsa pma
net discurrens sūt cānā sicut discurret aliqd sūt parietē non
ericcat plm tussis. Quā at uult ut sūdat i spatio canne
pmouet tussim. Et sūt qñ mordicat et sūt qñ māfua sūt
i pulmone et uult nā expellez ipsā aut expulsa ex sō aut
epe aut ex aliqbz mēbris pectoris que ipellūt eam aut
ex q̄bz generat. Et qñz sūt pp resolutōz singularis et
pp apata et oppilatōes i uelamine aut i pulmone aut in
gurgure et oibz locis recipiētibz has mās et nocumēta ex
pulmone et uelaine distiguere q̄d ē inter cor et pulmōē
Et cāe at añcedētes sūt repletiō et añcessio cap corpore
az ad cās p̄iūctas pdcās. Et tussis q̄dē facta cuz cōita
te ē sicut illa q̄ sit cū cōitate corpis totius i febribz et p
prie cū se. adustiuā aut febz i diei laboriosa et sūt sūt aut
pestilētiā aut pp cōitatē corpis absq̄ se. Et tussis q̄d
alia ā sicca aut ē hu. Sicca ē illa cū qua nō emittit spūtū
et sit aut pp malitiā p̄lone cale aut sūt aut hūide aut
sicce singularit. Et qñz sūt i p̄ncipio aduēt apatuz
calidoz in p̄tibz pectoris usquequo maturēt. Et qñz
sūt cū apate duro tussis sicca ualde et sit pp apata epis
et p̄res suspēfionis et in q̄busdā horis sit pp apata sple
nis. et qñz sūt pp sanie replēt spatū pectoris q̄ nō expel
litur nisi cum tussi. et scias q̄ quandoq̄ egreditur cum
tussi res petrosa similis cicertaur grandini et causa ei

et hunc grossius que in ipso caliditas in lapidem puerit
Et Alex. qdē testificat hoc et testificat ipm Paulus et
dixerunt qd exiit ex hac spē i sputo. et nos et testificatur
illud. et tussis frequēs plerūqz pducit ad sputū sanguis.
Et qnz multiplicat tussis i hyeme et de hyemalibz qnz
multiplicat in uere equali. et multiplicat qū stat septē zi
onalis uetus: et qū estas ē septētrionalis pax plumosa
et autūnus meridionalis pluuiosus multiplicat tussis
in hyeme. **Cap. iij. de signis.**

Signa qdē in tussi sū additio et ex frigore et di
minutio ipsius cū diminutōe frigoris et cū ca
lore et plūbeitas faciei et pūras sitis. Et qnz ē cū frigore
catarrhū et sentit qdā delēdere ad pectus et extēsiō ei in
gutturē et grauitas cū attractōe materie ad nāsū et pū
cit illud qd delēdit ad nāsū cū rascatoe. et uidet signa
catarrhi i cōmotōe in uis catarrhi et extēsiō i eis que se
quē hōrē et oppilatōes in naribz et reliqz et qd nō expu
it in principio rascatois. Deinde expuit qdā pūratū
aut declinās ad citrinitatē aut ad uiriditatē. Et qnz est
cū hoc febris. Et signa calē sū inflatio et sitis et sedatio
ab aere sū maior ē qd sedatio et ab aqua et rubedo faci
ei et magnitudo pulsus. Et signa hūide sū hūiditas subē
pulmonis et qd ipsa accit decrepitio et hūectatis et mul
titudine sterutōis et pūrie i sūno et pū cibū. Et signa sicce
sū augmētū et cū motu et fame et lenitas ipsius qū si qdā
et repletio et ap balneū et potū hūectatiū. Et signa
pure i oibz illis sū ut nō sit sputū oio. Et signū et qd ē
cū mā ē sputū. Et genū qdē materie significat genū ei
qd sputū. Et signū et qd sit ab apatibz et sūbus ē iuen
tio signoz pleures et pipneumonie calax et sūp et alioz
que dicem in caplo suo. Et signa et qd sit ex inflatōe
si signa inflatōis que dicem et dolor et siccitas et multo
tens sit humida. Et signa et que sit ex ulceribz sunt
signa que dicem in caplo ulcer pulmonis ex sputo cru
sūp aut puris aut frustoz corporis pulmonis aut anulō
rū cāne et ēē ē pū catarrhū mordicanū et pū sputū sāgui
nis et apata. Et plm sicce sit cū ē illic mā pp debilitatē
expulsiōis aut pp anbelitū sicut scies i caplo suo. Et
signū et que sit cū cōitate. s. cōitate qdē sū ē cū eo qud
cognoscit de significatōibz egitudinū sū et additōe tū
fis cū additōe dispōnis facietis cā necessariā in sū siue
sit repletio siue sit uacuitas et sū cibos. Et plm et exci
tat ap repletōz et ap digōnē. Et sū cū cōitate epis
scit p signa apatis epis. Et qū apā ē calm nō ē excusa
tio ex febre et si nō ē calm non ē excusatio a grauitate.
Deinde attēde reliquas pūderatiōes quas sciuit. Et
Et scias qd res calē subtiliāt mām et nō expuit et res sic fi
cut sū de papauere et pultes aggregāt mām ad expellē
dū. Uexm qū ipse sūuāt pūlat. Et sūz sūp nō ē pū
niēs nisi qū qū absterio pgregati grossi. Ipse nanqz ē
absterfor bonū. Quū āt illic si fuerit sputū nūz subtile nūz
grossū tūc egritudo ē asperitas pectoris. Et cura sunt
etā mollia que lābunt. Et qnz accit febrētū tussis
et nisi sedet tussis redibit febris ad initū. et siptica ual
de pūringūt meap sputū. Aqua dō ordeī ē bona ad ag
gregatiū sputū. Quū ergo retinet sputū et febrēt hō tūc
iā putrefit materia et facit cadere in febre putridam
aut ebicā. **Cap. iij. de cura.**

Aura qdē pūlonis sic ē qm si ē leuis pūerōnis
ad ultimū: et ex cā sū extēseca rectificat eam
pūreho ābelit. Ipse ei calefacit pulmonē cū facilita
te in mōito. Et si ē necessaria cura fortior ad hoc aut
ad illud pūlonis sic tūc ex cura et ut teneat sub lingua

auellana ex myrrha aut storace scām cū melle aut sūat
ex fece alkitrā cochliariū unū: aut ex glutino alboriz cū
melle: aut bibar ex oleo balsami cū serapio usqz ad aur. i.
Et sūz sulfur cū ouis forbilibz et etia qd lābūscā ex mucī
laginibz calidis et herbis cum melle et cū aqua granati
dulcis pparata sū quā pūciat mel aut pūthi et admistze
tur. Et inunctōes sū pectus sū sicut oleū de lilio et o
leū narsiscinū cū cera rubea et dragagāto. Et pūert mel
ros. cū aqua sicū et passulaz et radiciis lilij et capilli ue
neris et oleū amigdalini cū aur. i. collirij dissoluto i ip
so. Et pūert in ipso decoctio isopi et assazi cū sicū et ali
is. Et cū sūz forbitōes hūmiales cūz senugreco
et butyro et ficus et dactili et radix porri de sceni et olea
sū sicut oleū sūscinū et grana pini et cūz pūthi pūert
eis. Carnes āt sūnt carnes pullorū et galloz et alestida
begi et caro agnoz ānualiū. Et in scōis mensis utat sūsti
eis et grana pini et passis cū senugreco et cānis zuccari
et sicū et chrysomil et mulla et comestio sicū sūccaz cūz
amigdalīs et nucibz abscidit illā que ātīqua ē et uinū o
dorifex subtile antiqū et aqua mellis. Cura āt tussis
calide ē cū extinguentibus notis que sū ex succis et oleis
et liniūtis et unctōibz. Et suppositoria et pūert eis et sū
mere i potu aldeiatur mane et sezo scdm descriptōz quā
dicemus. Et sūz elm de papauere. Descriptio electua
rij de papauere bona. R. capita. xv. papaueris nō ualō
recentia que infundat in kist aque fontū aut aque pluui
alis qd ē melius die et nocte. Deinde dissoluat cū deco
ctōe et colēt et pūciat sū oēm pū colature media pū mel
lis aut zuccari et isipisset coquēdo ut elm. Et potō et sū
cochliariū unū i mane et cochliariū in sero. Et ex eis qd
pūert istis ē aqua ordeī cū seuesten et sūz uiof. et uiolatūz
nutritū et decoctio isopi sūa et pūrie qū maturat aut i si
ne et aqua granatoz inspissata sū quā pūciat zuccarū
tabarzet et cāne zuccari et. et etia eoz que lābēdo sūmū
tur sūnt ex mucilagine pūlij et granoz cydonioz et amī
lo et gūmi arabico et grana et medulle que diceus i capi
tulo pūllaz tussis: et qnz ponūt in eis narcotica. Et
cū eoz sūnt ex oleribz sūz et medullis sicut cucumeris
et cucurbitē et citroliis cū oleo amigdalio et sūbe pūfracte
dissolue i decoctōe cū oleo amigdalino et oleo cucurbi
tino et aqua ordeī et forbitōes facit. Et si natura fuerit
declinās ad resolōnē tūc adhibeat sūuic ordeī cū zucca
ro et tri et si uehemis sit res tūc aqua ordeī cū cancriis a
blatis extremitatibz ablutis cū aqua cieriis salis. De
scriptio medicaminis deiatur sūz. Cōietat sūm papauere
ris uiridis cū cortice suo et dissoluat decoquēdo i aqua
et colēt et pūciat sū ipsā zuccaz et decoquat isipissado ad
inspissatōz iulebz et si nō fuerit hūidū infundat sūm succi
pūriti in aqua die et nocte: deū decoquat in aqua. Si
āt necessariū fuerit qd ē fortius tūc aggreget cū eo cor
tex et pūrie nigri. Et si res fortior fiat ponat eoz eo mo
dicū de seīne hyūsqami: aut dissoluat i eo pap opij. Cura
āt pūlonis hūide et hūitatis i ipso pulmone cum
ericcatis ericcātūz pūstis cū absterliuis ex qd ē cōpo
sitū sū hūc modū. R. boli armeni dragagāti gūmi ara
bici oium ān. pū. i. calamiti isopi hāscē cinamomi ireos
capilli ue. oium ān. pū. s. pūciat et admistref. Cura
āt pūlonis sicce hec ē. Ampole ei ē qn aut sit febris aut
nō sit febris. Si āt nō fuerit febris tūc pūenientior rez
eis ē lac alinini et caprinū et alioz cū reliquo regimine.
Et si fuerit febris admistrent res hūectariue ebibite
et admistref cerataria infūtiua nota et admistrent aqua
ordeī et hūectatio pedū semper cum oleis et sorbeant

sorptiones amigdalinas et humectatiuas. **E**t si est
 plo pposita tunc pponat regim. Et si illic ma subul ma
 tura ea cu deiacur et simplicib et electuarijs de papane
 re et mucilagib de qbus aliqd diceus i antidotario. **E**
 Si at fuerit grossa resolue ea et absterge ipam fm pidi
 ones pdictas i eis q pterierit ita ut no calefacias nisi cu
 equalitate. Immo stude in hoc ut lenias et incidas et lu
 brenu facias et admistra mudificatiua pdicta. **E**t ex
 eis que st magis ppria huic loco e glutinuz alibar cum
 melle: aut semen croci hortensis cu melle: aut cipi cu eq
 li mesura sui de melle: aut succi liqritie et dragagati. 3.
 i. et amigdal dulciu equalit et aloes qnz tenet in oze cu
 melle et pfer ualde: aut sumat tria oia integra et dupli
 eoz mellis et medietas iploz de butyro. **E**t sumant pi
 peris. xl. grana pterat et misceat oia illa et coagulet abs
 q decoctoe et labat ex eis mane et sero. **E**t et sumat ca
 pita. vij. porri de sceni et decoct in trib. lb. aque doce
 remaneat tertia et colet et pmisceat cu residuo succi cor
 ticis et melle et decoquat et et sumat role huide grana
 vij. pini unu gummi alboti unu passulaz. iij. mellis qruz
 sufficit fiat ex eis elm. **E**t medicam bonu. 82. calameti
 fluuialis. 3. granorum pini et seminis urticae omnium
 ana. 3. i. seminis lini piperis omnium ana. 3. iij. confici
 antur cu melle et admistret. **A**ut sumat dactiloz carno
 soz. 3. pres nigelle. vij. pres croci et pipis aboz an. pres
 g. herbi. xx. pres pficiat cu melle dilpu mato: aut suman
 tur croci spice aromaticae aboz an. po. i. prassij et isopi
 aboz an. iij. pres myrrhe et liq aboz ana. g. pres pficia
 tur cu melle colato. et ad antiq def in potu alkitra cum
 melle sem elm: aut costi idi cu aqua aneti decocti qritas
 sacraiat cu cochliario olei sisamini et sem lini frizuz
 cu melle solu: aut cu pipis mesura una p oib. x. ut cala
 menti et et labnede sumat mel storacis calamite cu mel
 le apu et oppopodacu et et sinapi et aigdalas amaras et et
 mchridatu. **E**t pueris qd sufficiunt sorbitoes decocte
 cu lacte nutris doce sit i eem mell: aut cu aq sen budi
 et si ea fuerit i ea catarr curet catarr. **E**t si fuerit ne
 cessaria i phibitoe illius admistratio epli de ficubul ad
 mistret si caput et teneat sub lingua oi bora. et i nocte p
 prie granu unu amili. **E**t fiat gargarisma cu spicis q si
 hnt sapor acetosus n3 sapor poticu et cu diacur simpli
 ci si fuerit calitas: aut cu myrrha et croco et alijs si fue
 rit frigus. **E**t in cura at facte ab apatib et ulcerib i pul
 mone et pectore fiat reuersio ad illud qd dicemus in ca
 pitulo pleures et pipneumonie et apatis epis et phibis.
Et ad tussim qd fieri pille que tenet in ore. **E**t ex
 eis nanqz si pille ad tussim calida que i ore tenent de q
 b si pille bichichie notes: et ex illis si pille pposite ex suc
 co liqritie et gummi et dragagato et amilo et mucilage phi
 lij et granis cydonioz et medulla granoz. i. granoz cucu
 meris et code et cucurbite et citroli et ex spodio et granis
 papaueris et sili. **E**t qnz sunt fm huc modu amiluz et
 dragagatu et succu liqritie format in pillas cu succo la
 cruce. **E**t de illis si pille ad tussim frim facte ex succo li
 qritie et tamaridis mudatis et medulla tritici et croco et
 dragagato et granis pini et granis corti et granis myrti
 et seie papauis: et cortice ipsi: et aiso et aneto et myrrha
 et croco et penidjs. **E**t de illis si pille qd qrit stupe
 factio et dormitio et et intio i eis narcotica et admiscen
 tur eis medicie bezabar case. **N**a ex pillis exptis ad illu
 et si sedantes tussim antiq nociua et si pille b storace no
 te. **E**t itez sumant storacis et castorei et assari et opij
 pres equales et fiat ex eis pille et teneat in ore. **E**t et se

minis hyulqami. vi. granoz pini. iij. croci. i. pficiat cum
 rob et inforint pille. et et storacis et myrrhe et opij oiz
 an. 3. 5. olei de balsamo croci oium an. darkimet. ij. fiat
 pille ad modu herbi. **E**t qnz admistret i tussi atiqua hu
 mida suffumigatoes pde i c asmatio. **E**t qd hntas est
 pueniens ad qritate admistra suffumigatoes ex arsenico
 ru. et stercore leporis et farina orde et corticib fisticoz
 pfectis cu uirell ouoz et troc. formatis ex eis quoz qd
 sit. 3. i. et ericet in sole et suffumigatio fiat cu eo trib ui
 cib et aristol. et storacis et galbani equales sumat pres
 arsenici fm qritate oium pficiat cu melle et butyro uac
 cino et fiat inde sistrudies auellane et fiat suffumigato ex
 eis. **E**t sed tussis facit in febribus iam singulare ordi
 nauimus regimen apud febrium accideta.

Capitulum. iij. de spuro sanguinis.

Sanguis qnz egredit spueto et ex pib oris.
Et qnz egredit rascado et ex pib gutturis.
 qnz egredit cu uehemetore rascado et ex cana. **E**t qn
 q egredit uomedo et ex mezi et ex ore stoi et ex sto et e
 pate. **E**t qnz egredit tussiedo et ex pibus pectoris et
 pulmonis. **E**t in illo qd qd et ex pectore et et tm ti
 moris qrit et in eo qd et ex pulmone. **I**llud ei qd et ex pe
 ctore sanat uelociter: et si no sanat no h3 malitia ulceru
 pulmonis. **E**t multoties sit ul? fistulosu redies oi bora
 cu spuro sanguis. **E**t cae ppique oib illis si uulnus
 pp cam primitiua ex pusiode aut casu si pect aut si ep
 et uelam: aut et icisua: aut tussim frequet aut uocifera
 tom: aut acuitate uocis sine gradatoe aut rira: et ppter
 hoc multiplicat in demoniacis et in illis q rixat ab oi re
 et qnz pcedit ex uomitu laborioso pprie in pparat. **E**t
 qnz pcedit ex allaptoe solutiou pcurtop: aut ciboz cali
 doz sicut alleoz et cepaz: aut timore et angustia acucne
 sanguine: aut domitoe no si stratu: aut sanguifuga adbe
 rente gutturi et radici et. **E**t illud aut et i uenis aut alijs
 Et id qd et in uenis. aut et incisio aut pforatio: aut apto
 dilatata ab acuitate aut mollificato aut corosio pp acu
 itate bhoris aut pp raritate resudatiua. **E**t multoties
 dilatat meaz q si inter pres cane et arterias supra illaz
 que et i na: qz resudat sanguis ad cana. **E**t illud quod
 no et i uenis: aut et uuln: aut ul? a uulnere aut a corro
 sione aut putrefactoe qz et adicat ex mebro aliqd. et qnz
 et ab apate sanguineo i pulmone ex quo resudat sanguis
 Et b? qd et apha et incolumet: qm et sanguineu et qm resu
 dat ma n phibita n3 igrossata. **E**t qnz inueniunt oes iste
 cae i pulmone nisi sanguinee. **E**t bay cap pntatp se cae
 magis antecedetes. **E**t si aut multitudo materici aut m
 titudo ciboz et dimissio exercitij: aut qz ipse sunt sifluta
 tes a pparatone nature sicut accit illi de quo locuti sui
 mus i libro utium ap dimissioz exercitij: aut retetoz me
 struoz: aut sanguis hemorroidaz: aut abscessioes mebr
 aut pp acuitate sua aut pp uehemetia mo? sui aut ppter
 uentositate i uenis facietez eas laboriosas et pprie i ala
 tis qm illud multiplicat in eis. **P**reparatiodes at ptnet
 tes mam sunt pp frig? pstringes ea et facies dilatatoe
 difficil: qz no obedit uirtuti laborati i illo cu dilatatoe
 imo cu attractoe: aut pp calitate extileca aut itrisecas
 aut siccitate que ia pparauit ea ad illud qd et cu ispilla
 toe et exiccatoe. s. ad cassioz a qualibet ca: aut pp bnta
 te mollificat ea: qz dilatat pori et aut obuiatoz calidi
 aut corosui aut icisui aut putrefactui. **Q**u ergo acci
 dit repletio sanguinea icipit na expellere mam ad qcum
 qz pte polem et ei qd sit uehemetius pparata: aut sit ppi
 qor loco siflutaui: qz expellit ea cu spuro: aut solone ex

hemorrhoidibus aut i mēstruis aut i fluxu sanguis nariū
q̄ si uene fuerit fortes que non resoluunt a sāguie accit
mors subito pp effusione sanguis ad p̄cauitatē uenarū
Et ille cui accit sputū sāguis ē pparat⁹ ut aduēiat ei ul
cus pulmonis. Nā sputū sāguis fm p̄m fit a uulnere
et uulnus declinat ad hoc ut ul⁹ fiat. et q̄n succed⁹ spu
to sāguis retēu sputū sāguis timet ei q̄ fit hoc fm ac
cidēs ab ulcere ad q̄d p̄uersū ē uuln⁹ p̄mū. Et multoties
ē sāguis q̄ expuit ex narib⁹ currēs ex capite ad pulmo
nē. Quis sputū sāguis ē ex p̄tib⁹ pulmonis cōmittan
tur ipm duo timores. scilicet timor s̄fluitatis ei⁹ et timor uul
neris ne fiat ulcus. Et nō ē oē sputū sāguis timorolus
imo illud q̄d nō retinet⁹ aut q̄d ē cū febre. Et multoties
quidem est sputum sanguinis causa sanitatis apatis in e
pate aut splene.

Ca. v. de signis.

Propinquus sputo ē cū tussi pua: et lōginquus ē
cū tussi plima et q̄ro plus lōginquus ē expuit cū
tussi uehementiore. Et q̄n dormit si lat⁹ quo ē egritudo
addit excreat⁹ q̄d expuit. Et oz ut p̄sideret i p̄mis ne
fit illud q̄d expuit sāguis ex narib⁹. Et p̄ditio illius ē
cū p̄suetudie fluxus sanguis nariū et cū et cū alleu
atōe accidēt capiti p̄ grauitatē. Et signa flux⁹ sāguis
nariū s̄ sicut rubedo faciei et oculi et splendor corā ocu
lis: et ut si sit spūa et sit subito. **S**igna sāguis excre
ati ex subā carnis pulmōis ex uulnere aut ulcere si ut sit
spumolus et sit abscessus cū quo nō sit dolor et minoris
gr̄itatis q̄ uenalis et maioris malitie et deterioris finis.
Et q̄n expellit spūolū p̄terici et pipneumonici q̄n i pul
mōib⁹ eoz ē calitas ignea seruēs. **E**t q̄n ē spūolus
ex cāna pulmōis. Et ē ueniēs cū rascātōne et tussi pau
ca: et illud q̄d egredit⁹ paz ē. Et ē ibi sēsus q̄dā cū do
lori. **E**t ille q̄ expuit ex uenis nō ē spūolus et ē rari
or et uehementior spissitudo q̄ ille q̄ ē i pulmōe et silior
sanguini q̄uis nō sit i grossitudine et ē ex pectore. Et
signa excreati ex pectore s̄ nigredo colōis et grossitudo
ip̄i et coagulat⁹ et p̄p lōgitudinē spatij cū spumositate
quadā. Et spūa cū dolore i pectore significat locū egi
tudinis et addit⁹ ei sōno ē certū signū. Et cā illi do
loris ē neruositas mēbroz pectoris: et ē sputū paula
tim nō exuberās et ē sputū cū tussi uehementi donec ex
puat. **E**t signū facti ex icisione uenarū ē exuberantia
sanguis. **E**t signū corrosiōis ē ascessio cāp corrosio
nis ex acceptōe rep̄ acutaz et descēsu catarr̄i acuti et ut
sit febris et sputū saniei aut corticis aut p̄tis pulmonis
et ē sputū sile aque carnis. Et icipit sputū sāguis pau
latim. Deinde q̄nq̄ fluit subito et expuit res mala et co
lor ē malus. **E**t signū q̄d ē ex ap̄ione orificiorū
uenarū ē ex repletōe et nō sit oīo dolor et iuenit req̄es et
suauitas et egredit⁹ i p̄mis minus q̄ illud q̄d egredit⁹ pp
icisiōz et scissiōz i principio rei et ē plus eo q̄d egreditur
a corrosiōe i p̄tib⁹ horis. **E**t signa resudatōis ab a
postemate s̄ puitas et p̄prie significat pipneumonie et
reliquorum.

Cap. vi. de cura.

In exposito sputo sanguis oī hora oz ut attēdat
soto repletōis. Et quotiescūq̄ sentit i eo re
pletio succurrat cū phlomia: et p̄prie q̄n pect⁹ et i creati
one fuerit strictū et fuerit tussis i ipso frequēs. Et recti
us ē ut inclinet sāguis eoz ad p̄tē inferiōrē cū phlomia
saphene: et p̄ ip̄ā ē cū phlomia basilice et p̄ puocatōm
mēstruoz mulier i hora sua et fm q̄ sufficit remouetur
sputū sāguis eaz sicut accit i eis retentōe eoz. **E**t
oz ut custodiat ab oīb⁹ cāis mouētib⁹ sanguinē sicut sūt
cibi calefaciētes et sicut s̄ sal⁹ et clamor et rixa et coitus

et abeli⁹ altus et locutio plima et frueri res rubear et po
tus uini plimi et multitudo balnearōis. **E**t uter ap̄i
tina q̄ s̄ ex medicis sicut ap̄iū et aloes et sifamuz et ruta
et caleus antiquus: q̄m ē nociuus eis. Recēs vō p̄st eis
Et cibi pueniētes eis s̄ oē glutinatiū et oppilatiū
et oē solidatiū et oē isatiū sāguis phibēs feruores
et. **E**t ex ei⁹ ē lac decoctū pp illud q̄d i ipso ē d glutina
tōe et lac uaccinū de quo butyr⁹ ē extrati pp illud q̄d i
ipso ē de stipicitate et butyr⁹ et case⁹ recēs p̄ salitū et fru
et stipici et q̄dā spēs prunoz puoz i q̄bus ē stipicitas
et oleū ophacinū recentis expressiōis. Et q̄n p̄fert i eo
spinguatio ciborū eoz et aque lumine uehement⁹ p̄se
rūt eis. In eo vō q̄d factū ē ab ipso corpore pulmonis
oz ut patiēti i potu dēt medicine icarnatiue et sicle sicut
lutū et hemautes cū aqua amoglosse et acetū mistū cum
aqua. **C**ura vō ei⁹ a regimie cibi ei⁹ ut succurrat ad
phlomadū basilicā p̄tis i qua existiat ēē solo singularis
subtilē faciēdo phlomia et accipiat sāguis i expulsiōib⁹
iter quas sint tres hore q̄ ipse sit cū p̄seruatiōe vtutis.
Phlomia ei attrahit sanguinē ad uacūū et phibet ēt ad
uētū apatis i uulnere. Et fricent eoz extremitates et li
gēt icipiēdo a superioribus ad inferiora et interdantur
eis res predictē et temperēt eoz aeres. **E**t sint eoz
sōni si lat⁹ et fm formā que ē sicut p̄paratio ut nō cadāt
alique p̄tes pectoris s̄ alias. Et q̄n ē eis pueniēs ut i
potu sumāt acetū mistū cū aqua. Ip̄m ei phibet sāguis
cursū et mūdificat p̄tes pectoris et pulmonis ex sāguie
si retinet⁹ in ipso q̄ nō p̄gelat. Et sumāt in potu medici
nas frās glutinatiuas. Nā glutinatio hic ē melius quo
occupat oz. Et q̄n repit cū glutinatōe mūdificatio ē ul
timū q̄d q̄rit. Et philiū ē iuuat⁹ cū infiatōe sua: et u
bi ē sitis et uehementis iuuat⁹. Et q̄n ē necessariū ut cū
eo misceat narcotica pp duas res quarū una ē sadatio
sanguinis et ē subtiliatio. Et ēa ē dormitō et remotō
mor⁹. Et ego dicā medicinas cōes sp̄eb⁹ sputi sāguis i
fine h⁹ capli. **Q**u ergo accidit sputū sāguinis ex ca
tarr̄o et nō ē catarrus acutus p̄gitiuus ualde cholici
phlomet hō statim et assidue ligatio extremitatū et dscē
dēdo a s̄iorib⁹ ad inferiora et fricēt eoz oleo de oliuis
calido: aut cū unguēto calido sicut ē oleū cucumeris a
finini et similia ei et nō iungat caput oīo. **E**t sint cibi
eoz tritici cū aliquo pōticorū s̄ semitā sorbitōis. sint
q̄ pōtica ista ex fructib⁹ et que eis similit et ap debilita
tē cibent pane infuso in aceto misto cū aqua fia. Et ad
ministret in eis clistere acutū ad attrahēdū mām a par
tib⁹ capitis q̄ nō fuerit phlomia pp phibitōm. Et opz
ut studiū impēdat in infiendo caput q̄tū pole ē: et non
impendat p̄m studiū in hūectādo ip̄m. **E**t ex eis q̄
p̄st ei ē tribuere ip̄m in potu troscicos de karabe. Qu
q̄ nō ualēt ea que dixi nō ē excusatio cure catarr̄i et
retentōis et cū eis que s̄ sicut abrasio capitis et admini
stratio ep̄li facti ex stercore colūbino q̄d more ep̄li sup
ponat et remoueat fm necessitatē. **E**t. **S**. q̄d dixit q̄
mulieri sputū sanguinis aduenit ex catarr̄o quā clisteri
zauit clisteri acuto: et p̄prie q̄n erat p̄le phlomie ea
qr tam remanserat. iij. dieb⁹ et fuerat debilitata et ciba
uit ea pulibus et fructib⁹ in q̄bus ēt erat stipicitas: q̄m
spatiū ei cū cibo lōginquū erat. Et curauit cap ei⁹ cū me
dicamine co lūbini stercois et p̄cepit ei ingredi balneū
pp medicam et nō inuixit caput ei⁹ ut nō humectaretur
et dedit ei in potu tyriacā recētē ut faceret ea dormire.
Nā hec tyriaca fortis op̄i ē ut dormire faciat et phibz
p̄morōm tussis et sedat cursum materiei cū ingrossatōe

In die 10 fo b^o medicaminis nō puenit ad mōuēdū eō
imo dimisit eā qetā tranqllā qum tñ necessaria foret ei
mūdicatio pulmōis. Et plm quo eā rexit fuit q frica
ut extremitates e^o dedit ei in potu qritatē fabe de ty
riaca recēte min^o q^o herbi et fuit intētio e^o ut gradati di
ceret eā ad mel ut mūdicaret cū eo pulmo: deinde dimi
sit eā qetā: deinde fricuit extremitates e^o et dedit ei p^o il
lud aquā ordeī cū pauco pane ut uiuificaret uir^o et i die
iij. dedit ei tyriacā ātiq^o cū melle plurio ut mūdicaret
pulmonē e^o uehēnter. Et cibauit eā in reliq^o dieb^o fm
q^o oportuit et rexit eā regimine pualēcētū: et cū hoc iā
posuerat s^o caput e^o bora p^o horā ex ceratario gūme ru
te siluestris et inbibuit ei balneū. Et hoc regimē ē bonū.
Et oz ut sit tyriaca inter duos mēses usq^o ad. iij. Ip
sa namq^o dormire facit et retinet catarr^o et nō approximē
tur capiti istoz o^o ea. Et necessaria ē abrafio capitis ad
admirādū ista rubificatiō: et si nō alijs saltē mulierib^o
Et necessaria ē uentris solo cuz eis que s^o sicut pulle co
chie si ē illic multitudo et p^o illud pbloma: deinde adbi
beant medicine rubificātes. Et in eo qd ē ex scissura ue
nerant incisione e^o et eā e^o repleto oz ut nō cibet eger
q^o tū pose ē: imo ieiunet trib^o dieb^o i quo sufficiat oī die
cibus paucis ex aliquo uiscoso. Et qn nō apparet ca
sus uirtutis tū expellat a cibatiōe q^o tū plus pose ē usq^o
ad quartā. Et si timeat casus uirtutis timoz^o necessario
cibet eo a quo generat humor equalis aut decliuus ad
frig^o et i q^o sit glutinatio aut inuiscatō et tenacitas et stiptici
tas et pprie ingrossatō sanguis sic alkensatū cū extremitati
bus et sicut capita et sicut oua sorbilia et sicut tri pprie
qd decoq^o cū lētib^o et sicut lētes et iuube et q^o tū pose
ē ut nō comedat illud qd fortē faciat et sit p^o aqua or
dei et pprie decocta cū lētib^o aut iuubis: aut cydonijs
et pane infuso in aqua fza cū aliquo acetoso siue sit sulci
tū siue nō sit sulcitū et totū sit infusū actu et lac uaccinū
de quo buirū ē extractū qn plōgat egritudo ē iuuati
uū pp stipticitatē et fztatē suā. Et lac pluerū pp glutinati
onem suā et suā inuiscatōz. Si āt nō sufficit et addit i sū
guine fiat pblomia. Et pisces aliedradu si uehēntis
iuuamti e^o. Et oz ut sint cibi istoz et eoz q^o pfecti eoz
fzī actu. Et caseus recēs nō salitus ualde iuuat eoz. Et
Et qn cibant isti et siles eis carne eligat ex carnib^o ille
que s^o pauci sūguis sicce leues sicut s^o carnes colūbap
agrestis et turtur et p^o dicū decocte in stipticis et ponticif
Et ex reb^o exptis in abscindēdo iteratōz sputi sanguis
ē masticatio portulace et deglutitio aque e^o: qn ei statū
retinet. Et ex fructib^o cydonia et poma que ābo s^o stipti
ca et iuube humide et grana myrti et xilocazacte de sce
ni et que hoc cursu pcedūt. Et qn sit eis quo utit in fa
mensa aliqd ex luto sigillato armeno cuz gūmi arabico
et pauca cāfoza. Quq^o retinet sanguis et puenit ad quar
tū diē oz ut nutriat et pfortet et icipiat ab eis que sunt
sicut panis infusus i aqua: deinde alkezeis et extrema
tes et cerebella. Et si fuerit fissura et icisio cā acuita
tis sanguis fiat illud qd oz de declinatōe sanguinis ad
inferiora et ad diuersitatē p^ois. Euacuet ergo cholera
deinde fiat infusio cū fortitudine et fiat hūectatio et ad
miltent stiptica et et glutinatiua et aqua ordeī et cācri et
cucurbita et medicamē Andromachi et medicamen. B.
In facto āt ex aptōe uenaz medicine quas oz admi
nistrare sint stiptice pontice pglutinatiue sicut s^o medici
ne que necessarē s^o in eis que pterierit et s^o glutinatiue i
carnatiue cū stipticitate. Et iste s^o sicut balaustie et capi
ta granatop et sumac et succ^o teratit et succus ramop ui

tis et glādes et solia rubi et karabe et acatia et licia et suc
e^o uirge pastoris et suchaba et succ^o agreste et beusitides
et qn pfortat ista et que ex eis sūt cū alūne et gallia et a
loe et ap^o imbio. Et sūt ex eis medicine ppositae et troc.
pparati ad hoc ca. iā ppositi ex medicinis pdictis. Et
qn decoq^o iste medicine in aq^o puris: aut in qbusdā
succis et bibit decoctio eoz. Et qn sūt ex eis epla: et
qn admiscēt eis et aggregant medicine cordis predi
cte et medicine pectoris pdicte sint apū et āeos et anisū
et spica et ramaeba. Et qn miscēt cū eis nazcotica que
s^o sicut cortices radicis mādragore et hyusqami et papa
ueria. Et qn pmiscēt eis glutinatiua sicut gūmi et cō
tices turis et stella semius et spodiū et sem^o armoglosse et
mucilago pslū et sem^o et succ^o portulace et mucilago
granop cydonioz. **S**ed qū ē resudatio ex apate tūc
cura e^o ē pblomia et cūor deinde maturatio et non curet
cū stipticis. Illud ei attrahit nocumtū magnū. Immo
oz ut curet cura pipneumonie. **F**actu āt ex corrosio
ne ē prauē cure et difficilis: et ē quasi sicut illud de quo
despat. Nō ei sanat aut nō p^o solidat nisi cum remotōe
malitiē psonis et illud nō fit nisi in spatio in e^o simili aut
induratur ulcus aut putrefit. **E**x qn pfort ut n^o p
mittat corrosio pfirmari expellēdo hūorē acutū. et qn
solōe educūt cholā et grossū simul cū eo qd ē sicut pille
de agarico. Et si idigueris intētiōe pfortatiōis pforta et
ingenia ut sedes p^o motōz tussis cū medicamē de seib^o
Sperat ei ex eo qd aliqd pferat iuuamti. Et ad sūmū
cura eoz ē mūdicatio et tū cū pblomia et alijs et cibi
boni chimi. Et ex eis qdē que sanāt corrosionem s^o
tua et myrrha et sanguis draconis et sem^o portulace et ra
dix malue et troc. stelle in q^o addit op^o medicas p^ois
Et medicine ppositae quas dixit paulus et nos dice^o s^o
in antidotario. Et eoz medicine ad hoc iuuatiue sūt il
le in qbus ponit sedenigi et sanguis draconis et karabe
et sandazaca et luti sigillatū et ad ultimū oē exiccatiūz
mūdicatiūz iuuatiūz p^o solidatiūz. **F**actu āt a pe
ctore curat cū eplis et medicinis in qbus ē subā subtil
que admiste sūt eis. Et sūt ille quas diximus ut pueniāt
ad pectus. Albedarūgi uero in seipso coniungit inter
duas res qū existimat q^o causa sputi sanguinis sit ruptu
ra. Et medicie p^odicte oēs sūt cōuenientes ad hoc. Et
qum existimatur q^o causa sit frigus faciens euenire spu
tum sanguinis fm modū p^odicte: tūc cura e^o ē sicut dixit
B. Illud ei accit cuidā adolescētē et curauit euz. P^oblo
tomauit nāq^o eū in die pmo et secūdauit et fricuit extrei
tates e^o et ligauit strigēdo eas fm q^o oz in oī retentione
sputi sanguis et cibauit eū sorbitōib^o et posuit s^o pectus
suū ceratariū de gūma rute et remouit ipm ab eo hora
noctis ut nō adderet calefactōz e^o fm qritatē q^o sit et ci
bauit eū cū sorbitōibus et dedit ei i potu medicamē de se
minibus. Et postq^o dies tertia affuit ulus et sup pect^o
e^o illo ceratario trib^o horis. Deīn remouit ipz et cibauit
ipm aqua ordeī raseata cū carne anatis. Postq^o igit tē
perata ē p^olo pulmonis eius et sublarus ē timor aduen
tus apatis mūdicauit pulmonē eius cū tyriaca antiq^o
p^oleta. Et gradauit eū ad bibēdū lac asininū et ad reli
qū regimen sputi sanguinis. Et dixit. B. q^o oīs quem
ex istis p^oleq^o sputū sanguinis idie primo sanat. sed alio
rum diuersificat dispōnes. Et nos iā restificati sumus d
istis que iuuat bec uia et siles ei. Et qn existimatur
q^o cā ē humiditas et mollificatio admistrā illud i quo s^o
exiccatio et calefactio et stipticitas sicut ē radix s^o nanti
et mastix et cymīnū torrefactū et calāntū montanū et cal

eadis et castorei et croci et albengi. Et qñz admiscē
iur eis stiptica eq̃lia sicut castanee. Et quandoq; fuit ex
istis ppositis que dicē i antidotario. Et qñ existima
tur q; cā sit siccitas et illud ē i principio admistra. hūe
ctantes notas que sūt ex lactibus et oleis et succis p^o re
gimē cōe de declinatōe materie ad ōrietatē p̃tis. Vex
ea que p̃tinet huic loco ex p̃bōia et alijs miora sūt et de
bilia eis q; p̃tinet alijs. Et qñ ē casus si epar tūc cura
ei^o ē cū isto suffus. R. zeubar. x. lacce. v. luti armēi. v. sit
q; dosi^o p̃tinet. 3. i. 5. Et medicinis vō cōibus ille que
singulares sūt scripte sūt in libro sō in areol notis. Et il
la que ex eis p̃tinet huic loco ē hematites. Nā qñ teri
tur uehemēter sicut puluis et bibit ex eo aur. i. i. q̃busdā
stipticis aut succis iuuat nobili iuuamine. Et qñ masti
cat portulaca et deglutit aqua et tūc qñz retinet statim
et aqua citroli et succ^o et p̃prie cū q̃busdā g̃utinatiuis
stipticis ualde q̃ paulatim trahit. Et cornu cerui adu
sti qñ p̃misset medicinis ē plurimi iuuamēti. et sicut aqua
mēte et ē succ^o algarab pōdere. 3. 3. Et ē illud qd ē su
pius i coziadro cū aqua sicut pōdere. 3. 3. mane et sero. et
et corallus qñ est p̃limi iuuamēti et luti semiz. Et exi
stimauit qdā q; noiat grece stella terre et noiat noibus
plurib^o et uiz q; sit nom altalk et ē sumat sanguis bedi an
teq; p̃gelet et sumat ex eo i potu. 5. 3. tribus dieb^o et ē d
granis myrti et seie arnoglossē pondus. 3. 3. i aqua plan
tagis: aut succo rose qñ ē ultimū et cydonia et iuuat et
p̃prie assata et ē coagulū leporis cū aqua ro. Aut aliū
ex coagolis cū decoctōe pōtica. Aut cū aqua albeda
rūgi et p̃prie et eo qd ē ex pectori et luti sigillatū et loco et lu
ti semiz cū aliq̃to aceto et ē succutū et ē spūia. et dixit
uir i qdā q; agg̃gavit q; ē spēs calamiti nascēs i lapi
dō q; tenet et cōedit cū sale et noiat nimis alburā siluēti
et i hoc ē p̃sideratō: et h^o mē lūit in potu cū equali mē
sura amili. Et itē ex illis que iuuat ipm ē ut det i po
tu ex alumine iamenī et p̃prie i uicellis ouoz tepefactis
nō coagularis oio: et ē glutē pisciū p̃fert qñ bibit ex eo
Et qñ p̃uor sit res tē qñz dat i potu pondus quar
te. 3. i. de seie hyusqami cū aqua mellis. Et oz ut dent i
potu medicine p̃stringētes sputū sanguis cū uino pōtico
ut penetrēt nisi sit se. Tūc ei sumat i potu cū succo alio
Et ad antiquam et ueterē seminis porri nabathi et gra
noz myrti p̃tes sumat equales et potet ex eis usq; ad. 3.
3. cū aqua uirge pastoris aut sumat succi porri de sceni
3. i. et aceti. 3. 3. potet in mane. Et det in potu adustum
spōgie cū aliq̃to uini de passis. Et. B. qdē curauit spu
tū sanguis cū tyriaca et mibridato et medicis boni odo
ris: qm ipse p̃fortat nām ad hoc ut sit auara sanguis et
p̃solidat uulnera. Et sicut tro. stelle et medicam adroma
chi. Et cetaurea aggregat ad retētoz sputi sūguis et mū
dificatōz: qñ i potu sumat ex ea febricitantes cū aqua et
aliq; cū uino. Et sclauū qdē curat cū decoctōe radicis cē
tauree maioris. Et ex pōtib^o ē ille q. R. succi arnoglossē
pōdus. 3. 3. buglossē pondus. 3. i. succi portulace et succi
ramoz recētis rose. 3. i. terant sine roratōe aque si eos
et colēt et nō decoq̃t: imo dissoluat i eis aliqd de luto
armeno et potet aut sūat succ^o ramoz rose et dissoluat
in eo succus hypoglossidos et endiuia et cornu ceruinū a
dustū et potet. Et ex trociscis troc. h^o. R. acarie balau
stie ro. rubeaz succi barbe hyrcine corticū gladiū cor
ticū turis p̃tes equales: et itē arsenicū corticū radicis
mādragoz luti de albobera et acaria sem portulace sem
albedarūgi balaustie cāfora sumat et fiat ex eis tro. et sit
potō eoz pōdus. 3. 3. cū. 3. 3. aque aut uini pontici: aut

aque albedarūgi et ē sem papaueris luti sigillatum et
beusitides tus cāfora dent in potu cū aqua albedazun
gi. Et itē trocisc^o que dixit Eben serapion: et est ille q
facit cū gūma amigdali. Et ex oleis admistratio sicut pe
ctus: i estare qdē ē oleū de cydonijs et i hyeme ē oleū
nardinū. Trocisc^o bonus. R. luti de albobera et coralli
et stelle sem rose sicce oium añ. p̃tes. 3. 3. karabe et gūmi
et amili oium añ. p̃tes. i. terat et fiat inde troc. et potio ei^o
sit. 3. 3. aur. febricitantib^o i succo stiptico et nō febricitanti
bus i uino et p̃prie stiptico. Et ex ēplis cōib^o ē faria or
dei et farina herbi et acaria cū albumie oui. Quis sū
guis retinet tūc pueni ad p̃solidatū uulnus et ad p̃hibē
dū apha et p̃solidatio uulneris ē cū eo qd sciuit ex gluti
natiuis stipticis. Et p̃hibitio aphas ē cū p̃hibitōe cibi
et attractōe materie ad extrema et infiatōe pectoris. et
oz ut sorbeat acetū mistū multotiens. Et oz ut se custo
diat p̃retentōz et p̃uētōz et si res p̃dictas. Aqua at
quā potat oz ut sit aqua pluuialis: aut aqua i qua ponū
tur luti armenū et rose et aqua ferri et i qua extinguit fer
rū et iuuatua p̃p sua stipticitatē. Et qñ timet p̃gela
tio sūguis i pulmone oz ut i potu det in principio acetū
mistū cū aq̃ nisi tussis assit: et ei oz ut caueat acetū. et qñ
q; sanat sanguinē p̃gelatū. 3. 3. i. diacurcume cū aliq̃tu
lo d aqua porri et cochliaria oxymellis. Et ex p̃positis
ad hoc ē illud qud. R. fenugreci decocti. 3. 3. 3. 3. i. 3. 3. i.
myrrbe. 3. 3. 3. 3. i. olei de lilio. 3. 3. i. pipis. 3. 3. i. hyusqami. 3. 3. i. ro
sap. 3. 3. 3. 3. i. fiat ex eis troc. et exiccet i umbra et sumat i po
tu cū aq̃ seniculi et apij et ē coagulū leporis et aqua ci
neris ligni fici cū balce: aut origanū cū melle: aut solua
tur uenter cū eo qd ēnat. Et medicinas qdē singulares
dixiū i libro sō et p̃positas dicē i antidotario. et tu le
ge sermonē n̄z de isofone sūguis p̃gelati i libro quarto
Tractat^o. 3. 3. d p̃ncipiū specularis scie aphas mēbrorū
p̃tū pectoris et extirpaz eoz p̃terquaz cordis.

Sermo ultio de doloribus p̃tū pectoris et lateris.

Capitulum. i. de pleureli.

Quandoq; accidunt in uelaminib^o et funi
cis et lacertis que sūt in pectore et costis et
p̃tib^o eoz apha ledēia ualde dolorosa q
noiant solati et b̃rēn et pleures. Et qñz
fuit et dolores i istis mēbris nō ex apha: sed ex uentosi
tate: qñ errant quidam et existimāt q; sit ex hac egritudi
ne. Vex nō ē pleures nisi apha calm i p̃tib^o pectoris aut
in lacertis intrisecis et in uelamine coopiente pect^o: aut i
uelamine distigēte et ē illud qd ē pur: aut i lacerto ap
parente extriseco: aut uelamine extriseco cū cōitate cu
tis: aut absq; cōitate: et maius istis et terribilius ē illud
qd ē in ipso uelamine distigēte et ē prauis eis. Et
mā qdē h^o aphas sūm p̃lim ē cala: aut sanguis choleri^o:
qm i mēbris tunicos nō penetrat nisi subtilis cholicus
deinde sanguis purus. Et p̃p hoc sit p̃ximū uehemētie
febrū et tertiani 3. 3. p̃p hoc raro accit ei q; eructu
at sūm p̃lim acetose qm ē p̃blatice p̃sonis. Et cum hoc
qñz sit sepe ex sanguine adusto. Et qñz sit ex p̃blate pu
trido. Et qñz sit sed raro ex melia putrefacta istāra. Et
nos iā oñdim^o i libris ulib^o: q; si nō ē ex p̃ditōne aphas
calidi ut nō sit ex p̃blate et ex melia: imo qñz sit ex p̃bla
te et melia: sūm modū tū ut nō sit acutū nisi qñ ē ex cho
leza aut sanguie. Nā si ē ex alijs ab his duob^o ē chrōi
cū: et hec ē res quā p̃les hominū nō p̃prehēdēt. Et
p̃pterea q; o^o apha aut resoluū aut idurat aut collectō
nem facit. Et tūc sicut ē dispō pleureli. Vex induratio
in pleureli ē ex eis q; minorant. Ip̃m eiz aut resoluitur

B iij

aut collectōz facit i dñatōe dispōnū. **E**t pleures qđ
qđ resoluit recipit pulmo fm plm illud qđ resoluit ex
ea ⁊ exicat ipm ⁊ extra educit illud. Et qñz resoluitur
ad pte alterā. **E**t qñ colligit sanies idiget necessario
maturatōe ut zūpat. Et qñz recipit pulmo sanie. ⁊ qñz
recipit eā uena p̄caua ⁊ egredit ad urinā. Et qñz effun
dit ad meatū fecis ⁊ etiat cū solone uentris. ⁊ muloniēs
cadit ad loca uacua ⁊ carnes glandulas. Et facit eueni
re apata in eis qđ sicut duo ignia ⁊ almagabeni ⁊ p
abas aures. **E**t multotiēs expellit mā ad cerebruz
⁊ mēbra alia sicut dicemus ⁊ accit timor ⁊ interficit. Et
qñz pfocat mā pulmonē multitudine sua i pfocādo mea
tū anbelit. Et qñz multitudine nō ē bec multitudine ⁊ nō
ē mā unde sanies siue sputū sit hie saniei. Sed uirtutes
si p̄strate: qđ deficiūt a sputo: ⁊ pp hoc oz ut p̄fortet uir
tus i hac hora: ita ut sit fortis ad faciēdā p̄strictōz uebe
mentē ad tussim sputi: hoc nāqz sputū ē opō qđ p̄plefdu
abus v̄tutib⁹ quaz una ē nālis maturatā ⁊ expulsua
ē: ⁊ altera ē uolūtaria expulsua. Et qñ nō p̄fortat am
be pole ē ut deficiat a mūdificādo. Et scias qđ difficul
tas spuēdi nō ē nisi ex uirtute qñ ē debilis aut ex infir
tas qñ infirm⁹ ē lesū motu sui ipsius: aut ex motu uicini sui:
aut ē ex mā qñ ē subtilis ualde: aut ualde grossa: aut ui
scosa. **E**t i b⁹ modi qđ dispōib⁹ qñz accit in pulmo
ne sicut ebullitio pp cōmitionē aeris cū mā inobedien
te effusa ad pulmonē ⁊ ad cānā. ⁊ qñ nō mūdificat cū
sputo i pleuresi usqz ad. xliij. dies tūc iā facit collectōz.
Et qñ nō mūdificat uirus p⁹. xl. dies tūc iā cadit in pi
pneumoniā ⁊ p̄bifim. Et qñz erūpit uirus i. vj. Sed i
p̄bifus ē in. xx. ⁊. xl. ⁊ in. lx. Et qñz accit ruptura ante
maturatōz p̄p̄ea qđ nā expellit māz nocētē pp suā mul
titudine aut acuitatē suā: aut pp calitatē p̄p̄onis etatis
⁊ tēporis ⁊ regionis ⁊ receptōz faciētū erūptōz ex ebi
bitis ante borā ex pte erroris medici. Et ego dicā erū
ptia p⁹: aut ex motu egri sifluo ⁊ maxio sicut casu aut
tussis: aut uociferatōe ⁊ illud ē timorolū. Et qñz accit
ut p̄mutet pleures ad pipneumoniā ita ut recipiat pul
mo mām apatis. Deinde nō ē bonū sputū ⁊ ⁊ retinet i
iplo qđ apat. Et qñz accit ut p̄mutet pleures ad p̄bi
sim qñz mediātē pipneumoniā fm modū quē dicturi su
mus: ⁊ qñz absqz mediātōe pipneumonie: imo ut ulceret
mā aut sanies resoluta ab ea subām pulmonis acuitate
⁊ malitia sua. Et qñz accit ut p̄mutet ad spasmū ⁊ alcu
zēz ita ut expellat mā ad neruou p̄iictos mēbro in quo
ē apa. Nā mēbrū ē neruolū ⁊ bec p̄mutatio p̄nitiosa ē
deinde nō seq̄it cū ea reliqua signa bona. Et qñz succe
dit pleuresi ⁊ pipneumoniē qđ stupor in postremo adiu
torij patientis ⁊ in domestico brachij ⁊ ul⁹ ad extrema
digitoz. Et qñz p̄transit ad pte cordis. et accit tremor
cordis quē seq̄it sincopis ⁊ ad lat⁹ cerebri ē i dispōe
resolutōis ante collectōz ⁊ in dispōe collectōis. ⁊ qñz
p̄mutat mā ad mēbra appetitā ⁊ sūt exiture. Et qñz
sit p̄mutatio ⁊ bec cū penetratōe ipsius i subās neruo
rū ⁊ cordaz: imo ossiū. Et qñ declinat ad loca iferiora
deinde apiunt ⁊ sūt fistule ē illud ex cāis euasione ⁊ nō
sunt fistule maligne nocitue. Et si declinat ad iūcturas
⁊ sunt fistule euadit infirm⁹ ē. Sed qñz antiquat mē
brū ⁊ p̄p̄ie qñ nō ē illic eūo alia cū stercore: aut urina
grossa pluzimi sediminis aut pp sputū plurime maturi
tatis. Nā si fuerit aliqđ hoz erit salubri⁹. Illud ei figi
ficat paucitatē materiei facientis exituzas: ⁊ polis ē re
ctificatio ⁊ cū maturatōe. Et exiture iste qñ occultat ⁊
p̄fundat significat nocumtū ⁊ multiplicat p̄p̄ie quan

do redit mā ad pulmonē. Et quādoqz accit ex uehemē
tia febris frequētia anbelitus. Et ex frequētia anbelit⁹
uiscositas sputi. Sputū ei exicat cā anbelitus frequē
tis. Et quādoqz accit ex uiscositate sputi uehemētia la
boris ⁊ additio inflātōis. Et ex additōe inflātōis fre
quentia anbelitus. ⁊ ex frequētia anbelit⁹ uiscositas ⁊ nō
cessant abe iuuare se si malitiā. **Q**ueritāt que spēs
pipneumonie ⁊ pleures sint deteriores an illa qđ ē i late
re sinistro uicina cordi an illa qđ ē in latere dextro. Qui
dā ei ponūt hāc ēe deteriore. Et qđam ponūt illam de
teriorē ēe. **V**eritas ē qđ p̄p̄inqua pti sinistre ē dete
rior. Sed ē p̄ueniētiō ad hoc ut maturet ⁊ recipiat re
solutōz si fuerit de p̄p̄ietate ⁊ ut suscipiat illud. Et illa
que remotior ē a pte sinistra ē salubrior. **V**er ip̄a ē ex
pte resolutōis ⁊ maturitatis magis inobediēs. Et quā
doqz facit cadere in pleuresim repletio hūoz quādo ac
cidit in pte capitis aut pte pectoris: aut i q̄buldā uenit
piunctis p̄tib⁹ pectoris. Et quādoqz facit ip̄am possi
dere multitudine potus aque siue p̄stringētis mās. Et fri
gus additū q̄admodū facit ip̄a euenire caliditas uebe
mens ⁊ potus uini puri mouētis hūores quos ebulliū
facit. Et ratio qđē p̄mutat pipneumoniā ad pleuresi:
Ver res eōrio ⁊ cū hoc illud qñz ē ⁊ alleuiat cū eo p̄stri
ctō abeliū alleuiatōe aliqua. **E**t pleures qđē p̄m
accit i autūno ⁊ hyeme ⁊ p̄p̄ie p⁹ uer hyemale ⁊ multi
plicat in uere hyemali ⁊ exufflatōe septemtrionis pp
multitudine sifluitatū: aut pp coarctatōz sifluitatum ⁊
multiplicat cū eo dolores later ⁊ costaz ⁊ p̄p̄ie succes
sione meridiēi ⁊ in estate. Et qñ exufflat meridiēs mio
rat ualde. **V**er qñ ē estas austina pluuiosa: ⁊ sifl autū
nus multiplicat in fine autūni in habentib⁹ cholaz pleu
resis. Secūdū formā dō alia ab hac pleuresi minorat
in aeribus ⁊ regionibus ⁊ uētis meridianis. Et miora
tur ē in mulieribus que mēstruāt: qñ p̄p̄ones eaz de
clināt ad hūitatē absqz cholā. Et quādo accit p̄gnanti
bus ē p̄nitiosū ⁊ minorat in decrepitis: nā si accidat in
terficit pp debilitatē uirtutū ipsōz in spuēdo ⁊ mūdifi
cando. Et pleures qđē quādoqz assimilat apati ep̄is
Nam suspensoria qum extendunt pp apa ep̄is puenit
illud ad uelam ⁊ p̄aniculū ⁊ sentit in iplo dolor ⁊ p̄ueit
ad p̄strictōz anbelitus: qđ necessariū ē tibi ut cognoscas
diām inter ea utraqz. Et quādoqz assimilat sifsen. Et
pleures quādoqz interficit pp magnitudinē accidētū
⁊ ⁊ quādoqz interficit pp pfocatōz. Et quādoqz inter
ficit cū p̄mutatōe ad pipneumoniā ⁊ p̄bifim. aut sincop
im aut aliud ex eis que dicta sūt. **E**t scias qđ pleure
sis quādo associat ei sputū sanguis ē similis hydropifi
cui associat febris. Indiget ergo primū ⁊ est pleuresia
cura siptica sputū sanguis ledente scdm pleuresim. Si
cut scdm indiget cura calefaciēte ⁊ exiccāte: aut exiccā
te equali scdm hydropisim ⁊ hūectate infante pp febrē
Et multotiēs ē cā pleuresia ⁊ pipneumoniē assūptō ci
boz grossi nutritiū ingrossāis nutritiū sicut alcanna
bita: qđ expellit ad ptes māmille ⁊ lateris. Et cura qđē
materie subtilis ē cū balneo ⁊ exēti ex eo def oxymel
uelociter ⁊ alienet inunctōz qđ sit fricādo cū oleo: qñ ē
attractiua. Et quādoqz excusat p hoc a p̄bifomia.

Capitulū. ij. de signis pleuresis.

Pleures pure signa sūt manifestā ⁊ sūt febris in
separabilis pp uicinitatē cordis. **E**t secun
dum est dolor pungitiuus sub costis: qñ membrum est
p̄aniculosū ⁊ multotiēs nō apparens nisi ap̄ abeliū.
Et quādoqz ē cū p̄ictura tēsiō: ⁊ quādoqz ē plm. ⁊ tē

ho qdē significat multitudinē: et punctura fortitudines
 in penetratōe et mordicatōe. Et tertiū ē strictio anbe-
 litus pp coarctatōm faciā ab apate et puitas et frequen-
 tia e. Et quartū ē pulsus serin⁹ qdē diuerfitas
 augmenat et egredit ab ordine ap statū ppter debilita-
 tem uirtutis et multitudinē materiei. Et qntū ē tuf-
 sis: qñz ei accit in pncipio b⁹ egitudinis tussis ficcat de
 inde cū spuro: et qñz ē bec tussis in principio rei cuz spu-
 ro et ē laudabile ualde. Et tussis qdē nō accit nisi p-
 pterea q pulmo ledit ex uicinitate. Amplius iudat ad
 ipm id qd iuduat ex mā egitudinis: qñ idiget spuro e
 q si resoluat tota et reludet tūc iā mūdicat illud qud
 collectū erat. Et cū ea qdē que pura ē nō est pulsatio:
 qm mēbrū ē priuatū multitudinē arteriarū. Et ampli⁹
 qm pleuresis ē silis apan epia ppter tussim et febrē et cō-
 strictōm anbelitus et ppter tēfionē suspēlorioz et expul-
 sionē doloris ad pāniculū coopientē oz ut distinguatur
 inter utraq. Et itez similat pipneumonie pp illud et p-
 pter sputū: qñ oz ut distinguat inter ipsā et illā. Et itez
 dia inter apa epia et pleuresis ē: qm pulsus i apate epia
 ē undolus et dolor ē granatius nō pūgitius et facies
 ē puerla ad citrinitatē malā: et tussis est absq spuro: imo
 tussis ē ficca tarda. Et qñz denigrat lingua e. pp citri-
 nitatē. Et urina ē grossa hydropica et ego est epatica et
 senit grauitas i latere dextro et nō pprehēdit ipz tact⁹
 cū dolore. Et qñz ē i apate epia solo silis loture carnis
 recentis pp debilitatē uirtutis. Et qñ apa ē i gibbositā-
 te sētin carne plm. Et si ē cū cōitate detegit ab eo abe-
 litus iobediens qñ significat rē grauē suspēlam. Et cō-
 strictio anbelitus i apate epia ē silis i horis nō uehemē-
 ualde. Pleuretici vō tussis ē cū spuro et dolor e. ē pun-
 gitius et urina ē bone subē et color e. ē optimus et p-
 strictio abelitus e. ē uehemē et ē pueniēs ad additōnez
 plurimā. Et dia iter ea abo et inter pipneumoniā et est
 qm pulsus pipneumonie ē undolus et dolor e. ē grauā-
 tius et strictura anbelitus e. ē uehemē et abelitus e. ē
 calefactus et signa alia. Et qm cū pleuresis qñz accit ac-
 cidentia sisen borrenda sicut pmissio intellect⁹ et aliēatō
 et frequētia abelitus et tremor cordis et sincopis et que sē
 minora illis et prauitas āgustie et multitudo rixe et uebe-
 mētia sitis et alteratō coloris faciei ad colores diuersos
 et uehemētia febris et uomitus cholē. Et cā i illis acciti-
 bus ē cōitas pectoris cū pncipalib⁹ mēbris et uicinitatē
 eoz oz ut distinguatur inter utraqz res. sisen et bifen.
 Et dia igit ē q pmissio intellectus accit in sisen i pri-
 mis. Deinde uehemētia sisen in ipso reliqua accidentia et
 ē abelitus i eo sanior et postponit corruptio anbelitus
 a pmissione et sē cū eo accit ipsius ppria sicut rubedo
 oculoz et attractio eoz ad siora. In bifen vō postpōi-
 tur pmissio intellect⁹: et qñz nō ē nisi iuxta mouēt: imo est
 rō et icolumis. Vēz in ipso pcedit alteratio abelitus et e.
 malitia et ē i pncipio tēfio i mirac ad siora ac si trabat
 ad apa et dolor pūgitius. Et ex dia i hoc ē q pulsus i
 sisen ē magnus declinās ad raritatē. Et i pleuresis par-
 uul ad frequētiā ut succurrat puitati. Et pleuresis qñ sit
 uehemēti⁹ uehemēti⁹ sūt accit pda cū ea et ficcat li-
 gua cū ea et exaspas. qñ g augmētat accit rubedo i facie
 et oculis et iquēdo uehemē et corruptio abelitus et pmissio
 intellectus et sudor interfect⁹: et quādoqz perducit ad flu-
 xū uentris malum.

Q Cap. iij. de signis e. et que ē pura et non pura.
 Am nō ē pleuresis pura: imo ē i pāniculo uelā-
 te coltas et lacerto extrileco hnt signa et sē dolor in ea et

nocumētū ad terminū. Illā nāqz que sit i pāniculo extri-
 seco pprehēdit tactus. Et qñz cōicat ei cutis et appet
 uisui: et qñz rūpit exterius et nō facit sputū. Et bec eru-
 ptō qñz sit nā et qñz sit arte. Et cū illa que sit i lacez-
 to extrileco ē pulsatō. Nā si sentit cū attractōe aeris in
 lacerto dilatāte. et si sentit i reditu ē in lacerto pstringen-
 te. Et iā oñdimus qm abo iueniūt i duab⁹ tunicis simul
 s. intrinseca et extrileca: et pprehēfio ē pprehēdit hūc mo-
 dū pleuresis q nō ē pura. Et i hac qdē nō pura nō ē ex
 dolore pūgitius et ex pstrictōe abelitus et tussis et ex duzi-
 tie pulsus et serinitate e. et uehemētia febris et accitium
 e. qd ē in pura: et qñz ē pulsus lenis. Et qñz ē se. pp
 apata i alijs locis a pdictis: aut pp cāz aliā sicut sputū
 saniosū aut aliud et nō ē pleuresis qum nō sē illic dolor
 pūgitius et pulsus serinus et reliqua. Et i nō uera eri-
 lit sub⁹ pectinē plāte dolor. Et i pura q ē in uelāi-
 ne distinguēte ē dolor declinās ad ossa pectoris et ē pmi-
 nio rōis in ipsa et sicut uehemēti⁹ accitū et dolor et
 difficultas anbelitus et nō ē uehementia febris et ueloci-
 tas sicut in alijs. Immo qñz postponit ulquequo putre-
 fiat silitas et sit fortis se. ualde. Et si ē i pāniculo tegē-
 te pect⁹ dolor ē usq ad fuculas. Et diuerficat dolor
 pp diuerfitatē tact⁹ ptiū pāniculi furculaz et ppter diuer-
 sitatē ptiū i sensu et nō ē cū ea pulsatio oio et declinās ad
 partes thoracis ē ppter apa i uelamine distinguente. Et
 qñz ē ppter cuētū apatis i insitis mēbroz carnosoz
 que sunt in costis et non est in eo multus timor.

Capitulum. iij. de signis malis et signis saluis.

Significat salurē e. sputū facile uelox matur⁹ et ē
 albu planū equale et pulsus q nō ē uehemētis du-
 ritia et serinitatio et paucitas doloris et reliqua acciden-
 tia et icolumitas sōni et abelitus et receptio cut⁹ et q eger
 tolerat illd qd panis et equalitas calitatis i corpore cū
 equalitate et paruitas sitis et tristitia. Et sise sudor et uri-
 na et ego sūm dispōz laudabilē. Et digō urine ē sigm bo-
 nū in ipsa: sicut e malitia ē sigm malum ualde. Et malī-
 tia egōnis et fetor e. et uehemētia citrinitatis e. ē signum
 malū. et aptio fluxus sanguis nariū ē ex signis bonis ul-
 timis i pleuresi. Et malū ē ut sint accidētia et q signifi-
 cationes ipsius uehemētia et fortia et sputū retentū aut tar-
 dū et nō est digestū: aut rubetū pure: aut plūbeū aut nigz
 aut addit uiscositas e. et difficultas et pstrictio et ē sūm p-
 riū reliquoz que numerauimus i bono. Et ex sigis ma-
 lis ē ut sit illic urina seculēta non equalis et est sāguica
 significās islamatōz pmissuraz cerebri. Et ex sigis mal
 ē ut sit illic calitas uehemē et pprie qñ ē cū sūtate i ex-
 tremis et dolor tēdēs ad posteriora et additio do-
 loris qñ eger dōmit si laus. Quē ergo accit et aut pleu-
 retico diuerfitas i sine e. significat q par iā debilitat⁹
 ē et malū ualde et ē in principio sui signū bonū imo est
 res iuuas. Diuerfitas at que uenit post illud et nō imo
 uentur cū ea difficultas anbelitus et tristitia fortasse inf-
 ficit in quarto aut ante ipm. et tremor q ē sub thorace
 in pleuresi multoties significat cōmissionē rōis cū cōita-
 te uelaminis. Et qñz sit iste mor⁹ ex materis uelaminis
 et motus e. sūm plm i b⁹ egitudine ē mor⁹ al. endēs. Et
 ex signis malis ē ut pfundē erit ure pcedētes a pleuresi
 absq sedatōe febris et nō sit sputū bonū. Nā illud signi-
 ficat mortē ppter illud qd ē in eo pculdubio de reditio-
 ne materiei ad pūdū. Signis uero bonis et malis q sūt
 p suppuratōez singula faciemus ca. Et scias q pleu-
 resis qñ non est in ea sputum: tunc est aut debilis ualde
 aut mala fraudulenta. Nam aut nō ē cuz ea multitudo

materiei de qua sit curandum: aut ē inobediens ad spu-
endum maligna. Inq̃t Hip. multotiens ē sputū bonum
facile et sibi anhelitus et si illic alia signa mala mortalia
s. species in qua ē dolor ad posteriora: et ē quasi sit dor-
sum patientis eā dorsū uerberari. Et ē urina eō sanguinea
saniola. et raro sit beatus: imo moris inter quartū et vj.
et raro prendit usq̃ ad quartundecimū: et in plurib⁹ quz
p̃transit. vj. sanat. Et multotiens apparet inter hūme-
ros patientis ipam rubedo et calefit spatula et non pōt
descere. Si at calefiat uenter et egrediat ex eo ego ei
trina moris nisi p̃rseat. vj. Et qñ ad ipsū festinat spu-
tū plurimaz sp̃ez et diuersoz color. deinde uehemēior
sit dolor moris in tertio si non sanat. Et sp̃es alia ē euz q̃
sentit pulsatio extensa a furecul usq̃ ad crura et ē in ipa
urina aquosa cum qua non ē sedimē et sputū et ē mortāl
propter declinationem materiei ad caput. Si at p̃tran-
sit. vj. sanat. **Cap. v. de signis horarum eius.**

Quā non ē sputū: aut adest sputū subtile: aut pū-
aut illud qd̃ noīat salina sūm qd̃ dicturi sum⁹ ē in
principio: et qñ augmētant accidentia et augmētat sputū et
icipit remoueri a subtilitate et addit in p̃ssatione et i faci-
litate et icipit remoueri a rubedine ad albedinē et si ē mā
declinans ad citrinitatē et ē p̃portionalis rubedini ē i au-
gmēto. **Amplius** qñ eger expuit sputū facile matur⁹
sūm qd̃ diximus de maturitate et ē plm et dolor ē leuis et
istud ē status et hora eueniunt maturitatis itege. Dein-
de qñ sputū icipit minui cū subā illa: aut illa facilitate et
cū p̃uatiōe doloris et diminutōe accidētū tūc iaz decli-
nat. **Quz** retinet sputū p̃remotōz illoz accidentiū
omnino tunc iaz completur declinatio.

Cap. vi. de signis sp̃erum et hz causas ipsius.
Res qbus significat eā efficiens pleuresim sē
sputū et color et qñ ē simplicis coloris aut peri-
si coloris et ex loco doloris et ex febre et uehemētia et
et paroxismo ipsius. **Sputū** nancz qñ ē rubēū signi-
ficat sanguinē: et qñ ē ad citrinitatē declinē significat cho-
lerā: et flauū significat p̃gregatōm amboz. Et quando
ē ad albedinē declinē et non ē matur⁹ significat p̃bā. Et
quādo ē tēdē ad nigredinē et plūbeitatem et non ē p̃p̃-
ticturā exterius ex fumo: aut sibi illis significat meliā
Et itez dolor i p̃batica et melica sūm plm ē descen-
dens ad lenitatem tendens. et i alijs duob⁹ est ascensus
istatus. Et rursus si fuerit febris fortis uehemēis erit ex
materijs calidis: et si fuerit non uehemēis erit ex mate-
rijs declinibus ad frig⁹ quantūcumq̃ fuerit. **Et** qñz
significat per paroxismos significationem bonaz.

Cap. vii. de signis permutatōis eius.
Quādo non expuit sputum laudabile uelox et non
mūdicat in xiiij. dieb⁹ tūc iā permutat ad colle-
ctōz et significat initū et in ascensione uehemētia doloris
p̃r et difficultas ābelit⁹ et cōstrictio et duplicitas ipsi-
us apud dilatōm cū paruitate et uehemētia febris et a-
sp̃eritate ligue p̃p̃rie et siccitate tussis p̃pter uiscositatem
materiei et sp̃ssitudinem uelaminis et debilitatē uirtutis
et calūs appetit⁹ et permissio rōnis et uigilie et grauitas
que sentit in loco illo. **Et** quando collectōnem facit
et p̃plet collectio descit dolor et febris et augmētat graui-
tas. **Quz** rūp̃it accit tremor diuersus et dilatat pulsus
cum diuersitate sui et cadit uirt⁹ et obilitat ābelit⁹ et m-
toties accit febris uehemēis p̃pterea qd̃ mā mōdicat mē-
bra et mordicat ap̃a. qñz rūp̃it deinde non mūdicatur
a die rupture usq̃ ad xl. dies perducit ad p̃bissim. Et
ruptura sanioli in die. vj. est ex eis q̃ nominant in raroz

Et plm et p̃ illud usq̃ ad. xx. et xl. et l. Et quāto plus
fiunt accidentia collectōis uehemēiora erit eruptio ue-
locior. **Et** qñ plus fuerit leuioza erit eruptio tardior
et p̃p̃rie febris existens et sūma accidentiū. et quādo ap-
parent signa timorola: et tu iā testificat⁹ ea significatōem
laudabilem in sputo et alijs tūc nihil timeas: qñ eorū
euentus est cā collectōis non p̃pter cām aliā. et ois pleu-
relis et dolor non descit per sputū neq̃ minutōm n̄ per
aliā: tūc spera ex ea sanioliratem aut mortem: aut ipam
scdm̄ reliquas significatōes. et qñ uideris pulsus tēho-
nem uehemētem fieri tūc illud indicabit mortem si uirtus
fuerit debilis. et si uirt⁹ fuerit fortis tūc ipsa permutabi-
tur ad peripneumoniā et empima et p̃bissim. et ad sūmū
quū illic est significatio uirtutis et icolumitatis: deinde
non descit dolor cū sputo aut solone uentris et p̃bissim
et uaporatōe tūc ipsa est magis declinans ad empima. s̄
si non fuerit significatio incolūitatis fixiōis uirtutis. et si
xionis appetit⁹ et alioz tūc illud significabit qd̃ est mor-
talis et indicabit sincopi p̃us qñis appetit⁹ cadat secun-
dum p̃bz ap̃ rupturā et rubedo maxillaz ābap̃ est p̃pter
illud. qd̃ ad eas ascendit ex uapore et calefiunt digiti p̃-
pter illud et. **Et** quando rumpitur ad āplitudinem
pectoris facit meditari alleuiatōz aliq̃ diebus. deinde
mollicia dispōz. **Quā** ergo rumpit uides pulsū sūm
q̃ iudicauimus iā debilitatum et tardatū et rarificatum
p̃p̃ resolōne uirtutis cū eione et extinctōe caliditatis in-
nate et accit et sicut diximus tremor que seq̃ febris cā
mordicatōis hūoz. Si ergo fuerit mā appitionis pluz
ma et uirtus debilis p̃ducit ad p̃nitē. Et scias qd̃ quan-
do uirtus ē debilis et tēho et frequētia uehemēiores sūt
tunc istud sicut sciūsti p̃tendit sincopim. **Et** si est
frequētia minor illa et minor ea quam fecit ipsa pleure-
sia tūc qñz indicat subet et sp̃ssitudinem aut tarditatem matu-
ritatis. Et subet qd̃em non accit nisi p̃p̃ea qd̃ cerebrum
recipit uapores humidos q̃st p̃culdubio non cū acuita-
te illa n̄ frequētia pulsus i ea ē ualde. **Et** cerebrū qd̃
recipit eos p̃p̃ debilitatē suā ab expulsione eoz in neruis
Et significat tarditatē suppuratōis p̃p̃ grossitudinē ma-
teriei. Et qñ ipsa non permutat tunc cerebrum et nerui
fortes non recipiūt ipsam. **Et** qñz indicat sp̃ssimū
et illud qñ p̃strictio anhelitus uehemēter sit fortis et fe-
bris non ē fortis. Et qñ uides egritudinem iā sedatam
p̃apper et occultatam et non ē illic sputū tūc fortasse mi-
nuis mā cū urina: aut cū egōne: aut apparitōne solonis
uentris cholice subtilis: aut appetitōe urie grosse. **Si**
at illud non fuerit tūc apparebit exitura. Nam si uideris
tensionē ad mirac et hypochondria et cutē et grauitatem
indicabit illud exitura ap̃ inguina et crura. Declinatio
et ad ambo crura ē uehemēis significatio ad icolumitatem
Et in h⁹ qd̃em p̃cepit Hip. solonē uentris fieri cū bel-
leboro. **Quz** si uideris cū hoc difficultatē anhelit⁹ et
p̃strictōz pectoris et soda et grauitatem in fureculis et mā
millis et brachio et caliditate ad s̃iora portēdz illud de-
clinatōz materiei ad pres auris et capitis. Et si fuerit
dispō hec et non apparuerit apostēa n̄ exitura in his p̃-
bus tunc mā declinabit ad cerebrum ipsum et interficiat
plm in secundo et tertio.

Cap. viij. de sermōe aggregato ex sputo.
Laudabimus sputū et qd̃ ē facilius et uelocius et
plm et magis matur⁹ qd̃ ē albū planū equale in
quo non ē uiscositas: imo ē equalis subē. Aut qd̃ est p̃-
pinquū huic maturat⁹ et cū quo si ē p̃missio intellect⁹
et non fuerint an̄ ipm uigilie: aut accidens aliud malum

et sequitur spiritum illud quod est declivum in primis diebus ad
rubedinem et declivum ad citrinitatem et post illud ad spumum
sum. Et spumositatis quidem causa est ut sit res parva humo-
ris subtilis cui admisceatur plima et sit etiam mistio uehemens
ualde quous spumofum non sit illius bonitatis. Immo est
declivum ad malitiam. Et deterius eo in principio est rube-
um purum et citrinum purum igneum. Et ex malis ualde est
album viscosum rotundum. Et deterius omnium est nigrum
et proprie illud quod est fetidum ex eo et citrinum est melius
nigro et grosso gradato uel rotundo et rotundum est meli-
us non rotundo. Et si fuerit malum tunc erit significatio
grossitudinis materiei et densitatis et significat cum lo-
gitudine egritudinis quod pertinet ad pituitum. Et rubeum
est melius citrinum quam sanguis naturalis ipse et pituita equales
sunt leuioris lateris quam cholera adustiva corrosiva. Et uiri-
de significat congelatum et adustione uehemente et non remo-
uerit iudicium materiei spiritui in suba sua facilitas erit et ferti-
dum quod est malum. Et expuere huiusmodi mala est propter
multitudinem non propter maturitatem. Et os spiritus cum
quo non deficit nocuentum est non bonum. Et ex co-
litudine quidem eorum est ut nominetur purum cui nihil extrane-
um admisceatur maturum aut nihil sanguis aut nihil cholera
aut melis saluam et non nominatur ipsum spiritus. Et huiusmodi
quod pleuerat et non permiscet ei aliquid non accidit ei dispositio
quod significat quod humor est habens maturitatem tunc significat
longitudinem egritudinis. Et quod est cum puritate maturi-
tatis malum significat putredinem. Et ad ultimum spiritus
tunc significat suo colore et significat sua figura et rotunditate sua et
subtilitate sua et significat sua figura et rotunditate sua et
non rotunditate sua et significat sua quantitate in multitudine et pau-
citate sua. Et spiritus quod falsum significat catarrhem corrosivum et
spiritum humoris grossissimi puris quod sit non propter causam ul-
terius pulmonis imo propter causam humiditatis pectoralis do-
minantem in corporibus eorum quod transeunt. xx. usque ad xl.
et dimittunt exercitum quod aggregant in spatio pectoris et
precedit et accit eis hydropis in spatio. xl. diebus usque ad lx.
et non est in ea plurimum mali.

Capitulum. ix. de crisis pleuritis.

Quando spiritus in die primo aliquid subtile non ma-
turum tunc sperat ut maturet in quarto et descen-
dat in. vij. Si autem non maturat usque ad quartum aut initium
spiritui non est ex die primo tunc crisis erit in. xi. aut. xiiij.
Si autem non expuit nisi post quartum deinde expuit et in ipso est
maturitas aliqua tunc res est media. Et si non est in ipso
maturitas tunc egritudo prolongat cum fiducia uel spe et pro-
prie quod sit illis signa bona uirtutis et appetit et etiam.
Et quod non spiritus usque ad septimum aut expuit spiritum mu-
dum sine maturitate penitus. Immo non est nisi humor pu-
rus tunc si iueneris uirtute debile scias quod non maturabi-
tur nisi post ipsum tunc si ipse deficit ante illud egritudo non
pertransibit. xiiij. ergo non pertransibit. Et quod interficat as-
sumptum quod crisis eorum que sit huiusmodi est usque ad xl. aut. lx. et
nature debile icolumitas non portendit usque ad illam horam
Quod si fuerit iueneris fortes et uideris duo desideria equa-
lia laudabilia et uideris sonum et anbelitum semper quod os et uide-
ris urinam maturam bonam sperabis quod transeat. xiiij. dein-
de morietur secundum plimum post ipsum. Et totum hoc
quod materia que egritudinem facit fuerit acuta et prorsus
logior crisis est que facilis est. xiiij. dies. Et quod extendi-
tur usque ad. xx. Et Sal. quod dixit quod quod mundificat cum
spu usque ad. xxx. dies aut iuenit cum eo casum integram.
Et nos iam diximus quod spiritum simplex quod est ut salua si-
gnificat longitudinem egritudinis. Et quod contingit ut spe-

retur crisis in hora et accidat significatio quod ponat ipsas pro
pingorem aut significatio que ponat ipsam longinquo-
rem. Sicut cum spiritum et dissones significat quod crisis
erit in. xiiij. et apparet post. vij. spiritum nigrum et proprie in
die malo sicut octauo. Ipsum namque significat quod crisis ma-
la precedet et si appareat loco eius significatio bona signifi-
cans maturationem laudabilem significabit quod crisis ma-
la postponetur et bona precedet.

Cap. x. de peripneumonia.

Peripneumonia est apostema calidum in pulmonem
et ipsa quod accit incipiendo et quod sequitur euentus
catarrhi descendens ad pulmonem aut prefocatus re-
solutus ad pulmonem aut pleurethm perueniens ad peripneu-
moniam et huiusmodi interficit usque ad. vij. Et si non profectus
ad expuendam materiam tunc ipsa secundum plimum facit ca-
dere in pituitum. Et peripneumonia quidem sit ab omni
humore. Huiusmodi plimum est sit a pituitate quoniam in membro
raro continetur humor subtilis sicut plimum plethra est cholera
corio huiusmodi iteiois quod mēbz est paniculosus spiritus stric. u. i
quod raro penetrat nisi subtilis acutus quous quod fiat ex sa-
guine. Et quandoque sit ex genere cholera rubee et est iter-
ficiens secundum plurimum sua acuitate et quod uicina est
cordi et quod parum iuuabit ab eo quod bibitur et quod loco
emplastri superponitur. Illud enim quod bibitur non p-
uenit ad ipsam dum conseruat ex uirtute inflationis siue
illud quod ei opponitur et illud quod loco emplastri suppo-
nitur non perducit ad ipsam inflationem equales ei. Et
peripneumonia quidem quandoque remouetur cum re-
solutione. Et quandoque conuertitur ad empimam et quod
indurat et quandoque permutatur ad exitum et quandoque
permutatur ad karabitus et est malum. Et quandoque
permutatur ad pleurethm et est hoc parum et rarum. et quod
quod facit succedere stuporem sicut predictum est in pleure-
thi et est plurimum eorum que succedunt ei. Et fluxus san-
guinis narium non confert in peripneumonia sicut con-
fert in pleurethi propter diuersitatem duarum materierum
Et quod attractio pulmonis longinquior est quam sit uelamē-
tis et paniculi pectoris et lacertorum eius.

Cap. xi. de signis peripneumonie.

Signa peripneumonie omnia sunt febris acuta
quod est apostema calidum in uisceribus et costri-
ctio anhelitus uehemens sicut prefocatio accidens an-
belitum propter apostema et quod ipsum coarctat uias et ca-
liditas in ipso uehemens et grauitas propter multitudi-
nem materiei in membro non sensibili sube et sensibile propter
panniculum in quo inuoluitur et extensio in pectore toto
propter illud et dolor tenus ex pectore et ex profundo
ad partes thoracis et dorsum. Et quandoque sentit dolor
inter ambas spatulas. Et quandoque sentit pulsatio
sub spatula et furcula et mammillis aut continuus aut
apertissimus et non tolerat ut dormiat nisi super collum et
super latus prefocatur. Et peripneumonici quidem li-
gua rubescit prius deinde nigrescit et est lingua eius ita quod
adheret ei manus quando tangit eam cum grossitudine
Et quandoque coicat ei in extensione et repletionem sa-
cie totius et apparent in utriusque maxillis rubedo et infla-
tio propter illud quod ascendit ad eas ex uapore prop-
ter carnositatem earum et raritatem ipsarum et non sicut
sicut frons in cute sua. Et quandoque uehemens sit rube-
do adeo donec similetur tincto. Et quandoque sentitur
ascensio uaporis quod ipse sit ignis subito suspensus. Et ap-
parent inflatio uehemens et anhelitus altus uelox propter
febris magnitudinem et nocuentum est et inflatio occu-

lorum et grauitas motus eorum et repletio uenarum eorum et grauitas palpebrarum. Et cum in eo est uapor et apparet in cornea similitudo apostemationis et in pupilla similitudo exitus cum impinguatione et unctuositate et ingrossatur collum. Et quandoque aduenit subet propter multitudinem uaporis humidi. Et quandoque est cum ea frigus extremitatum. Pulsus autem est undosus lenis: quoniam apostema est in membro leni et materia est humida. Et undosus quidem diuersus est proculdubio in dilatazione una. Et quandoque illud est secundum dilataciones plurimas. Et quandoque accidit in dilatacionibus plurimis uicissitudo. Et quandoque accidit in eis cadens in medio: et eius pulsus secundum plurimum est magnus propter uehementiam necessitatis et lenitatem instrumenti nisi obliuiscatur uirtus ualde. Frequentia uero uehementis sit et minoratur secundum febrem et necessitatem et secundum quod uirtus sufficit illi magnitudi aut deficit ab ea. Et Hippocrates quidem dixit quod quando eis accidunt exiture apud mamillas: aut ea que sequuntur eas et aperiuunt fistule euadunt et illud est note cause. Et si quando accidunt exiture in crure sit signa laudabilia: et quando permutatur ad pleurem raro alleuiatur constrictio et anhelitus et aduenit putrefactio: et spuma eorum sunt et tunc secundum colores similes coloribus pleuresis et plurimum eorum est plegmaticum. Cum peripneumonia autem que est ex genere cholere rubee aut trahit ad choleram rubeam sunt constrictio anhelitus et grauitas sensibilis in pectore minus. Sed inflammatio est in ultimo uehementie. Et signa permutatio nis eius ad empima proxima sunt signis pleuresis in buisimodi: et sunt ut febris non mioretur neque dolor: neque uidetur diminutio de qua sit curandum in sputo: aut urina grossa habente sedimen: aut egonem. Si autem uideris egrum cum istis signis incolumem fortem tunc ipsa conuertitur ad empima: aut ad exituram aut superius aut inferius secundum signa predicta in pleuresi. Et si illic non fuerit uirtus et incolumitas tunc time mortem. Et quando fit saluolum dulce iam tunc sit empima et si mudificatur in xl. diebus est bonum. Et si non prolongatur tempus et quando prolongatur tempus cum peripneumonia facit icurru et egrum inflatorem pedum propter debilitatem nutritiue propter extremitatibus. Et quando declinat materia ad uescam facit sanitatem necessario.

Cap. xij. de apostemate duro in pulmone.

Quandoque accidit in pulmone apostema durum et significat ipsum constrictio anhelitus cum hoc quod ipsum augmentatur cum diebus et est cum grauitate et paucitate sputi et uehementi siccitate tussis et frequentia eius: et quandoque alleuiatur in quibusdam horis cum paucitate caloris in pectore.

Capitulum. xij. de apostemate molli in pulmone.

Quandoque accidit in pulmone apostema molle. et significat ipsum constrictio anhelitus cum salua plurima et humiditate in pectore absque caliditate plurima et in facie non est rubedo: imo plumbeitas.

Cap. xij. de botbor in pulmone.

Quandoque accidit in pulmone botbor et signa eorum sunt ut grauitas sentiat et constrictio anhelitus cum uelocitate et frequentia et calitas in pectore et inflammatio absque febre communi.

Cap. xv. de aggregatione aque in pulmone.

Quandoque aggregatur in pulmone aquositas et si significant in ipsa commotio de latere ad latere et febris leuis et apostema extremitatum et malitia anhelitus

et sputum subtile aquosum et dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

Capitulum. xvi. de apostematibus aut uulnere accidentibus canne pulmonis.

Signa illius si febris debilis et pulsatio in medio dorsi et dolor. canna enim non est sicut pulmo in hoc quod ipse non sentit. Verum est dolor leuis et accidit cum hac pruritus in corpore et rauedo uocis: et si ulceraverit oris et odor fetidus et sputum paucum.

Cap. xvij. de pure et sanie que est empima.

Pur et locutio medicorum uenit super duas intentiones quarum una est usitata in omni loco quod apostema colligit saniem et est collectio saniei apostematibus. Et secunda est qua utuntur proprie in egritudinibus pectoris et uolunt per illud repletum spatium quod est iter peccati et pulmonem ex pure erumpente ad ipsum: aut in ambo bus lateribus simul: aut in latere uno. Et cause buisimodi repletio: aut sunt catarrus effundens materiam subito: aut ulcera in pulmone ex quibus currit sanies et uirus et sit empima post. xx. dies secundum plurimum: deinde expulsi: aut eruptio apostematibus in partibus pectoris et plurimum. Et est illud aut sanies matura: aut res que est sicut fex. Et dispositiones illius sunt quattuor: aut ei prefocat multitudinem et interficit. et apparitio illius est ut incipiat anhelitus et strigi et non expuat aut putrefit pulmo et facit cadere in putrefactum: aut mudificatur cum expulsi ne ex uia uene magne et arterie magne ad uescas cum uirina grossa. Et est cursus prius ex uena ad epas: deinde ad renes: et quoniam ad intestina cum egone et sunt ambe laudabiles et iam perijt a nobis in remotione saniei eruptio nis et cognitio illius est secundum fortitudinem signorum et etatis et temporis et personis. Et decrepiti quidem moriuntur ex empimate plusquam iuuenes propter debilitatem partium cordium ipsorum. Et iuuenes moriuntur in doloribus plusquam decrepiti propter uehementiam sensuum eorum. et nos iam diximus signa empimatis in capitulo signorum permutacionum pleuresis et si signorum eruptio. **S**igna autem repletio spatii pectoris et puris sunt grauitas et tussis sicca cum priuatione anhelitus et dolor. Et quoniam est in partibus eorum tussis humida faciens imaginari lenitatem cum sputo et est eorum anhelitus frequens. Et propter hoc est sermo eorum uelox: et frequentes sunt nares ipsorum ad coarctandum aperturam anhelitus et mittat febris miura du censa ad hydropisim. **S**igna autem loci in quo est sanies cognoscuntur ut dormiat eger quoniam super latus unus et quoniam super latus aliud: et tunc latus si quod pendet grauitas coarctans est latus oppositum loco saniei et commotio ei et sonitus ei quod in commotioe audit. Et hominum si quidam quod ponunt super pectus et latera et filum lineum infusum in luto rubeo dissoluto in aqua et considerant locum quod prius exiccat: quoniam ipse est locus puris. **S**igna autem eruptionis incolumis sunt ut succedant rupturæ sedatio febris et augmentum appetitus et facilitas sputi et anhelitus: aut eueniant cum ea exiture in late et partibus que fiant fistule: si illa que est ex eis media. Nam egregie eis sanies alba munda. **S**igna uero mala sunt ut appareant signa prefocatio: aut sincopis: aut sputi malis: aut putrefactis. Et quoniam coquit aut prefocat egreditur sanies cenosa fetida. **S**igna autem differentie inter sanie et inter plegma in sputo sunt descensus saniei sputi in aqua et fetor ipsius super ignem. Et plegma natat in aqua non fetens super ignem quoniam sanies quoniam expuat

i egritudine que nō est pthiſis ſecundum q̄ oſtendimus
in loco precedente. Et quandoq; emittitur cum ſputo
pus plurimum ualde. Et ego iā uidi qui expuit i hora
una circiter duas eminas paruas: aut emina magnā
unā: et plus medietate emine. Et Galienus teſtificat
q̄ quidam empiricus erpuebat omni die circiter .l. et ſe
fere .ix. cotile. Et iā feci te ſcire differentiam inter ſaniē
et inter humiditates. Nam ſanies diſcernitur fetore ap̄
ſputum. Et cum proicitur ſuper ignem et ſubmergitur
et non natat. **S**igna uero permutationis empimatis
ad pthiſim ſi plumbeitas coloris et tenſio ambozum la
terum et colli et calefactio digitorum omniuz tanta que
non ſeparatur etiam in illo cuius extrema inſrigidari
ſueuerunt in febris. Et febris que additur in nocte
propter cibum et curuitas unguium propter diſolutio
nem carniū ſub eis et impingatio oculorum cum de
clinatione ad albedinem et citrinitatem et ſigna alia que
dicta ſunt i capitulo pthiſis.

Capitulum .xviij. de ulceribus pectoris et pulmonis
et ex eis eſt pthiſis.

Hec ulcera aut ſunt in pectorē aut i uelamine aut
ſunt in pulmōe et eſt diuiſio poſtrema et eſt pthi
ſis: aut ſunt in canna et iā diximus ea. **E**t magis ſa
na horum ulcerum ſunt ulcera pectoris. Et illud ideo
quoniam uene pectoris ſunt miore et partes pectoris
ſunt duriores: quare non magnificatur in ipſo malitia
et quoniam uirus non remanet in eis: immo currit ad
ſpatium pectoris et non eſt ita diſpoſitio pulmonis et
quoniam motus eius non eſt fortiter ſenſibilis ſicut mo
tus pulmonis: immo fortis eſt quietus: et quoniam ip
ſum carnoſum eſt: et carnoſum eſt magis ſuſceptibile cō
ſolidationis. **E**t multoties accidit propter ulcera
pectoris facta a uulneribus putrefactiuis ut corripian
tur oſſa ita ut indigeant actione eius quod putrefactus
eſt in eis ut ſaluetur illud quod uicinatur eis. Et quan
doq; peruenit putrefactio ad illud quod ſequitur ipſuz
in panniculo. **E**t illa ſc̄ ulcera uelaminis que penetrāt
non conſolidantur: et nō penetrantia aut cadunt in par
tibus neruoſis et non conſolidantur: aut cadunt in par
tibus carnoſis et confortantur ſi ſuccurratur eis in
principio et non dimittantur apoſtemari. Nam cum a
poſtemantur et chronica ſiunt non ſanantur. In ulceri
bus autem pulmonis diuerſificati ſunt medici in hoc q̄
ipſa ſanantur. Dicunt enim quidam q̄ non ſanant om
nino: quoniam coſolidatio indiget quiete et illic non eſt
quies. Sed Galienus diuerſificatur ab eis et exiſtima
uit q̄ ſolus motus non prohibet conſolidationem niſi
adiungantur ſibi reliqua prohibentia. Et ſignificatio il
lius eſt q̄ uelamen etiam mouetur: et quandoq; ſanantur
ulcera eius. Sed Galieni ipſius ſermo in ulcerib; pul
monis eſt q̄ ſi accidant a ſolutione ſingularis non ab a
poſtemate neq; corroſione humoris corroſiui: immo p
pter egritudinem aliam tunc dum permanet ulcera et
non ſiunt adhuc ſaniſa neq; apoſtemantur recipiūt ſa
nitatem. Et ſimiliter illa que ſunt ex ulceribus in quib;
aduenit ſputum et non ſunt ſaniſa. **S**ed que ſūt ab
apoſtemate aut corroſione non recipiunt ſanitate: quo
niam ulcus ſaniſum tunc non eſt poſſibile ut ſanetur
niſi cum mundificatione ſanie: et illud ſit cum tuſſi et tuſ
ſis augmentum efficit in dilatatione ulceris et diſruptio
ne eius: et commotio facta in ea addit in dolore et dolor
addit in attractione materie ad partem. **E**t medici
ne exiccationis ſunt prohibentes ſputum et mundificatiōe.

ſunt lenificantēs ulcus. **E**t facta ab humore corro
ſiui non ſanatur abſq; rectificatione eius: et illud non p
uenit niſi in ſpatio in cuius ſimili oportet: aut ulcus ul
ceretur et fiat fiſtula que non conſolidatur omnino: aut
dilatetur adeo donec corrodatur totum corpus pulmōis
Et in factis poſt apoſtema quandoq; aggregantur iſte
intentiones. Et ex adiuuantibus ad prauitatem conſo
lidationis eſt motus et etiam eſſentia uenarum que ſunt
in pulmone magnarum amplarum durarum. Illud nā
q̄ eſt ex eis que difficilem faciunt conſolidationem rup
ture. **E**t iterum longitudo ſpatij inter introitum me
dicine bibite et inter pulmonem: et neceſſitas debilitatis
uirtutis eius ad hoc ut perueniant iſte medicine ad ul
cus ſunt ex adiuuantibus ad hoc. Et medicine frigide
ſunt tarde non penetrantes. Et que ſunt calide addunt
in febre que comittatur ulcera pulmonis. Et exiccatione
ſunt nociue et hinc que comittantur ea. Et humectatiue
prohibent conſolidationem ulcerum. Nam cura ulcerum
omnium eſt exiccatio et proprie huiusmodi ulcerum ad
que ueniunt hūiditates deſuper et deſubtus. **E**t hec
quidem infirmitas recipit omnem curam cum eſt i p̄
principio: et eſt ſuper panniculum tegentem cannam in
trinſecus et in ſubſtantia pulmonis carnoſa non eſt faci
le ſuſcipiens: in cartilaginibus uero ipſis non recipit.
Et homines magis ſuſceptibiles cure pthiſis ſunt iſa
tes. Et ulcera pulmonis magis ſalua ſunt illa que ſūt
ex genere cruſte cum non eſt illic cauſa in complexionē
et ipſo humore que faciat ulcus ſiccum impetiginolum
Et quandoq; accidit pthiſico ut protendatur cum eo
pthiſis producens eum ſpatio temporis: et ſimiliter ex
tenditur a iuuentute uſq; ad ſenectutem. Et ego iam ui
di mulierem uiſſe in pthiſim circiter .xxij. annos: aut
plus parum. **E**t habentes ulcera pulmonis ledunt
ualde ab autumno. Et quando eſt pthiſis eſt occultus
deregat ipſam in patiente eam introitus autumni ſuper
ipſum. **E**t nomen quidem pthiſis quandoq; conce
ditur alie egritudini cum qua non eſt febris. **E**t pulmo
eſt ſuſcipiens humores groſſos uiſcoſos ex catarro qui
effunduntur ad ipſum ſemper et conſtringit meatus ei:
quare patientes cadunt in conſtrictionem anhelitus et
tuſſim frequentem que perducit ad debilitate uirtutis
eorum et corporum arefactionem et ſunt uere proceden
tes curſu aſmaticorum: tunc ſi fuerit motus paruus o
portebit ut admisceatur curis eorum aliquid cui aſma
ticorum.

Capitulum .xix. de cauſis ulcerum pulmonis.

Quiſe ulcerum pulmonis ſūt catarrus mordica
tius corroſiuus: aut putrefactiuus propter ſu
am uiciniratem cum qua pulmo non ſanatur uſquequo
maturetur: aut ſanies huiusmodi generis currens ad
pulmonem ex membro alio et antecellio peripneumōi e
que iam computruit et iam ulcerata eſt: aut ſaniſitas
pleureſis rupte: aut aliqua cauſarum ſputi ſanguinis p̄
dictarum aperiens uenam: aut incidens eam: aut ſcidēs
ipſam ſiue ſit cauſa intrinſeca ſicut ebullitio ſanguinis:
aut aliud de his que dicta ſunt ſiue extrinſeca ſicut caſus
aut percuffio. Et quandoq; ſunt ex cauſis eorum putre
factio et corroſio procedens in ſubſtantia ipſius pulmo
nis ſicut accidit membrīs. **E**t quandoq; multiplica
tur pthiſis quando eſtati boreali ſicce ſuccedit autum
nus pluuiioſus.

Capitulum .xx. de preparatio ad pthiſim in figura
et forma et etate et regione et complexionē.

Isti sunt alati habentes pectus strictum hñtes spatulas nudas carne et proprie posterius habentes spatulas decliues ad anteriora incedendo et quasi unicuique eorum sunt due ale et quasi spatule eius sunt abscisse ab adiutorio et ante et retro et habentes colla longa et inclinantes ea ad anteriora. Et quandoque procedunt guttura ipsorum et eminent. Et in pectoribus quidem istorum que secuntur ea multiplicantur uenositates et inflatio est in eis propter debilitatem pectorum eorum. Si autem cum hoc est debilitas cerebrorum recipientium superfluitates et cum hoc non digeruntur cibi etiam complentur conditiones et proprie si fuerit humores eorum cholericus. Et forme quidem susceptibles pibis uelociter cum alatione predicta sunt lenes albe declinantes ad subalbedinem et etiam corpora dura spissa propter illud quod accidit eis de eruptione uenarum. Et complexio susceptibilis illius est eius cuius complexio est frigidior. Et etas in qua multiplicatur pibis est illa que est inter octauum et decimum annum usque ad aduentum xxx. annorum. Et ipsa in regione frigida est plus propter illud quod accidit in ea de ruptura uenarum et sputo sanguinis plurimo. Et tempus in quo multiplicatur illud est autumnus.

Capitulum. xxi. de rebus a quibus oportet ut isti custodiantur.

Oportet ut isti custodiantur ab omnibus cibis et medicinis acutis mordicis et oib⁹ que extendunt membra pectoris ex clamore aut rixa aut saltu.

Capitulum. xxj. de signis pibis.

Sunt ut consideretur sputum saniei cuius signis saniei secundum quod exposuimus in forma sua et colore et inspissatione et in alijs. Et febris minuta inseparabilis propter uiciniam cordis cum loco egitudinis que fit uehemens cum cibo in nocte secundum partem quam fit uehemens febris ethica propter humectationem corporis ex cibo secundum quod dicemus in loco suo quamuis quandoque descendant cum ethica in ipso febris alie. scilicet tertiana et quartana et quintana et deterior earum est quintana: deinde media est tertiana: deinde quotidiana. Et cum accidit pibis apparent etiam significationes quas numerauimus in fine capituli empimatis et superfluitate uene eorum omni hora: quoniam uirtutes eorum debilitantur a retentione nutrimenti et regimine eius et caliditas resoluit et liquefacit. Si autem in sputo sunt crasse et non remanet dubietas et precipue que cause perducunt ad pibis predictam iam preterierit. Nam cum corpus incipit arefieri et extremitates eius uari et capilli cadere propter priuationem nutrimenti et corruptionem superfluitatum tunc iam uera est. Et quandoque plumbinus fit color in principio. Verum ipse se rubescit cum ascendunt uapores et extendunt collum et duo cornua frontis et proprie quando confirmatur et inflantur extremitates eorum et proprie pedes eorum in fine dierum. Et apostemantur propter corruptionem humorum et mortificationem innati caloris extremitatum propter malitiam complexionis. Et illi quidem pibis huius quorum causa est humor corrosius expunt salinam que habet saporem aque marine salis ualde.

Et pulsus eorum fixus equalis cum uelocitate paruus. Et quandoque accidit ei inclinatio ad ambo latera. Deinde accidit post illud in uentre rugitus et trabuntur hypocondria ad superiora et uehemens fit tussis et destruitur appetitus cibi propter debilitatem uirtu-

tum naturalium. Et quandoque fluit uenter eius propter calum uirtutis et quandoque expunt anulos et corpora uenarum et illud cum appropinquat mors. Et illud quod expunt de uenis si est magnum est ex pulmone: et si est paruum est ex canna et multoties expunt pillos et expunt anulos ex canna et non est ex hoc etiam nisi ex ulcere magno: et in fine eius ingrossantur sputum et salina: deinde interfecatur propter debilitatem uirtutis. Et quandoque prefocati moriuntur: et quandoque non postponitur huiusmodi sputum: immo cadit in principio cum pibis est ex genere malo facta ex materijs grossis que non digeruntur et quando interfecatur sputum in fine pibis: tunc quandoque non addit super quartum diem. Et quandoque est interfectio sputi propter debilitatem uirtutis: et tunc fortasse constringitur anhelitus eorum usquequo fiat qui non sensibilis et multoties quod tussis in eis fit uehemens et perducit ad sputum sanguinis contrarium. et si curetur tussis eorum cum phibitione sputi moriuntur cum lenitate adueniente eis. Si autem dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguinem. Et ex ueloci morte est qui si quis habet pibis et apparet super spatulas eius granum sicut faba moritur post quinque ginta duos dies.

Tractatus quintus de principijs operatiuis.

Capitulum primum de cura communi apostematum partium pectoris et pulmonis.

Rebus communibus est phlebotomia. Sed in principio ex latere diuerso et magis festina de sapena opposita in longitudine et post ipsam de basilica opposita in latitudine: et post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si autem non appareat tunc non oportet ut dimittat phlebotomia cephalice quous sit eius iuuamentum minus et tardius. Deinde post aliquot dies ex latere conueniente in latitudine. Et quandoque ponuntur uentose super pectus cum scarificatione etiam ita ut attrahatur materia ad exteriora et minoretur et proprie quous premissa fuerit phlebotomia. Inquit Galienus si febris fuerit uehemens ualde: tunc time solutiuum et sis contentus phlebotomia. In ipsa namque non est timor: aut timor eius est minor. In solutiuo est timor magnus. Ipsum ei quandoque mouet: et quandoque non soluit: et quandoque in nocte superfluit. Et oportet quide ne narcotica eis appropinquemus in quantum potes. Ipsa enim prohibent maturationem et sputum. Cibi autem sint aqua ordei et aqua tritici et aqua decoctionis maluarum et blitorum aut molochie et cucurbite et aqua fabarum et alkesmes quous non fuerit caliditas superflua et passe in posterius proprie. Et ex eis que cursu medicinarum procedunt sunt omnia que mundificant et remouent asperitatem et leniunt in gradu primo sicut aqua iuiubarum et uiole et papaueris et radix lilij et medulla citruli et cucumeris et alia et semen endiuie et seuelsen: et quandoque ponuntur in eis mucilago seminis cydoniorum et gummi et dragaganti et semen papaueris hec omnia ante eruptionem. Et melius abstergentium mundificantium est aqua mellis si non est apostema in reliquis uisceribus. Si autem fuerit apostema oportet ut administretur postquam sit sicut aqua cum multa commissione. Sed iuleb et aqua zuccari sunt conuenientiores eis: et postea aqua ordei et ipsam uinum dulcem: est melius uinum habentibus hanc egitudinem et proprie illud quod est album: nam illud est magis adiuuans ad expuendum. Verum non

oportet ut bibatur in pleuresi et in peripneumonia nisi post maturationem quous secundum quod dicitur sit calefaciens et faciens sitim quibus utriusque iam succurritur. et non oportet ut in potu sumat illud ille cuius epas aut splen est infirmum. Et post uinum dulce est uinum aquosum et ipsum est confortans uirtutem plusquam aqua et in potu ipso sunt incisio et subtilitatio. Potus autem oxymel hic facti ex melle et zaccaro et pauco aceto quando miscetur cum aqua est aggregans duas intentiones. scilicet extictionis et mundificationis. Nam si ualde acetosum est tunc ipsum aut facit multum spuez: aut infrigidat et inuiscat ualde et fit adeo malignum donec illud quod incidit quandoque indigeat uirtuti forte ad hoc ut expuat: quod si acetositas necessaria fuerit tunc oportebit ut potetur tepidum aut mistum cum aqua calida paulatim. Ex illo uero quod temperatam habet acetositatem securatur hec malitia et est prohibens nocumentum dulcedinis et suis et ebullitionem cholere rubee et eius generationem. Et aqua melis est magis ultima in humectando: et aqua ordeii in confortando: et quandoque est necessarium in equatione nature tribuere acetosa cum oleo amigdalino. Aqua uero que eis in potu tribuitur in hyeme quidem sit aqua calida et aqua zaccari et aqua mellis subtilis et in estate aqua temperata et interdicitur eis aqua frigida. Quod si tussis uehemens fiat detur eis in potu parum ex ea commixta cum iuleb et oxymelle infrigidatis. Nam oxymel facit eam penetrare uelociter et expellit nocumentum eius. Et apud declinationem detur eis in potu rob. Eis autem que necessaria sunt apud collectionem et maturacionem et eruptionem et post eas oportet ut singulare capitulum faciamus. **C**ap. ij. de cura pleuresis.

Portet ut prohibeas materiam uenientes ad a positema cum euacuatione et attractione ad cor marium et lege illud quod narrauimus in capitulo quod est ante hoc: et fortasse dicemus illud iterum. **D**icamus ergo quod cura eius est pblebotomia si sanguis fuerit uincens secundum modum predictum in c. quod est ante ipsum et extabatur donec alteret color eius. Significat ei quod nocibilior sanguis iam curatus est: et scias quod sanguis corporis uehementioris nigredinis est ille qui est propinquus huiusmodi apostemati: quous obseruatio uirtutis in hoc necessaria sit. Et quandoque non concedit uirtus extractio sanguinis fieri usque ad hunc terminum. **E**t si est huiusmodi alius euacua non cum eis que sunt sicut myrobala. in quo est stipercitas: imo cum eis in quibus est cum solutione lenificatio sicut res facit cum uiol et siracosi et tereniabin. et zaccar albaizet et soluantur in nocte. **Q**uidam uero sapientum dixerunt quod rectius est quantum posse est ut euacuetur cum pblebotomia timendo inquietudinem quam quous cadere facit solutium. **E**t nos iam diximus in studio et proprie quando spiritum est cholericum ualde et proprie secundum quod dixit Galienus quando febris est uehemens ualde. Et Galienus quidem precepit eos custodiri a scamonea et non precepit eos custodiri a hiera et belleboro simul et laudauit opus aque ordeii post administrationem solutiu et separatim ex eo. Quia ipsa uero abscondit opus eius: quous oportet ut fuerit post declinationem doloris et lesionis. Nam si declinatio fuerit ascendens ad fureculam et thoracem et quod est si eam tunc pblebotomia est melior. **E**t si dolor declinat ad preter hypocondrii tunc necessaria est solutio sola: aut cum pblebotomia secundum quod necessarium facit illud quod restituit. Et illud id quod pblebotomia sola et basilica non trahit de hoc loco aliquid de quo sit curandum.

Et ex eis que significant tibi uehementiam necessitatis euonis est quod inuenis uaporatos et eplos non sedat dolor: aut inuenis eas ex eis que augument ipsam. Et significat illud repletio in corpore toto: quous necessaria est euo et proprie cum pblebotomia. **Q**uoniam pblebotomas et euacuas et non sedantur accidentia: tunc scias quod prohibito collectionis qua quis difficilis est. Non ergo iteres pblebotomiam ut non pgeles ma que bitura est collectio: et illud est ex eis proprie que defectus maturationis sanguine cum diminutione uirtutis non digerit materias. **Q**uoniam ergo maturat os ut prohibeas eam fieri sanies et studeas ut mundifices ante illud cum sputo. Et ad ultimum quum non sit pblebotomia et maturat et emittitur sputum sufficienter: deinde uides debilitatem in uirtute tunc non pblebotomes oio. **D**ispone namque debilitatis uirtutis non est que tolerat possit: pblebotomia et solutio: necessarium est tunc uni clisteribus medijs et acutis et secundum quod necessarium fuit illud quod restituitur hoc: et proprie quum dolor est declinatus ad hypocondria. **E**t si quidem innuit in cura peripneumonie in qua non sentit dolor. Verum est uehementia declinationis ad hypocondria ut eues cum belleboro nigro: aut cum alkakile et in alio libro cum herba siluestri que est similis portulace et hylac et est genere lacticionis. Quum ergo euacuaueris et inueneris dolorem leuiorem sis contentus aqua zaccari et aqua ordeii decocti et ordeum sit ex corticatum in aqua plurima decoctum uehementi et aqua alcandarulij si indiges confortatione et melonibus indijs et aqua iuiube et aqua seuesten et uiol nutritis et scie papaueris. Et oleum quidem quod administrat cum aliquo borum et oleum amigdalaz dulcium. **Q**uidam autem prohibuerunt granata propter infrigidationem eorum. Sed apud me in eis que dulcia sunt non est malum. Et quous sit ex istis medicis decoctio que administrat ad mundificationem. Et est hec. ordeii excorticati et iuiubas et sebesten et uiolas et semen papaueris et secundum quod uiol. et secundum quod nenufaris: quous abo si meliores iuleb. Et Gal. quod precepit in principio ut eduz et spem diacore: quous prohibent matrem et maturat et confortat. Et dico quod necessarie sunt quous non est excusatio proprie uehementiam uigiliarum et si non fuerit illud tunc fortasse pgelet papauer matrem et prohibet sputum nisi zaccar quod cum eo ponitur prohibeat nocumtum. Et ut quod semen est puenientius quod cortex tunc et os ut eues illud quod retinet cum sputo. **E**t mensura nutritiu et non multiplices: imo subniles secundum quod necessarii facit multitudo acuitatis egritudinis et puitatis et accidentium illius. Nam si ipsa fuerit deta leuis facilis cibabis ipsum aqua ordeii excorticati decocti ualde. Ipsa namque expuere facit incisua et confortatius. Et si uolueris dulcorare ipsam dulcorabis eam cum zaccaro aut melle. Et si fuerit in deta sis contentus aqua ordeii usquequo declaret tibi dispone et proprie secundum quod sputum. Nam quous multiplicat securus est de multitudine materie et scis necessaria esse uirtute. Nutrias ergo cum aqua ordeii excorticati et confortat: et si retinet subtilia regim et sis contentus aqua ordeii et si uero quantum potes. **E**t quous accidit in pleuresi solutio uentris et fuerit pleuresis succedens decollato resoluit ad latus prohibe istu. Cum cura pblebotomie et lenificationis nature et sit regimen eius cum sufficietia laui ordeii. Si autem indiges pblebotomia necessario in speciebus pleuresis et non est maturatio tunc rectius eo ut sis contentus quantitate. xxx. ponderum et sparsa ad secundationem cum sale et oleo super uulnus. Et multotiens quidem excusat solutio uentris omni die semel aut bis a pblebotomia. Et si pblebotomie alicui succedit

in copis aut uehementia difficultatis et constrictio in anbelitu tunc illud est significatio quod phlebotomia non euacuat materiam egritudinis et melius est ut tunc limetur natura.

Capitulum tertium de sermone continuo in cura dolorum pectoris.

Non cures in principio nisi cum eo quod lenes est ex clisteribus et suppositorijs. Et maxime quod erroris est in potu tribuere in frigidantia uehementia nisi si in factis ex cholera et non dentur in potu in frigidantia siptica et cibi eorum sint sicut lentes cum acetositate et similibus. **E**t scias quod dare in potu aquam frigidam est inconueniens huic egritudini et oibus apaubus in trisecis minora ergo ipsam quantum potes. quod si tussis fiat inobediens permisce eas cum oxymelle ut frangat fortitudinem aque et ut minore moram et fixationem ipsius: immo ut faciat currere et penetret in corpore et adiuuet cum incisione oxymellis et subtiliatione ipsius. **E**t scias quod quando in potu cures multiplicatur infans et requirit in frigidatorem tunc non in frigidet nisi cum eo in quo sunt absterisio et humectatio sicut aqua citroli et aqua melonis indi. Alqua uero cucurbita quous ab una parte conferat: quandoque tamen nocet et debilitat cum prefoculatione. **E**a uero a quibus est abstinendum sunt sicut portulaca et aqua endiuie et omnia in quibus est in frigidatio et inspissatio. **E**t os ut sit magnifica intentio ad hoc ut sputum facile sit. Et ex eis quidem que multiplicent sputum et dormire super latus infirmum: et quandoque est necessaria commotio parua: et ut in potu det aqua que ad caliditatem declinans est sorbendo continue: quoniam confert ei ualde. **E**t quandoque necessarium facit esse retentionem sputi perstringentis anbelitum ut labendo sumat cochliarium de flore eris et melle. **E**t quandoque facit esse necessarium uehementia doloris ut in potu tribuatur faba una de assa fetida cum melle et aceto et aqua rose: et illud quum est uehementia doloris uociferare facientis. **Q**uoniam ad ultimum puenit inobediencia anbelit? coarctati et oregon assumat de nitro assato cum summatum digitorum et de flore eris quantitate unius fabae et parum olei et aquam tepidam et mellis parum. Si autem non ualent addatur eis illud quod est superius uitis cum pipere et aceto et sint omnia tepida: aut isopus et sinapis et nasturtium cum aqua mellis tepida: et hoc est fortius illo et sorbeat quum sputum uellum oui ut imoueat malicia. **E**t si idigeo in pleureticis cibo fortiori da pisces alregradu et illud quum fracta est febris. Et si panem cum succaro et butyrum: quoniam adiuuat ad maturatorem et ad sputum et pisces elixatos cum porris et aneto et sale et stude ut alienas partes uentris ut non comprimant partes pectoris et illud sit cum lenificatione nature et attractione fecis si retinet cum clisteribus lenibus sicut aqua kisk ordeis cum pauca aqua sicile. Et oportet ut pibeas inflationem. Et scias quod fumus fecis et eius inflatio nocui sunt ualde in hac egritudine. Et ex eis que solite sunt attendenda est ut succurras cum maturatorem egritudinis ante et absque necessitate saniei. Si autem fiat sanies os ut succurras cum mundificatione et antequam corrodatur. Et scias quod necessaria est humectatio: quoniam stude ut faciat sputum et uelox. Quoniam sputum incipit in ascensione et pertransit quartum porta hanc decoctionem cum radice lilij et capillo ue. Et quum materia est grossa et uirtus est

et non est in neruis nocuum non est malum tribuere in potu oxymel primum ut incidat. Et si lenieris nam cum eis quod sicut casia. cum succaro et tereniabis et fra cost erit rectum. Et quoniam iuuat et cum emplis et unguentis. **E**t primum quod os administrari est cezatus factum ex oleo uiol. et cera colata. Deinde gradatim pueniat ad adipem et mucilagines et puluerem molendini. Deinde gradatim ad illud quod est fortius sicut emplum de camemilla et radicibus euisi et radicibus lilij et uiolis et decoctione etiam malue hortulane. Et si est necessarium quod est fortius administra emplum factum ex caulibus elixatis et feniculo elixato. **E**t ite emplum factum ex apsinbio et radice lilij cum aliquantulo mellis et oleo nardio. Et scias quod si materia est mala tunc empla et epithimata frigida nocua sunt: et si est pauca non nocent. Et si si apsa tam resolutur et descendit materia cum quantitate. Et quoniam accidit ut eis ex phlebotomia sit iuuatua conceditur et ut fiat delimitio. **D**escriptio emplis alterius boni. et. folijs uiolazum et maluauei aborum an. prem una radice lilij pres. ij. farine ordeis farine fabaz aborum an. prem. i. s. camemille dragaganti an. pres. ij. Et si materia est grossa et idiget ad ditionem resolutis addat in eo semen lini et fiat eis coactio ex rob cum cera et oleo uiol. et si est casta minor potest loco olei uiol oleum de lilio: aut oleum narciscinum. et si casta est fortis potest loco additior calop quod descriptio addidit? folia nemifaris et rose et cucurbita. **D**escriptio unguenti boni. et. ceram adipez anatis et galline et butyrum ouinum isopum humidam fiat ex eis unguentum quoniam est bonum ualde. Et ex emplis que ad maturatorem aggregant sedatorem doloris est emplum factum ex farina ordeis et melliloto et cortice papaueris. **E**t quoniam adiuuat etiam in eis cum emplis humidis et siccis. Et humida quod sunt conuenientiora ei qui trahit ad rubedinem. Et sic ea ei quod trahit ad phlogos proprietatem. Verum humida quum non iuuant non nocent. Et sicca si nocent nocent magnifice. **E**t melius est ut antecedar spogia infusa aqua calida. Et fortior ea est aqua maris et aqua salsa. Deinde pertransit illud si necessarius est tibi et fac euaporatorem cum uapore: aut cum oleo et aqua calida. et fortius illo est illud quod sit cum aceto et herbo et caulibus super lanam imb bitam oleo. **E**t ex siccis subtiliatibus est furfur: deinde grana milij deinde sal. **E**t uaporatio quidem resoluit omnem dolorem altum: aut infimum quum non est prohibitio ex repletionem quam attrahat uaporatio. **P**hlebotomia uero plus confert doloribus uincitibus. **Q**uoniam emplastrum facis aut euaporas tunc stude ut retineas eius uaporem a facie egrine eo excitentur tristitia et constrictio anbelitus. et quandoque est egritudo uehementis siccitatis et confert uaporem emplastrum et uaporationes humidorum temperaturum quando percutit faciem et peruenit in attractione aeris. Et quandoque adiuuantur cum electuarijs quibus utitur. Et conuenientius eorum calefactis est cera alba colata abluta cum oleo uiolaceo: et proprie quando est dolor uehementis. Et quandoque reditur ad uentosas post mundificationem corporis cum phlebotomia et alijs et fiduria quod ipsum iam sit mundificatum. Ex uentosis ei quum ponunt si locum dolorosum apparet iuuamentum maximum: et quandoque sedat dolor oio. Et quandoque trahit ad preextrinsecas et emplastrum de sinapi si administratur in hoc loco efficit operationem uentosarum in attrahendo

Quo ergo p[ro]p[ri]e septimū p[re]ceperunt antiq[ui] dari electua
riū factū ex amigdalio ⁊ granis alcurat ⁊ melle ⁊ buty
ro ⁊ visco alboris. Et q[ui]s administrabāt p[re]fectioes ma
gnas sicut est arthanasia: ⁊ est via bōa qua incedere pos
sunt qui arietē verificauerūt p[re]dētes in seipsis cū medi
tatioe inuestigatrice ut succurrāt si hoc regimē dederint
ut possit eger tolerare illō: quare q[uo]d ea cōsecutur finez
mūdicatiois sufficiēter. Noui autē timorosi nō p[re]dētes
in seipsis in hoc timēt mel ⁊ ponūt loco eius zucarum
Et atiq[ui] et innuebāt v[er]edū esse medicinis fortis mun
dificatiois p[re]paratis cū melle. s. pilulis que tenēt in ore
sub lingua. Et innuebāt in hac bōa v[er]edū esse medicis
⁊ emplis que nominātur b[ri]tes odorez factis cū saluco
⁊ emplastro asedebi. Et ad sūmū ille qui procedit hac
via que ē atiquorū oz ut incedat ea cū cautella ⁊ obser
uatōe ⁊ timore q[uo]d p[re]pat apata ut exciet calorez plūm
Deinde attinet ei ut p[re]sidat post illō de iuuamēto festio
Si autē egritudo remanet vsq[ue] ad quartūdecimū diem
nō est excusatio a uentō ⁊ subtiliatōe regimīs tunc.
Et q[uo]d uigilie fiunt in eis uehementis tunc necessarius
est sirup[us] de papauere. Et q[uo]d sit anbeli[us] in eis frequē
tunc nō succurrit illi nocumēto nisi cū hūctatiōe cuz
eis que sūt sic mucilago p[re]sili[us] sorbendo ex ea. aliquid p[er]
aliq[uo]d ⁊ sicut iuleb. Quz autē cōfert embrocatio lateris
cū aq[ua] tepida ut alleuet dolor ⁊ minoret frequētia anbeli
tus: q[ui]m est nociua scōz q[uo]d iā sciuit. Et p[er] declinatōez
manifestā administra balneū ⁊ aliena in frigidatiōe ni
si in eis que sūt de genere cholere rubee. Et sicut aliena
regimē igrosatiū ⁊ admissa subtiliatū ⁊ decoq[ui]tur
in aquis ⁊ sirupis p[re]dictis caules ⁊ calamētū in fine
⁊ labant sem[per] alcurat cū melle. Q[uo]d si apa fiat inobediē
⁊ uadat uersus collectionez regant cū regimine. q[uo]d d[icitu]r
in caplo illius p[ro]p[ri]e. Et oz ut caueant in p[re]uolenti
bus pleuriticis lassa ⁊ acuta ⁊ saturita ⁊ repleto satu
ritatis facientis nauleā ⁊ uentofitas ⁊ sum[us] ⁊ vox alta
⁊ saniofitas ⁊ coitus. Nā si recidiunt moriunt[ur]: hoc di
cim[us] si pleuresis est calida pura. Si autē nō est ita imo
nō est pura ⁊ nō est uehementis caliditatis: tunc in te
est ut frices ⁊ emplm facias cū eis q[uo]d sūt sicut fenugrecū
⁊ p[er] ⁊ ut uentofas apponas. Et emplm ualens ad illō
⁊ cineres radicio caulium qui cōficiāt cū adipe ⁊ fiat
cū eo emplm. Et in cura quib[us] p[ro]blatici incipiat a clisse
ribus acutis ⁊ solutione uētris. Et nō fiat p[ro]blomia ⁊
adistrent resolutiua q[uo]d sūt ex emplastris ⁊ uaporatiōib[us]
p[re]dictis in quib[us] est uirtus. Et cibent sicla ⁊ aqua cau
liuz ⁊ aq[ua] ciceris ⁊ oleo de oliuis: aut oleo de amigdalif
dulcib[us] ⁊ amaris ⁊ admistrēt emplastra ⁊ uaporatiōes
calide p[re]dicta. Et d[icitu]r in potu decoctio ioseph uigilato
ris quā in potu dam[us] cū oleo de kerua. In melico v[er]o
incipiat a sorbitionib[us] factis ex tritico fracto cū melle
⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ electuarijs lenificantib[us] cali
dis ⁊ sorbeantur olea lenificatiua sicut oleū amigdalini
dulce. Et sorbitiones facite ex fabis ⁊ pauco fenugreco
⁊ lac mulctū ⁊ p[ro]p[ri]e asininū: q[ui]m ipsū est iuuatiuū eis.
Et ex eis q[uo]d cōferunt in eo est ut sumant costi pond[us]. 3.
i. ⁊ d[icitu]r in potu in aqua decoctiois aneti ⁊ oleū balsamī
aut sirupus mellis: ⁊ hoc ē p[er]t t[er]ti male. Neque v[er]o
p[re]gregate in pulmone cura est leuior eis que dicemus i
cura empicorū: ⁊ q[ui]s indiget p[ro]latione?

De cura peripneumonie. c. 99.
A cura peripneumonie currit cursu pleuresis
nisi q[uo]d oz ut emplastra ipsi[us] sint fortiora ⁊ ut ponant in
eis q[uo]d sūt p[ro]fundantia. Et oz ut sit sollicitudo ad mundifi

canduz cū sp[irit]u magis uehemēs ⁊ sit in ea loco facēdi
sup[er] p[re]t[er] sp[irit]uendi resupinatio declinans uersos illā p[ar]tem.
Quz nā in ipsa fuerit restricta oz ut in potu sumāt oī
die semel de hoc sirupo. ⁊ casie fistule ⁊ passulaz enu
cleatay amboz añ. sextaria. iij. ⁊ p[re]ciant sup[er] ea. iij. sa
craiat aq[ua] que decoquat vsq[ue] ad medietatē que sumat
⁊ sup[er] ipsā p[re]ciant sacraiat aque solatri. Et hoc est illō
q[uo]d in potu forti dat ⁊ debili medietas ē. Et si nā leni
tatē habuerit ⁊ debilitatē d[icitu]r i potu rob myrti ⁊ cydo
nia dulcia assata ⁊ granata dulcia. Et illius que est ex
genere almehir ⁊ cholere rubee cura ē sicut narraui[m]⁹
difficilis. Nā si aliq[uo]d p[er]fert est extinctio ultima cum suc
cis uehementis frigiditatis sicut olez ⁊ herbaz ⁊ fructuū
Et d[icitu]r in frigidantia lenificantia sicut succus endiuie
⁊ silia illi. Q[uo]d si euacuet cholera cū eis que sunt sicut
siracosi ⁊ tamarindi ⁊ terentiabin ⁊ silia illis est bonum
Et sicut q[ui]s ē n[on] cū i ipsa facere p[ro]blomiam si fuerit illic
repleto.

De empimate. c. 100.
Quādo apparet in ap[er]tib[us] pleuresis ⁊ peripneu
monie signa collectionis predicta ⁊ ascendant
tunc neciū est ut iuuamentū fiat ad maturandū p[ro]mū
dificationē corporis q[uo]d sit cū emplastris ⁊ uaporatiōi
bus sicut illud q[uo]d sit ex farina ordeī ⁊ uino alimbat ⁊
uino albo ⁊ dulci ⁊ sicubus hūdis ⁊ sicubus siccis. Et
fortius illo est cū quo ponunt sterus colubini ⁊ nitz
⁊ est cōueniē[ti]s in fine ē ap[er]tione. Et oz ut dormiat
ante horā eruptionis sup[er] lat[us] infirmū: adiuuat eniz ad
spuendū ⁊ ad rūpendū. Si autē caliditas fuerit p[ri]ma
detur in potu aqua mellis in aqua ordeī ⁊ aut aq[ua] mell
subtil sola. Et si caliditas est non fortis ⁊ uis ē for
tis oz ut in potu tribuat decoctio isopi in quā cū isopo
decocta sunt asse ⁊ prassium ⁊ ficus ⁊ mel. Et in potu
sumat aquā ordeī decocti cū radicib[us] lilij. Et q[ui]s in
diges est que sūt sicut mitridatū ⁊ tyriaca ad maturan
dū. Et p[re]uenientes hore ad potandū ipsa sūt post ma
turationē integrā ut erūpat s[ed] p[er]seruationē innati. Et
dactili quidē sūt ultimi in hac hora ⁊ p[er] ipsaz. Et siru
pus de prassio est vltim[us]. Trociscus maturat[us]. ⁊. sem[per]
altee ⁊ citroli ⁊ malue melonis ⁊ cucurbite ⁊ succū liq
ritie ⁊ flores meliloti ⁊ uiolaz uel dragaganti fiat trocisc.
Et multotiens q[uo]d sūt troscisci cū mucilagine seia lini
⁊ dant in potu cū aq[ua] sicuū. Et op[er] autē cibi in ascen
sione sint panis insul[us] aqua: aut cū aqua ⁊ melle ⁊ oua
sorbilia ⁊ que sūt illis silia. Et ea q[uo]bus utunt in sa mē
sa sint grana pini maioris ⁊ minoris ⁊ amigdale dul
ces ⁊ sorbitiones subtiles facite ex farina ordeī ⁊ cice
ris ⁊ fabaz cū oleo amigdalino ⁊ succaro cum melle.
Quz p[er]transit hora eruptionis ⁊ cōplet maturatō oz
ut iuuamentū fiat ad erūpendū. Nā dimissio ipsius ef
ficat egrū puū ⁊ male proprietatis. Et suffumigentur
guttura ipsor[um] cū storace calamita. Et detur in potu si
rupus isopi fortis que dixim[us]. Et opponant fortiora
ēplastraz que diximus. Et dare in potu mitridatum ⁊
tyriacā in hac hora est iuuamentū si nō fuerit febril[is] n[on]
debilitas n[on] extenuatio. Et in cibo dent pilceas saliti ⁊
sumat in ore suo q[uo]d vadit dormitum pilulas factas ex
biera ⁊ pulpa colloquintide. Et pilule ēt cochie in po
tu sumantur in hora dormiendi ⁊ suffumigent[ur] guttura
eor[um] cū storace calamita. Et q[ui]s p[er]fert ei mouere sedez
sup[er] quā sedet homine tenente eū p[er] spatulā. Et p[er]fert ei
sumre in potu sinapiz cum aqua mell[is] ⁊ potare assam
feridā i lacte ⁊ p[er]fert ei iacere sup[er] latus sanum q[uo]d uult
eruptionem ⁊ precipit ut vomitus fiat post cenam in

huiusmodi horto. **U**t illud est timorolus: qñq. n. facit
possidere eruptione magnā vice vna: qñz p̄ocat. **Q**u
aut erumpit neciuz est ut cauterizet: deinde p̄sideretur
Nā si exiuerit sanies alba mūda spes habenda est: et si
non: non est spes habenda. **Q**uq̄ erumpit sanies et
currit et existimat q̄ pauca sit et eq̄l. ita q̄ possibile sit et
mūdicet cū spūto vsq̄ ad .xl. dies tunc o3 ut adistrent
p̄ eā absterfua lauatiua mundificatiua dando ea in po
tu qū incipit expui illud qd̄ erumpit. **E**t illa s̄ sic
decoctio isopi cū radice lilij celestis cū sirupo de melle
et caules et sorbitiones p̄dicte facit ex farina ciceris et
filib⁹ que sunt ex medicinis: et ponat i eis et farina bez
bi: et p̄fert et electuariū de squilla. **M**edicine vō sin
gulares q̄ sunt matres b̄mōi rei sunt sicut farina herbi
et sauih lilij et radix e⁹ et aristol. etrag⁹ et piperi trita et
finapis et nasturtiū et vsq̄ ad oppoponacū et et costus et
cassia lignea et spica. Et qñz ē necesse ut admisceat eis
aliq̄ ex narcortici cū mēlura. Et ex istis medicis ē scōz
deon. **I**plum nāq̄ est vehementis iuuamenti in b̄ co.
Et iste medicine s̄ matres medicinarū in hac hora inuā
tiū ex q̄bus fiunt potiones et emplastra et embroce cum
spongis et olea. Et qñz sit oleū ad qd̄ vtutē eaz pmutā
tur sicut oleū de lilio et narciscinuz et camemilluz et d̄
alcāna et nardinū: et sicut oleū laurīnū et p̄pe quz adest
declinatio. Et qñz ponit qd̄ est sicut oleū volacē scōm
dispositionem et horā. Et qñz ponunt in huiusmodi ole
is ea q̄ sunt sicut gūma pini et adeps et galbanū et flos
squinant et isop⁹ hūida et fenugrecū et folia lauri et bdel
liuz et filia illis. Et qū febris est fortis nō superflua in
calefaciendo: qm̄ debilitat vtus pp malitiā p̄sonis et
deficit a spūendo. Et o3 ut succurrat ad regimē extra
ctionis saniei p̄ eruptiones ad pectus in diebus in qd̄
imaginat eger alleuationes. **Q**u aut existimaueris
in pleuresi mām plimā et non mūdicat. xl. dieb⁹ n3 in
pautioribus. Immo facit cadere in p̄thifim tunc neciū
ē cauteriuz fieri cū cauterio minuto quo p̄foret pect⁹
et exiccet mā et trabat paulatiz et abluat cū aqua mel
lis: et adiuuet ad extractiones et ad exteriora. **Q**uq̄
mūdicata fuerit pueni ad cōsolidandū. Et op3 ut co
gnoscas p̄ez in qua est pus ex modis p̄dictis de voce
saniei et sonitu et b̄ qd̄ induit pect⁹ cū filo tincto lu
to rubeo: et p̄sideret q̄s locus exiccet veloci⁹: qm̄ ipse ē
locus saniei. Signū ergo sup ipsuz fiat ut cauterizet et
p̄foret illic. **C**iam qñz nō cauterizat: imo p̄foratur
latus cū p̄lebotomo: et ponitur p̄paratio taliter q̄ cū
ea egredit sanies d̄ qua accipiat omni die p̄p absq̄
extractione plima subito. **E**t in huiusmodi qd̄ hora
necia est cōseruatio virtutis cū carne et cibo temperato
et nō cōsideres febrez: qm̄ ipsa non sanat dū sanies per
seuerat remanens. **Q**u aut expuit eradicat et qū con
fortat eger ad expuendū sanie: aut ad illud quo curat
ex cauterio remouet febris p̄culdubio. **E**t m̄ltoti
ens accidit ut a p̄a erūpat ante maturationē. Et ē illd̄
qd̄ erūpit ab eo sanguis: qz necessaria est tunc p̄thomia
et administratio emplorū et expellentū et cōicātum. Em
plastrum eis cōueniens caules et aqua mellis super de
scriptionez **A**ro ponant. Et emplm̄ huiusmodi. x. pi
per capilluz veneris isopuz ficcā vtricā aristologiam
rotundā fiat ex eis emplm̄ cum melle.

De cura ulcerū pectoris et cura p̄thifis. c. vi.

Quā vlcus quid est in canna pulmonis tunc me
dicamez ad ipsuz velociter vadit: et o3 ut faciat
dormire egrum sup collum suum et teneat medicamen

in ore suo et deglutiat saluā eius paulatiz: ita q̄ nō mie
tat plm̄ subito et excitet tussim: et o3 ut ipse mollificet la
cerū gutturis sui ita ut descendat ad guttur ipsius abs
q̄ excitatione sōda. Et medicine sunt glutinatiua et exci
cantiua quas dicemus et in p̄thifi. **U**lcera vō que sunt
in pectore et pulmone que diximus indiget ut inciant
in eis medicine lauatiue absterfue et p̄cipit ego ut ia
ceat sup latus infirmū et tussiat et cōmoueatur aliquo mo
tu. Et qñz egreditur pus ex eis post missionem aque
mellis in ulcere cum instrumento attrahendi post. **Q**u
q̄ mundificat sanies et speramus q̄ nō remanet ex ea
aliquid: tunc admistrentur medicine p̄solidatiue et non
est in mundificatiuis absterfuis in huiusmodi aliquid si
cut mel. **I**plum enim est mundificatiū et cibus dilect⁹
a nā et nō nocet vlcibus. **U**lceris aut pulmonis regi
men ē due res quarū vna est cura vera et altera est blā
diens. Cura quidez vera non est possibilis nisi qñ egzi
tudo est suscepibilis cure: et nos iam narrauimus eam
Et illud est cū mundificatione vlcis et excicatione ip
sius et expulsionē materiē ab eo et prohibitionē ca
tarrī et adiutorio ipsius ad cōsolidandū. Et iam p̄te
rīt illud in regimine p̄hibitionis catarrī et est radix ti
bi in hac cura. Et summa ē et mundificatio corporis
et attractio materiē a capite ad inferiora et confortatio
capitis ut non multiplicentur superfluitates in ipso: et
p̄hibitio et qud̄ effunditur ex capite ad pulmonem et
attractio illius ad aliam partē. Et op3 ut sit mundi
catio cum p̄thomia et medicinis extrahentibus super
fluitates diuersas sicut pilulis coctis: et proprie cum
bdellio et gummi additis in eis. Et fortasse necessaria
sunt ea que educunt humores melicos sicut epithymū
et filia. Et qñz indiges iterationibus in eōne et mino
rentur superfluitates in ipso. **E**uacua ergo cum p̄hle
botomia et medicina. **D**einde cū subtiliatione: et prope
in corporibus fortibus. Et ex rebus iuuantibus in ex
pellendo nocumentum catarrī et diacore: et proprie il
lud qd̄ est ex papauere et cū eis que dicemus i antido
tario et reliqua. Et ex eis que iuuant ad hoc ut natura
suscipiat regimen est ut fiat p̄mutatio ad regiones in q̄
bus est aer exiccans et curet et detur in potu lac in eis
Et o3 ut sit p̄paratio et scōm plm̄ ea que est preparati
habens collum tenum ad anteriora et ad superiora et
equetur casus partium pulmonis pectoris adinuicem
et non remoueantur partes ulceris a coopertura et posi
tione naturali. Et o3 ut nō frequentet i ipso sedatio tus
sis cū p̄hibitione spūti. **N**ā in ipso est timor magnus
q̄uis meditari faciat lenitatem. **B**landientia vō sunt
regimen in indurando ea et exiccando ea: ita ut nō fiat
cōcavitas in eis n3 dilatentur: et in eo non sperentur in
carnatio et cōsolidatio: et in hoc est spes in tempore pa
tientis ea q̄uis vira eius sit non dilecta et leditur quo
libet errore. Et illa qd̄ exiccantiua cōstringunt pulmo
nem et exiccant eum et claudunt vlcus q̄uis non cōso
lidant ipsum: et si hac via processerit non oportebit ut
administretur lac omnino. Et mel est uehiculum medi
cinis p̄thifis et et ipsum non nocet vlcibus. **U**lceris
aut mundificatio sit cū medicinis p̄dictis mūdican
tibus et cū decoctione isopi p̄dicta ad p̄thifim in anti
dotario. Et forti⁹ illo est electuariū de herbo cū gra
nis coti dictum in antidotario. Et fortius illo est ele
ctuariū de squilla cū lacte asinino. Et qñz est neciuz
ut aggregentur in eis viscositate facientia glutinatiua
Et qñz adiuuat cum narcoticis ut prohibeatur tussis

et adiuuant medicina in operatione sua: et tunc necessaria est regimen viuificabile. Et iam diximus tibi hec mundificatiua in capitulo principio. Et diximus et ea in capitulo empimatis. Et visitata ex eis sunt sorbitiones facte ex herbo. Et sorbitiones in quibus ponitur porrum de sceni facte ex farina ciceris et alcandarios: et hoc ipsum porrum elixatum et aqua mellis in quibus coquitur mundificatiua incarnatiua: et oia illa iam preterierunt tibi.

Et cōfectiones exiccatiue sicut diacyminum et arbana fia et electuarium de semine lini. Alij mitridatus et tyriaca quum administrantur in quibusdam horis et ppe in principio et ubi non est debilitas rehemens sunt iuuatiua. Et ubi non est febris iam pueniens ad ultimum in afectione. Et lutum quidem sigillatum est res magis iuuatiua in omni hora et lutum armenus. Et hinc oia que diximus ex emplastris et uaporationibus et unguentis mundificatiuis.

Quos putrescunt vlcera in pectore et in pulmone cōfert facere ut eger lambat cochliarium paruum et kistrā in mae solo aut cum melle aut cum aliquo tulo galbā liqfacto cū melle. Si aut illic fuerit calitas et timentur mūdificatiua calida et nō pferunt frigida tūc sumantur pulmo vulpis et semen feniculi et succus liqritie mūdificatus et succus capilli ueneris aggregentur cū aqua zuccari ingrossata qm̄ est ultimum. Et qm̄ ad ministrantur in hac ergitudine grana suffumigationem et exiccantium et mundificatiuū quib⁹ fit suffumigatio cū traiectione. Et ex eis sunt illa que. R. arsenicū et piper fiant ex eis similitudines auellane cum albumine oui. Et ex eis est illa que. R. folioꝝ oliue dulcis et stercoꝝ vaccae pregnatay et adipis renū birci et arsenici et stercoꝝ ris leporis partes eqles. Et ex eis est illa que. R. cortices nabac et arsenicum et adipē renū birci. Et ex illis est illa que. R. arsenicū et butyrum de ouibus. Et ex illis est q. R. arsenici et aristol. et cortices radices caparis partes eqles aggregent cū melle et butyro et et pines in aqua est sex alkitra et et arsenicum. Scitrum cū sisamino oleo. Et quotiens calescit cōplo et supflue curetur cū trociscis de casora aliquibus diebus et redeatur post eos ad exiccandū. Cibi aut sunt perdicibus decoctis cū seminib⁹ et spetib⁹: et nō phibeat vīnus album purū in principio sui et olfaciat sup odorifera et ad hereat somno et requiet et quieti et dimittat irā et rixam et non perueniat ad ipsum illd qd pīstiat. Et ex eis que ego multotiens sum exptus in corporib⁹ diuersis et regionibus diuersis est ut vatur patiens zuccaro ro. recenti sui anni omni die qm̄ pōt qm̄ multus sit ita et et cū pane. Deinde attendat esse et tunc si pstringatur anhelitus et ppe exiccationes rosay detur in potu sirup⁹ de isopo scdm qm̄tatem necessitatis. Et si inflāmatu febris detur in potu trocisci de canfora et non intermit tatur hec cura in ipso qm̄ sanat. Et si non timerem dici mendax narrare in hac intentione mirabilia et refer rez summā qua vīa est mulier pthifica puenit res et ad hoc ut egritudo cū ea plongaret adeo donec pueniret ad mortē: et uocaret ad ipsas q prepararet ea que mor ti sunt necessaria. Tunc quidā frater et surrexit ad eam et curauit eam hac cura ipe longo et reuixit et sanata ē et impingua est: et non est mihi pole ut dicam summas et qd comedit de zuccato ro. Et qm̄ egent siccitas et arefactio administratione lactis et aldoch et in hoc est cibario et equatio et humectatio humoris corrupti et cōglutinatio vlcis cum caseitate et mūdificatio cum absterfione aque lactis virus et sanici. Immo multoties

sanat hoc regimen vlcera pulmonis qm̄ nō intenditur in regimine eoz ut induent. Et de lactibus magis cōueniens est lac mulieris suctus ex māmilla. Deinde lac asinarum et lac caprinum proprie ppe stipticitates que est in lacte caprino. Et lac eqnum etiam est ex eis que mundificant et faciunt spurū facile. Verum non est ei pglutinatio scdm q existimo. In lacte aut ouino et vac cino ē grossitudo: et si posset sugi ex ubere esset magis pueniens. Et et oz ut aialia ex quibus mulget pascāt plantas quaz operatio est necessaria: ad incarnationes quides sicut vga pastoris et haufigi et cōtre. i. pirus et que sunt illis filia. Sed mundificanti faciētia spue re sicut albasce et alandacocha et nidus apis. Immo si cut lacticinium. Et ille qui vritur potu lactis oz ut ob seruet reliquū regimen. Nam si errauerit in aliquo for tasse reducet sup eum malitiam. Quidā aut medicorū qui medicinam cōprehenderunt iam narrauerunt suffi cientiam dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius in tentio est cum proposito nostro. s. qm̄ oz ut ex asinabus eligantur ille que a partu elongate sunt. iij. mensibus aut quinqz mensibus et vadant ad vas in quo lac mul getur et abluat cum aqua. Et si lac fuerit multum in eo ante lauetur cum aqua calida et fundatur in ea aq calida et dimittatur donec dissoluatur aliquid si fuerit in eo in aqua. Deinde abluatur cum aqua calida et fri gida: deinde ponat vas in quo mulget lac in aqua ca lida et mulget in eo medietas sacraia et est qritas et qd in potu dat in die primo si egritudo fuerit salua: et si non tūc plus illo dabis fm q putaueris et existimaue ris. Et sumat in potu in secūdo die duplū illius mīscū in illa mīlione. Et si nā iam fuerit restricta in die prima ponat in eo qd bibit in die secūdo aliqd zuccari et fac in tertio sicut fecisti in die primo: q si nā non lenificat in scdo et proprie quum nō lenificat vsq ad tertiu: tūc in potu da duo sacraia lactis cū duobus danic salis i di et de amilo pondus. 3. s. vsq ad. 3. i. s. et non cesset da re in potu omni die pondus medietatis sacraia. Qd si puenit sexus et nō respondet nā accipe ex lacte tres sacraia et cū eis pūmice zuccay et salē et oleum amigda linum et polypodium. Et si aut respondet ultra tres scellas: tunc non admisceas p illud ex lacte aliquid: aut minue ex lacte. Et oio oz ut non addat nā in die et nocte sup tres: neqz minuat ex duabus: tunc si iuuatur cum hoc da in potu tribus hebdomodis. Et iam di xerunt quidā cōprehendentes q melius lac in potu su mendum illud est qd est aialis pascētia loca in qd se herbe subuliatie mūdificatiue cū stipticitate et exiccatiōe sicut apsinibium et allea et sccha et abrotanū et polium et rebus. In lacte aut caprino rectū est ut mīscatur quz recenter multus est aliqd aque et igniant lapides et pūciantur sup ipsum multotiens donec coquat et au ferat et aquositas: et hec est melior decoctio q decoctio sup ignē. Et attende et lenificationes nature nisi sit diaria: tunc enī oz ut ponas in eo hypoquistidos: aut tussis plurima: qz tunc oz ut ponas in eo dragagati pō duo. 3. i. Et si fuerit stōus debilis ponantur in eo cy minuz et carui. Et lac quid coctus quum digerit ipz pthificus est ei cibis sufficiens: et qm̄ post ipsum febricit pthificus: tunc oz ut abscondatur. Alldoch aut est neces sarium quum rebermentia est se. et quz est solutio ventris et est eis iuuatiua valde. et melius est si dimittat lac a cetosum nocte una p acceptiones butyri rotius i loco tēperato: deinde moueat in mane rebermenter donec ad

inuicem vehementer misceat. Deinde sumant trocisci de farina tritici que sit similia boni panis adeo pforati donec sint illi qui nominantur berengé perlice et pñcian tur sup pondus. 3. x. ex eis pondus. xxx. 3. de aldoch et accipiantur in die secundo adde de aldoch decimam sui et minue de pane pondus. 3. i. fac illud assidue do nec remaneat solum lac acetosum. Deinde cōuere quum non indiget aldoch et apparet sanitas et decliat e gritudo. Non ergo cesses minuere ex aldoch et addere in trociscis donec abscondatur lac. Quod si aliqui eor habeant diariam pñcere ferrū ignitū in aldoch mul totiens non est malum et redi hic ad illud qd dicitur in antidotario. cibi autē ipsoz sint ea que glutinationez faciunt sicut panis de simila et tri et que sunt de milij et rizi et mundificat et facit nasci carnem et kisch orde bene decocta est glutinativa mūdificatiua et est cōueni ens apud vehementiam febris: et pprie cū canceris quo rum extrema sūt ablata quoz ablatio est iterata cum aq et cinere et pprie cum oleribus frigidis et lentis et. Et ea que accipiuntur cū cucumeribus et citrolis et melo nibus efficiunt sputū facile. Si autē febris est leuis tunc non est aliquid sicut caules et asparagi et ea que spuez faciunt. Pisces autē salini qū comeduntur semel aut bis conferunt in mūdificandos: et qū ulcus est mali gnum: tunc aliena illud et omne salum. Qd si eos car ne cibaueris tunc sint cum eis q sunt sicut caro atheiu gi et galline et perdicis et alcanabir et minutaz auium: et omnes sint non impinguate: et melius est ut comedat eas assatas ut sint vehementioris exiccationis et incar nationis. Et extremitates et sūt bone pp viscositatem earum et pisces in furno decocti. Et qñ desiderant iu ra tunc pmisce ea cum melle. Et qñz cōceditur ut iphi ingrediantur balneū ante cibum et post ipsum quum nō est in epatibus ipsorum oppilatio. Ipsum enim impin guat eos et cōfortat ipsos. Aque vero ipsoz quas iphi potant sint aque puluie. Et pñficiis qdem multo tiens accidit sputum sanguinis scdm qd preterijt eius re memoratio. Et ex troc. bonis ad illud sunt trocisci q. 1. x. luti figillati. 3. iij. amili luti armēi rosarum rubearū oium añ. 3. quattuor kazabe granorum myzti amborū ana. vi. 3. cancerorum adustorum seio portulace ambo rum añ. 3. xv. coralli dragaganti spodij sedine omnium añ. 3. xv. gūmi feniculi succi liquiritie omnium añ. 3. vj cōficiantur cū succo portulace et aqua ro. recentium et fiant ex eis trocisci et bibantur cum aqua cucumeris aut cum aqua puluiali. Et multorie. is quidē acci dit pñfico cal? vne et cadit in labore et pfocationē pp ipsuz. Et qñz indiget abscissione e.

Gen. xi. de dispositiōib? cordis. Tractatus primus eius de principiis et radicibus ad illud.

De anatomia cordis. c. i.

Or quidem creatum est ex carne forti ut sit longinquum a no cunctis in quo conteste sunt species villorū fortium vehementia diuersitatis. s. longitudinalium attractiuorum lati tudinalium expulsiuorum et transuer salium retentiuorum ut sint ei species motuuz. Et men surata est eius creatio cum qñtate sufficienti ut nō sint superfluitas et grauitas et magnitudo: qñ ex ipso est ori go arteriarum et suspensio ligamentorum. Et dilatatiū est ut sit in origine sufficientia euz eo qd oritur. Et posita est post bec pars eius altior duarum partium

ipsum ut sit longinqua ab appodiatione super ossa pe ctoris et non ledat eam tactus eorum. Et subtiliatiua est eius altera extremitas sicut illud qd aggregatum est ad punctum unum ut sit illud qd leditur tactu ossium minor partium eius et facta est dura illa pars eius sup flue ut sit illud qd paratum est ledi illa obuiatione me lius factum. Et gradata est figura ad pineam ut ingeni ola fabricatio inferior et superior sit bona et nō sit in ea superfluitas. Et positum est in panniculo solido valde subtili: qui quia sit ex genere pñiculorum tamen non inuenitur panniculus compaz ei in spissitudine ut sit ei clipeus et tutamen. Et separatum est corpus eius ab illo panniculo cū qñtate quadam nisi apud radices et ubi oriuntur arterie: et est ei ut dilatur in ipso absq pfocatione: et apud radicem eius est membrum si cut fundamentum simile cartilagini parū ut sit basis fixa firma. Et in ipso sunt tres ventres. s. duo uen tres magni et ventres quasi medius quem s. nomina uit fouea aut meatuz nō ventrem ut sit ei receptaculum nutrimenti quo nutritur ipsum forte simile subē ipi? et miera spaz generati in ipso a sanguine subtili et inter amboz sunt uie: et ille vie dilatatur in ipso quum dilata tur cor et coarctantur apud longitudinem et: et basis q dem uentris finitior apud basi uentris dextris et basis uentris dextris descendit multuz. Et uene pulsantes sūt arterie create et sunt nisi una eaz habentes duas tñcas et durior earum est intrinseca quum ipsa sit obuians p cussioni et motui substantie spuz forti cuius intendat cōseruatio et custodia et fortitudo. Et origo arteriarū est ex uentre sinistro qui est unus duoz uentriuz pecto ris: qñ dexter est propinquior epi: quare oz ut sit occu patus in attractione nutrimenti et administratione ei. Et qñ uenter dexter cordis comprehendit grossuz gra ues: et sinister comprehendit subtile leue temperata sunt ambo latera cum confirmatione uentris qui comprehe dit grossum: et proprie qñ secuntur resolutio cum resu datione: aut exiccatione pp grossitudinem meatū et i grossando uentrem qui cōprehendit subtile. Immo po situm est uas subtilioris strictius et temperatior sangui ei? est in medio. Et sunt ei duo additamenta super duo orificia introitus duarum materierum. s. sanguis et aeris attracti ad cor sicut due auree neruosa que sūt rugosa mollificatiua duz cor permanet cōstrictum. Et quum dilatatur tensa et adiuuantia ad pstringenduz illd qd cōprehenditur ad interiora. Sunt ergo sicut due arce recipientes a uasibus: deinde mittentes illud ad cor cum mensura: et subtiliatiua sunt ut sint magis com prehendentia et melius obedientia cōstrictioni et facta sunt dura ut sint longinquiora a passione. Et cor qdez nutritur cum uirtutibus suis naturalibus cū dilatatiōe quare attrahitur sanguis ad interiora eius sicut attra hitur aer. Et cor quidez positus est in medio medij pectoris: qñ est temperatior locus et declinat magis pa rum ad sinistrum ut elongetur ab epate et habeat epar locum amplum. Splē uero descendens est ab eo cum elongatione: et in descensione eius est iuuamentum qud ego dicam. Et ut cor amplificet locū epati melius est q amplificet ipsum spleniz qñ epar est sublimius. Et ex eis que intenduntur in declinatiōe cordis ab epate est ut non aggregetur calor totus in parte vna: et ut tē peretur in latus sinistrum quum splen ipse sit non calid? ualde: et ut ipsum minus comprimat uenam concau m uenientem ad ipsum preparando ei quendam locum.

Et si aliqua animalia sunt magni cordis et sunt eius hoc pauida et timida sicut lepores et ceruicis causa in eo est: quoniam calor eorum est paruus et exicatur ex eo res plurima quae non calefacit integre. Et illa quae sunt pui cordis et cum hoc audacia ideo sunt quoniam caliditas in ipso est plurima et coarctatur et fit vehemens. **U**nde illa quae sunt plurimum audacia sunt ea quae sunt magni cordis. Et cor quidem non tolerat nocumentum dolorum neque aperiatur: et propter hoc non decollatur animal in cuius corde inuenitur ex nocumentis illud quod inuenitur in reliquis membris. Et quoniam inuenitur in quibusdam animalibus magni corporis os magnum et proprie in bobus: et hoc est decliue ad cartilaginem. et illud quod est plus et maius cum additione et duritie est illud quod inuenitur in corde elephantis. Et iam repertum est cor cuiusdam simi habens duo capita et ex virtute vite cordis est quoniam aufertur ab animali inuenitur pulsari usque ad hora. **I**am autem errauit qui existimauit quod cor sit lacertus quoniam sit similitudinem rerum in eo. Verum motus eius non est voluntarius.

De egritudinibus cordis. c. ij.

Quandoque accidunt cordi in sua proprietate species egritudinum omnes sicut species malitiae complexionum quae quoniam sunt materiales et quoniam sunt pure. Et materiales quoniam sunt in uenis eius et quandoque sunt in eo quod est inter panniculum eius et corpus ipsum et proprie humiditas. Multoties enim inueniuntur in eis locis humiditates. Et scitum est quod quoniam multiplicatur coarctant cor a dilatatione: quare interficiunt. Et quandoque accidunt ei aperiatur et oppilatio: et quandoque accidunt ei aliquid de egritudinibus suis et sicut aliquid quod accidunt ei de coarctatione in humiditate compressa prohibente ipsum a dilatatione: quare interficit. Et solutio singularis quae accidunt aut in ipso: aut in panniculo eius. **Q**uoniam confirmatur in corde malitia complexionis non recipit curam. Et quoniam non est confirmata non est facilis suscepibilis cure. **E**t apostema quidem calidum est interficiens statim. Et si gignitur est ex eis quae sunt difficilia. Et raro eueniunt durities et mollities in corde. Sed plurimum illius est in panniculo cordis: quod si contingat ut in ipso eueniat: tunc ipsum non interficit in momento interfectionis aperiatur calidi: peruenit cuius hoc est interficiens. **E**t quandoque prolongatur durum quod accidunt in panniculo ex humore grosso: et non durum ex humore aquoso distillando spatium sicut dispositio in apostemate quod fuit in panniculo cordis simi quod narrauit. Galienus vixerat ille simi usque lesus. Sed postquam anatomizatus est post mortem suam cognitum est quid passus est in uita sua. fuerat enim debilitas et extenuatio. **Q**uoniam cor ipsum non toleret ut apostema: quomodo ergo tolerabit ut collectio et sanio fitas in ipso fiant: et quoniam illic acciderint ulcera tolerabilia bothoralia: tunc ipsa interficiunt post fluxum sanguinis nigri ex nazibus secundum quod dicitur. Et quoniam accidunt in nervis cordis oppilatio nocens operationibus cordis. **C**or autem longinquius est ab hoc ut toleret solutionem singularem quam apostema. Et quoniam accidunt corpori ipsius et penetrat usque ad uentres et interficit statim: et si non est penetrans tunc fortasse postponitur et interfectio usque ad diem secundum. **E**t quandoque accidunt cordi egritudines propter communiter panniculi sui et communiter cerebri et lateris et pulmonis et epatis et intestino et reliquorum viscerum et proprie sicut

Et quandoque est propter communiter aliorum membrorum et corporis communiter sicut est in febribus. Ita ut uerificetur per paroxysmos suos et crises suas: et propter communiter aliorum membrorum. **Q**uandoque sunt propter ea quae abscinduntur ex eis sicut communiter epatis quoniam debilitatur in transmittendo nutrimentum ad ipsum et cerebri quando debilitatur. Et debilitatur lacertus faciens anhelitum ab anhelitu: et quandoque sunt propter ea quae ex eis ad ipsum veniunt ex cerebro quidem sicut quando in ipso multiplicatur humor melancholicus et penetrat in substantia cerebri quare penetrat in uia arteriarum usque ad cor excitans tremorem cordis et casum uirtutis et tristitiam cum extractione malitiae cogitationis et angustiae: et sicut illud quod ex eo peruenit ad ipsum ex humore humido per hanc viam et facit accidere obliuiones et pigritiam et casum festinationis. Sed ex epate sicut illud quod ipsum mandat ex sanguine malo calido et frigido aut grosso. Et quandoque sunt propter comitatem in nocumento secundum similitudinem vicinitatis sicut propter nocumentum eius quod est propter apostema calidum et si gignitur existens in panniculo continente ipsum propter et reliquorum viscerum comiter: et nocumentum eius quod est propter nocumentum oris sicut: et sicut ab humore viscoso: aut mordicatio: aut uermibus et ascaridibus aut uermibus mordicatio quare euenit ex eis tremor cordis. Et quandoque sit propter communiter in dolore quandoque vehemens sit et peruenit ad ipsum et multoties interficit. **E**t quoniam sunt propter mutationem materiei sicut ex liquore: aut pleuresia: aut peripneumonia: quare declinat materia ad cor et presocat et interficit. Ergo communiter ea quae cadunt inter cor et panniculum eius non operatur ut consequantur perniciem. Et si est apostema dum non est calidum ipsum enim est perniciosum. Et quandoque accidunt in ipso ore sicut tremor et nocet cordi. **M**odi autem ex quibus significantur dispositiones cordis sex. pulsus et anhelitus et creatura pectoris et ea quae nascuntur super pectus et tactus corporis et quod accidunt in ipso et mores et uirtutes corporis et debilitas eius et meditationes eius. Pulsus quidem quoniam velocitas eius et magnitudo et frequentia ipsius significant caliditatem eius et eorum contraria significant frigiditatem eius et eius lenitas significat humiditatem et eius durities significat siccitates ipsius et fortitudo eius et equalitas et ordinatio significant sanitatem eius et eorum contraria significant contrarium sanitatis ipsius. **E**t anhelitus quidem magnus et frequens et uelox et calidus significat caliditatem eius et contraria eorum significant frigiditatem eius. **E**t pectus amplum altum si non est propter multitudinem cerebri quae significat capitis magnitudo faciens multitudinem cerebri facientem magnitudinem nocte facientem magnitudinem spondilium facientem magnitudinem costarum ortarum ex eis. Immo est illic paruitas capitis aut eius meditatio et fortitudo pulsus significat caliditatem ipsius et contrarium illius si non facit ipsum paruitas capitis significat ipsum frigiditatem eius. Et pili plurimi orti super pectus et proprie illi qui sunt crispi significant caliditatem ipsius et nuditas pectoris et paucitas pilorum significat frigiditatem ipsius propter priuationem agentis sumum aut siccitatem propter priuationem materiei sumi. Et si non contradicit humiditas complexionis corporis ualde et consuetudo aeris et regio et etas. Et caliditas corporis totius significat caliditatem eius si non resistunt splen

et epar frigida cum frigiditate sua: et frigiditas corporis significat frigiditatem eius si non resistit epar aliquo modo et leuitas eius significat humiditatem eius si non resistit epar aliquo modo resistendi. et durities eius significat siccitatem ipsius si non resistit epar. Et febres putride cum sanitate eparis significant caliditatem eius et humiditatem eius. Et via autem mortis quam ira naturalis que non est ex consuetudine et audacia et furiositas et leuitas motuum significant caliditatem eius. Et eorum contraria si non est acquisita ex meditationibus et consuetudinibus significant frigiditatem ipsius. **C**orporis autem fortitudo significat ipsius fortitudinem et eius debilitas si non fuerit nocumentum ex cerebro et nervis debilitatem ipsius. Et debilitas eius significat malitiam complexionis in ipso. Et fortitudo eius significat complexionis eius naturalis equalitatem. Et est quia essentia caloris in nati et sanguinis et spiritus vitalis plurima est in ipso non infamata fumosa: immo splendida pura. Sed accidentalem ex caliditate significant vehementiam inflammationis et rixam anime. Et quandoque perducit nocumentum in anhelitu. Meditationes vero que declinant ad gaudium sicut fiduciam et bonitatem spei significant fortitudinem ipsius et equalitatem ipsius que sequuntur in caliditate et humiditate ipsius. Et declives ad inquisitionem solitudinis et disunctionis significant caliditatem eius. Et declives ad timorem et tristitiam significant frigiditatem et siccitatem eius et dispositiones que secuntur in ipso corde sicut inflammatio accendit in ipso et sicut tremor qui sentitur ex ipso alie significant per se ipsas complexionis eius sicut inflammatio et quedam non significant nisi per comparationem suam sicut tremor cordis. Tremor namque cordis sequitur omnes species debilitatis cordis et malitie complexionis ipsius et non significat rem puram in ipso. Et quoniam plurimum tremoris cordis est pro fortitudine sensus cordis quod accidit tremor cordis ex qualibet meditatione aut vapore aut similibus illis ex eis que perueniunt ad ipsum. **E**t quoniam sunt egritudines cordis cum coitate aliorum et proprie capitis et oris floris. Et non euacuatur egritudines cerebri melice et epileptice a coitate cordis. Et quoniam permittant ad cor materie expulse ex eis que sunt sicut pleuresia et peripneumonia et sunt cause timoris magni et mortis subire. Et quoniam accidit humoribus diminutio ex quantitate necessaria primum nocumentum illius est in corde quare alteratur complexio eius. Et quoniam peruenit calor purus aut frigus purus ad cor moritur ille cuius est. Et ita vidi congelatum loqui et iam moriebatur cum sudore et sine sudore.

De signis complexionum cordis naturalium. c. iij.

Complexionem quidem calidam naturalem significant amplitudo pectoris in creatione sua nisi resistat cerebrum et magnitudo pulsus naturalis et declinatio ipsius ad frequentiam et velocitatem et magnitudo anhelitus naturalis et declinatio ipsius ad frequentiam et violentiam et exuberantia pilorum super pectus et proprie super sinistrum parumper si non repugnet humiditas membri alterius raritatem vehementem ualde. aut regio et aer et vehementiam ire et furiositatem et bonitatem credulitatis et spatiositatem spei significat magnitudo pectoris quoniam non est pro cerebro secundum quod dictum est. **C**omplexionem vero frigidam naturalem significat constrictio pectoris nisi pro conditiones predictas et paruitas pulsus naturalis et declinatio eius ad raritatem aut tarditatem: nisi sit illic causa faciens velocitatem

et constrictio anhelitus naturalis et declinatio eius ad raritatem et raritatem et debilitas et pigritia et patientia non acquisita ex consuetudine et exercitio et mores similes moribus mulierum et erubescencia cum timore et hesitatio et obliuio et passio a minimis rebus et siccus corporis humidam uero complexionem significant lenitas pulsus et uelocitas patiendi a superuenientibus iram facientibus et lenificantibus superuenientibus et uelocitas remouendi ab eis et humiditas cutis si non resistit epar. **S**ed complexionem siccam significant durities pulsus: et tarditas agendi et tarditas patiendi et tarditas descendendi et lupinositas motus et siccitas corporis si non resistit epar. **C**alidam autem et siccam complexionem significant pulsus magnus cum mensura. Et ille ideo quoniam magnitudo eius est pro necessitate: et diminutio ipsius propter siccitatem instrumenti: et uelox proprie ad constrictiorem et frequens et anhelitus magnus uelox et proprie quoniam ipse extrahit aerem frequens et perfidia morum et inuerecundia et lenitas in motionibus et in blanditiis et uelocitas ire propter caliditatem et tarditas pacificandi propter siccitatem et multitudo pilorum pectoris et spissitudo ipsorum propter siccitatem materie ipsorum et crispitudo ipsorum et caliditas tactus et siccitas ipsius. **I**n calida autem et humida sunt pili pauciores et pectus est latum magnum et pulsus est magnus uerum est lenior. Et uelocitas et frequentia eius sunt infra illas que sunt in complexione sicca quoniam equantur in caliditate et est ira in ea uelox non uehementis et tactus corporis est calidus et humidus si non repugnat epar in uehementi frigiditate et humiditate si fuerint infra uehementiam et multiplicatur egritudines putride. **F**rigida autem et humidam significat pulsus quoniam non est magnus immo est decliuus ad paruitatem et est lenis non uelox neque frequens immo est decliuus ad contraria eorum secundum illud ad quod in ultimo peruenit complexio: et est habens eam piger timidus tardus mortue festinationis nudus a pilis non retinens malum neque irascibilis: et est corpus firmum et humidum si non resistit ei epar cum calefactione pluma et exiccatione quousque sit pluma. **F**rigida uero et sicca habet pulsus non est cum illa tarditate tota et habens eam est tarde ire fixe retinens malum lenis sine pilis frigidus habens corpus et siccum si non resistit epar cum calefactione plurima et humiditate quousque pura.

De signis egritudinum cordis. c. iij.

Omnibus sunt significationes complexionum non naturalium et quoniam significant malitiam complexionis cordis debilitas et resolutio virtutis liquefactio non pertinet ad causam primitiuam aut antecedentem aut coitatem membri: quod si tremor cordis adiuuat in his significationibus tunc iam completur significatio et quoniam perducit ad sincopim tunc iam confirmata est res. Et quoniam in corde fortis sit malitie complexionis frigide aut calide: aut sicce sine materia incipit corpus procedere in uia putris et liquefactionis. Et ergo illa que est calida ex illa ethica absoluta. **F**rigida species ergo ethice comparat ad senes et decrepitos: et sicca species putris. Et ethica quidem diuificatur in toto illo a putris facta a pulmone. Pulmo enim in hac non est lesus in seipso et habens eam non habet tussim et diuificatur ab ea ethica cum caliditate propter priuatores caliditatis. Signus autem malitie complexionis cordis calide est augmentum pulsus in uelocitate et frequentia non naturali et egressio anhelitus ad magnitudinem et uelocitatem

et frequentia non naturalem et uehementia sitis que se-
datur cum aere frigido et suauitas in frigore et commu-
nitas extenuationis et liquefactionis absque causa alia et
crassitia et conturbatio permixta inflatiori. **S**igna autem
malitie complexionis frigide sunt declinatio pulsus ad
paruitatem et tarditatem et raritatem non naturalem nisi
cadat uirtus et sit necessaria frequentia ut succurrat euz
eo quod appropinquat necessitati cum alijs ab eis dua-
bus et est cum debilitate anhelitus et resolutione uirtu-
tis et tranquillitate ad illud quod calefacit ex speciebus
eorum que tangit et olfacit et gustat et timiditas et non auda-
cia et superfluitas in pietate et misericordia. **S**igna
autem malitie complexionis cordis humide sunt in cli-
natio pulsus ad lenitatem non naturalem et uelocitas pa-
tiendi ab imprimendis in anima euz uelocitate remo-
tionis eorum et multitudo euentus februm putridarum. **S**
ed signa malitie complexionis sicce sunt declinatio pul-
sus ad siccitatem non naturalem et difficultas passionum
cum fixatione eorum siue sint fortes siue debiles et liquefactio
corporis. **D**e significationibus autem apostematum
sunt significationes apostematum calidorum. Ipsa, n. in prin-
cipio sui faciunt apparere in pulsu diuersitatem mirabi-
lem non consuetam et magnificant inflammationem in corpo-
re et proprie in partibus membrorum anhelitus. Et an-
helitus quousque attrahit maximam aerem et frigidissimum: tamen
est quasi priuatus anhelitus: deinde sequitur ipsius synco-
pis succellus: et non oportet ut expectetur in cognitione
dispositionis apostematum calidorum cordis illud quod
est ex duritie instrumenti secundum quod currit consuetudo
de expectatione eius in alijs que sunt similia eis. Apo-
stema enim non ita aduenit cordi ut per ipsum indure-
tur pulsus: imo interficit ante illud. **S**ingularis autem
resolutio scitur ex causis primitiuis. Et dixerunt qui-
dam quod quando accidit in corde ulcus et currit ex nare
sinistra sanguis moritur patiens. Et signum eius est do-
lor in loco sinistro mammillari.

Capitulum. v. de causis imprimendis in corde.

Alias in corde imprimendi alie sunt que sunt ei propter et
alie se que sunt primas et alijs sicut cause efficientes
complexiones et cause efficientes apostemata
et efficientes solutiones singulares et relique similes eis
que sunt ex eis quas numeravi tibi in libris uniuersa-
libus. **U**erum cordi appropriantur cause antecedentes
propter anhelitus et cause antecedentes propter passio-
nes animales. Propter anhelitus quidem quoniam
quando constringitur aut calefit ualde: aut in frigidatur
ualde, sequitur ex eo ut accipiat cor nocumentum. **I**n
passionibus autem animalibus oportet ut redeatur
ad ea que diximus in uniuersalibus: et iam ostendimus
impressionem earum in corde mediante spiritu: et cuius
earum que superfluit impressione prefocacionis spiritus in
nari ad interiora: aut sparsionis eius ad exteriora. Et
quandoque consequitur ut faciant peruenire syncopim:
immo consequitur ut interficiant. Et ira que est ex sum-
ma earum est minor omnibus illis in hoc. Ira enim ra-
ro interficit, uigilie uero et exercitium et similia illis de-
bilitant cor cum resolutione.

Capitulum. de canonibus uniuersalibus in curatione
cordis.

Nos quidem fecimus de medicinis cordialibus
tractatum singulare quo cum homo coniun-
xerit inter scientiam suam in medicina et co-
gnitionem suam in principijs que sunt magis commu-

nia que medicina iuuabitur. Sic uero inuenimus ad illud
quod oportet dici in libris medicinalibus puris propter
ea quod cor est membrum principale prius omni principa-
li et sublimius eo oportet ut sit uelox studiū in curatione
eius cum medicinis: ita ut adiuetur absque errore ulti-
me siue uelimus ex eo euz humorem siue permutare ei
complexionem. **I**n euacuatione autem que procedit
cursum phlebotomie ita studiose festinamus ne oporteat
nos permiscere eam cum alio regimine mundificatio-
is. Immo plurimum quod in ipsa obseruamus est ne superfluat
et cadat uirtus: et ut uiuificemus uirtutem si debilitatur
parumper cum rebus uiuificantibus uirtutem quando
debilitatur propter complexionem frigidam aut cali-
dam. **E**t hec res non appropriatur egressioni san-
guinis tantum. Immo omnibus euacuationibus: quia
uis sit extractio sanguinis uehementis necessitatis ad
hoc subsidium. **C**ausa autem cum qua excusamur a
studio specierum regiminis alterius est quia egressio san-
guinis non est medicamen perueniens ad cor: et plu-
rimum repletionum cordis non sunt nisi ex sanguine et ua-
pore a nocumento quorum duorum simul liberat phle-
botomia. Et repletio quidem sanguinea remouet phle-
botomia basilice dextre. Sed repletio uaporosa phle-
botomia basilice sinistre. In reliquis autem euacuatio-
nibus que sunt cum medicinis oportet ut misceantur
medicinis cum regimine predicto et regimine alio. Et il-
lud est quoniam plures medicinis euacuatiue sunt con-
trarie corpori: quare oportet ut eis associentur medici-
ne cordiales. Et ipse medicinis que efficiunt in corde
fortitudinem cum proprietate que est in eis: ita ut sint
cum medicamine administratio in euacuatione humo-
ris cordialis sociate medicinis ryziales bezabartici per-
tinentes cordi: et plures quidem harum medicinarum
conferunt. Immo plures earum conferunt ei ex alia par-
te. Et illud est quoniam ipse etiam faciunt penetrare me-
dicinas euacuatiuas ad cor remouendo eas ab alijs lo-
cis. Permutatio autem complexionis: aut est quia co-
uertitur regimen ad permutationem frigidam: aut permu-
tationem calidam: aut permutationem humidam: aut permu-
tationem siccam. Quum ergo uolumus permutare complexio-
nem frigidam audaces sumus ad illud cum medicinis
calidis commistis cum medicinis cordialibus calidis
cum custodia nostra ne accidat ex eis motus laborio-
sus humoris cordis ita ut extendatur corpus cordis
cum eo quod gradatim facit illud: aut extendatur ma-
teria apostemosa et reliqua. Quum ergo uolumus permu-
tare complexionem calidam non sumus ausi esse con-
tenti in in frigidatiuis. Nam substantia propter quam cor
creatur est: est spiritus effusus in ipso est substantia cali-
da. scilicet caliditate innata non caliditatibus nociuis corpo-
ri. et accidunt ei ex malitia complexionis cordis quan-
do est calida ut mioret et soluat: et ut peruat in fumum
et conturbetur quare ergo superuenit corpori cordis quod
extinguit ipsam et non est permixtum cum medicinis ca-
lidis quarum proprietas est ut confortent calorem in-
natum non totum illud propter caliditatem earum: im-
mo cum proprietate ipsarum associata caliditati earum
possibile est ut noceat radici id est spiritui quousque raro
conferat et est corpus cordis propterea quia iuuat ad
temperandum caliditatem cordis quum sentitur euz eo
caliditas spiritus. Quapropter non inuenimus sapien-
tes antiquos euacuasse curationem malitie complexio-
nis calide que est in corde: et eius quod accit ei apertione
113. iij.

medicinarum frigidarum cum cordialibus calidis. Confide-
tes quod natura si fuerit fortis discernet inter infrigidantium
et calefactiuum et affectu infrigidantium cordi et affectu cali-
dum cordiale spiritui et temperabit illud et quandoque
istud. **E**t si non inueniunt medicamen equale facies
confortationem spiritus cum proprietate aut proximum
equalitati sicut buglossam uigori et adiuuant se cum
ea: sed si natura fuerit debilis non confert regimen. **E**t
quandoque cogit eos administrare medicinas calidas
cordiales illas id est quod ipsi sciunt de gravitate substantie
plurimum medicinarum frigidarum cordialium et pau-
citate penetrationis earum et declinatione ipsarum cum
natura ad fixationem: et non ad penetrationem quare co-
git eos illud ad hoc ut permisceant medicinas cordia-
les calidas quibus penetrent ut natura adiuuetur ad
deferendum illas cordi sicut permisceant crocum reliquas
permixtis troiscorum canfore. Reliqua enim permixta
discurrunt cum eo ad cor: deinde uirtuti naturali uest ut
procedat a corde: aut inflamet ipsum cum spiritu cor-
dis et adiuuet cum infrigidatiuis ad temperandam co-
plexionem. Hoc namque melius est eis quam ut utantur infi-
gidatiuis puris que figuntur in principio meatuum et
nolunt penetrare. **E**t isti qui abstulerunt crocum ex
troiscis canfore et blasphemauerunt primos et fecerunt
troiscos canfore pauci iuuamenti: quibus ipsi ignorent.
Amplius complexio calida curatur dando in potu
rob de fructibus et proprie aquam pomorum de sceni
et cydoniorum. Est enim bonum medicamen cum eis
que sibi sunt similia de his que dicturi sumus et cum
epithimatis et emplastris que sunt extinctis permi-
stis cum confortantibus cor. Et si causa fuerit materia
euacuetur. **C**ura autem malitie complexionis frigide
est cum confectionibus uel confortantibus magnis que
dicemus et cum uino odorifero et cum exercitijs tempe-
ratis et cum emplastris et linimentis calidis aromaticis
cordialibus et cibis calidis cum quantitate qua di-
gerantur. **E**t si causa fuerit materia euacuetur.
In cura autem malitie complexionis sicce necessa-
rius est cibus plurimus humectatiuis et introitus bal-
nei post ipsum et administratio tunc cum custodia ipsius
et paucitas motus et tranquillitas et sumere in potu aquam
frigidam. Et si fuerit illic frigus alienentur ab aqua fri-
gida que est uehementis frigoris. **E**t cibetur cibis
et potibus et multiplicetur somnus post cibum calidum
Et si causa fuerit materia euacuetur. Et tu quidem sci-
es distinctionem illius ubi loquimur de cura et bice et
arefactionis. **C**ura autem malitie complexionis hu-
mide est subtilitatio ciborum et administratio medicina-
rum exiccantiarum et exercitia temperata cum frequen-
tia et multitudine: et si causa fuerit materia euacuetur.
Frigide uero et humide complexionis cura est multi-
tudo exercitij et balnei ante cibum precipue themarum
et submersio plurima in aqua calida et administratio so-
lutiuiorum et diureticorum et usus uini fortis resolutio-
nis: odoriferi et administratio ciborum landabilis chimi-
cum quantitate non plurima: quod si illic fuerit caliditas
uitent balneum et utantur coitu. Et si fuerit materia ca-
lida et humida: aut humida euacuetur.

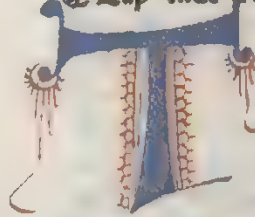
Capitulum vij. de medicinis cordialibus.

Medicine quidem cordiales cum totalitate su-
a oportet ut colligantur ex areol medicinarum
singularium et ex areol membrorum anbeli.

Sed secundum necessitatem in hac hora nos dicemus
de eis illas que sunt sicut capita et radices. **D**icamus ergo
ille quidem que ex eis sunt proxime equalitati sunt ia-
cynthus et albezengel et aleruzegi et aurum et argenti-
um et buglossa. **C**alide uero sunt doronigi et zedoaria et
musculus et ambra et zurumbet et seta proprie et crocus
et ambo been sunt uelocis iuuamenti et gariofili sunt ual-
de mirabiles et xilaloos crudum et melissa et semine eius
et alsehebram et semen eius et cardamomum et cubebe
et alselemenusch et acetosa et semen eius et folia citri et
solum indii et emula est mirabilis. **F**rigide uero sunt
margarite et karabe et canfora et corallus et sandali et
rosa et spodium et lutum sigillatum et poma. Et ex eis
est coriandrum siccum et humidum.

Tractatus. ij. de partibus distinctis.

Capitulum i. de tremore cordis et causis eius.

Tremor cordis est motus tremulus
accidens cordi. **E**c causa eius est
omne quod ledit cor ex eis que sunt
in ipso aut in panniculo eius: aut
continuantur ei ex membris uicis
communicantibus ei. Et quandoque

fit a materia humorosa: et quandoque fit a malitia complexio-
nis pure. Et quandoque ab apostemate: et quandoque fit
a resolutione singularis et fit a causa extranea: et qua-
doque fit a morsu uenenosorum animalium. Et quando-
que fit a serpentibus qui sunt in uentre: et quandoque fit
a sensu uehementi. Et materia humorosa quandoque est
sanguinea: et quandoque est humiditas: et quandoque est
melancholica: et quandoque est cholericas: et quandoque est
uentosa et est leuior et facilius eorum. **E**t ille qui est
a malitia complexionis pure. **I**deo est quia omnis co-
plexio dominans facit debilitatem: et omnis debilitas
efficit in corde dum perseverat in ipso residuum uirtu-
tis agitationem quandam quasi ipsum expellat a seipso
aliquod nocuum. Et tremor quidem cordis quan-
do superfluit permutatur ad mortem. Et unaqueque co-
plexionum simplicium facit illud. **A**postema uero cali-
dum in principio perseverans facit apparere tremore
cordis: deinde sincopim postea mortem. Et si est pro-
pinquum dispositioni eius. Sed quandoque interponit spa-
tium aliquantulum. et similiter resolutio singularis. Et
similiter oppilatio existens in turbis sanguinis et
spus in corde et que sequuntur ipsum et in uenis sensibi-
libus partium pulmonis. **F**actus autem a causa ex-
tranea est sicut a doloribus constrictiuis et permutatio-
nibus materiarum apostematum uicinorum predictorum a po-
tu uenenorum. **E**t factus a moribus serpentum. Et
factus a serpentibus qui accidunt in uentre et proprie
quod ascendunt ad superiora miras in cibo et fece. **F**aci-
t autem a subtilitate sensus cordis est: quoniam habet illi acci-
tremor cordis ex qualibus uentositate generata in spatio
quod est inter ipsum et inter panniculum eius aut in cor-
panniculi eius: aut in uena eius et ex qualibet qualita-
te frigida aut calida adueniente ei. **I**ta quod succedit po-
tius aque preter quod perducit illud ad debilitatem in o-
perationibus suis. **F**actus autem cum coitate: aut est
cum coitate corporis totius sicut accidit in febribus: et
proprie in febribus pestilentialibus. Aut cum commu-
nitate panniculi suavitatis ut accidit in ipso apostema mol-
let aut durum sicut accidit sinuo aut gallo predictis.

¶ Aut cum communitate stomachi: quoniam in ipso est humor viscosus vitreus: aut mordacitius cholericus aut corrumpitur in eo cibis: aut cum communitate omnium membrorum que dolent uehementer. Et quando est multiplicatur cum communitate stomachi propter humorem qui est in eo: aut botbor in ore eius: aut attracti onem succedentem labori: ita ut forsitan non discernat inter ipsum et inter cordialem. Et quandoque accidit propter tremorem in ore stomachi et continuatur illi: et est similior res tremori cordiali. Et quandoque fit cum coitate pulmonis quando multiplicatur in eo oppilatio in parte illa que obuiat cordi et non penetrat anhelitus secundum suos modos: et illud indicat constricti onem anhelitus non securam. Et quandoque fit causa crisis et motuum accidentium humoribus ad crism. Et ego exponam illud in loco suo. Et si quis consequitur de tremore cordis post egritudine et habet nauseas et euomit choleram plurimam et non remouetur nausea est malus et indicat spasmus in stomacho.

¶ Cap. ij. de signis.

¶ Tremorem cordis omnem significat pulsus diuersus transiens terminum in diuersitate sensu percepta in magnitudine et paruitate et uelocitate et tarditate et raritate et frequentia: et multotiens assimilatur pulsui habentium asma. Et significat illum qui est humidus uehementia lenitatis pulsus et sensibilitas habentis eam quasi cor eius sit positum in humiditate. Et significat illud quod sanguineus est signa caliditatis et inflatiois et uelocitatis pulsus et magnitudo eius in alia hora quam tremor cordis et iuuantur coitu et frigido est e contrario. Et significat illum qui cholericus est et est raso egritudine cholericæ sequentes ipsum et durities quedam in pulsus et uehementia inflammationis. Et significat illud quod melancholicus est tristitia et sollicitudo et durities in pulsus. Et uentosi quod puri significat uelocitatem et uoluntatem eius et leuitas laboris eius: et est paucitas diuersitatis in pulsus eius. Et significant apostemum in suba ipsius: aut paniculi eius signa duorum apostematum predictorum. Et illud quod est ex resolutione continuitatis causa sua et factum a uenenis et moribus cause sue cum proprietate reliquarum causarum. Et similiter factum a uermibus. Et factum a complexione singulari calida et inflammatione uehementi absque sensibilitate humiditatis in qua natet cor uelocitatis pulsus et frequentia eius quous sit non hora commotiois eius et quod est post causas spasmaticas siue materia et in tribus et sibus. Et sicut factum a frigore puro significant cause sue ex eionibus extinguentibus calorem innatum. Et egritudines infrigidatiue et aeres et alia et pulsus tardus rarus non in hora tremoris cordis. Factum autem ab oppilatione significat diuersas pulsus in paruitate et magnitudine et obilitate et fortitudine cum priuatione signorum repletiois. Factum autem a subtilitate sensus cordis et a qualibet uentositate generata ex nocumento adueniente ei cognoscitur ex fortitudine pulsus et sanitate anhelitus et incoluitate reliquorum membrorum et fortitudo pulsus et magnitudo ipsius sunt significationes prius significantes ipsum et certificant ipsum si fuerit corpus cum frequentia huiusmodi tremoris cordis incolume et uirtus psequata et consuetudo in operibus sana. Et illi quibus plurimum accidit iste sunt super quorum facies apparens uestigia passionum animalium quous parum sicut ire aut gaudij: aut tristitie aut aliarum. Et factum autem cum coitate corporis totius in febribus manifestum

est et sicut creticus. Et factum est non significant significationes dissonum non et appetitus et quod ab ipso expellitur et imaginatioes et nausea et punctio et quod alleuiatur in tempore uacuitatis: nisi sit a causa cholericæ effusa ad os stomachi in tempore uacuitatis: et quod sit uehementia in hora qua cibus incipit digeri. Et ille qui fit cum communitate pulmonis est: quoniam habens cum est preparatus almati reperitis in ipso signis significantibus humorem pulmonis et oppilationem uiarum in eo quas dicitur mul in suo capitulo. Factum autem propter febres significant significationes supradicte in capitulo suo. Et ex eis que significant ipsum sunt salua currens et dolor sicut quod sit a constricti one unguium et puncture eueniens subito in ore noni. Et de curatioibus uel tremoris cordis.

¶ A materiali omni fertur auxilium cum coitate. In sanguineo quidem cum phlogia et extractioe sanguinis ultima et temperamento cibi in quietate et qualitate. Et si illi proximius: aut ipsa in quo moueat plim sicut ubi biga uer: tunc necessarium est ut procedat ante proximam phlogia botomia et subtilitatio cibi et acceptio eius quod confortet cor. In secundo autem propter humorem phlogia os ut fiat etio cum medicis quare ipressio psequat cor. Et illar puenientiores sit hiere magne euantes humores viscosos. Facti autem propter sanguinem melancholicum loci longinquus cura est phlogia et temperatio epio ita ut non generet meliam cum eo quod dicitur in capitulo suo. Si autem est nudus humor melancholicus: tunc cura est in ipso etio cum eis quod sit sicut hiera Russi et logodon et pia quod euacuat humorem melicium ex locis longinquis. Deinde remanet post illud equatio pphonis: sicut quod cum calefacientibus et calide cum infantibus: et proprie cum eis quod ex eis sunt medicie cordiales. Ille uero qui est cum coitate noni si est ex humore grosso curet uomitu post cibum et post acceptionem subtiliantium notorum sicut acceptionem succi rhabani in oxymelle. Et solutio uentris fiat post ipsum cum hieris magna sicut logodon et theodori con et hierapi. pfortata cum pulpa colloquintide aut agari co et epithymo. Et si fuerit propter cholera mordacitiam cum pfortato noni cum robur fructuum odoriferorum sicut pomorum odoriferorum proprie et cydoniorum et proprie post cibum et piroz et eoz quod sunt illis filia et cum declinatone nature ad lenitatem et alienationem quod puenit ad humorem cholericum et regie tepante noni. Et sicut quod cibus in ipso corripit os ut regat cum eo quod pfortat digones quod corripit cum eo quod dicitur in noni. Et quoniam tu abscedis eam cum hoc regine sicut os quod pfortet patiens quod est cor ita ut non incipiat impleti et non sit preterita in abscedendo eam absque pfortatone patientis. Immo os ut cum hoc itedas ad cor cum medicinis cordialibus. Et ex eis quous iuuant magnificat in tremore cordis est potare podus. s. aur. s. buglossa in tpe soni noctibus puenis. Et ex eis quibus iuuat habere tremore cordis et que ad ipsum expta sunt est potare quietatem ponderis nuclei de gariofilo masculino in. xij. aur. lactis dulcis in ieiunio: aut potare aur. de saluco secco in aqua frigida si fuerit illic caliditas aut in uino si non fuerit caliditas in diebus continuis. Et ex eis quibus iuuatur habens tremorem cordis est ut secus sit aromaticum aliquod ex genere eoz quod ei puenit et assidue utat sicut fumigatioe cum eo facta et utat odoramentis et ut sint in aromatico eius quod habet tremore cordis calidum uincencia rosa et casora et sandalum et olea frigida cum pua pmissione medicinarum aliarum subtilis caliditatis sicut pap muschi et croci et gariofili nisi meta transgrediat res: tunc ei sit co tentus frigidus. Et si est propter sicut tunc admisce muschi

et abra et oleum de ben et oleum de citro et aquam calidam et
et algalia et quod sunt filia illius et propinqua eis ex spibus sus-
sumigatio et rorificatio conuenientibus propter rationem. Et
ego quidem non multiplico tibi sermonem in numerando
medicinas cordiales calidas et frigas. Tu namque inuenies
eas omnes scriptas in tabulis membrorum anhelitus in medicis
singularibus et ad ultimum omnis medicina odorifera est co-
dialis. Et cum hoc nos iam diximus que hanc medicinarum
sunt ascendentes in hac intentione. Habens tremorem cor-
dis cum nausea cuius tremor cordis diximus esse malum.
Cura eius proprie si fuerint illic relique febres in potu su-
mat sanic ordet ablutum cum aqua calida de infusum cum
pondere. x. z. zuccari quous ei ipsum euomat et tamen iu-
uat eo: quod si ipse abborret zuccarum propter additum quod efficit
in nausea. Accipiat loco eius grana mali granati et strigat
abo cruza et olfaciat calidam et que similes ei cum aceto et
ponat super pectus panus infusus aqua duorum sandalo-
rum et calidam et aliorum. Et multoties quod excitat tremor
cordis: deinde expellitur aliquid ad inferiora a dextra
et sinistra et sedatur tremor cordis.

Cap. iij. de cura tremoris calidi.

Siste tremor cordis est cum materia et euacu-
as eam et remanet uestigium eius: aut est tremor
cordis calidus sine materia: tunc oportet ut cibet habens eum cum
eo quod parum est et confert sicut est panis infusus in aqua rosae
in qua est parum uini odoriferi et panis cum sirupo de po-
mis et ius pomorum et lac acetosum sine butyro quod est re-
poria propinqua motioni: aut non acetosum ualde et cucur-
bita et blitum et fructus frigidi. Si autem tolerat carnes
tunc utatur alcaces et albulum pullos et alcubugi proprie
Habet ei proprietatem in hac re propter frigiditatem propter rationem et
speties acetosorum que omnes facite sunt cum succis fru-
ctuorum et acressa et pomis acetosis et aceto acuto super
quod sparsa sit aqua rosae et aqua salicis. Si autem fuerit
acetositas citri et limonis erit res magis iuuatiua. Quod
si res fiat uehemens et inflatio da ei ad bibendum aquam
fram et aquam niuis mistam cum aqua rosae dando sibi biu-
nem post forbitum et da ei ad forbendum sirupum de fru-
ctibus et sirupum de malis asceni et quod sunt filia illius dando
aliquid post aliquid. Et si tibi necessarium fuerit ut dissoluas
in eo canforam fac. Et quandoque est tibi necessarium ut
sis contentus in eo ad dandum ipsi lac acetosum in po-
tu ab una libra usque ad duas libras et prout ei cibet. Quod
si tibi necessarium fuerit ut pfortes eum cum aliquo ex
medulla panis et tortellaz fac. Si autem inueneris vnu
tem debile et timueris extinctum non erit excusatio qui
pmisceas cum hoc et cum eis que uia est icedunt ex cube-
be et cardamomo et folijs citri et ex coriandro et calo-
ra cum rosae et spodio ut temperent ea. Super buglossam
uero sis audax ut non timeas malitiam et utere ea cum
omni quod in potu tribuis et in cibo das. Et ei iam cucur-
rit consuetudo ut in potu tribuas et filtr aque est distilla-
te. Et quod pfort ei potare pondus. z. i. de reubarbaro sce-
ni in aqua frigidis primum. Et stude ut sit aer infusus
ultima infusione: et ut sint rorationes et odoramenta aro-
matizata canfora et ex sandalorum presentia et non est ma-
lum ut toret super ea aliquid uini cum tanta quantitate qua
penetrare faciat aromaticitatem eorum ad cor. Et ex eis
quibus iuuat hunc tremorem cordis calidum est pmutatio
ab aere suo ad aerem frigidum. Illud ei reducit ad sanitatem.
Et non oportet ut obliuiscaris emplastra infantia super
cor facia ex sandalorum et aqua rosae et aqua ferariorum et

calidam et rosam et spodio et lentibus emplastratur cum eis
os stodi et proprie in febribus. Composita uero iuuatiua
in hoc sunt ut in potu dent troc. de calidam cum croco cum
sirupo acetositate citri: et quandoque ponunt in eo folia
citri et diamusculum dulce et lenificans infusum. Descri-
ptio expta ad illud quod non est ex caliditate uehementi spodij
ptes. iij. xilaloes indi galie muscate aboz an. z. i. car-
damomi gariofilorum aboz an. z. i. calidam z. s. dragagani. z.
ij. fiat troscici cum aqua de tereniabin. Sitque unusquisque troci-
scus ponderis. s. i. z. Descriptio alia. z. doronigi p-
tem. i. canfore quartaz ptes sandalorum tertiam ptes mar-
garitaz karabe coralli xilaloes spodij rosaz omnium
an. medietatem partis buglosse ptes. ij. pficiant cum a-
qua malorum et fiant ide troscici et quod ex eis in potu sumi-
tur sit pondus. z. i. usque ad aur. Medicam fortius illo
in extinguendo. z. se. lactucay se. endiuie spodij rosa-
rum sandali se. portulace buglosse coriandri sicci co-
ralli karabe margaritaz oium an. ptes. ij. canfore quar-
tam ptes sit quod ex eo in potu sumit pondus. z. ij. De-
scriptio alia. z. amili karabe margaritaz melisse selège
misk aluminis iameni frixi omnium an. ptes. ij. luti az-
meni zubei coriandri aboz an. ptes. v. Sitque quod ex ea
in potu sumitur pondus aur. cum aqua melisse. Quod si
superfluat res et augmentatur inflammatio et timeretur quod
sit uestigium apostematiz: tunc fortasse est tibi necessarium
ut in potu des semen mandragore et opium. Et melius
quod est ut in potu tribuas de semine mandragore pon-
dus quarte. z. i. et de opio usque ad medietatem. z. i. pmil-
fil cum medicamine aromatizato ex muscho et xilaloe
crudo et canfora et croco secundum uirtutem et boram
necessitatis.

Capitulum quintum de cura tremoris frigidi.

Cuacuata quod si fuerit illic materia sint sim-
lenitum quam tibi exposui. Et ex eis que exp-
ta sunt ad pblaticum humidum de illis siue sint in ptribus
cordis et in stodi: est ut sumat agarici podus. s. z. i. et pulpe
colloquintide podus. i. danic. et turbit pondus. z. i. et bdel-
li pondus danic et muschi et troci aboz an. taxangi et xi-
laloes indi podus danic et salis naptici podus quarte
z. i. et dos. i. Et ex eis que expta sunt ad melicem est ut sis
emyrob. nigroz et kebuloz aboz an. podus. z. i. epithymi
s. z. lapidis armeni podus quarte ptes. z. i. diamusculi
amari podus. z. ij. siue in potu cum tanta quantitate uini odo-
riferi et quod dissoluas. Et quod sufficit assiduam admixturam
bierepi. in pondere aur. i. cum pondere danic de epithy-
mo dando ipsam in potu cum oxymelle et primum. Medici-
ne autem pmutates propter rationem frām sunt tyziaca et mithrida-
tum et diamusculum dulce et amap. et medicam Celazis
et scelitbe et milium abre et diacadium et lenificans mag.
et plectio anabibab et troscici de muscho. Et quando fri-
gus sit forte idigel eis quod sit sic cordiēni et da ex eo in po-
tu. Et quod pfort ei siue acetositate istagar. xxx. aur. cum
uino in quo iam infusa fuit buglossa et cibet aqua ciceris et
pullis colubaz et canib. puaz auu et alcanabir. Et ex
propositis alijs est medicam expta. z. buglosse. z. i. z. urubz
doronigi aboz an. z. ij. dos. ei sit podus. z. i. i pnc me-
fis et in medio eius et in fine ipsius: et oportet ut sit in
uino odorifero. Aliud. z. karabe castorei amborum an. par-
tem. i. dosis eius sit medietas. z. cum succo almufera non
colato neque bullito et hic sunt medicine bone ultime
prolixarum descriptionum dicte in antidotario.

L. vi. de sp̄b⁹ sincop⁹ et cāis ipsi⁹ et cā mortis subite.

Sincopis est destructio maioris p̄tis plurium uirtutum motiue et sensibilis pp̄ debilitatem cordis et aggregationē sp̄us totius ad ipsum pp̄ cām mouentem eū ad interiora aut pp̄ causā p̄focā tem ipsum interius q̄ non inuenit spiraculum aut pp̄ paruitates aut subtilitates suam quare non superfluit super illuz qui inuenit in minera. **E**t tu scies ex his que verificasti p̄q̄ ad hanc boram q̄ causē illius non euaruantur quin aut sit repletio materiei p̄focantis sua multitudine aut oppilatione aut euacuatio resoluens sp̄um aut priuatio restaurationis eius q̄ resoluuntur et fames uehemens. Et debiliorel quid homines ad tolerandum ipsam sunt comparati ad hoc et n̄ sint infirmi n̄ sani sicut infantes et qui sunt eis proximi et decrepiti et conualescentes. Sed in etate puenientes tolerant ipsam. Et eius tolerantia est in hyeme plima q̄ in estate. aut malitia cōplexionis iam confirmata aut accidēs et magnum subito aut dolor uehemens aut debilitas v̄tū tum principioz regalium et proprie cordis deinde cerebri: deinde ep̄is aut debilitas cōcantis sicut oris s̄oi cū corde aut debilitas corporis totius et maties et ex tenuatio aut dñum accidentium aialium h̄z q̄ diximus tibi in loco alio et p̄m eius est decrepiti et debilibus et conualescentibus aut applicatio virtutis contrarie substantialiter cōploni cordis et sp̄us. s. amboz sicut est ex olfatu fetoris puteorum et pestilentia a. ris et sicut accidit in febribus pestilentialibus: et ex cadaueribus et ex penetratione uirtutum venenorum ad cor et q̄n̄ est p̄ pier arterias. Et illis est illud q̄d accidit cā uermium qui ascendunt ad es s̄oi et oz ut distinguamus post hoc distinctiones plurimas. **D**icamus ergo materie q̄d faciunt euenire sincopim: aut pp̄ multitudinē suaz et oppilationum viar sp̄us: et q̄ cōprehendunt ipsum totum in corde ita ut forsitan p̄focetur. **E**t huiusmōi q̄dez generis sunt effusiones h̄oz plurimorum: aut sanguis plurimi ad s̄om et pectus et ad ambo: aut permutatio materiei ap̄at̄is finantie et pleures et peripneumonie ad partes cordis subito aut pp̄ viscositatem eaz in poris: quare oppilant meatus et pp̄rie in membris anhelitus et q̄n̄ est cōis in oibz uenit corporis q̄uis non faciūt illud sua multitudine. **A**ut pp̄ uehementiam sui no cumentī cū qualitate fia valde aut mordicaria ualde et aduſiua valde. Et sincopis quid que accidit in initio po xismi febris est huiusmōi generis et eius cā sūt humores grossi ualde aut uiscoli aut mordicariui aut aduſiui. et q̄n̄ sit illud pp̄ p̄pinq̄uitatem cordis. Et q̄n̄ est in mēbris alijs cōcantis ei sicut cerebro. Nā q̄n̄ in eo accidit oppilatio integra et est apoplexia sit sincopis proculdubio. Et q̄n̄ est in s̄o pp̄ causam antiquaz aut pp̄ debilitatem accidentem pp̄ quā recipiens attractionez materiez ad os suum siue sint s̄ie siue calide. Et q̄n̄q̄ sit causa multitudinis oppilationis in uenis corporis v̄dicūq̄ sunt. **E**t iste materie pernitiōle multotiens accidūt ex supfluitate comestionis et potus et frequētia fastidij pp̄ malitiam digestiōis ita ut ex ea spargatur in corpore q̄d repleat venas et oppilet meatus anhelitus. Et iste quidē materie pp̄ suam multitudinem q̄n̄ adiuuant ad sincopim faciendam ex parte qua priuat corp⁹ nutrimento: q̄m oppilat viā nutrimenti bōi et n̄ pueritūtur p se ipsas: q̄m ipse propter suam multitudinem confortantur super nām quare non patiunt ab ea: et cum hoc cōplo corporis corrūpitur per eas. Et iste quidē

materie que faciunt sincopim sua multitudine aut malitia sua sunt que faciunt tristitiam et nauseam q̄n̄ in s̄o cadunt et sunt minoris q̄ritatis aut malicie. **F**acto autē cā eūonis superflue nō est nisi q̄ sequitur ipsa sp̄us eūatus cum ea v̄q̄ ad hoc ut resoluatur maior pars et. **E**t illud ē aut solutio ventris cū diarria: aut est solutio ventris continua aut lubricitas s̄oi et intestinoz aut ratura aut uomitus plurimus: aut fluxus sanguinis nariā aut fluxus sanguinis ex mēbro alio sicut orificijs venarum ani aut pp̄ uln⁹ aut pp̄ descensum aque hydropis aut pp̄ apertiones dubellari p̄pterea q̄ currit ex eo res plurima subito aut pp̄ fluxum menstruorum et partus: aut pp̄ multitudinē exercitiij aut morā in balneo calido uehementis sudoris aut pp̄ aliq̄ cāp̄ sudoris fortis et superflui accidētis aut q̄ facit sudorem per seipsam sicut caliditas aut preparationem sicut raritas corporis superflua aut subtilitas humorum in substantijs suis et naturis suis. **E**t q̄n̄ accidit sincopis ab eūone humorum uirtute vitali adhuc forti non est adhuc timendum et illa est sicut sincopis que accidit post p̄ble botomiaz. **D**olor autē facit cōtingere sincopim p̄ptea q̄ supflue resoluit sp̄um sicut in iliaca et colica et i mor dicatione supflua accidente in membris sensibilib⁹. s. o ris s̄oi et intestinoz et eis similib⁹. Et sicut i dolore motu neruorum et vlcere eoz et morſionum eis accidētium sicut scorpionis et vesp̄e et in ulcerib⁹ iuncurarū preparataz fricationi et p̄uſioni que sequuntur eas pp̄ effusionem materierum nocentium. Et sicut dolores vlcere ambulatioz uehementia dolor quoz facit sincopiz pp̄ suam acuitatē et corrosiones ipsoz. Et puenit ex eis corruptio membrorū donec p̄ducit ad mortem. Ipsa nāq̄ faciunt sincopiz in primis pp̄ dolores et in fine pp̄ uehementiam infestationis cordis aut allatiōem vaporis ventosi corrupti ad cor seḡris ip̄z ex exiccatione membri et conuersione eius ad cōtrarium cōplonis p̄portionalis hōib⁹. **D**e accidentib⁹ s̄o anime iaz locuti fuimus et sciuiti in extenuatione cāz et oppressione quā cordi faciunt. **A**lpa autē facit euenire sincopi aut p̄pter magnitudinem suam v̄bicūq̄ sit apparens aut occultum corrumpens complexiones cordis mediantē allatione arteriarum aut p̄pter mēbrum in quo est qum est sicut panniculus cordis aut est mēbrum p̄ximū cordi in quo ē si non est apostema magnum valdē ipsum tñ facit illud q̄d efficit maximum longinquū aut pp̄ dolorem q̄n̄ uehemens sit cum eo. **S**ed et s̄o⁹ qualiter sit causa sincopis. Scias itaq̄ q̄ s̄o⁹ est mēbrum p̄pinq̄m loco cordis et est cum hoc uehementis sensus. Et est minera collectionis humorum diuersorum q̄ ipse facit euenire sincopim aut q̄ infigidat ipsuz valde sicut in bolismo aut q̄ calefacit valde aut quia dore facit valde aut q̄m ex ipso ē mā grossa mala frigida aut mordicatiua acuta et ulcera et bothor in ore eius. **S**ed et reliqua mēbra q̄ntez sunt cā sincopis. Scias q̄ mēbra alia sunt cā sincopis aut pp̄ dolorem p̄tinuatuz ex eis cordi aut p̄pter vaporem venenosum quem ipsa mittunt cordi sicut est illud q̄d accidit i p̄focatiōe matricis. **A**ut pp̄ eūones accntem i eis resoluētē sp̄uz cordis sicut debilitas uehemēs in ore s̄oi aut pp̄ oppilationem facientem cōstrictionē viar sp̄us et i eis q̄ sūt i circuitu meatum cordis aut pp̄ cōplones cori uptas malas sortes dōinātes eis sicut sit in febrib⁹ adurētib⁹ et pestilentialib⁹. Et illud est ex eis q̄ sunt cum cōitate omniū mēbroz. Et scias q̄ sincopis p̄firmata curatōez

nō bz 7 pprie qñ pducit ad viriditatē faciei 7 pueritōz
colli: fortasse. n. nō erigit. Et ille cui res puenit ad h
tūc qñ caput eleuat suū morit. Et scias q i corpore ip
sius q phlomat pp necessitatē 7 sincopizat si ipsaz non
pp multitudinē cōionis n3 pp suā cōsuetudinē in phlo
miā assuetaz est egritudo: aut in stō 7 est debilitas p se
aut pp effusionē rei ad ips 7 qñ mā decrepiti febrient
resoluit ad stōz suū facit accidere sincopiz. Et cā qñ alī
qñ sincopiz patit in prima phlomia sua est qz subitū est
qñ nō pueuit. Et mltoties qñ accidit sincopiz i crisi
pp expulsionē materiei cale ad stōz. Et multoties sit
phlomia cā sincopiz pp infationē. **C. l. vij. de signis.**
Signa significātia cāz sincopiz 7 dolores 7 ppoz
tionalia sñ signis pdictis tremoris cordis: nā si ip
sa sñ debilia sñ tremoris cordis 7 qñ sñ fortia sñ sincopiz
7 qñ pñ sñ sunt uehementiora sñ mortis subite. Et pul
qñ est significatio significantior illi. Significat. n. sua 7
pñsioe cū fixationē vtutis mām pñsua 7 sua diuersitate
uehementi cū vicissitudib 7 puitate maxima resolutoz
vtutis. reliqñ aut significatiōes suas sñ reliqñ dispōnes
iaz sciunt. Et ad sumū qñ sincopiz nō sit subitō: tūc ad
ipaz minorat pulsus i pri: deñ sanguis incipit occul
tari ad iteriora 7 puerit color a dispōne sua. Et fortas
se palpebre nō eleuant 7 apparet i oculis debilitas mo
tus 7 alteratio coloris: 7 visui apparent imaginatiōes
extra inuentiōz 7 infans extrema 7 apparet ei roritas
in corpe sua. Et qñz accit nausea: 7 qñz infat totū corp
C. l. viij. de cura.
Quā i qñ incipit aliqd boz signoz pñ phlomia aut solo
nē ventris aut assiduatoz rei necio facitū leuōz abhi
neat ab ea 7 remoueat cā qñ iā pducet ad sincopiz si n
abscindat. Et qñ sincopiz nō bz cām manifestā pñtitiuā
7 añcedet 7 est cū tremore cordis freqte 7 nō est illd
qñ est in ore stōi cā faciens ipam neciā 7 generans cā
tūc ea est cordialis pñfirmata. Illa vō cū qñ est nausea 7 p
turbatio est stōacbalis. Et qñ pñnuat sincopiz 7 vebe
mēs sit 7 n est cā manifesta faciens cā imo est cordialis
tūc hñs cā morit subitō.

C. l. viij. de cura.
Illa q fortis est 7 facta pp malitiā pñsonis pñr
mate curatoz sñ bz. Et illa que nō est ita imo est
lenior aut est sequens cās extrinsecas a corde curat.
Et paties qñ sincopiz qñz est in sincopiz: 7 qñz est in eo
qñ est inter sincopiz 7 sanitatē: 7 qñz est in leui portismo
sincopiz. Quā ergo est in dispōne sincopiz non est semp
possibile nobis ut laborem in abscissione cause. Im
mo nobis neciū est ut opponam accitū qñ accitū cūz
eo qñ ipi pñnet de cura. Et qñz aggregant nobis due
necessitates dñe sñ duas pñs diuersas. Indigem enī
in quibūsdā mēbris diminutiōe 7 cūone 7 qñ in eis ē
ex hñorib 7 in spiritib 7 additione nutrimenti 7 restau
ratiōe 7 qñ in eis accidit de resolutoe. Et in pñmo qñ
qñ accidit ex sincopiz 7 ut incipiat 7 laborez cū eo qñ
nutrit spum ex odorib 7 bonis nisi in pñsocatione matri
cis. In sincopiz nāq facta ex ea 7 ut appoximent nari
b 7 eaz odores scidi 7 pñe pñnientes cū hoc ori stōi.
Et odoramento qñ cali vel calami est pprietas i ea ex
perta 7 pñe in cura cale cholericē 7 sñtir gypso. Im
mo curatur dando in potu ad forbendū ex viuificātib
vtutē. Et qñ fuerit illic vacuitas 7 fames tūc non app
ximet eis vinū purū. Immo 7 ut misceat cū aq carnif
multa 7 pñmisceat cū aq: 7 si nō tunc fortasse accidet ex
eo pñstio rōnis 7 spasmus. Et ex eis qñ neciā sñ in plu
rib 7 spetieb 7 sincopiz est ispissatio corporis exteri 7 ut p
primat spūs 7 elolui nisi sit solutio vtutis fortis valde

aut sit cā fignus uehemens. Et qñ nō ē ille cā frigoris
manifesta phibens roratoz aq sñe 7 euēratōz 7 sorbitio
nē aque sñe 7 aque ro. pñe. Et idiges qñ odore sandalo
zum infecta sñ cū odoramento odop sñop. Multoties enī
sanant cū istis. Et si ē fortior hac 7 n sit succellioe rei
resoluentis cale ualde: tunc opz ut insufflet muschus in
nares ei 7 olfaciat algaliā 7 suffumiget qñ necesse est
7 sorbeat diamuschuz si possibile est. Et si cā fuerit cali
ditas tunc odorifera sña administrent 7 zoret aq sña sñ
faciem ei i primis 7 non est maluz ut pñmisceat parum
muschbi de eo qñ admistrat de ill cū uictoria ex illa que
sñ sic canfora 7 sandali 7 qñ ē fortis infatiōis 7 sit sñuz
7 calidū impediens 7 muschus ut pñfortet calorē vitalez
Et ut sorbeant aquaz sñam: qñ si tolerat disposicio ut sit
mista cū vino isfatio subitū tenui tunc ē melius. Et opz
cū b 7 ut fricat os stōi freqter. Et neciū est ut sit lece
7 in aere sño. Et sñtir oz ut sint lecti oīuz hñtuz sincopi
qñ nō est ex cā sña 7 pñe in sincopiz hñtuz etibaz: 7 oz
ut assiduet embrocatio extremitatū 7 pñti mēbroz ip
soz regaliū cū aq 7o. 7 succis sñis cognitiō: 7 neciū est
vinūz infatum qñ ipi in potu sumant. Et si fuerit illic
singultus 7 nausea: tunc oportebit ut uiuificetur calidi
tas infirmi 7 adiuuet nā ē cōmouendo guttur cū pñs
excitante vomitū 7 cōmouendo spum ad exteriora. Et
oz ut assidues ista 7 attractiones sñ cū: 7 quā maximum
clamores 7 sternutationē 7 si sit cū pñdifi. Quā illa nō
valent 7 non sternuat tunc eger morit. Et oz ē pñe
in sincopiz que sit ex cūone ut appinques ei odores cū
boz desideratoz nisi in hñtib 7 nausea 7 sincopiz accitē
cā hñoris in ore stōi. Ad. n. oz tunc ut illud appoxiet
eis. Et oz ut urant vino 7 sorbeat aquā sñam: aut cale
factā sñm duas dispōnes notas. sñuz vinum magis pene
trabilis res 7 subtilior 7 melioris saporis ex eo in quo
ē rehduū simplicitatis quīs sit vñus fortis in eo quōd re
cens est ad aggregandū spum 7 pñfortādū ips: 7 oz ut n
sit in ipso amaritudo fortis 7 abhorreat ipsū nā n3 gros
situdō qñ nō penetret in ipso cum velocitate. Et opz ut
sit color ei citrinus nisi sit sincopiz ab cūone: 7 pprie
sñ poros pp raritatē eoz 7 reliq tunc. n. diligit vinū nā
grū grosius. Ipz. n. ē nutritibilis 7 magis faciens decli
nare humores ad sñri 7 qñ sit resoluto 7 reducis spuz
in essentia sua. Illi aut qñ nō bz egritudinem hanc: vinū
pñnient 7 illud qñ ē uelocioris penetratiōis. Et tñbi
qñ pole ē ut ipz expiariis ita ut gñsses ex ipso pap. Quā
qñ uidetis ipz penetrare ad calefaciendū cū uelocitate
cū bonitate subē 7 odoris tūc illud ē pñnient. s. illud
qñ qñt. Et qñz ponim in ipso de muscho circiter. s. g.
grana aut de diamuscho qñtate dos unius aut medie
tatis ei aut teztie ipsi 7 illud quib i sincopiz uehementi
7 sñtir troscos muschatos dictos i antidotario. Et cō
uenient vinum in hñi ē illud qñ ē calefactū. Ipz. n. in
eo ē sincopiz nō ē ex calitate ē magis penetratiū 7 qñ
pñfortat fortitudie panis ē magis lōgiqu ab hoc ut exic
cet. Et ex eis qñ pñerūt eis ē mīua appropriata sincopi
dcā i antidotario. Et hñois qñ neciū est magis pota
re vinū calefactū sñ illi quoz tardior ē cessatio. Ad. n.
oz ut isti samāt i potu sñm 7 sñtir ille cñ infat totū corp.
Et isti sñ illi qñ idiget ipso i inūctione extremitatū 7 stōi
cū olis calis aromatizatis. Et si ē sincopiz cā materiei
tūc si ē pole ut expellat mā cū uomitu 7 spaf facilitas
aut cū cliseri: aut phloia fiat illd. Et si est pp cūone ex
pñb 7 intzinfecis calefiant extremitates 7 fricentur 7
inūgāt cū oleis calis aromatizatis: 7 qñqz est neciū

stringere ea. Et sumat i omni genere cūonio illud qd dī
in caplo suo 7 ppara in uiuificatiōe nature illd qd scis
Et puenientius ē hūi illā q ex hoc caplo fit successione
colice passiois ut sumat galiā mulchatā in uino 7 succo
cydōiz cū aq carnis fortis i uino 7 pferet ei masticatō tu
ris 7 luti alābionij nutriti cū cāfora. Et si est pp euacua
tōez ex ptrib⁹ extrinsecis sicut ē sudor 7 q similat illis in
frigida extremitates 7 plueriza sup cutez myrtū 7 lutum
chimoleaz 7 cortices granator 7 reliq stiptica 7 nō ex
trabes māz ad exteriora oio 7 nō admistres huiusmōi
puluerizatōez i sincopi ab euacuatiōe itzinseca. Immo
oz ut pfortes virtutes in omni euacuatiōe pcpue appro
ximādo odore ciboz desideratoz 7 filia eis de his que
dca sūt. Et si fuerit cā doloris stupefac illū dolorez si nō
est possibit abscissio cāe 7 sicut curat colica cū filonio
7 filib⁹ ei. et si uenēa fuerit cā da ad sorbedū albezabaz
expra 7 diāuschū 7 medicinas dcās in libro de uenenis.
Qd si fuerit in cessatiōe 7 iā sanat aliqutū tūc fit regi
men e⁹ et sile regimini pmo cū additione 7 possibilitas
fit in h⁹mōi dispōne. Et exēplū e⁹ in quo abe cōicāt ē
qm vbigia oz ut ad sorbendū dent medicie iuuatiue sz
dispōnez de illis q sciunt 7 deē sē in cā de tremore cor
dis 7 festinet i hoc. Et illd i q possibilitas ē additiōis ē
sic si sit illic repletio ois stōi studēdū ē ut euoat illd qm
sanat. 7 sile si sit illic zepletō oz ut facit adhibeat 7 mino
ret cib⁹ 7 vraf exercitio tolerabili eqli ab h⁹mōi 7 fri
catio adhibeat oib⁹ mēbris absq stō 7 vesica 7 n3 cogat
ipz sumere cibū nisi uinū pdcū in dispōne sincopis qd
neciuz ē. Et ples qd stultoz medicoz student in cibādo
eū existimātes q fit ei pueniē ut uiuificet vturē 7. Ipfi
ergo suffocāt calitātē 7 inatā 7 interficiūt ipsū. Et isti
qd iuuant sirupo acetoso 7 ppe illo q coqē cū aq in q
sit subuliatō 7 incisio sic isop⁹ 7 filia. Et si fuerit cā oppi
latio in mēbris spualib⁹ 7 que sūt corā eis da ad sorbedū
oxymel 7 frica crura e⁹ 7 adiutoria e⁹ 7 labora in hu⁹
mōi ad puocandā vrinā e⁹ 7 da ei in potu de uino qd
subtile est 7 illd si est illic calitas. Si autē ē ab eūatiōe 7
debilitate ad sorbendū def aq carnis arōarizata 7 fiat
vt sugat panes infusus in uino odorifero cui aq ro. sit ad
mista. Et qnz iuuat si sumat in potu lac acetosus ablyz
butyro infusus 7 illud si fuerit illic cū eūone calitas 7
sitr aq acreste 7 meli⁹ illo ē rob acetosificat citri. Et qn
q ponit in ipso folia e⁹. Et ad summū illi q cū sincopi
bz cōturbationē 7 inflāmatiōē aut accit a sudore vche
mēti oz ut def illud qd dat infiatū 7 si sit et res in qua
grit calefactio. Et ex eis que eis cōferūt ē ut i potu su
mat aquā carnis fortis decoctiois cui admista sit decia
sui de uino odorifero 7 aliqd de vitello oui 7 aliqd de
succo maloz dulciū aut muzoz aut acetoz sz q exigit
dispō. Si aut tu fueris cauēl in ipo calefactiōē n3 fue
ris ausus dare in potu vinū da ei ad potādū lac aceto
sū infiatū i quo sit pri⁹ panis de simila 7 da ei in cibis
spēs acetoz factoz cū succis fructuū. Qd si hns sin
copi inuenit frig⁹ cū ea aut p⁹ eā aut qū in potu sūt in
siantia 7 ppe in viscerib⁹ dabis ei ad potādū cardamo
mū 7 pip ipsū 7 apfimbū 7 qnz dāt in potu vinū. Et
qn curatio facit neciū vt fiat mūdificatio 7 times nocu
mentū e⁹ oz ut tu pfortes stōz 7 incipe in hoc cū eo qd
ē sic sirup⁹ de apfimbio decoct⁹ cū melle 7 adista ep̄la
pfortantia stōm pdcā 7 ad bibendū da vinū odoriferuz
p⁹ illud 7 ciba cibo laudabili. Facite vō in principio se.
7 cā apatū curā dicem⁹ vbi dicem⁹ curā accidentiū se.
Et penit⁹ oz vt frices extremitates e⁹ 7 calefacias 7 sti

gas ut nō submergat vrit⁹ ex mā 7 phibeat a cōestioe
cibi 7 uino 7 interdicat sōnus nisi sit q i pncipio sui n
accidat nisi pp dbilitatē. et qcuqz eoz q sincopi patiūt
indiget cibo oz ut def aq porismū duab⁹ horis aut tri
b⁹ cib⁹ 7 sit cib⁹ sauib⁹ de ordeo infiatū 7 panis cū ali
quo qd beat puā acetosificat 7 narib⁹ attrahat odorem
bonū. Et si fuerit illic pstrictio ventris sumat p⁹ cibuz
q lenificat sic sē thaseathe 7 filia eis 7 sirup⁹ de malis
cū oxymelle est iuuatiū in h⁹mōi. Qd si neciuz fuerit
uti cibis subtiliatiuis sint sic aq carnis 7 vitellus oui
7 sorbitōes cū medulla panis 7 in aq carnis qnz neciū
est ut misceat cū aliqutulo vino. Si aut necessitas illoz
fuerit ad hoc ut cōfortet stōz tūc oportebit ut misceat
cū eis robuz 7 succi fructuū odoriferoz in qd⁹ sit stipti
citas. Sed in hora porismi neciū est vinū. Sincopi aut
scē ab accitib⁹ aialib⁹ succurrit et cum eo qd aq dcm
ē ex odorib⁹ bonis 7 strictiōe nasi 7 uomitu 7 fricatiōe
extremitatū 7 stōi 7 cibatione e⁹ cū aq carnis. Et sint
in ea tortelle in vino infiatō aut calefacto sedz q scis.
Et si sincopis est ex cōtinuatione chole citrine oz vt sit
uinū pmissū. Et sitr sincopi ex dolore. Et nos qd dice
m⁹ illud qd ppiū est colice in caplo suo. Et pfm quid
sincopis que accidit successione pblomie accidit stoma
chis 7 hūib⁹ uenas subriles 7 stōz debile aut corpora
in qd⁹ oñat cholera citrina 7 ei q n puenit uti pblomia
Et oz ut isti ante pblomiā sūant in potu alqd de robuz
pfortantib⁹ stōm 7 cor. Et qn cadunt in sincopi fiat illud
qd dixim⁹ 7 sumant in potu uinū mistū infiatū pfortas
stōs eoz 7 pseruans eos 7 ppe cū succo alio. Et oz ut
dicam⁹ denuo q qnz eget curatio in sincopi stipticis ut
phibeant eūones 7 pfortent mēbra mollificata adiunā
tia ad resoluendū 7 ut stringat ois stōi aq 7 nō recipiat
illud qd puenit ad ipsuz 7 eget vtute penetrare uelocis
penetrationis ad nutriendū spūm sic ē uinū 7 ābo sunt
phibentia opationes. Qp ergo ut discernat inter ad
mistratiōē utrarūqz dispōnū. Admistrant itaq stipti
ca in hora sanatiōis aut postq adistrueris aliqd incipit
do ad hoc ut uiuificet uirtutes qū ipsa iā impsionē i eo
fecerit 7 fuerit uiuificata. Et administra scdm in hora
necessitatis uelocis ad uiuificandū uirtutē 7 non pmit
tas stipticū super illud 7 phibeat penetrationem eius.
Et qnz necessitas pducit ad illud qud est fortioris nu
trimenti q uinum 7 pprie qū sincopis ē a fame aut re
solutione plima. Et qū fit ut qū uinū purū sūenit cor
porib⁹ eoz multiplicat in eis 7 facit possidere cōmisiōz
intellect⁹ 7 spalmū tunc non ē eis aliqd ita pueniens vt
aq carnis pdcā pmissa cū uino puro 7 succo pomoruz
aut acetoz aut dulciū sz duas res. Et qū nō ē qd p
hibeat tūc melius ē ut ponat in ipa q sit sicut gariosili 7
mulchus. Hā stōus ē magis recipiens eā 7 vtus stōi cū
ea uehemēt⁹ iuuat 7 cor magis attrahit ipaz. Et qnz
tibi neciuz ē ut dissoluas panē similaginetū i eo qd facia
ipz sorbet qū spatiū a cibo lōginquū ē. Et fricatio extre
mitatū 7 cōstrictio eaz 7 sitr excitatio uomitus pferūt
oi sincopi nisi qū ē a sudore 7 filib⁹ e⁹ pp q mouet spū
ad exteriora. Isti n. sedatiōe magis indigēt 7 nō oz ut
moueant aut uomant aut ligent. Et ex eis q faciūt eos
uomei ē aq tepida cū ungueto aut cū oleo aut mista cū
uino. Et oz ut calefacias stōm 7 q sequunt ipz aq frica
tiōz extremitatū ē ut facili fiat uomitus. Et scias q
fricatio extremitatū 7 calefactio eaz 7 aromatizatō ipa
rū cū unguentis 7 aromatizatō oris stōi cū unctōnib⁹
boni odoris sic ē oleū nardinū 7 calefactiūa sic sinapia

et pueri cōuenientia si ualde ei e' sincopizatio est ab
eione sanguis aut hūoris aut repletionē imo p'rib' q' b'
adest sincopis qū nō ē mot' hūor' ad exteriora. Et o'z ut
ligent crura eoz et adiutoria ipoz uicib' p'uinis et fricē
tur et p'para illud cū eo qd neciū sit oppositū parti eūa
tōis. Et illi qd iuuant p'fricōe ascclaz et roratiōe aq
tie et fricatiōe oris s'oi et s'it o'is sincopis q' ē ab eūone
et cū uio p'misso nisi aliqd p'hibeat a uio sic a'pa aut hu
mor imatur' aut solo uētris aut s'oda. Et si in aliq' ma
gnificat necessitas p'fortadi ipsū da ei in potu uinū et
nō cures et illud qd in sincopi debili. Et balneū qd pue
niēs ē ei cui accidit sincopis ex diaria et colica passiōe.
Et si accidit sincopis pp fluxus sangis ē nociuum vald
Et si si accidat pp sudorē p'z. Et balneū et ē pueniēs
ei q' inuenit ex uomitib' inflāmationē in ore s'oi. Si autē
est pp debilitatē oris s'oi tūc o'z ut admittrent s'it cū em
pla p'fortatiua sic illud qd sit ex masticē et cydonijs et s'a
datis et croco et lilio cū uino q'uis ualde p'ferat fricatio
extremitatū et p'fricōe cap' et sincopi qd s'ca ex fame q'z
sedat pond' 3. p'ais. Et p'ximio sincopis siccitatis aut
siccitatis nature o'z ut succurrat cū bucellis panis i aq
granatoz aut sirupo de mal' et q'z neciū ē in egritudib'
acutis pp sincopiz dare i potu uinū et magis pueniens
est ispidū. Et patientes qd sincopiz p'cipiunt uigilare
et dimittere locutōz. **C. ix. de calu virtutis subito.**

Hic p'z p'ingit ubi nō est dolor n'z solo uēris n'z
b'apa magnū n'z eūo magna. Et n' ē qd nisi pp hūo
res p'currentes et raro qd p'ingit ut sint illi hūores san
gunnei. Sanguis. n. dū nō facit accidere prius aliqd ac
cidēs et nō succurrit cū extractiōe et facit accide caluz
uirtutis subito. Illud autē qd sepas ē: ut sit cā hūores
grossi in s'oi: aut in uenis oppilantes uias anbelit'. Et
scias q' cal' uirtutis q'z s'eq' sincopi: et q'z est ista sincopiz
ubi uirtus nō destruit nisi a neruis aut lacertis ipsi
existētib' ab ea uacuis: quare bō sit nō mor' n'z remoue
tur a suo situ et dormitiōe sua nisi cū labore. Et cā illis
est accidēs et qd dixim'. Nā qū uehemēs sit facit cade
re uirtutē integre et si nō sit uehemēs facit cadere uir
tē neruoz et lacertoz. Et multotiens qd sit pp subtilita
tez hūoz in subā sua: et q'z ipsi recipiūt resolutiōz p'pe in
febrib'. Et istoz q'z opatiōes s'fribiles s'it n' lele q'uis n'
sint tolerabiles qū mltiplicat et iterat. **C. x. de curaz**

Aura istoz p'xima ē cure patiētiū sincopi. Et nā
q' cura q' ē ex repletiōe sanguinea est p'blomia.
In ea uo q' ē cā alie' alteri' hūoz grossoz o'z ut succurrat
patiēti ipaz in hora cessatiōis eūone cū eis q' s'it h'ere
Et q'z sufficit hierapiē cū q' p'posita s'it turbis et sal idul
et agaricū et epithymū et q' s'it s'ilia eis. Et q'z medicas
eū cū scamonea. Scamonea nāq' est ex eis q' adiuuant
medicinas alias. Et o'z qd ut admittres i ea uomitū p'
solonē et assidue receptionē p'fortatiū cor et odoratiū
eoz. Et fricatio qd extremitatū ē ex eis q' uiuificat calo
rē inatū s'z q' iterauim' et rememoratōz et uat' p' illud
exercitiū tēpato. Lib' uo sit ille q' subtiliat et incidit sic
aq' cicetis cū sinapi et oleū de oliuis et oleū amigdaliniū
Et de uino qd uat' subtili et uetere. Et uat' balneo p'
eūonē et insigat oleis uiuificantib' calorē inatū subtiliā
tib'. Beuū uat' p' balneū uino puro et sirupo de melle
et sirupo de apsinthio et s'ilibus illis. Quēz incipit uiui
ficari o'z ut p'p'et cib' p'fortatiuus uelocis digestiōis.
Et tu qd scis illud ex eis q' deā s'it tibi. Et scias q' uirtus
augmētat cibo et uino subtili pueniētib' et odorib' bōis
et tranquillitate et gaudio et dimissione eoz q' p'ritat et ri

rari faciūt et rememoratōe rep' amabiliū et habitatiōe
cū dilectio. **C. xi. de regimine et in quo appa
rent signa aduentus apatis calis in corde.**

Apostema qd qū sit a'pa tūc iā interficit aut iter
ficiet. an illd uo qū appent tremor cōdis magn'
et inflāmatio uehemens et signa p'dcā: tūc ē s'z inceptiōz
p'ritiei q' si aliqd iuuat ipz tūc ē p'blomia bafilice. Et
sperat q'z in et euasione cū p'blomia arterie et inferio
rib' corporis et i s'itōe pectoris et cū niue et cāfora si a'pa
s'en. xij. de māmilla et dispōitōe. Et ē tractat' unus.
C. l. de anatomia māmille.

Mamilla ē mēbz creatū ad generandū lac
ut nutriat cū eo nouiter nat' in introitu sue
natiuitatis et uisq' p'firmet et crescat et d'p'
et fiat pueniens ad digerendū cibū fortē so
lidū. Et ipsa est corp' p'positū ex uenis et arterijs et ner
uis inter q' existit uacuitas quā caro replet glādola cui
nō est sensus albi coloris: et propter suā albedinem qū
q' assimilatur ei sanguis albeficitur illud quod nutrit
ipsam et albeficitur illud quod s'fluit ab ea et sit lac. Et
et q' qdem p'patio ad lac generatū ex sanguine est p'patō
epia ad sanguinē generatū ex chilo. In hoc q' p'natūq'z
puertit hūitatē ad similitudinē suā in nā et colore. Nāz
epaz rubificat chilū albū et facit ipz sanguinē. Et mam
milla albeficit sanguinē rubeū et facit ipz lac. Et uene
qd et arterie et nerui positi in subā māmille ramificant i
ea usq' ad p'ces uilosas et h'nt in ea reuolutōes et circul
tōes p'zimas. Lōitas autē māmille cū matrice i uenis
inter eas p'extis et res quā tu iaz sciuisti in anatomia ve
nap. **C. l. de exuberatione lactis.**

Scias q' lac multiplicat multiplicatione sangui
nis boni et q'z miorat tūc cā et est diminutio cap'
sanguis aut p'uria bonitatis et. Et cā in paruitate san
guinis: aut est ex pte materiez aut ex pte p'pionis. Et il
la q' ē ex cā materiez est qū est cibus paucus aut est ōri
us generatiōis sanguis ab eo pp siccitatē suā et s'itatez
supflua aut est iā cōuersus ad pte aliā. s. fluxus sanguis
aut a'patis aut alioz. Et p'p'io p'pionis qū est cōplo
corporis aut māmille exiccans hūiditatē et passiōe nō
generat ex ea sanguis aut pp s'fluitatē aquositatei et
et elongationē et ab eq'itate pueniente sanguinea aut
aliud. S'z cā q' p'sumit subāz sanguis et corrūpit illd qd
generat ex ea: qū nō est pueniens ut generet ex ea san
guis lactis qū lac nō generet nisi ex sanguine bono est
dñius unius hūoz triū chole aut p'blatis aut melle. Et
declaratio qd chole ē in citrinitate coloris lactis et sub
tilitate et acuitate ipsius. Et p'bla declarat i uehemē
tia albedis et et aquositatei ipsi et belatiōe et ad aceto
sitate in odore et sapore suo. Et melia in uehemētia sp'is
situdinis et et paucitate ipsi. Et multitudo fortitudis
et nō elōgat qū sit iō q' sanguis pp uehemētiā m'ritu
dis sue inobedit opatiōi nature q'z nō patit ab ea et ac
cidit nature defect' i cōuertēdo illuz pp coarctatiōz q'z
fecit ipsi: et hoc ē ex eis quoz signa nō s'it directa. Et q'z
accidit ex exiccatiōe lactis et sp'matis ut egrediant s'm
filū: q' sit sanguis: q'uis sit exuberās nō laudabil' subē
n'z pueniens ad hoc ut generet ex eo lac nāle. Et ē illd
qd generat ex eo de lacte illaudabile et et postq' iā sciu
sti cām tūc tu puidus es in modis abscindendi eā. Et
scias q' de qd exuberare facit sp'ma exuberare facit in
p'rib' corporib' lac sic semē lactuce et semē papaueris
et uber capre et ouis et s'ilia q' nadmodū illud qd exiccat
sp'ma et minorat ipz et p'hibet generationē ei' minorat

lac et sic sem canabis. Et quia in paucitate lactis est
paucitas cibi multiplica cibum et fac delectari in ipso: et
fac ut ipse sit ex genere calidi et humiditatis laudabilis, chimii. Et
quia est corruptio cibi rectificata ipsa et reducitur ad gen-
eralem. Et quia est multitudo exercituum minorum ipsa et fac
delectari. Et si in ipso est paucitas sanguinis pro fluxu
sanguinis et filia retine ipsius. Et si ipsi fluxus est in infe-
rioribus ad superiora: et si est fluxus in superioribus ad inferiora
et si est corruptio personis pure pone cibos op-
positos illi complexioni cum essentia exuberantiae chimii et si
fuerit causa humoris corrupti dominas euacua cum eo quod opus
in omni humore. Et pone cibum mulieris ebullientis personis il-
lud quod declinat ad frigus et humilitatem. Et ex eis que con-
ferunt eis est aqua ordeii cum iulebo et et seia citroloz pugill-
et sem cucumeris et acceptio cerebelloz et post lactis vac-
cini et caprini et pisces alre dradu et caro bedina et galli-
nacea impiguita et sorbitiones facite ex kisch ordeii cum
lacte et ius maluarum hortulanarum. et post regimine earum que
se phisice personis ex cibis et medicis in quibus est calefa-
ctio in primo et hoc cum humectatōe aut pauca exiccatoe.
Et ex hoc quod genere sunt panis et bacie et feniculus et
anethum et apium humidum et maris et proprie humide absque sicco
quod est calefactum et exiccatur. Et sorbitiones facite ex fari-
na tritici cum fenugreco et feniculo. Et quia lac egreditur si-
lioni pro grossitudine suarum et siccitate suarum: tunc cura est em-
brocatō cum eo quod humectat ualde et acceptio humectantium
et sicut in spmate et intende regimē complexionis secundum medicinas
et cibos in quibus est siccitas calefactiois propter quod ei quod diximus
et humectatio ultima. Et cognoscat et genus mellis dñan-
tis et rege secundum ipsius. Et ex medicis quod repant facientibus
lac exuberare est ut sumant de seled apium. xxx. 3. et de solis
seculi. xx. 3. et de fassala. xv. 3. et de tritico fracto. xxv. 3.
et de ciceribus ex corticatis et ordeo albo prout equititer de
unoquoque. xvij. 3. et ficus magne. x. numero et omnia
bulliant in. xxx. lb. aque usquequo redeant ad. vij. lb. et
minus. Et sit quod inde bibitur. v. cum. s. 3. olei ami-
gdalini dulcis et uncia una et s. succari scilicet. Et
pisces salini sunt ex eis que faciunt exuberare lac. Et
ex medicinis facientibus lac exuberare est ut sumatur
farina fassami et dissoluatur in uino puro et coletur et bibat
colatura et et emplastrum ex fece ipsius mamilla et et sumatur
ex interioribus melongie podus medij kassicij et elices in
aqua uehementer decocti et dissoluatur. Deinde moueat uehementer
et coletur et accipiat de colatura et et posat in ipsa. 3. i. bury-
ri et bibat aut sicut infusio ciceris et bibat in ieiunio diebus
continuis: et prope sit et infusio in lacte et aqua ordeii cum mel-
le: aut iulebo aut sumant feminis fassala ps. i. et cicerelle
ptes due cuius positio sit kermes unum cum aqua calida: aut su-
mantur in potu de pilulis nardis. 3. ij. cum uino. Et ex me-
dicinis quod bonis est ut sumant buryri vaccini. 3. i. et uini
cadus magnus de ad bibendum in ieiunio et rami papa-
ueris ruffi et folia et decocta cum tritura ordeii supra sor-
bendo aut sumant raphanus et fursur et bulliant in ui-
no et coletur uinum illud et bibat: aut sumant semina papaueris
assus cum saute ebullientibus pubis cum oxy melle: aut rob postquam
infusa fuerint in quibuslibet eorum tribus diebus. Nam illud est me-
lius. Et quia in potu de nigella cum aqua mellis: aut suma-
tur seia anethi et seia porri et seia andacoe ois an. 3. i.
et seia fenugreci et seia fassala ptes et qles misceat cum lue-
co seiculi et bibat et si misceat cum melle et buryro est melius

L. ij. de mioratōe lactis et phibitōe exuberatōis et lissue

I. Alc quia supfluit plz nocet et apat et affert et egri-
tudines. Et quia aggregat lac in mamilla absque
pignatione et prope quia retinet menstrua. Couertitur eni-
ma que non inuenit uirtutem expellendi per matricem pro pui-
tates ipsi et puenit in ubere et sit lac. Et quia aggregat
in corporibus uiroz et prope in puberibus ita ut rotundetur
mamille ipsorum. Et tu quod iam sciuit in his quorum tibi iam
preterita est rememoratio causas puitatis lactis. Et illud quod
in ea plus attendit est omne quod exiccat uehementia sue
siccitatis: aut uehementia resolutionis sue et calefactionis.
Et omnia que infiant et et humectantia que sunt uehementis hu-
mectationis et minorant sanguines phlegmaticos. Et
omnes medicie minorantes spma sunt minorantes lac. Ille autem
que ex eis sit sit seimen papaueris et lentes et alka-
fil cum aceto. Et ex eis que liniunt sunt succus arboris psligij
et mucilago eius que retinent et stupefaciunt est farina faba-
barum cum oleo ro. et aceto. Caseus uero sit sit ruta et semen ei
et prope ruta motana et sicut alfelemenusch et semina. Et
dos est ultima est usque ad. 3. ij. Et illud quod uerum est de re al-
bedarungi est quod ipsius minorat lac quous dicitur quod fa-
cit exuberare. Et cyminum prope motanum exiccat lac et
et ut ex eo fiat epithima cum aceto. Et ex epithimatis
calis est illud quod sit de amoniaco et uino. Epithima bo-
sumant radices caulium et terantur et fiat ex eis emplastrum aut
sumant farina lentium et fabarum et croci et nux hedem et sal et
fiat ex eis epithima cum aqua sicut et fiat linimentum cum suc-
co fenugreci: aut cum lacca et lithargyrio et oleo ro. et ex
eis que pcedunt cursu propter est ut liniat mamilla cum
cactro marino prout aut cum canero fluuiali adusto.

C. ij. de calefactione lactis in mamilla.

Quandoque lac caleat in mamilla pro caliditatem
exiccantia. Et quia caleat pro frigus congelatiua
Et tu quod seia ex eis quorum rememoratio tibi preterit si-
gna cuiusque harum duarum re. Medicine autem phibitive ca-
leationis sunt linimentum factum cum cera in quibusdam oleis sub-
tilitatis sic oleum alkeiri et oleum de meta et filia et epithi-
ma cum meta trita factum in modum panis. Et epithima ca-
lidum factum ex cerato et ex mucilaginis suis et oleis suis et
cera colata et coriandis humidum et portulaca ualde iuuaria
sunt in hoc epistola. Et ex medicis resoluendis caleationem
calida est acetum uini coactum cum oleo ro. et calefactum li-
nitum de se aut folia solatri prout quod fiant epistole aut folia
alkekengi et folia solatri et folia caulis: aut succus eorum et pro-
pe quia cum eis miscent myrrha et croci. Et iterum acetum ui-
ni et oleum uiol. et pap fenugreci sumant et fiat ex eis epi-
thima. Et ex medicinis resoluendis caleationem fiam est
assiduatio embrocationis cum aqua. Et phibent eius sanio
stare feniculum et semen ieniculi et omnes species que puocant
lac que sunt de eis in quibus coact anethum et camemilla et bal-
samita et fenugrecum et abrotanum et castoreum. Et ex oleis
oleum de lilio et oleum nazicinum et oleum de costo. Et ex
medicinis tempatis bonis est ut sumant panis de simila
et farina ordeii et eruca et fenugrecum et euiscum et semina lini et
tritum de unoquoque quorum una manus clausa tenet et fiat
ex eis emplastrum. Et ex eis quod que pferunt apationi pro calea-
tionem est ut sponat spongia infusa aqua et aceto tepida aut
myrrha cum pane aggregent cum aqua et aceto. Et menta cum
aceto et pane est bona. Et marchasira prout sic puluis
cum oleo ro. et albumine oui. Et ex eis que aperiant oppi-
lationem lactis in mamilla est ut liniat cum caratis: aut ex
myrrha cum aqua calaminti et anisi et ex farina ciceris et fo-
liss lauri et semine apij et cymino nabati et cardamomo
cum aqua uirge pastoris: et sicut aqua sicile et triticum cum nigella et

Et tunc cum felle bouis aut sumatur mel storacis calami
te et misceatur cum oleo uiol. et fricando inungatur ex
eo mamilla: quoniam resoluuntur cum eo caseatio et aqua. Et for
beatut aqua caulium. quoniam est iuuatua ad hoc.

**C. v. de putrefactione lactis in mamilla et conge
latione et extensione eiusque accit ei ex egritudine**

Sumat sicla et decoquat radium donec dissoluatur
Dein coniungat cum medulla panis et farina fabarum
et oleo sifamino et sponat aut epitet cum pane et herba
que noiat herodias hunda cum cera et oleo ros. aut cera
cum aqua et oleo cum melle et uino aut rob. iterum emplum
cum quocumque fuerit indie bis aut ter: et sifamini cum mel
le aut butyro. Et si misceatur cum eo farina tritici cum fur
fure aut farina fabarum est iuuatua. Et uaporatio cum aqua
calida et inclinatio mamille super uaporem eius: et proprie quoniam
in ea decoquitur semen lini et fenugrecum et euiscus et se.
cucu. et caemilla et ebocat cum ea est iuuatua et quoniam non tole
rat grauedinem epiti. Si accidat cum hoc egritudo iuuat
tur cum hoc epilo: sicut meo et iteriora passim et pterat
et conficiantur cum aqua sidre et aqua alhetil. Et quoniam caseat in
mamilla sanguis assidue eius inunctio cum oleo uiol. diu
sudatur super ipsam aqua calida: dein epitet cum epilis pectus in
principio humifandi capiti.

**C. vi. de apertibus calidis mamille et doloribus loci
mamillarum.**

In principio quod corus administrantur repulsina
cognita in hac cura et misceatur cum eis pap. et sub
tiliatu. Et illud quod est sicut uaporatio cum aceto uini cum
aqua calida: aut pauco oleo ros. et farina fabarum cum
oxymelle et folia solatri cum oleo ros. Et quoniam pertran
seunt initium parum curent cum emplis dictis in capso ex
tensionis et congelationis san. Et ex eis quoniam sunt bona ulti
me est ut sicut farina fabarum et melilotum contrita et
oleum sifamini et fiat ex eis epibima cum aqua dulci. Et
iterum panis priritus et farina ordeii et fabarum et assa feri
da et fenugrecum et euiscus et uiscus oui et crocus et
myrrha sicut et fiat ex eis emplum et fiat epibima ex semi
ne lini cum aceto. Et multotiens quidem resolutur
sicut ad apostema mamillare et est locus ubi timet pleu
resis: quoniam ingenia ut aggreges psilum et pone ipsum super
caput apolum non incircuit ipsius et pone in circuitu
inferior eius ad os et non uapores in principio doloris
et resoluatur subtile et remaneat grossum: quoniam est error. Et
quoniam dolet caput mamille fiat phlomia et ebocat cum eis
que sunt sicut sandali et acacia ita ut non accidat cancer.

C. vii. de apertibus suis pblaricis mamille.

Confert eis ut teratur apium et ponatur super eas
aut camemilla.

**C. viii. de duritie mamille et nodis et glandulis
et quod accit ei. ex circuite papille max. apud pubertate.**

Sat declinat aqua apparens in mamilla ad duri
tatem tunc ex eis que conferunt in principio est ut
emplum cum rizi infuso in uino: aut commisto cum
cerato facto ex oleo uiol. et uiscello oui et dragaganto quoniam
si apostema fiat durum liniatur cum cerato facto ex oleo
ros. et alkutran et aqua canforata. Et quoniam ponitur in ipso
fel bouis. Et quoniam medicatur cum folijs gallarum et oleo. Et
ex eis que conferunt est sex decocti ueteris: aut sex a
ceti ex qua liniatur. Et Rodoz autem et glandularum
in ipsa melius medicamen est ut sumantur folia perfici
humida et folia rute humida et conterantur simul et cum
eis fiat emplum: quoniam si illud est residuum a circuite pa
pille pubellaris: aut est accitens post illam et inobedi

ent et medicine resolutionem faciant in ipso: tunc neces
sarius est ut perforetur tantum donec consequatur pingue
do deinde extrahatur et suatur.

C. ix. de dubellati in mamilla.

Quando accidit mamille aqua faciens collectio
nem tunc ex medicinis bonis in maturatione
est ut sumantur seminis lini et sifami et radices lilij et sto
racis et stercoris caprini et stercoris columbini et nitri et
gumi pini partes equales secundum quod necessarium fa
cit testimonium et fiat inde linimentum cum oleo sifagi et
oleo d. alkeiri et medulla cruris uaccini et si vis pone in
ipso rob. quoniam si indiges perforatione fac.

C. x. de ulceribus et corrosione in mamilla.

Sumat uini pontici pondus. xx. lb. et ponatur
in ipso de sumac tinctorum. lb. i. et de gallis
immaturis. lb. s. et de calia lignea media. lb. s.
nucibus cupressi. lb. i. infundatur in uino et dimittatur
xx. diebus: deinde decoquatur cum lignis cupressi et
comoueantur donec minuatur medietas deinde com
mueantur fortiter et colentur et reducat ad ignem et ca
letiat. Sicque ille ignis leuis ualde et reueretur in vitria
ta et est bonum omnibus ulceribus que accidunt in me
bris mollibus sicut sunt os et lingua et alia et prohibet
corrosionem. Et ex eis que conseruant mamillam p
uam: aut coarctatam et prohibent eas a casu et prohi
bent etiam testiculos puerorum magnificari sunt ista. Si
ut minoretur introitus balnei. Et similiter pueri sumat
ceruse et chimolee amborum ana pondus. 3. ij. conficiat
tur cum aqua seminis hyusquiami albi et misceantur cum
aliquantulo oleo masticino et fiat ex eis linimentum et
assidue super ipsum pan. lineus infusus aqua gal
larum infrigidata et proprie quando sunt mollificati.
Et iterum experimentum mulierum liniatur super eos
lutum bartum et mel: quoniam si ponatur in ipsa opium et pass
cum aceto erit fortius: aut sumatur luti barti pondus.
3. xx. et hyusquiami pondus. 3. ij. et fiat ex eis epibima
cum aceto aut sumantur lutum samios et acacia et ceru
sa et liniatur cum succo aboris hyusquiami: aut sumat
tur rus et cochlee marine et farina ordeii et conficiantur
cum forti aceto ualde et liniatur cum eis mamilla tribus
diebus aut quattuor: aut sumantur oua alcubugi et sto
racis et chimolea et liniatur cum aqua psilij aut liniatur
cum herba hyusquiami sic est teratur et coniungatur
cum aceto et dimittatur tribus diebus. Et quando uult
ut leuietur ponatur desuper spongia infusa in aqua et
aceto aut sumantur succi hyposquitos et coricui gra
natorum et plumbi usti cum sulfure omnium ana quasi.
3. ij. aluminis iameni ceruse plumbi lentius adustarum
omnium ana. 3. i. liaciarum adustarum abrotani omnium ana
3. ij. conficiantur cum aqua plantaginis et liniatur aut
sumatur cyminum al. cum cepe lilij et melle et aqua et
dimittatur super mamilla tribus diebus aut sumat am
moniacum et hyusquiamum et ponantur super eam tri
bus diebus et hyusquiamum solum. ix. diebus. Et ex
eis que sine certitudine experimenti dicuntur in hoc: ca
pitulo est ut liniatur cum sanguine testiculi porcini aut
sanguine erigij: aut sanguine testudinis: aut sumantur
oleum et alumen cōritum sicut alcohol et ponantur in
mortario de plumbo et moueantur tandiu donec in ip
so resoluatur plumbum et assidue fiat inunctio cum eo et
similiter lutum albartum et galle immature aggregen
tur cum melle et liniatur cum eis.

C Fen. xij. De meri et stomacho et dispositionibus am-
borum. Tractatus primus de dispositionibus meri et stōi.

C De anatomia meri et stomachi. c. i.

Eri quidem est compositum ex carne et tu-
nicis pannicularibus planis villos huius-
modi longitudinales: ut per eos facilis
fiat attractio et deglutitio. Nam tu scis
quod attractio non perficitur nisi villis lon-
gitudinalibus quum obhunc et tegit ipsum
exterior panniculus villos huiusmodi longitudinales: ut per eos faci-
lis fiat expulsio ad illud quod subest. Scias enim quod expul-
sio non puenit nisi per villos longitudinales et in ipso est car-
nositas manifesta. Et oportet quidem duas tunicas simul
plecti deglutitio. scilicet per id quod attrahit villus et. Et per id
quod exprimit villus et. **C** Quis autem difficilis sit deglu-
titio et? cuius scindit meri in longitudine: ita ut prius
attractio adiuuas ad vomitum humoris. Et vomit? quidem
plet cum tunica extrinseca sola quapp est difficilis. Et
locus quidem et? est super spondiles qui sunt in collo secundum recti-
tudinem in custodia et tutela: et descendit cum eo par nervorum
ex cerebro. Et qui est in directo spondilis quare que est ex
spondilibus dorsum pertinentibus pectori deinde pertransit ip-
sam recedit pariter a dextra dilatans locum vene venientis
a corde: deinde descendit super spondiles. viij. residuas ita
quod qui peruenit ad velamen ligat eo ligamine quod subleuat
ipsum pariter ut non comprimatur id quod comitatur ipsum ex ve-
na magna: et ut sit descensus nervorum cum eo secundum gradationem
nem securando ipsum a nocumento extensionis recte apud
gravitatem aduenientem stōi. Quis pertransit velamen decli-
nat iteque ad sinistram secundum quod declinat ad dextram. Et ille quidem
reditus ad sinistram est qui pertransit spondilem. x. versus ad. xi.
et. xij. deinde dilatatur post penetrationem in velamine: et am-
pliatur mediando obuiando orbi stōi. Et post meri est com-
pus stōi preterit: et creata est intrinseca pars meri amplior
et magis spissa primo intestino: quoniam est trans? durioris et
intrinseca pars stōi est media. Et illud quod in ipso est leui? est
apud os stōi. Deinde in intestino est leui? et non vestit in-
terior pars et? panniculo extenso versus ad postremum stōi
adueniente ei ex puniculo tegente os nisi ut attractio sit
peritua et ut adiuuet ad subleuandum epiglottis ad superiora
quod sit deglutitio cum extensione meri ad inferiora quod verifi-
caveris quod meri est pars stōi continua ei cum gradatione.
C Et et? quidem tunice sit sicut tunice stōi: quapp magis i-
trinseca est magis filis panniculis et ad longitudinem: et
magis extrinseca ambax est plus carnositas grossa longitudinales
huiusmodi villos. vix est plus carnositas ea quod est stōi: sed est ex ea
et in situ et? et continuatione ipsi. **C** Primum autem intestinum
non est pars stōi: imo est res peritua ei ex proximo. Et per
hoc non gradit ei restrictio nisi tunice et? sunt sicut tunice
stōi. **C** Nam suba meri filioz est lacertor: et suba stōi filioz
est nervus: et rotundatur pars stōi ubi peritua cum eo me-
ri et obuiat velamini et ampliat inferioris: quoniam locus in quo
moratur cibus est inferior: quare os ut sit amplior. Et fact? est
rotundus propter illud quod scit de iuuamento eius dilatatur
in posterioribus suis ut bona fiat ipsi? obuiatio dorsum. Et est
ex duobus tunicis quapp interior longitudinales huiusmodi villos
per illud quod scitur de necessitate attractiois: et propter hoc
obitur stōus quum sit deglutitio et eleuat epiglottis. Et
extrinseca huiusmodi villos longitudinales per illud quod scitur de
necessitate expulsiōis. Et non positi sunt villi expulsiui
extrinseci nisi quoniam attractio est prima operum eius et pro-
quior ei. Deinde expulsio aduenit post illud et completur
non expulsione peritua in toto vase ut expellat quod in ipso

est: et permiscetur tunice intrinsece villi transversales ut
adiuuent ad retentionem faciendam: et positi sunt in attractio-
ne non in expulsiōe: quare non permiscetur tunice extrinsece. Et
sepatus est ab eis meri quoniam non sit ad retinendum. Et tota
tunica et? extrinseca obuiat corporibus spissis. Intrinsece
vero pars parua est plus carnositas et calior ut sit plus dige-
rens: et os eius est nervosius plus ut sit vehementius sensibile
Et aduenit ei ex nervis cerebri ramus acquirere ipsum sa-
ciens sensum ut percipiat famem et diminutionem. Et illo quidem
non indigent reliqua quod sunt per os stōi: et stōus non indigu-
it sensu. nisi quia eget ut excitet ipsum quoniam vacuus est a cibo.
Nam quum extremitas parua est sensibilis acquirens nutrimentum
tunc sibi ipsi et alijs: non eget illud quod est per ipsam illo: quoniam
illa sufficiens est ad deferendum onus alteri. Et iste quidem
nervus descendit ab alto reuoluitur super meri: et involuitur
super ipsum vna involutio quum est propinquus stōi: deinde con-
tinuat stōi. Et loco stōi vehementioris gibbositate super
ponitur vena magna procedens in longitudine ipsi: et madat
ei ramos plimos qui cum eo ligantur et diuiduntur in ramos
subtiles constituti in ordine vno. Et adheret ei arteria sicut
et procedit ex arteria sicut illud: et innititur vnaqueque earum
super reflexione siphacis: et preteritur ex sua eaque zircus secundum quod
narrabo. Et stōus quidem digerit calitatem que est in carne
sua inata et calitatem alijs acquiris a corporibus vicinanti-
bus ei. Epar enim supponitur dextro et? desuper: et illud id est
quoniam illic rotundatur et sit et? suppositio bona: et splen ster-
nitur sub eo a sinistro elongatur pariter a velamine capi-
ens in ipso. Nam si supponeret ipse et epar sit vna super
positione gravaret illud super stōum. Electus est igitur ut super
ponatur epar talis quoniam apprehendat ipsum additibus
extensis sicut digitus: et subleuat splen subest. Et cum hoc
est epar magnus valde secundum proportionem facta ad splenem propter
necessitatem sue magnitudinis: et quoniam non quoniam splen non sit re-
ceptaculum nisi vni? superfluitatibus eius. Consequens igitur est
ut declinet caput stōi ad sinistram amplificando locum epa-
tis: et coangustet locum sinistram. Et declinet et? inferior pars
ad spatium quod enavit epar subest et dilatat etiam locum spleni
a sinistra et desubest. Posita est ergo nobilior duarum partium
et est superior: et dextra epatis et vilior eaque opposita eis spleni
hoc est. Et additum est in eo ab anterioribus zircus extensus su-
per ipsum et super omnia intestina hominis propter proportionem quod sit ma-
gis egentes adiutorio digonis propter debilitatem virtutis ipso-
rum digestivorum secundum operationem ad alia: et factum est spissius ut
prehendat calitatem: et subtile ut leuietur eius adeps. Sit igitur
peruaniunt calitatis ab anterioribus. Adeps enim eius reci-
pit calitatem valde et peruat eam propter viscositatem suam pingue
Et super zircum panniculare est siphac notatus berberinem
Et super ipsum est mirax et lacertus ventris pigues oes. Et
iste due tunice coniuncte sit in supremo ambax apud uela-
men: et separe ab inferiori parte eaque. Et a posterioribus dorsum
si extenditur vena pulsant magna super ipsum cala propter mul-
titudinem calitatis sui spiritus et sanguis sui. Et associatur ei
vena magna cala propter caliditatem multitudinis sui sanguis.
Et siphac quidem ex summa huiusmodi est panniculus primus qui con-
prehendit viscera omnia nutritiva. Ipsum enim tegit ea et de-
clinat ad interiora et aggregatur apud dorsum a latere suo
et peritua velamini a superiori parte sui et peritua inferi?
uestice et duobus alijs ab inferiori parte sui. Et illic adueniunt
ei duo foramina apud duo igitur sunt due uie in quibus
penetrat uene et suspensoria: et quod dilatatur descendit per
ea intestina. Et iuuamenta quidem et? sunt tutam illorum visce-
rum et distinctio iter intestina et lacertum mirax ut non coop-
at ea et non perturbent eorum operationes. Et coniuncti etiam illa

que sit i ventre nota et i tunica extrinseca que e mirac sit iuuamta. Quia eni eis exprimit stous p motu lacerti cum eo et p hoc q ipse mouet eu. Extendit g totu sup vasa de qbus sit corpora quoz proptas est vt expellant expf sione quadā adiuuante ad expulsiōē fecis. Et filr exp ment vesicā et addiuuat ad emittendā vrinā: et exprimit ventositates inflatuas vt exeat. qre nō deficiunt intestia et adiuuant ad pziendū. Et siphac qdem ligat omia viscera ad iuncē et cū dōso. Et sit eoz aggregatio firma: et est ipse cū dōso sicut res vna. Et qñ cōtinuat velami et obuiat due extremitates ei apud dozū tūc ligatur il lic et ex inde e eius initiū. Eius nāqz initiū est supfluitas descendēs ex velamie ad os stōi et ouiat ei supfluitas ei. Et qd ex ipso ascendit ad dozū et obuiant sibi et genera tur illic siphac. s. corp⁹ pāniculare nō diuissū in villos sen sibilis: imo corp⁹ simplex i sensu et pprehendit stōm po sterius a duab⁹ tunicis q sunt i subā stōi et est tutam tūi ce carnosē q est ei: et puenit ad stōm et ligat ipsū cū cor pozibus q sunt a pte dozū et sit ei reflexio et ascensio et d scensio. Et illud qd in ipso e grossius est iferius eius et si nistrū ipsi⁹ et est ei tunica ex subtiliato lacerto ventris co operiēs: et sub ipso vel ipsa e subtile ei⁹ qd e vere siphac et e vehemētis subtilitatis. Et ex eo orit pāniculus tegēf pectus et supfluit ex ei⁹ origine siphac supfluitas a duo bus laterib⁹ ex q et ex ramis duaz venaz. s. pullatū et n pullatilis extēsis sup stōm textū subā zirbi q pterea est ex duab⁹ tunicis aut ex plibus tunicis fm loca supposi tis pignib⁹ cooperiēs stōm et intestia et splenē et melarai cas reflexa ad latus subteri⁹. Et hoc zirbū euz sua sepa ratōe est suspensū cum eis. s. cū hoc qd transiuit ex stō et pcauitate splenis. Et loca suspensiois ei⁹ s glandule q sunt iter venas sugētes q noiant melarai cas: et iter testi nū. xij. digitoz. Verū eius suspensioes sit parue et debiles et qñqz ptiuant cum epate et costis dozū leui ptiuatō ne. Et iste qdem suspensioes sit fixiones zirbi: et pma ea rū est stōus: et zirbū istud est sicut fac⁹ in q si aliqd pōe retur retineret illud. Quā g vificaueris tunc scias q cutis et pāniculus q est p ipsam et e carnosus et lacert⁹ positi⁹ in tunica q est supma tunicaz lacerti ventris no ta determinata: oēs sunt i sūma mirac. Et tunica que e i sūma tunicaz lacerti ventris cū pannicō subtili que e sz veritatē siphac e ex sūma siphac et zirbū est sicut iterior pann⁹ siphac et sicut exterior stōi. Et hec qdem cor poza oia sunt adiuuātia in calefactōe stōi quoz adiutozi um e in defensiōe ei⁹. Et in iteriori pte stōi est foramen cui ptiuat itestiniū. xij. digitoz. Et hoc qdez foramē no minat portenari⁹ et e stric⁹ foramine supiore: qñ e trā situs ei⁹ qd digestus e et subtiliat⁹: et illud e transiti⁹ eius qd e oriuz ei. Et iste qdem meat⁹ claudit vlsq⁹ pplet digō deinde aperit quousqz ppleat expulsio. Et scias q stōus nutrit trib⁹ modis. Unus eoz e eius quo soue tur cibo adhuc i eo exiit. Et hūc e eius qd ad ipsuz ve nit ex nutritiōe i venis pdictis i anatōia venaz. Et 3⁹ est ei⁹ qd ad ipsum effundit in tpe famis vehemētis ab e pate ex sanguie rubeo puro et nutrit ipsum. Et scias q antiq qñ dicunt os stōi itelligūt qñqz itroitu ad stōuz: et e locus stric⁹ in q non dilatat aliqua partiū itroitu stōi que sūt p meri. Et qñqz superiorē itroitu qui e termi nus pmiū iter meri et stōuz. Et qdaz boies sit q noiant ipsū alphaet et cor. sicut sūt qdam boies q faciunt curze re i sermone suo os stōi: et inuūt ad cor cōicantes i noie aut debiles i discernēdo. et isti qdem sit vald antiq medi coz. Nap. aut multoties dicit subed: et significat p id os

stomachi secundum suam expositionem.

De egritudinibus meri. c. ij.

Quandoqz accit meri spēs malitie pponis: et debilitant ipsū ab opōne sua que e deglutitio. Et qñqz sunt i ipso egritudies istiales oēs et coēs. et qñqz sunt i ipso apata cala et fia et dura. Et illud qd plm sit i eo de egritudinibus instālib⁹ est oppila tio aut ppter coarctatōez de foris a spōdili rēota: aut a postēate mēbz vicinātis eizant ppter apa in ipso aut in lacerto q retinet ipsū. Et sūma qdez egritudinū que accit ei sepi⁹ et egritudib⁹ cōibus e flux⁹ sanguis et cor ruptio ei⁹.

De qñtate deglutitiōis. c. iij.

Scias q deglutitio sit p meri cū vrute attracti ua attrahente cibū cum villis lōgitudinalibus quos adiuuat villi latitudinales ppterea q tinent retro illud qd deglutit et expmunt ipsū ad iferitōa et vomit etia pplet per meri. Verū deglutitio e faciliōz qm e motus fm motū nālez et sit cū adiutorio duaz tūi carū: quaz vna hz longitudinales villos: et altera e coo peries eam latitudinales hñs villos. Vomit⁹ aut e mor⁹ non fm cursuz nālem: et non pplet eius opō nisi p tūicā velatiuā expmuntē tantum.

De pstricōe deglutitiōis et difficultate deglutitiōis. c. iij.

Constrictio deglutitiōis aut sit ppter cam i ipso meri: aut sit ppter cam vicini ei⁹. Et cā que e in ipso meri aut e apa aut siccitas supflua: aut exiccatio hūiditatis i ipso ppter febre: aut aliud: aut e a liqua spēs malitie pponis supflue: aut casus vtutis et d bilitas ei⁹: et pzie in fine egritudinū acutaz malarū tūi rosaz et aliap. Et cā vicini e pstricō pstringentis. s. aut apatis i lacertis epiglōtis: sicut sit i sinantijs et alijs. Et qñqz e cum pstricōe anhelit⁹ etia: aut mēbz collit⁹: aut e declinatio spondil⁹ ad interiora: aut e ventositas inolu ta in ipso coarctas: aut e spasmus et cuzez qui vult fieri: aut iam icepit. Hoc eni sepe aſcedit cuzez et pglatiōe. Jam aut accit cuidā notoz nōz difficultas deglutie di ppter retentionē rei i deglutitiōis ignote et pduxit eu illud ad silitudinē pefocatiōis: et fecit eu sincipitari cuz naulea cū qua euomuit vmes plimos: cū quoz expulsiō ne faciliōz facta e deglutitio et oblata e pefocatio. Et sci as q cā fuit retētiō eoz illic.

De signis. c. v.

Illa qdem que e ppter spondiles augmen tatur pstricō i tpe relupiatōis: et e deglutitō dolorola apud spōdile remotā. Et illa q e cā malitie pponis debilitatis significat lōgitudō spatij iu neris ei⁹ qd deglutit. Et e cū leuitate et paucitate festia tōis in toto spatio absqz dolore: nisi sit illud i parte meri visibilr et pstringat illic et sennat cum retentiōe eius qd deglutit apud ipsuz. Et in illa que e cā apatis sit cōstri ctio i ppingtate ipsi⁹ et sit ibi dolor et n eūat dispō i pli b⁹ a febre. qñqz plmū n sit vehemētis fortitudis. Et qñ apa e calm figificant etia ipsum calitas et fitis: et si non fuerit calm non erit febris. Et qñqz e exitura nō cuz illa calitate et e illic dolor puus cū quo accit in qbusdā bozis tremor et febris. Et qñqz faciunt collectōez et rū pitur et emittit saniē et sedat illud qd aduenit ex eo et sit egritudo vlc⁹. Et illa que e in aſcessione cuzez et pglatiōis significant cum ea relique significationes.

De cura. c. vi.

Si causa fuerit apa aut remotio: tūc cura eius erit cura illi⁹. Et si cā fuerit malitia pponis: tūc si fuerit inflāmatiō et adustio et calitas i supficie oris oportebit ut admistres linimēta inter ambas spatulas

ex succis et medicis suis et forbeat quod sit sicut lac acetosus
absque butyro et quod sunt filia illi. Et si fuerit ex frigore et
illa quod sepius sit oportebit ut curet cum emplis calefactis
quibus vteris in curatioe oris stodi et cum oleis et unguen-
tis calefactis deis in ipso et cum oleo balsami et oleo
rhapbanino et oleo muscelino et silibus et cum emplis fa-
ctis ex castoreo et amomiaco et myrrha et prassio et alijs.
Quod si fuerit propter profluvium humidum molle valde et scitur
quod ex coitate suppuratio oris et lingue cum eo: tunc curet cum
eo in quo sit stipticitas et calefactio ex medicis aromaticis
post mundificationem stodi et rectificationem eius si eget ea.
Et si quidem medicine sit sicut anisum assatum et beben-
duo et spica et spica celtica et folium indur et tus et minutus
ipsius et myrrha. Et si nervus est ut misceatur cum eis ca-
lefactio fortia cum stipticis suis ut frangat per calefactio-
nem frigoris stipticorum sapor et vehementis exiccationis sicut rosa
rui et balaustia et filius fiat. Et apud meaniudum est vehe-
mentis iuvamenti in hoc. Et si fuerit causa siccitas fiat osium
illi et admixta elaria humectantia equali profluvio et ova
forbilia et adipis et butyro et medullas et regimen corpo-
ris et stodi. Nam meri in pluvio egritudine est sequens in profluvio
sua profluvio oris stodi. **Ca. viij. de apertis meri.**

Quandoque sit causa phlegmatica et pustularia et
fia et phlegmatica et dura et plurimorum difficultas
sit maturatio et tardatur.

Ca. viij. de signis apertum meri.

Significat ipsa dolor in hora deglutitionis et in
non deglutitione puenit ad posteriora spondili-
um colli cum restrictione deglutitionis et cum illo quod
ex eis est calidum quicquid est febris non vehementis et quicquid est veni-
ens hora pro hora quod ipsa sit febris dici non vehementis et
quicquid est cum eo horripilatio. Verum est cum eo sitis vehementis
et calitas. Cum ergo maturat remouet horripilationem et quod
aperit emittit pus. Cum autem aperta non calidum est restrictum
sine similitudine restrictionis apertis calidi. Verum est absque cali-
tate et non est febris non sitis. **Ca. ix. de cura.**

Medicine illi alie sunt que bibunt et alie sunt que
exteri apponuntur. Et oritur ut medicine que exteri
us apponunt ponantur in loco quod est inter duas
spatulas et oritur ut sint medicine repulsive stiptice facte ex
odoriferis et fructibus sine opore que et nectra in curatioe
apertus stodi deinde addant in eis ea que sunt sicut amomiaco
cum et bdellium et gluten alibati et siculipret et esara sint a
stipticis ex adipibus etia. Quod si illa non valent et sunt nectra
illa que sunt plume resorptionis et aqua fuerit in radice dupli-
citer oportebit ut misceatur cum eis ea que sunt fortis resorptionis
sicut grana lauri et piretre et cordumeni et ireos et balsa-
mum et aristologia. Et quicquid est ibi nervus ut admistres eru-
pentia emplastrum sicut sinapis et gummi rute acrostis
et reliqua que sunt de his que diximus in dubellati pectoris et pl-
monis quousque pueniat ad terminum stercozis colubini.
Opus autem ut in cura est quod calidum est sumatur medicine
que bibunt quare quedam sunt electuaria: quorum icellus su-
per locum sit incellus prunus paulati paulati. Et sint in
primis elaria ex eis que sunt sicut lentes et spodi et mucila-
go sicut psilium et seipos portulace et aqua cucurbitae et filia. De-
inde fiat promutatio ad promissionem ex repulsive et resolu-
tione in qua iam posita sit aliqd ex ficibus et ex aqua feniculi
et camemille. Deinde addatur et ponant in ipsa dactili
et fenugrecum et admistrent forbitones. in primis quidem ex
repulsive sicut facte ex farina orde et lenibus et fiat a
cetose cum eo quod scis et non acetose. Et quod incipit matura-
ri fac forbitones ex succo surfuris cum oleo amigdalino et

zuccaro. Deinde pone in eis ea que sunt sicut semini lini et filia
deinde pone in eis que sunt sicut farina orde et ciceris. et
quod peruenit ad eruptioem: tunc indiges ut accipias in ipso
vires ex radice lilij celestis et amigdalamaris et prassio
et aliqd ex sinapi et ficibus et dactil.

Ca. x. de cura apertum sapor.
Considera quod dicitur in apertis stodi suis et admini-
stra super ea lenificatio maturativa. Intrinsicus
quod sit elaria et forbitones que diximus ad maturandum
sicut que sunt de farina orde et farina herbi. Et illa in quibus
sunt ablutio et fortitudo sicut radix lilij celestis et radix
liquitie et alia. **Ca. x. de cura apertum sapor.**
Sed exteri est empla maturativa que
diximus de quibus sit fenugrecum et camemilla et melilorum et
bdellium et gummi alboti et amoniaco et ireos et vtrum arda-
ticorum. quod si declinat ad maturationem et sedationem fac sicut
dictum est in ca. pro et considera in eis illud quod dicitur in ca. stodi.

Ca. xi. de eruptioe sanguis ex meri.
Item sciuntur causas et signa ipsi in causa eruptio-
nis sanguis ex stodi. et oritur ut querantur illic. Et ex
eis quibus sit dicitur et illud quod dicitur in curatioibus eruptiois san-
guis ex stodi. quod medicine in hac eruptioe oritur ut sint medi-
cine hites viscositate et glutinositate ut non impellant
ad stomum subito: imo currant super locum eruptiois cum le-
ticia mora ut possit eis agere in eis in illa lenta mora oportet
forte quousque redeant per viam venarum et agant in ipsius. Verum
cum virtute debili propter longitudinem viarum et multitudinem
passiois in vris. **Ca. xij. de vlcere meri.**

Quandoque accit vlcera in meri et scissura acci-
dente in ipso: aut propter aperta que erumpuntur
in eo: aut propter humores acutos transeuntes
in ipso quod sit vomitus et filia et non elongat quod eueniat quod est
catarrus. **Ca. xij. de signis ipsorum.**

Item ostendimus in causa vlcere stodi dicitur inter vlc-
era stodi et vlcera meri. Illic ergo perpendant. Ne-
rum significatioem quod in meri est vlcus et non apa-
rit quod deglutitio in aperte ipedit cum magnitudine bucelle et
gritudine et plus quod impedit cum qualitate ipsi ex acuita-
te aut acetositate aut stipticitate. Verum sine diuersitatem
qlitatis in ea diuersificat in vlcere impedimentum. Et
fortasse mario equal gritudinis non ipedit et parua que habet
qualitate dñante ipedit ita ut non penetret propterea quod co-
punit ipsi sua gritudine. Sed affecta qlitate forti impedit
et dolore facit. Et illius quidem cui accit vlcus a plaga
anecedente cura sit difficilis et est super extremitatem mortis fz
plm. **Ca. xij. de cura.**

Si fuerint in meri vlcera non in potu tribuemus
medicinas solidatiuas illoque vlcere subito sic
facimus quod volumus in potu tribuere medicinali
vlcere stodi et alioque. imo indigemus in illis medicinis ut de-
mus eas ad potandum paulatim et ut eligamus eas grossas
viscosas aut eis misceamus viscosa et grossa. Et cum in hoc
est quod medicine non morantur super meri non figuntur: imo tra-
seunt et separantur. Quousque separant in potu et non potan-
tur subito obuiant faciendo obuiationem que efficiunt opo-
nem pro oportet. Cum ergo inuiscent adherent suo itinere
et figuntur et non sepanit subito. Illarum vero medicinarum subas
dicemus in causa vlcere stodi ipse enim sunt ille.

Ca. xv. de signis profluvium naturalium stomachi.

Signa profluvium cale naturalis in stodi sunt quod bñ dige-
rit cibaria fortia sicut carnes vaccinas et an-
serias et alia et quod cozzupit in ipso cibi subtilis
leues sic caro pullos et lac et quod ipse incipit cibos que sunt cale
profluvium meli: et quod digo vicit appetitum. Et signa profluvium

frigide nalis sit ut non sit in appetitu diminutio: et sit in di-
gione diutius quare non digerit nisi cibaria subtilia leuia et ut
sit melius recipiens cibaria que sunt sic pphonis. **E**t sig-
pphonis sicce nalis sunt quod sitis multiplicat in pphudine
et sit pphent pauca pphitate potus et aduenit nausea ex qua-
ritate pphima: et est stous recipiens cibos pphime siccitatis
melius. **E**t signa pphonis huiusmodi nalis sunt quod sitis est
parua cum tollerantia potus pphimi et securitate a nausea et
stous est recipiens cibos humidiores melius:

S **C**a^m. xvi. de egritudinibus stomachi.
Stomacho accit quicquid egritudines malitie co-
plexionis. xvi. pure et facte cum ma sanguinea
vel cholera cum spibus suis aut phlegmatica vitrea: aut
subtili natante: aut hite ebullitorem aut phlatica aceto-
sa aut salsa aut ma melfica acetosa aut potica. Et accit
ei apata et accit ei vlcera et resolo singlaris et que curat
via eoz ex cals intrinsecis et extrinsecis sicut casu et pculio
ne. Et quicquid tollerat disruptores et non interficit statim et qui
puenit vltime resolo ad hoc ut disruptat corpus stou: tunc
patiens morit. **I**nq^r **S**ip. ois cuius disruptitur stou
morit. Et quicquid accit ei raritas texture in villis suis. Et
quicquid accit ei vehementia spissitudinis. Et accit ei ex egritu-
dinibus creatois in pphitate ut sit magnus valde: aut paru-
valde: et ex egritudinibus figure ut sit vbigia vehementis ro-
tunditatis. Et ex egritudinibus aspiratis et lenitatis ut sit
vehementis lenitatis lubie. Et ex nocumto situs ut sit si-
tus ei vbigia vehementis apparitiois ad exteriora. Et qui
quicquid accit ei etia oppilatio in villis suis et oppilatio in meati-
bus stou ad epar et ad splene: et accit languinolenta ego si
fuerit istud in vjs epatis et paruitas appetit: si fuerit istud
in vjs splenis. Et quicquid accit in stou ventositates et infla-
tio ca ciboz et ca debilitatis sue et se ipo: et nos facit ad il-
lud ca^m singlare. **E**t malitia quicquid pphonis in stou quicquid
sit ex cals extrinsecis. s. ex calore et frigore et alioz ab am-
bobus et quicquid sit ex cals intrinsecis. Et ex egritudinibus
quidem stou sunt quedam que pphouent in calore vehementi
aut ppherea quod ipse adiuuat eu in attractoe materie ma-
laru ad ipsu aut qua adiuuat calitatem ei ad resoluenda
maz in ipso malo adiutorio non nali resoluente ipsaz ad
forma non nalem. Et qui est cum ma tunc non euat qn aut
sit cum ma imbibita et coz ipsi submersa aut adherens su-
per coz eius aut effusa in pphauitate ipsi. Et quicquid est
huor in ipso inuentus gnatus et quicquid est effusus ex meo
alio ad ipsu sicut effundit ex cerebro cum catarro calido
aut fto et calefit pp ipsum ppho stomachi aut infizatur et
declinat ad pphones eius quod descendit ad ipsu. Et si
quicquid effundunt ad ipsum ex felle huores ad stouz chole-
rici et illud in quibusda in quibus creat viles ex felle ad
stoum loco aduent sui fm plimu ex felle ad intestina que
effundit ad stoum illud quod ois ut effundat ad intestina qu-
o. plongant faciunt accidere salu et acuti qui sunt ex eis in
stou vlcera et fci et infipidi lenitate et lubricitate. Et quicquid
puenit eoz impressio ad pphuz intestinu eoz que sequit
ipsum. Sed corruptio appetit et alitimbze in ipso est res-
pma. Sunt eni qdam hoies in quibus creat illud fm ozu
pphetudis et fm ozu illius quod dixim in anatomia et fz
diuerfitate ei quod est plimu in creatoe venaz venientiu
ad stou ex felle et quicquid effundit ad ipsu ex epate et ex fel-
le in quibusda in quibus creat ex felle via magna ad stoum
que effundit in ipsu illud quod erat neriuz ut effunderet
ad intestina. **E**t quicquid effundit ad ipsu melancholia ex
splene etia sicut facia te cognoscere. **E**t plimu quod ad
ipsu effundit est cholera ex epate. Et quandoq adiu-

uant ad illud cause que sit in stou sicut dolor vehemens
et pphessio vehemens et tarditas cibi et debilitas vtutis ei
expulsiue. Et quicquid est ca in eo ira aut tristitia aut passio
aialis ex eis qui mouent maz et effundunt ea ad stou et fa-
cit accidere mordicatoez que non renouet nisi vomitu
Et quicquid effundit ad ipsu cum huiusmodi morib et pphie dolore
huores virulenti pphie qui fuerint in illis partib vlcera
et cum hoc quicquid effundit ad ipsu melia etia. Et ca in effu-
sionib melie ad ipsum est multitudo melie aut debilitas
stou: et cae multitudinis melie sunt ex eis qui tu scis. Et ca
effusionis sanguis ad ipsu est multitudo sanguis et pmo-
tio ei in membro nobilitate eo vicinitate ei in late suo si-
cut est epar: aut sup ipsum sicut est cerebrum qui ex ipso
effundit sanguis ad guttur et meri et penetrat ad stou
et vtutis ipsi expulsiue debilitas adiuuat ad recipien-
da oia que effundunt ad ipsu: et ex cals fortib in effusio-
ne sanguis ad ipsu et ad alia est retetio cursus menstruo-
et sanguis hemozoidaz aut sanguinolente egos aut di-
missio exercitij euatiui vel icilio mebi que supabundat
illud quod na pphauit ei ex ma et indiget expulsione. Et
quicquid expellit ex via stou et euomitur sanguis. Et scias
quod debilitas stou est ca fortis et effusione ei quod effundit ad
ipsum. Et plimu quidem quod inuenit in stou aut gnatur ex
ipso ex huorib est phlegma. Et ca in hoc est quod chilus est
nae pphique phlegmati. Quod non digerit digoe inte-
gra non sunt sanguis et cholera et melancholia. Et iteruz
ad stou non effundit in plimis dispoib cholera lauas
eum sicut abluit intestina. Sed cholera non generat nisi
in quibusda intestis: et fm plimu non effundit ad ipsu ni-
si ex epate quous ipsa generet in stou caso qui inuenit cibum
recipientem pphione velocit ad fumositat. Et quadoq
accit stou aut in creatoe aut cum perseverantia egritudinu
aut dolor et malitia regis ut fiat coz eius laxa textu-
rare sube subit cutis: que pphucit illud ipsu ad debilita-
tem in oibus opoibus suis: et est necessarium ut curet cum
labore. **E**t cae egritudinu stou ois sunt cae egritudi-
nu predictaz extrinsece et intrinsece. Et pphie sit ei ut sint
cibi tales qui ncrio faciunt malitia digois: huiusmodi stous non sit
nisi fm sanioze dispoim: et est dictu in suo cap: aut sint
pauci valde ita ut pphucant stoum sanu ad ericcationem
et adunatoez. Aut multiplicet vsus medicinaru et pphue-
scat stous ut adiutorio medicine in opoib: aut laboret
plimu vomitu et solone ventris: et pphie vomitu: qui ipse
idiget motu labozioso non nali et accidat ut rarificet tex-
tura villoz eius et extenuet. Et stous vehemētis sensus
patus est ledi et impediri a quilibet ca. Et ois ppho debilitat
supplue facit accidere in ois opone diminutione ita quod ca-
lidas pura quicquid eni sit ca lubricitatis stou pphier illud
quod facit accidere de debilitate retetive. Sed et calidas
cum ma sepe est ca illius. Et nocumto quidem qui eueniunt in
opoib suis: aut eueniunt in vtute appetitiua et attractiua
et non appetit oio: aut minozat appetit eius: aut multi-
plicat valde: aut corripit eius appetit. Et illud aut ci-
bi: aut aque. Aut in vtute retetiu ita ut vehemētis fiat ei
retentio: aut debilitet: aut destruat eius retetio et naret
cibus. Aut in vtute digestiua ita ut destruat eius digoe.
aut debilitet: aut corripat et pphuat rem ad acetositatē
et fumositatē. Aut in vtute expulsiua ita ut vehemētis fiat e-
ius opo in ipso aut ad viam nalez: aut ad supiora: aut o-
bilitet ei expulsio: aut destruat. **E**x ois naq re cui
plongat moza in stou et tardat accit vaporatio gnatiua
huor: et si aliqd ita vaporosu ut fruct. Et quicquid accit
ei dolores extensui et mordicatiui et reliq. Et quadoq

sequitur debilitate hanc virtutem ovis: aut quarunda natatio
cibi et tarditas descensionis eius: aut velocitas descensionis
ipsius: et debilitas digestionis: aut destructio eius et corruptio
s. casus appetitus: aut appetitus caninis: aut appetitus co
ruptus: et sequuntur ea rugitus et eructatio et inflatio et mor
dicatio et alia. Et quoniam producit illud quod evenit ex hoc ad
coitatem membrorum aliorum et proprie cerebri cum coitate inter
ea per nervos plurimos quare accit epilepsia: aut spasmi: aut
melancholia: aut facit cadere in visu nocumentum. Et quoniam
imaginatur oculo quasi cimices: aut sinifer: aut tela aranee
aut fumus aut nebula. Et multoties coicat cor stoma et acci
dit sincopis aut propter vehementiam doloris et proprie in apa
ribus suis magnis: aut propter quantitate superflua caloris: aut fri
goris: aut puerionis ad venositate. Et hanc debilitas
meri ad hoc ut faciat accidere sincopi facit evenire estua
tionem et perturbationem et saltum et tremorem. Et hoc quidem sunt
de quibus dicit Hippocrates quod sumere in potu vinum mistum semper medi
um sanat eos ad hoc. Et illud propter illud quod in ipso est
de mudificatione et ablutione cum pfortatione. Et stoma quidem
quoniam prepatur ea vehementer sui sensus passioni a causa pura et
producit illud ad epilepsiam et spasmi. Et iste homo leditur quili
bet ira et ieiunio et tristitia et causa mouente humores. Nam
qui effunditur ad ipsum ex eis propter illud humor cholericus
mordicantur ad os stoma leditur eo propter vehementiam suam
sui: quare patitur epilepsiam et sincopis superuenit ei et spasmi
propter coitatem cerebri cum ore stoma. Et huic quidem homini ac
cidit sicut et illud quod accidit ex debilitate oris stoma ex hoc
quod quoniam versus ad fastidium repletur cibo: aut superfluit in potu
vini: aut coitu spasmi: aut incurrit epilepsiam. Et multo
ries quidem accit ut euadat hoc vomitu porzino: aut viridi
ut herugo heris. Et quoniam plima repleto facit eos pati subet
plexam perdurantem versus quo vomit et excitent et surgat
Et quoniam est illud causa ad cadendum in melias cholericam et co
gitationes et somnia corrupta. Et scias quod egredietur stoma
quoniam plonant perdurant ad raritatem texture villorum eius et
fit difficile succurrere et medicari. Et ex nocumtis mal
i creatione est ut sit caput semper prepatum euentui catarrhi et
fit stoma calidus quare non tollerat ea quod mudificat illud ca
tarz sicut sit diapipere et diacalamentum et diacyminum.

Ca. xvij. de moris significatibus dispositionum stoma.

Res ex quibus significantur dispositiones stoma sunt ex dispo
sitionibus cibi in hoc quod stoma tollerat eum et pueratur
tollerantia eius: et ex hoc quod digerit ipsum et ex hoc quod
expellit eum: et ex hoc quod ipse appetit cibum et potum. Et ex mo
tibus eius et ex motibus ipsius sicut tremor stoma et sin
gultus: et ex dispositione oris et lingue in sapore suo et infusio
ne sua et exiccatione sua et aspitare eius et lenitate ipsius et o
dore eius. Et ex eis quod egrediuntur ex stoma cum vomitu: aut ego
ne et ventositate descendere cum sonitu: aut sine sonitu: aut
ascendere que est eructatio: et retetere que est rugitus: aut ex
colore faciei: aut interioris partibus oris: aut ex doloribus et im
pedimentis ex coitate eius cum membris alijs: et ex parte eius quod
puenit ei: aut ledit ipsum ex eis quod comedunt et bibunt et
medicis. Et significatones autem ex tollerantia cibi et p
uatone tollerantie eius sunt quoniam si stoma non tollerat nisi pau
cum quod sit infra psetu: tunc in eo est debilitas propter aliquod
causam debilitatis: et si tollerat tunc virtus ipsius est remanens.
Et significatones ex egone et eis quod egrediuntur ex ve
tre sit ex egone quidem quoniam equal tempore tincture et feto
ris significat bonitatem digestionis: et bonitas digestionis significat
fortitudinem stoma et equalitatem pponis. Sed ille qui non digerit
tur ex ipso significat debilitatem stoma et malitiam pponis cum
ipso. Amplius tinctura significat matrem que est in ipso. et si

fuerit illic lenitas et fetor significat quod descendit a stoma ante
horam suam propterea quod stoma male apprehendit eum propter de
bilitatem virtutis retetere: et si non est lenitas non significat il
lud. imo significat debilitatem digestionis. Et significatio
nes autem ex sonitu sunt quoniam iam dictum est in eis que tu scis
quod descensus eius significat fortitudinem stoma. Et magitudo
sonitus eius significat bonitatem digestionis et fortitudinem:
et sicut paruitas fetoris eius. Et rectum quidem in hoc est quod de
scensus eius non significat fortitudinem: imo significat debi
litate quodam. Sed est debilitas quod est infra illam que facit ac
cidere eructationem. Et essentia magnitudinis sonitus si est
propter subas eius tunc est propter grossitudinem suam. Et si
est causa eius virtus expulsiva tunc illud significat fortitudi
nem aliquam. Subtilis autem tenuis cui non est sonitus ma
gis significat fortitudinem quod spissa clamosa et proprie illa cu
ius sonitus non est in voluntate missa. Bonitas autem exiens
ex se ipso significat permissionem sensui. Et paruitas feto
ris significat pculdubio bonitatem digestionis. Et vehementia
fetoris significat corruptionem eius. Et si non est fetor o
no significat cruditatem eius. Et significatones vero ex via
singule sunt quoniam si humor est sentit mordicationem tunc illic est
humor acetosus: aut acutus: aut amarus: et si sentit cum eo ex
tensionem tunc illic est ventositas: et si non sentit illud neque
sentit tunc illic est humor phlegmaticus: et si est post eumones et
febres tunc illic est siccitas. Et significatones autem ex siti
sunt quoniam sitis significat pponem calidam: et si est cum nausea
significat matrem cholericam aut falsam phlegmaticam. Nam si
sedat potum aqua calide tunc mater in pluribus dispositionibus est phle
gmatica: aut mater nitrosa: et si augmetur tunc mater est chole
rica. Et significatones ex dispositionibus oris et lingue sunt quoniam quoniam
lingua in doloribus stoma est vehementis aspitatis et rubedis:
tunc significat duntaxat sanguis aut aqua calida in ipso sangui
ne: et si ad citritatem tunc nocumentum est cholerici: et si
ad nigredinem tunc est melica: et si ad albedinem et lenitatem
tunc causa est humiditas: et si est siccitas superflua tunc
causa est siccitas. Sed significatones ex via digestionis sunt
quoniam digestio bona non fit nisi quoniam post cibum apprehensum non acci
dit grauitas in ore stoma: neque rugitus neque inflatio neque eructa
tio neque sapor fumosus aut acetosus neque singultus et ten
sio: et ut sit spatium more cibi in stoma spatium equale: et descen
sus eius ab eo in horam quod non ante ipsam neque post eam: et sit
somnia tempatus: et expugnetio velocis leuis: et in oculo
non sit aqua et in capite non sit grauitas et obedientia nae
sit facilis et sint inferiores ventris ante egredere inflata. hoc eis
significat bonitatem inuolutionis stoma super cibum et quod ipse humor
apprehendit ipsum: et illud significat fortitudinem stoma et pue
nientiam cibi in quantitate et quantitate. Quod si stoma non apprehen
dit cibum bona apprehensione neque sit digestio bona accit rugi
tus et frequentia eructationis et remanet cibus in stoma spa
tio longo: aut descendit ante horam nectas. Et cholere quod
dem proprietates non est ut phibeat digestionem phibitoem destru
ctoria aut diuturna aut faciente cruditatem: imo quoniam corru
pit eam. Sed melancholie proprietates est ut phibeat digestio
nem et corruat eam simul et phlegma declinat est ipsa ad
corruendum. Et scias quod quoniam in stoma non est aqua neque vlcus et
in cibo non est corruptio deinde digestio non fit bona tunc causa
est malitia pponis. Et plimum eius est ex siccitate et huiusmodi
et pro eas calida et pro eas sicca. Et verum significatones ex
stoma doloribus sunt quoniam vbigia dolor extensiuus significat ve
rositate et grauatiuus significat repletionem et mordicatiuus
significat humorem acetosum aut acutum aut poticum aut ama
rum. Et significatones autem ex appetitu sunt quoniam signifi
cant ex eo aut propter additionem eius aut propter diminutionem

eius et ipsi destructores aut spem ad quas ipse declinat
sicut e q ipse qñq est sitiens et appetit fia et qñq appetit
acetosū et qñq appetit exiccantia falsa et acuta et qñq
aggregat appetit acutoz et salsoz et acetozo sil. Et ex
mō q ista sūt coia in faciendo lucrari icisione humōis
nocitui: qñq se significantia debilitatē stōi. stōus eni for
tis declinat ad pigua et qñq e appetit declinū ad res
malas qñq refugit nā: sicut appetit carbones et alusnen et
alia: et cā in hoc est hūoz corrupt et extrane non ptinēs
hūozib laudabilib. Qñq aut bonitas adest gust et e sa
nus nō elegit appetit sapore supra dulces. Qñq decli
nat appetit vñs aliū et abhorret illū tunc illic est nocu
mentū. Nā si appetit pigua: tūc illic est stipticitas et spif
situs et raritas. Et si nā abhorret cibos calefacientes et
declinat ad fros pp sitatē ipsoz tē ē illic calitas. Et si ap
petit calefacientes tūc est illic sitas. Et si appetit icisua
et acetosa et acuta tūc illic est hūoz viscosus. Et appetit
qñq i stō calido aque ē plus qñq cibi. Et qñq sit vehe
mentia calitatis pp resoluōē et inqñtōem restauratōis.
Et mordicatio qñq excitat famē vehementē et est spēs
famīs que nullo tollat et associat ei incopis pprie qñ
tardat cibos. Et appetit in stō ad quē effundunt me
lancholia et pblegma acetosū multiplicat qñ est eoz qñ
tas infra qñtātē vocantē ad expulsione: et non multipli
catur i eo appetit et sit canin nisi pp illū qñ dicitur su
mus i cā appetit canini. Et scias q appetit nutriti
coicat mēbris oibus. Verū illa coitas est nālis et facta
ex suspēsiōe vocatōis vñtis nutritiue cū attractia. Am
plius appropiat stō appetit aial et sentit cū eo. Et qñ
qñ puenit qñq dā hoibus vt exuriat plurimū et comedūt
plimū et nō aduenit eis saturitas fastidiosa et nō egrediet
i egōne eoz sex plima: et nō cū hoc corpora eoz ipingua
tur. Et cē qñq dā hōi dispōis est resolo plimū velox cū sa
nitate digestie et attractiue et appetit. **U**ex significa
tōel ex via sapōis ozil si qñ amar significat calitatē et cho
lerā. Et acetosus significat frig et stōi: sed min⁹ frigore cū
qñ non digerit cib⁹ oino. Et qñq significat calozē debi
lem cū humiditate facientē ebullire hūiditatē pap q po
stea sepatur ab ea deficiens i digerendo qñ accit aceto
sitas sic sit in musto. Accessit eni qñ istat et accessit qñ fer
uet a calitate debili. Et ē acetositas qñ sit ex effusiōe mēi
acetose ex splene ad stōz et facta qñq cā splenis mutat
appetitū nēio et multiplicat istatōz et rugitū et malitiam
digōis et facit eructuatoz acidā. Et ille qñ ex sapozibus
ozis ē ispidus significat hūozis ispidi sapozē. Et salus
significat sapozē hūozis salis. Et sapozes extranei bozi
biles significant hūozes extraneos putridos malos. Bz
significatōes ex vomitu si qñ si ē nausea tñ tūc mā est vi
scosa ibibita. Et si ē vomit⁹ facit significat qñ ipsa ē effusa
i pcauitate. Et si sūt vomit⁹ et nausea et non sepanē signi
ficant aggregatōz vñtis rei aut viscositatē humozis:
et non ē nausea facta ex mā ibibita: et qñ est plime mōdi
cans os stōi aut ē pauca pfortat qñ ipsa cū cibo pmisce
tur et ascēdit ex pñdo stōi ad os stōi et mordicat ipsuz
Quapp facit sit qñq expulsio hūoz p cibuz et non sit
facit ante ipsū nisi sint multi. vñz qñ est aduent⁹ pñrba
tōis et nausea a puocatōe tūc mā est effusa: si vñ est cur
rens tūc mā est gñara in stō fm pñrnatōz. Et vomitus
etiā significat p calozē eius qñ ingredit in ipso mēz. signi
ficat g⁹ cholera et meliam p calozē: et pblegma vitreū p
calozē: et pblegma acetosū et salū per calozē et sapozē
et pblegma descendēs ex capite p calozē mucosū et qñ
associat ei ex descensu ad mēbra alia. Et ex hoibus ē q

qñ recipit cibū aliquē sentit ex seipso qñ si moueret sup
suo motu euomeret cibū suū: et illud qñq significat hūi
tatē in stō aut debilitatē stōi: sed illud qñ ē ex hūitate ac
cidit et qñq vacuitas adest: et illud qñ ē ex debilitate
non accit nisi fm replonez tñ. Sed significatōes ex via
coloris corporis st: qñ color ē veheis significatio dispō
nis stōi et epatis fm plimū. Plime. n. egritudies stōi si
sūt et choloz stōaticoz est plumbin⁹. Et si iest eis citri
tas ē citrinitas declinū ad albedinē. Significatōes aut
ex via rugit⁹ sūt qñ rugit⁹ significat debilitatē stōi et qñ
ipse male pprehendit cibū et egōz humidā. **U**ex signifi
catōes ex sputo si qñ multitudo et spumofitas ipsi
significat hūitatē stōi mittentis aquositatē et mucilagio
sitatē. Exiccatio ozis et paucitas saluie significant sicc
tatem stōi et calitatē. Et si fuerit illic significatōes alie
adiuuabūt illa in significatōe calitatis. Et scias q sicc
tas ozis ē a siccitate pñonis duob⁹ mōis. Vñus eoz est
siccitas vera et ē vt non sit salua: et fūs est mēdosa et est
vt sit salua exuberans viscosa: sed sit exiccata cā calita
tis vaporose venietis ad ipsū: qñ oz vt distinguat inter
siccitatē et exiccatoz sputi viscosi fm os. Nam illa signi
ficat siccitatē et hūitatē viscosam aut procedentē a stō
aut descendētē a capite. Sed significatōes ex eructua
tione sūt qñ eructuatio qñq est acetosa et qñq ē fetida
aut fumosa aut raucida aut lutosa aut putrida aut liosa
aut silis cibo quē recipit eructuās aut pura i qua nō ē
qñtas alia et ē sanior eructuatio. Nam si ē fūosa et cā i
hac non ē subā cibi qñ sit velocis pñersionis ad fumositatem
sicut vitelli ouoz in patella et rhabban⁹ aut cib⁹ cui
i artificio suo et qñ sit associat qñtas fumosa sicut dulce
cui supuenit ignis dñuz et alia: tē cā in ea ē igneitas stōi
pp mēz aut malitiā pñonis pure. Si aut est cū mā tūc
est fm vñū duoz modoz predictoz. Et plimū qñq est
illū ex mā cholica effusa ad stōum ex selle sz modū cui⁹
pñerita ē rememoratio aut ex catāro calo ex capite et p
prie qñ hō non ē choleric⁹ in pñone sua. Et significat et
qñ cā calitatis ē mēlis aut pura ex isto mō qñ cib⁹ q sum
ptus fuit longiquis ē a fūositate sicut ē panis ordeī. Nā
qñ hōi eructuat fumose tē cā est calitas stōi. Et sit ante
de egōz an ē choleric⁹. Nā si ē choleric⁹ significat qñ cā
est calitas stōi. Et si egō non ē choleric⁹ non ē nērium
vt cā sit calitas stōi. Qñq eni ē malitiā pñonis singla
ris et vomit⁹ etiā ē significatio magis significās p illud
qñ egrediet in ipo. Et qñq significat eructuatio acetosa
et fumosa vigilias cū qñbus non iuenit stōus vacuatōem
sufficientē digōi et istamat et calefit. Qñ si ē eructuatio
acetosa nō a cibo acetoso neqz a cibo qñq qum supflue sūt
tur mutat ad acetositatē tūc illud ē pp frigus stōi et pro
prie qñ accit a cibis elōgatis ab hoc vt acetosi fiant sic
ē mel. Nam si iuenit eos acetosos fieri tūc iudica qñ cā
in h⁹ ē frigus stōi sine mā aut cū mā et associat ei qñ est
cū mā grauitas i ore stōi sp. Et plimū accit illud hñb⁹
cholera nigrā et splenetica. Et illi ad cui⁹ stōum descen
dit catat⁹ frigidus. Qñq aut acēscit eructuatio a cali
tate qñ iuenit mēz dulce et facit eā ebullire et facit ipaz
acetosa et significat illū vt sit eructuatio actosa cū signis
calitatis et istamatōis et amaritudie ozis et sūt et iuuam
to cū eis qñ infiant. Et ex eis qñq qñbus significat qñ cā
liditas plima supflua qñq acēscere facit cibū et eructua
tione ē qñ calitas qñq facit acēscere lac veloci⁹ qñ ipsuz
facit acēscere frigiditas et qñq significat p vomitū etiā
mā. Et qñ eructuatō ē fetida tē qñq significat putrefa
ctōz in stō significatōe fetoris ozis: et quādoq significat

placenta stōi. **E**t lutosa et cenosa et limosa significat huiusmodi putrefactā. **E**t illa que est ut berugo eris significat acuitatē et calitatem cū putrefactōe et est ueberitior significatio calitatis q̄ fumosa. **S**i autē eructuatio nō ē fumosa nō acetosa sed ē afferens saporem cibi p̄ spatium eueniens s̄m acceptōes cibi tūc significat debilitatē stōi i pueriendo cibū. **U**ex significatōes ex eis que s̄t pueniētia aut fugientia aut ipedientia sūt ut p̄sideret an res in fiantes s̄t puenientes ei aut res calefaciētes exiccantes pueniant aut hūectantes postq̄ p̄siderat res vna: sepe ei accit error cā dimissionis ei⁹ quā non attendit et est q̄ res infantes multoties frangūt ebullitōes hūoris subtilis aquosi hūidi aut faldēdinē hūoris phlatici: et existiat q̄ cū eis iam puenit iuuamētū q̄uis illic sit calitas et res calefacientes multoties expellūt hūores calim et resoluūt eū: et existiat q̄ cū eis iam accit iuuamētū q̄uis illic sit fūitas: imo oī ut p̄sideret cū his duab⁹ relique significatōes. **S**ignificatōes autē eorū in q̄bus inuenit sensus stōi sunt qm̄ si non sentit mordicatōes imo grauitatē: tūc mā ē phlatica vitrea: et si sentit mordicatōes cū inflāmatione: tūc mā est amara vel salia aut mordicatōes sine inflāmatione: tūc mā est acetosa: et si ē illic mordicatio cū leuitate tūc mā est subtilis aut pauca: et si ē cū grauitate tūc mā est grossa aut multa. **S**ignificatōes autē cū dispōit⁹ coicantib⁹ sunt qm̄ p̄siderat v̄bigia. an cerebr⁹ patiat⁹ a cāis catarrhi et mittat ad stōm descensioes aut epar: an sit gñatiū cholere et mittat ipsaz: aut an splen⁹ deficiat i expellendo melancholiā et sit apolus plime melie et hec est cognitio cē: et p̄siderat an imaginē corā oculis res nō plueret et non fixe et an accidat soda aut estuatio cum replone et minorent cū euatione et s̄st v̄trigo pprie et an i ueniat tremor cordis p̄ replonez an s̄m vacuitatez aut accidat sincopis aut spasms: et hec ē cognitio accitias. Nam si replo fecerit accidere imaginatōes et soda aut i quietudinē et v̄sioes diuerfas aut tremorē cordis etiaz aut subet maximā tē stomach⁹ erit plen⁹ aut debil⁹ aut i ipso ē malitia p̄plonis: q̄ si tremor cordis et soda et sincopis et estuatio accidant i dispōe vacuitatis tūc ipse ē hñs receptōes cholere aut hūoris mordicatiui venientis ad os ei⁹ quā ē vacuitas: aut hūoris melici et cognoscit sup̄fluitas i h⁹ cū reliq̄s signis que tibi dedim⁹ aut hūoris s̄t aut ei⁹ que ē ex istis cāis in inferiori p̄te stōi. Nam nō magnificat illic q̄ ex eo gñatur ex soda et epilepsia et sincopi et spasms: et accitua significatō dispōes eius cū coitate alia sūt cerebralia sicut p̄missio sensus et subet et cōgelatio et estuatio: et alia sūt cordialia sicut sincopis et tremor cordis et malitia pulsus: et alia sūt cōmunia sicut destructio anhelit⁹ et difficultas eius et malitia.

Ca. xviij. de signis male p̄plonis cale stōi.

Significant ipsa s̄nt nisi sup̄fluat et deiciat virtutē: et eructuatio fumosa et lutositas salive et iuuari ab eis q̄ infant s̄m p̄ditōes p̄missas i significatōib⁹ et adustio ciborū subtiliū quorū siles nō a durūtur i dispōe nālī et q̄ grossi digerūt plusq̄ digerant i illa nisi sup̄fluat et deiciat virtutē et multitudo sitis et paruitas appetit⁹ cibi s̄m plimū et pprie qm̄ malitia p̄plonis est cū mā calia cholericā faciūt cadere virtutē oīo: v̄ex digestio ē fortis nisi sup̄fluat malitia p̄plonis vsq̄ ad h⁹ ut debilitet virtutes et q̄nq̄ associat hui⁹ p̄ploni febzis ethica et q̄nq̄ hec p̄plo pp̄ suā sup̄fluitatē ateq̄ deiciat virtutē p̄mouet famē ueberitēz p̄ id qd̄ resoluit et qd̄ attrahit sua mordicatōe et q̄a mouet mās ad resoluēz sicut sit successione: et hec q̄dem famēs q̄nq̄ est sincopal qm̄

tardat cū ea cib⁹ aut facit cadere in sincopis: et qm̄ plon gatur parūp spatiū ei⁹ destruit appetit⁹ oīo: et q̄nq̄ multiplicat etiā p̄pter cursum spūi s̄m famez et multiplicatur s̄m saturitatez calitas resoluens stōm: q̄ si fuerit hūitatez erit illud plus et hoc q̄dem sedant cibi grossi. **E**t scias q̄ illi⁹ cui⁹ stōus est igne⁹ sanguis ē malus paucus acut⁹ fetidus quē abhorrent memb⁹ diuerfa ei i cōplone radicali q̄re non nutriūtur eo: sit ḡ ille pauca carnis et sit v̄ne ei⁹ exuberātes qm̄ sanguis ei⁹ inclusus est i eis q̄ non v̄tē nā. **E**t phlomia extrahit ex ipso sanguine malū.

Ca. xix. de signis malie p̄plonis sic stōi. **S**ignificant fūitatez stōi tarditas mutatiois cibi ita ut non descendat s̄z expellat vomitu p̄ spatium quoddā et si mutet mutatioē q̄ valeat: q̄ si sup̄fluat non alterat pp̄ ipsam cib⁹ oīo et non digerit. **E**t q̄nq̄ significat ipsam multitudine appetit⁹ et paucitas sitis et eructuatio acetosa absq̄ cā in cibo s̄m q̄ dixim⁹: et h⁹ significat malitiā p̄plonis ei⁹ sic. **E**t ex significatōib⁹ significatū illud est ut non sit alitib⁹ nisi ei⁹ qd̄ est leue ex cibis sine grossis qm̄ iam an digerunt et q̄nq̄ puenit malitia p̄plonis sic in stō ad hoc ut accidat ex cibo comesto p̄ horas plimas extensio et dolor magnus q̄ non sedat nisi cū expulsione hūitatis acetose oī die. **E**t q̄nq̄ pducit ad hydropis et iliaca. **E**t sup̄ colore hñs stōus s̄nt appent citricas et albedo et non occultant expicnti et ē ille ex meliorib⁹ curis cui⁹ est ameos. **E**t q̄nq̄ coicat ce rebz in p̄plone hñs s̄m hanc p̄plonez q̄re s̄nt soda ventosa et tinitus et s̄ntia. **E**t q̄nq̄ puenit malitia p̄plonis sic cū p̄plone radicali calia multiplicat rugit⁹ et inflatio et exicatio et sitis et augmentat corruptio quonies idiget phlomia qm̄ exiccat eū et pducit ad ethicā. **E**t eius q̄dem medicina est ut sumat pap̄ vini s̄m q̄ritatez qua i fūdat an cibū aut s̄nt cibi ei⁹ exiccatia et caro rubea s̄nt iure pingui cū micis.

Ca. xx. de signis p̄plonis sicce stōi. **S**ignificant ipsaz sitis ueberis et exicatio ligue sup̄flua s̄m p̄ditiones p̄dictas in cā significatōnū et attenuatio corpis et arefactio ipsi⁹ super facta ista nā et iuuamentū cum cibis humidis.

Ca. xxi. de signis malitie p̄plonis hūide. **S**ignificant ipsa puitas sitis et terreni a cibis hūidis et ipediri ab eis et iuuamentū cū mioratioe cibi et cū eis q̄ sicci sūt. **E**t significant ipsa multitudine spūi et salive: et si s̄t s̄m famē significat calitatem cū humilitate s̄m plim. **E**t q̄nq̄ sūt ex calitate sola. **E**t multoties q̄dem est sup̄ os stōi hois hūitas ifusua et quoties hñs ea comedit aliqd̄ meditat⁹ q̄ si moueret vomeret. **E**t q̄nq̄ sit illud etiā ex debilitate stōi s̄z associant ei significatōes obilitatis p̄dicte et sit h⁹ s̄z vacuitatē etiā q̄uis non comedat: sed illud est apud comestione tantū.

Ca. xxij. de signis p̄plonis stōi q̄ sūt cū mā.

Complexione que est cū mā significant vomit⁹ et eructuatio et amaritudo p̄pe comitās ipsaz et p̄pter illud qd̄ ipsi admisceet et p̄misceet v̄rie nisi sit pp̄ necessitatez transeuntē terminū. **E**t subtilem q̄dem calidā virulentā significant cū lenitate stōi nausea et mordicatio et sitis et inflāmatio: et qm̄ recipit cibū grossum patit⁹ cū eo nausea et ad sūmū si est pluria cū ea ē sp̄ nausea: et si ē pauca nausea apud cibū: et similis si est nō ibibita sed est p̄prehensa in fundo stōi q̄re non facit nausea. **Q**uq̄ misceet cū cibo corrupit in stō et spargit et puenit vsq̄ ad os ei⁹ et facit nausea. **E**t q̄nq̄ significat illā q̄ effusa est i spatio stōi q̄ non ibibit q̄ qm̄ recipit ea hñs aliquid absteruū sicut aquam mellis et succari ducit

ipſu ad eructuatores. Et ibibita non cognoscit ex parte ei⁹ qd̄ erit cū vomitu ⁊ egōne: imo ex reliq̄s significatō nibus p̄dictis ⁊ ei⁹ radix ē nausea qm̄ significat māy p̄ culdubio. Nā si ē p̄turbatio nū tūc ſt illic adherentia et ibibitio matiei ⁊ ſignificat gen⁹ materiei ſuis: ⁊ ſitis ſignificat aut calitatē ei⁹ aut ſalfedinē ei⁹ aut nitroſitatē eius. Nam ſi ſedaſ cū calida tūc eſt phlegma ſalfū ⁊ ſi ſi ſeda tur ea tūc ē mā cholericā. Et cognoscit etiā ſapore oris aut cū eo qd̄ expellit vōitu q̄ ſi aggregent nausea ⁊ ſitis ſignificant illd̄. Et ſi non ē ſitis ſignificat q̄ mā eſt ſia. Et ex ſignificatōib⁹ aggregatōis materie p̄ſtanice plume vi ſcoſe ē vt cadat appetit⁹ ⁊ non dilateſt pect⁹ p̄pter cibū plimi nutriti: imo decliet ad illud i q̄ ſit acuitaſ ⁊ mō dicatio. Qū ḡ accipit illū appetit iſtatio ⁊ exteſio ⁊ nau ſea ⁊ non q̄ſcit niſi cū eructuatoe. Ex ſignificatōib⁹ ag gregatōis matie male in ſtō ⁊ q̄ ſequitur ipſū eſt ſalt⁹ mi rac ⁊ q̄ſq̄ pducit ad epilepſiā ⁊ melancholiā. Et ex ſi gnificatōib⁹ q̄ mā effuſa ſit melācholica eſt appetit⁹ plī mus cū debilitate digōis ⁊ cū multitudie iſtatiois et cū gueleſeſce ⁊ ſollicitudie. Et ex ſignificatōib⁹ q̄ mā ē foris ē ſolo ventris ⁊ v̄tigo cū multitudine ex capite de ſcenſus ad os ſtōi ⁊ etiā illd̄ qd̄ egredit⁹ i vomitu ⁊ egō ne ex hūore mucoſo. Et ex ſignificatōib⁹ q̄ mā eſt hūida nocens ſua ebullitōe eſt ſitis reberis cū defectu amari tudis aut ſalfedis in ore ⁊ ſenſibilitas rei q̄ſi aſcendētis ⁊ d̄ſcedētis cū buitate ſupſua i ore ⁊ capite ſtōi ⁊ iſtatio

Ca^m. xxiij. d̄ ſignificatōib⁹ nocum̄toz ſtōi n̄ p̄ſonalitū

Significatōes q̄dem magnitudis ſtōi ſt vt ſit ſtōus tollerās cibū plurimū ⁊ qū replet ſetit tūc adherere viſcera ⁊ p̄zimi ad iuicē: ⁊ quz eūatur minuit ⁊ d̄mittit viſcera q̄ſi ſuſpēſa. Paruitatiſ vō ſignificatōes ſūt vt non tollerēt cibū plimū ante ſatu ritatē. Et ſignificatōes q̄dem oppilatōz cadentiū inter epar ⁊ ſtōum ſūt hūiditas egōnis ⁊ mltitudo ipſi ⁊ ſitis ⁊ puitas ſanguis ⁊ alteratio coloris ad hydropicalē ⁊ iceptio malitie diſpōis cui⁹ fortaſſe not⁹ nomē eſt mali tia p̄ſonis aut malitia bitudinis. Et ſignificatōes oppi lationū cadentiū int̄ ſtōum ⁊ ſplenē ſunt paucitas appe titus cū magnitudine ſplenis. Vex ſignificatōes oppila tionū cadentiū inter ſtōuz ⁊ iſteſia ſt accitū ileos ⁊ coli ce. Et ſignificatōes oppilatōz cadentiū inter ſtōuz ⁊ ce rebz ſt paucitas appetit⁹ cū reſicatioe p̄ſonis ⁊ rema nentia digōis cū diſpōe ſua ſi non fuerit aliud qd̄ p̄hibe at ⁊ puitas ſentiendi deglutita moridicatio acuta valde ⁊ non accidat ſingult⁹ poſt potū diapipeon ⁊ potū vini i ieiunio. Ventofitatis vō ſignificatōes ſt extenſio in ſtō ⁊ laterib⁹ ⁊ ſub hypōcōdris ⁊ natatio cibi ⁊ multitudine ventofitatis deſcēdētis ⁊ eructuabil⁹. Et ſcias q̄ qm̄ in uenit ſentiēs inter ſtōum ⁊ epar duritiē cū gracilitate. tē illud eſt ſignificatio indicans reſolūonem nature.

Ca^m. xxiiij. de modis v̄tibus curatiōnū.

Quaf ſtōus cū eis que bibunt ⁊ cuz epithiati bus et embrocis cū aquis i q̄bus decoquuntur medicine ⁊ liniūtis ⁊ v̄nctōib⁹ ex oleis ⁊ emplis factis cū ceris decoctis i aquis in q̄bus decoquunt medicine. Sz epithiata ⁊ empla ſt melioza embrocis: embroce ei ſt debil⁹ impreſſiōis. Et ſcias q̄ cura malitie p̄ſonis q̄ accit ſtō in v̄t̄iſq̄ ql̄tanib⁹ actiuis ſacillima ē p̄pea q̄a facile inuenim⁹ medicinas ōrias eis reberētis v̄tutis. Vex cura q̄ accit ei malitia p̄ſonis in v̄t̄iſq̄ ql̄tanib⁹ paſſiuis ē difficillia ⁊ p̄prie p̄ſonis ſicce. Nam oppo ſitio cuiuſq̄ eaz eſt cū v̄tute debilis ipreſſionis. Et ſcias q̄ ſpatiū qd̄ calefaciēdi ſim ē ſicut ſpatiū iſtandi calm

Bed timor i iſtando maior ē precipue qū quedā mēb⁹ vicinātia ſtō beant malitiā p̄ſonis ſie aut d̄bilitatē. Vex rū timor i hūectan⁹ ⁊ exiccādo ē ſiſit q̄uis ſpatiū hūectā di ſit long⁹. Et ſcias q̄ qū egritudies ſtōi ſt ex mā dein de ambigua ſit mā tūc n̄ eſt qd̄ magis p̄ſerat ei q̄ biera: qm̄ ipſa eſt magis adiuuās v̄tutes medicinar⁹ ad rectifi candū ſtōuz ⁊ p̄plendas opōes eius ipſi p̄prias. Sz oz vt non cures de ea qm̄ eſt malitia p̄ſonis ſine mā qm̄ ip ſa nocet i calo ⁊ ſicco ⁊ inuenit in ſiſit q̄ ē foris ea. Qūq̄ eūaueris ſtōuz ex hūore effuſo ad ipſū ab alio p̄ſorta ip ſum p⁹ illud vt non recipiat illū hūorez ⁊ p̄ſtrictio extre mitatū ⁊ calefactio ipſaz adiuuat i retinēdo illd̄ qd̄ effū diſt ad ipſuz ab eis. Et ſi de papauere ē reberētis iu uamēti ad effuſionē materieꝝ calaz. Qd̄ ſi hūor eſt ſiſit tūc p̄ſortantia q̄ n̄eria ſt poſt ipſaz ſt ſicut maſtix ⁊ tro. de roſ miores ⁊ mēta ſicca ⁊ xilaloes ⁊ garioſili ⁊ q̄ ſt illis ſiſia. Et ſi hūor ē calidus tūc arobob ⁊ troc. ſi ſci ex roſ ⁊ ſpodio ⁊ q̄ ſt ſiſia illis. Et ille q̄ inuenit duꝝ ⁊ gracile illud qd̄ eſt inter ſtōuz ⁊ ep̄ ſm q̄ dixim⁹ pōat cibos ſuos ⁊ medicinas ſuas aquā ordeī ⁊ gradiaſ in bi bendo ipſā quazq̄ die a. x. v̄lq̄ ad. xx. ⁊ v̄lq̄ ad centū ſz longitudinē diei ſui v̄lq̄q̄ ſic potens i biben⁹ ipſaz vice vna aut duab⁹: ⁊ n̄ appoziet medicia eūatiua n̄z p̄ſo mia. Troc. dictus ad illud x. maſticis ⁊ troc. diazodon amboꝝ ana. 3. iij. karabe ⁊ mente ſicce et marmacoz ⁊ xilaloes crudi oīuz ana. 3. iij. detur i potū cū v̄io antiq̄ aut miua. Et oz vt adminiſtrent i mūdicatōe ſtōi ⁊ ei⁹ qd̄ aggregat⁹ in vacuitate ei⁹ aut adbezet aut imbibit me dicine non p̄tranſcūtes ſtōuz ⁊ v̄ias p̄ximas ſtō abſz ve nis longinq̄s ab eo. Si aut nō valet vice vna iteret illd̄ eſt enī mel⁹ q̄ eūo qū non ſit n̄eria eūo. Et oz vt atten das eē egōnis ⁊ v̄zine i egritudinib⁹ ſtōi. Qūq̄ videris eas iam icipe rectificari tūc iam icipit ſtōus rectificari. Et oz vt non afferas i curatōibus ſtōi aut calitatis ei⁹ aliqd̄ reberētis iſtatiois ſicut aquā reberētis frigoris ⁊ p̄prie in eo q̄ non p̄ſutus ē ea: ⁊ non cūes medicinas ſolutiuas p̄ illud qd̄ i ipſo ē ex ſuſp̄uitatib⁹ ⁊ ſt̄pticis p̄ſeruantib⁹ v̄tutem p̄pter illud quod ſcis.

Ca^m. xxv. d̄ cura malitie p̄ſonis ſie ⁊ hūide i ſtō.

Et qū illic ē mā tunc eūa ſm q̄ ſciuit i cano ne. Et ſi non ē multitudine matiei tūc expimēta tozes hūit v̄ia in eo notā. In curatōe q̄dem qū mā non ē tunc cibāt illū cuꝝ eis in q̄bus ē ſt̄pticitas ⁊ amaritudo vt ericcēt cū ſt̄pticitate ſua ⁊ calefaciāt cū amaritudie ſua. Et b⁹ quidē gūis eſt vinū ponticū. Et ex medicinis q̄ bibunt medicine ap̄ſintbiales ⁊ ſi ap ſinthj ipſi: ⁊ medicine ſacte cū cydōijs. Sz ex emplis ⁊ epithimatis ⁊ v̄nctiōib⁹ empla i quibus ponunt medicine ſt̄ptice ſicut amomū ⁊ calām⁹ aromatic⁹ ⁊ ſpi ca et foliū et laudanū et bdelliū et radix lilij et baſamuz et oleū ei⁹ et grana ipſi et ſtozar. Anguēta at ſūt cerata facta ex oleo maſticio et oleo de oliuis et oleo d̄ cydōij. Si aut nō p̄fert bec ſūma adminiſtra empla rubificātia et medicam de gūmi rute ſiluzis. Et ex emplis p̄ſortati bus ē vt ſumāt troci et ſpice ſyz et maſticis et olei balſa mi oīuz ana ps. i. et mell⁹ p̄res tres et myrrbe aſp̄ortate a ciuitate atruſulon p̄res tres gūmi albori pars. i. et 5. euſorbij pars. i. ſiat ex eis emplm et vt bibat ex eis paz p̄tranſit. Et itez aliud x. ſtozacis p̄res. iij. cere partis tertiaz medulle ceruine p̄res. ii. gūmi albori p̄rem. i. olei balſami partē. i. et 5. olei nardini p̄res. ij. Et itez ſtōacis tertiaz medulle ceruine. ij. aloes rubei. ij. maſticis p̄res. ij. olei nardini. vij. olei balſami. iij. cez. 7. ſiat ex eis ceratū

Illi vo q̄ rōcinatione r̄unt incipiūt i p̄mis cū exercitio
reperato r̄ admistrant cibū boni chimi facili digōis cū
lis q̄litas ad puitatē aliq̄ declinatē fm mensurā qua
digerat: deinde gradiat in h̄ ad ministrādas medicinas
p̄dictas r̄ q̄ cursu eaz p̄cedunt ex clari aromaticis ca
lidis cū equalitate q̄dez fm q̄ exigit oppō egritudis ita
vt p̄mensuret p̄plo. Et ex istis elixis s̄t diapipeon r̄ dia
cymini. **C** Medicam bonū r̄ granor iuniperi r̄ gū
mi albori r̄ piperis oīz ana p̄tes. i. r̄ myrrbe aspōtate
a ciuitate atrusulō r̄ exstimo q̄ oz vt sint cū ea storax r̄
spica celtica oīz ana p̄tes. i. petroselin. s̄. semil ap̄j mō
tani r̄ keifin ambor ana medietatē p̄tis p̄ficiat cūz q̄ti
tate sufficiēt mellis. Et q̄n frigus ē uehēm̄ illo tē oz
vt in potu tribuant omorufia r̄ athanasia r̄ sagzenea et
est ex medicis bonis ad oēs egritudines māles hūidas
r̄ grossas hūidas r̄ s̄t squillit̄ r̄ eius p̄fectio. r̄ squil
le mūdare icise. i. g. eminas p̄ficiant in vase de vitro r̄ ori
ficiū cooperiat vasis r̄ dimittat sex mensib̄.

C La^m. xvi. de cura malitie p̄plexionis calide.

I nflammationi s̄tōi p̄fert in potu sumet lac ace
tosū r̄ acetū prope cū coīctio r̄ lac acetosū
paccinū r̄ medullā citroli r̄ piscet recentes p̄
p̄ie sedant inflammationē in s̄tō r̄ aqua s̄ta r̄ fruct̄ recen
tes r̄ endiuia r̄ cucumeres r̄ p̄fica q̄ non s̄t uehēm̄tis a
quositas q̄re p̄uertant ad cholera r̄ lactuce r̄ lētes et
coīandru hūidū r̄ acetū r̄ cucurbita r̄ q̄ s̄t illis filia
mista cū canfora r̄ sandalis r̄ ros s̄ illa nēria s̄t r̄ danē
eis in potu etiā tro. de spodio r̄ p̄p̄ie q̄n est illic solo v̄e
ris cholerica r̄ oua cocta in aceto r̄ lētes cū p̄dimēto
granator r̄ cū sumachia r̄ p̄dimēto de acresta: r̄ carnes
q̄ eis p̄cedunt sunt caro athauic r̄ duragi r̄ pulloz q̄ si
eoz caliditas non p̄sequit mortificationē vtutis tunc ci
ba eos s̄tis grossis sicut infiat̄is piscib̄ recentib̄ r̄ infia
tis ventrib̄ r̄ oibus in q̄bus est stipticitas etiā r̄ rob de
papauere r̄ s̄t eius p̄ferunt ad hoc valde. Et ex eis q̄
p̄ferunt eis est vaporatio cū infiat̄is r̄ q̄nq̄ emplāst̄ieo
rū s̄tōi cū vesica inflata iā ipta ex aq̄ s̄ta. Quis emplā
stōi ex empl̄is infiat̄is caue tūc ne velam̄ ex eis infie
tur aut epar tali infiat̄ie qua eoz opōes nāles ledātur.
Vultōies enī accit inde nocumētū in anhelitu r̄ fri
gus i epate. q̄ si percepis aliq̄d boz tunc succurre ei cū
oleo calefacto effuso sup locū r̄ emplā ipsum cū eo r̄ po
ne loco emplōz ea que bibuntur.

C La^m. xvij. de cura malitie p̄plexionis frigide.

S i fuerit hec malitia p̄plexionis leuis s̄is p̄tentus
in curatōe eius trociscis rosatis in q̄bus sunt
ap̄sinthiū r̄ cinamomū cum decoctōe cymini
r̄ ameos decoctoz in vase vitri mundor r̄ ameos quidē
est uehēm̄tis iuuam̄ti in hoc: r̄ q̄n est fortior illa tē nēriū
est vti p̄fectionib̄ calis fortib̄ r̄ seibul calis r̄ diapipeō
r̄ tyriaca magna r̄ mūchidato cū vino r̄ sagzenea r̄ dia
cymino r̄ omorufia r̄ alkendedicō r̄ diamulcho amaro
r̄ p̄fectōibus de stomatichō: r̄ diaolibanū iuuatiū ē ad
hoc vbi nā est lenis r̄ oz vt ad bibendū dens h̄ in deco
ctione spice r̄ mastice r̄ squinati r̄ eoz que s̄t filia illioz
r̄ zinziber p̄ditū est iuuatiū eis r̄ etiā troc. rosacei cū e
quali mēsurā xilaloos. Et itez diapipeon cū vino. naz
ipsū uehēm̄ter calefacit s̄tōi et significat vltimitas sue
ip̄ressionis p̄ singultū. Et oz vt tant assa et pipe i cibis
suis. Ipsa enī sunt plurimi iuuam̄ti in h̄: et allea etiā s̄t
ex reb̄ que magis p̄ferūt eis. Et ex oleis iuuatis inun
gendo s̄tōi sunt oleū camemillinū et oleū de alcanna et
oleū de lilio et oleū masticinū posito in ipsa adipe galli

ne et si indiget supfluitate vtutis ponant in ipsis amōia
cū et bdellū. Et si s̄t nēria fortiora istis tunc admistren
tur oleū cōstinū et oleū de ben et oleū sambacinū. Et ex
eis q̄ inungunt vel iniungunt sunt sicut s̄t de lilio cum
xilaloos et muscbo et ambra. Et ex seib̄ s̄t senugrecū
r̄ semē ap̄j mōtani et altee. Et q̄nq̄ posicio ventolaz su
per s̄tōi in dolorib̄ s̄tis maxie affert iuuam̄ti. Et scial
q̄ calefactio extrēitātū p̄ducit ad calefactionē s̄tōi ex p̄
rimo.

C La^m. xvij. de cura male p̄plexionis huide
O ratur cū exiccatis et incisiuis et eis in q̄bus
s̄t caliditas et amaritudo postq̄ eis admiscēt
res p̄dicet op̄ vt tant vino forti parūper:
et sint cibi exiccatiui sicut illi q̄ sunt i patella et assati et
minozet potus aq̄ et trocisci rosacei cū ros recentib̄ cō
ferunt p̄plexioni hūide in s̄tō. Et ex eis q̄dem q̄ remouent
humiditatē s̄tōi est vt bulliant. 3. i. anisi et 3. i. seis fenicu
li in aq̄ et colent sup. 3. 3. zuccari ros. dissoluti digitis.

C La^m. xxix. de cura male p̄plexionis sicce.

H r̄ curatio curatōi ethice. prima exit. Nec
eni egritū est quedā ethica s̄tōi. Quis ḡ cōfir
mat curatōne oīo non suscipit et n̄ est pole vt occupa
tio sit ad humectandū ipsū solūmō: imo humectatio ei
non sit nisi cū coitate corpis. Et ex humectatōe igit̄ isto
rū est eoz balneatio et sessio ipsoz in tina et eoz iteratio
ad balneū fm sūmā siccitatis. Et q̄nq̄ nēriūz facit sup
fluitas siccitatis q̄ est in eis vt nō p̄cedat eis ambulario
ad balneū et recessus ab eo: imo deferant ad ipsū et ab
eo sup aliq̄d q̄ p̄seruet ne resoluat eos mor̄ et ne resu
det illud q̄d sumpsit ex tina. Et q̄n balneū est mollifi
cantiū vtutis tūc oz ne approximet ei q̄d resoluat et du
plicet illud: et oz vt sit balneatio eoz submersio ipsoz in
tina et nō est ei nērius aer balnei. Et oz vt sit aq̄ tūc tē
perata. i. inter illā ex q̄ sit horripilatio et inter mordican
tem. Et ad vltimū oz vt nō patiat ab ea: imo delectet et
humectet ipsū et aplificet poros. Et oz vt sit spatū bal
neatōis ei v̄lq̄ dum p̄seuerat et inflat et augmētat cor
pus ei anteq̄ incipiat d̄umescē. Et oz vt q̄ d̄ balneo
egrediet̄ q̄scat paululū deide i potu sumat ex lactib̄ sub
tilibus aut lac muliebze aut lac asininū aut lac caprinū
et q̄d d̄ eo est meli. Et meli ex eo est succū ex māmilla
et afferat lac boza q̄ mulget et bibat ipsū ateq̄ patiat̄ur
ab aere oīo: et vt sit illud cū lac bibet iā cibātū tāta q̄ti
tate q̄rū digerat et sit vsuz exercitio atē ipsum eq̄li: et vt
non sit succū et si est aial p̄ter hoīem cognoscit bonitas
digōis ei aut malitia ip̄i p̄ fetore stercois ei aut pua
tionē ip̄i a fetore et eq̄litate ei aut hūiditatē ip̄i aut
ip̄i exiccationē aut ei supfluitatē in vna eaz aut p̄ ei
eq̄litate aut ei inflationē p̄ p̄mōstratē in ip̄o: et vt fri
cet cū infio et abstergat exercitādo ipsum: deinde expe
ctet in infirmo digō ei q̄d bibet de lacte aut aq̄ ozdei et
scit illud ex eructuatōe ei et lenitate viscer. Deinde re
deat post. iij. aut. v. horas et balneet. postea inungant
mēbra ei cum facilitate vt exiccet aquositas effusa i eis
Si at fuerit p̄uet balneo balneet vice 3. Et si fuerit re
ctius vt sit p̄tentus duab̄ vicib̄ addat in horis interpo
sitis inf̄ duas balneatōes eius fm q̄ dea est ei expositō
vt sit q̄es integrā. q̄ si declinat ad lac def ei in potu s̄t
et si d̄ def ei in potu aq̄ ozdei cū artificij est bonū et sa
piēs r̄ ē illa cui aq̄ multiplicat deinde decoquat tā diu
donec minozat aq̄ eius et cibet pane furni facto ex fer
mento et sale b̄n cocto et piscib̄ alregradu et alijs volu
crū leuiū carniū molliū et testiculoz galloz leuiū carniū
ip̄inguator cū lacte et phibe ei viscosa et dura et grossa

et si fuerint multi nutrimenti elige ex eis q̄ cum multitudine
sui nutrimenti sunt velocis digestionis faciliis cibis et hūidi.
Et si una sit tante quantitas q̄ non grauet ne extensione fa-
ciat plimā. **¶** *U*ltimo minoratio necessaria est in huius. Et necrius ē
i potu tribuere ei vinū subtile decliue ad stipticitatē pap-
tollerās pmissionē pp aquositate suā. Ipsum enī facit pen-
trare cibū et viuificat virtutē et excusat a potu aq̄ sic faciē-
tis irasci l' tristiari suo frigore et sit ei summa tanta ne nater
sup stōm et ne faciat rugitū. Et sit eius cibatio fa quā iā
pmus itegre digest' est et separet eius cib' q̄m possibile
est et sit cib' leuis vt non psequat cib' ei' cibū indigestū
Sicut h' regimē eius aliq̄ dieb'. Quis meliorat pap-
per addat in exercitio et frictōe et cibo. Quā aut sanita-
ti appropiat abscedat kist ordeī et ponat loco ordeī vno
die aut duob' forbitōes facit ex cādarusio et addat ei ci-
bus ex eis q̄bus vt p̄fuerit et icipiat a pedib' et extremi-
tatibus et carnibus aniū mollibus.

¶ *C*ura de cura sic et sicce pplexionis.
¶ *Q*uod si p̄plo est sic et sicca: tunc rege fiam sicut
regis sicca: et qm̄ eius regimē non est ei nisi cu-
caletacientib' tunc aliena i ea q̄ addunt i siccitate pp re-
solutōes suā aut pp stipticitatē forte in ipsis. Et euapō-
tiones q̄dem oēs nocēt ei et non p̄fuit ipsi et oz vt alienē
calefactio fortis velox: qm̄ illud exiecat et addit i siccita-
te: imo oz vt calefiat paulatī et hūectet in eo qd̄ est inter
illud et addat in subā caloris inati non igneitate. Et ex
eis q̄ faciunt illud est vinū parue pmissionis et lac: et aq̄ oz
dei pmissa cū pauco melle ablata spuma ei' vt multipli-
cet ipsius nutrimentū et minoret ei' supfluitas est bōa eis
et inungat stōus ex oleis aromaticis q̄ magis hūectat
q̄ calefaciat vbiq̄a sicut oleū de spica et spica celtica et
oleū de mastice est bonū eis. Et qm̄q̄ miscet eoz eo oleū
d' balsamo qm̄ est iuuatiuū. Et meli' quidē est vt miscea-
tur cū eis pap cere v̄fuit mora eoz sup stōm. Et ex eis q̄
forte affeāt iuuamentū est vt calefiat mastix et misceat cū
oleo neriden et ponat sup stōm et eligat ex mastice il-
lud qd̄ est piguis: q̄ si frig' vebem' fiat non ē excusatio
qn̄ liniaf stōus cū eo qd̄ est sicut p̄x faciēdo vt ipsa adhe-
reat ei oi die et remoueat ateq̄ infiet et qm̄q̄ administra-
tur illud i die bis. Ipsa enī attrahit ad stōm sanguinem
nutritiuū. Et oz vt tu cognoscas formā administratōis
p̄cis ex eis q̄ deā sūt in ca' p̄cis. Et ex eis q̄ maximū affe-
runt iuuamentū est aplexari infante carnosius sane p̄plo-
nis: qm̄ ipse facit stōm acq̄rere calitatē innatā digerentē
cibū vebemter. Si at non fuerit infans tūc sit canul' ca-
nis piguis aut cattus mascul' piguis aut qd̄ p̄cedit via
eoz. Et oz quidē vt non sudet infans amplexat' et infiet
sudor et pole est vt liniaf vent' eius cū eis q̄ phibēt sudo-
rē: et oz vt ne eis supflue def aq̄ fia: qm̄ ipsa ē res magis
nocua eis. **¶** *C*ura de cura pplexionis sicce cū calitate

¶ *U*tra b' est vt aggreget inter duo regimēta q̄
dicim'. q̄ si calitas fuerit parua sufficit vt ad-
hibeat regimē hūiūz siccitatē et ponat vinum
eoz recentis sp̄is. Et oz vt ipsum i potu sumat infiatūz
in estate tepidū in hyeme: et filtr sint reliq̄ cibi eoz. Et sit
inunctio stōp eoz ex oleo de cydonijs et ex oleo ompha-
cino. Et qm̄q̄ sanant integre ex potu plime aque sic et
pprie quādo non est siccitas supflua.

¶ *C*ura de cura pplexionis cale et hūide.
¶ *Q*uod si p̄plo est sic et sicca: tunc rege fiam sicut
regis sicca: et qm̄ eius regimē non est ei nisi cu-
caletacientib' tunc aliena i ea q̄ addunt i siccitate pp re-
solutōes suā aut pp stipticitatē forte in ipsis. Et euapō-
tiones q̄dem oēs nocēt ei et non p̄fuit ipsi et oz vt alienē
calefactio fortis velox: qm̄ illud exiecat et addit i siccita-
te: imo oz vt calefiat paulatī et hūectet in eo qd̄ est inter
illud et addat in subā caloris inati non igneitate. Et ex
eis q̄ faciunt illud est vinū parue pmissionis et lac: et aq̄ oz
dei pmissa cū pauco melle ablata spuma ei' vt multipli-
cet ipsius nutrimentū et minoret ei' supfluitas est bōa eis
et inungat stōus ex oleis aromaticis q̄ magis hūectat
q̄ calefaciat vbiq̄a sicut oleū de spica et spica celtica et
oleū de mastice est bonū eis. Et qm̄q̄ miscet eoz eo oleū
d' balsamo qm̄ est iuuatiuū. Et meli' quidē est vt miscea-
tur cū eis pap cere v̄fuit mora eoz sup stōm. Et ex eis q̄
forte affeāt iuuamentū est vt calefiat mastix et misceat cū
oleo neriden et ponat sup stōm et eligat ex mastice il-
lud qd̄ est piguis: q̄ si frig' vebem' fiat non ē excusatio
qn̄ liniaf stōus cū eo qd̄ est sicut p̄x faciēdo vt ipsa adhe-
reat ei oi die et remoueat ateq̄ infiet et qm̄q̄ administra-
tur illud i die bis. Ipsa enī attrahit ad stōm sanguinem
nutritiuū. Et oz vt tu cognoscas formā administratōis
p̄cis ex eis q̄ deā sūt in ca' p̄cis. Et ex eis q̄ maximū affe-
runt iuuamentū est aplexari infante carnosius sane p̄plo-
nis: qm̄ ipse facit stōm acq̄rere calitatē innatā digerentē
cibū vebemter. Si at non fuerit infans tūc sit canul' ca-
nis piguis aut cattus mascul' piguis aut qd̄ p̄cedit via
eoz. Et oz quidē vt non sudet infans amplexat' et infiet
sudor et pole est vt liniaf vent' eius cū eis q̄ phibēt sudo-
rē: et oz vt ne eis supflue def aq̄ fia: qm̄ ipsa ē res magis
nocua eis. **¶** *C*ura de cura pplexionis sicce cū calitate

¶ *C*ura de cura pplexionis sicce cū mā et cura
oppilationis.

¶ *Q*uod si p̄plo est sic et sicca: tunc rege fiam sicut
regis sicca: et qm̄ eius regimē non est ei nisi cu-
caletacientib' tunc aliena i ea q̄ addunt i siccitate pp re-
solutōes suā aut pp stipticitatē forte in ipsis. Et euapō-
tiones q̄dem oēs nocēt ei et non p̄fuit ipsi et oz vt alienē
calefactio fortis velox: qm̄ illud exiecat et addit i siccita-
te: imo oz vt calefiat paulatī et hūectet in eo qd̄ est inter
illud et addat in subā caloris inati non igneitate. Et ex
eis q̄ faciunt illud est vinū parue pmissionis et lac: et aq̄ oz
dei pmissa cū pauco melle ablata spuma ei' vt multipli-
cet ipsius nutrimentū et minoret ei' supfluitas est bōa eis
et inungat stōus ex oleis aromaticis q̄ magis hūectat
q̄ calefaciat vbiq̄a sicut oleū de spica et spica celtica et
oleū de mastice est bonū eis. Et qm̄q̄ miscet eoz eo oleū
d' balsamo qm̄ est iuuatiuū. Et meli' quidē est vt miscea-
tur cū eis pap cere v̄fuit mora eoz sup stōm. Et ex eis q̄
forte affeāt iuuamentū est vt calefiat mastix et misceat cū
oleo neriden et ponat sup stōm et eligat ex mastice il-
lud qd̄ est piguis: q̄ si frig' vebem' fiat non ē excusatio
qn̄ liniaf stōus cū eo qd̄ est sicut p̄x faciēdo vt ipsa adhe-
reat ei oi die et remoueat ateq̄ infiet et qm̄q̄ administra-
tur illud i die bis. Ipsa enī attrahit ad stōm sanguinem
nutritiuū. Et oz vt tu cognoscas formā administratōis
p̄cis ex eis q̄ deā sūt in ca' p̄cis. Et ex eis q̄ maximū affe-
runt iuuamentū est aplexari infante carnosius sane p̄plo-
nis: qm̄ ipse facit stōm acq̄rere calitatē innatā digerentē
cibū vebemter. Si at non fuerit infans tūc sit canul' ca-
nis piguis aut cattus mascul' piguis aut qd̄ p̄cedit via
eoz. Et oz quidē vt non sudet infans amplexat' et infiet
sudor et pole est vt liniaf vent' eius cū eis q̄ phibēt sudo-
rē: et oz vt ne eis supflue def aq̄ fia: qm̄ ipsa ē res magis
nocua eis. **¶** *C*ura de cura pplexionis sicce cū calitate

fit p^o ipsam abulare et nō o^o vt alteret ppter ipsā regim^o
suū. Et qñq^o remouet egritū potioe vna ex hiera. Et si
fuerit illic casus appetit^o aut nausea ponatur loco croci
in hiera rose rubee. Et qñ inuenit calitas inflāmata nō
administret hiera: qñ ipsa qñq^o addit i malitia p^osonis
et p^orie qñ existimat q^o sit illic mā. Et si non fuerit illic
mā oio tunc hiera ē medicia magis p^oferens būozib^o cho
lericis in s^o et p^orie cū decoctōe ap^osinthij. **¶** Descri
ptio biez ad hūc modū leuis. R. flozsq^o squinati et xilobal
sami et assari et cinamomi oīz ana ptem. i. et aloes ptes
vi. et qñ non querit in ipsa fortitudo eūonis imo mundi
ficatio eūlis ponat pondus oīs medicine ps. i. et s. Et
ex pilulis exptis iuuatib^o in h^o est vt sumat aloes. 3. i. et
myrobalanoy citrioy et rosay medietas. 3. et p^oficiat^o cū
succo endiuie et diacydonitē solutiū factū ex cydonijs
et zuccaro et scamōea. Et qñq^o sufficit vt in potu det da
nic. scamōee i trib^o. 3. lactis acetosi colati a butyro suo
dimissi vna hora dōec bona fiat eoy p^omixtio. Et gelenia
bin solutiū est maxi iuuatū in h^o: et s^o s^o sumulterre et p^o
p^orie ad cholericā et decoctio ap^osinthij et p^ozmoz et tama
rindoy et s^oz^o ros. solutiū et p^orie in estate. Et s^o s^o aq^o ca
lei cū myrobalais et scamōea pauca aut aloes si ē volūtas
vt eūet māz cholericā. **¶** Medicam^o. B. bonū. R. ap^osin
thij romani. 3. v. et ros. rubeay sanay. 3. xx. decoquantur
in l^o duabus aque donec remaneat medietas l^o de in
de potet sicut ē aut cū zuccaro pauco. Et aloes qdem ē
pueniens i eūonib^o s^oz^o et scamonea ē nociua s^oz^o et inimi
ca ei. Non g^o audeas dare ipsā nisi qñ necessitas adest.
Et in h^o quidē materijs p^ofert p^othomia qñ illic ē rep^olo
vt moueat būoz ad venas et extremitates et sint i humo
rib^o qui s^o in s^oz^o meat^o in qbus expellāt^o. Et iā quidē
exptum ē sumere i potu hierā cum decoctōe ap^osinthij:
qñ ē vltia. Et exptū ē diacydonitē h^oz^o. R. cydōioy assa
toy i massa qñritatē. iij. 3. et croci et ap^osinthij aboy añ. 3. ij
et s. et olei arbozsq^o mastice et olei d^o cydonijs. viij. darki
mie p^oficiant^o cum vino odōifero et admistrent^o. p^oforat ei
s^oz^o qui ē cum h^o mō et p^ohibet ipsum recipe būozes ca
lidos. Et ex eis q^o expta s^o etia ē vt sumant ap^osinthij. 3.
x. cinamomi. 3. v. xilobalsami spice amboy añ. 3. iij. folio
rū ros. recentū. 3. iij. xilaloos mastice aboy añ. 3. i. co
quāt^o in aq^o multa vsq^o q^o redeat ad paruitatē. Lad qñri
tatē l^o. i. aut min^o et colet et infundat in ipso aloes c^opo
tio sit qñritas. 3. i. oī die. vsq^o q^o appareat sanitas. Et si hu
moz ē effusus nō adherēs ei neq^o grossus iuuat vomitu
facto aq^o rhabani et oxymelle et aq^o mellis et aq^o ordei p
mixta cū oxymelle calido et q^o p^ocedūt cursu eoy ex eis q^o
faciūt vomere leuib^o: et qñq^o sufficit aq^o cala sola aut cū o
leo calso solo aut cū oxymelle cū aqua cala sola. Et aq^o
qdem cala cū pauco melle lauat māz et qñq^o expellit eā
nā cū vomitu et qñq^o deducit eā ad iserioza. Et qñq^o
curat h^o mā cū solone ventris etiā cum eis q^o dixim^o si
ex vomitu non puenit illud qd querit aut ē ad p^ofundū
s^oz^o magis decliuus. Et qñ volueris soluere ventrē cūz
hiera in h^o mā dabis i potu p^o balneū in die ācedente
aquā ordei: et qñ est būoz hic mordicatu^o paucus ē tūc
admixtio sanie ordei cū aq^o granatoy auferens ipsum
p^o exiccationē sanie et exiccationē ei^o et q^o p^ofortat aqua
granatoy os s^oz^o qñre non recipit ipsū. Si āt būoz ē gros
sus tūc rectū est vt incidat et subtiliet cū potōibus incisi
uis et subtiliatis. Et medicine qdem icisue s^o sicut oxy
mel et alcagauic et sinapis et cappes et oliue et cū emplis
subtiliatis: de in educat solone ventris cū eis q^o educunt
h^oz^o. **¶** Si si admistret vomit^o deinde ventris solo erit re

ctius. Et si est iobediens qñ non eradicet tunc o^o vt sa
cias vomere cū eis q^o sunt fortioza sicut decoctio nucis
vomice et sinapis et pipis. **¶** Medicam^o faciens vomē
pblegma mucilago cartami dissoluat cum aq^o aneti p^ori
ti et p^oiciat sup ipsum oleū laurinū et det in potu iūmo
et mittat in ore ipsi^o penna et euolat cū ea. Et qñ mundi
ficat s^oz^o et admistrent^o ea q^o eūnt p^osonem et calefa
ciunt ipsū cū subtilitate vt nō gñet vice alia: et qñ vis sol
uere ventrē in h^o mā dabis ei ad potādū vno die āre ip
sam p^o balneū aq^o ciceris: et o^o vt admistres eis illō mul
totiens: et balneatio in aq^o thermaticis et deābulatōes
et mor^o iuuat eos. Et multoties est de p^osuetudine hoīs
vt p^ogreget in s^oz^o ipsi^o pblegma p^olm: tūc g^o admistrent^o
porzi cū acto et sinapi: qñ sanat p^opea q^o illa icidūt cor^o
būozis et p^o solone accidentē būni ipsum: et si pblegma
est acetosū det in potu hiera cū oxymelle et v^oat medica
mine diacalamiti. Et medicine qdem solutiue rectificā
tes būozes grossos q^o sunt h^oz^o sūt pilule alefeniati et pille
aloetice magne et pilule s^oz^oatice et aloes i sirupo acetoso
cum seibus fortia būte scia scō cū melle et hiera ad illuz
q^o grossus ē. R. seīs ap^o ptes. vi. et extremitatū ap^osinthij
anisi seīs feniculi oīum añ ptes. iij. pipis al. et assari abo
rū añ. ptes. i. et mediā costi et spice inde keisim oīz ana
ptes. ij. mastice croci amboy añ partē. i. aloes ptes. viij
p^oficiat^o et fiant ex eis troscisci et bibat oī die tro. pōde
aū. i. qñ mūdificat s^oz^o cū facilitate. Et qñq^o necrium
est vti hieris magnis: et ex eis que p^oferūt p^orie p^o potio
nē p^ocedente sūt myrobalani kebuli p^odit et s^oz^o d^o ap^osin
thio et s^oz^o p^odit: et cū p^oueniētiōz eis sūt iura alkanabir
et paruay auiū et ius colūbe pulloy. **¶** Corpa eni pullorū
columbinoy sūt tarde digōnis et longe more in s^oz^o. Et sci
as q^o fabā est exiccatiua s^oz^o exiccata supfluitatū oīz
būniday et aq^o ferri mineral aut in q^o extinguit ferz mie
rale aut in q^o extinguit ferz ignitū multotiens ē iuuatiua
s^oz^o būnidioz. Et oxymel squillitū est vberitū iuuu
menti et diacydonitē p^oz est bonū materijs calidis et il
lud qd est cū pipe et zinzibere materijs grossis sūt et d^o
scriptio. R. succi cydoniōy aquosoy paz ponticoy ptem
i. mellis ad infiatū et zuccari ad calefactū ptem. i. et aceti
boni fortis. i. aceti vini ptem mediā p^orepet sup ignē lētū
et reponat: q^o si volūtas adest vt sit maioris fortitudis ad
infiatū ponatur i ipso. 33. et pip. Et ex eis que p^oferūt ad
resolūendū mās grossas ex s^oz^o est āplexari infantē q^o nō
polluit sed ē p^orim^o ad hoc sine velamie. Et qñq^o aggre
gāt^o in s^oz^o duo būozes s^oz^o et ille q^o ē imbibit^o vbigia
ex subtili cholericō et effusus in p^ocauitate ex grosso. opz
g^o vt intentio sit i eo q^o est maioris nocumti. Et qñ būoz
impediēs ē calidus mordicatu^o ex q^o accit^o sincopis et
spasmus tūc rege ipsū cum eo qd dixim^o in c^o sincopis:
Et p^o q^o o^o vt ei succurras ē facere ipsū sorbere aquā
tepidā. **¶** Naz qum ipsi p^o eū euomūt būozes suos sedatur
illud qd būt. Et si būoz nocens effusus ē melācholicus
tūc p^oferunt ei decoctio calamiti cum melle et decoctio e
pitbymi et calamiti cāpestis: et ex eis que valēt ad hoc ē
vt p^oficiat^o alumi et calcadis et ea v^ostū cum melle et po
natur sup s^oz^o. Et oportet vt ponat sup stomachos eo
rū in hoīs p^oauitatis egritudis spōgia iūsa in aceto ca
lido valde. **¶** Qūq^o būoz fuerit sūt et būidus tūc sūt p^oren
tus calefacientib^o resolutis et non facias igredi in eis ea
que exiccāt cam s^opticitate: qñ error ē maxim^o siue sit
cū^o siue medicia. Et qñq^o mā impedit multitudie sua
sua corruptōe et in succurren^o nocumto admistrent^o me
dicine et cū s^optici absq^o spe malitie. **¶** Curatōi autē

apertū stōi singlaria posterius faciem? capla: et similiter
curatōi ventositatū et inflatōis. In raritatē vō stōi cura
administrent medicine calefaciētes stiptice q̄s dixim? et
pprie aromatica in q̄bus ē puenientia cordi et spūi et ad
ministrent elaria arōatica stiptica sicut de nuce muscha
ta et elariuz d cardamomo et filia q̄ sunt ex eis q̄ dicam?
et q̄ dixim? in curatōe frigoris stōi et hūitatis ei. Et oꝝ
vt excicent cibi et subtilient et sumatur in plurib? vicib?
et nō grauabūt stōm et non impleat vīno subito neq; mo
ueat post cibū et potū neq; bibat sup cibū. Et sit illd qd
bibit vīnū forte vt ad aliq̄tulā declinans stipticitatē et
assimuat ipsū paulatī paulatī. Cura at oppilationuz
euenientū in meatib? p̄p̄inquis stōi q̄ sunt ad ipsū aut i
ipso sicut meat? qui sūt ex ipso ad splenē aut ex ipso ad e
par est adhibere apitua sicut hierā et ap̄sinthiū. Theruz
de curatōib? obuiatōis et p̄cussōis et casus sup stōm
sūt trocisci dicti i antidotāio i q̄bus sūt karabe et melilotū
Emp̄lm̄ iuuatiū ad hoc. R̄ pomoz de scemi cocto
rū dissolutoz in decoctōe p̄ritoz valde pōdnl. 3. i. p̄ficiā
tur cū decima sū de laudano et ros. 3. viij. et aloes. 3. vi.
p̄ficiātur oīa cū duob? succis. s. buglosse et solioz cupressi
et misceat cum eo oleū d lilio et tepidet et liget sup stōm
diebus aliquibus.

CCa. xxxiij. d cura ei? q̄ ledit fortitudie s̄sus sui stōi.
Am supfluit illud uon ē excusatio qn admini
strent narcotica cū facilitate. Et oꝝ vt sint cibi
illi q̄ ingrossant sanguinē sicut illi q̄ sunt de
frumto cocto cū multa aq̄ et carnes vaccie v̄sq; q̄ sit ne
cessariū vti narcoticis. Et si illud qd nocet fuerit calim
tunc oportebit vt pres stōi mundificent cū hiera multo
tiens et vt non tardet cibū ei? imo oꝝ in h? vt cibent
in p̄ncipio famis ipsoz pane cū robuz fructū aut ifuso
in aq̄ fīa et aq̄ ros. et q̄q; infundit in vīno misto infuso:
illud ei p̄fortat os stōi etiā. Et si illud qd ledit fuerit fri
gidū tunc p̄lm̄ qd eis accidet non accidet nisi tremoz et
spasmus: q̄re oportebit vt eoz stōi p̄fortent cū vīno stip
tico et cū medicinis aromaticis stipticis subtiliatuis et
euacuetur humor qui est in eis.

CCa. xxxv. de regimine eius cui? stōus parius est.
P̄ortet vt sit cibū ei? ex eis q̄ sūt i pauca q̄ni
tate multi nutriti et sint ex reb? puenientib? stō.
Cibi aut magis puenientes ei sūt illi in q̄b?
sunt stipticitas et amaritudo sine acuitate et mordicatōe
Et sani q̄dem iuuatur in p̄fortatōe suoz stōz cū stipticis
In febrientib? vō non oꝝ vt supfluat i hoc cū eis in q̄bus
est stipticitas reberis: qm̄ illd excicat oza stōz suoz exci
catōe nociua. q̄re opz vt in eis cū facilitate administren
tur qm̄ necria sunt. Et ex cibis q̄dem puenientib? stō iu
uātibus ad debilitatē ipsi? fm̄ q̄ testat. S. sunt pelles in
trinfecce ventriū gallinaz: et dimissio coit? p̄fert eis in cō
fortado stōm valde. Et ex regie puenienti p̄lm̄is stōis ē
vti vomitū i mense bis ita vt non p̄greget i stō būoz p̄fla
ticus et faciliōz vomit? est ille q̄ sit cū r̄haphāo et piscib?
comestis expectado donec sit sitis valde et bibent? p̄ ipsā
sirupū acetosū mellinū aut zuccarinū cuz aq̄ cala et euo
mendo et nō oꝝ vt sup illud addat: qm̄ p̄uescet nā ege
re supfluitates ad stōm. Et scias q̄ vomit? faciliō leuis
sine labore et nō frequēs in hora necessitatis ē maxi iu
uamēti. Et ex regie pueniente p̄lib? stōis ē vt sint p̄enti
cibo vna vice p̄et qd repleatur in illa vice. De solu
tiuis vō puenientiora eis sūt aloes et ap̄sinthij herba non
succus ei? qm̄ succus sepatus ē a stipticitate retenta in
herba. Et q̄q; iuuat stōus: ex acceptōe passulaz in fa

mēsa p̄pter illud qd in eis ē de absterfiōe eq̄li. Et ipse
q̄dem sūt ex eis q̄ sedant mordicationē parua q̄ accit stō
sua absterfiōe. Magna vō mōdicatio idiget fortiori illis
et grana myrti p̄ferunt stō et cappis p̄parata etiā: et ex o
lerib? lactuca stō q̄ ad caliditatē est declinū. et filr sum?
terre et ap̄iū est cois iuuamēti et filr menta et enula p̄dita
cū aceto. Et ex eis q̄ pueniunt stō sua p̄prietate et p̄fert
meri etiā est lapis q̄ dī corallus qū suspēdit ita vt app̄o
ximet stō aut sumit ex eo suspēsoziū. Quasi ḡ igredit i
p̄fectionibus aut bibit ex eo medietas. 3. i.

CCa. xxxvi. d reb? quaz vsu nocet stōus et intestia.

Scias q̄ plures egritudines i stō sequunt facie
tate naufragiū. Aliena ḡ eā et aliena cām ei?
ex cibis in q̄ritate eoz et q̄ritate eoz et q̄ sunt i
cōsueti et ex aerib? et ex aq̄s p̄hibentib? digōem bonam
et ex reb? magis inimicis stō est repletio: p̄pter illud nō
auget corp? gulosi: qm̄ cib? non digerit q̄re non crescit
ex eo corp? Ille aut q̄ a cibo abstinet dū in ipso remanz
adhuc aliqd appetit? auget: qm̄ stōus eius bñ digerit ci
bū. Et scias q̄ cib? qui ē incōueniens stō in se ipso non
cā aggregatōis sue cū alioz aut ē incōueniens ei p̄pter suā
q̄ritatē aut p̄pter q̄ritatē sui et vnaqueq; eaz si ē ad leui
tatē declinior natat et requirit exp̄sionē cū vomitū: et si ad
grauitatē refidet et requirit exp̄lli fluxū ventris: et q̄q; ac
cidit vt natet ps ei? et refidet ps eius p̄pter suā diuersi
tatē in leuitate et grauedie et diuersitate motū ventosita
tum euenientū in ipso et requirit vomitū et solonē ventris
sit. Et scias q̄ p̄hibito fecis et ventositatis ē maxi nocu
menti. Q̄q; enī ascendit p̄pter illud sex ex reuolutiōe
ad reuolutiōē ad supiora donec redit ad stōuz et ipedit
nocuūto maxio: et mouent ex eo ea q̄ sunt sicut ileos: et
accidit p̄turbatio et casus appetit? et ventositas etiā q̄
q̄ ascēdit ad stōm et eleuat vapor ipsi? ad cerebr? et no
cet reberiter et corūpit illud qd in stō ē. Et scias q̄ oē
qd stipticitatē non bēt ex succis p̄prie et ex alijs coiter
ē malū stō. Et oīa oīa mollificāt stōm et ex eis ē magis
pueniens et magis sanū ē oleū de oliuif et oleū de nucib?
et oleū de fisticis. Et ex medicis et cibis stō magis noci
uis fm̄ p̄lm̄ sunt grana pini et selk et albedazogi et napi si
dissoluti in decoctōe: et acetosa et atriplices et bliti nisi cū
aceto et almuri et oleo. Et ex istis sūt senugrecū et silamū
qm̄ ambo d̄bilitāt stōm: et lac ē nociuū stō: et filr medul
le et cerebella: et ex potib? qui ē grossus nou? et ex me
dicinis grana iunipi et grana alsagdi. Et scias q̄ om̄es
medicine solutiue et oīa que abominatōez faciunt sunt
mala stō. Et coitus ē ex reb? magis nociuis stō et dimis
sio eius ē ex reb? magis p̄ferentib? ei: et vomit? laborio
sus q̄uis sit iuuatiū ex p̄te purgatōis: nocet tñ p̄lm̄ cū
debilitatiōe. **T**tractat. ij. huius sen.

CCa. i. d regie dolōis stōi et debilitate ei? et dispōe
appetitū eius.

Doloz stōi accit aut p̄pter malitiā p̄p̄onis
absq; mā: aut p̄pter malitiā p̄p̄onis cū mā
et p̄prie acuta mordicatiua: aut p̄p̄ solonez
p̄tinuitatis ex cā ventosa extensiuā: aut mō
dicatiua adustiuā: aut aggregatiua ambaz rep̄ sit sicut ē
in ap̄atib? calis. Et q̄q; sit ex vlcenib? corosiuis. Et
ex hoibus q̄dem sūt aliq̄ quib? accit dolor stōi qū come
dunt et sedat p̄ digōez: et eoz p̄lm̄i sūt mellici et patien
tes meliaz mirachia. Et sūt ex hoibus q̄bus accit dolō
in fine spatij p̄prehensōis cibi in stō et apud bozā. x. et
que sequunt eā. de q̄bus sunt qdā quoz dolor non sedat
donec euomat quoddā qd est sicut acetū ex quo ebullit

terra deinde sedat dolor eorum: et ex eis si quorum dolor sedat cum descensione cibi non cum vomitu. Et de duabus sectis si quod remanent secundum tolerantiam suam longo tempore. Et cum quidem primi est effusio melancholie ex splene ad stomum. Et cum si est effusio cholere ad ipsum ex epate super que ab eis non ledunt in principio rei: quoniam ambe cadunt in profundum. Quibus cibum promiscet eas promouent cum cibo et ascendunt ad os stomi. Et ex his sicut curat puenit dolor aut adustio vehemens et qui comedit sedat: et quid est effusio materierum modicatarum ad stomum quoniam vacuus est a cibo aut acetosus melicatus et si raro aut acutus cholericus que sunt sepe. Et ex his est cui accit per multitudinem comestio nis et iteratio eis non secundum veritatem famis et per repletionem corporis eis ex satietate nauseatiua adustio in stomum ipsius intollerabilis. Et quicquid sit dolor stomi ex ventositate. s. aut dolor fortis aut dolor pungiuius. Et ex his est cuius ventositatis sensus stomi et quidem accitua eius quod dicitur: et huiusmodi cholericis qui effundunt ad ipsum sunt cum doloris maxime accitis stomi eius intollerabilis et quicquid facit accidei finem copii. Et quicquid puenit ex potu aqua sicut dolor in stomum effusus clamorosus et quicquid moritur subito propter aduentum doloris ad cor. Et quicquid descendit dolor et facit puenire colicam. Et tunc quid in illo in quo prolongat dolor stomi quod attrahat aqua stomi et potest in pregnans prefocacione mictis quibus dolor stomi multiplicet in signantibus. Et in libro quidem motus festine dicitur quod quoniam appetit cum dolore stomi super pedem dicitur quod quiddam sicut vesice tunc patiens cum moritur in xvij. diebus: et ex signis illius est quod ipse appetit res dulces et si huiusmodi doloris ventris et appetit in supilio eius vestigiis et botior niger sicut faba deinde sit vlcus tunc ipse morietur et huiusmodi accit subet et multitudo soni propter frigus sue egritudinis.

Ca. iij. de signis.

Signa personarum purarum sunt signa predicta: et signa personarum qui sunt cum materis sunt signa predicta et Et modicatio quidem cum inflammatione est significatio materie calide propter quantitate acuta aut calida. Si autem modicatio est non stabilis imo renouat significat effusio materie cholericæ ex epate. Et quicquid facit currere modicatio stomi febre ephemeram. Et modicatio stabilis quicquid facit currere se. tertiana inseparabilis et doloris et latei dicitur et significat coitatem panniculi velantis epate. Et quoniam sedat febris et remanet modicatio tunc illud est per effusionem materie ex supfluitatibus epatis aut malitia personarum calide aut humorum viscosum in stomum. Et absque inflammatione significat matrem acetosam. Et signum eius quod est ex summa illius in quo est doloris euentus per horas super cibum cum melancholie et ut accidat vomitus acetum acetosi et sedat eo dolor: et ut splen sit lesus et digito mala. Et signum eius qui est ex illo cum cholere et ut non sit digito diminuta et sint signa cholere manifesta et epate calidum inflammatum. Et signa eius qui est ex ventositate et eructatio et rugitus et extensio in hypochondriis.

Ca. iij. de cura.

Cura quidem eius qui est ex malitia personarum calide est in potu sumere lac acetosum vaccinum et lac dicitur quod extractum est butyrum acetosum et aqua frama: et in cibo sumere pullos et alcubugi et duragi cucumeres cucurbita et potum lacam et pisces paruos elixatos cum acetum: et ex sirupis sirupum acetosum et rob acetum: et ex medicis troiscis de spodio et administrare empla infantia. Et si videris extenuationem et arefactionem administrabis tinas et potabis ipsum vinum subtili misto et facies ei forbitos calefacientes subtile tempatas. Et qui dolor fuerit ex humore cholericum calido

etiam abis et administrabis sirupum acetosum cum aceto in quo fuit infusum apsinthium spatio logico. Et dolores quidem stomi frons et ventosus si si leues sedat vaporatio cum milig et ventose cum igne et propter quoniam ponit ex eis ventosa magna super locum mirac ventris mediu ita ut prehebat umbilicum ab omni latere et dimittit sic hora una absque unctione. Ipsa eis dolor rem illico sedat mirabiliter: et sumere in potu vinum purum et iungi ex oleis calefacientibus: et hoc etiam sedat dolores prauos. Et aristologia longa est maxime iuuamini in sedando dolores vehementes ventosus. Et sicut calorem quoniam dicitur cum acetum promiscet aut vaporat ex eo venit exteri: cum oleo antiquo Et ventositate quidem resoluunt potus vini puri et allea et exercitium secundum vacuitatem et administratio eorum que dicitur in causa inflationis si vehementis fuerit necessitas adhibere fortiores res medicinarum. Et si dolor est ex ventositate prefocata in stomum aut eis qui sequuntur cum perferunt ei grana lauri et cymini assatum. Et si est dolor ex melia inflatiua tunc oportet ut vaporato fiat cum aliquotulo aluie et draganto peritis cum acetum acetosum et ut vaporat etiam cum ramis aneti coititis. Et si fuerit dolor ex epate tunc cura eius erit cura quam dicemus in causa stomachi stomi. Quod si dolor non cessauerit: mollificabilis curabilis cum adipibus et embrocis factis ex aneto et filibus. Et cura doloris qui excitat per spatium longum faciens necriui ut euomatur mater acetosa et profocatio stomi cum calefactione et emplis calidis cum vino et vino puro et profocatio magnis et cibari ex eis qui in patellis preparentur et quorum proprietates est ut suffragatione faciant in stomum calido sicut oua assata et mel. Et cura eius cui accit dolor vltimus quod comedit et eius cholere aut eius extinctio si est ex cholera aut eius melancholie si est ex melancholia aut declinare vtriusque humoris ad partem quod non sit stomi propter illud quod dicitur in causa canonis et ut co fortet os stomi: et oportet ut illud ut diuidant cibum et ut cibetur ab eo cibo paucum in quantitate multo in nutrie et non bibat aquam si ipsi nisi sobet et expectet usque ad horam sams et quoniam plet bibat tunc. Dolor autem qui accit per cibum et non sedat nisi vomitu est dolor malus: et recte quidem est ut in potu sumat omni die aliquid mellis ante cibum et ut pferes cam illi ex causa vomitus et eius illud quod oportet euari ex infusione aloes et filibus deinde administra tro. stelle: et ex eis qui perferunt ad hunc est ut sumat olivani et mastice et nigelle et ameos et corticum fisti corum viridiis et xilaloes crudi partes equales terantur et cribellentur et perficiantur cum melle emblicorum et sumat ex eo ante cibum quantitas. ij. 3. usque ad. ij. aut. Et perferunt ei administratio coiadri et sicut granatorum cum meta et reliquæ que dicuntur in causa vomitus. Et ex eis qui perferunt doloribus stomi cum proprietate secundum quod testificat. S. sunt cures intrinsece stomi gallinarum. Et plim quidem modicationis stomi sedat res sicut lac acetosum et filia.

Ca. iij. de debilitate stomi.

Debilitas stomi est nomen dispois stomi quoniam non bene digerit et perturbat eum cibum vehementer absque causa qui sit in cibo ex causis predictis in causa principiorum digestionis. Et multoties enim associatur ei defectus in appetitu et puitas. Neque illud non est semper: imo quicquid est appetitus plimus et digito pauca: et non significat illud fortitudinem stomi: et quoniam causa eius in fortitudine auget sunt illic rugitus et eructatio alata et nausea: et propter super cibum ita quod quoniam sumit cibum non potest moueri donec ipsum euomat et si modicatio et dolor inter ambas spatulas. Quod si causa in fortitudine ualde addat non erit eructatio aut non facilis erit exitus stercois aut non erit ei moza et lubrificabilis uelociter et erit panes diecti pulsus uelox ad sincopi et quoniam cibum Quicquid appropinquat ei terret ex eo aut sumit rem modicam aut accit ei febres per quilibet causa et appetit in eo accitua

melancholie mirachie. Et scias q̄ debilitas stōi fortasse ē
cā oīuz egritudinū corpis. Et hec q̄dem debilitas q̄nq̄
ē in supioribus stōi et q̄nq̄ ē in inferioribus eius et q̄nq̄
est in utrisq̄ ipsius. Q̄nq̄ ē in supioribus stōi ē nocum̄
tū eius q̄d comedit in p̄ncipio q̄d cōdit q̄diu ē i pub̄
supioribus stōi: et si ē in inferioribus stōi ē nocum̄tū q̄d
requisit cibis et appet̄ eius vestigiū in egōe. Et cā q̄dē
debilitatis stōi sunt egritudines veniētes in eo p̄dicte et
nauseatiua facietas p̄tinua et q̄nq̄ facit eā pluriūs vsus
uomitū. Et exp̄imentatores q̄dem in cura p̄tenti sunt
exiccatoe et deficcatoe s̄m q̄ innuū ad illud in cā suc
currēdi p̄plexiōi s̄e et hūide que accit stō. Sed vitas ē
q̄ debilitas stōi sequit̄ oēs malitiā p̄plexiōis q̄re oz ut
cognoscat̄ p̄plexio deinde apponat̄ cū cura. et q̄nq̄ est
debilitas p̄pter siccitatē stōi. si ḡ curet̄ cura p̄dicta q̄ p̄
tenti s̄t exp̄imentatores erit cā mortis: et q̄nq̄ ē sanitas ei
in potādo ipsū aqua s̄ia: aut potādoe lactis acetosi vaci
ni sup̄ niue et administratioe fructuū frōp̄. Et q̄nq̄ vebe
mētia debilitat̄ stōi curat̄ cū calefacientib̄ et dñatur ei
sitis sed obuiat̄ ei cū eis q̄ sunt sicut aq̄ s̄ia et sanat̄ illico
Et q̄nq̄ expellit̄ statim p̄pter repletionē vel resolonē aq̄
illud q̄d ē illic ex hūore nociuo et egredit̄ cū solutioe v̄e
tris et euadit eger cū eo. Et solo ventris ē ex eis que d̄
bilitant̄ eū et sit cū ea soda. Et scias q̄ fortitudo stōi s̄ia
ē cū fortitudine oīum v̄tutū. iij. Quēcūq̄ ḡ eap̄ debili
tes debilitat̄ stōi. V̄ez hoies iam p̄sueuer̄ vt dicat̄ illd̄
s̄m digestiua. Et vnaqueq̄ ipsaz v̄tutū debilitat̄ p̄pter
oēm malitiā p̄sonis. V̄ez attractia debilitat̄ frigore et
hūiditate s̄m p̄lm: quapp̄ oz vt p̄seruet̄ cū medicis calis
et siccis nisi sit debilitas ei p̄pter cām aliā. Et retentia
oz vt p̄seruet̄ s̄m p̄lm cū siccitate cū declinatōe ad s̄ita
tem. Et expulsiua cū hūiditate cū s̄itate. Et digestiua
p̄ siccitatē cū caliditate. Et scias q̄ defior debilitas stōi
est illa q̄ p̄tingit in rarificatioe texture villoz ei et signifi
cat̄ illd̄. s̄. hoc q̄ n̄ inuēit̄ illic siḡ malitie p̄sonis n̄z apa
neq̄ p̄fert reuolutio ciboz illic. scias ḡ q̄ stōus iam ante
ritur. Et nocum̄tuz q̄dem ingredit̄ sup̄ v̄tutē retentiua
vt non inuoluat̄ stōus sup̄ cibū oio: aut mala inuolutione
ipsum p̄prehendat̄. s̄. tremula aut cū tremore cordis aut
spasmosa. Et ea igit̄ est illud q̄ sentit eger m̄isesto sensu
sicut spasmus et tremor cōdis. Tremore dō q̄nq̄ nō ma
nifeste p̄cipit. v̄ez significat̄ illud cū eo q̄d sentit̄ d̄ labo
re stōi et desiderio ei deponēdi cibū a se p̄ter q̄ sint vo
cātes ad illud rugitus et extensio et inflatio. Q̄d si sup̄flu
aut horripilatio sit tremor magn̄ et sentit̄ ex eo sicut sen
tit̄ ex tremore reliquoz mēbroz. Et ingredit̄ super
attractiua vt non attrahat̄ oio. Et q̄dā noiant̄ hoc mol
lificationē stōi: aut attrahit̄ cū pena sicut sit i initio egrī
tudinis q̄ noiat̄ mollificatio stōi: aut ē eius attractio va
ria q̄si sit spasmosa aut tremula. Et debilitas q̄dem v̄tu
tis alteratiue p̄ducit ad hydropisiz carneā. Et scias q̄
q̄n stōus talit̄ debilitat̄ q̄ cibū mutare non pōt̄ oio absq̄
cā excepta debilitate stōi ē cā quā distinguūt exp̄im̄tato
res itendentes succurrere ei ita vt non p̄cipiāt: et s̄i iu
uant cū regie electo apud eos s̄m p̄lm. Et oz vt empla
et vnguenta p̄dicta q̄n volūt ex eis p̄fortationē stōi calefi
ant vebem̄ter: tepida nāq̄ s̄m eos mollificāt os stōi. Et
B. quidē vsus fuit i hoc cā cerato s̄m hūc modū. q̄ ce
re aut̄. viij. olei de neriden. 3. i. et misceat̄ cum v̄trisq̄ si
stōus fuerit vebem̄tis debilitatis. ita vt non retineat̄ ci
bū et aloes et masticez amboz añ. aut̄. i. et 5. aut̄. i. et
succu acetose aut̄. i. et ponat̄ sup̄ stōi. Et B. etiā affirma
uit q̄ egritudis stōi cū quib̄ n̄ ē caliditas vebem̄s aut

siccitas vebem̄s sanant̄ cum diacydonitē s̄m hūc mōuz
et succu cydonioz lb̄. ij. et aceti fortis lb̄. i. et mellis q̄ruz
sufficit decoq̄tur donec fiat in eēntia mellis et puluerizet̄
sup̄ illud. 33. 3. i. et 3. aut̄. ij. et administrēt̄. Medicam̄
aliud p̄ximū illi. q̄ cydōioz acetosoz lb̄. ij. et mellis lb̄.
ij. p̄misceatur abo et p̄p̄ciant̄ sup̄ ea pipis. iij. et seīs
ap̄ij mōrani. 3. i. Et ex eis q̄ p̄ferunt stō debili ē admini
stratio vociferationū et oīum q̄ mouēt siphac. Et ex me
dicinis bonis stō debili mollificato est triseria. Et medi
camen p̄saz et ei modus ē vt sumant̄ myrobalanoz ni
groz assaroz cū butyro vaccino. 3. x. et nasturtij assati. 3.
v. et ameos et origani p̄fici amboz añ. 3. ij. scozie ferri. 3.
x. dosis ei sit. 3. ij. cū vino forti. Descriptio empl̄i boni
ad d̄bilitatē stōi cū duritie sua. et casie lignee medietatē
3. i. lilij carmet. viij. flores squinati carmet. vi. iunipi car
met. xviij. bdellij cāmet. 3. ij. spice cellice. 3. vi. aut gūme
rute siluzis. 3. i. aloes. 3. i. olei balsami. 3. ij. cinami cros
si. 3. i. Et potare grana myrri est valde iuuatiuū eis: et i
menta ē iuuamentū manifestū: et supiora feniculi sunt ex
eis q̄ p̄ferunt in empl̄is stōi s̄i et calidi. et p̄x ē ex empl̄is
stōi frigidi debilis. Et scias q̄ debilitas q̄nq̄ est cā tādī
tatis descensiois cibi q̄ expulsiua est debilis q̄re oz vt
sit panis p̄fectus istis p̄lm h̄ns ferri. Et q̄nq̄ est cā ve
locis descensiois cibi p̄ suam infusione lubricitante p̄
pter debilitatē sue v̄tutis retentive q̄re opz vt sit panis p̄
fectus istis ad azymū decliuis aliq̄tulum i

L. v. d̄ signis nauseatiue facietatis et d̄structiois digestie.
Et signis illi sunt apa facie et p̄strictio anhelit̄
et grauitas capitis et dolor i stō et singult̄ et pi
gritia et tarditas motuū et citrinitas coloris et
inflatio in ventre et intestis et hypocōdrijs et eructuatio a
cetosa aut acuta fumosa fetida et nausea et vomit̄ et lubri
ficatio sup̄flua aut retētio sup̄flua. **Ca. vi. d̄ cura.**
P̄p̄oret vt admistret vomit̄ et leniat̄ nā cū so
lutōe ventris: et ieiunet et dimittat cibū q̄tum
pōt̄: et vt sit p̄tent̄ minozatioe q̄n non pōt̄: et e
xercitiū et balneū et vt sudet faciēda sit q̄n nō est repletio
cui motus timeat̄ cū motu q̄ si timeat̄ administrēt̄ q̄el
et somn̄. p̄lixus deinde gradati perueniāt ad cibū et bal
neum et expire de cibo cui digō bona sit et expire signa
bonitatis digōis p̄dicta in cā suo. Et q̄nq̄ est nauseati
ua facietas p̄pter multitudinē somni et q̄etis. nā somn̄
q̄uis p̄ferat inq̄tum digerit tū mot̄ p̄fert inq̄tuz expel
lit sup̄fluitas expulsiue: et somn̄ quidē nocet ubi idiget m̄a di
gestioe. Et q̄nq̄ p̄ducunt nauseatiua facietas et cōestio
non s̄m vitatē famis ad h̄ ut accidat̄ stō adustio et acui
tas itollerabiles. Et isti iuuātur in curatōe nauseatiue
facietatis cū aliq̄ q̄ritate p̄fectois sotire. Et isti q̄nq̄ in
cipiūt uomitu expellere illud q̄d comederunt.

Ca. viij. de destructione appetit̄ et debilitate eius.
Quandoq̄ ē cā eius caliditas pura aut cū m̄a
et appetit̄ humidū et s̄m q̄d ē potus absq̄z ca
lido et sicco q̄d ē cib̄ et q̄d est p̄suetū vebem̄
tius et magis destruit appetitū. Et frigus q̄dem vebem̄
tius p̄inet appetitū et p̄pter hoc iueniunt̄ septentrion
ex ventis et hyems ex tēpōibus vebem̄tiores ad excitā
dum appetitū: et q̄ iter pagit in niue vebem̄tioris appeti
tus ē valde. Et cā i h̄ ē q̄ caliditas ē mollificatia facies
currere m̄as et replens locū eis: et s̄itas est eōzio: q̄uis
q̄nq̄ sit cā magis nocens appetitū malitia p̄plexiōis
frigide singularis q̄n mortificat duas v̄tutes. s̄. sensibilē
et attractiua q̄re debilitat̄ appetit̄ et hoc est raro. V̄ez

qñq; ē cā eius oīs p̄p̄lo sup̄fluens q̄ sup̄firmet malitiā
p̄p̄lonis debilitabit om̄es v̄tutes. Et deſic̄it appetit⁹ in
febrib⁹ p̄pter malitiā p̄p̄lonis ⁊ dñiuz ſiis ⁊ replonem
humorū malorū excitabiliū. ⁊ q̄to vehem̄it⁹ cadit appeti
tus in febrib⁹ peſtilentialib⁹: ⁊ qñ ſup̄fluit ſolutio v̄tris
vehem̄is fit appetit⁹ cum ſup̄fluitate. Et appetit⁹ q̄dem
cadit i apanib⁹ ſtōi ⁊ epatis cū vehem̄itia. Et qum appe
titus p̄ualascētiū non ē bonus ⁊ cadit ſignificat recidiua
tionē niſi fit p̄pter paucitatē ſan. ⁊ debilitatē corpis cō
ſidera ḡ illud. Et qñq; ē eius cā p̄legma plm̄ viſcoſuz
p̄prehēſū in ore ſtōi: q̄re nā refugit a cibo niſi in q̄ ſunt
caliditas ⁊ acuitas deide accidit ex acceptōe illi: etiam
iſlatio ⁊ extenſio ⁊ nauſea ⁊ non deſcit niſi cū eructuatō
ne. Et qñq; fit p̄pter aſſiduatores catarr̄i deſcēdentis ex
capite ad ſto^m. Et qñq; fit p̄p̄ replonez corporis ⁊ pau
citatē reſolūonis ⁊ admiſtratōis nature i rectificādo būo
rem malū ſicut fit in febrib⁹ in q̄bus tolleraſ dimiſſio ci
bi t̄pe extenſio: qm̄ nā n̄ ſuggit ex venis neq; vene ex ſtō
p̄pterea qā nā labōat ad expellendū ⁊ refugit ab attra
ctōe ⁊ ſicut abſtineret v̄ſus ⁊ erit⁹ ⁊ p̄lima aialia a ci
bo in hyeme t̄pe extenſio: qm̄ occupat nā in rectificādo
illud qd̄ ē in corporib⁹ ex eoz hūiorib⁹ crudis ⁊ digeren
do iplū ⁊ admiſtrādo iplū loco e⁹ qd̄ reſoluit. Et ad
vlt^m neceſſitas cibi ē vt ſupleat locū eius qd̄ reſoluitur
Qū ḡ non ē reſolo aut ē reſolutio pua non ē n̄rius ci
bus extrinſec⁹. Et qñq; eſt cā in ea q̄ veniſ i carne ⁊ la
certis ⁊ reliq; mēbris qñq; accit tñ debilitatis vt non
ſugāt ⁊ n̄ pueit ſuccio ſm̄ ſemita expulſiōis ad os ſtōi q̄
re non ſufficiēter accipiat ſtōus cibū ſicut qū accit ei ab
ſtinentia a reſtaurātōe eius qd̄ reſoluit: q̄re non puenit
ſuccio penaz ad os ſtōi. Et qñq; fit p̄p̄ abſciſionē melā
cholie effuſe ſz aſſiduatiōe ex iplene ad os ſtōi q̄re nō
mouet iplūz ad appetendū ⁊ non expellit aliqd̄ ab ipſo
mūdicando. Qūz remanet ſup̄ ſup̄ficiem ſtōi rea ex
tranea tūc ſi ē pauca eſt ſicut abſtineſ a mā ⁊ mouēs ad
expellendū non ſicut appetēs iplam mouens ad attrahē
dum. Et qñq; eſt cā eius deſtructio v̄tutis ſenſibilis in
ore ſtōi q̄re nō ſentit ſuctionē penaz ex ipſo q̄uis ſuggāt
Et qñq; eſt illud cā p̄p̄ietatis ſtōi ⁊ qñq; ē cum cōita
te cerebri ⁊ qñq; cum cōitate nervi ſexti ſolū: ⁊ qñq; fit
cā eius debilitas epatis q̄re debilitat v̄tus appetitiua i
mo qñq; fit cā eius mozs v̄tutis appetitiue ⁊ attractiue
ton⁹ corpis ſicut fit p̄p̄ egōnem ſan. plimi ⁊ hoc ē malū ⁊
difficilis cure ⁊ p̄ducit illud ad hoc vt cognoſcat cibos
⁊ appetat ex eis aliqd̄ ⁊ ponant ante iplū ⁊ refugiat ab
eis: ⁊ deter⁹ hoc ē vt nihil appetat ⁊ nō debilitat v̄tus
appetitiua p̄eūōe v̄ni: imo apud oēm malitiā p̄p̄lonis
ſup̄flue. Et qñq; cā eius eſt v̄mes qñ nocent iſtēſinis: et
cōicat ei ſtōus ⁊ non ledūt ſto^m niſi aſcendēdo ad iplūz
Et qñq; eſt cā eius malitia multa ledens ſto^m mouenſ
eū ad vomendū ⁊ ad expellendū non ad comedendū et
attrahendū. Et quādoq; accit deſtructio appetit⁹ p̄pter
pregnationē ⁊ retentionē menſtruoz in p̄ncipio pregna
tōis. v̄ez illd̄ qd̄ plm̄ accit eis ē corruptō digōis ⁊ qñz
ē cā eſſiuitas calozis aeris aut ſiſſiuitas e⁹ ita vt ſoluat
v̄tutē ſua caliditate aut ſtupeſciat eā ſua ſtitate aut p̄hi
beat reſolūonem ⁊ vehem̄item faciat caliditatē ſtōi ſiſt. et
ſiſt q̄ p̄ſuetus ē bibere vinū ⁊ dimitit illd̄. Et quādoq;
alterat diſpō appetit⁹ ⁊ debilitat p̄pter malitiā diſpōis
ſomni. Et quādoq; fit caſus appetit⁹ p̄pter paruitatez
ſan. quā ſequit debilitas v̄tutū ſicut accit p̄ualeſcētib⁹
cū p̄ualeſcentia. Hic nāq; appetit⁹ redit cū viuiſicatiōe
⁊ reditōe ſan. paulatī. Et exercitiū etiā abſcindit appeti

tum cibi ⁊ pot⁹ aque plime. Et qñq; eſt cā ei⁹ triſtitia et
timor ⁊ ira ⁊ q̄ ſunt filia bis. Et qñq; eſt appetit⁹ p̄ſtra
tus: ⁊ qñ incipit hō comedere excitat⁹: ⁊ cā in hō eſt aut
qā cib⁹ excitat v̄tutē attractiua: aut qā q̄litas inuenta in
ipſo actu alterat p̄p̄lonem deſtruēte appetitū ſicut ſi fit
p̄p̄lo illa calida ⁊ ingrediat cib⁹ q̄ ſit ſiis actu cū p̄pa
ratōe ad illā p̄p̄lonem ⁊ ſedaſ. Et ſiſt qñq; bibit in ie
iunio aqua ſia ⁊ excitat appetitū. et febricitati q̄dem re
dit appetit⁹ eius cū receptōe panis iſuſi in aqua ſia. Et
qñ accit ebrietas ex vino ebibito ſup̄ humorē p̄motiuuz
excitat appetitū ad ſorbendū. Et ſiſt ſi ē ille deſtructoz
appetit⁹ ſiſtas ⁊ ingredit cib⁹ calidus actu: aut aggrega
tur ex eo actu. Et caſus q̄dem appetit⁹ in egritudinib⁹
ebroicis ē ſignificatio valde mala. Et ſcias q̄ cē deſtru
ctionis appetit⁹ ſunt ipſe eedēſcauſe debilitatis appetit⁹
qū ſe miores ⁊ dbiliores. **Ca^m. viij. de ſignis.**

Signa ei⁹ que p̄pter p̄p̄lonem ſūt ea q̄ ſciunt⁹.
Et ſigna ei⁹ que ſit p̄pter paruitatē reſolutōis
ſi ſp̄ſitudo cutis ⁊ regiū delinōſū de his q̄
rū p̄terit⁹ rememoratio ⁊ multitudo egōis ⁊ p̄ualeſcē
tia appetit⁹ pauca p̄ exercitiū ⁊ eūonem. Et ſigna eius
q̄ ſit ex debilitate ozis ſtōi ſūt ea que dixim⁹ in cā debili
tatis ⁊ ex eis ſi eūones plime. Et ſig^m eius cā eſt aer
eſt illud qd̄ ſcit de diſpōe egri in eis q̄ ſunt p̄terita. ſan
obuiauit aeri vehem̄itis frigoris aut vehem̄itis calozis
Et ſigna ei⁹ que ē ex vlcētib⁹ ſūt dolor dict⁹ in cā vlcēti
⁊ qd̄ egredit aliqd̄ ex eis in egōe ⁊ mollificatio natū et
puitas in ore cibi i ſtō ⁊ mordicatio ei⁹ qd̄ hz q̄litate ace
toſa aut acutā aut amarā. Et ſignū ei⁹ que accit pregnā
tibus ē pregnatio. Et ſigna hūioris putridi ſunt nauſea
⁊ ſubuerſio aie ⁊ fetor ozis in q̄busda; ozis ⁊ egō mala.
Et ſignū eius q̄ ſit ex abſciſiōe melie effuſe ex ſplene ad
ſto^m ē q̄ qñ iſte hō ſumit acetofa ⁊ p̄mouēt ſto^m eius et
expellit redit ad appetitū ac ſi ipla faciāt opōez cē abſciſ
ſe ſi nō eſſet abſciſſa: ⁊ facit credere hāc ſignificatōz ma
gnitudo ſplenis p̄pter retentionē eius qd̄ opz vt eſſida
tur. Et ſigna ei⁹ que ſit ex melācholia plima effuſa ledē
te ſto^m eſt vomit⁹ melie ⁊ ſapor acetofus ⁊ inq̄tudo et
alcatio coloris hoī ad nigredinē. Et ſigna ei⁹ que ſit cā
vermiū ſi ſigna exit⁹ vermiū ⁊ p̄ualeſcētia h⁹ appetitus
qñ admiſtrat aloes in ſirupo malorū loco emplī. nā dſcē
dunt v̄mes a ſup̄iorib⁹ v̄entris. Et ſig^m eius q̄ ſit p̄pter
paruitatē ſan. eſt vt accidat conualeſcentib⁹: aut q̄ eūaf
eūone plima. Et ſignū ei⁹ que ſit p̄pter ſomnū ē ex mali
tia diſpōis ſomni cū p̄uatiōe reliquoz ſignoz. Et ſigna
eius in q̄ eſt cā mortificatō appetit⁹ ſi ſigna malitiē p̄p̄lo
nis p̄firmate: aut eūones p̄terite debilitates totū corpus
⁊ vt eger talis fiat q̄ qñ appetit aliqd̄ ⁊ aſſeraſ aie iplū
refugiat ab ipſo ⁊ abhorreat: ⁊ mai⁹ ipſo ē vt non appe
tat oio. Et ſigna ei⁹ que ſit p̄pter deſtructionē ſenſus ſtōi
et debilitatē eius ſi vt ſint reliq; ſigna ſana: ⁊ vt reſ acute
non mordicatōem faciāt neq; nauſea neq; faciāt eueniū
ſingulū ſicut diapirion quādo ſumit i ieiunio ⁊ bibiſ p̄
ipſum. **Ca^m. ix. de cura.**

Ec curatōe bona ei q̄ n̄ appetit cibū non p̄pter
caliditatē dominatē eſt vt p̄hibeat cib⁹ ſpa
tio lōgo ⁊ minoret ei donec viuiſicet v̄tus eius
⁊ digerat conginatan oio ⁊ vt patiat ſamē donec rectifi
cet ſtōus ei⁹ ⁊ appetat cibū ſicut accit vigilātib⁹: qm̄ qū
ipſi p̄hibent a ſomno lōgo t̄pe ſiunt dormientes ⁊ p̄ſu
dāt in ſomno. Et ex eis q̄ p̄ſerunt illis quoz appetitus
p̄ſtratus eſt p̄pter debilitatē ſicut p̄ualeſcentiū aut p̄p̄
mām humidā viſcoſā eſt vt cōcedant oliuaſ aque ⁊ aliqd̄

et piscib⁹ salitib⁹ et ut sorbeat acetū squilliticū paulatim et oz
ut alienet in cibarijs eoz crocus oio. **U**ex salita p⁹sueta
si plus puocant appetit⁹. Et ex puocantib⁹ appetitū
sunt cappel⁹ p⁹parate et menta et cepe et oliue et pip et ga
riofilus et galaga et acetū et acetosa et acetū eoz et almuri
et et allea et cepe et pap⁹ oppopōaci et mel et pip al. et. 33. et
assa et belseuic etiā puocat appetitū et mūdificat cū hoc
os stōi. Et ex medicis dīrūpentib⁹ appetitū ei⁹ q⁹ h⁹ ma
litiā p⁹sonis calide aut s⁹e est elariū diacydonitē. Et ex
medicis dīrūpentib⁹ appetitū est medicam⁹ factū ex suc
co cydonioz factū cū pomis dictū in atidotario. Et ex
eis q⁹ iuuat appetitū et phibent subuersionē stōi eius q⁹
non recipit cibū est rob mēte fm hunc modū. Teratur
granata acetosa cū corizib⁹ suis et sumatur de succo eo
rū ps. i. et succi mente pars. 5. et mellis boni aut zuccari
pars. 5. deinde p⁹epent cum facilitate sup ignē et sit dosif
ei⁹ i ieiuno cochliariū. i. Factū aut cā calitatis q⁹ recti
ficat potus aq⁹ s⁹e in q⁹ritate q⁹ non mortificet calozē ina
tum et p⁹erit ei vti robub acetosis. Et ex eis q⁹ expta sūt
in ea ē sumere in potu aq⁹ granatoz cū oleo rosaz et pro
prie q⁹ est illic mā aut dominiū suis et succi granatoz fioz
cū robub infzatis et empla infzatis. Et si fuerit illic mā
etiābis ea in p⁹mis et de suma isoz sunt p⁹ualescentes ex
cūtes a febrib⁹ et cum eis remanētia acuitatis et eozuz
cura ē hec cura. **U**ex ipsi non vtant aq⁹ s⁹a plima ut nō
deiciāt vtutes stōz eoz. Et nēriuz ē ut in potu sumant
hoc medicam⁹. R. rof. 3. x. sumac. 3. ij. cardāomi. 3. i. fiat
ex eis tro. et sit dos. 3. ij. **I**plum enī facit appetitū et inci
dit siti. Et ex eis q⁹ faciunt eos appetere ē lauc ablutuz
cū aq⁹ et aceto et p⁹ert eis vomere imillis digitis mouet e
ni virtutē. **P**atientib⁹ aut factā p⁹pter frigus p⁹ert deco
ctio spēp que ē ut pip et cinnamomū et s⁹issa. et s⁹itr vinum
vetus et diapipeon et tyriaca proprie et allea s⁹e iuuamti
maxi in h⁹ et diacalamitū plm p⁹ert eis et oia elaria cala
et s⁹itr citra p⁹ditā et myrobalāi p⁹ditū et secacul p⁹ditū et. 33.
p⁹ditū et p⁹erunt eis vaporatōel cū milio: q⁹m ipsū ē ma
gis iuuatiū q⁹ sal. **F**acte vō cā phlegmatis plmi viscosi
p⁹ert vomit⁹ factus cū rhabbano comesto sup que bibif
fi⁹ acetosus de melle singit fm q⁹ exposuim⁹ in ca⁹ cure
v⁹lis. Et ex eis q⁹ p⁹erunt ipsi ē s⁹it acetosus cum semib⁹
melonis in q⁹ ponit fm oēm emina mellis q⁹ in ipso ponit
tur aloes. iij. 3. et sumit in potu oī die ex eo tria cochli
aria et etiā oliue de aq⁹ cum aniso et cappel⁹ in aceto cuz
melle. Et q⁹ p⁹erunt ei vti aquis therma⁹ et deambu
latio et motus. Et curat post mundificatōem cū eis que
dixim⁹ in ca⁹ de casu appetit⁹ cā frigoris. In ea at que sit
cā hūozis cholericis aut hūozis subtilis sit etiā cum eis q⁹
scis ex myrobalanis et s⁹it acetosus cū aloē ē melior fizu
po acetoso cū scamonea. Scamonea nāq⁹ inimica ē stō
et curet etiā cū vomitu q⁹ educit hūozes subtiles et de
coctōe apsinthij etiā. q⁹m est vltima. In ea vō q⁹ facta est
cū coitate neruoz afferētū sensus aut cū coitate cerebri
ip⁹ius oz vt tendat v⁹lus curā cerebri et p⁹fortatōes eius
sed in facta p⁹pter spissitudinē et paruitatē luctōis vena
rū ex epate oz vt rarificet corp⁹ cum balneo et exercitio
eq⁹li et puocatōe sudozis cū aperitiuis. In ea vō que scā
est cā melle oz vt eūetur melācholia deind⁹ administrent
alcaugumich et icisua vt incidat illd q⁹ remāsit ex ea
deinde admistrent cibi boni chimi odoriferi. **E**i⁹ vō q⁹
facta ē ab abscissione melle cura ē cura splenis et eius cō
fortatio et apertio via⁹ que s⁹e inter splenē et stō^m cū me
dicinis q⁹rum ē vomere ad prem splenis sic ē epithymi
et radices corticū cappaoz cū sirupo acetoso et s⁹itr cap

pares cū aceto p⁹ditō. **P**regnatiū at appetit⁹ q⁹q⁹ ace
scit q⁹q⁹ cadit et cura eius ē cum eis que s⁹e sicut icellio
tempata et exercitiū tempatū et icellio i comestis et bibitis
et vinū vetus odorifex p⁹fortatiū vtutis expulsue et reso
lutiū materiei male et rep⁹itatio ciboz saporosoz et ea i
q⁹bus ē caliditas et icisio. Et in ea q⁹dem q⁹ facta ē p⁹pter
casum vtutis oz vt icipiat a rectificatōe p⁹sonis deiciē
tis ea quecūq⁹ p⁹lo sit et p⁹uersione ipsius ad d⁹ziū sui. Et
s⁹itr si fuerit p⁹uēones et rasurā tūc illud erit p⁹pter mori
ficationē vtutis. **U**ex in facta p⁹pter debilitatē vtutis eo
rū oz vt motus fiat vomitu cū digitis. ipsi nāq⁹ l⁹ nō vo
mant inueniūt tū augmētū vtutis appetit⁹. Et q⁹q⁹ sit
ex eis nērium potare tyriacā in q⁹buldā sirupis stōaticis
sicut ē s⁹it de apsinthio aut s⁹it de seibus mistis fm q⁹ p⁹
uenit. In scā vō p⁹pter debilitatē sensus stōi oz vt curet cez
bzū et auferat cā que itromittit nocumtū in opōe eius.
Et scias q⁹ vomit⁹ mūdificas cū facilitate ē medicam⁹ mi
rabile ei cur⁹ appetit⁹ p⁹stratur in dulcib⁹ et vinctuosis et ē
p⁹tētus in appetēdo acetosa et acuta. Et ex eis q⁹deq⁹ que
p⁹erunt plm hūitibus destructionē appetit⁹ sunt olibanū
et malfix et xilaloos et galia et calam⁹aro. et balaustie et
aq⁹ cydonioz cum vino odorifero q⁹ ex ea sit emplm q⁹
non ē ex siccitate. Et ex eis q⁹ p⁹erunt ē s⁹it d⁹ apsinthio
et vt alumat in oī die pōdus. 3. i. de radicib⁹ squinanti et
5. 3. de spica bibatur cum aq⁹ in ieiuno. Et illa p⁹fectio q⁹
est p⁹parata filio abel dēā in atidotario est iuuatiua etiā.
Et d⁹ q⁹ ex herbo p⁹rito q⁹ sumit auz. cum aq⁹ granati
muzi ē p⁹ferens in excitādo appetitū. Et q⁹ casus appe
titus p⁹ducit ad sincopi tunc cura ē approxiatio odora
mentoz delectabiliū ex cibis ad infirmū sicut sunt cānel
et bedus lactēs et gallia aslata et alia et phibeat ei sōnus
et cibet quum p⁹ualescit pane ifuso i vino et sumat sorbitio
nes velocis nutritiū. Et scias q⁹ oia olera et p⁹pie buty
rū et vinctuola p⁹sternunt appetitū aut debilitāt ipsū p⁹
hoc q⁹ mollificāt et p⁹ hoc q⁹ corūpūt ozificia venaz. Et
illud q⁹ ex eis p⁹uenient⁹ ē illd ē i q⁹ ē s⁹tipicitas aliq⁹ si
cut oleū omphacinū et oleū nucinū et oleū fisticinū.

C Ca^m. x. de corruptione appetitus.

Quādo in stō aggregat humor malus diuersus
a p⁹ueto in q⁹litate sua nā tunc requirit aliqd ei
rūm et d⁹ziū diuersū a p⁹ueto diuersū est nō cō
suetū fugātia nāq⁹ sūt extrema et eozio quapp accit q⁹bus
dam appetit⁹ luti imo carbonū et terre et gyphi et rez h⁹
gūis pp q⁹litate que in eis ē exuccatē aut incidentē d⁹ziā
q⁹litati humorū. Et q⁹q⁹ accit p⁹regnatibus pp retentio
nem menstruoz appetit⁹ corūptus plusq⁹ accidat eis d⁹
structio appetitus et cā in hoc ē illud q⁹ dixiū et illd ē
v⁹sq⁹ p⁹pe duos mēses aut tres. Et illd quidē est q⁹m ea
rum menstrua retinent ad nutritiū embryonis: et q⁹m
q⁹m currūt timef i eis q⁹ abortū faciant. **A**mpli⁹ embry
on i initio p⁹ceptionis non plimo indiget nutritiū p⁹p
puitatē sui corpis q⁹re supfluit q⁹ de mēstruis retinetur
q⁹rum ad necessitatē. corūpūnt g⁹ et multiplicātur sup
fluitates i mēze et in stō. Quq⁹ embryon sit idigens su
p⁹fluo nutritiū et illd est apud. iij. mēses minozātur su
p⁹fluitates iste et minozat hic appetit⁹ et ē ille q⁹ noiatur
piculū et disciū. Et recti⁹ ad q⁹ alterat iste appetit⁹ ē
vt sit decliuus ad acetosuz et acutū et illud q⁹ est magis
corūptū est vt sit decliuus ad exiccatū et siccū sicut ē lu
tum et carbōes et teste et q⁹q⁹ accit hoib⁹ s⁹ite huic pp
supfluitates. **C** Ca. xi. de cura corūptōis appetit⁹.

Portet vt eūetur humor faciēs corruptionē cū
medicis quas dixim⁹ d⁹bus oz vti et ex regimie

expto ad hoc ē vt sumat pīscēs salitos ⁊ rhabbanū infu-
sum i oxymelle ⁊ comedat vtrosq; deinde bibat pīpīfos
aq̃ in q̃ fācoli rubei decoquunt ⁊ anetū ⁊ nasturtiū ⁊ se-
men cruce q̃ in potu sumat: ⁊ qñ in ipsa ponit luti inuē-
ti in croco q̃ritas. 3. iij. ⁊ fiat vomit⁹ cū ea in mēse semel
vel bis deinde admistret p̃fectio d̃ myrobalaīs cum nu-
ce enden. Et ex eis q̃ p̃ferūt ad hoc s̃t cymīnū carmenū
⁊ ameos masticata i ieiuno ⁊ p̃ cibū ⁊ comedātur sup̃a
semel in puluere hausto p̃ ipsum liquore: aut sumat. 3. i.
d̃ cardamomo minore ⁊ rāundē d̃ cubebis ⁊ q̃ritū to-
tū de zuccaro tabarzet ⁊ sumat in oī die. Et ex medicis
p̃positis cū cuppulis glandiū rebermīs iuuamti s̃t ea q̃
sunt sicut medicam̃ cui⁹ bec ē descriptio cuppullaz glā-
diū. 3. iij. aloes. 3. xvi. berbe eupatoz. 3. vi. radicū s̃q̃
nanti. 3. iij. myrrbe. 3. ij. p̃terātur oīa ⁊ decoquātur i. ij.
lb. aque donec remaneat medietas ⁊ sumat in potu oī
die 3. lb. trib⁹ diebus p̃tinuis. Et itē cuppullaz glādiū
3. ij. myrobala. ni. belliricoz polypodij emblicorū oīum
an. 3. v. scozie ferri isule in aceto forti multoties p̃ qd̃ oī
vice assat sup̃ patellā. 3. x. decoquātur in. viij. 3. vini pon-
tici. 3. viij. 3. aque donec ad medietatē perueniāt ⁊ dent
i ieiuno. viij. 3. In cura at̃ appetit⁹ luti oz vt eūetur hūoz
req̃rens illd̃ cū vōitu noto ad suū s̃ite sicut ille q̃ fit p̃ co-
mestione pīscū salitoz cū aq̃ fācoloꝝ ⁊ aneti ⁊ rhabba-
ni. Et ex eis q̃ fortit agunt fortiora istis ⁊ si nēria ē solo
vētris ēt fiat. Et ex eis ē cūo cū turbat ⁊ granis citri ⁊ sa-
le naptico qm̃ est iuuatiua ⁊ p̃prie si fuerit illic vmes ⁊
admistrent post illud medicie quas dabit hora ⁊ alie di-
cte in ātidotario. Et oz vt fiat ex ameos ⁊ masticē ⁊ cy-
mino glutē ⁊ masticē ⁊ vt sumat ex duob⁹ cardamomif
an. 3. ij. d̃ zuccaro tabarzet q̃ritū ē totū in ieiuno ⁊ sor-
beat sup̃ ea aq̃ tepida multoties paulati. Et ex eis q̃ ex-
pta sunt eis est h̃ p̃fectio. 3. myrobalaīs ⁊ emblicos nu-
cem endē ⁊ masticē ⁊ cardamomū mai⁹ ameos. 33. p̃ficiā-
tur cū melle ⁊ sumat ex eis ate cibū ⁊ p̃ cibū q̃ritas nu-
cis. Et ex regie bono in h̃ est vt mūdificet patiens eam
sto^m suū ⁊ rectificet p̃sonem suā. Ampli⁹ sumat lutum
albur ⁊ dissoluat in aq̃ ⁊ ponātur i ipsa medicine vom-
itiue q̃ non hnt saporem maximū deinde ponātur in ipsa
ex sale q̃ ipsam bonā efficiat deind̃ exiccat in sole ⁊ pre-
cipiat appetenti luti vt sumat ex eo aliqd̃ in q̃ fit d̃ me-
dicamie qd̃ non addat sup̃ dosim. i. aut dosim. i. ⁊. 5. qm̃
faciet ipsū euomere illud qd̃ comedit ⁊ p̃prie si fuerit
res p̃mouens vomitū sicut caules ⁊ s̃ilia ⁊ faciat abhōze
re luti. Et iā existiauerunt quidā q̃ iuuatiūs qd̃ admi-
strat ad expellendū appetitū luti est vt cibet patiens dū
est ieiunus pullis colūbaz assatis ⁊ vtat eis in fā mensa
post cibū paulati. Et in fā mēsa vti ameos ē valde mira-
bile ⁊ s̃it amigdalīs amaris. Et dixerit quidā q̃ potare
sacraiat d̃ s̃ilamo abscedit ipsum. Et oz vt loqm̃ur in h̃
fm̃ expimentū non fm̃ ratiocinationē. Et ex illis que p̃-
ferunt eis q̃uis fit ex luti est nux endē ⁊ suctio fāloꝝ ⁊
si sint ex lapide. Et iā exptum ē amilū d̃ tritico ⁊ p̃prie
cū sale. Et expta sūt eis vt sumātur vini pontici. 3. viij.
⁊ coquātur donec remāeat. 5. lb. ⁊ ad bibendū detur in
ieiuno p̃ hebdomodā vnā. Et ex illis qd̃ oz eos vti i fā
mensa s̃t s̃ilici ⁊ passule ⁊ castanee ⁊ chrysomila. Et i q̃
busdā eoz expertū ē vt sumāt azebegi ⁊ sint i ipso pīscē
pui ⁊ cepe ⁊ cāui ⁊ oleū ablutū ⁊ spēs sint pip̃ ⁊. 33. iā
dictū est q̃ ruta est maxi iuuamti. Et nos qdem iā dixi-
mus regim̃ ei⁹ q̃ appetit acetosū ⁊ acutū abq̃z d̃ci ⁊ vn-
ctuoso

C. xij. d̃ fame ⁊ rebermīa ei⁹ ⁊ exp̃siōe appetit⁹ canini.

Multoties excitat hic appetit⁹ cāin⁹ p̃ eūones
⁊ febres plixas resoluētes. Et qñq; accit ex d̃-
bilitate ṽtutis retētiue i corpe q̃re assidue fit
resolo sup̃flua ⁊ assidue fit appetit⁹ rebermīs restauratō-
nis. Et qñq; accit appetit⁹ cāinus p̃pter calitatē sup̃flu-
am i ore stōi resoluēte ⁊ req̃rentē restauratiōē: q̃re est
os stōi semp̃ qñ sit famelicū ⁊ hoc fm̃ plm̃ facit siti ⁊ in
q̃buldā dispōib⁹ facit famē qum sup̃fluit eius resolo.
Fames at̃ fm̃ plm̃ est a sup̃fluitate calozis i corpe toto ⁊
in extremitatib⁹ eius. Caliditas enī licet qñ appropriat
ori stōi faciat appetere aq̃ ⁊ currentia hūida: tñ ipsa qñ
dñatur corpi resoluūt ⁊ cogit venas vti suctiōe p̃ suctio-
nem donec pueniat ad os stōi capiēdo qd̃ aggregatum
est. Et qñq; est h̃ caliditas veniēs de foris p̃cipue p̃pter
dominiū aeris calidi in corpōe qum occurrit raritati ei⁹
⁊ obediētie ipsius ad resolonem ⁊ necessitati recte ad re-
stauratiōē. Et qñq; sup̃fluitas resolonis corpozis sola
est in hoc cā qum ē illic calitas intrinseca digestiua resolu-
tiua ⁊ p̃cipue si fuerit illic caliditas extrinseca aut adiuto-
riū debilitatis retētiue. Et qñq; accit etiā ex catarro in
capite ⁊ illud ē raro. Et qñq; fit p̃pter vmes ⁊ sp̃entes
magnos qñ subito īcipiunt veniē ad comesta ⁊ appropi-
quant eis ⁊ dimittūt corp⁹ ⁊ sto^m famelica. Et qñq; ē p̃-
pter humozē acetosū. i. meliam aut phlegma acetosū cō-
mouentē os stōi ⁊ facit in ipso illud qd̃ facit suctio vena-
rum capientū cibū ⁊ coītat ipsum vt inspisset cū eo san-
guis ⁊ d̃bat ⁊ sentiat in ozificijs venaz sicut abstergens
fugēs. Et ē qñ acetosū sua icisione ⁊ expulsiōe remouet
hūozes viscosos si sit in ore stōi qui sūt d̃riū appetit⁹ qm̃
mor⁹ qum est cū p̃prehensione hoz humoz est ad expellē-
dum rebermīs q̃ fit ad attrahendū. Et itē villoꝝ stōi
mor⁹ rebermīs fit ad inspissandū ⁊ p̃stringendū h̃se acci-
dit qñ est mor⁹ suctiōis venaz ⁊ motus ṽtutis attractiue
Et illud qd̃ accit ex canina fame p̃gre p̃ficiscentibus
in frigore rebermī pole est vt sit p̃p hanc cām ⁊ s̃ilia. Et
ex cāis quidē p̃mouentib⁹ famē ⁊ appetitū rebermēm s̃t
vigilie sup̃flue p̃p̃ea q̃a īsoluūt ⁊ extrahūt hūitates ad ex-
teriora sequēs dilatatiōē caliditatis ad exteriora. Et
scias q̃ appetit⁹ canin⁹ multoties p̃ducit ad bolismū ⁊ su-
bet ⁊ mortē. **Ca. xij. de signis.**

Signū eius q̃ fit p̃ eūones ⁊ egritudies resolu-
tiuas est atecessio eaz et vt non sit nā soluta s̃z
plm̃: qm̃ corp⁹ attrahit hūectatiōē cibi ad se
ipsum q̃re exiccat sex. Et signa ei⁹ que fit ex frigore sūt
puitas s̃itis et multitudo secis ⁊ īflatio et reliq̃ signa h̃i
p̃p̃sonis ⁊ ex illis est s̃itas h̃i aeris circūdatis. Et signa
eius q̃ fit ex caliditate s̃t fortitudo s̃itis: ⁊ non est vomit⁹
acetosus ⁊ est nā fm̃ plm̃ p̃stricta ⁊ reliq̃ signa eius h̃i
p̃p̃sonis. Et signa ei⁹ que fit ex debilitate ṽtutis retētiue
in toto cor⁹ ⁊ in stōi s̃t multitudo exitus egōis crude ⁊ p̃-
ductio dispōis ad sanguinolentā egōem ⁊ reliq̃ signa p̃-
portionalia nota. Et signa ei⁹ que est ex multitudie reso-
lutiōis sunt cē resolonis p̃dicte i lib⁹ ṽli q̃rū rememora-
tio p̃terit⁹ ⁊ vt non sit in digōe nocumētū. Et ex suma
signoz casualiū sunt caliditas aeris circūdantis ⁊ vigilie
⁊ s̃ilia. Et signa ei⁹ que fit ex hūoz acetoso aut melācho-
lico s̃t paucitas appetitus aque et acetositas eructuatiō-
nis et reliq̃ signa p̃portionalia nota. Et signa catari ex
capite s̃t ea que dixim⁹ i c̃ suo. Et signa ṽmiū s̃t ea que
sequit⁹ i loco suo et q̃ dicētis in c̃ suo. **Ca. xij. d̃ cura**

Ila qdē q̃ ē ex frigore et ex sup̃fluitate phlati-
ca ⁊ vt curet cum mūdificatiōe nota cū cale-
factiuis p̃dictis et vino plurimo i quo nō sint

ponticitas neq; acetositas oio. Ipsum enī sanat ab ea sū
prum i potu calefactū in ieiuno. Ipsum nāq; est curatio
magis pferens eis nisi ipsis adlit vētris solo tūc enī o;
vt omīe vintū vitent: stipticū nāq; augmentū facit in cani
no appetitu ipsoz: et amari addit in solutione ventris
ipsoz. Et opz vt sint ea qbus cibatur pingua cale ppo
nis sicut ea q impinguatur cū cibo cameli: et oleū est eis
iuuatiū qum i ipso nō sunt pōicitas et acetositas. Et
aliudabet pferunt eis. Et ex eis qbus o; cibari eos ē vi
tellus oīi assat: valde post cibū et o; vt elongent ab ace
toso et pontico. Et admistrent eis elaria odorifera sicut
alcāzi et elarium veremilck pprie qū fuerit illis ventris
solo. Et ex vnctionib; abstergēdo factis q eis pferunt sē
muschus et laudanū. Et eis qdem q expta sūt sūt grana
alcadra i ieiuno aliqbus dieb;. Illis autē q patiunt eam
ex debilitate vtunis retentie. nā ipsa lz fm plm debilitet
pp frigus. tñ debilitat qnq; ipsa et ois vtus ppt oēs ma
litiā pponis. Et non attēdas fmonē ipsoz q negat illd
et dimittunt: imo o; vt tu cognoscas pponem et oppōal
cū dierate cure et sit magis vincēs illud qd est cū hūita
te pferit panis de armacha valde. q si eoz nature fuerit
vehementis mollificatōis tunc retine eas. nā in retēione
eaz est cura fortis hēgritudis. Vt illos qbus accit h;
p; febres fortes et cūones o; cibari ex vinctuosib; q mun
dificāt os stōi que nō sūt male subē sicut ē oleū amigda
lay cum zuccaro et vt ipsilset qd de cos ipsoz est appēs
Et sifr est cura ei; que accit pp resoluōē pīmā. Et opz
ne patientes hāc spēm famis canie ad calefaciētia pueni
ant et sirupos: imo nutriat ex cibis fris et liniatur extri
secus ex eis q oppilāt poros sicut ē oleū myrtinū et ppe
in cerato et sic aluū dissolūtū in aceto et vt abluatur aq;
fia nisi sit qd phibeat. Et o; vt sint cibaria eoz fia visco
sa grossa sicut sūt vētres et acida et acetosa et pgelata et pa
nis azymus. Et qū inuenit aliq; eoz iuuamētū ex hoc
regie puenit ei vt abbōzeat ipsū paulatī et succurrat ma
litiē ipi; et sifr ille cā famis cui; est raritas corpis. In il
la autē cuius cā sunt vmes et spentes opz vt interficiatur
et educatur cū eis q dixim; in cā vmiū et vt cibent ex ci
bis grossis fzis et pane ifuso in aq; fia et aq; ros. et eo qd
dissoluit in decoctōe ex carnib; galloz et gallinaz et pisci
um et vtatur fructib; stipticis. In ea autē cā ē ex phle
gmate acetoso o; vt patientes ipsā sumāt cū aliq; in quo
radūt oziganū et sinapis et pip et vt comedāt mel et allea
et cepas et nuces et amigdalas et vinctuosa et adipes sicut
sunt adipes gallinaz et siliuz. Et itentio qdem i qbusdā
eoz est calefactio et illaz quedā sunt medicie calide pdi
cte et in qbusdā eaz est cōtio acetositas: et illa qdem sūt
cibi vinctuosi pdicti. Et ille qdem q fortis ē tollerās solo
nem ventris soluat post admistractionē hoz subtiliativo
rū cum picra pfortata eis deīn dent ei vinctuosa. In pue
ris vō qum subtiliatur cū eis q sunt sicut cepe et allea et
cibi subtiliatiui assiduez tribuet eis in potu aq; calaz p;
regiū cum subtiliatis. illud enī lauāt hūores eoz. Illa
autē que ē pp malitiā effusam semp qnq; indiget phlomia
basilice finitūe si est san. i eis plurim; cā melie ptime et si
est splen apatus tunc laborez in enādo eos cū illis que
scripta sūt in cāone et alienentur ab acetosis et stipticis. Et
qnq; pferunt eis vētose sup splenē. Spēs vō que sit ex
calitate curat cum eo qd scis et dent cibaria subtilia et
cucūeres et melōes et cucurbite et silia et vitet aer calus.

ECa^m. xv. de fame que vocatur bolismus.
Et que noiat fames vaccina et ipsa quide are
cedunt plerūq; fames cania et destruit appetit

post ipsā et qnq; nō: imo destruit appetit oio incipiedo
et ē fames mēbroz cū facietate stōi: sē g mēbra famelica
valde et indigētia nutritio et stōus respuēs ipsum et qn
q; puenit res in ipso ad sincopi. Et vene qdem sē vacue
sed stōus respuit cibū abhorēs ipsum. Et multoties q
dem accit iter agentib; in frigōe et pgelatis quoz stōi ex
frigore vehemēti inspissant. Et cā eius ē malitiā pponis
mortificās vtutē sensibilē et vtutē attractiua: et sit ex hūo
ribus regentib; os stōi coopientib; ipsū et sparsis in vill
ei; mouentib; ad expellendū et refugientib; attractionē.

ECa^m. xvi. de signis.

Et tu qdem cognosces signa cum eis que itera
ta et dicta sūt tibi i cāone. **E**Ca^m. xvij. de cura

Et cura casus appetit oio et penit o; vt odo
rent cibi puocātes appetitū hūtes spēs et fru
ctus odoriferos et ardatica odorabilia in qbus ē stiptici
tas et pgreget vtus: qre non resoluat et deglutiat panē
infusū in vino odorifero et sumāt in potu aut sorbeat ex
vino odorifero et pprie si pmisceat ei cāsoza i cala ppo
ne aut xilaloos: et galia in alijs. Et pferit ei sū; d lilio si
nō fuerit cā ei; caliditas. Et o; vt ligent man; et pedes
ipsoz vehemēter et phibeatur a sōno: et o; vt doleāt pun
cti aliq; re pungēte et vnguib; pstricti et pcussi vga subtili
molli vt dolere faciat et nō distrūpat nisi fuerit cā ei; cali
ditas. Et ex eis q pferunt eis ē vt sumatur tozelle et di
gitis pteratur in mesus aut in vdeac odoriferis et ex eis
emplm fiat sū; et pprie in dispōe sincopis. et fiat eis ēptz
etiā cū ēptis odoriferis sicut sūt emplm pineale et emplm
almarub fia. Et qnq; pferit vt admistrent sup stōs eozū
medicīne facte ex medicis cordialib; bōi odoris et vt va
porent ex fumigijs factis ex ābra et fiat emplastz iunctu
ris ipsoz ex emplast; facto ex aq; ros. et aq; myrti et alme
sus et cāsoza et muscho et croco et xilaloos et galia et ros
et fiat pparatio in calefaciedo corpa eoz si cā est frigus
et infando ipsa si cā est caloz. Et qū supueit eis sincopis
fiat ipsis illud qd dixim; etiā in dispōe sincopis et spgas
sup facies ipsoz aq; fia et stringatur manus et pedes ipso
rū et pungatur plāte pedū eoz et extendatur capilli et
nafi ipsoz. Quq; euadunt cibent pane ifuso i vino odo
rifero. Et si fuerit i stōis eoz humor choleric; aut subti
lis sumāt in potu pēitātē. q. cochliariū de oxymelle cum
auz. i. de hiera aut min; si fuerit debiles. Et si fuerit fia
tas supflua sumāt in potu tyriacā et sagzeneā et diamar
te et pfectionē stōaticā et electuariū diaspmaton.

ECa^m. xvij. de fame sincopali.

Et vt sint patētes famē non tollerātes seipos
qum famelici sūt: qnq; tardat eis cibis supue
nit eis sincopis et casus vtutis: et cā ei; est caliditas fortis
et debilitas in stōi. **E**Ca^m. xix. de cura.

Huius egritudis cura prima est cure bolismi
et iam pterit maior ps canonis regis ipi; i do
loribus stōi et bolismo. et ad sūmū cura ipsozū
diuidit ad curādum patientes ipsā in dispōe sincopis et
est iam dictū in cap; sincopis. Et ad curandū ipsos qn
euadūt: et est vt cibent pane ifuso i vino et sirupo de fru
ctib; deinde cū alio regie infante pdicto in bolismo et
eo q; curent aī illud: et est vt phibeatur a sōno plurimo
et si tardet eis cib; et vt cibent fzis actu: et vt fiat ill; ea q
dicunt i dolorib; stōi. **E**Ca^m. xx. de siti.

Malitudo sitis et ē; vehemētia qnq; sit pp stōm
saut pp caliditatē pponis ei; et pprie ozis ei;
et qnq; accit illa caliditas i inflāmatiōe febrili
ita vt quidā eoz non cessent bibere et nō satient donec

moziatur inde in primo. Et qñq accit illa caliditas ppter potū vini fortis veteris valde plimi aut cibū calim valde actu vel potētia sicut ē assa et allea et filia. Et multoties moziat bō ex potu vini veteris islamatus et conturbatus et fitis. Et qñq accit illa caliditas ex potu a quaz fallax et aqru aliaz. Et aq maris qñq efficit i fiti additionē cui nō succurrit et qñq fit pp medicinas et pp cibos fiti facientes q faciūt fiti cum ablutōe aut cursu et ablutōe qdem sicut res salite qñ nā abluere qrit cum ablutōe aut icisione et cursu sicut viscosa q nā qrit subliare valde ita vt penetrēt et nō adhereāt et qñq facit fiti res grossa ppea qā venit ad eā caliditas. Et pisces qdem saliti aggregāt hec oia aut ppter siccitatē stōi. Et qñq fit ppter pblegma salū in ipso aut dulce aut cholera amarā. Et qñq fit ppter hūiditates seruētes. Et qñq fit cū coitate mēbroz alioz sicut fit i diabete et ē egritudinib⁹ renū et dicem⁹ ipsū in cā renū. Et qñq fit fitis h⁹ capli ppter oppillationē existentē inter stōm et e par et sepatur inf aquā et penetratōez ipsi ad corp⁹ qre nō sedat fitis qñq bibat aq plima et hoc ē sicut illud qd accit in hydropisi et in colica. Et qñq fit ppter coitam epatis qñ febricitat aut apatur aut reberis fit frig⁹ et qre nō attrahit et p coitatez pulmōiū qñ calecit et cōdis etiā qñ calecit et itestini ieiuni et meri et alcaiahz et que sequūt ipsū qñ exiccatur i ipso hūiditates et minuit et qñq calecit reberiter et qñq ppter egritudines cerebri ex firrem calida et mania et alcaurub. Et reber mētiōz qdem fitis ē illa q facta est cā boz mēbrozū et p coitate illā que pmouet ab ore stōi deīn q pmouet a meri postea q pmouet a pūdo stōi deīn q ē cū coitate pulmōis deide q est cū coitate epatis deide q est cū coitate intesti ieiuni. Et qñq fit cū coitate corpis tot⁹ sicut in febrib⁹ et fitis cretica et que ē in fine et bice et pibisi. Et si cur accit ppter puncturā vipaz fiti facientū. nā qñ ipe pungūt n cessat pūp⁹ bibere et nō satiat donec moziat et sifit a potu vini i q mortue sifit vipe aut a cibo. Et si accidit p eūones cū solutiuo et egōe sanguinolēta supflua. Et bibenti qdem medicinā solutiua fm pfm accit qum opat medicina fitis cui⁹ defectus i plurib⁹ bozis significat q medicina adhuc est i opōe. Et qñq accit vt tādē ab hora sua aut antecedar et festinet ate opōez medicine. Et ei⁹ antecessio fit aut ppter caliditatē medicine aut pp caliditatē stōi et ei⁹ siccitatē et tardat ppter dūū illo rū et ppter illud fitis i eo cū⁹ stōus est calid⁹ et sic⁹ et bibit medicinā calidā nō significat q medicina fecerit opōnem suā iam dudū et in eo q est ei dūus significat q ipsa efficit opōez suā iadudū. Et ex eis q pmouent fiti sifit multitudo locutōis et exercitiū et laboris et sōn⁹ sup cibos calidos sed qñ non ē sup cibos calidos tūc sōnus sedat fiti. Et qñ aggregatur i egritudinib⁹ acutis fitis reberis et siccitas reberis tunc illud est malū valde.

Ca. xxi. de signis.
Signa qdez facit ppter pphones sciūtur ex eis q dicta sifit in caplis aggregatis siue fit cū mā siue absq mā et fit mā amara aut salia nitrofa aut dulcis aut ipediens sua ebullitōe. Et signū facit cā oppilatōis est qñ significat ipsā qñq lenitas nature. Et signū facit cā diabetis est vt fit fitis reberis quā non sedat pot⁹ aq imo qñ bibat aq fit necessitas extractōis ipsi cū vīna et redit fitis qre sifit fitis et puocatio vīne se se coitantes et eqles. Signū vō facit ppter eas faciētes fiti pdictas ē antecessio illaz cāp. Et signa ei⁹ q fit cū coitate. s. illi qdē que fit cū coitate pulmōis et cordis sifit qd sedat eaz attra-

ctio aeris sifit et vigilie pferūt ei et sōnus addit in ea et qñ qñ fit suctio aq paulatim magis vltima i sedado ipsā qñ sifit bere ipsā plim: imo qñq sifit bitio ei⁹ subito pgetat supfluitatē deinde calefacit eā qre addit fitis in duplo et expul sifit fitis addit i fiti qre nō iuuat ab eis qbus iuuabat in pncipio. Et illa q fit ex exiccatoe meri ē parua debilis qre pferit ei sōnus ppter ea q hūectat ventrē et qes et di mīllo locutōis et si est ex calore tūc vigilie pferūt ei. Et facta cū coitate epatis significat cognitio dispōis epatis i pphone sua ca. et sicca et apa suū calidū et nō calidū.

Ca. xxij. de cura.
Omnis cura scā ex cāis pphonib⁹ curat cūz dūo. Et fitis pulmōis curat cū aere attracto. Et multoties quidē curat fitis mandādo aquā frāz sup per linguā et ille q timet fiti i ieiunio pmitat loco aque fabaz et ciceris acetū cū oleo et abbozeat aquā fabaruz et ciceris qñ ambo sifit facientia fiti. Et eūat⁹ expectet sup fiti quā acqfuit ei eūo vīq q⁹ pfortet eius digō et nō bibat finēs aliqd plurimū subito nā aq frāz valde et mō nificet caliditatē quā debilitauit fitis et vomit qñq facit fiti et sedat eā sifit de pomis cū aq ros. Et in stō qdez calido et sicco addit aq frāz fiti et sifit in stō salis hūoiz et aq calida sedat fiti ei⁹ multoties. Et qñ fit reberis fitis et nō est febris tūc misceat cum aqua pap iuleb vt pueniat aqua ad extrema mēbroz.

Ca. xxij. de cura pcutiōis obuiatōis et casu sup stōm
Emplastz pferens ad h⁹. p. poma scenia decocta cū decoctōe boni odoris donec dissoluatur in decoctōe deīn terant bñ deinde sumat ex eis pōdus. l. z. et misceat cū. x. laudai et. viij. ros. et. vi. aloes et aggregent oia cū duob⁹ succis. s. amoglosse et foliozū cupressi et misceat cū eis oleū d hilio et fiat repidū et ligitur sup ventrē et vbi est stōus aliquot diebus.

Tractatus. iij. de nocumento digōis. C. i.

Nocūta digōis sequūt nocūta i inferio ribus stōi aut pp cāz in cibo aut ppter cāz in dispōe qetis corpis et mor⁹ stōi. Et scūz cā rei stōi ē malitia pplexiōis aut calide aut fie et fortior eaz est frā et debili⁹ eaz est calida. Frā eniz reberit⁹ nocz digōi q ca. Vex sicca et hu. n pueniūt ad hoc fm plurimū vt appeat ex eis solū cū eqilitate abarū aliaz qūatū nocumētū digōis nisi iam fecerint euenire. Sicca qdē arefactionē et hūida hydropisiz. Vex dispō int quietē et somnū et eoz dūa et qd sequit ea d iudicijs cibi i hoc ē q cib⁹ indiget qete et sōno vīq q⁹ bona fiat digō et qñ sifit loco amboz mor⁹ et vigilie nō pplet digō. Et cib⁹ qdem grauis remanet in stō. plire et digerit aut remanet idigēst⁹ aut est pue digōis sed leuis cib⁹ qñ nō digerit plongat spatiū remanētie ei⁹ non digesti imo qñ nō est in stō q digerat ipsum corrupit velociter. Et cib⁹ quidē aut puerit⁹ ad illd qd necrio facit digōez itegrā aut puerit⁹ ad illud qd nērias facit puerfione aliquā et digerit digōe aliq non itegrā qre uō attrahit corp⁹ ex qritate cibi quā pōte est ipsū sumet qritatē qua idiget ex cibo et fit ibi extēuatio. aut nō digerit oio. Et illud est fm duos mōs. nā ipse tūc aut remāet cū dispōe sua aut puerit⁹ ad subām extraneā corruptā. Et qñq fit illud i oī digōe et vīq in 3⁹ et qtra. et cā illi⁹ accidūt hydropisif et cancer et formica et berisipila et morphea et baras et scabies et illud iō qñ sanguis nō est digest⁹ digōe pueriēti nature qre mēbra nō attrahūt ipsuz ita vt ipso nutriatur et putrefit et feret et nō sit nutrimentū ex eo et nō sit bona asimulatio ei⁹ cū eis et si fuerit illic pincencia sex

et calitas denigrat et qñz fit nigredo ei? filis pici et stous
etiā qñ non digerit oio puenit res ad lubricitatē intesti
nor aut ad hydropisim. Verūm non puenit nisi ad hy
dropisim tympanitē quz stous in ipsa bz ipressione tāte
qñtatis q̄ facit vaporatōne cibi et nō qua digerat. Et
scias q̄ corruptio digōis et debilitas ei? et ad vltimū no
cumentū eius qū accit ex q̄libet mā est facil? ad curan
dū q̄ fit qū accit ppter debilitatē vtutis et malitiā p̄plo
nia p̄firmatā. **Ca. ij. de corruptōe digōis.**

Cibus corruptus in stō p̄p̄ cās que sūt triē cās
rectificatōis ei? et ad sumū cā in hoc aut est in
cibo aut i receptore cibi aut in reb? accidentib?
supueniētib? eis. Et cib? quidē corruptus in stō aut p̄p̄
qñtitatē suā aut p̄p̄ qualitātē suā. P̄p̄t qñtitatē quidez
qm̄ est plus q̄ oz quare patit de digōe infra q̄ oz aut ē
minus q̄ oz et patit de digōe sup q̄ oz q̄re adurit et i ci
nerē puerit. Et ex p̄mo huic corruptus cib? subtilis i
stō igneo calido: sed p̄p̄ qualitātē qm̄ est in seipso veloci
ter suscipiēs corruptionē sicut lac recent mulctū et melo
nes et p̄fica aut tarde recipiēs rectificatōne sicut st tube
ra et caro bubali: aut est supflue qualitatis p̄p̄ suā calidi
tatē sic: mel aut est p̄p̄ sitatē suā sic cucurbita: aut est p̄
bibens appetitū cibi cū p̄p̄ietate que ē in ipso: aut in co
medēte sicut ille cui? refugit nā a cibo aliq? q̄uis sit lau
dabilis aut sit appetendus ab aliq?: aut ppter horā sue
receptōis et illud est qñ sumit et in stō est rep̄lo aut rema
nētia alteri? aut sumit ante exercitiū p̄uētū p? expulsio
nē cibi p̄mi et egressione ei? aut ppter errozes in ordine
suo ita vt ordine q̄ est velocis digōis sup illū qui ē tāde
digōis et remaneat natās sup ipsum quāz corruptus et cō
rūpit illū qui p̄misceat ei. Et necriuz q̄dem est i ordine vt
p̄mittat leuis sup grāuē: et leuis supra stipitiū nisi sit ali
qd vocās ēḡp̄ faciēs necriuz vt p̄mittat stipitiū ad retinē
dam nāz: aut ppter multitudinē sp̄ez eius et misceatur
aliq? cū alijs q̄re p̄misceat ille q̄ est velocis digōis et ille q̄
est tarde digōis. Scā aut cā receptoris aut ē in subā ei?
aut est cā alteri? et cop que circūdat ipsuz et accit i ipso
et illud qd est i subā eius ē sicut si sit i stō malitia p̄p̄lonis
cū mā aut sine mā et debilitet in digerēdo aut p̄transeat
digōez sicut iā sciūisti i calido et stō aut sit subā eius ip̄is
sa et zirbū ip̄is? subtile: aut sit p̄prehēsiō ip̄is? sup ipsuz n̄
sitis et nō bona aut sit bona. Vex grauitas ei? sit impedi
ens stō? quāz ip̄is? appetit depōere qd i ipso est q̄uis n̄
eueniāt rugit? et inflatio et ista duo sūt ex causis debilitatis
stōi et destructōis ei?: sed illa q̄ est cā alteri? est sicut si sit
in stō ventositas sepans int ipsum et int p̄prehensionem
vltimā sup cibū. Et qñ dī q̄ multitudo eructuatōis est
ex cās corruptōis digōis nō ē inq̄tū est eructuatio sed
inq̄tū est ventositas q̄re extendit stō? et facit natare ci
bū. Non ḡ sit bona p̄prehēsiō fundi stōi sup cibū. Et oē
q̄dem faciēs natare cibū est phibens digōez. Et sicut
si ad stō? currat ex capite aut epate aut splei? aut reliq̄
mēbris qd corrupat cibū ppter suā coitātē et non possit
stōus regere ipsū. Et multotiēs q̄dem effundit ad ipsuz
p? digōez et multotiēs effundit ante ipsā. Et ex illis est
vt sit illud qd circūdat ipsum ex epate et splei? sicut aut
male p̄p̄lonis. **Ca. iij. de debilitate digōis.**

tes recte in ventre phibent digōez et corrupunt eā qd
mouēt cibos et mouent in eis. Et cibus q̄dez corruptus
i stō aut qd putrescit aut qd adurit aut qd acescit aut qd
acq̄rit qualitātē nō p̄portionalē ad aliq̄ qualitātē p̄sue
tap. Et totū illud ē aut qd cibus puerit ad illud aut qd
hūor fm illā formā p̄misceat cibo et corrupit ipsū. Et qñ
q̄ est iste hūor natās: et qñz est p̄p̄ residens ad inferiora
stōi q̄re nō dilatat n̄z puenit ad os stōi. Et quonies ad
dis cib? acescit et ascēdit ad os stōi et p̄misceat cū toto ci
bo: et qñz est h? hūor penetrās i venis deinde reuertit su
bito qū opponit ei oppilatio subito i facie meatuū cū q̄
bus non p̄p̄at penetratio. Et qñ stōus ē calidus absq̄
mā aut cū mā cholericā effusa ex epate ad ipsū p̄p̄ mul
titudinē ḡnatōis ei? in ipso p̄ viā fellis p̄dictā corrupū
tur i ipso cibi leues et digerūtur fortes grossi sicut caro
vaccina. Et splei? ē cā corruptōis cibi. Et scias q̄ cōru
ptio digōis qñz adducit ad egritudines p̄imas mali
gnas sicut epilepsiā et melācholiā mirachā et filia: imo
est m̄ egritudinē et ozigo chronicā infirmitatē. Et qñ
q̄ corrupit digō p̄ualecētib? et ḡnat acetositas et idicat
reciduatōne ppter illud qd timet de putrefactōe. Et
multotiēs qdē facit accidere corruptio digōis p̄uritū.

Ca. iij. de debilitate digōis.
Causa debilitatis digōis sūt oēs cē quas dixi
i corruptōe digōis: et signa eaz sunt illa signa.
Vex effusio cholere ex illa sūma non debilitat digōem
sed qñz corrupit eā. Effusio aut melācholie qñz aggre
gat abas res et sūt etiā sicci et hūidi ex hac sūma non p̄
ueniunt abo sola ad hoc vt destruat. nā hūidū pducit
ad hydropisim et siccitas pducit ad afectionē. Et ex
cās debilitatis digōis ē raritas mirach et puitas cānis
ei?. Et qñz est cā in debilitate digōis velocitas descen
sionis cibi aut p̄p̄ lubricitatē stōi ex eis q̄ scis i cā lubri
citatē stōi. Et n̄ ē illd ex cās corruptōis digōis et n̄ igre
dit i eis imo igredit i cāis debilitatis stōi. Et hic qdē dīcē
sus ante horā qñz sit ex bonitate p̄prehensiois stōi sup
cibū qñ festinat expulsua motu suo et ē fortis. Et qñz
sit ppter debilitatē retentis: q̄re non retinet et non p̄p̄e
hendit sicut oz donec digeratur itegre. Et qñz est p̄p̄
apata cala aut phlatica aut melica et vlcera et filia quāz
non sit bona p̄prehēsiō. Et qñz non sit bona p̄prehēsiō
cā cibi qū est grauis aut mordicatiū? choleric? aut ē ca
lidus aut stōus bz p̄p̄lonem calidā: aut i potu sumit hūi
ipsum et cū ipso est p̄p̄lo calida hūis bonitatē digōis ali
qd calm phibens digōem et fm p̄lm corrupit ipsā et nō
phibet ipsā m̄. Et h? quidē boiez sicut scis qñz sanat
et tēperat digōem ei? potus aq̄ sic. et sūt qñz in stō sunt
hūores mali et p̄p̄ie mordicatiui distinguētes int ipsuz
et int cibos q̄ non sūt bone p̄prehensioes et retentōes et
est desideritū expellēdi vehemētius. Et illud qd ē cā boni
tatis digōis est p̄p̄ bonitatē p̄prehensionis. P̄prehēsiō
eni stōi sup cibū qum ē itegra et ē non ipediens digerit
qd sibi p̄tinet. Et si ē itegra h̄ ē grauitas et stōus retiet
cibū retentiōe ei? q̄ bz tremorē ppter quandā grauedi
nem et ē appetens vt sepet ipsum ē digō infra illā et non
sit eructuatio et rugit? Et si non ē p̄prehensio ē debilitas
digōis et rugit? et eructuatio. Et qñz pducunt debilitas
digōis et puerfio cibi ad phla ad tremorē et frigus extre
mitatū et p̄motionē paroxismi febris. Vex pulsus non ē
pulsus fact? in initio paroxismi febris. Et qñz sit debi
litas digōis ppter nauseatiuā satietatē et rep̄lonem aī
cedentē. Et in lib? qdē mortis velocis dī q̄ si super
oculos ei? q̄ bz nauseatiuā satietatem et tarditatē digōis

borbor nigra appetit fisis ciceri et rubet ps et viridis
fit ps alia tunc ipse incipit cum diminutione rationis et moritur in
septuaginta. Et ex causis corruptionis digonis et destructionis
ei est tristitia sicut ex causis bonitatis digonis est gaudium.

Ca. iij. de signis debilitatis digonis.
Lla quidem que levis est significat gravitas et exte-
rio et remanentia cibi in stomacho longior plura. Si forte
autem significat eructatio adducens saporem cibi per v. ho-
ras rugit et nausea et extensio et estuatio anhelitus sed vlti-
ma significat quod cibum non alterat alteratione de qua sit cura
dum penitus sicut si sit frigus superflua valde et cibum qui non
digerit nisi tarde descendit tarde nisi sit propter motum virtu-
tis expulsiue ex mordicatione aut qualitate alia dicitur aut gra-
uitate. Et signa eius que sunt propter propulsionem si ea que iam sci-
uisti et quod est apprehensio tremula absque forti appetitu dicitur
sionis cibi et est desiderium eructandi absque euentu rugit
et eructationis frequentis et singultus et inflatio petentes il-
lud aut sicut si euenerint per. Et signa etiam in qua est causa dicitur
suis cibi ante horam si lenitas egonis et feror etiam et paucitas
mundificationis epatis et corporis ab ea et quoniam accidunt cum
ea mordicatio et inflatio. Et significationes quidem eius que
est ab humoribus calidis si sitis et puritas appetit et eructua-
tio fetida fusa. Et illa que sit ex humoribus frigidis significat
illud quod egreditur ex eis cum vomitu et acetositas et casus
appetit cum significationibus frigidis et materiei predictorum
in tractatu per. Et illa que est ab asperitate et siccitate significat sig-
na eorum.

Ca. v. de cura.

Quam fuerit debilitas digonis accides a causa leui-
tatis aut a repletione antecedente non plima tunc suffici-
ent in ea longius somni et dimissio exercitii et vo-
ciferationis et balnei et administratio vomitus cum aqua tepida et
subtilitatio regis. Et quoniam est plus illa et maior et sit post ac-
ceptionem cibi mordicatio et nausea et eructatio pueniens
ad saporem cibi ut sumat in potu aqua tepida multoties
et non cesset iterare donec euomat totum illud quod corruptum
est deinde effundat super caput eius oleum aliquod et vaporis
vent eius et viscera cum pano calefacto et fricent extremi-
tates eius cum oleo de oliuis et oleo rosae et effundat super ipsum
aqua tepida et describat ei plixitas soni et prohibeat ei cibum
in die illa. Quod si in mane surrexerit letus et fortis ingrediat bal-
neum et si non redeat ad somnum et regimur subtilitatum et dor-
mitione pauca et leue tribus diebus primum vltimum quod puer-
tatur stous etiam ad dispoies sua et quoniam indiget solone ven-
tris. Et per quidem est ex medicis magis iuuatis ad digonem
nem et somnum ois iuuat digonem. Vltimum sonus super finistru
est plimi iuuanti in hoc propter propulsionem epatis super stoum
sed sonus super dextrum est causa velocitatis descensionis cibi quoniam
preparatio stomachi facit illud necrium. Et scias quod ample-
xari infantem propter quod ad hoc ut poluat secundum longitudinem no-
ctis est ex rebus magis iuuatis ad digonem et os ne superue-
niat ei sudor. Sudor enim infat et prohibet iuuantibus cale-
factionis cum caliditate sua inata et os ut sit cum eo anhe-
litu estuatio. Estuatio enim et motus appetitus variat motum
virtutis nutritiue. Et sunt quedam homines qui amplexantur catu-
luz canis aut cattum masculum nigrum. In debilitate autem digo-
nis scilicet propter caliditatem cum materia ex eis que perunt sit oryppo-
rii diacydonie et cibi acetosi stipitici almuati et collega-
ti et que sit fies illis ex frigidis. Et perit ei podus. Item suffus fa-
cti ex rosae spodiis. Item coadi frici. Item sumat in potu cum
aqua granatorum aut oryppozio diacydoniten.

Ca. vi. de signis corruptionis digonis.

Significationes quidem eius ex quibus cognoscitur cor-
ruptio digonis manifeste sit. Vltimum significat

que quoniam associatur et quoniam non associant sunt rugitus eru-
ctatio et mordicatio. Et significationes eius que sunt propter dispoies
ciborum predictas si cognitio dispoium et motus eorum an sint mul-
ti aut susceptibles putrefactionis aut sit erratum in ordine
eorum aut hora ipsorum. Et motus quidem super ipsos est genus er-
rois propter illud cuius rememoratio precessit et ut quotiens
fecerit illud accadat corruptio digonis et quotiens cauet
et abstinet rectificat digonem. Signa autem accidia propter propul-
sionem stomachi et egritudines eius cognoscuntur ex signis predictis in
causa aggregata et quoniam materia corrupta est in stomacho in ipso sit nausea
et accidia que sunt cum corruptione digonis frequentia non habita
vicissitudines et si sit illic vicissitudines tunc medicine sunt
aduenientes effuse. In facta autem propter raritatem stomachi et attenua-
tionem texture villorum eius et accidia dispoies ad ipsum sicut
verustatis signa sit prolongatio doloris stomachi et egritudinis eius
et debilitas digonis cum debilitate appetit et attenuatio cor-
poris. Et ex istis quidem quoniam accidunt debilitas digonis
et destructio eius sine corruptione ipsius. Facta autem propter ve-
roitates significant significaciones ventosorum predictarum sed
significaciones effusionis ex membris coibus si ex eis que di-
ximus in locis suis ut phidres dispoies illi membrum in seipso
et ut cognoscas an multiplicent in ipso effusiones ad me-
bra alia in vltis alijs sicut ut cognoscas an ille cuius stous
existimat ledi a catarris habeat catarrum descendente ad
guttur ad pulmonem et alia. et signum casus corruptionis digo-
nis propter effusionem cholere est ut sit propter non cum illa cho-
lerica deinde inueniant in stomacho mordicatio et natatio cibi.

Ca. vii. de cura eius.

Pincipium illius est ut egrediat quod est corruptum
in stomacho ex cibo vltimum ad finem sui cum vomitu aut solo-
ne ventris et ut rectificet regimur eius quod comedit et bibit
et reducat in oibus dispoibus ad illud quod necrius est ut
expellat cum cibo donec verificet eius bonitas que mundi-
ficet stous prius cum potu aqua rosae. Si autem fuerit corruptio
digonis propter caliditatem stomachi aut propter cholera effusam
ad ipsum ingrossa cibos eorum et declina cum eis ad frigus a-
deo donec sint sicut caro vaccia cum aceto predicta et non po-
nas sibi subtilia quoniam subtilia corrumpunt in stomacho eorum velo-
citer. Et os ut ille que ex eis cholericus est euomat ante cibum
Et si fuerit illud propter frigus curet illud frigus cum eis
que diximus in causa sua. Et si fuerit causa raritatis stomachi curet cum
medicis odoriferis stipiticiis predictis et cum cibis boni chimi-
velocis digonis que sunt facti declines ad exccatorem et sti-
plicitate arte et cum seibus et relijs que diximus in capitulo ag-
gregate. Et ille in corruptione digonis cuius causa est effusio
cholere ex cursu predicto eueniens raro os ut puelcat vo-
mere ante cibum multoties quod si meliores post illud et sumat
cibum abscondat hanc consuetudinem ut non debilitet stous
ipsum et cum hoc os ut post vomitum sumat robur pfortan-
tes stomachum repellentes quod effundit ad ipsum et assidue fiat
emplastrum stomachi ipsum cum eis que pfortant ipsum ad expellendum
quod ad ipsum effundit deinde ponant ei circuius in quibus
euomat ante cibum secundum rationem predictam. In illis vero quod
rui stomachi cibum accendere faciunt si fuerit acetositas prius acci-
dalis sit iuuantibus cum lacte pomorum dulcium et iuuat co-
riandrum quoniam bibunt ipsum ante cibum cum aqua et sicut masticum quod
in potu sumit ex eo. Si autem fuerit fortis tunc ex eis que prece-
ad hoc fortiter magnifice vltie sit sumitates signanti cum car-
ui et sicut oia elaria calida et elarius Alchabithi. Et quoniam
iuuant cum geleniabi infuso in aqua calida. Et ex illis que ipsi
perunt et ut sumat ad mansionem hoc medicamentum. Et cym-
leis aneti amborum an. per. i. rosae. ru. ablati capibus p-
tes. i. cribellens post pritionem cum ozali cuius dosis sit

medietas. s. i. cu vino pmissio. Si vero idigent eis qd sit for-
tiora hoc qd ut vrant vomitu post comestione salis et ace-
tosi et acuti sicut foca. expectet itaqz postea. i. hora deini
euomat cu huius acetoso mellio calefacto et succo rhabba-
ni et cu eis qd cursu eorum icedunt et ex aqua mellis et siliabus
deinde medicent cu tro. ro. maioribus et cu trisera. Et mit-
totiens qdem non est necrius si ea vomit qm est ca in ipsa
sitas finis ppter quas acelsit cib: et qm cib: acelsit pa-
re tunc est maior corruptio: et oz ut hns ea dimittat ciba-
ria cu micis et iura et cibet exuccantibus et frictis et eis qd in
patell coquant et carne rubea. Et oz ut copoz eorum ppo
pmutet nri. Et ex eis qd viscat oem cibum corruptum in sto-
est ut expellat. qd si na sufficiens fuerit facere illud tunc suf-
ficiat ipsa: et si na non e sufficiens ad illud sumat diacymi-
num fm qritate necessitatis. si aut non sufficit adiunet
cu reliqs elarijs solutius de qbus sumat qritas pauca
sz mensura qd educat fer: et diacydonitem et ex suma eorum
q eligunt ex eis. Et signa qdem bonitatis pprehensiois
stomaci sup cibum et bonitas digois qd est i vltio et oia eorum sunt
ea qd dixim in c significationu. Qd si res p dicit non fue-
rint sed sentiunt p turbatio et grauitas et d fideriu minue-
di grauitate cu pstrictoe accite tunc scias qd stous e vehe-
mentis pprehensiois sed e abhorrens suma cibi in qritate
sua: et scias qd digois est fundi stomaci: et appetit: ois stomaci.

**Ca. viij. de tarditate descensus cibi ex sto et veloci-
tate descensionis eius.**

Quandoqz remanet i sto aliqd de cibo vsqz circi-
ter. xv. horas i dispoie sanitatis et. xij. horas. et
illud e fm cibum in leuitate sua et significat illud iuentio sa-
poris ei in ore et i eructuatoe. retentio naqz cibi in sto n
est nisi pp tarditate digois vsqz qd digerat expulsio eius
et pp expulsioez expulsue qm pplet digois: aut pp motio-
nem mouente expulsua sicut modicatio cholere aut me-
lacholie acetose aut alie eorum qd dicim. Et non e sicut
existiauerit qda qd ois ca i retentoe ei est strictura mea-
tus inferioris. Na si eet illud non eet polis exit: denarij
et aurei deglutitoz et vinu et lac no remanerit i sto et am-
bo n narent i sto debili et faceret rugitu et inflationez:
imo ca in descensioe cibi nalis est digois et vtus stomaci ad ex-
pellendu cui non e puenientia magis cu aliq in dispoie
cibi qu non accit sto nocumtu ddec digerat cib. Sto-
machus eni sanus pprehendit ipsu et pstringit sup ipsuz
meat: suus inferior vehementer: quqz adest hora expellendi
dilatata et expellit stous qd in ipso e cu villis suis latitu-
dinalib: et quoties festinat digois festinat descensu: et si ta-
dat tardat nisi accidat aliq cap facientiu descendere cibum
a sto qu nondu sit digest: ex eis qd iaz sciuit. Et qritas
qdem eqlis remanentie cibi i sto et egressionis ei est illud
qd est iter. xij. horas vsqz ad. xxij. horas. Et cib: qd pti-
mus qu non digerit pp sua multitudinē: et ille cui qritas
est mala etiā tunc nullus eorum remanet i sto sano fortis ex-
pulsiois: imo expellit ad inferiora velocit. Et qnqz succe-
dunt ei flux: ventris et colirica passio: et qn fuerit stous
debilis quez cib: grauat aut pcerosus hns bochor: aut
fuerit in eo hūor viscosus lubric: non morabit i ipso cib:
nisi pax: et sit h: fue sit debil retentia siue digestia. Et ti-
bi qdem polle est ut cognoscas signa qd oz te cognosce ex
cais hōz ex eis qd tibi pterierit in capitulis predictis.

**Ca. ix. de cura eius a cuius sto tardat descensus
cibi aut in cuius sto natat cibus.**

Et cura illi est sonus sup dex. Adiuuat eni
ad h: ut velocit descēdat cibus a sto qvis sit
debilis adiutorij ad digerendu: et adiuuat ad h: deambu-

lacio subtil et fricatio pedu et ptractio ventositatis cu eo
qd scitur in capitulo eius.

Ca. x. de cura eius a sto festinat descensus cibi.

Quando antiquoz fuerit qd noiauerit istos stomaticos
sed postremo cecidit nom stomi sup aliqd. Et ex
eis qd expta sit istis e ut admistret eis emplz ex
farina senugreci et seio lini et melle et i potu sumat ex eo
et: et ex eis e ut sumat vitelli oui assati et cochliariu melle
et. ij. danic mastice p triti p iungatur oia in cortice oui et
assent sup cinere calz et sine intermissione moueatur ddec
pzepta sint et comedatur et admistret h: trib: dieb: et oz
ut admistret ante cibum aliqd ex stipticis siis si fuerit illic
ppo calidat: aut pmissu cu calis si fuerit ppo dclius ad
fuitate: et tū iā sciuit oes bas medicinas. Et oz ut dormi-
ant sup cibum et no moueatur neqz excitent oio et ut stri-
gantur extremitates superiores.

Ca. xi. de eructuatoe stomaci et duritie eius.

Quandoqz adueit durities i sto siliis apati et tū
qd e apati: et est ca eius frig: inspissas aut melia
igrossans itras fin apatoe. **Ca. xij. de signis.**

Ut ut cognoscat ca eius et non cueniat sig-
nificatio.

Ca. xij. de cura.

Iat emplm ei cu melliloto et croco et mastice
et balsamo et ture et bdellio et spica et codume-
ni et mugath et cera et oleo ros. Et sif oes curatoes di-
cte ad apata dura et pzie ea qd dicta sit in c debilitatis
stomaci pp duritie. **Ca. xij. de signis.**

Ca. xij. de cura.

Quandoqz accit ventositas et no remouet et e
reteta i ore stomaci et ipedit: oz ut euec cu eructua-
tione sicut eiant supfluitates natates cu vomitu et si no
erupit digois et natat cu cibo nisi accidat mltitudo hui-
tatu et phlatu pzeptoz ad h: ut pueratur i ventositate
tunc eni necrius est ut sit supfluitas in pmoioe eructua-
tois ex eis qd mouet rem pzaua. Et ex eis qd q mouet
eructuatione sit oziganu et solia rute et anisu et carui et ca-
lamentu et meta et ameos et gariofili et mastix et tus ma-
sticat et haustu. **Ca. xv. de cura eructuatois supflue.**

Causas qdem eructuatois et significatoes eius
sup dispoies ia dixim in c significationu. In
acetosa qd pferit patietu ea potare diapipeo
ca vino et qnqz iuuatur si i potu sumat ate pzeandiu suuz
et cena sua coriadi fici podus auz. deini bibat p ipsum
vinu puz. Et ex eis qd sedant ea fm qd dicit qda e ut li-
niat stomu cu stercoe galline et calce. In sumosa vo si e a
ma pferit apstintu et hiera. Si vo e sine ma ea qd infiant
et extigut et forte faciut sic sit robur fructuu froy et cibi fii
Ca. xij. de egritudinib: instrumentalis et coib:

Ca. xij. de cura apatib: calis stomaci.

Sed accit apata cala pp cas cognitias que
faciut accidere apata cala. Et ex illis cais
sunt dolores plongati. Et qnqz sunt apata
eius calida sanguinea et qnqz sunt colerica.

Ca. xij. de signis.

Quando plongat in sto dolu qd no remouet q
uis regim bonu fiat te existia qd illic e apa. Il-
lud aut apa qd e calim significat cu hoc inflamatio vebemil
et adustio fortis et sitis et se. isepabilis et dolor pugituius
et augmetu qd qnqz sentit et qnqz pducit ad puiitioem
sensus et ad fursen et ad meliam. Qnqz extenuat corp:

et profundatur oculi et resoluitur na et multiplicat fluxus ven-
tris et vomit et sepal febzis et minozal vna et stous pp
mit sub digitis vbi ppter duritie no pprimebat sub di-
gitis tuc iam fit exitura: et qñ accit cu dolore in sto frig
extrematū tē illd ē sigm malū. **Ca. iij. d cura.**

Quado autumat qd apa calm appet aut appe-
bit ppter vehemētia adustiois et inflammatōis.
tūc meli⁹ est in pncipio vt icipiat a repulsiois
et inungat stous cu eis q si sicut oleū de cydonijs et fiat
ei emplm cū cydonijs et corticib⁹ cucurbite et portulaca
et farina ordei et q currūt hac via quīs abstinentia et sub-
tilitatio cibi et regis magis iuuaria sūt eis. Quōqz medica-
ris apata stōi calida tē caue ne i potu tribuas solutiū
forte aut quod vomere faciat. nam administratio pomi-
tus error est. **P**hlebortomia aut necessaria est i pluri-
bus hoīs et aliena solutionē laboriosa et vomitū et sis p-
tent⁹ cibis lenitis et medicis sicut aq ordei et almea et a-
triplicib⁹ et cucurbita. Et multiplicare medicias lenifi-
cativas sicut cassia si. nō est malū et vt eū fiat cū cassia
qm pferat apati et exiccat mām. Et qñqz admisceat ei ex
biera et aloes pōdus. ij. danich vsqz ad. s. z. et meli⁹ b⁹ ē
vt i potu tribuat cassia. cū aq endiuie et qñqz ponit in ipa
apfynthij papz qm ē iuuatiū cū sua stipticitate. Et qñqz
vnt⁹ i ea qdā myrobalaīs. ego vō nō declino ad eolū
si sit apata i via dubitatiois et ego abbozeo b⁹. Et qñ ap-
paret nō o3 vt admistrent. Et qñqz dāt eis i potu scamo-
neā cū si⁹ acetoso: et ego abbozeo eā. Et qñ appet et si
ē ex b⁹ exculatio tūc def aloes aut. i. cū si⁹ acetoso q
uis dimitte ipsū sit meli⁹. Et ex solutiū iuuatū i pncipio
ē vt sumant aq solatri et aq endiuie. 3. ij. et medulle cas-
si. 3. ij. et olei d cucurbita et olei aigdalī ambōz añ. 3. ij. et
def i potu et sine cessatōe lenificet nā cū b⁹ si fuerit sic-
citas vsqz ad diē. vj. Et o3 ne sint auri potae aq frāz pfi-
mā n3 calaz: imo frangāt eā cū iuleb aut robub fructuū
Et abstinentia qdem a cibo ē ex illis q eos valde iuuant
et si dolor vehemīs valde fiat dabis ei i potu pōdul. 3. ij.
de seie cucueris cū aq sia aut aq albela et sumāt in potu
aq tabarzet etiā: qm ē iuuatiua vald et aq altaracon
etiā. Et empla scā ex bela et cappib⁹ et balaustijs et ale-
nistides si iuuatia valde et apfynthij qñ ex eo fit ēplm
pferat apati. phibens ne ibibat in oib⁹ pñb⁹ stōi. Et qñ
diu calitas pmanet et si sit p⁹. vj. nō abscondas aq endi-
uie et aq solatri et aq kekengi et aq altaracon et pmissce
cū ill qñ trāsiēt. vj. añ. tro. d rof. 3. z. et aliqd d succo ap-
fynthij et d mastice et pmissce cū eis et aq seicli et aq apij
Et sit cib⁹ vsqz ad. vj. ex mē excoctatū cū atriplicib⁹ et
blitis et cucurbita cū oleo aigdalino aut oleo omphacio
Et sint illa que i potu sumūt iuleb et aq pzuon et succ⁹
endiuie et altaracon et i sine ei⁹ pmissceatur cū mastice
et succo apfynthij. p⁹. vj. aut misceat cū eis que ab abster-
gūt et maturāt parūp sicut ficla et alubleb et def i potu
eis tūc si⁹ acetosus et qñqz sumūt eū in potu āte illd ali-
quot dieb⁹. Et qñqz sumūt ipsū in potu cū viol nutritiū
si nō fuerit nausea vehemīs ipediēs et illd qdem vsqz ad
xiiij. Quōqz sedat iflatio et lenificat apa tē est hōa resolo-
nis. qñ g declinat parūp introducatur i emplis ea que sūt
sicut mastix et apfynthij et ponat pō⁹ ex si⁹ acetoso abfz
tioze. Et qñqz sufficit sumere in potu cassia. si. i aq seniculi
et apij et oleū amigdal. dulce vsqz ad finē ei⁹. Et rect⁹ ti-
bi ē qñ ad sumū puenit cura boza mollificatiois et resolo-
nis vt nō audeas sup vtraqz audacia nuda cuiuslibz eaz
imo pmissce medicias mollificatias cū stipticis. nā in b⁹
vt sis ptem⁹ mollificatiois ē error magn⁹ et qñqz pducit pa-

tientē ad mortē siue sint medicie que bibatur aut posire
sup ipsū extrinsec⁹: et stōus qdē digniō ē hoc q par. Et
stipica puenientia ad hāc rem sūt illa in qbus ē arōatici-
tas sicut mastix et rof. et galle et galia et balaustie et extre-
mitates arbor. Et ex oleis oleū d cydonijs et oleū d ma-
stice et oleū d malis et oleū d neriden et oleū omphacinū
imo o3 in estate et in pncipio vt admistres i emplis abo-
rū oleū rof et oleū omphacinū et oleū d cydonijs et oleū
d malis. Et i hyeme et i hoīs resolonis oleū d neriden
et oleū anetini et oleū camemill. et oleū d lilio et oleū de
mastice repate. **C**ollectio emplī boni i pncipio et augmē-
to et statu. R. farina ordei et faufel et nēufar oīuz añ. 3. s.
rof. 3. i. et. s. croci. 3. s. viol. xij. dragagati. v. altee came-
mille oīuz añ. x. sandali. xv. mastice acarie balaustie oīuz
añ. xv. cere et olei rof. cū qd⁹ pñciatur. Et ex emplis bo-
nis in pncipio apati sūt radix lilij mellilotū cera et oleus
viol. Et nō o3 vt emplm fiat cū lubricitate vehemēti ven-
trie: imo tēpet vent in pñs deū admistrent empla. Et
ex emplis bōis in boza fiat vsqz ad declinationē ē illud
qd. R. cymas squanti et camemillā et mellilotū et apfynthi-
um ro. et spica et radice altee et sandalū et faufel et crocū
et grana lauri et que sūt filia illi. Adat in stipicis i pñ-
cipijs et in resolutis in postreīs. Et ex medicis bonis in
maturado apa calidū cū querit maturatio et almerē
est vt sumatur extrematū rof. et extrēitū abfinib⁹ et
extrematū sempuue et corticū cytri extioz et mastice
et turis oīum añ. ps. i. et. s. et cydonioz et dactiloz ima-
turoz et croci et aloes et myrrbe omniū añ. pte. i. et ce-
re et olei camemill. et olei d neriden omniū añ. ptes. x.
Qd si cā in euētū apatis fuerit dolor añs de vitate ē
vt curet cū subtiliatū tūc puenit ad apa tunc o3 vt abfci-
das subtiliatia ab eo et sis ptem⁹ sedatiuis doloꝝ sicut
est adeps anatis et galline. Et qñ antiqur apa tūc da-
in potu tro. d spica et fac emplm ex empla d bdellio cū
granis de ben dco in āndotario. Et ex eis que pferat ad
hoc ē ceratū cū oleo d balsamo et aloes et cera alba. Et
o3 vt admistret ceratū. **S**. pñciū in cā d bilis itatis stōi
et emplm d mellilotū ē ad hoc iuuatiū valde. Et ex ill
sūt camemilla et balaustie et semē lini et mellilotū et altea
ex qbus sit emplm et fiat ex eis vaporatio et embroca fi-
at cū decoctōe iploz. Et ex eis que sanāt illud ē illd qd
R. rof. 3. x. xilaloel. 3. ij. mastice se. endiuie cuscute om-
niū añ. 3. ij. sumatur in apate inflamato cū cāfōa i potu
aut sumatur. iij. sextaria cassia. que decoquat in lb. i. aq
dōec remāeat. s. deū colet et pñciat sup ipsā de aq sola-
tri et aq kekengi sacraati et buliat et pñciat sup ipsam
3. s. hierapi. et sūt i potu ex ea illd q fortis ē totat itegre
et debilis medietatē ei⁹. Et si indiget fortiori hoc addā-
tur ex se. apij et se. caulis et amōiacū et medulla cerui et
adeps gallie. Et qñqz indiget empla bolūmi et empla cy-
trino. Et in hac boza qñqz nēriū ē vt in potu denē tro.
d bdellio. Et ex emplis iuuatib⁹ in hoc ca. ē emplm h⁹
R. cere et olei d neridē abōz añ. 3. i. mastice et cipi et sq
nāti et aloes omniū añ. añ. i. et bdellij. 3. ij. soluat i vio
et aggreget int⁹ hāc medicinas sū acceptōem ēpli. Qd
si fuerit illic solō ventris qñqz erit necrium vt ponas cū
istis succū acreste aut succū apfynthij aut aggreget inter
vtrūqz. Et de errore maxio ē vt plonget ipō tollerātie
apātis et incessant fiat curatio cū infrātib⁹ et sit apa in
via vt fiat exitura et prohibeat a maturatione: oportet
ergo vt pñderet hoc. Et iā dictū est q suspensiozū factū
ex lapide befelis quū suspendit ita vt tēgāt sū⁹ erit iu-
uamentū ei⁹ magnū in doloꝝ ei⁹ et apatib⁹ ei⁹. Qum

De apatibus frigidis pblematicis **L.iii.**

De signis. L. v.

De canoē i h'ēt ē ut n' eūēs iſolutia a ſtipticis.

E De apertib' duris & grossis. **L. viij.**

De cura. E. viij.

ribus ad hoc et indubellati ē illō rō. **z.** meliloti **z** feugre
ci **z** cæmille **z** baccap lauri **z** altee **z** apsinthij oium ana
ptē. **i.** amōiaci turis abop ana duas tertias pto isoluā
gūme iste in decoctōe sicutū. **xij.** cū uino cū melle deū **z**
iūge cū eis has medicas et fac ex eis ēplz ē ci mirabile
Emplm aliō. z. fordiū urcei **p. vij.** storacis. **p. ij.** mastici
p. i. glutis alibath ptē. **s.** secis olei d neridē q̄ritatē q̄ p̄si
ciant medicie. **Emplm aliō. z.** amoniaci. **vij.** melilo
ti. **xij.** cere. **vij.** croci myrrhe bdelij iudaici oīū ana. **vij.**
olei d balsāo lb. i. **Et** ex eis q̄ ualde iuuaria s̄ eis ē oleū
d succo uitis **z** ex eis q̄ cōfēt eis ualde s̄ decoctio ireos
cū calia si. **Et** ēplm qd diximus in caplo debilitatis
stōi cū duritie. **De** scripio ēpli bōi. **z** masticis turis
apsinthij oium ana ptē. **i.** amoniaci croci abop ana ptes
ij. cipi. **ij.** fac ceratū cū oleo d neridē tāte q̄ritatis q̄ leui
tas fiat. **Et** qn̄ accit illd qd raro p̄uēt. **s.** ex p̄mutatione
apatis p̄blatis ad apa dux tū p̄uētiōr cura ē ci ēplm
b^o descriptōis. **p.** amōiaci bdeliū sem̄ caulis aigdalas
amaras storacē liqdā masticē spicā s̄qnātū cipū gūme dīl
soluā **z** alia tant **z** fac ex eis ēplz. sintqz cibi corz sic bas
pagi **z** alubleb oleū aigdaliniū dulce **z** p̄pe et qd p̄mu
tatū ē ab apate calido. **De** adubellati **i** stō. **l. ix.**

De signis capitulum decimum.

Portet ut icipiat a phlebotomia ⁊ a iugine stōi apa
ti a pate calido extriseco cū q̄ sit posse ut phibeat

fieri dubellari nā si fit dubellari ⁊ incipit ēē in uia ma-
rationis oꝝ tūc ut fit ⁊ res leuio. Et si autumas maturati
onē ppinqꝝ oꝝ ut in potu tribuas lac ꝑcent muctū uice
una pꝛ aliā cū aqꝫ calida ⁊ tāgas duritiē ⁊ ꝑfideres an
cōpmat ⁊ attēdas cōmotōem ⁊ tremorē ⁊ cōpressiōez
apatis nā si nō cōpmat illō oꝝ ut in potu sumat hñs ipm
taraxaconē ficcā cū aqꝫ feugreci ⁊ tribuloꝝ ⁊ oleo aīgda
lino amaro. qđ si idiger fortiori hꝛ. ⁊ ē icipio i uia ma-
turationis iā addēs supꝫ pꝛmā pōat in eis oleū dꝫ ker-
ua. Et ex eis qꝫ expta fit in hꝛ ē ut sūat in potu hñs eā ta-
raxacōis sicce ꝑritarē. 3. i. ⁊ 5. seīs almarū ⁊ feugreci.
3. i. lat. illō ⁊ bibat cū ꝑbūdā lactibꝫ ꝑcent muctis cali-
dis sicut ē lac asine ⁊ caprū ⁊ ꝑritas lactis fit triū. 3. ⁊
milceat cū eo ex galia pondꝫ. 3. iij. eiꝫ. Et ex eis qꝫ exp-
ta fit ē ut sūat taraxacōis sicce. 3. i. ⁊ fēi. 3. ij. ⁊ se. mar-
u. 3. iij. tantꝫ ⁊ cribelent ⁊ ꝑficiāt cū lacte capno ⁊ ole-
o sīsamio ⁊ fiat ex eis ꝑꝫ si dubellari. Et oꝝ ut fiat bal-
neū cū aqꝫ repida ⁊ ut pōat ꝑꝫ aliqđ si bubellari factū
ex ficubꝫ ⁊ camemulla et feugreco decoctis ⁊ fit in eo ap-
sinthiū ut ꝑfortet ⁊ qđ aīrit ex oibꝫ illis ē maturatio apa-
tis ⁊ eruptio. Quꝫ existiaueris maturatiōem postqꝫ iā
admisitaueris balneatiōem ꝑdcām ⁊ ꝑꝫ ꝑdcā ⁊ succel-
seris cū ꝑꝫ ficuū ꝑdcō substerne ei stramita duplicia ut
in culcitrīs ⁊ in calefaciētibꝫ ⁊ ꝑcipe ei ut iaceat si ea-
ꝑꝫ uentre inferiꝫ dōec rūpat sub cōꝑsiōe apa eiꝫ. Et
tu qđē cognosces qꝫ iā ruptū ē ꝑꝫ derumitiōem ⁊ attēua-
tōem ⁊ pꝫ illō qđ expuit aut cū solutiōe uētris egredif
ex sanie aut ex sāguine ⁊ oꝝ ut in potu tribuas tūc aloē
cū aqꝫ ēdiuie. Quꝫ erūꝑit da i potu incarnatiua qꝫ
ille qꝫ euomit sanie ex stō luo fit ad despatiōem ppinqꝫ
qꝫ ad ipem. Quꝫ existiaueris in stō sanie extrabe ip-
sā cū solutiōe uentris ⁊ nō moueas ipam ad uomitum.
Quꝫ nō ualēt hꝛ res admisit medicinaꝫ ꝑdcās in

Capitulum de duris. **C**ibi at puenientes et in pnc rei si so bitores scilicet ex ailo et ordeo excorticato et uicello oui. Et in fine ei illi in qd pounet anetui et fenugrecu secundum mensuram.

Capitulum de vulneribus in stō. **S**omacho qñq accidit vlcera et bottho pp acu itate bñop q in bibut corp ipi et q obuiat ei ex ipho. Et multonies fuit pp illd qd puit ad ipsu ex alijs. Multonies ei ulcerat stōus ex catarro descendente ad il lud ex capite calido mordaciuo aut cōrosiuo pp suas putrefactiōem q putrelcit et cōrodit stōus qū plōgat catarrus.

Capitulum de signis puenientie et differētie.

Altotiens pducit ulcera stōi et ppe i inferiorib et administratiōem anhelit et puocatiōem sudoris et sincopi et inflatiōem extēritatū. Et qñq significat vlce ra i stō fetor eructuatiōis et eleuatio uaporis facies icur rei siccitate ligue et exiccatiōem ipsi et i sincopis plima. et qñ si in stō botthor multiplicat eructuatio valde. Et iā distiguit int ulc scm i meri et it scm i stō qm i illo qd scm i meri scit dolor i ipso vsq ad posteri int duas spatulas et in collo vsq ad initia pectoris et vificat dispo sitiōem et trāst deglutiti qm significat locū dolorosi cū pñtia et qñ pñst hunc locū parūp. scā at i stōi ore significat qd dolor est in inferiorib pectoris et sup mis uentri et est uehemētiō et deglutiti significat ipsū cū pñstōe pectoris et plm et dclinat ad mirach et miora tur ex eo abeli et inflat corp et pducit ad sincopi pl mū. **U**ex scā in stōi significat exit corticis vlceris et in egōe ablsq excoctiōe in itēstis et uētiō doloris p qd et qd sumit in inferiorib stōi et sit dolor puus. Et distiguit int ulc i stō et ulc i intestinis p locum doloris qū ingredit cib in corp et exit cortices q egre dit in egōe rar et est cortex eius subtilis. Ex genere et quō egredit ex intestinis superiorib. Et significat qd est ex stō qd dolor n est in pñtib uiscer imo ā. **U**ex multoti ens appropinq et assimilaf dysētie. In eis at q si in i testinis superiorib oz ut tu ualde intendas. In uomitu at qū cortex igredit n est ulc nisi in meri aut stō. Et oz ut cū tu uolueris expiri illud ut cibes egrū ex aliq in quo sint sinapis et acētū.

Capitulum de cura ulcerū stōi. **P**aga recēs q si in ipso oz ut curet cū medicinis stipicis et dent cibi uelociū digōis et uent medic cine ulcerose in qd pounet stōs eris et cerusa et lithargy riū et tutia et filia imo oz ut curent ulcera stōi et corrosio in ipso in pñtis cū mūdificatiōe cū eis q si sic aq mellis et iuleb. Et n oz et ut sit in purgatorio fortitudo purga tōis et ledat ulcera plusq oz. Et oz ut sit eoz absterfio et ablutiō ad inferiora. Qd si fuerit illic corrosio et caro mortua oz ut medicet cū medicāne mūdificāte carnem mortuā et incarnante et faciente nasci carnes. Et o q p uenies est hiera picza ad illud et qū mūdificat oz ut in potu dēf lac acetosū uaccinū a q ablatū est butyrū et si sup de cydonijs et granatis et flib et dēf et aq ordeget granatis et frupi de fructib stiocicis. Et qñq nētiū ut cibēf uentrib uirulox et edox p ditor cū aceto. Et scias q qd diu n mūdificat sordes tota n est iuuamti cu re alit n administratiōis p solidatiuox. Et qū admistras incarnatiua et egritudo ē i parib meri et ore stōi tū po ne i eis ex glutinatis aliqd magnū sicut ē gūmi et draga gātū. Et qñq pñst ulcerib stōi filoniū et pñst et tro. de karabe pñst si fuerit illic uōit san. et pñst eis oia rob fructuū. et qñq pñst rob eupā. et rob apsitū et qñq si i stō ulcera et n ē exclusatio solōis uētris pp aliqd uo catiū ad hoc tunc oz ut soluas uētrē cū eis q si sicut ca

ha si. Qd si accidat ex ulcerib solō uentris curet cum tro. de spodio et robub stipicis cū aq sanc decocti. Et si fuerit illic corrosio curet cū eis q dixim in cura spu ti sanguis.

Capitulum de bothor in stō. **I**ntert eis mūdificatio cū solōe eoz qd pñstuz est fieri solōem uentris in ulcerib stōi et cibari cū granis granati cū passis et lacte decocto cum ferro ignito.

Capitulum de ruptura stōi. **Q**uoz stōus dirupit fortasse n quadit nisi pauci a ruptura parua.

Tractat. et de pñstōib stōi ex pre et qd ipse cō prehēdit et egredit ab eo et aliq dñstōib mirach et q sequit ipsum.

Capitulum de inflatiōe stōi.

Quandoz sit pp cibū qū in ipso ē hūiditas extra nea q pñst in uērositate et n ē pole caliditati si ē eglis ut resoluat ea ita q nō resoluat ipsā ad uentofita tē. Et qñq sit pp caliditate digestiua qū est debilis. ci bus nāq quīs sit n inflatiū in nā sua tū qū debilitat in ipso caliditas euaporat et facit. accidere uentofitate mā nāq in sua subā si n ē uērositatis plime n facit i uētrib euenire inflatiōē nisi sit caliditas minorata et moueat et n digerat sicut si priuet caliditas oio nō assotiat ei in flatio et si sit ex inflatiuīs et oē a q nō accit inflatio non accit ab eo inflatio nisi aut pp se ipsū. scā illo i sua subā aut pp duas res pñst ipsū qū una ē dominiū caliditatis si ipsū et alia frig qd n mouet aliqd. Et qñq est calidi tas apta ad digere et mā obediēs ei et mouet p illd qd ea retrahit ab ipsa ex potu aque plime si ipsa aut motu p mouēte ipsa. Et qñq est pñst cū inflatiua sicut faseo lox et lētiū et siliū et nō pñst fortitudo vtrius et aliena tio locoz digōis nisi sit caliditas fortis uehemētis vtu tis et mā uehemētis hūctatiōis. Et ex medicis inflatis ē uinū grossū et dulce pp grossitiē et nisi sit dulcedo sub tilis et generat ab eo uentofitas subtilis. Et qñq ē cā inflatiōis cēntia cibi calidi in nā sua nā qū ipse inuenit dispōem q calefacit qū sit digō et egredit ex h qd ipse est calidus potētia ad hoc ut sit calidus actu māz fiam hūida resoluat ipsū et facit ipsū uaporare. Et qñq si fla tō et rugit pñt uacuitatē uētris cū hūiditate cruda ui trea in stō. Ipsa ei cū occupat caliditas nālis ab ea cū cibis est qeta et qñ caliditas expedita puenit ad ea sol uit in uentofitate. Et qñq ē cā in h q nā qñ inuenit ua cuitatē et mouet vtrius mouet aer effusus in spātys et mouetur cū eo residuū uapoz hūiditatis et est sicut uen tofitas. Et qñq si cā in ea multitudo mellie et egritudi nes splenis. Et multonies sit frigus sūeniēs corpori ex terius cā inflatiōis et uentofitatis ex q replet corpus pñtea qā debilitat caliditate opantem in mā et facit op atōem et mediā opatōem et et operatō est digō hūmi ditatū et medietas operatiōis est uaporatō et qñ multi plicat inflatio in uentrib p ualescentiū indicat puerfio nem. Et egritudis lamirachiani plimū sit pp uehemē tiā caliditatis stōi et oppilatiōes uiax cibi ad corp qd reditiet retinet in parib stōi et facit acetosā eructuatiō nem et accit uomitū stupefaciens dētes pñst si cōicat splē et est egō hūida et igrossat san. Et qñq est illic apa faciēs uaporē mellicū et facit euenire melācholiā.

Capitulum de signis

Ilaz in q ē cā generatio uentofitatis et inflatio subē cibi significat reditus ad cognoscēdū subāz et qd sumit et qd in flatō nō est plima ualē n i horis bonitatis cibi et qd eructuatio qñ iterat bis aut ter se dat eius malitia. Et filr qñ cā i ipsa est hūor significat

ea assuptio aq̃ et cōmotio sonās et ad sumū qđ accit̃ vru
ti digētiue. **Q**uia ei cognoscit̃ p̃ inuentiōem cāe et imo
tionē inflationis et alatione regis. Et dīa qđe int̃ in
flatiōem melicā et illā qđ ex hūoribus malis crudis ē q̃
inflatio mlie est cum siccitate et alia est cū hūiditatibus.
Et scē ex cāis alijs signū ē inuētio aliāz causarum.

Capitulum. iij. de cura.

Sit cā inflationis cib⁹ dimitte ipsum tēdēs ad a
liū et meliora īgimē futuz et nō ledat digō et ul
q̃q̃ sit illud oz ut dormiat hīs ea sup̃ uētrē suū sup̃ pul
uiar plenū eis q̃ calefaciūt sicut est coctū. et si est cā ei⁹
fīlras stōi et debilitas eius curet̃ cū eis q̃ oz ex illis que
dēa sūt in ea. eius. Et ungat̃ cū oleo aliq̃ in quo decocta
sunt subtiliata dīrūpētia uētricitatē sicut ameos et kei
sim et cymīnū. Et si indiget fortiorib⁹ illis tunc sint ru
ta et semē eius grana lauri et alāiudē et sīseleos et sit o
leū ei⁹ oleū laurīnū et oleū de kerua et q̃ sunt sīfīa illis.
et q̃q̃q̃ sufficit inungei mēb⁹ ex oleo aliq̃ cū q̃ pmiscet̃
anetū et q̃ currunt cursu ei⁹ deīn cū ēplis fortis resolo
nis sicut ēplm scm cū isopo et aneto et aq̃ cineris et sīfīb⁹
Et q̃q̃q̃ sūt necessaria clisteria cū hī oleis et q̃q̃q̃ pōit̃ in
eis pip. Et si fuerit frig⁹ ex mā grossa nō dabimus i po
tu istas medicinas. Q̃q̃q̃ ei ipse addūt in cōmotōe uen
tostratum immo oz ut purgēus mām in p̃mis dīn dēus
eas in potu. Et si frigus fuerit purum et fuerit materia
pauca non curabimus de hoc immo dabimus eas in
potu. **E**t ex eis que in potu dabimus et magnificat̃
eoz iuuamētū ē māipul⁹ polij decoct⁹ in aq̃ uehemēter
deīn suat̃ ex ea in potu aut misceat̃ decoctō calāmīti flu
uiat̃ cū melle et sumat̃ ex ea i potu et decoctio galāge iu
uatia ē ualde galāge sic est et galāge p̃fectū cū sīr⁹ aceto
so scm pilule pue sicut cicer et sit dos eius aur. i. cū aq̃
calida et est ex eis que solōne educūt uentositatē plīmā
et hūiditatem paucā. Et ex eis que sūt maximi iuuamēti
in inflatiōe accidente ē castoreū q̃q̃ bibit̃ cū aceto pmi
sto cū aq̃ et rob cū oleo ātiq⁹ et p̃p̃e aceto alāiudē aut
sīlītico. Et dī q̃ calcaneus porci adustus ē bonus ad
h⁹ et q̃q̃q̃ sufficit in ea que leuis est ut in potu sumat̃ ui
nū puz parūp bibat illud deīn dormiat sī ipsum et sur
get sanus ab egritudine sua. **C**ūguētū p̃ferēs ei de
coq̃t nigelle et grana lauri et ruta in uino uehemēt̃ et
colet̃ deīn coq̃t ex oleo medietas illius uini cū ipso do
nec remaneat oleū deīn fiat inunctio ex ipsa. et sīst oleuz
de lilio. Dixerūt qđā aloes ē iuuatiua ualde infātib⁹
quoz inflātur uētres. Et inflatio inseparabilis melica
curat̃ cum eis q̃ sit ut sagzenea et alcadicō et ameos. Et
si indiget eūatōe forti administra pilulas fetidas et pōe
si spōgiā infusā in aceto forti ualde et melius est acetum
alāiudē. **Capitulum. iij. de rugitu.**

Quones cāe inflationis sit ipse eedem cāe rugitus
quā accit̃ ille cāe inflationis et nitit̃ nā eas expel
lere et nō pōt et nō expellit ad supiora neq̃ ad inferio
ra immo mouet̃ in uasis intestioz tūc est rugitus et p̃p̃e
quā est in intestinis subtilibus strictoz meatuū. Q̃q̃q̃ p̃
mutat̃ ab eis ad ampla intestina. s. grossa quiescit et mi
norat̃. **U**ex sōitus eius tunc est graui⁹ cū hoc q̃ est mi
nor. **I**n subtilibus uero ē acutus cū h⁹ q̃ ē plim⁹.
Q̃q̃q̃ pmiscet̃ ille uentositates cū hūiditatibus nō sūt
pure et q̃ inueniunt spaciū et sunt inflantes cōmouen
tes sōitū faciunt puenire sōitū uasis hūidibus strictum
collū. Et claritas qđem sōitus significat mūdificationē
intestioz aut exiccationē fecis. Et cura qđem rugitus
prima est cure inflationis et ille q̃ inuenit uentositatem

in uentre cū febre pauca bibat aq̃ cymī cū tereniabin i
loco peidiāz. **Cap. v. d. lēitate stōi et lubricitate**
Quādoq̃ ē cā eius malitia p̃p̃onis stōi et raro
fit ex p̃p̃one calida simplici quando peruenit ad h⁹ ut
mortificet retentiam et quādoq̃ fit p̃p̃t malitiā p̃p̃onis
fīe cū mā lubricitate aut absq̃ mā et q̃q̃q̃ sit p̃p̃ter ul
cera in stō que ledūt ab eis que ad ipsa perueniunt q̃
mouet̃ ad expellēdū ea et q̃q̃q̃ est cā eius debilitas ad
ueniens retentiue. Et q̃q̃ accit̃ post lubricitatem stōi et
intestioz et lenitatē eoz eructatio acetosa ē fm dictū
hip. signum bonū. Significat ei augmētū caliditatis di
minute nam si non fuerit caliditas non erit uentositas
neq̃ eructatio. **Cap. vi. de signis.**

Nota sunt et nō est necessarium iterare ea.
Cap. vii. de cura.

Si fuerit cā eius malitia p̃p̃ois calide cū mālīa
tunc oportet ut educat̃ hūor cū facilitate et ad
ministrēt post illud robuz fructuū stipticoz aut aqua
lauic ordeī decocti cū milio. Et si plōgat̃ illud est neces
sarium bibere ea que sūt sicut lac acetosum uaccinū dco
ctū aut in quo extingūt ferruz et lapides cū quo sūt ad
miste medicine stiptice sicut spodium et ros et karabe et
balaustie et alcort et hypodistidos et p̃p̃ian⁹ super medi
am lē. lactis acetosi. 3. v. d. medicinis et administrētur
super stomachū empla dēa in antidotario et sit cibus ex
lentibus excorticat⁹ et rizi. et milio cum succis fructuū
stipticoz sicut est aqua acrelle et aqua granatoz acetoso
rū et aqua cidonioz acetoso. Qđ si non inuenis exeu
sationem q̃n cibes eos carne cibabis eos illis que sunt
ex carne pulloz et cubugi tabegi affata ualō alperla ace
tosis p̃cedis. Et scit̃ ex istis cura eius que est raro et
minus ex casibus hūiusmōi egritudinis p̃p̃ter p̃p̃onē
calidā puram sine mā ex eis que docuit̃ te in re cōmū.
Qđ si fuerit ex frigore cū calefactis curet̃ ebibit̃. Et
empla eius sint ex eis que iam expōita sūt in loco suo et
fiat cibus eius ex canabit et minutis auibus affatis et
pullis et q̃m sūt tarde remanentie in stō et puluerizent̃ cū
speciebus odoriferis calidis stipticis aut calidis p̃mi
stis cū stipticis. Et si fuerit illic mā eūetur cū eis quoz
preterijt declaratio administrētur uomitus in omni se
ptimana et administrētur electuarium alcanzi et electu
arium d granis myrti et electuāriū de scorā ferri et def
in potu uinum puz antiquū. Et si fuerit ex ulceribus
curabis ulcera sua cura deīn regimē adhibe p̃fortādo
stōm. **S**cē at̃ ex debilitate uirtutis retentiue cura est ut
administrētur sirupi stiptici cū speciebus calefactis odo
riferis in potu sumpti et ut emply superpositi. Et ex eis
que p̃ferunt ad illud est electuarium de xilocaractis cū
aqua senticum humidarum aut medicamen de sumach
cū aqua de xilocaractis aut suffus de granis granatoz
cum robuz de cydonis acetosis puro aut alcāzi cum
rob de myrto. Et ex illis que ei maxīmū affēit iuuamē
tum sūt tro. enisfides et troscici de balaustijs et emply
de apsinthio cum stipticis. Cibi at̃ p̃xi sunt illi quos di
ximus in ca. p̃p̃onis calide et humide et affata et fri
xa et ea que in patellis cum robuz. Et scias qđ aqua
ordei cū tamaridis iuuatiua ē ad difficultates egredinū.
**Cap. viij. de uomitu submersiōe et naulea et estu
atione stomachi.**

Uomit⁹ et subuersio sunt motus stōi ad expellē
dum ex eo aliquid quod est in eo per uia oris.
et subuersio quidem una duoz ē motus expulsois cui
non associatur motus expulsi et uomitus qui est unus

ipsoꝝ ē ut affociet motui scō ab expulsōe motus expe-
lendi ad exteriora. Et nausea est dispō sōi que quasi
suscipit hos motus et est q. declinatio eius ad hos mo-
tus aut multi temporis aut parui temporis secūdm
susceprōne matiei. Et iste qdē dispōsōrie sūt appetitib⁹
ex oib⁹ pñibus et subuersio natū dī nausea inseparabilis
et qñq; dī destructio appetit⁹. Et uōit⁹ qdē aliud ē acu-
tus estuosus sicut in colirica passiōe et sicut accidit ei q
bibit medicinā uomitiuam et alius qdētus sicut accit sto-
maticis. Quā g accit subuersio tē iā accit aliqō p̄mouēf
os sōi ad expellēdū aliqd ad p̄pinq̄ores uias et illud
est aut q̄litas opatiā aut opatiōe eius mā ex q ipse ledi-
tur aut mēbri cōicānis sicut cerebri aut aduent⁹ p̄cussū
onis aut mā grossa ibibita aut infusa in ipso corrūpens
cibū aut cholericā aut hūiditas mala putrefcā sicut ac-
cit p̄gnatib⁹ aut hūitas si mala s; trēula d̄bilatōs os sōi
absq; malitia cōe aut hūitas grossa et adhezens aut mul-
ta grauans q̄uis nō sit cā alia. Pā q̄uis sit v̄bigia san-
aut p̄bā dulce spāt tñ ex h⁹ q nutrit corp⁹ et nutrit
ēt sōus. San. ei nutrit sōus et p̄bā dulce nāle p̄uertit
ēt in san. et nutrit sōum. Vēz ipsū n nutrit eū quocūq;
mō accidat et q̄le p̄uert ad ipsū s; qñq; nutrit eū qñ gra-
dat aduent⁹ eius ad ipsū ex uenis aliantib⁹ sanguinē
ad p̄p̄onē sōi et assimilātib⁹ ipsū ei ex uēis p̄cedis in
anatōia nisi accidat p̄p̄ cām cū q nō inuēiat sōus nu-
trimētū oīo et nō afferat ad ipsū uene qd ei pueniat et li-
benf suscipiat ipsū et digerēdo faciat ipsū sanguinē sicut
multotiens effundit ad ipsū epar nō p uia uenaz spargē-
tū sanguinē imo p uia uenaz per q̄s penetrat hilus san-
guinē bonū et puenientē nō p̄limū grauante ut nutrit
ipsū s; m̄m̄it qd ipse ex eo exuccat et p̄uert eū cū sua
subā ad suā s̄situdinē. Et illi quidē errauerūt q extrema
uerunt qd sanguis nō nutrit sōum et iudicat de eo iudi-
ciū enūtiatiū absolutū. Et qdā hoies s; q hnt p̄ziodof
in m̄lia p̄ueros et in eis s; sani et qñq; p̄ducit ad adusti-
onē in meri et gutture imo ul⁹. Et ex nausea est que ē
signū crisis et qñq; est signū malū sicut in febribus pesti-
lentialib⁹. Et qñ multiplicat in p̄ualecētib⁹ indicat p̄uer-
sionē. Et de uōitu quidē cretico ē q p̄fert febrib⁹ acutis
et apatib⁹ epatis q s; in late p̄cauo. Et est uōit⁹ q accit i
accessiōe febriū et qñq; s; in sō et in uisceribus int̄iorib⁹
apata et prop̄ie calida et sunt facientia uenire uomi-
tū p̄p̄ea q declinat ad expellēdū et p̄pterea q leuunt
ex quolibz tactu accite eis aut ex quolibz cibo aut me-
dicina aut hūore aut mēb⁹ mollificato. Et uausea qdem
qñq; remanet et nō p̄mutat ad uōitū et cā est uehemen-
tia v̄tutis retētie aut d̄bilitas q̄litas q facit nauseā aut
paruitas eius ita q qñ s; ipsū sit motus alleuiat uōitū
imo mouet uōitū. Et illi cui⁹ sōus est debilis accit ut
sincopizet ipse et nō possit uomere p̄p̄ uacuitatē sōi sui
aut p̄p̄ p̄uitatē hūoris ledētis ipsū siue sit ibibitus siue
nō ibibitus si loco h⁹ sōi et oris eius eēt sōus fortior
et os sōi fortius nō sincopizaret ipse n̄z pateret ab ipso
Vēz p̄p̄ debilitatē eius patitur ab eo et p̄p̄ debilitatē
eius et paucitatē matiei nō est ei posse ut euōat ipsū.
Vēz cōedit p̄ ipsū cogit euōere p̄p̄ duas res. quaz
una ē q̄ hūor qñq; est nocēs ei paz nō mouens n̄z labo-
rare faciens qm̄ ē in fundo sōi et qñ cibaf eleuat ipsū
cibus et multiplicat et fa ē q̄a adiuuat euz q̄ritate cibi
ad expellēdū ipsū et uincēdū. Et qñq; subuertit aia et
cōmouēt nauseā caliditas et siccitas accētes ori sōi et
facit qualitate sua calida illud qd facit hūor uicinū q̄ri-
tate sua cala ē. Et in administratione qdē uōitus cū

equalitate est iuuamētū maximū. Vēz assiduatio e⁹ ma-
xime debilitat v̄tutē sōi et facit ipsum lacunā s̄silitatū.
Et uōitus quidē cretico euadere facit spasmū. Et mul-
totiens accit febricitati spasmū aut epilepsia aut sile epi-
lepsie subito et euomit hūorē ut ē slos eris aut indicū et
euadit. Et qñq; facit ē euadere ex subet et ex augmētati-
one reptonali in febribus et alijs. Et multotiens uōit⁹
sanat ex singultu clamoso. Et ex administratōe uōitus cū
eq̄litate p̄uāt renel et curat eo nocum̄pū eoz et nocum̄
tū pedū et sanat eruptiō uēaz d̄ferētū sanguinē et artēiaz
Et amat qdē ut admistret in mense bis et melior bora
zū uōitus ē illa que est post balneū et postq̄ cōedit post
ipsū et ipse. Et nos quidē iā subtilr p̄scrutari fuimus
fmōez de h⁹ in lib⁹. i. Et sōus quidē debilis quotiens
cibaf accit ei nausea et subuersio ai et si fuerit debilior
paz nō poterit retinere illud qd recipit imo expellet il-
lud ad superiora et inferiora. Et debilitas qdē sōi qñq;
sit ex speciebus malitie p̄p̄onis et tu scis q de cāis q̄rū
dā sp̄ez malitie p̄p̄onis sunt quedā qbus adiungit reso-
lutō sp̄is sicut ē solo p̄entris p̄lima et maxie sanguinis.
Et tu scis q ex debilitatib⁹ s; dolores uehementes et
tristitie et ieiuniū et fames uehemens. Et ipsa ē sūt ex
cāis uōitus fm̄ sc̄ira introitus debilitatis s; sōum et uōi-
tus dolorosus ē uelocit al uehementer euōit cibum ex-
pellit ipsum. Et illi cui s̄uenit frequē nauseatia facietas
et qui cōedit nō fm̄ v̄itatē famis nō v̄ficante accit in p̄-
mis qñ cōedit adustio al angustia uehemes ualde quā
nō tollerat deinde p̄uertit eius eē ad h⁹ ut euōat totū
qd cōedit. Et detior quidē uōit⁹ est ille qui ē uōitus s̄a
guis nisi s; necessitatē q dicā: tūc. n. est significatio forti-
tudinis natū et seq̄t ipsum uōitus niger. Et cā in h⁹ est
malitia qm̄ ista nō s; generata in sō imo nō sunt nisi ex-
p̄lta ad ipsū ex locis longinq; et mēbris alijs et signifi-
cāt nocum̄tū in illis mēbris et fm̄ cōitatē sōi et obediē-
tiā ita ut debilitet ipm̄. Et significat uōitus sanguinis p̄-
p̄e motū eius egredientem a necessitate et uōitus sanguis
q̄ egredit a necessitate portendit mortē. Et uōitus q
dem purus est malus colic⁹ qdē significat sup̄fluitatem
caliditatis et p̄blegmatic⁹ significat s̄silitatē frigoris si-
p̄licis puri. et uōitus quidē diuersoz coloz detior est ni-
gro. Et ex illo qui est ut slos eris et ut succus porri est
malus p̄p̄ illud quod significat de aggregatōe hūoz
maloz et ex dispōe mala est ut sit os sōi subuersū paties
sincopi et sit nā restricta: tunc. n. illud qd sedat uōitū ad-
dit in retētie nature et illud qd resoluit nām addit in
uōitū nisi sit illud qd facit sincopi hūor subtilis aut cho-
lericus. Et curet dispō cū aq̄ p̄uoz et tamaridoz et sifi-
bus et p̄fert utriq; rebus sif. Et si hoies qdā q nō ces-
sant appetere cibū et quotiens replent eo euomūt ipm̄ a
ut expellūt ipm̄ ad inferiora deīn redeunt et nō cessat il-
le labor eoz et ipi tñ uiuūt uita sanoz ac si illd sit res nāl
eis. Et ecce hic quedā auis est capiēs locustas q nō ces-
sat cōedere locustas et expellere eas et nō faciat toto tē-
pore quo inuenit eas et est aliū aial hui⁹ p̄p̄etatis. Et
si quidā hoies q qñ cōedūt existimāt q si moueāt euo-
mēt aut si irascāt aut loq̄t aut moueāt motu aiali euo-
ment et cā i h⁹ ē illud qd sciuit. Et sanior quidē uōit⁹
est p̄m̄it⁹ medius in grossitie et subtilitate et est ex hūo-
ribus qui s; p̄uēti ipi sicut p̄bā et cholera. Vēz ille q
est ut succus porri egritudinis significat malitiam et ui-
ridis ad nigredinē declinans sicut azul et indicū s; p̄limū
significat p̄gelationē calitatis et s; preter illū q est ut suc-
cus porri et slos eris q̄uis qñq; p̄tingat ut sint abo p̄p̄
14. ij.

uatiū. **C**ap^m.ix.de signis porredēt⁹ uōitū.
Sunt nauſea ⁊ ſubuerſio ātecedētes uōitū: ⁊ qñ
 tremēt labiū ⁊ accit tenſio hypocōdriox ad ſupi
 ora tūc iudica ip̄z adeſſe. Signa āt hūioris mali purri
 di facientis nauſeam ⁊ uomitum ſi eſt calidus ſit ſitis ⁊
 ⁊ ſapor mal⁹ ⁊ ore ⁊ putrefactō apparēs. Et ſigna q̄s
 ex illo hūiore ſit ſanioſus ſunt itueri ip̄m ex parte uōit⁹
 ⁊ uehementia nocumenti ſtōi ab ipſo cuz ei⁹ leuitate qm̄
 ip̄e nō nocet niſi ex qualitate ſua n̄ q̄titate. Signa hūo
 ris boni nō mali qui facit illud cū ſua q̄titate ſit ut non
 ſint illic uapor ⁊ putrefactō ⁊ ſapor malus et uōitus
 malus et ſedant iſpum ſi fuerit ſubtilis medicie pon
 tice. Et ſi fuerit gzoſſus medicie ſubtiliatiue. Et ſigni
 ficāt multitudinē būiditatis multitudo uomitus nō ma
 li ⁊ multitudo egōis ⁊ multitudo ſaliue ⁊ ſcipue ſi pre
 ceſſerit nauſeatiua ſacietas. Et ſignum eius cui⁹ cā eſt
 malitia ꝑphonis oris ſtōi eſt q̄ nō tollerāt illud q̄s eis
 ſuperuenit immo mouet ad expellēdum illud una ma
 licie ꝑphonū prædcarum. Et eius q̄ aut matricis ſigna
 ſunt ſigna egritudinum epatiſit ꝑꝑ cōitatem cerebri
 aut epatiſ uel capitiſ alioꝝ. **C**Lx. d. uōitū ſāguis.
Eſt ſanguis q̄dem qum per uomitū egdidit tūc
 eſt et ſtō aut meri. Et cā in illo, aut eſt eruptio
 uene et ſciflura eius ⁊ ip̄i⁹ incifio. ⁊ multotiens ſit ꝑꝑ
 uomitū ꝑlimū aut uēirū ſolōnē ſcāz ex cathartico calid⁹
 ꝑphonis aut eruptio apatiſ nō maturi aut ꝑꝑ ſāguinē
 a capite currētē ad ſtōmū a loco qui ignorat aut ꝑꝑ
 effuſionē ſanguis ad ip̄m ex epate ⁊ ex alijs mēbris ⁊
 precipuē qū retinet illud q̄s oz cūari ex ſāguine aut ac
 cit incifio mēbri ⁊ ſiſluit nutritiētū eius ſm mōz cuius
 declaratio ꝑterijt a me in radicib⁹ aut accit mēb⁹ dimiſ
 fio exercitiū ꝑuerti aut por⁹ ſanguifuge ſuſpenſe in meri
 aut ſtō aut accidit fiſtule in ſtō. ⁊ cā eruptōis uenaz ⁊
 ſciflure eaz eſt illud q̄s ſciuiſti in libris uſtū ⁊ illud q̄s
 diximus in prin⁹ b⁹ tractatus ⁊ oz ut tu cognoſcas ex
 eis illud q̄s eſt ex mollificatōe uenaz cū ſubtilitate ⁊ ſu
 a mollicie ⁊ q̄s ē ex uehementia ericcatōis eaz aut ali
 ud ꝑꝑ groſſitudinē eaz. ⁊ multotiens quidē ſit uomitus
 ſan. ex ſana vtute et expellit ſāguinē ad partē quā iue
 nit in diſpōe expulſionis eius ꝑuenientiōrē. ⁊ ꝑꝑ hoc
 multotiens ē in uōitu duaz ſc. ſanguis. v̄bigza. trāqui
 litas et iuuamētū ⁊ illud ē quādo effūdīt ſiſluitas ſple
 nis ⁊ epatiſ ad ſtōmū egredit⁹ uōitu et expellit⁹ ⁊ illud
 q̄s ē a ſplene eſt nigrū ⁊ turbidū ⁊ quādoq̄s ē acetofuz
 ⁊ nō eſt cum iſtis duobus dolor. ⁊ multotiens quidem
 uomitus expellit hō fruſtū carniſ ⁊ cā in illo ē caro ad
 dita uerucola aut fiſtuſoſa orta in ſtō ⁊ abſcinditur ꝑꝑ
 cām aliq̄ et expellit ip̄az nā ad ſuperiora. ⁊ ois uomit⁹
 ſanguis cū feb⁹ eſt mal⁹ ſi qū nō eſt illic febris quando
 q̄s non eſt malus. **C**Lxi. de ſignis.

ex corrosione ⁊ ulceribus qđ non fit illic dolor. Et illū qđ est a corrosione significat signum ulceris qđ precessit ⁊ sanguis egredit ab eo in p̄mis paulatim emanat res p̄ima. ⁊ illius qđ est a sana v̄tute est ut nihil de eē suo in mutatum sentiat patiens ⁊ inueniat leuitatē p̄ egritudinē ⁊ fit sanguis sanus ⁊ nō calidus corrosi⁹ aut ulcerosus. Et eius qui est in sanguifuga est qđ sanguis qđ est ex ea est subtilis saniosus et ille iā bibit de aq̄ in qua sūt sanguifuge. Et eius qđ ē ab hemorroidib⁹ ē ut fit illō hora post borā ⁊ iuuatur p̄ illud et colores eorū sūt citrini. Et dīa quidem inter sc̄m pp̄ epar et effusiōem eius ex ipso ad stōm ⁊ sc̄m pp̄ splenē ⁊ sc̄m pp̄ stōm ipsū ē qđ cū illis nō est dolor ⁊ ille qui ē a stō nō etiā a dolore ⁊ ille qđ ē a splenē niger turbidus et qñq̄ ē acetosus et multoties euōit hō frustū carnis ⁊ iā ad dixi⁹ cāz ei⁹.

Cap^m. xii. de cura uomitus absolute.

Sermo qđe vñs in curatione uomit? ē hñc in uoi
tu qđ generat? a corruptōe administratiōis cibi
rectificet cibum et fiat bonus adiuvet ex quibūsdā que
diximus pfortantibus sřōm boni odoris calis aut fřis
řm qđ puenit. et in illo cuius cā ē mā mala aut plima eñe
tur illa mā řm canones predcōs 7 cū ebibitis et clise
rib? 7 minores cibum et subtiliet. Et adhibeat exerciti
u3 subtile 7 ieiuniū. Et clisteria pportionalia řz egritu
dinem ř iuuatiā pp illud qđ declinat de mā ad iseriora
Et multotiēs quidē abscindit uoiitū clistere acutū. Et
uoiit? ē multotiēs abscindit uoiitū cū est a mā. Danat
ei ex uoiitū cū euomit illā māz pp effusidē ei? cū uoi
tu aut uerbi gĩa cū aqua sola aut cū sirupo acetoso aut
cum aneto aut cū aqua raphani 7 melle 7 que ř illis
lītia de his que sciūt in loco suo. Et qđ fuerit illud qđ
ēñat uolumus uomendo aut sudādo gřōfū incipiē? 7
subtiliābimus ipm et incidē? illud deñ eñābim? ipm.
Et si fuerit nausea immo uoiit? ē ex malitia psonis cu
rabz cū eis que ipsaz permūtāt. Qđ si necessaria fuerit
renouatio fiat illud qđ narrauimus nup. Et ultimū qđ
intendim? in regie nausea est expulsio hñorif faciētis sin
copim aut subtilitatio eius 7 ipř? inciso si est gřosius
uiscosus aut rectificatio eius si ē putridus saniosus cū
bono odore eius qđ in potu sumit ex medicis. Bonus
ei odor uehementē est puenēs řō 7 ppe cū est in nutriti
uis 7 remoueri ab ipo si řēlus ē diligēs ipz aut attractō
mātie excitantis ad extremitates est iuuatiā ualde i re
tētiōe uoiit? 7 ppe qū ē ex expulsiōe hñop ex mēbris
pñēñb? řōm ad ipm 7 illud řit si stringunt extrēa et
ppe inferiora sicut crura et pedes pstrictōe descenden
te a superiorib?. Et qñqz adiuvat ad illō eoz calefactio
7 positō eoz in aq cala. 7 qñqz ē necessariū ut pōat si
per adiutorium 7 crus medicamē rubificatiū ulcerati
uū. Et mirabile quidē ē qđ calefactō extrēitātē ē iuuati
ua in sedatiōe uoiitus ppea qđ attrahit. Et infratio eaz
est cā iuuatiā i sedatiōe uoiitus uelocis calidi ppea qđ in
fiat 7 řitr ifratiō řōi. Et existimauerunt quidā qđ āigda
le cū terūt 7 digitis fricando dissoluūt in aqua 7 colā
tur et sumit ex ea in potu ř maxia cura uomitus dñan
tis řtantis. Et fabe decocte cū corticib? luis in aceto p
mislo pferūt plimū eis. Et lentes effuse qū elixant i ip
so. l. quādo decoquūt in aceto pmislo. Et ex eis quidē
expertū est medicamē qđ. 32. galie 7 xilaloos crudi 7
gariofili partes equales sumāt i in potu cū aqua maloz
7 gluten gariofiloz melius est gariofilis et řit eius pon
dus pondus illoz. et qñqz ponunt in ipo quomō reper
itur glutē gariofiloz gariofili 7 ponitur cum gariofilis

pullegū quātum sunt gariofilis. sunt ultimi et stant loco eius. et tu quidem studes in q̄tuz potes ut eos dormire facias qm̄ illud est radix. Et ex eis q̄ p̄ferunt in hoc est facere ut ipsi in potu sumant uolentes aut inuici aquā carnis plimā cum seib⁹ et sit in ea coriadrū siccū et q̄n̄z fundit in ipsa uinū odorifer⁹ et si est cū b⁹ ponticū est melius. et q̄n̄z infūdūt in ipsa tortelle aut panis de simila. hoc ei q̄n̄z faciet eos dormire: q̄n̄z dormiēt sudabunt. Et q̄n̄z nā fuerit sicca n̄ stringas uōitū cū eo qd̄ exiccat ex stipticis nisi cum mēsurā ablsq̄ nocumēto et admistura clisteria et soluas uentrē deīn sis audax iſdādo arobob. et multotiens quidē alleuiant uaulea et uōit⁹ p̄ pblebo tomia. et si cū uōitu expellit medicamē fortiter p̄striges uomitū reitara ipsū et si uehementē abhorreat ipm̄ tūc alia ei aliquid odoris eius aut coloris ipi⁹. et scias qd̄ q̄n̄z nausea ledit et nō associat ei uōit⁹: tūc oz ut adiuuel ipsū qū uōitis subtilib⁹ ita ut euōat cibū suū uel hūorē suū. et si necessarium tibi fuerit ut soluas uentrē eius cū facilitate fac deīn p̄forta sōm cū oleis predcis et p̄pe cū oleo de neriden puro aut p̄misto cū oleo ros⁹ et sicut uides de calefactione sōi. et q̄n̄z est nausea nō p⁹ cibū immo s̄z uacuitatem ēt et nō est pole ut fiat uōitus. p̄p̄ paruitatem materiei q̄ oz ut cōdat patiens ipm̄ cibūz qm̄ qū replet facilis sit p⁹ ipm̄ uōit⁹ et expellit cū ipso hūor. Et plurimum quidē naufee accētis a caliditate et siccitate remoueat a positōe ep̄loz cū infiatuū hūe etatiuis infiatōz in niue sumendo in potu aquā fiam p̄ gelatam et q̄n̄z ponit in ipsa sicut rob acreste et rob acetole. Et in nausea uero nālī necessaria est purgatio cum eis que pueniunt deinde cūct qualitas remanens cū eo qd̄ est ipsi s̄riū ex medicinis odoriferis cum robub calis aut s̄z. s. unumq̄d̄q̄ fm̄ se. Et oēm quem curas si ipsum uis cibare ciba paulatim paulatim ita ut non moueat alia uice in ipso. et oz ut illius sō qui p̄suetus est uomere p⁹ cibum et cibus non stat in sō ipi⁹ apponant empla stiptica predcā in canone. et si nō fuerit caliditas p̄miceant cum eis illa que s̄t sicut p̄iretz et spi ca et tus et myrrba. et iuuant ualde de trociscis alben charus quos laudauit. S. et dent in potu si fuerit illic caliditas et sitis arobob sicut rob de granatis et p̄pe il lud in quo ponitur mera et sequat illud uinum p̄misteuz si permittit p̄lo. Si autem nō fuerit caliditas sumant in potu cū aqua et p̄ferunt eis ualde tro. escibilis. et p̄fert eis quando adest eis cū s̄itate trociscus b⁹. R. zirum bet gariofil. usnee cinnamomi masticis turis oīuz ana da nichbi. op̄y keratē. i. castorei. keratē. i. aloes quartā. 3. et ex eis que pueniunt illis qui uomunt cibum suum est ut multiplicet in cibarijs suis coriandrum et labāt mel em blicoz et etiā comedant cortices siccici hūidos aut sic cos. Et masticēt tus et masticē et rilobal. et cortices citri et mēta et p̄uēiēs ē eis ut uomāt deīd comedāt. Et aīq̄ quidem uarij in medicina curant impeditum uomitum quum est adolescens fortis h̄ns sōm repletū hūiditati b⁹ retentis subtilibus et est multe saluie pblebotomādo ei uenam cū equalitate ne sequat terminos sincopis si tollerat nā deinde expectāt aliquibus dieb⁹ postea pble botomāt uenā eius que est sub lingua deinde dāt in po tu stupefacientia postea faciunt eū gargarizare cū sub riliatiuis deinde expectant postea dāt in potu hierā fa ctaz coloquintidis et ingeninant ut remaneat in sō et⁹ tempore paruo deinde per. viij. dies euōant deinde ad berere faciunt uentri eius uentosa sine incisiōe et euapo rant locū cum oleo calefcō et in mane ponunt emplm̄

desuper ex fenugreco p̄rito p̄fecto cū melle et semē mal ue p̄fectū cum oleo et faciūt illud tribus diebus. Si au tē illud nō sufficit in potu tribuunt hieram cum pulpa coloquintide et liniunt sōm ex gumma rute acreslis et medicinis rubificātib⁹ donec uideant super locum bo thor et uescas et dant in potu hierā picrā deinde deco ctionem ap̄sintib⁹ et medicamen s̄m cum castoreo et aq̄ deinde iterant rubificationem cū eis que s̄t leuora de inde administrant gargarismata et postea s̄ti fatientia hec est ergo uia in medicina antiqua uaria nō fm̄ uiam p̄prehensam. Et Jam quidez diximus de cura uomitus illud qd̄ currit cursu canonis et nos aduenus ei nunc distinctiones. Et xij. de uōitu s̄cō p̄p̄ calitatem. **S**amat capparē nō maturā p̄pe et granata et su mach et algobē ut gubera et cydonia et sirupos q̄ s̄t ex eis: et pilulas b⁹. R. seīs hyulqami p̄tē. i. seīs ros⁹ ru. et sumach et cappar. olum ana p̄tes. iij. piungant cū duplo eoz de rob de cydōij et def ex aggregato p̄scō a meio aū. usq̄ ad aū s̄cōm ututē facit ei dormiē et sedat nauseam. Quis nō est illic p̄strictio nature: tūc tibi sup ē tribuere robub pura s̄cā ex acresla et acetosa et ex ace tofitate citri p̄pe. Et cāfore quidē inest p̄pe as p̄hibedi uōitū et nausea calos sumpte in potu cū rob et olfate et linite sup s̄cōuz. Et illi uero q̄ cogitat q̄ si moueat p⁹ cibū euomat cura melior ē. Et eius qui euomit cibum suū nō cū chola citrina imo est uōitus ei⁹ p̄p̄ meliā a ut hūorem s̄um ē que est ex curatione s̄cā cū calefactis exiccātib⁹. Et ex eis ē illud quoz. R. seīs ap̄ij et anisi et ap̄sintib⁹ p̄tes equales fiant ex eis tro. sitq̄ dos eoz aū. i. cū aqua s̄ia et ēt fiat eis ius tinctū et cymio et pi pere et pauco uino misceant illa cum aceto et almuri. Et ad illū quidē q̄ cibū suū euomit cū dolore s̄cōi suma tur capparitis et p̄terat: et distulet def aliquid de sirupo granoz myrtis: q̄ntitas qua p̄ficiat: deinde misceat illū sup uinū paucū et mel paucū et bibat. et ēt uicellus oui assati et misceat cum melle et. xv. granis masticis p̄riti si comedat et admistret illud trib⁹ dieb⁹. et p̄ferūt troci sci predci in ca. doloris s̄cōi in q̄bus ponunt ap̄sintib⁹ et mēta et oz ut dent istis et q̄ eoz cursu incedūt. Post cibū quidē stiptica et ante ipm̄ quidē lubricatiua sicut uo lubilis. Et p̄fert eis ut sumāt si cibū b⁹ suffus qd̄. R. tus et glandes et sumach. Et medicamē iuuatiū ualde ad nauseam est illud qd̄. R. corriandri sicci rute sicce par tes eq̄les qd̄ bibat cum uino quidem cōmisto si sentit cū acetofitate aut cum aqua s̄ia pura si sentit cum mor dicatōe. Et medicamē p̄ferens uomitui accidenti p̄p̄ s̄itate et humores s̄ios. R. zurūbet dorōigi castorei par tes equales zuccari q̄tū oīa dos eius usq̄ ad. ij. 3. admi nistrent aliq̄ diebus. Si aut hoc regimine non sufficit cū troci scis predcis sumāt in potu oleum de kerua cū aqua de seib⁹. Accētis aut p⁹ nauseatiua facietatē curet curatione facietatis nauseatiue et sotira. Eius at que ac cit p̄p̄ bu. saniofū cura est cūatio s̄cōi cū uōitu et mundi ficatō eius ex eo et equatio eius cū qualitatibus boni odoris et cadūt in ea ex seib⁹ sicut anisū et semē ap̄ij et si seleos et cyminū et daucū et oz ut regat sicut oīdim⁹ ita ut sumat ante cibū ex cibis cibos lubricatiuos lenitios et post ipm̄ cibos stipticos odoriferos sicut cydōia et si milia ut deponāt cibū ab ore s̄cōi ad fundū eius et incli nēt m̄az ad iseriora n̄ ad superiora. et q̄n̄z ē necessariuz in quibusdā ut in potu sumāt cyminū et sumac. Et q̄n̄z indigent aliq̄ leui p⁹ cibū. et diamuschū est iuuatiū eis ualde. et tro. stelle sunt ultimi eis cū uino i quo dissoluit

granū muscib. Vomitus autē pueniens ex melia nō oꝝ
ut pstringat q̄tū pole ē. Qd si fuerit patiens ipm reple
tur sanguine pblebotōef basilica et uentolent tpa ēt ut
aleuief replo superior san. et melie et q̄n̄z sufficit dimissio
replonis. q̄ si supstuat adeo ut nō tolleret trabat ad i
feriora cū clisteri i q̄ sit acuitas aliqua et assūptio ex car
tamo et polypodio et tribulis et epithymo et balasce et
et camemilla cum oleo sisamino et melle. et fiat spleni em
plm ex meliloto et myrto et laudano et usnee et seie croci
ortensis cum uino pōtico. et in potu tribuat ēt sirup⁹
de mēta cū granatis cū allefeniati. Et si fuerint illic re
liquie ipsonis fiat pblebotōia ex uenis pedū et uentolē
tur crura. Quāq̄ sedat uomitus eūct melia cū medici
nis scis ex myrobolais nigris epithymo et agarico et sa
le indo. Et si erigit res ut in potu sumatur oleum de
kerua cū hierapiē et abinthio fiat. et si in splene fuerit e
gritudo curet splen. et illi quidē cui accit p̄p̄ effusione
materiei subtilis mordicatie p̄m̄scētis cibū q̄ sit nau
sea p̄fēt tro. stelle in horis porisimi et expulsio cū pigra
p̄fēt boras paroxisimi et solo uentris cū oxymelle misto
cū aloē et oxymelle scō cū scamo. ad solonē uētris et cū
aqua prūoz et tamazindoz. Ipa ei abo se declinātia ma
teriā ad inferiora et sedātia uōitū cū acetositate sua. Et
oꝝ ut in h⁹ trabat mā ad inferiora cū clisteri leni ex ui
olis et iuiubis et ordeo excorticato et tribul et camemil
la et seuesten et turbit cum oleo uio. et zuccaro ru. et bau
rach. et ut administret sirupus de papauere p̄ excussio
nē uel expulsionē. Et p̄fēt sirupus alexadri cu hac de
scriptione uel decoctioē cydōia et siach et nabac et gra
na granatoz et tamarindi decoquant deinde ponant⁹
et pap xilaloes. Et scias q̄ q̄n̄ nā ē sicca cum cāis. et
oēs q̄ h̄nt uōitū hūitatis iuuant cū sirupis et p̄ae exicca
to in fumo et spodio in succis. Et oē quod adheret illi
hūitati et exiccat eā p̄fēt eis. Et ē neciū multotiens ut
ponat si uentrē eius uētole et si dorū inf̄ ambas spatū
las. Et ē neciū ut dormitio ei⁹ et ipi⁹ cōmotio sit i cuna.
Et si fuerit hūitas fumosa tūc adhibeat narcotica odo
riferā resistētia corruptioni saniei et fetori et stiptica
exuccātia p̄p̄e si sp̄ aromatica immo si sit nutritiua. Et
Et si ē h⁹ mā submersa ibibita oꝝ ut finit illi ēt subtilia
tiua incisua sicut sirup⁹ acetosius et sicut alefeniati p̄dcē
Et si h̄r si ē uiscosa et crosstūc ea q̄ sit fōtiora parūp
Et hiera cū sirupo acetoso ē cōis ad plima. Et si isti
qdē p̄ illd sumat i potu medicinas sedātes uōitū cū cale
factione aliqua sicut sirupum de mēta scm̄ cū granatis
in q̄ positū sit xilal. crudū aut sirupū acetosū in q̄ iam
posite sint alefeniati cale et xilaloes et folia citri et etiā
diamuschū amay et diacydoniten et totū illd cū decocti
one alefeniati et ēt diamuschū cū miua. et sirup⁹ d̄ apsin
thio p̄fēt eis i oi bora. **Descriptio bona.** R. grana
toz acetosoz et mente sifimbrj oīum ana baccati. i. dco
quat in duab⁹ libris aq̄ usq̄ remaneat medietas et po
nant in ipa muschi danic. i. xilaloes q̄tra. 3. q̄ oia sint
p̄trita et sorbeat hora p̄ horā. Et ex medicis sedātib⁹
hāc spēm uōitus est rob cydonj cū xilal. et gariofi. et si
rup⁹ de mēta cum granatis et p̄p̄e quando ponunt in
ipo tus et galia et cortices fistici et muschus et xilaloes
Et miua sedat uōitū p̄hatic. valde. Et quādoq̄ time
tur ex frēq̄tia uōit⁹ et multitudine ei⁹ et quocūq̄ mō
sit p̄etq̄ in febrib⁹ uehemētī caliditatis casus vtutis
sorbeat infirmus aquā carnis assūptā ex pullis et ex tze
mitatibus bedoz et arietū cū cortellis p̄tritis sicut alco
hol et aq̄ pomoz et pap uini et olfaciat ex pullis affatis

scis ante faciem eius et sistr olfaciat panē calidū. Et ex
illis est ut elixent pulli in aqua et effundat ab eis et de
coquant in aq̄ et dissoluantur in ea: deīn terant in mor
tario et expmat in ipo aq̄ ipoz et infiet et dissoluat in
ipsa medulla panis d̄ sista et misceat cū pauco uino et po
nat in ipo succus malorū et sorbeat ex ea. Et illi q̄ dis
soluūt in decoctione deīn p̄erūt meliores st illis q̄ cō
tunt d̄inde coquūt. **Ab istis ei resoluūt hūitas nālīf**
et euaporat et i illis p̄fēt. Et q̄n̄q̄ p̄erūt naulee et sub
uersioni aīe et in expulsionē cū uōitu cibi sci ex cubugi
et pullis factis acetosif cū aqua acreste et acetositate ci
tri et sumach et aqua maloz acetosoz frizit cū oleo om
phacino cū illis. Et nō est malū cibare eos sauich ordi
cū aqua ordeī p̄p̄e q̄ sit uōitus reliquie. Et oꝝ ut itere
tur illud si eos et si euomūt illud et abhorrent p̄mutetur
forma eius si refugiunt ipsū. **Medicine singulares et**
p̄posite p̄ferētes naulee et uōitū. Scias qd masticatio
masti. et turis et cupressi q̄n̄q̄ p̄erūt ad illud sistr grana
alcadra: aut ruta sicca de q̄ i potu sumat coclear. i. qm̄
ē mirabilis. Et gariofi. q̄ terunt uehement sicut alco
hol et puluerizāt si sorbitionē scām ex tortellis et succis
sedant statim. Et sistr q̄ bibūt in aq̄ s̄ia aut decoquūt cū a
qua et in potu sumitur decoctio eoz et p̄p̄e ad pueros.
Et melius ē ut puluerizet si eam mastix. Et ex me
dicinis rectificātib⁹ uōitū et nauleam ē rob citri qd
in potu sumat ille qui uomit p̄ cholam sicut est: et ille q̄
uōit p̄ cās s̄ias p̄m̄stū cū xilaloe crudo et gariofi. et
itep d̄coctō cōticū fistici: aut pura aut cū alefeniati. et for
rior ea ē aqua pulloz uitis singularis aut alefeniati cuz
carui et miua et susen si ex eis q̄ sit necessaria. Cōposi
tū expertū et est ex eis q̄ adiunāt ad digonē. R. seisi
ni ireos mastis cymini oīum ana p̄t. i. decoq̄t ex eo
cū aqua mellis et administrent. Quā ergo deficit cura
tio necia si narcotica in quoz nā nō est ut uōitū moue
ant sicut est in decoctione hyusq̄ami et nucū methode
os nisi associēt eis medicine odorifere retinentes eoz
stupefactionē et rectificātes eoz uōitū et resistētes sua
silitudine imo debiliora ex eis ut semen papaueris et se
men lactuce et forti⁹ eo ē cortex eius et p̄p̄e nigri et se
quif ipm cortex radice mādragore cāpēstis: et forti⁹
eis est opium et pap ex eo est iuuatiuū cū salute et p̄p̄e
q̄ ē cū eo ex medicis h̄nt⁹ ui tyriace eius quod ipu
gnat ueneno ip⁹. **Et ex p̄positis nobis bonis in hoc**
ē ut sumat corticū fisticoz et zuccari et ros. et seis ros.
oīum ana ps. i. et bezabar ps. 5. et si non fuerit presens
ponat in ipo zuribet ps. i. et opj due tertie partis et xi
laloel crudi ps. 5. fiant ex eis troc. et dos ei⁹ sit usq̄ ad
aū. Et ex medicinis bonis ad illud nobis est ut sumā
tur cydonioz et capparīs imature aboz ana ptes. ij. et
seis papaueris tertia p̄tis et corticū radice mādragore
tertiadecie p̄tis et xiiij. p̄til xilaloes crudi et aq̄ mēte tā
tū quod totū submergat et aque ro. tān q̄ si emineat di
giro uno et aque cucurbite triplum abaz aquaz et oꝝ ut
cū facilitate adeo dequoquāt donec dissoluant capparīs
et cydonia: deīn colent aque: postea preparent cum fa
cilitate et sumat ex eo in potu. Et qum in potu sumunt
stupefaciētia oꝝ ut multiplicet olfactus odoriferoz et dō
miat et non sepe aromaticum suaue apud eum. si aut
abhorreat aromaticum p̄muta ipz ad aliud et troc. sim
q̄ testat. S. si iuuatiuū ad illud. Ipi ei aggregāt oēs is
necessarias in cura uomitus et p̄p̄e qum est humor ui
rulentus. **Trociscus ei eius est tyriaca et ē h̄z q̄ di**
ctum est in antidotario. Inq̄t. S. nā in ipo ponuntur

animum et semen apud odorifera et nutritiva et apud huius
ad abstergendum et deponendum humorem et ad por-
tandum os stōi et ad faciendum rigidum et cinamomū
ad prariandū sua aromaticitate uirulentia et puer-
tū ipam ad rectificationē aliquam et resoluendū eā: et i
ipso ē ex aromaticitate qd puenit oī mēb^o neruoso et opi-
um ut dormire faciat et stupefaciat et castoreū ut succur-
rat corruptioni opij et nocumēto et ueneno ipi. **¶** Bed et
troc. stelle st uehementis iuuamenti in h^o dispōne. Et
nausea qdē qñ ē p^o debilitatē stōi quā nō sedat expul-
sio scā uōitu tūc nō laboref in illa: imo si dimittat per
se ipam fortasse iuuabit. Et qñq sedat eā saue ordeī al-
gellū. Et ille q inuenit subuersionē inseparabilē in uē
et fuerit p^ouctus uōere p^ope in h^o tempore cōcedat cum
pane parue q^oritatis. **¶** iij. cepe narcisci. deīn sumat aq^o
calam. Et nō multū sumant de cepe narcisci qm facie
accidere spasmū. **¶** C. xiiij. d cura uomit^o sanguinis.
Sēferis ulcera tūc curabis ea cū eisq^o scis. et si
ēferis sanguinē descendēte ex capite. tūc incipies
et phibebis cām eius. Et si senferis repletōem expelles
eā: et qñq indigebis p^o eūonē duap^o libray sāguis phia
alia minuta. **¶** Quāq^o augmētāf liga extrema uehēmē
et p^ope in eo cuius cā ē p^o medicie cale. Et qñq sumit^o
in potu in scō p^o medicinā uinū mistū est lacte superan-
te usq^o ad quatuor cotillas dando aliquid post aliquid
deīn def in potu fir^o acetosus infatus cuz niue uep ex
medicinis expis i phibitione san. est p^opositū in phibē
do san. uehēmē. **¶** acatā semen ro. lutū sigillatū
balausti. opium semē huiusq^o albi gūmi arabicū succū
arnoglosse. aut succū vge pastoris: et sumat in potu cuz
aceto uini multe cōmissionis. aut cū aqua arnoglosse si
fuerit perueniens ap^o stōm plimum. Et dosis eius sit
ex medio aureo usq^o ad. **¶** i. Et confert ad illud sumere
in potu alrobob stiptica. Et ex eis est rob d nuce et sūt
p^oposita dcā in antidotario. Et ex curatione facili est ut
sumat gallay et balausti. ambay ana p. i. et sumat ex
eis in potu pondus. iij. aur. cū kerate opij cuz aqua plā
taginis. **¶** C. xv. de p^ourbatione et anxietate stōi.
Quādoq^o accit ex stō p^ourbatō et anxietas ex qui-
bus inuenit infirm^o tristitiam: et sit neciū ut per-
mutet de figura ad figurā: et qñq cōitat ipam tremor
cordis: aut accit cū ea: et nō ē p^ose hñi eā ut cognoscat
cām in eo et qñq qū seq^o scotomia et vñgoret qñq al-
terat ex ea color et est fm ueritatem pncipium nausee:
et qñq ē cū ea nausea: et qñq pmutat ad nauseam. Et
cā in illo est mā nausee: et p^ope imbibita. **¶** Ipa. n. dū p
manet imbibita facit accidei p^ourbatōez. Quāq^o aggre-
gat in ore stōi facit accidere nausēā hñstōm p expulsi-
onē hñoris post excitatōem nature cū eo. Et qñq p^our-
bant reliquie uenositatis humoz ex medicinis uomitis
et solutis: qñq def rob de cidonjs et rob de acresta et filia
Et oē quod feruet in stō ex fructibus et ex malis dul-
cib^o p^ourbat. Et aq^o fia que bibif nō i hora p^ourbat. Et
multotiens sit in febrib^o cā additiōis febris: nō ergo oz
ut bibat in febre nisi aqua cala. **¶** C. xvi. de cura.
Lud qd paruuz ex ea remouet uinū mistū cū
aqua scōz medium: et aqua cōmissa ex eis que p^o
fortant et ifrigidat: aut cū aqua mellis: aut cū eis que
tēpāt hñorez malū. Et illud qd ex ea est plimū indiget
medicinis nausee: et si fuerit ex calitate et hñore calo et
ē illa q sit scōm plimū qñq sedabunt eam infantis hñi
da. Et epithimata scā ex eis et sandalis et cāfora et rof.
Et ex eis que experta st in hoc est emplm ex corticib^o

cucu. et portulaca et saueich ordeī cū aceto et aq^o et fiat
ex eis emplz stō et epi. Et qñ augmētāf fiat emplm ex
sandalis et rof. ru. et filibus. Et ex eis que i potu tribu-
ūt ad p^ourbationē stomaticā ē saueich d ordo p^oritū p^ope
cū granis granatoy et oz ut sit nō ablutū: et hñora grāo
rū granatoy sine semine et rob de cydonjs. Quā ergo sit
est nausea aliena uinū oio: et sit cōmissio eius aqua ta-
marindoy et fir^o de pomis antiquis cuius superfluitas
resoluta est: et ad eos quidē narrata est aqua citroloz
excorticatoy cū iuleb tabarzet pay et. **¶** una spodij.

¶ C. xvij. d sāguie retento in stō et intestinis.

Sumat pōd^o. **¶** iij. heli. albi fabay pondus. **¶** iij.
et sumat in potu cū aqua cala. Si autē p^ogelet su-
mat in potu eger aqua albalce et filr coagulū leporis:

¶ C. xvij. de p^ogelatione sanguinis in stō.

Cura eius est sumere i potu coagulū leporis. **¶** iij.
aut aque mente q^oritatem. **¶** iij. in qua iā positum

Sit pondus. **¶** iij. salis p^oriti. **¶** C. xix. de singultu.

Singult^o est motus diuersus p^oposit^o sicut spasm^o
strictius cū tensione dilatatus exis in ore stōi. aut to-
to corpore eius aut meri ex quo aggregat ad se ipz cū
spasmo fugiens ex nocente si fuerit nocens aut p^oparat^o
ad motū fortis exp^ol^otionis sequētis ipz sicut accit ei qui
uult. Et asimilat alicui mōz mor^o tussis que est in pul-
mone et uelamie ad expellendū hñorem: aut nō sit no-
cens imo sit fm semitam superfluitatis siccitatis mouē
tis ad silitudinem aliquā sicut spasmus. et nā moueat ad
dilatationem et nō obediat illud et succurrat ei. Et pli-
mū quidē accit ori stōi tremor p^o illud qd ledit: sicut
accit ori stōi tremor p^o illud qd nocet p^ope si fuerint
stōus siccus et nō tolleret os et^o nocumētū mordicatōis
Et qñq accit p^o cōitatē. Et qñq ē singultus post uōi-
tū ori stōi: aut p^o dimissionē hñoris pauci in ipo qui nō
expellit uōitu sicut qñq sit singultus p^o retentionē uōi-
tus et expectationē sup ipm quare quiescit mor^o uolūta-
rius. Et plimū motus p^oritū stōi nō sit nisi motu oris ei^o
p^ope uehēmētiam sensus eius et fortitudinē lētionis eius
a mā feruēte. Et dixerūt quidā q^o motus singult^o forti-
or ē motu uōit^o: q^o m uōit^o expellit re effusa i uentre: et
singult^o expellit re siccā: s^o nō ois uōit^o et subuersio sit
a cā effusa: nō ē qd expellit aliquid oz ut sit debili^o eo
qd nō expellit et eo qd laborat ut expellat et nō p^orit: im-
mo singultus est motus debili^o motu uōit^o et ē. q. mo-
tus ad uōitū debilis. Et filr multoties incipit singult^o.
deinde sit uōitus. q. motus stōi apud tactū cāe singult^o
est p^o qñ cā ē pua: et qñ qñ augmētāf res uehēmētior
sit motus et sit uōit^o. **¶** Distingua^o at illd qd facit ac-
cidere singultū p^o nocumētū consequēs os stōi. **¶** Bica-
mus itaq^o q^o quandoq^o sit illud aut renocente suo calo-
re aut re ledēte os stōi silitate sua sicut accit ex singultu
in rigore febrū et in aere sio et in hñorib^o ifiantib^o et a
frigore alio p^ofirmato in p^ofone stōi cōstringēte ipm et
spasmante eū. Et qñq accit hoc pueris et infantibus.
Et frigus quidem facit accidere singultū trib^o mōis:
unus eoz ē ex parte inseparabilitatis matiei: et secundus
ē ex parte frigoris eius et d^orietate sua cū qualitate sua
trāseunte equalitate: et tertius est ex pte p^ostrictōis ei^o
et inspissatōis quā facit in poris: quare retinet in illis
inspissatis illd d^o tute sua cuius ē q^o ab eis resoluūt: aut
a renocēte suo calore sicut accit in febrib^o adurentibus
ex spasmo in ore stōi: aut a re nocēte mordicatōe sua
sicut accidit ex potu sinapis et diapipeon et hñorib^o ui-
rulentis: et potu mediciaz mordicatūaz ut diapipeo cū

uino et proprie fm sanitatem sensus stōi: aut debilitatē
substantie oris stōi: et de hoc genere ē cib⁹ corruptus
et puerius ad qualitatem mordicatiuā et pueris quidē ac
cit illud plurimū: et sifr accit ex effusione cholez in os
stōi: et sicut fit qñ ē cholez motus in crisi bus ad caput
stōi ut expellat eas nā cū uomitur: aut a uentositate re
tenta in ore stōi et in tunicis eius et in meri generata a
calitate uaporosa que non pōt resolui: aut a re nocen
te sua grauitate sicut fit a repōne. **E**rgo sūt spēs
eius qui fit ex cā nocente. **E**rgo uero qui fit a siccita
te qñqz fit a siccitate pura cū spasmo sicut accidit in po
stremo febrium incensuaz et eūonū exiccantiū et sanis
prolixē et ē significatio tioris. **E**t qñqz fit ex siccitate si
pfirmata et iuuat ex quolibet hūctatē et remouet. **F**a
ctus autē per cōitatē ē sicut ille qui accit ei cui scīm est
apa magnum in epē suoz pprē in latere pcauo: aut i
intestinis aut in uelaminib⁹ cerebri sui: aut ē ppr uenaf
in uelaminibus cerebri sui sicut accit apud ictū nociuū
et percussione dolorosa per quā pcutit caput: et sicut
accidit in febribus in eleuatione sua et in signis crisis.
Ille. n. ē pp cōitatem corporis. **E**t iā existimatiū ē
in inueniendo cām pping⁹ euentus singultus in apate
epatis. **E**t dixerunt quidā qñ qñ effundit ex eo chole
ra ad duodenū: deinde ad stōm postea ad os eius. **E**t
dī qñ cā in ipso est cōitas epatis et stōi in nervo minuto
p̄tinuante in ter ea. et si hō habuerit singultū ex mā et ac
cidit ei in se ipso sitis resoluet singul⁹ eius: et sifr si uōu
erit et expellerit hūorem. **Q**uod si euōat et eius singultus
nō resoluit significat aut apostema in stō. aut in radice
nervi uementis ad ipm ex cerebro: aut in cerebro seq̄
illico abo sif rubedo oculi: et distiguit in utraqz p accū
tia apatū cerebri et accūtia apatū stōi. et singul⁹ q̄ igādī
i signis crisis qñqz est signū bonū: et qñqz est malū fm q̄
exponemus in suo c. **E**t in lib⁹ quidē apborismoz dī q̄
quādo uomit⁹ non sedat singultū et cū eo rubedo in
oculo ē malū signū significans apa stōi: aut cerebri. **E**t
in libro signoz mortis uelociū dī q̄ quādo accit habē
ti singultū apa in latere dextro egrediens a natura abs
qz cā cognita et est singul⁹ uehemēs egreditur aia eius
ex singultu ante ortū solis: et ex illo est ille qui hz cum
singultu punctiōz et uomitum et cuze et destructiōem
rōnis morit⁹. **C**xx. de signis.

Quādo singultus qui uomitu sedat cā est res noci
ua sua grauitate: aut qualitate sua mordicatiua
fm unū mōz p̄dcoz. **E**t ois singultus succedēs eūoni
bus et febribus adurentibus et non sedat ipm uomitus:
immo addit in ipso est a siccitate. **F**actus autē ppter
p̄p̄ones cū mā et sine mā scit ex significationib⁹ predi
ctis in caplis cōibus. **F**actus autem ab apatibus
stōaticis: aut cerebri: aut epatis significant accidentia
uniuscuiusqz eoz dicta in suo c. **C**xxi. d. cura.

Uomit⁹ est cura magis pferens singultui cuius
cā ē replo plima et res nocens sua qualitate. **E**t
sifr oē mouens laboriose et mouens terrefaciendo et uo
ciferando et ira et timor et gaudiū subito accidēs et tri
sticia superflua et aspersio aque sif super facies post su
bito et motus et exercitium et equitatioes et expectatō
super retentionem tussis cōmouentis et expectatio sup
sitim et sternutatōi quidē in superando mām facientem
singultum inest impressio maxima. **E**t ex eis que remo
uent cum ēt est longitudo retentionis anhelitus: qñ
illud est res faciens accrescere calitatē et mouet eā ad
excundū uersus poros querens attractionē aeris: qz

mouet humores et resoluit eos. **E**t somnus longus ue
hement⁹ iuuat ipm et constrictio extremitatū et positio
uentosaz super stōm sine incisione et super uentrem et
super utraqz spatulas et positio medicinaz rubificatiuz
Et ex curis pferentib⁹ singultui uiscoso et replonali est
ut patiens ipm incipiat et euomat: deinde bibat hieraz
picrā: aut succum ap̄lumb⁹ sumendo ex eo. aut. et ex sa
le indo duo danich. deinde post illud utat myrobalanis
p̄ditis. **S**i aut cā ē uiscositas oz ut in eius cura tres is
intendat. i. resolo materiei et inciso eius sicut cū oxymel
le s̄q̄llico. et sēda permutatio p̄p̄onis eius ita ut equet
si non fuerit nocens nisi qualitate sua: et tertia stupefa
ctio sensus oris stōi parūp̄: ita ut minores materiei mō
dicatio. **E**t iā laudati sūt tro. h. 2. costi croci. zosarum
recētū: masticia: spice: oīum ana ij. 3. 4. assari aur. ij. a
loes opj amboz ana aur. i. p̄ficiat cū succo p̄sili⁹ et biba
tur ex eis medietas aurei. **P**̄siliū enim et opj stupe
faciunt: spica p̄fortat et resoluit. assaz iclinat hūiditatem
ad partem uie urine: et educit eas per eā: aloes incli
nat eas ad uiam fecis: et extrahit eas ex ea: costus et cro
cūmaturat et p̄fortat calefacientes: p̄ hoc ḡ hūit troscici
isti p̄ferentes ualde singultui uehementi et subuersioni a
nime et si antiquat et chrōicus fiat affert ei oleū alkekē
gi iuuamētū maximū expertū: et qd ex eo bibit sif coehli
arium unū cum aqua cala mellis. **E**t ex eis que p
ferunt ei est decoctio zizibezis in aqua tepida. **Q**uāqz
uehementior sit et antiquat⁹ necessarie sūt p̄fectiones ma
gne ualēs: et electuaria sicut diacymnū cū aqua tepida
imo quandoqz indiget p̄fectionibus: et tyriaca et filoniū
habet iuuamentum maximū in hoc pp̄ illud qd in ipso
est de stupefactione cū p̄fortatione et resolutione et expul
sione. **E**t iuuat ex pilulis sicut illis que sunt de oppo
ponaco et ex pilulis stomaticis et troc. stelle ualent ue
hement⁹ ad singultū. **E**t medicine ualentes in curatiōe
singultus facti a mā s̄a et siccit⁹ aut proxima et sunt ru
ta: et nitz potata cū uino: et sifr aqua ap̄j: el acetū s̄q̄l
liticū: et basilicū aq̄ et assaz et neriden et maiorana et ā
iuden: ita qz olfatus sedat singultū et aristol. et anisū et
daucū et zinziber et enula exiccata et succus eupatori⁹
et folium et acorus et abrotanū singularit⁹ et p̄positet
sunt ex eis electuaria. **I**pa ei sif puenientiora ori stōi:
et magis aduerentia ei quā ea que bibūt et descendunt
ad fūdū stōi subito: et castoreū hz p̄p̄rietatē mirabilem
in ipso. **E**t ex eis que maximū afferūt iuuamentū ei qñ
ex ea in potu sumit⁹ est decoctio abrotani et calamenti
mōtani et mastice. assumptis equis partibus et elixatis i
aqua et bibat cū uino decocto cū masticia et cinamomi
et squille. 3. ij. in kisto aceti. et def in potu ex eo paulati
aliq̄b⁹ diebus. et itez nitrū cū aqua mellis: et itez p̄fectō
de galanga cū melle: et sumat in potu mane et uespere
q̄ritas nuc. et itez medicamē h⁹ p̄positionis costi et alo
es squinati sifimbr⁹ hēci calamenti fluuialis mente ru
te seīs ap̄j turis assari oīum ana. 3. 4. opj ro. siccaz abo
rū ana. 3. 5. et iam laudant cappares conditi cū aceto
in hoc et quādoqz adiuuat has medicinas administra
tio medicinaz sternutare facientū. **Q**uod si fuerit ex frigo
re purozūc medicine predicte pferunt ei sumendo ex e
is in potu cum aceto et aqua et liniendo ex eis collum
et gulam et locum qui est super furculam. et qui est sub
ossibus pectoris: aut liniatur collum et locus qui est
super furculam cum oleo antiquo: aut oleo cucu. asini
ni. **E**t similiter sunt oīa olea calida sola iuuatiua: et pro
prie oleū camemillinum: aut oleū in quo decoquantur

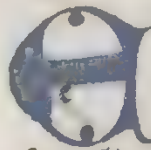
castorei et cymini et aniden. Et sumat castorei et co
sti amboꝝ ana. 3. 5. petroselinū et mastix: aut sumat cor
tex exterior rubeus fistici cū radice squinati et decoq̃t
in aqua et bibat ex decoctōe aboꝝ. **E**t dixerūt qdā
q̃ cortices alcali quādo exiccant et bibat ex eis pond⁹
aut. i. cū aqua feniculi et seīs rute sunt iuuatiue ualde. et
ego nō exilio q̃ pferant sio. Qd si fiat uehemēs et anti
quat non est excusatio qui ponatur uentose si sio sine
icisione et psequat eas medicine rubificātes. Illi at qui
sūt ex uetustate retenta super os stōi: aut i ipso aut i me
ri pferat administratio balnei et receptio aliquantuli tu
ris p̃triti in eo deinde fiat ut currat aqua cala super ip̃s
paulat. Et enula exiccata est ultima in hoc. Qd si hu
mor fuerit mordacianus generatus illic: aut effusus ad
ip̃m precipiat patienti ip̃s ut euomat si pōt cū eis que
uomitum educūt huiusmōi: aut soluat uenter cū eis q̃
sunt sicut biera cū sirupo acetoso: et sicut cū sirupo d̃ ap
sintio: et q̃q̃ sufficit potare acetū et aquā et sorbere
butyr: aut sorbē oleū amigdalini cū aqua cala: et occu
pari somno et p̃longare ip̃s q̃rū pōt est. Et sicut aqua
ordei affert ei iuuamētū maximū et uehemēs et p̃pe cū
aqua granatoꝝ dulciū et mūzoꝝ declinantū ad dulce
dinē. Et aqua acetose est ex eis que pferunt et cū mādī
ficatione et p̃fortatōe sūt. Et si cā est cā accālis: tūc cu
ra in ipso est eio ad sumēdū i potu lac recenter mūctū
et aquā tepidā cū aliquo qd sit sicut oleū amig. et oleū
de cucurbita deī aquā ordei et aquā cucurbite et aq̃
citroloꝝ et mucilagines frigidās. Et sicut inunctio ex eis
exteri: et sicut inunctio iuncturay et uti incisuris et sicut.
In scō at p̃ uōitū si sentit eger reliquias hūoris mor
dicatū: et sit cū eo pax nauēe sternutet sternutatioib⁹
frequētib⁹. Postq̃ dant ei ea que lubricū faciunt illuz
humorē sic rob de prunis et tamaridib⁹: et p̃p̃e qū tu sue
ria p̃cipiens ei recipere et tamaridos. **E**t si nō sēt
illud immo sentit extensionē fac emplm ori stōi cū ēplis
reperatis: et fac cū sorbere sorbitiones leues in quibus
nō est mūdificatio immo i quib⁹ p̃fortatō sicut medul
la tritici et sedatio aliqua sicut oleum amigdalini et odo
ramētū aliqd sicut pulli. In scō at ab apantib⁹ epatis et
alioꝝ oz ut curet apa et fiat p̃bloia si necia ē p̃bloia.
et tēpēt stōis i ipso cū eis que sūt sicut aqua granatoꝝ
et aqua ordei et aqua ediuie et ep̃la.

CL. xxiij. d̃ dispositib⁹ accālib⁹ mirach et hypocōdrijs.
Quandoq̃ accit in istis partib⁹ tremor p̃p̃ materi
as exites in eis: et q̃q̃ sūt male et peruenit nocu
mētū eap ad cerebrū: et facit accidere in ipso meliam si
cut diximus ep̃la mirachiales. Et q̃q̃ est de hoc tre
more qui sit p̃p̃ os stōi: aut in ipomet p̃p̃ tremorem
cordis. Et q̃q̃ facit accidere qdē inflationē insepabi
lem et grauitatē et sit p̃xima significatio illi. Et q̃q̃ si
gnificat apata intrinseca: q̃ si sentit attractio mirach et
hypocōdrioz ad siora: tūc q̃q̃ significat uomitū et in
febris acutis significat lodā que cōmouet: aut sāgu
nem a capite fluētē: aut uomitū scōm qd distinguim⁹ cū
in suo loco: aut permutatiōem materiē et apa. Et q̃ ē
eoz attractio ad inferiora et partes sumis significat per
mutatiōē ad inferiora et solonē uentris quaz p̃firmat
punctio. Et tēfo hypocōdrioz ad siora est ex eis que
multiplicāt in febris pestilentialib⁹: et q̃q̃ est p̃p̃ sicci
tatē sequētē calorē aut frigus. et q̃q̃ est et p̃p̃ apata
q̃uis sit i sioribus et. In illis aut qui sūt in sioribus
est tensio eoz ad siora cū anhelitu et mirach sūt et h̃ ista
tio in egritudinib⁹ acutis est mala cui associat ictericia

epica. **E**t quandoq̃ accidit istis membris. s. hypo
cōdrijs et mirac dolores mordacianū: et dolores extē
sui p̃p̃ egritudines epatis et egritudines splenis: et apa
ta lacerti et in febris et in crisi. Inquit. Bucatis o
ganefibur in c̃doloꝝ epatis si destruit ṽtus appetitiua.
Draco. n. qū debilitat in uenando hedos et arietes et
filia et nō ṽz deferre eos ad gruptā suā uenat aues: et
p̃p̃rie aues que dī taptillus: et comedit epar eaz et exci
tat tūc appetitus eius et reddit uirtus eius.

CSen. xiiij. de epate et dispositionibus eius.

Tractatus primus de uisibus dispositiōibus ep̃tis.

Et de anatomia epatis. L. i.

Par est mēb⁹ qd generat sanguinē q̃uis
melaraice p̃uertat q̃q̃ chilū ad sanguinē
p̃uertione aliq̃ p̃pter illud qd ē in eis de
ṽtute ep̃is et sanguis quid sūt ṽtate ē cib⁹ p̃uersus ad
similitudinē epatis quod ē caro ru. q. ip̃a sit sanguis
uerus p̃gelat. **E**t ē uacūū a uillis neruoꝝ i q̃ nascū
tur uene que sūt radices eaz que p̃cedūt ex eo dispr̃te
in ipso sicut uili. Et sicut sciūsi i anatomia uenay qui
etay que sūt sugentes a sio et intestinis mediantibus rāis
porte noiare melaraice ex p̃cauitate et decoquit illud il
lic in sanguinē: et mittit illū corpori mediante uena p̃ca
ua orta ex gibbositate eius: et mandat aquositate ad re
nes ex uia gibbositatē et mittit sp̃as cholericā ad fel ex
uia p̃cauitatis et: et p̃cauitatē illud de eo quod est a p̃a
te sioi ut eius coaptatio super gibbositate sioi bona sit
et attractū ē illud qd ē eo est a parte diaphragmatis ut
si coarctet diaphragma cū suo laborioso motu: imo sit
q. tangens ip̃m p̃pe punctū: et p̃iunctū p̃pe uenā ma
gnā ortā ex eo et ut bene p̃prehendat sup ip̃m coste cur
ue. Et ip̃m quidē tegit p̃aculus neruosus generatus
ex neruo paruo ueniente ad ip̃m ut faciat ip̃m acqui
rere sensum aliq̃e quenadmodū diximus in c̃pulmo
nis: et h̃ sensus māifestus est in latere p̃cauo: et ut liget
ip̃m cū aliis uisceribus: et uenit ad ip̃m uena pulsa
tilis parua dispartita in ipso et affert ei sp̃m: et seruat ca
lidadē et inatā: et tēpat ip̃m cū pulsu. Et sicut est ut pe
netret h̃ uena ad p̃cauitatem: qm gibbositas ip̃a euētat
motu diaphragmatis. Et sāguini quidē nō est creatum
in epe sp̃atū amplū: immo ramosiū dispartitū ut sit cōp
henso et tot⁹ super chilū uehementior et passio dispr̃iti
chili ex eo magis p̃pleta et uelocior sit et illud qd de ue
nis est a parte ep̃is subtiliores h̃z tunicas ut uelocius
perueniat per eas im̃p̃sio carnis ad chilū. Et p̃acul⁹
quidē ei⁹ p̃prehendit ep̃e et ligat ip̃m cū uisceribus tegē
tib⁹ intestina: et stōm que diximus et ligat ip̃m et cū di
aphragmate ligatiōe maxia forti: et ligat ip̃m cū costis
dorsi: et ligat ip̃m alia subtilia parua: et p̃tinuat int ip̃m
et int cor uena p̃tinuās int ea ambo quā sciūsi descen
dens de corde ad ip̃m aut ascēdens ex ipso ad cor aut
sūt ambas intētiōes. Et h̃ quidē uena sapiēter liga
ta est et cū epe et p̃aculo duro sp̃isso: et est penetrans su
per ip̃m: et subtilius lat⁹ eius est illud qd est a parte itri
seca: qm tangit membra subtilia: et ep̃ qdē homis mai⁹
est epe ois aialis appropinquātis ei in q̃ntitate: et dī q̃
oē aial plus comedēs et debiliōis cordis est h̃is ma
ius ep̃: et p̃tinuat inter ip̃m et inter stōm neru⁹ h̃z ē subti
lis: et nō sūt cōicātia nisi p̃p̃ rez maximā ex apantib⁹ ep̃is.
et primū qd orit ab epe sūt due uene: quaz una est in la
tere p̃cauo et plimū iuuamētū eius est in attractione cibi
ad epar et noiatur porta: et altera ē in latere gibboso et
iuuamētū eius est applicatio nutrimenti ad mēbra ex

epes: et noiaf pcaus et ostendimus iam anatomia ipaz i libro primo. Et ep quide bz additamenta pprehende tia fcom: et adherentia ei sicut est pprehensio ei qd co pprehendit digitis et maius additamentoz eius est addi tamentu appropatu noie additamenti: et positu est sup ipsum fel: et posita est extensio eius additamenti ad inferi ora et oia additamenta eius st quattuor aut. v. et scias qd no est corpus epis in hominibz oibz pprimis costas do si: et fortiter in missum ei: quous sit in plimis eoz sic et est eius coitas ad ipsu propi illud. s. coitas epatis ad co stas dorsi: et diaphragmati. Et caro quide epatis seluz no bz: s. illud qd de ea sequit paniculu sentit: ppea q aduenit ei papp de parte paniculi neruosi. Et pp hoc diuersificatur h coitas: et iudiciu eius in hominibz. et tu ia sciuit q generatio san. sit in epate et in ipso sit sepe ratio cholere et melie et aquositas. Et quadoq destruit res in unaqz eaz et quadoq destruit in generatioe sa guinis: et no destruit in sepeatione: et qnz destruit in sep atione et non destruit et in sanguine bono. Et qnz accit d structio in sepeatione no ppt epar immo ppt mebra at trabentia ex eo illud qd separat. Et in epate qde forti sunt quattuor vtutes nates cuius plinu digestiue est in carne ei: et plinu aliaz vtutu est cu uillis eius: et no e loquinu qui sint in mesaraicis oes iste vtutes: s. qda po stremoz aduerset primis et dicat et errauit ille qui po suit in mesaraicis attractiuu et retentiua ipse. n. s. ut uie p quas attrahit: et no est pole ut sit in eis attractio. Et af sezt ad hoc roes filles roibus. obilibz q se ei i oi re et di cit si mesaraice haberet vtute attractiuu haberet et dige stiua. s. s. hnt vtute digestiua quod. n. hnt vtute digestiaz qu no moret in eis cibz tpe quo patiat. Et dicit et si haberet vtute attractiuu qu epar et ea habeat coicaret in suba pp couentia uirtutu. Et iste quide debilis pfi derationis no sciuit quod uirtus attractiua qu est i me atu ex quo attrahit illud magis adiuuas sicut qu ex pulsua est in meatu ex quo expellit sicut est in intestinis est illud magis adiuuas et oblitus est q attractiua est i meri et est meatus. Et no sciuit qd no est multu malum ut sit in meatibus quibusda vtus attractiua: et no fit di go de qua fit curandum qu non sit necessaria in eis di go imo attractio. Et oblit est qd qnz couertit in mesaraicis puerfione aliqua. Et ergo negauit qd fit ca in h vt digestiua in mesaraicis: et qd sit illic uirtus re tentiua retines qritate aliq quous no ploget. Et oblit est qd sps uilloz operationu notaz st diuerse. Et elogauit qd sit in illo in quo festinat penetratio digo aliq et illud no est elongadu. Medici naq dicunt qd i ore ipso est di go aliqua: et no negat quin in orbo sit vtus expulsiua et digo: et est mebru q uelociter euaf ab eo qd pprehedit. Et oblitus est qd pole est ut diuersificet suba mebroz et pueniat in attractione uni? rei: quous sit uades in uia una ad fbra oia. Et oblit est q attractio fit ad epar: et plinu eius sit cu uillis uenaz: et st hogenei cu suba me saraicaz no longinq ab ea. Quatu errauit iste ho in h iudicio. Illud aut quod. B. dixit significat q attractio pria fortis est in ipso ubi est initiu motus d quo curat. Et eius interio fuit ut sepet illu q est pte sepeatioe me saraicaz sine epate. Et significatio ad illud est fmo eius qu dicit qui incedit i hac egritudine ad curadas mesarai cas: et dicit curatioem epatis est sicut ille q uadit ad h ut faciat emplm pedibz molificatis pp nocumetu acci dens nucbe que e in dorso et dimittit curatioem pncipij et radicis que e nucba. Hic e g fmo. B. puenit huic

fmoni. Et tu qde scis q pedes no st uacui a vtutibz. s. nali et motia et sensibili qd nucba bz: et no e dia int vtu te eoz et vtute nucbe: nisi qz vt? sensibilibz et motia uni? eoz e pma: zalt? e f? et filr e dispo mesaraicaz. Ipe na qd n st uacue a vtute: quous sit eaz pncipiu ep: et quo qu ipse fuit instrm et instrm nale attrahit ex logiq no fm se mita motus localis sicut in lacerto fm plinu no euaf a vtute currente in ipso et obuiante in ipso et obuiate pati enti ita qd ferru patiat a magnete et qnz attrahit cu eo ferru aliud. Et filr tages int ferru et magnete apud pli mos eoz qui uerificauerut.

C. iij. de moie ex qb significat dispoes epatis.
Quadoq significat dispoes epatis per obuiatio ne tact? sicut significat apata ipsi qnz: et qnz et significat p dolores q st ei ppriz: et significat p opa toes factas ex eo: et significat p coitates mebroz pxi moz ipsi sicut stot: et diaphragmatis et intestioz et renuz et fellis. Et significat p coitatez mebroz que st logi que illis ab eo sicut partu capitis et sicut spleis. Et qnz significat per dispoes coitatis totu corporis sicut colorem et forma et tactu. Et qnz significat p ea que oriunt in pibz eius ex pilis: et que oriunt in ipso sicut p uenas: et ex forma mebroz alioz: et ex eis que gnan in ipso et pcedut ab eo: et pp puenientia et diuersificatia et ex cais et pueritudibz et q pnuant cu eis.

C. iij. de distinctione modoz hazz significationum.
Similitudo quide accepta ex tactu est calitas ta ctus partu ei: qm ipa significat pphon calida: et fitas eius significat pphon fiam et lenitas eius signi ficat huida pphon epatis: et durities significat duriciez eius. aut apa dup in ipso: et ipi inflatio significat eius tu more: aut apa i ipso: et lunatio que sentit ex inflatioe ei? significat qd e in ipso epate: et ipi elogato exites fm alia forma qd est in alio ab epate: et qd est in lacerto uentris. Similitudo at accepta ex doloribz e sicut si fuerit exre suus cu grauitate: tuc illic erit oppilato: aut apa: et si fu erit sine grauitate: tuc illic erit uentofitas. Et si fuerit grauitas sine puctura: tuc ma erit in corpoz epatis hie fuerit apa hie oppilatio. Et si fuerit cu puctura: tuc e rit apd penniculu uelate ipm. Sep significationes asu pte ex opationibz factis ab eo st pp digone et attractio ne et expulsiue sanguis ad corp? et aquositas ad inef: ut chole ad fel et melie ad splenez: et sicut dispo tussis. Quq destruit aliquid hoz et no fit pp mebm coicas e pati: tunc est ex epate. Significatioes at accepte ex coi tatibus st sicut fitis: na ex fio multoues significat dispo nes epatis sicut singultus et sicut appetitus et et digo et sicut malicia anhelitus quauis. n. fit pp pulmonem et di aphragmatu qnz fit pp ep et sicut sps egonis et sps urine significat dispoes epis quas scies: et sicut dispo nes soda et egritudinu capis. Et dispoes egritudinu splenis significant ipas: et sicut et dispositonibus lingue in tactu eius et aspitate ipius et colore eius: et colo la bioz significant ipse. Et iam quide currut int cor et ep diuersitas et couenientia et uictoria in qualitatibz suis quas diximus in anatomie cordis: uep significationes pp dispoes coitatis st sicut significatio coloris s. ep: ita ut si sit rubens albus: tuc significat sanitatem ei? aut sit cetrinus significat caliditate ei? aut plubin? fiteat eius: a ut brun? significat fiteat et siccitate ei? et sicut e signifi catio ictericie sup ipm: et e sicut significatio pinguedis carnosae significat huiditate et caliditate ipi? aut pigue dis cu adipe significat bu. et fiteat ei? significat maties

significat siccitatē eius: et sicut cōitas caliditatis in corpore significat si nō fuerit a uehementia caliditatis cordis caliditatem eius. Et cognoscunt cū ea significatio nes caliditatis eius predicte. Significationes aut ex for mis mēbroz aliquoz sicut significationes ex magnitu dine uenaz et amplitudine earum significantes magnitu dinem epatis et amplitudinē uiaz eius. Et ex breuitate digitoz et longitudine eoz et significat paruitas et ma gnitudo eius: sed significationes ex pilis ortis sup ipm sicut significationes eoz i mēbris alijs quas iam dixi mus. Significationes uero ex eis que oriunt in ipso sicut uenes: qm si ipse sicut crosse magne manifeste tūc ppo prin cipalis est calida: si si subitites occulte: tūc ppo princi pal est fida. Uex eius calitas et fidas et lenitas et du rities: qm sicut ppo pponē principalē et qm sicut ppo ppones accēnālē. Significationes aut ex eis que in ipso genera tur sicut: sicut si in ipso generat cholera significat calitatē ei⁹ et melia caliditatē eius uehementē: aut siccitatē eius et frigiditatē fm qd sicut in loco suo: et generatio sanguis bōi est significatio sanitatis eius: et ille cuius sanguis ē cho lericus: aut melie: aut mollis declarat in eo qd spgē ex eo ad corpus aut aquosus nō recipiēs pnuationē cū corpore sicut est in hydropisi carnosa est in fima sicut qd significat ipsū dispō eius qd spgē ab ipso dūenitētia uero et diuersificātia sciūt ex hoc qd puenientia sicut filia p ploni nālī dria pploni accēnālī. Ex etate uero et puetu dine: et que currunt in eis significationes cognoscuntur in qualitatibus.

CL.iiij. de ptraopantia cordis ad ep in q̄litaribus.
Significat qd caliditas cordis uincit calitates epatis magnifice: et hūiditas eius non uincit siccitates ip⁹ et siccitas eius qm uincit bu. epatis papp: et calidi tas epatis uincit frigiditatē cordis dōbilitat: et hūiditas eius uincit siccitatē ip⁹: et eius fidas paz uincit cali tatem eius: et ipsius siccitas sēp uincit hūiditatē ei⁹: et fri gus cordis uincit calitatē epatis plusq̄ uincat siccitas illius hūiditatē epatis: et caliditas cordis uincit hūidita tē ep⁹ plusq̄ uincat siccitas ip⁹ hūiditatē eius et uincit frigiditas eius et caliditatē ill⁹ aliq̄ mō uictorie.

CL.v. de signis pploni epatis nālī et pmo cale.
Significat qd caliditas cordis uincit calitates epatis magnifice: et hūiditas eius non uincit siccitates ip⁹ et siccitas eius qm uincit bu. epatis papp: et calidi tas epatis uincit frigiditatē cordis dōbilitat: et hūiditas eius uincit siccitatē ip⁹: et eius fidas paz uincit cali tatem eius: et ipsius siccitas sēp uincit hūiditatē ei⁹: et fri gus cordis uincit calitatē epatis plusq̄ uincat siccitas illius hūiditatē epatis: et caliditas cordis uincit hūidita tē ep⁹ plusq̄ uincat siccitas ip⁹ hūiditatē eius et uincit frigiditas eius et caliditatē ill⁹ aliq̄ mō uictorie.

CL.vi. de signis pplonis sic nālīs
Signa eius sicut dria illis signis et fidas cordis uin cit caliditatē epatis minus qd uincat caliditas ei⁹ illius frigiditatē: et qm sanguis hōis hāc pponē ē subitit: et aquosus: et utus eius est debilis: tūc multotiens acci dunt in ipso febres.

CL.vij. de signis complexionis sicce naturalis
Signa eius sicut paucitas sanguis et crositudo ei⁹ et uacuitas uenaz et siccitas totius corp⁹ et spif studo piloz et crositudo ipoz. Et cor sua hūiditate si consequit siccitatē epatis. ita qd aliquid ualeat: immo si uincit eā oino. Uex siccitas epatis uincit hūiditatē cor dis ualē et caliditas cordis uincit hūiditatē ep⁹ i ultio.

CL.vij. de signis pplonis humide nālīs.
Signa eius sunt dria illis signis: et cordis siccitat qm psequit hūiditatē epatis parū ualē. uex by miditas ip⁹ uincit siccitatē cordis fortiter.

CL.ix. de signis pplonis calide et sicce nālīs.

Signa eius sicut sanguis crosius: et multitudo piloz nigroz apud ossa pectoris: et amplitudo uenaz se quens pponem et durities et multitudo generationis cholere et melie in fine iuuentutis: et siccitas corporis si nō diuersificauit ipsam cor.

CL.x. de signis pplonis calide et humide nālīs.

Significant ipsam caliditas sanguinis et bonitas eēntie eius et amplitudo uenaz ualida cū lenita te: et qd color est rubeus sine citrinitate et pili p̄lmi i pe ctoris ossibus minus tū ei sicut si in calida et sicca: tūc sicut in spissitudine eoz et crositudine. Et tenuitas corpo ris p̄p calitatē et bu. ipsius. Et qm caliditas ē dñans re manet corpus sanus. Et si hūiditas ē magis dñans se stinat ad ipsum egritudines putrefactiōis.

CL.xi. de signis pplonis frigide et hūide nālīs.

Significant ipsā sāguis aquosus et phlaticus: pau citas pilorum apud ossa pectoris: et strictura ue naz: uene nō implete molities: paucitas generatiōis cho le et melie i fine iuuentutis et hūitas cōpis si nō dōpet cō

CL.xij. de signis pplonis sicce et sicce nālīs.

Significant ipsā paucitas sanguis: et paucitas ca liditatis sanguinis: et corporis et strictio uenaz et ocul tatio eaz et eaz durities et paucitas piloz in mirach et siccitas totius corporis.

CL.xij. de egritudinibus accidentibus epati.

Epati accidunt egritudines pplonis in ppetate sue subē: et egritudines pponis et apata et uelice et p̄prie apud p̄aniculū: et rūpū apud spatiū et reliqua quaz singulaz dicem⁹. Et qm tollerat rupturā p̄l mū qd reliqua mēbra: et nō timef ex ea mors festina nisi associet ei eruptio sanguinis ex uena magna. Et qm accidunt epi apata p cōitatē et p̄prie in stō et splene et felle et renibus et diaphragmate et pulmone et melarai cis et intestinis et proprie superiorib⁹: sicut stō et diaphrag mati et felli et melaracis et intestinis cōicat in p̄mis ue ne que sicut aperte p̄cauitatis epatis: deīn peruenit nocu mentū eoz ad ep et qm p̄sumat. Diaphragma vō et p̄l mo et renes cōicat in primis uenis gibbositatib⁹: deīn p uenit ad ep: et qm p̄sumat. Et p̄lma cōicatō qd est nō est nisi p̄p stōum: p̄p cām cū qua cōrūp̄t digō et expellit ci bus indigestus nisi sit cā a lia. Et egritudinū quidē gib bositatis materiez expulsio fm p̄lmi sit cū puocatiōe urine et fluxu sanguis ex narib⁹ et sudore: sicut in egritudi nib⁹ p̄cauitatis ē illud cū solutione uētris et uomitu cho lerico et sanguineo et sudore etiam in plurimis horis.

CL.xij. de signis malitie cōplonis calide.

Malitie pplonis cale figā sicut sitis uehemēs et nō ab findit cū aque potu et paucitas appetitus cibi et iflatio et citrinitas urine et tinctura ei⁹: et uelocitas p̄l p et frequentia ei⁹: et febres et adustio sanguis: et ledi a calefacientib⁹ et seq̄t ipam liq̄factio icipiens ab hūorib⁹ deīn a carne epatis et sequit eā rasura intestinoz. Et qm desiccāt cū ea nā absq̄ dolore in lateribus aut gra uitatē et multiplicat cū ea uomit citrinus et rube⁹ et ui ridis et succus porri. et est cū ea egō cholericā p̄lmi et p̄prie si fuerit illic cū p̄plone mā: et si nō fuerit minorat san. et exaspāt lingua: et extenuat corpus. Et qm signi ficat illud ex etate et p̄suetudine et arte et regie: et illa q media est generat cholera et liqua gērat melia. Et egritudines eius sicut ex mania et melia et silit⁹. Et qm p̄uēit solutio uētris ad sincopi cū casu appetit⁹: tūc p̄lmi ei⁹ est p̄p debilitatem epatis scāz a p̄plone cala et in p̄lmo

Ri

ipsius est ego sicca adusta nisi ad hoc perueniat ut adu-
rat sanguine et humores et carnositate epatis et solone ue-
tris ea educat. Et qñ incipit adurei sanguine ego sicut
sex. Et qñ in epate adustio aut aspa aut dubellati de
in egreditur cu egone aliquid nocens crossu: tuc illud est
carnositas epatis ia putrefca. Et no est ois res nigra
egredies sex. Et qñ rectificat ablutu et uiruletum male
deinde ingrossat et fit nigrum crossu fetidum sicut fit i febr-
bus pestilentialib. Et qñs egreditur pus uiruletum sanguis
deinde nigrum subtile.

C. xv. de signis malitie pponis sic.

Signa eius sñ albedo labioz et lingue et paucitas sa-
guinis et difficultas cursus ei et multitudo pblatis
et paucitas stis et corruptio coloris et liqfactio matiei
et qñs denigrat declinas ad uiriditate: et qñs sit citrina
ad colore fistici declinas. Et et albedo coloris et pbleg-
matis ppetas et crossitudo pp zgelatione et tepiditas
pulsus et uehementia saia. **C. James. n.** non fit nisi ex
sto tantu. Et puitas digonis bone: et qñ frig? pseqf sine
priuat appetitus. Et ego qñs est sicca sine odore: et qñ
qñ e hūida pp dedilitate attractiue et est decliu ad albe-
dine pufetoris. Et qñs subtiliat cu ea ego et hūiectat
Uex no pseuerat ita pñuet: et no multiplicat cu ea flu-
rus uentris: qñs sint eius inceptio et euentus elogat?
et i fine eius egreditur quoddā simile feci sanguis putrefci
no sicut sanguis liquefi. Et qñs sequit? pponē fridam
p? spatiū quoddā febris: ppea qñ sanguis subtilis q est
in ipsa recipit putrefcione que accit ei et si febris pue-
quas dicā n c febrū: et qñs est in initio eaz uiruletus
subtilis: deinde incrossat et denigrat. Et qñ est fluxus
uentris similis lauature carnis recentis et illud cuz ap-
petitu in pñcipio significat frig? et si accidat p? illud ca-
lus appetitus: tuc est pp corruptione hū. aut pp cam a-
lia febris et similiū. Et plurimū significationis eius est
sup debilitate a frigore et in fine eius redit appetit? et
fit sñflu? fm plurimū et spasma? cu eo mizach. **C. Et**
qñs significant ipsa etas et pñuetudo et cib? et cōc pñeti-
te: sicut potus aque sñe in ieiunio: aut p balneū: aut coi-
tū qñ ep inflamatū fugit ex aqua tuc uelocit plurimū.
et si est illic mā sentit acetositas in ore et hūiditas i ego-
ne. Et qñs e ad nigredinez et uiriditate et no ad citri-
nitatē et rubedinem.

C. Cap. xvi. de signis male pponis sicce.

Signa ei sñ siccitas oris et lingue et sñis et durities
pulsus et subtilitas urine et qñs denigrat colō.
Et si fuerit illic melancholia aut cholera scies significa-
tiones eaz facile per ea que sciuiti in pñis.

C. xvij. de signis malitie complexionis humidē.

Significat ipsa iflatō faciei et oculorū et molities
carnis hypocōdrioz: et puitas sñis nisi sit caliditas
pñens hūiditate: et hūiditas lingue et albedo coloris: et qñ
qñ est cu ea citrinitas pauca. Quāt uehement sit frigus
et dñat hūiditas est decliu ad uiriditate: et qñs debili-
tatur corpus propter molitiem humiditatis.

C. xvij. de fmōe uniuersali d curis egritudinū epul.

In epate necessaria est conseruatio sanitatis cu simi-
lib? et expulsio egritudinis cu dñio. Et i regimie
apātū et ulcerū et nocumentoz qñtatis est in oppilatio-
nū apertione et reliquoz ea que sunt necessaria in reli-
quis mēbris. Et melior quidē horaz ad sumēdū i potu
medicinas egritudinū epatis: et ppe pp oppilationem
epatis et similia est hora i qua existimat q illud qd pe-
netrat ex stō ad epar et pprehendit in ipso iā ē digestura

et separatur qd separari oportuit et inter ipsū et iter co-
mestionem tepus inuenit pueniens et in pñuetudine ho-
minū est hora que est inter surrectiōem a sōno et in bal-
neationē: et oz et in epe ut tu nō eies medicinas apitua-
et resolutiuas quibus dñit pñus egritudines epatis māles
oppilatiuas et apofas ex sñpticiis pñmatib? nisi existimet
siccitate superflua. Et nō oz ut ad sñmū pueniat in ifta-
tione epatis quātū possibile est et perducatur ad hydropi-
sim n3 in calefactiōe eius et perducatur ad arefactiōez. Et
pp h? oz ut scias qñtate pponis nālis epatis qd curas
ita ut qñ reduxeris ipsū ad eam sñca. Et scias q qñ tu
erras in epate puenit error tu? ad uenas: deinde ad cor-
pus. Et ex errore quidē est ut tu puoces urinā ubi ne-
cessariū est te soluere uentrē: et ut sit mā in pñuitate:
et soluas uentrē qñ te oporteat puocare urinā: et est ut
sit mā in gibbositate. Et oz quid ut medicie epatice op-
time terrāt: et oz ut sint subtilis subē quatenus ad ipsum
pueniat siue sint calide: siue sint sñe siue sñptice. Et sub-
tiliantū qdē ppetas est ut acuant sanguinē: h3 sint api-
tiua. Quāt oz ut attendas illud: et sicut aq radicū ē ex sñ-
ma aperitiuaz eius et subtiliantia ei? generāt qñs hūo-
res diuersos nō pportionales. qñ oz ut qñ frequentas
eius potū duob? aut trib? dieb? pueniēt cū aliq? lenias
nām. Uex urine puocationē aq ipsa de radicib? opat.

**C. Et oēs qdē ē diuie spēs et ppe amara q ad rubedi-
nē declinat pñet? lesiōib? epis: calefacti quidē cū sirupo
acetoso: et infans cū melle. Et epar adib iuuatiū ē cū
sua ppetate et carnes limaciāz simili.**

C. xix. de causis nociuis epatis.

Scias qñ intrinittere cibū si cibū et error ordinis
eius sñ ex reb? magis nociuis epati: et potare aq
fiaz subito in ieiunio: et p balneū et coitū et exercitiū
qñs perducit ad inflatiōē uehementē epatis: et qñs
accit epati inflatiō ad ipsa suctō ueloz et multa ex ea. Et
qñs perducit ad hydropisim et oz in b? dispōe ut pñi-
leas ea cū uino: et nō infies ea uehemēt et n3 traictas ea
ipetuose deglutiendo imo sugēdo paulati et uiscosa qdē
oia nocēt epati ex parte qua faciūt possidere oppilatiōz.

**C. Et frumētū est ex sñma eoz in quib? est uiscositas cū
pparatione ad illud qd est epar ex membris qñ digerit
in epate. Et nō est oē frumētū ita imo glutinosū. Et ui-
nū dulce facit accidere in epate oppilationē: et ipsū ab-
stergit illā que est i pectore. Et cā in illo est q uinū dul-
ce attrahit ad epar nō gradati ppea q ep diligit ipsum
ex hoc q est dulce: et pp suā penetratiōem ex hoc q est
potus: qñ nō morat in ipo qñtate qua sepet sex ab eo
fm moraz aliaz rep crossat: imo sñuenit epati in crossi-
tudine sua: et inuenit uias ad ipsū paratas: qñ uie que
sūt inter stōm et epar sñ ample fm ppositiōem ad illud
quod uenit ad ipsū ex uenis sparsis in epate. Ampli?
qñ pprehendit in epate nō morat qñtate q separet et
digerat: imo expellit subtile in uenas strictas illic uelo-
citate sue penetratiōis: et dimittit sedimē ppe pñictio-
nē uie. In pulmōe hō res est cōrio: qñ sñuenit ei uinū
dulce qñ iā colatū est: aut ex uia meatuū meri fm semi-
tā: reludationis ex meatibus strictis ad amplos: aut ex
uia pcaua qñ iā dimittit fecem et uadit adhuc qñ iāz sit
colatū et transit in meatibus strictis ad amplos: quare
colat uice altera. Et similiter relique dispōnes non in-
ueniunt ei cū pparatione ad pulmōē.**

C. xx. de reb? puenientib? epati.

Amaritudo qua aperiat aut uirtus alia q apiat

cū stipticitate qua confortet: et odoramēto pueniēte subē
spūs et pphibente putrefactionē sicut cinamomū et lumi
rates squinanti et myrrha et similia: et ea in quibus sunt
ablutio et absterfio et mundificatio uizus maligū nō cō
sequit in mollificatione sūmā psecutionis mellis et ea in
quib⁹ sūt maturatio et lenificatio et proprie cū stipticita
te et pfortatione sicut crocus: et que sūt cū hoc suauia: si
cut passet et uelocis penetratiōis: sicut uinū odoriferū
plurib⁹ epib⁹ in quib⁹ nō ē caliditas uehemēs. Et qñ
medicina aggregat ad ppetates pdictas suauitatē tūc
fortasse est amica epatis diligens ipsū sicut passet: et sic
et auelane est ultimi iuuamētū. Et si est non recipiēs pu
trefactionē et corruptionē: tūc est magis ultime psecuti
onis in iuuado. Et altaracon quidē ē ēdiuina hortula
na et cāpestris cōueniunt ei ualde. Et pferunt sicut egri
tudini calide in epate cū ppetate sua et qualitate tria si
mul: quia quidā dicāt q illa que est uehemēt amara ē
calida: et pferit aperiendo oppilationē propi suā amari
tudine et pfortatōe ppet suā stipticitatē. Et pferit egri
tudi sicut cū suā ppetate. Et cū eo qd est in ipsa de aper
tione et pfortatōe. Et qñ sūst frigus in epate pmissa
qlibet illaz duaz cū melle: aut cū aqua mellis: qñ re
sistit mel isatiōi et si tūc ex ea: et adiuuat ipsā ad reliq̃s
operationes suas: et qñq̃ exiccant abe et sūmūt in po
tu cū melle et aqua sua et decoquūt cū melle: et pferunt
ualde. et aperiūt et educunt humore sūdū cū urina et ex
cibis quidē pueniētib⁹ epati si illi quoz chimus bon⁹
est: et dulcia pueniūt epati: q̃ impinguat eis et magnifi
cat et pfortat. **Uelocia** sunt ad hoc ut faciant eue
nire oppilationē ppet q̃ epas attrahit ea laboriose asso
cians ea hūioribus alijs. Et pp hoc oz ut deuiter dulci
a ille qui hz aspa in epate suo: qñ ipsa puentūt uelocit
ad cholera: et faciunt accidere oppilationes. Et nocibi
lora dulcia sūt que sūt ex eis crosas: ppterea q̃ faciūt ac
cidere oppilationē: et que ex eis sunt calida propi puer
fionem suaz ad cholera. Et sūstici quidē iuuatiui sūt pp
suaz aromaticitatē et stipticitatē et pfortationē et mūdi
ficationē uiarū uenaz cibi. **Uelocis** sūt uehemētis calefacti
onis. Et auelane sūt cōueniētes omnib⁹ epib⁹: quoniā
ipse non sunt uehemētis caliditatis: et sūt aperitiue et
chim⁹ eaz est bonus. Et epas adibet et carnes limaciay
cōuenientes sūt epati cū ppetate que est in eis.

CLXXI. de cura malitię pphonis calide in epate.

Portet ut sit subtiliatio in regimine e⁹: et nō per
ueniat ad ultimū: et ut caueat i ea mollificatio ue
hemens cū hūectatiuis aquosis: et caueatur in ea euen
tus oppilationis cū infantibus crosas. Et oz ut cauea
tur in ea supefactio ultima: imo oz ut infantia ipsū ag
gregent ad in frigidationē absterfionē et apertionē et pe
netrationē cibi et stipticitatē pfortatē nō plurimā et in a
qua ordeī sunt oēs iste ppetates. et endiuiā quidē cā
pestris et hortulana ultima est in hac itētiōe. **Cōpso** nā
q̃ abaz decliuus est ad frigus nō ualde supfluū. Et ē
in ea caliditas aperitiua: et nō calefactiua est stipticitas e
qualis pfortans: immo puenit ex iuuamēto abaz ut nō
noceat epi frigidus et ponūt abe in medicinis sicut dixi
mus in medicinis singularib⁹: et in areolis medicinarū
epicap et qñq̃ comedūt elixate et ppetie cū coriandro hu
mido et sicco et comedūt cū aceto. Et amirberis hēt
ppetatē maximā ē: et tamarindi ē. Et qñ sētis oppi
latio in epe puenit ut adiungat illis ababus apū: qñ a
perit oppilationē ex quacūq̃ duaz partiū sunt: et est ex
eis quoz penetratio est uelox: et similiter calefactio. Et

ex eis que pferūt ad illud est ut sumat succi ēdiuie et suc
ci alkekēgi et succi solatri oium ana. ʒ. ij. et succi corian
dri hūidi et succi seniculi oium ana. ʒ. i. et ʒ. s. admisceat
ʒ. s. croci et sumatur in potu. Et qñq̃ sumit in potu ole
um ros. bonū et oleū de pomis cū aqua sūa et tempat et
pphonem epatis. Et ex eis que pferunt epati qd hz mali
tiā pphonis calide est ut sumat ex alefrigi⁹ aur. ij. cū suc
caro tabarzet et aqua frigida. Et ēt ut in potu sumat
succus cucurbite assate et aqua granatoz et lac uacci
nū sine buyro etiā aqua pomoz et piroz et alibarichi et
succus ro. recētis. et qñ nō est se. pferat aqua lactuce cū
sirupo acetoso oī die bibatur cum pondere. ij. ʒ. myro
balanorum citrinorum et pondere. ʒ. i. de lacca abluta
et ʒ. s. ʒ. s. seminis apij. Et quando separatō fit ex eo duab⁹
hebdomodis bibat lac camelaz setaz icipiēdo ab una
lib. usq̃ ad duas et coquantur in ipso medicine diureti
ce aperitiue facientes penetrare sicut aliquid ex suc
co eupatori⁹: et ex semine ēdiuie: et semine cuscute. et qñ
qz sunt necessaria ea que sūt sicut sumitates squinati.
Et qñ est necessarium sumere in potu suoefaciētia et p
fectiones opiatas et recipientes hūisquiamū et filioz.
Et ego abhorreo illud quū inuenit ab eo iter. Et
uinū forte qñq̃ excusat ipsū si bibat aqua frigida ualde
in ieiunio. Et pferūt ei troc. de spodio et tro. bemberbe
ris ʒi et troc. de cansofa et ex trociscis pferentib⁹ eis est
trociscus b⁹. ʒ. s. folioz salicis et folioz nenusaris aboz
ana. ʒ. x. ros. rubeaz aboz capitibus suis. ʒ. xij. canfore
pondus. ʒ. ij. ʒ. s. et mellis rubei et lacce ablute cū alefenia
ti sicut est ablutio aloes amboz añ. ʒ. vj. gario. ʒ. vj. cro
ci. ʒ. ij. aristologie. ʒ. v. lutu kabruiz mastice. capilli ue.
oiz ana. ʒ. ij. pfaciant cū aq̃ solatri et ēdiuie et fiat inde
trocisci et sit unusquisq̃ auz. i. et sumat ex eis oīs troci
scus cū aqua solatri. Et qñq̃ pferunt ad illud empla fa
cta sūt hunc modū sumat portulaca et teratur et ponat
tur super ipsū oleum rosaceū et infrigidet et fiat cū ea ē
plastrū. Aut sumat amboz ladaloz ana. ʒ. i. gariofilii.
uiolaz siccaz abaz ana. ʒ. i. s. et ros. ʒ. s. et croci abluti
ʒ. s. et apsinthij. ʒ. quarta pars cāfore pondus. ʒ. ij. ad
iungat cerato facto cū oleo de salicib⁹ et liniat si aliqd
latū: et proprie folia cucur. et folia acetose: et folia ficle
et fiat cū eo emplastrū. et qñq̃ emplm sit cū succis exba
rū frigidaz sicut succo cucur. et cucu. et reliquis que
diximus in e⁹ eoz que bibunt: et ponunt in ipso ordeū:
aut sauc lentū tēstidit super ipsū oleū ros. et fit cū eo
emplm: et qñq̃ ponit i ipso aliquid de ligno sandali et
garlofi. et cāfore et nō elogat qñ in ponat in ipso aliqd
ex odoriferis et aquis fructū odoriferoz. et qñq̃ rorat
aliqd super ipsū de melius. **Cibi** vō quibus cibant sūt
sicut aq̃ ordeī et decoctio oleoz pdictoz et ipsamet ole
ra decocta et ēdiuia decocta cū coriandro hūido et lac
tuca et ficla decocta et passe acetose et aq̃ lactis acetosi
et carnes limaciay. Et ex fructib⁹ alzarur et cydonia
et pira et nō multū sumat ex illis ut nō supflue addat i
stipticitatē et generef oppilatō et et poma et granata
muza et expressio uue acetose. Et frāgat stipticitas eo
rū cum eis in quib⁹ est lenificatio et mora assemi et ribes
cū succaro et acetiū preparatū cum aqua granatoz et
grana granatoz ante cibū et post cibū: et melones qui
sunt superflue dulcedinis et precipue illi qui nominan
tur raki et palestini et indi et non oportet quidem ut de
istis medicinis sumatur ille frequēt in quib⁹ ē cū ifri
gidatione stipticitas: pp illud qd in ipsis est de ui faciē
di acidere oppilationē: et non est malum sumere melo

nes duos parue dulcedis et uas in quibus & durities
carnis et paruitas dulcedinis et illas que sunt muze ex
ruis proprie. Et pferunt ei cibaria scā de mes: et de cu
curbitis et de spinachijs et lentib⁹ cū aceto condita et fi
ne aceto. et quidā hoies sūt q̄ cōcedūt ul' pcedūt passas s⁹
o3 ut sint clōues ad acetositatē: et auellanas qm̄ nō est
in eis calefactio plurima: et sunt aperitiue oppilatiōis.
et sūt boni nutrimenti: o3 ergo ut misceat cū eis in quib⁹
est infirigidatio aliqua et stipticitas. Et ex carnibus pi
scium paruoz decoctoz isidebegit: aut cū aceto et almo
so et p̄gelata scā ex carnib⁹ subtilib⁹. s. carnib⁹ bedi et
auium leuis digōnis sicut est caro perdicū et turturū si
superflue pinguiū cū pomis preparata et pferunt eis uē
tres auiū aque et alguaralce cū aqua ros. et galline cū a
ceto condite et sūt parue aues cū aceto preparate. Et
nocent eis epar et splen et cor et carnes crosse sicut cā
nes hircoz et arietū et aialiū neruoz et dure carnis:
sed caro uaccap iuuenulaz pparata ut ea que p̄gelant
pferunt habenti fortem stōm et illū qui digerit. Et opor
tet ut uident oia cocta donec fuerint dura et assata et ui
rent pingua superflue. Et nocet ei uinū ualde nisi ipm
sit necessariū ppter p̄suetudinem: aut prop̄ debilitatē
digōnis: tunc oportet ut sumant in potu pap̄ subtile. q̄b
sit decliue ad albedinem.

CL. xxij. de regimine malitie p̄p̄onis sic.

Eis que pferūt istis est potare sirupum de ap
sintio cū sirupo acetoso de mell. Et q̄q3 p̄fert
habenti frigidū ep̄ ut dormiat in nocte sup̄ troc. de ap
sintio et semina calefacientia nota sunt uehementis iu
uamenti. Et similiter iuuat cū administratione lactis ca
melaz arabicaz nō aliaz cū pondere. 3. v. usq3 ad. x.
zuccari. Hoc. n. temperat p̄p̄onē et educit būores frigi
dos soluendo uentrē: et puocādo urina et aperiēdo op
pilaciones. Et fortius illo est ut dormiat super diacur
cuma: aut dialacca et attanasiam et ad ministrent i sin
copi diacostū et zinziber p̄ditū cū aqua ap̄ et troc. de
costo et de lacca dicti in antidotario. Et bibat i ieiūio
eupatori et assari. 3. iij. et bibat desup̄ uinum. et ex de
coctionibus decoctōm costi et ap̄sintij dictas i antido
tario bibat cum oleo amigdalino dulci pondere. 3. ij.
et olei de fisticis pondere. 3. ij. Et fortius illo est ut biba
tur cum oleo de neriden et oleo amigdalino amazo et
oleo de kerua. et ē cū decoctōe h⁹. s. feminis feniculit
ap̄ anisi mastice pondus. 3. ij. et corticum radices ap̄
et troc. radicum feniculi amboz ana. 3. x. et herbe eupa
tori et ap̄sintij romani ana. aur. v. et lacce et calami a
romatici et costi dulcis et amari et aristolo. oium ana. 3.
iij. et superioz squinati. iij. decoquat in. iij. lb. aque us
q3 quo redeat ad medietatē et bibatur ex ea oī die 3. iij.
cū oleo fisticino quātitate. 3. i. et. 5. et olei amigdali dul.
quātitate. 3. ij. Et q̄q3 confert eis si adhibeant epithia
ta calida et emplā sicut emplm̄ stōaticon et ēplm̄ calca
dis et emplm̄ de meliloto cum emplō scō ex eis quēfūt
sicut collus et myrrba et spica et neriden romana et aeo
rus et fenugrecū: et similia. Emplm̄ bonū ad illud. s. s.
usnce amirberis mastic. meliloti: spice radices lilij cele
stis rosaz ptes equales dissoluant in oleo masticino de
coquēdo fiat ex et⁹ emplm̄ mane et sero et sit tepidum.
Et itez emplm̄ bonū. s. sumitatu squinati: et granoz al
ben et mastic. et cordumēni et amomi oium ana. durki
met. ij. aloes et herbe eupatori et ap̄sintij et superioz
eius oium ana. durkimet. vi. spice aromaticę et casie am
boz ana durkimet. ij. ireos uenaz saluci amboz an dur

durkimet
p̄p̄onē
hūc m̄g

kimet. ij. amoniaci durkimet. xxij. gūmi albotim et turis
amboz durkimet. xij. gūmi. lb. i. et. 5. olei de alcāna q̄tū
o3 ad cōficiendū. Et itez emplm̄. s. amomi. 3. i. carpo
bal. et bdellij cordumēni turis et croci oium an. 3. i. et. 5.
et spice semie. 3. ij. gūmi albotim. 3. vi. sumant et⁹ bdel
lium in uino et dissoluant crocus in ipso et liquefiat gū
mi alboti in neriden et terantur medicine sicce: et misce
ant cū oleo de neriden et uino et p̄ficiat super ea pap̄ d
cera et administra emplm̄ et sumant et cydonia et farina
ordei et cera et medulla uituloz et oleū rosaceū et ap̄sin
thiū et amomū et galia et crocus et assaz et mastic et glu
ten alibat et neriden et sumat ex eis fm̄ quātitatē neces
sitatis et fiat ex eis emplm̄. De cibis at sumant medullā
panis cali p̄trita in uino et p̄trita in andacoca et carnes
leues que sunt ex carnibus auium paruaz et alcanabit
et alduragi et perdicū et uentres anse et p̄prie oia illa
assata et fixa et cū seminibus p̄dita et caules decoctos i
aqua tribus decoctionibus conditos cū seminibus ca
lesfacientibus et cinnamomo et pipere et cymino et simi
libus et incidas sup̄ ipsos ruta et sorbitiones factas ex
eis que sunt sicut fenugrecū et medulle calide. Et q̄q3
ponit in cibis endiua et p̄prie illa que est uehementis
amaritudinis. Et sūt quidā qui dicūt q̄ miliū uehemen
ter coctū p̄fert eis. Et illud apud me est paruū. fruct⁹
at et similia quibus in secūdis utunt mēsis sunt sicut ca
stane et passē pingues et fistici proprie. Et quidā sunt
qui dicunt q̄ o3 ut abstineat a fisticis et amigdalib⁹ pro
pter grauitatem amboz si stōm sed nō o3 ut attendant
vba eoz in fisticis et amigdalib⁹. Et eis que cōferūt eis
est caro limaciū p̄prie preparata cum seminibus.
Et op3 ut deurent genera lactis et pilces: et fructus bu
midos recentes: et carnes crosse.

CL. xxij. de regimine male p̄p̄onis sicce.

Regimen eius est cū hūectatiuis predictis ex ci
bis et oleribus et epithiatis et emplastris et po
tionibus et fiat declinatio cū eis ad equalitatē aut cali
dū aut fm̄ fm̄ quātitatē necessitatis et cū hoc nō o3 ut
superfluitas sit in hūectatione ita ut nō perueniat ad
māliam forme et mollitiem et hydropsim carnosaz.

CL. xxij. de regimine malitie p̄p̄onis būide.

Regat cū exercitio et minoratione cibi et acce
pione eius in q̄ sit subtiliat⁹ et exiccatio et p̄prie
eius in quo cū exuccatione est exiccatio: et minore po
tatione aque: et deuret lac et nō pueniat ad exiccationē
ad ultimū et perducatur ad arefactionē.

CL. xxv. de regimine malitie p̄p̄onis cale et sicce.

Ulat hīs cā cibis sīs et būidis. et herbis sīs et
būidis: et proprie endiuiat et deuret ea i quib⁹
est frigus et siccitas uehementis. Et ex eis que pferunt ei
ualde est lac asininū de quo bibat debilis usq3 ad. vij.
sextaria cū aligūto zuccari tabar et nō plimo. et for
tis usq3 ad. x. sextaria. Et uat emplm̄ et epithiatis
frigidis et hūectantibus: et cū h⁹ toto nō o3 ut perueniat
ad ultimū in hūectatione: et perueniat ad sumū cū ea
mollificatō. Et o3 ut deuret rizi et cymini et p̄dimenta
et fisticos plimos sed pap̄ ex fisticis q̄q3 si nocet p̄ p
portionalitates: et deuret carnes crosse: et membra
crosse bonaz carniū sicut epar et splen.

CL. xxvi. de regimine malitie p̄p̄onis cale et būide.

Administrent in frigidantia in quib⁹ est stipticitas
et exuccatio aliqua ex cibis et medicinis: et si
fuerint medicine administrent et ea que subtiliēt q̄uis
nō inist eis exuccatio sicut est aqua calci et zuccari ta

bazet. Aut sumat ex succo arboris solatriet alkekengi
qritas quinquaginta gusneti usq ad .lx. cū duob⁹ aur.
aloes ad fortem: et minus illo ad debile aut medietas
aur. de hiera cū duobus sextarijs de casiafi. dissoluta in
sacraia aque solatri: aut aque endiuie: aut casiefi. sola
in aqua endiuie: aut aqua feniculi: aut aqua solatri.

CL. xxvj. de regimine malitie pphonis sic et sicce.

Regatur euz emplis calidis et pinguibus lenib⁹
cū emplis confectis et alijs: et administrent^r pfe
ctiones calide sicut dialacca et diacurcuma et pfecto de
lacca et hōrusia et atanasia et lokium et de pfectione kē
deruco qritas ciceris: aut fabe cū aqua de radicibus i
qua cadunt olera hōiectaria: et administret^r uinū subti
le forte. et qū fuerit illic pstricito nature admistra pillas
mōi h⁹. et serapini amōiaci oppopōaci pres eqles semi
nis apij et anisi amboz ana medietatē et quartam pil
fiant ex eis pilule: aut sufficiat serapini cū uino eoz fm
necessitatē: et sit pondus eius i⁹ aut duorū aur. aut oiz
qū sunt oēs medicine administrent^r dos⁹ et sit in debili
i. aur. et forti aur. ii. Et oiz ut tu obfues ut nō adueniat
ultimus finis i mollificatione.

CL. xxvij. de regimine malitie pphonis sic et hūide.

Administra ex cibis et medicinis ea in quib⁹ sūt
caliditas et stipticitas et subtilitatio et exiccati
o: et si est illic mā eūa eā cū eis que sunt sicut aqua d⁹ za
dicibus fortibus et sicut alkekengi et sicut hiera archige
nis eūatōe subtili et subtilia regimē et calefac ipsū. Et
sit cibus eius ex carnibus lenibus cū seminibus et uinū
sit forte subtili puz pap. Et administra confectōes ma
gnas fm q⁹ faciunt eas necessarias horaz et dispō et ad
ministra empla resolutentia exterius.

CL. xxix. de paruitate epatis.

Mnorat epar in quibuldā hōib⁹ et est qñq sicut
ren paruus. Et sequit^r eius paruitatē q⁹ qū hō
assumit qd necessariū est ei de cibo nō capit ipm epar:
et mittit ipsi stōus illud a quo pstringit et facit illud ac
cidere oppilationē: aut doloremigrauiū et extēsiū:
aut leditur vītus epatis in opationib⁹ suis pp coarctatio
nē vītutis eius opātis sub vītute patientis supuenientis
ei: quare destruunt dispōes attractionis: et digōnis: et
retentionis: et separationis: et expulsiōis. Et qñq cōi
cantur sanguinolēta uētris ego et fluxus uentris: qñq
chilo nō attrahit ad ep illd qd colatū est.

CLap^m. xxx. de signis.

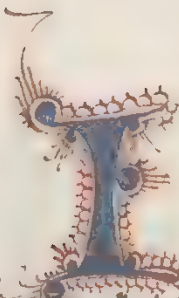
Quandoq significat ipsa ut sit euentus ab ipsa
in epe oppilationis et uentositatis plima: et gra
uat ipsū cibus temperate qritatis: et debilitat corpus.
ppea quis indiget cibo plimo: et assiduat debilitas digō
nis et multiplicat euentus oppilationis et apatū et cer
tificat illud breuitas digitoz in creatione. Et iā fuit
bō cui corpus nō ledebat a cibo in aliquo et nō ascen
debat ad ipsum aliquid de quo eēt curādū quaz existia
uit. S. q ipse erat in fastiditus pp paruitatē epatis et
pstricione uiaz ei⁹. Rexit ergo ipm regimie simul sui.

CL. xxxi. de regimine ipsoz.

Regimen ipsoz ē preparatio cū cibis pue qriti
tis: et plimi nutrimenti uelocis penetrationis: et
assumatur separati in uicibus. Et administrent^r medici
ne solutiue et diuretiche mūdificatiue epatis et subtiliati
ue et aperitiue.

**Tractatus secundus de debilitate epatis et oppila
tione eius ex doloribus et in flāmatione eius.**

CL. i. de debilitate epatis.

Inquit. S. epicus est ille in operationi
bus epis cuius ē debilitas absq re ma
ifesta ex apate aut dubellati. Dep debi
litas epatis in ueritate sequit^r egritudi
nes epatis: et illud aut est propter mali
tiam pphonis singularis sine mā cuius principiū est ex
epate in ipso. aut ex mēbris alijs que sunt inter ipsum:
et inter ipsa uicina sicut est fel qñ sit ut nō trahat chole
ram aut splen qñ sit ut nō trahat mēliam: aut renes aut
uesica aut matrix propē uehementiaz retentionis men
struoz: et corrūpit per ipsam sanguis epis aut stōus qū
nō mādāt ad ipsū chilū bone digōnis: aut illum qui de
eo corruptus est aut propter intestina qū ledūt: et qñ
multiplicat in eis hōior uiscosus et accidit inter ea et in
ter fel oppilatio: et nō sepat cholera ab epe: et imānet
plena: quare nō recipiunt illud qd uadit ad ea ex sāgui
ne. Et hoc multoties accidit in colica: aut propter cōi
tatem mēbroz pectoris: aut ex corpore toto sicut sit in
febribus. Et qñ est nō propter malitiā pphonis sola: im
mo propter apā sāguineū. aut berisipilā: aut durities. a
ut cancrum: aut undimiā: aut pp ulcus et scisurā: aut p
pter putrefactiones accidentē epati. Et debilitas epis
totalis aggregat debilitatē oīum vītutū ei⁹ et qñq nō ē
debilitas vītutis: immo est scdm aliq⁹ quattuor vītutū. Et
plurimū quidē debilitat^r attractiua et digestiua ex frigo
re: et debilitat^r retentiua ex hūiditate et expulsiua ex sic

CL. ii. de signis.

Color est ex rebus que significant fm plimū dis
pōnē epis. Epicus ei fm plurimū est declinū ad citri
nitatē et albedinē. Et qñ declinat ad uiriditatē et fusci
tatem sicut diximus in significationib⁹ pphonū. Et illi⁹
quidē ep⁹ colorē uidēs fm finē sanitatis egritudinem
nō hz. Et medicus quidē expertus cognoscit epaticū
et stōaticū oēs p colorē suū nō egē cū eo significatōe a
lia: aut pauca al. ut puta. Et nō est ad illd nom significā
illū pportionale ppū. et ego et uina similes aque car
nis significāt fm plurimū q⁹ ep nō est fortiter laborans
in generēdo sāguine: quare nō sepat mā eius a chilo
nz colat ipsū ab aquositate: et b scdm plurimū est signifi
catio debilitatis epatis. Et iste fluxus uentris lauatiū⁹
in fine suo permutatur ad spetiē aliā: et sit in hōie ppho
nē calidā uirulētus: deīn sit sicut fex: et sicut sanguis a
dustus et multiplicat ante ipsū solutū uētris cū cholera
pura. et in habente frigidā pplexionem sit sicut sāguis p
gelat⁹ et perueniunt abo simul ad educendas is diuer
sarū qualitātū et substantiaz: et ppe in habente frigidā
pphonē. Et ē sicut accit propē debilitatē digōnis stōi
Et plimos eoz qui debilitates hnt in suo epe cōitat^r et
proprie qū penetrat cibus dolor leuis extēsus usq ad
furas. Lōplones āt significāt ex radicibus predictis i
cognitione malitie pphonis epatis. Et calida ponit
humores expansos. Et frigida ponit hūores crosos
tardi motus: et sicca ponit eos paucos crosos: et hu
mida ponit eos aquosos. Et illam que sit pp fel qñq
significat color ictericus. Et qñq est cū ea ego alba qñ
est oppilatio inter fel et intestina. Facta vō cōitate sple
nis significat per egritudines splenis et per colorē in
quo uincit nigredo. Stomatica uero significat p signi
ficationes nocumētōz stōi et malitiā digōnis. Et il
la que est per intestina significat p puncturā et uentosi
tates et rugitus et per colicā et q sūt similia illis. et illa
que est per renes et uescicā significatur per alteratio
nem dispōis urine ab eo eo qd oiz hz nām et declinatōz

belitus et tussis sicca. Et quicquid inuenit huiusmodi ea in suspen-
sione grauitatem aut retentione. Signa autem apertum et du-
ricie et ulceris et scissure et reliquorum dicantur omnia in loco suo
quare oportet redire ad illa. Significatio uero debilitatis
uirtutis digestiue est quod cibus penetrat ad membra est
indigestus: aut parue digestionis aut corrupte digestionis con-
uersus ad qualitatem malam. Quare multoties inflammas
per ipsum facies et oculi. Et est sanguis qui currit per phlo-
miam declinans ad aquositate et phlegmaticitate nisi sit ex
debilitate retentive: et non retineat tempore quo digeratur.
et deterior spectetur est ut non digeratur deinde ut digeratur
parum deinde ut digeratur male. Dixerunt quidam duas pri-
mas sequitur fluxus uentris diuersarum partium: et tertia fluxus
uentris sicut sanguis coctus. Et hoc uerba sunt absque
prehensione. Et ablutius quidem fluxus uentris signi-
ficat debilitatem digestionis cum digestionem pauca. et albus purus
significat quod attractiua est debilis ualde et digestiua pe-
tus precipue quod egreditur sicut intrauit. Et si egrediuntur
res diuersae significat quod corrupta est digestio. Et urina
in hac intentione est magis significatiua digestiue: et ego
attractiue. Plurimum autem significationum debilitatis at-
tractiue est ego et leuitas eius et albedo ipsius. et quoniam est
cum hoc in urina tinctura significat quod nocumtum est in at-
tractiua tunc et prope quod non est in se nocumtum et certifi-
cat debilitatem attractiue debilitas corporis. Vnde signi-
ficationes debilitatis retentive sunt significationes debi-
litis digestiue: pro defectu retentive: ita ut perueniat ad
membra nutrimtum illaudabilis digestionis et secundum illam speciem
Vnde est illud a digestiua plus et a retentiu minus. Et
illud quod est proprium retentive quod est ab epe festinat
remotio expulsiue ita ut minoretur separatio si fluidum tri-
um et minoretur urina: et minoretur cum hoc eius tectu-
ra et tinctura egonis et minoretur necessitas surgendi
et non expellatur melia ad splenem. et minoretur appetitus
cibi propter illud et aggreget in colore molities cum ei
trinitate et nigredine permixtis cum albedine. Et multo-
ties perducit ad hydropisim. Et quoniam perducit ad chol-
icam phlegmaticam.

Capitulum .iiij. de cura debilitatis epatis.

Si cognoueris causam in debilitate epatis utrum sit per
per pphonem aut egritudine officiali: aut alia per
signa predicta ad ea: tunc curabis totum cum cura
predicta in ipsis. Et plurimum quidem debilitatis
epatis est propter frigus aliquod aut humiditatem: aut ficci-
tatem. aut propter malas retentas in ipso: et propter
hoc est plurimum cure eius cum calefactione subtili cum aper-
tione et maturatione et lenificatione permixta cum stipti-
citate confortante et prohibente putrefactionem. Et plurimum il-
lius sit cum medicinis aromaticis in quibus sunt aper-
tio et maturatio sicut crocus est. Et quicquid peruenit et reser-
muze in quibus est par stipticitatis Ipe ei sua acetosita-
te confortant et incidunt et dulcedine abstergunt sicut gra-
na granatorum muros. Deinde considera partem calidi-
tatis et frigiditatis secundum quod exquirat propter: et cognosce
cum ea illud quod calefacit aut infrigidat. Et de hoc ge-
nere sunt passe cum suis interioribus post bonitatem masti-
cationis. Et quoniam aliquid te uocat ad resoluendum: tunc non
cures ipsum a stipticitate siue sit in apertibus siue in oppi-
lationibus: aut aliquid nisi sit illic propter sicca ualde. Et quoniam
quod indigemus per intentionem materiei in ipso phlogia et
solutiue uentris. Et mensura secundum materiam si est sicca uiscosa sit
sicut agaricum et si est ad subtilitatem declinans et calidita-
tem: aut est illic oppilatio sit sicut succus eupatorii: et ap-

ertitum cum quibus sunt administrata ea que adiungunt. Et
quicquid non retinetur solo uentris et ego sanguinolenta: et
incipit medicus adhibere medicinas stipticas et prout
ex eis nocumtum maximum: immo oportet in hoc ut administris
aperitiua confortatiua cum stipticis equalibus et cum aperti-
one pura: et proprie aromaticet proprie cocta in uino o-
dorifero in quo est stipticitas. Et ex medicinis cibus
specibus debilitatis epatis et operantibus cum proprietate
sua est quod adhibet exiccantem et prout de quo sumat cochlia-
riam. i. cum uino. Et cum curas epatis cum curis necessariis oportet
ut tu peruenias tunc ad lac camellarum arabicarum. Et de
medicinis bonis ad debilitatem epatis est hoc medicamen-
tum. lacte ablute aristologicis aloes oium ana. 3. iij. succi eu-
patorii se. se. i. se. atriplicis oium ana. 3. v. apsinthij roma-
ni. 3. vi. seminis endiuie seminis aneti amboz ana. 3. x.
seminis apij. 3. iij. fiant ex eis trocisci aut suffus. Et ex me-
dicinis laudabilibus prelati alijs ex hoc medicamen-
tum. passarum enucleatarum aur. x. croci aur. i. et in alia scri-
ptura medietatem aur. calami aromatici aur. iij. bdellij
iudaici aur. iij. 2. 5. cinamomi aur. i. casie medietatem aur.
spice aro. aur. iij. squinanti aur. iij. 2. 5. myrrhe aur. iij.
gumi alborin aur. iij. darfilaban aur. iij. melis aur. xvi.
uinum quantum sufficit: et quicquid ponunt in ipso opium et semen
hyusquiami al. Et existimat. B. quod hoc medicamen-
tum positum est ex medicinis peruenientibus cum suis proprietatibus
epi. Ex eis ei sunt que stipticitatem afferunt temperata cum
maturatione. Et ex eis sunt que exiccant et mundificant
uirus malum. Et ex eis sunt que rectificant pphonem ma-
lam. Et ex eis sunt que sunt contrarie putrefactioni et
plures eorum sunt species aromatices: sicut cinamomum et casia.
ipsa ei abo sunt contra putrefactioni et rectificant pphonem
et expellunt causam corruptionis: et mundificant uirus malum
et expellunt ipsum et resistunt medicinis mortiferis et uene-
no: 3. sit cinamomum fortius casia et iste due medicine sunt
fortiores omnibus medicinis aromaticis alijs: se spica et alie
in hoc: 3. aldarfilaban et crocus aggregat ad stiptici-
tatem maturationem et rectificationem putrefactionis.
Vnde passarum pondus quicquid ponitur minus multum pro
dulcedinem suam: et ut sit magis perueniens: et est ex medi-
cinis amicis epatis cibus: et hoc amicitia est melior proprie
etatum medicine iuuatiue et in ipsa est et maturatio et equi-
tio humorum et non est uelox ad corruptionem. Et uinum est ex
medicinis peruenientibus dum non est aliquid quod prohibeat
ex eis quorum rememoratio preterit et in ipso est orietas
putrefactioni. Et in melle quidem est illud quod scis. et
bdellium est mundificationem maturationem resolutionem. Et
similiter gluten alborin et in ipso est apertio et absterfio
Et illud in quo ponunt opium et semen hyusquiami al.
est etiam uehementis iuuanti: quia debilitas epatis est associ-
ata caliditati alicui. Et propter hoc sit filonium coter iuuans
habentes debilitatem epatis secundum descriptionem
suam. Et ex medicis iuuatiuis in quibus non est calefa-
ctio uehementis ut suatur aniuend partes. iij. et apsinthij
rationis partes. iij. et terantur et coniungentur cum mel-
le et sumantur ex eo in potu. Et ex uaporationibus
est ut medicine aromaticae note coniungantur et decoquantur
in uino odorifero stiptico: et sunt iam misce cum eis
torreles: et ponatur in eo oleum de neriden et similia: et
sumantur cum lana: et fiat uaporatio et emplastrum di-
ctum in antidotario: et in ipso sunt agresta et preputia
uitium et rose et omnia que dicta sunt in ca. de debilitate
forme ad malitiam habitudinis et hydropisim. Et
illa que sit propter membra pectoris significat malicia an-

stodachi ex emplastris et medicis. Et emplastra pposita
ex cipis et mastice et spica et ture et galia et muscho et nu
cibus cupssi et supioribus squari et seib notis pmissis cu
meis et silib. Et eplm qd sequitur ipm et eplm quod e ex
aloe et mastice. Et qnz e epis debilitas pp calitate et est
ex eis q sunt papz ista illud qd in ipsa dñatur et oz ut pci
piatur eis comedet cydonia et mala alscemi et pira alse
mi et granata muza et acetosa et si n fuerit oppilatio plu
rima et aq endiuie et aqua solatri. Et pceptat recipere
ius alhsidibeg colatu a pinguedine sua scm cu corian
dro. et si n fuerit calitas uehemis aromatizet cu cinamo
mo et spica et mastice. Et pueniut eis almeis plena cori
andro humido cu pauca mta. Et si n fuerit calitas ue
hemis ponat i eis scia pdca. Et qu uides ipressione obi
latis i epe pueniut ad digestiua pforta cu eis in qbus
e stipticitas cu mltura et aromaticitas et sit i eis matura
tio sicut se medicine in qbus ponunt spica et foliu et nux
muschata et coriadrū et mastix et calam aromaticus et ci
peri et silia. Et si fuerit puenies vltus zetetiua adde i co
fortatōe et stipticitate et minue de calefactōe aut pforta
h medicinas cu medicinis oppositis ei cu istatōe sicut
se balaustie et ro. et hypoqstidos. Et si fuerit debilitas i
attractiua pforta cu eis i qbus e stipticitas et miora ual
de ea i qbus e de stipticitate mltura q pseruet vtutē epis:
sed e i eis aromaticitas et calefactio. Et stude in hoc ut
cures cu eplis et epithimantib et unctōib: qm ipsa uebe
mentius se pueniētia i hoc loco. Et stude et in oppilatio
nū aptōe. Et si fuerit debilitas i expulsiua pforta ipsa:
et calefac renes et calefac viscera cu eis q scis i c suo et
aperi poros. Et scias q qnz sit ois debilitas ex oi ma
litiis pponis. et qnz e necessitas ut infrigidet ita ut dige
rat et ita ut attrahat: ergo psidea malitiā pponis dñan
tis anq psideas debilitatē. Hec plurimū e ca cadit de
fecē i digōe et ex frigore et sifr in attractiua. Et puenien
tiores cibi se illi in qbus n e crosstudo et viscositas sic
carnes leues et frumtu n glutinosū: et aq ordeī calefacti
sm dispōne suā: et infiat cu melle et uitelli ouoz sorbillū
et q se hñia illis. Et ex alberet iuuantibus eos e romani
ati cu passis qm aromatizat cu cinamomo et pipere et pas
se pferit eis ita q phibet solone uentris fitem aq carnis.
Capitulum. iij. de oppilationibus epatis.

Oppilatio epatis accidit i carne epis pp cros
situdine sanguis q nutrit ipm et pp debilitatem
expulsiue aut uehementia attractiue. et qnz accidit i ueis
q se ab ipso aut pp pstrictōem eaz pp creatōem earū:
aut pp accides ex pstrictōe et silibus: aut pp eaz uolu
tionē in creatōe sua: aut pp illud qd currit in eis. et plu
rimū qd e h gñis e i ramis porte: qm mā oppilatio p
uenit ad eos pus p illud qd colat ab ipa ad orificia ue
naz ramificata: ex uena ascēdēte et iā dimisit fecē illic.
Et pp hoc plimū oppilationū n sit nisi in latere pcauo.
et qnz puenit ad hoc ut faciat accidei oppilatōes in gib
boso: et qm multiplicat et plōgat tps e in epate pueit ad
putrefactōes faciētes accidere febres et apata pducien
tia ad hydropisim: et ad generatōem uetositatis facien
tis accidere dolores puos. Et oppilatōes qd se ex ma
tribus egritudinū epatis. Et mā q generat oppilatōem
aut e humor oppilas pp suā crosstudinē: aut pp visco
sitate suā: aut pp multitudinē suā: aut repletionē factaz
ex eo: aut e apa aut uetositas aut qlitas pstrictiua. Qd
at dē de ortu carnis: aut poroz: aut pmanētia alicuius
rei absq hñore crosso e lōgiqu et pap et rap ualde. Et
illud iō qm orificia uenaz se nervola se quoz silia nubil

orit et se plura tūc si orit n cōicat oibz ppatōz unam
sed efficiēs oppilatōm e debilitas digōnis et separatiois
et debilitas expulsiōis pp malitiā pponis calide et fiet
aut alia generata in ipso: aut ueniētia ad ipsū sicut come
sta crosia ex carnibus: et ex ouibus pprie: et ex appetitis
corruptis sicut carbonib et gypso et alufneti et fūgi et q
busdā generibus piroz: et sicut zarur et q se illis filia. Et
radix i eis e crosstites. Qnz ei se fia subtilia tenuia et n
faciūt accidere oppilatōz. et quādoq se calida crosia et
pppter crosstudinē suā faciūt incurrere oppilatōes. Et
iā diximus in eis q pteriet q res quādoq se crosse p
paratōz ad epar nō crosse p paratōz ad ea q se p ipsum
qu digerūt in epate sicut triticū glutinosū. Et multoti
ens pfortat nām ad expellēdū mās oppilationū: aut ad
iuuat ipsā curatio. et egrediūt aut in egōne si fuerit oppi
latio in late pcauo: aut in urina si fuerit oppilatio in la
tere gibboso: et apparēt humores permisti crosi.

Capitulum. v. de signis.

Signa oppilatōis se ut n attrahat epar chilū: qm
nō fuenit meatū: aut qm uirtuti attractiue pcul
dubio associat nocumtū. Et cōitant illud due res: una
earū e ex eo qd expellit et altera ex eo qd retinet et illa q
e ex eo qd expellit e ut sit egō subtilis chilosa plima. su
bilis qdē qm aquositas cholericā nō inuenit uia ad ep
is chilosa. qm epatis opō nō pualet i ipso ita ut puerat
ipsū a sua chilositate ad sanguines. Multa vō qm illi e
pprietas e ut in egōne expellat sex iā additū e illō e p
petas e ut penetret ad epar. et puerat plurimū e i sa.
et separet plurimū e factū aquositas: et sepet pars ei
facta cholera: et ps e scā mltia. et hoc totū addit ad illō
e pprietat e ut egrediat scm egō q multiplicat e nocu
mentū. Illud at qd seqt ex eo qd retinet in ipso e graui
tas sensibilis in partib epatis: et illud iō qm illud quō
expulsiū e e ad epar qm in ipso pprehendit raro expellit
ad egōne fo et n expellit ab ipso ad aliud: tūc ipsū mul
tiplicat et replet ex eo qd penetrat in ipso a penetratiōe
et grauat et qro magis qm e illic apa e grauitas in par
te apatis tñ: et nō est plurima oppilatio ualde. uerū do
lor e uehementior eo q e in oppilatōe pura cu qua nō est
cā alia faciēs dolorē plimū. **Qd si e: est res pua et n**
e febris. et apa qdē significatōes apatis significāt: et que
egrediūt ex parte urine: et egōnis: et aliarū que se d illis
que dicūt in c apatis. et oppilatōm qdē habens e pauci
san. et corrupti coloris. Et qu illic e uetositat significat
ipsā cu grauitate extensio mutabilis. Silā at que est sm
femita pstrictōis significat anteceffio cāp stipticitatē faci
entiū sicut pot aquarū pstrictiū ualde et significat ipsaz
siccitas manifesta in corpore. Et quādoq sequit op
pilatōz difficultas i anhelitu et pp cōitate mbrorū albe
lit cu epe.

vi. de cura oppilationum epatis.

Medicine q necessarie se in curatōe oppilatōis
accidētis in epe ab hñorib se medicine abster
fue: et ille in qd e solo uetris tepata et puocatio urine
sm necessitatē. Qnz oppilatio e in latere pcauo admi
stra ea que uentrem soluāt. et si oppilatio e in latere gib
boso administra ea que se diuretica: et melius qdē e ut
tu pmittas eis illa que incidāt et aperiūt et abstergūt. et
quādo antiquat oppilatio indiget phlomia basilice et so
lutio. **Mora at sumdi in potu et qd oz psideari post**
potū sicut aqua de radicib et silia iā dcā e in canone uli
Et iste medicine absterfue qnz sumūt in potu in aq ra
dicis ediuie et secha et camemille et alabachoben et sq
nanti et culcute et sumiterre aut in uino: aut decoctione

apfynthij. Et si si uis i urina sedim manifestu: et signu deco-
ctois n oz ut in potu dent fortia. Quia ca e apa aut uen-
tositas oz ut curet ca cu eis q dicem i suo ca. Et pfert
i h^o sumere in potu lac camellaz et succedere ei cu solo
ne uentris fca cu aqs oleru et caliditas et caliditas cu eis q dice-
tur in suo ca. et qu e pfrictio in creatoe: aut corruptio
fitus in uenis adhibe regim e q hz puu epar. Et si e pp
pripatdm accidet ex ficitate regat cu lenitiuis matu-
ratiuis ex lacte et alijs de illis que dicet ca suo de bu-
mectatoe epatis. Et medicinaz qde apitiuaz alie st fze
et alie st pprime equalitatu: et alie st calide q st necessarie i
chronicis. Sze vo st sicut ediuia hortulana et capestris
et tazaxacon et aq plantaginis cu solijs et radicibus suis
et oia q puocat cu infratoe: et cuscute e apitiu ualde et
n e potadu i calida. et reubar. et filr apfynthiu et nam lz
st i eo caliditas queda n e m malu uni ipso in oppilatoe
affociata calitati et ficitati simul sicut oz ut ipm admistre-
tur aut decoctio eius et ppe i aq endiuie et radicis eius
et eupatorij et amigdalaz amararu. Ipsa ei oia pxa st
et pxiu istis st succus feniculi hudi et succus apfynthij
cu sir acetoso fortu seminu. Et si necessaria e plima ca-
lidas cu melle et aqua et et sirupo acetoso mellino. eqli-
tati at uicie st sic lupi lupli. Ipsi naq st medicina melio
qua penit aptio epatis absq calefactoe aut infratoe. Et
camepitheos e eis pxa: sed e calidior eis parup. Et
si potet ex ca cu aqua ediuie tepat et acetu sllitici et o
xymel sllitici et aspagi et radix lilij e h^o generis et lac-
ca et: et ista qde potat fm necessitate aut sicut cu aqua
endiuie aut aq cuscute si fuerit oppilatio bns caliditate
aut cu uino et aq seminu et aqua lupinop cala et decocti-
one apfynthij et filib^o et sirupis acetosis fm ordines su-
os et aceto d alleis et aceto de aniuden et de cappari^o
Ille at que st ad caliditate decliues st diuretica fortia fi-
cut aslaru et calia et petroselinu et aristo. ro. et rubea et
ireos et fistici et agaricu et epithymu et slla et poliu et
cetaurea minor et succus et getiana et sir acetosus d
melle et sllitici q st cu rubea et fistibus: et ficus ifuse in
oleo amigdalino. Et ex medicis ppositis fortibus st
troc. plures quoz descriptoes dica i antidotario sic tro.
de lacca et de apfynthio. et tro. de scolopedia et dialac-
ca et diacuretia et horusha et attanafia et tyriaca de. iij.
et socrugene et arafon et pfectio de getiana et pfectio d
reubar. cu scao. et sine scamonea et pfectio facarusse et
pfectio de aiude nigro et pfectio diapipeon et dicalame-
tu pprie et filoni et diamulchatu amaz: et cosectio qua
dica in antidotario fca ex muscho. Et suffuf et pille qual-
dica in loco suo illic in duritie epatis et splis. Cosectio
fortis i aptoe oppilationu epis et splis. et amoniaci. 3. i.
mastice. turis aboz an camet. v. costi eupatorij aboz an.
carmet. iij. pipis et logi pipis aboru an. carmet. vi. folij
carmet. viij. spice aromaticae et stercoris leporis aboruz
an. carmet. viij. pficiat cu melle dispumato et sit dosis e^o
cochliariu unu cu uino i quo infuse st alique medicine
facietes doppelatones aut cu aqua d radicib^o. Et ex eis
que st faciliora illa e ut sumat spice romane ptes. iij. et
apfynthij ps una et terat et coficiat cu melle et det. Et
itez agaricu cu succo eupatoy iuuatiu e ualid. et ex illis
est ut i potu det radix rubea cu sirupo acetoso. Deco-
ctio cosectes ad oppilatones epatis et spenis. et squille et
capilliveneris amigdalaz amaraz fenugreci extreitatis
apfynthij ptes equales decoquat: et sumat decoctio eoz
cu melle. Cosectio ualens ad oppilatione epis ppiqui

et pries. et pipis 3. i. et. 5. spice aromaticae carmet. iij. aut
vi. et diuersitate scripturaz feugie costi assazi an camet
vi. mellis. lb. i. et. 5. coficiat cu eo et sit dosis eius cochli-
ariu. i. cu aliqbs sirupis puenientib^o ad hanc re: et ex siru-
pis e sir acetosus de zuccaro cu seib^o: et fortior illo est
mellin^o cu se. et sllitici et aq mellis in qua fortiter deco-
cte st spes aromaticae in qbus estipticitas. et decocto lu-
pinop amazoru i qua ponit succus eupatorij. Et de
coctio i qua ponit radices capparis et radices apij et
radices fel. et sgnatu et lacca et rubea et fenugrecu. et de
coctio eupatorij et sir de apfynthio et ifusio et ifusio fa-
cta ex alooe et aniso et amigdalibus amaris. Solutia at co-
uenientia ad hoc e m^o ubi oz ut solo uentris fiat: no oz ut
admitret ex eis fortia nisi qu ueberis e necessitas: imo
oz ut sint leuia: qm ma e i eo qd pxiu e medicie: et qm
mbro si uirtuosus est sufficit qlibet adiutoriu ad expel-
ledu. Et medicine bone ad hac re st biera picra et
polypodiū et agaricu et apfynthiu. def i potu biera pi-
forti. usq ad au. i. et. 5. et debili usq ad au. Et e cum
oleo de kerua puenientior et fortior et melior et suffuf de
turbat cu polio die: in antidotario iuuatiu e eis ualid
Ipe ei apit et soluit uentre simul. Et qu necessaria st solu-
tiua fortia n e excusatio qui de tea que st sicut pille stoa-
nice et pille de serapino. Et qnq st necessaria ea q st sic
theodorico et logodion. Empsa vo sicut eplm scriu
ex polio et farina lupinoru et seib^o diureticis. et sicut em-
plz scriu ex fenugreco et ammoniaco et apfynthio et came-
dreos et mastice et croco cu oleo de neride et cera. Et
at regim cu cibo: qm oz ut alienet oē crossu ex carmb^o
et pane azymo et pane fco ex sila uiscosa glutinosa: et ui-
nu crossu et dulce et rizi et miliu et pedes et capita et fri-
xa siccata et assata siccata: imo ea q st sicut decocta st co-
uenientiora ei: et dactili et dulcia: et oia pprie in qb^o st
uiscositas et crossitudo sicut alanafati et albabitati et al-
feludez et alcabif et deuiter oia q dixius esse de illis que
generat oppilatones: et oz ut n succedat cibo e balneu et i
soluat ipm na loco e qd ab ipsa resoluif et ipse non e di-
gestus. Et filr oz ut no utat si ipm motu n exercitior et
n bibat si ipsu plinu et eloger itez comestione et potuz
et pprie potu uini. Et ipm ei intromittit cibū n digestu
ad epar. Et oz ut sit massa panis e plimi fermi et salez
beat qm sufficit et parū plus. Et ordeu et alcadaros et
cicer et triticu leuis poderis et fabe et oia bona st ei: et
n e malu tribue uinu antiquu subtile puru: et oz ut admi-
scent i cibis suis porri et silia et aspagi iuuati st ei et cap-
pares.

Qu. viij. de iflatoe et uentositate i epe.
Uadoz aggregat i pti^o epis et sub pti^o pan-
niculoru e uapores. Qu ergo retinent et in-
spillant et puerit i uentositates iflatiuas no iueniunt
meatu: aut pp sua multitudinē aut pp oppilatdm i epe
tūc illud e iflatio in epe. Et qnq e cu ea extensio plu-
rima et no e in ipsa grauitas plurima sicut est i apate et
oppilatoe n3 febris sicut est i apate. et accidit aut ppter
debilitates itutis digestiue aut qm medicie cibales aut
huorose pprietates est ut pmoueat uentositates. et qnq est
hec uentolitas retenta sub epe: sicut retinet sub splene: et
mouet ea ppressio sub hypochondrijs et illud qd plurimu
uentositatu e resio incipies: deinde addit et in ipsa e per-
mutatio queda et no seqt ea alteratio disponsa i forma
et colore egrediētis a pliueta. et qnq sedat ppressio ifla-
tionem: et resoluif ea et consumit mam eius.

Cap. viij. de cura uentositatis et iflationis in epate:
et pproximat cura e cure oppilationu et e cum

medicinis subtiliatis: resolutiis p̄dictis in ipsa: et cō
fectionib⁹ predictis et p̄serūt ei balneū in ieiunio et uinū
purū in ieiunio et paucitas potus aque sic et uaporatō
nes cū panno calefacto: et cū alefeniari resolutis: et em
pla facta cū mastice et squinato: et spica: et grana d̄ ben
et empla scā ex eis que sūt sicut oleū de neriden et mastix
cū semib⁹. Et si uaporatio mouerit tūc oportebit ut p̄
sideres latus cōicatiois: nā si extendit dolor ad p̄es
intestinorū tūc solue uentrē p̄: deīn resoluē uentositatē.
Et si extendit ad diaphragma et ossa pectoris: et ad dō
sū administra diuretica ē: deīn resoluētia uentositatē.
Cap. x. de dolore epatis.

Epatis q̄z accit dolor: aut ex malitia p̄sonis di
uerse in parte panniculi sui aut ex uētositate ex
tēnuatū ex oppilationib⁹: aut ex apatib⁹ calidis: aut
duris. q̄z sūt p̄satica raro faciunt accidere dolorē. Et
q̄z sūt p̄ motum hūorū in cūlib⁹. Et cognoscit pars e
ius ex significationibus notis in p̄notis. Et q̄z sūt
ex debilitate et nō tollat illud qd̄ uēit ad ipsū ex cibo
et ledit ab eo p̄p̄ea quia abhorret ipsū. Et q̄z p̄git i
morib⁹ matie: cūcicis l̄ chōicis ut accidat grauitas et
dolor in partib⁹ epatis. Et dolō uehemēs ualde n̄ sit ni
si ex apate calido aut ex uentositate quapp q̄ nō est fe
bris et dolor uehemēs: tūc causa eius est uētositas. Et
prop̄ hoc q̄ febris superuenit ei soluit ipsū: quēadmo
dū dixit Hip. et Hippo. quid dixit in li. q̄ d̄ ei p̄rie
re quē dicit quidā inuentū fuisse in eius sepl̄chro: q̄ q̄
accidit dolor epatis cū pruritu uehementi in camadu
ti et posteriore parte capitis et pollice pedis: et apparet
in collo borb̄or similis saba moritur eger in quinto añ
ortū solis. Et illi qui accidit hoc accidit difficultas uri
ne prop̄ oppilationē cū distillatione q̄m est in lacerto.
Dico ergo causa eius est q̄m ē aquositas maligna que
expellit in urinam penetrans aliquo mōz penetratio
nis in extremitates et facit accidere caliditas et baura
citas ipsius pruritum uehementem.

Cap. x. de signis.

Item sciuit signum cuiusq̄ rei ex eis que dicta
sunt in c̄ suo. **Cap. xi. de cura.**
Et etiam diximus oēm rem i c̄ suo. **U**ex homi
nes iam dixerūt ad dolores epatis medicinas
dñtes ipsū iuuari ex eis absolute. Et plurimū iuuamen
ti eoz est in spē debilitatis eius. Et nos quidē resēz
qualcū eaz et eas in quib⁹ est fiducia s̄m q̄ diximus ea.
Dixerunt magis iuuatiue ex illis sunt troc. de reubar⁹
cū descriptionibus diuersis et p̄fectio de reubar⁹ et dia
curcuma et confectio de ruta solutius: et cōfectio cordu
meni et p̄fectio cefaris et atanasia minor et maior et ta
mirū et cocaie et confectio asclepiadis et troc. de cymio
et p̄fectio. **S.** p̄portionata ad illud. Dixerūt et ex eis q̄
p̄serunt ei sunt. iij. succi folioz pini recentiz cū sirupo
acetoso: aut decoctio eoz cū reubarbari pondere. 3. 5. et
croci tertie. 3. i. cū aliquatulo semine apij et feniculi et e
tiam sumatur rosap. 3. iij. et spice et masticis aboz ana.
3. iij. succi eupatoriij et succi apsinthij et lacee et reubar
bari croci superiorū squinati rubee tinctoz assazi sem
nū trium xilol. crudi oīz ana. 3. i. xilol. 3. 5. Et quz
est illic dolor cū solutione uentris narrauerunt hoc me
dicamē. R. secum uini decocti lacee spice reubarbari
oium ana. aur. i. scorie ferri pondus. 3. vij. bibatur super
ij. 3. aque coriandri. Et oz ut in oib⁹ illis dūitēt cibos
crosos et carnes et sit contentus leuib⁹ subtilib⁹ ex aui
b⁹ et alijs sicut sciuit. Et proprie q̄ est illic caliditas.

Et ex emplis: empl⁹ d̄ cordumē: et emplm de euforbio
et emplm de meliloto: et empla p̄portionalia.

**Tractatus tertius de apatibus epatis et solutione
continuitatis eius.**

Sermōis uniuersalis d̄ apostematib⁹ epatis et que
secunt ipsū. **Cap. i.**

Postematū in p̄ibus epatis accidenti
um quedā sunt que accidunt i ipso epa
te. et alia sunt que accidunt in lacer
tis positis super ipsum. et alia sunt que
accidunt in mēlariis. Et eoz que sūt
in ipso epate alia sunt que accidunt in partibus eius supi
oribus et ad latus eius gibbosum: et alia sunt que acci
dunt in partibus eius inferioribus et ad latus p̄cauū:
et alia sunt que accidunt in uelaminibus eius et p̄nicu
lo eius et in uenis ipsius et h̄ diuisio est s̄m minus. et
q̄z cōicat ap̄a sp̄etibus partium eius. Amplius ap̄a
ipsum non cūatur quin sit phlegmonides dubellati aut
non dubellati aut cholericū cancerosum aut inflatum
uentosum. Et cause illius sunt complo calida cū febr
bus destruentibus: aut sine febris: aut complo s̄a p
hibens digonē et expulsiōem: aut debilitas in s̄o: aut
oppilatio congregans hūmores: deinde facit eos pene
trare in partes epatis penetratione nō naturalis: et cho
la etiam et similia sunt ex causis hui⁹ oppilationis. Et
cum est oppilatio ad latus sellis facit san. feruentem et
imbibit in partibus epatis imbibitione non naturali p̄
pter multitudinem cholere et ad summum maxima cho
le multitudo est ex causis ap̄atis calidi epatis. Et q̄z
est ex nocumentis cū cōitate s̄oi et corrumpit digonē.
Et cibi quidem calefacientes et crosi. Et illi qui non
digerunt ualde adiuuantes sunt ad faciendū accidere a
pata in epate. Et similiter q̄ est ep̄a uehementis attra
ctionis et attrahit ultra quam oporteat et sequitur ipsa
ex eo cuius est expelli res magnas et preparatur ap̄a.
Et q̄z accidit prop̄ p̄cussionem aut torsionē et oē
ap̄a in epate ceticū si ē ex latere gibboso est eius crisis
cum sudore aut puocatione aut fluxu san. et si est in la
tere concauo facit crism cū sudore aut uomitu aut solu
tione uentris. Et ap̄a quidē quōd est in gibbositate de
terius ē ap̄ate quod est apud p̄cauitatem et omne ap̄a
accis in epate calidum uel frigidū facit oppilationē et
non relinquit corpori nisi san. aquosum et cū hoc debi
latur ep̄a in separando aquositate. Et cum retinet
plurimum aquositatis in mēlariis et iste sunt cause
hydropisis carnosae. et ascitis. Et q̄z permutatur a
p̄a calidū ex ep̄e ad splenē ē bouū. Et q̄z p̄mutatur ex
splene ad ep̄a est malum.

Cap. ii. de signis uniuersalibus apatū epatis p̄muniū.

Signa quidez cōia sūt q̄ inuenit eger grauedinē
sub hypocondrijs inseparabilem et inuenit illic
dolores uehementem quandoq̄ nō sicut i oppilationib⁹.
Ipa enim accidunt a dolore forti et alteratur cū eo for
ma non sicut in inflatione in qua non alterat: et est cūz
eo attractio furcule ad inferiora in pluribus horis non
semper. Et non sit hec quidem attractio nisi p̄p̄ tensi
onem p̄cauitatis et suspensionem. Et nō accidit in egri
tudibus epatis calidis et alijs pulsatio: q̄m arterie
dispartite sunt in panniculo eius. Et neq̄ est grauitas
in eis nisi quātitas inseparabilis. Et quādoq̄ cōicant
coste dorsi doloribus epatis et apatibus eius superiorib⁹
ascendentibus: quāuis non sint semper cōicantes. Et ha
bentes quidem ap̄ata epatis p̄p̄rie calida et magna non

possunt dormire super latus dextrū. et grauat eos dormire etiam super latus sinistrum pp tensionem spatii ad inferiora: immo plima inclinatio eorū est ad dormiendū resupine. Et si apa est in latere gibboso inuenitur grauitas illic: et sentitensio apud suspensoria: et cadit tactus illic super apa manifestius: et proprie in debili. Et accit tussis sicca et pstrictio anhelitus et ppe qñ anhelat cuz fortitudine pp cōitatez diaphragmatis et pulmonis ad ipsum in nocumēto et minorat urina. et qñz retinet oio qñ apa est magnum propf illud qd accidit de oppilatio ne in latere gibboso: et de debilitate expulsione. Et gra uitas in ipso maior est ea que est in facto apud pcauita tē: qñ latus pcauitz sustentat super stōm: et est grauitas in ipso plus et attractio furcule ad inferiora a dextro mi nus: et pprie in illo cuius epar creatū est nō uehementē adherens et obuiās costis. **U**ep attractio furcule ad in feriora et cōitas furcule in dolore ad epar sunt inconti nuatione epatis cū costis manifestiores et maiores et singultus minoratur in gibboso et multiplicat in pcauo pp elongatione gibbositate ab ore stōi. **Q**u autē apa est inconcauitate et latere inferiore est grauitas mior p pter suā sustentationem super stōm et nō sit tussis et pstri ctio anhelitus de quibz sit curādū: et nō cadit sub tactu casus de quo sit curandus. **U**ep dolor est uehementē pp ppressionē factā illic: et proprie qñ attrahit mirac. Et qñ apata epatis sunt magna declinat natura ad resupi nationē etiā et ad dormitionē. **Q**d si superfluat leditur a resupinatione etiā et apata lateris concaui cōicāt me saraicis plimum. **E**t prorsus qñ apa est ad latus cō cauū stōus est uehementioris continuitatis: et appar ent singultus et nausea et tussis si apa est calidū. Et existima uerunt quidā q cōitas inter utraqz est propf neruum subtilem cōtinuatē inter epar et inter os stōi qua ppe nō accidit singultus nisi qñ est apa magnū pprimēs os stōi. **E**t v. **B.** q causa in illo est illud qd effundit ad stōm in ore suo ex apate calido. Et ex hūore acuto. Et ad summum singultus apd oēs nō apparet nisi qñ apa est magnū: qñ spatium longinquum est inter epar et os stōi: et si est illic neruus in quo ipsa duo cōicant et conti nuat inter ea est subtilis ualde. Et ad sumū dū nō ē apa magnum nō sit inter stōm et epar cōitas secundum pli mū. Et illud de apantibus epatis qd factuz est circa pā niculos: et uenas est uehementioris doloris et prauio ris se. si est calidum. **S**i autē apa est in utriqz lateribz simul apparent signa que sunt utroqz laterē simul. Et qñqz cōicat latus lateri usqz ad terminū nō plurimum. Et qñz perducunt oēs species apatū epatis calidoruz et frigidorū ad hydropisim. Et scias q qñ apati epatis associat ventris solutio est mortale.

CL. iij. de differētia inter apata epatis et apata lacer toz positoz super ipsū mirac.

Qgnoskitur dīa inf utriqz ex parte figuret et qñ apa lacerti apparet sepe et apa epatis qñz non apparet et pprie inconcauitate et in pingui nisi sit res magna aut grauis. Et lacerti quidē situs aut est in latitudine aut est i longitudine aut trāuerse capiens in lacerto. Et iam quidem signauimus ipsum in anatomi a. In figura uero. qñ figura eius qd apparet de apa te epatis est lunaris secundū sitū epatis que sentit cū se paratione abscissionis eius communis. **L**acertosum autem est simile stillo cuius una extremitatū ē crosse al tēra ē subtilis et est quasi cauda muris: et similiter nōn sentit cū separatione abscissionis eius cōis: immo uidet

plum subiliari i longitudine sua paulatim: immo non forsitan contingit ut comprehendatur ex eo nisi paz in pfundo qñ est in lacerto pfundo trāuerso. Et ē simili? apantibus epatis. Ex parte autem accidentium ppzio rū et cōium: qñ ex accidentibus pprijs et cōibus que accidunt apantibz que sunt in epate non est aliquid in a patibus lacertoz de quo sit curandū. et qñ uidet almi rac declinare ad tenebrositatē et siccitatē tūc existima q apa ē epicū.

CL. iij. de apate calido.

Causa eius sunt ex sūma causaz epatis in quo ē caliditas. Eius uero signa sunt signa predicta a patū cōiū et que sunt in quibz dā partibus et est illic se. acuta qñ ē apa in carnositate: et sit uehementis sitis. Et minoratur appetitus et accidunt singultus et nausea et cholericus uomitus in pms: deinde ut flos eris post niger et accidunt friguf extremitatū. et nigredo lingue et si copis totum illud: et proprie qñ apa ē in concauitate. Et est malitia anhelitus et dolor extēsus ad dorsū et fur culā et mordicatio: et pprie qñ est apa i gibbositate. Et quādo ē in pcauitate: tunc non addit nisi in re anbelit? qñ qñ attrahit aer plurimus ualde extēdit diaphrag ma et coarctat ipsum et constringit attractionē aeris. et qñqz accidunt tussis. Et accidunt lingue quocūqz simo sit citrinitas et rubedo uehementis: deinde declinat ad ni gredinem: deinde alteratur color cutis totius pprie qñ apostema ē in gibbositate. Et qñ ē uirtus fortis et pprie uirtus stōi et apa in concauitate retinet natura. Et si v tua in corpore et stō ē debilis soluitur. Inquit. **H**ip. e gestio conturbata nigra in principio egritudinis acute si gñificat q in epate ē apa calidū magnum hoc ē: et pull? sit undosus magnus frequens uelox. Et apostema quidē calidū aut resoluif et destruit accidentia eius aut colle ctionem facit: et sunt cū eo signa dubellati et dicam eaz ut induratur et permutat etiaz ad signa epatis duri et s struuntur signa apostematū calidi. Et plimum quidem cause permutationis eius ad duritiem ē superfluitas in i frigidatione et constipatione et administratione crossoz in apostemate. **E**t dīa inter ipsum et pleuresim ē qñ tussis non sequitur spūit: et q dolor est in dextro gra uatius: et color lingue et color corporis alterat cū eo. Et pulsus non sit ferrinus ualde et capitur manu si est in gibbositate: et significant ipsum labor anhelitus ma gni et attractio aeris plurima si est in concauitate: ppea quia apa pprimit diaphragma: et extendit ipsum et qñ qz commouet tunc tussis. Et crisis quidē apostematū epatis calidorū in lacertis sit cum fluxu san. nariū et ppe ex dextra aut cū sudore aut urina laudabilibus. Et scō rum in concauitate sit cū sudore: aut fluxu: uentris cho lerico aut uomitu.

CL. v. de alme fire i epe.

Grauitas in mesire in epate ē tumor et inflatio et mordicatio et denigratio lingue et tinctura co loris uehementioris plimum. Et est color declinūs ad citrinitatem et est paroxim? uehementie febris tertiane. Et eius quidem iuuamentū a frigidis humidis est uebe mentius. et pulsus ē durior et similioz ferrinoz: q undoso puro et minor et uehementioris frequentie et uelocitatis.

CL. vi. de pblegmone in epate.

Significant ipsam signa apostematū calidi et di uerificant ipsam ea que proportionauimus ad mesire i proprietatibus et rubedo faciei et exuberatio uenaz.

CL. viij. d apostematibus frigidis in epate.

EA istis apostematibus est grauitas plus et non ē

sitis neq; febris neq; nigredo lingue et sentit cum eis in
nō similitudo spasmi. Et significant ipsa etas et igitur
et compo et color fm q; sciisti.

CL. viij. de apatibus pblegmaticis.

Significant ipsum inflatio cutis et plumbeitas co
loris: et q; nō sentit cum duritie et uehementia
lenitatis pulsus cū reliquis signis apatis frigidi.

CL. ix. de apostemate duro et cancro.

Sape accidit ab apostemate antecedente ipsuz et
q; q; accidit incipiendo et q; q; accidit a pcul
sione et incipit tendere ad duritiem. Et significat ipsum
tactus in eo qui suscipit tactū partium epatis eius. Et
si non inciperet hydropisis peruenire ad habentem ipz
apparet ad tactū manifestū ualde: nam almirac extenua
tur cum eo et debilitat et attestat apā lunare absq; dolo
re. **Uex** q; q; ledit apō inuū iceptōis cibi et alleuiat apō
famē et ē uia ad hydropisī. Et q; q; significat ipsū uebe
mentia grauitatis ualde sine febre et extenuatio corpo
ris et casus appetitus. et tenebrositas coloris: et q; mi
norat urina. Et q; q; succedit accidentib; apostematis
calidi qū remouēt et non remanet nisi grauitas. Et
si addit pp illud difficultas anhelitus significat q; apo
stema calidum induratur. Et difficultas quidem anbe
litus et grauitas sine febre cōcāt in apate duro et oppi
latione: et differunt per reliqua que dicta sunt. Et sequi
tur ipsum hydropisī et ppe hypofarce propter debi
litate separationis materiei: aquosē ex sanguine ad re
sudationem subtilem eius quare currit aquositas cū sū
guine i mēbra et accidit febris et ebullitio. et spissū a quo
sitatis q; q; peruenit etiam ad spatium uentris secundum
q; dicemus in ca. ascites: quare moriunt secundū plimū
propter resolutionem nature propter oppilationē uiaz ad
epar. quapp dissoluuntur eoz uirtutes. Et isti quidez
non curant nisi in principio: tunc enim q; q; confert cu
ra sed qum plongat egritudo non confert curatio. et si
fuerit durum cancerosum et fuerit illic retentio tunc do
lor erit uehemens et accidet nocumentum in colore et
in appetitu et reliquis plus. Et q; q; accidit singultus et
nausea sine febre et non sentitur dolor: et exiit uia securi
tatis membri. Et scias q; epar uelociter oppilatur et p
uertitur in lapideitatem et proprie qū administrantur
superflue incrostantia et pstantia i apostemate calido.

CL. x. de dubellati.

Purimum fit post apostema calidū. Quā enim i
cipit fieri collectio fit dubellati et qū incipit col
lectionem facere uehementiora fiunt se. et dolores et ac
cidentia in primis: deinde accidunt tremores diuersi: et
leditur a resupinatione ne dū a dormitione super latul.
qū ergo facta est collectio lenitur cōpressio et sedatur ac
cidentia. Quonq; aperit accidit horripilatio et lubri
catio uirus et sanie et rez que sunt sicut sex et inuenit p
illud leuitates et resolutionem ex grauitate sensata. Et
ipsius eruptio aut fit ad partem intestinoz et egredit
cū egestionē: aut ad partem renū et egreditur cū urina:
aut ad spatium qd est inconcauitate uentris et inuenit al
leuiationem et detumitionem: et non attestatur eū in e
gestionē aut urina. Et dubellati quidem q; q; est profun
da in carne epatis: et q; q; tendens ad manifestū ipsius
et non profunda et sanies diuersificatur in ea. Sit enim in
ea q; submersa ē nigra in nō submersa tēdit ad albediez.

CL. xi. de apate mesaraice.

Uex febris in illo qd calidum est. est debilis nō

existens in uehementia febris apostematis epatici et est
grauias cum extensione profundior ad uentrem et nō
et q; ē tētio maior q; grauitas. Quā g; non inuenis signa
oppilationis epatis nec signa apatum epatis et inuenis
chilum subtilem propter debilitatem digōnis i nō et signi
ficationem eius et sunt illic tētio et lenis febris: scias
q; in mesaraica est apā calidum. **Sed** inter apā
dup et oppilationes mesaraice ē dīa difficilis: nisi cum
existimatione longa: nam si egreditur aliquid saniosum
post dies aliquot tunc scias q; ē ab apostemate: et hec
sanies discernit a sanie facta a suo simili in epate in hoc
q; illa tendit ad rubedinē et sanguineitatem saniosam
et citrinitatem.

Cap. xij. de cura apostematis calidi et sanguinei.

Primum quod tibi necessarium ē: ut cōsideres
dispositionem repletionis: et dispositionem vtu
tis et etatis et hore et alioz que tu scis et queras ex eis
licentiam in phlomia ergo phloma si ē possibile tibi ex
basilica et si non ex nigra et si nō ex cephalica. Et si v;
est fortis extrabe qd necessarium ē de sanguine in uice
una et si non ptre et segrega in uices plimas. Et scias
q; q; non phlomas et dimittis materiā in epate et ad
ministras stiptica et apocrustica pculdubio induratur
apostema: et si tu administras resolutiua non ē dubium
quin commoueat dolor et apostema. **Phloma** ergo
in primis et non hesites in hoc qū non ē pibitor for
tis et extrabere san. abundātem. Et scias q; tu indiges
in initio eius eo cuius simile est in canone de repercul
sione et infrigidatione. **Uex** tibi inest tunc ut attendas
latus duricie. **Q** uelociter rēdet duricie: et ppe hoc
oz q; sint permista cum subtiliatiuis et apitiuiis. **Et**
epithimatum quidē frigidop; administratio supflua q; q;
perducit ad duritiem: et q; q; sufficit eis itroitus balnei.
Et q; q; aperitur ad renes. Et scias q; plures medicia
rum quibus est stipticitas aliqua et frigus et sifr ciboz
qui sunt h; sunt granata et poma et pira nocent ex alia
parte. Et illud qm ipsi pstant meatū qui est ad sel q;
non attrahit cholera et est illud additio in apostema
te et malitia plurima. Et ex constipatione cū hoc qud
ipsa est necessaria in principio egritudinis et in fine eius
et apud responsonem resolutionis ad conseruandā vtu
tem: timentur due malitie lapideitas et retentio cholere
i epate. **Quapp** indiges etiam ut incipias a regimi
ne resolut onis materiei in hac egritudine plusq; sit tua
inceptio in reliquis apatibus timendo lapideitatem et
duriciem et expellendo illud qd forsitan resudat ex ui
ru malo a cuius resudatione non eūant apostemata ca
lida. **Uerum** resolutio et apertio q; q; mollificant uirtu
tem et approximāt mortem sicut narrauit. **S.** de dispo
sitione medici curantis apata epatis cū mollificatiuis
quibus curantur reliqua apata sicut est empfm factum
ex oleo et tritico et aqua et cibabat illum alcandarufio:
et oportebat ut cibaretur eis in quibus est absterfio sine
uiscolitate et crositie et ut miscerentur cū resolutis me
dicine in quibus sunt stipticitas et confortatio et aroma
ticitas: sicut ciperi et calamus aromaticus et apsinthiū:
et ut administraret de istis quātitas que conseruaret sa
nitatem et non superfluaret et essent in initio sui repercul
sio cū fortitudine et i medio ipsius compositio: et in fie
eius resolutio cū stipticis huius generis. et si esset necesse
ut confortaretur resolutio: tunc festinaret quidam et in
ipso ē qd ē in ipso. Ille ergo non recipit ex. **S.** et indica
uit ei. **S.** in egroto qū conueniunt ad eum q; iste eger

moziet cū dissolutione virtutis et sudore viscoso pauco
apparente super ipsum mortuus est ergo infirmus et fu
it secundus q̄ existimauit. **S.** non est g^o necessarium ut
cum hac resolutione singula incipiat in hora responsi
onis: et oz ut eūetur a stipticitate et apertione in dispō
ne responsionis resolutionis pure. Et consideratio oīū
istoz est ex subtilibus rebus. Et scias q̄ sicut hoc mem
brum uelociter conuertitur in lapideitatem similiter ue
lociter suscipit resolutionē. Et q̄q̄ sunt isolutio et ap
tio cause ad eruptiones. Et q̄ administras resolutionē
non administres eam ex genere eoz que mordicant et
cōmoueant apha. Et aqua quidem ordeī quāuis abster
gat sine mordicatione: tamē est dulcis et dulce facit in
currere oppilationes: pp̄ illud ergo i aqua est suffici
entia abundās: qm̄ abstergit sine mordicatione et non fa
cit accidere oppilationem. **C.** Amplius possibile est ut
confortentur eius apertio et abstresio cū eis que admi
scentur ei si necessarium est ut addat ipsius uirtus. Et
mordicatio quidē et stipticitas plus nociue sunt conca
uitati q̄ gibbositati: qm̄ ipse festinant cū uirtute sua: et fa
ciunt accidere oppilationes in initio uiap̄ et i gibbosita
te sunt fracte uirtutis et obuiant extremis orificijs. **A.**
plius oz ut cognoscas latus egzum: et caue ne prouoces
urinam egritudine exīte i concauitate aut soluas uētrē
egritudine exīte in gibbositate et facias materiam in u
triusq̄ dispositionibus simul inobedientem: imo oz ut tu
eūes ex p̄p̄iniorib⁹ locis. Eūa ergo ex apostemate qd̄
est in concauitate ex latere solutionis uentris et illud qd̄
ē in gibbositate ex prouocationis latere. Et caue ne di
mittas naturam remanere restrictam. In hoc enim est
nocumentum magnum et in ipso est error. Non etiam
dimittas eam solutam superflue et cadat uirtus et hesi
tet natura: immo superest tibi ut resoluas restrictā cū
equalitate et constringas solutā cū equalitate. **C.** Me
dicine autem conuenientes apanibus epatis et in initio
rei qū illic est caliditas superflua sunt aqua endiuie et a
qua solatri cum sirupo acetoso succarino et aqua ordi
et aqua uirge pastoris et aqua arnoglossē et alkekengi
et aqua coriandri būidi et aqua cucur. et aqua cucūeris
et aqua cuscute. Et oz ut admisceat eis aliquid hoz q̄
sunt sicut apsinthium et calamus aromaticus et troci.
b⁹. 8. carnīs amirberis. 3. x. rosap. spodij aboz ana. 3.
v. medulle seminis cūroli et medulle semis cucurbite et
seminis portulace et seminis endiuie oīum ana. 3. iij. sēi
nis feniculi pondus. 3. i. sumatur ex eis in potu pondus
ij. auz. Et si necessarium est addere confortantia ep̄ po
nantur in eis lacca et reubar. Et si fuerit illic tussis po
nantur in ipsis succus liq̄ritie et aliquid de dragaganto
et tereniabin. **C.** Medicine que sunt fortiores et cōue
nientiores ei qui non habet ex caliditate quāitates per
uenientem in ultimo sunt aqua feniculi et buglosse et
squinantum et apium montanum et alluobleb et totus
illud cum sirupo acetoso. **C.** Ista enim et consimilia cō
ferūt in illo qd̄ est in tunica prima qum incipit in matu
ratione peruenire pap̄. Et troci. de rosis etiam et prop̄
e in eo qd̄ sequit^r concauitatem. Et multotiens quidez
est causa apostematis et initium eius saltus et percussio
Et ex eis que prohibent ipsum accidere post illa duo
et post phlōmiam ē ut in potu sumat^r ex rubea et reu.
alseni omni die. 3. i. et fiat hoc tribus diebus. Et postq̄
scis q̄ apostema ē in latere concauo: tunc primū ē ut ad
ministres aquā alluobleb permissam cum eis que necesse
ē illi admisceri ex infrigidatiis predictis. Et aqua si

ele in oib⁹ que maturant et repercutiunt et leniunt natu
ram. et confert qum apparet maturatio oppoponacum
cum aqua feniculi et aqua solatri et aqua alluobleb et ut
tu ponas in cibo aliquid de semine cartami et sicle siue
de urtica et polypodio. Et qū declinat administra for
tia sicut aloes et agaricū et turbitet quidā administret
myrob. citrinos. Ego uero abhorreo eos. pp̄ illud qd̄
in eis est de uirtute stipticitatis et timeo q̄ educat subti
le et uertat in lapideitatem crossum. Et qū administret
tur in h⁹ bora ea que sunt sicut semen cartami et sicut
urtica et polypodium incibo et epithymū sine timore.
Et qūq̄ addemus ad ea que sunt sicut bellus s̄z neces
sitatem. **C.** Iste autem in principio et ubi accidit ut sit
natura constricta fiat ex eis que sunt sicut succus soli
oz sicle cū melle et sale et baurach aut cuz zuccaro ru.
Et apud declinationem fiat fortior et ponatur i ipso po
lypodium et centaurea et isopus et origanum. Et qūq̄
ponit^r in ipso colloquintida. Qum autē est i latere gib
bositatis oz ut incipias in ipso cū diureticis s̄zidis deī
cū temperatis. **C.** Et qū apparet maturatio administra
fortia acuta et non est necessaria hec posterioratio nisi
propter timorem lapideitatis. **C.** Medicine autem iste
sunt sicut rubea et petroselinū et assap et squinatū et tro.
almirberis descripti et tro. de eupatorio fortes et reliq̄
diuretica fortia predicta in areol⁹ expulsionis et in ca⁹ p
uocationis. **C.** Empla uero oz ut non administrent^r fri
gida sicut super apata alia: immo tepida. Et illa quidē
a quibus oz incipere qum existimas q̄ apostēa ē habēs
initium sicut succi frigidi stiptici sicut succus portulace
et cucur. et semper uiue et aqua ros. et sandali et canfo
ra. **C.** Empla facta ex p̄p̄utis uitium et ro. siccis et a
triplicibus. Et non oz ut sint h⁹ quz uerificatur q̄ apa
iam est. **C.** Meliora nanq̄ empla sunt illa que sunt facta
ex cydonijs cum medicinis alijs: de illis ē ut terant^r cy
donia cū farina ordeī et aqua ro. et fiat ex eis emplm̄:
aut cydonia decocta cum aceto et aqua donec discocata
sint: et misceantur cum sandalis: et ponat^r super ea ali
quantulum olei ro. et administrentur. Et ex illis est ut
decoquant^r cydonia cum uino odorifero i quo sit stipti
citas et addatur eis uirga pastoris. Et confortent^r cuz
eis que sunt sicut parum spice et apsinthiuz et cipi: et pre
parent^r cū eis que sunt sicut lauicb ordeī et administren
tur. Et qūq̄ ponitur cū eis oleum de cydonijs aut oleū
massiciniuz aut oleum de alcanna. Et de aquis aq̄ myr
ti et aqua de folijs malop et aqua cydonioz et similia.
C. Et qūq̄ sit emplz ex cydonijs decoctis cū decoctō
ne apsinthij. Et qum uoluntas est ut eleuet^r ad gradus
resolutionis ponat^r in ipso mastix et camemilla et meli
lorum et farina ordeī et fenugrecū cū rebus in quibus
sit stipticitas et semen lini et oleū. s. eius et oleum fisticinū
et oleum camemillinū et fenugrecū. Et ex emplis lauda
tis est emplz de tenulis et emplz filagrius et emplm̄ de
meliloto et emplm̄ caritium et empla que dicem⁹ i an
tidotario. **C.** Descriptio emplis ad inflationem. 8. buty
ri et succi rubei amboz ana p̄tes. i. croci massicis ambo
rum ana p̄tes. 5. olei ro. p̄tes. iij. cerē q̄rū necesse ē. Et i
fine eius administra ēpla apitiua resolutia p̄missa cū sti
pticis pp̄ p̄seruationē virtutis sicut s̄ ēpla scā ex ire: s.
et assaro et alulnee et polio et origano et sceba et se. apij
et bdellio et similibus. Et qūq̄ addunt^r in eis p̄fortatā
C. Et ēpla scā ex myrzo et rubea tinctoz et granis lauri
et croco et myrrha et mastice et cera et oleo s̄bacino et o
leo de lilio. **C.** Descriptio ēpli resoluentis apostemata

epia proportionatū ad tabos laudabile extitit. **R.** storacis
et cere amboꝝ ana darkimet. x. et masticias et croci et aō
mi omnium ana darkimet. ij. olei de arbore. masticias et
olei ro. amboꝝ ana darkimet. ij. uini cotillas. ij. z. s. liqfi
ant cera et oleum ⁊ misceantur cum eis oīa. **¶ Aliud**
iuuantium ualde. **R.** lilij amomi folij omnium ana pōd^r
darkimet. i. storacis cere amboꝝ ana darkmet. i. olei de
arbore masticias quantum necesse est. **¶ Aliud bonum**
R. aloes. ʒ. iij. masticias. ʒ. i. camemille ⁊ meliloti ambo
rum ana. ʒ. iij. croci rubee ⁊ calami aro. asfari. omniū
ana. ʒ. ij. cere ⁊ ammoniaci amboꝝ ana. ʒ. vi. olei d. lilio
quantum sufficit. **¶ Aliud resolutiuum confortatiuū. R.**
croci. ʒ. ij. bdellij. ʒ. viij. ⁊ fordīs pꝛecoli. ʒ. iij. ⁊ amomi
⁊ spice romanee ⁊ carpopalsami oīum ana. ʒ. vi. olei de
lilio quantū sufficit permisceantur et administrent. **¶ Ad**
si cum apate fuerit solutio uentris debilitans quā sollici
tudo exigit retineri: tunc oꝝ ut in potu sumatꝛ troscisci
almirberis et troc. de reubar. muscati. **¶ Libus autē**
meliorē kisch ordeī. Infrigidat enim et abstergit et
non facit acquirere oppilationes et sēminat eius penetratio
**¶ Incandarusio autem et frumento fortiōri eo necessa
rium est aliquid de cōfilitudine et cōpꝛessione apatis.**
Et si non ē exculatio a pane sit panis qui non ē ex simi
la neqꝫ ex tritico crosso: et iam sit in furno panis factus
et oꝝ ut intendatur cū cibo ultimo. Et ex oleibꝫ lactu
ca et atriplicis: ⁊ ex fructibus granata ei in cui⁹
sio non conuertuntur dulcia et oꝝ ut deuitet dulcia quā
tum potest. **¶ C. xij. de cura herispile.**

q̄ oportet ut res currat in ulceribus renum. **¶** Quia ergo mundificatur ultime oz ut in potu sumat in matutinis aquam ordeī et sirupum acetosum. Quoniam preterea erunt bore alique sumatur turis et sanguinis draconis amboꝝ ana aur. i. et feminis endiuie et semis apij et malicis omnium ana auz. i. et sumat ea in potu in sirupo acetoso aut gileui aut aqua mellis. **¶** Et post illud confortetur cum cibo et curet ulcus eius cum eis que sunt sicut ea que dicemus in cura ulcerum renuꝝ. **¶** Et quā accit ut mā effundatur ad spatium uentris: tunc necessarium est ut incidatur cutis apud inguina et discooperiat lacertus a deo donec appareat sphac interius nomina tum birabaton. deinde fiat in ipso foramen et ponatur in ipso cannula. per quam currat pus: deinde euz emplis. **¶** De cibis uero oportet ut administrantur in principio subtiliatio cibi et sit contentus kisch ordeiz et sirupo acetoso deinde post illud administretur cibi aperitiui quos diximus et uitelli ouoꝝ sorbilibus et sorbitiones lenificantes. **¶** Cum ergo erumpit et mondificat necessaria sit ea que confortant sicut aqua carnis: et carnes arietine et bedine et auis terenaz et eazū iura cum aceto condita sine feminibus et uitelli ouoꝝ sorbilibus et similia et parum uini. **¶** Et utat odoramentis confortatiuis.

¶ L. xv. de cura apatum fidoz.

¶ Oportet ut administrantur in eis subtiliatiua absterfua et appropinquat: cura eoz cure oppilati onum et cura dubellet que preparate sunt ad maturati onem. **¶** Et tu quidem iam sciisti medicinas maturati uas et diureticas et aperitiuas et subtiliatiuas: et oz ut sit in eis uirtus stiptica confortans aromatica. **¶** Et mittunt in eis de oleis oleum de keruaz oleum de ieusemi no et oleum sabacinum in emplis que ad ea assumunt. **¶** Et meliora empla ipsos sunt emplm fuludriato et emplm filagrius et emplm stomaticon et emplm de semini bus et cōfert diacurcuma et dialacca et similia. **¶** Et fistici quidem maximi iuuamenti sunt in eis et troisci et spica et ex sirupis sirupus de feminibus cū camedreos et polio iam decoctis in eo. **¶** Et ex eis que in ipsis iu uant et proprie in illo qd indurationi pximum est. Et pferunt etiam doloribus renum et splenis: et ē medicam factum cum squilla fm hunc modū. R. squille assate: li lī celestis assari dauci feminis apij anisi spice aromatice casie castorei calamenti montani cymini calamenti flu uialis acori pizetri piperis longi nucis mus. amomi opij euforbij feminis altee sicado et polij siseleos feminis ru te feminis feniculi corticum radicum capparis aristol. ro. cinnamomi croci uel cinnami grossi. z. baccap. lau ri feminis hyusquiami al. costi ameos feminis carui om nium ana partē. i. pficiant cum melle dispūato et admi nistret. **¶** Medicamen factum cū alleis campestribus et efficit operationem predicti eandē. R. alleoꝝ gentiāe albe eupato. costi aristol. keisi siseleos piperis longi oi um ana darkimet. iij. feminis apij assari meu. fu. nucis mus. ameos aiuden nigre oium ana darkimet. xv. casto rei aque ro. oium ana darkimet. xij. soluant ista cū uio et reliqua terant et misceant ita ut fiant res una deins pūngantur cum melle.

¶ L. xvi. de cura apatum duroꝝ.

¶ Non euadit aliquis ex apate duro quiescente et firmato. Et illi qui sanantur ex eo sunt qui curā tur in initio sui. **¶** Et canon quidem curationis eoz est post purgationem corporis ex hūiditatibus crosia cum medicinis compositis ex speciebus in quibus sunt

lenificatio equalis et resolutio et subtiliatio et calefactio temperata et apertio oppilationum dominantior q̄ leni ficatio et confortatio et stipticitas et aromaticitas cū q̄ titate qua indigent infra quod adiuuant duas intentio nes alias. Et ut in p̄sibus hāz medicinarum que iuuāt duas intentiones dominantur amaritudo et stipticitas parua. **¶** Et iste medicine administrantur in potu et ad ministrantur in emplis et administrantur in ebrocis. **¶** Et oportet ut lenias naturaz si fuerit temperata cū rebꝝ lenibus et clisterijs proprie et illud qd efficiūt grana pi ni maioris et semen lini et gluten albotin cū hoc q̄ ipsa conferunt apostemati. **¶** Et non oz ut sis audax ad sol uendum uentrem cum rebꝝ uebem entis caliditatis et faciant lesionem et addant in nocumento. Et oz ut sit e ius sonus super latus dextrū. Illud enim est ex eis que ualde conferunt ad resolutionem eius. **¶** Medicine uo singulares ualentes ad illud sunt grana pini et medlle et adipēs temperate et ad caliditatem decliues. Et in fari na fenugreci est lenificatio quedam cū maturatione et co stus est uebementis iuuaminis: nam qū ex eo sumit in potu. 3. 5. usqꝫ ad aur. cū tulle misto aut cum uino cōfert manifeste. **¶** Et qñs pferit ei sumere in potu oleum d ne riden aut oleū de balsamo aut oliꝝ costinū cum aqua in qua decocta sunt ruta et anetum et dosis olei d neridē sit quantitas. 3. iij. administret illud hebdomoda una et confert maxime et ex eis que conferunt ad illud sunt se minis agnicasti pondus. 3. i. in quibusdam sirupis et eu patorij pondus. 3. i. cū aqua apij aut feniculi aut endiuie aut arnoglossē sicce pondus auz. i. et decoctio lupinoꝝ in qua positum est de spica aromatica usqꝫ ad. 3. 5. aut de pipere minus hoc et amigdale amare i uino et radix ar boris sanguinis draconis iuuatiua est etiam et cortex a boris aldemeit et bacce lauri et radix amigdali radix fu. et cicer nigrum et polium et camedreos et porri. Et ex medicinis compositis conferentibus ad illud sunt tro isci de bdellio quoz cōfectio. R. rosap. tritap. 3. x. spice aromatice. 3. ij. myrrbe. 3. i. costi. 3. i. et 5. masticis. 3. i. aīg dalapz amararum. 3. i. et 5. bdellij. 3. ij. terantur medicie et dissoluat bdellium cum uino et conficiantur cū eo me dicine et fiant ide troisci et potio eoz sit triū drachma rum cum aqua mellis aut cum apozimate de feminibꝝ et si fuerit caliditas cū aqua allubleb et endiuie. Et ex istis est medicam asclepiadis scū cū felle ursi. Ip̄suz nā q̄ expertum est pferre per illud quod in ipso est de spe tiebus medicinarum ualentium ad illud fm conditiōes suas quas diximus et descriptio quidem eius. R. came pitbeos p̄sij feminis apij montani gentiane semis agni casti fellis ursi sinapis feminis cucum. scolopendrie ra dicum oppoponacis amiloꝝ lacuē rubee tinctorum se minis caulium aristol. piperis. spice inde costi feminis apij bortulani semis endiuie uel eruce et herbe iudai ce polij opij eupatorij granoꝝ iuniperi partes equales conficiant cum melle et dosis eius pondus auellane cū uino. et ex eis que conferunt ad illud sunt diacurcume et attanasia et tyriaca diatesferon et socrugene conferūt ad illud. **¶** Et ex compositis lenibus in hoc est medica men altaraxacon dictum in ca° aldubellati et medicine quas diximus in ca° apatum fioꝝ absolute. **¶** Et quā administraueris omni die troiscos almirberis p heb domodam unam qui bibantur in aqua et incipiat a. 3. i. et 5. usqꝫ ad. ij. 3. et 5. erit ultimus et ut aggreget aliquid huiusmodi aque administrando cardos et allabren gra datim ex. 3. ij. et 5. usqꝫ ad. 3. i. Et stude in hoc ne faciat

illud cadere ipsum in erectione et aperi oppilationem et
Et ex pontibus qui bibunt est apozima costi et ramo
 rus eupatorii et fenugreci et passay. iij. cu. 3. oli aig
 dalini aut olei de nucibus icentibus: aut apozia qd. r. 4.
 gentianas apsinthium melilotum passas ficus aut apozia
 ma aristoteli apsinthium zure floz squinanti et passul et fenu
 greco. Et apozima lupinor et costi et apsinthium cu oleo
 de kerua. Et ex emplis bonis ad illud e ut emplm fiat cu
 amomo humido aut sicco decocto cum uino pontico.
 Aut ex spica cum oleo de fisticis cu passio et expressio
 cum aneto de croco: aut emplm factuz ex farina fenugre
 ci et ficibus et zuta et meliloto et nitro aut sumant am
 moniaci. 3. centum bdellij. 3. xvj. croci. 3. xij. teratur oia
 et conficiantur cum cerato facto ex cera et oleo de alea
 na secundu qd. vti: aut emplm factum ex farina fenugreci et
 stercoze caprino et cordumeni et calamento et caulibus
 et usnee et ruta. Et illi quidem cuius causa est percussio
 et iam incipit apostemari et indurari conuenientius ex e
 plis est emplm ro. cu sabren. Et ex medicinis et regimi
 ne bonis quum administraueris potiones et empla est ut
 ponant super membrum ventose calefacte sine incisioe
 immo superponat loco sanguifuge: deinde admistra me
 dicinas que sunt fortiores in subtiliatione et resolutione
 et fac adherere loco ea que sunt sicut nitru et sulfur citri
 num. v. diebus aut hebdomoda. i. deinde admistra epi
 thimata cum sinapi in omnibus. x. diebus postea fac vo
 mei egrum cum rhabdano. **Q**uod si obediens fuerit
 apa admist belleboz albi. **E**t qm sit apa cacer mio
 ratur spes in eo: nam si confert aliquid tunc medicame
 asclepiadis qd est in antidotario absq felle urfi. **E**t
 bi aut sint illi quoz digo est uelox sicut uiteli ouorum
 forbilibus et sicut kisch orde et cibus eius qui bz oppila
 tiones in epate suo et paz uini qd est subtile est bonum
 ualde et abstineat a carne.

C.xvij. de cura apatum almirach lacerti.
Et prima curationi apatur epatis ex parte me
 dicinaz nisi quia audacia ad repercutiendas ma
 teriam in primis et ad resoluendu eam secundo est fortio.
Et non timef ex eis ex stipticite et resolutione qd
 timef ex apate epatis.

C.xvij. de cura apatum mefaice.

Et similis curationi apatum concauitatis epis

C.xix. de percussioe et obuiatioe et casu si ep.

Quoniam qm accit obuiatio aut casus aut
 nocumentum super epas: tunc necesse e ut tu suc
 curras ut non accidat ex eis fluxus sanguinis
 aut apa magnum. **Q**uod si accidat apa curef cu eis
 que diximus de cura apatis qd succedit percussioi. Et
 qm accidit ex eis ut additamentum maius de addita
 mentis epatis remouetur a loco suo et proprie si fue
 rit magnum et accidit dolor sub hypocondrijs dextris
 post percussione aut saltum aut casu et rectificat istud
 pmoio et excussio cu ppatiioe pectoris illi qui bz illud
 et erectione illius quare sedat dolor subito cu reditioe
 additamenti ad locu suu. In alijs autem oz ut incipiat
 et fiat phsomia. Et si fuerit caliditas uehemens tunc po
 tet et linat cu infrigidatiuis apocruisticis. Si at sanguis
 eius egrediatur tunc ponat cu eis stiptica. Et si non fu
 erit caliditas uehemens nz cursus sanguinis aut iam fu
 erit sedatum illud qd inde erat: tunc tua intentio no erit
 nisi ut resoluas sanguinem mortuu. Et si no fuerit pos
 sibile ut resoluas sanguinem aut petranfuit terminum
 tunc admistra resolutia. Et non est aliquid simile e

pitthimati cu mumia et oleo arasaki. Et coterunt oib
 illis medicine predictae in caa patu euenientium ab ob
 uiatione. **M**edicamen conf erens ad illud i pricipio
 quum est caliditas et inflatio aut timeretur cursu sanguinis
 r. reubarbari balaustaz sanguinis draconis aluminis
 iameni partes equales et dosis eius sit auz. i. cu aq cy
 donioz. **Q**uod si non fuerit illic caliditas plima et uolueris
 administrare medicinas in quibus sit repercussio cu re
 solutione aliqua et confortatione: tunc pfert ad illud b
 compositum. r. karabe. 3. x. ro. ru. 3. v. meliloti. 3. x. aca
 tie. 3. iij. spice inde croci amboz ana. 3. vi. mastice cor
 ticis capparis amboz ana. 3. iij. luti armeni. 3. vj. nucis
 cupressi. 3. vj. conficiantur cum aqua arnoglosse et fiat
 inde troisci quoz unusquisq sit unius auz. **M**edica
 men bonum. r. aque neilon. 3. x. lacce ablute. 3. vj. et re
 usini. 3. iij. croci. 3. iij. et 5. balce. 3. iij. ciceris nigri. 3. vj.
 myrrhe. 3. v. luti armeni. 3. x. conficiantur cu oleo de ki
 lio in quo posita sit mumia et fiant inde troisci et sumā
 tur in potu et dosis sit usq ad. 3. iij. Et reusini et lutum
 sigillatum quum miscentur cum aliquatulo d granis myr
 ti sunt res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego sum ex
 per. In fine autem rei et quum non cauet ab inflatione
 et apatione oz ut in potu sumant de hoc troisco. r. re
 usini laccam et 33. fiant ex eis troisci: et qm ponit cu
 eis aliquid arsenici citrini qm ipsum est mirabil vritus
 in repercussione et resolutione sanguinis sumatur in po
 tu ex hoc et leniat super ipsum h^o epithima. r. xilof.
 et crocum et baccas lauri et bdellium et calamū aromati
 cum et mastice et ceram et oleum alrazaki et almeifas
 fiat emplm et ponat.

C.xx. de scissura et incisione in epate.

Existimauit Hip. q morit ille cuius disrumpit
 epas et accidit sepatio cois ex eo corpori ipsius
 et uenis eius. In illo autē qd est minus hoc qm est
 spes. Et quandoq accidit illic urina sanguinis et solu
 tio uentris cum eo fm duo latera epatis.

C.xxi. de cura.

Ara illius est cuz medicinis stipticis et glutina
 tiuis fm q scis. Et secundū q dictum est in ca
 sputi sanguinis: et qm confert ei dare in potu pondus. 3.
 ij. de rosis cum aqua frigida aut dare ei in potu balau
 stias aut facere emplm et eis.

Tractatus. iij. de humiditibus quibus accidit ca
 epatis ut expellantur egrediendo et coarctent ocltado.

C.i. de spenebus expulsionum rep in epate.

Quandoq diuersificant expulsionones in
 substantia eius qd expellitur et qm di
 uersificat causa eius pp qd expellitur.

Substantia uero eius quod expellit
 quadoq est res chimosa et qm e aquo
 la et qm e is ablutua et qm est choleric: et qm est uiru
 lenta et qm est nigra subtilis et nigra sicut sex et nigra
 melancholica: et qm est fetida et qm non fetida et qm est
 sanguis purus et qm expellit similis ei ex uia stoi cum
 uomitu et significat ipsum priuatio doloris. Et qm est
 res croffa nigra que est substantia carnis stoi uel epatis

Causa autem eius pp quod expellit qm est apa qd
 zumpitur aut oppilatio que aperit et expellitur aut scis
 sura aut ulcus aut corrosio aut debilitas retentive qz
 non retinet illud qd in ipso pprehenditur aut debilitas
 attractiue quare non attrahit aut digestiue et non dige
 rit illud qd comprehenditur in ipso: et qm non recipit
 ipsum corpus: et expellit ipsum aut fortitudie expellue

aut malitia p[ro]p[ri]onis calide liquefactiue: aut frigide de
bilitantis ex causis infrigidantib[us]: et ex eis sunt euiones
p[ri]me aut est p[ro]p[ri]e repletionem qua[n]t necesse est natura ex
pellere: et q[ui]z est repletio s[ecundu]m corpus totum: et q[ui]z est i[n]
ipso epate q[ui] bona est generatio sanguinis: sed moratur
in ipso sanguis et non penetrat ad uenas p[ro]p[ri]e constrictio
nem eaz aut p[ro]p[ri]e debilitate attractiue in ipso: aut p[ro]p[ri]e
oppilationes aut apata que diximus. Et q[ui]z est ca[usa] re
pletionis qua expellit dimissio exercitij aut additio i[n] ci
bo: aut incisio membri s[ecundu]m q[uo]d diximus in l[ib]ro u[er]i: aut reten
tio cursus p[ro]p[ri]e hemorroidaz aut menstruo[rum] aut alio[rum]
et q[ui]z ca[usa] est mordicatio et acuitas materiei cogens na[ti]u
ad expellendu[m]: l[ib]r[um] v[er]o n[on] d[ic]it fecerint in ea operatione
suam qua facerent si n[on] esset hoc nocumentum. Et q[ui]z
associat illud q[uo]d inuenit in uia et fit ei laboriosum et ino
bediens. Et q[ui]z fit h[ic] in crisi[bus] et q[ui]z ca[usa] non est i[n] ipso
epate: immo in mesaraica. Et q[ui]s non sit poles in me
saraica o[mn]i m[od]o isti cap[ut] e[st] tam[en] pole ut sint ex parte apa
tum et oppilationum. na[m] si fuerit in ea p[ro]p[ri]e pole est ut ep
atrabat et mesaraica non attrahat quare accidit ex ea
res de qua curatur: q[ui]s attractio dignior sit epati n[on]
mesaraice et non est attractio mesaraice solius attractio
de qua curet. et multoties quidem est solutio uentris
epatica: q[ui] corpus non recipit nutrimentu[m] et redit p[ro]
pter oppilationem aut p[ro]p[ri]e aliud. Et omnes species h[ic]
exp[ro]p[ri]on[um] nitunt in ueritate: aut ad debilitate[m] aut ad
fortitudinem. Sunt ergo ea que fit ex scissura et ulcero
sa et pertinens ad malitiam p[ro]p[ri]onis et debilitate[m] uirtu
tis de genere debilitationis uel debilitatio: et apertio op
pilationum et eruptio aldubellati et expulsio superfluita
tu[m] de genere fortitudinis. **V**irtus ei d[um] non p[ro]fortat
non potest aperire aldubellati. et superfluitas sanguis cor
rupti p[ro]p[ri]e multitudinez aggregationis et paucitas suctio
nis ex eo et superfluitas sanguinis p[ri]mi et alia. **E**t q[ui] e
gredit[ur] sanguis fetidus non o[mn]i ut existimet q[uo]d illic sit de
bilitas q[ui]z eniz feter p[ro]p[ri]e longitudinez more: de[us] ex
pellit et est quasi sex nigra: q[ui]q[ue] superfluit expellit ipsu[m]
na[m] sicut o[mn]idimus e[st] in uenis. **N**ex illum qui expellitur
a uirtute sequitur lenitas et est cum eo sanitas dispositi
onum. Et q[ui] non est fetens in o[mn]i dispo[n]e mala: tunc ni
get e[st] dignior ut n[on] sit i[n] dispo[n]e mala. Et sicut q[ui]z e[st] in
expulsionib[us] colo[rum] diuerso[rum] lenitas: et errat qui retinet
hos colores diuersos in omni dispo[n]e. Et ueheme
tior error eius est qui retinet eos cu[m] oppilationis p[ro]p[ri]a
tutis. Et scias q[uo]d non elongat quin uirtus debile[m] et si
separet superfluitates et non expellet repletionem. de[us]
accidat ei ut p[ro]fortet uirtus aut perueniat de preparati
one materiez et apertione oppilationum cu[m] quo facilis
fiat expulsio inobedientis et expellant superfluitates. et
causa quide[m] in solutione uentris chilosa que est causa
epatis et eoz que sequunt ipsu[m] aut est p[ro]p[ri]e debilitatem at
tractiue que est in epate aut p[ro]p[ri]e oppilationes et apa
ta que sunt in p[ro]p[ri]e uirtute eius aut in mesaraica ita ut non
attrahat et non alteret o[mn]ino. Et ego dic[am] iudiciu[m] h[ic]
oppilationu[m] i[n] ca[usa] intestino[rum]. Et est ex eis que q[ui] dimittu
tur arefaciunt et deiciunt uirtutem: et q[ui] retinent inflat
in superioribus et nocent eis et p[ro]stringunt anhelitu[m]. Ma
teriez uero chilosaz multitudo est q[uo]d ipse sunt augmeta
tiores uirtute attractiua que est in epate quare immanet
maior pars eaz non attracta: et q[ui]z est causa in hoc ue
hemencia appetitus s[ecundu]m et superfluitas eius. Et causa i[n]
solutione uentris lauiua est debilitas uirtutis alterari
ue separatiue que est in epate aut augmentu[m] patientis

super agentem et debilitatio retentive et est tunc similis
solutioni uentris lauiue epatis debilis: et causa eius e[st]
uomitibus et colirica passio ab eo q[uo]d non tollat s[ecundu]m d[ic]t[um]
bilis: et expellitur ante p[ro]plementum opationis p[ro]p[ri]e debili
tate[m] i[n]etie q[ui] g[ra]t[ia] e[st] p[ro]p[ri]e debilitate[m] i[n]etie: tunc e[st] p[ro]p[ri]e debilitate[m]
altitatie. Et utreq[ue] debilitates sequu[n]t o[mn]em complexionem
sed plurimum debilitatis retentive e[st] p[ro]p[ri]e caliditate[m]
tunc: aut p[ro]p[ri]e frigiditatem tunc in utrisq[ue] dispo[n]itioni
bus: na[m] ablutiua co[n]uertitur ad illud q[uo]d est plus sangui
ne u[er]o p[ro]p[ri]e uehementiam consecutionis corporis de[us]
ad illud quod est turbidu[m]. et eius quidem que facta est
a caliditate est signu[m] aliud et facta a frigiditate est signu[m]
aliud que ego dicam. Et causa in solutione uentris
choleric[us] est multitudo cholere et fortitudo expulsiue.
Et causa in uirulentia est adustio sanguinis et h[ic] eoz et
liquefactio eoz et q[ui]z perducit ad adustione[m] corporis
ipsi[us] epatis et q[uo]d ipsum educit post h[ic] eoz diuersos: et
q[ui]z sit uirulentia p[ro]p[ri]e resudatione[m] apatis aut dubel
lati. **E**t sepe fit resudatio ex epate et fit uentris solu
tio periodica. Et causa in facta que est similis feci aut
est eruptio dubellati aut oppilationis ap[er]tio aut corrosi
o. Et ulcera putrida aut adustio san. et alteratio in par
tib[us] epatis p[ro]p[ri]e paruitate[m] penetratio[n]is cu[m] caliditate epa
tis et eoz que sequunt ipsu[m] aut alteratio eius i[n] uenis q[ui]
est uehementis caliditatis et corrumpit ipsu[m] et non suggit
ex eo corpus q[ui] incrostat et fit sicut sex fetida uehemen
tis fetoris et in ipso est additio ebullitionis et liquefactio
nis et amaritudinis p[ro]p[ri]e dominium cholere. Et q[ui] cor
rumpit hac corruptione. Expellit ipsum natura fortis
et significat corruptionem complonis in membris et est
p[ro]culdubio p[ro]tens debiles et extenuatos et differt a me
lancholica per colorem et substantia[m] et fetorem na[m] ipsa
est minor illa in nigredine per colorem et substantia[m] et fe
tor ipsius uehemens est cuius similis non est melacho
lie aut frigus inspissans sanguinem. Et congelans ipsu[m]
aut debilitas epatis p[ro]p[ri]e quam perducit ex laui
tiua ad sanguineam et ad seculentam et non e[st] subito ni
si raro. Et p[ri]mum quum fit subito est a co[n]plone calida
adurente. **E**t scia enim facit ipsum rem non digestam et
calida adurens conturbat ipsu[m] sicut fex: sed p[ro]p[ri]e eg[re]s
sionem ipsius carnis epatis est adustus crosius. Et
causa in sanguine puro est uirtus fortis non faciens ne
cessarium ut remoueat superfluitas a sanguine tempe i[n]
quo alteret et expellat ipsam. Et q[ui]z sit p[ro]p[ri]e solutio[n]em
continuitatis. Inquit. Nip. ille cuius ep[er] repletur aq[ua]
deinde erumpitur illud ad panniculum uentris tunc q[ui]
replet uenter eius morit[ur]. Et scias q[uo]d p[ri]mum potus ui
ni passi recentis facit cadere in solutionem uentris epa
ticam. et q[ui] retentio solutionis conturbat et ei[us] solutio
facit acquirere tra[n]quillitatem est mortale. **E**t scias
q[uo]d quum longe egritudine[m] senis succedit fluxus uentris
est timorofum. Et quum eius fluxus retinet cu[m] nocume[n]to
tunc eius fluxus est epaticus et eius corpus non re
cipit nutrimentum p[ro]p[ri]e exiccationem uiuaz.

Cap. de signis.
Differencia quidem inter solutiones uentris epa
ticam et eam que fit ab intestinis est: q[ui] h[ic] eoz
mali egredientes et sanguis ex intestinis sunt cu[m] rasura
dolorosa et pungitiua et paulatim s[ecundu]m continuationes et
epatica fit sine dolore et est p[ri]ma et non est semper con
tinua in omni hora. Et q[ui]z distinguit inter utraq[ue] p[ri]mi
tio cu[m] egone et sepatio ab ea et postpositio ab ea. **E**t
In epatica enim uenit post egonem pax permissionis.

Differentia uero inter solutionem uentris epaticam et stomaticam est quoniam epatica egreditur chilo equalis in qua iam stans efficit quod ei iterat et remanet ipressio epas in ipsa: et si est stomatica ostendit ex ea quod cum solutione egreditur indigestus et grauaret super stomam et esset eum ea nocuentum stomi plurimum. Et quoniam egreditur aliquid indigestum non propter stomam solummodo: immo propter coactionem epas etiam ad stomam. Vnde pertinet ad stomam quoniam nocuentum est in operatione eius. Et dicitur inter solutionem uentris chilosam sanguineam que est ex epate et illam que est ex mesaraica est: quoniam illa que est ex mesaraica non sunt signa debilitatis epas in urina et alijs: sed dicitur inter uirtutem factum ex ulcere aut resudatione apatis: et factum ex partibus alijs est: quoniam ante primam febrem et hoc aliud in capite sine febre quod si febricitat post illud: tunc est illud propter causam aliam. Et quoniam uirus quod diximus esse ex mesaraica et ex apatibus in ipsa est fluxus uentris chilosus purus absque signis debilitatis in ipso epate ex apate aut dolore resolvente calorem. Et est febris que ipsum coactur debilis. Et ad ultimum uirus epaticum est declinans ad albedinem et rubedinem ac si ipse sit sordidus aut purus et sanguis et mesaraice declinans ad albedinem et citrinitatem quod sit uirtus ulceris. Vnde dicitur inter solutionem uentris que est ab ulceribus et corrosionem et dubellum et inter illam que est a uirtute est: quoniam cum illa que est a uirtute reperitur lenitas et egrediuntur cum ea colores diuersi extranei et non sunt cum ea signa apatum. Et quoniam sunt ante ipsam oppilationem. Et quocumque modo sit non antecedunt eam se: et arefactio neque antecedit eam solutio uentris lauiua aut sanguinea subtilis ut uirulenta. Et illa que est causa apatum retinet sanam et corrumpit ipsum et non se ibi dubellum. Signum uero eius est ut sit illic apatum et non sit illic signum collectionis: et sit purus subtilis uirulenta resudatiua. deinde incroscit in fine rei. Et illa que fit propter debilitatem epas incipiens ex lauiua: et peruenit ad feculentiam antecedit illud et raro fit subito. Quod si fit subito cum alteratione coloris et casu et tunc: tunc ipsa etiam est a debilitate. Et quoniam causa est compositio significant ipsam signa eius. Et feculentia causa est caliditas similis sanguini adusto et antecedunt eam liquefactio humorum et membrorum et fluxus uentris uirulentus et finis et paucitas appetitus et uehementia rubedinis aque. Et quoniam sunt cum ea febres et est eius ego sicut ego se. pestilentie in uehementia fetoris et crositudine et tinctura coloris: deinde egreditur in fine eius sanguis niger et illa cuius causa est frigiditas est similis sanguini putrefacto in se ipso non sicut caro liquefacta. et non est multa uehementia fetoris: immo fetor eius minor est fetore calido et est minoris nigredinis quam calida est minoris coloris. Et quoniam est sanguis subtilis niger. quod sit sanguis aliquo modo feculentus non congelatus et est incelsus eius lauiuius plus et sitis in principio sui parua: et appetitus cibi est primus: deinde in fine sui perducit propter sui putredinem ad febres et deiecit uirtutem et perducit ad hydropisim et ad ultimum est longitudo cum extensione dispositionis. et significatur illud quod associat compositio ex humiditate et siccitate per dispositionem eius quod egreditur in substantia sui et per sitim. Et illa que fit ad dubellum quoniam est purus crossum et sanguis feculentus et humores primi sicut sit in oppilationibus. Verum signa ad dubellum et maturationis eius et eruptionis ipsius sunt sicut iam sciisti et cognouisti ante. Et quoniam currit ad dubellum et apostemosa in principio sui uirus

subtile: deinde cum erumpit egreditur sanies et quoniam currit cum ea sanguis. Et illa quidem que fit ab ulcere aut corrosionem est cum dolore in partibus epas et cum paucitate eius quod egreditur et remanet. Et antecessio facientium necessario ulcera et corrosionem. Et illa que est illud quod egreditur ex ea ipsa caro epas est nigra crosia et associat ei debilitas circa mortem et quoniam morietur. Et illam que fit propter repletionem et a retentione eius aut incisione membri aut dimissione exercitij aut similibus significat quod est causa eius: et fit subito cum multitudine et abscissione ueloci et paroxismo. Et in omni res protendit in fluxu uentris longo siue sit seculentus siue uirulentus aut alius ad hoc ut cum fluxu egrediat nigrum papam habet spes et fortasse conferunt ei medicine fortes siptice papam glutinatie uel eam ultima cosecutio non perducit ad sanitatem. Huius uero capli curationem postponem usque ad caput solutionis uentris. Et de cacesia.

Quando corrumpit digonem epas et coactur super ipsum debilitas accedit in primis dispositio antecessio hydropisim et nominat cacesia et appropriatur nomine corruptionis compositio. In primis itaque permutat color corporis et faciei ad albedinem et citrinitatem et apparet inflatio in palpebris et facie et extremitate manuum et pedum. Et quoniam expargit in totum corpus ita ut fiat sicut mala et consequitur ipsam corruptio digonis: et quoniam appetitus fit fortis et est natura in sui retentione et resolutione secundum ordines. Et sicut est dispositio sincopis eius quoniam et uigiliarum et elongationis eius a uigiliis uel ab his et minorant cum ea urina et sudor et multiplicat uentositates et fortis sit in flatu in mirach: et quoniam in flant testiculi. Et quoniam accedit ei ulcus sit difficilis eius consolidatio propter corruptionem compositio. Et quoniam accedit in comissuris et gingiuis caliditas et pruritus propter uaporem corruptum ascendentem: et fit corpus debile mollicatuz. Et quoniam accedit cacesia propter aggregationem aque in pulmone. Et sit forma patiens eam similis forme hydropisim.

Et de hydropisim.

Hydropisim est egritudo malis cuius causa est mater exuberans frigida ingrediens membra et sequitur uel crescunt per eam aut membra manifesta omnia aut loca uacua partium in quibus sunt regimine nutrimenti et humores. Et diuisiones eius sunt tres. scilicet hypsararcha in qua causa est mater phlegmatica penetrans cum sanguine in membra. Et asclites in qua causa est mater aquosa effusa in spatium uentris inferioris et que sequuntur ipsum. Et tympanites in qua causa est mater uentosa sparsa in illas partes. Et hydropisim quidem habet causas et iudicia communia et omnis hydropisim habet causas et iudicia commune. Et non quidem accedit hydropisim absque egritudine epas propria: aut propter communem tatem: quoniam egrotet epa et non accadat hydropisim. Et cetera hydropisim oio aut sit propter epice aut sit cum coactione. Et capax propter dignior et communior est debilitas digonis epas et ipsa est. quod causa coniuncta. Cause uero antecedentes sunt omnes egritudines capitis compositioales et instrumentales: sicut paruitas et oppilationes et apata calida frigida et mollia et dura oppilantia orificum uene ascendentes et durities siphach continentis. Et compositioales sunt inflamantes et faciunt hydropisim plus illis cum gradatione resolutionis innati caloris aut extinctionis eius subito. Intellego autem per resolutiones huius illud quod

sciunt medici q̄ calori innato accidit resolutio paulatim aut extinctio siue sit ex calido siue ex frigido: sicut potu aque frigide in ieiunio ⁊ post balneum ⁊ exercitiū ⁊ coitum ⁊ hūctante superfluo ⁊ exiccante post liquefactionem. Et eūones superflue per sudorem ⁊ urinam ⁊ solutionem ventris ⁊ rasuram et menstrua ⁊ hemorrhoidas. Et nocibilior eūonū est eūo sanguinis. **De** egritudinibus uero officialibus dictum est in ca^o cuiusq̄ earum qualiter perducit ad hydropisim. Cause autem hydropisis cū cōitate ad ipsum: aut sunt per cōitatem cū corpore toto ita ut calefiat sanguis eius ualde: aut infri gides ualde prop̄ aliquam causā: aut ē propter frig^o sūi ⁊ malitiam complexionis eius: ⁊ proprie quz succedit fluxui uentris sanguinolento: aut est prop̄ melaraicam aut propter cōitatem splenis propter magnitudinem suam prop̄ apata in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudinem eūonis melancholie. Et pducit superfluitas eius per illud q̄ accēdit de uirtute melancholie mote ad debilitatem epatis et infri gitationes eius et applica tionem nocuenti eius ad ipsum sicut peruenit ad cere brum ⁊ uariatur. Et magnitudo splēis perducit ad hy dropisim et ad debilitatem epatis propter duas causas una eaz est multitudo eius quod extrahit de epate ⁊ re mouet uirtutem eius ⁊ altera est cum debilitate uirtutis epatis secundum semitam quod ei contrarius est: ut q̄ prohibet ipsum generare sanguinem bonū. Et q̄z est per communitatem renū et p̄ frigiditatem renū: aut propter caliditatem eoz proprie aut prop̄ oppila tionem in eis ⁊ duritiem. quare non attrahunt aquosita tem quāuis renes egritudinem non habeant. **Et** q̄z q̄ sit propter intestina et egritudines eozum: ⁊ proprie orbi propterea quia est ei propinquum ⁊ propter uescā ⁊ matricem aut pulmonem: aut diaphragma. Et non est omne quod accidit propter communitates renū ppter complexionem eoz: immo quandoq̄ est propter oppi lationes eoz et apata ipsoz: quare non attrahunt. Et similiter est dispositio in eis que accidunt propter cōita tem intestinōz. Non enim omnia sunt propter alteratio nem dispositionis intestinōz in qualitatibus tantū: im mo quandoq̄ sunt propter dolores intestinōz ex pun ctura ⁊ rasura ⁊ colica uehementis doloris et alijs qua re debilitatur epar propter illa. **Et** similiter illd q̄ sit propter cōitatem matricis non est in qualitate ei⁹ tū immo propter dolores eius ⁊ retentionem menstruorū in ea. **Et** q̄z sit propter cōitatem ficteris propter retentionem sanguinis hemorrhoidaz similiter in mēbris alijs predictis. **Et** p̄sum quidem cōicant mēbra fecis cum concauitate ⁊ membra puocationis et anbe litus cum gibbositate. **Uez** plurime cōicationes perdu centes ad hydropisim sunt cōicationes cū zenibus ⁊ oz bo et splene ⁊ melaraica ⁊ sūo. **Quidaz** autem dixe runt q̄ q̄z accidit hydropisim propter apata accidētia in locis uacuis proprie igneis: propter malitiam com plexionis eoz ledentem epar: ⁊ nocentem ei aut sangui nem melancholicum qui multotiens coarctatur in eis et generat oppilationes i eis que uicina sunt illis perue niendo ad ea ⁊ egōnem sanguinolentam ⁊ est p̄sum p ducens ad hydropisim post tolerantiam doloris cōfir mati in partibus illorum qui forsitā non resoluūt p me dicamen ⁊ eūonem. Et hic est sermo non bonus. Et de terior quidem hydropisim est illa que est cum egritudie acuta. Et sunt homines quidā quibus uidet q̄ hypo farcha est deterior alijs: qm̄ corruptio in ipsa cōicat epi

⁊ omnibus uenis corporis ⁊ carni ita ut destruat plu rimum digestionis tertie ⁊ ex eis sunt quibus uī q̄ ip sa sit leuior alijs ita ut sit leuior tympanite. **Uez** di gnus est ut sit asclites malignior illis omnibus deinde hypofarcha sit aliqua que est leuior omnibus ⁊ sit ex ea alia q̄ ē ualde mala: illud secūdu considerationē causarū facientium cadere in ipsam. **Et** in manifesta quidez dispositione. Et in plurimo q̄ quidem experimentum facit eē necessarium o3 ut sint speties hypofarche leuior res ⁊ non oportet necessario ut de eis sit deterio secun dum q̄ est in illis reliquis. Et homo de quo uehemē tius timetur qum aduenit ei hydropisim est ille cuius cō plexio naturalis est calida et sicca. Non enī egrotat per trarius sue complexionis nisi propter rem magnā. **Uez** dro pisis autē eueniens propter duritiem splenis magis sal ua est q̄ adueniens propter duritiem epatis: immo est in qua speratur curatio. Et q̄z domiat materia hy dropisim adeo donec faciat accidere diuinā ⁊ constricci onē anhelitus ⁊ solutionē uentris ⁊ illud significat ppi quitate mortis in tribus dieb⁹. **Et** q̄z alterat anbe litus propter complexionem officialem ⁊ hec est magis sal ua. Et q̄z accidit eis propter mortem ulcera oris ⁊ gingiuaz propter malitiam uapoz. Et in fine eius ac cidunt ulcera in corpore propter malitiam complexionis sanguinis. Et dicitur q̄ q̄ descendit ex hydropico q̄ est sicut caro pronuntiat mortem eius. **Et** si alicui accidit hydropisim habēti melancholiam resoluatur me lancholia. propterea quia hydropisim humectat eam. **Et** scias q̄ fluxus uentris in hydropisim mortalis ē Et o3 quidē ut habens hydropisim sciat illud q̄ d̄ ipso p̄sum inflatur. s. an sit semur aut pedes aut dorsus ⁊ partes renū et alciati ⁊ ex intestinis. **Et** oportet ut sit natura i lenitate ⁊ siccitate cognita. **Natura** ei sicca melior est q̄ qum ipsa est lenis: ⁊ proprie in incipiente ex alciati ⁊ renibus. Et cum incipiente q̄ dem ex alciati multiplicat lenitas nature prop̄ reuer sionem humiditatum cibi ex eo ad intestina ⁊ siccitas in incipiente ex anteriori est plus. Et o3 ut cognoscas dis positionē locoz sicut umbilici ⁊ uentris ⁊ femoris etiaz an sit tabefacta uel tenuis aut carnosa. **Carnosa** eiz significat fortitudinem ⁊ tolerantiam solutionis uentris ⁊ considera etiam an semur cōicet in inflāmatioe aut n cōicet: ⁊ q̄ cōitat timef resudatio. Et resudatio quidē putrefacit ⁊ liquefacit ⁊ facit cadere in ulcera maligna difficilia ad sanandum.

De causis p̄p̄is asclitis.
Causa coniuncta in ipsa est q̄ superfluitas aquosa non egreditur ex parte sui exitus: quare reuer ti tur necessario ⁊ fluit ad alium locum q̄ ad illum in q̄ comprehendit et constringi solet necessario aut fm̄ semi tā resudationis aut separationem uentositatis quā resol uit coarctatio: aut propter multitudinem materie: aut p̄p̄ uehementiam expulsionis quā expellit nā a necessi tate uicente in uis quas habent superfluitates ad spa tium uentris ⁊ ad concauitatem uentris in qua sunt in testina. Et p̄sum statōis eius non est nisi inter zirbū ⁊ iē siphac intrinsecus non prop̄ resolutionem zirbi: immo non nisi corrosione zirbi. Et tu iam sciisti q̄ expulsio naturalis q̄z penetrat apertionem in ossibus neduz ab alijs aut secunduz semitam scissure aliquoz meatuum q̄ preparati sunt a cibo ad epar: quare attrahitur aquosi tas ad eos ante q̄ ad epar aut secundum semitam quā dixerunt quidam antiquoz sublimium: ⁊ secuti sunt eā

quidam antiquorum posteriorum. scilicet illa reuersio est ex orificijs uenarum que perueniunt ad lumen in utrisque lateribus. **E**t sumitur ex eis cib⁹ ex orificijs que se ueniunt ad ipsum et egreditur ex eis urina nam infantes duz sunt in uentre mingunt ex sumine et orti anteq⁹ ligent^r mingunt etiam ex sumine. Quis prohibet ex eo latere tendit ad uelicam: quoniam ergo necessitatem faciunt oppilationes et resistentia uirtutum expulsiuarum ex partibus alijs expellitur aquositas in illis uenis donec perueniat ad orificia earum. **Q**uoniam non inuenit meatum ad lumen dilatantur ad uentrem et aperiantur et sunt ualde latiores secundum comparationem ad creationem suam primam et coarctantur meatus qui sunt apud gibbositatem. **I**psi enim sunt stricti et augmentat strictura eorum plusquam illorum qui sunt apud concauitatem. Et non elongatur quin sit eio aquositas ex uentre adueniens ex istis partibus. Et medicina quidem inuenit uias per eas ad epar deinde ad intestina. Et cause quidem h⁹ concauitate aut est in uirtute separatiua aut in materia separata aut in uis. **C**ausa itaque que est in uirtute separatiua est quoniam separatio est communis inter uirtutem expulsiuam in epate et uirtutem attractiuam in renibus: quoniam ergo debilitantur ambe aut una earum: aut fuerit in uis oppilatio et proprie quoniam est in renibus uel in uenis apostema dupl^r et non separatur aquositas et non recipit eam corpus et non tolerat eam uicissime necessario est unus modus casuum hydropisis asclitidis. Et proprie hoc quoniam accidit hydropisis propter debilitatem et egritudinem in epate solum. **C**ausa autem que est in separato est ut sit aquositas plurima ualde ultra quas uirtus separare possit aut sit non bene digesta. **E**t aquositas quidem sit plurima ualde propter potum aque frigide plurime. et similiter propter uehementiam sitis dominantis propter complexionem in epate facientem sitim aut proprie causam aliam facientem sitim aut propter oppilationem cum qua non attrahitur ad epar aliquid de quo sit curandum quoniam assidua sit sitis super multitudinem potus: aut quoniam aqua non confert sitim: aut quia calida est non frigida aut quia in ipsa est qualitas faciens sitim ex falsedine aut baurachitate aut alijs. **P**ars autem alia est quoniam propter ea quod non equatur dispositio digestionis cibi humidi recipiunt corpus et epar partem cibi humidi et redit pars eius et implet uias et quoniam perducit ad causam hydropisis asclitidis predictae et dominatur aquositas aut tympanitis si dominatur uetustitas et illud in digestionem sua. **C**ausa autem que est in uis est ut sint illic apostemata et oppilationes prohibentia aquositate ab inceptione uie sue et penetratione in partem suam immo prohibet et conuertit eam ad partem aliam quam ad uiam suam. **E**t quando expellit natura ex hydropico aquositatem hydropisis per se ipsam significat euasione. **E**t in pluribus horis quoniam catarrum patitur hydropicus redit inflatio in spatio trium dierum et secundum plurimum sit illud ex uentositate. **I**nquit. **H**ip. ab illo qui habet phlegma plurimum inter diaphragma et stoma⁹ faciens ei dolorem tunc quoniam ipsum uadit in uenis usque ad uelicam resoluitur egritudo. **I**nquit. **S.** melius est ut precipitet phlegma ad femur non ad partem uelice. **Q**uomodo enim resudabit ad eam quoniam sit phlegma et non sit aquositas subtilis. **E**t dico ego non elongat qui resoluat et subtiliet et non elongat quin sit expulsio eius secundum electionem nature ad partem aliquam propter necessitatem suam aut sit in partes alias propter causam agentem

sicut expellitur pus quod est in pectore ad concauitatem et ad uelicam. **H**ec autem penetratio non est mirabilior penetratione pus in ossibus pectoris. **E**t illud quod quidam dixerunt quod forsitam intellexit per phlegma aquositate et est longinquum et non est necessarium. **E**t quoniam accit ut infletur uenter sicut hydropici in eo qui habet ulcera intestinoz: deinde perforantur et non moriatur uel moriatur et ego effundatur ad uentrem eius et magnificetur iste: sed hoc secundum me quoniam dicatur est sicut longinquum. **M**ors enim magis antecedit quam illud et proprie quoniam est eruptus ex superioribus.

L. vi. de causis proprijs hypofarche.

Causa antecedens in ea est corruptio indigestione et declinatio ad cruditatem et aquositatem et phlegmaticitatem et san. non adhebit corpori adherentia naturali propter sui frigiditatem et indigestionem. **E**t quoniam est antecedens in hoc dig⁹ secunda: aut dig⁹ prima aut corruptio eius quod sumitur aut phlegmaticitas. **E**t quoniam debilitantur digestiua et retentiua et separatiua in epate ipso: aut per coitatem quoniam non sint aperta aut oppilationes prohibentia penetrationem cibi et sicut multitudo frigiditatis uenarum corporis et egritudines accidentes et oppilationes existentes in eo ex comestione uiscosorum et luti et similibus. **E**t quoniam est propter stationem in frigore aeris frigidi in quo iam fortem efficit impressio nem. **E**t quoniam accidit causa caliditatis liquefacientis corpus et humores: quoniam ergo accidit oppilatio non potest cum eo penetrare humor uirulentus liquefactus in partes renum quare dispartitur in corpore et plerumque h⁹ fit subito. **E**t flux⁹ quod uentris quoniam est ualde iuuatius in hypofarcha. **E**t natura quoniam studet ut expellat superfluitatem aquosam in uis naturalibus et non naturalibus. **S**ed quoniam sit pigra ab illa expulsionem aut fortasse uincit penetratio eius non naturalis in modis predictis dñi⁹ expulsionis naturalis super eam et fortasse non recipiunt eam meatus et fortasse expulsiua expellit eam ad partes epatis: quoniam eius aquositas est ex genere eius quod expellitur ad epar. **Q**uoniam ergo non recipit eam epar et que se quoniam ipsum propter debilitatem: aut propter multitudinem materiei: aut quoniam corpus non recipit propter oppilationes aut alia hesitat inter duas expulsionem. **I**nquit. **H**ip. cuius epar repletur aqua deinde erumpit aqua illa ad panniculum intrinsecum inpletur uenter et moritur. **I**nquit. **S.** intellexit per illud uelicas plurimas que accidunt super manifestam partem epatis et congregant aquam quoniam erumpunt et sunt multe colligitur aqua in spatio epatis et par penetrat in zirbum nisi propter corrosionem zirbi et ex illa parte. **E**t dixit hec aqua est sicut aqua hydropici qui non moritur: immo egreditur aqua eius et uiuificat aut incidendo aut medicando. **E**t si militer non elongat in hoc quoniam rarum sit aut elongat quod reuiuifcat. **E**t ego existimo quod morit^r quoniam hec aqua est deterior in substantia sua quare corrumpit in spatio et interficit uapore suo: quoniam epatis est tunica continens ipsum iam corrupta est.

L. vii. de causis tympanitis.

Plurimum causarum tympanitis est corruptio digestionis prime propter uirtutem: aut propter materiam. **I**psa enim quoniam non ualde digerit quoniam iam in eam egerit caliditas debilis operationem aliquam non fortem et abhorret eam corpus et proprie quod conuertitur est uapor et uentositas. **E**t quoniam sunt iste materie contentae in partibus stoma⁹ et intestinoz recipientes resolutionem

debilem que resolutio fit in uentositatem et proprie quoniam est frigidus et huiusmodi. quoniam non digerit ad digestionem epatis: deinde fit in epate caliditas aliqua preparata ut digerat aliquid nondum preparatum ad suam digestionem. Et quoniam est illud propter caliditatem uehementem extraneam in stomacho et epe incipiendo ad cibos humidos et humides corporis atque domietur super eos digestio que provenit a caliditate innata et efficit in eis operationem non naturalem et resoluit eos in uentositatem ante digestionem. Est ergo causa tympanitis debilitas digestionis prime et debilitas caloris: aut propter uehementiam caliditatis dominantis que non dimittit tempore digestionis aut propter cibos. Et quoniam accidit in febribus pestilentialibus et in pluribus finibus egritudinum acutaz inflatio uentris quasi tympanites ex quo auditur sonitus tympani si percutiatur manu et est signum malum ualde.

C. viij. de signis coibus.

Omnis species hydropisis sequitur corruptionem coloris. Et est color in splenico decliuus ad uiriditatem et nigredinem et in omnibus accidit inflatio pedum propter debilitatem caliditatis innate et propter humiditatem sanguinis et eius uaporem et inflatio amborum oculorum et inflatio extremitatum aliarum. Et omnes ille non euanescit ex siti clamosa et constrictione anhelitus. Et plurimum earum est cum paucitate appetitus cibi propter uehementiam appetitus aque nisi accidat quecumque illarum sit a frigidityte epatis et proprie a potu aqua frigida in non sua hora. Et in omnibus illis et proprie in asclitide: deinde hypofarcha minoratur urina et in pluribus dispositionibus rubet propter paucitatem suam quare aggregatur in ea tinctura que sparsa est in epate et etiam propter paucitatem separationis sanguinis et cholere ru. ab urina. Non ergo os ut iudicet propter tincturaz aque et rubedinem etiam caliditatis hydropisis. Et accidunt eis plurimum se. tepide. Et multoties accidit eis botthor que erupit emittunt a se aquam citrinam. et multiplicatur egestio sanguinolenta in hypofarcha et tympanite. Et cum est initium hydropisis ex epate in epate astingitur natura et apostemantur pedes: et est tussis sine sputo et accidunt apostemata in latere dextro et sinistro que occultantur deinde apparent. et plurimum illi fit in asclitide. Et si incipiat in ambobus illis et alchatin incipit apostema ex pedibus: deinde accidit fluxus uentris sanguinolentus longus. qui non resoluitur et neque egreditur cum eo aqua. Et hydropisis cuius causa est caliditas: est cum signis caliditatis et ex inflatione et fit citrinitate coloris et amaritudine oris: et uehementia siccitatis in corpore: et casu appetitus cibi et uomitu citrino et uiridi: et fortis sit adustio urine in fine eius propter uehementiam cholere. Et si est ex genere eius in quo multiplicatur liquefactio et expulsio ad duas uias natura les significant ipsam multitudinem citrinitatis et signa liquefactionis et antecessio egestionis et urine lauatine et uiru lente: et incipit ex partibus illorum et alchatin. Et similiter omnis hydropisis facta ab egritudinibus acutis. Et hydropisis cuius causa est apostema durum cognoscitur per signa eius et fluxum uentris sanguinolentum qui sequitur eam: et paucitatem appetitus cibi. Et illa cuius causa est aqua calida quoniam incipit ex parte epatis: et constrigitur cum ea natura et sunt reliqua signa que sunt aqua calida. Et splenicam quidem significant color ad uiriditatem decliuus: et egritudo antecedens in splene: et quoniam non cadit cum ea appetitus. Et similiter quoniam est ex

renibus non cadit appetitus in hora eo casu quo cadit in epate: et antecedunt eam egritudo renum et aqua eo rum et ulcera ipsorum.

C. ix. de signis asclitis.

Quoniam asclitide est grauitas sensibilis in uentre et quoniam percutitur uenter non est sonitus eius: sed quandoque commouetur ex eo auditus sonitus aque commouetur. Et si militer quoniam permittitur huiusmodi eam ex latere ad latus. Tactus eius est tactus utrisque plenis: non utrisque in quo est inflatio: et non fiunt cum ea membra grauiora: et non est magnitudo membrorum eorum sicut in hypofarcha: immo autem fiunt: et est semper super cutem corporis tensio cutis huiusmodi de extense. Et quandoque cum ea est apostema uirge. et accidit paucitas urinae: et est pulsus habentis eam paruus frequens decliuus ad duriciem cum aliquanta tensione propter tensionem uelaminum. Et quoniam declinat in fine eius ad lenitatem propter multitudinem humiditatis. Et quoniam est hydropisis asclitides eueniens subito per lapidem exeuntem absque causis manifestis in epate: tunc scias quod una duarum uia duorum testiculorum iam disrup ta est.

C. x. de signis hypofarche.

Quoniam ipsa est apparet cum ea inflatio in corpore toto sicut accidit corpori mortui: et impinguntur membra in ipsa et proprie facies est decliuus ad pinguedinem non ad arefactionem et quoniam premuntur digiti in omni loco corporis eius comprimuntur et non est in uentre eius de inflatione et commotione aut inflatione et exitu suminis et uentris illud quod est in uentre asclitidis et tympanitis et secundum plurimum sequuntur eam fluxus uentris sanguinolentus et lenitas nature tendens ad albedinem. et quandoque pulsus eius est undosus latus lenis. Et iam dictum est quod quoniam est in facie hominis: aut manu eius sinistra mollior et accidit ei in principio huiusmodi accidentis pruritus in naso moritur in die aut in 3.

C. xi. de signis tympanitis.

Ereditur in ea lumen primo exitu. et neque est illic de grauitate illud quod est in asclitide: sed quoniam est in ipsa de tensione quod non est in asclitide: immo quoniam est. quod fit corda tensa. Et non est in ipsa pinguedo membrorum sicut est in hypofarcha: immo incipiunt membra tendere ad arefactionem. Et cum uenter percutitur manu auditur ex eo sonitus utrisque in quo est inflatio non utrisque pleni aqua. Et est appetens eructationem semper et meliora ea: et exitum uentositatis. Et eius pulsus est longior pulsus aliorum hydropicorum et non est debilis quoniam non ledatur uirtus cum qualitate sua: et non minoretur attractione asclitidis. Et est semper plenum uelox et frequens decliuus ad duriciem et tensionem et non est inflatio pedum sicut est in alijs.

C. xij. de cura cacemie.

Considera an sint in corporibus eorum humores diuersi cholericis et educantur solutione uentris cum hiera picra. ipsa enim educit superfluitates absque humiditatibus innatis. Et si sciueris quod humores eorum sunt uiscosi crosi: solues cum hiera diacolloquitidos. Et quoniam ponuntur in ea aloes et colloquintide: et polypodium et agaricus cum scamonea. Et pondera in illis erunt semper quantitate quam existimaueris de subtilitate humorum: et grossitie eorum et uirtute corporis: et debilitate ipsius. Et quoniam indigent eis que sunt sicut helle. niger. si non ualent alia in mundificando et educendo superfluitates uiscosas. Et cum hoc toto os ut subtile studium sit in soluendo eos: et sepe in eis illud quod in potu sumunt. Et quoties

imaginariis q materia aggregetur non pmitas ipsa
figit: led itera eionem. Et cum hoc oz ut tu pideres stōs
eoz ne ledantur a solutiuis: et ponas eoz solutiua aro
matica sicut xilaloes crudum et similia. Si autē v^r
fuerit fortis non multiplices cogitationem i hoc sed fac
perueniendo ad finem sufficientem. Et ad sumū oz ut
fit regimen phibens generationem siflutatis et illd qdē
cum eionibus subtilibus frequentious. **E**t deuitet
phlomia q̄tum pose est. Et si fuerit necessaria prop^r
rephonem sanguinis aude super eam cum mēlura et pi
re in diebus. iij. aut iij. Et cum pi^r est necessaria pble
botomia est quādo causa est ex retentione sanguinis be
mozoidarum aut mēstruorum. et melius quidē est
ut eio fiat in primis cum eis que mundificant sanguinē
sicut biera et similibus: deinde si nondū sufficit extrabe
sanguinem paucum. Et in pluribus dispositionibus q̄l
habent necesse est ut eies eoz que educunt humoīs
solutione ventris: et aperiunt oppilationes. Et clisteria
subtiliantia et resoluētia humiditatem solutione educē
tia eas conferunt in ea ualde. **Q**um ergo eūatur tunc
illud quo melius curant ē exercitium temperatū et mi
noratio potus aque et balneatio cum aquis de baurach
et sulfuris et aluminosis: qd si desunt tunc fiat cum aqua
maris. Balnea autem dulcia nocent eis nisi utant eis
siccat et sudent in aere eorum calido. Et ut utan
tur uomitu ante cibum: est. n. bonuz regimen eis. Et oz
ut sit in principio rei euz raphano infuso in sirupo ace
toso et in fine eius cum bello. Et ut permuent ad eric
cationem quantū pose est et ad apertionem. Et utant
in epulis ipsorum et potibus eorum medicinis exiccati
uis aperitiuis subtiliatiuis aromaticis sicut spica et cāsi
a et cinnamum et medicinis lubricantibus sicut apsinthi
o et keifim et eupatorio et semine urticis et camepitheos
et aristol. ro. et succo cucu. alinini et solis mezerion et gē
fit et alkekengi cū proprietate sua. Et ponant in epulis
ipsoz sulfur et succus cucu. alinini et radix mezerion et
folia eius et nitrum et cinis lilij et spuma maris. Et ista
et similia hoz conueniunt fricationi eorum in balneo.
Et conferunt eis nuba et alcacaricon et uinum odori
ferum paucum et sirupus de lilio. Et ex eis que pferit
eis ualde sunt sirupus de apsinthio in icunio mitrida
tum et diacurcuma et dialacca et alkekēgi et dialpmatō.
Et q̄z sumunt in potu de lactibus lac camelaz et urias
eaz et ppe i cōpib^r solidis sōtib^r et ppe q̄n ātiq̄t cacefia et
fōtalle fit hydropis. Et q̄z sūunt i potu. 3. ij. d. uria cāe
laz cum serapini cuius plimū sine ulq̄ ad auz. 5. et simili
ter de urinis capraruz. Et q̄z rectius est ut commisce
antur euz eis myrobals. citrini si materie fuerint subtile
cholericę. Et conferunt eis ex uaporationibus uapora
tio stōi et epatis cū galia et casia et similibus. Et iteruz
fac emplm ex eis euz lilio et similibus. Et assidue frica
re uentrem cum eis que sunt sicut baurach et sulfur euz
oleis calidis notis. Et confert eis ex emplis emplm de
tortellis cū cydonijs. Et si inobediat linia ex stercore
uaccio et stercore caprino. cibus autē habentuz cace
fia sit ex eis in quibus est suauitas et confortatio nature
sicut alduragi et alcubugi. Et sit iura eoz alzirabegi
odorificata ualde euz eis que sunt sicut gariofili et cin
nāo^r. 7. 33. et mastix et. Et similit almosulat. Et ex fructi
b^r granata dulcia: et de cydonijs paz nō nocet. Et oz
ut misceant etiam cum cibus ea que sunt sicut sinapis
et portum et allea et que currunt cursu eorum absq̄ m^r
tiplificatione plurima.

C. xij. de cura asclitio.

C Non cōis in curis eozum est exiccatio et extra
ctio superfluitatum et si non cum alio saltem cū
statione in sole ubi non est uentolitas et calefi
endo ad ignem accensū ex lignis exiccatis: et comedere
cū mensura et dimittere aquam et aperire poros et pro
uocatio frequens: et solutione uentris educere aquosita
tem subtilem cum facilitate et frequēter et expectatio si
litiz et regimen ipsius et phibitio a uisione aque neduz a
potu ipsius quantum pose est. Et si non ē excusatio qn
ipsa potetur bibatur post cibum aliquātulo spatio et per
mistā cū uino aut alijs. Et minoratio cibi et subtiliatio
ei^r ualde ē melior cura. Et exercitiū qd dixim^r ica^r hy
posarche. Et conseruatio uirtutis et confortatio ipsius
cum bene redolentibus aromaticis et olfactionibus sua
uibus et odoribus ciborum confortantium et conforta
tio ipsozum cum uino aromatico. Et non est multitu
do potus uini in ea laudabilis. Et ex eis que conferūt
eis est uomitus et proprie ante cibuz et etiaz post cibuz
3^r in 3^m aut de iij^m in iij^m aut de 5^m in 5^m. Ipse eni iuuat
eos ualde. Et sternutatio cum medicinis et iussuatiōes
et alia conferunt eis ex illis que deponunt aquositatē
et extrahūt eas ad uias eūatiuas. **P**hlomia uero oz
ut deuitet ois hydropisim bñs quantū potest nisi illi q
patiunt hydropisim ex retentione sanguinis. phlomia
enim p̄hibet mēbris eoz nutrimentum quz ipsa sint
pauci nutrimenti et cū hoc infrigidat epar ipsoz. **P**ble
botomia igitur est nociua in q̄p̄libus dispositionibus.
Et si fuerit illic apostema pueniat ad ipsam in prin
cipio rei. **Q**uq̄ hydropicus conqueuitur de latere fini
stro multaz arteriarum tunc non est eius querimōia pp
tensionem qua sit in ipso: nam ambo latera cōicant in
hoc. immo illud est propter sanguinē. **P**hlomē ergo i
primis: deinde curet cura hydropisis. Et si fuerit apa
durum tunc nō speret in sanatione hydropisis asclitio
que sequitur ipsum: naz et si aqua eūet qualibet eione
redit tñ et replet. Et scias q̄ eio cum medicinis lauda
bilior est q̄ que sit sectione et resudatione et sit difficile
succurrere eis. Et oz ut fiat eio hora qua nō est febris
q̄uis enim regimen exiccet hydropisim tñ apa ipsaz re
dire facit. Et oz ut in ipsa minorēt trocisci stipici q̄uis
sint confortatiui sicut est trociscus de almirberis et ppe
qum constricta est natura. Et oz ut fiat exiccatio in hy
dropisi frigida cum omni calido subtiliatiuo aperitiuo.
In hydropisi autem calida secundum modum aliuz
de quo singulariter fmonem faciam. Et scias q̄ ole
um de fisticis. et amigdalinum iuuatiua sunt in omnib^r
spetiebus hydropisis. **M**edicine autem singulares
conuenientes huic sp̄iei hydropisis et quz est frigida
sunt sicut decoctio andacobe uehemētis decoctionis:
de qua bibantur omni die. 3. ij. **A**ut decoquant squille.
lb. i. in. iij. kist uini i uase mundo donec consumat 3^r ui
ni et bibatur omni die ex eo quantitas cochliarij magni
deinde addatur super illud donec perueniatur ad qui
q̄ cochliaria: deinde minuatur donec redeat ad unuz.
Et itez def in potu omni die de succo calamenti. 3. i.
Et dixerunt quidam q̄ oz ut sumantur catarides et au
ferantur capita et ale eaz: deinde resoluatur corpora i
aqua mellis et ingrediat eger balneum etumat illud
in potu aut comedat cum eo panem et hoc apud me ē
error maximus. **E**t plus qd expertum est debere sūi
ex eis in potu est kerates. i. in potu aquaz expressarum
notarum. Et dicitur q̄ q̄n mundificatur corp^r potādo
L iij

omni die ex tyriaca quantitate ciceris cum decoctione calamenti. xxi. die et est contentus comestione una leui q̄ confert. Et existimauerunt quidam q̄ sumere in potu stercus caprinum cum melle iuuatiuū est eis: aut urinam ouium aut urinam asinorum cum spica et melle: aut aristol. ro. pondus. 3. iij. in uino. Et iam laudauerunt eis quidam omni die aut omnibus duobus diebus siue quantitatē fabē ex alumine humido in aqua. Et ex medicinis iuuatiuis sunt alkekengi et diacurcuma pprie. Et spes est ad oēm hydropisim in diacurcuma et confectione alburbatus prope et electuaria alius et medicine de squilla et sirupo squillitico: et tyriaca. Et scias q̄ tyriaca et diacurcuma et alkekengi conferunt ualde in fine hydropisis frigide. Et ex medicinis mirabilis iuuamenti sunt troscisci de sabran et daruch. Al. 82. sabran myrro. citrinorū partes equales et dos eius gradatiz fit ex danich. i. 7. 5. ad quantitatem. 3. i. bibat in omnib⁹. iij. diebus semel. Et in eo quod est inter eos bibantur troscisci almirberis. Et q̄z cōponunt medicamina ex reu barbaro et costo et baccis lauri et fenugreco et lupinis et enula et gētiana et gumma amigdali et galbāo et sunt medicamenta iuuatiua. Regimen autem eūans aquositatem est cum solutiuis edibitis et clisteribus pprie. Ipsa enim propinquiora sunt aque et leuiora super naturas et remotiora a liq̄factione. et cum spetiebus balneationum cum thermis et cum regimine calefaciente. Et cum aquis in quibus decocta sunt subtiliatiua sicut feniculus et camemilla et squinantum: et spetie⁹ unctonum et emploz et uaporationum. et ingreditur in summa illius ut sumantur in potu lac caprinū et lac camelaz fetarū. Et de hoc quidem genere urina et lac camelaz fetarū convenientia sunt ascliti cum sumuntur hebdomoda. i. cum trosciscis de aloē in primis. 3. 5. ex eis cum 5. 3. spodij usq̄quo perueniat ad. 3. i. Et post istam eūnem eūa cum mezerion cum. 3. i. kekengi: deinde itera trosciscos de aloē hebdomoda. i. et non cesses facere hoc et fortasse sanabitur. Extenuati uero non sumant in potu ex trosciscis de aloē in principio nisi quantitatem unius danich. Et descriptio quidem trosciscorū de aloē est in antidotario. ¶ In solutiuis autem non oī ut sit illud quod nocet epati. Et si aliqua necessitas facit h⁹ necessarium esse oī ut rectificetur. Et oī ut non sit subito: immo sū uices: nam illud quod subito est mortale est et paruum nocumentum debilitat epat. Et aloes solū est malum ualde epati: quare oī ut elonget ab epate nisi propter necessitatem: aut cū ingenio rectificationis. et oī ut solutiua sequant ieiunium quare non comedat solutus postea die et nocte et si pole est et ut sequat postea que confortant et cōstipant parūper sicut sunt troscisci almirberis et sicut aqua fructuum in quibus est suauitas et stipticitas ita ut confortent epat et pprie postea sic sunt euforbium et mezerion et aqua amoniaci et similia. Deind⁹ administrantur rectificantia complonez sicut tyriaca et diacurcuma in frigida et aqua endiuie in calida. Et illi quidem que est uehementis caliditatis non conuenit lac camelaz fetarū. Et incipitur in lacte camelaz in primis a. xl. 3. et addat in omni die. 3. x. Et deuita qū fuerit caliditas et non solutione educas cholera qm̄ ipa resistit aquositati aliquo mō. Et qm̄ necesse ē ut aquo sitas solutione uentris educat tunc duplicat solutio uentris et accidit uirtuti nocumentum immo necessariū ē ut extinguat cholera. Et solue aquositatez nisi cholera sit trāsgrediens terminum in multitudine et sit tunc cō-

tentus eis que sunt sicut myrobalani. Est enī bonus solutium in h⁹ dispositione sicut serapinum est bonus solutium in dispositione sua. Et omnis superfluitas eūnis in quantitate et in tēpore est mala: et est in calida rector. Et ex solutiuis bonis est ius alcanabit et ius galloz decrepitoz et pprie cum polypodio et aneto et similibus. Et cum eūaueris uicibus. x. per aliq̄ dies cum aliquo eūatiuoz subtilium et cum lacte camelaz et aqua casei et reliquis et minuta fuerit aqua et alleuiatū fuerit apostema tunc rectius erit ut super uentrem cauteria fiant ut non recipiat aqua post illud. Et fiant cauteria p⁹ abstinentiam et dimissionem solutionis uentris: duob⁹ diebus aut tribus. et sint sex cauteria. s. tria in longitudie incipiendo a castu usq̄ ad femur: et tria in latitudine uentris et expectet post ipsa sū fame et sitim. Et rectius q̄ dē est ut in potu sumant inter duas solutiones uentris aliquid d⁹ aperientibus oppilationes sicut troscisci de aīg dalis. amaris. Lac autem camelarum et caprarū et pprie arabicarū et pprie cum impinguntur in potu defecum eis que solutione uentris educunt aquositatez et subtiliant et prouocant sicut sceba et abrotanū et cartamū et alia. Et calefactis eis que conueniant cū hoc epati sicut cuscute et endiuia et alia. Et non respicias ad illud quod dī in ipso ex hoc q̄ decipiunt sophistici et quod dī in natura lactis est contraria hydropisi immo scias q̄ ē medicamen iuuatiuum propt illud quod in ipso est de abstensione. Et est conueniens propter illud quod in ipso est de proprietate sua. Qm̄ enim est medicina lubricatiua contraria ei quod querit de cura qualitatis sed est conueniens cum proprietate sua aut propter egritudines sicut eūo et similia sicut ponitur endiuia in curatiōibus epatis quod h⁹ egritudines frigiditas sicut sit eūo et tenditur ad scamoneam in egritudinibus cholericis: immo scias q̄ hoc lac uehementis iuuanti est nā si hō assidue ipso uteret loco aque et cibi sanaret per ipsum. et illud quidem iam expertum fuit in quibusdam qui puerunt ad terras arabum et perduxit eos necessitas ad illum et sanati sunt. Lac quidem camelaz q̄z administrat solū et q̄z administrat mistū cū alijs medicis q̄b⁹ dā q̄z ē intentio regiminis si calefaciētis ualde sicut myrobalanis cum semine ediuie et semine cuscute et sale napatico. Et in quibusda eaz est intentio regiminis calefacientis subtiliantis sicut serapino et granis eius. Et in quibusdam eaz est intentio superfluitatis solutionis uentris sicut costo et similib⁹. Et q̄z admiscetur urine camelaz et q̄z sunt contenti eo loco cibi et pot⁹. Et q̄z additur ei cibis alijs. Et in utrisq̄ dispositionibus oī ut tu uerifices in re eius an⁹ corpus fugat ex eo et nō soluat aut soluat parū: aut soluat plus pondere suo sū mēsuraz tollerabilem: aut superfluat et soluat ultra tollerā tiam aut caleatur in stō et in uīs: aut perducatur ad infirigidationem aut fluxu uentris educat hu. grossum pblaticum. aut hu. adustum propt putrefactionem suam si eā receperit. Et scias q̄ melior hora sumenti ipsum in potu est uer usq̄ ad initium estatis. ¶ Et ex regimine bono in dando ipsū in potu est illud quod experti fuimus multotiens et prulit: et est ut bibatur lac camelaz fetarū sū uacuitatem uentris et abstinentiam diei et noctis an⁹ ipsum. Et non sumat in eis nisi parū ualde. Et si possibilis est abstinentia eoz. s. diei et noctis fiat. Et necessaria quidem est abstinentia noctis que est ante ipsum: deinde bibatur ex eo qd multum est in hora et statim q̄ titas. 3. ij. aut. iij. Et melius quidem est ut sumant. 3. ij.

ex eo cuz. 3. ij. urine camelaruz et abhorreat aq̃ aliqb̃
diebus et consideret usq; ad dies. iij. et iueiet qđ egredit̃
cum prouocatione pximum ei qđ bibit et post illud sol
uet uenter cum eo qđ bibitur ex eo et fortasse non solue
tur uenter cum eo nisi sex parūper. **E**t non soluit p
ipsum nisi quia corpus iam repletum est ex eo. Quod
si soluitur uenter eius ultra quam bibit abstineat ab eo
una die aut misceat cum eo illud qđ cōstipat et si non
soluit tunc os ut timeat ex potu eius caseatōem et dimit
tat ipsum. et similiter si soluit ultra illud qđ bibit et tunc
quidem os ut bibat aliquid qđ deponat illud quod est
in ore stōi ex eo et ut iteret ipsum admittit cū oppopōa
eo et similibus: immo conueniens est ut in omnibus tri
bus diebus sumat de pilul. de oppo. et similibus cū q̃ti
tate pauca que extrahat illud qđ fortasse caseat ex reli
quīs eius aut generatur ex eo: et proprie quz et uacuat
acetose et inuenit grauedinem. Et ex regimine conferē
te in h̃i dispositione et clistere in hora. Et opz ē in h̃i
dispositione ut dimittat fumere in potu lac uno die aut
duobus et uacet ad uaporationes et empla quibus ep̃le
tur uenter et resoluunt. Qđ si potus lactis non facit ac
cidere aliquid ex hoc et egreditur omni die res non sup
fluit: immo perueniens ad quantitatem duoz uasoz par
uoz sicut aquasit contentus eo siue sit solum aut cum
opponaco et pilulis solutiuīs de oppoponaco et alijs.
Et si superfluerit solutio uentris solue ab eo lac uno di
e aut duobus diebus deinde gradatim procede in faci
endo ipsum potare et da ei in potu ex eo lac animal̃ iaz
nutriti ex stipticis et permisce cum eo hora qua emul
get scorie ferri albalceri contrite et ablute cum uino et
aceto assate secundum quantitatem. 3. xx. et hypoquisti
dos amboz ana. 3. v. seminis apij. 3. ij. bacar pondus o
zigan et apij et rute. Et dimitte in ipso hora una deī
coletur et bibat: deinde gradatim perueniat ad puruz
postea ad permistum cum eo quod soluit uentrem si ne
cessarium fuerit illud. De diureticis uero conferentib̃
non os ut uinum solum adhibeat immo fiat permutatio
de quibudam ad quedam sicut sunt petroselinum et ae
os et calamentum et allarum et feniculum et semen apij
et siler et radix aniuden et camepitheos et acor et spica
et daucus et su. et meu. et asparagus et semē ei et radix
pastinace campestris et kekengi. Et os ut optime fiat e
oz tura ita ut uelociter perueniat ad partes gibbosi
tatis. Et quum administras diuretica fortia os ut admi
nistres postea aliquid de iuribus pinguibz sicut est ius
galline pinguis. In ep̃lis uero regula ē ut non multipli
centur in eis ea que exiccant et resoluunt cum stipticita
te forti stantia loco eius qđ exuccat et resoluitur nisi res
moica eoz secundum quantitatem que conferuet sanita
tem: si illa necessaria sunt: sicut sunt spica et tus et ciperi
cum quantitate pauca ualde: illud enim conferuat uir
tutem mirach et illud quod in ipso est etiam et facit ipsū
non suscepiabile. Medicinas autem singulares que em
plant et empla composita iuuatiua in hac egritudine iā
plima diximus in antidotario. Et ea que diximus hic
sunt expecta et iuuatiua stercus uaccinum et stercus ca
prinum et stercus uaccap pascenitum herbam non mini
maz. Descriptio empl̃i ex eis. Sumatur ex hoc ster
core uaccino aliquid et bulliat cum aqua et sale: deind
puluerizet super ipsum sulfur contritum. Et ponatur
super uentrem. Et iterum stercus caprinum cum uria
infantium. Et iterum stercus columbinum et bacce lau
ri et ireos. Et ex fortibus in hoc ca^o est stercus caprinū

et stercus uaccinum in quo ponitur aliquid ex bello et
alfebran et congregantur cum urina camelaz et fit exle
is emplm. Et ex compositis bonis est ut misceantur al
guadabi contrite et dimittantur super uentrem hydropici
cum dispositione sua postq̃ contrite sūt cuz ostracis su
is et expectetur super eas usquequo exiccet per se ipas
Et ex empl̃is bonis est ut fiat emplm et gūma pini et ni
tro et milio et minuto ture cuz adipe uaccap. Et empl̃z
conueniens hydropisi decoquant ficus carnosae cuz aq̃
et misceantur cum eis mezerion pars. i. nitri ptes. ij. cāe
pitheos ps. i. et. 5. Al. forte ualde. 2. gūmi pini et cē et
isopi humide et picis et gūmi albotin omnium ana dar
kimet. ij. meba et est storacis et mastice et aloes et croci
et cimaz aphimbz et ammoniaci omnium ana darkimet.
i. castorei sulfuris et ammomi et ostracoz piscis nomina
ti ana darkimet. 5. stercoris columbini et ostracoz baby
lonicor et spume maris omniuz ana. darkimet. ij. lilij ce
lestis darkimet. ij. baurac rubei darkimet. i. permisceā
cum oleo de camemilla. Et qñ est in epate apa confert
emplm factum ex herba spice et zinzibere et granis albē
et mastice et meliloto et preputijs uitis et camemilla et o
leis aromaticis. Et ex empl̃is confectis emplm mōi h̃
2. marchasite sulfuris citrini nitri baurac ammoniaci
omniuz ana. partē. i. cimini partes duas et duas terti
as partis coniungant cum cera et glutino albotin et uio
et ponantur super uentrem. Et empl̃z de castoreo et em
plm de aphimbz et emplm de ireos nūm et emplm de eu
forbio et emplm de colloquintida et emplm factum ex
salice et emplm de bacis lauri et emplm diaspermaton
et emplm colophidis. Et ex eis que puluerizant sūt ni
trum et sal assata que puluerizantur super uentres et ppe
post oleum cucumeris asinini et oleum de neriden. Et
qñz administrantur super eos medicine rubificates. Et
qñz percutiuntur membra extrema cum uirgis subtili
bus. Et illud quidē illaudabile ē apud me. Et qñz sus
penduntur super aqua eoz et que sequunt ea uelice in q̃
bus sufflatum est. Sed ego non cognosco in eis plimuz
bonum. De incisione uero mirac scias q̃ parum profi
cit nisi in corpore ualde forti quum potens est hoc mō
tollerare exercitium temperatuz et sitim et minorationē
cibi. Et opz ut non audeat fieri dū polis est cura alia.
Erectius quidem est ut non fiat in uice una subito: et
euent spiritus subito et cadat uirtus immo paulatim: et
ut ipsa non perueniat ad multam debilitatem. Modus
autem incisionis ad extrahenduz aquā est iste. Precipit
autem Affrius ut erigat se eger equaliter si potest. sicut
sedeat equali situ et comprimāt seruientes latera eius et
expellant ea ad inferiora lūminis: deinde administretur
incisio: et si non est potens ad illud non incidat ipsū. Et
si uis ipsum incidere os ut mensures inferiora lūminis
quantitate trium digitorum coniunctor: deinde incide
si fuerit initium hydropisis ab intestinis. Et si fuerit ex
latere epatis fiat incisio a latere sinistro lūminis. Et si
causa fuerit a splene pone ipsam a latere dextro lūmis
et subleua ipsam ut non findatur siphac: deinde excorie
tur mirach a siphac parūp ad inferiora loci scissionis
mirach. Deinde pforet siphac ita ut sit foramen mi
rach inferius foramine siphac: quatenus quum egredit̃
canna coopeziatur illud et retineat aqua propter diuer
sitate duorum foraminum: deinde intronitte in ipsam
cannulā eream. Quoz acceperis aquaz cum mēsurā
fac iacere ipsum resupinum. Et os ut consideres pulsū
et qñ inceperit debilitari parumper retine aquā. Qñz

aqua extraxeris in fine extractionis et remanserit aliquid tunc iam sufficit ut laborent in ipsam medicine solutivae.

Et quicquid sunt per incisionem cauteria que diximus. Et quicquid sunt in stomacho et epate et splene et in inferioribus suminis cauteria minuta. Et quicquid subtiliantur quidam et faciunt currere aquositate ad salsam et incidunt ex salsam paulatim: et est regimen iuvativum et illud cum sternutatione et cum omni quod trahit aquositate ad inferiora: et oportet tunc ut caueatur ne proveniat ex eo rupturam et ut fiat illud cum eo in quo non est nocumentum aliud.

Et quicquid pungimus inflaturam testiculorum cum acubus multis ut aqua habeat resudationes plurimas. Et fortasse succedunt incisioni dolor et punctura: quare oportet ut ad ministrum infusio olei anetini et olei camemillini et oleorum lenitivorum super puncturam. Et super locum incisionis ponantur empla facta cum fenugreco et semine lini et semine altee et similibus. Et quicquid sufficiunt aqua calida et oleum effusa super locum incisionis: quum sedatur punctura dimittite ea. De unctionibus autem eorum particularibus cum medicinis afferam ea. Et has quidem medicinas solutivas aquositate iam numeravimus in tabulis. Et fortes earum sunt sicut lacticiniorum et arbores earum. Et melius quo malitia eorum frangitur est acetum et poma et cydonia et semina granatorum: et proprie acetum. In quo condita sunt cydonia aut in quo sunt dimissa aliquibus diebus aut super quod roratus est succus eorum. Et ex eis quibus conficiunt lacticinia sicut lac alsebra et sunt robet et similia et sirupus acetosus est melius illo. Id est quum solvitur in. Et danich ex eis que sunt scabra: et proprie abbor ex qua fit tyriaca: et extremitates algaiati et euforbi um. Medicamen de quo in potu sumitur pondus 3. i. in vitello oui forbit. quod multoties confert in fortibus cum timore maximo. Et galbanum et es usum et scoria eris et proprie confectum cum medulla panis et factum ad modum pilularum et herbam que nominat menda na alias alakarte et succum cucu. asinini et vinum in quo effusum est pulpa colloquintide. Et ex summa lacticiniorum mezerion est fortis in hoc. Et eius rectificatio est ut infundat in aceto et quicquid sit in hoc sirupus acetosus et de ammoniaco quicquid sumitur in potu usque ad. 3. ij. cum aqua mellis. Et ex eis que equalitati vicine sunt sunt serapinum et ireos et semen urticae ex cortice suo confectum cum melle et aqua foliorum rhabbari. Illa vero que sunt salubriora et debiliora sunt aqua cadamomi. 5. lb. cum zuccaro albasir: et aqua alkekengi et aqua solatri et sirupus acetosus de mezerion et lac caelaz setay preparatum et aqua lactis preparata cum uirtute ireos et scoria eris et almezerion et similibus. Descriptio aque lactis. Ponatur super duas. lb. eius. 3. i. salis gemme et. 3. v. turbit trita bulliant cum subtilitate et accipiat spuma eius et coles. Et in inceptione sumatur in potu ex ea tertia pars. lb. deinde addat paulatim usque ad. lb. i. Ipsa enim expellit aquam sine calefactione. Et aqua casei melior est que accipitur ex lacte camelarum. Et melior et laudabilior ex calefactis est illa que accepta est ex lacte caprino et lacte asinino. Et ex medicinis resistentibus ad illud et conferentibus hydropis calide: est ut infundat medietas cydonij in aceto tribus diebus: deinde tezatur cum pondere sui de mezerion recenti uehementer ita ut misceant et projiciatur super ea medietas ponderis aceti de zuccaro et decoquat donec redeat in essentiam mellis et misceantur omnia. Et quicquid appropinquat huic pilule facte de semie

mezerion cum zuccaro albasir. Et sunt ex eis in quibus non est timor in calida etiam. Et ex consecutionibus est alkekengi et confectio nostra de scoria ferri et almezerion in antidotario. Et confectio quorundam. 4. endiuie et seminis apij ana. 3. x. et succi altiraxacon sicci pondus 3. viginti et succi almirberis. 3. xv. lacce ablute reu sinu amboz ana. 3. v. succi apsinthij. 3. vij. succi cucu. asinini et pulpe colloquintide ana. 3. v. agarici. 3. vij. conficiatur cum iuleb et sumatur in potu cum aqua de oleribus.

Et hoc est medicamen bonum quod quidam priorum antiquorum dixerunt et secuti sunt eos quidam posteriorum: et est securius latus quam alkekengi et in ipso sunt confortatio et solutio uentris fortis. Et ex compositis potibus est sirupus noster de ireos. Et sirupus huius. 4. eris uisus. i. et teratur ualde et pulverizet et fini columbini ana. i. et tertiam ramorum rute et aliquantulum salis et panis bibatur illud cum uino. Et ex pilulis pilule sulfurius et earum confectio. 4. scorie eris et foliorum almezerion et seminis anisi omnium ana partem. i. et fiant ex eis pilule et sumantur ex eis in potu debilis. 3. i. et fortis ana. i. Et et pilule esebchie: et pilule biberet et pilule de quicquid et pilule de serapino: et pilule de mezerion. et sunt ultime in a scilicet: sicut pilule de reu. sunt ultime in hypofarcha: et pilule de bdellio et pilule de scabra: et pilule quas diximus in antidotario. Et pilule huiusmodi. 4. lactis alsebra et succi apsinthij et spice et turbit omnium ana danich. i. agarici et rosay amborum ana. 3. i. informetur pilule cum aqua solatri et bibantur. Pilule bone. 4. cortic. eris ca mepitheos anisi partes equales informentur pilule et recipiantur ab eis. 3. i. et fiet subleuatio. Et iterum ex trociscis trocisci de reubarbaro plurimum solutui et melioris de mezerion cum seminibus et trocisci de mezerion sunt descriptio alterius note. De balneis uero illa que sunt humida eis sunt horrenda: et illa que eis sunt meliora sunt facta sicut clibanus calefactus postquam tollerauerit infirmus ut ingrediat ipsum et proprie habens hypofarcham. Quicquid ingreditur dimittat caput suum extra ad aerem ut perueniat frigus ad partes cordis et pulmonis et in frigidet cor eius et non magnificet sitis eius et resoluatur corpus eius in sudore exuberante iuvatiuo.

Et si fuerit humida cum aquis themaz nitrosis sulfuris et aluminosis notis exiccatis iuuabit cum eis ualde in statu egritudinis et proprie habens hypofarcham et iterando ingrediat in ea in die uicibus aliquibus. Et si non cadit uirus eius et posse est eis ut stet in eis per longitudinem diei faciat. Et hoc quidem generis est aqua maris tepida et calefacta. Verum submersio in frigida in fine rei uehementer est conueniens. Et de boitantibus aquarum themaz et statio regiminis anhelitus frigidi cuius similis deficit in balneis. Quod si aque themarum non sunt presentes tunc resoluantur aque dulces cum eis que administrantur ex medicinis et decoquantur in eis ea que sunt sicut baurach et sulfur et alufnem et sinapis et calx et species alie note quas uis.

In omnibus enim non sit malum et oportet ut iste aqua que obuiet uentri habenti asclitem et tympanite et hypofarcham toti corpori. Hydropis autem causa que est sequens apostema calidum aut sequens complodem calidam sine apostemate propter debilitatem uirtutis stomachi. Et non significat hanc speciem hydropis proculdubio rubedo aque: quicquid est propter cor suum immo innititur in ea secundum reliquas significationes: deinde curatur. Et oportet ut deueniet isti duo simul medicinas calidas

oio: quoniam addunt in eam et addunt in egritudine: immo est in eis timor magnus. Et non o3 ut attendat illud quod dicitur qd hydropifis nō sanatur nisi cū me dicinis calidis. Multotiens enim significat illud qd te stificamur et experti sumus ut curemus nos et qui fue runt ante nos apostema curatione sua et compfones ca lidam cum infrigidatione. Et ego quidem uidi mulierē quas hydropifis attriuit et magnificata est super eam et morata est fm plicitatem temporis tam maximā qd ei relatio est incredibilis et sanata est et preparauit se ipsaz et appetitum suum hoc regimine. Et cū hoc etiā o3 ut attendas latus aquosifatis aggregate. Nam si tu confi deraueris tantum latus fe. erit timorolum et si confide raueris latus aquosifatis tantum erit error.oportet ergo ut tu coniugas inter duo regimina cuz facilitate et intende tantum in eis que equant et resistunt uincendi. et scias qd qñ tu studes in sanando hydropifim et a3a et a febre stantia sunt: non est tibi posse. Et regimen in h3 est ut administres aquam solatri et aquam alkekengi et aq apij: et aq cordumeni: et aquaz altaraxacon: et est alia da id armata. Et o3 ut misceat cum istis aliquid de lacca et croco et reub3 cum myrob. citrinis. Et ut administres etiam apud necessitatem illud quod posuimus in ordie preterito de solutiuis. De mezerion et alijs. Et o3 ut attendas qd dixit. B. in cura hydropici calidam hydro pifis habentis: et descripsimus illud suis dictionib3. In quit. B. illud quo preparauit senem amicum meum in hydropifis ascliti cum caliditate et uirtute debili fuit hoc Libani illū carne hedi assati et carne alcubugi et alkabi et alteingi et similibus ex auiibus pane kisch et ifrigida tis et almosul et balhulen et lentibus cum aceto facto ex eis cibario citrino. Et concessi illud ei propter conser uationē uirtutis. Et non concessi ei ut uteretur iuz oio nisi in die quo i potu medicinam ei tribuere uolui. In il lo enim die permisi ut uteret ipse zibrabegi ante medici nam et post ipsam et non multiplicata fuit sitis ipsius. et precepi ei ut comederet ista cuz aceto mime fortitudis et solui ipsum hac decoctioe. R. myroba. citrinor. 3. vj. fumiterre. 3. ij. herbe apfinibj. 3. ij. herbe eupatorij. 3. ij. endiuie recentis baccatim spice aromatice. 3. ij. semis endiuie. 3. ij. rosaz. 3. ij. decoquant i tribus lb. aque do nec redeat ad. ij. lb. et spgat in ipsa pondus. 3. x. zuccari et bibatur. et iterum cum istis pilulis. R. lac sceba et zuc cari quantum ipsum congelauit ipsum et dedi ipsas ante cibuz suum. Et qñz congelauit ipsum cum lacte fi cuum et dedi ex eo duo cicera aut tria et dedi ei in potu post illud rob de acresta et acedula. Et feci emplm epi ipsius cū frigidis et cum granis cōdes et mezerion infu so in aceto. Et ex epithimabus super uentrem est illd quod. R. lutum armenum et aquam et farinam ordei et milij et stercus uaccinum et finum caprinum et cinerem quercus et uitis et in utrisq3 lateribus baurach et sulfur et omnia sunt cuz aceto. Et qñ epati eius faciebā empla que recipiunt sandalos qñz ponebam emplm de sanda lis super epar et resolutiuum super fumen et uentrem. Et qñz solui eum etiam cū sirupo ros. postq3 infudi in ipso mezerion et myrrham aut dissolui i ipso lac al scebran. Et concessi ei de fructibus ficus siccas et ami gdalas et zuccarum. Et precepi ei tollerare siti. Et qñ superfluit in ipso permiscuit iuleb et dedi ei in potu. Et qñz contriui folia almezerion. et permiscui cum melle sicuū et dedi ex eis ipsi ante comestione et post eā: et ad ultimum non dimisi eum die uno absq3 expul

sione. Hec sunt uerba eius. Libus autem habentiū hy dropifim o3 ut sit paucus et semel in die et si posse est eis ut abstineant a pane tritici propter suam uiscositatem et suam oppilationē faciant et sint contenti pane ordei cuz seminibus et si necessarius fuerit o3 ut sit panis de fur no kaischerien coctus et siccatus ut non sit azymus et sit ex frumento. Et sunt quidam homines qui i eo ponūt farinā cicoris et sit eoz unctuositas ex tali quale est oleuz omphacinum. et ex cibis eoz est oleum de seminibus et almufeniati: qñ est conueniens eis: et ius galline est iu uatium eis. C. Ipsum enim aggregat ad puocationez et rectificatoez epatis. Et cibis quez faciunt christiani ex oliuif et nucibus et alijs. et o3 ut sint iura eoz aqua ci ceris et ius alcanabit et galli uerusti et galline et prope cum herba almeudumeti. Et sint carnes quas sumunt carnes auium leues sicut alduragi et alcubugi et ascet sen et alsudet et alcanabir et carnes alcaca et carnes al kasef et bedorum et paruorum piscium substantiantium et acutorum et incisuiorum. et caro uipere est eis bōa ual de sed ipsa qñz superfluit in siti. Et eoz olera sint sicut apium et sicla et herba iudaica et endiuia aut sumuster rez paz de sumac et porri et ruta et folia carui et calam tum et allea et capparis et sinapis et grana omnia nocēt eis proprie patientibus tympanitē. C. Medulle autem fistici et auellane et amigdale et qñz conceduntur eis i ho ra furtiua dactili et uue passe. Et o3 fructibus recentib3 non concedunt eis omnino nisi granata dulcia. Uino autem non appropinquet calidam habens hydropifim. Verum habens hydropifim frigidam o3 ut nō bibat ex eo nisi subtile antiquum paruū non quum est ieiunus neq3 super cibum: immo post horaz et quum sit descensio cibi a stō. C. Clisteria uero et suppositoria sint ita. Clisteria enim sint facta ex aquis extrahētib3 aquosifatem cuz eis qui sunt sicut sirup3 acetosus et similia. Collyriū be ne extrahens aquam. R. seminis urticae. v. numero grāo rum almeudunati. xxx. misceant cum medulla panis et cum eris darkimet. xxx. misceant cum medulla panis et administret collyrium: et sumant ex eo. vi. kirat aut. vj. De diureticis autem sciendum est qd omnia diuretica conferunt eis. Et ex eis que sunt illis bona est medica men prouocans urinam quod. R. urticae kirat. vj. bellī nigri tantundem alkekengi darkimet. i. spice indice. 3. ij. permisceantur et sumantur cuius potio sit. i. auz cum si rupo aseleniati. Al. prouocans urinam. R. xilobaf. spi ce casie cymini radicis lilij ipezeicon floz squinati aigda laz bafir et azabrie amomi et semerion et est species apij campestris: et petroselinum et est semen apij montani ca lami: aromatici piperis alkekengi siseleos et est aniuden romanum omnium ana. 3. ij. misceantur omnia: et dosis eius sit auz duos.

C. xij. de cura hydropifis hypofarche.

R Adices uniuersales iuuantes in curatione by dropif hypofarche sunt iste: et cuz hoc iā dixim3 in ca hydropifis asclitis condiciones conuenientes ad curationes hypofarche. Et in ea quidem qñz accit ne cessitas pblomie si fuerit causa retentio san. menstrui: aut hemorroidaz et fuerint illic significationes repletio nis. In pblomia n. tunc erit ablatō pefocationis extin guentis. Et pblomia quidem uehementius est propor tionalitas hypofarche qd ascliti et lenitas nature in eis est conueniens. Et qñ est cū hypofarcha febris: non ti metur solutio uentris et eio cum pblomia neq3 medici ne dum non remouent. Et troscilci de scebrā et potatio

eorum secundum quod narrauimus in causa asclitidis uehementius sunt conuenientes hypolarche quam reliquis speciebus hydropicis ualde. Non ergo oportet ut retentio fiat immo oportet ut soluantur semper. Et si non cum alio saltem cum medicina temperata: et confert uomitus et confert gargarismus mundificans cerebrum et confert solutio uentris: et que melior est illa que est cum pilulis de reub. Et hydropicis quod dem et proprie hypolarche adest exercitium. incipiens primum resupinando: deinde innitendo super dorsum alius postea ambulando paulatim super terram lenem arenosam et associet ei qui abstergat sudorem: ut non oppilet resudatio per aures et perueniant post exercitium ad calefactionem proprie solis: quoniam ipse est fortis siccitatis: et quoniam uehementius sit calidus sol caueatur caput ut non adueniat ei egritudo cerebralis et discooperiantur reliqua membra omnia et sit lectus eorum arena si inuenit: et cum pulueribus predictis. Quibus prouocat ab eo sudor abstergetur et ungatur cum eis que sunt sicut oleum cucumeris et similia et caueatur flatus uentorum frigidorum et oportet ut bibat dialacca et diacurcuma et alkekengi etiam et administrantur diuretica predicta et solutiva quibus est subtilitatio et exiccatio. et ex eis sunt troscisci de eupatorio cum iunipere et aqua radicum et in sirupo acetofo cum seminibus quoniam sit caliditas medicinarum singularium in asclitidis conueniens in omnibus istis ita quod serapinum et costus et almezerion et euforbium. Et decoctio iuniperi inuatiua est ualde si decoquantur sola secundum quantitatem quod ex ea uibeatur aqua: deinde sumatur pondus .32. iij. de iunipero. et bibatur de illa aqua desuper et sumatur in potu etiam ameos et sal albarget et cyminum. In illa aures que sit a causa calida oportet ut phlogia fiat ut egrediatur uirus malum et prouocetur. Si autem sudor preceat rectificat complexionem epatis per hoc quod reducit eam ab inflammatione ad complexionem naturalem. Et cibatio hypolarche calide et frigide et tolleratio sitis ei est si cut in asclitidis frigida et calida ipsa.

C. xv. de cura hydropicis tympanitis.

Non in curatione eius est ut euacuetur humor humidus si ipsa est propter retentionem eius ut confortetur stomachus si fuerit causa ipsius debilitas. Et temperet eum epithimatis et alijs ita ut non superfluat eius uaporatio. Et phlogia quidem non ingreditur in hoc causa nisi raro: immo melius est ut soluantur natura cum facilitate. Et oportet ut non adsit multiplicatio solutiorum et oportet ut administrantur diuretica sed non sit superfluitas in eis. Superfluitas enim in eis perducit ad generationem uaporum plurimorum deinde administrantur fatientia eructationem et soluentia uentositates. Et fricetur uenter eius cum alleis multotiens et uaporet eum milio et fursure si confortat ei. Et similiter pilule ebibite et suppositoria. Et quoniam necessarium est ponere uentosas euacuatas super uentrem eius multotiens. Et oportet ut alienet grana et olea et lac et fructus recentes et si fuerit hydropicis tympanites ex malitia complexionis calide oportebit ut in potu dentur que sunt sicut aqua feniculi et meliloti et apij et camemille et tribulorum et si fuerit hydropicis tympanites ex malitia complexionis frigide oportebit ut in potu dentur cyminum et anisum et castoreum et ameos et masticeum cyminum et tus semper. Et confectio de acoro cum nigella dicta in antidotario. Et iterum ameo 3 et iuniperus cyminum et sal tabarget. Suppositorium. R. cyminum et baurach et folia rute et fiat ex eis collyrium. Et ex clisteribus oleum rutaceum ipsum solum aut eum

baurac est resolutiuum uentositatum.

C. xvi. de doloribus hypocondriorum.

In hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui et extensui uentosi et alij. Et quoniam sunt propter causam epatis et multotiens sunt causa diaphragmatis: et quoniam sunt causa splenis: et quoniam sunt causa apatis in membris carnosus que accidunt in costis et non est timor in eis. Et quoniam accidunt illud in febribus et multotiens currit in crisi: si autem non fuerit dolor aut fuerit dolor per ad frigidiore tendens et humor decliuis ad partes capitatis cadet crisis illic. et si fuerit cum dolore et punctura aut decliuis ad sumum et ad inguina: aut ad dorsum et albatim tunc sit crisis cum solutione uentris aut prouocatione urine. Et quoniam tendunt hypochondria et miraculis tris propter siccitatem sequentem malitiam complexionis aut apostemata intrinseca: et tensio quidem hypocondriorum multiplicatur in febribus pestilentialibus.

C. xvii. de felle et splene et dispositionibus eorum.

Tractatus primus de anatomia fellis et splenis et ictericia.

C. i. de anatomia fellis.

Est cistis pendens ab epate ad prethoracem ex tunica una nervosa: et huius orificium ad epatam et in ipso est meatus at trahens humorem subtili conuenientem ei et choleram citrinam. Et continuatur meatus iste cum ipso epate et uenis in quibus generatur sanguis. Et sunt ei illic rami primi nervosi quatuor sit introitus perpendicularis eius ex per cavitatem. Et huius orificium et meatum ad partem stomachi et intestinorum in quibus mandat ad partes eorum superfluitatem cholere semper quod diximus in libro primo. Et huius quidem meatus continuatur ramus cum duodeno. Et quoniam continuatur res parua ex eo cum fundo stomachi. Et quoniam accidunt res econtrario et peruenit maior continuitas eorum uase grosso ad fundum stomachi et minor ad duodenum. Et in pluribus hominibus est meatus unus continuus cum duodeno. Introitus uero cannule sugentis choleram proximus est introitus cannule uesice in uesica. Et de consuetudine quidem medicorum antiquorum fuit nominare fel cisti minorem sicut de consuetudine eorum fuit nominare uesicam cisti maiorem. De iuuamentis uero in creando choleram est mundificatio epatis a superfluitatibus spumosis et iterum calefactio eius sicut accensio ignis sub uase et subtilitatio sanguinis et resolutio superfluitatum etiam cum motione egonis et mundificatione intestinorum et coarctatione eius quod mollificatur de lacerto in circuitu eius et non fuit creata in pluribus fellibus uia ad stomachum ut lauarentur humiditates cum cholera sicut lauantur humiditates intestinorum: nisi quia stomachus leditur per illas et patitur nauseam et corrumpitur digestio in ipso per illud quod miscetur cibo de humore illo. Et adueniunt ei ex uena pulsantili et nervo qui continuatur cum epate duo rami ualde parui: et fel quidem sicut uesica unam habet tunicam compositam ex speciebus uilloy tribus: et quoniam non attrahit fel cholera aut attrahit sed non complete eueniunt ab ea nocumenta. Cholera enim quoniam retinetur supra fel facit possidere apostemata epatis et ictericia: et quoniam putrefit et facit accideere febres malas. Et quoniam currit ad membra urine cum superfluitate ulcerat. Et quoniam currit ad membrum aliquod accidunt herisipila et formica. Et quoniam spargitur in corpore toto quiescit absque ebullitione accidunt ictericia. et quoniam currit a felle ad intestina cum superfluitate facit icterici solutio.

nentris cholicam et raras;

C. l. de anatomia splenis.

Splen omnino est cūatorium fecis sanguinis et adustionis eius et sunt melancholia naturalis et accidentalis. Et inest ei proprietas quedam et uirtus et resistendi cordi ex latere et epati et felle ex latere. Quis trahit turbiditatem sanguinis digerit ipsum. Et quia acies fit aut sit pontica et sit ueniens ad commouendum os stōi et preparandum ipsum ut coria et temperandum caliditatem eius et mandat eam ad ipsum in uena magna. Et quia debilitatur splen a mundificatione epatis et que sequuntur ipsum ex melancholia: accidunt in corpore egrotantes melancholice. scilicet ex cancro et uaricibus et elephantia et impetigine et lentiginibus nigra et morphea nigra immo melancholia et lepra et reliquis. Et quia debilitatur ab educendo illud quod os exire de melancholia ab ipso: os ut fiat magnus et magnificetur et apostemetur et ut non sit ei quod generatur de melia locus in ipso: et ut retineatur illud quod commouet os stōi. Et quia mandat eam cum superfluitate fortis sit famel. Et si fuerit acetosa et non fuerit superflua tunc facit uomitum et facit nauseam. Et quia facit accidere in intestinis excoriationem melicam mortiferam. Et cum ingrossatur splen arefcit corpus et arefcit ep et est magis nocens epati. Et quia aduul melancholia in splene declinans ad acetositatem temperatam. Et quia effunditur plimum habomialis ad stōi et facit accidere uomitum melicum. Et quia est ei peridus et accidit ex ea subuersio stōi. Quis multiplicatur eo melie et non est illic tunc est propter debilitatem retentive aut fortitudinem expulsiue. Et quia multiplicatur eius retentio est tunc e contrario. Et splen quidem est membrum longum linguosum coniunctum cum stōi a sinistro suo usque retro et ubi est dorsum attrahens meliam cum collo continuato cum concauitate epatis ubi continuatur collum fellis et expellit ipsam cum collo orto ex interiore eius: et eius concauitas sequitur stōm et gibbositas ipsius sequitur costas et eius suspensio cum costis et non est cum ligamentis pluribus fortibus: immo cum paucis uillosis uigoratis cum panniculis costarum. Et ab hoc latere continuatur cum uenis quietis et pulsatiuis. Et latus eius concauius superficiale uenit super epat et stōm quous sit equidistans inferiori parti epatis cadens apud inferius stōi: et continuatur inter ipsum et inter stōm uena carnata cum unoquoque eorum et in ipso est suspensio etiam et sustentat ipsum a siphac constans ex duabus tunicis cum ramis qui ex ipso sepantur in eo pluribus numero parue quantitatis intrantibus splen et zibum. Et in splene quidem sunt uene pulsates et non pulsates plime in quibus sanguis digeritur et assimilatur substantie ipsius: deinde expellitur superfluitas ipsius. Et corpus eius est rarus ut facile recipiat superfluitates melancholicas que ipsum ingrediuntur. Et tegit ipsum pannicul⁹ ortus ex siphac et cōicat diaphragmati causa illius quous sit panniculus diaphragmatis etiam ex siphac.

C. l. de ictericia citrina et nigra.

Ictericia est alteratio coloris corporis feda ad citrinitatem tendens aut nigredinem propter cursum hu. citrini et nigri ad cutem et que secuntur ipsas sine putrefactione que si ei associaretur faceret accidere tertianam in citrina et quartanam in nigra. Et causa citrine est plimum est ex parte fellis. Et causa nigre est ex splene et quia accidit ut sit ex epate. Et quia accidit ut sit causa citrine et nigre simul ipsa compositio coloris corpori. Loqua

mur ergo prius de ictericia citrina et dicamus quod icterici citrina aut sit propter multitudinem generationis cholere citrine aut propter prohibitionem eius. Et multitudo eius quod generatur ex eaz aut est propter membrum generans ipsam: aut propter materiam a qua generatur aut propter causas extraneas: et membrum quidem generans ipsam in natura est ep. Nam cum ipsum ualde calefit propter causas calefacientes. scilicet propter apata in epate et in meatu cholere aut propter oppilationem retinentem cholera a felle: aut propter caliditatem complexionis calide et calefit compositio epatis ualde et facit cholera in eo quod sciuit in loco suo. Generans uero ipsam non in natura est totum corpus. Nam cum ipsum superflue calefit conuertitur quod in ipso est ex sanguine ad cholera et materia sunt cibi. Et cum sunt ex genere eorum a quibus generatur cholera aut propter caliditatem ipsorum: aut propter uelocitatem conuersionis eorum ad caliditatem in stō calido non eiant a generatione cholere plime. Cause autem extraneae sunt sicut caliditas extrinseca dominans super ipsum et sparsa in eo propter causam que est sicut morsus generati aut serpentis aut percussio ueste grosse aut punctura pediculi uulturni. Et quando quod faciunt eam medicie ebibite sicut fel leopardi et uipe quod sunt tales quod non interficiunt et uenenum sunt quod plimum apparet subito et ictericia quidem que sit propter multitudinem cholere quia sit eius ipso ex ipsa propter uehementiam uictorie eius super sanguinem et quia est secundum semitam expulsiue nature et est ictericia cretica. et hec multitudo accit quia ut generetur subito: et quia generatur paulatim et in diebus aliquibus quod illud quod generatur non resoluitur aut propter spilitudinem cutis aut propter grossitatem materie. Et propter has duas causas sit ictericia cum commouentur uenti septentrionales et in estate frigida: et cum retinetur sudor consuetus. Et multitudo generationis cholere quia est in epate et quia est in corpore toto in eo quod sciuit et est propter apostemata calida ubicumque sunt propter illud quod alteratur de complexionem ad caliditatem quare multiplicatio sit generationis cholere: accidit ergo ictericia a uicinitate apatum calidorum propterea quia alterant complexionem: quous quia accidit illud etiam in semitam oppilationis et prohibitionem eius. Et frigida sunt digniora ad generandum cholera nigram hec ergo est illa que facta est propter multitudinem. Facte autem propter priuationem eius: aut est priuatio ab epate aut felle aut ab intestinis et membris alijs. et quia non eiant ab epate aut est causa in agente aut in instrumento: et causa que est in agente est debilitas uirtutis separatiue: aut debilitas uirtutis expulsiue. Et causa que est in instrumento est oppilatio meatuum: aut eius quod est inter epat et meatum. Et hoc quidem generis est illa que generatur ab apostematibus epatis calidis et duris et hoc generis est ictericia que est cum frigore propter debilitatem epatis quare consipantur ei meatuum: et illa que est ex coarctatione etiam ut reliquis causis oppilationis. Et scias quod quia peruenit oppilatio retinens cholera in epate in quocumque loco sit epatis et fellis os ut ex ea fiat epat calidius quod est et generetur cholera plus etiam quod ea que generatur in dispositione sanitatis. Scia autem causa fellis: aut propter debilitatem eius ab attrahendo ex epate et precipue cum est cum debilitate epatis a separatione et expulsiue: aut propter uehementiam uirtutis attractionis et implet ipsum ualde uice una et non capit ipsam propter illud quod ipsum

repleuit et extendit ipsum deinde cadit virtus eius et si trahitur aut propter calum oppilationis in meatu eius ad intestina. Et quoniam fit illa oppilatio propterea quod uehementer retinetur in epate illud quod ad ipsum concurrat et cholera subito propter multitudinem generationis: aut uehementiam expulsionis epatis: aut attractionis fellis quod re cooperitur orificium meatus ex eo quod retinetur et quoniam uirtus alia debilitatur. Et quoniam fit propter reliquas causas oppilationis. Et illa que est in colica fit propterea quod humilis viscosus glutinat faciem meatus: quare cholera non effunditur ad intestina. Et hec est illa cuius causa est colica. Est enim ictericia quedam que fit cum colica et non est causa eius colica: immo sunt ambe simul concanentes in causa una et est oppilatio preterita que peruenit ad meatum fellis atque accidunt colica et prohibuit cholera effundi ad intestina et abluere ea: postquam ergo hec fuerit prohibita ad hoc ut effunderetur ad intestina non fuerunt abluta et multiplicatae fuerunt in eis humiditates et commouebunt colicam et accidunt ut cholera rediret ad corpus: quare commouebit ictericiam. Et in omni qui dem oppilationem in meatu epatis ad felle aut in meatu fellis ad intestina que est ex incarnatione aut poro non separatur sanitas. Facta autem ab intestinis est illud quod quidam existimant quod quoniam accidunt ut aggregetur in intestinis et proprie colore cholera plima que iam effusa fuit ad ea et non egreditur ab eis propter causam: resoluente: quare non inuenit cholera que est in felle locum in quem euenit quoniam meatus sit apertus. Et hoc ualde parum fit et quasi longinquum: quoniam cholera quoniam multiplicatur et colligitur in intestino extrahit se ipsam et aliam nisi accidat felle sui ut destruat aut expulsiue ut cadat. Ictericia autem nigra splenetica ipsa in modis sue generationis est secundum ictericiam cholericam in quantum eius generatio est propter oppilationem utroque meatum: et in quantum eius generatio est propter debilitatem quarundam uirtutum et fortitudinem quarundam earum. Verum ictericia nigra epica quoniam est propter uehementiam caliditatis epatis quod adurit sanguinem ducendo ipsum ad nigredinem et facit multiplicare meliam in corpore. Quod si ipsa inuenit ex splene et meatu aliquid complet res et quoniam est propter uehementiam frigiditatis eius: quare propter ipsam turbatur sanguis et nigrescit. Et quoniam est illud frigus cuius siccitate et quoniam est cum humiditate. Et quoniam est propter apostemata sua dura. Ictericia uero nigra que est causa corporis totius aut est propter uehementiam caliditatis corporis totius et adurit sanguinem faciendo nigrum: aut propter uehementiam frigiditatis et congelat ipsum et dicitur nigrum eum. Et omnis ictericia citrina aut nigra que est propter corpus totum est causa uenarum precedentium in toto corpore et est corruptio conuersionis sanguinis ad ipsam secundum complexionem corruptionis puerionis san. ad magis hydropisis hypofarche felle: quoniam non sit illic corruptio apparens in epate: imo sit in uenis ipsis. Et tibi quidem possibile est ut diuidas et scias quod ictericia nigra quoniam fit propter multitudinem. Et quoniam fit propter retentionem. et secundum quod dictum est in citrina. Et quoniam aggregantur utique ictericie simul aut quia cholere et ei quod ipsi commiscetur ex san. accidunt adustio et fit nigra et componunt ambo humores. aut quia in utrisque lateribus simul est nocumentum. scilicet latez epatis et cholere et latez splenis. et iam existiauerit quodam quod cholera accit subito et melia non accit subito et fuit eorum iterum ad hoc quod causa generationis cholere est fortior causa generationis melie. et melia generatur paulatim: et res non est ita

quis sit plimum secundum quod ipsi dixerunt. Et quoniam accidunt et ictericia nigra ut sit crisis egritudinum splenis et que si militatur eis quoniam non reminiscitur natura tendens ad pre excussionis propter causam nocitiam. Et plimis qui dem habentum ictericiam citrinam accidunt constrictio naturarum eorum propter retentionem excitatoris modicam quem tu sciisti. Et in illo qui habet ictericiam frigidam et non curatur neque resoluitur eius materia est timor. Et plures eorum associat mors subita. Relique autem species sunt ictericie epatice que est ab epate: et est illa quam dixit Hippocrates et dixit Quoniam epas est in icterico durum tunc illud est significatio mala. Et Hippocrates quidem iam dixit in quibusdam que ad ipsum referuntur: quod ictericie est species mala in urina patientis quam est similitudo herbi: et est cum ea profundatio in uentre et febris et tremor debilis et est debilitas in locutione et liquefactio et ista interficit usque ad .xiiij. diem.

Ca. iij. de signis ictericie citrine.

Scias quod plures ictericis citria et nigra tigit urina et quanto urina est plus citrina est acutior et magis significatiua sanitatis epatis et uirtutis eius. Et facta autem malitia complexionis calide in epate signa sunt signa nota siue sint signa illa cum signis apostematum calidiorum aut non: sicut quoniam non albescit cum ea ego et albedine quam habet in oppilata: immo quoniam tingitur plus et non sentitur grauitas que sentitur in oppilatis et minoratur appetitu et multiplicatur frigus: et exiccat corpus et rubescit urina et raro fit subito: et si fuerit causa uehementie caliditatis egritudinis cholera in felle et inflamatio eius in ea tunc signa eius erunt assiduatio ictericitatis coloris corporis et nigredo faciei solius et albificatio lingue et aretatio et constrictio nature: propterea quod cholera uehementer exiccat fecem et albedo urine et subtilitas eius in dispositionibus propter retentionem cholere in corpore absque expulsionem: deinde uehementia citrinitatis eius: deinde nigredinis et grossicies eius et uehementia fetoris odoris eius in fine. Quod facta a malitia complexionis calidi in toto corpore est ut sit totum corpus calidi tactus et in ipso sit pruritus et sit appetitus paruus cuius acceptione grossi et dulcis et sit ego proxima consue tendens ad lenitatem et similiter urina et ut uene sentiant calide ualde alterati coloris: et non sit cum albedine egonis et grauitate partium epatis et fellis sicut est in dispositione oppilatiue: immo multotiens est ego tincta et corpus lene et non appropriatur ep aliquo signorum eius singulari ei: et non fit subito sicut est quedam species oppilatiue. Quod si fuerit propter apostemata calidum aut durum scias signa eius ex eis que dicta sunt. Ex oppilatiue autem signis inseparabilibus sunt albificatio egonis in pluribus horis aut paucitas citrinitatis urine in cholere suo et grauedo in mirac in latere dextro et dolor et in flatu apud cibum et pruritus in corpore toto et lenitas somni super latus sinistrum. Quod ex cholera eius non albificatur cum ea ego subito uehementi dealbatione: albificatur ergo ego in primis: deinde accidunt ictericia et cum epatica non albificatur ego nisi gradatim. felle enim transmittit illud quod in ea est de cholera paulatim usquequo erumpat et similiter albificatur ego paulatim usquequo pleatur albificatio eius et iam appareat ictericia. Et quoniam cadit oppilatio in meatu qui est in felle ad intestina et non est in operationibus epatis nocumentum preteritum neque mora nisi postquam leditur eo ex retentione cholere in ipso et non inuenit uiam quoniam felle sit plenum: tunc est amaritudo oris uehementior et sit

fortis et cholericus quidem plurimum commouet colicaz aut associat ei secundum modum quem inuimus. Et illaz ex oppilatione cuius causa est frigus aut consipatio significant dicta preterita. Et ex summa earum est dispositio corporis totius. Si autem causa eius est humor grossus significat ipsam regimen precedens. Quod si eius causa fuerit nascencia rei alicuius aut incarnatio significabit ipsam assiduatio ictericie et assiduatio signorum oppilationis et paruitas iuuamenti administrationis aperitiuorum ex clisteribus et alijs. Et in illa in qua causa est debilitas uirtutis expulsiue epatis aut discretiue non est tinctura urine uehemens ualde sicut est in oppilatione in dispositi one qua sunt uirtus discretiua et expulsiua fortes et non albificatur ego pure et non sentitur grauitas que est ex oppilatione et inuenitur in reliquis operationibus epatis debilitas. Et quoniam associatur ei ego sanguinolenta et signa debilitatis. et illa in qua causa debilitas uirtutis fellis est cum nausea uehementi et amaritudine absque grauitate et est generatio eius paulatim et tinctura in ego ne est inter albedinem et citrinitatem sed est in urina fortis ualde. Et ictericia quoniam non est illic debilitas uirtutis expulsiuarum. Quidam autem existimauerunt quod in illa que est ex felle cum rectificatione epatis urina est secundum colorem suum et dispositiones suas naturales et hoc est impossibile. Ep namque sanum expellit cholera in primis ad felle quod si non fuerit tunc ad urinam et prohibet ipsam penetrare in sanguinem quantum potest. Vnde quoniam multiplicat remanentia urine albe cum ictericia aut parum tincte est deterius et magis timendum quod cadat habens eam in hydropis. Quoniam significat quod oppilatio est ex frigore. Venenosam autem significat morsus si est ab aia li si est a ueneno significant ipsam preterita sanitas et bonitas humorum et aduentus ipsius subito absque alteratione egonis ad albedinem. Eius uero que cretica est signa sunt quoniam ipsa sit in egritudinibus acutis habentibus crises per eam: et sunt cum ea signa alia crisis sicut nau sea et subuersio stodi et uomitus cholericus et uehementia uigiliarum et sitis et paruitas appetitus cibi et amaritudo oris et paruitas anhelitus et siccitas nature. Et cretica quidem significat crisis tamen: sed bonitas et malitia uerificane cum significationibus significantibus uicinantibus que admodum de eis dicemus in casu. Et pulsus quidem in ictericia citrina in pluribus dispositionibus est paruus propter debilitatem uirtutis: sed est uehementis quoniam cholera est leuis calida. Sed est durus propter uehementiam siccitatis et non est propter illud uelox: quoniam uirtus non est cum illa fortitudine propter malitiam complexionis. Et cum ictericia quod citria multo egreditur sudor citrinus.

CL. v. de signis causarum ictericie nigre.

Actus quidem a splene solum significat quoniam non est citrina: deinde fit nigra. Citrina enim non fit a splene oio. Nigra fiat quandoque ab epate. Vnde nigra splenetica uehementioris est nigredinis et separant ea signa duritiei splenis et magnitudo eius et dolores ei qui sunt in sinistro latere et quod quoniam sunt ego et urina in ea nigra. Et quoniam egreditur in egestionem sex nigra et hoc est signum forte. Et quoniam saluat urina quoniam non est in epate nocumentum si non uenit ad ipsum nocumentum aduentu superfluo. Est enim tunc salus eius significatio quod ictericia est splenetica et in hac ictericia mirum quoniam est extensus cum dolore et grauedine et secundum plurimum natura est constricta et quoniam non est: et est digressio mala et est cum ea malitia anime et tristitia et uarietas sine causa. Et quoniam egreditur cum ea

sudor niger. Et facta propter oppilationem in meatibus significant grauitas uehemens et difficultas dormiendi super latus sinistrum. Et cum facta propter apertum calidum durum sunt signa eius. Et cum facta propter debilitatem non est grauitas. Quod si fuerit debilitas epatis etiam significant ipsam signa eius. Et facta ex epate significant quod nocumenta prima apparent in epate et splen est saluus aut leuis nisi cum eo nocumenta fuerint epatis facientia meliorem. Et non est nigredo cura sicut in splenetica et significat ipsam nocumentum in urina. et si fuerit corruptio ex latere caliditatis et siccitatis erit nigredo ad citrinitatem declinans. Et si fuerit ex latere caliditatis et humiditatis erit illic citrinitas cum rubedine sicut citrinitas quedam. Et si fuerit ex latere frigiditatis et siccitatis et frigus erit dominans erit ad uiriditatem aut siccitas dominans erit ad nigredinem et si fuerit ex latere frigiditatis et humiditatis uincens erit ad citrinitatem quadam et siccitatem et si fuerit frigiditas uincens erit ad uiriditatem. Splenetice uero cholera unus est.

CL. vi. de cura ictericie citrine.

Scias quod intentio in curatione ictericie ad duas res tendit. quarum una est ut remoueat icterici apertam cum eo quod resoluit ipsam acute et ab oculo cum medicinis notis lauatiuis et cum collyrijs oculi. et cum medicinis solutione educantibus materiam facientem ictericiam. Et secunda uertitur ad causam et abscindit eam et est aut rectificatio complexionis aut confortatio uirtutis aut regimen apertis: aut apertio oppilationis aut etiam per phlogiam basilicam aut saluatellam aut uenarum que sunt sub lingua ex eo quod narrauerunt quidam. Et si non fuerit illud tunc uentilatione supra locum epatis sub spatula dextra: aut sub eo in spatio quod est sub costis aut etiam que est cum solone uentris euacuante materiam et etiam cum uomitu. Nam ipse est iuuatiuus in omni ictericia. Verum in curatione nocumenti ueneni abscissio cause est melius quod oportet premittere quare oportet ut cum ea occupatio fiat primo. Et ictericie quidem cuius causa est per plenum calida in epate aut in corpore aut in felle propter aliquam causarum preter ebibitam et comestam et que sunt ex ambobus cura est si est illic repleto sanguinea et cholera cum eione amborum in principio rei. Sanguis quidem per phlogiam sicut ex basilica: sed cholere per solutionem uentris cum eis que sunt sicut myrob. et sum. et tere et sic cum scio. in lacte acetoso coagulato: et ad ultimum cum solventibus cholera aut spiritibus aque calidi factis fortibus myrob. et scamonea et similibus. Descriptio aque calidi bona. R. lactis caprini. lb. iij. et casta mi quantum manu capi potest terat et dissoluat digitis in lacte hora una: deinde colet et dimittat ut lac coagulet in nocte deinde colet et caseitate sua et accipiat aquam siccis eius et proiciat super ipsam aliquid mellis aut zucari aut salis indi pondus. 3. ij. Et si uis ipsam facere fortem pone in ea scamonee danic. i. et bibat ex ea 3. me suram que tolleratur tribus diebus. Et ex eis que coniungunt mundificationem ictericie cum educatione materie per solutionem uentris est ut sumantur aque foliorum rhabarbari. 3. i. case fistule. 3. ix. et seminis atriplicis. 3. i. et aloes danic. i. et croci danic. i. Et hoc est rectum ei quod est cum apertione calida in epate aut in meatibus et febricitat etiam. Et sic cibis sicut aqua ordeii et olera et secundum quod sciuit in causa aperta epatis quoniam non est in prolongatione sermonis utilitas. Quoniam apparet maturatio experiri ea in quibus est scamonea et aloes et similia postquam fregeris cum eis quod

Et sic aq̄ cuscute et endiuie et aliorum ex illis que sciuntur
et ad sumū dū nō reuocet aq̄a et rectificat dispō nō habet
aspēz in curatione ipsius ictericie. sed si febris non est
et uirtus sit fortis et illud est significatio apatum: deinde
est inflamatio tunc tibi inest administrare almosolat
et cibos infatos de piscibus et cibos infatos de carne
uaccina et hedina et aquas fructuum et succos eorum et p
prie aquam granatorum in ieiunio et acetosum de car
ne uaccina et acetosum de piscibus et succos olerum fri
gidorum. plurima nāq̄ istorum quauis sint ex cibis tñ uest
eis proprietas fortiorum medicinarum h̄ca i rectificatio
p̄ponē. Et ex curis h̄ dispōnis est illud qd̄. R. succi foli
orum rhabhani et succi mori partes equales bibat ex eo
pōd̄. 3. xxx. nā i ipso intendit et itēto ipsi ictericie. Et
sistit si fuerit infans in felle. Et p̄fert istis lac asinum de
coctum cum pauco aceto et sumat in potu aut succo ap
simbi cū aq̄ fza et q̄z p̄fert ut cibet infirmo pane azymo
et sale trito et endiuia plūma. vii. dieb̄. Hoc ei lauat fel
et remouet putrefactionem et ingrosat illud qd̄ ē i ea
et istis quidē n̄ p̄cedit ut bibat uinū nisi plūme cōmistiū
Et ut non pueniat nisi ad illud qd̄ ē leue ex carnib̄ et
ad ius carnis auis. Et ois q̄ h̄z ictericia ex cā cala ois
ut deuict uigilias et iram et motū plūmū et balneus. Et
q̄n calitas ē in toto corpore et infas ep̄ et uestica et infas ue
nas. Et p̄p̄e q̄n admistras balneatioes cū aq̄s fza et te
pidis in quibus decoctae sunt medicine sive et hūide. Alq̄
uero fza aciu et illa in qua sunt uirtutes medicinarum et
stipantium p̄hibent resolutiones ictericie. Et iā admini
strant in curatione epatis et fellis calidiorum empla super
ea. Et q̄z dant in potu troscisci de quibus sunt troc. et
positi ex semine citroli et semine endiuie et semine lactu
ce et semine cucurbite et sandalis et spodio et ro. zu. assū
ptis equalib̄ partibus projiciant super oēs. 3. ij. ex eis
kirat. i. cāfore et fiant inde troscisci et bibant. Et ego q̄
dem iam expertus suz iuuamentū eorum et fac empl̄z epi
in eo qd̄ est in circuitu eius cū succis infigidatis super
niuem et duobus sandalis et cāfora ita ut sentiat infri
gdatio interius. ipsuz ei remouet ictericiā et albisicat uri
nam in diebus aliquib̄. Si autem cā fuerit debilitas i
epate et felle curret cum regimine predicto in debilita
te epatis. Nam cura ipsius fellis est illa cura etiaz. Ad
regimen autem apatis iam inuimus hoc et p̄pleuimus
sermonē in cā apatis epatis. In oppilatiua uero illud
qd̄ cōicat omni oppilationi est cura oppilationis predi
cte in cā epatis ex p̄bomia et prouocatione si fuerit op
pilatio in gibbositate et ex solutione uentris si fuerit in
cauitate s̄m necessitatem. et alienent a se oñe qd̄ p̄stipat
et exiccat quous sit calidum: qm̄ p̄stipat mentul et oppila
tionē efficit fortem et ex eis que rectora sunt est ut pre
mitat lenificationē eius et humectationē: deinde sequa
ris eam cūz apertione. Et sit lenificatiū q̄z calidū et
humidū et q̄z frigidum et hu. quēadmodū dispositio fa
cit ipsum necessarius. Et q̄n aperis in fine aut incipit
do tunc ex eis que recta sunt est ut saquaris illud soluē
do s̄m q̄ tollat ipsā et h̄z q̄ p̄terit de solone uētris
Et scias q̄ tu icipis cū solone uētris et n̄ efficit ipsionē
tē tibi uest uti sōtib̄ uōtib̄ dñi soltio forti. Et ois ut dñi i
potu uice una s̄m fortitudines. Et si fuerit oppilatio
ex nascentia rei alicuius nō existimo q̄ sit ei medicina.
Quidā autē dixerunt ei medicamē et dixerūt sume suc
ci portulace et succi foliorum rhabhani et aque folio: n̄ ace
tose omnium s̄m existimationem et fac bullire omnia s̄m
et colent et ponant q̄tuz illud de succo acetose cum ali

uantulo herbi periti. Et dixerunt in potu des ex eo
aliquid cum semine rhabhani et semine melonis excor
ticatis et cōstis cū quarta abop costi et myrrhe. Et
si fuerit oppilatio ex siccitate ea contractioe et illud ē ex
eis qd̄ significat corpus: tunc administrabis lenificantia
ex subtiliantibus cholera sicut mucilagines et sicut se
uestem et similia cum oleo amigdalino. Quod si oppila
tio fuerit ex apate calido tunc cura eius erit cura ipsi.
Cum ergo maturas sis audax ad dandum in potu diu
retica sicut anisum et feniculum sine timores: sistit ad edu
cendam solutione uentris cholera. Et si fuerit aposte
ma durum tunc res in ipso erit difficilis. oportebit enīz
ut curet apostema dup. Et usq̄quo fiet illud oportebit
ut intendatur intentio ictericie ipsius cum eis que dice
mus. Et medicine quidē singulares solutiue in hoc ca
pitulo predictae sunt in capitulo oppilationis epatis. Et
ex aperitiuis bonis proprijs huius capituli sunt squilla
et assaz et anisum et agaricus et ea in quibus sunt cum a
pertione intentiones alie. Aut sumantur granorū pinee
maioris. 3. xxx. et passulaz eucleatap. 3. v. et sulfuris citri
ni aut. 5. et epithymi et seminis apij montai et ciceris ni.
et turis albi omnium ana. 3. ij. terant et cribentur et su
matur ex suma eorum. 3. i. et 5. cum aqua feniculi et admini
stret diebus aliquibus similiter est enīz sanatiui: et nos
iam experti sumus ipsum multotiens. Et asiniar est ex
melioribus medicis ictericie. Et debilior ista ē i qua ē
oppilatio in meatibus cholere. Sed clisteria et solutia
sunt conuenientiora in eis. Et ad sumum solutiua ex eis
que sunt sicut epithymus et polypodius ponantur in eis
iste medicine. Descriptio bona ad illud. R. granatorum
3. ij. agarici. 3. ij. et succi eupatorii. 3. ij. informent ex e
is pilule et bibatur ex eis. 3. i. et iteret multotiens. Et q̄n
chronica sit ictericia oppilatiua tunc necessarius est su
mere diacurcuma et tyriaca aut similia ex eis que aperi
unt cūz fortitudine et sistit dialacca. Et q̄n est cū oppila
tione febris tunc atriplices sunt boni ualde. qm̄ sūt api
tium et extictiui. Et similiter radix lactuce de aqua de q̄
sumatur pondus. 3. ij. cum melle. Et similiter aqua cus
cute et endiuie et myrrha cum rotulis casie fistule cūz o
leo amigdalino amaro et dulci. Curationes autem
ictericie in quibus attenditur intentio egritudinis ipsi
et resolutionis eius lz in eis sunt apertio oppilationum
et reliqua iuuamenta alie sunt potiones: et alie sūt ablu
tiones et alie sunt sternutationes. Et plurimū iuuamē
tum eaz est in oculo et facie. Et alie sunt que sūt regimē
coe sicut est administratio tunc cum aquis fortibus. Et
q̄n incipit mingere mingat in tina qm̄ est cura eius.
Et q̄n egreditur ex balneo cooperiatur ut non adue
niat ei frigus ois et dormiat coopertus. Ea uero que
sunt preter balneum ex illis que administrant usu me
dicine sunt que extrahūt ex cute ictericiam. Et medici
ne que extrahunt illud q̄z extrahunt ipsum aut cūz so
lutione uentris aut cum sudore. Et melius est ut sit su
per exercitiū et laborem et sitz et proprie q̄n est faciens
sudare potius. Et similiter post balneū et illi qui sue icte
ricie curationes uult cum resolutione nocet frigus et se
ptentrio. nisi uelit per ea resistere medicine calide et ag
gregat ea sicut sumit in potu piper: deinde post illud se
deat i aqua frigida. Et dicit q̄ patietes ictericiaz iuuā
tur per considerationem in rebz citrinis. Illud enim
mouet naturam ad expellendum materiam citrinaz to
tam ad cutem: quare adiuuatur adiutorius curationis
in ea. Ego uero nō sū ex illis qui negem h̄ curationes

sicut sunt plures eorum qui philosophantur ad eas.
Et ex medicis bibitis cognitis ē ut i potu suat stās in ti-
na. 3. ij. succi raphani cum. 3. 5. baurac. 7. 3. i. i. uini. Nā
ipsa non morantur quin extrahant ex ea citrinitatem.
Et iterum sumatur manipulus aspagi 7 pugillus cice-
ris 7 decoquatur in uase uitreato cum. 7. asceit aque d
qua in potu sumatur mista cum uino si nō est se. 7 si est
se. poretur sola: deinde sedeat in tina aque in qua deco-
ctus ē capillus ueneris 7 egreditur ex eo cholera: 7 ite-
rum floris niri pondus. 3. ij. cum uino antiquo: dimit-
tat in nocte sub celo 7 sumatur in potu. **E**t de balneati-
one fiat illud qd dictum est. **A**ut sumatur in potu squil-
la affata cū. vi. partibus salis adusti 7 dosis sit. ij. auz. in
ieiunio aut sumatur in potu leporis marini pon. ij. 3. pul-
uerizati super ouum sorbile 7 forbeatur. **A**ut corticis
granator. 3. ij. arsenici pondus. 3. ij. sumatur ex eis siml
quātū tollat pollex 7 sumatur in potu cū. iij. 3. lactis
asfinini aut pondus. i. 3. 7 qd ē supra fenugreci 7 sumat i
potu cum aqua 7 melle 7 sedeat i tina aque frigide: aut
sumatur capillus ueneris tritus 7 accipiat ex eo. 3. ij. cum
aqua in q decoctū ē anilum. **A**ut succus acetose
cum aliquantulo uini: aut stercoris canis comedētis of-
sa alba non nigra pond. 3. ij. cū aqua mellis aut folio-
rum sicle exiccate. 3. ij. cum uino permisto fiat illud tri-
bus diebus: aut ciceris nigri. lb. i. capilli ueneris mani-
pulus unus decoquāt in aqua donec consumat tertia
7 sumatur ex ea in potu. 3. i. aut succi raphani. 3. ij. ui-
ni. 3. i. aut ciceris nigri. lb. i. carpobalsami turis seminis
feniculi omnium ana pugillus. i. decoquāt in. vi. asceit
aque donec consumat tertia et sumatur in potu ex ea
3. ij. **E**t si nō fuerit se. potest cū uino: aut cinnamōi
quātitas quā tollat tres digiti cū uino et melle medie-
tatis fm mensuram. 3. i. 7. 5. aut cū aqua et uino aut sei-
na almahaleb ex corticata ex corticibus suis de quib⁹
in potu sumat pondus. ij. 3. aut rubee tincture. 3. i. in o-
uo sorbili. aut sumatur limature cornu ceruini kirat 7
xviij. 7 sumat in potu cū sirupo begurfericon: aut sumat
tur grana pinee 7 ameos 7 staphisagria 7 sumat i potu
eger ex eis. aut piperis 7 stercoris canis albi comedē-
tis ossa cochliariuz. i. cum uino. aut impleat colloquin-
tida electo ex ea qd intra est uino 7 aqua 7 bibat: aut d
tur in potu de felle urfi in uino: aut sumat cornu cerui.
3. i. 7 tertia 7 sulfuris pondus. 3. ij. 7 bibat illud: 7 biba-
tur post illud uinum: aut sumat 7 proprie in oppilatio-
reubar. ipericon capilli ueneris olibani rubee tinctoris
partes equales 7 dosis sit. 3. i. **E**t medicine quidem sin-
gulares que ingrediunt in hoc ca⁹ 7 sūt aperitiue ēt sūt
aphrodisiacum anilū assarum acorus rubea tinctoris gentia-
na xilobal. agaricus conditi nux cupressi costus utrag⁹
aristol. ex eis que dicuntur 7 sunt leuia est ut sumat in
potu cerebrum alcubugi in uino puro aut sumant uitel-
li duorum ouoz 7 conuallent in medio assacruati uini
7 bibantur. **E**t ex eis que laudantur uehementer ē ut
sumant in potu de libricis terrenis exiccatis: qm ipsi
mondificant statim. **E**t sūt sel urfi. **E**t ex eis que expta
sunt ēt est ut dent in potu radices acetose 7 stet in sole
7 ambulet post illud hora una donec calefiat 7 ficiat.
Deinde sumat decoctionem capilli ueneris 7 rubee tin-
ctor 7 mente. **E**t similiter si bibat post balneum. **E**t
ex diureticis proprijs ei est ut sumat nucis cupressi pon-
dus. 3. ij. cum pondere. 3. ij. casie lignee 7 bibatur cuz ui-
no antiq. **D**einde sedeat in tina in qua decoctus sit ca-
pillus ueneris aut anilum post illud hora una donec ca-

lefiat: qm minget ictericam totam. **E**t qm iuuant cum
carne erit⁹ propter fortitudinem sue prouocationis 7
mundificationis 7 conuenientie sue ad epar. **E**t aqua
cuscute qm bibi ex ea sacraiat. i. cum semine apij 7 zuc-
caro altabarzet est iuuatiua. **E**t ex solutiuis proprijs e-
is est ut perforet colloquintida et expellatur illud qd ē
in ea 7 impleat uino 7 bulliat super prunas et colet 7
bibat. **E**t ex eis que nos probauimus est ut sumat alo-
es. 3. i. 7 scamonee danic. i. 7 salis naptici. 3. i. quarta 7
rubee tinctoz 7 agarici amboz ana. 3. 5. fiant ex eis pilu-
le 7 bibant in aqua de seminibus medicinar⁹ quas dixi-
mus. **E**t nos iam diximus clisteria i antidotario ad hoc
ca⁹. **E**t ex sternutatorijs sunt succi quib⁹ sternutatur
sicut succ⁹ cucumeris asfinini 7 succus folioz nasturtij
7 succus cupressi 7 succus ciclamis sicut est aut conte-
ritur ciclamen 7 infunditur in lacte mulieris in nocte:
deinde exprimit in mane et tepet 7 distillat aut succ⁹
radicis alfarfafa exprimitur 7 bullitur cuz sabacio bul-
lione leui 7 in ipso sit pap galie 7 fiat cum eo sternuta-
tio: aut succus radicis raphani contriti cuz solijs suis.
Et ex succis qui non sunt caliditatis magne est suc-
cus sicle 7 ex succis frigidis est succus semperuiue aut
succus aleuiis fluuialis 7 acetuz ipsum qm fugit narib⁹
7 retinet hora una infirmus in pila balnei: qm est bona
curatio. 7 similiter si infundatur in eo nigella die 7 no-
cte: deinde colet 7 fiat caputpurgii 7 odoret ex ea sola
7 permista. **E**t ex eis que sunt preter succos est ut sūat
staphisagrie quarta. 3. i. 7 teratur et dissoluat cum aqua
coriandri et olei amigdalini. ana. 3. x. 7 fiat cuz ea caput
purgium ipso exite in tina aut pila aque in balneo.
Et qm miscetur cuz ea aliquid ordeii sicci 7 aliquid a-
ceti uini. **I**n oculo uero ipso assidue ipsius ablutio
cum aqua ros. 7 aqua coriandri 7 aqua niuis. **A**bluti-
ones uero habētibus ictericā sunt aque in quibus de-
coquant capillus ueneris 7 sceba 7 maiorana 7 polium
7 camemilla 7 alaniuden proprie 7 tribuli 7 anetum ē
radix in eis. **E**t qm ponitur propter calidam icteri-
ciam in eis acetositas citri: qm est uehementis absterfio
nis cum sua incisione in omni tinctura. 7 qm assuntur
ex istis rebus empla 7 assunt ex eis olea quibus sit iū-
ctio sicut oleum albacuen 7 oleum camemillinum 7 ole-
um anetinum et iterum oleum congelati uue 7 oleum d
lilio. **I**n ictericia uero cretica oz ut qum excutit infirm⁹
intendat cum ea intentione ipsius egritudinis cum laua-
tiuis 7 diureticis mundificatiuis 7 fortasse non indiget
solutione uentris 7 fortasse sufficit balneum solum. **Q**d
si uideris in urinis eoz et egōnibus paucitatem tinctur⁹
scias qm mā in eis est grossa qz conforta illud cuz quo me-
dicas ex lauatiuis notis 7 similibus. **V**enenose aut cu-
ra est tyriaca 7 mithridatum propterea quia ihsit ue-
neno: deinde bibat aquā malorum acetosoz 7 aquā gra-
natorum 7 succum endiuie 7 portulace 7 mucilaginé
psilij 7 almiiberis 7 omnia in quibus est in fratio cum
uirtute tyriace. **E**t in ipsa quidem iam expertum fuit i
principio qum accidit et proprie qum uenenum ē ebi-
bitum ut bibatur lac assidue cum oleo amigdalino. **R**e-
gimen aut ipsos cum cibis iam docui ipsum in pphone
calida absq debilitate manifesta 7 sine oppilatioe. **O**p-
pilatiua uero et debilitatiua pgnosces per ea que di-
cta sunt in capitulo epatis. **E**t cib⁹ quidem ictericoz est
ille qui alleuiat 7 subliat 7 in quo est apertio. **E**t ius
piscii confert eis proprie cum eis que prouocat 7 sub-
tiliant de illis que dicemus in fine capituloz.

¶ *de cura ictericie nigre aggregate uitio spleis*
Illa quidem que splenetica est considera an sit illic repletio sanguinea p̄ima: quare phloma ba silicam sinistra et saluatellam post ea: deinde occupa te cum splene et rectificatione oppilationum eius et apatū ipsius et debilitate eius. Et si fuerit causa eius multitu do melancholie propter illud qd̄ generat ipaz ex uirtu tibus et cibis fm̄ qd̄ dictum est. o3 et eūare eam cum eis que ipsam eūant. Ex illis est decoctio scolopendrie cum bello dicta in antidotario ereuēt ex ea multoties. Et decoctō epithymi h̄z hūc mō3. 32. myrob. nig. et heb. oīū ana. 3. x. fumiterre scolopendrie polypodij et floru3 squinati omnium ana. 3. v. radicum apij et feniculi aboz ana pugillum. i. belli nigri pondus. 3. ij. decoquant in tribus. lb. aque donec remaneat quarta et projiciat sup ea epithymi. 3. v. et bulliat ebullitōe leui: d̄inde coles et p̄ ponant cum ea hiere picre. 3. xxx. Et similiter pilule fa cte de myrob. nigris et epithymo et sale indo: et agarico et corticibus radicū capparis. et qñ sit eūo def in potu lac camelaz et si non reperitur aqua casei facta cum si rupo acetoso de feminibus et spodio et polio. et medieie subtiles que sunt ex scolopendria et radice capparis et si milibus. Et aqua in qua decoquant folia tamarisci et ra dices et aqua folioz capparis et aqua folioz rhabhani et sirupus acetosus et si aqua solatri et aqua apij si fu erit caliditas. Et sirupus acetosus in quo decocta sūt scolopendria et folia capparis et fructus tamarisci et po lium. Et si fuerit in splene aspa calidum oportebit ut n̄ sit superfluitas in calefacientibus. Et si in ipso sunt op pilationes tunc aperitiua fortis predicta in ca° epis iu uatiua sunt etiā. Et ego dicam in ca° oppilationis spleis medicinas que ei proprie sunt. Et si est causa debilitas attractionis spleis tunc de illis que necessaria sunt est ut tu ponas super ipsum uentosas sine incisione. Et ut administres exercitium et empla confortantia splenem sicut illud qd̄ fit ex apsinthij et cordumeni et floz squinā ti et albasce et centauree et radicū capparis omnium ana parte. i. et ex ros. p̄ribus. ij. et ex bdellij parte. i. s. et ex ammoniaci partibus. vj. et decima partis fiat ex eo emplm̄. Et qñ abluatur fiat cum aceto puro forti in quo bulliant anetuz et baurach et sal et ruta et calamē tum et si fuerit in causa ictericia nigra caliditas epatis curet ep̄ cū subtiliatiuis: et si fuerit frigiditas curet cū tyriaca maiore prope et cum medicinis notis. Et si fu erit causa in ea corpus totum fac in primis illud quod conuenit epati ut patiantur ab eo uene: deinde cōpori. Ipsam autē ictericiam cura cum eis quibus curas ipsā ictericiam citrinā et cum eis que de illis fortioza sunt. Et qñ aggregant ambe ictericie simul et est repletio et i diges phlomia. Phloma tunc ambas manus et eūa e as abas diebus aliquibus et aggrega inter duo regimen ta et da in potu inter ea ambo decoctionē apsinthij et e pithymi et aggrega aquas folioz rhabhani tamarisci et salicis omnium ana. 3. i. et s. aque solatri. 3. ij. aque fo liorū capparis. 3. ij. aggrega et fac bullire omnia cū. 3. x. caseisistule et projice super ea pondus. 3. xxx. hiere picē et pondus. ij. danic croci et pondus. ij. kirat. scamoēe as fate in cepe et expecta duobus diebus et post illud bibe tur aqua casei et sirupus acetosus. **¶** Cibi autem in oī bus illis sunt cibi leues noti et pilces alregradu et ex pl lis impinguatis et ex oleribus endiuiā et apium et p̄dita ppria et capparis cum aceto. **¶** Tractat⁹ secundus de reliquis dispositionib⁹ spleis.

¶ *Sermo uniuersalis. Ca. i. de egritudinib⁹ spleis.*
Spleni accidunt oēs species egritu dinum predictarū. i. de egritudi nibus complonis et compositionis si cut oppilationes et solutio continui tatis et similia et apata cu3 specieb⁹ suis. Et scias qd̄ qñ splen in pingua tur extenuat corpus: qñ i primis d̄struit uirtus epatis uehementer cum contrarietate quare minora3 generati o san. et cum hoc ipse attrahit de sanguine illius infirmi rem p̄simam propter magnitudinem sui. Et penitus ex tenuatio spleis significat bonitatem hūorum et pingue do eius malitiam hūorum. Et qñ3 conuertunt egritudi nes spleis ad febres committas sicut ipse qñ3 generat ab illis egritudinibus. Ipse enim generantur multoties ex tertiana non pura et ex febris pestilentialibus et fe. p̄mistis: et p̄lime quidē egritudines spleis sunt autum nales. Et color habentis eas est decliuus ad citritatem et nigredinē. Et qñ3 perueniunt egritudines spleis ad stōm et fortasse addunt in appetitu eius et qñ3 destruit appetitum ipsius: et qñ3 cogunt ipsum quū propinqua est digestio ad euomendū rem acetosam ex qua ebullit terra absq3 nocumento et absque dolore. Et urina san guinea bona est in fine egritudinum spleis. Et similiter grossa in qua est fex et uiscositas que est in ipsa est similis uiscositati sanguinis: et qñ3 resoluitur per eam fe. ex fe bribus egritudinum spleis: quare resoluitur p̄ ea splē. **¶** *de signis p̄sonum spleis.*
Aliidam significant sius et inflatio in sinistro et corruptio uirtutis eius que attrahit mediā. Fri gidam uero signi fican debilitas attractionis eius et ca sus appetitus et iteratio fastidiose facietatis et multitu do rugitus et eructationis. Et significant ficcam duri cies et d̄bilitas corporis et grossitudo. san et uehemētia nigredinis coloris. Et humidā significant lenitas late ris sinistri et mollities corporis et nigredo trabes ad al bedinem plumbeam. **¶** *Cap. iij. de cura.*
Et proxima curationibus epatis et indiget ut sint medicine fortiores et penetrabiliores et inge nief eoz penetratio cum eis que penetrare faciunt: et cum eis que obseruant uirtutes super eas usq3quo per ficiant operationes suas. Et scias qd̄ d̄ia inter curatio nes spleneticas et epaticas est in fortitudine et debilitate et labore et alleviatione. Ep. n. est dignius ut allevietur cum eo. Et non sit superfluitas in confortando illud qd̄ curat. Et non afferat super ipsuz medicine acute nimis sicut acetum forte nisi i necessitate. Et splen econtrario illius eget ut adiuuet medicine eius cum eo qd̄ conser uat uirtutem earum et cum eo qd̄ penetrare facit. Et spleni quidem sunt medicine que sunt proprie ei: sicut cortices radices capparis et sicut scolopendria et amōi acum et alleum siluestre. Et qñ3 necessarium faciūt egri tudines spleis ut phlome3 basilica maior et phlome3 saphena: immo phlome3 utriq3 guidegi. **¶** *de apatibus spleis calidis et frigidis et duris et quoz durities est in fieri aspa.*
Scias qd̄ minora3 in splene accidentia apatū ca lidoz et fixio ipsoz simul: immo qñ3 accidūt sple ni apata calida. festinant aut ad duritiem: qñ sanguis qui peruenit ad eum ut nutriatur ipso est sanguis spissus quū ponitur in apate quare indurat. **¶** Plura ergo apata spleis sunt dura mollia uero sunt in quib⁹daz

horis. Et plimū qđ accit in ipso de apostemate calido est sanguineum: et cholericum accidit i ipso raro: et durum est in inferiore parte splenis propter grauitatē materiei. et figure eius sunt. qđ. rotunda et lata. et longa et grossa et longa subtilis. Phlegmaticum uero accidit raro. Et spleneticus quidē est qui habet duritiem i splene suo: aut propter grossitudinem sue substantie quāuis non perueniat ad finem ad quem peruenit apa aut propter apa durum in ipso et primum quidem est leui. Inquit Hip. si spleneticus inuenit dolorem interiorē ē magis saluum: et illud qm̄ in ipso speratur adhuc sensus. Et dixit quando accidit ei fluxus uentris cum sanguine est melius. i. quia speratur cum ipso resolutio materiei splenis eius. Si autem perseverauerit aduēiet ei lubricitas hydropica et morietur. Et causa in eo est dominiū frigiditatis super complexionem. Et dixit illi qui catarrum hz nō accidit spleni: et in hoc est cōsideratio. Et for tasse multitudo catarrhi est significatio hūiditatis complexionis eius ut sit illud in proximo futuro. Et in li° Hip. ille qui hz dolorem in splene suo et currit ex eo sanguis rubens: et apparent in corpore ipsius ulcera alba nō le dentia moritur in die secundoz: et si non cadit appetitus eius. Et qñz terminant apostemata splenis fluxu sāguinis narium et et proprie ex latere sinistro et apanibus apud aures difficilis suppuratiois et apertiois propē grossitiem materiei. Et laudabilior urina eoz est grossa sanguinea. Et urina in qua est sex uiscosa: qñz significat sanitatem splenis et destructionem eius. Et dixerūt quidem cum fuerit in urina sicut suspensio san. et febricitans habuit splenem extenuat uel destruit splenem eius. et qñz contingit in quibusdam hominibus ut multitudo splenis generetur et remaneant secundū illud tēpore lōgo et sint secundū salutem dispositionū suaz apparentiū spatio prolixo: quous qñz accidant ex magnitudine eius nocumenta plurima et secundum materiam effici entem et secundum uirtutem splenis. Et scias qđ splē qñz apostematur post apostema epatis secūdū semitaz p mutationis: et illud est melius qđ ut permuetetur apostema splenis ad epat.

Cap. v. de signis

Communicant apata splenis oia in grauedine et in magnitudine et dolorē extēso usq; ad diaphragma ex latere sinistro et qñz ascendit usq; ad fureulam et ad humerum sinistrum per cōitatem furcule. Et qñz facit anhelitum duplum existentem secūdū formaz anhelitus fetus infantis quoniam apostema impedit diaphragma ad hoc ut uadat in motu anhelitus quare stat subito propter lesionem deinde redit: et dum non est apostema magnum non comprimit diaphragma. Nam communicatio splenis ad diaphragma mior ē cōmūitate eius ad stōm etiam. Sensus enim sentit splenis inflationem et corpus alleuiatur et qñz accidit ex apostematibus splenis et proprie quando sunt in inferiore parte eius ut subtilietur sanguis: quoniam uehementer mundificat sanguinem a fece sua: et accidit ut rubeant pedes et genua ipsius: et illō qm̄ stōi os communicat inferiori parti splenis: quoniam ex ipsa ascendit uena expellens hu. melancholicum: quoniam ergo caliditas naturalis uincit peruenit ad extremitates proximas et accit extremi tati nasi eius et auri ipsius ut resplendeat propter illud quod accidit ex apostemate sanguini et malitiam passionis eius et paucitatem etiam et ista membra uehementis sunt passionis ab infrigidatiuis. Et apostema quidem

differt ab inflatione per priuationem grauitatis. Et qđ apostema dolorem facit incessus et inflationem qñz sedat et remouet eam: et differt per euentum rugitus et eructuationem. Et communicant apostemata eius calida cū accidentibus predictis et cum inflatione et siti et febre. Verum eius quod est cholericum est inflammatio uehementiō et sitis fortior et grauedo ei⁹ mior et ē dolo ad inflammationem decluior qđ ad tensionem et color est ad rubedinem tendens. Cum apostematibus uero duris maligna sit anima et commouetur tristitia et uarietas in quibusdam horis. Commissio uero sensus fortis non accidit nisi apud plimum uictorie quoniam materia melancholica nota est non ad partem capitis: quous iam accidat ex parte alia et est per communiatem splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrū. Et qñz denigrat lingua ex duritijs splenis et sentit durities eius absq; rugitu quoniam premititur nisi aggreget ei inflatio et non est cum ea se. inseparabilis immo qñz est secundū ordinem. Et qñz multiplicatur cum ea ulcera crurium et corroduuntur dentes et gingiue propter grossitudinem san. qui descendit in ulcera crurium et corruptionem uaporis qui ascendit in omnes partes gingiuarum et dentium. Et qñz est in ulceribus crurium crisis illius. Pluribus nāq; eoz qui splenem habent quz accidunt exercitia laboriosa attrahitur inde materia ad crura et euadit et egrediuntur eoz ea bohor que nominatur anitham. Et multotiens est uriale spleneticis sicut sani. Sed quoniam exercitet se ipsum resoluitur melancholia eius ad urinale et facit ipsum habere nigredinem non existentem et si essent causa in ea renes perseveraret saltem in hora exitus eius. Et phlomia plurima apostemat splenem. Et autūnus est ei⁹ inimicus. Et qñ fuerit durities post apostema calidus antecedent accidentia calidi: deinde inquirent accidentia duritiei. Et multotiens quidem confortatur splen subito per se ipsum: aut per illud quod confortat ipsum et preualet sup totum illud quod est in ipso de materia mala et solutioe educit eam feculentam sicut sex oliuarum. Et significat qđ est ex splene et non ex epate ei⁹ epatis ab egritudine. Et qđ splen tollerat ipsam et de ruitio eius propē illud quod accidit ei ex hoc. Cum apostematibus autem frigidis phlegmaticis sunt signa apostematum cum lenitate tactus et cum albedine coloris in quo est paz nigredinis. Et spleneticis quidem uehementiorem cibi appetitum habent qđ alij sed uomit⁹ difficilis sit in eis ualde et sunt nature eoz stricte sicut plimum et indigent i uomitu et in solutione uentris medicinis.

Cap. vi. de curatione apati splenis calidoz ualō.

Approximant curationes eoz curationibus suorum similium in epate preter qđ necessitas sit illarum et obseruantia ad latus stipticitatis sed cum cautela calefactionis uehementis ut non festinet materia ad grossitiem et durities. Et cōicat in hoc epar ē. ambo enim preparata sunt ut permuent ex apostematibus calidis ad durities. Neq; oz ut misceant cum eis medicie in quibus sit incisio aliqua cum caliditate equali: et stipticitas et uirtus frigiditatis sicut alumen et scias qđ acetum multum ingredit in curis eoz et oz ut incipiat inprimis a phlomia basilice. Deinde dant in potu succi et aque predicte in egritudine epatis. Et illa que appropriant spleni plimum sunt aqua folioz salicis et aqua folioz algarab et aqua portulace et aqua capilli ueneris humidi et ex eis que conferunt in ipso est ut det i potu

pōd⁹. 3. i. de semie portu. cum aceto. Inest enim ei ppe-
tas in resoluendo apostemata et duritiem eius et ut de
arnoglossa exiccata pulueris omni die sumatur q̄ntitas
cochliarij unius. Et cibus sit ille quem diximus in ca-
pitulo epatis. Et zerficati inest proprietas iuuatiua et
proprie quando frangitur cum zuccaro siccitas eius
et cum tereniabin.

C. vii. de curationibus splenis:

Quoniam scis q̄ causa i illo est oppilatio ex sanguie
plurimo melancholico: o3 ut phlomes basilicaz
et saluatellam et dimittas saluatellam constringi perfe
ipsam quoniam constringitur ante casum uirtutis. Et q̄nt
necessarium est tibi ut phlomes guidegi finistrum. Et
q̄nt indiges ut consequaris eam cu3 eione per ea que
educunt melancholiam de quibus dictum est in capitu-
lo ictericie nigre: et o3 ut non obliuiscaris canonis pre-
dicti in curatione duritie de lenificatione ultima im-
mo resolutione ut non reuertatur in duritiem lapidis
humor. Quod si expeditus fueris ab hoc ut nō idigue-
ris eo erit tibi necessarium ut administres medicinas ab-
sterhuas incisivas in quibus non est multitudo calidita-
tis. Et fortasse inuenies has intentiones in medicis sin-
gularibus et fortasse indigebis compositis. Et medicie
singulares que faciūt illud sunt medicine in quibus in-
uenis amaritudinem et stipticitatem et caliditatem: aut
caliditatem temperatam et stipticitatem. **E**t q̄nt iue-
nis medicinas singulares facientes illud cu3 propieta-
tibus que sunt in eis. Quod si inuenis medicinam in q̄
sit amaritudo tū tunc permisce eam cum aliquantulo
aluminis et aceto. Alumen. n. frangit sua uirtute subtili-
tatem eius. Et cauterium dictum in egritudine splenis
super uena que est i interiore parte brachij finistri fiat.
Et si non fuerit manifeste dispositionis: tunc cum eo
q̄d inuim⁹. Et q̄nt sufficit i gīm subtiliatuū in sanatiōe
splenis. Et q̄nt accidit ut conferat in ipso regimen im-
pinguans corpus quoniam non facit accidere oppilationez
et nō fuerit ingrossans san. Et si fuerit ita: sed nō possu-
mus ipsum rectificare. Regimen nanq3 impinguium
est ex eis que humectant san. et rectificat ipsum et tem-
perant ipsum cum fractione melancholie. Et q̄nt pūit
durities splenis ad hoc ut non sufficiat incuratione ei⁹
adiutorium cum eis que bibunt absq3 eis cum quibus
sit ei emplm. Et omne lac preter lac camelaz est maluz
spleni. Et medicinarū singularium que administrant ad
hanc causam melior est cortex radice capparis ipse ei
multotiens educit urinā et egōnez sanguineam malā et
sanat proprie q̄nt bibuntur cum sirupo acetoso de semi-
nibus trahente ad acetositatem. Et non est ipse solus:
imo sicut centaurea et succus eius et proprie minor et za-
dix lilij et flos salicis et acorus confecta cum melle om-
ni die cochliariuz unuz et grana alcafid et myrtus et cāe
pitheos et camedreos: et grana alcadra cū sirupo aceto-
so et prassium cū aqua ferariorum quā dicaz: et squilla
est bona et ultima et melius est oxymel eius et scolopen-
dria cum succo tamarisci et nasturtium et nigella et aga-
ricus solum cu3 sirupo acetoso et centaurea. Et dosis
cuiusq3 illoz sit ab uno auz. usq3 ad. 3. i. Et epithymi pō-
dus. 3. v. in. 3. i. sirupi acetosi usq3 ad. 3. ij. istud. n. qū ite-
rat solutione uentris educit illud quod est in splene et q̄
tūescere eū facit. Et āmoniacū et lupini precipue deco-
ctio eoz cu3 sirupo acetoso: et decoctio cu3 aqua dulci
et bibatur cū sirupo acetoso aut cum aqua decoctionis
polij et acetosa nutrita cū aceto cū sirupo acetoso et suc-

cus spinaz recentium et anetum siccū sumatur ex eo
omni die pondus. 3. ij. et consequatur urina cameli et suc-
ci eupatori pondus. 3. ij. cum aqua decoctiois apsinthij
et iuuamentum cum lacte camelino et urinis eorum est
uehemens ualde et assumat inde fortis et debilis omnis
secundū se. Et melius est illud cuius camela iā pascuit
algarab et sceba et apium et feniculum. Et q̄nt apparet
ex potatione eius digesti apatis et apparet i fece etiatio
melancholie perueni post illud cū confortatione. Aut
sume albotim infusū in aceto. vii. diebus: deinde accipi-
at ex illo albori omni die tria cochliaria et sorbeat ex il-
lo aceto super ipsum. et sumat in potu seminis rhabba-
ni. pondus. 3. i. et. 5. cū aceto forti aut decoctione folioz
nucū recentium decoctorum cū aceto squille. Aut aq3
folioz capparis cu3 sirupo ace. aut de neriden cū aceto
squillitico. Et ex eis que currunt cursu eoz quibus est
proprietas est pondus. 3. ij. seminis portulace cum ace-
to. Aut coralli decocti ualde pondus auz. i. cu3 aliquo
sirupoz spleneticoz. Aut emplm de cucurbita tenera
aut ipsa cucurbita terat post exiccationez et bibatur ex
ea. 3. ij. pondus cum sirupo acetoso. Et iterum semē can-
ne et semen cuscute et folia salicis propter suam amari-
tudinem et stipticitatem et semen acetose et semen atripli-
cis et fructus tamarisci et folia eius et pulmonis uulpis
aut epatis ipsius pondus. 3. ij. exiccati. Aut accipe uel
pertilionem et decolla ipsum et exicca ipsum et contere
eum: et accipe ex eo quod tollerant tres digiti. Aut ac-
cipe. vii. uel pertiliones pingues et decolla eos et infund
eos et exicca eos et pone ipsos in uase uitreato submer-
sos cum aceto forti et lutato et dimitte in furno clauso.
Cum ergo decocti sunt depōe uas extractū ex eo usq3
quo infrigidet deinde extrahere eos et dissolue digitis in
aceto et sumat ex eo in potu omni die pondus. 3. ij. et b-
est curatio experta. Et conueniens quidem est ut h⁹i
medicine singulares dicte prius et posterius bibant cū
sirupo et aceto. Et fiant ex eis emplā confortatiā cū
aceto. Medicine uero compositę que bibuntur sunt sicut
scolopēdria et spodium ex quibus bibat pōdus. 3. ij. cū
sirupo acetoso. Et troscisci de capparibus et troc. alfele-
menusch cum si. acetoso et troc. de reu. facti cum cortici-
bus radicis capparis et bibiti in aceto uehementis ace-
tositatis et illud quoniam non fuerit inflatio. Et troscisci de
rubea. Et tyriaca diateseron est optima ualde quz nō
fuerit se. Aut sume nasturtij ptem. i. et nigelle ptem. 5. cō-
ficiantur cum melle dispumato et sit dosis. 3. ij. cu3 ace-
to permisto. Aut suffus ex aristol. et myrobal. kebu. de
quo sumatur cochliarium. i. cum urina cameli et cū uri-
na capraz. Et corticum capparis. 3. ij. Et aristol. lon-
ge pondus. 3. ij. seminis alfelemenusch et piperis ambo-
rum ana. 3. vi. fiant ex eis troscisci. Et ex eis que conse-
runt in illud quod. 82. capilli ueneris et corticum radi-
cis capparis et seminis portul. et seminis rute et seminis
alfelemenusch et isopi omnium ana partes eq̄les et dos
sit. 3. ij. in sirupo acetoso. Aut sumatur radices cappa-
ris et passule et semē napi et isopi terantur omnia et infun-
dantur in aceto die et nocte et decoquantur in aqua pfi-
ma donec ad paucam redeat et misceatur cu3 ea sirup⁹
acetosus fortis de seminibus et bibatur. Aut in potu su-
mant de aceto in quo decocta fuerunt sauina et nux cu-
pressi decoctione uehementi donec remaneat parum et
bibatur ex eo illud quod potest et fiat emplm cum fece
ipsius. Aut lac camelaz fm conditiones suas in potu
sumatur cum aqua folioz algarab. Et iteruz sumat ru-

rubee. 3. xij. et cortices radicum capparis et aristologie
 longe et ieros omnium ana. 3. ij. conterantur ualde et co
 ficiantur cum oxymelle acetoso et fiant inde troscisci: sit
 qd dos. au. i. cum aqua apsinthij et corticu radicis cap
 paroz decoctoz siml. Aut sumatur folioz rani recetu
 et corticum radicis capparis et fructus tamarisci et sco
 lopendrie et squille assate et piperis albi partes equales
 informant ex eis troscisci et sit dos. pondus. ij. au. cum
 sirupo acetoso. Aut sumatur splen asini siluestris et splen
 pulli equini ambo exiccati et contriti et bibat ex eis au.
 i. perueniendo usq ad. 3. ij. cu uino permisto. Et d. q
 cum iste medicine in potu dantur porcellis aliquibus
 diebus non reperet in eis splen. Humant epithymuz
 et cortices radicum capparis mediatu conficiant cum
 melle et bibatur ex eo circiter au. v. Aut sumatur cor
 tices radicum capparis et scolopendria et fructus tama
 risci et cortex salicis et rubea et ieros et assarum et aco
 rus decoquant cum aceto forti: deinde colet et fiat ex
 eo sirupus acetosus mellius et bibatur in cuius dosi sit
 pondus. 3. i. amoniaci est enim mirabile. Et si splene
 ticus conqueritur de solutioe uentris in qua non e san.
 et cum qua non est punctura sumat suffus de grais gra
 natorum tribus diebus aut. ij. omni die. 3. ij. aut. ij. et
 faciat ut cibis eius sit medietas eius quo consuevit uti:
 nam solutio eius est splenetica: et causa in eo est: qm cor
 pus non recepit sanguinem. Et scias q res calide ualde
 non sunt multum conuenientes spleni propterea q idu
 rant et exiccant et prohibet a resolutione. Et q fuerit
 in urinali caliditas tunc melius erit etiam ut in potu su
 muan troscisci almirberis et similia. Medicamen con
 ferens duritie accidenti in splene. R. radic. oppopo. et
 radic. cappa. et speei uolubilis nominate albroconium
 et medulle squille assate et granor alben et alleop siluui
 omnium ana partem. i. misceant omnia et sumantur ex
 eo darkimet. i. in mane cum sirupo acetoso. aut aceto p
 misto. Al. R. medulle albe. darkimet. ij. alleop siluestri
 um darkimet. vi. cortices radicu cappa. darkimet. ij.
 costi darkimet. ij. storacis. darkimet. vi. polij darkimet.
 ij. radicis plante nominate cotoli et est species illa que
 nominat asactaier darkimet. duo existimo q hec speti
 es asactaier et est planta habens folia similia myrto
 et in medio sui habet anulum similem oculo et simila
 tur semperuiue maiori et granorum uolubilis maioris
 numero. xv. ammoniaci darkimet. ij. bezabard darki
 met. i. radicis eius darkimet. ij. cordumeni darkimet. i.
 et. s. seminis arboz. marie darkimet. i. et. s. granor. squil
 le et est albol assate darkimet. xvi. misceantur simul et
 administrentur in sirupo acetoso et sit dos darkimet. i. et
 s. et secundum plurimum darkimet. ij. Troscisci alij
 facientes illam operationem. R. seminis lilij darkimet.
 ij. piperis albi et spice syre et ammoniaci omnium ana
 3. ij. informantur troscisci et administrentur sicut illi qui
 sunt ante eos. Troscisci alij conferentes splenetico.
 R. ammoniaci et fructus albauligi omnium ana darkimet
 viij. cortices radicu cappa. et fructus tamarisci et piper
 is albi et scordeon et squille mundate assate omniu ana
 darkimet. ij. conficiantur cum aqua et fiant inde troc. q
 rum unusquisq sit darkimet unus et dos sit unus eo
 rum cum sirupo mellino. Al. R. medulle squille assate.
 lb. ij. radicis alselire et est radix uitis albe. lb. viij. pipis
 al. et petroleini et pastinace siluestris et farie herbi et gra
 nor pinee omnium ana. 3. viij. lilij celestis et radicis op
 poponaci amboz ana. 3. ij. conficiantur et cum admi

nistratur aliquid eoz tunc melius est ut dimittat aquaz
 aut minore potum eius ut sit medicina saluata in con
 cauo. Et non trahatur ad gibbositatem epatis propter
 adiutorium aque plurim. In administratioe autez cibo
 melius est ut administret ante eos balneatio longa secu
 duz ieiunium et sit statio in tina. Et qn egreditur eger
 ex ea sumat incisua subtiliatiua facientia sitz sicut pi
 sces salitos et carnem salitam incilaz et sinapi et sabane
 et sumat in potu uinum mistum cum aqua maria et sub
 tiliet regimen suu et faciat illd tribus diebus et in quarto
 exercitet donec sudat et frequens fiat anhelitus eius et
 emplax et hoc fiat si res fuerit fortis: et si fuerit debilior
 ac sit contetus eo qd est leuius hoc. Emplax uero for
 ma est: qm qnz sunt ex illis simplicibus que diximus
 et cum emplm sit ex amoniaco ipso et stercore ouiu cu
 aceto est emplz forte. Et stercore ouiu aduuluz et cinis
 asinaz est emplz bonum qn conficitur cum aceto et sit
 emplm cu eo. Et similiter ex radice uitis albe cu ace
 to. Et qn accipitur stercore uaccap pascentiu et exiccat
 in primis deinde decoquitur cum aceto est ex eo emplz
 bonum. Et qnz puluerizat super ipsum sulfur ceterinu
 Et emplatio cum flore salicis est mirabilis. Et ex illis
 est granor alben cum aceto. Et iteruz alharmel cum se
 mine suo decoquat in aceto donec dissoluatur et fiat
 ex eo emplm. Et ex eis que sunt propinqua equalitati
 est sicla decocta cu aceto et radices altee decocte i ace
 to. Et ex copositis est mara basilicon et maran. Bal. et
 maran aluscilcus et emplz aureu et emplz de alo. Bal.
 et maran factum de radice capparis in fusa in aceto ho
 ris tot donec lenificet: deinde desiccet et terat bene et si
 at ex ea maran cum cera et oleo de alcana. Aut sumat
 nigredo uasis de ere et fiat ex ea et farina orde et aceto
 et sirupo acetoso emplm: qm est ultimum iuuamentum
 aut administretur emplm de sinapi qm est forte. Al. re
 soluens duritiem. R. ammoniaci et cere gumme pini oi
 um ana. darkimet. ij. glutis albotin et bdellij et bezabad
 omnium ana darkimet. vi. turis myrrbe olei sicionij oi
 um ana darkimet. iij. infunde liquida in aceto et permi
 sce ea et utere eis. Al. R. fenugreci et farine herbi aboz
 an. 3. ij. gummi alboti et amoniaci aboz an. 3. v. radicis cap
 pa. et granor alsangdi et radicis allei siluiz et rubee oiuz
 ana darkimet. ij. cere. lb. ij. infundant in aceto et misce
 tur in oleo antiquo et administrent. aut farina fenugre
 ci et sinapis et nitrum. Aut ficus cocte in aceto quibus
 supponat tertia pars ammoniaci. Aut sumat mel faui
 et liniat super ipsum sinapis et emplax ex eo sple et dimit
 tatur dum tollerat. Aut sumatur ex ficibus. x. piguel
 et infundant in aceto horis tribus deinde coquantur et
 dissoluant et colent et sumat pondus eaz de sinapi et ra
 dice capparis iunctis et misceantur oia. Et qnz ponit
 cum eis ammoniacus et mezerion fm qualitatem neces
 sitatis et faciunt ex eis omnibus epithima et emplz. Et
 fenugrecum et cordumeni et calx et baurach cu aceto et
 ammoniacum et sarur et myrrba et tus equaliter cum a
 ceto forti liniat super uentrem et ponant super ipsum
 et dimittat quousq cadat perseipsam. Et ex eis que
 experta sunt et eligit ipsum Alkindus est ut sumatur ru
 ta et cortices radicu cappa. et apsinthium et calametu
 et origanum et dequoquat cum aceto et exprimant et po
 nantur super frusta filtri et fiat cum eis emplz et renoue
 tur quotienscuqz infrigidatur. xxi. uice in ieiunio. Et ex
 emplis bonis ualde est ut sumat farine glandium. lb. ij.
 et resoluantur super prunas et proscias super ipsas. lb.

i. calcis et misceantur et fiat ex eis emplm. Aut sumas baurach et calx et piretrum et sinapis aggregentur oia cum ktram et liniatur et non conueniunt cum se. Aut sumas piretri. 3. p. et sinapis. 3. xv. et de granis almezerio 3. iij. et cordumeni. 3. iij. et nucis aromaticis. 3. i. et piperis. 3. iij. aggregentur cum aceto squillitico et fiat ex eis emplm spleni tribus horis postq locus ablutus fuerit cum aceto et nitro. Et chronico quidem sit epithima ex ammoniaci et amigdalaz amara ana partib. x. et ex folio rum rute partibus. v. fiat ex eis epithima cu aceto aut stercus capraz et sinapis recens confecta cum quibusdam succis iuuatiuis et pauco aceto. Et ex embrocis e aqua in qua decocta sunt lupini et ruta et piper. Et ex emplis uehementis uirtutis est ut sumas belli nigri. 3. iij. et belli al. 3. iij. et ammoniaci. 3. iij. et nirti. 3. iij. sca monee. 3. ij. piperis grana. xxx. preparet ruta cum glutino albotin tatr ut tolleret permissionem cum illis sicut mara et liniatur super locum post calefactionem eius cum fricatione et hoc etiā e solutiuus. Et qñ non conferunt medicine oportet ut ponantur uentose et scarificatia super ipsum. Et qñ oz qum dominat hu. melancholicus et san. ut pblometur algedegi sinistra et fiant cauteria super. v. loca splenis aut. vi. deinde non permitantur sanari. Quod si non tollerat ignem administrentur cauteria ex medicinis sicut emplm de sicubus et sinapi et sicut empla de guma rute siluestris et alia. Et si dominat caliditas et non tollerat infirmus empla fortia uapore splen eius cum uaporatione aceti ex lapid cru do. Aut sumas in potu in ieiunio et ponas super splenē ipsius frustum filtri in fusum in aceto calefacto et prope in quo decocta est ruta. Et melius illo est ut ingrediat eger ieiunus balneum qum tollerauerit illud et resupinetur in eo et non cesset ponere super splenem frustum filtri infusum in aceto uice una post aliam dñ tollerat et iteretur super ipsuz diebus aliquibus quoniam est curatio fortis. Et ex eis que approximant huic et conueniunt calido est ut sumas ex semine endiuie et semine portulace et cucurbita sicca et semine agnicasti et in potu sumantur ex illis auz. ij. cum sirupo acetoso et icteratio fiat super illud. Libi uero sint illi qui sunt leues et pingues ex iuribus factis ex eis que sunt leuia et subtilia. et calefacientia cum equalitate et capparis cu aceto et grana alcadra cum aceto condita et reliqua que sciuiti in locis alijs. Et oportet ut administrentur cum illis subtiliatiua sicut sinapis et que sunt illis similia. Et potus eoz fit aqua ferarior et omne in quo extinguitur ferruz ignitum multotiens.

CL. viij. de cura apostematum pblaticoz splenis.

Quia eius est illa que temperata est ex cura du cum euone pblegmatis et melancholie. pbla ei eius melancholicum est et empla accepta ex meliloto et aneto et calamo aromatico et ruta sicca et alijs.

CL. ix. de oppilatione splenis.

Quandoq fit ex uentositate et qñ fit ex apostemate et fit sub humoribus secundum q sciuiti et cum uentosa quidem est extensio uehemens cum lenitate et apostemosa est cum signis apostematis. et oppilationes alie sunt cum grauedine et non associantur eis signa apostematis.

CL. x. de curationibus.

Sunt ille eede q sunt sotes ex curationibus oppilationum epatis et iam inuim? ad eas illic et.

CL. xi. de uentositate et inflatione in splene.

Inflatio in splene est ut sentiantur in ipso tensio

et durities et eminentia et comprimitur tendens ad rugituz et eructuationem absq grauitate apatum.

CL. xij. de cura.

Scias q medicine conuenientes duritiei splenis proxime sunt in uirtute curationi inflationis na ipsa etiam indiget aperitiuis abstersiuis resolutionis cuz uirtute stiptica forti plusq uirtus resolutionis: qñ materia est uentosa leuis. Et hoc est diuersum ab eo quod est in apostematibus. Et qum hoc est si ei medicine que ipsi sunt magis similes et in ipsam magis operantes et magis conuenientes ei sicut agnus castus et cyminum et ruta et semen rute et ameos et q sunt illis similia. Et confert illi iuuamentum maximum positio uentosarum ignitarum super splenem. Et oz ut famem tolleret et si sumat cibum subito immo distigat quantitate pua ualde. Et non bibat aqua in quantum potest: immo bibat uinum antiquu subtile amara parum. Et non dormiat super ipsum donec alleuiet uenter eius et qñ repletio uentris eius commouet super eum dolorem nocte uel die cōp mat ipsum faciendo compressionem post compressionē et ingenum faciat ad egōnem et dormiat. Quod si illud non confert fomentet ipsum. Et qñ sciueris q materia est melancholica plima et istat multitudie sua euabis. et ex bibitis nansq sunt troscisci modi b. 3. belli al. 3. xxx. qui teratur et cribelletur et cōficiat cu aceto uini forti a cuto et fiant ex eo troc. subtile usquequo ericent et non adurantur. Et sumatur troc. 3. xxx. in initio anteq ut panis in furno ponerentur et terantur et commisceantur cum eis grāoz alsāgi et fructus tamarisci an. 3. v. et scolopē. 3. vij. et informet ex eis troc. et sit dos eoz. 3. iij. cuz sit acetoso de zuccaro. et conferunt etiam troc. de agno casto aut sumantur carmisch granorum almaru ana. 3. x. seminis endiuie et seminis portulace amboz ana. 3. v. informantur troscisci et sit dos. 3. iij. cum sirupo acetoso de zucaro. Et qñ oz ut in potu tribuatur ex agno casto et ameos et corticibus radicis capparis et ruta sicca et a coro auz. i. cum uino antiquo aut decoctione medicinarum conferentium ei. Inunctiones aut et epila ex oleis sūt sicut que sunt ex oleo apsinbio et oleo de neridē et oleo costino. Et ex mara est mara factum ex sulfure et alumine et nitro et pice et ammoniaco. Empla uero sūt sicut empla dicta in capitulis preteritis sicut emplm de sicubus cum aceto et cum ruta cum aceto et nitro et semine agni casti et meliloto et camemilla. Embroce aut sunt sicut acetum in quo decocte sunt ille medicine p prie secundum q diximus ex administratione eius cuz frustis filtri et proprie acetum in quo decocta sunt capparis recēs et sulfur et fructus tamarisci et scolopēdria et semē agni casti et nux cupressi et ruta. Et si uoluerit ut sit cum fortitudine et ut non sit febris ponant in eo ammoniacum et bdellium et similia. Et iterum calamentu et ruta et alusnen et baurac decocta in aceto cum aliq tulo aluminis. Et cibis i illa sit similis ei qui dicitur est in alijs.

CL. xij. de dolore splenis.

Et fit propter uentositatem et inflationem aut propter apostema magnum aut propter solutionem continuitatis: aut propter malitiaz complonis. Et tu quidez iam sciuiti signa eoz et curā cuiusq spēi ipsorum. Et qum dolori nō associat seius nisi in parte splenis apud latus tunc est uentositas retenta inter pan niculum siphac. Et si natura fuerit sicca resoluatur et administretur balneum et si fiat pblomia quus indicet

eam cōmunitas medicorū nisi apud necessitatē paucā.

Gen. xvi. de dispositionibus fieri et intestinorum.

Et est quinq; tractatus.

Tractat. primus de anatomia eorū et solone uētris.

Cap. de anatomia.

Creator sublimis propter pmissionē sue benigne ordinationis in homine et antecessione sue scientie in com modis eius creauit intestina eius que sunt instrumenta expulsionis su perfluitatum siccatū plūū numeroz et inuolutionum et reuolutionū ut sit cibo descendēti ex stō mora conueniens in illis inuolutionibus et reuoluti onibus: nam si creassz loco intestinorū intestinū unum: aut breuis quātitatē separaret cibū uelociter a uētre et esset necessarium homini hora omni sumere cibum se cum dum continuationem et sequeret illud continuatio e gerendi et surgendi ad necessaria et esset ex uno eorū in preoccupatione laboriosa a negotio suo in necessitatibz uite sue et ex secundo in nocumento plūmo et esset dōat malitia et similis bestiāz. **C**reator igitur sumus intestio rum numerum multiplicauit et ipsorū plūma prolonga uit propter hoc inuamentum et multiplicauit eorum re uolutiones propter illud et propter inuamentum aliud et est qd uene continue inter epar et inter instrumentūz digōnis cibi non trahunt nisi quod subtile est cibo su is orificijs penetrantibus in tunicas stōi: imo in tūcas intestinorū et non trahunt nisi quod tangunt. **E**iū uero quod ab eis occultat et submergit in profundo intestini elongati a taceu orificiorū uenaz attractio aut ē impos sibilis aut difficilis: quare subtiliatur est creator in mlti plicando inuolutiones ut illud quod cōtinetur occultū in parte intestini redeat contingens in parte altera et sit posse ordini alij uenaz sugere purum eius quod euasit a ciem primam. **E**t numerus quidem intestinorū est sex. primum eorū est nominatum duodenum: deinde illd quod nominatur ieiunū: post intestinū longū qd no minatur subtile et inuolutum: deinde intestinū quod no minatur monoculum: deinde intestinū quod nominatur colon: deinde intestinū quod nominatur rectū et est ex tale. **E**t ista oīa ligata sunt cum dorso cuz ligamētis stri gentibus ea et secūdu necessitatē situū iporū et creauit sti ora ex eis subtilis substantie: qm necessitas que in eis ē digōnis et penetrationis uirtutis epar ad ipsa plus ē qd necessitas in intestinis inferioribus. **E**t qm illud qd ipsa pūnet subtile est et non timetur ut pungat subām in testini propter suaz penetrationes in ipso et suaz inceslio nez per ipsū et non scalpit ipsū. **E**t inferiora incipietia a monoculo sunt grossa spissa pingua intrinsecus ut sit resistentia feci que non induratur et resoluit nisi propē multitudinez illic et similiter non putrefit nisi quz incipit putrefieri in eis. **E**t super superiora quidez non est pin guedo. **U**erū non uacua fuerunt i creatiōe sua a glu tinatiōe superficiē sue intrinsece cū humiditate uiscosa mucosa que est in eis loco pinguedinis. **E**t intestinum duodenūz pūnuatum est fundo stōi et bz orificiūz seqns stōm et nominatur pōtanarius. **E**t h oio est oppositūz me ri: nā sicut meri non est nisi ad attrahendum ad stōm su perius: similiter illud non est nisi ad expellēdū a stō sub tus et est strictius qd meri. **E**t non fuit necessarius incre atione ipsius ut dilataret sicut dilatatus est meri propē duas res: quaz una est qm res que penetrat in meri ē grossior et durior et maioris quantitatē et illud qd pe

nētrat in hoc intestino est leuius et planius et subtilio ris quantitatē propter digōnem suam in stō et commi stionem spume aqueose secum. **E**t secunda est qd penetrā ti in meri non attribuitur ex uirtutibus naturalibus ni si uirtus una quāuis uoluntas adiuuet ipsam ex parte una et est attractiua. **A**diuuat ergo aperiendo uiam et dilatando ipsam penetrans aut in intestino primo pa titur a duabus uirtutibus quaz una est expulsua que est in stō et altera attractiua que ē in intestino. **E**t adiu uat eam sex que prouenit propter summam cibi: et sit fa cilis propter illud expulsio eius in uia temperate ampli tudinis. **E**t propter hanc rez diuersificatur a meri. **E**t illud qm meri est sicut pars stōi similis ei in forma com positionis sue ex tunicis: hec autē est sicut res extranea adherens ei diuersa i subā tunicaz suaz a duabus tūcis stōi: quū indigeat attractione forti cuius simili non idi get intestinum: propter illud ergo uincens super duas tunicas intestini est uillul uadens in latitudine. **U**erūz intestino recto iam apparent uilli multum longi: qm ē ex intestinis maioris opationis indigeno ad attrahēduz illud quod est sup ipsū adiuuet eis super bonitatem expressionis et expulsionis et egressiōis: nā paucos ha bens est inobediens ad expellendum et exprimendum: et propter illud creatum fuit amplius magne pcauitatis. **E**t create sunt in intestino due tunice propter cōserua tionem in hoc ut non imbibant ipsum corruptio et pu trefactio: ad que duo intestinum preparatum est apud quodlz nocumentum psequens ipsum uelociter: propē diuersitatem duarum operationum in duabus tunicis. **E**t creauit hanc cānā recte creationis extensaz ex stō ad inferiora ut sit initium expulsionis preparatūz. **P**enetratio enim fecis in extenso recto uelocior est ea que est in undoso et sopito. **E**t fuit hec creatio in ipso iterūz iuuatiua intentione alia et est qm quū ipsum sedet rectū dimittit a dextra et sinistra sua locūz reliquis membris circumdantibus stōz a duobus lateribus sicut portioni epar a dextra et sicut spleni a sinistra et reliquis intesti nis et dictum est duodenū: qm longitudo eius est h qti tatis. i. digitorū habentis ipsum. **E**t eius quidem ampli tudo est amplitudo orificij eius quod nominatur porta narius. **E**t pars intestini subtilis quod sequitur duod num nominatur ieiunum. **E**t in hac quidem parte est ini tium inuolutionis et circuitiōis et repletiōis: et q. sit ei uie plime et nominatur hoc intestinum ieiunum: qm ipsū inuenit secūdu plurimū inanitū et uacuum: et cā in hō est pñexio duaz rez: quaz una est quoniam illud quod attrahitur ad ipsum de multitudie chili uelociter sepat ab eo. portio nāq; eius attrahitur ad epar: qm plūz ue naz melaraicaz pūnuate sunt buic intestino qm hoc in testinum est propinquius epari qd alia intestina. **E**t nō est in aliquo intestinorū de ramis melaraice qm est in eo et post ipsum in duodeno. **E**t hoc intestinum constringi tur et detumescit et minoratur in egritudine ualde. **E**t portio alia abluitur ab eo ad illud quod est sub eo de in testinis: qm cholera citrina uenit ex felle ad hoc intesti num et est pura nō pmissa qd est fortitudo ablutionis ue hementer commouens uirtutes expulsuā cuz mordica tione propterea qd lauat et adiuuat ad expellēdū ad in feriora per hoc qd commouet expulsuam. **A**diuuat g ad expellendum ad duas partes simul. i. ad epar et ad i feriora. **A**ccidit ergo propter has dispositiones ut remaneat hec pars intestini uacua et nominatur propter illud ieiunum. **E**t continuatur cum ieiuno

ex intestinis intestinum longum inuolutum reuolutū ba
bens reuolutionem unam post aliam: et iuuamentum in
inuolutione sua et causa reuolutionum in ipso est illud
quod inuimus in capitulis precedentibus. Et est ut sit
cibi in ipso mora et cum mora continuatio orificiorum
uenarum sugentium post continuationem: et hoc intestinum
est postremum intestinum superiorum que nominantur
gracilia et digestio in eis est plusquam in intestinis inferiori
bus que nominantur grossa. Summa. n. operationum
intestinum inferiorum est preparatio fecis ad excrendum
quāuis est non euenit a digōne sicut non euenit a uenis e
paris uenientibus ad ea propter suctionem et attractio
nem. Et continuatur cum inferiori gracili intestino no
minatum monoculum et nominatur ita: quoniam est intestinum
quod non habet nisi unum orificium et est sicut cistis ex quo
recipit illud quod ad ipsum uenit desuper. Et ex ipso
itrum educit et expellit illud quod expellit. Et situs
eius est ad posteriora par et eius declinatio est ad dextrā.
Creatum quidem fuit propter iuuamenta de quibus
est ut feci sit locus in quo comprehendat et non cogat
surgere omni hora qua peruenit ad intestina inferiora
parum stercoris sit concauitas in qua aggreget cū sua
totalitate: deinde expellatur ab ea cum facilitate quā p
pletur feci. Et de eis est quoniam hoc intestinum est initium
reliquarum conuersionum cibi ad feculentiam et preparati
onis suctionis futurę accidentis ei ex mesaraica: licet non
sit in illo illa suctio et est motus descendens et depositus
immo non completur nisi quā euadit ab epate et appro
pinquatur ei cum uicinitate digōnis post digōnem stōi
que fuit cum quiete et uicinitate in ipso aggregato et cō
prehensio uel compressio in re una in qua remansit tem
pore longo quā esset quietus et aggregatus. Sit ergo
proportio eius ad intestina grossa proportio stōi ad gra
cilia. Et propter hoc est necessarium ut approximet
epati ut compleatur ex epate et fiat complementum digō
nis et conuertatur residuum eius quod non digeritur et nō
est conueniens suctioni epatis et ad melius ad quod po
te est ipsum conuerti quā iam fuerit inobediens in stō
et non aduenit ei complementum digōnis propter mi
titudinem materie et precessionem separationis adueni
entem ei quod est magis obediens. propterea quod illud
quod est magis obediens submergit illud quod est inobe
diens: et non iam denudatum est illud quod est inobe
diens. Quā ergo aduenit ei uirtus actiua inuenit ipsius
preparatum et denudatum nisi a superfluitate de cuius
uirtute est ut conuertatur in fecem et est reperta in utri
usque dispositionibus simul: sed fuit in stō cum submersore
alio: et in colon est submersum hoc solum. Et est illud quod
ei permiscetur dignius ut proprie patiat et non uacua
tus est stōus a passione quadam et digōne et preparati
one: propter complementum passionis et digōnis quā
euenit ab impressione agentis. Et intestinum quidem
monoculum est intestinum in quo completur digō ei? quod
fuit inobediens in stō et superfluit a digōne portio et pa
rum submergit ipsum et sepat inter ipsum et inter uirtu
tem agentem in chimo humido: et fiat talem ut parū uir
tutis rectificet ipsum quā inuenit stans et morans tan
ta quantitate qua discernatur eius digestio: deinde sepa
tur ab eo ad intestinum ex quo sugit stomachus illud quod
preparatum est. Quidam autem dixerunt quod intestinum
creatum est monoculum ut moret in ipso chīm ad mū
tificandum ex eo quod remansit in ipso de substan
tia cibi integri: et putauerunt quod mesaraice non ueniunt

nisi ad monoculum. Et isti quidem experimentatores ex
rauerunt in hoc et neque sunt iuuamenta eius nisi illa quod
declarauius. Et huic quidem intestino sufficit o
rificium unum quā non sit situs eius situs stōi secundū
longitudinem corporis. Et ex utilitatibus eius secundū
quod est monoculum est quod ipsum est aggregatum super
fluitatū que si uenirent omnes ad reliquum intestinum
timeretur aduentus colice. Et quā aggregantur in eo
a uia diuertunt. Et possibile est ut eay aggregatio ex
pellat a natura i summa una. Aggregatum enim uelo
cius expellitur quod dispartitum. Et ex iuuamenti eius
est quod ipse est locus eius quod generat in intestinis. s. v
mum et serpentum: nā raro euenit ex eis corpus. Et in
generatione ipsorum est iuuamentum etiam quā sine pau
ci numero et pauca quantitate et hoc intestinum est digni
us alijs intestinis ut descendat in rupturam inguis: quā
non est ligatum neque strictum cum eo quod aduenit ei
de mesaraica non enim aduenit ex mesaraica res quod habe
at magnitudinem. Et continuatur cum monoculo ab i
feriori parte eius intestinum nominatum colon et intesti
num grossum spissum quā elongata monoculo declinat
ad partem dextram declinatione conueniente propter
propinquitatem epatis deinde ad partem sinistram
descendens. Quāq; opponitur lateri sinistro declinat
ad dextram et ad posteriora descendens est. Et illic con
tinuatur cum recto: et quā pertransit splenez coarcta
tur quāpropter in eo qui habet apostema splenis pro
hibetur exitus uentositatis dū non comprimitur super
ipsum. Et iuuamentum in hoc intestino est aggregatio fe
cis et expressio eius et gradatio eius ad expellendum post
subtilem perseverationem fecis ex cibo si fuerit in eo: et
in hoc quidem intestino accidit colica secundum plimū
eius. Et ex ea deriuatur nomen eius et intestinum rectū
est postremum intestinum et continuatur cum inferiori
parte colon: deinde descendit ex eo secundum rectitu
dinem et continuatur cum ficteri subsentatum propter
dorsum alchati ampliatum fortasse simile stō et proprie
eius inferius. Et iuuamentum huius intestini est expul
sio fecis ad exteriora. Et creator quidem cuius essen
tia sublimis est et euenit ei quattuor lacertos sicut sciu
sti. Et hoc intestinum non fuit creatum rectū nisi ut sit
expulsio fecis ab eo facilior. Et lacerti quidem ad
iuuantes ipsum ad expellendum non sunt in ipso: im
mo sunt illi qui sunt super mirac. Et sunt. viij. lacerti.
Sit itaq; hec quantitas sufficiens de anatomia intesti
norum et relatione iuuamentorum eorum. Et non mouetur ali
quid horum membrorum que sunt uia cibi per lacertos nisi
duo extrema. s. caput et est meri et guttur et inferius et est
ficteri. Et adueniunt intestinis omnibus uene et arte
rie et nervi plures nervi epatis: propterea quia indi
gent sensu plimo.

Sed de solutione uentris oīum modorum et causis usque
ad lubricitatem omnium intestinum et colirica passione
et sanguinolenta egōne et fluxu sanguinis ex uentre et ex
pulsionibus rerum ex epate et splene et cerebro et ex cor
pore: et tenasione.

Scias quod omnis fluxus uentris: aut est ex ciba
rijs et cibis et aerē continente: aut ex membris.
Et nos quidem loquimur primum de facto
ex membris. Et factus ex membris: aut est ex stō: aut
ex mesaraica: aut ex epate: aut ex splene: aut ex capite:
aut ex intestinis: aut ex toto corpore. Et omnes illi cōi
cant in causis. Nā aut sequitur illud malitiā psonis

propter debilitatem retentive: aut digestive: aut expulsi-
ue: aut confortatur expulsiva. et totum illud aut e ppter
malitiam complexionis singularis: aut propter malitiam
complexionis cum materia confirmata in intestinis: aut p-
pter conturbationem substantie eius: aut egritudine of-
ficialem: aut ulcus: aut rupturam. Et de facto ab epate
iam nos expediunt? et diximus de eo qui fit propter co-
plexiones eius et apostemata ipsius et oppilationes e-
ius et alia. Et similiter diximus illum qui est ex mesara-
ica. Factus autem a cerebro est ille qui fit propter ca-
tarrum descendente ab eo ad stom. et ad intestina et co-
rumpit cibum et facit ipsum descendere et descendit ipse
met cum eo propter suam lubricitatem et expulsionem
expulsive. Factus autem a stomacho non est totus indi-
gestus: et causa illius est debilitas virtutis retentive quare
non sustinet delationem cibi nisi usque ad tempus in quo
iam digeritur et non digeritur: deinde non potest grada-
re missionem eius et egressionem eius et illud est prop-
ter debilitatem existentem propter malitiam complexionis fri-
gide secundum plimuz. Et est propter malitiam complexionis
calide et huiusmodi et sicce. Et erravit qui existimavit quod fit il-
lud propter phla non aliud et propter complexionem frigi-
dam et humidam. Quis hoc fit superans et hoc e ducens
sua longitudine ad hydropisim. Et est in summo
difficilis curationis cum confirmat. Et multotiens e
ca in ipso remanentia virtutis medicinarum solutivarum ad-
herens superficiem intestinum et stom. et orificijs uenarum stom.
et intestinum. Et hic quibus observat periodos et multoti-
ens adducit ad abrasionem malam et ulcera. Et quibus
fit iste stomachi? propter debilitatem digestionis: quare corrumpitur et appetit expelli. Et quibus fit propter lubricitatem
in stom. factam propter humiditatem: quare non dimittit ipsum
figi ea quantitate qua digeratur et non est hoc in veritate
egrediens ex eo quod diximus. sed nos appropriavi-
mus ipsum cum allatione in distinguendo ad excitandum.
Et hoc plimum quoniam illud perducit ad hydropisim.
Et Hipp. quidem laudavit in ipso eructatione acetosa
quoniam significat paucam caliditatem facientem vapores que-
dam hanc non fit completus postquam fuit mundificatus. Et
quoniam acetositas quibus incidit ut corium a corticibus
ppat stom. et facit acquirere retentionem tunc laudavit per
illum inquantum e significatio et inquantum est causa.
Et quibus fit huiusmodi lubricitas ex ulceribus in ipso aut in eo
quod ipsi uicinatur: quare coicat ei stomus in dolore: aut
propter inceptionem ulcerum et illud in stom. par est. Et
quibus fluxus ventris stomachicus est catarrus in stom. propter
illud quod ipse comprehendit ex hu. malis effusis ad
ipsos ex corpore: quare corumpunt cibum quoniam fit bo-
ne substantie: et fit necessarium ei expellere ipsum uotum
et deponere ipsum. Et si fuerit pars superior fortior non
expellet ipsum et non educet uomitum: immo cum solone
ventris. Et quibus non sit solutio illoz humorum propterea
quod ipsi corrumpant cibum et cogant stom. ad expellendum
ipsum: immo est in ipso uirtus quam abhorret stomus
quare expellit ipsum et quod e cum ipso aut est ipsomet
vult solutiva aut lubricativa aut incisiva abrasiva sicut
facit multitudo cholericæ materie effusionis ad os stom.
et fit illud causa fluxus ventris stomachici. Et quibus fit propter
uentositatem et inflationem que oriuntur et corrumpit
digo et accidit illud quod diximus. Et quandoque fit
lubricitas non propter aliud nisi propter illud quod
comeditur ex debilitate retentive: aut permisso corrup-
pente: immo in comesto prius propter qualitatem suam

immo propter quantitatem. Ipsum. n. quoniam multiplica-
tur vincit uirtutem retentivam et egreditur sicut intra-
uit. Et quibus fit propterea quod corrumpitur. aut propter
multitudinem sui aut propter suam paruitatem sicut sci-
uisti: aut propter malitiam sui ordinis: deinde propter
artificium. Et quibus est solutio ventris stomachica propter
dolores existentes in stom.: aut in eo quod ei uicinatur: quoniam
accidit debilitas uirtutis retentive in ipso et dolores illi
in ipso sunt a uentositate et ab apostibus et a malitia co-
plexionis diuerse et totum illud est in ipso aut uenit ad ipsum
ex eo quod ipsi uicinatur. In facto autem ab intestinis di-
camus in primis illum qui fit ex intestinis. v. superiori-
bus et dicamus quod fluxus factus ex eis: aut est cum excori-
atione. aut est sine excoriatione. Et excoriatio est
dolor abrasionis ex superficie intestinum intrinseca.
Et illud abrasionis aut est materia cholericæ: aut sanguis
nea acuta: aut uirulenta: aut saniosa: aut seculenta. Et
procedit ab ipsis intestinis: aut ab eis que supra ipsa et
peruenit ad intestina. Et epaticus est huius generis: et
iam preterijt sermo noster in ipso subtiliter perscrutat.
Et apostematosus sanior est quam epaticus: et ille qui est
ex debilitate est susceptibilior curationis. Et ex coriati-
o et solutio ventris est splenetica et fellina et epatica et il-
la que est ab ulceribus in stom. et meri: omnia sunt pro-
pter illud a quo procedit materia ad intestina. Sed nunc
sermo non est nunc de illo: immo in illo quod est ab ipsis
intestinis. Et illud aut est propter apostema in intestinis
aut propter mordicationem cholericam aut san. effusus
ex epate uehementis caliditatis aut processionem uene
in superioribus aut inferioribus: aut propter medicinas so-
lutiua uulnerantem intestina: sicut pulpa colloquiti-
aut ex cholera et ulceribus cum putrefactione et corrosi-
one: aut ulceribus sine putrefactione et corrosione: aut
ulceribus mundis aut ulceribus sordidis. Et ipsa aut
sunt in intestinis grossis et sunt magis salua: aut in inte-
stinis gracilibus et sunt prauiora et proprie cadentia
in ieiuno. Et ei quod non sanet ulcus eius nedum quod a ruptu-
ra sua propter multitudinem uenarum ei? et magnitudinem earum
et subtilitatem corporis eius et cursum cholere per ad
ipsum ex felle pretermissionem: et quoniam maxima est malitia no-
cumenti eius propterea quod proximum est membro igali quod
est epas: nam non est ex intestinis aliqd. propinquius ei quam iei-
num. Et medicina est non stat sed ipsi: immo lubricando rece-
dit ab eo. et ulcera quod sunt ex excoriatione secio. Et ex a-
cuitate cholere aut faldedine humoris aut uehemetia fi-
xiois uiscositatis quod quod eradicat uulnera: aut propter eru-
ptionem apostum et reliquias eiones diuersas nocentes per suum
exitum. Et quibus excoriatio melica e eueniens secundum semitam
inceptionis e mortalis: quoniam significat cancerum putrefactum. Et
illa que e in fine febrili e mortalis ualde: quoniam si fiat adhuc
solum melica et propter illa que ebullit sed trahit et hanc odorem aceto-
sum. Et quibus fit vult fortis adhuc et quibus sit in sanitate et
tamen hanc hanc spiritum melicam non sanat. Quod autem non e ei hanc propter
et non ebullit hanc hanc odorem acetosum: tunc e lissimal melica qua
expellit nam et spatium cum ea salit quibus. Et ulcus quod quibus gnat
successione apostum et fit a re iobedierte aut abrasione aut ci-
bo duro excoriantem suo incessu et quibus fit ab humoribus
quod solone educi fuerunt deinde ulcerauerunt. Et tminus
quod temporis generationis ulceris a fluxu cholericum est
due hebdomode. Et a baurachio est mensis et a melico
e quadragiesim? dies usque ad plimum illi. Et multoties quod
pforant intestina hanc ulcera et morit secundum plimum. Et
quibus sunt quidam fortes et laborant aliquo tempore et aggrat

fer in uentre eoz et sunt quasi hydropici: deinde mori untur. Secundus plurimum uero cum uiscus ad hoc peruenit ut egrediatur de substantia intestinoy aliquid quantitatem habens perducit ad putrefactionem et ad casum uirtutis cum punitate sibi et ad mortem. Quo modo. n. nō: cum perforantur et proprie intestina supi ora. Et iam dixerunt quidam qd perforata sunt quedā intestina inferiora: deinde perforata sunt almirach et uēter propter apa accedens in eis indirecto foraminis et communicans illi putrefactioni et nocumento et perforatus est uenter et illic et egrediebatur stercus ex eo et uixit hō et quō sit in summa possibile est tñ de possibili bus longinquis. Et longinquis eo est ut uiuat et fere fundat ad spatium uentris. Dixerunt quidam qñ accidit ut perforent intestinum et uenter in directo ieiuni non sedatur dolor et non figit aliquid in sō et arefit habens illud et aperitur uenter eius et moritur. Et species excoriationis sunt. v. sanguinea et uirulenta et sãiosa et curathia et mucosa et corticalis. Et saniosa est salua et succuritur ei: et multotiens fit ex egritudinibus acutis et febribus adurentibus et tertianis. Et multotiens est eis crisis. Et saniosa quz incipit primicie aut est causa eius eruptio dubellati et apatum in uisceribus quam expellit nã ad intestina etiam est magis in colūis. Et ista pars non est uere stōatica et multotiens nocet sō et facit accidere in ipso corruptionē in fine rei. Et multotiens sequitur ipsam fluxus uentris saniosus et n̄ retinet et est plurimū illi? pus saniosum et qñz admiscetur ei sanguis. Quod si illud non est causa eius et non ē in membris interioribus apostema maturum quod erūpat tunc fit ex parte cancri putrefacti in intestinis et nō est sanitas propter multitudinem eius quod coniungit et paruitatem eius quod inuenitur d̄ quiete propter difficultatez egritudinis in se ipsa. Et uirulenta autē aut est a liquefactione: aut a refudatione apatis existentis in uia maturationis et plimū ipsius non est cū stomatica. Et sanguinea at alia ē euēiens subito et alia est euēiens paulatim. Et prime quidem causa est apertio uenarū et secunde resolutio singularis: et quz non associat ei dolor aliquis tunc non fit ex apostematibus: immo ex alijs et proprie cum associantur cum illo signa alia. Et qñz fit ex intestinis etiam sine dolore cum est secundus semitam apertionis orificioz uenay eoz sine causa alia et est incoluior. Et cum fuerit hyems sicca septentriōalis: deinde successerit ei uer pluuiosum meridionale et estas pluuiosa multiplicabitur fluxus san: ex uentre. Et similiter qñz hyems est austria et uer boreale pauce pluuię et proprie in corporibus hu. et corporibus mlie rum. Et qñ uenit estas post uer boreale et hyemē austri nam multiplicatur solutio uentris et excoriatio et ē causa eoz multitudo catarroy. Et qñz multiplicatur fluxus san. per uentrem in regionibus meridionalibus et cum exufflationibus austrinoy et multitudine pluuię: ppter ea quia mouent materias et mollificant poros et ppter catarros saluos. Fluxus autem san. per uentrem q est post solonem cholerica et excoriationem cholerica et est cum dolore est malus et proprie qñp recedit alcurathi: deinde uenit sanguis purus illud enim significat qd est super corpus intestinoy. Et Alcurathi uero ē ab aliqua abrasione tunice intestinoy. Sed mucosa est propter humiditatem grossā. Et qñz accidit fluxus uētris mucosus in febribus compositis. et species febriz quā dicā in capitulo suo in febribus pestilentialibus et plimū

quidem fit in pestilentialibus et est spumofus. Et corticalis aut qñz fit ab ulceribus sibi et eg: editur cum solone uentris sed non est illic excoriatio. Et qñ est cū excoriatione est ab ipsis tuniciis intestinoy. Et significat qd fit de grossis temp pp grossitudinez et in pluribus per maiorem. Et qd fit de subtilibus per contrariū. Et cortices isti egrediuntur apud eleuationē ad ascellam et est plurimum exitus eoz cum fit clistere lotium. Inquit. Hip. Solutio uentris grossa mēlica n̄ sanatur. Dicit. Hip. cum est eūo similis aque: deinde fit similis unguēto est mala. Et cum accidit post hydropisiz solutio uētris euēiens ab apate epatis que est mala et egefit sanguinolenta tunc solutione educitur aquositas et non abscondit. Inquit omnis fluxus uentris post egritudinem subito est malus significans mortē propinquā. Inquit. Et qñz fit cum hydropisi egō sanguinolenta que non absconditur et neq sanat qñ non solutione educit aquositas: immo solutione educitur illud quod debilitat corpus. Et qñz perducunt excoriatio et ulceratio intestinoy ad hydropisim. Et si aliquis habet cum punctura spasmus et uomitum et singultum et conturbatio nem rōnis significat mortem. Et in li. Hip. qui habet dysenteriam et apparet post aurem eius sinistra res nigra similis herbo et accidit cum hoc sitis uehemēs moritur in. xx. et non tardat et non euadit. Illa aut que fit ab intestinis absq excoriatione et absq causa eoz que sunt super ea cōicat lubricitati stōatice in causis. Sed que facta est a corporibus ulcerum in eis plimū ea que est in sō: immo quasi non est nisi in eis. Et si aut fuerint eradicabiles et materia faciens eas n̄ cessauerit curare perducit illum ad excoriationem sanguineam proculdubio et ad fluxum san. per uentrem fortem et cōicat ei in causa cōicantia uirtutis medicine solutiue ad orificia uenay que sunt in eo et superficiē eoz et facit solutionem. Et illa que fit a debilitate intestinoy et sibi nominatur materia uentris et plimū cause in hoc est debilitas et ulcera et cōpora eoz. Et qñz accidit ut congeletur aliquid h̄ san. effusi in uentrem. Et significant illō frig? extrēitū subito et festine et inflatio uentris et casus pulsus et peruentio ad sincopim. De ea autem que est ab intestino recto et est intestinū sextum alia ē que ē euz dolor et nominatur zabir et est dolor extensiuus et abrahuius in intestino recto et alia ē q est sine dolore. Et cā alzabir: aut est apostema calidum ex quo currit aliqd: aut apostema duruz: aut mollificatio lacerti: quare egdicitur cum eo anus: aut tensio ex q accit spasmus quaz phibetur lacertus retentius in parte ani ab operatōe sua: aut superflua salia: aut baurachia: aut chimus grossus aut cholera ingrediens: aut frigus adueniens mēbro aut longitudo sessionis super duruz: aut grossitudo eius quod egreditur de fece et durities eius: aut hemorrois: aut fistula aut ragadia: aut rugitus: aut corrosio: aut grauitas sensata. Et plimū quidem fit ex hu. mucoso et postq fuerit mucosus fit curathi: deinde pūcta san. Et qñz egreditur cum zabir aliquid qd ē sicut cāo fm qd dixerunt quidam sed. S. elōgauit illud. Et zabir quidem plurimum accidit hñub? phsa putridum: nam putrefactio eius relinquit uestigia in intestino recto apud incessionem suam omni hora. Amplius est uiscosū adherens nociuum. Et qñz cogitat eger q in ano suo sit sal puluerizatus propter baurachitatez eius. Et zabir facilius est illud quod non succedit dysenterie aut generatur a dysenteria. Et qñz accit ut spasmefan?

A tota
corpore

et rectum: aut tendatur: quare accidit lacerto ut nō re-
tineat illud quod uenit ad euz sicut accidit ei ut spāme-
tur et non potest facere descendere quod supra ipsum ē
ad eum. Illa autē que fit ab ano sine dolore est san. non
aliud. Et plurimum quidem eius est secundū semitaz q̄
nā expellit superfluitates ex corpore. Et coadiuuat ip̄s
in corpore cause superfluitatum ciborum et retentiō euz
sus: aut incilio membrū: aut dimissio exercitiū: aut reliq̄
que dñr in locis suis. Et ille non oz ut retineat nisi tie-
atur casus pulsus et uirtutis. Hic ergo sunt species cur-
sus intestinalis intestinoꝝ sex. Factus autem a toto cor-
pore aut est secundum semitaz crisis: aut fortitudinem
uirtutis expulsiue: aut secundū semitam casus uirtutis
reten tiue sicut accidit timenti q̄ statim supueniat et ha-
benti p̄bisi in fine uite sue aut secundum semitā lique-
factionis et incipit subtilis: deinde fit turbida et fit fortis
fames et cadit uirtus et accidunt febres: et qñz accidit
nausea et difficultas urine et uetositas et rugitus et tene-
brofitas coloris et frigus extremitatum et ericatio lin-
gue. Aut secundum semitam conuersionis humorū ad
corruptionem propter febres malas et uenena nocētia.
Aut secundū semitam expulsiōis repletionis uehemē-
tis propter illud quod scis ex dimissione etionis: aut re-
tentione cursus consueti: aut abscissione membrū: aut di-
missione exercitiū: aut paucitate solonis ex corpore et re-
liquis que sciuit. aut propter compositiones nauseati-
ue satietatis plurime in uicibus pluribus et redit secun-
dum semitam egritudinis acute et est de summa colirice
passionis: aut secundū semitam prohibitionis nutrimen-
ti propter oppilationes i uenis et alijs. **C**olirica at
passio ē mori matieꝝ cōputarūz nō digestaz ad sepatiōez
ex uia intestini redeūtiū ad ipsū a corpe secundū acuitatē
et laborē expulsiue: cibi nāz qñ nō digerūt ualde pueritū
tur i hūores nō puenientes corpori et mouet nā ad ex-
pellendū eos a corpore qñ grauet si ipm ex pub̄ cum
spetib̄ uomit cholericū et aquosū et erugiosū qñz et spe-
tieb̄ fluxus uentris. Et illa colirica passio ē cā ē corru-
ptio cibi in colūtiū est ea ē est frequentia corruptionis
p̄ corruptionē. Et colirica qd passio mala incipit in p̄-
mis cū lenitate: deī accidit dolor et pūctura in uentre
et in intestinis et dilatur et ascendit ad stōz pp multitu-
dinē ē qd nocet ei ex hūorib̄ acutis uetib̄ ad ipsū et
scdm plurimum sunt fluxus uentris et uomitus fil. Quz
ergo expellunt ē mōdificantur hūores corporis pp illd
qd scis ex causis. Incipit ergo cum fluxu uetris cho-
lerico: deī aquoso puro molli fetido: deī qñz per-
ducit ad fluxū uentris q est sicut lotura carnis recentis
habentem odorem pinguedinis et ad curathiū dñi pdu-
cit ad mollificationē pulsus et spāsum et sudorē frigidū
et ad mortē. Et i habentibus qd coliricam passionē m̄-
tiplicatur sitis et quotiens bibunt aquā calefit i stō eo-
rum et uomunt eā. **E**t tollerare sitim confert eis. et
multotiens accidit eis destructio pulsus scd̄z semitā cō-
pressionis et lesionis pp cām accidētium sequentiū ma-
lignoz. **Q**u ergo quiescunt accidentia redit pulsus
Et ille qui consuetus est incurrere coliricam passionē
non h̄z ex ea timorem sicut ille qui non asuetus est ea: et
ē i infantibus plus. Et colirice qd passiones plurimuz
non accit nisi in estate et autumno pp debilitatem digō-
nis i utrisq̄ et minoratur in hyeme et uel. Et qñz multi-
plicatur euentus colirice passionis ex potu aque fide i
ieiunio sequente cibum grossum precipue in comestiōe
granorū pinee et chrysomila et melones s̄ ex eis que cō-

mouent coliricam passionē. **E**t multotiens quidem
restringitur colirica passio et decliat materia subito ad
membra urinez et accit ardor urine. **F**luxus at uentris
eueniens pp phibitionē penetrationis cibi est oppilati-
uus. Et ille qui nominatur fluxus uentris factus cum
periodis. Et illud est qñ uene oppilate replentur i tē-
pore noto usq̄quo euentur deinde euentur reducendo
et in eo qui est inter utraq̄ dispō est sicut sana. Et plu-
rimum qd est inter paroxysmos est. xx. dies. Et qñz ante
cedit aut tardatur prop̄ illud qd scitur de causis. Fa-
ctum autē propter cibum iam semel dixim⁹ in stō. **U**-
rūti non est maluz si iteremus illud et addamus ueloci-
ter. **B**icamus itaq̄ q factus ex cibis: aut ē propter eo-
rum paruitatem: quare corrumpunt in stō ignito sicut
sciuit. Et non recipit eos nā aut pp grauitatem eorū
et: qz descendunt aut pp eoz mordicationē sicut cepe:
aut pp p̄tutē uenenosā sicut in fungis: aut pp uelocitatē
puerfionis ad corruptiones sicut lac: aut pp uehementi-
as subtilitatis eoz. qz reludant et nō retinent apd porta-
nariū: aut pp ipsoꝝ hūiditatē et eoz uiscositatē: qz lubri-
cant: aut pp multitudinem motus sup eos: aut pp mul-
titudinem pot⁹ aque p̄ ipsos: qz subito deponit eos et lu-
bricare eos facit: aut pp multitudinē ē qd repit de hūo-
rib̄ lubricantib̄ sicut p̄late et abstergentib̄ sicut chole-
ra: aut qd est cib⁹ turbat⁹ et est illic q est plurime q̄rita-
tis et pauci nutrimenti sicut s̄ olera: aut pp ordinēz ne-
cessario faciētē lubricationē sicut p̄missio cibi lenis fa-
cilis digōnis lubricantis et postremitas cibi siptici cō-
pressiui. **A**ut postremitas eius q est uelocis puerfio-
nis: qz corrumpitur et corrumpit qd sub eo ē et uocat
nāz ad expellendū. **F**act⁹ autē pp aerē circundatēz est
qñ aer p̄tens calidus resoluit: quare exiccat et frigul
aggregat: quare p̄stringit et auster et multitudo pluuiay
et regiones meridionales soluit uentrē. Et qñz ē uento-
sitas cā fluxus uentris p id qd corrūpit de digōne et mo-
uet de cibo. **I**nq̄. **H**ip. alibeca accit diaria plurima p
alibeca intelligit illos q nō possunt p̄ferre the: et cā in
hoc est q hūiditas dñat si mēb̄ ipsoꝝ neruosa et si stōs
eoz cū cōitate cerebroꝝ eoz: aut pp cerebrū et aliud. et
isti et oz ut soluant euz facilitate. **I**nquit. **H**ip. q est in
pueritia lenis nature aut dure est apud senectutē cōrio:
s̄ q est lenis nature semp in adolescentia nō puenit ei in
senectute assiduatio eius. Et ois fluxus uetris q fit p̄ egi-
tudinez uehementez accidens subito est significatio mor-
tis: qñ significat corruptionē subitā. **D**ia inter illū q
ex illo lubricatiū est et int̄ stōi lubricitatē significat di-
gestio pauca q est in cibo: qz descendit a stō nō mo-
rat in intestinis inmo procedit ad exitū. **S**i uero cā ē
est ule⁹ significat ip̄s excoꝛiatio et illud qd egredit de si-
gnificationib̄ ulceꝝ. Et si est p̄legma uiscosum signifi-
cat ipsuz et p̄la qd egredit cū eo et uentositas et rugit⁹
in uentre cū q̄sentē lubricitas rei grauantis. Et in ul-
cerib̄ p̄ dolorē sub loco stōi q si fuerit lubricitas non
ab ulcerib̄ n̄z a p̄late: imo pp malitiam p̄p̄onis signi-
ficabit illud priuatio exit⁹ signoz ulceꝝ et p̄latio. Et si
gule⁹ qñ accit habentibus fluxus uentris et prope hūi-
b̄ zabir est significatio mala significans siccitatē facien-
tem arefactionē. Et qñ cibat hūis uentrē debile et nō ad-
dit pulsus et tunc cures euz. Et hūis uentrē morit pau-
latz cū casu pulsus et sit uermiculofus aut foricans
et est euz h̄ uiu⁹ et intelligit: dñi destruit pulsus eius ipo-
uiuo: dñi morit Et scias q ille q egerit species diuersas
s. cholericū et spumofū et species pingues et nō debilitat

nō oꝛ ut ipsius pstringas ⁊ pducas ipsum ad egritudines
difficiles ⁊ egritudines malas fraudulentas.

C. ij. de signis.

Sicilicet qd qñ fuerit urina in febrib⁹ cholericis al
ba cuz incolūtiāte signoz in fixatione rōnis ⁊ dfe
ctu soda ⁊ similiū tunc caue excoꝛiationez intestinorū.
Amplius dīa int cerebralē ⁊ stōaticū est qm̄ stōaticus
ordinē nō hz nꝛ horas p se ipsū in quib⁹ crescat: immo
est fm̄ regimen: nā si digestiua est debilis egredit sine di
gestionē. Et si sunt retentiua et expulsiua sūt dōbilis egē
ditur uelociter. ⁊ nō egredit plimū subito: imo frequē
tatur eleuatio paulatī ⁊ plimū e⁹ est ex frigore. Et si est
debilitas in non digestiua egredit qd egredit non pua
tuz digōne tota: imo egreditur hñs digōne quādā scōz
tēpus more in stō. Et cū illo qd ē a lubricitate hūorales
egrediunt hūiditates: cuz illo qd qd sit a lubricitate ulce
rosa: aut bothoria sunt signa ulcerū stōi ex uomitu corti
cali ⁊ bothor in ore ⁊ dolore. Et. Hip. qd iaz dixit illis
q intestinox lubricitatem hñt uōitus ē malus et b iudi
ciū occultā hz cām. **Cerebralis** at plurimū est post
somnia longū et est conseruās paroxisimos ⁊ cuz eo sūt
signa catarroz ⁊ corruptionis cerebri. Et i li algarab.
Quā apparet in lubricitate intestinorū si colas aliquid
sile ciceri ⁊ prouocatur urina ⁊ multiplicatur moritur
eger in ipsa hora. Epatici uero signa iā dixim⁹ in caplo
egritudinū epatis. Et sūt e⁹ qd sit ex melarica. **Plu**
rimū at spleneticū est melancholicū ⁊ iā dixim⁹ in ca
plo suo. Infeculento at iā diximus qd in illo sit de si
gnis malis ⁊ saluis ⁊ distinxim⁹ ipm̄ ab epatico. Et illd
p id qd scitū est qd est apd dolores e⁹ ⁊ dispōnes ipsius
egrediētes a nā in caplo egritudinū splenis ⁊ in hoc ipso
⁊ qum dicte sunt expulsiōes epatice. Intestinalē autē
q sanguineus est ⁊ q n̄ ē sāguine⁹ significat dolor intesti
nox ⁊ punctura ⁊ diuersificat ab epatico p illd qd scis
ex hoc qd ille ē pl⁹ ⁊ hz paroxisimos ⁊ uices ⁊ ois paro
xism⁹ ē detior illo qd est an ipm̄ ⁊ manifestior ⁊ e⁹ nocu
mētū i supiorib⁹ corporis ē uehemēt⁹ ⁊ signa corrupti
ōis epatis cuz eo sūt magis appentia. Et scias qd disposi
tio doloris ⁊ pūcture ⁊ alcurathi ē magis ad qd redit
Scias ergo qd qñ inuenit qd est ex intestis pculdubio
hz cū e⁹ pūctiōe qñz sit ēt ex intestis ⁊ excoꝛiationē ⁊ flu
xū san. puri ab intestis significat ēt dolor ⁊ pūctura. Et
qñz ē flux⁹ san. ab aptōe uenaz ⁊ ē cū eo excoꝛiatio qñ
exulceratio sit. Et qñz est exulceratio in p̄mis: deñ se
qē ipz flux⁹ san. Et significat qd ipse ē intestinalis alcura
thi ⁊ abrasio. Et qñz est ulc⁹ eradicabile adhuc: qñ n̄ ap
paret alcurathi nisi p⁹ horā hz ē lubricitas dolorosa i lo
co noto ⁊ est gñitas eius qd egredit pauca ⁊ prinuata
⁊ longi tēporis: ⁊ exitus corticuz in fluxu sine excoꝛiati
one significat qd est in stō. s. in eo qd seq⁹ ipsū ⁊ significat
ipsum dolor stōi ⁊ illud qd scit in suo ca. Et scias qd al
curathi ⁊ excoꝛiatio sūt due significatiōes ultie ad signā
da ulcera ⁊ quādo sūt cū b⁹ fetidi odoris significat corro
sionē ⁊ si sūt cū illo fetore melice timef qd sit cancer. Et
scit locus ulceris: aut lesionis p exitū san. ex eis. Et ex
loco doloris ut sit sup aut sub eo et ex eo qd est sup do
lorē: nā dolor graciliū est uehemēt⁹ cōicās mēbris supi
oribus. Et ex corticib⁹ an sint subtiles aut grossi qm̄
grossi sēp sūt a grossis ⁊ subtiles scōz plimū a grossis ⁊
parui sūt ex gracilib⁹ ⁊ ex permissione qm̄ uehemēt⁹ p
missio cū eo qd egreditur significat qd ulcus est in stōzi
bus ⁊ sepatū ab ea significat qd ipsū est in inferioribus ⁊
mstoties sit i illo qd ē i inferiorib⁹ ⁊ i ano ut sāguis e⁹ egē

dial ante egōnem. Et ex tēpore qd est inter dolorem
⁊ ascellationez: qm̄ si est tēpus prolixum tunc ē i gra
cilibus. Et ex dispōne eius qd ipsi associat ex egōne:
qm̄ si est chilofuz aut simile aque carnis tunc est in gra
cilibus. Et ex fetore qm̄ illd qd descendit ex gracilib⁹
est magis fetidum. ⁊ ex dolore: qm̄ dolor eoz est uehe
mētior. Et ex san. qui qñz egreditur: qm̄ est i gracilib⁹
lauatiuus non pmissus cum ipso stercore. **Et scias**
qd qñ egritudo est ulcus ⁊ est chronica ⁊ illi qd egredi
tur est gñitas amplius non est dolor sensatus tūc ulcus
est plime sordis. Et dīa qd int ulc⁹ sordidū ⁊ corrosiū
est qm̄ corrosiū est uehementis doloris ⁊ qd egredit
ex eo est uehementioris fetoris et est decliue ad nigredi
nē ⁊ minus et ex sordido est uirulentū aquosū et est de
cliue ad albediez ⁊ est grauis odoris: ⁊ qñ egredit post
alcurathi san. plimū significat qd ulcus profundatur
⁊ egritudo sit fortis ⁊ finitur illd qd est si faciem intesti
norū ⁊ peruenit ad partem intestinorū ⁊ multotiens si
unt post apata que preterierunt ulcera ⁊ significant per
dolores eoz ⁊ reliq⁹ que dicta sunt de signis fm̄ qd ipa
sunt apata. Et multotiens quidē sūt ulcera pp causas
alias ex eis que diximus. Qnod si excoꝛiatio ē pp ap
tionem uenaz precedit eam eūo san. puri cuius est per
missio quedaz. Et qñz est cuz ea dolor ⁊ qñz non ē cuz
ea dolor. Et qñz sunt cuz ea periodi sicut sit etiam i ea
que non accidit ex intestinis ⁊ antecedūt ea signa replō
nis. Et si fuerit ab hemorroidib⁹ ⁊ rebz cancerosis in
superioribus intestinis putrida erit ⁊ cū ea erit sāguis
niger ⁊ fiet paulatim prinuā secundum replonez corpo
ris ⁊ eius eñones. Et si fuerit ab hūoribus falsis ⁊ bau
rachis: aut grossis uiscosis significabit ea eūo earū pre
cedens ⁊ euentus uentositatis et rugitus ⁊ priuatio ti
cture in egōne ⁊ illud quod sentitur de re eradicata ex
loco ⁊ erit dolor. q. inseparabilis qui non permutat
ad horas ⁊ sentitur cū ea quāsi grauedo ⁊ admiscetur
alcurathi p̄bā. Et si fuerit a cholera excoꝛiatio eius si
gnificabit eaz eūo ipsius precedens ⁊ permissio alcura
thi si fuerit aut egōne corruptionis tincture eius ⁊ sūt
melliam malā ⁊ saluam significant precessio illius ordinis
mellie. Et permissio ad illud qd egreditur acetosa i or
dine bulliens si terrā: aut feculenta nigra non acetosa in
odore n̄ bulliens super terram ⁊ est cum ea p̄turbatio ue
hemens ⁊ qñz perducit ad sinopim. Et scias qd si cau
sa dysenterie est stans adhuc ⁊ egreditur cū alcurathi p̄
bi gñia cholera aut mellia aut sāguis calidus aut p̄bā pu
tridū: aut uitreū: aut stercoꝛis siccum tunc egritudo est i
uia additionis pp inspabilitatem cause. Qd si abscedi
tur illud ⁊ remācant alcurathi et abrasio ⁊ similia tūc
ea iaz abscessa ē ⁊ remānsit causatū ⁊ ipressio proueniē
ab ea: quare oꝛ ut tu intendas ipm̄ solum cum curatiōe
Et signum fluxus stōi sanguinei est qd facit sequi excoꝛi
ationem. dolorosam: aut fluxus frequentē dñde destru
itur cū eo appetitus ⁊ subuertit aia ⁊ perducit ad abra
sionem ⁊ alcurathi ⁊ interficit multotiens. **Factus**
autē subito sine dolore plimo ⁊ absq⁹ nocumento sequē
te ipsum in appetitu ⁊ alijs est saluus ⁊ si est a grossitu
dine fecis significabit ipm̄ dispō fecis ⁊ eius euentus cū
incisione fecis super ipsum ⁊ sedatio doloris qum leni
tas adest nature. Et multotiens egreditur succus sepa
tus a fece qñ ingrossat et alieniatur pp causā que eric
cat ipsam ⁊ existimatur qd sit fluxus: quare retinetur ⁊
in ipso est mors. Et signum illius est ut nō sit aliqd ei⁹
qum lenitas est nature et sepatio fecis et ut antecedar

sex: deinde egreditur post illud fecis paruz. Sed diuifio illa que est ate ipsum et plimum ipsius egreditur ate fecem que exoriat. **B**ia at que est inter illum qui lubricatus est et inter lubricitatem stoi significat digō pua existens in cibo: et qñ descendit a stō non moratur in intestinis: immo procedit ad exitum. Si autē causa eius sint ulcera significat ipsum exoriatio cum eo qd egreditur de significationibus ulcerum. Et est illic pblā uiscolum significant ipsum et pblā quod egreditur cuz eo et uentofitas et rugitus. Et in pblatico sentitur lubricitas rei grauanti. Et in ulcerofo sentitur dolor sub loco stoi. Et si est lubricitas non ab ulcerib⁹ n̄ a pblate: immo propter malitiam pponis significat illud puatio exitus signorum ulcerum et pblatis. **O**ppilatiū autē et liquefactiū significant cursus in se ipsis et denudatio significationū necessario facientuz fluxum super ea et inflammatio corporis et caliditas eius et committantia sebris minute et diuersitas coloris et eēntie et fetor odorif. **Q**ui ergo ex liquefactione est uirulentus aquosus: Et qui est ex liquefactione adipis est uirulentus grossus si cut in ulceribus cum pinguedine et colore diuerso: deinde sit eius eēntia adipis absq diuersitate in substantia sua neq in essentia sua. Et similiter est dispositio liquefactionis carnis rubee nisi qz priuat pinguedine et ē postremum eius seculenti coloris. Factum uero a superfluitate et repletionem quā natura expellit ex corpore propter illud quod dictum est de causis attrahentibus superfluitates et repletionem significant cause. **E**t qñ significat ipsius quod eūatū est sāguis purus mundus cū mltitudine sine dolore: et nō facit sequi mollificationem et debilitatem et hz paroxysmos. **A**lzabir autē diuisiones significant illud quod egreditur ex eo quod uidetur. et cause reperte ex frigore adueniente aut ex sessione super durum aut ex hemorrhoidibus et ragadijs et alijs et quod precessit ex fluxu et exoriatione: aut nō precessit. **E**t sicut errant quidā in ipso si fuerit illic sex retenta ledens et dolorem faciens et mittens succum existimantes quod est cursus zabir. **S**it errant quū qñ egreditur curatbi sic pblā et existimatur qz sit zabir pblatiū nō ergo uidecipiaris in hoc immo oz ut attendas causā ex omni parte secūdū q sciuit. Et dīa inter ulcera et ulcera intestinorum que sunt super ipsum est qñ in illo quod fluit ex recto est fetor aut nō est in eo fetor. **E**t qñ accidit habentibus ulcera intestinorum et habentibus fluxum san. ut coaguletur san. in uentre eorum scias signa que diximus in ca huius egritudinis ex iflatione uentris et frigore extremitatum subito et ex casu uirtutis et pulsus. **Q**uz ergo accidit illud tunc scias qz quū ego nigra facta ab adustione tendit ad uiriditatem tunc iam natura incipit succurrere: quare sit uiridis dei de citrina post stat. Et scias qz qñ egeruntur res pluz numero et existimant quidā qz sit curatbi pp apostema et ulcera intestinorum et illud non est nisi cuz punctura: illd ergo non est curatbi: immo superfluitates humoris. **E**t scias qz si quis habet fluxum uentris et stringitur et ipse remanet secundum dispositionem suam et non aduenit ei fortitudo sua tunc causa in hoc est qz corpus ei⁹ nō recipit cibum. Et scias qz in illo qz ascellat in die plusq in nocte immo accidit ei ut ascellat quotiens sumperit appetitus eius in die. Causa est debilitas stoi eius. Et quū in nocte est plus tunc causa est debilitas epatis et qz remittit cibū ul aliū. Et scias qz mltotiens succedit ascellationi p hoc qz ipsa extrahit subtile et dimittit spif

sum colica uehemens.

C.ij. de cura fluxus uentris absolute.

Ico in primis qz p̄ ut iuuent se medici cum eo quod dicitur in caplo superfluitatis fluxus uentris ex medicinis ebibitis et legant illud in caplo cum hoc caplo. **A**mplius dico qz fluxus uentris prohibet in quātum est fluxus cum stipticitatem facientibus et ingrossantibus materias et facientibus glutinationes. Et qñ necessaria sunt narcotica. Et itez qñ curatur fluxus uentris cum diureticis et sudorem facientibus et dilatantibus poros et uomitum facientibus omnia nāz hec mouent materiam ad contrariā partem fluxus uentris. **Q**uod si misceatur fluxui uentris caliditas ponatur cum eis infrigidantia: aut eligant ex eis ifrigidantia in quibus sit stipticitas et administret dilatantia poros et sudorem facientia corpori exterius. Si autem ei admisceatur frigus ponantur cum eis calefacientia et eligantur ex eis calefacientia in quibus sit stipticitas. Et tunc sunt plurimum necessaria calefacientia: quū digestiua est debilis: et cum est oppilatio ex hu. uiscosis et iuuant se cum eo quod dī in caplo debilitatis digestiouis et tunc plimum sunt necessaria infrigidantia: quū retentiua est debilis. et caliditas qñ adiuuat ad retinēdā naturam per hoc qz facit penetrare cibum uelociter et per hoc qz prouocationem facit et facit sudare: et qñ facit uinum purum antiquum hoc. **Q**ñ. n. ille qui habet fluxum uentris bibit uasa terrea plena huiusmōi uino. **S**unus post aliud ita ut sit semper ebrius. q. et retinetur natura eius. Et scias qz dormire est ex rebus magis iuuatuis ei qui hz fluxum uentris. Et qñ fuerit cum fluxu uentris tussis dimittat illud in quo est acetofitas uehemens et stipticitas et sit contentus eis in quibus non est illud ex cibarijs et cibis: ergo eligat frigida et facientia glutinationem. **E**t illud in eo quod est dux et i eo est confortatio corporis eius qui cibatur eo sicut sūt alfauch. et nocet eis omne quod liquidum est ex sorbitionibus et iuribus. Et scias qz alrobub dulcia multoties nocēt cōmouendo sitz. Et ex retinentibus fluxū uentris sunt balneum et fricatio p hoc qz dilatāt poros. Et multotiens attrahitur materia ad exteriora corporis ex unctionibus et fricationibus. Et ex eis sunt olea calida si cut oleum anetinum et similia. Et ex retinentibus fluxū uentris est positio uentofaz super uentrem: iā. n. exper tum est qz uentofe posite super uentrē eoz qui habent fluxum uentris et exoriationem quū dimittuntur quat tuor horis restringunt. Et nos iam experti sumus illud. Et ex retinentibus fluxum uentris sunt empla superposita stō et intestis facta et ex calefacientibus stipticis et ex infrigidantibus stipticis s̄m necessitatem. Et ex retinentibus fluxum uentris: quū cā eius est hūor effusus ad stōm et intestina et faciens descendere cibum et soluens ipsuz et eūans eū et cuius eūoni adheret ut sequitur euz hūores est: qñ qū finit illud et eūat alleuiatus est modus regimis quūqz admistras medicinas tunc icipe cū singularibus: si uero non ualent: tunc tende ad pposita. Et restrictiue quidem aut sunt exiccatiue dīccatiue: aut p̄stipatiue aut infrigidatiue inspissatiue aut glutinatiue oppilantes poros ex quibus emanat. Et medicie singulares s̄e absolute: aut s̄m vtutem retentiua sunt sicut balause et galle et acatia et rose et gummi arabicum et luti sigillatum et luum armenum et hypodistidos et spodium et proprie assatum et ppe p̄dituz cū cāfora et fructus tamarisci et grana granatorum et sumach et almirberis

equales et doses sit usque ad .3. i. Et iterum opium sanda-
 raca et minutum tus myrrha crocus datur in potu ex
 eo due pilule sicut cicer. Et convenientius illo est illud
 quod. 82. castorei opij storacis liquide seminis hyusqui
 ami albi myrrhe croci assari turis ameos partes equa-
 les conficiantur cum melle dispumato et sit dosis sicut
 nabac. Et iterum merdalengi quarta. 3. i. coaguli. 3. 5. ol-
 sis adusti gallaz ana. 3. i. opij danich unum. Et iterum
 acatia et gallaz et opij gummi omnium ana pars. i. fiant
 ex eis troisci. et iterum narcoticum ad bibendum et
 stringes in duobus diebus. 82. ameos et seminis apij et
 corticum granati acetosi et gallaz et saune partes equa-
 les omnium opij partem. 5. terantur omnia sicut alcohol
 et sit dosis eius ex. 3. i. usque ad auz. i. in mane et tantunde
 in sero. Et puer ex uno danib usque ad duos danich. Et
 ex medicinis fluxus uentris que conueniunt ei qui cum
 fluxu hys tussim sunt sicut myrtus et mastix et gummi a-
 rabicum et tus et psilium assatum et spodiuz et castanee
 et nux et auellane assate. Et omnino oportet ut def il-
 lud in quo non est acetositas et puncticitas uehemens: im-
 mo oppilatio et confortatio. Quod si non fuerit excusa-
 tio dentur pontica deinde consequenter exhibeantur
 electuaria lenificantia pectus. Et multa quidem ex ele-
 ctuarijs factis ex papauere et dragaganto et gummi et xi-
 locaractis et fructu myrti et amili assati et mucilagine re-
 rum que prius assantur deinde ingenies in extrahendo
 earum mucilaginem que contingunt inter utraque res. In
 cibis uero eorum os ut non sit mordicatio neque salsedo prima
 neque acetositas nocua et moueat uirtutem expulsiuam. et
 hoc est sicut illud quod de lacte decocto cum lapidibus
 ignitis diximus et proprie illud in quo extinguitur fer-
 rum aliquoties. Et melius illo est lac acetosum abla-
 to butyro cum rizi aut milio assatis. Et experietur sum-
 ma eius quod digeritur. Cum ergo non digeritur ali-
 quid sumatur acceptio minor eo. Et de lacubus deco-
 ctis fortius confortans est lac uaccinum. Et quod ex
 eis conuenientius est calefactis est lac caprinum cum hoc
 quod ipsum est magis stipticum. Et lac acetosum est melius ca-
 lefactis quam non acetosum. Et sicut medulla simlaginea as-
 sata infrigidata ericcata. Et sicut panis cuius farina et
 secta est cum aceto facta pascit ualde. et est calefactis ultimis. et sic
 les decocta in duabus aquis effusis super eam: deinde de
 coquantur in tertia donec in spissetur et acelescat: aut non
 acelescat et sicut illud quod sit acetosa. Et acetosa autem
 sunt sicut illud quod sit ex sumach et granis granatorum
 et tortellis in coriandro et quibus ponit in eo rizi. Et sicut
 decocte cum aceto sunt bone eis. Et ex cibis eorum que
 comeduntur et sunt in se ipsis curatio bona: est ut sum-
 tur ex sauech ordeii pugilli. 5. seminis papaueris pugil-
 li. i. et corticis papau. pugilli. i. decocti ualde et colat et sicut.
 Et si acetosa fiant cum sauech malorum acetosorum: aut granis
 granatorum: aut sumach erit conueniens et sit eorum sal sal-
 gema teratur: deinde perfricetur bene. deinde admiscean-
 tur ei grana granatorum et coriandrum et sumach. Et
 si non est caliditas uehemens permisceatur cum eo ca-
 leus uetus assatus tritus. Et oportet ut non sumant in
 potu nisi frigidus qualecunque sit. Frigidum enim constri-
 git et repidum resoluat et sit necessarium plus nisi in coli-
 rica passione secundum quod condicionatum est: et in oppila-
 tiuo et in apostemose. Et carnes in quibus datur eis li-
 cetia sunt carnes alteiugi et alcubugi et alduragi: et auef
 parue et alcanabir et caro leporis et alcata et alsefen et
 alsuabet et caro ascorie proprie. Et rectius est ut sunt as-

satum cum semine perdit aut acetose et etiam uitellus omni-
 elixari in aceto et almusulac facta ex eis cum eis que sunt
 sicut grana granatorum et passule magnorum interiorum et
 coriandrum et cum eis que sunt sicut sumach et que eis
 sunt similia ex fructu rubi et capreolis uitis et folijs aceto-
 se et folijs arnoglossae et caulibus iterate decoctionis et pi-
 sces parui decocti cum aceto. Et ex eis que currunt
 cursu seminum et flos fistici et flos zarur et coriandrum et
 grana myrti. Et quando non digerunt carnes fiant eis con-
 tritiones ex carne pullo et alcubugi et similibus: et de
 coquantur fortiter et misceatur cum eis rizi et milij pap-
 deinde colent et reducantur super ignem donec appro-
 pinquent coagulationi: deinde fiant acetose cum sumach
 aut granis granatorum et siliis. Et alcordumech iuuati-
 uum est eis quum non corrumpit digere ualde. Et os ut non
 salietur nisi pap et ut currat ex eo in mane humiditas
 prima: et pedes uehementis sunt iuuamenti quum decoqu-
 tur in rizi assato. Et uident fructus omnino quibus sint
 stiptici nisi quibus stois refugit ex cibis: sicut castanee non no-
 cet eis et sicut alcahu. Et si cibis subtilis corrumpat
 in stois eorum cibent cibis in quibus sit grossitudo sicut
 si pedes cum robore stipticis et sicut sorbitiones fortes
 facte ex rizi et milio. Et quibus iuuantur quidam cum
 cibo in frato facto ex uentribus et similibus. Et aceto-
 so facto ex bonis partibus uacce comedant acetosum so-
 lum cum micis et sumatur cum eo si appetunt aliquid
 ex eis bonis secundum quantitatem uirtutis digestionis
 et non sunt uentre conuenientes ultime omnibus speci-
 ebus ascillationis. Et ex sorbitionibus laudatis eis est
 ut sumatur papauer et assef plurimum: deinde fiat ex eo
 et ex rizi et milio sorbitio et si uolunt fiat acetosa cum su-
 mach et granis granatorum et similibus. Aut fiat sorbitio
 ex tortellis siccis et rizi et adipe renum caprarum. Aut isti
 dantur sumach in aqua plu. die et nocte et bulliat leuiter:
 deinde colet uehementer postea ponat in ea coriandrum
 et dimittat usquequo infundatur: deinde coquat postea si
 at dissolutio in ea manibus: deinde coletur et projiciat
 fer: deinde sine cessatione moueatur super ignem cum li-
 gno donec redeat ad similitudinem cibi: deinde condia-
 cum sale pauco et sit pinguedo eius adeps hedi. Aut a
 migdale assate contrite et pap olei: et non multiplicent in
 ipsa sal et pinguedo et ita sit siue cibis sit calidus siue
 frigidus. Et ex eorum pinguedinibus est oleum ophacinum.
 Et os ut sit aqua eorum aqua plu. in ipsa. n. est stipticitas.
 Et existimo quod multitudo iuuamenti illius est propter ue-
 locitatem sue attractionis ad epar et uelocitatem resolu-
 tionis eius quare non relinquit in chilo humiditatem.
 Et iterdicatur eis uinum. Si autem non fuerit excusa-
 tio et fuerit uirtus requirens ipsum ut ipso reuiuiscat:
 tunc sit nigrus stiptici saporis pap. et rectius quidem est
 ut non comedat cibos plurimum specierum neque multoties
 immo oportet ut sit contenti cibo pauca quantitatis et sit
 uice una. Et ut premittant super cibum illud quod est
 magis stipticum. Aut sugant ante ipsum aliquid de cy-
 donijs et granatis acetosis et non bibant super illum a-
 quam. Et si expectauerint et non bibant oio erit cura
 per se et proprie quum non mouentur ad eam. Et os ut
 premantur eorum extrema supiora ut attrahat nutrimentum
 ad ea et ut empletur stois eorum cum medicinis stipticis re-
 tentiuis frigidis et calidis et permistis secundum quod exi-
 git dispositio. Et os ut ponatur in eis spica et mastix et
 myrrha et tortelle. Et almeisus et plurimi iuuamenti:
 quibus ponitur in medicinis. Epithima bonum quo linie

illud quod est inter stomam et epatam: quoniam coeat in fluxu bul-
liantur. 3. x. apsinthij cum uino et coletur et ponatur in
locus cum panno: deinde sumantur rosas et balauftiarum
et myrti: sicce et acacie et beusfides et gallarum partes equa-
les et misceantur cum aqua myrti et inspisetur apsinthi-
um predictum et emplentur cum eo. Et scias quod tyriaca
est conferens ualde omni fluxui uentris in quo intendi-
tur et deicit uirtutem et cuius causa non est alia neque cum
eo est febris uehemens. Et consilium quod dandum est
illi qui non permutatur ex loco suo et iam retenta est e-
ius ascellatio quam habuit sed corpus eius non recipit
nutrimentum est ut comedat paruorum auium et almi
mebit pectora absque extremitatibus eorum magis tardis
ad descendendum in patella coctorum. Et similiter illi cu-
ius appetitus est ad comedendum et debilitatur ei digi-
tatio. dentur iste res et caro rubra frigida cum oleo pulueri-
zato desuper cinnamomo. Et infundatur illud etiam in
sirupo de cydonijs et melle.

**Tractatus secundus de curationibus specierum solu-
tionum uentris diuersarum predictarum post cessationem
a cura uniuersali.**

Capitulum i. de cura fluxus epatici

Item sciisti causas fluxus epatici.
Et sciisti curationem cuius cau-
se oportet ergo ut ideas ad illud et cu-
res malitiam complexionis eius et
apostema ipsius et debilitatem et op-
pilationem et repletionem eius secun-
dum unumquodque cum eo quod dicitur in causa sua. Nam cum tu se-
ceris illud tunc iam curasti: et illud quod cadit in hoc
causa de errore est ut dentur illi qui hunc fluxum epaticum op-
pilationum medicine consipiat addentes in oppilatio-
ne confortantes eam et constringant naturam et perdu-
cit illud ad errorem maximum. Et multoties quidem
linis inspiciens epat in hac ascellatione cum inspissanti-
bus sanguinem et extinguentibus epat per hoc quod sunt
frigida et in hoc est mors et successio putrefactionis.
Immo ideo quoniam sciueris quod causa in ipso est oppilatio in
epate et melaraica ut intendas cum apertione oppilati-
onis. Et iam laudate fuerunt passe pingues in hoc ca-
sa ut quidam existimauerunt quod ipse sanant fluxum lori-
um difficilem. Et nos quidem iam experti sumus
illud quod fuit res non longinqua ab eo quod dixerunt
Et in inceptione ascellationis epatice primus est ut non
approximet epat panem quoniam epat non recipit ipsum: immo
rectius est ut sit contentus aqua sauium die bis aut ter
Quod si tolerat in fine suat permissionem melle cum eo et
coquendo: deinde colando ipsum faciat. Et si tolerat ut
comedat decoctum non colatum faciat et in decoctione
sit sacraia. id est de sauium cum. xx. sacraia aque et decoqua-
tur usquequo ingrossetur. quoniam in uase non fuerit uari-
etas non erit malum uti adipe galline. Et quando est a-
scellatio sanguinea epatica sicut pus tunc non ideo ut reti-
neatur desubtus aliquid ut non retineatur aliquid no-
citurum et accidat per illud nocuentum: immo denu-
detur regimen et cura desuper.

**Capitulum ii. de cura fluxus stomatici et intestinalis absque exco-
riatione: et primo de lubricatio.**

Item sciisti qualiter curat lubricitas stomaci cum
speciebus suis. Et cura lubricitatis intestino-
rum proxima est illi et proportionalis ei. et cum
hoc nos afferemus potiones et empla et canones digni
ora istis locis et canones ad eos in quibus non sunt ul-

cerosi: et sunt ut permisceas siptica fortis sipticis
cum medicinis calefactiuis dando eas in potu et ponen-
do in emplis. Et ut utantur medicinis que adiuuant na-
turam et confortant spiritum sicut tyriaca magna et ho-
rusia et athanasia. Et ideo ut administras narcotica quo-
niam ipsa sunt fortis iuuamenti in hac egritudine. Et si
significant significationes multitudinum phlegmatis labora-
in euando ipsum. Et si non ualent medicine propinque
fortes et fortes fortitudine temperata tunc fortasse in-
diges eis que sunt sicut belleborus. Verum cum materi-
ei huius egritudinis cum uomitu est difficilis et mala et
raro euat uomitus phlegma descendens ad intestina. Et non
ideo ut bibant aquam in quantum potest. Amplius si bi-
bunt eam non conceditur ut bibant eam omnino calidam.
Et uinum quidem uetus subtile purum confortat eis. Et
illud quod diuersificatur ab illo nocet eis. Et si
diligunt ut in secundis mensibus comedant: comedant in eis
ea que sunt sicut sauium algobere. aut sauium alcaba et sa-
uicum de filiquis: sauium de granis granatorum et sauium de
nabac. Coriandrum uero est fortis impressionis in retine-
do cibum in stomato. Et ex propositis bonis ad eos est il-
lud quod. 3. seminis amoglossae et anisi amboz ana. 3. i.
et corticis granatorum et san. draconis amboz ana. 3. i. et
est potio una. et ideo ut bibatur in uino potico. Et si fue-
rit illic se. tunc cum aqua plu. Et ex compositis confortant
tibus eis est elixir de gallis et elixir de ture et elixir de filiquis.
Et de emplis conferunt eis sicut emplum de semine
lini cum dactylis et confortatur cum eis que sunt sicut
succus cydoniorum et alius huiusmodi et hypoquistidos et acacie
et balauftiarum et mastice et rosarum et rubi et myrti partes e-
quales. Et quoniam sunt ex istis medicinis mara cum cera
et oleo sicut emplum abruccalis et emplum rubus et em-
plum de fausel quoniam fuerit caliditate. Facti autem pro-
pter ulcera intestinoz cura est cura ulcerum. Et multi-
tudo administrationis exiccantium sipticorum ex medicis
frigidis sicut est illud quod fit de acresta et sumachia et
curetur cura dysenterie quam dicemus. Et quoniam causa
cholericis illic est illa que effunditur et ulcerat tunc me-
lius est ut ipsa euat in estate cum uomitu et non euat ea
ex uia ulcerum. Et quando causa eius est phlegma necessa-
rium est tibi ut euacues phlegma per clistere dictum
in capitulo suo: et exices cibum et calefacias ipsum
et ponas ipsum ex assatis et alcalage factis ex carnibus
leuibus et minora potum aque. Deinde si indiges
fortiori illo: tunc utere aut albo ad stomatum: aut nigro
ad intestina inferiora et est etiam ex eis que euant linita.

Capitulum iii. de cura ulcerosi.

Medicamen bonum ad lubricitatem humidam
et est sicut cibus. 3. passas nigras que coqua-
tur et terantur cum suis interioribus et misce-
antur cum eis cortices granatorum alborum et piper album
et oleum ophacini et comedatur cum pane. Et ideo ut
misceantur cum eo quod in ipso administratur de sipti-
cis frigidis mastice et ture. et si tolerat piper. Et quoniam
chronica sit solutio uentris lubricatiua et contingit ut
tunc cadat tunc necessarium est in hoc ut incipias cum e-
quatione compositionis et calefactione eius. et facias eg-
gi exercitio quod ipse toleret: aut facias ipsum ingre-
di balneum et premas cum pressione subtili et frica
quod de corpore eius apparet: deinde da ei ad forben-
dum iacenti non sedenti: immo coram eius superiore et to-
to quod supra ipsam est in preparatione aliquid de aqua
carnis fortis cum aqua mista sunt uinum sipticum subtile

et tortelle sicce. Et si tolerauerit uirtus et copio ei⁹ ut
consequenter adhibeas aliquid penetrare faciens sicut
diapipereon et diacalamentum fac illud ita ut faciat ipz
penetrare: nā qum feceris illud attrahet epar aliquid il
lius cibi et confortabitur eo. Reliquaz autem spetieruz
flux⁹ stōatici qui ē infra lubricitatem plurimam cura no
ta est et appropinquat curationi lubricatiui. **C** In illa
ergo cuius causa est cholera ru. plurima effusa ad stōm
et intestina oz ut temperes membrum in quo generatur
cholera et a quo procedit. s. epar et fel per illud quod sci
uisti in ca⁹ suo. Et eū superfluitatem cholericam si fue
rit plurima et rectius illo est cum uomitu si possibile est
et leuet cum fluxu uentris si non fuerit in uirtute debili
tas et non timeatur ut accidant ulcera aut quod sint scā.
Et post illd incipe in primis cum infrigidantibus et si
pticitatem facientibus predictam. Et multotiens idem
sanat hanc lesionem sumere in potu myrobal. citrinos.
Ipi. n. educunt choleram et faciunt succedere uirtutem
infrigidatiuam facientem stipticitatem. Et ex eis que cō
serunt eis est administratio lactis acetosi et proprie cū spo
dio. Et si cum aqua fauich ordeī. Et si fuerit causa e
ius pbfa curetur cum eis que educūt pbfa ex ebibitis
et clisteribus si fuerit plimum ualde deinde curetur cuz
eo quod constipat et calefacit calefactione tēperata. Et
ex eis que conueniunt ad illud est elm de granis grana
torum quod est cum cinnamomo et elm alcanzi et trocisi
de spetiebus. **E**t si pbfa est uitreū n̄ excuratio ē eoz
q sunt sicut trocisci askiladis et suffus facti ex aniden et
ameos et cymino i aceto posito et afflato et semine lini tō
refacto et galla et balaustijs et carui et myrrha et ture cū
spodio fm q tibi bene uisum fuerit de mensuratione te
stimonij. Et si fuerit illic pbfa et cholera simul et signifi
cant illa exitus eius quod egreditur et reliqua signa iu
uabuntur si sumperint myrobal. citrinor pte. i. et nastur
cū partem. s. cuz quibus misceantur zuccari et granorū
myrri et sumac et carmesech omnium ana sextā partis il
lius. Et si fuerit causa melia effusa ad ipsum nos facie
mus ei ca⁹ singulare quod appropriatur ei cum caplis
fluxus melici et proportionabimus ipsum ad splenem.
Sed ei qui est secundū cibaria et cibos singulare etiaz
faciemus capitulum: et si non fuerit nisi debilitas fortis
et malitia complonis considerabis malitiam complonis
per signa sua. **E**t plurimum quidem malitie complo
nis intestinor est cōicās malitie complonis stōi et signa
ei⁹ si signa illi. **Q**uod si debilitas fuerit in digestiua
sola et fuerit frigus iuuantur cum elo alcanzi et iuuant
cū elo nō quod ē fm mōz būc. R. xiloal. crudi et cymi
ni in aceto infusi et afflati ameos carui. 33. afflati et carda
momi interiorum passulaz tritorum partes equales et
stant ex eis suffus et dosi fit usq ad. 3. ij. Et si fuerit illic
uentositas plūma ponamus in eo semē alcelbrā et semen
rute. Et iterū compositū quorūdā plime utilitatis in
hoc caplo. R. 33. seminis feniculi et anisi et pipis longi
et cardamomi omnium ana. 3. ij. et seminis ameos et apij
ambop ana. 3. ij. et casie et calami aromatici et ciperi et
xiloal. crudi omnium ana. 3. ij. et. 5. et galie. 3. v. et croci
3. ij. et gariofil. et blacte bizantie et nucis muschate om
niū ana. 3. ij. et sextam granorū myrri. 3. xx. informēt
ex eo trocisci et sit dosi eorū fm mēsurā restificati. **E**
Et iuuant in ea trocisci almarmaur proprie si fuerit uiz
tus expulsiua debilis etiā. Et iuuant in ea emplastra
predicta calefactiua. Et si fuerit cū debilitate expulsi
ue permisce ea cum apicintbio. **Q**uod si fuerit corru

ptio digestionis propter calorem administrabis medici
nas infrigidatiuas et sit in eis stipticitas aliqua et ingrof
sa cibum et fac eum ex genere frigidor grossorum de q
bus diximus in ca⁹ malitie digestionis. Et oz q adiuue
ris cum eis que diximus in eodem ca⁹. **Q**uod si fu
erit debilitas in retentiua propter frigus aut calores
administrabis stiptica predicta in initio capituli calida
aut frigida. et si fuerit expulsiua etiam debilis administra
bis suffus de scoria ferri in nuce muscata in sirupo d mē
ta et administrabis empla fm necessitatem.

Cap. m. ij. de cura fluxus cholerici.

Iam diximus ipsam in capitulo stōi et est pen
dens in fine rei cum curationibus dispositio
num epatis et fellis et stōi generantium chole
ram et oz ut queratur illic.

Cap. v. de cura fluxus melancholici et est splenicus
fluxus in quo non est excoiatio.

Oportet ut intendas in ipso curam splenis et
causam eius cognoscas et opponas per illud
quod necessarium est. i. eo. **E**t si fuerit illic
multitudo melie et exuberantia uirtutis eiabiz cum de
coctioe epithymi et similibus. Et si crossa sicut fer et si
fuerit ab apate in ipso propter grossitudinem melie ipf⁹
tūc administrabis in ipsa hoc solutiū si fuerit uirt⁹ for
tis. R. salis gemme pte. i. et spie egyptiace ptes. ij. et bel
li nigri ptes. ij. decoqnt itaqz spina et belleborus in aq fō
titer et dissoluat in ipsa sal et colet. Et h est uia fluxus
ei⁹ et purgationis ei⁹ ab eo quod fluit ex eo. **E**t si ne
cessaria fuerit phlomia phlōa et pforta epar et pforta os
stōi. **E**t si cā fuerit in fluxu stōatico melico pp illud
qō effudit ad stōm ex humorib⁹ melicio pone si spleniz
uentositas retentiua retento in eis illud qō ab eis ppre
benditur ad stōm et intestina. **E**t postea rege cuz eo
quod est subtile pfortatiū sicut est h⁹ ppositū quod est
nostrum. R. granor granatop. 3. x. been rubei torrefa
cti. 3. i. et seminis alcebram. 3. i. zedoarie. 3. unaz karabe.
3. unā et seminis rute. 3. i. rizi. 3. i. fiat ex eo suffus et sit do
sis eius. 3. ij. **E**t iterum sumatur grana granatop et
et passe nigre terantur cum aceto et aqua et exprimat
desuper et coletur et projiciatur desuper salis pap et ori
gani et inungatur cum eo. **E**t si autem necessaria fue
rint fortiora hoc sumatur turis ciperi et nucis cupressi
et galie omnium ana. 3. 5. et tortellaz. 3. i. bibatur cum ui
no antiquo puro.

Cap. vi. de cura fluxus sanguinis absq excoiatioe.

Iam sciisti q hic fit ex corpore et fit ex stō
et intestinis superioribus et inferioribus et fit
ex ficteriz et nouisti signa eoz et qui ex eo est ui
tulentus et seculentus et lotiuus cura ipsum ex parte e
paris et rectificatione complonis eius et apertione oppi
lationis ipsius et regimen antecedens in curatione illi⁹
est consideratio dispositionis in repletionem: et considera
tio causaz facientium necessario. **Q**um ergo non est
propter ipsum dolor et existimas q est ex corpore aut e
pate: et non cadit propter ipsū uirtus non retineas ipz.
Et si timetur q cursus eius quandoqz facit accidei
excoiatioem aut facit accidere debilitatem fiat phlo
mia et extrahatur ex contratio motus partis eius: dein
de admistrentur medicine stiptice restringentes san. **E**
et in illo qui accidit ex ruptura in uenis intestinor qñz
perducit ad excoiatioem festine. **O**portet ergo ut
conuertas studium ad retinendum eum et inclinandum
ad contrarium partis si fuerit illic repletio uehemens

et plurima. **E**t scias quod potata restrictiva puenientiora sunt ei qui est ex intestinis superioribus et que sequuntur ea et que sunt super ea. **E**t clisteria sunt convenientiora ei qui est ex intestinis inferioribus et in eo qui est inter illa rectius est ut aggregentur utree curationes et oēs medicine stiptice frigide et facientes glutinationes predictas in eis que preterita sunt stringunt sanguinem precipue quando in eis ponuntur alium et hematites uel semē canabis tritum sicut puluis et san. dra. et karabe et coralus et margarite: quum bibuntur et fiunt ex eis clisteria. Et quoniam indiges narcoticis et quoniam est tibi necessarium ut confortes ea cum illis in quibus cum stipticitate est fortitudo. Et troc. de balaustijs in summa eorum que bibuntur est uirtus fortis: et troc. de se. acetos. et troc. de se. canabis per illud quod scire fecimus et succus arnoglossi et succus psilij et succus barbe hircine in his capsulis iuuamentum conferunt et proprie quum ponuntur in eis medicine singulares predictas: et troc. dicti in primis. Et iterum sumat malorum et cydoniorum et rosarum siccatum omnium ana. lb. s. decoquant in quinq. lb. aque donec remaneat. lb. i. et s. et projiciatur super eam tantundem olei rosarum et coquant in uase duplici donec consumatur aqua et remaneat oleum: et oleum illud administretur in eis que bibuntur. **C**listeria uero restrictiva sunt ex istis succis et ex aquis in quibus decoquantur stiptica nota. **E**t pulverizetur super ea ex eis que coquantur in eis et ponantur in ipsis pinguedines ex adipe renum caprarum et ex oleo rosarum. bono ultimo: et dicemus ea in antidotario et dicemus ea etiam in capitulo excoriationis et eligemus ex eis salua tempata in quibus non sunt medicine acute et afferemus quedam hic. Clistere bonum ex eis que ex posuimus. 3. corticum granatorum et arnoglossi et filiquarum spine et sauium alnabac et sauium rizi omnium ana. 3. iij. et sumat de gallis imaturis. ij. et balaustiarum et rosarum oium ana. 3. iij. effundatur super ea aque emina. i. cum parua aqua. Et si fuerit aqua illa aqua uirge pastoris erit ualde bona: deinde decoquatur cum facilitate donec remaneat fere tertia eius et coletur et sumat aluminis. 3. s. et san. draco. et acatie et hematitis uel seminis canabis et balaustiarum et succi barbe hircine et gummi et bdellij assati et cerule plumbi et ostracorum adustorum et luti rubei et armeni omnium ana. 3. i. et olei rosarum. 3. iij. et iterum adapis caprarum. 3. vi. et qui uult ponat in ipso opij pondus danich. usque ad danich et s. et clisterizet cum eo. Et quum est intentio in clisterio: retentio san. non est necesse ut in grossis cum facientibus glutinationem ex rizi et milio et similibus. Et quum est in ipso regimen excoriationis aut regimen amorum sicut necessarium est illud et studebimus ut hec duo non faciant ingredi in clisteribus uetustate. Et ex suffus fortibus in hoc casu est ut sumat acatie et gummi arabici et seminis hyusquiami albi et opij et cerule plumbi et luti armeni et karabe et gallarum imaturarum omnium partes equales contere ea et aggrega ipsa cum medicamine decocto calido et fac ex eis similitudines glandium. In eo uero qui est ex ficeri sufficit ut administretur has medicinas sumatur merdasengi et balaustie et cerule plumbi et ostraca assata et administrentur super locum post ablutionem et mundificationem. **Q**uoniam ergo feceris hoc et remanet super te egritudo et non retinetur: non inuenis ei exculationem quin liges ambas manus ab a scella stringendo uehementer et frica extremitates eorum uehementer et sedeat eger in aqua frigida et in aere frigidissimo in hyeme et da ei ad potandum aquam frigidam et effunde super

eius sorbitiones succos frigidos et infusos: et sirupos constrictiuos: sicut rob de acresia et rob de ribes et similia infrigidata cum niue.

Cap. vij. de cura excoriationis intestini et ulcere.

Portet ut non sit error in excoriatione intestini. Fortasse. n. non est illa que indigeat eo in quo est uirtus uehemens et est in administratione eius in ipsa permittes. Et est in ipsa infusio uehemens et dare melones indos et lactuca et portulacam est sufficiens in cura. **Q**uoniam administras clisteria in quibus ponuntur medicine cauterizatiue et punitiua. Et ideo ut cures sicut sciisti illud quod est in intestinis superioribus cum ebibitis et quod est in inferioribus cum clisteribus et quod est in medio cum utrisque curis: deinde primus quod ideo te considerare est dispositio cause facientis excoriationem. Et ulcera intestini an est adhuc in effusione. Et an causa eius ascendens sit ex rupturam aut repletionem: aut apostemate remanet: aut est retentum et abscessum etiam destructum est et remanet uestigium eius excoriationis et ulcere. **E**t nos quidem iam dedimus signa in hoc. Si ergo causa effunditur prepara in abscondendo ipsam et stringendo ipsam cum eo quod iam sciisti in loco suo. **E**t si fuerit necessaria ideo propter malitiam huius fac eam cum timore et cautela et stude ut sit solutiuum non uehementer nociuum uestigio et ulceri: immo sit sicut myrobalanum. Et rectifica ipsum cum eo quod miscet ei ex eis que sunt sicut dragaganum. et que sunt similia illi. **Q**uod si tibi potest est ut prohibeas ipsam a cibo duobus diebus ut fiat corpus auarum eius quod effunditur ab eo fac. Et quum uolueris ipsum cibare eum lacte decocto cum lapidibus et decoque semper quod preterit in casu suo iste cibus est secundum semiram medicinem. **C**ibus uero ipse apud necessitatem et apparitionem debilitatis est cuius quantitas minorat et confortatio multiplicat ipsius sicut epigallie piguis et parum papis de simila et decliuis ad azymitatem et testiculi galloper et oua sorbilia que ascendunt a solibilibus et descendunt ab assatis fortibus et quoniam iuuat ualde ex piscibus assatis calidis ex pedibus decoctis in lacte dulci. Et rizi torrefactum est bonum eis ualde quum fugit ipsum. **E**t ideo ut conserues uirtutem eius etiam cum rob fructu uirgum et cibis dictis in casu primo. **E**t sit sal eius gemma et sit torrefactus et non ideo ut bibat uinum nisi quoniam non multiplicat caliditas: tunc. n. bibat ex eo parum quod sit nigrum stipticum et aqua eius sit aqua frigida. **E**t non est perueniens ut in primis incipiat a medicinis puris singularibus cum qualitatibus suis stipticis et asperis. **E**t quando dolor sit fortior indiges necessario facientibus glutinationem ut fiat sicut mara et liniatur super faciem infirmi. **E**t omnes medicine infrigidatiue facientes stipticitatem permiste cum glutinatiuis sunt iuuatiue nisi accidat corrosio: fortasse. n. tunc indigebis absterfuiis et cauterizatiuis permittis cum eis que leuia sunt sine mordicatione. **E**t ideo ut des in potu habenti excoriationem illud quod in potu est ex seminibus et alijs in aqua frigida et non in aqua calida. **E**t reubarbaro quidem inest proprietas mirabilis in ulceribus in testinorum et in fluxu algaras: et proprie quando datur in potu in eo quod est sicut aqua arnoglossi cum pauco uino anti quo. Et glandes assate et filique uirtutem habent fortem coniuncte et separate et semen rose est mirabile ualde: et nos iam experti sumus illud quod dixerunt quidam quod liquet dantur ex eo in potu. 3. iij. cum aqua frigida reuoluentur ab eo. **L**utum autem sigillatum est iuuatiuum

uade omni excoꝛiatione qꝛ coꝛrosioni de quo in po
tu datur post mundificationem coꝛrosionis ⁊ sorditici
cum clisteri aliquo ex clisteribus que diximus. ¶ Et
similiter qum clistere fit cum luto sigillato in succo arno
glosse ⁊ stella scemius etiam ⁊ succo portulacæ. Et ex e
is que etiam conferunt ad illud est succus mori quod n̄
maturat. Et siltꝛ sirupus herbe caude eqꝛ. Et succ⁹ her
be tinctoꝝ citrine imbibitur ⁊ clisterizatus. ¶ Et dixe
runt quidaꝫ in medicinis h⁹ ca¹ pedem albacobā ⁊ exi
stimo qꝛ sit pes coruꝛ ⁊ dī qꝛ Hip. qum dixit pes alba
coban intellexit folia ficus. Et hoc non est ex eis que
ueniunt in hoc ca⁹. ¶ Et potare coagulū leporis et
caseum ablato sale eius ab eo s̄m qꝛ diximus in capso
p⁹ est uehementer iuuans eos ⁊ qꝛ est ultimum in coꝛro
sione. ¶ Et qum accidit excoꝛioꝛio propter medicinaꝫ
ebibitam: tunc ex rebus iuuatiuis est ut fiat clistere cum
butyro ⁊ san. dra. l. ponantur in. 3. xxx. butyri et. 3. l.
san. draconis usqꝫ ad. 3. iij. Et ex compositis ualentib⁹
ad eos sunt troscifi de suffuꝛ frigidi predicti. ¶ Et ex
eis que illis bona sunt est panis qum puluerizet super
uinum ⁊ detur in potu ex eo ⁊ bibat⁹ post ipsū aqua
frigida ⁊ ex eis que conferunt est ut sumat⁹ cineris ostrā
corum fluuialium partes. iij. ⁊ gallaz partes. ij. ⁊ pipif
pars. i. terantur et cribellentur ⁊ puluerizet⁹ ex eo pon
d⁹. 3. i. s̄ cibū ⁊ bibatur cū aqua frigida. Et silioū ē eis
iuuatiuū etiā qñ bibūt ipsū cū aqua frigida. ¶ Suppo
sitiōia vō ⁊ clisteria pꝛuētiā ad b⁹ s̄ sic clisteria ⁊ supposi
toria pꝛuētiā ad fluxū s̄a. absolute addiūt i eis i pncipio
facientibus glutinationem s̄tptica ⁊ in fine eius si pdu
cit ad coꝛrosionem mundificatiuis ⁊ cauterizatiuis. et
usqꝫquo dissoluat⁹ illud quod est super intestina ⁊ rema
neant manifesta: non oportet ut pertranseas glutinatio
nem facientia ⁊ s̄tptica. Et dixerunt quidam qꝛ oz ne a
catia mittat⁹ in clisteri qum non est in egritudine san. et
n̄ est b⁹ aliquid: deinde qum mundificatur ulcus incipia
tur cum ericatiuis s̄tpticiis glutinatiuis ⁊ pinguibus
deinde in fine eius si perducit ad coꝛrosionem cum mū
dificatiuis ⁊ cauterizatiuis. ¶ Et sunt quidaꝫ homines
qui permiscēt rem modicam de calidicon in quibus
dam succis. Et clisteria salua conferunt ei iuuamentū
maximum. Neqꝫ qum non ducit necessitas ad illud qd
est acutum et ad illud quod est acetosum: tunc melius
ē ut non administret⁹. Et oz ut permutatio fiat p^{ma} ad a
cetosa: deinde ad calida. Et qñ exigit necessitas ⁊ coꝛ
rosio: tunc non cures ⁊ si cum calidicon administret⁹ ne
cessitatem tuam in eo. ¶ Et qñ rectum est ut incipias
cum aliquo narcoticoꝝ: deinde administra clisteria acu
ta nisi qum non tolerat ipsa infirmus: ⁊ de istis acutis ⁊
illis que sunt ex arsenico timetur denudatio cutis post
cutem donec perforentur intestina. ¶ Et propter hoc
oz ut sit inceptio in administrando ea qum scis qꝛ ulcus
iam corruptum est. Et non tardatur usqꝫ ad horā in q̄
timeſ qꝛ accidat foramen propſ dilatationem, ulcerum
⁊ profunditatem eoꝝ. Et scias qꝛ adeps caprarū bonū
ē super totum illud quod aggregat⁹ ad clisteria ex glutia
tiuis. ē. n. succurrens ⁊ sedans mordicationem ⁊ por
tat super locum egritudinis uelociter: ⁊ hoc etiam non
ē necessarium nisi in principio egritudinis: ⁊ qñ perue
nit ad saniam indiges mundificatiuis: deinde illis que s̄t
fortiora. ¶ Et indiges si in duritieꝫ lapidis conuertat⁹
pinguibus ⁊ glutinatiuis ⁊ sepanitibus inter medicinā
⁊ egritudinem. Et qum sciueris qꝛ ulcera sunt sordida
tunc mundifica ea cum eis que sunt sicut aqua mellis

⁊ fortior illa ē aqua salis ⁊ aqua in qua conduntur oli
 ue salite et decocto piscium salitoꝝ. Et necessarium est
 tibi in sanie ut administres ea que sunt sicut troscisci
 de arsenico proculdubio quꝫ pertransierit egritudo non
 uitatem ⁊ non prohibuerit ab eis prohibitor. **E**t sci
 as qꝫ clisteria pingua glutinativa sedant doloreꝝ eius qꝫ
 bz ulcus in intestinis suis corrosiū sed non sanant. ⁊
 non cures in corrosione nisi de medicinis conferentibꝫ
 corrosioni: ⁊ sunt mundificatiua absterſiua cum exic
 catioe ⁊ stipticitate ⁊ ea ex quibus fiunt troscisci. Et nō
 oꝝ ut multiplicentur super ea glutinativa ⁊ pingua ⁊ si
 parent inter ea et inter corrosiōem ⁊ ualentia corrol
 onit: ⁊ quandoqꝫ ledunt ⁊ dolorem faciunt: sed nō respi
 ciat ad illud: ⁊ scias qꝫ qñ tu mundificas cum clisteribꝫ
 acutis oꝝ ut facias sequi ea incarnatiua assumpta ex sti
 pticis ⁊ glutinatiuis: ⁊ illud quoniam sciueris qꝫ caro sana
 apparet. Et quoniam aggregantur febris ⁊ debilitas ⁊ cor
 rosio ⁊ fuerit ea linitas non potest eger uti eis que sunt
 sicut troscisci de arsenico solis: oꝝ ut dissoluant in aquis
 fructuum stipticoꝝ frigidooꝝ sicut acresta ⁊ sumach ⁊ ri
 bes ⁊ granata ⁊ rosa ⁊ que sunt illis similia: deinde
 exiccantur ⁊ multiplicetur super eos illud et admistref
Et qñz non est excusatio quin misceantur hyusquia
 muz album ⁊ opiū cum eis: aut premittantur narcotica
 super ea: aut detur infirmo cibus laudabilis ⁊ maior sū
 ma hoꝝ troc. ē a media. 3. usqꝫ ad. 3. ij. Et qñz ē rectius
 ut ponat in aquis eius infrigidantia stiptica: ⁊ de eis sūt
 lentēs ⁊ cuppule glandium. Et illud adiuuat in hoc ut
 accidat cortex. Et ex eis que fortem faciunt dolorem
 eius et iuuamentū simul est ut clisterizentur cū troc. de
 arsenico in aqua falsa quoniam uehemens est grossitudo ma
 terici. **E**t qñz sufficit febricitantibus et debilibꝫ ⁊ il
 lis quooꝝ sensus fortis ē ⁊ non tolerant acuta clisteria
 hoc regimen. Incipiant et clisterizentur cum aqua mel
 lis: deinde post. ij. boras cum aqua salis deinde detur
 eis in potu lutum cum aceto misco cum aqua: sanat. n. eol.
Et ex regimine in caꝫ clisterioꝝ est ut clistere fiat
 paulatim per uices ⁊ quoniam dolor fit fortior: tunc succurꝫ
 cum oleo ros. ⁊ clisteriza cum eo. **E**t clisteria vō que
 administrantur in retentione san. ⁊ prohibitionē fluxus
 eius sunt alia ⁊ sunt proxima clisteribus prohibitio
 nis fluxus uentris. **E**t qñz fiunt ei troc. qui admini
 strātur in eo per se. **E**t nos quidem dicamus nunc
 clisteria ⁊ collyria ⁊ troc. qui ingreditur in clisteribꝫ.
Ex clisteribus itaqꝫ leuibꝫ in hoc ⁊ in fluxu utrūqꝫ
 calido est ut fiat clistere cum aqua arnoglosse sola: aut
 cum aliquibus troc. quos dicam. Et fiat clistere cum
 pane similagineo azymo trito in succo. **E**t ex clisteri
 bus leuibꝫ est ut sumas aqua ordeī ⁊ oleum amigdalī
 nuz ⁊ uirellus oui ⁊ aqua rizi decocti cum adipe reuuz
 caprarum annualium ⁊ colens ⁊ proficiantur in luto si
 gillato. **E**t similiter decoctio rizi assati decocti cum
 adipe capraz. Et qñz ponunt cum eo in ipso cortices
 granatoruz ⁊ galle. **E**t sūt clistere aque sauich ⁊ luti
 sigillati. **E**t iterum clistere iuuatiū quoniam est calidi
 tas uehemens: succus rasure cucurbitē ⁊ portulacce ⁊
 arnoglosse ⁊ succus uirge pastoris ⁊ grani myrti ⁊ len
 tes a quibus aqua bis eiecta est. Aggrega bos succos
 ⁊ committe cum eis oleū ros. ⁊ cerulam ⁊ lutum arme
 num ⁊ acariam ⁊ tutiam. **E**t si indigueris opio pōe
 in eis secūdū necessitatem ⁊ dispositionē. **D**escriptio
 clisteris conueniens excoꝝiationi etiam. R. cortices aig
 dalaz ⁊ cortices fisci ⁊ granatoꝝ et gallas ⁊ sumach

⁊ folia senticis ⁊ radices alientum: elixentur itaqz euz
 uino donec inspissent: deinde coletur et terrantur aliq
 troscisci clisterioꝝ ⁊ ponant in eo cũ oleo myrtino. **C**
 Collyrioꝝ autem ad excoꝛiationem medicinaꝝ matres
 sunt myrrha ⁊ tus ⁊ crocus ⁊ sandaraca ⁊ alumen ⁊
 storax ⁊ castoreum quoniam adest opium ⁊ litium ⁊ charta
 ⁊ busta ⁊ san. draconis ⁊ cornu ceruinuꝝ aduſtũ ⁊ chio
 lea ⁊ lura que currunt cum ea ⁊ climia ⁊ merdaſengi ⁊
 que sunt familia illis. **E**t qñz necessaria sunt atrime
 ta ⁊ arsenica. **C**ollyrium ad excoꝛiationem et tenaſ
 monem myrrha ⁊ crocus ⁊ tus et opium conficiantur
 cum albumie oui. Aliud sandaraca storax myrrha cro
 cus opium conficiantur cum aqua arnogloſſe. **E**t
 qñz fit ex h⁹i medicinis mara cum oleo roſ. ⁊ ceruſa ⁊
 adminiſtratur ſuper pannum ⁊ frustum cotri et ponitur
 in ano ſecunduꝝ qd ponitur in ipſo tenta ita ut equeſ
 illud ⁊ mundificet. **T**roc. autem clisterioꝝ excoꝛia
 tionis ſunt ſicut troc. de arſeicis ad corroſionẽ ⁊ troc.
 ſtelle. **E**t oꝝ ut ſeruentur in uingatia uue ut conſerue
 tur in eis uirtus ⁊ troſciſci de charta ⁊ busta. **D**eſcri
 ptio troc. charte combuſte. 3. x. arſenicoy aduſtoꝝ ⁊ coꝛ
 ticum eris ⁊ aluminis iameni ⁊ gallay ⁊ calcis que non
 eſt extincta omnium ana. 3. xij. ſiant ex eis troſciſci cum
 ſucco arnogloſſe quoy unusquiſqz ponderet. 3. iij. ⁊ par
 uo ex eis adminiſtretur pondus. 3. i. ⁊ magno troc. i. ſe
 ger. **T**roc. aliud. 3. ſumach ⁊ capita granatoꝝ ⁊ ſuc
 cutum ⁊ balauſtiay et grana acreſe ⁊ calcantum ⁊ col
 cotar ⁊ eris aduſti et antimonij omnium ana partem. i.
 floris eris pte. 5. ſiant ex eis troc. **T**roc. fortis. 3. x.
 calcem. ⁊ alcali et acatiam ⁊ gallas et arſenicum et re
 rantur cum aceto aliquibus diebus et inſormetur troc.
Et ex fortitudine eius qñz ſufficit ut clisterizeſ cum
 aqua arnogloſſe. **E**mpla autem et epithimata iuuat
 tia i hoc ſunt empla predicta in ca⁹ curationis flux⁹ uẽ
 tris abſolute. **E**t iam expertuꝝ eſt epithima de troc.
 ſtelle cum aqua myrti et conſulit ei ualde. **E**t qñ non
 ceſſat dolor tunc ſedeat inſirmuſ in tina in cuiuſ aqua d
 cocta ſit ſtiprica nõ cũ aliq⁹ tulo aeti ⁊ ſeugici ⁊ altee
 ſi fortior ſit ſitis ⁊ anguſtia in excoꝛiatione cholericã
 adminiſtra lac acetofum decoctum in aq ſauich q̄ utra
 qz inſrigidate ſint. **Q**d ſi dolor aſto ſit fortis donec ap
 p̄pinq̄t ſincopis ſi erit excuſatio narcoticorum. **E**t añ
 illud clisteriza cum adipe uaccio cũ aq ſauich ordi abſz
 expulſione. **E**t fortalte ſedabit dolor ⁊ abſcindet egri
 tudo pp̄ illud qd accit de equatione bu. et ſi nõ ſedatur
 cura cũ eo quod ſcis. **E**t ſi uis clisteriza in h⁹i bora euz
 hoc clisteri ſumat aq kiſch orde et rizi et adipis renuꝝ
 capray et oleũ roſ. et gummi arabicum et ceruſam ⁊ ui
 tellum oui conſent oia in loco uno et ſi uis pone in eo
 opiuꝝ et adminiſtra. **E**t ſſuerit excoꝛiatio pblatica tũc
 neceſſarium erit ut incipias in curatione eiꝝ: cũ eo qd
 incidit et educit ipſum et facit quieſcere ab eo: et cibet
 cum h⁹i donec ſint cibi eiꝝ etiam piſces ſaliti et ſinapis
 cum ſicla et almuri et alcaugnamich. ſint tincture eiꝝ
 ex eis que ſunt ſicut granatorum grana cum oleo cum
 ſeminibus et ſinapi et que incidunt. **E**t qñz multiplicat
 cibatio ex albuſir aſſato: quoniam iam ſumplerit aliquid ex
 medicinisque ad caliditatem declines ſunt ſicut alcanzi
 et cardamomum iuuat cũ eo. **E**t dixerunt quidam
 qd quidam habens ulcera inteſtinoy iuuatus eſt cum e
 lectuario quod omni die ſumebat in potu cum uino: de
 inde cibatur albuſir aſſato: fecit illud aliquibus die
 bus ⁊ uidetur qd ſit illud huiꝝ generis. **E**t iam di

xerunt qd quidam homo fuit curans dyſenteriam atece
 dentem cura mortificante aut ſanante in die uno. **L**iba
 bat hominem pane cum cepe acuto ⁊ minorabat potũ
 eiꝝ in illo die: ⁊ clisterizabat eum in mane cum aqua ſa
 lis acuta: deinde conſequabatur illud cum clisteri medi
 cine fortioris ex clisteribus icarnatiuis. **E**t ſi tolerabat
 dolorem eiꝝ cum quo curabat ſanabat: ⁊ ſi non mori
 ebatur. **E**t erant clisteria eoy ex h⁹i clisteri. 3. ſaluci cy
 mini carmeni ſaliſ folioꝝ aldemeſt humidoy meliori oĩũ
 ana. 3. i. ⁊ olei kiſt. ij. decoquantur in oleo donec conſu
 matur tertia ⁊ coletur ⁊ adminiſtretur illud oleuꝝ cliste
 rizando. **E**t iterum conſert eis clistere cum decocti
 one rizi. **E**t qñz ponuntur in ea piſces ſaliti: **L**eratum
 dictum in hac ſp̄te egritudinis. 3. carnif dactilloꝝ pō
 dus. 15. ij. ⁊ 5. maſticis. 3. i. 5. ⁊ aneti humidi. 3. vi. ⁊ alo
 es. 3. i. ⁊ cere. 3. x. ⁊ olei rutacei ⁊ olei roſ. quantum ſuf
 ficit. **E**t qñz ponit in ipſo ſemen naſturtij proprie qñ ſẽ
 titur pbla uitreum. **E**xcoꝛiationi autem melancholice
 poſt regimen melie ⁊ ſplenis ſecunduꝝ qd diximus in lo
 co añ hunc. **E**t poſt rectificationẽ regiminis conſert ſuf
 ſuf de luto. **E**t conſerunt ei clisteria de rizi ⁊ ſint in eis
 ſpecies aromaticæ ⁊ ſeina calida ⁊ lenia ⁊ ſeina ſtiprica.
Et ponantur in eis oleum roſ. ⁊ uitellus oui: ⁊ eoy ci
 bi ſint a quibus generatur ſan. ⁊ qñ fuerit ul⁹ malignũ
 non erit excuſatio quin ſiat clistere cum aqua ſalis gem
 me: deinde ſequaris ipſum ſi indiges eo cum illo quod
 tam ualde mundificat donec appareat caro munda: dei
 de cura cum clisteribus icarnatiuis. **E**t clisteria le
 nia ad hoc ſunt ſicut clistere in quo ponuntur ſpine egyp
 tiace partes. ij. bellebore nigri partes. ij. decoquant
 cum aqua et ſalgemma: qd ſi illud non conſert tunc ad
 miniſtrentur troc. de arſenico. **E**xcoꝛiatio autẽ que ſit
 ex fece curatur cũ eo quod lenit natura ⁊ ſint in eo lẽi
 tas ⁊ uctuoſitas ⁊ glutinatio ⁊ lubricitas et premitat
 ante cibum ſicut uitellum oui ſorbilis: ⁊ ſicut ius galli
 dcrepiti: ⁊ ſicut iura oleſidabegi facta ex pullis facilib⁹
 impinguat: ⁊ adminiſtrentur clisteria lenitiua ex ſuccis
 glutinatiuis lubricatiuis ſimul cum oleo roſ. ⁊ uitello
 oui et ſimilibus. **E**t qñz conſert cum prolongatur hec
 excoꝛiatio ut ſumantur ſemen lini ⁊ pſij ſem ⁊ ſe. maru
 ⁊ ſemen altee accipiatur mucilago eoy ⁊ detur in potu
 ante cibum. **I**psa enim aggregat ad lubricitatẽ ⁊ ſeda
 tionem doloris ⁊ glutinationem. **E**t ſumere pruna an
 te cibum qñz remouet hoc accidenſ. **E**xcoꝛiationi ue
 ro ſacte ſucceſſione potius medicine conſerunt medicine
 ſingulares glutinatiue predictæ. **E**t conſerunt ei draga
 gantũ aſſatum de quo bibant in lacte acetof. 3. iij. ⁊ 5.
 ⁊ quẽ ſupra. **E**t conſert ei ualde ut ſiat clistere
 cum butyro uaccino recenti bono: ⁊ qñz ponitur i ipſo
 aliquid de ſan. draconis ⁊ qñz conſert ius uentriũ in ali
 qua excoꝛiatione cholericã et nõ eſt medicina omniuꝝ.
Et. viij. de cura fluxus uentris facti pp̄ cibos.

Cura nota ad iſtos eſt ut prohibeatur deſceſſio
 eiꝝ dum non accidit colirica fortis ſuperflua
 ſed ſi fuerit ex multitudine cibi ſiat illud et ad
 miniſtretur ſames poſt illud ⁊ qñ deſcenderit ſumat ali
 quod ex robuſ ſtipricis. **E**t ſi acciderit debilitas ſuat
 alcanzi: aut ſuffuf de granati: ⁊ ſi ſentitur debilitas in
 ſtõ cum eo quod accidit de multiplicatione ⁊ ſignificat
 illud id quod accidit de rugitu et uentofitate ſumat ba
 lauſtiay ⁊ turis ⁊ ameos partes equales ⁊ conficiant
 cum paſſis ritis cum ſuis interioribus ⁊ comedat ex
 eo omni mane qñtatem nucis. **E**t itez ſumat medicam

de acoro et alcaameerzech dictum in antidotario.

In facto autem ex corruptione ciborum in se ipsis aut in eorum aut qualitatibus malis in eis aut uelocitate administrationis et in eis ut sumat per eos cibos boni chymi. Et curet ipressio remanens ex calore et frigore cum eo quod scis ex elixis suis aut calis: et si fuerit causa infirmitas eorum et lubricitas ipsorum: puerit ad eos illud in quo cum lenitate est stipticitas. **E**t frigus autem eorum et calitas ipsorum si fuerit eis puenit. Et si causa fuerit pmissio lubricantis premittat stipticum: et si causa fuerit postremitas et uelociter sit digo apud regimen: tunc sumat spodium et aliquid de robur ut rectificet stoms ab impressione eius et alteratio nocuit ipsi. **C**um enim plurimum accit calefactio et si faciat accidere raro frigiditatem per acetositatem cibi in quibusdam disponibilibus: huiusmodi regimen sumat spodium cum cazi. Et si causa fuerit paucitas cibi: aut subtilitas substantie eius: cibet post ipsum caribus crosissis mofusat et conditis cum stipticis et cum aceto preparatis: et piscibus salitis et similibus. **Q**uod si timeatur debilitas digestionis cum hoc cum semibz pducatur.

Cum de cura fluxus cerebialis.

Portet ut huiusmodi cum omnino non dormiat super collum et quando excitat a somno est ei necessarium ut utatur uomitu quatenus egrediatur humor crosissus effusus ad stomum ex capite faciens fluxum: et ut ad ministretur illud quod diximus in causa catarrhi de ratiocinatione et fricatione eius cum rebus asperis et ex uaporationibus capitis et administratione rubificantium et cauterizantium super ipsum et ex confortatione eius et rectificatione compositionis eius. Et quod necessarium est cauterium et non oz ut administretur retentio eius a stomo cum medicinis stipticis et magnificetur timor: immo oz ut extrahatur illud quod de eo aggregatur superius per uomitum et illud quod descendit ex uia intestinoz et si non cum alio saltem cum clisteribus et restringatur illud quod de eo descendit ad uentrem non cum illo quod consistat: quod sedeat in uentre immo cum eo quod est sile illi quo retinetur ex pectore: ex eis que diximus in suo capitulo et cum eo quod docuimus te in capitulo cure catarrhi ex abscissione caput facientium catarrum et rectificatione eorum.

Cum de cura fluxus oppilatiui.

Luxus oppilatiui plurimum fit cum periodicis: siue sit a corpore toto: aut sit ab oppilatione in epate: aut inter epas et intestina. **E**t de errore igitur est ut cadat additio in oppilationem per stiptica immo oz ut inueit quod expellitur ab oppilationem cum eum ne. Quod etiam uie ab eo misceantur medicine aperitiue oppilationum ut aperiant eas. Et quod necessarium est in aperiendo oppilationes solutiui fortiter attrahens materias crosissas generantes oppilationem et clisteria fortis aperitionis et attractionis. **E**t uomitus est ex rebus magis iuuatiuis ad illud quod cadit ex obuiatione ipsi: que admodum testat. **H**ip. Et rectius quidem est habenti hanc egritudinem ut comedat cibum suum in pluribus uicibus non in uice: immo in omni hora quantitatem que pertinet ei de cibo suo: deinde oz ut priatur: deinde oz ut plequi facias cibum suum illud quod adiuvat ad penetrandum cum uelocitate et aperiat oppilationem cibo: et melius illo toto apud. **E**st diacalamentum et des de eo a te cibum usque ad auz. i. et cum digeritur cibus des et de eo quantitas. **E**t uinum uetus forte subtile paucum est bonum ualde cum administratur post cibum et tyriaca res est magis iuuatiua ad illud. Et quod rectificat di-

go cibi balneet. **F**ricatio autem oz ut non ab ipso sepe ante cibum ipsum et post ipsum et quando debilitatur indiget fricatione uebementi cum panno aspero dorsi et uentris. Et quod necessarium est ut liniat corpus et pice: et medicinis rubificantibus. **O**ppilationum uero aperitione iam sciuitur: oz ut non soluat eger iste a fricatione: nam quum tu curaueris eum et aperieris oppilationes et resolveris humores oppilatiuos penetrabit cibus ad corpus et non accidet diaria pillul et confortabitur corpus eius.

Cum de cura fluxus liquefactiui.

In eis que sunt sicut ethica et pthibis et que hac uia incedunt non speratur ut curet: nisi sicut sperat in curatione cause eius. In eo autem qui est infra illud curet corpus cum infrigidatiuis humectantibus et aeribus et embrocis secundum illud. **E**t ex tinguat cum eis que sunt sicut troscisci de spodio et troscisci de casora et cum epithimatis et emplis infrigidatiuis super cor et pectus et epas. Et sint cibi eius ex caribus leuibz buliet et infrigidatis et mofusat et caro piscium et succabegi cum aceto et panis similagineus bene confectus et fermentatus et panis quum assatur. Et quod sit ex eo sorbitio permista cum gummi. **E**t si cibum quod sit de acetosa et siliibus. Et non retineatur expulsio uice: immo retineatur gradatim cum huiusmodi curationibus et cum trosciscis de spodio restrictiuis proprie et cum trosciscis secundum hunc modum. **E**t lutum armenus et spodium et castaneas et semen acetose ex corticatu et almirberis et ros. et gummi assatum et caneros adustos terant omnia et pficiantur cum aqua cydonioz.

Cum de cura fluxus facti a spissitudine cutis.

In inuimus ad signa eius ubi docuimus regimen attractionis materiez reponsaliu ad exteriora corporis et melius quidem est ut extrahant humores propter phlogiam et fluxum uentris ptenentem a quod iam expediti sumus et admittret balnea cum aqua aperitiuis: et si illa in quibus decocta sunt aperitiua: et cum lauatiuis aperitiuis et mudificatiuis. Et multoties utatur tinis ictericie. Et si fuerit spissitudo uebementis administratur fricatio cum pannis lineis asperis et cum uillis donec rubeat cutis: deinde effundatur super eam aqua calida et aque in quibus est aperitiua eorum que diximus.

Cum de cura colirice passionis.

Colirica passio huiusmodi regimen in principio quum mouet: et regimen in medio sui moris et regimen apud comotiones suam malam et inobedientiaz suam malitiosa et motiones accidentium suorum timoroso. **Q**um apparent signa colirice passionis et incipit eructuatio alterari a dispositione sua et sentitur in stomacho grauitas et in intestinis punctura: et quod est cum ea nausea: tunc oz ut non suat super illud aliquid oino huiusmodi pillul nisi quum timeat calus uirtutis: tunc. n. rege cum eo quod dicemus. **P**rimum igitur quod oz fieri est ut expulsio fiat per uomitum: si fuerit cibum adhuc proximum: si uero: et si non fuerit ita consequenter adhibeat aliquid quod ipsum deponat ex eis que leniunt naturam et sit illud quod facit uomitum lenificatiuum cum mesura que extrahat illam quantitatem propter quod extrahat illam siliuitate si illud: aut re extraneam ab ea. Et oz ut expellat cum eo in quo non sit due malitie mollificatio stoms et debilitas uirtutis eius sicut in oleo sisamino et oleo de oliuis et aqua calida neque cum illo in quo non est glutinatio quum ipsi idigeant orio glutinatio nis: immo cum eo quod est sicut aqua mellis et sirupus acetosus dulcis cum aqua calida non propter necessitate

descensionis in fluxu ventris tunc. n. solue quodcumq; fuerit amboz paulatim. Si autem non recipiat aliquid: i mo fluxu ventris educat ipsum tunc aggrega in cibatio ne eius inter stiptica et inter ea in quibus est stupefactio aliqua sicut amilum assatum quod ponatur in decoctione papaveris et ponat super ipsum galia et non ponas in ipsa dulcedinem. **D**ulcedo. n. qñz sit ea ad abhorrendum et lenitatis et fluxus et solutionis nature. Quod si fuerit illic uomitus consequentur adhibere ei cochliariū. i. de sirupo mente aut rob eius. Et si fuerit fluxus uentris premite super ipsum suctionem aque cydonioz stipticoz alzarur et piroz alsceni et maloz alsceni muzoz et al gobeira. Vitis aut eoz frangitur cum eis que sunt sicut saulich ordeī aut saulich maloz cuz aqua granatoz. Et oz ut non separentur ab eis odores confortatiui et restaurent super eoz: et omne quod mouet in eis subuersio ne aie permutetur ad aliud. Et qñz abhorrent quidaz eoz odorem panis qñz delectantur eo quidam eoz. **E**t qñz abhorrent quidam eoz odorem iuris et qñz delectantur eo quidā eoz. Et sicut uinū et sicut suffumigationes. Fructuū autē odorem plures eoz recipiunt. et oz ut non cibentur aliquo dū nō uerificatur eoz fames. Quod si famem patiatur ante mundificationem non cibentur: immo mittantur in balneum et fundatur super capita eoz aqua tepida et exeant et nō morentur. Si autē appareat spasmi? administra si iuncturas cerata leuia calida pfundantia sitq; in hyeme cum oleo de neriden et de lilio et in estate cum oleo ros. uiol. Et similiter projice super eum pannum infusum in oleis humectantibus lenitiuis et in oleo de oliuis. Et oz ut intentio sit in mē dibulis et incessanter eleuetur cum mento et lacerto mouente gēas inferiores ad superiores cum ceratis. Et iterum quum quiescit inflatio colirice passionis et dormiūt et excitant: da eis in potu aliquid de robur et fac eos ingredi balneum cum facilitate et non multiplicent morā in eo. immo quātitate qua sumant de humiditate balnei deinde extrabe eos et cooperi ipsos et ciba eos cibo paucio leui boni chimi et calefac eos et non dimittas eos plurimum bibere ualde et separent inter aquam et uinū si sumperint stiptica super cibuz. **E**t prepara post illud in confortando stōs eoz cuz eis que sunt sicut trocz de rosis parui et magni: et sicut gelenabi et spodiuz et cū eis que sunt sicut alcanzi. Et multoties quidem fit balneus causa spansionis humor et materiei colirice passionis et euētus contractionis in membris.

CL. xij. de regimine fluxus medicinalis.

Ad hoc iā singulare fecimus ca? ubi diximus medicinas solutiuas et uomitiuas et eaz ad ministratiōez. Sed cum hoc nos dicemus breuiter q in principio sui oz ut curet cum lactibus et oleis et proprie quum ingeniatur in lactibus ut sint stiptica. et in oleis ut sit in eis aliquid ex hoc. Hoc. n. temperat causam sanguinis et qñz sufficiunt i principio lac et oleū et aqua calida et qñz est sanatio in potādo ista una uice post aliam. Et bibatur aqua calida et proprie quz adheret ex substantia medicie aliqd stō et intestinis. Ipsa. n. trāsmittit eius audaciā: deñ psequaris illud cum clistere confortato teperate et cibo sicut.

CL. xv. de cura fluxus cretici.

Non oz ut retineatur fluxus creticus quz nō perducit ad timorem. Quod si superfluat curre cū ppiq illi q curat colirica passio uerun

et nō oz ut cibet aqua carnis si fuerit egritudo acuta ualde: immo cibetur eo in quo est infrigidatio et in crostatio sicut est sorbitio facta ex saulich ordeī et saulich maloz. Et si tolerat carnes: cibet cuz eis que sunt sicut pisces recentes decocti cuz grais granatoz aut cuz aqua eoz conditi cum seminibus stipticis et que sunt ex coriandro in aceto posito et exiccato et sibus ei.

CL. xvi. de tenasimone.

Pincipium quod te oz scire de dispositione tenasimon est an est tenasimon uex aut tenasimon mendosum. Et tenasimon quidem mendosum est ut sit in ano sex sicca retenta et qñz exprimitur ex ea aliquid. Et qñz abradit intestinum propter laborem q provenit ex motu eius qñz. n. est illud et existimatur q illic sit tenasimon. Si ergo est aliquid ex illo oz ut cures ipsum cum clisteribus lenibus et cum collyriis mordicatiuis. q si non agunt clisteria lenia acue ea cum lenitate et hūiditate sua aliqua acuitate ut extrahat graue ex eis: deinde si indiges in reliquo humiditate et leuitate pura scis contentus eis. Et qñz indigebis ut in potu des pilulas d bdellio aut gummi albori si fuerit illic crostatio materiei. **E**t si fuerit caliditas indigebis eis que sunt sicut casia fistula et sirupus uiolaceus et similia. **E**t pilulis factis ex medulla casia fistule cum succo liquiricie et dragaganto. si aut fuerit tenasimon purū: tunc si fuerit causa eius frigus adueniens ano: curabis ipsuz cum uaporationibus et cum clisteribus calidis et cum surfure cum quo uaporabuntur anus et coxe et pectē et emunctoria et sedeat super milu et salem calefacta ambo in panno aut euaporet cum spongia et aqua calefacta et cum spongia sicca calefacta. Et inungat cuz cerato ex qbusdam oleis calidis et stipticis et calefiat loco et permisce eū cū uino calefacto et oleo opbacino aut precipe ei ut ingrediat balneum caliduz et sedeat super terrā calaz. Et scias q frigus nocet tenasimon in pili b? horis et pp illud est calefactio subtilis conferens ei in pluribus dispositionibus. Et sicut sunt plures species tenasimō quib? fert uaporatio: sicut nocet eius in infrigidatio. Et plurib? speciebus? nocet assumptio medicinarū q generant chimū crosū et uiscosum. Et si fuerit ea eius durities rei si quā sedet hō mollificet cū cerato ex oleo anetino aut camemillino cū bdellio et cera: aut cum oleo calido i q pōas spongiā et appropiā loco. **E**t si fuerit causa e? apa calidū stude in retinendo illud qd currit ad apa in uia uenaz aut ex uia fluxus et rege apa et tempera humorē calidū. Et oz ut curetur in initio sui cum phlomia si necessariū fuerit et cum minoratiōe cibi multatissimo fac eum ieiunare si posse est ei illud duobus diebus. Et ut administres super eum in principio aquas et embrocas que declinant ad frigus aliquod cum mollificatione et prohibitione eius quod effundit ad ipsum. Et ex eis que conferunt ad ipsum est filtrum infusum in aqua myrti et rose cum alcāna pauca. Et fiat clistere et in primis cum eis que sunt sicut aqua ordeī et aqua solatri et aqua ros. et oleum ros. et albumen oui. Et si causa fuerit fluxus retinebis ipsum sicut scis: deinde embocabis et emplabris cum mollificatiuis ex camemilla et aneto commistis cum eis que scis ex stipticis: deinde ad ministrabis maturatiua quous sint oia illa i locis preteritis. Et qñz confert clistere cum oleo dulci decocto cuz aliquo ex stipticis. Et quā tu cibas melius quo cibas ē lac recenter multum decoctum qñ retinet fluxum de super et lenit locum. **E**t ex medicinis bonis qñ uis

maturationem et resolutionem et sedationem doloris et emplum de fenugreco et maluis et emplum de meliloto et emplum de caulibus decoctis. Quod si necessarium fuerit fortius ponatur cum eo parum cepe assate et parum bdellii. Et ex mara expertis quum aqua est inflatum dolorosum est ut sumantur plumbi adusti et lauari et ceruse plumbi preparate cum oppoponaco et merdasengi conditi partes equales et conficiantur cum uittello oui et oleo rosae. Et nos probauimus ipsum et inuenimus in fine ultimum. et si uis distilla super ipsum aqua solatri aut aqua coriandri. Et si uis adde in ipso climia. Et quum perfert eis climia sola cum uittello oui et oleo rosae. Quod si causa realismo fuerit aqua duarum curabis ipsum cum eo quod scis de curatione aquarum durorum. Et ex eis que experta sunt in hoc est ut sumantur bdellium et crocus et alcana et sinapis et alkei et citrina sicca et cerusa plumbi deinde aggregentur illa omnia cum eo quod regit adipem galline et anatis et medulla cruris uaccarum et proprie uittuli uaccarum permixtis cum uittello oui et oleo rosae et oleo alkeiri et fiat ex eis mara. Si autem fuerit causa eius humor putrefactus in bibitis illis ex phlegmate aut cholera aut fuerit phlegma uiscosum curabis ipsum cum ablutione. Et illa que melior est est que fit cum eis que sunt sicut aqua oliuarum salutarum cum qua fiat clistere mensura .s. lb. sumpta ex ea donec egrediatur illud quod est illicitum aut fiat clistere ex succo foliorum sicle cum uirtute uolarum et turbit deinde cura ipsum cum sedantibus dolores ex collyriis tenasmon. et quum facit necessarium phlegma potare pilulas fetidas. Et si fuerit causa residuum eius quod descendit in bora tunc si illic fuerit fluxus retinebis ipsum. Quum retinueris considerabis: nam si eger tolerauerit et non fuerit spes quod fluxus redeat clisterizabis quod leuiter poteris aut superpones collyrium ex uiolis cum pauco sale si materia fuerit cholericum et ex medulla caseifistule coagulata cum pauco baurac et turbit. Et si fuerit materia phlegmatica et si non audes illud redi ad illud quod mollificat et attrahit et sedat dolorem ex embrocis et collyriis. Et quum difficile sit tanasmon et non est illic materia egrediens et non est nisi eleuatio ad scellam frequens cuius quum est causa aqua durum. Et quum est frigus in separabile: tunc assidua uaporationem eius cum lana infusa oleo calefacto sicut oleo rosae et oleo myrrino et uiole et camemillio et pauco uino et infunde eum illo oleo anum et pectinem et testiculos. Quod si non sedetur tunc clisteriza ipsum cum oleo sisamino tepido. Et retineat ipsum per horas aliquas: quum sanat eum. Et hoc quidem regimen antiqui dixerunt et fecerunt ipsum quidam posteriores nos iam experti sumus ipsum et est uehementis iuuamenti. Si autem fuerit ab ulceribus et corrosione considera et tunc si est natura sicca non dimittas siccitatem eius: immo stude in leniendo ipsam cum equali lubricitate ut precipitetur egrediens. siccitas enim egrediens in huiusmodi egrediente est mala ualde: et ideo ut non cibetur amarum nec salis ualde nec acutis neque acetosum ualde oia. nulla faciunt egrediens mordicatum et dolorosa aut ex coriatiuaz. Et ad ultimum ideo ut cures ipsum curone corrosione intestinum et cholera ipsorum confidens in collyriis. Et si non indigueris mundificatione incipies et clisterizabis ipsum ex aqua mellis et pauco sale commisto ei. Et fit clistere eius cum hoc clistere ita ut non sit fex in intestinis: aut fac collyrium ex melle et baurac et administra ipsum: deinde labora in curatione ulcere. Et si fuerit ab hemoroidibus et fistulis et ragadiis cura bis cum eo quod dicemus in causa sua.

Cap. xviij. de collyriis que supponuntur ad tenasmon.

Collyrii autem qui ad tenasmon supponunt melius est quod ex eis est magis sipticum. Et ex eis est collyrium de sandaraca et collyria plurima ex eis in quibus est narcoticitas que iam diximus in curatione ulcere. **D**escriptio collyrii ad tenasmon. opium castoreum et tus et crocum fiat ex eis collyrium et supponat. Et iterum galle immature cerusa plumbi et sandaracae opium. **E**mpla vero sunt empla facta ex uittello oui et medulla simlaginei panis et camemilla: aut aqua expressa ex ea que huiusmodi est: aneto sicco et altea et mucilage seminis lini et similibus. Et ex bonis quibus sit emplum ano eius sit porri de feci decocti elixati cum butyro uaccino et oleo rosae et pauca cera colata. **S**uffumigationes autem sunt suffumigationes note ad eos quibus utatur quum dolor sit fortior ita ut sedeant super sedes perforatas si qua eque an: aut ponat sub traiectionem per quod fiat suffumigatio. **E**x illis itaque est ut fiat suffumigatio ex sulfure et nucleis oliuarum et stercore cameli. Et si fiat suffumigatio cum primo sulfure subito iuuatur eo. **A**que uero in quibus sedent quidam ut sedet dolor sunt sicut aque in quibus decoquuntur malue et anetum et camemilla et altea. Et quidem ut retineatur illud quod currit sunt aque in quibus decoquuntur siptica. Et ideo ut aggregetur inter aquas secundum necessitatem. Quod si anus egredietur lauetur et mundetur et reducat et sedeat ille et est in aquas sipticas ualde aut fiat ei emplum per reductionem et reuertitur cum sipticis confortatiuis contritis et aggregatis cum quibusdam succis sipticis.

Tractatus tertius de inceptione finis de doloribus intestinum.

Cap. i. de punitione. Cause punitionis aut sunt uentositates coarctatae: aut superfluitas acuta mordicativa: aut baurachia falsa mordicativa: aut humor uiscosus qui expellitur: aut ulcus apatis: aut serpentes et ascarides. Et ex punitione est que est secundum semitam crissis

et est ex signis eius. **E**t omnis punicio uehementis est similis colicis: cura eius est cura colice nisi cholericus: nam si ipsa curatur illa cura est in ea timor magnus: immo punicio que non est cum fluxu quum fortior sit est colica aut iliaca. Et quum peruenit punicio ad cursum et uoluitus et singultus et destructionem rationis significat mortem.

Cap. ii. de signis.

Antola quidem fit cum rugitu et inflatione et ex tensione sine grauitate et quete cum exitu uentositatis. Factus uero ab humore cholericis significant grauitas cum uehementia mordicationis in phlegmate et fitis et exitus eius in egone et est similis colice. et si curet cura eius erit tior maximus. **S**igna autem facie ab humore baurachio sunt mordicatio cum grauitate addente et egressio phlegmatis in egestionem. Et signa facie ab humore croso uiscoso sunt grauitas et adherentia doloris in uno loco et exitus huius generis in egestionem. Et signa facie ab ulceribus sunt signa excoiationis nota. Et signa facie ab apatis sunt signa apatis dicta in causa colice. Et signa facie a uermibus sunt signa uermium dicta in capitulo uermium.

Cap. iii. de cura.

Portet in omni punitione materiali nocente sua materia ut uomat huiusmodi eas: deinde soluat. **S**ed punicio que est ex uentositate curet prius cum regimine conueniente et alienatione eius ex quo

generat uentofitas et minoratione pmentiois et paucitate potus aque super cibum et paucitate motus super cibum. Deinde si fuerit uentofitas inseparabilis tunc oportebit ut curet intestina cum clisteri euacuante humorem ex quo ipsa euaporat et administretur in eo adeps galline et oleum rosae et cera aut cum eo quod bibitur: si fuerit egreditur superius sicut et dactylum et hiera in aqua de seminibus: et sicut diacydonite deinde sumat ea que sunt sicut tyriaca et socrugene et similia: et sicut semina uentositatis. Descriptio clisteris decoquantur polypodij centauree cymini aneti rute sicce fenugreci seminis apij in aqua et coctione bona deinde sumat ex ea pondus .c.3. et ponatur uel dissoluantur in ea opponaci bdellij amboz ana.3.5. aut minus aut plus secundum necessitates et distillentur super ea neriden.3. et aut olei rosae et mellis .3. et puluis.32. cymini baccarum lauri rute et ameos omniuz ana.3.5. et penidij lapidosi .3. et fiat ex eis puluis et dosis. Et iterum sumatur centauree crosse pondus aut .i. cum decocto. Et ex eis que sunt mirabiliter iuuant apud expiratores est calcaneus porci aduratur et sumat ipsum in potu huius punitionem uentofam. Aut detur in potu de granis lauri siccis solis duo cochliaria. Et ex eis que conferunt ei est illud quod granorum albe et carpobal amboz ana.3. i. bibat in aqua calida in mane et sero. Et ex emplis communibus utrisque sunt auellane assate cum corticibus suis cum quibus empletur locus semper. Et similiter uaporationes cum eis que sunt sicut anetum et ruta et sanfucus sicca. Et emplatio umbilici uel sumis cum granis lauri contritis et confectis cum uino aut cum aqua rute et reueruata tota nocte: iuuatiua est ualde. Et cibus uentofe et phlegmaticus ex eis que sunt sicut ius alcanabii et galloz decrepitorum equatum cum aneto primo et speciebus uel pipere et seminibus. Et sit contentus iure et sit panis panis salutus bene perfectus. Et alkiskat rectior est ei et uinum sit uetus subtile. Et os ut uentur exercitio subtili ante cibum. Et eritius assatus secum dum quod dicitur confert punitionibus ambabus filis. Et facte autem ex phlegmate uiscoso cognoscitur cura ex cura uentofe nisi quia os ut intentio sit in mundificando plus aut de super aut de super. Et ex eis que conferunt illis in ipsa si non fuerit fluxus est puluis ammoni sumptus perse sequente potu. Et confert ei sumere in potu nasturtium cum oleo et troc. alefeniati. In facta autem ex phlegmate salso os ut incipiat ab eione eius cum clisteribus que recipiunt turbit polypodium in quibus sit equatio cum eis que sunt sicut aqua seueste et uiol. et ut euect etia cum eis que sunt sicut hiera picra et diacydonite. Deinde administrentur cibi boni chimii piguati pinguedine bona: sicut pinguedo facta ex carnibus arietum et galline et pulloz pinguium et minores cibis cum bonificatione eius: et bibat uinum subtile paucum. Et ex eis que conferunt in omni punitione frigida est sumere in potu aqua mellis cum granis arasceid et aniso et a coro et granis lauri et aristol. et folijs lauri et centaurea et xilobal. et singulariter et composite. In facta autem a cholera os ut consideretur. Quod si fuerit illic uirtus fortis et materia plima euectur cum eis que sunt sicut decoctio myrobala. citri. et sicut aqua granatorum et pap. scaonee aut absque scamonea: immo sola et sequat eam aqua calida. Et cum eis que sunt sicut decoctio tamarindorum et case fistul. et siracosi et que sunt similia illis: deinde equatur materia cum eis que sunt sicut semen psilij cum oleo rosae et aqua granatorum et succus cucumeris cum oleo rosae.

Et empletur uenter cum emplis frigidis et sint in eis solatru et superiora uitis. et os ut misceantur cum eis et sicut apsinthium. Et cibi sint illi qui sunt de lentibus et de sumach et de spinachijs et de berberis et similes illis. Et os ut caueatur ab errore cadente in ea. Et existimatur quod sit colica et curat cura eius et moritur infirmus. Veruntamen nos redibimus ad cognitionem integram ei quod os ut curet hec pars punitionis cum loquimur de speciebus colice. Existimo ergo complementum ei sermonis in eo illic. Facite autem ab ulceribus cura est cura ulcerum et iam diximus eam. Sed facite ab apostemate cura est cura apatum. Uel facite a uermibus cura est cura uermium.

Cap. lxx. de rugitu et egressionem uentositatis absque uoluntate.

Rugitus generat ex multitudine uentositatis et gerat ipsum cibi inflatiui: aut malitia digonij propter aliquam causam in malitia digonij que est in membris aut est in cibis. Et plimum quidem est in membris et non sit nisi propter frigiditatem: aut propter casum uirtutis sicut in sine pthijs. Et plurimum quidem sit cum lenitate nature et stimulatione necessitatis egestionis. Et quoniam sit in intestinis superioribus subtilibus et est sonitus eius acutus et sit in crosis et est sonitus eius grauior. Et quoniam permiscetur ei humiditas est declinans ad gurgulationes. Et quoniam rugitus est signum crisis et quoniam accidit propter punitates splenis. Et quoniam rugitus accidit multotiens patientibus in mirac propter punitatem propterea quod in sterna eorum infrigidant. Et quoniam sit cum in epate est de bilis. Exitus autem uentositatis absque uoluntate: quoniam sit propter mollificationem ieiunij: et quoniam sit propter utrasque mollificationes: et distinguitur inter utrasque per illud quod uide de paucitate sensus anis: aut frigiditate eius.

Cap. lxx. de cura.

Rugitus cum alienatione ciborum inflatiuorum plurimum et cum tolerantia famis et pfortatione digonij cum eis que iam sciuit et resolutione uentositatis cum medicinis quas dicemus in capitulo colice uentofe. Et ex eis que bona sunt in hoc in pluribus locis est diacyminum et itex diapipereon et iterum acorus conditus. Et si fuerit cum fluxu tunc alcanzi: et itex suatur cymini et ameos et kesi et carui omnium ana pars. i. anisi partes. ij. et fiant ex eis suffus cum penidij lapidosi pondere.3. et curet exitus uentositatis absque uoluntate curatione paralyfis anis: aut assumptione tyriace et olei alkekengi et iungatur illud quod est supra umbilicum cum oleo castoreo et siliis si fuerit propter ieiunium.

Cap. lxx. de colica ex retentione fecis.

Colica est integra intestinalis dolorosa cum qua difficilis sit exitus eius quod egreditur per naturam. et colica quidem secundum ueritatem est nomen ei in quo est causa in intestis crosis. i. colon et que secum ipsum: et est dolor qui multiplicat in eis propter frigus eorum et propter spissitudinem ipsorum et propter frigus eorum multiplicatur super ea adeps. Quod si est in intestis gracilibus tunc nomen proprium ei secundum scientiam hanc est ileos. Verum quoniam est ileos in quibusdam locis colice propterea quia uehementer est ei similis et cause colice: aut cadunt propter in colon aut cadunt in alios et perueniunt ad ipsum secundum semitam punitatis. Et cause eius que cadunt in ipso proprie aut si malitia ppersonis singularis calida: aut frigida: aut sicca. Et calida quidem operatur exiccatione sua et contractione sua reducens nutrimentum ad epar et expellere

illud ad ipsum. Et frigida congelatione sua aut faciendo accidere malitiam complexionis nociuam. Et plimū eius est in terrois sīs et qū flat septētrio. Et frigus quidē qñz facit illud propterea qd restringit lacertos uentris et per uenit calefactio eius ad concauitatem. et exiccat fecem et stringit lacertum ani et expellit feces et quod cum eis est ad superiora. Et sicca operatur propter priuationē eius quod lubricat fecem et inuentionem eius qd exuc cat eam et exiccat ipsam. **M**alitia autem pponis humide singulis non semper est causa colice nisi accidat ex ea accidens quod sit causa colice frigida aut humida materialis: aut malitia complexionis cum materia: aut ma teria calida que inflat et mordicat et separat continui tates et pertrahit terminum punctionis perueniens ad ter minū colice: aut fia et reddit ad malitiā pponis diuerse frigide. Quod autem accidit de separatione cōtinuitatis subito quū sit illud cuz essentia colice tñ qñz facit ipsū accidere frigus propter hoc quod generat ab ipso uen tofitas in corpore intestioz hora post horam. Et qñz est humor faciens hūc dolores: aut illuz qui propinquus est ei melia. Et qñz est eius euentus cum paroxisimis et apud comestionez cibi. Et qñz sedat ipsum uomitus rei acetose melice. hz fit hū vomitus in hū dolore secun duz plimuz phlaticus et generat ipsum frigus mēbroz: aut malitia digestionis et cibi et fructus et olera: aut est causa colice proprie oppilatio prohibens egōnē et hu et uentositates a penetratione et ipsi expellunt et accidunt dolor et extensio maxima. Et plimum huius oppilatio nis quz non est apha accidit postq̄ replet monoculus: de inde peruenit ad colon. Et hec oppilatio aut ē ex apha te in intestino et plimuz eius est caliduz: aut ex hu. phla tico uisoso in splene spatiū et oppilat ipsuz: et est illa q̄ sit secunduz plimuz et est illa que inuat febre: aut ex uē tofitate accidente: aut propter torsionē et torquentem p pter uentositatē torquentes et icilliones ligamēti: aut rup turaz: aut attritiones: aut expulsionē itestioz ad partes inguinuz et testiculoz: aut rupturaz supra illud: aut pro pter uermes pprimētes: aut propter fecem siccam et hz sex sicca est qm ipsa est sex ciboz siccoz: aut quia rema net tēpore longo et siccat. Et est causa remanentis et debilitas expulsue in intestinis: et multotiens est hec re manentia propter potuz rei narctice stupefacientis uir tutes operantes in fece. **E**t cuz hoc possibile est etiā ut debilitet uirtus expulsua que est in lacertis uentris. Sicut accidit ei qui multiplicat coitum: aut propter d structionem sensus intestini: aut paruitatem effusionis cholere expellētis lauāis: aut qm mēlaraica exuc cat ex ea humiditates plimam: aut propter prouocationes sudoris superflui: aut exercitia facientia sudare: aut p pter uehementiaz raritatis corporis propter complo nē que est in ipso: quare obedit attractioni aeris cōtinē tis calidit: et propter hoc est balneatio cū aqua calida ex eis que retinent naturam: aut propter aerez ex calefacti one cuius consequit ut attrahat humiditates et si fuerit absqz raritate: aut propter raritatem fistulosaz. Et qñz sit propter artes facientes necessarium tactuz caliditatis sicut uitrearia et ferraria et fusoria: aut propter complo nem in uentre ipso calidam ualde exiccantem caliditate sua aut est causa in illa caliditate in paucis dispositiōibz multitudine cholere acute effuse ad uentres adurentis fe cem quū inuenit eam preparatam propter paruitatem suam: aut ppē siccitatem substantie sue et hoc est secun dum minus: sed secundum plimum ipsa soluit naturā.

Et quū accidit hec colica in principio nocet: et intestio dolores facit uehementez intolerabilem. Et qñz est cau salius caliditatis uehementia frigoris aeris exterioris: qz coarctat caliditate interius et cuz hoc puocat urinā et constringit anuz: quare ipellit fecē ad superiora: aut propter cōplonē siccaz in intestinis et uētre: quare exic cat fec: aut propter tenalmon aphas recti: quare exicca tur fec. Et existiauerunt quidā qd qñz lapidescit illū qd retentuz est in intestinis et egredit lapis. **I**lla autē q̄ est per punitates est sicut si accidat in epate: aut in uefi ca: aut in renibus: aut in splene apha et punitet ei inte stinū per hoc quod coarctat illud apha de substantia et et constipat ipsum et oppilat illud. Et sicut si cōicet reni bus in doloribus lapidis et debilitet operatio eius i ex pulsione hūoz: quare retineantur in ipso et accidit coli ca per cōitatem lapidis: quū dolor lapidis sit ex eis q̄ simulantur dolori colice et occultat nisi illi qui prouisio nem hz. **E**t nos dicemus dīaz inf utraqz cū signis. Et qñz accidunt colica et ileos secunduz semitaz accide tie egitudinuz pestilentialiuz aduentium et peruēiūt de regione ad regiones et de homine ad hominē. Et iaz retulit illud quidāz medicus de antiquis et dixit qd per ueniebat quidam eoz ad epistiaz et erat epistia mortalis: et quidāz ad resolutionēz intestini colon et mollificatiōez et cū incolumitate sensus eius et sperabat cuz hū euasio Et erat plimuz eius ileos et ledebatur colō fm semitā p mutationis similis crisi. Inq̄ et quidāz medici curabāt eos cura mirabili. ipsi nāqz cibabant eos lactuca et en diuia et carnibus piscium crossis et carne omni habenti ungulam in pedibus et omnibus illis infrigidatis et aq frigida et acetosis et sanabant eos cuz hoc ita qd sanabāt omnes talr ne caderent i epistia et paralyfiz predictaz. et sanabant quosdaz eoz i quibus erat inceptio epistie. **E**t qñz accidit colica habentibus reranū. quare defici unt in expellendo feces et hu. ab intestinis superioribus sicut ipsi deficiunt in retinendo quod est in inferioribus Et qñz ē frigus complexionis eoz causa colice. Et plimū quidez accidit colica a phlate crosso: deinde a uentosita t e forti facta et penetrante in tunicis intestioz et uillis e oiz: et propter separationem cōtinuitatis eoz. **M**eto fitas. n. spargitur in stō propter amplitudinez stōi et p pter caliditatem stōi et propinquitatem membroruz ca lidorum ad ipsum et spargitur in intestinis superioribz propter gracilitates intestinoz superior et retinetur in i testinis alijs propter contrarium illius ex frigore eoruz et constrictione ipsoz et multitudie resolutionis i ipsis et spissitudine tunicaruz eoruz. Et colica uentosa quū sit ex materia que sit materia uentositatis: tñ non cōparat illi materiei qm mate ris sola non oppilat uiāz secunduz qd egreditur: et neqz facit dolores perse: imo per illū qd accidit ab ea. **E**t phla facit dolores perse et oppilat perse. relique autem diuisiones minus illis. Et ex eis que prepaant intestina ad colicam et proprie uentolaz ē uinum pluzime comitionis et olea et proprie cu curbita et fructus recentel et proprie uua et potus aque super eos: et motus super eos et coitus et retentio uento sitatis uolentis egredi et aduentus uehementis frigoz ad intestinum et infrigidantis ipsum et inspissantis illud. **E**t ex eis que prepaant intestina infeziora ē comestio ouozum asozum et pizozum et cydoniozū scipticozū et passe et sauich et milij et zizi et que sunt similia illis. Et iterum retentio egelstionis uolentis egredi qñz facit cadere in ipsam et coitus plimuz et proprie super cibuz

℞. viij. de signis colice absolute.

uertit ad renes qm̄ non inuenit uia ad fel sustentatum
propter illud quod est coraz eo de oppilatione: ⁊ queri-
t⁹ dolor rubificat aquam: ⁊ qm̄ renes cōcant in doloꝝ
Et propter illud retinetur urina etiam qñq. **Et** qñq.
est urina in principio eius secundum doloreꝝ aque cice-
ris ⁊ aque casei. **Et** quandoq; associatur ei tremor cor-
dis maximus ⁊ indiget pectus eius retentione cum ma-
nu. **Et** qñq; puenit res ad sudoreꝝ frigiduꝝ ⁊ sincopi.
CL.vij. de signis saluis colice.

In Algie incolumis colica est illa in qua retentio
 non est uehemens et est dolor mutabilis. Et
 quāz alleviat plurimuz quāuis redeat post eam.
 Et inuenit habens eam propter exituz uentositatis et e
 gestionis et administrationez clisterioz quietem: sicut et
 contraria ē prius uel difficilior colica.

¶ E. ix. de signis malis in colicaz

Eritudo doloris ⁊ quod uomitus consequē
uomitū ⁊ sudor frigidus ⁊ frigus extremitatū
propter uehementiaz doloris uentris ⁊ decli
nationē san. ⁊ spiritus ad ipsū. **E**t qñ peruenit ad singl
tum quoz unus sequitur alium ⁊ ad turbationem ra
tionis ⁊ spasmū ⁊ retentionē eius quod egreditur ⁊ nō
ingreditur saltem cum ingenio est mortalis. **E**t in ex
traneis signis est cum apparet i eo qui hz dolorē uētris
uestigium et botbor nigrum sicut faba ⁊ ulcera et rea
net usq; ad diem secūdū aut plus qñ moriet. **E**t huic q
dez homini aduenit subet ⁊ multitudo somni in prin
cipio egritudinis sue. **E**t bonitas anbelitus est signifi
catio ad euadendum: quomodo ergo erit e^m malitia.

C.x.de differentia q̄ ē inter colicaz ⁊ lapidem renū
Quandoq; accidunt in lapide renū acciden-
 tia colice predicta: qm̄ colon ipsum communi-
 cat renibus q̄ accidit ei dolor q̄ est ei p̄prius
 ⁊ accidunt ei accidentia sua que p̄tinēt illi dolori. **Ue-**
 rum dīa inter eas q̄n̄z est ex dispositione doloris ⁊ ex
 te uicinantiuz proprioz ⁊ ex parte eius quod conuenit
 ⁊ ei⁹ quod non conuenit ⁊ ex parte eius quod egredit̄
 ⁊ ex p̄te ultimatis accidentium et ex parte causarum
 ⁊ significationum accidentium. **D**ispositio autēz do-
 loris diuersificat in eis quantitate ⁊ loco ⁊ tempore ⁊
 motu. **Q**uantitate uero quoniam ille qui est lapidis
 est paruum quasi fit acus et colicus est magnus. **L**o-
 co autem quoniam colicus incipit ab inferiore parte de
 xtri lateris et tendit ad superiorem sinistru. Et quando
 confirmatur dilatur in dextra et in sinistra. Et secūdu
 quosdam non incipit colica a sinistra: sed illud non est
 uerum. Et nos iaz experti sumus contrarium illius ⁊ est
 ad anteriora ⁊ uersus pectinem declinior q̄ fit ad poste-
 riora. Et renalis incipit a superioribus et descendit pau-
 latim usq; ad locum ubi confirmatur ⁊ est declinior ad
 posteriora. **T**empore uero qm̄ renalis fit fortis in hora
 uacuitatis et colicus alleviatur in ea et fit fortis qum su-
 mitur aliquid ⁊ colicus incipit subito et in tempore bre-
 ui: ⁊ lapidosus paulatim ⁊ fortis fit in fine suoz: si ē ze-
 nalis fit prius dolor in dorso ⁊ difficultas in uizina: deīn
 signa in quibus colica ⁊ in colico sunt illa signa: deinde
 dolor. **M**otu autem quoniam colicus ad partes
 mouet plures ⁊ renalis figurz: ex parte autem uicinā-
 tium proprioz qm̄ tremor multiplicatur in renibus am-
 bobus et non p̄tinent colico. **D**īa autem accepta ex
 eo quod puenit: ⁊ n̄ puenit: ē qm̄ clisteria et exi⁹ uetosi-
 tatis ⁊ fecis alleviant dolorē colice ⁊ n̄ alleviāt dolorē
 renū alleviatione de q̄ fit curandū in p̄tibus dispositioni

bus. **E**t lapidem frangentes medicine alleuiant dolores renum et non alleuiant dolorem colice. **E**x parte autem eius quod egreditur est quoniam cum renali fortasse non est retentio rei que quoniam egreditur est sicut stercus et squibale et sicut stercus uaccinum et natat. **E**t quoniam est retentio omnino et rugitus et similia. et colicus non e uacuat ex hoc: ex parte aut ultime consecutionis accidit: est quoniam dolor crurior et dorsi et tremor in renali est plus et calidus appetitus et uomitus consecutus phlati cus et paruitas digonis et uehementia doloris et perducio ad sincopim: et sudor frigidus et iuuamentum cum uomitu in renali sunt minus. **E**x parte autem caularum et significationum accidentium: est quoniam frequentia nausea rive satietatis et assumptio ciborum malorum et uicissitudo punctionis et rugitus et retentio fecis sunt precedentes in colica. **E**t urina arenosa et filosa est precedens in renali et non est in renali urina subtilis: deinde filosa crosse: deinde arenosa.

Cap. xi. de signis distinctionis colice. et primo de signis phlegmatice.

Quandoque significant colicam phlaticam antecessio causarum generativarum phlatis ex facietate nauseatiua. **E**t ex speciebus ciborum et etas et regio et hora et reliqua que sciuntur. **E**t significant ipsam exitum phlatis in fece ante colicam et cum ea quoniam sit clistere et frigiditas inferiorum et grauitas sensata et uehementia retentionis multa quoniam non egreditur aliquid de fece aut humore aut uento sitate. **S**i autem egreditur est res inflata sicut stercus uaccinum sicut egreditur in uetosa et est leuior et fit dolor prolixus: immo in spatio longo. **E**t non oportet ut decipiat aliquis per id quod forte fit de siti et inflatione et rubedine aque et existimet quod egritudo sit calida. **I**llud namque commune est omnibus. **C**ap. xii. de signis colice uentose

Antecessio causarum suarum notatur ex multitudine potus aque sive et potus uini promisti et olera inflata et fructus et quod affuit cibus non digestus et rugitus et retentio secum in intestinis et extensio et uolutatio uehementis. quoniam perforantur intestina terebello et quoniam occidit in intestino ac: et b: quoniam sit in phlati calidum retineat uentositates: aut generat ipsas sed est in uentosa fortius et non sentit in ea grauitas uehementis. **E**t in uentosa qui dem precedunt quoniam rugitus plurimi: et uentositates quoniam quiescunt et non rugit tunc et non egreditur. et fortasse non accidit ut rugiat: nisi quum sit uaporatio et compressio et quoniam figitur dolor: et non permutatur. **E**t quoniam cognoscit inflationem cum manu. **E**t secundum plimum iuuat compressione. **E**t quoniam iuuat uaporatio eius. et quoniam non iuuat: et illud quum fuerit materia faciens uentositatem sicca tunc quotiens inuenerit caliditatem et non calefactionem facit et uentositatem et quoniam significat ipsam crosfitudo fecis uaccine que natat super aqua per multitudinem eius quod ipsa est de uentositate. **E**t quoniam uentus cum ea lenis: et quoniam est fluxus et egreditur hiores et non iuuatur eo per retentionem uentositatis crosse in tunicis. **E**t illa in qua est permutatio doloris est in colicior et illa in qua est inflatio uentris sicut tympani est mala.

Cap. xiii. de signis eius que fit ex feces

Signa eius que fit ex fece sunt antecessio rerum que sit retentio fecis ante euentum doloris cum tensione et est illic grauitas ualde uehementis. **E**t sentitur. quoniam intestinum scindat a se ipso. **E**t quoniam sit tenasimon non egreditur aliquid sed quoniam egreditur res uiscosa crosa. **U**erum illa que fit ex fece cholericam significat tinctura fecis et multitudo eius

quod egreditur est cholera et adustio et inflammatio et modicatio et aduentus quietis cum fluxu cholere et exiccatio lingue. et feculentas factas a raritate corporis significat precessio paruitatis fecis et siccitas corporis et ue locitas ledendi ex calore et frigore extrinseco. **E**t feculentam factas a caliditate uentris et siccitate eius inuenio inflammationis et siccitas almirach et tenebrositas eius et siccitas egestionis et eius nigredo ad rubedinem quamdam decliuus: et feculentam quidem factas a resolutione aeris et exercitio et sudore et reliquis significat premissio paruitatis fecis facte a resolutione cum cursu caularum predictarum. **E**t signa facte ex retentione cholere effuse ad intestinum sunt grauitas et inflatio uentris et albedo coloris egestionis et difficultas egestionis eius cum dolore et tensione fecis et compressionem facta ex ea tantum: et quoniam uicinatur ei ictericia. **E**t signa retentionis facte ex melia frigida propter frigus epatis: aut alius est ut non sit igneitas et sit color decliuus ad uiriditatem. **E**t signa facte ex melia acetosa: sunt eructuatio et nigredo egestionis et inflatio cum paruitate doloris.

Cap. xiiii. de signis colice apostemose.

Signa autem facte ab apostemate calido sunt dolor tenuis fixus in loco uno cum grauitate et pulsatione et inflatione et febris acuta et sitis uehementis et rubedo in coloribus inflatis in monoclo et itetio: urie et est fixus forte. et ledi cum fluxu. **E**t quoniam est iste dolor cum lenitate nature. **E**t quoniam perducit ad frigus extremitatum cum calore uehementi in uentre: et quoniam rubet id quod ei opponit de uentre. **E**t si fuerit apostemate erunt tensio et pulsatio et grauitas minus et se: et in flatu et mordicatio uehementius. **S**igna autem facte ex apostemate frigidum phlatico et est par sit ut sit dolor continuus apparet in loco uno et proprie quum descendit aliquid ex eis que descendunt ex uentre. **E**t inuenitur cum manu inflatio cum lenitate et est forma eis forma mollium. **E**t iam premittitur est quod fecit illud ex assumptione generum lactis et piscium et carniis crosarum et fructuum et oleum frigidorum et humidorum et est sperma frigidum subtile: est enim signum conueniens ad hoc et ego est phlatica.

Cap. xv. de signis facte ex torsione et ruptura.

Signa facte ex torsione sunt euentus eius subito post motum laboriosum aut saltum uehementem: aut calum: aut percussione aut calcationem: aut lutationem: aut tolerantiam ponderis aut rupturam: aut uentositatem uehementem: et est dolor eius similis non incipiens deinde addens paulatim et significat rupturam illam que fit ex ruptura.

Cap. xvi. de signis reliquis speciebus colice leuis a frigore et calore: aut debilitate sensus aut humibus: aut ruptura.

Signa facte a frigore intestinum sunt paruitas sitis et apertio egonis et eius inflatio et sensibilitas frigoris in intestinis et leuitas doloris. **E**t quoniam est sperma cum ea frigidum. **E**t signa facte ex cholera citrina sunt cause antecedentes et etas et regio: et format et tepus: et alia eorum que inuenit de mordicatione uehementi et inflammatione et adustione et nocumeto a clisteribus acutis et nocumeto ab eo quod solutio educit et descendere facit cholera et noceri fame et iuuari a teporatis in frigidantibus et eione cholere si non fuerit ma imbibita et promotio raro. **E**t quoniam associatur ei febris et fortasse non associatur ei et non est se. eius sicut se. apostemate in magnitudine accidentium. **E**t quoniam associatur dolor in pectore quasi punctura culicelli et non est uentositates. **E**t

signa facie ex debilitate expulsiue sunt ut iam antecessit
eam lenitas nature et necessitas surgendi ad scellam fre
quenter sed paululū. Et antecessio causarū eius ex eis que
debilitant uel desuunt uirtutes ex calore et frigore aut
assuptione. Et multotiens accidit uentri ut sit lenis: aut
reperat: aut sit quantitas egōnis et qualitas eius scdm
cursum naturalē: sed est necessarium ad hoc ut egrediat
se uti instrumento aut suppositoio. Et qñz est illud p
pter fistulā. Et signa eius que est ex debilitate sensus s
ut illud quod sinitur faciens declinare egōnez cū q̄litate
ad mordicationem nō p̄cipiat in ascillatione et hoc est
sicut porrum et cepe et caseus et feugrecus et itez ut sup
positorioz acutoz non sentiat nocumētū qñ supponun
tur. Et uenter inflat ex eis que sumunt et retinentur et
non dolet dolore de quo sit curandū. Et qñz accidit ut
sit illic fistula corrumpens sensum. Et signa facie ex
mibus sunt signa uermiū et antecessio exitus eoz.

Tractatus. iij. de cura colice et locutione in ileos
et rebus p̄cularib⁹ egritudinū intestioz et dispoñū eoz.

C. i. de canonib⁹ curōnis colice.

Portet ut colice regimen nō pretermittat: nam qñ apparent signa in ceptionis
eius o3 ut interdatur repletio et inci
piat mundificatio eius et est fm ipsam.

Et si fuerit post cibū que comedit ex
pellat ipsum uomitu statim et euomat cū eo quod retie
tur de humorib⁹ donec mundificet. Et uomitū quidē
qñz incidit mām colice humidaz et cholericam. Quod
si superfluat retineat cum retinentibus uomitū. Et ex
eis que bona sunt et experta in hoc est ut ponat in siru
po de menta facto ex aqua granatoz aliquid de cymino
et sumach. Et ex eis in quibus non est conuenientia est
ut festinatio sit i dādo i potu solutiū desup. Ip̄s. n. est
fortasse uehementis uirtutis et humores et squibale sunt
plures. qñz conuertitur ad eos humor desuper fortasse
nō inuenit penetratōnez et perducit regimē ad timorez
maximū. Et illud quod in primis necessariū est ut inci
piat et forbeat lenientia lubricatiua sicut ius galli uetu
sti quod narabo in eis que sūt post. Et iā narauim⁹
illud in azol medicinarū singulariū deinde admittet cli
stere lenitiū. Quod si fuerit illic febris permuteat aq̄
galli: et in loco eius sit aqua ordeī ut incipiant humores
et squibale desubtus descendere paulatim. Quāq̄ sentit
q̄ squibale et humores crosi ualde iam egrediunt:
et o3 ut in potu detur aliquid desuper fiat. et si pole est
ut mundificatio fiat desuper cum uomitu frequenti fiat:
et non sit uehementia necessitatis dandi i potu desuper:
nisi qñ sunt principium matiei stōus et intestina superio
ra: et scit q̄ stōus est debilis et hu. multitudo et inuenit
repto supra umbilicū et grauitas illic: oīa. n. ista exigūt
ut fiat fluxus desuper. Et similiter si accidat colica post
excoriatōnez: tunc cura facta desuper est melior et i hac
spetie colice est illa cuius principiz est ex stō et superio
ribus si fuerit matia confirmata: deinde ipsa mandat
ad intestinum lesū mām post materiaz: et quotiens per
uenit ad ipsū accidit dolor: tunc necessaria erit mundifi
catio incipiens. Quum ergo bibit solutiū aut extrahit
eā et sanat ex ea: aut deponit ipsā ad inferiora ad locum
unū mundificet ergo ipsā clistere unū: aut minor nūe
rus eo qui necessarius est ante illud. Et qñ non o3 dāz
in potu medicinā desuper ē propt̄ necessitatē manifestā:
et ne non o3 ut in potu sumat desup omniū aliquid et sit
contentus clisteri. Et illud qñ p̄mi in causa colice

ē hu. grossius uiscosus egrediens et non egrediens inte
gre per eūantia. Quāq̄ bibitur medicina desuper eūat nō
ab uno quoq̄ duoz. s. stō et intestinis tantū imo ex alijs
locis a quibus eūatio omnino nō est necessaria et illd
facit acquirere debilitatē proculdubio. Quā ergo h⁹
sit: deinde sit necesse mundificare intestinum exigens cli
stera p̄lma et eūones frequentes et debilitatur uirtus
ualde tunc o3 ut sit contentus quātū pole ē clisterib⁹
et eis que currunt cursu eoz. Ip̄s. n. dum inueniunt in
intestinis humorem non attrahunt ex locis alijs et non
eūant ex reliquis membris p̄lmi. Et si iteret clistere
multotiens secundum necessitatem humoris generatiui
doloris non erit tantum timoris in ip̄o quantū est quz
sit eūo desuper per medicinas attrabentes ex corpore
toro. Et quum clistere non educit aliquid ex materia et
non maturat tunc abbreviet et clisteret et proprie cuz
clisteribus acutis hora nāq̄ eoz ē p̄maturatiōez: quū
ex clisterib⁹ acutis timeat cordi et cerebro. Et multoti
ens quidē sit clistere et non soluit: immo facit sodā. Quā
o3 tunc ut adiuuet desuper: et qñz est solo desuper et op
pilatio de subtus. quare necessarium est ut refrigerat qd
est superius cum stipticis ita ut fiat retentū unū: deinde
eūet. et o3 ut leniatur clistere quum fuerit illic se. et mul
plices eius hūiditas ut frangat falsedinem salis de quo
fortasse necessariū est usq̄ ad. 3. ij. et. 5. Et qñ clistere nō
facit descendere aliquid: tunc detur in potu bira picra
cum uino aut ficca. Et sicut post assumptionē eoz que sit
sicut alkiscib et dactilicon et non o3 ut confortetur biera
eoz cum agarico: quoniaz est profundans stōs in uisce
ribus. Et o3 ut non fiat clistere dum in stō est aliquid et
attrahatur crudum ad inferiora. Et o3 ut non p̄inuen
tur clisteria: immo interueniat inter ea spatium. Et cho
lerice quidem colice paroxysmus uincitur cum pilulis
aureis. et qñz accidit ut medicine attrabentes ex corpo
re attrahant ad intestina humores malos alios: et qñz
attrahunt humores puros: quare aggregantur excoria
tio: et colica simul. et hoc est ex nocumētis mortalibus:
et quod deterius in potu sumitur in colica de solutis est
ut sit magne quantitatis ex qua fugiat fumens et non re
maneat in stō: immo pilulas de biera: et omne qd ē mioris
quantitatis: et magis aromatici odoris ē melius sumere
in potu. Et o3 ut intentio in capite sit uehemens ual
de ita ut non recipiat uapores eius quod retinet in uē
tre: et uapores medicinarū acutū: quas administrare ne
cesse ē in p̄lbus horis i egritudinibus colicis. Quā. n.
perducit illud ad uarietatem et cōmissionē rōnis et ē ca
uendum in colica. et ex eis quoz causa generat nocumē
tam est ut non sit pole medico ut sciat for mā dispositiōis
egri. Quare nō pōt tunc scire que d necessarium est
in curatione. Et hec intentio p̄lect cū aromaticis frigi
dis et cū olcis frigidis et reliquis et que inuimus in in
frigidatione p̄lōnis capitis Et qñz accidit ut sit neces
sitas calcificandi intestina p̄par necessitati i frigidatiōis
epatis. Quare custodiat illud cū emplis i frigidatib⁹
ep et similib⁹: et custodiat p̄s epatis ab emplis uentris
et inunctionib⁹ eius calidis. Et sicut ē dispo cordis et con
uenientior i frigidatio eius ē cū succis frigidis cum cā
fora et sandal. Et o3 tunc ut p̄onat in paribus intestio
rā et partib⁹ cordis et epatis aliud quod distinguat ex
panno aut instrumento aut similibus prohibēs ne cur
rat que d propriū ē uni eoz ad aliud. Et sitis mul
tiplicatur in eis et nen o3 ut bibat nisi pax: aut tolere
Quāq̄ illud fuerit permiscuz cū iuleb erit magis iuari

num siti propterea qd corpus diligit rem dulcem et facit ipsam penetrare. **C. ij. de cura colice fte.**

Colice autem fte regimen secundū semitam canonis: ē ut non incipiat in ea a stupefactioe. Incipientes enim sedare dolorem cum narcoticis pponūt rem maximaz erroris. Administratio. n. narcoticorū nō ē curatio vera in aliquo: et illud iō qm curatio vera est icisio cause: et stupefactio est confortatio cause et destrui tur sensus per eas. Et illud iō: qm si causa est hu. crosi? sit fortior et dterior aut ipsa ppo fia sit fidiior: aut uero fitas spissa sit spissior: aut oppilatio ipsissas corp? intesti ni et non resoluitur ex eo quod in ipso retētū ē: sit ue hementius inspissans et dolor redit post diē. i. aut. ij. aut. iij. fortior qd fuit: qd non o3 ut in ea elaboret qtu pole ē et du3 inuenitur ab ea excusatio et deuitatio: imo elaboret in elōgādo cām incidendo eas et resoluendo eam et dilatando poros in qd? retinet sua viscositate: et quō plus facit h sit medicine subtiliatiue nō uehementis cale factionis. **C. iij. de mens nāq3 calefactio qm i intestis su bito accidit non est securitas qd sit illud quod ipsa cōmo uet de uentositate additum super illud quod ipsa resol uit de materia: imo o3 ut sit quātitas eius quātitas q faciat in uentositate resolutionē forte3 et in materia hu. subtiliationem et maturationem nō resolutionē fortem. et propter hoc qn3 sufficit abstinere a cibo et potu diebus aliquibus: et sit euaporatio qn3 pmouet dolorem uebe mentem. Quare necessarium est tunc aut dimittere eua p orationē: aut multiplicare et iterare ipsam ut resoluat illud quod primo commouit d uentositate deīn admini strēt clisteria eūantia illud quod o3. **O3. n. ut si fex? sit retenta ut non incipiatur nisi cū eo in quo est lubricatio fecis propter mucilagines que sunt in ipso oleis et me dicinis que sunt ad feces: et sunt ille que conueniunt cu rationi colice facte ex fece pura h qn ē uentosa deinde post illud redeatur ad clisteria euacuantia pbla si fuerit pblatica: aut resoluentia uentositatē et eūantia ipsa si fuerit uentosa. Et o3 ut scias qd qn3 eūat totum quod est ex humoribus et remanet res parua que est illud quod associat pti doloris: et ē faciēs dolorē. **O3 ergo ne dica tur qd curatio non est iuuatiua: imo eūat illud etiaz cū clisteribus. Et qn3 est illud uentositatis sola quā significāt significationes uentositatis. Quare o3 ut administret quod confortatiuum est membri et resolutiū uentositatis cum calefactione subtili. Et fortasse sufficit tūc bibe re confectionem fortem calaz sicut tyriacam et similia. Et qn3 sufficit ponere uentosas cum igne super locum doloris. Et qn3 sufficit semina potare resolutiua uē tositatis. Et qn3 sufficit bibere uinum calefactū et qn3 sufficiunt empla resolutiua. et fortiora eis sunt rubifican tia facta ex sinapi. Ipsa. n. qn3 resoluunt et qn3 attra hunt matia ad lacertos uētris. Et aqua thermaz in do lore uebementi qn cum ea sit balneatio iuuat ualde. et aqua de sale ammoniaco est mirabilis in hoc absolu te: et si non aliter saltem bibita si tolerat ei? potatio. **C. Et sit tina facta ex aqua inqua decocte sunt medicine resolutiue subtiliatiue. Et qn3 sufficit fricatio uentris subtili cu3 fricatione forti alleor et qn3 pmouet dolores pot? aque fte. ē. n. nocibilior res in hac egritudine cum pauca intentione in sedatione sitis. et passū du3 pap ē meli? ea: et caliduz ē magis sedatiū doloris. et nocibili or res istis est frigus et aer frigidus quēadmō3 res ma gis iuuatiua eis est aer calidus et aqua calida. et si cau sa fuerit frigus intestinor et fuerit mirac gracile festia********

bit habenti ipsum colica omni hora. Quare o3 ut cale fiat uenter eius semper et expellat ab eo frigus cum eis que coooperiunt ex pellibus et stringatur super eum ex eis. et unctiones ex oleis calidis et ebore quas dicemus sunt in ea iuuatiue et qn3 necessarie sunt uaporationes.

C. Et qn3 necessarium ē ut ponantur in oleis calidis castoreum et euforbiū. et omnis colice fte cuius causa ē illud quod diximus de iteratione rei ad locum lesum q re accidit tunc dolor. Cura est eūo subtili lepata frequē nisi sciat qd illic sit mā plūma: tūc ei eūo siēda ē i ea at q ē fm semita attractionis et generationis pūiens ē ut i po tu def qū porisim? ē doloris et in nocte uebementie eius alqd sicut pilule de aloē et pilule de biera et pilul com posite d pspa collo. et scamonea et spapio et aloē siat i po tu ex qbuscunq3 eaz fuerit ex aur. s. usq3 ad duas ter tias aur. Ista ei qu3 assiduāt aliqb? dieb? et cecitificat ci bus sanant.

C. iij. de canonibus proprijs colice uentose que est ex eis que sunt inter colicam fiam.

Conportet ut administret clisteria et suppositoria et empla que dicemus et interdicas cibis omni no et si non plus saltem duobus diebus uel tribus et dormiat quātū pole ē ei et studeat in eradicatione mate rie uentositatis cum clisteribus resolutiuis et in calefa ctioe mēbri cū eis et deforis secundū modū quē diximus ante. Si autem non inuenis qd illic sit humor tunc cale fac quod uis et uapora qd uis. Et stude etiam in positi one uentolaz cum igne absq3 incisione. Quonq3 natura fuerit obediens tunc uiuet fricādo suauit locū doloris: et inungendo cum eis que sit sicut oleum sambacinum et oleum de neriden et oleum alben calefacta et uaporan do cū milio et sale calefacto secundū quātitate3 quas ui des conuenientior et experire figurā dormiendi. s. resu pinationem et dormiendi super uentre3 que eaz sit cōue nientior et magis expellens uentositates et ex eis que bi bita pferunt est ut in potu def carni et semen rute in aq3 de seimib? aut in uino antiq? aut in aqua mellio3 aut cū pēdijs et qn3 dat i potu filōiū i hac hora et euadere fac. **C. iij. de ppositione solutiū eius qd hnt colicā ex uē tositatis: aut materia pblatica et de quib? fiūt clisteria.**

Compositio clisteris educentis pbla et feces. **C. Tribulorū polypodij fenugreci cartami seueste3 par tes eqles turbit pond? 3. ij. et pulpe colloquintide sabane non contrite aur. s. sic? x. nūero semis lini seīs ap3 anisi centauree minoris granor herua tritor et uiolapoiū ana. 3. v. et rute. **D. i. foliorū caulū. **D. i. decoqnt in aq plima suauit donec redeat ad pauca et pfricēt māibus et colent et lumāt ex ea circit. c. 3. et dissoluant i ea case fistule. 3. vij. et zuccari ru. 3. vij. sapini bdellij amborū an. 3. i. baurac. aur. i. olei sisamini. 3. v. et clisterizet cū ea: et qn3 ponit in ea aliquid de felle tauri. **C. Et cliste3 edu cens pbla siat pmissio illi? clisteris et ponatur in ea de pulpa colloquintide plusq3 illd et sumat granor alkerua 3. v. et aq uolubil expmat et effundantur s3 illd qd colat ab eo clistere pmiū et pōat in ipso loco case fistule et zuc cari pōd? 3. xv. mellis et sit oleum eius oleū cartami et ponat in ipso tāti de opponaco qtu est sapiniū. s. pon dus. 3. i. et administret. Et qn3 pōit in ea oleū de ke rua. Et multotiens quid sit pnti decoctioe se. bace. et origai et isopi et cymini et petrolei et se. rute et polypodij et centauree et calariti et aniuuden: deīn addat in ea suc? centauree et cucu. afinini ppe. 3. s. et sit clistere cū ea. aut deccq3 cū ea cucu. afinini radices et aliquid de pulpa********

colloquintide et dissoluatur in ea sapini et oppoponacie
et bdellij omnium ana pondus. 3. i. et fiat cum ea clistere.
Et multotiens quidem decoquuntur iste medicine in oleo
et cum illo oleo calido fit clistere. Et multotiens qui
dem fit clistere cum sirupis acetosis incisuiis. Composi
tio sirupi acetosi cum quo clisterizantur habentes colicaz
32. acetum kist. i. et mellis kist. i. pulpe collo. auz. iij. et pipis
3. i. 33. 3. ij. et seminis rute siluestris et amomi et keisim
et anisi et epithymi oium ana auz. iij. et polypodij. 3. i. te
rant illa oia et decoquantur in aceto et melle donec medietur
Et qñz ponunt in ipso aniuden et polypodij et sed nos
nō inuimus ad h^u regimen. Suppositorium clisteris
doloris sedantiū quorundā antiquoz bonū. 32. aloes et
castorei et storacis et glutinis alibati oium ana. 3. i. succi bu
chormariē recentis et corticis. 3. i. 5. referuet et admistre
tur qñ necessitas est ex eo quantitas sabe et ponat in qui
busdā clisteribus et qñz ponit in quibusdā biera ad ipz
et olea et clisterizatur cum eis in quibusdā clisteribus. Et
qñz clisterizat cum clisteri forti qñ sex ē inobediēs cū
phlariibus uehementis uiscositatis ultima in uirtute et i
obedientia. Quare o3 ut fiat clistere cum aqua alusnen
humide de qua sumat. lb. 5. cū. 3. i. et 5. acetum. 3. v. bau
rac. et fortius hoc ē ut sumant grana alcebrā et folia al
mezerion et cordumēi extortatū et buchormariē et baz
ranita et cortices colloquintide et et pulpa et cucumer
afininus et turbit et polypodij et coquant oia in aq̄ secundū
descriptionē que ē in suo simili et proiciant super eoz
decoctionē oleū de kerua et mel et fel uaccinum et cliste
rizez cum ea et ponantur iste medicine in oleo calido et fiat
clistere cū eis. Et qñ clistere fit ex oleo cucu. afi. qñz ex
trahit phla uiscolum qñ mora fit super clistere horis
aliqb⁹. Et fit oleū de rhabphano et alkekengi. Et qñz ē
necessariū qñ uehementia est doloris ut ponant in his
clisterib⁹ assa. et ammoniacū et sim⁹ colūbin⁹ cū eis que
calesciunt membrū et euforbiū in quibusdā horis et fit cli
stere qñz cū kitrā quassato in aqua mellis plurimarū
spetiez et cadatur dolor. Et succus buchormariē ē mi
rabilis ualde. Et qñz necessaria sunt scāonea et euforbi
us et alia. et laudauerunt quidā medicamē nominatū di
amuscbū dicētes q̄ qum pōit in clisteri fit eo iuuamētū.
Et qñz fit clistere ex pondere. 3. ij. castorei cū oleo et ite
rū sumatur picis q̄ritas. iij. 3. si quā fundatur uini olei
rutacei et butyri oium ana sacraia. i. et administrent.
et qñz pōit in clisterib⁹ fortib⁹ folia fici et cortex abōis et
C. v. de ppositione mediciaz bibitarū solutiū phla.
de pilulis fortis iuuamētū.

O illis sunt pilule que. 32. alcebrā cum serapio
Et itez pilule de serapino cū secacul et pilule de
sapino cū harmel. Et itez sumatur turbit et aloes sco
tensis et pulpe collo. pres eqles scāonee tertia partis
pficiant cum melle dispumato et informēt ex eis pilule
Pilul. boni ad phla. 32. pulpe collo. dāich. i. et turbit. 3.
i. et succi cucu. afi. danich. 5. et castorei danich. 5. 33. da
nich. i. et sapini pōd. ij. tertiap. 3. i. Et si fiant fortes cū
scamō. erit bonū. Reliqua autem solutiua sunt sicut aliskū
sin et dactylicō et alischisui et picra confortata cum pulpa
collo. et fit cū ea oleū de kerua et sicut diacydonitē. Et
Et qñ permiscez sex et phla simul et fuerit sex plima et
multa non obediens requirit necessitas administratiōē
solutiuoz fortū de quib⁹ sunt pilule h^u. 32. euforbi⁹ et
granorū almezerion et scamonee partes equales et fit do
sis eaz. 3. i. Solutiū aliū forte. 32. castitū. i. simi colum
bini et. 3. i. aneti et penid et danich aque et decoquant

usqz ad medietatē et des in potu ex ea. 3. i. et est uehemē
tis fortitudinis et uehementis timoris et omnium lactici
niorū lac resoluit colicaz sicut alkigati et sicut alcebrā et
similia et nominant grana eius grana lumboz et sicut spe
ties lacticiniorū super quas sit aures muris similis ma
iorane magnorū folioz et cum ea curat punctura scorpio
num et habet lac plimū et iam diximus eam in medici
nis singularibus.

C. vi. de suppositorijs fortibus educenibus fecem
plimā cum phlate uiscoso.

O eis ē ut qñ sal petrosus et supponat ex eo
glans. i. Et o3 ut sit longitudo eius. vij. digitorū
et ex eis ē glans magna facta ex stercore muris et fiat
tenta ex rhabphano et fit cū melle et supponat aut glans
ex melle permisto cū pulpa collo et glans ex cucūere a
sinino et pulpa collo. et felle uaccino et nitro et mel.
aut pulpa collo. et sarcocol. cū penidij. Et itez mel. et
feniabi et pulpa collo. et sal naptici pres equales et itez
res cōis phlaticae et ei qñ sit ex fece et uentose. 32. pulpe
collo. castorei abōz ana qñ ē nucle⁹ oliue et kitrā co
chliaria. ij. administret cū aliquantulo melle et succo bu
chormariē. Et est forte ualde quod necessarium est qñz
nihil ualz et multotiens quidem necessarium est qñ nihil
ualet administrare scāoneā et se. urtice. immo euforbiū.

C. vij. de ppositione clisteriorum ad uentositatem.

Clistere bonum. 32. balafce isopi rute origa ise.
rute se. agnicasti granorū alkerua tritorū camemil
le tribuloz centauree aneti seminiū. ij. et aniudē et petro
sel. partes eqles decoquant in succo granatoz plimo do
nec redeat ad parum. dein sumatur oī pars. i. et succi
cocti pres duas decoquantur donec remaneat oleū solū
dein sumatur ex eo quātitas clisteris. i. et ponantur in
ipso predicta cum adipe anatis et caprarum et aliq̄tu
lo oppoponacie et serapini et fiat cum eo clistere. Et si
accipiat succus ipse et dissoluantur in ipso gūme predi
cte cum adipib⁹ suis et ponatur in ipso pond⁹. 3. v. et fiat
cū eo clistere erit iuuatiū et intromissio castorei et asse i
clisterib⁹ eoz est iuuatiua ualde et qñz fit clistere ex pō
dere. 3. xx. olei in quo dissolutum ē pondus. 3. x. storacis
liquide et est iuuatiuum. Et qñz fit clistere ex baurach
plime resoluta in succo rute. Et sit summa et ultima
usqz ad. 3. x. et sal usqz ad. 3. xv. et qñz clisterizat cum oleo
rutaceo et oleo de neriden et oleo rhabphanino et oleo
de kerua.

C. viij. de ppositione suppositorioz ad uentofam.

O nterantur ruta cum aqua mellis donec fiat si
cut illud de quo fiat linimentum et ponatur
cū ea qñ est iph⁹ medietas de cymino et quantum est
quarta pars et de nitro et sumatur ex ea glans et lon
gitudō sit. v. digitorū et itez suppositoriū quod fit ex o
leo rutaceo cū castoreo cum melle et felle uaccino. et ba
urach de unoquoqz quoz sit auz. 5. Et itez sapinum et
bdellium et baurach et colloquintide et altea fiat ex eis
glans. **C. ix.** de clisterijs et suppositorijs ba
bētiū frig⁹ intestioz absqz mā.

Clisteria uero et qñz colicā ex pphone fia sic mā
et suppositoria eius sunt sicut clisteria hūtiū co
licā uentosa et suppositoria eoz et qñz iuuat eos alkitrā
solū qñ fit clistere cum eo pondere. 3. ij. in oleo. Et fit
iuuat eos simus colūbin⁹ solus qñ ex eo fit clistere i suc
co camemille et oleo de kerua.

C. x. de tina et balneis et embrocis.

Ina uehementis iuuamenti ē in dolorib⁹ colice

Et proprie quum est plena aqua in qua decocte sunt me-
dicine colice. Ipsa. n. sua caliditate acquisita ab igne et
virtus sua acquisita a medicinis resoluit cam et bñdita
sua et euz caliditate mollicant membrum. Quare alle-
uiat carminatione cause facientis dolorem et mollicat
lacetum ani. Et illud e ex eis q iuuant ad expulsionem
retenti: uerũtĩ tina facit accidere angustiaz et sincopi pp
hoc q mollicat de uirtute. **¶** Q. 3. ut utat ea debil
secundũ cautellã et sint ei proxime quum ea utitur ea que
confortant uirtutẽ de odoribus fructuũ et aromatu al
cardenehi et panis calidus et ea que delectant eũ in qui-
bus quiescat et studeat ut non cooperiat aqua pectus e-
ius et cor iph. **¶** Et aque quidez thermae uehementer
conferunt colice hie quz sedent in eis sicut melius est eis
ut nõ approximẽt aquis dulcib. Quz aliquid ualoru
implet aquis thermae aut aquis in quibus decocte sũ
medicines colice et in fundo eius sepanũ foramina plima
que forsiã non sũtũtur propter suam debilitatez et resu-
pinatur eger et eleuat uas ab eo usq ad gũtũ statũ
re et dimittit ita ut distillent ex eo super uentrem ipsius
sille frequentes est ualde uehementis iuuamẽti.

¶ C. xi. smonis de qlitate clisterioz et insio coz.

Melior quidem cane clisteris figura quã atiq
dixerunt est ut sit circulatio cane eius diuersa
per tertiã et duas tertiã et sit positũ iter utzũ
qz uelamen de cor de q facta est cana et sit p solidatũ euz
canna p solidatione uehementi. sit ergo uelamẽ e duaz
partium diuersaz ut sit decenter aptatus in parte que
duarum partium maior est et sit in parte minore aper-
tus. Et qũt uter decent aptatus e super totã canã. striga-
tur caput partis minoris cũ solidatione forti ut non in-
grediatur ipsã aer et sit ei sub utre in loco qui non inge-
ditur anum meat per quem egrediatur uetofitas. Quũ
n. administrat clistere et exprimitur cum fortitudine ue-
tofitas. egreditur enema et sistit enema bene. uetofitas.
n. e per quã redit ad exĩtũ et facit necessitatem surgẽdi
ad scellã euz uelocitate. **¶** Amplius oũ ut pñderes et si
dolor est declinũ ad partes dorsi clisteriza egro resupio
Et hoc e melius ei cui colica est cũ cõitate rez. Et si e
declinũ ad anteriora clisteriza eo iacente super uentrẽ
et oio clistere quod sit iacenti super uentrẽ magis facit
peruenire enema ad inuolutiones intestinor. Et qũz sit
clistere alicui iacenti super sinistrũ. Et eleuat qũz acha
cum puluiri et subleuatur pes dext ponẽt ipsũ super
pectus et deponit sinistr in plano: quum ergo clisteriza-
tus est redeat super dorsũ suũ. Et sũt ois qui clisteri-
zat. Et ex hominibus est aliquis qui non indiget hoc.
Et ex hoĩbus est cui rectius est ut intronittat anularez
in anum suũ multotiens qui iaz sit inunctus cum cerato
donec dilatez et decenter aptet in eo canã. Et de hoĩb
est qui non indiget hoc. **¶** Quum ergo uis clisteriza-
re fac quod tibi uĩ ex hoc deinde inũge canã et anũ euz
cerato et ipelle ipsã i eo talz ut non cõplete retineat ab
intestinis inmo non pertrãseat intestinũ rectuz: quũz ita
accidit deinde intronittat enema: quum ergo equatur ca-
nã in loco suo effunde enema in utrez: deinde exprime ipz
utrisqz manibus tuis expressione bona continua que n
sit cum labore: nã multotiens impellitur enema in bñũ
qz ad lógĩquũ ultra locũ necessitatis: et rectius quidez e
bñ. Et quum sit ipulsio enematis ad superiora est ut ten-
datur capilli capitis et effundat aqua frigida super faci-
ez et adiuuet ad attrahẽ enema ad inferiora. **¶** Et scias
q qũ enema administrat et non descendit non e excusa

latio quin administrẽt suppositoria ut deponant ipsum
cum egritudine et cum hoc non oportz ut sit impulsio e-
nematis cum illa facilitate et nõ psequatur enema locũ
necessitatis. **¶** Q. 3. impellit enema et declinant ad egẽ-
diendũ non prohibeas ab hoc immo reitẽra ipsũ stat i
sicut est. Et oũ ne eger clisterizez donec sternutat aut tũ-
sit. **¶** Et scias q enematis equalis qũtatis iũ uamẽtũ
non psequitur intestina superiora. Et qũ e plurimũ mĩ-
tiplicatur nocumẽtũ eius et timez ex nocumẽto. ipsius
Et spissum adheret et efficit nocumẽtũ plimũ et subri-
le non confert et e in iudicio paucitatis.

¶ C. xij. de cura facta ab apate fio.

Facta quide ab apate fio et est paz ualde ex cu-
rationibus bonis e ut sumat olei laurini et olei o-
liuĩ et adipis anfr̃as partes equales e. n. mirabile. **¶**
Et conferunt ei empla facta ex abrotão et aneto et pi-
retro et meliloto et reliquis medicinis quibus curantur
apata fia ex eis que sciũst in oĩ loco. **¶** Et ex eis que
conferunt ei ualde e empla de abrotano factum cum
bitumine iudaico.

¶ C. xij. de regimine dandi in potu oleum de kerua
in curatione colice frigide eis qui nõ pñuerunt.

Oleum de kerua est ex reb magis iuuatiuis e
is quum mensuratur fm necessitatem in hora sua
et cum seminibus: ipsũ enĩ nõ datur in potu nisi postq
mundificatum est cor euz eis que sunt sicut pille de sera
pino aut alie. Et datur in potu in die primo pondũ
auz. g. in die 2o addit. s. aurei et sũ addit in oĩ die
auz. s. usq ad septimũ: deinde non malum e ut dimittat
paulatim donec iam peruentum sit ad. g. auz et est ei
ut stet apud. vj. Et quotiens effundere i super semina mi-
sceatur cum eis uehementer cum insio miscendi. Et est
necessarium in oĩ die potationis eius ut tardetur cibus
per spatium quod e inter sex horas usqz circiter. x. ho-
ras et usqzquo n sentiat in eructuatione odor eius de
inde ciberetur super ipsum cum alestidabegi. Et si appe-
tit acetositatem tunc cum zehirbeget et potus eius sit a
qua mellis. Et oũ ut conferuet dentes suos post potũ
eius ita ut fricat eos cum sale aslato deinde sequantur
ipsũ oleũ ros. puz euz quo fricentur. Quũz ab admi-
nistratiõne eius enĩ sit bibatur post ipsum biera pic con-
fortata cum pulpa collo. et similib. aut nõ pfortata si nõ
est illud necessarium. Et biera quide picra expellit no-
cumẽtũ eius a capite et oculo.

¶ C. xij. de modo medicinae conferentiũ hũtib colici
cam frigidam fm semitam digõnis et maturationis et p-
prietatis nõ fm semitã eũonis.

Hec medicie sunt potationes et empla et uapora-
tiones et unctiones. Et melius eoz que bibuntur
est alleũ: alleo ei iest ppetas bona in sedando dolores
colice hie cũ bñ q n inest ei uis faciendi sirim sicut cepe.
Et qũz sumit ex eo colicus quz sentit initũ colice et di-
mittit cibum oio et ultimat se in exercitio et non comedit
aliquid inmo dormit postq bibit de uio puro et reĩtat
et sanat. **¶** Et ex ebibitis sedatib. dolores est ut in po-
tu dent apsinthij et cymi. partes equales aut def in po-
tu herba oppoponaci sola aut cum cymino: aut sumat
anisi et piperis et castorei ptes equales de quibus in
potu def. s. i. s. aut def i potu sagzenea diacyminũ et ty-
riaca. Et si non fuerit in hoc prohibitorius presẽs et ca-
storo in colica inest operatio mirabilis. **¶** Et ex
eis que experta sunt est ut in potu dentur radices lilij
et 3. iij. in aqua decoctionis prassij aut in aqua casei et lilij

ipsum hec q̄titas. Et iterum detur in potu nascitur. 3. in aqua penidij petrosi. 7. i. olei sisamini. Et iterum corticis radices algarab. 3. iij. 33. 3. iij. 7. nucis dactiloz aboz ana. 3. vi. cum aque dulcis kist. i. terantur me 7. d coquantur in aqua donec remaneat tertia et fiat motus 7. cu ramis rute 7. dentur in potu omni die. 3. ij. Et sumantur etiam cortices algarab 7. radices eius 7. rami rute 7. 33. et decoquantur in aqua q̄ fit quadrupla eorum donec remaneat tertia et detur in potu ex ea oi die pond. 3. ij. fiat illud tribus diebus. 7. dimittat tribus diebus. Et oz qm in potu datur aqua mellis ut sit uehemētis d coctionis: debil. n. decoctionis facit possidere inflatiōez. Et illd cui inest opo puiēs a p̄tate sua ē ius albu dud et cor. 7. Et itez lumphici terreni exiccati sūt iuuatini fm q̄ dī in doloribus colice. Stret. 7. adib qud fit ex ossibus que comedit: 7. eius signum est ut sit albu i q̄ color alius non permiscetur 7. proprie illud quod ēgit super spinas est res magis iuuatiua 7. dat in potu in ui no aut in aqua mellis aut lambitur i melle lambitōib. postq̄ cum eo conficitur fm descriptionez aut sit aromaticū cum sale 7. pipere aut cum aliqua spetie 7. si inuētur in stercore eius os sicut ē est mirabile ē. Et dī q̄ eius suspensio est iuuatiua nedum potus eius. Et precipiunt ut suspendat in pelle leopardi aut cerui aut lana arietis quā cepit adib 7. euasit ab eo. Et. B. qd testat iuuamentum eius suspensi 7. si non in alio saltē in argēto. Et dcm ē q̄ corpus intesti adib qum exiccat et teritur est magis ultimū iuuamento q̄ sterco eius 7. illud quidem non est longinquum. Et ex eis que currūt hoc cursu sunt scorpiones affati: ipsi nāq̄ uehementer ualent colice. Et oz ut experiatur illud super colicā ue rā ita ut non sit experimentum eius super colicam mē dosā. 7. est ultimū ad lapides renū p̄e 7. in colica perac cidens. Et ex eis que laudantur in doloribus colice et uehementia doloris est ut in potu def cornu cerui a dustū 7. dicit q̄ sedant dolorem statim.

CL. xv. de emplis colice fte.

Empla vō alia sūt empla in quib. est solutio aliq̄ sicut emplaz factum ex pulpa collo. cuz medulla cartami 7. est plimum factum ex selle uaccino 7. pulpa collo. 7. similib. Et alia sunt empla quibus non inredī tur solō sicut emplatio ex semine urtica cū medulla cartami 7. emplatio ex seminibus et herbis predictis q̄ ponunt in clisteribus. Et sunt eis empla ex grāis lauri solūmodo. Descriptio empl. h. cere carmet. viij. glutinis alimbat carmet. vi. turbit carmet. iij. staphisagrie cāmet. i. 7. 5. piretri sanluci baecaz lauri se. urtica lupioz sicco rū pulpe collo. omniū ana carmet. i. 7. 5. scamonee. 3. i. 7. carmet. iij. sellis uaccini quātū sufficit fiat ex eis linim tum spissū. Et iterū bellebori se. urtica apsinibj omniuz ana pars. i. sellis tauri cere amboz ana pars. 5. adipis ā feris partes. iij. liniat ab umbilico usq̄ ad radicē uirge 7. si ponatur in ipso meudeneti est melius. Et qm addit in ipso cortex eris.

CL. xvi. de uaporationibus colice fte.

Uaporationes quidē sunt sicut miliuz aut panini cuz affatus: aut factuz ex seminibus 7. herbis predictis in ca. clisterioz contritis calefactis confectis: aut infusus in oleo calefacto. Et ex unctionibus uero ē ole um cucu. asi. 7. ex eis ē oleū sinapis. 7. ex eis est qdēq̄ oleū uis ex oleis calidis postq̄ in ipso ponunt castoreū 7. euforbium. fm necessitatez.

CL. xvij. de cura colice cholericet

Et secundū ueritatez oz ut numeret de capso pū ctionis. uep nos procedim. secundū p̄suetudinez in ipsa: 7. qm est ex summa dolor b. intestini. Et qm qd errat in curatione eius maxie: 7. admin. strat subtiliata 7. calefactiua. Et leuior hac est in qua est hūor effusus in spatio intestini 7. non est cum illa sparsione tota. Quare sufficit in curatione eius equatio pplexionis 7. humoz 7. administratio ciboz foz b̄uētatiuoz: aut prunorum perforatorū cum acu infusoz in iuleb de quib. sumat. xx. numero. Et h̄r soluit mā cum eis que sūt: si cut infusio prunoz cū chrysomilis. 7. sicut cū aqua granatoz: 7. sicut cum tereniabi: 7. siracost: 7. sicut cū pauca scamonea cum iuleb. 7. sicut cū uiolis 7. sirupo eius 7. trocic. ipsius 7. rob eius. Et qm sufficit laborare i ipsa ut sumat expressio cartai cum lacte fici. Aut sumat oleum de aqua an cibū: aut sumat sicla decocta cū olo 7. almuri. Et qm requirit necessitas ut administretur clistere ex aqua uolubilis cū baurach 7. uiolis conditis oleo uiol. aut aqua ordeī cū oleo uiol. 7. baurach. potus at necessariū ē ut i ea sit illd qd ē sicut hierapii ipsa. n. ē mā magis iuuatiua ei 7. scamonea cum pilul de aloē. 7. ex clisterib. clistere mōi b. 2. tribuloz. 3. xxx. 7. foliorū ficie. D. i. 7. uiolaz. 3. vij. 7. senugreci 7. cartami 7. radices feniculi 7. granoz melonis contritoz oīuz ana. 3. v. 7. leuclē. xxx. numero 7. tereniabi pōdus. 3. xxx. casie fistule. 3. x. decoquātoia f3 q̄ puenit in simili eius 7. colēf su per eā almuri. 3. xij. 7. succari ru. 3. xij. 7. aloes auz. i. 7. baurach. auz. i. 7. admistret. 7. conuenit in b. ca. ē dare i potu fere. adib 7. ponere ipm in stupefacientib. 7. clistere in b. loco: qm ualet ad sedandum dolorē. 7. qm se dat acuitatez materie faciēis dolorē et rectificat ipsaz.

CL. xvij. de cura colice facte ex retentione cholere.

Cura eius est ut aperias uias colice cū eis que scis de illis aliquid q̄ inuim. in ca. ictericie: dei de admistra res in quib. est lenificatio 7. penetratō sicut medullā cartai cū ficub. 7. sicut pfectiōes colicoz 7. qm sufficit in ea premissio sicla elixate 7. pdite cū oleo aque 7. almuri 7. sinapis sup cibum.

CL. xix. de cura colice apose case 7. fte.

Ita scā qd ab apate oz ut eūet sāguis p phlomia basilice si etas 7. dispō 7. vrus 7. reliq̄ necessaria p sentunt in ea aut faciunt eā necessaria. Et si fuerit apa uehementis magnitudinis 7. peruenit ad hoc ut cōicent ei renes: 7. retineatur urina: oportebit ut fiat phlomia ex saphena ē p basilicā 7. incipiat in curatione eius i p̄mis ab acceptis f̄is b̄uidis: sicut aq̄ citroloz 7. mucilagine phlij 7. q̄ sūt similia illis preter cucurbitā inest ei ei prop etas mala in egritudinibus intestinor. Et ex illis ē ut sumatur se. phlij. 3. iij. 7. oli rof. boni. 3. i. 7. conqualent cum. 3. ij. aque 7. bibantur ut leniat nā: aut aq̄ granato rū duoz aut aqua folioz altee: 7. aq̄ endiuie: 7. aq̄ solatri qm ponunt in b. siracost 7. casie fistule 7. bibunt. 7. qm necessaria sunt in b. dispositione clisteria clisterigent ex aqua ordeī cuz aliq̄tulo casie fistule 7. siracost. Et si in aqua ordeī decocte fuerint seuellē 7. uiol. erit magis cō ueniens 7. perm ilceatur cum aq̄ ordeī: aq̄ solatri 7. al kekengi erit uehementius conueniens. Et nos diligim. ad eam enemata cum lacte asinino in quo dissoluta est casia fistula 7. est oleum eius oleum amigdalinum 7. oleū sisaminum. Et qm inuenis mām cholicam 7. acuitatez plurimaz: q̄ indiges tunc ut soluas cum eis que sunt si cut scamonea 7. aloes secunduz singularitatez: deinde p ueni ad infundū 7. bumectādū. Et cura fit secundum

apa ut sit illud magis conferens et magis iuuas. Et qñ pertransit h infirmitas hñc locū et apparet lenitas pauca: tunc necessarium est ut ponas in clisterib⁹ aq̄ ordeī folia altee et semī lini et aliqd de rubea et fenugrecū et cāe milla et anetū et caules: aut succos eoz aut olea eoz et pone in ea triplicatūz succi vñe et casheistule. Et sñz pone in eo quod bibit ad soluēdū zuccarū ru. Et pōe cibū eoz aq̄ ciceris decoctā cū ordeo excoriato et def eis et in potu aq̄ feniculi. **E**mpla vñ scdm horā sit ex ipsis ex q̄b⁹ fiunt clisteria fm illaz horā. Incipe igit i p̄mis euz emplis infantib⁹ et sit in eis lenificatio quedā sicut ē aq̄ violaz. Et sicut se. lini: deīn declina ad lenificatiua plust: sicut est camemilla. Et hñcantia pposita ex eis que sit sicut oleū ros. cū oleo camemillio et mastice et adipib⁹. Cum ḡ subleuat paulatī ponat in eis gūma alboriz et fenugrecū et pix. Ex curōnib⁹ vñ bōis scē ab apate fzo: et est paz ualde ē ut sumat olei lauri paro. i. olei d oliuif paro. i. et adipis anseris equalz ps. i. est ei mirabile. Et consequentē adhibe ei empla scā ex abrotāo et āeto et lq̄ nanto et meliloto et reliqs medicis q̄b⁹ curat apata fia de illis q̄ sciūsti in oī loco. Et ex eis que ualde pferunt ipsi: ē empla de abrotāo semī cū aspalto.

C. lxx. de cura colice melice.

Oportet ut eūes meliā cū eis que sit sicut decoctō epithymi et pilule de azulo et similia deīn sequē euz pilul de alsebra et serapio. et si necessaria sit clisteria ponat in eis polypodiū et epithymū et sticados et ponatur in clisteribus et suppositorijs lapis lazuli p̄trit⁹ si cut puluis: aut lapis armenus. Et qñz ponit in eis clistere cortic. radiceis mori et ēplet uet et et euaporet cū eis q̄ sit sicut grana nigelle et albarmel et origanū et cāe milla decocta i aceto.

C. lxxi. de cura colice scē ex fece.

Ita scā q̄b⁹ pp cibos si pōe ē ut euōat residuū eoz in sñō faciat et declinetur cum ciboad lubri ficatiua fia et cala: aut tempata fm necessitatez. et lubri cantia frigida sit sicut iura pingua et proprie ius galli decrepiti qui in seq̄ donec cadat et non remaneat in eo fortitudo deīn decoletur et incidatur et frāgatur sñz ipsuz ossa e⁹ et decoq̄tur in aq̄ plima ualde cum sale et aneto et polypodio quousq̄ dissoluatur in aq̄ et remaneat aq̄ fortis et sorbeat illd. Et qñz ponitur in ipso oleū de caz tamo: et sicut eius de spinachijs cū pullis pinguib⁹: et sicut ius de prunis et alia. et h lubricantia: aut educunt eā: aut leniunt ipsā et currunt in ipsam et cor⁹ itestiorū et sepāt in ea et preparāt fecē ad lubricitatē. Quē ergo bibi solutiū: aut admistrat clistere alleuiat exitus fecis ex eo. Et admistrantur clistera predicta in cholica. Et clistere ex succo ficle et uiolarum cōtritaz et almu ri et sisamini et baurach fm q̄ docui ipm. Et clistere ita scm. R. ficle. **Q. d. i. et** surfuris pugilluz. i. et sic. x. nūero aq̄. lb. vij. et ponat in ipso altee albe aliqd et decoq̄t do nec redeat ad. lb. i. et colet et p̄ciatur sñz ipsā zuccari ru. 3. x. et baurach auz. i. et almu ri. 3. 5. et sisami. 3. 5. et cliste rizet cū ea. et iteret clistere ipsum donec egrediantur oēs s̄q̄bale. et clistere fiat sicut hoc clistere. R. tribuloz et polypodij et āeti et cartami p̄triti oīuz ana. 3. x. et pruna. x. numero et sic. x. numero et uiolaz. **Q. d. i. et** turbid pond⁹ 3. ij. et se. lini et se. apij amboz ana. 3. ij. et tereniabi et ta marindoz amboz ana. 3. xxx. et siracosi et casheistule amboz ana. 3. xij. et ramorum ficle et ramoz caulū aboz añ **Q. d. i. decoq̄t** sicut conuenit et ponant sñ decoctionem eoz colatā muri et zuccari ru. aboz ana. 3. xv. et baurach

auz. i. et sisamini auz. x. et fiat clistere cū ea. Quod si res fuerit uehemens et cū h⁹ clisterib⁹ n iuuat admistrēt clisteria fortia p̄dicta i cā colice pblatice narrata: qñ ipsa sit pferentia pblatice scē ex fece plima et ex eis est clistere de alufne. Ea at que bibūt sit sicut dactilico et seri ezē et aloscusi et diacydonitē. Et ista si q̄b⁹ admistrat nisi postq̄ non inueniūt pposita p̄dicte colice cholericē plu rimi iuuamenti et ex eis que sit in v̄tutes duas ē ut fiat zuccari ru. et penidij resoluta in tanto oleo sisamio q̄tuz ipsa sunt et bibantur. et sñz decoctio ficuum cum scēue stem que bibat cum triplicato. Quod si non conferit ipsa: n̄z que diximus de electuāijs predictis. tunc non ē excusatio pilulaz et sirupoz fortium in cā colice pblati ce narrate ad hoc q̄ ipsa sunt uehementis iuuamenti ad retentionem uehementē pblatis et fecis plurime. **E**t ex bonis et fortibus in hoc est ut decoquat oleū seuētē et casheistula: sicut facit illud necessariū dispō et colet sñ aquositate suā et ponatur in ea bierepicre pondus. 3. ij. cū pondere. 3. vij. olei de kerua et bibat in decoctione aneti. Et itez ille qui utitur multa comestione pisci um fzo: et ouoz elixatoz et superflue uitur eis recipiat ut suffus rem plimā salis et bibat super ipsuz aque quātū tatem quā pōt deīn exercitetur et commoueat labore a liquo et fortasse soluet eū. Quod si cā fuerit uehemen tia raritatis corporis et sudor: aut caliditas uentris: o portebit ut admistrantur curationes faciles predictē in capso colice. Et est necessarium illis et eis qui sunt a te eos ut sumat ante cibum lubricantia sicut pruna et si cla condita cū oleo dulci et almu ri et siracosi et sorbilib⁹ et uua et ficub⁹: et chrysolimis. et sumat almu ri i ieiunio: aut oliuas aque in ieiunio. Et multiplicentur in ci bo suo pingua et sorbeant ante cibum decoctioes cau liuz decoctoz in carne agni pinguis aut gallie pinguis. **E**t si raritas fuerit in cor⁹ sñsua inspissā ipsum euz oleo ros. et oleo myrtino in unguento et in cerato pos tis. Et minora a balneatione cum administratione reli qui regiminis predicti et ponat balneatio eius cum aq̄ fia. Et si fuerit cā multitudo prouocationis urine extra be. fecem cum eis que scis: deinde multiplice in accipiē do ea que sunt sicut dactili et passe dulces et humide et penidij et oia q̄ minorat urinā et leniunt naturaz.

C. lxxij. de cura colice scē ex obilitate expliue.

In hoc modo conferunt administratio confortā tium et tyriaca et mithridatum et theodoricon et laggenea et diamarte. et admistrat in solone eius quod est sicut hierapiē cum aq̄ spetiez et oleo de kerua. et oz ut sit cib⁹ eius de cibis bonis sicut sunt alefidabegi et algirebegi cum carnibus leuib⁹ laudabilib⁹.

C. lxxij. de cura colice scē ex obilitate scē et ablatōe **H**ic generi pferit sñere ea que sit sicut logodion et sicut alkikadie et tyriaca et mithridatū. et ex sirupis sicut alcādidico et almeisusē et uinū purū. et ex oleis bibendo et clisterizando p̄z alkekengi et oleum al kerua et oleum de costo proprie et alkitrān i oleo et pix in oso fm q̄ sciūsti in locis preteritis.

C. lxxij. de cura colice scē ex torsione.

Melior cura ē ut sedeat in loco occulto et fri cet uenter e⁹ cū tactu subtili equali preparan te intestia e⁹ ad locū et similiter inungat dorsū et et stringat crura et fortit ualde.

C. lxx. de cura colice facte a uermibus.

Oportet ut scias illud ex sermone nō in v̄mib⁹ et curationibus eoz. **Q**uod si fuerit sñ ubilicū

tunc administrantur ea q̄ bibunt. et si fuerit ap̄d ubilicū
et sub eo tunc fiant clisteria dicta illic

C. xxvi. cura colice scē ex ruptura p narcoticas

Regatur colica in seipsa si non remouetur per re
cificationes rupturę deinde preparantur narco
tica et. Itā diximus in libro uli qualitatē necessitatis ali
enationis narcoticorū. Quod si fortis fiat necessitas et n̄
sit eorū exculatio tunc puenientius eorū est filonium et cō
sectiones quas ego dicam in antidotario et oē narcoti
cum in quo recipitur castoreum. et ex eis sunt troc. a
stare quorū descriptio. R. croci storacis liquide .33. pipe
ris longi se. hyusquiami albi omniū ana. 3. i. opij casto
rei amboz ana. 3. quartā. fiant ex eis pil. parue et sit do
sis earum ex duab⁹ tertijs. 3. usq; ad. 3. i. Medicamē bo
nus. R. radices pēcie et croci cordumēni ciperi omniū
ana. 3. ij. et quartā foliorū mente sicē costi myrrhe pipis
lōgi ammomi spice inde omniū ana. 3. ij. se. apij cortic.
aniuden. 33. casie carpobalsami omniū ana. 3. ij. opij.
se. hyusquiami cortic. mandragore omniū ana. 3. i. mel
lis q̄tum sufficit administrantur post sex menses. Et itē
administrantur quedā clisteria nota temperata et pōat
in eis castorei. 3. 5. et opij quātitas fabe et mīna. **C. Et**
qñz ponitur opium soluz in oleis clisteria ad colicā. et
qñz ponunt cum hoc serapinum et assa et oleum balsai
et aliquid muschi. Et qñz sit tēta ex opio et castoreo dis
soluitur in oleo de seminibus et submergitur in oleo lici
niū et mittit in anū et ponit ei fimbria fili et dimittitur ex
tra et infunditur oi hora et renouatur sup ipz medicia.

C. xxvij. de curatione colicorum.

Quod oēs habentes colicam cibo indigeant lu
bricatiuo lenitiuo est res in qua non est dubita
tio. sed et q̄ confortatiuo aliquo egeant est res que est a
pud debilitatem apparentem propter uehementiaz do
loris et multitudinē eūonis. Et pfortantia quidē sunt a
que carnis decoctę fortiter et uitelus oui forbilis et me
dulla panis dissoluta in iure et uino. Quod autem di
missio cibi penitus sit iuuatiua colice pblatice et uento
se et alijs est res currens cursu canonis. Et qñz necessa
rium est ut ponatur turbit et scamonea in iure eorū et in
pane ipsoz. Et oz ut sit panis eorū kiskariē fermentatus
non asymus. Et conferunt plibus eorū: aut non nocent
sic? et passe et algeiez et musa humida et oia illa q̄ sūt
dulcia et melon uehementis dulcedinis et uehementis
maturitatis. Ampli⁹ cibi apole et cholericę sūt lubrica
tiua sicut aqua ordeī et ius de lentibus et alefīdabe
gi et ius de spinachijs si nō retinetur iflatio spinachioz
et quod sit de prunis et similia. Jus autem galli decre
piti et alcanabit est cōe ei que sit ex fece. Et sic cum spe
ziebus suis et non datur licentia in carne galli decrepi
ti. in carne autē alcāburati quidam licentiā non dāt. p
pter illud quod timent de carne cuius extracta ē uirt⁹
in elixatione de superfluitate. Et quidā sicut Ruffus et
B. in libris suis et proprie in li⁹ de tyriaca dicunt quō
caro eius iuuatiua est ut si non aliē saltē bibira: et caro
albudub sifr. et acceptio almuri anabati āre cibū septē
forbitionibus est iuuatiua in omni in qua non est calidi
tas maria. Et sifr forbilis iuuant eos. Amplius qđ
propriū est colice si ē a sumere almuri et allea i cibario
eorū et condire cibaria eorū cum porris et sale et condiz
cum speciebus que sunt cinnamomū et. 33. et organū
et cyminum et urtica et cartami. Et oz ut sumant alefī
dabegi cum spuma sinapis et sit sal eorū ex cinnamomo cū
seminibus pmissio cū cartamo et nigella et cymio et ani

so et alienent oia olera nisi rutam et siclam. Et in mēta
ē inflatio etiā. et ex ponibus eorū est uinuz odorifery pup
et sirupus de melle cū speciebus.

C. xxvij. de his que nocent colicis.

Res que colicis nocent alie sunt cibi: et alie sūt
opationes. cibi uero sunt oē crossum et uiscosum
ex carne siluestri ita q̄ lepor et gazellaz et uaccar et alia
zir et pilces parui et ppe siue sit recētes siue salitizet oē
frixum ex carnibus: et omne assatū quocūq; modo sit: et
oēs uentres aialium immo oia corpora carniū nisi il
la que exceptim⁹ ante. Et nocent eis similia et asymus
et nocēt eis allucabegi et almidragari el alkikatri et al
beatbia et aluzunha minoris est nocementi. Et sifr al
haseueneket oēs nociue sūt et alcebebit et genera lactis
et caleus antiqui et recens: et oē in quo est inflatio ex ci
bis et olera oia pret illud quod diximus de his que sūt
sicut sicla et ruta et menta nocet eis cū iflatiōe sua. Et si
fr̄eruca et altaracon nocet eis etiā: et sicut oliue et oēs
fructus nisi chrysomilia et pruna cholericę et calide et fa
cte ex fece calide tñ et non alijs. Et melon dulcis ante ci
bum in dispōne sanitatis est non nociuus plurimis coli
corū cucurbita āt proprie et cucumer et alconde et cydo
nia et oua calum et oua uapoz et canabir et pira et poma
et proprie acetosa et siptica et zarur et nabara et algobei
ra et lentes recentes et mora alscemi et almirberis et siac
et acila et ribel et q̄sūt ex eis et q̄ sit filia ill. colico n̄ ē ui
a uēdi ill. et sifr nocēt eis nuces et āigdale būid ualde et
et fabe humide. Et de granatis dulcia sunt minoris no
cumentū q̄ acetosa. Actiones vō q̄s ipsi oz uitare et si sic
retentio uētositatis et itēto egōnis et sōn⁹ si egōnē i uen
tre et ptoprie siccam: imo oz ut pmoveat seipm ap̄d oēm
diem ad eūandum. Et scias q̄ retentio uētositatis m̄
totiens facit accidere colicā: propterea q̄ subleuat eā et
exprimit ipsā ita ut agreget res una et quod facit accid
re debilitatem in intestinis. Et qñz illuc perducit ad hy
dropisim. et qñz generat tenebrositatez uisus et triginē
et epilepsiā. et qñz retinet in iūcturis et facit accidei spaf
mus. et motus super cibum est malus eis. Et potus aq̄
frigide et uinum plimū super cibum.

C. xxix. de ileos et similib⁹ colice qñ accit i gracilib⁹.

Ileos accidit ex omnibus causis ex quibus acci
dit colica et oz ut reditio fiat cum causis suis et
accidentibus suis et cura curatione ad illud quod di
ctum est in caplo colice. Et qñz accidit propter potatio
nem uenenoꝝ facientium ileos. et qñz accidit prop̄ ue
hementiam uirtutis intestinorū retentiu: quare compre
hendit illud quod est in eis et retinet ipsum et ex eis qui
bus differt ab eo colica in iudicijs suis est q̄ multoties
sit malitia complexionis singularis plusq̄ fiat ab ea coli
ca. Et plimum eius ex complexionē fia et proprie qñ
accidit ut stōus sit calidus ualde: tūc ei obtorquet inte
stinū et oppilat uentositates et pblā. Et qñz est causa po
tus aque sic nō fm necessitate ē: nam dolor uentofus
qui ex eo ē: ē cum casu oppilationis plusq̄ sit dolor ei⁹
cum incisione tunica: immo est totum nocementū ei⁹ ex
illo. Et hoc diuersificatur ab eo quod est in colica. Et
apostemofus plus multiplicatur in eo q̄ colica. et est
malus. Et multiplicatur in eo qui est ex ruptura et fece
uehementia doloris ualde. Et multotiens permutatur
colica ad ileos et bec est res quasi facta secōm maiorem
partem. Et qum plus accidit ileos accidit in. vij. et ipe
quidem uadii de quibusdā ad quosdā permutatione q̄
sit in aere pestilentiolo et de terra ad terrā permutatione
D. ij

egritudinum uenientium. Inquit Hipp. qñ accidit in colica a qua deus tneatur nos uomitus ⁊ singultus ⁊ cōmistiō rōnis ⁊ spasmus tunc totū illū est significatō mala. Nec nāq; accidentia accidunt cuz cōitate stōi ⁊ cōitate cerebri. Inquit. Hipp. qum accidit ex distillatione urine ileos: moritur ille e⁹ est in. vij. nisi accidat se. ⁊ cur rat cum ea sudor plimus. Sed. H. igitur aut cām i hoc Et ille qui ex eo pblaticus est et uentosus iuuatur cuz se. Et. Et qñ fortis sit frequentia uomitus maligni et al cuz ⁊ singultus est mortalis. Et bonitas urine in hac egritudine non est pñme significationis sñm bonitatem q̄ liter ergo malitia eius. Et deterior ileos est ille in quo expellitur stercus ad superiora ⁊ nominatur fetidus. Deinde ille in quo est sudor fetidus habens fetorem stercois. Deinde ille in quo est anhelitus fetidus: deinde ille in quo est eructuatio fetida: deinde ille in q̄ est inferior uentositas fetida.

C. lxxx. de signis.

Signa ileos sunt ut sit dolor supra umbilicū ⁊ si egrediatur aliquid oīo delubtus: et non fiat iuuamentū magnum cū clisteri quēadmōz dixit. Hipp. Et qñ expellitur sex ad superiora ⁊ euomitur sex et v mes ⁊ ascarides: ⁊ fetet os eius ⁊ ipsius eructuatio: im mo qñ fetet totū cor⁹. Et h significatio nō diuersificatur ⁊ retentio exitus fecis est inseparabil ab hac egritudine Magnitudo at dispōnis uomitus stercois inseparabilis non magnificatur nisi qum est timor. Sed motus uomitus et subuersio hec est plus q̄ in colica: qm hoc ē in in testino propinquiore stōi ipsa: ⁊ similis accidentia tri sitie et angustie et tremor cordis et sincopis et uigilie ⁊ frigus extremitatum. Ista. n. in ileos sunt plusq̄ sunt in colica. ⁊ est sex in pblatico ⁊ eo qui factus est ex fece ex eo fōrior q̄ sit in colica: qm ē i membro uebementioris altitudinis et maioris corporis ⁊ minoris quietis super corp⁹. Et qñ apparet in ipso inflatio oculi plusq̄ i colica. Amplius signa distinctionū eius similia sunt signis distinctionum colice: sicut signa distinctionum colice sūt cum signis ileos ex loco doloris et motu ei⁹ ⁊ paucitate iuuamenti eius cum clisteribus. Vex scñ ex uenenis significant accidentia significationum aliaz ante e⁹ fortitudinem: nā ille e⁹ cā est uenenum qñ perducit ad debilitatez ⁊ mollificationez ⁊ tremorem cordis in principi o qñ accidit ante q̄ fortis fiat et magnificet dolor eius Et significat ipsā ut non cognoscat propter causas aliam manifestā. Et scñ ex apate intestinoy sequit durities fecis ⁊ uelocitas in egōne ⁊ non erit illic se. neq; casus uirtutis uehemēs. **C. lxxxi. de cura.**

Obra ileos appropiq̄ curis colice vex ē fortior Et illud quod bibitur magis iuuatiuum est in eo. Et est necessarium etiā clistere in ipso: nā qñ bibis defiz ⁊ consequenter adhibet clistere ab inferioribus est adiutorium bonum bibito. Et equale est siue premittatur siue postponat secundum necessitatē sed quodcūq; eoy premittatur oz ut ponat aliquid debilius. Et multoties sedat dolo rem eius sorbitio aque calide: aut applicatio eius ad ipsum cum propinquitate resoluendo illud quod nocet in eo. Et quibuscumq; vñ q̄ rectius est ut eque in testinum in pñmis cum positione inflationis eius cuz facili tate: deinde clisterizet ita ut perueniat enema ad locū lōginq̄ applicatione facili. Et pblomia hic ē magis necessaria: nā si fuerit apa non erit eius excusatio. ⁊ si fuerit dolor fortis ex quo timeatur apostenat: oportebit incipere cum ea. Et ex hoc qñ accidit separatio malo

rum hūoy in corpore propter retentionem eoy a dolo ita ut fereat corpus. Et qñ separantur humores mali in corpore ⁊ difficilis sit exitus eoy cum fluxu uentris. Et est pblomia ex necessarijs. Et fricatio extremitatū etiam est ex eis que prohibent materiam dolorem faciē tem separando eam a profundo. Et forsitan est administratio libricatiuoy declinantium ad caliditatem ⁊ mucilaginum caliday cum oleo de kerua iuuatiua in plurimis ileos nisi in colico aposto ⁊ uebementis caliditatis. Et sñr decoctio aneti cum sale ⁊ oleo decoctis cum eo. Et sñr inunctio corporis cum oleo calefco. ⁊ curet ille qui pblaticus est cuz eis que dicta sunt in colica ex ebibitis. ⁊ cū eis que sunt sicut pilule de aloē ⁊ pilule de serapino ⁊ pilule de picra ⁊ oia illa cum oleo de kerua et clisteribus equalibus trabentibus ad inferiora. Et uentosus curatur cum eis que sunt sicut illa que dicta sunt illic ex ebibitis conferentibus ad uentositatem ⁊ clisteribus ut ponatur clistere adiutorius ei qd bibitur ⁊ cum uentosis pñb⁹ positis in inferioribus uentris. Et qñ necessarium est ut incidatur illud quod est coram dolore. Et qñ trahit materia ad mirach. Et complonalis ⁊ purus curantur cum eis que scis de permutatōe complonis et cōione humoris secundum q̄ dictum est in capitulo colice materialis. Et apostus calidus cū eis que sunt sicut ea que descripsimus in colica. Et apostus frigidus curatur cum eis que sunt sicut illa que dicta sūt in colica. Et conuenientius illoz est potus olei de kerua in aqua de radicibus et aqua caseifitule et relique cū rōnes note ⁊ itez aneti ⁊ baccay lauri ⁊ se. lini ⁊ seug. ⁊ se. altee ⁊ se. maru oīum ana auz. i. radicy trium omnium ana auz. vij. ⁊ ficus. v. ⁊ seuestē. x. decoquat ⁊ dens in potu cum oleo de kerua ⁊ amigdalay amaray. ⁊ cho lericus curatur cum eis que sunt sicut illa quibus curatur reliqua que residua sunt de colica. Et ille qui sit ex torsione curatur cuz eis que dicta sunt in colica. Et q̄ sit ex ruptura etiam curat cū positione exiccatiui ad expellendum. illud quod est in ruptura et oppilatione e⁹. Et ille qui ē ex oppilatione forti intestinoy curat cuz lubricatis pinguib⁹ ⁊ uribus gallinay pingui⁹ ⁊ pulloy ⁊ arietum quoy iura pingua sumat alefidabegi zirebegi. Et proprie qñ ponunt in eis anetum et radices porri nabati ⁊ oleum amigdalinum. ⁊ administret post illud clistere humidum lene subtilis caliditatis. Et factus ex fece curatur i primis sic clisteri lenit: deñ gradatim peruenitur ad forte ⁊ succedit illi potus solutiuium proprioy feci ut deponat illud quod remasit. Et in uenensi curatione incipiat a uomitu sicut cum aq calida ⁊ oleo sisamino. ⁊ qñ est necessarium ut ponat in eo quod in potu datur uirtus turbitaut se. rhaphai. Et post illud def in potu tyriaca magna ⁊ albezar ⁊ q̄ sunt similia illis. ⁊ ponatur potus aque zuccari ⁊ cibus ipsius iura pingua. Et continuat super eos uomit⁹ ⁊ non recipiunt cibum ⁊ sumant in potu medicamen predictum in huiusmodi dispositione colice. Et qñ retinet in eis ⁊ strare facit cibum in uentribus eoy ut sūt panem infusum in aqua calida feruente: ⁊ eius qui accidit ex cibus ponticis ⁊ stipticis ⁊ uiscosis. Cura propi qua est cure sui relatiui ex colica nisi quia magis iuuatiua in eo sunt ea que bibuntur ⁊ sorbentur.

C. lxxxij. d tāditate ascellatōis ⁊ uelocitate e⁹.

Illud pendet: aut a cibo. ut sit stipticus aut pōticus grossus: aut uiscosus: aut sit lenis uiscosus: aut ex uirtute. Nā si uir⁹ expulsus fuerit

fortis expellet: et si fuerit debilis non expellet. Et uirtus
lacertorum uentris si fuerit fortis mundificabit: et si non
fortis non mundificat et retinet. et uirtus sensibilis inte
stinorum si est fortis indicat ascillationes et si non est for
tis non indicat. Et uirtus complonis na fia et cala abe
retinent et tu cognoscis regimen sz cognitiōe tua caule.

CLXXXIII. de multitudine stercoreis et paucitate.

Ista duo pendent ex cibo qualitative et quāti
tative et ex dispositione et quod expellitur ad ep
cibi nāqz plimi humidi super quem bibitur: ego plima
ē et eius contrarij ego pauca. Et qñ cholera magnifice
expellitur ad epas minoratur ego et qñ non expellitur
multiplicatur: et tu cognoscis ex eis que preterita sunt
resistentia duarū spetierū et sz tua cognitiōe cāe.

Tractatus. v. CL. de uermibus.

Quam euadit mā et uestitur complone
necessaria ē rectificatio quā tolerāt
figure et forme et non prohibet eius
preparatō in complemēto nāli que
pertinet ei ex factore potentes et pro
pter hoc creati sunt uermes et mulce
et que cursu eorum currunt ex materijs putridis humi
dis. qñ ille materie quā rectificat illud quod tolerant
ut suscipiant de forma est aīal uermicularis: aut muscale
nā illud melius est qñ ut ipse remaneant secūdū putrefa
ctionē purā. Et est cum hoc qñ ipsa salūt sz putifa
ctiones separatas in mundo et cibatur eis propi cōitatē
et assumunt eas ab habitationibus hominum et ab aere
continente eos. Et uermes quidē uentris sunt h^o gene
ris et non est eorū generatio ex omni humore: ipsi. n. n
generantur a cholera ru. n. nigra: qñ una earū est ue
hementis caliditatis: quare non generatur ex ea uer
mis hūidus immo est contraria pponi eius: et altera
est sica et sicca longiqua a proportionalitate aīal. sāguini
uero custodia ē attributa et membra uehementer indi
gent eo et est proportionalis carni hominis et ossib^o eius
non uermi et non est ēt ex eis que effunditur ad intestia
et remanent in eis et generat ex eis uermis. neqz etiā sō
ma uermis et color eius significat qñ ipsa non sit ex mā
sanguinea: imo mā uermis est pbsa qñ calefit et putre
fit et multiplicatur in intestinis et remanet in eis. Et
tu quidez scis res multitudinis generationis pblatis. s.
ex facietate nulectua et comestis et debilitate digōnis
propter quācūqz causā. s. ex complone mēbrorum et fia.
Et ex cibis que generat ipsū sunt cibi lenes uisco
si: sicut triticū et faveoli et fabe et ex receptione pulueris
farine et comestioe carnis crude: et lactis et olerū et fru
ctūz humidorum et ablutione cum aqua ea. post cibūz
et sūz balneatio p^o comestioe et coitus post repletiones.

CL. de spetiebus uermū qñ tres.

Longi et lati et rotundi et lati sunt ascarides et pui
Et non diuersificatur eorū generatio nisi fm di
uersitatem eius ex quo generat et diuersitatem illius in
quo generatur. diuersitas aut eius ex quo generatur ē
qñ quidā eorū generantur ab humiditate super quā nō
dominant diuisio et separatio ex parte attractiois epatis
et ex pte uehementie putrefactiois. Et qdā gñāc ab hūidita
te quā sepaue et miorauit et quā fecit attractio epatis p
tinua et putrefactio et multitudo conturbationis fecis.
Et qñ generant adiunat ad hoc ut ipsi remaneant par
ui qñ ex extrahit eos anteqz magnificentur propter uici
nitates eorū ad exitum strictum. Et quidā generant ab
humiditate inter duas humiditates media. Et illi qui

sunt ex humiditate in intestinis superioribus sunt propi
humiditatem dictam in primis. et qui sunt ex humidita
te in intestino recto sunt propter humiditatem dictam
secundo. Et qui sunt in monoculo et intestino colon sē
propter humiditatem dictā 3. et longi sunt propter pri
mā. Et qñz perueniunt ad suāz que est ultra cubitūz et
rotundi et lati sunt propter tertiā quāz generentur etiā
in intestinis superioribus et proprie crosi et maximi eo
rū et fortasse non generantur nisi in colon et monoculos
deinde sparguntur ex latere ad stōm et ex latere ad anū
et parui sunt propter secūdā et isti lati et rotundi sunt. q.
gñent ex ipsis uiscositate fixis in superficie intestini
quas comprehendit pāniculus mucosus uelās eas. q.
ipsi generentur ex eo et in ipso putrefiant. Et de eis mi
nus nociui sunt parui qñ sunt parui et qñ sunt elonga
ti a principijs et qñ sunt apti ad expellendū cum fece
forti spissa: uerū ipsi si magnificantur et accidat eis ut re
maneant spatio aliquantulo et magnificantur in eo tunc
sunt deteriores omnibus: qñ ipsi sūt ex deteriori mate
ria: deinde longi: nam ipsi non sunt in malitia latop qñ
materia eorū. s. latop est uehementioris putrefactionis
et lati et parui plimi exitus sunt ex ano propter uicinita
tes ani et debilitatem: quare nō possunt figi in intestino
fixione longop. Et sicut longi sunt uehementioris fixio
nis sic parui sunt uehementioris expulsiōis. Et quā
habētibus uermes adest se. accidentia sunt fortia et ma
ligna qñ se. consumit cibum eorū: quare mouentur ad q
rendum ipsum et figuntur in intestinis. et qñ se. nocet eis
in substantia ipsop et affligit eos. Et qñz se. addit in mā
eorū putrefactionē et acuitatem et afflictionē. Et quo
niā cholera quā effunditur ad eos in febre ledit eos. qñ
ergo uoluunt in intestinis et mordicant ea nocent ue
hementer. Et iam retulerunt quidam qñ uiderunt eos
perforasse uentrem et exiisse ex eo et illud apud me
maximum est. Et propter hoc eleuantur ex eis uapōis
mali ad cerebrūz et nocēt ei et qñz est retentio eorū in in
testinis et quod ipsi faciunt accidere putrefactionem cā
se. Et non est eorū dispositio in hoc qñ p ipsos sit iuuam
tū in mundificatione intestinop iuuamentum quod sit p
uermes et similia eorū in mundificatione putrefactionis
mundiz qñ in intestinis est mundatorium expulsiū ex
natura. et qñ proportio eius quod generat ex istis pu
trefactionibus in intestinis superfluentibus ab expulsi
one nature maior est proportionē uermū et similitum ad
aerem mundi et terrā eius. et qñ ex istis generatur no
cumenta alia quop operationes sunt ex proportioe eorū
indigentium cibo et ex contrarietate motus eorū. et ex h^o
quod faciūt accidere colicam. et ex contrarietate quali
tatis super quā figitur complo corporis et alijs. Et qñz
gērantur propter uermes et serpentes epilepsia et coli
ca. Et qñz generatur fames canina propterea quia ue
hement rapunt cibum. Et qñz generat bolismū et ca
sum uirtutis oris stōi propter elevationem suā ad ipsū
et quia in frigidant ipsum. Et qñz sequitur utraqz dispo
sitiones tremor cordis maxim^o et plimū generat in eta
te infantie et pubertatis et in fine adolescentie. Et asca
rides secundum plimum generantur in eis qui sepaue
ab etate infantie. Sed rotundop plurimū est in infanti
bus deinde in adolescentibus et minoratur in senibus qñ
tū illud totum sit. et ipsi quidez generatur in autūno pñ
mū qñ in reliquis temporibus propter premissionem assū
ptionis fructū et similitū et putrefactionē. et ipsi mouēt
in sero et plurimum in hora somni. et labor quidem et

exercitium uehemens quoniam solutione educit uermes. Et cum egrediuntur uermes habentium febres acutas uiui non sunt uehementis malitie nam significant sanitatem uirtutis et potentiam expulsionis et proprie post declarationem et si egrediuntur mortui sunt signum malum. Et ad summum eorum exitus in febribus cum egestionem non est significatio bona: et proprie ante declinationem. uero in dispositione febris est melior. Verum eorum exitus non indistincte se cum eis est sanguis est malus et indicat nocuum in corpore et in intestinis sed eorum exitus cum uomitu significat humores malos in stomacho.

C. l. iij. de signis.

Signa quidem corporis sunt cursus salive et humiditas labiorum in nocte et eorum exiccatio id est propter ream quod caliditas expandit in die et coarctatur in nocte. Cum ergo caliditas attrahit humiditas cum ea: quare uermes incurrunt famem et attrahunt a stomacho: quare exiccatur superficies continua ei ex superficie oris et labij et adiuuat eum ad exiccandum labij aer exterior: quod laborat infirmus in humectando labij suum cum lingua sua. Et quoniam accidit habentibus uermes rixa et horribilitas locutionis et quod ipse sit in forma irati malorum morum. Et quoniam perducit ad alienationem propter illud quod eleuatur de uaporibus malis et accidunt eis accidentia kazarum: nisi quod non colligunt pilos et non patiuntur sodam et non patiuntur tinitum auris. Et accidunt eis stridor dentium et proprie in nocte. Et sunt in pluribus horis. Quod masticent aliquid et quod appetunt extrahere linguam. Et accidunt eis saltus in somno et tremor et clamor in ipso et agitatio forme et ira aduersus illum qui euigilat eos. et accidunt eis super cibum nausea et tristitia et intersecatur uox eorum et debilitatur pulsus ipsorum et apud comestores est quod prostratus et est eorum ego ut plurimum dura. Casus autem appetitus et eius uehementia est semper quod diximus in causa causarum. Et quoniam accidit eis sitis cum quod non satiantur et similitur quoniam accidunt eis egestiones quas diximus illic. Et quoniam fortes fiunt dolor et egestio cadit aut spasmanitur aut torquent ac si essent epileptici. et quoniam accidunt eis in hora ut euomant eos et diuersificantur colores eorum et color oculorum ipsorum. et quoniam remouet color facierum eorum et oculorum ipsorum: et quoniam redit: et quoniam inflatur aut tumentur: aut tendunt uentres eorum: sicut hydropicorum et quasi non sunt uentres eorum nisi hydropicorum. Et quoniam apant testiculi eorum et emittunt sudorem frigidi cum fetore uehementi. **De signis autem distinctio** nis eorum quedam sunt corporis distinctionis et est exitus illius specie ex egestionem. ita deinde longos significant comotio oris stomachi et mordicatio ipsius cum punctione eius quod sequitur ipsum et difficultas transglutendi et casus appetitus semper plurimum et nocuum ex cibo et lubricitas. et quoniam nocet pulmoni et cordi per uicinam suam et quoniam accidunt tussis sicca et tremor cordis et diuersitas pulsus et sunt somni et exiccatio non secundum ordinem et est pigritia et accidunt pruritus et intuitus et palpitatio et aptio oculi: imo declinat ad clausione oculi. et accidunt oculis eorum ut rubeant quoniam: deinde alia uice obscurantur. et quoniam tenduntur uentres eorum et fiunt sicut hydropici. Et quoniam accidunt eis fluxus uentris. cum latis autem et rotundis appetitus secundum plurimum multiplicatur quoniam secundum plurimum elongantur a stomacho quare non nocent in eo et rapiunt cibum et mouentur in tempore famis motu nocente debilitante uirtute et mollificante in cidente in eo quod sequitur umbilicum. paruos autem signifi-

cat pruritus ani et inseparabilitas comotionis apud ipsos. Et quoniam adeo fit fortis donec accidit sincopis et inuenit habens eos qui aggregatur in intestino suo grauitatem sub hypochondrijs suis et dorso. Et ex eis que conserunt istis hominibus est ut sorbeant aliquid aceti in tempore soni **C. l. iij. de cura.**

Atentio que attendit in curationibus uermium est ut prohibeantur a materia generante eos ex coeosis predictis: et ut mundificentur per aggregationem in intestinis ex quo generantur et ut interficiantur cum medicinis que sunt uenena in comparatione et si amari saporis de quibus quedam sunt cale et quedam siccis dicemus: et medicine que operantur cum proprietate dei fluxu uentris educantur per interfectionem quam expellit eos nam ple. Ad. n. os ut plonget eorum statio in uentre per mortem et exiccationem et inferat uapor eorum nocuum uenenosum. **Et** me quod cale ad gradum puenientes tertium sunt puenientes in regimine eorum hora omni nisi illic sit se aut apara mari ei calis prope oria et eis cum calitate et est oria cum qlitate illi et qui ipsi magis diligunt. sunt unctuosum et dicitur. Et inueniuntur ex ebibitis et enematis que aggregant proprietates tres. **Suppositoria** uero melius est ut ipsa extrahantur quam ut ipsa interficiantur: nisi quod in recto est ex paruus uermibus. Quoniam n. sunt ex genere unctuosi dulcis ut trahant ab ipsa uermis prope quod diligunt ea et egrediuntur cum eis qui extra huiusmodi. Et melius quod curatur cum ebibitis hora uacuitatis uentris. **Et** quoniam mittunt uenena interficienda eos in lacte et in fauui mellis et similibus si ipsi ad sumendum ex eo diligentes magis et est illud magis interficiens eos. Et quoniam sunt in potu huiusmodi uermes: sicut lac duobus diebus: deinde potat in die tertio in lacte medicina interficiens eos. Et quoniam fugit ante eam fauui mellis. Quoniam inuenit odorem et puenit ad fugendum illud quod deponitur ad ipsum. Et quoniam sequitur illud me se magis interficiens eos. **Et** quoniam tu ad multas medicinas uenenosas interficientes tunc melius est ut linias stomachum cum stipticis et prope in quibus est interfectio uermium sicut sumach et hyposphidos et acatia dissoluta in uino. Et sicut capparis et anetum in uino. Et si non tolerant stipticitates horum tunc lutum sigillatum in uino. Et quoniam bibunt me facientes ad uermes tunc oportebit ut stringatur naref uehementer et multiplicet extractio anbeli et intromissio et quoniam pole et na recti et ut si pmissa cum anbelitu aliquid odore eorum. **Et** si curone continua cum curone uermium est reificatio appetitus quoniam cadit. Et quoniam inuenit in eplis et eis qui bibunt quod aggregat ad portationem appetitus et interfectionem et extractionem eorum: sicut aloes cum apsinthio ebibitis pilulis factis ex eis: et epithimate facto ex eis: et sicut cum robur acetosum. **Et** quoniam aggregat cum uermibus fluxus uentris: quoniam necessarius est ut interficiantur tunc: mori namque extra hit eos et quoniam exigit dispo ut interficiantur cum stipticis amarior ut aggreget mors eorum et retentio nature. s. quoniam aggregatur uermes et fluxus uentris et timef casus appetitus. **Et** eplentur cum eplis stipticis in quibus est interfectio aliquid uermium: et non desiciunt uirtute: deinde ipsi egrediuntur per illud aut per expulsionem nature: aut per me: aut supposito ria. et quoniam sunt cum eis apara in uisceribus et est necessarium regim subtile. Et me qui interficiunt ascarides fortiores si eis qui interficiunt longos et ille que interficiunt ascarides et rotundos interficiunt et longos et ea in hora est quod ascarides sunt remotiores ab eis que bibunt et sunt magis submersi in humiditatibus puenientibus eis: et quoniam sunt in ci li. Et quoniam ipsi generati sunt a materia crossa et crossiore et spissiore et propinquare ad plonem calidam et magis simili ei quod est

uenerunt: qñ si patit a suo simili dñ nō sifluat.

C. v. de medicinis calidis interficientibus uermes et proprie longos

Singulares quidem sunt sicut prassium et cor dñeni de qñ sicut aut. i. Et sceba et lupi amari et casia et calamentum et succus eius et grana aldemest et costus amarus et epithymum et cartamum et menta et cambil et cyminum et camepitheos et centaurea et pullegium et alleum proprie. Et qñz interficit ascarides sem feniculi et myrt et origanum et faufel et apsinthium et sem caulium et cortices algarab et radice enule exiccata de qua bibantur. 3. iij. et cyminum asiatum et abrotanum et anisum et sem apij et nasturtium forte ē in casuo et nigella et semen atriplic. solutione educit eos cum mortificatione. et sicut uolubilis et polypodium et melius quo educitur fluxu uentris post mortificationem est aloes. et qñ hō bibit de oleo portione et superfluit quantitates que possibiles est in bibendo ipsum interficit eos et extrahit ipsos et proprie oleum ophacini et ipsum interficit latos etiam et interficit propter suam amaritudinem et extrahit propter uiscositates sui. Quod si non fuerit potest e bibet ipsum uice una bibat ipsius utendo potum potum sumendo ex eo cochliaria duo. Et sicut grana nil interficiunt serpentes extrahendo eos. et qñz pferunt in lauris. De compositionis uero que interficiunt eos. sunt que sunt sicut tyriaca magna. Et ille que aggregant interfecctionem et extractiones sunt sicut biera picra. Et sicut si sumatur sceba et absinthium amboz ana. 3. i. et tertia pulpe collo. 3. i. et quarta et salis indi danc. i. et sumat in potu. Et qñz interficit eos potare cyminum et nitrum mediat et fenugreci pondus duorum aut. et iterum nitri pipis cordumeni partes equales et dosis est usque ad. 3. i. et. 5. Et iterum piper et grana lauri cyminum inda melle conficiantur cum melle et sit dosis eius in mane cochliarium i. et in hora dormiendi tantundem aut enule et sceba et piperis et trasi partes equales sumantur in potu ex. 3. i. et. 5. usque ad. iij. 3. Et pilule de apsinthio educunt longos latos aut indigent fortiori. hoc.

C. vi. de medicinis q magis ppe sif ascaridū.

Sunt kitra administrati in clisteribus et epithymum et aliraos et medulla et aliraos et costus amarus et cortex radices mori et succus eius et cambil et pulpa collo. et aloes et alfiniar mirabile ē in lauris et cortex albelēgi ex arboribus et existio q est species si dre et alij darachar. Et ex eis que extrahunt uermes sine nocumento est ut bibant. 3. iij. succi enule recentis est enim mirabile ualde. Et antiqui quidem dixerunt q ire os extrahit ascarides. Et ex medicinis mirabilis in oibus speciebus uermium sunt pili aialis nominati alcali. Et alcalcadis est ex eis que interficiunt eos cum iuuamento si fuerit illic fluxus uentris. Et id diximus ad eos in antidotario decoctiones eius et centauree. Et iterum bibat lac mulctum tribus diebus in mane et cenet super ipsum alestidabegi deinde sumatur. vi. aut. abrungi. et. iij. 3. si racasi et. iij. cambil et teratur et soluatur in aceto acetoso aut in sirupo et masticet aliquid de fauo mellis ut egrediantur uermes deinde bibatur ex eo quantitas quam necessarium faciunt existimatio et experimentum. De aut frigide et paucē caliditatis sunt sicut semen coriandri quibibit tribus diebus cum rob. et semē apij: est ei forte ualde interficiens omnem uermem et sumat cum sirupo acetoso: aut lacte acetoso: aut bibatur decoctio eius et faufel et folia persici et succus eorum et spina egyptiaca et sicut absz

plurima caliditate et rubus et decoctio corticis arboris granati acetosi et muzi decoctio in aqua nocte tota: de inde colet et bibatur et sicut aqua in qua decoquitur radix eius et succus arnoglossae conuenit ei qui habet uermes et fluxus uentris sicut aut arnoglossa sicca. et iterum sumach dissolutum in aqua est mirabile et hypoglossos et lutum si gillatum cum uino sicut et mirabilia. et magra mirabilis ē etiam. et semē portulacae quoniam ex eo multum sumitur interficit eos et sicut endiuia amara et lactuca amara et apium aceto conditum. et dicitur q melon interficit eos et solutione educit ipsos. et tribuli propinqui sunt istis medicinis et cōsequitur ex uirtute huius q ipse extrahit latos et. et illa que sunt sicut semen salic. et succus persici et coriandri et endiuia amara et polium et reliqua. Et ista bibuntur aut cum lacte absz butyro aut cum aqua calida aut sicut acetoso.

C. viij. de regimine uermium puorum.

Quandoq interficiunt eos supposito sal et clisterizatio cum aqua calida et eradicant materiam eorum: et fortius hoc est clistere in quo recipiunt centaurea cartamum isopus rubra et pulpa collo. quod administratur calidum. et fortius illo est suppositorium de alkitra et clistere cum eo et proprie cum oleo de chrysolitis amaro: aut medulla psicorum amara et sint ista decocte in ipso medicine interficientes: et qñz clisterizat et cum kitra. Et ex eis qñ sit suppositorium sunt bartanka et buchormarien et cortices radices sceba. Et ex eis que colligunt hos puos est ut mittatur in anum caro pinguis salita et sit ias super eam ligata simbra fili. Et ipsi nāz aggregant super eam ppea quia diligant eam deinde extrahant per expectationem bore unius super eam quoniam potest ē et extrahatur et iterum usque mudificet.

C. viij. de clisteribus acutis interficientibus uermes:

Clisterizet cum decoctionibus medicinarum predictarum ad eos et qñz ponunt in eis solutiva sicut pulpa collo. et turbit et aloes. et cucu. asi. secum dum uirtutem et horam. Et est conueniens ut administrat in clisteribus eorum alkitra nam pferit iuuamentum maximum. et custodiat tunc anus ne proueniat tenasmo cum suppositorijs facientibus ad tenasmo et stōus ut nō debilitet cum potibus et emplis facientibus ad stōm. Et id sciuit oia illa. Et qñz pferit clistere cum aquis salis et aquis salinis cum nitro et similibus et proprie cum kitran. Et qñz ponunt in clisteribus eorum succus foliorum persici et decoctio radicum mori et corticis granatorum et proprie quoniam fuerit calidas.

C. ix. de emplis habentibus uermes.

Empla et assumuntur ex medicinis similibus istis et confortantur cum eis que sunt sicut pulpa collo. et sel uaccinum et succus cucu. asi. et cum eis que sunt sicut kitran et aloes. Et qñz sit emplum cum aloes et apsinthio: aut cum aloes et rob cydōiorum et rob malorum et interficit et rumpit appetitum. et qñ aggregat oia est rectius: emplum bonum terat nigella cum aq collo. humide: aut decoctione pulpe eius et liniat super uentrem et sumet. Et dicitur q medulla cerui quoniam empliat cum ea umbilicus confert ad illud. et sicut olea medicinarum predictarum quoniam eis liniatur iuuat et ostendit caemillinum et apsinthium ppe.

C. x. de cibatione eorum.

Cibus quod est necessarius est eis sicut oppositio ceterorum ut sic calidus et siccus in quo nō sit uiscositas et sit in eo absterio ex eis que abstergunt eos et attrahunt ipsos et egrediuntur in cibis eorum aqua cicetis et folia caulium et carnes colubarum etiam sunt iuuatie eis: et potus aque salis pferit eis omnibus. Et quoniam sunt

fluxus ventris et caliditas cibamus cum forbitionibus acetosis cum sumach factis quoniam est interficiens restricti uum. et sicut aqua granatorum acetosorum. Et quoniam debilitat fluxus ventris necessaria sunt que nutriunt cum fortitudine. Quod si non digerant ponantur ex genere forbitionum et aquarum carniarum. Hora autem et ordo sunt: quoniam oportet ut ipsi non egeant cibo et mordicent stomachum et fortasse faciunt cadere uirtutem appetitiuam: immo cibent ante motum eorum in hora quietis et ut separet cibum eorum cibent cibo pauco. Et quoniam alleviat fluxus administrat super uentrem emplastrum siptica ex eis que scis uerum in habentibus paruos uermes melius est ut eorum cibi sint ex genere illorum qui sunt boni chimi et uelociter digerunt: nam uirtus eorum secundum semitam oppositionis non peruenit ad eos omnino. et quoniam sunt boni chimi omnino minora chimus corrupti qui est materia eorum.

C. xi. de cura casus et piectionis si uenter.

Rectius in omnibus illis est ut extrahatur san. si possibile est detur in potu post illud turis et san. dra. et luti armeni et karabe omnium ana. 3. i. cum triplicato subtili. Et si fuerit spiritum san. aut fluxus eius per anum: aut uomitus ipsius ponatur in ipsa kirat. i. opij. et post hoc oportet ut tu consideres illud quod diximus in casu de pistratibus in libro quarto est post istud.

C. xvi. de egritudinibus ani et tractatus unus.

C. i. de egritudinibus ani.

Scias quod egritudines ani sunt difficiles ad sanandum propter ea que aggregantur in eo: quoniam est callus et quia est in uersum penetrans ab inferiori usque ad superius et quod est uehementis sensus. et quia est positus in inferiori. Quia ergo est callus peruenit ad eum sex in omni hora et mouet ipsum et addit in dolore et dimittit est a dextera cum qua complet receptio iuuamenti medicinarum et non potest nam facere refectionem. Et quia est inuersus difficilis sit adherentia medicinarum ad ipsum. et quoniam est uehementis sensus multiplicat dolor eius et multitudo doloris attrahit. et quoniam est positus in inferiori facilis sit descensus superfluitatibus ad ipsum et proprie quoniam obedit ad receptionem earum debilitas que est cum eo ex nocumento quod est in ipso ex hemorrhoidibus.

C. ii. de hemorrhoidibus.

Scias quod multotiens existimat aliquis quod habeat hemorrhoides et non habet nisi ulcera in recto et in eis que sunt supra ipsum oportet ergo ut consideret illud. Et hemorrhoides quidem diuiduntur per species diuisionis famose in uerrucales et sunt deteriores earum: et in uueas: et in morales: et uerrucales sunt similes uerrucis paruis. Et uuee sunt late rotunde purpurei coloris: aut ad purpureitatem decliues: et morales sunt molles sanguinee. Et sunt de hemorrhoidibus hemorrhoides que sunt: quod uesice. Et diuiduntur hemorrhoides diuisione alia in exterius natas et profundas et sunt deteriores earum et proprie ille que tendunt ad partes uirget: quoniam. n. stringunt urinam cum apatione. et nate exterius apparentes sunt uuee trium. De profundis autem quedam sunt sanguinee et quedam sunt non sanguinee. et diuiduntur hemorrhoides in apertas fluentes et currit quoniam res plurima propter apertionem uenarum plurimarum. et in surdas cecae de quibus nil currit et plurimum quidem generantur hemorrhoides ex melia et san. meli

eo et parum generantur a pbsate. et quum generantur ab eo generantur. quod ipse sunt uesice. et quod ipse sunt uesice uentrium piscium. et uerrucales sunt propinquiores ad hunc ut fiant melia et morales ad sanguinem et uuee inter istas et illas. et non est possibile ut accidant hemorrhoides nisi aperiantur orificia uenarum in ano secundum quod dixit. B. et propter hoc multiplicantur cum uento austrino et in regione austrina. Et non oportet quod in hemorrhoidibus apertis curentibus san. fluxus retineat: donec perueniat ad debilitatem et mollificationem genium et comprehensionem sincopis et uideat san. non niger: et melius est ut extrahatur paulatim et non subito. Et quoniam in mulieribus declinat san. hemorrhoidarum ad matricem et egreditur in menstruis iuuantur eo. Et oportet ut fiat etiam illud arte et prouocentur menstrua earum. Et plurimis quidem habentibus hemorrhoidas adest color proprius eis et est citrinus declinans ad uiriditatem et multotiens accidit habentibus hemorrhoidas fluxus san. narium et remouetur hemorrhoides.

C. iij. de cura.

Oportet ut in inceptione rectificet corpus et euacuet san. malus ita ut pbsomet saphena et uena que est a posteriori parte calcanei et uena almbat est forior utriusque earum et uentofatio eius quod est inter utrasque spatulas confert ad eas et ad humores melancholicos. et curet epar aut splen si oportuerit propter societatem eius quod generatur ex eo de san. malo. Amplius si non fuerit dolor in zona in flatu non erit tunc plurima necessitas curationis earum: nam earum curatio quoniam perducit ad fistulam et ad ragadias. Amplius studium intendat in lenificatione nature ut non noceat durities fecis ano et magnificet labor. Et melius est ut sit illud cum solutius et lenitius que sunt ex medicinis ex quibus iuuamentum afferat hemorrhoidibus sicut pilule de bdellio et pilule de alfeluzabaragi et pilule amalei et pilule quas dicam. Et oportet ut studium impendatur in aperiendo surdas et faciundo ut currat sanguis ex eis quoniam pole est usque debilitet et egrediat san. ruber et clarus in quo non sit nigredo: Quod si non sufficit sit regimen eius cum incisione hemorrhoidarum et deiectione earum incidendo: aut excicando eas: aut adurendo ipsas cum eis que faciunt illud. Et scias quod in sanguine qui currit ab hemorrhoidibus et ex ano est securitas ab herpete esthioneo et maia et melia et epilepsia melancholica et berisipila: et ab illis que sunt sicut milium et cancro et excoziatione et scabie et glabrie et lepra et pleuresi et pipneumonia et pbrenchi. Et quoniam retinet san. ex eis conuetus timeat aliqua harum egritudinum et timeatur hydropisis propter illud quod accidit in epate de apate malo et duro et corruptione complexionis et retimeat pthifis et dolores pulmonis propter expulsiorem san. mali ad ipsum et quoniam curfus facit accidere sincopi suam sanie ordei cum spodio et luto et def in potu ex calido paulatim. Et medicine quidem que ad hemorrhoidas conueniunt alie sunt aperientes eas: alie consolidantes et alie sunt constringentes san. et alie sunt incidentes eum: et alie sunt sedatiue doloris. Et sunt: aut que bibuntur: aut suppositoria: aut epithimata et emplastrum et linimentum: aut pfluentes aut suffumigationes: aut aque in quibus sedatur dolor: aut restrictiua. et omnia illa: aut sunt singulazata: aut composita. Et scias quod pilularum de bdellio iuuamentum in hemorrhoidibus habentibus periodos apparetur est eis. et non sunt multi iuuamenti in eis quod sunt fixe non habentes periodos. Et quoniam aggregantur ragadie et apa curet in primis apa deinde hemorrhoides.

Et oleum de chrysomilis in quo resolutus est bdellius
ualz ad hemorrhoidas et ragadias.

C.iii. de regimine incisionis hemorrhoidarum et adusti
onis earum.

C. Alus hemorrhoidaz qñz sit cum incisione et
qñz sit cū medicis acutis. Quñ gñt hemorro
ides plures numero non oñ ut incidat oēs siml
immo oñ ut audiat preceptum. Hip. et dimittat uena
ex eis deinde curent imo rectius est ut curentur incidē
do unā post unā et tolerat illud et in fine rei dimittatur
una ex qua currat san. corruptus cuius exitus ex ea cō
suetus est in nā. Et illud incisum si fuerit apparens erit
eius regimen facilius. et si fuerit profundū erit regimen
ipsius difficilius: nam rectius est ut liget radix e⁹ cū filo
setet aut lino aut pilo forti et dimittat tunc si cederit per
illud bene erit: et si non experiant super illud mē icisue
et si nō incidat. profunda uero indiget ut extrahat deñ
incidatur. **E**xtractio quidem qñz sit cum instrumē
to sicut sit uentolatio cuz igne. Et quocūqz mō sit pōat
anum donec egrediat: deinde retineat cum instrumēto
extractionis et si non timeat uelocitas redictionis dimi
tatur uentola una hora donec apē locus et non redeat
et qñz ligat uelociē cū filo ligatiōe apāte et remāet hēor
rois exteri. Et qñz sit cū medicis extrahētib⁹ sicut ut
sumatur succus centauree et aneti humidi et staphisagri
a et conficiantur illa omnia cum melle et liniatur cū eis
anus et supponant in melle ipsa. n. commouent egōnem
et perducūt ad hoc ut appareat anus et faciant ipsū exi
re. Et admistret nitrum et fel tauri aut administretur
piper et nitrum: aut aggreget ad illud quod est ex illis
succus buchormariē: aut staphisagrie. Et ex bonis est
phlomia basilice ante incisionē et ligatiōes. Et qñ uolue
rit abscindere retineat illud quod abscindit ex eo quod
apparet: aut quod factum est apparens cum instrūto exte
bendi. et trahat ipsū ad se ipsū: deinde incidat illud ex
radice ipsius cum acutiore re et penetrabiliore re. Et nō
oñ ut pertranseat radicem eius et incidat aliquid ex eo
quod est infra ipsū et perducatur ad nocumenta et apāta
magna. **E**t qñz perducit ad malitias et difficultatē
et dimittatur san. fluere usqz timeatur debilitas: deinde
retineat san. cum restrictiuis que dicemus. Et si non flu
at san. multiplicet phlomia ex basilica. Quod si tolere
tur ut sanguis educat cum aperitiuis predictis et fluat
san. ex eis erit rectum. et si non timeatur casus uirtutis
ex dolore in eo sufficit in hoc quod ē sicut succus cepe
et si uoluerit ut audeat liget parū ex radice sua et ma
gnā ex medietate sua: aut secundum diuisiones aliā et suc
cus currat ut nō apē et doleat. Et illud est ut desuper
pōat cepe elixatum: aut porrum decoctum confectum
cum butyro. Et sedeat ille qui curat in aquis stipticis
decoctis in cucūa i aceto et aqua in qua decoctē sūt gal
le et cortices granatorum: deinde curet cum his que fa
ciunt nasci carnem ex marā ut non apē. et intentio in li
gatione est preparatio ad penetrādum uirtutem medi
cinarum facientium cadere hemorrhoidalū i ea. Et quz
uides anum apari et dolorem in curere uebementē ex
buiusmōi curis: tunc necessarium est ut suffumiges cum
bdellio et adipe gibbi cāeli et emples cū empsis pre
dictis: aut emples cuz pane aldarmache et uitello oui et
pauco oleo et encatisma in passo arabadiū ē mirabil iu
uamenti et sedat dolorem incisiōis et similia. Et encatist
ma in aquis in quibus decocta sunt lenificatiua et ebri
ca cuz eis et sunt aque in quibus decocta sunt semen li

ni et altea et semen et⁹ et porroz et illis similia. Et ex eis
que propria sunt apostematibus ani super hēorroidas
sunt ceruse plumbi. 3. iij. succud⁹. 3. i. lithargyrū. 3. ij.
massicis. 3. iij. aggregentur cum succo hyusquai et oñ ut
liniat natura et non dimittat sex in durari in ano. Et
curet retentio urine si acciderit lenificando apā qñis o
porteat ut prohibeat introitus uacuitatis die et nocte
proprie post fluxum san. fortes. Quum autem non puei
tur ad hoc ut fiat incisiō hemorrhoidaz cū instrūto aut liga
tione imo cū medicis pluerizet si ea medicis acuta qñ
ipsa corrodet eam et mundificabit ipsā et appebit caro
sana. Si at doleat sedeat in aqz stipticis et curet an illd
cū butyro plūmo posito si eam deñ curet cū eis q si
cut marā de cerusa et lithargyrū et marā scō ex eis et ex
aqz solatri et alkekēgi et coriādri. Et qñz si insoluit dolo
ablsqz administratione mē acute in uice una qz oñ ut admi
nistret medicamentum acutuz: q si dolor sanet curetur cu
ratione precedenti deñ reiteret. Et non sit medicamen
acutū nisi cū exiccatione qñ ē leu⁹ et in fine rei denig
tur et cadit. **E**t medicatē qd acutū ē dichabardich et
alcalcadicō et que sūt similia illis. Et qñ denigrat elixet
caulis cū oleo et ponat desuper et sedabit dolor deñ ite
ret donec cadat: si at super morales et eas q ipsi sūt simi
les puluerizentur attrimēta et exiccabunt eas et deijci
ent eas et qñz incidunt et et phlomia et fluxus uentris
necessarie sunt in eis et puluerizationes et suffumigationes
et epithimata sunt in eis

C.v. de regimine aptōis hēorroidaz surdaz et aptio
ne earz

C. Portet in primis ut leniantur cum balneatō
nibus et fiat iuuamentuz ad operationē earz cū
phlomia saphene et uene almbat: et unctiōib⁹
ex eis que sunt sicut oleum de psicis et de medulla chry
somiloz et de amigdalīs amaris et cortex pinguedinis
gibbi cameli et medulla cerui et bdellius et alia singula
riter et compositē deinde admistret si eas succus cepe
fortis: et qñz ponitur in eis succus buchormariē et qñz
ponitur cum hoc aliquid de lacticiis et de staphisagria
et stercore colubino qñ ipsum apit pēdubio. Et qñz
psicetur asfaltum et galbanum et q ingrediunt in hoc. et
sitr folia rure et oleum alachoen ipsum prouocat san. et
amplificat poros. **E**t medicamentum de myrobalanis
cū semibus subtiliatiuis cū iuuamēto suo in hemorro
idibus prouocat san. s. san. hemorrhoidaz pp illud quod i
eo est de semibus subtiliatiuis. **E**t ex eis q prou
cat san. est ut sumat pulpe collo. 3. iij. et amigdal. ama
raz. 3. iij. fiant ex eis licinia longa et retineant in ano et
pmutentur oī hora et sint. v. licinia in. v. horis. **E**t qñz
dolor sit fortior pōatur in ano licinium ex oleo ros. et
phlomeē saphena. Et qñz aperit eas ex obuiatione
sui ipsius. **C.**vi. de finone medicinarz hemorro
idalū suffumigationū et puluerizationū.

R Ecu⁹ ē ut leniant an puluerizationes fortes
cum sarcocolla dissoluta in aq. Et si toleraue
rit dolorem liniat intus anus cuz pilotro bal
nei et toleret parū deinde abluat cū uino stiptico deinde
puluerizet puluis sup hemorrhoidas. s. cortices eris usti
soli et cum plumbo adusto. Et iteruz herugo eris et can
tarides et sal ammoniac puluerizetur si eas et sumat il
lud ppterijt relatio ex butyro et similibus. **E**t forti⁹
istis ē ut sint pfecta cū uria infatis et hoc currit cursu me
dicaminis acuti. **E**t que at sūt puenientiora illo et leuio
ra sūt sicut cinis nucis cupressi lauatus cuz uino et cinis

oui et cinis ossium dactylorum et lupini sicci amari adu-
sti et filr ossa dactylorum adusta. **E**t eis que curunt cur-
su proprietati est ut sumat caput piscis saliti et exicce-
tur approximando igni et misceatur cum tanto casei uteris
quod ipsum est et pulverizet si circuli. Et filr cinis cau-
de piscis saliti. Et nigella est ex pluribus bonis mirabilis
iuuamenti. Et de eis sunt suffumigationes et eorum fortior
est anacardus solus aut cum reliquis medicinis et cum ar-
senico proprie. Et arsenicus solus et sulfure et lacca sola:
relique autem medicine sunt sicut radix aniuden et ra. o-
leandri et alisirgat et radix lilij et ra. capparis et ra. col-
loqui. et ra. albarmel et uene tinctorum et se. porri. et sinapis
et stercus cæli et alkali et finus colubini et alusien et
galbanum et scocolla admiscuntur iste medicine singula-
riter et aggregantur et ponatur aliquid de anacardo et con-
ficiantur cum oleo de deiusum et fiat in troc. et fuerit ut fiat
cum eis suffumigatio. **E**t ex eis que conferunt in eis
sunt alusien et galbanum et scocolla. et stercus cameli et
iuuamentum. Et quibus sufficit suffumigatio scilicet cum tamarisco
multotiens continue. **S**uffumigatio composita. et
radicis capparis et ra. apij que est exterior et foliorum ole-
andri et radicis spine que est exterior et maru et radicis
lilij et anacardi omnium partes equales et fiant ex eis a-
uellane cum oleo sambacino et admiscuntur suffumigan-
do. **E**t dixerunt quidam quod suffumigatio cum folijs
myrti iuuatiua est ualde et filr cutis nigra excoiata cum
sale ammoniaco. et hec suffumigatio quibus fit cum traiectione
ingeniose posito in ano ab extremitate et suffumigat in
ipso: et quibus fit cum uase perforato super quem sedet. et
quod conuenientius est ad ipsum calefaciendum est stercus cæli.
Et. vij. de liquidis quod ponuntur si eas et quod ebulliat.

O E eis sunt fortes acute sicut aque in quibus
decoquantur calx uiua et alkali et arsenicum et al-
lea deinde perficiantur cum eis calx et alkali. Et aqua
alutiose bibite: et ablutione administrate sunt ex eis que
retinent cursum eorum. **E**pitimata: sumatur frumentum
humidum quod scindatur in quatuor partes et ponatur
in uase et fundatur super ipsum urine cameli pascentis et
proprie arabati et submergendo ipsum et ponatur in sole
estuo et restaret cum urina quotiens minuitur: est ei ue-
hementis iuuamenti et deiecit eas perculdubio. Et quibus
fit linimentum cum myrrha aliquotiens: nam ipsa corrodit
hemorrhoidas. Et in aqua filique humide submergat la-
na et ponatur super hemorrhoidas quoniam per eam destruitur
oio. Et si fiat frictio cum ea semper faciet illud sicut fit i
uerrucis: et filr cucurbita et capparis humidus. Et unctiones
bitum et uetus et oleum de nucleis chrysomilorum et oleum de
nucleis persicorum et pinguedo gibbi cameli et oleum alca-
buti et oleum de alcana. Et licinia et suppositoria submer-
gatur cottum in melle et pulverizet super ipsum nigella a-
dusta et administretur. Et quibus fit licinium adustus factum
ex utroque arsenico et similibus. **E**t possibile quod est ut
ex medicinis pulverizabilibus administrentur licinia cum mel-
le. Et ex eis que sunt mirabilia: sed sunt difficilia et acuta et
ut incidatur radix dracontee in frusta parua et infunda-
tur in uino nocte et die deinde retineatur quod postea est. Et
quidam existimauerunt de nenufare quod quoniam fit ex eo tenta-
perit et existimo quod sedat dolores. Et de eis que bibunt
sunt pilule de bdellio secundum descriptionem notam et ille qui sunt
cum cucurbita et ille qui sunt cum guadai. Et ex eis sunt
pilule aldedie. Et earum descriptio est hec myrobalanorum
et belliricorum et serēblegi et emblicorum partes equales et o-
dru egyptiaci partes .v. dissoluantur cum oleo de chryso-

milis: donec submergantur et conficiantur cum melle et sic
earum dos. ex. ij. usque ad aure. ij. Et pilule de sandaraca
descriptio earum est hec sandarace corticis ouorum sumiterre
se. porri partes equales salis ammoniaci pars. s. scorie fer-
ri partes quatuor fiant ex eis pilule sicut nabac et dosif
earum sit in mane. vi. pilule usque ad. vij. pilulas et commo-
uet coitum. Et ite. et. myrob. nigro et belliricorum abo-
rum ana. s. x. cucurbita aduste. s. vij. karabe. s. ij. acori.
s. ij. bdellij. s. xx. infundantur in aqua porri et fiant ex eis
pilule et administrentur. Et ex eis que experta sunt est
illud quod. et. scorie ferri et se. porri et se. ameos omnium
ana. s. i. fructus capparis sicci. s. ij. dosif eius sit pugil-
lus cum aqua porri. et iterum sumatur myrob. nigri frixi cum
butyro uaccino cum aqua porri et olo de nucibus et tri-
fera de ferugine ferri. Et ite scorie ferri cribellate trite
s. ij. cum. s. ij. nasturtij albi de se. potu ex eo i. i. i. aq
porri pondus drachmarum. ij. et oleum de nucibus et.
Et iterum sumatur aristol. longa et piretrum et tribuli et ami-
gdale amare et ameos et proficiatur desuper pugill. fa-
rine ordeii et conficiantur cum aqua porri et oleo de chry-
somilis. Et ite sumatur sauiue mundate recentis. s. x.
et infundatur in aqua porri aliquibus diebus et exicce-
t umbra et teratur et addantur ei se. albarmel et aniude
carmeni et nasturtij albi et senugreci et ameos oium asi.
s. vij. seruanc nasturtij et albarmel cum oleo de nuci-
bus et oleo de chrysomilis et terantur reliqua remanen-
tia et aggregantur omnia in uase uitreato aut scutella ui-
treata et potio sit ex uno aut. usque ad. ij. aut. Et ex eis que
electa sunt et experta est ut in potu fiat galbani sicci po-
dus. s. ij. cum aqua: nam ipsi remouet eas. **E**t si in po-
tu sumatur tribus uicibus non redibunt. **E**t serapinuz
et storax si ex summa bibitorum quod bibat ad hemorrhoidas. Et si
natura est lenis confert suffus myrob. cum seminibus et
ipsum prouocat san. Et ex illis que perferunt eis est assi-
duatio comestionis amigdalaz amaraz cum melle: tritica
autem cum scorria stringit san. et perit hemorrhoidas.

Sumant serapini et bdellij subalbidii ana. s. ij.
storacis. s. i. opij. s. s. olei de nucleis chryso-
milorum. s. i. et. s. dissoluantur gumme in eo et ponan-
tur desuper pondus. s. s. castoreo. Et ite nenufaris exic-
cati pars. i. altee pars. s. Et ite meliloti lentum exorti-
catum amboz ana. pars. i. iungantur cum uisello oui et
oleo ros. Et ite folia altee et melilotum pfecta cum uitel-
lo oui et oleo ros. quoniam ponuntur super diagrau cum oleo ro-
et aliquotulo croci et opij et rob sit iuuatiua et adeps anatis
est uehementis iuuamenti. Et ite cancer fluuiat isopus
humida adeps renum capraz cera alba. et ite proprie
quod apas puenit ut sumantur camemilla et melilotum et pa-
rum croci et terantur et conficiantur cum mucilagine se. lini. et
triplicato. **A**ddat ad hoc camemilla quod dicimur in casu si
cteris. **I**psum. et. sedat dolores icitionis et ligati-
onis et apatis.

Et. xi. de restrictiuis cursum hemorrhoidaz
D Illis sunt ea que restringunt cursum incisio-
nis. et sunt fortiora et meliora quam ut sint caute-
rizantia. Et de illis sunt ea que retinent cursum
eruptionis. Et illa que retinent san. incisionis sunt attri-
menta. et ite que sunt sicut pulverizatio ex alo et ture-
et san. dra. et balaustis et sies meibe et similibus pulue-
rizet et liget ligatura forti. Et iterum pili leporis: aut te-
la aranea cum albumine oui et inuoluatur puluere galiæ
et ligetur usquequo sigilletur: et que ex eis fortia sunt sunt

sicut alcolcotar cum acatia et gallis: deinde ligetur fortis
Quod si nihil confert coquatur cum cotto submerso i
oleo calido feruente et retinebitur san. deinde puluerizē
tur desuper restricta. et i hoc est timer spalmi. Ea vo
que se infra illa sunt stiptica nota. et aque in quibus de
coquantur stiptica: aut uinum stipticum in quo decoquū
tur cortices et galle. et ex eis que bibunt ad illud est tri
fera minor in qua posita est scoria ferri infusa in aceto
hebdomoda una a qua coletur acetum et fricet ipsa in
sartagine: ita ut bibat ipsum: deinde terat sicut puluis
subtilissimus.

C. x. de curatione hñtū hemorrhoidas.

Oportet ut alienent a se omne crostum ex car
nibus et rebus lenibus. et omne adurens san.
ex attaguebil et seminibus: nisi secundū quātitatē iuuā
menti: et o3 ut comedant ea quop3 digō ē uelox. Et fiat
cibus eoz bonus ex carnib3 et uitellis ouoz et alestida
begi pinguibuset aludebenet et cirabeiet et aqua cice
ris et sisaminum dulce eis confert. Et nux inda cum
peninidijs confert eis. Quod si fuerit illic solutio et cur
sus superfluous san. confert cibus factus ex rizi et gra
natis cum passis. et eoz olea sint oleum de kerva et ole
um de nuce indica et oleum amigdalinum et oleum de
nucleis chrysomilorum et pinguedo gibbi cameli et a
dipes laudabiles et confectio ex uitellis et ex porris et
paucis cepet et pēdij et ficus sūt meliores eis q3 dactili.

C. xi. de apatib3 calis in ficteri et berisipilla.

D illis sunt incipientia et facta post dolo
rea hemorrhoidarū et successione curationuz
hemorrhoidaz: cuz incisione et medicinaz acu
tap et qñ apata collectiōe faciunt et sunt ulcera timefē
ea q3 fiat fistule p3t hoc ergo añ maturatiōe aperiunt
et o3 ut admittret p3tōmia in principio hōz apatū
qñ3. n. sedat dolor solū et admittret super eā marā d
cerusa: aut liniantur cū albumine oui trito cum oleo ro.
in mortario plumbi: aut stanni donec in ipso denigret:
aut sumatur merdalengi. 3. v. hematis ceruse pondus.
3. ij. myrrbe. 3. ij. sumach. 3. ij. p3pe collo. 3. i. olei sisami
ni qñ sufficit aut ponatur cum eis aliquid de triplicato
et uino. Et adeps anatis est uehementis iuuamenti. et
sist panis coctus cū aq3 qñ sit ex eo emplm cum uitellis
et oleo ro. Aut panis mundi. lb. i. croci. 3. i. op3. 3. i.
admittrentur in rob. Et sist empl3 scñ de kekengi ē
bonum ualde. Et sist empl3 scñ de uitellis ouoz sor
bilibz qui terant in uino stiptico: deinde misceantur cuz ce
ra et oleo ro. Et qñ pertransceunt initium et non sunt
ab incisione: admittretur super eā diaquilon marā p3f
satū cū oleo ro. et pap3 empl3 basilicon cuz uitellis oui
sorbilis. Et itez cepe et porri elixati cū camemilla: aut
marā ceruse cū amoniaco. Et si fortis fiat dolor tunc so
lia hyusquiami uiridis exprimantur et sumat ex aq3 eaz
aliquid et misceat cū aq3 ē: deinde infundat in ea panis et
adiungat ei uitelli oui non coagulati cū aliquo pars. i.
et oleuz ro. et fiat ex eo marā. Et itez qñ3 p3fert uapo
ratio eq3is et sessio in aquis in quibus decocta sūt ea q
sādāt dolorem sicut semē lini et se. altee et malue et addit
si ea mucilago frumiti cocti cū aq3 usq3 fiat sic puls et o3
ut redeamus ad ca^mtenasimō. In eo nāq3 ē cura bōa ad
h^oca^m et qñ sunt ista apata propinqui termini in ano ex
genere eoz que aggregant mās: tunc cito perge ad per
forā añ maturatiōe ut nō extendat mā ad p3fundū et si
at fistula et iā narratur h^o regemē ab Hippocrate.

C. xij. de ragadijs anis.

Ragadie in ano qñ3 sunt prop3 siccitates et ca
liditate accētet et qñ scindit a fece sicca et a qñ3
cā et qñ3 sunt prop3 uehementiā doloris. Et
qñ3 sunt pp3 apa calm. Et qñ3 sunt pp3 grossitudinem
fecis uehementē et siccitatem ipsius et sunt prop3 hēor
roidas que scinduntur et sunt prop3 fortitudinē expulsi
onis san. ad orificia uenaz ani.

C. xij. de cura ragadiaz.

Quedam mē ragadiaz sunt in carnatiue lubri
ficatiue et quedam sunt lenitiue et quedā hñe
ctatiue quedam curatiue apatis et quedā sūt
incedentes in cessu p3petatis: aut p3pinque eis. In carna
tiue autem stiptice exiccatiue sunt sicut galle non pertu
sate que bene in aq3 decoquunt et pauco uino pontico et
admittret ex eis epithima. Et fortius illo est ut sūa
tur usifur et balaustia et cerusa et merdalengi et plumbū
adustum et scoria argenti et climia et admittrentur cū
oleo ro. et cera pauca. Et itez marā de cerusa notum:
aut cerusa et stannū adustū et oleuz ro. et albugo oui: aut
scoria plūbi et semen rose. Et terantur et admittren
tur in marā et sicca et adherentia. Et itez alcāne sumat
pars una et cere albe ptes. ij. dissoluantur cera cum olo
ro. et misceantur et similiter alkeiri exiccata. Et ex eis
que currunt cursu proprietatum sunt cinis ostracoz et
polypodium eq3li mēsurā et folioz oliue medietas unius
et cum eis liniat. Et ex medicinis iuuatiuis etiam est il
la que. 3. lithargyrū et ceruse et fricatiōis plumbi et oli
byusquiami albi et cere partes equales olei ro. quan
tum sufficit. Et itez adeps anatis et tus et medulla
ostium cerui et semen rose et turia et climia abluta et o
pium et isopus humida et succus endiuie et succus so
lati et oleum ro. et cere parum fiat ex eis ceratū. Et
in hoc quidem cū rectificatione uulneris est prohibi
tio apostematis et rectificatio eius et expulsio doloris
Et ex eis in quibus sedet est aqua curcume in qua ser
ueat solatrum et lentes et rose et ordeum ex corticatu3
Et qñ non est prurit3 p3fert filonius cū oleo myrtino
Et ex eis que sunt fortis aggregatiōis est ut sumat oli
sifamini et turis puri et aluminis rotundi oium ana pon
dus. 3. ij. et croci et myrrbe amboz ana. 3. i. glutinis ali
bat et cere amboz ana. 3. xij. aggregent cū uino et oleo
ro. Et ex medicinis h^o capli sūt mē p3ferentes cū eq3tio
ne et lenificatione scā cuz adipib3 et iuribus pinguib3 et
siccis. Et oleis et glutinationez facientia sicut amilum et
puluis molendini et dragagātū et similia. Et aggregat
illas curō ragadiaz. De illa est descriptio. 3. isopū
humidā medullā uituli amiluz ablutū adipē anatis aut
galline et oleū ro. Et ex illa ē ut sūatur medulla cru
ris uaccini et asini et ailū et linianē. Et itez marā et bdel
lij adipis gibbi cāeli et farine ordei partes eq3les medul
le cruris cerui et adipis cerui oīū ana. 3. i. mumie. 3. 5.
olei sisamini. 3. ij. amili aīgdalap dragagātū oīum. 3. i. et
aggregentur cum oleo sisamino. Et olea iuuatiua in
ragadijs in quib3 nō ē calitas p3lima et apa sine hemorro
idib3 sūt oleū alkeiri: et oleū d lilio: et oleū de nucleis chry
somiloz: et oleum de nucleis persicoz et dissoluātur in e
is bdellium. Et p3fert eis suffumigatio cū bdellio p3fecto
cū adipe. Et p3posas aut qñ3 aufert et p3fert in eis chi
molea cū oleo myrtino et sessio in stipticis et oleo opha
cino. Et itez decoq3t galle cum uino et fiat ex eis empl3.
In ragadijs at hemorrhoidicis est necessarium ut sup
eas admittret marā et admittrentur ea que bibuntur
Et admittrentur pilule de bdellio cum serapino que

bibantur in nocte aut in die. Et qñ currit ex ragadijs aliquid sumatur cottun et submergatur in aqua aneti : et excicetur et abstergetur cum eo anus et devitetur stiptica exiccantia egónes.

CL. xij. de cibatione hñtium ragadias.

Quod ut ipsi devitent acetosa et stiptica exiccantia nãz et sint cibi eoz alefisdabegi et ea que sunt ex maluis et pinguedo gibbi cameli et a deys galline et anatis. Et confert eis conditum in alefisdabegi et vitelli ouoz forbilibum. et proprie ante alios cibos. et cōfectio de vitellis ouoz et de porris et cepe cũ butyro uaccio nō uehementis fortitudinis et nux idica et auellane et pēdij pferit eis. **CL. xij.** de cibationis eoz ē uia cibationis habentium hemorroidas.

CL. xv. de mollificatione ani.

Quod qñ sit ex pñone palytica: aut frigore in fra illam. Et complo quidem palytica: qñz ē ex humiditate subtili imbibita secūda plimuz et quandoqñ sit ex humiditate que est declinis ad caliditatem et est eius caliditas cā imbibitionis eius et cognoscitur illa caliditas per tactum. Et qñz sit pp hemorroidas et ligationem hemorroide: aut incisione eius quā lacerto aduenit nocumentum cōmune. Et qñz sit propter calum super dorsum: aut percussione nocentē quoniam stringit nervos: aut rumpit eos et hoc fit subito et non est ei curatio. **CL. xv.** Composita uero accidit paulatim et recipit curationem. Et accidit ex mollificatione ani exitus fecis inuoluntarie. **CL. xv.** Et qñz est illic tensio ad exteriora similis mollificationi: propter illud quod sequitur ipsa de exitu fecis inuoluntarie. Et multoties sequitur colica propter illud quod aduenit nervo constrictio de tensione et scitur per tactum duritiei. Et qñz est mollificatio cũ sensu et qñz est cũ destructione sensus. et illa que est cum sensu est incolumior.

CL. xvi. de cura.

Si fuerit cā eius frigus uehementis cum mās: aut absq materia sedeat in aquis cucu. in quibus sunt cocta sauina et colus et nux cupressi et spica et aliquid de squinanto. Et si indiget fortiore illo cli serizet. cũ medicina nominata euforbium et administretur super ipsum ea que sunt sicut oleum costinum et alia. Et si fuerit mās faciens humiditatem in qua sit caliditas aliqua quod scitur per tactum. fac sedere ipsum in aq̃s stipticis fortibus declinibus ad frigus. et permisce cum eis calefactiua ē. Et si illic existimaueris tensionem esse tunc administra mollificantia lenificantia ex oleis et adipib⁹ et alijs. Et in fine illius oz ut administret stiptica et mouentia in quibus est mollificatio subtilitatio et resolutio ad excitandam uirtutem et euacuandaz mās. sicut a qua salsa et aqua salita et colloquin. **CL. xv.** Et attende ea q̃ dicuntur in capitulo qd̃ est p̃ illud et ē d̃ egressiōe ani.

CL. xvij. de epressionē ani.

Quod qñ sit propter uehementiā mollificationis lacerti constringentis anum educentis ipz ad superiora. et qñz sit propter apata dñantia. Et curatio quidem redeuntis faciliior est curōne aposi q̃ non redit: et cura uniuscuiusq̃ nota est. Et reductiua qd̃ ē est ut non curet unus curōne qua euas alius et idu cat et stringatur. Quod si nō reducat administrēt mollificantia. **CL. xv.** Et oz ut dicamus medicinas constringentes anum constipantes ipsum: nā plm necessaria sunt ea q̃ sunt hñ: nā qñ administratur et reducit anus p̃ eas si fuerit reducibilis et restringatur iuuat. Ex eis itaqz si

aque in quibus sedetur et quibus sit embroca et in quibus decocte sunt mēstiptice. Et conuenientior illaz ē ut sit aqua et uinum stipticum. Et de illis est ut sumantur rose et lentes et solatrum et sumach et decoquantur in aqua et administrent. Et ista iuuat etiā qñ illic est apostema. Et ex eis sunt pulueres de quibus qñ non est caliditas uehementis est ut sumantur corticum arboris alboti. 3. vij. nucis cupressi pondus. 3. ij. ceruse. 3. i. mas fiat vulnus cum stiptico et abluit cum eo et assidue il lud super ipsum. Et itez minuti turis et merdasengi amboz ana. 3. vij. nucis cupressi sicce et ceruse plumbi asumpte per frictionem plumbi eiusdē super aliud cum uino stiptico amboz ana. 3. ij. Et itez scorie plumbi et sumach ana. 3. iij. myrrhe. 3. i. se. ros. 3. ij. Et iterum cum melle et oleo ros. crudo sumat sumach et alumē et gal le et antimonium et cerusa plumbi et puluerizentur super ipsuz et reducantur si reducibilis est et stringat. Quod si anus non reducit et non redit propter apa magnuz tunc melius est ut regatur apostēa et mollificet per sessionem in aqua calida in qua decocta sunt sedantia dolore et mollificantia apa de eis que iam dicta sunt in cā suo et iungat post illud cum oleo anetino et oleo camemillino: nam si lenit et redit: tunc curet cum eis que dicta sunt. Et ex eis que conferunt in hac hora sunt sedantia dolorem predicta et proprie alienusar p̃dictū in quo sunt lentes. **CL. xvij.** d̃ fistulis i ano.

Quod qñ generantur iste fistule a vulneribus in ano et corpore qñz generantur ab hemorroidib⁹ corrosiuis. Et d̃ fistulis ani qdam non sunt penetrantes et sunt incolumiores. et quedā sūt penetrantes et sunt deteriores. et ille que sunt p̃pinque concauitati et introiti sunt i columiores: qñ si premat nō aduenit lacerto toti nocumentū immo parti eius et i reliquo est eius operatio ex retentione. Elōgata autēz quā prematur: et quā est curatio inciditur lacertus re tentius totus: aut plurimū ē et destruitur tota retētio et perducit ad egressione stercoreis inuoluntarie. et qñz sunt continue cum uenis et nervis. et ē in eis timor. Et scitur dñā inter: penetrantes et non penetrantes per in missionem tente in fistula et digiti in ano quo sentit ulmus status calus tente: quare sciuntur penetrates et nō penetrates. Et penetrantes qñz significat exitus stercoreis ex eis. Et scitur ē an expressio adueniat lacerto toti aut parti ē. **CL. xv.** Regimen qd̃ quidā primoz antiquorum dixerūt et imitati sunt ipsum quidā posterioz. et il lud est ut intromitatur digitus in ano: et tenta in fistula et precipiatur infirmo ut stringat anum et trahat ipsum ad superiora et sentitur illud quod stringit et illud quod egredit de lacerto et quā sit latitudo q̃ que est in longitudine corporis. et qñz sit inter extremitatem tēte et est secūda latitudinem eius in longitudine corporis. an sit paz aut plm. Et penetrantes qñz hñt orificiū unū Et quādoqz habent orificia plura.

CL. xix. de curatione.

Quod nō penetrantibus quides si non fuerit nocuentus cursus plurimi. et fetor superfluous nō erit malum dimittere eas et si fuerint nocētes experiatur super eas collyriuz algarab et que procedūt cursu eius ex medicinis fistulaz. et si rectificauerit eas: aut minorauerit corruptionem eaz erit bene. Et si nō administret medicamen acutum ut consumant quod apparet de fistula et est caro mortua et apparet caro sana. **CL. xv.** Et qñz succurrit dolori cum butyro cui suppo

nif oleum ros. deinde incarnatur vulnus cum medicis
et cum maram incarnatiuis et proprie mara arafil. ipm
n. sanat ipsum. Quod si fuerit etiam fistula non curet
cum eis adhuc que incidunt cum caliditate sua et siccitate
sua sed cum subtilitate et in spatio et ex eis que ipsas
incarnant est mara nigrum. Penetrantius autem curatio
est apprehensio et consideretur in comprehensione illud quod
diximus. Et ex bona comprehensione eius est ut propria
tur cum pilis formatis ut licinium quod sit subtile: aut cum
seta formata ut licinium cum quo stringatur et dimittatur
Et quando perducit ad dolorem uehementem et tunc hoc acci-
dat spasmum: aut aliud accidet malum auferat ab ea filum et
curet cum eis que sedant deinde iterum restrictio cum eo.

CLxx. de pruritu in ano.

Quodam fit propter uermes paruos generatos
in eo et quando fit propter humores calidos et cholericos
mordicantes ipsum et quando fit propter ulcera saniosa
in ipso.

CLxxi. de curatione.

Actus quidem a uermibus curat curatione
uermium et factus ab ulceribus curetur
curatione ulcerum. sed facti ab humoribus
retentis in eo si fuerint uenientes de super curatio est re-
ctificatio cibi et etiam humorum. et si fuerint retenti illic est ieiunium
cum colligijs scitis narratis in eis que mundificant inte-
stina rectumque humorem. phlegmaticum et cholericum. Et ita dictum
est in causa renalem. et curatur cum suppositorijs tempe-
ratis et cum suppositorijs stupefacientibus. Et robur cum
aceto uini iuuuatiuissimum ualde. Et si uetole si albosos.

CLxxii. de ulceribus ani.

Quodam cum exiccatiuis fortibus predictis
in causa excoctionis quia fit dolor uehementis ualde
de in sensu loci doloris. Et perit eis almaria
nigrum. et almaria de uiride eris et ponatur totum in la-
na super caput tence.

CLxxiii. de dispositionibus renum. et eorum tractat.

CLxxiiii. de dispositionibus renum et de lapidibus eorum.

CLxxv. de anatomia renum.

Quodam sunt renes ad hoc ut sit in
strumētū mundas san. ex aquosi-
tate superflua qua indiget propter
necessitatem facientem eam necessa-
ria. Et illa quidem necessitas de-
struit quum digestus est san. et p-
paratus ut penetret in corpus. et

tu iam sciisti ista. Et propterea quod hec aquositas ualde
plurima fuit. fuit necessarium ut crearet membrum mun-
dificans ipsam et attrahens ad se: aut membrum magnum
aut duo membra parua et si esset magnum unum coar-
ctaret et exprimeret. Loco igitur unius creata sunt du-
o. Et in mundificatione eorum est iuuamentum quod notum
est in creatione membrorum paruum et duarum diuisionum
et diuisionum plurium una. scilicet ut quum nocuentum accide-
rit uni eorum sit et cum parte operationis: aut cum primo eius
et subtiliatum est ad multiplicandum substantias eorum et
ad faciendam eam solidam propter iuuamenta quorum unum
est ut occurrant multo cum paruo spatio. Et secundum est ut
sint prohibiti ab attrahendo nisi subtile exuocando ipsas
Et iterum est ut sint fortis substantie non uelociter pati-
entes ab eo a quod implentur omni hora ex aquositate acuta cui
affocantur humores acuti in pluribus horis. Quia igitur crea-
ti sunt ita alleuiat penetratio in meatibus eorum et dilata-
tus est locus eorum propter illud quod positum est illic de

uisceribus et positus est rem dexter super sinistrum ut sit
locus eius sicut epatie propinquior et magis trabecula
ab ipso quantum possibile est ita ut fortasse tangat ipsum
immo tangat additamentum quod sequitur ipsum. Et po-
situs est sinister descendens: quoniam compressio fit in latere
sinistro a splene et ut illud quod attrahit ex aquositate
non attrahatur ex foramine quod habet immo attrahatur ad
propinquius in primis et ad longinquius. Et ipsi
quidem sunt cum duobus additamentis in quantitate ipo-
rum et in gibbositate eorum. Et posita est in interiore parte
cuiusque eorum concavitas a qua trahitur ad ipsum aquosi-
tas ex superiore quod aduenit ei et in ipsa uadit deinde
trahitur ab ipsa ex interiore parte eius ad uescam in
latere quod separatur ab eo paulatim postquam mundificat
rem illud quod associat illi aquositate de superfluitate
san. purificatione meliore et magis ultima que possibilis
est quare nutritur ab eo quod de ipso purificatum est
et expellit superfluitatem. Aquositas. n. non peruenit ad
renes existens in ultimo classificationis et separationis: im-
mo peruenit ad eos ex parte sanguineitate sua in ipsa que est
quod ipsa sit lauatura carnis ablutione ultima et similis quoniam
debilitantur renes non purificantur: quare egreditur a
quositas associata sibi sanguineitate. Et similiter quum e-
paz est debile et non discernit aquositatem a sanguineita-
te separatione qua oportet et quantitate qua oportet et regimine quod
oportet tunc penetrat cum aquositate sanguineitas plusquam ne-
cesse sit penetrare propterea quod superfluit illud quod as-
sociat ei de sanguineitate mensuram quo indigent renes
in nutrimento sui. Et est illud quod egreditur ex illo in
urina. Et Lotium etiam simile lotere que egreditur quoniam
renes debiles sunt in nutriendo se. Ex renibus quidem
aduenit nervus paruus ex quo creantur panniculi eorum
et aduenit eis uena ex latere epatie. Et aduenit eis
arteria quantitate habens ex arterijs que aduenit epatie.

CLxxvi. de egritudine renum.

Accidunt eis egritudines propter hoc: et accidunt
eis egritudines propter hoc in parua quantitate
et magnitudine eius. Et ex oppilatione de cuius
summa est lapis. Et egritudines solonis continuata
sicut ulcera et corrosio et abscissio uenarum et earum aper-
tio et totum illud accidit: aut in ipsis aut in meatibus quod
sunt inter eos et inter alia et illud patet fit. Quod si acci-
dat in illis meatibus oppilatio ex san. aut humorum aut la-
pide coactat rem in curatione. Et quando multiplicantur
egritudines in renibus debilitatur epas adeo donec per-
ueniat res ad hydropisim siue renes sint calidi siue fri-
gidi. Quod uidetur habentem dolores in renibus minge-
re urinam uiscosam et glutinosam: tunc scias quod illud addit
in doloribus eorum propter illud quod attrahunt de masculis
malis et generat quoniam lapidem. Et resoluunt eorum egritu-
dines per urinam crassam residentem. Et multotiens quod
facit icurrere strictura lubaris dolore et caliditate in renibus.

CLxxvii. de signis quibus significantur dispositiones renum.
Significatur ex urina ingratum et subtilitate su-
a et colore suo: et ex eo quod admiscetur ei ex dis-
positione sitis et ex dispositione desiderij coit-
et ex dispositione doloris et doloribus eius: et ex dispositi-
one crurum: et ex ipso dolore et ex tactu et ex eo quod
puerit et quod non puerit. Et egritudines quod renum associat pau-
citas urine. et distinguit epatis egritudines que eis simi-
lantur quod appetitus non omnino prostratus est. et ille qui
mingit urinam propter quam multotiens surgit ad migen-
in renibus eius est egritudo: et sicut est in illo qui habet

sedimen carnosum et capillosum et berbinum.

CL. iij. de signis caliditatis renum.

Significatur caliditas renum ex incisione urie sicut sua rubedine et sua citrinitate: deinde ex priuatione pinguedinis totius corporis et ex caliditate tactus: et ex veloci accessu apatum et maxime calidop: et multo desiderio coeundi et siti nimia.

CL. v. de cura.

Cura eorum est exhibitio lactis asine in potu: et capz nutritay in domo: et herbe pue nientes sicut et d tur et lac de quo extractu est butyr nisi timeat uitium lapidis q si timeat aq cicep def. et oē ius et glutinum: et que cognita sunt. Et qñ clisterizatur cū aq fia et oleo se. alkekengi erit bonum et sifr empla scā ex illis et unctiones ex unguentis frigidis. et canfora ē utilis ualde in cura caliditatis renum. **Et** scias q sitis i hac pplone succedit q si sedat ex potu aq fie.

CL. vi. de signis frigiditatis renū.

Significatur frigiditas renū ex discoloratione urine et totius corporis. et paucitate coitus et ex debilitate renum similitudine hñiū cū reni bus senum. **Et** his quidē superueniunt egritudi nes sicut et nocentur a sifr.

CL. vij. de cura.

Iuamentum illius est clistere ex unguentis calidis adipum: et butyri uacchini: et olei sisami: et olei baucie et alkekengi amigdalay amaray: et cartami et senugreci: et aneti et adipis dab: et olei lauri ni: et olei auellana: et fistico: et olei costini proprie. Et qñz permiscuntur aque eoz cum oleo secundū quātita tem sufficientem ad clistere faciendum. **Et** sumant iterum empla medicinarū caliday summa quaz est aggr gata: et cyminum est iuuatium ualde in cura frigiditatis renum et proprie cum medicinis mistum super quas dominium habet: et clistere cum oleo costino ē lau dabile: et sequens est illud in uirtute albabre: et alcadra: et fistici: et adeps caude arietum qñ sit clistere cū eo est ultimum in calefacien: renes: et pfortando.

CL. viij. de extenuatione et uetustatione renū.

Quādo accidit renibus extenuatio et uetustatio que dī cedebul et diminuitur eius substantia. et qñz non remanet pinguedo super malay cō plexionem et nimium coitus: et purgationē.

CL. ix. de signis.

Signa sunt casus coitus: et albedo urine: et frequenter urinare: et debilitas ilioz: et dolor ex tēsu in illo et qñz erit cū illo grauitas cōpis.

CL. x. de cura.

Iuamentum eoz est comedere medullas nu cū cum zuccaro: et nuges indas: et auellanas cum fistici: et papauere: et cicere et fabez et sale oli conferunt: et adeps gallinay et anserum: et renum be dop: et panis calidus. **Et** misceantur cum istis medicis diuretica. et speties confortatiue si sint medicine effuse ad renes. speties. n. uirtutem mouent. **Et** qñz miscentur illis sicut lalec. i. res que masticantur diu. et res uis cose: et que habent saporem de sen ut pfortet substantia carnis: et iuuat cum cibus in quibus sit lac uaccinum admistuz: et lac decoctum cum sua tertia aut quarta de tereniabi. **Et** qñz accipiunt renes et decoquunt et proij citur puluis spetiez donec bene preparent: et res que i pinguari faciunt et confortant sunt speties: et tāguebil: iuuant etiaz col clisteria que facta sunt ex carnib: arietū

cum oleis bonum odorem habentibus spetiez. **Et** ola medullay que dicta sunt: et unguenta caude arietuz proprie. **Et** si fiant renes pingues erit maximum iuuamen tum et sifr que sunt ei similia. **Clisterie** bonum capita agnoz pinguium ponant in olla cum aque kist. i. et s. et claudatur cum luto forti: et ponat in furno spatio. xxij. boray quousqz separetur caro ab ossibus per se et misce atur cum eo butyr: et zabaci: et pap succi portop: et quz decoquitur cum illo corallus: et ascek. i. tribulus et mu gat et senugreci: et semen papaueris ipsius quod meli est ualeat plus: et qum necessarium fuerit plus calefacei ponatur in eo oleum alkerua: et oleum costii: et si equale uolueris facere ponatur oleum cartami. **Et** itez si fiat clistere cum lacte recenter mulcto confert ualde. et si ē necessaria calefactio ad ignem pap fiat. **Nos** iā dicem in antidotario clisteria alia et electuaria medicinarū ualentia ad hoc. **CL. xi.** de debilitate renum.

Debilitas renum fit cā complonis alicuius. et deterior est illa que confirmata est. et sit qñz propter extenuationem. et qñz sit propter dilata tionem meatuum et eoz apertionem et mollificationē quā eoz acquisiuit essentia et est debilitas propria eis ā bobus et illa causa cuius deficiunt in colanda aquosi tate ab eo quod ei associatur usqz ad renes. et qñz sunt uene incolumes. et qñz non sunt et causa illius est sicut multitudo coitus: et sicut multitudo stupefacientium. et multitudo urine et statio in equis et ipsoz equatio absqz gradatione et consuetudine. et propter laborem adue nientem renibus. et propter percussione. **Et** hū quidē generis est ascellatio plurima et incessio precipue pedi bus. **CL. xij.** de signis.

Ilam que ē cā complonis significant signa p plonis. **Et** que est cā extenuationis significat signa extenuationis. **Et** quz illa que est propē dilatationem meatuum et mollitiez carnis eoz nō ē do lor nisi qñz et minoratur cum ea appetitus cibi et ē uri na ante digonem. et aduentum aduenas secundū plurimū aquosa. **Quā** autem cibus peruenit aduenas tunc secu dum plurimum sit exitus san. et humiditatum crosarū cum urina. **Et** plurimum urie eius sicut lotura carnis crosse: qñ ipse nutritur cū eo quod currit ad ipsuz et nō discernitur crosium a subili. **Et** accidit multoties ut subsideat sanguineitas et apparet res similis spume maris. et illud est qñ uene sunt incolumes quz ergo ue ne nō sunt incolumes non discernitur aliquid imo re manet cum dispositione sua propter debilitatem digesti onis et cōitant quidē debilitatem renum quocūqz mō sit et extenuationem eoz paucitas urine et defectus i co ituz: et debilitas uisus et dolor capitis.

CL. xij. de cura.

Curatio eius que est ex complexione est causa complōis in permutatione sui et eūone mate riei si est. **Et** eius que est causa extenuationis cura est cura extenuationis et in ea que est causa dilata tionis et est debilitas uera: oīz ut sit itenzio phibēdi cau sas dilatationis et congelandi et confortadi. **Et** pro bibito quidem causay dilatationis et dimissio motus et coitus et odire balneationem plimā et declinare ad qetē et trāqllitatē et abhorre diuretica. **Co**glutiatō uo sit cū glutiatif et sūpticiis et sifr. **Ex** cibus qd sic fauich et dactil siccis et zazoris et cydōis et cibo facto ex granatis cū interioribus passulay et cū adipe capraz. et eis que suguntur ex congelatis factis ex eis que sunt sicut

grana gratoz et succi acetosi et z mizi acetu bonu cum coriandro et ea similia si eis. Et ex potibus uinum passum ponticum. Et ex medicinis uero sunt sicut succi stipici permisti cu bolo armeno z gummi. z empla facta ex sauib z casab z cydonijs z rosia. z eis que currunt cursu eoz et unguentis predictis ad debilitatem e patis z stoi. Confortantia at sunt et cibi z clisteria et co sectiones impinguatue dicte in ca extenuatidibz: z oz ut addantur in eis stipica z ponantur in clisteribus predictis sicut dactili sicci z cydoia z administrent in eis lac camelinum z ouiu: na ipsa confortant renes: z aggregant eos z consolidant etiam. Et lacti quidem ouino non est compar in egritudinibus renuz propter debilitatem: z proprie qn misceat cu eo quod est sicut bolum armenum. Et comedere renes cum reliquis cibis z permiscere cu eis phibentia. e multi iuuameti.

CL. xij. de uentositate renum.

Generatur in renibus uentositas crosse extendens eos et significant qd e uentositas dolor z tensio absqz grauedine z non sunt signa lapidis. Et fit i eis mutatio qda q minorat qum est uacuitas et secudu digestionem bonia **CL. xv.** de cura.

Portet ut abstineat a cibis inflatiuis z bibat diuretica resoluentia uentositates: sicut semina z semen rute z fagdi in aqua mellis: aut in iuleb secudu dispositionem z emplet cum eis q sunt sicut cyminum z calamitu z anetu z ruta sicca et uapoiz cu eis z iungat cu costio z sabacio z fistibus.

CL. xvi. de dolore renum z cura.

Ex apate aut uentositate aut lapide aut debilitate. z qnz sequunt dolores eoz debilitas digoni z calidus appetitus et nausea. Et tu qdem iam sciuit signa diuisionum predictaz z curatio nes eaz. Quisqz dolor sit uehemens tunc superest tibi uti eis que sunt sicut filonium z troc. stelle et ea que tramine isto pcedunt tandiu donec sedetur dolor: deinde curet cum ireos. Et tunc uehementer conferunt ei qn decoquant in eis medicine lenitiue z doloris sedatiue secudu q diximus in ca. **CL. et oz** ut incipiat in administratione seminum qum non inuenit excusationem ab eis incurratione renum et uesice precipue habentium ulcera. uerum uti feminibus cum dolore timorofum e propter illud quod accidit z descendit. z studium i ab stien iterum a narcoticis e magis necessarium. fit ergo cotentus aqua tepida et sedatione absqz longitudine in administratione perducende ad stuporem z attractione.

CL. tractat. ij. de apatibz renu z solutioe punitatis.

CL. i. de apatibz calis in renibz et dubellati.

Postea calida in renibz diuersificat in materia quedam. n. eoz sunt ex san. crosso z quedam eoz sunt ex sanguine. subtili cholerico. Et diuersificantur ca suoz loco sunt. n. quedam ipsoz in copore renis. z quedam accidunt ad lat concauitatis. z qda ipsoz ad lat panniculi uelantis eos. Et itez quedam eoz tendunt ad pte meatus rnmictorij. z quedam ipsoz declinant ad partem dorsi. z qda ad ptes meatus q e ad superiora. Et itez qnz si in unoquoz duorum renum. z qnz sunt in rene uno. Et rursus qnz faciunt collectionem. z qnz non faciunt collectione. Et qu collectionem faciunt: aut rumpunt qn rumpunt ad partem uesice: z e melius oibz: aut ad intestina expulsiõe facta a na ab eis ad intestina sicut expellit materia pleu

refis in ossa lateris ad illud qd apparet d corpore. **CL. et qnz** sit secundum semitam reditionis ad ep deinde ad mesaraicam: deinde ad intestina. Et expulsio que fit ad intestina qualitercuqz sit est mala ualde: aut expellit ad spatium concauitatis et loca uacua z indiget perforatione educente illud aut non rumpunt z remanent in eis z hec etiam curantur cum apertione. Et omnia qd renum apata uelocia sunt ad hoc ut in lapidem conuertantur. z quomo non quz ipsa sunt causa lapidis. Et qn apa calidum est in rene et illud non fit uacuu a se. deinde accidar comistio rationis: tunc illud est causa coitatis uelaminis magnitudinis apatis z est mortale: z pp e qn accidit significatio mala: na illud est propter coitatem malam. Quod si accidat significatio bona tunc expectatur ruptura ad salutem. Et fortasse egreditur in huius de pinguedine renis aliquid. Et fortasse egreditur sicut pilus rubeus in longitudine unius palmi et plus. Et cause quidem apostematis renum sunt repletio in toto corpore: aut in membris coicantibus eis: aut propter qritatem san. aut qualitatez eius: aut excoitatione lapidis aut retentionem urine apud renes extendentem z alia repletio naqz hec apat renes. Et apatibus quide calidis in renibus uelociter aduenit induratio: z tunc apparent signa indurationis. z facit qnz incurrere apata strictura lumbaris in medio. **CL. ij.** de signis.

Signum apostematis calidi in renibus est. inseparabilis que habet remissiones z comotiones in ordinatas. q. sint principia quartane z pullus si bz minorationem i inceptione porismoz ei qua bz in inceptione reliqua se. Et e se. cu frigoz ex trematatu ppe manu z pedu: z fit illic horripilato comiscas inflationem z sensibilitas extensionis z grauitatis apud ptem renis semp z nocumentum ab oi diuretico acuto salso z acetoso: aut inflatio bz materiam z dolor qui commouetur z sedatur z proprie si fuerit aldu bellati. z dolor qui magis quietus est: e qn fit apa i corpore renis. qum at est apud panniculum z apud suspensionem magnificat dolor z fit fortis et prohibet erectione z tussim z sternutationem z debilitatem preparatio nis eius in quo non est confirmatus super locum suum. Et qn resupinatur est dolor leuior q sit qn iacet si uentrem propterea qz suspendit renem: z e e preparatio leuior ipsi. Et qnz sit fortis se. huius egritudinis pp magnitudinem apatis z pducit ad comistionem sensus propter coitatem uelaminis z ad uomitum cholere pp coitatem stoi ad epar. Et qnz continuatur dolor faciei z oculi z retinet uenter ppea q coarctat maz i intestinis. Urina uero e alba: deinde fit citrina ignea non permista: dein fit rubea. Et qn aqua perseverat alba indicat duritiem futura: aut persionem aldubellati. Et ad ultimum qn urina in hac egritudine est alba uiscosa z perseverat fm hoc est significatio mala. Et qn rubet aq z refidet in ea sedime laudabile tunc obedit apa digoni absqz persione ad rem aliam. Et qn pertransit apa maturationem in primis diebus z remanet urina clara tenuis tuc apa e i uia faciendi culleocione aut i uia idurationis. z scitur q apa est in corpore renis: aut prope panniculum secundum q diximus in eis que preterierunt z scitur q apa est in rene dextro: aut sinistro: qn iacere super iatus eius facilius est q iacere super opposituz si bi propter suspensionem suam. Et iterum quia si proteditur dolor ad partes epatis. tunc apostema e in dextro z si extenditur ad partem uesice tunc apostema e i sinistro

Et si sunt signa omnia simul tunc apostema ē i ambob⁹ simul. **Q**uoniam apostema fit aldubellati magnificatur grauitas ualde et sentitur grauitas. q. spbera grauata i uentre et accidit in flatu in locis uacuis. et accidentia fiunt fortia. et sentitur punctura uehemens in uentre. **Q**uoniam apostema quidem est in sinistro tunc sentitur super inguina duo et magnificatur dolor in lacerto dorsi in toto illo. et quoniam maturatur alleuiatur se. et augmentatur horripilatio et incrossatur urina et multiplicatur in ea sedim bonum. Et quoniam rumpitur apostema remouentur se. et rigor omnino. Et si sanies est alba lenis non fetida et egreditur cum urina tunc adeo bonum est quod melius esse non potest. Et similiter si est san. et pus albus. et quod ē diuersum ab hoc est deterius sed diuersitatem sui.

Cura de cura.

Intum curacionis ē abscissio cause per phlo miam ex basilica si san. est uincens. Et quoniam ē tibi necessarium ut consequaris id faciendo phlo miam ex curuatura poplitis et si non apparet uēa illa tunc fiat ex saphena. Et per solutionē uentris etiam si sunt cum san. illic bu. acuti calidi cum clisteribus lenibus factis de mucilagibus quantum posse ē et illud quod melius soluit est aqua casei et cassia fistula. Et in aqua quod dem casei est declinatio materiei ad intestina et ablutio et absterio et infusio et maturatio et rectificatio in ulceribus. **E**t in cassia. est solutio etiam et maturatio cum facilitate. Et aqua zuccari et mellis plime comissionis est huius ordinis. Et si est posse ut bu. temperetur: deinde solutione educatur post ē melius. **E**t oī ne solo sit laboriosa fortis et magnificetur nocumentum propter bu. plurimum effusum ad intestina uicina renibus. **E**t aqua quidem ordeī est ex eis quibus est adherendum in ea: et oī ut nullo modo dimittas et non des in potu semina et pilulas que ex eis fiunt et proprie corpore non mudi ficato. bu. n. effundunt tunc ad renes donec quum uerificatur maturatio prouocet. Et propter illud oī ut prohibeas potum aque quāti posse est. si in hora simili huius bore: quoniam sit conueniens secundum aliquē modū curō ad mundificandum: nā si aqua sit conueniens propterea quia in frigidat et hūectat apostemata calida: ueruntū quum est taliter quod impellit prouocationem et coarctat v suu eol ea quod si effusa ad lat⁹ h⁹ p⁹is apatis et ad oriū uie suo motu tunc nocumentū ē s⁹ iuuamētū cā qualitatis sue. **E**t cū hoc associat cū ea ipsi bu. ad renes quorū descensus ad eos fit facilis p⁹ uenientia aque. Quod si necessaria fuerit tunc oī ut in potu des aqua dulcis fia que sugendo p⁹ corū ul⁹ p⁹ aliū suū. et oī ne ita sit fia ut prohibeas maturationem et abstineat a carne et dulcib⁹ aqua uero calida nocet eis. et si omne calidū actu quod fortis est caliditatis. Et penitus aqua plurima non eūa tur quin laborare faciat renes suo incessu et motu. Et non est ulceribus et apatibus aliquid p⁹ruū sicut quies et balnea quidem non pueniunt eis: nisi p⁹ declinationē a postematū calidior. Et oī ut admistres in primis ex eis que bibūt. Et ex epithimatis et clisteribus et alijs illis quod ē iuuamentū: deinde admisceatur ei de eis que sūt absterfua mollificatia et maturatia aliquid secundū magnitudinem apatis et eius paruitatem: deinde admistrentur absterfua et mollificatiua: et oī ut administretur de absterfuis et mollificatiuis ea in quib⁹ non existat mordicatio. Si uero necessaria supersunt fortiora mordicationem habentia propter magnitudinē apatis tunc rectius est ut in eis uincat quod mordicationem non h⁹

Et si si est illic bu. uiscosus eūetur et oī ut frangatur cū cibis qui sunt de genere sorbitionum conuenientib⁹ renibus et apatibus ueruntū sint de summa eorū que mordicationem non habent: quoniam ipsi eis nutriuntur: et oī ut cognoscatur dispo bu. in subtilitate et crositudine sua et in substantia sua an sint de genere corrupti: aut sani: aut bu. alterius et in sua summa an sit multus et paucus: ita ut opposant illi cū qualitate me: aut cū q⁹itate eius et quoniam potes curare cum eo quod est minoris acuitatis non intendas ad aliud quod sit acutius. Quoniam apā integre maturatur et cognitio est in urina: tunc in potu dentur diuretica sicut semina et pilule eorū in aqua ordeī et similib⁹ ante illud non dentur in potu diuretica et p⁹prie quoniam bu. corporis sunt mali. et quoniam facit accidere sumere in potu illa grauitatē. sed non cures inde quod potare illa: ipsa remouet illud et prima quidē quibus fit curatio i re cūficatioe apatis et in solutione bu. mali sunt clisteria et potiones: clisteria. n. sūt magis peruenientia ad ista cūz fixatione uirtutis sue: et cum hoc ipsa non faciunt descensū re aliquid desuper: sicut descendere faciunt ea que bibūt et p⁹prie solutiua: et oī ut sit clistere lene predictū i ca⁹ colice ut sit clistere facile non coarctans neq⁹ horribile et faciat lehonem et noceat. Et cassia. quidem est res cōgrua in curacionibus renū: nā quum ipsa ponitur i clisteribus et eis que bibunt eūat sine labore et associat. et quum scis quod corpus est mundū et apā ē paruū: tūc fortasse sufficit tibi dare in potu aquā mellis: aut aquā zuccari plime comissionis: nā absterio abay et eay incisio et subtilitatio fortasse resoluet ipsum sine mordicatione. Et is iuuatiue in principio sunt aqua ordeī cum oī ro. aut oleo aliquo et succus salicis et succi frigidi: et empla cū subtilitatis et sumere in potu mucilaginé p⁹lij. **E**t fortasse datur in potu lac. ar si est inflatio oī ut sit lac s⁹ quoniam narrauimus. Et post illud tūc administra clisteria ex altea et maluis et semine lini cū aliquo frigidior et oī ro. Et oī ut administres empla ex farina ordeī et sint cum ea uiole et fabe et in fine dimittere fia et adde fenugre. et cāmellam et similia et sit oleum sifami. et oleū de cartāo. Et empletur desoris cum eo quod est maturatiuū et uehemētioris calefactois. Et ex illo ē ut eplēt cū panno lieo infuso in oleis calefactis et illis in quibus est uirtus aneti et altee et sumatur empla ex farina tritici et aqua mellis decocti et ex folijs fenugreci et caulis et radice lilij et a nero et altea et camemilla que appropriata sunt cum lenitiuis. et fortasse necessarium est causa doloris ut ponatur in eis aliquid de papauere et cortices mandragore sunt conuenientes ad illud. Et illud quod sit ex apostemate propter lapidem oī ut regat regimine illius loci cum eo quod dicemus. Et non est nisi regimen doloris quum commouetur et proprie apud uelicas propter magnitudinem lapidis in ea: aut excoriationis asperitatem. et quoniam sedat cū balneis et tina. Quoniam superfluit et molificat redit dolor uehemens post horam. Et embroce facte ex camemilla et meliloto et altea et ex surfure sunt iuuatiue ualde. Et si ē illic retentio aliqua nature tunc illud quod rectius est. ē extractio fecis cū collyrio: aut clistere non magno quod coarctet: aut dolorem faciat: immo magis diligo ut collyrium in lenificatione nature sit lenitatis pluzime et sedet dolorem. Et non est uia ad administrandum solutiuum: quoniam dolorem facit et nocet per id quod descendere facit desuper. Clistere autē quoniam in eo ponunt adipēs et unctiua et confortatur et molificatio et confortatur eius puocatio facit cū solutione

lenificationem et frangit dolorem. Et ex emplis fortib⁹ in maturando aldubellari accidente i renibus sunt sic⁹ elixate cum aqua mellis. et si necessarium est ut confortetur cum mezerion et izeos fiat. Et ex portionib⁹ ex petris est illud quod recipit se. lini pondus. ij. auz. amili auz. i. et est due dos. Et qñ complet maturatio tñc admittuntur diuretica que bibantur et ex quib⁹ fiat clistere. Et ex emplis quidē est emplm factū de camepi theos et polio et praffioz et petroselino et squinanto et spi ca. Et oz ut tu assidue utaris in dispositione doloris et sedatione suspensorij et sedatis que dixim⁹ multotiens. et qñ est clistere extrahens feces sedans dolorem p hoc q facit descendere illud quod pprimebat ppea q lenit et si non facit illud necessariū ē ut alleviet sicut cū phlo mia et uentosis positū cū facilitate inter chatim et dor sum deinde fiat scalpellatio et uaporetur locus cuz lana infusa in oleo calido in quo decocta sunt sicut altea et a brotanum et camemilla. et necessarium est ut emplet cuz eis que sunt sicut semen lini et similia. et qñz necessarius ē tibi ut emplet cum eis que sunt sicut poliu⁹ et oliba num et herbus et cera et oleum de lilio. et qñz est tibi ne cessarium ut ponas medicamen penetratiū ita ut pōas uentosas et scalpelles leuiter et deinde uapores cum ua poratione predicta. et fortasse necessarium est tibi ut tri buas in potu semina diuretica frigida cū paucis calido rum subtilium et aliquo narcoticorum sicut anisum cuz berbo et opio et sicut filonium. Ipsum. n. ē melius medi camen in h⁹ loco. Cura at proprie aldubellari qñ sci ueris q necessarium ē ut collectiones faciant: est qñ oz ut tu adiuues cum maturatis que diximus et addas in eis uirtutem cum eis que sunt sicut gluten albori et urti ca et apscinbū et ireos et faria herbi. Et qñz ponunt i eis ea que sunt sicut radix uitis albe. et mezerion et sim⁹ columbinus. Et qñz sufficit in ea decoctio sicut cū melle et oz ut utaris in clisteribus et in potibus eis que maturant cum fortitudine et admittres uaporatōes predictas confortatas cum eis quibus oz eas confor tari. Et multotiens qd est causa tarditatis maturatiōis malicia psonis calide in phlate. Quz equat maturati o et illud fit cum eis que sunt sicut genera lactis ebibita et clisterizata et redita ad maturacionem faciendam sup res frigiditas natura calidis peraccidens sicut est aqua calida in qua fiat encatisma tunc si non rumpitur admi nistra rupturam facientia et clisteria acuta usq⁹ perueni as ad illud in quo ponuntur belleborus et sicidis et alia Et illud quod exterius ē rege cum uaporationibus et emplis deforis et adhibe diuretica fortia sicut est acor⁹ et semen agni casti. Et eis quidem utriq⁹ ē proprietas in hoc: prouocant. n. cum uirtute laboriosa: deide admi nistra ea que incarnant de medicis pparatis ad ulcera renum. et ego dicas ea.

CL. iij. de apate phlatico in rene.

Psiuz enim prouenit a causis facientibus pro uenire pblegma:

CL. v. de signis.

Sunt grauitas et tensio et minoratio in operati onibus renum et non est illic inflatio: et qñz ē cum eo mollities in facie et oculi et in reliquo corpore. et est sperma ualde humidus frigidus tenue cū defectu signoz qñ ppa duro.

CL. vi. de cura.

Et cum emplis calefacientibus et cum diure ticiis et mundificatiuis. et oz ut ponat in ea si

ducia plurima in lauro et folijs eius et oleo ipsius et i ru ta et in huiusmōi et admittrent clisteria.

CL. viij. de apate duro in renib⁹.

Quandoq⁹ est incipiens et plurimum eius est post egritudinem acutā cuius quidem causa ē incipiens: et plm eius est materia melancholi ca currens ad eum: aut ē lapideitas ex apate calido p pter frigus quod conuertit ipsum in lapidem: aut calo rem ingrosantes ipsum: que ambo sunt causa in hoc ne proueniat maturatio. Maturatio enim est sequens cali ditatem tendentem ad equalitatem.

CL. viij. de signis.

Significat q apostema dup⁹ ē in renibus graui tas uehenens cū qua nē dolor de quo sit cu randum: nisi in facto post apa calidum: in ipo enim qñz comouetur dolor. et de signis duri ē paucitas pyridū et stupor ambaz et stupor acbaz. Et qñz stupe scunt ambo crura uerū ipsa ambo non cūant a debili tate et accidit in omnibus istis membris inferioribus a arefactio et extenuatio. Et urina est subtilis pauca i q tate propterea quia ipsi ambo paz aquositate attra hunt propter debilitatem uirtutis et debilitatem expulsi onis eoz amboz. et est priuata digestione tenuis: et causa in hoc est oppilatio. ipsa enim prohibet quod turbidus ē penetrare et plurimum eius quod tenue ē immo oppi latio qñz captiuat urinam et debilitas prohibet uirtutē digerere et qñz prouenit ex ea commotio et multotiens perducit ad hydropisim: propter oppilationē uie aquo sitatis san. et redicionem eius ad corpus. Et propter il lud oz i huiusmōi egritudine ut assidue fiat et puocatō.

CL. ix. de cura.

Considera radices que sunt in curationibus duritiei epatis et medicinas: nā ille eedez sunt uia curationis duritiei renum. Quod si neces saria est phlomia propter multitudinem san. melici fiat et confert ei qñz potare semina in quibus est lenificatio et resolutio: sicut semen almaru et semen lini et semen altee et fenugrecum et cartamū de quibus fiant pulueres qui sicci manibus in os projiciant et misceantur cum eis di uretica secundum necessitatē: et non sit superfluitas i me dicinis qñz retineatur crosius et pueratur in lapidē immo pñdera urinam eius et quotiens incrossatur: puo ca cuz equalitate et quotiens fiat matura. Et de signis maturitatis est q multiplicatur urina et conferunt ei in unctiones et uaporationes cuz eis que sunt sicut oleum de costo et oleum nardinum et sambacinum et oleum ca memillinum: et oleum anetinum et oleum laurinum. Et de emplis sunt empla facta ex camemilla et meliloto et semine lini. Et qñz necessaria sunt ea que sūt sicut bdell ium et ammoniacum et serapinuz et adeps urfi et adeps leonis et medulla uaccina et ceruina et alia de qñz fiant epia et unguenta et admittrentur. et qñz necessarius est ut dissoluatur ea que sunt sicut bdellium et ammōiacuz in decoctione diureticor⁹. et similiter camemilla et tribu li et melilotum et polypodium et def ex eis in potu.

CL. x. de ulceribus renum.

Ause ulcerum sunt ipsemet cause reliquoz ul cez: et sunt cause separationis pñuitatis dein de apertōis. Et illud qñz fit a scissura uene et e ruptione eius et ipsius incisione propter causas notas et sunt prop⁹ aldubellari que rumpūt et sunt prop⁹ lapidem qui egreditur. Et qñz sunt propter hu. chole ricos excoriantes: aut uiscosos excoriationem faciētes

Q. p.

per erradicationem suam et ex adherentia sua cum labore. **E**t ulcera quidem renum sunt minoris malitie q̄ ulcera uesice et q̄ ulcera meatuum inter utrunq̄ et q̄ ulcera meatuum inter duo emunctoria. Et causa in hoc est q̄ ulcera membri nervosi difficilius sunt sanationis q̄ ulcera membri carnosum. Et plimū quidē accidunt ulcera in meatibus propter generationem materie cholericę excoꝛiationem facientis: aut propter lapidem facientem accidere excoꝛiationem. Et q̄z sunt ista ulcera corrosiua et q̄z non sunt. Et multoties quidem proueniūt ex ulceribus renum fistule que nullo modo sanantur q̄uis sint de illis que cessant a cursu suo cum mundificatione corporis et curantur cum ē eius repleto. **E**x illa uero que est bone materie non poruenit magnus timor n̄z etiam timetur ex ea nisi dilatio et corrosio. Illa autem que est male materie facit accidere dilationem et perducit ad perditionem. Et ille cuius re disrumpitur moritur. **E**t multoties est aliquid ex capite apatis decliue ad exteriora: q̄ r̄upit ad extiora. **C. xi. de signis.**

Signa ulceꝝ renum sunt q̄ egrediuntur in uirina sanies et partes capillares et frusta rubea carnosae. et in locis renum quandoq̄ sentit habens ea dolorem. et q̄z antecedit ea mictus san. aut alidubellati renum: aut dolor ex erradicatione lapidis. et q̄z significat ipsam percussio eueniēt: aut cal. cū aptio ne at non sit dolor et significant ipsam assiduatio mictus san. paulatim. **C.** Dictus. n. san. cum est ex eruptione alidubellati: aut fixura uene d̄super posse est ut sit assiduus duobus diebus: aut tribus. si at illud sit plus tunc sit propter apertionem aut propter ulcus in renibus aut uesica: nā quz prolongatur et est illic alteratio coloris: aut commissio uirus tunc non est nisi ulcus in renibus: aut uesica et ille mictus san. debilitat: qm̄ q̄uis illud quod de eo prouenit omni hora sit pax tñ frequentia pducit ad hoc ut euacuet summa plurima. Et d̄ia quid inter ulcera renuz et uesice. est q̄ ulcera renum sunt cū facilitate urine. et ulcera uesice sunt cum difficultate urine. Et cortices in ulceribus renum sunt rubei. Et in ulceribus uesice sunt albi: aut magis grossi si sunt in uesica ipsa: aut parui tennes si sunt in meatibus. Et cognoscitur etiā d̄ia per locuz doloris: nā locus doloris i eis diuersificatur ex ulceribus meatuū in medio et in meatu nerui post collectionem. Et q̄z associatur dolor in ulceribus uesice cui est p̄morō omni hora sicut parturientis. Et significatur q̄z d̄ia quesita ex hoc q̄ dolor in ulceribus uesice est difficilior: qm̄ membrū est membrū neruosum fortis sensus. Et mictus san. frequēs q̄ uis sit de significationibus utriusq̄ rei. est tñ i uesica minoris q̄ritatis et minoris permissionis cum urina. et qm̄ mingunt patientes ulcera renum et uesice san. post mictū saniei: tunc significatur inde corrosio. et significatur q̄z difficultas ulceꝝ in renibus et malignitas eoz per pauca: et receptionis rectificationis et longitudinem temporis et multitudinem fecis et colorem maluz uiridem in eo quod mingitur ex uehementia fetoris. **C. xij. de cura.**

Rimuz qd̄ necessariū ē intendē i curatione p̄ ulceꝝ renuz et uesice est equatio bu. et declatio eoz ab amaritudine et bauracitate ad dulcedinem ut non faciat uenire uulnus post uuln et dimissio omnis acuti et amari et salis et acetosi et mioratio potus aque ut minoretur necessitas migendi et minoretur

motus renum ab eo quod prouenit ad eos et eoz ratio per illud. Canon. n. curationis ulceꝝ est quies et ex eis que equant bu. sunt phlogia si est necessaria. Et solo subtilis et tenuis sine labore penitus et sine solutione bu. acutoꝝ subito in uice una. Quisimodi enim expellit a corpore expulsionem subtilem cum declinatione ad partem que est alia a parte renum. et dum non admittit solutium choleꝝ est melius usq̄ ad necessitates et melius quidem est ut eques materiam et educaz illā post illud proprie uomitu. Vomitus nanq̄ est melius quo renum ulcera curantur: propterea q̄ mundificat et euacuat et propter hoc q̄ trahit bu. a contrario partis renum. et q̄z est usus uomitus frequens sufficiens ad illud excusans ab alio et melius quidem est ut prouoces p̄ us cum seminibus: deinde permuteris ad uomitum. et oz ut uomitus fiat super cibuz cum eo quod facile efficiat sicut melon et eius semen et proprie semen eius cuz uino dulci: et cum eo quod est sicut sirupus acetosus cū aqua cala. et oz ut non fiat commotio uehementis cū labore. **E**t ex eis quidē que bu. temperant est sumere a quas melonis romani et uuā et alkekengi et papauer. Et de radicibus quas te oz p̄siderare est ut cum dolor sit fortis curetur dolor prius deinde ulcus. Et cum ulcus est recens et quotiens rumpitur apa est eius curatio faciliior. **E**t fortasse sufficiunt pilule de amilo cum sirupo uiol. Quum at chronicū sit res sit difficilis. et oz ut p̄peres inmundificando in leui quidem cum diureticis leui⁹ sicut est semen alkekengi et altee usq̄ ad acceptionē feniculi et in malo quidem et maligno cum eis que sunt sicut capillus ueneris: h̄ sit temperatus et ireos et farina herbi. et est necessarium ut aggreges inter potationem et emplantationem cum egritudo est maligna et fortasse p̄ferunt in ea isopus et ruta et familia: si at mundificet tunc scis occupatus in sigillatione ut non eueniat corrosio. et oz ut quieti adhereant et n̄ laborent q̄z ei possibile ē: imo oz ut sint contenti de exercitio fricatione extremorum et pro eione quam facit exercitium uaporatione sicca: ita ut non concedas eis incisionem et alia et proprie cum assueti fuerint exercitio: deinde quz sanantur gradatiz exercitio utatur leui usq̄ redeant ad consuetudinem in motu suo. In cura uero ipsius ulceris: oz ut in primis dimittat coitus. **C.** Coitus nanq̄ nociuus est illis ualde propter multitudinem mor̄ exercitij et sufficiat fricatio: qm̄ ipsa est inuatiā et attractiā san. ad cōpus. ipoz vo regim cū medicis oz ut sit cum exiccatis absterfuiis sine mordicatione. **Q**uod si ulcus non fuerit cuz illa malitia sufficiat illud quod est tempus in absterfione et exiccatione. et si est malignum ē necessarium illud quod fortius mundificat et lauat et quod est uehementioris exiccationis ut prohibeat sordes. et post illud quod est uehementioris siliticitationis et prohibitionis ut prohibeat effusionē bu. maloz. et cum mundificatur et exiccatur et auertunt ab eo materie est sanatio. Et oz ut commisceas cum medicinis ulceꝝ omnib⁹ glutinationē facientia sicut sunt amilum et dragagatum et frigide gumme. nam glutinatio est ex eis que ponunt ulcera minuta ab excoꝛiatione eoz que transeunt super ea. **E**t que de eis est unctuosa sicut lacca facit carnem membri et illud quidem ex quo ipsum nutrit sp̄sum et anexam preparationi ad sigillandum. et oz itez ut misceantur cum eis diuretica et medicine subtiliatiue: ut faciant peruenire ad ipsa medicinas rectificantes et sigillantes: h̄z ipe i seipsis noceant et commoueant. Et qm̄

necessarium est ut misceantur cum eis narcotica ex herbis
sicut hyssopus albus et mandragora et opium et hyssopus
amarius nigri et illud pro sedatione doloris et exiccatione
et repercussionem. Quibus scis quod in ulceribus est sordes
tunc da in potu abstergendum in quo est fortitudo prouoca
tionis sicut aqua succari et aqua mellis cum quidam
seminibus donec prouocet et lauet. deinde consequent
adhibe exiccatus et medicine ebibite quibus curat quod
non est malignum ualde de ulceribus renum sunt sicut
semen altee et semen almarum et radices eorum cum aqua mell
et semen alkekengi et aqua rue uulpis et proprie mota
ne et ite semen cucumeris et boli armeni cum iuleb et
capillus ueneris cum aqua mellis. Et radici liquiritie in
est exiccatio et mundificatio et maturatio et glutinatio. et ite
rum se. lini et dragagani ana para. i. et polypodij ptes.
ij. cum aqua mellis. et ite grana pini et semen citoli sum
tur de quibus puluis factus quatuor palma plena est suma
tur et ite semen papaueris torrefacti et contriti suma
tur. s. i. et s. in q bullita sunt squinanti et radix liquiri
et fortius eis que diximus est petroselinum: aut daucus
cum uino odorifero et inuoluatur bolo armeno. et inuatur
sumendo in potu bdellij dissoluti cum guma alboti et ter
re sigillate partes equales et sit dos perueniens ad auri.
i. in uino dulci et ite farina herbi est fortis mundificati
onis et exiccationis sola. Quibus cum ea aggregantur ea q
sunt sicut terra sigillata et acatia. et succus barbe hircine
pletur inuamentu eius. Et ireos et est forte cum quo fi
at h opo et filia. Composita autem sunt sicut illud quod
fit ex seminibus cucu. ex corticis granis. xxx. et ex grais
pini. xij. et ex grais amigdale. v. numero et ex croco. quod
fit equale ponderi eorum et bibat in ieiunio. et si caliditas e
uehemens loco granorum pini ponantur genera citoli. et
ite de granis. xx. grana et de granis cucu. xl. grana po
lypodij. s. i. s. bibatur cum. lb. i. et s. aque i qua bullite sit
spice celice et se. apij. amboz ana. s. viij. usq redijt ad q
ta. et ite terre sigillate et san. dra. et castorei et se. melonis
et se. apij et se. cucu. et se. cucurbite et succi liquiritie. lac
ce et aristol. et amigdale pini magne et papaueris et se
hyssopii albi partes equales in potu dentur fm q
exigit illud quod e presens cum rob. Et ite de granis pi
ni magne. xxx. numero amigdale ex corticate grana. xx.
dactilop carnosorum grana. xv. fructus capparis au. ij. ij.
croci au. i. v. pficiantur cum rob et administrantur. Qu
qd dolor sit fortior oz ut a curatione ulceris separatio fi
at et curet cum b medicamie. s. se. hyssopii albi. s. i.
sexta opij kirat. i. se. citoli se. lactuce amboz ana. s. i. se.
portul. s. i. ipuz. n. sedat dolores in dispo. Et qn do
lor e paru sedat ipsu pot lactis loco aque et potu siru
puz uiol. et de fortibus sunt diacalametu et troc. alkek
gi et troc. asclepiadis. et troc. Bialcoridis et suffut regio
et aristol. et regimen alkekengi montane et suffut caedre
os est fortis ualde. Et multotiens conferunt clistria dy
senterica fm semita uicinitatis. et qnz administras epia
b generis ponendo super dorsum et apud strictura me
dis et loca uacua sicut illud quod fit de faria herbi decocta
cum uino et melle. et ite quod fit de ros siccis et lenib
et melle et granis myrti et empletur cum eo et hoc quidez
phibet putrefactiones dilatata. Et de unctionibus sunt
sicut oleu de alcana et olz arboris masticiis et olz d cydo
niz cum qbz qnz misceat quod e sicut storax. et qnz est necessa
rium illud quod est sicut adeps anatis ad lenificandu. C
Fistule po curationes no hnt nisi exiccationes et phibito
nez corruptionis. Exiccatio quod fit cum assiduatione mun

dificationis corporis et cautella a rephone fm qualitate
et qritates et b qd sufficit in curatione et que no est ma
ligna. Maligna po oz ut curet cum hoc et cu eis que se
fortiora eo sicut sunt empla et potationes prohibentia
putrefactionem sicut sunt stiptica nota cu abstergioe cu
quibus no e mordicatio de mundificatione. Cibus
Quod sit cibus boni cbimi ex carnibus auiz quas scis
de piscib alradrachis et oleribus boni cbimi fias sicut sunt
striplipes et bliti. et du ulcera permanent mala oz ut den
tur assata et sicut est uicelli ouoz sorbilitu et gradati puei
at ad gallina pingue et atriplipes et gria lactis pferit eis
qn ea digerunt. Quod g e sicut lac asininu et lac eq
nu enia et lac camelinu pferit eis: qm lac rectificat mas
ulce et lauat ea et glutinat ea cu sua retentione. Et qd
e sicut lac uaccinum et ouinu aggregat ad illud additio
ne in confortatione membri cibatione eius. uerum lac
asininu et caprinu inuatiuu e ex parte rectificationis
pplonis et ablutionis et ex parte proprietatis est magia
inuatuu q illa duo. et proprie qd e nutriti in domo. Et
fortasse e pueniens ulcerib in quibus scitur dispo eius.
Et oz ut misceat cu lacte eorum et cibus ipsoz quas ipsi
sumunt aliqd ex medicinis rectificantibus ulcera sicut
e dragagatu sumptis in potu is generibus lactis post
mundificatione et amilu et gummi et exiccatus et et ali
quid de diureticis et seminibus facientibus glutinatioe
et qn bibit lac no comedat post ipsum aliquid donec de
scendat. et si e tardatur descensio misceat cu eo aliquid
salutu. et qn ponuntur i eo sal et mel. Et lac pueniens e
ei loco aque et cibi filio. Et qu deficit pus est inuatiuum
lac cameli per hoc quod sigillat et glutinationes facit et co
fortat. et e ei ut bibat genera lactis quz sitis adest. Ole
ra at et fructus que ei conueniunt sunt meloes et citro
li et pira et zarur et granata dulcia et cydonia. et de siccis
quibus in his ueduz e mentis sunt amigdale et proprie
torrefacte et fistici et auellae et grana pini ppe et alcalbu
et dimittant ficus siccas: qm male sunt ad ulcera: abster
abstergentes ea: et scalpellantes ipsa et exiccantes ea: et
in iphs e lacticiuz occultu. et oz ut deuoret o acetosum so
tis acetositas: et o acutu et o saluz et o quod est ue
hementis dulcedinis.

C. xij. de scabie renuz et meatu.

Generis ulcerum eorum est scabies. et cause ei
fm plurimuz sunt bothor que apparent sup eos
ex humoribus cholericis et baurachys: deim
ulcerat.

C. xij. de signis.

Ant cu signis ulce in exitu eius quod egredit
cu comotione et pruritu in loco renuz cui ad
misceatur punctura. Et qnz magnificat euz
ea dolor et illud quod egreditur de ea que fit in meatibus
panniculosus est.

C. xv. de cura.

Infert ei phlomia basilice si est corpus totu
plenum et maius inuamé ei in omni dispo
de est phlomia basilice: et uentosatio loci renu
et administratio mundificationis corporis semper et p
prie cu uomitu et confectiones ex auellanis fises de se
minibus cum boli armeni: et succi liquiz. equis parib
Et cibus sit qui bene digeritur et est boi cbimi sicut ui
telli ouoz et que infiant et buccat sicut pulli cum atri
plicibus et spinachys et blitis.

C. xvi. de lapide renum.

Communicant renes et uesica in causa genera
tionis lapidis. et illud e qm lapidis generatio
non ppletur nisi ex materia patiente et uirtute

agente. **Q**uā uero est humiditas uiscosa crosse pblatis aut sanie: aut san: aggregati in apate et hoc est raro. uir-
tus uero agens est caliditas egressa ab equalitate. et mā
qdē bz duas causas quax una est mā matie et fa ē itē
tot matie. **Q**uā uero materie sunt cibi grossi ex generibus
lactis et proprie spissis et caseus et proprie humidus et
carnes crosse et carnes auū paludestriū et magni cōpif
et caro camelina et uaccia et bircia et q de siluestribus
incrostant. et pisces crosi et cibi de patellis omnes et pa-
nis uiscosus et crudus et azymus et tri. et forbitiones et
similia et aldarmacha uiscosa et cōfectio de melle uisco-
sa et fructus acetosi et difficilis digōnis et illi qui gene-
rant humorē uiscosū: sicut mala immatura et sicut uitri
et caro pirop. **E**t ex aquis turbide proprie non pueniē-
tes diſse. et nigra uina grossa et ppe qn digō ē debil p-
pter debilitatē trutis digestiue aut propter multitudinē
ei qd sūtur et destruit uirtutē: aut propter malitiam or-
dinis et exercitiū si repletionē. **E**t qn est materia sanies
ulceruz in eis aut in alijs. **R**etentor at materie est debi-
litas expulsiue in renibus propter complonem: aut apo-
stema caliduz et herispillā et ulcera in renibus et retinē-
tur in eis superfluitates residentes oīs aquositatis que
prouenit ad eos: aut ex uehementia caliditatis in eis
et retinet superfluitates et facit eas lapides atēq expel-
lantur et attrahit eā ad easante digestiones integrā a su-
perioribus corporibus. **E**t h caliditas aut ē separabilis
aut i separabilis: aut accidens propter laborem: aut ac-
ceptionē calefacientis: aut propter oppilationem super-
fluitatū aggregatarū: aut frigus constringens: aut apata
oppilantia et hoc ē plurimuz et frigida et dura et cōitas
membroz propinquorum sicut intestinorū et aliorū et
qn comprimuntur renes tunc accidit in eis oppilatio.
Et iste res omnes et inueniuntur in uesica cā lapidis q-
uis differant utriqz lapides. ē. n. ille q in renibus ē lenior
parumper et minor et magis decliuus ad rubedinē. et il-
le qui est in uesica ē durior et maior ualde. et magis de-
cliuis ad nigredinē et ad citrinitatem et ad albedinē bz
generetur in ea lapis qui minutatim frangitur. **E**t
iterū si ē lapis renum et generatur fm plurimū et nō ad
huc mingitur tunc est sedimen urine intentū cū eo: et si ē
uesice et discernitur secundū plurimū post separationē
urine: tunc est sex san. deinde associatur ei et diuersifica-
tur ab eo. **E**t ille cui plurimū aduenit lapis renuz ē pi-
guis: et ille cui plurimū aduenit lapis uesice est extenu-
atus. **E**t senibus plurimuz aduenit lapis renuz q la-
pis uesice: et infantuz et eorū q illos sequitur ē econſo
et plurimuz b fit inter infantā et pubertatis initū. et il-
ud ideo qm uirtus expulsiua in infantibus et adolescen-
tibus ē fortis quare expellit a superioribus membris ad
illa que sunt inferius. **I**n senibus uero uirtutes re-
num ipsorū debilitantur ualde. **E**t iterum quoniam in
fantium et adolescentium subtiliores sunt hu. tunc pro-
pter hoc penetrant in renibus eorū. et senuz hu. sūt cros-
siores: quare non penetrant in renibus eorū. **E**t q psm
generatur lapis in infantibus: ē propter appetitum eorū
et motum ipsorū super repletionē et quia potant lac et p-
pter pstrictionē meatus uesice eorū et in senibus prop-
pter debilitatē digestiōis ipsorū. et ppter b iudicauit. **I**ps.
q ipse in senibus non sanatur. **E**t oīs urina i qua ē hu.
plurimus ē dignior ut ex ea generetur lapis et illa ex
qua qū descendit generatur sal et est eius sal plurimus
Sal at generatur ab aquositate in qua est terreſtritas
plurima quā aduſit caliditas. **E**t urina quidē infantū

pluris ē salis q urina senum: non qm terreſtritas eius
sit plurima: immo qm caliditas in eis est plus et terre-
nitas eius in aduſione est profundior. **E**t propter hoc
urine eorum sunt turbide propter multitudinem permi-
ſſionis ipsorū et propter raritates corporū eorū quare sol-
uitur ab eis plurimum aquositatis cū reſolutiōe occul-
ta et dignior puerorū ut in eo generet lapis est ille qui ē
sicce nature fm plurimū et calidi ſtōi. **E**t non excicatur
secundum plurimum natura nisi propter attractionē
humiditātū ad ipsius epar. deinde meb^a urine ipsius. et
qn est illic caliditas est cā efficiens presens. et ad ult^m
ſiccitas nature facit urinā crosſiorem et plurimam. **E**t i
illo in quo est sedimen arenosū non aggregat lapis qm
materia non est coarctata et nō aduenit ei itē cā pluri-
ma et si ipsa eſſet plurima: eſſet primū quod generaret
ab ea lapis magnus durus nisi eſſet plurima. **E**t est mol-
lis ſcuſcipiens punctionem: et si non: non multiplicaret
eius separatio in urina. et qū forma sit: hoc ſcias q mā
non est nō propter causam in se ipsam: nō propter uehe-
mentia caliditatis eius qd in lapide pueritur nō ſuſci-
pientem ptiuationē. **E**t ſignificat fortitudinē expul-
siue et b iudicium plurimum nō eſt neceſſarium. et ſci-
as q pap accidit puellis et mulieribus lapis in uesica
qm meatus uesice eaz. q. ad exteriora breuior et latior
et paucorū anfractuū et in breui de facilitate expulſio-
nis est q non est in longo. **E**t de habentibus lapidem
sunt quibus fiunt porſimi generandi lapides et mingen-
di eū. **E**t qn agregatur et fortasse egreditur qū urina
aduenit eis sicut in colica. et spatium in hoc est diuerſū
inter menſē et uſq ad annum. **E**t si ille qui cōſueuit to-
lerare lapidē magnum alleuiatur per alios dolores ue-
ſice: et ſignificat illud q membrum non ſuſcipiens apa-
tionem uelociter non apat per b nō per dolorem clāo
sum qū tolerat dolorem lapidis cū magno lapide: tunc
unusquisqz amboz si ſingulare fiat apat. et ſcias q lapis
renum et uesice est ex eis que hereditant.

CL. xvij. de ſignis.

Signoz at lapidis qui est in renibus primuz ē
urina et ē q urina i pmiis est grossa deū inci-
pit pueri ad tenuitatem et attenuatur propter retentio-
nem turbidi tunc exiſtima eius generationē qūis qn
mingatur in principio rei tenuis et generatio eius i p-
cipio rei crosse est magis ſignificatiua ſanitatē uirtutis
et diſarationis meatuum. **E**t qn est cū eo sedimen plu-
rimū ſimile ſedimini quod est in egritudinibus epatis i
ſirmi. **E**t qto plus est urina uehementius clara et ma-
gis aſſidue clara et pauoris ſediminis ſignificat q la-
pis est durior. **E**t dē q quādo ſani et proprie ſenes mi-
gunt nigrum cā dolore: aut abſq dolore idicat q lapis
ppletur in uesica: et pfirmatur ſignificatio in oibus illis
si uidēs urinaz residentes. et est arena illa tendēs ad ru-
bedinem et citrinitatem. et confortat illud si inuenitur
grauitas in chatin et dolor et ſi. q. retineat aliquid quz
mouet ſuper eū ſenſit in eo quod ſequitur alchati ſigni-
ficat magis fortitudinem uirtutis et amplitudinem mea-
tuū. **E**t uehementior dolor qui ſit propter lapidem re-
num qū in primis generat est quia pstringit. **E**t ppea
qz inuit qū mouet et icidit i meatib⁹ et pprrie i meatu ue-
ſice facit dolorē qū mouet ab eo. **I**n diſpōne bō pgelati-
onis eius et quietis e⁹ et qetis patientis iplū quū nō ē
replectio uehementis coarctans pmouens lapidem inue-
nitur retentio grauitatis tantum. **E**t repleo cibi facit ipz
uehementius excicare dolores et proppie qn descendit

etibus ad intestina et pertransit easque et euacuantur et expelluntur superfluitates ex intestinis dolores sunt qui etiores. **S**igna vero motus lapidis sunt grauitas doloris et eius uehementia et descensio eius ex albatibus usque ad inguina et ad emunctoria et tunc iam peruenit lapis ad meatum uesice. et cum sedatur ille dolor: tunc iam prouenit in uesica. **C**xxviii. de curatione.

Terciam hic curationes que sunt lapidis renu ppe et communes ei cum lapide uesice: deinde faciamus ad lapidem uesice eam singulare et curationes singulares proprias. Intentiones quidem quas medici in curatione lapidis intendunt sunt abscissio materiei eius et prohibitio generationis ipsius cum abscissione cause et rectificatio eius deinde mundificatio et diminutio ipsius et fractio eius et compressio ipsius et erradicatio eius ex suo suspensorio cum medicinis que illud efficiunt: deinde eius extractio et subtilizatio in ipso ordine eius et illud completur cum medicinis prouocatiuis: aut cum adiuuantibus deorsum deinde est regimen sedans illud quod sequitur inde de doloribus et rectificatio eius quod accidit in eis de ulceribus: et sunt quidam qui laborant extrahere ipsum per incisionem illius et per dorsum sed est magnus timor in eo et opus eius qui rationem non habet. **M**ateriei autem abscissio preparatur in primis cum euione eius per solutionem uentris: aut per uomitum deinde abstinendo a cibis crosiss et aquis turbidis equando quod comedit et portando stercus et faciendo ut digressio sit bona. Et cum exercitio temperato in tempore uacuitatis et fricatione eius quod in medio stringit et leniendo namque ut declinet humus crosus ad latus fecis et non fiat ex declinatione fecis coarctatio renus. Et ex eis qui perueniunt ad hanc assiduatio prouocationis cum eis que lauant uesicam de seminibus diureticis. et de illis que bona sunt apud illos et aqua ciceris: et aqua carui: et aqua foliorum rhabbari: et rhabbanus ipse proprie minus humidus. Et qui sument ei spatium diebus admittit diureticis forte. In pueris vero pluribus generationibus lapidis sumere in potu uinum album subtile permixtum. Et iuuat a clisteribus lenibus temperatis permixtis quod educunt de fece et leniunt namque. Et quibus ponitur in eis de medicinis clisteris et perducunt uirtutes proprie. Et ex prohibitiis generationis est uomitus per cibum et multus usus. **S**pecie. n. expellit superfluitates crosas per uias tria uie et motus est ad renes: et facit latus renu muidum et uacuum. et balneum et renes fortasse perueniunt ad lubricitatem. et quibus extrahunt materias ad illud quod de corpore apparet et auertunt eas a renibus. **E**t qui multum usum est eorum mollificant uirtute et debilitant uirtute renu. Et si fructus admittunt in hora in qua non sit necessarie leuificatio et sedatio doloris. **F**acit. n. renes susceptibles materierum effusarum ad eos propter mollificationem ipsorum et dormire super dorsum est ex eis que lapidi perueniunt. **M**edicine vero conuenientes que sunt secundum plin me amare que non sunt ualde uehementis caliditatis et addant in ea. Et de eis incisio est uehementior et cuius caliditas est minor est melius. et opus ut ille que sunt lapidis uesice sint uehementius cale quam ille que sunt lapidis renu. et hoc genus medicinarum aliis quam opus non proportionat ad calorem et sim ideo non faciunt illud quod efficiunt nisi cum proprietate. et medicina renu primum uentium quidam sunt que non sunt cum illa superfluitate in uirtute. et natura earum est ad comminuendum lapidem primum et illarum que non sunt cum uehementia quedam sunt que sunt uehementis uirtutis secundum lapides renus sed sunt parue uirtutis secundum lapidem uesice: aut non habent uirtute ad illud sicut lapis

iudaicus. Et quedam earum sunt que sunt fortes secundum lapidem renus et operantur in lapide uesice. **E**t quedam sunt fortes uehementes in utroque lapidibus simul: sicut auis que nominatur altragulidos: et sicut cinis scorpionum. Et quibus proponuntur ex medicinis ad lapidem medicine opus ut adiungatur eis species medicinarum que eas adiuuent ad operandum quod efficiunt de quibus sunt medicine fortes prouocationis: et extrahunt in urina crosam illud quod eradicat de lapide et primum it. Et de illis sunt medicine in quibus est alteratio et quibus alie mouent medicine et morantur ut sua mora perficiant integritate sue opons. Et iste medicine sunt non uelociter penetrationis propter pinguedinem in eis et uiscositatem et sunt cum hoc facientes digestionem: sicut gumma feniculi. et de illis sunt medicine uelociter penetrationis et mundificationis sicut pip et allea. Et medicine confortantes membrum apud diuersitates impressionum in eo. et motuum super ipsum et sunt medicine albescentes sicut spica et cassia et alie. Et de illis sunt medicine in quibus est stipticitas subtilis sicut si robur fructuum et prouenit membrum. Et quibus miscetur cum istis medicinis medicine sedantes dolores cum proprietate: aut stupefactione sua cum prouocatione. Quibus proponimus medicinam secundum hanc formam: opesit utrumque natural in ea: quibus uirtutibus eis que ad lapidem sunt apud lapidem postquam usata fuerit illis ad hoc ut peruenirent ille que sunt ad lapidem ad locum lapidis: et tunc uirtutibus liquefactis et lenitiuis illic ut permaneat materia lapidis et faciat ipsam morari ut operationem suam efficiat quod dominatur ei uirtutis administratio quibus iam ante illud usata fuerit illis facientibus penetrare que sensum fecerunt illis ad lapidem facientibus ad lapides. Et quibus uirtutibus primum uentibus et primum uentibus et faciunt operem suam pigrescunt medicine morari facientes et prouocatiue et penetratiue. Quibus autem extendit dolor ad sinistra stupefactionem finem quod est regula cognita in primum uentibus medicinarum. Et quibus est necessarium ut in medicina singulari una sint plures harum primum uentibus. Nunc quod numeremus medicinas primum uentibus lapidem et extrahentes ipsum.

Cxxix. de medicinis primum uentibus lapidem.

Et sicut costi radix: et radix ruber: et bdellium et radix sule et corti: radicem aldeme: et cicer nigrum et ppe aqua et semina altee: et fructus alkarasie et gummi alzarur et in alzarur et uirtutibus in b: et tribulus: et radix eorum sunt boni ad illud: et radix albasce et squilla et acetum eius et oxymel ipsius: et apium morianum et calaminum. et apsinthium et cassia et radix citruli capistris. et xilobas: et carpobas. et oppobas. et radix eius est fortis ualens. et semina malue capistris et cardus. et aqua radicis eius et scolopendria et capillum ueris de quibus sunt podes. 3. in aqua rhabbari et apium et radix athel et semina cabis et hyga pastoria et ppe romana et cyminum capistris. et radix petapbilis et aqua eius et caepitheos et polium. et radix asparagi et semina cipi egyptiaci et cortic. radicis lauri et semina rhabbari et scordeos. et extremitates uitis albe et ruta agrestis. Et ite baurach armei de quibus sunt podes aut. v. et psciat cum melle et potest in aqua rhabbari tribus diebus. et ite. scorie uel fortis aut. i. cum aqua tepida. Et dixerunt quidam quod si sumat. lxx. grana pipertis et optime teratur et fiant ex eis. vij. trocisci et des in potu o die troc. unum descendet lapis et in fistulis est uirtutibus quibus primum uentibus lapis renu. Et de fortibus lapidem renu sunt lapis iudaicus et pullegium et caepitheos. et de fortibus absolute sunt cinis scorpionum: et oles in quo ponuntur scorpiones stans sub sole lini cum insectum per firingam in lapide uesice. **C**leres autem scorpionum regimen melius est ut limas uas sile urinali spissum luto sapientie: deinde ponas in ipso scorpiones et dimit

tant in furno calido nocte. i. ad minus ita ut perueniat ad
summum in adustione et i mane remoueantur. Et uitz
est melius q̄ testa exiccans et accipiens uirtutē. et cinis
leporis decollati fm̄ hunc modū ē fortis. de quo suma-
tur in potu pond⁹. 3. ij. et aq̄ q̄st uehementis iuuamenti
et resolutionis. et que de eo ex more sumuntur sūt ca-
put et extrema ipsius exiccata in sole in uase eneo. et ite-
rū lumbrici terrestres exiccati. et itez uitrum attritione
factum. ut atomi qui in solis apparent radio. et itez ci-
nis uitri et illud melius fit si igniatur super cochliariū
ferreum et tritū cribelletur: deinde ponatur super aq̄
fabaz ostenditur in ea quod de eo calciatur et itez reli-
quū donec puluerizetur totū: deinde teratur puluis sicut
atomī qui sunt in radio solis et datur de eo in potu auz.
i. in. xij. auz. aque calide et illud melius est quod est in ui-
tro albo claro. Et de illis que ualde fortiora sunt est u-
nus lapidum q̄ in spōgia inueniuntur. Et itez san. birci
exiccatus et ille melior ē qui sumitur in hac hora in q̄
coloratur uua. Quere ergo ollā nouā et ablue eā aqua
ita ut remoueat q̄d de ea ē de nā terrenitatis et falsedis
et si fuerit lapidea erit melior: deinde decolla bircū q̄ ha-
beat. iij. annos si illā ollā et dimitte primū san. et ule^m
curreret: et assūme medi^m tātū: deinde icide ipsū in frusta pā-
ua de q̄d facias troc. quos ponas super rete aut pannū
mundū et asperge eos ad solē sub diuo pastore defen-
dens eos a puluere et dimitte eos tā diu donec eoz exic-
catio uehementis fiat in loco ad quē ros nullo mō perti-
gat et p̄uat trociscos et q̄ uolueris eos in potu tribue-
re dabis eis in potu cochliariū. i. in uino aceti in hora q̄
eris doloris: aut in aq̄ ap̄ montani et uidebis rem mira-
bilē. Et de eis que fortia sunt ē cinis ouoz gallie post
q̄ eūata sit a pullis. Et de eis que sunt uehementis forti-
tudinis et meliora oīz est auis que grece nominat traga-
lidos et auis est de genere paruaz minor omnibus au-
bus excepta aue regia et color corporis eius est inter ui-
ridē et cinericiū et citrinū et super alas ē sunt pēne au-
ree. et super caudā ipsius sunt alba puncta et plz appa-
ritionis ē est in byeme et apud piscinas et apud parie-
tes et ipsius uolatu apud parietes non est fixio: imo uo-
lat paz et cantat et garrir semper et mouet caudā. Et
ipsa comedit cruda sicut ē quod melius est et comedi-
tur elixata et assata et salitur et referuatur ut caro salita
Et q̄z aduritur sicut est in furno qui non sit cuz illa ca-
litate. i. cū q̄ritate qua dominetur ei adustio et destrua-
tur vtus et sit in uitreato uase et fm̄ mōm qui dictus est
ad scorpiones et alia et q̄z aduritur i olla lapidea: aut
butinai et stringitur caput eius. Et q̄ pertransit fmi-
nū rei tendes ad adustiones tunc retine. Et q̄z pulueri-
zat illud q̄d de ea salitū ē et assatum ipsi? cuz pipe et fili-
bus ei bibatur tritū et a puluerizatione: aut adustioe cū
uino claro cū melle: aut cū aq̄ mellis: aut cū p̄ditio. Et
sifr unaqueqz hāz medicinar. Et existimant q̄dā q̄ h-
auis sit auis spie h- est auis q̄ nōinat francigie safuri-
on de qua nō scio an sit illa: aut alia. et existimant q̄ q̄
exiccat et bibitur paulatim extrahit lapidē ex oī loco.
Et dixerūt q̄dāz q̄ lapis ipse extrahit lapidē. Et iterū
simus collumbē? et sim? galli. et existimant bunain et al-
kindus q̄ q̄ sumit de eo pondus. 3. ij. et origani pōd⁹
3. 5. et q̄rū ipsū ē zuccari tabazet extrahit omnē lapidē
Et q̄ ponunt cuz eo piper et sal et proprie in decoctio-
ne pullegij: et itez scarabei exiccati. Et existimant q̄dāz
q̄ suffumigatio eius q̄d ē sub uirga cuz spina erriū facit
mingere lapidem: et hoc est de illis que ego nō uerifico.

¶ De uo que cū istis permiscetur phar-macis ad pe-
netradū sunt sicut piper et calamentū et cinnamomum
et ille cū hoc sunt iuuatiue in cā motionis lapidis. De
dicine at que cū istis pmiscēt ut prouocēt cū uirtute
et extrahant superfluitates crosse sunt sicut semina co-
gnita et pprie fenugre. et sicut daucū et meu et su et as-
sap et acorus et ameos et keilin et hseleos: et semē agni-
casti et squinantū et cordumeni. et fortasse quidā homi-
nes dicunt bonū ēē uti cataridib⁹. Et iste q̄d medicine
cū uehementia prouocationis sue non sūt puate ipsione
in lapide. Medicine uero doloris sedatiue sūt sicut semē
lini et mucilago eius: et sicut nuces et auellane: et semē
altee et habēt ordinē ē ad mās lapidis. Et p̄uētiōra
ad cor⁹ renū ex nācoticiis ē illud q̄d sciūm⁹. **¶** De ar-
pfortatiue sunt sicut been et aristol: et liliū siccū et semē
agnicasti. et itez sicut rosa et balautie: et sgnatū et sādā-
li. **¶** De uo p̄posite ad lapidēz sūt sicut mithridatū ipz
nāqz fortis opōnis est in lapide renū: et sicut sagsenea
et sicut p̄fectio de scorpionib⁹ cognita ad renes et uesi-
cas. Et itez medicamē factum cū san. birci q̄d nominat
manus dei prop̄ suā nobilitatez. Et medicamē thesau-
rizatū dictū fēmi cū oīo balsāi q̄d ē mirabile. et sicut me-
dicamē forte q̄d experti sumus. Recipiens cineris uitri
et cineris scorpionū: et cineris radicū caulū nabati: et ci-
neris leporis et lapidis spongie et san. birci exiccati cō-
triti: et cineris corticū oī de quo pullus egressus ē et
lapidis iudaici et gūmi nucis: et acori p̄tes eq̄les: et pe-
troselini dauci pullegij gūmi arabici et se. altee et pipis
oīū ana p̄tē. i. et. 5. cū melle p̄ficiat⁹ et dōs sit usqz ad auz.
ij. et s cū aq̄ tribuloz decoctoz cū cinerib⁹ nigris. **¶** Et
hoc ēt pueniens est ei q̄ in uesica ē extrahēs ipz sile lu-
to albo. Et itez ex eis q̄ sūt fortia aggregata ē illd q̄d re-
cipit se. melonia et uiri adusti et culbū p̄tes eq̄les. sūat
cū aqua ciceris. Et itez fimi colūbini et fimi galli def-
aliqd cū aqua rhaphani: aut cū uino: aut cū aqua cala-
ē. n. aggregatiuū. Et de illis que sūt aggregatiua ē ut su-
mat⁹ p̄difi pōd⁹. 3. i. fimi colūbini. 3. i. scarabei. 3. i. duos
cima terat⁹ et dentur cū uino. Et itez lapis spōgie scolo-
pēdrie capilli ueneris se. altee petro: eq̄r et sit dōs q̄rū
necesse ē in aq̄ ap̄: aut aq̄ radic. aut aq̄ tribuloz: aut a
qua rhaphani. Et itez de eis que sūt aggregatiua ē illd
q̄d. 2. granoz fruct⁹ balsami calamēti cāpestis sicci la-
pis. spōgie se. malue et albedarūgi sicci p̄tes eq̄les tanf
et dentur ex eo oī die cochliariū. i. cū uino permisso. q̄.
3. iij. Et de illis que p̄pora sūt ei q̄ ē in renib⁹ ē illd qud
2. meisus sūiri aboz ana pōd⁹. 3. ij. pipis. 3. ij. c. dōs
sit hz q̄ritatē que existimatur cū oxymelle s̄llitico. Et
itez rute cāpestis malue cāpestis radic. ap̄ p̄tes eq̄l.
de quib⁹ sūat q̄ritat duoz cochliarioz que coq̄t in uino
et colet et bibat uinū. Et itez radix p̄taphilō. cū oxy-
melle s̄llitico: aut aq̄ mellis. Et itez se. rhaphani et cul-
bū eq̄r sūat in potu una uice p̄ alia. Et itez granoz al-
mahaleb excozicator tritoz auz. ij. croci auz. i. aristol.
auz. 5. p̄ficiat⁹ cū melle c⁹ dōsis sit. 3. ij. et itez cordumēi
pondus. ij. 3. cū tertia sui corticū radic. lauri. et itez semē
albarmel et bdelliū sumat⁹ de q̄d sūat pilule et sūat de
eis oīdie pōdus. 3. i. cū aq̄ ca. et cū aq̄ folioz rhaphani:
aut enule humide: aut cū aq̄ oliuaz. **¶** Medicine uir-
ti sedans dolorē et extrahēs lapidē. 2. sumirion et est
apiū cāpestre et def apūz p̄ficiat⁹. 3. i. cipi egyptiaci spi-
ce aromaticē se. papaueris al. cūnamōi casie pipis al.
se. baucie acori oīz ana. 3. i. et. 5. lapis iudaici lapis de
lani de regione macedonie ana. 3. 5. p̄ficiat⁹ cū melle de

quo sumat ad magnitudinem ouellae cum uino. **De** dicamen pferens generationi lapidis. **R.** se. citroli pul legi se. altee. omniū ana. 3. i. se. cucu. hortulāi. se. melōis dragagēti. oīū ana. 3. 5. misceant oīa et sumant sitq; dos et pōdus. 3. ij. cū uino subtili permisto. Aliud. **R.** lapis inuēti in spongia: radicio tribuli se. baucie oīū ana. 3. ij. se. cucu. hortulani se. melonis se. altee amili oīū ana pō d. 3. ij. se. feniculi anisi polij oīū ana. 3. ij. Et qñz dā tur eis in potu aque in quib; decoq̃t mē lapis sicut aq̃ in q̃b; decoq̃t cāpitheos et poliū et calamētū et fisele os et radix tribuli et fruct; et scolopēdria et radix mal ue et capillus uenezis et vga pasto. et za. tamariscit; et ra. eupatori; et semē altee et sūriō et saguas et pullegiū et ali a ex diureticis. **Et** qñ administrat in diebus sanita tis p̃hibet generationē lapidis et. Et ex decoctionibus q̃b; iuuantū p̃fert lapidi renū qū eoz administratio as siduat in horis proximis ē ut decoq̃t folia malue cāpe stis et ponātur in decoctione et butyr et mel de q̃ suat i potu res p̃lima frangit. n. lapidē et puocat urinā et lenit iter et extrahit eū cū facilitate. Et ruffus qd̃ dixit q̃ p̃lima balneatio in theriacis sulfureis frangit lapidē. Et hoc fortasse facit peruenire ad hoc q̃ quedā aque cale que qñz ulcerat cutē qñ ponuntur in eis medicine la pidis et submergit in eis pannus dum sunt cale et pon tur super locum lapidis resoluit ipsum. Et ego iā exp̃ sum res h̃ generis: in regimine autem in preparatione lapidis ad hoc ut eleuet et patiat a medicinis cū facili tate lubricitatis et exitus: oī ut administrantur olera mollificantia inungendo cū fricatione. Et sifr empla et embrocationes et cerata mollificantia: et balnea et tunc cū quantitate que non mollificent uirtutem superflue et de bilites expulsua. et qñz currit propter illud ad mem brum additio materiei. Et tunc bibit medicamē ad e radicationē lapidis ut fiat facilis super ipsū eradica ti o et extractio. Et oī ut misceat eoz mollificantibus cō fortantia s̃m canonem motus et proprie qñ non ē cū cō fortantibus p̃lima p̃trarietas ad in tentionē que est in re solutione. et illa sunt sicut oleum de lilio et oleū de spica et oleum de alcāna et cor̃ eoz et: et oleum alkeiri aggre gat intentiones p̃limas: deinde stringatur mediū et alcha tīm et pecten ut dilatentur meatus de super: aut fricētur cum manu: deinde deī in potu medicamen p̃minutius et si fuerit sumptus in potu tunc puēit ut adhibeantur di uretica. Et non est malum ut bibat et quod est sicut ca siastisula cū oleo amigdalino et cū succo uisoso qui sit de succis diureticis in q̃bus sunt uisofitas et lubricitas cum oleo amigdalino. et ex eis que p̃ferunt post molli ficationē: aut qñ excusatio est a mollificatione propter illud quod scis de lapide suspensio moto sunt uaporatō nes cū spongia et similibus sibi infusa in aqua et oleo et cum panno: aut suffure: aut empla calefacta et uisofas: aut cum oleis calidis calefactis sicut oleo rutino: aut cum oleo et castoreo. et est necessariū ut conferuetur ca lefactio empla. Quod si necessaria sunt fortiora illis ponat uentole uacue super lapides: et sit eaz positio do lorosa ut attrahat ipsū deinde deponatur ab illo loco ad illum qui est sub eo ad inferiora et suspendatur ibi. et similiter secūdū gradationē descendat a loco renū s̃m obliuationem emunctorioz ad inferiora. Quonq; de scendit ad uescam sedatur dolor. et qñz exercitū et mo tus et equatio super animal in quiete incedens sufficiunt et sifr descensus per gradum et proprie postq̃ admistra te fuerint inunctiones. Quāq; descendit ex uescā ad me

atum uirge tunc fortasse facit dolorem. Et tūc oī ut regatur regimine illius loci cū eis que dicemus. **Re** gimen at̃ doloris qñ p̃mouetur et proprie apud uirgam p̃p magnitudinem lapidis: aut propter dentes in ipso et fracturas rascationis et asperitatem excoriantem qñz potelē ut sit cū bal. et tina. Quā autē superfluunt et mol lificant redit dolor uehemens post horam. Et embroce de camemilla: et meliloto et altea et suffure bone sunt et iuuatiue. et si fuerit p̃strictio aliqua nature tunc de recti oribus rebus est extrahere fecem cū suppositorio aut cum clisteri non magno quod coarctet et dolores faciat imo suppositorium amabilius est mihi. Et in lenificati oē nature est alleuiatō plurima et sedatio doloris: et non ē semita ad administrandū catharticum. ipsum. n. ledit et nocet per illud quod defendere facit desuper. Clister; autem cum in eo ponuntur adipes et unctiosa et uirtu tes mollificant et uirtutes diureticę facit cū solutiōe uē tris lenitatem et frangit dolorem et adiuuat ad extractō nē lapidis. Et qū dolor est fortis sedat qñ curatur cū eis que diximus deinde qñ curatur lapis multiplicatur Quare rectius est ut abstineatur a medicinis fortis mo uentibus et administrantur clisteria leuia lenificantia: et inunctiones que p̃mendo et fricando fiunt: et cerataria mollificantia lubricantia. et de illis que iuuant in hac hora est administratio uomitus et illud ē de eis q̃ mino rant materias comprimētes lapidem. sed fortas se nocet per illud quod attrahit lapidem ad superiora et si fuerit dolor de illis que non remouentur p̃orsus. tunc necessariū erit dare in potu illud quod stuporem facit. Et itē filonium et etiam mibridatum mādrego ratum et tyriaca que non est antiqua: immo ē ad nouita tem declius et est uirtus opij remanens. Ipsa. n. pluri bus confert. modis. p̃fert nāq; ex parte tyriacitatis et ex parte prouocationis et comminuit lapidem et ex parte stupefactionis doloris et quādoq; adiuuat in diebus uē tositatem in renibus coarctantem etiam lapides. Et co gnoscutur per signa uentositatis renū: aut uentositates i intestinis cōprimētem ipsū. et cognoscutur per signa sua: quare oī tunc ut intendatur ad ea que frangunt uē tositatē sicut ruta et semen eius et semen apij et anisum et ameos et carui et nigella dando in potu in eis que sunt sicut aqua mellis: aut emplando: aut faciendo ex eis ce ratū cum oleo aliquo et utendo eo in clisteri. et si fuerit lapis propter apā calidū curetur curatione apatis ze num in primis. **S**ufficient ea que scis de embrocis et empla et cerata: iō infantibus que preterierunt tibi in capso pluribus asperso super eo modico aceto dōc pe netrent et similiter fiat clistere cū istis succis et cū oleo zof. cū eis. et si indigent phlebotomia fiat. Et si fuerit p̃ pter apostema dup: tunc adhibeantur ea que sunt sicut mucilagines calide. ut mucilago se. lini. fenugreci et al teet et se. almaru permiste cum eis que infant. Et simi liter camemilla et melilotum et tribuli et anetuz. Et ita administratur epithimata. Et quando administrantur epithimata oī ut ponātur in eis que sunt sicut gummā pini et serapinum et ammoniacum et storax et castoreū et sicut myrrha. Et itē olea calida cū p̃fortantibus a liquibus. et de unguentis unguentum diaquilon et un guentum de adipibus et alia: et cum uideris inflatiōē prouocabis tunc. Tūc autem lapidem patientium sūt illi qui contrarij sunt cibis nocētib; eis: et carnes aui um assate habentium colorē cineritium et auium in do mibus habitantium dissolute cum decoctione nō nocēt

eis. et sicut que de carnibus sunt subtilia et ceteri affati ea
ro pferat eis. et oia ut in cibis eorum ponantur capita cardi
et aspagi et proprie campestris cum aqua cineris et oleo
cartami.

Cfen. xix. de dispositionibus vesice et urine duos co
prehendens tractatus.

Tractatus. i. de dispositionibus vesice.

CL. i. de anatomia vesice.

Quoniam admodum deus excelsus
creavit et fecit uasa aggregata
prehendens totum usque ag
gregatur deinde expellit totum
simul per quod sit excusatio ab
alcellatione continua hora post
horam sicut sciuit. Simili
ter preparavit excelsus et crea
uit eis quod dicitur sicut aquosita
ut attrahat digne ex eorum et expelli capacitate et sacculum et
prehendere totalitatem et aut per donec surgat ad extra
bendam ipsam semel. et non sit necessarium expellere ipsam et
tinue. sicut accidit patientibus distillationem urine et capa
citas illa est vesica. Et creata est nervosa ex nervis ligam
ti ut sit uehementioris fortitudinis et sit cum fortitudine su
sceptibilis extensionis plane sustentate ut impleatur aquosita
te. Quia repletur etiam quod in ea est cum uoluntate ad quas
perducit necessitas. Et in collo est carnositas retenta
uicina lacerto. Et ipsa quod duas habet tunicas quod interior
in pseudo est dupla extrinsece: quoniam ipsa obuiat aquositati
acute. Et subtilitatem est creator sapienter in attrahendo a
quositate ad eam et in extrahendo aquositate ab ipsa quod
pervenit fecit ad ipsam duo emuntoria. quod sit renus. Et quod
ad ipsam perueniunt separavit vesice duos anulos quos
facit incedere in duas tunicas incipientes in primis pe
netrare in tunicam primam perforantes eam: deinde hinc inces
sus habentem quantitatem inter duas tunicas deinde submer
gunt in tunica interiore disrumpentes utramque eam ad co
cavitatem vesice ita ut quoniam repletur aquositate et sustentat
cooperiat tunica aliam tunica exteriori expulsa ad ip
sam ab interiori parte et pseudo talem ut existimet. quod tunica
una et non sit in eis penetratio: et propter illud non redit
aquositas et uirga quod figit vesica ad posteriora et ad du
o emuntoria: deinde creavit eis de quod est sublimis
collum expellens aquositate ad uirgam anfractuosa plu
res habens anfractus per quos non mundificat ab aquo
sitate integre expulsa proprie in masculis. In eis namque
tres habet anfractus. Et in mulieribus habet anfractus in per
propinquitatem uescarum eam cum matricibus ipsarum. Et illi
us colli est quedam pars munita est eo quod circumdat ipsum
sicut suffocatorium et expressorium ita ut prohibeat exi
tum aquositatis ab ea nisi cum uoluntate mollificante illum
lacertum adiunctum lacertis uentris secundum quod sciuit in
loco suo: nisi illo lacerto adueniat nocumentum: aut si
fluitatis necessitas et continuat unicuique lacertum et nervus
quantitatem habens et uene quiete et pulsatiles et multiplica
ti sunt nervi eius ut ipsam sentiat illud cui initium et ad
quod extenditur.

CL. ii. de egritudinibus vesice et cura eius.

Recidunt itaque in vesica egritudines personis cum
ma et absque ma et apata et oppilatio de summa
est lapis. Et inveniuntur in ea egritudines
quantitatis in paruitate et magnitudine. Et accidunt ei egi
tudines situs in augmento et dislocatione. Et accidunt

ei egritudines solutionis singularis per apertionem et scis
sionem et incisionem et ulcera. Et quoniam coicant uesice me
bra regalia et nobilia: sicut cerebri. ipsum. n. sit doloro
sum cum ea et aduenit ei uertigo. et quoniam peruenit ad firme
cam coitatis egritudinis uesice calidap: et sicut epati itez
multotiens. n. accidit hydropis per frigus uesice. Et
Et egritudines quidem uesice multiplicantur in hyeme
et curantur itez sicut curantur ille que sunt renus et cum me
dicinis fortioribus et magis remanentibus: et sunt po
tiones et iniectiones et unctiones et empla quibus epfen
tur duo emuntoria et sub umbilico et in duabus
singularibus et dolores uesice multiplicantur in acri
bus et in regionibus et uetis septentrionalibus et in
reporibus suis.

CL. ii. de his que calefaciunt uesicam.

Dixerit calida oia calefaciunt uesicam. et unctiones
et iniectiones ex oleo calidis et gummis ca
lidis sicut oleo costini et nardinum et de be et ua
porationes et empla ex medicinis predictis in caplo re
num calidis de quibus fiat emplum ubi scis.

CL. iii. de his que infiant uesicam.

Infiant ea potius sicut portulacae et citro. et cu
cur. et potius spody cum aqua frigida et ex epithia
tibul sandali et canfora et faufel cum lacte aceto
lo de quo butyr est extractum et sicut mucilaginea et suc
ci frigidi et oleo frigida sicut oleo de se. cucur. et oleo. rof.
bonum et oleo de papauere et oleo de se. lactuce cum calfora
et similibus et in iectionibus proprie et lac afini est iuuu
tium ualde.

CL. v. de lapide vesice et signis eius.

Quoniam ut tu consideres illud quod diximus
de lapide renum: deinde permutteris ad consi
derandum hoc. Et tu quidem iam sciuit il
lic diam inter lapidem uesice et lapidem renum in qlita
te et quantitate ex caplo lapidis renum. Differunt. n. utrius
lapides at ille qui est in renibus est leuior par et minor
et magis trahens ad rubedinem: et ille qui est in uesica
est durior maior ualde et magis decliuus ad soliditatem
et cineritatem et albedinem: generetur in ea lapis quod
pminuit: et ille quidem qui est in uesica discernit fm
plum post separationem urine. Et ille cui plum adue
nit lapis uesice est extenuat et in renibus est econuerso
Et infantibus quidem et qui eos sequit aduenit lapis i
uesica. et dicam hic quod urina in lapide uesice est decliuus
ad albedinem et sedimem non est rubeum ad albedine
tendens: aut cineritatem: et quoniam est urina crossa oleagine
fecis et sedandum plum est subtilis et ppe in principio. Et
non est dolor lapidis uesice sicut dolor lapidis renum:
quoniam ille qui est uesice tenet in spatio: nisi quod lapis retiet
urinam: quoniam dolor uehemens sit. Et quoniam ipse cadit in
meatu et asperitas in lapide uesice plurima est. quoniam est i
spatio in quo pole est ut sit super eum illud quod ipse re
tinet: et propter hoc est maior quoniam eius locus latior est
et accidunt quoniam ut sint in uesica una duo lapides et plu
res illis excoriantes et multiplicat fractio a rene ex eis
Et est quoniam cum azositate sex fursurea propter abrasioe
et a lapide abstergente. Et in lapide quidem uesice est
assiduatio pruritus et doloris in uirga et in radice eius et
in pectine coicatione uirge ad uesicam et habens cum mul
tiplicat tractionem uirge sue proprie quoniam est puer et
assidua sit eis erectio. Et quoniam perducit illud ad exitum
ani et ad retentionem et difficultatem cum hoc quod illud

quod egreditur cum fortitudine propter apprehensionem suam a stricto et ab impellente post ipsum. Et quoniam mingit in fine eius urina quā uult. Et quotiens eiat ex urina quā mingit desiderat mingere statim et agens illud et lapis expellens expulsionem urine aggregate. Et multotiens mingitur scilicet propter rascationem lapidis propter quod est asper magnus et multotiens pungit. Quā ergo resupinatur lapidosus et eleuantur anche eius et percussus reuocet lapis a meatu. Et quoniam tunc fit pressio super pectinem eicitur urina et hec est significatio fortis super lapides. Et quoniam alleuiat illud in curuatio lapidosi super genua sua et commotio membrorum suorum ad inuicem. Et quoniam allenatur per intromissionem digiti in anum et reuotionem lapidis secundum hanc preparationem. Et quoniam alleuiatur illud per figuras alias compressionis et expressione et resupinationis et incuruationis quas experiri tunc inuenit. Quā ergo non confert illud administrat albarum et extrahitur et expellitur urina et est significatio fortis. Et similiter si difficilis fiat eius intromissio tunc melius est ut non labore cum conamine et quoniam significat albarum per illud quod associatur ei materia ex qua generatur lapis. Et lapis quidem purus magis retinet urinam quam magnus quoniam figitur in meatu: magnus uero remouet a meatu uelociter. Et scias quod lapis uesice multiplicatur in regionibus septentrionalibus et proprie in infantibus.

¶ de curationibus lapidis uesice.

Lapis uesice indiget medicinis fortioribus quoniam ipsa est frigidior et quia est longinquior et quoniam lapis eius est uebementius confirmatus ex uebementia coagulationis et medicine eius sunt medicine fortes predictae in curatione lapidis renum et eis quidem conferunt lagenea et mithridatum quoniam lapis est paruus aut lenis et similiter athanasia. Et conferunt ei scolopendrie pondus .3. i. et mabaleb excoctate .3.5. Hirupus iuuatius ei .8. milia solis trinitas .xv. capilli ueneris .3. vij. petroselinis .3. vij. ficus albas .vij. numero decoquantur eum .vij. librae donec remaneat lib. i. et bibatur post exitum de balneo cuius dos sit lib. 5. Et os ut tunc quoniam in ea administrantur sint fortiores et ponantur in eis cum medicinis notis medicine que sunt sicut folia agni casti et capillus ueneris et solium et assuefir et rosa eius et aliquid habens stipititates ut non superfluat mollificatio et ponantur in eorum unctionibus galbanum et pice et amoniacum et euforbium. Et melius eorum est emplastrum de bdellio et mecha et melius eorum oleum est oleum scorpionibus emplatum et distillatum aut in iectum cum quo misceatur aliquid confortatiuum. Et medicine quidem emplastrum eorum sunt radix scolopendrie et radix alech et polium et eanabis et altea et capillus ueneris et ponantur in eis illa que sunt sicut folia uirge pastoris et auis predicta in capitulo lapidis renum et que diximus cum ea de ordinibus eius ualde pferunt ei. Et de eis que sunt propria illis in curis ipsorum est ut utantur medicinis lapidis in iniectione et iuuantur eis uebementer. Et quoniam urine sit difficultas et retinet causa lapidis uesice et non est semita ad sciendum propter aliquid quod prohibet aut propter timorem tunc de hominibus est aliquis qui ingeniatur et in eo quod est inter anum et testiculos scissuram efficit paruam et ponit in ea canulam ut egrediatur quoniam cognoscit anatoiam uesice et cognoscit locum colli eius cuius inuacuata spmatis et cognoscit locum arterie et locum canosum

uesice ut caueat illud quod os ipsum cauere: quoniam non accidit nocumentum in generatione aut fluxus san. aut fistula que non consolidat et os ut uaporet intestina et ueficam ante illud resupinus.

¶ de regimine quod in ipso precipit.

Si ut preparatur sedes et sedeat eger super eam et sit pzelens minister et intromittat manus suas sub genibus eius deinde preparatur ad sciendum et os ut ante teneat lapidem et faciat ipsum peruenire in locum qui scinditur et illud faciat intromittendo digitum medium in ano uiro et uirginum et mulierum corruptam in orificio matricis donec inueniat lapidem et comprimat manu alia desuper faciendo ut descendat lapis ex mirac et sumine donec descendat lapis ad locum propinquum ori uesice et studeat ut expellatur lapis taliter ut remoueat commissura quoniam uisus pili et caue ne scindas super commissuram quoniam est malum. commissura .n. secundum quod uirtutes est locus mortalis et os ut non cadat in expressione abbreviatio uel defectus quoniam euenit tunc scissura lata que non sanat. Quoniam expellis et uides scissuram non penetrantem tunc perfora si tua operatio hanc quoniam uirtutis non perducit ad dolorem uebementem et torsionem colli et casum uirtutis et destructionem motus et semonis et contractionem palpebrarum et oculi: si autem perduxerit ad illud tunc non perfores ipsum: nam si ipsum perforaueris morietur illico. Amplius fac super ipsum scissuram tendentem ad transversum parumper cum igitur bono quoniam non ptingat neruum studendo ut cadat scissura in collo uesice: nam si ceciderit in corpore uesice non consolidabitur omnino et stude quoniam potes ut scissio minoretur nam si lapis fuerit paruus fortasse expellet cum expressione magnus uero indiget scissione ampla et fortasse indiget extrahente quod ipsum extrahat. Et quoniam est lapis magnus ualde quare non est posse ut scindatur propter magnitudinem suam quare os tunc ut comprehendatur cum tenalibus et rumpatur paulatim et assumatur quod frangitur et non remaneat in uesica aliquid oio. nam si remanserit magnificabitur et fiet magnum. Et multotiens accit ut perueniat lapis ad collum uesice et quod sequitur hanc quoniam tunc os ut sine cessatione inungat pecten et fiat compressio super ipsum et sit tecum adiutor ita ut quando figitur lapis in loco scindas subtus eum et extrahatur. Et fortasse erit rectius ut ligetur post ipsum ad anteriora cum filo ita ut si redeat et si penetrat ad locum propinquum capiti uirge non os ut laboretur ad extrahendum eum ex ipso. Illud .n. facit fortasse accidere uulnus quod non possolidabitur immo oportebit ut equetur: aut stringatur quod est post ipsum et scindatur subtus caput uirge ut egrediatur. Quā ergo feceris in lapide oia que dicta sunt in capitulo de illo et extraxeris ipsum fortasse accidet ex pressione uentris cum fortitudine et ex dolore scissionis aspa et est res timorosa. Et ex eis que non permittunt euenire illud est ut iam clisteriges egrum et extrahas fecem eius deinde des ei in potu post illud aliquid leniens nam: et non cibus eum nisi re paruam et lenificante. Si autem idigueris phlogia ut alleniet ex mioratione fac quoniam si uolueris ut uebementius allenietur et appent signa apatia et dolor sit uebemens ualde tunc os ut sedeat eger in tina: aut pelui aque in qua decocta sunt lenificatia: sicut molochia et semen lini et altea et surfur et cum illa aqua sit pmissum oleum pice et aqua salu cum ea et sit illa aqua tepida. Quoniam extraxeris eum de tina inungeas partes hanc cum oleis lenificantibus sicut est oleum camemillinum et anetinum.

et ponas super uulnus butyrū tepidū et funde in ipsū.
Et ponas super ipsū cottum infusum i oleo ros. et pau
 co aceto deinde admistra medicinas consolidatiuas si
 at magnificat apa assidue fac eum sedere in tina predi
 cta in decoctione fenugreci et se. lini et si dolor fiat forti
 or fac eum sedere in die secūdo et in die tertio i aqua et
 oleo tepidis. Ille at quē scissura et uuln' nō ita dolet fa
 ciunt ut inde curēt soluitur in die tertio. Et o3 ut assidu
 et calefactionem uestice cū oleo de ruta qū ei calefacit ē
 rectoris dispositionis et minoris doloris et minoris u
 zine. Et urina quidē ledit ualde perforatos: et propter
 illud o3 ut sumant in potu aquam paulatim. et quoties mi
 gunt o3 ut sit minister conseruans manu sua locum liga
 menti et comprimant eū ut non infundat urina locum scis
 sū. Amplius non potest eē quin eūtur aut non currat
 de san. qūtas que necessaria est. **E**t est illic timor a
 postematis et corruptiōis membri qū alterat color eius
 ad corruptionem a rubedine: aut ut curat et superflu
 at et timeatur fluxus san. Et primū qdes o3 ut curēt. Et
 q uides signum predictum immo incidatur uel scalpel
 let illico ut currat san. et ut ponatur desuper emplm ex
 aceto et sale in panno lini tam diu donec prohibeat cor
 ruptionem. In secundo at quod est ut timeat fluxus sa.
 est rectius ut sedeat in aquis sipticis cognitis et ponat
 super locum tus et atzimētū trita et supra ipsa cottū et su
 pra illa cottum aliud magis madefactum aceto et aqua
 Et si sciueris q uēa magis aut atia iclā sit add icurōne
 eius cum cōstrictione. et si san. inobediens est et non cel
 sat et non sanatur tunc fac eum sedere in aceto forti. Et
 fortasse indiges ut phlomes eū ut attrahat san. Et for
 tasse necessarium est tibi ut ponas super pectē et inguia
 narcotica. Ex eis que accidunt ex scissura et cursu san.
 est ut currat frustū sa. ad uesticam et coagulet super ori
 ficium eius quare sit difficultas urine et tunc necessariū
 est ut intromittatur digitus in foramine et auferat nocu
 mentum ab orificio uestice et collo eius et extrahat: aut
 curet locus cum aceto et aqua dōc resoluat claudēs
 pgelatum et extrahat. Et ex eis que accidunt ex illo
 est abscissio generationis. Signa at mala q qū accidit
 expectat medicus mortem sūt ut si fortis fiat dolor sub
 umbilico et infrigidens extrema et acuat se. et accidant
 rigor et casus uirtutis. Amplius qū additur uehemen
 tia doloris loci perforati et accidit singultus et mouet
 uenter motu extraneo: tunc iam appropinquat mors.
 Signa autē egri bona sunt salus rationis et sanitas ap
 petitus et ut sit color et forma sani ualde.

C. l. vij. de apatibus calidis in uestica et aldubella
 ti in ea.

Accidit qūis non psm apa calidum in uestica
 ex materia san. et cholericā: aut composita et ē
 egritudo mala. Et multotiens accidit illud et
 proprie in infantibus causa lapidis et dolorositate eius
 et quia ipse conquassant uesticam.

C. l. ix. de signis.

Significant q apa est in uestica calidum febris
 et retentio urine: aut difficultas eius: aut
 distillatio ipsius. et retentio quidem est qū iacet
 et non possunt eicere aliquid de ea nisi stantes. Et quā
 doq est retentio stercoris et inflatio pectinis et ilij cū do
 lore pungitiuo et pulsatione. et qū apparet rubedo ex
 terius et significant ipsam ex tranquillitate infirmi quas
 inuenit ex uaporatione. Et de accidentibus que cū ipo
 accidunt sunt sitis uehemens et uomitus cholere puz

et asma et frigus extrematū et fortasse non calefaciunt
 et alienatio et nigredo lingue et nocet ab omi acuto et di
 uretico et proprie qū sunt hu. corporis calsi. **S**ignifi
 cant ergo ipsū eras et cause preterite et presentes de il
 lis quas scis. Et deterius est illud cū quo continuatur
 caliditas se. acute et uehemens sit retentio urine et ster
 coris et fortis sit dolor et in urina non est digō: ē. n. mor
 tale. Et hoc plus est qū sit aldubellati. Quā at apparet
 in urina sex subsidens leuis tunc est maioris spei. Cum
 dubellati uero apparet de horripilationibus diuersis et
 febribus permixtis illud quod diximus i aldubellati re
 num. Et similiter significat maturitatem eius lenital: et
 sunt de accidentibus digestionis urina et sedimen eius
 Et significat eius eruptionem urina habens admistum
 pus. **E**t autem signa maturitatis non apparuerint
 rumpetur ante hebdomodā. Et plurime exure uestice
 fiunt uersus collum eius. et qū declinant ad partes ali
 as: et qū apuntur ad partem uestice interiorē: et qū
 apuntur ad partem aliam.

C. l. x. de curationibus apatū uestice.

Portz in pms ut ex basilica sinistra fiat phlo
 mia secūdu uirtutem: est. n. prima curationuz
 eius et melior eaz. et festina si illic fuerit calidi
 tas ualde uehementi ad empla apocrustica spatio breui
 et non superflua in eis neq prolongeris. illud nāq noci
 uum est et indurat apostema uelociter: imo si inceperis
 a mollificationis qū non fuerit aliquid quod ab illo pro
 hibeat ex sensu uehementi erit melius qm mēbz est ner
 uosus. Et propter hoc uehemens sit tranquillitas egri
 ex uaporationibus repercussis spatio breui factis ua
 porationibus cum spongijs et lana infusis in aqua inq
 decocta sunt lenitiua resolutiua et uesticis in quibus sus
 flatum est plenis aqua calida et oleis lenitiuis subtiliati
 uis et propinquis eis que iam sciuisi in capitulo cura
 tionis renum. et cum hoc te subtilia ut initial si tolerat
 per fīringam in primis quod sit sicut mucilago psilij īla
 cte asine: aut aqua ordeī in lacte asi. qm est magis salua
 Et post illud lac asine et adeps. et post illud castia fistula
 in lacte mulieris secūdu ordinem quem scis fm horaf
 apatis. Et qū pferit clisterizatio facta cum eis secūdu
 suos ordines. Et de emplis bonis post principium in
 ceptionis est illud quod sit ex simila et filamo excorti
 cato cū lacte et oleo uiol. et oleo camemillino et simili
 bus. et itez napi boni sunt. et itez sula elixata emplata et
 uaporata. Quod si hebdomodaz pertranseat et appro
 ximet status tunc adhibeātur farina fabaz et semen lini
 et cāmilla cum triplicato et similiter descendit p phlo
 miam sapbene et dilate in administratione resolutiū
 que sint ex emplis et unguentis predictis in caplo renū
 Et qū egres ēplo ex isopo et castoreo et cera et proprie
 post narcotica. et scias q assiduatio sessionis eoz in tina
 est ualde iuuatiua ita q qū aduenit eis urina tunc recti
 us est ut mingant in ea. Et aque tineaz eoz meliores
 sunt ille in quibus est mollificatio de illis que iam sciui
 si multotiens. et qū ponuntur in eis aldarisaban et
 cipezi et cordumēni et spica et amomū et squinantuz cū
 fenugreco et se. lini et sedant dolorem et apa. et iste aq
 mollificatiue quas multotiens sciuisi sūt sicut decoctō
 se. lini et fenugreci. **E**t itez aqua in qua decoquunt
 napi et alhalce et caulea. Et curatio quidem aldubella
 ti eius est proxima curationi aldubellati renum immo
 necessarium est ut sint medicine eius fortiores: et quidā
 laudauerūt papa. al. pondul. 3. ij. et. 5. quod det in potu

in decoctione spice et squinanti et proprie qñ sunt diffi-
cultates urine et dolor et quoniam uehemens sit dolor et
timef moris non est excusatio a narcoticis linitis et sup-
positis. **E**pitimata uero sint sicut epithima factuz
ex hyusquiamo albo et mandragora et papauere conse-
ctis cum ole. aut sumatur quarta. 3. i. opij et dissoluatur
in ole. uiof. cum pauco croco et imbibatur pñus et sup-
ponatur i ano. fortasse .n. inueniet per illd tranquillita-
tem et dormiat loco eius. et qñz administratur de eo ali-
quid in siringa si tolerat: et epithima de opio exteri fa-
cium est fortis stupefactionis. potiones uero et reliqua
curatio sunt curatio sifen. et bifen. **A**lpa durum i
uesica accidit a causis similibus causis apatis duri in re-
nibus et plurimum eius sit successione calidi et suc-
cessione percussione: aut casus et qñz sit successione scif
sire. **S**igna cuqz ea sit difficultas urine et egestionis
simul: aut accidunt ex ea accidentia duritie renuz ex re-
tentione fecis et stupefactionis in cruribus et agitatiõe
diuersa et debilitate et pezuentione ad hydropisim qñ
uis sit sizenre ex duritie inu. et in ea qd discernit p lo-
cum in quo accidit grauitas et illud cui accidit cā in
primis. **C**urationes sunt eedem que sunt duritie re-
num ex inuentione facta cū ole. calidis et uaporatiõe cū
eis et dare in potu aquas in quibus decocta sunt semi-
na diuretica cum melle et casiafi. et administratio tinax
secundum illum modum et secundū gradationes illic p-
dictas. et ex eis que propria sunt est ut administrantur
illa olea et gumme in siringa. s. electorio urine si posse ē.

C. xi. de ulceribus uesice.

Quandoqz fiūt a causis ulceꝝ notis quas iaz
narrauimus in caplo. ulceꝝ pectinis ex exco-
riatione lapidis: aut excoꝝiatione hu. cholezi
ei: et qñz fiunt propter apas: aut bothor que ulcerantur
et in eo cui assidue sit urina acuta succedunt uulnera et
ulcera. Et sunt difficiliora plurimum qñ ulcera renum
qm sunt ulcera membri neruosi. Et ille cui uesica dis-
rumpitur moritur secūdu plurimum. Quod si scinda-
tur non incarnatur nisi cadat in parte partis carnosae.

C. xij. de signis.

Iam diximus in caplo ulcerū renum differen-
tiam inter duo ulcera. Et diximus qñ ulcera
uesice faciunt difficultatem urine et retinent e-
i. et qñ dolor eoz ē in loco pectinis et ilij et qñ egrediuntur
cum eis cortices albi: aut crossi magni si sunt in ue-
sica: aut tenues parui si sunt in meatibus. Et alia que
oꝝte scire illic. Et signa que sunt in eo inno totum sicut
illud quod dictum est in caplo renum. Et signum pñu-
ne in ulceribus renum et uesice est mictus san. et saniei
paulatiz et non subito deinde distinguuntur per ea quibz
differunt. et signa quidem apertionis et scissionis et corro-
sionis et similitum una sunt in ambobus simul.

C. xij. de curatione.

Portet ut ipsi deuitent cibaria acuta et salsa
et acetosa et uehementis dulcedinis couertibi-
lia ad choleram et sumant cibos delectabiles
sibi bonos: et illos qui faciunt glutinationem. Et exerci-
tium quidem nocet eis propterea quia acuit et inflam-
mat si autem nom facit illud tunc est iuuatiuum propte-
rea qñ confortat membz: experire ergo paulatiz et pñde-
ra in canonibz dictis in caplo ulceꝝ et pñuta plurimū
eoz ad hunc locum. et propter illud pñdera in eo quod
scipimus de potu generum lactis qñ ipsa sunt secūdu
conditiones predictas iuuatiua ulcerum meatū urine

precipue lac equaz. **E**t scias qñ perseveratio i cura-
tione eaz est ut administretur in primis mundificatio cū
aqua mellis et zuccari decocta cum diureticis ebibita:
aut in iecta deinde consequenter adhibeantur reliq me-
dicine. Et si illud quod mingitur est fuscum: oꝝ ut inici-
atur illud quod subiliatur a cinere arboris sic: aut cie-
re arboris quercus: aut cinere arboris scaba donec
mundificetur ultime. **M**edicine uero que ad ipsam
bibuntur sunt sicut aleffius cuqz oleo ros. et sicut lac asi
et capri. et iumentinum potet secundum assiduationez di-
erum cum quāitate digestionis cuius plurimum sit qñ
tatis triuz. 3. et iam quidem preparatur de infrigidanti-
bus stipticis trociscoꝝ de papauere et troc. alkekengi
pondus an. i. cum aqua fia et de unguentis bonis qui-
bus comprimendo sit inunctio est ut sumatur storacis
liquide pondus. 3. i. et pinguedinis anseris ex tribus ul-
q ad. iij. et cere albe pondus. ij. sextarioꝝ et cum eo fiat
empiz. et unguentū iuuatiuum et proprie quz ē corrosi-
o est illud quod. 82. dactylos et passas et gallas et acatiaz
et alumen et hypoquistidos. Et qñz ponuntur cum eis
isopus et storax et qñz administratur ante illud unguen-
tum in eo in quo non est corrosio cera adeps anatis et o-
leū ros. et administrantur exiccatiua potando et iniciēdo
et qñz administrantur de istis eisdem clisteria et admini-
strant ergo super genua recuruo. Et qui non pferunt
ea que bibuntur et proprie in eo quod est pñquū me-
atui et cū quo est corrosio: tunc curationes eius sunt in
iectiones cum incarnatiuis dissolutis in lacte mulieris
de quoz summa sunt troc. de chartis. i. de pñno et troc.
andulio cum aliquanto merdasengi et ceruse et amili et
calc. ablute. **D**escriptio ppetens ei. 82. terre sigillate
chimolee cornu ceruini ualde adusti partes equales se-
canabis tertiam partis istius opij sextam ptis et ungue-
ti de cerula partes. iij. sarcocolle partes. 2. 5. myrrhe tu-
ris amboꝝ ana. ij. terzias partis aggregentur oia cuqz ali-
qto oleo ros. et cera et administrantur in siringa. et qñz
additur in ea aristol. ro. para. i. et leuius illo est illud qd
fit ex sarcocolla et amilo et cerula quod cum lacte inici-
atur: Si autem confortetur plumbo adusto et ture tūc
ē fortius. **T**roc. expertus. 82. heufistides terraz sigil-
latam kazabe corallum amilum se. citro. se. altee se. me-
lonis excoꝝiatum se. apij daucum petroselinum troc.
alkekengi. **M**edicamen aliud. 82. se. cucu. se. melonis
se. cucur. excoꝝ. omnium ana. 3. v. amili. 3. iij. succi liqui-
ri. 3. viij. se. portulace. 3. iij. et. 5. et aigdalaz dulciū excoꝝ-
tataꝝ auellanaz affataꝝ ambaz ana. 3. ij. granopz pini
3. ij. et. 5. se. apij. daucil. se. eruce granopz mahaleb excoꝝ i
catopz omnium ana. 3. iij. dragaganti gñmi amigdale se.
byusquiami albi opij ana. 3. iij. ciceris nigri. 3. x. croci. 3.
v. conficiantur cum rob et informantur troc. 3. ij. et biba-
tur cum aqua rhabhani et aqua apij et aqua ciceris ni-
gri et proprie post mundificationem ulceris. **E**t oꝝ
ut minoreꝝ potus aque. et qñ dolor sit uehementior ini-
ciatur in eam collyrium al. quod ē ad oculos cum lacte
mulieris. Et itez semen papaueris. et opij et adeps gal-
line clisterizent aut supponant: aut iniciantur.

C. xij. de scabie uesice.

Situr scabies uesice ex uisione urine et fetore
eius et dolore uehementi cum pruritu et sedi-
mine fureo. et qñz currunt secundum assidu-
ationem hūiditates. et qñz curzi sanguis.

C. xv. de cura.

Portet ut admistrentur absterfua mūdificatiua

que sunt de exiccatione absque modificatione et sint illa pe-
nitius fortiora quam ea que sunt in reliquis ulceribus. **E**t
administrentur medicine scabiei zenu iniectione in ea
et bibite. et bibantur et glutinantia in frigiditate: sicut mu-
cilago psylli. et se. cydoniorum cum oleo rosarum: et perferat cibi de
cibus chimi uiscosi sicut sunt pedes et res pingues cum oleo
amigdalino et aqua ordeii et frumentum coctum cum car-
ne auis et grana lactis sicut lac asini. et capri. et ouinis et
uaccinum: et assiduatio mundificationis corporis.

CL. xvi. de congelatione san. in uesica.

Significant ipsa quod accit agustia et resistencia seu
tolerancia siccopis et frigus extremitatum et p-
uitas anhelitus et pulsus cum frequentia et su-
dor frigidus et nausea et quicquid est cum ea rigor cum ante
cessione micat san. aut percussione: aut casus super uesi-
cam.

CL. xvii. de cura.

Aura illius est cura lapidis. et sufficiens labo-
r et quicquid in ipsa potare sirupum acetosum et ut
euomat cum eo calido et proprie squillitico et
proprie cum aliquantulo cineris ligni sic: aut in quo d-
cocta sunt incisura et medicine lapidis. et quicquid iniectione
in uesica coagulum leporis et medicine ad lapidem. et sit
ut sedeat in tina in qua decoctae sunt herbe que sunt ad
lapidem: et de illis que laudantur ad ipsam est sumere in po-
tu de carpobala. podus. 3. ij. aut tantum ligni peonie: aut
granorum peonie: et proprie cum aqua ligni: aut tantum de
de blacte bizantie: aut aut. i. de cordumini cum aqua calida
aut cum aceto uini et oleo ophacino: et oxymel acetosi
squillitico a me magis diligitur quam acetum. In aceto
enim est incisio et mel resoluit et abstergit et iteque sauiue et
basce et ammoniaci et rubee tincture partes sumantur equa-
les et fiant ex eis pilule similes auellanis de quibus. iij.
pilule in potu sumantur cum aqua de radicibus et iniectione
tuz in iniectione: aut agarici aut fiseleos: aut duos aut.
assce: aut aristol. lo. Et d habetibus proprietatem sunt
epar asini et fel testudinis et coagulum leporis et pro-
prium in ipsa est lignum uitis et abrotani in hoc est iuuu-
tium et lac ficus exiccatum quum de eo inicitur aliquid
pazuum et administratur de eo embroca ponderis. 3. et
de exiccato iteque cum aliqua de aquis. Et filz ebroca ex
pondere aut coaguli leporis. **E**t aque uero in quibus
potantur medicine iste sunt sicut aqua ciceris ni. et aqua
albasce et aqua ciceris ligni sic et aqua cineris ligni ui-
tis et ligni abrotani et decoctio abrotani cum uino.

CL. xviii. de dissolutione uesice et mollificatione.

Acit dislocatio eius ex remotione ipsius a lo-
co suo. Et accidit mollificatio eius propter eri-
tuz uzie absque uoluntate. Et dislocatio quidem
fit causa humiditatis et causa uentositatis et causa percussio-
nis super dorsum: aut propter casum. et multoties fit propter
causas mollificationis notas et sequitur mollificationem
et dislocationem quicquid difficultas urine. Et quicquid inuolun-
taria emissio urine secundum illud quod accidit lacerto d-
tensione et dislocatione.

CL. xix. de cura eius.

Ecte quidem a percussione et casu curatio est
difficilis et fit propter reditorem et stric-
tam cum medicinis calefacientibus exiccatis
quas dicemus. **E**t facit aut a complone paralytica con-
fert etiam materiem phlogisticam subtilis et prohibitio ab eo
quod generat eas. et regimen habentium paralyticum in
eo quod comeditur et bibit et motu et alijs. Et perferat ei
uomitum si sit cum bello albo. **E**t quod si uicina egrediat

absque uoluntate oportet ut administretur sipticicatem
uehementius facientia et non mollificent plurimum
immo aggregent inter resolutionem et constrictionem.
et secundum comparationem curationum paralytica.
Et sumat omne quod ingrossat aquositate et inpinguat e-
am et grauat san. laudabilem et calidam crossum sicut alfe-
ludes. Sed si urina est cum dispositione sua: aut ad dif-
ficultatem declinans: tunc audacia ad mollificationem cum quicquid
audacia necessaria. et de potibus conferentibus. oibus
speciebus eius que sunt ex dislocatione et paralytica sunt
tyriaca et mithridati et sagenea et horulua et diacurcia
et coquus. et iteque flos alacoben et ciperi: et tus simul et sin-
gulariter almahaleb. et iteque succus seminis rute humide
aut flos eius decoctus in uino et iteque agnus castus et se-
men eius et oppoponacum et cyminum. **E**t quicquid confert
et proprie ei cum qua est difficultas ut bibat ex corticibus
melonis sicci pugillum cum succaro. et de eis que cur-
runt cursu eius et proportionat ad proprietates sunt testiculi
leporis sicci qui cum uino odorifero bibantur: aut gut-
tur galli aduatur et des in potu in ieiunio in aqua te-
pida. **E**t medicine aut que iniectione sunt sicut oleum de
ruta. et oleum costinum et oleum laurinum et oleum nar-
dinum et oleum sambacinum et oleum cucu. asini. et oleum
de pino cum quibus permixta sint ea que sunt sicut casto-
reum et sicut asina et galbanum et oppoponacum. Et ista
iteque conueniunt si sunt inuncta super emunctoria et mi-
rach et proprie olum testis permixtum cum seminibus sub-
tilibus odoriferis. **E**mpla uero sint ex medicinis ca-
lidis et in quibus est sipticitas aliqua sicut ciperi cinna-
monum bdellium spica et myrtus cum camemilla et sce-
ba et mel. **E**t quicquid curatur et cum clisteribus calefacienti-
bus factis ex centaurea et colloquintida et alkerua et a-
lijs ex oleis calidis predictis et natatio in aqua calida maris
et balneatio in aquis theriacis sunt iuuatue ualde ad illud.

CL. xx. de doloribus uesice.

Sicut ex causa malitie complexionis diuerse et ex
lapide et ulceribus et ex scabie et apatibus et
uentositate. Et iam sciunt omnes ea et curatione
eius et multoties fit ex significatione crisis expectate cum
urina. Et dolores quidem uesice multiplicantur quum
sufflat septentrio quicquid in uesica est dolor et dicitur quicquid appa-
ret in habente ipsum sub ascella eius sinistra apat sicut cy-
donium et accidit illud in die. vij. moris. xv. die et prope
si accidat ei profundus somnus.

CL. xxi. de debilitate uesice.

Debilitas uesice quicquid accidit et ex parte coplo-
nis cuius plurimum est frigus et ex parte apa-
tis duri non tolerans urinam plurimam et deso-
rans euare eam. Et quicquid debilitatur lacertus et in adiuua-
do ad euandam soluendo seipsum. et est ex aggregatione
duarum rerum distillatio non dilata.

CL. xxii. de uentositate in uesica

Quadoque est retenta et quicquid est permutabilis et ea i-
hoc sunt cibi inflati et plurimum eius est huius-
modi in uesica cum debilitate caliditatis.

CL. xxiii. de signis.

Signum uentositatis est tensio sine gravitate et
proprie quum permutat.

CL. xxiiii. de cura.

Magis iuuatiua curationum eius post abstinen-
tiam ab inflatis et a malitia digestionis et ut
bibat oleum de kerua cum aqua radicum et liniat pectus

pectine cum oleis aromaticis resoluendis et gumis calidis et emplet cum ruta et camemilla et acto cum re forti et castoreo et assa aut muscho. et innotantur ista oia cum aliquo castorei in uirga: aut innotant in ipsa succus rute cum muscho aut oia de be cum muscho et galia in oleo sabacio. et recordare et quod dictum est in capitulo renu quod renes et uesica quoniam sunt dolorosi egri non appropinquant pilulis de seminibus et augmentes in renibus et uesica dolor cum attractione neque stupefacientia immo aqua tepida per quantitates quoniam non attrahat neque stupefaciat aliquid.

Tractatus. ij. de nocuentis que accidunt urine.

Capitulum. i. de qualitate exitus urine naturalis.

Uesica expellit urinam: quoniam perstringit super eam ex oibus lateribus et comprimit eam et dilatat lacertum suum quod est super ipsius orificium et perprimit lacertum mizach.

Capitulum. ij. de nocuentis urine.

Esta sunt ardor urie et difficultas urie et retentio eius et inuolutaria ipsius emissio de cuius summa sunt multitudo eius et ipsius distillatio et diabetes.

Capitulum. iij. de ardore urine.

Ardor urie sunt: aut acuitas urine et eius bauracitas propter causas complonales: aut causa defectus et quod preparatum est ad repandam ipsam et humiditas preparata in carnibus glandosisque sunt illis. Ipsa enim currit super meatum et glutinosum eum facit et permiscet urine et equat eam quoniam ergo finitur deficit loco glutinatio urine et eum et equatio: quoniam accit ardor et ex illis que adiuvant ipsam est multitudo coitus. **Capitulum. iij. de humiditate urine.** humiditates quoniam egrediuntur cum coitu et per uicinitatem spermatis exitu primo. Et iteque egreditur eligentes corpus: aut ulcera que sunt in meatibus urine propter quod uirge et scabies que aduersionem facit. Et signum quod de prioris est acuitas urine et ut non sit sanies. et signum secundum est san. generatio et sanies. et multotiens perducit per modum ad hunc quod sciuisti in eis que preterita sunt. **Capitulum. iij. de retentione urine.** retentio est sicut antecedit secundum sicut fluxus uentris cholericus est quasi antecedit ulcers intestinox.

Capitulum. iij. de curationibus.

Sunt cum san. et sanie tunc eius cura est cura ulcers uesice et partium et illud iam dictum est. **Descriptio propter ad illud fiant troc. secundum hunc modum** sicut se. melonis citro. granorum cucur. olum ana pondus. 3. xx. turis gummi san. dra. oia ana. 3. x. opij. 3. ij. se. apij. 3. i. de in potu cum aqua de papauere sitis dosis. 3. ij. postquam de eis facti fuerunt troc. **Capitulum. iij. de curationibus.** Et si non fuerint ulcera neque sanies tunc melior cura est et erit exuberatio urine prosequenter extrahendo superfluitates cum solutione subtili secundum quod sciuisti in causa egitudinis renum: et uomitus et cibi hiectantes in frigidantes ex cibariis et oleribus et fructibus et deuotio omnis falsi et acuti et uehemetis dulcedinis et dimissio laboris et coitus. et de eis que preterit est potus mucilaginum et iniectiones eorum: sicut est mucilago se. almaru et mucilago psilij: et mucilago seminis cydoniox. et aliquid de papauere et semina diuretica sicut. et de in potu totum illud cum aqua sicut. et aduoluntet kisch orde et aqua eius iteque et oua sorbilia et cibis factis ex cucur. et cibis factis ex mes aut curis eis que sunt sicut oleum amigdalinum: aut cum pullis et gallina pigui. Et si causa in eo est exiccatio accides glandulis: tunc cura eius est hiectatio et dimissio eius quod excitat ex coitu. Et de iniectionibus usitatis in hoc est mucilago se. almaru et mucilago psilij et mucilago se. cy

doniox et gummi et cerusa et albugo oui recentis et lac mulieris et innotatur in eam. Et de expertis est. 32. lapidis. hematis. 3. vi. lactis mulieris semellas lactantis. 3. i. te re tereda et simul misce et per foramen uirge per firiga mitte. et quoniam sufficit in assiduatione iniectionis lactis lac asini. et muliebri non currens et lac caprinum. et quando quod sufficit in iectio albumis oui solui: aut cum aliquo diuturnicoz et cum oleo ros. et quoniam ponunt in eo stupefacientia: nam si dolor est uehemens et proprie quoniam mingitur sanies: tunc non est excusatio quin ponat in eo quod inicit aliquid de stupefacientibus: et secundum descriptiones predictas in ea ulcers. **Descriptio bona.** 32. cortices papaueris et amilum et succum liquiritie et sumatur ex eis quod inicitur: et si indigeat perfortatione ponatur in eo aliquid opij et se. hyulquiami albi.

Capitulum. v. de paucitate urine.

Et propter paucitatem potus aut multitudinem raritatis: aut multitudinem fluxus uentris: aut propter debilitatem renum in attrahendo: aut epistimon in discernendo et mittendo aquositate sicut fit in cacehia et hydropisi.

Capitulum. vi. de difficultate urine et eius retentione.

Difficultas urine: aut fit propter causam in uesica ipsa ex debilitate et sequit complexionem malas et proprie frigidam sicut accidit in multitudine flatu septentrionis: aut apas: aut alia: quoniam non pertransit apud expulsionem eius dominium super urinam ut extrahat eam exprimendo secundum quod se huiusmodi naturalis. et fortasse est causa in ea frigus: aut color deforis: aut percussio aut retentio urine plurime: aut fit propter causam in meatu qui est collum uesice et caput uirge: aut fit propter causas in uirtute: aut propter causam in instrumento quod est lacertus: aut propter causam in meatibus mittentis: aut propter causam in urina. Et causa quidem in meatu: aut est primitiua: aut per coitatem. Primitiua autem est oppilatio in ipsomet aut per coitatem. et oppilatio in ipso: aut est causa apatis calidi aut duri in ipso: aut rei crosse sicut humiditatis: aut rei in uiscate et saniei. Et multotiens quidem fit sanies causa oppilationis: aut lapidis: aut uentositas repugnans: aut uerruca aut incarnatio ulceris: aut propter restrictiones ex frigore: aut propter constrictionem ex calore uehementi sicut accidit in se. adurentibus in egitudinibus liquefactionis. Et quoniam fit causa ulceris. et quoniam fit causa tensionis quoniam accit et uehementis oppilationis aut saniei. Et multotiens fit tetho causa oppilationis sicut accidit ex difficultate urie et retentione eius illi qui superfluit in retinendo urinam: nam figit in uesica et cooperit meatum. et retentio quidem fit in nocte propter somnum et in die propter occupationes. Et ille in quo fit oppilatio secundum coitatem est sicut si fit in intestino et matrice et in summe apas calidum aut durum: aut sunt in eo fex sicca: aut phlegma plurimum extensiuum: aut uentositas repugnans aut extendens aut apas in ano incipit aut causa tenasmo: aut incisis hemorrhoidibus: aut fistulaz: aut dolor hemorrhoides: aut ragadie dolorose: aut sicut si fit in partibus inferioribus dorsi apas: aut torsio. Et si cur si accidat testiculo eleuari ad mirach quoniam propter meatum et attrahat ipsum ad superiora et constringat ipsum et difficilem facit exitum urine et dolores faciat et egrediat paulatim. Et quoniam est causa urine difficultatem faciens et retinens dolor propter ulcera in meatu sine oppilatione et sine apate: quare quotiens uult migere dolet quare si exprimit mictor uesicaz sua cum lacerto uentris fugiens a dolore et proprie quoniam est cum hoc in lacerto debilitas aut

spasmus et que sunt his similia. Et qui fludet in seipso mi-
git urinam suam naturalem in quantitate et qualitate
et sedat dolor. Et similiter conuincit dolor. Et quibus ha-
bens hoc est cum difficultate urine patiens distillationem
eius: quare cum egreditur paulatim alle uiatur dolor
et tolerat. Causa autem in uirtute: aut est in uirtute sibi-
li: aut motia: aut in naturali. Et facta causa uirtutis sensibili-
est ut sit ingressum sensum uesice: aut lacerti eius nocumē-
tum: quare non suscipiat ab expulsiua expulsionem forte
aut expulsionem oio aut sit ingressum principium hoc no-
cumentum sicut quod accit in karabito et lethargia de obli-
uione et paruitate sensus. Et facta causa uirtutis motiue est
ut non sit lacerto ut soluat seipsum et moueat a sua restricti-
one ad dilatationem suam existens auarus a sua dilatio-
ne et ut sit lacertus uetris non obediens uirtuti sue ad hoc
ut pmar in uesica per debilitatem uirtutis: aut propter di-
spostionem in eo de tensione et hibus. Et facta causa uir-
tutis naturalis est sicut si debilitetur uirtus expulsiua pro-
pter malitiam complexionis diuerse calide et est finis minus
et sic est finis plus et cum maius sicut est calida cum acuitate
urine et sic cum humectantibus mollificantibus aut exte-
dentibus. Et quibus est causa huius debilitatis accidens electio
nature in retinendo quod debilitat uirtus expulsiua. **F**
Facta autem propter causam in lacerto: aut est nocumentum per-
plexionale: aut apostema aut nocumentum nervi ex spas-
mo: aut mollificatione et destructio uirtutis motus pro-
pter percussione aut calum aut alia aut in ipso aut in
principio et ex ramis nervi aut nucha aut cerebro. Causa
uero membri mittentis facta est ut sit in renibus apia ca-
lidum aut durum aut lapis aut debilitas attractiois eorum dis-
per aut debilitas expulsionis ipsorum ad inferiora: aut
sit epar impotens lenificandi maiorem et mittendi eam ad di-
spostiones hydropicas. Et hec quidem duo exponuntur
tibi si posuerimus ipsam causam singulare: aut posuerimus
ipsam de genere paucitatis urine. facta autem causa urine est ut
sit calor faciens dolorem. Et ex parte quidem est in pluribus
hominibus et dictum est quod habet difficultatem urine et aduenit
post ipsam tenasmon moritur in. vij. nisi accadat se. et pro-
uocationem plurimam faciat. Et scias quod quibus accit per
ardorem urine et remotum est exiccatio in glandula su-
per quam lubricat urina et perducit ad difficultatem ur-
ine et retentionem: quod quod ut admistret humectatio ut
non accadat illud.

Cap. vij. de signis.

Signa quidem est cuius causa est frigus perfronis est al-
bedo urine cum crassitudine aut tenuitate: et multi-
tudo necessitatis surgendi ad mingendum ante illud: et
multitudo balneariois et sensibilitas frigoris et uacuitas
a reliquis signis. **S**ignum uero est cuius causa est caliditas
est acuitas urine et inflatio que sensu percipiunt. et si causa
est constrictio a frigore significat iuuamentum pueniens ex
mollificatione. et si est a liquefactione et se aduentibus si-
gnificat ipsam iuuamentum humectationis et itez de si-
gnis eius est quod par non egreditur et multum est facilioris
exitus: propterea quod humectat madefaciendo meatum et
dilatando ipsum. **S**igna autem est que est causa apatis in ue-
sica: aut membri et uicinis aut exiture iam sciuit in illis
que preterierunt. et nos determinauimus unicuique eorum
causam stans per se. **A**mplius de dia inter difficultates
factam ab apate et facta ab alijs est quod aposa accidit pau-
latim non subito nisi sit res magna ualde et scit quod illa quod
sit ab oppilatione apud uesicam propter egritudinem in
ea aut coarctationem et cum appodiatione uesice et est infla-
tione et tensione et illa que est causa membri mittentis est

ut non sit in uesica appodatio et inflatio. Et oia spes op-
pilationis que accidunt in uesica ex ipsa aut ex coarcta-
tione sunt cum dolore. et cognoscit apia oppilans per il-
lud quod sciuit. Et cognoscit res oppilans absque apia
te per firingam et illud quod ipsa extrahit de sania aut huius
re aut per illud quod stat in facie et non dimittat ipsam in
cedere ex uerruca aut lapide aut incarnatoe. Et lapis
quidem scitur per signa eius et propterea quod firinga tangit
rem duram ualde. Et sania quidem aut humor cognoscit
iterum per urinam preteritam. Et sania ipse quadoque co-
gnoscit per signa congelationis sania in uesica et ex citrinita-
te coloris et puritate pulvis et anhelitus et frequentia abo-
rum et sudore suo et febre et rigore et nausea et est malus
a quo par sit euasio. Et huius quidem crosus cognoscit
itez et grauitate sensata si est ei summa de qua sit curan-
dum et si egreditur in urina humor crosus crudus. **I**
lius autem que est a frigore constringente aut calore soli-
du faciente cause propinque et antecedentes sit significatio-
nes et signum eius que sit ex uentositate est tensio. sine
grauitate. et quibus est cum permutatione. et quibus est retenta in
uesica. et signum est que sit ex debilitate sensus est ut non se-
riat mordicationes urine. Et signum eius que sit ex debi-
litate expulsiue est ut prebensio educat urinam cum facilita-
te. Et signum mollificationis lacerti est debilitas puoca-
tionis absque clisteribus et sentiat quod res intrinseca non est
inobediens membra et pressio educit eam. Et signum spas-
mi lacerti est ut par quod egreditur egrediat cum pressio-
ne. Et facta propter debilitatem renum significat illud quod
preterit de signis eius. Et si facta causa lapidis et apatis
ipsius. **E**t ad ultimum si grauitas et dolor sunt ex parte re-
ni tunc egritudo est illic. Et si sunt signa apatis tunc in ipsa
est apia. et si est illic grauitas uehemens ualde tunc illic
est urina retenta. et si est minor illa tunc illic est humiditas pu-
ra cum apate aut absque apate. si autem non est grauitas sed
dolor extensiuus: tunc est uentositas in renibus. Et quibus
est uenter lenis et non sunt signa oppilationis renum et
uesice et debilitas et alia eorum in uenta tunc causa est de-
bilitas attractionis renum. Et signum facte causa doloris ac-
cidentis ex ulcere aut acuitate urine est quod toleratia do-
loris educit urinam et sedat dolorem: et similiter non in-
uenitur aliquid quod ipsa fiet ulcerosa et erit cum signis ul-
ceris. Et signa facte ab exiccatione huiusmodi in mem-
bris glandosis sunt antecessio capitis eius predicta et quod
humectatio facit fluere urinam.

Cap. viij. de cura nocumenti urine.

Si causa est humor: aut sanies tunc oportet ut curet cum api-
tius et diureticis fortibus que sciuit si non ti-
met quod res sit maior quam ut cadat in ea diureticis:
deinde quod administrat faciat descendere sanie aliam ad
uesicam et augmentet dolorem et tensionem et non extra-
hat aliud. et aqua rhabbani fortis habet impressionem in hoc
capite et tantum ualeat quod ut ipsa sit pdimetur cibi. Et
si sit aqua ciceris nigri. Diuretica uero sunt sicut petroselinus
et anoniacum et myrrha et rubea et amomum et cossus et sisele-
os et acor et anisu et sem et totum illud in aqua rhabbani
decoctis: aut aqua ciceris nigri: aut in aqua albasch aut
in succo apij et feniculi proprie campestris. **E**t oxy-
mel squilliticum est iuuamentum ualde. et tyriaca et mithrida-
tum sunt uehemens iuuamenti et dia curcuma et hosiua
et diakebid regu. **I**nfantibus autem dentur illa lactan-
tibus eos: aut dentur ista in lacte matris. **C**onfectio
diuretica fortis. R. saue assari amomi ameos petro. se.
apij rubee ticture amigdale amare spice oij ana. 3. xx.

se. melonis. 3. x. corpore. cantaridarus abscessus capitis
et alia. 3. i. resoluat amoniacu cum triplicato subtili. et fiat
ex eis pilule ut auellae de quibus sunt usque ad. 3. iij. et ite me
dicam de laua et alla predicta in caplo pgelationis sa
in uesica bibitu et iniectione. Et quibus ponunt in quibus ponu
tur castoreu et euforbiu. 3. 33. et pip longu et olz balsami.
et quibus ponunt in eis opiu et semine hyulqami al. ca doloris
et in uidebis eas in aridorario. Et oes me q pferunt ad
lapide pferunt ad hoc et ad ples species sistr a calo et si
gore possit fuerit san: aut ule: et si sicut cinis scorpionu.
et lapis spongie et cinis uitri. Et de illis que pprietatez
quidam hnt fm q. di e uesica damule exiccata de q. 3. iij.
in uino odorifero bibat. et ite cancri marini adusti po
d. 3. ij. bibat et ppe a pueris et ia dixim? medicinas ali
as in curone e? ca est frigus uesice. et os ut legant ite
ru in hoc loco. **F**acta at ca pgelationis eius quod i
uiscatum est in uesica curat euz eo qd dictu e in caplo p
gelationis qd inuiscatu e in uesica. et quibus admistrant
empla ex istis medicinis cu aq rhabani. et quibus liniat euz
tyriaca et mastice et horufia et diacurcia et diakebid re
gu. Et quibus necessarie se embroce fortes accepte ex eis
q si sicut sinapis et pullegium cum simo colubino et ite
ru ex baurach et piretro et sinapi. **E**mplm expm bo
nu. 3. 2. baccap lauri et aluminis amoni meliloti fazine
ciceris ni. camemille ois ana. 3. x. dauci se. rhabani se.
apj hortulani et motai ois ana. 3. vij. fiat ex eis emplz
cu olo balsami: aut cu olo lilij pficiantur cu aq eaulis ar
meni. **C**onfectio unguenti boni. 3. 2. sapini bdellij op
poponaci acori ptes eqles de qb? fiat unguentu euz adi
pe anatis et cera citrina et oleo de lilio. Et de iniectioni
bus est iniectione facta ex galbano storace oppoponaco.
et pipe. et quibus ponitur in ea assa. Et si ca fuerit lapis cu
ret lapis ubi cuq fuerit. Et si ca fuerit uerruca aut cazo
orta: aut in carnatio tunc curatio erit cu tinis mollifica
tibus et oleis mollificatiuis scitis i caplo uesice. Et ab
stinencia ab acetosis et stipticis et fortasse pderit et fortas
se no. pderit. Et si ca fuerit aspa curet aspa et mollificet
et liaf et admistret tyriaca in balneo aq et lenientia ex q
b? fiat emplz et iniectione supposita in ano et minore et potu
aque et dimittat stiptica. et phibeatur cibis saltem duo
bus dieb. **E**t quibus lenitas est apatis ia descendit uri
na cu ppressionem et expressionem p multitudinem mollifica
tionis lenificationis et caulis et allea et cepe et porri de
coeti elixatione iuuant se in hoc caplo psumu qu fit cu
eis emplm. Et pblomia basilice est de illis q magis ne
cesse e pmittere: deinde ex sapbena qu. n. puocatur cu
ea urina. et quibus ca fuerit frig? et stipticitas curet curone
malitie pphons sic. et si fuerit calor curet cu oleis repe
atis et fize i qb? e lenificatio et mollificatio: sicut oleu ui
ri. et olz de cucur. pmistum cu oleo anetino et camemil
ono. et si fuerit illic siccitas et admistrent tunc et olea
mollificantia et cibi buectantes et regim pualescenci et
balneu et si ca fuerit palyis curet cura e. **Q**uod si
causa fuerit spasm? lacerti curet curatiode spasm? pdicti
in caplo suo et si causa fuerit complo fia curetur cum o
leis calis et pfectionibus calidis q sciunt. et de illis que p
ferunt ad illud et ad paralyfim est ut sumat simi colubi
nis siluestris pondus. 3. i. et bibat euz urina pueri et p
uocat urinas et stercus muris pondere auz. i. in aqua o
coctionis aneti. Et quibus inicit mumia aut pond? 3. i. ue
tris arachamathi cu eade melfura salis indi cu aq cala
et pferet ei potus balsami cu aq ca. et tertia. 3. i. asse in la
cte asini. et hoc et pferet ei q e ex bu. croflo. **F**acta au

em a calore curatur cum semibus frigidis et semen
lactuce bibitur cum uino permisso et aqua granati
acetosi. Si fuerit a casu aut percussione iam aspa facien
te: aut non apante: aut remouet aliquid tunc curatio e
pblomia in primis et mollificantia temperata et tunc
studere in hoc ut migat. q si minxerit san. plurimu tuc
retinebis eu cu troc. de karabe qui artificiose sunt euz
ol. nuc. et si timeatur q accidat aliquid qd inuiscet tuc
cura ipsum cu cura eius quod est inuiscatum pgelatu.
Quod si illud qd e in uiscatu fecerit oppilatione: tuc
curetur oppilatio facta ex inuiscatione. et iaz dictu est il
lo q si causa fuerit uentositas curetur cura uentosi
tatis uesice. **F**acta uero ca doloris probibentis cu
rat euz administratione stupefacientium et iniectione: o
inde cum decessione urine et post illud admistret cura
ulceris aut cura equationis urine acute cum cibis et
herbis predictis. **E**t quadoqz inuiscantur glutinatio
nez facientia separantia inter acuitatem urine et nocu
mentum e in meatu sensibili. **I**nfacta at propter de
bilitatem sensus curetur principiu si fuerit egritudo p
cedes a picipio: aut ipse lacertus et uesica. cu medicis
habentibus uirtutes albezabar que sunt tyriaca et mithri
datum et unctiones et iniectiones conuenientes ulcerib?
sicut oleum sabacinu et oleum de lilio et oleum narcisci
nu et olm de croco et olm de balsamo pprie et admistret
tur empla ex solis arbor et fructu et olez dilector spiri
tui animali sicut solia maloz et menta et ruta et admisce
ant cum eis medicine expergeficientes ualde sicut sem
albarmel et semen rute montane: deinde empletur cum
eis pectem. et si fuerit propter debilitatem expulsiue al
tera pphonez dominantem et egritudinem debilitantem
cum eo quod scis et cura. et illius quod plurimum est
ex frigore e eius curatio cum eo in quo e calefactio et
stipticitas. et proprie quod dictu e in debilitate sensus.
Et si causa fuerit longitudo retentionis tunc e cura
iteruz est cum tinis mollificantib? lenientibus factis ex
semine lini et senugreco et cartao et sula et emplis factis
ex istis: deinde utere eis que sunt uebementis puocati
onis et siringa et ole. balsami et que sunt ei comparia
sunt maximi iuuamenti hic. In facta aut causa renum
et epatis et intestinoru et dorsi os ut intendat intentio i l
loru mebroz tunc si curatio ualet in eis bene est. et si no
non ualebit. Et cu hoc necessarius est administrare mol
lificantia ex tinis et emplis et iniectionibus. **E**t necessa
ria est administratio diureticor nisi timeat q ipsa faciat
descendere maz psumu. Et scias q lac est res magis co
ueniens eis quibus no est se. Et oi hora in qua dande sunt
pilule similes auellanis de semibus et no est se. tuc co
siliu meuz est ut cu lacte in potu sumatur.

Et. ix. de rememoratione rez facientium mingere p
ferentium in plib? dispositionib?.

Querit quidam q qu finus columbinus euz
mumia inicit facit mingere. et ite illud quod
dictum est in caplo curationis oppilationis
crofle et quod dictum est in curatione eius que est ex fi
gore. Et dixerunt quida et e de illis que iam experti su
mus et pfuit fiat suppositoriu de sale tabarzet et suppo
natur in ano. puocabit. n. uzina et soluet uentre. Et di
xerunt si intromittatur in caput uirge pediculus: aut su
matur alcodri quod cadit de lecto. et foris est illud
quod nominatur sifessis et aligil et imiatur i caput uirge
puocatur urina. Et sifz si liniatur super ea allea aut ce
pe prouocat et ponat in capite ege coopura ex croco

Et qñ non ē āpa s; ē oppilatio quāzcuq; sit pferi iectio olei in quo sub sole morante positi fuerūt scorpiones albi qñ nō sunt mali ualde cū siringa argenti. Aut adiuuetur cū exufflatione facta per catatiz. et ipsius administratio inungendo et in iniectione. Et qñ non cōse runt mē non est excusatio ingenij alterius et administratio alcatait et instrumenti quo mingitur. et caue ne administres ea qñ āpa ē in uesica aut in coarctante eaz proxime. Intromissio nāq; eoz āpat et addit in dolore. Et siringaz melior est illa que ē ex leuioribus corporibus et magis susceptibilib; flexionis: et iā inueniuntur sifr quedam aialia mazina et quedā coria aialiu siluestri um qz aliquo modo preparantur: deinde sumat ex eis aliquid et pglutinetur glutine casei. et qñ sit ex plumbo et stanno et est bonum ē. et si ē uehementis lenitatis fiat forte cum pauca re proiecta super ipsuz ex massaciua et marchasita: aut cū multitudine liquefactionis et fusionis et projectionis hīci super ipsum. **C**ircinus. n. san. ē fortis in his ca. et cū hoc stringit plumbum: et tunc o; ut sit caput ē dū rotundū et fiant in ipso foramina plura numero ita ut qum retinet aliquod eoz aliquid arene aut san. aut bu. crossi sit et quō incitur de medicis: aut prouocatur de urina penetratio alia et nō egeat extracti one et itromissione frequēti. et aliqñ sit ex argēto et reliq; corporib; et qñz preparatur totū illud ad clisterizā dum aliquid illi. et qñz preparatur ad extrañ aliqd cū eo. Et super illius quod preparatur ad hoc ut cum eo clisterizatio fiat super extremitatem apertaz solutam ligatur aliquid quod ē sicut uagina paruat: aut uesica pfricata firma et funditur in medicamen deinde impellitur fm q; impellitur enema et ē possibile ut fiat sicut sit clistere electum quod diximus in capitulo colice. et si pparatur ad hoc ut per ipsum educat urina: tunc necesse est ut currat cursu attrahentium ppter causaz puerionis casus causa uacuitatis: et illud est qñ implet re aliqua deinde extrahitur illa res ab eo cū fortitudine: qñ extrahitur post ipsam urina prouocata: aut aliud: aut ingeni ose statuitur in eo aut supra ipsum aliquid exprimēs de aere qñtatem aliquā. **Q**um ergo extrahit et aeri non est introitus: o; necessario ut extrahat urina prouocata aut aliud: et illud quod implet illaz uacuitatem intrinsecam: aut est lana ordinatop; sifoz extenso medio totū cū filis ita ut qñ impellitur a duabus extremitatibus suis in spatium et pcauitatem impulsione leui: deinde extrahitur filum egrediatur lana et seqt ipsā illud quod seqt aut est ppendicularis penetrans in eo et suspensiones pphendētia si ipsā cū manica q; remoueat. **C**hap uero materiez administratio melior ē ut sedeat eger sup extrēitātē causd sue et pmat anū substatū retro et eleuet genua sua pax usq; ē inguina cū apertione inter ea pcedere balneatione eius cū tinis mollificantib; et ipsius ēplati one cū unguentis et emplis mollificantib; deñ itromit eat siringa tāta qñtate que sit in mensura longitudinis uirge. Et melius qd est illud quo educitur urina ois hominis fm vga et amplitudines et ipsius stricturnā. Et tu iā pcessisti et linisti cū ceratis et ppe qñ sit ex oleis pportionalib; intentioni. qñ ergo puenit in ipsā qñtate si cut medietas vge preparat eglis sicut stās cū declinati one ad sūmū: deñ subiliet in expulsiōe sringe i meatu uesice qñtate unius nodi aut duoz nodoz et illic pueit ad uacuitatē uesice et sedat cū ea dolor aut minorat aut sentitur q; penetratio iā peruenit ad mouendū aliqd. et ad ultimū est penetratio sensata: deinde redeat vga ad

ptē inferiōrē ad suā dispositionē pma in pparatiōe sua aut uehementius inferius. **Q**um igit feceris illud: extrahē aliquid si uis et impelle aliquid per clistere si uis impellere illud. **E**t ad ult^m o; ut studas ne excoriati onē faciat et sit secūdū tarditatē et facilitatē nō cū dolo; **C**L. x. de distillatione urine.

At sit propter causā in urina: aut proptē eaz i instrumentis urine: aut in corp^o ipsi uesice: aut ppter eaz in pncipiis. et cā qd in urina: aut est acuitas aut multitudo eius. Et sit acuitas que est cā distillationis eius: aut pp illd qd dixim⁹ in cā difficultatis urine ex hoc q; sit eius missio dolorosa pp acuitatez in ea fortes et aggregationē eius et grauitates ipsius in tolerabiles qñ sit ei dispositio int retentionē et missionē q; est distillatio: aut qñ oē puū ē p nocumētū suū cū sua attractione exqrit expulsiōes qñ expellit ipsū expulsiua q; uis fiat absq; uoluntate. et propter cibos et medicinas et labores et coitū et alia: aut proptē ppsiones mēbro rū uicinop; sicut epatis et uenaz eius. Et renel qd ppsio nez hñt purā: aut cū mā sanietatē: aut absq; sanie aut i toto cor^o est superfluitas acuta: qñ expellit eā nā. **C** Multitudo uo que est causa distillationis ē sit propter ipsi grauitatez: et q; ipsa pmit lacertū ad apertiones puā qñ uis uoluntas non nocet ad illud. **A**ut est cā ppa in lacerto sicut est mollificatio superflua cū stupore et destructiōe sensus sicut accit et anoz: aut ppter āpa: aut ppter malitiā ppsionis et debilitatē incipientē in eoz: aut procedētē ad ipsum in pncipio suo ē p; ē a frigore. et pp illud ē qñ aliq; pglat urine et distillatio multiplicat. et qñ accit ei debilitas debilitat et destructio si meatū. Et cū hoc debilitat solo sui ipsi et ppe qñ cōicat ei lacert⁹ uenris in debilitate. **F**acta āt cā uesice: aut est debilitas in ipsa ex malitiā ppsionis frigide et illud qd ē psm. et illd est sicut dixim⁹ in eo q; pglat et distillat urina et illa ppsio et h debilitas generat distillationē urine duobus modis quoz un⁹ ē ppter ea q; debilitatur ei retentiua: qñ nō ualet retinere oē pax pprehensū donec aggreget psm qñ pmitit ab ea ut currat lz nō ad sit uolūtas. Et sensus ē pplea q; debilitat ei expulsiua qñ nō expmit urina nisi pax et ex distillatione permitta difficultati. Et qñz sit h debilitas in se ipsa. et qñz sit proptē cōitātē mēbroz que sit ē cā āpatū et aldubellet et apertiones in renibus et que sit h eos qd cōicat uesica et ledit p id qd currit ad eā. et qñz est ul⁹ in uesica et scabies qñ nō ualet retinere urinā proptē dolorē. et qñz sit distillatio pp oppilationē meat⁹ uesice ex āpate i ipso: aut in matrice et intestino duro aut lapide aut oppilatiōe alia. Et qñ nō ē oppilatō pplea pple ē nature ut ingeniet et extrahat urinā paulatim. Et qñz sit cā doloris uesice pp ulcera i ea fm q; diximus in cā difficultatis urine. **D**e distillatione igit urine ē cū qua est difficultas et de ea ē cū qñ nō ē difficultas et de difficultate urine est cū qñ ē ardor et dolor et de ea est cū qñ nō ē illud. Et v; q; fiat psm distillationis urine et pp cās inuolūtarij exil⁹ et pp cās difficultatis et pp cās ardoris.

CL. xi. de signis.

Postematū qd et oppilationis et cāp mālū et dolor et alioz pluriuz corp^o et diuisionū iā sciuit signa et sciuit signū pplexiōis calid⁹ ex colorū urine et in latitōe loci et antecessiōe cāp. Et signū pplexiōis fze ex calore urine et inuentiōe frigoris et antecessiōe cāp. Et signa cōia itez nō sit et nō o; ut ploges fmonē in eis. **C**L. xj. de curatione.

Item sciuit iterū curationē oīs ea. in se singla
re purā. **U**erū hēgritudo p̄s accit eā fri
goris et causa paralytis. Et pluzimū curation
nis e' e' curatione calefaciens p̄stringens. Et oīs q̄ deficit
in tolerantia urina iuuat a medicinis desiderū cocundi
facientibus et de medicis ebibitis facientibus ad illud
sunt tyriaca et mibridatum et biera. Galieni et ana
cardinum et trisera maior et electuarium de ture et
triseza minor p̄fortata cū anacardino: aut sagzenea p̄mi
stis cū ea aliq̄b' s̄pticitatē faciētib' sicut sē grana myr
ti et cuppule glandiū et que sūt illis similia. Et iterū na
sturtiū iuuatū ē et administratio alleozrū ē iuuatia. pro
uocat. n. uzinā abscissā et reducit eā ad illud qd̄ necessa
riū est et de expertis s̄ pilule albalce cū pizetro. Et de
eis que experti sum' ē ut sumat myrob. kebulorū torre
factorū pars. i. et ben albi pars. s. et calamētū sicci et gra
nozū myrti et sandarace et myrrbe et olibani et ciperi et
mac. oīz ana tertia partis. i. et garosiloriū pars. s. enu
le aduste et granorū almabaleb partes. ij. et p̄ficiant cūz
melle emblicorū et referuet et bibat. **C**ōfectio fortis
myrob. ni. et kebulorū et galie oīz ana pōdus. s. v. myr
rbe et castorei amborū ana. s. i. et s. karabe et cipi aboz
ana pond' s. ij. et s. origani et granorū almabaleb aborū
ana. s. x. p̄ficiat totū cū melle et sūat ex eo s̄m assiduatio
nem pōd' auz. i. **E**t itez cymini centauree et origāi
oīz an pōd' s. ij. cū aq̄ ca. Et iterū grāoz myrtū et glā
diū et cortic. turis et cymini carmeni oīz ana pars. i. et
dosis est. s. ij. cū uino antiq'. Et iterū myrob. kebul.
bellir. et eblicoz torrefactorū oīz an. s. v. cortic. turis. s.
v. granorū myrti. s. x. iuuat quotiē exiccat aq̄ i qua ex
tinctū est ferrū ignitū. puluolent. deī p̄ficiatur cum rob
myrti. **C**ōfectio alia. s. granorū myrti p̄tē. i. laudāi
q̄rtā p̄tis. i. fruct' citri p̄tes. ij. p̄ficiant cū eo et sit dosia
e' auz. vj. Aut foliorū myrti et foliorū alcāne et dactilo
rū et turis et balaustie et glādiū oīz equalē bibat q̄rum
necesse est cū uino. Et iterū p̄fectio iuuatia et cōueniens
mictui in lecto. s. uniuscuiusq̄ myrob. kebul. et belli
rico. et eblicoz an. s. x. glādiū isusap̄ faceto die et nocte
tōrefactorū solū et sandarace et cipi turis masculi enule sic
ce flora. sicce et cōralli oīz ana. s. v. myrrbe. s. ij. p̄ficiā
tur cū melle. **E**t iterū medicamen forte. s. castorei
et myrrbe et albalce et cuppularū glādiū et piretri oīz an
ptes equales p̄ficiat cū aq̄ myrti būide et sit dosia. s. i.
ad māsionē aut bibat turis et olei de alcāna aboz an. s.
i. Et de curatiōib' leuib' ē ut bibat de semie portula
ce pondus auz. i. Et farina glandium iuuatia est et p̄pe
q̄n infūdāt glandes in aceto s̄q̄lilitico die et nocte: deīd
frigūt s̄z testā et bibi ex ea. Et ulm' qd̄ sūit ē pōd' x. et
itep cipi et turis p̄tes eq̄les qd̄ bibat i ieiūio oī mae auz.
i. et itez nigelle et se. zute p̄tes equales et sit dosis usq̄ ad
3. ij. et enula est p̄petens medicia. Et olz de kerua iteruz
bibitū et inunctū: et p̄fert ei mellis assūptio s̄m assiduati
onē. et ad senes qd̄ ē medicam iuuatiū qd̄. s. castoreum
et opiū et semē hysqami albi et semē rute bibat ex eo auz.
i. cū. 3. uini. **E**t q̄n supponit mūia dissoluta i sabaco
in ano et distillat in v̄gāificat tolerare urinā. et s̄līr cōesti
o sicuz cū oleo.

CL. xij. de inuolutario exitu urine.

Et ut egrediat absq̄ uolūtate. Et plm' e' sit p̄
p̄ s̄suiatēz frigoris et mollificationē lacerti
et debilitatē accidentē ei et uescit sicut accit in
renib' ex fortitudine v̄turū attractiue. Et q̄n sit p̄pter
caliditatē plmā attzabentē ad uescā refudatiōez a cor

Et de causis e' est remotio spōdiliū. Q̄i accit nocuū
tuz in lacerto et nō pōt p̄strigē eā. Et q̄n ē inuolutaria
egressio urine nō p̄p̄ cām in uescā et lacerto et urina
inmo p̄p̄ stercoreis coarctationez p̄p̄mentez oī bora
et exp̄mit q̄ egredis urina sicut aduenit pregnātib' et il
lis in quoz uentibz ē sex plima et hūtib' apara magna
in mēbris s̄ uescāz. nō ergo indiges p̄ illd̄ qd̄ dictū ē
ut cognoscas signa et scire ea facile sit ex eis que prete
rierunt.

CL. xij. de cura.

Item qui est ex caliditate et e' raso p̄ferunt medi
cine infrigidantes s̄ptice. Et de illis est pul
uis qui sicus in ore manu sumitur b'p'. s. co
riadii sicci ros. rubeaz amboz ana. s. v. spodij. s. x. se. la
cruce et seminis portulace aborū ana. s. xv. boli ar. s. v.
cāfore. s. s. gūmi pondus. s. ij. p̄ficiant cū aqua granati
acetosi et iterū karabe et boli ar. et myrob. ni. et medule
glandiū et lentū excorticatarū oīz ana pond' s. ij. cori
andri torrefacti in aceto positi. s. i. et sit dosis ipsius sicci
s. ij. et curat cura diabetis. et abscinditur sūis p̄ illd̄ qd̄
tenet in ore ex maxal et sumac et nucleo tamaridi et gra
nis granati. **C**ōfio at curationes p̄dicte in caplo di
stillationis. et iterū ciperi et acori enule sicce medle glā
diuz oīz ana. s. ij. myrrbe. s. ij. et est puluis q̄ sumit sic
cus et diacyminiū ē ualde iuuatiū p̄pe q̄n ei' species
ualde terit. et diacyminiū iterū p̄fert ad illud epibiatū
et ad ultimū ē iuuatiū ei quod ē in mēbris urine ex fri
gore uehementi. Et ex eis que p̄ferūt est sūere in potu.
s. ij. tuzil retinēt. n. inuolutaria urine emissionē: aut pō
dus. s. ij. mabaleb et olea cala disruptis in eis muscho et
assa et castoreo et euforbio et similib'. **C**ōfectio cliste
ris boni. s. albalce. lb. i. ciperi pondus. s. xx. mabaleb
pondus. s. x. decoquat in. ij. lb. aq̄ cū facilitate postq̄
infusa sunt die et nocte. Quz ex aqua remāsit q̄ritas.
lb. i. coletur et sūdat s̄z eā q̄tū est ipsi' medietas olei s̄lāi
ni et decoquatur et administratur oīm in clisteri: aut su
sumatur aque p̄s. i. et olei de ben et auellanarū et s̄stico
rū et albalce et alcadra et almabaleb partes equales que
admōz existimatio facit illud necessariū et disruptat i eis
uirtus muschi et clisterizetur cū eis: et oleū de ben ē for
te ualde.

CL. xv. de mictu in lecto.

Causa eius est mollificatio lacerti. et q̄n adiu
uat eā acuitas urine. et puezos qd̄ adiuuat ad
illud p̄funditas in sōno. Qu ergo mouetur
expellūt eā nā et occulta uolūtās similis uoluntate aīe
an ipsos euigilationem. Quz ergo fortes fiunt et cōfor
tātur alleniantur sōno et p̄fortatur lacert' mollificatus
et non mingunt.

CL. xvi. de cura.

Cura eorū ē cura eius q̄ bz mollificationē ue
scit et distillationez urine et inuolutariā ipsius
emissionē: et p̄p̄e medicamē de myrob. cū e
nula et florace. Et de unguentis oleū de bē est ulimū.
Et cū hoc oz ut dormiāt et allenietur cib' et allenietur
eorū sōn'. et nō bibāt aquā plurimā et p̄moueāt se ipsos
ad mingē. et fortasse ē aliq̄s eorū qui imaginatur qua
siuocet cū v' expulsiuaz sensibilis ad mingē dū ipse
dormit: q̄n pueniēs est loc' ad hoc ut in eo mingatur et
p̄suecit illud. **C**ōd si loc' ille fuerit inuētus curetur
cursu latrine et cursu cloace et tecture regentis: deīd e' a
boret adeo donec alteret ipsū et fabricat in ipso oratori
um et habitationes alias et figitur illud in imaginatō
ne sua. Quz desiderat peruenire ad illum locuz: deīd
rememoratur in imaginatione sua quod est alteratus
ab eo quod fuit in ipso tunc abstergit uirtus uolūtaria

eius illud spatium oculum non famosum. Et accide
ci in somnis ut Rex statione aliqua est inobedientia bru
tis expulsus: quare non moratur qui exicet. Et de il
lis quidem que experta sunt ad illos est id quod. *g*li
dum nris myrrbe omnium partes equales que omnia
decoquantur cum uino quantitas. *z*.ij. usq; q; redeat
z.i. et coletur et potetur cum pōdere. *z*.i. olei myrrini.
Et existimauerunt quidam q; quando exiccantur re
nes leporis et sumitur de eis pars. i. et se. aneti pars. i.
et pīcti et seminis apj amborum ana pars. s. et est dosi
eorum pondus. *z*.ij. et. s. in. *z*.i. aque frigide est ualde tu
uatiuum ad illud. et confert ei cerebrum leporis nutritū
cum uino. et conferunt ei troc. facti ex massa in qua po
sita est uirtus fimi columbini cum aqua frigida. sūt. m.
ultimi aut ex uino in ieiunio qum est in frigidatum. Et
quandoq; conferunt ei clisteria cum medicinis resoluen
tibus urinam et infectio earum in uesica.

C.xvij. de diabete.

Et ut egrediatur aqua sicut bibitur in tempo
re breui. Et proportio quidem huius egritu
dinis ad ebibita et ad membra sua est propor
tio lubricitatis stomachi et intestinorum ad comesta. et
sūt ei in greco alia nomina q; diabetes. dicitur quando
q; displacos et cadumis. et nominatur arabice circuitus
et rota molendini et lubricitas renum. et dixerunt quidā
hoc accidens accidit subito quoniam est res naturali o
non cum uoluntate facta et lubricitas intestinorum pau
larum: quoniam illic est sensus et uoluntas. et iste fmo nō
est conueniens. et habens quidem egritudinem meatuū
transitus sitit quare bibit et non satiat inmo mingit si
cut bibit non ualens retinere penitus. **E**t causa qui
dem diabetes est dispositio renum: aut propter debilita
tem accidentem et dilatantes et apertionem orificiorum
meatus quare non adunatur tanta hora qua figatur a
quositas in renibus. et quandoq; sit illud ex frigore do
minante corpori aut renibus. et quandoq; facit illud po
tus aque frigide aut obfessio uehementis frigoris in to
tum penetrantis: aut propter uehementiam attractiue
propter uirtutem calidam innaturalem cū materia aut
absq; materia et est illud quod ē plurimum quare renes
attrahūt ab epate ultra q; illud quod tolerat: quare ex
pellunt illud deinde attrahūt ab epate et epaz ab eis que
sunt ante ipsum. non ergo cessat illic attractio continua
aquositas et expulsio et tu scis q; quando expellitur il
lud quod currit quandoq; perducit ad liquefactiones
et ad ethicam propter multitudinem attractionis hūi
ditatis ex corpore et quia prohibetur ab eo quod opoz
tet ipsum recipere de superfluitate humiditatis per po
tum aque. et tu quidem scis et cognoscis signa eoz que
dicta sunt et lecta usq; ad hāc horā.

C.xvij. de cura.

Ab-tes quidē qum accidit plurimum accie
et caliditate ignea qua propter plm curatiōis
eius est in frigidatio et humectatio cum fructi
bus et oleribus et robur frigidis de illis que non prouo
cant sicut sunt lactuca et papauer et quiescere in aere frī
gido humido et sedere i tina aque frigide tādū dōec for
tasse congeletur et sedetur sitis eius et in frigidetur re
nes et fortes fiant lacerti eorum et confert in ea odorā
canfo. et neu. et similia de redolentibus frigidis. **E**t
de illis que ualent ad hoc est dormire. et occupatio a fi
ni est regimen antecedens. quare oz ut occupetur saltes
sumendo in potu superfluitates aque. Et melius illo ē

ut sumat in potu aq; frigidam ualde deinde euomat eaz
et iteretur illud in eo. et oz ut conuertatur aquositas a re
nibus cum uomitu et sudore forū. **E**t stupefactio p
ris albatim est ex eis que conferunt per dormitationē
uirtutis ab inobedientia aque et defectu eius ab attracti
one iterum et de illis que oz ipsi deuitare ē labor dorsi
et assumptio diureticor. et lenificatio quidem nature cō
fert eis et si non cum alijs saltem cum clisteribus repe
ratis. **E**t plures nāq; eoz existunt sicce nature et qñz
indigent phsomia in principijs egritudinis. Et de ebi
bitis iuuatiuis est lac de quo extrahitur butyrum ace
tosum in frigidatum. et de ipso melius est illud quod est
magis spissum et proprie quod ē ex lacte ouino et aqua
cucurbitae affate et succus citro. cum psil. et aqua grana
ti acetosi et aqua mori et aqua prunorum et similia boz.
Et sint potus huius generis et eorum fractio cū aqua
quātum pole est: et rob mente confert eis ualde et aqua
ros. inmo succi ros. *z*.i. pferet eis sedans sitim eorum. et
dof. sit quantitas cotile unius lactis. Et iterum aqua
distillata ex lacte uaccio subtracto butyro: aut lacte oui
no acetoso extracto butyro. Et de illis que nos exper
ti sumus ad eos est ut sumatur alsoca et farina orde. et
quotiens pturbatur hoc est magis frigidum quare bi
batur in frigidatum. Et d medicinis expertis sunt troc.
de balaustis secunduz hunc mōz. *z*.acarie pondus. *z*.ij.
rosa. *z*.ij. boli ar. *z*.ij. gummi. *z*.i. dragaganti. *z*.s. biba
tur cum mucilage psilij et aqua frigida et cū aqua cu
cur. Et iterū troc. de spodio cū aqua cucur. aut citro:
aut cū aqua grana. Et iterū sūatur spodij et terre sigilla
te et cancro. fluuialiū adustorum ablutorum oium ana
pars. i. et lacte tertia partis. i. et se. papane. et se. lactuce
aborū ana pars. i. et s. aggregentur cū mucilage psilij
et informantur inde troc. et dosi eius sit sicut ribel. Et
de emplis illa que fiunt ex medicinis in quibus ē ifrigi
datio et constrictio. **E**t descriptio empl. recipe atzipli
ces et capreolos uitis si inueniantur et malorū et cydōi
orū et zarur aliqd aggreget ad illa. Et sistr sula et ribel
et acressa et ēga pa. et cortic. granatez pmisceantur oia
permissione empl. et admistretur. Et de epibimantib; il
lud quod recipit aca. *z*.ij. curis. *z*.ij. succi barbe birci
ne et laudai et ramik. oius añ. *z*.ij. galla. *z*.i. terantur et p
ficiantur cū aqua myrti humide et liniatur cum eo. **E**t
Et de clisteribus fortibus in hac egritudine est clistere
bonū factū cū lacte de quo extractū est butyrū et cū suc
cis frigidis stipicis predictis in emplis. **E**t qñz sit
enema cū clisterib; lenibus sicut que fiunt ex fenug. et
oleo de cucurbita et oleo amigdalino. Lbi at corū sunt
illi q; non sunt uelocis yfionis ppf suā subtilitatem aut
cholera aut ppter suā subtilitatem et paucitatem ita q; si
ant uapor et resoluatur et exiccent egestionez. **E**t ei?
qdem exiccatio qñz sit per puerfionem aquositas ab i
testinis ad renes inmo si est subtilis resoluatur aquositas
eius ita q; non aggregatur ex eo plurimū urine et est af
sociatus lenitati nature: q; est bonus nā melior res dis
positionis ciborū quos sūere precipiuntur est ut sint ta
les quatenus comitetur eos lenitas nature et pfractio
sitis. et de illis que ipsi pferunt sūt forbitiones de can
darasio et aqua kisch ordi et almusufat et allelemech. et
qñz ponitur cum eis quod permuet pfrictionem quas
ipsi faciunt nature et alestidabegi pīma et pinguedinel
carniū aialū et gallina pinguis. Et de pedib; pedes
uaccini et pisces recentes cum aceto pparati securitas
pdest de eoz sit: et lac ouinū decoctū cū aqua dōec aq

psistatur et aliquando de lacte oia illa pferunt eis. et o3 ut a fructibus custodiantur in qb3 sit ifatio et stipticitas cuz prouocatione sicut sunt cydonia. Factu at a frigiditate q cu hoc no euatur a siti et a cuius plentia non accidit nobis. Retulit quidam sapientum antiquorum et dixerunt oportet ut sit subtilitas ad sedandam sitim eius. Deinde soluaturs cum clisteribus leuibus aliquotiens postea soluaturs cum pilulis de aloexi. numero quaru unaqueq3 sit sicut ciceri: deinde dimitte euz tribus dieb3 et iteretur regimen: deinde fac eum uomere super cibuz cum rhabbano et que sunt eis similia: deinde calefiat corpus eius cum uentosis et ponatur su per ipsuz eua porationes et suffumigationes et proprie extremitates eius. Et qnz necesse est tibi ut utaris super ipsum medicinis rubificantibus: deinde quiescat aliquib3 diebus deinde exercitetur cu equitatioe equali et temperata fricatione et proprie in extremitatibus eius et in fine eius precipiatur. uti balneo ea. et bibat uinu odoriferum.

C. lxx. de multitudine urine.

Ultitudo urine est secundu modos de quibus est ille qui sit secundu semitam diabetis et non istius cu quo est sitis tñ: imo illius cu quo est sitis que no satiatur et egreditur aqua sicut bibitur: et de illis est cu quo est sitis et no sit ei dispositiones diabetis et ei3 uirtus. Et de illis est cu quo non est sitis de qua sit curandū et si est ardor et acuitas eius tunc causa in ipso est acuitas urine aut ulcera sicut sciuit: si no fuerit illic cause inuoluntarie emissionis urine frigide. **C.** Frigus. n. puocat multotiens propterea q constringit et propterea q calefacit uentrem. Et illius quidem urina minoratur cuius egestio multiplicatur et subtiliatur. et illius cuius siccatur egestio multiplicatur uria. et iam cognouisti ea que pñuatur in hoc cum illis que pterierit et iam qdem preterit curatio omnium illorum et dicam hic iterum curationes eius que est ex frigore. **C.** Dico ergo q oia medicine que sunt ad coitum calefacientes iuuatiue sūt ei qui bz multitudinem urine ex frigore: et sorbere oua sorbilia in ieiunio iuuatiua est et sūe re genera lactis cocta. Et eis que ipsis conferunt iteruz est decoctio granor myrti et piroz siccor et dactilorum omni die cu. 3. ij. in ieiunio. **C.** Et myrrba est de medicinis bonis et sūr almahaleb et sūr ciperi et tus et sūr galanga et sūr scorix ferri et coriandruz. **C.** Descriptio medicaminis. 3. casto. et myrrbe et balce et cupularu glandium et piretri omnium ana partes equales fiant ex eis pilule cum aqua myrti humide de quo sumatur ad mē surā. 3. i. Clistere ad illū bonuz et pfortat renes. 3. succū albalce decoctum donec fiat fortis et uitellum oui et adipem zenis caprini tollat et resoluatur oia ista equalr et aggregentur et sūatur de lacte receniter mulcto et butyri et adipis gibbi cameli et olei alcabet alcadra pates equalles quoz summa sit similis ei que sumpsi in primis et pquassentur ad inuicem et fiat cu eis clistere.

C. lxx. de mictu san. et saniei et urina simili loture carnis et capilloz et de urinis extraneis que sūt smiles illis.

Sanguis quidem purus qui mingitur: aut est san. procedens ex membris que sunt supra renes et uescam sicut est epar: aut corpore toto pp repletionem multam superfluum quare separatur p uinitas uenaru secundu species tres notas aut dimissio nen psuetudinis: aut abscissiones membri et reliqua que sciuit: aut secundu modū cūis et mundificationez superfluitatum: aut obniationem percussuā et saltum et casuz

et percussione exprimentē san. et similiter omne quod currit cursu eorū et hoc secundū minus. **C.** Et aut est in partibus membrorum urine ppter incisione uene: aut apertionem eius aut ipsius scissionem per percussiones aut casum aut uentositatem aut frigus scindens cum de rectione: aut propter corrosione et qnz est generatio illius a tetā et spalino fortibus. Et qnz est species urie sā guinee propterea q liquefcit carnositas rediens i san. aut propter uehementiā tenuitatis san. i corpore. **C.** Hoc enim quum accidit cuz fortitudine renes attrahunt san. plurimum et sunt primo due intentiones in facilitate cuz sus san. qm currit cursu superfluitatis et quoniā non ē ei essentia quare currit. Et 2 est intentio una et quum renes attrahunt cuz fortitudine expellūt illud ad uescā. **C.** Mictus uero san. similis loture carnis fit aut propter debilitatem digestionis et discretionem i renibus aut ppter debilitatem earum in epate. **C.** Mictus uero san. permisti cum humoribus crosis fit plurimum propter debilitatem renum. Et similiter mictus rei filis capillis nā fortasse ē cā eius debilitas digestionis renū et fortasse ē cā eius debilitas digestionis uenarū. et qnz ē lōga ualde. q. duab3 palmis. et qnz ē ad albedinē decliuis. et qnz q3 ad rubedinem et no prolōgat nisi cā sue generationis in inuolutionibus uenarum renum aut aliorum. Et ex cibis crosis et generibus lactis et granis sicut fabis et similibus et non est in eius mictu de timore secundū q tere tur cor per exituz eius et facit timere. **C.** Mictus autē puris et mictus san. permisti puris qnz fit propter eruptiones aldubellet in membris superioribus pulmonis et pectoris et epatis quēadmōz sciuit totū in loco suo: aut propter apa eruptum in membris urine: aut propter ulcera in eis habentia pruritur. aut non habentia pruritur. **C.** Urine uero crosse minguntur aut causa mundificationis: et crisis et expulsiōis quā sequitur al leuiatio. Et qnz sunt propter multitudinem hu. crosso rū propter debilitatem digestionis. **C.** Urine uero pingues facili exitus significant liquefactionem adipis. et o3 ut redeamus in cā distinctionis ad sermonē nostruz in urina. Inquit. Hip. quum mingitur san. sine dolore et ē paucus in horis quibudā non ē malū in eo. **C.** Quz at perseverat tunc fortasse accidet se. et mictus puris.

C. lxxi. de signis.

Mictus san. puri qui est propter repletionem et cās pparet ei significant cause sue et signa cā rū eius de illis que sciuit. Et ille q est pter apertione uenarū fit sine dolore et ē mundus sincerus. **C.** Urū san. apertionis fit paulatim et san. eruptionis et fixio nis fit plurimum et in uescia qdē apertio et eruptio cum qua currat san. plurimus et fit in renibus. **C.** Vesice. n. ad uenit aquositas colata: san. uero nutrimentū recipit ex uenis paruis in qbus uenit ad cā nutrimentū tantū qz no est in ea san. exuberās. Et ad renes qdē uenit san. plurim3 cu aquositate. **C.** Colat ergo apud eos aquositas et adueniunt ei uene magne ex qbus membra alia nutrimentū sumunt quare est san. illorū plus q ille quo indigent: quare est plurimus. Et uene eoz sunt no minute et n3 sunt boni situs equalis. **C.** Uene uero uescice sunt con fluatē n ex pōite scissioi et eruptioi cū situ suo. Et sā. qd ulcerū est cuz dolore quodam et si est corrosio ē paulatim ad nigredinē decliuis et qnz ē cū eo fetor et fit plurimū eius post egritudines et multoties sunt cuz eo cortices et sanies et pus et resoluit illud exitus san. puris et sicut sciuit ex signis ulcerum et signis eius qd egredit

ex eis. Significane uero liquefactionis liquefactio. et quod illud quod mingitur de san. e. tenue sicut adustum ac si ipsum sit abrasio libri. **E**tilum autem qui est propter tenuitatem san. corporis significat illud quod egreditur ex phlogia exilis ualde tenue: et non associatur aliud signum. **L**ocus autem saniei et doloris cognoscitur et per dolores si fuerit dolor et cognoscitur per signa egritudinis in quibusque membris existat sicut per signa apatis aut alidubellati: aut ulceris: aut repletionis et cognoscitur ex uia pmissionis nam quanto magis est alior tanto est uehementioris pmissionis et quanto plus est inferior tanto est uehementioris separationis illo. Et illud quidem quod fit propter causas uicinas uirge antecedit uirga et elongat a uirga postponitur ab urina aut permiscetur ei uehementer. Similis autem loture carnis est significatiuus debilitatis renium aut epatis. Illa quidem que est ex renibus est uehementioris albedinis et ad crositudines declinat et epatica est magis trahens ad rubedinem et subtilior et similior sanguini et significat apam illius et saniei urina. Signa apatis nota secundum membrum unumquodque et comitatus febris. et ille qui est purulentus egrediens ab apate est plim subito et non perducit ad excoiationes et ulcerationem et nocuentur: et ille qui est ex ulceribus est paucus et separatur et quando corrumpit in cessu suum cum sanie et pus et cum illa que de istis expulsionibus est critica est aluuiatio et fortitudo et est subito. **E**t illa que fit causa repletionis: aut causa dimissionis exercituum: aut abiectionis membri quibus huiusmodi periodos.

C.xxij. de curatione.

EActi quidem a repletionem et que cum ea dicuntur iam sciunt curationes in principijs uniuersalibus et que sunt postea. **D**e facto uero ab ulceribus iam sciunt quod curatio eius est curatio ulcerum et corrosio. Et iam ostendi tibi omnia illa in loco suo. **E**t cura debilitatis digestionis in renibus et epate et liquefactionis et tenuitatis humorum totum est ex illis que sciunt. et scias quod critici et eius qui est secundum semitam expulsionis non est retentio necessaria. Quum ergo indiges phlogia tunc magis confert saphe ne quod basilice et subtilia cibum post phlogiam et non ap proximes stipticis sicut est cibus factus cum sumach nisi postquam urina significat mundificationem. **S**tiptica .n. congelant quod. inuiscatum est et stringunt: quare quandoque reuertitur aquositas ad posteriora et in ea est timor et similiter acetosa. **D**ictus autem capillorum indiget ut in ipso administretur subtiliatiua icisua ex diureticis et medicinis ad lapidem et ut sit cibus humectans humectatione abundanti. Et curatio quam nunc me dicere est curatio mictus san. qui est causa separationis continuitatis in uenis. et curatio est quidem communis inter illum qui est causa uescice et renium sunt infrigidatio et constrictio cum medicinis quarum plures diximus in capitulo fluxus san. menstrui cum stupefacientibus ut faciant penetrare medicinas et ut tu antecedas cum attractione san. ad posteriora cum uentosis. et phlogia subri li pauca ex basilica et acceptione ciborum igrossantium san. et infrigidantium ipsum et quiete et tranquillitate et stringitione membrorum extremorum: et ut dimittat coitum omnino. et ut administras tinas in quibus decocta sit stiptica et ex lentibus excoctatis et ex corticibus granatorum et cydonijs et piris et gallis et uirga pastoris et similibus. **E**t de medicinis fortibus in retentione eius sunt albafee et seratura ligni alnabac et radix centauree ma

ioris et grana pconie. **E**t de epithimantibus radices rhabarbani et silique nabarie et silique spine et sumac et radix pruni siluestris et cortice granatorum de quibus fiat epithima cum aqua ribes aut acreste et succi ros. et semper miua sola est epithima bonum et proprie radix eius cum dragaganto et aliquo succorum stipticorum et ex linimentis in dorso et pectine sunt myrrba et attrimentum et galle et charte combuste et acatia. **E**t de illis que bibuntur est troc. qui recipit balaustiarum et sanguinis draconis amborum ana. 3. i. Et de fortibus et que necessaria sunt in mictu san. ex uescica facto est troc. huiusmodi recipe a luminis iameni et balaustiarum et sanguinis draconis omnium ana. 3. i. dragaganti. 3. ij. et gummi. 3. s. detur in potu in uino pontico dulci: et succo portulace et quod est sub illo et magis in columbe est illud quod recipit dragaganti et seminis papaueris et terze sigillate et succi barbe hircine et gummi prunorum nigri et karabe omnium partes equales et dosis eius sit a duabus. 3. usque ad. ij. Et iterum radices semperuiue et karabe amborum ana. 3. i. folij pars. 5. aluminis iameni sextam partem unius boli ar. pars. i. et media et dosis eius est usque ad aureum medium in quibusdam succis stipticis. et quandoque ponitur in eis stupefacientia sicut est hec descriptio. recipe croci et granorum albarmel et granorum malue siluestris et opij omnium ana. 3. ij. amigdalas mundatas. ij. et 5. numero de quo sumatur ad nucis magnitudinem. et ueruz corticis mandragore assati et anisi assati et granorum pini assatorum omnium ana. 3. ij. papaueris nigri. 3. xij. conficiantur cum uino de quo sumatur pondus. 3. ij. et iterum suffus cornu ceruini adusti et dragaganti sumantur partes equales: et fiat suffus cum rob myrri. Et iterum medicamentum quod antiqui laudauerunt est seminis almuagath mundati grana triginta grana pini. xij. numero amigdale amare excoctate. 5. numero seminis malue. 3. ij. sit dosis eius. 3. i. in ieiunio. Illud uero quod uescice proprium est: est ut ponantur medicine que ebuntur fortiores et diuretica in ea fortiora iterum. Et de illis quibus iuuamentum sit iterum est ut empletur cum spongia infusa in aceto que ponatur in omnibus lateribus eius et in duobus emunctorijs et alijs. Et ut administretur medicine in ea iniectione cum succis sicut est succus arnoglossae et succus albatari et succus portulace. **E**t de medicinis troc. aneti predictus. et troc. de stupefacientibus predictis et cornu ceruini adustum et karabe et semen canabis et gummi et galle et succus barbe hircine et balaustie et aliquantulum aneti et plumbum adustum ablutum et uirtus de stupefacientibus opiatas et que cumbyliquiamo sunt confecta. Et de regimine retentionis cursus san. uescice est positio uentorum super illa et anchas et pectinem. Illud enim retinet san. **D**einde adhibeatur regimen eius quod inuiscatur semper quod dictum est. Et de cibis est panis tritus in lacte et ex quod butyrum est extractum et cibus peditus cum granatis et cibis facit cum sumach. Et si uir fuerit debilis confortetur cum iure stipticorum confortato cum carne contrita et cibetur cum alestidabegi et ex cubegi et perdicibus masculis et turturibus cum aceto conditis et cum aqua acreste et granorum granatorum et lacte decocto et similibus illis. Et si non fuerit excusatio a uino propter caliditatem uirtutis aut uehementiam desiderij tunc detur ponticum grossum nigrum. **E**t quod sanatur ille qui mingit san. aut saniem tunc bibat illud quod est permistum aut abstergat et puocet et non retineatur uirga oino et redeat egritudo.

Fen. xx. de dispositionibus generationis masculorum
que est duorum tractatum.

Tractatus primus de vasis et appetitu coeundi.

Li. de anatomia testiculorum et vasorum spermatis.

Sublimis deus creauit duos testiculos si-
cut sciuit qui se membra principalia in quibus
generatur sperma ex humore delata ad eos in pe-
nis que est quod superfluitas cibi quod in corpore
toto. Et est san. magis digestus et magis subtilis. Homo
uero ei in eis per spiritum et in meatibus qui veniunt ad duo o-
ua de venis pulsantibus et quod est plura ramificatio ex
vena pulsantibus et vena quod est due radices ramificatio-
ne plurimorum actuum et inuolutionum quod radium ramificatio-
ne donec incipit in vna illarum duarum facies sit filio in
ciliis tunc quas facies in pluribus vasis per multitudinem ori-
ficiorum quod apparent. Deinde effundit ab eis in vasis sperma-
tis quod dicimus ad virga et percutit in promissione cum muliere quod
est coitus naturalis ad matricem cui obuiat matricis orificium
cum aptitudine et attractione vltima cum pueniunt duo pes filii. Et
testiculi quid duo creati sunt et est suba ouis ex membro glan-
doso albe carnis quod est res magis filis carni mamille et
assimilat san. qui effundit in ipso cum colore suo quod albi-
cat et per se ipsum quod promouet in ipso de aereitate et per
spiritum et meatum quid in quo veniunt vene ad testiculos et
ex siphac maiore quod est si femur. Sed paniculi qui te-
gunt arterias et uenas venientes ad testiculos origo est ex
siphac maiore sicut sciuit in loco suo. et sicut peruenit et
cum paniculo nucbe et descendit super illud quod descendit et
uenis et suspensorijs in partibus inguinum ad duos testicu-
los quod generatur ex eo meatum inter penetrans et paniculi te-
gentis illud quod penetrat in barbaki inguinis generatur et
ex eo. et tu id sciuit in anatomia venarum quod ad oues fini-
strum venit vena alia ab illa quod uenit ad dextrum cum nutrime-
to. Et quod illa quod uenit ad dextrum effundit ad ipsum san. ma-
gis digestum et magis mundificatum ab aquositate. Et ouis
quid dextrum in pluribus hominibus est fortius quam sinistrum nisi in
illo qui est in iudicio lassitudinis. Vasa autem spermatis incipi-
unt sicut barbaki exite in unoquoque ouo barbaki uno
qui ipse sit separatus ab eo non ex ipso generatur sed sit ptingens
adherens et dilatat unumquodque eorum et per se ouis dilatio-
ne quod habet quod sit sensata. Deinde incipit perstringi quod sit
mificent per se in membris uice altera apud statum suum et in
ita vasa ascendunt in primis deinde declinant ad collum ve-
lice sub meatu vrine. Virga vero est membrum instale generatur
ex membris singularibus ligamentis et nervosis. et uetor
et carnosus. Et principium originis est corpus ortus ex
parte pectinis et ligamentale plime pccauitatis late quod
sit generatur in pluribus dispositionibus coopitum et id quod ipse replet
uentositate sit erectio. Et currunt sub hoc corpe arterie
plures dilatate supra hoc quod puenit quod sit membris.
Et adueniunt ei nervi ex spodiilibus caude sed non plura
sunt submersi in suba. Et ipsi non sunt nisi nervi quorum
suba est ligamentalis puati sensu. Et nervi ex quibus eriguntur
apud Bal. alij sunt a nervis mollificationis ex quod mollifi-
cat. Et tu quid id sciuit lacertos propositos virge in la-
ceris. Et in virga sit meatus tres. scilicet meatus vrine et me-
tus spermatis et meatus aluadi. Et scias quod virge adue-
nit virtus erectiois et uentositas a corde et aduenit ei
sensus ex cerebro et nucba et aduenit ei san. equalis et desi-
derium ex epet et desiderium naturale quod sit ei ea renu et ap me
principium est ex corde. **Li. de causis erectiois.**

Erectio accit quod per tensores carne pccauit et quod se
cunt ea dilatate et plongate per illud quod effundit

dit ad ipsa de uentositate forti quam defert spiritus deside-
ratiuus spiritus in quo incedit san. plurimus et spiritus cro-
sus. Et per illud accit quod sonus est ex calefactione arteriarum
quod sit in membris spermatis et attractione uentositatis et spiritus et
san. ad ipsa ut erigat. Et de illis quod adiunat ad hac ere-
ctionem est ois in quo est humitas extranea spata ad hoc ut
puerit in uentositate et est non facile. Non ei potest digo per
ma couertere ea in uentositate et finire illud quod ex ea et
solut in uentositate resolutione velocius imo figit usque ad
digone tertia. Illic ei inflat. **Et** usus coitus confortat
hoc membrum et facit ipsum lacertosum et ingrossat ipsum et
dimissio est liquefacit et arefacit. **Et** po nam quod admo-
du dicit idip. ingrossat et opons et dimissio liquefacit.
Et ea quod desiderij et motus est aut est meditatiua aut
est per multitudinem uentositatis in san. ex quo generatur sperma
et ex quo nutrit instum virge quod inflat et erigit et sit per
illud quod mouet ex desiderio per spationem membri ad illud
quod tensio facit accidere mordicationes. Et ite quod pgre-
gat sperma in membris coitus et multiplicat inquisio separa-
onis et mouet materie in ipsis et quod sit erectio per mor-
dicationem materie statim in glandulis positim in duobus
lateribus orificij velice aut materiei tenuis subtilis ve-
nientis ad ea ex renibus sicut sit per motum spermatis ipsi
us quod acuitur et multiplicatur et mordicat.

Li. de causis spermatis.

Sperma est superfluitas digonis quod sit quod di-
spert cibum in membris resudando a venis tertia
digone ia expleta et est de suma humitatis prime coagu-
lationi ex quod nutriunt membra dura utpote uene et arterie
et filia illis. Et quod reperit de ea plura retentum in uenis ad
quod ia pcessit digo quod sit et remanet ut nutrant ipso. ue-
ne aut puenit ad membra homogenea et nutrant ea per quod
necia sit magna alteratio illi et per illud puenit sperma
ex eo. Et apud. B. quid et medicos masculo et seie sit
si duo seia de quibus abobus di non spermatis non coita-
te nois tui sed uniuoce. Et in unoquoque duorum seinum
est uirtus formandi et informandi filii. **Et** seim masculu-
linu est fortius in uirtute a quod est inceptio formationis
iussu dei. Et seim seim est plura in uirtute a quod est pnci-
piu informatiois. **Et** sperma quid masculu expellit
per matricem est quod deglutit ipsum os matricis attractio-
ne uehemeti. **Et** sperma quid mris expellit inter ma-
tricem et in ualis et uenis ad locum pceptionis. **Et** sapien-
tu vero medicorum quod intentio pprehendi est pphenlio quod i
spermate masculu est principiu formationis. et quod in spermate
seie est principiu informationis in re ppa. Virtus ei so-
matua in spermate masculu intendit informado ad filiu
dine et a quo separatu est nisi sit aliqd quod ipediat et p-
hibeat et uirtus informatua in spermate mulieris inten-
dit separati in recipiendo forma ad hoc quod recipiat ea sed
filitudine et a quo separatu est. et nome quod spermatis quod
de eis duobus est per coitatem nois ut pponat intentio ag-
gregans re distincta in intentione. Nam in intentione qua
noiat expulsio uiri spermatica non noiat expulsio semine
spermatica. et uere quid. Nam sperma uiri est calid digestu
spissum. et sperma seie est genus san. menstrui digestu pa-
ruper et puerum par et non elogat a uirtute sanguinea
elongatioe spermatis uiri. et per hoc assimilauit ipsi phi-
losophi antecedentes mestruo. et dixerit quod sperma mascu-
li quod permiscet operat cum uirtute et non est alicui prius
plurimus introitus in rectificando particularitate corporis
infantis. Illud ei est spermatis mulieris et san. menstrui.
Immo plura studij sui est in particularitate spiritus infantis et

nō est nisi sicut coagulū agens in lacte. **E** spma autē mulieris est fundamētū pūcularitatis corporis ista nōtis. Et unūq̄dōq̄ abōz ex uberare facit qd̄ generat san. calidū et hūidū. **C**ognitio vō certitudinis unius hāz duap̄ intentionū pūnet ad sciētiā nālē et nō nocet me dico ignorantia. **E**t nos quidē iā exposuimus dispōnē in ea in libris nōis radicalibus. **E**t Hip. quid̄ dixit i suis intentionibus q̄ plz̄ materiei spmatis est in cerebro et q̄ descendit ex duabz̄ uenis q̄ sūt p̄ abas aures. **E**t pp̄ hoc abscondit p̄bōmia abāz generationē et facit incur rere sterilitatē et est san. **E**levis et p̄nuate sūt nucbe ut n̄ elongent a cerebro et que ei simulant spatio lōgo q̄ al teraret p̄p̄o illius san. et cōuertēt imo pueniunt ad nu chā: deinde ad renes postea ad uenas que ueniunt ad testiculos. **E**t B. quidē nō sciuit an faciat incurrēt incisi o hāz duap̄ uenap̄ sterilitatē an nō. **E**t ibi vō vī q̄ nō oī ut sit spma ex cerebro solo q̄uis ēfermū ex ceē bro sit et est uep̄ qd̄ dixit Hip. de esse duap̄ uenap̄: imo oī ut sit ei ex oī mēbro p̄ncipali fons et ut sit ex m̄bris alijs reludatio ē ad istas radices. et pp̄ illud est assimi latio. et pp̄ hoc generat ex mēbro diminuto mēbrū di minutū lz̄ illud fiat dū uene nō ultimū finē secutū et n̄ pcedit appetitus ultim⁹ cū digōne cōpleta. **E**t spma q̄z expellit uentositatē p̄mista ei et necesse est ut prece dat exitus eius exitum illius.

CL. iij. de signis p̄p̄onis cale mēbroz spmaticoz.

Signa cōp̄onis cale sūt appitio venap̄ in uirga et pelle testiculoz et grossitudo et aspitas ipsius et uelocitas ortus piloz sup̄ pectinē et que secutū ipm et aspitas et multitudo et spissitudo ipsoz et uelocitas et secutiōis. et q̄ uult cognoscere cōp̄onē sui spmatis re cūficet regiū: deinde attendat colorē sui spmatis. **S**igna cōp̄onis fze sūt ōria illis signis. **S**igna p̄p̄ois hūide sūt subtilitas spmatis et multitudo et debilitas et rectiōis. **S**igna p̄p̄ois sicce sūt ōria illi signis et q̄z egreditur sp̄ma i ipsa filolum.

CL. v. de signis complexionis calide et sicce.

Sunt dñiū spissitudinis subē spmatis et assidua plz̄ et efficit masculū et est desiderū uehemē et uelox et erectio est fortis: uerūm abscondi a coitu itez ueloci ter: q̄ si sup̄fluat calitas et siccitas erit p̄p̄ aque et p̄p̄ descendēis cū uelocitate erectiōis. **P**ili vō sūt pecti nē et anchas et q̄ sūt inter eas sūt in cala et sicca p̄lea sp̄s si.

CL. vi. de signis p̄plexiōis calide et humide.

Et pluris spmatis q̄ calida et sicca sed est pau cior piloz et min⁹ ipregnans et uehemēioris for titudinis sūt coitū plz̄ et nō est pluris desiderij et erectio nis et leditur a dimissione coitus superflua et est plurie pollutionis et uelocis executionis.

CL. vii. de signis cōplexiōis frigide et humide:

Sunt lenitas pectinis et tarditas desiderij coit⁹ et tenuitas spermatis et paucitas impregnatio nis et tarditas ortus pilorum et paucitas.

CL. viij. de signis cōplexiōis frigide et sicce eorum.

Sunt grossitudo spermatis et paucitas ei⁹ et ē di uersa a calida et hūida in modis omnibus.

CL. x. de signis cōplexiōum innaturalium.

Sunt ut accidat signa q̄ sūt nālū dū nō fuerit p̄s et significat eap̄ distinctionem sensus.

CL. x. de iuuamentis coitus.

Coitus bon⁹ est ille q̄ fit in hora quā s̄fluitatū sequit̄ eū et alleuiat corp⁹ et p̄pat corp⁹ ad au

gmētū sicut q̄ de cibo postremo sumit̄ aliqd̄ q̄ dele gatū mouet nā ut restauret motu fortis: qm̄ sequit̄ ipsi sio fortis et adiuuat eā illud qd̄ est in h⁹ de cōsecutiōe. **E**t q̄z sequit̄ ipm expulsio cogitaciōis dñantis et acq̄ sitio audacie et edomatio ire sup̄flue et acq̄sitio grauita tis et ipse qd̄ p̄fert m̄lie et p̄lib⁹ egritudinibus cholere nigre p̄p̄ea q̄ dilatat et p̄p̄ea q̄ expellit fumū spmatis aggregatū a pte cerebri et cordis: et p̄fert doloribus re nū repltoz et egritudinibus p̄blatis oibus p̄p̄e in eo et caliditas inata est fortis quā nō destruit exitus sp̄e matis: et pp̄ hoc requirit appetitus cibū et q̄z abscondit mās apatū accētiū in partibus inguinū et testiculoz. et oēm cui adueniūt apud dimissiōē coitus et p̄strictiōm coitus tenebrositas uisus et uertigo et grauitas capitis et dolores emūctorioz et anchaz et apata eoz q̄ tēpar⁹ est sanat. et plurimoz quoz p̄p̄o requirit coitū q̄ ipz̄ di mittūt infiat corpus et reliq̄ dispōnes et cadit appetit⁹ cibi ita ut ipm et n̄ recipiat et expellat eū uomitu. et oēs in corpore est uapor fumolus coitus alleuiat ab ipso et p̄fert ei et remouet ab eo qd̄ timet de nocumēto coar ctatiōis uaporis fumoli. **E**t q̄z accit uiro ex dimissio ne coitus et abūdiācia spmatis et frigore et p̄uersiōe ip sius ad uēositatē ut mittat spma ad cor et cerebrū: ua porē malū uentolum sicut accidit mulieribus ex coar ctatione matricis et minores dispōnes illius nocumē ti: et anteq̄ spargatur uentositas sūt grauitas corporis et frigiditas eius et difficultas motuum.

CL. xi. de nocumēto coit⁹ et dispōib⁹ ei⁹ et mālīa figurap̄.

Coitus eūat de subā cibi postremi q̄ debilita tē affect⁹: et simile alie nō affect⁹ eūones: et eūat d̄ subā sp̄us re plurimā pp̄ delectatiōē et pp̄ illud qd̄ pl⁹ delectant plus sūt cadentes in debilitatē. **E**t coit⁹ qd̄ uelociter facit puenire illū q̄ plurimū eo utit̄ ad infia tiōē sui corporis cā sui et reuolutiōē caliditatis inate et mortificatiōē uirtutis et p̄pat ipm in p̄mis ad calidita tē fumolā adeo donec multiplicent̄ sūt ipm pili. **D**einde succedunt ei infiatio p̄pleta et debilitas sensuū uisus et auditus et accidūt crurib⁹ et repoz et dolor q̄ nō forsi tā sustinet onus sui corporis. **E**t q̄z similit̄ dispō et epilepsie occulte pp̄ illud et q̄z sūt i ipso nigredo: d̄ inde citrinitas et accidūt ei periodi a debilitate. et vī ei q̄ sūt incessus formicaz in m̄bris suis incipiēs a capite suo usq̄ ad finē dorfi. **E**t accit ei tinitus et multotiens accidūt ei se. acute adurentes. **E**t q̄z adueniūt ei tre mor et debilitas neruoz et uigilie et p̄minētia oculoz ad exteriora et sicut accit in separatione aie a corpore et accidit ei caluiti⁹ epilepsia et dolor dorfi et renū et uelice. **C**oitus vō ignescit prius q̄ attrahit māz do lor ad ipm et restringit eoz nā. **E**t q̄z facit incurrēt co licā et facit accidere eis fetorē et fetet eoz os et carnes gingiuap̄. **E**t in illis in quoz corpore sūt hūiores mali cholici mouet p̄ coitū borripilatio et in corpore sūt hūiores putridi p̄cedit p̄ coitū ex eo odor fetidus et ei q̄ est debilis digōnis accit p̄ coitū zugitus. et de hoib⁹ est q̄ est passus p̄p̄onē malā: dimissio coitus p̄rstat plz̄ et grauat corpus et caput ipsius et rixat et multiplica tur pollutio ipsius. et si est ei obediēs debilitat̄ stōus et delicat⁹. et de hoibus dignior alienatiōe coitus ē il le cui aduenit p̄ ipm tremor aut frigus aut cōstrictio anhelitus occulta et pulsus cordis et p̄funditas oculoz et d̄structio appetitus cibi et p̄pectus est infirmū aut d̄ bile aut est debilis stōus. **E**t dimissio ei coitus ē pueniē tior res ei q̄ bz̄ stōm debile et deuitent ipz̄ de m̄tribus

ille q̄ abortū patiunt. Et in coitu q̄dē s̄ figure male si
cut si ascēdat m̄r super uirg. **C** Figura enī in coitu illa
ē mala ex qua timet ramer et inflatio et vlcera virge et
uelice pp laborē electiōis spermatis et dubitat si cur
rat aliqd in uirgā ex parte mulieris. Et scias q̄ retēti
o spermatis in coitu est mala ualde. Et q̄z perducit
ad p̄titiōz unius duoz ouoz et oz ne coitus fiat necita
te secis aut mingendi mota n̄z cū exercitio et motu aut
p̄passiōz aialē fortē. Et coitus quid cū infantibus ē
sedus apud multitudinē gentiū et p̄bitus in lege: et ē
ex parte nocibilior et ex parte min⁹ nociuus: et ex par
te quidez q̄r nā indiget in ipso motu p̄mo ut educat
sperma est nocibilior: sed ex parte alia q̄m sperma nō
expellr cū eo expulsiōe p̄ma sicut fit in m̄ribus ē mi
noris nociuitatē. et p̄mitat ip̄z de iudicio p̄ntie minus q̄
vulua. **C** l. xij. de horis coitus.

Coitus ne coitus fiat super repletoz p̄biber ei
digestiōez et facit cadere in egritudines q̄s effi
ciunt mo⁹ super repletoz et d̄bilitat: et si accidat a
licui illd tūc oz ut moueat post ip̄z paulatiz ut d̄scēdat
cib⁹ in s̄tō et nō n̄az deid dormiat. Et oz q̄tū p̄le est
ne coeat aliqd q̄ adest uacuitas iterū. hoc eiz est noci
bilius et onerosius n̄ate et magis pernecās calorē ina
tū et magis attrahēs liq̄factionē et ethicā et arefactiōez:
imo oz ut fiat q̄ cib⁹ d̄scēdit a s̄tō et p̄ple. digō p̄ma
et secūda et mediā d̄spō in digōe tertia et b̄ d̄iūficat i
hōib⁹: nō ergo audiēd⁹ ē s̄mo eius q̄ dicit op̄z ut fiat il
lud post p̄plemētū digōis tertiē ex oi mō. **C** Illa enī
hora est hora uacuitatis q̄ corpus incipit in sp̄sione
et in oibus mēbris s̄t reliquie cibi in t̄ia digōis. **C** Nā
de boibus est q̄ est in b̄ d̄spōne in p̄ncipijs noctis q̄
fit illa p̄ueniētiō horaz coitus ei ex generib⁹ p̄dictis
et ex parte alia et est q̄ s̄onus longus succedit ei et acci
scit cū eo uirtus et figit aq̄ in matrice pp s̄onū m̄ris.
Et oz ne coitus fiat nisi a desiderio sano q̄d nō excitat
aspectus aut intuitus aut pruritus aut ardor. Sed cō
mouet ip̄z multitudo spermatis ex repletiōe et adiuuat
totū illud sanitas uirtutis. Et oz ut uirtē coitus p̄faci
etate nausleatiua et post eūones fortes ex uomitu et flu
xu uētris et colirica passiōe et diaria facta subito et mo
tus corporeos et aiales et apud motū urine et stercois
et p̄bomiā. **C** Diaria vō antiq̄ q̄nqz alleuiat sua exci
tatiōe et trabendo mās ad partē aliā a parte intestino
rū. et oz ut deuitet in t̄pe et regiōe calidior. **C** Et deui
tet ip̄m uir corpore suo iā calefacto: aut infzato l̄z post
calefactiōz sit incolumior q̄ post infzatiōz. et similr post
būitātē melior q̄ post siccitatē. **C** Et melior horaz e
qualiū ē hora quā determinauimus et q̄n utit eo i ip̄a
post sp̄atiū in quo nō abhorret coitū inuenit leuitatē et
alleuiat anbelitus et bonus sit sensus.

C l. xij. de spermate generāte et nō generante.

Sperma ebrj et decrepiti et infantis et multi coi
tus nō generat. Et sp̄ma h̄ntis m̄bra debilia ra
ro generat sanū et q̄ p̄longat uirga ualde p̄logat sp̄a
tiū motus spermatis: quare uenit ad matricem calore
eius innato iā fracto non ergo generat s̄m plurimum.

C l. xij. de signis eius qui coituit.

C l. xv. de diminutione coitus.

C Alula aut est in uirga ipsa aut in m̄bris sp̄matif
aut in m̄bris p̄ncipalibus et q̄ secunt ea: aut in
m̄bro medio inter p̄ncipalia et m̄bra coitus: aut cā mē
broz uicinor p̄pa eis: aut pp paucitatē inflatiōis i in

terioribus corpis: aut paucitatē e⁹ in corpore toto.

C Facta at cā uirge ipsius est pp malitiā p̄pionis i ip
sa et mollificatiōz supflua. Sed facta cā testiculor et va
sop sp̄matif: aut est pp malitiā cōpionis singularis su
pflue: aut cū siccitate et d̄terior: aut ē d̄fians siccitas
sola. Et q̄n est pp puitatē motus sp̄matif et defectum
e⁹ a mordicatiōe excitatē ita ut q̄n sit in q̄busdā sp̄ma
p̄lz et q̄ coeunt nō d̄scēdit pp p̄gelatiōz suā et coeūt
cū hoc pap q̄m uala sp̄matif nō calefiunt in eis q̄ nō
calefit n̄z subiliat. **C** Facta at cā m̄broz p̄ncipalium
aut est ex pte cordis q̄ abscindit m̄a sp̄s et uērositatis
incēdentis aut ex pte ep̄is q̄ abscindit m̄a sp̄matif: aut
ex pte cerebri q̄ abscindit m̄a uirtutis sensibilis: aut ex
pte renū et frigore ip̄sop et egritudinib⁹ eoz. notis et cō
p̄ionibus eoz: aut ex pte s̄tōi pp malitiā digōis: et totū
illud aut est cā d̄bilitatē p̄ncipij: aut cā oppilationuz
meatū int mēbra coitus. et multoties quid est d̄bilitatē
scā cā cerebri sequens casū aut percussiom. Cā vō que
est s̄m inferiora ē ut sit aut caliditas aut s̄itas ualde:
aut siccitas p̄pionis et p̄uef in eis inflatio. et inflatio q̄
d̄ est bonus adiutor ita ut in illo in e⁹ uentre multipli
cat inflatio absq̄ supfluitate dolorosa erigit. et h̄ntes
cholera nigrā s̄t p̄lime erectiōis pp multitudinē inflati
onis ip̄sop. Cā at in uicinatibus est sicut illud q̄d acci
dit ei et hemorrhoides incidunt et h̄ntibus anū doloro
sū. **C** Hocet ei illud neui⁹ p̄munibus inter anum et la
teros e⁹ et uirga et ex eis q̄ d̄bilitat coitū et uirtutē e⁹
s̄t res meditatiue sicut horribilitas coeundi aut uēcū
dia e⁹ aut ancessio intellectus ad cor. **C** D̄bilitat ei a
coitu et facit deficere et p̄pe q̄ illud aliq̄ hora casus ac
cidit tūc quoties euenit reiteratio assimilaf illud in m̄
te. et fit cā in illo q̄n dimissio coitus et q̄ aia obliuiscit
e⁹ et p̄strictio mēbroz ab eo et paucitas sp̄pationis natuz
in generatiōe sp̄matif sicut nō est sollicita in generādo
lac in māmilla remouētis filiū a lacte: et scias q̄ erecti
onis cā ē uentositas p̄cedens a sp̄mate: aut nō a sp̄ma
te: et frigus et calor s̄t s̄t s̄ria uentositati. Nā frigus ei⁹
p̄biber generatiōz et calor resoluit m̄az e⁹ et nō est quō
ipsa generet sicut būditas tēpara et caliditas quā ip̄a
nutrit: et de illis que adiuuat in hoc est egrāz equos s̄z
intentiōz eius q̄ p̄ueuit et cuius renel et uelica s̄t būdi
aut cū hoc s̄t. Illi vō q̄ renū p̄pionē calidā bz et n̄ ulul
est ea et cū eq̄litate ē nociua et facit incurrei sterilitatē

C l. xvi. de signis.

Acta at pp mollificatiōz uirge: aut frigus p̄plo
nis nerui cognoscit ex hoc q̄ nō sit erectio et n̄
ōbit in aq̄ s̄ia. Et q̄n est sp̄ma exuberās facilis egres
siōis. et q̄n d̄scēdit sine erectiōe. et q̄n est cū ea exte
nuatio corporis et d̄bilitas e⁹ et nō ē in desiderio dimi
nutio. **C** Scā vō cā testiculor et mēbroz sp̄matif si su
erit difficultas e⁹ pp frigus eoz significat exitus sp̄ma
tis et frigus tactus q̄ si fuerit pp siccitatē eoz et pauci
tatē sp̄matif tūc sp̄ma erit paucū difficilis d̄scēsiōis
et p̄lz e⁹ est cū extenuatiōe corporis et paucitate carnis et
languinis. Et est būectatio ex eis q̄ p̄fēit eis. ex balnea
tiōibus et cibis. In scā at cā m̄broz sp̄pationis supra m̄
bra coitus sicut ex epe et renibus miorat appetitus: i
mo nō est digō n̄z appetitus n̄z generatio sanguis s̄m
q̄ oz et si fuerit ex corde miorabz erectio et q̄n erit de
scēsiō sine erectiōe et erit pulsus debilis lenis et calitas
corporis diminuta. Et si fuerit ex cerebro miorabz sen
sus motus sp̄matif et n̄ erit p̄motio p̄fricatiua. **C** Sp̄
ma ei ē ex eis q̄ excitat et significabūt ipsam d̄spōnes

sensus ⁊ oculi ppe qm est p^r p^rcellioz: aut casu aduenie
 te cerebro ⁊ oi cordi. Et cerebro in debilitate sua se si
 gna ia p^rterita: ⁊ renibus in egritudinibus suis se signa
 cognoscant ergo inde. Facite vo pp puitate inflationis
 in inferioribus signa se qm uides uirtutes mebroz sal
 uas ⁊ uides debilitate in erectioe tm cu uirtute cordis
 ⁊ renu ⁊ s^diderio ⁊ aq. ⁊ qm admistrant inflatiua tuat
 eis. Facite vo ca puitatis morus spmatis ⁊ puitatis mo
 dicatiois e^signu est q egred^r apud coitu res plima co
 gelata. Et plimu illius lequit p^rponet fiam. Et qnz co
 tingit ut sit spma plz sed sit qetu p^rgelatu fm q diximus
 ⁊ pinguis coitus magis defectus est a coitu q extenuat^r
 ⁊ ei q uult coitus multitudinē puenit ut minorete sudo
 re ⁊ balneatioz faciente suda ⁊ dimittat phloia qtu
 pot ⁊ utat iunctioe pedu cu oleis calis. Illud ei cofor
 tat renes ⁊ uasa spmatis. **C. lxxij. de curationibus.**

Quam ergo cognoueris qd ca e in morbis pncipalibus tunc neciu e ut intendas in curatioe eoz. Et si ca est frigus eoz qd est plz tunc no est aliqd qud fit sicut miebradatū qm est fortius medicam ad illud ⁊ in oi defectu a coitu pp frigus in quocūqz mbro fit aut pp debilitatē ⁊ pp ex def q sunt sic medicam de cur cūa ⁊ hōrulia ⁊ lagzenea. Et si est pp malitiā digōnis stōi pforta stōm. Et si ca est in renibus cura renes in p mis cū cura q est eoz c^o plz est cū calefactioe. Nam calefactio dorsi ⁊ renū iuuatiua est in erectione. Qu ergo feceris illud cura cū residua curatioe ⁊ odoribus bonis ⁊ caputpurgia odorifera hūectatiua pfecti cordi ⁊ cerebro. Et ⁊ cordi medicam de musculo ⁊ tyriaca ⁊ miebradatū. Et si fuerit ca paucitas inflatiois in inferioribus tūc si fuerit cā e^o frigus qd ē cū eis admistra fri catiōz subtilē ⁊ unctioēs qd dicā ⁊ admistra cināomū plz ⁊ admistra grana in cibis sicut fabas ⁊ faseolos ⁊ cicer ⁊ cepas cū sale in quo aliqd cadit aliis. Et si cā fuerit in ea paucitas in flatiois valde admistra infza tiōz ⁊ eqtiōz cū potibus ⁊ decoctionibus ⁊ epithimati bus ⁊ cibis ⁊ sumant ea infzatio ⁊ inflatio sicut pira ⁊ moza scemia ⁊ fabe ⁊ serū. Et si cā fuerit debilitas corporis pfortet corpus cū cibis pfortantibus sicut sē alestidabegi ⁊ ea q p̄pata sē in patellis ⁊ assata ⁊ ea q p̄ parata sē in uasis cū coopturnis et frumū coctū ut pul et oua sorbilis ⁊ napi et lac et butyrū et panis sile et medulla fructuū sicut medulla amigdale et nucis medulla et nucis indice et fisticoz et ouellanaz et alcadza et q sē sista istis et rāguebil ex seibus et pmista cū cepe et mīta et porris et fenugreco et andacocha et eruca.

In unctiōibus p̄fortē corpus cū balneatiōibus necessarijs et
in unctiōibus p̄fortatibus ut est oleū de lilio et oleū de
ben. et si necia est sup̄flua calefactio ponant in eis mu-
schus et castoreū et alia. q̄ si cā fuerit frigus mēbrorū
sp̄matis cūzē cū medicis calefacientibus q̄s dicemus
et cū unctiōibus abstergēdo factis calefaciētibus. Et
si fuerit cā cū hoc siccitas adiunet cū hūectatibus cali-
dis ex illis q̄ comedunt. Et si cā fuerit calor mēbroz
sp̄matis cū sup̄fluitate p̄fert oē infizatiū hūectatiū cūz
ēqlitate sicut serū uaccinū et lac in quo decocta est pō-
tulaca. Et si fuerit siccitas tūc hūectatio ēqlia cūz bal-
neatiōibus et uticillis unoꝝ sorbiliū et lacte dulci dec-
to. Et qñz ponit in ipso q̄nta eius de tereniabin et ci-
bis p̄patis ut aleksidabegi et hūectatiōe cū oleis f̄is
usq̄ ad oleū de lactucis et cucubita. Et si cā fuerit
siccitas hūectet corpus cū cibis et generibus lactis et
balneatiōibus et uino subtili et sorbitionibus leuibus

ex granis et aq̃ cucurbitae et ocio. Et si fuerit cā frigus
neruorū uirge et eorū mollificatio curet cū cura q̃ ē mol
lificatiois et rigoris sicut q̃ deā sit in c̃ uesice. Et opz
ut deuictet coitus post eñones et laborē et ligatiōz pul
nep. Illud ei debilitat et coitus frequēs plimū. q̃ si
illud accidat ei retineat liniēdo. Multitudo nāq̃ coi
tus qñz abscindit coitū et ut deuictet facietatē nausea
stia. q̃ si accidat alleuiet cibū et fiat ut digō bona sit
et p̃fortet stōus. et oz ut minorez potus aq̃. multitudo
ei potus aque est res nocibilior et deuictet oē resoluti
uū uentositatis exiccatiō calore suo sicut ruta et sanfu
cus et barmel et almarmacora et cymīnū et se. agni casti
et oē exiccatiū cū sūitate sicut lētes et xilocaracte et mi
liū et acerola et stiptica pp̃ exiccatiōz suā et oē infzatiū
uehementis infzatiōis sicut narcotica et sicut cāfora et pli
stū et nenusar et rose qū lz in seie papaueris sit pap̃ stu
pescatiōis tñ ē pinguedo et qd̃ ipm̃ pmouet uērositatē
succurrit ei et addit se ipz. Et oz ut deuictet coitus mē
struate et coitus uetule et egre et coitus illius q̃ nōdūz
puenit ad etatē in qua est mulier et coitus illius que n̄
nup̃ coiuuit et coitus uirginia. Totū enī illud debilitat
uirtutē mēbroz coitus p̃pe et oz ut referant ei p̃poita
coeuntū et libri narrati de dispōne coitus et figuris ip̃
suis et cogitet in eis cū dimissioe coitus oīo ēt vsq̃quo
p̃fortet et approximet istis deficiens a coitu pp̃ dimis
siōz et afflictioē aie. Et oz quid ut isti gradati pueniāt
ad cū et utant unctiōibus et fricatiōibus q̃s dicem⁹ et
corā ipsis fiat rememoratio cāp̃ coitus et referant que
p̃tinuant eis et respiciāt ad coitū anialiū. Regimis vō
appropriati nomini coitus plz est tendens ad calefacti
onē et hūectatiōm et infzatiōz et calefactiōz dorsi et renū
cū eis que illud efficiūt ex euaporatiōib⁹ et inunctiōib⁹
sicut oleū de ben et oleū de granis cotti inunctū abster
gendo. Ea vō que sunt appropriata noie q̃ ip̃a va
lentia ad coitū s̄ medicine p̃ferentes frigori uirge inū
cte et bibite et medicine in q̃b⁹ est inflatio in digōne fa
et tertia et eaz inflatio est cū hūitate extranea cū quo in
flāt. Et mē que agunt cū p̃petate et cibis ex q̃bus gñā
tur sanguis calidus et hūidus abūdans et in eis qū hec s̄
inflatio et uiscositas et spissitudo sicut cicer et faseoli et
cibi quos dicā. et melior administratio eorū est ut sit p̃bal
neū hūidū et inunctiōz cū oleo sambacio et de lilio et nā
ciscino aut silibus. Et sorbeāt oua sorbilis añ cibū pul
uerizato desup̃ sale stincti aut que s̄ sicut ipse. Quonq̃
comedit cibos ad coitū bibat p̃ illud uinū odoriferum
parūp̃ deinde p̃gat ad lectū suū et abluat pedes suos
aqua cala et utat vnctiōibus et absterfisiōib⁹ cū iunctiōe
Et nos dicemus nūc has medicinas et cibos et p̃cede
mus ēt ad loca eorū in eis que pueniunt diuisionib⁹ de
bilitatiuis coitus. Et scias q̃ plz sustentatiōis est pp̃ ci
bos et ex eis puenit exuberatio materiei et uiuificatio
uirtutis. Et oz ut p̃sideret ille q̃ in coitu est cupid⁹ quz
multū uitē medicinis ad coitū corpus suū. q̃ si uideat
febrē et inflāmatiōz et repleñē abbreviet et rep̃et nām
deinde iteret ea que s̄ ad coitū et nōq̃ oz ut ad summū p
ueniat in calefactiōe et perducatur ad deliccatiōem. Et
qū uiuif̃ medicinis et cibis ad coitū tunc consequenter
sumat uas terreū plenum uino odorifero.

4

W. H. G. G. G.

Ragime

၆၇၅၀၀၀၀

Scam

Semia quid sit ut sem napi ⁊ caulis ⁊ urtice ⁊ la-
pini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ bautie ⁊ mīstaz bozu
lanū qđ est mīta ⁊ sem alpagi ⁊ sem rhabhani ⁊ se.arte
rice ⁊ se.melōis ⁊ se.apij ⁊ petrofelini ⁊ cordumēni ⁊

secacul et macropip et se. cilbaugue et sifamū et se. lini et
grana arafced et grana d ben et oleū et grana alkilkil
et grana azeli et fenugrecū et ppe decoctū cū melle: de
inde exiccatū. Grana vō sicut cicer et fabe et foleoli et
q sicut eil filia. Cortices at et herbe sicut cinamū et cina
momū et macis et albasce et talisafar. Medule vō sicut
cut grana pince et lingua auū et grana uiridia et grana
alkilkil et sifitici et auellane. Būme at sicut dragagan
tū et assa qm inflat ualde: nā qm infatus bibit de assa
aur. i. cū uino magnificat et iuuamētū. **R**adices vō
et ligna sicut radices aluf et been et zedoaria et costus
et dulcis et testiculus vulpis. Nā ipse est fortis in erectō
ne et asparagi et radix cardī et cepe et ppe assatū et sēlla
allata et secacul et 33. et ppe abo pūta et galāge et pire
trū et radix balce et assa et buzeid et almugat et her
modactili et napi de barbaria ipsi ei pmovent sicut ca
litas rute i corpe toto et cipi et bibiti et uncti. Alalia
at sicut stellio et lacertus et stincus et ppe radix cau
de et et sumē et renes ipsius et sal ipsi. Būmat lacer
tus in diebus uexis et decolet et mundet uiscera et i ple
ant sale et suspendat in umbra donec exiccet. Būng
feceris illud tunc accipe salē et ppe corpus ipsius
et sufficet tibi de sale et res pua minus q de sale stinci
et alubere et almbesigi et alkerfigi. **E**t de aialibus
aque pisces pui et fluuiales exiccate cutis et lac came
linū de quo bibat. xx. diebus oī die qritas que digera
tur et nō grauet et pisces pui fluuiales exiccati et sit do
sis. 3. p. et oua pisciū et oua galline et ppe oua pdicis
et oua colūbe et oua puap auū et oia cerebella ppe pul
lop et paruap auū et anatis et pullop et arietis cū sale et
de illis que currant curli ppetatū est ut sumat veretp
tauri et exiccet: deinde terat et puluer. et de eo res mo
dica super oua sorbilia et sorbeant. **E**t itez res mi
rabilis et aialibus est. Būmat coagulū filij cameli ma
sculi pui exiccatū et sumat de eo añ necessitatē. xj. ho
ris qritas ciceris dissoluti in duabus tertijs. lb. aque
et bibat q si ledit abluat cū aq fza. et itez de melle dco
cto sumat aq mellis absp spēbus et bibat cū oleis et
si est in ea pap croci est bona. **A**que uō sicut aq
ferrea et uinū nouū: antiqū vō subtiliat uaporē et isol
uit euz et nocet. **B**e fructibus uō pua dulcis est bo
na ad coituz et ppe que recens est qm replet san. humi
ditate et uetositare cū calitate et spissitudine cibi. **E**
Olera vō et que sicut eis filia est albasce et pprie aq et
cū melle decocto donec stet ut bucella et itez eruca:
et ppe quz bibi oi mane ex succo et cum. lb. uini puri
Deinde sit cibatio ex eis que pueniunt qm ē pūis
iuuamētū. **M**edicinaz uō ppositaz ebibitaz caput
est mibridatuz. Et itez diamulchuz et que et obilita
te cordis. Et itez tres aur. de electuario de semibus
cum. 3. i. aque eruce humide et de eis est medicam d
stingo nouz. **E**t itez se. eruce capestris pōdus. 3. iij
cum butyro uaccino et medicamē de balce: et medica
mē almur dulcis et medicamē almeedi. et itez sal stici
et semē eruce tritum et puluerizatuz sup uitellum ouis
Et itez testiculus galli exiccatuz cū eqli mēluz salis
stinci. et dōs sit oī die. 3. ij. et itez se. eruce et se. rhabpāi
et se. melonis oium añ. ps. i. bibat cum lacte recēter
mulcro. et itez sumant granop pini et se. apij montani
et fellis masculi cerui et glutinis alibat ptes eqles cō
misseant cum melle et sumat de eo aur. i. et itez suma
tur secacul et se. eruce et hermodactiloz et 33. et pipis
longi oium añ. pondus. 3. ij. lingue auis et cerebelloz

Eruc
Cori
melle
Sume
Rad
Aqua
Alia
Oua
Aque
fuer
Olea
Com
modum

puap auū et turis oium añ. 3. i. Inuoluat totū cū ole
o de nuce indica et pficiat cū melle et penidjs et ad
mitet. Et ille quid in quo supfluit figus iuuat valde
sumendo in potu pfectiōz nasturtij cū piretri et oppo
ponaci pōdē. 3. ij. dissoluat in 3. decoctiōis sanluciz
et bibat itez illud in tribus diebus. et itez. 33. ptes. iij
pipis lōgi ps. i. pficiat cū melle et det de eo aur. i. cū
aq cala. Et itez se. aspagi secacul. 33. oīz añ. 3. p. tude
ri rubei et albi ambop añ. pōdus. 3. ij. been al. et 2u. am
bop añ. 3. ij. se. sule et se. rhabpāi et se. eruce et se. vtri
ce oium añ. 3. ij. sēlle assate sumis stinci abop añ. 3. ij.
lingue auis. 3. ij. zuccari. 3. xl. sitqz dōs. 3. iij. cū uino tri
bus diebus et sit cibis q est ad coitū. et itez medicam d
eis que sicut nobis forte se. asse et se. eruce et alkilkilati et
se. baucie et lingue auis et cordumeni oium añ. ptes. i. et
buzeid et piperis abop añ. ptes tres muschi sextā pūl
unius. Inuoluat cū oleo pince minoris et pficiat cum
melle. **M**edicam uehementis virtutis. 3. mellis anacar
di et mellis apij et butyri uaccini ptes eqles et seruāt
deinde bibat de eo qd bibitor tolerauit in uino: est ei
mirabile. **E**t de medicinis bonis que nō sūt uehemē
tis calitatis supflue ē ut sumant dactili et fenugrecum
et decoctē donec decocta sint: deinde sumant dactili et
extrahant ab eis ossa: deinde exiccent et terant et pfici
ant cū melle. Et sit dōs et qrituz est auellana et bibat p
ipm uinū. et itez infundant. 5. lb. granop uiridiuz et lb.
i. dactiloz que utraqz sint pūta in duab. lb. lactis oui
ni. **D**einde comedat qd infusum ē et bibat p ipz in
lacte duob. dieb. **E**t de medicis bonis est pfectio
de medullis. **D**escriptio. 3. amigdalaz excorticataz
sisticoz et neregul excorticatoz pūritoz et amigdalaz pi
ni et granop alkekil et granop azeli et granop uiridium
ptes eqles neregul et pipis lōgi et 33. oium añ. ptes
x. et plus pum terant oia et cōficiant cum penidjs de
quo sumatur omni die qritum est ouum unum.
Et. xix. de inunctionibus que abstergendo fiunt et
clisteribus ad anum et pectinem et testiculos et uirgam
et alugen et que sequuntur ea.
Piretri. 3. 5. mulceat cū sabaco bono. et qrituz mi
lceat cū eo enforbiū et mulchus et inungunt cū
eo uirga et alugē et que secunt ea aut piretri et qritum ē
medicinas et de mulcho sumant et dissoluat aur. i. de e
is abob simul a. 3. i. olei sabacini et itez sinapis cū oleo
alrazaki. et sifitici se. urtica cū oleo alrazaki et itez assa cū
oleo sabacino est inunctio fortis. et itez se. almezerion
cū oleo cala. et itez baurach cū melle colato et fel tau
rinū cū melle colato. et itez medicam bonum sumat d
cepe narcisci res pua cū oleo sabacino et fricatio fiat cū
eo: aut grana nil et piretri sumat eqliter cum oleo aliq
aut staphisagria cum oleo cala. et itez assa cū melle et
itez cipi ipsi cum rob et inungat cū oleo aut sumant
cētaurea et pū et ceratū cū oleo de lilio et oleo de kei
ri et cera et mastice et cipe linant cū eo uirga et ptes
et oia olea pdicta i cō de clisteribus sūt mirabilis iuuā
mētū qm admittant inuncta cū absterfione. et ppe olz
de granis corti et oleū de florace ppe et adeps leonis ē
uehementis iuuamētū in hoc. unguētū ruffi forte ualde. 3.
myrrhe et sulfuris nō exticti et granop cartami oium
añ. 3. ij. piretri amili. ij. pipis nigri grana. xxx. cordume
ni grana. xx. terant cū. 3. ij. cepe optie et si terat unun
qdqz p se exie melius deinde cōmisseant cum cerato et
terant donec fiat in spissitudine mellis et inungat cū
eo alchati et alugē et assa i uirga erectiōz fac et stimfat
P ij

Adm
vngt
Alud
vngt

q̄ si timeat calitas eueberis dissoluat in oleo viol.

C. xx. de suppositorijs.

Est suppositorij ex adipe anatis et grana corti et piretro in oleo de nuce indica. Et dī q̄ si supponat collyriū ex adipe alini est mirabilis et itē suppositorij ex unguento picis q̄ dcm̄ est. **C. l. clisteria** vō assumunt ex iure capitū et pulloz colubinoz cū uistellis ouoz et testiculi arietū boni sē q̄ in clisterijs ponunt et est eis iuuamētū in cōfortiādo cerebz et corpus et si ipsi assiduāt nates et ea q̄ sicut oleū nucis et sīsa minū et butyrū naccinū et oleū de fisticiis et de auellāis et olīm de nuce indica et de almabaleb et oleū de granis corti est mirabile ualde et calefactis olīm de balcec et oleū de papauere et olīm de granis cucurbite et grāis melonis et sīsa illis. **C. l. clisteria** ad eos sumat vinctuositas capitū et pilloz colubay decoctoz cū mugat et buzidez et secacul in furno in nocte decoctiōe ualde forti ps. i. et p̄ciat sup eā lactis pro. s. et butyri p̄tis sexta et oli de nera et olei nuc. indice aboz añ. tertia septime p̄tis et de adipe renū stinci et lacerti ē q̄dcungz p̄tis est et sine sicut seia p̄dientia et fiat cū eo clistere. **C. l. clisteria** clisteria. R. balcec recentis. q̄nta p̄tis. i. fenugreci pugillus. i. et se. baurie et eruce et se. aspagi et medullam spinalē birei et testiculos p̄tritos et cerebz ipsius et fundant desup due. lb. aq̄ et due. lb. lactis dulcis et decoctur donec ingrosset et fiat clistere ex. 3. ij. q̄. cū. 3. i. oli de boti et lepet in tribus dieb⁹ et fiat inieccio p̄ a scellatōz. **C. l. clisteria** aliud sumat natis et incidat et ponat in incisioibus p̄odus. 3. s. castorei p̄riti in q̄bus diuidat cū mīsurā et ponat natis sub re graui trib⁹ diebus deinde incidatur et liquefiat euz eo quod est in eo de castoreo et sumatur pinguedo eius et referuetur et sumat de illa pinguedine sacraiani et de butyro vaccio 3. s. et de aqua porri media sacraiani. Et decoctiōe fenugreci media sacraiani et clisterizet cū eo usq̄ ad t̄s horas noctis deinde iteret q̄ ē hora dormiēdit et dormiat s̄ ipm et fiat illud tribus diebus. **C. l. clisteria** forte caput arietis et tres aut. ij. testiculoz et et frustū natis et cicer decoctur in furno et sumant aq̄ eoz et uēto sitas iploz et p̄ decoctiōz ueberit et ponant et desup olīm de nucibus aut olīm de granis uiridibus aut aliqd de adipe stinci et fiat clistere cū eo et clisteria alia q̄ sūt scripta i antidotario. **C. l. clisteria** de cibis puris.

Eliores cibi s̄ q̄ fiunt ex carne hedi pinguis macti et carne ouia et cicer et cepe absq̄ fūxiōe canil. **C. l. clisteria** nāq̄ p̄hibet p̄fortatiōz carnis et multitu dinē nutriti et almuamemet et si nō cū alio saltem cū almuri s̄ bona. et s̄r galline et pulli colubini ipin guati et p̄prie aliudebi et oua forbilia p̄pe pulueriza ta cū cinamomo et pipe et galāga et sale stinci et oua pi sciū et caro pisciū cale. et si fuerit illic frigus reliste cum 33. et pipe et macropipe et cinamomo et s̄ribus. Et cib⁹ de natis et cib⁹ de caulibus et cib⁹ de bautijs et p̄prie de bautijs postq̄ bñ decocta est caro eaz. Et de il lis q̄bus sit iuuamētū s̄ cerebella puaz auū et butyrū et lac. et s̄r cib⁹ q̄ sit de tritico cocto cū multa aq̄ usq̄ q̄ fiat sic puls et aliudebi et alkemimec et rizi cū lacte et caro cū lacte ouio et p̄fēt et s̄r mīsis eoz aspagi et eruca et porri et capita cardoz et mīra p̄pe. Ipsa ei p̄fortat mī bra sp̄matis ualde et eufus fortitudinē facit sup sp̄ma q̄ forte sit delideriū et andacocba et cezatū et fenugre cū et de tudebi bonis est illud q̄d est cū croco et s̄isa cū lacte et aq̄ nucis indice. Et q̄dā dixerit ille q̄ assiduāt co

mentis passet et bibit sup eā lac loco aque s̄i cessatiōe ē erectus et mōlti sp̄matis. et frigat cepa cū butyro do nec rubea fiat et dissoluat i decoctiōe et frāgant sup eā oua. **C. l. clisteria** at pueniunt ea que s̄ sicut lac acetosū et lac et pisces affari calidi et melones et citroli et cucū res et cucurbita et fructus et olera hūida omia ita q̄ la ctuca et ita q̄ sem portulace addit in sp̄mate ei⁹ et albu mē ouis ē ei p̄lmi iuuamētū et multiplicat sp̄ma et ceibel la animatum et medulle eorum et cancri fluuiales om nia ista conferunt eis.

C. l. clisteria de cibis in q̄bus est s̄itudo cū medicinis. **C. l. clisteria** illis est ut sumat lactis. lb. i. et p̄ciat delu per tereniabi p̄odus. 3. xl. p̄netis lacte et deco quant donec sp̄isset et bibat q̄ntas cadi. i. oi die et ē tēpatū calefactis. **C. l. clisteria** Infratis vō est neciū ut terat eis p̄odus. 3. x. cinamomi. ueberit et misceat cū. lb. lactis et p̄quasset et bibat ex eo cadū unū in ieiunio aut sup ci bū loco aq̄ et nō bibat sup ipm aq̄ et p̄pe q̄ est ei⁹ cib⁹ ex cimizet et adipe ouino. et q̄nz iuuat eo ille in quo s̄ frigus et siccitas s̄it. et de illis est ut sumat butyri uac cini et lactis uaccini et oli de fisticiis decoctur oia do nec remaneat tertia et bibant de eo in mane cochliari a duo cū aliq̄tulo uini. et itē p̄ciat. lb. i. succi cepe lb. i. lactis dulcis. lb. i. coquat totū donec ingrosset et inspisset et sumat de eo oi die in mane q̄ntas. 3. i. et itē sumat cicer nigz magnū et terat et infundat in aq̄ eruce donec intumescat parūp donec exiccet in ūbra postea terat cū penidys et p̄ciat et sit dosis q̄ntas nucis in mane et q̄ntas auellane ad mōltiōz et bibat d̄su per cadus et infundat in aq̄ albalcec et nutrit in ipsa in sole cū cantella incessanter i bibendo ipm quotiens exiccat deinde excoquat et refuet et fiat ex eo sorbitio cū lacte dulci et penidys. et itē sumant tres. lb. lactis dulcis et p̄ciat in ipso in sole. s. lb. tereniabin et. lb. s. granor uiridiū tritoz et bulliat deinde manib⁹ p̄fricen tur bñ et colet et sumat de eo. s. lb. et p̄ciat in eo. s. lb. galange et bibat de eo cū q̄ntate alitib⁹ dieb⁹ aliq̄b⁹ est ei mirabile. et itē sumat aq̄ cepe et q̄ntū ē ipsa mell et decoctur donec remaneat mel de quo bibat cochlia riū. i. aut. ij. q̄ uadit dormitū cū aq̄ cala. et itē sumat farina et misceatur cū aqua dulci sicut sorbitio. Deide exprimat ab eo exp̄siōe aliqua et decoquatur cū la cte p̄lmo et addatur lacti aqua nucis indice et ipigue tur adipe anatis et fiat ex ea sicut illud q̄d sit de frumē to cocto ut puls. Et itē uitelli ouoz sorbiliū sumatur et puluerizetur desup alit et sal stinci et s̄ fortes et p̄p e p̄ balneatiōz et fiat fricatio cū s̄abacino et de lilio. et itē sumatur uitelli ouoz et cepe et napi et p̄quassen tur ad inuicē et l3 ut liut cū albugine sua deinde pona tur q̄ntū est quarta eoz de succo cepe p̄rite et fiant sor bitioes et sorbeatur cū aliquo de salib⁹ et semibus p̄di ctis. et itē sumatur bautie et cepe et napi et in minu tas reducatur p̄tes et decoctur cū fabis et cicerib⁹ et melle cū carne molli bona et puluerizetur seib⁹ calis. Et itē sumatur fabe et cicer et fascoli et infundatur i aqua: d̄nde icidatur caro ouina sicut p̄patur alteiugi et fiat de eo sternēdo ordo vnus et de cepis et granis ordo ali⁹ puluerizetur sup unūquēq̄ ordinē sal stinci et pap alit et pap cinamomi et garosil. p̄lmo postea sp̄ gendo cerebella puaz auū et colubay fiat ordo aliul et fiat s̄r et sit ordo glosiō ordie carnis p̄miste: deide effūdat d̄sup aq̄ bautie sola aut aliqd aq̄ q̄ assūit cū aq̄ ei⁹. Et itē sumat cerebella. xxx. puaz auū et p̄ciat

in sacraia d' nitro ut decurrat aquositas et fiat talr
q' cōficiat' et p'iciat' desup q'ntū ipa sūt de adipe rēū ca
praz hora q' decolat' et sēinēf' cū pipe et gariol. et. 33. et
fiat ide pilule ut auellae et cōdat de eis unā post aliā i
dispositiōne q' vult coize. **C**ōfectio bōa q' ex nobis
est sumat' de ceibellis passez et colābap. xxx. nūero et
de vitellis ouoz passez. xx. nūero et vitellis ouoz galli
ne. xij. et de aqua carnis ouine trite bñ decocte et expf
se et de aqua cepe expfse. 3. iij. et de aqua bautie. 3. v. et
de sale et spetieb' q' cibis ad cōdiēdū admiscēf' q'ntū ne
cesse est: et de butyro pōd'. 3. l. sūt de ea et comedat et
bibat des' qū masticata est vinū forte odoriferū ad dul
cedinē declinē. **C**ōd' cōfectiōis sifamoz eis sūt
pieaz mūdaturaz ptes due et se. eruce et se. melōū ana
ps vna et bulliāt cū butyro et p'iciat' desup paz pipia
et cināomideis p'iciat' desup de melle q'ntū sufficit et si
āt inde sifami. Alii sumat' cicer et infūdāt in aqua aut
i aq' eruce aut in aqua albascec donec infletur: deinde
frigat' cū butyro vaccio leuif' ita ut nō adurat' et d' gra
nis pini minoz q'ntū ē ipm et p'iciat' desup mel et sūt
aqua et cōficiat' et misceat' cū pauco mastic et cinamo
nio et deponat' ab igne et incidat' incisiōe sifamoz al. in
grossēt mel decoquēdo et sternāt desup grana pini ma
ioris et semē bautie et pipi lōgū et secacul et cināomū et
semē eruce et fiat ex eis electuriū q' si horribile sit ei se
mē eruce et eruca ponat' loco ei' grana vi. uizidia et pa
rū muschi. **C**l. xxiij. De potu dulci eoz.

Potus dulces sūt illi qui sūt de passis vere dul
cedis et illi in quib' ē g'ossitudo aliq' ones con
ueniūt eis. Cōfectio potus ad eos cōuenientis tēpis.
Sūt eruca et napi et ficus et decoquat' cū aq' et colet
aqua eoz et sumat' infusio passulaz decoctā colata et
fuetur ōnia s'm equalitatē et augmētetur dulcedo ei'
cū pēdīs ū fiat inde vinū et dimittat' dōec finē cōseqf
Cl. xxiij. Potus alius noster.

Amat' albascec et eruca et bautie et napi et de
coctur i aqua vebemēt et coletur aqua eoz et
ponatur i vnaquaz parte aque sexta ps penidiōz zuc
cari rubei q'ra et sexta ficuum et medietas et sexta par
tis passulaz tazi bone dulcedis et sexta septime nucis
indice cōtrite et fiat ide vinū de passis donec ad finē p
ueniat. Alii sumat' succus uue et ponat' in omni pte.
x. minarū eius tertia mina de hac medicina. Bemis e
ruce et se. bautie et napoz et buzeidē et se. aspagi et ligu
e auis et granoz alkikil et napoz barbaroz et vtriuzq
beē ōniū ptes equales terātur et ponāt' i pāno et ligēf
in eo mollitē et ponant' cū succo in vase et moueāt' ōi
hora. potus alius decoctur bautie et ficus in aq' plima
et colent' et decoquant' in aqua eoz passe enucleate et
colet' et p'iciat' desup penidiū et dimittat' dōec ferue
at: et aqua ferrea et aq' in q' extinguit' serp est pfortaria.
Cl. xxv. De multitudine desiderij.

Multitudo desiderij q'do est cū fortitudine cor
pis et sanguinitate et sanitate cōplonis et ado
lescētia etatis et potētia s' coituz absq' successione de
bilitatis nō est necessariū ut occupatō sit in regimine
eius. et fractione ipsius. **C** fractō nāq' eius atterit et
plonē et d'ruit virtutes pp vebemētā sui nocumētū.
C Et scias q' generatio spmatis pfortat corpus et cō
Et puitas generationis eius corrūpit coloz et debi
litas memoriā et intellectū. q' si adueniat ei raritas cor
pis et facilitas sudoris et vtant' exercitio ppatōis et bal
neēf' si eis pose est cū aq' s'ia cōfert eis et nō oz vt frāga

tur de desiderio aliq' nisi de illo qui est pp supfluitatē
replonis ex caliditate aut humiditate: tēpat' enim cum
ēione. In illa aut' causa est: aut acuitas spmatis: aut
eius multitudo cū debilitate corpis pp fortitudinē va
loz spmatis et quia attrahunt mās spmatis ad se q'uis
sit in corpe indigētia virtutis sicut accidit vt creēf' q'dā
mēbra fortiora alijs succedit ei ind' leuitas: aut pp pru
ritū ei' et bothor in valis spmatis. Et sicut accidit mu
lierib' pruritus in ore matricis: q' nō quiescit i eis de
sideriū coitus et pp fortitudinē inflāmationis. et ppter
hoc q'q' accidit ex rugitu q' nō facit dolozem coareta
tio vebemēs et sit fortis erectio habētū melancholiāz.
C Et virorū quidē desiderij forte sit in regionib' et a
erib' et tēporib' s'is ppea q' agg'at' illud ex virtutib'
eoz. et dispositio muliez ē ecōtrario ppea q' aspgit il
lud de virtutib' eaz pgelatis et de illis earū sunt q' sūt
sic valde et dormire sup dorsū est de faciētib' erectiōz.
Cl. xxvi. De signis.

Signū sanitatis corpis et signū replonis n' sunt ti
bi occulta et signū acuitatis spmatis est q' egre
diēf' velociter cū acuitate et aduisione asacit' accidere i
vrina aduisione et sequitur ipz debilitas. Et signum
multitudinis spmatis solius est ut nō sit in corpe de di
spositionib' virtutis et multitudinis san. aliq' de quo sit
curādū et fortasse est cū ea debilitas. Tlerūti spma mul
tiplicat' et pollutō sit frequēs et q'd egidit' est plm et de
bilitat corpus. Signū pruriti' est vt coit' addat in de
siderio. et q'q' est desiderij plm et sequit' coituz dolor
et signū inflationis est vebemētia erectiōis et ātecessio
accessionis inflatiūoz et ppo melancholica.

Cl. xxvij. De curis.

Illius que est a ipone cala curatō ē pbleboto
mia et alleuiatō cibi et assūptio infrigidatiū. et il
li' q' est a replone humida curatō est q'd repellit eā ex
calis exiccantib' spma cū medicinis ad coituz vt pueni
ant medicine ad vasa. et illius que ē ex acuitate spmatis
curatō ē eq'io bñorū et iporū infiatō p acceptiōe eoz
q' sunt sicut lactuca et portulaca et sem eaz et endiuia et
cucurbita et cucumeres et fructus et coiadrū humidū
et emplastrō cū eis q' sunt sicut nenufar et mulchū et cera
ta facta ex oleis s'is: et cū succo cāne humide et cāfora
bibita et linita et administratō lamie plumbi sup dorsū
ei' et pot' aq' s'ie et dormire i stratu lineū et que similitur
ei et cibi de lentib' et portulaca. Et illi' q' ē ex mltitu
dine generationis spmatis. curatō etiam est in fiatō
valoz spmatis cū infrigidatiuis que diximus. et illius
que est ex fortitudine pruritus et bothor curatō est pble
botomia et eductio mastic calide solone ventris et eq
tō pplonis. **C** Et epibimata infrigidatiā pōicta et for
tasse indiget narzoticis. Et epibimata cū eis q' s' sicut
hyulquiamū al. et folia hyulqami ni. et infusio in aqua
s'ia valde. **C** Et illius que est ex inflatiūis curatō sunt
infantia qū est caliditas vebemēs donec extinguat
caliditas inflatiua et exiccatiua cū fortitudine et reso
lutua vōsilitatū si ē cū frigiditate vebemēs et eūo cho
lez nigre eoz si sunt melancholici.

Cl. xxvij. De exiccatiuis s'is spmatis.

Entes et aqua eaz et ppe decoctaz cūz semine
canabis licet sem canabis sit calidū et nenufar
et coiadrū et sem protulace et succus cāne humide et
aqua lactis de quo extractū est butyrū vebemētis ace
tositatis: et farina gladiū et acetū et se. canabis et se. la
ctuce. et fortasse abscondit spma qū multū utit aliq' eo
p' q'q'

Alp. p. 107
C. 107

et ex oleis oleū ei minorat spma et emplatio cū subtilia
tius et herba hyulqami nigrī et hyulqami albi et reliq
q ponunt sup testiculos et anū et sūt melones cū cerusa
abluta et plūdo adusto et chimolea et aceto. **Et** itez
ppositū infiatū sem lactuce et se. hyulqami albi et se.
citoli et se. endiue et psiliū nō tritū et coriādū siccū et
nenusar exiccatū teratur oīa nisi psiliū et fiat ex eis suf
fus et de eis que expri sūt experimētores est q incessus
nudis pedibus deicit desiderium coitus.

CLXXIX. De exiccatiōis spermatis calidioris.

Aleū torrefcū et nō torrefactū et se. rute et sem
agnicasti et calamitū et euforbū et andacocha et
myrrba al. et cymīnū. **Et** de ppositis diacyminum
exiccatiū spermatis ualde. et si ille q est calefactū sumat
ipm in potu cū aceto. **Et** lōpositū aliud pineaz exco
ritaraz frixaz et bdellij aboz añ. 3. x. balaustiaz et rof.
aboz añ. 3. v. se. rute. 3. vj. se. agnicasti. 3. v. teratur et cri
bellent et intentio in pineis et est reliq me et frigunt ut
frangat de fortitudine eaz quā hnt sūt coitū et itez ane
ti pōdus. 3. iij. se. lactuce et se. portulace aboz añ. 3. iij.
bibat cū aq lentū. et itez se. rute et castorei et se. hyulq
ami al. oīum ptes equales et dōf sit. 3. i. cū uino cōmi
sto. **Et** itez se. rute anisi aboz añ. 3. i. castorei hyulquia
mi al. aboz añ. 3. iij. 20f. ru. et balaustiaz aboz añ. 3. iij.
terant et cribellent et sit dōf. 3. iij. cū aq fiat aut uino p
misto. et itez radice lilij pōdus. 3. iij. se. rute. 3. iij. bala
ustiaz. 3. v. sumat de eo pōdus. 3. iij. cū oxymelle. **Et**
itez se. lactuce. 3. iij. se. rute. 3. i. balaustiaz pōdus. 3.
ij. se. agnicasti. 3. i. et est una. **Et** itez ppositū calm radi
cis cāne sicce et ozimi mōtani et myrrbe oīum añ. 3. iij.
euforbij. 3. v. se. rute et balaustie et agnicasti et sanluci et
aggregent oīa et sit dōf et pōdus. 3. i. et itez radice
plāte noiāte testiculos canis et se. canabis cāpestis a
boz añ. aur. vij. se. agnicasti torrefacti aur. ij. se. cauf
aque aur. i. et sit dōf quod bibitur de toto aur. i. cum
uino nigro siptico quod iā permiscuit aqua.

**CLXXX. de multitudine exuberatiōis spermatis et hu
moris qui est an urinā et qui egreditur post.**

Ausa in hoc aut est in spmate aut in uasis sp
matis aut in renibus aut in lacertis pseruati
bus ipm aut in pncipis et cā que est in spmate aut est
multitudo et pp paucitātē coitus et multitudine accep
tiōis gñantiū spma qm multiplicat et grauant eo uasa
spmatīs indigent motu expellente ipm ex uasis cū ap
plicatiōe sua sup ipm et poucit illud ad aptiōz meatū
q ē expellēs superfluitatē aut pp suā tenuitatē qz resu
dat sic sūdāt oē tēue aut pp suā acuitatē et mōdicatōz
qz mordicat et ē necessariū nature expellere ipz. **Et** cā
q est in uasis spmatīs aut est debilitas retentive ppter
malitiā psonis aut pp uehemētiā uirtutis expulsiue
aut pp egritudinē officialē ex spsmo aut tetano q ne
cessario facit motus extraneos qz mouet expulsiua p
ter illū et expellit spma sicut ipsa expellit nociuū aliq
quēadmodū accit uomitus qū aliq nocet stō et apud
altatiōz cibi. **Et** ad ultimū spalm ipse ē pssor et ex
pssor et eiciens. **Et** scias q spalm mibroz spmatīs
est solutiuus. **Et** spalmus lacerti ani ē retentiuus qm
lacertus ani est creatus ad retinendū et ille ad exprimi
dū aut est mollificatio in eis qz nō retinet pp dilatarō
nē accidentē in meatibus. **Et** cā vō in lacerto pforta
tuo est spalmus itez et mollificatio. **Sed** cā in renibz ē
qm qnz accidit adipi eoz liquefactio ex uehemētia desi
derij coitus aut multitudine coitus qz egredit ex coitū

m. l. k.
g. m. a. s.

pollus

legem
est ex
coitū

tibus pūrinā et ex ea res plima pendens in pāno et ē
mala dīstruens uirtutē et corpus. **Et** cā at in pncipis
est sicut si multiplicet cogitatio in coitu et audit suoz
uerboz aut accidat ei q desiderat in nā coitū silem illi
qz mouent ad opōnē suā aliquo mō motu dībili et emit
te humore an uirinā aut forti et descendit spma. **Et** ac
cidit qnz mibroz emissio humoris plimi an uirinā pp
mollificatiōm oris matricis et debilitatē ualoz spma
tis eaz et pp bas cās pdictas. **CLXXI. de signis.**

Lā in qua est cā spmatīs multitudo nō sequi
tur debilitas et diminutio cū multitudine coitū
nisi sit corpus debile et uasa spmatīs fortiatunc eni si
gnificat illud multitudo et qd egredit et ē eqūitas cū d
bilitate adueniēte corpori ex eo et illā que est pp tenu
itatē et significat tenuitas spmatīs cū pntia. **Et** illa q
est pp acuitatē et mordicatiōm et sentit ipsa ingressiōe
et qnz est cū ea ardor urine et est color ei ad citrinitatē
decliuus et significat ipsa cause pterite ex cibis et moti
bus. et illius que est cā debilitatis in infis et in uirtu
te sua retentiuā signū est q descendit sine erectione.

Et similis si est illic mollificatio et cū illa que est ex
spsmo est erectio. et sūt illa que est ex uehementia
uirtutis expulsiue. amplius mollificatiō et spsmo
adunt signa. **CLXXII. de cura.**

Ignoret cibis et fiat etio et admittent ea que
diximus de illis que exiccat spma et minorant
ipm et que diximus de illis que tēperant aduatiōem et
iā dixim curā spsmi et mollificatiōis et tu sciuit eā
Et quatio at tenuitatis et est cū eis in quibus est stip
ticitas et calefactio permittit cū exiccatiōis et iā sciuit
eti ea. **Et** ex cibis ingrossatiuis sicut sūt pules et triticū
decoctū et pulo. **Et** confortatio at retentive sit cū faci
entibus stipiticitatē que tu iā sciuit potādo et liniendo
uirtutis uero expulsiue sedatio sit cū infiantibus et stu
pescentibus papper. et menta quid est pharacū no
bile in ingrossando sperma et confortādo uasa et ad re
tinendū ipm. et in libro quorūdā sit pposita retentia
exuberatiōis sed timeo ex pmissis eoz q addant in sper
mate. **CLXXIII. de multitudine pollutionis.**

Ause et si cause exuberatiōis et motus spma
tis et qnz nō mouet nisi apud sōnū et ppe quim
dormit aliquis supra ceruicē et fm modū quē iā pegi
mus de cā et. **Et** cura est illa cura et stricture lamie
plūbi sup dorsum est ipressio magna: uex qnz nocet re
nibus qz oz ut attendat hoc in eo itez et similiter in le
cto infancia et dormire sup folia salicis et similia.

CLXXIII. de paucitate spermatis et exitu et filoso.

Et pp causas que dīe sūt causis exuberatiōis et
multiplicat in laboratibus et exercitiatibus. **Et**
curatio eius est curatio paucitatis coitus. et cura exit
filos est illud quod humectat.

CLXXIV. de regimine eius quem ledit coitus.

Ponetur ut huiusmodi hō pueniat ad cōfortan
eis que bibunt. **Et** epibimatis et emplis pdictis in
et stōi ut ptingat per id succursus debilitatis accide
tis per id qd euenit ex coitu pp necessitatē et cū medicinis
que sūt ad cor utiles. **Et** admittent sup mēbra coitus
et uiri medicine infantes minorates spma et de illis q
dicemus. **Et** bibat infancia oīa spermati et admi
nistrent in strantibus et in unctionibz ea que faciunt ba
bētibus priapismū et dimittat oīa que generat spma et
assiduent exercitiū superioz partū corpōz suoz sicut ē

percutio altatibz et sauliguet et eleuatio lapidis et oz ut gradati perueniat in minoratiōe coitus. et qñ coeunt i principio noctis dimittat ipm uno die aut duobus die b' usq ad horā somni noctis añ ipm aut p' ipm et recti fient cibū in eo qd est inter illud et dormiat p' coitu de ide gradati perueniat ad dimittendū numex diez quo rū plimū sit per occupatiōz in ludicris. et de cibis eoz qui succurrunt ipsorum debilitatibus est panis bonus mundus infusus in uino bono.

Capitulum. xxxvi. de regimine ei' qui plimo uitit coitu et no cet eo et debilitat ipz: aut leu' uisus et sensus eius et ca putat: aut neruus et accidit ei tremor.

Oportet ut admistrent calefactio et humectatio cū cibis bōis quoz paucū nutrit plm et cū bal neatiōibus et aromaticis et regimie et facere ut ipsi dor miāt et quiescāt et letari in ludis qui letificāt. Et lac quid ouū et uaccinū est ueberitatis iuuant ad p'sortan dū et uiuificadū qñ sumit de eo in ieiunio et cū qñtate qua digerāt et dormiat si ipm et oz ut admistret exerci tiū p'pationis et qñ admistret mithridatū et diamuscū cū superfluitate i humectatiōe uiuificat. q si appareat debilitas uisus tunc cā e' est cerebz. qñ oz ut assiduet i unctiōm capitis sui cū eis que s' sicut oleū uiol. et fiat caput purgū cū eo: aut distillet in aurē et utat introitu aque dulcis et aperiat uisum suū in ea. Si at accidat tē mor ex ea tunc si mā fuerit plima humida soluat cum eis que s' sicut pulpa colloqñtide: aut cucumere asinio et centaurea et p' illud curet uirga cū unguentis fortib' in quibus sint muscū et ābra et ben cū oleo de costoz et nardino et de lilio et oleo de cipis et almabaleb et oleo de lauina et oi oleo calido in quo est stipticitas. Et si n fuerit mā curet cū unguentis tremoris. Et qñ accidit ei p' ipm tremor sumat in potu oppoponacuz in aqua sanluci et calicifistule secundum qñtatem quā tolerat: et aque sanluci sit quātitas. .i.

Capitulum. xxxvii. de multitudine erectionis absz desiderio et de priapismo.

Ausa pinqua multitudinis tensionis uirge ut corda est multitudo uetositatis grosse in p'ib' mebroz coitus. Aut ei est multitudo b' cause uentose i ipso neruo cōcauo. Aut est supueniens eis ex arterijs aut uasis spmatis: aut s' due res s' s' s'. Et mā quid b' uē tositatis est humiditas plima et efficiens ipsam est cali tas pauca: et hec mā: aut est resudās fixa in uasis sper matis et in eo ubi gñatur: aut nō resudans: quātrūq i gñ sit si protendū hec uentositas et uirtus e': tunc aut est p' frigus e': aut p' ipsius grossitudinē: et qñz adiu uat malē cām et efficiētē et causas infziales uerbigrati a ut sit in cute uirge et que secunt ipsam spissitudo pro hibens resolutiōm: aut dilatio orificiōz uenaz ueniē tiū ad eā sicut accit ei e' coitus plimus sit ueberis et ei qui dimittit coitū ad tps qñ mouet in ea spma et uēto sitas cū fortitudine: et qñz peruenit ad priapismū. Et qñz adiuuant oia illa cause pcedentes: aut ex cibis calis acutis: aut inflatiuis: sicut s' cicer et uua et uitell' oni et illa que aggregāt utranqz rē sicut eruca et illd cui inest p'petas generandi sperma sicut uinū nouuz. Aut ex dispositionibus et figuris sicut est multitudo dormi tionis super collū: qñ liquefiendo cōuertit sperma i uē tositatē: aut strictura anchaz cū cingulis de corrigis a ut inflatis: qñ dilatāt orificia uenaz. Et priapismus uero est si cōfortet aliqua baz cāp et fortis fiat erectio et remaneat et tendat uirga ut corda qñis nō sit desiō

riū et necessitas et p' perfectiōz necessitatis: et qñz incip magnificari et augmentari: aut plōgari pp illd qd effūd ad ipsam de materijs plibus. Et plimū cāp ei' est a mor et hoc nō permutat ad hanc egritudinem ex for ma formationis erecte uirge qua ludunt quidā. Et b' accidens qñ nō curat fortasse peruenit ad tetanū uaso rū spmatis et accit apha calidum cū eo et interficit.

Capitulum. xxxviii. de signis.

Tsta super plima signa que numerauimus cū tua reuerfione ad illud qd accepisti usq ad hūc finē ex principijs. Et scias q si fuerit uentositas ge nerata in istis in ipsa uirga exit illic tremor uirge añce dens plimū: et si nō fuerit ita tunc cā in ipso est pp uir gā ad quā iā peruenit ex arterijs san. ualoz spmatis.

Capitulum. xxxix. de cura.

Ratio tensionis ut corde assidua est admistra tio eoz que dicemus de phibentibus inflatiōz ex ebibitis et epibimantibus. Canon uero curatiōis p'pismi est eū cū uomitu et phlomia absz uentris solo ne oio p'pca q timet q uentris solo descendere faciat mās desuper et pp illud qd oz ut sit exercitiū mebrozū superioz ludendo cū talub et s'libus et dimittat coitus nisi pp necessitatē e' ne cūeniat nocumtū aliq ex nocu mentis dimissionis ipsius: deinde infzatio in aqua et in stratibus rosaceis et de salicibus et cū epibimantibus et ceratarijs fortis infzationis p'dictis et admistrent lami na plābi sup pectinē et ebibita infzantia et nenufar et cā forā et lactuca et excusatio plima est: et in eo qd est iter illa et post minoratiōm materiē uentositatis opz ut ad mistret qd subtiliet sine calefactione ueberit sicut sūt ebroke camemilline et de agnocasto. Et admistren tur tunc ea que s' sicut uinū et se. agnicasti et s'ilia postq diuidi mā et bibat tunc uinū albū tenue: et oz ut dicit coitū oio et cogitatiōm in eo et p'deratiōm ad illud qd mouet desiderū nisi ille cui accit p'pismus pp emissio nē coitus oio fm q diximus: tunc ei cura ei' est coitus et nutrit cū eis que sunt sicut lentes et que curzūt cur su eaz et nō multū utat acetosis: ipsa eim qñz inflāt.

Capitulum. xl. de alacuoib.

Lacuoib est ille qui qñ coit egeit stercus suuz qñ spermatis sit descensio et nō regit anū suum et sup plures eoz dñat desiderū ualde et multiplicat i eis delectatio et mollificat ualde pp resolonē spiritū um eorum et plurimi ipsoz sunt mollium corporoz.

Capitulum. xli. de regimine eius.

Oportet ut admistrent unguenta et empla stipti ca p'sortantia lacertol ut se. agnicasti et s'ilia et si at inunctio cū eis que s' sicut oleū nardinū proprie et oleū de cupresso et oleū de lauina. Unguentū bonum. Sumant oleū de cydonijs et oleū de alcāna et terātur karabe et acatia et liliū siccū et fiat ex eis et oleo de cy donijs et alcāna unguentū et admistret assidue sup la certū ani et fiant ex eis suppositoria retentiuā et p'pe in tpe coitus sicut si supponat collyriū ex remisch et gall et balaustijs et ture. Et itez supponat collyriū ex o leis stipticis. At uero qd dī de bonitate ciboz eozū et regimine ciboz ipsoz et subtiliatione eoz est res que nō hz in hac intentione nisi intelligat de cibis stipticis quibus cibant. Et s' s' in clisteribus pinguibz infzan tibz que dicūt nō est utilitas apud me: imo oz ut intē dat in eis que diximus et ut intendat ad frangendum acuitatē s'loz eoz et confortandū corda et cerebra ipso rum.

Capitulum. xlii. de aluminati.

mirabilis

Luminati sunt ueritate est egritudo accedens ei qui consuecit ut super eum iaceat hoies et huius desiderium patitur. Et est in ipso sperma plenum non motum et torrens est debile et erectio debilis in radice. aut debilitat nunc et fuit iam assuetus coitu quia affectat ipsum et non potest super ipsum aut potest super ipsum potentia meditatiua: quia considerat ut uideat coitum currentem inter duos et propinquior est ille qui est cum eo: tunc ei mouetur desiderium: quia si emittat sperma quando cum eo aliquis coit: aut erigit cum eo membris suis tunc oportet perficere desiderium suum. est ei quedam secta eorum quorum desiderium non erigit et mouetur ubi quando cum eis coit: et tunc aduenit eis delectatio emissionis spermatis siue cum opone illius siue absque effectu. Et secta eorum est quia quando cum eis coit non emittunt sperma tunc imo declinat ad hoc ut coeant cum alijs et sic in ueritate perstrat aie et maligne nature et male consuetudinis et consensio muliebria.

Cura

Et quia si membra eorum magis sustinentia quam membra uiro rum. et scias quod omnia que dicuntur propter ista uana sunt. Et stulti hoies sunt qui uolunt eos curare. Nam initium egritudinis eorum medicatum est non uale. Si uero cogeret cura et tunc est illud quod frangit desiderium eorum ex tristitia et fame et uigilijs et carcere et percussione. Et dixerunt quidam quod cum aluminati est quod nervus sensibilitatis qui uenit ad uirgam ramificat in illis in duos ramos quorum subtilis radice uirge continuatur et grossus declinat ad caput uirge quia in diget ille qui tenuis est fricatione uehementi donec sentiat quod spargit super ipsum hominem. et tunc aduenit ei exple mentum libidinis: et hec res est sicut illud quod remotum est. Et prius est super quam est imitandum et additum est ex qui busdam quibus est scientie pars et in arte maligna introitus et uerificata sunt uerba omnium illorum si illud quod dixerunt.

Unusquisque

Et de hermaphrodito. Alii qui est hermaphroditus non est membrum uiri nec membrum mulieris et de illis est qui huius utrumque: sed unum eorum est oculius et debilius et aliud est corio et descendit sperma ex uno eorum absque alio. et de illis est in quo abo sunt equalia et peruenit ad me quod de illis est qui agit et patitur. sed pars uerificat hoc. et multotiens curantur per incisionem membri occultoris et regimine uulneris eius.

Et de excusatione medici in illis que docet de delectatione et coagulatione in ceptricis et calefactione.

Non est turpe medico qui loquitur de magnificatione uirge et coagulatione receptricis et delectatione mulieris. Et illud idem quod sit ex causis quibus peruenit ad generationem. Multotiens enim est pueritas uirge causa ut non delectetur ea nisi quando diuersa est ab ea quia assueti est quia non emittit sperma. et quando non emittit sperma non fit filius. et quia est illud causa ut fugiat a suo pari et querat alium. Et si quando ipsa non est angusta non puenit ei suus par et ipsa iteque non puenit pari et indiget unusquisque eorum per mutationem. et si delectatio uocat ad emissionem spermatis festina. Mulieres ei sunt plene tardant in emittendo sperma et remanent non plene desiderium suum quia non fit generatio. et iteque ipse remanet in desiderium suum quia ille que ex ipsis non custodiunt mittunt in illa dispoitione super se ipsas que inueniunt et per hanc causam redeunt ad fricationem ut perficiat in eo quod est inter eas complementum uoluptatis.

Et de delectando uiros et mulieres.

Omnibus que delectant eos utrosque sit est salua et qui sumit in ore suo alit et salua cubebe et mel eblicorum et mel cum quo conficit scamonea et pipperum et melle. Et si utat linimento prope super medietatem postremam uirge non est magnum iuuamentum in usu illius: facit

enim delectationem in capite uirge solum.

Et de magnificantibus uirgam.

Magnificat ipsam fricatio cum adipibus et oleis calidis propter panem alpe et effusionem gummi lactis super ipsam prope lactis ouini: deinde adherentia picis super ipsam ut attrahat sanam et retineat uiscositatem suam et coagulum suum pinguedine et fiat assiduatio in istis in duabus extremitatibus diei. et sciet quid qualem fiat picis adherentia in smone nro qui est in fenestra in qua est decoratio quam scietur ipinguationem membrorum. et de illis que faciunt illud sunt sanguisuga que exiccant et linunt cum eis et lubrici terrestres et allebleb et est species uolubilis qui huius lac: et aqua albedi rugi: sumant sanguisuga et ponant in luto in quo est aqua earum et dimittant bebdomoda una et quod est supra doceat exiccantur et deinde terant et liniatur cum eis.

Et de constringentibus uuluum.

Sumant xilaloes et ciperi et enula et gariofilum et ramich et papuluchi et terantur omnia et inuoluatur in lana insula in melius et supponatur. Et iteque galle immature superiora signantur cribellentur cribro subtili et supponatur cum pano insulo in uino uice una pro alia. Facit eis illud redire uirginitatem restringendo. Et iteque corticis pini peritrope pres. iij. aluminis pres. ij. cipi. ps. i. d. coquitur cum uino odorifero et madefiat in ipso panus lini et supponatur: et oportet ut coaseret in uase obstruso capite et admiscet de eo una uice pro alia est enim bonum ualde.

Et de calefacientibus receptricem.

Herueat musculus et galia et crocus in uino odorifero in quo infundatur panus lini et imbibatur et administratur. est enim redolere faciens et cordum enim est mirabilis ualde in hoc.

Tractatus secundus de dispoitionibus borum membrorum. et de illis que continuantur cum coitu.

Capitulum primum de apostemantibus testiculorum calidis et que de eis approximantur ano.

Postema quia sit in ipso testiculo et quia sit in oleo et illius quod sit in oleo tactus pollicis est et cognoscit dispoitionem duritiei et lenitatis et cohoris ipsius. Et in illo quod sit in testiculo est illud difficile et sentit illud ipso existente inter oleum. et quia est cum eo se. Et ei membris nobile continuatur cum corde. Et multotiens quid cadit oleum: deinde redit et remanent abo testiculi suspensi: deinde nascitur oleum et incarnatur et creat ibi cistis dura non sicut erat prius. Et multotiens coroditur testiculus quia indiget ut castratio fiat necessario ut non pabulet corrosio. Et multotiens delectat testiculi per tussim accidentem quia pmutat marmorem ad pectorem.

Et de cura.

Oportet ut fiat phlogia et soluat nam et prope cum eis que admiscantur delubris. Nam quando administratur suppositoria prestat magnifice et attrahit marmorem ad anum. Et quia necessarium est ut pro phlogia uene manus fo fiat phlogia de sapbena. Et oportet ut attendat latet doloris et fiat phlogia ex latere. Et si fuerit in utroque testiculo sit accipiat quod necesse est accipere de san. ex utrisque manibus sit et oportet ut alleuiet cibum et dimittat carnem et que sit ei sitia et regat regimine subtili: et admiscetur in primis super membris panus ibibitus in aceto et aqua rosae. et mucilagibus et succis suis infusis. et quando incipit augmentari admiscantur huiusmodi epithimata et empla. Sumant aqua solati et aqua cucurbitae et aqua cane humide prope et aqua endiuie et farina ordeii et fabarum et aqua ligulula croci et olei rosae. et iteque folia alkekengi et faria

ordei et lentii. Et itez folia cane et farine fabaz et o
leu rof. et de eis que nos experti sumus iteru est ut su
matur alkekengi et farina ordei et farina lentii et farina
fabaz et violaz tritaz ptes equales igniatur et eplent
cu eis. **E**t si uerit calitas et dolor superflui est neces
sa riu ut misceatur cu repculiui sicut se folia hyusqami
albi. et si fuerit in eo durities aliq aut pertrahierit termi
nu pncipij maisele tunc oportebit ut regat cu eis in q
bus est maturatio et ppinquius maturatium ex gradu
principij est farina fabaz et camemilla et altea et muc
lago se. lini et rob et itez farina ordei cu aqua et melle.
Et itez folia caulis cu farina ordei et uicell ouoz et olo
rof. **Q**u at indiget resolutioe et stat augmetu de ex
pertis bonis se passule enucleate et cyminu que terat
et fiat ex eis eplm cu uino aut folia caulis et fenugrecu
decocta: aut farina fabaz et passe pingues enucleate et
cyminu decoquat totu in uino pmissio et leniat: aut fari
na ordei cu stercore uaccino infusa in aceto cu modico
caso et aliqtrulo aq solatrit: aut cinis papyri siluestris et
altea equalr coficiatur cu aceto. **E**t cinis caulis cum
albumine oui aut uirello et aut radix cucumeris agre
tis cu uino mellis cu farina radice lilij trita sicut un
guentiu aut passulaz mudataz. v. granoz viridiaz elixa
toz. i. s. cymini. i. caulis. vj. glutinis pini. ij. pficiatur cu
melle. **E**t itez ad apata cu ulceribz scoria argenti d
coquat cu oleo donec fiat ei piffitudo: deinde ponant
sup ea cera et guma pini et reponat. **E**t itez alkalibat
et amoniacu equalr olei d lilio buryri uaccini qtu suffi
cit. **E**t itez radix lactuce cu laue. **E**t itez fenugre
cu et se. lini cu aq cepe. **E**t itez sex uini antiqui cuz
lauich. **E**t itez ea que dixim in e foz. et itez forte
apa qd indiget maturatioe et ad fim et uentositate in te
sticulo. Sumat cicercis nigri et staphisagrie abortu an.
po. i. scorpionis adusti po. i. eplm cu eo et pap infusio
nis olei sabacini in uirga est iuuatiu ad illud et ad fim
pprie et suspensio rubee tincture super ipm. **E**t qn
apa est dubellati tunc de illo qd bonu est: et ut fiat apto
apud osetu et no ccedi ut apperiat illud qd sequit anu
qr qns fit fistula mala: imo oz ut assidue positio farine
rizi confecte cu aqua super ipsum ut prohibeat apertio
nem eius et in fine eius inuitatur in uirga muschus cuz
oleo sambacino et est ultimum: aut oleum sambacinum
aliquotiens. est enim cura sufficiens.

Et. iij. de cura apostematis frigidi in testiculis.

Multotiens accidit in eis ista apata in dispo
necelle et hydropisis quoz curationes se matu
ratiua pdicta in apate calo de quibus se farina fabaz
et farina fenugreci cu triplicato. et itez cauliz. **M**. i. si
cus. v. numero decoqutur in aqua donec dissoluant et
fiat cu eis emplm. et fortius illo est ut sumant farina ci
ceris et farina fabaz et cyminu et adeps inu et camemil
la et melilotu et cera et fiat ex eis unguentiu et itez bdel
liu dissoluat in rob et admistret et distillet sabacinuz in
uirga aliquotiens: qm est mirabilis: et itez sumatur ma
stix et anzarut et infundant in uino et in oleo sabacino et
liniant sup ouu. **E**t oleu de kerua efficax est in apatibz
testiculoz aut distillet in uirga muschus cum oleo sam
bacino quoniam est ultimum.

Et. iij. de cura apostematis duri in testiculis.

Sumant ficu et adipis anatis aboz an. po. i. fo
lioz oliue et folioz cupssii et amoniaci oium an.
po. i. aggregent cu uino et butyro uaccino. **E**t itez
folia caulis cu farina ordei et uicellis ouoz et oleo et ite

ru colcotar et isopi humide et cere et olei rof. et medul
le curis cerui et folioz rubi oium partes eqles fiat ex
eis linimtu. et itez sumant bdelliu et amoniacu et dissol
uant in triplicato et aggregent cu pauca farina fabaz
et oleo. et itez curatio bona expta ad illud sumat fursuz
et indefinenter terat et cribellet in cribro tenui donec
cribellatu sit et resoluat amoniacu cu oxymelle et pfici
at cu eo et uiuiscet loco du tepatu tenet calore et reite
tur super ipm assidue. est ei coferens oi duritie: et itez
aliud coferens duritie sumatur camemilla et fenugre
cu et asla et fabe et butyr et cogelatu rue et dactili disco
cu et fiat cu eis eplm. et itez cineris ossium dactilorum
adustorum partes. ij. altee pars. i. terantur et permisce
antur cum aceto et fiat cum eis emplm.

Et. v. de acrai et arsacon.

Hec est egritudo fia et est in mtribus plus et est
titilatio uirge in uirz et in ore matricis msp et
tensio accidens in uasis spermatis et mollificatio et te
tanus et spasm iploz et tunc inflat uenter egri cu sudo
re frigido.

Et. vi. de cura.

Quado bec egritudo appet oz ut fiat pblomia
uentosatio et mittant sanguifuge: deinde fiat
uentris loto no semel subito qd descadat aliqd ad mbra
infirma. **B**ed paulati cu facilitate et illud fiat cu eis q
se sicut aq uolubilis cu calia fistula et aq sicle et aq sola
tri cu caliafi. et cu iure limaciay et cu iuribus olez foz
lenientiu naz et se sicut illud qd fit de spinachys et de a
triplicibus et que se illis silia: et fiat clisterizatio ex leue
se et prunis et altea et sicla. et siracost et atriplicibus et
que se illis silia. et perueniat ad ultimiu in epistimatibz
fzis ualde infantibus se mebra coitus et sup dorsum si
cut illud qd fit de hyusqamo ni. et chimolea et oibus q
sciuit in priapismo calo in apatibus testiculoz calis.

Et radix quid nenufaria et radix lilij se puenientes
ad hanc egritudinem.

Et. viij. de doloribus testiculorum et uirge.

Et ex malitia pphonis diuerse se et cale et ex ue
rositate et ex apate et ex pcussione et ex casu sup
uentrem.

Et. viij. de signis.

Quam est ex malitia pphonis no est illic tensio ue
hemis et cognitio pphonis est cu sensu et e calus
inflamatus et sius stupefactus et no est plimus. **E**t
cu uentoso est tensio et pmutatio sine grauedine et cu il
lis reliqs se cause eoz et signa iploz. **E**t. ix. de cura.

Manifeste se ex eis que dea se in calefactioe testi
culoz et infzatione eoz et curatione apatu eoz
et resolute uentositatis iploz. et qn frig est uehemis tuc
cura et est oleu de kerua in quo dissolutu sit euforbium
et si uehemior sit inflamatio et adustio tunc cura et est
cu succis infantibus in qbus positu sit aliqd turis et o
pij. **E**t in seco at a pcussioe aut casu oz ut fiat pblomia
et assumat mbr cu infantibus repculiuis absq stiptici
tate uehemiti qd dolor e faciatur: imo fit cu eis uirtus leni
tiua sicut se uiole et nenufar et cucurbita et silia: deinde
p illud admistrent mucilago altee et camemilla et silia
Et itez gumi pini et myrrha cu aq fia et se. lini pfectuz
cu aq fia et butyr et gluten alimbat equaliter.

Et. x. de magnitudine testiculorum.

Acidit testiculis ut magnificet no fm semitaz
apationis sed fz semita ipinguatioia et teneritu
dine sicut accidit mamillis.

Et. xi. de cura.

Arat cu medicinis infantibus qbus curatur
mamille uirginu staret ut no cadat sic e epiebia

Acrai
Aysacon

¶ L. xij. de elevatione testiculi ex parte eius.

Crude

Quādoq; appetit super oſtū ⁊ q̄ ſecutū ipm̄ uarices involute plime in q̄bus qñz coarctat venas ſolitas ⁊ frequē ſit tirillatio ſup eas ⁊ multotiēs gñatur ſup eas apa duz qđ eſt de gñe apatū ſiōz. Et plim qđē accit in latere ſiniſtro pp debilitatē ipſi⁹ ⁊ qm̄ bz uenam additam ad quā effunduntur materie.

Ql. xvi. de mollificatione osei.
Quadoq; plōgat osei ⁊ mollificat plōgado ⁊
 fit in eo res feda. **Q**. xvij. de cura.

coitus. ¶ Et de medicis ff quidā qui incidūt pte oſis
⁊ ſuperfluitatē iplius ⁊ ſumūt reſidūū ut equet c⁹ q̄ti
tas. Sed melius eſt ⁊ magis ꝑſeruatur ut ſuat in ꝑmī
deide abſcīdat ſiſlūū. ¶ L. xviij. d. ramice ⁊ ruptura.

Circa corrugatione testiculorum.

C.xx. de vlceribus testiculorū & virge in locis ani.

Lcera que sūt sup cap uirge indigent eis q̄ sur

നവംബർ

Curatio illius est curatio ulceꝝ vesice ꝛ qñz ne
cessaria sũ ea que t̃ sicut medicamẽ de chartis

Capitulum. xxiij. de fricatione in uirga.
It ex mā cala effusa ad ipsā ⁊ sudore acuto ſu

Expellat humor cū phlomia ⁊ solutiōe uētris
Deinde sumat acatie ⁊ memithe aboz añ. 3. i.

CE. xxv. de apostematibus uirge calidis.

Cxxvi. de apostematibus uirge frigidis.

Urent cura ragadiar ani. Et de illis quoz

... ..

pitellis oñoz unguentū. **C.LXXIIII.** de dolore vge

Accidit dolor virge ex causis diuersis. Et mul-
totiens accit a retentione urine que clisteria le-
uis sanāt et ut sit cōtentus aqua ordei cū iuleb et nō ap-
proximet seibus ut nō descendant superfluitates. **C.**
Deinde p^o clistere fiat uaporatio in circuitu pectinis
et uirge tāte q̄ritatis ut leniat cutis et fundat d̄sup aq̄ te-
pida et leniat cū uiol. **C.LXXIII.** de uerucis si uirgā

Acidant et ponant desup medicam retinēs sū-
guinē et curret cura reliquaz uerrucarum.

C.LXX. de cura botbor et similiū moro et carnis oz-
te et addite super illas partes.

Suamant baurac adultū et cinis ligni uitis terat
cū aqua bñ et ponant sup moy et que ei similan-
tur. Et qñ nō ualent incidat et puluerizet desup. atri-
mentū et arsenicū et si fuerit deterius illo nō erit excusa-
tio qñ cauterizet. **C.LXXI.** de corrosiōe virge.

Lenificat virga cū lenitiuis ex oleis sicut sifami-
no et oleo narcisio et adipibus subtilibus notis
sicut adeps galline et anatis et medulle crurij. vaccap
et ceruop et cera et resina i balneo et sine balneo et cliste-
siat ex hoc genere cū iniectionibus et fiant collyria et po-
nant desuper aliquid et fiat ut equetur.

C.Fenaxi. De membris generationis in mulieribus
tres continens tractatus.

Tractatus primus de radicibus et principijs et cō-
ceptione et partu. **C.L.** De anatomia matricis.

Oleo q̄ in istā gñationis mris est matrix
et est in radice creatiōis sifis in istā gñatio-
nis qd̄ est in uirga et est uirga et que cū ea
est in istā. Sed adūeap est p̄pletum pcedens ad

exteriora et atep est diminutū retentū in interioribus
et est q̄ cōuersum in istā viroz. Et ei q̄ oleum siphac
matricis et q̄ uirga collū matricis et duo oua mris
sicut uiris. Meruz ipsa in uiris sū magna appentia exti-
us elongata ad rotunditatē tendentia. Et in mris
sicut pua rotunda tendentia ad uehementiā cōp̄ssiois latitu-
dinalis intrinseca in vulua posita a duobus lateribus

et in dī latere p̄funditatis et existit unū distincta quoz
unūq̄q̄ appropiatū est p̄niculo q̄ abo cistis una nō
aggregat. Et p̄niculus cuiusq̄ aboz est neruofus. Et
sicut uizi hñt uasa spmatis inter ouū et cūatoriū radicis

uirge. Sifit mris hñt uasa spmatis inter duos testicu-
los et inter id qd̄ expellit ad interiora matricis. Merū
illa que sū uiroz incipiunt ab ouo et eleuātur ad superi-
ora et cadunt in foramina ex quibus descendit cooptori-
um ouī custodita et p̄ecta deinde sp̄gunt descēdendo

trāuersa expansa hñtia inuolutiones et cōpletur in eo
qd̄ est inter ipsa digō spmatis donec redeat et expellat
ad meatū qui est in radice uirge a duobus lateribus. et
in primo ei est illud qd̄ expellit ad ipm et extremitas

collū uelice et est longū in uiris breue in mulieribus. In
mris uero extendi qd̄ est inter duo oua ad abo illa
sicut duo cornua arcuata incedentia ad duo emulctōri-
a quoz duo extrema cōtinuātur cū duob⁹ inguinibus

et tendunt ut corda pp̄ coitū eq̄tia collū matricis ad i-
cipiendū ita q̄ trabunt ipm ad duo lateza qd̄ dilatat et
aperit et deglutit sp̄ma. Et ipsa abo sū breuiora q̄ duo

iactores sibi sifis in uiro. et diuersificant in hoc q̄ uasa
spmatis in mris p̄tinuant cū duobus ouis et pene-
trat in duobus additamentis que sū ut duo cornua qd̄

oriens ex unoquoq̄ ouo qd̄ expellit sp̄ma ad uas et no-
minant duo expulsiua spmatis et nō cōtinuātur uasa

spmatis in mulieribus cū duobus ouis nisi qm̄ mbra
spmatis in mris p̄pinq̄ sū in lenitate duobus ouis
et nō sūt necessariū indurare ea et indurare p̄niculos

aboz qm̄ ipsa sū in tanea: qz nō indigent p̄iectione lon-
ginq̄. **In uiris uero nō sūt bona cōtinuatio eoz cū**
duobus ouis et nō p̄miscent eis abobus. Nā si fieret
illud noceret eis abobus qm̄ tēderent ut corda pp̄ du-
ritie aboz imo positū est inter abo mediū qd̄ noiat en-

dros. s. expulsiua apud medicos ad interiora. **Et i-**
tra matricē est extremitas rotunda neruosa in e⁹ medi-
o est q̄i semita: et sup ipsam sū additamenta p̄lima inceden-
tia. **Et matrix qd̄ creata est hñs uenas p̄limas ra-**

mificatas ex uenis quas diximus ut sit illic sustentatio
ebryonis. **Et sit supfluitatibus mensuris p̄cipitatio: et**
ligat matrix cū dorso ligamētis fortibus p̄libus et ad p-
tē lūminis et uelice et ossi lato et eis que sequunt ipsā sed

sū laxa. **Et de ligamētis e⁹ sū quedā q̄bus p̄tinuat ex**
neruis et uenis p̄dictis in anatomia neruoz et uenaz.
Et facta est ex subā neruosa ut extendat apud colle-

ctiōz et ut p̄greget ad q̄ritatē pua apud p̄tū et nō p̄plet
et cōcauitas nisi cū p̄plemto augmētū sicut māmilla: q̄
titas nō p̄plet nisi cū p̄plemto qm̄ an illud est uana et

nō est necessaria. et pp̄ illud matrix in puellis est mior
uelicis p̄lz et bz i hoib⁹ duas p̄cauitates et i alijs p̄caui-
tates s̄z numex papilla: māmilla: **Et locus e⁹ p⁹**

uelicā et supfluit sup eā desup sicut supfluit uelica sup
eā desubtus et in anrioribus sū intestina ut sit ei a duo-
bus lateribus sustentaculū et stratus lenis et sit in tutel-

la et nō est intentio p̄ria in hoc ueniens ad matricē ipsā
imo ad ebryonē. **Et ipsa quidē occupat qd̄ est inter p-**
pinquitatē ombilici usq̄ ad postremū meatū vulue et ē
et collū. **Et longitudo e⁹ eq̄lis in mulierib⁹ est inter. vi.**

digitos usq̄ ad. xi. digitos et qud̄ est inter illud. **Et**
qñz abbreviat et plongat p̄ uulū coitus et dimissioz et
et qñz assimilat q̄ritas et figure q̄ritatis ei⁹ qut p̄fuer⁹

est p̄cubitu et appropinquat illi lōgitudo matricis ip-
ius. **Et qñz tangit intestina supiora. Et creata**
est matrix cū duobus tunicis quaz intrinseca p̄pinqui-
or est ad hoc ut sit uenosa et aspitas ei⁹ sifit. et orificia ha-

rū venaz q̄ figunt in matrice noiant foramina matricis
et eis p̄tinuant p̄niculi ebryōis et ex eis currit san. men-
struus: et ex eis nutrit ebryō. et exterior hāz duaz p̄pi-

quior est ad hoc ut sit neruosa: et unaq̄q̄ illaz tunicaz
cōstringit et dilatat cū p̄patione suaz nāz. **Et tūica**
quid extrinseca pura est una et intrinseca est sicut diui-
sa in duas diuisiones q̄ distinctas nō sicut p̄solidatas

ita q̄ si excoriaret tunica exterior eaz duaz excoriare
tur q̄ a duabus matricibus quib⁹ esset collū unū nō si-
cut a matrice una et inueniunt sp̄s uilloz oēs in tuni-

ca intrinseca. et matrix p̄terea ingrossat et inspissat q̄
ipsa ipinguet et illud est i hora mstruoz. Deinde cum
purgat extenuat et exicat ipsa itep attenuat cum ma-

gnitudine ebryonis. et e⁹ dilatio est sū dilatioz cor-
poris ebryonis: et q̄ coit cūz mris expellit matrix ad
os matricis q̄ pcedens desiderado attrahere sp̄ma p
sui nām. et q̄ dē matrix neruosa nō intellr p̄ illud qd̄ e
ius creatio sit ex neruis cerebri: immo q̄ creatio sit ex
subā sifis neruis alba p̄uata san. viscosa extēsiua et nō ad
ueniunt ei ex cerebro nisi nerui pauci q̄bus sentit: et si
esset uehementius neruosa uehementius cōmunicaret cere-
bro. et collū quidē matricis lacertose carnis est q̄ ipm
sit cartilaginolum et quali sit ruga sup rugā cui addit
pinguedo duritiē et cartilaginositatē. **Et ipgnatio itep**

in boza ignatiōis et i ea est meatus oppositus ori ma-
trici extrinseco ex quo deglutit spma et expellit mstru-
a et parit fetū. et fit in dispōne pceptiōis in sumo cōstri-
ctionis quā fortasse nō ingredi extremitas acus. **Dei**
de dilata pcepto dei excelsi et egredi ex ea fetus. **Et**
Deatui at vrinē in ea est locus alius et est ppinquior
ori matricis ab eo qd sequit supremū. **Et de mu-**
lieribus est et matricis collū redit ad sinistrū. et de eis ē
et est ad dextrā et an uolatiōm puelle virginis sit in ore
matricis pāniculi ptexti ex uenis et ligamētis subtilibus
ualde ortis ex oī mbro et qd destruit uolator et currit
qd in eis ex san. ē. **Et de generatiōe ebryōis.**
Quā matrix colligit sup spma tūc prima dispō-
nū q aduenit illic est spumolitas spmatis. et est
ex opōne virtutis formatiue. **Et ueritas qdē dispō-**
nis ipsius spumolitas est ex hoc q uirtus informati-
ua mouet illud qd est in spmate ex spū aiali nālī et vita
li ad minerā uniuersaliūqz eoz in qua figit. et creat illd
mbr ex eo fm modū quē exposuimus et declarauimus
in libris pncipioz. et pp illud repit exufflatio tota ipel
li ad mediū hūitatis ut ppet locus cordis: deinde fuit
a latere et dextro. et a latere et supremo due uelice qī
ramificate ab eo tāgentes ipm vsqz ad borā: deinde se
parit ab eo et discernunt et fit pma illud ex quo creat
cor. et a dextra illud ex quo creat epar et ipse alia san-
guine ad albedinē declinat: et penetrat ad exteriorē pte
hūitatis sparle p duos uelicas uentolitas inundās eā
ut recipiat pp eā restauratiōem ex matrice et ex spū et ex
san. et creat umbilicus et q pmo creat tunc est pānicu-
lus. **Uerū uelice cordis et epis et cerebri creatōz**
umbilici pcedunt: quū plemū boz triū postponat a
cōplemēto subē umbilici. et hoc quid iā uerificauimus
et declarauimus diuersitatē in eo in libro pncipioz sci-
entie nālī. et qū spma figit et spumat et penetrat spuma
ad pfundū. i. uelica cordis gnat pāniculus ex hoc q
spma muliebze mouet spma masculinū et est sepatus.
Deinde nō suspendi a matrice nisi cū foramibus pp
attractiōz nutrimēti. **Et ebryon quid nō nutrit cū**
hoc pāniculo nisi dū pāniculus in ea et nutrimēti parū
est necessariū. Quā at indurat tunc fit cibatio p illud
qd generat in poris et ex meatibus manifestis uenof.
Deinde diuidi p spatiū in pāniculos. et ueritas quid
est q primū mēbz qd creat est cor quū de hūp. dicat
q dixit q pmiū qd generat est cerebz et oculi bz q testi-
ficat illud dispō pulloz uui. **Cor uero non est in p-**
mis qū creat in oī re apparens manifestū et sequit ca-
pitula p in qbus dixit q rectius est ut sit pmiū qd crea-
tur epar: qm priā opatio corpis est nutrimēti qī sit is
fm appetitū et desiderii ipsius. Et fmo iste oīdē eē
corruptus ex uia expimēti: qm studiosi in hac re non
testificant re esse fm q exillinauit oio ex rōinatione.
Et est qm si res est fm q ipse existimat q creat in
pms illud opatio in pms pmittenda est qū ab eo nō
fiat nutrimēti: tunc sciat q nō nutrit mēbz anialis in
quo nō est sustentatio uite cū calore nālī. Quā ergo ita
fit necesse est ut creet mēbz a quo pcedit calor nālī
et spūs uitalis an creatiōm nutriētis ipm. et uirtus in
formatiua nō indiget in dispōne formatiōis nutrimēto
dū nō accidit resolutio sensibilis sensibile faciēs. nocu-
mētū: qī sit necessariū restauratiōe et sit necessarius
spūs uitalis et calor aialis ut erigat eo. **Quā si di-**
xerit q pphensio informatiue est ex pte: tunc sū et uir-
tus nutritiua associata uirtuti informatiue generate ē

ex pte ptiō. **Quā ergo erit q illa magis aīcedat**
in modis suis: et hec dispō alia sit in uenta in ebryone
sanguineo in sipbac et extēsiō et in sipbac sit extēsiō a
liq. et in hac dispōne illa q de uelice est sanguinea con-
uertit ad sanguineitātē et pueritē umbilicus ad formāz
umbilici sensibiliter. et recipiunt dispōnes pueriōm sp-
matie ad cōceptiōm et quedā eaz ad soliditatē et illic
mēbris pncipalibus iā apparet ipsio sensibilis. et qūti-
tas sensibilis. **Et quedā eaz cōueriōm ad hoc ut**
cōpleat creatio cordis et mēbroz pmoz et incipiunt
separi ab inuicē. et inter ea sē meatus suppremi et sunt
extremitates iā lineate. sed nō sepanē integre et uala et
deinde ad hoc ut fiat extremitates: et unicuiqz cōueri-
ōis: aut duabus cōueriōibus sit est spatiū sup qd sta-
tur et nō est illud de illis que nō diuersificant in hoc.
Et diuersificat in masculis et mulieribz ebryonū et
fit in mēbris tardiores et nō significat expimēti et pbat-
o in hoc: qm inter ea abo in ueritate nō est diuersitas.
Unūqzqz ei eoz nō indicat nisi p illud sup qd pterit
res fm expimēti et nō est ipse q sit illud qd expituz
est in sine cadens fm illud qd ei diuersificat. **Et in to-**
to ei illo est qd est pīm pculdubio. et pīm est in eo qd
generat plus et spatiū quid spume est. vi. diez aut. vij.
et in his diebus format informatiua in ebryone non pe-
tendo aliquid ex matrice: et p illud appetit. et inceptio
lineaz et punctoz est tribus alijs diebus p illud. et sūt
ix. dies ex pncipio. **Et qūz sit aīcessio die uno aut**
postponit die uno: deinde p. vi. dies alios et ff. xv. a p-
ceptione penetrat sanguineitas in toto et fit illud unde
creat. **Et qūz aīcedit die uno aut duobus. et xij. di-**
ebus p illud sit hūitas caroz et iā discernunt frustra car-
nis et discernunt mēbra tria manifeste. et iā sepanē alia
a cōtactu alioz et extēdi hūitas nuche. et qūz postpo-
nit aut aīcedit duobus diebus aut tribus: deinde p
nouē dies sepat caput ab humeris et extremitates a la-
teribus et uentre ut discernat sensus in qbusdam eoz et
occulret in quibusdā eoz ita ut sentiat p illud. iij. die-
bus cōpletis. xl. diebus et postponit raro usqz ad. xlv.
dies et minus in hoc est vsqz ad. xxxv. dies. **Et dī i**
doctrinis pms q q p. xl. dies scindī abotū et ponit
in aq fia appet res pua discretaz extremitatū. Et ma-
sculus est uelocior in illo toto q feia. Et ei q sit min⁹
spatiū formatiōis masculoz. xxx. dies et minus pūriti-
ōis est medietas ani et qd dicemus in pxiō. **De**
minatio at dispōnis masculī et feie in distinctiōe spatiū
est res quā qdā ps medicoz iudicat audacter et stulte.
p. ei iueit spma respiras respira. et pmiū qud agit ifor-
matiua ē q aggigat calorē inatū: deide exit et meat de
ide p illd icipit nutritiua opari. Et apd quosdā ebryō
iā respirat ex ore deide respirat cū eo maiori respiratio
ne qū cōplet in matrice. sed nō est sup illud significati-
o. et apd quosdā qū supuenit formatiōi ebryōis duplū
et in quo format mouet et supuenit motui duplū et i q
mouet nascit ita ut sit spatiū qd est apma inceptiōe p-
ceptiōis usqz ad motū triplū et lenitas accit cū motu se-
sus. Et dī q tps eqle mediū ad formatiōm et ē. xxxv.
diez et mouet in. lxx. diebus et nascit in. cc. et. x. diebus
et illud est. vij. mēses et aīcedit diebus aliquot. Et qūz
postponit: qm fortasse cadit in. xxxv. diebus raritas et
multiplicat in duplatiōe. Et qūz est illud qd est plus
xl. diez et mouet i. xc. diebus et nascit in. cclxx. et illd
est. ix. mēses. Et qūz cadit in hoc itez diuersitas in di-
ebus sicut dēni est. Et natus in. vij. mēlibz quū sit

ia ppletus tñ plm iudiciu e est ut nō uiuat fm q facia
Et scire p. Et ipse qdē nō iā integre cōplet nisi f3 pio
portōm pdictā nāscit apud cōplemū suū. **E**st ei
spatiū. xl. diez: deinde. lxxx. diez: deinde. cc. xl. dierū
et minorat et addit fm q sciuit. et dixerit nō inuenit in
abrotu masculus ppletus añ. xxx. dies et scia que pple
at añ. xl. dies. Et dixerit q natū in. vij. mēse ingredī vir
tus spatiois cū hoc q supueniunt natiuitati ei. vij. mē
ses et natum. ix. mēlibus et natum post decem mēses.
Et nos afferemus in spatio ipgnationis et pteus capiz
in tractatu qui sequitur hūc tractatū. **E**t scias q lā.
mēstruus i pgnate diuidi in tres ptes. s. pte q puerit i
nutritiū: pte que eleuat ad māmillas: et pte que est
supfluitas stās usq q ueniat hora et expellat. **A**m
plius fetus cōtinet tribus pāniculis. s. secundina q ē pā
niculus pphendens ipm in quo pterunt uene ex trans
uerso cōpulsatiles diuidunt in duas uenas et qdē in
uenā unā et noiat biles et est inuolutus et effundit ad
ipm urina fetus. et tertio qui dī abgas et est pfundatio
sudoris et nō est necessariū uas aliud supfluitati egōnī
quā sit illud ex quo nutrit subtile in quo nō ē durities n3
sex. et n3 sepat nisi aquositas urine: aut sudor. **E**t d
pāniculis q ei est ppinquior est pāniculus tertius et est
subulioz eoz ut aggraget būditatē resudantē ex ebryo
ne et in reitōne illius totius būditatis est iuuamētū ut n
pmutet s3 ipm et sup matricē. **E**t s3 in elongatōne
e qd est inter vmbilicū et matricē pāniculus. ei durus
ledit eū suo tactu sicut ledunt pp tāgentia ea q s3 in cu
te ppinq ipris de illis que nascunt sup ulcera qū non
dū sint firma. Pāniculus at qui sequit bunc ad exteri
ora est inuolutus: qm est s3 in inuolutiōibus ad quā q
dē penetrat ex vmbilico effusoriū urie et n ex uirga qm
uirge meatus est pstrictus et pmet lacertus pposit q
soluit cū uoluntate et s3 usq ad finē eius. Anfractus et
hora h3 vsus est hora pteus et pueriōis. **H**oc qd est
āplū directi introitus: et posita fuit vīne pfundatio p
pzia: qm si obuiaret corpi non toleraret eā corpus pp
mordicatiōz et acuitatē suā: et illud in ea manifestū est.
Et dīa quid inter ipsam et būitatē sudoris in odoz
et rubedine coloris māifesta est. et si obuiaret itez secun
dine fortasse corzuperet illud sup quō sustentaret. **E**t
vene qdē secundine hnt duas tunicas subriles et reuunt
in eo qd est inter eas vene. et pueniunt vñq d3 genus
eaz ad duas uenas. s. arteriā et qerā. **V**ene at qdē
quā ingrediunt abbreviat spatiū ad epar: qd sunt uena
una ut sit salubrius et penetrat ad gibbositatē epis ut
eū nō cōprimat fel ex cōcauitate ei? et in ueritate hec
vena nō orit nisi ex epe et descendit ad vmbilicū ex se
cundina et dispit illic. et sunt due vene et egrediunt et
mouent ex secundina ad orificia venaz que s3 in matri
ce. et istis quid uenis accidunt duo quoz unū est qd ipse
s3 apud orificia q ei obuiat tenuiores et s3 qd sint extrēi
tates zamoz et itez ipse nō descendunt in pms nisi ide
qm ipse assumūt san. illic: qd existimat qd ille oriant illic
qd si psideraueris āplitudinē foramis faciet te existi
mare q radix sit ex epe. Et si cōsideraueris cōuersiōm
ad sanguineitatē faciet te existiare q radix sit ex secūdi
na. **C**onuersiōes pma est cōsideratio foramis et
meatus. Conuersiōes pma est cōsideratio foramis et
dētiū foram. Et s3 arteria aggregat ad arterias. et si
accepis principiū ex secundina inuenis eas penetrātes
ex vmbilico ad arterias magnas q s3 s3 dōiū substētate s3
vesicā ipse s3 mēbra ppinquiora ad que pōse est ut ipse

Sanguis

Fetus

Vena

Arteria

Vena

Vena

ligent illic cū qbus s3 ligatē pāniculis laxis. Deinde s3
penetrātes in arterias sempiternas q nō appiunt i aia
li vsq in finē uite. **H**ec est ergo manifestatio fmōis
medicor in ueritate. In ueritate uero s3 duo rami quo
rū origo uera est ex arterijs et fm cōsideratiōm pdictā
Et dicunt medici q nō cōuenit eis ābabus ut unirent
aut extenderent ad cor: pp longitudinē spatiū et iuentō
nē sepatiū. et ppea q appropinquat spatiū ābaz eis q
bus cōtinuant nō indigēt iunctiōe et dicunt q ppea
q arterie et uene penetrātes ex corde et pulmōe in illa
hora nō cōfēt iuuamētū magnū in anbeliū. **C**ōuersus
est eaz iuuamētū ad nutritiū qd factus est uni eaz ad a
liā meatus qui oppilat apud pti. **P**ulmo ei nō est
nisi rubeus in ebryone: qm nō respirat illic: imo nutrit
tur sanguine rubeo subtili et nō albisicat ipm nisi pmissi
o aeritatis. **E**t dicunt medici q pāniculus inuolut? cre
at ex spmate mris qd est pax et minus spmate uiri qd
nō fuit pōse ut esset āplius. **F**actus est ergo lōgus
ut cōtinuaret fetus cum inferiore pte matricis et coar
ctatus est ab būitatibus oibus qd nō est excusatio quiz
penetret ad sudorē effusoriū āplū. et hoc est ex dictis. e
oz nō in suo loco. Et quā ad cor fetus ancedit complo
masculina fuit in oia mēbra. et est quā masculinitate sua
assimilat pti suo. **E**t qn3 est cā masculinitatis pter
pplonē pti sui: imo est uacuitas matricis: aut ex ppo
ne spmati accidente ppe: quapp nō op3 ut quā ipse assi
milat patri in hoc q est masculus. qd sit ei similis in re
liqā mēbris: imo qn3 assimilat matri. et assimilatio qui
dē indiuidual sequit figurā et masculinitas non sequit
figurā: imo pplonē. **E**t qn3 accit cordi soli qd ppo pti
que spgi in mēbra. **E**t pte at pparationis figurat est i
ceptio materiei in extremitatibus decliuis ad figuram
matris. et qn3 est informatiua potens ad hoc ut dñet
spmati et figuet ipm ex pte lineationis cū figura pma:
sed deficit ex pte pplonis ut faciat ipm s3 et in pplone
Et dixerit qdā sapientū et nō s3 elōgati a iudicio possibi
litaris qd de causā assimilationis est illud qd exēplificat
quā est dispō cōceptionis in mēte mulieris: aut uiri ex
forma būana exēplificatione firma. **E**t at in statu
ris qn3 est diminutio qd est in ipsis pp mās puā in pms
aut pp puitatē nutritiū apud creatiōm: aut pp puita
tē matricis: qd nō inuenit fetus dilatiōm in ea sicut
accidit fructib? q ponunt in formis quā sint adhuc ima
tuzi qd nō sit additio sup eos. **E**t cā quid in gemis
est multitudo spmatis ita ut nō spgat ad duos ventres
matricis spsione replēte totū fm singularitatē. et qn3
accit pp diuersitatē expulsiōis duaz eiectionū qd per
uenit illi diuersitati motus matricis in attractiōe: nam
matrici apud attractiōem accidunt motus sequētes si
cut illi qui deglutit bucellā p bucellā. et sicut respirat
piscis emittendo respiratiōm p respiratiōm. qm expel
lunt ex eo ad pfundū matricis ipulsiōes. et est unaq3
ipulsiō cū attractiōe spmatis desoris inq3itio matricis
ad aggregādū inter duo spmata. et illud est res quā sen
tit ille qd ex coeuntibus sollicitus est. **E**t sciunt illud
itez ipsemet et ille ipulsiōes et attractiones singulares
nō s3 puz: imo s3 tremule qd unaq3 eaz sit pposita ex
motibus. **S**ed ipse non pplet nisi apud nūcz titulatō
nū: imo sentit p oēm sumā titulationū qes quedā. **D**ei
de redit in qdē s3 ei que est inter eiectiones quā uirga
eiecit spma. et sit ois uicissitudo fa d3 bilioris uirtutis et
minoris nūeratiōis titulationū. et fortasse s3 uices ultra
tres aut. iij. et pp illud multiplicat delectatio ipfaruz.

Pulmo

Statua

Small

Ipsa ei delectant ex motu quod est in eis: et delectant ex motu spiritus uiri in ore matricis eam descendendo ad uentre matricis: imo delectant per ipsum motum qui accidit matrici, et non verificat sicut dicitur quod eam delectat et completum non fiat nisi sicut descendens spiritus uiri ac si uir non emitteret spiritum non delectarent ipse sui ipsius spiritus emissionem. Et si uir emittit spiritum et matrici eam non accidat motus istius, et non delectat ex eis tunc ipse inuenit delectationem a delectatione sua. Et iste est et uirum an motum spiritus ipsorum sicut fricationem et motionem qui sit in emissionem humoris qui non est spiritus, nam sicut dicitur quod spiritus uiri super matricem fundit et extinguit eius caliditatem et sedat ipsius inflationem sicut aqua que effundit super aquam calidam bullientem. Hoc ei non fit nisi per modum quem diximus quod ipse emittit spiritum et deglutit spiritum uiri quod descendit. In alia ei hora non fit uirtus de qua sit curandum.

Et quoniam conuenit plectio uirge et effusioni clepsidre quod permiscet ab eo et sequuntur illa plectiones sicut illi uice una per aliam: quod ipse uir ex uentribus numero pluribus quod unaquodque permiscit separata sit per se ipsam. Et quoniam sunt permisciones utroque spiritum sit. **B**einde absconditur aut abscondit unum antecedens causa uentositatis aut tiri latitudinis aut alterius rei ex causa separantibus: quod distinguit unumquodque per singularitatem suam. **E**t quoniam est illud post texturam paniculi et sit multitudo in re una: et hoc est ex eis que non plene sunt consequuntur uitam. **E**t quoniam est an illud et que currunt hoc cursu. Sicut igitur est quod sit pue utilitatis, et utile quid non est nisi illud quod cadit in radice distinctum. et spiritus uirile est adhuc non exuberans nam impleto matricem perueniens ad preteritum, donec peruenit et cum eo spiritus matris ex duobus additamentis que sunt duo cornua sicut ossibus dactylorum et quod permiscet sit ebullitio o predicta, et creat pelica et paniculus primus et suspendit spiritum totum tunc cum duobus additamentis que sunt duo cornua: et inuenit illic quod alit ipse dum permanet spiritus usque suum matris ex san. mestrui ex foraminibus cum quibus continuat paniculus gratias. **E**t sicut. **S**ic quidem iste paniculus est sicut linimentum quod creat spiritus matris quod ipse effundit illuc ubi effundit ad ipsum spiritum uiri: et si non permiscet cum eo tunc discernit apud permiscionem. **E**t mli quidem et mli suscipiunt spiritum si sperma et delectat ab eis sit. **P**artus uero non fit nisi quod fetui non sufficit quod ei mittit secundina ex san. et quod puenit ad ipsum de attractione aeris quod membra eius completa sunt. **D**onnet ergo tunc apud septimum ad exendum quod in eo plect uirtus. **E**t quod deficit aduenit ei debilitas quedam et non salit ad ipsum cum ea uirtus usque ad nonum. **Q**uod si egrediat in octano egredi et est debilis et non exprimit a uirtute faciente nasci: imo ex causa alia exprimit ledente debili. **E**t egressio quod fetus non plect nisi per scissionem paniculorum humidorum et effusio humiditatis eorum et facientium ipsum lubricari. **E**t quoniam conuenit super caput suum in partu naturali ut sit facilius separationis. **P**artus uero super pedes utroque est per debilitatem et qui nascit. **N**on ei potest pueniri et est timorofus. **N**on ei utile est per spiritum, et fetus quod an motum suum ad exitum est sustentatus cum facie sua super pedes suos platis manuum suppositis genibus suis et naso ipsius inter ab eo genua et oculis super ea ab eo et colligit ea ab eo ad anteriorem partem sui, et est positum collum eius et facies ipsius ad dorsum matris et deferendo cor. **E**t hec quid peratio puenientior est ad conuersionem faciendam. **I**tem quidam dixerunt quod faciei matris peratio est sicut orium huius perationis, et hoc non est nisi masculi et adiuuat ad conuersionem grauitas superiorum se-

tus et magnitudo capitis et per. **E**t quoniam separat aperit matricem aptione tali et sicut efficere non ualet in suo sili, et necessarium est ut sepe quedam iuncture et sustentent adiutorio dei excelsi per illud: et per illud redeunt in primum ad conuersionem naturalem, et est opatio illa de opationibus fortibus naturalibus, et formatiua quid appropriata est re conuenit ad creationem ut sit perata non cessans perbendei cum augmento fetus que non perbendei et hoc est de fecitibus dei. **S**it ergo deus exaltatus qui est rex verax laudabilis et benedictus et melior omnium factorum. **C**onprehenso igitur huius quod causa peris fetus naturalis est quod ipse indiget aere plurimo, et cibo plurimo et quod expugnant uirtutes aie et que rentes latitudinem spatiositatis et attractionem aeris copiosam et cibum abundantem et fugiens a strictura et a penuria attractionis aeris copiosi et paucitate cibi. **E**t quod ergo nascit non dicitur perbendi sit in eo somnus et experge factio quoniam ergo adueniunt ei ridet post. xl. dies.

Et de egritudinibus matricis.

Accidunt matrici omnes egritudines per sonales et istiales et coes. **E**t accit ei egritudines et pgnati ois sit ut si ipse gnet aut ut ipse gnet et abortu faciat et ut ipse gnet et faciat abortu: imo fiat difficilis et sepe et moriat in ea fetus et accidunt ei egritudines mestrue ita ut non emitat mestrui aut emitat mestrui pauca: aut non in hora sua: aut mala: aut ut superfluat mestrui eius et sunt ei egritudines per egritudines per coitatem ita ut coicet ipsi membra alia uel et sunt ei egritudines per egritudines per perperatatem ita ut non coicent ipsa membra alia.

Et quoniam sunt ab ea egritudines mestrui aliorum per coitatem ita ut coicent et alia membra sicut sit in perocatione matricis. **N**am quod multiplicat egritudines in matrice debilitat eam per peratatem ad huius gnet ex eo hydropisio.

De significationibus complexionum matricis.

Et de significatione caliditatis.

Albiditatem matricis significant coitas corporis et paucitas mestrui et significat ipsa calor mestrui, et per quod sumit panus lineus et supponit in nocte. **B**einde exicat in umbra et plderat an sit rubeus an citrinus, et significat caliditatem et ebulliam aut sanguinem aut sit niger et albus et significat orium illius. **E**t per niger cum fetore putrido significat caliditatem quodam, et qui est sine ipsa significat frigiditatem. **E**t quoniam significat caliditas ex doloribus in partibus epia et vulneribus et vlceribus accidentibus in matrice et exicatio labiorum matris: et multitudo pilorum et tinctura aqua per spiritum et uelocitas pullus.

Et de significatione frigiditatis.

Rentio mestrui: aut paucitas eorum aut subtilitas eorum et ipsorum albedo: aut nigredo eorum uehemens et plangatio mundificationis et accessio ciborum grossorum et fiorum et accessio coitus plimi et stupor in supio zib matricis et paucitas pilorum et pectie et puitas tictu re aqua et corruptio coloris.

Et de signis huiusmodi.

Tenuitas mestrue et multitudo cursus huiusmodi et abortus fetus quoniam magnificatur.

Et de signis siccitatis.

Exicatio et paucitas cursus.

Et de sterilitate et difficultate ipgnationis.

Auia sterilitatis: aut est in spiritum uiri: aut in spiritum matris: aut in membris matricis: aut in membris uirge et in istis spermatis: aut per cam in principis sicut tristitia et timor et tremor et dolores capitis et debilitas digonis et facietas nauseatua: aut per errorem accidentem. **E**t a uero que est in spermate est sicut mafia

cōplonis diuersificantis uirtutē gñationis cale: aut fte
 l. fte ex frigore nāli: aut frigore accidente longe retēti
 nis spatio: aut hūitas: aut siccitas. 7 cā illius sē cū nō
 puenientes: 7 acetosa ē. Ipsa ei sē i sūma eoz q̄ infant
 7 exiccat. **E**t qñz est cā que ē in spermate siccitas p
 plonis nō p̄hibēs generatiōz sed facit ip̄z difficilē aut
 corripit illud qd̄ aduenit matrici de alimēto infantis.
Et qñz est cā i spermate ut sit sperma uiri diuerse
 ip̄ressionis ei que est in spermate m̄ris d̄riū receptrici
 aut cōitatis super unū duoz ordinū 7 nō accidat iter
 ea abo filius. **E**t si permuet unūq̄q̄ sociū suū nō
 est dubiū qui sit abobus filius. **E**t qñz diuersificat
 duo spermata pp cām malitię p̄plonis in unoquoq̄ e
 oz qd̄ cū alio n̄ equat imo addit ei corruptiōz. **C**ā
 qū permurant inuenit unūq̄q̄ aboz qd̄ equat ip̄z cū
 d̄rietate q̄ tēperat. **E**t de gñe quidē spermatis ex
 quo nō sit gñatio est sperma infantis 7 patientis naule
 atiuā facietatē 7 ebr̄z 7 lenis. **E**t sperma ē qui p̄z uti
 tur coitu et corpus nō est sanū. **S**perma enī cur
 rit ex oibus mēbris 7 est ex sano sanū: 7 ex infirmo infir
 mū fm q̄ dixit Hip. 7 iste dispōnes oēs inuenit sē in u
 trilq̄ spermatis sū 7 dixerit quidā q̄ de causis corru
 ptionis spermatis uiri est coire cū illis q̄ nondū sē ma
 gne 7 hoc currit cursu p̄petatū. **C**ā at que est in matri
 ce: aut est malitiā cōplonis corruptentis sperma ē p̄z
 est frigus 7 gelās cā sicut accit ex potu aque fte m̄ris
 per hoc q̄ infiat: 7 sū uiris. **E**t qñz alterant p̄es
 mēstrue 7 ex eis q̄ cōstringunt ex poris mēstrue q̄ n̄
 effundunt mēstrua ad fctū. **E**t qñz ē cū mā. 7 hūitates
 corripunt sperma itep p̄ comitiōm suā cū eo: aut exic
 cant: aut resoluunt: aut hūectant lubricantes: q̄ debi
 litat 7 tenentia 7 est p̄ma: aut debilitantes uirtutē attra
 bentē sperma: q̄ nō attrahit sperma cū fortitudine aut
 pp cōstrictiōm meatū nutriti ex frigore aut calore:
 aut siccitate. **E**t qñz uincit ex siccitate ita ut similē
 tur cor̄is siccis: aut corrupens nutritiū infantis: aut
 p̄hibens ip̄m ab āplificatiōe pp adunatiōz oris matri
 cis uehementē pp siccitate aut frigore: aut p̄solidatiōm vi
 cep: aut carnē additā 7 rucolā 7 erucolā: aut sicut sicc
 tas d̄nans secundine q̄ corripit meatus nutriti: aut
 accit spermati fia 7 hūida q̄ accit rori in terra rozata
 7 in p̄plone cala 7 sicca q̄ accit in terra qñ est madesa
 ctio sparmaz: aut pp abscissiōm materiei que est san. mē
 struus qū matrix deficit in attrahendo ip̄m 7 p̄inuati
 one ē: aut est pp declinatiōm in ea: aut cōuersiōm: aut
 uehementiā adunationis oris matricis an partū pp oppi
 latiōz: aut pp duritiē: aut carnē additā uerrucolā 7 nō
 uerrucolā. aut cōsolidatiōm ulcep. 7 frigus cōstringēs
 7 alia ex causis oppilationis 7 siccitas q̄ nō penetrat
 ad ip̄m sperma: aut debilitas adunationis p̄p̄gnatiōz
 q̄ nō retinet ip̄m: aut multitudo adipis lubricantis.
Et qñz sit cū cōitate corporis totius. 7 qñz est i ma
 trice p̄pe 7 zirbo: aut in matrice sola. 7 qñz multiplica
 tur adeps super zirbū facit p̄strictiōem sup sperma 7 e
 ducit ip̄m exp̄sione sua 7 operatio ē est b̄: aut pp ue
 hementiā extenuationis in corpore toto: aut in matrice:
 aut nocumētū in matrice ex epe 7 ulcerib̄ 7 hemorroï
 dibus 7 additione carnea p̄hibente. **E**t qñz est in
 ore ē res dura sicut uirga p̄hibens introitū uirge 7 sp
 matis: aut ulcera que p̄solidata sū: q̄ lenit mat̄ix 7 cō
 stringunt orificia venaz emitentū sperma: aut aspiat
 oris matricis. **C**ā at facit in mēbris generationis aut
 est debilitas ualoz spermatis: aut eruptio ancedens com

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

ploni eoz sicut cui abscindunt uene auris posteri: aut
 ē perforat uelica a lapide: q̄ cōicat nocumētū mēbris
 generationis. **E**t qñz abscindit aliqd̄ de nūero ei 7
 facit incurrere debilitatē in mēbris spermatis 7 uirtu
 tibus eoz generatiuis spermatis 7 eicientib̄ ip̄z. **E**t
 sūtr ē abscindunt testiculū: aut ēplant cū hyusq̄amo ni
 gro: aut bibit ex cāfora p̄lm. **C**ā at uirge scā est sic
 si sit breuis in creatiōe sua: aut cā pinguedinis uiri. q̄
 re assumit caro p̄lm ē: aut ex abobus sū q̄ elongat in
 matrice 7 nō eq̄tur in ea uirga. 7 de eis est āplitudo o
 ris matricis 7 nō eq̄tur in eo uirga. aut ex eis abobus
 sū: aut pp tortuositatē ē: aut pp abbreviatiōem corde
 q̄ declinat uirga ab opposito: q̄ n̄ eūcit sperma ad gut
 tur oris matricis. **C**āz vō in p̄cipiōe iā nūerauim̄
 necessariū est ei ut sint mēbra digōnis 7 mēbra spūm
 fortia ita ut fiat p̄ceptio. **E**rror at accēs est quz sp
 matis sit emissio an̄ p̄plentiū aut post p̄plentiū. Ante
 p̄plentiū uero qū sperma emittit ē ut sint mulier 7 uir
 diuersi in tpe coitus. **N**ō cesset unus eoz ancedē
 cum emissiōe spermatis. Si ergo fuerit ancessio uiri di
 mittet eā 7 nō emittet sp̄ma. **E**t si fuerit ancessio mulie
 ris eūcit uir postq̄ eūcit m̄z 7 expellet in os matricis
 pp motus attractiōis spermatis qd̄ le aperit ei aptiōe
 una p̄aliā cū attractiōe uehementis sensus qd̄ sentit qū
 ip̄m emittit. **E**t nō sit illud qū ip̄m emittit nisi aut pp
 attractiōm aq̄ uiri cū eo qd̄ currit ex ea ex uasis sp̄ma
 tis ē intrinsecis in matrice effusum ad interiora eius
 apud quosdā: aut pp attractiōm ē qd̄ t̄git ip̄z. **S**i
 uerū est qd̄ dicūt quidā alij. s. q̄ sp̄ma ē q̄uis generet
 intra ipsā: tñ effundit ad exteriora oris matricis. De
 inde deglutit ip̄m os matricis ut sit motus ē ad attra
 bendū sperma sui ipsius deforis q̄re recipit ip̄m quū
 mouet sperma ē q̄re attrahit cū hoc sp̄ma uiri. **N**ō ei
 appropriat illud emissiōi spermatis uiri. **E**roz uero ac
 cidens post p̄plentiū est sicut motus laboriosus ex sal
 tu aut obuiatiōe q̄ sit cū casu 7 uelocitas eleuatiōis p̄
 emissiōm spermatis 7 sūtia illis post p̄ceptiōz q̄re lubri
 cat: aut sit timor accidens aut aliqd̄ ex reliqs causis a
 bortus q̄s dicemus in suo c. **I**nq̄t Hip. nō est uir oio
 ferior muliere. s. in p̄plexiōe m̄broz suoz p̄ncipaliū 7
 p̄plexione sua p̄ma. 7 p̄plexiōe spermatis sui spermatis sa
 ni nisi accidat ex p̄plexiōe accidētē. 7 scias q̄ mulier
 q̄ parit 7 ip̄egnat minus infirma ē q̄ sterilis. **A**erūtū
 Best debiliora corporis q̄ ipsa 7 uelocius sit anus. **S**terilis
 vō est pluriū egritudinū 7 tardatur eius sene
 ctus 7 est quasi iuuenis in plurimo sue etatis.
Cl. ix. de signis sterilitatis.
Signis sterilitatis ex quocūq̄ duoz spermatur
 sit dicunt res quaz saluatio nō uerificat n̄z in
 eis aliqd̄ iudicat sicut est illud qd̄ dixerūt q̄ opz ut ex
 periant duo spermata 7 p̄iciant sup aq̄ 7 quocūq̄ illo
 rū natat in aq̄ tunc ex pte illius est defectus. 7 dixerūt
 fundant due urine sup lactucā 7 ex illo est defectus ē
 rina exicauit eā. **E**t hoc dixerūt ut sumant. vj. gra
 na tritici 7 vj. grana ordei 7 vj. fabe 7 ponant in ua
 se resleo 7 mingat sup ea unus aboz 7 dimittant. vj.
 diebus: tunc si grana nascunt nō est sterilitas ex pte e
 ius. 7 dixerūt q̄ est longinquius hoc itep. 7 melius est il
 lud qd̄ dixerūt in exp̄ientia m̄ris fm q̄ oz ut suffumige
 tur matrix m̄ris in traiectione cū suffumigatione aro
 matica: tūc si penetrat odor vsq̄ ad os 7 nares ē cā n̄
 est ex ea. 7 si nō penetrat tūc illic sē oppilatio 7 humo
 res mali p̄hibentes p̄bulare odorē suffumigatiōis 7

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

St. l. 1. 1.

aromaticitatis. **E**t dicitur supponat alleu et psideit
et consideret an inueniat odore et sapore ipsius desuper
Et prima significatio h^o est ad sciendum an sit in ea op
pilatio an no. **Q**uod si est in ea oppilatio tunc est sig^m
sterilitatis. et si no est in ea sterilitas tunc no est longinqu
quoniam sterilitati sunt cause alie et ad ipregnationem phibent
alia. **E**t oia mlti q mundificat et remact os matricis e
buidu est lubricas. **S**igna at spmatis ex uasis suis
in pphone sua sunt qm cognoscunt sicut sciunt calitat et
frigiditas ex ipso ex sensibilitate mltis cu suo tactu:
et ex spissitudine et subtilitate e: et ex dispo ne piloru pe
ctinis et ex colore e: et odore ipsius et ex velocitate pul
sus et tarditate ipsius: et ex tinctura urine et puitate tin
cture ipsius: et ex coitate corporis. **H**uitas uero et
siccitas cognoscunt ex puitate cu grossitie et multitudi
ne cu subtilitate. **E**t spma quid sanu est albu visco
sum splendidu sup qd cadunt mulce et comedut de eo.
Et odor e: est odor floz palme et sabaci. **S**igna vo
mestru et mebroz e: in pphone sua se qm significatur si
cur sciunt. aut ex calitate et frigate ex tactu et ex colore
mestru. s. si est ad citrinitate decliu: aut nigredinem
aut turbiditate. et ex dispo nibus piloz pectinis et signi
ficat huitas et siccitas ex multitudine cu subtilitate et
puitate cu grossitie et ex essentia oculoz apoforuz tene
broz. **O**culus ei significat sup matricem apud hip. et
ex puitate cu grossitie. **E**t quecumq mlti mundificat et
no ericcat os matricis e: imo est buidu no ipregnatur
Pinguedo at et extenuatio et adeps et breuitas vir
ge et tortuositas e: et breuitas corde et couersio matri
cis. et dispo duaz emissionu spmatis se res que cogno
scunt expinto. **E**t pulua cum zirbo multe adipis est
stricti introitus longinq breuii cornu eminentiu ven
triu mouet apud oem motu et leot quolibet odore et si
gnificat cursum matricis: qm sentit intra vulua. **Q**uod
si no fuerit os matricis oppositu tunc est decliu: et illa
est matrix hns declinatioz et puerioz sentit dolore a
pud coitu. **E**t x. de regimine et cura:
Regim h^o capituli diuidi in duos modos quoz
unus est ad ipregnatioz et subtiliatom in eat et
secundus est ad curationes cap phibentiu ipregnatioz.
Sterilis at et uir no generas ex creatioe et incoeu
ens suo socio in pphone indigens pmutari: et breuitas
insti medicatioem no hnt. et silt e: orificia mestru op
pilata se ex ulceribus que cololidata se qz lenificata est
et e: compar necesse est pmutare: curatio no pendet ex
medicia. **R**eliq uero ab illis regim hnt. **P**rimi
uero modi distinctio est q oz ut eligat puenientior bo
raz coitus et ia diximus ea. **E**t de eis eligatur puenie
tior ut sit in fine mestru et in hora sili bore in qua opz
ut in ea coitus fiat pp illud qd diximus. **E**t oz ut plo
get dimissio coitus tata plongatione ne pueniat ut co
rupat ei abo spmata frigus. **S**i uero accidat illud
utant coitu fm modu qui est ad no ipregnandu. **D**ei
de dimittat ipm tadiu q sciat q spma bonu ia aggga
tu sit. et consideret de eis ut sit illud in pria hora mundi
ficationis e: et silt in oi pmutatione alia uice. **A**mpli
plongent ludu et ppe cu mltibus quaz pphones no sunt
male. **T**agat ergo uir e: mamillas cu facilitate: et tagat
pectine e: et obuiet ei no pmiscendo se ei pmistioe vera
Quoz desiderat et affectat pmisceat ei fricatio d ea qd
est inter anu e: desuper et vulua. **I**lle ei locus est de
lectationis e. **C**onsideret ergo in ea hora i qua fortis
sit in ipsa adherentia et incipiunt oculi ei mutari in ru

bedine: et anhelitus eleuari: et uerba e: balbutire: tunc
mittit illic spma oppositum ori matricis dilatando lo
cu illic paruper. s. tanta qritate ne psequat ipm ipm
o aeris exterioris oio. **I**psa ei in dispo ne corripit ipm
et no est pueniens ad gnatiomem. et scias q qm mittit sp
ma in hora sua puu imo est in pparatione sua inseparabile
oppositi fortasse tunc potit spma imo oz ut recipiat os
matricis cu eiectione qda et no stringat in uirga exitu i
mo adhereat ei hora qu ia pmisceat p illud pmistione
q est uehemetioris pscutationis donec uideat q nodi
oria matricis et anhelitus e: ia qescunt ex toto et p il
lud pap ipsa iacente eleuatis coxis et demerito dorso.
Deinde surgat ab ea et dimittat ea sic borula una co
strictis pedibus et retento anhelitu. **E**t si dormierit p
illud erit melius ad coceptionem. et si fiat odora mltu sup
ea qd naribus attrahat cu suffumigatioibus puenienti
bus huic rei est illud puenientius: et suppositorijs et p
prie de gumis que no se uehemitis calitatis sicut bdelli
um et que se siltia illi supposita an illud. et de illis que se
mirabilia est ut sit mlti suffumigata sub matrice cu aro
maticis calis et no odoret ea desuper: deinde sumat cana
longa et ponat una duaz extremitatu in aq calam et ali
am in ore matricis qritate qua pueniat calitas e: ad
matricem aduentu tolerabili et dormiat sup illa pparioz
aut sedeat vltz ad hora qua pot sup ea deinde coeat.
Modus uero alius est qm si ca est pp calore hioz
caloz eua eoa et eq pphon cu cibis et potibus notis et
admixta sup matricem ceataria eqlis calitatis ex succis
et mucilagibus et oleis suis. **E**t si fuerit ca sitatis et
huitatis curet cu eis que dicemus p: et est illa que sit
fm plm. et si fuerit ca ipsa remotio oris matricis curet
cura remotiois cu uentosis pdictis in e: suo. **E**t phlo
mia saphene ex pte qua oz fm q dcm est. **E**t si fuerit
ca multitudo adipis admistret exercituz et subtilitatio
cibi et dimittat balneatioem buda nisi cu aquis therma
ru et utat eione cu phlomia et clisteribus calis et eric
catius calefacientib: sicut est tyriaca et theodoricon.
Et oz ut dimittat uinu subtile albu et utat forti rubeo
puro pauco. **E**t ex unctioibus bonis ad eas est mel al
bu et oleu de lilio. et si ca fuerit uentositas phibes a bo
nitate firmationis spmatis curet cu eis que se sicut di
acyminu et bibat anisum et sem apj et pcpue sem rute
in aq radicio et pessaria facta ex eis. **E**t ex resoluens
uentositat se sicut castoreu et se. rute et se. agnicasti. **E**t
si ca fuerit uehemetia siccitatis admistrent sup eam
clisteria huetantia et suppositoria de adipibus lenib:
et dent i potu lac et ppe lac caprinu et alefidabegi hu
mectantia et supponant adipem lenientes. et si fuerit ca
strictura oris matricis oz ut admistret in ea semp radi
us de stano et ingrosset gradati et inungat cu unguen
tis lenificatiuis: et multu utat balneo et cofer ei come
stio cauliu et admistrent apiu et cyminu et anisuz et siltia
Et plm quid cap phibentiu ipregnatioz receptibi
le curationis est frigus et huitas. **E**t plz medicinaru sa
cientiu ipregnare est ex pte q succurandi ei: et no e ex
culatio eionu huitatis cu hieris et suppositorijs et cli
sterijs. et ex eis que bibunt se pfectiones calis: sicut mi
stridatu et tyriaca et theodorico et medicam alkekengi.
Et de eis que bibunt hntes pperates est ut in potu d
tur mlti urina elephantis. **E**t ei mirabilis i ipregnati
one et fiat illud qu pximus est coitus et qu coit. et iteru
bibat ferraturu ebois: qm est pntis iuuamti et se. silele
os est bonu et exptu. et de eo quid dat i potu pecudib:

feia ut multiplicet generatio. et de pessariis est illud quod
 fit ex oleo balsami et oleo de ben et oleo de lilio et pessa-
 ria de nacta nigra. Et ite adeps anseris in lana et ex
 ungulis aromaticis et muscho et spica et ciperis et ane-
 ro et origano et venuca et isopo et bdellio et testiculis vul-
 pis et darisabab est mirabilis et nux cupssi et bacce lau-
 ri et galia et amomum et solium et cordumeni et ex ois calefa-
 ctiois stiptico ppe et suppositoio coagulop et ppe coa-
 gulul leporis cu oleo p mundificationem adiuuat ad ip-
 gnandum: aut cu oleo uisof. et sistr suppositio stercoris ei
 et suppositio fellis gazel masculi fz qd et ppe si ponat
 cu eo aliquo de testiculis vulpis. et sistr suppositio fimi ei
 et suppositio fellis adib et leporis et leonis pödere ter-
 tie. 3. i. **C**ollyriū bonū spica et croci et mastix et myr-
 rba et galia et callozeū cu oleo nardiuo. et ite sumant
 myrrbe. 3. iij. et ireos et fimi adib aboy an. 3. ij. ppetur
 ex eis pessariū sile gladi et supponat et itet in oibus
 tribus diebus et ite mel colatū serapinu et bdelliu et o-
 leū de lilio. **P**essariū bonū croci amomi spice meli-
 loti oium an. 3. iij. et media folij et cordumeni aboy an.
 3. i. adipis anseris et uirelli ouoy aboy an. 3. ij. olei nar-
 dini. 3. s. supponat p ablutiōm in lana celesti tribus die-
 bus renouado ois die. Et ite sumant allea sicca et hu-
 mida et effundat sup ipsa qm ipsa fit de oleo zof. aut si
 laminos et decoqutur donec in decoctione dissoluant et
 recedat aquositas ex eis et supponat cu lana est ei mi-
 rabile bonū. **E**t qnz indiget an vsum pessariop cli-
 steribus cu re aliqua in qua sit uirtus pulpe colloqnti
 de: qz educat hūitates: aut supponant in vulua sua qd
 est sicut gūma arboris masticia et educet ex ea hūitates
 Et ex suffumigatiōibz fit troc. facti ex myrrba et flora-
 ce et baccia lauri et fiat ex eis suffumigatio ois die. Et
 ite nux cupssi et arsenicu rubeū pficiant cu florace li-
 quida et fiat suffumigatio cu eis in traiectorio p mudi-
 ficatiōm tribus diebus ptiuis. Et sistr myrrba et flo-
 rax liqda et galbanū et bacce lauri et nigella ite et bdl-
 liū et isop. **E**t. xi. de signis ipgnatiōis et iudicijs
Significat ipsa illud qd ancessit de cōuenientia
 duap emillionū spmatis. et dispō qz repoz succe-
 dens coitus et est caput uirge qz succū qm emittit spma
 et est qm egredi ad siccitatē aliqntulum decliue et succe-
 dit ei uehemētia adunatio oris matricis ita ut nō ingēdi
 at ipm stillus. Et sistr eleuatio ad supiora et aspiroza
 et colligz absqz duritie ex uehemētia siccitatis illius p-
 tio et retinent mēstrua: qz nō mēstruatur vlsqz ad ipso:
 aut mēstruat paulati et accit dolor puus in eo qd ē in
 ter umbilicū et recepticē. **E**t qnz fit difficultas v-
 rine et accidit ei ut abhorreat coitū p illud et odio ha-
 beat ipm. **E**t qnz cu ea coit nō emittet spma. et acci-
 dit ei apud coitū dolor sub umbilico et nausea. Et pze-
 gās hñs masculū uehemētius odit coitū qz pgnās hñs
 feiaz. Ipsa ei qnz nō abhorret coitū: deinde illud quod
 succedit ei de angustia et pigritia et grauitate corpis
 et malitia aie et pua nausea et eructuatiōe acetosa et hō-
 zipilatiōe et dolore capitis et uertigine et tenebrositate
 oculop et pulsu cordis: deinde pmouent appetitus ma-
 li p mēsem aut duos menses. et citrinat albedo oculop
 eap. Quqz pfundant oculi ei? et mollificant palpebre
 et acuit aspectus et a minozant et pupille et ingrossat
 et albedo et nō citrinat fm psm. Et necessaria est alte-
 ratio coloris et euentus ipressiōnū egredientiū a nā qz
 nis sit in pgnate ex masculino minus: et in pgnate ex feia
 plus. **E**t qnz ipregnatio sedat dolores dorli et ācha

rā ppea qz calefacit ea matrix et qm parit redeunt. **E**t
 qnz alterat corpus et ab eo qd fuit: qz dilatant et citri-
 nant sup ipm uene et uirides fiunt. et in plibus dispō-
 nibus accit pgnatibus ut mollificent eap corpa in pn-
 cipio retentionis mēstruop et augmēto ei qd de ipsis re-
 tinet ultra illud quo indiget ebryon pp puitatē ebryo-
 nis et debilitat et a cibatione: deinde qm magnificatur
 ebryon cibaf illa superfluitate qz fit cōuersio et sedant
 accidentia retentionis et. **E**t qm ipregnat puella q nō
 dū psecuta est. xv. annos: tunc ei mors pp puitatē ma-
 tricis. **E**t sistr est dispō illius cui ex magnis adueit
 te. acuta. Interficet ei fetū ex hoc qz facit possidere de
 malitia cōplonis qm ipse sit debilis nō tolerans illud.
 et ex hoc qz nutritū et corrūpit ex pte pplonis eius: et
 ex hoc qz qm mē nō nutrit debilitat nutritū fetus. et
 qm nutrit debilitat ipsa. **E**t sistr qm accidit in matre
 et a pa calidū. Nā si est pblegmon tunc qnz spaf euz
 eo raro euasio fetus et matris. Effere uero est malum
 nalde. **E**t qnz cognoscit dispō ipregnatiōis p expi-
 mēta de qbus est ut in potu dent de aq mellis in bora
 dormiendi due. 3. cu tāto pondere aq pluuialis pmista
 et uideat an punctiōm sentiat an nō. **E**t cā quid in
 illo est retentio inflatiōis cū cōitate intestinox: lz medi-
 ci mirent de hoc. Et est expitū certum nisi in puetio
 potare illud. **E**t ite labore in ieiunio in die: et i se-
 ro inuoluat pānus: et suffumiget a librello et traiecto-
 rio cū suffumigio. Si ergo egredi fumus et odor ex o-
 re et nalo: tūc ipsa nō est pgnās. **E**t sistr expit qm ua-
 cuitas est supponēdo alleū et dormiēdo sup ips et pside-
 rando an inueniat sapore et odorē ipsius in ore an nō
 Et ex eo qd dicemus in signop masculinitatis et feiet-
 tatis de suppositiōe aristologie cū melle et intromissiōe
Et urina quid pgnatis in principio pgnationis et ci-
 trina ad subalbedinē decliuis qz sit coitū in ei medio
 splum. **E**t significat pgnatiōm vrina puzē subē sup-
 quā est qd est simile nubibus. et ppe qm in ea fit sic gra-
 ua ascendentia et descendētia. In fine at ipregnatiōis
 qnz appet in uizinalibus eap rubedo in loco in quo ap-
 paruit in principio ipgnationis subalbedo. **E**t qm
 mouet vrinale pgnantis et cōturbat tūc ē in fine pgn-
 tationis. et qm nō cōturbat ē in principio pgnationis
Et. xij. de causis masculinitatis.

Ausa masculinitatis est spma uiri et calitas ei
 et abundantia ipsius et cōuenientia coitus in bo-
 ra mundificationis eius et puocatō spmatis ex dextro
 qm est calidius spissioris subē et sumit ex rene dextro q
 est calidior et altior et ppingor epi. Et similiter qm ca-
 dit in dextro matricis. Et sistr spma mulieris in ppetu-
 tibus suis et in pte sua et regio fia: et tpus fām et uentus
 septentrionalis adiuuat ad masculinitatē et oriū ad oriū
Et sistr etas adolescentie absqz pueritia et senectute
 Et dicū qdā qz si currit a dextro niri ad dextrū et ma-
 sculinat. et ex duobus sinistris femininat. et si currit ex
 sinistro eius ad dextz ipsius erit feia masculina. Et ex
 dextro eius ad sinistrū ipsius est masculus femininus.
Et dixit quidā de illis q prudentes sūt q pgnatio
 a die ablutiōis est cū masculino vlsqz ad qntū: et est cū pu-
 ella vlsqz ad octauū: deinde est cū masculino vlsqz ad. xi. de-
 inde est cū hermaphrodito. et san. pgnatis euz masculino
 calidior est plurimū qz san. pgnantis cum femina.
Et. xij. de signis masculinitatis et femineitatis.
Regnans hñs masculinū est melioris coloris
 et plris leuitatis et agilitatis et mūdioris faciei

et sanioris appetitus et quies per accidens et sentit graue
 dine lateris dextri. **P**rimus ei generat masculus ex sperma
 te expulso ad dextrum duorum lateris matricis et non accit
 illud nisi aut per desiderium illius lateris ad recipiendum
 aut quoniam expulsio est ex testiculo dextro. et quoniam mouet se
 tus masculus mouet ex latere dextro. **P**rimus ei quoniam
 incipit mamilla augeri et alterat color sit in ea quod habet
 masculum ex latere dextro et prope papilla dextra et ad ip
 sam currit lac in primis et puocat in primis. et est lac quod
 mulgetur ex ubere et grossum uiscosum non tenue aquo
 sum ita quod lac masculi distillat super speculum et considerat
 ad ipsum in sole et remanet quoniam ipsum sit fructus argenti viui
 aut granum margarite non currens non plorat et augurat
 papilla in bruto masculum in rubedine non in nigredine ve
 hementi et fiat uene papillarum et rubee ad nigredinem decli
 ues. Et sit pulsus et dexter vehementius plenus et frequen
 s. **E**t dixerit quidam quod quoniam mouet a statione mouet prius
 pedem dextrum et est expulso. et quoniam erigit sustentat super manu
 dextram et est oculus et dexter leuioris et uelocioris mo
 tus. Et masculus mouet per tres menses et scia per quattu
 or menses. **E**t dixerit quidam de ingenuis est in cogni
 tione illius ut sumat aristologie autem. et terat et perficiatur
 cum melle et supponat cum lana uiridi a mane usque ad me
 ridiem et in ieiunio: tunc si dulcescit salua et est concipiens
 masculum. et si est amara tunc est pugnans cum feia. et si non
 alterat tunc non est pugnans. et in hac causa est consideratio et i
 diget expulso vel multa percuratio in sua scientia. **S**igna autem
 signa autem feie et que pugnans est cum filia se multitudo ul
 cepe pedum et prope in coris et multitudo apertum eorum. et quoniam
 quod est pugnans cum masculo sed non est masculus nisi debilis
 et est mollificatus venarum. **S**igna autem feie fortis et eni
 xe masculum se quod sumit eius partus in. xxv. diebus usque
 ad. xxx. dies nisi ipsa sit egra et semina ex. xxxv. usque
 ad. xl. et illud sit habet per. **C**l. iij. de regimine masculinitatis
Porter ut calescat miter et uir cum aromaticis et
 suffumigatio et potu et cibis et potu mihrida
 ti et cum suffumigatioibus et pessariis predictis si eis indi
 get cum clisteribus et unctioibus. scilicet abobus. Et non auset
 tef ille quod dicit quod os ut miter sit debilis spermatis ut genere
 tur ex eo masculus: imo os ut sit spissi spermatis et fortis
 et puella: habet ei sperma dignius est ut suscipiat masculini
 tatem. Verum non os ut deficiat a spermate et sperma mascu
 li. imo os ut sit sperma masculi fortius in hoc et eo et opus
 ut dimittat coitum ad ipsos et non recedat a coitu oio: quare
 corrumpat sperma habet quod diximus et ut non multum utant po
 tu aqua imo bibat de eo paulatim et cibent cibis fortibus
 calefacientibus. Deinde expiat uir sperma suum. et duz per
 manet tenue scias quod necessitas ad curatioz remanens est
 Et quoniam ingrossat sperma expectet per illud diebus aliquot et
 pcedat semini regim suum donec confortet sperma et aggregetur
 semini modum quem inuimus. Deinde conueniat cum ea co
 uentu quem inuimus in loco aromatizato aromaticis cali
 dis sicut narro primo ex muscho et croco et xilaloe ido
 crudo et deuret casora: et sit in letiore dispo ne melio
 re aia et delectabiliore domo et cogitet de masculis et
 appropriet meditationem suam in masculis fortibus habiti
 bus audacia et opponat suos oculos forme uiri de illis
 quod se rectioris creationis et gloriose forme et coeat.
Cl. xv. de signis albanis facientis nasci masculos.
Albanis facies masculos est uir fortis corporis e
 qualis carnis in duritie et mollitie multi sperma
 tis crosli calidi et est magnorum testiculorum manifestarum ve
 hemens fortis desiderij quem non debilitat coitus ex cuius dex

tro eijcit sperma. Nam ristici et stringunt finit testiculorum
 tauri ut effundat ex dextro. **Q**uod adolescentis de
 ter pus inflat testiculus tunc ipse est masculinans aut
 sinister tunc ipse est femininans. **E**t si ille ad quem
 festinat pollutio non a nocuuto i spermate est facies mascu
 los. **C**l. xvi. de signis masculinis masculinizationis.
Masculinus masculinans est miter coloris et
 forme quod non est grauis corpe non mollis: et non me
 strua est subtilia cruda non pauca aquosa adusta ualde
 et os matricis est uulue oppositum. et est digito bona et
 et uene se appences pcedentes ad exteriora et est sensus
 et motus semini quod os existit et non habet ventris solutionem assu
 duam non ipsius strictionem assiduam. et oculi est se decliues
 ad fuscationem absque subalbedine et est gaudens nature
 et lete aie. Et puelle uiripotentes in primis quoniam coeunt se
 uelociter ipregnatiois per fortitudinem caliditatis earum et
 puitate adipis matricis ipsarum et habitatu earum. Et ille qui
 bus uelociter ueniunt menstrua digniores sunt ut masculos
 concipiant. et spatium modificationis illarum quare est breue: est
 usque ad. xxij. dies non usque ad. xl.
Cl. xvij. de causis geminorum et ipregnatiois si ipregnatio.
Ausa earum est multitudo spermatis et diuisio ipsius
 duo: quod est supra et est casus in duos uentres.
 et incolumitas quod duo filiorum et geminorum non est prima
 et par se inter geminos dies plimi. Ipsi ei semini plimi sunt
 ex coitu uno. Et par contigit quod ex coitu super ipregnatioz
 fiat concipio. Nam si sit concipio sit in mulieribus quod cor
 pora tenera sunt et se multorum pilorum et multi san. per for
 titudinem calitatis earum. et de illis qui se fortasse uident san.
 in ipregnatioe et non curat de eo per uirtutem earum et forti
 tudinem matricis ipsarum et non abortiunt cum menstruis et cum
 aptione quod emittit in matrice. **E**t quoniam mens struat
 super ipregnationem numero duarum menstruationum et supra: quod
 si cadat ipregnatio super ipregnationem in non ualde forti
 et in ea quod non concipit nisi per aptiorem oris matricis sue non
 per fortitudinem sue matricis timeat quod sit filius primus iam
 debilitatus: quod corrumpit secundus. et ite in fortibus timeat
 latus casus litigij et pressiois inter duos filios. et illud
 quod plimi pducit ad se. et inflationem faciei et aduentum e
 gritudinis ad hoc ut abortiat unum eorum. **E**t de signis
 quod geminorum et quod supra se semini quod dixerit et expulso est. est
 ut pliceret umbilicus nati primi continuus cum fetu. Tunc
 si non fuerit in ipso ruga non nodus non erit per nati primus
 filius. et si fuerit in ipso ruga tunc ipgnatio erit habet nuper
 rugarum. **C**l. xvij. de signis appropinquationis prius.
Quoniam pugnans ingredi in spatio propinquum tempus per
 et sentit grauitatem in inferioribus uentris sub umbi
 lico et in dorso et dolore in inguine et calitate in uentre
 et inflationem in ore matricis uehementem sensatam et huetta
 tionem et tunc iam appropinquat. Quod mollificat et cauda
 et inflatur et iguina et fortior sit inflatio inguinis tunc non
 est inter illud et inter partum nisi proximum.
Cl. xix. de signis debilitatis embryonis.
Significat debilitatem et egredientes matris sue et
 eiones accidentes et ei prope continuatio puoca
 tionis menstruorum pertransientium illud quod sit semina ra
 ritatis et paucitatis et semina supfluitatis cibi. Et
 si aptio lactis est in primo mense in quo concipit ipsum et e
 mulgetur quoniam mamilla expulsa. et significat ipsa quod non mo
 uet fetus motu de quo sit curadu: aut mouet in non sua
 hora. **C**l. xx. de signis debilitatis nati.
Quoniam fetus nascit et non inflat umbilicus et. et si
 mouetur et non sternuat usque ad tempus tunc

ipse est debilis et non uiuet.

Tracatus scdus. C. l. de ipregnatione et partu.

Empora quid creatiois et motus et prius ia diximus in anatomia et eis qd p ipsa. Et sci as inde qd mēsis. viij. est pūus mēsis i quo parit ipm et est fetus fortis creationis et psonis et creati o uelox fuit et motus festinauit et appetitio ad exitum fuit uelox. et multotiens quid morit nar infra hoc spa tiū: qm tolerat motus uehementes in debilitate creati onis h. natus nāqz lz in radice sit fortis: tñ est pxi mi spatij in creatioe. Verū nar. viij. mēse est qd pūz morit de natis et par uiuit. Qd si aliqz uiuat d natis in. viij. mēsi: tñ illud est par ualde. et par est qd uiuat nar pūci ens hoc tpe. Et in qbusda regionibus nō uiuit natus viij. mēsiū oio: qm nō eūat et dispō qn aut sit retardat in creatioe et motioe et desiderio ad pūz vīqz ad hanc borā. et significat qd uirtus nō est fortis in radice: aut adueniunt eis motus sepatiōis in principio tpris pple mēti qūis sit fortis in radice uirtus et sicut nati in. viij. Qd si nō fuerit ita: imo fuerit creatio et motus ipsi et uoluntas desideras puenire ad pūz. et motus eius p pletū an illud tunc b'fetus ia conat euadere a loco suo et cōuertit. Sed qd ualeat et puerio cū qua nō sequit intentiōm suā et remanet sic cōuersus usqzquo redit ad ipm uirtus sua et facit ipm deficere debilitas sue uirtu tis et accit ei pculdubio qd accidit debili intento moti bus euasione qū pcedit absqz directioe. i. lassitudo et defectus: infirmat ergo pculdubio et debilitat et resol uit uirtus et. et qū nascit in b' dispōne est iudiciū et iudiciū nati infirmi debilis. Et de iudicijs et est qd non spat ei uita. **C** Status at in nono si pleta fuerit et cre atio et desiderat moueri in. viij. et non fuerit ei pole ut e uadat: imo remaneat in matrice et acciderit ei in. viij. qd diximus uiuet in spatio mēsis ita redeunte ad ipm uirtute et equabz a cōuersione sua vīqz redeat puerius et cōfirmet. Qūqz nascit saluat et qū nō sit ita imo nō desiderat nisi moueri in illa bora tunc iudiciū et est iu diciū ois debilis oio. **E**t pūm quid nascit in decio: ille cui accidit ut desideret pūz in nono et nō fuit ei pre patū. et accidit ei illud qd accidit nato in. viij. Et par quid accidit ut sit assiduatio sepatiōis cadens in. viij. Deinde extēdat uita vīqz ad. x. ita ut eueniat ei iūgra uita in. x. hoc ei rarū est. et cū hoc est significatio debili tatis pūtis qū currit uicissitudo ex septio vīqz ad. x. **C** l. ij. de regimine uniuersali pregnantis. **P**ortet ut assiduē lenificatiōis suaz nāz semp cū eis q leniūt cū eqūitate sicut si alefidabegi pinguis. et sicut furas et silia qū stringi nā ualde: et ut occupent exercitijs tēpatis et de ābulatiōe tenui absqz supfluo. **C** Supflua ei abortiri facit et illud iō: qm ip se replent pp illud qd accidit eis de retentione mēstru op. Qd si supfluitates in eis multiplicent oz ut nō as siduent balneū. **B**alneū nāqz eis execrabile est nisi apud ppinquitatē: et nō oz ut inungant capita eaz et fortasse accider eis inde coriza: qd accider tussis et pmo ueat fetus et p abortus. et oz ut denitent motū supflūū et saltū et pculsiōm et casum et coitū ppe et replonē cibi et irā: et nō sūueniat eis qd faciat tristari et timere et eiō gent ab eis oēs reliqz cause abortus: et ppe in mēse p mo et usqz ad. xx. dies et ppe in hebdomoda pria et vīz ad tres dies a cōceptione. Illuc ei est execrabile super eas de ppsitiōm faciens. et cōsideret illud qd diximus de puatione ēbryonis. **E**t oz ut coopiat illud qd

vij. mēsi

In nono mēse

In decio mēse

Balneū

In nono mēse

est sub hypocōdris eaz cū lana leni. et sine cūbi eaz pa nis mundus cū alefidabegi et alzeberet et denitēt oē a cutū et amap sicut cappares et oliue imature et oē puo catiū mēstruop sicut si saleoli et cicer et silamū. et si de siderant cibū in die pceptionis. **P**receptū hīp. ut i po tu sumat saue in aq. Ipū ei qūis sit inflatiū est tam uelocis nutritiū. et uinū eaz sit odorifer et subtile anti qū. et hīp. quid dixit sumant in potu uinū nigr et vī q uoluit intelligi p illud subtile nigrū. et sit nigredo et pp ipsius fortitudinē nō pp fecē. et sint in scōis mēsis eazū passe et cydonia dulcia et pira et excitantia appetitus et mala muza. et granata muza. **C** Medicine dō eaz sint sicut electuariū de margaritis et descriptio. **M**arga ritaz nō pforataz piretri aboz añ. 3. i. 33. et masticio am boz añ. 3. iij. zedoarie doronigi se. apij taplie cardamo mi nucis mulchate macis cinamī oium añ. 3. ij. been al bi been rubei pipis et macropipis oium añ. 3. ij. cinna momi. 3. v. zuccari sulimeni qū oia et plus et dosis su cochliariū. i. Ipū ei rectificat dispōne matricis eazū et dispōne sūp eaz. et oz ut uebēns sit studiū in scōis e az qz cōfortent cū eis qd sicut geleniabin cū xilaloe et mastice et silibus. **E**t electuaria facta cū succaro plu rimo cū spibus azomaticis in qbus nō est multa calidi tas et cū emplis sipticis calefacientibus azomaticis.

C l. ij. de regimine enixe.

Portet qū parit ut studiū sit in puocatione m struop et rectificet cibis et nō pmutet cibis subito ad regimē crosuū qre faciat ipsa febrile et debili ter uirtutē alteratiū in epe et multiplicet sicut ei et fortasse fiat bydropica. q si induret cū hoc ep ei non spat ei sanatio. et diebus quid prius se motus et plodi. et pncipiū et est bora aduentus cōmotionis et doloris: et qū egritudo ptransit. xx. dies usqz ad. xx. iij. egritudi ne stante aut recidiuare significat tarditatē psumptiōis et necessaria est eiō in die alio ab isto qd ē dies crisis si nō fuerit debilitas. **C** l. iij. de appetitu pgnatis.

Quam cadit appetitus pgnatis iuuat dimissioe pinguis uebēns pinguedinis et dulcis uebe mētis dulcedinis et administratiōe rei subtilis et mode ramine in potu aq et ut sit cōrenta uino odorifero pau co subtili. est ei iuuatiū rectificans appetitū. et illd qd accidit de nausea et uomitu pūmo. et de medicinis ap petiti cōferentibus est oē in quo est sipticitas cū cali tate subtili sicut uirga pastoris decocta cū uino et suc co et aristologia añ cibū et pūm de quo par sumat **E**t epla nota cōfortantia sūp scā ex cydonijs et da culis albis siccis et calamo azomatico et spica cū uino odorifero antiquo. Et qūz ponunt in eis se. apij et ant sum et feniculū. et ppe si fuerint illic dolor et inflatio. Qd si et appetitus malus fiat supflue stude in mundifi cando sūm et cū eis qd sicut aq algeniabin facta cū rosīs plicis: deinde rectificet cū acetosis et rob de acre sta. et uinū et scm cū aq mellis et aq zuccari: iuuatiū et bonū est in illo et pueniens ēbryoni. et polypodiū quid exiccatū puenit appetentibus luti ex eis. et qūz iuuant ex acutis sicut sinapi et silia. ipm ei abscondit humores malū et excitat appetitū: et est ult in reducendo appeti tū eaz. Qūqz puerit appetitus eaz ad casū affect eis bñidus sup prunas donec exiccet: qm ille ē melior q siccus acutus. pūus ei est minoris supfluitatis. et secū dus est magis dīrūpens appetitū. **A**d ventositatē uero scōis eaz et dolorē et uerbi gā administret hoc ele ctuariū. **M** cymini carmenī insulū in aceto et torrefacti

In nono mēse

In nono mēse

In nono mēse

Empia

Appetitus

Ad appetitum

Q. ij.

Ad radice

p^rillud 7 olibani 7 origani p^rici o^rium añ. p^rē. i. casto^ri
p^ris unius tertiā sumat de pulvere 7 sicco a medio au
reo usq^{ue} ad aur. i. Ad uomitū uero eap sup cibū oz
ut dent p^r cibū ea in q^ubus s^ut aromaticitas 7 p^roticitas
7 stipticitas sicut cydonia assata 7 p^rpe q^u fixa s^ut in eis
frusta xilosa. indi 7 assidue cōpressio manū 7 pedū
eap. Et administrēt sup stōm eap ēpla nota. 7 teneant
in oribus suis grana granatorū cū solis mēte 7 sorbeāt
aliq^uo de miua. 7 bolū armenū ē de eis q^u sedāt eap nau
seam.

CL.v. de pulsu cordis pregnārium.
Lud quid p^rlm accidit eis pp cōitatē oris stōi
7 cā hūoria in eo q^um multotiēs alleuiat sorbe
a^q calam 7 exercitiū leue p^rcipitās illd q^u ē i ore stōi.

CL.vi. de regimine cursus mstruoz pregnantis.
Ecog^rur stiptica in q^ubus nō est aromaticitas
in aq^u. 7 ex ea admistret tina sicut s^ut lentes 7 cō
tices granatorū 7 balaustie 7 galle 7 glādes 7 silia. **C**
Et q^uz sit ex gallis 7 balaustis 7 corticibus granatorū
7 sicub⁹ sicis ēplm 7 ponit super pectinē cum aceto.

CL.vij. de apatione pedū pgnatiū 7 mollitie earū.
P^rsent pedes eap cū solis can⁹ 7 liniant cū
uino misto cū aceto 7 decoctiōe citri: aut cū de
coctione chimolee. 7 q^uz sumit ēplz ex cānis cū aceto
7 ex aneto cū aceto.

CL.vij. de abortu.
Alise abortus: aut s^ut p^rmitiue ex p^ruisione: aut
casu: aut exercitio supfluo: aut saltu uehemēti: 7
p^rpe ad posteriora uel retro. ipse ei multotiēs facit de
scendere spma pceptū uisibilis: aut aliq^ud ex passiōibus

causalibus sicut ira uehemēti: aut timor aut tristitia. 7 ex
frigore aeris 7 calitate 7 supfluo. 7 pp hoc genus ab
hōret pgnati plogatio balnei ex h⁹ q^u magnificat anbe
lit⁹ ei. Balnei ei l⁹ abōiri faciat p lubricitatē: fac tñ
abōiri p eg^ritōz fer⁹ ad aerē s^ut. **C** Et q^uz pueit ex d
bilitate ei⁹ pp defectū 7 mollificatiōz ipsi⁹ cā solutiōis

rei corpe 7 ex egritudinibus 7 askiu 7 fame uehemēti
7 e^rione hūoria: aut sanguinis p^rimi p medicinam: aut
p^rblomiā: aut ex seipso. 7 ex fluxu san. mēstruoz p^rimi.
7 q^uro magis filius est maior est nocuitū cū p^rblomia i
ipso pluit: aut ex replone uehemēti: aut ex facietate nau
seatiua p^rima corripente nutrimentū fetus 7 oppilante

uā ad eū: aut ex multitudine coitus mouēte matricē 7
p^rpe p^rseptimū. Et multitudine balneatiōis 7 ablutio
nis lubricatē matricē 7 faciente abortū l⁹ balnei abor
tiri faciat cā mollificatiōis uirtutis: 7 q^r facit fetū ege
re eo q^ud est s^um fm q^u dixim⁹. Isti ergo s^ut ordines cāp.

7 q^uz sit causis pp fetū sicut est mors 7: pp aliq^ud cāp
mortis 7. Q^uz expellit eū nā 7 p^rpe q^uz currit ex eo rel
uizulēta q^u mordicat matricē 7 ledit eā: uel sicut ē debi
litas 7 q^uz nō firmat aut pp pāniculos 7 inuolutiōes q^u
bus p^rinet. Q^uz ei abrupunt 7 mollificant 7 effundū

tur ex eis hūitas eoz ledit matricē: 7 mouet eā expulsi
ua 7 adiuuat itez ad lubricitatē: aut pp cāz matricis d
āplitudie oris 7 puitate adunatiōis 7: aut ex hūita
tibus in matrice: aut in ozificijs uenaz lubricatibus 7

grauatibus. 7 q^uz sit pp reliquas spēs malitie p^rsonis
in matrice ex calore: aut frigore: aut hūitate aut siccita
te 7 paucitate nutrimentū fetus. **C** Et q^uz sit ex uetolita
te in matrice 7 ex apate. 7 que sūt eis silia: aut durities:

aut cācro. Et q^uz sit ex ulceribus in matrice. Et p^rlm
abortus facti in mēse scdo 7 tertio sit ex uentositate 7
hūitatibus s^ut orificia uenaz q^u sūt matricis q^u noiant so
ramina ex q^ubus cōtexunt uene secūdine. Q^uz ergo hu
mectant mollificant ipse. 7 illud q^ud ex eis textit: q^uz sit

abortus fetus ex quolibet motore: aut ex uentositate:
aut grauedine. 7 q^uz est cā malitia p^rsonis cale exicca
tis: aut sic p^rgelatis. Et itez ex eis que abortiri faciūt
in initio rei est tenuitas spmatis in radice: q^uz nō creat
ex eo pāniculus p^rmus nisi debilis p^rpar⁹ ad disrūpēdū
cū hoc q^u ipse attrahit san. 7 in sexto 7 q^uz sit p^rips ex bu
miditibus disrūptis in matrice lubricatibus fetū. 7 dī
xerūt q^udā q^u sit p^rlm illius ex uetolitate: 7 ueritas est iste
fmo. **C** Post spatiū uero notū p^rlm abortus nō sit nisi
ex debilitate. 7 dī q^u illa que est uehemēter extenuata
q^u ipregnat abortit añq^u ingrossescat. Q^um corpus re
cipit de cibo ad sui rectificatiōem 7 reditiōem sue uirtu
tis tāt⁹ q^u nō supfluit ēbryoni q^ud ipm nutriat q^u debili
tat. **C** Et in regiōib⁹ q^udē ualde s^ut absc⁹ equitate 7 tē
poribus s^ut ualde multiplicat abortus. **C** Et similis
mors pgnatiū 7 in regiōibus meridionalibus 7 mino
rat i septentrionalibus nisi sūt s^ut uehemēter ledētes em
bryonē. 7 q^uz p^rezit hyems austrina cala 7 sequit illā
ver boreale s^um abortiunt pgnates que piture sūt in ve
re ex q^ulibet cā 7 p^runt debile. 7 dolores q^udē accide^res
apud abortū uehemētiōes sūt dolorib⁹ accitib⁹ ap⁹ p^rti
q^um ille sit res nō nāles

CL.ix. de signis.
Signa q^udē abortus ipsius sūt q^um incip⁹ māmilla
detumescere p^rsoliditatē sanā. **C** Soliditatem
uero egrā rectificat nā pducens ad detumitiōz sine tio
re abortus. 7 quecūq^{ue} duaz māmillas detumescit a so
liditate sana tunc hūis eam abortit in die illo. Et sit ex
pleuresi. Q^uz ergo supfluit lactis puocatio 7 frequen⁹

fit adeo donec detumescat māmilla: tunc indicat q^u se
tus est debilis 7 q^u p^rpar⁹ abortui. **C** Et s^ut multitu
do dolor in matrice. 7 q^uz rubet facies in febre 7 accit
rigor aut grauaf caput 7 dñat lassitudo 7 sentit dolor
in pfundo oculi significat q^u cause abortus sūt ueniētes
7 q^u ipse facient puenire mēstrua: deinde facient abor
tiri. **C** Et s^ut cause abortus q^uz ueniunt significāt ipz

CLop⁹ones 7o 7 ulcera 7 apata 7 hūitates p ea co
gnoscūt que deā sūt multotiēs. **C** Factus at cā uetoli
tatis cognoscit p signa uentositatis 7 extēlōnis absq^{ue}
grauedine 7 ex pmutatiōe 7 ex additiōe cū acceptiōe
inflatiōz. 7 cause p^rmitiue itez cognoscunt q^uitate sua

C Mortē 7o fetus significat motio rei delate in p^rcaui
tate grauatū sicut lapis q^u mouet de latere ad latus: 7
p^rpe q^u iacet s^ut latus suū 7 infatur suū q^u añ illud eēt
calm 7 detumescit māmilla. **C** Et q^uz currunt hūita
tes uirulēte fetide. 7 significat illud s^ut iā acciderit pre
gnatib⁹ egritudines acute nocentes sua calitate uehemē
ter. Nā si ex eis p^ribet nutrimentū morit fetus 7 si non

p^ribet uehemētiō sit egritudo. 7 sunt alie egritudies
prauē. 7 q^uz sit q^uz morietus añ illud. 7 est de indicā
tibus illud ut demergat oculus pgnatis ad pfundū 7
fiet albedo oculi fusca. **C** Et q^uz sit rigida auris ei⁹ 7
extremitas nasi cū rubedine labij 7 dispō eius est simi
lis hydropisi hypsarche.

CL.x. de p^ruatione ēbryonis 7 cautella abortus.
Abryonis suspensio ex matrice est sicut suspē
sio fructus ex arbore sicut maior timor q^u tict⁹
s^ut fructū q^u cadat ē: aut q^u incipit e^r apparitio: aut q^u
ipsius existit p^rlemū. S^ut q^ud uehemētiōs time^r s^ut em
bryōm q^u abortiuus fiat est apud pncipiū pceptiōis. 7

añ appropinq^utiōm: q^uz opz ut caueant in his duab⁹ ho
ris cause abortus p^rdicte. et pharmanū q^udē solutiū ē
de sūma illaz cāp: q^uz oz ut caueat 7 dispō añ mensem

A māmilla

A dñat

A uetolita

Ex
p^rlm
q^uz

quay et post. qd. in eo qd est inter illa iterum. Verum
in eo qd est inter illa est salubrius et ad ipm puenit qm
necessariu est. et fortasse no erit excusatio in qbusda ha
ru horaz qn soluat et mundificet san. et ut no corrup
par ebryone pp malitia pponis: qd opz ut fiat cu facili
tate et subtilitate. Et qnz et mstrua an conceptioz n
si mstrua necaria et remanent in ea supfluitates mstru
oz e indigentes mundificatiode. et tunc si no mundificat
recipit eaz corruptioz ebryon. Et ergo ut mndifi
cet illud lubrile cu mundificatiuis subtilibz n porado sed
supponedo in pms suppositoriu p collu matricis imo
supponant in collo matricis et n mundificet cu eis illd
qd mundificat uice una: imo uicibus plibz. et qd si mstre
timet q abortiat ea pponis et apatu et vlcex et vento
sitatis et reliquoz curet totu cu eis qd in suo ca. et qd
abortit ea pponis sicut tunc si motor est et pso tepet. et
si est aliud et est de illis que declinare faciunt ad matri
ce mazz calam ex qua timet apa curet cu apocrusticis
et pbibentibus apa et cu eo qd de solutiode pole est. Si
at no fuerit illud imo n timet ex eo nisi ut psequat em
bryone ea e nocumtu aut lesio faciens ipm abortiri:
aut interficiens ipm: tunc oz ut curet cu medicinis co
seruatiuis ebryone quas dicemus. pp lubricitate vo
ab huiusmodi qd est plima lubricitas: oz in hora pgnatioidis
ut admistrent clisteria lenitiua euantia stercus: deinde
admistrent iniectiones et puocaria urinaz et clisteria mu
dificantia matricem. Et de regimine bono ad illd.
Et ut in potu det aq radicias cu oleo de kerua
aut decoctio albasce aut fenugreci cu oleo de
kerua. et def in potu in oibz. x. diebus aliqd de pilulis
setidis et def biera. Et in potu. Et clistere bonu ad il
lud et ad uentositate. R. saune et origani et ameos et ke
isin et ramoz aneti et camemille et rute balsee et fenugre
ci an. pugillu. i. decoctur in. iij. lb. aq donec psumatur
medietas et sumat de ea minus. lb. et adde si ipsa sexta
riu. i. oli alrazaki et sacraia. i. olei silamini et utere ipo
clisterizando et clisteriza ipsa in oibus. iij. diebus cu ta
tundez. et ex eo est ut sumat colloquintida et pforetur et ex
trabant grana et iplcat oleo de lilio et dimittat die et
nocte: deinde ppet in mane si cinere calam et dimittat
donec bulliat oleu integre. deinde colet et clisterizetur
cu eo receptrix du est tepidu. Et hoc eim est mirabile
ad lubricitate buda et p b eunone oz ut admistrent ole
a odorifera cala inuncta et iniecta et supposita in lanis
et sagzenea in oibus. iij. diebus aut. v. et sistr de diamu
scho et diaspmato. et itez sumat corticis turia et cipi tri
top et aboz an. ps. i. et myrrhe ps. s. decoctur cu sep
tuplo sui aq donec remaneat qrtia et colet et clisterizetur
ex ea cu. iij. lb. in oibus. iij. diebus postq ia eura fuerit
budas qd est ante ipsa. et ex pessarijs bonis si bdelliu et
glute alibat et amoniacu et nigella pinctu et singulari.
et admistrent p mundificatiode et supponat spica et cro
cus et mastix et myrrha et galia et castoreu et bdelliu et
silia in oleo nardino: aut adipe anseris sup lana uiride
Et supponat p illud e pmissio necia est coagulū lepo
ris et me pseruantes fetu in uentre matris qu no e nocu
metu pponis cale: aut apatis calidi et siliu illis. et sunt
me que se ad cor sicut zedoaria et doronigi et been duo
et letificantes et diamuscbu et mitbridatu. Medicam p
hibens abortu. R. doronigi et zedoarie et castozi et asse
et galie et muschi et cardamoni minoris et gallap et spo
da oium an. z. i. cu aq fza et clisterizet calefctm ante hoc

et ex eis que pferit in eo se ordeu et camemilla et assa et a
netum et ameos et similia.

Et de regimine abortus et extractiōe fetu mortui
Adoq abortus in qbusda horis necessari e
de quibz est illa qd est qu pgnans est puella pua
supra qua timet mors ex pte. et de illis est qu in matri
ce est nocumtu et additio carnis stringens si fetus egil
siom qd interficit. Et de illis est apud mortu fetus i ue
tre pgnans. et scias qd qn sit difficilis pte. iij. diebus
tunc ia morit fetus: qd occupatus sis in uita matris et
no occuperis in uita fetus: imo stude in extractiōe illi.
Et abortu quid qnz faciunt motus et qnz faciunt ipz
me. Et medicine quid faciunt: qm interficiunt fetu.
et qd puocat mstrua cu fortitudine. Et qnz faciunt cu
lubricitate. et interficientes fetu si amara et puocantia
mstrua itez si amara et acuta et lubricaria si buda ui
scosa que admistrent bibita et supposita. et ex motibus
est pbloma et ppe ex saphena p basilica et ppe sup ma
gnitudine ieiunt et famis et exercitiu et saltus plimi et d
latio oneris grauis et uomitus et sternutatio. et de regi
mine bono in illo est ut intromitat in os matricis pre
gnatis charta sca liciniu: aut pena aut herba amara vl
abrafra cu msura qritatis pene ex vne: aut ruta aut ha
taira aut siracosi. Et ipsa ei abortiri faciunt p caldubi
o et ppe qu liniunt ex aliq medicinaz abortiri facienti
um sicut alkiza et pulpa colloquitiode. Et de medi
cinis quid abortiri facientibus alie si singulares et alie
pposite. Et singulares quid ia diximus in tabulis me
dicinaz singularium et ppositas in antidotario. Et dic
vo dicem de utriusq ordinibz eas que magis opatiue si
in intentiōe. Et de medicinis vo singularibus que si
logicores a uehementia calitatis si sic apstintu et taptia
Sed medicine singulares cale si sicut sem taptie qd e
sile nasturtio. et est ei odor nasturtij: et grana hamel itez
bibita et supposita. et oleu balsami qu supponit extra
bit fetu et secundina et assa et galbanu forte est itez et
buchormarie in hoc e fortis e ualde bibita et supposi
ta: ita qd quida existiant qd si pgnas iacet si ea pducit e
am ad abortiendu. et succus e corrupit fetu linitus sup
uentre: qd ergo plus suppositus si cottu. Et sistr succ
reliquaz batanitz. et si i potu det de vne plico pod
z. iij. egiet fetu in die illo. et qu sumit de cordumeni ter
tia. z. i. egiet fetu et facit possidere calitate et mortu. et i
tez si inicit decoctio pulpe colloquitiode i iectorio nar
rato fm decoctiōes suas aut supponat in lana suppo
sitorio ascendente. Et ex medicinis bonis est cinnamo
mu qu pmisceat cu rubea. Ipse enim abortiri facit fetum
bibitu: aut suppositu et cu hoc sedat nausca. et de illis
q ppetate hnt est ungula asini. Et scdm ei q quidaz
existiant si cu ipsa suffumiget fetus mortuus extrahit
eu. et qu ex stercore e sit suffumigatio p traiectione ex
trahit mortu uelociter. Et sistr suffumigatio cu o
culo piscis salini. Et d medicinis ppositis ebibitis i b
est medicam forte in faciendo abortu et extrahendo fe
tu mortu. R. d. asse podus. z. s. et folioz rute sicce
z. iij. et myrrhe. z. ij. et est dos una sumat in potu cu de
coctiōe sauiue dosis. i. in mane et dos. i. in uespis: aut
sumat aristol. loge et gentiane et baccap lauri: et myr
rhe et costi marini et casie lignee nigre et rube ticture
et succi apstintu et cordumeni recentis acuti et pipis
et mescatramelir et ptes eqles d q bibat oi die aur. i. x.
dieb. Et de medicis bōia faciētibz abortu cu facilitate
cu sedatiōe nausce e illd qd. R. ciamoi et cordumēi et

saue oñ añ. 3. x. myrrhe. 3. v. 7 sit dof 2. 3. iij. oñ die 7
allentat cum hoc mundificatio enixe 7 exi? secundine
7 tyriaca diateseron et est fortis in faciendo abortu 7
extrahendo mortuū. **E**t ad infantē mortuū sumat
3. iij. aq. rute 7 tñdē aq. fenugreci decocti cū sicibus d
coctioe multa. 7 origani. 3. iij. et sumant in potu. Ipa
ei lubricat mortuū et qñz dat in potu aq. fze qritas. Ibi
i. 7 puluerizat desup altee. 3. i. 7 dat in potu 7 vomit
7 sit sternutatio. Et dat in potu aq. rute pñma cū oleo
de fenugreco decocto cū dactilis 7 est pueniens secun
dine. Et de pessarijs est medulla cordumēni de qua 7
ex aromatico fiat pessariū: 7 supponat. Pessariū for
te. 2. succi cucumeris asinini kirat. viij. cōfecti cū selle
taurino 7 supponat. extrahit ei fetū mortuū. **P**es
sariū pauli. 2. belleboz nigrū 7 staphisagria 7 aristol.
20. 7 buchormariē 7 grana almezerion 7 pulpā collo
quitiē 7 amoniacū terant oia pter amoniacū. Ips nā
p̄resoluit in aq. 7 aggregent cū eo reliq. 7 qñz ponit
cū eo sellis taurini exiccati p̄. i. 7 sit ex eis pessariū.
7 itez aliud forte ualde. 2. salis amoniaci triti. 3. x. am
moniāci. 3. iij. pficiat sal amoniāci cū resolone amōi
aci. 7 fiat ex eo pessariū. 7 supponat nocte tota eleuat
pedib? si pluiar 7 initiat itez i eā qd sit sicut decocto
apsinthij 7 sit succ? rute 7 sic decocto saue 7 oñz d kerua
C. xij. de infūo quo iniectio sit in matricem.

Portet ut sit infūm quo iniectio sit triagulate
extremitatis longū hñs collū fm mēsurā lōgi
tudinis colli matricis mñs q curat 7 tatr ut igrediat
os matricis 7 sentiat mulier q iam peruenit in spatium
intra matricem 7 initiat per ipsum illud quod inter
ficit 7 quod lubricat 7 quod extrahit.

C. capitulum. xij. de regimine quorūdam antiquoz
in extrahendo fetum mortuum.

Extractio fetus mortui 7 incisio e? cū ferro quā
difficilis sit p̄us cōsideret an sit salubris an sit
nō salubris. **S**i ergo fuerit ex illis q salubres sūt
mus audaces in curatioe e? 7 si nō p̄hibeat illud. **M**
ñs ei e? dñs mala est accidit sincopia cū uigilijs 7
obliuioe 7 mollificatioe 7 dislocatione: 7 qñ uocat nō
fortasse rñdet: 7 qñ clamat alia uoce rñdet debilitat:
deinde supuenit ei sincopia itez. 7 de illis sūt q spasmāt
cū tensione 7 pulsant eaz lacerti 7 p̄hibent a cibo 7 ē
pulsus eaz puus frequens. Illis dñs que saluant nihil
accit de hoc. **C**. opz ergo ut mñs resupinet sūt cap? 7 sūt
dorsum suū. 7 sit caput e? declinē ad inferiora 7 cura e
ius eleuata 7 p̄tineat eā mñs: aut accipiat ab oī latez
si fuerint pñtes. 7 si nō liget pectus e? ad lectū cū liga
mñtis 7 nō attrahat corpus e? apud tēsiōm: deinde api
at obstetrix rectū colli matricis 7 inungat manum sinī
strā oleo 7 aggreget oēs digitos in lōgitudine p̄resos:
7 intromittat eos in os matricis 7 dilatet eos et cū eo
qd ē supra ipsos de oleo. 7 inqrat ubi oñz figere uncios
qbus fetus extrahat 7 loca eleuata ut figant in eis vn
cū. 7 si approxiat ei qd inuenit. **I**sta gñt loca in se
tu q descendit sūt caput oculi 7 os 7 collū 7 paulatiz 7
sub mādibula 7 furcula 7 loca p̄pinq costis. 7 sub hy
pocōdrijs. **I**n fetu dñs q descendit sūt pedes sūt ossa q
sūt supra pectinē 7 coste medie 7 furcula: deinde teneat
infūm quo extrahat fetus cū manu dextra. 7 intromit
tat manū sinistrā sub uncino in eo qd ē inter digitos su
os 7 infigat in p̄tib? locoz que dixim? dñec pueniat ad
rē uacuā 7 infigat eō uncinus alius ut sit attractio eq̄
7 nō declinet ad p̄tē aliq: deinde tēdat 7 non sit tensio

eq̄lis in directo tñ: imo in laterib? et sicut sit in ablutio
ne dentiū. Et oñ in hora illa ut mollificet tensio: deide
intromittat index inunctus 7 digiti pñmi in eo qd ē in
ter matricē 7 corp? qd retinet. 7 circudent digiti ei?
circuitū. **Q**uoz ergo sequit fetus fm q oñ tunc p̄mu
tet uncin? p̄mus ad locū altiorē 7 ita fiat cū uncinis a
lijs dñec egrediat fetus totus cū attractioe. **Q**uoz si e
grediat manus añ aliā 7 nō est p̄olis reditio e? p̄p ipsi
us coarctatiōm: tunc oñ ut inuoluat sūt ipsā pānus ut nō
lubricet 7 attrahat tandiu donec qñ tota egredi absci
dat ex spatula 7 ita fiat qñ egrediunt abe manus ante
adiutoria sua. 7 nō est p̄olis eaz reductio. Et sūt fiat
de pedibus qñ nō cōsequit eos abos reliq? corp̄is. s.
incidunt ex inguinib?. Et si caput infantis est magnū
7 accidit ei coarctatio in exitu: 7 est in capite e? aq. cō
gregata: tunc oñ ut introittat inter digitos p̄bomus:
aut cultellus spinosus: aut cultellus quo incidunt be
morroides nasi 7 p̄loret cū eo caput ut effundat aq. 7
detumescat. 7 si aq. nō est 7 est neciū ut extrahat cēbz
e? fiat. **S**i at fetus est magni capitis nā: tunc opz ut
findat craneū 7 capiat cū tenalijs qbus extrahunt dē
tes 7 ossa 7 extrahat. 7 si egrediat caput 7 coartet pe
ctus: 7 tunc findant cū hoc ingenio loca que sequit fur
culā dñec pueniat ad ossa uacua: qñ effundat hñtas
que est in pectore 7 detumescat pectus. **S**i at non
adunet opz tunc ut scindat 7 auferat furcula. **Q**u
ei auferit obedit tunc 7 si fuerit inferius uentris apolū
7 fetus mortuus: aut uiuus oportebit tunc et ut eueit:
sicut narrauim? cū eo qd est in p̄cauitate e?. **C**. Fel? at
q egredi sūt pedes attractio sit facilis 7 trāspōitio e? ad
os matricis facilis. q si coartetur apud uentrem 7 pe
ctus oñ tunc ut attrahat cū pāno 7 findat sūt q narra
uim? dñec effundat qd intra ipm est. **S**i dñs reliq
mēbra auferat 7 redeat caput 7 retineat tunc intro
mittat manus sinistrā: 7 quera cū eo caput 7 extraba
tur cūz digitis ad os matricis: dñec intromittat in eo
uncinus unus aut duo ex illis qd attrahit fetus 7 tra
bat. Et si os matricis iā coarctatū est p̄p apa calm ac
cidens ei: tunc nō oñ ut labore: imo opz tunc ut admi
nistret effusio rep̄ pinguiū pñma 7 bñectatio 7 sessio i
tina: 7 admistrent epibimata ad apiendū os matricis
7 auferat caput sicut diximus. **I**n illo at q de fetib?
egredi sūt latus si pole est ut eueit: eque: tunc admistrent
tur epibimata ad apiendū os matricis que dixim?. et
si nō fuerit illud incidat infans totus interius 7 necia
est p̄ admistram hāz rep̄ administratio sp̄z curatiō
nis apatū caloz que eueniunt in matrice: q si accidat
fluxus san. curetur cum eo quod est in capitulo suo.

C. xv. de regimine pregnantis post abortum.

Quam abortū mñs fetū oñ ut suffumiget cū bdel
lio 7 isopo 7 albarmel 7 glutine albori 7 origa
no 7 linapi albo ut currat san. 7 nō ingrosset: qñ retica
tur 7 dolorē faciat. **C**. xvi. de extractioe secundine.

Ingenitū quid in extractioe qd administrat i ea
abz medicaine ē ut sternutet cū aliq? eoz q ster
nutare faciunt: deinde teneat abas nares 7 os uiolent
qñ inspissat uenter 7 tendz 7 lubricat secundina. **Q**uoz
appet secundina tunc tendat paulatiz cū facilitate 7 nō
sit in ea labor ut nō abscindat. **Q**uoz ergo timent ab
scissio strigat illud qd sequit manū cū corā mñtis con
strictioe tēpata et elaboret in sternutatione. **Q**uoz tar
dat casus secundine nō tendas eā tēsiōne aliq: imo strin
ge eā ad coras abas ligatiōe desup tatr ut nō ascendat.

Quidm
Extrahit

Et si fuerit adherens cū profunditate matricis tūc sub
uiliatio sit in sepatiōe cū motu leui ad latera ut molli
ficeret ligamētaret o3 ut nō cadat in hoc labor oio. et si
fuerit retentio p̄p ueberm̄tia oppilatōis et p̄strictiōis
oris nōi ingeniet ut carminet: aut cū digitis: aut effusi
one unguentoz caloz mollificatiū f3 p̄p̄inquire p̄pa
tiōm sitis m̄tris que p̄olis est in ea. et fortasse est iacez
e3 p̄ueniētia ad illud et q̄s adiuuāt ad illud unctiōel
et epla lenificatiā de foris sub umbilico et alchatis. Et
q̄s sufficit linim̄tur digitoz obstetricio: deinde regat
regim̄to sternutatiōuz et suffumigatiōuz et tinap et co
ruz que bibunt et ingeniet oī ingenio. **C**3 p̄sa eni in
quolibet spatio putrefit et lenitur et cadit. et adiuua te
cū diureticis fortibus. et admistret ei tinā decoctionis
p̄sne: q̄m facit ipsa cadere. Et de illis que faciunt ipsa
cadere ē ut infundat in matrice unguētū basilicō. **I**ps
ei putrefacit eā et extrahit ipsa. et q̄ egredi admistret
oleū ros. et siliā. et de his que adiuuāt ad lubricatiōz
e3 ut in potu detur aq̄ ros. recentius puluerizata des
altea: aut detur in potu: aut supponatur aliq̄ de ster
core accipitris. et admistretur desup q̄s dcm ē de me
dicinis faciētibz abortiri fetū: et pessarijs et suffumiga
tiōibz. Et de suffumigatiōibz hōis ē belleborus al:
scā suffumigatiōe cū eo. et stercus colābinū ē scā suffu
migatiōe cū eo. et aristologia scā suffumigatiōe. Et de
antiq̄s fuit qui p̄cepit obstetrici ut inuolueret manū
suā in pāno et intromitteret eā et acciperet secundinā: sed
hec cura ē dolorosa: nā q̄ nō egredi secundina tē ipa
carminat et egredi p̄dico. Verūm parienti accidit vi
spō maligna p̄p vapores malos ascēdentes ex secundi
na ad cerebrū et cor et stōm. **C**3 p̄s ergo ut succurrat
ad nocuita eaz cū suffumigatiōibz aromaticis et po
tu almeis et diamuschi. Et admistrent epibima s3
cor et stōz. et medicie aromaticae faciētes cordi. **E**t
q̄dā antiquoz locutus est de extractiōe secundine ser
monē quē ego sua dictiōe narro. Inq̄t ludus si reānet
secundina in matrice p̄ exitū fetus: tunc si os matricis
est aptū et secundina ē suspensa q̄ iā collecta est et scā ē
siliis sp̄bere in latere matricis: tunc exitus ē est facilis
Et o3 ut calefiat manus sinistra et inungat et intro
mittat ad p̄fundū: et querat cū ea dōec inuēiat secūdi
nā cū collo matricis anēxā. o3 ut trabatur n̄ f3 rectitu
dinē: q̄m timemus inde p̄uersiōm matricis n3 attractiō
ne ueberm̄tiā: imo o3 in p̄mis ut p̄mutetur cuz facilitate
ad latera dextra et sinistra: deinde addat in q̄ritate at
tractiōis. Ipsa ei attrahit tunc et sepatur ex adherēti
a. Et si os matricis fuerit adunatū admistret sp̄s cura
tiōis q̄s dixi tibi: et si nō fuerit uirtus debilis admistret
res mouētes sternutatiōz et suffumigatiōes cū sp̄bus
in uale. Et si apit os matricis tūc tu intromitte manū
et extrahē eā s̄m q̄ diximus. et si nō egredi secundina cū
istis rebz tunc si solliciteris ex hoc. Ipsa ei p̄ dies pau
cos resoluet et curret sicut currit aquositas san. **A**t
vō angm̄tū odoris ē facit dolorē capitis et corrumpit
stōz et angustia facit. **Q**uā nō o3 ut solliciteris. et opz
ut nō sit abbreviatio in admistram̄te suffumigatiōis cū
rebus p̄uenientibz ad illud. Inq̄t et iā exp̄tus sū in hoc
suffumigatiōm nascitūz et sicū liccap. Et alius locut
est s̄m s̄monē quē scripsimus f3 modū suū ē. **E**t iā
v3 mibi ut ponant medicine acute sicut ruta et prassū
et abrotanū et oleū de lilio et oleū de alcāna tāte q̄rita
tis qua humefiat medicine sicce aggreget totū illud in
uale nouo et co opiat caput et fiat in eo forām puū et

Secundina
fuit eade

Epibima

intromittat in foramine cāna et ponat sub eo ignis. q̄
q3 uno seruire bullierit remoue ipz et pone ipm si pru
nas et approxia ipm scamno si q3 sedet mulier et pone
cāna in vuluā et coopi cū pānis p̄limis ex p̄ibus ei
ut nō egrediat uapor et dimitte eā f3 hunc modū. dua
bus horis dōec p̄mutet secundina. Quod si nō sufficit
illud et debilitat uapor in extrahēdo ipsa tunc tibi p̄ue
nit uti eplis q̄ abortiri faciunt fetū. **A**dministratio nā
q3 eoz p̄uaporatiōz ē fortior et penetrabilioris v̄tutis
C3. xvij. de prohibitione impregnationis:
In Edico q̄s neciū est. phibere ipregnatiōem in
pua si qua timef de p̄u. et in ea in c̄matrice ē
egritudo. et in ea in c̄uesica est debilitas. **E**t v̄tutis
nāq3 fetus facit possidere scissurā in velica: q̄ inuolūta
rie egredi v̄tina et nō pōt retineri v̄sq ad finē uite. et d
regimie in hoc est ut p̄cipias in hora coitus et caueat
forma imp̄gnatiua quā diximus. et cū diuersitate inter
duas sp̄matis electiōis et sepatiōe cū uelocitate et p̄ci
pe ut eleuet m̄r cuz p̄plem̄to coitus et saliat ad posteri
ora saltus v̄sq ad. vij. et. ix. fortasse ei egredietur sp̄ma
Incessus at p̄uua et saltus ad an̄tiora q̄scere facit
sp̄ma fortasse. et q̄s adiuuat ad lubricitatē sp̄matis ut
sternutet. et de illis que o3 p̄siderare est ut supponatur
an̄ coitū et p̄ ipm alkitrā: et ungatur cū eo uirga. et sili
cū oleo balsami et cerusa: et ut supponatur an̄ et p̄ pul
pa granati et alun. **E**t suppositio ē sumitatio caul
et scis et apud mundificatiōm et apud coitū. et post ipm
est in hoc fortis. et p̄pe q̄n ponitur in kitran et submer
git in calamito. et suppositio folioz algarab post mundi
ficatiōm. et p̄pe q̄n cū hoc s̄ submersa in aq̄ folioz al
garab. et sili pulpa colloq̄ntide et albegueresen et scōri
e ferri et caulū et scamonee et se. caulis p̄tes eq̄les ag
gregetur cū kitrā et supponatur. et suppositio pipis p̄
coitū. phibet p̄ceptiōm. et sili suppositio stercoris ele
phatis sola. aut cū suffumigatiōe cū eo in horis p̄dictis
et de ebibitis est ut in potu dentur aq̄ albedarūgi. 3. iij.
phibet ei ip̄gnatiōz. **C**3. xvij. de mola.
Quādoq3 accit m̄si dispōnes siles dispōnibus
p̄gnatiū ex retētiōe mēstruoz et alteratione co
loris et casu appetitus et adunatiōe oris m̄rricis. et
q̄s ē cū hoc durities quedā. et q̄s est in ea aliq̄ duri
tei in matrice tota. et accidit inflatio abaz māmillaūz
et zeplo eaz. et q̄s accidit eaz apatio et sentit in uētre
suo motū qui est sicut motus ebryōis et magnitudines
corpis que ē sicut q̄ritas ebryōis q̄d mouetur p̄ p̄s
liōm dextra et sinistra. et q̄s remanet sic annis. q̄tuo
aut. v. et q̄s p̄tendi v̄sq ad finē uite et nō recipit cu
ratiōm. et q̄s accidit ei sicut hydropisis et inflatio uē
tris. **E**t q̄d que tēdit ad duritiē n̄ clamat uoce tym
pani. et q̄s accidit dolor pariedi et angustia et cuz h̄
nō parit: imo q̄s est cā in eo tēlio et inflatio in uēis m̄
stue q̄ nō depōit aliq̄d. et q̄s deponit frustuz carnis
cuius ē forma q̄dā cuius sp̄s nō p̄benduntur. **E**t
q̄s est illud q̄d egredi t̄m uentositas. et q̄s s̄ supflui
tates aggregate: q̄ egrediuntur cū san. plurio ex eo q̄
retinet. et mola ex oibus istis ē diuisio fa. et ē ead no
minata mola: et alia ab illa n̄ dī mola et noiatur p̄lice
naducē. Et cā in generatiōe h̄ frusti carnis f3 q̄ existi
matuz s̄ due res quaz una est multitudo materiez effu
saz ad eā cū ueberm̄tia caliditatis. et fa est coitus in q̄
matrix p̄bendit aq̄ mulieris et extēdit eā cū nutrimē
to. et p̄ defectū uirtutis masculinitatis nō p̄cipit. et d
signis decernētibz in mola baz sp̄ez. et in p̄gnatiōz

vera est q̄ res illa nō mouet nisi in hora q̄dā: dñde p̄
illud nō mouet ⁊ est durities uētris cū ea uehemētiōr
duritie uentris p̄gnātis cū p̄ceptiōe vā. Et si m̄ris ma
n⁹ ⁊ pedes molles ualde cū minoratiōe. ⁊ signa dīcer
nētia inf spēs alias ⁊ est mola. est existitatio q̄ est ēbryō
⁊ sentit corpus formatū in matrice: ⁊ multotiens accit
ex mola illud q̄d accidit apate matricis ⁊ ex accidenti
bus colice pp p̄strictiōz ab orbo: q̄d accidit dolor uebe
mēs: ⁊ multotiens hñs molā pariat ex apate colice. ⁊
in colica quid uentosa iuuamitū sit cū dactilis indis. ⁊
cū eo q̄d uocat affeim ⁊ siliō. Ipla enī resoluūt ip̄z do
lorē ⁊ cū hoc extrahūt molā. **CL. xix. de cura.**

Regim in ea est paucitas motus ⁊ dimissio exer
citij ⁊ resupinatio in dormiendo cū eleuatiōe i
ferior: ⁊ p̄hibitiō inferior a latere inferiore. ⁊ si idiget
p̄bōmā ⁊ cūone ⁊ uomitu fiat. Et in reliq̄s curationi
bus fiat curatio apatū grauatū ⁊ cū mollificatiuis
s. emplis ⁊ uaporatiōib⁹ ⁊ ebrocis ⁊ unis ⁊ ex eis que
abortiunt ⁊ abortū faciūt p̄ illud: q̄nq̄ ei resoluūt m̄z
facientē molā. ⁊ q̄d ei sile est ⁊ q̄nq̄ eijciunt ea. ⁊ multo
tiens sufficit in ea labor dādi i potu logodion. ⁊ dādi i
potu olz alkekēgi ē ei uehemētis iuuamti in hoc.

CL. xx. de signis nālibus ⁊ non naturalibus partus
Eigura nālis p̄ua est ut egrediat si caput suū h̄z
rectitudinē oris matricis absq̄ inclinatiōe māi
bus ē extēsis s̄ coras. ⁊ que est p̄ter illā est nō nālis.
Sed que ei p̄pinq̄or est. est ut egrediat si pedes suos: ⁊
egrediant manus ē extēse s̄ coras. Qd si caput dēli
nat a rectitudine: aut remouent manus a coris ⁊ egre
diunt pedes ⁊ retinet manus tunc est mala. Et forme
exitus mali q̄nq̄ interficiunt fetū ⁊ matrē. ⁊ q̄nq̄ euadit
ex eis m̄z ⁊ morit fetus pp illud q̄d aduenit ei d labo
Et accit ei apatio exterius q̄ plongat ⁊ nō sedat in
trib⁹ dieb⁹. Et q̄nq̄ pducit ad apata cala ⁊ euadit
fetus ⁊ morit m̄z. ⁊ q̄nq̄ p̄ocatur in h⁹ puer ⁊ morit p̄
focatus. **CL. xxi. de difficultate partus.**

Difficultas p̄uas: aut sit cā p̄gnātis: aut cā fetuf
aut cā matricis: aut secundine: aut cā uicinātū
⁊ cōicātū: aut cā bore p̄uas: aut cā obstetricis: aut pp
cās p̄mitiuas. **CL. xxi. de cā p̄gnātis** ē ut sit stricta: aut
debilis passa egritudine: aut famē: aut sit timida: aut
nō p̄ueta ip̄gnatiōi: aut p̄ueta: imo tunc est p̄mū q̄d p̄it
q̄d est timor ē maior. ⁊ dolor ipsius uehemētior: aut est
anus debilis: aut est plime adipis: aut est uehemētis p̄i
guedinis hñis strictū almeze ē meze nō dilatat ⁊ nō
adiuuat mēbz uehemētis frigoris p̄ssione lacertoz uē
tris: uel est p̄ue tolerātie in dolore ⁊ est uehemētis p̄mu
tatiōis ⁊ inq̄etudinis q̄d pducit illud ad cām aliā ⁊ est
alteratio figure infantis ap eo q̄d puenit. **CL. xxi. de cā**
fetus: aut est pp genus ē. **CL. xxi. de cā** ei penitus est diffici
litas p̄uas q̄ masculus: aut est pp magnitudinē ē aut
magnitudinē capitis eius: aut grossitudinē corporis eius
aut pp multā eius puitatē: aut leuitatē q̄d nō submergē
cū fortitudine aiali: aut pp alteratiōm creature ab eq̄
litate facilis lubricitatis: sicut si sit sicut ille q̄d bz duo ca
pita: aut quē p̄p̄mit nūeratio ēbryonū. fortasse ei i vē
tre uno s̄. v. imo q̄nq̄ est numeratio maior illa qui pui
s̄ ⁊ diuersi. Et q̄nq̄ est nūeratio plima ualde in cūsi
una. ⁊ q̄nq̄ est difficultas p̄p̄ea q̄ est mortuus: q̄d nō sit
ei adiutorij pp motū eius: aut est debilis ⁊ sit p̄uū ad
iutorij pp motū eius. ⁊ q̄nq̄ sit difficultas pp ea q̄ figu
ra eius exitus est nō nālis sicut si egredī sup pedes su
os: aut sup latus suū. ⁊ manus eius s̄ p̄licaie sup coras

⁊ gēua eius. ⁊ istud sit pp corruptiōz motus ēbryōis
aut pp multitudinē inq̄etudinis patientis. Et ex eis q̄
securitatē faciunt ē est ut sint inq̄etudo p̄uas ⁊ dolor d
clius ad inferiora ⁊ sit anbelitus bonus. **CL. xxi. de cā**
matricis est ut sit matrix pua in qua coāgustat inest
aut sit sicca ualde in qua nō sit lubricitas: aut sit in ea
p̄stricta ualde in creatiōe: aut pp p̄sideratiōz ab ulceri
bus ⁊ reliq̄s sp̄ibus p̄strictiōis: aut sit in ea alq̄ egritu
dinū malap sicut p̄bōn aut ulcera: aut ragadie: aut be
morroides in matrice: aut fuit iā clausa q̄d scissum fuit
siphac ab ore matricis scissioe nō p̄pleta: q̄d est ē dispō
sicut dispō p̄strictiōis matricis in creatiōe. **CL. xxi. de cā**
pp secundinā est ut secundinā nō distrūpat pp grossitudi
nē suā: q̄d nō repiat fetus euasiōm aut rūpat ab eo ue
lociter ⁊ egrediant hūitates plime añ p̄plemū fet⁹ q̄d
nō inueniat euasiōm. **CL. xxi. de cā** uicinantiū est ut sit
in vesica apata: aut nocumtū aliud ex fixiōe vrine ⁊ alijs
aut sit in intestino sex sicca plima: aut apata: aut colica
alterius generis: aut hemorroides: aut ragadie anit ⁊
sicut si sint ilia m̄ris subtilia. **CL. xxi. de cā** bore p̄uas ē
ut sit fetus uelox in admistratiōe p̄uas ⁊ ordinatiōe in
eo ⁊ nō depastus est a q̄libet grauedine rei sup se sicut
sepe p̄tingit illud: sed p̄ueuauit: q̄d accit q̄d difficultas fa
ctus est p̄uas eo nō exisente forti. ⁊ si fuerit fortis h̄z q̄
oz erit debilis h̄m q̄d oz. **CL. xxi. de cā** pp causas p̄mitiuas
est sicut si forte fiat frigus: q̄d fortis fiat p̄strictio mēbro
zū p̄uas ⁊ pp illud multiplicat in regiōib⁹ septētrionali
b⁹ ⁊ in uentis septētrionalibus. Et sit in regionib⁹ ⁊ tē
pib⁹ h̄is difficultior. Et q̄nq̄ pducit h⁹ difficultas ad ma
gnificatiōz uētris ⁊ istatiōz mirach: aut fortis fiat calō
q̄d fortis fiat mollificatio v̄uitis: aut aduēiat ei tristitia. ⁊
sic si m̄ris sit p̄m uēs arōaticis ⁊ odoramto arōatū. ⁊
fiat matrix ē assidue attractiōis ad supiora: quapp nō
oz apud difficultatē p̄uas ⁊ casum uirtutis ut olfaciat
aromatica sup retentiōm necessitatis in reductiōe uir
tutis ⁊ si cadat. ⁊ multotiens pducit difficultas p̄uas
ex causis p̄dictis ⁊ ex medicamie p̄strictiōis ⁊ inspissa
tūo ad hoc ut incidant uene in pectore ⁊ pulmone: q̄d
pducit ad spūtū san. ⁊ tussin ⁊ p̄bōis: ⁊ q̄nq̄ pducit ad
incisliōm neruoz ⁊ lacertoz pp uehemētia ē q̄d accit
de tensiōe cū paucitate p̄plemū pp defectū lenitatis ⁊
lubricitatis: q̄d pducit ad spasmū. ⁊ q̄nq̄ puenit rel in q̄
busdā eaz ad hoc ut findat mirach uentris ⁊ illud. est
q̄nq̄ superfluit inspissatio. **CL. xxi. de signis.**

Sunt ut sentiat dolorē añ p̄uū ⁊ p̄ipm in añrio
ribus: nā si declinat ad pectinem facilis sit par
tus: ⁊ si declinat ad posteriora difficultis.

CL. xxi. de regimine eius quā ledunt p̄uas accitā.
Quā p̄gnās appropinquat p̄uū nēciū est tunc
ut assidue balneatiōm ⁊ tinā. ⁊ melius est ut si
at extra balneū ut nō debilitet: q̄d mollificet aut admi
nistret inunctiōm pectinis ⁊ dorli ⁊ coraz cū eis que s̄
sicut oleū anetū ⁊ camemillinū ⁊ de keiri ⁊ alia ab il
lis ⁊ assidue suppositiōm aromaticoz ⁊ effundat i ma
ceria sua cerataria subtilia ⁊ olea mollificatiā ⁊ muc
lagines mollificantes sicut adeps galline ⁊ anseis ipin
guare tepida nō s̄. sed sit ad calitatē ppinq̄or ⁊ p̄p̄e
q̄d est siccitas vulue ⁊ corporis totius cū vulua. Et
oz ut in potu dent pp difficultatē p̄uas mēse uno oī die
in teiunio mucilagines sicut mucilago cydonioz cum
mucilage se. lini. Et sit def ei in potu in dieb⁹ do
loris p̄uas aq̄ fenugreci. ⁊ sit cibis ē ex olerib⁹ lēifica
tiuis ⁊ alefidabegi ⁊ caro pinguis ⁊ gallina pinguis ⁊

De

Empo

Empo

Empo

Colla

ei et rubee oium an. 3. ij. fiant ex eis pilule et bibat ex
eis. 3. ij. cu decoctioe puocante mēstrua sicut est deco
ctio de sauna et pullegio et rubea et cu decoctione falso
loz rubeoz et cu succo rute. Pilule bone. 3. saune. 3.
ij. asse amoniaci rubee oium an. 3. 5. et sit dosia una. Et
itep aristof. lōge pipis myrrbe oium eqles ptes fiat ex
eis pilule et sit dosia. 3. ij. di die cu. 3. i. aq lupinoy. si ei
abortu facientes ptu alleuiates mundificates matricē
cu fortitudine. et lile illis in suis dispōib⁹ est illud quō
3. bdellū subalbidū myrrbā et saunā de quo fiat pilu
le auellanis liles et bibant qm alleuiat ptu. Confectio
bona ualde de qua dī q nō eqt ei aliquō. 3. myrrbe et
castorei et storacis oīuz an. 3. i. cinamōi saune aboz
an. 3. 5. pficiant cu melle c⁹ dos sint duo au. et melius
est ut dē in potu cu uino est ei ukia. **C** De eplis et epi
thimatis. Sumat decoctio pulpe colloqntide et succ⁹
e q hūida est: est melior et mīscat cu ea succus rute et
ponat in ea aliqd myrrbe et linat cum ea pectez vsq
ad umbilicū. Suppositoria fortia in faciēdo descendē
illd qd sepat. Sumergat lana in succo pulpe colloqnti
tide et succo rute et supponat: aut supponat aristof. et i
lana: aut supponat buchormariem: aut staphisagria et
cucumer alinul et pdisit: aut supponat collyriū ex bel
leboro et oppoponaco et selle taurino facit ei descēde
uiū et mortuū. **M**edicine facientes illd cu ppetate
di oz ut difficultatē teneat paties in manu sua sinistra
magnetē: aut linat cu cinere vngule alini: qm ē vltimū
aut suffumiget cu ea. et silt ungula eq. et silt suffumiga
tio cu oleo piscis salini. et dī q si suspendat corallus et
in coxa dextra pferat difficultati ptus. Et dī q si suspē
dat sup corā et storax apbricana nō adueniet ei dolor
et dī q si terat crocus et pficiat et fiat ex eo nux et suspē
dat si ea expellit secundinā. **S**uffumigationes. Suffu
miga ea cu myrrba qm est bona ualde. et itep cum myr
rba et galbano et castoreo pfectis cu selle uaccino. Su
mat ex eo aur. i. et suffumiget cu eo: aut sumant sulfur
citrinū et myrrba rubea et sel uaccinū et oppoponacuz
et galbanū et suffumiget cu eis. et suffumigatio cu spolio
spēntis: aut cu fimo colubino est alleuians et fortasse i
terficit suffumigatio cu spolio spēntis fetū. et suffumiga
tio cu oppoponaco solo alleuiat et cu stercoz accipitris
C L. xxxij. de regimine infantis qum nascitur.

Hanc re psecuti sum⁹ in libro vltiū qd qrat illic.
C L. xxxij. de suppositorijs enixarum.
P Artus nō extendi in masculis ultra. xxx. et i fe
minis ultra. xl. dies et plus pax: et accit fetis e
gritudines plime sicut fluxus et retentio san. qd pducit
flux⁹ san. ad casuz uirtutis et pducit retentio mēstruorū
ad se. prauas et ad apata prana et multoties accit exitu
ra ex ptu difficili. et qnz accidit eis inflatio uētris: et tō
tasse moriunt. et san. quib⁹ ptus uehemētioris est nigredi
nis q san. mēstruoz: qm ē retentiōis lōgioris spatij.

C L. xxxij. de regimine multitudinis sanguinis ei⁹.
Quam multiplicat fluxus san. enire oz ut cu uit
ta ligent manus ei⁹ et ponant sup uentē ei⁹ pā
ni infusi in aceto et supponant collyria ex eis q si sicut
balaustie et karabe et rose. et tus. cu uino pōtico. et oz ut
deuiter medicinas cauterizātes. ipse ei si male matrici
pp neruositatē ei⁹. et de illis qbus inest ppetas in b⁹ fm
q dī est suspētio stercois porcini i lana et suspēdat i co
xa eius. **C** L. xxxv. de regimine paucitatis san. eius.

Quādoq⁹ pita: aut abortit et tunc qd sū. et miorē
aut appet illd: tūc recti⁹ ē ut sollicitudo sit p

uocatioe san. ei⁹ et attēuatioe ei⁹: nō qū retinet facit acci
dere apata. Et sternuatio in hoc est inuatiua. et de me
dicinis qbus sit suffumigatio in hoc est ut suffumiget
cu sinapi et barmel et bdellio et myrrba. et itep suffum
get cu oculo piscis salini: aut cu ungula equi aut asini.
Si at illud nō excusat aliqd tunc necia est pblomia sa
pbene ut extabat san. et pbibeat nocumtū reptonis et
sapatōis ei⁹ et fortasse puocabit et pblomia uene curua
tū poplitis ē fortior. **C** L. xxxvi. de igimie febrū ei⁹.
Qua ordeī pferat ei. ipsa ei cu hoc si retinet mē
strua et silt granata dulcia. et plz qd febrū eaz
est pp retentiōm mēstruoz. **C** Qu ergo curatio sit cu
pblomia sapbene sit inuamentum cum ea.

C L. xxxvij. de regimine inflationis uentris eius.
D Et in potu diamarte et dē in potu alkekēgi et
dent in potu sapinū et origanū et mastix cu eq
litate. **C** L. xxxvij. de regimine doloris matricis.
S Edeat in aq tepida et inungat loca sua cu oīo vi
ol. dulci tepido. **C** L. xxxix. de igimie ulcep ei⁹.
Quēnt cu unguēto alboz siltib⁹ ex unguēto et
uenientib⁹ vulneribus sup mēbra neruosa.
C L. tractat⁹ tertius de reliqs egritudinibus matricis
exceptis apatibus et que currunt cursu eorum.
C L. de iudicijs mēstruorum.

Menstrua tēpata in qritate et qritate sua et
in tpe suo corrente fm pfluatūne suā nā
lē in oī spatio sē cā sanitatis mris et mudi
ficatiois corpis ei⁹ ab oī nocumto in qritate
et qritate et faciunt ipsa acqreere castitatē et paucitatē
desiderij. et mēsuratio eqles est ut mēstruet mīr in oī
mēse vsq ad. xxx. dies et qd ē supra illud et qd est infra
illud qd cadit in qntodecio et septiodecimo ē nō nāle
Et qū alterant mēstrua ab eqritate a dispōne sua nāli
si cā egritudinū ptiū. et pax quib⁹ accidit ut alterent in
tpe suo. et ex nocumto alteratiois mēstruoz puenit ad
additiōm debilitatis mris et alteratiōm forme eius et
paucitatis pceptiōis eius. et ex multitudine abortas ei⁹
et ptus ipsius ad debilitatē fetus qū nascit⁹. **C** Rē
tio at mēstruoz et paucitas eoz pmoūet in ea egritudi
nes reptonis oēs et ppat ea ad apata: et dolores capi
tis et reliquoz mēbroz et tenebrositatez uisus et pur
batiōm sensus et se. et multiplicat cu ea repto ualoruz
spmaris eius: qd sit desiderans nō casta et nō sulcipiēs
filiū ex ipgnatioe pp corruptiōm matricis eius et sper
maticis ipsius: et pducit cu eo res ad pfocatiōm marzi
cis et stricturā anbelitus et retentiōem eius et pulsū
cordis et sincopin et singultū: et qnz morit⁹. et accit ei
difficultas et distillatio pp oppilatiōm materiez. et qn
q accidit ei spūū san. et uomitus eius et ppe in uirgi
nibus et cursus eius fluxu uētris. et diuersificat iste
egritudines ex eis fm diuersitatē pponis eius. Nā si
fuerit cholericā gñabunt in ea egritudines cholericē.
et si fuerit melācholica gñabunt in ea egritudines meli
ce: et si fuerit pblatica gñabunt in ea egritudines pble
gmaticē. et si fuerit sanguinea gñabunt in ea egritudi
nes sanguineas. Et de mulierib⁹ qdē est cuius ablatio
mēstruoz festinat: qd in. xxxv. et ē. xl. anno sit finis uite
sue. Et de eis est in q tardat illud vsq⁹ pueniant. l.
anni. et qnz puenit retentio mēstruoz ad alteratiōm dī
spōis mulieris ad purpureitatē fm q dī in capto re
tentiōis mēstruoz. et qnz appet in ea mēstrua ablcia
dunt lac et significat illd. et qnz accit retētio mēstruoz
pp tortuositatē mūcis. **C** L. ij. de fistulitate mēstruoz.

Suppluitas in hoc qñqz sit fm semitam qua nā
expellit supfluitates qd quid est laudabile qñ n
pducit ad supflua turpitudinē et cursum quo n indige
tur. et qñqz sit fm semitā egritudinis: aut pp dispōnē in
matrice: aut pp debilitatē matricis: et illa est deior q
sit pp malitiā psonis alicuius: aut pp ulcera et corro
sionē et hemorroidas et fricationē et zagadias: aut pp a
ptiōm orificioz uenaz et abscissionē eaz et scissurā ipsa
rū pp cām corporeā: aut extrinsecā ex corruptionē et p
cussione: aut calu: aut siccitate: aut malitia ptus et diffi
cultate et aut pp uehementiā oneris. Scā at cā san. aut ē pp
multitudine et dñiū et exitū ipsius cū uirtute: aut non
cū uirtute nature et rectificatione et. **Et** nos quidē
ia diximus illā que sit regimine nālī q abe sit diuerse. I
sint abe ptes in hoc q utiqz nō retinent nisi qū adest
debilitas: aut pp grauitatē san. sup corpus pp debilita
tē in corpore: I nō sit san. transiens eqūtatē in qūitate
et qūitate sua: aut pp acuitatē san. aut tēuitatē et subtili
tatē et aut pp calitatē eius: aut pp multitudinē aquosi
tatis eius et būitatis: I ois fluxus san. incipiat paulatī
subtilis: deinde incipit pculdubio puenire ad grossitu
dinē: deinde descendit et puenit ad subtilitatē et pauci
tatē et aquositatē. et hec est dispō in oī fluxu san. obquā
cūqz cāp sit. et cā in hoc est q orificio uenaz et incessus
uentositatis sit in pmiā strica et in fine et ptingunt ite
rū: et adunant pp siccitatē. **Et** quā supfluit fluxus
san. sequit cū debilitas appetitus et debilitas digōnis:
aut inflatio extremitatū et corporis et malitia coloris:
et qñqz pducit ad hydropisim. Et qñqz pducit multitudine
exitus san. ad dñiū eborere: qñ accit se. cholericē mor
dicatiue pp inflamatiōm calitatis mordicatiue q cūqz
san. Et accit itez horripilationes. Et qñqz accit h' cali
ditas in casu appetitus cibi quē fecit forte neciū debi
litas calitatis et addit in casu appetitus nōi pp deficiū
san. et accit dolor in dorso pp tensiōm neruoz positorū
in illo loco. et qñqz multiplicat fluxus san. ex matricib'
cū multitudine humorum. **Et** de signis.

Sus quidē que est fm semitā expulsiōis nālī si
gnū est q nō sequit eā nocuūtiū: imo pducit ad
iuuamētiū et nō aduenit ei lesio n3 alteratio uirtutis. et
plm quid accidit in pinguibus. Scē uero cā repletiōis
cōis quā expellit nā a dñiō et qñ expellit: signū ē reple
faciei et corporis et exuberatio uenaz et alia ex signis re
pletiōis. et qñqz est cū ea dolor et qñqz nō sit. et dñ nō debi
litas nō retinet et cognoscit dñans cū san. ut exicetur
san. et pñderet an color et declinet ad albedinē: aut ci
trinitatē: aut nigredinē et purpureitatē: qñ eūqz būor q
dñat cū eo itez. **Scā** uo cā debilitatis matricis et a
ptiōis uenaz et significat exitus san. puri nō dolorem
faciens. Si uo cā est acuitas san. cognoscit p colorem
sui et acuitatē ipsius et uelocitatē sui exitus et paucita
tē abscissionis egressiōis. **Et** in scā uo pp subtilitatem
san. cū mā aquosa et būitate est san. aquosus non calus
et ledi cū siccitate. et qñqz appet in ea qī pgnatio et qñqz
appet in ipsa sicut accitū ptus qī pñ būitātē et si la
certi corporis et uehementis mollitiei: qñ si lenes postq uo
lucit coagulari. et qñqz nocēt ei curatiōes diuretice pp
calitatē suā: qñ addunt in aquositate san. Scā uo ab ul
eribus cū mā et dolor est cū uehementia doloris. In
facta uo a corrosione egidit paulatī. q. sex et pprie qñ
est a uenis absqz arterijs. Et si fuerit corrosio in pfun
do matricis et cū color min⁹ niger. Et qñ est illic et apō
os matricis posse est et tangatur. **Scā** uo ab hemor

roidib' h3 piodos mēstrue. **Et** qñqz si sū ei piodi i
mo est sequēs repletiō. et sū lig' hemorroidaz matricis
maifesta. Et est scā. h3 pl3 niger nū sit ab artijs. et qñqz ē
hemorroidalē frustati frustatim. et mēstruens qdē associa
tē hemorroidib' i matrice dolor capitis et grauitas capi
tis et dolor i uiscerib' et epe et qñ currit san. ex illis he
morroidib' remouet illud accitū. **Et** de cura
flux' sanguis et i fine eius cura patētis fluxū mēstruoz.

Acta qd h3 semitā expulsiōis nālī: et scā a iplo
ne et grauedie scā. si corp' o3 ne iteat dōec iteat
debilitas. et qñqz excusat pbleboromia ab expectatio
ne illi' pñtea qñ expellit repletiō et trahit māz ad con
trariū et qñ cā ē cholera eūqz et pñcū eis que sū sicut
sum' terre et myrobalani ppter illud qud in utriqz est
de uirtute siccitica. et si causa fuerit aquositas et puocatō
ei' et attractō ei' ad cutē tunc denē i potu d gūmi ara
bico et dragagato. Et si cā fuerit dñilitas matricis ag
giga ad medicinas sicciticas medicinas pñotatas cū su
a aromaticitate et pñtate sua. Et si cā fuerit vlc' cu
ref cū medicinis cōpositis ex cōfortatiuis et siccitici
et diureticis. et illa que est ex hemorroidibus curetur
curatione hemorroidaz et cū se. lini cū aq cala et o3 ut
obsuent bore qetis. et si fuerint illic piodi curet tunc
in boris periodorum et studeatur ad sedandum. **Et**
Qu' ergo supfluit flux' scā. o3 ut ligent abe man' a ra
dice adiutoriorū et utriqz pedes a radice coxarū apō
duo ignina. deinde pōant vētole i inferiori pte māmille
et ubi icedūt uene ascēdētes ex matrice ad māmillas et
ligant et eligat uentosa magna. Ipsa eiz retinet san. in
hora una: deinde o3 ut psequēter adhibeat reliq' cura.
et qñqz retinet fluxū san. positiō uentosaz si locū q est inf
utrasqz anchas. Et o3 ut patiens fluxū san. cibet cū e
is que sit sicut uittelli ouoz sorbiliū et cū oī qd ē uelocis
digōnis pñotatiuo. et qñqz o3 ut cibet aq carnis forti q
acetosa facta sit cū aq sumach et aq acetosē et ponit bōi
odoris ex carne bōa qñ necarū sit. et sū sorbitiōib' hu
midis ex sauib' et amito et uino nouo grosso dulci et d
uiter antiqū subtile. **Et** qñqz pueniens est eis uinum
mellis recens. De medicinis aut cōibus et pñe fluxū
san. acuto calido arnoglossa est melior: imo nō est ei par
et qñqz abscidit fluxū san. oio bibita et iniecta et confert
chronice et nō chronice et potus albaice itez. et admini
stratio cāfore bibēdo et supponēdo de illis q pñt ad i
fluō ē sumere in potu lac bñ decoctū cū ferro ignito et
in quo est scorria ferri de quo cū qbusdam siccitici in
potu tribuant oī die. 3. iij. et acetositas citri bona ē ual
de. Et sū def in potu gūmi arabicū cū dragagato et se
mē lini cū aq calida. et troc. de spodio cū cāfora pñt
ei ualde. et sū def in potu gūmi arabicū cū dragagato
et se. lini cū aq calida et troc. de balaustis. **Et** cōfecti
o medicine ultimi iuuamēti. et terre sigillate et bolli ar
meni et aluminis et gallaz et san. draco. ptes eqles de
quoz sūma accipiat. 3. i. et cāfore pōdus. ij. granorū et
galie. vi. 3. i. qd totū dissoluat in. 3. i. sirupi myrtini. et i
tez acatia balaustie galle heufistides sūach myrrha et
tus opū pñt cū aceto acuto forti et sit dof. 3. 5. et ite
rū dragagatū magisterij cuppule gladiū myrrha tus o
piū pñtiant et fiat pilule et sumat de eis. 3. ij. si eiz bone
ualde. et itez bibat cōclaz mazinaz q asportant a san
cto iacobo adustaz pōdus. 3. ij. cū aq sumach et cydoni
oz et dactiloz et itaz cibi anteq indigeat uiuificatione
uirtutis forti sit albul' et kazos et almosos ex carnibus
bedi et auilū montanaz et pñata in patellis cibaria ex

A splon

Ab ule

Suppluitas
Sanguis

Examin

Examin
Comas

A splon

A nire

A splon

Ab ule

A splon

Ab ule

lentib' aceto p'ditis q' oia ff' f' a' d' uenit' oem' cibū cali
 dū actu: aut potentia 7 de suppositoꝝ coib' sūt sup
 positoria facta ex lithargyrio 7 draganto 7 balaustijs
 7 terra sigill' 7 boloar. 7 atimonio 7 alijs. **D**escrip
 tio medicaminis ad illud. R. colcotar 7 dragantū 7 a
 catiā 7 cortices turis 7 atimonij: 7 fiant ex eis troc.
 Deinde sumant' ex eis aur. i. boliarmeni 7 gumi arabi
 ci 7 karabe oium ana aur. i. 7 ponant' in duabus. 3. luc
 ci stiptici: aut aque 7 clisterizet' cū eo mastix fm q' sciui
 sti. **C**onfectio clisteris ad matricē. R. aluminis. 3. 5.
 7 sem' hyusquiami albi 7 opij amboꝝ ana. 3. i. sextam 7
 supponat'. **P**essariū bonū 7 proprie ad corrosione 7
 ulcera. R. testas furni 7 succū barbe hircine 7 acaniam
 aggregent' 7 fiat pessariū cū aqua gallarū imaturarū
 7 iterū galle imature 7 balaustie 7 amilū 7 opij 7 alu
 mē 7 reubābāz 7 grana myrti uiridia sumach succ' bar
 be hircine grana acreste cbarie cōbuste sandalū albu
 cortices turis terra sigillata capita granatorū folium
 scoria ferri coriandrū siccū supponant' de eo. 3. iij. in
 lana uiridi ibibita in aqua myrti 7 teneat eā tota nocte
 Et iterū balaustie 7 sordes veru 7 charie cōbuste 7 a
 lumē 7 dragantū 7 cymīnū infusum in aceto 7 bolū ar
 menū 7 rob alcatb conficiat' cū aqua salicis 7 corian
 dri uiridis 7 supponat' nocte tota. 7 de tinis conferen
 tibus eis est ecacissima in decoctione calami 7 soliorū
 eius 7 fructus ipsius 7 radices eius decocti cū myrto
 7 ros' sine capitibus 7 corticibus granatorū 7 xiloca
 ractis nabatbi 7 balaustijs 7 barba hircina 7 gallis vi
 ridibus. 7 de epibimabibus 7 unctionibus conferen
 tibus eis est epibima de alcāna super sumē 7 unge' par
 tes matricis cū oleis stipticis stipticitatis fortis 7 reite
 remus distinctionē cure fluxus san. facti propter tenui
 tatē 7 aquositatē eius. **D**ico ergo q' necessarius in
 hoc est ut fiat q' currat aquositas eius 7 operef' super
 ipsum cū sudatione 7 prouocatione cū eis que sunt sic
 decoctio assari 7 apij 7 rubeē 7 que sūt similia illis cur
 rat una uice 7 prouocet alia cū facilitate 7 prouocatio
 ne 7 sudatione 7 fricet' corpus eius cū panno asperoz
 7 liniatur corpus eius cū aqua mellis 7 cum emplis
 hydropicorū. 7 qñz confert ei uomitus fortis. 7 oz pe
 nitus ut declinet cū medicinis cap' 7 cibis illarū ad il
 lud qd' exiccat 7 ingrossat san. Si uero est causa ulcera
 tio tunc confert hoc unguentū. R. balaustias 7 plūbu
 z 7 fiat ex ambobus 7 ex cera ceratum cū oleo ros'.
 7 supponatur. quidā aut' faciunt necessariū in curatiōe
 patientis fluxū san. menstrui ca^m p^m 7 est curatio cō
 posita ex mundificatione 7 stipticitate 7 confortatione
 7 est ut prouocentur menstrua eius in hora ut non tar
 dentur. Deinde agitentur motus eius 7 mundificetur
 matrix eius 7 confortet' ut non suscipiat superfluitates
 egredientē a necessitate. **D**icunt ergo oz ut dentur
 in potu sauiue. 3. x. 7 le. mente. 3. i. se. fenicu. 3. ij. ponan
 tur in uase 7 fundantur desuper uini puri. lb. ij. 7 deco
 quātur donec medientur 7 projiciatur desuper sarco
 colle 7 licij amboꝝ ana pondus. 3. ij. butyri uaccini 7
 mellis ana coebliarū. i. 7 sumatur de eo in potu in te
 iuno quātitas. i. coebliarū 7 tardet cibū p'qz ad uespaz
 7 faciat illud tribus diebus. 7 ego dico q' quāuis hoc
 inuamentū sit in pluribus horis qñz tamen est fluxus
 san. menstrui ex causis alijs facientibus necessarium est
 se uti stipticis puris 7 tu cognoscis eas.

Item significauimus in eis que preceperunt illis

7 tu scis q' cause eorū sunt cause ulcerū 7 cause ulcerū
 sunt ex causis intrinsecis 7 ex cursibus acutis 7 plagis
 ulceratis: aut accidentibus deforis propter percussioz
 aut casum: aut propter partū: aut propter alia: aut pro
 pter uulnus ex mordicamine supposito 7 instrumento
 incidente. 7 qñz sunt cū putrefactione 7 qñz sunt omni
 a illa cū sordibus 7 sorditie: aut cū mundificatione 7 si
 ne sorditie. 7 qñz fiunt in profundo. 7 qñz fiunt in non
 profundo. 7 quandoqz fiunt cum corrosione 7 absqz
 corrosione 7 cum apostemate 7 absqz apostemate.

C. vi. de signis ulcerum matricis.
Significat illud san. 7 proprie si signa sunt super
 os matricis 7 in eius proximo. 7 significat illud
 cursus sanici 7 humiditatu diuersi coloris 7 odoris 7
 nocuitum ex medicinis que mollificant 7 inuamentū
 ex eis que stipticitatē faciunt. 7 signū mundificationis
 ulcerum matricis est ut sit illud qd' egreditur ad grossi
 tudinē 7 albedinē decliue 7 planitiem sine dolore uebe
 menti 7 fetore 7 mordicatione. 7 signū q' ipsa sunt for
 dida 7 tabida est multitudo humiditatu uirulentarum
 7 q' currit ex intestino. q' si fuerit illic putrefactio erit
 simile aque carnis 7 q' illud qd' residuat est putridum
 malū. Et si fuerit cū corrosione erit illud qd' egreditur
 nigrū cū dolore uebementi 7 pulsatione. 7 signū q' ipsa
 sunt cum apostemate est adherentia se. 7 horripilatio
 7 quod dicemus de signis apostematis 7 inuamento e
 ius 7 corrosione eius.

C. capitulum. viij. de putrefactione matricis.
Hoc iterū est ramus capituli ulcerum matricis
 7 est causa in ea difficultas partus. 7 mors em
 bryonis. aut administratio medicinarū acutarum: aut
 cursus calidus 7 acutus: aut uulnera putrefacta 7 sit i
 proximo 7 sit in profundo. 7 sit cū sorditie 7 cū priuari
 one sorditie: 7 facta in profundo nō euacuatur ex hu
 miditatibus diuersis egritudinibus 7 fortasse plurimū
 assimilaf' feci. **C**. viij. de corrosione matricis.

Eam diximus corrosione signū in eo qd' egredi
 tur 7 dispositionē doloris in ea fluxus sanguis. 7
 dā quidem inter corrosione matricis 7 cancerū est q'
 cū corrosione non est grauitas neqz durities 7 sequit'
 eā quies in horis quibūdā 7 proprie post exitum e'
 qd' egreditur 7 non est longitudo plurima spatij in cu
 ratione conueniente. spatium uero canceri est assidui do
 loris 7 est ibi pulsatio longi spatij.

C. capitulum nonum de cura.
Portet ut consideretur an ulcus sit sordidū
 an non sordidū. Si ergo fuerit sordidū mun
 dificetur in primis cuz aqua mellis 7 similibus proie
 ctis in ea cū instrumento iaciendi: aut cū decoctione
 ireos: aut cū unguento mundificatiuo: 7 si fuerit corro
 sio inice in ipsam unguentum rectificans corrosione
 cū mundificatione 7 administra cibos conuenientes: 7
 considera iterū an sit cū apostemate an non cū apate.
 Si ergo fuerit cū apostemate curetur prius 7 sedetur
 cum curationibus apatis quas dicemus. **Q**um et
 go mundificatur matrix tunc curetur cū cōsolidatiuis
 que sunt unguenta predicta unuegnitū qd' confert in
 principio rei qū in uulnere nondū nascitur caro. R. li
 thargyrū 7 cerule 7 sarcocolle partes equales 7 fiat
 ex eis ceratum cū cera 7 oleo ros'. Et si fuerit illic for
 diditas ponatur in eo parū floris eris. **Q**uā ergo ca
 ro incipit nasci 7 exinatur illud curetur cuz unguen
 to buiusmodi. R. tutie ablute partes. ij. climie argenti

ceruse et sarcocolle oium ana parte. i. fiat ex eis ceratū
cū oleo rosaceo et cera.

CL. x. de regimine deuiginate.

Quod mulieribus est cui accidit quā uiolat dolores
magni et ppe quā collū matricis eius ē strictum
et pāniculi sūt debiles et uirga deuiginatis est
grossa. Quā ergo accidit ei fluxus san. et dolores nece
est ei ut sedeat in aquis stipticis et in uino et oleo: dide
administret si eaz cēataria in lana inuoluta sup cannā
phibētez a cōsolidatōe et alleuiet sup eam cōcubitus.

CL. xi. de cura.

Administrēt medicine mūdificātes: deid post illū
unguentū poictū ad ulcera. et qñz admisceat cū eo
terra sigillata et q sunt ei similia.

CL. xii. de ragadijs matricis.

Ragadie accidunt in matrice: aut propter siccitatem
superuenientem ei maximā et prope apud
partū: aut propter apā et sūt in principio quū
accidunt leuēs occulti doloris qui est sub dolore prius
et reliquis eius. Deinde apparet et pprie quā tāgitur
et quādoqz ingrossantur ragadie valde. Et quādoqz
sunt sicut verruce et remanent et consolidatur locus.

CL. xiii. de signis earum.

Possibile est ut perueniatur ad attestatiōez ra
gadiarum ponēdo sub muliere speculum coraz
vulua eius. deinde aperiatur vulua eius et cō
sideretur illud quod imaginatur i speculo. et illud qd
significat eas est dolor apud coitum et exitus virge
sanguinolente.

CL. xiii. de cura.

Non etiāntur ragadie quāntū sunt iūtersece: aut
i collo sint et que secuntur ipsū. **CL. xiiii. de cura.**
Ergo curantur cū suppositorijs penetrantibus
et distillationibus iniectis et aquis stipticis permixtis
cum vnguentis rectificatis sicut vnguentum factū ex
climā et plumbo adusto. Et vnguentum ragadiarum
ani. et secūdum curationem earum sentiet. q. mordica
tiōe. q. si indigent maturatiōe aliqua misceatur cū e
is sicut unguentū basilicon cū adipibus. Et si fuerit cū
ragadijs grossitudo rehemens quā significat lōgitudō
spatij et paruitas receptionis curatiōis administra un
guentū de chazis cū oleo ros. Si vero nō tolerat illū
ponatur cū eo oleum de lilio et gluiē alimbat. **CL. xv.**
ergo quiescunt curentur cura ragadiarū prauarū: et pro
prie quā ulceratur et quādo indigent eis que sunt sicut
cortices eris optime tritit: aut dragantū et galle: aut ag
gregatio eorū. In extrinsecis uero qñz sufficit labora
re cū administratiōe tutie ualde trite cū uicellis ouoz
aut aggregatione illius et sine cessatiōe fiat adherenti
a illius et unguentum de cerusa iterum.

CL. xv. de pruritu matricis et priapismo mulierum.

Quādoqz accidit in matrice pruritus propter
humores acutos cholericos: aut salios baura
ebios: aut corrosiuos melācholicos fm q apparet de
dispositiōe coloris menstrue aut botbor gñatas ex eis
calidas acutas ualde. **CL. xvi.** Fortasse enī superfluunt adō
donec deiciant uirtutem et qñz accidit illi mulieri ut nō
satiatur ex coitu. et aduenit ei priapismus mulierum et
quociens cum ea sit coitus additur malitia eius.

CL. xvi. de cura pruritus matricis.

Oportet ut mundificetur corpus cūz phleboto
mia ex nigra. et si indiget fiat secundatio ex ce
phalica et euacuetur humor acutus. s. omnis humor
cū eo qd euacuat ipm: sicut cholera cūz pilulis de sca

monea: et pblegma cū pilulis stomaticis: et melācholia
cū pilulis de epitymoi et decoctione eius: et frāgatur
ebullitio spermatis cū medicinis infrigidantibus ut in
frigidetur: et cū medicinis adurentibus ipm fm neces
sitate et attestatiōm cōplexionis et delibutione oris ma
triciis facta cū eis que sūt sicut acatia et hypoquistidos
et rose et sandali et sief membe et sex et acetū et oleūz ro
sa. et iterū que sunt sicut succus portulace. et qñz permi
scetur cū medicinis semē lini et sit embroca cū aquis i
quibus decoquantur stiptica et empletur cū fece eorū.
et si indiget mundificatione bibat mel cūz aqua frigida
ualde et ad pruritum est expertum istud sumantur folia
mente et cortices granatorū et lentes excorticate deco
cta cū uino et supponantur. et iterū sumantur croci et can
fore amboz ana sextam. 3. i. plumbi adusti tertiam. 3. i.
baccarū lauri. 3. 5. tezanur et cribellantur et liniat locus
oleo ros. et conficiantur cū albumine oui: et aliquātulo
uini et supponantur. et iterū sumantur myrobalanorū
et balaustrazū amborū ana pondus. 3. 5. et licij et salis ā
moniāci et uinum antiqū terantur et cribellantur et lini
atur locus oleo ros. et puluerizentur desuper ista. et de
suffumigijs ē illud qd sit ex litio et medulla granorū ci
tri.

CL. xvij. de fistulis matricis.

Quādoqz accidunt in matrice fistule que qñz
pertranseunt carnē et apparent ab eo quādo uici
nū est ex membris ita ut corrūpant os pectinis et putē
faciant ipm et collum matricis et qñz perueniunt ad a
bradendū pilos pectinis et incedūt rēq ad partes ani
et lacertorū eius etiā quare para eaz tunc est in manife
sto matricis et sunt in unoquoqz laterū matricis. Et
para in interiori parte matricis que ex eis est in pro
fundo matricis non est possibile ut curetur et similiter
perueniens ad vesicam. **CL. xviii.** Relique uero ab istis cura
tiōm habent et si sit difficilis et deterior illaz est illa q
peruenit ad abradendū pilos pectinis et proprie quā
perforat os foramine paruo.

CL. xviii. de signis eius.

Sunt longitudo putrefactionis et adherētia do
loris et ancessio ulcerū que non sanantur cū cu
rationibus et prolongatur spatium et currit uirus: dein
de dolores sicut dolores cancri: et cognoscitur locus e
ius cū radio et ubi peruenitur cū eo et scitur status eius
an sit in carne adhuc: aut pertranseat usq ad os per il
lud quod sentit extremitas radij ex lemitate et mollitie
et asperitate et duritie.

CL. xix. de cura.

Ad curationibus est perforatio et multotiens p
ducit illud propter neruositates mēbri ad spaf
mū et abscissiōm uocis et permissiōem rationis et perfo
ratio iterū non est possibilis nisi in eo qd uidet cuius
carnē mortuā incidere est possibile uerū est melius ut
administrentur desuper medicine exiccantes et mundi
ficetur corpus et confortetur matrix et medicetur.

CL. xx. de debilitate matricis.

Mala eius est malitia complōnis et razitas tex
ture et tolerantia egritudinū diuersaz. et accit
ex debilitate matricis paucitas appetitus coitus et mē
sitiō cursus menstruorum et spermatis et aliorum et
priuatio inpregnationis.

CL. xxi. de cura.

Cura eius est cura malitie complōnis et succū
re ei qd accidit ipsi de nocuentis cognitis.

CL. xxij. de doloribus matricis.

Sunt ex malitia complōnis diuerse et ex uentosi
tatibus extendentibus et hūitatibus accitib⁹

pill. deinde Co
pill. deinde Co
pill. deinde Co

Exptm

Qm

Ena

Debilis a
miserat

A \tilde{q} unit

Σμα

पुस्तक
मंडल

formal

Решено
Спринг

Compt. in
mat. 16

CLxxvi. de accidentibus illius et d^o pfocatōe mīcis

Work

¶ L. xxvñ. de signis.

Lius que pendet ex frigore signū est gravitas
somni. ⁊ profundatio in ipso ⁊ albedo coloris

corporis et uiriditas uenarum et raritas pulsus et frigus su-
doribus et multitudine urine et phlegmaticitas egestionis.
illa que pedet ex caliditate significant inflatio et exic-
catio matricis et reliqua signa caliditatis scita in eis que
preterita sunt. et illa que pendet ex siccitate significat si-
gna siccitatis in ea scita in illis que preterierunt et veri-
ficant ea extenuatio corporis et uacuitas uenarum. Alia
uero et clausura et alia sunt notorum signorum de illis
que tu iam sciisti usque ad hunc locum.

C. xxviii. de curationibus.

Curatio quidem pendens a calefactione et infuzi-
gatione et generatione san. et humectatione cor-
poris et curationes apertur et cura clausura et similis si-
nota ex radicibus iteratis. Et facta quidem a clausura
que non curatur et ab oppilatione ossificationis uenarum ab i-
carnatione ulcerum et alijs est quasi similis et eius cura e-
tractio san. ut non multiplicetur et mundificatio cor-
poris et usus exercitiorum. et non os nisi ut afferamus nunc
rememoratiom curationum prouocantium mensuras
et sunt ille que mouent san. ad matricem et faciunt ipsum
penetrantem in poris et faciunt poros aptos. **C.** Et has
quidem medicinas iam diximus que de singularibus tracta-
remus in tabulis earum et dicemus iterum in antidotario.
C. Hic uero uolumus dicere de regimine et medicati-
one illud quod est magis conueniens huic loco et regim-
in hoc est mouere san. cum fortitudine ad mensuram et de
illis que faciunt illud est phlegma ex sapheba et uena
que est post cauilam et phlogia pene geniculi et curua-
tura eius est fortior illa. et uentolatio super crus et calca-
neum et proprie pinguis est magis conueniens. et quoniam est
necessarium ut fiat phlogia super sapheba pedis alterius
et assiduatio stringendi cum uittis membra inferiora et li-
gandi ea et dimittendi ea taliter aliquibus diebus: de-
inde administrantur medicine ut aperiantur poris et curant
humiditates uiscose. et similiter si causa fuerit humidi-
tas: deinde administrantur medicine proprie ad prouo-
candum que sunt subtiliantes san. aperientes oppilationem
et de illis sunt que bibuntur sicut calamentum et decoctio
eius cum aqua mellis et puluerizatio ipsius super aquam
mellis: et sauina est fortior ea et pullegium est forte ualde
et cinamomum et biera picra et sapinum et opposonacum et
fructus et castoreum et cordueni et decoctio enule et deco-
ctio aluini et decoctio faseolorum rubeorum et almaoch et ala-
stingar et sem sanfuci. et de illis suppositoria sunt sicut al-
bus belleborus et pulpa colloquintide et storax et cen-
taurea et guma oliue capistris et opposonacum et fructus
eius et castoreum et assa et serapinum et cordueni et succus
aplinthij. et quoniam supponitur euforbiu super cottum et ex-
pectatur super ipsum hora parua absque superfluitate. **C.**
Suppositorium bonum. 32. myrrhe calamenti amborum
an. 3. iij. sauine. 3. viij. rute sicce. 3. x. passularum mundata-
rum. 3. xx. conficiatur cum felle uaccino: et fiant de eis pessa-
ria. et iterum sumantur castoreum et myrrha et musculus et
fiant similitudines glandium cum oleo de ben et suppona-
tur. et oleum alacuben prouocantium est mensuratum quod
supponitur et succus papaueris ruffi et alnelin secundum par-
tes equales et iterum galbanus ponatur in lana infusa in
sambacino et supponatur intra matricem. et de eis sunt
empla et uaporationes et uaporatio cum speticibus pro-
uocat mensuram et de eis sunt suffumigationes sicut cum
colloquintida sola. Ipsa enim prouocat in dispositione
et similiter opposonacum et assa et serapinum et cordume-
ni. Et de eis sunt tunc etiam ex aquis in quibus deco-

cta sunt subtiliantia prouocantia mensuram sicut calamen-
tum et ruta et pullegium et similia.

**Tractatus. iij. C. l. i. de nocuentis sitis ma-
trici et apostematibus eius et que similia sunt illis.**

Causa est quoniam super os matricis eius egre-
ditur aliquid quod prohibet coitum ex re ad-
dita lacertosa: aut paniculata fortis: aut est illic
icarnatio ab vlceris aut ciatoe: aut illud quod est in os vulue
aut os matricis est 32 unum et eundem huiusmodi: aut est su-
per os matricis eius quod prohibet impregnationem et exi-
tum mensurorum ex paniculo: aut incarnatione ulceris
aut quod est eis simile: aut meatus non est inuentus in cre-
atione ita ut accidat uirgini quoniam incipit menstruari ut non
inueniant mensuram meatum propter aliquam horum cau-
sarum: quare accidunt ei dolores uehementes et egri-
tudo maxima. **C.** Si ergo non ingeniatur ei redit san.
et denigratur mulier et prefocatur et moritur et quoniam ac-
cidit ut clausula retineat per accidens conceptionem:
quare moritur ipsa et fetus eius proculdubio si non re-
gitur. et hoc quidem non est possibile nisi aliquo morum
aut ut sit illud quod apponitur ori matricis de clausura
rare texture: aut sit habens foramina plura ita quod possi-
bile sit matrici attrahere de spermate aliquid licet eni-
pax si tamen ex illo paruo sit conceptio si pars eius est
uitas quod uisum est pho et ps et quod uisum est. **B.** medico. Illud
namque quod necesse est in creando membra est spuma seie 32 ser-
monem philosophi et est illud quod in eo prouocat ad matricem
itra matricem 32 sermonem. **B.** et est spuma uiri ut sumat ex eo
uirtutem odoris secundum sententiam philosophi uidit enim
quod quoniam ouum galline crudum zore aspersum est et procedit
ex eo odor spermatis uiri conuertitur ouum in conce-
ptionem.

C. l. ij. de cura clausure.

Curatio clausure est cum ferro non cum alio. Si
ergo hec clausura apparet est tunc modus est
ut dirumpantur labia uulue a clausura ita ut ponatur
super unumquodque labium pila et inuoluantur polices pa-
no et tendantur labia donec dirumpantur ab eo quod est
inter ea: aut iuueris phlogia obtuso et finde siphac et
incide carne addita si est sub siphac paulatim ita ut non
remaneat de addita aliquid nisi sumas de radicali ali-
quid et illud fiat cum calib. **C.** Et dicitur quid inter siphac
et carne est quod siphac non sanguinat sed caro sanguinat
Deinde pone inter ambo labia lanam infusam in oleo
et uino et dimittatur tribus diebus et administra super
eam aquam mellis si ea indiges et administra desuper vn-
guenta nutrita cum cautella a consolidatione et glutina-
tione et constrictione et proprie si illud quod incisum est:
est caro. **C.** Siphac uero parum suscipit consolidationem
post scissuram. quod si clausura fuerit profunda tunc modus
est ut perueniat ad ipsam uncinus. et si est siphac finda-
tur scissione una non cum illa equalitate. Nam fortasse co-
operit uelica et alia: imo oportet ut caueantur alia sicut
vesica et incidatur si est caro paulatim et adhareat inci-
sioni lana infusa in uino pontico siptico: deinde post il-
lud sedeat in aquis in quibus decoctae sunt medicine mol-
lificatiue. Postea curetur cum unguentis rectificanti-
bus vlceris linitis et iniectionibus: deinde cum consolidatiuis. et quoniam
apparet sanitas os ut assidue super eam coitus et opus
ut caueantur apud hanc scissionem et incisionem due res
s. abbreviatio in incidendo et in findendo quantitate ad-
ditam. Illud enim si est copiosum est faciens possibilitatem
conceptionis apud coitum qui accidit cum ea et dif-
ficilem faciens partum preparans fetum et pregantem

R

mori. et caueatur iterum ne pertranseat quantitatez ad
ditā et capiat de substantia matricis aliquid quare api
tur matrix et doleat et incurrat cūz et spasmū et egriu
dines perniciosas. Quā ergo feceris hoc oportebit ut
abstineas eā a frigore et non appropinques medicinaz
frigida actu omnino: imo oportet ut sint omnes distil
lationes et iectiōes et suppositoria expoliata frigore.

CL.ij. de mō in administrando banc scissionem.

P Repetur mulieri sedes corā lumine super quā
sedeat cū pauco sustentaculo ad posteriora.

Quā ergo equatur crura sua adherere faciat coxī suis
et adiungat illud uentri suo et liget manus suas sub cur
natura poplitum suorū et ligetur fm̄ banc formā forti
deinde medicus administret scissiom siphac et incisiom
carnis. et qñz indiget medicus ut administret speculū
et proprie in eo qd est inter matricem. Quā ergo exten
ditur siphac cū radis et uncinis extensione cū qua nō
cōprimuntur matrix et collum uelice et siphac eius cō
pressione nocente his membris in primis cūz manu et
fo cū eo cuius non excusatur processio cū uirūq mā
bus aduenit ei de acumine ferri. Et speculum quid
facit te uidere illud qud arte efficias inde et facit te co
gnoscere illd qd associatur siphac subtili. et de mēbris
que preterierūt hoc membz. s. ex uelica et alijs. q si su
perfluit dimitte illud qd extendisti ut redeat qud rebe
mentius est in eo qd necessarium est: deinde subleua si
phac clausure cū subtilitate: deinde scinde ipsū fm̄ obli
quitatem ut non cōfētur uelica: deinde considera in
principio quā: scindis. et si egreditur san. paucus tunc
penetra in operatione tua sine timor. Et si multiplica
tur cursus san. tunc sinde paulatim ut nō accidant sin
copis et paruitas anbelitus. et qñz tibi est necessarium
ut dimittas insim̄ incidens qd nominatur alcalib in e
a usq in mane inuolutum in lana ligata in pāno et quā
fuerit mane consideretur in uirtute eius. et si fuerit for
tis curetur integra curatione. et si nō dimittatur usq ad
diem tertium et remouetur tunc insim̄ et considera dif
positiōm scissure cum digitis ponendo sub loco ei⁹ ut
significetur tibi summa quā necesse est te incidere post
et qñ soluitur mulier ab eo qd curatur o3 tunc ut sede
at in aqua in qua decocta sunt lenitiua qñ est calida et
pprie quā appareat aspa et melius quidē est ut admini
strentur super eam unguenta in calib prohibentia con
solidatiōm. et melius est illud qd est concuum habēs
foramen ut egrediatur in eo superfluitates et uentositates.
et quando incisio accipit carnem naturalem tunc
fortasse accidit cursus urine qui non curatur.

CL.iii. de suspensione matricis.

Quādoq accidit illud propter clausuras. et quā
doq accidit propter apostēata calida et dura
et cura eorum est cura eius.

CL.v. de augmēto matricis et exitu ei⁹ et puerione ei⁹.

Matrix augmentatur: aut exit cā primitiua. s.
ex casu: aut cursu uehementi: aut uociferatiōe
qua ipsa uociferata est: aut sternutatione maxima: aut
strepitu: aut uociferatione quā ipsa audiuit quare terz
facta est: aut percussione mollificāte ligamenta matri
cis: aut propter cām partus difficilis: aut partus gra
uatiui. aut labore obstetricis in extrahendo fetum et se
cundinā: aut exitus fetus subito: aut propter humidita
tes mollificātes: humiditates: aut propter putrefactio
nes accidentes ligamenti. et qñz egreditur tota. et qñ
q3 conuertitur. et qñz eradicatur radix eius.

CL.vi. de accidentibus illius et lignis.

Accidit mulieri inde dolor in pectine magnus
et in chatin et dorso et qñz sunt cū hoc se. et acci
dunt ei multotiēs expressio et difficultas propterea q3
matrix cōprimat meatus fecis et urine et accidunt spaf
mus et tremor et timor sine cā et sentit rem rotundam i
pectine et sentit apd vuluā rem descendente leuis ta
ctus et proprie quā completur conuersio. Et egredit
enim qd intrinsecum eius est manifestum quoniam non sen
tit foramen eius rotundum scitur q3 radix eius iā con
uertitur et egreditur: si autem inuenis foramen et iam
exiuit sicut est non conuersa tunc non cadit nisi clausu
ra scias ergo illud.

CL.vij. de cura.

Non speratur curatio nisi eius que recens est in
adolescētia et incipit in primis a solutione na
ture cū clisteribus et prouoca urina in diureticis. et quā
expletum fuerit illud resupinetur mulier et aperiatur
qd est inter crura sua et assūme lanā ex uelleribus leni
bus et fac eā adherere matri deinde accipe lanā aliā
et infunde eā succo acatiz: aut uino in quo dissolutū sit
aliquid stipitiū et pone super os matricis et reduc cum
facilitate ad anteriora ita ut redeat lana tota ad anteri
ora: deinde accipe lanam aliā et infunde eā aceto et a
qua et pone eā super vuluā et precipe mulieri ut faceat
super latus suum et adunet crura sua et seruet lanam
ubi est preparata in ea ne cadat et pone ventosam super
radicem lumbis eius et super dorsum ipsius et fac eaz
odorare odores bonos valde ut ascendat matrix causa
eaz ad superiora. et caue ne approximare ei facias al
iquid fetidum: quare fugiat matrix ad inferiora. Quāq
dies tertia affuerit permuta lanam eius et pone eaz la
nam insulam in uino in quo decocta sunt myrtus et ro
sa et acatia et cortices granatorum et alia ab istis rept
dorz et embroca ex illo super sumē eius et ipsius pectinē
et administra super eam linimenta facta ex sauib et scā
ex herba que nascitur super lapides quoniam sunt in aqua
et facit lubricare pedes. et facta ex lentibus cū stipitijs.

CL.viii. de declinatione matricis et separatione eius.

Matrix accidit qñz ut declinet ad vnam duarū
partium matricis et remoueat os matricis ab
oppositione per quā inicitur ad ipsam sperma. et qñz
est causa in eo durities unius duarū partium aut inspi
satio et constrictio quare diuersificantur duo latera in
humiditate et mollificatione et siccitate et spasmō. et qñ
q3 est causa in eo repleto in una venarū duarū partium p
prie. et qñz est causa in eo humores crosi uiscosi in una
duarū partium facientes illam: attrahitur enim secundi
na ad ipsam. et multotiēs accidit ex eo prefecatio ma
trici. et obstetrices quidem cognoscunt partem decli
nationis per tactum cūz digitis et cognoscunt an sit a
duritie aut a repleto cū facilitate et tensione venarū et
duritiem earum et necessitatem eius ad euacuandum.

CL. nonum. de cura.

Oportz ergo ut phlebotometur saphena partis
cui opposita est pars declinationis si sentitur
pletio et si dicit obstetrix q3 uene in illa parte sunt tense
et replete et illic est grossitudo et si illic est constrictio et
coadunatio et non est illic grossitudo administra leniti
ua ex clisteribus et suppositorijs et unctionibus. Et

administra balneum ⁊ fac ut cibus bonus fiat. ⁊ si fue-
rint illic humiditates euacua eas ⁊ da ei in potu oleū
de kera ⁊ administra etiā in suppositoꝝ. ⁊ similiter i-
unge matricem eius ⁊ intice in matricem eius oleū bal-
sami ⁊ alazaki ⁊ similia ⁊ tunc fortasse possibile erit ob-
stetrici ut intromittat digitos inunctos cum cerato aut
adipe galline aut anatis aut equet matricem ⁊ tendat
ad declinationem donec faciat cadere oppositū os ma-
tricis vulue. **CLx. de apate calido in matrice.**

Accidunt matrici quādoq; apostemata calida ⁊
cā in eis ē: aut primitiua sicut percussio: aut ca-
sus: aut multitudo coitus: aut abortus: aut disrupcio
ex obstetrice quā recipit fetum. ⁊ quādoq; est cā in eis
retentio menstruoz ⁊ teplo ⁊ multitudo humiditatis
aut inflatio inspissata que non resoluitur. ⁊ qñz sunt p-
pter eleuatiōem spermatis ⁊ qñz sunt in ore matricis ⁊
quādoq; in concauitate eius in quibusdā partibus du-
orum laterum ⁊ ante ⁊ retro. ⁊ qđ de eis est deterius ē
illud qđ est cōe pluribus partibus. ⁊ quādoq; sit dubel-
lati. ⁊ qñz conuertitur ad indurationem: aut cācūm.

CLxi. de signis.

Quādoq; significat ipsum cōicantia. Stomachus
enim cōicat ei quare dolet ⁊ accidunt in eo tri-
stitia ⁊ angustia ⁊ nausea ⁊ singultus ⁊ corruptus di-
gestio ⁊ appetitus ⁊ debilitatur. ⁊ cerebrum cōicat ei
quare accidunt dolor capitis in syncope ⁊ dolor i col-
lo ⁊ radice oculor ⁊ pfunditate ipsor cum grauitate ⁊
procedit dolor donec consequatur extremitates ⁊ digi-
tos ⁊ duo focilia ⁊ urungꝝ crur ⁊ iuncturas cum molli-
ficatione in eis ⁊ dolent due partes dorsi ⁊ duo ingui-
na ⁊ pecten ⁊ inflatur. **Et mirach iterum inflatur**
⁊ sentit in toto corpore grauitatem. ⁊ accidit expressio
⁊ difficultas ita ut non sit uentositati meatus ad exē-
dum. ⁊ illud sit propter coarctatiōē apostematis ⁊ ubi
coarctat de meatibus plus illic sit sensibilitas ueheme-
tior. ⁊ quādoq; est expressio sine difficultate ⁊ difficul-
tas sine expressiōe ⁊ accidit in eo ut debilitetur pulsus
⁊ minoratur ⁊ frequens fiat. qđ si apostema fuerit calm
erunt omnia accidentia ista uehementia cum febre inflā-
mata ⁊ cum horripilationibus ⁊ cum nigredine lingue ⁊
dolor fiet fortis ⁊ pulsatio ⁊ multiplicabitur sudor in
extremitatibus. ⁊ quādoq; perducit ad abscessiōē vo-
cis ⁊ spasmū ⁊ sincopim ⁊ significat partem apostema-
tis loc⁹ pulsationis ⁊ cōicatio iterum. Iam sit dolor in
lunine: aut ad dorsum decliue: aut ad utraq; pyxides
⁊ quōd est propinquū ori matricis est uehementius ⁊
durius eo qđ est in concauitate: quoniam os matricis ē
nervosum ⁊ est tangibile: ⁊ illius qđ est in concauitate
tactus est difficilis. ⁊ in quacūq; parte sit apostema
declinat matricē ad contrarium illius ⁊ sit difficilis som-
nus super contrarium eius ⁊ sit difficilis motus local
⁊ eleuatio ⁊ sessio ⁊ incessio ⁊ consequitur egrā ut clau-
dicet apud deambulationem. ⁊ signū qđ conuertitur ad
dubellati est ut sit dolor additus valde ⁊ accidentia si-
unt fortiora ⁊ diuersificatur se. ⁊ permiscetur ⁊ inue-
nit tranquillitatem cum est fluxus uentris ⁊ egressio uri-
ne. ⁊ signum collectionis complete est qđ sedatur se. ⁊
pulsatio ⁊ mouetur rigor. ⁊ apostema quidez matricis
⁊ eius dubellati quādo sunt in ore matricis posse est ut
sanentur. ⁊ si non sunt profunda non est possibile ut sa-
nentur.

CLxij. de cura apostematum calidorū:
Necessaria est in eis euacuatio san. quā adiuuat
significatiōes famose. ⁊ pblomia l3 cōferat ad.

illud est tamen in ipsa qđ retinet mensura ⁊ trahit san-
ad superiora. ⁊ pblebotomia quidem sapbene est uehe-
mentioris cōitatis et magis attrahens san. qđ illa. **Et**
melius quidem ē ut prouocentur mensura ⁊ magis iu-
uatiuum ⁊ proprie ei in quo cā est retentio menstruoz
Et rectius quidem in principio est ut pblebotometur
basilica quare prohibebit effusionem materie. Deinde
consequenter adhibeatur pblebotomia sapbene ut at-
trahatur san. ad locum ⁊ succurratur ei qđ fecit incur-
rere pblebotomia ex nocumento basilice cōicante ei.
⁊ os ut fiat pblebotomia pedibus eius ad superiora le-
uatis ⁊ ipsa sit iacens ⁊ perueniat ad summū in extra-
bendo san. ⁊ oportet ut prohibeatur cibus ⁊ minores
in diebus primis usq; ad dies tres ⁊ prohibeatur aq̄
penitus ⁊ proprie in die primo ⁊ habiet in domo bōi
odoris ⁊ precipiatur ut uigilet quātum potest. Et uo-
mitus uehementis iuuamenti est ad illud ⁊ quādoq; ē
tibi necessarium ut administres solutiones faciens edu-
cens humores. ⁊ oportet ut sint in medicinis eius qđ
sedet nausē ⁊ minoretur cibus cum necessitas est ⁊ se-
deat in principio in aqua dulci cōmixta cum oleo ros.
bono. ⁊ embrocetur cum stipticis ex aquis: deinde nō
fiat assiduatio super eā cum stipticis ut non induretur
apostema. ⁊ de eis quorum administratio est conueni-
ens in hac hora est papauer dissolutum cum decoctione
de quo fiat emplm cum oleo opbacino: aut oleo ros.
aut oleo de pomis: deinde festina cum lenitiuis quare
fac embrocā ex uino cum oleo ros. tepidis ⁊ suppone la-
nā infusā aquis in quibus decocta sunt ea que sunt sic
malua ⁊ semen lini ⁊ albasac ⁊ albasacel plurimū cum
medicinis stipticis sicut est arnoglossa ⁊ blitio. Et simi-
liter unguentum factum ex cuiis ⁊ meliloto decocto in
decoctione dissolutum. ⁊ quādoq; ponitur in eo oleus d
croco ⁊ oleum nardinum: deinde fiat permutatio ad
maturationem. Et ex eis que maturat ipsum sunt da-
ctili dissoluti in coctione decocti cum sauch ⁊ oleo ros
⁊ oleo de alcāna ⁊ proprie in statu suo. ⁊ empla ex is-
po ⁊ adipe anseris ⁊ adipe vacce ⁊ medulla cerui ⁊ si-
milibus. ⁊ quādo declinat egritudo curatio eius ē tūc
cum resolutiuis puris ⁊ sunt aqua sifimbrj ⁊ salsucus
⁊ lauzū ⁊ polypodium ⁊ similia de his que sciuit ⁊ ci-
ba eā ⁊ conforta ⁊ uiuifica ipsā ⁊ quādo ponuntur sup
eā empla oportet ut non ligentur: ligatura enim nocet
apostemati. In dubellati uero oportet ut occuperis in
maturādo ipsā ⁊ si est propinqua ori matricis ⁊ est pos-
sibilis sectio eius fm modum regiminis claufe fiat intzi
seca: aut cum possibile est ut consideretur eius matuza-
tio ex ipsamet: aut sufficit illud qđ prouocat prouocati-
one subtili sicut lac ⁊ semen melonis cum aliqua muc-
laginum ⁊ eius eruptio ex ipsamet fiat. Et si posis est
infrigidatio ⁊ resolutio tunc est melius. ⁊ cum rumpit
al dubellati tunc quādoq; egreditur pus eius ex vulua
⁊ oportet ut iuuetur ad mundificatiōem ⁊ resolutionem
residuorū cum eis que sunt sicut unguentum basilicō
minus ⁊ initiatur in eā. ⁊ quādoq; egreditur cum pelica
⁊ tunc non oportet ut iuuamentum fiat in mundificati-
one eius cum diurectis fortibus quā effundatur ma-
teria alia ad pelicā ⁊ uincat ⁊ faciāt adueniū ulcera ue-
sice imo subtiliter in illo ⁊ sis contentus illis que pro-
uocat subtiliter sicut lac ⁊ semen melonis cum aq̄ mu-
cilaginum ⁊ fortasse egreditur ex uia egestionis ⁊ for-
tasse est necessarius ut rumpatur cum medicinis dictis
in dubellati matricis et aliorum sicut sunt empla scā

ex sicibus et sinapi et simo co'umbino et post illud opz
ut mundificetur vlcus cu'z eis que sunt sicut aqua mel
lis et ireretur illud multoties dum inuenitur pus gros
sum. Qu'z mundificatur curetur curatione vlcetū. Et
quādo magnificatur accidentia in dubellari non est ex
cusatio quin administrantur empla lenitiua scā ex fari
na orde' et ex sicibus et fenugreco et semine lini et meli
loro et tunc que fm hunc modum sunt. et oportet vt ser
ues res quas diximus in ca. apostematum calidorum
et dubellari in ca. alijs preter matricem et compleas q
hic abbreviamus illic.

Cap. xij. de apostemate pblegmatico in matrice.

Apostema pblaticum in matrice significat signi
ficationes apostematis p'dicte que pendent cā
gravitate et inflatione: sed non est cu'z dolore de quo sit
curandum et sit illic mollietates extremitatum et pectinis
et est forma habentis ipsum sicut forma habentium by
polarchā. et curatio eius est curatio apostematuz pble
gmaticorum in visceribus ex eis que diximus in ca.
pluribus.

Cap. xij. de apostemate duro.

Significat ipsum apprehensio eius cum tactu et
q' est illic difficultas ex parte vrine et fecis: aut
unius ambazum. doloris vero euentus minoratur cum
eo dum non sit cācer. et sicut est res lenis et extenuatur
cu'z eo corpus et debilitatur et proprie cura et quādoqz
magnificatur venter et apostematuz pedes et extennan
tur cura. et accidit dispositio sicut dispositio hydropis
et proprie quādo durities est sparsa. et quādoqz accidit
ex eo hydropis vera. Qu' ergo non resoluitur duriti
es festinat ad cācerositatem. et signum q' apostema du
rum est cācer aut sit cācer. Qu' quidem est ut appozat
sensui est q' aspa videtur durum non equalis figure a
quo procedunt sicut varices q's ledit tactas vebemēs
mali coloris et turbidi declinūs ad rubedinem que est
sicut rubedo fecis. et q'z trahit ad plābeitatem et vizi
tatem. et quum non apparet significat ipsum gravitas et
q'd existimatur de lesione et lenitur et cōicāt in ipso pe
cten et duo emūctoria et due anche et inguina et perue
nit lesio eius ad diaphragma et dorsum. et multoties ac
cidit cum eo dolor in utrisqz oculis et tēporibus et fri
gus extremitatum. et q'z est cum eo sudor plurimus. et
q'z cōmittatur ipsum se. incipiens cum lenitate: deinde
acuitur et fit fortis cum vebementia doloris. Difficul
tas autem vrine et eius guttatio et retentio stercoreis et
aut unius earum sine alia est signum in quo cōicāt du
rities. Et pblegmon quidem si ulcerata est apparz
pus non equale habens sordem. et est sordes fm pluri
mū mali coloris nigra. et quādoqz est rubea et viridis
et raro sit alba et currit ex eo humiditas acura et mate
ria virulenta perueniens ad viriditatem fetidam. Et
q'z currit san. purus propter illud q'd accidit illi d' cō
rosione ita ut existimetur q' illud sit menstrua. quan
doqz currit res cum qua sedatur febris et sedatur dolo
Et quādoqz associantur ei signa apostematis calidi et
non est ei curatio.

Cap. xv. de cura.

Apostema quidem durum oportet ut medicet
et euacuetur cum eo corpus humoribus gross
et melācholicis et administrantur unguenta sicut diaq
lon et basilicon et q'd sit ex bdellio et adipe aleris et me
dulla cerui et buryzo ouium factum ceratum cum oleo
d' lilio et alrazaki et narciscio et anetino et oleo camemil
lino et oleo de fenugreco et oleo de kerua et oleo de al
cāna et oleo de alacuben et sit cera eius cera citrina. et

quādoqz ponitur in eo vitellus oui. et si necesse est ut
sit fortius isto ponatur i ipso castoreum et aloes semege
nium et coagulum leporis et serum et izcos et ruta et ala
cuben et crocus et gluten alimbat et gūma amigdalariū
et de unguentis expetis est ut infundatur folia cappa
ria in aqua donec leniatur et teratur cu'z eis caseus cū
aqua mellis et fiat ex eis unguentum et administrantur
flores vitis cum caseo et aqua mellis et folia caulis et
flos eius couenientia sunt apud me ad hoc. Et ite
rum si supponantur sordes auris sicut dicitur confert.
et oportet ut sedeat in aquis in quibus sunt virtutes le
nientium et fiat emplm cum folijs altee recentibus con
tritīs cum gūma amigdalariū et adipe anseris et em
pla scā ex sanfuo et meliloro et fenugreco et camemilla
et altea. Cācer vero oz ut medicetur cum medicati
onibus cum quibus sunt unguenta sedātia et humecta
tione corporis et euacuatione sanguinis ex basilica affi
due et saphena post ipsā in quibuldā horis et educitōe
melācholie et solutione ventris et vnguento arasil est p
prietas in eo mirabilis et sedat dolorem eius. et quan
do fortior sit dolor intende et experire in sedatione do
loris medicinas calidas et frigidas simul. et sis conten
tus couenientioribus earum et proprie ad ulceratū.
Calide itaqz sedantes dolorem sunt sicut decoctio
fenugreci et similia. et ceratum factum ex fece olei etiaz
dimissi in vase eris ut sumat de flore eius parum cum
cera citrina et desoris liniatur. et frigide sunt emplastra
scā de papauere cum coriādro et solatro et oleo ros. et
albumine oui et ex eo q'd resoluitur ex plumbo ad inui
cem fricato cum aqua coriādr et itezum decoctio len
tium sumatur et clisterizetur cum ea et iterum lac asine
et succus arnoglossē coniunctim et sigillatim et quando
aduenit ex vlceratione fluxus san. administratur unguē
tum fluxus sanguinis.

Cap. xvi. de prefocatione matricis.

Hec egritudo similis est epilepsie et sinecopi cu
ius initium est ex matrice et peruenit ad cōita
tem sortem cordis et cerebri mediatiōe velaminis et re
tis et venarum pulsationem et quietap. Quidā vero
sapientum medicorum dixerunt q' non cognoscitur cā
prefocationis vterum cā in ipsa quū cōprehenditur est
q' accidit retentio menstruorum aut spermatis in ado
lescentibus et viripotentibus in primis qū sint viripo
tentes et virginibus et viduis et sit conuersio eius quō
retinetur inde ad frigus fm plurimū et proprie qū ac
cidit ut in radice sit frigidum et addit ei spissitudo et
soliditas frigus aut ad frigus putrefactionē et est pap
et cognoscitur ex soliditate eius ad q'd declinat in sua
complone. Qu' ergo inspissatur vñū horum duorū an
te mensura corumpitur corruptione predicta et decli
nat ad naturā venenolā et accidunt due species egritu
dinis quarum vna est egritudo officialis que in p'mis
consequitur matricē quare spasmatuz et contrahitur i
primis ad superiora aut ante et retro: aut ad latus dex
trum et sinistrū fm obedientiā materie retente in venis
et non inuenit meatū imo dilatat venas et spasmat eas
cū dilatatione quare dolorem facit. et quādoqz spargit
in substantia matricis et ingrossat cā: deinde contrahit e
am: aut non spargitur in ipsa imo aspat ipsā deinde cor
rugat ipsā quare additur malitia: aut prouocat super
ipsā menstrua alia quare non inuenientia cursum per
ducit ad nocumentū in mēbris principalibus ultra
nocumentum primū. Et quādoqz trahitur cā apas

aut malitia complexionis in primis et quibus antecedit con-
tractio causa apatis: aut malitie complexionis exiccatis qua-
re antecedit oppilatio oris matricis et orificiorum vena-
rum: deinde accedit retentio et similiter due declinationes
ad latera. et secunda est egritudo malis cum eo quod facit p-
cedere matrem retentam ad duo membra principalia ex va-
pore malo venenoso quare accedit res sicut epilepsia
et sincopia. et quoniam hec egritudo est fortior sincopi pura
tunc antecedit sincopia sicut debilius antecedit fortius.
et que ex eis est menstrualis magis salua est quam sperma-
tica. Sperma enim quous sit eius generatio a san. et p-
prie in mulieribus ante conuersionem tunc est magis sulce-
pubile conuersionis male quam sanguis. Sicut lac gene-
ratum a san. susceptibilis est conuersionis quam san. et quibus
accidunt huic egritudini periodi et multotiens accidunt
in autumno. Et quibus sunt periodi eius tardi. et quibus acci-
dunt omni die et frequentia eius est parua. et quare non acci-
dit huiusmodi apud partum quoniam motus ille sit laborio-
sus quoniam motus matricis tunc est similis ex omnibus di-
ametris et est gradatus et non subitus et est ad interiora
et est operatio nature et in ipso non procedit uapor ve-
nenosus ad membra principalia. et deterior prefocatio
matricis est illa que destruit anhelum in eo quod appa-
ret quous necessarius sit aliquis anhelus et fortasse ap-
paret in eo quod est sicut lana carminata suspensa coram
anhelante et destruit etiam sensum et motum et assimilatur mor-
ti. et plurimum illius est causa spermatis. et causa eius quod de eo
scimus est et sequitur eam in difficultate illa que anhelum
destruit. Sed leuior ea et minor est in gradu tertio que
facit accidere spasmus et tetanum et sincopi sine nocu-
mento in ratione et sensu. **C. xvij. de signis.**

Quando appropinquat peiorus huiusmodi e-
gritudinis accedit discrasia et difficultas anhelus
et pulsus cordis et dolor capitis et ut loquatur secum et
debilitas discernendi et debilitas et pigritia et debilitas
in curibus et citrinitas coloris et alteratio eius cum
paruitate fixationis super dispositionem suam et quibus accidunt
ex putrefactione calidi vaporis sitis. et quoniam additur i ea
accidunt suber et permissio rationis et rubedo faciei et
oculi et labij et egrediuntur ad exteriora. et quibus claudunt
oculos et non aperit eos et debilitatur anhelus valde.
Deinde abscinditur semper plim et imaginatur eger quasi
aliud eleuetur ex pectine eius et accidunt aridor dentium
et percussio eorum et motus inuoluntarij propter corru-
ptionem lacertorum et alteratur dispositio eius et abscindi-
tur loquela et difficilis fit intellectus eius quod loquitur
deinde accidunt precipue ex ea que spermatica est sin-
copia et abscissio uocis et attractio curium ad superiora
et apparet super corpus ros non cois imo paruus. et
quibus resoluitur ad uomitum phlegmaticum purum et dolorem
capitis et dolorem geniculi et dolorem dorsum et ad rugi-
tum et ad expulsiom humiditatis ex matrice. Et quibus
perducit ad peripneumonia et ad sinantia et apata dor-
si et pectoris. et pulsus fit in ea in primis sensus spasmo-
lus rarus: deinde fit frequens absque ordine et proprie
apud casum uirtutis et propinquitatem mortis et fit pri-
ma similis loture carnis aut sit sanguinea rubea. Et in
strualis quidem significat retentio menstruum. et sperma-
tica significat elongatio spatij a coitu cum desiderio et ca-
litate. et menstrualis quibus consequitur exuberatio lactis
et corpus est grauius et sensus debiliores et dolores o-
culorum et colli et fe. et accidentia que sequuntur retentio-
nem menstruum predicta sunt manifestiora et cum hoc

humoris dominantis in san. apparet dominum et malitia si-
cut melancholici. ipse enim facit accidere alienationem per
coitatem cerebri et sincopi et forte per coitatem cordis
et destruit anhelum per coitatem amborum simul et per
coitatem diaphragmatis. et phlegmaticus est grauior et quibus
etiora huiusmodi accidentia. et cholericus est acutior et magis
incolumis. Spermatica uero incipit cum nocum. ento
anhelus et magnificatur timor in ea magis quam in men-
struali. Reliqua uero accidentia non apparent in ea: et
multotiens quidem accidunt ex hoc quod obstruitur tagit ma-
tricem eius spasmolam comotio et desiderium quare de-
scendat sperma grossum et sanatur. et quibus expellitur il-
lud ex obuiatione sui ipsius et inuenit requiem. et huius ip-
sa sit similis epilepsie in pluribus iudicijs in hoc quod su-
bito accidunt tunc inter ipsa et epilepsia distinguit retentio
eius quod eleuatur ex matrice et pectine et quod ratio non mi-
noratur ualde et semper imo in dispositionibus uebe-
mentibus ualde. et quibus euadit prefocata narrat plurimum
eius quod fuit in ea nisi sit maxima imoderata: et spua non
currit sicut est cursus eius in epilepsia difficili ex cere-
bro et si currit sedat egritudinem statim et non indiget quod
ab ea excuset et redeamus ad illud quod monstrauimus. i-
ca. epilepsie. de dia. Bina uero inter ipsa et apoplexiam
est manifestior et quoniam non cum sensus destruat in ea
semper plim integre et non sit gemitus. **C. Bina uero inter**
ipsa et lethargia est quod cum ea non est se. neque pulsus et ple-
nus undosus et principium doloris eius in capite et e-
color diuersus alteratus et in lethargia est fixus secun-
dum dispositionem unam. C. xvij. de cura.

Elius quidem esse cuius causa est retentio me-
struum oportet ut regatur si non est illic albedo
superflua et causa retentionis non est multitudo humidita-
tis uiscose cum phlogia ex basilica et ex sapbena adden-
do in omni dispositione ex administratione prouocantium
menstrua et proprie suppositorium acutorum mordican-
tium os matricis et sunt sicut cordumeni et piper. **C.**
Euforbiu uero est ualde forte in hoc faciens descend-
re menstrua statim et comotio oris matricis et partium
uiue eius est conferens ei siue retentio sit menstrualis
siue spermatica. ipsa enim facit declinare matricem ad
inferiora et ad equalitatem et preparat menstrua ad pro-
uocationem. Et galia quidem est mirabilis in hoc et
tine ex diureticis iuuatiue sunt et proprie que fiunt ex
keisin et fenugreco et kie lini et saniculo abrotano et aq-
thermaz utiles sunt eis iterum et oportet ut fiat phlogia
a ex basilica partis que sequitur declinationem matricis
Si autem non declinat ad latus imo contrahitur ad su-
periora tunc tibi superest ut phlogies quicunque duarem
uis aut ambas. quod si senseris humiditates plurimas te
administra euacuaria eas sicut est biera russi et thedo-
rico. et iterum quoniam tu phlogaueris et euacuaueris san.
fortasse necessarium erit tibi post septimum soluere uentre
cum biera diacolloquintida et biera picra. et quibus erit
necessarium ut iterum hoc super eas. et fortasse erit tibi ne-
cessarium ut euacues et in potu tribuas pilulas de rapli-
a et pilulas fetidas: deinde ponas ventosas post tres
dies super dorsum et mirach et quibus super coxas et in
guina. et subilia regit. et et calefac inferiora cum fricatio-
ne et uaporationibus et unctionibus: deinde da ei in
potu quod sit sicut castoreum et myrrha cum aqua mellis
et saggenea et diamae et diapipere et diacyminum
et sapinum cum aqua aneti aut aqua foleiorum rubeorum
et gariofili iuuatiui sunt iterum. et de potonibus bonis

*Almond
mystic*

Eupad

Callia

corina

*Alb
Bica*

R. ii

Agonius
2. p. 109

Empia

Agonius

medic
Tulius

est ut sumatur cymini q̄ntas galle ⁊ detur in potu cuꝝ
aqua rute: aut aqua decoctionis agnicasti ⁊ agazicum
est ualde bonū in hac egritudine q̄ potatur cū uino ⁊
castoreū q̄z sanat integre. ⁊ similiter blacre bizāie. ⁊
similiter squilla aut acetū eius q̄ sorbetur: aut oxymel
eius acetosum. Allosz uero q̄ ex eo in potu sumitur
est in eo sanitas. ⁊ iterum detur in potu de eo pondus
3. ij. aldecī in uino forti. ⁊ potus olei de kerna ē ualde
iuuatiuus. ⁊ iterū sumat in potu succū soliorū agni ca
sti cū uino ⁊ oleo. ⁊ iterū sumatur pondus 3. i. oppopo
naci ⁊ tertia. 3. i. castorei detur in potu cū uino. est enī
iuuatiuum ualde diureticū. ⁊ de emplis ⁊ vaporatiōi
bus quecunq; subtiliat san. ⁊ faciunt cū cholericū. **E**
Et de suppositorijs bonis est sagzenea cū oleo de lilio
q̄ntas auellane ⁊ suppone collyrium ex aldecī cum vi
no. ⁊ iterū sumatur storacis liquide. 3. ij. piperis ru.
āborum an. 3. i. adipis anatis. 3. ij. se. vtice. 3. ij. fiat
ex eis licinium ⁊ supponatur. ⁊ iterū administretur ex
clisteribus ⁊ collyrijs factis ex eis que calefaciunt ⁊
prouocāt ⁊ soluunt humores grossos ⁊ resoluunt uen
tositatem. Si autem cā eius est retentio spermatis tūc
oz ut nuptui tradatur ⁊ vsq; ad illā horā opz ut utatur
exercitio ⁊ exiccatus spermatis sicut ruta ⁊ calamen
to ⁊ se. almaru ⁊ electuario diacymino cū eis que sūt
sicut decoctio de radicibus. ⁊ opz ut intromittat obste
triz manus suas in uulū eius inunctas oleo de lilio.
aut nardino: aut laurino ⁊ cōmoueat portas vulue ⁊
portā matricis motione plurima leui. ⁊ necessariū est
ut associetur ei cū delectat one dolor ⁊ sit sicut ē dispo
sicio coitus. Ipsa enim fortasse expellet sperma factuz
⁊ sanabitur. ⁊ similiter qum supponuntur res mordica
tiue cōmotionē facientes sicut sagzenea cū oleo laurio
⁊ sicut. 33. ⁊ piper ⁊ cordumeni sunt mirabiles in hoc.
Et caue in huiusmodi dispositione pbfomiā imo admi
nistra in hac diuisione que exētat caliditatem ⁊ cura
ratione sincopis. ⁊ confert ad illud et accidentia ei⁹
mala confectio noiata confectio iuuanti qm iuuamen
tum eius est mirabile rebemena et sagzenea et mibri
datum et medicam de muscho et tyriaca et si timetur
de medicamine muschi et mibridato q̄uis sit in eis ⁊
motio spermatis tū confortatio eorum quā faciunt cō
di et nature ad expellendum resistit illi et uincit ipsum
et serapinum et gariofili mirabilia sunt etiam.
E C. xix. de regimine eius qum cōmouetur.
Portet ut fundatur super caput oleuz odorife
rum confortatiuum calefactum ualde sicut ole
um nardinū aut oleū de ben ⁊ incipe ad faciendā pmo
tiōm predictā ⁊ proprie cū facientibus pruritum mor
dicatiuum ⁊ supponatur collyria predicta prouocati
ua ⁊ suppositoria trahentia matricē ad inferiora sicut
galia ⁊ olea odorifera sicut oleuz de ben ⁊ sambacinū
⁊ sicut oleum alacuben ⁊ oleum de folio ⁊ reliqua ole
a odorifera acuta ad que declinat matix ⁊ cū hoc est
in eis subtiliatio ⁊ prouocatio. ⁊ similiter suffumiga e
am subtrus cū muscho ⁊ xiloloe ⁊ suffumiga eā cū mu
scho contrito super lapides ignitos ⁊ lini cū colobe ⁊
algalia ⁊ tene anhelitus eius ⁊ nates ipsius ⁊ moue ad
vomitum cū pēna intromissa in gutture eius. Ipsa enī
inuenit cū vomitu requiem ⁊ leuitatem ⁊ fac eā sternu
tare ⁊ fac eā odorare fetida ⁊ fac adherere inferiorib⁹
eius uentosas plimas trahentes san. ⁊ matricē ad infe
riora proprie super emunctoria ⁊ coxas: aut super illō
q̄d est contrariū parti declinationis si fuerit declinatō

firmat
spemum

ut trahat matix ⁊ san. ad inferiora ⁊ fiza pedes eius
fortiter ⁊ fac adherere anchas eius ⁊ pectinē ipsius ⁊
coxas ⁊ cruza ⁊ stringe eas ligādo a superioribus ad
inferiora ⁊ suffumigetur cū eis que sunt sicut oleum al
zazaki ⁊ medicine calide rubificātes in quibus sit quō
sit sicut euforbium ⁊ suppone ano eius sicut ea que re
soluunt uentositatem: ⁊ lini stōm iterum cū eis ⁊ uoca
eā ⁊ cōmoue. **E** Quē ergo fiunt ei omnia illa ⁊ non re
dit ei anhelitus eius tunc necessarium est ut effundat
oleum fernens super caput eius: aut cauterizetur synci
put eius si non fuerit excusatio inde. ⁊ q̄z euadit cum
pbfomia ⁊ caue ne ei des in potu uinum qm aqua est
ei conuenientior ⁊ carnes crosas ⁊ ea que addunt in
carne ⁊ spermate.

E C. xx. de hemorrhoidibus ⁊ bothor ⁊ moro que ap
parent in matrice ⁊ clauo.

Quādoq; eueniunt in matrice hemorrhoides ⁊
accidit quādoq; in ea sicut morū sicut dictum
est in masculis. **E** Et q̄z apparent super eā bothor
diuerse quare quedā dicuntur albasce qm sunt similes
capitibus albasce. ⁊ q̄z sunt albe. Et q̄z apparent su
per eā bothor ut verruce aut clauī successione ragadia
rū ⁊ successione apatum durorū. ⁊ non est posse ut sanē
tur hemorrhoides nisi que ex eis sunt extra matricez ⁊
parum sanātur facie in profundo. ⁊ q̄z sequitur illam
cuius mensura retinentur apparitio hemorrhoidaruz
in ano suo ⁊ in eo q̄d apparet de matrice sua. nā spera
tur q̄ aperiat⁹ ⁊ mundificentur ⁊ sit cū eis securitas
ab egritudinibus difficilibus quas facit retentio men
struorū. ⁊ posse est ut appareāt hemorrhoides ⁊ similia
illis in speculo cui opponitur uulua fm modū quē dī
ximus in ca. zagadiap. ⁊ q̄ imprimuntur in speculo nō
euacuāt⁹ quin aut appareāt in hora doloris ⁊ est ho
ra retentionis menstruorū eius ⁊ uideāt⁹ rubee duz:
aut in hora quietis ⁊ uideāt⁹ detumefacte. ⁊ illud est
apud cursum eius q̄d currit ex eis de re nigra sicut fex
E C. xxi. de curationibus hemorrhoidarum.

Sic hemorrhoides nō dolent nisi propter uebe
mentia inflationis eaz ⁊ soliditatis eaz: quare
q̄z ut liniāt⁹ ⁊ preparentur ad currendū. q̄ si non iu
uāt⁹ per hoc hemorrhoides nō sunt late ample nō est
excusatio quin administretur ferzū fm modū quē dixi
mus in administratione hemorrhoidarū ani cū calib no
to. ⁊ illud est qum sunt extra matricē. Quē ergo inci
duntur ponāt⁹ super incisurā atrimentum ⁊ alumen
⁊ cortex turis ⁊ que sunt similia illis. Quēq; voluntas
est ut fiat illud intromittatur mulier in domo frigida et
incidatur illud ex ea in ipsa. et precipiatur ei ut suble
uet pedes suos ad parietes duabus horis et faciat ad
berere dorso suo et pectini et macezie sue pannos infu
sos aquis stipticis infrigidatos nīue. et si forsā sanguis
non absconditur tunc pone super pectinē et super dor
sum et que secuntur ipsum uentosas adherētes et sup
pone lanā infusam in aqua decoctionis stipticorū in q̄
sunt dissoluta acatia et hypoq̄stidos et litū et similia et
fiat ut sedeat in aquis stipticis. et si fuerint hemorro
ides late ample tunc non labores ad incidendū eas. sz
administra super eas exiccatus fortiter retinentia sā
guinē: sicut sunt pāni infusi succo berberis aut aceto
se super q̄d puluerizata sunt litium et acatia et similia
et ligentur extrema eius cū stricizua et precipe ut dor
miāt fm figuram seruante illud q̄d suppositum est et ē
ge eam regimine fluxus san. superflui et de lenificatōe

cap. e. ut sedeat mulier in aquis quibus decocta sunt le-
nificatia sicut altea et camemilla et fenugrecum et se. lini et
melilorum et administra super eas ex oleis sicut oleum
de pice et de lilio et oleum de meliloto. Sedeat habens
eas in decoctione fenugreci et lenificatiu cum aliquo oleo
et supponant pessaria scilicet ex isopo et nitro et resina.

**Cap. xxij. de carne addita et longitudine allacie et ap-
paratione sicut virga et rei nominate sursum.**

Quodamque oritur in ore matricis caro addita et
quodamque apparet super mulierem res que est sicut vir-
ga comouens sub coitu. et quodamque aduenit ei ut faciat cum
mulieribus simile quod sit eis cum quibus coitur. et quodamque est
illud battax magnu. Et sursum quidem est caro addi-
ta orta in ore matricis que quodamque prolongatur. et quodamque ab-
breuiatur et non prolongatur nisi in estate et abbreviat
in hyeme. Et summa quid medicorum testificatur illud
sicut Archigenes et Ba. negat illud medicus.

Capitulum. xxij. de cura.

Urgere quidem et albattara curatio est incisio post
conuersionem eius super ceruicem suam et retine ve-
rem eius et incidatur illud ex profundo et ex radice ut
non accidat fluxus san. Carnem vero aliam fortasse posse
est curare cum medicinis coaduentibus carnem de illis
que administrantur in ea. suo. et fortasse non est excusa-
tio quin incidatur et tunc curat cursu hemorrhoidarum
Et sursum quidem ligatur cum filo ligatura stricta et dimi-
tatur duobus diebus aut tribus. et fortasse minuitur di-
missio eius ita donec putrefiat et incidatur ut minore-
tur san.

Cap. xxij. de aqua in matrice.

Quodamque aggregatur in matricibus mulierum
aqua et perficitur ea. **Cap. xxv. de signis.**

Signa sunt que antecedunt retentionem menstruorum et
multiplicatur rugitus in ventre et proprie quod
mouetur et ambulat et accidit in inferioribus ventris a
postema molle. Et quodamque sit sicut hydropica et multipli-
catur cursus humiditatis aquosus et quodamque existimat quod sit
pregnans. et quodamque est vulua eius in hoc ut prouocetur ab
ea aqua plurima subito.

Cap. xxvi. de cura.

Quodamque eius est ut administratur pblomia si in-
diget ea et exercitum et ut faciat ea sedere in re-
bus prouocantibus aquositate fortis prouocationis et
res que administrantur in emplis hydropicis donec ma-
turiatur deinde approximatur ei prouocantia mensura
cum fortitudine et dentur in potu prouocantia urinam. et non
est malum si clisterizetur clisteribus hydropicorum et cum
collyriis prouocantibus aqua et mensura et suppositio
bellebori albi confert ei et extrahit aqua plurimam.

Cap. xxvij. de inflatione in matrice et cognitione eius

Quodamque est causa prima in hoc ut eueniat inflatio
et ventositas in matrice percussio aut casus et si
cut illud quare debilitatur complo eius. Et quodamque est dif-
ficultas partus et conuersio oris matricis aut frigus
fecit ei superuenire oppilationem oppilatio os matricis
coarctando ventositatem in vacuitate eius aut in vacui-
tate villorum ipsius aut in angulis eius. et illa que est in
vacuitate est debilior deinde que est in angulis postea
que est in concavitate quodamque sit fortis virtus retentionis
ventositatis in matrice et villis eius quodamque consequitur
dolor extensus ad pectinem et dilatatur in inguinibus et
elevatur quodamque ad coxas et quodamque ad diaphragma et roma-
chum et huiusmodi sicut est vox tympani et hydropicis tym-
panitis. et quodamque est permutabilis et associatur ei pulsio
et pulsatio et punctio et punctura quodamque vaporaciones cum

virtutibus caliditatis sedat et redit cum reditu frigoris et
compressio permutat ea in rugitum et augmentatur cum
ea pecten et fortasse remanet hec ventositas spatio vite
Et existimat quidam quod dominium matricis super sp-
ma resoluit hac ventositatem quasi non sit.

Cap. xxvij. de cura.

Quodamque ad illud potus logodion et sagzenea in
aqua radicum et se. post euacuatiom materiei fa-
cientis illud a corpore et a matrice cum eis que sunt sic
biera picra proprie. et si chronica sit egritudo tunc cum
eis que sunt sicut biera archigenis et oleum alkekengi
iuuatiu est valde ad hoc. et quodamque supponuntur collyria
ex eis que sunt sicut bdellium et xilobalsamum et se. eius cum
oleo nardino et oleo de ruta. et quodamque embrocatur cum oleo
de ruta et oleo anetino. et quodamque ponuntur super matri-
cem empla scilicet ex eis que sunt sicut ruta et se. agnicasti et
cymini et centaurea et alberengis et sanfucus et anisum
et calamentum et calia et ameos et reliqua semina. et quodamque
sit ut sedeat in aquis in quibus decocte sunt medicine
emplorum predictorum. et quodamque sunt cum speciebus calis
et quodamque apponunt pectini et matrici veterale cum igne.

Cap. xxix. de ventositate matricis non inflata.

Sentit habens ea quasi sit res in ea inuoluta sus-
pensio et videt separationem doloris permutari.

Cap. xxx. de cura.

Quia est ut sumat omni die. s. i. et s. de diamar-
te cum s. i. cymini et s. i. et s. i. vnius mastice.

**Cap. xxx. de egritudinibus in extremitate membro-
rum que est duo tractatus.**

**Tractatus primus de eo quod accidit eis de nocu-
mentis quantitatis et situs.**

Cap. i. de forma sibi et duorum siphac.

Portet ut scias quod super ventrem post
cutem sunt duo paniculi quorum unus
nominatur siphac et comprehendit in-
testina et calefacit ea sua spissitudine et
ventuositate et comprehendit lacertos
et secundus est interior et nominatur beriteron et nomi-
natur rotundus quoniam quod singularis sit ab eo quod tegit ip-
sum et sicut siphac super quam sunt sume et additiones
molles et foramina et continuatur desuper velamini et
processio eius est ex supremo et est subtilius sub cute ve-
tris et paniculo eius et adherent ei duo ex lacertis ven-
tris dexter et sinister adherentia vehementer deinde con-
tinuatur post eos ambos velamini in partibus eius car-
nolis continuatione vntionis post continuatiom suam
cum siphac et post confirmatiom et soliditatem substantie eius
et illa continuatio est continuatio dilatata verum ipsa
quod continuatur epi est subtilis valde et est ei in eleuati-
one sua ad stomum et in reflexione sua descendendo ab eo
firmitudo cum oppositione venarum et arteriarum magnarum
suspensarum cum eo et descendit subius et sit siphac et currit
super psm alberiteron ab inferiori de subtilibus lacer-
tis dilatatis super ventrem tunica vna et fortasse existi-
mat quod sit pars eius propter continuatiom eius et si-
militudinem suam cum eo et in neuositate. Quia ergo
singularis sit ab eo alberiteron est subtilis texture val-
de et ille est alberiteron vrine et subtilius eius et purius
ipsius est apud epiglottalem et ortum paniculi intrinse-
ci et collat ex hoc paniculo et iuuamentum huiusmodi
siphac est replere quod est inter lacertos ventris et intesti-
na et stringere locum et prohibere superfluitates ne ca-
dant in locis uacuis cum adiutorio diaphragmatis

R iij

qđ est posterius et comprime posterius intestina et vi
scera euacuata superfluitates qđ proxima sunt ad ex
pellendū qđ est in eis de fece et aqua hydropisis et vri
na et prohibere inflatiōem vehementē et ligat viscera li
gamento forti et est in dorso sicut res vna et lacerti oēs
posterius super carnem glādosam quasi substratā eis et
venis magnis et meatibus et continuatis inter intestina
et flōz. Quidā vero dicunt non pertāsit ut dicatur qđ i
siphac sint genera villorum testiculū fm partes no
tas villorum qui sunt inflā virtutum trium nālium. et
isti quidem non est posse ut dicāt illud in tunicis uena
zū et vesice et matricis nisi de aliquo pāniculoz imo est
corpus singulare. et ista duo velamina tutamina sunt
viscerū concauitatis inferioris. Quāq; perueniunt ad
pectinē sunt in eis duo foramina stricta quasi ipsa abo
sint per que trāsīt lūbaia dextra et sinistra in eis insepa
bilis donec fiat sicut due ciste duorū ouorū et sub duo
bus velaminibus: et est zirbū. zirbū quidē est composi
tū ex duobus pāniculis quorū vnus cooperit aliū int
quos sunt arterie pluzime et vene pauiores eis. et figu
ra eius est sicut cistis et est ligatū cū flō et mēfaraicis et
cū colō et e processio est ex eo qđ descendit ex superflu
itate beriteron apud flōm et duodenū et eo qđ ascendit
ex superfluitate eius et apud pectinē. Primū ergo qđ
occurrit de ventre est curis: deinde sub ipsa est pānicu
lus primus et nominatur aggregatio corū mirach: de
inde sunt lacerti: postea beriteron: deinde zirbum: dein
de intestina. **C. l. ij. de ruptura et his qđ assimilant ei.**

Ruptura fit per solutiōem pāniculi a singularita
te sua et casum fissure in eo quē penetrat corp⁹
qđ fuit cōprehensum in eo ante scissurā: aut propter di
latatiōem stricture in meatu: aut solonem: et qđ accidit
illud taliter qđ qđ incedit penetrās peruenit ad testicu
los et nominatur ramex et bernia. qđ at est preter hoc
nominatur nomine cōitatis bernia testiculi et varices
eius et durities ipsius. et durities quidē folliculi testicu
loz cadit in zirbo. accidit enim qñz ut dilatentur duo
foramina predicta propter debilitatē corū: aut disrup
tur et egrediat qđ sequitur ea de humiditate glutinosa
aut humorosa: aut mollificatiua: aut ppadiutorizū ex p
cussione: aut motu: aut casu aut retentione spermatis
moti et prohibiti ab expulsiōe: aut ascensiōe mulieris
super viz: aut labore anhelitus in coitu et proprie sup
replonem: et similiter coitu super naufragiū facietates
et aggregatiōem ventositatis et egōnis in ventre: quare
descendit: aut zirbū: aut velamē et intestina: et proprie
monoculū qm est solutū nō ligatū: aut humiditates: qđ
effunduntur ad eos ex expulsiōe nature: aut generan
tur apud eos propter frigus ipsorū et conuersiōem san.
ad aquositate et fortasse accidit ei pāniculus propri⁹.
et qñz est propter humiditatē sanguineā et feculentā v
bi est cā eius percussio: aut casus: aut ventositas infla
tiua. et qñz confert curatio cū ferro. et qñz nascit illic
cazo addita. et qñz ingrossatur osēu: aut induratur ex a
postemate: aut pinguedine quare assimilatur ramici et
nominatur bernia carnis. et qñz est similiter in inguini
bus. et qñz inflatur uene eius et nominatur bernia va
ricosa. et qñz mollificatur mollificatione ueberis absq;
ruptura quare prolongatur et assimilatur bernie iterū
Et qñz accidit ruptura super testiculos et peruenit a
pud inguina. et qđ est supra ea in sumine est malorū ac
cidentiū et in duobus emunctorijs. Et illa que accidit
supra sumē est parūper raro fm comparatiōem ad ali

as qm ille locus sustentatus est lacertis et qđ sub eo ē
ructur extremitatibus lacertorū. et qñz accidit sumini
augmentū et est de genere rupture iterū. et omne qđ est
ex ruptura super sumē est malorū accidentiū qm sit
parue additionis et non dolent in principio qm expul
sum in ea sunt intestina minuta et sunt expressa coarctā
ta et coarctāt fecem et euomit eā et est de genere ileos:
et inquietudine eius et angustia ipsius: uerū illa que est
subtus est magis suscepiibilis dilatationis et magis in
cedens in additione et nō dolet in principio. et scias qđ
ramex intestinorū et zirbi est egiutudo fortis difficilis
qñz sit parua. Et ramex aque est egiutudo facilis et si
sit magna.

C. l. ij. de signis.
Signū autē cōe rupturis est additio apparens et
lenitudo inter siphac intrinsecū et inter mirach
et additur eius apparitio apud motū et comprehensio
nē anhelitus. et eius que est propter dilatatiōem meat⁹
signū est qđ apparet paulatim in osēo absq; motu labo
rioso et uociferatione et alijs et est ramex testiculi. quō
autē est propter illud qđ est supra est propter disrup
tiōem proculdubio et non cōfert ei exiccatio. Et signū
eius que est ex intestinis penetrantibus in scissurā est
redditio eius cū uelocitate qđ resupinatur et sensibili
tas rugitus et proprie qđ premitur. **C. l. iij. de cura.**
fit ex zirbo et siphac significat aduentus eius paulatim
et est ad profundū cū equalitate in situ. et non lenitur i
illa ramice rugitus et fm plm est qñtatis parue in qñti
tate profunditatis. et qñz egreditur totaliter et habet qñ
titatē magnā et est difficilis sanationis sicut bernia ite
stini uerū eius tactus non est diuersus a tactu bernie i
testini et ventositatis et redditio eius que est ex intestino
et zirbo difficilior est qđ ventose. et ramex quidem aque
cognoscitur per tactū et tensionem osēi et per splendore
et lenitatem et ipsa iterū non idit et non ingreditur. Et
bernie ventose cognitio est qm inflatio ventosa manife
sta est. et ventosa quidem redit absq; compressione plu
rima et dolore. et qñz redit in dispositiōe et resupinatiō
non facit eā uelocioris redditus qđ hora alia. Iudicium
nāq; eius in resupinatione et non resupinatione simile
est qđ non sit grauitas ei nō lubricitas. sed in ea qđ est ex
intestinis est diuersum qm est apud resupinationem fa
cilior pap. et qñz accidunt ex ea dolores uehemētes p
pterea qđ ostendit osēum. et qñz comprimit testiculū et
carnose signum est qđ est in ipso osēo non intra ipsum et
est cū duritie et grollitie et diuersitate vie. et qñz est ex
lapideitate apatis duri et nominatur buris. **C. l. iij. de cura.**
uero uaricosa cognoscitur ex uenis repletis et ex cono
sione urinari in ea cū mollificatione testiculorū et pro
hibitione a cursibus et moribus. et illa qđ est in arterijs
tactus cū digitis comprehendit. et illa que non est in e
is imo in uenis nutrientibus illa membra nō compze
hendit tactus.

C. l. iij. de cura.
Regimē quidē uniuersale bñtibus rupturā est di
mittere replonem et dimittere motum plmū et
saltus et incessum subitū et coitum. et deterior illarū dis
positionum est illa que est super replonem. et oportet
ut dimittat cibos inflatiuos et non multū utatur potu
aque et dimittat omnes res mollificantes ita qđ etiam
balnea. et qđ comederit resupinetur. et sit qđ sedet con
strictus circa rupturā et apud coitū proprie. et sit coit⁹
eius apud lenitatē uentris eius. et scias qđ intentio in
curatione rupture est consolidatio scissure si. posis est:
aut conseruatio eius ne addatur et exiccatio eius quō

mollificatū est et dilatātū et reductio eius qđ descendit in ipsa si est zirbū aut intestinū et reolutio eius quō aggregatū est in ea si est aqua aut ventositas et prohibitiō materiei que extendit eā. et si nō resoluit ppatio fiat i eius extractione. āplius cōsolidatio scissure aut cōseruatio ē ut nō addat fit cū medicinis glutinatiōm faciētibz cōfortātibz in quibz ē stipticitas. et quāto magis est scissura minor est cōsolidatio faciliōr. et qñz sit iuuamētū in ea cū cauterio et ē exiccatio fit cū medicinis resolutiuis. et reductio ē qđ descendit fit cū strictura et ligatura. uerū resolo ē qđ aggregatū est fit cūz emplis facientibus hydropisim et que sūt eis silia. Et pphibitio materiei fit cū cōtione et equatione cibi et eius extractio fit cū medicis adarētibz cū fortitudine et opatiōne ferri. **C. v. de curatiōe rupturaz** intestini et zirbi **S** est abop descēlio ad oleū polis est eoz reducio uex fit difficilis fm cōpatiōm reductionis abop in ruptura que est desuper. illud ei fit facile cū resupinatione et q̄libet cōpressionē cū manu. q̄ si addatur ruptura incipiat in desiccādo illud qđ dilatātū est pp būratē et adunādo qđ scissum est et ingeniet in cōsolidatione ē. et qñ sit inobediēs ad redeundū fiat ut eger sedeat in aq̄ calida et emplet ruptura cū lenitiuis aut uaporet cū pāno calido tādiu donec redeat. s̄ inde stringat suppositio medicinis aggregatiōm faciētibz et dimittat tribus diebus et sit resupinatus. et sit strictura cū inuolutionibus quadratis et inuolutiōibz ppatia ad aggregandū labia scissure. Et qñz cauterizatur fm bāc stricturā et ppatiōm et nō admittent iuoluxiones sp̄ice qñ ipse dilatāt maxime aut necessaria ē p̄solidatio et nō oī ut appoximēt hūc rupture sezzum oīo. et medicinis que bibunt quibus iuuant būtes rupturā sit saggenea et decoctio nuc. cupressi. et ppe in quibus dissoluta sit saggenea et diacymīnū. et oī ut admittent in ea empla que sup scissurā admittant postq̄ aggregata sit labia scissure et tracta sit duo oua ad supiora et expleta est reductio ē qđ descendit. et de istis emplis est illud quō fit ex fauina et nucē cupressi et cupssī folijs. Ipsa ei sūt radices emplor sup psm iuuamētū quo rū est puenientia. et s̄ empls puenientie est illud qđ fit ex bdellio et dragagāto et gūmi arabico et glutio pisciū et glutino corioz et tubezibus liciis et carnibus cācroz et rosīs cū capitibus suis et oibus stipticis et mastice et myrto sicca et mes excorticatis et alcid et solijs altee s̄ mecha et alumie iamēi et sumach et fractu tama risci et magra et centaurea et aloē semegēio. **Descriptio alia empls.** et amoniaci et turis et aloes semegēij et dabac oīum añ. 3. iij. bdellij pōdus. 3. ij. acatie et sarcocolle abop añ. 3. i. terant in mortario et mādēiat in principi o noctis cū acetoz deinde terant in mane cū aliq̄tulo sauiue et ibibat ex eis cottū et ponat sup locū et stringatur ligādo. **Emplm lene.** et mastice et sarcocolle et turis partes equales et aggregent in uino de passis et liniat super pgamētū de pāno et stringat. et sile illi est illud qđ fit ex aloē et glutine et tūze. et itep sumat nux cupressi et tus et acatia et balaustie et sarcocolle et san. draconis et litiū et myrrba et galle et fauina eq̄li mīsurā et terant bñ et cōficiantur cū gūmi et fiat ut adhezeāt ouoz aut in quocūqz loco fiat ruptura donec cadāt. **Emplm bonū** qđ qñz p̄solidat rupturā infantū. et corticū granatoz pōdus. 3. x. gallaz imaturaz. 3. v. decoq̄tur cū uini stiptici. 3. v. decoctiōe uehēmī et reducant in testina ad supiora et ebrocet locus cū aq̄ s̄a et inuiscetur

boc emplm et nō soluat nisi trāfacta hebdomoda: aut i oibus. x. diebus sel. **Emplm mirabile** sumant mastice corticis turis nucis cupressi et myrrbe et glutinū pisciū et sarcocolle oīum ptes eq̄les dissoluat glutē cū aceto uini et aggregent cū eo medicinis et fiat ex eis emplm et fortasse sufficit infantibus emplz qđ fit ex balaustijs et psilio et radice lilij siluestris. Et fortasse sufficit tibi ut facias emplm cū lēcula aq̄ q̄ est de gñe herbaz nascentiū in aq̄ et fortasse sufficit ut liniant eoz rupturē cū bdellio dissoluto in uino et oleo s̄abacio aut cū castoreo et ppe qñ est aquosa. et itep fortasse sufficit cum sauiue de ordo.

C. vi. de ruptura aque **Q**uādoqz cūat aquositas et cū bezel gradato. et qñz cūat cū empls extrahentibus aquositate et p̄ illud qñz sit cū ferro et medicinis acutis calefaciētibz illud qđ sequit rupturā ex siphac qđ cōstringit et nō descendit aquositas. **In opatione** uo que fit cū bezel et phlomo oī ut eleuent testiculi ad supiora et elongent ualde ab oseo postq̄ obliquatus est peccē et p̄ ē ut elonget ab infirmo et ut resupinet super lectū aut si locū in quo sedent hoīes. et fiat ut sedeat ancilla a dextra et extendens uirgā et ad supiora. Deinde phlomet cū phlomo lato et caue ne phlomes aliqđ de pmissura sed dextra pte aut sinistra: deinde scinde fugiendo pmissurā et stude tādiu donec descendat tota aquositas et euacues eā: deinde tibi inest electio si timueris reuersio nē et replonē et p̄ ipsa ut reuersez curatiōm si uolueris cū bezel. et si uolueris cauterizabis et cauteriz sit hoc mō. Dume ferrū subtile in quo sit uncini et igniat sicut ignit cauteriū et liga testiculos q̄to lōgius pole ē a locis et reuolue cauteriū ab oseo ita ut non inueniat testiculū et inueniat oleū et aliteriteron et stringat et calefaciat ipsz qđ nō ingrediat ipsz aq̄ p̄ illud. et q̄ dil. tet me atū est ei melius: deinde cura crustas et cōsolidat et fortasse incidit ex beriteron aliqđ: deinde cauteriza ipsz et pone sup scissuras stiptica et phibe eoz potare aq̄. **Empla uero ad ramice** aq̄ sit ex gñe emplor hydropis et splenis. et sicut si sumat staphisaglia et cymīnū et aggregent cū passis rubeis enucleatis aggregatione scā cūz cōtione et fiat sicut unguentū et emplet cū eis. et itep sumant pip et grana lauri et baurach et cera et oleū an tiq̄ et fiat ex eis unguentū et emplet cū eo. et itep sumant cinis quercus et cōficiat cū oleo p̄fortato cū decoctione et emplet cū eo. est ei iuuatiū ualde et sumatur nētri. 3. xxx. et cere. 3. vj. olei. 3. vi. et pipis qñ bonū est et granor lauri grana. lxxx. fiat ex eis emplm adherēs. et bdelliū arabicū sanat testiculos et qñz resoluit ramice aq̄ pueror.

C. vii. de cura rupturā uetositatis. **R**egimē in hoc est ut deuiter inflatiua ex oleribz et granis et replonē supflua pducenrez ad rugitū et ad malitiā digōnis et potū uini misti et uinū crudū inflatiū. et sumat in potu medicinas resoluentes ueto sitatē sicut diacymīnū et saggenea et trisera magna et totū illud cū decoctione galāge. **Confectio ad eos** bona. et folioz rute sicce et isopi et cymini et ameos et le. a gnicasti et baurach et calamīti oīuz ptes eq̄les et epithymi q̄tū oīa cōficiantur cū melle: et fiat emplm cū ruta et cymīno et calamīto et agnocasto et acoro et bac. lauri et sanluco et cera et stozace. et sint olea q̄bus sit inunctio si cut oleū de costo et s̄abacinū et oleū nardinū ppe. et si at uaporatio cū resoluentibus uetositatē p̄dictis mul totiens. et qñ fortior sit dolor admittent collyria scā ex melle et nitro et sapio et oppoponaco et cymio et sel.

zute et solis ru. et castorei. oibus aut quibusdam eorum et ne
cessitate. **C. viij. de cura ramie carnis et varicose.**
C. Ratio eorum est curatio aperturam duorum. et multo
ens quid sufficit in ramice varicosa iunctio cum
unguento basilicon et adipibus lenibus et medullis.

C. ix. de augmento umbilici.

C. Quod accit in umbilico augmentum quod est et se
mita rupturę note et quod est et se mita hydropi
sis ita ut aggreget in illo loco solo hūitas aut ventosi
tas. et quod sit cā vene aut arterie facientis currei ad ip
sum san. et quod sit cā apertis duri aut additione carnis
sub cute.

C. x. de signis.

C. A eo quod est cā egressionis zirci aut intestini signum
est quod color corporis est color ipsius et sit locus di
stusus et ppe in ruptura ex intestinis et associat ruptu
re ex intestinis dolor quidam et occultat quod pmit et oc
cultet. Et quod occultat cum rugitu et addit ei admistra
tio mollificati. et ex balneis et inunctione et motus ma
gnitudine. et illud quod est ex hūitate non reducit pressio
et est lene et pmitat non alterat pressio scā cā occulta
tionis et est color et color corporis et quod est ex ventosita
te est leuius et minus expelles et illud quod est ab hūita
te et est ei somn et tympani et vox et quod est ex san. est san
guinei coloris et nigri. Et quod est ex nativitate carnis
aut duritie est graue duplex et occultatio non est sicut occu
tatio aliorum.

C. xi. de cura.

C. Illud quod est ex aptione vene pulsantis et non
pulsantis aut ventositatis curandum non oportet labora
re. et si laboraueris ad illud psequer te ut laboris ad
incidendum et euendum. **C.** Reliquorum aut curatio est ut fa
cias egeri suggere et pcpias ei ut extendat ventrem suum
et retineat anbelitum suum tādū donec appareat augmentum
Quod ergo appuerit fac in circuitu et circuli ut sit distin
ctus deinde resupina eum non super circuli psepationem et est
pncino et fac aptonem super mirach solū ita ut non accipi
as quod sub ipso est et intromitte in eo acū cum filo talis ut
non obuiet corpi sub ipso: deinde pfora tali pforatione
ut discoopiat ab eo quod est sub mirach solū. Si ergo est
sub eo intestinum expelle intestinum ad inferiora. et si est zirci
bū extende ipsū et incide lacertum: deinde sue locū disru
ptū cum filio oppositis duris extēsis ad inuicē et stringe
ipm sup alchati et sue eū et dimitte filis. ij. capita pfi
derādo ut cadat ad lacertū et pfolida residuū et stude
ut pfolides ita ut sit non sedū. Ventosi aut regim itex est al
bezel et incisio et cōlutio p illud fm modū quod dictus ē.

C. xij. de gibbositate et ventositate gibbositate.

C. Gibbositas est remotio spōdiliū: aut ad interio
ra dorsi aut ad anteriore pte. et ē gibbositas an
terioris quā quidā noiant azcuatiōm. et quod accidit cuz
cōitate ossiū casti noiat cōcauatio et arcuatio aut ad
exteriora dorsi et est gibbositas posterioris: aut ad lat
et dū cōtorfio. et caule ē: aut si pmitue sicut percussio
aut casus et que currunt cursu eorum: aut copee ex humi
ditate aquosa salia lubricatiua mollificā ligamēta:
aut hūitate limola et quod pfm sit ab hūitate salia est tozsi
o aut ad anteriore: aut posteriora. et quod sit gibbositas
pp ventositatē aliq pcutientē facientē gibbositatē: aut
apa aut exitura extendentē tunicas in pte sua et msto
tiens declarat apa p san. egredientē cū solone ventris
significatē maturatiōm apatis et etruptionem. et mul
totiens est illud apa duplex. et quod sit pp spalmū ligamē
torū et ē pauci casus velocis intersectionis. et totū illud

aut est cā cōitatis spondiliū pluriū nūero et fm grada
tionē: aut non est ita. et gibbositas quid et ppe illa quod est
ad interiora pstringit locū sup pulmonē: quod facit acci
re malitiā anbelitus. et quod accidit in infante pibet pe
ctus incidere in dilatatione et aplificatione sui quod diuer
sificat mēbra anbelitus nocuēta cōstringentia sup ea
anbelitū. et pp illud dicit Hip. cui aduenit gibbositas
ex almate aut tussi anteq exuat ipse moriet. et illud iō
qm significat pmutatiōm materiei facientis eas abas
ad spōdiles. et facit accidere in eis exiturā fortē appen
tē euenientē a mā grossa. et si non esset et grossitudo non
accideret ab ea gibbositas et quod ita sit non sit ppatio pe
ctori ut dilaret pulmo: quod retinet anbelitus imo oportet ut
malus fiat anbelitus et pducatur ad perditionem. et infanti
bus quid accidit gibbositas et ventositas gibbositatis
qm cibant an horā qobre igrossant hūiores et declinant
ad spondiles et subtiliatur crura hūitis gibbositatē pp
illud quod facit gibbositas de oppillatione quorūdā me
arū et uie in qua penetrat cibū. **C. xij. de signis.**

C. Signa facit a causis primitiuis scilicet casus eorum. et si
gnū facit ab hūitate est signū forme et tactus et
quod locus pax exueat oleū cū quo inūgit. **C.** Et tardi
tas et in exuccado ipm et ancessio et regiminis hūitatil
Et signū facit ab apate est tactus loci et dolor ei pū
giuius ppe et se. hūti cā antecedentes. et signū facit a sic
citate est significatio siccitatis corporis et tolerātia se. a
cutay et eionum et velocitas exiccationis olei et vebe
mentia ipsius siccitatis.

**C. xij. de cura gibbositatis et ventositatis facientis
ventositatem.**

C. Amide quod et sicce curatio est cura palyis et
spalmi hūidi et spalmi siccī in necessitate eionis et dimi
sionis et qualitate admistrandi emplā et ebocas et quod
sit ei sisia. et canon medicinay et que non est cū siccitate
est ut sint stiptice ut stringat ligamēta que moll. sicata sit
qobre inclinate sit spondiles: et calefactiue ut pfortent
eas: et resolutive ut pstringatur hūitates mollificātes aut
adiuantes ad mollificandū. Nā quod cadit sufficientia sit
stiptica posse est ut pfortent ligamēta. pex quod si resoluit
mā pcrāsit ut pmutet ad mēbrā aliud. et pfm quid pmutat
ad pedes et facit in eis accidere palyim et sisia et
māz in subtilitate et grossitudine sua et fm pmissiōm et
ex ibibitione aut infusioe paulati scā. et quod antecedit mū
dificatio non est malū uti stipti. is. et quod aggregant stip
ticitas et calefactio et resolo in re una sicut aggregatur
in nuce cupressi et solis et solis lauri et calamo arōa
tico et alufniati et enula. et quod cōponit medicia ex stip
ticis sisia sicut rosa et acatia et balauisio cū castis calefa
ciantibus resoluētib⁹ sicut bacca lauri et castoreo et so
lis oleādri et acoro. Olea vero cōferentia ei que est
hūida sit olea reze calidap stipticay sicut oleū cupressi et
oleū rute. et indiget emplis hūitibus medicinas resolu
tiuas fortis resolutionis sicut sit folia oleādri et acorus
et castoreū et ruta. et ex oleis oleū de ruta et oleū de ca
storeo et oleū de pizetro et euforbio scām fm hunc mōz
disrupatur pip et castoreū et pizet et pulpa colloqntis
et euforbii et assa in oleo rutino ita ut p. j. i. medicina
rū sumat. j. i. olei deinde moret sub sole et colet p du
as bebdomodes et renouent sup ipm medicine et fiat
illud multoties adminis octies et admistret medicam
forte ad illā que est ex hūitate et ad uentosa. R. saunay
et leba et amoniaci et nuc. cupressi et pizet et sanlucuz
et cordumēi et lēnātū et calia decoctū cū aq decoctiōe

optia et fundat desup de oleo qñ est aq medietas et d
coqñt et iteret aliquotiens et pñciatur in eo castoreu
et euforbii et sauina pñta et admistret. et in ipso quid
est pñtatio mēbri et carminatio uetustitatis et resoluti
o hūitatu extraneap grossap. **E**mplm ad gibbosita
te ex ventositatē. qñ. Rozacis liquide et costi et calami a
romatici et sauine oñz añ. 3. i. euforbij. 3. i. olei nardini
qñu necesse est. **A**lpoñe at cura est cura apatis diffi
cilis murationis et eruptionis et resolonis ppa apa
ribus duris. **R**ememoratio emplor ad gibbositate
būidā emplm bonū. Sumatur acorus et enula et deco
qñtur in aq cupressi et emplet ex eis locus. **E**mplm
cōferens būide et ventose ex eis sūt. Sumatur enula et
sauina et acorus et coqñtur in uino donec in decoctioe
dissoluatur et dissoluat cū eis bdellū dōc fiat sicut un
guentū et admistret. et qñ nō valent curatiōes cū eis q
bibunt et emplm at sūbibus admistret cauteriū ut imo
ueat mollificatio et induret loq. **C. xv. de varicib⁹**

Et dilatio venarū in crure et pede pp multitu
dinē qñ descendit ad eas ex san. et plm san. ē
melicu. et qñz est san. mundus nō melicu. et qñz ē san.
grossus phlaticus. et quocūqz mō sit est sanguis i quo
nō est putrefactio et si nō saluabit cū eis pes ab ulcera
tione et apatibus malignis. et plz quid accñt cursorib⁹
et uariorib⁹ et onera portatibus et corā regibus aīatib⁹
Et multotiens accñt pp egritudines acutas qñ expel
lit mā illic in illis qui ex predictis ad eas sūt pñti. Et
qñz accñt incipiendo sicut accidunt dolores iuncturap
incipiendo. et accñt hūitibus splenē ex predictis multo
tiens. et iste uarices nō suscipiunt curatiōem. et qñz in
cidunt et accit ex incisiōe eap extenuatio mēbri pp pri
uatiōem deferentiū nutritiū et accñt in illis que ex eis
sūt melice qñ incidunt et pñbent egritudines melice
ex melia. qñ at est san. mundus et eradicatur aut ause
runt tunc nō timef qñ accidat melia. et multotiens qñ
putrefit illū qñ ē in varicibus et pñducit ad ulcera.

C. xvi. de elephantia.

Et additio in pedib⁹ s⁹ modū qñ accit i vīs va
ricū. qñ ingrossat pedē cū qñtate sua. et qñz sit
pp hūore melicu et est illud quod est plm. Et quandoqz
sit propter humorem phlaticū grossū. et qñz accidit ex
causis ex qñbus accñt uarices et ex san. bono qñ plm de
scendit aut nutrit eo pes nutritio aliquo aut ē in pñ
mis rubeus. deinde niger. et cā ē ē rebermītia reponis
et ē debilitas mēbri pp multitudinē calitatis et rebermī
tiā attractionis ei⁹ pp rebermītia calitatis inflāmate ex
motu et adiūuat ad illud dispositiōes adiūuātes ad va
rices.

C. xvij. de signis.
Ascernit unaqz ex suo sili p colorē et regimē
ascedens. et melica est grauis tēdens ad calita
tē. et illa qñ rubea est ē magis incolumis qñ nigra et pñle
gmatica ē ad lenitatē decliuis. et qñz festiat melica ad
scissiōem et ulceratiōem et sanguinea nota est.

C. xvij. de cura uaricum et elephantie.

Elephantia quid maligna ē que par sanat et oz
ut dimittat cū dispōne sua si nō addit. qñ si p
uenit ad ulceratiōem et timef corrosio nō est aliqd nisi
ut incidat radicius. Quā ergo succurrit ei in pñcipio
sui pole est ut pñbeat cū eñonib⁹ et pñpe cū vomitu la
borioso et cū eo qñ extrahit pñla et melia et phlomia si
indiget ea. deinde admistrent sūptica si pedē. Quā at p
firmat par spāt qñ pñbeat et si spatur scias qñ summa
cura tionis spate b⁹ egritudinis est assiduatio in curatiōe

ne et administratio resoluentiū fortis et dī qñ alkitrā p
fert ei inuiscatū et linitū. Regimē vero varicū est qñ oz
ut eñet corpus ex venis manus. et eñent melia et hūo
res grossi et rectificet regimē et deuict oē ingrossatiū
et deuict motus laboriosos et statim longā. deinde p
ueni ad illas venas. qñ phlomia eas et extrahit totū qñ
in eis est de san. melico et fac phlomia in fine saphene.
deinde assidue fac in oī pauco mundificatiōz corpis cū
eis que sūt sicut biera picra cum aliqñtulo lapis lazuli et
assiduef sūt ea qñ pole est et assiduef potū epithymi in
aq casei et dimittat motū oīo et utat ligatura si pedes
cū institis ab inferiori pte ad supiorē. s. calcāeo vsq ad
genu. et cū hoc admistza epithimata sūptica et pñpe post
mundificatiōem cū phlomia ex manibus et pedib⁹ et ue
nis ipsio et cinerē caulio. aut oleū de oliuis puluerizata
desup tamazisco et lupinos decoctos epithimado et em
brocādo cū aqz e⁹. et simus capraz et farina fenugreci
et se. rbaphani et se. rute si b⁹ gñis ē. qñ si non vñ aliqd
nisi incisiō scinde carne et fac appere uitē et scinde eas
in longitudine sua. et caue ne findas eas latitudinalit.
aut ex trasuerso qñ fugiat et noceat. Quāqz feceris illud
extrahit totū qñ in eis est ex san. et oz ut facias currere
ex eis illud qñ pole est currere. Deinde mundifices il
lud scindendo in longitudine. et qñz extrahunt cū acu
et incidunt penitus et oz tunc ut eradicent et si nō noce
bunt. et melior extractio est cū cauterio. Cauteriū eim
melius est qñ incisiō et nō lz ut extrahatur nisi rubee si
nigre. in nigris uero fiat illud qñ descripsimus pñs d
mundificatione. et qñz accidit ut nō sanet nlcus dū nō
ad ultimū puenit in mundificatiōe et nō cucurreit ad
buc hūores melici et grossi. et oz pñ incisiōem et extractō
nē et cauteriū ut deuict illud qñ gñat hūorē melicu.
et assiduef mūdificatiōem corpis ita ut nō gñet supflui
tas melica. qñ fiat reuersio egritudinis si fuerit mater
ei iter ad ipsā nō stricta et moueat qñ fuerit pñueti mo
tus a pe dibus ad mēbra qñ sublimiora sūt qñ in apñ
ne et scissione sit timor. et qñ nō expellit ad mēbz vilē
puenit ad mēbra sublimiora qñ obrē rectius ē ut non a
piat nñ fiat in eis aliqd nisi pñ mundificatiōem ultimā.
et fortasse assimilatur nodi elephantie qñ errat i eis vñ
nodi tāgunt cū ferro. sed elephantia est sicut diximus.

Tractatus scōus de doloribus boz membrozum.

C. i. de dolore dorfi.

Dolor dorfi sit in lacertis et cordis intrinse
cis et extrinsecis clausis cū dorso et qualif
cūqz sit aut accit pp frigus pñsonis et pñla
tis crudis aut pp multitudinē exercitiū et la
boris aut pp multitudinē coitus. Et qñz sit pp causas
gibbositatis qñ nōdū pñmata est aut pp cōitatē quo
rūdā viscep sicut sit pp debilitatē renū et matie coz et p
pter reponē rebermētē vene magne posite sup dorsum
aut pp cām apatis aut vulnus in cāna pulmonia. et qñ
doqz sit in medio dorfi. et qñz sit pp cōitatē matricis si
eui sit qñ appropinquat descensus mēstruoz aut pño
catio matricis. et qñ sūt signa pñus dolor sit dorfi. et itep
qñz ē ex signis crisi.

C. ij. de signis.

Lū quid ē est ex frigore et qñ est ex crudo hūo
deabulatio et exercitiū sedat sū plm. et est ei⁹ in
teptio paulati. et qñz sentit cū eo frig⁹. Et scñ a labo
et onere rei grauatis et sūbibus et a coitu significat ante
cessio rei illius. Et factus cā renū ē apud a' chati et de
bilitat cū eo desiderii coeundi. et sit cū una cāp renuz
notap. Et scñ cā calitatis pure significat inflāmatio

et mordicatio cum lenitate et pulsationis puatōe. Et scī
cā repleōis venarū significat extensio doloris in dorso
cū caliditate et inflāmatōe et pulsatio et repleō corpis. Et
scī pp causas gibbositas significat ea q̄ docuimus i
ca. 19. Et dolores quid dōrli aut egent incuruatiōe
aut erectiōe. et indigentes incuruatiōe sūt illi in q̄bus ē
cā spasmus ex apate dōrli aut alijs ex causis gibbosita
tis. et indigentes erectiōe sūt illi in q̄b nō est neciū q̄ di
uersificet reductiōm anbelitus ex incuruatiōe lacerati
rū a reclinatiōe retro et incuruatiōe a nō facientibus
dolorē. et qm man⁹ inuenit dolorē tūc cā ē in dorso et si
nō inuenit tūc cā ē i pētre. **C. 19. de cura doloris dōrli**

Oportet ut redeas in ea ad curatiōes dolorū iū
curaz q̄s dicemus et curatiōes gibbositatis et
ventositas facientis gibbositatē: nā uia una est. Frigi
dus vō inq̄tū est frigidus o3 ut curet cū ebibitis et em
plis et unctionibus p̄dictis in ca. p̄teritis. Et inq̄rum
est illic crudus hūor o3 ut fiat cū eis que sūt sicut bi
era de pulpa colloq̄ntide et pilule fetide. Et fact⁹ a la
boze et siliibus o3 ut curet cū cibo bono et unctionibus
tēpatis et oleis tepidis. Et facti a coitu cura ē cura e⁹
q̄ debilitat⁹ est a coitu. Et facti cā renū curatiō est cura
ēbilitatis renū. Et facti cā repleōis v̄eap plime cura
est p̄bomia ex curuatura genu ēt: ipsa ei in dispōne se
dat eū et p̄pe qm p̄lequunt inunctiones ex oleo ros. et sili
b⁹. Et facti cā gibbositatis curatio ē cura gibbositatis
Et qm plm e⁹ q̄s accidit ex dolore dōrli nō accidit ni
si pp frigus aut pp debilitatē renū tunc o3 ut sit pl3 cu
rationis ex p̄te eoz. et nos quid iā p̄pleuimus fmonē i
curatiōe renū. et cōpleuimus itē fmonē in calefacti
one dōrli in ca. gibbositatis. v̄eap de curatiōibus p̄ p̄is
dolorū dōrli s̄iōp est administratio olei de euforbio soli⁹.
Et de porōnibus exp̄tis ad ipm est tyziaca diateserō
aut oleū de kerua cū aq̄ ap̄j et ut bibat insusciōs cicēris
nigri et acori multotiens cū. iij. 3. butyri 2. 3. i. mellis et
utaf hoc. xij. diabus. et comestio aspagoz et assiduatiō
e⁹ est inuatiua ualde. et pilule soluentes h̄ntes hunc do
lorē qui sūt p̄p̄onis et pilule fetide. Empla vō sūt b⁹
mō: nā emplatio cū oleādō sanat eū q̄ antiquus est. Et
ēplatio cū eis q̄ sūt sicut oppoponacuz et bdellū et seza
pinū et enula et amoniacū et castoreū et euforbiū sigilla
ti et p̄positi cū oleo laurino et oleo rutino et oleo de sto
race et oleo de kerua inuatiua est ualde. et de unguētis
sūt oleū de euforbio et oleū de costo. et oleo de lilio inest
p̄p̄etas mirabilis. et melius quid est ut calefiat dōrli
in p̄mis sicādo cū p̄ano aspo: deinde inungat p̄primido
C. 19. de dolore ilij.

Et p̄xim⁹ huic ca. et plm e⁹ est ventosus p̄blati
cus et appropinquat ei cura e⁹. et de curatiōe p̄
pria ei est ut sumant senugreci et granor aralced et se.
ap̄j et ameos 2. 3. et cinamomi p̄tes cōles sapini q̄rū
cia fiat ex eis pilule ut auellane et admistrent. q̄ si fue
rit pp apa in m̄bro aut in eo q̄s cōicat ei tunc curatio
e⁹ est illa cura. Et p̄ap quid sit pp malitiā p̄p̄onis cali
de sicce aut cū mā nīl f̄m semitā cōitatis m̄broz vrine
et intestinox. et signū et cura in hoc manifesta sunt.

**C. 20. de doloribus iuncturarum et eis que commu
nicant podagre et sciaticae et alijs.**

Aula patiens in his egritudinib⁹ est m̄bp susci
piens. et cā efficiens sūt p̄p̄ones et materie ma
le. et cā inflālis est dilatatō meatuū nālūz accitālis:
aut ex creatiōe: aut euentu p̄p̄onū nō nālū q̄s accide
re facit motus et uacuitas et raritas accitālis: aut p̄p̄

creatiōm sicut est in carnibus glādosis. Amplius disti
guamus unāquāqz harū diuisionū distinctiōe aliq̄. **O**de
brū itaqz suscipiens est cā ut eueniāt iste egritudines:
aut pp debilitatē sui pp malitiā p̄p̄onis p̄firmate et pp
e sic et pp debilitatē sui in creatiōe sua non ex p̄te p̄p̄o
nis: aut pp debilitatē caliditatis et p̄pe qm accidit per
motū et p̄ dolorē et p̄ causas extrinsecas. I3 hec diuision
nō sit longinq̄ a diuisione p̄p̄onali: aut casu sui sit⁹ sub
m̄bris alijs. et ubi ad ip̄s currit medicine p̄ nāz et pp b⁹
multiplicant in pedibus et anchis. Et at efficiens aut
est cōp̄o corporeis totius aut in m̄bro p̄ncipali inflā
mās aut inflāns p̄gelās aut exiccās stringēs et p̄pe qm
ei cōmisset hūas extraneas. **C. 21. de curatiōe: aut sūt
san. singularis: aut san. p̄blati: aut san. cholericus:
aut san. melicus: aut est p̄blati singularis: aut vebemētia
crudi: aut singularis: aut hūor p̄positus ex p̄blegmate
et cholera: aut aliq̄ ex ḡne cholera: aut ventositas ize
riua. Et plm quid sit a p̄blegmate cū cholera: deinde
a cudo: deinde a san. p̄ a cholera et raro sit a melācho
lia. et cause diuisionū b⁹ sūt cause quedā p̄terite et catari
et corize sūt ex causis e⁹. et curatio colice s̄m hunc mōm
in quo p̄fortant intestina et expellunt supfluitates p̄ue
tas et nō suscipiunt eas q̄ expellunt ad extremitates:
et de causis e⁹ iteruz sūt cibi ḡnantes genus faciens eue
nire dolorē illū materie et paucitas digōnis et tranq̄l
litas et q̄s et dimissio exercitū et coitus plurimus et fze
quētia ebrietatis et retentio eūonū p̄ueat san. m̄stui
et aliq̄ et an⁹ de ill⁹ quoz iā p̄ueto cūcūrit ex p̄ble
botomia: aut solone ventris et est dimissio. Et itē exer
citū sup repleōe et c. et sup repleōe et cibū et uinum
plm in ieiunio an⁹ cibū. Ip̄m nāqz ledit neruos. et hūo
res crudi qm retinent in corpore: deinde non eūant p̄
nām in egōne et vrina n3 p̄ artē nō est longinq̄ qm eue
nire faciāt dolores iuncturaz si expellant ad eas p̄tes
si remāserint et putrefiāt. Quā ē nā expellit eos in egō
ne et vrina tunc inueniunt cū eis vrina grossam semp nō
subtilē crudā qm tunc foris sit securitas ab eoz maliti
a. q̄ si nō ita fuerit erit unū eoz q̄ diximus. et si adque
rit ad hoc mās crudas motus iuncturaz laboriosus:
aut p̄cussio: aut casus: aut addiderint in debilitate v̄u
tū ira et vigilie debilitantes uirtutes et trabentes mās
ad ip̄m et fiant penetrantes sua p̄p̄tate euenient dolo
res iuncturaz. Et hoc quid hūor pl3 est supfluitas di
gōnis se et terrie. et aptiores ad hoc ut in eis multipli
cent ista sūt fenes et h̄ntes egritudines chronicas et cō
ualescentes qm nō regunt cū rectificatiōe. Et illud iō
qm eoz uirtutes debilitant a digōne bona et p̄pe quz
sūt curati cū sedatiōe abfz eūone sufficienti et expulsiō
ne ultia. et nō quid multiplicant dolores in iuncturis
nisi qm ip̄le sūt magis uacue q̄ reliq̄ m̄b: a et pluris mo
tus et debilitatio p̄p̄onis et frigidioris. Et si uis eaz in
extremis est longinq̄ a regimie p̄. Et multoti
ens quid inuiscant materie intra iuncturas et sunt sūt
gypsum et p̄pe q̄ ex eis sūt crude. et multotiens orit sup
iuncturas eoz caro et p̄pe int digitos: q̄ p̄orquent di
giti et p̄lingunt et sit dolor fortis qm sūt sedat qm. Et
plm quid b⁹ nō sit nisi in h̄ntibus p̄p̄ones calidas. Et
plurimū quid orit caro qm mā est sanguinea. Et pluri
mū quid illi cui accit dolores iuncturaz accidit in p̄
mis podagra. Et dolores quid iuncturaz sūt ex suma e
gritudinū q̄ h̄dunt plurimū qm sp̄ma est s3 p̄plexio
nē generantis. Et multotiens quid sit curatio doloris
iuncturaz et p̄fortatio eaz et expulsiō materie ab eis**

cā ad pñitēs: qñ ille supfluitates q̄ cōluete sūt supflue
re ⁊ puenire ad iūcturas ⁊ pueniunt ad mēbra pñcipa
lia ⁊ si nō trabūt ad iūcturas currūt alibi faciētes ca
dere habētēs eas in timore. Et aptiora tēpora ad hoc
ut in eis eueniāt dolores iūcturaz ⁊ podagra sunt uer
pp motū san. ⁊ humoz in eo. Et autumn⁹ pp malitiam
hūoris ⁊ digōis ⁊ añcessiōez dilatatōis poroz in estate
⁊ ex caloz q̄ fortis sit in die. ⁊ qñ succurrit dolorib⁹ iū
cturaz in pñis qñ apparēt sit eoz cura facilis. q̄ si cō
firmet ⁊ cōluetāt ppe illi q̄ generati sūt ex hūozibus
diuisis nō curāt. Et qñ apparēt uarices in habētib⁹
doloze iūcturaz ⁊ podagra ē eoz sanatio p eas ⁊ d̄ ha
bētib⁹ doloze iūcturaz q̄dā sūt qui sibi supuenire eos
faciūt pp malitiā sui regiminis. Et de illis sūt sup quos
euenire facit eos corruptio for me mēbroz eoz ⁊ dilata
tio meaurū venaz eoz ⁊ generatio hūoz maloz in ipis
pp malitiā pplexionis mēbroz radicaliū. Et qñz pmo
uent dolores iūcturaz in febrib⁹ ⁊ eoz eleuatio sicut
ipsi qñz eueniunt in febrib⁹. Sciatica vō est de sūma
doloze iūcturaz ⁊ est dolor qui incipit a iunctura an
che ⁊ descendit retro ad corā ⁊ qñz extendit vsq̄ ad ge
nu ⁊ ad calcaneū. Et qñ plus plongat spatiū ⁊ addi
tur ⁊ descendit ⁊ fm mām in paucitate ⁊ multitudine
sua. Et qñz pñendi vsq̄ ad digitos ⁊ extenuatur ex eo
pes ⁊ corā ⁊ in fine ⁊ delectat ppressionē ⁊ deabula
tione pauca sup extremitates duoz digitoz ⁊ sit ei dif
ficilis incuruatio ⁊ equatio erectionis. ⁊ qñz soluit in
ea nā ⁊ iuuat per id. Et qñz pducit ad d̄ locatiōem ex
tremittatis coxe ⁊ est zementiū fm ueritatē: dolor vō
anche ⁊ ē ille in quo est dolor fixus in ācha qui nō de
scēdit nisi qñ pmutat ad sciaticā multotiēs accidit aut
ex debilitate psequēte a cā plessiōis s̄ durā ⁊ cā pculsi
oris psequente eā ⁊ cā assiduationis eq̄tadi ⁊ s̄ cause
⁊ ille cause: verūm pluzimū sit ab hūore caudo. ⁊ mul
totiens pmutat a dolorib⁹ matricis chronici ⁊ rema
nentibus tpe longo ita ut sint. x. mēses. ⁊ qñz sit a mate
rijs calidis ⁊ permistis ē. ⁊ a repletiōe venaz anche
ex sanguine ⁊ ab apatibus intzinleis in pfunditate lo
coz. verūm nō apparēt ppter pfunditatē suā sicut ap
parent apata reliquaz iūcturaz. ⁊ d̄ qui h̄z doloze
anche ⁊ apparēt in corā ⁊ rubedo uehemens qñtate
triū digitoz nō faciens ei doloze: accit ei in ea puzi
tus uehemens ⁊ desiderat olera moritur in. xxv. Et
ōe quid mēbz in quo est dolor iūcture macreſcit ⁊ ex
tenuat. Et dolores quid iūcturaz q̄ s̄ pter sciaticā
⁊ podagra qñ curātur ⁊ eradicātur eoz materie nō re
deunt velociter. Sciatica vero ⁊ podagra qñ curātur
⁊ eradicātur eaz materie s̄ ex eis q̄ redeunt velociter
q̄libet ex eā ⁊ illud sit ppter sitū mēbri. Et ille quid e
gritudies s̄ ex eis q̄ h̄dātur ⁊ ppe podagra. Et mā
quid sciaticae pluzimū est in iunctura ⁊ pcedit ex ea in
neruo lato ⁊ qñ dolet pparat effusio materie ex toto
corpore des̄ ad ipsā pter mās coarctatas in pñcipio
rei. Et qñz accidit ut nō sit in iunctura imo in neruo
lato. Et multotiēs quid multiplicat hūitas mucosa
in pyxide qñ mollificat ligamētū qd̄ est in additāmētū
⁊ pyxide. q̄obre dislocat ācha ⁊ añ illud accit dispō
inter firmitudinē ⁊ dislocatiōz ⁊ est ut sit velocis exit⁹
⁊ velocis reditus inq̄era ualde. Et sciatica quid est de
uehemētib⁹ dolorib⁹ iūcturaz. ⁊ cauteriū securita
tē facit. Podagra uero ex sūma doloze iūcturaz exi
stens qñz incipit a digitis. s̄ a pollicibus. Et qñz incip
a calcaneo. ⁊ qñz incipit ex laterib⁹ pedis. Et qñz inci

pit a latere ⁊: deinde cōicat. ⁊ qñz eleuat ad corā. Et
qñz apat ⁊ v̄ ut nō sit illud in cordis ⁊ neruis imo in
ligamētis ⁊ corporib⁹ quib⁹ pñent iūcture defozis s̄
q̄ dixit. S. ⁊ ppter hoc nō accit ut pueniat dispō po
dagricoz in doloribus suis ⁊ apatib⁹ ipsoz ad spalmū
oio. ⁊ ex eis q̄ accit hūib⁹ podagra est ut plongent o
sea testiculoz ipsoz. et podagra qd̄ cholericā attrahit
mortē subito et ppe ap̄ regimē plz. **C. vi. de signis**
Lud qd̄ oz te cognoscere de causis hāz egzitu
dinū per signa in pñis est dispō simplicitatis
plexionis aut ppositionis ⁊ cū mā. Et simplex quid
⁊ est parūper et raro et sit in ea dolor sine grauedie et
absq̄ inflatione ⁊ nō est alteratio coloris n̄ signū ma
teriei. In materiali uero illud qd̄ de ea in pñis opz te
cognoscere est genus materiei. ⁊ uia cognitionis ei⁹ est
aut ex colore loci aut ex colore apatis ⁊ cū dolore s̄
sit in hūore crudo. ⁊ ex tactu: aut est frigus: aut calidus:
aut inflāmat⁹: aut fm cōsuetudinē: aut ex accitib⁹ do
loris an sit cum inflāmate uehemēti ⁊ pulsatiōe: aut
cū inflāmatiōe eq̄li ⁊ tensiōe: aut cū tensiōe mī: aut ex
eis quib⁹ iuuat ⁊ cū quib⁹ sedat dolor si nō errat exi
stimatio: tunc ei existimat ppea q̄ s̄a s̄ ei puenientia q̄
mā sit calida. ⁊ nō accit exiliationi ei⁹ ut erret nisi pp
additiōm doloris apud inflatiōz inspissantē existimās
q̄ mā inspissata sit s̄a. Aut errat p sedatiōm doloris a
puo resolutiōm: ⁊ existiat q̄ mā sit s̄a ⁊ est cala q̄ resol
uit ⁊ resolut ⁊ sedat dolor ⁊ imo oz ut pñderes oia il
la: aut ex hora doloris ⁊ additiōm ei⁹ aut est in uacuita
te ⁊ repletiōe ⁊ ex dispōne incipiente ad apā ⁊ tardita
te in eoz: aut pñatiōe apatis oio q̄ significat hūores ma
los subiles calidos: aut pñatos ⁊ s̄ inter viscosum ⁊
hūore crudū pupz: ⁊ ex dispōne grauitatis: grauitas in
materijs subtilib⁹ de q̄bus potest est ut aggreget pñm ui
ce una ē plus. ⁊ qñz cognoscit in pñib⁹ horis ex vñis
illud qd̄ uincit s̄ ipsā ⁊ ex egōne an uincēs s̄ ea sit cho
lerica res aut mucosa. Et cognoscit qñz ex etate ⁊ cō
suetudine ⁊ ex regimine pcedente in comestis ⁊ ebibi
tis ⁊ exercitio ⁊ rege ⁊ ex orijs eoz ⁊ cōitate pñonis i
liq̄ corporis. Et mām quid sanguinea significat rubedo
loci si nō est uehemētis pfunditatis aut nō est aut si ap
paret adhuc. ⁊ significat ipsā tensiō uehemēti ⁊ repulsiō
⁊ pñatiō ⁊ grauitas ⁊ pñitū regimē ⁊ qd̄ scit de di
pñibus corporis sanguinei ⁊ fortasse est corpus grossū
arteriosū pingue. ⁊ est in sciatica sanguinea dolor extē
siuus lōgus s̄ilis lōgitudinis quā pñomia statī sedat.
⁊ mām cholica significat calas uehemēti q̄ ledit tactum
cum paruitate quantitatis in egitudine ⁊ paruitate
graue dinis ⁊ tensionis ⁊ paruitate rubedinis ⁊ decli
natione doloris ad illud quod apparet de cute ⁊ tran
q̄llitate ei⁹ ex frigore ⁊ qd̄ pñit ex regimine ⁊ relique
significatiōes quas dixim⁹. ⁊ dispō corporis cholericī ⁊
mām pñaticā significat q̄ nō alterat color: aut altera
tur ad plūbeitatē: aut est illic pap inflāmatiōis ⁊ adhe
rentia doloris ⁊ pñatio signoz lā. ⁊ cholere ⁊ q̄ fortis
sit incessio doloris in latū. ⁊ q̄ corp⁹ nō est carnosum i
mo est adipe plenū. Et significatiōes note h⁹ pñonif
que pñitē s̄ ⁊ mām melica significat doloris occul
tatio ⁊ pñitas tēlonis ⁊ paucitas iuuamti cū curatiōe
⁊ attēuatio loci ⁊ nō est in eo mollities n̄ claritas co
loris. Et qñz tēdit ad tenebrositatē ⁊ significat ipsā p
pñio uiri ⁊ dispō splenis ei⁹ ⁊ appetitus supfluus ⁊ regi
mē ipsius pñitū ⁊ relique significatiōes q̄s inuim⁹
in cognitiōe pñonis melice. Mām vō cholica signifi

cat calitas uehemens cum re que est quasi pruritus cum
nocumto uehemini ab eo in quo est calefactio et iuuanti
to uehemini ab eo in quo est infusio et sipticitas quedam
Quam uo ventosa significat tensio uehemis abloq gra
uitate. Et significat ipsa pmutatio doloris et regimie ue
rositatis gnatuui. **Q**uas at pmutas significat tensio
uehemis et paucitas iuuanti cu curatiobus calidis et fri
gidis et diuersitas horarum in quibus iuuat. **Q**uauat ei a
liq medicina una hora et hora alia cum ea q illi oria est
Et pfm quid accit hoc accis corpibus cale coplo
nis aut cholice nature que utunt regimie infante huc
ctate gnatuuo pblatis et huciores crudi ex cibis et moti
bus sup rephonē qz pmscent duo huciores et expellit
ex eis qd grossū est ppea qz sūmerit ipz subtile sangui
neū et cholici ad iuncturas et horz quid pfm iuuatur et
qescit dolores p pzeffiom subtile cu manibz plibz qm
hucior resoluū et maturat p ea et iuuatur cu unctiobus
repare calitatis cu qere. **Q**uor ei phibet a maturatiōe
L. vij. d curatiobz dolor iuncturar et podagz et sciaticae
Quam cognoscit q ea est ppo simplex facile est
ipsius regimie. **Q**uultotiens nāqz est inflama
tio pura absqz apate qz sufficit pmutatio pponis. Et
maius quo indiget est eūo cholice siml et san. Et sistr
qñz est pzelatio et frigus dolorē facies: qz sufficit pmu
tatio pponis. et maius quo indiget est eūo pblatis ut
calefiat san. Et multotiens quid est licitas exaspas:
qz neēia est hucetatio sicut scis. **Q**uā at ea ē in eis mā:
tunc oz ut phibeat qd effundz p attractiōm ad orium
et p minoratiōm et pfortet mēbz ut nō suscipiat et sol
uat qd inunctū est ut puet: et redi in oibus illis ad ca
nonēs vles. et si fuerit sanguis aut cum dñio san. opoz
tebit ut admistres pblomiā ex pte oria. et si fuerit cois
iuncturis corpis tunc ex utrisqz pibus pbloma sūt: dein
de admistra vomitū et ppeiqñ dolor est in inferioribz.
Quomitus ei magis iuuatiuus est ei qz uentris solfo: dei
de admistra solonē uentris et incipe a re forti si nō pbi
ber puatio maturitatis et grossitudo materiei qzuis faci
lis sit incolumior et gradatio pueniētiōr: deinde seqre
cū solutiuis mundificatibus fm gradatiōm. et si de ho
minibz qz describunt initiū cū facili p facile et sigillat
cū forti p maturatiōm. et rectius quid est in hoc si mā
est subtilis cholica festinare eūonē qñ vī maturatiō: et
si est grossa nō est malū pmittere qud ea subtiliet et ma
turet et ppet ipsā ad hoc ut expellat ad pte eūonis. et
tu itezū alleuia cū solone subtili. et si mā fuerit pposita
fac ut solutiū et emplz sint pposita. lz tñ melius sit ut
blāde tractet in pncipio et nō fiat pblomiā. **Q**uā pblomiā
ei acciescet facit huciores et facit col curare in corp et n
extrahit illud qd necesse est ut extrahat. et sistr nō fiat
eūo et assidue aqz ordeī usqz maturatio appeat. **Q**uā at
repto exigit ut fiat expulsio tūc fiat cū eo qd facit ascen
lare sel aut bio. et ex eis que bibunt sicut aqz endiuie et
solari cū caliafistua et clisteribz et si rectiora. **Q**uā at d
clinaze incipit tūc nō declines ad illa et eūa qm fortasse
mouebit huciores a locis suis ad egritudinez et attende
crises. s. qz sit in die qñto et vij. et xi. et hora crisis meli
or eis est qñtuodecimus. Et si pole est ut cesses ab eūo
ne usqz ad maturatiōm et sis pntius eūociō cū aqz fia
et cala et tepida fm canones pdictos in eūo cece fac et
incipe ab aqz fia. **Epithimata** uo cala et narcotica oia
sūt noctua. **Calā** quid pp attractiōm. sed narcotica pp
pzelatiōm et cruditate. et itez epithimata infantia gros
suz faciunt crudū et mortificat subtile plōgāt et egritū

dine. Et aqz quid cala nociua est eis qm hucetati iūctu
ras. et oxymel pp suā acetositatē nō est magni iuuanti
et scia fortia sicut se. seni. qñz adurūt supfluitatē et puer
tunt ea in lapideitate. **Q**uāqz pplet maturitas tunc eūa
cū eis que sūt sicut hermodactili et buzeidē et pilule eoz
et intende cū facilitate et incipe itez et epithima cū eis q
sūt sicut herba q nascit in fluujs et sisia. et caue ne in po
tu des i pms nisi medicina debile: qm ipsa mouet māz
et nō facit curre aliqd de quo sit curadū: imo fortasse
subtiliat māz pzelatas alias et facit eas curre ad mē
bz. expedit ei qz vult sumere medicinā vt sumo mane su
mat et tardet cibū: deinde sumat p trea horaz. xx. anz
panis cū uino et aqz pauca. et p. vi. horas ingrediat bal
neū et egzediat: deinde cibet cū eo qd pueniens ē: dei
de admistra puocatiōm. **Alā** puocatio desiccet māz
dolor iuncturar qm ipsa sicut scis est ex supfluitate di
gōnis que est epia et venaz et ppe in podagra cala.
Quāqz plures hñitū dolores iūcturar fios et ppones
hūidas nō iuuatur cū solone plima scā potōne et cliste
ri. et qm medicatū cū diureticis sanatur. Et de cor
poribz quid extenuatis sūt corpa q nō tolerāt solonē et
puocatiōm plimā et gñat ex eis in ipsis adustio san.
Cōsiderent ergo oia illa et tyriaca itez infis pfer et p
prie p eūonē. **Ipā** ei mundificat reliqas materiez cū
facilitate et resoluū eas et pfortat oia mēbra. **R**epcussio
at materiei a mēbro nō oz ut fiat mā existente fortis et
fustionis plime resūptionis. **I**llud ei facit duas res ma
las quaz una est qz facit māz inobedientē et ē oriu mo
tui ē: qz accit dolor magnus: et qz accidit hñi tunc cel
sa et occupare cū lenificatibus et ea est qm fortasse con
uertit ad mēbra pncipalia: qz accit timor. Et qm mā n
est plima: aut est pue restauratiōis tūc nō est malū repl
lere ea in pms qm nō est ibi sciatica. **Pā** repcussio i ea
zetinet māz in pundo qz oz ut fiat paulati debilit aut
dimittat et sit occupatio cū eūone: in sine uo ē oz ut oc
cuperis in eis qz resoluunt et subtiliat et extrahunt māz
ex pundo ad illud qd appet saltē cū ventosis cū incisi
one aut luctiōe aut cauterio. et cū rubificatibz et vesican
tibus p qz currunt materie et nō pident vlsqz ad ipz
Et de vesicatibus quid sūt sicut allea et cepe et nō ē qd
sūt sicut mel anacardi et p ipz lac titimali et lac fici et oz
ut admisceat cū absterfuo et vesicāte lenitiuū. et si nō p
ducit ad lapideitatē iuncturar. **Alā** vesicatio itez est si
cut resolo p id qd timef de ingrossatiōe et pfer vesicā
si misceat cū resolutiuis et adipibus et deuicet frigus et
nō oz ut approximēt ei resolutiua fortia in pncipio rei
aū eūonē qm faciunt euenire māz pimas: deinde resol
uunt subtile eaz et inspissant residuū et zetinebūt ipsā. et
oz ut obfuet illud fm pfm itez. Et ppe qm mā ē uisco
sa aut melica. **Q**uā ergo fortes fiunt dolores et nō tole
rant nō est excusatio qñ tribuant sedatiua doloris ebi
bita et linita. **Epithimata** uo sedat cū subtilitate resolu
tiōis materiei aut cū stupefactiōe et nō admistres stupe
faciens nisi apud neēitātē et mēlura illud qd sedat ma
litiā sūmā doloris et utere eo cū audacia et temeritate
plus. et multotiens cōfert stupefactio ingtū ingrossat
māz pcedentē: qz zetinet. et scias qz rectius est ut per
mutatio fiat cū medicis: qñz ei est medicina pferens vni
mēbro et nō aliq mēbro. et qñz pferit in hora: deinde p
illud nocet et mouet dolorē. et oz ut dimittat uinū omio
usqz sanet eo sanatione integra et veniat sup ipm qñtu
or ipra et oz ut dimittat illud puetus fm gradatiōm et
uat qum ipm dimittit diureticis et uinū de melle cum

diureticis cōfert eis. et melici de hñibus arteticā opz
ut rectificet splē et cūct e^o melia et hñectet corpus ei⁹
et leniat cū cibo et inunctionib⁹ et libibus et nō assidue⁹
super ipm pura resolo sine lenificatione sicut sciuit in
radicibus vñibus. et oz ut deuitet caso in eo qđ sim est
de hac egitudine. qđ si necessaria fuerit tunc det caro a
uis montane et leporis et gazeli. et oīs caro paucay s^z
fluitatū. et si euenerit dolor in dorso in pñis et permu
tetur ad manus tunc phlebotomia ex manu ut egredia
tur san. et humor ex parte sue declinationis.

C. viij^m. de solutione eorum.

Oportet ut in eis nō educat solutione pñla solū
imo cū cholera. nā qñ in eis solū pñlegma solu
tione educit iuuatur statim et redit cholera et facit curre⁹
ad mēbz pñlegma uice alia. et nō oz ut sit eoz catharticū
uehementis caliditatis fortis ualde qđ liquefiat hñores
et redeat ad mēbz qñ illud qđ acceptū est et multi
pliciter. et in hermodactilis quid credi esse pñz iuuam⁹
ti. pñea qđ ipsi soluunt statim hñorē sim. et in ipsi ē res
alia: qñ faciunt succedere solutioni stipticitatē et pñfor
tat qđ nō est posse cū eis ut redeat supfluitates liquefa
cte pñ med: cinā qbus nō accidit ut eūzantur et pñbibet
itep illud qđ subtilitātū est pñ uirtutē medicine solutiue
currere in meatū. et hoc ex operatione hermodactiloz
ōrū est reliquis solutiuis et eūct: uis calidis et plura e
oz s^z que dilatat meatus et dimitunt eos dilatos.

Uerū hermodactili s^z nociui sñō: qđ oz ut mīscat⁹ eoz
eis que s^z sicut piper. et zzz. et cyminiū. et qñz admiscēt⁹ eoz
ei ea que s^z sicut aloes et scamonea ut pñfert⁹ eoz solu
tio. et dixerūt quidā qđ pedi coruino inest opatio hermo
dactiloz et nō est e^o nocere sñō. et lapis armenia cōfert
doloribus iuncturaz et de cognitis s^z pilule iuuamēti et
pñule seride et hiera ruffi est magni iuuamēti ad poda
grā et sciaticā. et grana nil iuuatiua s^z itep et grana zgis
et buzeidē et almezabaragi et zaba calhamen et centauz
a et colloquintida et aloes et scamonea et uitis alba et al
barmel ponātur cū eis amoniaci et sarcocolla et bdell
um et turbit et pñrety.

Descriptio solutiui eoz facili
tate. zzz. i. piperis. agarici amboz añ. z. s. medulle caz
tami pondus. z. ij. radices pedis coruini. z. ij. c^o dosia
sit. x. et viij. silique faciens ascellare septies aut octies.
et itep cymini carmeni. zzz. hermodactiloz oīum añ. z. i.
aloes pondus. z. ij. Sumatur de puluere. z. ij. cū deco
ctione aneti. est ei iuuatiua in boza. et itep sumat⁹ olez
de nucibus et oleū de alkerua et sarcocolla una die cū
hiera picra et una die sola. vij. dieb⁹ et nō sumatur nisi
cū alfeluzabaragi et aneto decoctis. et itep sumatur bet
modactili et buzeidē et mezabaragi et pip et zzz. et anisuz
et daucū pñfiant cū melle et bibat ex eis oī die. et itep
sumant⁹ ex hermodactilis pondus. z. xxx. et pulpe collo
quintide pondus. z. x. decoqñtur cū. xv. lb. aq donec re
maneāt. iij. lb. aque et sit dosia e^o oī die. z. i. cū rib⁹. z.
succari. est eiz mirabile ualde. Solutiui lene iuuamēti
sarcocolle rubee. z. iij. succari rubei. z. ij. teratur et cō
mīscatur cū oleo centū nucū et pñfiant super eā aq a
neti. est ei mirabile solutō absq labore et alleuiat. vñ
tū ualde pñferens hñibus hñitatē et meliā et hñib⁹ do
lores iuncturaz et sciaticā. et aloes et se. bellebori nig⁹
et scamonee oīum añ. z. i. euforbij et nitri aboz añ. z. s.
conficiantur cum succo caulis et quando sit uomitus
cum eo eradicatur radix egitudine.

C. ix. de potōnibus ad solutionem faciendam et de
illis que conferunt eis.

Et de illis que pñferunt eis est medicamē albefed
fm hunc modū. et albefed de quo dixit. quidā
qđ ē alkeiri rubea aur. i. et s. gariofiloz. z. vi. et myrrbe et
peonie et se. aneti oīum añ. z. i. et polij vñri. xij. et vñri
ulq aristologie añ. z. ij. de quo in potu det uenit. i. cū
aq mellis et nō comedat. ix. horis fiat illud. x. diebus.

Et itep medicamē qđ adistraf oī boza et sanat cū p
uocatōe cāepitibcos cādreos gentiāc oīū añ. z. vij. soli
op rute sicce. ix. z. terant et cribellent et sit dosia e^o oī
die cochliar. i. in ieiunio pñdigōnē cibi pñerit in tri
bus. z. aque s^z. et itep medicamē albefed fm sermonē
qui existimauit qđ sit alkeiri iubei floris et est pñmūz
descriptio pñmi. et cinamomi filonij oīum añ. z. ij.
soli indi. z. i. gariofil. grana. xv. albefed qđ ē alkeiri p
dcā. z. s. aristol. vñriulq. z. iij. c^o dos sit oī die kirat. iij.
qđ ic. pñat bibe⁹ hñō eūctatē vñalē. et utat eo. i. dieij
et dimittat ipm. xv. diebus deinde iteret fm hoc an⁹
toto nisi cū ortu allabara vñz ad mensē et. s. et s^z no
gionez. Si at nō pñt bibere ipm anno toto bibat ipre
immediate fia. Quz pñtransierint ducenti dies nō erm
malū ut bibat uno die et duobus diebus nō. et oz ut it
longet ab eo cōmestio qñtū posse est ei et si nō plus fac
te vñz ad nonā et rectificet regimē reliq. et oz ut deuil
tet ea que nocent hñibus dolorē iuncturaz. et existi
mauit quidā qđ de expertis que nō diuersificant oīo
est ut in potu dent ossa boīs adusta. et iā quid uñ fuerit
eis quidā de pñpñtiosis et sanati s^z cū eis ex podagra
et doloribus iuncturaz oīo.

Et hiera quid herme
tis maximi est iuuamēti ei qui bibit eaz vñre diebus. ali
quot pñforando iuncturas et et ipsa extrahit supfluita
tes e^o pñm efficit per sudorē et puocationē et pñfert scia
tice. et qñ chronica fuerint apata et dolores iunctura
rū iuuant pñ hoc regimē relatiū ad būatiz sumat⁹ sauiue
sicce qñta keilim et decoqñtur cū eo qđ submergat ex a
qua super ignē leuē donec denigret aq et sumat⁹ de co
latura e^o. lb. i. et s. pñciatur super eā. iij. z. olei sifamini
et bibat ipsa eger et comedat sup ipsa cibū pñpatū eoz a
cresta et ad dolorē anche est regimē leue si nō ledant ip
sum balneū et aq calida et semina forsitā pñpe pñcibum
malum sedat cum uomitus super aquam cicieris et solu
tio ventris cum aqua olerum et caliasistula.

C. x. de eplis iuuatiuis ad dolores iuncturaz grol
si hñoris et eoz que s^z in uia ut pñertat in lapideitate.

Emplm bonū. et granoz alkerua mundatoruz
z. iij. terant cū. z. i. buryri vacini optie et pñciā
tur desuper. z. i. mellis et faciat ipm uiscolū et fiat cum
eo emplm et pñpe super iuncturas siccas. Et qñz poni
tur cū eo ex aceto forti. z. i. Et eplano cū stercore vac
cino est fortis ualde in doloribus iuncturaz et dorsi et
genuū et est qñ melior pñibus alijs.

Emplz forte. et
olei antiqui. lb. i. et s. et nitri alexandrini et glutē albori
aboz añ. lb. i. et euforbij. z. i. et ireos. z. ij. et farina senu
gre. lb. i. et s. fiat ex eis emplz. Et itep bdelliū oppopo
nacū adeps liquefactus iuuatiua s^z ei ualde quō sit ex
crudo hñore in genibus et iuncturis.

Emplm fugitiuū
resolutiuū nitri danic. i. amoniaci fiat ex eis emplz: aut
sumat⁹ euforbiū et terat cū oleo de lilio et liniat cū eo.

Emplz forte. et baurach et galitā et pñrety et staphi
lagriā et calcē mīscant oīa et liniant ex eis iuncturā cū
melle et aliqñtulo aceto.

Emplm bonū et resolutiuū
amoniaci et licij sumant⁹ pñes eūles terant cū oleo om
pbacino et uino antiquo et farina fabaz emplz eoz eo
calido. Et emplastrū ex cinere ciclamini et melle est

Emplm

mirabile ualde. Et de emplis est modus que necessari
a se ad confortadū mēbz et resoluendū residuū et nō in
digeretur eis nisi p^oedonez integrā de quibus est emplm
R. laurine et nucis cupressi et ossiū adustoz partes equa
les et aluminis partē. i. dragatū sextā partis unius et
glutinis pisciū q̄tum sufficit ad congregadū. Aliū
faciens operationes in egritudinibus plures et illud i
deo qm̄ aperit et extrahit spinas et ossa putrida ex pro
fundo et confert mollificationi inuamitum manifestum.
R. se. vtrūq̄ mūdari et spume baurach et salis amoniaci
et aristol. rotunde et radicis colloquintide et glutinis a
limbat oīum añ. aur. xx. fenugreci et piperis et macro
piperis oīum añ. aur. x. amoniaci aure. xij. cordumēni
et xilobalsami et turis et myrbe et adipis cap et gum
me pini oīum añ. aur. x. cere. lb. iij. dabk. lb. vij. lactis
fici siluestris aure. vij. olei de lilio q̄tum sufficit ad liq̄
factiōm medicinaz humidaz et uini optimi q̄tum suffi
cit ad conficiendas medicinas siccas cōmīscatur oīa
et fricentur et administrantur. Aliud conferens in ho
ra ad sciaticā et dolorem manus et pedis et dolorē re
liq̄rum iuncturazum sumatur fenugrecū et projiciatur
in uase testeo et projiciatur desuper aceti cōmīsti q̄tūz
sufficit et coquatur super prunas p̄q̄ dissoluatur in d
coctione: deinde projiciatur desuper mellis q̄tum suffi
cit et bulliat secundo et reseruetur aliud simile illi picif
de minera. lb. iij. secis aceti sicce aduste. lb. i. baurach
lb. i. s. gūme pmi et cere et sulfuris nō adusti et staphi
lagrie oīuz. lb. i. piretri. lb. s. cordumēni kist unum.

C. xi. de unctionibus in huiusmodi intentione p̄dca
Oleū de colloquintida et oleū de castoio et oleū
de sinapi et oleū de kerua et oleū de nuce roma
na et proprie qm̄ aduritur et currit. Et oleū de colloqui
tida sc̄si ex decoctione eius cū oleo ros. donec consu
matur aq̄. Et oleū de castoio ultimū est et proprie cū flo
zace aut cū assa oleū de castoio. Et de unguentis bonis
inuatiuis est oleū in quo decoquitur uiperā et est ex e
is que sanāt sanatione integra. Et de eis est oleū vesp
tilionū. Cuius modus est ut sumatur. xij. vespertilioes
decollati et sumatur de succo almāmacoz et olei antiqui
lb. s. et aristol. 3. iij. et castorei. 3. iij. et colli. 3. iij. decoq̄
tur oīa simul donec consumat aq̄ et remaneat oleum.

C. xij. de embrocis in illa intentione.

Embroca sedatiua inuatiua experta sumatur
galia et ordeum et lactuce decoq̄tur cūz aceto
donec decoq̄tur et dissoluatur et fiat embrocatio et est
conueniens ad calidū. et iterum maiorana et anetum et
folia lauri et ruta et cyminum coq̄tur et fiat cūz eis em
broca. Et ex eis iterū que conferunt ad lapideitatem
iuncturaz et genu ē sex aceti in omni parte cuius poni
tur. vi. partis barmel contriti super quā projiciatur la
pides igniti et fiat suffumigium faciendo cum eo suffu
migationem sub kisse aut similibus. Et sedeat in deco
ctione asini siluestris in qua ponuntur omia membra e
ius decocta cū aneto et rectificatur cū seminibus et po
ris et similibus. Et decoctio ordeī et vulpis cuius mo
dus est ut bulliat aq̄ ebullitione rebeamenti tādiū dōec
minuatur tertia eius et projiciatur super ipsā daba aut
vulpes viua decolata cum san. suo et decoquatur dōec
dissoluatur in decoctione et coletur aqua et sedeat in ea
aut projiciatur super illā aquā oleū et decoquatur do
nec permisceatur aut donec aqua consumatur et rema
net oleum et sedeat in eo. Et quandoq̄ decoquitur in
oleo sicut est.

C. xij. de balneationibus ad huiusmodi.

Balneatio quidem cum aquis calidis et hūidis
nocet eis propter illud qd liquefacit de humo
ribus et dilatat de poris nisi in aquis themaruz. Bal
neationes vero sicce cum fricatione cum nitro et sale et
sepeliri in aīna calida sunt inuatiua eis.

C. xij. de sedatiuis doloris calidis leuibz.

Sedatiua fenugrecum et teratur cum aceto pmi
no contritione minutissima: deinde fundatur su
per ipsū mel et coquatur donec coaguletur et liniatur
postq̄ conteritur super tabulā sicut algalia et miscetur
loco cum panno lini et conualescet cum oleo sisamio
et ingrossetur sicut mel et dimittatur duobus dieb⁹ aut
tribus et succurratur exiccationi eius cūz oleo ros. Et
hoc quidem conueniens est in principio egritudinis et
in ascensione eius. Et iterum sumatur in principio et i
residuis mucilago fenugreci et se. lini et conualescet cūz
oleo sisamio et ingrossetur sicut mel. Et iterum quan
do non est dolor ualde rebeimens empletur cum caul
bus recentibus et apio. Et si fuerit fortior empletur cū
oleo irino et farina fenugreci et farina cicieris cum siru
po mellis cum pauco uino et cūz aliq̄tulo olei de alcā
na. Et iterum cinis caulium cum adipe et cotto facto
cum oleo camemillino bonus eis est valde.

C. xv. de narcoticis sedantibus dolorem.

Sedatiua opij aur. iij. et croci aur. i. et teratur cū
lacte vaccino et projiciatur desuper medulla pa
nis simlaginei et liniatur et fiat ex eis emplm et coopia
tur cum folijs ficie etiā aut lactuce et ponatur loco pa
nis simlaginei ceratum. Et iterum sem̄ bysquiāmi ni
gri. 3. vi. apij. i. croci. i. uini dulcis cūz quo conficiatur
et miscetur cum cerato. Et iterum se. bysquiāmi albi
et opium et psiliū et acatia et mugath sumatur et inforn
tur troc. ex eis et liniatur cum lacte vaccino et rezeuē
tur cum folio. Et iterum aloes. 3. x. succi bysquiāmi
3. vi. bysquiāmi ni. 3. iij. bypoquistidos. 3. vi. pomoz
mādragore. xx. aur. croci aur. iij. decoquantur poma
mādragore cum aceto donec dissoluatur et projiciant
super medicina et liniatur cum eis. et iterum mādrago
ra projiciatur in butyro vaccino trita: deinde inungat
cum ea dolor. et iterum opium et storax sumatur et fi
at ex eis epibima. et ex eis que stupefaciunt est effusio
aqua plurime qum non sunt vlcera. Et iterum psiliūz
infundatur in aqua calida et qum inflatur conualescet
cū oleo ros. et infrigidetur et liniatur cum eo.

C. xvi. de curatione ventosi.

Hoc currit curli gibbositas ventose et de eis
in quibus est inuamentum sedando dolores cū
stupefactione est ut sumantur gentiane et rubet et ame
os et aristol. et calamentum et se. citroli et bermoda
cilioruz et buzeidē et almebezabara et almugath p̄co
equales opij p̄co. s. cuius dolis sit p̄q̄ ad duas. 3.

C. xvij. de regimine cauterij ad eos.

Et de cauterizatione bona eis: aut de eis que
surgunt loco cauterij est ut laceat infirmus fm̄
figurā quā oportet. Et prohibeatur ei motus et conf
uerur circuitus doloris et impleatur medius eius sale
et ponatur desuper parum olei et ponatur desuper pā
nus et sint presentia cauteria diuersa et igniantur cau
teria et administrantur in primis taliter ut non sentian
tur calida: deinde sentiantur cum ea: deinde fiat for
donec nō possint tolerari. Quz ergo pertrāsierint vir
tutem perforetur massa et precipietur et ut inclinetur

quatenus egrediatur sal et oleum: deinde cooperiatur cum lana et ligetur. Et oportet ut sit super caput infirmi vas plenum aqua et aqua ros. cum qua abstergat facies eius quando sudat et caueatur ne caro aduratur et ulceretur.

CL. viij. de cura calidi.

Oportet ut curentur cum eis que infrigidant et humectant ex oleribus et carnibus et cibis et fructibus et linimentis et embrocis et ceratibus et exercitentur cum equalitate et balneentur cum aqua dulci postquam effunditur super extremitates eorum aqua frigida in domo prima et administretur tina tepida: deinde submergatur in aqua tepida subito semel et fundatur super pedes eorum aqua frigida. Et oportet ut solvantur et provocatione utantur cum eis in quibus non est calefactio plurima sicut sirupus ros. et diacydonis solutivum.

CL. Medicamentum bonum in quo est provocatio et solutio et sedatio doloris. R. se. melonis se. citruli et hermodactilorum al. et albuginis omnium ann. partem. i. opij tertiam partem vnius aggregentur omnia et sit dosis eius. 3. iij. cum. 3. iij. zuccari. est enim presentis iuvamentum.

CL. xx. de epistimantibus.

Scias quod quando ipsa sunt frigida siptica sicut scabali tunc fortasse ledant: imo oportet ut sint tepida: em facientia et leniant. Et quando leduntur cum infrigidantibus propter tensionem eorum administrentur ea que mollificant sicut rob. et oleum ros. et ceratum. Et quandoque ponitur super illud panus infusus aqua et acetum et de eis que sunt experta est succus extremitatum cane humide. Cum enim ex eo linimentum sit sedatio doloris statim. Et iterum terantur glades optime et decoquantur vehementer et embrocetur cum eis hora longa et tunc tolerat infrigidantia et non faciunt eis dolores per inspersionem et tensionem. Tunc non est aliquid sicut aqua endiuie et aqua solatri et aqua semperuive et aqua blitorum et cucumeris et cucurbitae et similia. Et similis emplastrum cum adipibus et similibus eis et cum melonibus.

CL. Ipsi enim infrigidant et leniunt simul. et mucilago psylli est fortis infrigidatio. Et iterum sandali et memithae et similia sedant dolorem. Et cum sedant dolorem oportet ut auferantur et removeantur. Et de eis que iuuant sunt in fine residuorum dolorum iuncturarum et podagre calidorum est ut sumatur aloes et croci et myrrhe partes equales et liniatur cum aqua caulium aut endiuie secundum quantitatem caliditatis. Et iterum ceratum cum oleo camemillino. Et iterum diaquilon dissolutum in oleo camemillino. balnea que ex eis nocent sunt balnea calida. frigida vero quandoque iuuant et reperiunt et confortant et sedant dolorem.

CL. xxi. de solutivis.

Sumantur myrobal. citrinorum. 3. x. et hermodactilorum et buzeiden amborum ann. 3. iij. se. a pji et anisi amborum ann. 3. iij. conficiatur cum zuccaro soluto de quo in potu sumatur omni die. 3. iij. Et iterum sumatur succi cydoniorum. lb. i. et acetum de vino vinctum tres et zuccari libram vnam et hermodactil. aloes et diagridij. 3. iij. et dosis eius sit ex. 5. v. usque ad. 3. i. et 5. Et iterum hermodactilorum. 3. x. scamonee. 3. i. et tercia. 3. i. cubebe. 3. iij. zuccari tabarzet. 3. xxx. dosis eius. 3. iij. Et iterum scamonea decocta in duplo sui aque cydoniorum acetosorum aut pomorum decoctione in qua consideretur substantia eius. Cum ergo incipit inspissari oppiletur os eius in quo est et dimittatur donec

exiccetur et sumatur de ea pondus. 3. x. et sumantur de tabarzet. 3. xx. et de cubebis contritis sicut alcosol pondus. 3. ij. aggregentur omnia cum iuleb et fiant inde pilule et exiccantur in umbra. Et sit dosis earum pilule. 3. v. usque ad. ij. in omni hora. Et cum illic est compositum tunc administra biezampicra. Et de eis que conferunt eis est sirupus ros. secundum hunc modum. Sumatur succi ros. lb. ij. et mellis. lb. iij. et scamonee assate. 3. i. decoquantur usque ad inspissationem et sit dosis eius ex duabus usque ad 7. Et iterum infundatur tamarindi cum cassia fistula in aqua endiuie et scilicet. et si non fuerit se. sumatur decoctio myrobal. et sumi terre et prunorum et tamarindorum et apsinthij secundum quod videtur. Et iterum buzeiden et hermodactili et rose rubee equali mensura sumatur de quo sumatur aur. i. 5. Est enim in ipso sedatio et infrigidatio. et isti quidem iuuant plurimum a cibus frigidis et grossis sicut qui fiunt de lentibus cum aceto et reliquis cibus infrigidantibus ingrossantibus san. sicut ille qui fit de acetosa et ventres cum aceto preparati et acetosum carnis vaccine. Et quandoque iuuant plurimum cum cibus exiccantibus sicut est herbus. et non oportet ut ieiunent plurimum. Et eis quidem conceditur ex fructibus uti pitia propter et prunis et malis et granatis et persicis. Ego autem abhorreo eis ea que sunt sicut persica et chrysomila et que replent san. aquositate plurima.

CL. xxij. de cura iuncturarum exiccatarum et conuersarum in lapideitatem.

Isti sunt habentes complices calidas et materias grossas. et oportet ut isti non resoluantur sine lenificatione: imo oportet ut leniantur et resoluantur simul. Et de eis quibus cauetur a lapideitate sunt emplastra facta ex farina herbi et lupinorum cum oxymelle et alaniude et vitis albe cum parte licij et amoniaco cum vino antiquo et oleo omphacino. Et quandoque ponit desuper farina fabarum et de eis que conferunt ei cuius iactura conuersa sunt in lapideitatem aut sunt in itinere lapideitatis sunt emplastra que diximus in frigidis de doloribus iuncturarum grossorum humorum et vinctioel et embroce cum eis que fiunt. Et de illis que confectis eis est farina lupinorum cum oxymelle: aut aceto composito. et iterum radix almaroc. et iterum emplastrum cum bulbo dissoluto in aqua. Ipse enim prohibet lapideitatem incipiente. et similiter embroce ex aquis in quibus decocta sunt calamentum et albaece: aut aceto aut decoctione in qua caseus antiquus decoctus est proprie in iure casei fistule et nitrum et euforbium et aqua cineris caulium combustorum.

CL. xxij. de cura contractionis et azemenae.

Scias quod oleum de andacocha potando ex eo et inungendo cum ipso est res magis conferens ei. Et modus faciendi hoc oleum est ut decoquatur andacocha cum seminibus in tanto quantum in ipso est et oleo donec consumatur aquositas. Cuius dosis sit usque ad. 3. iij. et minus. et illius que ex ea ventosa est curatio currit cursu curationis ventositatis facientis ventositatem et de eis que experta sunt ad contractum est ut sumatur pellis ouis bora qua excoquitur et ponatur super ipsum et liniatur lacte vaccino dulci et iuuatur eo. Et administratio balnei siccis et sudare in furno aut fovea ignita iuuatiua sunt.

CL. xxij. de cautela ad dolores iuncturarum.

Oportet ut utatur ille qui affuerus est his doloribus phlebotomia et solutione ventris in

vere. et quod proximus est proximus et statum regimine temperato in subtilitate. Et omnino oportet si causa in eo quod accidit ei sit multitudo humorum ut non dimittat eos multiplicari cum eo quod euacuat et cum eo quod exercitio administratur bono: et si causa fuerit corruptio eorum opponatur illi cum euacuatione eius quod oportet et contrarietate regiminis per quod generatur. Phlegma enim generatur per adiutorium ex infirmitatibus. et tu quidem scis ea et scis oppositionem eorum. Et cholera generatur per adiutorium calefacientium et tu scis ea: et scis oppositionem eorum. Et similiter melancholia generatur per id quod scis et opponitur ei quod generat ipsum per id quod scis. et quum accidit euacuatio tunc ex illis que rectiora sunt est confortatio membri cum siptis ut non suscipiat superfluitates et proprie quum non timetur conuersio eorum ad membra principalia causa antecessoria mundificationis. Et ista sunt sicut acatia et balauis et succus vitæ pastoris et huius et membe. Et iterum fricatio locorum cum sale trito et cum oleo etiam nisi sit siccitas rehemens. Et quando est apostema phlegmaticum et bibit habens ipsum aristoteli. 20. pondus 3. 1/2. aliquoties in vere et hyeme: tunc fortasse prohibetur peiodus eius. et utatur exercitio temperato et rectione et non superfluat in eis quonia excitant podagram et dolores. et non adhibeatur illud quo non est et luctus subito sine gradatione quod si illud accideret ad minis olea confortantia mungendo: et oportet ut deurent carnes grossas et omnia salsa et assenkellud. Et ex oleribus deurent ea que sunt sicla et baurie et citroli et aqua melonis. Nocent enim ipsa propterea quod generant humorem aquosum et conferunt per prouocationem et diuersificatur dispositio eorum in corporibus. Et deurent potare vinum plurimum grossum: imo omne vinum. Et cibentur eis que sunt bone digestionis et velocis. Et oportet ut deurent reponem et anihilationem ab exercitio et deurent cum hoc superfluitatem in labore et exercitio et proprie super reponem in labore et exercitio et proprie super reponem. Et deurent coitum et minozentur in balneationibus quonia ipse liquefaciunt humores et faciunt eos curare ad iuncturas verum a que thermarum conferunt eis in hora egritudinis. et ex illis que conferunt eis in principis balneorum et post ipsarum expletionem. Et in medio introitus eorum in ipsis est effusio aque frigide super iuncturas si non est aliquid quod prohibeat ex debilitate nervorum. Et quando aufertur hoc nocumentum se. et oportet ut non dormiant super cibum omnino quonia est ex rebus nocibilioribus eis.

¶ C. xxv. de cura.

Quia que magis propria est sciaticæ et doloribus anche et genuis fixis est quod oportet ut redeatur in curatione eorum ad canones in doloribus iuncturarum. Et tu quidem scis quod ipsi differunt ab alijs doloribus iuncturarum. Nam repercussio in principio quod nocet eis nocumento rehemens: quia materia profunda est et repercussio retinet ea illic et ponit ea taliter quod difficilis sit eius resolutio et preparat ea ad hoc ut dislocet iuncturas quod ipsa dislocet iuncturas abiq̃ repercussione sit: imo et si volueris sedationem doloris in principio ut se des eoa cum mollificationibus lenificantibus nisi accidat ut sit materia subtilis valde. Et sit difficultas eorum curatio in frigore et in ipse frigido et in pingui et in parte sinistra est difficultior. In illis vero que de eis sunt sanguineæ et rebus magis conferentibus eis est phlogia et iuuantur in di-

spone per phlogiam in primis ex manu deinde ex pede et non fiat phlogia ex pede nisi post phlogiam ex manu et iuuamentum sit in eis per vomitum. Ventris autem solutio quod quod usque ad finem postponitur et est sufficientia in vomitu forti ut non trabat solutio ventris manum ad inferiora nisi sciatur quod sit parua et de bono est ut ieiunet duobus diebus: deinde phlogiet. Et scias quod phlogia sciaticæ vene magis est iuuatiua in sciatica quam saphene plim nisi sit dolor leuior extensus in siluestri imo sit purus rubeus cuius tensio ex domestico quod erit saphena magis conferens ei quam uena sciatica quia ambe sunt duo zamene unius sicut basilica et cephalica in manibus. verum. Memoratur saphene et vene curuature poplitis tunc. Et phlogia vene curuature poplitis magis iuuatiua est quam vene sciaticæ et saphene simul. Et ex eis que phlogiantur est vena que est inter minimam et finem pedis et phlogiet per ipsam uena sciaticam. et dicitur hec uena magis iuuatiua est quam uena sciatica sicut saluarella magis iuuatiua est quam basilica in egritudinibus epis et splenis. Illi autem qui sunt phlegmatici ex eis currunt cursu spatium grossorum et in uerificatione curationis. Et per hoc non oportet ut sit presumptio ad administrandum resolutiuum forti ante eionem per illud quod sciuit cum eis que diximus. Et iam diximus quod vomitus iuuantiior est quam ventris solutio per motus materiei ad partem doloris et uomitus mouet ea ab eo. et de eis que bona sunt in eo est si fiat cum baurach et aceto. et quod euomerit cum uomitiuis fortibus quibus indigetur in huiusmodi eorum frigidis et calidamentibus et ut lequaris illud cum subtiliatiuis calefacientibus et est necessaria in phlogia iterum quod immo multotiens phlogia et administratur post eionem cum eis que diximus ex diureticis et cibis iuuantibus ad eolorem iuncturarum. Medicamentum hermetis proprie: nam hoc medicamentum est mirabile ualde camedreos gentiane amboz an. 3. ix. aristoteli. 20. 3. 1/2. se. rute sicce. 15. i. terantur et cribel lentur cribello subtili et dos sit cochliarij. i. Et admistrentur iterum uaporationes et ebore resolutiue et aqua ethermaz. quod si non excusat tunc clisteriz: deinde admistrentur uentose super ancham cum incisione et sine incisione et pone rubificantia uescantia et non consolidentur donec sanet. et emplastrum quod administratur in eis diligitur acuitas per duas intentiones quare una est resolutio et altera attractio ad exteriora et abborret acuitas propter quodam intentionem et est quod ipsa exiccat manum et in lapideitate conuertit et dimittit ea non recipientes medicinam quod obrem oportet ut non dimittatur lenificatio. et quod necessarie sit uentose et eaz positio propter attractiōem.

¶ C. xxvi. de embrocis et tinis.

Samantur olet de alcana. 15. i. et aceti. 15. s. et nitri quarta. 15. i. et cardamomi. 3. i. et 3. s. et ilopi. 3. i. et 3. s. submergat in eo lana et uaporet cum ea locus. et admistrentur tunc ex aquis medicinarum singularium resolutiuum predictum in hoc ea. ea uero ex quibus fiunt inuentiones sunt sicut oleum costini et oleum de euforbio et oleum de piretro et oleum de castoreo que admistrentur post mundificationem et ceratiziam cum opposonaco et euforbio et oleis predictis. ¶ C. xxvii. de epibianth et eplis. Optimum resoluens manum ad illud quod appet ex pundo. 12. se. rute siluestris baccarum lauri anidum nutri sceba azmeni cordum et pulpa colloquintide ameos oium an. aur. 1/2. rute recentis picis cere ammoniaci oium an. octaua bezard aur. 1/2. oppopo. sulfuris quod non terigit ignis amboz an. aur. 1/2. fiat ex eis emulsum et si linatur

sciatica ex stercore caprino et aceto forti erit sicut me-
dica mē de sinapi et melius eo et magis iuuatiuū eo. Et
empla rubificantia et uescantia bona sūt ualde: et oī ut
pfozent uelice deinde puluerizet sicut eas medicamē exie-
catuū: deinde iteret uescatio vīq̄ euēiat sanitas. Et i-
terp sumant. lb. i. bauzab. lb. i. olei et fiat ex eis epibia
Et iterp emplm iuuatiuū staphisagrie. lb. i. secis aduste
lb. ij. pīreni. lb. s. nasturij. lb. i. et s. bezard. s. sulfuzi. lb.
i. baurach mēde olei cotillas. ij. gūmi pini quō sit egle
cū bezard fiat ex oībus emplm et admiscet. Et iterp su-
mant picis ps. i. sulfuzi ps. i. cōtriti. sicut alcosol et lini
at sup anchā et ponat desup charta de pāno et dimitta
tur vīq̄ cadat per se. Et ex eis que experta sūt ut colli-
gat plāta taspie in estate dū est uiridis. et cōtritiō o-
pīa fiat qm̄ est difficilis ad cōterendū: deinde aggrega
ipm cū cera et inuisca eā anche et loco doloris liget de
sup et dimittat. ij. boris vīq̄ ad. vi. deinde igrediat bal-
neū. Quāq̄ pap. rozari ictpit ingrediat tina et tollat ab
eo ēplm et ponat sicut locuz lana cū dragagāio hebdomo-
da una aut. x. dieb. et iteret qm̄ excusat a sinapi et gum-
ma rute agrestis. et iterp staphisagria et gūma pini et gū-
ma iterp rute agrestis et cera et oleū de ruta. et iterp pīre-
ty et dabb et flos lapidis sus et bauzab et staphisagria
et sumat ex eis ēplm. et qm̄ addit in eo nasturij. et ex
eis q̄ pferit ad hoc et ad dolores genuū ē ceratū de eu-
forbio. et iterp olei de alcāna. 3. vīq̄. et acetū. 3. ij. nītri
3. ij. pīreni. 3. i. infundat pīrety cū oleo de alcāna post
q̄ trueris ipm et pone ipm in oleo trib. dieb. et bulliat
bullitiōe leui: deinde pīrety desup acetū et nītr. postea i-
bibat in ipso lana sordida: deinde ponat sicut locū doloro-
sū anche. et aliud sicut illi de epibianbul. 3. cere colate
aur. c. et glutis alibāt aur. xxv. et floris eris aur. vī. lilij
et albezard et myrrbe oīum añ aur. vi. et alkitrā aur. v. et
aggrega ista et cōquassa ea sicut ps. i. et fac ex eis ēplm
i. et lini cū eo locū dolorosum pyxidīs pīcipue si fuerit
mā faciēs dolorē san. fluxus in iunctura ipsa aut pbla
grossum vitreū qd iā bibit pyxis iūcture. Emplz sedas
sciaticā. 3. olei antiq. 3. xviij. limatur plūbi et salis mas
se glutis alibāt oīum añ aur. c. limature eris rubei. 3.
ij. floris eris abasi et pīdili et radicia almezexion nigri
aristol. sinapis oīum añ. 3. ij. pīrety in eo qm̄ pīrety. 3.
i. Alid. 3. aniudē se. rute siluestris baccap lauri et bau-
zab et colloqntide scaba ameos cordumeni oīum añ.
aur. ij. rute hortulane būide et picis sicce glutis alibāt
gūme pini amoniaci adipis vituloz oīum añ. aur. xv.
oppopo. aur. vi. sulfuris nō adusti aur. ij. olei de alcā-
na. 3. xviij. Aliud. 3. picis būide. 3. xviij. aristol. 3. x. et
s. cere. lb. i. gūme pini aur. ij. sulfuris nō adusti. lb. i.
baurach. lb. i. s. staphisagrie kist. i. et est cotile. ij. pīrety
lb. s. cordumeni kist. i. bezard. lb. s. liquefienda liq̄fac
et tere sicca et pmisce oīa et frica eā sicut modū p̄dctū in
eo et rememoratio p̄terij. Et sicut q̄ dī p̄soluuiua bōa
et utilia sūt pilule de hermodactil. et pilule fetide et pilu-
le de taspia et pilule de florace et nō sūt aliq̄ sicut pilule
iuuanti n̄z sicut biera bermetis que bibat in vere et il-
lius q̄ bibit eā incipiūt iūcture dolorose zōē emmitte
et sudare et nō est in ea soto ventris pīma: imo mundifi-
cat cū subtiliatiōe. Et elemta quid medicinas solutiua
rū sūt pulpa colloqntide et centaurea et gūmi et sumus
terre et taspia et succus cucūeris asinini. Sumant due
colloqntide et pfozent et educat qd in p̄cauitatib. abaz
est ex pulpa et seibus et carne. Et ipleant oleo sisamio
et cooperant ambaz foramina et dimittant nocte vna

deinde pīrety ambz colloqntide in mane illius noctis
cū oleo qd est in eis ababus in ollā et fundat super cal-
ābas qm̄ ē olei mēlura. i. et s. de aq̄ et coq̄tur sicut vīq̄
discocite sūt abe colloquintide. Quā ergo discocite sūt abe
extrahant et pīrety abe et coq̄tur aq̄ et oleū tpe suffi-
cienti: deinde pīrety desuper belle boz pīrety pulueri-
zatus cribellatus sicut q̄ritatē q̄ gelat aq̄ et fiat sicut pa-
nis de quo fiant magdaleones sicut q̄ritatē auellane et
sumant de illis auellanis. xviij. nūero et sumat infirm.
p̄ balneatiōz. Et modus alius ē ut decoq̄tur oleū cū
succo. et qm̄ accidit mūdificatio per solutiōm ventris et
uomitū et plongat egritudo tūc tibi puenit uti supposi-
torij ex medicinis facientib. excoctationē et solone e-
ducenub. san. sicut est decoctio cucumeris asinini et col-
loquintide et sel vaccinū et pīrety et cētaurea et nastur.
et taspia et elixatura pisciū oīa illa iuuatiua sūt eis i hac
bora et forte sanāt. Et qm̄z ponit in clisteribus euforbi-
um et dī q̄ illud est nociuū ualde p̄hibens reliq̄s puer-
tionibus in sine vero eis est iuuatiuū et p̄pe qm̄ sequit
uescatio. Et multotiens quid accidit excoctatio ple-
et euenit cū ea sanitas. Clistere bonū excoctatiōm faci-
ens decoq̄tur colloqntida et nasturij et radix cappa-
ris et centaurea. et cucūer asininus et taspia et rubea et si
at clistere cū aq̄ et emplēfancha cū fece et est ex clisteri-
bus iuuatiuis. Et iterp emplēf cū aceto et sulfure cale-
factis. Si at fuerit illic san. q̄ moriat in ea cauterizet
cū auro rubeo locū san. cauterizatiōe uehementi ut cūrat
san. ex ea.

H E botbor appent in crure nigre q̄ iple sit fru-
ctus tamazili aut grana uirida. Et mā eap est
mā uaricū et cura eap ex pte mūdificatiōis ē cura vari-
cū et vīce p̄ melicop quoz canonē dicem. i. lib. quarto.

C. xxix. de dolore calcanei.

Q uādoq̄ accit ex obuatiōe p̄terente aut casu
aut coarctatiōe calciamri et aliq̄ et sanat ip̄z ē
broctatio pīma cū aq̄ sūa et epibima d̄ memitte et bo-
lozmeno resoluta. **C. xxx.** de debilitate pedis.

E t qm̄z in creatione et sit qm̄z debilitas ex labo-
pīmo et ex mollificatione antecedente et ex op-
pilatione uie nutrimenti ad ipsum sicut accit castratis
C. xxxi. de botbor vnguium et attritione earum.

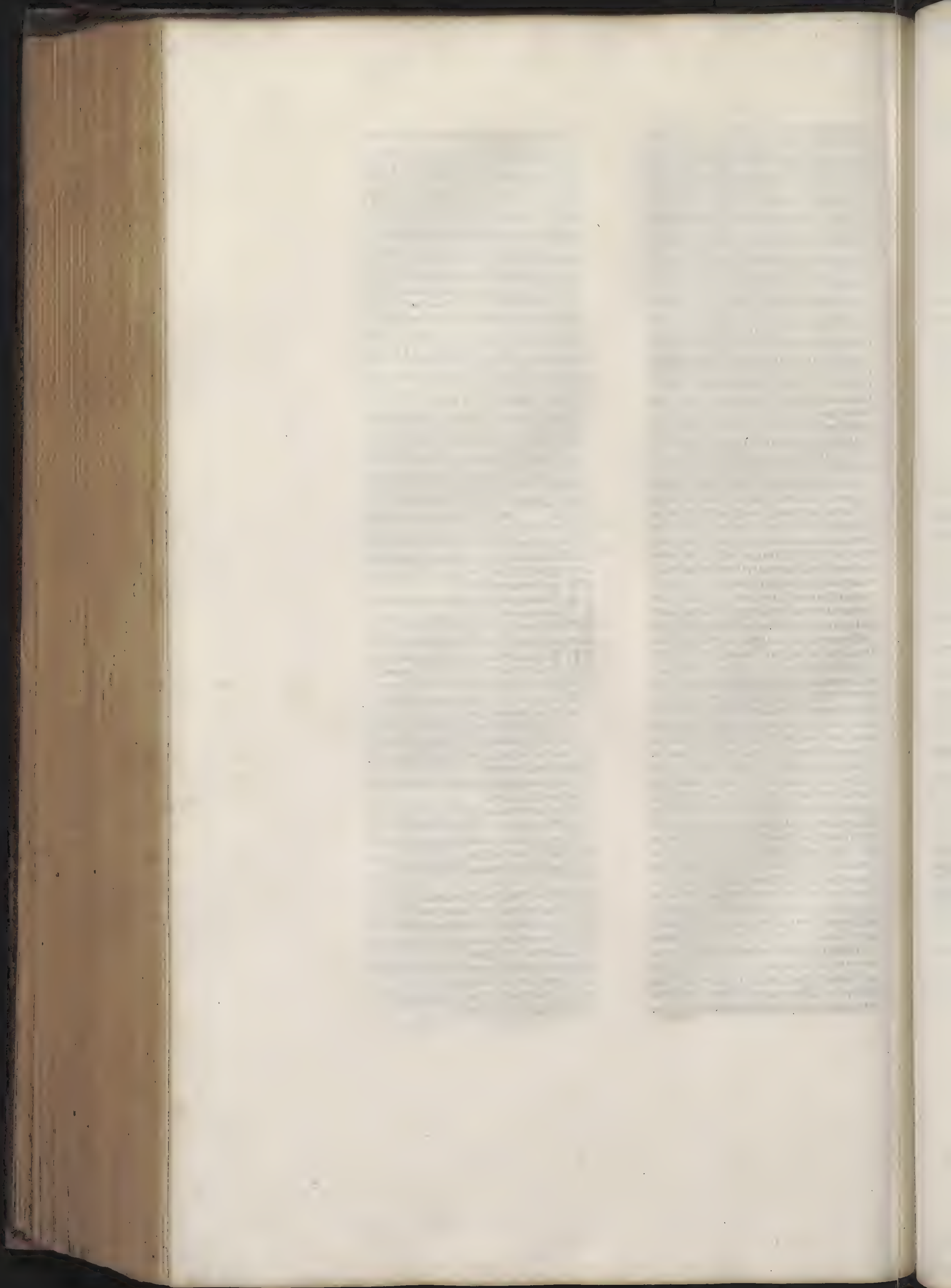
P ropinquat cura eoz cure suppuratiōis. et
ex illis q̄ cōferit illis est ēplz cū solijs nītri et cū
solijs cupssī. et ēplm de adipib. cū fumo capno et ster-
core vaccio et p̄ferit ei nux cupssī lauina ēplare. et p̄ferit
eis siccici decocti emplati. Et de eis que liquefaciunt
san. mortuum sub attritione est fazina confecta cum o-
leo et super ipsum posita.

C. xxxij. de inflatione vnguium et pruritu in eis.

A rat cū aq̄ maris abluendo cū ea semp q̄ re-
mouet: aut cū decoctiōe leniū et bebi: aut cū
decoctione cucumeris et ex emplis et sicut nenufar et ole-
um et ficus decocte coniunctim et singulariter.

E xpletus est tractatus 2° de dolorib. hoz mībrorū
et cū ipsius supplemto p̄plet sen. xxij. et cū 2° p̄plemto
p̄plet liber tertius de curatiōe egritudinū accitiū vni-
cuiq̄ mībro a vertice capitis vīq̄ ad pedes canonis i
lati aboali albasce abinsecni que seq̄t liber q̄ritus d̄ re-
bus p̄ricularibus que p̄pe dicende sūt egritudies q̄ nō
appropriant mībro. Et de decoratiōe.

I mpresus Patavij Anno Christi optimi. M.
cccc. lxxix. vi. kalendas nouembriis.

Liber canolis
quartus incipit
de egritudi-
bus particularibus
qui accidunt appro-
priantur uni membro co-
tinens septem fen. que
comprehendunt uiginti
quatuor tractatus et
lunas duas.

En prima est de fe-
bribus et e quattu-
or tractatus.
Tractatus. i. e. de fe. ephi-
mera. et p. in. c. xliij. c.
De difficultate fe. et gene-
ribus fe. c. i.
De preparatōe ad febres
ca. ij.
De horis febrium. c. iij.
De cognitione horarū egrit-
udinis et proprie sta-
tus. ca. iij.
De sermone uniuersali de
febribus ephimeris. c.
quintum.
De signis proprijs febriū
ephimerarū distinguētia
ea ab alijs. c. vi.
De permutatione fe. ephi-
mere. c. vij.
De signis permutationis
fe. ephimere ad febres
alias. c. viij.
De curatione fe. ephime-
re secundum modū uni-
uersalem. c. ix.
De speciebus fe. ephime-
re. ca. x.
De febree ephimera ex an-
gustia et signis eius. c.
decimūprimū.
De cura. c. xij.
De febre ephimera ex tri-
stia. c. xij.
De fe. ephimera ex cogita-
tione. c. xij.
De febre ephimera ex ira
ca. xv.
De cura. c. xvi.
De febre ephimera ex ui-
gilijs. c. xvij.
De curatione. c. xvij.
De febre ephimera ex so-
no et quiete. c. xix.
De curatione. c. xx.
De fe. ephimera ex gaudi-
o. c. xxi.
De fe. ephimera ex timo-
re. c. xxij.
De febre ephimera ex la-
bore. c. xxij.
De cura. c. xxij.

De fe. ephimera ex esione
ca. xv.
De curatione. c. xxvi.
De fe. ephimera ex dolo-
re. ca. xxvij.
De cura. c. xxvij.
De fe. ephimera ex sineo-
pi. c. xxix.
De cura. c. xxx.
De fe. ephimera ex fame-
re. ca. xxxi.
De fe. ephimera ex siti. ca.
xxxii.
De febre ephimera ex op-
pilatione. c. xxxij.
De febre ephimera ex na-
useantia facietate et re-
pletione. c. xxxiii.
De cura. c. xxxv.
De fe. ephimera ex apate
ca. xxxvi.
De fe. ephimera ex terest-
itate. i. qñ cutis sit dura
ut testa. ca. xxxvii.
De fe. ephimera ex calori-
ca. xxxvij.
De fe. ephimera que acci-
dit ex frigore ex balnea-
tione. c. xxxix.
De fe. ephimera ex solidi-
tate ex aquis stipticis
ca. xl.
De signis. c. xli.
De fe. ephimera ex uino.
ca. xliij.
De fe. ephimera ex cibis
calidis. c. xliij.
De cura. c. xliij.
De principio sermonis et
febribus putridis et co-
plementum sermonis e-
st in febribus sanguineis
et cholericis.
Ractat. qñ p. in. c. xliij.
De sermone uili et fe. pu-
tridis. c. i.
De sermone uniuersali et
signis febriū putredinis
ca. ij.
De signis inseparabilib.
ca. iij.
De rebus in quibus diffe-
runt fe. putredinis et in
quibus communicant.
ca. iiii.
De significationibus acci-
dentium febrium. c. v.
De sermone et rigore et
frigore et horripilatione
et fractione. c. vi.
De itētiōe ad curōes uiles
fe. putredinis. c. vij.

De curatione febricitantū
in generali. c. viii.
De canone dando i potu
aq̄ ordeī et sirupū ace-
tosū. c. ix.
De curationibus febriū
acutay. c. x.
De rememoratione accide-
ntium que difficilia sūt
in fe. acutis. c. xi.
De regimine rigoris et hor-
ripilationis qñ supflu-
unt. c. xij.
De regimine supflui sa-
doris in febribus. c. xij.
De regie fluxus san. narium
supflui. c. xij.
De regimine uomitus qui
accidit eis. c. xv.
De regimine fluxus uetris
qui accidit eis. c. xvi.
De regimine fitis eoz sup-
flue. c. xvij.
De profunditate soni que
accidit eis. c. xvij.
De grauitate capitis eoz
ca. xix.
De inquietudine habenti-
um fe. et alioy. c. xx.
De dolore uentris qui ac-
cidit eis. c. xxi.
De alperitate lingue eoz.
cap. xxij.
De sternutatione assidua
que accidit eis. c. xxij.
De dolore capitis qui ac-
cidit eis. c. xxij.
De tussis eoz. c. xxv.
De destructione appetit-
eoz. c. xxvi.
De bolismo eoz. c. xxvij.
De nigredine lingue eoz. ca.
xxvij.
De sincopi q̄ accit eis. ca.
xxix.
De constictione anbelit-
eoz. c. xxx.
De uehementia tristitie eo-
rū. ca. xxxi.
De difficultate deglutien-
di que accit eis. c. xxxij.
De frigore extremitatum
quod accit eis. c. xxxij.
De sermone fe. cholerice
ca. xxxij.
De tiana pura et uocat
triteus. c. xxxv.
De differentia inf. tertianā
purā et n. purā. c. xxxvi.
De tiana p. tiana. c. xxxvij.
De cura tertiane pure. c.
xxxvij.
De cura tiane n. pure. ca.
xxxix.

De fe. acuta et e illa que
noiat saicol. i. caulon.
ca. xl.
De signis. c. xli.
De curōib. qñ. c. xliij.
De fe. san. c. xliij.
De signis. c. xliij.
De curōib. fe. san. c. xliij.
De sermone fe. pblatice.
ca. xliij.
De signis pblatice piodi-
ce et e illa q̄ noiat ātia
mos. c. xlvij.
De signis pblatice insepa-
bilis et e illa que nomina-
tur latica. c. xlvij.
De fe. q̄ sit in pblis dispōn-
tib. gēre pblatice et sit
ex cholera qñ et n. sūt
ex eis q̄ sūt ex media ap-
pate cū nōmib. et iu-
dicijs eaz. c. xlix.
De fe. in q̄ occultat frigus et
appet. i. ea calō ē fe. epi-
alos et signa. c. l.
De fe. in q̄ occultat calor
et appet. in ea frigus et
est liparia. c. li.
De fe. in q̄ e unaqueq. du-
ap. rex in unoquoq. du-
op. locoy. c. liij.
De fe. sincopali hūorosa.
ca. liij.
De fe. sincopali minuta
subtilis. c. liij.
De fe. diurna et nocturna
ex pblate. c. lv.
De curōe pblatice perio-
dice. c. lvi.
De curōe pblatice insepa-
bilis que uocat latica.
ca. lvij.
De curatōe fe. ex sincopi
hūorosa. c. lvij.
De curatōe fe. ex sincopi
minuta. c. lix.
De regimine nocturne et
diurne. c. lx.
De qrtana piodica. c. lxi.
De signis. c. lxij.
De cura. c. lxij.
De rememoratione solutiōis
q̄b. idigēt p. digonem.
ca. lxij.
De curatione habentium
qrtana. c. lxv.
De cura habentū qrtana
p. tiana. c. lxvi.
De fe. sextana et septēa et
silib. et noiat fizaos et q̄
dā noiat h. fe. reuolu-
bilis. c. lxvij.
De cura bap. fe. c. lxvij.

Tractatus .iij. con
tinet. c. xi.

Ca. i. de se. ethica.

Ca. ii. de signis ethice.

Ca. iii. de signis aldbubul.

Ca. iij. de cura ethice.

Ca. v. de rememoratione
medicaz infantiu eol.

Ca. v. de remeoratione me
dicinaz hñectariu cos.

Ca. vi. de cibatione babe
rium ethicam.

Ca. viij. de succurrendo dis
positionibus que sequit
ethicam.

Ca. ix. de ethica seilis

Ca. x. de signis

Ca. xi. de curatione ipsi.

Tractatus .iij. de se.
pestilentie et que se
de genere cap. et sunt se
bref pestilentie uairole et
morbilli et pñet. c. xx.

Ca. i. de se. pestilentie.

Ca. ii. de signis eius.

Ca. iij. de signis pestilentie

Ca. iij. de curatiõibus se.
pestilentialium.

Ca. v. de preseruatiõne a
pestilencia.

Ca. vi. de uariolis.

Ca. vii. de signis appetitiõis
uariolaz et morbillor.

Ca. viii. de morbillo.

Ca. ix. de signis saluis.

Ca. x. de cura.

Ca. xi. de cautella mebro
rum et regimine ipsoz
a nocumento uariolaz
et morbillorum.

Ca. xii. de eradicatione
uestigiõrum uariolaruz

Ca. xiii. de se. aparũ.

Ca. xiiii. de signis earum
et iudiciis ipsarum.

Ca. xv. de cura.

Ca. xvi. de dispositionib⁹
se. compositarum.

Ca. xvij. de hemitriteo.

Ca. xvij. de signis hemitri
tei.

Ca. xix. de curatione eius

Ca. xx. de recidiuatione.

En. ij. de pronosti
catione que est duo tra
ctatus.

Cap. i. de iudiciis crisis.

Capitulum secundũ de cri
si et de intentionibus re
rum significantium sup
ea et si bonitate et mali
tia in crisi et quid est in
diuisionibus eius et iu

dicis ipsius.

Ca. iij. de sezmone pñ de fi
gnis crisis.

Ca. iij. de signis mor⁹ ma
teriei in crisi ad superi
ora.

Ca. v. de signis distingue
ubus oia illa.

Ca. vi. de iudiciis in his fi
gnis cõibus predictis
et proprijs.

Ca. vi. de signis declinati
onis materiei ad sudo
rem.

Ca. viij. de signis declina
tionis materiei ad me
bra urine.

Ca. ix. de de signis declia
tionis materiei ad uiaz
egestionis.

Ca. x. de signis q crisis e
rit ex uia matricis.

Ca. xi. de signis q crisis e
rit ex aperuione uenaz
ani.

Ca. xij. de signis crisis que
fit cum permutatione.

Ca. xij. de signis q illa p
mutatio e ad inferiora.

Ca. xij. de signis q illa p
mutatio est ad superiora.

Ca. xv. de signis pmutatiõis
ad egzitudinem aliam.

Ca. xvi. de signis crisis cũ
exituris.

Ca. xvij. de iudiciis in h⁹
exituris.

Ca. xvij. de signis casus
spasmi in pueris.

Ca. xix. de signis casus ri
goris.

Ca. xx. de signis significã
tib⁹ crism bonam.

Ca. xxi. de signis significã
tib⁹ crism malam.

Ca. xxij. de iudiciis iudici
õz signõz significantiũ
crism malam.

Ca. xxij. de signis digesti
õis et eius iudicia.

Ca. xxij. de iudiciis signo
rum absolute.

Ca. xxv. de rememoratio
ne signõrum bonõz.

Ca. xxvi. de iudiciis signo
rum malõrum.

Ca. xxvj. de rememoratõ
ne signõz malõz.

Ca. xxvij. de signis ma
lũ pendentib⁹ ex forma
et colore.

Ca. xxix. de signis sumptis
ex dolore capitis.

Ca. xxx. de signis sumptis
ex parte fidi.

Ca. xxxi. de signis malis
ex parte anhelitus.

Ca. xxxij. de signis malis
ex parte sensus.

Ca. xxxij. de signis factis
in oculo.

Ca. xxxij. de signis pro
portionalibus istis

Ca. xxxv. de signis sumptis
ex parte nasi.

Ca. xxxvi. de signis sumptis
ex parte auris.

Ca. xxxvj. de signis sumptis
ex parte dentium.

De signis sumptis ex pte
lingue et oris et que se
quuntur ea. c. xxxvij.

De signis sumptis ex radice
lingue et gutturis et me
ri. c. xxxix.

De signis malis sumptis
ex parte uenarũ. c. xl.

De signis malis sumptis ex
mollificatione corporis
et malitia respirationis
et debilitate. c. xli.

De signis malis propter
formã iacendi. c. xlij.

De signis sumptis ex cu
te. c. xliij.

De signis sumptis ex uen
tre et paribus hypocõ
dri. p. c. xliij.

De signis sumptis ex ano.
ca. xlv.

De signis sumptis ex uir
ga et testiculis. c. xlv.

De signis sumptis ex matrice
ca. xlvij.

De signis malis sumptis ex
pte extrẽitatu. c. xlvij.

De signis malis ex parte
somi et uigilie sumptis
ca. xlix.

De signis malis sumptis
pp actionẽ man⁹. c. l.

De signis acceptis ex do
loribus. c. li.

De signis sumptis ex no
ce et locutione et taci
turnitate. c. liij.

De signis sumptis ex rati
one. c. liij.

De signis sumptis ex mo
ribus. c. liij.

De signis sumptis ex exte
riuatione. c. lv.

De signis sumptis ex sal
tu et alicibus. c. lvi.

De signis sumptis ex som
nis. c. lvij.

De signis sumptis ex ap
petitu et siti. c. lvij.

De iudiciis et significatio
nib⁹ ictericie. c. lix.

De significatiõib⁹ sumptis ex
aparibus. c. lx.

De signis sumptis ex pte bo
tor et que eis similan
tur. c. lxi.

De signis sumptis ex pte uẽa
rum. c. lxii.

De signis sumptis ex rigõz
ca. lxiii.

De iudicio eũõis. c. lxiiij.

De iudicio sudoris. c. lxv.

De causis mltitudinis sudo
ris. c. lxvi.

De diuersitate mebroz i su
dando et contrariũ e⁹.

ca. lxviij.

De diuersitate disponum
in sudatione et alijs.

ca. lxviij.

De dieb⁹ in quib⁹ multipli
catur sudor et minora
tur. c. lxix.

De mõis significatiõib⁹ ex
sudore. c. lxx.

De signis sumptis ex pte su
doris. c. lxxi.

De signis sumptis ex pte pul
sus. c. lxxii.

De iudicio flux⁹ sã. ex na
ribus. c. lxxiii.

De significatiõib⁹ sumptis
ex fluxu san. narium.
capi. lxxiii.

De significatiõib⁹ sumptis ex
sternutatione. c. lxxv.

De iudicio egõis. c. lxxvi.

De signis sumptis ex egestie
ca. lxxvii.

De iudicio uomitus. capi.
lxxviii.

De signis sumptis ex uõitu
ca. lxxix.

De iudiciis urine. c. lxxx.

De signis malis sumptis ex pã
uitate et multitudine.
ca. lxxxi.

De signis sumptis ex tenuita
te urine. c. lxxxii.

De signis sumptis ex grossitu
dine urine et conturba
tione eius. c. lxxxiii.

De signis sumptis ex urina
alba. c. lxxxiiii.

De signis sumptis ex colore i
urine. nigra in se. acu
tis. c. lxxxv.

De signis sumptis ex uria ru
bea. c. lxxxvi.

De signis sumptis ex uria fla

ua. ca. lxxxvij.
De signis sumptis ex sedi
mie. c. lxxxvij.
De signis sumptis ex dispo
b^o q^o aggregantur pp si
gnificationes plures ex
colore et suba et ppe ea
ru que sunt iⁿ urinis. olea
ginibus. c. lxxxix.
De signis malis sumptis ex
pre qualitatibus separati
onis urine. c. xc.
De numeratione signoru
maloru in urina. c. xci.
De signis malis in egitu
dinibus diuersoru gene
ru cu malitia sua pp to
leantia in febricitantibus
et alijs. c. xcij.
De signis longitudinis e
gitudinis. c. xcij.
De signis q^o egritudo plu
metur cu crisi et resolu
tione. c. xcij.
De iudicijs reciduationis
capi. xcv.
De signis reciduationis
ca. xcv.
De causis mortis. xcvij.
De causis mortis que ac
cit iⁿ horis se. et signis
qualitatis mortis egri.
cap. xcvij.
De significatione mortis
abscis crisi. c. xcix.
De dispositionibus q^o accidunt
pualescentibus. c. l.
De regie pualescentis. c. ci.
De cibatoe pualescentis
c. ij.
De motu egritudinis. c. cij.
T Ractor. ij. diebus
crisis et horis eius
continet. xi. ca.
De principio egritudinis et p
ma pputatione crisi. c. ci.
De ca diebus crisis et podo
zu eius. c. ij.
De pportionalitate diebus
crisis ad inuicem et pma
in fortitudine et debili
tate et pputatione ipsaru
ad egritudines. c. ij.
De diebus creticis. c. iij.
De diebus cadentibus in
medio. c. v.
De fortitudine diebus cadentibus
iⁿ medio et debilitate eo
rum. c. vi.
De diebus bonis et malis
et q^o ordinem se creticis
aut cadentes in medio
et diebus indicatijs. c. vij.

De diebus q^o sunt creticis n^o
p intentionem pma n^o p in
tentionem faz. c. vij.
De diebus indicatijs. c. ix.
De cognitione diebus crisi
qu dubitatur. c. x.
De declaratione pportio
nis diebus crisis ad ples
egitudines. c. xi.
En. ij. de apatibus
et borbore et est tres tra
ctatus.
Tractatus. i. de caliditate
rum. et corruptis et p
tinet. xxxv. ca.
Ca. i. de sermone uli de a
postematibus.
De phlegmone. c. ij.
De curatione phlegmonis
ca. ij.
De berisphilla et spetie e
ius. c. iij.
De curae berisphille. c. v.
De formica miliaris. c. vi.
De curatioe formice et q^o
eis cursu currunt. c. vij.
De curae miliaris. c. vij.
De pruna et igni persico
ca. ix.
De curatione prune et i
gnis persici. c. x.
De vesicis et inflationibus
ca. xi.
De curae inflationis. c. xij.
De effere. c. xij.
De curae effere. c. xij.
De herpete estiomeno et
corruptione mebroz et
differencia itez cacreas
et aschachilos. c. xv.
De cura. c. xvi.
De althobain. c. xvij.
De cura. c. xvij.
De apatibus euenientibus
iⁿ locis glandulos. c. xix.
De exituris calidis. c. xx.
De significationibus q^o a
postema sit exitura. c. xxi.
De significationibus ma
turationis et signis eius
ca. xxij.
De iudicijs saniet. c. xxij.
De significatione exiture
intrinsece. c. xxij.
De significatione matura
tionis intrinsece. c. xxv.
De significationibus propin
quitatis eruptionis exi
ture intrinsece. c. xxvi.
De curatione exituraruz
apparatu. c. xxvij.
De maturatione et ingei
o ad faciendum pus iⁿ ex.

turis apparentibus. c.
xxvij.
De regimine exituraruz ap
paratu qu maturescunt
cap. xxix.
De eruptionibus exituralibus
cap. xxx.
De cura. c. xxxi.
De regimine exituraruz intrin
sece. c. xxxij.
De aldemenu. c. xxxij.
De cura. c. xxxij.
De moro. c. xxxv.
T Ractatus. ij. p^o tinet
xxij. capi.
De apostematibus suis et que
currunt cursu eoz. c. i.
De apate molli phlatico
q^o noiat iⁿ dimia. c. ij.
De curatione apostematis
mollis. c. ij.
De nodis. c. iij.
De curae eoz. c. v.
De glandulis. c. vi.
De pustulis glandulos. c. vij.
De fugile. c. vij.
De scrofulis. c. ix.
De cura. c. x.
De apatibus duris. c. xi.
De curatioe eoz. c. xij.
De duritie iⁿ exituraruz. capi
decimuntentus.
De illis que nominant al
mismar. c. xij.
De cacro. c. xv.
De curatione. c. xvi.
De rememoratioe regimi
nis soluendi ipsu. c. xvij.
De rememoratioe medicinaruz
localiu ad cacro. c. xvij.
De apostematibus uento
sis et inflationibus lacer
toru. c. xix.
De curatioe eoz. c. xx.
De uena medea ciuilitate.
uigesimalprimu.
De cura. c. xxii.
T Ractatus. ij. de lep
p^o tinet. ij. c.
De q^o ditate lep et causa e
ca. i.
De signis. ca. ij.
De cura. c. iij.
En. iij. de solutioe
punitatis. et e preter
illud q^o pendet cu fra
ctura et algebra. et est
quatuor tractatus.
Tractatus. i. de uulneribus
iⁿ mebris p^o tinet. c. xij.
De sermone uli de solone co
tinitatis. c. i.
Suma de uulneribus iⁿ me

bris. c. ij.
De sermone uli de intentione
curatiois uulneru. c. iij.
De cognitione die eius
q^o facit nasci carnes et
q^o incarnat et q^o sigil
lat et corrodit de medi
cinis. c. iij.
De perforatioe uulneris
et alioz qu necesse e de
tegere ipsum. c. v.
De regimine uulneru habet
tiu apostemata et dolo
res. c. vi.
De regimine uli iⁿ uulne
ribus uisceris dei. c. vij.
De qualitate et ligatura
uulneru. c. vij.
De medicinis incarnanti
bus uulnera. c. ix.
De medicinis solidatiuis
et sigillatiuis. c. x.
De medicinis generantibus
carne iⁿ uulneribus et
ulceribus. c. xi.
De curatioe uulneru existet
tiu iⁿ cute capis. c. xij.
T Ractatus. ij. de ex
coriatione et attritioe
ne et p^o tione et torfioe
et casu et offensione et
disruptione et fluxu sa.
et similibus illis et coti
net. xvij. c.
De sermone uli. c. i.
De cotusione et attritioe
ca. ij.
De cura. c. iij.
De casu et offensione ad la
pidem et pietem aut ad ali
ud. c. iij.
De cura. c. v.
De offensione sup uetres
et uiscera. c. vi.
De dispoene uerberati cu
flagellis et similibus
et curatioe e. ca. vij.
De torfione. c. vij.
De excoziatione et est iⁿ ea
excoziatione calciameto
rum. c. ix.
De punctura et disruptione
ne et extractione e q^o
retinetur de spinis et
lagittis et ossibus. c. x.
De medicis attractis. c. xi.
De canone curationis a
dustionis ignis. c. xij.
De medicinis ad p^o tione
ne que sunt iⁿ intentione
ne p^o tione. c. xij.
De medicinis ad adusti
onem que sunt iⁿ com

intentiones f. 3. c. xliii.
De adustione aque calide
ca. xv.
De fluxu. san. et retentione
eius. ca. xvi.
De canone curationis flu-
xus san. c. xvij.
De narratione medicinarum
simplicium et compositarum
specierum diversarum fortium
in prohibendo fluxum san.
ca. xvij.
Tractatus. ij. de ul-
ceribus et priet. xliij. c.
De sermone uli ulcerum. c. i.
De canone curationis ulce-
rum. c. ij.
De curatione ulcerum viru-
lentorum. c. iij.
De curatione ulcerum sordi-
dorum. c. iiii.
De curatione ulcerum psun-
dorum et occultorum. c. v.
De curatione vermium
ulcerosorum. ca. vi.
De facientibus nasci carnem
in ulceribus. c. vii.
De curatione vermium cor-
rodentium. se. c. viii.
De curatione ulcerum putre-
factorum malorum. c. ix.
De curatione eorum que sunt diffi-
ciles consolidationis et
aliorum que sunt in ultimo
malitie. c. x.
De curatione fistularum et
corporum que non con-
glutinantur. c. xi.
De carne addita super uul-
nera. ca. xii.
De regimine ulcerum disrup-
torum per consolidationem
ca. xiii.
De uestigiis ulcerum et uul-
nerum. c. xliii.
Tractatus quartus
de solutione priuitatis
neruorum et eius quod pen-
det cum restauratione et
continet. xliii. c.
De solutione continuitatis
neruorum de uulneribus
neruorum et que currunt
cursu eorum. c. i.
De canone curationis so-
lutionis priuitatis ner-
uorum. c. ii.
De medicinis uulnerum me-
briorum et ulcerum eorum. c. iii.
De apostematibus que ac-
cidunt neruis uulnera-
tis. c. iiii.
De attritione neruorum et

torfione eorum. c. v.
De iudicio neruorum cor-
ruptorum. c. vi.
De iudicio neruorum et eo-
rum torfione. c. vii.
De rememoratiōe egritu-
dinis ossium. c. viii.
De uentositatē spie et cor-
ruptione ossis. c. ix.
De signo corruptionis os-
sis. c. x.
De curatione. c. xi.
De modis secandi os cor-
ruptum. c. xij.
De eo quod remanet de fru-
stis ossis et corticibus et i
ulceribus consolidatis. ca.
xiii.
De medicinis fracture os-
sis. c. xliij.
En. v. incipit de re-
stitutione et restituta-
tione.
Tractatus. i. de dislocato-
ne et restitutione et pri-
net. xxxi. ca.
De sermone uli i disloca-
tione. c. i.
De signis dispositionum uli
us. c. ij.
De signis declinationis.
ca. iij.
De signis additionis lon-
gitudinis fracture absque dis-
locatione. ca. iij.
De curatione declinatio-
nis et dislocationis. c. i.
ca. v.
De curatione longitudinis
iuncture. c. vi.
De dislocatione mandibule.
c. vij.
De dislocatione furcule.
ca. viij.
De dislocatione hūeri. c.
nonum.
De signis dislocationis ad-
iutorij. c. x.
De cura eius. ca. xi.
De dislocatione spatule.
ca. xij.
De dislocatione ossis par-
ui apud hūerum. c. xij.
De curatione. c. xliij.
De dislocatione cubiti. ca.
decimiquintum.
De cura. c. xvi.
De dislocatione iuncture
rascete. c. xvij.
De dislocatione digitorum
ca. xvij.
De cura eius. c. xix.
De separatione ossis rasce

te. c. xx.
De dislocatione spondili-
um. et separatione eorum.
ca. xxi.
De cura. c. xxij.
De dislocatione albosorum.
ca. xxiii.
De dislocatione anche. c.
xxiij.
De signis. c. xxv.
De cura. c. xxvi.
De dislocatione geniculi.
ca. xxvij.
De cura. ca. xxvij.
De dislocatione arefatu et
est rotula genu. ca. xxix.
De dislocatione iuncture
tali apud calcaneum. ca.
xxx.
De dislocatione ossis pedis
ca. xxxi.
Tractatus. ij. de radicibus
uliorum in fractura et co-
tinet. xix. c.
De sermone uli in fractu-
ra. c. i.
De radicibus restauratio-
nis et ligature. c. ij.
De amonitione restaurati-
onis. c. iij.
De preparatiōe restaura-
di. c. iij.
De qualitate ligaturarum et
astellarum. c. v.
De qualitate ligature cum
expositione et distinctio-
ne. c. vi.
De qualitate astellarum. c. vij.
De qualitate administrati-
onis astellarum cum distincti-
one et expositione. c. vij.
De fractura cum uulnere.
ca. ix.
De fractura male restaura-
ta. c. x.
De epithimatis fractu-
re et que currunt cursu
eorum. c. xi.
De epithimatis preuenti-
bus et que currunt cur-
su eorum et preuentibus pri-
uitati. c. xij.
De epithimatis ad in-
durandum alios both.
ca. xij.
De regimine equationis
alios both. c. xliij.
De medicinis lenificantibus
duritiem iuncture. c. xv.
De confortantibus mollifica-
tione. c. xvi.
De administratione aque
calide et olei. ca. xvij.

De curatione restaurati et
portione eius. c. xvij.
De imutatio ad res que
secuntur ad fracturam
et restitutionem et ne-
cesse est ut succurrat eis
cap. xix.
Tractatus. ij. et con-
tine. ca. xix
De fractura cranei. c. i.
De fractura mandibule. c. ij.
De fractura nasi. c. iij.
De fractura furcule. c. iij.
De fractura spatule. c. v.
De fractura calli. c. vi.
De fractura costarum. c. vij.
De eo quod accit spondilibus
ca. viij.
De fractura adiutorij. c.
nonum.
De fractura brachij. c. x.
De fractura rascete. c. xi.
De ossibus digitorum. c. xij.
De fractura ossis lati an-
che. c. xliii.
De fractura coxe. c. xliij.
De fractura anuli genicu-
li. c. xv.
De fractura cruris. c. xvi.
De calcaneo. c. xvij.
De fractura tali. c. xvij.
De fractura digiti pedis.
cap. decimunnonum.
En. vi. de uenenis
et est. v. tractatus et
tres summe.
Tractatus. i. de iudiciis e-
ius quod scit de dispo-
nibus uenenorum exhibitio-
rum et distinctione sermo-
nis in curationibus ue-
nenorum que non sunt ex
aialibus et priet. v. ca.
et tres summas.
De sermone uli in cau-
endo a uenenis. que in
potu dant et curatione
eorum. c. i.
De sermone uli de uenenis
exhibitis. c. secundum.
De significationibus specie-
rum uenenorum. capi. iij.
De canone curationis eorum
qui in potu supple uene-
num. c. quartum.
De medicinis priuitatis in
uenenis. c. v.
Semma. i. de uenis
congelatorum ex mine-
ris et alijs et priet. c.
xi.
De lapide armeno et cura
eius. c. primum.

De argēto uiuo et cura^o
c. secundum.
De lithargyrio et limatura
plūbi et curōe abop. c. iiii.
De poti cerule et curatio
ne eius. c. quartum.
De gypso. c. v.
De usifur et almagra et cu
ra. c. vi.
De alzinia. c. vii.
De liatura ferri et scoria ip
sius. c. octauum.
De calce uiua et alēico et cu
ratione. c. nonum.
De aqua saponis dragāto
et alumine. c. decimum.
De poti aque frigide in ie
iunio. et curatōe^o. c. xi.
Samma. ij. uenenoz
ex plātis et priet. c. xxiij. c.
De napello. c. i.
De cornib⁹ spice. c. ii.
De muriō et curōe^o. c. iij.
De numero medicinaz cali
daz uenenoz.
De eufōbio et curatōe^o.
ca. quartū.
De lacte titimaloz et curati
one^o. c. v.
De scaōnea et cura^o. c. vi.
De almezeriō et camelea et
cura. ca. vii.
De oleād⁹ et cura^o. ca. viii.
De anacardis et cura eoz
ca. ix.
De alkebiengi. c. x.
De slapbilagaia et cura^o.
ca. xi.
De ruta agresti. c. xij.
De tephilia et curatōe eius
ca. xij.
De agelbenech et curōe^o
ca. xij.
De adende asini. capi. xv.
De pdisi et belleboro al. et
cielamie et succo cu. asi.
et spetieb⁹ nigell⁹ male et
agarico ni. et curatōe^o
ca. xvi.
De bello ni. et curatōe^o.
ca. xvij.
De almoras dāich. c. xviij.
De alddiu et curōe^o. c. xix.
De kelbu alkerua et silamo
ca. xx.
De castoreo et curatōe^o.
ca. xxi.
De salla agresti et curatōe
eius. c. xxiij.
De strāgulatoz adib et strā
gulatore leopdi. c. xxiij.
De a reddarord. c. xxiij.
De cortice rizi et curatōe

eius. c. xxv.
De semine urticae et curatio
ne eius. c. xxvi.
De turbit malo citrino et
ni. et curatōe^o. c. xxvij.
De sabardion. c. xxvij.
De rufom. c. xxix.
De medullis fructuū ranci
dis et curatōe^o. c. xxx.
De uino puro in ieianio et
curatōe^o. c. xxxi.
De melle malo et curatōe
eius. c. xx. xij.
De alchibic et curatōe^o.
ca. xxxiij.
Samma. ij. s. medicif
uenenosis suis q̄ sūt
ex plātis uenenosis suis et
priet. c. xi.
De opio et curatōe^o. c. i.
De nuce metbel et curatōe
eius. c. ij.
De aliabroce et curatōe
eius. c. iij.
De dazion et curatōe^o.
cap. iij.
De hyusqamo albo et cura
tione eius. c. v. i.
De hyusquiao nigro et cu
ratione eius. c. vi.
De uua uulpis stupefactia
mala et curatōe^o. c. vii.
De coriandro hūido et cu
ratione eius. c. viij.
De philio et curatōe^o. c. ix.
De tūgis et tuberib⁹ malis
et curatōe^o. c. x.
De sagittis armēis et earū
cura. ca. xi.
Tractat⁹. ij. contiet⁹.
c. xxi.
De uenenis ebibitis q̄ sūt
ex aialibus. c. i.
De aialib⁹ q̄ inficiūt oio cō
pōib⁹ suis aut cōrūpūt. c. ij.
De cantaridib⁹ et curatōe
eazum. c. iij.
De lepore marino et cura
tione eius. c. iij.
De stellione et albarbe et
curatōe eoz. c. v.
De lacertis. c. vi.
De poti salmadre. c. vii.
De ramis lacunalib⁹ uiri
dib⁹ et maris⁹ ru. c. viij.
De ranis citrinis. c. ix.
Dimisio alia b⁹ partis.
De piscib⁹ suis et curatōe
eoz. c. x.
De assaturis sufforatis et
carne corrupta. c. xi.
Genus fm de aialib⁹
et sūt sicut sella interfi

cientia et extrēitas caude
cerui.
De selle uipē et curatōe^o.
c. xij.
De selle leopardi et cura
tione eius. c. xij.
De selle canis aque et curati
one eius. c. xiiij.
De extremitatib⁹ caude cer
ui et curatōe eius. c. xv.
Gen⁹. iij. b⁹ diuisionis.
De sa. tauri icēis et curati
one eius. ca. xvi.
De sudore bestiaz et curati
one eius. c. xvij.
De ouis albarbe et curatōe
eius. c. xvij.
De lacte corrupto et cura
tione eius. c. xix.
De san. pzelato. c. xx.
De pzelatione lactis in sō
et curatōe eius. c. xx.
Tractatus. iij. et con
tinet. c. lviij.
De regie morfiōis uilis et d
effugatione uenenoz et d
curatōe mordicatōis spē
tū et spēb⁹ eoz. c. i.
De ebibitis si morfiōe. c. ij.
De epithimatis super pun
cturas. c. iij.
De epithimatis ex q̄b⁹ qū li
niunt corpora n̄ appro
ximāt eis uenenoza. c. iij.
De effugādo uenenoza uni
uersaliter. c. v.
De effugādo spētū et uēno
soz aialū. c. vi.
De cautella mirabili a ue
nenosis animalib⁹. c. vii.
De reb⁹ q̄p qdā dixerūt i d
structōe rapactū. c. viij.
De effugādo spētū. c. ix.
De effugatione scorpionū et
interfectōe eoz. c. x.
De effugādo pulicū. c. xi.
De effugādo culicū et cimi
cum. c. xij.
De effugādo muscel. c. xij.
De effugatione muris et ei⁹
interfectione. c. xiiij.
De effugādo sōmicap. c. xv.
De effugatione muscap et e
az interfectōe. c. xvi.
De effugatione uelpap. ca.
xvij.
De effugādo scarabeoz. c.
xviij.
De effugādo albarathati
ca. xix.
De effugatione tinez. c. xx.
De spēb⁹ spētū. c. xxi.
De morlu babilici et est p

m⁹ surdoy et harmene et
nescio an ē ipse an alius
ca. xxij.
De haumene. c. xxij.
De signis morlus spētis no
minati birūdo et ē de suz
dis. c. xxiiij.
De signis morlus aspidis sic
ce et ē d surdis. c. xxv.
De morlu spētis et asil⁹. c.
xxvi.
De cornuta. c. xxvij.
De sigil mōsus^o. c. xxvij.
De spēte q̄ noiat andrius
keduluduz. c. xxix.
De cura. c. xxx.
De hydaia. c. xxxi.
De smōe uli d mōsu uipap
et iudis eaz. c. xxxij.
De curatōe mor⁹ uipap
et ē sicut canō. c. xxxij.
De reliqs ebibitis laudatis
i mōsu uipap. c. xxxiiij.
De ēplis deforis. c. xxxv.
De spētū q̄ egidi faciūt sū.
ex poris oib⁹. c. xxxvi.
De cura. c. xxxvij.
De fac. ētib⁹ sū. c. xxxviij.
De curōe eoz. c. xxxix.
De caezati et alfarati. c. xli.
De saliete et iuadete. c. xli.
De illicio et durissos. c. xliij.
De curatōe eoz. c. xliij.
De miliarib⁹. c. xliij.
De spēte noiato sciletati. c.
xlv.
De spēte aracis laspil ba
bens colozis ciylos. c. xlv.
De serpēte triscal. c. xlv.
De famulo. c. xlvij.
De amiodul⁹ et caubar⁹ et
māgaros. c. xlix.
De cura eoz. c. l.
De serpēte noiato selliz et ē
putrefaciens. c. li.
De cura eoz. c. li.
De spēb⁹ spētū q̄ nocēt qū
mordēt p uuln⁹ n̄ p uenū
d q̄ sit curati et sūt spētes
magni corpis ualde.
De dracone. c. liij.
De albedisimō plin. c. liij.
De mōsu dracōis māi. c. lvi.
De hāne carnē. c. lvi.
De balharaz et audē. c. lvij.
Tractat⁹. iij. contiet⁹.
ca. xv.
De morlu homis et q̄dru
pedū. c. i.
De smōe uli de curatōe
morlus. c. ij.
De morlu homis facto in
homine. c. iij.

De morfu canis domestici
n rabiosi et filr morfus
adib 7 filii. c. iij.

De morfu canis rabiosi et
adib rabiosi 7 mustell. ra
biose et alioz de illis que
dicunt. c. v.

De remedatōe eoz q rabio
sa sūt pī ea q dixiūt. c. vi

De dispōib⁹ qz momordit
canis rabiosi. c. vij.

De dīa it illū qz momordit
cāis rabio⁹ et n rabio⁹.
ca. vij.

De curatōe eoz. c. ix.

De morfu leopadi et lyncis
et leōis et ulnerib⁹ ūguū
eoz et curatōe eoz. c. x.

De morfu crocodilli. c. xi.

De morfu simi. c. xij.

De morfu gatti. c. xij.

De morfu mustelle. c. xij.

De morfu mugali et ē alca
le et de cura e⁹. c. xv.

Tractat⁹. v. p. iet. c. xvi

De pūctura puorum uene
nosoz et morfu eoz. c. i.

De spēb⁹ scōpiōis filuū. c. ij

De eo qd accit de pūctura
eoz et curatōe eoz. c. iij.

De algerat et curatōe ei⁹
ca. iij.

De spetieb⁹ araneaz et alice
ibē et rutelap. c. v.

De eo qd accit ei quē mor
dit rutela. c. vi.

De curatōe e⁹. c. vij.

De sciebi et curōe e⁹. c. viii.

De arena et curatōe et sigil
eius. c. ix.

De duob⁹ aialib⁹ q dixerūt
qdā sapiētū medicoz. c. x

De aiale alio qd noia⁹ tur
bale. c. xi.

De pediculo uulturis no
minato dbe plice et mē
luce gzece et ragari⁹ indi
ce et curatōe eius. c. xij.

De Altramula et pōco
lupi. c. xij.

De uespa. c. xij.

De curatōe eius. c. xv.

De alpid et curōe e⁹. c. xvi.

De formica uolante et re
alia ei simili. c. xvij.

De Reliōe 7 lacerta. c. xvij

De aiali hñte. xliij. pedl. c.
xix.

De morfu salmedre. c. xx.

De curatōe eius. c. xxi

De faculufudurni campestr
et marinū. c. xxij.

De scorpione marino. c. xxij

De azea marina. c. xxij.

De morfu arene maxine ru
bee. c. xxv.

De sūma curationis reptili
uz marioz uenozoz. c. xxvi

En. vij. de decoratō
ne et ē. iij. tractatus.

Tractat⁹. i. p. iet. c. xxv.

De dispōe capilloz et i ipo
sunt fursures. c. i.

De cā dīstruōis capilloz :
ca. secundum.

De plibus embrocis capil
loz. c. iij.

De facientibus nasci pilos
fortibus. c. iij.

De alopecia et tyria. c. v.

De cura. ca. vi.

De eis q abradūt pilos. ca.
vij.

De cura eius quē cōbussit
philorū. c. vij.

De eis que prohibent odo
rē philorū. c. ix.

De illis que prohibēt ortū
piloz. c. x.

De incripanibus. c. xi.

De illis que planos faciūt
capillos. c. xij.

De scissōe capilloz. c. xij.

De illis que subiliāt capil
los. c. xij.

De sermone in adolecētia
et canitie. c. xv.

De eis q cātiē tardāt. c. xvi.

De phibēb⁹ cātiē. c. xvij.

De rememoratione tinctu
raz. c. xvij.

De dñigranti. c. xix.

De facientib⁹ flauū et que
curunt cursu eoz. c. xx.

De rubificātib⁹ fōnib⁹. c. xxi.

De albificātib⁹. c. xxij.

De succursu dipōnū seque
tū ticturas. c. xxij.

De fursuribus. c. xxij.

De cura. c. xxv.

Tractatus. ij. p. iet. c. xxi.

ca. xij.

De dispositōe cutis ex pre
cutis. c. i.

De rebuz colorē faciēb⁹
bonū cū splēdore 7 rubi
ficatōe et absterhōe subti
li. c. ij.

De conseruatōe cutis a uē
to et sole et frigore. c. iij.

De uestigīs percussōis 7
uestigīs nigris. c. iij.

De uestigīs ulcez et uaiola

c. v.

De sanguie mortuo et lenti
gib⁹ magne et pāno. c. vi.

De alquassē. c. vij.

De curatione albedsanem
7 rubedine superflua. c.
octauum.

De morphea et alguada 7
tabaral alba 7 nigra et
signa ei⁹. c. ix

De cura morphee nigre. c.
decimum

De cura albāal et alguada
ca. xi.

De curatione albaras nigi
c. xij.

Tractatus. iij. de eis
que accidūt in cute n
in colore eius continet.
ca. xxvij.

De sabafati et refrēgi et bal
kiati et aluathiz. c. i.

De cura. c. ii.

De ipetigine. c. iij.

De curatione e⁹. c. iij

De bothor lenib⁹. c. v.

De scabie et pruritu. c. vi.

De cura. c. vij.

De deludatione. c. vij.

De cura nonuz.

De planta noctis. c. x.

De curatione. c. xi.

De uerrucis. c. xij.

De curatione ei⁹. c. xij.

De cornibus et curatione.
ca. xij.

De fissuris que apparēt sup
cutem et labia et extremi
tates. c. xv.

De cura fissuraz cōi. c. xvi

De fissuris labioz. ca. xvij.

De fissuris pedū. c. xvij.

De fissuris manuum. c. xix.

De ulceratione alcati. ca.
xx.

De odore horribili in cute.
et ascellis et urina et ego
ne. c. xxi.

De curatione corruptionis
odoris corporis cōis. ca.
xxij.

De cura fetoris ascellarū.
ca. xxij.

De cura fetoris egestionis
et uentositatis. c. xxij

De fetore urine. c. xxv.

De pediculis et lēdinib⁹. ca.
xxvi.

De cura. c. xxvij.

Tractatus. iij. de dis
positionibus que pē
dent ex copore et extre
mitatib⁹ et continet

ca. xxvij.

De ablatione extenuatōis
ca. i.

De cura. c. ij.

De regimine bono ad extēu
ationē factam causa crete
et oppilationis partium.
epatis et siphac. c. iij.

De ipinguādo membrū qd
libz sicut manum aut pe
dez aut labiū aut nasūz
aut pectinem aut uirgāz
ca. iij.

De maculis supflue pingue
dinis. c. v.

De extenuando. c. vi.

De extenuatione mēbrorū
pticulariū. sicut māmille
testiculi et manus et pe
des et filii. c. vij.

De sermone extenuationis
unguiū.

De panaricio. ca. vij.

De curatione. c. ix.

De amib⁹ muris et fissura
unguiū et acuitate eaz.
ca. x.

De spalmo et putrefactōe
7 curuitate 7 leprositae
que accidūt ūgui. c. xi.

De ingento incidendi ūguē
malum in forma sua et i
colore suo et in reliquis
maculis ut nascatur lo
co eius unguis e⁹. ca. xij.

De conseruatione eius qd
oritur. c. xij.

De baras qui accidit super
ungues. c. xij.

De citrinitate que accit ū
guibus. c. xv.

De attritione ūguū. c. xvi.

De sanguie mortuo sub un
ge. xvij.

CLAUS. DE DI

Libe
cularion
membro
Cen
tus. C
Ced

operation
num qu
scilicet in
nunt feb
Et in
egritudin
gritudo n
redo eni
in se ipso
bris vero
dus est ap
i se ipso.
febris ap
si: et si se u
febris ept
que est in
ma: unde
est in ipso
tredo: et
dicimus
immo ne
posseman
ris. **E**t
pparation
modi od
dicine alia
ad inquisi
sua: proce
camus et
onū sunt se
nes: tunc
p oia que
licet mēbr
ibus et sp
etū balnei
no est cōp
naturalia
ratio aer
est vicini
sibile est
ei viciniū
extra qd
Et am
accensio
ut in par
laz coci: r
Et si

Liber canōis quartus incipit de egritudinibus particularibus que cum accidunt non appropriantur vni membro continens septem sen.

Sen prima ē de febribus: et continet quattuor tractatus. **T**ractatus primus de febre ephimera.

De diffinitione febris et generibus se. c. i.

Febbris est calor extrinsecus accensus in corde et procedens ab eo mediantibus spiritibus et sanguine per arterias et uenas in totum corpus et inflammas in eo in inflammatione que vocatur operationibus naturalibus: non sicut caliditas ire et laboris quæ non ultimatur: et impedit

operationem ita ut retineatur. Et sunt quidam hominum qui diuidunt febres in duas diuisiones primas: scilicet in febres egritudinis: et in febrem accidentis et ponunt febres apostematum de genere febris accidentis.

Et intentio quidem sermonis eorum est quod febris egritudinalis est illa inter quæ et causam que non est egritudo non est medium sicut febris putredinis. **P**utredo enim est causa eius absque medio et non est putredo in se ipsa egritudo: immo est causa egritudinis. **F**ebbris vero apostematis est accensus apostemati existens: dum est apostema sequens ipsam et apostema est egritudo in se ipso. **E**t dicitur quod est ut dicatur quoniam si propter quod febris apostematis sequitur caliditatem eius et sequitur ex dolore ipsius: et si sit ut sit febris accidentis: tunc oportet ut sit plurimum febrium ephimerarum accedens: et si ipsa sequitur putredinem que est in apostemate: tunc apostema non est causa eius prima: unde est apostema immo quantum ad putredinem que est in ipso.

Causa igitur eius que est essentialis est putredo: et apostema non est causa eius nisi per accedens. **E**t dicimus quod si non significauerint per febres accedens hoc: immo non intellexerunt per eas: nisi quod ipsa sequitur apostema hoc: et inueniunt eam per inuentionem apostematis. **S**imiliter ergo est dispositio febrium putredinis per preparationem ad putredinem. Verum occupatio in huiusmodi dictionibus est illis quod non confert in scientia medicine aliquid: et facit medicum procedere ex arte sua: ad inquisitiones que fortasse impediunt ipsam ab arte sua: procedamus ergo secundum id quod consuevit esse.

Conueniens ergo propterea quod febres apostematæ et oppilati onæ sunt febres accidentis et alie febres sunt egritudines: tunc conueniens est ut dicamus: quoniam propterea quod omnia que sunt in corpore hominis sunt tria genera scilicet membra continentia illud quod est in eis de humiditatibus et spiritibus. quorum comparatio est comparatio parietis balnei. **E**t humiditas recondita: et eius preparatio est comparatio aquæ balnei. **E**t spiritus alius vitalis et naturalis et uapores effusi: et comparatio eorum est comparatio aeris balnei: et aer balnei quando refrigeratur illud quod est vicinus ei: non oportet ut ipse extinguatur: imo possibile est ut remaneat et redeat et calefaciat illud quod ei vicinus est. **S**imiliter est unum istorum trium generum extra quod non inuenitur in homine genus corporeum.

Nam si accendatur febris in membris radicalibus accensione prima: sicut accenditur adustio: uerbigratia ut in parietibus balnei: aut per folles ferrarum: aut per ollas coci: tunc illud genus febrium nominatur febris ethica: **E**t si accenditur febris accensione prima in humoribus

deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit: ut accendatur aqua calida in balneo et igniantur lateres eius causa eius: aut ius calidum in olla et accendatur olla causa eius: tunc illud genus febrium nominatur febris humoris. **E**t si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus: et uaporibus deinde accendatur ex eis in membris: et humoribus. **S**icut accidit ut perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: et calefaciat aere: et perueniat ad aquam et parietes: tunc genus illud febrium nominatur febris ephimera: quoniam est accensa in re subtili que resoluitur cum velocitate: et raro pertransit diem cum nocte sua: nisi conuertatur ad genus illud febrium. **H**ec ergo diuisio febrium est per modum proprium diuisioni euenienti per differentias. **E**t diuidunt febres alio modo. **D**icitur enim quod de febribus sunt febres acute et de eis sunt non acute. **E**t de eis sunt chronice: et de eis sunt non chronice: et de eis sunt nocturne: et de eis sunt diurne: et de eis sunt salubres recte: et de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt dimittentes. et de eis sunt insepabiles. Et de eis insepabilibus sunt quedam quibus sunt remissiones: et de eis sunt quibus sunt intensiones. Et de eis sunt quibus sunt exfortiationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigorem aut horripilationem. Et de eis sunt simplices: et de eis sunt compositæ.

De preparatione ad febres. c. ii.

Iterum quedam quod corpora debentius preparata ad febres sunt corpora calida et humida: et proprie quæ humiditas est fortior caliditate: Et isti quidem sunt feridi sudoris et urine et egestionis. **E**t corpora calida et sicca iterum sunt preparata ad febres calidas: et incipiunt prius ephimere: deinde festinant ad putredinem et adustionem: et quæ faciunt cadere in ethicam. **E**t sequuntur ea ambo: que equantur in humiditate et siccitate: et dominatur caliditas et ista sunt de genere eorum in quibus incipit febris uaporis calidi deinde permutatur ad febres humoris. **P**ostea illa in quibus equantur calor et frigus et multiplicatur humiditas et istis quidem febres putredinis accidunt secundum plurimum incipientes. **E**t corpora frigida et humida: et frigida et sicca sunt longiora corpora a febribus et proprie ab ephimera.

De horis febrium. c. iii.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egritudinum principium et augmentum et statusque plurimum et declinatio. **E**t sunt quæ præcursares cause cuiusque proximi et timor est a principio usque ad statum apud declinationem vero non moritur eger ex ipsa febre nisi per id quod dicimus de causa communiter. **E**t principium quod est hora qua calor naturalis provocatur a materia submersa in membro tantum donec non appareat maturatio: aut diuersitati eius contrarie maturationi resistit. **E**t principium quid est inuentum in omni egritudine. **H**æc quæ occultatur sicut est eius occultatio in si nocho: et epilepsia et apoplexia. **E**t quæ principium est occultum paucorum accidentium et existimat quod non sit principium in ea. **E**t similiter quæ in die primo febrium acutæ videntur nubes: et signum maturitatis: et existimatur quod non sit ei principium: et non est ita. **E**t augmentum quid est hora in qua mouetur caliditas inata ad resistendum materiei motu manifesto et appareret signa digestionis: aut signa contraria digestionis. **E**t status est hora in qua uehemens est pugna inter naturam et materiam: et apparet

victoria uni⁹ abay eay sup alia⁹ et hora pugne et ei⁹ spatium est in huius⁹ proximis acutos proximis⁹ unus: et si cognoscit nisi per illum qui sequitur ipsius: aut duo proximis: et cognoscit in tertio eius: id est quod non addit super illos ambos in pluribus nisi egritudinibus macronoxis: fortasse enim assimilant proximis plures in omnibus iudiciis suis et illic apud statum complet vestigium digestionis aut contrarij eius. Et declinatio quidem est hora in qua calor innatus iam dñatur materiei et vincit eam et existit in congregationis eius separatione. scilicet rei post rem: et tunc alleuiat caliditas caloril oculi et expellit ad extremitates donec resoluit: et multoties ingrossat. Et status quidem diuersificat in egritudinibus. Egritudinū enim valde acutay longinquior status est usque ad quatuor dies et febres ephimere sunt de hac summa: verumtamen ipse non numerat acute: quoniam non sufficit in acuitate egritudinis ut sit status eius primus: immo sit de egritudinibus habentibus timorem. Et sequuntur eas febres acute ab solute non valde: et sunt ille quare status puenit usque ad. xij. dies et quod est supra id. Et cognitio quidem egritudinū acutay in ordinibus suis: et chōicay est iuuatā in regimine cibi egrī scōz quod dicemus in sequentibus. Et plures quidem febriū plent principium et augmentum et statum in proximis uno et faciunt proximū alius declinandum. Et febres quidem diuersificantur in his temporibus: et de eis quidem sunt quare augmentum plongat: et de eis sunt quare declinatio plongatur. De cognitione horay plius egritudinis et ppe stat. l. ij.

Cognitio horay egritudinis plium quicquid est ex specie egritudinis nam spasmus siccus et epilepsia et appoplexia et squinantia sunt ex acutis valde. Et tertiana pura et causon de acutis non valde. Et quartana et paralytis de macronoxis. Et quandoque ex motu egritudinis: nam si proximis sunt breues significant quod status est propinquus sicut tūana pura: tempus enim proximorum eius est ex tribus horis usque ad. xij. horas et si sint prolixī significant quod materia est grossa et status longinquus sicut intertiana non pura. Et si fuerint illic proximis: immo materia eius fuerit acuta sicut finochi: tunc egritudo erit acuta. Et si fuerint signa eius signa materie frigide grosse aut declinūs ad grossitudinem tunc egritudo erit non acuta: et si remanserit cum dispositione sua: tunc egritudo non erit illius acuitatis. Et quicquid est ex uirtute egrī cui velociter aduenit debilitas: quare est egritudo acuta aut non appetit illud et egritudo non acuta. Et quicquid est ex etate et tpe: nā in tpe calido et etate calida festinat status egritudinū: et in temporibus frigidis et etatibus frigidis tardat status egritudinū: et similiter est dispositio regionū. Et expulsi nam si est uelox frequens magnus tunc egritudo est ad acuitatem declinūs: et si non tunc non est acuta. Et ex rigore nam si est prolixi spatij: tunc egritudo est declinūs ad prolixitatem et si est breuis spatij tunc egritudo ad acuitatem tendit. Et quando nullo modo est rigor tunc abbreviatur eius extensio. Et cognoscuntur hore egritudinis quicquid ex parte horay proximorum. Nam si fuerint procedentes secundū antecessiones supfluentē ita ut unus antecederet superfluitatē alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit in augmento: quoniam de egritudinibus sunt que currunt usque ad finem horay suay secundū augmentum et sunt quicquid de genere tertiane et de genere assidue: si autem steterit antecessio et steterit supfluitates: tunc sine dubio

erit egritudo in statu. Et seruans horā unā est longi spatij: et si postponunt tunc egritudo est in declinatione. et si milit cognoscit dispositio horay ex augmento acciderit febri et statione eorū et declinatione ipsorū et ex additione proximorū ei⁹ in longitudine et breuiatione ipsorū et fortasse diuersificant et non assimilant. Et quicquid cognoscunt ex dispositio eionum: nam quum accidit in proximo aliquo sudor aut ventris fluxus et proximis scōz qui est p⁹ ipsius est in similitudine uehementie primi et fortitudine eius aut supra ipsay tunc eio eius est p⁹ multitudinem non p⁹ fortitudinem et egritudo iudicat longa. Et quicquid cognoscunt ex parte digōis et contrarij digestionis scōm quod diximus verbigratia quū apparay sputum cum digestionē aliqua aut vna in qua nubes aliqua tunc est principium augmenti. Deinde quū multiplicat illud et apparet aut contrarij eius tūc est status. et itez quū apparet digō aut contrarij eius velociter ex sputo aut nube tūc scias quod status est propinquus: et si tradatur tunc scias quod status est longinquus. Cognitio autem horay particulariū sic accipit nā hora principij proximū est hora in qua coarctat plius: et tu iay sciisti intentionē ei⁹: et plius beus sit color exterritatus et infrigidatur extrema et p⁹ prie extremitas auris et nasi usque ad horā in qua sentit sparsio caliditatis. Et quicquid associant principio alteratio coloris et pigritia et angustia et tarditas motuum et p⁹ fūditas somni et mollificatio palpebray et grauitas sermonis et horripilatio inter spatulas et in dorso et fortasse accidit in eo rigor fortis et quicquid accidit carius saluē et saltus teporū et tinitus aurium et sternutatio et comotio membrorum corporis. Et uehementius quidem debilitat virtus p⁹ debilitat quod est in principio aut statu. Et hore augmenti madietas prima est hora in qua pulsus incipit apparere et magnificari et uelox fieri: et spargit calor in toto corpore scōm equalitatem. Et medietas eius altera est hora in qua non cessat hec caliditas sparsa cum equalitate augmentari. Et hora status est hora in qua remanet caliditas sparsa cum equalitate et accidentia cum dispositio sua et pulsus sit maior quod vnus et sit uehementius uelox et frequens. Et hora declinationis est hora in qua incipit diminutio et incipit pulsus teporari et equat. Deinde illa in qua incipit corpus sudare et p⁹ ducit ad eradicationē. Et multoties quidem accidit apud mortē dispositio quod est sicut declinatio et est quāsi eger euaserit et si oportet ut tu occuperis in hoc immo cognoscas dispositionem pulsus et an magnificet et fortis fiat. Et si tibi videri ponā tibi exemplū de tertiana. Attende ergo quod quum tertiana in pluribus dispositibus incipit horripilatio deinde frigus et rigor postea sedat rigor et minoratur frigus et incipit calefactio: postea equat calefactio: deinde addit postea stat: deinde incipit minui usque quo eradicet. Et scias quod egritudo quicquid plongat: aut propter multitudinem materiei: aut propter grossitatem eius aut propter frigus eius. Et quicquid adiuvat ad illud tempus frigidū et regio frigida et etas frigida et debilitas caloris inani et sollicitas corporis.

De sermōe vli de febribus ephimeris. l. v.

Cause omnium specierum febris ephimere sunt cause primitiue calefacientes essentialiter et calefacientes per accidens de summa occurrētū et assumptorū. scilicet in cibo et in potu et passionū corporea et aialum et ex doloribus et apostematibus apparētibus et sunt de eis ex oppilationibus quare cā non est primitiua et non proueniūt cause earū cum uehementia sua

ad hoc ut pertranseat illud qđ inflamat spiritum: nam si pertranseat illud faciūt cadere in etbica: aut in spetie febrili hūorū quā dicemus. Cause enī p̄mitiue ple rūq; mouent antecedentes q̄ si mouerint eas ad putre dinē erunt febres putredinis. **E**t sunt quidā homi num q̄ existimāt q̄ febris ephimera nō sit nisi ex labo re spiritus et corporis et illud est error. Et iste quidem febre secūdū plurimū recedunt in die vno: et raro per transeunt tertiu diem. Nā si pertranseat illā q̄ritatē exi stimat de esse eaz q̄ ipse permutant. **E**t intentio q̄ dem permutationis est q̄ retentio caliditatis pertran sit spiritū: aut ad corpus: aut humore. Licet sint de hōini bus qui dicant q̄ ipa quādoq; remanet sex diebus. et p̄sumit integra p̄sumptio: cui nō esset similis si permu taret ad genus aliud. **E**t hec q̄des febris est facilis curationis et difficilis cognitiōis et similiter principiū ethice. **E**t hoies q̄de velocius cadentes in febres e phimeras. et q̄ vehementius ledunt ab eis si erret in eis: sunt illi in quibus calor et siccitas sunt magis vin centes qm̄ perueniūt velociter ad etbica et tertianam. Deinde illi in quibus calor et humiditas vincunt. qm̄ pueniunt velocit̄ ad febres putredinis. Deinde illi in quibus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas. Et qm̄ illi q̄ hnt̄ p̄p̄ones siccā et calidā acci dit fames et adueniūt cū ea vigilia et labor aialis et la bor corporeus festinat ad ipm̄ febris ephimera cum horripilatione quadā. Nō si non succurratur. et cibet statim festinabit ad ipm̄ febris putredinis. **D**e signis p̄p̄is febrili ephimeraz distinguētib; eas ab alijs Capitulum. vi.

De p̄p̄ietatibus eaz est q̄ ipse nō sunt a cau sis antecedētib;: nō incipiūt cū coarctatione et est q̄ ipse nō incipiunt secūdū plurimū cū rigore et frigore extremitatū et profundatione calidita tis et declinatiōe ad pigr̄itā et sōmnum et submersioez pulsus et subtilitatē eius et diuersitatē eius et prauita tēz ipsius. Immo fortasse accidit i principio eaz silitudo frigoris et horripilationis et punctio: cuius cas̄ vapo ribini mali et remouet velociter et accidit s̄ raro rigor p̄p̄ multitudinē vaporū ledentiū lacertos p̄pter pun ctionez suā sup̄flua multitudinē. Et est eius inflatio nō mordicatiua aspersa: immo bona sicut caliditas corpo ris laborantis et ebr̄i. **E**t qm̄ est v̄rina in primo die digesta et pulsus bonus: tunc iudica q̄ est febris ephi mera et illud ideo qm̄ v̄rina non alterat in ea in quātū ipa est ephimera: est sedimē ei⁹ digestū nō decliue ad colorem hūoris: et est quādoq; nubes eius pendens: quādoq; est natans boni coloris: et quādoq; accidit ut nō equez color eius tam̄ eius substantia est eq̄lis et nō aleratur color eius nisi p̄pter id qđ associatur ei d cā alterationis v̄rine: quā nō sit illi febris ephimera ex eo qđ dicemus in tertiana: et similibus ei. Et p̄fusus ē decliuis ad spissitudinē et fortitudinē et magnitudinē nisi in ea q̄ est a passionibus debilitatibus: et nisi fuerit in stomacho humor mordicati⁹ aut frigidus aut cā a lia de his que mutant pulsū p̄ter febrē. Et raro qui dez diuersificat: si vō diuersificet erit ei ordo. Nam si diuersificet illd: tunc erit p̄pter cām aliā antecedentē febrē: aut vicinātem ei sicut est labor vehemēti⁹ aut mordicatio vehemens in visceribus et similia his et qm̄ qđ accidit ut idurez pulsus p̄pter frigus vehemēs: et i spissans in frigidans: aut p̄ caliditatez solis vehemētez exiccantem. aut p̄pter vehementem laborem exican

tem: aut famez: aut angustias: aut vigilias aut euatio nes: et qm̄ festinat in eo dilatatio et tardat̄ p̄strictio: et si festinat plusq̄ nālī nisi raro et cū velocitate pauca: qm̄ neceffitas euentationis in eo est vehemēti⁹ q̄ neceffi tas educendi vaporem corruptum vapor nāq; in eo non est corruptus comparatione sui ad equalem. Immo est bonus comparatione sui ad euz. **E**t qm̄ ambiguus sit tibi pulsus et cōstrictō ipius tunc scias ex anhelitu: et pulsus quidē reddit post erradicatiōez eius ad cōsuetudinē eius nālē in illo corpe et hoc ē signū bonum. Et scias penitus q̄ quotiēs v̄rina et pul sus sūt boni significant q̄ febris est ephimera et qm̄ nō sunt boni nō oī v non sit ephimera. Multoties enim est in ea v̄rina tincta: et pulsus diuersus et debilis et par uus. **E**t d illis q̄ significant q̄ ipa est febris ephime ra est ut sit principiū eius facile et leue: et sit augmentū eius non addens supra duas horas et neq; associetur statui accidentia vehemētia: et ut accidant i ea accidē tia praua: et non sit in ea ebullitio caloris vehemēs et minorenē cū ea dolores: q̄ si cū ea dolor fuerit capitis aut dolor alius nō sit fixus inseparabilis post erradicatio nez eius: et hec quidem significat q̄ ipa est ephimera. **E**t p̄rimū quidem erradicatiōis eius sit per sudo rē et hūorositatēz similem sudori nālī nō hūoroso: et non sit vehemēs sup̄fluitas itez i q̄ritate sua imo appiquat sudori nālī i q̄ritate sua: sicut ē p̄rim⁹ ei i q̄ritate sua. Si ei videris sudorē plūz tūc febris erit nō ephiera. **E**t de eis de quibus febris ephimera experitur ē ut ingrediat̄ balneū h̄ris eam. Quāq; moram fecerit e uenire in eo q̄si horripilationem non p̄suetam: scitur q̄ febris est febris putredinis: et egrediat̄ h̄ris eam ex balneo illico: et si nihil alterat a dispōe sua tunc febris est ephimera.

Permutationis febris epimere. l. vii.

Quā expedit ut febrez ephimerā patiens cibet et errat medicus super eaz: et nō cibet ipsum: p̄mutatur febris in corporibus cholericis ad etbicaz incendentes: et in corporibus carnos ad fino cbam q̄ est absq; putredine: et fortasse permutatur ad illam que est cum putredine. **E**t s̄si qm̄ necessariū est adiutorium in aperiendo poros et rarificando cor p̄ et nō sit: sit inflātio i hūorib; p̄retis i corpe inflāma tione ei⁹ qđ calefacit cū fortitudine eius qđ p̄stacit. **D**e signis p̄mutatiōis febris ephimere ad febres alias. l. vii.

Significatio illius est q̄ ipa declinat absq; su doze: aut hūorositate: aut cum sudore absq; mundificatione p̄ sudorem et est declinatio lō ga difficilis et absq; mundificatione pulsus. Immo re manet in pulsu aliquid et remanet dolor capitis si fue rit: et hoc totum significat p̄mutationē ad febrē p̄ trefactiōis humoris: aut etbica. **N**am si cause fue rint vehementes aut plonget̄ mora eius p̄mutabit ad etbica. Quod si ad etbica p̄mutetur videbis tactū arteriarū calm̄ ualde: et videbis febrē similem vel fixam et in omnibus membris addit̄ calefactio super replonem et intempore acceptionis cibi: aut videbis pulsum seruare equalitatem cū duritie et paruitate. **E**t videbis signa reliqua que diximus de signis etbice: et qm̄ permutatur ad genus febrili qđ nomina tur sinocba absq; putredine videbis additionem et replonem caliditatis: et inflātionē faciei. **E**t qm̄ permutat̄ ad febres putredinis apparent horripilatio

et diuersitas pulsus et paruitas et coarctatio: et est caliditas mordicativa sicca et uehementia accidentium. **I**n tria autem fortasse remanet digestio ex substantia et in pluribus non apparet in ea digestio.

De curatio febri ephimere secundum modum vltimorum. L. ix.

In omnibus speciebus febris ephimere oportet afferant super corpora patientium eas: ea que nutrant eos nutrimento bono cum uelocitate digestionis: quoniam febrilis est eger: et eger est leuius. Aliqua eorum procedit deliciari in eo: sicut patienti ex labore et angustia et fame. Et illis in quorum corporibus cholera plurima est. Et qui conquirit se pati horripilationem in principio deglutiat cibum infusum in aqua: aut uino ut sit magis penetrans. Et isti quidem cibantur etiam in principio febris et quibusdam prohibetur deliciari in ea et inuiuit eis ut fiant subtiliatiua sicut in patiente ex oppilatione et soliditate et ex apostemate. Et melius quidem est ut postponatur cibatio usque ad declinationem nisi in illis quos exceperimus. Et aqua frigida quidem oportet ut non prohibeat in principio rei quoniam virtus est fortis quare non timeat debilitas eius et est melior cura in frigidando. Vnde si fuerit illic debilitas in visceribus et febris iam extenditur aut fuerit uehementis: tunc melius est ut de ea non multum sumatur et conceditur eis balneum quoniam eorum porismus consumitur in febris ephimeris propter accidentia de quibus est humectatio et de quibus est sudatio et rarificatio pororum et de eis est ifrigidatio in quiete dispo et prohibetur ubi timeatur casus putredinis. Et non oportet ut euitet balneum nisi habens eam ex oppilatione prope quod balneum generat egritudinem putredinis: et si patientis ea ex facie nateat nisi in fine rei et quum dilatantur pora et descendit nateat facies. Illic ei oportet ut balneet. Et habens catarrhum non balneetur nisi sit adustus. Et omnes habentes febres ephimeras oportet ut non plongent moram in aere balneis immo in aqua eius quoniam volunt nisi habentes eam ex soliditate et ex spissitudine. eis ei conuenit ut plongent moram in aere balnei donec sudent. Embrocatio autem si fuerit infundendo: aut liniendo tantum oppilat poros. Et in curatione omnis febris ephimere que est ab oppilatione extrinseca aut intrinseca fricatio aperit poros habentis eam. Deinde si obuiat humiditati plurime resoluunt eam et si non obuiat humiditati prae ericcat eam. Et euacuatione autem non indiget aliquis eorum nisi habens oppilationem repletalem: et habens nateat facietatem et qui habet febrem ephimeram ex soliditate cuius corpus est repleum.

De speciebus febris ephimere. L. x.

De febris ephimeris sunt que omnino preparant ad dispoes aiales. Et de eis sunt que comparantur ad dispoes cororeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que eueniunt deforis. Et de preparatis ad dispoes aiales est illa que fit ex angustia et illa que fit ex tristitia et illa que fit ex existimatione et cogitatione ira et vigilis et somno et tranquillitate et timore et gaudio. Et de proportionatis ad dispoes corporales sunt ille que comparantur ad res que sunt actiones et motus et de eis sunt que preparantur ad non actiones et motus et ad contraria eorum. Et preparate ad res que sunt motus est que fit ex labore et illa que ex tranquillitate et illa que fit ex euacuatione: et de eis est febris ephimera ex dolore. et de eis est febris ephimera que est cum sincopi: et de eis est illa que fit ex fame. Et de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que non sunt actiones est illa

que fit ex oppilatione et de eis est illa que fit ex nateatua satietate. Et de eis est illa que fit ex apostemate: et de eis est illa que fit ex soliditate. Comparate autem ad res que accidunt deforis sunt sicut illa que fiunt ex adustione quicquid adustus fuerit et sicut que fit ex frigore et soliditate et ex ablutione. dicam itaque vnaquodque earum cum curatione sua.

De febre ephimera ex angustia et signis eius. L. xi.

Quandoque accidit ex motu spiritus ad interiora et occultatione eius in eis propter supfluitatem angustie febris spiritualis. Cuius signa sunt igneitas urine et acuitas eius ita ut habens eam sentiat acuitatem ipsius propter dominium siccitatis in ea et est motus oculi ad clausione decliuus: et est oculus submersus propter resolutionem cum quiete et seclusionem et facies est tendens ad citrinitatem propter profunditatem claritatis et pulchritudo est ad debilitatem et paruitatem decliuus forte declinat ad duritiam.

De cura. L. xij.

Oportet ut habens eam multiplicet introitum tincte et ponat plurimum sue intentionis in balneatione cum aqua balnei abluat aere eius et multiplicet etiam inunctionem cum fricatione post illud. Oportet enim aliquod est magis inuatiuum ei quam balneum ut utatur linificationibus et odoriferis frigidis et ponat super pectus suum epithimata in frigidantia ex mucilagibus et succis et aquis bonis et sumat in potum vinum plurime commissionis est enim bonum medicamen ei.

De febre ephimera ex tristitia. L. xij.

Quandoque accidit ex multitudine tristitie propter rem quietam motus laboriosus spiritum calefaciens facies cadere in febre: cuius signa sunt similia signis eius que est angustia: nisi quia motus oculi cum profunditate sua propter resolutionem que est ad partem extrinsecam et pulsus non est dimissus depressus: immo est in eo cum debilitate sed est cum eo saltus. Et cura eius est sicut cura eius que est ex angustia.

De febre ephimera ex cogitatione. L. xij.

Quandoque accidit ex multitudine cogitationis in rebus febris similis illi que est ex tristitia nisi quod motus oculi est equalis non ad clausione neque ad exitum decliuus: et est decliuus ad profunditatem et pulsus est diuersus in dilatatione et contractione: plurimum quidem est equalis et facies est ad citrinitatem decliuus. Et cura eius est cura illius que est ex tristitia.

De febre ephimera ex ira. L. xv.

Quandoque accidit propter supfluitatem motus spiritus ad exteriora in dispoere ire calefactio superflua adurens spiritum et febris. Cuius signa sunt rubedo faciei nisi permisceatur ei timor quoniam citrinat et in flatio faciei similis ei qui inflatur in dormitione et sunt oculi rubei tendentes exterius propter uehementiam motus spiritus ad exteriora. Et quandoque accidit quibusdam eorum tremor propter motum humoris: aut propter debilitatem naturarum et est aqua rubea acuti tactus propter acuitatem suam. Et quandoque est cum ea aliquantulum claritatis et pulsus est grossus plenus pulsus frequens.

De cura. L. xvi.

Elc eos quiescere et fac ut occupentur leticantibus et narrantibus et uocibus bonis et ludis mirabilibus et fac eos ingredi balneum in aqua tepida non plurimi caloris: et inungantur plurimum cum aliquo oleo plimo. Illud enim est magis conueniens eis quam aqua calida et cibentur eis que in frigidant et humectant et prohibeant a vino omnino

non est eis uia ad ipsum?

De febre ephimera ex vigilis. Lxxv.

Quandoq; et accidit ex vigilis febris ephimera. Cuius signa sunt antecessio vigilarum et grauitas palpebrarum. quoniam fortasse non apert eas: et profundatio oculi propter resolutionem: et inflatio palpebrarum propter corruptionem cibi et multitudinem vaporis: et conturbatio urine propter priuationem digestionis: et debilitas pulsus et citrinitas faciei propter malitiam digestionis: et inflatio eius propter excitationem ex malitia digestionis: sed non est cum rubedine sicut in illa que ex ira. **De curatione. Lxxvi.**

Curatio autem eius est occidere et dormire: et embrocare caput cum eis que infrigidant et humectant: et balneum humidum et cibum bonorum ciborum: et iunctiones humectantes. Et vinum est ex rebus magis conferentibus eis: et sumant in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

De febre ephimera ex somno et quiete. Lxxvii.

Hispiritu quibus resoluunt vapores calidi per vigilias et motus. Dum ergo prolongat somnus et tranquillitas et non resoluunt: accidit ex eis calefactio spiritus et febris eius. **Cuius signa** sunt ista: significant enim eam antecessio somni et tranquillitas prima et proprie que non est in consuetudinem et cadit contrarium consuetudinis: et significat ipsam resolo vaporosa et pulsus.

De curatione eius. Lxxviii.

Curatio eius est sudatio in aere balnei: et ablutio equalis cum aqua calida: et paucitas cibi et declinatio eius ad id quod infrigidat et humectat ipsas: et exercitium temperatum: et non ut bibat vinum.

De febre ephimera ex gaudio. Lxxix.

Quandoq; accidit ex gaudio febris sicut illa que fit ex ira. **Cuius signa** sunt prima signis eius que ex ira: nisi quod forma oculi est forma gaudentis non forma irascentis. Et est frequentia in pulsu minor.

Et cura eius est proxima curationi eius que ex ira:

De febre ephimera ex timore. Lxxx.

Quandoq; accidit ex timore febris secundum semitam que accidit ex angustia. Proportio namque timoris ad angustiam est proportio ire ad gaudium ex hoc quod motus timoris est ad interiora et ire ad exteriora: et fit subito: et aliorum modorum sit gradatim. **Cuius signa** sunt prima signis eius que fit ex angustia: nisi quod diuersitas in pulsu est vehementior: et forma oculi eius est forma terribilis. **Curatio eius est prima curationi eius que fit ex angustia: et non ut securet a timore: et veniatur ad eum cum nuntiis gaudentibus: et letificatio sit inuitia ei.**

De febre ephimera ex labore. Lxxxi.

Labor quibus puenit ad summum in calefaciendo corpus et spiritum: ita ut fiat febris nocens operationibus et est primi nocimenti: et grauitas ipsius super vitalem et aiales. Signa sunt antecessio laboris et additio calefactionis iuncturarum super alia: et taceat lassitudinis et siccitas corporis. **Et quibus accidit** in fine eius humectatio si fuerit labor temperatus in eo id est quod non est in eo exiccationum aut frigus prohibens sudorem. **Sin autem labor fuerit superfluous mioratur humectatio et sudor: et quibus sequitur ipsum tussis sicca propter exiccationem primam et quibus declinatio copiosa est: et pulsus eius prius debilis et quibus declinat ad duritiam: et urina est citrina calida propter motum subtilem: et propter resolutionem.**

De cura. Lxxxii.

Curatio eorum est tranquillitas et balneatio in tina: et inunctio fricando proprie super iuncturas et acceptio cibi boni cibi humectantis secundum quantitatem quod digeratur de genere canium pullos et hedi et piscium paruorum. **Et quibus vires eorum sunt debiles: tunc** non oportet ut confidant de se posse digerere: quod digere bant in dispoen sanitatis: imo minus illo. **Et propter hoc** cibentur eis quorum paucum nutrit primum sicut ea que diximus: et sicut vitelli ouorum forbilibus et testiculi gallorum sunt eis boni. **Quidam tamen existimauerunt:** quod non patientium laxitudine regimine plus subtilietur quam aliorum. Sed illud non est rectum: **Et non ut sumant de fructibus humidis: et sumant in potu uinum prime promissio** nis si fuerint asueti: aut iuleb: et aliud si non fuerint assueti et non ut eorum inunctio sit plurima quam inunctio aliorum cum oleo aliquo ut humectent eorum membra et iuncture ex siccitate: et iterum ut molificet illud quod accidit eis de tentione. **Et oleum uiol. est de oleis melioribus eis.**

Et non ut coicet inunctio eorum corpori et proprie capiti et collo et spodiis: dorsi et iuncturis omnibus et propter balneationem. Et non ut asternant strata eorum et ad tizet idumita eorum: et sedilia eorum: et si idigerit iteratio balnei propter reliquas iteret oia que scripta sunt in capitulo suo.

De febre ephimera ex euacuatione. Lxxxiii.

Quandoq; accidit ex commotione humorum propter ventris solutionem motus spiritum superfluum et inflatum mans in ipso febre propter multitudinem lassitudinis que sequit ipsam. Et quibus faciunt eam medicine solutione prope calefaciunt. **Et quibus sequitur plethora prope que redire facit humiditate vaporis: et sanguinitates eorum ad furiositatem cholericam.**

Curatio. Lxxxiiii.

Portet ut subtiliet in retinendo urinam per ea que sunt ordinata in capitulis suis: et ut cibet eger cum eo quod confortat plus et secus quantitatem qua digeratur de eis que infrigidant et humectant et sint in eo pontica siptica: et ponatur super stomum empla et embroce confortantia calefacta non tepesfacta. **Ad omne tepidum est mollificatiuum et resoluit uirtute** Et de hac summa est lana in fusa in oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromatizato: et exprimat adeo donec sepe ab ea partes olei et ponat super cor et per ea que insidant.

De febre ephimera ex dolore. Lxxxv.

Dolor quibus calefacit spiritus adeo donec inflammet febris. **Signa.** Dolor in capite: aut oculis: aut aures: aut dentes: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut hemorrhoidibus: aut alijs de doloribus furunculorum.

De cura eius quod fit ex dolore. Lxxxvi.

Egatur dolor cum eo quod non in capitulo suo id est curet cura eius que fit ex labore. **Ad si rigat ex potu vini molis: dolorem: non det in potu**

De febre ephimera ex sincopi. Lxxxvii.

Quandoq; accidit ei cui supuenit sincopis propter motionem spiritus: diuersa calefactio et pervertitur in febre: et quibus remouent de ea propter ablationem timoris in sincopi relique. **Signa.** Vicinitas sincopis: et casus uirtutis absque signis febrium aliarum que non sunt ex febribus ephimeris et pulsus in ea est diuersa cum diponum. **Quibus enim cadit et destruitur:** quoniam vinum cit frigus. Et quibus fit uelox et apparet quoniam dominatur caliditas: et simulatur pulsui patientium extenuatione exiccationum in duritie cum uermatione.

Curatio. Lxxxviii.

Cura eius est cura siccitatis et dare cibos et locis digestionis boni chimi: de illis quos sciuit: et si indigeris ut des in potu vinum facit: non cures de febre. **Q**uod ergo liberat ex fine? pi et remanet febris similis ei que est cum extenuatione cures: cum eo quod est incanone de in frigidatione et huiusmodi. **D**e febre ephimera ex fame. c. xxxi.

Quandoque acciunt vapores in corpore quoniam inveniunt nutrimentum: et generant febrem et eius pulsus est debilis puer: et quoniam declinat ad duritiam. **C**uratio. cibatio quod est in febre est sicut ex sorbitionibus factis ex kist ordeii cum oleribus et per illas cum cibis bonis confortantibus: et balneum et effundatur super caput eius aqua plurima tepida et sedeat in ea et huiusmodi tur corpus eius cum eis que sunt sicut oleum violaceum: et ros et cucurbiturum. **D**e febre ephimera ex siti. c. xxxij.

Hec prout est ei que est ex fame et est dignior ut accidat pro defectum eius quo sedat de aqua caliditas fortis in vaporibus. **C**uratio. dare in potu aqua frigida et aquas fructuum siccorum et proprie granatorum et huiusmodi corpus cum tina et si possibile est ei balneatio cum aqua frigida faciat.

De febre ephimera ex oppilatione. c. xxxij.

Oppilationes sunt in potis cutis pro spissitudine eius et paucitate ebullitionis: et multitudine ciborum: et pro frigiditate: et propter abluitionem cum aquis frigidis stipulis. **E**t propter adustionem solis: et quoniam sit in uis venarum et meatibus earum et ossibus ipsarum et curibus et vis earum. Et quoniam de febris ephimera ex oppilationem non inuit nisi ad hanc spem. **N**am plures accidunt ut minores resolutione et multiplicet repleto et coarctatio et priuatur respiratio et aggregetur vapor plenus et non resoluit et tunc evenit caliditas superflua: et dum perseverauerit eius inflammatio in debili ori ex corporibus quod est spiritus erit febris ephimera: quoniam ergo inflammatur in sanguine est species famosa finoche quam dicemus et est illa que est de suma febrili humorum et non est pro putredine imo est propter inflammationem et ebullitionem. **Q**uod si pertranseat illud ad putredinem quam facit oppilationem et priuatio respirationis permutat ad febres putredinis et huiusmodi quidem oppilatio: aut sit ex multitudine humorum et sanguinis aut ex grossitudine eorum aut ex viscositate eorum: aut propter casum rei de causis oppilationis in infans non in cursum immo sicut frigus costringens aut aqua coarctans: aut nascentia rei: aut aliud de illis quare te oportet commemorari. **E**t hec quidem febris de febribus ephimeris pariter permutat ad ethicas quoniam corpus in ea est plene materie. **E**t in hac febre iterum est sitis et inflammatio et adherentia caliditatis et priuatio media inter igneam. **E**t hec febris est difficilis ad cognoscendum: cuius similitudo est proxima similitudini febrili humorum. **E**t hec febris quoniam remanet usque ad diem tertium et in eo quod est post ipsum sunt oppilationes plene fortes. Et non sunt inspissantes: et non densantes deforis: et si sunt parue festinat ei eradicatione si non fuerit error. **E**t hec febris inter febres ephimeras quoniam accidit et reddit pro fixationem oppilationis que est causa quare fiunt ei portiones. **E**t hec quidem febris multo tiens permutat ad frigus et huiusmodi et significat quod ipsa sit putrida. Et cum illa que est ex oppilationem facit accidere dolore post phlebotomiam in latere sinistro non est excusatio iterationis phlebotomie precipue quoniam sedatur febris et perseverat dolor. **S**igna. **Q**uoniam

accidit febris ephimera non ea causa primitiva et est longe declinationis: tunc existima quod ipsa est oppilatio: et proprie quoniam declinat sine eione cum humectatione. **E**t verificat existimationem tuam signa repletionis et in corporibus pleni sanguinis et generantibus eum: aut grossorum humorum viscosorum. **E**t differentia quidem inter ea ambo est quoniam si oppilationes in eis sunt propter grossitudinem humorum et viscositatem eorum significant ea signa nota eis et non est illic inflatio corporis et rubedo et extensio et ad summum signa multitudinis. **E**t illis in quibus causa est repleto sit signa repletionis ex rubedine faciei et exuberatione venarum et inflatione et tensione et alia apparentia. **E**t si superfluit oppilationes pulsus est parvus et si non superfluit non oportet ut minores pulsus. **C**ura. **Q**uoniam causa est multitudo humorum et repleto tunc oportet ut in principio peres ad phlebotomiam et eionem. Et ut phlebotomes eum cum iam non febricit tunc est melius. **E**t quoniam febricit si non fuerit necessitas tunc statio est magis conveniens phlebotomia enim facit humores currere et permiscet iter eos. Si autem si fuerit excusatio tunc non oportet ut postponatur et tardetur phlebotomia et eio. **B**einde fiat occipatio in eis que aperiant oppilationes et mūdificat meatus. **E**t non porperet ante euacuationem ad mūdificandos meatus et aptationes. Illud enim fortasse sit causa ad atrahendum humores subito ad quosdam meatus et inuiscandum in eis: et illud est res in qua sunt errores pleni: et fortasse addit in oppilationibus si fuerint grossi et proprie si meatus in creatione sua fuerint stricti. **Q**uoniam phlebotomia iterum et eio quoniam educant superfluitates viscosas fumosas facientes coarctationem suam hac febre et prohibeat ut permutet ad putredinem et propter quod ad ultimum faciat ea peruenire et faciat appropinquare finem: et si non sentis multitudinem humorum immo sentis oppilationes: et quod ipse sunt accidentes a grossitudine eorum et viscositate ipsorum: tunc fortasse non indiget phlebotomia superflua: et eione superflua: imo indiget aperi-tione. **E**t aperiatio quod est cum abstergentibus ex medicinis et cibis. **E**t propterea quod egritudo est febris non est possibile ut redeas in aperiendo ad abstergentia causa: imo ad illa que sunt inter sirupum acetosum purum usque ad illum qui est cum seminibus: et aqua enoque et quod ad aqua feniculi. **E**t cibus sit ille in quo est ablu-tio: et in quo est viscositas sicut kist ordeii. Et zuccarum cum hoc quod ipsum est propinquum cibo est in ipso apto et absterfio: non est ergo malum si misceatur cum kist ordeii. **B**emum oportet ut consideres quoniam euacuaueris si necessaria fuerit eio eius et apparuerit sicut diximus an minuatur febris et deficiat: et an si paroxysmos habuerit frangatur et debilitetur paroxysmus eius secundus a primo. Et considera urinam: et si inuenis eam non priuatam digestionem. **E**t in pulsu et si inuenis eum non significare putredinem: procedens secundum hoc regim. **E**t intromitte egrum in die tertio post paroxysmum in balneum hora mollificationis paroxysmi expectanti si fuerit febris usque ad quinque horas et inunge eum. Et frica ipsum cum rebus in quibus est absterfio equalis sicut quod est inter farinam fabarum usque ad farinam horobi et farinam radicis lilii et aristologie emollite cum aliqua tulo mellis et aque. **Q**uod si fueris autem uti fortiori hoc tunc utere spuma baurac. **E**t si existimas quod balneum alterat naturam eius in aliquo et facit accidere quasi huiusmodi: non moret in eo ictu oculi: oppilationes enim iste non sunt de genere earum quas aperit balneum

Quum ergo egreditur de balneo nō oī p̄t approxima-
cibo neq; vino: nisi p̄ securitatē ex paroxismo. **E**t
aut exigit dispō ut cibet aliquantulū et non tollat: deē
in potu id in quo est apertio sicut aqua ordeī subtilis
p̄ime aque pauci ordeī plurime decoctionis decocta
cum apio. **Q**uod si paroxismus nō iterat̄, ei: tunc
balnea eum sō si desiderauerit illud et ciba ipm: et si
fuerit porismus diminutus a porismo primo et urina
fuerit bona tunc cōfide in ueritate curōnis et paucita-
te oppilationis et cura eū post eradicationē eius sicut
curasti. et ciba ipm. **E**t si venerit porismus sicut fu-
it aut fortior illor: et uria si fuerit sicut oī: tūc egritudo ē
redēs ad putredinē: et curatio ei? ē curatio putredis.
De febre ephiera ex nauseatiua satietate et repletio-
ne. c. xxxiiij.

Quandoq; accidunt ex nauseatiua satietate
uapores mali ex quibus accidit caliditas et
inflammant spūs quare accidit febris et prope
in corporibus cholericis: et in illis qui nō hnt amplos
poros. Nam plurimū superfluitatū eorū uaporat vapo-
rationes fumosas. et minora in eis eructuatio acida.
Et de illis qui sunt vehemētius dispositi ad illam
sunt illi qui incipiunt p̄ nauseatiua satietatē ut exerci-
tio et motu et ire sub sole et balneatione postq̄ accidit.
eis hoc: multiplicant enī in eis vapores fumosi et pro-
prie qñ babuerint in corporibus suis dolorē et pprie
in ulceribus eorū. **D**e materia vō eructuationis a
cetose et in hntibus eam raro ptingit ut generet febris
Si aut generet erit debilis: immo nō generat. **E**t
existimamus q̄ generat ab eructuatione acetosa: nō
est nisi satietas nauseatiua. **E**t isti quidez cū eorum
soluunt nature iuuant ualde et remouetur febris eorū
propter expulsionem superfluitatis superflue fumose.
Et diuersificat qdem curatio elus cuius retinet
natura ex illis et cuius soluitur. **E**t si natura illius
qui febricit ex nauseatiua satietate leniat duabus ascella-
tionibus aut tribus: deinde pblebotometur fortis sit
super eā fluxus ventris et fortasse fiet fluxus epaticus
quem significabūt pulsus cordis et nigritudo lingue.
Et simulantur accidentia febris ephimere ex reple-
ne accidentibus febris ex ira: rubent enim oculi et faci-
es ualde et sit inflammatio vehemēs et magnificatur pul-
sus: et sit velox et rubet urina. Ampli? qñ pl? reānet si
excedit tres dies. **E**t scias q̄ febris ephiera ex nau-
seatiua satietate: qñz uenit cū piodis quattuor aut se-
ptē et cū hoc est febris ephimera vep pulsus eius est sa-
uus. **S**igna. **S**igna eius sūt alteratio eructua-
tionis ad acetositatē aut fumositatē. **Q**uā ergo alte-
ratur eructuatio ad sanitatē indicat sanitatē. Et urina
quidem istorū est priuata digōne aquosa. Et qñ causa
nauseatiue satietatis est uigilia est in facie et faucibus
eorum inflatio et in palpebris eorum ē grauitas.

De cura. c. xxxv.

Prius hanc nauseatiua satietatē nō eūat qñ
aut sit nā ei? nō soluta aut sit soluta. **Q**uod si
natura eius fuerit nō soluta tunc pculdubio
oī p̄t solues eam: et si fuerit aliquid cibi aut fecis aut
grauitatis remanens in stō tunc oportebit ut facias vo-
mere ipm deinde solue eum et p̄sidera vbi inuenit gra-
uitatem. **E**t p̄sidera tunc an sit rectius eūare illud
cū clisteribus et suppositorijs aut euz aliquo qd bibit
desuper ut soluat aut deponat aut digerat et significat
illud qd rectius est de hoc dispō eructuationis: fortas

se ei ne cūz erit si fuerit cib? stans fortiter et sic difficilis
vomitus et nō aspiciatur ad febrē sed administret̄ dia-
pipereon ut p̄cipitet et descendat cū digestionē aut ad-
ministret̄ qd est debilius eo et administrent̄ embroce
et empla digestiua cognita in capitulo digestionis et so-
lutiua cognita in capitulo solutionis. **Q**uam ergo
descenderit tunc aut egrediatur p se ipsuz aut iuuabit̄
cū suppositoio et tolleret fames sup eū tam diu donec
non remaneat hesitatio in destructione satietatis nau-
seatiue: deinde sumat cibum leuē velocis digōnis boni
chimi et sit intentio ad fames et somnum tñ qd excusat
solicitudinē i alleviatōe repletiōis. **Q**uod si natura
fuerit soluta considera an res que eūatur sit illud qd
est corruptū. Et si fecerit illud nō retineatur donec to-
tum euacuet̄ tñ vlsq; ad postremū eius et expecta decli-
nationē porismi et fac ingredi ipm tunc balneū et ciba
ipm nisi fuerint illic superflui destruens fortitudinem
tunc enī nō facias ipsuz ingredi balneū: imo ciba ipm
et conforta stomachū eius cū rebus quas scies et qua-
rū quedā scripte sunt in capitulis de solutione uentris
Et de illis est lana infusa in oleo in quo est vrus ap-
sintibz: aut etiā i oleo nardino postq̄ fuerit expressa et
separata fuerit ab ea maxima pars olei. **E**t si pseue-
rat solutio et inuenis id qd egredit̄ absq; genere ei? qd
corruptū est administra oleū de cydonijs tepidū recēf-
scdm hunc modum et oleum de mastice et non est iterū
in oleo nardino cōtrarietas eis. **E**t fortasse admini-
strauimus cerataria et proprie qñ nō suffert dispō stri-
cturaz eorum super uentres eorū. **E**t qñz indigem?
emplastris fortioribus hoc de emplastris p̄dictis in co-
lirica passione et da eis in potu aquas fructuū si tollat
eas: et da ei ad comedendū illud cuius alleviatur nutri-
mentum et facilis sit digō sicut testiculi galli et pisces
alradradu et p̄mitte super illud aliquid de fructibus
et succis et robur stipricis. Et si abscondit de apertu a
liquid: admoue ipsū cū eis que sciuit et pprie cū eis
que sunt ex cydonijs et cū eūatum est: nō est maluz ut
administres ei electuariū forte de illis que digerunt et
cōfortant stomachū et aperiunt oppilationes et illud
post ablationē febris et accidentium. **E**t iter quidē
ad pblebotomiam ē ut non fiat in ea donec declinet:
tunc enim fiat: et illud qd p̄us datur in potu est aqua
ordei. **E**t cibus sit sicut ille qui sit de acressa cum
cucurbita et amigdalīs paucis. **E**t ifrigidetur locus
eius et odoramentuz eius et troscisci de canfora in qbus
non ponitur reubarbarum.

De febre ephimera ex apostemate. c. xxxvi.

Febres sequentes apostemata interiora sunt
putride. Et qñz associatur eis ethica et non
sunt de numero febrū ephimeraz. **A**po-
stemata vero apparentia sicut sunt furunculi et exiture
uel bubones q̄ eueniunt in ea et pprie apata magna q̄
sūt i mēbris glādulosis et i carnibz q̄ vocāt molles sicut
illa q̄ sūt i iquinibz a supfluitatibz epis et i ascellis a sup-
fluitatibz cordis et sub aure a supfluitatibz cerebri qñz se-
quunt febres et nō eūantur qñ aut sit illud qd p̄uēit ex
eis ad cor donec igneat ipm calefactio sola aut cū pu-
tredine: q̄ si fuerit calefactio sola: tunc erit de genere
febrū apostematū intrinsecorū. **E**t plurimū qd ac-
cidit de istis febribus sequentibz apata sequentia cau-
sas p̄mixtiuas ex vlceribus et scabie et doloribus et p-
cussionibus et casibus ad que expellunt materie et re-
tinent in vjs apud carnes molles est de genere febris
aa. iij

ephimere. Et plurimum qđ accidit de istis febribus sequentibus apata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiones et oppilationes preterite sunt putride. Et secundum plurimum febres sunt radices et apostemata sequentia licet quandoq; accidat econtrario. Hippocrates nominavit has febres malignas qđ ex his sunt ephimere et que nō sunt ephimere. Et febres quidez sequentes ea scđz plurimum sunt ephimere et si non sunt ephimere sunt male. Et plurimū qđe hāz sequuntur apata sanguinea et qñz accidunt sequentes herisipilas et similia ei. **Signa.** Figura eaz sunt ea que diximus de antecessione apatū ante eas et facies est inflāmata et rubea et est additum in ea sup dispoēs sanitatis et nō est caliditas vehement mordicans: qñs fit multitudo eius in eis qñ huius apata sūt sanguinea nisi sint febres sequentes herisipilas: tunc istis febribus succedit būecatio et est pulsus in eis velox magnus frequēs pp repletionē et caliditatē et est vrina aquosa alba pp cursuz materie: ad apata et vlcera. **Cura.** Oportet ut antecessio fiat in ea cū phlebotomia et fluxu ventris. Et curetur apa cū eo qđ oz in capitulo suo et subtilietur regimē: et nō bibat vinum omnino: et nō cibet nisi post declinationē ppletā: et necessaria sūt ei extinguentia et i frigidantia humectantia et empla in frigidata cum nīne super membrum infirmum a postemofum: ita ut non noceant apostematizneq; faciant ipsuz crudū immo infrigidet via inter ipm et cor in frigidatione penetrante in pfundū.

De febre ephimera ex terrefrilitate idest quando cutis fit dura vt testis. c. xxxvij.

Hec febris itez sequitur puationē resolutionis pp oppilationes non pfundatas. Et plures quidez hominū qđ dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt. Et plures eorū sunt illi in quoz corporibus generat vapor cholericus pp complices corporis eoz: et ciboz ipsorū et aquaz ipsarū malaz et pp disposiciones eoz antecedentes ex rigilīs. **Cura.** Et extinctio et administratio balnei et sudare in eo post declinationē. Et fricari cū eis qđ sunt sicut fursur et farina fabaz et amigdal. amare et semen melonis et aliquid de alusen et baurac. Et sit cibis eius extingues et humectans: et vinū eius sit plurime cōmissionis et iteret balneum multotiens.

De febre ephimera ex calore. c. xxxvij.

Quandoq; accidit ex calore aeris et calore balnei et similibus febres ephimera. Et plurimum illius nō accidit nisi ex vehementia caloris solis et est prima suspensio eius cū spū aiali: quz p mū qđ ei leditur fit caput: calefacit enim aer eius et puenit ad cor et fit febris: deinde spargit in totū corp. Et qñz sit eius suspensio cū corde pp caliditatem anhelitus. et qñz custodit caput a caloz. Sed illa que ex sole accidit plurimū incipit in cerebro et capite: et pp illud qui non est mūdus implet caput eius. Et illa que nō fit ex sole: s; fit ex diebus canicularibus: et ex balneatione et ex alijs impsione facit in cor. **Signa.** Signa sunt causa eueniens ex uehemētia inflāmationis capitis in pte solari cerebri: et fortasse est cū grauitate et replone si nō fuerit corpus mūdū et magnitudo anhelitus in pte cordiali. Et illud quod apparz de corpe uehemētis calefactionis calidi? iteriore et? Et de illis quibz scit illud est qđ sitis eius ē minor fit illius cuius caliditas est illa caliditas et est i hac ba

bitudine parraria vel diuersa ei qđ est ex dēitate. **Cura.** Est necessariū vt incipiatur in curatione eius cum eo qđ infrigidat ex embrocis super cap et pectus et ex oleis frigidis et pprie oleo ros. in frigidato super niuē qđ fundat sup caput et pectus ex loco longinquo: et detur in potu aqua frigida et qđ currunt cursu eius: et sine cessatōe eius fiat illud usq; quo decliet febris. **Quā** qđ auferit ingrediat tinam et nō tangat eū tina si fuerit cū eo febris: et balnea eum cū aqua tepida et non permittas aere eius calefacere ipm: et n timeas ex effusiōe aque calide super caput eius qñ ipsa humectat et resoluit febrez: et necessitas ad balneandū pl? ē qđ necessitas ad vngedū. **Quā** ergo egredit: tūc frica caput eius cū oleis frigidis sicut ē oleū rosaceū et de nēufare. **De febre ephimera que accidit ex frigore et balneatione.** c. xxxix.

Quandoq; accidit ex frigore et balneatiōe cū aquis frigidis vt pdesentur pori appentes: et coarctēt vapores fumo secūdū qđ dictum est in illa que fit ex testuositate: quare accidit febris et multotiens perducit ad putridā. Et non perducit ad illaz febrez nisi qñ vapor pfocatus et acur? nō sua uis. Suauis enīz nō generat eam. **Signa** eius sūt canse et corpus in ea in primis qđ tangit nō est uehementis caliditatis. Quñz figurat māus sentit calor eleuari: et pulsus nō est in puitate in qua est in illa que fit ex angustia et tristitia et fame qñ non est illic resolutio. Sed est velox pp necessitatez. Sattrabēdi aerē nisi fit frigus uehēns et fortasse declinat ad duritiem et oculus nō est pfundus: immo qñz est inflatus pp vaporē coarctatus. Et vrina qñz est alba: qñ caliditas est pfocata et qñz est tincta: quoniam caliditas qđ resoluatur ex poris expellit ad vias urine. **Cura.** Operiantur in febre donec sudent quz ergo declinant ingrediant balneuz et balneetur euz aqua ad caliditatem declui et cū aere calido et embrocetur super ipos aque in quibus decocta sunt sicut amara: et anetuz et fimbriū et fricet cū eis que diximus que abstergūt poros et mollificant eos: et postponatur in eis inunctio usq; quo sudent et fricentur et balneetur cū aqua calida ualde. Et oz vt atcedat balneatio cū aqua: balneatione cū aere: deinde inungatur cū aliquo ex oleis dilatantibus poros: et fundat super capita eoz sicut oleū de aneto et keiri et camemilla et cibentur cibis leuibus et aromatizentur: Et sūant in potu vinū albiū subtile pmistum et est melius eis qđ aqua ppter quod est in eo de ludatione et puocatione. Et inunctio cum oleo aliquo patientibus ex labore est magis iuuatua qđ patientibus ex soliditate.

De febre ephimera ex soliditate ex aq; stipticis. c. xl.

Quandoq; accidit illis qui balneant in aquis stipticis facientibus sicut super quā uincit virtus aluis: aut draganti vt uehemens fiat spissitudo poroz apparentiū: qre pprimuntur eoz vapores et accidit eis qđ diximus aliquotiens et multotiens qđe perducit ad putredinē. **De signis.** c. xli.

Significant eaz cause et qđ significatur de nigredine cutis qñ ipsa extensa sit pparata pparatiōe qua pparant coria et sicut si tangatur cutis infusa in aqua draganti: et est dispositio i ad ditione caliditatis post tempus idest non statim ex tactu cutis sicut in alijs de illis que accidunt ex oppilatiōe pororū: et pulsus est debiliior et minor et uehemētioris

velocitatis. **E**t urina e vehementius alba et tenuis. sicut urina mulieris: et non est in corporibus eorum dimi-
nutio neque in oculis eorum profundatio. **C**ura. **O**z ut
cures cum propinquitate curationis eorum qui sunt ante eos.
Aderunt eis non datur in potu uinum nisi post fiduciam
vehementie amplitudinis pororum: nisi sit pdenfatio pua
fortasse enim tunc aperit eam uinum. **E**t oz ut subtilia
tio regiminis ipsorum sit maior: et mora eorum in aere balnei
et balneatione eorum cum aqua calida maior: et oz ut tar-
det inunctio eorum plus.

De febre ephimera ex vino. c. xliij.

Quandoque accidit ex vino febris ephimera et
cura eorum est cura ebrietatis. **E**t fortasse
idigetur solone cum aqua fructuum et similibus et pble
botomia et uomitu et ppe qui pleuerat dolor capitis
eorum. **E**t oz ut ingrediat balneum post declinationem.

De febre ephimera ex cibis calidis. c. xliij.

Cibi calidi faciunt febre ephimeram et sicut
illa que est ex sole sem plurimum est cerebialis
et in spiritu aiali et illa que fit ex balneo est cor-
dialis et in spiritu vitali sicut illa que fit ex cibo est epatica et in
spiritu nali.

De cura. c. xliij.

Cuius curatio est puocatio cum infrigidantibus
notis et solo nature est melior cum siracost et
tamarindis et rectificare epar eorum eis que sunt
aqua endiuie et oleum et sirupus acetosus et empla in sui
gidantia ex sandalis et canfora et aqua ro. et oleo et succo
eius et ex succis oleorum infrigidatis actu. **E**t extin-
ctio cum cibis frigidis et humidis.

Pincipium febrium de febribus putridis et plemetu
sermonis est in febribus sanguineis et choleris.

Tractatus secundus continet capitulum. lxxij. sermo
pniuersalis de febribus putridis. c. i.

Putredo accidit aut per cibum malum
qui est paratus ut putrefiat illud quod
generat ab eo per malitiam sue substan-
tie. **A**ut ppea quod velociter recipit
corruptionem quous sit bone substantie
sicut lac. **A**ut quousiam est aquosus
nutrimetu mali cuius aquositate recipit sanguis
illud quod generatur a fructibus tardis humidis ualde
Aut qui est ex illis qui non puerunt ad sanguinem bonum:
imo remanet humor malus frigidus que abborret ca-
lor inatus et succedit ei extraneus sicut ille qui generat
a cucuere et citrulo et piris et similibus. **A**ut malitia ar-
tificij eius. aut hora ipsius. **A**ut ordo eius secundum quod
scis. aut per oppilationem phibentem respirationem et euen-
tationem per coplonez corporis mala qui non possunt dige-
rez facere bona. **E**t sunt iterum vires de illis que non
faciunt in cibo aut humore aliqd per priuationem respira-
tionis humorum quare dimittunt eum crudum. **E**t huius
modi quidem ppo aut generat humorem malum aut cor-
rumpit id quod generat ppter abbreviationem suam in
digestione et quod mouet eum motu pigro. **E**t iste cause
sunt iuuates in generatione oppilationis generatis pu-
tredine. aut ppter dispositiones extrinsecas ex aeribus
malis sicut est aer pestilentie et aer lacunaz et locorum
infusorum in quibus madesiunt res ut linum et aspalnum.
Et quandoque aggregant de eis numerus rerum plu-
rimus. **E**t plurimum eorum putredinis humorum est aut ppter
multitudinem humoris aut grossitudinem suam aut visco-
sitate sui. **E**t cause multitudinis humorum et viscositatis
et grossitiei humorum sunt note et inceptio oppilationis est

nota. **E**rgo qui fecerit oppilationem accidit putredo.
propter euentationis priuationem ppe et qui fuerint suc-
cedentes moribus in sua hora super replonez et nausea
tiuam facietatem. **E**t balneationes similiter aut sol
calidus aut sumere caliefaciencia super replone et dimis-
sio cautelle obseruationis digestionis in stoma et epate et
succurendi defectui si acciderit per calefactionem ambo-
rum in epithimibus et vaporatiobus. **E**t putredo
quidem quous est corpus et quous est in membro propter
debilitatem suam aut propter vehementiam caliditatis sue
extranee et sue acuitatis aut doloris eius. **E**t humor
recipiens putredinem aut est cholera talis mori ut ab ea va-
por egrediat qui sit subtilis fumosus ualde: aut sanguis
talis modi ut euaporet ab eo uapor subtilis: aut pble-
gma talis mori ut illud quod euaporat ab eo sit uapor spif-
sus. **A**ut melia talis ut illud quod euaporat ab ea sit uapor
fumosus puluerulentus: et putredo quidem cholere fa-
cit tertiana. **E**t putredo sanguinis facit ptiuam. **E**t
putredo melie facit quartana et que currunt cursu eius
Et putredo phlegmatis similiter ut multum facit quoti-
dianam et que currunt cursu eius. **E**t sanguinis lo-
cus est intra uenas. **C**holera autem et phlegma et melia
quous putrefiunt intra uenas. **E**t quous putrefiunt extra ve-
nas si non est causa alia. neque est putredo in apostemate i-
trinfeco quod det cordi putredinem cotinuam faciunt
periodos quas diximus. **S**ed unicuique accidunt et
erradicant quous phlegmatica non erradicetur quin
ibi sint illique occulte. **E**t qui putrefiunt iter uenas
faciunt adherentiam febrium: et non erradicant neque est p-
xima ei que erradicat: immo est assidua inseparabilis.
Sed ei est uehementia per quam cognoscitur proximus
qui est ei. **E**t qui putredo est intrinseca dominans su-
per uenas oes aut super plurimum eius quod sequit ex eis
non sunt forsitan additiones et diminutiones apparetes
Qum autem est secundum contrarium eius apparent al-
terationes manifeste. **E**t febris putredinis quidem extri-
sece non erradicat et reddit nisi: quous materiei qui putrefit
superuenit putredo in tpe proximi et sunt eius humidi-
tates ex quibus pendeat caliditas et resoluunt et egre-
diunt ex corpore: quous non sunt retente in uenis ita ut p-
bibeant eas illud a pplemento resolutionis et remanz
cinereitas ei et ipsi terretas qui non sunt uehiculum fe-
bris et caliditatis sicut vi de dispo et cumuloz stercorez
paulati paulati donec fiat cinis totum deinde non remanz
caliditas. **E**t qui non remanet in humore adusto per
putredinem caliditas destruit febris quousque aggreget
vice alia ad locum putredinis. **E**t iam remanserunt in
ea relique caliditatis ex putredie prima quous non rema-
neat materia. **A**ut propter inuentionem cause pme pu-
tredinis in materia pma et inflamat in materia secunda
secundum semitam putrefactionis. **R**es ergo putredis
resoluit sem inuentionem caliditatis non deficientis pu-
trefacientis et resoluentis et facientis cinerem et pertra-
seuntis ad vicinum donec abscondat terminum et finiat ma-
teria et non inueniat vicinum aliud et remaneat febris ex-
pectans materiam aliam et attrahat ad locum suum. **Q**u-
am autem putredo est intra uenas tunc accidit ut sit resolo p-
pleta difficilis et non resoluatur putredo per ptiuam
que est in quibusda uenis cum alijs et putrefit omnis res
que uicina est ei deinde reuoluitur ad vicinum aliud
Et itez illud quod phbens est in uenis est uehementi-
oris cotinuitatis ad cor. **E**t iste quidem febris quous
sunt proximi erradicationis et temporis quous dimittit

ordine suū pp diuersitates materierū in multitudine ⁊
paucitate ⁊ grossitudine ⁊ tenuitate. Et propter diuer
sitate in eis in genere ita ut permulentur quedā mate
rie ⁊ fiant de genere materiei alterius que diuersifica
tur in eis in specie non in multitudine ⁊ paucitate ⁊ te
nuitate ⁊ grossitie tantum. Et qñqz sit ex malitia re
giminis egri aut pp debilitatē eius: aut propter multi
tudine sensus eius. Et poxismi quidem qui erradicat
incipiunt secundum plurimū cū horripilatione aut fri
gore aut rigore ⁊ resoluuntur p sudorez. Et non incipi
unt cū frigore: aut horripilationē fm plurimū. Nisi aut
pp frigus humoris: aut ppter qz humor mordicat
lacteros: aut ppter pfundationē caliditatis ad interiora
redeuntis ad partē materiei: aut propter debilitatez v
tutis: aut pp frigus aeris sicut ptingit tpe hyemis.
Et illud qd sit ex mordicatione caliditatis ē digni⁹
vt proportionet ad horripilationē qd ad frigus. Et
plimū qd accidit de eo est vt sit sicut punctio acui⁹ in
omni mēbro. Hec resolo materiei cū sudore est: qm
caliditas putrefaciens vel putrida resoluit būditatem
⁊ remanet cineritas: qñ ergo sit illa būditas n̄ obfesa
in uenis facilis sit expulsio eius per sudorez in poris.
Paroxismi aut in sepiabiles minunt: ⁊ nō erradicā
tur per sudorez n̄ incipiunt cū frigore nisi prop̄ debi
litate vtutis: aut propter pfundationē caloris inati:
tunc enim infidantur extremitates: ⁊ illud est signum
maluz. Et in quibusdā febribus cōponant frigus ⁊
horripilatio: qm materia q putrefit est pposita ex frigi
do ⁊ mordicatio. Et qñz pponunt quedā febres
putredinis tali cōpositione qua fiant in forma separa
biles: ⁊ illud est verbigratia qñ incipit humor putrefe
ri in loco: ⁊ qñ superuenerit ei putredo putrefit tota ⁊
psumit ab ea: dñ incipit hñor d gñre ei⁹ aut n̄ d gñre ei⁹
putrefieri. tñc obuiat poxismus secund⁹ tempore erradi
cationis poxismi primi: deinde p̄tinuat res ita. Et
qñz pponuntur febres putredinis modis alijs ppositi
onis quos distinguā in capitulis suis. Et poxismi
quidē febriuz plangant qñz ⁊ abbreviant: ⁊ prolonga
tio eoz est ergo: aut propter grossitudinē materiei ⁊ vi
scofitatē eius: ⁊ multitudinē ei⁹: aut ipsius quietē: aut
propter debilitatē vtutis aut propter debilitatē sensus
aut pp spissitudinē poroz: qñ nō resoluūt humor: ⁊ eo
ruz abbreviatio est ppter p̄traria eoz. Et poxismi
itep festināt ⁊ tardant. ⁊ tarditas eoz est: aut ppter
qz eoz materia est pauca aut tardi motus ad mineraz
putredinis prop̄ grossitiez suam: ⁊ hoc quidē est sicut
materia quartane. Et velocitas eorum est quoniā
ipsa est m̄ta sicut pblegma. nisi sit vitreū qm poxismi
eius qñz tardant aut subtilis sicut cholera. Et de
teriores qdem febres sunt inseparabiles in qd⁹ putre
do est intra venas. Deinde ille que erradicant inq
bus est putredo in toto corpore aut in partibus cordis
Et pax qdez accidit senibus febris valde accensa pro
pter frigus p̄p̄onis eoz ⁊ paucitatez carnis iporum.
Pulsus v̄ro dispositioes diuersificant in febribus pu
tredinis secundum diuersitatem earum in generibus
suis ⁊ secundum diuersitatem sp̄ei vnus eaz in vebemē
tia ⁊ debilitate ⁊ in fortitudine accitium ⁊ debilitate
eorū. Et qñz accidit ei durities: aut propter apha
caliduz vebementis extensionis: aut propter apostema
calidum in mēbro duro: aut propter vebemētiāz siccit
atis: aut qñ dominat frigus in principijs. Et qñz
sit lenis propter materiā lenēz pblegmaticā ⁊ languine

am. Et propterea q apha est in mēbro leni sicut illd qd
est in epe ⁊ peripneumonia ⁊ lethargia: aut propter
humorositatē qñ expectat qñ vult vt ludeat. Et pul
sus qdez sit in pncipio poxismorum debilis coarctati
onis propter aduentū vtutis super materiā ⁊ occupa
tionez eius in mūdando ⁊ euērando.

De f̄mone vli d signis febriū putredinis. c. ij.

Significant febres putredinis aduentus causa
rū anteceditū eas ⁊ proprie qñ nō est in eis
causa p̄mitiua. Et pulsus ⁊ anbelitus cuius
p̄strictio est velox qm necessitas est ad mūdificandum
vebemes valde. Et est caliditas mordicatio nō sua
uis sicut est caliditas ephimere febris. Et plurimū
quidē febriū putredinis antecedit almeliletus: ⁊ almel
letus qdem est dispō cui admiscet calitas nō perueniēs
ad hoc vt sit febris ⁊ associat ei lassitudo ⁊ pigritia ⁊
alices ⁊ saltus ⁊ p̄motio sōni ⁊ vigilie ⁊ p̄strictio anbe
litus ⁊ tensio venarū ⁊ hypocondriorū ⁊ dolor capitis
⁊ pulsatio capis: qñ ergo prolongat facit cadere in fe
bres putredinis: aut facit accidere debilitatē ⁊ citrini
tatē coloris: ⁊ qñz associant almeliletu antecedenti fe
bres multitudo superfluitatis ⁊ mucus nausea ⁊ v̄ria
p̄prima ⁊ ego p̄prima putrida ⁊ grauitas capitis ⁊ ex
citatio. Et accidit frequētia in pulsu non a cā intrinse
ca: imo ex labore aut ira aut alijs. Quam ergo acci
dit in eo coarctatio tunc iā venit paroxismus: ⁊ coar
ctatio quidē est submersio pulsus ⁊ paruitas diuersi
in quo accidunt pulsationes magne fortes ⁊ nō est ve
locitas eius fortis. H̄z diuersitas in principio ⁊ in au
gmēto est ex proprietatibus significantib⁹ putredinem
qñs non appareat in tertiana p̄prima appitioe prop̄
leuitatē materiei. Et de signis quidem q febris sit
putrida est eūo periodi prime sudoris ⁊ bumectatiois
ephimera eniz est ecōtrario illius: tñc in initio sit i ter
tiana pp leuitatē p̄dictam vt sit similis ephimere que tñ
ephimera nō permuat ad putredinē. Et qñ fuerit au
gmētū eius nō permittit nō proportionatū non simi
le. Et prolixitas augmenti iterū significat q ipsa est pu
trida. Et additio pulsus in magnitudine scdm proces
sionē significat augmētū. Amp aut est iterpollata in
cipis cum rigore aut horripilatione ⁊ dimittit secundū
p̄primū cū sudore ⁊ humorositate ⁊ resoluunt cū paro
xismus ē aut sepiabilis cū tepoi ⁊ nō: s̄tis ephimere in
v̄rina ⁊ pulsu ⁊ p̄lemēto mundificationis ⁊ quiete ac
cētium. Et p̄primū qdez putride sunt acciticia p̄prima
ex siti ⁊ dolore capis ⁊ nigredine lingue ⁊ proprie ap
statū ⁊ multiplicat inquietudo ex āgustia ⁊ agitatione
vebementi quaz facit pugna materiei ⁊ virtutis qñqz
eniz eleuatur materia ⁊ qñz consurgit vtut. Et pul
sus s̄tis qñz tendit ad magnitudinē ⁊ fortitudinē ⁊ qñ
qz ad paruitatem ⁊ debilitatez ⁊ coarctationē. Du
rities aut sit qñz ⁊ non o3 senper vt sit nisi sit cū febre
apha durū i quocūqz mēbro sit. Aut apha in mēbro
duro qñs n̄ sit durū. Aut iam acciderit potus aque
frigide aut aliquid aliud de illis que indurant pulsum
de illis que dicuntur in libro pulsū. Diuersitas
aut in principio ⁊ augmento est ex proprietatibus fe
bris putride. Et d̄ significationibus eius fortibus
qñs non appareat in tertiana plurimum propter le
uitatez materiei ⁊ dum nō sit pulsus fortis ei non sit
velox velocitate p̄dicta tunc febris adhuc est ephime
ra et non permuat ad putredinem. Et est v̄rina
in principio indigesta aut parum digesta et fortasse est

acuta. Et scias qd a febribus acutis iterficiētib⁹ ra
ro sit euasio: nisi cū contractione mēbri. Et quādo
alleuiatur febris post quietē apatis in pleureti et fili
bus tunc scias qd de materia remansit aliquid et qd ma
teria declinat ad locū ubi apparet dolor.

De signis insperabilibus. c. iij.

Febri continua est diuersitas pulsus que est fm
febrem appens valde et est in plimo eius nō
habens ordinē: neq; pondus et perseverat fe
bres et nō separat post viginti quattuor horas et associa
tur ei qd diximus de dispositionibus erradicabilibus et
antecessione rigoris et alijs. Et de illis qd significāt
eā est et assiduitas et uehementia diuersitatis dispōis
ei⁹ ap⁹ augmentū minuit enī qñz et auget uice alia.

De rebus in quibus differant febres putredinis
et in quibus comunicant. c. iij.

Febri qd est pp putredine colere motus est
tertianus siue sit motus principij proximi
aut principij uehementie nisi species ei⁹ qd dicit
adusta cuius motus est occultus valde et est sicut insepa
bilis conclusa. Et tertiana quidez pura est acuta pp
subtilitatez materiei et eius caliditas est magna mordi
catina propter fortitudie cholere. Sed est saluifera
propterea qd cholera est leuis super naturā et qm ipa
facit quietez. Terciana vero nō pura est longioris
spatij qd prua. Et pura qdem raro pertransit septē per
iodos nisi ab errore. Continua qñz psumit in ebdo
mada. Et illa que est ex putredine sanguinis est conti
nua inseparabilis et eius calor est plimus cois cū leni
tate nō cū mordicatione colere et qñz peruenit ad statū
in quattuor diebus: pblematica accessionem faciens
oi die est lenis caliditatis per cōpatōem ad cholericā
longā pp uiscositatē materiei et frigus eius et mltitudi
nē eius et ē magni timoris. qm bz paruum spaciū in
terpolationis et quietis et qm ipsa affotiat corruptiōi
et debilitati in ore stomachi que nō excusaf: et illud est
de illis que attrahunt accidētia mala ex sincopi et pul
su cordis et casu appetitus. Et que de ea est insepa
bilis est res magis similis ethice si non eēt lenitas pul
sus qmuis qñz fiat durus et. et qm est minus pura et
minoris et breuioris proximi nisi declinet cuz paruita
te sue puritatis mltā. Quartana autem est non acuta
propter frigus materiei longa pp illud et fortasse extē
diē que de ea pura est anno uno et non pura est breui
oris spatij uerum in ea non est timor qm quietez facit
in spacio longo et quonia ipsa non est tal acuitatis quā
secunt accidētia uehementia. Et quartana quidez et
tertiana assidua et interpolata cōsumunt per uomituz
et solutionē uentris aut sudorem aut prouocationē uri
ne. In pñ autē psumit per huius et fluxuz sanguis
narium. Et scias qd principium plongatur in terti
ana et status in cōclusa et declinatio in incefsua et stat⁹
et declinatio in ptnua et status et declinatio in quoridi
ana: qmuis raro inueniat quartana cōtinua et quoridia
na integre erradicatiois. Et febres qñ non curā
tur bz qd oz et proprie appostemole conuertuntur ad a
refactiōez et proprie in febribus acutis in quibus oz
ut patientes eas cibentur et non cibantur pp itētoez
ut perueniat natura super materiam aut oz ut def in
potu aqua fida et non datur in potu ppter itētoez ut
non fiat cruda et non succurrit cuz extinctione alia.
Qm si fuerit alia intentio qd dicturi sumus in ciba
tione et dando in potu aqua fida fortior duarū inten

predictarum permittatur super eas abas et dimittat
observatio illaz duar.

De significationib⁹ accidentiū febriū. c. vi.

Scias qd acceptio significationū febriū est ex
regione antecedente et quō fuit. Et ex di
spōitionibus antecedentibus et pñtibus et
ex regionibus et tēporibus et ex etate et cōplexione et
ex pulsu et rina et uomitu et egestiōe et fluxum sangui
nis nariū et ex dispositione febris in rigore et sudore et
qualitate caliditatis et ex proximitis et ex dispositiōe ap
petit⁹ et ex dispositiōe anbelitus et ex cōiunctis sicut do
lorē capitis et vigilijs et alienatione et inqetudie et alijs
Febrib⁹ ei⁹ assunt accētia ex qbus significant dispositi
ones eaz de qbus sunt accidentia significantia magni
tudine earum et ipsarū paruitatez sicut qualitas calidi
tatis et quātitas ipsius. Et de ea est qd est mordicati
ua uehementer ex quo pus inuadit usq; ad finē suum
Et de ea est qd mordicat in primis: deinde minuitur
pppter resolutionē materiei et lenit⁹: et de eis sē qd mordi
cant: et de eis sunt quaz caliditas est humida: et de eis
quaz caliditas est sica. Et sunt accētia que signifi
cant gen⁹ eaz sicut accētia ppria cū tertiana: sicut prin
cipiū proximi cū punctiōe et horripilatione et mordica
tione caliditatis in eo. Et accētia significantia ma
linā eaz sē sicut inquietudo et alienatio et vigilie. Et
accidentia significantia digestiōez et in digestiōe sunt
sicut illud qd dicimus de dispositiōib⁹ vrine. Et ac
cidentia qd significant crisiū que dicemus. Et accētia
significantia sospitatē et pñariū eius dicemus omnia il
la. Et forme insunt iudicia pñima sicut ille cui⁹ cō
uertitur color ad plumbeitatem ex albedine et viridita
te et significat frigiditatez hūorū et paucitatem coloris
inati aut excitatiōez et inflāmationez: sicut accidit ei cu
ius cā est satietas naualetiua et sicut velocitas rōtionis
faciei et tornacilitas ei⁹ et tenuitas nasi et significat aut
uehementia caliditatis aut subtilitatem hūoris et ueloci
tatem resoluōis eoz ppter amplitudinem poroz et mo
tus i se ipsis et exitus eoz a cōsuetudine aut casus eoz
hnt significationes et res de illis quas dicēus. Et
accidētiū febriū qdā sunt quoz hora est hora status si
cut alienatio et pñitio mentis ppter in illonez capitis
et de illis sunt quoz hora est pñcipiū sicut horripilatiō
et frigus et sicut profunditas somni qd psequit pñimū
pñipioz febriū propter debilitatem cerebri et declina
tio caliditatis ad interiora corporis ubi est materia et
multitudo vaporū eleuatorū ab eo per pñisionem inci
pientem in corpore usq; quo resoluuit eos inflāmatio et
adiuuat illud frigus cerebri in se ipso et frigus hūoris
qd uult putrifieri et calefit. Et res ex quibus scitur
dispositio febris et ex qua specie sit: sunt dispositio
febris in acuitate sua: et sua leuitate: et dispositio fe
bris in hoc qd ipsa accidit a causis pñitiuis et antece
dentibus fm pñitionē pñictā. Et dispō febris ad
herentia sua et erradicatione: et dispō febris in acuita
te sua cū rigore et frigore et horripilatione aut ei⁹ cō
trario et qd est ex eo. Et dispositio febris in diuissi
one sua cū sudore pñimo aut pauco. Aut dispō p
trerea regiminis et etas et forma et tempus et ars et
dispō pulsus et urine.

Termino de rigore et frigore et horripilatiōe et fra
ctiōe. c. vi.

Horripilatio est dispō in qua inuenit corpus
difficilatez in frigore et pñitiōe i cute et lacer

tis et antecedit ea pigrina et fractio et quasi fractio est
 maneries eius. **E**t frigus autem est ut sentiat i membris
 suis et dorsis lacertorum suorum frigus purum. **R**igor
 vero est ut non possit continere membra sua ex pmo-
 ne et tremore eueniente in eis et motibus in uoluntaria
 et fortasse est frigus forte. **E**t non sit rigor fortis si
 cut in febribus phlegmaticis et quartana. **E**t de cau-
 sis vehementie rigoris est uehementia virtutis expulsi-
 ue in lacertis et per illud quanto est causa rigoris visco-
 fior est rigor uehementior et sanguis submergitur cum rigo-
 re ad interiora. **E**t scias quod humor frigidus est quietus
 que iam plueuit mēbrum in quo est et quiescit passio eius
 ab eo quare non sentit frigus eius. **Q**uā ergo moue-
 tur et spargit sparsione plurima aut pauca per aliquas
 causas. scilicet per caliditatem separantem aut aliud patitur ab
 eo mēbrum quod erat non occurrens ei et sentit frigus eius
 per causam psonis diuersam: tu quidē sciisti hoc in radi-
 cibus uniuersalibus scire medicine. **E**t multotiens qui
 de accidit a phlegmate vitreo sparso in corpore rigor
 non perducens ad febrem et quā sunt ei piodi et non est
 fortitudo ei fortitudo rigoris pducens ad febrem. **E**t
 materia que facit lassitudinē rigoris per paucitatem suam
 facit rigorem per suā multitudinē antequā putrefiat: nā
 si non putrefiat non perducit ad febrem: et quā accidit fri-
 gus et rigor per submersionē caloris in corpore cā cibi
 et que sunt ei similia. **E**t rigor et frigus antecedunt
 febres: quā humor crudus effundit ad lacertos in pri-
 mis et nocet frigore suo per preparationē ad lacertos. dein
 de quā incipit putrefieri incipit calefieri. **E**t quā ante-
 cedit rigor febres per mordicationē humoris et fortitudi-
 nē virtutis expulsiue que est in lacertis sicut excutit hō
 ex effusione aque calide valde super cutē et proprie quā
 est saluus. **E**t fortasse sit nocumētus eius quod mordicat
 eā ut refugiat calor innatus ad interiora et dñet frig-
 quare sit cū mordicatione caloris frigus quā frigus do-
 mine. **E**t mordicatio quādem caloris est apud pāni-
 culū tegentē interius. **E**t quā accidit rigor ppea quia
 refugit calor ad interiora sicut sit in apatibus intrisecis
Et quā significat rigor et horripilatio sanitatē in fe-
 bribus inseparabilibus: quā significat quod materia expellit
 ex uenis et egredit. **E**t quā non est cū digōne et in
 hora critica et non sequit eaz leuitas est significatio quod
 expulsiō illius qritatis non est: quā virtus est vincens: im-
 mo quā materia multa expellit per multitudinē suam.
Et de rigore est quod significat mortē et est ille quē seq-
 tur debilitas virtutis et casus caloris innati et scitias.
Horripilatio uero sit ex causis paucioribus causis ri-
 goris et pmoio aie piodi indicat piodū. **E**t senus
 quidē febres sunt sepulte. **E**t quā est cā in longitudine
 febriū grossitudo in uisceribus quare resupinet febriens
 et extendat pedes suos et tangant viscera sua. **E**t
 quā denigrat lingua febrientis cū alleuiatiōe febriū tūc
 febriū eius est sepulta. **E**t quā associatur febri pa-
 lysis ergo curet febri in primis. **E**t de eis que pueni-
 unt illis est sirupus acetosus pmissus cū geleniabin et
 aq ciceris cū oleo si tollat febri. **E**t ratio capis
 est ex eis que inspissant cutem eius: quare reuertitur va-
 pores et sit fortis febri.

De intētiōe ad curatiōes dñes febriū putredis. c. viij.
Scias quod intentio in medicando has febres quā
 uertitur ad pte febri: quare est necessariū ut in-
 frigidet et humectet et quā ad pte materiei ubi neces-
 se est ut maturet vel digeratur: aut necesse est ut euacuet

Et digō quidē in grossa est equatio ei cū subtili-
 tione. **I**n subtili est equatio eius cū in grossatione.
Et quā pparata sunt illa que requirit febris de i fri-
 gitatione et illud quod requirit humor de digōne et eione et
 resolone. **Q**uā enī est digestiū et eiatū calm:
 immo est fin psumus ita: et tunc opz ut obfuet magis
 timorosa et una duarum rerum. **E**t fortasse cōtrariū
 est illud quod cōuenit febri de infrigidatione cum eis q
 sunt sicut melones idi et reliqua olera et quod puenit ma-
 teriei de minoratione. quare phibet illud dare ea i po-
 tu nisi ubi non est materia. **E**t oio sollicitudo sit ut
 postposita aqua fructuū usq ad hebdomodā et sit cōtē-
 tus aqua ordeī. **E**t oēs fructus nocent febricitanti-
 bus cū ebollitione sua et corruptione sua in sō. **E**t
 multotiens quidē inuenit res que digerit et subtiliat et
 infrigidat cū eione sicut sirupus acetosus. **E**t scias
 quod febris quā est tante uehementie et acuitatis quod non h-
 vii regie cāe: immo indiget infrigidatione vltima: et p-
 prie quā non inuenis virtutē fortis resistentē toleran-
 tem. **Q**uod si inuenis eaz resistentē tolerantes absin-
 de cāz et expelle humores et absconde cibum et non infri-
 gide infrigidatiōe que phibeat resolones. **Q**uod si iueit
 virtutes dñicentē sis occupatus in equando psonem
 cōtrariā ei quare in frigida eā et uiuifica virtutem euz
 cibo. **Q**uāq sit fortis per uiuificationē suā et vincit
 cōtrariū suū redi ad cāz. **E**t quā tu infrigidas dñis
 febribus tunc non infrigidas eaz cū eo in quo sunt stipti-
 citas et exiccatio: sicut sunt troscisci infrigidates nisi p-
 purgationem et eionem. **E**t scias quod cura febriū
 putride est diuersa a curatiōe febriū etibice. **C**uratio
 enī etibice est contenta semper pparietatē egritudinis
 et curatio febriū putridi nō ē ptea sup dñietatē egritudis
 tantū immo super abscessionē cause eius: quā illud quod
 est pueniens egritudinē et cibationi sit amicum virtuti ex
 parte sui. scilicet uirtutis et inimicū uirtuti ex parte: quā est a-
 micū inimicū eius et est materia quare est adiuuans vtrum-
 qz earum quāobres indigēus in regie eius canōe ē. **E**t
 nos singulare capitulum ei si deus voluerit faciemus:
 scias quod non est tibi posse curaz febriū nisi cognoueris e-
 am quod si ignoraueris tūc subtilia regimē et pvide ne oc-
 currat porissimo nisi uentrem habeat vacuū. **E**t non
 moueat in die porissimi aliqd quātū possibile est tibi h-
 cures febri. **E**t oī ut obserues in omnibus illis di-
 spōnem virtutis quod si fuerit fortis et fuerit illud quod vincit
 sanguis aut cū humore quod uincit sanguis: tunc phlebo-
 tomia est magis pueniens et pproie quā vrina est rubea
 grossa non citrina ignea ex qua timeatur apud phlebo-
 tomia victoria cholere et acuitas eius. **D**einde fac
 sequi phlebotomiaz solonē uentris subtilem pproie si
 fuerit illic siccitas cū eis que sunt sicut aqua ordeī et
 alfiracost pauco et aqua ordeī cū sirupo acetoso. **E**t si
 natura non fuerit lenis adde in eo quod est sicut firacost
 quod sit sicut sirupus viol. et sit vltimitas lenificatio non
 fluxu uentris et non solutio laboriosa. **E**t magis dilectū
 est apud me administratio clisterioz fin vltimitatem quod
 indiget in vture. **E**t de clisteribus coia iuuamenti
 lenibus est clistere factus ex oīo pol et succo foliorum
 ficie et vitello ouis et zuccaro ru. et baurac. **Q**uā ergo
 lenieris hac lenificatione fortasse indigebis eo debilio-
 re quod illud quo indignisti in principio. **E**t illud est
 quā natura est obediens. **D**einde fac ipm sequi ea que
 vrinam puocēt: sicut sirupus acetosus decoctus cum
 radice apij et similibus. **D**einde fac ipm sudare et

aperi meatus cū illis in quibus non sit calor fortis si
cut cū iunctione ex oleo camellino ⁊ fricatione cū vino
albo ⁊ cū aqua dulci tepida: ⁊ si febris fuerit acuta nō
inuenis exculationē ab inunctione ⁊ embrocatione.
Qd si inuenis hūorē in primis declinare ad stōm fac
uomere cū eis in quibus nō sit diuersitas p̄suetudinis
immo cū eis que s̄ sicut sirupus acetosus cū aqua ca
lida qū natura mouz hūorē ad uomitū ⁊ nō diuersificas
eā. Qd si fuerit illic declinatio ad intestina ⁊ sensus
rugitus ⁊ descensū fecis tunc adhibe qd soluat ventrē.
Et prohibe eum a somno in principiis febrium p̄prie
qñ est horripilatio aut frigus ⁊ rigor: qñ prolongat
super eum frigus ⁊ rigor. ipsa namq̄ exprimunt mate
rias si fuerint euntes ad quedam viscera ⁊ p̄hibent
digestionē hūorū. Cū declinationē vō est iuuatius
valde ⁊ fortasse nō nocet ap̄ statū. Et nō phibeas ei
aquas frigidā: nisi fuerit hūor q̄ est i eo crudus ⁊ grossus
tunc enim prohibet digestionem. Et scias q̄ quādo
phloia iuuat: deinde uteris uia mala: tūc nō purgabit.
Humoris aut cholericī digō est vt cōuersus a subtilita
te fiat spissus: ⁊ aqua q̄dem frigida facit illud nisi sit sto
machus aut ep̄ debile aut frigidū aut sit i visceribus apa
aut sit in visceribus dolor aut sit p̄p̄o eius pauci san
guinis: aut caliditas eius innata debilis quare debili
tat p̄ potū aque frigide. Aut si nō sit p̄suetus potare
aquas frigidā: sicut illi qui sunt de regiōe calida: isti ei
spasmanē velociter ⁊ associat eis singulū ⁊ extenuat
est de hac suma. Ubi autē materia calida aut grossa iā
digesta est ⁊ corpus est carnosum ⁊ caliditas innata ex
uberans ⁊ v̄tus est fortis ⁊ viscera sana nō frigida eo
rum p̄p̄o radical non in sueta aq̄ f̄e: immo assueta a
qua s̄a valde tunc aqua frigida est melior res. Cū
totiens enī adiuuat ad expellendū materiā cū solone
nature. aut p uomitū aut p urinā aut p sudorem aut p
omnia illa quare sit statū vt sanetur. Et qñz dat in
potu medicus de aqua frigida infirmo q̄ritatē p̄rimā
adeo donec color eius fiat viridis ⁊ tremat q̄ sit saltez
pueniens p̄p̄ ad emina v̄nā ⁊ dimidiā. Et fortasse
puertis febris ad phlegmaticā ⁊ fortasse p̄fortat natu
ra ⁊ expellit naturā cū sudore ⁊ vrina ⁊ fluxu ventris
⁊ est sanitas: Et qñz itez sunt qdā phibentia: dei
de timef malitia caliditatis ⁊ fitis ⁊ existimas q̄ pueni
tur p eam ad ariditatē ⁊ extenuationē non phibeas a
quas frigidā: nā additio apatis ⁊ cruditas eius melior
est q̄ extenuatio. Et sirupus quidē acetosus qñz
etiā sedat fitis ⁊ incidit ⁊ soluit ⁊ nocumētuz ip̄ius apa
ti nō est p̄rimus sicut nocumētuz aque ⁊ nō est ei vis
aggregandi materiā ⁊ inspissandi eam. Et similiter iu
leb p̄prime p̄missionis. Et qñ non licet bibat a quā
frigidā ⁊ sit audax super eaz: timeatur q̄ nō faciat ac
cidere p̄strictionē poroz quare sit causa febris alterius
cū euentu oppilationis alterius ⁊ fortasse erit vebemē
tior prima. Et qñ obuiat membro debili corrupit
opationem eius ⁊ multotiens facit deglutitionē diffici
lem ⁊ facit difficultatēz anhelitus ⁊ facit accidere tre
morem ⁊ spasmū ⁊ debilitatē vesice aut renis aut colō.
Et ille quē plurimū oz ex eis phibere a potu aque fri
gide est cui nocet in sanitate sua: imo qū uideris cale
factionē fortē ⁊ p̄p̄onem calidā ⁊ sicca ⁊ euacuaueris
tūc qñz p̄cedes infusionē fieri in aqua frigida apud d
clinationem ⁊ appitionē digōnis ⁊ euacuationem hūorū
⁊ nō est malū vt administret balneū ⁊ potus vini p̄missi
subtil ⁊ inunctio cū oleis lenificantibus. Et qum

administrueris canones p̄dictos in principio accide
tū febris: tunc oz post illd vt tu occuperis in digestiōe
⁊ euacuatiōe q̄ non est fm semitam minorationis ⁊ de
siccationis: ⁊ iam diximus eam: imo fm semitam absci
sionis cause. Et non euacues materiā indigestā
in calo aut frigido nisi p̄p̄ necessitatem: fortasse enī m̄
tiplicat euatio humoris nō pueniētis ad statū p digō
nē vt euacuet. Et fortasse nocet euacuatio matura
tioni. Et fortasse p̄miscet cū ea malignum cū bono p̄
pterea q̄ mouet malignū absq̄ digestiōe sua. Et tu nō
auscultes uiz q̄ existimabat q̄ intentio in digerēdo est
subtiliare ⁊ humor calus est subtilis: quare nō est ne
cessē vt subtiliet. Res enim non est sicut dixit: imo
intentio indigerendo est equare substantiā materie ita
vt fiat p̄parata ad expulsioem facilez ⁊ subtile imbibitū
⁊ grossum fixum ⁊ viscosūz adherens: totū illud nō est
p̄paratū ad expulsioem facilem: imo est necessarium vt
inspisset subtile ⁊ subtiliet spissum paulatim: ⁊ incidat
viscosum. Et si uir iste non audiuit in sermone anti
quoz d digōne aliqd antequā dixissemus illud ⁊ reme
moraret d̄p̄ois digōnis humorū fixoz. q̄a q̄ de eis
subtilis est indiget vt inspisset: ⁊ qui de eis spissus est
indiget vt subtiliet oportet ut sciret hoc per illud.
Et q̄a nō oportuit vt in se ipso p̄sideraret ⁊ diceret
quare vrine in febribus acutis nō h̄nt in principiis ea
rū sedimē: deinde fiunt b̄ntes sedimen ⁊ an sedimē lau
dabile est aliqd nisi humor faciens egritudinem q̄ iam
digestus est. Quare ergo nō expellit in principiis
egritudinis ad salutem si est subtilitas vltimū qd inten
dit in digōe: ergo necessariū est vt sit in principio febr
um sanguinis ⁊ cholere sedimen laudabile. Si aut
nature nō est possibile expellere illam sup̄fluitatē nisi
post horā in qua sit p̄paratio ad expellendū in vrina:
tunc filr oz vt sciatur q̄ arti eūare humorem ante illaz
horam in qua appet digō in vrina est incōueniens aut
difficile malū. Et fortasse mouet ⁊ nō opatur vltime ⁊
fortasse miscet malignū cū bono. Et esset melius bo
mini huic vt bene opinaretur de illis q̄ fuerunt sicut.
Gal ⁊ Hip. i eis que scripserūt de hoc ⁊ valde attēde
ret: tūc rediret ad cōtradictionem: q̄a omnis p̄radi
ctor in primis qū est sup̄ veritatem est excusatus. Vex
melius esset ei vt nō p̄sideraret i p̄sideratione sua. Et
opinoz q̄ raro huic viro acciderūt expimēta que pro
fuerūt in hoc capitulo ⁊ acq̄uit in eis. Et huiusmodi
q̄dem expimentis q̄ nō sunt secūdo canones accidit
eis vt nec unum valeat. Et accidit eis ut nec
unum eorum sit signum: hoc namq̄ est conueniens.
Quis autē materia est plurima inobilia p̄mutabilis
de membro ad membrū: existimas q̄ non est spatium
in digōne eius aut fortasse accidit ex ea apa pleureti
cum ⁊ aliud si dimittatur faciet cadere in timorem an
t̄p̄a in quo expectat digestio equalis p̄culdubio: tūc
est necessaria eūo eius: timor enim in hoc ē minor quā
timor in illa ⁊ cum hoc natura mouet ad expellendum
eam p̄ multitudinem sui nocumētū. Quis ergo ad
iuuatur natura cōuenit ei adiutorius vltimum quare
non est excusatio eius. Et scias q̄ phlebotomia qñ ē
iētio sanguinis nō ē ex genere eius in quo expectat
digestio expectatiōe que est i solutis ⁊ nō expectat di
gestio nisi i humoribus alijs. Et qum postponitur
phlebotomia i principio egritudinis nō amplius est ei iē
tio ⁊ fortasse interficit p̄ aduentum debilitatis uirtutis
Et filr si times uictoriam humoris: magis necessaria

cautela est euacuatio Et si nō est digestus nō moueas
nisi in principio: apud statū uero non moueas aliquid
donec uincat natura et digerat. Et si ipsa non mo
uet moue tu hora motus eius: et si ipsa mouet aut mo
uit tunc dimitte eam et opationē eius. Et hoc est il
lud qd nominauit Hippoc. furiositate ubi dixit opor
tet ut administretur medicina solutua postq̄ digerit egrit
tudo. In principio autē egritudinis nō oī ut administretur
illud nisi egritudo sit furiosa et forsitan nō est secundum
p̄sumum furiosa: et talis est ista eūo necessaria que nō
est in hora sua sicut dispositio necessaria que non est
in hora sua. Et proportio istius euacuationis ad cel
sandū ex malitia materie est sicut p̄portio illius cibari
onis ad p̄hibendū v̄tutem a casu suo. Quē ergo ex
cerces euacuatōz tūc cōsidera horam interpolationis aut
horaz ipsius tēporis aut frigidiores horā que est i die.
Et non euacues p̄ fluxū ventris in die p̄odi. Neq̄
phlebotomes. Et non agas cū euacuatione artis con
tra ptem euacuationis nature. Et nō diminuas hu
morem p̄ rem q̄ facit statū habitudinem motū p̄odi
Et oīo caueat a regie grosso in hora p̄odi ita ut nō
des in potu aqua ordeī zucarū neq̄ iuleb v̄t nō frā
gat p̄odi cū cōstrictione meatū: qm̄ est timor: immo
adiuuat. Vicit namq̄ Hippo. medicus adiutor est na
ture nō impediens eam. Et oī ut scias q̄ multoties
indiget medicina fortis debili s̄ eius fortitudo est ex
hoc q̄ soluit hūorem viscosū et ipsius quidē debilitas ē
ex hoc q̄ facit ascellare semel aut bis. Et nō euacuet
plurimū simul ita ut nō cadat uirtus. Et p̄hiliū quidē
meum in phlebotomia est vt dimittatur q̄tū possibile
est. Si autē non est possibile: tunc multiplicatō numeri
est melior multiplicatōe q̄tutatis: oī enim ut nō euacuet
sanguis multo subito qm̄ euacuetur multū de eo cuius
non est necessaria eūo. Et nō est i sanguine excussatō
ad euacuationes quibus fortasse indiget et debilitatur
virtus a resistendo in orisibus expectatis. Et scias
q̄ qm̄ aggregatur dolor capitis et febris: tunc curatō
febris est dignior. Et scias q̄ dolor capitis qm̄q̄ sa
cit redire febrem declinatā ad augmentam quare op̄z
ut sedet. Et qm̄ infans lactens febricitat tūc op̄oz
ut rectificet lac matris ei⁹. Et qm̄ fuerit v̄rina icte
rica in febre significat apa: quare est curatio dare i po
tu aquā ordeī aut sirupū acetosū. Quē ergo acquiescit
febris intentō sit ad apa. Et qm̄ fuerit cū febre cōfi
ca nō appiet via in dando in potu aquā ordeī: imo iul
galli et leni ius et multiplica v̄tutem eius: deinde
detur in potu aqua ordeī si necesse fuerit. De solu
tiuis v̄o est potior scā ex tamarindis et tereniabin et si
racost. Et qm̄q̄ p̄oimur i ea aqua iuleb et qm̄q̄ p̄oif
in ea casū si. et fortasse p̄icitur desuper scamonea et for
tasse dat in potu scaōnea sola i iuleb: et fortasse est ne
cessariū administrare ea que sūt sicut aloes qm̄ materia
est grossa. Et melius quidē est vt abluat: et nutritur
cū aqua endie et aqua solatri: deinde fiant ex eo pil
le. Et Myrobalanos v̄o citrinos quidāz administra
uerunt. Sed non inuenitur ab eis itentio secundū quā
operent: p̄stringunt enīz poros eius p̄ solones ventris
et exasperant viscera eoz: q̄ si fuerint necessarij tūc p̄
digestionē integrā. Et aqua duoz generatorū est ma
ximi iuamenti expressa cū pulpis amboz. Et qm̄q̄
in horis de solutis q̄ fiunt ex uiolis et scamonea ita ut d
uiolis si quātitas aurei unius et de scamonea usq̄ ad
filiquā. i. et qm̄q̄ ponit in eis pap̄ mēte. Et qm̄q̄ sit ex in

frigidantibus et turgentibus medicina in qua ponit
scamonea sicut pilule huiusmodi. R. coriandri spodij 20
farū ana. 3. 5. canfore tolugi. i. scaōnee duodecimā par
te. 3. i. et usq̄ ad sextam ptem eius et des in potu de eis
Alia. R. siracost. 3. ij. tereniabin. 3. v. succi pomorū
de semine succi cydonioz p̄tes equales succi coriandi
būidi sextaz p̄tis unius aggrega succol: et submerge in
eis siracost et tereniabin: et inspillet cū eis donec fortas
se coagulent: deinde sume cāfore pondus sexte. 3. i. et
medietatis sexte scamōe. 3. i. et pone siracost sup ignē
et pulueriza desup canfore et scamoneam. Et p̄ter
uent ne resoluant cū vapore dīde dimittat donec co
agulet p̄ se cuz facilitate: et dosis eius sit a. 3. ij. usq̄ ad
3. ij. et 5. Et est possibile ut fiat ex tereniabin et siracost
et zuccaro tabarzet. natif. i. forme que sunt sicut p̄die
Et ponit in ea scamonea et canfora fm̄ q̄tutatem que
cadat in una portione eoz et canfore usq̄ ad tolugi. i. et
scamonee usq̄ ad sextam. 3. i. quare sit tunc aīe nō hor
zibile. Et febricitans quidē in estate febre frigida
non ingrediatur domū venti p̄prie qm̄ sudat: vt non p̄
uertatur materia a resolone sua. Et troscisci quidē
non sunt conuenientes principijs harum febrium
nisi post digestionē et euacuationē. Et troscifi qui
des sunt magis p̄uicētes ei cuius febris est adherēs
in suo stō: quasi ipsa sit ethica. Et dimissioz p̄suetudinīs in
regie suo lenit qm̄q̄ febre: et nō est tantū nocumētus
qm̄ cā eius est dimissio cōsuetudinīs in regimine.

De cibatione febricitantiū in generali. c. viij.
Scias q̄ p̄uenientes cibi febricitantiū sūt
cibi humidi ei p̄prie et cui⁹ p̄p̄o est humida
ex infantibus et grossis: p̄ueniunt enīz ex hoc
q̄ assimilantur cōplon: et ex hoc q̄ sunt p̄trarij egritu
dini. Quāq̄ accidit febris et natura est sicca non ci
bes penit⁹ dū nō egreditur p̄fecte sex. Et oī vt oc
currant eis p̄oximi p̄odiici et p̄oximi qui sūt fortes v̄t
tribus ipsos vacuis i q̄b⁹ non sit cibus oīo: nam si ciba
ti fuerint in illa hora occupabit natura idigerēdo et di
mittet digerere et expellere: et p̄firmabit egritudo et p̄
longabit. Et p̄p̄ illis oī ut postponat cibatoz usq̄ ad
declinationē et in eo qd est post ipam. Et si accidat
forte ut hora declinationis sit hora p̄suetudinīs i cibo
tūc est melius q̄ esse p̄t. Et scias q̄ de cibatione et
regimine est qd est subtile valde et de eo qd est grossus
ualde et de eo qd est inter illa et est p̄s eius declinūs ad
subtile plus et p̄s eius declinat ad spissū plus. Et sub
tile ultimū in subtilitate et p̄hibito cibi. Et grossū val
de et administratio ciboz sanoy hominū. Et illi q̄ secū
tur latus eius subtile qd est mediū est ut sit p̄tensus in
cibo succo granatoz et iuleb subtili ualde et post ipm
aqua ordeī subtilis et post ipsam aqua ordeī grossa: et o
leribus frigidis et humidis sicut atriplices et spinachia
et bliti et filia et postea kist ordeī sicut est et est mediū.
Et illi qui secūtur lat⁹ grossi sunt galli et galline extre
mitates. Et subtiliores eis sunt alcubugi et pulli et sub
tilius eis sunt alchansi et oua forzilia pauca subtilia: et
p̄lces pui et subtilius eis sunt kist ordeī sicut est. Et
subtilius eo est panis simile solutus in aqua bene frigi
da solone bona subtili. Et grossum autē est cib⁹ for
tis atracugizar cossus aut cibus fortior est eo. Et
kist quidē ordeī est bonus cibus ipm enīz aggregat ad
glutinationem et digestionē suā et lenitatē et plantiez
et lubricitatez et absterione et humectationē et p̄trarie
tatem febris et sedationē sitis et velocitatē penetratiōis

et ablutione et non est in eo siccitas quapp non residet
neque figit in poris et meatibus quous sunt stricti et non
est in ea adherentia quous incedit per meri et foras abster
git spissum phlegmaticum. Et quous bona sit eius decoctio
non inflat omnino. Et antiqui quous sunt ubi
necessaria est subtilitatio regiminis subtilioris regimi
ne quous est kist ordeii et aqua eius et aqua mellis prime
aque: quous nutritum eius est paruum: et quous ipsa facit pene
trare aquam et eius humectatio et absterio et eius aptio
et puocatio eius est multus et calitas eius est fracta. Et
ipsa pculdubio quous addit in virtute additione quadam
quous sit pua et sequit eam sirupus acetosus de melle
sed est grossior et nutritior et fortioris incisionis et ab
sterionis et non est in eo et calefactione de nocumero
viscerum calidorum quous est in aqua mellis. Plurimum autem mel
cane quous est zuccarum et proprie mudificatum est melius
melle apio: licet eius absterio sit minor absterioe mel
lis: et sicut sirupus acetosus de zuccaro. Et sit suffici
entia in sirupo acetoso: sed fortasse facit incurere ra
suras intestinorum et hoc quous timorofum est in egritudi
nibus acutis: et nos potemus aque ordeii potatione et sirupi
acetosi sermonem singulari. Et subtiliatione quous regi
minis egrum significat natura materiei: et possibilitas na
ture indigendo ipsam et resoluendo et euacuando eam.
Et dignior horum ad subtiliatione est status: hic enim
est vehementia occupationis nature in pugna materi
ei. Et non igitur ut ab ea recedens occupet re alia et p
prie apud crismate uero illud pugna nodum est firma
ta et de illis que significant et faciunt pinere ad subti
latione: est ut si sit necessitas phlebotomie aut resolu
tionis uentris aut clisteris aut sedationis doloris: tunc igitur
ut des opam ad plumandam illas necessitates deinde ci
ba si necessarius est cibus nisi sit prohibet aliud. Et
ingrossatione quous regiminis significat ut requirit virtus
Et dignior horum ad ingrossatione est hora in qua virtus
est ualde occupata in materia: et est principium egritudinis.
Et igitur ut succurrat nocumeto illius ingros
sationis cum sparsione quous est leuius super virtute itez. Et
estas quous pp suam resolutione indiget additione cibatio
nis et separationis eius: nam virtus non sufficit ad dige
rendum illud quous multum est semel. Et quous resolo in
ea est p spionez: tunc igitur ut cambiū sit psparsionem.
Et in hyeme est res ecotario quous pp puitatem re
solationis eius non facit indigere cambio multo. Amplius
si multum dederit cambiū subito erit tollerans ipsum et
fortis ap expulsionem eius. Et autumnus quous quidē est
tempus malum et pp hoc igitur ut subtiliet in eo inter p
uatione uirtutis et inter in frigidatione materie: et spar
gere paulatim in eo est melius: et prius spgere cum debili
tate uirtutis est melius egro. Et scias quous si non est
illud quous pertinet virtuti esset magis necessarium ut subti
aret cibus ultima subtiliatione: sed uirtus non suffert il
lud et deficit et cum deficit non valet curatio. Curas
enim sicut sciuit est uirtus non medicus: quous medicus
facit puenire instrumenta ad uirtutem. Et cum intel
lexeris hoc: tunc oportebit ut cōsideres: nam si egritu
do fuerit ualde acuta et illud est ut sit status eius ppin
quus et existimaueris quous uirtus non deficiet in hoc tempo
re quous est inter principium eius usque ad statum eius alleuia
bis occupatione a virtute et incitabis eam super mate
riam: et non facias eaz occupari in cibo spisso: imo sub
tilia regimē statim cum dimissione cibi oio et pprie in die
crisis. Et si uideris egritudinem acutam non ualde:

imo acutaz absolute tunc oportebit ut subtilies regimē
non in ultimo nisi ap statum in die crisis pprie: nisi pp
cām maximā. Et si uideris egritudinem chronicam aut
ppinquam chronice non subtilies regimen. Virtus enim
non saluabitur usque ad statum subtiliatione regiminis.
Et est tibi necessarium cum hoc in omnibus specie
bus: ut sit principium tui regiminis grossius: et postremum
tui regiminis pueniens ad statum subtilius: et gradatim
pcedas in eo quous est inter illa: ita ut uirtus sit pfecta usque
pppe statum: tunc enim intende super materiā: et si non sis
occupatus in alio. Et quous scis quous uirtus est fortis
tunc fortasse necessarium facit dispo: ut si uirtus ualeat
solo: et si non plus saltem hedomoda una: et pprie in se
bribus apatum. Et si timueris debilitatem sis cō
tētus aqua ordeii. Et quous ambigua sit tibi dispo in
egritudine et non cognoscis eam: tunc ut declines ad
subtiliationem est melius quous ut declines ad additionem
et obseruante uirtute et tolerantiam. Et illius quous
quous existimauit quous cibatio in febre acuta est melior: quous non
est intentio in digestione et in euacuatione: quous uolueris faciat id
natura: aut non faciat errorem iaz te scire feci: imo quous
times casum uirtutis: tunc cibatio est melior. Et de
corporibus sunt corpora cholericā quous requirunt regimē
diuersum ab illo quous diximus et pprie quous sunt assueta come
stione pprimacipi enim quous non cibant saltē in ipso pri
cipio febris imo in hora que est prauior ea: et est hora
status non uacue sunt dispositiones eorum a duabus reb?
quous quous ipsi sunt debilius uirtutem supueit ei sincopis et mo
riunt in portissimo. et si sunt fortium uirtutis cadunt in
extenuationem et appent super eos signa ariditatis et ex
minoratione nasi et profundatione oculorum et quous tempo
ra sunt desola et fortasse supuenit eis sincopis ante illud
pp illud quous effundit ad stomachos eorum de cholera mor
dicatua. Et sunt de hominibus quous quous sunt exube
rantis carnis sed cum abscindit ab eis cibis debilita
tur et extenuatione icurrunt quare non tollant prohibi
tionem cibi. Et omnis corpus calor innatus fortis est val
de: aut plurimus aut calor innatus est ualde debilis non
potest dimittere cibum. Et de eis sunt quous quous accidit
dolor et lesio in stō et dolor capitis pp pmutatē et isti sūt
de hoc genere. Et isti fortasse sufficit aqua ordeii et
fortasse egent ut misceant succum granatorum et sita illi ut
pfortet os stomachi. Et quous est nobis necessarium
ut faciamus eos uere cum facilitate ante cibum. Et in
plurimis istorum si debilitant: et proprie si supueit eis sin
copis: cā non est vehementia debilitatis: imo effusio ma
terie ad os stomachi. Quous ergo sumunt in potu si
rupus acetosum p mistum cum aqua calida multa aut ui
num pmissum cum aqua multa euomunt in uomitu humo
res cholicos et uirtus eorum sit fortis. Quous cibā
tur aliquo robore siccitiorum sedant. Et senes quous
et debiles et infantes sunt de genere eorum quous non tollant
famen. De primis uero senibus sunt quous non sunt vebe
mentis tollant famem et secunt eos adolescentes: et p
prie habentes solida membra amplas venas in aere frigi
do. Et multotiens quous errat medicus in huius e
grotis fm alium modum: quous ipse prohibet eis cibum in pri
ncipio rei et quous appropinquat status et sciunt quous cadit uir
tus: cibant in illa hora necessario. Jam uero ergo erra
uerunt duobus modis et si ipsi cibarent eos in principio
esset error ille et ignorantia infra hunc errorem. Et
accidit istis egris ut accidant eis catarrhi nauseatini et
cholericis et pgalatiui pp resolutione et priuatione digonis

et inquieti fiunt et alienant et coarctant materie et v-
tutes eorum et multiplicatur ipsorum vapores quare audiunt
id quod non est et tremunt et citantur vel saliant et p-
mutantur in lectis et imaginantur quod non est: et tremunt
vel saliant labia eorum inferiora propter dolorem oris fieri et p-
stantur anime eorum propter gravitatem materie.

Canō i dādo i potu aquā ordeī et sirupū acetosū. **ix.**
Aqua ordeī quedā est in qua nō est de corpe
ordeī nisi quod est sicut virtus et forma: et non est
ei introitus in curatione aut fiduria in iuua-
mento: nisi quā est p-plete decoctionis. Et q̄ de ea est me-
lior: ut sit aque q̄ritas sacraīati. **xx.** et ordeī sacraīati
i. et sit iam reducta p-rie ad quintā: et assumatur illud
quod de ea rubeū est et subtile. **Hoc** enim ē subtile cu-
ius nutrimentū ē minus et cuius humectatio ē maior et
ablutio eius et extractio superfluitatū ab ea et digō fa-
cta ab ipsa ē multa equalis. **Et** de ea est in qua est
aliqd̄ de corpe ordeī et farina ei. **Et** magis dilectū
mibi in huiusmodi ē ut nō sit plurimum decoctum: imo
f-ri mensurā que auferat inflationē: et non pueniat ad
hoc ut faciat ipsam viscosāz vehementer. **Et** huius-
modi q̄dem ē p-ri nutrimentū et minoris abluionis et
digestionis et accidit ei multoties ut aceret in sō frigi-
do in substantia sua: et si sit in eo calor extraneus multo
de malitia p-sonis. **Et** aqua q̄dem ordeī q̄z ē deco-
cta ex ordeo ipso sicut ē: et q̄z est excoctatū. Et me-
lior quidez sirupus acetosus apud me est ille i quo po-
nit succaz in uase. deinde funditur sup ipsuz acetuz for-
te: quod sit de uino tante q̄ritatis ut eleuentur sup dorsū
zuccari: imo dimittat ipsum discoprum: deinde ponū-
tur sub uase carbones quieti et cinis calidus donec li-
que fiat zuccaruz in aceto sine ebullitione: deinde colli-
git supra et dicitur vna hora cū multo calore: donec mi-
sceat succaz cū aceto dñi fundē sup ipsū aq̄ q̄ritas du-
oz digitoz et bullit vsq̄ ad spissitudiez. **Et** aggrega-
re sirupū acetosū et aquā ordeī simul ē illaudabile: quā
corrumpit aquā ordeī fz plurimū. **Et** non oz ut de-
f in potu aqua ordeī: quā siccitas nature adest: imo ate-
ipā fiat clistere. **Quod** si acetet in sō detur i potu
quod de ea ē magis subtile. **Quod** si acetat coqua-
tur cū ea radix apij et ei simile. **Si** vero acetat ite-
rum: tūc necessariū ē ut misceat aliqd̄ pipis cū ea p-
pe quā materia nō ē vehementis subtilitatis et calitatis: et quā
multiplicat ei? inflatio: tūc misceat cū ea ad calefactos
parum aceti vini acetosi. **Uex** quā sirupus acetosus
in potu dat incidit humores et pparat supfluitates ad
expulsionē. **Et** tu psequenter post duas horas da a-
quā alkist ordeī subtile pdictam ut abluat quod incise et
abstergat id et extrahat ipsū p sudorem et puocationē.
Et nō est nocumētū si de- f in potu sirup⁹ acetosus
apud cenā quā iam separat⁹ est cibus a sō. **Et** q̄n
q̄ ē necessariū ut pmittat iuleb ante aquā ordeī ut ad-
dat in hūectatione et illud est cū uides siccitatē dñamē
sup corpus et linguā. **Et** q̄z est necessariū ut pmit-
tatur ante ipsam ad leniendū naturā aliqd̄ de tamarin-
dis ante illud p duas horas.

De curationibus febriū acutaz. c. xx.

Quod dictum est de regie lenificationis et puo-
cationis et sudationis et digōnis: deinde
lenionis cū medicina post illud. **Et** quod di-
ctuz est de cibatione post ipsuz ē illud quod oportuit nos
rememorari hic. **At** modi extinctionis vehementie
caliditatis sunt cū infrigidatione aeris: et cū infrigidati-

one cibi. **Et** cū epithimatis et emplastris. **Et**
cū medicinis. **Et** cū retentione eorum quod sunt sicut muc-
lago p-lij et mucilago granor cydonij et succus portu-
lace et succus liquiritie i ore ut sedet sitis: nā assiduaz
gutturī patientis egritudinez calaz aliquid ut remane-
at os hūidū et non exicet in curis est iuuatiū valde.
Et q̄z iuuat p administrationē clisteris facti ex suc-
co melonis indi et cucumeris et cucurbite et portulace
cum oleo ros. et cū aliq̄tulo canfore iuamēto maximo.
Et oz ut sit aer infrigidatus q̄tū possibile est: et eius
infrigidatio ē p prohibitionē frequentie et p suspensionē
flabelloz multoz et p pōnē nuiis plurime. **Et** si do-
mus est pximi tporis ex quo limita fuerit luto et p-rie
illo in quo ponit loco palee cortū papyri: tūc est meli⁹.
Et q̄z pparant in ea manationes ut fontij et ro-
rationes et currit in ea aqua dulcis. **Alut** stratus est
sup lacunā coopā cū reti: et est stratus sup quē dormit
ex tabari et his similibus: et reliquis stratus est ex
extrematibus salicuz et cydonioz et myrti asps aqua
ros. et uiol. et nenufaris et rosas et uiol. **Et** ponūtur
q̄z calathi in q̄bus sunt ordines de frustis fructuū bo-
ni odoris frigidor: sicut malor acetosor et cydonioz
et minoz piroz boni odoris asplis in aqua ros. et nenu-
fare et salicibus sup que sunt puluerizata sandali et ro-
se et canfora. et super que iā distillatū est paz vini odori
feri: tunc est illud quod est ultimū. **Hoc** est regimē aeris
Regimē autē cibi iā sciuit: et si uoluntas adest ut cū
infrigidatione sit lenificatio: tunc de- f aqua cucurbite
et aqua melonis indi p-rie et aqua cucueris et lactuca
cū aceto est vltima. **Et** quod pueniens est ad sedandū
fuit eoz est foca factū ex pane simile cū aqua casei acce-
pta ex dogo post collationē vehementē. **Et** si adest
uoluntas ut cūz sedatione sit retentio tunc de- f succus
granati muzi et acetosi et aqua acreste et aqua mori de
scemi et aqua acetositaris limonis nō falsi: et aq̄ acetosi
tatis citri et q̄ sūt bil filia: et aqua cereculi et est berbe-
ris. **Epithimata** vō et emplastra fit ex succis notis et p-
prie aqua ros aut succo rosaz recentij cū sandal. et cā-
fora et aqua coriandri et endiuie: cū istis enī est infrigi-
datio plurima et mucilago p-lij cum aceto et aq̄ ros.
est hui⁹ generis: **Et** embrocare ep cū infrigidantibus
ē res maxima et magis iuuans: nā quā equat ē in eo ma-
ior ps rectificationis et fortasse rectificat aquā. **Et** q̄n
illic est catarrus et tussis aut in capite eius est gravitas
aut tensio significat multitudinē vaporū: quare oz ne sū-
dat sup caput aqua aut acetū: imo occupe- f cū inclina-
tione capitis sup vapores aque scōm q̄ dispō facit illud
necessariū. **Si** vō non fuerit catarrus neq̄ aliquid
eorū q̄ diximus. tunc administra de embrocis et epithi-
matibus que uis. **Et** nocibilior embroca in hui⁹ dispō-
ne rephonis capitis ē multisio lactis sup caput. fortasse
enīz facit accidere apā in capite et perditionē. **Et**
magis salua bozaz embrocationis capitis cū rephonē
eius est ut sit vapor cholericus non hūidus: imo in hu-
iusmodi hora fortasse non nocet applicatio lactis: imo
confert. **Et** cognoscitur ex dispōe somni et vigilijs et hu-
miditate supior ptiū nariū et eaz siccitate quā ergo uis-
io somni aut profunditatē sōni: aut humiditatem supi-
oz partiū nariū tunc caue embrocationē et iunctionē
et stude in attrahendo materiā ad inferiora. **Et** quā
videris rubedinē in naso et facie vehementem: tunc nō
erit malum ut facias currere sanguinē ex naribus. **Et**
infia ep cūz emplis et quā infias caue ne occurras cū

infrigidatione vehementi hora sudoris et resolutionis :
immo o3 et obserues illud: fortasse eni3 sit causa in elō
gatione egritudinis: licet qñ3 sit lōgitudō egritudinis
saluor q̄ ipsius acuitas. Et o3 ut caueas in febribus
acutis calum rasurē: qm̄ addit in debilitate v̄tutis et
terret natura a receptione supfluitatū ad intestina et
ab expulsione eap ab eis pp̄ uictoriā supfluitatū: et for
tasse redeunt supfluitatē ad supiora et ledunt hypocō
dria et inflant ea et ledunt caput. Et qñ3 est in potu
papaueris iuuamentū mirabile in insp̄sando materiā
subtilem: quare digerit in faciendo somnum.
Rememoratio accitium que difficilia sūt in febribus
acutis. c. xi.

Item quāmur itaq3 in primis de accidētibus q̄
vehementia sunt in febribus et de curatione
coruz et festinemus ad distinguēdū febres acu
tas. Et hec q̄dem accitū sunt sicut rigor et frigus et
horripilatio: et sicut sudor p̄rimus et sicut fluxus sangui
nis nariū supflus et sicut vomitus laboriosus et fluxus
ventris debilitans: et sicut sitis que nō tollat et sicut p
funditas soni supflus et sic vigilatio in separabilis et si
cut asp̄itas lingue et offuscatio oris et sicut sternutatio p
tinua et dolor capitis prauus et tussis frequens: et sicut
calus appetitus et bolismus et sicut appetitus canin⁹
et singultus.

De regimie rigoris et horripilationis qm̄ supfluit. c. xij.
Quod est de hoc sequens sudorē recitatur
velociter et nō indiget regimine. et cretico nō
o3 ut p̄trariū fiat p̄ remotionē: et non est de il
lis que debilitant et q̄ faciunt aliud et qñ3 sedat cū liga
tione extremitatū et fricatione facili et cū calefactiōe co
opture et cū vnctione de oleo de aneto et de camemilla
si indiget eo. Et in forti aut qm̄ p̄senerat siue sit in fe
bribus siue sit in alijs o3 ut ligentur extremitates in lo
cis plurimis et inunctio fiat cū oleo camemillino et ra
dice lilij: et sunt de hominibus qui p̄stortat illud cuz eis
que sunt sicut cardamomū et castoreū et ruta et sceba et
calamētū et baurac: et pip et p̄retum. Et qñ3 p̄trā
sit illud ad administrandū liniitā et sinapi et assa feti
da. Et qñ3 decoquunt medicine iste in aqua deinde
coq̄tur in ea aliquod oleū: et aq̄ eruce fortis est in hoc
capso p̄ se sola aut cuz oleo aliquo quod decoquit cū
ea. Et filr decoctio ozimi et aqua eius.

Confectio olei boni.

Sumat anetū siccus et myrrha et ruta et cala
mentum et pip et p̄retz coquant in uino de
coctione vltima: deinde decoquat colatur in
tanto q̄tuz est medietas eius de oleo sisamino v̄sq3 quo
psumat aqua et remaneat olū et administret iungendo
Et de oleis fortib⁹ in eis in tali q̄lis est rigor quar
tane est olū de costo et oleum de sceba et oleum de a
brotano et olū de lilio et oleum de myrrha et ponat
in. 3. i. olei pondus. 3. iiii. pipis et vi. 3. i. p̄retri tritoruz
et admistret ap̄stribiū decoctū in oleo aliquo: aut ole
um oliue in quo decoctū est ap̄iū. Et introitus in oleuz
leuis caliditatis est iuuati⁹ ualde. Et fortasse necessa
rie sunt portiones. Et multoties sedat cū aqua cali
da leuis caliditatis et cū curatione super vapore eius.
Et qñ nō sedat p̄ id si materia est grossa decoquat
in aqua anisuz calamētū et semen ap̄ij et mastix et eru
ca et anetū et filia. Et balneet in aqua in qua decocta
sint ea q̄ sunt sic sceba et abrotanū et calamētū et anetū
et lēgnanū et ruta et sanfucus et cost⁹ et semina cala. Et

omnes medicine fortis puocationis sedant rigore. Et
de medicinis sedantibus rigorem maximuz in quarta
na et similibus sibi est ut bibat de costo aureus. i. cum
aqua calida et de agarico q̄tū de ipso in aqua calida.
Et in agarico est iuuamentū: et qñ3 ponit cū eo parū
opij: qm̄ facit dormire et facit sudare et p̄hibet vehe
mentia rigoris et alia. Et itez ireos q̄tū anrei. i.
in aqua calida. Et de p̄positis est tyriaca diatesleron:
et electuaria alia et diacymīnū et diacalamentū et dia
pipeon et sirupus de melle in quo feruent sicut assa ru
ta et p̄retz et pip. Pille expte que dant i potu an
rigorez p̄ horam v̄nā infirmo erecto vel stante super le
ctū suū v̄t scamnū suū et aere eius calefacto cū igne et
coopimento: qm̄ temperant ipsum aut prohibent qua
ruz p̄fectio. R. storacia myrrhe opij opoponaci omniū
ana partem. i. p̄ficiant cū butyro et sit dosis ei⁹ q̄tū as
fabet et itez sumat opoponaci castorei dauci assa p̄re
tri opij an. p̄tes equales fiat sicut primo sit. Descri
ptio bona. R. opoponaci serapini anidē et cymini car
meni et seminis ap̄ij et pipis ana. aureū. i. 5. scia byusq̄
ami albi croci aristologie castozi euforbij myrrhe ame
os zinziberis omniuz ana pondus tertie. 3. i. seminis
barmel p̄retri omniū ana aure. i. p̄ficiant cū melle et
dosis eius sit auellana cū aqua calida valde: et fortasse
est necessarium in eo ut det in potu vinuz calefactuz et
cibi calefacti et solo ventris cum eis que sūt sicut hiera
et diacydonitē et diaphinicon: imo qñ est rigor prau⁹
et p̄prie sine febre dentur in potu pille seude quoniā
ipse sunt sanitas eius.

Regimen sudoris supflui in febribus. c. xij.

Portet ne sudor creticus q̄tū possibile est
restringat. Quā aut euenit necessitas et per
transit terminum: tunc o3 ut eueniet et in fri
gidet locus. Et si aut non excusat: tunc sup instrumē
tū positus quo pueri vel iuuenes solent in aere p̄curi
p̄moueāt in loco suo. Et non o3 ut occupet in exuccā
do illud qd̄ rorando egredit faciendo exuccationē post
exuccationē: nā illud est occasio ad illud p̄uocanduz
et multiplicandū et fortasse attrahit sincopi. Et si ei⁹
absterio addit in ipm̄ et eius dimissio restringit ipsuz.
Et o3 ut inungat eum cū oleo ros. forti et olo myr
tino: aut cum oleo de salicibus et cū oleo de balaustijs
aut fiat oleum cū aquis in q̄b⁹ decoquunt cydonia pō
tica et mala pontica et rose et balaustie et karabe p̄ritū
sicut puluis q̄ appet in radio solis et filia qm̄ restringit.
Et qñ3 restringit acetuz mistū aqua et succus acre
ste et decoctio balaustiaz et decoctio gallaz et decoctio
myrti et succus salicis est mirabilis et aqua sempuue.
Et cum res sit vehemēs liniat cum mucilaginis
frigis et cū gummi et p̄prie cum emplac his duobus
et euentat et qñ vehemēs sit res o3 ut ponat nix super
extrema: et sola sint in ea extrema: aut balneet cum aq̄
frigida si suffert eam.

Regimen fluxus sanguinis narium supflui. c. xij.

Portet ut nō properet ad p̄hibendum illuz
q̄ creticus est q̄tū possibile est. Quā aut
est necesse prohibere fluxum sanguinis nariū
in febribus acutis: tunc liga extrema et pone uentosas
sup latus quod seq̄ latus fluxus sanguinis narium.
Deinde p̄sequant adhibe regimen illius loci: fortas
se enim possibile erit tibi ut infrigides et restringat per
illud et ante uel non ponas uentosas desup. Et di
stilla in nasum aliquas distillationes p̄dictas in capso

Fluxus sanguinis narium et cum non est prohibens aliquid in rigida caput cum infrigidantibus predictis in eo. et quando aduenit patientibus quartana fluxus sanguinis narium quare oportet ut iuues cum facientibus fluere sanguinem ex naribus scitis in ipso enim est sanatio quartane. Si vero superfluitate tuerimur faciem sicut illud quod fecimus. **R**egimen uomitus. quod accidit eis. c. xv.

C Reticus item non abscindat nisi apud necessitate et secundum primum abscindat in eis per vomitum et per adiutorium eius quo extrahit humor nocivus sicut est sirupus acetosus et aqua calida. Et quicquid est necessarium ut portet virtus quare ponat loco sirupi acetosi puri sirupus acetosus cum seminibus. Et si humor est imbibitus et grossus tunc oportet ut fiat solo dando in potu quod est sicut aloes et biera. Et quando non est imbibitus fortasse perferat biera et aloes. Et si est imbibitus non grossus mundat ipsum sirupus acetosus cum aqua calida deinde equat ipsum per illud aqua granatorum que bibat. Quod si euomuerit eam bibat ipsam vice alia donec equet et quiescat. Et si sirupus dementa cum granis granatorum. Et fortasse sedat ipsum in frigidatio stomachi. Et oportet ut appropinquet rebus poticis et sedantibus vomitum cum ponticitate sua et acetositate sua stiptica ille qui vomit per humoris imbibitus quare est malus et addit imbibitioni sed non imbibito fortasse facient eum deicere deorsum quous sit grossus et fortasse iuuabunt uirtute sicut ad expellendum eum per superiora. Et quando assiduauerit vomitus de cholera et non fuerit de genere imbibitus tunc utere stipticis et proprie emplis iuuantibus factis ex corticibus granatorum et gallis et his siliis cum uino permisto aut aceto permisto. Et ad vomitus quod de cholera nigre superflui submergat spongia in aceto et ponat super stomachum. Quod si necessarius fuerit aliquid fortius amministra medicinas predictas in capso retentionis vomitus.

Regimen fluxus ventris quod accidit eis. c. xvi.

Item singulariter in capso fluxus ventris locuti sumus in hac intentione. Et ergo redeamus ad illud. Et de illis que perunt ex uia ciborum sunt almes torrefacti et lentes torrefacti et coriandrum quodcumque horum duorum fuerit elixet et fundatur aqua ab eo et proprie quando fit acetosus cum granis granatorum quoniam est bonum.

Regimen sitis eorum superflue. c. xvii.

Oportet ut inungatur caput cum oleo frigido valde quod fundat super ipsum et ponat super caput si non fuerit quod prohibeat et cum aquis infrigidantibus et retentione mucilaginis seminis cydoniorum permiste cum oleo rosarum. Velimo aut infusionis prunorum et medullarum cucumeris et alkbed et cucurbite et seminis lactuce nigre et radicis liquiricie et pilularum descriptarum in antidotario ad sitim et de illis que masticant est almo solat et sit tamaridi. Et sitis quidem quicquid fit ex frigore et abscindit eam somnus et quandoque fit ex calore et abscindunt eam uigilie.

De profunditate somni que accidit eis. c. xviii.

Oportet ut remoueat a profunditate somni cum fabulis et his similibus per uoces. Et ligetur membra eorum inferiora ligatione dolorosa postquam non fuerit quod prohibeat. Et supponat collyrium subtile si non fuerit restricta et in hora quiescit et ipse assiduitatis. Et ventoset quod est inter abas spatulas et spodiles. De gravitate capitis eorum. c. xix.

Oportet ut alienet ab eis emulso lactis super capita eorum aut effusio olei super ea aut embroca aut caput purgum immo sunt preteriti vaporantibus factis cum embrocis ex cameilla et sint in eis viole et surfur et his similia.

De inquietudine hominum febres et aliorum. c. xx.

Ofacere uero oleum uiolae cum oleo de semine lactuce et oleo nucifario et oleo de cucurbita et adhibere aliquid de stupefacientibus famosis super tempora et incuruare caput super uapores humentes et odorare nenufar et poma mandragore et alsehelebraz aspluz ex longinquo et embroce humentes et res quas scis. Et similiter si non fuerit quod prohibeat deus in potu si rupus papaueris et loboc eius. Deinde multiplicetur inter manus eius candele et eleuentur uoces cum fabulis et ligentur cum institis extremitates eius ligatione dolorosa per anis que resoluunt uelociter. Deinde precipietur ei ut dormiat et claudat oculos quicquid dormit per extinguant candele et cessent voces et soluant anse quoniam dormiet et cum inuenit leuitatem et quietem ex potissimo aut uehementia assiduet ablutionem faciei cum aqua in qua decoctus est papauer nigrum cum alprulo mandragore et radice eius. Et quod est illic humor bau rachius per aqua in qua cocta sit sifibriu et melilotum et albacuen et papauer abluendo faciem et incuruando super uaporem eius.

De dolore uentris quod accidit eis. c. xxi.

Ex effusione chole ad stomachum et si accidit in principio periodi eius detur in potu parum sirupi de malis cum sirupo acetoso.

De aspitare lingue eorum. c. xxii.

Essentia quidem uiscositatis fricet cum brusco aut cum uirgis salicis cum oleo amigdalino et zucaro tabarzet donec mundet aut cum spogea et pauco sale et oleo rosarum. In hoc enim est alleuatio multa infirmi. Et post illud quum eius aspitans est non per uiscositatem imo a siccitate oportet ut teneat in ore suo sebestem aut nucleos prunorum aut saltu qui asportat de india. Et est in colore salis et dulcedine mellis. Et sumat de eo secundum quod dixit Archigenes quantitate fabae unius. Et grana cydoniorum sunt ex eis que hument lingua et prohibent ei ofuscationem. Et oportet ut non ponant puluina multa neque resupinet dormiens nam hec duo exiccant lingua.

De sternutatione assidua que accidit eis. c. xxiii.

Quandoque magnificat nocumentum sternutatio nis assidue cum eis ledit namque eos et replet capita eorum et debilitat eorum virtutes et fortasse facit fluxum sanguinis narium. Quare oportet ut fricet eorum frons et collum et nalis et apiantur ora eorum et fricentur eorum palata cum uehementia et tundantur capita eorum et puerant et premantur eorum extrema et fundant in aures eorum olla tepida ad caliditatem parum declinua et humectetur lacerati eorum et ipsorum mandibule et ponantur super eorum ceruicibus puluina calefacta et non excutent a sono eorum subito et muiat a plueret et sono et o i cuius odore est acuitas et olfaciant sauium et lutum alnaiabi et spongia marinam.

De dolore capitis qui accidit eis. c. xxiiii.

Iga extremitates eorum et proprie coras et cum instita liga et frica pedes eorum et supponantur eis collyria trahentia materiam ad inferiora et porta capita eorum cum infrigidantibus notis. Et si non fuerit quod prohibeat ex coriza aut tussi embrocetur capita ipsorum cum decoctione rosarum et uiolarum et ordeis aut folijs salicis.

et his similibus et sili oleo rosae et oleo de salicibus. Et
quoniam non excusat hoc tunc permisce embrocas in frigidat
tes cum tenuis sicut camemilla et stupefactiva sicut e
papaver. Et non mulgeas lac nisi cum ratione febris
Si autem uirtus fuerit fortis mulgeas lac caprinum
et si fuerit debilis mulgeas lac muliebrem. Et caue
lac apud repletionem humidam facientem profunditatem somni
et sili caue humectantia. Et tu non administres humectan
tia nisi ubi est vapor fumosus et caput siccum et pars solum
et quoniam multiplicat repletio in capite ex uapore humido
trabe eam ad inferiora cum collyriis et clisteribus et strin
ge membra inferiora ita quod testiculos.

De tussi eorum. c. xxv.

Tussis primū accit eis ex calore aut siccitate :
quare os ut teneat in oribus suis pilulas bichi
kias allohoc de papauere facta cum medulla fructuum sili
et amilo et his similibus et utant ceratariis in frigidan
tibus factis ex oleo rosae puro et ex mucilagine psylli et
succo portulacae et alijs.

De destructione appetitus eorum. c. xxvi.

Quandoque est causa eius humor in ore sicut quod scitur
ex eo quod dictum est de destructione appetitū et
etiam per vomitum aut solutione uentris. Et multoties
iuuant cum intromissione digitorum in gutture et promotione
sili et proprie quoniam uomitu expellit cholericam rem aut a
cetosam. Et quoniam est ex uehementia debilitatis qua
re curet populo que facit eam cum eo quod scitur. Et os
ut appropinques eis odores bonos excitantes appetitum
sicut odor sauium infusi cum aqua et aceto et de eis ele
ctuarii proportionales febricitantibus et pars uini et succi fru
ctuum potiorum boni odoris et lambant aliquid de aceto gela
tine piscium aut bedi et his similibus et ponant super sili
post dies primos empla facta ex fructibus. Et sint in
eis apsinthium et aloes secundum quod scis et inunctio eius cum
oleis bonis est iuuatiua. De bolismo eorum. c. xxvii.

Portet ut curentur cum odoramentis et luto
alnatibi et armeni infusi cum aceto et odorent al
molos et panem mundum calidum et carnes assatas et strin
ge eorum extremitates. Et extende aures eorum et capil
los ipsorum et porta eorum cerebra cum embrocis in frigi
dantibus et humectantibus. plurimum namque bolismi eo
rum est per destructionem oris sili per causas communica
tem ramis quod adueniunt eis cum sensu et est corpus du
rum et induratum: verum sensus non ultimatur cum eo.

De nigredine lingue eorum. c. xxviii.

Portet ut non dimittat super linguam nigredo: im
mo frice cum eo quod scis et si non eleuabunt ad
caput vapores maligni et facient cadere in siren de ap
petitu eorum canio et curat cum vinctuosis sili et dulcibus.

De sincopi quod accidit eis. c. xxix.

Quandoque accidit eis sincopis in principio febris
per effusionem cholere ad sili eorum: quare os ut de
tur eis ante proximam: aut apud proximam fructum panis
de sili cum aqua granati et aqua acreste. Et scias quod
quoniam aggregantur sincopis et febribus tunc sincopis est digni
or curatione: et si indiget panco uino de eis permiscum cum
tribus. et uini antiqui: et si non sirupi malorum antiqui cuius
resoluta est superfluitas. Et phlebotomia quidem mul
totiens addit in sincopi. Et clistere leue est magis con
ueniens. Et vomitus est iuuatiua eis. Et costrictio cru
rius et ponere manus et pedes in aqua calida: Et
cum euadunt tunc de sollicitudine est ut cibent sauium
ordei in frigidato in quo sint grana granatorum.

De constrictione anhelitus eorum. c. xxxi.

Constrictio anhelitus accidit eis: aut per spas
mum et siccitatem quod accidit eis in lacertis anhelit
aut per mam procatuam descendente ad guttur eorum
aut per debilitatem que dominat nervis venientibus
ad membra anhelitus. Et prima quidem curatur cum
unguentis vel emplastris humectantibus: et secunda cum eis
que prohibent stragulationem. Et tertia cum equatione co
plexionis in cerebro et inunctione colli cum eis que infri
gidat et humectant et super sili ite ex eis quod sit sicut rasura
cucurbitae et portulacae et sili cum oleo rosae et sili ei.

De uehementia tristitie eorum. c. xxxi.

Quando multiplicat tristitia causa oris sili et adue
tu humoris mordacitui in eo tunc in frigidat sili
eorum cum eis que scis de cibis et inungant: et dormiant
in loco primo motibus aque strato extremitatibus et
fructibus frigidis et odoriferis frigidis et nenufere et
rosis et exparsonibus frigidis factis ex fructibus odo
riferis frigidis et sandalis. Et multoties quidem co
ferunt in eorum tristitia clisteria sili facta ex aqua cucurbitae
et citruli et succo portulacae et sempiuue cum oleo rosae.

Que difficultate deglutendi que accidit eis. c. xxxii.

Que difficultas deglutendi quod accidit eis et febris
fuerit conclusa tunc phlebotomia paulatim fiat
et equatio fiat ad retrahendum. Et suppositoria est me
lius quam plurimum solutiuum desuper.

De frigore extremitatum quod accidit eis. c. xxxiii.

Multoties profundat calor eorum et infidat eorum
extrema et tedit calorem submersum ad caput. Pona
tur ergo extremitates in aqua calida et non bibant aquam fridam.

De sermone febris cholere. c. xxxiii.

Ebres cholericæ tres sunt: tertiana continua: et
tertiana piodica: et causo: et tertiana quidem peri
odica aut est pura et fit a cholera pura: aut non pura et
fit cum putredine cholere grosse substantie per promissio
nem cholere cum phlegmate promissione aliqua proportionali
vnita: et per hoc diuersificat ab hemitriteo: quoniam hemitrite
um faciant due materie separet: et hanc faciat materia
una que in se ipsa est promissa cum cuius calore promiscetur
aliquotulū frigoris quod grauat suam putredinem et suam resolo
nem et suam digonem et per illud quidem fiunt in hemi
triteo duo porismi. Et tertiane non pure porismus unum.

Et hec quidem non pura quoniam plonget tempore longo
et circiter medietate anni. Et quoniam producit ad molliem
et magnitudinem splenis. Causon uero est de genere
continue: quoniam differentia inter eius uehementiam et eius te
poris est insensata. et accidentia eius sunt uehementia:
et causa est acuitas materie et multitudo quod eius ca
sus sit circa cor et in uenis oris sili aut in partibus e
patis proprie et ad lummum in membris nobilibus vicinis
cordi. In tertiana uero cholera est in carne et ad presen
tis et in continua est ipsa in uenis corporis quod elongantur a
corde: Et uehementia quidem suis et angustia et inque
tudo et impatientia et alienatio et nausea et amaritudo
oris: et siccitas labiorum et scissio eorum et dolor capi
tis multiplicatur in febribus cholericis: et est natura
in partibus eorum ad siccitatem decliuam quoniam materie motus est
ad superiora: aut ad illud ad quod appetit de corpore et cute.

De tertiana absolute et nominat trite. c. xxxv.

Proximus tertiane incipit in primis cum hor
ripilatione ut punctura acus: deinde in frigidat
et incipit facere rigorem difficilem valde difficiliorem
reliquis rigoribus non frigidum aut cum paucis frigore

et non est frigus et nisi per profundationem caloris ad interiora ad prem materiei et uenit sicut puncturas acui
Et hic quidem rigor cum uehementia sua est uelocis sedationis et tu iam sciisti causam huius rigoris. Et sit rigor eius in tribus diebus primis fortior et uehementior et in quartana e contrario. Et itez rigor incipit cum fortitudine deinde lenitur paulatim et minuitur uelociter et in quartana e contrario. Et sudor multiplicat in tertiana cum dimittit. Et sit urina in ea rubea tendens ad igneam in qua non est mstra grossitudo. Aut est non pura et sit urina eius cruda aut grossa. Et tertiane caliditas est saluioz calitate causidicis et pro plixius man? tagit corpus non addit inflatio immo quicqz minuit inflatio eius. Et in causonide addit inflatio. Et accidentia que accidunt eis in tertiana sunt vigilie sine grauitate in capite nisi in quibusdam non puris et furor et ira et odia locutionis. Et est pulsus eius acutus uelox per comparationem ad reliquas febres et non est equalis pstrictionis: quoniam huius debilitat euz et addit ei diuersitatem ap statuz et diuersitas in eo est sub ea que est in alijs cum duritie et est pulsus fortior in ea immo diuersitas in eo non est secundum plurimum. Nisi diuersitas propria cum febre et alijs
Et in principio quidem est necessarius ut coarctet pulsus usque ad horam dilatationis febris et tunc pfortat et sit uelox et frequens. Et eius diuersitas non est multum superflua. Et quicqz significant ipsam etas et consuetudo et regio et ars et forma et tps et multitudo euentus tertiane in illa hora. Quoniam ergo componunt due tertiane sunt proximie euenientes omni die. Qui ergo pside rat tertiana per proximam errat in ea immo oportet attendant significationes alie quas dicemus. Et patientibus quidem tertiana accidunt vigilie et amor solitudinis et multotiens sentiunt ebullitiones ap ep:

De differentia iter tertiana pura et non pura. c. xxxvi.

Pura est subtilis leuis cuius proximus plurius a quattuor horis usque ad duodecim horas: et non addit super eas multum. Et si addit additione multa tunc est non pura. Et est secundum plurimum pueniens ad septem horas et calefit in ea corpus uelociter et uidet caliditate pcedere ex corpore et extremitates ad huc sunt fixe et sicut pura non addit quoniam non accidit error. s. vii. periodos. Et quicqz consumitur per subtilitatem sue materie in proximo uno in quo accidit vomitus: aut ventris solo masticans. Et appz digito in urina in primo die: aut in tertio aut in quarto aut in septimo. Si aut addit super septem periodos additionem plurimam: tunc est de genere non pure. Et sicut si plongatur spatium sui rigoris et est additio suoz proximoz. Et antecessio eoz ad inuicem secundum ordinem seruantes proportionales similes: et in non pura est illud diuersum non rectum. Et sicut quoniam as simulantur proximi secundum terminum unum et reliqua signa elongationis febris etas sunt de illis que scis. Et quoniam uidet principium cum rigore secundum quod determinauimus et statum cum sudore exuberante tunc non dubites quoniam ipsa sit pura. Et in pura quidem est cum eam huius bibat aquas ordei pcedit quod est in corpore eius cum uapore huius quoniam ipse uelit sudare et quicqz sudat. Et cum non pura inuenitur grauitas prima in capite et extensio et prolongat rigor donec puenit ad viginti quattuor horas aut triginta horas usque ad horam suam: et tepescit donec copletur quadraginta horis et per quietatem additionis proximi super. xij. horas est eius elongatio a puritate. Et in tertiana quidem non pura tardat appetitio digonit et non ap

per in forma offuscatio non extenuatio et fortasse non eradicatur cum sudore copioso et fortasse non incipit cum rigore et non est calitas cum multa fortitudine: non est augmentum eius equale: immo est quasi ipsa addatur: deinde pcedit et minuit. Et accitua sua minorant in ea.

De tertiana continua. c. xxxvii.

Cognoscitur per uehementiam proximorum tertiane et per uehementiam accituum tertiane. Et ap Gal. quidem cum sanguis putrefit sit de hoc genere et de eo fiet sermo post.

De cura tertiane pure. c. xxxviii.

Oportet ut remeoreris illud quod dedimus tibi de radicibus in curatione februm de solone ventris et cibo et in oibus capitis et fabrica sicut illud. Et tu quidem non auscultes sermonem eius qui cecidit in principio solutia fortia et myrobalaos et his similia: nisi illud quod diximus. Immo oportet ut pperes in primis et leias leitate quadam cum eis que diximus illic: sicut sunt tamarindi quietate. xl. 3. que infundatur in aqua calida in nocte et colat et ppietur desuper siracost aut terenia bin aut aqua duoz granatoz et sicut decoctio lublebi cum tereniabin et passul nucleatis aut infusio prunoz cum tereniabin aut siracost aut sirup viol. et uiole pdate. Et fortasse facit mucilago philij cum quibusdam sirupis sicut est sirupus prunoz lubricitatem et lenificationem et cum decoctione lenitum cum lublebi. Aut clisteria lenia sicut est clistere cum decoctione altee et iuiube et sebesten et radice lilij et oleo uiol et succo ficis et baurac secundum modum que scis. Et illud quoniam necessitas tangit ad ipsam. Rectum namque est ne in potu detur quod est sicut sorbitio ordei: neque ei sile neque cibi nisi natura iam lenificata. Et si ventris solo in principio in febre tertiana pura minoris sit malitie quoniam simile in alijs licet sit eius malitia itez maxima. Et quoniam est possibile ut phlebotomes usque ad tres pedos fac et sicut quoniam times quod sit egritudo furiosa et facit illud: erit illud quod accidit de errore si accidit minus quoniam aliud. Et oportet ut non moueas in die proximam aliquid: nisi per necessitatem et non cibus nisi a pud conditiones predictas aut prouoces urinas cum emulsioue seminum. Et oportet ut supueniat ei proximum dum est fame licet: et non est in stoma eius aliquid: immo oportet ut sumat in potu sirupus acetosus oimanez post duas horas aquam ordei in die in qua non est proximus. Et sirupus quod acetosus post proximum est conueniens et sicut potere pedes in aqua frigida ad trahendum residuum caloris. Et ego magis diligo ut sit in sirupo acetoso proprie in postremis emulsioue seuz sioz predictoz et ante proximum per tres horas aut quattuor: et detur in potu itez post proximum aqua or. Et quoniam necessaria est subtilitatio regis deest in potu sicut aqua granatoz et aqua melonis indi et his similia et gradatiz fiat eius regimen secundum modum predictum et quoties appropinquat statim subtilietur et in diebus primis cibet cum kist ordei et pane trito cum aqua frigida aut sicut est aut emulsioue ex eo qui sit ex lacte acetoso et lentibus. Et quoniam cibus acetat in stoma non detur in potu de aqua ordei que non est ualde subtilis aliquid: et si necessaria fuerit dare ipsum in potu pfortet papz cum decoctione radice apij. Si aut stoma fuerit fortior illo et febris non magna et non pura ponat papz pipis secundum philiam. Idipsum: quod si signa significauerint quod crisis est propinqua tunc sufficiat ei aqua ordei et aqua granatoz dulcis et muzi et sirupus acetosus. Et fructus quod qui diligunt eis sunt granata dulcia et muza et pruna matura et

immatura. melon vo indus est res maximi iuuantu cu
hoc q ipse soluit: et puocat et frangit uehementia calo
ris et facit sudare et fortasse non nocet nisi pax: et ex ole
ribus cucurbita et cucumer et alkebedi et lactuca.

Et scias q intentio in eo quo cibantur patientes ter
tiane: aut est humectatio sicut datur eis in fine de ex
trematibus alteiugi et de testiculis galloru et cerebel
lis hedoz cu qbus non est nausea et uicell ouoz aut est
infusio et humectatio fil sicut in kist orde. **E**t non
ultimes in infusio multa et pprie in principio nisi in
uenias inflammatone uehementem aut timeas puerione
eius ad causonidez et pnuia. Qd si psequat crisis et vi
deris digonem in urina et est sedimen laudabile qd co
gnouisti tunc si excusat bene est: et si non cura tunc cu
eo quo iuuatur natura ex puocatione vrie aut solone
ventris aut vomitu aut fluxu sanguinis nariu. Et non
agas ipam in boc. Qd si non inuenis declinationez
manifestam tunc euacua cu solone ventris. Na de illo
est scamonee sexta. 3. i. in iuleb aut decoctio myrobala
norum cu tamarindis et terebinabin et passul et radicib
et casia fistula fm q sciueris: et tibi inest vt pfortes eas
cu fumoterre et sene et scamonea et de illis que pueniunt
eis tantu sunt trocisci de spodio solutiui. **D**escriptio
R. myrobalanorum citrinor enucleator pondus. 3. iij.
zuccari tabarzet pondus. 3. xx. scamonee pondus sexte.
3. i. bibat cum aqua fra et post illud curentur cu puo
catione. **E**t si fuerint illic caliditas supflua et infla
matio maxima cum ia euacuaueris euz non erit ei ma
lum dare in potu aliqd de extinguentibus fortibus de
illis que dicta st in regimine acute et fortasse pferunt
ei empla ex eis. Balneo vo oz ne approximet nisi post
digonem. Post digone aut et apud declinationem est
ipm melior eis et pprie pfectis: quous error in itromit
tendo eos in balneo an digonem saluor est q suu file
cu alijs. Et oz vt sit balneu eoz tempau boni aeris q
sit humidus in quo sudent cum facilitate: ita ut non in
flametur eoz corpora et inungant cu oleo viol. et ros.
pquallato cu aqua et no plongent in eo moram: imo
egrediant uelociter: nam iteratio est eis puenientior q
stationis plongatio. et si apud exitum infundant in aq
tepida stent in ea secundum qritatem declinationis. De
inde qu egrediunt tunc puenit eis vt bibat vinu albu
subtile multa pmisione pmistu et coopiant in locis suis
sudabunt eniz sudore uehementi: et si quid residu fue
rit digeret. **E**t post illud cibent cibis infrigidanti
bus et huectantibus et oleribus q sunt illius modi.

Et no timeas post declinationez potare eos vinu
pprimu pmistum. Vinu eni fractu p comitione pfer
qritas residui eius in resoluendo illud cuius necessaria
est resolutio et succurrit aq penetranti cu fortitudine sua
et pmisione eius qd est in eo de calefactione pauca.
Quare isidat uehementer et humectat. **E**t si fuerit
illic accitia fitis et dolor capitis et vigiliarum et alioz
ia tibi pterit eoz cura. Et qn post crisis remanz aliqd
caloris inseparat tunc tibi supest vt admistres sirupu
acetosum cu succis diureticis: aut in quo decocta st
seina et radices diuretic. De cura tertiane pnuie. Et
scias q cura tertiane pnuie est cura tertiane interpolate
sed est declinior ad obseruationez disponsu digonis et
ad infrigidandu cu sirupo acetoso facto cu seminibus
vt semie citruli et semie endiuie. pprie ptritiz: et post ip
sum post duas horas dat in potu aqua orde et ad sub
tilatione cibi et ad admistrada clisteria lenia i principio

et ad puocationem: et oz ut subtilient et non sumant in
potu de solutiuis in principio n3 approximet alicui e
oz nisi eis que sunt sicut sirupus viol. et aqua fructuu
et non utantur nisi clisteribus lenibus.

De cura tertiane non pure. c. xxxix.

Res in quibus diuersificat cura tertiane non
pure sunt res in qbus pmutat febris sic de
licentia secunda. **E**t fortasse pcedit illud
hntibus pura. s. ut non expectent pprimu declinationis
sed qnz expectant digonem. Qm est phibitus in eis
balneu: balneu enim facit descendere pbla indigestum
pp illud qd effundit ad locum putredinis et permiscet
humore malu cu putrido et resoluit subtile et facit re
manere spissu. **E**t qd cibatio omni die iteru: aut p
pe cibatione est ex eis que illis nocent: immo oz ut ci
bent uno die et alio die non. Et sit in cibis eoz qd ab
stergat et calefaciat pax. **E**t vt sit cibatio i picipis
egritudinis spissior q sit in picipis pure deinde gra
datim puenit ad subtilationez forte sicut est subtilatio
tertiane. **E**t ut sit infrigidatio minor. Et ut clisteri
zet in principio clisteribus acutioribus. Et ut expe
cet digestio in solutione ventris eoz plus. Et ut sint i
aqua orde eoz uirtutes digestiue et solutiue sicut est il
lud qd diximus in eo in cuius sto acetat aqua orde:
imo fortiores q in illo. Fortasse eniz necesse est ut de
coquant in ea isopus et origanu et calamentu et spica
scdm copsonem et ficla iuuatiua est eis. Et pmistio aq
ciceris cu aqua orde et in fine eius cicer est iuuatiu
eis. Et oz ut plderet propinquitas non pure ad pura
et elongatio eius ab ea: et secundu illud diuersificetur in
ter curaz eius et curam pure. Qd si fuerit valde pro
pinqua pure tunc diuersifica inter eas diuersificatione
pua. Et cum uideris urinas eoz grossas tunc pblebo
toa et cum pblebotaueris non indigebis clisteri. Et
scias q non est res magis iuuans eos q vomitus post
cibuz. **E**t de solutiuis in picipis eius que sunt p
piora equalitati est aqua algeleniabin decocti et si
rupus acetosus. Et fortasse ponemus in eam casia si
stula: et fortius illo est ut ponas in ea uirtutem turbit.
Et clisteria in principio sunt magis dilecta q solutiua
alia. Et sunt clisteria in quibus est uirtus albalce et ca
memille et ficla et cartami et uiol. et sebesten et ficul et
odor turbit. Et ex eis e casia. et oleu silaminu et bau
rac: et fortasse indiget uno istoz secundu elongatione
febris a pura. **A**diuantia aut ad digonem sunt si
cut sirupus acetosus pmistus cu aliquato de algelenia
bin: aut sirupus acetosus de radicibus. **E**t post se
ptimu sicut decoctio apsinthij: est enim iuuatiua subti
liatiua materiei et pfortatiua stoi. et similiter aqua fe
niculi et aqua apij cu sirupo acetoso. et si piransit. xiiij
tunc non est malum dare in potu trociscos ros. mino
res. Si aut egritudo prolongat non inueniemus ex
culatione quin demus ea que sunt sicut trocisci de eu
patorio et decoctio eius et calefactio pantiu hypocodri
orum est huius generis. et emplastratio mirach eoz
iterum cu eis que digerunt et maturat et mollificant te
sione qu uenerit illic. **Q**um ergo sciueris q digo
ia aduenit ic eia et puoca et si cures: **E**t de eioni
bus bdis eis est ut sumat hiere picre. 3. v. succi lactuce
et eupatorij aboz an. 3. iij. semis apij myrobal. citri. ke
bloz an. 3. v. turbit. 3. v. fiat pill. ex eis cu aq apij et sit
dosis eius. 3. ij. **E**t de illis est decoctio bona inuatio
ne nostra. R. eupatorij apsinthij myrobal. keborum.

ana. 3. p. seminis melonis seminis cucumeris et citruli.
seminis apij polypodij suchaba bedeoard oiu. 3. ana. 3.
x. turbit. 3. i. cahefist. 3. vi. passulaz enucleatarum. 3. xx.
ficu. x. numero sebesten numeb. xxx. geleniabin facti
cu rof. persicis pondus. 3. xv. decoquantur oia scdm de
scriptione huius. Et sumat de ea cadus magnus in q
posita sit siliqua. i. scamonee. Et fortasse necessaria est
medicina fortis vno modo debilis alio modo. Eius vero for
titudo est scdm hoc q ipsa eiat humoris viscosum sed
ipsius debilitas est scdm hoc q ipsa non eiat plus vice
una imo possibile est vt fiat gradatio in ea quare eiet
humorem cuius eio est necessaria multis vicibus ut no
destruat virtute. Et hec medicina est que pot subti
liare et aggregare et soluat pap eius et soluat plm ei. Et
pap: pap ex malo: et plm: plm ex malo. Et decocto
nibus vero pap fortasse no facit aliqd. Et huius qdaz
medicina est ut sumatur turbit qritas. 3. 5. et plus scdm
necessitatem et scaonee pprie altusugi. i. aut supra id et
pficiat cu geleniabin pdicto et bibatur aut sumat de a
garico et scaonea scdm hanc ppositione et pficiatur cu
geleniabin pdicto et bibat: aut potat i succo rosap recetiu
cui qritas sit. 3. i. et bibat aut i sirupo ro. et bibat.
Et febre causo et illa q noiat faricos. c. xl.

Causon est scdm duos modos. Aut ei cau
son est cholica et est causa in ea multitudo pu
tredinis: aut intra uenas corporis totius: aut
in uenis q sequunt pres cordis pprie: aut in uenis priu
oris stois: aut in epe: aut phlatica et fit ex phlate salso spu
trefacto in uenis q sequunt pres cordis sicut dixit Hip
po. in epidimia et non fit phla salsum sicut sciuit nisi
ex aquositate phlatil cu cholera acuta. Et ergo cho
lera que putrefit aquositas pmissa aquositati plurime
Et qm causon vehementiora habet accideta q ter
tiana opz ut sit breuioris spatij q ipsa. Et senibus
quidez pap accidunt febres causonidif. et qu accidunt
eis pereunt qm non fiunt in eis nisi causa valde forti.
Amplius eoz virtutes sunt debiles. In iuueni
bus autem et pueris plurimu accidunt et est i infantibus
leuior pp humiditate eoz. Et qnz est in eis cu pro
fundatione soni pp eleuatione vapor ad caput. Et
Hippo. quide dixit q si alicui accidit in febre causon
tremor tunc pmissio metis resoluit ab eo tremore. Et
est simile ut sit illud qm cerebz calefit vade et calefiut
neruiz est simile ut sit causon et sit pmissio mentis et re
soluat ab eo p treore pp expulsiō materiez ad nervos.
Et plurimum quide pluitur cum vomitu et solu
tione uetris aut sudore aut fluxu sanguinis nariū.

Et signis. c. xli.

Signa ei sunt i sepaibilitas et occultatio tepo
rum et vehementia accidentiu ex asperitate
lingue et ex citrinitate ei in pms et ex nigre
dine eius for. Et ex retentione sudoris nisi ap crism.
et vehementia sitis. Inquit Hippo. nisi accadat tussis
parua accidentalis sedant ergo illa sitim. Et uidet
ut sit vehementia sitis eoz pp causa pulmonis ergo quz
mouet tussis parua huetat p id quod currit ad ipsum
ex carne molli. Et caliditas in causone qdem scdm
plm non est ita fortis i exterioribus sicut fortitudo ei
i interioribus. Et est pfractio in ea leuior q in alijs
Et i sca quide ex cholera fortia fiut accidentia ma
la ex vigilijs et inquietudine et adustione et pmissioe me
tis et fluxu sanguinis nariū et dolore capitis et pulsatio
ne tepoz et pfuditate oculoz et lotioe pennis cu cholera

pura et casu appetit. Et qn accidit isatibz abhorret
mamilla et n recipiut ea et corrumpit illd qd fugit de la
cte et acetat.

Et cura causonidis. c. xliij.

Et cura tertiane pure. Et qu indiget eione
sicut cu illis que dicta sunt tunc festinatio e
melior. Et Complemetu vo est ap digdem.
Et no phlomet fortasse eni inflabit eos et fortasse iuua
bit eos si fuerit illic turbiditas et rubedo. Et indi
get subtilitacione et regie vehemencie et infidatide actu
eius qd iph sumut. Et qu ties casu uirtutis est ncri
uz cibare eos qnis n appetant et proprie in eo ex quo
resoluit res plima: Multotiens eniz aduenit eis bo
lisinus pp priuatione sensus et indigent lenificatione
in pncipio fortiori et curatidibz febris acute pdictis se
cundū omnes spes narratas. Et qnz coueniens est
vt dormiat apd tepore paruū febris sup aqua tamarin
doz. Et qnz ponit in ea pap cafeore. Et diligit
eis sirupus acetosus: aut emulsiō seīs portulace aut e
mulsiō seminis endie et melon alkin est bonus valde.

Et fit pntentis potatione aque fzie scdm q diximus
illud. Si aut no fuerit qd phibeat def in potu de
ea etiā vsq ad sactatē. Et fortasse aduenit eis pmi
tio mentis et obliuiscunt petere aqua: quare oz vt for
beant de ea paulatim sorbitiones plimas et proprie in
eo cuius lingua uidet sicca. Et cura accidentia ei
supflua cu eis que diximus in caplis suis. Et oz vt
caueat i eis supfluitas sanguinis nariū: est enim de eis
in quibz magnificat timor apud eos. Et oz vt obf
uet anhelitus eoz et non dimittas pres pectoris spal
mari. Et oz ut obliues capita eoz cu aceto et ole
o rof. et sandal. et aqua ro. et canfora et his siliabus. Et
embrocēs cu decoctōibus in qbus decocta sunt ea que
diximus. Et qn fortes sunt in eis vigile tunc cura
eos. Et non est malū ut in potu def sirupū de papa
uere et si sit de nigro in huius dispositioe. Et in fine
eius da in potu trociscos q pueniunt eis sicut sunt tro
cisci de cafeora. Et i illa hora puet eis sirupus ace
tosus cu emulsiōe seminis cucumeris et seīs ediuie et
seīs portulace de vno quoq eoz sit pondus. 3. ij. Et si
rupi acetosi sit pondus. 3. xxv. vsq ad. xxxv. secūdū q
uidet. Et si fuerit illic uentris solutio tunc denf troci
sci de spodio cōstrictiui. Et trocisci bōi. qz. spodij ro.
ana. 3. ij. 5. croci sextā. 3. i. seminis portulace semis en
diuie añ. 3. ij. seminis cucurbitē semis cucumeris ana.
3. ij. sandaloz. 3. i. 5. succi liquiritie amili añ. 3. i. canfoz
sextam. 3. i. 5. et dosis eius sit. 3. i. Et iteruz rof. 3. ij. se.
melonis citruli. cucumeris et portulace oium añ. 3. i. 5.
croci tertiā. 3. i. canfore sextā. 3. i. gūmi amili dragagati
succu liquiritie añ. 3. i. dosis eius. 3. ij. Et cum declinat
egritudo manifeste tunc no est malū vt balneo cuius a
qua declinat ad frig. Et illi in quibz magis diligit
balneū ex eis sunt quoz febris est ex phlate salso.

Et febre sanguinis. c. xliij.

Pinatus est Bal. q non fit febris sanguinis
a putredine sanguinis. Et Na sanguis cum
putrefit fit cholera et non est sanguis fit ergo
tunc febris cholericā no sanguinea et fit causon pdicta
et tertiana et curat ea cu illa cura. Et hic vo sermo ei
est cōtrarius sermoni Hippo. et contrarius ei qd est p
ueniēs. Et plimū quide erroris eius est in sermōe ei
qn putrefit sanguis fit cholera. Iste enim sermo facit
opinari duas intentiones quaz una est q qn putrefit
puet ad hoc vt fiat post putredine cholera. Et fa q qn

putrefit tunc fit cholera. Sicut dicitur quod lignum quod calefit fit cinis. **C**onsideremus itaque in vnaquaque duarum propositionum. **I**ntellectus uero primus est corrupte acceptionis tribus modis quorum primus est quod sanguis qui putrefit peruertit subtile eius ad cholam malam et spissum eius ad mliam: non ergo cum totalitate sua fit cholera. **E**t secundus est quod illud fit post putredinem et nostra consideratio est in diuersis putredinis. **E**t tertius est quod post illud fit cholera et non scimus an in ea sit putredo an non. nam plime res putrefiunt et sepat ex eis subtile et spissum et non est in spisso neque in subtile putredo quoniam non est necius ut sit putredinis id quod generatur a putrido fit ei ex putredine quod non est putridum. Et si generatio eius a putredine faceret putredinem eius neciam oporteret ut spissum cinerum lentum iterum esset putridum. **E**t ergo illic febris mliica iteque hoc ergo est illud quod facit esse necius expositio eius quod primus intellectus est. Quod uero intelligit hoc est medicus quod putredo est uia corruptionis. Et putredo quidem non habet tempus. Et conuersio sanguinis in cholam non fit nisi in tempe. Et putredo quidem est corruptio ac cinis sanguini et est sanguis sicut accidit phlegmati et est phlegma et non cholera neque mliam nisi peruertatur post illud cum conplemeto putredinis. **U**erum veritas sana est sermo Hippocratis quod ex sanguinis putredine generatur febris. **D**icamus ergo nunc quod febris sanguinis est febris putredinis et febris calefactionis et ebullitionis quas nominat Hippocratis. sinochus conclusum sine alijs. Et plimum ebullitionis eius est ex oppilatione suffocante caliditate. Et quod sit a causa alijs que uehementes sunt supra uehemetiam febris ephimera et nominat profundum somni fortis et est de summa febrium que sunt inter febres putredinis et febres ephimeras que differunt a febribus ephimeris propterea quod calefactum primum in ea est humor et differunt a febribus putredinis quoniam non est ei putredo et est febris acuta non febris ephimera neque febris ethica nam febris putredinis. Et multotiens quidem permutatur ad febrem putredinis aut febre ethica. et multotiens quidem facit eam currere Galenus. cursu febrium dicit. Et uidetur Galenus. quod febris sanguinis non proponitur cum reliquis febribus quoniam putredo in sanguine est communis omni humori et in hoc est contradictio quibusdam intentionibus suis in quo non est necesse plangere sermonem quoniam non iuuat cum eo medicus. Et ea quidem huius febris est repleto et oppilo et multitudine exercitij et proprie non consueti et dimissio eorum deinde usus exercitij laboriosi. Et quod facit putredinem in eo mliam aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorum quare peruertitur ad putredinem. Et multitudo humoris crudi in eo est. propinquas quare prepatat ipsius ad putredinem sicut quod generatur ex cucumere et althebed et piris et similibus. Et hec quidem febris est continua que non tepescit per coitatem materiei et eius adhesionem usque ad crism aut mortem. Et ei species sunt tres quas saluoz est epaugmaticus quoniam resolutio in eo est maior quam putrefactio incipiens cum difficultate et non cessat diminui. **D**einde est hotenus et fortasse sifatur. vii. diebus et nequior eorum est augmaticus quoniam resolutio in eo est minor quam putrefactio. Et ei species est usque ad septimum secundum plimum et ei species est cum eione aut sifata aut i sifata. Et quod permutatur ad caufonides et ad sifren et quod permutatur cum infidatione plurima ad lethargiam et quod permutatur ad variolas et morbillum. Et quod accidit in ea profunditas somni et inflatio ventris ex qua peruenit sicut vox tympani et non deponit ea ventris solutio cum rarifica

tione et quoniam solutio ventris non valet deinde egreditur alaf uiridis lata proprie est de signis mortis.

De Signis. c. xliij.

Signa febris sanguinee sunt adhesionia febris et rubedo faciei et oculo et inflatio uenarum et tempus et repleto completa absque rigore et non est sudor nisi apud crism et multotiens associatur ei pruritus in naso et in loco colli in quo ponuntur ventose et restrictio in anhelitu. Et multotiens accidit eis profunditas somni et difficultas sermonis et est malus et similis apud gutturus et duarum amigdalarum et uue et cursus lachrymarum et caliditas ei est plurima per humiditatem vaporosam et lachrymale non exiccata sicut in caufonide et pulsus ei est magnus leuis plenus uelox frequens ualde diuersus non plurime diuersitatis et est minoris diuersitatis et velocitatis quam in caufonide et non est calitas ei in termino caufonidis et tertiane fortis. Et illius que ex ea est a putredine cinas et accidia sunt uehementiora et cura eius est difficilior et magis similis cum caufonide. **E**t uero subtilitas sanguinis et grossitudo cognoscuntur per illud quod egreditur de eo. Et sinocha feruida est res magis similis in principio sui febris ephimere uerum caliditas eius est puer mordicationis et lesionis et inuenit ex ea inflammationem et disinnam et est plimum impressionis eius prope cor. Putrida uero est equalis et similis equali secundum plimum. **S**igna autem permutationis eius sunt cuiusque eorum ad quod permutatur ut perorationis et apatij gutturus et duarum amigdalarum. Et tu iam sciisti ea. Et signa uariolarum scies et signa sifren et doloris capitis et permissionis mentis et aliorum iam sciisti. **S**igna uero longitudinis eius sicut iam sciisti sunt ex postpositione signorum digestionis et tornatilitate faciei et diuersitate dispositionis eius in spatio suo ex additione et statione et diminutione ita ut sit quasi ipsa sit tepida. Illud enim significat quod sanguis est plenus humore crudo. **E**t spatium uero crisis eius significant apparitionem signorum digestionis que si tradat usque post tertium et quartum non fit crisis in septimo. Et multotiens quidem fit crisis eius in quarto.

De cura febris sanguinis. c. xlv.

Attentio in curatione febris sanguinis est euntio plimum usque ad sincopi et ingrossatio subtilitatis sanguinis si fuerit subtilis valde aquosus et cholericus. Et infidano ei et mudificatio et subtilitatio ipsi si fuerit grossus et supererit eger per gnationem sanguinis grossi et gnationem humoris crudi et digito materiei facientis febrem et ei resolutio. **E**uo autem non est aliqua sicut phlebotomia ex manu in quacunque hora accidat et non expectatur crisis neque digito nisi sit repletio nauseatiua tunc enim caue eam et remoue ipsam quod si febris perseverauerit tunc phlebotomia. Et non cesses phlebotomare donec eger appropriet sincopi aut cadat in sincopim si corpus fuerit forte: sincopia namque infidat perplexione fortem. **E**t scias quod phlogia et sumere in potu aquam sifidam quod excusant ab infidatione alia. Et partitio quod dem in ea est melior si non fuerit quod necessaria faciat festinationem nam fortasse erit in ea que est infra appropinquationem sincopis ultimato et fortasse sequetur phlebotomiam ultimam statim fluxus uentris cholericus et sudor quem oportet omni hora abstergere donec perueniat fortasse enim saluabitur cum eo. Et succurratur ei quod accidit de debilitate et sincopi cum cibo subtile et quiete. Et oportet ut permittat lenificatio nature cum illis que sciunt de illis que sunt sicut duorum granatorum aqua. s. dulcis

bb ij

et muzi usque ad terminū et siracost et tamaridi et colli
rya leuia de quibus diximus. Et quoniam est necessarium
apud digestiones curare cum eis que sunt sicut myrobal. et su
mus teri et castia. et his filia de illis que sciuiti. Quod
si dispositio non tollat phlogiam in manu phlogem uena que
est in cornu frontis aut ponat uetose. Et aut non p
pat aliqd eorū et hoc propter accensio quod phibet tunc fac
solonez uetris fm modū qui ē in caulonide. Et re
gime sit in eis que apiūt et incidūt et sedant ebullitionem
Et si acciderit ex phlogia sicopis ciba cum pane
et aqua acreste. Quod si accidat fluxus sanguis nariū
p se non abscondat nisi quā appropinquerit sincopis.
Sanguis uero ingrossatio fiat cum eis que sunt sicut
rob iuiubaz et est ut decoquant. c. iuiube cū .lb. v. aq
donec remaneat tertia et inspisset cū zucaro et quāto
plus minorat zucap tāto est melius. Et lentes ite
rum pprie ppatē cūz aceto acetoso forti sunt huius ge
neris. Et caue ne des in potu rob iuiubaz aut cor
pus lentium materia exite grossa. Et uo infida
tio sit cum eis que sunt sicut aqua lentium infrigidata
et aqua lactuce infrigidata et sumere in potu aquaz fri
gidam si nō fuerit quod phibeat et fortasse sumit in potu
donec tremere faciat et faciet fortia. n. sanat eū. Et
quoniam pmutat febris ad phlogia et curat cū trociscis de
rosis et similibus. Et bec quidē cura est quorūdam
antiquorū et secuti sunt eā qdam modernorū. Bare aut
in potu aqua ordeī est curatio pferēs ei sed cū lenitate
nature. Et melior horaz ad hoc est hora uehemen
tis ebullitionis et angustie et inflamationis et frequentie
pulsus cordis. Et scias quod esse pntentis infiatione
et dimittere phlogia et ventris solutionē addit in oppi
latione et coarctatione. Quare addit putredo et calitas
et reliqua dispoē. Mundificatio enī fiat cū eis que se
sicut soluentia ebollam scdm rationem necessitatis vtu
tutis et debilitatis cū digerentib⁹ humorē crudū qm
fortasse ipsa est cā in putrefactione sanguinis et in fine
eius da ei in potu que sunt sicut trocisci de canfora et
trocisci de spodio et da ei in potu. Isti et trocisci sunt
boni. 2. spodij. 3. iij. seminis portulace. 3. v. seminis cu
cameris. 3. iij. seminis cucurbite. 3. vi. gūmi et dragagā
ti et amili oium. añ. 3. iij. succi liquiritie pondus. 3. v. iij.
fiant ex eis trocisci. Descriptio alia et pprie ap de
bilitatē epatis. 2. rosaz. 3. iij. succi berberis. 3. iij. seīs
cucumeris et melois et citruli et portulace et spodij om
niū añ. pondus. 3. i. gūmi et dragagāti et amili omniū
añ. 3. 5. rauedsceni et croci et cāfore oīū añ pōd⁹ quar
te. 3. i. fiant trocisci. Tibi uo sint illi qui sunt ex iu
iubis et illi qui sunt ex lentibus cum aceto et granatis
et sumach. Et si sit aliqd eorū pstrictio cuius timeatur
frāgat cū siracost et prius et tū eo quod sit de cucurbite et
cū herba acetosa. Et eius fruct⁹ sit pira de sceni et gra
nata et mala de sceni. Et eius olera sint cucumeres et
cucurbite et alkebetbed et endiua et olus benedictum
et acetosa et coriandruz et q se eis filia. Et si accidat do
lor capitis aut pulsus cordis aut vigilie aut pūditas
somnia aut fluxus sanguinis nariū supflus destruens
virtutes et alia de accidentibus suis: cura cū eis que do
cuimus te in loco suo.

De febre phlogia. c. xli.

Sciuiti quod febris putredinis phlogis quoniam est
porismalis. Et quoniam est in seipabili et sciuiti
causa in hoc. Et sunt ei bore sicut reliquis
febris. Et minor horaz sui principij scdm plurimū

est. xvij. diez. Et eius erradicatio in pluribus est intra
lxij. dies. Et saluor eap est illa que est mūdop tēpop
et pcpue illa que est multi sudoris significat enī subui
litate materiei et paucitate eius et raritate corporis: lō
gior ergo prius huius egritudinis est augmētū quā ei
declinatio iterū sit longior declinatione tertiane ut plu
rimū. Et phlogia quod pueritū quoniam est vitreū et quoniam est
acetosū et quoniam est dulce et quoniam est saluz et tu iam sciuiti
quō ex sallo sit caulon. Et plurimū quod accidit fe
bris phlogia hūis et qetis et senibus et infantib⁹ et pa
tientibus nauleatiua facietatē et exercitantibus et bal
neantibus se sup repletionē et habentib⁹ eructationē
acetosam et hūitibus repleōz et patientibus descensum
hūoris et sit catari⁹ ad rōm quod putrefit i eo. Et pa
rū quod ēuā a leione in ore stōi. Et scias quod cū oī
febre cū qua est frigus pstringit pulsus et minorat.

De signis phlegmatice piodice. c. xlvj.

Illa quide in qua cā est phlogia vitreū aut a
cetosum frigus multiplicat valde et rigor in
vitreo est uehementior. Et frigus non in
cipit in ea subito imo paulatim in extremitatibus: deinde
pueniūt ad hoc ut fiant sicut nix que nō calefiūt nisi cū
difficultate nō calefiunt subito nō scdm gradationē pti
nuā imo paulatim cū reditu frigoris et fortasse pmutet
frigori eius in principio rigor. Fit ergo frigus pp illud
quod nō putruit et horripilatio pp illud quod iam putruit
et maius frigus eius et ipsius rigor sunt in periodis sta
tus. Et bec quidē febris non est ex materia que fa
cit punctionē ita ut sit cā rigoris in via expulsionis. pu
tredo nāq eius est putredo rei leuis et incipit cū graui
tate et pfunditate somni. Et multotiens incipit in po
xismis primis sine frigore et nō est rigor imo postponit
usq ad tempus et fortasse erit frigus et non erit rigor.
Et multotiens incipit cū sincopi et non sit. Et in
bac quod egritudine multiplicat sincopis pp debilitatē
oris stōi et casū appetitus et puationē alitumbre q est
fundamentū materiei nutriti et uirtutis. Illa uo
que est ex phlogia sallo sequit⁹ horripilatio et non sit ue
hemēs frigus eius. Illa aut que est ex phlogia dulci
raro aſcedit in principio usq ad plurimos porismos
horripilatio neq frigus nō rigor. Et plurimū quod pio
di febris phlogis incipiunt cū sincopi et iaz apparet in
ea in principijs calor uehementior: et in postremis mi
noratur illud. Et est simile ut sit cā in hoc qm putredo
aſcedit prius ad magis dulce et magis saluz et magis
subtile deinde ad grossius et frigidius. Et tactus calita
tis eius in primis est debilis et vaporosus deinde quz
plongat posito manus sup mēbruz sentit manus acui
tatē et mordicationē. Verūamen non est similis neq
equal in omnibus sup que cadit manus imo est diuersa
qm inuenit in loco vno aspitare et in loco alio lenitate
et est qsi calitas colet post re cribellatā qm phlegma vi
scosū est: quare diuersificatur eius passio a caliditate si
cut accidit in reliq uiscosis quā ebulliūt ipsa enī disrū
punt in quibus locis et non disrūpuntur in locis alijs.
Et qualiscūq sit caliditas ei⁹ scdm plurimū minor
est q ut inflamet et angustia faciat et magnificet deside
riū aeris frigidi et aque frige et inspissatiois et rarifica
tionis anbelirus magni et exufflatiois. Et multotiens q
dez accidit caliditati eius ut sedeat tpe quo bz qritatē
bore prius aut duaz horaz quare existimat quod ipa tā
puenit ad statū quz ipsa ad huc sit in augmēto. videbis
enī eā iam incipe augmentari et similiter sunt ei in de

clinatione statioes. **E**t febris q̄dez p̄blatis si mul
te oppilationis pp multitudinem hūiditatis et vaporis
sui pauci sudoris pp viscositate humoris. Et cum su
dare facit est res non exuberans et de pprioribus signi
ficationibus eius est paucitas sudoris et privatio eius
Et sitis quide minorat in febris p̄blatis nisi pp cau
sam salsedinis aut cam vehementie putredinis eius et
cum hoc est minor q̄ sitis que est in alijs. Et in statio
lateru multiplicat in eis et q̄q̄z accidit cuti lateris vt
subtiliter cu tensione. Color aut patientu p̄blatis febre
est declinans ad viriditatem et citrinitatem currentes in al
bedine ita ut sit illud q̄ aggregatu est sicut color plu
bi vsq̄ in statu. Et raro q̄dez rubet color in eo cuius
rubedo sit rubedo in statibus reliquar febrū. **P**ul
sus vo e est pulsus pu submersus debilis rarus in pri
mis deinde sit frequens in fine. Et frequentia q̄dez ei
et eius paruitas vehementior est q̄ frequentia quartane et
tertiane et eius paruitas et vehementia frequentie eius
est pp vehementiam putredinis ipsius uex non est velocior
pulsu quartane et q̄q̄z est tardior eo aut similis ei in pri
mis et est vehementis diuersitatis cu priuatione ordi
nis. Et parui et debiles ex eis sunt in diuersitate eius
plus. **E**t significationes q̄de pulsus sup eas sunt de
certioribus significationibus. Urina aut eius in pri
mis q̄dez est alba subtilis pp multitudinem oppilationis
et frigoris deinde sit rubea pp putredinem et turbatur
pp maffiaz digestiois et q̄q̄z alterat in ea dispo vno tpe
et q̄q̄z mudificabit ex materia grossa et soluit putrida
et redibunt oppilationes dealbabit vna hora et alia q̄
remanet intra materia grossam et dispoem putredinis
Et aqua hora oppilationu est alba: deinde q̄ putrefit
res plurima post illud expellit et aperit oppilationes ru
bet usq̄ quo veniat sup oppilationes q̄ oppilet eas vi
ce alia de illo eode hūore. Eius vo ego est lenis sub
tilis p̄blatica. Et de eis que significant q̄ febris e
p̄blatica est vt si porismus ei. xviij. horis et dimis
sio eius. vi. horis. Et non est dimissio eius dimissio mu
da q̄m materia cu grossitudine et viscositate est multa.
Significant ipaz etas et p̄suetudo et tepus et regio et ci
bi et aduentus causaz antecedentiū ex facietate nausea
tiua et significant ipaz forma p̄dicta ex colore faciei et
inflatione eius et lenitas tacti et debilitas oris stōi et
casus appetit. et q̄q̄z magnificat in ea splen et sequit
eam eructatio acerola in plurib⁹ horis multoties.
De signis p̄blatice inseparabilis est illa que
nominatur latica. c. xlvij.

Sunt sicut reliqua signa febris p̄blatice
pter erradicationem et q̄ similes erradicationi
Et apud iceptionem sunt rigor et frig⁹ et hor
ripilatio. Et est res magis similis cu ethica. et sit illic
rigor i. vi. horis aut tñ supas illu q̄ sit in p̄dica na pi
odica itez nō eūat a residuo reperi ē occultu n̄ appēo
De febribus q̄ sunt scdm plurimū de genere p̄ble
gmaticar et sit q̄q̄z ex cholera et non sunt ex eis q̄ sunt
ex mīa app̄iate cu noibu⁹ et iudicij. c. xlix.

Et sunt febres empialos et liparia q̄ ambe st
de summa febrū in quibus diuersificant lo
ca caloris et frigoris int⁹ et exterius pp di
sitatez et locū eius q̄ putrefit et q̄ non putrefit. Et
sit tres diuisiones febris app̄iate sincopalif hūorosa et
febris ex sicopi miuta subtilis et febris diutna et noctna
De febre in qua occultat frig⁹ et apparet in ea ca
lor et est empialos. c. l.

Hec febris sit ex p̄blegmate vitreo sed est p̄pre
bensuz in occulto et p̄fundo q̄ infiatu rbi
est. **U**ex ipsi accidit iam putredo quare spar
gitur ex eo vapor eius q̄ q̄ putruit et disptit inflat
in exterioribus: et illud q̄ nō est putrefactu infiatu
in interioribus. Et eius quidez frigus non apparet in
huiusmodi tpe q̄m est quietuz et associatur ei et nō pa
titur ab eo q̄ occurrit ei postq̄ ergo incipit in eo pu
tredo mouet infrigidatur infrigidatione quadā quia
non perueniat ad hoc vt coicet toti corpori.

De signis. c. li.

Signa eius sunt eadez que predicta st. Et q̄
eius urina est frigida cruda minoris calidita
tis q̄ urina aliaz sui generis et pulsus eius est rarus
tardus: et ipsa scdm p̄lm additur omni die. Verū pp
grossitudinem materie sue p̄uertit q̄q̄z in quartanam et
tertianaz q̄m huiusmodi materia in corpore est pua et
pue putrefactionis ignea. Et paucitas q̄dez est ex cau
sa elongationis piodi. **E**t propterea q̄ porismus
non reddit omni die nō remanet hec febris q̄ sit p̄ble
gmatica s̄ p̄p̄ea e p̄blatica q̄ putredo ei est putredo
p̄blegmatis et hec nō extrahit eaz ab hoc quin sit p̄ble
gmatica s̄ propterea q̄ putredo e putredo p̄blatis nō
p̄p̄ea q̄ porismus non redeat omni die. Spatiū vero
porismi eius est ex. iij. horis usq̄ ad. xij. horas et s̄
p̄lm p̄sumit an illd q̄m hec mā n̄ e cu illa multitudine.
De febre in qua occultat calor et apparet in ea fri
gus et est liparia. c. liij.

Hec febris scdm plurimū est p̄blegmatica et
q̄q̄z e cholica ex cholera grossa nalde. Quō
aut est p̄blegmatica est q̄m p̄bla intrinsecuz
q̄ inflatur et putrefit calefacit illū locū q̄m non resol
uitur nisi q̄ putredo calefacit exteriora corporis cum
spione vaporis sui calefactione plurima. Et q̄m v̄tus
effundat ad locum ubi est leho tunc euacuant exte
rio a calore quaz infiantur pprie q̄ in exteriorib⁹ sit
p̄blegmata cruda vitrea s̄ia. **E**t itez q̄m resoluitur
multoties ex eo vapor q̄ non putruit sed eleuat et facit
caliditatez et associat ei caliditas spatio puo deinde se
pat ab eo sepatiōe uaporis aque calefacte. Quz ergo
sepatur ab eo et fuit in radice ante putredinem vebemē
tis s̄itatis redit et infiat corpus. **M**odus aut quo
sit cholica e q̄m cholera q̄ est pauca et intrinseca et pu
trefacit et calefit locū et n̄ resoluit ex ea aliquid accidit
q̄ diximus in sua cōpare ex p̄blate. Et appropriatur
hec cholericā taburos noie. **U**ex liparia est nomen ge
neris et est longioris spatiū q̄ hemiriteus. **E**t by
aliquis vt dicat quō erit febris et non procedet in ea
caliditas ex corde in totū corpus. Illud nanq̄ q̄ nar
ratur est de genere eius in quo nō p̄cedit caliditas ex
corde in totum corpus. **R**ñsio itaq̄ est q̄ intermis
bap rez attendit vna p̄ditio ut nō sit q̄ phibeat sicut
dissinim⁹ aqua s̄iaz et hūidaz q̄ disposita est scdm na
turā suā et nō fuerit q̄ phibeat. Et dissinimus graue
q̄ est illud q̄ redit inferius q̄ dimissus fuerit cuz sua
natura et i illis oibus caliditas puenit ad cor et p̄cedit
in arterias et sp̄git. **E**t vo accidit phibitio illius in
quibudā locis sic accidit ei sup que ponunt prune uel
pruine. **P**ocumētū vo bap necrius est esse actu.

De febre in qua vnaqueq̄ duar rez in unoquoq̄
duor locor. c. liij.

Shec febris fuerit nō erint nisi vbi sunt due
materie s̄ie mote pp putrefactionem quarū
bb ij

una est in interioribus. et altera in exterioribus et non est aliqua earum plimi nocuenti. Deinde cum incipiunt putrefieri madat vapor eorum vaporis calorem comprehendere cum partibus suis et ubi est frigidum. Et tu quod iam sciisti eam in regimine humoris frigidi in dispendio motus.

De febre sincopali humorosa. c. lxx.

Hec secundum plim est propter phlegma erudum replenale quod facit febrem distictam plim quia iam vincit virtutem. Et secundum plim adiuuat super eam debilitat oris sicut quod mouet et incipit in putrefactione virtutis vincit plus et facit eam debilitat: que si dimissa fuerit cum materia non sufficit contra materiam. Et quod occupatio sit in eum eius cum facilitate sit inobediens: aut mouet motu profecto virtutis. Et quod occupatur in eum eius cum soloe ventris aut phlogia cum labore si tollat virtutem. Quod enim tollat quum sit illic cum sua quiete sincopis. Et cum hoc toto ipsi indigent eum vehementer. Et ite ipsi indigent cibo vehementer quum in humoribus eorum non est quod nutriat corpus et uiuificet ipsum et corpus eius est priuatum nutrimento. Quod si studueris in cibando addit materia diminuta et si non cibatur cadit virtus. Et accidit in inceptio sui ut effundat ad cor res sua faciens accidere sincopis et minoratur pulsus et tardatur et fit rarus. Amplius natura sollicita est in calefactione materiei et subtiliatione eius et putredo que mouet in quidam parte et adiuuat super eam: ergo euadit cor a nocumeto et frigore eius et cadit in nocumentum caloris eius: quare sit pulsus velox et propter in strictione sua plus sit uelocitas aliorum quum illud quod vicit cum hoc sit puritas et traditas et raritas. Et propter hoc est propter phlegma et non alteratur ab ea: et est cum ea inflatio fatiei et mollitudo corporis. Et colores habent eam non figurant super dispendio una imo quum est cinerea et plubea eius materia et quum sit citrina et quum sit nigra: et quum sunt labia eorum sicut labia coedentis mora. Et cum li uero eorum sunt fusci virides exeuntes ualde apud eum motionem egritudinis et sit sicut maniacus et quod est sub hypocondriis eorum est uehementis inflationis et similiter uiscera eorum. Et quum euomunt acetosum. et quum est eis aqua in quidam visceribus tunc non spatatur oio. Et quum accidit eis in quibusdam horis ex cholera dominare grossa et sit cum ea in visceribus adustio et euomunt cibum et sunt ei propter phlegma secundum plurimum.

De febre sincopali minuta subtili. c. lxxi.

Hec febris est acuta et cadit pulsus et uirtus in proximo uno aut duobus proximis cum additione et eueniens in corpore cum uelocitate. Et quum non sufficit cum uirtute usque ad. lxx. et sit ex chimis subtilibus plim: quorum cholericus est uehementis subtilitatis et pfundationis: male substantie venenosae: cui iam accidit putrefactio in corpore calide propter sicce ualde et plures proximi huius febris sunt proximi tertiane.

De febre diurna et nocturna ex phlegmaticis. c. lxxii.

Diurna est cuius proximus accidit in die et et temporis in nocte et nocturna est e contrario et utroque sunt male: sed diurna est longior et deterior et facit cadere multoties propter longitudinem suam et suum euentum in calore diei in ethicis. Et si ipsa non esset seua non accideret hora apertionis pororum et resorptionis vaporis: et non accidit nisi propter multitudinem materiei et fortitudinem eius. Et est necessarium cum hoc ut patientes eam cibentur in nocte et non permittant dormire super repleonem sicut et precipiantur vigilie: et est eis que faciunt

eadere virtute. Et tollantia febri in calore diei: et diligenter in frigore noctis sunt ex eis magis digne que faciunt eadere in ethicis: et ad summum est de genere febrium difficultum.

De cura phlegmaticae. c. lxxij.

Cura huius egritudinis diuersificatur secundum horas suas. scilicet principium et augmentum et statum et declinationem. Et secundum appitionem digonem in ea et eius occultationem: et diuersificatur secundum materias suas. scilicet phlegmaticam acetosam et phlegmaticam vitream et phlegmaticam salisam et dulcem. Et omnes eius spes concant in hora principij in tribus rebus in necessitate lenificationis equalis aut vomitus. Et in necessitate administrationis subtiliantium et incidentium et diureticorum. Et quum superuenerint febri dies tres subtiliat in ea materia propter febrem: et si ante illud mouebis nocentibus et non facies aliquid. Et in augmento cum subtiliatione regis secundum equalitatem. Et fortasse est contentus aqua ordeii in primis tribus diebus spando quod sit status eius propinquior propter subtiliationem materiei aut paucitatem eius. Quod si certe scietur quod status eius esset tardus non subtiliare tur regimem quum sit fames et somnus super famem et exercitium super famem si non debilitant sint ultima in iuuamento huius egritudinis imo declinare in principio ad igratationem usque ad septimum deinde gradaretur: uel augmentum eget ut subtilietur regimem in primis. Si autem status apparet longinquus possibile est ut succurratur illi cum in grossatione regis: deinde gradetur usque ad horam status quum tempus est sufficiens hoc in hac egritudine non sufficiens in acuta. Quod pertransierit septimus non res tunc super subtiliationem quum illa debilitat et addit in debilitate oris sicut. Et quotiens sentis longitudinem maiorem subtilia minus quum subtilitatio eius in ipsa omnino magis sit necessaria quam in quartana. Et similiter oportet ne festines cibare ipsum cum eis que sunt sicut pulli et panis cum muzaguarac nisi timeat debilitas aut appareat declinatio. Amplius diuersificatur cura eius cum causa est phlegma salisum et dulce: et cuius phlegma est vitreum et acetosum et sit ex ea nimium frigus in qua corpus non calefit. uel in duabus primis necessaria est lenificatio cum medicina leui et infusio quedam. Et in duabus secundis cum medicina magis laboriosa et in duabus primis indiget incisione cum subtilitatis in quibus non est calefactio plima quum sit exiccatio plurima. Et in duabus secundis necrium est illud quod subtilietur cum incisione et calefactione cum acredine et propter quod phlegma est permixtum cum melle: nam necessaria sunt in huiusmodi ea que sunt sicut diacymnum et perfectio de sulfure et administratio salis. Et peruenit tiorega medicine que administrant in principio sit gelenia bin usque ad diem septimum. et non est malum ut administretur ite aqua feniculi et aqua endiuie et aqua apij cum geleniabin secundum necessitatem. Et sirupus acetosus est uehementis necessitatis ite et aqua mellis cum isopo. et est possibile ut plequeat per eam illud quod queritur de lenificatione nature et propter cum solutiuo facto de zuccaro rosae et rosae rubis notatis plicis quum est solutiuum et lenituum. Et quum necessarium est ut confortetur eius lenificatio et confricat in aqua lubele et permisceat si uoluerit cum casia. et penidij. Et ite geleniabin accipit cum melle et terreniabin permixtum cum aqua lubele: et si fiat assiduatio super ea cum solutiuo in principio et post ipsum et propter quod cum materia est cholera: illud enim perducit ad corruptionem copiosam. Et multi quidem boies dant in potu in principio sicut est medicina de

turbat in oī nocte et sicut pilule de melle in hebdomada bis et sicut pilule de seminibus diureticis. **De** scriptio medicine de turbit. **R.** 3. zinziberis et mastice amborum. **añ.** 3. x. turbit sicut alcohol. 3. x. zuccari tabar et q̄tuz omnia. det̄ in potu ei omni nocte añ. i. et illud fiat qñ natura est non lenis. Si enīz rīdet omī die bis non indigz hoc. **E**go vō non diligo expectationem digestionis et lenificationis cū eis que diximus prius imo oīz ut eūtur ex ea aliquid et expectet in reliqua vī q̄ quo digerat et fiat illud cū facilitate paulatim absq̄ supfluitate deinde pueniat ad diuretica. **E**t similiter abhorreo qd̄ est simile aque prunorū et tamarindorum et filium: de illis que debilitat et soluuunt subtile: et si materia fuerit decliuīs ad additionē frigoris misceat cū ea medulla cartami. **E**t si fuerit materia ad cholā cam decliuīs misceat cū co sirupus viol. aut viole condite cū siracost aut viole sicce contrite. **E**t adiuues cū clisteribus leuib⁹ factis ex melle et sale et aqua sicle et oleo sisamino. **E**t uomitus fiat cū aqua rhabbanī et rhabbano infuso in sirupo acetoso cū seminib⁹ et his filibus. **E**t si necessarius est uomitus plurim⁹ pp̄ multitudinē ei⁹ qd̄ accidit ei de nausea et alteratōe saporis oris: administrent grana rhabbanī et bibatur ex eis usq̄ ad añ. i. cū aqua fīa. **E**t uomitus qui deīz cū eo qd̄ est in eo de debilitate stōi est vehemens iuuamenti ualde et est ultimus huic egritudine. **E**rgo ut expectet in eo septimus et nō accidat ex eo in principio debilitas ap̄ana corp⁹ stōi. Et si sit grauis in eo uomitus nō prouocet ipsum super ipsū cū labore. **E**t si acciderit ei uomitus et pp̄rie in principio piodi non retineatur nisi fatiget et debilitet: tunc enim restringat sicut cū miua et sirupo de mēta que dicem⁹ post. **E**t si accidat dolor capitis administrent embroce ex camēilla cū imissione. iij. extremorum i aqua cala et ligatione crurium cū fortitudine. et si indigetur aqua ordeī administrent decocta cū radicibus q̄ritate equali: aut misceatur cum ea sirupus acetosus de melle si non acetat in stō aut aqua mellis si acetat. **E**t melior hora in qua dat̄ in potu illud est si fuerit in aq̄ eius in principio rei tinctura tunc enīz oīz ut in potu d̄tur in primis de geleniabin deinde det̄ in potu post ipsū duabus horis aqua ordeī. **E**t non oīz ut fiat in unctio cū vnguentis resolutis: et nō embrocatio fiat cū embrocis subtiliat̄: qū egritudo est in principio et humor est in corpe ambulans ipsa enim mollificant viscera sua calefactione hūida: et alienet aqua frigida. Et quoties uideris urinā grossiores et rubicundiores n̄ erit malus si phloma ueris: et necessarium quidē est ut redeat tunc ad sirupos acetosos. **E**t scias q̄ fricatio est de curationibus iuuantibus eos et q̄to fuerit phla viscosus et grossius tanto erit fricatio magis p̄ferens. **E**t dicet q̄ fricatio cū tela aranee cū oleo est iuuatiua ualde. **E**t qñ incipit egritudo augmentari et post illud tūc sit sollicitudo de ore stōi et q̄ ipsū p̄fortat. **E**t sit masticationes facte ex mēta et mastice et aniso et administretur uomitus cū rhabbano fm̄ q̄ diximus cū minoratione cibi. Et sit cū geleniabin qd̄ in potu dat̄ in principio et post septimū p̄missū qd̄ p̄fortet os stōi et sit in eo puocatio plurima sicut anisū et mastix. **E**t sit cum aqua calida et pp̄rie in principio piodi. nam ipsum resistit rigori et frigori et extinguit cū hoc suis q̄uis sit es tuosa. **E**t multotiens q̄dez conceditur eūo p̄lat̄is et humoris crudi in hac hora sed melius est ut expecte

tur in eo cōplēmentum digestionis. **E**t qñ egritudo incipit cum calore et assiduat iuuat cū huiusmodi trocisci. **R.** myrobalanorū citriorū aloes succi eupatorij succi ap̄sinthij oīum ana. 3. v. croci et mastice amborum ana. 3. vi. isormēt trocisci et sumat ex eis omni die pōdus. 3. i. et omni nocte pondus. 3. 5. **E**t qñ uideris q̄ digō apparet adiuua eam cū eis que sunt sicut folia apij et feniculi et radices s̄gnati et capillus veneris. **E**t si aut scias q̄ materia est frigida valde non est malus uti pipe pauco et uti uino pauco subtili non p̄mo. **E**t qñz adiuuat unguēta resoluentia ad digōem et resolutiones cū uirtute forti et sunt puenientiora in hac egritudine q̄ in reliquis febribus. **E**t oīz ut p̄sidere tur in hoc uirtus et febris et rigor. **E**t si uirtus fuerit fortis et febris non fuerit seu ualde adde in ea in unctiōnibus p̄fricando et si non administrent oīa subtilia q̄ ad equalitatē sunt decliua. **E**t qñ p̄transit. xij. tūc necessarius ē administrare qd̄ subtiliat p̄ sicut feniculum et apij et fortasse indigemus seie amborū et aniso et eo qd̄ est sicut sirupus acetosus cū seminibus in quo ponunt isopus et albasce et administratione trociscorū de rosas. et fortasse est necessarium addere in eis pp̄ stōm tus et mastices et ciperū et ap̄sinthiū et his similia fm̄ q̄ erigit illud qd̄ p̄sens est. **E**t uinū subtile p̄fer eis in hac hora cū subtiliatione sua et q̄ p̄fortat calorem innatū et q̄ puocat et sudare facit. Et qñ uideris digestionē et fortitudinēz dabis ei in potu post illud trociscos de ap̄sinthio. Et qñ uideris frigus in principio potu aqua calidā i qua decocta sunt ea q̄ sunt sicut semē apij et anisū et ozimū et administrabis itēz huiusmodi et fortiora eis embrocando et uaporando et huiusmodi et qñz dat̄ in potu ad rigores uehementes. **E** decoctio scdm̄ hūc modū. **R.** zinziberis origani ameos omniū. añ. 3. iij. coriandri. 3. iij. rosarū calamēti amborū. añ. 3. iij. passulap. 3. viij. decoquantur secūdu descriptionem uel secūdu medietatē et sit dosis. 3. iij. Et qum uideris phla dabis in potu tyriacā et dent itēz in potu trocisci de rosas magni cū aqua feniculi et detur ei omni nocte medicina de turbit et pilule de aloē facte cum sp̄ebus q̄ sunt sicut pip. **E**t ad illud decoctio huiusmodi. **R.** biere. 3. viij. turbit. 3. x. myrobalanorū nigrorū. 3. v. eupatorij. 3. v. sal indi. 3. iij. bedeoard suchaba oīuz añ. 3. iij. anisi. 3. iij. decoquant cū aqua apij et sumant de ea i potu scdm̄ q̄ritates necessarias. **E**t fortius illo est illud quod. **R.** duap̄ radicum et radicis silij oīum. añ. 3. x. biere. 3. viij. succi eupatorij. 3. v. se. apij et feniculi oīum. añ. 3. iij. sp̄ice mente amborū. añ. 3. viij. fiant ex eis trocisci et administrent. **E** decoctio bona. **R.** duap̄ radicum amborū. añ. 3. x. passulap̄ enucleatarū. 3. viij. anisi et mastice amborū. añ. 3. iij. bedeoard et suchaba et eupatorij oīum. añ. 3. iij. decoquant in libris tribus aque usq̄ quo redeat ad lb̄. i. aque et sumatur in potu aliquot diebus in ieiuno. **T**rocisci boni apud chronicas febres et uehementiā rigoris. **R.** biere succi eupatorij ap̄sinthij suchaba bedeoard oīum. añ. 3. v. seminis apij et feniculi anisi oīum. añ. 3. iij. sal naptici. 3. iij. seminis cuscutę myrobalanorū kebulatorum. oīum añ. 3. x. agari ei. 3. xv. trociscorū de ros. 3. xx. de turbit. 3. xxx. fiant ex eis trocisci et sunt solutiui. **E**t itēz aloes myrobal. citriorū et reubar. mastice succi eupatorij ap̄sinthij oīum. añ. partem. i. croci ptis unius medietatem gerantur et administrent. **E**t iterūz biere myrobal.

kebuloy la l' oium. añ. 3. iij. seminis apij et feniculi et ani
fi oium añ. 3. i. 5. apfintbuj. 3. v. trociscop de rosia. 3. iij.
suchaba bedeoard oiz añ. 3. ij. terant et iforment pille
Decocto bona. R. eupatorij. 3. v. et radicis lilij et ra
dices liquiritie et ameos oium añ. 3. iij. seminis apij fe
niculi añ. 3. iij. rosap. 3. v. decoquant oia et fit dosis et
omni die. 3. iij. **E**t itez. Radicu triuz oium. añ. 3. x.
seminis aisi apij oium añ. 3. ij. suchaba bedeoard eupa
torij apfintbuj oium. añ. 3. v. centauree. 3. iij. decoquant
et bibant. 3. iij. **E**t iterum herbe eupatorij sumiter
re bedeoard suchaba apfintbuj oium añ. 3. v. passulap.
3. x. myrobalanop citrinop. 3. x. **E**t hec quidez cura est
falso et ei in quo vincit chola magis pueniens. **E**t
agaricu qu de eo sumit in puluere ex. 3. i. vsq. ad. 3. i. et
tertia diebus pnuis phibet elongari egritudinez.
Sumatur ergo puluis ex eo et pmisceatur cu mel
le et bibat. **E**t semen urtica post digoz vel pmistom
est mirabile ualde sumptu cu puluere aut cu melle. **U**e
ruz si acciderit ei modus aliquis solutis uentris opoz
tebit ut addat in eo ppter debilitate epatis semen cu
scute uel turbit et semen cuscute et pp debilitatem stoi
mastix et anisuz et pp debilitate splenis et grossitudinez
eius radix apij et scolopendrie. na multoties associatur
huic egritudine splen et fortasse oz ut addatur pp ipsu
ciperi et grana de ben et fenugrecu. et phideret cuz hoc
dispositio uehemetrie febris et non accidat uebementia
calefactionis. **D**e eumibus uero que sunt fortiora
et indiget eis in hac egritudine apud digonem est ut
augmentet dosis de pillis de turbit. et administrentur
clisteria fortia. **E**t de illis sunt pille iste. R. mastice
sexta. 3. i. succi apfintbuj quarta. 3. i. ppe colloquintide
sexta. 3. i. hiere picre. 3. 5. agarici. 3. 5. informetur pille
cum sirupo acetoso mellino et sumant in potu. **E**t
si illis sunt pille de mastice et de alo. **Q**uod si materia
fuerit ad caliditate decliuus sumantur de trociscis de
spodio solutius. 3. ij. trocisci de turbit auz. i. scamonee
auz. 5. succi eupatorij. auz. ij. **E**t dentur in potu secundu
quantitate vtutis. **E**t itez eupatorij apfintbuj capit
ueneris et myrobala. sumiterre passulap mundatap eq
les sumant ptes et dentur in potu scdz quantitate neces
sitatis. **E**t si non suffert corpus solonez uentris per
ueniatur ad diuretica et subtiliatiua et sudare facientia
et de suma illoz quibus indiget tunc est infusio aloes
cum melle. **E**t qu declinat egritudo non est tunc in
troitus balnei añ cibum malus. **C**ibi aut eoz sunt
subtiles sicut acetu et oleu. et qnz ponitur in eis parum
almuri et pprie in fine eius. **I**lli aut qui sunt fortio
res sunt altaragi et pulli et alcubugi et his filia. post o
clinatione. et oz ut ponat in eis et pprie apud digonem
ea in quibus est incisio sicut acetu et sinapis et almuri
Et si fuerit phla acetosum maluz viscosuz porrum
et aqua cicoris sunt de melioribus cibus eis. et qnz po
nutur in eis cyminu et anetu et oleu. **E**t itez beguerid
facta ex sicla et almuri et aceto et oleo abluto et alchau
guamac sicut kemach de capparib et remach o aneto
et origano et aniuden et asparagis. **E**t deuitent olea in
qbus est infusio et humectatio. **E**t hora cibi est p
teporé poximi: et erradicatione et ante poximu ad
minus. iij. horis. **M**ensura aut somni eoz est ut fit
equalis uigiliis. ut fit digo materiei ad somnu et resolo
ad uigilias. **E**t balneum qde est uehemetis nocuū
ti nisi post declinatione. et succurrit uomitui eius qn
supfluit. et oz ut administret in illo qd fit sicut miua et

sirupus de granatis cu menta siml cognitus. **E**t si ne
cessariu est fortius sumat de granis granatop muzoru
3. x. et turis albi et mastice amboz añ. 3. v. mente. 3. vj.
decoquantur in duabus libris aque in q sint folia me
te donec minuat: et succurrat fluxui uetris eius cum
supfluit: cum retentione eius cum eis que sciuit de sti
pticis regimentalibus et medicinalibus. **D**ed eius
qdez debilitati succurrit ut cibet succellione et pul
lis affatis et in patellis coctis. **E**t ut adhibeatur suffu
migatioes et odores uiuificantes. **E**t si acciderit infla
tio in facie et extermitantibus iuuant qu administrentur
huiusmodi trocisci. R. anisi et lacce ablute amboz añ. po
dus. 3. v. amigdalap excorticatap croci marmaco oiz
ana. 3. iij. seminis apij seminis feniculi floris sgnati om
nium ana. 3. ij. floris eupatorij. 3. ij. spice. 3. v. hiere
picre. 3. vj. rosap. 3. x. fiant ex eis trocisci et administrent
Et fortasse indigebis eis que sunt sicut omorufia et
dialacca et medicam o amigdalis amarif. **E**t ad longi
tudine febris. R. rosap pondus. 3. x. mastice et spice et
feniculi et seminis apij et seminis endiuie et succi eupa
torij et succi apfintbuj oium ana. 3. ij. spodij. 3. v. fiant
trocisci et fit dosis ex duabus. 3. vsq. ad. v. cu. 3. x. de ge
leniabin in decoctionis feniculi qritate. 3. ij. et ameos
pfectum cu melle est magni iuuamenti in huiusmodi loco
Et fortasse indiges pp longitudine frigoris fricati
one et modus in ea est ut incipiat ab hueris et iginib
qn spgit calitas in manibus et pedibus et calefiunt et
si aut senserit similitudine lassitudinis fiat pmutatio ad
fricationez dorfi et qn uehemens sit calefactio que ne
cessaria est in eis tunc dimitte eam ad aliud membra
Et de olis bonis eis est oleus dulce in quo non est
stipticitas et oleu camemillinu et oleus de aneto deco
ctu in uase duplici. **Q**u ergo ppleueris tunc absterge
oleu aliquod ut non angustiet et non est malu si fricati
onem siccam sequat fricatio cu oleo aliquo. **E**t de
illis que seruāt stomachos eoz ut non debilitent sunt
unguenta inuncta capiti stoi que sunt sicut camemillinu
et oleum nardinu et oleum anetinu et fortius illo alna
zoki. **E**t de emplis iuuatis est ut decoquat camemilla
cu re pauca mastice decoquendo cu uino cum duplo
sui de melle. **E**t si ceciderit appetitus. tunc melius est
ut non administretur vinum soluz imo in quo decocta st
sicut camemilla et dactili et melioru et apfintbuj.
De cura phlegmatice pnuie q noiat latica. c. lviij.
Et cura facientis poximu omni die et differt
ab ea quonia oz ut illa sit administratio subtili
antiu caloz cu facilitate. **E**t hoc si fuerit pteus eis
que sunt sicut sirupus acetosus et geleniabin et iuleb
de melle et aqua eius et aqua feniculi et apij et radicū
triu sine dubio pferit. **E**t qnz pferit eis kisch o aneto
et kisch de capparibus et pprie cu uestigis digois.
Et pparent cibi eoz in obseruatione tepoz et diu
sitatis eius et fortitudine uirtutis et debilitatis eius p
patione cuius rememoratio pterijt. et de medicinis bo
nis ad eos sunt trocisci de decem generibus. **E**t itez
de medicinis exptis ad eos e illa que. R. ros. 3. vi. suc
ci liquiritie sumiterre spice oium ana. 3. iij. mastice.
3. ij. karabe. 3. ij. anisi. 3. ij. pprepentur. **E**t itez trocisci
eupatorij. 3. ij. rosap. 3. i. et tertiam spodij. 3. ij. et. 5.
Et itez trociscop apfintbuj quoz descriptio. R. assari
seminis apij anisi amigdalap amarap suchaba bedeoard
succu eupatorij spice mastice oiz ana. 3. ij. **E**t itez eu
patorij. 3. ij. rosap rubeap. lb. i. spice. lb. 5. spodij. 3. ij.

De cura empiolos et liparie. c. lix.

Quia eap ppinqua est cure qua diximus et sunt ambe associate uni uie. Et o3 ut incipiat in primis a sirupo acetoso mellino et zuc carino et pcpiat in eis ambabus ut administretur rob acreste decocti cu melle et sirupo ros. deinde fiat gradatio de uia sumendi in potu semina et aquas eop ad infusione aloes et troscicos de rosia cu mastice et pillas de aloes et hiera picram et pillas de eupatorio. Et op3 ut in eis ambabus siml stoi sollicitudo habeat et administret vomitiu cu aqua falcolor et raphani et anisi et calamenti et diuretica. Et de solutiuis iuuatiuis est illud. qd fit ex myrobalanis nigris et citrinis et turbit et zuccaro. Et de illis que pferunt eis iuuantiu magnu sunt clisteria decliua ad acuitate et in qbus ponuntur medulla cartami et cetaurea minor et anet et camemilla et albasce et melilotu et almuri et mel et regimen liparie indiget subtilitate plusq regimen alterius.

De cura febris cu sincopi et humorosa. c. lx.

Hec febris est difficilis cure. Et modus in curatione eius est cu gradata ex subtili ad forte et ppxie qm natura non respondet ex se tunc enim cu clisteribus munda qd est in intestinis et uenis ppinquis eis ex supfluitate et administra in refiduo subtiliatione cu fricatione. Et Bal. qdez dixit q deficit ab eioe plmum eop nisi cu fricatione. Et melior modop in fricatione eop est ut incipiat a coxis et cruribus descendendo a superiori ad inferius et administret illud cu madili aspero abradente cutem deinde pmutet ad manus descendendo ab humero ad spatula ita ut igneat cutis deinde ad dorsu et pectus deinde redeat ad crura et reuertatur ad ordine primu. Et po natur medietas tps eop fricationi et medietas tps eoru dormitio si possibile est. Et ad summu canon curationis eop est subtilitatio non calefactio valde.

Et de illis que pferunt eis sunt subtiliantia sicut aqua mellis cu virtute isopi et seminis ap3 in matutinis et sibus eis. Qd si fuerit illic fluxus ventris supfluus decoque mel decoctione uebementiore et no soluet nisi paz temperatu iuuatiu. Et sirupus acetosus mellin itez cofert eis i estate quide et cu cosuetudine potus aque frigide pmissi cu aqua frigida. et in hyeme o3 ut non sumat ea in potu penitus et sit pxtus aq cala. et assumere calm ex potibus est melius eis nisi ap necessitate estus estatis et uebementia caloris plmi.

Et puenientius quo potant ad suum est sirupus acetosus mellinus et uinuz pferit eis in principio et proprie si fuerint febres eop sanguineas et paz sunt et ppxie in senibus. Et necessarii est eis uinu p cibuz et tibi q dez necessarium est ut plderet pulsum habentiu hanc egritudine semp et cum uideris eu incipe debilitari et cadere subito ciba eu pane infuso in uino pmissio si non p bibet apa in visceribus. Qd ergo associat ei huiusmodi egritudo non est curationi modus n3 fiducie locus. qm accidit huiusmodi alteratio in pulsu et hec qde cibatio est ex eis que necessaria snt qm uebemens fit sincopis: vep o3 ut phibeat illud. Cibus aut sup que fit dormitio est aqua ordeii sup qua non addat nisi qu cadit virtus. et si additur tunc fit panis infusus i iuleb aut aqua mell. Et balneu quide est de rebus nobilibus istis et calidu et frigidu valde ex aere cu calido eniz non fit securitas de cursu huiusmodi ad pulmonez et ad cor et ad cerebrum et frigidu phibet digestionem

eius et addit in oppilationez ei. Qd si fuerit in ea humor cholericus aliquis tunc si facilis est vomitus et leniatur est iuuatiuis valde et ad ultimū melius est ut asidue pficiat in ea.

De cura febris cum sincopi minuta. c. lxi.

Portet ut empletur pectus eius cu sandal et aqua ros. et viuificet cum cibo paulatim. Et sit cibus eius sicut panis de simila infusus in aqua granatorum infrigidata si desiderat ipsum et filtr in aqua de fructibus. Si autem indiget ad vtutē almo solat factis ex pullis cu aceto et aqua acreste et olis frigidis et ppe coriandro exit iuuamentu i hoc si exhibeat.

De regimine nocturne et diurne. c. lxij.
Regimen eap ambarum est regimen pblatica rum neq est diuersitas in eis.

De quartana piodica. c. lxij.

Purimu qrtana est piodica et miorat casus quartane in sepabilis. Cause vero qrtane sunt ea que generant mliam postea putrefaciunt ea et tu iam sciisti totu illud. Et sciisti q mliam alia est que est sex sanguinis. et alia est que est adustio eius et cinis humor. Et sciisti q de illa est saguinea et de illa est pblatica et de illa est cholericum et de illa est adustio ipsius mlie natural. Et existiauerunt qdaz huiusmodi quartana non generat ex mliam naturali qm ipsa no putrefit. Et huiusmodi qdem sermo non o3 ut auscultet: imo de ppxietatibus ois buiditatis est ut putrefiat quia rarificet in preparatione. Et plm quide euenit in successione egritudinis febrili diuersaz putridaz pp diuersitatez humor ex qbus generant ex quoru putrefactione qu addunt et non euant multiplicat mliam deinde qu putrefit est quartana. Et mltotiens qdez accidit successione splenis et cu hoc ipsa s3 plimu no euatur ex dolore splenis aut duritie eius et saluioz qrtana est illa que no accidit ab apate splenis aut alijs aut cum qua non est apa splenis. Quartana enim que euert ab apate splenis aut cu qua est apa splenis multotiens perducit ad hydropisum et pntie. Et qrtana que salua est liberat ab egritudinib malis mlicis sic mliam et epilepsia et ea e securitas a spasmo qm huiusmodi est ficcus et scdm plmum est egritudo salua. et qm n accit i ea error n addit sup anu. et qnz pduratur. anis: et qd est infra eos et q ex ea longa est pducit ad hydropisum. Et scias q autannus est inimicus quartane.

De signis. c. lxij.

Sunt q quartana incipit in primis cum frigore puo: deinde incipit frigus eius addi postea miorat paz ap status sicut i pblate. Quq calefit corpus non est calitas uebemens licet sit maior et magis apparens q illa que est in pblatica: ipsa enim cum difficultate sua et inflatione no inflatur inflatione de q curat sicut ignis in lignis grossis et non pphendit sup corpus totu imo est illic calitas cu horripilatione et ca in hoc est grossitudo huiusmodi. Et est cu frigore et aliquatulo dolore qsi frangat ossa et est illic ptractio pp qua strident dentes: uex non sicut in pblatica qua pph pducit illud ad debilitate uisus: vep lenit apud digoez qm malitia minorat sicut fuit in principio parumper. Et de signis quartane sunt cause eius antecedentes ex febris que plongate fuerunt et ex splene aut dolore et de signis quartane etiam sunt dispo pplexionis et significationes mlie et etas et tempus et cib et forma et puetudo et que sunt his filia. Et piod eius e. xxiij

horarum. **E**t multotiens est febris tertiana i estate qdē
et sit quartana in hyeme et multotiens pducit febres
diuerse ad febres pmissas in quib⁹ nō est ordo pp diū
sitate residui hūorū remouentur post febres. Quē ergo
status pfirmat scdm cineritatis additionē cōfirmat
sup quartanā. **E**t illius qdē que est a pblate adu
sto sunt porissimi longiores et accidunt eis frigus secundū
pl⁹ succellione assiduationis et est sudor tardior et vria
grossior et durities venarū minor et sit scdm plm succel
lione febrili pblegmatice. **E**t illa que ē a sanguie
adusto antecedunt signa sanguinis et febris eius rube
do vrine et significant ipsam forma et etas et tēp⁹ et for
tasse erit post febres sanguineas et in illa que est a cho
lera adusta est pulsus vehemētioris velocitatis et fre
quentie et incipit cū horripilatione et frigore in carne
et siti et sudore. Et qñ sit ira et sudor et istatio et signifi
cat ipsam foia tempus et etas. et qñ significant ipsam
q ipsa sit succellione febrili cholice. **E**t pulsus in
quartana est decliuus ad duritiē pp siccitatē humoris.
Ipse enī trahit ad interiora quasi ipse esset pulsus se
nis et ad equalitatē dū non mouet et si moueat diuerfi
ficat pul⁹ ualde pp grossitudinē supfluitatis et sit mū
dificatio eius apparens apud teporē et est significatio
cōpleta super quartanā. **E**t multotiens accidunt in
eo diaholes inequal et systoles vehemētis necessitatis
scdm ptrariū eius qd est in tertiana. **E**t pulsus q
de quartana melior est pulsus pblegmatice i puitate et
frequentia sed est similis ei in tarditate et apud incepti
onem porissimi addit tarditas sua et frequentia et diuer
sitas eius est maior diuerfitate reliquarū febrilium de in
de incipit magnificari et fieri frequens et veloc. **E**t
urina in quartana est siliū horarū in priuatione dige
stionis pp frigus materiei et grossitudinē eius nisi apd
statū bonū. Verū dispositiones eius et colores eius
diuerfificantur et illud ideo qm melancholia generat
ex humoribus diuersis. **E**t de signis digōis quar
tane est leuitas tremoris. Urina aut in principio est
alba ad viriditatem decliuū cruda cui non est digestio.
Et post principium diuerfificatur eius dispositio
pp terea q plm mlie est generatū ex humoribus diuer
sis et est apud declinationē nigrū. Et sudor in quarta
na est plimus p pparationem ad pblaticā et nō multi
plicatur p cōparationē ad alias et sit minorat i hac
febre nisi sit a melia cholice. **De cura. c. lxx.**

Consideret in hac egritudine an sit mlia pbl
tica aut mlia sanguinea aut mlia cholericā
aut mlia mlica. **D**einde rege vnāqz eaz eaz eo qd
ei est pueniens de illis que dicem⁹. **A**lex oibus speb⁹
suis sunt iudicia in quibus cōcant et illud est q ipse
minuat in principio quare necesse est vt attendat an sit
sanguis dñans in ea et pprie qñ quartana est a mlia sā
guinea tunc enī pblomet et extrahatur sanguis scdm
qñitates necessitatis et fortasse exigit multitudo eius ut
extrahat de eo res plurimas. **E**t qñ non est necessa
ria phlebotomia tunc pblōia est nociua inqñtū debili
tat et inqñtū educit contrariū mlie et inqñtū mouet
humores ad exteriora. **E**t si oī eūē a principio d
humore faciente febrez aliqd ad alleuiandū et mūdifi
candū. Illud enim apud digōnem est scdm q innuam
ad ipm. Et sit post porissimum p diez. **E**t non oī vt
fiat puocatio in primis cū fortitudine et oī vt admini
strent mollificantia. **E**t si tibi non uidet bonum vi
porionibus administra loco eardm clisteria pueniēcia

sed oī vt sit leuia et non pceditur pfortatio eoz nisi qñ
psequitur egritudo statum et si medicus iaz presumpe
rit et solutione eduxerit mliam in principio aliquoties
solutione forti et phibuit egritudines penitus sed est re
ctum ab errore. **E**t oī ut prohibeat in die porissimi
a comestione et picipiatur ieiunium et phibeatur ab aq
frigida illa die et est necessarius in reliq diebus vt car
ne teiugi aut pulli in primis teiugi vscz ad tres ut quat
tuor piodos deinde pulli tunc enim pullus est melior
Et sit medicina in die porissimi geleniabin pfricatū
cū aq calida i die bis aut ter. **S**intq. 3. iij. geleniabin
cū. 3. x. sirupi acetosi. **E**t tu quidē scis q qñ mlia ē
cholericā tunc oī ut administret in ea qd soluat eaz ex
genere myrobalanorū et uirole. **E**t si ē pblatica oī vt
administret in ea aliquid in primis in quo sit vrus po
lypodij et epithymi et similiū. **E**t scias q aqua casei ē
bonum vehiculū ei quo administret de virtutibus pre
dictis et fortasse cōfert administratio eius solius qñ
est calitas violenta nā geleniabin et aqua eius colata
cum decoctione sua forti est loco ipsius pprie qñ est i
stō debilitas aut est illud qd vincit humor frigidus et
vomitus itē et proprie ante cibū et post cibū et ē cō
uenientior et proprie in die porissimi et ante porissimum
et proprie qñ mlia est pblatica est de rebus iuuantib⁹
in ea et nō in principio tñ imo et in omni hora. **D**z
ergo ut non laborez in principio et in principijs digō
nis vscz ad aduentū pplementi digōnis in euacuando
supfluitatē cū eo qd calefacit cū fortitudinē nō cū eo qd
exiccat cū fortitudine ex medicia et dimissione ciborū
nō cū eo qd debilitat ex solutione ventris nō itē cū eo
quod debilitat in principio ex subtiliatione regiminis
Et scias q qñ incipit quartana i estate aut hyeme
tunc oī ut in potu det in primis de aqua ordeī et seca
niabin ut apiat vias oppilatas pp prouocationē et cō
sumat velociter et illud est post piodū antecedentē trib⁹
horis aut quattuor. **E**t qñ accidunt quartana in hyeme
tunc non est mod⁹ vt dent in potu trocisci. **E**t sci
as q res frigide et humide facilius digōnis boni chimi
sunt puenientes huic egritudini in qñ est febris et ex
hoc q sunt ptrarie vni duarū qualitātū melie que ē sic
citas quare oī vt administret itē vbi nō timet nocu
mentū digōnis et non sit qñitas ex qua timet nocumē
tū in digōne aut misceat cū eis aliquid qd earūz frita
tem tempet et non minuat eaz humiditatem et iste sūt
res calide eaz equalitate. **E**t alienet omne frigidū
et siccū. **E**t res humide et frigide huic egritudini
puenientes sunt sicut endiuia et lactuca et melon et p
fica qñ. **E**t nō oī ut deuitet huiusmōi nisi aut pp
vehementiā frigoris et ē inuentū sicut in lactuca et nō
est inuentū sicut in melone dulci aut pp vehemētiā pro
uocationis pducantis ad ingrossationē sanguinis et il
lud est inuentū in melone dulci aut ppea qz preparata sūt
et qd pmisceat putredines et est illud inuentū in perfi
cis et oī ut obserues huiusmōi. **E**t ibi vero calidi
cū equalitate cū additione in humiditate sunt iuuantes
valde et proprie quz uolunt equationē calitatis eorūz
vbi nō diligit vt p ea fiat iuuamentū ad digōnē cum
frigidis et humidis sicut pmistio ficū eaz endiuia.
Et non est malū in primis sumere ea in quibus ē
salsedo et acredo et incisio qñ non timet crementum
calitatis. **I**n fine aut egritudinis nō est excusatio illi
et trocisci de apsinbio iuuatiui sunt vscz ad finē egi
tudinis. **E**t de illis quibus sit iuuamentū est selsio in

aqua calida dulci ante cibū omni die et balneatio que
hūectat et non facit sudare neque excitat caliditatem et cō
tinuatio delitiae et quietis et abborere exercitiū et mo
tus corporeos et aiales. et omnes iste febres indigent
humectantibus et diuersificant in quietate in frigidatio
nis et calefactionis. Et necessitas sua quia indigent
exiccationis est per illud quod est in eis de virtute icisio
nis et absterfionis et solonis et non per exiccationem.

Et 3° ut obseruet stomachus cum emplis bonis cō
fortantibus que sunt inter virtutē caliditatis et subtili
tates eius scdm qd exigit dispō et obseruent splen et ep
et regant ut nō indurent et aspent et fortasse est necessa
riū ad puocandū vomitū uti aqua rhabarbani cum seie
suo qd misceant cum sirupo acetoso. Et fortasse iuuat
cū ascessione comestiois sicile et eius qd salitū est de pis
cibus et sinapis et his similiū ante ipsum. Et adiuuat
post illud cū potu aque multe. deinde fiat successio cū
sirupo acetoso et euomat. Et de illis que pferunt ei
est ut sumat ipsuz in die proximū deinde euomat sup ip
sum et securitatē facit a nocumento febris qd est per fri
gus et rigorē et acuitatē febris si sumat alia et mel et bi
bat sirupū acetosum mellinū et impleat cibo. deinde
sumat aqua calidā et euomat. Quz ergo sumitur

proximus cenet rez parū et balneet in mane. Et si su
mat ante proximū. et horis cibū ut euomat fortasse iuuat
bit illud licet non euomat. Et vomitus ante proximū
quicūqz humor sit aut alleuiat proximū aut erradicat
ipsuz. Et de regie bono est qd ieiunet in die proximū si
non est qd phibeat et non sumat cibū donec sumatur
proximus. Et ingreditur balneū die 3° si qd fuerit
digestio secundum descriptionem et si non fuerit dige
stio non fiat in eo nisi effusio aque cale quātitate quā
delectat corpus et humectat minus qd ut perueniat ad
hoc ut liquefiat ex ea humor. Et in die tertio admini
stret vomitus per illud qd supfluit de cibo et qd resol
uit balneū quous oporteat ut administret uomitus i die
proximū itep. Et si melia fuerit sanguinea iuuabit
cū phlomia ex basilica deinde per eūonez subtilez cū eo
in quo ponuntur de mundificantibus sanguinē sicut

virtutes suchaba et bedeoard et polypodij et fumiterre
et myrobalanorū kebulorū et hoc qdēz gen^o velocitē reci
pit curationē. Et si fuerit melia cholericā tunc tibi in
est ut administret infuzionē et humectationē vltimas
ex medicinis et cibis et administra aquā repātam sedē
do in ea et ablundo. Et fiat lenificatio nature i p^o
cipio cū eis que sunt sicut illū qd sit ex viol. et qd sit ex
aqua casei cū virtute polypodij et aut sirupus acetosus
cū epibymo et sirupus ros. et aqua lebleb et casia.

At 3° solo eius integra sepat post. xx. dies quoniā
digō appet in eo. qm materia est melia cholericā: dei
de fiat gradatio ad illud qd subtiliat et icidit. Et si
necessaria est rectificatio stōt tūc fiat cū inunctionibus
et olis et epibimatis que non ptranscant virtutem
camemille et apsinthij et meliloti et similitum. Et ieiuni
um plurimū vsqz in die piodi et qm itep est ex eis que
non pueniunt eis et si sit ut in die piodi sufficiat eis de
cibo parū modicum. Et de mūdificationis iuuatibus
sunt ea in quibus est decoctio myrobal. et epibymi et
sene in sirupo acetoso in quo decoctē sunt viole. et for
tasse sumit in potu eūte in eo assa in ieiunio pprie i die
proximū et euomant ipsū si nauseat cū aia eius. Et si
fuerit melia phlatica redeat ad sirupū acetosum melli
num cum aqua apij et feniculi et similitū. Et si neces

saria fuerit lenificatio misceat cum eo in principio vir
tus solutiua phlatis de virtutibus turbit et polypodij.
et fiat gradatio pauca ad virtutē agarici et fiat ut uomat
cū sirupo acetoso mellino de seminib^o et his siliib^o usqz
quo icipiat digeri. Et sit vaporatio stōi et emplā
tō cū eo qd est fortius ita ut cū dactilis et ficubus et si
milibus et simlr inuge ipsum cū oleis calidis puenien
do vsqz ad oleum d costo. Et fortasse est necessariū
in eo puocare vomitū cū sirupo acetoso et sit in eo vir
tus sinapis et hellebori albi imo fortasse est necessariū
ut in potu def helleborus cū dispositione sua quon non
timeat debilitas dispositionis virtutis. Et si fuerit
melia melica pura d genere fecis sanguinis tunc recti
ficat solo eius in primis cū aqua lebleb et penidys et
est pueniens administratio geleniabin mellini et zucca
rini et in fine eius eūetur cū eis que sunt sicut decoctō
myrobalanorū citrinorū et nigroz et fumiterre et passula
rum. Quz ergo egritudo digesta est tunc bonum est
phlomie ex basilica. Et administret vomitū super
cibū cum fortitudine aut leuiter fm horā et necessitatē
et 3° ut assiduet ipsum qm est radix ad eūonez cum me
dicinis et clisteribus fortibus et medicine que admini
strantur in huiusmōi boza sūt epithymū et polypodiū
et agaricum et ficados et lapis armenus et lapis lazuli
abluti et nō abluti et succus foliorū centaure cū sirupo
mellino. Et fortasse necessarius est hellebor^o niger et
fortasse infunduntur in cholica sene et fumisterre cū
epithymo et in sirupo acetoso deinde habeas phlomie
tunc apud eūonem: et da in potu phlaticae et melice ex
ea tyriacam et mithridatū et medicamen de assa et sul
fur et pip solum bibat in aqua et de illis est sinapis q
administret nō assidue imo in omnibus tribus dieb^o et in
primis et ante illud in spatio longiore et sili diapipeō
et silia illi d electuarijs. Et non festines cū aliquo
boz an digestionē nā si tu dederis in potu tyriacā et si
milia illi in primis ppones quartanā cū quartana et
fortasse attrabes egritudines alias et pprie in byeme
Et in fine eius si necessaria fuerit phlomia aude sup
ea. Inqz Gal. sanau gentem plimā a quartana ita
Bedi eis in potu post digōnez solutiua: deide dedi eis
in potu succuz apsinthij deinde dedi eis in potu tyria
cam. Et dico qd assa et pip singularia sunt iuuatiua
valde qm apparet digō et puenit status et ciba illum
fabane et elbune et keniculi capparis et sinapis et al
muri et oibus in quibus est virtus solutiua cū fortitudine
et fortasse erit tibi necessariū ut des ei in potu post q
draginta dies omni mane qm est nabac una de eis
que sunt sicut medicamē de assa et omni 3° simlr: quz
febris non fuerit acuta et materie radix nō fuerit cho
lera. Et de trociscis iuuatiuis i hac hora et apō de
clinationē sunt trocisci scdm hunc modū. 1. succi eu
patorij et croci amboz an. pondus. 3. iij. scolopendrie
aristol. et lactuce et reubarbari et spodij oium. an. 3. v
et seacetose. et se. pōtul. et ros. et spice et se. cuscute
et anisi et se. apij et radicū capparis et granorū alben et
se. feniculi oium. an. 3. iij. pficiant cū aqua apij et fiant
trocisci et dent in potu cum aqua feniculi et endiuie
et cuscute. et hec quidē medicina iuuatiua est modis
plibus. Et si digerit materia tūc fac istud. 1. myrrhe.
3. xv. spice. 3. xij. agarici costi floris sgnanti oium. an.
3. v. petroselin. 3. xv. anisi. 3. x. pficiantur cū vino anti
quo et cū melle et zinzibere. Et sit dosis eius quātum
est nux et qm dant in potu in fine et cōualescentib^o et

phlomia

phlomia

deinde v. m. p. u. m. a. r. o. / f. r. a. /
et p. m. a. p. p. o. n. e. d. i. g. e. r. i. o. n. e. m.

v. m. a. r. o. / f. r. a. /

v. m. a. r. o. / f. r. a. /

v. m. a. r. o. / f. r. a. /

v. m. a. r. o. / f. r. a. /

apud paucitatem nocumēti iea ⁊ multitudinē calitatis cum subtiliatione materie medicina huiusmodi. **R**z. scis byus qami albi mādragoz aboz añ. siliquā. i. ⁊ asse cir citer tertiam saba. i. Et de hoc genere est vt sumantur itez calamenti domestici auz. ij. ⁊ seminis vrtice auz. xx. ⁊ epithymi auz. i. fiant trocisci parui valde ⁊ sit do sis. 3. i. Et ex eis que bona sunt eis est vt administret post apptōne digōnia usqz ad finez eius istud. **S**u matur passulaz de scemi auz ⁊ alacoen ⁊ allei filuzis ⁊ myrti ul myrobalani recentis oium. añ. ps. i. ⁊ deco quantur in aqua dulci postqz infusa sunt in ea. deinde bulliant exquise ⁊ coletur ⁊ detur de ea. 3. i. ⁊ iteruz seminis apij ⁊ anisi ⁊ cordumeni omnium. añ. 3. v. ori gani siluestris eupatorij omnium añ. 3. vj. ameos. 3. ij. suchaba. 3. ij. passulaz. 3. x. decoquant in tribus libris aque usqz quo redeat ad. lb. i. ⁊ de illis que bona sunt eis est vt sumant ameos spice ⁊ calamenti omnium añ. 3. x. ⁊ carui ⁊ anisi amborum añ. 3. vj. ⁊ asse pondus. 3. v. ⁊ zinziberis pondus. 3. ij. ⁊ casie pōdus. 3. ij. ꝑficiā tur cum sufficientia mellis. Et sit dosis eius pondus 3. i. cū aqua apij ⁊ feniculi. **T**rocisci huiusmodi. Rz. succi eupatorij. 3. x. scolopendrie spodij feniculi spice croci omnium añ. 3. v. lacce ⁊ reubarbari omnium añ. 3. ij. seminis cucumeris ⁊ semis portulace omnium añ. 3. vi. fiant trocisci cum aqua apij ⁊ sumantur i potu cū sirupo acetoso. **E**t iterū ad phlaticam myrrhe. 3. xxxv. croci petroselini amborum. añ. 3. v. spice. 3. ij. 5. castorei. 3. ij. anisi. 3. ij. 5. seminis apij ⁊ carui amborum añ. 3. ij. amomi corticū casie storacis omnium añ. 3. ij. ⁊ tertiam. fiseleos adriani ꝑfectionis omnium añ. 3. i. ⁊ tertias duas. **E**t qñ vehemens sit rigor est vomit⁹ cum aqua tepida ⁊ sirupo acetoso ad illud iuuatuum. **Q**uod si virtutes eius non obediunt tunc cuz eis quoz rememoratio ꝑcesserit scdm borā. **E**t fiat vaporatio cum embroca in qua decocta sunt seba ⁊ camemilla ⁊ filia homine cooperto cum pānis laneis aggregantibus calefactionem.

De rememoratione solutiuiorum quibus indigent post digestionē. c. lxxi.

Rebulorum. 3. v. epithymi apsinthij amborum añ. 3. v. myrobalanorum citrinorū succi eu patorij emblici omnium añ. 3. ij. seminis apij ⁊ anisi ⁊ seminis feniculi omnium añ. 3. ij. fiat ex eis de coctio ⁊ soluatuz cū eo cū facilitate. **A**ut sumat ap sinthij pōdus. 3. x. myrobalanorū kebulorū ⁊ epithymi omnium añ. 3. vj. ⁊ fumiterre pondus. 3. vj. ⁊ suchaba ⁊ centaure maioris amborū añ. pondus. 3. vi. eupato rij ⁊ radices squinanti amborū añ. pondus. 3. v. deco quantur cū quinqz libris aqz donec redeat ad. lb. i. **P**ille leues **Q**uando administrantur i omnib⁹ quinqz diebus semel sunt iuuantes in ea ⁊ sunt expte. Rz. epithymi ⁊ turbit amborū añ. 3. x. carui anisi ambo rum añ. 3. vj. ameos. 3. vj. seminis apij ⁊ feniculi am boruz añ. 3. ij. polypodij. 3. vi. agarici albi quod facile terit. 3. vj. salis indi. 3. v. biere picre. 3. xv. fiant pille cū aqua mente ⁊ sit dosis. 3. i. 5. **E**t cū materia est phlatica cōferūt iste pille. Rz. epithymi agarici ameos omnium añ. 3. vj. seminis apij anisi feniculi omnium añ. 3. ij. salis naptici. 3. v. biere picre turbit amborū ana. pondus. 3. x. dosis pondus. 3. ij. 5. **E**t qñ est cū dolo re splenis iuuat hoc medicamine ⁊ soluit eum cū faci litate. Rz. scolopendrie. 3. xv. agarici. 3. xij. myrobalano rum nigroruz biere añ. 3. x. kebulorū apsinthij omnium

añ. 3. vj. suchaba bedeoard cāepitheos succi eupatorij oiu añ. 3. vj. fruct⁹ tamarisci radicū capparorū abo. Rz. ana. 3. v. 5. seminis apij anisi seminis feniculi oiu añ. 3. ij. fiat confectio aut pille.

De cibatione patiētū quartanam. c. lxxij.

Recti⁹ est vt inclinetur regimē eoz in primis septimanis vlsqz ad tres septimanas ad subti liationē quandā ꝑter qz destruat virtutem ⁊ illud est ut abstineant a carne ⁊ alsubumec. hoc ei mio rat eoz materias ⁊ alleuat eoz ⁊ abbreviat spatiū egri tudinis eoz. **E**t post illud necessarium est virtutez viuificare cū eis que sunt sicut pisces alretradu ⁊ oua forbilia ⁊ pulli ⁊ alteiugi. **Q**uā ergo puenit ad tēp⁹ in quo sequūt in ea alsubumec ⁊ nō miorat egritudo tunc necessariū est custodire virtutē ⁊ cibare cū eo qd est fortius ex carnibus gallinaz ⁊ pullorū ⁊ arietuz ⁊ hedoz ⁊ auiz moll⁹ carnis sicut sunt pulli ⁊ alduragi ⁊ pisces boni qui non sunt magni. **E**t scias qz ꝑditō in eo ex quo cibatur habet quartanaz est qz fit aggre gans ꝑprietates quaz vna est vt non sit crudū immo resoluēs cruditatē quā facit accidere melia. **E**t fa est nt non sit grossiuz imo subtilians grossiuz. **E**t ter tia est ut non sit ꝑstrictiū imo soluens ventres. **E**t qrtane vt sit sanguis ex eo generatus laudabilis. ⁊ plu rimū qdē est in ea illud qd habz calitatē ⁊ humiditatē. **E**t tu iā sciuiti qño cibet ante porisimuz ⁊ ꝑ quoz horas ⁊ quare illud ⁊ sciuiti itez qz qñz necessari⁹ ē cibus ⁊ i paroxismo eius ꝑpter causam ꝑdictam. **E**t ꝑ rectius est ut eueniat febris vntre vacuo vt nō occupet natura cū materia aliā nisi cū materia egritu dinis donec expellat eā. ⁊ uinū sit purū subtile.

De cura quartane ꝑtinue. c. lxxij.

Dispositio huius febris est scbz qz enuntiaui mus ante ipaz. **E**t canon in ea est homo geneus canonī quartane interpolare. ⁊ nō di uersificat ab ea nisi in rebus paucis. **D**e illis est qz declinatio in illa ad equalitatē in calefacientibus ⁊ ad infiationē in hac est melior ꝑꝑ adherentiaz febris. qz oz ut administrent in curatione eius ea que sunt sicut sirupus acetosus cū seminibus ⁊ geleniabin ⁊ aqua ⁊ radicibus equal⁹ ⁊ suppositoria cuz melle. **E**t de il lis est qz phlomia in hac est magis ncia qm mā ē magis comprehensa in venis. **E**t de illis est qz licentia in carnibus in hac egritudine est minor ideo caue hoc. **D**e febre sextana et septēa et sitib⁹ illis. c. lxxi.

Anomiant ꝑbitanoset qdam nominant hu iusmodi febres reuolubiles. **I**ste generā tur ex materia hōgenea materiē quartane sz est minor ⁊ grossior. **E**t plimū qdēz fiunt ex melia phlatica. **S**extanaz aut et septenā et que sunt post illas. **D**ip. dixit et Gal. dixit ego non vidi in uita mea aliqz ex eis neqz uidi qntanā nudā fortez et n3 est febris nisi quasi occulta. **I**nquit et non est longinquum quin sit cā in septena uerbigratia et nouena regimen qd qñ administratur et currit sup ipsum facit febrem nam iteratio facit necessari⁹ i huiusmodi hora illā febrē et si dimitteret et rectificaret nō faceret. **E**t ergo cau sa in piodis eius et in ipsius iterationibus reiteratio regio: et piodi eius non sunt piodi materie qz effundat et eius reditones. **I**nquit oz ergo vt obseruet in expi entia huius egritudinis hec intentio ita ut nō accadat error qñis Gal. sit quasi negās aduentū hāz febrium et qñ qz sit nrium vt sit huiusmodi febris alia radix.

Verum Hip. iaz verificauit sermonē in inuentionem septene et nouene et non est illud manifestū mirabile nō manifeste impossibilitatis ita ut sit necessariū redire in eo ad administrandū. **E**t sermones quidē quos locutus est Hip. in capto hāc febriū sūt q̄ septena est plīxa et non est mortifera et nouena est longior ea et non ē mortifera. Et dixit q̄ quintana est deterior febrium quoniam sit ante pēbissim et post ipsam. **E**t dixit Gal. in ea sicut scitis. **E**t ego q̄dez opinoz huic sermoni modū quēdā et est vt sit pēbiss significās ethica et sit sermo eius q̄ntana subiectū p̄pōnis indefinite nō significantis cōitatē: ergo est quasi dicat q̄ de quitana est vna spēs deterior febriū: ergo est significatio huius sermonis eius q̄ cum febre p̄longant et p̄miscentur et diuersificant pueniunt plīm ad inflāmādū membra principalia et ad ethicaz et de p̄prietate hāc febriū ē vt stent in fine suo scdm ordinem vnum. **E**t plīm illi⁹ super quartanaz. Et iam testificati sum⁹ eam quintanā vtz ipsa perducit ad quartanā q̄n in hūorimus est exuberatio et in hūitatibus multitudo. **Q**uāq̄ liq̄factio tā multiplicat et etiones sensate et insensate frequentes fiunt non remanet in humoribus cinereitas nisi illud q̄d minus est et grossius et illud facit esse necessariū vt sit p̄oximus tardior et fiat illa que fuit quartana quintana. **E**t in huiusmodi q̄dez dispositiōe fortasse erit corpus p̄patuz ut inflāmet et fiat ethica. Et itez ethica q̄n aīcedit non est longinquz q̄n faciat accidere in humoribus cinereitate quandā p̄ prauitatē suam in postremis ethice et accidit illi cinereitati putredo q̄re accidit febri et iaz destruxit febri ethica corpus. Est ergo mala ex hoc q̄ ipsa est signū adustionis hūoris de quo non remansit nisi pax et sit adustus parum et ex hoc q̄ ipsa est causa additiōis feb. is et duplicatio nis eius. **E**t non oī ut negent egritudines quas nō contingit videre in tpe quadā et quodā regiōe nā hoc genus nō p̄prehenditur p̄ multitudinē. **A**lq̄ itez oī ut dicat q̄ si est quintana tunc necesse est vt sit materia quinta nā mīa generat quintanā nō p̄ hoc tpm q̄ ipsa est melīa imo p̄pterea q̄ ipsa est pauca grossa. Et iam non p̄longatur quin sit in quibusdaz corporibus melīa grossa pauca cui accidit putredo. **E**t nō puenit alicui vt dicat possibile est in p̄late vt fiant ei p̄oximi alij q̄n ingrossatur et minorat q̄m concessio est res ampla et raro sit possibile vt necessario cōsequat̄ eius contradictio. **A**mplius non est dispō in cōcessione eius q̄d nunq̄ videt et non auditur neq̄ de quo testificatur expimentator aut sapiens sicut cōcessio eius q̄d testificatur qualis. Hip. et iam retulit mibi fidelis q̄ dā se vidisse nouenā. Quintanā vō nos mltotiens vidim⁹ et nō cogimur p̄ hoc dicere q̄ illic sit hūor alius.

De cura spetiez huius febri. c. lxx.

Ppropinquat huius febri cura cure quartane p̄latice et indiget in curatione eius sup̄fluo ieiunio et subliatione cibi et regiminis et somno digerente vt resoluat p̄ illud materia grossa et digeratur. Et iterū indiget ingrossatione regiminis ut nō destruat in eo vīus et sunt ista duo sicut duo ōria. Et p̄pterea q̄ febres iste non faciunt accidere lesionē virtutis non curamus si subliemus regimen et faciamus egrū vt ieiunio vno tpe et succurrim⁹ illi sic ostēdimus ita ut cibemus cū eo cuius bonū est nutrimentū et velox sit et multiplicat et in eo quo non est ingrossatio materiei neq̄ additio in ea. **E**t de curationib⁹ ma

gis cōferentibus ad illud est uomitus cū helleboro et semine rhabani et rhabano et helleboro et semine atriplicis et nace uomica et etio cū bieris et post illud ad ministratio tyriace et eis filium. **E**t confert tunc sudatio cū medicinis et cū balneo calido absq̄ administratione aque et absq̄ administratione hūectantiū.

Tractatus tertius **D**e Ethica. c. i.

Iam sciisti q̄ in membris sunt hūitates diuersaz spēs de quibus sunt hūitates p̄pate ad nutrimentū et hūectandū iuncturas: de illis ergo est illud q̄d est repositū in venis et de illis est illud q̄d est sparū in membris sicut ros et iste sunt due diuisiones et prima eaz est materia febri putredinis aut febri ebullitionis sicut sciisti q̄ nutrimentū totū non expandat q̄n est imo remanet de eo illud q̄d est in semita expandendi et remanet q̄d est in semita recōdēdi. **E**t de illis sunt hūitates p̄xi tps coagulatiōis et sunt hūitates que fiunt actu nutrimentū scilicet attracte ad locū q̄d est pmutatio eius q̄d est de eo resolutū et fiunt additio in eo filis illi: verumtū tēpus cursus eaz p̄pinquz est: ergo sunt nō coagulate et de eis sunt hūitates cū quibus cōtinuāt partes mēbroz filium p̄xi a principio creationis et p̄ ipsaz destructionē pueniunt ad separationem. **E**t silitudo hūitatz primaz est oleū lucerne effusū i lucerna. **E**t silitudo hāc est oleū imbibitū in corpe lychnij. **E**t silitudo tertie hūitatis est hūitas qua cōtinuāt p̄tes corti de quo factus est lychnius. Et q̄ inflāmāt mēbra radicalia et p̄prie cor est illū ipsa egritudo que est ethica scdm q̄ sciisti. **E**t calitas q̄dez epatis q̄n perducit ad ethicam: vtz nō est ipsa ethica imo ethica est illa que est causa cordis et silt est dispō pulmonis et stōi uerū dū ipsa p̄manet finiēdo hūitates que sunt in diuisione prima in membris et p̄prie cordis sicut finit candela oleū infusū i lucerna tunc est gradus primus app̄priatus nomine generis q̄d est ethica et grece ectetibi cos q̄n non habeat in sp̄bus suis nomē. **E**t cum finit hūitates que sunt diuisionis prime et incipit resolueri humiditates que sunt diuisionis se et finire eas sicut finit flāma oleū eūatū in lucerna et incipit finire imbitū in corpus lychnij erit gradus s̄s et nominatur dubuz et forosmos et h̄z latitudinē et p̄ncipiū et mediū et statū. **A**mp nō rectificatur ille qui p̄sequit statū alidubur et pax recipit curationē nisi deus velit et p̄prie q̄n puenit ad hoc ut i caro minuat. **Q**uā ergo finiunt iste et incipit finire hūiditates que sunt diuisionis tertie sicut incipit flāma adurere corpus lychnij et hūiditates eius radicales et egritudo gradus tertij et nominat curuati⁹ et almukalis grece. **E**t hec q̄dez egritudo est ex febribus que nō habent p̄oximos nō boras p̄oximoz. **E**t q̄dā dixerunt febres ethice aut pendent cū hūiditatibus p̄pinqui tps cū coagulatione. Aut cū eis que sunt sicut caro: aut cū mēbris radicalibus duris sicut sunt ossa et nerui. **E**t si ex sermone isto intelligit q̄ pendet scdm semitam q̄ finiunt q̄d in eis est de humiditate radicali cōtinuata eis erit bec. Et intentio prima equalis et si significat q̄ primū q̄d finit ethica est hūiditatis p̄pinqui tps cū coagulatione non erit sermo sanus. **E**t ethica q̄dē q̄n accidit post febres ephimerā. **E**t q̄n accidit p̄ febres putridas et apatam et longinquz est vt accidat ethica incipiendo: quare sunt mēbra radicalia iam inflāta et non inflātur hūor nō spūs ante illud imo oī vt calefiāt

illa in primis deinde scdm pcessionē diez calefiat ista
nisi accidat causa fortis valde. Et causa q̄dez una q̄z
est causa febris ethice et q̄z est causa febris ephimere
scdm vehementiā mutationis sue et debilitatē suspēio
nis sue sicut ignis nam ipse obuiat lignis scdm duos
mōs quoz un⁹ est scdm modū q̄ calefacit ea et finiat
in eis: et s⁹ est scdm semitā inflātōis. Et febris q̄dē
putredinis et apatū pmutat mltotiēs ad ethicā pp vebe
mentia febris et vehementiaz subtiliationis cibi in ea p̄hibi
tione aque frigide et paucitatez obseruationis lateris
cordis cū unctionibus et emplis et epithimatis et p
prie in egritudinibus mēbroz vicinorū cordi sicut dia
pbragmatis. Et multotiēs facit cadere in eā neces
sitas medico pp caluz virtutis et frequētiā siccopis ad
dandū in potu vinū et aquā carnis et medicinā de mus
cho et his similia. Et q̄z pponit ethicā cū febris
putredinis et apatū. Et ethica quidez in principio
rei est difficilis cognitionis et facilis curationis et in fi
ne sui est facilis cognitōis et difficilis curatiōis. Et
finis alduburen nō recipit curationē penitus.

De signis. c. ij.

Pallus q̄dez est minutus durus frequēs de
bilis fixus scdm habitudinē vnā. In tactu
uero eoz est illud q̄d sentit d calitate min⁹ calitate fino
chi et ei siliū inflamatay i mā et i pncipio dū tāgit ē ma
gis suavis: et cū remanet sup eū man⁹ hora vna appa
ret cum fortitudine et mordicatione et non cessat augmē
tari: et est calidi⁹ q̄d est in eo loc⁹ venarū et arteriarū. Et
est eoz calitas similis nō enīz minuit uex ipa q̄ supue
nit ei cibus augmentat velociter et fit fortis pulsus val
de et incipit magnificari et pp illud accidit stultis medi
corū q̄ p̄hibent eis cibū pp illud q̄d accidit eis de eo
ex accidentibus quare p̄dunt eos. Sicut augmēta
tur flāma pp iniectionē olei et sartago q̄ effunditur a
qua sup eam. Et iste quidez significationes eius sūt
fortes. Et cib⁹ in reliquis q̄dē febris p̄culdubio
non incendit hac incēsiōne sicut inuenit huic q̄uis ne
cessario faciat diuersitatē p motus nature et hec inflam
matio non est sicut incensio reliquarū febrū p̄coarcta
tionē neqz scdm p̄dicos notos imo q̄ comedūt et in q̄
cūqz hora sit. Et est habēs egritudinē nō rebemen
tez discernēs illud q̄d est in eodez de calitate q̄m facta
est p̄p̄lo mēbro pueniens et iam sciuit in libro primo
qualitatē dispositiōis in huiusmodi uex ipa apparet a
pud susceptionē alicuius ciborū pp vehementiaz suam
Et de significationibus pmutationis febris ephimere
ad febrez ethicā est vehementia fortitudinis calitatis
in. iij. valde naz secundū p̄m incipit febris p̄ duode
cim horas declinare. Quē ergo p̄transit febris duode
cim horas et non apparent signa declinationis imo cō
tinuat usqz ad tertiū omni die et fit fortis tunc illa est
ethica. Et de significationibus cōpōis ethice cū febris
putredinis est remissio calitatis sicce post finē de
clinationis et post sudorē exuberantē et additio in are
factione et extenuatione scdm illud q̄d facit necessariū
illa egritudo et vinctuositas in vrina et egōne. Et si
fuerit ethica illud q̄d appet et occultuz aliud significat
ipsum coarctatio accidens in poxismis huiusmōi enīz
est non inuentum in ethica omnino. Et scias q̄ q̄z in
cipit ethica retenta cum stomacho quare corrūpit cō
plexionez epatis per uicinitatē.

De signis alduburē. c. iij.

Igna vero alduburē sunt q̄ q̄ febris expel

litur alduburen debemena sit durities pulsus et eius
debilitas et puitas ipsius et eius frequētia et pprie q̄
causa casus in ethicā est apa quod non resoluit nā illd
s. frequentia addit valde et sili uelocitas et fit pulsus
eius de genere eius q̄ nominatur cauda muris. Et q̄d
si fuerit ex potu calū vini erit loco caude muris acualis
et non erunt accidentia aldubellari vehementia valde
non enim dat ei spatium usqz ad huiusmōi. Et appa
rent in vrina vinctuositas et petala et incipit oculus p
fudari. Quē ergo alduburen puenit ad statū fit fortior
p̄fundatio amboz oculoꝝ et multiplicatur lippitudo
sicca et crescunt extremitates ossiuz omnis mēbri et in
facie et planant tempora et tendit cutis frōtis et destru
itur color cutis et fit quasi sit sup eam puluis q̄dam
ex adustione solis et p̄ducit ad grauedinē eleuandi sup
cilia et fit oculus somnolentus et clausus absqz somno
et subtiliat nasus et elongant pili et appent pedicli et vi
det uenter iam minorari et adherere cū dorso quasi sit
cutis sicca q̄ iā attracta ē et attrahit cū ea cutis pecto
ris. Quē ergo curuant vngues et arcuant tūc iam ue
nit ad statum et incipit tendere ad occasum et quē inci
pit tendere ad occasū liquefiunt cartilaginez.

De cura ethice. c. iij.

Intentio in curatione febris ethice est infri
gidatio et hūectatio. Et vnaqueqz eaz p̄plet
cū approximatione suaz causaz et expulsiōne causarū
sui p̄teritij. Et fortasse est cū vnius eaz causa p̄teritij
alterius sicut causa infiationis ipsa enīz q̄z est causa
exiccationis que est cōtraria hūectationis sicut infiatio
cum trociscis canforatis et illis que sunt ex spodio et
his similibus. Et fortasse hūectatio iterum est
causa calefactionis q̄ cōtraria est infiationi sicut vñū
ipm hūectat s̄ calefacit q̄r oz ut obseruet illud.
Et si necessitas vocat ad fortē infiationē non erit
nisi cū re cui cōiungit aut quā p̄cedit aut cui succedit
res in qua est uirtus hūectatiōis. Et sili q̄ uocat
necessitas ad fortē hūectationēz uelocē in ea sic aḡscar
nis et uinuz tunc oz vt adiungatur ei aut antecedit eā
aut sequat eam illud in quo est infatio. Et si fuerit
eā ethice apa aut lesio in mēbro tunc necessariū est cu
rare ipsuz in primis. Et q̄ diligit cōponere regimē
eius ex diuersis modis puenientibus ei in quo febris
fit rebemēs valde tūc necessariū est ut incipiat et det in
potu trociscos canforatos et que currunt cursū eorū
cū sirupo acetoso dilueto in ortu solis sicut aqua ordeī
in cancris si non abborret eos et cū iuleb et aqua gra
natorū et admisiōne mucilagis p̄sili si si fuerit probi
bens aliquid pp s̄m et alias. Et regimē infians
est per illud quod sciuit de potibus infrigidantibus
et de oleribus infrigidantibus et trociscis sicut trocisci
de canfora et emplis et unctionibus et his s̄ilibus et in
fiatione aeris eoz ita q̄ in hyeme. Si aut non tollerat
alleulet ab eo ignis infrigidatio nanz aeris eorū est
melior res et sicut vestire eū cū sandalaris et canfora
tis et facere ipm odorare illud in quo sunt rose et cā
fora et sandali et fructus frigidi et sebesbray et lilium
cum aqua rosacea. Et vaporatio cū sudore et balneo.
Et oz ut non prolonget retentio emplorū infiantū
valde super membra propinqua valde mēbris anbeli
tus: fortasse enīz infert illud anbelitui et voci nocumen
tum magnum. Et oz ut decliet ad quietē et somnū
et tranquillitēz et gaudiū et custodiat eger ab eo q̄d fa
cit ipz irasci et q̄d facit ipz tristari et q̄d facit ipz angu

fiari et a fame et siti longa. **E**mpla infrigidantia q̄
bus oꝝ eos vti sunt aromatica nā ipsa sūt propinq̄oris
iuuamenti et proprie super pectus et que sequunt ip̄m
et sit infusa et non sit in eis stipticitas. Stipticitas
enim cum hoc q̄ ipsa facit accidere exiccationes p̄bi
bet uirtutē medicine p̄fundari. **E**t oꝝ ut assidue
p̄mutatio ut non remaneat medicamen et calefiat cum
observatione uehementie in frigidationis eius: nā cuꝝ
ip̄sum infrigidat uehementē non elōgatur q̄n debilitet
membrum. **E**t q̄n est prope membra anhelitus
non est longinquus quin impediāt diaphragma et alia
ab emissionē anhelitus cum facilitate. **E**t de regie
hūectante sūt cibi leues et fructus et robur et unctiones
et emplastra et odoramenta et caputpurgia et q̄es et trā
quillitas et vt nō inferat ei violentia in fame aut siti.

De rememoratione medicinaz infrigidatiū eos. c. vi.
Le uero que de eis sunt isfrigidates aut hu
mectantes omnes sunt nutritiue: aut vincit
in eis nutritibiles: sicut aqua ordeī decocta
cum cancri ex pte cancri. **E**t oꝝ ut euellant extre
mitates cancroꝝ ex pedibus suis et corporibus suis et
abluantur cum aqua frigida et sale bono cum cinere vi
cibus tribus et supra donec mundificent et purgent a
gravitate sui odoris deinde decoquant in aqua ordeī
et sicut aqua lactis vacini de quo extractum est butyr
et sicut succi oleꝝ elixatoꝝ p̄dictoꝝ in capitul febrū a
cutaz sicut mucilago p̄sili. **I**n aceto autē est uehement
exiccatio et uirtus resoluens. q̄r oꝝ ut bibat cum eo q̄d
resistit duabus p̄prietatib⁹. s. p̄ p̄missionem aque mul
te aut cum q̄busdā humectantibus et lenificantibus.

Et p̄imum quideꝝ est ut lac asine sit cuꝝ humecta
tione sua infans ita ut quidam faciant meliorem infri
gidationem eius sup infrigidationes lactis uaccini de
quo extractum est butyr deꝝ ip̄sum puenit ei qui non
habet febrem p̄dicam: n̄z materiā: n̄z humorem pre
paratum ad putredines et oꝝ vt caueat spissum lac et de
illis que p̄ferunt eis est succaz et cum senferis putredi
nē accidentē ex lacte tunc solue cū facilitate et si timue
ris calefactionē tunc abstine ab eo aliquot dieb⁹ et cu
ra in ea cū troscis et aquis fructuū deinde itera lac.

Medicine uero infrigidantes que nō hnt humecta
tionem sunt sicut troscisci noti narrati. s. troscisci canfo
rati et troscisci de dactylis et succis frigidis et sicut tro
scisci huiusmodi. s. spodij boliarmentū añ. 3. iij. rosarum.
3. vi. seminis portulace et citruli et cucurbite et karabe
omniū añ. 3. iij. fiant ex eis troscisci et sit dosi pond⁹
3. ij. et sit boni valde. **E**t itez alij p̄xi ei. s. arno
glosse amili et gūmi dragagati omnium añ. 3. iij. boli ar
menti spodij amboꝝ añ. 3. iij. papaueris 3. v. rosaz et se
minis cucurbite et citruli et portulace omniū añ. 3. vi.
granorū cydonioꝝ excorticatoꝝ et semis melonis et cu
cumeris omniū. añ. 3. vij. succi liquiritie pond⁹ 3. x.
p̄ficiant cum mucilagine p̄sili. **U**nciones uero et
epithimata et empla infrigidantia et odoramenta et caput
purgia infrigidantia sunt illa que tu sciisti. **E**t me
liores unctiones sunt cum oleo de cucurbita et de papa
uere et nenufare et salicibus et violis. **S**trat⁹ autē isfri
gidantes et hūectantes sunt qui sunt plani valde d̄ co
rijs aspersis aqua ros. aut de lino de genere eius q̄d
sit in tabastren et sit implet⁹ eius illud q̄d non calefacit
immo sit de genere lini pectinati et renouati assidue.

Aut sit strat⁹ de corijs que tā sūt impleta aqua p⁹
q̄ sint sup ea rectificationes q̄ applanent aquā bene et

p̄hibeant eius in eq̄litate et sint stratus ppe aquas et
cursus eaz et sub eis solia arborū frigidorū et humidorū
s. de salicib⁹ et sēpuiue et olera hūida et odorifera fia si
cut rose et solia arborū sioꝝ et sputia vitis et bis filia.

De rememoratione medicinaz hūectantiū eos c. vi.

Laz quidem que sunt cum infrigidatione
rememoratio iā p̄terijt. **E**t restat nūc cō
siderare in qualitate dandi in potu genera la
ctis et lac de quo extractum est butyr et in qualitate
administrationis tine et balnei et administrationē vngue
toꝝ et oleoꝝ et epithimatiū et reliqui regis. **E**t nos
quidē iam docuim⁹ modū dandi in potu genera lactis
in ca. p̄bisis et siccitatis s̄dōi q̄r oꝝ vt sit illud canon.

Et non est lac post lac mlieris sicut lac asine postea
lac capraz cui⁹ pascua oꝝ esse ex herbis et oleribus fri
gidis hūidis sicut scis tñā ip̄m et proprie lac asine er
radicat ethicam si fuerit ei erradicator et nō est elect⁹
sup ip̄m nisi prohibeat putredo accidēs aut expecta
tio materiei p̄prehense. **E**t lac quidē iuuatiuum est
eis a principio ethice vsq̄ ad finē eius. **E**t lac muli
eris sugendo sumptū puenientius est oibus. **E**t ca
non in dādo in potu lac de quo extractum est butyrus
est p̄roximus illi itez.

Et melius q̄dem est ut incipi
as a 3. x. vsq̄ ad. xxx. et q̄d est supra eas si fuerit v⁹ ad
iuuans et tibi inest vt p̄misceas cum eo aliquid de tro
sciscis infrigidantibus. **E**t tibi inest vt addas supra
summam predictam in portione prima et postrema si
fuerit potēs uirtus sup digonem. **T**ina autē illa est
melior que est tepida in qua non est caliditas multa: et

est cum hoc cum uirtutibus olerū et herbaz infantiū
et hūectantium et non sit ita vt roificet neduz q̄ suda
re faciat et non licet ut vapor tine sit calidus et si non
esset q̄d prohiberet administrationē tine frigide nō eli
geret sup eā ueꝝ q̄d prohibeat ab hoc est d̄bilitas cor
porū eoz et eoz extenuatio. **I**n primis uero reb⁹ fortas
se sanat eos istud ueꝝ debilitatem corporis sanat iā illud
cū infrigidatione pauca quā facit in p̄p̄oe ei⁹ que pos
sibile est ut curet. **Q**uod si fuerit d̄bilitas illo timetur
q̄ cadāt in ethicā senilez et illud scdm minua. uerūm
cum illo tardatur magis t̄ps mortis et fortasse uiuit cū
ea tpe cui est q̄titas: et moltotiens quideꝝ est rectior
p̄mutatio eius ad illam ethicam. **I**llud autē in quo
sumus de relatione tine rectius est ut fiat inceptio in
ea cum aqua que ē calida ad terminū et fiat gradatio
ad frigidā et ad temperatā frigidā tollerabiles hec enim
gradatio facit corpus susceptibile aque frigide q̄ lesio
non fiat nisi p̄ aduentum p̄rarj in p̄p̄one subito. **E**t
iterum corpus acquirit ex aqua calida silitudinē tene
ritatis et tollerat cuꝝ ea aquā frigidā. **E**t si iteret tina
indie tribus uicibus erit rectū. **E**t oꝝ ut administret
cum facilitate ut non cadat uirtus. **E**t si sumple
rit aquā ordeī ante tinaz duabus horis erit pueniens
et si p̄mittat tinā post emulsionē lactis sup corpus ei⁹
scdm q̄ dicemus vt dilatat tina meatus cibi deinde su
scipiat aquā ordeī et que sunt ei filia postea expectet d̄
inde administret aqua tine vt dilatat cibis erit bonū

Et administret post tinā et balneꝝ inunctio cum
oleis infrigidantibus et hūectantibus sicut oleo viol.
proprie q̄n factum est ex oleo de cucurbita s̄lir oleo
nenufarino et oleo de cucurbita. **E**t si p̄mutet p⁹
tinā ad illud q̄d est decliuus ad frig⁹ paz tollerabile
deinde inungatur. **E**t si p̄mittat inunctio et festinet
deinde ingrediat aquam frigidam parum erit rectum

et illud secundum tolerantiam et non est malum gradari in eo
Et melior quidem horum actionis est post digestum
cibi: et si possibile est ut submergetur post tamen calidam in
aqua frigida subito absque gradatione est magis ultimum
ex parte cure et magis forte ex parte timoris. **E**t effusio
eius cum facilitate est minoris timoris quam submersio in
firmi in ea subito et minoris iuvamenti. Et fit frigus secundum
quantitatem frigoris aque estatis que est inter tepidam et illam
que est vehementis frigoris: **E**t si permittat emulsio
lactis super membra sua si non fuerit debilis: aut ei quod mistum
est aqua si fuerit debilis deinde si administrat tamen erit
rectum. Nam emulsio lactis super corpus est vehementis
humectatio. Et genera quidem lactis bona ad emulgendum
sunt predicta. Et oportet ut emulgeatur exuberare. **E**t di-
gnius est ut fiat fixo super iunctionem fricando ex medici-
nis predictis corpori totum et luncturiam. **I**ngressio autem
balnei non preedit ei nisi fuerit ita ne sudare faciat ne-
que igitur neque alteret anhelitum et sit calidum aque eius minus
calido sui aeris et sit caliditas aqua ei ita ut delectet et non
ledat et non faciat sudare et quoniam non est in corpore eius mate-
ria preparata putredine et proprie cum illud est et non dige-
stus est cibus imo oportet ut sit illud quod voluntas est ut ex-
pandat digestus eius in corpore et non plonget moram
eius in eo immo sepetur ab eo uelociter et quoniam sepetur
ab eo sumat aliquid de humiditatibus et de sorbitionibus
que non nocent ei factis ex ordeo et lacte et quoniam accidit
ei in balneo sitis sedet eam cum aqua ordei et aqua al-
raib et lac sit lac asine et oportet ut sit introitus in balneum
deinde exitus eius ab eo secundum modum ut non sit la-
bor in eo omnino. et iam enuntiavimus illud in locis
alijs et iterabimur de illo positione. **O**portet ut permute-
tur ad balneum in lecto portato in quo sunt strati stratus in
geniose ita ut pueiat cum eo ad primam domum et permute-
tur ad illud quod ex duobus panibus factum est plenum lana ut
cotto et dicitur grece pedetolene quod conveniens est bal-
neo et exuat vestimentis suis in ea aut in media si non
fuerit calida et non moret in aliqua earum nisi quantitate per
mutationis et anhelitum paucis et iam exutus vestimen-
tis deinde ingrediat ad domum secundam et tertia verum non
sit vehementis caliditatis et stet in ea quantitate qua tol-
lerat tamen. **H**oc est illud quod dicitur est et quod magis est
dissectum mihi est ut sit tina eius in domo media tempe-
ra. **Q**um ergo sepetur a tina frigida coopiat man-
dili aut farca habente duas tunicas et permute-
tur ad stratum suum et lectum suum cum sua sabana et exiceat sudor
eius cum mandili et inungat et cibetur.

De cibatione habentium ethica. c. vij.

Oportet ut sepetur in eis cibus et non cibetur
in saturitate eorum vice una. **A**mp melius quo
cibatur est aqua ordei et ordeum et panis triti-
ci abluti infusus in aqua frigida. **E**t genera lactis
quoniam ab eis non prohibet aliquid eorum que diximus et lac
vaccinum de quo extractus est butyrum quoniam est plimi
nutrimenti et almes et cucurbita et de fructibus melones
palestini et sunt alraki cogominati apud nos indi. Et
quoniam sentit rectificationem tunc non est malum cibare ipsos
caseo humido non salito. Et si uirtus debilitat non est
malum ut cibetur iure issidebegi cum coriandro humi-
do decocto cum eis que sunt sicut alduragi et alteiugi
Et fortasse oportet ut de eis in potu aliquid uini subri-
lis permisti cum aqua multa et fortasse est necessarium ut
cibes cum mosos ex carne alduragi et alteiugi et alcubu-
gi et pulli et bosune acetoso aut pgeiato acetoso ex car-

ne hedi aut carne uaccina quoniam est illic fortitudo digestio
et acetum almosos et congelati est iuvamentum eis et co-
fortatum in hac dispositione. Et fortasse non est excusa-
tio ab aqua carnis permista cum sirupo de fructibus frigi-
dis acetosis aut vitello oui sorbilis. Et quoniam plongetur
cum ea debilitas ad sincopiz est necesse ut cibentur a
qua carnis accepta ex lateribus hedi cum sale pauco
que colet et fundatur super eam quantum totum eius est
de aqua malorum et quantum est decima ei de uino odorise-
ro et potest tepida. **A**qua vero frigida quod non est ual-
de vehementis frigoris non est malum si in potu de eis si
non fuerit debilis aut aliquid prohibens et illud prohibet aut erit
apud sub hypochondrijs aut erit in corpore toto chimii putri-
di et chimii crudi quod omnes digestio indigent et non appet signum
digestionis quod si appareat timor erit minor et similiter si fue-
rit ethica permixta ex fisen aut birlen nam cum hac me-
lius est ut interdicitur potus aque frigide quam cum alijs
Ethica enim quoniam supuenit egritudinis destruenti
bus virtute mollificantibus eam arefacientibus ossa et
carnem supuenit debilitati. Quare ergo coniungit ei super
debilitatem post sumptionem aque frigide non moratur quoniam
cadat in genus alterius ethice que coicat huic generi
in siccitate et diversificat ei in calore et frigore et nomia-
tur ethica senectutis et ethica senij. **E**t illa quidem
est egritudo seu in qua innatus calor iam destructus est
Et fit aqua ultimi frigoris et plimi nocet eis in om-
ni dispositione et corrumpit inatum calorem membrorum eorum
radicali. Et fortasse festinat cum eis aut permittat eos
ad modum alium ethice.

De succurendo disponit sequentibus ethica. c. viij.

De illis est sincopiz et iam diximus regimen in
hoc multotiens. **E**t de illis est fluxus uen-
tris. Et oportet ut curet et succurat ei. Nam in hoc
est timor magnus. **E**t de curis eius in primis est
ut sit aqua ordei eorum aqua sauchiz et ponat in aqua or-
dei eorum mistum torrefactum et gummi aut lites elixate ite-
rate aut lac decoctum cum lapidibus aut cum igne solo
donec sumat eius aquositas et proprie cum milio. et po-
tent hos troscicos. 2. boliarmeni. 3. v. castanee torre-
facte ros. omnium an. 3. iij. spodijs karabe amborum oium
an. 3. iij. seminis acetose excorticati granorum berberorum
omnium an. 3. vi. sicut troscici cum succo cydoniorum
et de in potu aqua piroz in mane et apud somnum.
et de in potu plimius torrefactum et sicut suffus de spodio
in quo est bdellium de mecha est iuvamentum ualde. Et
si puenit ad excoriationem curet excoriatione cum clisteri-
bus que scis quoniam illud est conueniens.

De ethica senectutis. c. ix.

Constituitur ut dicant ethica senectutis
post febres ethica. et nos etiam incedamus
via consueta: intentio itaque ethice senectutis
est dominium siccitatis super complexiones absque febre. Et
quoniam sit cum equalitate in calore et frigore et illud est secundum
minus. **E**t quoniam sit cum frigore et nominat hec dis-
positio senectus et ethica senij quoniam corpori accidit in hora se-
nij illud quod accidit in illa hora de aldabul et siccitate.
Et senes quidem sunt velocioris calidus in ea quam iuuenes
et iuuenes uelocioris calidus in ea quam pueri licet accidat
in iuuenibus et pueris. Et causa faciens cadere in eam
aut est frigus dominans cum debilitate corporis quoniam per-
hibet virtutes nutritiuas ab operatione sua integra sicut
accidit ite in fine uite et de hoc capso est potius aque
frigide non in hora sua aut super debilitate corporis

tum febre aut dispoē aut successione exercitiū resoluē
tū virtutez et apientis poros et qd vocat ad attrahēdū
aquaz frigidaz ad viscera subito. Aut vapores mali fri
gidi qui eleuant ad cor et in frigidant complexionē?
Aut caliditas que resoluē et liquefacit hūiditates q̄r
caliditas innata debilitat et succedunt frig⁹ et siccitas.
Et qñz seq̄t eñones. et qñz attrahit hāc egritudinē su
pfluitas in infzando patientes febres cū eis q̄ bibunt
et emplant. Et bec qdē egritudo qñ confirmat nō
curat et si esset ei ingenū esset morti ingenūz.

De signis. c. x.

In istis vident signa alduburē et exiccationis
et non videt in eis incensio et inflātio imo
fortasse inueniunt frididi tactus. Et eoz pulsus nō
est sicut pulsus habentiū febres ethicas imo est tardus
paru⁹ et rarus nisi fortis fiat debilitat qñ tunc incipit
pulsus fieri frequē et pprie in illis quib⁹ aduenit hoc
ex potu aque frigide. Et quādoqz est vrina eoz al
ba subtilis aquosa et si i dispositionib⁹ suis sicut senes

De curatione ethice senectutis. c. xi.

Non adhibet bec cura nisi qñ nōdum p̄firma
ta est et sp̄at q̄ non p̄firmet et qum p̄firma
ta est sp̄at vt postponat p̄ditio parump. Et
canon quidez in curatione eoz est calefactio et hūecta
tio. Et ex humectatione s̄ balnea scdm q̄ sciuiti q̄
non admistrent nisi post digestionē naz si ipsa admini
stret successione comestionis faciunt cadere virtutem.
Et clisteria facta ex capitibus et pedibus et cicere
p̄rito et sicubus cum melle et camemilla de quo admi
nistret q̄ritas medie libre cum. 3. ij. olei flāmini et alq̄
tulo olei de ben. Et administret fricatio sup cibatiōez
et lac coctuz cum lapidibus ē vehemētis iuuamenti eis
et mel est ultimū in iuuamento eoz sicut est vltimuz in
nocumento habentiū febres ethica. Et omnis cibus
humectans facit penetrationis uelocia descētionis in
quo non est uiscositas sicut aqua carnis et vitelli ouoz
sorbiliūz et vinum subtile odorifēz pue q̄ritatis est ve
hementer pueniēs eis. Et oz vt obseruet hūectatiō
p̄dicta i caplo ethice et misceat cū ea qd calefaciat ex
odorib⁹ et emplis et vnctionibus fricādo et cibis alijs.
Tractatus quartus de febribus pestilentialibus et
que sunt homogenea et variolis et morbillo.

Capitulum. i. de febre pestilentiali.

Quando accidit aeri quō docuimus te
in libro vltimū: sicut accidit aque d al
teratione in qualitate sua ad colorē et
frigus et de alteratiōe in natura sua a d
p̄fundationez et putredinez sicut p̄fun
datur aqua et feret et putrefit. Et sicut aqua n̄ p̄tre
sit vilo modo pp suam simplicitatē imo pp illud quod
admisceat ei de corporibus terrenis malis que p̄miscē
tur ei. Et accidit toti qualitas mala filtr aer non putre
scit vilo modo pp suaz simplicitatē imo pp illd quod
admisceat ei de vaporibus mal⁹ qui p̄miscētur ei et acci
dit toti qualitas mala. Et qñz est illud causa v̄eto
rum deferentium ad locū bonūz fumos malos ex lo
cis feridis in quibus sunt valles p̄fide et corpora eric
cata in plio aut occisa non sepulta neqz tumulata. Et
fortasse est causa p̄pinqua loco in quo uenit. Et qñz
accidunt putredines in interioribus terre pp causas
quaz euentus ignoratur et nocere faciunt aquā et aerē
Et febres quidez accidentes causa aeris sicci: sūt
itez causa ut eueniāt febres cholice. Pestilenciales v̄o

fiunt ex aere turbido et humido: et febres in aere hūido
sunt plurius euentus sed sunt minoris acuitatis et lon
gioris sp̄atū. In estate v̄o sicca paucē pluuie sunt mino
ris euentus et maioris acuitatis et velocioris sepationis
Et meliora t̄pa sunt que seruant nām suā. Et prin
cipiū omniū hoz sunt ferme ex formis celi facientes ē
n̄criuz illud cuius aduentus ignoratur: licet sint quidā
qui dixerunt in eo aliqd non p̄portionatum ad causas
eius imo oz vt scias q̄ causa prima longiqua ad illud
sunt figure celestes et p̄pinque dispositiones terrestres
Et quando faciunt necessario virtutes agētes celestes
et virtutes patientes terrestres hūectationez vebemen
tem aeri expellunt vapores et sumi ad ipsum et sp̄gunt
in ipso et putrefaciunt eum cū caliditate debili. Et
qñ fit aer scdm hunc modū venit ad cor quare corrū
pit p̄p̄tiones sp̄ul qui est in ipso et putrefit qd circundat
ipsum de hūitate et accidit calitas egressa a natura et
spargit incorpore tunc per cām suaz erit febris pesti
lential. Et cōicat multitudini hoīuz qui itez habent
in seipsis p̄p̄riatez preparatiōis. Agens enīz soluz
qum peruenit et patienti nō est p̄paratio n̄ accit actio
et passio. Et p̄patio corporis ad illud in quo sumus
de passione est vt sint plena humoribus malis nā mun
da non forsitan patiunt ex illo et corpora debilia itez
patiētia s̄ ex ea sicut illa q̄ multiplicat coitū et corpora
dilatatoz poroz hūida multe balneationis.

De signis febris pestilentialis. c. ij.

In febris est queta exterius conturbans in
terius scdm p̄lm p̄dens ex qua p̄cipit calitas
et inflātio fortis. Et est cū ea magnitudo
anhelitus et eius exaltatio et p̄stringitur multū et curta
tur multuz et frequental et vebementia sitis et siccitas
lingue: et qñz sit cum nausea aut casu appetitus et si nō
restitit ei cū comestione violenter interficiet eum et do
lor oris stōi et magnitudo splenis et angustia vebemēs
et inquietudo et fortasse erit tussis sicca et casus virtu
tis et peruenitur in ea ad sincopiz et p̄missionez ratiois
et tenditur qd est sub hypocōdris et fiunt cum ea vigi
lie et mollificatio corporis et tepor et qñz accidit euz ea
bothor subalbida et rubea. Et qñz est uelocis occulta
tionis et accit cola et vlcera et sit pulsus secundū p̄lm
freques puus et sit vebemens secundū p̄lm in nocte.
Et qñz accidit eis dispositio sicut hydropisis et flux⁹
ventris chole et alioz et est egō eius lenis seda non na
tural. Et qñz est melia et p̄lm eius est spumolū fetidū
et est in illa aliquid de genere eius qd liquefit et est v
rina eius aquosa cholica melia et multotiens euomūt
meliaz. Cholam v̄o plus illa et sudant sudore fetido.
Et bec quidez febris incipit cum accidentibus p̄
dictis cū fortitudine sua et venit res e⁹ ad sincopiz et fri
gus extremitatū et sp̄almū et alcuzez. Et qñz est de
his febribus pestilentialibus in qua non p̄cipit eger
nec tangens p̄pinque multitudinez caloriz: et non a
terat p̄llus et aq̄ magna alteratione et cū hoc ipsa est
interficiens velocit et hesitant medici in esse eius. Et
p̄lm quoz anhelitus fetet ex istis et ex primis moriunt
nam putredo est iam p̄firmata in corde.

De signis pestilentie aeris. c. iij.

O illis que significant pestilentia de rebus
que currunt cursu causarū est vt multiplicent
rhoioni et asubub i p̄cipiis autū et inebul
nam indicat pestilentia indicatione cause. Et quando
multiplicatur auster et subolan⁹ in kenis dieb⁹ al: quot

Signa
pestis
et
me

Et quotiens uideris turbiditate aeris et nebulositate eius et existimaueris pluuiam et inueneris aere vacuo siccu et non pluit tunc scias quod prope hyemis erit corrupta. **P**estilentia autem estiuam malignam malam significat paucitas pluuię in vere cum frigore deinde multiplicat auster et turbat aer aliquot diebus deinde clarificat post hebdomadam unam non supra et accidit frigus in nocte in die calor est rehemens et pfocatio et turbatio et calitas tunc iam uenit pestilentia et expectantur febres pestilentie et variolę et his filia. et similitur quoniam estas non est rehemens calor et est rehemens turbatio huius matutina alterata et iam pterierunt in autumno alubus et ignes et rebiis et alia est signum pestilentie et aliorum. **E**t si frigus quoniam uideris aere alterari in die uno multis vicibus et clarificat aer die aliquo et oritur sol clarus et turbatur die alio et oritur in velaminibus nebulę que est ut puluis tunc iudica quod pestilentia accidet. **S**igna que sunt secundum semitam societatis esse sunt ubi gratia videas ranas iam multiplicari et videas reptila generata ex putredine iam multiplicari. Et de eis que significant illud est ut videas mures et aialia que habitant sub terra fugere ad superficiem terre et exire manifeste: et videas aialia male nature sicut alakaliki et ei filia fugere ex nidis suis et ite ab eis et fortasse dimittunt oua sua.

De curationibus febrium pestilentialium. c. iij.

Summa curationis earum est exiccatio. **E**t illud cum phlogia et solone ventris. et ideo ut incipiat ea ad euandum: si autem materia vincens fuerit sanguinea fiat phlogia et si fuerit humores alij euentur. **E**t ideo ut ifrigides domos eorum et rectifices aeres ipsarum domorum aut in frigidatione sit ut vallet fructibus odoriferis frigidis et extremitatibus arborum frigidarum et linimentis et rorationibus vel delibutionibus super partem ex fructibus frigidis odoriferis et ex canfora et aqua rosę. et sandalis et rores domorum eorum omni die aliquo tiens et proprie cum aqua rosę. et de salicibus et nenusare et si fuerint in domo manationes et rorationes aque exit melius. **A**eri vero rectificatione dica. Et administrent eis troscisci de canfora et robur frigida et aqua lactis acetosi et lac acetosus ablato butyro et aqua rosę. in quo dissolutum est serus acetosus bonum et acutum cum aqua itez. Et aqua frigida plima subito est iuuatua valde: pauca autem psequenter exhibita fortasse excitat caliditatez. **Q**uod si res prologetur ad hoc ut tendat hypochondria in frigidum extrema et plongent vigilie et pmissio mentis et vides pectus quod est super ipsarum eleuari et descendere tunc necesse est administrare regimen trahens caliditatem exterius. et quoniam cadit appetitus restaurent ad comestione nam plimi eorum qui viriliter agunt super illud et comedunt uolent absoluunt et viuunt et necesse est restaurare eos super cibis et ideo ut sint cibi eorum ex acetosis et deficcatiuis et sint pauca quantitate. **C**ibi namque eorum sunt itez mali quoniam nocet eorum multitudo in quantum fit ad ditio et nocent in quantum sunt mali. **R**ectificationis autem pestilentie pars est secundum sanos qui sunt in ea et precius est secundum sanos et egros. In illa uero que est secundum sanos intentio est ut exiccet aer et fiat boni odoris et prohibeat ei putredo cum quacunque re sit et rectificet cum xiloloe crudo et ambra et ture et muscho et costo dulci et storace et sandaraca et assa et gariofilis et masticie et glutino albotin et laudano et melle et croco et bunchus et cupresso et iunipero et alufne et lauro et ciperis et et squinanto et sauina et acoro et galia et amigdalas a

maris et assaro: et quoniam sunt ex istis posita. Et aspergat domus aceto et assa. **S**edum sanos vero et itez febricitantes et egros est suffumigatio cum sandalis et canfora et corticibus granatorum et myrto et masticie et cydonijs et hebeno et allegi vel alkekengi et tamarisco et ribes et oportet ut multiplicet suffumigatio.

De preseruatiõe pestilentie. c. v.

Oportet ut extrahant a corpore humiditates superflue et inclinet regimen eius ad exiccationem ex omni modo et ex minoratiõe cibi nisi exercitio. **O**portet enim ut non administretur neque balneum neque uina neque tolleret sitis et rectificet aer cum eis que diximus et declinet cibis ad acetosa et miorez ex eo et sit caro que administrat decocta in acetosis et sumatur de albebel et alcharis et almosos factis cum aceto et absque aceto cum sumach et aqua acreste et aqua limonis et aqua granatorum. Et pedita in aceto iuuatua sunt et proprie capparis aceto pedita. Et algeleniabiz ex illis est que pferunt et phibent ab eis putredinem. Et de illis quibus ex ea fit euasio est administratio tyriace et mithridati ante eam cum reliquo regimen bono. Et de medicamine facto ex aloë et croco et myrrha sumat omni die circiter. et quoniam est iuuatiuum. **D**e variolę. c. vi.

Quandoque accidit in sanguine ebullitio secundum semitam putredinis cuiusdam de genere ebullitionum que accidunt succis et talia quidem accidentia sunt per ea ita ut pres eorum ab inuicem discernantur. **E**t de hoc est cuius causa est res quasi naturalis faciens ebullitionem sanguinis quare putrefit ab eo illud quod admiscet ei de reliquijs nutrimenti sui mensural quod est in pregnatione: aut generat in ea post illud ex cibis seclentis et malis de illis que rarificant substantiam eius et faciunt earum ebullire donec fiat ei substantia recta fortior prima et magis apparet sicut illud quod natura efficit in succo vite ita quod rectificat ipsum faciendo vinum sicut substantie et ita putruit spuma aerea et ferrea. **E**t de hoc est cuius causa est res adueniens extrinsecus ebullire faciens occulta que pmisset humores cum sanguine pmissione exite in dispoñe ebullitionis et stationis sub sole sicut accidit apud alterationem ipsam et proprie veris ab eo quod pñet ei de qualitatibus et ordine. **E**t variolę quod est et morbillus sunt de summa egritudine aduenientium et multiplicant in successione austrinorum quoniam multiplicatur eorum pñatio. **E**t corpus quod est variolis pñat illud quod est calidum et humidum et turbate humiditatis proprie quod par extrahit de sanguine per phlogiam. **E**t de cibis sunt cibi qui faciunt cadere in uariolas velociter et proprie quoniam non sunt pñeri et administrent super eos medicie et cibi calefacientes sic lac et proprie camellaz et equaz quoniam multum repletur ex eis ille qui non assuetus est eis: deinde bibit vinum plim aut medicinas calidas. **E**t variolę quod sunt quasi modus quod est crisis. **E**t plim quid accit variolę in sanibus deinde iuuenibus et minorat earum euentus in senibus nisi propter causas fortes et in regionibus rehemens caliditatis et humiditatis. Et earum euentus in corporibus humidis est plus quam sit ipsarum euentus in corporibus siccis et earum euentus i vere plus est quam ipsarum euentus in hyeme. Et post uer in fine autum et ppe quoniam pñedit estas cala et sicca et fuerit ille autum calidus et siccus. **E**t variolę non accidunt in cute solum et in eo quod sequit illud quod apparet immo accit in omnibus membris solum partium apparentibus et occultis

ita q̄ velaminibus et neruis. **E**t q̄ apparet va-
riole faciunt incurrere pruritu deinde apparet res fi-
cut capita acuz filia milio deinde egrediunt et imple-
tur sanie deinde euant et fiunt cruste diuersorū colorū
deinde cadūt. **E**t fortasse pmutant variolae ad pble-
gmonez et effere et ad dubellati que aggregat saniem
Et plurimū quidē q̄ appent hnt colorez pblonis
uerūtū q̄q̄ egrediunt fm colores diuersos cineritie
et uiolatie et nigre. Variolae enim sunt spēs et colores
nā de eis sunt albe et de eis citrine et de eis sunt rubee
et de eis sunt uirides et de eis sunt uiolacee et de eis sūt
ad nigredinē decliues. **E**t uirides q̄dez et uiolacee
sunt male et q̄to plus addit declinatio ad nigredinem
tanto est deterius et quanto plus sunt decliuiorez ad
illud tanto plus sunt decliuiorez ad malitiam. **E**t
albe quidem sunt meliores et proprie quando sunt
pauci numeri magne q̄tatis facit exitus pauce angu-
stie debilis febris et uides febrem minui cū eaz appa-
ritōe et ipaz egressiōe et est principium exitus earum
in tertio et quod ei approximatur. **E**t post illas sunt
albe magne plis numeri p̄pinq̄ absq̄ cōtinuatiōe. Nā
ille que cōtinuant ad inuicē ita ut cōtinuant in frusto
magno carnis hntes latera aut rotundam formā sūt ma-
le. **E**t sūt itez duplices magne in uentre unius quaz
est variola alia. **A**lbe uero parue dure p̄pique dif-
ficilis exitus s̄ faciāt existimari in principio rei salutis
tū timef in eis q̄ difficil fiat eaz maturatio et fiat cum
eis mala dispositio egri et pueniat p eas ad p̄ditiōz q̄m
cā in eis est grossitudo materiei. **E**t de sp̄ibus ma-
laz timorofaz que plerūq̄ interficiunt sunt ille quaz
diuersificatur egressio: nā q̄q̄ appent et q̄q̄ occultā-
tur et p̄prie q̄ appent uiolacee et sūt tenaces quaruz
opatio non cessat a debilitate uirtutis et uiridificatiōe
mēbri et nigricatiōe eius p̄dunt. **E**t si uiriditas et ni-
gredo quibus succedit resudatio nō faciūt cadere uir-
tutem imo addit cū eis uirtus nō sunt mortifere: sed
fortasse cadere faciunt in ulcera et que currūt cursu eo-
rū. **E**t ut sit se deinde uariolae saluius est q̄ ut sint
uariolae p̄cedentes deinde cōsequat eas et accidat sup
eas febris. **E**t illud quidē q̄ p̄m cōsiderare opz
in esse patiētis uariolas est eius anbelit⁹ et ipius uox:
nā ipa duo q̄ remanēt bona est res salua. **E**t q̄ uide-
ris anbelitū patiētis uariolas p̄ntem et sūt patiētis
morbillū tūc existima casuz uirtutis aut apa diaphra-
gmatis deinde q̄ uides sūt uehemētez fieri et āgustia
assiduatur et ea q̄ appent in frigidant et uariola et morbil-
lus uirides sūt tūc iā p̄cipit eger mori et festinat illū
si uariolae fuerint de genere eaz quaz egressio et appa-
ritō tardant. **E**t plimi eoz q̄ moriunt p uariolas
moriuntur p̄focati ex sinātiāz. **E**t q̄q̄ moriunt per
casum uirtutis cū rasura intestinorū et fluxu uentris.
Et q̄ uideris uiolaceas de uariolis et morbillo p
fundari tūc scias q̄ supueniet ego sincopis. **E**t q̄ se-
stinat ad mingēdū sanguinem et succedit ei urina nigra
tunc est mortiferū p̄cipue q̄ est illic casus uirtutis.
Et fluxus uentris uiridis sanguineus aut lotiuus
nō cū cāu uirtutis et alhumera est aliqd de uariolis et
morbillis. **E**t multotiēs q̄dem uariolae hō duab⁹
uicibus q̄ aggregat mā ad expellendū bis. **E**t co-
loris plūbini sunt uariolae quaz bohor in facie et pe-
ctore et uentre sunt plūq̄ in cruribus et pedibus et sūt
male et significāt materiam grossam que non expellit
ad extremitates.

De signis apparitiōis uariolarum. **L. vii.**
Quandoq̄ anecedunt apparitiōe uariolarū
dolor dorsi et pruritus nasi et timor in sono
et punctio uehemēs in membris corporis et grauitas
cōis et rubedo in colore faciei et oculi et lachryme et
inflāmatio et multitudo alicuz et saltus cū p̄strictione
anbelit⁹ et raucedo uocis et grossitudo sputi et garui-
tas capitis et dolor capitis et casacā et exiccatio oris et
angustia et dolor in gutture et pectore et tremor pedis
ap̄ resupinationez et declinationē ad ipsam. **E**t cum
hoc toto febris p̄clusa. **D**e morbillo. **viij.**

Scias q̄ morbillus omnis est variola choleri-
ca et nō est differētia iter ea ambo in p̄mo
reliquitur dispōitū nisi quia morbillus ē cholericus et
q̄ ipse ē mioris q̄tatis et quasi ipse nō p̄rāsīt cutez
et nō ē ei altitudo de qua curet p̄prie i principio sui. Va-
riolae uero in principio sue apparitiōis est eminentia et
altitudo et morbillus est minor uariolae et minus accidit
oculo q̄ variolae. **S**igna apparitiōis eius p̄xima sūt
signis apparitiōis uariolarū uex lachryme in eo sunt
plures et angustia et inflatio uehementior et dolor dorsi
mior q̄m causa eius in uariolae est repleto sanguinea et ex-
tendens uenā positā sup dorsum nā generatio uariola-
rum est p̄p̄ multitudinez sanguinis corrupti et morbilli
p̄p̄ uehemētiā malitiae sanguinis corrupti pauci. **E**t
morbillus secundum p̄m egredit subito et variolae ali-
quid post aliquid.

S De signis salutis eius. **c. ix.**
Ant sicut signa salutis uariolarū nā ille qui ē
velocis p̄cessionis et apparitiōis et matura-
tionis est saluus. **E**t durus et uiridis uiolaceus est ma-
lus et qui est tarde maturitatis frequentis sincopis et
angustie ē p̄nitiosus. **E**t qui occultat itez subito ē ma-
lus faciens sincopis. **D**e cura. **c. x.**

Oportet in uariolis ut incipiat et extrahat sū-
guis sufficienter q̄ cōditiōes fuerint et simi-
liter si morbillus fuerit in repleto sanguinis
et spatiū illius est vsq̄ ad. **ijj.** Sed q̄ p̄cedunt variolae
non opz tunc ut administret p̄blomia nisi iueniatur ue-
hementia repletois et dominiuz materiei: tūc enīz p̄blo-
met q̄tate qua exiccet et puenient⁹ quidez q̄ in hac
administat egritudine est p̄blomia et si p̄blomet uena
nāsi p̄fert iuuamentum fluxus sanguinis nariū et tuēt
p̄tes supiores a malitia uariolarū et est facilius super in-
fantes. **E**t q̄ necessaria est p̄blomia et si p̄blomat
itez p̄plete timef super ipsū corruptio extremitatis et
similr timef q̄z simile illi super illuz cuius assiduatur ex-
tinctio et uenter soluit et oz ut fiat in eis cibatio in pri-
mis cum eis in quibus est p̄fortatio cum rep̄cussione
et extinctione absq̄ constrictiōe nature et insp̄satione
sanguis sicut q̄ sit de iuiubis cū tamarindis et castati.
et cū eo q̄ sit ex dactilis imaturis et ex lentibus p̄pa-
ratis et isfidebegi et lenificatio uehemens et sūt oz ut
sint cum istis tamarindis et que eis pueniunt. **E**t cib⁹
factus ex cucurbita et melon alrakin immo oz ut sit na-
tura lenis in principio et sit intentio in eis quibus leni-
tur tamarindi. **E**t si nō obedit cum eis addit sup
eos siracost cum facilitate et cautela et tereniabin aut
isufio prunorū et cōfert q̄z si in potu det in principio
apparitiōis restigiorū uariolarū pondus. **z. ij.** de rob
dactiloz siluestriū cum uno de trociscis canforatis et
sirupus de dactilis imaturis est uehementis iuuamē-
ti in buiufmōi hora. **E**t q̄ ergo p̄transferit egritudo

dies scdm et incipiunt variolae apparere tunc fortasse e-
rit infirmitas causa erroris magni ex eo qd retinet supflui-
tate interius et delatione eius sup membra principalia
et fortasse non sit eis possibile pcedere et apparere et
accidit inquietudo et angustia et fortasse accidit nausea
immo o3 vt iuuent supfluitates in h^o dispoe cu eis q
faciunt ebullire et aperiunt oppilationes sicut feniculū
et apii cu zuccaro et succus eoz aut decoctio radicū et
seminū et fortasse odorat aliquid d croco et aqua ficuū
est bona valde: fucus enī sunt uehemētis expulsiōis ad
exteriora et illd est una de causis euasione a nocumto
eaz. **E**t de illis que pferunt valde in huiusmōi ho-
ra est ut sumat lacce ablute. 3. v. lentium excorticataz
3. vj. dragagati. 3. iij. deinde coquant cu 1b. 5. aque vs
q3 quo remanet quarta. 1b. vni^o et def in potu. **E**t
de illis que sunt uehementis iuuamenti ad faciendum
appere variolas est ut sumant ficuū citrinaz. 3. vj. lē-
tiū excorticataz. 3. iij. lacce. 3. iij. dragagati seīs seiculi
aū. 3. ij. decoquat cu 1b. 5. aque donec remaneat ex ea
fere tertia et colet et def in potu de ea expellit enī cali-
ditate a pibus cordis et phibet pullūz cordis. **E**t
o3 ut non apprimet ei in hac hora oleū aliqd omnino
Et op3 vt regat et elonget ab aere frigido et pprie in
hyeme et fiat cum illo illud qd sit cu sudante frigus enī
oppilat poros et redire facit materias retro. **E**t multi-
tudo potus aque frigide cu niue et introitus in domo
venti mala sunt vald. **E**t fortasse phlomia est mala
pppterea qd repellit et puerit illud quod pcedit quare
caueat post duos dies aut tres. **E**t qn accidit ex
cooptura et calefactione quasi sincopis aut accidit sin-
copis tunc necessariū est regimen aeris qui attrahitur
et reuertit ad odores canfore et sandalo et si nō fuerit
exculatio qn detegat corpus domui venti aut aeri fri-
gido paulatiz fiat et similis qn adiutoriū est cu calefacti-
one aut dimissione infrigidationis et qn incipiunt exire
et non inuenit cu exitu eaz aleuatio imo inuenit cali-
ditas inflata et lingua ad nigredinē decliuus tunc caue-
ne calefacias. **E**t o3 ut ut alienes ab habentibus vari-
olas et morbillūz emplationes ventris in hoc enī est ti-
mor pstrictionis anhelitus subito et qd accidit fluxus
ventris malus et mictus sanguinis et in fine eius o3 ut
pseruet nā et cibet loco lentū sicut sunt lentibus elixa-
tis duabus elixationibus cum renouatione aque et lo-
co lentū almagar cu tamarindis et lentibus frigidis a-
cetosis et aqua granatoz et sumach et acresta et bis simi-
libus. **M**edicine aut ingrossantes sanguinē et infri-
gidates euz phibentes euz ab ebullitione que in initio
pcipiunt sunt sicut rob ribes et acresta et aqua fructuū
frigidorū et sirupus alcori pprie et sirupus altelea et si-
rupus de iumar. **E**t sirupus quidez alcori habz descri-
ptiones plures quas diximus in antidotario et dicem^o
hic descriptionē fortē mirabilez et est illa que sit cum
aqua lactis acetosi iterari et uirtus eius est uehemens
valde. **D**escriptio hec ē. **S**ume rob alcori ptes
ij. si aut non fuerit tibi pns accipe alcori et fac ferrare
ipm et accipe ferraturam eius aut molle ipm et misce
molitūz ei^o cu medietate sui de sandalis in aceto disti-
lato aut in aqua acreste pure dieb^o aliquot deinde de-
coquat in eo decoctione cu facilitate cu lōgitudine do-
nec dissoluat: deinde exprimat et sumant de succo et
qto acetuz aut aqua acreste est plus tanto est meli^o de-
inde sumat aqua adog abstracto butyro mūdificata a
sua castetate adog aut cu3 colatōe vltima que sit dimi.

tendo residere aut cu decoctione sicut est decoctio a-
que ualei donec sepetur aquositas deinde sumat fari-
na ordeī et fiat ex ea et aqua lactis acetosi foca et fiat a-
cetoz illud foca deide colet postea sumat illud foca
et sit in eo de subtili aqua or. et fiat acetosū et qto plus
iterat tanto est melius. **S**uman^o ergo de eo ptes. v. et
sumat aqua piroz de seni et aqua cydonioz acetosorū
plime aque et aqua granatoz acetosoz et aqua pomoz
acetosoz plime aq et aq alzarur et aq limōis et aq puzno
zū acetosoz et aq dactiloz in primis qū incipiunt appa-
rere expresse et aque alcori recentis et aque moroz d
seni que non maturant integre et aque chrysomiloz
imaturoz et acetosoz et succi acreste et succi ribes et suc-
ci pputioz vitis et succi rose pscie et succi nenusaris et
succī viol. omniū. aū. tertijs ptes vnus et succi acceto-
sitatis citri et succi acetositatis citranguli aū. duas ter-
tias partis vnus succi coriandri et lactuce et foliorum
papaueris hui^o et endiuie et portulace aū. quartaz ptes
vnus succi folioz salicū folioz malo3 et folioz piroz
et folioz alzarur et folioz ro. et folioz virge pastoris
aū quartaz ptes vnus succi herbe hirci et ro. siccaruz
et nenusaris sicci et succi berberis sicci et semis endiuie
et seminis lactuce et balaustiarū et nenusaris aū. medie-
tate decime ptes vnus et succi mente humide sextam
ptes vnus et succi berberoz humidoz medietate ptes
aggregent medicine et succi et pponantur sup ignez et
ponant in eis de lentibus ptes quattuor et de ordeo
excorticato partes. ij. et de sumach ptes. ij. et de grāis
granatoz ptes. ij. et decoquant omnia ad ignē donec
remaneat medietas deinde dimittat donec infrigideat
et psciet fortiter et colet et sumat de cāfora ad omne
pondus. ccc. 3. pondus aū. i. et terratur cāfora et pul-
uerizetur sup radicez cucurbitae aut kimie et fundatur
super ea medicina cu facilitate deinde liget caput ei^o
cu re uehemētis fortitudinis deide ponat sup prunas do-
nec sciat qd forsitan feruet et concitatur et ponat in
uitreata et frigat caput eius ut nō pdat cāfora et lu-
tes et dosis ei^o sit usq ad. 3. x. **E**t de hoib^o ē qd ponit
i ea spice et zinziberis et semis feniculi et anisi et cipe-
ri et pipis ptes equales fm qtitatē q ei videt. **E**t
qn egrediūt variolae cu cōplemto et pssat septim^o et
apparet i eo maturatio tūc necesse ē ut rūpāt cu acu-
bus de auro et auferat buitas cu cotto. **S**alutio
aut necessaria ē et qū volueris salire tūc elōga salitōz
ab eis quas erupisti de magnis dolorosis ex ppiquo:
illud eis facit dolorē imo sal illas que sūt p eas et di-
mitte claudē cu eo viā orificioz suoz donec sugat salē
suū et nō saliat āte cōplemto maturatōis: illud eis for-
tasse faciet accidē dolorē uehemētē et apa. **E**t salitio
qdez ē res que ē necessaria post qd maturat et illud
qdez sit cu aqua sal i qua ē viti^o croci. **E**t si aqua
illa ē aqua ros. tūc ē melius. **E**t aqua in qua deco-
quāt tamariscus et lētes et rose deide salit ē vltima et
pprie si ponit itez i ea cāfora et sādali hec enī salitio
maturat et exicat et facit cadere cu3 uelocitate. **E**t sus-
fumigatō cu tamarisco ē iuuatiua ualde. **E**t in hyeme
o3 ut applicet eger incensioi ex tamarisco. **E**t qū uari-
ole sunt uehemētis hūitatis tunc necessaria ē suffumi-
gatio cu myrto et foliis ei^o. **E**t de regimine bono apd
maturitatē variolaz puaz et magnā uolūtate exiccati-
onis eaz ē ut dormiat patiens variolas sup farina rizi
et miliū et ordeī et fabaz et magis cōueniens est ut po-
nas ipam impletōz culcitre que sit rara in q penetret

virtus. Et folia cupressi sunt bona in hoc et oleum malum
est in hac hora: quoniam prohibet exiccationem et quando incipiunt ua-
riole exiccare tunc oportet ut liniatur super eas ex medicis predi-
ctis cum virtute croci. Et quando accidunt ex variolis ulcera: pro-
fert unguentum album et proprie promissum cum aliquotulo canfore
et rasura radicis canne cum aqua rosae aut rasura venarum ar-
boris salicis aut arboris algarum. Et quando perfert unguentum
de cerusa et lithargyrio. Et quando sunt in naso cruste confert
ceratum factum cum oleo rosae puro cum virtute ceruse et clinie.
Et administratio alicuius olei post exiccationem et apostumam vlcera-
tionem est bona apostumam exiccationem quidem cum eo quod facit ca-
dere cum velocitate et apud vlcera tunc propea quod ipsum est
maius emplastrum et unguentum. Unguentum quidem rubeum bonum
est ad vlcera variolarum.

De obseruatione membrorum et defensione eorum a no-
cumento variolarum et morbillorum. C. xi.

Membra quae oportet custodiri a nocimento vario-
larum sunt sicut guttur et oculus et partes superiores
narium et pulmo et intestina: hec enim membra sunt
illa quae vlcerantur. Fortasse enim oculus destruitur et for-
tasse accit in eo albugo. In gutture vero fortasse accit pro-
focatio et fortasse accidunt vlcera quae prohibent deglutitio-
nem in meri et fortasse pueniunt ad hoc ut sit illic corro-
sio putrillosa. In superioribus vero partibus narium fortasse accit
vlcera quae stringunt meatum odoratum. In pulmone autem accit
fortasse ex botbor variolarum et morbilli restrictio anbeli-
tus vehementis et fortasse faciunt cadere in pituitas quae vlcera-
tur. In intestinis fortasse accit excoarctatio cui succurrere
est difficile. Obseruatio autem oculi melior est ut fiat alco-
hol oculo cum almuri et aqua coriandri et aqua rosae in qua
ita posita sunt sumach et casora et proprie in primo die
et cum almuri solo. Et hinc fiat alcohol cum alcohol nu-
trito ex aqua coriandri et aqua sumach posita in ea ca-
sora et succus pulpe granatorum est bonum item in principio.
Cum vero apparent tunc facere alcohol cum aqua rosae
et casora est magis pueniens et dictum est quod facere al-
cohol cum napa alba est bonum in hoc. Et oleum de si-
sticis est de eis quibus utuntur mulieres in regione nostra
post variolas et euentum nocimenti in oculo et erradi-
cat caliginem si fuerit et rectificat oculos et collum album
est bonum valde apud apparitionem botborum. Conser-
uatio autem oris et gutturis est sicut suctio granatorum et su-
ctio granorum et in principio et suctio mororum de sceni et gar-
garizatio cum rob eorum et prope quando parit de dolore in eis
et tunc oportet ut labatur de rob et eorum aliquid pro aliquid. In su-
periores partes narium cum epithimatione ex membris et
sandalis et rob acreste et aceto. Et odorare aceta solus
est vehementis iuuamenti. In pseruatione vero pulmo-
nis non est quod sit sicut loboc ex lentibus leue cum semine pa-
paueris. Intestina autem partem quidem oportet ut pseruent post
inceptionem cum sipticis et cum incipit solo ventris in
fine egritudinis curetur cum trociscis de spodio et ribes
et trociscis de semine acetose.

De erradicatione vestigiorum variolarum. c. xij.

In hac quid loquimur vice alia quoniam loquimur
de decoratione nunc vero dicemus illud quod
est magis pueniens et magis ptinens. Et de
eis quae erradicant vestigia variolarum item sunt radices
arundinis et sarcocolla et semen melonis et cortices ei-
us exiccati et rizi ablutum et aqua ordeii et albumen oui et
creta rara uel lutum et lithargyrium et zuccarum tabarzet
et amilum et amigdale dulces et amigdale amare. Et de
oleis oleum de lilio et oleum de sisticis et adeps asini cum

oleo rosae et quae sunt ei similia et aqua quae fit in ungula
cameli quae affiat est vltima. Et de illis quae sunt fortio-
ra est spuma maris et lapis piperis et costus et amonia
cum et tus et sapo cum baurach et ossa vetusta adusta se-
men rhabbani farina rhabbani exiccata aristologia lu-
pini. Et de cibis rectificandis coloribus plumbis sunt
granata dulcia et cicer et vinum bonum vitelli ouorum
forbilibus ius galline et alcubugi et aldurari ipinguati
Et oportet ut assiduet habens ea balneationem. Et de propo-
sitis est ut sumas ossibus adustis et stercoreis omni antiqui
ostracorum nouorum et amili et seminis melonis et rizi ab-
luti et ciceris omnium annorum. partes. x. et granorum alben et lu-
pinorum et costi et aristologie longe omnium annorum. partes. v.
et radices arundinis sicce partes. xx. fiat ex eis epithima
cum aqua melonis aut cum aqua cucumeris siluestris
aut cum aqua oris aut cum aqua sabaz et liniatur cum eo
membris et abluiatur in mane cum decoctione violae. Aliud ostracorum
nouorum ossibus antiquorum radices arundinis prope amili-
seis melonis rizi abluti granorum granatorum costi partes equae
leo fiat ex eis gura. et item lupini et cicer nigri liniatur
cum eis.

De febribus apatum. c. xij.

Eam sciisti dispositiones febrium quae sequun-
tur apata apparentia et quae sunt secundum partem de
genere febrium diei cum apata ista secundum partem non
pueniant ad cor nisi cum calefactione sua absque sua putre-
dine et partem quidem horum est a causis primitiuis. Quia
autem puenit putredo eorum ad cor propter suam magnitudinem
aut propter suam propinquitatem sit febris fortasse non de genere
febris diei. Et partem quidem similibus horum non sit nisi a
causis antecedentibus corporeis et reponsalibus crudis et quando
sunt ex vlcere ad quod attrahunt me maligne et intuent in car-
nibus mollibus. Febres autem quae sequuntur intrinseca apata
fortasse non fiunt ex applicatione calefactionis ad cor
sine putredine. Et febres vehementiores quidem febres
fiunt ab apatibus intrinsecis quoniam sunt ex genere herisipi-
le in quibusdam visceribus et extendit dolor et sitis et in-
flatio et significat ea significationes promissis cholae prime
cum sanguine. Et hec apata intrinseca sunt sicut apa-
ta cerebri et velaminis eius et sumach auris et gutturis
quoniam. Et in velamine quod sequitur peccatum et esse et rene et ve-
fica et matrice et intestinis et quae sunt eis similia. Et
diuersificantur febres eorum in vehementia et debilitate
secundum propinquitatem cordis et longitudinem. Et eorum item
febres quae sunt in membris carnosissimis est febris vehemen-
tior et eorum febres quae sunt in paniculis et eorum similibus
est debilior. Et eorum quae sunt in vicinitate arteriarum
febris est vehementior et eorum quae sunt in vicinitate venarum
solum febris est debilior. Et non euacuantur iste febres
a pioidis secundum menses quae effundunt ad apata eorum: pioidi
namque eorum sunt secundum generationes eorum et secundum motum ip-
sorum et secundum attractionem caliditatis et doloris ad ea: uni
cuius enim humoris est periodus qui sibi conuenit. Et
scias quod multotiens sanat apata in plethi et alijs et rema-
net febris et significat tunc quod mundificatio non accidit
Et iste quidem quidem febres quoniam plorat et producit ad ethicam
et proprie quoniam apata sunt in epate. Ille vero quoniam sit in velamini-
bus cum pfirmant non expectant usque ad ethicam.

De signis eorum et ipsarum iudiciorum. c. xij.

Eam febribus ex apatibus intrinsecis inueni-
unt tres species signorum et accidentium. scilicet signa
et accidentia significantia membrorum in firmum
et signa et accidentia significantia materiam et signa et acci-
dentia significantia dispositiones infirmi. Prima autem

signorū spēs est sicut pulsus finis et dolor pūgitiū apatis in partibus pectoris et similiter tussis sicca in primis et humida sō et que sunt illis similia. de signis plesis significantibus apā in pibus pectoris et ad sū mum dolor et grauitas in membro et est calidius reliqs membris addita calefactioe nō pūeta. Et sicut spasm? qm ipse multotiens associat apatibus calidis in membris neruosis. Species uero secūda ē sicut significatio uehementie febris tertiane significat qm mā est cholica. Accidentia vō infirmi sunt dispositiones que indicant eius salutem aut indicant ipsius mortem. Et membra quidē occulta diuersificant in faciēdo febres et recipi endo eas et pdurationem earum et ipaz piodis scdm magnitudines eoz in seipsis et magnitudines venarum eoz et scdm membra sua. Nam in membris intrinsecis sunt que sunt ppinqua cordi et uehementis cōitatis sicut velamen et pulmo. Et de eis sunt que sunt longinqua a corde et debis cōitatis sicut renes: ipsi enī nō se per faciunt pp apata sua febres fortes nō continuas et multotiens quidez sunt interpolate et sunt de genere febrū cōmistaz et febrū tertianaz et quartane et quinta ne et sextane et fiunt cū eis rigor et horripilatio et ambigū sit esse earū et significat eas grauitas in loco renū et in pibus albatū et dolor et pprietas caliditatis in membro maioris consueta. Quam aut aggregatur in mēbro ut sit primuz picipali aut fortis cōitatis cū eo aut uehementis sensus et est neruosus tunc cū uehementia febrū cōmitantiū apata eius accidunt ei in quietudo magna et spasmus. Et fortasse cōmitatur ipsum accidentia extranea sicut apata matricis associat enī ei cū febre soda et dolor ceruicis. Et caliditas quidez qm inflātur in eis apatibus in nō est valde uehementis acuitatis sicut est i caufonide nisi sit res magna et causa in eo est qm putredo non est sparsa nō mota ad exteriora. Et pulsus quidez in febribus apatū intrinsecorū est pulsus febrū putredinis paru? in pncipio velocis pfrictionis apud statū deinde magnificat et fit velox et spissus scdm membrū et materiā et secundū q sciūsti deinde erit vndosus et finis et faciēs scdm membrū in neruositate et carnositate sua. Et uria scdm plm est ad albedinem declinūs et paucitatem tincture pp declinationē materiei ad apā scdm q sciūsti.

De cura eaz. c. xv.
Curatio harū febrū est curatio febrū acutarum post curationē apatum. Radix enim in eis est cura apatis cū obseruatōe cure febris de infri ginatione et humectatione. Et in his febribus non concedit potus aque frigide neq introitus balnei.

Et si fuerit apā herisipila licet ut fiat positio rerū frigidaz et infrigidataz actu de foris super ipsum sicut succus lactuce et sempuue et portulace cū aliqtulo de sauih ordeī albi que sine cessatione infrigident super niuem et pmutentur et fortasse pmisceat cū eis oleū omphacinum aut oleū rosaceū. Et si cōderit lactucas ablutas infrigidatas ptransit et iuuat cū eis.

De dispositionibus febrū ppositaz. c. xvi.
Febres qnz pponunt ad inuices. Fortasse ei pponunt ex eis spēs ingredientes in genera elongata sicut ppositio febris ethice cum febre putrida: et qnz pponunt species ex eis in genere pximo cōuenientes sicut est ppositio species febrū putredinis sicut tertiana cū phlatice et pte febris nominata hemitrite? et sicut ppositio febrū apatū. Et qn

q pponunt de eis species puenientes i spē sicut ppositio duaz tertianaz et duaz quartanaz et triū quartanaz. Quare fiunt due tertiane in apparitione dispōis scdz pxiimos phlatice et tres quartane in pxiimis phlatice. Et qnz pponunt tres de febribus tertianis si gatur fuerint scdm coalternationez erit pxiimus in die. iij. uehementior qm pūet ei piodus diei primi et inceptio die tertij et filr in die. v. Et similat bec hemitriteo sicut ppositio duaz tertianaz filatur pxiimis phlatice. Et pp huiusmōi nō oī ut tota occupatione occupet cū pxiimis imo oī ut occupet cum acciderit? Et qnz accidit si fuerint febres iste tertiane pure ut festinent pxiimi earum ad pntam. i. ad illā que forti or est ita ut destruat dūbior eaz pri? Et qnz significat ppositionez reditio horripilationis vel oppilationis post quietez. Et turpe quidez est medico sciēti significationes cuiusq febris et accidentia eius ut si picipiat ppositiones a primo die aut scdo. Et ppositio febris ethice cū febre putredinis est ex illis que valde ambigua sunt qm ipsi vident interpolationes et inceptiois rigoris et horripilationis et reditioez sudoris si fuerint et horas pculares quare existimant q sint illic febres putredinis tantū in sepabiles aut cōposite ex continua et interpolata. Et qnz pūuatur ppositio ita ut appareat febris vna cōtiua similis que filat sinocho et tunc quid nō ē excusatio reditiois ad significationes. Et si fuerint pxiimi breues non psequitur eoz cōtinuatio nisi pp rem magnam de multitudie numeri eoz pprie et fortasse vides interpolationes harū febrū longas. Et qn cōponunt febres diuerses sicut hemitrite? erradicat postrema eaz et remā et chronica pura siue sint due interpolate aut due cōtinue aut interpolata et continua. Et qnz pponit cum hemitriteo alia tertiana et phlatice et melicā: nā si est cū tertiana erradicat tertiana et purus sit hemitriteus et si est cū phlatice aut melicā: erradicat hemitriteus et d purat phlatice et filr melica. Et qnz accidit ppositio in eis scdm modū aliū et est ut pponat interpolata et cōtinua diuersi generis: aut puenientes ambe in eo aut puenientes in spē sic tertiana piodica cū tertiana inseparabili et sicut pponunt due interpolate filr pponuntur due pūue. Quidaz at existiauerūt q due pūue non pponunt sicut due tertiane. Quonā qn materia est intra uenā non est possibile ut diuersificet illd in quo accidit putredo: putredo enī est pcedens in toto. Et bec sententia nō est de illis que necessarii sunt pculdubio apud me: qm putredo incipit pculdubio ex loco deinde spargit deinde currūt indicia uehementie et interpolationis scdm gradationez putredinis prime et scdm eam sunt ei motus. Non ergo e longat quin accidat putredo cui sit dominiū aliquod incipiens in parte materiez cui non sit dominiū sequēdi aliud imo aggregat in ea ut incipiat et ut sequatur simul qre erit ei gradatio teporis qua experit. Et species qdez ppositionis febrū sunt tres intras et coalternata et comunicans. Et intras est: ut ingrediat una eaz super alterā. Et coalternata ut ingrediat p erradicationez eius. Et cōicans est ut incipiat cū ea. Et qū uideris febres pclusā et est in ea rigor et nō sudor et fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor unus tunc testifica ppositionē in ea. Et similr qū uideris i pclusa supfluitatē in frigore extremitatū et rigor et pax de ambobus tūc fortasse est in pclusa.

De hemitriteo. c. xvij.

Hemitriteus est febris pposita ex duabus febribus quarum una est tertiana et altera est phlogistica et fit in die uno proximus tertiane et quotidianae similis. Aut secundum semitam coarctationis et inuentionis aut secundum semitam coalitionis et vicinitatis: aut secundum semitam introitus. Et de diuisionibus difficilius ad cognoscendum est prima deinde secunda. Et quoniam sunt febres due continue quoniam due putredines sunt intrinsece et quando due sunt piodice erradicantur quoniam due putredines sunt extrinsece et quoniam est continua cholica quoniam eius putredo est intrinseca et phlogistica est e contrario et quoniam est e contrario. Et quodam ponunt hemitriteus purum febres ppositas que fit ex tertiana extrinseca et phlogistica intrinseca et illas que est pter eam nominant non puram. Et non est illud de illis in quibus supflua occupatio fit hunda. Et fortasse antecedens ad putredinem est cholica et fortasse antecedens ad putredinem est phlogistica et fortasse veniunt simul. Et iterum quoniam est materia faciens febrem phlogisticam magis dominans et quoniam est materia faciens febrem cholice magis diuina et quocumque sit materia phlogistica ponit proximos cholice longiores et tardioris crisis et materia cholice ponit proximos phlogistica econuerso. Et fortasse extenditur hemitriteus longo tempore. scilicet ad. vij. menses et supra. et quoniam fit ex hemitriteo egritudo acuta: et quoniam est hemitriteus de febribus magis interficietibus quoniam pducit ad eblicam et egritudines chronicas vel erroneas et difficiles.

De signis hemitritei. c. xvij.

Agis proprium signorum eius et primum eorum licet necessaria sint comparata alia est ut sit spatium huiusmodi febris in uno duorum dierum longius spatium tertiane et magis quiesca deinde fit in die alio leuioris proximi et pauciorum accidentium. Et quoniam iterat in ea horripilatio secundum primum aliquotiens propter illud quod accidit de pugna duarum materiarum: aut introitu vnius earum super alteram. Et fortasse accidit bec iteratio tribus vicibus aut quattuor et iam calefiunt membra aliqua horripilatione fixa adhaere. Et ex hac quidem que est hemitriteus corpus non mundificatur integre. Et quoniam sunt principium eius et augmentum ipsius vehementius commotionis et proprie quoniam fuerit coarctatio: aut fuerit introitus in huiusmodi hora: tunc enim sunt horripilationi redditus et est status longinquus et quoniam existimat quod corpus iam calefactum est et febris habet statum inueniens horripilationem redeuntem et ista accidentia sunt propter pugnam humorum. Et status quidem huius egritudinis in horis particularibus et vltimus est ante statum phlogisticum et velocius statu eius et tardior statu cholice quoniam caliditas non expandit nisi cum labore et proprie in primis et fit fortis et acuitas apud statum. Et similiter fit declinatio longa propter illud quod accidit de stationibus quas efficit relectio vnius duarum materiarum cum alia et parum quidem tepescit cum sudore. Et in hac febre dies tertius de diebus eius est similis primo et quartus secundo. Et quoniam cadit significatio super hemitriteum ex modis diuisis nam quoniam accidit ex consuetudinibus et quoniam accidit ex accidentibus. Et casus consuetudinum est sicut si in corpore hominis multiplicet cholera et putredo eius deinde utatur delictis et dimittat exercitia et utatur cibis de speciebus regiminis generantibus phlegma aut multiplicetur in corpore hominis phlegma et putredo eius deinde de exercitiis primum et utatur eo quod generat cholera de specie

tribus regiminis si fecerit necessarium etas illud in eo ita ut fiat adolescens post pueritiam et dominium humilitatis aut fiat senex post iuuentutem et acuitatem complexionis. Ex accidentibus vero sicut est pulsus et urina et processio eius quod pcedit ex uomitu et egestionem et dispositionem digestionis et signa eius et dispositio sitis et dispositiones horarum et proximorum. Pulsus autem fit in ea minoris magnitudinis et velocitatis et frequentie quam ille qui est in tertiana et contrarie earum sunt minores quam ille que sunt in phlogistica. Urina vero est tarde digestionis et vomitus est promissus ex cholera et phlogistica et egestio est promissa ex cholera et phlogistica. De dispositione autem calefactionis et frigoris et sitis et horripilationis et horarum proximorum iam locuti fuimus quod oportuit. Et non expectat statio super dominantes duorum humorum nisi per vinctum ex significationibus nam si dominat phlegma sunt proximi longiores et horripilatio minor et coarctatio et proprie in pluu fortior et extremitates sunt velociore ad suscipiendum frigus in principibus egritudinis et tardioris mundificationis a suo frigore et sitis est minor et vomitus cholere minor et urina vehementioris albedinis et cruditis et sudor minor et etas pueritia aut senectus et propter corporis significat earum et similiter consuetudo et quod currunt cum ea. Et si dominat cholera sunt proximi breuiore et extremitates velociore ad calefactionem et sitis et uomitus cholere plenus et sudor magis exuberans et fortasse declinat ad horripilationem que est sicut rigor et fit urina vehementius tincta et etas est iuuetus et conspectio corporis quoniam significat eam et sicut consuetudo et que currunt cum ea. Et quoniam equantur duo humores frequentantur significationes et est horripilatio pura completa non rigor et non pueniens ad rigorem. Et quoniam compositio est manifestior in piodica et continua quam phlogistica huiusmodi appropiant nomine hemitritei puri et est continua ipsa phlogistica est rigor debilius quoniam materia extrinseca est cholica et non est contrarium ei ex parte phlogisticis extrinseci cum ea in eo quod necessarium est de rigore sed est debilius et fortasse iterat in ea frigus et horripilatio ita ut faciat errare in statu sicut scis et multiplicatur in ea caliditas viscerum et ventris cum frigore extremitatum et fit pulsus vehementioris puritatis et raritatis. Si autem continua est ipsa cholica non fit rigor nisi magna horripilatio et fit pulsus maior et velocius et angustia vehementior. Et si ponuntur due continue non erit rigor omnino. Et accidit tertiane continue ut alleviet ante alleviationem phlogistica licet non redeat ante eius redictionem.

De cura hemitritei. c. xix.

Necessarium est in hemitriteo ut vehementem habeas sollicitudinem in euacuando materiam secundum species euacuationis ex soloe ventris et vomitu et puocatione et sudatione plusquam vehementia quam est per extinctiuam. Et cum solutinis oportet ut pueniat digestio nisi sint ex genere que leniunt naturam et soluiunt et non inquietant sicut aqua lebleb cum geleniabin si fuerit illud quod superat phlegma et sicut tereniabin et sira cost et infusio tamarindi et sirupus viol. si dominans fuerit cholera et sicut quod pponit ex istis si fuerit duo humores quasi pares. Et post apparitionem digestionis si euacuatio fiat humoris cum fortibus pextransit. Et vomitus oportet ut sit iteque secundum humoris dominantem aut ex aqua zaphani cum sirupo acetoso calido aut sirupo acetoso cum aqua calida. Et puocatione

oz ut fiat cum eis in quibus est equalitas. **E**t cum festinatur in potando decoctiones ante digestionem timentur bursen vel firsen. **M**edicine uero iuuatiue in via pueniente ad statum ad rectificandam materiam et maturandam ipsam et succurrendum nocuentis eius. **E**x singularibus est apsinthium uel post septimum et apparitionem digestionis ita ut sit romanum quod ex ipso bonum est: et quando tu festinas cum eo mouet humores et non euacuat eos quicquid sumit facit accidere angustiam et tristitiam et nauseam deinde reuertitur super eos cum sua caliditate et exccat eos cum sua stipticitate facit eos pigros. **E**t Bal. quod deest et qui ante eum fuerunt curauit eos cum aqua ordeii in qua est uirtus pipis. **E**t dixit quidam primorum medicorum quod Bal. transgressus est in alienatione et sterilitate ubi oportet ut miret de eo et non sciuit quod piper inflamat febrem et aqua ordeii pigram efficit materiam. **E**t iste quidem contradictor errauit errore qui non appropriat in hac intentione imo canon datus in adiutorio nature quando preparat ad resistendum huiusmodi materijs est cum medicinis compositis ex infrigidantibus et calefacientibus ut discernat natura inter duas uirtutes quare occupatur infrigidatum cum febre et partibus cordis et calefactum cum materia et quod est quod curet hemitritum abique hoc. **E**t si natura non est fortis ad discernendum tunc non potest curatio quocumque modo fiat et errauit in alijs modis in allatione quorum non est necesse nos incedere via plangentijs. **E**t iste quidem contradictor dixit quod oportet ut administrant subtiliantia quibus non est fortis calefactio sicut apium et anetum et non sciuit quod possibile est ut piper infrigidet minoratione sui ad hoc ut frangat eius calefactio et non abbreviet eius subtilitatem a subtilitatem apij primi et fit aqua ordeii adiuuans ipsum in faciendo puenire uirtute eius et destruendo superfluitatem eius et faciendo cadere materias ad ipsam ut alleuet penetrationem uirtutis eius in eis. **A**mplius mirabile fuit quod ipse posuit Bal. de illis qui ignorant quod piper inflamat febrem et nominat ipsos de illis qui obliuiscuntur ab hoc ubi iudicat de hoc. **C**omposita uero de medicinis quibus oportet ut in hac hora sunt sicut trocisci de apsinthio et trocisci de rosis. **T**rocisci leues boni ad hemitritum. **R**. rof. radicem liquiritie amborum an. 3. iij. tereniabin. 3. iij. spice succi apsinthij spodij omniuz an. pondus. 3. ij. fiant ex eis trocisci. **T**rocisci alij ad inflammationem. **R**. rof. 3. vi. seminis acetose gummi omniuz an. 3. iij. amili pondus. 3. iij. berberis spodij seminis portulace omniuz an. pondus. 3. iij. dragaganti croci spice reubar. omniuz an. 3. i. canfore pondus tertie. 3. i. fiant trocisci. **T**rocisci alij boni habentibus hanc febrem et proprie quando conquiruntur cum hoc de solone ventris et tussis. **R**. spice aromaticae xilaloos croci berberis et succi eius omniuz an. 3. iij. reubarbari. 3. iij. spodij rof. cum capinibus suis lacce gummi torrefacti karabe omniuz an. 3. vi. seminis acetose torrefacti. 3. vi. crete romane. 3. vij. fiant trocisci. **D**escriptio alia bona. **R**. rof. rubeaz. 3. vi. berberis gummi seminis acetose omniuz an. 3. iij. spice eupatorij spodij amili seminis portulace granorum cucumeris omniuz an. pondus. 3. ij. seminis endiuie seminis cuscute omniuz an. 3. i. 5. succi liquiritie. 3. i. lacce reubarbari amborum an. 3. 5. aggregent illa et fiant trocisci. **P**ille bone ad hanc egritudinem et omnes chronicas et febres ledentes viscera et proprie quando materia phlogistica est magis uincens. **R**. aloes masticis myrobalanorum citrinorum reubarbari succi eupatorij succi apsinthij rof. rubearum

omniuz an. partes equales croci partem mediam fiant pilule cum aqua endiuie et sit dosis. 3. ij. cum sirupo acetoso. **D**escriptio bona pueniens prope vel post digestionem. **R**. aloes masticis succi apsinthij rof. omni equaliter croci. 3. 5. informet pilule cum aqua endiuie et sit dosis. 3. ij. cum sirupo acetoso.

Recidiuatio est deterior radice et consilium quod est ut in ea non sit ictio ad curandum donec manifestus sit motus egritudinis nam secundum plurimum est leua. **S**en scda de pronosticatione et iudicij crisis. c. 12.

Medicus dicemus in hac sen dispositiones crisis et dies eius et signa ipsius et signa digestionis et quod appropriat unicuique significationem de iudicio et de significatione bonis et non bonis. **E**t iste quidem sunt res super quas resoluuntur res in hac pronosticatione. **E**t pronosticatio est ut dicat de significationibus inuentis super res futuram ad quas puenit dispositio egritudinis de euasione aut perditione per illud quod cognoscit de uirtute et fixatione eius aut casu ipsius aut cognitione hore eius et modi qui erit ubi gratia an erit.

Tractatus primus de crisi et intentionibus significationum eius et bonitatis et malitie in crisi et quod est in diuisionibus suis et suis iudicij crisis. c. ij.

Crisis intentio est separatio in locutionibus. **E**t ipsius expositio est alteratio que fit subito aut ad latum sanitatis aut ad latum egritudinis. **E**t habet significationes quibus puenit medicus ad id quod fit de ea. **E**t declaratio huius est quod egritudo corporis est sicut inimicus exterior ciuitatis et nam sicut dominus peruersus ea inter quos ambos iam cucurrerunt rixae leues de quibus non curatur et iam uehementis fit inter utroque pugna quare accidunt tunc ex signis uehementie pugne dispositiones et cause sicut impulsio fortis et sic rugitus et clamor et sicut cursus sanguinis deinde fit separatio in ipse non sentiat quatuor et quasi in momento primo aut vincat dominus exterior aut ut vincat inimicus exterior regem. **E**t victoria quidem aut erit completa in qua erit unus duarum partium completa superatio et dimissio ciuitatis aut erit non completa in qua erit superatio non prohibens reditum et reuersionem ita ut accidat pugna vice alia aut uicibus pluribus ergo erit tunc crisis separatio in fine earum. **E**t sicut quando dominus uincit superuenientes et fugat ipsos et expellit aut ita ut expellat eum expulsionem totali ita ut quiescat ciuitas ab eo et vicini et reliqui fines coniuncti cum ea aut expellit eum expulsionem non uicinali immo fugat eum a ciuitate et non potest fugare ipsos a finibus alijs continuatis cum ciuitate. **S**imiliter uirtus que uenit cum crisi bona aut expellit materiam ledentes a fundamento corporis quod est cor et principalia membra et a finibus eius qui sunt extremitates aut expellit eas a fundamento sed non potest expellere ea ab extremitatibus immo puenit ad eas et nominat crisis permutationis. **E**t omnis egritudo que remouet aut remouet secundum semitam crisis aut secundum semitam resolutionis ita ut resoluat materia paulatim donec finiatur gradati. **E**t huiusmodi quid plim fit in egritudinibus chronicis et materijs frigidis quas signa timorosa et motus prauus non antecedunt. **E**t sicut omnis egritudo que interficit aut interficit secundum semitam crisis aut secundum semitam arefactionis et est ut resoluat paulatim. **E**t melior quidem crisis est completa in qua est fiducia manifesta apparatus

que habet accidentia salua quaz aliquis dierum crisis indicat casuram esse in die crisis laudabil. **E**t omnis quidez crisis aut est laudabil aut mala et unaqueque aut est completa aut diminuta. Et completa quidez aut est ita quod natura expellit materiam expulsiōe totali aut cum pmutatione. **E**t de crisi quidez diminuta est quedam aliqui quā sequit in bona quidez resolu et in mala are factio: et diminute quidez crisis dies indicat diez crisis pplete cadētis in egritudinibus materiez subtiliū calidaz uirtute existente forti. **E**t pmutatiōis crisis expectat ubi ē virtus debilior et dies indicationis et illud in bona et mala sunt. Et expectat crisis materia existe grossiore: Et prime quid dispositio itez diuersificat nā cum materia existit in ea uehemens facit crism per sudores et si fuerit infra illud quū sit ualde calida facit crism cum fluxu sanguinis nariū et si non p fluxum urinae et si non p fluxū ventris et vomitū. Et scias quod muc et sanies auris et lippa et lachryma sunt de crisi? egritudinū capitis et sputū de crisisbus egritudinū pectoris et aptio sanguinis hemorrhoidaz est crisis bona egritudinum multaz: verūm non accidit scdm plm nisi in eo in quo currit cōsuetudo eius. Et acutior quid crism et ppinquior ad separationem est fluxus sanguinis nariū quū cōsequit expulsiōez materiei in uice una deinde est fluxus ventris postea uomitū deinde urina postea sudor postea exire. Et exire quidez sunt de genere crisis pmutatiōis et cōtingit quāz et exire sunt fortiores sudore in crisisbus: nā plerūqz remouent p eas egritudines subito siue sint salue siue male mortificantes membra. Et exire quidez quibus sunt crises diuersaz sunt spēz: scabieculi et dubellet et tuayn et fornicia et herisipila et ignis perfrigus et herpessiomemus et variolae et finances et vlcera multiplicata in corpore. Et sit crisis quāz aut aliquid eius cum qua congelant lacertus et neu? et per scabies quāz et species eius et in petiginēz et cancerūz et albaras et glandulas et rupturā et uarices et inflatiōez extremitatū et alia ab istis. Et de spēbus pmutatiōis sunt que non perducūt ad exiturā deinde faciunt sicut torturaz et spasmodū et mollificationēz et dolores anche et dorsi et testiculorū et geniculū et ictericiā et elephantiaz et uarices. **E**t scias quod crisis facta ex pmutatiōe qua sit crisis dum non accidit non accidit sanitas. **E**t alteratiō aut pmutatiōis que sit ad inferiora est laudabilior et exitura est laudabilior. **E**t pmutatiō que est ad exteriora et post digestiōē cōpletaz et longinqua a membris principalib? ē laudabilior. Et significatori quidez inest ut significet de dispositionibus significantibus sup crism bonā et crism malam. **E**t sicut quū inimic? expugnat ciuitatez et extollitur in pugna et coarctat et sublimat litem et expandunt signa victorie uehementis dñi defensore longinquos non accipiente arma sua nō potente uti instrumentis suis sunt signa ad testificandū illud quod uult ut sit de victoria defensoris aut victoria inimici expugnatis et significat de dispositionibus testificationis significantibus malitiā dispositionis domini. **E**t si dispositio fuerit econtrario tunc iudicium erit econtrario. **E**t similr quāz egritudo mouet signa crisis que ego dicam ante casuz digestiōis significat exituraz in mēbro aut rez aliā et fortasse erit post sanitatē. **E**t laudabilior quidez pmutatiōis significat crisis malas et si fuerit illic digestio aliqua significat crism diminutā. Et si fuerit illic digestio ppleta significat crism bonā ppletam.

Et ppleta quidez crisis sit apud statum et fortasse aduenit quū incipit declinatō. **E**t pp banc causā impedit crism ppletā frigus uehemens quū egritudinis status in ipso sit difficilis quō ergo erit eius declinatio? **E**t multotiens quidez ē necessariū medico succurre re nocumēto frigoris calefaciendo locū et fundendo super ventrē infirmi oleū calidū usqz quo videat sudorē incipere deinde abstineat ab effusione et abstergat sudorem et pseruet locū scdm equalitatē. **E**t scias quod motus crisis quū accidunt in diebus et horis in quib? currit puerudo nature ad impugnandā egritudinē ex purgatione que sit quū est apparitio nature in eligendo horas aut eligendo dispositionez cum auxilio dei sunt in quibus habet fiducia. Si aut accidat pugna egritudinis incitante eaz et inquietudo. Et illud est de eis que significant uehementiaz oppressionis egritudinis et pmutatiōis materiei pp illud quod rēdit semp apud declinationem humoris ad os stōi quare mouet uomitu aut ad funduz eius quare mouet fluxu ventris et sicut est dispositio quū facit accidere tussim et sternutationē. Et si milis quū sunt significationes significantes quod crisis eueniat in die sicut quartodecimo quū antecedit super euz et inuenit principiū crisis moueri ante ipsuz i die quū sit creticus sicut vndecimus tunc illud significat quod crisis non erit ppleta et licet quāz sit bona s; significat quod natura iuuata est in pugna. Quid si egritudo fuerit mala fraudulenta tunc non sperat quod crisis sit bona et si egritudo fuerit salua tunc nō sperat quod crisis sit completa. **E**t ad ultimū quidez antecessio motuū crisis ante statum quē egritudo illa meret: aut sit pp uirtutem egritudinis aut pp uehementiā motus eius et acuitatis ipsi? aut pp causas extrinsecas excitante quod de ea quietus est pp errores in cibo aut in potu aut exercitio aut pp accidens aiale. Nam accidentibus aialibus inest itrois? in motione crisis et in alteratione partis eius timor eniponit crisis ut fiat fluxu ventris aut vomitu aut urina et gaudū facit ut ipsa fiat sudor: et illud quod sit scdm motū ipsū ad interiora et ad exteriora et quū antecedit pugnam taliter ut uirtus non figat cū ea usqz ad statum est illud significatio mortis et fortasse remanet uirtuti residuum aliqz usqz ad statū et est saluū. **E**t scias quod crisis non cadit in die et hora quietis et tranquillitatis nō in hora teporis a uehementia nisi raro et par et primū amborum est minus. **E**t archigenes quidez nō uidit ipm in crisisbus suis nisi bis. et Gal. semel. Et melior quidez crisis est illa que sit in hora status: in ea uero que ipsum antecedit non est fiducia imo ē aut diminuta aut mala ppsuua. In principio nunq sit crisis nisi perniciosa. Et ad ultimum quid accidentia signoz crisis in primis dieb? egritudinis significat pntiez et in eius augmēto quāz est laudabil significat crisis diminutā in declinatione uero nunq sit crisis. **E**t qualiter uero eueniat in ipsa mors aut dispositio que nō ē bona crisis post dicem? **E**t scias quod crisis in egritudinibus saluis postponitur: nā enis nō est egressa quia possibile est ei ut expectet usqz quo inueniat pplementuz digestiōis et in mortiferis antecedit. Et nō relinquit eger ab impugnatiōe sue egritudinis subito et nō est scdm semitam resolutionis nisi quāz est quāz egritudo laudabilis aut exitura laudabil. **E**t resolutionez aut liberantez et arefactionez mortificantem non antecedunt accidentia timorosa neqz euacuatiōes sensibiles. Et scias quod egritudines sunt diuersae de eis enim sunt que mouent in principio deinde sedantur et

quiescunt et de eis sunt que sunt econtrario. **E**t multo
tius quid significat significationes que crisis erit per
expulsionem materie egritudinis a natura ad latus ali
quod et in expulsionem materie ad ipsum est nocumentum
quare necessarium est ut portet illud latus et illud me
bru et declinet materia ad contrarium. **E**t scias quod quoniam
quod uenit crisis et numeratur ex sexto et est septimi et ita
tunc verificat principium egritudinis nam bona crisis ra
ro fit in sexto. et scias quod spes alterationis egritudinis si sex
egritudo ei aut alterat ad sanitatem subito aut ad mortem
subito aut ad sanitatem paulatim aut ad mortem paulatim aut
aggregant in ea utrumque res et uertit ad mortem aut ad sa
nitatem. et scias quod nomen crisis secundum quod dixit ille cuius sermo
ni credit est derivatum in lingua greca a separatione plocu
tionis que est vni duorum disputatum aut pertrouersantium apud iudi
ces super alio quod sit separatio et exitus ab alteratione.

De sermone uniuersali de signis crisis. c. iij.

Crisis antecedunt quoniam si casus eius fuerit no
cturnus in die et si fuerit eius casus diurnus
in nocte dispositiones et res et que sunt signa
sicut inquietudo et angustia et volutatio et grauitas et
perturbatio sensus et dolor capitis et dolor colli et vertigo
et scotomia et imaginationes coram oculis et tinnitus et
sonus et pruritus in naso et alteratio coloris in facie et
lepore subito ad rubedinem et citrinitatem et tremor labij
et oculorum et pulsus cordis et nausea et sitis et tremor cor
dis et dolor in stomacho et strictura anhelitus et difficultas ac
cidentes subito et grauitas hypocondrii et tensio in
eis et dolor et saltus et dolor in dorso et saltus in lacerto
et punctura et rugitus. **E**t quoniam accedit horripilatio si
gnificans eam et accedit dolor lassitudinalis et quoniam alterat
pulsus a dispositione sua in ea et significat ipsam et reti
net quoniam causa crisis res quare consuetudo fuit ut euacua
ret ut sanguis menstruus aut hemorrhoidalis aut fluxus ve
tris et significat quod motus eius vadit econtrario in parte.
Et signa nocturna diurnis sunt vehementiora et causa
in hoc proculdubio ut sit est quoniam materia faciens egrit
tudinem auget accidentia et significationes causa sui mo
tus. **E**t diuificat aut per diuersitatem materie aut causa
partis diuersitatis motus et diuersitas quidem causa diu
ersitatis materie est verbigratia: ut sit motus materie quoniam
est ad superiora deinde significant significationes speciei
egritudinis et etatis et complexionis et aliorum materia est san
guinea expectat tunc medicus fluxum sanguinis narium
et si significant quod ipsa est cholica expectat uomitum secun
dum plenum nisi alie significationes ei appropriate significet
fluxus sanguinis narium: multotiens enim fit crisis eius
fluxus sanguinis narium et antecedunt eam imaginationes
cholice. **E**t fluxus quidem sanguinis narium quoniam consu
mit materias egritudinis furiosarum et fit sanitas statim
Causa autem partis motus quoniam ipsa mouet ut violenter
vadat super membra principalia et que sequuntur ea de vi
sceribus et facit accidere nocumendum in operationibus suis
et ad impedimentum sequens ea sicut eueniunt ex parte
cerebri promissio sensus et dolor capitis et quod diximus cum
eis et ex parte cordis pulsus cordis et malicia anhelitus et
quod diximus cum eis utrisque. **A**ut mouet versus expul
siones et fit illud secundum duos modos. nam aut incipit expel
lendo ex omni parte et longitudine et est illud ad totum il
lud quod apparet et est hoc cum sudore: aut incipit tendere
uersus partem unam et quoniam incipit pars eius ex omni parte for
tasse est pars talis quod quoniam incedit non est excusatio quin in
cessus sit per membra principalia sicut pars altera. nam ma

tendens ad eas pertransit super fines membrorum quare acci
dunt anhelitus et super fines cerebri iteque accidentia filia
accidentibus eius si non esset expulsa imo esset violenter
ibi permanens. **E**t fortasse est pars versus membra que
sunt minus quam principalia sicut os stomachi quoniam intentio mate
rie expellende per crisis est ut expellat uomitum. **A**ut
est de principalibus venterum est tollerans coe officium
non uelociter pueniens ad corruptionem sicut puenit ad
fines epistomae et expellit ex via vesice aut fellis et ex omni
parte loci expulsionis crisis sicut in stomacho uomitum et si ad fi
nes capitis fluxus sanguinis narium et similis ei et ad fines
epistomae et ad partes intestinorum fluxus ventris. **E**t
quoniam est forma hec non est longinquus quin motui eius in
omni parte sit signum significans quod illud quod sperat de ex
pulsionem eius est illius generis si crisis que expectatur
fuerit bona aut signum significans malitiam eius prima
ex suo aduentu impediens illud membrum si fuerit crisis
mala. **E**t fortasse est signum vnum bonum ad hoc ut
significet partes plures sicut pulsus cordis quoniam signi
ficat quod materia est expulsa ad os stomachi et significat quod ma
teria violenter supuenit cordi. **E**t fortasse est signum
vnum significans rem vsem com motui ad partem vnaz
et expectantur signa alia quibus significat modus quo
expellitur ex illa parte sicut dolor capitis et strictura
anhelitus et tensio hypocondrii ad superiora ista enim
significant quod materia mouet ad superiora deinde non iu
dicat quod ipsa expellat ex via uomitus aut ex via fluxus
sanguinis narium nisi per signa alia. **E**t quoniam significat quod
crisis cadens ex parte aliqua est retentio eius quod currit
et sepatur ex contrario illius partis sicut retentio na
ture cum signis crisis bone significat quod motus criticus
superior non inferior est. **A**ut fluxus urine aut sudore
aut uomitu aut fluxu sanguinis narium. **E**t quoniam signi
ficat spes egritudinis per crisis et sicut apud epistomam quoniam
est in latere gibboso tunc crisis eius est aut per fluxum
sanguinis naris dextre aut per sudorem laudabilem aut per
urinam. **E**t si est in latere coeui est per fluxum ventris aut
per sudorem aut per uomitum et sicut febres causon plenum enim
crisis est et est aut per fluxum sanguinis narium aut per su
dorem et antecedunt eam tremor et quoniam sit uomitum et flu
xu ventris et proprie sicut tertiana. **E**t sicut febres
apud caput crisis non fit unquam fluxu sanguinis narium
neque pipneumonie neque lethargie pleuritis vero est in
ter hec et hec. **E**t multotiens quidem sit egritudinis
crisis secundum quod crisis quare aggregatio plethorice sicut cau
son quoniam sit in ea crisis prius fluxu sanguinis narium
deinde plethore sudore abundante. **E**t signans quidem
multotiens habet crism cum abortu. **E**t scias quod non
quotienscumque existunt signa crisis faciunt necessario cri
sim bonam aut malam imo quoniam non sequit eam crisis om
nino in hora illa licet non sit excusatio qui crisis sequat
ea proculdubio bona aut mala in alia hora quam in illa ho
ra in qua continuant signa. **N**am non quotiens vides
sudorem est omittum et fluxum ventris et dolorem capi
tis et perturbationem sensus aut malitiam anhelitus aut per
funditatem somni aut aliud de omnibus illis que nume
rabimus est cum eis crisis licet secundum plenum significet. **N**am
quedam eorum sunt signa tantum crisis sicut dolor capitis.
Et quedam eorum sunt signa et pars crisis sicut nausea
et quoniam appareret signa crisis et non sit crisis tunc aut est secundum
quod dixit Hippocratis significatio mortis aut difficultas crisis
Et quoniam est aliqua de rebus que sunt de signis crisis ac
cidens per causam aliam ab ea que facit apparere crisis

quia sit in aliqua horarum signorum crisis sicut accidit in tertiana longa ante proximam inquietudo et commotio et in pluribus horis antecedentibus proximam absque significatione crisis. **E**t in tertiana uero pura secundum plin est signum crisis. **E**t de illis que tibi indicant uiam ad cognoscendum ex infirmo quod eius sanitas aut mors erit cum crisi aut non est consideratio tua in motu egritudinis et uirtute eius et natura et hora senti ista enim indicant tibi quod dispositio facit necessario pugnam forte inter materiam et naturam et sustinet pugnam. **E**t scias quod significationes bonitatis crisis sunt significationes significantes victoriam nature et non fallit hoc et significationes malitie eius et ipsius diminutionis significant iurgium et duellum quod currit inter naturam et inter illud quod impugnat eam. Et non est possibile tibi ut ex toto iudices quod natura uincet perculdubio nisi multiplicent et magnificent. **E**t quia timorosa signa uidimus de profunditate somni et casu plin et abscessione sudoris preuentia post horas ad crisis completam et bonam quam natura in huiusmodi iam cessauerat ab omnibus opibus suis et tota occupata erat in egritudine et postquam rediit tota uirtus ad eam uicit eam et expulit et fortasse non sufficit cum ea et illud in pluribus horis est quam ipsa non cessat ab omnibus operibus nisi per rem magnam. Nam dubium non est quod per rem magnam definit. **E**t scias quod exuberatio signorum crisis secundum primum in duobus diebus primum sicut tertio et quarto verbigratia significat velocitatem crisis deinde est bonitas et malitia secundum copiam que ego dicam et proprie quam antecedit proximam febrem plin et precipue quam appareret in pulsu alteratio subit. **E**t si ergo fuerit ad magnitudinem et non descendit letare. Et scias quod siccitas corporis quam est in febribus et eius obfuscatio in diebus egritudinis significat tarditatem crisis. **E**t egritudines sicce valde aut sunt mortifere aut tarde crisis. **E**t significat quod horas crisis et dispositiones eius omnes et iudicia signorum eius illud super quod inueniunt signa egritudinis secundum plin. **E**t scias quod pulsus apparens est sic significatio corporis spiritibus crisi euacuationum at uero magnus significat quod mori est ad exteriora cum sudore aut fluxu sanguinis narium et non magnus et uelox ad interiora significat vomitum et fluxum uentris. Et ad summum omnis aggregatio ad expellendam materiam naturam exite forti non carum manifestatione pulsus et si non fuerit latus et decliuus ad ambo latera et antequam fiat fortis indiget strictione et coarctatione. **E**t fortasse aggregatur duo signa et sunt due res sicut vomitum et sudor et sicut vomitum et fluxus sanguinis narium. **E**t quod iam satis fecimus de istis canonibus interdam in distinguendo pariter. **D**e signis mori materiei in crisi ad superiora. c. lxx.

Signum illius est dolor capitis per eleuationem vaporum in significationibus vomitus aut cum coitate oris sicut iterum in significationibus uomitus. **E**t iterum de significationibus illius sunt uertigine et grauitas in uertigine tepibus et sonitus et tinnitus et surditas que omnia accidunt subito et quod associantur ei aut antecedunt illud tempore paruo costrictio anhelitus et dolor in collo et tensio mirax et hypocondrii ad superiora absque dolore et inflammatio capitis. **E**t scias quod egritudines et accidentia fortia fiunt in nocte quam natura occupat indigerendo materiam et in alijs et omni re.

Quod si associantur omnibus illis tenebrositas et caligo in oculo que sepanet et sit cum eis ama

ritudo oris et tremor labij inferioris et apparz affirmatio rei per casum doloris in ore sicut aut nauseam et attractionem saliu et sputum cordis et coarctationem pulsus et strictionem et proprie quam accidunt infirmo post ista horum pilatio et frigus sub hypocondrijs tunc iudica quod ipsa uertura est per vomitum et proprie quam materia est cholica et febris cholica non existens de incensu et proprie quam cini natur facies in hac dispositione et cadit color. **E**t multoties quidem attrahit vomitus eueniens post grauitatem capitis et dolorem sicut pueris per debilitatem nervorum ipsorum spasmus et in mulieribus per consuetudinem matricum ipsarum dolorem matricum et in senibus per debilitatem uirtutum eorum egritudines diuersas expansas per expansionem materiei que mouet in eis. **Q**uod si associata fuerit illi tensio in parte epatis aut pre splenis absque dolore: nam splen coicat supramis etiam per uenas que sunt in eo apprimantes parti nasi et uenis eius quia non continentur cum eis et uidet infirmus fila rubea aut lucentia et resplendentia et rubet facies multum aut oculi aut nasus aut latus eius et currunt lachryme subito et apparet pulsus et inundat et festinat eius dilatatio et accit nasus et est inflammatio capitis uehemens ualde et dolor capitis percussus tunc expectet fluxus sanguinis narium et proprie quam significat egritudo et etas et consuetudo et plexio et relique significationes quod materia est sanguinea licet materia cholica iterum faciat quam quod crism per fluxum sanguinis et indicant illud splendor et imaginationes similes filiis et res ignee citrine uise coram oculis et plin eius est in febre causone cholica. **E**t quod significat pars radij et prurit nasus quod fluxus sanguinis narium accidit ex nare dextra et sinistra et ex ambabus naribus simul. **E**t quod adiuuat istas significationes iterum frigus adueniens in die crisis et siccitas alcatin et cutis. **E**t quod significat etas fluxus enim sanguinis narium plin accidit ei cuius anni sunt infra triginta. **E**t quod adiuuat has significationes iterum uehementia doloris capitis ualde ultra hoc quod facit necessarium esse casum uomitus cum lesionibus alijs et inflammatio et febris et sunt eius significationes alie bone non significationes mortis et in huiusmodi expectat fluxus sanguinis narium cuius non est exculatio.

De iudicio de istis signis coribus predictis et proprijs. c. xi.

Omnientiora fluxu sanguinis narium sicut lachryma et tinnitus et surditas et tensio hypocondrii oris in uno duorum laterum epatis et splenis absque dolore et inflammatio capitis. **E**t de eis sunt propria vomitui sicut stricture anhelitus et tensio hypocondrii absolute in anteriori pre cuius plin est cum dolore in sicut.

Et scias quod stricture anhelitus et tensio hypocondrii op ad interiora in signis fluxus sanguinis narium non accidunt nisi cum uehementer nititur natura ad expulsionem fluxus sanguinis narium propterea quod preuitas uentris implet et impellit materiam ad superiora et comprimit membra anhelitus. **E**t de signis proprijs fluxui sanguinis narium et uomitu sunt que in uno eorum inuenta opponunt inuentis in altero sicut imaginatio radii splendeat est de signis fluxus sanguinis narium et opponitur ei imaginatio tenebrositatis et caliginis. **E**t de signis vomitus est rubedo faciei et de signis fluxus sanguinis narium et opponitur ei casus coloris et citrinitas eius de signis vomitus. **E**t quod signum vni eorum non est oppositum alijs de signis alterius sicut tremor labij

quiescunt et de eis sunt que sunt econtrario. **E**t multo
tius quidam significant significationes que crisis erit per
expulsionem materie egritudinis a natura ad latus ali
quod et in expulsionem materie ad ipsum est nocumentum
quare necessarium est ut portet illud latus et illud me
bru et declinet materia ad contrarium. **E**t scias quod quoniam
quod uenit crisis et numeratur ex sexto et est septimi et ita
tunc verificat principium egritudinis nam bona crisis ra
ro fit in sexto. et scias quod spes alterationis egritudinis si sex
egritudo ei aut alterat ad sanitatem subito aut ad mortem
subito aut ad sanitatem paulatim aut ad mortem paulatim aut
aggregant in ea utrumque res et uertit ad mortem aut ad sa
nitatem. et scias quod nomen crisis fit quod dixit ille cuius sermo
ni creditur est derivatum in lingua greca a separatione plocu
tios que est unus duorum disputatum aut prouersantium apud iudi
ces super alium qui fit separatio et exitus ab alteratione.

De sermone uniuersali de signis crisis. c. iij.

Crisis antecedunt quoniam si casus eius fuerit no
cturnus in die et si fuerit eius casus diurnus
in nocte dispositiones et res et que sunt signa
sicut inquietudo et angustia et uolutatio et grauitas et
turbatio sensus et dolor capitis et dolor colli et vertigo
et scotomia et imaginationes coram oculis et tinnitus et
sonus et pruritus in naso et alteratio coloris in facie et
lepore subito ad rubedinem et citrinitatem et tremor labij
et oculorum et pulsus cordis et nausea et sitis et tremor cor
dis et dolor in sterno et strictura anhelitus et difficultas ac
cidente subito et grauitas hypocondrii et tensio in
eis et dolor et saltus et dolor in dorso et saltus in lacerto
et puctura et rugitus. **E**t quoniam accidit horripilatio si
gnificans eam et accidit dolor lassitudinalis et quoniam alterat
pulsus a dispositione sua in ea et significat ipsam et reti
net quoniam causa crisis res quare consuetudo fuit ut euacua
retur ut sanguis menstruus aut hemorrhoidalis aut fluxus ve
tris et significat quod motus eius uadit econtrario in parte.
Et signa nocturna diurnis sunt uehementiora et causa
in hoc proculdubio ut sit est quoniam materia faciens egrit
tudinem auget accidentia et significationes causa sui mo
tus. **E**t diffinitur aut per diuersitatem materie aut causa
prius diuersitatis motus et diuersitas quidem causa diu
sitatis materie est verbigratia: ut sit motus materie quoniam
est ad superiora deinde significant significationes speciei
egritudinis et etatis et personis et aliorum materia est san
guinea expectat tunc medicus fluxum sanguinis narium
et si significant quod ipsa est cholica expectat uomitum secun
dum plures nisi alie significationes ei appropriate significet
fluxus sanguinis narium: multoties enim fit crisis eius
fluxus sanguinis narium et antecedunt eam imaginationes
cholice. **E**t fluxus quidem sanguinis narium quoniam consu
mit materias egritudinis furiosarum et fit sanitas statim
Causa autem prius motus quoniam ipsa mouet ut uolenter
vadat super membra principalia et que sequuntur ea de vi
sceribus et facit accidere nocumētum in operationibus suis
et ad impedimentum sequens ea sicut eueniunt ex parte
cerebri pmissio sensus et dolor capitis et quod diximus cum
eis et ex parte cordis pulsus cordis et malitia anhelitus et
quod diximus cum eis utrumque. **A**ut mouet versus expul
siones et fit illud secundum duos modos. nam aut incipit expel
lendo ex omni parte et longitudine et est illud ad totum il
lud quod apparet et est hoc cum sudore: aut incipit tendere
uersus partes una et quoniam incipit pars eius ex omni parte for
tasse est pars talis quod quoniam incedit non est excusatio quin in
cessus sit per membra principalia sicut pars altera. nam ma

tendens ad eas pertransit super fines membrorum quare acci
dunt anhelitus et super fines cerebri itaque accidentia sunt
accidentibus eius si non esset expulsa imo esset uolenter
ibi permanens. **E**t fortasse est pars versus membra que
sunt minus que principalia sicut os stomaqui quoniam intentio mate
rie expellende per crisis est ut expellat uomitum. **A**ut
est de principalibus uerum est tollerans coe officium
non uelociter pueniens ad corruptionem sicut puenit ad
fines epistole et expellit ex via felice aut fellis et ex omni
parte loci expulsionis crisis sicut in stomaquo uomitum et si ad fi
nes capitis fluxus sanguinis narium et similis ei et ad fines
epistole urina et ad partes intestinorum fluxus uentris. **E**t
quoniam est forma hec non est longinquus quin motui eius in
omni parte sit signum significans quod illud quod sperat de ex
pulsionem eius est illius generis si crisis que expectatur
fuerit bona aut signum significans malitiam eius prima
ex suo aduentu impediens illud membrum si fuerit crisis
mala. **E**t fortasse est signum unum bonum ad hoc ut
significet partes plures sicut pulsus cordis quoniam signi
ficat quod materia est expulsa ad os stomaqui et significat quod ma
teria uolenter supuenit cordi. **E**t fortasse est signum
unum significans res plures comitum motui ad partem unam
et expectantur signa alia quibus significat modum quo
expellitur ex illa parte sicut dolor capitis et strictura
anhelitus et tensio hypocondrii ad superiora ista enim
significant quod materia mouet ad superiora deinde non in
dicat quod ipsa expellat ex via uomitus aut ex via fluxus
sanguinis narium nisi per signa alia. **E**t quoniam significat quod
crisis cadens ex parte aliqua est retentio eius quod currit
et separatur ex contrario illius partis sicut retentio na
ture cum signis crisis bone significat quod motus ceticus
superior non inferior est. **A**ut fluxus urine aut sudore
aut uomitu aut fluxu sanguinis narium. **E**t quoniam signi
ficat spes egritudinis per crisis eius est ut sit per fluxum
sanguinis narium dextre aut per sudorem laudabilem aut per
urina. **E**t si est in latere coe uero est per fluxum uentris aut
per sudorem aut per uomitum et sicut febres causon plures enim
crisis ei est aut per fluxum sanguinis narium aut per su
dorem aut antecedunt eam tremor et quoniam sit uomitum et flu
xu uentris et proprie sicut tertiana. **E**t sicut febris
apertum capitis crisis non fit unquam fluxu sanguinis narium
neque pipneumonie neque lethargie pleuritis uero est in
ter hec et hec. **E**t multoties quidem fit egritudinis
crisis spes crisis quare aggregatio plethoris sicut cau
son quoniam sit in ea crisis prius fluxu sanguinis narium
deinde plethore sudore abundante. **E**t signans quidem
multoties habet crisin cum abortu. **E**t scias quod non
quotienscumque existunt signa crisis faciunt necessario cri
sim bonam aut malam imo quoniam non sequit eam crisis om
nino in hora illa licet non sit excusatio qui crisis sequat
ea proculdubio bona aut mala in alia hora quam in illa ho
ra in qua continentur signa. **N**am non quotiens uides
sudorem est omitum et fluxum uentris et dolorem capi
tis et perturbationem sensus aut malitiam anhelitus aut per
funditatem somni aut aliud de omnibus illis que nume
rabimus est cum eis crisis licet secundum plures significet. **N**am
quedam eorum sunt signa tantum crisis sicut dolor capitis.
Et quedam eorum sunt signa et pars crisis sicut nausea
et quoniam apparet signa crisis et non fit crisis tunc aut est finis
quod dixit Hippocrates. significatio mortis aut difficultas crisis
Et quoniam est aliqua de rebus que sunt de signis crisis ac
cidens per causam aliam ab ea que facit apparere crisis

quia sit in aliqua horarum signorum crisis sicut accedit in tertiana longa ante proximam inquietudo et comotio et in pluribus horis antecedentibus proximam absque significatione crisis. **E**t in tertiana uero pura secundum plin est signum crisis. **E**t de illis que tibi indicant uia ad cognoscendum ex infirmo quod eius sanitas aut mors erit cum crisi aut non est consideratio tua in motu egritudinis et virtute eius et natura et hora presenti ista enim indicant tibi quod dispositio facit necessario pugnam forte inter materiam et naturam et sustinet pugnam. **E**t scias quod significationes bonitatis crisis sunt significationes significationes victorie nature et non fallit hoc et significationes malitie eius et ipsius diminutionis significant iurgium et duellum quod currit inter naturam et inter illud quod ipugnat eam. Et non est possibile tibi ut ex toto iudices quod natura uincet perculdubio nisi multiplicent et magnificent. **E**t quia timorosa signa vidimus de profunditate somni et casu plinius et abscissione sudoris producentia post horas ad crisis plenam et bonam quam natura in huiusmodi iam cessauerat ab omnibus opibus suis et tota occupata erat in egritudine et postquam rediit tota uirtus ad eam uicit eam et expulit et fortasse non sufficit cum ea et illud in pluribus horis est quam ipsa non cessat ab omnibus operibus nisi per rem magnam. Nam dubium non est quod per rem magnam definit. **E**t scias quod exuberatio signorum crisis secundum primum in duobus diebus primum sicut tertio et quarto verbigratia: significat velocitatem crisis deinde est bonitas et malitia secundum copiam que ego dicam et proprie quam antecedit proximam febrem plin et scipue quam apparet in pulsu alteratio subit. **E**t si ergo fuerit ad magnitudinem et non descendit letare. Et scias quod siccitas corporis quod est in senibus et eius obfuscatio in diebus egritudinis significat tarditatem crisis. **E**t egritudines sicce valde aut sunt mortifere aut tarde crisis. **E**t significat quibus horas crisis et dispositiones eius omnes et iudicia signorum eius illud super quod inueniunt signa egritudinis secundum plin. **E**t scias quod pulsus apparens est significatio corporis spiritibus crisis euacuationum at vero magnus significat quod mori est ad exteriora cum sudore aut fluxu sanguinis narium et non magnus et uelox ad interiora significat vomitum et fluxum uentris. Et ad summum omnis aggregatio ad expellendam materiam natura exite forti non carum manifestatione pulsus: et si non fuerit larua et declinans ad ambo latera et antequam fiat fortis indiget strictione et coarctatione. **E**t fortasse aggregatur duo signa et sunt due res sicut vomitum et sudor et sicut vomitus et fluxus sanguinis narium. **E**t quod iam satis fecimus de istis canonibus intendamus in distinguendo partem. **D**e signis motus materiei in crisi ad superiora. c. vii.

Signum illius est dolor capitis per eleuationem vaporum in significationibus vomitus aut cum coitate oris sicut ite in significationibus uomitus. **E**t ite de significationibus illius sunt vertigo et grauitas in utrisque temporibus et sonitus et tinnitus et surditas que omnia accidunt subito et quibus associantur ei aut antecedunt illud tempore paruo costrictio anhelitus et dolor in collo et tensio mirax et hypocondriorum ad superiora absque dolore et inflammati capitis. **E**t scias quod egritudines et accidentia fortia fiunt in nocte quam natura occupat indigerendo materiam et in alijs et omni re.

Quod si associantur omnibus illis tenebrositas et caligo in oculo que sepanit et fit cum eis amara

ritudo oris et tremor labij inferioris et apparz affirmatio rei per casum doloris in ore sicut aut nauseam et attractionem saliu et sputum cordis et coarctationem pulsus et strictionem et proprie quam accidunt infirmo post ista horum pilatio et frigus sub hypocondrijs tunc iudica quod ipsa uentura est per vomitum et proprie quam materia est cholica et febris cholica non existens de incensu et proprie quam citiatur facies in hac dispositione et cadit color. **E**t multoties quidem attrahit vomitus eueniens post grauitatem capitis et dolorem sicut pueris per debilitatem neruorum ipsorum spasmodum et in mulieribus per consuetudinem matricum ipsarum dolorem matricum et in senibus per debilitatem uirtutum eorum egritudines diuersas expansas per expansionem materiei que mouet in eis. **Q**uod si associata fuerit illi tensio in parte epatis aut parte splenis absque dolore: nam splen coicat supramis etiam per uenas que sunt in eo appropinquantes parti nasi et uenis eius quibus non continentur cum eis et uidet infirmus fila rubea aut lucentia et resplendentia et rubet facies multum aut oculus aut nasus aut latus eius et currunt lachryme subito et apparet pulsus et inundat et festinat eius dilatatio et accuit nasus et est inflammati capitis uehemens ualde et dolor capitis percussus tunc expectet fluxus sanguinis narium et proprie quam significat egritudo et etas et consuetudo et plexio et relique significationes quod materia est sanguinea licet materia cholica iterum faciat quam quod crisis per fluxum sanguinis et indicant illud splendor et imaginationes similes filis et res ignee citrine uise coram oculis et plin eius est in febre caulone cholica. **E**t quibus significat pars radij et pruritum nasi quod fluxus sanguinis narium accidit ex nare dextra et sinistra et ex ambabus naribus simul. **E**t quibus adiuuat istas significationes iterum frigus adueniens in die crisis et siccitas albatin et cutis. **E**t quibus significat etas fluxus enim sanguinis narium plin accidit ei cuius anni sunt infra triginta. **E**t quibus adiuuat has significationes ite uehementia doloris capitis ualde ultra hoc quod facit necessarium esse casum uomitus cum lesionibus alijs et inflammati et febris et sunt eius significationes alie bone non significationes mortis et in huiusmodi expectat fluxus sanguinis narium cuius non est exculatio.

De iudicio de istis signis corporis predictis et proprijs. c. vii. **S**ignis corporibus predictis sunt que sunt conuenientiora fluxu sanguinis narium sicut lachryma et tinnitus et surditas et tensio hypocondriorum in uno duorum laterum epatis et splenis absque dolore et inflammati capitis. **E**t de eis sunt propria vomitui sicut stricture anhelitus et tensio hypocondriorum absolute in anteriori parte cuius plin est cum dolore in sicut.

Et scias quod stricture anhelitus et tensio hypocondriorum ad interiora in signis fluxus sanguinis narium non accidunt nisi cum uehementer nititur natura ad expulsionem fluxus sanguinis narium propterea quod peccatitas uentris implet et impellit materiam ad superiora et comprimit membra anhelitus. **E**t de signis proprijs fluxui sanguinis narium et uomitu sunt que in uno eorum inuenta opponunt inueniunt in altero sicut imaginatio radij splendeat est de signis fluxus sanguinis narium et opponitur ei imaginatio tenebrositatis et caliginis. **E**t de signis vomitus est rubedo faciei et de signis fluxus sanguinis narium et opponitur ei casus coloris et citrinitas eius de signis uomitus. **E**t quibus signum vni eorum non est oppositum alijs de signis alterius sicut tremor labij

ipse enim est de signis uomitus et non opponit ei aliqd
de signis fluxus sanguinis narium et sicut pruritus nasi
na in se est de signis fluxus sanguinis narium et non oppo
nitur ei aliqd de signis uomitus.

De signis declinationis materiei ad sudore. c. vij.

Quam sit pulsus vehementis vndositatis et est
tactus manus super cutem ita quod super ea peruenit
toritas et tingitur rubee et inuenit calefactio
nem cutis cum hoc maiore ea que fuit et inflammationem
eius et rubedinem ipsius maiore ea que fuit et urina est
tincta tendens ad grossitatem et proprie quoniam tangit in quar
to et ingrossat in septimo tunc existima quod sudor erit.
Et si quando accidit in egritudine chronica rigor for
tis uehementis et post ipsum sit febris uehementis virtute
exite forti et signis bonis expecta tunc sudore et preci
pue quoniam minora egestio et urine fluxus continuat super ip
sum. Et ad summum febres incensue quoniam non terminant
fluxu sanguinis narium terminant sudore et antecedit
ipsius rigor. Et si eger uidet balneum et tunc et preparatio
nem ad illud in somno suo tunc est significatio sudoris.
Et tinctura urine significat per significationem primam
quod materia faciat crisis per viam venarum et illa via est sudo
ris aut urine deinde sepat per id quod diximus. **Et**
non oportet ut expectet crisis sudoris cum solutione nature
dante. **Et** oportet in euacuatione expectata cum sudore
ut sit illic augmentum febris et caloris et expansio et ap
paritio cum virtute forti.

De signis declinationis materiei ad membra urine. c. viij.

Significat illud grauitas in vesica et retentio
in egestionem et effectus signorum solis ventris
que ego dicam signorum vomitus et fluxus sangui
nis narium et sudoris que diximus. Et scias quod ardor
virge cum grauitate vesice et reliquis significationibus est
significatio fortis quod crisis erit fluxu urine. **Et** quoniam
significat ipsa exuberatio urine et grossitudo et in alijs
diebus et inuentio sedimis in ea. **Et** fortasse accidit
fluxus urine in ea secundum significationem egestionis et secundum quod dicam
in causa egestionis. **Et** scias quod quoniam multiplicat aggrega
tio urine in vesica cum paucitate solonis ventris et pau
citate sudoris in ea hora aut in non infirmi et forma me
brox et aut sensu quod apparet de eo tunc expectat crisis per
urinam absque fluxu ventris et sudore et proprie in hyeme.

De signis declinationis materiei ad viam egestionis. c. ix.

Significat illud in primis generis superfluitatis
quoniam scit quod non est sanguinea et quoniam scit quod cum
hoc est multa deinde sit maior affirmatio eius ex
signis difficultatis urine et puncture que inuenit eum in
toto ventre et granitatis in inferiori parte ventris et defectus
signorum vomitus imo euentus rugit et inflatio emuncto
rij et multitudo tincture egestionis ante et et uocatio
plus quam fuit consuetudo et altitudo et quod est sub hypo
condrijs et augmentum eius et permutatio rugit ad dolorem
dorsi et fortasse est illud iteque per ventositatem et fortasse
puocat urina post significationem egestionis et proprie in
infirmitate difficilis ventris duri ex consuetudine pui tacti
precipue in aere frigido. **Et** quoniam sit pulsus paruus cum
virtute et non indurat et puitas eius est ad coarctationem
Et significat quoniam crism que sit fluxu ventris consue
tudo in paucitate fluxus sanguinis narium et sudoris et
multitudo fluxus ventris et proprie in eo qui assuetus est
potare aquam frigidam. **Et** dicit quod quoniam urina post crisis
in omni hora est alba subtilis tunc expectat fluxus ven
tris qui forsitan erit cum rasura intestinorum quoniam cholera quoniam

non egreditur cum urina et alijs egreditur cum fluxu ventris

Et raro quod accidit crisis per solutionem ventris cum
diano sudoris aut fluxu urine.

De signis crisis quoniam sit ex via matricis. c. x.

Quando non inuenis reliqua signa et non est
euacuatio fluxu ventris et inuenis grauitatem
in matrice et in chatin et dolores illic et tensio
nem tunc existima quod erit menstrualis.

De signis quod crisis erit ex aptioe venarum anni. c. xij.

Quandoque significant illud defectus reliquarum
significationum et consuetudo huius materiei flu
xus et grauitatis in partibus anni et pulsus ma
gnus tendens ad fortitudinem.

De signis crisis que sit cum permutatione. c. xij.

Retentio febris cum firmitudine doloris et re
tentio euacuationis urine et egestionis et sputi
et sudoris exuberantis et tarditas digestionis
aut ipsius priuatio cum sanitate uirtutis et bonitate pul
sus et precipue in egritudine saluis tardis priuatis
digestione. **Et** partes quidem permutationis significat
dolor et inflatio venarum in locis uacuis que ipsi sequun
tur et uehementia inflammationis. Et iteque pars in qua est
membris debile aut dolor lesionis iuncturarum aut membris
fatigati. **Et** hypochondrijs uero quoniam tendunt et do
lent non est possibile ut significet locum ipse neque pars: ip
sa enim sunt sicut cetera omnibus doloribus. **Et** scias quod
permutationes et exire fiunt in frigore et tunc eius et in
etate senectutis plim: in primo quidem quoniam frigus est reti
nens costringens: in secundo uero quoniam uirtus deficit ab expul
sione completa. **Q**uidam enim dixerunt quod illius crisis quod
pertransit quinquaginta imo quod pertransit triginta raro
sine exitura et permutationes sed non est illud cui sit inte
dendum. Immo permutationi sunt due cause quarum una
est in materia et est ut non sit suscipiens expulsionem uniti
salis per grossitudinem sui secundum plim et multitudinem suam
secundum minus et haec est uirtus et est ut non sit uirtus fortis
valde uehementis importunitatis neque debilis iteque pigra
et non expellat omnia a membris principalibus. **Et**
due istarum causarum sunt due cause principij senectutis.
Et multoties quod accidit signa permutationis et sup
uenit ei euacuatio magna et proprie per urinam exuberantem
albam quod ob hoc non accidit permutatio.

De signis quod illa permutatio est ad inferiora. c. xij.

Auentus doloris ad inferiora cum inflamma
tione et inflatio duorum emunctoriorum et an
charum duarum.

De signis quod illa permutatio est ad superiora. c. xij.

Significat illud grauitas capitis et sensum et
proprie auditus ita ut quoniam perducatur ad surdita
tem post restrictionem anhelitus et alterationem
ordinis eius donec quoniam quiescat illud subito et accidit
in capite illud quod accidit. **Et** si ut eueniat profun
ditas soni. **Et** plimque horum sit cum exitura in radice
auris. Et si si perseverauerit exuberatio guidez et pul
satio tepor et rubedo in facie firma quod non sepat.

De signis permutationis ad egritudinem aliam. c. xv.

Quam uideris egritudinem acutam fieri forte
apud declinationem tunc scias quod ipsa redit
ad chronicam.

De signis quod crisis erit cum exitura. c. xvi.

Quando uirtus est sana et signa sunt bona et est
subtilitas urine tunc longo tunc illud est de illis
quod indicat exituram et ubi est egritudo materiei

in qua est caliditas. Et si qñ meliorat infirmus absq̃
crisi apparente imo scdm semitā pmutatiōis deinde vi
des abas arterias tēporis vehementis dilatatiōis pli
me p̃cussioni que forsitan non quiescunt ⁊ uidet colo
rem pallidū ⁊ anhelitus frequētes ⁊ fortasse vides tū
sim siccam tunc ille qui habet hoc est preparat⁹ exitu
re i iūcturis suis. **E**t mēbz qđ i infirmo plus ap
priatur sudore est illud i quo expectat⁹ exitura. **E**t
tempus hyemis ⁊ etas senectutis scdm qđ diximus s̃
de signis casus crisis cū exitura imo sunt de causis ei⁹
⁊ sunt exiture facte tunc tarde suscipientes digestiōē
verūm reditiōes eaz i hyeme ⁊ senectute sunt minus
p̃pterea qđ facit illud esse necessariū frigus ex quiete li
cet quidā dixerunt p̃trarium istius sicut retulimus.

Et qñ multiplicatur vria aquosa qñ ascēdit febris
significat dolores accide⁹z inferiori p̃ti corpis. **E**t
de signis fortibus qđ crisis erit cū exitura est tarditas
crisius alia ⁊ plonatio infirmitatis vsq̃ ad tempus
qđ est post viginti. **E**t qñ in huiusmōi egritudine lō
ga accidunt dolores subito in quibūdā locis tūc expe
cta exituraz ⁊ in febrib⁹ tertianis qñ nō sit fluxus vrine
sensibilis neq̃ fluxus sanguinis narium neq̃ fluxus ṽe
tris tunc expecta exiturā iuncturaz p̃prie i die cretico
Et de signis fortibus qđ illa crisis tarda non erit ⁊
pleta cū tarditate sua n̄ rediens sunt signa alia. **E**t
febres lassitudinales qñ non faciunt crism in quarto
cum vrina spissa tunc expecta fluxus sanguinis nariuz
Si autē plonget expecta exituras iuncturaz que sati
gate sunt aut ad p̃tem mandibulaz siue lassitudo sit ex
exercitio aut p se ueniens. **E**t vero exitura accide⁹
in mandibulis in extensua est plus qñ iūcturaz labor
non est vehemens neq̃ est in eis iuncturaz attractio ⁊
sit febris ascensio ⁊ carnis mollis receptio. **E**t cum
aut lassitudo est motiua est illud in iuncturis plus.

Et multotiens quidē expectat⁹ exitura quaz ip̃sus
signa significant ⁊ mingit qui bz eam urinam plurimaz
grossam albaz ⁊ expellit. **E**t si febres fuerint incipi
entes cum rigore ⁊ definentes cum sudore raro fiet in
eis exitura ⁊ ille sunt sicut tertiana ⁊ quartana nisi ma
teria sit multa valde. **E**t ad vltimum rigor rediens
euacuat sua expulsiōe omni die materiam plurimam.
Quare raro sup̃fluit in eis exiture aliquid : hoc ergo
p̃tingit qñ rigor est solus qualis ergo erit cū sudore.

Et fluxus vrine grosse itez minorat⁹ euz exitura et
exiture que sunt in chronica longa scđz plm s̃ in mem
bris inferioribus. Et in illis que sunt magis acute in
mēbris sup̃iorib⁹ ⁊ in medijs in ṽrisq̃ lateribus ⁊ in le
thargia ⁊ de exituris radicis auris. **E**t exiture iste
multoties accidunt crisi p̃plete. **E**t p̃pneumonia
multotiens facit crism cū exituris iuncturaz.

Et de iudicijs de huiusmōi exituris. c. xvij.

Quoniam de istis exituris eueniūt ⁊ occulta
tur absq̃ maturatione eaz dispositio nō carz
duabus rebus aut redeat maior q̃ fuit aut re
deat egritudo aut expellat⁹ materia ad iuncturas aut
ad mēbra dolorosa aut fessa aut debilia. **E**t melior
istaz exituraz est illa que facit incurrere leuitatez ⁊ est
p̃ maturitatem ⁊ est vehemens declinationis ad exte
riora et est longinqua a mēbris nobilibus. **E**t qđ
cūq̃ istoz apatum est leue cedens manui qñ supponit
est minoris malicie qđ duz acutum peruntū est tard⁹
qñ est frigidius ⁊ eius quidez malicia non minoratur
nisi qz ei non associat⁹ vehemens dolor. **E**t si cum

huiusmōi remanet febris ⁊ non resoluit⁹ facit collectio
nez post sexaginta ⁊ qđ est infra ista inter sexaginta et
viginti. **E**t exiture minoris malicie sunt qñ mēbruz
ad qđ declinant est inferius ⁊ est p̃ter hoc qđ est ex ge
neratione sua inferius ignobile ampli loci capiens to
tam materiā. Nam si non capit eam accidet ex reditu
eius s̃o ad loca in quibus penetrauerat illud qđ acci
dit eis quz ea redire facit medicus stolidus cū infrigi
datione ⁊ refrenatione ad locū a quo uenit ⁊ iā augmē
tata est malicia ex eo qđ supuenit ei de p̃strictione ⁊ re
ditione ⁊ recepit. **E**t de d̃teriorib⁹ exituris ceticis
est qđ ad interiora est ⁊ interior. **E**t ṽeruz de locis ma
gis aptis exiture est ille qui est debilis aut cū quo est
egritudo ⁊ p̃prie in inferioribus qui appropriati s̃t m̃
titudini curs⁹ sudoris ab eis. **E**t exiture meliores et
lōginquiores ad hoc vt sequat⁹ eas recidiuatio sunt qđ
aperiuntur sicut ille que de eis remanent sunt magis
significatiue recidiuationis.

Et de signis euentus sp̃almi in pueris. c. xvij.

Quoniam in eis multiplicatur timor in somno et
p̃stringunt eoz nature et multiplicat⁹ ip̃soru
fletus ⁊ p̃uertunt eoz colores ad uiriditatez
⁊ rubedine ⁊ tenebrositate vt in senibus tunc expecta
tur sp̃almus. Et illud sit vsq̃ ad nouē annos ⁊ quāto
fuerint puiores erit illud plus. **E**t in adolescentibus
vero qñ torquent eoz oculi in febre acuta ⁊ multipli
cat⁹ ip̃sorz palpitatio ⁊ torquent eoz colla ⁊ ip̃sorz fa
cies ⁊ multiplicat⁹ p̃fricatio dētiū eoz tūc iudica euen
tū sp̃almi. **E**t m̃ltoties qđ plōgant dolores colli
⁊ grauitas in capite cū febre ⁊ sine febre. **E**t qñ su
erit apha calidū accidet sp̃alm⁹ aut vomit⁹ ut illos eris
⁊ p̃prie qñ fuerit in p̃tibus stōi.

Et de signis casus rigoris. c. xix.

Quoniam vides feb̃ acuta signa salutis ⁊ signa cri
sis bone ⁊ minorat⁹ vrina tūc scias qđ accidet
rigor cū quo eueniet crisis nisi fuerit flux⁹ ven
tris transiens equalitatez equal ṽo nō repellit rigorem
qđ expectat⁹ ⁊ m̃ltotiens sequit⁹ ip̃m sudor nā in egritudi
nib⁹ acutis incensuius rigore āncedit sudor.

Et de signis significatib⁹ crism bonam. c. xx.

Scias qđ melius signoz crisis bone est vt sit
pleta. **E**t deinde fiat in aliquo diez crisis
laudabilis quos ego dicam. Et iā indicauit
cum aliq̃ diez indicationis ei p̃portionalis. Et ē cū
euacuatiōe nō cū p̃mutatione ⁊ exitura. Et euacuatio
cū qua sit humoris faciētis egritudine in p̃te p̃portio
nali ⁊ tollerat cū facilitate. **E**t qñz facit sp̃are boni
tatez crisis nā egritudinis i sp̃e sua sicut tertiana ⁊ cau
son qñ inuenit crisis p̃portionalis aut sue dispositiōes
sicut ille in quibus currunt res virtutis ⁊ pulsus scdm
qđ oz ⁊ dispositio virtutis ⁊ dispositio pulsus in horis
signoz prauoz qñ est fortis ⁊ rarus ⁊ p̃prie qñ addit
eius virtus ⁊ minorat⁹ eius diuersitas ⁊ equal tunc
est p̃pendicularis ⁊ sustentatio sup quā incedendus est
⁊ illius p̃plementū est aduentus tranquillitatis ⁊ leui
tatis. **E**t scias qđ signa mala qñ aggregant⁹ ⁊ est di
es ceticus tunc spes ē uerior ⁊ fortior qđ vt sit ecōtra
rio oz ergo ut initat sup illud. Et multotiens quidem
magnificant signa timorosa ⁊ uidet pulsus sanari ⁊ e
uari ⁊ fortis fieri. **E**t scias qđ infirmus bonorum
humorum qñ egrotat ⁊ apparet digestio in ṽrina eius
in primis qñ egrotat tunc sis securus. **E**t quoties
apparēt in eo signa timorosa tūc sanatio in ipsa magis

debet esse qm̄ crisis est p̄p̄inior.

De signis significatib⁹ cr̄im̄ malam. c. xxi.

Ipsorū radices et principia sunt ut sint cōtra-
ria signis bonis p̄dictis. Et illud est sicut sit
motus crisis ante statū et digestionē qd̄ Hip̄.
nominavit p̄cessionem vie et tu iam sciisti causam in
malitia eius et ut sit in die non cretico. Et ut pul-
sit cū eo ad casū et puitatē tendens. Et scias qd̄ signa
crisis qm̄ ueniunt an̄ statū et digonem et accedit ea etō
multa tunc non decipiaris p̄ eam nā illud est p̄ multi-
tudinez et est expulsio a p̄gritia uel debilitate absq̄
regimine sicut leuitas quaz inuenit eger absq̄ euacua-
tione manifesta sit ex eis in quibus nō est habenda si-
duta. nā illa q̄es materiei nō ē p̄ bonitatē et imo m̄
totiens digerit et pigra sit nā in expulsiōe eius.

Iudicia. s̄ iudicij signorū significatiū cr̄is malā. c. xxij.

Quando aggregantur signa mala priuationis
digestionis aut alterationis ab eo qd̄ oz aut
alicuius alteri⁹ de signis malis iudica ex eis
qd̄ infirmus morit⁹: hora ergo iudicij s̄m uelocitatem et
tarditatē est ex eo qd̄ scit de dispositione causaz an̄ce-
dentiū cr̄is de illis quas diximus sicut hoc qm̄ qm̄ sit
signa mala et est sedimē nigz et alia et illud est in quarta
tunc mors ē in septimo aut in sexto si necessariū faciūt
causē p̄dicte post ipsa.

De signis digestionis et eius iudicij. c. xxij.

Digestio cognoscit ex urina et hoc iam est ex
positū in loco suo. Et oz ut nō p̄idas per
vehementiā tincture urine qm̄ non fuerit sedi-
mentū illud enim nō est p̄ digestionē. Et priuatio di-
gestionis in substantia magis notabilis est qm̄ in colore:
per substantiā enīz sp̄atur mā ad difficultatē expulsi-
onis et facilitatē ei⁹ et qm̄ apparent signa digestionis cū
principio egritudinis tūc egritudo est salua n̄z est ambi-
guitas in ea et si tardant non oz ut sit semp cū timore:
fortasse enīz est longa et non est in ea timor et est necessa-
rium ut sit longa. Et quotiens est crisis bona tunc
iam digestio facta est. Sed non quotiens digeritur
est crisis imo qm̄z egritudo cōsumit cū resolōe. Et
scias qd̄ nō sit febris sublimatio cū apparitione digestio-
nis sicut non sit cū digestionē ap̄atis dolor vehemens: et
qm̄ tardat digestio et uides accidentia bona et virtutes
fixam tunc expecta eam.

De iudicij et signis absolute. c. xxij.

Non omnia alteratio subito facta in colore aut
tactu est mala. Immo est significas bonitatē
magnam et cr̄is viles imo p̄sideretur cū hoc
dispositio corporis post illaz. Nam qd̄cūq̄ signorū ar-
refactiois in forma et facie et extremitatib⁹ accidit cau-
sa uigilie et laboris et exercitii et flux⁹ uētris ē saluū et
redit ad salutē in duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. Et quod
cūq̄ ē causa adustiois et casus virtutis est malum.

De narratione signorū bonorū. c. xxv.

Signa bona sūt tollerātia egritudis et firmitudo
virtutis et forme euz ea. Et si accidētia eius
fortiora fiāt et uir⁹ pulsus et et fortitudo et et ordiat⁹
et apparitio signorū digestiois et uilitas crisis et boitas
signorū ei⁹ et leuitas repit post euacuatiōez et redit pul-
sus euz ea ad boitatē et horripilatō accidēs p̄ euacua-
tiōez de signis sūt bois. Significat ei⁹ erradicatio-
nē caloris et succedit fr̄go cū erradicatiōe materiei
Et melius hoc ē ut sit euacuatiō humoris ip̄dictis
cū facilitate et s̄m rectitudiez. Et scias qd̄ fixio vir-

tutis cū signis malis necessariā facit sp̄ez et similiter si
rio ratiois et boitas anhelit⁹ et facilitas tollerātie eius
qd̄ accidit sup̄ eū de dispositiōib⁹ timorosis extraneis.

**Et inuētiō leuitatis post somnū ē bona. Et de si-
gnis bonis ē anhelit⁹ bon⁹ facilis. Et de signis bo-
nis ē appetit⁹ cū equalitate et boitas receptiōis cibi et
ei⁹ fames et eius uilitas. Et de signis bonis opti-
mis naturalib⁹ ē situs iacendi nālis et somnus natural⁹
et equalitas caliditatis in mēbris corporis. Et sci-
as qd̄ signa bona cū salute virtutis significat salūte se-
stinā et cū debilitate ei⁹ significat salūte tardam.**

De iudicij signorū malorū. c. xxvi.

Scias qd̄ signa mala que sūt in sūmo malitie indi-
cāt mortē. Et si uir⁹ fuerit fortis p̄lūgat
egritudo deide iterficit egr⁹ et si fuerit debil⁹ iterficit absq̄
p̄lūgatōe. Et m̄litiōes qd̄ez apparent signa morti-
fera in dieb⁹ mal⁹ deide accidit crisis bona et p̄mutatio
materiei ad mēbz et sit salūte. Et oportet ut cōfi-
das in signis bonis apud statum et ut timeas mortalia
qm̄ incipiūt et nō iudices p̄ ea itez dū nō uides uirtutē
cadere. Casus ei⁹ uirtutis solus est signū malum.

**Amplius oportet ut tu p̄sideres in egritudinib⁹
acutis quaz p̄ncipiū ē ex mēbro adiuuātē sicut pectus
cū pleureti qd̄ est de dispositiōib⁹ illius mēbri ip̄le ei⁹ signi-
ficatiue magis sūt qd̄ dispositiōes mēbri alterius nā digestio
sp̄uit in pleureti et magis significatiua salutis qd̄ digestio
aque. Et necessariū qd̄ez est medico p̄bisionomico
qm̄ uidet in facie et oculo et aliis formam malā nō natu-
rales et s̄m p̄m ut cognoscat in p̄mis an sit illud natu-
rale s̄m illud indiuiduū et iudiciū et nō iudicet temere
in pulsu etiam. Et itez ut cognoscat an illud sit ex
egritudine aut ex cā primitiua fortasse ei⁹ eueniet uer-
bigrā sup̄ linguaz tinctura mala et asp̄itas sup̄flua p̄p̄
comestiōez rei faciētis illud nō p̄p̄ egritudinem.**

De narratione signorū malorū. c. xxvij.

Signa mala diuersificat s̄m unāq̄z op̄atiōez
et unū qd̄oz memb⁹ et fortasse dicem⁹ illud
cum distinctione.

De signis malis p̄dictib⁹ ex forma et colore. c. xxvij.

Quam forma uiui est sicut forma mortui non
p̄p̄ uigiliā neq̄z p̄p̄ famem neq̄z p̄p̄ eua-
cuatiōez tūc est signū malū. Et facies que
similat faciei mortui et diuersificat a facieb⁹ sanorū ē il-
la cui⁹ oculi p̄sūdāt et acuitur nasus et planat tempo-
ra et cōtrahūt et infrigidat anris ei⁹ et inuersat pulpa
eius et tendit cutis ipsius et obfuscat color ei⁹ et deni-
grat et sit uiridis et eleuat sup̄ eaz cineritias uel pilosi-
tas et p̄p̄rie qm̄ est sicut cineritias cotti carminati est
signū mortis festine. Et scias qd̄ quādo infirmat̄ sai
pauce ifirmitatis significat timorem. Et illud qd̄
est de hac alteratiōe p̄p̄ causas que sūt p̄ egritudinē
redit uelocit⁹ ad dispositiōez naturales et si nō in breui
ori tēpore saltē in die et nocte. Aliud uero cui⁹ cā est
egritudo et illud cui⁹ signū est malū nō redit ad rectifi-
catiōez cū facilitate. Licet p̄m qd̄ ē causa famis et
euacuatiōis et uigilie et ei⁹ qd̄ dictū ē cū eis nō ē bonū
itez uer⁹ tamē est sanius alio. Et si accidit illud in
egritudinib⁹ acutis ē malū et significat qd̄ egritudo ui-
cet et euz hoc est sanius qm̄ illud qd̄ sit in egritudinibus
acutis cā egritudinis nō cā illoz cōpariū. Et p̄p̄
illud oportz ut cognoscat differētia iter illud qd̄ appa-
ret de signis tornauilitatis et alteratiōis coloris causa
corruptiōis egritudinis aut cā uigilie aut euacuatiōis

cū qua non est plm malū. **E**t prop̄ illud dicimus illud in oculo de illo est si cā fuerit eius vigilia qđ acci-
dit cū eis grauitas i palpebris ⁊ declinatō ad profūdi-
tatē sōni ⁊ sp̄itudo uehēm̄s pul̄s ⁊ an̄cessio uigilie im-
pedientis. **E**t i illo cui⁹ cā est flux⁹ uentris iuenit̄
flux⁹ uētr̄is p̄cessisse ⁊ sup̄fluisse. **E**t i illo qđ ē ex fame
iuenit̄ illd̄ accidere gradatim nō subito. **E**t de illis
q̄ magis affirmant qđ est ex egritudine est defect⁹ illaz
causaz ⁊ uehēm̄tia acuitatis febris ⁊ sensibilitas rez
que sūt sicut scintille offendentes manū apđ tactū. **E**t
citrinitas coloris subito ē signū nō bonū. **E**t denigra-
tio ei⁹ subito est signū malū. **E**t deterius omnib⁹ ill
est niger color ⁊ ipsius plm est ex morte innati calorif
⁊ tenebrositas seq̄ ipsuz ⁊ citrinitas nō est bona sed
est magis salua. **E**t qm̄ qm̄ sit a caliditate non est tota
a frigiditate ⁊ fortasse est a vigilia aut a fame aut a do-
lore ⁊ est salua. **E**t si acciderint in fronte ⁊ naso ra-
mi non est signum malum.

De signis sumptis ex dolore capitis. c. xxix.

Quando dolor capitis p̄seuerat ⁊ virtus est de-
bilis ⁊ egritudo acuta ⁊ sunt illic signa mala
tunc egritudo est mortalis. **E**t si non fuerit tunc
expecta usq; ad septimū fluxuz sanguinis nariū ⁊ post
septimū aliquid currere ex naso aut aure. **Q**đ si p̄seue-
rauerit usq; ad vigesimū raro erit tunc resolutio eius p
fluxuz sanguinis nariū sed aut p saniez currentē ex na-
ribus aut aure aut p exiturā ⁊ p̄prie inferius. **E**t
plm qđez incipit dolor capitis a principio egritudinis
⁊ sit fortis sup̄ eaz in quarto ⁊ quinto deinde erradica-
tur in septimo. **E**t plm qđez inceptionis eius est in
tertio ⁊ sit difficilis in quinto ⁊ erradica⁹ in septimo ⁊
vndecimo. **Q**uidā vero dixerūt qđ ratio est ut sit in
decimo qm̄ decimus est septimus tertij s; ipe nō ē dies
creticus. **E**t hic sermo ap̄ me nō est aliqd. **L**ōpatio ei
non est fm̄ hoc gen⁹ ⁊ si incipit in quinto erradica⁹ in
quartodecimo si res currit fm̄ qđ oz. **E**t plm qđez
qđ accidit de hoc dolore capitis accidit in tertiana.

De signis sumptis ex pte sōi. c. xxx.

Ingultus in egritudinib⁹ acutis malus ⁊ p̄p-
e fluxuz uentris ⁊ s̄itr inflatio in sōi. **E**t pul-
sus cordis stomachalis cū caliditate febris est malus.

De signis malis ex mēbris anhelitus. c. xxxi.

Anhelitus frigidus in egritudinib⁹ acutis ma-
lus: significat eniz mortē innati ⁊ s̄itr diuersus
malus. **E**t anhelitus similis anhelitui flentis inter-
sectus qui attrahit aerez ⁊ est anhelitus factus p̄ pmi-
stionē rōnis est malus. **E**t ille qui ē p̄ apa in p̄tib⁹
pectoris ē deterior. **E**t illoz qđ morti p̄sentes sūt ven-
tres crescūt ⁊ p̄sequētes sūt eoz ābelit⁹ ⁊ anhelāt alte.

De signis malis ex pte sensus. c. xxxij.

Non videt infirmus ⁊ non audit est signū ma-
lus. **E**t si fugit a vocibus ⁊ odoribus ⁊ colo-
ribus habētibus fortitudinez est signū malū significās
debilitatē sp̄itus animalis.

De signis factis in oculo. c. xxxij.

Rofundatio oculi ⁊ tractio ipsi⁹ vel concaua-
tio non causa fluxus uentris ⁊ vigilie ⁊ famis
est signum nō bonū ⁊ tenebrositas albedinis oculi ⁊ e⁹
rubificatio tendens ad colorem panonis aut celestē est
signū malū. **E**t puitas unius duoz oculoz in egritudi-
nib⁹ acutis ⁊ p̄brenesi ⁊ similib⁹ est mala ualde. **E**t
si non videt infirmus aliqd est signū mortiferuz ⁊ tor-
tuositas oculi ⁊ ipsius strabositas in febre acuta est si

gnū malū ualde. **E**t si hec tortuositas fuerit ex spa-
simo p̄prio lacerto oculi tantū absq; nocumento in ce-
rebro tunc signū illud est qđ non est p̄missio rationis ⁊
similia. **E**t signa aut̄ sumpta ex eo qđ videt ⁊ splendo-
re sunt qm̄ splendor niger significat vomituz plus ⁊ d̄
clinationē sanguinis ad sup̄iora ⁊ significat vnūqđqz
signoz alioz. **E**t cursus lachryme absq; uoluntate
⁊ p̄prie ex vno oculo est signū malū nisi sit signū cri-
sis ⁊ sanitatis ⁊ significant ipsam alia signa fluxus san-
guinis nariuz cū incolūitate signoz alioz ⁊ p̄sidera ex
lachrymis puitatez ⁊ multitudinez ⁊ subtilitatē ⁊ gros-
sitiē ⁊ calorem ⁊ frigus ⁊ exitū cū uoluntate aut sine vo-
luntate. **E**t fugere lumen est signū non bonū. **E**t si
aut̄ uehēm̄s sit amor tenebre tunc est mortale nisi sit
uehēm̄tia ⁊ dolor. **Q**đ si non fuerint tunc est p̄p ca-
sus uirtutis sp̄us aialis. **E**t intuit⁹ flans absq; pal-
pitatione ⁊ motu est malus ⁊ multitudo aggregatiōis
lippitudinis ita qđ aliquid eius post aliqd est mala. **E**t
lippitudo sicca ualde. **E**t huiusmōi quidem lippitudo
generat̄ p̄p p̄gritiā virtutis oculi innate in maturādo
materiaz. **E**t s̄itr sentit cū plimo eius p̄ exuberatio-
nez rei uenientis ad oculū que conat̄ exire. **E**t nō
licet ut dicat qđ illud sit p̄p multitudinē humiditatum
ueniētū ad oculū p̄pterea qđ pigra sit nā in digerendo
eas qm̄ ocul⁹ in hac dispositione ē sicc⁹ p̄fūd⁹ ⁊ signa
siccitatis manifesta ⁊ s̄itr siccitas lippitudinis uelox.

De signis proportionalib⁹ istis. c. xxxij.

Aggregat̄ sup̄ pupillā quz est aperta aliquod
sicut tela aranee deinde recedit ad palpebram
⁊ sit lippitudo ⁊ non cessat esse sic est signū p̄p̄nuita-
tis mortis. **E**t uehēm̄tia rubedinis oculi ⁊ p̄ma-
nentia eius ita in acuitate febris est mala ⁊ significans
apa cerebri calidū ⁊ in ore sōi. **E**t p̄mutatio eius
ad colorem pauonis ⁊ celestē est deterior. **E**t aptio
oculi itez ⁊ multitudo splendorib⁹ est significatio ma-
la ⁊ fortasse est p̄p materias calidas multas ⁊ ap̄ata in
p̄tibus cerebri. **E**t si remanet palpebra in somno apta
absq; p̄suetudine est signū nō bonum ⁊ siccitas palpe-
bray est signū malū. **E**t si remanet oculus in vigilia
aptus ⁊ approximatus ei digitus ⁊ nō palpitat est signi-
ficatio mortis. **E**t uehēm̄tia aptionis oculi iterum
cū alienatione ⁊ debilitate est mortalis. **E**t dicitur
qđ ille sub cui⁹ oculis appet p̄stula sicut lens alba mo-
rit̄ in die decimo ⁊ appet in eo desiderū dulcedinis.

De signis sumptis ex pte nasi. c. xxxv.

Tortuositas nasi mala ⁊ significat p̄p̄nuita-
tes mortis causa eniz in ea est sp̄asmus mal⁹ mor-
talis. **E**t applanatio eius itez est mala ⁊ esse contē-
tus in attractione aeris naso ⁊ naribus est malum.

Et si inuenis ex anhelitu eius odorem piscis aut
butyri aut luti est malū ⁊ distillatio aque citrine ex na-
so in febribus acutis fortasse est significatio p̄p̄nuita-
tis mortis. **E**t si non sternutat cū obtarmicis est si-
gnificatio mortis ⁊ destructio sensus s̄itr. **E**t si non
facit ei fluere sanguinez p̄cussio ⁊ rascatio ⁊ si infirmus
assidue mittit digituz suum ad nasum suum quasi mun-
dificat ipsum absq; causa est signum non bonum ⁊ exi-
tus aque per nasum est malum.

De signis sumptis ex pte auris. c. xxxvi.

Exicatio pulpe auris ⁊ ei⁹ inuersatio ⁊ tractō
extrematis est signū malū ⁊ dicit̄ qđ qđ sordes
auris dulcescit est signū malū apud Gal. mortale apđ
primos. **A**duentus doloris in aure cū febre acuta

est timorofus ē ei mortāl nifi currāt aliqd ⁊ quiescat ⁊ illud in senibus. In iuuenibus vero p̄git q̄ moriunt̄ anq̄ sanie faciat pp̄ uehemētiā sensuum eoz.

De signis sumptis ex pte dentiū .c. xxxvij.

Quamotio dentiū in febris acutis ⁊ quāsi illius sunt cōcedat aliquid signum est non bonū. Dicit q̄ ille cuius dentes coopiunt̄ in febris viscositatibus significat q̄ febris eius sit uehemens significat enim caliditatē uehementē ⁊ materiā viscosā tarde resoluēti. Quā accidit infirmis omni hora ut mūdificēt dentes absq̄ p̄suetudine que currit ē significatio non bona. Stridor dentiū ⁊ cōmotio eoz absq̄ p̄suetudine fortasse idicat mania ⁊ si mania nō accidit deinde accidat significat illd̄ p̄nitē nifi in illo q̄ assuet⁹ ē eo pp̄ debilitatē cordis ei⁹ tūc stridēt dentes ei⁹ ex q̄ libet cā ⁊ uiriditas dualiū est signū malum.

De signis sumptis ex parte lingue ⁊ oris ⁊ que sequuntur ea. c. xxxvij.

Denigratio lingue in egritudinibus acutis est signū ad malitiaz decline. Et exiccatio ei⁹ oris ⁊ saluē non sunt bone ⁊ q̄z exiccat in primis deinde exaspāt cū statu deinde denigrat est mortale ⁊ p̄ p̄te in quartodecimo. Et scias q̄ uehementia fetoris oris in egritudinibus acutis est significatio mortāl q̄n significat corruptionem humorū omniū. Subleuatio vnius duoz labioz in febris acutis est malū. Scissio labioz in febris acutis significat supfluitatem in flationis ⁊ p̄tractio eoz ⁊ frigus ipsoz est malum. si remanet os ap̄tū in egritudinibus acutis est significatio mala supfluitas ficitatis lingue est signū non bonum. Dicit q̄ q̄n exuberat super linguā i febre acuta sicut cicer niger ⁊ sicut granū alkerua tūc mors est p̄xima ⁊ accidit ei desiderū re⁹ calidaz. Alpitās lingue ⁊ siccitas eius est significatio p̄brensis. Et p̄sidera in asp̄tate lingue ⁊ alterationis calorū eius p̄sideratione supflua ne sit cā eius res tingens. Et scias q̄ n̄ tingit lingua ab omni humore dominante i omni dispositiōe donec puenit ad eaz cū supstantia sua aut p̄ uicinitatez aliquoz membroz p̄municantium.

De signis sumptis ex radice lingue ⁊ gutture ⁊ meri. c. xxxix.

Prolocatio subito facta non in die crisis est signū malum. Et p̄locatio sine spuma ē leuior: spuma enī nō sit nisi q̄ cor iam ad tantam puenit calefactionē q̄ destruunt ei opatiōes pulmonis ⁊ diaphragmatis quare nō pōt facere ut redeat anhelitus cum equalitate. Et istud non sit ap̄ate non existente in gutture nisi pp̄ rem magnā. Et multotiens quidem sit immo p̄m cā cerebri. Et ad ultimū q̄n accidit in febre forti p̄locationes prauē tunc iā aduenit mors q̄n cor eget cā uehementie caliditatis anhelitu p̄mo sed via eius iāz est oppilata quāobrem inflāmat cor ⁊ supfluit malitia cōplonis eius quare non tollerat vitā. Et sistr̄ contorsio colli cū p̄hibitione deglutitionis illud enī aut sit pp̄ remotionē spondil aut pp̄ uehemētiā ficitatis ⁊ neq̄ aliqd̄ est deterius eis ambabus cū febre itez. Et si non pōt fieri deglutitio nisi cum labore est significatio mala ⁊ sistr̄ si reijcit cū aqua ⁊ egreditur p̄ nasum ⁊ similiter q̄n strangulat cū ea in omni hora est significatio non bona.

De signis malis sumptis ex pte venaz. c. xl.

Irit Hipp. q̄n apparent vene p̄ue apud frontē ⁊ palpebram est malum.

De signis malis sumptis ex mollificatione corporis ⁊ malitia resumptionis ⁊ debilitate. c. xli.

Mollificatio corporis ⁊ malitia resumptionis ⁊ debilitas q̄z fuit causa multitudinis humorū grolloz in visceribus. Et q̄z sunt pp̄ siccitatē corporis ⁊ paucitatē hūoz ⁊ q̄z sunt pp̄ supfluitatez debilitatis vtrius i lacertis ⁊ non est significatio distinguens inter ea essentia corporis grossi aut macri sc̄ quidā existimauerūt. Et multotiens quidez sunt viscera plena humiditatibus ⁊ corpus est extenuatū ⁊ multotiens debilitant viures in lacertis ⁊ corpus est pingue imo signa alia s̄ q̄ ⁊ dicta s̄ in locis alijs.

De signis malis pp̄ formam iacendi. c. xliij.

Resupinatio sup lectum non fm̄ formam p̄suetā immo secundū p̄missionem ⁊ exitū a p̄suetudine est malum signum maxime q̄ infirm⁹ p̄cipitat ad stratum suum paulatim quotiens eq̄s eum ⁊ p̄paras ipsum p̄paratione bona p̄uertit sup dorsum suum ⁊ diligit diſcoopire extrema ⁊ p̄icit ea p̄iectione non nālī absq̄ caliditate valde manifesta ē ergo causa āgustia magna. Et oz ut tu attendas in hoc etiam rem vnaz fortasse enim hō est pinguis grauis corporis uelocis mollificationis diligens in dispositione sanitatis ut iaceat omni hora scdm̄ hanc formam aut est p̄hibens dolor p̄ter resupinationē illd̄ enī itez est ex eo cū quo non magnificatur timor. Omnis p̄paratio non consueta de resupinatione ⁊ tensione ⁊ reliquis quā nō fecit in dispositione salutis est in egritudinibus acutis mala. Et scias q̄ amor resupinationis aut est pp̄ multitudinē humorū in visceribus aut pp̄ siccitatez ⁊ resoluēti humorū acutoz q̄re debilitant lacertos aut pp̄ debilitatem q̄ accidit lacertis ex p̄te alia ⁊ si n̄ potest iacere ⁊ resupinari ⁊ ut alijs positionibus imo desiderat sedere est si significatio mala ⁊ p̄m eius p̄pterea q̄ anhelitus sit difficil q̄ iacet pp̄ ap̄ata ⁊ nocumenta in mēbris anhel⁹ in quibus scita est dispositio ex eo q̄ p̄terijt. Et si diligit fugere ab hominibus ⁊ p̄uertit ad parietez est signū non bonū. Et declinatio in somno super ventrē absq̄ cōsuetudine ē malū aut enī est a p̄missionē rōnis aut a lēione in uentre ⁊ iacere humidū est laudabile ⁊ illd̄ ē q̄ iūcture egri s̄ recipientes p̄licationē velociter.

De signis sumptis ex cute. c. xliij.

Quāz desiccatur cutis ita q̄ q̄n extēdis eā nō redit ad locū suū tūc illd̄ ē significatio mala. Et i tus vaporis calidi ex cute cū anhelitu frigidus est significatio p̄nitiosa ⁊ nō sit nisi q̄ calitas cordis finita est.

De signis acceptis ex ventre ⁊ p̄tibz hypochondriorum. c. xliij.

Inflatio ventris in egritudinibus acutis ⁊ paucitas cōplicationis eius ⁊ p̄prie q̄n illic est solitio ventris est signum mortis p̄cipue q̄n apparet in eo pulsula ampla coloris fusci. Tensio hypochondriorū ⁊ essentia vniū duoz laterū magis augmentata q̄ altri⁹ ⁊ sistr̄ essentia omnis lateris augmentatior omni latere q̄ ē ei simile in eminentia ⁊ dep̄sione ⁊ sistr̄ in lenitate tactus ⁊ duritie. Quā inflat mirac nō a ventositate ⁊ siccitate tunc intra ip̄m est ap̄a cū quo nō est nisi dolor. Et obfuscatio ⁊ tensio hypochondriorū si ē cum dolore tunc materia declinat ad inferiora ⁊ si est absq̄ dolore tunc materia declinat ad supiora.

De signis sumptis ex ano. c. xlv.

Aritus ani in febris acutis per se ipsum est si significatio mala.

De signis sumptis ex virga et testiculis. c. xvi.

Lentitas testiculorum est signum malum et sicut exuberantia amborum in egritudinibus acutis. Contra entio testiculorum et virge significat mortem innati aut dolore vehementem. Pollutio in principio egritudinis significat longitudine et est in postremo egritudinis laudabilior.

De signis sumptis ex matricibus. c. xlvj.

Aritus matricis mulieris et vulue in febre acuta est signum malum.

De signis sumptis ex parte extremitatum. c. xlvij.

De eis sunt ex parte qualitatis eorum sicut frigus extremitatum cum caliditate febris acutae et fixatione et non eradicatur est signum non bonum. Eius chronica vero non est illud horribile. Et causa eius in febribus acutis est aqua magnum in concavitate ventris aut submersio caliditatis innata aut aduentus sincopis et resolutionis. Et fortior significatio frigoris extremitatum in febribus acutis super mortem est que est frigoris accidentis eius in principio egritudinis. Et sicut quum est frigus cum quo non calefit et hoc totum significat fugam sanguinis totius ad interiora per aqua. Et obfuscatio digitorum manuum et pedum et unguium eorum est signum mortale. Rubedo extremitatum et eorum alteratio subito magis pernitiosum est quam eorum obfuscatio. Et si autem invenit gravitas tunc iam appropinquat quam gravitas significat debilitatem virtutis aialis et obfuscatio significat debilitatem caliditatis innatae et rubedo significat corruptionem et dominium humorum. Et nigredo melior est quam obfuscatio et rubedo. Et cum hoc toto quum videris signa bona prima non est longinquum quin salvet infirmus et casus extremitatum et alteratur et adustio extremitatum et cutis cum frigiditate ventris est signum mortis. Et ex eis ex parte situum eorum sunt sicut spasmus et proprie per fluxum ventris est mortale. Alucies cum alienatione et vehementia febris est significatio mortis.

De signis ex parte somni et vigilie. c. xlvij.

Somnus sit diurnus non nocturnus est signum non bonum. Et si non dormit in eis ambobus est deterius. Causa enim est corruptio cerebri qualiter cumque sit. Et salubrior somnus diurnus est qui est in principio eius et hoc totum in statu proximorum febris est deterius. Et in principio vero eius et multotiens sit non nocet. Et profunditas somni cum debilitate pulsus est malum est enim per debilitatem virtutis non per humiditatem cerebri et proprie quum est cum permissione rationis. Et quum est hoc a putrefactione humoris frigidi. Et bonus augmentatus in nocte qui succedit permissioni rationis et associatur frigori extremitatum est malus sicut somnus cui succedit levitas est bonus.

De signis malis sumptis ex actione manuum. c. l.

Collectio palmarum et pervenire omni hora ad aliquid quasi colligat ex se aut ex pariete est signum malum. Et cum in eo est ex vaporibus qui eleuantur ad cerebrum ergo faciunt imaginari illud quod non est per descensionem eorum ad oculum et humiditatem albugineam.

De signis sumptis ex doloribus. c. li.

Dolor vehementis in visceribus in febribus acutis est signum malum significat enim adustionem vehementem aut magnitudinem apatis aut exituram. Quum est in aliquo membrorum dolor vehementis et sedatur subito quod completa absque causa tunc illud est malum.

De signis sumptis ex voce et loquela et silentio. c. liij.

Ursortis valde est bona et loquela ordinata est bona et contrarium illius est malum. Et taciturnitas prima plura significat secundum primum inquietudinem aut mollificationem lacertorum lingue et epiglottis aut spasmodum eorum aut destructionem imaginationis que est principium sermonis et quum infirmus loquitur in crisi est bonum. Et ad ultimum taciturnitas verbosa significat causas inceptionis alguescens aut aliquid de eis quod dicta sunt. Et multitudo emotionationis in taciturno significat initium alienationis et permissionem rationis.

De signis sumptis ex ratione. c. liij.

Alienatio cum motu et percussione in capite et nare est salua. Et cum alguacre et apoplexia est mortalis.

De signis sumptis ex moribus. c. liij.

Multitudo permissionis et inquietudinis est signum non bonum et significat multitudinem vaporis elevati ad caput. Et saltus infirmi omni hora et sessio eius est significatio mala et est per angustiam aut per permissionem rationis et constrictionem anhelitus et suffocationem et in pneumonia deterior quam plura est per suffocationem et constrictionem anhelitus licet sit per causas alias iterum. Et quum gravantur membra a motu etiam est significatio mala. Et quum obfuscant ungues tunc mors est presens et tremor est signum malum quum non sit crisis bonae.

De signis sumptis ex existimatione. c. lvi.

Quam plurimum timor mortis tunc est timor. Et de iudicis sumptis ex saltu et alio. c. lvi. Altus et alioes sunt propterea quod natura movet membra lacertosa ut expellat ex eis superfluitates. Et dum membrum permanet rari et magis est pauca obediens non indiget illo imo illud est ei necessarium per contrarium eius et si fuerit cum permutatione ex calore et frigus per naturam tunc est signum non malum. Et significat multotiens quod natura non potest facere resolutionem nisi cum adiutorio viscerum per multitudinem materiei aut per debilitatem virtutum.

De signis sumptis ex somno. c. lvi.

Multotiens videt infirmus de genere illi quo sit crisis et sicut videt habitus crisis cum sudore quod ingreditur balneum et preparatur.

De signis sumptis ex appetitu. c. lviij.

Destructio appetitus in egritudinibus chronica est malum. Et in egritudinibus acutis etiam si est infra illud et ad summum significat humores corruptos aut mortem virtutis aialis et naturalis. Et quum destruitur fuit in febribus adurentibus est significatio mala et proprie cum nigredine lingue.

De iudicis et significationibus ictericie. c. lix.

Ictericia ante septimum et ante digestionem est malum signum nisi succurat ei fluxus ventris quem admodum quidam existimaverunt et est secundum considerationem. Et ad ultimum ictericia ante septimum non est laudabilis. Et si fuerit ictericia post septimum tunc est iterum non ita salubris dum non coniungunt ei signa alia. Quod si accidat ictericia in septimo aut nono aut quarto decimo cum signis laudabilibus et absque nocumento in partibus epatis aut duritie et apate tunc est laudabilis. Et multotiens quod accidit per huiusmodi crisis completa et significat laudem et dispositionem levitatis que reperitur post ipsam. Et significat malitiam eius dispositionis contrarii levitatis. Et ex illis que significant malitiam eius est ut sit cum ictericia fluxus ventris chole

ricus multus qui ebullit et exit rerum spumofarum adurentius in huiusmodi ei timet de infirmo nisi succurrat ei fluxus ventris multus mudificans aut sudor cois et fit iam virtus fortis tunc enim fit leuitas velociter.

De significationibus sumptis ex apatibus. c. lx.

Quam febris acuta puenit ad apata titillicorum et extremitatibus est deterius quam ut sint prius illa apata deinde sequat ea febris causa putredinis quous illud etiam fit malus. **A**patata que accidunt in radice auris et non maturant cum saniositate sunt mala aut que non sequit aliqua de euacuationibus fortibus est signum malum. **E**t non oportet ut fidutia habeatur in inuratione quam accidit exitura et reliqui humores sunt indigesti illud enim est non sufficiens sicut ista etiam multoties accidunt et existimat iam declinatio adee et iterfici. **O**mnia pustula et omne apata quod apparet et postea redit est malum uerum quod significat fortitudinem nature et fortasse bec apparitio et pfundatio est consuetudo homini alicui in natura sua quare non est significatio uehementis malitie.

De signis sumptis ex pte pustularum que simulant. c. lxi.

Pustula ciceralis nigra in febris acutis est mala palde. Et quoniam in fine venit vel tardat mori ille qui eam habet in se multoties. **C**onuersio vlcis in corpore ad viriditatem et nigredinem et celestem colorem aut citrinitatem est signum malum. Et citrinitas est leuior eis. **D**icitur quod si apparet super genu infirmi aliquid nigrum sive rubeum in cuius circuitu sit rubedo mori cito. **A**d si pretendat usque ad dies quinquagesimum tunc signum mortis est quod sudauit sudore frigido. **Q**uoniam apparet super uena que est in gutture aliquid sive grano alkerua cum variola alba magna et accidit ei desiderium reple calidam mori in vigesimo. **E**t nos quidem iam diximus illud quod accidit in lingua adolescentibus de pustulis mortiferis. **D**icitur si fuerit febris quelibet et apparuerit super digitos vtriusque manus simul apata nigra sicut granum herbi cum dolore uehementi moritur in quarto et accidit ei grauitas et profunditas somni si autem natura costringat cum hoc accidet pleuresis.

Et quoniam costringit adeo donec sit lapis.

De signis sumptis ex forma venarum. c. lxij.

Item Hippo. si apparent vene que sunt in fronte et que sunt in palpebris et furcula est malum. **A**lteratio coloris venarum apparentium a dispositione sua cum colore pauonis et apparitio earum que de eis non apparebant ante cum hoc est malum.

De signis sumptis ex rigore. c. lxij.

Rigor prime reditutionis in febre praua cum debilitate uirtutis est mortalis et cum firmitate uirtutis iterum quoniam febris cum eo non remouet non est bonus et deterior omnibus est ut sequat ipsum euacuatio non adiuuas et non sedet cum eo febris. Et si non accidat etiam iterum tunc significat quod humor motus est vincens qui expelli non potest et est malum. **I**n accidente vero vice versa non forsitan verificat apborismus iudicans an est propter debilitatem superflua uirtutis aut propter aliud.

De iudiciis euacuationis. c. lxij.

Euacuatio inuatiua per fluxum uentris et vomitum et alia est illa que est post digestionem et que euacuat humorem quem oportet et que fit cum facilitate et cui succedit leuitas. **E**t de signis euacuationis humoris quem euacuat medicina aut non medicina est ut incipiat in eione humoris alterius et deterius eo est per finis

ei propter mutet ad exitum curarat aut ad sanguinem nigrum aut humorem fetidum aut humorem purum et sistrum in vomitu et quoniam abbreviat etiam postquam effecerit quod efficit oportet ut adiuuetur et quoniam supfluit euacuatio et nondum incepit digere tunc non est illud cuius inuamento fit inendum et etiam debilis pauca fluxu sanguinis narium aut sudor aut alio significat quod natura mouit et non potuit et si fiant mala signa alia significant mortem et si non fiant mala significant longitudinem.

De iudiciis sudoris. c. lxv.

Sudor est bona crisis in egritudinibus acutis et sphlacticis et iterum in speciebus apatium timorolorum et apatibus viscerum.

De causis multitudinis sudoris. c. lxvi.

Sudor multiplicat aut causa materiei propter multitudinem suam aut subtilitatem suam aut causa uirtutis ex uehementia expulsiue aut mollificatione retentive aut causa pororum et quoniam dilatat propter causas dilationis et minorat sudor propter omnia illarum causarum et sudor quidem quoniam tergitur exuberat et quoniam mouet absconditur.

De diuersitatibus membrorum in sudando. c. lxvij.

Membra que plus sudant sunt illa in quibus est materia facies egritudinis ut magis est illa que non sudant sunt membra in quibus non est materia et illa in quibus dominat aliquid de causa costrictionis pororum de quibus est quod latus super quod dormit infirmus semper plus raro sudat quoniam est coarctatum siccitas habens vias et non currit ad ipsum humiditas neque currit ab eo. **E**t sudor quidem multiplicatur in membris posterioribus ut in dorso plusquam in anterioribus sicut pectore et multiplicatur in superioribus magisquam accidit in inferioribus et proprie in capite.

De diuersitatibus dispositionum in sudando et alijs. c. lxvij.

Somnus plus facit sudare quam uigilia quoniam calor in natus in eo plus agit in humiditate et quoniam nocumens anbelicus in ipso est magis pum et illud mouet materias ad interiora. **I**nquit Hippo. sudor plus in somno absque causa faciente illud significat quod ille plus cibi suo affert corpori quam tolleret. Si autem fuerit illud preter quod ille de cibo sumat tunc scias quod indiget etiam ne et causa in hoc est quod sudor plus cum sanitate uirtutis non fit nisi propter multitudinem materiei cui premet ut expellat eam nam illa multitudo aut fit per causam propter quam est repleo propter quoniam repleo propter quoniam est ex cibis sumptis tunc et hanc repletionem expellunt fames et exertitius et sudor qui expellit per naturam aut fit per causam antecedentem longinquam que est ex superfluitatibus antecedentibus. **E**t non excusat in huiusmodi nisi euacuatio mudificans corpus ex eis per sudorem vero fortasse non egreditur de ea nisi illud quod subtile est tenue paruum et dimittat corruptum inobediens in corpore et per suetudinem nature est quod diligit expellere humorem corruptum et illud est de illis que debilitat eum et scias quod quanto plus caliditas inata est fortior est resolo magis occulta que non fit sudor nisi fuerint cause alie et propter hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletionem et multitudine et uehementia dilatationis pororum aut propter defectum uirtutis a digestionem bona aut propter uehementiam motus.

De diebus in quibus multiplicat sudor et minorat. c. lxix.

Sudor in egritudinibus acutis plus fit interitio et quinto et minoratur in quarto imo parum contingit ut egritudines iste crifum faciant in quarto nisi raro et parum quidem contingit secundum quod experimentatores

existant ut sudet eger in vigesimo septimo et trigesimo primo et trigesimo quarto.

De modis significationum sudoris. c. lxx. **S**udor significat per tactum suum si est calidus aut frigidus. et significat per colorem suum si est clarus aut ad citrinitatem aut uiriditatem declinans. et significat per gustum suum si est amarus aut dulcis aut ad acetositatem declinans. et significat per odorem suum si est fetidus. aut acetosus aut dulcis aut alius et significat per substantiam suam sicut si est subtilis aut viscosus. et significat per quantitatem suam sicut si est paucus aut multus. et significat per locum suum si est communis in toto corpore aut abbreviatus et quod ex quocumque membro est in ipso est egritudo. Et significat per horam suam si est in principio aut statu aut declinatione. Et significat per illud quod succedit ei sicut succedit ei nocumentum aut leuitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

De signis sumptis ex parte sudoris. c. lxxi.

Sudor frigidus cum caliditate febris est signum malum valde et proprie qui appropriat capiti et collo et significat sincopis licet non sit frigidus quoniam ergo frigidus et est deterior species sudoris quam significat rem que fuit non rem que erit. Quod si febris fuerit magna tunc est mors prima. Et non sit sudor frigidus nisi iam ceciderit caliditas innata quare non seruat humiditates immo separat ab eis quare segregat eas et euaporat caliditas extranea deinde separat ab eis illa caliditas per suam extraneitatem qua in frigidant. Et sudor intersectus est malus. Et sudor multus significat longitudinem egritudinis per multitudinem materiei et non pueniunt humores cum phlogia et ventris solutio per debilitatem suam immo clisteria leuia. Et quoniam post sudorem non inuenit leuitas non est signum bonum. Quod si fecerit augmentum nocumenti tunc erit signum malum licet sit et communis corpori et sudor festinus in principio egritudinis est malus et significat multitudinem materiei nisi causa in eo sit humiditates aeris per pluuiam multam quam tunc cum sua materia erit minor materia. Et multotiens quidem incipit egritudo cum sudore deinde sequitur ipsum febris et plangit. Et quum ex sudore accidit horripilatio non est bonum immo est malum quoniam horripilatio significat expansionem humoris mali nocentis in corpore et illud significat quod sudor non mundificat immo mouet de humoribus malis illud cum acuitas est fracta permiscens ipsum humiditatibus que resoluunt per sudorem. Et significat quod materia prima non resoluitur apud euacuationem sudatiuam. Et quoniam debilitant virtus et pulsus et sudat frons parum est signum malum si vero cadat pulsus tunc est mors. Et sudor enim bonus cui puenit ut sit per ipsum crasis completa est ille qui sit in die cretico et est communis toti corpori habundans et super ipsam aleuiat infirmus et sequitur illum ille qui non est communis sed succedit ei leuitas. Et ad summum plidera sudorem per se ipsum in caliditate sua et frigiditate et colore suo et suo odore et gustu et quantitate sua in multitudine et paucitate sua et tempore sue egressionis aut est in principio aut statu aut in declinatione et quod associat ei de febre in fortitudine et debilitate sua et quid succedat ei de leuitate et grauitate. Et scias quod in conualescentia multiplicat sudor eius per reliquias materiez quare non est malum quam facere minutionem.

De signis sumptis ex parte pulsus. c. lxxij.

Pulsus martellinus et formicans et vehemens et fraliteris aut undosus malus est. Et gazellinus cum debilitate est malus. Et diuersitas in qua est inter

sectio vehemens et motus debiles deinde succurrit illi unus fortis succursu non succurrente immo ex momento ad momentum est mala valde. Dixerunt quidam quoniam dulus sinister est frequens et pulsus dexter rarus et illud est cum debilitate tunc est significatio mala. Et scias plurimorum hominum pulsus naturales sunt diuersi mali ab ipsa egritudine quare oportet ut tu scias hoc itez.

De iudicio fluxus sanguinis narium. c. lxxij.

Aque sunt sicut pleuresis et apata epatis acuta uel calida et sub hypocondrijs terminantur crisi completa per fluxum sanguinis narium primum uero ex quo cumque nascitur alia uero ex illa que sequitur ea et sunt febres incensue et sunt de genere primo. Peripneumonia uero non facit crisin per eum et pleuresis est res in eodem die et tertiana facit crisin per ipsum. Et plurimum quidem accidit fluxus sanguinis narium iuuatium in imparibus et parus sit in quarto in tertio uero et quinto et septimo et nono sit. Et quoniam separat fluxus sanguinis narium bonus et est debilis iuuatium secundum quod docuit Hippo. cum effusio ne aque calide super caput et cum uaporatione sicut quoniam tamen superfluitas eius prohibet cum aqua frigida et cum positione uentose super hypocondria et que sequuntur ipsum. Et melior quidem fluxus sanguinis narium est qui sequitur preter infirmam et diuersificans non est cum illa bonitate. Et apata puenientiora ad hoc ut crisin faciant per fluxum sanguinis narium sunt illa que sunt supra summe. Et in apate quod per platicum quod incipit transire in lapideitatem et plangit saniofitas et eruptio non expectat crisin per fluxum sanguinis narium et sicut non expectat in apate frigido in cerebro et in peripneumonia crisin per fluxum sanguinis narium.

De significatione sumptis ex fluxu sanguinis narium. c. lxxij.

Fluxus sanguinis narium paruus est malus et plurimus. Et fluxus sanguinis narium pluris malitie est qui est sanguinis nigri. Et parus sit fluxus sanguinis malus ex sanguine rubeo et splendido. Et fluxus sanguinis narium qui cadit in quarto significat difficultatem crisin immo bonus est ille qui cadit in imparibus.

De significatione sumptis ex sternutatione. c. lxxv.

Sternutatio bona est quando accidit apud statum in primis uero eius est de signis corize aut humoris mordicatu.

De iudicio egestionis. c. lxxvi.

Am locuti fuimus de egestione in libro primo sermonem uniuersalem abbreviatum. Et necesse est nobis ut repleamus sermonem in ea multa repleto et secundum illud quod sequitur de sermone in egritudinibus acutis.

De signis sumptis ex egestionione. c. lxxvij.

Diuersitas coloris eius quod egreditur de egestionione est laudabilis in duabus horis non alibi quare una est diuersitas cretica post digestionem in die cretico et signo cretico. Et altera post portionem solutiuiam per transeuntem fortem. Et significat in duabus dispositionibus mundificationem corporis expectatam. In alijs uero significat adustiones et liquefactionem et multitudinem humorum corruptorum. Egestio fetida similis egestionioni puerorum et infantium est mala. Egestio cholica in principio egritudinis significat dominium cholice et est non bona et in fine eius apud declinationem significat quod corpus mundificat et est significatio bona. Et quoniam separatur egestio cholica multa et non alleuiat egritudo tunc illud est significatio mala et fluxus ventris multus

post signa mala significat casus virtutis et preter quod succedat leuitas est significatio mortis licet febris etiam sit erradicata. **De fluxu ventris** super quem est vinctuositas non ab acceptione rei vinctuose significat liquefactionem membrorum radicalium et est significatio mala sed non est mortalis et fortasse est vinctuositas ex carne. **Et** quando super ipsam est simile virus et emanat citrinum et dominat fetor et illud in febribus acutis est mortale. **Egestio** super pres cuius stat res subtilis significat quod est virus ex epate et est mordicativa et facit exire egestionem cum velocitate et fortasse egreditur sola et est mala. **Quum** in egestionem sunt alii similia corticibus lupinorum in omnibus egritudinibus tunc est signum mortale.

De iudicio vomitus. c. lxxviij.

Item locuti fuimus etiam in libro primo de vomitu. **Et** necessarium quidem est ut afferam hic aliquid de eo et de alijs et eius positio magis licita est in hoc loco. **Dico** ergo quod vomitus magis iuuatius est ille qui ex phlegmate et cholera in quo in re euomit vel effusa est vehemens pmissio non est vehemens grossitiei. **Et** quanto plus vomitus est purior tanto magis est deterior: cholericus enim purus significat vehemenciam caloris et phlegmaticus purus significat vehemenciam frigoris.

De signis sumptis ex vomitu. c. lxxix.

Um vomitus diuersificatus a colore vomitus pfecto qui est albus aquosus et citrinus est malus et ille qui est sicut viridis et qui est sicut color porri et proprie fetidus et qui est sicut color ficule. **Et** rubeus cum nigredine et obscurus. Et deterior est qui est sicut flos eris et niger et proprie qui sit spasmus subito ipse enim interficit statim nisi sit illic virtus fortasse enim remanet versus ad duos dies. **Et** si per phlegma in eo ne sit tinctura in re comesta. **Et** quando euomunt omnes isti colores est malus valde. **Et** vomitus fetidus est malus et vomitus purus sicut diximus est malus.

De iudicio vrine. c. lxxx.

Item pmissa sunt a nobis verba vniuersalia de vrina in sen in qua sunt accidentia in libro primo et nos afferam hic de illo et de alijs quod magis pueniens est huic loco. **Dico** ergo quod non oportet quando non videtur in vrina signum digestionis forte iudicare de morte fortasse enim liberabit eger quod hoc per euersionem cadentem ex parte aliqua cum virtute expellente digestum et indigestum et fortasse resoluet humor secundum longitudinem tollerantie aut fiet crisis per excretionem et proprie quando non fuerit humor vehemens malitie sed est malus secundum plenum et significat fortitudinem infirmi et minor significatio in eo est super longitudinem. **Et** si filtrat vrina que remanet secundum colorem vrinarum sanorum in horis egritudinis omnibus. Si autem incipit alterari cum sublimatione egritudinis tunc est magis incolumitas. **Et** quando est vrina in egritudinibus pestilentialibus bona nunc in substantia sua in colore et sedimine et ille cuius est tendit ad mortem. **Et** scias quod multoties minungunt infirmi vrinas malas in substantia sua et colore et alijs et est illud expulsio critica et proprie in egritudinibus acutis quare causa est epate et pres vrine.

De signis malis sumptis ex paucitate et multitudine vrine. c. lxxxi.

Urina que mingit quando paucam et quando multam et quando retinet et non mingitur est signum malum in febribus acutis significat pugnam vehemenciam egritudinis et naturam que viciat et viciat et significat laborem naturam et significat et grossitudinem materiei et quod ipsa difficulter suscipit digestionem.

Si autem febre fuerint quiete indica longitudinem per grossitudinem humoris.

De signis sumptis ex tenuitate vrine. c. lxxxij.

Urina tenuis quando sit sicut in diabete et est cum ea assiduatio sitis et velocitas surgendi ad urinam et facilitas egressionis. **Et** quando sit per crudum et opilationem prohibentes exitum materiei et quando sit per debilitatem virtutis alteratiue et non est cum facilitate exitus et est minoris malitie quam diabetes. **Et** quando mingitur vrina tenuis in egritudinibus acutis per aliquot dies significat pmissionem. Quod si accidit pmissio et pseueret tenuitas significat mortem velocem propter quod materie supueniunt in cerebro et auferunt animam. **Et** quando puerit ad grossitudinem cum qua non fit alleuatio fortasse est per liquefactionem membrorum. **Quod** si multiplicatur vrina aquosa apud horam exacerbationis febris totalis significat quod aperiatur in inferioribus et phlegma in substantia pmissa colori in capite que sunt post istud etiam et scias quod tenuitas est sicut ipsa non iungat nigredini et rubedini. Si autem fuerit tunc scias quod causa in hoc est retinens aut vehemencia virtutis qualitatis egritudinalis imprimens in aquam.

De signis sumptis ex grossitudine substantie et conurbatione eius. c. lxxxij.

Quam conuertitur vrina tenuis in grossam in febre continua et sunt signa bona significat crisis cum sudore. **Si** vero non fuerint signa bona aut fuerit febris vehemens aduersionis significat inflammationem aut in corde aut in epate. **Et** clarificatio vrine grosse ante crisis est signum non bonum illud namque significat retentionem materiei et defectum nature in expellendo eam. **Urina** grossa turbulenta in qua non refidet aliquid et non clarificat significat ebullitionem humorum per vehemenciam caliditatis extranee et debilitatem innate digerentis qua per est mala. **Quum** vrina spissa et proprie in quarto multiplicat crisis febrium ex lassitudine et proprie si associatur ei fluxus sanguinis narium.

De signis sumptis ex vrina alba. c. lxxxij.

Urina alba in egritudinibus acutis significat declinationem materiei non ad preterit venarum et instrumenta vrine fortasse ei declinat ad cerebrum et erit dolor capitis aut phrenesis et fortasse declinat ad quedam viscera et significat aperiam si sunt signa ad incolumitatem declinam significant quod egreditur cum uomitu semper plenum et proprie quando non est signum in solutione ventris cui succedat excoariatio intestinum. et quando est vrina alba tenuis in febre acuta deinde accidit ei perturbatio et grossitudo cum albedine sua significat spasmus et mortem.

De signis sumptis ex calore in vrina nigra in febribus acutis. c. lxxxv.

Scias quod non verificat iudicium penitus de morte per nigredinem coloris vrine in egritudinibus acutis licet in se ipso sit signum malum et quod associetur ei iteque signa alia mala quam vides virtutem in ea fortem et est potestas facere euersiones diuersas ex omni genere succedit ei quies sicut accidit mulieribus quando cum menstruis purgantur ab humoribus malis et per hoc iste mulieres si saniores quam ipse forsitan per causam aliquam consumuntur euacuati ab humisimam materia ex via menstruum. **Et** scias quod vrina nigra quanto plus est pauca tanto est deterior significans consumptionem humiditatis et iteque quanto magis est grossior tanto est deterior in egritudinibus acutis. **Et** quando nigra est declinans ad subtilitatem

et tenuitatem et in ea sedimen pendens et est ei odor acutus in febribus acutis indicat dolorem capitis et pmissionem et certior dispositionum eius est quod significat fluxum sanguinis narium nigri quoniam materia est acuta vincens et fortasse erit cum eo sudor propter caliditatem quam non superfluit nisi minorat et expellit versus superfluitatem et antecedit sudorem eius horripilatio. Et quoniam associantur urine nigre in qua est sedimen pendens res nigra rotunda aggregata cum qua inuenitur odor malus et tensio in lateribus et aspa sub hypocondrijs et sudor significat mortem et huius quidem tensio sub hypocondrijs significat spasmodum et huiusmodi quidem sudor fit ex debilitate. Urina tenuis aquosa ad nigredinem declinans significat tenuitatem suam longitudine egritudinis et sua nigredine materialia suam. Et dicitur in primis nigris subtilibus quoniam ille cuius est urina desiderat cibarium mori. Et urina tenuis nigra quoniam conuertit ad subalbedinem vel flauitatem et grossitatem et non associat ei ulla quies significat egritudinem in epate et propter ictericiam quoniam hec puerio que est ad grossitatem a tenuitate et ad subalbedinem a nigredine significat diminutionem caliditatis et casum digestionis. Et illud est de illis quibus associat aut succedit leuitas. Et si non fuerit propter illud significat materiam iam inuisam tam in epate et non propter mundificationem et iam fecit accidere oppilationem imo si est caliditas tunc iam subito faciet accidere aspa. Urina tenuis nigra que mingit in febribus acutis paulatim in tempore longo quoniam est cum dolore capitis et colli significat destructionem rationis gradatim et est in mulieribus magis saluum.

De signis sumptis ex urina rubea. c. lxxxvi.

Urina rubea in egritudinibus acutis quoniam est cum rubedine subtilis significat cum signis laudabilibus crisis velocitatem et cum contrarijs eorum significat velocitatem mortis et ex toto inflammationem vehementem et subtilitatem cum rubedine significat in egritudinibus acutis dolorem capitis et pmissionem. Et urina rubea grossa in egritudinibus acutis quoniam egressus fit paulatim et frequenter et est cum fetore significat timorem quoniam significat caliditatem vehementem et inquietudinem et defectum nature. Uerum quoniam est habundantis exitus multi sediminis significat separationem et proprie in febribus incensiuus. Et qui mingit sanguinem purum in acutis mori quoniam significat repletionem sanguineam vehementem cum acuitate ebullitionis et timet de huiusmodi profectio quod fit ex repleione ventriculorum cordis si declinat ad cor aut apoplexiam si declinat ad cerebrum. Urina rubea valde si conuertat in febribus ex lassitudine factis ad grossitatem deinde appareat sedimen plenum non subidens et fit illic dolor capitis significat longitudinem egritudinis quoniam materia est inobediens quoniam obrem non ingrossat prius et postquam ingrossat non subidet velociter verum eius crisis si per sudorem quoniam materia est declinans ad venas. Et huiusmodi quidem urina assimilatur urine ictericie et differt ab ea in hoc quod non tingit pannos ad summum urine rubee substantie et rubei sediminis significant appetitum et crudelitatem et significat longitudinem quoniam rubedo non est vehementis et est illa que est declinans ad turbulentiam.

De signis sumptis ex urina flaua. c. lxxxvij.

Urina flaua in febre acuta quoniam conuertit ad albedinem aut ad nigredinem est mala quoniam significat per albedinem elevationem materie ad caput et per nigredinem acuitatem qualitatis egritudinis.

De signis sumptis ex sedimine. c. lxxxviii.

Sedimen diuersum in substantia et colore quod significat humorum diuersorum multitudinem est malum et deterius eo est illud quod est minorum partium significant enim quod non potest expellere nisi postquam miorant partes. Et leue quidem multotiens est magis significatiuum bonitatis quam album. Et multotiens viuunt ille cuius sedimen est declinans ad rubedinem sed est leue. Et moritur ille cuius sedimen ad albedinem declinat sed est diuersus asper. Substantie enim bonitas vehementius est facilis ad suscipiendam expulsionem quam bonitas coloris. Et significat item quod humores non patiuntur ab egritudine plenum. Sicut sedimen bonum quoniam minorant eius partes significat quod natura operata est iam in eo valde et egritudo non egit in eo. Sedimen spumofum et spuma plenum cuius albedo est propter pmissionem aeris cum eo est malum valde egressiendi a natura et crudum est malum. Et ille cuius supiora sunt rotunda et mouentur melius est quam sedimen et supiora supficies est coagulata et magis significatiuum quam egritudo est velocis status et acuta. Et sedimen quod non antecedit tenuitas et paucitas superfluitatis imo est inuentum in principio significat quod humor est plenus non quod sit digestus imo oportet ut rubeat sedimen post aduentum digestionis et postquam fuerit urina subtilis in primis et postquam fuerit hypostasis pauca. Et dum non est ita significat quod materia grauis grossa est multa et quod egritudo interficit et hinc vehementia tincture absque sedimine pauco. Et dum non est ita non significat bonum et quoniam significat bonum et maturitatem.

Et quoniam accidit illud propter dolorem et propter vehementiam caliditatis et famem tinctura enim urine ieiuni addit et minorat eius sedimen. Et sedimen rubeum significat multitudines sanguinis et tarditates digestionis et associantur eis in febribus incensiuus item angustia et tristitia et si prolongat usque ad quadraginta prolongat egritudo et fortasse non spatium crisis usque ad quadagesimum. Iterum sedimen rubeum pendens in quo est declinatio ad supiora quoniam est in urina tenui significat in egritudinibus acutis pmissionem rationis si autem pleuerat timeretur peritio.

Si autem urine substantia incipiat puenire ad grossitudinem et incipit pendens subidere et albificat significat salutem. Sedimen quod est secundum formam frusti carnis in febribus acutis sine significationibus digestionis significat quod est ex rasura membrorum et non est ex renibus et quoniam est illic digito aut non est febris significat illud quod scis de dispositione renum. Et ille quod est sile squamis piscis et non est signum digestionis et febris est acuta et ex rasura febris quam facit in nervis et ossibus et penis et in alijs fit ex vesica. Et fursureum quidem significauit sile illius et quod febris incipit radere ex profundo et distinguit inter ipsum et inter illud de vesica quoniam illud de vesica est cum significatione vesice et cum digestionem et grossitudine.

De signis sumptis ex dispositionibus aggregatis propter significationes diuersas coloris et substantie quarum prima est in primis oleagineis. c. lxxxix.

Oleagina est illa cuius color et substantia similatur colori olei et eius substantie et licet sit mala tamen quoniam alie significationes significant salutem non est cum ea malum. Sedimen vero quum est oleaginum est malum ualde et omnino oleaginum purum est malum et est illud quod facit te videre colorem olei cum citrinitate et viriditate. Et quoniam oleaginum est accidens propter urinam nigram tunc est significatio bona si quod testificatur de ea Rufus sapiens. Et deterius oleaginum est illud quod est in principio egritudinis. Et quando significationes

significat malitiam et mingit. Urina oleagina in quarto indicat mortem infirmi in sexto. Et urina que alteratur subito ex signis laudabilibus ad signa vituperabilia significat in egritudinibus acutis mortem quam significat casum virtutis subito propter prauitatem accidentium.

Urina oleaginea quoniam significat permissionem rationis quam facta est ex exiccatione. Urina in qua sunt frusta sanguinis congelati in febre acuta quam cum ea est siccitas lingue est signum malum si autem fuerit nigra cum hoc tunc illud est deterius. Et non currit sanguis in urina in febre acuta nisi propter vehementiam acuitatis eius et propterea quod disrumpit vasa et vias eius. Et eius congelatio est propter vehementiam caliditatis ipsius. Urina alba tenuis in qua est spuma et nubes citrina significat timorem vehementem propter illud quod ipsa significat de exacerbatione et vehementia acuitatis materiei. Et nos quidem iam locuti fuimus de urina tenui nigra illud in quo est sufficientia. Urina tenuis flaua in principio febrium acutarum quam puerit ad grossitatem et ad albedinem deinde remanet feculenta turbida sicut urina asini et incipit exire in voluntarie et sunt illi vigilie et inquietudo significat spasmodum utriusque lateris cui succedit mors quam non fuerint signa bona vincentia illa. Urina ei que est cum flauo colore non subtiliat nisi propter dominium humoris cholici calidi et non ingrossat et inspissat nisi propter exacerbationem egritudinis et motionem in dispositionibus materiei. Et dixerunt de urina pauca que est cum colore sanguinis quod est mala precipue quam cum infirmo est passio venenosa. De signis malis sumptis ex parte qualitatis separatim nis urine. c. xc.

Quando febrem acutam patiens non potest mingere nisi pum et cum dolore absque vulnere aut apate in instrumentis urine et cum frequentia pulsus et debilitate est signum malum. Cum retinet urina in febre continua et est uehementia doloris capitis et multitudo sudoris significat curam. Urina que guttatim stillat in febre continua et cum uehementia doloris capitis et multitudine sudoris significat curam. Et urina que guttatim stillat in febre quiescente significat fluxum sanguinis narium. Quod si febris fuerit acuta incensiva significat dispositionem malam aduenientem cerebro. Et si fuerit quiescens significat multitudinem repletionis et debilitatem nature in expellendo. Et cum urine egredientis in febribus acutis involuntarie est debilitas virtutis aut nocumetum in cerebro et non fit illud nisi propter ascensionem materie acute calefacte ad cerebra que communicant ei membra lacertosa.

De generatione signorum malorum in urina. c. xcii.

Urosia et pcedens et fetida et nigra et grossa est mala. Et illa in qua pcedit ex inferiori parte et usque ad ipsius superiorem sicut fumus est mortalis propinqua. Et ite pinguis cuius color est color aque carnis cum fetore dominante est mortalis.

De signis in egritis mala generum diuersorum quorum malitia est propter aggregationem eorum in febricitantibus et alijs. c. xcij.

Quando aggregant vomitus et punctura et permixtio rationis tunc illud est signum mortale. Quod diuersificat alterationem corporis in tactu et in colore et in eo quod euomit et in eo quod euacuat significat quod non est ambigua cum humoribus diuersis et egritudinibus diuersis cui est necessarium resistere eis omnibus et est proculdubio de illis que deficiunt ei. Quod aggregant in febre inseparabili frigus eius quod apparet et adustio

interiorum et debementia sitis cum hoc tunc illud est mortale. Quod aggregat cum percussione dentium permixtio in ratione tunc eger appropinquat perditioni. Quod accidit infirmo subito fluxus ventris niger cum adustione et mordicatione et dolore adurenti in ventre eius et pulsus cordis sincopis est signum mortis. Quod sudant duo cornua frontis sudore frigido et citrinant ungues et uirides fiunt et alterant et apatur lingua et apparet super ipsam et super corpus pustula extranea tunc mors est propinqua. Et si fuerit in pubis hypocondriorum percussio et saltus cum febre deinde cum hoc oculus mouetur motu malo tunc oportet expectare malam dispositionem quam hec dispositio significat ventositatem inflatam et percussione que fit propter apam uehemens et propter uehementiam strictionis uene magne. Et pulsus uehementis percussione continuus magnus valde associat manie et oportet considerare. fortasse enim percussio et saltus non sunt submersi ad viscera imo in eo quod apparet de miraculo illud non est nocuum quam est cum eo apam nisi superfluat valde in magnitudine. Et si pauerat hec dispositio viginti diebus et non sedatur apam et febris significat quod aperietur et tunc fortasse saluabit infirmus et illud erit per urinam exuberantem aut per mutationem materiei ad extremitates et proprie ad pedes. Illi qui debilitant ex egritudinibus quam accidit eis anhelitus frequens et sincopis tunc iam appropinquat morti et non addunt super quattuor horas. Quod homo habet febrem incensivam et inuenit alleuacionem et quod tem caliditas subito absque crisi manifesta cum euione aut permutatione et sine extinctione vltima et sine permutatione de aere ad aerem in regione una aut in duabus regionibus et quiescit quod est in pulsu de velocitate et inuenit sicut tranquillitas tunc iudica quod moritur uelociter.

Quod homo inest febris et pulsus cor eius subito et inuadit eum singulis et stringit uenter eius sine causa cognita moritur. Quod qui egritudinem habet acutam mingit urinam albam subtilis deinde ingrossat postea ebullit et albescit et remanet ebulliens ita et quasi urina asini et mingitur in uoluntarie et sunt vigilie et inquietudo significat tetanum apparentem in utriusque lateribus deinde morietur. Dicitur quod urina fuerit similis muri postquam fuit alba ante illud et super ipsam fuerit sicut spuma deinde cucurrit ex naribus sanguis niger tunc illud est res mala. Et de signis malis que quidam medicorum dixerunt et non tendit ratiocinatio ad ea nisi cum grauitate sunt quod dicitur quam apparet in homine super uenam que est in collo eius pustula filis grano cucurbitae cum uariolis albis primis et accidit ei desiderium reple caliditatem. Et dicitur quam apparet in homine in tempore sinistro pustula dura rubra et accidit homini ea hoc pruritum uehementem in oculis eius morietur in die decimo et habens hunc dolorem desiderat si famos. Et dicitur quocumque egritudo uehementis accidit subito deinde sequitur illam uomitus aut fluxus ventris et significatio mortis. Dicitur quod quam accidit febrienti et alij apata et ulcera leuia deinde destruitur ratio eius moritur. Dicitur quod quam inest homini molities in facie in corpore eius et non est dolor et accidit ei in principio illius pruritum in naso suo morietur in sex et sex. Et dicitur quod quam inest homini super genua et sile uue rotunde et illud est nigrum et in circuito et rubrum morietur cito usque quo exspectent quinaginta dies.

Et signum mortis est quod sudat sudore frigido.

De signis longitudinis egritudinis. c. xcij.

Scias quod longitudo egritudinis fit propter grossitudinem in uisceribus aut propter permissionem in regimine et secundum

omnes dispositionem debilitatur in ea flous qm tan
git ipsum tarditas et digestio equal significat eam aut
tarditas sediminis pendens aut assiduatio sediminis
rubei iterum. paritas enim apparitionis sediminis
significat longitudinem egritudinis. Et si qm est cu
acuitate egritudinis pulsus magnus et facies eius pin
guis et hypocondria inflata que no detumescunt signi
ficat paucitatem resolutionis et longitudinem egritudinis
Quia adueniunt signa crisis ante digestionem et no ca
dit uirtus et non apparent signa mortis tunc egritudo
plongat. Et scias qm terribilitas crisis qm no iuuat
et non nocet et dispositiones remanent fm modum suu
tunc egritudo est longa. Et multitudo saltus i egi
tutine significat longitudinem eius et pprie cuz vehe
mentis sit a principio rei. In fine vero eius est rectio.
Et qm associat euacuationibus pancia q significat
qm natura mouit mam et deficit in expulsionem eius inte
gra siue sit sudor aut fluxus sanguis narius aut alia signa
bona aut priuatio signorum malorum significat longitudinem
Et qm remanet sedimen rubeus usq ad quadragin
ta dies indicat longitudinem febris ita ut non spe
retur crisis et leparatio usq ad sexaginta. Pollutio
in principio egritudinis significat longitudinem. Quia
videt signa longitudinis egritudinis in diebus antecede
ntibus tunc no est significatio eorum sicut significatio
ipsorum post illud. Et qm videris illud qd est contrarium
illis signis magis verificari forsitan apparere in medijs
diebus et in posterioribus et tunc psidea iudicium indi
cationis ut scias ipsa i quo die erit et ille dies quo die
indicat et obserua pditiones pdictas in ea et considera
dispositiones virtutis et etatis et tpsis et ppsiois et dispo
nem motuum egi in qritate et qualitate sua et antecessi
one et postpositione sua et horarum suarum pprie in statibus
acute et longitudine et et abbreviatione et an sit ad mo
tu declinans aut ad qeret et iudica p qritate eius.

De signis egritudinis psumet crisis aut resolutione. c. xcviij.
Quia si fuerit virtus fortis valde et proximi augm
tati in qualitate et qritate et etas et ppsio et tem
pus declinant ad motionem non ad quietem et digestionis
et eius pparij signa festinantia tunc egritudo psumetur
cu crisi. Et si res fuerint econtrario et signa tardita
tis inuenta tunc egritudo plongat et interficit cu resolu
tione aut remouet et si diuersificat erunt crises diminute
et tardate et cu pmutatione. Mors autem et vita signi
ficatur p dispositiones virtutis et signa alterationis vni
us cuiusq duarum rerum et sui pparij.

De iudicijs reciduationis. c. xcviij.

Exterior recidivatio est illa que est uelocior et
est cu uirtute debiliore et associant ei pculdu
bio quod est et forma forma hec signa reciduationis.

Et ut eueniat recidivatio errore regiminis saluus
est qm ut eueniat p se cu rectificatione regis. Et de
errore in hoc est dare in potu calefacientia et medicinas
quibus vult aliquis bonitatem appetitus sicut geleniabi
mellinum et troscisci rosacei et filia et relique que reanet
post crism attrahunt reciduationem cito nisi succuratur.
Et recidivatio vehementior est qm radix qm malitia
eius est ueniens et status est debilis.

De signis reciduationis. c. xcviij.

In illo cuius febris non quiescit p crism con
pletam et in die suo timet recidivatio. Et si fuerit
quies eius sine crisi omnino no est excusatio recidiva
tionis et pprie qm crisis est cu eis que sunt sicut vario

le aut ictericia aut scabies et ad summum cu ea que sit in
cute. Et significat qm qm erit recidivatio ex debili
tate virtutis et appetitu et nausea et malicia aie et pauci
tate digestionis et corruptione cibi in stō tendentis ad
acetositatem et fumositatem et inflationem hypocondriorum
et partium epatis et splenis et corruptione somni et lo
gitudine uigiliarum et vehementia sitis et vehementia infla
tionis faciei pprie est signum malum et pprie in pal
pebra superiore et pprie eius apatio et ipsi abbrevia
tio et si cu resolutione inflationis faciei. Et d illis q
significant eam est ut corpus bene recipiat cibum et si
remoueat p ipsum extenuatio et pprie qm ista acciden
tia mala apparent et vehementiora sunt in horis por
tiorum egritudinis que sunt. Et qm significat recidi
uatio ex pulso qm remanet in eo spissitudo et uelocitas
Et ex pfundatione exituraz creticarum et occultatioe
eaz. Et ex urina qm in ea remanet tinctura plima ci
trinitatis aut flauedinis aut rubedinis aut est ex illis
in quibus non pendet sedimen n3 refidet et qm vria in
firmi non sicut vrinę et nali. Et quedam tpsa significatio
ra sunt reciduationis qm quedam alia sicut autunus in
ipso enim plus cadit recidivatio qm in reliquis tpsibus
Et genus egritudinis itez adiuuat ad significandas
reciduationem sicut febres apose quod post se relinquit
calitates et inflationes in uisceribus et sicut epilepsia et
scotomia et dolores renū et epatis et splenis et emigra
nea et cephalica et catarrus et que ab ipso generatur de
alimate et alijs et egritudinibus anhelitus.

De causa mortis. c. xcviij.

Mors sit aut pp cam qua corrumpit complō
cordis aut pp cam qua resoluit uirtus quare
extinguit. Et facta pp cam qua corumpitur com
plō cordis aut est dolor vehemens aut qualitas sup
flua de qualitatibus notis aut est qualitas extranea ve
niosa aut est retentio materiei anhelitus. Et ppter
hoc o3 ut dimittantur resapi et ne dimittantur gura
tura eorum desiccare.

De speciebus mortis que accidit in horis febriz
et signum qualitates mortis infirmi. c. xcviij.

Illis est mors que accidit eis i principio po
ximi febris et augmento eius aut reuolutione
eius. Et plm eius est in febribus apatū intrinseco
rum ubi effunditur ab ipsa superfluitas subito. Et
in egritudinibus malignis a quibus supatur nā in pri
mis qm mouet cum fortitudine pcpue si fuerit debilis
et ad summum est sicut pfocans et sicut extinctio ignis a
multis lignis. Et de illis est mors in statu portiorum
febris pp superationem nature ab egritudine. Et tertia
est mors facta in declinatione et est pauca et rara. Et
plm eius est in declinatione piculari nō vli et cā in ea
qm natura in ipsa est sicut secunda et expaditur caliditas
et pti et disperditur retentio que necessaria ē in horis
principij. Et plures eorum moriunt cu sincopi subito
et quidam eorum gradatim. Et fortasse declinatio est
declinatio que est sine mollificatione uirtutis et reso
lutione caliditatis innate qre existimat qm sit declinatio
leuis et pulsus quide3 diuersificatur in vtriusq declina
tionibus ipse enim in uera pfortatur et in falsa mollifi
catur et in uera equal et in falsa diuersificat et egredi
tur ab ordine. In declinatione vero totali non mo
ritur aliquis nisi pp cas laboriosas de foris que super
ueniunt infirmo et est debilis sicut mors aut eleuatio
aut ira et qm accidunt huiusmodi etiam pme. Et

huiusmodi quidem mortem antecedit sudor paucus visco-
sus. Et multoties moritur aliquis in variolis in de-
clinatione. Et multoties quidem antecedit eam sudor
inequalis ad frigus decliue et fortasse est in capite et
collo tunc aut in pectore tantum. Et quando cutis in aliqua
parte est sicca tunc non erit mors per se. Sedorem et cum
eius peritio erit cum sudore. Vix per se mortis in egritudi-
nibus mortalibus sit ex modo aliquo in hora in qua sit
crisis bona in egritudinibus saluis sicut si est egritudo
in paribus erit mors in paribus et si fuerit in impari-
bus erit mors in imparibus. Et scias quod causon et que ei sit
sila attrahunt mortem apud statum proximi et accidunt
cum ea accidentia mala de permissione rationis et vehementia
angustie et profunditate somni et debilitate tollerantie se-
bris: deinde accidunt dolor capitis et tenebrositas oculo-
rum et dolor oris sicut et inquietudo. Et phlogistica at-
trahit mortem in principio proximi et tunc est frigus lo-
gum et non calefit et pulsus parvus valde vermicularis
et vehemens sit somni profunditas et pigritia. Et ad
summum vnaqueque attrahit mortem in hora in qua ipsa sit
vehementior super infirmum plus siue sit incipiens siue
sit in augmento aut in statu: et mors quidem in au-
gmento apparente quandoque accidunt in paucis tamen.
Et quando tu consideras signa mortis in hora quam diximus
et non inuenis ea tunc non timeas quod si inueneris ea tunc
existima quod erit mors. Et si autem persequi fuerit illud
aliquid malorum signorum predictorum tunc iudica se per se
proximi ipse quod ipse morietur et septio aut pares quod mori-
etur in sexto precipue si fuerit egritudo velocis motus.

De significatione mortis absque crisi. c. cxc.

D illis est debilitas virtutis et defectus eius
ad resistendum egritudini et de illis est tardi-
tas signorum digestionis. Et de illis est
virtus egritudinis cum tarditate motus ipsius. Et
quando aggregantur omnia ista est magis periculosa.

De dispositionibus accidentibus conalescentibus. c. c.

Quandoque accidunt conalescentibus recidiuatio
et accidunt eis vehementia virtutis et debili-
tas ipsius quam in eis est illud quod diximus in ca-
pitulo regimine corporis. Et accidunt eis ne inueniant ab eo quod
sumunt de cibo et ne redeant corpora eorum ad virtutem.
Et accidunt eis exire quod non sunt mundificata cor-
pora eorum ab humoribus per eum. Et quandoque accidunt eis
corruptio quorundam membrorum propterea quod expellit ma-
liciam. Et quandoque accidunt eis egritudines perarie egritu-
dinebus que fuerunt in eis quam supfluent in eis in co-
rrario eius quod est cum eis sicut accidunt eis grauitas in lin-
gua et paralytis et colica frigida et apoplexia et epilepsia et
dolor capitis insepabilis et emigranea et quibus sunt siles
quandoque in frigidatio et humectatio modum pertransierunt. Et
quandoque accidunt eis pruritus plimus quem remouet aqua te-
pida. Et accidunt eis ut albificent eorum capilli propterea
quod capilli priuantur nutrimento et propterea quod spargit hu-
miditas innata qua stat nigredo sicut accidunt segetibus quod
quandoque siccant albescunt postea quandoque eorum dispositiones bone
fiunt redit nigredo capillorum sicut accidunt segetibus quandoque
potant aqua quandoque tunc redit ipsarum viriditas.

De regimine conalescentis. c. ci.

Oportet ut in conalescente alleviatio fiat in
omni re et non afferat ei aliquid graue ex ci-
bis neque aliquid ex moribus et ex calefaci-
entibus et causis comprimantibus donec ad uoces
perueniatur vix et alia et gradatim perducat ad exer-

citius equale facile ipsius inuatiui est valde. Et
ut occuperis in eo quod augmentum efficit in sanguine.
Et oportet agere ut quiescat et letet et gaudeat et prohi-
beat ab euacuationibus et proprie coitu. Et vinum cum
temperamento est ei inuatiui proprie vinum subtile tenue.
Et de conalescentibus peruenientior ad hoc ut inter-
dicat ei facietas est conalescens cuius crisis fuit occul-
ta quam ipse est expositus reciduationi et huiusmodi for-
sitan indiget eione. Et peruenientior ei est fluxus ve-
trio subtilis precipue quando uideris egestionem cholica aut
decliue ad colorem humoris qui est ex humoribus
ex quibus fuit febris et uideris in appetitu defectum.
Et quando uolueris illud tunc fac quiescere conalescentem
et porta virtutem eius deinde etiam fortasse necessariuz
est tibi ut euacues et portes sit cum cibatione. Et pro-
pra ei tunc verbigratia: cibos medicinales solutinos aut
comisce eis virtutes medicinarum solutiuarum peruenientius
sicut pruna et siracost et tereniabin et silia illis humoribus
cholam. Et quandoque inuanti per diuretica et mundificatur
per ea uene eorum et quandoque faciunt illud ista diuretica cognita
sicut facit illud uinum permixtum. De phlogia autem sciendum
est quod per indiget conalescens extractione sanguinis et
fortasse indiget etiam et significat illud forma et signa san-
guinis precipue quando inuenis febre occultam in uenis et vi-
des pustulam in labio et fortasse cogit te ad phlogiam
infirmum malitia sanguinis eius per illud quod remanet
in ipso de cineritate humorum malorum. Quare neces-
sarium est ei ut extrahatur sanguis eius malus et augmen-
tetur in eo sanguis bonus. Et melius in hoc est ut facile
fiat et non faciat aliquid subito et somnus diurnus fortas-
se est magis nociuus conalescenti propterea quod mollificat eum
et fortasse porta eum propterea quod ipse quiescere facit.
Et quando non peruenit fortasse attrahit febre per ea quod facit
cruditate et frangit de uirtute caloris innati. Et ob-
seruatio in omnibus conalescentibus mundificatio et non
mundificatio est ut currat esse eorum secundum regimem quod fuit
in egritudine ex cibariis et alijs duobus diebus in eo
quod est inter eos et ad summum secundum mensuram quam res
diei cretici pertranscat secundum regimem quod fuit in sanitate et
deinde illud quod sequitur sanitatem eius deinde eleuetur ad
illud quod est supra ipsam et in mundo et eo cum febris
fuit salubris ne subleuet regimem eius quam febricit corpus
eius et mala fiet eius dispositio. Et oportet ut redeat ille cuius
extenuatio et macilentia in diebus paucis fuit ad pingue-
dinem in diebus paucis quam uirtus eius est fixa et fiat cum
peritio et peritium illius et si non appetit conalescens
tunc in ipso est repletio et si appetit et non inpinguat post
ipsum tunc affert sibi ultra uirtutem suam et supra uirtu-
tem nature sue quare non potest digerere illud et diuide-
re in corpore aut in corpore suo sunt humores pleni in
quibus non est occupata aut uirtus sicut eius est perstrata
valde aut uirtus totius corporis eius et calitas ipsa
innata sunt perstrata quare non alterat cibum alteratione
peruenienti ut exemplificet vel restauret nam ex eo. Et huius-
modi quidem licet appetant in principijs rei sue cibum tam-
quam peruenitur in eis dispositio ad hoc ut non appetant. quam
nocumeta et repleto humorum malorum sunt fortiora et au-
gmentant et ne appetant deinde appetant per uiuifica-
tionem uirtutis sue melius est quam ut appetant deinde non
appetant quam ergo plenerat appetitus et non alteratur
corpus ad uirtutem diuertentem tunc uirtus appetitiua
et instrumentum eius sunt sana et uirtus digonis et ipsi
in instrumentum sunt debilia ergo melius est ut gradatim de-

ducatur pualescens ex cauariis et pullis ad hedū et non
reducantur ad pueritudinem dum adhuc in uenis est
stricatura. **E**t fortasse sirupus acetosus faciet eis e
uenire excoriationes intestinorum pp debilitatē intestino
rum ipsorum et filis acetosa. **E**t de regimine pualescen
tiū est pmutatio eorum ad aerem pstrariū ei in quo erant
Et de regimine pualescentiū est obseruatio eius qd
oz cauere de spe egritudinis eorum ut opponat ei qd se
curitatē faciat ab eis sicut in pleureticis oz ei ut timea
tur i eis aspitas pectoris. Et nō oz ut pualescēs sudz
in balneo pp raritatē carnis sue debilis. Quē ergo mlt
tiplicat sudor eius tūc in ipso est supfluitas. **E**t ab
ratio cū nouacula nocet ei pp illd e narratio pcesit.
Et de cibatione cōualecentis. c. c. ij.

Portet ut sit cibus ei in q̄litate boni chimi
facilis digōnis. **E**t opz ne tolleret famē
nō sitim et fortasse est necessariū ut declinet q̄
litas ad pstrariū cōplonis egritudinis pterite pp ti
morē alicuius rei: et ad cautela. **E**t scias q̄ cibi hu
midi fluidi velocius nutriūt et minus sunt audaces et
grossius et grauis est econtrario siue sit cibus aut pot?
Et oz ne sup se afferat frigida nisi vocet ad illd refi
duūz caliditatis imo ut regat cū eo qd est rpatū et sit ei
calitas subtilis cū humiditate completa velociter reci
piens digōnem. **E**t ut sit cibus eius i q̄titate cum
mensura qua fiat bona eius digō et ei sepatio et adde
scōm gradationem qū nō uideo grauitatem nō rugituz
nō uelocitatē descensionis nō tarditatē retentionis.
Et minue ex eo si non uideat ex eo qud uideri dz
et qñ repeletur subito et tenditur stōus eius tūc fortasse
febrit et filr nō oz ut bibat subito fortasse eniz est ex eo
timor. hora autē cibi eius est hora equalitatis aeris in
uelpis estatis et hora p mercedē hyemis nisi sit nocēs
aliquid festinū. **E**t oz ut diuidat sup ipm q̄titas q̄
est minus facietate eius. Et aqua uehementis frigoris
est ex eis a quibz oz alienari pualescens qñz enim inter
ficet fortasse eniz supueniet ledēdo quibusdā uisceribz
et fortasse faciet spasmus: et nos iāz sciūm? qui mortu
us est pp illud. **E**t scias q̄ appetitus pualescentis
qñz minorat pp debilitatē aut pp humores in stō et al
sociat eis scōm plimum sincopis. Et qñz minoratur
cā epatis et paucitate attractionis ei? et apparet in co
lore et in egestionē tenui et alba. **E**t qñz minoratur
cā humorum in corpore toto et facietatis nauasatie.
Et qñz pp debilitatē uirtutis corporis et calidita
tis innate aut in stō pprie: Rege uero vnumquodqz
cū eo qd sciūsti d regimine et q̄to plus facilius est.
Et scias q̄ secantiabi de cidonijis ē bonū medicamē
pualescentibz et pprie qñ eop appeti? est pstratus pp d
bilitatē in stōis eorum et faciet securitatē ab excoriatione
intestinorum. **E**t de pfortantibus uero stōm que sunt ca
lidiora eo si sicut trocisci rosi. et que sunt eis similia for
tasse enim sunt cā reciduationis.

Et de moribus egritudinū. c. c. iij.

Item sciūsti horas egritudis et sciūsti q̄ mo
tus in piodis qñz sit addendo in labore et si
gnificat statū et qñz sit minuēdo et significat
declinationē. **E**t uehementiores fiunt motus egrit
udinū et accidentia eorum in nocte pp uehementiā occu
pationis nature in digerendo mām tunc ab omni re.
Et tractatus scōus de diebz crisis et horis ei?
Et de principio egritudis et pria pputatiōe crisis. c. i.

De hoibus sunt qui dicunt q̄ principium
egritudinis ex quo nūerat pputatio diez
crisis est extremitas hore i qua sentit eger
uestigiū egritudinis. **E**t de hoibus il
qui dicūt nō imo extremitas hore in qua se ipm pūcit
et apparet in eo nocuentū opationis et hec quidē di
uersitas non aduenit nisi in febris que nō accidit
subito in illis aut que subito accidunt nō est principū
hore et illud est sicut accidit quibusdā febricitantibus
ut incipiat febris inceptione apparente et sit hō ante il
lud non habens egritudinē quare dormit aut ingredit
balneū aut laborat et febrit subito. In febris autem
quas antecedit pfractio et dolor capitis et filia deinde
accidunt ambe res diuersificant. Et fortius est ut cō
sideret hora inceptiois ipsius febris et illic est iā ap
paritio exitus a dispositione naturali in cōplone mani
festa. **E**t inceptio uo doloris capitis et contractionis
cōsiderationem non habet et q̄ decūbit in lecto et som
nus non sunt de illis quibus ē intuendo fortasse enim in
firmus non decumbit et iam incipit febris. **E**t si pe
pererit mlt deinde accadat ei febris tunc si nō pputet
ex febre et non nisi ex pte ē illd error. de hoc dixerunt
quidam q̄ plm a cecidit p scōm et tertium.

Et de causa diez crisis et periodoz eius. c. ij.

Pures quidem homines posuerunt cām i mē
suratione tēpum crifum egritudinū accutaz
ex pte lune et q̄ virtus ei? est virtus iccedēs in
hūitates mūdificans in ea spēs alterationis et adiuuās
ad maturandū et digerendū aut ad cōtrariuz secundū
pparationē materiei et significant in hoc per dispōem
extensionis et contractionis et augmentationē cerebello
rum cū augmentatione luminis in luna et uelocitatem
maturationis fructū arborū et herbaz cuz apparitiōe
eius. Et dicunt q̄ hūitates ciuitatū patiunt a luna q̄
re diuersificant dispositiones earū scōm diuersitatez di
spōitionū lune. **E**t sit uehementia et apparitio diuer
sitas cum uehementia apparitionis diuersitatis in di
spōitione lune et sit illud uehementius qñ luna est fm
oppōes dispositionis in qua fuit deinde scōm quadra
tiōm et hoc p diuisionem reuolutionis sue ad mediera
tem deinde ad medietatē medietatis. **E**t dixerunt p
pterea q̄ reuolutio lune est in uigintinouem diebus et
tertia fere diminutis diebus punctionis ex eis ppea
q̄ lune nō est operatio que sunt fere duo dies et medie
tas et tertia quare remanēt uigintifex dies. Et medie
tas erit medietatis eius tredecī dies: et quarta diei: et
quarta ipsius sex dies et medietas diei: et octaua diei:
et octaua eius tres dies et quarta diei et medietas octa
ue diei. Et est melior reuolutio eius et fortasse extra
hūnt eam scōm mōs alios diuersificantes has pputa
tiones papp et addunt in ea papp vep in hoc est trans
gressio qz dicunt qd non debent dicere. **E**t sunt ergo
ista tpa facientia necessario ut appareant in eis diuer
sitates magne et sunt dies piodoz puaz. **E**t qñ inci
pit et mā est bona apparet apud statum eius alteratio
manifesta tendens ad bonitatē. **E**t qñ incipit tēp?
et dispositiones sunt corrupte est alteratio apparenas
complementum tps scōm corruptiones. **E**t crisis uo
egritudinū que in tpsbus pcedunt et ultra mensē nu
merant ex sole et in hac quidē mēsuratiōe et expiē
tia est ambiguitas. **E**t in eis sunt loca talimodo q̄
multiplicatur occupatio cum hoc super nālem et non
impedit sup medicum aliquid et super medico quidē

non inest nisi ut cognoscat quod egreditur cum crisisibus pluribus
et non pertinet ei ut sciat que sit causa eius quam declinat
illius causam extrahit eum ad aliam aliam immo oportet ut sit sermo
de diebus crisis: sermo quem loquimur secundum semitam
experientie aut secundum viam positionis et anxiositatis et
scias quod plures eorum nominantur revolutione illud ex quo
non egreditur multiplicatio a genere suo et est intentio
quod non egreditur eorum ea duplicatio ad diem non creticum
et exemplum horum est quartanus et septenus. Nam
eorum medium pervenit semper ad diem creticum secundum experientiam
tamen diebus crisis que accidunt egritudinibus quibus perveniunt
istis quartanus et septenus. Et revolutiones quidem
bone radicales sunt tres revolutio quadragesima et revo
lutio septenaria et est completa sed revolutio decenaria est
magis completa quam omnes: quadragesimus enim et sexagesi
mus et octuagesimus et omnes illi dies sunt crisis: verum
due prime revolutiones sunt diminute ex hoc propter fra
ctionem quam attendere oportet et per quam sunt tres septem viginti
dies et quartanus primus est quartus et quartanus secundus
est in quo restauratur fractio. Et propter illud est in septio
quoniam sunt sex dies et res plurima de septimo: et propter il
lud cadit continuatus: et quartanus tertius cadit in vnde
cimo. Et illic pervenit hora duplicationis septeni quod
re sequitur ipsum septenus suus et est in quartodecimo
Et quoniam restauraverimus septenum tertium cadit in die vi
gesimo iam ergo cucurrit res in quartanis secundum hoc
quod quartanus primus et suus sunt continui et suus et tertius
dies gregarius et tertius et quartus continuati. Quod ergo
pertransit quatuordecimus tunc iam cadit diversitas.
Et laudabiles quidem sicut Hippocrates et Galienus
inceperunt a continuatis fuit ergo ordo diebus ita septi
mus et quatuordecimus et vigesimus est continuatus ex
quarto decimo ergo viginti multiplices sunt septenarius
secundum intentionem. quare invenimus hos septenos segre
gatos quos sequitur tertius continuatus plenus viginti
deinde separantur ex viginti et est vigesimus quartus
deinde vigesimus septimus continuatus postea trigessimus
primus separatus est super quatuor septenos et trigessi
mus quartus continuatus. Deinde septenus continuatus
quare sunt quadragesima deinde carrit multiplicatio
super tres septenos secundum quod ipsi sunt viginti ut sit conti
nuatio sexaginta et octuaginta et centum et centum viginti.
Et non est consideratio prima ad illud quod est inter
eos de diebus. Alij autem sicut archigenes dixerunt
quod post quatuordecimum est octavus decimus et est dies
crisis et vigesimus primus et vigesimus octavus deinde
trigesimus suus postea trigessimus octavus cum continuatio
septeni. Et quidam numeraverunt quadragesimum secundum
et quadragesimum quintum et quatuoragesimum octavum dies
crisis et iam transgressi sunt in hoc et considera tu qualiter ca
dat quod ipsi fecerunt distinctione quartanorum et septeno
rum. Nam quartanis in diebus crisis inest virtus
fortis usque ad viginti dies deinde virtus advenit se
ptenis usque ad triginta quatuor quoniam ergo eger in e
gritudine chronica pertransit viginti tunc attende sep
tenos. Et apud archigenem quidem dies vigesimus
primus valde plus est creticus quam vigesimus qui est sep
tenus non distinctus apud octavum decimum ubi currunt
septeni. Hippocrates vero et Galienus et qui post eos ambos su
erunt non invenerunt rem secundum illud et sicut est diversitas
in vigesimo septio et vigesimo octavo. Archigenes enim
vidit aliud a sententia amborum et fecit meliorem vigesi
mum octavum et sicut est dispositio trigessimus primi cum trigesi

mo secundo et trigessimus quarti cum trigesimo quinto et qua
dragesimo cum quadragesimo secundo. Et scias quod de
egritudinibus sunt quatuor crisis est in septem mensibus
immo in septem annis et quatuordecim annis et viginti
vno anno. Et sunt quidam qui existimant quod post qua
dragesima non sit crisis cum eione forti verum res non est
ita. Et non est etiam necessarium ut alteret egritudo
ad acutam aut ut in ea sit recidivatio aut sit in ea pro
positio egritudinis. Et non est prohibiti in egritudine chronica quoniam
cessat nam digerere ipsam deinde propter si ipsa vice una et ex
pellat ea quous sit pauca. Et propter plim est secundum quod dictum
est et sit separatio in ea aut eorum crisi diminuta aut per exi
turam tardi motus aut per resolutionem. Inquit Hippocrates
diebus creticorum alij sunt pares et alij sunt impares. Et im
pares quidem fortiores sunt in crisis secundum plim et in pli
mo numero et parum quod exemplum est quartus et sextus
et octavus et decimus et quatuordecimus et vigesimus et
vigessimus quartus et alij quos numeravimus de pibus
secundum duas sententias. Et impares quidem sunt sicut
tertius et quintus et septimus et nonus et undecimus et
quintodecimus et septimodecimus et vigesimus primus
et vigesimus septimus et trigessimus primus. Amplius
Galienus negavit quod dicunt est in hoc a phorismo de esse
octavi et decimi et invenit illud diversum radicibus Hippocrates.
Et fortasse hic sermo Hippocrates est antequam bene sciret esse
diebus crisis et hanc expositionem. Et scias quod quoniam conti
nuant dies et sunt sicut dies unus crisis: et illud plus pro
tingit post viginti siue sit eio siue exitura. Et scias
quod in die bone crisis quoniam apparent signa mala tunc illud
est deterius et significat mortem plim sicut si accidat e
is aliquid in septimo et quartodecimo.
De proportionalitate diebus crisis ad invicem et debi
litate et operatione eorum ad egritudines. c. ij.
Et creticorum alij sunt fortes in ultimo in quod
fortasse semper sit crisis: et alij sunt debiles val
de sunt medijs. Et ego dicam eos distincte
postquam dixerim quod primus dies crisis est dies quartus et
cum hoc non multum cadit in eo crisis et est indicativus
septimi. Dies autem septimus est dies fortis valde et indi
cat ipsum quartum et licet ut septimus ponatur in primo or
dine superiore. Et dies undecimus non est in virtute quatuor
decimi. Et tertium in egritudinibus in quod proximi
earum incipiunt in imparibus ut tertia est fortis valde et fortior quod
todecimo. Et dies quatuordecimus est dies fortis val
de et de fortitudine est quod non invenit dies cui non
proportionatur quatuordecimus qui sit ultimus in forti
tudine in iudicio crisis et salute eius neque a complemento
eius. Dies septimus decimus est fortis et qui propor
tionalis ei ex diebus est fortior et proportionalitas eius ad
viginti est proportionalitas undecimi ad quatuordecimum
Et octavus decimus est de diebus crisis interficienti
bus et eorum magis periculosus est dies vigesimus septimus
et est quasi non sit dies crisis et dies quadragesimus est
fortior trigesimo quarto quous trigessimus quartus sit bo
ne virtutis et fortior trigesimo primo. Et scias quod
egritudines que proximi faciunt in imparibus sicut ter
tiana et plures acute sunt velocioris crisis et earum cri
sis in imparibus quoniam propter expectatur in tertia un
decimus et non expectat quatuordecimus nisi parum quod
uis secundum plim proximus septimi declinet a quatuordecimo
propter. Et ille que faciunt proximum in paribus
sunt tardiores et crisis earum plus est in paribus.
De diebus creticis. c. iij.

Illi qui sunt in ordine superiore sunt sicut septimus et undecimus et quartusdecimus et septimusdecimus et uigessimus. Et quoniam sunt revolutiones in egritudinibus uenientes secundum primum numero dieum cricum quare sunt septem revolutiones tertiane sicut septem dies caufonidis. Et quoniam sunt dispositio numeri mensium et annorum in chronicis secundum dispositionem numeri dieum in acutis quare sit quartana septem mensium ubi gratia et currunt eius indicationes secundum proportionem indicationum dieum et cadit inter eas de accessione et postpositioe secundum considerationem que cadit in diebus et dicantur illis.

De diebus cadentibus in medio. c. v. Ihesus isti quos diximus si dies cretici radicales. Et quoniam accidit diebus creticis per aliquam causam accidentium extrinsecus aut ex ipsa egritudine in velocitate morbi sui aut tarditate sua aut ex dispositione corporis in uirtute aut debilitate aut ex accidentibus que accidunt sicut vigilie uehementes ex uigiliis extrinsecis aut cadentibus ex causis corporis aut aialibus que supflunt uehementer ut cadat ante eos festinatio aut tardatio ab eis licet non eleuetur statioe crisis necessarie in hora sua immo minuat ex ea. Et si non esset causa fortis accedens verificaretur crisis et non antecederet ne tardaret. Et quoniam accidit illud accedens et forte declinat hora et tardat aut antecedit et si fuerit debilis sit difficilis crisis. Et prohibet ita ne sit completa et nominant dies in quibus cadit hec reflexio dies cadentes in medio et habent iudicia dieum crisis ex parte. Et isti dies sunt sicut tertius et quintus et sextus et sicut nonus et sicut tertiusdecimus: tertius enim et quintus continet quartum et nonus est inter septimum et undecimum et fortasse erit dies cadens magis conueniens uni duorum dierum qui sunt in duobus lateribus et aut erit dies creticus que est inter illos cadentes in latere altero magis pertinet ei: festinatio ei undecimi ad nonum per tardatio septimi ad nonum quous unusquisque eorum sit primum. De uirtute dieum cadentium in medio et debilitate eorum. c. vi.

Scias quod nonus est dies fortis platus in eis de inde quintus postea tertius et non abbreviatur a quarto qui est radix abbreviatione manifestata: et tertiusdecimus quasi per suam debilitatem non est de illis in quibus sit crisis. Sextus autem dies in quo cadit crisis uerum illa est mala. Quod si uenerit non mala erit difficilis occulta diminuta non salua a timore et ipse per uirtutem casus crisis in eo siue mala sit siue non mala est quasi contrarius septimo et indicat ipsum quartum in malitia. Et pariter quidem preletur indicatio quartum cum bono nisi cum difficultate quare accidunt in eo signa timorosa sicut somnus profundus et sincopis et proprie si fuerit etiam tunc accidet sincopis cum vomitu et accidet in eo casus uirtutis et horripilatio et tremor et destructio pulsus si autem apparuerit in eo sudor non erit equalis et fortasse minuit in eo crisis cum eione. Quare erit complementum et cum exitura mala et ictericia et erit tria mala mali sediminis hoc est quoniam fuerit salua et si non fuerit tunc quousque morbus fuerit erit salua et per accedens reciduatios. Inquit Gal. Septimus est sicut rex iustus et sextus sicut rex vincens iniustus et octauus est proximus sexto.

De diebus bonis et malis qui secundum ordines suos cretici sunt aut cadentes in medio aut dies indicationis. c. vii.

De meliores sunt septimus et quartus decimus et post eos sunt nonus et septimus decimus et uigessimus: deinde quintus postea quartus post octauus deinde tertiusdecimus. Et scias quod dies crisis fortioris iudicii et fortiores dies cadentes et dies indicationis sunt illi que sunt in diebus antecedentibus et pro magis procedunt debilitatem eorum iudicium.

De diebus qui non sunt cretici neque intentione prima neque intentione secunda. c. viii.

Isti sunt dies primus et secundus et decimus et duodecimus et nonus decimus et quintus decimus iteque est huius summe. Et est mirabile quod plures eorum sequuntur diem creticum.

De diebus indicationis. c. ix.

De indicationis si dies in quibus videntur vestigia que sunt significationes alterationis materie aut significationes victorie unius duorum alternatorum egritudinis et uirtutis aut inceptions pugne leuis que currit inter naturam et egritudinem non per separationem sed per uisum. Prime quidem sunt sicut significationes digestionis et trarum digestionis. Significationes uero digestionis sunt sicut nubes rubra aut ad albedinem tendens significationes in digestionis iterum note sunt. Et de uero sunt sicut apparitio uirtutis appetitus aut casus eius in eo et leuitas motus aut grauitas eius. Tertie autem sunt sicut dolor capitis et angustia et strictura anhelitus et tremor et sudor non cois et etiam non completa. Quum ergo appareret ista uestigia in istis diebus erit crisis in diebus notis sequentibus eos et erit quartus indicans quod erit in septimo si fuerit signum bonum aut sexto si fuerit signum malum et prope in caufonide et fixa quod fiat in septimo et minus quod in sexto uerum in tertiana multiplicat quod sit in sexto et septimo aut in undecimo aut secundum primum in quatuordecimo aut uigesimo aut uigesimo primo et septimusdecimus iteque indicat in uigesimo aut uigesimo primo et octauus decimus indicat in uigesimo primo et uigessimus in quatuordecimo. Et de diebus cadentibus in medio tertius in quinto et si fuerit malum tunc in sexto et quintus in nono et si fuerit malum tunc in octauo. Et scias quod significationes indicationum quoniam declinant a diebus suis per causam predictam in declinationibus crisis a diebus suis quos merentur ad illos qui sunt ante eos aut post eos. Et scias quod sequitur diem secundum de diebus indicationis aliquid de genere eius quod fuit in die indicationis tunc egritudo est uelocis morbus. Et considera signa festinantia et tardantia et indica in diebus indicationis qui indicat ea si festinant aut tardantur ex hoc.

De cognitione dieum crisis cum dubitat. c. x.

Cognitio dieum crisis est necessaria ad intertione plures. Quoniam enim quum crisis est propinqua ut regat eger regimie quodam. Et quum est longinqua ut regat regie alio. Et opus ut in die crisis et qui ei proximus est ut regat eger regimie proprio. Non ergo moueatur oio cum medicina: fortasse enim adiuuabit natura ad eionem quare supfluet uehementer et fortasse faciet ei contrarietatem in parte sua quaz pariet laboris non cricum et non fiet etiam et in hoc est illud quod est in eo. Et opus in cognitione dieum crisis ut obserues iteque res naturales alterantes dies crisis notos. Et nos inuenimus cognitionem diuidi in duos modos quorum unus est in crisi egritudinis absolute et alter est in ipso die crisis ex parte ipsius in quo est crisis. Et fortasse enim plerumque

dispositiones crisis duobus diebus vel tribus quare dubitat ad quem eorum proportionetur. **¶** Modus vero primus significat ex duobus modis. ex signis abbreviationis egritudinis et longitudinis eius et ex naturis egritudinis et virtutibus eorum. **¶** Significatio vero ex signis longitudinis et abbreviationis est quoniam fortasse erit secundum assumptionem egritudinis sicut si sit egritudo non de illis quas possibile est consumi in quarto et qui ipsum sequuntur et possibile est consumi in septimo et qui ipsum sequuntur. Nam si apparent signa digestionis apparitione bona in eis qui sequuntur quartum spatium et crisis erit in septimo. **¶** Et si apparent signa longitudinis egritudinis predicta in capitulo suo scias quod crisis eius tardabit et erit successio eius absque crisi. **¶** Et si nullum eorum appareat spatium et sumet egritudo inter septimum et quartum decimum. **¶** Significatio vero ex naturis egritudinis est sic uerbigratia. dies impar est melior sic sciuitur ex eo quod mouet de egritudinibus in die impari et cum caliditate acuta et par est de eis quod diuersificantur ei. **¶** Modus vero secundus significatur ex modis per considerationem reuolutionum ex numero horarum crisis et tempore crisis et verificationibus dieum et virtutibus eorum. **¶** Significatio ex consideratione reuolutionum est sicut uerbigratia: tu scis quod dies par est melior cuius egritudinis et impar est melior alicui egritudinis uel ex parte crisis est ut consideres et cognoscas in quo duorum dierum sit labor longior et ponat ei crisis nisi sequatur quod sit fortioris iudicii quam iudicii habet significationis. **¶** Et hoc secundo capitulo est illud quod facit esse necessarium ut ponat in eo crisis diei medio ex diebus tribus cum conditione predicta. **¶** Significatio autem ex virtute dieum et naturis ipsorum est sicut si sit sudor incipiens in nocte septimi et non cessat sudare in octauo uel tota die tunc crisis erit in septimo non in octauo quod uis febris eradicet in octauo et si fuerit secundum diuersitatem huius et incipit sudor in decimotertio et non cessat infirmus sudare usque ad decimumquartum et eradicet febris in decimo quarto tunc non proportionabitur crisis nisi ad decimumquartum et illud est quoniam octauus et decimus tertius non sunt in virtute duorum dieum aliorum ex bonitate. **¶** Et mors cum sexto puenientior est quam sit cum septimo et cum decimo magis pueniens quam sit cum nono. **¶** Si significatio autem ex aggregatione iudiciorum est sicut illud est narratio perit uerbigratia: in decimo quarto in eo quod diximus aggregantur sudor et eradicatio simul. **¶** Si significatio vero ex diebus indicatiuis est ut consideres an inuenias in exemplis predictis indicationem ex quarto tunc iudica quod crisis erit in septimo aut inuenias in undecimo tunc iudica quod crisis erit in decimo quarto.

¶ De declaratione proportionis dieum crisis ad plures egritudines. c. xi.

Item sciuitur quod ut crisis egritudinum valde acutatur sit ad septimum et ut illarum crisis quod sequuntur eas in acuitate sit ad quartumdecimum et ad uigintiimum et que has sequuntur ad quadragessimus deinde per illud faciunt crisis egritudines chronice absolute quoniam in censura uehementis sit in imparibus illud est tunc signum malum et multoties interficit in sexto et indicat in quarto et sit in ipso sudor frigidus et his filiis: et quod ex firmitate erit crisis secundum primum ad undecimum cum acuitate sua quoniam inceptio magnificationis eius sit secundum primum tertium et quartum deinde facit crisis in septimo scias ergo illud.

¶ Expleta est sen secunda. Incipit sen tertia de apostematibus et pustulis.

Tractatus primus de illis quod ex eis sit calida et corrupta. **¶** De sermone inuenerali de apostomatibus. c. i.

Item locuti sumus in libro primo de apostomatibus et speciebus eorum et curis ipsorum sermone ubi ad quem redire oportet illum qui uult audire quod nunc loquimur in hoc autem loco loquimur de eis sermonem predicare. **¶** Dico quod omne apostoma et pustula autem est calidum aut non calidum: et apostoma calidum autem est a sanguine et quod currit cursu eius: aut a cholera et quod currit cursu ipsius. **¶** Et quod est a sanguine laudabili aut sanguine malo. **¶** Et sanguis laudabilis autem est grossus aut subtilis. **¶** Et factum quidem a sanguine laudabili grosso est phlegma que accipit carnem et cutem sicut et est cum pullatione. Et a subtili phlegma que accipit cutem solam et est spina et non est cum pullatione. **¶** At vero a sanguine grosso malo fiunt spes exituraz malaz. Nam si eius malitia uehementis fiat et ipsius adustio pueniet herisipila et ueniet combustio et crusta et deterior ea est ignis perficus. Et a subtili malo accidet phlegma que declinat ad herisipila cum malitia et fraudulentia. **¶** Si autem fuerit subtilior erit herisipila phlonides et quoniam fuerit eius malitia: malitia maior erit herisipila habens inflationes et vesicas et pustiones et crusta. **¶** Cholera autem est a cholera subtili valde que non puenit in eo quod sit magis intus quam illud quod apparet de cute et est acuta et sit ex ea formica aut ambulatiua sola et est subtilior aut ambulatiua corrosiua et est mala. **¶** Aut ex cholera grossiore illa et minoris caliditatis et puenit magis intus quam prima in cute et est quasi sit in ea pustula et sit ex ea formica miliaris et est minoris inflationis et tardioris resolutionis. **¶** Et si fuerit materia grossior et deterior accidet formica corrosiua. **¶** Et si pertransierit in grossitie sua usque ad substantiam sanguinis et fiunt mala accidet herisipila mala. **¶** Et in omnibus illis malis est subtilis quoniam diuersificet post illud et sit per subtilitatem suam quod expellet eam et non retinet in aliquo nisi in cute et quod appropinquat ei. **¶** Et quoniam multiplicat materia apostomatibus calidi et magnificat apostoma tunc est de summa apostomatibus caumatuz et mortificantium. **¶** Et de summa predictorum est que dicitur barachien. Et iste species male et que eis sistant multiplicant in anno pestilentie. **¶** Et de apostomatibus calidis illa sunt mala que non excitant uel non pueniunt ad declinationem quam sequuntur leuitas et detumescit neque ad aggregationem materie immo ad corruptionem membri. **¶** Et non semper sit a magnitudine apostomatibus et multitudine materie immo sit quoniam a malignitate materie. **¶** Et scias quod apostomata parum fiunt singularia pura sed plura eorum sunt propostita. **¶** Et scias quod omne apostoma in exterioribus cum quo non est pullatio non facit laniem: de intrinsecis vero iam locuti sumus.

¶ De phlegmone. c. ii.

Item sciuitur phlogon et signa eius ex caliditate et inflammatione et additione quantitatatis et resolutione et impulsionem et pullationem si est submersa uel quia est propinqua arterijs et membrum in quo est tale est cui adueniunt nervi quibus sentit non potest quod se libilitas sicut sciuitur dispositionem eius. **¶** Et quoniam plus fuerint arterie maiores et magis grades erit pullatio eius et ipsius dolor uehementior et eius resolutio aut ipsius collectio uelocior. **¶** Et quoniam phlegmon est in membro sensibili sequitur ipsam dolor uehementis qualitercumque sit et commuat ipsam ut appareat pene illi.

membri pue que erat occulte. **E**t scias qd nomen pblegmonis in lingua grecor est absolutu super omne qd est inflamatu deinde dicit d omni apate calido po stea dicit de eo qd est ex apate calido cu proprietate pdicta et non caret inflammatione pp coarctationem sa guinis et oppillatione meatu. **E**t par quidez coti git et pblegmō sit simplex s3 scdm pl3 ei associat herifi pila aut durities aut furiositas. **E**t h3 cas de qui bus sunt antecedentes corpore ex repone aut malicia humoz cu debilitate membri recipientis licet non sit replo n3 malicia humoz. **E**t de eis s3 primicie sicut ptusio aut incisio aut fractura aut dislocato aut vlceza q multiplicat in mebro qre declinat ad ip3 ma pp do lorom et debilitatem et fortasse declinant ad ipm ma terie et retinent in vjs que sunt debiliores sicut acci dunt cu vlcerib3 et scabie apata i locis vacuis. **E**t augmentum quidez e declarat additione magnitudis et tensionis et status ipsius p finem eius et illic aggrega tur ma si d3 aggregari et declinatio incipit tendere ad lenitate et debilitate. **E**t mala est que non tendit ad declinatione n3 aggregat saniez et huiusmodi quide per ducit ad morte membri et putrefacit ipm. **E**t mlti tiens quide sit illud pp magnitudine apatis et multitu dine materiei ipsius. **E**t multotiens sit illud causa malignitatis materiei si apa fuerit puu. Et tu quide scis illud qd rarificat qm pulsato incipit in tensione et inflatio incipit in sedatione. Et scis illud qd aggrega tur per additionez pulsationis et calitatis et sitionem utriusq. Et scis illud qd putrefit pp digestois difficul tatez et tenebrositatem et vehementia tensionis. **E**t scias qd du non submergit nam ma no puenit ex ea apa et respirat p ignem et qd apparet exterius. Et scias q qm vicinat pustule dmētiati indicat dmēnū malignū Et oz ut in potu tribuat hūti apata interiora aq endi uie et aqua solatri cu medulla caseifistule.

De cura pblegmonis .c.ij.

Quam accidit pblegmō a cā primitia nō deest qn aut cā primitia et pēligū inueniat mun dificationem corporis aut replonem. Qd si obuiet mundificationi non est necessarium nisi curatio apatis in qm est apa. Et curatio apatis in qm est apa est extractio materiei extranee que fecit accidere apa et illud sit p mollificatiua et resolutia leuia sicut emplm de farina tritici cocta cu aqua et oleo et qnz excusat sca rificatio laborē et proprie qn apa est mltie materiei. **Q**u aut inueneris corpis replōem tunc oz ut non tangas apa cu mollificatis qm attrahet ad ipsum sup qd resoluat ab eo immo oz ut euetur ma p pblomiam et fortasse indiget solone ventris et cu feceris illud ad mltia mollificantia. **E**t eius quidez curatio est p xima curationi et cuius cā primitia inuenit mundifi cationis corporis et differt ab ea in hoc q non indigz curatione cu repulsionē plma in principio sicut indi get illa immo minus illa. **Q**u aut cā est antecede non primitia tunc oz ut incipias cu eione et comple ei qd meret ex pblomia et ex soltione ventris si in digz ea. **E**t necessitas qdē e est aut qm corpus est imū dū aut qm egritudo est magna quaz necessaria est eio et minoratio materiei et attractio ad perariuz. **E**t li cet corpus non sit mltaz superfluitatum tū in mebro qnz aduenit q ipsum debilitat qre attrahit ad ipsum materie corporis l3 non sint materie superfluitatis. Et oz ut obserues pditiones pdictas in hoc ex etate

et tpe et regione et alio. **E**t incipe cu repulsionis ni si in locis que pditionauim in libro primo. **Q**uam oppone augmento cu intromissione mollificationis et humectantiū cu refrenatis et qm pcedit in augmen to pcedas in additione mollificationis paulatim et ap finez et statum et plimitate magnitudinis et additionem sue ultimatis fac vincere mollificantia et fac ea pura. **E**t exiccantia s3 que sanant in fine: vey humectantia et mollificantia sunt ad dilatandos poros et ad sedadu dolores. **E**t exiccantiū est illud qd sanat et phib3 remanere aliquid qd fiat sanies. **E**t si aut non sanat integre et dimittit aliquid non relinquit nisi rem modi cā q resoluit illud in quo est acuitas. **E**t qnz acci dit ex refrenatione vehementia doloris pp suffocatio nem materiei et soliditatem membri. **E**t qnz accit ex ea redit materiei ad mebra principalia et qnz acci dit et induret apa. Et accidit qnz ut incipiat membz tendere ad uiriditate et nigredinem proprie quando medicatur cum eis in fine rei et proprie statu. **E**t scias qd vehementia doloris facit te indigere medicinis mollificantibus absq attractione et fortasse erit cu eis infrigidatio nō prohibens mollificationes. Et reditu vo materiei ad membra principalia secuzat eio nisi qn illud qd puenit ex eis est scdm semitaz expulsiōis ex eis et sunt mebra recipientia ab eis sicut eūatoria illoz illic enim non est via ad replendū et expellendū peni tus et nos iam verificauim ista in loco suo. **E**t cu timef ut declinet ad duritiem administra mollificatiua in quibus est calefactio et humectatio cu fortitudine. **Q**uam aūt repulsive sunt que sūt medie sicut suc ci herbaz frigidaz qz multotiens dixim in locis alio sicut succus portulacae et cucurbitae et endiuie et uirge passiois et aliaz et succus solatri pprie et corpa eorum contrita pparata ad eplm et succus pilij etiam et cera tum cum aqua frigida. Et fortasse excusat laborem in eo spongia infusa in aceto et aqua frigida et kekēgi est fortis in principio et s3 cortices granator et sempui ua et sauich decoctum valde et pprie cum aceto misto aut sumach et timlub est bonū itez. Et si indiget fortō re illo adde in eis sandalum et acatiam et memithe et faufel et hyulqamū albū et herba que noiat herba apa tum ē in principio valde bona et qnz iuuat et delicatio et stipticitas cu croco et humectatio in principio est timorosa et qn cadit supfluitas in infrigidatione for tasse pducit ad corruptionem membri et corruptioez humoris pstricti in apate et tendit apa ad uiriditatem et nigredine. **E**t si ergo timueris aliquid de hoc tūc emplastra locum cu farina ordeī et volubili et in quo est mollificatio. **E**t si vero apparet aliqd de hoc tūc scarifica locū et excoria ipm et non expectes collectōz n3 maturationē et illud qn uides illud quod effusum est plm valde et fortasse morit membz. Et scalpelato nis alia est magis apparens et alia magis pfunda et illud est secundū locū apatis et dispositioez membri et cu scalpelauaris tūc embroca cu aqua maris et relqz aquis salis et empla cu eo in quo est mollificatio et si non indiges rorificatione et embrocatione sis conten tus mollificationis: et scias qd administratio eoz q forti ter repcutiunt in primis et eoz que fortiter resoluunt in fine est mala caue ergo qm potes: infrigidatio enim vehemens perducit ad illud qd sciuisi et aqua frigida s3 est de illis que oz cauere nisi in eis que sunt sicut berisipila et in resolone vehemēti accidit dolor. **E**t si

ergo volueris regere in principio cū sedatiōe doloris non approximes eis aquā calidā et olea mollificātia et empla facta ex huiusmōi medicinis ipsa enīz vehēter sunt p̄raria ei qđ est nec̄rium de p̄hibitione effusio nis et reddeas ad bolūarmenūz solutum in aqua frigidā aut cū oleo ros. Et melius olm ros. est illud qđ est ex rosīs et oleo i oleo q̄ppe est resolo quedā aut lentes decoctas cū ros. aut merdalengi cū olo ros. **¶** Si vō ista non valent et que eoz cursu currunt administra vō lubilē qm̄ ipsa est vehēter iuamēti in principio et statu et alirengi et albale et apū et albedarungi sifr. **¶** Et m̄stotiens quidez sedat dolorem vinū dulce mistū cūz oleo ros. imo p̄gelatuz vūe et pay cere sup lanam aut lana isopi infrigidata in estate tepēfacta in hyeme aut spongia infusa in vino s̄ptico aut aceto aut aqua frigidā et crocus ingreditur in sedatione doloris. Quz ergo vides inceptiōē apatis incedere inire exiture tūc dimitte infantiōem et incede in uiam et qđ maturat et apit. **¶** Quā autē apā puenit ad statū tunc necessaria sūt qualia sūt anetum et camemilla et maluauiscus et semen lini et silia imo empla que nominant basilicon et que noiant diaquilon et emplm̄ de colcolor exiccat absqz dolore et pp̄ illud est et administratio incōueniens quz sit inflatiō p̄blonis. **¶** Et est pueniens qm̄ non timet aggregatio et melius est vt ponas sup ipsam desup lanā infusam in vino s̄ptico. **¶** Et caro min⁹ indiget exiccatiōe q̄ neru⁹ qm̄ neruus non redit ad suam complo nez cū exiccatione pua. **¶** Et caro minoris necessitatis est que pauciores hz arterias. Et m̄stoties quidē cadit necessitas scalpelandi ante maturatiōē. **¶** Et multoties ingentat in attrahendo apā ex mēbro nobili ad ignobile cū attractiuis deiū curat et apit. Et de apatib⁹ calidis q̄ idiget saniofite emplet caput et cū p̄silio et cū extictiuis in circuitu et. Et linat ex ep̄thi matib⁹ et empls cū penna qm̄ digiti ledūt ipm̄.

¶ De berisipila et spetieb⁹ et. c. vij.

Iam sciisti cās berisipile et spēs et in libro primo. Et ille ex quibus discernit ex p̄blo ne sit qm̄ berisipila magis apparētē hz rubeclīnē et puriorē. Et ex p̄blegmone apparz rubedo ad nigredinē de clīuis aut viriditātē. **¶** Et p̄lm̄ coloris et est occultū in p̄fundo. Et rubedo berisipile d̄struit p̄ tactū statim et albet et locus cā subtilitatis materiei rubee aut sepationis et deinde redit velociter et nō s̄lz est rubedo p̄blonis et vides in rubedine berisipile colores croci et citrinitatē et non vides illud in rubedie p̄blegmone. Et apā berisipile non sit nisi in eo qđ apparet de cute et p̄blegmō p̄fundat in carne et. **¶** Et berisipila est pura et non est ita p̄blegmō et puenitur qm̄z ex calitate berisipile ad hoc ut p̄burat cūtez et et virulentia vesicat et minorat illud in p̄blegmone et pura nō impellit penit⁹ et p̄blegmō impellit et q̄to p̄l⁹ multiplicat additio sanguinis sup cholericum et impulsio magis apparens et dolor et pulsatio vehēmentiores. **¶** Et berisipila attrahit febres vehēmentius q̄ p̄blegmō. **¶** Et qm̄z p̄sequit ex caliditate berisipile vt cōburat cutis quare alterat illud qđ nominat berisipila et nō est ita p̄blegmō et non ergo inflatio berisipile minor inflatiōe p̄blegmōis imo p̄l⁹. **¶** Vēz tensio p̄blegmone et dolor et est pp̄ tensionem et qm̄z sit maior q̄ pp̄ dolor berisipile est minor. **¶** Et vbi plus accidit berisipila accidit i facie et incipit a lepore nasi et augm̄tat apā et expādīt in facie tota. **¶** Et qm̄ accidit berisipila a fractura ossis sub cute tūc illud est malū. Et tu quidez iam cognouisti diuersitatem inter berisipilā et p̄blegmōem in loco alio ab isto.

¶ De cura berisipile. c. v.

Quod portet vt euacues corpus ab ea cū solutio cholere et si indigent p̄blomia p̄blebotomia etiā. Et p̄blomia quidem non multum p̄fert nisi qm̄ mā est inter duas cutes. Si autē p̄funda fuerit tunc eius iuuamentū mioratur et fortasse attrahit. et si indigueris reiteratione solonis ventris post p̄blomiā fac illud scdm̄ q̄ calefit ex duabus materijs deinde p̄muta te ad infrigidandum ea cū infrigidantis fortibus scitis i ca. p̄blegmone et cūz effusione aq̄ frigide et fac illud donec alteret color: pura enim destruitur cūz alteratione coloris et diminutione ipsius. Et ad ultimū infrigidatio in berisipila ē magis necessaria qm̄ flāma et dolor inflatiuis in ea est plus et cū in p̄blegmone est magis necessaria qm̄ mā in ea est magis inobediēs et grossior. **¶** Et oz vt sit infrigidatio et in principio fortis s̄pticitatis ad hoc ut forsitan augmentetur et s̄pticitas sup ipsius frigus. **¶** Circa statū vō sit ip̄l⁹ frigus vehēmentius s̄pticitate et caue cū hoc ne redire facias mām ad membz intrinsecum aut ad mēbz nobile. **¶** Et caue itez ne denigret membz et sulcum fiat et incipiat ire in viam corruptionis. **¶** Et quum apparet aliquid de hoc incede in p̄rariū vie s̄pticitatis et infrigidatiōis. Et si fuerit berisipila super cutem curet ex scoria plumbi cum vino pontico bullito cum solijs sicle bullire cū vino et curetur cū eo in quo est resolo et exiccatio fortis cū infrigidatione. **¶** Et illud est sicut sumatur lane veteris aduste non lote pondus 3. xij. et 5. carbonis de cortice arboris pini tātūde cere 3. xx. scorie plumbi 3. ix. sept caprini veteris abluti cū aq̄. 3. xv. olei myrtini 3. v. Et itez leui illo emplm̄ fiat ex scoria plūbi cū succo rute et oleo ros. et cera.

¶ De formica miliar. c. vi.

Formica est pustula aut pustule que egrediūtur et faciunt accidere apā pupz et ambulantes et fortasse ulcerant et fortasse resoluunt et tu iam sciisti cām cuiusqz illoz. **¶** Et color q̄dez formice ad cli rinitatem est decliuis et est inflāmata cū substantia uerrucali et rotunda et scdm̄ p̄lm̄ hz radicē latā nisi quedā spēs et acruhaud et est radice pue quasi sit pendens et sentit in omni formica sicut p̄ictura formice. **¶** Et ad summū omne apā in cute ambulatū qđ latitudinē non hz est formica. **¶** Vēz alia est miliaris et alia est corrosiua scdm̄ q̄ sciisti. **¶** Et qm̄ sit vlcus et putrefit appropriat nomie putridi.

¶ De cura formice et que et cursu currūt. c. vij.

Quod non incipis in ea cū euacuatione humoris scdm̄ q̄ oz imo medicaris vulcus cū eo qđ sanat redit ex alio loco cū nocumēto et ex loco ipso et non cesat hūor facere corrosiones post corrosionem. **¶** Et aqua quidē casei cū scamonea iuuatiua est in cūone materiei formice et ei similiuz. **¶** Vēz autē scdz quā curat formica est vt que ex ipsa est corrosiua alienet ab humectatione quā iam administrasti i berisipila humectatio enim non est cōueniens vlcētib⁹. **¶** Et administra in principijs eius p̄ sicut lactucam et nenusar et sēpuiuz et volubilem et portulacā. **¶** Et si fuerit necessarium tunc qđ sit sicut solatū et pp̄rie siccz tritū in ipso enī est exiccatio et sicut arnoglossa et rubus et lens et post ipsam sauib⁹ ordeī et cortices

granatorum et rami vitis. **E**t qui timent super eam corrosio et vlcera administra cum istis infrigidatiuis aliquid mellis et similitum aut farinam turis cum aceto. Et aqua que currit ex ligno vitis budo quam adurit et steret ouis cum aceto et steret vacinum cum aceto. Quia ergo corrosio et vlce ratio appetit tunc administra trociscos andazaracum cum uino stipnco aut aceto pmissio aut succo cucurbitis asinini et sal et fel birci et ruta cum nitro et piper et niter cum uria pueri. Et Gal. quidem dixit esse conueniens ut sumat aliquid sicut embuba et ex extremitate penne aut alterius rei et extremitas sit acuta quam possibile sit deglutire formica: deinde penetret in circuitu eius usque ad profundum cum acuitate sua deinde eradicet cum ea formice cum radice sua. Illorum autem formice qui sunt sicut pueri destruunt si intromittantur in balneum et nocet eis aer balnei deinde egrediantur velociter et liniant cum oleo rosae et aqua rosae.

De cura miliaris. c. viij.

Miliaris similitur formice in curatione: verum melius est in solutione eius ut sit in eius cathartico virtus eius quod est sicut turbit cum eo quod soluit cholera. Et si est ibi ex epithymo est melius quam necesse est illic esse ex melle et phlegmate que admiscet cholera: Deinde sumantur galle et fructus tamarisci et cortices granatorum et bolus armenus aggregentur omnia illa in aceto et aqua rosea cum tali quantitate ne mordicent et liniat desuper cum penna. Et lac dulce est vehementer pueniens curationi huius egitudinis. Et qui pertransit principium oportet tunc ut curet cum eis que sicut caput piscis salini aduersum cum uino punctico. Et fortius illo quam necesse est exiccatio vltima est ut sumant folia albedarugii et possint in eis calcadia et admiscere. Et fortius hoc est ut sumant flos eris et sulfur citrinum aduersum et fiat ex eis linimentum cum uino aut aqua ligni vitis que manat secundum punctionem suam.

De pruna et ignis pifici. c. ix.

Hec duo nomina fortasse absoluta sunt super omnem pustulam corrosiuam vesicantem adurentem facientem accidere escaram qualem facit accidere pustus et cauterium. Et quoniam absolutum nomen ignis pifici de illis super quod est illic pustula de genere formice pmentiu adurent vesica in qua est aliquid ambulans et humiditas est cholice materiei pauca nigredinis pauca putrefactionis et est cum pustulis plurimis alterationis que fit illic humor et fetor plime ebullitionis et eleuationis et absolutum nomen puenit super illud quod denigrat locum et facit membrum huiusmodi colorem carbonis absque humiditate et est plime nigredinis submersa et eminentia et est pue quantitas lupinalis et fortasse non erit illic pustula oio immo incipit in primis pruna et totum illud incipit cum pruritu sicut scarificationes. Amplius quoniam vesicat ignis pificus aut pruna et currit ex ea aliquid sicut currit a cauterizato cum punctione et est locus cineritij coloris niger et quoniam est plumbeus et est inflatio vehemens qua circumdatur absque rubedine verificata immo cum declinatione ad nigredinem. Et illud quod appropriat nomine prune est nigre radice ignee et est ei splendor prune. Et ignis pificus de eis ambobus est velocior apparitionis et motus et pruna est tardior et profundior et quasi maius eius est maius pustule et ipetiginis sed est acutior in igne pifico et quod ex eis accidit in carne est velocior resolutionis. Et quod ex eis accidit nervis est fixius et tardior resolutionis et non quod ambobus est de colera citrina adurente pmissa melle. Et per illud accidit ex eis ambobus escara nigra et est quasi sit ignis pificus

vehementius cholicus est pruna vehementius mellea et tibi quidem in est ut noies unumquodque ambobus cum intentione que aggregat ambo pruna deinde diuidas et sicut inest tibi ut noies ea ambo igne pificus per illam eandem intentionem deinde diuidas et inest tibi ut des unicuique intentioni nomen et iam fecerunt tutum illud et non est prima differentia in eo et quoniam sunt cum formice species et miliaris male febres vehementius caliditatis punitose. Et quoniam accit ista causa pestilentie. Et multoties filant pblegmoni et redunt ad nigredinem in principio rei et proprie in etate sua.

De curatione prune et ignis pifici. c. x.

Necessaria est pblemia ut euacuetur sanguis cholericus et qui egritudo est timorosa tunc necessaria est ipsa appropinquare sincopi. Et fortasse est necesse et proprie in prima facere scalpellati onem profundam ut egrediat sanguis malus pstric in ea que est in na ueneni. Et non fiat illud quam maius est decliuus ad cholam. Cura autem localis necessaria est ut sit sicut cura herispile. Et non oportet ut sit linimentum vehemens infrigidationis sicut in herispile quam maius ad grossitatem est decliuus et quam ipsa est taliter quod non tollat ut redeat pars ex ea ad interiora quam maius est uenensola et non licet ut administrent ea que sunt vehementis stipticitatis itaque na illa maius est tarde resolutionis. Et non licet ut administrent resolutionis neque in principio rei quum apparet neque apud quietem institutionis quam addit in qualitate materiei immo oportet ut administrentur medicinas exiccatiua in quibus est infrigidatio et resolutio quod cum expulsioue sicut emplastrum quod fit de arnoglossa et gallis et lentibus et pane plini fursuris na huiusmodi panis subtilior est in substantia sua et emplastrum istius filia de illis que scripta sunt in antidotario et itaque galle cum aceto vini et alumen cum aceto vini et de medicinis bonis in hac hora et post ipsam est ut sumantur granata acetosa et scidantur et decoquantur cum aceto donec liniant deinde terant et ponantur super panem et administrent ipsum enim pueniens est in omni hora et eradicat hanc egitudinem in principio et statu. Et quoniam cadit in medicinis huiusmodi apati nux recens et folia eius cum sauib et una passa et ficus cum uino et oleo papaueris nigri et melius est ut ex omnibus fiat emplastrum. Et de medicinis puenientibus in pluribus bonis sunt opium et acacia et dragagaru sicut et cortices granatorum de unoquoque quorum sumant pondus. 3. i. floris eris. 3. i. semen hyusqami albi. Et huiusmodi medicine non ponunt nisi super illud quod non est vlceratum. In illo vero quod de eo est vlceratum est necessarium illud quod fortiter exiccet sicut medicamentum andaron et sarafion et trocisci ranudros et medicamentum de keisin cum uino dulci et cum rob et reliqua que dicta sunt in curatione herispile vlcerate et formice miliaris. Et oportet ut emplastrum desuper emplastrum in die bis et in nocte semel et bis et non administrentur exiccatiua quoniam potes quam ipsa addunt in malitia egitudinis. Et oportet ut tu subuenias ei quod pertinet locum et loca adustionis cum boloar et aceto et aqua et reliquis que infrigidat et repcutiunt.

Et id quod est propinquum illo est lana isopi infusa in uino. Quum ergo quiescit inflatio et remanet vlcera curentur cum eis que sunt sicut emplastrum de merdalengi et emplastrum diabuticiaron et cum reliquis medicinis vlce et corrodentium predictis in antidotario. Et nux anti qua unctuosa est pueniens ignis pifico in hac hora.

De vesicis et inflationibus. c. xi.

Inflatioes accidunt fm duos modos quoru
unus e pp aquositate q expellit ex ebullitoe
in humoribus cu q eleuet ma subito ad illd
qd est sub cute et inuenit cure spissiore q illd qd e sub
ea qre non penetrat in eam imo remanet inflatio aquo
sa. **E**t secundus est ut sit loco aquositatis sanguis
quare sit pus de subtus.

De cura inflationum. c. xij.

Mundificatio quide corporis cu pblomia et
similibus est secundum q sciuit et admi
nistretur regime et cibis secundu modu qui e
dictus. **E**t ponatur sup eas in primis qu apparēt
qd sit sicut leres cocte cu aqua et sicut cortices grana
torum aut cortices ramor eoz decocti cum aqua totu
illud ponatur secundum q scis in loco suo post decocti
onem et lenitate tepidu. **S**i at extierit uelice et uo
lueris ipsaz curatione qm ille que sunt i grossiore cu
te dolet oportet ut aperiatur cu acubus et currat qd
i eis e et q de eis sunt subtiles aperiatur per se. **E**t
no oportet ut tardetur imo aperiatur et et expmatur
qd est in eis cu facilitate paulatim. **D**einde no eua
cuatur aut ut sanetur aut ut ulceretur. **E**t si ulcerā
tur curetur cu emplis que fiunt de cerusa et que fiunt
de merdalengi et similibus et ppe qm cadit in eis sicut
ireos et emplia herispile qm abulat et corrodit et for
mice et reliquis que diximus. **M**edicamen copo
situm etiam. **R**. merdalengi librā. i. olei ueteris librā. i.
5. arsenici lb. i. decoquant merdalengi cu oleo donec
n adbeare deinde fundat sup ipsz arsenicu. **E**t ite
rum medicamen pueniens ei qd de ipsis accidit super
testiculos et labia et eis filia ad ultimū sup mēbra q pebe
ment idigēt exiccatoe. **R**. colcotar et calcadis. viij. de
vnoquoqz folioz rose. ij. terantur cuz aqua et admistrentur
et sicut sumus caprinus cu melle et qm cadunt escare
et carnes corrupte et apparet caro sana tunc curetur
cura vulnez planor. **E**t cadere quide faciunt esca
ras et carne mala medecine note. **E**t in alexandria
faciunt eas cadere cum herba noiata serenicia et iteru
tarbebas et oleum de albacuen est bonum ad deiciē
du eas. **E**t ad ultimū administratio casus escare et
curationis residui cu curatione vulnez sanor est pue
niens ualde. **M**edicamen bonum expm antiquor
qd quida modernor pcesserunt. **R**. scocolle et aloes et
olibani et ceruse et zintar. oium equalr et qm est totu
de boloarmeno et fiant ex eis forme similes auellanis
sumant et dissoluant cu aceto et aqua et liniant cum eis
locus ponendo epithima sup epithima donec accidat
in eo ptractio uehemens et fiat escara et tūc aut cadet p
se si fuerit sub ea hūitas aut e necriu ut radat ea et faci
as ipaz cadere et n cesses facere illd donec cadat totu.

De effere. c. xij.

Aliqūta tendens rubedinē et pruritū facies
et angustia eueniens subito scdm plm. **E**t ac
cidit qmz ut currat ab ea hūitas et fortasse e sanguinea
et secundum plurimum sit uehemens in nocte et eius an
guustia sit in ea uehementior et eius tristitia. **E**t cā
est eius vapor calid⁹ eleuatus in corpore subito aut
a sanguine cholico aut a pblate baurachio. **E**t san
guinea quide est uehementioris rubedinis et calitatis
et uehementioris et uelocioris apparitionis. **E**t pbla
tica est minor in oibus illis et uehementia pblatice est
in nocte plusq uehementia sanguinea. **E**t qm effert iua

dit locū aplū tūc si nō fiat pblomia tūc febris tertiana
Et o3 ut fiat pblomia i spatio qd e int illd et int statū.

De cura effere. c. xij.

Sanguis fuerit uicena tunc oportebit ut in
primis pueniat ad pblomia deinde psequet
adhibeat solutiū chose si tollerauerit uir⁹
q sit sicut qd sit de duabus pibus myrobalanor et p
te vna hiere cuius potio sit. 3. iij. in sirupo acetoso et se
da ea cu eis que sunt sicut tamarindi et aqua duorum
granator cu corticibus suis aut aqua granati acetosi
cu cortice suo et infusione chrysomiloz et aqua lactis
acetosi et troisci de spodio canforati cuz aq granato
rum. **E**t dare in potu aqua calida in die multoties
est ex eis que pferunt ei et lenire nam habentis ea. **E**t
de eis que sedant ea est infusio sumach colata de qua
sumant. 3. iij. et ex cibis tabfil et acetum cu oleo de ami
gdalis et flaminio et oleo cu aqua uue acerbe et lecte a
cetoso. **S**i aut humor fuerit baurachius euacuet cor
pus cu myrobalanis et cu turbit de quo sit qm est
medietas myrobalanor et potio eius. 3. iij. **E**t detur
infirmitas de nuce cupssi humida. 3. i. cuz aloes. 3. i. **E**t
sumat crocus hortulanus et terat pcutiat cum aceto
et sumat in potu. **A**ut detur in potu aqua magre
aut aqua pree noui. **E**t ad pblaticā sumant cube
be. 3. i. cum trib⁹. 3. zuccari et pondere. 3. iij. semis agni
casti in lacte dulci et de eo qd est expm et pueit in oi
spē est infusio calamenti. 3. ij. spodi. 3. ij. rof. rubear. 3. 5.
canfore kirat. i. det in potu cum aqua granati acetosi
aut sumat in potu sauina qu est ieiunus.

**De estuomēno et differentia iter cancrenas et alcha
chilos. c. xv.**

Sermo de his rebus est pportionalis qdam
mō sermō de rebus quaz remediatio pre
cessit. **D**ico ergo q mēbro accidit cor
ruptio et putrefactio pp cām corrumptentes ppones et
et spiritū aialem q est in ipo. **A**ut pp aliud pbiēs cu
puenire ad ipm. **A**ut pp aliquid cōgregās vrasq in
tēiones sicut venena calida et frigida et ea que cu sua
substantia sunt cōtraria spiritui aiali et sicut apa et pu
stule et vlcera mala ambulatiua venenose substantie et
ea in quibus errat sicut errat in effundendo oleū in
vlceribus pfundis quare putrefit caro. **E**t cuz in
frigidatione uehementi sup apata calida quare corru
pitur ppo que est in ipo. **P**rohibens aut cuz puenire
ad ipsum aut aggregans vtranz intentionē. pbiens
qdes est oppilatio et illa oppilatio aut est accidentalis
primitia sicut pstrictio quopda mēbroz in radice sua
sortis. **N**ā illa qm pfeuerat corripit mēbz pp retenti
ōez spūs aialis ab eo aut retentiōez virtutis sparle sup
spiritū aialem qui est in ipso qui expandit ex corde et
aia quare corripit cōplo eius et morit et qmz sit pp
oppilatiōē corporale sicut apa calidū malū fixum ma
gnū grosse materie oppilans meat⁹ et introitū anbelit⁹
quo indiget spiritus aialis et hoc cu hoc qd retinet et
corripit cōplonē. **E**t qd de hoc est i principio et nō
corripit cu eo sensus eius cui est sensus noiāt cancre
na et pprie qd est pblonides i principio. **E**t qd ita
pfirmatū est ut destruat sensus et cui est sensus et illud
est ut destruat caro et qd ipsam sequit et vsq ad hos si
ue sit incipiens aut succedens apati noiāt alchachilos
Et qmz cācrene fiunt alchachilos immo si via ad
ipa et totū hoc accidit in carne et accidit in osse. **E**t
qu e⁹ corruptio incipit pambulare in mēbro et apat.

qđ ē i circuitu corrupti et fortasse puenit ad corruptōs
tunc dicit totum accidens est iomen. **E**t dicit di
spō p̄is mēbri q̄ iaz putrefacta ē et nisi esset pp̄ grossi
tudine materiei sue nō adhereret sed expelleret.

De cura. c. xvi.

Quod dicitur in principio p̄seuerat
spat̄ q̄ sanet. **Q**uā aut̄ p̄firmat corruptō
in carne tunc necessariū est accipere totū ip
sū. **Q**uā ergo vides mēbri colorem alterari. Et est
in viā putrefactionis tūc oꝝ ut succurras liniendo ipm
cū eo qđ p̄bibeat putrefactionē sicut est bolūarmenū
et terra sigillata cū aceto. **S**i aut̄ illud nō valet nō
inuenis excusationē q̄n scalpeliōz p̄fundam facias
diuersoz mōz in locis et p̄as sanguifugas et p̄bomes
venas p̄ximas ei p̄uas vt accipiat sanguis malus cum
cautella eius qđ circundat locū sicut cū epibimantib⁹
p̄dictis. **E**t ponat sup̄ ipsum locum scalpeliū qđ
p̄bibeat putredinē et sit ei p̄trarium de illis quib⁹ inē
p̄fundatio fortior sicut farina herbi cū sirupo acetoso
aut cū farina fabaz. **E**t p̄prie p̄mista cū sale. **E**t
de illis que desup̄ linitur est assa et semē vrtice etiaz et
aristologia rotunda et succus folioꝝ acori de vnoquo
qđ sumat p̄s una floris eris p̄s madia terat̄ cum aq̄
donec fiat scđm spissitudinem mellis et line cū eo puluē
et in circuitu. **E**t de medicinis p̄bipientibus cor
rosionē est ut sumant floris eris et mellis et aluminis e
quales p̄es liniant eum eis p̄bipient. n. et facit cadē
illud qđ est putrefactum et seruas illud qđ sequit̄ ipm
Si aut̄ p̄transit dispō dispōem apatis et dispōem
corruptionis coloris et incipit puenire in mollitiem
et humectat̄ p̄p̄ tunc hec est inceptio et in putrefacti
one quare oꝝ ut puluerizet sup̄ ipm aristologia rotun
da et galle equali mensura accepte donec desiccet. Et
sitr dragantum itez et colcotar sunt bona p̄prie cum a
ceto et folia nucis et sitr cucumeris asini aut succus ei⁹
epibimando. **Q**uod si p̄s carnis incipit corrupti in
cide eā aut fac eam cadere cum eis q̄ sunt sicut troicisci
andaracazon et fortius eis calcadicō. Quāq̄ feceris ca
dere ordinē unum succurre cum butyro ponendo de
super deinde fac cadere so donec puenias ad cutē sa
nā et dragantū rubeū est pulueritatio bona sup̄ molliti
em et putrefactionem. **E**t qū apparet putrefactio
non expellas cū incisione et p̄sumptione qm̄ magnifica
tur malum. **E**t qū magnificat̄ apa in circuitu pu
trefacti tunc laudatus est ei saūch cū succo hyulquiā
albi. **U**ez apud me nō est bonū ei imo oꝝ vt huiusmōi
administrent sup̄ locū sanum ut p̄bibeat ab ipo et re
pellat. **E**t qum incidit mēbz qđ putrefactum est
tunc oꝝ ut cauterizet illud qđ p̄inet ipm cuz igne qm̄
illud est cum cautella aut cū medicinis cauterizantib⁹
adurentib⁹ et p̄prie in mēbris faci le suscipiētib⁹ pu
trefactionē pp̄ calitatē suā. **E**t qz sup̄fluitates calid̄
app̄ximant ei sicut sē testiculi et anus: hec est ergo q̄ti
tas quā dixim⁹ hic. Et tu qđ inuēies i smōe nō qđ
est de vlcētib⁹ putrefactis qđ oꝝ te addere huic caplo.

De althoboin. c. xvij.

Atiquissimi antiquoz noiauerunt cum noie
qđ translatus est in arabico althoboin om̄e
apa existens in mēbris glādinose carnis aut
alibi. **E**t sensibilia qđem sunt sicut caro glandosa q̄
est in maxilla et origine lingue et illa que sensum nō hz
sicut caro glandosa que est in māilla in subascellis et
inguinibus et eis filib⁹. **E**nde dictum est post hoc

ei qđ est cum hoc apa calidum p̄dens: deinde dictus ē
apatio p̄nitiosa pp̄ p̄uersionem materiei eius ad substā
tiā venenosam qđ corrumpit mēbz et alterat colores
eius qđ sequit̄ ipsam et qm̄z reludat sanguinem et vir⁹
et filia illis et adducit qualitātē malā ad cor ex viā ar
teriarum quare accidit vomitus et puls⁹ cordis et fin
copis et qm̄ eius accidentia sunt rebelementia interficit
Et videt̄ qđ p̄mi noiabant hoc postremū carmata.
Et est necessarium ut sit deterius eoz illud qđ accidit
scđm p̄m in subascellis et inguinib⁹ et post aurem pp̄
vicinitatē eius ad mēbra que sunt rebelementius p̄cipa
lia. **E**t saluius althoboin mortaliū est illud quod est
rubeum deinde citrinū. **E**t ex eo qđ ad nigredinem
est decliue non euadit aliq̄s et althoboin quidez multi
plicat̄ in pestilentis et in regione pestilentiali. Et inue
niunt̄ noia greca reruz que assimilant̄ althoboin sicut
turios et carmata et carmakile et furios v̄ez apud nos
non est magna distinctio inter eoz nominatōes.

De cura. c. xvij.

Acuatio quidē cū p̄bomia et cū eo qđ tolle
rat bora aut sit necrium ex eis que educunt
hamorem putrefactū est necessaria deinde opz ut iuer
taris ad cor cum defensione eius et p̄fortatione ipsius
cum eis in quibus sint in frigidatio et odoramentū sicut
acetositas citri et miue et rob pomoz et cydonioz et si
cut granata acetosa valde et olfatus sicut rosaz et can
fore et sandali. **E**t cibus sit sicut lentes cum aceto
et sicut cibus cum aceto valde acetosus factus ex car
nibus arabengi et hedoz. Et oꝝ ut roret̄ mansio infir
mi cum aceto p̄mo et folijs salicis et violi et rof. et ne
nufare et filibus. Et ponat sup̄ cor epibimata infrigi
dantia p̄fortantia ex eis que cognoscunt de medicinis
habentium pulsū cordis calm et habentium pestilentia
et ad vltimum regant̄ regimine habentium aerem pesti
lentialē. **A**lthoboin vō ipm et qđ currit cursu ei⁹
de eis que nominata sunt curet̄ in principio cū eis q̄
p̄stringant et in frigidant cū spongia infusa in aqua et a
ceto aut in oleo rob. aut oleo depomis et arbore masti
cis aut oleo d myrto ista sūt in principio. In statu v̄e
ro curet̄ cū scalpelatione si possibile est et fiat vt cur
rat qđ in ipso et non dimittat̄ ut brunum fiat qm̄ ad
dit venenositas eius. **E**t si indiget ventosis sugēti
bus cum subtilitate fiat. **E**t in illo qđ hz substantiā
exiture oꝝ ut administret apud statum et aut circa sta
tum et cum apertione. Et qm̄ est illic febris tardabis
cum in frigidatione ne reducas cum ea mām retro.
Et apatio quidē sit cū eis que sūt sicut embroca cū
aqua camemille et aneti et reliquoz apientium subtili
um que dicemus in capitulo vulnerum. **D**ixerunt
carmana aut et sefiros. **C**onsert emplm de capillo ve
neris et ampicce et uolubili et radice euisci cuz pauca
gumma pini et melle cum vino aut glutem cum gūma
pini et ceratum aut sordes aluearioz apum et lupini
infusi in aceto aut radix cucumeris asinini cum glutio
albotin aut nitrum cum ficub⁹ aut cū fermēto.

De apatib⁹ accidentib⁹ in glandulis. c. xix.

Postema glādosa que non incedunt viā atā
garj qm̄z accidunt in loco aliquo casu in cri
sibus et qm̄z cadunt casu expulsionis a mem
bris radicalibus et fortasse attrahūt ea vlcera et apa
ta alia sup̄ extrema ad que currunt materie in v̄is qz
incedunt carnes ille quare inuoluunt̄ cum eis sicut ac
cidit inguini et subascelle ex apatōe amboꝝ in eo qđ hz

scabies aut vlcera sup pedes et manus. Et qñz sūt cū replone corporis et qñz nō est in corpore p̄lma replo. **E**t eoz cura est diuersa a cura ap̄atum aliorum in principio cum expulsiōe et non administrat in eis illud immo euacuatio p̄phomā et solōem ventris est illd qd est necessariū. **C**uratio vō alia prolonget in eis si possibile est donec declaret dispō. Nā si fuerit scdm semitā crisis aut scdm semitā expulsiōis ex mēbro principali tūc non oīz vt phibeatur oīo imo trahatur ad membz quacūqz attractione est possibile et etiā cū uentosis. **E**t si aut fuerit pp multitudinē replonis tunc etiā est radix et minoratio cibi et subtiliatio. Et nō administrat expulsiua imo mollificatiua ita tam ut nō administrat mollificatiua itē absqz eūone. fortasse enī eueniet illud sup membz cum attractione materiei p̄lme immo qñ administrat mollificatiua euacua cū hoc et trabe mām ad diuersum timor. n. in expulsiuis est reditus materiei ad vlcera et ad membra principalia et timor in mollificatiuis est attractio materiei p̄lme. **E**t euacuatio et declinatio materiei securant ex no cumento mollificatiū. **E**t qñ dolor sit vehemēs tūc necessarium est ut sedes ipm cū eis q sunt sicut lana i fusa in oleo calido deinde adde in eo salem in sine eius donec sedet dolor statim et in primis fortasse addit in dolore. **E**t qñ corpus est mūdū aut mūdificasti ipz tunc resolue et non cures. Et qñz ualet in resoluendo illud qd est sicut farina tritici et saluius illa est farina ordeī. **E**t fortasse magnificatur p resolutionē fortē ap̄a quare nō administrat nisi qñ ē necessaria repulsiō ex membris principalibz et attractio materiei ab eis ad ap̄a timēdo sup illa principalia. **E**t multotiens qdē sanat ea in principio oleū calefactū qd effunditur solū. **N**ep qñ ap̄a est in q̄tate et substantia sua molle in mēbro nobili sicut māmilla et testiculo et nō timeat ex phibitiōe et nocumētū tūc phibe et repelle sed qñ sentis declinationē ad duritiē tunc lini vbiqz sit. **D**e exituris calidis. c. xx.

Exitura est de summa dubellet que collectio nē faciunt ex ap̄atibus calidis quasi nomē al dubellati cadat sup omē ap̄a vlcera in in teriore cuius est locus ad quē effundit mā aliqua et re manet in eo quecūqz mā sit. **E**t exitura qñ est ex hac sua dispōne calida tunc aggregat mā. Et qñz incipit ap̄a calidū sicut est cum aggregatiōe et solone cōtinuitatis intrinsece. Et qñz nō incipit ita imo incipit in inceptiōe ap̄atum calidū sanū deinde pueritur esse et apud statum vt incipiat in aggregatione et nos in posterioribus differimus sermonē de dubellet frigido que pprehendūt humores viscosos et gypseos et lapideos et arenosos et capillares et alios. **E**t sint qdam qui appropriāt noīe al dubellet illud in quo sunt humores illius generis vep nos loqmur nūc de eo qd aggregat mām hoc. n. si incipit exitura pp mām quam expellit nā et non est possibile ut penetret cutem nō etiā supficiem carnis immo sepat et cōtinuitatē p grossitiē suā separatione appente tunc q̄scit in vacuitate et qd sepat scdm p̄lma quare apparet ei cap̄ acutum et pprie si fuerit mā acuta. **I**ste ergo exiture incipiunt et aggregant sanie deinde maturat sanies postea rumpit. Et fortasse indiget p̄fortatione in maturatione et eruptione et fortasse non indiget. Et q̄ro plus est exitura vebementioris elevationis et acutioris capitis et rubedinis est humor attractus ei vebementioris caliditatis

et est velocioris maturitatis et resolutionis et eruptio nis et pprie eminens pcedēs extra pinealis. **Q**ue aut est cum diuersitate lata p̄funda pauce rubedinis est grosse materiei mala declinat ad interiora pauci doloris grauis mor? et deterior ista est illa cuius corruptio est ad interiora et corrūpit illd sup qd vadit. Et est de ea que expellit ad utrumqz lat. **E**t laudabilior eruptio et ad ventriculū ppriū mēbro cui est via currens ad exteriora sicut exitura stōi vt. n. erumpat ad interiora et ipsius p̄cauitatem melius est q̄ rumpatur ad exteriora eius et ad ventriculū p̄tinēt mirac sicut eruptio et que in cerebro ad duos ventriculos atterio res laudabilior est qñ ambobz sunt meatus sicut nās et nares. **E**t qñ rumpit ad spatium p̄tinēs cerebz aut ad ventriculū posteriorem non inuēit meatū ad exteriora et nocet nocumēto vehemēti. Et non ē omē membz pueniens ad hoc vt eueniat in ipso exitura. in iuncturis. n. minorat egressio exiture qñ in eis sit humores mucilaginosi et loca eoz ampla non suffocantia mām nō retinentia egressionem putridi. Quod si egrediat illic exitura erit pp rem maximā. **E**t deterior exitura et malignior eaz est que egreditur sup extremitates lacertoz et p̄p lacertoz p̄lū neruoz. **E**t exiture quidem diuersificant pp spatium maturationis saniei sue scdm humorē in subtilitate et grossitudine sua et p̄p̄onem in calore et frigore eius et equalitate eius et scdm tempus et etatem et substantiā mēbri. **E**t non cōtingit ne maturet exitura et ne puerat qd in ea est in pus nisi pp puitatem caloris inati in mēbro aut pp grossitudinem substantiē q̄ est materiei. **E**t qñz cōtingit ex hoc vt fiat sanies in interiore pte sui et non appareat sensui pp p̄funditatē pus et grossitudinem eius qd est sup ipm et stat sup maturitatem saniei velociter et qñz non stat scdm substantiā suā in grossitudine q̄ si maturat et subtiliat lenit substantia et velociter et fm q̄ est de carne ista p̄lma et pauca et pp cal exiture et ca sua ad sanie pp replōe et multitudinem materiei et corruptionē eius. Et cāe eius sunt naueatiua facietas et exercitia mala et egritudines que non faciunt crisis cū eūone apparēt et nocumēta aialia ex angustis et sollicitudinibz corrumpentibz sanguinē. **D**e exituris quides est spēs que nominat turmufios et est exitura que rumpit et qd est sub ea est simile carni bone deind apparet ab ipsa sanies alia. **E**t de exturis ē spēs q̄ noiat albir et est exitura vasalis rotunda et rubea quā qui bz scdm p̄lma nō expoliāt a febre et eius euē? fm p̄lma est in capite et qñz accidit in alijs locis.

De significatione q̄ ap̄a sit exitura. c. xxi.

Quam videris pulsationem p̄lma aut duritiē prolongatā et caliditatem tūc existima q̄ ap̄a est in via vt fiat exitura.

De significatione maturationis et signo. c. xxij.

Quam videris lenitatē q̄daz et sedationē doloris tūc scias q̄ est in via maturationis.

De iudicijs saniei. c. xxij.

Sanies laudabilis est illa que est alba lenis cui non est odor horribilis et in qua nō opata ē nisi calitas innata lz non sit excursio a cōitate extranee. **E**t non addit eis lenitas nisi vt sciat q̄ ipse est p̄para pati a virtute digestiua et nō diuersificat eius preparatio in inobediētē. Et oīz ne sit ei odor vebementis horribilitatis vt sit longinquior a putrefactione dixerunt et requiritur ex ea alba qñ color

membroy radicalium est albus et non afficit eam nisi natura potens super eam. Et sanies mala est fetida significans putrefactionem que est praria maturatio et significat dominium caliditatis extranee. Et quoniam egreditur sanies diversarum partium puenientium color et substantia rum est et de genere diverso a bona et necesse est omni saniei ut faciat euenire in corpore putrefactio aut maturitatem aut diminutionem aut alterem cum modo alio.

De significatione exiture intrinsece. c. xxij.

Quando accidit apata calida in visceribus et accidit horripilatione et febris et non est eis odor et fit dolor vehemens et est horripilatio in primis longioris spatij deinde non cessat abbreviari spatium et addit grauitas apatis tunc scias quod apata sit exitura et quod puenit ad collectionem sui. Et non fiunt dolores isti in principio vehemens et quanto plus appropinquat status minorantur nisi quoniam eruptio sit in principio et solo continuitatis et dolor puenit ex ea quoniam colligitur et quoniam fit materia sanies quod est etiam calefactio fortis et inflatio quare quod est febris eueniens per coitatem cordis. Et scias quod durities pulsus est testimonium magnam. Et quoniam apparet signum exiture aldubellati in visceribus et non induitur pulsus non iudices penitus quod sit exitura interior.

In huiusmodi. n. fortasse non erit in visceribus imo in siphac quod pertinet viscera. Et tu quod id iam sentis latet in quo est exitura per grauitatem quod pedit ex eo et per dolorem.

De significatione maturatiois intrinsece. c. xxv.

Quando accidunt significationes exiture intrinsece deinde quod est accedens quod sit ex febre et horripilatione et dolor sedatoe completa et reany grauitas tunc scias quod sanies iam firmata est et maturatio adest.

De significatione propinquitatis eruptionis intrinsece. c. xxvi.

Quando redeunt dolores et fiunt punctioes et mordicatio et grauitas sit vehemens et si simulant febres tunc eruptio iam appropinquat. Quare ergo accidit rigor subito et sedant grauitas et dolor tunc iam eruptio facta est et proprie quoniam apparet sanies euacuata mordicatio illud quod pertinet. Et est necesse ut sit arefactio virtutis et debilitas arefactio. Et quoniam exiture intrinsece sit eruptio subita et egreditur res prima tunc fortasse accidunt pulsus cordis et sincopis mala et fortasse accidit mors per resolutionem virtutis et fortasse accidit vomitus et ventris solutio et fortasse accidit sputum saniei prime subito quoniam exitura est in pectore et fortasse accidit pforatio quoniam erumpit ad pectus res prima subito.

De curatione exituraz apparentium. c. xxvij.

Euacuatioes quod est et ea quod medicant apata in principijs suis nisi timeatur redire materiei ad membra nobile sicut declarauimus et sicut errant in hoc stolidi sunt res in quibus coicant exitura calida et apata calida que non sunt exiture. Illud vero quod ei appropiat de regimine est resolutio et quod aggregatum est in ea. Et illud est secundum duos modos regimie quorum vnus est regimen currens secundum rectitudinem quoniam egritudo non egreditur ab eo quod puenit est plima. Et est ut ingeniet in maturatione materiei ut fiat sanies et i eruptione et post illud ut tu obserues virtutem et pserues eam ne psteruant eam dolor et eruptio subito. ples. n. boiuz mortui sunt sincopizando ex arefactione virtutis: imo ut obseruet ea medicus qualiter pfortet virtutem et coferuet ea cum eo quod scis: quare ut cibet patiens du bellati cibis bonis nisi sit exitura in visceribus quoniam tunc

est necessario ut subtile cibis. Et scus est regimie egrediens a rectitudine per necessitate disponis. Et est quoniam quoniam egritudo est magna et exitura ptransiens in magnitudine sua illud quod puenit est et timeet festinatio rei in expectatione maturationis in ea et scit quod virtus non sufficit in maturatione illius totum. Et si admistrat maturatione pducet illud ad vestigium imaturationis tunc necessaria est pforatio cum cautella ne ferrum tangat illud quod sequit exituram de membris nobilibus in tactu quoniam a ferro est timor: et illud est quoniam semleris quod ma talis est grossitiei quod non maturabit et quod calor inat in membro tante est puritatis quod non maturabit aut tueris quod ipa per suam abbreviationem est talis quod alterabit alteratione non maturationis vere aut exitura est propter iuncturas et membra principalia quare timeet quod ipsa corrumpat ea. Et si fiducia habet in medicis facientibus inuiscationem et maturantibus non eloga bit quoniam inuiscantia phibeant penetrare inspirationem in spatium et maturatiua moueat caliditate debiles. Et totum illud iunat ad putrefactionem membris. In huiusmodi ergo est necessaria incisio profunda et pforatio distrupis deinde sequant illud medicine que sunt in ultimo resolutionis et exiccatois. Et ut sint pforatio et sectio incedentes in longitudine villos nervorum membris nisi sit voluntas ut destruat opatio illius membri timedo casum spalmi tunc enis incide villos in latitudine et sana bis ab eo quod timebas. Et plim quidem longitudinis villos est cum longitudine corporis nisi in membris appropiat: et sicut inuenis plz longitudinis villos cum plimo ligature et rugaz nisi in membris appropriatis sicut in fronte. Et ut non approximer pforato n3 secto aqua n3 oleum n3 aliquid in quo sit pigue. Et si non est excusatio quin lauet tunc fiat cum aqua et melle aut aqua cum vino aut cum aceto. Quod si uehementiora fiat apata et inflatio per pforationem vapores cum lentibus et si non fuerit illud necessarium administrabis in carnatiua et emplastra. Et scias quod hec pforatio est generatiua virus et forditiei et fistulaz: vep quoniam non inuenis excusationes tunc non est ingenium aliud. Et loca puenientia ad expectandum ut in eis maturet sunt loca carnosa pau corum nervorum et venarum. Et scias quod pineales eleuate acutoz caputem parum indigent pforatione neque ante maturitatem neque post ipsam.

De regimine maturationis et ingenio ad faciendum pua in exituris apparentibus. c. xxvij.

Medicinaz maturatiuaz caliditas ut sit maxima caliditati corporis et sit eius inuiscatio quod da. De illis sunt in primis gradibus embroca cum aqua tepida et emplatio cum farina tritici aut ordeii et triticum masticatum est melius in hoc et panis cum pice aut cera et crocus et puluis olibani et pix cum oleo ros. aut adeps porci aut emplz de maluausco et semine lini. Et itez emplm de ficibus siccis dulcibus grassis pinguibus sol: aut cum farina ordeii et farina ordeii itez et proprie si ponant in ea isopus et origanum siluestre aut aggreget cum aqua in quod dequoquantur cum pauco sale non superfluo. Et quoniam ponit in eo adeps aut oleum aut fortius illo due pres glutinis alborin. Et medicine coposite ex vuis passis et storace et galbano et myrrba et laudano et resina et butyro et mastice et isopo humida et radice cucumeris afinini et radice sanguinis draconis. Et emplm Balieni cum oleo de kerua absq cera et proprie quoniam soluit hoc emplz in

oleo et filr emplm didimos et emplm basilicon. Et de bonis in hoc est medicamē de lapide marchasite cū amoniaco qd desup ponat donec cadat p se.

De regimine exituraz qm mature sunt. c. xxix.

Quam inuenis exiturā grosse cutis cū maturatione cuius nō spāt ipsius eruptio. Et sunt illic vene et corde et nervi tunc oz vt per fores qm si dimiseris sanies corrumpet et corrumpet et corrodet venas et villos nervoz et illud quidē vebe mentius erit quz fuerit prope iuncturas et tu qdez qre cū tua pforatione locum saniei. Et sis sollicitus ut cadat porta pforationis inferius nisi vbi nō est possibile et si illud qd est sē exiturā fuerit grossus et secueris tūc secca portā tū qm adhibebit grossus cum eo qd est p ipm et si fuerit extenuatum tunc secaturū eius in longū. Et scias q locus in quo est sanies declarat p tactū et qm tangit cū digito ppe et tu obserua cū digitis alijs saltem alterius man? an expellatur aliquid ex cisti.

Et locus quidem saniei apparet ex declinatione coloris ad albedinē et dū nō est matura est declivis ad rubedinē. Et qm est locus saniei declivis ad rubedinē et citrinitatē qm sanies non est bona sustentare i tactu absqz visu vepm visus est adiuvās. Et ergo vt in sectōe cōsequaris lineas naturales ligature nisi q sunt apud sumē nisi apud necessitatez et in mēbris dīv sificantibus sicut villos in longitudine sua loco ligature. Nam si tu secutus fueris illud in pforatōe exiture que est sup frontē. s. ligaturam cadet cutis frontis sup faciē imo oz vt tu diversifices ligaturā. In eis vero que sunt sicut inguina oz ut uadas cū ligatura in latitudine cutis. Et qm tu pforaveris exiturā et extraxeris qd in ea est tunc necessariū est ut tu succurras ad pglutinandū cutē cū carne vt nō rūpat et indurescat et fiat taliter q non pglutinet quare fiat sinus q non cesset impleri et redeat sīs exiture pme. Et quotiens mūdificaveris non moret iterum qm impleat et fiat in veritate de genere fistulaz. Et anteqz facias ipam pglutinari in hora oz ut munda eam. Et si tibi necessarium fuerit vt in ipam intromittas radium sup e caput sit pānus alp cum quo mūdifices ipam et frices dein fac ipam adherere et perves eā cū ligatura scdm q dice mus de ligaturis cauernaz et picez pfundoz erit pueniens valde. Et oz ut tu obserues in perforatione illud qd diximus d pditionib? deinde pfora in loco maturiore et pte longiore a venis arterijs et cordis. In qd anti? si exitura fuerit i capite tūc sectio e? si sectio e qualis et sit cū radice natiuitatis piloruz ne sit trāsuer sa in ea vt coopiant eam pili et non ostendat qm sana bitur. Dixit et qm est locus eius occuli? tunc eius pforatio fit lata et si acciderit in naso pforabimus eam equalem cū qritate longitudinis nasi. Et si fuerit ppe oculum pforabimus eā pforatione sili capiti lune no ue et faciemus tortuositatē inferius. Si aut acciderit in mādibul? secabimus eam equali sectōe qm ppositio huius loci est equal et scitur illd ex corpibus senum. Post aures vero pforamus illd equalr. Brachia aut et cubitos et manus et digitos et inguina oia pforamus in longitudine. Inquit et si fuerit ppe coras pforabimus eam pforatione rotunda et pforatio quidem rotū da est que apprehendit cū apprehensione sua in longitudine corpis aliquid de latitudine e. Inquit qm qd locus iste non pforat rotunde possibile est vt aggregen tur in eis materie et fiant fistule. Et filr etiam pfo

rat qd est ppe anū pp locum humiditatis que aggregant in eo. Et in latere et costis pforat apiendo. In testicul? et virga equalr. Inquit et simul prouti semp pstatum fit sequens figuram loci qto plus potuerimus sup ipm. Corae aut et adiutoria secantur in longitudine et pserua vt non ledas nervos. Et scias q pforatio diuersificat scdm loca qm qm est apud oculū tūc pforatio eius est lata sili situi oculi et in naso est cū longitudine nasi et in mandibula est cum longitudine mandibule et prope aurem secantur equalr quoniam ppositio huius loci ē equal et cognoscit illud ex corporib? senū. Post aures vero pforat equalr et in brachijs et cruribus et coxa et virga totū equalr fit in longitudine et filr in lacertis ventris et indorso et inguinibus et subalcell? ponet eaz pforationez accipientem ex latitudine etiam ne fiat in ea sinus q fiat fistula. Et filr in ea que est ppe anū accipe de latitudine etiam ne pueniat sinus et fiat fistula et testiculi et virga equalr et in longitudine et in latere et costis accipe in latitudine et vt fit trāsuer sa qm situs costaz est filr et caro que est sup eas. Inq? pserua semp sitū carnis et villos lacertoz qm nō sum? pempti nisi ad hoc vt pforemus cū imitatione loci ut n pueniat incisio et sit locus incarnationis bonus non grossus. Et sit in oi dispōe studium tuū ne incidas arteriā nā uenā magnam aut nervū aut villos lacerti et pforatio fit scdm magnitudinē exiture. Et si fuerit pua et currit qd est in ea ex loco vno tunc secca eam in loco uno. et si fuerit magna tunc pfora eā ex principio deinde intromitte digitum tuū indicē finistrū in eo et pfora eam vbi penerit caput eius deinde intromitte etiā in foramine fo et scdm hoc donec uenias sup eam. Et si exiture fuerit locus sufficiens ex quo sit possibile exire qd est ia ea pforabimus ipam in illo loco et si fuerit rotunda aut fuerit ei figura ne egrediat qd est in ea ex pforatione vna pforabim? eā in interiore pte sui in duobus locis aut tribus scdm qritatē quā scis q omne qd aggregat in ea currit in hora. Inquit nisi sit exitura iunctural aut mēbz nobile aut membz ppinquum ossi aut pāniculo festinabim? i pforatōe eā nq? pfirmet eius maturatio ne pus corrupat aliquid de his mēbris dico ergo illd est regimē qm non inuenim? exclamationē de pforatione. Si aut speram? q rūpat ple n pfora bim? et filr si spamus q ipsa erumpatur per medicinas facientes eruptionez fortasse. n. inuenim? in medicinis faciētib? eruptionez qd fiat loco pforatiōis. Et mltoties pforat cutis pforatōe aliq aut accipit de ea aliqd p ea pōit sup eā eruptionez faciēs vt fit ei pfundatō.

De eruptionibus exituralib? c. xxx.

Exituras quidē saluas in qbus nō est magna malitia apit aq cala et erūpit eas putrefacie at ledunt ex b? vebemēt pp illd qd attrahit eis ex mā. Et qm vides exiturā quā aq calida re crificat pside tunc de bonitate eius.

De cura. c. xxxi.

Et scias q emplatio cū radice narcisci rūpit omne pūum et pprie cum aqua et melle bul liat totum illd cum oleo de lilio aut irino aut radix cā ne recens cum melle aut pice secca cum sorditie aluea rium apū aut emplz arbori os aut sumat cere et refine et butyri oium añ. lb. i. et picis sicce et mellis amborū añ. lb. s. et floris eris. 7. iij. et olei qritum sufficit. Et medicamen de alleis est bonum valde. Aut sumant amo niaci. vi. cere. iij. glutis alborin. iij. sulfuris citrini. iij.

nitri tres et fiat ex eis emplastrum. Et de illis que nos exprimi sumus est ut sumantur medulla granorum cotti et nux rācida et fermentum et caules decocti et cepe decocte et sinapis et simus colubinus et fiet ex eis emplastrum rumpit. n. velociter. Et iteque diaquilō solum in mucilagine sinapis et saponis associati cum sicubus. Et de medicinis erumpentibus stantibus loco pforationis est ut administraretur emplastrum scilicet ex melle anacardorum et pice hūida quod duo aggregentur cum igne equaliter deinde ponantur super exturam per diem medius quoniam rūper eā. Et de eis iteque que sunt fortia est ut sumantur alkali et calx non extincta et ponantur in submersione sui et media aqua deinde coles postquam bullierunt et sint in illa aqua alkali et calx deinde sumantur et ponantur in caldarium de ere et ponuntur super prunas et pgeles in sales. Et sumat de hoc sale aliquid et quantum est quanta et de sale ammoniaco et ponat in mucilagine nasturtij in qua sit aliquid de melle anacardi et administraretur. Aut sumantur cantarides et terantur et ponantur super oleum uetus et ponantur super ignem leuem. Si ignes prunedonec totum coaguletur deinde teratur sicut teritur emplastrum et ponat super ipsius mel anacardi et proprie si ponatur in eo stercois ancipitris aut stercois passeris aut stercois anatis. Et quidā id dixerunt alkebihez. Et de medicinis resoluentibus est omne calidum resolutiuum iteratur super membris cum rarificatione membri et raritate eius cum vaporantibus facientibus illud de illis in quibus est hūitas calida et quanto plus resoluuntur emplastrum multoties locus et embroces. Et ideo ne vacuus sit regimē a medicinis lenientibus donec leniat durities ipsius quod necessarium est ut administraretur lenientia sola. Et iste medicinis resoluentes sanientur de summa albaurach et sinapis et stercois auis et arsenicis et calx et cordume et misceantur cum eis que sunt sicut tuos et glutinum alborin et mastix et albidis et aggregentur cum aceto et oleo antiquo et medicamentum scilicet cum alleis aut ex albacon aut ex piretro et stasifragia et baurach cum melle. Et ante omnia ista mundetur locus cum aqua calida. Et medicamentum de marchasita cuius descriptio. R. lapidis marchasite. 3. xij. ammoniaci tridē farine fabarū. 3. vi. misceatur cum resina hūida et liniatur super cutem et ponat super sanientem donec cadat per se et ideo ut administraretur statim quoniam exiccat velociter. Et medicamentum factum ex salis ammoniaci quoniam tate prius unius et ex bezabard quoniam tate quarte per tis unius et ex lithargyri quoniam tate partis unius et tertie et ex olei antiqui quoniam tate prius unius et duap tertiaz prius sumatur ex eo linimentum. Et quoniam non pferunt medicinis sicut per dicitur necium est pforare aut cauterizare.

De regimine exituraz intrinsecar. c. xxxij.

Aldubellet quidē intrinsece ideo ut regantur cum ratione et proprie quoniam cholera est egrediens in egestionem et vrina. significat quod sanguis totus est malus. Et non vero verificat exsistimatio medici quod sanguis est bonus propter illud quod expellit ad exituram et per egestionem tunc ideo ut maturet cum medicinis equalibus sicut est vinum tenue subtile quod bibitur paulatim. Et illud cui inire dū est in maturatione exsistit eorum et medicinis subtilia rive exiccatie sicut myrrha et cinamomū et reliqua species et psequat cum potu vini subtili quod ē ad albedinē decliue et de ppositis sit tyriaca et mubridatū et bomorufia.

De aldemenul. c. xxxij.

Aldemenul iteque sunt de genere exituraz. Et plim eorum sit ex malitia digōis et ex morib⁹ super reptōez et que currunt cursu illoz et dieriores aldeme

nul sunt qui sunt pfundiores.

De cura aldemenul. c. xxxij.

Quando apparent aldemenul tunc eorum cura circiter tres dies est cura apatum calidorum deinde post illud ideo ut sit occupatio in resoluendo et maturando: fortasse. n. resoluunt et illud est secundum minus et fortasse maturant. Et non ideo ut sit negligentia in curatione aldemenul multoties. n. puerit ad exturam magnam. Et cura eius est eio secundum quoniam tatem necessitatis phlomie et solonis ventris et quoniam fuerit in aldemenul pulsatio et basis radicia tunc est necessaria maturatione ergo adiuvet ad illas. Et illum quideque qui passus est multitudinem egressionis aldemenul liberat solutio ventris et rarificatio cutis cum balneis administrationis semper et exercitio. Et de maturatiis quidē est semen almaru tritū cum lacte aut cum sicubus aut cum ficibus et melle et ficus cum melle ipso et triticū masticatum est bonū ad maturationem eorum et sicut passe pfecte cum baurach aut sic⁹ cum sinapi pmissa cum oleo de lilio et medicamentum aldemenul cognitum et medicamentum de fermento notum. Et medicamentum cui inest iste modus maturat. R. butyri. 3. i. et mediam fermenti acetosi. 3. i. et seminis almaru triti et phlij oium añ. 3. i. 5. lactis fici. 3. iij. fenugreci et seminis lini oium añ. 3. v. bulliat in lacte et administraretur ipsi. n. est iuuatim tempatum. Et quoniam aldemenul difficulter venit ad pus et cum quiete caliditatis grauis tunc phloma venam quod imbibit ipsi deinde ventosa locum et non facias istud in principio quoniam egredietur sanguis virulentus et retinebitur grossus et fiet illic vlcus durum. Et quoniam maturatur et non apitur pfora ipsi aut cum medicinis aut cum ferro aut scōz quod dcm est in exituris. Et de bonis erumpentibus est istud semen lini simus columbinus et fermentum.

De Moro. c. xxx.

Hoc est apā molle ex carne addita quod accidit in carne rara et plim ē sit i ano et vulua. Et quoniam est saluum et quoniam est malignum dolorosum.

Tractatus secundus de apatibus frigidis et que currunt cursu eorum. c. i.

Amorea frigidi et qui currunt cursu eorum in corpore sunt phla et mīa et vctōstas et ppositū ex eis et tu id sciisti spēs eorum. Et apata frida aut sit phlatica aut mīca aut ventosa aut cōposita. Et

apata phlatica aut sunt simplicia et nominantur apata mollia aut aquosa sicut accidit membro aliquo ut i eo aggreget aqua sicut hydropisis proprie. Et tunc du bellat in quos sit sicut nodi lenes aut dure sicut scrofule et nodi duro. Et mīca aut sephiros aut cancer et tu scies dīam inter vtrosque. Et ventosa aut sunt eleuatio aut inflatio. Et eleuatio quideque est quoniam ventositas p miscet substantie membri. Et inflatio est quoniam est vctōstas aggregata in spatio vno fixa in eo. Et quoniam pponuntur illa apata ad inuicē et cum calidis ex eis.

De apate molli phlatica quod noiat udimia. c. ij.

Et apā album molle in quo non est calitas et quanto plus mā est subtilior et magis madida ē mollificatio et vehementior et digitus facili⁹ penetrat in eo quod pprimit cum phibitione eius quod est in eo quod non est in eleuatione et quanto plus mā est grossior est ad duritiem et frigus decliue. Et plim ē est a vapore phlatis et est de genere eleuationis. Et differunt undimia ab apatibus mīcia p paucitatem duritiei et

paucitate obfuscationis. **E**t qñ accidit ex pñssioe
et similibus et ñ occurrat mñ que attrahit ad locum ei⁹
nisi pñsa tunc non apat preter apa pñlatia et illud est
paz et non euacuatur ex dolore.

De curatione apostematis mollis. c. lxx.

Exacuatio quidē qñ fit cū solone ventris et ab
stinencia ab eo qd generat pñsa est res que ē
necessaria. **E**t qñ factus fuerit illud oz ut
fit repressio eius in principio cū eo qd aggregat exic
cationes et resoloem et oz ut fricat locus cū mandili fri
catione dura deinde administratur sup ipm exiccativa
Et non oz ut pñgat ipm aqua. **E**t de illis que bo
na sunt in principio est vt administrat sup ipsum spon
gia noua infusa in aceto cōmisso aut infusa in aqua bau
rach et cineris. **E**n substantia. n. spongie sunt exicca
tio et resolo et quotiens additur egritudo ponat acetū
in quo infundit spongia fortius paz et apud statum p
ueniat cū ipso finis in fortitudine et administrat solum
cum spongia et pñssus cū oleis rebementis resolutio
nis. Et in illa hora itez administra spongia infusa in a
qua cineris fici et viris et ilicis et siliis et oz ut pñben
dat spongia oia latera ne declinet mñ ad latus aliud.

Et qñ administras loco spōgie qñ nō inuenit pñ
nus duplicatus in duabus tuicis cū aqua cineris et qñ
assiduaf sup ipsum vna vice post aliam fortasse sufficit
et aqua calcis est fortior. **E**t de illis que pñssit ite
rum est oleū ros. cū aceto et sale et sulfure pñssio et ipm
sulfur est bonū. Et cicer cū aqua cauf est mirabil iuua
menti et memibe in principio soluz et cū quibulda exic
cantibus calidis est bonum et strictura cū ligamentis cō
fert ei in quo non est mñ grossa. Et oz in illa ligatura
vt sit inceptio ab inferiore ad superius. Et succ⁹ myr
ti est bonus in principio et bonitas ē post illud est vt
cū eo pñssiant medicine post et cū hoc apa est in mem
bro neruoso spisso aut ligamento aut corda pñssant in
medicinis qd incidat cū lenificatione. Et qñ est cū hoc
dolor pñter cām que dicta est tunc oz vt sedet dolor
in primis cum his que sunt sicut isopus būda et vinuz
coctuz et cerataria ex oleo et vt administrat embroca
cū vino stiptico nigro et post illud administrat cūz cine
re et siliis. Et de epithimatis bonis est ut sumant
myrrba et liciū et ciperi et aloes et crocus et acatia et bo
liarment paz et pñssiant cū aceto et aqua caulif. et iterū
folia tamarisci et sal et oleuz et bo liarmentū emplata cū
aceto et itez ei qdē cui antecessit dolor sumant fordes
balnei et bulliant cū aqua et inspisset cum calce que po
nat in ea donec fiat sicca massa mollis et linias. et itez
liniant loca cū oleo et ponatur desup spongia aut lana
imbibita aceto et liget sup ipm et medicamē de fermen
to est iuuatiuū et de eis que sunt iuuatiua est vt suman
tur folia lilij et pñssant bene et exprimant et suppoant
est enim mirabile et siliū alumē et liciū cōtrita cū aceto
et aqua cineris. et de epithimatis fortis iuuamenti ē
istud stercus vaccinū et olibanū et storax et usnee et cala
mus aromaticus et spica et apñssitū et oia iuuatiua et
omnes medicine pñssite in areolis apatū rememorate i
antidotario et qñ pñssit mollitie accideri i apatib⁹ pre
gnantiū vt ubmergat sūtras cāne de qñ sūnt scope i ace
to et ponat desup et meli⁹ eo ē illd qd sit pñssitioez ex
chimolea cū aceto et anetū et de embrocis decoctio cau
liuz et anetū aut decoctio corticū citri. Et mollitie qñ ē
sequēs hydropisiz et egritudies alis qñ cura qñ ē cāe.

De nodis. c. lxx.

Nodi sunt duobus pñssice pñssendentes
būiores pñssicos aut generatos a pñssate qñ
se faci sicut caro aut sicut puls aut sicut mel
aut sicut aliud et pñssie qui eueniūt in curuaturis iun
cturaz aut res dura. **N**ō est lōginqu quin necium
faciat ē obuiatio esse mñcam itez. Nos posuim⁹ eam
pñssicā radix illius duri est pñssigma cui accidit vt de
siccaret grosse et qñ accidit vt nodes neruus et simila
tur nodo et nō sit de nodis et differt a nodis pñ hoc qñ
sepat ex omni pte et nō sepat in lōgitudine inuno dex
tra et sinistra et multotiens accidit ex pñssione quōd assi
milat nodis. Num ergo curat in principio cum strictu
ra supposita remouet et resoluif.

De cura. c. v.

Nod⁹ qui sunt glandosi curatio est incisio et
pñssatio nō aliud et siliū curatio valens in du
ris et similib⁹. **E**nquit ant⁹ tende in primis cutem
que est sup nodos cū manu tua sinistra aut mñster extē
dat eā tibi scdm moduz qui ē possibit. **E**terumtū oz
ne secetur cistis nodi qñ illud pñssibit te ultimare
excoriationes. **E**t qñ extenderis tibi cutē bene tūc
seca eā cū facilitate qñ possibit ē qñ vt velamē nodi
tedatur cū eo in dispōib⁹: tarda ergo donec appareat
tibi velamē nodi deinde extende tibi cutē pñssusq late
ris cū vncinis et incipe excoriare cistis a carne qñ pos
sibile est exco riare ipam et fortasse est annexa ei et tunc
excoria ipaz cū gamedi donec egrediat cistis sana cū
eo qd est in ventre et illud eniz est magis certū qd esse
potest. **N**ū g⁹ extraxeris illud si cutis nō supfluit a lo
co vulneris pp pñssitatem nodi tunc absterge sanguinez
et ablue vulnus cū aqua mellis et sue eam et in carne.
Et si magnificatur sup ipm pñss pñssionē nodi tūc
abscinde radicē eius totā deinde cura. Et si nodus est
vicin⁹ neruo aut vene et de illis qui excoriant tūc ne
cesse ē excoriare ipm et si est de illis qñ excoriant qui ñ
indigent excoriatione cum gamedin et tūc qd absci
detur aliquid de illo tunc extrabe ex eo illd qd egredi
tur et pone in residuo medicamē acutū et non incarnet
ipm donec scias qñ non remāsit in eo aliqd de cisti qñ
illud qd est de eo remanet redit qñ vult nodus ma gn⁹
ergo imple ipm cortio et cura ipm cum medicamine.

Et quum pñssat oz ut auferat cistis que est ei cū cō
plemēto sui et si non cum alio saltē cū vncinis qñ qñ
dimittit et si in imus sit de ea redit. **E**t si possibile ē
vt excoriet tunc si accipiant cistis cū nodo erit melius
et si reliquit aliquid de cisti ponatur in ea medicamen
acutum deinde pñssuēter adhibeatur butyr. **E**t i
mellino quidē qd est de exituris sis sollicitus adeo ne
rumpatur cistis eius et ingenia ut egrediat cum cisti
nam si eius cistis rumpitur eius egressio erit difficilis
Et si vo accidat ut rumpat tunc rectum est ut pñss
ues ipam scdm illud qd est in ea et excoriatuz ab ea ag
gregatur et stringatur cum ligamentis et qñ currit de il
lo res pñssima tunc oz vt custodiatur patiens ipm cum
pñssantibus naturam suam et pñssuet apud sōnum:
fortasse. n. adueniet sincopis ei et oz ut medicet curatō
ne eius qui timet sincopi. et multi quidez de habentib⁹
nodos non tolerant excoriationē n3 madicias acutaf
pp magnitudinem egritudinū eoz et pp pñssiones eoruz
etiā n3 sufferunt aliis nisi pñssationem. **E**t ergo i istis
vt pñssentur eoz nodi et extrabatur qd egredietur ab
eis et neq pñssimas de cisti imo pone in eo omni die pñ
qñ egredietur illd qd aggregatur oleū cū butyro repidū

nam cistis putrefiet et egredietur p se. **De bona aut** curatione mellini fauosi est ut incipiatur et euaporetur cum aliquo calido deinde empletur cum passu enucleato et melius est ut excoriatur cutis deinde ponatur super eam empla et fortasse sequitur medicamentum acutum in excoriatione cutis finem notum sicut calx et sapo et cinis et alia de illis que currunt cursu eorum de illis que dicta sunt in erumpentibus exituras. Et iterum sumantur calcia. 3. ij. et fecis vini adusti. 3. ij. et nitri. 3. ij. magre. 3. i. ferueat in aqua cineris ebullitionibus paucis et ponatur in ampulla de plumbo et roretur semper ut non exsicceatur. **Et hoc medicamentum est bonum** itez altheedil et gladii et similibus. Et est ut sumantur bellebore et arsenici. ru. amboz an. ptes due et corticu eris ptes quatuor et fiat ex eis linimentum cum oleo ros. et sumatur ex semine rutice et corticibus eris et arsenico cum oleo ros. Et de emplis bonis iterum mellino et oibus exituris calcia et in quibus est humor leuis est illud. R. laudani et galbani et bdellii et sorditiei vasio apif et glutis albori equales ptes sumantur exstis et ex solutis sine plima modificatione est sumatur baurach et medietas est bellebore et fiat ex eo emplum ex cera et oleo ro. Et itez calcia pos. i. colcotar ps vna arsenici ps vna. **Gladias** autem que filis sunt altilac et sunt spes nodi si tibi est possibile extrahere extrahere sicut altilac et non fiat inde nocumentum nervo aut membro vicino fac. **Et si** fuerit in manu et pede et in loco iuncto cum nervis et cordis non plumas extrahere ipsum quoniam faciet eadere patientem in spasmodum immo ptere ipsum et pstringe super ipsum cum aliquo cui sit grauitas donec maturus est. Et signum est quod b. m. d. p. sup. ipz stupescit mebrum.

De Blandulis. c. vi.
Quandoque generat in quibusdam membris apas glandulosas sicut auellana et nux et min. eis et multoties super vola manus et super fronte et est in principio talis quod quod super ipsum sit pressio separatur deinde redit multoties et multiplicatur et fortasse non redit. Et cura est de genere curatiois nodorum. Et quoniam sufficit ut pteratur et pprimatur deinde super ipsum stringatur plumbus grauis stricture quoniam digerit ipsum et proprie quoniam linitur super plumbo epithima digestium de illis que sequuntur. **Et** o itez ut stricture administraretur post eius digones quoniam illud est causa prohibens reditionem.

De pustulis glandosis. c. vij.
Accidunt etiam quoniam pustule glandose parue Et earum cura est ipsarum pteritio et expressio eius quod est in istis et stringere plumbum super eas.

De fugille. c. viij.
Agille est de genere apatum glandulorum et quasi hoc nomine appropriat illud quod sit p aure. **Et** nos quidem iam diximus sermonem pter in oibus que currunt cursu eius. **Et** cura est cura predicta in caplo apatum glandularum et in apatibus que sunt post aure. **Et** de illis que sunt ei propria est cinis limaciarum pfectum cum antiquo adipe non salito. Et huic quidem medicine non est par Et itez cinis muselle pmlto in eo cerato cum oleo de lilio et antiqetur et administretur et pferit scrofulis etiam.

De Scrofulis. c. ix.
Scrofula filantur nodis sed differunt ab eis in hoc quod non sunt sepeate sicut nodi immo sunt suspense cum carne. **Et** plm quod accidit in carne molli et est eis itez velamen nervosum et fortasse sit scrofula rebeamentis magnitudinis. **Et** fortasse ex vna

eaz generantur ples et filantur in hoc altheedil et quoniam ordinantur nodi et fiunt sicut cingulus pendens ex collo ad vnam partem et quasi sint racem. **Et** scrofula ad ultimam sunt glandule sclerotice. **Et** de scrofulis quidem sunt quibus associatur dolor et sunt ille quibus pmiscetur apas calidum et ma calida est et de eis quibus non associatur dolor et est difficilis curationis et fortasse in eius curatione ne est necessaria pforatio et putrefactio. **Et** hoies vehementer exposui ad habendas scrofulas in partibus colli et capitis sunt curra habentes colla humidam pponunt. **Et** loca in quibus generantur plus scrofula sunt collum et subascelle. **Et** videtur quod non nominatur scrofula nisi ppter ea quod multum accidunt porcis ppter gulositatem eorum aut ppter ea quod figura eaz secundum plm assimilatur porcis. **Et** saluiores scrofula sunt que accidunt infantibus et grauiiores eaz sunt que accidunt iuuenibus.

De cura. c. x.
Radix super quam est fiducia in curatione habentium scrofulas est etiam et subtilitatio regiminis. **Et** de etione laudabili et uomitus et est necessarium solum ne educere phla grossum et proprie cum pillis noiatas alguasili et itez sumat turbith et zinziberis et zuccari ptes equales et bibant vsq ad. 3. ij. et hoc quidem est cum hoc quod soluit phla grossum non calefaciens neque intestinos faciens rasura et phlomia itez est iuuatua et o pculdubio ut fiat ex cephalica. **Regiminis** vero subtilitatio est quoniam opus ut deuitet cibos grossos et potum aque super eos et nausea iuuat facietatem et reploet et tolleret famem quoniam pot et abborreat omne quod implet caput ma et o ut custodiat pparatus eis cap ab eo quod facit currere ad ipsum mas ex pparationibus facientibus currere sicut pternere se super faciem et curuare se super genua plix et habere puluinar planus et ab opationibus que trahunt mas ad caput sicut locutio plima et dolor capitis et rixa et ventosatio est inconueniens patientibus scrofulas secundum plm et illud ideo quoniam non est ei possibile ut euacuet ex ma que est in scrofulis et que currunt cursu eius immo trahit ad eas et ingrossat ipsas p id quod extrahit de sanguine subtili. **Et** multoties quidem redeunt scrofula incipientes extenuari et resolui ad dispositionem suam primam. **Et** oio regimen scrofularum filat regimi sephiros ex pte ipsius egritudinis. **Et** quoniam scrofula sunt magne tunc plagarij alienant se a curatione eaz cum ferro et medicamine acuto. **Et** illud est de illis que ducunt ad vlcationem eaz et ipaz corruptionem et est neceius in huiusmodi vti etione et mundificatione et subtilitatioe cibi et administrare medicinas resolutiuas super eas cum facilitate. **Et** iam inuenimus emplum apostolicum relationem ad christianos in scrofula mortalibus ruptis sanatois magne sed cum facilitate et lenitate et de emplis calefacientibus scrofulas est emplastrum diaquilis. **Et** quoniam pmiscetur cum hoc emplum medicie alie que posuit Hippocrates sicut radix lilij. proprie cum proprietate que est in ea et sicut steret capraz et ouius et sicut nasturtium et radix cucumeris asinini et vne motane et ficus que cadit anmurationem albe aut farina fabaz et amigdale amare et bdellium et aggregentur ad illud et administretur. **Et** de emplis bonis est emplum huiusmodi. R. farine fabarum et ordeii et pinguedinis porci et rizi ouis. an. pte. i. et radice colloquintide et luminis tamei et radicis cum lilij et picis humide omnium an. ptem. 5. aggregatur illud cum oleo antiquo cum pinguedine friza post liquifactionem pinguedinis et picis in oleo. **Et** pferit emplum

bonum resoluens durities in hebdomoda et in eo quod
 est minus ea in tribus diebus qd Gal. narravit in ca
 tagenis. r. sinapis et seminis vitice et sulfuris et spume
 maris et aristologie et bdellij an. 3. i. amoniaci et olei anti
 qui et cere an. 3. ij. Et de medicinis que sup eas ponu
 tur est pice pfectis cu ea ficubus aut cu squilla aut pfecta
 cu ea radix caulio cōtrita et radix capparis cu bdellio
 et lupini cum aceto et melle aut cu sirupo acetoso et ster
 cus uacciniū aggregatis vel decoctis cu aceto aut om
 nia ista cu adipe porci aut cu oleo. **Medicamē bo**
 num senugreci pres. ij. calcis et nitri amboz an. ps. i.
 aggregentur cu melle. Et itez radix cucumeris asini
 et folia lauri p̄trita cu glutino albotin aut cinis amboz
 aggregatus cum eo: et itez aggregetur farina herbi et
 sterus caparū et ouium et pprie mōtanaz cu urina in
 fantis et fiat linimentum. Et itez hoc medicamē myr
 rhe. x. amoniaci. vij. et dibic. i. cuiusci quercini glandiuz
 v. galbani olei de bezabar sorditici alucarij apuz. i. tera
 tur totum et itez aggregentur in mortario aldibic p̄pa
 rum et refina et sint p omni lb. galbani. 3. ij. aggreget
 illud et est linimentū bonū. **Et de medicinis bonis**
 sunt cere gumi pini adapis porci non salite prassij et flo
 ris eris pres cōles fiat ex eis linimētū. et itez refine da
 ctuloz corticū eris an. pres. ij. aluminis iameni arsenici
 omnium an. pres. ij. sumatur ex eis linimētū et de me
 dicinis bonis est medicamē de kitran et medicamē cu
 cameris asinini et medicamē de p̄difi et medicamen no
 minatus sandaros et medicine sacre cum serpentibus
 et singulis ex eis est ut sumatur serpens mortuus et pi
 ciatur in uas lutatum luto sapientie et dimittat in fur
 no de lateribus deinde pficiatur cu equali q̄ritate sui
 aceti p̄misti cum melle scdm medietatē et de medicinis
 bonis est medicamen de cordumēti et nasturtio et simo
 columbino cu oleo et oia iuuatia sunt iterū singularia
 et sūt farina herbi cu eis et sola cu aceto et cum melle et
 cum pice et cera et oleo. et itez sumant r̄ue mōtane et ni
 trum et refina et farina herbi et aggregent cum aceto et
 melle. Aut accipe radices lilij et semen lini et infundat
 in vino et ponat in eis amboz post illud fimi columbi
 ni q̄ritas quā exigit illud qd presens est et fiat ex eis q̄
si emplm et est mirabile. **Et iam experta sunt urina**
 camelī arabici et anodatus et emplm aut epibima cō
 mistis cum eis medicinis que sunt ad scrofulas et sue
 runt iuuatia. **Et almugat est ex epibimatibus mi**
 rabilibus. **Et existimauerūt qdā et est alkindus qd mel**
 ses cornu caprini qū adurit et bibit hebdomoda vna
 omni die pondere. 3. ij. video qd nō oz fieri in omni mē
 se hebdomoda vna. **Et scias qd scrofulis sunt in**
 quibus est cancerositas et huiusmōi quidez oz ut pfici
 antur medicine calide p̄dicte cum oleo ros. et dimittat
 p dies aliquot et administrant. In scrofulis aut que sūt
 calide p̄plonis non oz ut supflua sit administratio medi
 cinaz acutaz immo sufficit eis qd est sicut sauib de tri
 tico cum a qua coriandri. **Et forti illo est myrrha**
 cu duplo sui de licio p̄fecta cum aqua coriandri et est
 regimē in hoc ut vincat aqua coriandri aut vincat me
 dicamē aliud scdm qd presens est et qd necessariuz facit ve
 hementia inflationis aut puitatis. **Et d illis que**
 p̄ferunt eis est ut fiat sternutatio cu oleo de nucleis p̄si
 corum exorticator adustoz. Qd si necessariū fuerit i
 curatione scrofulaz uti ferro oz tūc ut sit administratō
 eius in scrofulis vicinantibus renis p̄libus et renis pul
 satilibus et nervis cum cautela et defensione. bō. n. qdā

erravit qū p̄foraret q̄dam scrofulas et obuiant ramo
 nervoz reuerfuoz quare destructa est vox et iā accidit
 ut non inueniret nervū sed detegeret eū frigori quare
 corrupta est p̄plo eius et destructa est eius opatio v̄sq
 quo redijt ad ipsum eius p̄plo cum calefactione et for
 tasse erravit et inuenit alguidegi et deterior alguidegi
 in hoc est illa que ē p̄fundior quapp qū excoriat ex la
 tere saluo oz ut sumat scrofula et destruat qd residuuz
 est cu medicamine acuto et non puenia lateris lesio.

De apatib⁹ duris. c. xi.
Postema duz nominatū sepiros qud pur ē
 est illd cui non dissociatur sensus n̄z dolor et si
 remanet cu eo sensus et dolor p̄mo tunc non est sepi
 ros pur et pur qdem et nō pur cu quo est sensus quidā
 est priuans dolorem. **Et sepiros aut sit a m̄lia fe**
 culenta sola radicali et color eius est cinerit⁹. **Aut**
 m̄lia p̄mista cu p̄blate et color eius est decliuus ad colo
 rem corporis. **Aut ex p̄blate solo qd iā indurātū fuit**
Et puri quidē color ut m̄lū est color plumbi et est
 vehementis tensionis et duritiei et fortasse sup̄mient ei
 pili et hoc est illud cui non est sanitas. **Et est qdā ex**
 eo cuius color est color corporis et p̄mutatur de mem
 bro ad aliud et nominatur fermos et q̄z est cu dolore
 corporis duz magnū qd non sanat neqz permutat unq̄
Et omne sepiros aut incipit apparet paulatī et addi
 tur aut puerit ex p̄blone aut berispila aut exitura in
 loco uacuo. **Et qū plm accidit durities i visceribus si**
 accidit nisi p̄apa calidum qū curat qū infrigidantib⁹
 viscosis ex medicis et cibis. **Et q̄z cancerat sepi**
 ros et p̄p̄nitas sepiros ad cancerū et elongat⁹ et
 ab eo est scdm multitudinē inflationis eius et paucitatē
 et appitōez pullatōis in eo et occultationē et appitio
 nem venaz in circuitu eius et non appitōe eaz.

De cura. c. xij.
Portet ut de eis apatibus illud curet cui ē
 sensus et ut sit incisio et post fac mundificatō
 nem corporis cu eo qd educit humores facient egritu
 dinez et fortasse est illa mundificatio cum p̄blomia si ē
 sanguis plime nigredinis et sup illud sit qud resouit et
 lenit siml et non curetur cu eo qd resouit et exiccat tā
 tum qm illud p̄ducit ad vehementiam lapideitatis p̄p
 exiccationē grossi et resolutionez subtilis. **Et oz ut**
 ponat curationi eius due reuolutiones: reuolutio reso
 lutionis cu lenitate cu eo qd nō exiccat plm quia omne
 resolutionū scdm plm exiccat et humectatiuum raro re
 soluit et oz ut sit gradus eius in caliditate ex scdo ad
 tertium et in exiccatione ex gradu primo. **Et reuolu**
 tio alia lenificationis et sint iste due reuolutiōes succe
 dentes. **Et oz ut membrum famem pati cogatur in re**
 uolutione resolutionis et trabatur nutrimentum ad e
 oppositum cu motione illius oppositi et exercitio eius
 et ip̄ius famelicatione et cibet in reuolutione lenificō
 nis et fiat ei cā appetendi nutrimentuz cu fricatione et
 que sunt ei filia et linat cu pice et diuificeet necessitas
 in virtute medicinaz resoluentiū et lenificantū et debi
 litate eaz scdm raritatē mēbri et ip̄ius spissitudinez et
 vehementiā duricie et debilitatez. **Et itez p̄positio**
 medicinaz oz ut aggreget inter duas virtutes et oz ne
 multum urant balneo qm resouit subtile et aggregat
 spissū et n̄ p̄ueit ad hūc finē ut leniat spissū. **Et lenificā**
 tia qdez qd ē resolo qdā sunt sicut adipēs gallinaz et
 ansepe et vituloz et boum et ceruoz pprie et medulle
 eoz et adeps birci et asini adeps est bona eis et adeps

rapacium leonum et ursi et leopardi et adib et que currunt
cursu eorum de vulpibus et lupis et adipem rapacium ex
aureis. Et ideo ut miscantur cum eis que sunt sicut amomum
et bdellium et galbanum et storax et mastix quoniam
preparatur ad resoluendum et sicut singularia. Et de
predictis adipibus melior est adips leonum et ursi. Et in
mucilage fenugreci et lini sunt resolutio et lenificatio.
Et ideo ne in istis adipibus et eorum filibus de mollifican-
tibus sit sal oio quoniam sal exiccat et indurat immo ideo ut sit
eorum opatio opatio solis in cera que lenit et liquefacit et
non pervenit ad hoc ut exiccet. Et de lenificantibus
iterum in quibus est resolutio quod sunt bdellium scilicet
ense et olcum antiquum et oleum de alcana et oleum de li-
lio et galbanum et laudanum et storax et isopus buda et me-
liora eorum sunt que sunt minoris antiquitatis et exicca-
tionis et vehementioris humiditatis et item mastix album
appropinquat predictis. Et ideo oleo de alcana et oleo
de lilio et ficubus et alkerua est resolutio et lenifica-
tione simul quod est supra sufficientia. Et de lenifica-
tibus quidem est ut sumatur sex semis et sex acetum et
ferveant et effundatur post ebullitionem bonas super vitas
quod quod est ei perveniens et administratur. Et de medici-
nis bonis ad illud est ut sumantur steres asini et radix cui-
sci et fiat ex ambobus linimentum et si fuerit cum ambobus
storax erit melius. Et iterum quoniam apparet lenitas ideo ut
liniat cum amonico soluto cum aceto forti diebus pluribus
deinde redeat lenificatio aut galbano et opposonaco
aut sumantur galbanum et amoniacum et bdellium et terantur
omnia et inuoluantur cum oleo de ben et oleo de lilio cum
aliquotulo mucilage fenugreci et lini et fiat sicut emplastrum.
Et sordities balnei est ex medicinis vehementibus iuvantur
et quoniam ponitur in emplastris apertum durorum. Et quoniam non
invenitur sordities balnei tunc administrantur loco eius
aqua enisci et nitri. Et de emplastris bonis in hora resolu-
tis sunt emplastrum que sunt ad scrofulas de illis que dixi-
mus et emplastrum iulios et colophon. Et quoniam aqua est ve-
hementis grossitie tunc non est excusatio ab aceto: ipsa
enim incidit et debilitat virtutem membri et proprie quoniam est ner-
uosum quoniam est vehementius vacuum a materia et dimittit eam
cause imprimere de foris reperi opus ut sit administratio
acetum et intromissio eius in medicinis in fine rei non in
eius principio et ubi cadit ultimatior in lenificatione et
cum intromissione tepiditatem lenificationis et alleviatur
administratione acetum et quoniam non fit alleviatio cum aceto
nocet nervis et pervertit in lapideitate. Et medicus tunc
fit audacior in administrando acetum quoniam aqua est in me-
bro carnoso sicut id quod est in splene et quoniam lenit locus
cum aceto et vaporat cum eo deinde psequitur cum epithima
te sicut illud quod est de opposonaco deinde amoniaco de-
inde incipit cum paucis levi postea additur virtus deinde
gradat ad lenificationem. Et ideo ut administraret super
aquam oleum lene in quo non est siccitas et est magis quam
aqua et proprie oleum de aneto factum cum aneto humi-
do. Et illud duritie quod est in nervis et cordis cure-
tur cum incisuris et de curationibus bonis ad illud est
vaporatio ex lapidibus ignitis lapide molendini et me-
lior quo fit vaporatio ab eo est cum aceto et melior a quo
fit vaporatio est marchasita et ideo ut ad hanc perveniat
summa in vaporando et suffumigando donec appareat
sudor. Et quoniam lenitur cum marchasita trita cum aceto et
perfert et ideo ut alleviatio item fiat administratio acetum et
non sepe subtile et induret spiritum et ut non corrumpat
virtutem nervorum superflue et est in principio deterius et

ponatur administrationi eius interpolatio in quibus
est lenificatio quoniam ergo incipio tunc vapores membrum
cum eis que diximus et leniat tunc cum medicinis pervenien-
tibus et ut illud fiat in membro carnoso est saluus.

De duritie iuncturarum. c. xij.
Quandoque accidit in iuncturis durities phi-
bens moveri iuncturas cum facilitate et non de-
struit sensum. Et quoniam est nervus cum quo est stupor aliquis
et quoniam est carnosior et cura est cum eo quod sciunt.

De eis que nominantur almismar. c. xij.
Almismar est nodus rotundus albus filis capi-
ti clavi. Et plim quidem accidit ex percussione
et post exituras et post curationem eorum ampli-
multiplicantur in corpore. Et plim accidit in pedibus
et digitis pedum et in inferioribus et ledit in quoniam phibet
incessum. quare ideo ut sectio fiat super ipsum et extraha-
tur aut moveatur cum manu semper et anectatur ei plu-
rum quoniam taliter est quod non est possibile ut extrahatur.
et plim quidem eius quoniam non curatur sit cancer.

De cancro. c. xv.
Cancer est apia mlicum de materia adusta a ma-
cholica aut in qua est materia cholica cum qua co-
busta est non a pura seculenta. Et dicitur a sephiros p-
se cum dolore et acuitate et pulsatione quadam et velocita-
te additionis per multitudinem materiei et inflationem p-
pter illud accidit in illa materia de ebullitione quoniam ipsa
venit ad membrum. Et differt ab eo iterum per venas
quas mittit in circuitu suo ad membrum in quo est quoniam pe-
des cancri et non sunt ruber sicut in phlone immo de
clivus ad nigredinem et obscuracionem et viriditatem et tam
diversificatur ab eo quoniam plim aduentus sui sit incipien-
do et aduentus duri sit permittendo ex calido. Et dicitur a
sephiros quoniam est ei sensus et illi non est sensus oio et plim
quidem accidit in membris rarior et illud est in mollioribus
plus in epate et in membris nervosis iterum. Et in
primis quoniam accidit est occulta dispositionis et quoniam appar-
et cancer ambigit esse eius in primis quoniam appetit secundum plim
deinde apparent signa eius et in primis quoniam apparet in
principio est sicut faba pua durus rotundus fusci colo-
ris in quo est caliditas quedam. Et cancer quidem est
vehementis doloris et alius est puri doloris quietus et
alius est qui pducit ad ulceracionem quoniam est ex materia que
est adustio sanguinis et adustio cholere pure solius et
alius est siccus qui non ulceratur et quoniam pmutat ulcera-
tus ad non ulceratum et quoniam reducit cum ad ulceratum
curatio eius cum ferro et ponit ei labia grossiora et du-
riora. et videtur quod hoc aqua sit notatum cancer per unam dua-
rum reperi aut per suam tenacitatem cum membro sicut tenaci-
tas cancri cum eo quod venatur aut per formam suam in rotu-
ditate sua secundum plim cum colore suo et egressione venarum
que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsi.

De cura. c. xvi.
Illud quod ideo cauere de cura eius est quoniam quoniam
incipit fortasse est possibile ut phibeatur ne ad-
datur super illud quod ipse est et pseruetur ita ut non ulceret
Et accidit in quibusdam horis ut sanetur incipiens
pfirmatus vero non. Et multotiens quidem accidit cancer
interius occultus et est recreificatio in eo secundum quod dixit
optimus Hippocritus. ut non moveatur quoniam si movetur fortasse p-
ducit ad mortem et si dimittitur et non curatur fortasse
plongatur spatium cum salute quadam et proprie quoniam
rectificantur cibi et ponuntur de illis que infrigidant
et humectant et generant materiam saluam sicut aqua ordei

et pisces alretradu pui et vitelli ouoz sorbiliuz et fissa illis. Et qñ est illic caliditas tunc detur lac vaccinum Ratis qñ extractū ē butyr et colat et qñ sumitur ex oleo rñb humidis vlsq ad cucurbitā. **E**t fortasse sufferūt cācri pui sectōes. nam si possibile est vt destruat cum a liquo tunc non est possibile vt destruat nisi p incisionē vehementem vt ex toto assumat mēbz inuadens qñ est in circuitu eius incidendo ipm ex circumdante apa eradicanō omnes venas que imbibunt ipm ita vt non remaneat de eis aliquid et currat post illud ex eis san guis plimul et iam antecessit mūdificatio corporis per solutionem ventris ex mā mala et pblomia deinde con serua cum faciendo eum stare sup cibos bone qñritatis et qualitatis et confortatiōe membri ad expellē.

Quāuis inciso in plibus hōis addit ei malitiam. Et fortasse indiget p incisionē cauterio et fortasse erit in cauterio timor magn⁹ et illud erit qñ fuerit cancer ppe mēbra principalia et nobilia. Et iā narrauit qdā pmoz q medic⁹ qdā incisit māmilla cācerosa radicitus et cancerata est altera dico q possibile fuit si fuit illd in uia cāceradi qñ inuenit illā egritudine et possibile fuit vt esset scdm semitā pmutatiōis et ē magis apparens.

De rememoratione regiminis soluendi ipz. c. xvij.

Samat in potu multis vicibus inter qñ sint dies pauci quaz vice quattuor aureos epi thymi cum aqua casei aut aqua mellis aut d coctionem epithymi in sirupo acetoso. **E**t ei qui ex oibus est fortis detur biera bellebori.

De rememoratione medicinar localiu ad cancerū c. xvij.

Per medicinas locales ad cancerum requirūt quattuor intentiones. scilicet destructio canceri pe nitus: et est difficilis: et pibitio additionis: et pibitio plcerationis: et curatio ulcerati. **E**t in illis quibus querit destructio canceri penititur versus illud in quo est resolutio et qñ collectū est de materia mala et expul sio eius qñ preparatū est ad colligendū in mēbro d ea et si fuerit vehementis virtutis et motiois tunc dimittat ur. nā illud qñ de medicina forte est addit cancro ma litia et hñ oz itez at alienentur in eis mordicativa et p pter illud sūt medicine bone ei in mineralibus ablutis sicut tutia abluta et misceantur cū ea qñz de oleis sicut est oleū ros. et oleum de keiri. **A**d illud vō qñ pbi bet additiones puenit cū abscessiōe materie et resectio ne cibi et pportatione mēbri et cū medicina repulsiuis notis et administratione linimentoz mineraliu sicut li nimetum fricatiōis lapidis molēdini et lapidis coris et sicut linimentū scñ ex fricatione eius qñ resolutur inter tabulā et manichā de plumbo in humiditate effu sa sup tabulā que est sicut oleum ros. et sicut aqua cozi andri. et itez emplatio cum acressa trita est bona iuuatiua. **E**t illa quibus queritur pibitio plceratiōis sunt linimēta pdicta ad pibendam additionē qñ non fuerit in eis mordicatio. oia. n. ea sunt iuuatiua et ppe qñ miscēt cū fricatione pdicta que fit ex pistello et ta bulio plumbeis qñ est cōfricata terra sigillata aut bo lumarmenum aut oleū antiquoz et aqua sempuine et ce rusa cū succo latuce aut mucilage pñlij et terusa et plū bo qñ est cōpositio bona. **E**t de eis que sunt iuuatiua est emplatio cū canceris fluuialibus recentibus et ppprie cum climia. **D**e illis aut que in curatione ul cerati sunt bona est ut assidue pannus lini insusus in aqua solatri sup eum. Et quotiens fortasse exiccat ma

deliat desup cum aqua eius. Aut sumatur medulle tri tici et olivani et cerule de plumbo omnium pondus. 5. i. et terre sigillate et boliarmeni et aloes abluti oium añ. 3. g. aggregentur ista et terant. Et administrentur sup humidum pulueres et sup siccum emplm factum cū oleo ros. et qñqz confert eis cinis canceri cum cerato ex oleo ros. et melius eo est cui admistum est equale ei de climia. Et qñz pñert in eo medicamen de tutia aut tutia abluta cū aqua portulace aut mucilage pñlij.

De apatib⁹ ventosis et inflationib⁹ lacertoz. c. xix.

Ore lui et sicut extuatōi et currit cursu et. Et ali ud est qñ sit a vapore ventoso et noiat inflatiō et est ei impulsio et vicissitudinaria accessio et fortasse pcutit pcurssione manus et ppprie qñ inuēit spatium ad qñ aggregat sic stōus et iestia et qñ ē iter pāniculos circū dantes ossa et iter ossa circumdata lacertis et inter lacer tos et sñr qñ circumdat cordas et fortasse non resoluūt spatia imo subtiliat mēbra pñuncta et resoluūt ea et gene rat in eis qñ facit necessariū disrumpere ea et ventositas remanet et retinet pp spissitudinē suaz et pp grossitudi nem suā et pp spissitudinem et qñ pñinet eam et pñtrictō nem poroz et qñz existimat homo q sup mēbz ei⁹ sicut genu sit apa idigena perforatione quare perforet ipsuz et egreditur ventositas tantum.

De cura. c. xx.

Locus aut qñ ē site extuatiōi cū augmento loci curatio est genus curationis eius. In in flatiōis vō curatione est necessarius qñ cutē ingrediatur et resoluat illud qñ est in ea et sit possibile vt sit ei super lo cum mora spatij longi. et est necessarium ut sit in fine subtiliationis vt firmet subtilitas prium eius ex pñun datione vñima et fortasse indiget positione ventosarum ablsq scarificatione vt carmietur ventositas. Et de me dicinis eius localibus sunt olea calida sicut oleum sub tilium pñuz in quo decocta sunt sicut ruta et cyminum et de seibus subtiliantib⁹ semē apij anisi et ameo et que sñant illis. Et de emplis resoluentibus et ppprie ppter illud qñ cadit in membris cordosis et lacertosis ē illud qñ recipit sordidum balnei que ponatur cum aqua in patella calcis non extincte scdm qñritatem q pueniat ex ea spissitudo luti et liniantur cū eo et qñz faciunt ex vino et calce emplm equale bonum. Aliud sumat iso pus sicca et teratur et puluerizet sup ceratum factum ex cera et oleo anetino et fiat ex eo emplm ad liniendū. Et in eo qñ accidit ex inflatiōe in lacertis pp attrictō nem que accidit eis oportet ut alinētur medicine cali de valde et acute ne refugiant membra ex eis et teran tur immo qñ medicantur cum resolutiuis tñc misceat cum eis aliquid de sedantibus dolorē et illd est sicut curatio tua quā facis cum eo qñ est sicut rob pcurssuz cū oleo in quo infusa est lana isopi et si fuerit caliditas aliqua tunc cum oleo ro. infusa in eo lana isopi et disso luta in eo aqua isopi bumide. **E**t administretur om nia illa tepida ad caliditatē decliuia et nō pmittantur infrigidari qñ frigus nocet buiulmōi. Qñ si fuerit il lic dolor ex principio tunc administretur desup olea i quibus est sedatio doloris cum pibitione aliqua ex principio sicut oleum uiol. et ros. cū virtute olei anetini. **E**t qñ inuenit aliq alleuiatō ponatur in medicina illud in quo est additio virtutis ad resoluendum sicut nitrum et acetum deinde sicut cinis et emplā resoluētia sicut emplm predictum.

De vena medeni .c. xxi.
Et ut accidat super ptez corporis pustula q̄
 dā inflā deinde vesicat postea egredit ex eo
 quiddam rubeum ad nigredinē decliue deinde nō cel
 sat plonari ⁊ prolongat ⁊ fortasse est ei motus volū
 tarius sub cute ac si esset mor⁹ aial ⁊ quasi in veritate
 sit vermis donec existimēt q̄dam q̄ sit animal q̄d gene
 ratur. **E**t existimāt quidā q̄ sit ramus villi neri p
 vehementiaz grossitudinis ⁊ plm q̄d accidit in cruribus.
 Et ego iam vidi eam sup manus ⁊ sup latus ⁊ multi
 plicat i infantibus sup utrunq̄ latus ⁊ q̄z extenditur
 ⁊ abscinditur ⁊ magnificatur in ea labor ⁊ dolor imo
 p spatium dolet et si nō incidat. **E**t Galien⁹ quidē
 dixit q̄ non fuit p̄bensum ex esse eius aliquid manife
 stum sup q̄d sit innitendum qm̄ ipse non vidit eam oio.
Et dixit q̄ cā eius est sanguis calidus malus melā
 cholicus aut phla adustum adiuuāt cū vehementia
 siccitatis p̄ponis. Et fortasse generant eā q̄dam aque
 ⁊ olera cum p̄prietate que est in eis. Et de cibis qui
 plm generant ea est ille qui est calidus ⁊ ficcus ⁊ q̄to
 plus fuerit mā a qua generat acutior erit dolor vehe
 mentior ⁊ fortasse accidit in corpore vno in locis q̄si
 quadraginta ei⁹ aut q̄nquaginta ex qua tamen euadet
 cū curatione ⁊ minorat in corporibus humidis ⁊ assu
 etis balneationibus ⁊ cibis humidis ⁊ assuetis vino cū
 mensura ⁊ plm quidēz generatur in medena. Et pp
 hoc p̄portionant ei ⁊ generat etiā in terra corascenti
 ⁊ alijs ⁊ multiplicat itez in terra egypti ⁊ i terris alijs.

De cura .c. xxij.
Silicudo quidē eius in terra in qua gene
 rat in quibus est mā que est causa eius illud
 est cū euacuatione sanguinis mali p̄bomando ex basi
 lica aut ex sapbena secundū locum ⁊ mūdificationē sā
 guis cum eis que sunt sicut sirupus de myrobal. ⁊ de
 coctio epithymi ⁊ potare pillas cochias pprie ⁊ admi
 nistratio trisere facit ex sene ⁊ fumo terre ⁊ humectatō
 corporis cum cibis humectantibus ⁊ balneationes ⁊
 reliquum regimē humectantiū notū. **E**t q̄z apper
 esse eius in primo apparitionis eius tunc rectum ē ut
 administret regimē membri cū emplis infrigidantibus
 ⁊ humectantibus sicut sunt succi frigidi noti cū duob⁹ san
 dalis ⁊ canfora p⁹ mūdificationē corporis ⁊ admini
 strationē itez factā cū missione sanguisugap super locū
Et de epithimatis bonis est epithima ex sanda
 lo ⁊ aloē ⁊ canfora aut myrrha ⁊ psilium ⁊ lac dulce
Et si aut nō sepat s̄z incipit cadere fortasse prohibet eā
 ⁊ aufert eā ⁊ alleviat labores in ea si bibat patiens eaz
 secundum p̄nuitatem tribus dieb⁹ oī die pondus .3. ij
 aloes aut bibat de eo in die vna .3. 5. in secundo .3. i. ⁊ in
 tertio .3. i. 5. tribus diebus et liniatur sup eaz aloes aut
 liniatur sup orificiū eius humiditas aloes humidi vi
 scosi. **E**t si in principio q̄d egreditur si non curat
 de ea ⁊ egredit tunc rectum est vt prepetur ei q̄d strin
 gat eam ⁊ super q̄d reuoluatur cum facilitate paulatiz
 donec egrediat vsq̄ ad finē sui absq̄ inelisione. ⁊ meli
 us est plumbū sup q̄d inuoluitur ⁊ sit sufficientia super
 grauitatē eius in attractione eius qm̄ attrahitur cum
 facilitate ⁊ non abscindit. ⁊ sit studium tuū in allevia
 tione egressionis eius ut incipias ⁊ extenuas membrū
 ⁊ rarifices ipm̄ cū embrocis ex aqua calida ⁊ mucila
 ginibus infrigidantibus ⁊ oleis lenificantibus frigidis
 ⁊ subtilis caliditatis ⁊ que currūt cū urso eius ut facil
 fiat exitus ei⁹. **E**t fortasse nō sit facilis p̄ illud i⁹ indi

get eis que sunt sicut linimentum cū oleo de keiri imo
 sambacino imo oleo de ben. ⁊ ut administret super
 ipam emplm de pice. Et si existimatio fecerit necessari
 um vt p̄foret ⁊ egrediat cum totalitate sua et non fue
 rit q̄d p̄bibeat p̄foret ⁊ extrahat. **E**t si egressio ei⁹
 cum extractione p̄dicta non fuerit facilis ⁊ p̄foratio ip
 sius nō fuerit possibilis tunc putrefac eam cū butyro
 putrefiet. n. tota et egredietur. **E**t caue ne admini
 stres calida ex medicinis qm̄ fortasse p̄uēt ad estio me
 num. **E**t q̄n assiduas sup posteriora eius fricatio
 cū sale paulatiz ⁊ illud sit retro cū facilitate et egressio
 ne eius cū subtilitate egredit cū totalitate ⁊ pprie q̄n
 scindit aut penetra q̄d est post ipaz ⁊ intromittit stil
 lus sub ea illic ⁊ expellit et assiduatur absterfio q̄ ip
 sa egredit cū sale paulatim ⁊ cū facilitate nā q̄ illd sit
 cū ea egredit tota. Qd si incidat ⁊ redit non erit ex
 cusatio q̄n p̄foretur nisi inueniatur modus alius dein
 de egrediat cū facilitate et curet locus cura vulnez.
Tractatus tertius de lepra. Quid sit lepra ⁊ cau
sa eius. c. i.

Lepra est infirmitas mala proueniens
 ex ipsione chole nigre in corpore toto
 quare corrumpit p̄pso membrorum
 ⁊ forma ipsorū ⁊ figura eorū ⁊ fortasse
 corrumpit in fine ei⁹ ipsorum p̄nuitas
 ita ut corrodant membra ⁊ cadant casu qui sit ab ulce
 ratione ⁊ ē sicut cancer cōis corpi toti fortasse eniz u l
 cerat ⁊ fortasse non ulcerat ⁊ est aliqua que cū patie
 te eā manet tpe longo valde. **E**t m̄lia quidem q̄z
 expellit ad mēbrū vnum ⁊ facit accidere duritiem aut
 sephiros aut cancrum scdm dispositiones suas. Et si
 fuerit subtilis dñans pueniet estio menus ⁊ si expellit
 ad supficiē cutis eueniet illd q̄d noiat baras ⁊ mor
 pheas nigra ⁊ impetigo ⁊ hisilia. **E**t q̄z sp̄git i cor
 pore toto ⁊ tunc si putrefiat pueniet febris m̄lica ⁊ si
 p̄culcet ⁊ non putrefiat eueniet lepra. Et cā ei⁹ efficiēs
 antiquior est malitia p̄ponis epatis declinis valde ad
 caliditatem ⁊ siccitatem quare adurit sanguinem in m̄liāz
 aut p̄pso corporis totius aut sunt ambe ita q̄ faciunt
 sanguinem acquirere per cās suas frigues. Et causa ei⁹
 m̄lis sunt cibi m̄fici ⁊ cibi phlatici iterum q̄n p̄ponit
 in eis facietas nauseatiua aut opat in eis caliditas q̄re
 resoluit subtile ⁊ ponit spissum m̄liāz et repleones ⁊ cōe
 stiones sup facietatem sunt ad hāc eandē intentionem.
Et cāc eius iuuatiue sunt oppilatio pororū quare
 p̄focat calor innatus ⁊ infrigidat sanguis et ingrossat
 ⁊ pprie q̄n ip̄le est oppilatus debilis nō attrahit n̄z pōt
 mūdificare sanguinē ex humore m̄lico aut est virtus
 expulsua in uisceribus debil ab expulsionē illius in ve
 nas ani et matricis et sunt pori stricti. Et q̄z adiuuat
 illud totum corruptio aeris in se ipso aut p̄pter vicini
 tatem leprosorū qm̄ egritudo est inuadens. et q̄z accie
 pp hereditatem et pp p̄p̄ones embryonis ex qua crea
 tus est in se pp p̄p̄onem que est ei⁹ aut acq̄sitam in ma
 trice pp dispositiones que est ei⁹ sicut si accidat ei⁹ vt sit
 p̄ceptio in dispositione menstruoꝝ. Et q̄n aggregatur
 caliditas aeris cū malitia cibi et eius essentia ex gene
 re piscium et carne salita et carne grossa et carnibus
 asinorū et lentibus p̄culdubio ē ut eueniat lepra sicut
 multiplicat in alexandria. **E**t cholā nigra q̄n p̄mi
 scetur sanguini adiuuat pap̄ eius ad generandū m̄stuz
 ipsius qm̄ p̄culdubio igrossat ex duob⁹ modis: quorū
 vn⁹ est p̄ substantiam suam grossam: et huius per frigues

suum p̄gelans et qñ ingrossat p̄tem humiditatis sue tunc est exiccatio eius p̄ caliditatē corporis facilior.

Et iam puentum est ex grossitudine sanguinis leprosoz ad hoc vt egrediatur in phlomis eoz quiddaz qd est sicut arena et hec egritudo noiat leonina et dicit q non nominat ita nisi qñ p̄m accidit leonibus et dicit qñ terribilem facit faciem patientis eā et ponit eam in forma leoniz et dñ qñ rapaciter tenet qd capit rapacitate leonis. Et de hac egritudine que est debilis difficilis est curationis et de curatione fortis non fit spes et incipiens quidem est susceptibilior et p̄firmata est magis in obediens et facta ex m̄lia cholice est magis feda et pluris nocumēti et difficilior accidentium et vehementius adurēs et vlcera sed est susceptibilior curatiōis. Et facta a fece sanguis est saluor et quietior et nō vlcera et facta a melancholia adusta filat cholice i suis accidentib⁹ sed est tardius suscipiens curationē et hec quidem egritudo non cessat corumpere p̄sonem membrorū p̄ qualitatem p̄trariam qualitati puenienti vite. scilicet caliditati et humiditati donec puenit ad membra principalia et illic interficit. Et incipit in primis ab extremitatibus et mēbris leuibus et illic cadunt pili ab ea et alterat color et fortasse puenit ad ulcerandum deinde vadit paulatim in corpus totum. Nam qñ prima generatio eius sit in visceribus tñ primū uestigium est in extremitatib⁹ qñ sunt debiliores. Veruntū qñ moritur patiens eaz ante q̄ conuertat malitia eius apparens super viscera et membra principalia et est mors illius cū attractiōe et p̄ malitiam cōp̄onis illius. Et qñ cancer qui est lepra mēbris unius sit de illis quibus non est sanatio tunc quid dicemus de lepra que est cancer corporis tot⁹. Veruntū in lepra est res una et est q̄ egritudo sp̄git in totū corp⁹ et qñ admistrant curatiōes fortes susciāt egritudiez et n̄ agit sup mēbra simplicia et i cācro n̄ ē ita.

De signis. c. ij.

Quando incipit lepra incipit color fieri rubeus tendens ad nigredinem et apparet in oculi obfucatio ad rubedinem decliuis et apparet in anbelitu strictura et in uoce raucedo cā nocumēti pulmōis et cāne eius et multitudo in sternutatione et apparet in naso gauetu et fortasse sit strictura in narib⁹ et cassamu et incipiunt capilli in subtilitatem et paucitatem puenire et apparent vene in pectore et pte faciei et odor corporis et proprie in sudore et odor anbelitus ad fetores decliuis et apparent mores m̄lici et mali et dolosi et multiplicant in somno somnia m̄lica et sentit in somno qñ super corpus suum sit grauedo maxima deinde apparet sp̄sio in capillis et cal⁹ in eis ex toto proprie i pilis qui sunt in facie et p̄tribus eius. Et qñz dislocat locos pilorū et findunt vngues et incipit forma fieri feda et facies sit terribilis et color denigrat et incipit sanguis p̄gelari in iuncturis et putrefit et addit cōstrictiō anbelitus donec peruenit ad difficultatem vehementem et difiniā magnam et puenit uox in fine raucedis et ingrossatur labia et denigrantur et apparet sup corpus additō glādulosa filis aiali qd grece nominat sacos deinde incipit corpus vlcera qñ lepra est non quiesca et corrodiur cartilago nasi deinde cadunt nalis et extremitates et currit virus ferens et redit vox ad occultationes et tunc iam nō remanēt pili et denigratur color ualde. Et pulsus qdē leprosi est debilis p̄ debilitatē v̄tutis et paucitate necessitatis qñ egritudo sit frigida et tarda si velox p̄ debilitatē frigoris et sit necessaria sp̄is

fitudo qñ non sit velocitas n̄ magnitudo.

De cura. c. iij.

Portet ut incipiat in ea cū euacuationibus et mundificatione anteq̄ ingrosset egritudo. Et qñ tu verificaueris q̄ illic sit sanguis p̄limus corruptus tunc oz ut incipias et phlomis phlomia vltima et si non aliunde saltez ex manibus et si non uerificaue ris illud tunc non phlomis phlomia eniz ex venis magnis qñz plus nocet q̄ sit eius iuamentū. Verum sit securitas cū phlomia eius ex separationibus venarū parua si timeat phlomia magna. Et scias q̄ sanguis frigidus est in eo qd apparet quare sit illud magis ultimū q̄ ventose et sanguis luce et minus nocens visceribus et ille sunt sicut vene frontis et nasi. Alit vō scōz p̄m phlomia est necessaria in curatione huius egritudinis. Et de illis que vocant ad illud est p̄strictio anbelitus eius et difficultas ipsius et fortasse est necessarium phlomis guidē apud vehementiā raucedis vocis et timorem p̄focationis si ergo phlomis oz ut quiescat hebdomoda vna deinde euacuet cū eis que sunt sicut hieralogodion et hiera de pulpa colloquintide et euacuet cū apozīatib⁹ et pills factis ex epithymo et sica dos et polypodio et myrobāl. nigris et kebulis et bel leboro nigro et lapide lazuli et lapide armeno et non nocet si misceatur eis pulpa colloquintide et scamōe a etiā proprie qñ illic est cholera et adiungantur eis aloes et cucumer asininus et theodoricon est bonū eis et hierapicra itez et p̄prie qñ sit fortis cū scamonea ē de illis solutiuis que sunt bona leprosis et precipue qñ odorat odoramentum bellebori aut ponitur cū ea lapis armenus et in estate oz ut exiccetur et non ulmetur in decoctione fortiter vt non spargatur et multiplice. Decoctio ad leprosoz. x. myrobāl. citrinorū et nigroz amboz. añ. 3. x. ameo. 3. v. alibit boni. 3. 5. passulaz enucleataz minaz. 5. decoquantur cū tribus eberie aque donec pueniat ad tertiā et exprimat et misceatur in ea de aqua mellis pondus. 3. v. et det in potu. Et vngatur corpus eius ex butyro et sedeat in sole donec frigat aut ambulet septuaginta passibus et puertur super dextram et sinistram et dorsum et ventres et comedat cappares cū melle sumat in potu hanc medicinam secundū q̄ narrauimus septem diebus et renouetur decoctio eius omni die. Et non sufficit in curatione istoz qui non sunt p̄firmati eō vna immo fortasse est necessaria eō in mense bis aut in omni mense sel scdm q̄ testimoniū facit esse necessariū et illd cū medicinis tepatit et qñz soluit omni die cū facilitate alcelatione vna aut duabus alcelationib⁹ cū eo qd soluit illud de potionibus iuuatiuis ex medicinis p̄dictis q̄ draginta diebus fortasse vō valde sicut bellebor⁹ et si milia et que sunt multi ponderis sufficiunt in anno sel in vere et semel in autūno aut plus hoc. Et oz ut veniat sup cerebra eorum cū mundificatione cū eis que sit sicut gargarismata p̄dicta in cap. egritudinū capitis et cum caputpurgis notis. Descriptio caputpurgis. x. macropipis et chelidonie et capsie et nasturtij et burungi omnium añ. 3. i. nucis muschate p̄legg amborū añ. 3. 5. succi agnicasti corilal. iij. oli silamini corilal. iij. misceantur et decoquant donec p̄sumat aqua deinde colet et seruet in vitriata et fiat caputpurgū in narib⁹ qñz capiunt deinde sequat qñ illd multiplicat cū caputpurgis humectatibus p̄dictis. Et oz vt p̄hibeant ab oi qud exiccat et isoluit humiditatē innatā. Et sup

eos interdicantur labor et angustia et ut pmutent de
aere ad aere qui contrarius est ei. Et dent ei in potu
p^o mundificatione olea sicut oleum de amigdal cum eis q^u
sunt sicut expressus uue et illud q^u euacuati sunt multo
tiens. Et o^z ut exercitentur oⁱ mane post expulsionem
superfluitatu ab intestinis et p^ocipiant eleuare uocem al
tam et saliatu et luctent deinde fricentur: q^u ergo suda
uerint tunc sumant potu et p^o illud inungat oleis tem
peratis in calido et frigido humectantib^{us} scdm plurimu
portantibus in primis. ipsi .n. indigent in primis con
fortantib^{us} sicut myrobalani itez et galle cum aceto. Et
q^uz admistrat sup eos inunctio ex oleo cum lacte mu
ligeris et sistr o^z ut fiat eis caputpurgiu cuz eo q^u multi
plicat siccitas et q^u comouet in eis nausea caueatur
et melius quide est ut balneent deinde inungantur et q^u
balneati sunt tunc eoz iunctiones sunt sicut oleum myr
tinum et masticinum et oleum de sunitibus uitiu et darisaba
han et oleum de costo sup extremitates deinde ille qui d^o
eis est medicatus q^uescat media hora et p^opetur vomitui
cum penna deinde sumat in potu aliquid de apsinthio
Et fortasse est necessarium inungere eos in balneo cum
subtiliatiuis resoluentibus in quib^{us} cadunt nitrum et sul
fur et bacce lauri et glutinum carpentariu imo sinapis
et origanum et pip et macropiper et piretrum et staphi
sagria et sinapis et aloes et calamintu et emplare eos
sup iuncturas eoz imo fortasse est necessarium q^u est
sicut euforbium et illud q^u p^ocipitur eis ut balneentur
pp resolutionem superfluitatu eoz et pp sudorem ipsoz.
Inunctio enim eoz est canon i curatioe ipsoz. Et q^u
q^u iunguntur fricatio cum tyriaca et scellite et alefangie.
Et fortasse est necessarium iungere cu buisulmoi in so
le calido. Et melior ablutionu eoz in balneo est aqua
in qua decoquit fenugrecu cum sapone bono. Et op^o ut
alienet leprosus a coitu penitus. Et res vo que in po
tu tribuuntur multe sunt na de molierib^{us} medicinis est
tyriaca minor facta cu carnib^{us} uipe et tyriaca diatelle
ron et alamenam et diasulfur et q^uz sit caputpurgium
cum istis etia. Et ut in potu samant de trociscis tyri
etiam folia aureu. i. in vicia vini grossi aut passi et tro
ciscis squille itez. Et scias q^u caro uipe et illud in quo
est uirtus carnis eius est de nobilibus medicinis ei.
Et no o^z ut sit uipa de luto aut littoralis aut de locis
humidis q^u in ea scdm plurimu est paz iuuameti. Et
de eis que plurime est malicie est illa que fitim facit cu
qua est p^oditio immo eligat motaa p^ocipue alba. Et ab
scindantur capita eaz et caude vice una subito et tunc
si multiplicatur cursus sanguinis et remanent uiue et
agitant agitatione plurima tpe longo tuc ille sut bone
et si no dimittantur. Et que ex eis sunt coueniens
sunt ille ex quibus plurimu currit sanguis et q^u plu
rime agitatiois et post decoctione mudificent et deco
quant sicut dicemus tibi et comedatur ex eis et iure
ipsaz. Et ex potatione quide vini in quo moritur ui
pera aut uiuit iam sanati sunt quidam accidentaliter
aut intentione interficiendi ex eo qui in potu tribuit ut
moriatur ille leprosus et q^uescat aut quiescat ab eo aut
sit illud obediendo somno aut uisioni. Et sal uipe iuu
tius est itez. Elixatio aut uipe est ut sumatur uipa abscis
sis extremitatibus mundificata a visceribus deinde eli
xet cu porris et aneto et cicere et sale pauco decoquat
cum aqua plurima donec dissoluatur et sumantur of
sa eius tunc ab ea et mundetur caro ipsius et detur ad
comedendu caro eius et sorbeatur ius ipsius et ponat

tur ossa eius tuc super micas panis de simila et fortas
se p^oicitur cu ea aliquid de pullis columbar donec bo
na fiat. Et hui^{us} quid regiminis iuuamentu fortasse
non apparet in principio: deinde apparet subito et for
tasse antecedit sanitate sepatio rationis dieb^{us} aliquot
Et figum apitionis iuuameti eius: et applicatio ad
hora in qua op^o ut abstineatur ab administratioe et
est ut incipiat leprosus inflari q^ure inflatur. deinde for
tasse permiscetur ratio eius postea excoriatur: deinde
sanatur. Quum ergo no patitur scotomia n^o inflatur tuc
iteretur sup eum regime uice alia. Et de illis que nar
rata sunt ad illud est ut sumatur serpens niger excoria
tus et sepelliat donec in eo fiat ymes et extrahatur cu
ymib^{us} suis et ericetur et det in potu illi sup que super
fluit lepra ex eo tribus diebus omni die pondus .3. i.
cum sirupo de melle. Et inunctio itez cum eo in quo
est uirtus uipere est iuuamentu ei sicut oleum in quo d^o
coquit. Et sicut hoc medicamen sumat niger exco
riatus et ponat in ola et fundantur super ipsam de ace
to forti. 3. vij. et de aqua .3. i. et de capsia humida et ra
dice dracontee de vno quoq^{ue} .3. ij. decoquat totu sup
ignem leuem donec dissoluatur spens et colet aqua a
serpente et fricet cu ea post abrasionem barbe et capis
fiat illud tribus diebus. Et eis quid accidit ex admini
stratione medicinarum viperaliu excoriatio cutis cor
rupte: et pmutatio carnis et cutis sane q^uis in vinctio le
prosi cum humectatiuis tepatis in caliditate est ex illis
que conferunt in quibusda horis: q^u uehementior sit
siccitas. Et sistr facere caputpurgium cu eo q^u est
sicut oleum uiol. et sit in eo parum olei de keiri. Et
iterum sicut adipes rapacium et boum et uolatiu. et si
cut cu oleo de costo aut darisabab: et oleum de lilio ser
uat extremitates: et illud post mundificationes et ante
mundificationes non iungat omnino. q^u oppilat po
ros. Et de eis que bibunt et p^oferunt eis est almurigili
et medicame asclidei. Et lac est de puenientiorib^{us} qui
bus curat et proprie apud costrictione anhelitu et dif
ficultatem eius et raucedinem uocis eius et in teporib^{us}
que sunt inter euones. Et o^z ut bibatur in dispo
ne qua mulget lac: et lac bonu est de rebus magis puenie
tibus ei: et o^z ut bibat de eo q^uritas que digerat: et si sit
co^orenti eo solo si posse est erit iuuatiu valde. Et si fue
rit necessarium non addat si ipsum aliquid si posse est p^o
ter panem mundu et alisidebegi cum carnibus arietu
et que illis sunt filia de eis que dicem^{us}. Et q^u anbe
lius redit ad reatitudinem tunc melius est ut dimittat
lac et puertat sup res acuti saporis ut romat cum eis
no pp aliud nisi illud: et euest cu eo q^u diximus: deinde
si necesse fuerit redire ad lac fiat usq^{ue} ad terminu p^odi
ctum. Et o^z ut sit hoc regimen in ano multotiens.
In pblebotomia vo eoz qui p^ofirmati sunt non op^o
ut sit occupatio n^o in solutione ventris eoz cuz medici
na forti q^u supfluitates in eis mouent et non sepan^t
imo fiat alleuatio in declinando mas eoz ad intestina
et admistret desoris q^u carminet et resoluat. Et
de potibus convenientibus eis est ut sumat acori. 3.
i. 5. et niri tantundem et succi caulis agrestis usq^{ue} ad
3. ij. misceatur totum et bibatur mane et uespere.
Et ut sumat eis de limatura eboris pond^{us} .x. sacra
iati et det eis in potu in trib^{us}. 3. vini et butyri: aut su
matur albit cum melle quantitate nucis: aut sumatur
de squilla quantitas .x. sacratati cu sirupo sq^ulle ispissato
sicut loboc. Et sumat cymini. 3. 5. et mellis q^uritas

qua inspissetur sicut loboc: et succus calami est eis val
de bonus ex tribus obolis vsq; ad. vi. **E**t oportet ut
utantur piscibus salinis in quibusda horis sicut utunt
medicina et alieni et ab acutis nisi pp vomitu et nisi secu
dum semitam albecitur in eo in quo sumuntur. **E**t
qñz medicantur cū cauterio disprito sup membra eoz
sicut synciput et sumitas capis et sup radicez epiglottis
et duo tempora et collum et iuncturas manuū et pedu
z. **E**t dixerunt quida oz ut cauterizetur in principio
timoris lepre cū cauterio in anteriore capite et conse
rat caluarie et alio in feriore illo et apud locū in quo ca
pilli tudentur et sup supcilia vnu deinde in dextra ca
pitio: et aliud in sinistra et unum posterius sup nucham
et duo apud duas pmissuras corticales et vnum super
splenē et sint cocture ille cū cauterij leuibz minutis.
Et qñ cauterizat super caput oz ut pueniat vsq; ad
os donec excoriet os saltem vicibus pluribus postq
conseruatur applicatio illius ad cerebz secundum su
mam corruptentem psonem. **E**t Nam solidi qñz
interficiunt cum hoc qñ non alleuiantur manus ipoz.

De modo medicinar pferentium ppositaz.

De quibus sunt albedarungi et albes qñ stat
in loco carnisripe in hac egritudine. Et de
illis est medicamen alfulendati vep bedarun
gi hñt descriptionem magnā quā dixerunt indi et exp
ti fuerūt ipz. **E**t de eius modo ē vt sumat myrobal
nigroz et sceitaragi idi amboz. 3. x. macropipis. 3. 5. be
en albi. 3. ij. 5. terantur et liniant cūz butyro vaccino et
conficiantur cum melle et sit potio eius ab uno aur. 7. 5.
ad. ij. 3. post mundificationem corporis. **E**t si aut
sumat de eo cū equali mensura sui de diamulcho nō ti
mebitur eius malicia qñ ipm ē ei? bezabar.

De modo pfectionis noiare bederauilia maioris.

Est almebarā pferens lepre et baras et mor
phee et impetigini et aque citrie et pruritui et
scabiei antique et confirmat rationē et destru
it obliuionez et est bonum pseruationi pferens sincopi.
Et hoc medicamen fecerunt sapientes indi regibus
suis. 32. myrobal. belliricoz et emblicoz et capse omniū
an. 3. xij. nucis muschate et corticu turis et meu et su
et piperis et macropipis et fel gamonati et narckeisar et
neremisch et cōdifi et succi squille et folij indi omnium
an. aur. vij. et albes narj boni aur. ij. terrantur medi
cine et cribellentur et terrat albes solū. **E**t q terit ip
sū oppilet nālū suū et nares suas et inungat eas ante il
lud cū butyro vaccino et veniat et trituration sup medi
cinas et sūant de penidjs alaramu et alfabā emine. ij.
et media de baldac terant et pūciant in ollā nouā et p
ūciant desup de aq cū mensura q soluant et qñ liques
unt remoueant ab igne et puluerizent desup medicie et
pūciantur cū eis bene: deinde fiant ex eis forme simile
auellanis quaz vnaq; sit unū auz. et des i potu omni
die i ieiuno cū aq tepida aut uino.

De modo pfectionis alfulendati.

Est medicamen indū magnū in uia albe de
rauilui et ipm cōfert iteruz ad casū palpebra
rum et albedinē capilloz et asma et tremorez
cordis et repore appetitus et fluxum uentris supfluū
et hydropisim et iectericiā et paucitatē seminis et fistu
las et canitiem senum et pferit pruritui et ulceribus. 32.
alfulendati mundate ablute ducentos sexaginta aur.
Et alfulendati quid est vrina hircorum muntanorū
Et illud est qñ ipi mingunt diebus estuatois sue sup

lapides in monte qui nominatur alfulēdati et denigrā
tur lapides et sit sicut pix pinguis subtil et myrobal.
belliricoz et emblicoz et piperis et macropiperis et la
uri et nucis muschate et cinami et macis et xilaloos et
darkele et spodij et attemet et burungi et merenis om
nium an. aur. ij. bdellij. cc. et sexaginta aur. et zuccari
tabarzet. c. xxxij. aur. et auri rubei et argenti meri et
eris rubei et ferri et allobonoc et alfelud omnium an.
auros. c. cōburant mineralia et terant et triconizent
cum medicinis et misceantur omnia cū melle et buty
ro et reponantur in vitreata uiridi cuius dosis sit duo
rum aureoz cum lacte caprino aut aqua tepida et ad
datur in eo s melle disprito aur. xxxvij. et butyri aur.
xxxij. qñ eius decoctio erit bona ueruntamē creleat
et peruenit ad finem in. xxi. die.

De modo adustionis alfelud.

Aleando sunt lamine de ferro deinde deco
quāt myrobalani bellirici et emblici et coles
aqua eoz et ponantur in uas eris et accendat
sub eo ignis leuis et calefiat alfelud donec rubeat et igni
tum submergat in illa aqua deinde redeat ad ignez et
rubeat: qñ ergo rubuerit submergat itez in illa aqua et
fiat illud viginti vna uice deinde coletur aqua illa et su
matur fer in qua residz aliquid de felud deind reduca
tur vas super ignez et ponat in eo urina vacce et igniat
ferrum et submergat in ea itez viginti vna uice et sumat
iterum fer eius donec remaneat de fece eius aurei. vij.
et filz fiat de ere donec cōpelantur ex eo iterum. vij. a
urei. Argētū vero limetur cū lima donec fiat sicut ter
ra deinde decoquat cum aqua sal i coehliario ferreo
donec aduratur bene si aut non aduritur pūciantur in
coehliariū paz sulfuris citrini qñ cōburet et sumat
de eo. vij. aurei. et totum illud sit tritum et cribellatū
Auri vero cōbustio est ita oz ut aurum limet donec fi
at sile terre et sit cū eo aureus unus ex amioch et rema
neat cum auro donec liquefiant utraq; siml deinde di
mittatur p borā unam deinde limetur itez et addatur
super ipsum aureus unus ex alamioch et limetur itez
cum lima deinde frigatur in coehliario et fundatur su
per ipsum aqua salis et ferueat donec consumatur
aqua et remaneat aurum et alamioch deinde tera
tur in mortario bene donec fiat sicut puluis et misce
atur cum medicinis. **M**undificatio aut alfulēdati
est scdm hunc modum sumat de aqua albasce et urina
uacce pūciantur ambe super alfulēdati in vase nouo i
ranta qritate q submergant ipsum et ponat in sole cali
do hora una deinde fricetur vehementer et colet aq
ab eo in uase nouo et ponatur in sole tribus diebus de
inde coletur et sumat fer eius spissa deinde sumantur
aqua albasce et urina sup alfulēdati et puluerizetur fi
cut puluerizata fuit prius et fiat illud tribus vicibz de
inde ponat in sole vigintiuno die donec ingrosset et fi
at similis melli et denigret sicut pix.

De modo alfulēdati minoris.

Et iuuamenta eius sunt sicut iuuamēta maio
ris. 32. alfulēdati colate prem unā et alcor p
tes quattuor terratur alcor et misceat cū eis
qritum est pondus eoz de melle et qritum ipm est de zuc
caro et qritū est medietas mellis de butyro vaccino et
reponat in vitreata et dosis eius sit auz. unus cū lacte
vaccio tepido. **M**odū medicamēti pferētis lepre. 32.
myrobal. nigroz mūdator et myrobalāoz citrioz mū
dator et zinziberis omniū an. 3. x. ameos. 3. p. albit bo

erib⁹ d'guarich aq⁹ deguarich z aldeguarich est q⁹tuor
libi. debaldach donec cōsumant^r due tertie et rema
neat d'ind exprimat^r z colet^r z p⁹ciat sup colatū de mel
le q⁹ sufficit ei z detur in potu de eo lb. i. z iungat sup
totū corpus infirmi butyrū vacciniū z sedeat in sole do
nec sudet z p⁹ciat^r vt ambulet post illud. lxx. passibus
z iaceat aliqui sup lat⁹ suū dextrū z aliqui sup latus suū
sinistrū z semel sup ventres suū z semel sup dorsū suū
z cibet pane z melle q⁹ritate abbreviata. vij. diebus ita
vt liniantur ei medicine omni die.

De modo epithimatis lepre.

Sumatur serpens niger excoctus z decolet^r
z ponatur in vas z fūdantur sup ipsum de a
ceto forti. z. vij. aque. z. i. z alseitaragi bumidi z radi
cum dracontee amboz añ. z. xij. decoquat^r sup igne
leuem donec decoquatur serpens deinde colet^r cū pan
no z sepeñ ossa a carne deinde ponat^r sex i vase vitreo
Qu⁹ ergo volueris curationē p⁹cipe ei vt radat pilos
supcilioz z cap⁹ z lini desuper ex illo tribus diebus.

Modus epithimatis alterius. z. Staphisagrie z my
robal. nigroz mundatoz z emblicoz omiū añ p⁹ vnā
frigantur cū oleo antiquo z liniant^r cū eo latus vel lo
cus postq⁹ abluit^r cum decoctione lentis curationū
z balaustie. Et itez cōburantur myrobalani z galle z
liniantur desup cū aceto. Cibi autē eoz sunt oia que
sunt uelocis digestionis boni chimi sicut carnes vola
tiliū notoz. l. eaz issedebegi z pisces bumidi leuis car
nis cū speciebus que sunt necessarie. Et melior cibū
eoz est panis de simila mundus z panis cādarulij z for
bitiones facte ex eis z olera bumida z est necessariū vt
pmiscerant^r cū eis que sūt sicut ficla z rhabbanus z por
ri. Et nō oz vt negligat administrare incisua z pprie
ante mundificationē sicut cappariz z feniclm z porri z
ista eniz mūdificat eoz cibos a supfluitatibus z ppāt
superfluitates expulsionē. Qu⁹ ergo administraueris
medicinas laudabiles tunc administra etiam hoc regi
men. Et pisces saluti in hoc casū sunt ualde bōi eis z nos
pmpiores sum⁹ sup ista qū volumus ut facim⁹ eos uo
mere aut uentrē eoz soluere. Et caulis p⁹fert eis cum p
prietate sua. Et panis cū lacte z melle z sic⁹ z rua
z passule z amigdale torrefacte z cartami z pinee z q⁹
fiunt ex istis p⁹ferunt eis. Et oz ut comedat in die bis s⁹
mensuram digestionis. Nam sel comedere nocet eis z
non bibat vinum qum excitat egritudo nisi parū. Et
qū qes ē egritudinis bibat de subtili q⁹ nō est antiquū
q⁹ritate tēpata s⁹ueta. Et qū cadunt pili supcilioz ex
supcilioz z filii tunc fiat curatio cuz cura alopitie z illi
quoz que dicem⁹ in libro decoratiōis.

De modo epithimatis alterius.

Sumantur staphisagrie z myrobal. nigroz
mundatorum z emblicorum omiū. añ. ps. i. z
z frigantur cum oleo omphacino z liniat^r cū
eo locus postq⁹ ablutus est cū decoctione lentium z
balaustie. Modus alius cōburantur myrobalani z
galle z liniantur cum aceto desuper.

**Sen quarta de solone p⁹uinitas z est preter id q⁹
pendet cum fractura z algebra. Et est q⁹tuor tractat⁹**

Tractatus primus de vulneribus in membris.

Thermonis uis de solutione continuitatis. l. i.

Iam ostendimus in libro primo spēs
solutionis p⁹uinitatis secundū mōs qui
necessarij fuerūt in loco filii illi. Et vo
lumus nunc innuere summas de specie

bus earum quas oportet nobis esse notas ante illud
quod uolumus declarare. **D**ico ergo q⁹ nos cona
mur in quibūdā mēbris quoz p⁹uinitas ē soluta ut re
deat eoz p⁹uinitas sic fuit z illd sic i carne. Et p⁹amur i
q⁹busdā eoz ut imanat p⁹ter⁹ eoz cū p⁹seruatione l⁹ nō re
deat ipsoz p⁹uinitas z illud in ossibus nisi in ossib⁹ pue
rorum z infantū. In eis. n. qūz speratur reditus ille.
De neruis vero z venis dixerunt quidam medico
rum q⁹ nō redeunt cōtinnitate imo fortasse remanet in
eis p⁹tactus cōglutinationis cōseruatione currente sup
eos z p⁹iungit eoz. Et dixerunt quidā q⁹ illud non pro
uenit nisi i arterijs sol. Gal. vō iam cōtradixit eis istud
z dixit immo qūz incarnantur arterie p⁹testimoniū ex
perientie z cū cōcessione rōcinationis. Testimnio
vō qū nos iam uidim⁹ arteriā que est sub basilica z ca
put arterie temporis z cruris incarnari. Et concessio
ne que est ex rōcinatione qū os est extremitas in duri
tate z non incarnatur nisi parū i infantibus. Et caro
que est extremitas in lenitate in carnat sed vene z arte
rie sunt medie inter ossa z carnem. Quare oz vt sit ea
rum dispositio inter carnes z ossa ergo sunt minus reci
pientes in carnatione q⁹ caro z facilius suscipientes
eā q⁹ ossa z incarnant^r qū sectio est minima z parua z
corpus est humidū z lene. Et non incarnat^r i diuersifi
cato ab eo. Et hic ē mod⁹ disputationis theoric⁹ uel
theoricus z illd in quo p⁹didit^r est experimētū.

De summa de vulnerib⁹ in mēbris. c. ij.

Membra in quibus qū cadit vuln⁹ magnifica
tur eius nocumentum z interficit secundum
plurimū z fortasse non interficit nisi raro sunt
sicut vesica z cerebz z renes z itestina minu
ta z epar qūis sit possibile ut saluet sup ea qū est leue.
In corde aut non spat^r salus qū in eo accidit vuln⁹.
Et plm ille cui accidit uulnus in ventre suo qum ac
cidit ei nausea aut singultus aut solo ventris moritur.
Et qū vuln⁹ est in loco in quo oz vt vehemens fiat
dolor z apa sicut sunt capita lacertoz z posteriora eo
rum et pprie illorū qui sunt neruosi z non accidit apa
significat illud nocumentum intrinsecus ad q⁹ cōuer
tunt materie z nō pueniūt ad vulnus. Et oz ut tu obs
ues illd q⁹ dicem⁹ in ca⁹ vlcex de iudicij in q⁹bus cōi
cāt vulnera z ulcera et postposuimus ea vsq⁹ illic atten
dentes ad illud q⁹ est cōueniens.

De sermōe vti de cura vulnez. c. ij.

Vulnus carnosum nō euacuat qū aut sit sectō
plana recta aut sectio rotunda aut habens la
tera aut sectio cū diminutione aliq⁹te carnis
et qūz est pfundum penetrans et qūz discoopertum et
unicuiq⁹ eorum est regimen et cōicant omnia in reten
tione sanguinis currentis et iam posuimus ad illud ca
pitulū. **E**t fortasse curs⁹ sanguinis q⁹ritate tēpata p
fert vulneribus et phibet apa et oppilationem et febrē
Nam de melioribus cū quibus intendimus in uul
neribus est vt probibeamus eorum apationes qū qū
non accidit apa possibile est ut eius fiat curatio. uerūz
qū illic est apa aut attritio aut cōtusio aggregat^r in ua
cuitate eius cum vulnere sanguis q⁹ vult fieri apa aut
pus et non ē possibilis curatio vulneris et dū non p⁹pa
tur illud tunc curet^r apa. Et si retinetur in cōtritione
sanguis tunc non sit securitas q⁹ ipius resolo festinet
si fuerit ei q⁹ritas de qua sit curandū et tensio et illd cū
cōuersione e⁹ in pus z resolutioe ipsius z illud sit cuz
oi calido leui de illis que tu scis. Et pp hoc oz ut adiu
ce ij

uet cursus sanguinis qñ abbreviat. Qu ergo sectio ē plana recta de qua nihil cecidit sufficit in regimine ei? strictura et ligatura et phibitio sanguinitatis et aquositate ab ea et phibere q aliqua rep coopiat eā nez pil? n3 aliud postq tu pseruaueris pponem membri et sollicitus fueris i hoc ne attrahat ad mēbz nisi sanguis naturalis. Et si fuerit ita magna ut ne pcurant extremitates eius qñ sunt rotunde longate aut diuerse figure aut iam destructa est ex ea caro pauca non plima tunc ei? cura est futura et phibitio aggregationis humiditatis in ea cum administratione exiccantium repculsiuorū et administratione subtiliantū que dicem? Et si fuerit pfunda tunc strictura etiam facit eā adherere multotiens et non est necesse detegere eā si est possibile illud et illud est qñ non pferit strictura cū ligatura firmas eā et fortasse necessariū est detegere eam sicut ostendam et pprie ubi non cadit strictura bona sup radicē pfundi quare effundit ad ipsius materie pp debilitatem eius et dolores qui necessarius est et pp dispositiones quas dicam in caplo vlceps. Et si est necessariū ut detegatur non erit excusatio quin ponat cottum et qd currit cursu et sup eius orificium exiccans ipsum pprie ubi strictura non cadit super radicem sicut dixim? aut est eius pparatio talis q non est possibile materiā malam effundi ab ea aut est in ea os aut iā cōcauata est et facta est fistula et sit in ea humiditas mala valde et est tunc in iudicio vlceps non vulnep. Et dixit sapiens q vulnus n̄ indiget nisi ligatura aggregante labia qñ querit adherentia et incarnatio. verum si fuerit necium ut nascatur in ea caro tunc non est in eo necessarium illud sed est necessaria alqñ ligatura cū qua effundat sordities ex orificio et alqñ ligatura sit tali mēsurā qua retineat medicamen desup. Inquit et sufficit ut sit orificio vulneris locus ex quo effundat sordities desup vl semp p nām aut ita ut cadat pforatō illic aut ut tu figures ipz cū illa figura. Ego n̄ iam sanauī vulnus magnū cuius pfundum erat vbi est genu et ipsius orificium in coxa pter q fecerit ei orificium aliud inferius apud genu. Sz pparauī coxam tali pparatione q pfundum fuit sup? et orificium inferius quare sanatum est absq pforatiōe in inferiori pre. Et sifr qñ suspendunt brachium et palma et alia taliter q orificiū sēp est iferi? hic est ergo sermo eius. Et dico q fortasse tibi cadet vulnus ubi tibi erit necessariū incidere pplete et secare membrum. Qu aut ex vulnere abscindit caro plima tūc necessaria sunt ea que carnem nasci faciunt et non sufficit illud qd exiccat et phibet et fortasse nocet exiccatiū et phibitiū ex pre qd repellit materiā ex qua nascit. Et qñ est profunditas et diminutio ossiū taliter q non est possibile ut nascat pplete quare remanet pfundū sicut qñqz accidit ut nascat plus q sit necesse quare est caro addita. Et oz ut cibet eger qui vult ut nascat caro in vulnere suo cibo laudabili boni chini. Et qñ est illud qd facit nasci ita q possibile est ei ut faciat nasci carnes cutem vero non facit nasci qñ iam abscisa est totaliter imo non facit nasci loco eius nisi carnes duram supra quā non nascit pilus. venarum aut rami multotiens eminent et nascuntur sicut caro. Et de vulneribus sunt quedam habentia timorem sicut vulnera cadentia in neruis et extremitatibus lacertoz et dicam ea in caplo dispōnū neruorū et multotiens sequitur ea accētia mala sicut illud qd sequit vulnus extremitatis lacertorum de alteratione coloris et casu pulsus post ipsū

tudinē et puitatem et pducit ad sinecopis et casum vtutis et qñz sequit ea spasmus. Et sifr illa que cadunt ante genu apud rotulam qñ sequuntur ea accidentia mala et sunt pmittentia a quib? paz liberantur. Et qñ accidit spasmus ex huiusmōi vulneribus lacertosus et non recipit curationem tunc curatio est icidere lacertum i latitudine et est voluntas ut destruat opatio lacerti. Qu illud est de illis que opz ut postponat qñum ē possibile et curet spasm? et pmittio rōnis cū re alia pter eam. Et sicut vulnus geniculi et fortasse. n. necesse est ut pōatur cum sectiōe dura et ut sit festinatio in apatib? et ulcerib? ipsi? et vulnerib? cū phlomia et solone ventris et phibitione in carnationis donec mūdificet mundificatione vltima deinde incarnent. De cognitione ei? qd facit nasci et qd incarnat et qd sigillat et qd corrodit ex medicina. c. ij. Edicamen faciens nasci carnem est illud qd coagulat sanguinem sanū in carne q si fuerit exiccatio ei vehemens phibet sanguinem venientes quare n̄ habebit mās caro. Et si ei absterfio vehemens remouet eum et facit eū currere: quare pñit mās iuetā carni ergo oz ut n̄ sit ei plima exiccatō imo vlqz ad tminū n3 absterfio fortis vald imo absterfio pauca itāta qñitate ut abstergat sorditiē absq mordicatione et n̄ indiget stipticitate de qua est curandū. Et oz iterum ut sit in caliditate et frigiditate sua in pphone si fuerit separe cū ppario scdm qñitatem separationis et si non fuerit sapata separatione de qua curet tunc assimiletur calido valde calidū valde et frigidū valde frigidum valde. Et obseruetur itez impressio medicie in loco ut oppōat ei si supfluit in malitia pphonis. Medici ne aut incarnatiue sunt ille que aggregant inter duo e longata et non oz ut opent nisi in superficiebus amborum facientes adherere inter ea utraqz cum rore qui ē in substantia amborum et si fuerit sanguis purus tunc est illud qd exiccat sanguinem plm sufficiens cum eo i adherentia cum exiccatione vehementi veloci anteq si at pus et non firmat ei illud nisi fuerit cū illo supfluitas virtutis in exiccando vep opz ne sit abstergens qñ absterfio est cōtraria intentioni que est in eo qñ intentio in eo est ponere illud quod colligitur de sanguine nutrimentum et adherentia et abstergens abstergit illum sanguinem quare dispit ergo psumit mās qua expectatur pglutinatio et non indiget diminutione in exiccatione sicut indiget ea illud qd facit nasci qñ facies nasci indiget ut currat ad ipsum mās. Et illi? materiei cursum prohibet exiccatio et in carnatū non indiget imo indiget incarnatiū exiccatione fortiore et pauca stipticitate. Solidatū vō sigillatiū vehementius indiget stipticitate q illa duo qñ est ei necessarium ut recuperet qd est p nām vehementioris exiccationis. s. cutē et qñ indiget ut exiccet hūiditatē extraneā et radicales vehementem. Et illud qd est ante ipsum eget ut exiccet hūmiditatem extraneā exiccatione plima et radicalē cū mēsurā que cōglutinet et ingrosset et non minuat ex substantia. At corrosiua diminuens carnem opz ut sit vehementis absterfionis valde. Et illud quid qd est rectum in curatione vulnerum qñ pforant est ut nō appximet eis aqua. Et si fuerit necessarium et non suffert eger a balneatione oz ut ponatur sup ea de emplis et de panno infuso cum oleo secundum modos ligationis et non permittatur aqua puenire ad ipsū.

De perforatione vulneris et aliorum quoniam oportet ut de
coopereat. c. v.

Ixit Gal. oz ut seces ex loco ei? vehementio
ris eminentie et ut inclinet ipsius et non sit tra
ctus perforationis nisi ad partem ex qua est possibi
le currere plus ad inferiora. Et ut obseruentur in per
foratione alestirati et ruge secundum modum quem diximus
in capitulo vulnerum et dubitet nisi in eis que excepimus.
In eis vero que sunt sicut inguina et subascelle oz ut ua
dat perforatio cum cute in nam deinde ponat desuper exiccant
ua absque mordicatione de illis que sunt posita in tabulis
medicinarum singularium. et pulvis olibani melior est in eis
quam olibanum quoniam illud est vehementius siccum. Et re
ctum quidem est in curatione vulnerum quoniam perforant
ne approximet eis aqua. Et si fuerit necessarium et
eger non suffert a balneatione tunc oz ut vulnus occul
tet sub emplastris puenientibus rectis cum panis infusis cum
oleis secundum modum coopture que sepat inter aquas bal
nei et humiditatem eius et inter vulnera aut ingeniatur
in illo aliquod ingeniorum possibilitum in ipso.

De regimine vulneris habentium apertum et dolorem. c. vi.

Necessarium est in huiusmodi vulneribus alle
uiare et credere quod vulnus non consolidat oio
dum apertum non sedat. Et illud quidem non propter nisi cum
eo in quo est exiccatio et infrigidatio in principio rei et
mollificatio in fine et ut admittat in eo cura apertum oio
Et quod est proprium in hoc cum cointate sui iuuamini in omni
membro a capite usque ad pedes est ut sumatur granatum
dulce et decoquat cum vino punico et emplet cum eo locum
Et oz ut obseruet illud ad quod puerit dispositio apertis
sicut si tu admistraveris vnguentum nigrum et videris vul
neris ruborem vehementem fieri et vehicari declina ad
infrigidantia et ad vnguentum album et si videris ipsum mol
lificari aut indurari et tu iam admistrasti album admi
nistra nigrum et alia.

De regimine viti in vulneribus viscerum interni. c. vii.

Atentio in eo quod existimatur quod est fissura aut
disruptio interioris est ut incarnetur et non di
mittatur sanguis congelari in interioribus ita
ut phibeat fluxum sanguinis. Et medicine pferentes in
utrisque intentionibus primis sunt sicut vestimenta quoniam deco
quantur in aceto aut detur in potu de centaurea maio
re pondus. s. i. et terre sigillate in hoc uest curatio magna
Et illud autem quod in potu sumitur causa fluxus sanguinis est
sicut danic vnum et s. de semine bysqualium albi cum aqua
mellis et relique medicine pdicte in prohibitione ipsius san
guinis et fluxus sanguinis. **D**e vulnere autem et fissura
apparentibus dixit sapiens quod in dispositione miracu
tris donec egrediantur quedam intestina opus ut scias
quomodo applices intestina et intromittas. **Q**uod
si egrediatur aliquid de circo oportet ut scias an sit
necessarium ut ligetur cum ligatura firma aut non et an
suat vulnus aut non et quod sit via in suendo ipsum. **E**t
Gal. quod dixit anatomia almirach. **E**t diximus nos
ipsi in anatomia. **E**t propter illud quod iam diximus in anatomia
locus iliorum est minoris timoris quam disruptio quam locus
aluorati. Et aluorati quidem est medium corporis
vtriusque lateris mensura quattuor digitorum ab alborati
i. umbilico. Inquit quoniam fissura quam accidit in loco alborati
egrediuntur cum ea intestina plus et reditus eorum in ea est
difficilis. Et illud id quoniam res que tenet eam non est nisi
duo lacerti descendentes in longitudine corporis qui p
tenduntur ex pectore usque ad os pectinis et propter

illud quando disruptio vnus horum duorum lacertorum oz
ut egrediatur pars intestinorum et augmentat inde disruptio

Et illud ideo quoniam lacerti qui sunt in utrisque illis prius
coarctant ipsum: vix est ei in medio lacertus fortis pti
tinens ipsum. Si autem prepetur ut sit disruptio magna
egredietur numeratio intestinorum quare erit eorum intermissio
vehementior et difficilior. **I**n vulneribus autem puiis
si non succurat cum intromissione intestini inflat et ingros
satur. Et istud propter illud quod generatur in eo est ventosita
te quare non ingreditur ex illa disruptione. Et propter illud
saluiora vulnera accidit in mirac disruptentia sunt
illa que sunt equalis magnitudinis. Inquit et indiget
ista vulnera rebus quattuor quarum prima est ut reduca
tur intestinum apparens ad locum qui est ei proprius: et
sa ut suat: et tertia ut ponat super ea medicamentum pueniens
et quarta ut sit sollicitudo ne proueniat alicui membrum
nobilium propter illud timor. Pone ergo quod sit vulnus tante
gritatis ut non possimus propter puritatem eius intromittere
intestinum pcedens ab eo. Et tunc quidem est nobis ne
cessarium ut resoluamus illam ventositatem aut ut di
latemus ipsam disruptionem et ut dissoluamus ventosi
tatem est melius si possibile est in ea. **E**t ea quod in i
flatione intestini est frigus aeris propter illud ergo oz ut sub
mergat spongia in aqua calida et exprimat ipsam et uapo
res ipsum. Et vinum siccum quoniam calefit etiam est iuuu
tiuum in hoc loco et illud quoniam calefacit plus quam sit calefactio
aque et pfortat intestinum. Quod si hec cura non resoluit
inflationem intestini tunc admistrat amplificatio vulne
ris. Et puenientius instruat ad hanc sectionem est instru
mentum quod cognoscitur ad perforandas fistulas. **C**ul
telli autem perforandi acuti ex duabus partibus facti ad cap
caueatur. Et rector figurarum et spatium in infirmo est ut
si fuerit vulnus lesus uadens ad partem inferiorem sit si
gura et preparatio ad superiores. **E**t si fuerit vulnus
uadens ad superiorem figuram et preparatio uadit ad in
feriorem. Sit ergo intentio tua quam intendis in utrisque
rebus simul ut non cadant reliqua intestina super intelli
num cuius inferius apparet. **E**t quoniam tu posueris hanc
tuam intentionem scias quod si fuerit vulnus in parte dextra
tunc oportebit ut facias egrum declinare ad partem fini
stram. Et si fuerit in parte sinistra facias eum declina
re ad dextram et sit intentio tua semper ut ponas partem in
qua est vulnus altiore partem altera: hec est enim res que
est cōis oibus istis vulneribus. **Q**um ergo seruauit
intestina in locis suis que sunt eis propria postquam reducta
sunt ad ventrem quoniam vulnera sunt magna tunc necessa
rius est minister edoctus. Et illud ideo quoniam oz ut tene
at locum illius vulneris totum manu sua deforis et col
ligat ipsum et aggreget et detegat de eo aliquid mistro
suenti ipsum et redeat ad illud quod iam sutum est de eo etiam
et aggreget ipsum et colligat paulatim donec suat vul
nus totum futura decenti. **E**t ego narro tibi illud quod
melius est de assuitione ventris: dico ergo quoniam ppea quod res
que est necessaria est ut pprehendatur illud quod est in
mirac et siphac iam est necessarium tibi ut incipias et in
tromittas acum in cutem deforis ad iteriorem partem:
quoniam ergo penetraverit acum in cutem et in lacertum eundem
secundum rectitudinem in longitudine ventris totius dimitte
margines siphac in hoc latere et non intromittas in ipsum
acum et fac penetrare acum in marginem alium dein
tus ad exteriora deinde fac penetrare eam ab itus ad ex
teriora in margine alio mirac et quoniam feceris eam pene
trare tunc fac penetrare eam sō in hoc eodem margi

ne mirac aut de foris ad interiora et dimitte marginez
siphac qui est in hoc latere fac ergo penetrare acum in
latere aliud de intus ad exteriora et fac eam penetrare
cum tua penetratio in siphac in marginez mirac qui est in
parte eius donec facias eam penetrare totum deinde inci
pe iterum ab hoc eodem latere et sue ipsi cum margine qui est
siphac in latere alio et extrabe acum ex cute quam pene
trauit deinde reduc acum in illam cutem et sue margine siphac
qui est in latere alio cum hoc margine mirac et extrabe
eam ex cute que est in parte eius et fac illud una vice post
alia usque quo suas vulnus totum secundum illud exemplum
In mensura autem que sunt inter duo puncta caueat
superfluitas in latitudine et strictura quoniam amplitudo non
tenet secundum quod strictura adunat. Et filium iterum si fu
erit cordosum adiuuat ad disrumpendum et si fuerit mol
le absconditur et eligat leue duplex et filium si profundaueris
puncturam in cute non si fuerit longinqua a punctura ve
rum remanserit de vacuitate intra ipsum et extra eam non
incarnat et serua equalitatem illic etiam. Inquit et post
intentionem tuam in suado ventrem adberentia siphac
cum mirac fortasse et non adheret et incarnabitur quoniam est
neruosum. **Et** iam prouenerunt ipsum quidam secundum hunc
modum. ergo ut figam acum in margine mirac exteriori
et faciamus eam penetrare ad interiora et dimittam mar
ginem siphac totum deinde reduc acum acutius et faciamus
eam penetrare deinde penetret acus ex contrario prius quam
penetrauit deinde faciamus penetrare in margine alium
de marginibus mirac secundum hoc. **Et** iste modus proue
di est melior consuetudo cuius que prebenedictus quatuor margi
nes in punctione una et illud id quoniam cum hac consuetudine ite
rum quam iam diximus iam cooperitur siphac retro mirac
et prouenit cum eo coopitura decet. **In**quit deinde po
no super ipsum de medicinis incarnationis et necessitas ad
ligandum est uehementior in his vulneribus et madefac
lanam in arabaze cum oleo calido papae et inuolue super alibze
ni et alibze sicut vadunt et clisteriza ipsum cum aliquo
mollificatione etiam sicut sunt oia et mucilagies. Et si vul
nus ita puerit ad intestina et sciuit ipsum tunc regi
men sit illud quod diximus. **Merito** ergo ut clisterizet cum
vino nigro stiptico tepido et propter si uulnus iam psecutum
fuerit aut appropinquauerit minuta intestina quoniam inte
stinus ieiunum non sanat oio ex uulnere quod in ipso acci
dit propter subtilitatem sui corporis et multitudines eius quod
est in eo de uenis et propinquitates suas ad nam neruorum
et multitudines effusionis chole ad ipsum et uehementia
caliditatis et quoniam est magis propinquum epati quam intestina
alia. **In**feriora uero uentris propea sunt de natura carnis
sua de medicatione ipsorum confides. **In**quit Gal. li.
de ingenio sanitatis et sit intentio tua ad disrumpiones
mirac uentris cum siphac ut suas eam consuetudine pglutinante
siphac cum mirac quoniam est neruosus tarde incarnationis cum
alio et illud cum modo suitiois quam diximus quoniam ipsa ag
gregat et pglutinat in punctura siphac. **In**quit et intesti
na quam egrediuntur tunc confert vinum nigrum forte et calefiat
et submergatur in eo lana et ponatur desuper quoniam ipsa di
spargit inflationes eorum et de tumescere ea facit si autem non
fuerit presens tunc administra quassidam aquas stipticita
tis fortis calefactas quod si non fuerint presentes tunc vapo
ra ea cum aqua calida donec detumescant si autem non in
grediuntur in illud amplificet locus. **In**quit Hipp.
quam egreditur zirbus ventris in uulnere necesse est ut putre
fiat quod de eo egreditur quous moret ipse prout et est in hoc
uehementius quam intestina et epas quoniam intestina et extremit

tates epatis si non remanent exterius spatio longo do
nec in frigidentur valde uehementer tunc quam ingreditur
tur ventres et incarnatur vulnus redeunt ad nas suas
zirbus uero licet moret ipse prout non necesse est ut quod ex
eo quod apparet ingreditur ventrem putrefiat. **Et** propter
illud properant medici in incidendo ipsum et non intro
mittunt quod de ipso apparet in ventres quam inueniatur
in zirbo diuersos ab hoc illud est ualde parum et fortas
se non inuenitur et si egreditur aliquid de zirbo tunc ne
cesse est tibi ut scias an oporteat incidere an non et an oport
eat sui vulnus an non equaliter suatur. Nam si uulnus
cadat in alnourati et est medium ventris tunc est pluris
timoris quoniam sunt extremitates lacertorum cooperte super ven
tres si fuerit in illis et sunt a duobus lateribus medij uen
tris a dextera et sinistra quasi quatuor digitis tunc est sal
uior quoniam non est in eo aliquid de extremitatibus lacertorum
neruorum. loci uero alborati futura iterum est difficilis et illud
ideo quoniam intestina eminent et egrediuntur a disrumpione quam
est in hoc loco et reditus eorum in hoc loco est difficilis et il
lud quod illud quod plicat ea intentione eorum est duo lacerti
prentis in longitudine uentris carnosus qui descendunt
ex pectore ad rachaba et est os pectinis. **Et** propter illud
quam cadit vulnus in hoc loco incidit hos lacertos et est
eminentia intestini uehementior quam lacerti qui sunt in
illio prout et non est ei in medio lacertus fortis retinens
ipsum. **Si** autem prout cum hoc ut sit uulnus magnus tunc
necesse est ut emicet et egrediatur ex eo neruus intestino
rum quare sit intronitio eorum difficilior.

De qualitate ligandi vulnera. c. viij.

Uulnera autem et fissura apparentia quam uis ut in
carnetur tunc fac illud quod dixit sapiens de il
lis qui sunt huius artis. **In**quit quam uis ut in
carnetur huiusmodi fissura tunc adhere in ligaturam accipie
tem ex duobus capitibus non alia de ligaturis. **Q**uod si
fuerit magna erit tibi necessarium ut adherere ei facias
puluillos triangulatos et si fuerit locus decliuus indi
get futura et. **Et** puluilli quod est triangulati meliores
sunt in aggregando labia uicem quam quadrati quoniam coar
ctant super fissuram tamen et situs puluilloz triangulatoz
est secundum hoc exemplum linea recta inter duos
puluillos sit fissura duos puluilloz triangulatoz prout
sit. b. et alter. g. decet et positi secundum figuram quam uides
Quod ergo ligatur locus iste et cadit ligamentum duos ca
pitibus est ligamen tenens super locum fissure uehementius
non si fuerit quadrati et non igitur ut non sit in applicatone vl
cey ligamen non habens duo capita et isti sunt puluilli
triangulati et figura stringendi. **Et** dicitur in li. de i
genio sanitatis quod homo habuit uulnus et profundum e
rat primum in uulnibus et ipsius orificium primum genu et
sanauimus ipsum sine pforatione penitus ita quod posuimus
sub genu eius puluillos et prouimus ipsum talem quod secundum
est orificium eius directum cum facilitate et filium fecimus de
vulnere quod fuit in cora et brachio et sanata sunt omnia.
Inquit ille qui iam prout in experientia scias quod vul
nere indigent ut fiat sanies si possibile est et intus ad hoc
ut penetrat cum ea reliqua que sunt illic meliora et ue
locioris alterationis. filium uulnera disrumpita elongatoz
labiorum egent ut aggregentur cum ligamento aggrega
te labia eorum nisi fuerit super ea ex illo dolor aut fuerit
apostemosa quoniam dolent propter illud quous sit cum facilitate
aut fuerit lacertus qui sit disrumpus in latitudine quoniam
tunc non aggregat immo ponat in medio licinium tunc
donec incarnet cutis et remaneat lacertus non incarna

tus. **I**nquit et si qñ findimus cutē capitis ponim⁹
inter labia aliquid qđ impleat ea: fortasse. n. p̄trahitur
cutis labioꝝ ad interiora vulneris quare necesse est tūc
ut coneris cū ligamento ut trabas eam ad exteriora.
Et qñ cadit vulnus in longitudine tunc ligamē suf-
ficat et aggregat ipam decenter et qñ fuerit in latitudine
indiget ut suatur scđm mensurā pfunditatis vulneris
erit profunditas future dignior ex additiōe anatomie.
Inquit qñ fuerit nobis necessarium ut addamus i am-
plitudine vulneris qñ est strictū et timuerimus qđ pp̄ p-
funditatez eius incarnet⁹ et supius et nō incarnet⁹ eius
pfundum aut fuit mēbz vulneratū in hora vulneris fz
figuras qđ qñz redit equalitatez suā nō est possibile ut
currat ex eo sanies nō ut igrediat ipsū medicina et ut re-
deat ad suā si guram qñ egredit⁹ et pmouet doloez aliū
tunc necesse est ut scindat sectione cōueniēti. **E**t sci-
as scđm sumas qđ vulnera que sunt in latitudine lacertis
sūt digniora ut labia eoz sit uehemēt⁹ elongata qua pp̄
sūt facientia maiorē necessitatē ad p̄cutandū subtiliter
i aggregādo labia. et fortasse nō erit excusatiō a futura
et administratione puluilloꝝ triangulatoꝝ et ppe si ceci-
derit i carne diminutō nā cadēs in lōgitudinē min⁹ eget
illo.

De medicinis incarnati⁹ vulnera. c. ix.

Arum medicinarū virtutes iā narauimus et p-
tinuatōis earum locum et non dubitamus qui
sit necessarium ut puluis eaz sit minoris uir-
tutis qđ illud qđ eis sit cū oleis et ceratis. **E**t necessi-
tas quidez pducēs ad olea et cerata est ppea qđ medici-
cine sicce et pprie que sunt sicut merdasengi et relique
minerales nō submergant⁹ vsq ad pfundū et non pene-
trant in poros qñ ergo ex eis sit ceratū ad vltimū pue-
nire facit eas cursus oī ad locū quem volūm⁹. **E**t
iste medicine incarnatiue sūt ex mineralibus et sunt ex
plantis et aialibus et ex omni sp̄e. **E**t sūt ex minera-
libus sicut cerula et oleum myrtinū et cera. **E**t ex plan-
tis folia sicut folia querqus masculē emplata et folia sali-
cis et folia caulis et folia arboꝝ maloz et cortex palme et
folia arnoglossē et spū infusū in aceto aut aliq̄tulo vi-
ni et pprie qñ miscēt⁹ folia arboris pini masculē et seie
ligata cū corticib⁹ suis et folia cupssī et rami e⁹ et folia
pentaphilō cum melle. **E**t ex gūmis glatinūz albotin
pprie ppe membra magna. **E**t ex fructibus et granis
nux recens p̄rita cū aqua et sale aut vino bullita cum
folijs acetosē aut folijs ficē aut lactuce et p̄torūz silue
striūz cū eo qđ est in eis de prohibitionē fluxus et nux
cupressi et allea cōbusta et pluis molēdini et ordeū adu-
stū pprie senib⁹ cū cera et oleo ros. **E**t de illis qđ filant
florib⁹ flos sorbe et herba caude equine et pprie in
vicinitate ipletionis mēbri aut carnis. **E**t ad vulnera
qđ sūt pp̄inqua lacertoz capiti⁹. **E**t ex aialibus lac ac-
etosūz valde pglutinat vulnera magna. **E**t de ppositis
medicamē ruffi et aurei et esculeus et medicamē de sa-
licibus et pullegio et emplm de lino.

De medicinis p̄solidatis et sigillatis. c. x.

Ap̄ medicinarū nās iā sciūisti. **E**t scis iterū
qđ ne puluis eaz sit in virtute eius qđ po-
nitur in emplis. **E**t nunc oꝝ ut scias qđ non ē
nec̄rium ut medicine iste administrentur qñ iam equa-
ta est sup̄ficies carnis dure cum cute vltima equalitate
Elex caro humida iam equat⁹ et addit⁹ s̄ est spissa talit⁹
qđ qñ exiccat descendit immo non oꝝ ut admistres eas
nisi cū hoc qđ est ita qđ qñ exiccat equat⁹. **E**t hec res
cognoscit⁹ ex estimatione. **E**t oꝝ ergo ut administretur

medicina p̄solidatiua anteq̄ carnis nascentia in vulne
in quo caro nascit⁹ ad hunc finēz pueniat: qñ p̄solidati-
ua etiam addit in q̄titate carnis vsq quo p̄solidat etiā
additur cum ea uirtus nālis. **E**rgo addit⁹ scđm hāc vl-
timationē immo oꝝ ut sit talit⁹ qđ qñ exiccat et facit opa-
tiōem suam iā nā fecerit nasci cū q̄titate ei necessaria
cū vltimatione cōsolidatiue vltime in cōsolidando que
p̄pleat duas opationes p̄tinuando inter carnē et cutēz
p̄dictas mensura q̄ equet sup̄ficies vlcera. **Q**uod si nō
auferat⁹ illud p̄culdubio fiet vestigium vulneris supe-
rius i cute. **E**t oꝝ ut administret sigillatū in primis qñ
ipm administras humidū deinde administra ipm siccū
tunc qñ appropinquatur sigillatio faciet⁹ ipsūz transire
super ipsum cū extremitate radij. **E**t medicine qđ ē
iste sunt sicut cortices arboris pini cum cerato de oleo
ros. aut myrtio et resina sicca et abrotanū assatū et corti-
ces eris et puluis olibani et merdasengi et cētaurea mi-
nor et vene sūt bone et ossa p̄busta itez et aristologia adu-
sta est uehementis p̄solidationis et alumē iherum et gal-
le imature et folia fici. **E**t Hip. quidē inquit de pede
albaueas sicut dixerūt et est sile qđ intellexit p̄ euz ber-
bam que nominat⁹ pes corui. **E**t stercus canis cōme-
dentis ossa et stercus lacerti peruntū est acutius p̄mo
quā oꝝ ut frangas ipm cū sipticis et radix lilij celestis
et cortices oppoponaci et tutia. **E**t de facientibus
nasci carnem mirabilibus in vulneribus calide p̄p̄tōis
apostemosis sunt sandali et nēufar et aloes et pprie in p-
tibus ani et testiculoz et medicina aristologie si fiat un-
guentum aut indiges eo qđ est fortius de illis que sūt
inter cōsolidantia sicut climia et pprie cōbusta et colco-
tar cōbustum et lithargyrium et cerula. **E**t qñq cadūt
in medicinis eius dragantum et colcotar q̄uis sint de
summa corrodentium diminuent⁹z carnē. **E**t vērū
ip̄a fortasse p̄solidant in uehementi humiditate et pprie
qñ adurunt sunt minoris cōsolidationis et nō minuit⁹
de corrosione eoz et precipue si abluant⁹ sunt ad cōso-
lidationē decliniora. **F**los uero eris et medicie que sūt
uehementioris corrosionis non sunt recte ad illud nisi
cū regimine forti et in quibusdā vulneribus et vlcereb⁹
uehementis humiditatis. **E**t s̄ uero adustum qñ a-
bluit⁹ est bonum i cōsolidatiōe. **E**t qñ uoluntas est ut
fiat emplm sunt necessaria q̄ sunt fortiora de illis que
sunt inter cōsolidatiua sicut climia et pprie adusta et
colcotar adustum et lithargyriū et cerula. **Q**ualitas ue-
ro faciendi illud est ut dissoluatur cerula et merdasen-
gi cū aceto deinde administret et climia teratur. **E**t
melius quidē est ut aduratur deinde misceat⁹ illud cū
colcotar et imbibat oleo ros. cū aceto et uino siptico
et fortasse addunt sup̄ ipm dragantum adustum et balau-
stie et galle qñ vulnus et ulcus sūt uehementis humidi-
tatis. **E**mplm de lino et est mirabile. **S**ume pānūz
de lino ablutum nitidūz et tere donec fiat sicut alcohol
deinde sume oleum fortis sipticis aut oleū myrti-
num et pone in ipso pap galbani et dissolue i oleo et po-
ne in ipso pānum p̄tritūz et fac de eo emplm qñ est mi-
rabile. **E**t unguentū nigrum magnū facit nasci carnes
Quod si uolueris ut fortius faciat nasci tūc pone in ipso
de ture et oppoponaco et aristologia adusta equalēz p-
tes ut sit sicut pondus medicinarū quattuor. **E**t p̄od⁹
pulneris alius. x. cerule et merdasengi amboꝝ. añ. p̄ē
i. scorie plūbi et myrrhe et gallaz omniūz. añ. partem
s. **E**t puluis alius ostracoꝝ cōbustoz. z. xg. granati
pui qđ cadit ab arbore et exiccat⁹ ē calcadis amboꝝ
ce iij

an. 3. xvi. cornu cervini combusti abrotani climie re
sine radicū lilij oium an. 3. iij. minuti turis corricum ar
boris pini amboz an. 3. vi. corticū granatoy cerule a
lumis oium an. 3. viij. gallap. 3. i. **P**uluis rubeus
R. rubee ossium cōbustoy merdalengi oium an. 3. ij. tu
ris aloes amboz an. 3. ij. sarcocolle memithe amborū
an. 3. i. fiat puluis. **P**uluis alius. Rosarū cerule plūbi
balaustie oium an. 3. viij. gallap. 7 seminis rosap. 7 aluis
equaliter aristol. aur. ij. minuti turis aur. i. **M**odus
empli ad vulnera corpoz senū. cōburat ordeū 7 fiat ex
eo ceratū cū oleo ro. aut oleo myrrino cū cerula plūbi
De medicis facientibus nasci carnē i vulneribz 7 ulce
ribz. c. xi.

Item sciuiti pprietates medicinarū facientūz
nasci carnē 7 quō oz ut sint in pponibz suis
Et oz ut administrēt medicine facietes
nasci carnem quā iam mundificatus est locus a sordi
bus 7 filibus 7 nō fuerit basis uulnez nisi os: tunc mū
difica illud os 7 exicca in ultimo 7 non dimittas in eo
obfuscationem aut corruptionē neqz corricem 7 hūdi
tatē que non exiccet 7 proprie in capite. nā lenitas os
sis 7 eius humiditas est vna cāz phibentiū natiuitatē
carnis sup ipsum 7 qū exiccat 7 exasperat est illud
sup qd sit materia ex qua generatur caro in eo magis
facies nasci. Et scias qd est medicina facies nasci car
nem in corpore aut membro 7 non est faciens nasci in
alio 7 illud ideo qm fortasse exiccat in corpore 7 non
exiccat in corpore pp ppones duoy corpoz 7 scdm q
sciuiti fortasse supfluit in corpore 7 non supfluit in cor
pore neqz est absterfio oio qū bec medicina idigeat exic
catione quadā 7 extersione quadā mēsuratis scdm cor
pus non absolutis 7 res mēsurata est diuersa cuz ipf
sione sua in rebus que nō sunt puenientis qritatis in
passione. **E**t omē exiccatūz qdez cuius siccitas
est minor siccitate corporis qd cū eo curat est iterū ab
breviatum ab hoc ut faciat nasci carnem eius immo oz
ut sit ficcius eo. Et pp illud fit q olibanum nō facit na
sci carnē in corporibus donec ptranscant equalitē in
siccitate. **E**t expimentum quidem est illud qd sciuit
qd est ex exiccantibus 7 stanibus aut ex nascentia car
nis scdm pcessionem vel cōtinuitatem aut ex sordida
tione. Qd si uideris exiccationem cū qua fortasse non
nascitur caro tunc hūecta parūp medicina sicca 7 dimit
te illud qd vadit secundū uirtutē suā. **E**t qnz iterūz
est quibūsdā corporibus pportionalitas cum quibus
dam medicinis absqz aspectu opationis earū pp illud
ergo oz ut misceantur medicine ples debiles 7 fortes.
Et vō quare facta sunt empla 7 que sit eorum ne
cessitas iā sciuiti. Et oz ut non sit ptenē medicina sup
exiccationem 7 humectatiōem immo obfusa ambal qli
tates agentes secundum q pmissum eaz narrationem
neqz itez sup exiccationem 7 humectatiōem immo cuz
cōsuetudine cōsiderationis inter dispositionē vlcis
7 dispositionem cōplonis corporis. Qūqz. n. corpus
est humidū 7 ulcus siccū 7 qnz est corpus ficcū 7 ulc
hūidum 7 qnz sunt ambo bumida 7 qnz sunt ambo sic
ca. **E**t administrēt in primis que sunt debiliora si
cut olibanū 7 farina fabap. 7 farina ordeī 7 filia. Qd
si corpus fuerit ficcū 7 vlcus humidū valde tunc ne
cessarie sunt medicine vebementis exiccationis cū cō
patione ad medicinas facietes nasci carnē sicut aristo
logia 7 radix opponaci 7 dragantū adustum. Et in
residuo sunt necessarie medicine sicut treos 7 farina lu

pinoy. Et qnz accidit ut sint quedā medicine in quibz
sint aliquid pprietatis qua egent medicine facientes
nasci carnem de exiccatione 7 absterfione sed supfluit
fiunt ergo verbigratia pp exiccationem suam vebemen
tem retinentes sorditiez 7 prohibentes mām 7 supfluit
absterfio 7 corrosio. H3 qn pmisset cuz ea aliquid de
illis que sunt illi cōtraria frangit ex eo 7 spat ipm 7 sit
faciens nasci sicut flos eris. Qū. n. cū ipso associantur
oleum et cera 7 que humectant mēbrūz et fix uz faciūt
tunc ipsum pp exiccationē 7 vebementiā absterfionis
sit cōsolidatiū. quare oz ut sit flos eris una decē priū
cerati qn administratur in corporibz que sunt siccōra
et vna duodeciz priū qn administratur in corporibz
q sunt humidiora. Et oz ut obseruet in istis qn experi
untur pdicta. **E**tenes egent medicinis in quibus ē
caliditas maior et attractio fortior. Et cadunt in eis
q sit sicut pix et tus et farina ordeī et farina fabarūz et
farina herbi et radix lilij et aristologia et climia et bez
ba opponaci. **E**t qn prohibetur medicina a iu
uamento declina ad aliam quz ergo sit difficil curatur
cum eo qd est pprium ulceribus.

Et de curatione vulnerum alleiberegi idest que sunt
in capite. c. xij.

Regimen quidez ossis in eis 7 qd accidat ex
accidentibus eoz timidis iam dictum est in
caplo ossiūz 7 algebra. Verum in carnatiua
vulcerum eozū 7 q sunt extra ea sufficiunt quelibet me
dicie exiccatie leues puluerizate sup ea ex medicis. Et
medicina q est facta ex aloē 7 myrrba 7 olibano 7 san
guine draconis 7 filr medicine leues pdicte in vulneri
bus. Qd si fuerit illic curfus sanguinis tunc curratur
cum eo qd dixim in caplo fluxū sanguinis. Et oz ut ci
betur habens eā cerebellis gallinap affatis qritū possibi
le est. ipa. n. scdm q testificant quidā cōfortant cerebz
7 retinet sanguis fluxum lz sit in eis sententia alia. Et
sār aqua granati mūz 7 emplaf. cum. rga pastoris.
Et de medicinis bonis ad vulnus et sanguinem est ut
sumatur fermētū puz siccum et teratur et puluerizetur
desup et nō humectet. Qd aut prohibet egritudine est
emplafio cū farina ordeī et filia pfectis cū isopo hūida
et filr cū lauib ordeī cum calamento et pfert attritioni
eius. et reliqz regimen sumat ex caplo ossium.

Tractatus secundus de excoriatione et attritione
et pusione et torsione et casu et offensione et disruptōe
et fluxu sanguinis et similibus illis.

Et de sermonibus vniuersalibus. c. i.

Item sciuiti in libro primo que sit inten
tio contusionis et attritiōis. **E**t torsio
aut est ut sit membz separū a iunctura
sua sepatione non pleta n3 apparente
manifesta quare est dislocatio. **E**t e
guamen quidez est infra torsionem et est qsi aliqzulum
tensionis pmouens ligamentūz in iunctura et qd ptine
tur d eo in carne. Et si cū eo fuerit aliquatūlū sepato
nis erit torsio. **E**t de hoibz sunt qui nominant intē
tionem quam nominauim torsionēz nomine cōi. Et
d hoibus se qui nominant torsionēz sepationē uni duo
rum latez lacerti sicut vni duoy latez lacerti uole ma
nus et ralcere cū adberentia lateris alerit qnis sepa
tio sit apparens. Illud aut qd volum pmittere et loq
de eo in primis est pūso que accidit lacertis in medio
eorum et attritio in extremitatibz ipoy.

Et de contusione et attritione. c. ij.

Quando accidit lacerto ut cōtūdat accidit ex hoc inter pres eius nūerus solonis p̄tuita-
tis. Et multotiens effundit ad ipsū sanguis
plim⁹ ex quo apatur. Et pauciores sunt e⁹ dispo-
sitiones in quibus non aggregetur ad ipsius sanguis
et putrefiat qm̄ p̄m spat̄ eius resolo p̄ poros. Et p̄pe
per poros q̄ si p̄stricti p̄strictōe ipellente ab illo qd̄ se-
cit cōtūssionē exteri⁹ et a p̄strictione accidente ex apate
interiul. Et p̄ illud si nō succurratur rei in ea per-
ducit ad corruptionem mēbri. Et fortasse exco-
ratiō sequitur casus et offensionē: quare o-
z ut p̄paret ad cu-
rationē eius ut nō canceretur. Et o-
z ut administratō
fiat in attritione cū reditōe cōtūssionis uil-
loz incisorū imo ad sedandū dolores. **De cura. c. iij.**

Non reperitur in p̄libus harum dispositionū
in hac accidentia excusatio a p̄bomia immo-
pifices artis p̄perant ad illud q̄uis sit cor-
pus mudū. Et qm̄ sit p̄bomia et festiat ad empla p̄bi-
bentia oppilantia non accidit ex eis illud qd̄ est neces-
sarium ad curationem que multuz puenit. Et est eorū
p̄bictio cum infrigidatione et stipticitate aut cum vno
eorum. **Q**um aut tardatur illud et p̄perat sanguis ad
dispositiones solutiōis et times nocumēta p̄dicta neces-
sarium est in curatione e⁹ extrahere sanguinez illuz ut
non redeat apud cōtūssionē ad dispositiones eius et
qd̄ si fuerit taliter q̄ sit possibile ut resoluat p̄p rari-
tatē poroz cū embrocis aquaz calidarum et siliū eis
fiat. Et fortasse administratur sup verberatos de illis
que diximus. Et iterum cū medicinis carminantibus
sanguinez mortuū et oleis resoluentibus laxitudines et
ut dentur in potu de intus res adiuuantes ad resolutō-
nē fiat illud et sis cōtentus illo. Et ista mundificatiua
adiuantia ad illud sunt sicut bdellium iudaicum et co-
lus et cētaurea maior cuz sirupo acetoso et vt adiuuet
sirupus acetosus iterum ad illud cū incisione. **De**
dicine vero carminantes sanguinem mortuum si sicut fa-
rina ordeī et isopus humida et silia cōfecta cum aqua.
Et forte est sicut calamentum montanū cū sauib. et p̄-
prie qm̄ cadit in capite et ad ultimū illud cui est mollifi-
catio cū caliditate subtili resoluente resolutione subtili
et ex eis que exiccant exiccatione subtili. nā ea que sūt
vehementia resolutionis et exiccationis qm̄ administrā-
tur in sp̄ssione e⁹ resoluūt subtile et inspissant sp̄ssum
cum exiccatione sua et oppilāt poros iterū cū exiccato-
ne sua. Et bec fortasse mēlura excusat sollicitudinē
in eo cuius cōtūssio soluit p̄pe curē et in eo qud̄ ap-
paret non profunda. **Q**d si nō fuerit ita et fuerint solu-
tiones multe et profunde et longinque ab eo qd̄ apparz
non erit excusatio a scalpellatione et resoluat qd̄ resol-
uit in apantibus et vlcibus malis. Et ei⁹ quidem di-
sp̄ssio non est dispositio verberati: in verberato enim
trahitur mā ad cūtes et curis est in via vlcationis. Et
in hoc si soluitur cōtūssio profūde submersa tūc illd̄
n̄ speratur quapp necessariū est admistrare attrabētia
cū fortitudine et uestosas et scalpellationes et fortasse e-
rit res maxima et fiet ad apationē magnaz exteri⁹ et
aggregabit. Et tunc oportebit vt festinet ad aperiē-
dum et resoluendum illud qd̄ aggregat in eo saniem ut
sedetur dolor cū eo qd̄ facit pus et resoluat mā cū ap-
tione illud enim est scdm̄ dispositionē aperiētem et ut
aperiat veloci⁹ cū adiutorio curationis est saluius.
Et fortasse resoluunt eā medicine aperiētes absq̄
saniositate proprie qm̄ adiuuant eas caliditas innata et

pori. **Amplius** obserua medicinas predictas in ca-
casus et offensionis. Ligatura aut que administrat sup
contusionem tā dictuz est in modo suo q̄ qm̄ accidit at-
tritio aut cōtūssio tunc liga ipsam et sit instrumentū tuū
sup locum ipsum strictuz valde et vadat cū ligatura ad
supiora processione p̄sima siliēz ad pres epatis et ad in-
feriora papz qm̄ addas astellas n̄z p̄uillos: lini ergo de
sup astellas plurimas qm̄ est necessariū resoluere illuz
sanguinem mortuū et est necessarium multum intende-
re ut vadat ligatura ad superiora ne effūdatur ad ipaz
aliquid et eius processio desuper sit mollior. Et sit pan-
nus durus subit vt sufferat stricturas et festinet conti-
nuitas embrocay cū ea et p̄paret membz ad superio-
ra sicut sit i fluxu sanguinis. Et bec cura. i. ligatura o-
z ut sit anteq̄ apat membz qm̄ mēbz qm̄ apat nō suffert
nisi ligaturam equales nedū a vehementia p̄ssionis et
p̄p illud medicet tunc cū emplis et p̄tuitate effusionis
aque calide desuper. **Gladiatay** aut curatō que sequit̄
p̄tūssionē est cū plūbo desup posito ne addantur et ma-
gnificentur et fortasse euacuant et sit in eis p̄tūssio.
De casu et offensione ad lapides aut parietē aut ali-
ud. c. iij.

Quius et offensio ledunt et impediunt cū p̄tūssio-
ne et attritione et ē in eis timor p̄p solutio-
nem p̄tūssionis accidentē in visceribus. i. in
p̄niculis suis et nervis eoz et uenis magnis que sunt
in eis. Et est in eis timor itez p̄p vehementiā doloris
et q̄to plus corpus est maius est timor vehementior.
Et p̄p illud sit q̄ non accidit infantibus in casibus
eoz de lesione qd̄ accidit p̄beribus. Et glandule ite-
rum multiplicantur in casibz et offensionibus et verbe-
rationibus. Et est necessarium ut succurrat cuz eo qd̄
narrauim⁹ loco suo. **Et** accidunt qm̄ ex casu et offē-
sione nocumenta magna ex incisione lateris in corde
aut stō et morit̄ statim et accidit qm̄ ut retineantur vrina
et egestō et egrediuntur in uoluntarie. Et qm̄ accidunt
vomitus sanguinis et fluxus sanguinis nariuz vehemē-
propter incisionē uene in capite aut epate aut splene
et aperiō uentris et strictura anhelitus et abscissio vocis
et locutionis. Et iste cui aduēit offensio aut casus aut
aliud et abscinditur sermo e⁹ et inclinatur caput eius et
arefcit anhelitus eius et sudat frons ipsius morit̄ statim
Et qm̄ accidit ei aut p̄tūssio aut verberatio p̄cussione
clamola vomitus sanguis in bora et leitas nature mo-
rit̄. **Et** facilius est ei vt euomat ipm̄ permittū cum
cibo p̄pe. Et si illud qd̄ apparer iam apatū fuerit dei
de occultatur apa et q̄scit apa deinde euomit post ipz
saniem morit̄ statim. Et ille qui cadit sup planitiē deīn
currit ex eo sanguis plim⁹ tunc neci⁹ est ut apostemet̄
et moriatur. Et ille qui cadit sup caput suū multotiens
nō loquit̄ et qm̄ remanet vsq̄ ad tertiū nō minuit neq̄
additur tunc laudatur in tertio et expectat vsq̄ ad se-
ptimū et nō mouet ante illud cū aliquo. Et qm̄ loc⁹ ca-
sus illius qui cadit nō rubet tūc loc⁹ est neruolus.

De cura. c. v.
Si fuerit fractura et dislocatio et fluxus san-
guinis o-
z ut succurrat membro offenso aut le-
so p̄ casum quare ponatur sup ipsum qd̄ stringat ipsum
Et cum hoc est necesse curanti hoc caplm̄ vt refirmer
donec uideat ei q̄ interius non est cā properans ad p̄-
ditionē et si est necessarium ut festinet plus et fecerit ne-
cessarium dispō illud o-
z tunc ut properet et p̄bomet et
ministrat clistere leue subtile deinde si possibile est ei ut

stringat locum et oppilet fissuram si accidit cum eis quod diximus properet ad illud. Et medicie que sunt necessarie sunt oppilantes et glutinantes et resoluentes manum cum facilitate et mollicientes sicut in contusione et in carnatione anere de foris et intus. Et melior cibus eius est mes et cicer. De medicinis autem quas oportet sumere illum qui patitur contusionem aut offensionem aut casum melior et antecedens est mumia pura cum oleo nominato sambacino et vino et quibus fiat consecutio cum aliquo clisteriorum. Et deinde in potu reusini cum aureo vino rubeo tinctorum in vino et bolus. et post ipsum alleum et armenum et siach et far cocolla preter valde cum in carnatione sua. Et alumen et annexum est iuuamentum preteritum et est de eis quorum iuuamentum sit vehemens et arsenico est virtus mirabilis in omnibus que sunt necessaria de incarnatione et resoluzione sanguis et prohibitione nocimenti quibus in potu sumit. Et succus cetauree maioris et aristologia et bdellium et costus ebibita cum sirupo acetoso iuuatiua sunt omnia. Et de illis que in potu dantur ad leniendum et soluendum sunt casia. et oleum amigdal. Trociscus bonus. et reusini. vij. lacce rubeae an. iij. terre sigillate. iij. fiant troscisci sumatur in potu cum aqua ciceris. Et de medicinis que desuper ponunt sunt alcea et myrrha et mastix et almugath quibus cum eo sit emplastrum aut bibit. Nam ei est proprietas bona in fractura et dislocatione et in torsione et contorsione et vberatione et casu et offensione. ipsum. n. sanat et incarnat velociter et sedat dolorem et si fuerit habens vehementem fracturam indurat eam et fortem facit. Et de medicinis oppilantibus est acacia. est enim mirabilis in algebra. Iterum sicut aloes et bolus. et alleum et sumach et almes et gypsum et calx ambo exticta et rizi contritum et de glutinantibus est sarcocolla. Et de uaporationibus bonis sunt folia cupressi decocta cum sansuco et filix folia albe thil. Et filix si ponatur in eis lac acetosus.

De offensione super ventrem et viscera. c. vi.

Item diximus de hoc in libro. iij. in quo est excusatio et oportet iteretur super eam operatio et sit cibus omne lenitum et infrigidantium sicut volubilis et chrysolocana et malua. Et de facientibus glutinationem item sicut arnoglossa. Et detur in potu iterum in principio de succis infrigidantibus cum permissione lenificationis sicut est expressio solatri aut arnoglosse aut endiuie cum casia. Et de illis que expta sunt iterum in hoc capitulo est ut teratur psilium et sumatur de eo pars una et lacce et karabe ambo. an. medietas quarte partis vnius et croci. vij. ptis et portio eius sit. iij. cum aqua calida. Et detur in potu trociscus huiusmodi. et karabe. x. rosarum. acacie ablute. et spice inde. vi. et meliloti. x. et mastice. iij. et corticum turis. iij. et bolus. vij. et croci. vi. et nucis cupressi. vij. fiant troscisci cum aqua arnoglosse et hoc quod pruenit proprie quod egritudo pertranferit principium. Et ponatur emplastrum ex huiusmodi generis sumatur mala alscemia decoquantur cum decocto odorifero donec sint discocata et fiat optima eorum preteritio et sumatur de eis. z. et lau dani. xx. et ros. xxi. et spice et mastice et eupatorij abluti oium an. xij. et cossiciantur cum aqua cupressi expressa cum oleo de lilio et emplatur cum eis.

De dispositione verberati cum flagellis et eorum siliis et cura eius. c. vij.

Oportet ut sit cibus verberati cum flagellis excicere excorticato contrito et ex falcis rubeis excorticatis in potu sumat loco aque a

quam ciceris infusi. Et dentur in potu iterum medicinie eius quod offendit se et eius qui cecidit et proprie bolus. Et item ren et zinziber coniungat et de coniunctione amborum deinde in potu. i. s. cum aqua calida. De eis vero que supponunt melior res ei est ut sumatur pellis ouis excoriata statim et dum est calida et humida inuiscetur super locum et dimittatur super eum et non remoueat fortasse enim sanat ipsius in die secundo et quibus resoluit apsa et prohibet putrefactionem et preterit quod pulverizat sub excoriata aliquantulum salis vehementer preterit. Et de illis que desuper pulverizant sunt nasturtium tritum et semine apij et bis filia et iterum sumant merdasengi et cerule preterit et quales et fiat ex eis ceratum cum oleo ros. et cera et iterum epithima ex dragaganto et croco equali mensura. et si remanserit vestigium lini ipsum cum arsenico et lapide pipis et nos iam diximus hic mortem sanguinis et nos iam dicemus illud in libro decorationis.

De torsione. c. vij.

Melior curatio torsionis iuncturarum officialium sit nuclei dactilorum desuper positi et dimittantur quibus ipsi sanant eam. Quod autem accidit torsio nos iam diximus in capitulo fracture ossium medicinas quod omnes recificent torsionem quare omnes sumant inde.

De excoriatione et est in ea excoriatio calciamenti. c. ix.

Excoriatio est ruptio que accidit in superficie cutis per tactum laboriosum. Et quibus est cum apate et quibus est sine apate et quibus est cutis tota excoriata aut incisa aut pendens. Et est necessarium inuiscare ipsam quare curetur cum inuiscatione que dicta est in capitulo vulnere. Et oportet quod possibile est ne incidatur cutis immo dilatio super eam fiat et si multoties fiat quibus inuiscatur in fine rei. Et si non adheret inuiscetur cum emplastris factis ad hanc rem. In detecta vero est melius ut administraretur desuper medicamentum absque ligatura nisi si non fuerit possibile. Nam eius exiccatio cum medicinis cum adiutorio aeris est melior. In excoriatione autem leui de medicinis bonis excoriationi singulari et proprie excoriationi calciamenti est ut sumatur pulmo et prope pulmo arietis et inuiscetur desuper et sanat ipsam. Et si non fuerit apsa tunc preterit ei pannus adustus aut oleum ros. et arsenicum rubeum et cucurbita adusta est valde mirabilis cum qua est fiducia et proprie in excoriatione calciamenti. Et ex medicinis sigillariis incarnationis per solidationis est omnia et illud in quo est stipticitas levis sicut acacia et galle et proprie adusta et quibus sit illud in excoriationibus leuibis et raris sufficit. Et fortasse sufficit iterum unguentum albus. Et de illis que sunt fortiora est ut sumantur cerula et amoniaci et oleum ros. et myrti aut oleum de kerua et oleum de lilio: dissoluatur amonia cum cum aqua et vino et fiat ex eis emplastrum et fortasse sufficiet myrrha et merdasengi sola cum vino. Et sumach est excicans excoriationes leues et prohibens apsa. Et ex embrocis proprie quibus accidunt fissure ex excoriatione sunt lenites et decoctio horbi et lenites et aqua maris tepida et emplastrum cum fece sicca. Si autem destruitur cutis tota tunc necium est ut prohibeat apsa ex eis in quibus est exiccatio et sigillatio fortis et sit res in ea magis difficilis.

De punctura et disruptione et extractione quod retinetur ex spinis et sagittis et ossibus. c. x.

Punctura et disruptio vicine sit ex hoc quod una quaque earum est penetratio corporis acuti duri in corpore. Et iterum diuersificantur in quantitate corporis penetrantis et sicut ut punctura sit cum putare

penetrationis significans paruitatem penetrationis
quasi ipsa non pertranseat cutes. **E**t huiusmodi quidē
est levis nocuenti si non commouetur et quā dimittitur
rectificatur per se quous inueniat malitiā carnis nisi in
vehementi malitia carnis. fortasse. n. apat locus ei? et
accidit ei pulsatio et proprie quā est i? disruptio et pun
ctura vehementior et facta est punctio pueniēs ad car
nem. Et plm quidem medicationis huiusmodi est ut se
detur apa eius et dolor ipsius et non indiget regimine
vulneris. disruptio vō indiget regimine vulneris et re
gimine doloris apatis. Et iā quidez dictū est in regie
vulneris et in regimine apatū illud in quo est sufficiētia
Et illud qd necesse est nos rememorari in hoc loco de
esse puncture est regimen in extrahendo illud qd reti
net in corpore de re pūgente et disrumpente siue sit spi
na siue sagitta et que sunt filia illis. **E**t hec extractio
quā sit cū instrumentis pūcentibus rē quā trahūt et quā
sit cū expressione que ei similit? et quā sit cū proprie
tatibus medicinaz trahentiū que extrahūt illud a quo
desciunt forpices et reliqua instrumenta. **C**anon autē
in eo qd extrahit cū instructis retinētibz est sicut ex
tractio sagittaz cū forpicebus habentibus capita ut li
me ut vehemens fiat eaz retentio. **C**anon ergo i ea
est ut caueat ptractio e? qd eis cōprehendit ut sit via
eaz ad illd qd auferendum est ampliata nō prohibēs
bonitates possibilitatis tenēdi illd et vt inquirat facilioz
via extrahendi ipsū et si fuerit penetrans ex duobus la
teribz tunc dilatat latus qd est magis pueniēs ad hoc
vt egrediat p ipsum. **I**ngenii vō ad hoc ut nō fran
gat est ut non moueatur motione subita imo pprehen
dat sup ipsū et cōmoueat pūssione qua sciat qritas
fixionis eius et tunc capiat ipsū aut suspendatur in eo
deinde trahat tractione que est scdm rectitudinez. Et
multotiens est necessarius vt dimittat aliquot diebus
et suspendat in ea deinde extrahat. Et iam dixerūt q
dā sapientes huius artis sermonē quez attulim? scdm su
um modū qd iste qui aufert sagittas oz ut sciat an illud
species sagittarū. **N**ā quedā carū sūt ex ligno et quedā
ex arundine et earum zugi sūt ex ferro et ex ere et ex plū
bo et alcalai et ex cornibus et ex ossibus et ex lapidibus
et quedam eaz sunt rotūde et quedam habent tres an
gulos et quattuor angulos. Et de eis sunt que hnt lin
guam vnam aut linguas duas aut tres. Et de eis sunt
que hnt zugi et illaz que habent zugi fortasse est zugi ea
rum inclinātū retro ut quā tenditur ad exteriora suspen
dat cū carne et i quibusdā eaz est zugi ad anteriora ut
impellat. Et quedā eaz sunt quaz zugi mouet cum re
sili mmo. Quāqz extendit ad exteriora dilatat et phibē
tur sagitte ab egressione et quedā sunt que hnt zugi ma
gnū aut est ei extremitas qritate digiti vnius et noia
tur caudata et quedā sūt plāet et quedā sūt sup quas ad
duntur ferra miuta. Quā ergo extrahitur sagitta rema
nent ferra illa in pfundo sagittaz et quozdā zugi est sis
fura in astula et quorūdā zugi bz cānulā in qua igredi
tur astula et quedā stringuntur ex ppositōe sua et qdaz
nō stringunt ex iplo ut quā trahunt ad exteriora sepe
astula a zugi et remaneat zugi in corpore. Et qdam sūt
uenenose et quedā sunt non uenenose. **E**t sagitte q
dez extrahunt scdm duos mōs: vn? quoz est extractio
et alter est impulsio. Et illud est quā quā sagitte figuntur
in eo qd apparet de corpore tunc extractio eaz sit euz
attractione et administrat itez cū attractione quā sigit
sagitta in pfundo corporis. Et nos quidē timem? ex

locis sūt qd oppōita sagittis qd si extrahant accidet ex
eis fluxus sanguinis qui interficit aut nocuentus ve
hemens faciet. Et egredit sagitta cum ipulsione quā si
git in carne et in corporibus et in eis que opponuntur
ei non est aliquid qd phibeat a scissione nō neru? neqz
os neqz aliquid aliud hnt eis rebz. Qd si illud qd extra
bendū ē fuerit os tūc nos administrabim? attractionē
Qd si fuerit sagitta apparet tunc trahimus ipsam et si
est occulta tunc oz sicut dixit Hipp. si possibile est vulne
rato vt ponat se ipsū scdm figurā scdm quā fuit quā fuit
vulneratus. quare oz vt significet p ipm sup sagittaz et
si nō est possibile tunc oz vt resupinet scdm qd est ei pos
sibile ex figura et ut administrant inquisitio et expulsiō et
si est fixa in carne tunc trahat cū manibz aut cū ligno
suo si nō ceciderit pcpue si nō fuerit ex arundine et si iā
cecidit lignum eius tunc extrahat extractione que sit
cum forpicebus aut cū instio quo extrahunt sagitte.
Et oz in quibusdā horis ut findatur caro scissione
plima quā non est possibile vt egrediat zugi ex scissione
pma. **E**t si sagitta puenit ad oppōez mēbri vulnera
ti et non est possibile vt egrediat ex latere p qd intravit
tunc oz ut findam? illa loca que oppōunt ei. Et extra
batur ex eis aut p extractionē aut p impulsione cū re
alia et ipellat cum ea ferrum ad exteriora et oz ne inci
dam? cū nostra ipulsioe neruū aut arteriā. **E**t si fue
rit zugi cauda tunc sciem? illud ex inquisitione. Et oz
vt intromittamus illam caudā in cānaz instrumenti quo
impellunt sagitte et ipellam? ipm cū ea. Quā ergo egre
ditur zugi et vides in eo loca putrefactionis et est possi
bile vt ponas in ea ferra alia miuta tunc administra in
quisitionem itez. Qd si inuenerimus scissuram ex istis
ferris extraham? eam cū hoc ingenio. Qd si zugi ha
buerit rāda diuersos et non obedit nobis ad egressione
tunc necesse est nobis vt dilatemus scissuram si non fue
rit ppe ipsū locū membz de quo timeam? adeo vt quā
detexerim? illd zugi extrahem? ipz cū facilitate. Et de
hōibz qui ponunt ramos in cānam vt non egrediat
caro deinde si vulnerat fuerit quietus nō hnt apa ca
lidū administra futuram aut pple curationez que facit
nasci carnē. qd si acciderit vulnere apa calidū tunc opz
vt curet cū embrocis et emplis. **I**n sagittis autē ve
nenos. oz ut pcauet caro ex alteratione sua a carne sa
na. **C**aro. n. venenosa est mali coloris fusca et quasi
ipa sit caro maligna si aut sagitta figat i os extrahem?
eā cū instio si aut phibet ex hoc aliquid carniūz tūc oz
vt pcauemus ipz aut pforem? illud. Qd si sagitta infi
xa fuerit in pfundum ossis tunc nos sciem? illud ex fir
mitudine sagitte et puitate motionis eius quā mouerim?
eam: tunc necessariū erit nobis ut incidam? in primis
os qd est supra sagittaz cū incisorio aut pforem? ipsūz
cum terebello faciendo foramē in circuitu ei? si os fue
rit grossū et euadit sagitta p illd. Qd si sagitta fixa fue
rit in aliquo mēbroz principaliū sicut cerebro aut cor
de aut pulmone aut ventre aut intestinis aut epate aut
matrice aut vesica et apparent signa mortis: tunc oz ut
abstineam? ab attractione sagitte quā fiet inde inque
tudo plima ne supueniat nobis locus sermonis stolido
rum cum hoc qd parum pferemus infirmo. **E**t si autē
non apparuerit signa mala alia ex quibus timem? de
accidentibus tunc pmitterem? sermonem in pditione q
accidit plm deinde incipiemus in curatione. multoties
enim de ill quibus accidit illud saluatur aliquis absqz
ipe mirabilis. **E**t multotiens egreditur pars epatis

et aliquid de siphac quod est super uentre et zirbo et matrix tota et non accidit inde mors. **¶** Verum si nos dimiserit itez in his membris principalibus accidit mors et omnem dispoet et oportet abimur ad paucitatez misericordie. si autem abstulerim sagitta fortasse saluabit infirmus quibus.

¶ De medicinis attrahentibus. c. xi.

Oportet ut super illud locum ponatur amoniacum quoniam est attractiuum forte aut sumatur radix arundinis et terras et epsetur cum ea et fortasse perficiatur cum melle et affodili itez et folia papaueris nigri et folia arboris fici cum saue aut semen hyusquiami albi prope cum calcadif. **¶** Et si fructus hyusquiami albi cum dispositione sua. Et itez alkeiri et species eius et aristologia et cepe narcisci. Et ex animalibus res plurime de quibus est rana excoriata et est mirabilis valde fixa in ossibus. Et si eradicat dentes. Et cancer itez pritus et utriusque lepores et coagula oia. Et de g lacerta est uehemens attractio ad illud super quod fidi. Et de compositis caput lacerte statim cum absinditur cum aristologia longa et radix canne et cepe narcisci. **¶** Illud vero quod appropriatum est cum attractione ossium corruptorum de sub vlcibus que consolidantur dicuntur in capitulo ossium.

¶ De canone curationis combustionis ignis. c. xij.

Atentio in curatione combustionis ignis est due intentiones. Una eam est sequi cum prohibitione vesicationis et secunda est rectificare quod est combustum. Et sunt necessarie in prohibitione vesicationis medicine infrigidantes propter quod associet eis mordicatio. Et secunda ubi curatur quod est combustum indiget medicinis in quibus est abstergio quedam cum excitatione quadam non magna et preter quod mordicet cum hoc ut sint temperate in caliditate et frigiditate et quoniam indiget regimine simili regatur cum infrigidatiuis prius deinde si indiget secunda fiat. **¶** Si autem inuenitur et iam vesicatum est tunc necessarium est regimen secundum. Et medicine eis sunt sicut chimolea et lutoz genera exiccata et lentes decocte et encaustroz induz et silia. **¶** Ea vero que sunt sicut tus et glutinum et pinguis non pueniunt ad illud quoniam quedam eorum sunt calidiora quam oia. Et non carent virtute mordicatiua et quedam eorum sunt humidiora quam oia.

¶ De medicinis ad combustionem que sunt secundum intentionem primam. c. xij.

Sunt sandali et faufel et later albus recis aut ostracu et liniantur cum aqua solatri et aqua ro. Aut unguentum de vitellis ouoz et oleo ro. Et itez endiuia et farina orde abluta et vitelli ouoz et oleo ro. et lentes elixate cum rosas cum oleo ro. Et iterum bolus. et acetoz. Et itez oleoz ro. et cera secundum quod oia de inde ponatur in eo de calce abluta ablutione integra cum cerusa et opio et albue oui et aliquotulo lactis. Et iterum sumantur folia malue et ficule et elixentur cum aqua dulci de inde terantur et mudentur a rebus filosis que sunt in eis deinde aggregentur eis merdalengi pediti cum climia et ceruse de plubo algalai aboz an. pres. ij. et olei ro. pres. ij. et aque solatri et aque coriandri aboz an. pars una.

¶ De medicinis que sunt ad combustionem secundum intentionem secundam. c. xij.

Alior rerum ad illud est unguentum de calce. Sumatur calx et abluatur species donec separetur eius acuitas tota deinde coquassetur cum oleo ro. aut oleo olive et pauca cera si indiget ea et fortasse adduntur super ipsum chimolea et albumen oui et pars vini. **¶** Unguentum calcis cum modo alio abluatur calx sicut sci

uisti et fiat ex ea cum aqua foliorum ficule et cum aqua foliorum caulis et oleo ro. et cera unguentum. **¶** Et de illis que pueniunt hic et ubi non timetur pustulatio et vesicatio est ligare super folia albetil adusta aut filique combuste. **¶** Unguentum conueniens ad puritatem caliditatis et est longe compositionis expertum est et inuentum est bonum. **¶** Scleroris vacce pascensis exiccata et corticis arboris pinus et pullegii oium an. x. merdalengi. ij. scorie argenti. ij. scorie plumbi. ij. calcis ablute cum aqua frigida multo tiens. v. et chimolea. v. et luti alcabrusii aut romani aut armeni et ceruse oium an. v. virge pastoris contrite. x. encaustri plici aut syri. vi. tutie viridis. v. scleroris oium an. v. granoruz volubilis et foliorum eius amborum. xv. scorie ferri et succi foliorum maluaufici et succi loliorum malue oium an. x. lilij domus et cepe eius et lilij celestis et croci oium an. v. canfore. ij. cere saui et olei ro. et medulle cerui et adipis eius quantum sufficit. **¶** Et de illis que sunt fortitudinis uehementioris et pueniunt ei quod est minoris caliditatis est ut sumantur limatura eris et ferri et conficiantur cum luto aut luto rubeo deinde comburantur in patella aut furno et fiat inde troscisci et seruantur et administrantur redacti in puluerem ubi necessaria est exiccatio aut liniantur cum oleo ro. **¶** Et de hoc genere iterum est illud comburatur simus columbinus in pano lini donec accedat et liniantur cum oleo aliquo quoniam est mirabile. Et locis vlcibus coferunt porri elixati aut porri tulaca cum saue et folia myrti contrita et puluerem redacta. **¶** Si autem fiat inobediens tunc folia albetil adusta aut folia algebut adusta. Et si fuerit magis inobediens illo administrantur medicie solidantes vlcera maligna.

¶ De combustionibus aque calide. c. xv.

Quadoque accidit ut effundatur olla seruens aut aqua calida super membris hominis et facit opatio neque ignis. Et pueniunt ei est ut succurratur statim antequam uellet cum eis que sunt sicut sandali et aqua ro. et canfora et non dimittantur exiccati imo consequenter adhibeat omni hora panus infusus in aqua frigida et gelata hoc enim prohibet ipsum vesicari. **¶** Et quidam propterant et rorant desuper aqua oliuaz aut aqua ciceris. Et melius est ut teratur quilibet aboz cum saue aut vnguentum de calce. Et iterum medicamentum sancti de simo de lumbino predictum est mirabile valde. Et vlcera quidem curantur cum porris elixatis aut exiccatis contritis et est melius et cum reliquis que diximus in capitulo primo.

¶ De fluxu sanguinis et retentione eius. c. xvi.

Iam scitum est in libro primo quod sanguis egreditur a uenis et non egreditur nisi aut propter aperitionem orificiorum uenarum propter debilitatem in uenis aut propter uehementiam repletionis aut propter motum forte usque ad uoces et saltum ut propter vapores accidentem uenientem de foris aut propter disrutiones earum et ipsarum incisiones per carnem primam et uiam incidentem corundem aut propter carnem corrodentem iterius aut uehementiam motus cum repletionem aut propter repletionem ab eis propter raritatem accidentem corpori uenarum et panniculo earum. Et conuenientior uenarum ad hoc ut currat quod est in ea quum inuenit uiam est arteria. Nam corpus eius est mobile et quod est in ea quibus contrahitur et quibus expanditur et quoniam non desuper coarctatur locus eius post solutionem continuitatis eius et inuenit vacuitatem peruenit res ad embolismum quod nominatur mater sanguis. Et arteria quidem licet sit de illis que incarnant tamen est de illis quorum difficultas est incarnatio. Et multotiens quidem non incarnatur arteria et incarnatur illud quod pertinet arteriam

et coaretat sup eam quare sanguis nō pōt facere cursū
superfluum immo egreditur ex eo aliquid vsq ad fines
cutis q̄ritat quā capit. Et qm̄ alleuiat cū cōp̄sione re
dit et occultat sicut accidit rupturē. Et fortasse rema
net vena sola sub cute et sentitur pulsus ei⁹ et ipsius suc
cessio. Et multotiens accidit illud arterijs deintus
si rumpuntur p̄ter q̄ disrumpat cutis et cōgregat sub
cute emborisma. s. āpa leue ex sanguie et yentositate qd̄
possibile est quiescere cū cōp̄sione et hoc quidē mul
totiens accidit in collo et inguibus et curuaturis p se et
multotiens accidit ex cā intrinseca aut ex p̄b̄omia.

Et multi medicorū existimāt q̄ ois disrump̄io arteri
az perducit ad matrem sanguinis que quidē p̄m̄ sit si i
carnē illud qd̄ est in circuitu ei⁹ et fiat apostema notū
sed ipsamet non incarnat et res non est ita. Ille quidez
qui negauit incarnationē cōtrouersat⁹ est cū p̄sidera
tione et exp̄imento. Cōsideratione vō qm̄ vna duarū
tunicaz arterie est cartilaginosa et cartilago nō incarna
tur. Exp̄imento vō qm̄ nō vīsa est incarnatio. Et op
posuit eis Gal. cum cōsideratione et exp̄imento: cōsi
deratio vō est rhetorica et p̄forma est q̄ est inter incar
natū sicut caro et non incarnatū sicut ossa quare opz ut
sit incarnata sed est difficil incarnatio. Et testimo
niū quidē qm̄ ipse narrauit se medicasse p̄tes arterias
et fuerunt incarnate et hec quidez est res a qua nos iā
expediti sumus. Nos vō dicimus nunc q̄ dispō p
cessionis sanguinis a mēbris diuersificatur qm̄ disrum
puntur sicut ep̄a et pulmo. Et de illis sunt a quibus
parum procedit sanguis et i unaquaqz duarū diuisionū
sunt que sunt timorosa et de eis sunt que sunt absqz ti
more sicut emanatio sanguinis ex pulmone in qua est
timor et ab vtriusqz emanat sanguis plurimus et de illis
sūt sicut vesica et matrix et renes. ab eis. n. non emanat
sanguis p̄limus valde sūmati immo qm̄ multiplicatur
cū longitudine spatij et puenit ad successiōes illaudabi
les. Et diuersificat dispositio fluxus sanguinis ex arte
rijs qm̄ sit in quibusdā eaz difficil valde timorosa si
cut ex arterijs magnis que sunt sup manus et pedes et
huiusmōi interficiunt scdm̄ p̄m̄ et non retinet et in qui
busdā sit facilis sicut in arterijs cranei. retētio. n. flux⁹
sanguinis earū est facilis et sufficit in eis p̄strictio sola.
Et multoties quidē currit ex arterijs p̄uis sanguis
deinde retinet p se. Et dīa quidē inter sanguinem
arterie et aliarū cognoscit qm̄ sanguis arterie egredit⁹
cū saltu et impulsione et est vehementioris purpuricia
tis q̄ alius nō declinat ad nigredinē sanguinis vene et
ē essentie. Et scias q̄ ois cui accidit euacuatio et pro
prie sanguinea et p̄prie arterial et supfluit et accidit ei
spasmus est malus. Et filr si accidit ei singult⁹ est mor
talis. Qd̄ si fuerit sincopis cū singultu tunc mors ē se
stina. Et alienatio et p̄missio rōnis sūt male. Qd̄ si fue
rit spasmus tunc est mortale scdm̄ p̄m̄.

De canone curatois fluxus sanguinis. c. xvij.

Portet in curatione fluxus sanguinis ut inci
piat et retineat deinde cures ulc⁹ et si fuerit
Et non est tibi possibile in eo cuius cā ē fixa
excorrodente et silitus nisi ita ut auferat causa. Et
si dispō nō tollerat ut auferatur causa est neciū ut re
tineat cum suis retentiuis et si in causis que sunt ei et
abscindunt sanguinem currentem et ille cause sunt scite
in li⁹ prio. Verū ego narrabo eas scdm̄ modū festi
nationis. Dico ergo q̄ iste cause aut sunt p̄b̄ibentes in
illo illud qd̄ egredit⁹ ab exitu: aut sunt aggregantes re

de illo aut res. Et diuisio prima est p̄uersio ad p̄tē
etiam que aut sit cū attractione ad contrariū p̄ter qud̄
fiat exitus alius sicut ponunt ventose sup ep̄a et remo
uet fluxus sanguinis ex nare dextra aut ita q̄ accidit
exitus alius sicut p̄b̄omat patiens fluxū sanguinis na
rium ex manu p̄tinenti nari p̄b̄omia stricta. Retinens
aut sine exitu est illud qd̄ p̄b̄ibet motum sanguinis et ē
penetrationem. Et est aut p cām ignientē aut p causas
stupefacientem. Et stupefaciens q̄dez aut est medicina
aut est dispō corporis sicut in sincopi ip̄a enī multo
tiens retinet sanguine. Causa aut retinens sanguinem
in locis est oppilans exitum aut cū ligatura aut euz re
pulsione ex bucellatione aut cū repulsione absqz bucel
latione: aut excara cū cauterio: aut medicina cauteri
zante: aut cū p̄gelatione rei retente: aut cū inuiscatione
aut cū exiccatione: aut cū incarnatione: aut cū coarcta
tione carnis circundantis uenas quare oppilat ipsum
et claudit ipsum clausione vehementi. Et oī ut scias q̄
qm̄ associatur vulnere āpa cū q̄ritate p̄lima hui⁹ non est
possibile ligare cū filis nō itromittere licinia nō stricura
laboriosa et nō est possibile tunc nisi administrare gluti
nationē et siliticitatē et stupefactionē et in sp̄sitationē
sanguinis. Et si est curatio est stricura aut fissura aut
propinquitate medicine qm̄ est dolor est mala valde. et
ois p̄paratio dolorosa est mala. Et oī ut p̄paratio sit ag
gregans duas res quarū una est defectus doloris: et al
tera est refrenatio p̄tis cursus sanguinis quare nō adiu
uatur cū appensatione et suspensione et fiat facilis pro
cessio sanguinis et p̄exitus. Et qm̄ prohibent due intē
tiones declinet ad leuiorez scdm̄ illud qd̄ p̄sens est et
ppinquitus ad tollerandum in dispositiōe. Et est neciū
um ut narrem⁹ modum et postq̄ sciueris q̄ primū qd̄
oī considerare est ut cognoscas an vena sit arteria aut
vena p signa sua quare agas cū arteria et sis sollicitus
plusqz sollicitus et agas cū vena. Amplius dicim⁹
q̄ de attractione uera ad s̄rium non ad exitum est ne
cesse membro cū fricatione aut ligatione et stricura aut
cū ventosia. Et oī ut sit membrū cōmunicans positus
ex membro cogito sup extremitatē linee unius cōtinui
tatis inter ea abo cū longitudine et latitudine et eligē
de diuifacato in situ longitudinis et latitudinis qd̄cūqz
amborū est longinquū et dimittit qd̄ est ppinquū sicut sit
in duobus laterib⁹ capis aut duob⁹ lateribus manus
nā longitudo inter ista duo est propinquior quā illa ex
qua oī timeri nocumentū p̄pletū et hec res exigit ut re
memoremur illud quod in ea dixim⁹ vbi locuti sum⁹
in libro primo de canonibus euacuationis. Et opz
ut sint extēho et fricatio et hīl silita assidua ex eo qd̄ est p
pinquitus mēbro scdo deinde defendatur ab eo. Et oī
ut non expectet in disrptionibus arteriarū et ei filium
q̄ sit hoc artificium sufficiens in retinendo fluxum san
guinis et adiuuans et filr est iudiciū in p̄b̄omia lateris
cōis longinqui. Unus aut duorum modorū diuifionis
secunde et est causa stupefaciens est v̄bigratia ut cibe⁹
ille cuius fluxus sanguinis narium multiplicat⁹ aut ali
us ab illo cibis grossi chimi in grossantibus sanguinez
sicut sunt lentes et iuiube et eis filia. Modus aut secū
dus est v̄bigratia vt in potu dent stupefacientia. frigi
da vō exponunt corp⁹ frigori et fortasse accidit sincopē
et retinetur fluxus sanguinis. Mod⁹ aut predictus in
diuifione alia est qm̄ oī ut obseruet in eo capm̄ unum
et est qm̄ fortasse arteria si est una duarū que p̄tinuāt
cordi immo duorum laterum eius ita ut qd̄ strinxeris

eam inuenies ea firmiore immo fortasse continuatur cum latere altero ramus alterius arterie que accidit in eo et adducit ad eas sanguines per via quam strinxisti quas indiges stricturis duabus. **E**t ante illud opus ut cognoscas partem que est principium vene in quibusdam enim locis est inferius et in quibusdam est desuper et in quibus est superius sunt sicut in collo et in quibus desuper sunt sicut in coxa et pedes. Et quando cognoueris partem administra in ea ligaturam et stricturam. Et de regimine in illo est ut peruenias ad extrahendam uenam cum uncino et etiam cum incisione pauca carnis que velat eam et occultat ipsam deinde inuolue eas postea ad ministra medicinas quas dicemus. **Q**uod si fuerit pulsans tunc melius est ut ueles eam cum filis lini. Et si fuerit non pulsans uerum multotiens eleuatur sanguis eius. **Q**uando ergo feceris illud deinde anexueris ei medicinas tunc dimitte ligaturam usque ad diem tertium et quartum tunc. quando si uideris medicinam glutinationem facientem adherentem loco eius tunc non eradices eam oio sed pone in circuitu eius de genere ipsius aliquid quod madescat ipsas pumper. **Q**uod si accadat ei pressio ex se ipso quando tu auferes illud quod est super ipsum tunc tene quod est sub loco in uia itineris vene et prime pressione cum qua fiat securitas de saltu sanguinis et eradica illud quod eleuatur de eo in loco suo et permuta illud cum alio.

Et sit preparatio tua quam facis membro in ista hora secundum quod oportet et est ut sit orificium eius magis inum quam principium ita ut quando est uerbigratia in inferioribus inter finem et matricis tunc sternatur stratum aliquod quod eleuet inferiora et deponat superiora secundum maiorem elongationem que est ex dolore deinde dimitte ipsum tribus diebus deinde annecte ei hunc modum usque quo eleuet sanguis. **R**efrenatio autem cum bucellatione non est possibile nisi in arterijs magnis fac ergo licinium ex pilis leporis aut tela aranee aut subtili cotto aut panno lini veteri deinde pulueriza super ipsum medicinas prohibetes sanguinem. Et mitte in ipsam arteriam sicut bucellam deinde stringe super ipsam ligaturam et fortasse ad ministra bis licinium ex pilis leporis solis et excusat sollicitudinem. Et oportet ut stringas strictura adherente que non sepetur donec incarnetur. **L**icinium uero ex se non regit in extractione eius paulatim et expulsiōe eius aut alijs ab hoc. **I**mpletio uero sine bucellatione est ut imponatur uerbigratia illa res in orificium eius et liget desuper propter penetrationem et in uenas et ut retineatur cum eis que sunt sicut puluilli et proprie spongia et cum uittis fortis stricture stringentibus ipsum cum conuersione stricture que est aurabens. **S**trictura uero prima oportet ut sit prope orificium deinde inuoluatur vadens retro et solue stricturam gradatim. Et scias quod strictura puluillorum et uittarum quando est debilis uenit ex ea nocumentum stricture et est attractio et non puenit ex ea inuamētū stricture et est retentio et impletio: oportet ergo ut subtiliet in hoc caplo. **Q**uando ergo stringitur strictura bona et stringit iterum ex latere diuerso declinat matrem et resistit attractioni ex strictura. Et non oportet ut perueniatur cum strictura et prohibitione nisi que sit infra dolorem nisi si illud fuerit necessarium in primis deinde mollifica eam paulatim et multotiens quidem oportet ut suas fissuram carnis et colligas labia eius et uittis tegas. multotiens enim sufficit collectio labiorum et positio puluillorum seruat ea colligendo uenas ipsorum. **A**mplius stringe super medicinas puluerizatas rare. Et inclina ante aliquidegi quando co-

trahitur ubi coarctatur apud principium suum cum digitis unius duarum manuum deinde annecte ei medicinas et puluillos apud orificium et cum manu altera. **I**mpletio uero cum refrenatiuis puenit aut cum strictura impletis in facie orificij et cum manu altera non cessante retinere donec coalescat sanguis et fiat impletio aut cum re infrigida valde que infrigidat sanguinem et coagulat ipsum in orificio et aut propterea quod caro coarctat locum sicut si incidat uena in latitudine et suspendatur ad duo latera in prima uice quare claudit super eam caro ex latere ex quo currit et hoc non fit nisi in loco carnoso. Et multotiens quidem accidit quod necessarium est incidere ramus extremitatis vene ut sit introitus et in profundum uehementior deinde ponunt desuper medicinas. Et multotiens accidit incarnatio meatus absque matre sanguinis. **S**trictura autem cum escara fit cum igne ipso quando magnificatur timor et fit cum medicinis cautetizantibus sicut calce et flore eris et generibus draganti et generibus arsenici et cymino et et sifibus et cum eo quod est debilius quando puluerizatur super locum et stringit et retinet. **U**erum tunc in illo est quod escara est uelocis eradicationis ex se et ex quolibet resistente ex eruptione sanguinis et qualibet aliarum carum et quando cadit escara redit timor nouus. Et propter illud preceperunt ut fiat cauterium cum ferro uehementer ignito profunde ita ut faciat escaras profundas grossas quarum casus non sit facilis et cadant in tempore longum in quap sibi caro ita est nata: ex cauterio namque debili proueniunt escare debiles que cadunt ex qualibet causa et cum hoc facit accidere saniem et calefacit uehementer. **C**auterium uero forte implet cum escaris fortibus et remouet rupturam et detumescere eam facit et contrahit eam. Et de cautetizantibus bonis temperati regimie est ut sumatur albugo oui et aggregetur cum calce non extincta et inuoluatur cum eo pili leporis aut ei filia et ponatur super locum et stringatur. Et de bonis puenientibus ad ultimum multotiens est ut sumantur cyminum et calx et ponantur super locum et stringantur et quando superaddit eis colcotar. Et genera draganti in hac summa sunt habetia sipticitate cum cautetio: calx uero est cautetium in quo non est sipticitas de qua sit curandum. Et illud quod generat de escaris cum cautetio in eo quod habet sipticitatem est longioris fixationis et profundius et succus simi asinini et substantia stercoreis asinini sunt de illis que aggregant ad cautetium acuitatem et glutinationem. **M**edicine uero retinentes cum glutinatione sunt sicut gypsum ablutum et glutinum decoctum et amilum et puluis molendini et gumme et tus et resina et iteque passe de uitis ipso. Et rane sunt huius generis secundum quod dicimus. Et iterum stella senis. **M**edicine uero retinentes cum exiccatione et incarnatione sunt sicut aloes et cortex turis. Et sic iteriora passulaz uue contrita valde et galle cum oleo aliquo et cocturatur et quando coque tur inflammatio earum extinguant et papyrus adustus et resina et scoriza ferri et sterces equi et sterces asini adusta et cinis ossium non ablutoz quando abluta prohibent glutinationem et spongia noua submersa in oleo aut uino deinde aduratur et pili adusti.

De narratiōe medicinarum simplicium et positaz species diuersaz fortium in prohibitione fluxus sanguinis. c. xvij. **E**xpecta sunt post ipsum et inuenta sunt pluzimi inuamenti est ut sumant de colcotar. xx. et de minuto ture. xvi. et de aloes et glutino sicco añ. viij. et de arsenico. iij. et de gypso uehementer trito puluerizato

ut atomi p^o cribellatione. xx. curet cū eo puluerizādo
sup licinia et spargendo sup locū qm̄ est mirabile. Aut
sūat sarcocolla et mecha et aloes et sāguis dracōis et po
natur sup liciniū et stringat et aloes et tās soluz cū pilis
scdm q^o sciuiti et itez spongia adusta sicut diximus et la
ter adustus. Humant spongia et scoria plumbi et tutia
et aloes. Aut sumant tus et aloes et sulfur aut tus et sul
fur et fiat puluis aut administret liciniū cum albumine
oui. Aut sumat de colcotar. xx. et de ture aut minuto
turis. viij. et refine. viij. et de gypso adusto. viij. Aut sūat
colcotar et de gypso adusto. viij. Aut sumant colcotar
eris usti et calcadis et dragati adusti ptes eqles. Et de
hōis ad fluxū sanguis pprie ex draganto est ut sumat
aloes ps. i. s. primum amboz in corpore graui et scdm
eoz in corpore leui et corticum turis in corpore graui
s. i. et turis ipsius grossi pinguis in corpore leui para
una sint contenti sup ea ambo. Aut sanguis draconis
et sarcocolla conficiant cū albusi oui et ponant super
pilos leporis et spent scdm locum.

Tractatus Tertius de vlceribus

De sermone uniuersali de vlcibus. C. i.

Vlcera generant a vulnerib⁹ et ab exi
turis eruptis et a pustul. Et soloe cōri
nuitatis in carne qm̄ facit sanies et pus
nominatur ulcus et non facit pus nisi
propterea q^o cibus qui uenit ad ea cō
uertitur ad corruptionē pp debilitatem membri et qm̄
pp debilitatē suā resoluunt ad ipsū et attrahunt versuf
ipsū supfluitates mēbroz vicinantiū ei: aut pp vnguen
ta mollificantia membruz et linientia ipsum cum būita
te sua et unctuositate sua. Et qd est de genere pus
subtile nominatur virus et qd est grossū nominatur sor
dities et ē res spissa coagulata alba aut ad nigredinē d
cliuis aut sicut fex. Et virus quidem nō generat nisi
ex subtilitate hūoz aquosoz et ipsoz calido. Et sordi
ties generatur ex grossitie hūoz. Et virus quidē mlti
plicat cū generatione apatis et uirus eget exiccante
et sordities abstergente. Et vlcera sunt appentia et sūt
būitia pfunditatem. Et vlc⁹ qd pfunditatē hz nō etiā
quin aut iam indurata sit caro circumdās ipm̄ et noiā
fistula et est sicut cāna penetrans in mēbz aut nō indu
ratur aliqd et noiā absconso et cauerna. Et qm̄ dicit
quidam absconsoez illud qd elongatum est sub cute
et sepatur ab eo cutis. Et cauerna illud qd insectitur
sub carne et dilatatur in ea. Et dicit quidā immo di
latatum est cauerna et strictum pfundum fistula et non
est cōtrarietas in nominatione. Et qm̄ est durities sup
vleus apparens nominat vleus ostracinum. Et fistula
quidē mala est illa que non sentit et scdm qritatē elon
gationis et a sensu erit eius malitia. Et de ipa quedā
est equalis et de ea est qdam obliqua. Et que uadit ad
neruū dolet vehementer et pprie qm̄ tangit et inferius
cū tēta. et fortasse difficil sit opatio illi mēbri et est būi
ditas subtilis tenuis sicut sit ad illa que puenit ad os.
Et qm̄ puenit ad ligamentum est illud qd currit ppin
quū illis. Vt dolor in ossuosa et ligamentali fortasse n
magnificat. Et būiditas que uadit ad os est subtilior
et decliuor ad citrinitatez et ex perueniente ad uenas et
arterias multoties egredit fex. et qm̄ si fuerit tēdēs ad
venam sanguis plim⁹ et ad arteriā sanguis sub albid⁹
cuz fluxu sanguinis et pcellione. Et ex ea que puenit ad
carnem curit būiditas viscosa grossa turbida cruda.

Et multoties sunt fistule orificia plima cui⁹ eē am

bigit et non scitur an sit fistula vna. Et multoties effū
dit in qdā orificioz et būitas hōis tincturā et tunc si
fuerit fistula vna egreditur ex orificioz alijs color unus
qui est fistule. s. diuersus albus et tenebrosus et alius.
Et vlcera quidem diuidūt in spēbus diuisionum et dē
q^o vlcetū qdam sunt que sunt dolorosa et quedā sunt q
st priuata dolore: et qdā st apōsa et quedā sūt priuata
apate: et quedā sunt munda: et quedā sunt imūda: et im
munda quidē ppea q^o in eis supfluit hūoz plim⁹ et hu
miditas copiosa qm̄ nō sint mala. Et de eis sunt sor
dida et de eis sunt minorata et de vlceribus sunt putri
da: Et de rebus magis nociuis eis sūt meridies et hu
miditas aeris cū caliditate ipsius. Et de eis sunt cor
rosiua et de eis sunt ambulatoria et de eis sūt mollia aut
dura aut frigida aut calida. Et mollia sunt de vlcib⁹
facientibus cadere pilos ab eo quō sequit ea. Et sunt
qm̄ de vlceribus quedā resudantia ex quib⁹ residuat
uirus citrinus calidū. Et fortasse est calidū cōburens
qd est in circuitu eius et est malum mortificans. Et de
eis sunt difficilis psolidationis. Et putrefactio est pre
ter corrosionem: Qd si fuerit erunt ambe ābulatiue.
Et fortasse corrodens est corrodens illud qd pnuat
ei pprie pp accuitatē absq^o putrefactōe et nō est sebris
oio. Vt cum ambulatio putrefactio multiplicat se
bris aut non sepatur ab eo. Et Gal. quidē nominauit
h⁹ mōi vlcera corrosiua ignem pficuz et formicā ambu
latiua et p^o vlcus putrefactū est ppositū ex ulcere et ex
egritudine putrefacta et vnicuiq^o eoz est dispō. Et ul
cera quidē dura incipientia ire uersus viriditatē et ni
gredinē sunt mala et vlcera frigida sunt mollia alba qe
scntia pp medicinas calefacientes et calida ad rubedi
nez decliua delectatur frigore. Et qm̄ vlcib⁹ ma
lis associat color corporis malus sicut albus plumbe⁹
aut citrinus tunc illud est significatio sup corruptionē
pponis epatis et corruptionē sanguinis qui uenit ad
vleus quare sit difficil eius cōsolidatio. Et vlcēz qdē
quoz radices sunt acute et cum qbus est pruritus sup
fluitates sunt acute et quoz radices sunt late albe pau
ci pruritus illoz ppones sūt frigide. Et vlcera genera
ta successione egritudinū sunt mala qm̄ nā expellit ad
ea residuū corruptionis supfluitatū. Et vlcera deiciētia
pilos ab eo qd sequitur ea sunt mala. Et meliores
significationes significantes salutes vlcetū et vulnez
sunt qm̄ succedentia eoz decliua sunt ad sanie. Et dē
in signis mortis velocis qm̄ sunt homi apata et vlcera
leuia et destruitur eius xō moritur. Et malignoz qui
dē vlcēz cause sunt qm̄ vulnera obuiātia supfluitatib⁹
malignis corporis aut regimi corrupto et qm̄ sunt se
quentia pustulas malas quare fiunt ab eis festinantia
ad vlcationem post pustulas. Et significant maligni
tatem vlcetis eius putrefactio et ipsius ambulatio et
corruptio eius qd est in ipsius circuitu et difficultas sa
nationis in se ipso cū rectificatione curationis exhibite
ei. Et meliores significatōes significantes salutē vlcē
rum et vulnez sunt qm̄ i successione eoz est sanies q
est cum medicina faciente pus et ex opatione nature et
illa enim opatio nature est scdm cursum naturalē et nō
generatur sanies nisi a digōe nālī. Et non associatur
ei malum ex accidentibus vlcetū maloz et proprie
sanies laudabil alba lenis equalis que cōsecuta est cō
plementum digōis et neq^o associat ei fetor qm̄ in ea nō
sit putrefactio et fortasse nō etiā a fetore paruo sanies
cui accidit cuz adiutorio caliditatis innate et alterius

extranee. Et nos quidez iam locuti fuimus de sanie in locis alijs. **U**lcera aut que accidere faciunt spasmū et ulcera putrefacta scrofulosa et algeromati et corrosiua et cancerosa et que eorū cursu currūt sunt in quibus nō generatur sanies immo qñ apparet in ulcere sanies et apa est signum bonū cū quo non timet spasmus et pmissio rōnis et his filia qñ sunt in loco qd facit illud necessarium sicut sunt membra posteriora et anteriora nisi res ptransierit terminum. Qd si apa occultet subito et redeat non resoluetur p pus aut ei filia. Amplius sunt viciantia membris nervosis sicut ulcera dorsalia qñ sunt in uicinitate dorsi et nucbe et vlcera que cadunt in anteriore pte coxe et genu qñ ipsa itez sunt si cut lacerti nervosi in quibus res cōuertit ad spasmum et pmissione rationis ē. **S**i aut euenerit in mēbris nervosis plm quoz est in antecedente extensionis corporis timetur aut cursu sanguinis si ceciderit in medietate inferiori extensionis sifr timetur ex eis qñ pmissio rationis et timet q cadit plesia et saniofitas post ipam aut q pueniat sputū sanguinis si ceciderit in medietate superiore et tu iam sciisti intentionē saniofitatis in pectore ex li° tertio. Et qñ timetur in eis itez pmissio rōnis. Et de signis bonis in vlcereb⁹ est ut i circuitu eorum nascant pili qui ceciderunt. Et corpora susceptibilia curationis vlcex sunt q sunt melioris pponis et paucioris hūiditatis supflue cū inuentione sanguinis boni in eis. Illa vō q sunt multe humiditatis aut siccitatis sunt tarde suscipientes recificationē vlcex qñ sunt humida sicut infantium sunt susceptibilia q sicca si cut senum et proprie qñ ppo est radicalis sicca priuata sanguine mundo et accidentaliter hūida mollis sicut in senibus itez. Et pp illud itez fit in hydropicis curatō vlcex eorū difficilis et in pgnantibus itez pp retentionē supfluitatū eaz ppea q ipaz menstrua retinent. Sed et in senibus non sanant eorū vlcera pp illd et pp paucitatem sanguinis eorum boni. Et qñ sanāt vlcera de inde rescindunt qñ non generat in eis caro nisi ante mundificationem qñ ergo retinetur in eis supfluitas non munda oz inde ut corrumpat cōtinuitas proueniens secundo. Et qñ existimant fistule ppea q accidit eis dispō exicationis et retentionis prohibentis respirationem q ipse sunt sanate qñ illaz earū dispō est si milis saluti sicut diximus deinde rescindunt pp quolibet motū et cōmotiones et tussim et offensionē et malitiam iacendi et alia. Et de vlcerebus in qbus nascit caro quedā sunt in quib⁹ nascit caro addita et quedā in quibus non nascit illud. Et illa in quib⁹ generat caro addita sunt illa in quib⁹ fit festinatio nascentie carnis ante mundificationes. Et illa in quibus nō nascit illd sunt illa in quibus non nascit caro nisi p mundificationem. Qñ ergo prolōgatur spatium ulceris et corrodif et putrefit et destruitur de substantia eius res plima tūc non expectat cōsolidatio eius nisi scdm pfundum. **E**t proprie qñ vlcus est antiquum retinens spatō anni et proprie qñ est disruptū et incipit ex eo disruptio. s. fistula. Et antiquum necesse est ut eduact os ex ossibus que ei sunt vicina. Et vlcera quid melica non sanant nisi ab eis auferat tota eorū corruptio usq ad carnem et ossa sana. **E**t cāe que qñ accidunt corripunt vlcera sunt debilitas virtutis mēbri quare recipit omnē mām et malitia pponis membra et malitia ei⁹ qd aduenit ei de sanguine aut in qualitate aut in qñtate. In qualitate vō plurimum eius est propter malitiam com-

pionis epis et colorem in eo decliuus ad albedinē plū bea aut citrinitatem et aut pp splenem et est color ad nigredinē et alterationē decliuus et lēiginositatez quare est cum eo malitia oium humorū in corpore. **E**t b⁹ modi quidez preter hoc q ex ipso non acquirit qd cōuertatur in carnem nocet p illud qd cōuertitur ad ipz de supfluitatibus. **I**n qñtate vō qz additur aut diminuit quare non inuenitur cum quo caro ulceris generet. Et est vlcus clarum mundum properans ad escaram et nescitur si est corpus mundum pauci sanguinis aut est pp ostracositatē que accidit parieti eius et margini ipsius aut pp dilatationem venarum que adueniunt ei aut pp corruptionem que sequit ipsum ex ossibus aut pp corruptionem et incipientē versus tenebrisitatē et viriditatē et nigredinē aut pp mēbz male ppo nis qd nicinatur ei. Et vlcera quidem prae curationis et eis similia sunt interficientia infantes non tollerātes vehementiam dolor et vlcera et difficultatem curationis eorū et ipsorum prauitatem.

De canone curationis vlcum. c. ij.

Scias q oia vlcera indigent exiccatione quadam preter facta ex attritione lacertor et ipsoz cōfusione. Illa enim indiget in primis ut mollescent et humectent. Et cū hoc q indiget vlcera in dominantiore dispōnū exiccatione indigent qñq dispositionib⁹ alijs mundificationis et absterisionis et alioz psequentibus vlcera pter ipsa vlcera. Et qñ p est vlcus maius et profundius indiget exiccationē vehementiore et ut aggregent labia eius vehementiore pscrutatione et fortasse est tibi necium luere ea. Et cōsidera ex dispōnibus necessitatibus ad pscrutandū in illo et eis fistulis illud qd diximus in capso vulnerum. Et scias q vlcera fortasse indigent in curationib⁹ suis ad ministracione medicinarū quarūdā sunt currentes penetrantes et que iniuntur profundantes et tunc necium ē ut sint vngōta et eis filia quare oz tunc ut sit illud quod apparet hūidum et qd occultum est siccū et proprie in illis que sunt ad fistulam oz ut sit siccitas ozificior ei⁹ vincens humiditatem substantie et vehementer. Et est quidem qñ necium ut earum medicine permisceantur cū eo qd currit ut fiant viscosae adherentes scias ergo illud iterū in eis. Et scias q vlcera indiget ligaturis et stricture pp tres modos quoz un⁹ est ut cuzzat fordities qñ oz ut sit fortitudo stricture et a sine stricture vlcis et mollificatio stricture ipsius apud ei⁹ ozificium et ipsius expulso bona fiat. Et scbus est ut seruetur medicamen incarnatiuum sup vlcus et nō indiget stricture vehementi. et terti⁹ est ad incarnationē labioz et oz ut non sit stricture in ipso mollis ap duo labia imo cōplicata cōplicatione reberenti et nō oz ut cū ligatura pueniatur ad lesionem ita ut aperetur. Et oz ut sit adiuuās i prohibēdo apa qñ nō ē possibile cū apate ut curret vlcus. Et si non est tibi possibile ut prohibeas et apparet apa tunc occupatus sis cū apate et cura eius qd cūqz apa fuerit cūz obseruatione ipsius vlcis vsq quo sepaueris ex curatione apatis et tunc remanebit sola obseruatio vlcis. Et sifr qñ corrumpitur qd est in circuitu ulceris et viridescit et nigrescit cura illud cū scalpellatione et extractione sanguinis et si ē cū vento sis deinde adhibere ei spongiā siccam postea medicinas exiccantes. Et quū sepatur vlcus aut inuenis vlcus pup tūc oz ut obfuet i primis an ex corpore aliqd ad vlc⁹ effundatur aut non effundatur immo iam sit abscessum

Quod si nihil effundat ad ipsum sit intentio tua in medi-
cando ipsum et si aliquid effundat ad ipsum sis sollici-
tus in eo quod ad ipsum effundit ex phlogia aut solone
uentris aut vomitu quoniam uomitus quoniam confortat et in hoc et
Dip. testificat de eo. Et si in ulceribus fuerint frusta os-
sium et paniculi aut alia non properes in extrahendo ea
sed fac illud quod diximus in caplo ossium. Et primum quod
quod oportet te preparare de esse ulceris est aptio cum medicis
suis deinde mundificatio cum medicinis suis deinde na-
scentia carnis et consolidatio. Et si iueneris vlcus mu-
dum quale quod non habet profunditatem tunc consolidatio tantum fiat cum
eo quod non habet mordicationem. In sordidis vero necius est ab-
stergens mordicans. Et in primis quoniam curant indi-
gent mordicatione quoniam sensus non sentit ipsum deinde
gradatim pueniat ad illud quod est leuioris mordicatio-
nis usque quo sentiat horum nascentie carnis. Et caue in
oibus illis ne dolere facias quantum potes et proprie quoniam est
illic castitas et inflamatio. Et oportet ut remoueas causas pro-
hibentes a consolidatione et sunt cause quas numerauimus
et diximus quod declinant cum vlcere ad malitiam. Nam si tu cu-
raueris eas in primis non eris uacans ad curationem
ulceris sicut oportet immo non erit tibi possibile. Et multoti-
ens quod rectificata est propter membrum et sufficit in rectifi-
catione ulceris et multotiens est ulcus molle super quod osis
caro mala que est in se ipsa ad rubedinem et calefactio-
nem declinans ergo curet cum epithimatis in frigidantibus
carnem circumdantem ipsum sicut succus solatri cum bolo-
ar. et aceto et epithimatis et sandalis et canfora in frigida-
ta cum niue quare non cessat consolidari vlcus et constri-
gi. Et oportet ut in ulceribus dolorosis que sunt vehementis
doloris sis occupatus in primis in sedando dolore et il-
lud cum mollificatione que tu scis proculdubio et quoniam sint
tria vlceri verumtamen quoniam non sedat dolor non paratur
nobis ut curremus: quoniam ergo sedauerimus consequemur.
Et vlcerum quod sordida indigent ut mundentur et sunt
illa quorum humiditas et quod ex eis currit est plima. Et for-
sitam mundificant cum melle et fortasse mundificant cum
pulueribus et unguentis et quoniam non mundificant non est
possibile ut obuiet eis medicamen purum usque ad cor-
pus eorum et proprie pulueres quare oportet ut mundificent
deinde nascatur caro et in mundificante quod est abster-
sio plus sicut sciuisi ante. Et fortasse oris caro mala que
re est necius ut corrodat cum medicamine acuto et linia-
tur de foris cum in frigidantibus deinde eradice cum eo
quo eradice escara: deinde curet. Et medicamen
quidem unum secundum quedam corpora facit nasci carnem
et secundum quedam eorum est corrosiuum vehementis abster-
sio quoniam corpora illa sunt leuia ualde aut est secundum quedam
eorum non absterges nec faciens nasci et proprie illud eget me-
dicamen ut possit aut frangendo commisionem ei aut
minuendo ei unctuositatem aut iniungendo ei medicamen
aliud in quo sint exiccatio et abster-
sio et in corpore alio
est per preparationem ad ipsum corrosiuum indiges ut minua-
tur de potere et aut addat in unctuositate et aut adiun-
gant ei stiptica aliqua. Bigniora ergo vlcerum ut co-
fortetur eorum medicamen sunt illa quorum difficilis est soli-
dario. Et de illis que sunt necessaria est ut dimittatur
medicamen super vlcus tribus diebus deinde dissol-
uat: nam si ipsum tunc non operatum fuerit non faciet
suam operationem. Et oportet ut elonget oleum quolibet ab vlceri-
bus quod si fuerit necessarius tunc oleum de kerua et oleum myr-
tinum et oleum masticinum. Et quoniam ibi non est nisi vlcus tunc
oportet ut alleuiet in sensibili membrorum non tollerantiu ipsu

et caueat a dolo-
ratōe et cum medicamēto forti. In il-
lo vero quod est pui sensus non absteineat a necessaria medi-
catione. Et intrinseca quidem et sublimia preciosa et mi-
ti iuuamēti et suscipientia nocumenta velociter sunt de
caplo sensibili et iudicio et eorum tria sunt de caplo in
sensibili aut quorum sensus est debilis. Et proprie huiusmodi casus
non sufferunt vlcerum intrinseca ea que sunt sicut flos eris
et eis filia et proprie ea que bibunt et indigent illis que
faciunt glutinationem plus sicut dragagantum et gummi et
illa quibus clisterizat indiget eo quod est inter duas res
Et de illis que recta sunt in curatiōe ulceris est ut quie-
ta sint membra eorum et non moueantur et si mouentur in prin-
cipio motu paruo minus nocumētū est quod si moueantur
post principiu motu laborioso et proprie in corpore ma-
lorum humorum. Et oportet ut timeat in vlceribus quod cadat
ex vicinitate eorum incarnatio inter duo membra vicinan-
tia sicut adherentia que accidit inter palpebras et oculu
et inter duas palpebras et iter duos digitos. Et cauer-
ne et absconsiones sunt velocis puerfionis ad fistulas.
Et vlcerum quidem vicinaria arterijs et venis magnis pro-
ducunt ad apā illud quod vicinatur eis de carne molli si-
cut testiculi et subascelle et quod est post aures sicut perdu-
cit scabies et eis filia de illis que diximus proprie illam ea-
dem eam et proprie quoniam corpus est plenu mala supflui-
tate et tunc quidem vehementis sit dolor et puenit ad vlcus
quare oportet ut curet illud cum mundificatione corporis et cum
eo quod est dictu in caplo. Et dum mundificat apā non spera-
tur eius curatio. Et est necessarius in huiusmodi vt tuea-
ris vlcus ex nocumento cum basilicon et ei filibus si cor-
pus fuerit mundificatu et ponas inter ipsu et inter me-
mbrum quod distinguat et prohibeat nocumētū puenire ad
vlcus in omni dispo. Et oportet ut audias sermonem comu-
nem et est quod de illis que sunt necessaria est ut sit illud
quo curatur vlcus aut pueniens aut inconueniens. Et
pueniens licet non conferat in dispositiōe tamen non associat
ei nocumētū. Et inconuenientie diuersificatio aut est
quoniam ipsum est debilius et significat illud additio et quod
est trium ei quod ex ipso expectat de exiccatione aut mu-
dificatione aut alijs propter corruptiones aliam quare oportet
ut addat in uirtute eius aut est diuersitas propter motus
alios sicut quod ipsu calefacit vltra quod necesse sit ei quare
facit accidere rubedines et inflatiōem quare oportet ut mi-
nuat de fortitudine eius et extinguat de inflatiōe ei
cum emplo in frigidante aut declinat cum eo ad nigredi-
ne et obfuscatione quare scitur quod in frigidat ipsum aut
non calefacit ipsum mensura qua indiget. Ergo oportet ut
addatur in uirtute calefactionis eius aut mollificat ip-
sum quare indiget ut addat in uirtute stiptici et exicca-
tiuum sicut sunt balaustie et galle et ei filia que exiccant
vt succurat cum exiccatione eorum de illis de quibus dixi-
mus tibi aut corrodit et pfundat ipsum sicut ostensum est
quare oportet ut frangatur fortitudo absterfionis. Et mul-
totiens quidem non conuenit medicamen propea quod prolo in
firmi est supflua in caplo ei cuius medicamen oportet esse fortius
in extrahendo illud caplo adeo donec reducat ipsu ad co-
plones suas aut debilis in caplo pueniente ei.

De curatione ulceris virulentorum. c. iij.

Necessarius est vt in eis administrentur medicie
exiccatiue ut mundificent uir deinde sit occu-
patio in nascentia carnis. Quod si fuerit mol-
lia tunc administrentur super ea medicine ad faciendum
nasci eorum profunditates et ipsorum margines proprie de bilitatem
corporum illorum ulceris sed oportet ut exiccantur in primis

deinde administrat. Et quoniam tu administraveris medica-
men et non inueneris humiditate minui aut videris cam
augeri tunc scias quod medicamen secundum illud corpus non
est exiccatiuum quare adde in portatione eius et ipsius
exiccatione et adiuua ipsum cum abstersione pauca sicut
est mel ybigratia et medicinis stipticis sicut sunt balau-
stie et alumen et minora de virtute olei et pone ipsius ole-
um in quo sit exiccatio. Quod si videris ulcus iam super-
fluere iteque in exiccatione tunc minue de virtutibus om-
nibus. scilicet exiccatione et abstersione et stipticitate et serua
hoc preceptum in medicinis facientibus nasci carnem vlc-
erum. Et non faciat te errare quiddam et est ut sit medica-
men magis abstersivum quam quare corrodit membrum
et resoluit carnositates eius ad humiditatem currentem quam
existimas virus et addis in virtute abstersionis. Et hoc
modi quidem medicamen ponit vlcus profundum et calidum
et magis sile cum apostemoso et sentit infirmum mordicatio-
nem manifestam et scias quod medicinas exiccantiur vlcera
quedam sunt que sunt vehementis infrigidationis sicut
hyusquamum album et opium et radix mandragore. Et
quod si vehementis calefactionis sicut resina et pix quare
tibi inest ut temperes vnam eam cum alia et secundum oppo-
sitiones alicuius personarum particularium. Et medicine que
dem mundificantes virus sunt iste medicine exiccatiue
sicut alumen et galle et cortices granatorum et cortex turis
et merdasengi et farina ordeii et eius saui et flores papa-
ueris ruffi et folia arboris culicum. Quod ergo sit em-
plastrum cum folijs nucis recentis et sit emplastrum cum nuce
sicut est aut decocta cum vino confert valde et exiccat hu-
miditates absque nocumeto. Emplastrum bonum sumatur
merdasengi et imbibatur aceto uice una et vice alia o-
leo donec albescat deinde sumatur antimonij et calcuce
caumenon et venarum et gallarum et balaustrarum et san-dra et
aluinis et climie argenti omnium partes equales terantur
bene et sit de unoquoque. vi. pars eius quod preparatum
est de merdasengi et misceantur omnia et administrantur
medicine quas dicemus in antidotario i vlcerebus pro-
fundis. et de illis est aqua maris. Aqua vero aluminis
abluit et repercutit et exiccat. Et omnes iste medicine si
dicte nunc nocet si cum vlcere est aqua. et aqua in qua de-
cocti sunt ciperi est bona ad exiccationem. Et decoctio
myrobalan. citri. et belliricorum et emblicorum et decoctio ce-
sarach et folia asedre sunt bona in illo.

O De curatione ulcerum sordidorum. L. iij.
Portet ut in eis admittantur medicine abster-
gentes et incipiatur in primis ab eo quod est
fortis mordicationis secundum quod diximus in canone dei
de gradatim perueiatur ad illud quod est sicut tapfia
et aristologia cum melle et pauco aceto. Et iteque gluti-
num alborin cum equali mensura sui olei ros. aut butyri
et iteque radix lilij cum melle. et iteque farina herbi et herba
opponaci. Et de compositis emplastrum indurum et tunc
ta uiridia omnia cum flore eris et simplicia aut permista cum
amoniaco et similibus et emplastrum corticalia et emplastrum facta
cum farina herbi et emplastrum de sale. Et troscus niger
et troscus uiridis. Et medicine ex exiccatis sunt se-
cis olei et mellis et alius iamini partes equales. Et su-
matur ceruse et polij partes equales. Et quando uehe-
mens sit sordities sumatur prassius cum melle. Et si
emplastrum bonum sit oline salite. Et quoniam accit necessitas hic
iteque administrandi aliquid de curretibus quo abluatur semper
dicemus in capitulo profundorum et omnia ledunt ea si fuerit aqua
De cura vlcere profundorum et canna et abscissionum. c. vi.

Ista indigent in curatione sua ut carne re-
pleant. Et illud quidem non sit nisi cum vber-
tate cibi et sanguinis. Et sunt necessarie in
hoc medicine vehementis exiccationis et mundificationis
fil. Et ideo ut sit sepe talis ne in eis retineat virus imo
currat et si inuenis hunc fructum puenientem et est in eo radix
vlcis membri ad superiora et orificium et ad inferiora tunc
iste est. Quod si fuerit diuersum illius et fuerit possibile
bonum ut alteret fructum profundum cum eo quod potest facere de ppa-
tione et alteratione naturali faciat et si non est ei possibile non
est excusatio quin seces vlcus usque ad radicem suam secto-
ne exquisitissima que non relinquat cauernam aut quin
fiat ut accidat cursus aut meatus in radice sua preter
ei orificium talis ut recipiat salutem. Et obseruet in hoc
dispositio membri et an accidat ei timor ex illo. Quod er-
go factum fuerit illud stringat vlcus cum ligatura inci-
piendo ab orificio eius et pueniendo ad radicem a qua
detectio facta est. Et in principio econtrario illius et
ponat stricture in parte superiore in duobus modis fil. Et
non ideo ut pueniat cum ligatura ad dolores. Et quoniam non
est tibi possibile ut scindas administra ablutionem et intro-
mitte tentas facientes nasci et mundificantes quarum
mundificatio non destruit eius naturam per virtutem dua-
rum rerum in eis. Et nos quidem iam expui suum emplastrum
apostolicum et fuit bonum vltimum pferens per medicationem
et centaurea quoniam ab ea ipse est mirabilis valde deus iso-
ton postea ireos deinde farina herbi. Et abscissionibus
quoniam non succurrit non adheret cutis pglutinatione bona
Verum est possibile ut exiceat cutis ita ut pglutinet con-
glutinatione filij sane. Et vlcera quidem profunda et abscon-
siones et cauernas non mundificantur medicine mundificatione
ultima neque faciunt in eis nasci carnes nisi fiant curren-
tes lauantes que in ea iniungunt cum iniectionibus aut mittunt
cum tentis et proprie quoniam eorum figura non est figura in mu-
dificatione quorum sufficiant spatium et expressio ligature sed
quod ostendimus. Et mel quidem est ex lauatio et proprie
mixtum cum vino et in aqua cineris est ablutio fortis quam
non suffert quod ex vlcerebus par est sordidum. Et aqua ma-
ris propinqua est illi quoniam ipsa lauat et exiccat. Et aqua
aluminosa est lauatio et cum hoc est phibitum et quod att-
ribit ad membrum et quoniam est aqua non conuenit aliquid ex illis
nisi vinum. Et ideo ut ponantur super ista vlcera supra medi-
cinas in ligaturis earum panni lini ex eis quibus indiget
membris in rectificatione sue complexionis et quod indiget
ad resistendum emplastrum quod interius administrant et sit super
orificium vlcis panis alij lini cum eo quod ideo ex medicamine
Et significatio quod ipsius pglutinat est paucitas eius quod
currit et descensio eius ad inferiora. Et fortasse expri-
mitur ab eo cum ligatura et virtute medicine humiditates
prime subito deinde exiceat et pglutinat.

O De curatione vermium vlcerebus. c. vi.
Rebus conferentibus ad illud est succus ca-
lameti fluuiialis et medicine quas diximus in
capitulo vermium auris in libro tertio.

O De nascentia carnis in vlcerebus. c. vij.

O Portet aut non crees caro donec mundificet
aut trahat ad ipsum nutrimentum si minorat et non
puenit ad ipsum. Quod ergo mundificata est tunc
eloge omne mordicatum et abstersivum cum fortitudine quia
cumque sint vlcera et ubicunque sint. Et ideo ut in administra-
tione obseruet medicinas facientium nasci carnes precepta
predicta de eo quod ideo ex superfluitate humiditatis aut su-
perfluitate exiccationis. fac ergo illud quod diximus in capitulo

ulcerū virulentorū et nō inq̄tum remanēt vlcera humi
da aut fuerint sicca exiccatione uehementi imo quātū
ad carnē q̄ creat qū est uehementis būitatis aut pauce
exiccationis. Et de illis q̄ minorat exiccationez eius ē
additio i cera eius et ipsius olo si ē emplm. Et de eis
q̄ addūt in eius exiccatoe est ut ingrossetur et inspisset
et minoretur eius unctuositas et mltitudo medicinaz
aut addatur in eis sicut mel. Et creatio quidez carnis
in eis cū emplis puenietior ē et tardior et cū puluerib⁹
difficilior et uelocior. Et qñq̄ induratur caro et tūc
de rectificatione ut puluerizentur pulueres et circūde
tur cū emplis et uino ppe stiptico. medicamen bonū ad
oia ulcera cū eo qd̄ lauat et exiccat. Hos q̄dez iā dixi
mus medicinas creatiuas carnis i ca⁹ vulnez et fortas
se rememorabimur de electōrib⁹ eaz hic aliquid et est
dignius in hoc loco et est anitimonium adustū et sarco
colla et glutinū piscium et limacie aduste et scoria ascere
bachā et plumbū adustū et acor⁹ et berenialis et draco
tea et ciperi et p̄prie ad fordida et poliū est forte et cen
taurea est vltimū et nitrū adustū est mirabile in exicca
tione eorum et iporum cōsolidatione.

De curatione ulcerū conodontū se. c. viij.

Canon vltis in curatione corrosiuorū et fraudu
lētorū est ut mūdificet corpus et mēbz si fuerit
corpus mūdū cū ventosis et missione sangui
sugaz sup ipsū et pmutatione cōplonis et euz epithima
tib⁹ et rectificatoe cibi absq̄ tarditate et dilatōe. Nam
dilatō in hoc ē ex eis que addūt in malitia eoz. Et qñ
q̄ facit esse necessariū ambulatio corrosiois vt incida
tur memb⁹ et cōfert corrosiuus cum quibus non est pu
trefactio. Embrocatio cū aq̄ fia et aq̄ myti et aq̄ rosa
rum et aqua virge pastoris et uino stiptico si non fuerit
caliditas et aceto p̄misto cū aqua ros. et aq̄ pura plima
si fuerit calitas et similibus ex aquis infrigidantib⁹ exic
cantibus. Et si fuerit illic putrefactio tūc aqua maris
et reliq̄ de illis que dicent⁹ in caplo putridorū. **Alm**
pius melior curatō eoz est administratio stipticorū exic
cantū infrigidantū sicut cortices granatorū et lentel et
folia masticis et semen rosaz et spina egyptiaca et grana
myrti et embroce haz medicinaz. Et confortent hui⁹
mōi cū aluie et silibus et silr emplatio cū folijs acetose et
ramis et bullitis cū uino. Et emplatio euz boloar. cō
fecto aut sirupo acetoso aut cucurbita sicca adusta aut
arnoglossa cō sauib⁹ aut folijs oliuaz.

De curatione ulcerum putridorū et malorū. c. ix.

Hoc malorū ulcerum curatio melior est mūdi
ficatio corporis aut mēbz ipsius si corp⁹ fue
rit mūdū cū eo qd̄ mūdificat ipsum solū ex
ventosis sanguisugis et epithibibus rectificantib⁹ p̄plo
nez scdm q̄ dixim⁹ multotiens et silibus et cibo. Et non
oz ut sit dilatatio in curatione eoz nā eoz putrefactio
addit iporum malitiam et oportet ut phibeant ab eis
apata calida. Et de illis que eā sedant est semē hyus
quiāmi albi cū sauib⁹. **Et** itez qū huiusmōi vlcera
supfluunt in corruptione sit necessariū vt euelantur cū
cauterio cū igne aut cū medicaie acuto aut cū incisioe
ut non remaneat nisi caro sana cognita p bonitatē san
guinis eius aut coloris ipsius et os sanū albus mūdū
Et medicamē quidē acutū accipit om̄ez ostracitates et
extrahit ipsam et succurritur p̄lemēto eius cū butyro
ponendo desuper uice vna post aliā. ista. n. licz non sint
fistule n3 ostracata tñ sunt mala fraudulēta. Et fortasse
sit necessariū incidere mēbz ut saluet ex putrefactione

sua. Et embroce que conueniunt eis sunt sicut aq̄ ma
ris et aque predicte in caplo fistulaz. Et qñ sup ista vl
cera et alia administrant medicie oz ut dimittat dieb⁹
aliquot et non soluant. Et medicie quas oz administra
re in istis sunt sicut farina ordeī et farina herbi cū aliq̄
tulo alūis aut caro pisciuz salita sicca cū aliq̄tulo me
dulle panis et aristologia et radix caulis et radix ficle et
radix cucūeris afinini et semen lini cōtritū cū calcadis
et balce cū passis aut ficub⁹ cū melle aut empla cū cepa
muris decocta cum melle aut caulibus aut cucurbita
sicca cōbusta et folijs oliuaz recentib⁹. **Cōpositum**
aristol. et succi folioz alkerua amboz añ. p̄t. i. florif
eris p̄t. s. fiat ex eo linimentū cum aqua in spissitudi
ne mellis. Et fortasse est necessariū vt cōfortet cum
succo cucūeris afinini et alsurie et ponant desup panni
sicci. Et iteram aristol. et gallaz et olei equales p̄tes
fiat ex eis linimentum vlceri et in circuitu ei⁹. Aut cal
eis et colcotar p̄tes equales arsenici p̄tes. s. Et iterum
alsurie p̄tes. xij. colcotar. x. draganti. ij. fiat ex eis lini
mentū decoquant in aceti fortis media cotila donec cō
sumat acetum deinde sumatur ex eis infrigidatis po
stea lintat cū eis vlceris. Et itez sumant colcotar et dra
ganti amboz añ. xx. corticuz ferri. xvi. gallaz p̄forata
rum. x. Aut sumatur sal. p̄. i. alūis vsti et corticum e
ris abrotani vsti p̄. s. Emplm bonum sarcocolla cal
cucecaumion et gallaz et stof eris et aristologia aggregē
tur cū aliq̄tulo glutini vt medicis sit cōglutinātō et ad
ministrēt post mundificationē ulceris. **Medicamē vl**
eimum ex p̄t. draganti rubei. xxij. calcis vluē. xvi. a
luminis xvi. corticum granatorū. xvi. turis et gallaz am
borū añ. xxxij. cere. cxx. olei antiqui cotilia. i. Aliud
bonū plumbi vsti cum sulfure eris vsti cerule plumbi
uris merdasengi climie amoniaci oppoponaci masti
cis oium añ. 3. ij. adipis renū vacce refine glutinis alim
bat olei myrtini cere oium añ. 3. ij. soluant que soluē
da sūt in q̄ritate equa cōficiant ea que soluūt et q̄ terū
tur et p̄ficiat. **Medicamen p̄ferens qd̄ Bal.** et aliq̄
aggregauerunt. p̄. scorie eris. 3. i. floris eris fricati. 3. i.
i. cere. lb. s. puam lindris. 3. i. s. fiat ex eis emplm fm
descriptionem suam soluant ea que soluūt et terant
ea que terunt et addatur cera et minuat scdm q̄ritates
necessitatis et diligunt ut miscantur cū eo. **Et** qñ
fuerint vlcera difficil sanationis administrēt i eis char
te p̄buste. Et medicamen andronij et cucurbita sicca
p̄busta aut lana fordida cōbusta aut emplm folioz cu
pressi aut folioz dulb adustorum.

**De curatione eoz que sūt difficilis cōsolidationis et
alioz que sūt in ultimo malitie. c. x.**

Scias q̄ vlcera difficil cōsolidationis absolu
te sunt preter corrosiua et p̄ter putrida sicut
est cōe p̄ter propum. ipa. nambo sunt ambu
latiua et euz istis qñz non est ambulatio et sicut scdm di
spositionez suam per aliq̄d spatium. Et ista sunt preter
fistulas iterum qñ oz ut ipa sint incedentia. Et ad ul
timum corrosiua putrida et fistule sunt ex summa diffi
cilis cōsolidationis absq̄ conuersione. **Alienati**
vō sunt vltima in corruptione in elōgatōe et p̄solidatōe
Et canon in curatione hoz vlcey est ut si causa fuerit
mali cōplonis rectificet aut si fuerit malitia sanguis
ponat cib⁹ q̄ generet sanguinem bonum cōtrariū illi
aut paucitas eius mltiplicatio eius et dilatatio in cibo
bono. Quod si cā fuerit mollificatio et sordidatio tunc
cura curatōne molli et sordidi. Et si cā fuerit exiccato

supflua et non fuerint fistule adhuc tunc cura cum hume-
 cratione equali. Et de eo quod bonum est in illo est ut facias
 ea sudare cum aqua calida usque quo sudet membrum et rube-
 at et insit deinde abstine et non pertransas illam quantitatem
 quam attrahes cum eo manum plimam et nocuentem maxi-
 mum ad membrum. Et fac ut medicamentum post illud sit mio-
 ris exiccationis. Et fortasse confortare ponere pannos in
 fusos aqua tepida. Et quoniam est necessarium fricare vlcus et
 fricare membrum eius et administrare emplastrum attractiuum pi-
 cea. Et si causa fuerit malitia dispositionis accideris ei
 quod pertinet cum eo de carne. Cura cum eo quod sciuisi ex
 scalpellatione et extractione sanguinis et succursu cum
 exiccationis. Et si causa fuerit uitis ambulatio incide eam
 et fac currere sanguinem eius aut extrahere eam quam mul-
 totiens facit quiescere illud et si fuerit repletio tunc inci-
 pe cum phlogia et edone humoris eius melle si fuerit dein-
 de obuia viti et fac currere ex ea sanguinem quantum tibi pos-
 sibile est ut non accidat ex obuiatione tua ad inuicem quod
 est deterius vlcere primo deinde cura vltima quod acci-
 dit ex vice postea vltimum difficile. Et si causa fuerit debilitas
 membri et illud est per malitiam propter non qualitercumque
 accidat immo malitia propter superflue elongate ab e-
 qualitate quam existimamus ex calore et frigore et quod se-
 quitur propter raritatem superflua aut spissitudine vebemen-
 ti et primum est ut sequatur caliditas et humiditas et secundum
 frigiditas et siccitas oportebit ut curetur faciens illud
 cum contrario. Et multotiens quidem pergitur quod causa est a
 caliditate attrahente magis et mittente eam et sunt necessa-
 ria in curatine et infantia siptica. Quod si causa fuerit fistu-
 la tunc cura curatione fistule. Et si causa fuerit corru-
 ptio ossis quod sequitur ipsam incidere et detegimus ab
 osse. Et si fuerit possibile auferre illud quod est super ipsum
 cum fricatione faciemus et subtilissime inquiremus et si
 non incidere et faciemus illud cuius expositio est in ca-
 corruptionis ossis. Inquit Gal. fuit adolescens huius
 fistula in pectore sub qua iam peruenierat ad os quod est in
 medio casti sui deteximus ergo ab osse casti totum illud
 quod continet ipsum et inuenimus iam aduenisse corruptionem
 et fuit nobis necessarium incidere ipsum et fuit locus corru-
 ptus ex eo locus super quem figitur suspensorium cordis post
 quod ergo vidimus illud stetit statione vebementi in ab-
 latione ossis corrupti et fuit finis noster dimittere pan-
 niculum tegentes ipsum deintus et seruare ipsum secundum salutem
 suam et fuit illud quod peruenit de hoc panniculo cum casto iam
 putrefactum. Itaque inquit et nos aspeximus ad cor aspe-
 ctu manifesto sicut illud quod vidimus cum deteximus ab
 eo cum voluntate cum anatomia. inquit sanat est ergo iste
 adolescens et nata est caro in illo membro quod incisimus
 ex casto donec repletus est et peruenit ad inuicem et
 factus est stans inter uelamen cordis et uelamen ipsum sicut
 stetit cum eo ante illud caput capsule cordis. Inquit et
 non est hoc maius quam vulnera in quibus respirat pectus
 et hic dixit quod quam putrefiunt vena et antiquant tunc de
 eo quod est reclusus est ut currat ex eis sanguis secundum quantita-
 tem que licita est in eis. Medicina vero preparate
 ad difficultates consolidationis in dominantibus disposi-
 tionibus sunt sicut scoria eris et flos eris adustus et non a-
 dustus et scoria aschesebra et scoria reliqui ferri et co-
 glutinatio auri fiant ex eis cerata et colcotar et draga-
 tum et que sunt eis similia cum rebus prohibentibus attractio-
 nem ad membrum si fuerit sicut sunt alumen et galle. Et de
 illis quibus curantur ea que sunt difficilis consolidatio
 est illud quod a clime et consolidatio auri et alius eius

an. viij. floris eris et corticem eris an. i. gummi cupressi quat-
 tuor cere et olei alicuius quantum scis. Et itaque sumantur
 cere et gummi pini an. vij. clime. iij. et colcotar. vi. et olei
 myrtini quantum sufficit. Et itaque decoquant colcotar et
 clime cum aqua maris aut aqua acreste aut aqua in
 qua decocta sunt alkali et calx decoctione pauca secundum
 permissionem nutritionis eorum in sole in estate deinde coles
 ab eis propter quod fiat sal desuper aqua maris aut aqua alkali.
 Et itaque sicut eris viti et refine et salis gume eius an. 3.
 ij. cere olei myrtini quantum sufficit. Et presunt eis medi-
 cine fistulares quam exiccant et terunt. Et ex eis sit farine
 herbi et ireos et aristologia adusta et es usum et terra tu-
 ris secundum diuersitates quam meret omne corpus ex pro-
 ne. Medicamen bonum sumant limature eris et lima-
 tura ferri et perficiantur cum aqua alio et argillae cum argil-
 la rubea et adurant in furno deinde extrahant et teran-
 tur et admixtrent puluerizata aut fiat ex eis et ex mer-
 dasengi emplastrum. Modus emplastri aurei boni. Mer-
 dasengi aurei boni minas una cere et radicis almezario
 an. aur. xxxvi. floris eris aur. xvij. limature auri trite
 limature almerdasengi an. aur. xl. olei antiqui. lb. iij.
 ponant super ipsum in primis merdasengi et aurum et flos
 eris deinde relique medicine. Et iterum sumant ostrum
 cum furnorum et cinis venarum et plumbum coctum ablutum
 et fiat ex eis emplastrum cum oleo myrtino. Et os sit illud
 oleum inspissatum cum merdasengi vbi gratia. 3. i. et ex
 aceti acuti triplo ipsius et ex oleo aut oleo myrtino
 aut olei aneti. 3. i. moueatur cum facilitate donec resol-
 uatur merdasengi et inspillet et non adurat et aliterena-
 ti de eis cortices eris et flos eris calx abluta sine ex qua
 fistula fiat ex eis puluis et antecedit et liniat ea cum mel-
 le deinde puluerizet super ea hunc puluerem peritum eris
 pres. ij. cere. x. dissoluat digitis in sole et admixtrent
 aut cerule et alius an. viij. corticum eris salgume turis
 floris eris corticem granatorum eius an. ptef. ij. calcis ps. i.
 cere. x. olei myrtini quantum sufficit. Et itaque merdasengi
 olei an. lb. i. gallarum non perforatarum aristo. an. 3. i. am-
 moniaci. 3. i. minui turis. 3. i. fiat ex eis linimentum super
 ignem et moueat cum radice cane.

Et de curatōe fistularum et coriorum quod non glutinantur. c. xi.
 A fistulis vero et eorum iudiciis et speciebus ipsarum
 itaque est dictum quod dictum est. Verum quod necessari-
 um est de regimine cursus virus et humidi-
 tatis corruptarum ab eis cum spatione aut perforatione
 ita declarauimus itaque in locis ante hunc locum. Curatio autem
 propria fistulis diuersificatur iterum. Fistule. n. aut si
 recentes currentes aut sunt antiquae quarum prauitates
 iam profundate sunt in carne vebementer et iste quidem
 sunt difficultas curationis nam illud quod necessarium est in hoc
 est acceptio illius concavitationis totius cum incisione eradi-
 cante ex lateribus cum nouacula aut alio aut per cauterium
 cum igne aut cum medicamine et illud est paruus et inq-
 uetus et propter quod est in vicinitate nervi aut membri subli-
 mis. Et fortasse eger est declinior ad hoc ut remaneat
 illud cum eo et tolleretur illud quam ut patiat eius curam. Et
 fortasse est possibile ut exicetur et corrodat eius caro
 vinctuosa fraudulenta intra ipsam et exicetur residuum car-
 nis eius mortue et consolidetur et remaneat queta spatio
 longo propter quod sit adhuc consolidata itegre. Et quod vult illud
 os ut mundificet fistulas a carne fraudulenta vinctuosa quod
 est in ea deinde impleat ea medicinis exiccationis et
 dimittat ea cum dispositione exiccationis eius quam ipsa
 remanet dum non cadit timor in replone aut humiditate

cōpionis aut aduentu aque aut situ iacendi sup eā do-
loroso: aut offensionis: aut vberatione: aut tussi: aut tre-
more. **De** curatione vō eradicationis eius ⁊ ipsius
euulsionis scias qd qū ipsa est fraudulenta putrida anti-
qua non est medicamē nisi abscessio cum adustione aut
cauterizare eam cuz igne scdm qd ostendim⁹ cū perfora-
tione meatus tortuosi inter meatus e⁹ ut sciat intentio
cauterij ⁊ penetratio cū cautella inuentionis e⁹ donec
coquat uel cauterizet ⁊ abscidat. Et cauterij cum me-
dicinis acutis est sicut sunt sal amoniacū ⁊ arsenicū ⁊
sulfur ⁊ flos eris ⁊ argentū viuū est de summa eorū ex-
tinguat argentū viuū ⁊ miscetur cū tāto limature fer-
ri qd ipsum est ⁊ alkali qdum est eius medietas ⁊ cal-
cis qdum est eius medietas ⁊ sublimet in alutbel aut
pfoctur in kimina secundum qd sciunt illi qd occupati sūt
cum hoc caplo ⁊ sublimet sicut sal. Quā ergo ponitur
ex eo sup fistulam ⁊ inflātur ⁊ assat ⁊ sepat a carne
qd accipiat cū forcipibus ⁊ extrahat ⁊ assidue ci-
batio mēbri ex butyro vna hora post aliaz vt qdcat do-
lor deinde curetur curatione vlcep. **De** fistula vero
que est recens currens oꝝ ut abluat cum medicis for-
tibus sicut kitra ⁊ aqua cineꝝ ⁊ aqua maris ⁊ sicut sal
sa ⁊ aq saponis pmissis cū ea arsenico ⁊ sale amoniaco
⁊ aq sublimata ex calcucecaumenō ⁊ sale amoniaco sic
co ⁊ ex sanfūco non currente ⁊ aqua in qua decoquunt
alkali ⁊ calx corticum ouoꝝ ⁊ calx. **Quā** ergo mū-
dificata fuerit ponat sup eaz medicamē de kerua. Et
emplm de arsenico reiterato in medicinis algarab est
mirabilis iuuamētū. Et medicamē Salalcartusū. Et
medicīne cōposite ex draganto ⁊ calcadis ⁊ ere uiso ⁊
flore eris et que sunt silia illis ⁊ ex centaurea ⁊ farina
herbi ⁊ ireos ⁊ surucias. Et iam experta est radix sco-
lopendrie nam ipsa qū fistula impletur ex ea sanat ipm.
Et sicut qū fistula implet ex bellebero itez ⁊ dimittit tri-
b⁹ dieb⁹ sanat ipsa ⁊ sicut allenij ⁊ sicut succus cucumeris
agrestis cū glutio alborū aut succ⁹ radicis almaroth aut
flos eris aut amoniacum ⁊ calcadis ⁊ dragantū ⁊ col-
cotar ⁊ gumī cū aceto. Aut sumat vrina infantū ⁊ si
ne cessatione teratur in mortario plūbeo donec inspif-
set ⁊ exiccet ⁊ administret. **Medicamen** quo utun-
tur illi d alexandria oppoponaci draganti assari ⁊ col-
cotar ⁊ fioris eris ⁊ alijs oīum añ. ps. i. cantaridarū
ps. s. fiat puluis aut emplm aut aggreget cum aceto in
quo decoctē sūt cantarides ⁊ fortasse ponit cuz eo mel.
Et itez sumant aloes ⁊ flos eris ⁊ merdasengi ⁊ cor-
tices ouoꝝ calciati qd est eis fortius plz ⁊ pmissetur
Et iterūz medicīne fortes quas diximus in caplo eoz
que sunt difficil⁹ solidationis. Et cum apparet caro
bona administra pglutinantia facientia nasci carnes. Et
qū est ppe eā os corruptū tūc oꝝ vt rectificet ⁊ curet
curatione sua. Et cum vides humiditates virulentas
miorari aut saniosas redire tūc iā curatione cōfert.

De carne addita sup vulnera. c. xij.

In curatione illius sunt necessarie medicīe ab-
sterfue ⁊ exiccatie ⁊ qto magis sūt minozis
mordicationis tanto sunt meliores. Et opz
ut non expectet hic de adiutorio nature qd expectat
in nascentia carnis: nascentia. n. carnis est opus natūz
Et omē qd nā nasci non facit siue sit cū adiutorio
medicīne aut absq e⁹ auxilio est orium opationi natūz
pp illud igit oꝝ ut sit plm sustentationis sup medicīnā.
Et scias qd troscisci facti ad hoc nō pferunt illi qd ex ea
antiquum est imo recentū. Qd si ex eis fuerit aliquid ne-

cessarium tunc oportebt vt in faciendo trosciscos sit cō-
seruatio ⁊ reponant in loco quez nō corūpat aer. Et
iam laudate sunt ad hoc feces aceti sed illud nō est ap-
me penitus sanūz ⁊ facere eos trosciscos ⁊ formas simi-
les auellanis est magis conseruans uirtutem. Quō vō
dī qd ipsa indiget ut imbibat aqua calida de arsenico
⁊ alijs est illud qd ppar eam ad resolutionēz virtutis ⁊
adiuuat aerez corrupentē eā. Et medicamen qdēz qd
est grossius ⁊ fixioris virtutis est magis iuuatiuū i hoc
caplo nō expte virtutis qm fortasse subtile est fortius sꝫ
ppea qd passio ei⁹ ex aere ⁊ humorib⁹ pmissis est timor
⁊ fixio e⁹ cū dispositione sua est maior. Et iste medicīe
sunt sicut cortices eris ⁊ ostraca adusta et due spēs eri-
tioꝝ adustoz cuz carnibus suis: uerū eritij remanent ⁊
pstringunt carnes: plūq oporteat ⁊ fortius d illis que
nūerauim⁹ ⁊ flos lapidis nominati esie ⁊ fortius eo est
scorie ⁊ glutinūz auri ⁊ colcotar: ⁊ dragatūz adustois
minorat vtutes eoz ⁊ mordicationis silis ⁊ addit eorū
subtiliationēz: ⁊ flos eris est fortis et nō est sicut ziniar
⁊ pprie factūz ex corticibus eris. Et ex eis que corro-
dunt carnes additā est ut sumant alkali ⁊ calx nō extin-
ta ⁊ dimittant in sexcuplo sui aque in sole septē dieb⁹
⁊ moueant oī hora donec in grossent ⁊ fiant sicut lutū
⁊ fiat ex eis troscisci ⁊ administrent. Et sicut trosciscus si-
cilic⁹ ⁊ vnguentūz viride est mirabile ⁊ viride factum
cuz sale gēma. Et vnguentū qd noiat alecorexelin cor-
rodit carnes sine mordicatione ⁊ medicamē dudume
⁊ medicamē dianoz ⁊ medicamē scū ex corticib⁹ eris
⁊ minuti turis est pūciens carni male ⁊ accipit hūitatē
sic cottū ⁊ oēs medicīe facte ad h⁹ ut mittat in nasum.

De regimine vlcep disruptoz p⁹ solidatiōz. c. xij.

Curatio p⁹ eoz disruptiōz est vt accipiat ca-
ro mala et os qdēz sequit eā deinde occupia
i desiccatione e⁹ sꝫ qd scilic⁹. Et extrahētia ossa for-
tasse sūt cū medicis attractis sic sūt folia papaueris nigri
emplata cū folijs fici et sauiū aut semen hyusquiami
albi et calcadis equalib⁹ pibus emplata.

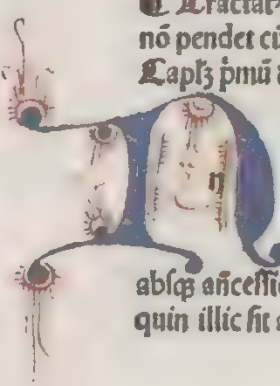
De eradicatione vestigiōz vlcep et vulner. c. xij.

Indiget eradicatione vestigiōz vlcep et vulne-
rum medicis absterfuis fortis absterfiois mū-
dificatis et sint virtutes earū pime virtuti
eius qd abstergunt ergo curet forte cum forti et qd ē
minus eo cum eo qd est minus eo. **Medicīne** autēz
mundificatiue fortūz virtutūz sunt uerbigratia: vt su-
mat squama ferri cū lacca et triserā et liniat dūp calx
et mel aut succus calamenti et albugo oui et arsenicūz
et lapis pipia. **Medicīe** aut leues lenib⁹ sūt fabe et
farina cicoris et semen raphani et lutūz molle rax et
cortices melonis. Et adeps asini est bona valde et p-
prie qū associant ei qdā pdicta. **Vestigia** aut vlcera-
tionis aut verberationis absterfio cum oleo de lilio de-
let velociter. **Amplius** troscisci quos ego dicam in
capitulo decorationis.

Tractat⁹ quart⁹ de solone ptiuitatis neruoz ⁊ qd
nō pendet cū restauratōe d solone ptiuitatis neruoz.

Capl⁹ pmi de vulnerib⁹ neruoz ⁊ qd currūt cursu eoz

Eruis pp vehemētiāz leni⁹ eoz ⁊ cōti-
nuitatē suā cū cerebro accēt ex vulne-
ribus dolores vehementes ualde ⁊ le-
siones valde magne sicut spasm⁹ ⁊ pmi-
nio rōis ⁊ mīoties pducūt ad spasmū
absq anessione lesionis prauē ⁊ nō sit i eis excusatio
quin illic sit apa magnum absq dolore magno. **Et**

faciliores eorum dispositiones sunt febres et apata multa
appent in alijs locis quam in vulneribus et sitis et vigilie et de
siccatio lingue et proprie quoniam accidit illis apata. Et sicut est
dispositio vulnerum cordarum lecerum et proprie in latere
capis eorum. Et quoniam apant nervi et que sunt eis filia aut
aduenit eis frigus spasmodi. Et si aduenit eis putre
factio corrumpit membra et augmetat. Et putrefactio
quidem festinat ad eos quoniam ipsi sunt creati ex humiditate
qua congelavit et coagulavit frigus. Et ad huiusmodi quod
desuperat putrefactio ex humiditate et ex caliditate hu
mida et decoquitur in eo et sicut aqua quidem frigide nocent
ex parte spasma et cale ex hoc quod putrefaciunt et sicut oleum
Verum oleum quoniam est necessarium. scilicet illud quod est cale
factum proprie necessitate sedandi dolorem aut proprie subtilian
das medicinas et facere eas currere et sunt medicinas re
sistentes quantitati humectanti et pungentes sole quoniam perfici
unt hanc operationem. Et quoniam quod ex eis vulneratur est apata
etiam et est eius operatio tardior et sicut eius maturatio et cu
rationis susceptio est tardior. Et quoniam vicerant nervi et
sunt vlcera tardioris solidationis et tardioris matura
tionis. Et omne vulnus quod fit in nervis aut est punctu
ra aut scissio. Et fissura quidem aut fit cum detectione
nervi aut sine eius detectione et illud quidem aut fit in lon
gitudine aut latitudine. Et vulnera quidem cadentia se
cundum longitudinem in nervis saluora sunt cadentibus in
latitudine. nullus enim sanus ledit ex vicinitate incisum et no
cet per ipsum et nocet cerebro et facit accidere spasma et
egritudines magnas. Et si sit iterum multoties necesse tunc
abscindere vulneratum et punctum cum totalitate et puenit
ex eo quies et separatur accidentia mala. Et vulnera qui
des in paniculis sunt leuiora eis que sunt in cordis ne
dum eis que sunt in nervis. Et tu quidem scis panicu
lum cum testimonio et fortasse sciisti eum ex anatomia
Et si paniculus apatur non videtur in eo incellus villorum
in longitudine et in corda paniculari videtur incellus pa
niculorum in longitudine et corda est dura valde et non est
panicularis in eius duritie et paniculus suffert futura
Et in vulneribus et disruptionibus quod adueniunt ligam
tis nascentibus ex osse ad os non est malum et sufferunt ve
hementiores curas et non timeat ex abscissione nervorum
illud quod timeat de eorum qualitate et de incisione prout eorum
in latitudine quoniam membra perbat.

De canone curationis solonis punitatis nervorum. c. ij.
Medicamen vulnere nervorum est illud quod est ca
lidum sicut subtilium primum equal caliditatis
ita ut non mordicat et sit et exiccatio vehementis
valde cum attractione non cum stipticitate oio. Et omne in
quo est caliditas subtilis cum exiccatione vehementi sub
tili substantie non evadit ab attractione et caueat stipticum
in eis et proprie in principio rei nisi sit cum absterfione sicut
es ustus et scoria eris et quod est huius generis substantie
subtilia ipsum cum trituratione in aceto in quo non est sti
pticitas et quoniam timeat ex aceto et subtiliatione et pcessio
caliditatis subtilis in re spissa. Et si necessaria est fortis
caliditas quoniam tunc necessaria est ut non sit profundas
tamen sed ut frangat et declinet cum ea ex eo quod ei admisce
tur ad equalitatem ut calefaciat cum mensura et exiccet cum
fortitudine. Et si fuerit nervus detectus non sufficit ali
quid cui sit acuitas oio et est nocentius illius cum eo ma
gnus. Et sicut si inuenerit medicamen aut panem quod admi
nistrat super vulnus cui obuiat dum est frigidum actu tunc
lesio nervi ab eo est vehemens. Et quoniam accitit vulnera in
nervis tunc non oportet ut properent ad incarnationem sed

ut incipiat a sedatione doloris vaporando cum pa
nis calis et cum oleis calis et cum oleo omphacino proprie
quoniam in ipso est stipticitas quedam et cum adipibus iterum.
Et sit eorum calefactio supra tepidum proprie frigida et sicut sit
tua intentio in sedatione apatis. Et de illis que admi
nistrantur et tunc sunt empla facta cum sirupo acetoso
et cum aqua cineris et ex cibus et potibus sicut farina
fabarum et herbi et ciceris et lupini amari et saucior
dei et alijs immo ista iterum administrant antequam apo
stement. Et quoniam pferat administrare illud quod est leue. Quod
ergo sit in eis illud et accidit securitas ex supfluitatibus
que effundunt per illud quod administrat de phlogia et
eione tunc incarna et non sedes dolore eorum cum aqua
calida oio immo cum oleo subtilium primum in quo non est
stipticitas cala usque ad terminum non supfluit. calidum
enim supfluit et frigidum non conveniunt ei. Et multoties
quidem ptingit quod vulnus iam appropinquat sanitati et nocet
ei frigus et sit vehemens dolor et redit lesio quoniam sit ne
cessarium ut succurrat statim cum sedatione et cum oleis
calefactis embrocando cum eis. Quod si nervus ille fuerit
discooptus et fuerit incisio in longitudine tunc stude ut co
optas ipsum carne et pone super ipsum medicinas pugi
tivas quas diximus. Et stringe ipsum cum pannio lon
gis strictura colligente et aggregare semper rem magnam
loci sani. Et si aut disrumpatur in latitudine tunc ne
cessarium est suere ipsum. Et si non coaglutinat et quoniam
ppat res et times putrefactionem succurre quoniam tibi est pos
sibile. Quod si apat et adueniat frigus ei puenit ei spasmus
et putrefactio contrahit membra quapp non oportet ut icarnet
caput ulneris colligat nisi post sanitatem. Quod ergo est
in eo strictura amplius quoniam illud pducit ad putrefactionem
vulnere per illud quod aggregat in eis de vi et alijs et cum
hoc dolor sit vehemens. quare non oportet ut icarnet oio
nisi postquam exiccata exiccatione decet et securitas sit ex
oio apate et putrefactione. Et proprie illud oportet ut solvatur stri
ctura super medicamen et medicamen ut festinetur ex alto
Et fortasse solvitur in die aut in nocte bis aut ter. Et
fortasse est necessarium ut facias illud iterum in nocte il
lius diei aut die illius noctis si fuerit in longitudine et
proprie quoniam illic est mordicatio. Quod si non fuerit tunc ne
cessitas illius erit minor et sufficit bis facere illud ma
ne et vespere. Et oportet ut observes in medicinis eorum ne
calefaciant ultraquam sit necesse neque abbreviet in calefa
ctione necessaria et sicut in absterfione et exiccatione et in
contrario utriusque. Quod ergo videris quod iam calefactum
est tunc infrigida ipsum scilicet membra cum mensura que
minuat additionem ab eo quod est necessarium. Et quoniam
quod experientur cerata facta cum euforbio super crus ho
minis sani filio infirmo in pphone sua et ipsius forma et
considerat an supfluat incalefactione et an non calefaciat
ipsum in aliquo de quo sit curandum aut calefaciat ipsum
calefactione epata et tunc scdm illas quantitates postea ad
ministrant super infirmum et experient super ipsum secundo
Verum ut experiant super alium de illis quod filantur ei in
primis est melius ut non sit necessaria in experientia eorum
super ipsum alteratio prima. Et cum hoc toto quod nervus
est discooptus et vulnus amplum valde non suffert ali
quid valde calidum sicut euforbium et sulfur et eis filia
imo indiget medicamine quod est sicut tutia. et iterum medi
camine facto ex calce abluta ablutione ultima in hora
nocturna. Et oportet ut sit oleum quod administrat in ceratis eius
et eius linimentis sicut oleum ro. et myrtinum quod non
retigit sal. Et glutinum iterum quoniam administrat in istis.

medicinis o3 ut sit ablutus. Et mel itez ut sit ablutum
 7 curia o3 ut sit abluta. Et non o3 oio ut sit in eis de a
 cuitate 7 mordicatione. Et si fuerit in eis stipticitas p
 ua in curatione discoopti l3 cum virtute resoluente sine
 mordicatione 7 pprie qñ infirmus est debilis pponis
 membra itaq3 digniora elongari a frigido 7 aquositate
 7 ventositate vel unctuositate 7 eis silibus sunt qum
 sunt discoopta: non enim est eoz nocumentū in discoop
 to cui obuiat 7 q ledunt sicut est eoz nocumentū in eo
 cui non obuiat nisi pap 7 nō obuiant nisi ei qd pñet
 ipm 7 ipm sequitur 7 si non fuerit excusatio tunc scdm
 q diximus. Qd si fuerit illic virtus aliqua in creatiōe
 tunc non erit maluz si administras troscos pauli 7 tro
 scos de colcotar 7 troscos andronij 7 prassium cuz
 vino cocto aut cum oleo in hyeme quidez cū oleo sub
 tili sed in estate cum oleo ro. Et tus 7 glutinuz albotin
 7 albezard cū qñitate minore q de medicinis discoop
 ti. Et de eo qd recriuz est qualiacūq3 sint vulnera est vt
 ponatur sup medicamen met habazelenis ifusus in oso
 7 sicut neru? discooptus est dignior alijs neruis ut alle
 uatio fiat in eo: sicut ligamenta q nascuntur inter ossa sē
 figuraz dignior vt opel super ea cum medicamie for
 ti. Ligamēta aut q pñuāt cū lacertis sunt inter utral
 q3 res. Et de vulerib? a quib? necesse est magis elon
 gare aquā est vultus nerui 7 sicut frigus qñis minores
 tamen est de rebus nocibiliorib? ei. Et oleuz itez nocet
 7 non est necessariuz nisi apud sedationez doloris calz
 Et nō o3 ut abluat vultus n3 cum aqua n3 cū oleo im
 mo sollicitus sis ut abstergas hūiditatez cū pannis aut
 lana in fine lenitatis n3 etiam cum vino cocto nisi sis
 securus a nocumento hūitatis eius. Et qñ exigit aliq
 egritudinū vt sup ipsam ponatur 7 pprie sup illd qd
 est discooptum oleum tunc o3 vt transeat sup ipsum in
 primis vinum coctū dñde oleū. Inquit Bal. accit
 cuidā hōi pñtura cū ferro minuti capis 7 disrupta est
 cutis 7 continuata est quibusdāz neruis manus eius:
 medicus ergo posuit emplm qd iam exptus fuerat in i
 carnatione vulnerum magnoz in carne. Quare apat?
 est locus. Et postq apostemat? fuit posuit desup medi
 cinas mollificantes sicut emplm de farina tritici 7 aq
 7 oleo quare putrefacta est manus boīs 7 mortuus ē
 Et qñ accidit spasmus ex ulceribus in eis tunc de eo
 qd necessarium est si iam stricta fuerit scissura curis est
 ut apiat 7 administrētur medicine pferentes ill? ulceri
 bus exicantes ea subtiles ualde. Et vt sit sollicitudo in
 hoc vt pueniat ad pfundum. Et qñ est vulneris disruptio
 7 pñtura 7 nō ē apa tunc curatio est curatio loca
 lis. Et o3 vt sit fortioris caliditatis et fortioris exica
 tionis q illud qd administratur sup scissurā qñ illud
 penetrat ad egritudinē facilius. Et o3 vt sit regimē vul
 nerati in neruis subtile 7 ut sit in ultimo subtiliationis
 Et qu3 dolor facit accidere apa tunc necium est dare
 cibum 7 pprie qñ vulnera sunt in latitudine nā necria
 est illic pñomia vne sine sollicitudine 7 sine timore
 sincopis verbigratia. Et o3 vt sit stratus e? humidus.
 Et obserues membra ppinqua vulnerib? cū inunctiōe
 7 sicut caput eius 7 colluz 7 subascellas ipsi? cū inunctiōe
 si fuerit vultus in superioribus 7 sicut pectine 7 inguina
 7 pprie si fuerit vult? in inferiorib? 7 partibus cruris.

G De medicinis vulnez neruoz 7 vlcep ipsoz. c. iij.
 Lutinuz albotin est de melioribus medicinis
 vulnez neruoz. Verum illis qui sunt sicut in
 fantes 7 mulieres 7 cuius cōplo est reberitis

humiditatis sufficit qd est sicut glutinū albotin solum
 puluerizatum cum pauco oleo qd ip3 leniat 7 viscosuz
 faciat si fuerit siccum 7 resina loco ei. In illo aut
 cui? cōplo est ficcor 7 caro durior o3 ut misceat cum
 eo euforbium 7 qud est ei file aut uetus aut recens aut
 parum aut multum scdm cōplonem corporis 7 eius
 calefactionez. Et sit summa e? qd datur de forti re
 centi. xij. ps kerat aut de glutino albotin aut ei sili sit
 tertia ps kerat aut e? cū quo misceatur. Et qñz admi
 sceat ei pter euforbium de lacte titimali qñ est mirabile
 7 de alfa 7 de serapino 7 de oppoponaco 7 qd est debi
 li? sicut baurac et spuma e? 7 sulfur calefactum cum oleo
 scdm qñitātē sorditiei balnei 7 flos lapidis alius 7 om
 ne attractiuum hūitatus ad exteriora 7 dragantuz itez
 7 cinis purgatiōis erit 7 glutinatio auri. Et fortal
 se non repitur in principis vulnez neruoz nisi sermen
 tū 7 administrat 7 pñt eis 7 attrahit ex pfundo attra
 ctione bona. Et multotiens iuuatur cū sorditiei uasoz
 apum qum est non presens euforbium aut farina lolij
 cum aqua cineris emplastrata 7 administratio glutini
 albotin est melior res cum qua incipit. Et p? ipsum si
 cut emplm basilicon cōfortatum cū eo cū quo o3 ut cō
 fortetur de illis que dicta sunt 7 fortasse pñmisset cum
 ceratis 7 calefactis ea et o3 ut sit ablutū 7 qd eo meli? ē
 est illud qd est ablutum cum aqua maris in sole calido
 7 qñ abluatur plus sit magis iuuatiuū. Et de me
 dicis boins est medicamen Bal. cōpositum ex cera 7
 resina 7 eufobio 7 pice 7 oleo grosso de vnoquoq3 sit
 ps media 7 de oleo ps una. Et oleum balsami cuz sub
 tilitate sua nō est multe calefactionis: dico pp velocita
 tē sue resolutionis 7 qñ vultu fuerit gauziratus aut pñ
 ctura 7 nō associatur eis apa neq3 putrefactio tunc o3 ut
 administret emplastrum cū euforbio aut simo columbi
 no ponatur in corpore subtiliore euforbium 7 inspissio
 re sim? columbinus 7 adde 7 minue scdm q vides de
 dispositione corporis et eius forma et dilata si sunt stric
 ta. Et scias q medicamen qd necessarium est in gau
 zi necessarium est ut sit fortius eo qud est necessariū in
 scissione. Et qu3 accidit in vulerib? putrefactio tunc
 serapinus est bonum et farina herbi: pex qñ accit apa
 ta tūc farina ordeī et farina fabaruz et farina herbi ite
 rum que iam decocte sunt cum aqua cineris aut aqua
 pura in qua sit virtus serapini. Et qñ vides vulnera
 ad sanitatem puenire non timeas tunc administrare de
 sup vinum coctum: o3 ergo vt administree medicinas
 infusas in eo deinde calefac ipm et accipe ipm cū pan
 nis infusis et stringe desuper.

De apantibus que accidunt neruis vuleratis. c. iij.
 Am scitur ex eis q pñmimus et scire fecim?
 ex canōe curationis neruoz qd sit modus cu
 rationis apatum q accit eis qñ vulerantur
 Et o3 ut iterem? illud explanādo. Dico ergo illud
 qd Bal. dixit in libro catagenis. Inquit qum accidit
 in vulerib? neruoz et membrorū neruoz pñlon 7
 phlegmon est fortis inflāmās valde: tunc o3 vt admini
 strēt in curatione eius medicine facte cum aceto et
 lapidibus micalibus quas dixit et plm eoz est in tra
 ctatu scdo catagenis qñ vna hec est. 3. i. et
 quartam. et draganti. 3. ix. et. 5. et quartā et scorie plū
 bi. 3. ij. et. 3. ij. 5. et corticum turis. 3. i. 5. bezard. 3. i. et
 cere. 3. vj. et olei. 3. ix. et aceti fortis. lb. ij. et quartam
 terant medicine sicce et infundant cū aceto. x. diebus
 et soluantur ea que soluantur et infrigident et misceat

omnia in olla et moueantur motu exquisitissimo donec
equet. Et ut distillet super membrum infirmum ex oleo bis
aut ter in die. Et qui ponitur hoc medicamen desuper
ut ponatur super ipsum deforis lana iam infusa in a
ceto et oleo calefactis equali caliditate. Nam non est a
liquid nocibilis oio nervis infirmis neque deterior su
per eos quam illud quod est frigidus. Quod si necessarium sit em
plare ista membra in dispo[n]e emplastro facto cum aceto et
melle et cinere tunc ut emplastrum sit coctus et ut sit farina
eius farina herbi. Si autem non fuerit tibi prius tunc
administra farinam fabarum aut ordeum.

De attractione nervorum et eorum torsione. c. vi.

Quam nervis advenit attractio tunc si non fue
rint cum eo vulnera neque aperta ad hoc curetur
cum eo quod sedat dolorem et si quando accidit apa
tunc non cures ipsum cum eo quod rumpit sicut aqua cineris
et silis immo cura ipsum cum sedantibus dolore. Et similiter
ut embrocet membrum cum oleo calefacto embrocato
ne continua. Et sint in cute illius olei mollificatio et reso
lutio. Et de oleis bonis in hoc est oleum anetinum et
oleum de alachoen et oleum de ruta et si emplastrum pueni
entia ad illud et si malum viscus est mirabilis quod terit
et ponat super nervos tritos. Et caro verneriay est mira
bilis. Et fortasse curat cum cepe bis cocta. Quod si fuerit
illic aperta tunc regimine in sedatione apatis eius est ut admi
nistret desuper congelatum vultu cum vino et paucis aceto et oleo
cum quantitate pueniente et calefiat cum equalitate et submer
gat lana sordida et proprie lana isopi et ponat desuper. Et
si fuerit hec lesio in iuncturis tunc illic est melius ut se
det dolor et ponat medicamentum fortius et compositum cum
eo quod maturat et resolvit sed cum sipticitate tpta et op
ponat per id apatum et non addat in eo. Et considera in dolo
re et apate et intende ad id ex eis quod est vehementioris in
tentionis. Et quando non est dolor tunc pfora et admini
stra id quod est forte sicut aqua cineris et acetum et vinum
iterum. Et quando aperta iam prolongatum est tunc pfora medica
men factum cum aqua cineris et quod sit cum sordidie bal
nei. Quod si fuerint illic in cute vulnera etiam tunc neces
saria sunt illa in quibus sunt exiccatio fortis et aggre
gatio et strictura quibus colligant pres sicut farina fa
barum et acetum et mel et est medicamen bonum. Et si vis ut
sit fortioris exiccationis pone in eo farina herbi et si ad
voluntas ut sit fortius iterum ponatur in ipso radix lilij.
Et si fuerint vulnera talia ut non curet de eis tunc cure
tur nervi cum eo quod phibet apationem nervorum et non sit
occupatio cum eis et caro ostreay est mirabilis et quando curat
cum cerato ex sale et emplastro cum olivam et myrrha est cois
iuuamenti in utrisque dispo[n]ib. Et si fuerit cum utrisque re
bus dolor clamorosus tunc opus ut misceatur cum medicis
pix et emplaster cum illo calido. Et ut caueat in torsione
nervorum aqua et non appropinquet nisi calida nisi frigida immo ad
ministret olea quibus est virtus aromatis sipticornis
calefacta et super cum quibus est hec dispo[n]o.

De iudiciis nervorum corruptorum. c. vi.

Quandoque accidit frustis nervorum corruptio et est
necessarium ut extrahatur ergo ut extrahatur
extractione uene ciuilis.

De nervorum duritie et eorum torsione. c. vii.

Hic multotiens accidit a verberatione aut ca
su et quando pmissentur cum eo stupor. Et cura du
ritiei nervorum prima est curationi apaturum du
ro et alrobor et nos diximus in tabula medicinarum singu
lari et in antidotario quod necessarius est rememorari de

medicinis eius. Et quod narrabimus hic sunt medicine
expte in eo de quibus sunt leues sicut ut sumat bdellij iu
daici pondus. 3. x. et infundatur in aqua et soluat in ea
et conficiat cum eo quantum ipsum est de radice maluanis
cotriti valde et emplaster cum eo. Et si radix lilij pfecta
cum congelato vultu. Et iterum amoniacy et galbanum
et euforbiay aggregata cum sece olei. Et iterum sumat semen
almaru et fiat emplaster cum vino cocto. Et iterum medicamentum
diaplo cum medietate sui d stercore carpsino est ultimum.

De rememoratione egritudinum ossium. c. viij.

In ossibus autem accidunt egritudines ex corru
ptione copsonis et ex solutione singularis et
fractura et dislocatione et putrefactione et vl
ceratione et excoriatione. Et nos quidem loquemur
de fractura et dislocatione que indigent restauratione
per hunc locum. Illas autem que de eis indigent alijs medi
cinis dicemus hic quentes auxilium a deo.

De ventositate spine et corruptione ossis. c. ix.

Uentositas spine cum sit humores acuti pene
trantes in os et corroderent ipsum. Et in cessat
ventositatis spine est incessus doloris iun
cturay. Verumtamen in dolore iuncturay est in carne et in
ventositate spine est in osse et eius additio corruptio of
fis ptez vnam post aliam. Dixerunt quidam quod spina est spal
mus in toto corpore per vlcus et non affirmat.

De signis corruptionis ossis. c. x.

Quam ossi accidit corruptio videtur carnem sup
ipsum mollescere et molle fieri et incipit in via se
toris et virus et penetrat per eam tenta facillime ad os.
Quod puenit ad os si inuenit ipsum lene ita ut lubri
cet ab eo immo adheret ei papp et quasi inuenit rem non
firmam in se ipsa immo hntem fracturay aut putrefactionis
et fortasse destruit et lenit et proprie quando non est corruptio in
pncipio. Nam in hora pncipij non aperit illud cum teta. Et
fortasse significat lubricitas et supflua corruptio et ex
b. quando quando lubricat in eo teta in os latere significat sepatio
panniculi ab eo et illud per corruptio et que in cepit
et illa que incipit quando corruptio caro supra ipsum. Et quando
discooperueris ea ab eo inuenies ipsum apam et corruptio carnis
et membri in primis et mors deinde uenit ad ipsum.

De curatione eius. c. xi.

Curatio corruptionis ossis est eius fricatio et
ipsum destructio aut ei abscissio et ipsum ser
ratura siue sit fistula siue non sit. Nam necesse est frica
re ipsum et radere aut cauterizare pueniendo ad ultimum
corruptionis eius ut cadant cortices corrupti et rema
neat sanum. Et quando cadunt cortices ossium per medici
nas iterum sicut cadunt cortices capitis et aliorum. Et de
illis est medicamentum et hec est descriptio. 32. aristologiam
treos myrrha aloes cortices plante opposonaci cabil
adustum scoriam eris cortices plani aggreget et est mi
rabile faciens cadere cortices ossium et nasci carne et bo
nam super ea. Et si fuerit corruptio ossis profundior il
la tunc necesse est cocauare ipsum. Quod si corruptio iam
psecuta est medullay non est excusatio qui assumat illud
os cum medulla sua. Et si corruptio fuerit de illis quas
non sanat nisi abscissio et fractura totius ossis membri aut
plum et quod circumdat ipsum tunc sciat locum in quo os ut
incidatur ita ut reuoluatur teta usque quo psequat locum
in quo inuenit adherentiam ossis ultimam quam illic est
terminus. Verum quando est os corruptus ex capite coxe et
anche et sicut spondil dorsi tunc fugere ab ei curatione

est melius pp nuchaz: Et si timeat q corruptio ossis se
quat corruptione carnis cuius calus accidit pri⁹ tunc
infrigidare et accipere carnes ab eo est pueniens et est
eius cura. Et os ut infrigidetur membrum sanum cum epi
thimatis que sciunt in caplo corruptionis carnis
discoopte ab eo et et cum eoz filibus.

De modis seruandis os corruptus. c. xij.

Item eleuet caro ab osse ita ut possit in ex
tremate eius filius cum quo tendat ad su
periora uel uittet ergo tendat cum eo membrum
aut aliud ex illo loco ad inferiora ut non associet ei de
tes et sera ipsum. Et qm est tibi necessarium serare costas
aut os sub quo est tunica aut aliqd nobile sicut tunica
costarum nuche. pone sub sera laina q pseruet membrum
nobile. **Q**uod si caro fuerit scdm rotunditatez suaz to
ta discoopta tunc fra ipz qm non orit caro super os qd
iam discooptum est ex omnibus lateribus suis. **Q**uod si p
tes ossis corrupti fuerit ptime iuncture tunc extrahet ip
suz ex iunctura. et si corumpitur os brachij totum aut
cruris tunc auferatur totum. Caput autem anche et
coxe et spodiles dorfi qm corumpunt tunc fugiat ex
curatione eorum pp locuz anche.

**De eo qd remanet de frustis ossium et corticu eoz
in vlcibus solidatis. c. xij.**

Item qd est melius est ut non festinet in ex
tractione eoz imo dimittant nature et adiuue
tur et illud cum attractione pauca eoz que ex
trahunt in spatio no festino. **E**t non moueant cum
medicinis et opatione manus. na qd extractus est uolē
ter non euacuat quin faciat accidere vlcera fistulosa.
Quod ergo expellit ea na ad cutez et incipiunt exire et ia
sepata sunt tunc incarna et cura vulnus. Et si sit est indi
cium i frustis eoz et ppanicul⁹ quoz veritate et ut manifeste
tur naz qm tu pperas et extrahis ea uolenter tunc est in
eis tior spalmi et pmissionis et febriu qd si fiant laniola
no est in eis magnuz nocumentum: si aut vis scire medi
cinas illius tunc de illis est medicame huiusmodi: sumā
tur oleum vetus et cera citrina et sordities vasoz apuz
que utreqz sint qm est oleuz: deinde soluantur oia d
inde sumatur ps una euforbij et ps vna lactis titimali
et tres ptes aristologie et fiat ex eis sic ceratū. Et sumā
tur iterum amoniacum et bdellium et liniantur cum oleo
de lilio deinde aggregando totum cuz ptractione fiat em
plastrum et ponatur desuper: ipm. n. est de illis que ex
trahunt ossa cum uelocitate et facilitate.

De medicina fracture ossis. c. xij.

Racture est curatio cum manu qua dicem⁹
et curatio cuz medicinis quas dicem⁹ pferen
tibus fracture ossium et torsioni. **E**pitibia
ad fracturaz et torsionez. **R**. mugath mes excorticatoz
an. x. aloes maluanisci albi acatie. an. v. luti. xx. liniant
cum albuie oui si fuerit aspa caliduz. **I**tem folia aletbil et
cupressi et myrti et salicis terant et exprimant et sumant
galie et rose et cepa narcisci est de illis que dicta sunt et
de sandal rub. et bolusar. et laudanū et faufel et kamaba
et altea et mes et acatia et melilotum et sansucuz et adde
in eo si indiges calefactione et sansucum et enulaz et cu
pressuz. **A**d fracturaz et torsionez cum apate calido.
R. mes excorticatoz. 3. xx. mugath balaustie acatie em
plet et est forte valde. Et de medicina eius si folia myr
ti et laudanum et galia et corcus et luti est bonū attri
tioni. Et oleū itez est iuuatū ad fracturā et ad disloca
tione et ad torsionez. **I**tem mugath et mel altea aca

tia luti aloes myrrba liniant cum aqua myrti.

De Quia incipit de restauratione et tractat⁹ tres

Tractatus prim⁹ de dislocatione et restauratione.

De sermone uniuersali de dislocatione. c. i.

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo
et situ suo qui est p nam apud illud qd
ei vicinum existit integra. Si aut non
egrediat integrē noiatur separatio iun
cture ad pte pfundam aut pcedentez

vel eminentē q cognoscit sensu. Et est separatio si integra
qua quidaz noiatur torsionem. **Q**um ergo est lesio
que non mouet os sed attrahit qd pmet ipm tunc est
alguaenu et no est ex genere torsionis. Et qm accidit
iuncture resertia et est ut elonget et addat sup longitu
dinem suam nalem et no psequit ad hoc dislocationem
verūm sit facilis dislocationis. Et illud quidez multoties
accidit in adiutorio et coxa. Et de hōibus est qdā qui
ppatus est dislocationi in iuncturis suis qm pcauitates
ossium iuncturaz suaz no sunt pfunde et bucelle q in
grediunt eas no sunt intrantes. Et ligamentuz qd or
dinatur inter ea ambo no est firmum imo debile increa
tione sua minutuz aut humidū suscipiens extensionem
aut iam effuse sunt ad ipsuz būitates viscole lubricare
facientes aut fracti sunt margines pcauitatum ossium
in quas ingrediuntur de ossibus iuncturaz quare sūt
cōcauitates pstrate sup quas non est distinctio. Et de
iuncturis quidez si iuncture facili dislocatiois. Et de
eis sunt iuncture prae dislocationis. et de eis sunt me
die. Facilis ergo sicut iunctura poplitis pp leuitatem li
gamenti sui qm ipsa est creata lenis ligamētū pp iuuam
ta scita in anatomia. ergo sit pp illud facilis dislocationis
et pp illud sustentatur cum pila. Et sit itez facilis redi
tionis ad salutem nam facilitas reditionis est scdm q
titatem facilitatis dislocationis et difficultas eius est
scdm difficultatem. Et iunctura hūeri est prima ei
in macilentis non in pinguib⁹. Præue vō dislocatiois
sunt sicut iunctura digitorū ipse eniz fortasse no disloca
tur immo franguntur anteqz dislocentur et sicut iunctu
ra cubiti et pp illud reditio est praua. **M**edie vō sūt
sicut iuncture anche. **E**t qm accidit ut sit facilis
dislocationis que non est facilis dislocationis pp aliq
causaz qre sit et facilis reditiois sic accidit ut fiat pyxis
anche plena humiditate. quare sit facilis et dislocatio
et cum hoc sit facilis et reditio sicut accidit būtibz venā
uclē quare ei oī hora dislocat eius anche et redit per
quēlibet laborem deinde dislocat postea redit et hoc
indiget cauterio et non alio. Et prauior dislocatio est
cū qua abscindunt capita frustoz ossis qd pglutinat os
cū osse et parum reuertitur ad dispositionē suā nalem et
pfm illius sit in capite anche deinde in capite adiutorij
et in duobus foci lib⁹ duoz pedū apud calcaneū. Et di
slocatio quidez est sedior q fractura qm nō redit disloca
tio nō restauratur fractura.

De signis dislocationis uniuersalibus. c. ij.

Accidit i iunctura inclinatio et pfunditas in
solita sicut accidit accidens apparens in ma
gitudine carnis spatule et in dislocatione iun
cture pedis et magis apparens q illa que est iniunctu
ra colli et cōparatio est ex illis que extrahunt illud ex
tractione sana. Et est ut cōfideres infirmā cū sozore
sua sana illius infirmi eiusdem non alterius. Et qum
videris iuncturaz non moueri tunc iudica q dislocata
est dislocatione integra sicut quando mouet motu suo

ad omnes partes et puenit ad omnes fines suos non est cum ea egritudo pendens cum separatione.

De signis declinationis. c. iij.

Et ut videatur cōcauitas cum augmento alterius lateris et priuatur in sensu augmento quod fuit latum ad interiora in huiusmodi cum hoc quod quidam motus est possibilis.

De signis additionis longitudinis iuncture absque dislocatione. c. iij.

Signum eius est ut sit sicut suspensa: quia ergo propter eam redditur ad mensuram suam namque absque labore: si vero dimiseris eam redditur ad mensuram suam accidentalem et accidit profunditas in quam fortasse ingreditur digitus ubi non est caro vehementis multitudinis sicut humerus.

De curatione declinationis et dislocationis. c. vi.

Non euacuat quin dislocatio aut pueniat ad medicum singularis aut proposita cum egritudine sua ex ulcere et vulnere et apate et alio. Quod si fuerit cum alia tunc oportet ut consideres quoniam si dislocatio fuerit ex illis que redeunt cum tensione leui non faciente dolere vlcus dolore vehementi qui pducit ad apam non tolerabile fac redire dislocationem. Et si res fuerit contraria tunc oportet ut curet in primis vlcus aut vulnus: deinde cura dislocationem et proprie in iuncturis difficilibus. Cum vero volumus curare dislocationem tunc fortasse pducit illud ad spasmodum maximum secundum philosophum. Et proprie quoniam dislocatio est in membris primis membris principalibus et similiter est dispositio in apatibus in quibus est regimen secundum quod nos experimur. Nam si res fuerit facilis et non commouetur ex ea dolor non reditio cum ea est difficilis restauramus dislocationem et non curam. Si autem accidit dolor tunc oportet ut non presumamus et si fecerimus tunc oportet ut destruiamus ligaturas si fuerit dolorosa. Quod si ingrediat cum facilitate curabimus apam item et vlcus. Et si fuerit dislocatio et fractura simul et fuerit tensio in parte una permittens regimen vtriusque rei fiat. Et sapiens quod deus narravit quod cecidit lapis super extremitatem humeri hominis et vulnerata est cutis et caro donec apparuit extremitas lacerti nuda et iam dislocata erat subter eam caput furcule: tunc ergo quidam solidorum experimenterum occupat et in equandos et reduxit super ipsum carnem et cutem et emplaui et strinxit quare accidit ut feteret caro et corrumpet per vicinitatem suam os donec factus est viride. Et non sciuit quod oportet ut huiusmodi caro abscindatur et coquatur ille locus cum oleo seruente. Et si militer si fuerit illic apam magnum oportet ut curet apam in primis. In dislocationis autem singulis et simplicis rectificatione regimen est ut tendatur ad oriuntis partis a qua separatum est donec opponat extremitas ossis extremitati ossis alterius deinde reducat ad locum a quo exiuit tunc redit. Et multoties quidem significat illud vox que auditur: deinde ligetur et in ligatura est securitas ab apate aut adiutorius ne aperiat. Et necessitas ad prohibendum apam laboriosum est maior et abhorretur ut membro obui ent panis calidi quoniam ipsi calefaciunt et addunt in apate imo oportet ut sint infusi cerato infrigidato aut vino potico. **Uerum Hippocrates iussit ut tardetur tensio et reditio usque ad diem tertium et quartum nisi in diebus exceptis. Et de declinatione item necessaria sunt huiusmodi deinde ligetur. Et quoniam membrum dislocatur in omni motu et quoties redit dislocatur tunc illud est per mollificationem et humiditatem quare indiget cauterio. Et quoniam remanet per reditionem**

dislocationi aut separationi durities et quasi apam ad ministrata epithimata et embrocis lenificantia. In inceptio vero indiget epithimatis et embrocis confortantibus. Et melius est ut embrocet super stricturam pculdubio: in hyeme quidem cum oleo calefacto quod sit ex oleis confortantibus et in estate cum aqua frigida. Et oportet ut sit cibus in dislocatis cum eo quod confortat iuncturam et ligat eam secundum firmitudinem necessitatis.

De curatione elongationis iuncture. c. vi.

Oportet ut reducat os mollificatur ad iterio ra illius in quo quiescit et quo mollificatum est et emplet cum emplastris in quibus est vrus stipitica comitis cum eis que habent virtutem calefactiuam si cut si misceantur galle et balaustie et acacia et filia sicut cum aliquarulo canfore et costi et usnee. Et item sufficiat quod est sicut nux cupressi et iunipus et reliqua que cadunt in emplastris rupture deinde stringat sicut caput.

De dislocatione mandibule. c. viij.

Accidit mandibule inferiori ut dislocetur ab ordine suo quare remanet os apertum quous sit illud de illis que parum sunt et non accidit casu completo. Et cum dislocatur inclinatur ad anteriora ex contrario eius quod accidit apud mollificationem que fortasse accidit ei apud saltum et est applicatio unius eorum ad aliam difficilis licet non priuatur motu cum lacertis suis qui veniunt ei a posterioribus. Et quoniam accidit dislocatio ex latere uno: est ergo tunc forma significans ipsam quoniam declinatio mandibule est ad anteriora cum transuersione et curatio quidem est una. Et est de summa eius quod indiget et festinetur ad reducendum ipsum et si non pducit ad egritudines et nocumenta et cum hoc sit praua eius reditio nam facilior reditio eius est illa que est uelocior quod si differat induratur et apertum et extendit lacertos et commouet febres insepabiles et dolore capitis stantem per illud quod associatur ei de vehementia tensionis lacertorum et fortasse sit res praua donec interficit in decimo. Et quoniam accidit ut soluatur ei uenter cum supfluitatibus cholici multis puris et euomat fide eis: quare oportet ut festinetur ad curam. Et modus regis est ut teneat vnus caput et deinde intromittat restaurator pollicem suum in os et conuenit infirmo mollificare mandibulam suam ex omni modo. Nam illic sunt lacerti qui iam transuersi sunt per vehementiam dislocationis postea moueat mandibulam dextram et sinistram deinde exte dat eam subito deinde reducat eam. Et ipsa quidem non intrat ad illud a quo sapata est nisi retro: quare oportet ut exte dat eam ita ut equet secundum illam positionem. Et signum egritudinis est equatio quadruplo et coopura et clausio oris deinde sustentet cum puluere et cerato ex cera et oleo ro. deinde dimittat eam quoniam sanabitur quod velocius est possibile. Si autem non festine fiat et iam acciderit durities oportet bit tunc ut incipias et lenias duritiem cum embrocis ex aqua calida et oleo in balneo embrocatione plurima donec leniat deinde sedeat restaurator post infirmum et trahat mandibulam et ad posteriora donec decenter locet et stringat. Et oportet post illud ut resupinet eger super puluinar cuius impletio sit lenis et teneat vnus caput eius ut non moueat vlcus quo pleatur sanatio.

De dislocatione furcule. c. viij.

Item furcula non separatur a latere interiore quoniam ipsa est continuata cum pectore non separata ab eo. Et per hoc si mouetur ex hoc latere et si pcutiatur desorte percussione vehementi et stringat

tunc ipsa equatur et curat curatione qua curat et fran-
git. Verunt extremitas eius que sequit humerum et se-
pat ex eo non dislocat p[er]m q[ui] lacertus qui h[ab]et duo ca-
pita phibet eam ab hoc. Et phibet ea it[er] caput spa-
tule. Et non mouet it[er] furcula motu rebe[n]tenti q[ui]
ipsa non est posita nisi ut sepet pectus et amplifcet ip[su]m
Et p[er] hoc est furcula facta h[ab]et soli it[er] reliqua aialia
Et si accadat ei dislocatio ex luctamie aut ex re alia f[aci]
huic tunc ipsa equatur et ingreditur ad locum suu[m] cum
manu aut puluillif p[er]m q[ui] ponitur sup[er] ea cu[m] ligatura
q[ue] necessaria est. Et rectificat hec cura extremitates hu-
meri it[er] q[ui] sepantur et educit eas ad locu[m] suu[m]. Et illud
d[icitu]r quo ligantur furcula et h[ab]ueris est os cartilaginofum
et ipsum ingrossat in macilentia. Et q[ui] remouet existi-
mat ille cui no[n] est exp[er]ientia q[uod] caput adiutorij ia[m] sepat[ur]
sit aut exiuit de loco suo et q[uod] caput spatule videt tunc
acutius et videtur locus qui est eo inferior p[er]cau[er]it veru[m]
o[ra] ut distinguat cu[m] significationib[us]. **De curatio[n]e e[ius]**
e[st] ut nullo mo[do] applicet ad caput et filr humerus.

De dislocatione humeri. c. ix.

Humerus q[ui]z dislocatur aut in dislocatione
spatule ambigitur et magnificat si dislocatur
it[er] q[ui]z accidit iuncture h[um]eri ex adiutorio
ut disloceat facile q[ui] eius co[n]cauitas no[n] est p[ro]funda et
ligamenta e[ius] no[n] sunt firma imo sunt leuia subtilia posi-
ta p[er] illud facit motus et eius dislocatio est res in qua
no[n] accidit in eo q[uod] scim[us] nisi scdm p[re]m. vnam exitus
apparens p[er]m[us]: ipsa. n. non dislocat ad sup[er]iora q[ui]
eminetia h[um]eri. phibet ipsa[rum] n[on] ad post[er]iora q[ui] spa-
tula phibet ea neq[ue] ad p[re]t[er]itis q[ui] lacertus h[ab]et duo
capita ex anteriori no[n] p[er]mittit ea cu[m] phibitione capitis
humeri. **It[er] non dislocat nisi ad latus domesticu[m] aut
siluestre. Et sepatur ad illud sepatio[n]e pua. Ad latus vo-
interius ingredit[ur] q[ui]z exitu p[er]mo et p[ro]prie in extenua-
tis macilentia: in istis. n. cadit dislocatio adiutorij et e[ius]
reditio p[er] q[ui]bet cam. Et res utreq[ue] sunt in pinguibus
prae ualde. Et q[ui]z accidit adiutorio dislocatio in ho-
ra p[er]us difficil[is] et ap[er]d sectionez ab embryone deinde si
non redit velociter non crescit post illud in longitudie
et remanet post illud cubitus puus q[ui]uis rectificetur
et q[ui]z no[n] recipit etiam in quibusdam eor[um] imo remanet
breuis minutus minutu[m] h[ab]et adiutori[u]m et brachium in
p[er]ibus eor[um] recipit et fit bone dispositio[n]is in p[er]ibus eor[um]
sed est scdm dispositio[n]e breuez filis pedi mustelle. Lo-
ra uero non eiatur a duabus diminutio[n]ib[us] siml. Et
q[ui] accidit adiutorio fractura in latitudine sua deinde
restauratur tunc no[n] est possibile reducere dislocatione[m]
eius nisi et frangatur restauratio.**

De signis dislocationis adiutorij. c. x.

Signum eius est ut videat co[n]cauitas apud ca-
put h[um]eri et in firmamento. veru[m] istud non
est propriu[m] isti imo est it[er] p[er] co[n]uerfionem
capitis spatule et videt extremitas h[um]eri alteri[us] acutio[n]e
hac extremitate si non acciderit ei it[er] sepatio in se ip-
sa aut in osse q[uod] est caput ei[us] p[er] offensionem aut per aliud.
Et q[ui]z sedatur cu[m] curatione lesio ei[us] et existimat q[uod] no[n]
fit lesio cu[m] eo. Et videt capiti adiutorij dislocatio cum
eminetia p[er]ma in p[re] subascelle ad inferiora et fortasse
est possibile in infantibus ut equet caput adiutorij et
videat adiutori[u]m no[n] bene anexam lateri bonitate anne-
xio[n]is manus sane ad qua[m] no[n] appropinquat nisi cum
labore et dolore rebe[n]tenti. Q[uod] si desiderat eleuare ma-
num ad sup[er]iora et tangere aurem suam no[n] p[er]patur ei

et difficile sunt ei motus alij. Et illa signa it[er] q[ui]z ac-
cidunt p[er] torsiones et apha et p[er]cussionem.

De cura dislocationis adiutorij. c. xi.

Curatio quidem illius que de illa e[st] facilis et
incorporibus infantiam et qui leuia habent
corpora est ut extendatur cum manu et intro-
mittat sub titillico apud propinquitatem capitis adiuto-
rij deinde teneat illam p[ro]pinquitatem et impellat eam ad
sup[er]iora et manus altera extendat adiutori[u]m ad infe-
riora. Et fortasse est possibile in infantibus ut equetur
caput adiutorij cum digito medio et extendat cum illa
eade[m] manu. Q[uod] autem est uehementioris dislocatio[n]is
in corporibus fortibus leuior modor[um] in illo est ut resta-
urator intromittat pedem suu[m] in latus infirmi et locet
calcaneum suu[m] p[er] caput adiutorij aut pila ficca[rum] aut
iunctam si fuerit apha adherens p[er] caput adiutorij in
firmo resupino. Et extendat manu[m] manib[us] suis scdm
rectitudinem quasi uelit eradicare eam ex spatula et in-
clinet manum suam p[er]p[er] ad interiora et ingreditur
et iste est rector mo[do]r[um] o[mn]i[um] et leuior eor[um]. Et it[er] querat
uir fortis longus longior infirmo et intromittat humerum
suu[m] sub ascella infirmi et eleuet ipsum a terra suspensu[m]
ab humero suo et iam extendit manum e[ius] ad uetrem ip-
si[us]. Q[uod] si infirmus fuerit leuia p[er]deris cui[us] corp[us] no[n]
grauet sup[er] manu[m] e[ius] suspendat cu[m] eo aliq[uod] quod grauet
ipsum et q[ui]z ponitur loco pedis p[er]pendicularis eleuata
sup[er] terra[m]. Et est sup[er] caput e[ius] pila ex panis et corijs stas
i opatio[n]e loco humeri uiri et restaurator extedit manu[m]
ex latere alio et grauat uiru[m] si ne[cess]um est ei illud cum
pondere aut suspensione et q[ui] sit prauu[m] aut sit difficile
et plongat temp[us] tunc fortasse indiges eo q[uod] est for-
tius p[er] embrocationes et balneationes et sit q[ui]z instru-
mentu[m] sile manubrio sarculi et est uirga breuis cui[us] lon-
gitud[us] est longitud[us] adiutorij aut plus aut minus sup[er]
cuius caput est pila et ip[su]m pila facili[us] est ut sit ex pan-
is et corijs et impellit cu[m] illa uirga spa sub titillico. Et
o[ra] tunc q[ui] uoluntas est ut fiat ut anectat uir fortis instru-
mentu[m] titillico impellendo ipsum cas[us] eo ad sup[er]iora aut
duo uiri donec resistat restauratio[n]i extendenti manu[m]
et teneat uir alius humerum e[ius] alteru[m] ut non sepetur subi-
to aut impellat illu[m] h[um]er[us] et restaurator ille iam incepit
extende[n]t manu[m] e[ius] et trahere eam ac si uoluntate eius
fit ut sepet eas a spatula eradicando et sit illud ad ante-
riora p[er]p[er]. Et q[ui] sit illud cadit adiutori[u]m in iunctu-
ra sua deinde pila anectat titillico anexione forti suste-
tado ad sup[er]iora caput adiutorij. Et o[ra] ut sit sustentatio
scdm ipsum et sphaera sit sup[er] illud q[uod] sequit caput adiu-
torij i infirmo et o[ra] ut in fine q[uod] est sub eo ut non fraga-
tur adiutori[u]m q[ui] no[n] est possibile p[er] restauratio[n]e[m] e[ius]
ut redeat ad locu[m] suu[m] p[er] illud q[uod] sciuit et medicat
q[ui]z cum scalla ita ut ponatur cap[us] adiutorij sup[er] gradu[m]
scalle qui iam lenificatus est et preparatus cu[m] inuolutio-
nibus scdm formam co[n]uenientem et suspendit uir ex a-
lio latere et extenditur manus et ingreditur caput adiu-
torij in locu[m] suu[m]. **It[er] o[ra] ut sit suspensio et gradu[m] scal-
le p[er] caput adiutorij ut non fragat et fortasse ponitur
loco gradus et glomeris spici res potens ex illo eode[m]
loco et non remouet ab eo ad locu[m] aliu[m] q[ui] timetur
ex hoc fractura adiutorij. Et curat q[ui]z alijs mo[di]s. d[icitu]r
riuaris existis mo[di]s. et melior modor[um] est mod[us] prim[us].
Quum ergo redit dislocatio ad locu[m] suu[m] tunc me-
lior ligatura eius est ut liget pila cum h[um]ero ligatura
facta cu[m] uittis latis phibentibus sepatio[n]em ei[us] quod**

reditur et 3 ut penetret vitta sup ipsū aut vitta alia d'sup
fm modū crucis vsqz ad hūez aliez. Et qñz cadit crux
super humez infirmū deinde ligat adiutoriū cū latere
ad inferiora et ligat cubitus et extremitas manū ad spio
ra ex pte colli et non resoluitur vsqz ad septimū aut p
ipsum et ciba ipsum sicut scis. **De** si affluatio fiat
quotiens redit tunc necessarium est cauterium.

De dislocatione spatule. c. xij.

Item dicitur ē illud et est de illis quoz casus n acci
dit et mirant ex ea tales qles Hippocrates et Gal.

De dislocationibz ossis parui apud hūez. c. xij.

Accidit qñz ossi puo quod est caput humeri
ut sepetur a loco suo qre accidit etiam pcaui
tas sicut in dislocatione.

De cura. c. xij.

Non 3 ut extendat tēfione facti sed coarcte
tur et stringat cū digitis et inclinet ad locū suū
et stringatur sicut stringit furcula cū puluillio. Nā ipa
ligatura itez qñz facit ipsuz redire ad locū suū violē
ter et non curat de illo qd est de vehemētia illius ligatu
re et seruatione et sicut curatur de eo in furcula.

De dislocatione cubiti. c. xv.

Item membri dislocatio sit difficil et sit diffi
cilis ipsius reditio pp vehemētiā ligamen
torū ptenentiū ipsū et eorū breuitatem et pp
suam contrarietate cōcauitati. Et qñz accidit ei sepatio
pua. Et accidit ei dislocatio itegra in quibuldā horis
Et qñ dislocatur significat eius dislocationez gibbosi
tas in latere et arcua in latere et deterior eius est q di
stocat ad posteriora qñ est inobedientis curatiōis val
de. Et pmaquidē dislocatio nō accidit nisi in facili
inferiori et est turpior et sedior pp illud qd accidit ei d
reditione: facili vō superiori parum accidit et nō est cū
seditate dislocationis inferioris qñ ipm est vehemēti
ris cōtinuationis cū uola et est longinquus ab hoc ut re
moueat et non est possibile ut disloceat vnum duorū
focilium nisi elonget a secundo elongatione aliqua.

De cura. c. xvi.

Oportet ut festinet ad ei curationē qñ ppe
rat ad ipsum apa calidum phibens a curatiō
ne qñ ex tendere ad equandum ipsum tunc pducit ad
perditionez licet itez nō sit possibile ut equet apate il
lic existente. Et sepatio quidē pue succurrit cū qua
libet difficultate imo adiungat uolam cū reditione ei
ad locū suū. Et dislocatio ppleta si est ad anriora est re
gimen et si est ad posteriora est ei regimen aliud et il
la que est ad anteriora redit ad locū suū qñ pcutit vo
la sua humez q opponit ei percussioibus aliquibus
maū iam preparata sicut 3 et adiunat manu altera et i
greditur. Dislocatio vero ad posteriora 3 ut extēdat
tēfione uehemēti deinde pcutiat eā ad posteriora. Qd
si nō obedit p illd teneat adiutoriū et brachiū duo for
tes et linat restaurator manū suā cum oleo et incipiat
abstergendo mungere cubitū cum uebementia donec
ingrediat: deinde 3 ut stringat ipsuz et ponat brachio
suspensorium dimittentes cubitum angulatum fm qñti
tatez quā tollerat in pma bora deinde nō cesset cōstrin
gere suspensorium paulatim donec pstringat angulus.

De dislocatione iuncture rascete. c. xvij.

Item iunctura rascete est facit dislocationis et dif
ficilis vnitionis nā qñ extenditur extensione
pua et opponit unū duorū mēbroz alteri redit
sed eius bucellatio est praua qñ illud qd ptenet ipsam

de corporibz apat et phibet bonitatem vnitionis. Et
mod⁹ extensionis eius est ut extendat uir facile ad po
steriora et extendat restaurator uolam ad oriū illius
prie imo ad anteriora et extendat unūqzqz digitum in
cipiens a pollice et pueniens ad mimum nā eqtur p il
lud et redit deinde empletur ipaz et stringat.

De dislocatione digitorū et signis eius. c. xvij.

Quando dislocantur digiti inclinat ad anriora et
appet illic eminētia in interioribz et appet cō
cauitas dorfi et filr sit in ossibz rascete.

De cura. c. xix.

Est reditio digitorū a dislocatione est difficil
tal quedā et nō 3 ut extendat extensione eq
simmo 3 ut expectet sup eos et eleues radicē ex ma
nu tua sub qua cadit radix eius qñ stringis sup eū ad
inferiora hac si tu eradices ipsum ex loco suo et tunc vi
debis dislocationez iam intrasse et rectificari.

De sepatioe ossium rascete. c. xx.

Oportet ut in ea fiat qd possibile est de equa
tione et impulsione ois declinationis et emi
nentie ad cōtrarium prie illius et positione a
stellaz et strictura eaz desup ut dimittat sup eam et ut
ponat loco earum sup eam plumbū equatuz cōseruas
locum cum grauitate sua. Uez 3 ut anteq ponat de
sup astella aut plumbū ut emplet cum emplo conforta
tuo de illis que scis et nō moueat.

De dislocatione spondilii et sepatioe eaz. c. xxi.

Quando spondiles dislocantur dislocatione com
pleta iterficit pculdubio. Et nō cōpleta itez
qñ remouent remotōe pma qñ sit minus
q ppleta est mortalis qñ pculdubio coarctat nuchaz
coarctatione forti si resistit et non obedit. Et si est spon
dilis prima colli et que sequit eā priuat animal anbeli
tu et morit statiz qñ nerui anbeli coarctant quare si
faciunt opationez suā. Et si est de spondilibz dorfi et
dislocat ad prem interiorē nō est possibile ut curetur
et est de illis que interficiūt velociter et si morat et non
est possibile taliter q phibeat anbelitum retinet sterc⁹
et urinam et interficit. Et si morat et si coarctat nuchaz
coarctatione uehemēti aut coarctat et non apat aut se
datur qd est cū eo de apate non est excusatio quin no
cumentū ingrediat nucham et neruos qui sunt sub illo
loco et facit supfluitates exire inuoluntarie. Et si est ad
posteriorē tunc nocumentum qd facit nucbe est min⁹
uep necessarium est nocumētū itez. Et coarctatio ner
uoz que debilitat pedes debilitat lacertos pesice et ani
quare necessaria ē virtus fortis et impulsio uehemens
et pculio magna qz fere franger fimenia et donec rede
at ad locum suū et anteq redeat ad locum suū iā fracta
sunt per illd ei fimenia. Et qñz dislocat ad duo latera
et ad supiora. Et in h⁹ quidē capli dionibus iā lo
cuti suim⁹ vbi locuti suim⁹ de gibbositate ergo cōpleat
illic. Et signum illius est q uides illic aut eminentiam
in posterioribus aut arcuationem in pectore ac si fra
ctū sit fimeniū sed in eius fractura non est magnuz ma
lum. Et in dislocatione spondilii est timor mortis.

De cura. c. xxij.

Item illa quidem que est ad anteriora ex dorso
spes est parua et paruus pfectus est in eius cu
tatione. Illa q ē ad posteriora indiget ppressionē cum
genibz et fortitudine sicut ē opatio balnearoz et ponat
super eam cum fortitudine aut faciat ipsum iacere sup
uentrem suū et stet sup eum cū calcaneis suis aut fricat

ipsum cum aliobich fricatione afini lillazaracti. **Q**d si
res fuerit uehementior illa et fuerit recens dixit **H**ip
qz ut sumatur lignum cuius longitudo et latitudo sit
tate qritatis que capiat infirmu et terminetur ita ut sit
scdm hanc mensura prope parietem extensum ad latus
parietis in longitudine et no sit elogatio eius a pariete
plus qritate vnus pedis et ponat super ipsum stratus
planus ad corpus infirmi: deinde balneet et applanet
super lignum aut super podiale super facies sua: dein
inuoluant super pectus infirmi ligature ample duabz
uicibus et earum extremitates egrediantur de subascel
lis et ligent inter duas spatulas et ligent extremitates
ligaturaz latas ad lignum longum sile manubrio mor
tarij et eleuetur hoc lignu super lignu positum aut po
diale et detur ministro statim apud caput infirmi ut tene
at ipsum ut fiat extremitas inferior inuoluta ad aliqd
et extendat superior que e apud caput in hora qua oz
et fiat p illud extensio et ligentur iteru pedes ambo sil
cu ligatura ampla alia sup genua et supra duas spatulas
itep: ligando iterum loca que eleuat ex loco in quo ag
gregantur due coxe cu ligamento alio et aggregentur ex
tremitates horu ligamentoz et ligent ad lignu aliquod
sile manubrio mortarij sicut est lignu cuius pcessit nar
ratio et eleua ipsum apud extremitate ligni primi dein
precipe ministris ut extendant cu hoc ligno extensione
que sit scdm cotrarium. **E**t de hoibus si qui faciunt
hanc extensione cu istis et sunt sicut sagitte sup lignu
erectuz apud extremitate huius ligni magni aut podia
lis. s. duas extremitates que sequunt caput et pedes et
qn reuoluunt ille sagitte inuoluuntur cu eis ligature q
extenduntur. **E**t oz qn sit extensio ut impulsio fiat apd
gibbositate cu radice uolaz manu. **Q**d si fuerit no
bis necesse sedere sup ipsum faciemus illud et no time
bimus aliqd. **E**t si no equat spondilis cu istis rebus et
infirmus fuerit tollerans pssione tunc oz ut pcauetur
fouea in pietate qui est ppinquus cu longitudine simil ca
nali recipiens gibbositate cu mensura q sit longitudo
fouee qritas unius brachij et non sit altior spondil in
firmi n3 inferior ea plm imo oz ut iam primu sit facta
Alp ad hanc egritudinem ad qua dixim in principio
ut sit lignum positu ppe parietem deinde sumat tabula
equalis mensure et ponat una extremitatuz e in fouea
que est i pariete et ponat mediu loci q psequitur ex ea
sup gibbositatez deinde impellat extremitas e alia in
ferius donec videas q spondilis iaz equata est equato
ne manifesta. **E**t **H**ip. quide iam dixit q pcauatio sola
absq tabula rectificat hanc rez. **E**t dixit itep q pssio
cum tabula sola facit illud. **Q**d si illud est rez tunc no
est possibile ut administret extensio qua dixim in prin
cipio spei que nominatur sepatio spondilium ad anrio
ra absq pssione. **E**t opz post equatione ut admistret
tabulam de ligno cui latitudo sit quatitas triu digito
ru et eius longitudo qritas que pssendit gibbositatez
et quoddam ptis sani et inuoluat sup eam panti linei aut
stupa incisa aut non sit dura et ponat sup gibbositatez
et liget cu ligamento qd est neccium. **E**t administretur
infirmo cibis subtilis et si remanserit post illud residuu
ex gibbositate tunc oz administrare curatione que sit
cum medicinis que mollescant et leniunt cu administra
tione tabule qua narrauim tpe longo. **E**t quidaz ho
mines administrent tabula de plumb. **E**t si dislocatur
ad unu duoz latep equatur cu astella aut astellis dua
bus et strigitur. **E**t In facta uero ex hoc in collo ad po

steriora et est illa que curat opz ut resupinet infirmus
deinde extendatur caput eius ad superiora cu facilitate
et equetur spondilis eius cu copressione et absterfione
et qn equatur ponatur super ea emplm confortatiuuz et
vela super ipsum cu panis et stringe desup astella cum
mensura colli et longitudine ei et liga eam ad caput et
adiutorium ita ut non cadat ligamentum ad guttur et
resoluat i nuero diez et poant fila cu qb strigis sz for
ma vittaz ex magib panoz qm illa q rotundat ledunt.
De dislocatione albosos idē iucture ossis cande. c. xxij.

Albosos qn dislocatur tunc illud scit sensu.
Sed et magnitudinez dislocationis scies per
sensum itep et q eger non expandit pedem n3
in loco dislocationis n3 apud genu imo est plicatio ge
nu ei laboriosior. **R**egimen vo illius est qm qn uis eq
re illud oz ut intromittas medium digitum in anu usq
quo opponat loco deinde preme cuz eo ad superiora cu
fortitudine et obserua cu manu tua alia locum albosos
donec eques ipsuz deinde empla ipsu et stringe et eger
minoret cibum et minorabitur egestio et sumat cuz hoc
quod leniat naturam.

De dislocatione anche. c. xxij.

Coxe qn3 accidit sile ei qd accidit adiutorio
de dislocatione ad inferiora sicut mollificare
Et no est possibile si dislocatur coxa ut expa
datur pes n3 iuxta dislocationem n3 apud genu imo
est illud in genu magis prauu. **E**t qd3 dislocatio qn
q sit ad anriora. et qn3 sit ad exteriora. **A**lp plm di
slocationis eius est ad exteriora et minorat eius dislo
catio ad interiora et dislocatur itep ad anteriora et ad
posteriora et p illas caldez causas. **E**t qn3 accidit in di
spositione ptus strictura sup embryone qd dislocatur
ille pes tunc facit cu habere cr3 minutu deficiens a de
latione corporis qre debilitat et no corripit.

De signis. c. xxv

Accidit ex dislocatione anche ad interiora ut
videas pedem dislocatu longiorez altero et
genu eminentius et non pot duplicare pedez suu apud
inguem inflatu apatu qm caput coxe iam intravit in
ipsum. **E**t si dislocatur ad exteriora abbreviat pes et
apparet in inguine pfunditas et accidit in eo qd oppo
nitur ei a posterioribus eminentia et inflatio et genu est
quasi ipsuz sit submersu ad interiora. **E**t si dislocat ad
anteriora pes est longior et non est possibile infirmo ut
expandat crus suu et non sit ei possibile ut plicet ipsuz
nisi cu dolore et non ppat ei deambulatio penitus et si
vult abulare abulet sup calcaneu. **E**t accidit ei multo
tiens ex hoc ut apes igue e et retineat e vrina. **E**t si
dislocatur ad posteriora abbreviat pes eius et sit super
eu expansio difficil et apparet in ipsi inguine mollifica
tio et est caput coxe decliue ad obliuationem.

De cura. c. xxvi.

Oportet ut ad curandum sit festinatio. **N**am
si non redit velociter fortasse effundet ad eaz
huiditates et putrescent et pducent ad corruptione me
bri totius et sequitur illud de timore id qd scis. **R**egi
men uero dislocationis coxe ad inferiora est ut exten
das pedem deinde fac eum redire cu uehementia p ossi
q moueris cu dextra et sinistra donec opponatur ei ad
qd redit et pone pedi quasi stasam et stringe super crus
deind stringe super coxaz et sup genu strictura q seruet
ea dein suspendatur ex buero suspensioe ne sit possibile
cruri cum hoc ut extendatur. **Q**n uero dislocatur ad

interiora tunc precipitur vt flectat genua et teneat eum homo fortis ex latere emuntorio et capiat restaurator manu sua caput coxe apud genu et trahat ipsum ad anteriora ita ut impellat extremitates alia et ipellat ipsius impulsione redeat ad superiora et exteriora. **E**t si adiuuat eum alius ab extremitate alia ex contrario motus eius et iam ligauit eam cum vitra aut cum fune erit bene: deinde liget cum ligamento. **U**ex qui dislocatur ad exteriora o3 tunc ut firmet restaurator extremitatem coxe que est apud genu et moueat eam ex contrario motus predicti. **E**t sit alius teneas ab extremitate alia mouens eam ex contrario motus primi et iam ligauit vittam aut funes. **E**t in illa que est ex illo ad anteriora aut posteriora stringat restaurator radices coxe cum ligatura lata. **E**t capiat super humerum ad preter que o3 secundum declinationem dislocationis et accipiant uiri duas extremitates ligature ample deinde extendant eam omnes simul extensione qua suspendant in firmum in aere. **E**t cum huiusmodi iter est possibile vt redeat motus predicti ad rectificationes. et medicant eam quibus cum thibren. **E**t motus alius est secundum quod retulit de eo quidam eorum et bene egit. inquit o3 ut caueas foueam longam in ligno toto fitez aq ducib9 et non sit longitudo fouee et profunditas eius plus quantitate trium digitorum et non sit longitudo eorum ad inuicem plus quattuor digitis et ponat extremitas alia thibre in preter illius fouee et sustentet cum eo et sit impulsio eius ad preter ad quam o3 impellere et o3 ut sustentetur in medio ligni magni aut podiali lignum aliquod erectum cuius longitudo sit quantitas unius pedis et grossitudo eius quantitas manubrij fossorij vt qui resupinat super dorsum reuoluatur hoc lignum in eo quod est inter albabasagi et caput coxe quoniam prohibet sequi illud quod extendit ipsum a parte pedum l3 illud iter multoties indigeat extensione que fit a superioribus. **E**t cum hoc quod corpus impellitur ad inferiora ipellit hoc lignum caput anche ad exteriora et o3 ut sit manus ad inferiora secundum modum quem diximus an hoc precipue ex pede. **Q**uod si caput coxe non ingreditur per hanc speciem curationis tunc o3 ut auferatur lignum erectum substitutum et ut figantur duo ligna alia super duo domicilia loci illius ligni. scilicet in o3 latere eius lignum ut sint sicut postes porte et non sit vnusquodque eorum minus pede deinde equitet super ea lignum aliud sicut equitat lignum scale vt sit figura sex lignorum filis littere que nominatur grece bitaneu: hec enim figura fit quum ponit lignum trium in medio inferius duobus extremis parum deinde o3 ut resupinet infirmus super latus sanum et extendat coxam sanam in eo quod est inter hos duos postes sub ligno quod est fite gradu scale et ponat coxa infirma super hunc postem ut sit caput coxe equitans super ipsius postem qui expansi fuerint super postes panis plicati plicatione prima ut non ledat postis coxa postea sumat lignum aliud e qualis latitudinis cuius longitudo sit tante quantitate que comprehendat ex capite coxe usque ad locum calcanei et ponatur in longitudine sub coxa ab interiori preter ut retineat caput coxe ad calcaneum et liget eum deinde admissit in gibbositate. **U**ex secundum quod diximus in eo quod processit o3 tunc ut extendatur crus ad inferiora cum ligno ligato cum eo ut redeat caput coxe ad locum suum cum hac extensione reuoluenti. **E**t est iter motus alius cum quo ingreditur caput coxe absque extensione infirmi super lignum. **E**t est modus quem laudat Hippocrates. et ille existimat quod o3 ut ligent manus infirmi simul cum ligamento lato leni et ligentur pedes eodem cum ligamento lato forti leni super duos calcaneos et super duo genua et sit longitudo

cuiusque eorum a pari suo quantitas quattuor digitorum. **E**t sit crus infirmum extensum plus altero quantitate duorum digitorum et suspendat infirmus super caput et sit elongatio eius a terra quantitas duorum cubitorum: deinde currat adolescens huius experientia puber cum brachijs suis et extrahat coxam infirmam ingrossiore loco eius ubi est caput coxe iter et suspendat cum infirmo subito. nam iunctura quam fecerit fuerit illud cum ea ingreditur ad locum cum quolibet studio. **E**t iste quidem motus est facilius alijs quam non indiget operatione prima. **U**ex plures medicantium non bene operantur in eo quoniam ipsi spernunt eum per suam facilitatem. **E**t si sit dislocatio coxe ad exteriora tunc o3 vt extendat infirmus secundum quod diximus cum hac ligatura que est super albabasagi inguinis et furculam secundum quod diximus deinde est necessarium medicamentum ut euellet eum thibre deforis ad interiora postquam posuerit extremitatem thibre in aliqua preter fouee quam diximus ut stringat super eam. **E**t sint aliqui ministrorum ex preter coxe sane impellentes iter et opponat impulsio ut non impellat primum. **E**t quoniam dislocatio est ad anteriora tunc o3 ut extendatur infirmus deinde ponat uir fortis radicem uole manus sue dextre super ingues infirmi et coarctet ipsum cum manu altera. et ipse cum hoc ponat coarctationem extensam ad inferiora ad preter genu. **E**t quoniam dislocatio est ad posteriora tunc non o3 ut extendatur infirmus ad inferiora eleuat super terram imo o3 ut sit positus super aliquid dux sicut o3 vt sit iter quoniam sepat anchea eius ad exteriora sicut dixi in gibbositate o3 ergo ut extendat infirmus super lignum aut podiale super facies suam et sint ligamenta stricta non super coxam imo super crus sicut diximus nup. **E**t o3 iter administrare positionem cum tabula et super albabasagi et locum ad quem egreditur iunctura. **H**ic est sermo noster in speciebus dislocationis que accidit anche ex causa manifesta antecedente illud. **U**erum quia quoniam dislocatur coxa per multitudinem humiditatis accidentis ei sicut dislocatur spatula o3 tunc ut administret cauterium sicut diximus in loco in quo diximus hoc cauterium.

De dislocatione genui. c. xxvij. **E**nu est velocis dislocatio: fortasse. nam dislocat absque causa preter deambulationem velocem aut lubricatam sicut carnal multoties dislocat absque causa preter saltum. **E**t genu quidem dislocatur ad omnem partem nisi ad anteriores per rotulam et adiutorium eius.

De cura. c. xxvij. **S**edat infirmus super sedem prope quatuor terre et eleuent pedes eius pappe: deinde extendat uir fortis manum suam desuper et desubtus extensione forti et reducat restaurator iuncturam ad dispositionem suam secundum iudicium dislocationis uniuersalis et liget eam.

De dislocatione areffatu et est rotula genui. c. xxix. **Q**uando accidit ei dislocatio o3 ut pes plane ponat in terra et reducat rotula deinde impleatur curuatura genui panis prohibentibus a duplicatone et ponant desuper aselle resistentes ei in preter ad quam declinat. **Q**uoniam ergo restringit et adberet non duplicetur genu cum festinatione sed paulatim donec alleuiet.

De dislocatione iuncture tali apud calcaneum. c. xxx. **D**islocat calcaneus. **I**ndiget ergo si dislocat extensione forti et curatione reuoluenti et impulsione cum fortitudine ut redeat. **D**ein o3 ut dimittat deambulationem circiter xl. dies ut non disloceat secundo. **I**n separatione vero pauca sufficit quolibet extensio deinde reducat. **E**t quoniam plene dislocat o3 ut reducat secundum quod dicunt antiqui inquirunt o3 ut extendat infirmus

sup dorsum suum sup terram ⁊ ab eo quod est inter co
ras eius apud alabaulegi sit paxilus lōgus utrās i pñ
ditatez terre nō pmittēs corpus eius moueri qñ proce
dit pes eius ad iferiora imo oꝝ ut figatur iste paxilus ā
teq̃ resupinet infirmus. Quod si pñs tibi fuerit lignū
magnū in cuius medio diximus esse aliud lignum fixū
tūc oportebit ut fiat extēsiō super hoc lignū. Et opꝝ ut
sit minister tenēs corā ⁊ extēdēs eā ⁊ minister aliū ex
tēdēs pedez aut manibus suis aut ligamēto fm ꝓtra
rium extēsiōis ministri primi ⁊ equet medicus manu
separationez ⁊ teneat minister aliū pedē aliū ad iferiora
Et opꝝ post equationē ut liget ligamētis fortibus ⁊ ua
dat cū parte ligamēti ad pectinē pedis ⁊ cū parte eius
ad calcaneū ⁊ liget illic ⁊ Et oꝝ ut caueat ex neruis q̃
sūt supra talū posterius ut nō sit sup eos ligatura uehe
mens ⁊ ut phibeat infirmus a deābulatōe. xl diebus
⁊ isti si conātur āblare añ non sanāt fm cōplemetū ⁊
dissoluit in eis mbrū ⁊ corrūpit curatō. Qd si sepat
os tali ex saltu nā illd accidit mltiōis aut acciat buic
mēbro aꝓa calidū oꝝ tūc ut sparet hoc mēbrū cū resu
pinatione infirmi sup facē suaz ⁊ extēsiōe mbrī ⁊ eq̃ti
one eius ⁊ cū ēbrocia que sedāt aꝓata calida ⁊ admi
stratōe ligamētōꝝ fortū ⁊ ut q̃lescat infirm⁹ ⁊ n̄ moueat
donec rectificet mēbrū itēgre. Et ligatura q̃dez tali oꝝ
ut sit ad digitos ⁊ dimittatur talus apertus.

De dislocatione ossis pedis. c. xxi.
Ius regimē est proximū regimini dislocatio
nis ossis calcanei ⁊ fortasse sufficit vt eā ita
ut calces cū pede tuo sup ipz pāno extēte iter ea donec
equet dein empla ⁊ stringe h̄z modūz quez scis.
Tractat⁹ scdus de radicib⁹ ulis in fractura.
De sermone uniuersali in fractura. c. i.

Fractura est solutio p̃tuitatis p̃pria
ossibus. Et accidit qñz sparsa ⁊ qñz
non est sparsa ⁊ qñz accidit equal ⁊
qñz accidit scissā ⁊ equal qñz accidit
in latitudine ⁊ qñz accidit in lōgitudi
ne ⁊ cadens in latitudine qñz accidit diuisa ⁊ qñz ac
cidit non diuisa. Et cadens in longitudine est diuisio
⁊ alcaz que non accidit sepa. Et quidā nomina
uerunt spēs fracture noibus suis dñtes fracturaz ma
gnaz incedentē in latitudine ⁊ p̃funditate r̃haphanalē
⁊ assalē ⁊ arūdinalem ⁊ dicentes incedentem in longi
tudine fracturā linealē ⁊ dicentes incedētes in latitudie
cū longitudine lunālē ⁊ nerualē. Et illa que est p̃uaz
p̃tū unā lauchie ⁊ alierusie cū aluberien. Et qñ fra
ctura p̃plet non est possibile ut remaneant duo ossa h̄z
q̃ necesse est inter ea de oppōne fm p̃pationē p̃tuita
tis nalis imo sepantur necessario ab oppōe. Et si se
patio faciens accidere p̃ticturaz necessario in eo qud
p̃tinet de velaminibus ⁊ carne quare accidit dolor se
quēs ea. Et qñ est equatio rotūda sine frustis p̃uertit
mēbz cū facilitate. Et vt declinet fractura ad exteriora
scd̃m q̃ dixit Hip. melius est q̃ ut declinet ad interio
ra qm̃ illud qd̃ occurrit ei de neruis illic est plus qua
re ledit. Et qñ cadit fractura aꝓ iuncturaz ⁊ restaura
tur remanet motus difficil p̃p duritez ⁊ rasbadu qud
accidit indiget spatio donec declaret. Et illud quidez
prauius accidit in iuncturis ossiuz puoz. Et de illo ite
rum est ubi est iunctura in creatione strictior sicut est
iunctura cauille. Et fractura prauioris incarnationis
⁊ unionis est illa que est scd̃m rotunditatem deinde
illa que declinat: nō. n. adheret nisi super ipsum plon

getur ligatura habēs fabricationem mirabilē t̃pē lon
gissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis ⁊ ex eo qd̃ mittit
sanguinē ad illam p̃tez scd̃m q̃ dicemus. Et deterior
fractura ossium ad interiora nō ad exteriora scd̃m q̃
dicis. Et qd̃ dicis de incisione medulle ⁊ iterfici est in
tentio cui non est utilitas: medulla. n. h̄z lenitatē viscosi
tatē ⁊ non incidit. Et qñz accidunt cū fractura accidē
tia sicut vulnera ⁊ fluxus sanguis ⁊ aꝓa ⁊ attritio eius
qd̃ circūdat eā ex carne q̃ si nō p̃pet cū phibitōe pu
trefactionis aut scalpelle accidit ex eo corrosio. Et lo
cus quidē fracturū magnorū scis p̃ dolorem ⁊ p̃ casum.
Fracture vō pueroꝝ p̃uoz apparet p̃ dolores ⁊ aꝓa
nā in ip̃is accidunt p̃a iudicia restorationis. Et qñ
illa ossa redeunt ad situs suos possibile est in infantib⁹
⁊ qui sunt eis proximi ut restauret ei uillus virtutis
prime in eis. Et in etate vō adolescentie ⁊ que est p̃
iplam non restaurat imo currit sup eam incarnatio ex
mā cartilaginosa p̃iungens inter duo ossa de genere ei⁹
qd̃ facit currere erarius de duob⁹ plumbis sup p̃tina
tionē eris ⁊ alioꝝ. Et ossa magis inobedientia ad resta
urationez faciendā est adiutoriuz deinde brachium.

Amplius furcula qñ frangitur ad interiora praua
sit eis cura. Et fractura sedior in duobus focalibus est
fractura focal inferioris eoz sicut dictū est in dislocatōe
Res aut coxe ⁊ cruris est facili⁹ qm̃ restauratio
nō phibet ea a dilatione. Et mēbra quidez diuerfi
ficantur in spatio restorationis verbigratia qm̃ natus
restaurat scd̃m q̃ dicitur in. x. ⁊ coxa in. xx. ⁊ vlna in eo
qd̃ approximat a. xxx. vsq̃ ad. xl. ⁊ coxa in. l. ⁊ fortasse
extendit longe donec restaurat coxa usq̃ ad menses
tres aut quattuor ⁊ qd̃ est supra hoc. Et ut declinet mē
brum in firmatione restorationis ad ventres ei⁹ meli
us est q̃ ut declinet ad dorsum ipsius qm̃ sit declinatio
eius in latere urine. Et cāc p̃p q̃ nō restauratur os si
mlitudo embrocationis aq̃ ⁊ mlitudo solonis ligamē
toꝝ ⁊ ligationis eoz aut festinatio i motu aut paucitas
sanguinis absolute aut paucitas sanguinis viscosi i cor
pore ⁊ p̃ illud minorat restauratio fracture cholicoꝝ
⁊ pualescentiū. Et de illis q̃ significat restorationē est
appitio sāguis q̃ videt qñ ipse sit supfluitas quā expel
lit nā ex multitudine sua cū studio ad fracturā.

De radicibus restorationis ligature. c. ij.

Restauratio basis est extensio mēbri cū q̃tita
te que oꝝ. Nā additio in ea spasmāt ⁊ lesionē
facit ⁊ pueniunt ex ea febres ⁊ qñz accidit
ex ea mollificatio. Et illud quidē in corporibus humi
dis est minoris nocumēti p̃p obedientiam eoz ad extē
sionez ⁊ diminutio ei⁹ phibet bonitates cōsolidationis
⁊ ordinis ⁊ qd̃ in dislocatione ⁊ fractura est equale.
Qd̃ ergo extēditur scd̃z modū qui oꝝ est ubi sit occupa
tio cū p̃patione duoz ossiū scd̃m rectitudinez ⁊ positio
nem puluilloꝝ ⁊ ligamentoz scd̃z q̃ oꝝ ⁊ cooperire ea
astellis ⁊ cooperire astellas ligamentis. Et oꝝ ut quie
scat mēbz q̃tum est possibile nisi qñz scd̃m q̃titatē quā
tolerat qum non fuerit nocumētū ⁊ aꝓa ut nō moria
tur nā mēbri. Et oꝝ ut caueat doloratio vehemēs aꝓ
extensionē ⁊ stricturaz i fractura ⁊ dislocatione sit. Et
si illud qd̃ accidit ex strictura vehemēti ⁊ tardatio
ne solutionis qm̃ illud pducit ad hoc ut moriatur illd
membrū ⁊ putrefiat ⁊ sit necessariuz abscindere ipsum
Et intentio in p̃lmo restorationis est ut eueniat alro
sboth in eis q̃ non sē sicut ossa capitis: nā sup ea n̄ orit
alrosboth quare oꝝ ut p̃petur ita ut non eueniat siccū

neq; paucū et itez grossius plm p̄trāsīs mēsurā Et de
ficco est q̄ magnitudo ē dīuerfificatur scdm membrū
et q̄ritatez fracture in magnitudine sua aut multitudine
ip̄ius aut in contrarijs ambaz et tu quidē scies in dimi
nutione qd̄ oī fieri in illo q̄si apud rememorationez ci
boy et apud rememorationē fracture. Et oī qū accidit
alroiboth ut phibeat a motibz cōprimētibz et coitu et
ira et iracundia qm̄ adurunt sanguinē et fugit locū cali
dus et sanguis querit frigidū et adiuat cū emplis forti
bus stipticis in quibus est caliditas quedā et glutinatō
et ponantur in eis que sunt sicut nux cupressi et draga
gantuz et medicine que sunt ad rupturā. Et qū accidit
fracture ut non restauret restauracione de qua curetur
tū fiat in ea quiddā sile fricationi in vlcibus que nō
sanantur et est ut fricetur utriq; manibz donec auferat
uiscositas vllis debilis que est quasi ipsa nō sit aliquid
q̄re accidit ut eleuetur i locū et ipellat ad ipsū sanguis
bonus nouus et coagulet sup ipm̄ roiboth forte. Et
multotiens quidez egrediūt et alteratur color ossis rel
siles corticibus et squamis pp̄ fricationez et sup h̄mōi
non ponantur astelle immo si fuerit neciū sufficiat li
gatura bona. Et qū aggregant fractura et uulnera tūc
nō est possibile ut differat restauratio vsq; quo sanent
vulnera: os. n. induratur et non recipit restauracionem
nisi cū prauitate et extensione uehementi et dispōibz ma
ximis. Et cū hoc qū accidunt cum vulnere dolores et
apara in qd̄ est timor tunc ut torqueat membz meli
est q̄ ut accidat timor magnus: q̄re oī ut in huiusmodi
fractura si pueniat ad vltimū i re restauratiōis. Et qū
est cū fractura attritio est cū illo timor i corrosiōe mē
bri quare oī ut scalpelles locus ad hoc ut egrediat san
guis qm̄ in ip̄o est timor et est ut moriat mēbz et si flu
at sanguis tunc oī ut retineat. Et multotiens quidem
fit neciū pp̄ timorem apatis et nocumētum vulneris
ut facias aliud q̄ sit neciū de curatione mēbri quaze
phomas et soluis ventres et subtilias cibuz. Et qūz ac
cidit ex stricture prurit et est neciū ut soluat aut em
brocet membz cū aq̄ calida donec resoluant būitates
mordicatiue. Et Hip. quidē scipit ei qui restauratur
ut sugat aliquid de hellebozo in illa hora et fuit et inten
tio ut trabant materie ad interiora et Gal. phibet hoc
imo scipit ut bibat agaricū. Qd̄ si fuerit necessarium
tunc detur aliquid de sirupo acetoso in quo sit virtus
acuta et dī q̄ illud fuit in tpe Hip. Et supfluitas q̄ est
inter duo tpa est mirabilis. Et qū uolueris facere re
stauracionē deinde dolet et inquietat tūc rectius est vt
dimittat illd̄ et extrabe illud qud̄ redire fecisti: fortasse
eniz remouebis p̄ illud infirmuz a doloribz. **C** In fra
ctura aut i longitudine sufficit ut mēbz adbereat cum
stricture uehementi et uehementiore q̄ in alijs in cui
p̄ssione vltimatō fiat ad anteriora. **C** In fractura at
que est in osse oī vt duo ossa sicut scdm rectitudinez in
fine qui possibilis ē obseruando illud ex pte situs p̄tū
sanaz et p̄sidera an sit oppositio ossis huius ad suū cō
par ossis alterius deinde restaura et obserua nā inter
illud sunt res de illis sicut frusta et additiones et de
illis sunt vacuitates vepz frusta qm̄ non decenter com
ponunt soluūt inter os et inter restauracionez et qū frā
git iterum et remanent inter duas scissuras ossis nō p
mittunt vt adbereat vna earū alteri et sepanē quare sit
vltus in quo semp aggregat uirus q̄re accidit inde q̄
ip̄met putrefit et putrefit mēbz. **A**mpli? vnio n̄ sit
fortis. fortis. n. n̄ sit nisi qū decenter p̄tinuant frusta

et additiones in oppositiōe sua que ei opponit est ergo
necessaria extensio postq̄ fuerit vificata oppositō inter
duo ossa et inter additiones et meat? qui deglutiūt eas
et vificata fuerit restauratio. **Q**ū ergo extenderis et op
posueris rectum est qum̄ inuenis oppositiōē vificatā
ut mollifices extensionez paulatiz et obserues oppōem
vt decliet cū attactōe et obfues cū manu tua dispositō
nez eius qd̄ decēter cōponit. Et si inueneris eminētia
aut aliud rectifica illud cū manu deinde necessarium ē
ligamētuz cōseruans mēbz scd̄ quietē suā non durum
qm̄ dolere facit ualde n̄ lene qm̄ dimittit p̄seruationē
Et de rebz que eap̄ est media est melior. Et oī vt sit li
gamentū positū ad illud ad qd̄ est inclinatio uehementi
Et si fractura est p̄pleta tūc oī ut equeur equatōe stri
gente eaz ex omni pte. Qd̄ si fractura fuerit in pte pl
oportebit ut sit stricture illic pl. Et si cū fractura fue
rit aliquid ex frustis et ossibz puis tunc si fuerit ledens
dolores faciens tunc uade ad illud cuz rectificationez
Qd̄ si nō fuerit ledens tunc non cures de eo n̄z oppo
nas manū. Qd̄ si verbigratia audita fuerit ei? crepita
tio tunc spat q̄ currit sup eam roiboth. **Q**ū ergo secu
rus fuerit de illo tunc non oī ut tardetur res eius. Et
qū accidit ex frustis disruptio carnis nō est tūc rectū
occupari in dilatatione disruptionis opatione solido
rū vel solidopz sed est necesse ut extendat duo ossa ad
duo latera scdm vltimū finēz rectitudinis ne sit tortuo
sitas in eis qm̄ in tortuositate tunc ē corruptio ossis.
Qū ergo extēderis ipsuz tunc redi ad frustum et reduc
ipsum et stringe illud si aut nō redit tunc non dilates dis
ruptionē imo p̄ns sia vt uideas mēsurā qua indiges
et p̄fora in ea scdm q̄ritatē qua ingreditur in ea frustū
et p̄pone sup ip̄z frustum cutis lenis super quod possit
esse foramē spissū et penetret frustū in ipsū et preme sup
cutem et manus p̄p̄essione grauantē eas ambas et pro
cedet os in foramine. p̄p̄essione ad radicem suā deinde
seret cū sera opationis et est sera minuta subtilis acuta
sicut sera facientū pectines. Et fortasse p̄forat radix
cuius p̄foratio est necessaria cū tripāno faciendo fora
mina p̄tinua accipiendo locū cui? q̄ritur fractura et illd̄
nō ē auferens timorem ubi ē p̄ os corpus nobile licet
fortasse sit saluius q̄ infirmitas mouentia motu suo aut sua
collectione aut incisione sua. Et qūz ingeniāt vt ponat
tur tripānuz sup latitudinez substantie nō p̄mittentem
tripānum penetrare nisi scdm quāritatē adiuuantem q̄
re ē tunc minozis nocumētū q̄ instrumenta mouentia
Et pp̄ hoc oī ut sint apud restauratores ipsouz tripa
norum ip̄ea p̄fēs p̄pate. Et fortasse nō apparet frustū
sed est necessarium ad intus illud qud̄ exiccat et retinet
ipsum deinde fieri illud qd̄ oī. Qd̄ si fuerit frustū aut
petia ossium lepatum pūgens locū et dolorem faciens
tunc necesse ē scindere et uti regimine ad extrahendum
illud qd̄ egreditur. Et multotiens oī serare illud. Et
qū fuerit illud qd̄ fractus est et p̄minuū magnū et fuerit
et p̄fractio et p̄minutio plima tunc necesse erit vt extra
bat totū. Si aut fractura nō fuerit cū p̄minuōe et fue
rit dislocatio et scissura capiens locū plm̄ tunc icide
infirmitatē locū et dimitte reliqū qm̄ nō ē nocumētuz
in eo imo nocumētū in abscindēdo totū est magnū.

C De admonitione restauracionis. c. iij.

Necesse est restauratori ut p̄sideret inclinatio
nez ossis qm̄ ipse inuenit apud p̄tez ad quā
inclinatur gibbositate et ap̄ partez a q̄ iclinat
cōcanitatem. Et plm̄ quidez intelligit illd̄ cū tactu et

illud itez qm̄ dolor sit uehemens in pte ad quā est icli
natio ⁊ crepitatio iteruz significat illud. Et super illud
fabricet rem suam. Et est necessarium restauratori ut
extendat manū suā sup locū fracture i dispōe itineris
ei⁹ ad supiora ⁊ inferiora cū facilitate ⁊ subtilitate do
nec si uiderit separtionez aut eminētiā aut frustū cogno
scat ipsuz ut n̄ liget vice altera n̄ scdm qd opz qm̄ accidet
pulsio aut dolor. Et nō opz ut p̄sidat in equatione sen
sata p manū ante p̄plementū sanitatis nā multoties oc
cultat apā cōrusionēz ⁊ torfigz. Quz ergo restitutor
peruenit ad fracturā ⁊ inuenit illud si nō exquisitē opa
tur in eo deturpat mēbz ⁊ si exq̄site opatur pducit ad
spasmus ⁊ febrez prauaz ergo melius est ut dimittat il
lud ⁊ non tangat ipsuz. Quz ergo incipit puenire ad re
stitutionē p̄tis ossium ⁊ nō penetrat oz ut non viz fa
ciat ⁊ faciat ipsam ingredi cūz difficultate scdm omnē
dispōneqz qm̄ ingreditur sup infirmū quōd est mal⁹ q̄
remaneat os nō eq̄tū. Et si dolet reditio ⁊ rectificatio
valde ⁊ est possibile medico ut reducat illud ad dispōi
tionē fracture tunc est delitū infirmo ⁊ cōcupiscentia
magna. Et oz ut restitutor festinet ad restitutiō illd
qd fractuz est ⁊ restituet in die suo qm̄ q̄to plus elon
gat tāto est eius introitus difficilior ⁊ nocumēta in ip
so sunt plima ⁊ pprie in ossibus q̄ circundāt lacerti ⁊
nerui p̄tes sicut cora. Et oz ut adiuet ad festinationē
restitutiōis cū cāis in cōtrario cāp oppositaz p̄redi
ctaz ⁊ prima est cōglutinatio sanguinis viscosi.

De p̄paratione restaurandi. c. ij.

Oportet ut omni membro qd tu restauras sit
p̄paratio pueniens phibens dolorē. Et melior
p̄paratio cū hoc est illa que est ei per nām uer
bigratia ut sit in manu ad furculā ⁊ sit in pede ad illd
qd impellit obseruando p̄suetudinē infirmū in hoc. Et
sicut mēbz qd oz suspendi oz ut suspendat scdm eq̄lita
tez sit mēbz cui⁹ dispositio significat ne suspendat: oz
ut sit eius acubitatio ⁊ ipius locus sup rez planā ut nō
suspendat ps e⁹ ⁊ restringat ps eius. Et suspēso quid
est mala omni restaurato sicut impulsio ad superiora ē
illi pueniens duz prohibens nō phibet. Et qū prepa
tō membri sit ita ut sit alterius q̄ oz aut magis infirmū
inclinat membrum ⁊ p̄torquet ipsum secunduz inclina
tionem suspensionis ⁊ p̄parationis.

De qualitate ligamentoz ⁊ astellaz. c. v.

Oportet ut sint pāni ligamentoz mūdi. naz sor
didus est durus ⁊ facit dolorē ⁊ sit subtilis ut
penetret res si linitur sup ipm ⁊ sit leuis ut n̄
grauet sup mēbz infirmū ⁊ oz ut ligamēta capiant de
loco sano aliquid cui sit q̄ritas: illud enī est magis te
nens restauratos q̄ ut sepetur ⁊ magis infirmū q̄uis sit
necessarius ut non sit supfluitas in illo qm̄ faciet ut mē
bz habeat meat⁹ strictos nō suscipientes nutrimentuz
Et itez illud qd admonuius de strictura est magis ex
primēs būritatē effusaz ad mēbz infirmū ad illud quod
est longinquius eo expellēdo ⁊ magis phibens illd qd
attrahit ad ipsuz ⁊ ligamentū latū ad illd est meli⁹ qm̄
magis facit adherere ⁊ plus dilatans per scdm qd pos
sibile est in omni mēbro. naz illud qd possibile est ex hō
in pectore nō est sicut illud qd possibile est in manu
⁊ qd non est ex membris latum nā illud non est possibi
le in eo imo qm̄ lata est vitta non sit bona eius ordinatō
sup mēbz sile illi imo sit seda qua pp oz ut sit p̄tent⁹ de
huiusmōi in illa cuius amplitudo est triū digitorz vsqz
ad quattuor. Et illa sunt sicut focile ⁊ furcula ⁊ sicut

illis filia nā nō est in eis possibile illud imo si nō ligant
cū subtili non est possibile. in furcula eiz non p̄uenit lata
Et in huiusmōi quidez est necessarium multiplicare
involutions ut stent loco dilatationis. ⁊ uitta que in
uoluitur sufficit ut sit latitudo eius trium digitorz aut
quattuor ⁊ longitudo ipsius triuz cubitorū. Et puluil
lorū fortitudo qm̄ sit uehemens in adiutorio ligamen
torū ad faciendū adherentiaz: uerū puluillorū sūt due
spēs: una earū est in qua est intentio equare p̄cauitates
membri ⁊ adhibeatur studiū ut non cadat inter ea ābo
foramē ⁊ ut non superponatur suppositioe diuersa ⁊
ut bucellens cū eis ulcera. Et altera est in qua est intē
tio ut coopiat cum ea ligamentū ⁊ equet equatione fa
ut reuoluat ligamentū ⁊ adhereat scdm equalitatē q̄re
nō erit locus strictior loco ⁊ mollior loco quare faciūt
ea adherere astelle adherentia bona. primum ergo eo
rum sunt ligamēta ⁊ vitte ⁊ scdm sunt astelle ⁊ ligamē
tuz inferius phibet mās ⁊ scdm torfigz. Et oz ut sint
margines puluilloz ubi possibile est. Et illa q̄ritas exi
git ut sit numer⁹ puluilloz. Et fortasse est necessarium
administrare puluillos paruos quos coopit puluillus
vnus equans sup eos in longitudine ligamēti cadētis
sup locū. Et ligamentum quod noiatur habens duas
facies uel fascies bois ⁊ hīs duo capita ē illd qd admi
stratur ita: ponat mediū pāni cū quo p̄seruat eq̄tō loci
infirmi sup locū suū ⁊ sit illd in medio albadacati dei⁹
accipiat cū unaqz duaz medietatū ad p̄tez diuersaz ⁊
fiat in uolutione eaz cū utrisqz manib⁹ siml⁹ ⁊ qd est fa
mosum qd nō est nobis necessariū exponere.

De eq̄litate ligamenti cū expositioe ⁊ distinctioe. c. vi.

Oportet ut incipiat cū ligamēto a loco fracto
⁊ ab eo ubi declinat ad os ⁊ illic sit uehemen
tius strictū ⁊ ubi fractura est uehementior oz
ut sit ligamentū fortius ⁊ ad ultimū locus fracture ⁊ ē
locus a quo est necessariū expellere materias ⁊ ut ser
uet super eaz situs ⁊ illud quidez securat ab apatione
imo fortasse resoluit apationēz ⁊ est cū securatione ab
apatione ⁊ putrefactione ossis itez illud quid nō p̄fert
ad virus si generat in ipso osse pueniens ad medullam
⁊ corrūpēs medullā ⁊ os. Et est necessariū ut frangat
⁊ ab eo discooperiat ⁊ ut siant vie ad pus ⁊ ad egre
dien. Et est melior locoz cū defensione ei⁹ qd venit de
eius genere qui sit licet membrū inferius qm̄ expellat
ad superius supfluitates suā qm̄ superius est debile. Et n̄
oz ut fiat ultimātō instructura ligamentoz ⁊ astellarum
tanta que phibeat aduentū nutrimenti ⁊ sanguinis: illd
nāqz est ex illis que phibent restorationēz. Et Hip.
quidē adiuuat ligamenta in eo qd conatur de expulsiōe
apatis cū ceratis repulsiuis cū oleo omphacino ⁊ ce
ra ⁊ fortasse est necessariū sedare apā cū eis que sunt si
cut oleum camemillinum ⁊ sicut cum vino stiptico nā
ipm̄ resoluit apā ⁊ p̄ortat mēbz ⁊ ubi fuerit ulcus
nō a p̄propinquet ceratū. Et fortasse ē necessariū illd
in quo est fortitudo ⁊ resolutio sicut oleum ⁊ mastix ⁊
āmoniacuz. Et ad ultimū qū ligamentū administratur
⁊ fractura est recens que nōduz apatur tunc opz ut sit
ex ligno ⁊ in frigidatū reperculsiuū. Et fortasse sufficit
ut liniatur cum aqua ⁊ aceto ⁊ fortasse administratur
cum cerato ⁊ sifibus de illis que narrauimus. Et si ad
ministratur p⁹ apā tunc melius est ut sit ligamentuz ex
lana que sit infusa in oleo resoluente apā ⁊ liniēte ipm̄
Et scdm omnē dispositionēz in ligamento super quod
ponit ceratū defubtus est securatio a p̄motōe doloris

et proprie quoniam medicus non est pater: quoniam ergo accidit dolor
succurrit cum solutione et ligatione. Et non oportet ut admi-
nistret ceratū et proprie quoniam est illic ulcus. fortasse. n. at
trahet ad membrum putredinem et ponat loco eius vinum
nigrum. Et primo quidem fracture associat ulcus quapp
oportet ut elonget ceratū et sit sufficientia in vino stiptico in
quo infusus sit puluillus longus. Et nos quidem pone-
mus epithimatis fracture capsum singule. Et cum in cepe-
ris cum ligamento a loco exigente tunc inuolue ipsius in-
volutionibus quas addes secundum additionem magnitudinis fra-
cture et per eas secundum diminutionem eius et secundum aperturam si
fuerit apparens: deinde reduc ipsum ad illum locum: deinde
vadat usque ad locum sanum. hoc est ergo ligamentum
primum deinde fac primum ligamentum secundum et inuolue
ipsius super fracturam bis aut ter deinde fac ipsum descende-
re ad inferiora mollificando paulatim postea fac esse primum
ligamentum tertium et fac sicut ad superiora et tunc facies li-
gamenta esse paria ad expellendum supfluitates a membro
et ad rectificandum ipsum super intentionem in spatione
huius ligamenti et non sit supfluitas iterum in elongando stric-
turam in utrisque lateribus quoniam sit membrum oppilatū ve-
nax non suscipiens nutrimentum et fortasse contrahit et
quoniam non sit ita imo incipitur cum ligamento ascendendo
deinde sequitur cum ligamento descendendo deinde cum
ligamento incipiente ab inferiori pre ligamenti inferioris
ad superiorem partes ligamenti ascendentis quoniam ipsius
sit conservans duo ligamenta illa et ponat vehementior
strictura eius apud fracturam. Et intentio quidem in uno
duorum ligamentorum est contraria intentioni in ligamento quod
quiritur attractio materiei ad membrum quare stringit sub
membro cum longitudine ab eo et non cessat mollificari
involutio et est ligamentum diuersificans. Ita ergo sunt
ligamenta que sunt sub astellis et hec sunt ligamenta que
sunt supra astellas. Ligamentum vero superius oportet ut sit ita
ut ponat membrum sicut frustum unum cui non sit motus
et prohibeat torsionem et cum fractura est in latitudine
plete sit necessarium ut ligamentum sit equalis pmi-
ssionis et stricture. Et si fuerit plura fracture ad partem unam
et est ex fractura oportet ut sit sollicitudo vehementior super
latus in quo est fractura plus et non oportet ut diuersifices
super ea figuras ligamenti faciendo figuram per figuram
quoniam illud corrumpit illud quod portauit restauratio. et
dolorem quidem facit incurrere contorsio que fortasse
accidit in die et stricture ligamenti spasmodici nam si strin-
git facit dolorem et quoniam mollificat torquet. Et Hippocrates. quidem
facit esse rectum ut soluat ligamentum una die et una die non:
illud. n. est melius ut non irascatur infirmus et non appro-
ximet eum cum palpatio eius et ipsius frictione per illud
quod necessarium est ut pueniat ad membrum de humiditate
subtili impediens que fortasse puenit in virus. Et
magis pueniens horarum consuetudinis bonitatis ligamen-
ti et pseruationis et secundum conditiones predictas est post
fracturam per viginti: nam illud est hora inceptions al-
roboth rubei: deinde quoniam adheret os et non stringatur
valde et respiret locus strictus et non coarctetur et prohi-
beat alroboth aut prohibeat eius generatio cum pueritate
sufficiente. quare non accidet nisi subtile debile nisi quoniam
accidit iam alroboth et incipit adherere magnitudinem
qua non indiget et tendit in supfluitates. Nam una de co-
uenientibus eius est stricture vehemens. Et iterum admini-
stratio stipticorum prohibentium. ipsa enim prohibent nutrimen-
tus et stringunt alroboth. ergo non penetrat in ipsum nu-
trimentum iterum. Et non oportet iterum ut licentia detur et per

mittat ut fiat ligatura in non sua hora:

De equalitate astellarum. c. viij.

Oportet ut sit substantia de qua fiant astelle ag-
gregans ad durities suam tenacitatem et lenitatem
sicut alcone et lignum oleandri et lignum grana-
ti et eis filia. Et oportet ut sit grossius quod est in ea locus qui
obuiet fracture duobus lateribus: nam oportet ut sit grossius astel-
larum principium earum quod sequitur latus fracture aut vehe-
mentiores partes fracture et sint latera earum subtiliora et ut
sint plenae extremitatum ne opponatur in eis glutinatio
imo planum ligamenti. Et si ponatur astelle a lateribus
quattuor tunc est magis defendens et non est malum si est
ei supfluitas longitudinis quoniam non est nocumens in illo neque
detrimentum in hoc. si capiunt prope iuncturam per
quod tegat iuncturam ipsarum longius lateat eius sit ad latus
ad quod est motus inclinationis membri cum hoc. si ut non
sit ita quod grauet neque pmat vehementer neque coarctet et ut non
minuantur ab eo ligamenta diminutione prima quoniam sunt
astelle pprimetes coarctantes. Et quoniam videris aliquid
de hoc opponere cum diminutione donec inuenias equali-
tatem. Et non oportet ut astelle obuiant loco denudato super
quod non est caro imo est nervosus ossifusus.

**De qualitate administrationis astellarum cum disti-
ctione et expositione. c. viij.**

Hora que exigit ut ponantur astelle est post .v.
dies et supra usque quo fiat securitas a nocum-
tis et quanto plus magnificatur timor tanto ma-
gis oportet ut tardetur positio astellarum et multotiens attrahit
festinatio in hoc nocumens ex apostematibus et pruritu
et vesicis. Vnde quoniam tardatur astelle tunc oportet ut sit illic quod
sit loco earum ex bonitate ligature cum vitta et bonitate
spationis. Quod si illud non fuerit tunc necessarie sunt a-
stelle et in principio rei. Quod ergo ut annexatur astel-
lis ligamenta et puluilli annexione descendente equante
coopiente decenter componente quorum grossius sit apud
fracturam et non fortiter stringat imo addat in stricture
paulatim cum experientia infirmi et cum dispositione ipsius.
Et si fuerit ligamenta et puluilli grauantes eam tunc
non fiat earum multiplicatio. Et de nocumens eorum quoniam
descendunt est ligamentum molle. Et oportet ut non ligen-
tur ligamenta superiora super astellas ligatura dissolvente eas
et remouente ipsas a decore pponere situs earum. Et oportet
ut soluantur ligamenta necessitate electionis in omnibus
duobus diebus in principio rei et proprie quoniam accit pruritus
et tunc quidem oportet ut fiat illud quod pcepimus. Quod ergo per
sit septem? a stricture soluat in spatio tardiore et in om-
nibus quattuor et quinque: in hac enim hora sit securitas
a pruritu et apate. Et illic iterum fiat mollificatio ligame-
torum paulatim ut non prohibeat penetrationem nutrimenti
Et si fuerit tibi possibile ut retineas astellas et non sol-
nas eas etiam usque ad viginti non erit nocibile deinde
solue eas. Atque quoniam soluantur in quibusdam horis non pro-
pam apparentem sed per defensionem et ad vident illud quod
accit et pferare ad illud quod disceptum est de carne si fue-
rit an corrupe? sit color eius et dispositio. Et iam sciui
si oportet ut non fiat ultimatio cum stricture ultimatio. prohi-
bente ad ventum nutrimenti ad fracturam: ipsa enim non
restaurat nisi cum sanguine et nutrimento forti quod uenit
ad ea. Et non sit festinatio in auferendo astellas et poci-
endo eas quous credat esse coherencia quoniam fortasse accit
inde ut sit alroboth non pfirmatum adhuc quare pro-
curat membrum et ut remaneant astelle super membrum quoniam non
sunt necessarie est melius quod ut deponatur ab eo ante quod

nō sunt necessarie non ergo festines sed tarda:

De fractura cum vulnere. c. ix.

Et qñ aggregant fractura et vulnus tunc re-
staurator vehemēter alleviet restorationē et
faciat penetrare astellas a loco vulneris et po-
nat sup vulnus qđ oz ex emplis et pprie piccis. Et qđ
dā pceptunt vt incipiatur cū strictura a duobz lateribz
vulneris et dimittatur vuln? discooptum. Et hoc quid
est melius si vulnus non fuerit super fracturam ipsam
deinde oz vt sit sup ipsam velamen ita ut tegat ipsuz ab
aere. Qđ si fuerit sup fracturaz tunc oz ut ingeniet in
figuratione stricture cū ingenio ita vt mūdificet ex om-
ni latere et sepe pūp a vulnere ipso cū pparatione cō-
ueniente ad illud. Et infundant puluilli in vino nigro
siptico. Et hoc ingenius est ut ponat extremitas liga-
menti sup labiuz vulneris deind torqueat retro et firme-
tur cū ligamento alio et ponat sup labiuz aliud inferi?
deinde ordinet reliquā ligamētuz scđm qđ oz deinde tor-
queat ita ut remaneat vulnus ipm aptū et qđ est preter
ipsū sit firmū ex eo ita qđ iā ascendit ligamentū et descen-
dit ligamentū et cadat sup fracturaz strictura vehemēs
et remaneat vulnus aptuz vt discooptat ipsuz pp illud.
Et oz ut ponat sup astellas foramē ecōrario illius ut
puentat supfluitas medicine vulneris ad illud. Si po-
fuerit sup astellas foramē oppositū illi ut puēiat bōitas
medinine ad vulnus. Et sit possibilis egressio virus ab
eo et sit ita ut possit tegere sup ea vitragz sit qñuis dimit-
tere vulnus discooptuz sit malū et pprie in frigore imo
oz ut nō sit coarctatū tñ. Et ut custodiat i nocte. Qđ
si vulnus sanat administrantur astelle si iam etiā cōglu-
tinatū et firma astellaz illi loco si ille loc? fuerit declina-
tus ab eo. Et qñ voluntas fuerit soluere illud quod te-
git vulnus mane et vespē est magis possibile pp curatio-
nez eius ppria. Et non sit ex eo pparietas in ligamen-
to restorationis fracture oio. Inqñt Dip. oz ut ligetur
vulnus ex medio ligamenti si fuerit recens et si est anti-
quū et fecit pus p maturitatē tunc liget ex supiori eius
vsqz quo psequatur mediū eius. Et de illo quod est bo-
nū est ut ponat illud quod sequit vulnus ex ligamen-
tis et pprie supius strictus ut sit possibilitas currendi
vex eius strictura sit secundū tolerantiam. Et qñ ma-
gis elongat a vulnere ponat leuius et qñ est vulnere p
funditas vehemens stringat super locū pūditiā liga-
tura ligamenti. Et si puenit strictura ligamenti loco re-
stauracionis tunc iaz puenit intentio et si non incipe ve-
lare vulnus cū eo quod diximus et qñ puenitur ad fra-
cturā itez ponatur ligamētū strictius. Et oz ut ponat
ppatio membri ita ut faciliū fiat cursus pus si aggre-
gatur in vulnere. Et oz in estate vt infrigident ligamēta
pinentia vulnus et ut sit adiutoriū ad phibendū apha.
Et non oz ut appropinquet loco ceratū et pprie in esta-
te qñ fortasse putrefiet mēbz imo si necessaria est rep-
cussio tunc cū vino siptico scđm qđ pterit a nobis eius
declaratio. Et qñ fracture est attritio et timef mors mē-
bri tunc scalpelles. Et scias oio qđ qñ vulnus ligat sz
qđ puenit expellit ligamētuz descensionis et si errat in li-
gamento apha et pprie qñ mollificat sup locum vulne-
ris et stringit sup illud qđ est p? ipsum et si non fuerit ei
detectio non curret ab eo virus n3 pueniet ad ipsum
medicamē et si dimittit discooptū putrefit et infrigidat
et accit mors mēbri et pducit ad dolores et febres qñ re-
nectū ē medico vt faciat aliqd inter h? et hoc et pñderet
illud qđ accidit et succurrat ei anteq pñmet.

De fractura male restaurata: c. x.

Quandoqz fractura est restaurata nō scđm qđ
oz et est necessariū vt iteret et fractura. Qua-
re oz ut restaurator sciat dispositiōz alroboth qđ restau-
rauit os. Qđ si fuerit magnus fortis nō vadat ad frā-
gendū ipsum scđo: fortasse. n. non erit possibile ut fran-
gatur ex loco fracture prime pp fortitudinez alroboth
quare frangeat in alia pte loci. Qđ si non inuenit excu-
satio tunc opz ut precedat et leniat donec mollificet al-
roboth. Et mollificantia ipsum sunt medicine pñdicte
in caplo duritie illic sicut cutis alleliari et dactili et si
cut spēs secum oleoz et alleile et medulle ossiū et medul-
le granor corti et eis sisia: deinde frangatur et oz ut assi-
duet cū hoc embrocatio cū aqua calida et introit? tunc
in die multoties. Qđ si nō processerit illud et experimē-
tum et motio significauerit firmitudinem vehemētē tūc
oportebit vt secet caro ita vt sit possibile fricare alro-
both ex latere et destruere eū cū ea deinde frangatur et
restauret et curet vulnus curatione sua. Et multoties
qđ est possibile vt curet fractura male restaurata absqz
fractura sa leniendo alroboth cū eo qđ scis deici eā
et qñ seruat sup ipsam equat sup ipsam alroboth itez
excusat fracturam pprie in corporibus lenibus.

De epitibiabz fracture et que currunt cursu eoz. c. xi.

Epitibiabz alia sunt qđ prohibent apha et recti-
ficat pruritū. Et alia sunt ad indurandū alro-
both et glutinatiōez faciendā in ipso. Et alia
sūt ad equandū alroboth magnū. Et alia sūt ad remouē-
dam duritiē iuncturaz qđ accidit p? restauratiōz. Et alia
sūt ad auferendā mollificationez si ceciderit in iūcturis.

**De epitibiabz cōferentibz et que currunt cur-
suz eorum et rectificantiabz prurituz. c. xij.**

Iam diximus in caplo ligamenti vitas ad il-
lū qđ oz sciri in hoc caplo et diximus cerata
et embrocas cū vino siptico et illis sisia. Et
reiteram? nūc et dicimus non oz vt sit illud qđ admini-
stratur de cerato aut alijs ita vt alphas sit in eo aliquo-
mō imo sit leuius qñto plus esse pōt et mollius. Et non
oz ut administrant cerata vbi timef putrefactio n3 vbi
multiplicant ptes fracture: buiulmōi. n. ppatum est ad
suscipiendaz putrefactionez qñ plm ei? est cū vlcereb?
Super aquis aut calis et eaz effusione iam locuz fui-
mus et fecimus scire qđ utilitas in eis est resolutio mate-
rie que incurrere faciunt pruritum et attractio mate-
rie nutritiue. Et sunt iterum necessarie qñz qum mem-
brum iam debilitauit strictura et exiccavit ipm et illud
qđ altime psequitur est scitum.

De epitibiabz ad indurandū alroboth. c. xij.

Res pñferētes in hoc sunt embroce siptice sub-
tiles et empla qđ sistant eis sicut decoctio myr-
ti et eius oleū si necessariū est oleū et oleū alcā-
ne et epitibima cū aqua folioz myrti et granorum eius
et decoctio arboris alcori et decoctio radicis aldiz
dar et decoctio folioz eius est incarnatiua induratiua
Et emplm factū ex mes proprie qñ ponunt cū eo cro-
cus et myrrba et pñficatur cū vino odorifero est bonum
ualde. Et distillatio spatulaz palme ē bona itez.

De regimine equationis alroboth. c. xij.

In principio quidez et dum pmanet recens
siptica predicta qñ ipsa aggregant ipsuz et
stringunt ipsum et minorant qñitates eius p?
illud vō qñ supfluit et proprie prope iūcturā est neciū
secare ab eo et fricare donec equef. Et omnia ista cum

eo quod dictum est in eo:

De medicinis lenientibus duritiē iuncture. c. xv.

Oportet ut embroces et incipias cum aqua calida deinde administres desuper emplā et inunctiones que fricando sunt lenientes facta ex mucilaginis gumis et adipibus et oleis: et si ponat in eis acetū forte erit magis profundativa. Et de illis quorum administratio propinquat est dactili et alleliati et oleus si laminū quoniam est emplā leue. Et iterum molliuū de herua permisceat cum tanto butyro quoniam est ipsius medietas et mellis quoniam est ipsius quarta. Et fortasse sufficit ceratū et oleo lilij solū et quoniam adiuuat cum omnibus lenificantibus predictis in capso sepiros. Et quoniam sentis alterationes personis ad frigus tunc adde in eis ex castoreo et serapino et oppoponaco. **Medicamen** boum. et feces olei de lino et fecem olei sisamini et fenugrecū coctū in lacte et heil ad ipsum et administres. et iterum radices altee et radices cucumeris asinini et bdelliū et amoniaci et oppoponaci dissoluant cum aceto forti et liniant: et unguentū eburneū est bonū. **Medicamen** bonū recipe mucilagines fenugreci et seminis lini et mucilagines cucumeris asinini et amoniaci et laudanū et isopū humidam et oleum de lilio et adipes anatis et bdelliū lene et purū et medullā vituli resoluant in oleo et fiat unguentū.

Aliud forte. et olei ueteris. lb. ij. olei de lilio. lb. s. storacis liquide. lb. quartā cere citrine. lb. s. glutinis alboti. 3. ij. euforbij. 3. ij. medulle ossiū cerui. 3. ij. fiat unguentū. **Unguentum** bonum ad durities iuncture quā acquisiuit restauratio amoniaci preter unā bdelliū iudaici preter unā laudani partem mediā olei de alcāna adipes anatis amboꝝ añ. partem quartā solue gumā et aggrega oia. **Unguentū** bonū amoniaci. 3. vi. et cere citrine tantundem gumī alboti bdelliū et galbani oīū añ. 3. viij. olei de alcāna. 3. ij. terantur gūme cōtrite in aceto et inde aggregent in mortario inuncto cum oleo de lilio. Et sicut ad spasimum eaz et nodationē que accidit sicut glandula ubi est. **Et** iam dixim⁹ eam in capso suo et administrentur vnguenta que dixim⁹ nunc. Et administratio castorei et costi et simi columbini et sinapis emplando est vltima. **Lenitiuū** bonū. et fecis olei de lilio 3. i. et fecis ossiū seminis lini. 3. i. et storacis liquide et galbani et serapini et oppoponaci et amoniaci oīum añ. 3. s. bdelliū seīs. 3. i. adipes urfi aut galline aut porci apud illū quod diligit illud ex sapientib⁹ diuinit fiat ex eis vnguentū.

De facientibus fortitudinē mollificationis. c. xvi.

Sustentatio in curatione eius est super stiptica subtilia sicut saūna et dactili imaturi et his similia aut super stiptica spissa. Et quoniam quicquid miscetur cum his sicut crocus et cinnamomū et myrrba. Et enula est bona valde et proprie quoniam coquitur cum ea acorus et cinis vitis cum adipe antiqua et cortices spatulaz palme et oia que dicta sunt in indurando alroboth.

De administratione aque calide et olei. c. xvij.

Scias quod aqua calida et oleum non proueniunt apud restorationes quoniam prohibent restorationē sed proueniunt añ ipsaz quoniam ambo spant restorationē et cōueniūt post ipsam quoniam ipsa abstergunt quod remāet ex apate et duritie et rosboth et pustulas quod euenire fecerunt ligamenta in nervis quare sit motus cum eis non facit. Quoniam ergo administrant aqua calida et oleū et adipes et medulle succurrunt illis nocumētis. inter illud vero aqua et oleū sunt valde prohibentia ab incarnatione et fortasse administrant in infantibus et

qui sunt eis primum non in alijs quoniam emplā exiccata sunt super eos et faciunt eis dolores quare indiget tunc ut oleo inungat locos qui dolet deinde sustentet et restauret apud quietes vero non datur licentia in hoc. Et medici quoniam videntur embroca ex aqua calida quoniam ipsi solvunt ligamentum primum quoniam erentes ex eo iuuamētum et est ut attrahant ad ipsum mām. Et oī ut sit illa aqua talis ut quoniam cadit apud infirmū sit tepata: calida. n. fortasse resoluit ex corpore mudo supra illud quod attrahit et prope quoniam plongatur spiritus effusiois eius et attrahit ex corpore repleto supra illud quod oī et prope si abbreviet spiritus et imo oī ut sit aqua cum caliditate ad equalitatem tendens et sit spiritus effusionis et scdm quoniam trahit quod videt ex augmento membri et inflatio et non effundant quoniam incipit detumescere. Et nos quod idē dixim⁹ de iudicij embroce in capso dislocationis illud quod oī attendere et hic. Et magis dilectū mihi quoniam non est illic dolor est ut non appropinquet membro oleum nisi aqua calida oīo nisi illud quod antecedit ipsū in principio rei ad defensionē. Et de illis que ponunt super iuncturas quoniam indurant post restorationē super torsionē et attritionē et dactili et alleliati emplando.

De cibatione restaurati et potione. c. xvij.

Oportet ut sit cibus eius ex eis que generant sanguinē spissū siccū et non spissū siccū imo spissum viscosū ut generet alroboth tenacem fortem non siccū debilem lenem. Et illa sunt sicut pedes et frumentū coctū cum mīsa aqua quousque sit sicut pulis et uentres et capita et cornis hedi et arietis decocta et silia eis et vinū stipticū. Et ex illis que dant in sa mensa scilicet castanee et grana in quibus non est acuitas. Et alienet oia que subtiliāt sanguinē et calefaciūt ipsū et elongāt ipsū a coagulatione sicut vinum subtile et res confortantes valde. Et ad summū regimen eius sit ingrossatio nisi sit illic phibens ex vulnere requirente subtiliationē cibi se cūduz illud quod est super ipsū de magnitudine et aut ipsi puritate et apud timorē doloris. Qui vero securus est ab illo dilate in cibo et potu et qui amat defensionē incipiat cum regimine subtiliātē ut securus a malitia apatis. Et illud est sicut si oporteat iterū ut phlomet et soluat veter deū p⁹ dies paucos admistret illud quoniam sit quoniam neciū iterum ut dimittat hoc regimen quoniam superfluit rosboth in magnitudine et est necesse phibere ipsū. **Modus** cibarij prouenient ei quod administratur hora coagulationis sumat panis de sili et farina rizi et sepiū uacce pinguis et lac et fiat ex eis cibarij sile frumēto cocto ut pulis cum bonitate sua percussiois: medicina autē eius quā sumit ad restorationē mumiā est que est mirabilis.

De rebus que cōsequunt fracturā et restorationē et necesse est succurrere eis. c. xix.

Quandoque accidit ex fractura disruptio caris quod non glutinat quod si non incidatur putrefit et putrefacit illud quod sequit eā ex osse quare est necessarium ut incidatur et coquat. Et quoniam accidit fluxus sanguinis et est necesse ut phibeatur. Et quoniam accidit cōtusio et attritio fortis carni que si non curentur cum scalpellatione aut cum medicinis phibentibus putrefactiones proueniunt ad estionem quare oī ut obseruet illud. Et quoniam accidit apā calidū in quo est timor quare oī ut regatur regimie suo. Et quoniam accidit vulnera que egent ut curent eū eo cui⁹ pterijt narratio. Et quoniam accidit alroboth superfluum in fractura cui⁹ quoniam nō est necessaria quare oī ut minorec nutrimentū et phibeat eius generatio cum prohibitionē cibi et strictura desuper

et reliquis que sunt dicta. Et quoniam accidit mollificatio iuncturarum ex extensione. Et quoniam accidit ut currat virus ad medullam que generat in osse quoniam necesse est ut extrahatur os et discoopiat via virus ad intus.

Tractatus tertius De fractura cranei. c. i.

Altiorens accidit ut findat craneum et non findatur cutis imo apert. Quia ergo occupatio sit in curatione apertis et non puenitur ad plagam fortasse accidit ut putrefiat os desubt et accit ante sanitatem aut per ipsam egritudines male ex febribus et tremore et destructione rois et alijs quare est necessarium ut findatur. Et multotiens quidem significat locum infirmum ipse et quod tangit ipsum omni hora et hoc proprie. Et tunc quod deest est necessarium ut redeat vulnus ad dispositionem suam et ut curet fractura oportebit ut findatur a cute cum quietate qua non retineat in ea virus in hoc non alio: os enim ut non retineat virus nisi fueris securus de additio ne apertis et inueneris apertam ruptam et appeat fractura una. Quoniam. n. accidit inde error magnus putat enim quod non sit fractura nisi illa. Et per hoc os ut phideret dispositio fracture consideratione bona. Illud vero in quo declinatur cum existimatione ad rectificationem est ut consideretur causa fracture et ultimatio virtutis rei frangentis in gravitate sua aut in sua magnitudine aut in sua fortitudine ut per illud scias ultimatio quod os esse ex fractura. Et si accit tunc quoniam significat illud sicut apoplexia et scotomia et destructione vocis et que sunt eius filia. Et quoniam significat fissuram cutis in institutione sua et sua diuersitate et in suo casu super rectitudinem unam et dispositionem fracture item licet non sit hoc significatio significans omnes partes. Fortasse. n. est fractura iterior prima et magna et non est super cutem fissura aut est fissura parua. quare os tunc necessarium ut cognoscat dispositio cum significationibus in quibus querit de fractura et firmet membrum si est possibile. Et in huiusmodi dispositionibus est necessarium incidere cute dure et discoopire donec appareat os dubitatum totum. Et si accidat fluxus sanguinis impleatur illud quod discoopit est panis siccis deinde sustenta cum puluillo infuso in vino et dimitte ipsum usque mane. Vulnerum autem capitis usque ad terminum aliochati cura est illa que iam dicta est in capitulo ulcerum et ante ipsum. findentia vero os et ducuntia os et filia illis de illis que dicuntur hic. et minores dispositiones fracture ossium in capite si accidit in eis scissura parua non penetrans usque ad latus aliud imo succedit apud quedam expimenta et filis isti magis rectus est item ut frices illud usque quo non remaneat de scissura aliquid. Et si amas ut festines cum effusione humiditatis nigre donec rehemens fiat apparitio scissure per ea fac et frica donec non remaneat vestigium et sint apud te fricatoria diuersa ruy qritatum et administra in primis lata eorum deinde quod sequuntur illa. Quoniam fricaueris administra medicinas capitales et sufficit tibi. Et medicine quidez capitales sunt sicut ireos et farina horbi et minutum olibanum et arisof. et cortices radices oppoponaci et myrrha et sarco cola et sandrac et omne exiccatiuum sine mordicatione et curet curatione vlcis. Si autem existimaueris quod fissura sit penetrans usque ad latus aliud tunc fricatio non finit eam usque ad elongationem. Et caue ne multum procedas in fricatione imo ubi iam securus fueris et cognoueris dispositiones velaminis an sit seruans situm suum ex osse tunc nocumentum est minus et res magis apparens et est euentus apertis minor et saluior et paruior et apparit

tio parit maturi velocior et magis completa aut iam sepaui ipsum percussio ab osse. Et illud est ab eo in quo est timor plus et dolores et febres et que sequuntur ea plus et susceptio ab osse alterationis coloris velocior et cursus pululenti subit in eo plus et quod accidit ex doloribus et febribus et tetano et sincopi et destructione rationis per dimissionem curationis in eo plus. Et in huiusmodi quid deest dispositione immo in omni dispositione os ut rehementer caueatur frigus et in estate quoniam in eo est timor magnus. In fissuris vero in quibus non est nisi fissura sed est prima et apparet cum ea illud inter quos et os non est nisi cortex multotiens sufficiens strictura et ligamentum et emplum et infrigidantia. Verum illud quod est rectius est ut inci piatur et fundat super scissuram oleum ro. tepidum deinde aggreget inter duas extremitates vulneris et sufficiat si necessarium est illud et puluerizet desuper puluis capitulis et ponant super eas puluilli imbibiti uino stiptica co cussio cum oleo deinde reliqua ligamenta et quiescat infirmus et fiat delitiosus et fiat ut dormiat et phlometur si indiget. Et non queritur in omni scissura et fractura ut accipiat os totum quoniam hoc non est possibile in omni osse per recordare et quod precepimus in capitulo vltimo de fractura et restauratione. Vix multi homines acceperunt os ex capitibus eorum incidendo et secundo modum et creuerunt caro et cutis super vulnus et euaserunt. In frangentibus vero os et que sunt post ea scias quod ossa capitis diuersificantur ab ossibus alijs quoniam frangunt quoniam ipsa frangunt non restaurat nam super ea alroboth forte sicut attrahit ipsum et nasci facit super reliqua ossa imo rem debilem. Quapp ut non effundatur pus ad interiora os ut extrahat si fuerit plaga capitis completa aut incidat si non fuerit completa: et non fiat occupatio in restauratione. Et os ut non tardetur illud in estate ultra septem dies et in hyeme ultra. x. dies et quoniam fuerit uelocius erit melius et longinquius ab hoc ut accidant nocumenta magna. Et de illis que nocent ad illud et faciunt esse necessarium est quod ab ossibus alijs propter ossa capitis conuertit ligamentum reditioez et hoc ligamentum non est possibile super caput: propter illud ergo necesse est accipere os et fracturam cui est quietas donec egrediat virus sicut est necessarium. Et iterum si accideret virus iter os restaurationis ligatum ligamento opprimente expellente magis quoniam iam esset generatus illud virus ex ipso loco et penetraret ad medullam esset nobis necessarium ut discooperizemus et mundificarem ergo qualiter in huiusmodi membro non est igitur excusatio de hac collectione et incisione et de rectione loci et prohibitione incarnationis eius usque quo securus scias. Et si non est timor cursus virus usque ad interiora ossis quod incisimus. Et opus ut sit incisio ex loco conuenientiore. Et puenientior quod est aggregas ad oppositiones quam existimas quod virus currat ex eo melius et ad facilitatem incisionis et paucitatez necessitatis ad hoc ut moueatur et extendatur secundo. Et est cum hoc longior locus a nervis sicut synciput. Nam medium ei non obuiat origini nervorum. Et stude ne frigus adueniat velamini quoniam est malum et timorolum et subtilia regimen et assidua effusio olei tepidi. Et si apparet super uelamen nigredo et est fortasse in eo quod apparet de ipso et non est nocens et fortasse causa ei sunt medicine tunc cura ipsam cum melle percusso cum triplo sui olei ro. donec remoueatur nigredo et pulueriza desuper medicinam capitalem: et si nigredo fuerit confirmata tunc fuge. Quoniam ergo verificatur necessitas extendendi aliquid et

incidendi illud aut extrahendi ipsum tunc festinet et non expectetur complementum generationis pua in loco. Et hoc quidem non tolerat nisi ubi non est paniculus noia tua mater coarctatus aut punctus qui punctura facit in dispositione apa et spasmu et fortasse pducit ad apoplexia quare os ut extrahat illud os statim et redibit sensus si fuerit apoplexia statim. Si autem fuerit foramen tunc refertur uebementioris festinationis. Et quando frangitur craneus et infrigidat uelam et apatur et nominat illud faturat et tunc tibi inest in eo quod diximus cum huiusmodi festinatione aut si fuerit necessaria expectatio tunc sit ut ad duos dies aut tres. In primo rei opus ut curet in secundo cum incisione. Et quoniam sit cum sera subtili pducta et quoniam sit ita ut fiant foramina pua filia foraminibus que sunt ab acubus quibus sublelia sumit ubi os ut cadat ex eis licet in eis sit timor quoniam fortasse penetrat subito ut ad paniculum ubi ingeniet cum instrumeto quod diximus quoniam est saluus. Qualiter vero sit hec curatio nos dicemus in hoc illud quod dixerunt primi. Inquiunt os ut radat in primis caput vulnerati et fiant in eo due fissure se fecantes orthogonales et lecet una eam altera secundum figuram crucis. Et os ut sit una duarum sectionum: secatio prima que fuit ex percussione deinde os ut excorietur sub angulo quatuor ut discoopiat os totum cuius coauatio debet fieri. Sed si accidat inde fluxus sanguinis tunc os ut impleat panem infuso in aqua et in aceto et si non impleat ipsius panem sicco deinde pone super eum puluillum infusum in uino et oleo et administretur ligamentum quod puenit ad illud ita ut quando fuerit mane si non acciderit aliquid ex accidentibus malis tunc oportebit ut incipias coauare os fractum. Et illud est quoniam os ut facias sedere infirmum aut precipias ei ut se supinet secundum figuram que conuenit fracture deinde oppila aures eius cum lana aut cotto ut non ledat ex voce percussione et solue ligamentum uulneris et auferat panem ex eo et absterge ipsum deinde precipe duobus ministris ut teneant eum panis subtilibus quatuor angulos cutis que iaz scissa fuit et extendant eam ad supiora. Si cures que est super os fractum. Et si os fuerit debile ex natura sui aut ex fractura que accidit ei tunc oportebit ut auferas ipsum cum incisuris ponendo quedam pira alia et incipiendo ab eo quod ex eis est latius fiat permutatio ex eis ad incisoria subtilia donec puenias ad capillaria et administra facilitatem in percussione parua et magna ut non ledat caput et ique ret ipsum. Et si caput fuerit forte tunc oportebit in primis ut perforet cum tripanis que nominantur non profundantia. Et sunt perforatorie quibus est eminentia parua interius ex locis acutis eorum ut prohibeat ea illa eminentia profundare et puenire de siphac donec coauas cum eis os scissus et eradices ipsius et non subito imo paulatim. Et si fuerit nobis possibile ut eradicemus ipsum cum digitis tunc illud est. Et si non cum tenalibus aut cum forcipibus aut bis filibus. Et opus ut sit inter illud ex foraminibus exitus quoniam ita ut fiant ppe superficies ossis interioris. Et os ut remaneat tactui foraminis aliquid ex siphac. Et ppe hoc os ut sint perforatoria secundum mensuram essentie ossis et ut administrentur in hoc perforatoria plurima quoniam ergo fractura non est nisi in loco originis ossis tantum tunc os ut fiat permutatio ad illas res tantum ita ut quod cauaeris os tunc oportebit ut eques asperitates ossis capitis que sit ex incisione et pcauatione aut cum nouacula aut cum aliquo incisoriu que similes aciei ensis postquam posueris instrumentum quod coopit siphac et seruat ipsum. Et si remanserit aliquid ex ossibus paruis aut frustis

tunc oportebit ut accipiant cum facilitate deinde perueniat in curatione cum operatione aut unguentis. Nam iste est facilius qui sit ex modis curationis et minoris nocummenti. Inquit Galenus. quoniam tu discooperueris pte ossis capitis tunc pone sub eo incisoriu in fine cuius est pars que assimilatur lenti eminens si est lenis et est acuitas in longitudine donec sit latitudo lenti similis sustentata super siphac. Et os ut pcutiat desuper cum malleo paruo et incidatur os capitis. Quod ergo fecerim? illud erit ex eo totum illud quo indigemus et illud est quoniam siphac non mouet tunc non si medicans esset dormiens quoniam siphac operaretur lateri lato instrumenti similis lenti. Et si peruenit hoc instrumentum ad os capitis tunc ipsum eradicat illud abique lesione. Et illud ideo quoniam postremum figure similis lenti circundans hoc incisoriu retro incidit os capitis et non est possibile ut inueniat spem alia ad eradicandum hoc os facilius neque uelocioris operationis quam hec spes. Curationes vero que fit cum seris et instrumentis que nominantur moderni uituperauerunt ppe malitiam et hic est ergo sermo noster in curatione ossis capitis quoniam accidit ei scissura. Et conuenit hec eadem curatio in reliquis speciebus fracture que incidit ossi capitis quoniam nos non diximus nisi curationes fissure posuimus eam exemplum alius. Inquit Paulus et Galenus docuit nos quoniam pte ossis que os incidit et iste est sermo eius. Non os ut incidatur ex osse nisi illud quod est infirmum nam illud quod ex eo est comitutus uebementer os ut auferat totum. In illo autem ex quo extenduntur scissure extensione prima. Nam illud quoniam accidit non os tunc ut consequaris fissuras usque ad fines eorum et ut scias quoniam non accidit ppe hanc causam res nocua quoniam in reliquis operationibus que os ipse facere est scilicet quoniam os. Amplius os post curationes cum ferro ut accipias panem lini extensus quoniam pte ossis uulneris et infunde ipsius in oleo ro. et cooperi cum eo os uulneris deinde accipe pannum duplicatum aut triplicatum et infunde ipsum in uino et oleo ro. et lini uulneris totum oleo. Deinde pone super ipsum pannum quoniam leuius potes ut non grauet siphac deinde administra desuper ligamentum latum et non stringas ipsum nisi cum quoniam tate que teneat panem tunc deinde administra regimine quod remoueat inflammationem et destruat febre et humecta velamen desuper cum oleo ro. in omni hora et solue ipsum in die tertio et absterge ipsius et cura ipsius curatione qua creat carnem et sedat inflammationem et pulueriza super siphac puluerem ex medicinis siccis que nominantur medicame capitis donec oriat caro in quibusdam horis super os si indiguerim? hoc quoniam ossa sunt eminentia et ut nascatur caro uelociter et cura ipsius cum reliquis medicinis quod diximus in curatione uulneris. Et inquit Paulus multoties accidit in siphac capitis post curationem cum ferro apocalam ita quod supueniet spissitudini ossis capitis et spissitudini cutis iteque et est cum hoc granitas et prohibito morbo eius naturalis. Et multoties accit istis extensio et accidit alia mala et sequitur has res mors. Et non accidit apocalidum siphac nisi aut ppe os eminentis sub eo: aut ppe grauitate tetarum: aut ppe frigore: aut multitudinem cibi: aut multitudinem uini: aut ppe cam aliam occultam. Sed si apatis calidi causa est manifesta tunc os ut abscindas illam causam uelociter. Sed si est ex causa occulta tunc stude in separatione et administra pblomia uene si non fuerit phibena ad hoc et minorationem cibi et regimine quod puenit apatibus calidis sicut embrocatio cum oleo ro. calido aut eum aqua in qua bullita sunt altea et fenugrecum et semen lini et camemilla et eis filia et administra emplastrum ex farina orde

factus cū aqua calida et oleo et semine lini et administra
adipes galline in lana et humecta cū ea caput et cerui
ces et spondiles et distilla in aures aliquid ex oleis que
sedant caliditates et fac sedere infirmū in aqua calida i
domo et inunge ipsū. **Q**uod si aqua calidū pleuerat et nō
est aliquid quod pibeat sumere medicamen solutiū sol
uens semel fiat illud. nā Hip. precipit illud. Inquit Pau
lus denigrat siphac et nigredo est in superficie eius. Et il
lud est in medicamine itez quo curat. nā medicamen
nigrū fortasse facit illud tunc opz ut sumas ex melle et
oleo ro. iij. ptes et pmisceas et linias cū eo pānuz et po
nas sup siphac: q si accidit in siphac nigredo ex se ipso
et puenit vsq ad oculū pcpue cū signis alijs malis tūc
oz ut desperes de salute huius infirmi qm ē significatō
psumptionis caliditatis inate et destructionis eius. Et
ego iam vidi quedā cui accidit fractura in capite suo
et pcauatū est os capitis eius p annū et sanatus est et
illud iō qm fractura fuit i syncipite et fuit ex pculsiōe
sagitte et erat ei curfus et ppter hoc nō aduenit siphac
aliqd imo saluat vt est a corruptiōe. Inquit Gal. accit
homini ut frāgeret synciput et itez os tpris fractu
ra extensa et pposita est fractura cū dispōne reruz ossis
syncipitis et incisimus ipsum ad intentionem notam et
sufficit illud et sanatus est uiz.

De fractura mandibule. c. ij.

Item sapiens qm incidit ad interiora nō frāgat
q si frangit mandibula dextra tunc intromitte i
dext et mediu manus sinistre in os infirmi et si frangit
mandibula sinistra tunc itromitte manus dextre et eleua
cū eis marginē fracture exterius et interius et oppōe
eas abas cū manu altera deforis et eq ea et cognoscel
eqtiōm e ex eqtiōe dentiū qui sūt in ea. Si at frāgatur
mandibula in duob locis tunc extende ea in duo late
ra scdm oppositiōnez. ministro extendente ea et ministro
retinente ipsam deinde veniat medicus ad equandum
ipsam scdm q diximus et liga dentes qui torti sunt et se
pari sunt ad inuicez. Si aut accidat cū fractura vuln
aut frustuz tunc administra cōsutura et puluillos et me
dicinas incarnatiuas p reditiōnez et equationez. In
quit et ligamentū eius sit scdm hunc modum pone me
dicamen vitte sup nuchaz colli et vadant due extre
mitates a duobus lateribus sup duas aures vsq ad extre
mitates mandibule deinde vadāt cū eis itez ad nuchaz
deinde vsq ad locū sub mandibula sup duas maxillas
vsq ad synciput vadens ex eo itez vsq ad locū qui est
sub nucha ponant ligamentū aliud sup frontez et in po
steriorib capitis et stringat tota inuolutio que inuolu
ta est et ponat desup pānus lenis. Et si sepentur ambe
mandibule simul ex extremitatib eaz tunc incipiat cū
utrisq manibus paulatim deinde opponant et cōiungāt
et cōsideret ad cōpositiōne dentiū et liga duales cū filo
auri vt nō separet rectificatio et pōat medicamen liga
menti sup collum et vadat caput eius ad extremitatem
mandibule et precipiat infirmo ut quiescat et sit tran
quillus et dimittat locutionē et ponat cibos eius forbi
tiones. Et si alterat aliud ex figura tunc soluat ligamē
tuz nisi acciat aqua caliduz. **Q**uod si acciat tunc nō negli
gas uti emplis et embrocis que cōueniunt ad illud ex
illis que sedant et resoluūt cū equalitate. Et os quidez
mandibule strigitur ante tres hebdomodas qm ē lene
et est in eo medulla pima replens ipsū.

De fractura nasi. c. iij.

Nasi superior pars est os et inferior est cartilago et
illi quidē cartilagini non accidit fractura imo
attritus et q cōprimendo dilatatur tota et q dilatatur in
ferior pars eius superiore remanere vt est et sepatio ad
unū lat. Superiori vō pti ossis accidit qnz fractura
et qnz frangit nasus et non curat pducit ad casum. Et
itez qnz indurat et remanet scdm tortuositatē suaz qre
non recipit equationē oz ergo ut festinet in die pmo et
non ptranseat decimū. Et scias q qn fractura nasi pse
quit loca supiora ei magis cōueniens est et rectius re
gimen in ea est ut sumat stillus decenter factus lenis et
intromittat cū facilitate in nasū vsq ad finem albaia
fis et teneat ipsum cū manu sua et equet nasum euz ma
nu altera donec equet deinde subtiliet intromittēdo
licinium cōseruans ipm in figura equationis. Et meli
us quidez est ut sit ex lino. Et cautella est ut intromit
tat in utraq nares sit licet non sit nocumētū nisi i late
re uno. Et qnz ponitur liciniuz in latus unuz vsq quo
eius ultimatio puenit ad cōfirmatōez et restauratiōnez
Et non cōponat sup nasū ligamentū qm facit ipsum
latū nisi sit illic eminentia magna et timeatur scdm ea d
scensio. Qu aut accidit in ptrib inferioribus tūc possi
bile est ut equet cū duobus digitis duay manuū sicut
duobus indicib aut duob auricularib. Et qn accidit
in hac dispositione aqua tunc vnguentū diaquilon est bo
nuz valde qm sedat aqua et cōseruat itez figuraz eqtiōis
et cōfortat et sistr medicamē factū cū aceto et oleo et filia
et miuto turis sup qd puluerizet cinis et emplet cū eo.
Et qn fractura est attritō apta tunc nō est possibile vt
redeat cū ea ad rectificationē nisi postq findit et extra
bitur pminutio ossiuz et euz futura ei et puluerizet de
sup pulueres. Et qn accit inclinatio et sepatio cartila
ginis tunc eq eaz violenter deinde liga ea ligatura con
seruante eaz sup illud et est vt ponas ligamentū extensum
ex latitudine ceruicis sup quā est inclinatio ex eis quib
sit facile hoc ligamentū et bonū est ut sumas marginē pā
ni fortis aut corrigiā sit latitudo digiti unius et leni vnā
extremitatē eius cū glutino pisciuz et glutino corij uac
cini aut cū gūma aut euz reliqs glutinationē facientib
et inuisca ipsam sup extremitates nasi ex latere sup qd
est inclinatio donec exicet sup ipsū et reducat nasus
ad situz suū cum uiolentia deinde extende illaz corrigiā
aut pānū donec equet cum eo et inclina ipsum ad lat
diuersum inclinationi pme et restaura ipsam sup colluz
et liga ipm ligamento tenente ipsum secundum illaz for
maz et empla cum emplis que sunt necessaria.

De fractura furcule. c. iij.

Furcula frangit aut propter pōd delatū aut
pp casum magnuz aut pp pculsiōem ueherē
tez. Amplius furcule et restauratio sit difficilis et indi
get subtiliatione. Dixerunt in restauratione eius si con
trabit prope casū erit descensio capitis adiutorij infe
rius min. Inquit et qn cōtrabit furcula i duas medie
tates tunc fac sedere infirmū super sedez et teneat mini
ster adiutoriuz in quo est furcula fracta et extendat ip
sum ad exteriora et ad superiora iterū et extendat mini
ster itez ceruicē et humerū inclinatum cū qritate q est
necessaria. Et equet medicus cum digitis suis illud qd
est eminens impellens ipsū et qd est cōcauuz cōmoue
at ante et retro et extrahat ipsū. Et si indiget in illo ex
tensione pima ponat sub titillico pilaz magnaz de pilis
et eleuet cubitum donec approximet ipsū costis qm ex
tendet scdm q vult. Et si incidit extremitas furcule

ad interiora frangendo aut nō obedit cū attractōe medi
ci ⁊ non suspenditur qm̄ est ad pfundum plm̄ tunc pro
sterne infirmum super collum suum ⁊ pone sub hūme
ro puluinar gibbosus ⁊ demerge humerū eius inferi⁹
donec eleuet ad os furcule deinde equa ipsuz ⁊ rectifi
ca cū digito tuo ⁊ strige. **Q**d si infirm⁹ iuenerit pūcturaz
ex deambulatione manus sup ipsuz tunc frustū pungit
ipsum scdm̄ scitū ergo scinde ⁊ aufer frustum ⁊ fiat illd
a te cū facilitate ⁊ pprie si fuerit frustuz subtus. **E**t ut
non disrumpat siphac pectoris intromitte instrumentū
cōseruans siphac pectoris sub osse deinde frange os.
Qd si non acciderit apha calidū tunc sue scissuraz ⁊ in
carne eam. **E**t si acciderit apha calidum tunc infunde pul
uillos cum oleo aliquo. **E**t si dimittitur caput adiuto
rij apud fracturā cū frusto furcule ad interiora: tūc opz
ut suspendatur adiutoriū cum ligamento lato ⁊ eleuet
ad ptem cervicis ⁊ si frustum furcule fuerit inclinatus
ad superiora ⁊ illud quidez paz sit tunc non suspēdat
adiutoriū sed resupina illū cui⁹ est furcula fracta sup
dorsum suū ⁊ subtilia regimen eius ⁊ stringet furcula
in mense ⁊ minus. **D**e furcula aut dixerūt q furcu
la non sciungitur ex latere intrinseco qm̄ annexa ē pe
ctori non sciuncta ex eo ⁊ pp hoc non mouet ex hoc la
tere. **E**t si pecciat exterius vehementer ⁊ sepe tunc
ipsa equet ⁊ curatur curatione qua curatur qum̄ frā
gitor. **E**xtremitas vō ei⁹ que seqtur humer⁹ ⁊ sepatur
ab eo non dislocat plm̄ qm̄ lacertas qui habet duo ca
pita phibet eam ab hoc ⁊ phibet eā iterum caput spa
tule. **E**t non mouetur furcula motu vehementi qm̄ ip
sa nō ē posita nisi ut sepe pect⁹ tñ ⁊ dilatat ipm̄ ⁊ pp
hoc facta est furcula hōi soli inter reliqua aialia. **Q**uō
si acciderit ei dislocatio ex lutamine aut re alia sibi huic
tunc ipsa equet ⁊ intromittatur ad locuz suū cū manu
⁊ puluillis plimis q ponuntur sup eā cū ligamento qd
oz. **E**t puenit bec curatio extremitati humeri itez quz
sepatur ⁊ reducit eam ad locū suū. **E**t illud quo ligat
furcula hūero ⁊ est hūerus ⁊ os cartilaginosum ⁊ ipm̄
ingrossatur in macilentis. **E**t qū remouet existimat ille
cui non est expientia q caput adiutorij iā sepatū est ⁊
exiuit de loco suo: caput eniz spatule videtur tunc unū
⁊ videt locus a quo pmutatū est cōcauū: uez opz ut di
stinguatur significationibus qd experiemur post.

De fractura spatule. c. v.

Spatule quidez locus latus parū frangitur
plm̄ eni qd acciderit de fractura ⁊ acciderit mar
ginibus ⁊ lateribus ⁊ frustis. **E**t qm̄ acciderit
cognoscit tactu. **E**t p illud qd seqt eam de punctura.
Uez plm̄ acciderit ei scissura quā significat aspitaz que
cognoscit tactu ⁊ doloꝝ locali ⁊ punctura si fuerit: licz
nō sint reliqua signa. **E**t fortasse acciderit fractura ad in
teriora ⁊ significat ipsam incisio accidens ⁊ crepitatio
leuis quam pcipit auditus qū crepitat miser cum eaz.
Et inuenitur p attractionez man⁹ q cōseqtur eā ⁊ dolo
rez. **E**t cura ⁊ itez est subtiliatio man⁹ ⁊ bonitas cōue
nientie impulsiois ab iseriorib⁹ ⁊ equationis ⁊ fortas
se indiget ventosis scdm̄ q existio donec attrahatur ad
superiora ⁊ equet cum cautella a nocumēto i aggregatō
ne materiei. **E**t frustula autez spatule qū frangunt si
sunt inquietantia pūgentia ledētia tunc necium ē extra
here ea. **E**t si sunt quieta equent ⁊ ligentur ligamētis
silib⁹ ligamentis furcule. **E**t oz ut dormiat bñs fractu
rā spatule sup latus sanū non super aliud.

De fractura cassi. c. vi.

Accidit cassio scisso sicut ligno ⁊ acciderit fractu
ra ad interiora. **E**t primū quidē cognoscitur
sonitu sensato p tactum ⁊ auditū ⁊ qm̄qz inue
nis ipsam manifestā cuius due ptes sunt manifeste ⁊ cū
extēsiōe doloris. scdm̄ uero sequit acciderit mala ex
pstrictione anbelitus ⁊ tussis sicca ⁊ fortasse patiens illud
spuit sanguinez ⁊ qm̄qz generat ex eo putrefactio velami
nis. **E**t cura istoz est cura illius qui hz illud in humero
Et si inclinat inferius tunc cura est illa que descripta
est in pssione furcule de pte p fracturā. **E**t si ingreditū
tur cosse administra sup eas ligamentum factum ex la
na cum reuolutiōe post ligamenta posita super eas de
solutus cum rectitudine: deinde aggrega extremitates
duoz ligamētorum ⁊ liga eas ad inuicem qm̄ ipse pbi
bet ligamēta reuoluta a solutione.

De fractura costarum. c. vii.

Costis veris lepteꝝ acciderit fractura a duob⁹
lateribus falsis vō acciderit fractura a lateꝝ doz
si. **E**t qm̄ extremitas alia est cartilago hypochondrioruz
scdm̄ q sciuit nō acciderit ei attritio. **C**ognitio autez
fracture costarū est facilis que nō occultatur tactui pp
illud qd sentit de asperitate ⁊ motu in non suo loco ⁊
fortasse audit si auscultat crepitatio occulta qd si fue
rit inclinatio cosse ad interiora ⁊ significat eaz accitua
plexio ⁊ est fortasse cū ea spuit sanguinis tunc non au
dent restauratores curare ipsam cuz extēsiōe ad exte
riora pp defectuz ingenij qm̄ illud est difficile absqz ven
tosis. **E**t qm̄ ex ventosis timeꝝ q aggreget mā plima
ad interiores locū ⁊ est in ea illud qd est de corruptiōe
Qd si expellis eas ⁊ non plongas retentionez eaz nō
est maluz. **U**erum qm̄ cibant infirmū cibis inflatis val
de ut inflatur venter eius ⁊ cōprimat inflatio fracturaz
⁊ impellat eā ad exteriora. **E**t hoc qm̄ sit de illis a q
bus in quibūdā horis nō est excusatio ē tñ cā magna
ad faciendum ut acciderit apha. **E**nquit qdaz sapientū
oz ut cooperiatur locus cū lana infusa in oleo calido ⁊
ponat puluilli in eo qd est inter costas donec repleat
ut sit ligamentū equale qm̄ inuoluit scdm̄ rotunditatem
sicut narraui⁹ in pectore deinde pōatur sicut ponit
in hñribus plesim scdm̄ qritatem puenientes ossi. **E**t si
oppresserit nos res vehemēs ⁊ os pungit velamē pun
ctura ledente tūc oz ut findantur cutis ⁊ discooperiat
illd qd discooperitū est de costa deinde ponatur sub
eo instrumentuz quod pseruat siphac ut non egrediat
siphac ⁊ incidantur cum facilitate ossa que pungunt
⁊ exire facias deinde si non acciderit apha calidum ag
grentur fissure ⁊ medicent cū vnguento. **E**t si accit
ei apha calidū cooperiatur cuz puluillis infusis in oleo
⁊ cibetur infirmus ⁊ curetur cū eo qd sedat apha calm
⁊ resupinet sup latus qd leue est sup ipsum.

De eo quod acciderit spondilibus de fractura. c. viij.

Inquit paulus rotunditatibus spondiliū ac
ciderit qm̄qz attritio sed fractura parum accit
⁊ tunc minuitur siphac ⁊ nuchet ⁊ nucha ipsa
⁊ cōmunicant eis ambabus nerui in nocumento ⁊ seq
tur ea utraqz moro si acciderit illud spondili colli. **E**t p
pter hoc oz ut premitamus sermonem ⁊ enuntiemus p
ditionez factam. **E**t si est possibile ut plumam ⁊ ause
ramus os ledens cum scissione tunc illud est si nō oz
ut uisitemus eos cum regimine quod sedat apha cali
da. **E**t si remanet aliquid ex ptrib⁹ eminētib⁹ spōdiliis
ex qua sunt que nominant spic. **Q**uā illud cadit veloci⁹
sub digitis qum̄ uolumus eius pminutionem quonias

illud qđ cōtinuum est mouet ⁊ separatur a loco suo tñc
oꝝ ut auferat illud scindendo cutez exterioris deinde ag
gregetur cū sutura ⁊ administret in eo curatio incarna
tiua. Et si frangitur os alkaeil in inferiore pre albatiz
⁊ alobofos tunc intromittatur digitus idex finistre ma
nus in anum ⁊ equet os fractum cum eo ⁊ cum manu
altera secundum qđ possibile est ⁊ si senserimus os fra
ctum iam sepatum esse tunc oportebit itez ut auferat
cum scissione sicut diximus deinde administretur liga
mentū quod cōuenit ano ⁊ curatio cōueniens ei.

De fractura adiutorij. c. x.

O adiutorij qđ frangitur scđm plm nō decli
nat nisi ad exteriora quare oꝝ ut tu facias illd
qđ oꝝ fieri in reditione fracture ei⁹ sicut est scđm qđ sci
uisti ⁊ tange ipsam manu tua eq̄ eq̄tōe ultima ⁊ liga eā
cum ligamento ascendente etiam vsq; ad humer⁹ ⁊ strin
ge cū eo sicut p̄xima illi deinde ligamento cōmuni fm
qđ sciuisti et vsq; sub cubito si fuerit fractura p̄p̄nqua
cubito postea liga ipsaz ligamēto tertio ascēdēte ab in
feriori vsq; superius ⁊ suspende manū angulariter ne
multiplicet eius suspensio extendendo qm̄ est malum.
Et meli⁹ qđ est ut stringatur adiutorius ad pectus ⁊
angularitatez in cubito ut non moueat ⁊ p̄p̄rie qm̄ fra
ctura est p̄p̄e cubitū. Ergo pone super ligamenta aut
aquaz ⁊ acetuz aut aquā solaz si fractura adhuc non a
postemat ⁊ fac ipsā ex lino cuius latitudo sit quatuor
digitoz non plus. Et si iam supuenit ei spatius ⁊ apa
est tunc pone ipsam ex lana ⁊ abluē ipsaz in oleo si tibi
possibile est ⁊ si non fuerit aliquid phibens nō soluas
vsq; ad septē ⁊ qđ est post eos vsq; ad decē tunc solue
⁊ liga cuz astellis ⁊ si defensio vocat te ad aliud tñc sol
ue in tertio ⁊ est illud ad qđ inclinā. Hip. qm̄ aufert
nocumēta lz noceat restauratōi. Neq; i q̄litate ponēdi a
stellas oꝝ ut sufficiat tibi illud qđ tibi declarauim⁹ in ca
pitulo suo ⁊ non sepes ab ea stricturā ad min⁹ vsq; ad
xl. dies. Et qm̄ indiges secunduz p̄suetudinez extēsiōe
vehementi ⁊ non obedit tibi ⁊ nō excusaris auxilio ali
cuius adiuuantis te tñc fac sedere infirmū super sedē
subleuatā ⁊ sit ad stantez plus declin⁹ quā ad sedentē
⁊ appodiet sup gradū scale aut qđ simile sit ex eis que
sciuiſti in caplo dislocationis ⁊ locus ille sit plan⁹ fac⁹
⁊ mollificatus ⁊ linitus deinde suspende in humero e⁹
aliquid graue extendens ipsum ad inferiora qum exten
deris extēsiōe q̄lita tunc liga cū vitra forti sub fractu
ra ⁊ sup illaz ⁊ fac dormire infirmū resupinum ⁊ exten
de illud qđ ligasti vitra cuz fortibus vitiis vsq; subtus
⁊ ad superiora in illo. n. est sufficientia. Et qm̄ fractura
est in medio adiutorij pone ligamentū cuz longitudine
una a duabus extremitatibus iuncture ⁊ si fuerit pro
pinqor ad lat⁹ pone ligamentū vehementioris p̄pinq
tatis extremitati lōginque qđ ali⁹ ⁊ si fuerit scissura sola
tñc cura ē curatio scissure ⁊ strigat sup eā ligamentuz.

De fractura brachij. c. x.

Accidit qm̄ frangant duo focilia. siml. Et
qm̄ accidit ut frangatur vnus eoz. Et fractu
ra focil inferioris est vehementior ⁊ turpior qđ
fractura focil superioris qm̄ singulis sit fractura vni⁹
eorum ⁊ illud ideo qm̄ focile inferius est brachium de
ferens quare eius fractura est deterior ⁊ qm̄ est nuduz
carne tunc est fractura turpior. Et itez superius foci
le suscipit curationez ⁊ sufficit ei extensio pua ⁊ nō sifr
est inferius ⁊ p̄p̄rie si frangantur sit. Et oꝝ ut sustente
tur apud extēsiōē adiutorij sup alchoi ⁊ est radix vo

le. Et cognoscitur strictura ligamenti qm̄ si accidit ex
ea in digito apa puū aut dolor puus tunc ligamentū ē
equale ⁊ si nō est tunc est molle qđ si est plm fissuuz tñc
est vehement ⁊ oꝝ ut mollificetur. Positio autē astellaz
non est ex illis que occultent tibi sed oꝝ vt non p̄lequā
tur cuz longitudine sua volaz ⁊ radices digitoz immo
abbrenient ab hoc papp nisi necessariuz faciat illd pro
pinquitas fracture iuncture nascete tali. Neq; tunc ite
rū oꝝ ut non tangat albaragi digitoz. Et qm̄ restaurat
⁊ ligat oꝝ ut suspendat ad collum scđm figuraz angula
rez. Et oꝝ ut sit suspēsiō ei⁹ p̄p̄rie si est ei⁹ fractura ad
inferiora cum pāno cuius latitudo capiat longitudinē
brachij totius qm̄ si fuerit obuiatio suspensorij p̄p̄e fra
cturaz ⁊ reliquū e⁹ sepatuz a sustentatione accidet tor
tuositas p̄culdubio ⁊ declinatio sup illud qđ facit ipsā
sicut volaz immo oꝝ ut sit uola. Et plz brachij in suspē
sorio. At vō si fractura fuerit ad siora oportebit ut sus
pensio sit ita ut videat fractura ⁊ eleuet duas extremi
tates ex latere vole ⁊ ex latere cubiti. Qđ si sepat qđ
est inter illud erit adiuuans ipsuz ad equationez figure
⁊ sit suspensoriū pānus lenis ⁊ sit suspensio tñc ne ullo
mō sit possibile moueri ⁊ ut si dilatet ipsuz dilatatione
laboriosa. Et fortasse accidit brachio ut restauret in la
titudine circiter viginti ⁊ octo dies.

De fractura rascete. c. xi.

Ostibus istis pax accidit fractura qm̄ ipsa sit
dura valde. Et qm̄ aduenit eis cā aliq̄ remo
uet ea a locis suis ⁊ non frangit ipsa quare sunt ultima
ad curationez quēadmodū dixim⁹ in dislocatione.

De ossibus digitoz fractis. c. xij.

Item pax accidit fractura immo accidit
sepatio. Dixerunt qđ si accidit eis fractura
oꝝ ut sedeat infirm⁹ super sedez eleuatā ⁊ pre
cipiatur ei vt ponat volā super sedez equales ⁊ extēdat
ossa fracta miniser ⁊ equet ea medicus cū pollice ⁊ in
dice. Qđ si pollex fuerit inclinatus ad inferiora tunc o
portebit admistrare ligamentū desup ⁊ fortasse accidit
apa calidū. Et ad locū mollificationis hoz ossium ag
gregat superfluitas plima ⁊ coagulat vlociter qze strig
it. Et si accidat fractura sulēmi aut digito si ē pollex
oꝝ ut liget ligamento p̄p̄rio ei ⁊ ut liget itez cū uola vt
firmet ⁊ nō moueat. Et si accidit fracture alicui illico
ruz digitoz si fuerit index aut auricularis tunc liget cū
illo qđ approximet ei. Et si ē d digitis medijs tunc liget
cū illo qđ est ex latere eius aut ligent omēs fm p̄tinuē
tez ad inuicez qm̄ est melius firmat eniz ⁊ nō mouent
⁊ sunt tunc quasi ligati sint cū astellis. f. ossa fracta.

De fractura ossis lati ⁊ anche. c. xij.

O anche qm̄ frangitur sed raro cū disposiōe
fortitudinis sue. Et accidit illud ei scđz semi
raz p̄minutiōis extremitatū ⁊ qm̄ finditur in longitudi
ne ⁊ qm̄ impellitur inrus ad ventrē ⁊ accidit post istas
disposiōes itez ex dolore ⁊ pūctura ⁊ stupore cruris
⁊ core proximū ei qđ accidit adiutorio ex fractura hu
meri. Et qm̄ frangit os latū qđ est supra alobofos aut
finduntur vt lingua lacerti eius sit res difficilis in recti
ficatione eius quare sit una duaz anchaz declin⁹ ad
diminutiōz. Et cura ē est ut iaceat infirm⁹ ⁊ incipiant
duo boies fortes extēdere duas coxas e⁹ qsq; eoz extē
dat coxaz ⁊ iaz tenuit ante unū manus e⁹ ut nō festiet
ad expellendū illuz qui extendit coxaz ei⁹. Et incipiat
duo restauratores p̄primere anchaz e⁹ cū vehementia
⁊ fortitudine donec equet deinde prepent super eam

emplm postea resupinet sup aliqd qud sit sicut glomer
ex pāno aut ei file ex illis que habent duritiē. Et hoc
quidez est pxiū ei cū quo curat spatula itez. Et qñ
frangit ex latere anche tunc cura ē est cura humeri.
Et oz ut admistret hūectatio sup ligamētū et eque pul
uilli hū oz et ē necesse ut sit sustentatū hū locū planū.

De fractura coxe. c. xij.

Quam coxa frangit necessaria est extensio ve
hemens deinde equet scd3 formas nāles que
ē ei. Et ē gibbositas siluestris pris ē et cōcauitas pau
ca in eius domestico scdm ambulationes forme que est
ei in sanitate. Et obseruentur in dispositione fracture
medij eius aut extremitatis eius superioris et inferio
ris dispositionis que dicte sunt in caplo adiutorij et sit
strictura ad supiora pseruans et retinens. Dixerūt qñ
frangitur pueritur ad loca añiora et ad exteriora. Et
illud id est qñ ipsa est lata ab hac pte p naturā et eque
tur manib⁹ et ligamentis spibus extensionis que sunt
secūdus equalitatez aut cū strictura vnius duap ligatu
raz supra fracturā in medio. Si aut fractura fuerit in
clinata a medio et fuerit ppinq capiti coxe tunc sumat
ligamētū et inuoluat in medio eius lana vt nō incidat
carnez et ponat mediū eius hū pectinez et ascendat ex
tremitates eius ad ptez capitis et dentur ministro ut reti
neat eas ad inferiora. Et si fractura fuerit in eo qd seq
tur genu tunc nos ponem⁹ ligamentū in superiore parte
fracture. Et eleuabim⁹ extremitates et ad illum qui ex
tendat eas ad superiora et teneat genu cū ligamento in
uoluens ipz desup. Et equet memb⁹ istud infirmo ia
cente sup faciez suam et crure eius extenso. Et si fuerint
ossa pūgentia tunc oz ut equeatur sicut diximus multo
tens et que ex eis eleuant capiant regimēz uero sit fm
q diximus in curatione adiutorij. Et os quidem coxe
stringit in l. noctib⁹. Et ego enūtiabo quomodo oz
ut sit situs ei⁹ postq aggregatur curatio cruris. Et oz
ut ponat int duas coxas tūc pila de ligno et ei similib⁹
seruans eam ad formas scdm quā eqia est et restauret
restauratione cognita scdm q intelligitur pp illud qud
accidit de apate et pruritu. Et qñ accidit sup corā nā
est apa forte et ex eis q festinat ad coxas tunc oz ut p
prie pueniat ad soluendū ut respiret et extendat apa.
Et tu qdez iā sciūsti embrocas pprias. Meruz in cau
gualib⁹ et albarauach et sunt tabule magne in quibus ē
paruz concavitatis vt decenter pponant sup inuolutō
nes et capiant longitudines pedis qñ si breuiant et nō
restaurentur super crus et abscondūt infra illud utilitas
non est utilitas qñta. Et si plongantur erit infirm⁹ ex
eis in labore licet si ipse abbrevient non erit exps labo
ris. et utilitas elongationis eaz est ut phibeāt itez ptez
sanaz pedis moueri qñ fuerit motus illius qñtatis no
cui⁹ fracture et pprie in dispositione dormitationis et
somnia. Et necessitas hōz instrumentoz nō est nisi in fra
ctura magna ualde. et non est possibile cū hoc uti eis ni
si anteq apes qñ apa nō tolerat hūmōi. Et ad ultimū
est grauitas et malitia et labor et oz vt fugiat ab eis dū
exceptio pseruat cū ingenijs alijs. Qñtus aut restaura
te coxe oz ut sit secūdus qñt pueritudo et in sanitate d
assiduatione pstrictionis et dilatarionis. Et illud quod
est magis uincens est dilatio. et scias qñ ille cuius co
xa et anche sunt fracte paz denudat a claudicatione et
qñ abscondunt frustra lacertorum eius mandat prius de
inde minuitur secundo.

De fractura rotule poplitis. c. xv.

Rotula paz frangit et scdm plm pteritur. Et
cognoscitur illud qd accidit cū tactu et aspita
te et cū uacuitate que intelligit ei cū tactu et au
ditur aure. Et opz in curatione eius vt extendat crus
deinde intromittat rotula in locum suuz et si sepata fue
rit aggreget prius deinde intromittatur.

De fractura cruris. c. xv.

Quando frangit os paruū cruris est salui⁹ qñ
si frangatur os magnū. Et qñ frangit arun
do pua lupior ē inclinatio ad exteriora et añ et ē ambu
lacio cū hoc possibilis. Et si frangit arundo magna in
ferior declinat crus ad exteriora. Et qñ frangunt utre
q arundines sit tūc est deterius et tunc qdē accidit cru
ri inclinatio ad oēs ptes. Et scias q curatio fracture
cruris est hū pñderationē curatiōis adiutorij et i⁹ hū
tudine. et nō est dispō cruris i tortuositate q accidit figu
re sue nāli sicut dispō adiutorij imo est rectū. Quare
oz ut sit extēio et ad hoc vt redeat ad rectitudinē.

De calcanei fractura. c. xvij.

Calcaneus est excusatus a fractura pp duritiē
suam et per circundationem defensionū. Et
plurimum eius quod accidit ei non est nisi di
slocatio et iam dictum est de eaz.

De fractura tali. c. xvij.

Fractura tali est parua et eius curatio est dif
ficilis. Et plm quidez fragit qñ cadit hō ex
loco lato qñ pteritur superius pedis. Et for
tasse accidit cū eo attritio ossis cuz cursu sanguinis ad
uentres q coagulatur in eis: et qñ pducit ad egritudi
nes magnas ex febre et pmissionē rōnis ex tremore et
spasmo pedis. Qñ ergo accidit in eo apa pgelatū qd
nō apparet et non egreditur et apparet iā tenebrositas
que non fuit est signum malū significās q est in uia pu
trefactionis. Si aut ē apa apparens impellens manū
tūc est meli⁹ et fortasse sit facilis et eruptio. Et qñ tal⁹
restauret deambulatio ē dolorosa sup ipz. et qñ non re
stauret talus scdm q oz destruitur iuuamentū.

De fractura digiti pedis. c. xix.

Curatio eoz in fractura et dislocatione ē cura
tio digitor manus. Et qñz restaurator eqt
eos pede suo calcando eos cum eo.

**Expleta est Fen quinta libri quarti quam sequitur
Fen sexta eiusdem de venenis.**

**Fen Sexta libri qñti de venenis. et ē quinq tractatū
Tractatus pñmus ē de radicibus eius qd scit de di
spostionibus venenoz ebibitor et disiectioe hūmōis in cu
ratōibus venenoz que non sunt ex animalibus cuius
sunt summe tres.**

**Sermo uniuersalis de cautella a venenis que in po
tu dant et curatione eorum. ca. primum.**

Qui timet q in potu sumat venenum oz
vt sibi caueat a cibis dñantium sapoz
in acetositate aut faldedine aut acuitate
aut dulcedine dñantiū odorū: ipsi. n.
frangunt p illud qd ponunt et odorem
eius: et oz ut nō pñtetur ei aliquid ex eis q diximus
sup famē uehemētē et sitz uehemētē. una queq eaz. n.
occultat illud qd opz ut detegatur ei pp uehementiam
uoracitatis. et itez quia qñ replet cibo et potu et qum
in potu sumit venenum: accidunt veneno duo accñtia
quoz vnum est q sepelit in uacuitate eius quo replet⁹
est. Et secundū est q uene sunt plene quare si iuenit
uenenum in eis penetrationem et fortasse est i eo sapor

rei repugnantis veneno. **E**t necius est ei itep ut ipse sit suscipiens scdm viam consuetudinis medicinalis expellentes nocumentum venenorum sicut mitridatum na cuius expertus est iuuamentum. Et sicut pfectio de boloar. Et si militer ficus cu folijs rute et nucibus et sale trito, ponere do sunt qm sumantur rute sicce ptes. xx. nucuz ptes. ij. et sal ptes. v. et siccu siccat partes. v. Et algedu ar est mirabile in expellendo nocumentum venenorum oiu et facit fidutiaz itep. Et ego non visco an sint due medicine aut una medicina. Et itep seis napi pui pondus. 3. i. decoquatur cu vino decocto et ruta et sal etia filr. Et necessariu est cauendi vt non sit oia cautella ei in cibo dato ab alio aut q i potu sumit tm qm fortasse accidit ei unde non existabit imo qnz ptingit ut cadat res maligna sicut lacerta et rutella et scorpio in eo quod decoquitur et in uasis in quibus e uinum. plima namq venenosorum diligunt odorem vini et currunt ad ipsuz et qnz moriuntur in cecubis et qnz bibunt ex eo et euomunt in ipso. Et pp hoc oz vt caueant tecta et qd e sub arboribus magnis et herbosa loca.

De sermone vli de uenenis que bibuntur. c. ij.

Serpes uenenosus sunt due. s. faciens opatioz suam cu qualitate q est in ipso. et efficiens cu forma sua et tota substantia sua. Et primu qd aut est corrodens putrefaciens sicut lepus marinus aut i flammans calefaciens sicut euforbium. aut infrigidans stupefaciens sicut opiz. aut oppilans vias anhelitus in corpore sicut plubum usum. Efficiens autem cum tota substantia est sicut napellus et sicut albeleil qd dicitur ee gummi napelli et sicut cornu spice et sicut fel leopardi et que sunt illi filia. Et hec sunt deteriora venena. Et iteruz de uenenis sunt que agunt sup vnu et idem mebz sicut catarides super vesicaz et lepus marinus sup pulmonez. Et de eis sunt que agunt sup totum corpus sicut opiu. Et ois quidez q interficit cu pmutatione pponis: aut cu putrefactione: aut cu aduentu sup membru possibile est ut sit effectus post temp licet putrefaciens qto plus remanet in corpore tanto plus est effectus ei deterior. Et salus ex eo est cum resolutione accite ei et p illud qd succedit ei p sudorem et filia aut p curationem contraria. Et scias q nocumentu narcoticorum in pponib calidis ex pre est debilius et ex pre est forti et qcuqz duaz fuerit dñans erit iudiciu ei: in qtu eis ppo calida in corde resist eis est eoz effectus debilius: et in qtu ipsa inueniunt in corporib calidis subtiliationez substantie sue frigide grauis et attractionez p uirtutem motus arteriaru et attractio eaz est apud constrictionez erit eoz nocumentuz in corporib calidis uehementius pcpue qu ipsa sint ptraria pponi eoz. Et est sile vt sit sermo in uenenis calidis ille sermo itep: ppo eniz cala resistit eis cu expulsiue a corde et resoluut uirtute calidopz: venenoru sed arterie pponis calide attrahunt ea quare accidit sicut illud. Et pp illd dixit Gal. q alfarfas et existimo ipm esse napellum aut uenenu interficere: interficit boies et non interficit turdos qm ipse no puenit in tardis ad cor nisi post spatium in quo iaz passus est a corpore passione postq no remanet nisi passio puerfionis cibi. Et in boie festinat an illud pp latitudinez meatuu et uehementiaz caliditatis et uirtutez motuu attrahentiu arteriaz. Et dico q ille est modus quidaz itep pportionalitates itep inter uirtutes ageres et patientes sut ex eis que oz pferari et vnde scinit q alfarfas sit venenum p copationez ad coploez latam que est

animalis absolute confirmat ita ut sit interficiens quz sitigitur in boie non interficiens quum no firmat in turdis fortasse. n. alfarfas non est uenenum p pparationem ad coploez turdoz. Et si non conuerteret in cibum nel nutrimentu et si perueniret ad cor eoz sicut ipsuz puenit ad cor boies cu uelocitate non interficeret. Inquit et sicut quedaz anus suscipiens in principio rei de napello rez puam: deinde non cessauit uti eo donec asuefacta est eo na et audacter vsa est eo et nihil nocuit ei. Et dico hoc et dixit ruffus q nutrita fuit puella cu ueneno ut interficerent p ea reges q cu ea pueniret. Et q ipsa i pphone sua cosecuta e psecutione maximam ita ut salua ei itexiceret aial et no appropinquaret e salue gallina.

De significatione speciez venenorum. c. iij.

Significantur qnz p ea que eueniunt in corpore de egritudinibus. Na si euenit sile mordi catioi et incisioni et pucture et corrosioni scie q uenenu est de genere medicinaz acutaz calidarum mordicantium sicut arsenicu et almuicu et argentu viuū extictuz. Et si accit inflamatio uehemens et exuberatio sudoris et rubedo oculi et angustia et sitis significat q e uenenu pp caliditatez tm sicut euforbiu. et si accidunt profunditas somni et stupor et frigus significat q uenenu est de genere narcoticorum. Et si no appent nisi casus uirtutu et sudor frigidus et sincopis: tunc est de uenenis que oia st rebus cu tota suba et est deterius eoz. Et qnz significatur p odores aut odore corporis totius sicut sensibilitas odoris opij in eo qui bibit ipm aut odorē mbri et sicut odor oris qu bibunt uenena putrefactientia sicut lepus marinus et alfarfas et catarides. et qnz significatur p uomitu na qu euomit uenenu non e logat qui nifus cadat sup subam et qd in potu datu su it de eo aut cognoscat p odore aut p saporem sicut cadit uifus sup lithargyriu et gyplum et sup sanguine pge latu et lac coagulatū et filr opiu cognoscat p odore et lepus marinus et rane per abhoiabile sapore. Signa mala. Qu incipit ei qui uenenu sumpsit supuenire sincop et pmutat e pupilla et occultat et nigredo tunc n spat eualio et filr si rubeat oculi et egrediatur lingua ipm. Et casus pulsus et sudor frigidus est significatio mala: et in huiusmodi dispositione parum uiuit.

De canone curatiois et q in potu fuit uenenuz. c. iij.

Portet ut si moretur immo pperet qu sentit ipm anteq uirtus eius pambulet in corpore et bibat aquaz tepidaz et oleu filaminuz aut oleum de oliuis et euomat et pueniat in hoc ad ultimū qtu pōt. Et melius quidez est ut in ea sit uirtus alui et baurach. Et qnz admiscet cu oleo litiu et adeps anseris. Et diligit vt sit illud qd ipse bibit ad uomendu pp hoc et alia aq plima et cibi plimi: ipsi. n. lz non euomat tm qnz frangunt uenenuz et supant ipsuz et quum uomuerit qd possibile est ei. deinde bibat lac plm qm ipm fragit nocumentuz ueneni. Et non est malum si euomit ipsum itep ut bibat decoctionez semis vtice cum butyro cocto ad expellendum uenenum uomendo et solutiōem faciendo deinde bibat lac. Et butyru crudū est meli lacte. Et itep decoctionez seis lini et filr uinu dulce cu adipe anseris liquefacto et filr aq cineris lignoz uitis. Et oz ut sequantur uomitum clisteria pprie qn sentit descensus lesionis ad inferiora si aut fuerit comotio supra illud vtatur eo qd facit vomere et soluit et no dimittatur potus lactis. Et si tibi necessariū fuerit ut i potu tribuas ei uerbigratia tyriacam de terra sigillara fac.

ipsa enim adiuvat corpus ad expellendum venenum et proprie quoniam in potu datur in principio rei ipsa enim facit euomere venenum sicut est et descriptio est. Baccarus lauri aur. .ij. terre sigillate aur. .ij. et ireos conficiat cum oleo. Et sit dosus et auellana una. et itez carpobalsami ilopi sicce seminis napi siluestris piperis albi et nigri piperis longi acori anisi petroselini assari cymini carmeni seais hyusquiami albi omnium an. aur. .ij. spice floris squinanti amboz an. aur. .v. casie. .z. xviij. amomi croci amborum an. aur. .vi. conficiantur cum melle et def in potu quantum est faba romana. Et lumen in potu terra sigillata sicut ipse famet est cum uino facit illud. Et existimauerunt quidam quod quoniam in potu sumitur sterus galli in dispositione statim facit euomere venenum. Et ex eis que in potu dantur itez sunt succus prassij et folia cane et celtica et semine baucie et castorei et auellane et ficus et ruta. Et de illis que laudata sunt in hoc capitulo est ut in potu def galbani fetidi pondus. .z. .ij. et myrrhe. .z. una cum uino dulci. Et quoniam post vomitum accidit inflatio vehemens tunc da ei in potu aquam niuis et oleum ro. in frigidatum et uomat cum hoc. Et oportet ut non dormiat oio et non dimittat se ipsum taliter ut dormiat immo oportet ut euigilare ipsum faciant omnino et rideant et clament in circuitu eius. Quod manifestat ei forma et cognoscit venenum curet omne venenum cum eo quod dicitur in suo capitulo. Et hec quidem manifestatio fit secundum duos modos quorum unus est ut cognoscat cuius generis sit venenum et secundum ut sciatur et spectet ipsum sit. Exemplum primi est ut scias quod ipsum est ex incisuris acutis quare curet ipsum cum eis que sunt sicut lac et butyrum crudum et seludes currens factum cum oleo amigdalino aut butyro cocto et cum oio quod frangit acuitatem aut scias quod est ex inflammationibus quare in frigidet cum canfora et aqua ro. et aqua coriandri et que sunt filia illis. Et oia illa sunt in frigidata cum niue et emplant mebra et principalia cum eis que sunt sic altabaleb et alia et reouet super eum inflatio in omni hora. Et ex eis que perferuntur huiusmodi valde est lac uaccinum de quo extractum est butyrum in frigidatum. et si indiget phlogia phlogem. Aut scias quod ipsum est ex stupefactionibus quare administrentur ea que sunt sic tyriaca et medicamentum dassa fetida in uio puro et filtrata. Aut sciatur quod est perarius per substantiam quare curetur cum mithridato et tyriaca et medicamine muschi et bezard et utatur carne et uino et administretur egro aromaticus et euentet locus ad quem vadit cum moradi et iduat uestibus aromatizatis et sternutet et fricat os suum et sufflet in os ipsum et totum capillum ipsum. Quoniam autem cognoscit species veneni curet cum eo quod ipsum propus est de illis que dicemus. Et ad summum ex medicinis que bibunt causa uenenorum aut querit fractio acuitatis veneni aut resolutio substantie eius sic ex lacte et albezabar. Aut querit per eas exitus substantie et sicut per terras sigillatas. Aut querit oppositio qualitaris et sicut potare alleum in uino ad illum quem pupugit scorpio.

De medicinis communibus ad uenena. c. v.

Sunt medicine que perarie sunt ueneno quoniam non permittunt ipsum peruenire ad cor et sunt sic tyriaca et mithridatum et albezabar et que sunt expta et terra sigillata et tyriaca facta ex ea et tyriaca diateseron. Et dixerunt quidam quod flos oleandri et folia et liberant a veneno. Et dicitur quod genus iuniperi in hac re non est par. et anidum et radices et amboz an. .z. i. et seba armene. .z. .ij. conficiantur cum melle et def in potu cum aqua malorum. Et medicamentum ex eo factum est ut

tinum. Et radix buchormariensis quoniam potatur cum uino et calamento itez. et semen napi. Et itez agarici. .z. .ij. cum uino et capilli ueneris et malue et semen eius et folia ipsius et cinamomum et medulla leporis cum duabus. .z. .ace ti de uino aut de castoreo aur. unum. cum. .z. .ij. olei oliue et abrotani. Et itez sumat aqua albalce expressa et detur in potu. et semen baucie proprie cretensis et ossa et decoctio pollij et decoctio fiseleos. Et semen arboris mirabile est. Et Compositum. .x. seminis napi siluestris et castorei et foliorum arundinis oium an. .ij. pte. i. pulpe colloquitis triplum omnium detur in potu ex ea auellana magna. Et res quare operationes proportionant cum proprietatibus in eis sunt sicut illud quod dixerunt quod caro danule siluestris mundificata salina est de fortioribus medicinis ad expellenda uenena.

Summa prima de uenenis congelatorum ex mieris et alijs.

De lapide armeno. c. i.

Dixerunt quidam hominum quod in lapidibus est lapis ueneno similis corallo et quod pondus sexte. .z. .i. ex eo est interfectio. Et uicem ipsius uenenis uenis quod operantur tota substantia sicut napellus. Et dixerunt quod cura est cura napelli et medicine magis inuatiue sunt albezard.

De argento uiuo et eius cura. c. ij.

Argentum quidem uiuum plimum qui bibunt non ledunt eo. Egreditur enim cum dispositione sua per inferiorem regionem. At uero ei in cuius aure fundit argentum uiuum accit dolor vehemens et promissio rationis et quoniam perducit ad spasmus et sentit grauedinem vehemetem illi lateribus. Et quoniam perducit ad epilepsiam et ad apopleiam per lesionem substantie cerebri cum frigore eius et promotionem et permutationem ipsius. Extinctus autem et sublimatus et subtilitatus est malus nocuum incisuum ex quo accit accitria filia accidentibus eius qui bibit lithargyrium ex pectura et torsione intestinorum et deambulatione sanguinis et grauitate lingue et grauedine stomi et apatur corpus eius et retinetur urina ipsius. Cura de bona curatione post vomitum et ea que currunt cursu eius est ut in potu detur et medicis que sunt sicut myrrha pondus. .z. .ij. in uino et tribuatur in potu cum aqua mellis uice uina post aliam. Et iterum fiat clistere cum ea cum baurach deinde consequenter post illud adhibeatur curatio rasure et clistere et cum confortatione cordis iterum cum medicinis cibus. Quoniam autem est effusum in aure oportet tunc ut surgat super pedes unum et saliat super pretem illam quoniam inclinauerit caput suum quod plim possibile est ei declinare et proprie quoniam suspenditur per manum que est in latere alio ab aliqua re et filtrat quoniam promouetur super illam pretem. Et ille qui uult colligere ipsum cum radio plumbi intramissum in aure et inuenit argentum uiuum cum eo suspensus est errans quoniam argentum uiuum quoniam est in illo loco et qui per pinquius est ei non indiget pantiens nisi ut concutatur et saliat tunc et si fuerit profundius quoniam in illo loco non sit in uamentum per illum nullum et non peruenit ad ipsum.

De lithargyrio et limatura plumbi et cura eorum. c. iij.

Accidit ei qui bibit lithargyrium ut aperit corpus eius et grauetur lingua ipsius et retinetur et urina et sterus et fortasse non retinet ster et imo supfluit fluxus ventris eius et sentit grauitatem in stoma suo et suis intestinis ita ut quoniam egrediat anus et perueniat ad rasuram et sit in summo et inflatio et exit in uentre eius quoniam glandula lapidea et sit color eius plumbinus et costringitur anhelus ipsius et fortasse pfocaf et quoniam accit cum eo accidentia ileos et sit color corporis

ficut color plumbi et filr limatura plūbi. **C**ura e?
 Qz ut succurratur et incipiat cū curatiōe cōi ex uomi
tu et sit cum aliquo i quo sit aptio sic decoctio seīs apij
et ficus et aneti et baurach. Et oz ut in potu dent myr
rbe. 3. iij. in uino aut detur in potu spica romana cuz si
mo columbe pascens cū uino qm ipse curat. Et opz
ut in potu tribuat aphinibium et isopus aut semē apij
aut piper pprie totum illud cuz uino aut pondus. 3. i.
myrrbe cū pondere medie. 3. piperis donec sudet. Et
dentur ei in potu sex siliques scamonee in aqua mellis.
Et cibi e? quibus oz ipsum assidue uti sint alefidabegi
facta ex carne agni. Et signum sanitatis eius est q sol
uitur nā et puocatur urina. Et ad ultimum indiget api
tuis cognitis puocatiuis et solutis.

Potatiōe creuse et cura e? .c. iij.
Accidit ei qui bibit ipsam ut albiscent lingua
et mollificentur mēbra ipsius et uebemen
tes fiant tusses et singultus eius et pmisceat eius ratō
et infrigidet corpus eius et infrigidet eius cerebrum
et exiccet et supueniat ei sincop et qnz sentit in gutture
suo pōticitates et inuenit in uua et lingua sua aspitatez
et siccitatez et in uētre suo pūcturaz et in sō mordicatō
mez et in ore sōi dolorez et in hypocōdris tensionem
et in anbelitu stricturn et fortasse puenit ad pfocatiōe
et albificat color corporis eius et qnz mingit nigrus et
sanguineus. **C**ura eius. Est filis cure lithargyrj et
datur in potu scamonea in aqua mellis et puocantia
urinaz et clisteriaz et non pmittit dormire. Et de his
que ingrediunt in faciendo ipsum mouere sunt oleum
alacohen et oleum de lilio et oleū de narcisco et cadunt
in medicinis eius gūma pruni et medicamen de sangui
ne draconis et fraxinus. Et iterum de illis que conse
runt ei est ut comedat filamum puum et masticeat ipsum
et bibat super ipsum uinum.

E de gypso et eius cura. c. vi.
Ex gypso accidit file ei qd accidit ex cerusaz
Vex. et stragulatō magnificat. Et oz ut cu
retur cura cerule et curatōz fūgop deinde dent in potu
mucilagines uiscolse et remoueat aspitas gutturis pp le
nificatiōz pōctā et sorbitiōes lenificantes. Et indiget
solone pētris cū scāonea et filib? et iteret solo aliquoti
ens et si abrasio fiat curet abrasio. Et de eis q rememo
rant ad gypsum est cinis extremitatuz vitis cū halse.

E de vixur et almagra de minera et eoz cura. c. vi.
Accidit ex ambobus accētia filia accidenti
bus argenti viui exincti. Vex ex almagra qnz
accidit solutio ventris plima et est dignius si
gnop eius. **C**ura est illa eadez cura deinde admini
strentur sorbitiones pingues et adipeo lenes.

E de alzinia et eius cura. c. viij.
Accidit ex eo pūctura uebemens et mordica
tio fortis in gutture et incisio in uisceribus et
ulcera et uomi. **C**uratio est filis curationi arseni
ci quam dicemus.

E de limatura ferri et eius scoria et eaz cura. c. viij.
Accidit ex illis dolor uebemens in uentre et
siccitas in ore et inflatio et supat dolor capi
tis. **C**ura est dare in potu lac cū eo qd sol
uit cū fortitudine deinde det in potu butyrus coctum
et crudum tam diu donec sedent dispositōes ille. Et as
siduet effusio olei roset olei uiol. et olei de salicibus cō
quassatoz cum aceto sup capita eoz. Et qnz datur i po
tu potanti ipsum aliquid de magnete ut aggregetur il

lud qd separatū est ad se ipsuz deinde psequenter ad
hibentur solutiua predicta et qnz datur ei in potu ex
ipso omni die pondus. 3. i. deinde dant ei ad sorbendū
post ipsuz iura unctuosa lubricatiua cum butyro uac
cino cocto et solutio ventris fiat si fuerit descēdens aut
euomat ipsum cum eis si est adhuc in stomaco.

E de calce et arsenico et eoz cura. c. ix.

E cui dat in potu ex ambobus fil accidit pū
ctura et ulcera in intestinis. Et ei cui in potu
dat arsenicum sublimatū accidit ex ipso pxi
mus illi qd accidit ei ex magra. Et qnz accidit tussis le
dens. Et cui in potu dat calx sola accit siccitas oris
et dolor sōi et difficultas urine et solo uentris cū san
guine et egreditur calx in urina eius. Et qnz accidit ex
ea frigus extremitatuz et accidit sincopis et qnz exiccat
lingua et accidit prefocatio. **C**ura incipiat cum eo
qd oz deinde det in potu aq calida cū iuleb ut euomat
aut cū oleo deinde sumat decoctionez seminis lini et de
coctiōem rizi et decoctionez eruce et aggregationē am
barum aut succum molochie cum melle et nō cesset su
mel in potu lac et mucilagines et uiscolse et unctuosa et
iura cum adipib? et pprie cū maluis. Et curet tussis si
acciderit ei cum lenitis. et cura calcis est vomit? et cli
steria et unctuositates et lenificatio et cura e? est pxi
ma cure arsenicoy. Et de istis q dicūt i b? ut sumat viria
asini et sel gazeli et det in potu qritas. 3. i. in qā calida.
De aqua saponis draganti et aliis et eoz cura. c. x.

E de aqua saponis ppinq? ē dispōi calcil et arsenici
et cura eoz ē cura illi? dragatū et alumē. cō
monet ex potu ambop tussis uebemens pducēs
ad pibis. **C**ura eoz est potare lac asininū et potat
butyr crudū et zuceap et sirupos de isopo et filia.

E de potu aq frigide in ieiunio et eius cura. c. xi.

E potu illi? in ieiunio et post balneū aut coitū
timetur corruptio cōplonis et hydropisis.
Cura est medicamē de curcūa et medica
men de muscho et filia et qnz sufficit uinum purum et
potare ipsum super eam.

E summa secunda nenenorū ex plantis.

E de napello et cura eius. c. i.

Napellus est de deterioribus. Et accidit po
tanti ipsum ut apetur labia ipsius et lingua e?
et egrediunt oculi eius et frequentes fiunt super ipsuz
uerugo et sincop et crura ipsius non opantur et est
malus et qui euadit ex eo raro euadunt qui cadant in
ethicā aut pibis et qnz accidit tenasmo. **E**t e? suc
co imbuntur sagitte et interficiunt quē inueniūt statū.
Cura. Qz ut festinetur ad faciēdum uomere biben
tem ipsum cum decoctione seminis napi et det in potu
uinum et butyr coctum uaccium dando potum super
potum. Et filr decoctio corticum glandium cum uino
Deinde cura eius principalis est bezabar et medicamē
de muscho et algeduar et ture et tyriaca magna qnz cō
fert in eo usq ad terminum. Et de melioribus rebus
est ut in potu detur muschus in fricatione albezard aut
qritas. 3. i. de medicamine muschi cū siliq una muschi
Et existimant quidaz q radices capparis sē bezabar
napelli. et omnia albezabarāt sunt bona ei et proprie
illad qd filat alumni et h fila sicut fila lithargyrj et a
nimal nominatuz surin? et est mus ptrarius napello et
destruitur eius opatio qū comedit ex ipso.

E de cornu spice et eius cura. c. iij.

Apparent in eo qui in potu ex eis sunt signa
silen et nigredo lingue et distillat sanguis ex
uirga eius guttatim. **Cura.** **O**z post curas
cōez ex uomitu cum aqua ordeī cum oleo ro. tepido et
silibus ut in potu detur canfore auri. in. 3. i. aque rob.
Et emplet epar et cor ipsius cum emplis vehementis
siccitatis et cāforatis et cū sādā pfectis et def i potu qd
sit sicut sauib maloz acetosoz et sauib ordeī cum aq
niuis in iuleb et dentur in potu succos granatoz aceto
soz et succus citrulloz et melonis alraki et aqua ordeī
et aqua solatri et aqua lactis acetosi.

De murkion et eius cura. c. iij.

Hanc medicinam ignoro et existimo ex quibus
dam mōis existentiis q ipa est filis napello.
Et signa que ppria sē b medicine dicuntur
esse q accit ei qui bibit ipsam mordicatio in ventre et
singultus et sincop et citrinitas in facie tota et pprie in
labijs et infrigidat anbelitus et et fetet corpus eius et
stupefit et pmiscetur ex eo rō p gravitates in capite et
minoratur pulsus et abscondit et sudat sudore frigido et
ruber et moritur. Et cura eius est cura napelli.

Enumeratio medicinarū venenosarū calidarū.

De euforbio et cura eius. c. iij.

Acidit ex eo angustia vehemēs et inflatio et e
ueniunt mordicatio in ventre et singultus et flu
xus vētris. ex ipso cū supfluitate. **Cura.**
Oz ut euomat deinde infrigidetur et def in potu buty
rum crudū et coctum cū fortitudine deinde curet cura
tione cornu spice et fiet sup aquaz granati muzi et aquā
maloz muzoz et aquā lactis acetosi.

De lacte titimaloz et eius cura. c. vj.

A ipsa quidez sunt septē dicta in medicina
singularib et pprie lac alabre et lac albasir et
lac albagiati et nō accidit ex eis ex mordica
tione et solone ventris sublimi nisi quōd accidit ex eufor
bio quare oz et frangat eoz viri cū lacte extracto bu
tyro et butyro cocto et crudo et curet accis pueniens
ex eis de solutione ventris cū sanguine aut mictu eius
cum eo qd scit in capso et. Et dicit q de lacte sabren
interficet pondus. 3. ij. et cura et est balneatō cū aqua da
ctiloz immaturoz et lactis albasir interficet pondus. 3.
ij. in duob dieb et cōstringit epar. Et cura et itep
ē filis illi.

De scamonea et cura et. c. vi.

O sio eius interficiens est. 3. ij. et bz dispōnes
pxias illis q dicta sūt. Et de eis q oz ut frā
gant malitiā et lac extracto butyro et sauib
maloz et rob cydonioz et rob de ribes et sumach.

De almezerion et camelea et eaz cura. c. vj.

O sio interficiens et est. 3. ij. Et accit ex eo
uomitur et solutio ventris supflua et nigr qd
nominatur camelea est interficiens plus et accit ex eo
mordicatio vehemens in viscerib et dolor in corpore
toto et pmoio et singultus deinde vomitus phlaticus et
et spumofus deinde pducit ad spalmū et destruit uoces et
Cura necium est dare in potu lac dulce et butyruz
coctum frequenter et iuleb itep ut illud frangat malitiā
eius. Et qn magnificatur timor tunc necessariū est dā
in potu tyriacā et mithridatū et medicam d terra figilla
ta. Et qn sedat dent in potu p ipa oxymel et endiuia
dieb aliquot ut remoueat malitiā pponis.

De oleandro et eius cura. c. viij.

O leander pīm interficit bōies et aialia et pap
ipius facit incurere angustiam vehementes

et inflammationem ventris et inflammationem maximam et
est calida et sicca mordicativa incisiva. Et aqua in qua
nascitur oleander est mala. Et qn nō ē exculatio ab ea
oz tunc ut distilletur aut misceat cum iuleb. **Cura.**
O pz ut sumat decoctioez senuigreci et dactilos aclebe
bir qm sē mirabil et semē agni casti et agnus castus ipe
et decoctio aboz et tyriaca et sic cū melle et zuccaro
et iuleb et dulcia oia et rob rue ē bonū et cū hoc necia sē
vinctuola que scinisti multoties et sequi ea cū clisterib.

De anacardis et eoz cura. c. ix.

Acidit ex eis incisio in gutture et cōcavita
te ventris et inflatio et egritudine acute et qn
q destrunt qdā mēbra. Et qn ex eis saluat faciunt ac
cidere alienationē ppter ea quia adurūt mliam. Et qd
de eis interficit est pondus. ij. aur. Et qn non nocent
quibusdā bōib cū proprietate et pprie qn comedunt
eos cum nucibus. Et ego iam vidi qui ex eis morde
bat cūz nucibus et nō corūpebat ex eis. **Cura.**
Ventur in potu oleum amigdalinum et hlamini et bu
tyrum coctū et crudū et lac dulce et unctuosa ex iurib
et ei que currūt hoc cursu ut sedent mordicatio et ma
dhidb deinde detur in potu lac acetosū uaccinū infida
tū et aq fructuū infrigidata et sedeat in aqua dactiloz
imaturoz et curet curatione silen. Et de rebus qbus
curat sunt grana pini. Et nux est eoz bezabar.

De alkebihēgi et ei cura. c. x.

A iterum de eis q interficiunt sua acuitate
Eius cura est simil cure anacardoz. Et olea
sunt de rebus magis iuuatiuis nocumento eius.

De staphilagria et eius cura. c. xi.

A cidetia et doloris ipsius sunt sicut acci
dentia cantaridaz. Et cura eaz est cura eius
Et nos dicemus illud in capso suo.

De ruta agresti et eius cura. c. xij.

A cidit eis q bibunt ex ea egressio oculi ad
exteriora et adustio et inflatio vehemēs.
Cura eius. **O** pz ut euomat cū aqua calida et oleo
deinde curetur cura oleandri et filiz.

De thesife et eius cura. c. xij.

H ec est gūma rute montane et qn sentit in sa
pore eius sicut sapor albedarūgi et est calida
et accidit illi qui bibit eā retentio eorum ois que cur
runt ex utriqz vīs et apat lingua et accidunt rugitus
et inflatio et adustio i gutture et stō et egressio oculi et
rubedo faciei et fortasse fiunt serē in corpore ex acuita
te eius et multotiens pducit ad difficultates et puitatē
anbelitus. **Cura** est ut properet et euomat et sumat
in potu post illud lac et butyruz coctū et crudū et aquā
ordeī et gargarizet et cū oleo ro. et lacte dulci et dētū
in potu sirupus acetosus et ifusio apfintbz. Et ex eis q
nota sunt apud eos sicut bezabar et semē eius et glutē
albotin et radix almaruth et decoctio origani. Et dē
iterum q castoreuz cū aceto calefacto aut melle et hoc
forfitan est scdm semitam pprietatis aut scdm semitaz
expellendi a corpore cū relosone vep scdm appitiōem
necessitatis infrigidatio est cōuenientior.

De algilbenech et eius cura. c. xij.

A cidetia eius et cura ipsius et curatio cōdifi
Et bellebōri albi sunt eadem.

De adende asini et eius cura. c. x.

A cidit ex eis solo ventris maxima valde
Cura. **O** z ut euomat si pōs et frangat vir
rus eius dando in potu lac et butyruz crudū

potum post potū aut detur in potu lac extracto butyro
et elaboretur in phibendo solutōem ventris. Et qñz
succurrit ad nocumentum earum ad phibēdaz solonē
ipsarum ryraca.

**De conditi et helleboro albo et ciclamie et succo cu
cumeris afinini et spetiebus nigelle male et agarico ni
gro et eorum cura. c. xvi.**

Quod si facit euomere uomitus magnus et qñ
qñ sit pfocatio ex eo. et si ciclamie et hellebor
albus: ipse enim facit vomere et facit nauleas
et qñz aggregat qd non expellitur immo pfocat et qñz
mouet solutionez uentris. Et oia pueniunt cū hōie ad
sincopin et casum uirtutis et sudores frigidum et spasmū
et pprie helleborus albus et agaricum nigrum qñ am
bo sunt filis impffionis. Inquit Gal. pulsus bibentis
helleborum album in principio suo est latus rarus de
bilis ualde tardus ualde pp pfocationem caloris inna
ti sub mā plurima quā cōsecuta est uirtus medicine su
bito et non potest eam expellere nā. Et qñ dominatur
apparet diuersitas cui nō est ordo qñ uirtus intrinseca
est coarctata. Qñ aut incipit ordinari et equari ualde
incipit egri dispositio bona fieri. Qd si eius dispositio
fuerit tendens ad rectificationez immo ad singultum et
spasmum debilitatur pulsus et diuersificatur et inspissat
ualde: quoniam ergo pfocatur rarificatur sine ordine et tar
datur qñ calor extinguit et qñz apparet in ipso unda
fitas humiditatis. Et helleborus quidez est ex eis que
interficiunt canes. **Qura. Qz ut pperes ad mūdifi
candum eū cū eis que scis aut facias descendere mām
nocumenti eius cū clisteri forti cum eis que sunt sicut
pulpa colloquintide deinde administra ei clistere cum
eis que dñr in caplo fungoruz et qñ minoratur uomit
si est i principio fiat ut euomat et non sit rea plima qñ
oz ut impleatur uenter eius aqua tepida deñ euomat
deinde iteret. Et qñ accidit spasmus detur in potu lac
cū butyro plimo et inungant iuncture eius cuz ceratis
lenibz et applicet tunc repate et eures cura spasmi ficci.**
De helleboro nigro et cura eius. c. xvij.

Accidunt ex eo solutio ventris uehemens et p
focatio. Et qñ dantur in potu. 3. ij. spasmāt et
interficiunt et antecedunt illud pulsus cordis et
adustio lingue et strictura sup eam et eructuatio plima
et inflatio deide spasmatur ex eo qd est cū ipo et tremor
et moritur. **Qura** frange iteram uirtutez eius cū eis
que sciuiti et ut des in potu apfynthiū cum uino. Aut
sumant cymini et anisi et castorei et spice ptes equales
et dentur in potu ex eo circiter. 3. ij. cū uino et pone sup
inflationem pānos calefactos pp putrefactiones exicca
tes ex eis que sciuiti: deinde ciba ipsū caseo recenti cū
melle et butyro recente et cocto et iuribus vnctuosos et
uino dulci et uino plurime pmistiōis. Et si acciderit ex
eo spasmus tunc fac illud qd dictum est in caplo belle
bori albi. Et qñ solo uentris eius supfluit sedeat in aq
frigida et bibat alrobub et medicinas restringentes.

De amoras danici et cura ei. c. xvij.
Accidit ex pōdere. 3. ij. et prurit et apa morta
le. **Qura** eius est cura euforbij.

De aldediu et cura eius. c. xix.
Quando plm sumit ex eo interficit. **Qura**
eius est illud qd facit vomere et solutioez ven
tris cum generibus lactis et unctuosia secundum mo
dum quem sciuiti.

De kelsu alkerua et hīamo et eoz cura. c. xx.

Quod si facit pfocatio ultima in exffioe boz
duorum est venenum uehemens interficiens
Et q cura eius est cura cōmunis.

De castoreo et eius cura. c. xxi.

Quando castoreum rancidū sit accidit ex eo ac
cidentia birsen calidi cū strangulatione et iter
ficit illud in die uno et proprie illud qd de eo
est nigrus et fetidus et cinerulentum qd decliat ad nigre
dinez. **Qura. Qz ut euomat ex eo cū aqua aneti et
calamiti et seuestez cū melle et uino deinde dentur in po
tu acetosa sicut acetosifal citri et robub fructuū acetoso
rum et acetum uini solum et lac uaccinū acetosus et suc
cus maloz et lac afininū.**

De squilla agresti et eius cura. c. xxij.

Quandoqz accidit ex acceptōe ei et ex multo
usu tenendi eam et deferendi itez ex ulceratō
intestinoz et viay epatis et antecedunt eā pūctura et i
cū qñ accidit illud qñ oz ut festinet et sumat in potu
lac decotū cū frustis ferri ignitis et uitellos ouoz elixa
top i aceto et suffut seium et cū frictis et sifibus.

**De strangulatore adib et strangulatore leopardi
et eorum cura. c. xxij.**

Accidunt ei qui sumit ex eis ambobus pōtici
tas in palato et uua et meri et cāna pulmōis
et siccitas cū apate et eleuat ex ore ei vapor
fumosus et puenit lesio ad separationē lingue eius et tre
morez tempoz ipsius deinde ad tremorez et ad spasmū
et obfuscationez coloris et pfocationez et sit illud cum
rugitu in uentre et uentositate plimo et accidit bibēti
strangulatoz leopardi scoromia et tenebrositas oculi
quoniam uult ire cum bumore in oculis et grauaf pe
tus ei. Et strangulator qñz leopardi nascitur in ter
ris edeilla et locis alijs et est amari saporis et horidi
odoris. **Qura. Qz ut tu properes ad facienduz ip
sum vomere cum eis que scis deinde clisteriza ipsuz po
stea da in potu sicut origanuz montanuz et prassius et
ruta et apfynthium et sceba armenū cū uino et camepi
teos in uino aut detur in potu olei balsami qñtias. 3. l.
5. in uino. Et melius uinuz est illud in quo extinctus ē
serruz et argentum et aurum et scoria ferri ipsius ē bo
na. Et coagula et pprie coagulū cerui et gazeli et bedi
deinde tura unctuosia.**

De aredarot et eius cura. c. xxij.

Elia eius interficiunt animalia et lignū ei
qñz interficit. Et cura eius est cura cōis et
est proxima cura oleandri.

De cortice rizi et eius cura. c. xxv.

Eli cui datur in potu cortex rizi scōz qñ dix
runt quidā primoz accidit statiz dolor i ore
et in lingua et apaf lingua eius deinde extē
ditur dolor in umbilico et stō et intestinis eius et inflā
matur totum corpus ei et nominant eū in uenenis.

Qura curet curatione cataridū et oz ut sint i oleo
qd ipse in potu sumit decocta cydonia.

De semine urticae et eius cura. c. xxvi.

Accidit ex eo illud qd accidit ex squilla. Et
itez accit ex eo qñz tussis sortis. Et cura ei ē
cura squille. **Qura** tussis ei curat cū lenitis sic ē sirup
uiol. cum aqua orde et alijs ex medicis tussis.

De turbit malo citrino et nigro et ei cura. c. xxvij.

Accidit ex eo sicut sunt accētia hellebori ni
gri et agarici nigri. Et cura ei est illa cura
et appropat ei forbere olz amigdale magne.

De Gebardion et eius cura. c. xxviiij.

Eo non cognosco nam h^o medicine n^o curas eius nisi cōez et existimo ipsam esse de acutia et non elongatur quin sit de nō acutia. Dicitur ergo est medicina ex qua accidit pmissio rōis et tētanus ita ut accidat labio eius de tēfione dispō similis rīlū et exemplificant greci q^d ipse ridet rīlū sebardion et cura eius est cura cōis. Et dixerūt qdā oz ut euomat bibens ipsā et bibat post ipsā aquā mellis et pferunt ei pot^u lactis et inūgere man^u cū calefaciētib^{us} et adistatio tūe cafe et fricatio et medicine ad spasmū malignum.

De tulum et eius cura. c. xxix.

Hic itez nō cognosco nāz n^o curā et existio ipsam esse de acutis et nō est longinquū qui sit de non acutis. Et dī q^d facit accidere pblonem in labijs et lingua et manū et alienationes et casū pulsus.

De medullis fructuū rancidis et eaz cura. c. xxx.

Dispositiōes eaz et cura. prime sunt eis que dicta sunt in squilla et pprie cū robur fructuūz sicut est sirupus de agresta et ribes et malorū et urtica. Et accit ex eis nausea et sincop et angustia et iste medulle sunt sicut nucel et nuclei chrysomiloz neregil et amigdale.

De uino puro in ieiunio et eius cura. c. xxxi.

Multotiens facit illud accidere pfocationes et dolores et inflāmationē et pprie p^o exercitiū et laborem et pprie qū uinum est grossum et dulce. Cura est euacuatio p pbloniam et solonem uentris si necesse est et uomitus est optia medicia si possibile est deinde in frigidetur ppo cū aqua frigida et aqua lactis acetosi de quo extractū est butyrum et aqua fructuū et trociscis de canfora et filibus.

De melle malo et eius cura. c. xxxij.

Purimum e^o affert de regione arabie et hoc mel ē acutus faciens sternutare illū q^d ipz odorat. Et accit ex ipso itez accitua mala et filia eis que accit ex squilla et urtica et similib^{us} et festine ueniunt odoranti ipsum sincop et sudor frigidus. Et de melle est aliud malū qd dicaz in accidentibus suis. Et cura eius est sicut iudiciū byulqami nigri ut comedat rutaz et pilceos salitos et potet sirupum nominatūz aumeli et si cesset comedere et uomere quantū possibile ē ei.

De alidibic et eius cura. c. xxxij.

Si quis bibit alidibic accit rugit^{ur} i uentre et punctura absq^{ue} fluxu uentris et uertigo.

Cura. Oz ut in potu dent aq^{ue} et mel et euomat ea et clisterizet clisteri leui et pferet ei sumere in potu apsinthium cū melle et sirupum acetosū. Et illud qd app^oatur cū decoctiōe eruce. Et itez spicā cū castoreo et pipere et uaporetur cū aq^{ue} cala et aceto.

Summa Tertia de medicinis que sunt ex plantis venenosis frigidis.

De opio et eius cura. c. i.

Accidunt si bibitur opium stupor extremitatum et frigus eaz et pruritus ex quibus odoratur odor opij et uertigo et singultus et tenebrositas oculor^{um} et stricture gutturis et anbelitus et citrinitas eoz et obfuscatio extremitatū et citrinitas labiorū et faciei et difficultas sensata et pfunditas somni et retentio lingue et submersio oculor^{um} deinde perducit ad spasmos prefocantes et sudores frigidus et anbelitum frigidum et mortes. Et de causis interfectionis eius est in grossatio sanguinis quare non currit et q^d ipsum infrigi

dat spūm et spalmat infra anbelitus. Et dosis ex eo interficiens est pondus. 3. ij. interficit enī in duobus diebus et pprie qū datur in potu cū uino qū ipm facit illud magis opari nisi uinum ad hāc summā deueniat ut ei resistat et in corporibus calidis quoniam rehemē eius est ei cōtrariuz et veloci^{us} penetrans scdm q^d diximus in canone. Cura eius administrēt in eo regule eūatiue cōes ex uōitu cū oleo et aq^{ue} et sale et baurach deinde cum sirupo acetoso et dent in potu aqua et mel deinde clisterizet clisteribus fortibus et d^o medicinis e^o sunt sirupus acetosus et apsinthium. Et itez sirupus d^o apsinthio. et assa ē tyriaca eius. et filr cinamomum ppe et cum aceto et sirupo acetoso itez. et filr castoreum ppe et pip cū uino aut cū sirupo acetoso et origanū et ruta et sal et filr oleum ro. cūz aceto aut cū melle. Et allea et nuces sunt bona in eo. Et detur in potu bibenti ipm tyriaca ppria ei. et assa et saui et castorei et piperis eq^{ue} les ptes cōficiatur cum melle cuius dosis sit a q^uitate auellane usq^{ue} ad q^uitates nucis. Et multotiens liberat ab eo potare aur. i. assa in pondere. 3. x. vini odoriferi. Et uinum antiquum ptime q^uitatis est mirabile ei et pprie qū est subtile odoriferuz psm tolerans aquam et est cum cinamomo. et non est qd sit sicut tyriaca et sa gzeena et mitbridatum cū uino. Et oz ut pmoueat ce rebz eius p sternutationes cum pdisi et filib^{us} qū est curatio bona ad expellendas cās eius. Et oz ut trabant capilli e^o et non permittat dormire et ut iungat corpus eius cum oleis calidis sicut est oleum de costo et oleum de lilio et odores qd est sicut castoreū et sicut muschus. Et oz ut sedet in tina calida ut non spalmet et non fiat fortis cum eo pruritus et forbeat iura pingua et medullas pprie et adipos.

De nuce metbel et eius cura. c. ij.

Accidunt ex ea uertigo et rubedo oculorum et tenebrositas et ebrietas et pfunditas sōni. Et qūz interficit ex ea auzens unus in die uno. Et pprie ē illa que est inda et anq^{ue} interficiat accidunt ex ea sudor et anbelitus frigidus. Illa aut que est minus me^o. 3. fa cit pfunditates sōni et inebriat et non interficit nisi de biles hōiuz. Cura. Maior cura eius est uomere cū nitro et aqua et oleo et butyrū et tyriaca eius. Et def inipotu eaz ea uinū plz cū pipe et pietro et bacis lauri et cinamomo et castoreo et cōfert ponere extrema i aqua calida et calefiat corpus cum pāno. Et inungat cū oleo de ben et costo et laborei q^uum possibile est ei et exercietur et cibetur post illud cibis pinguibz et uino dulci et administretur cura opij.

De aliabroce que ē radix mandragore et est assebi segi et eius cura. c. iij.

Accidentia eius sunt accitia nucis metbel et dispō e^o est sicut leibargia et pruritus et euzes et surditas et qd in ea deter^{ur} ē sunt cortices ipsius et grana ipsius sunt proxima illis et corpus ei^{us} itez qūz efficit aliquid ex hoc. Cura proxima ē cure nucis metbel et opij. Et oz ut in potu def apsinthium in uino et iterum pipe et castoreum et uinum et si nasp et acetum iuuatiūz ē eis et oibus calefcis. Et fiat ut sternutet iterum cū buiufmōi medicis et olfaciat pice et fumū galbani extincti. Et de eis que oz ut ponatur sup capita eoz sunt eorum acetum uini et oleū ro. et si dimittat dormire imo euigilent trabedo capillos et faciēdo sternutare et p^o mendo radicē pollicis.

De darlion et eius cura. c. iij.

Et medicina de summa narcoticorum et est in
na hyusquiami albi et inebriat. Et accit ex ea
in primis nausea et singultus et punctura et di
spostio sicut ileos et quibus facit vomere sanguinem et so
lutiōez uētris facit ipz exire et pducit ad sincopi et facit
pūdū sōnū et mortificat ex q̄to usq; ad septimū p̄ stu
pefactiōz corporis totū. Et cura et est cura cōis.

Et de hyusquiamo albo et eius cura. c. vi.
Accidit ipsius bibeti ut mollificentur mēbra et
et aperit lingua ipsius et egrediat spuma ex o
re et rubent oculi ipsius et accidunt ei vertigo et tene
brositas oculor et p̄strictio anhelit et surditas et pruri
tus corporis et gingiue et ebrietas et p̄missio rōis et for
tasse facit epilepsiam et quibus narrat uocibus diuersis et quibus
rudit et quibus hinni et quibus emittit uoces ut mulus quibus
ut mula. Cura. Et ut in potu det statim aqua et mel
et lac uaccinū aut capnū aut ouinū itez cū melle et abs
q; melle et butyr et grana pini decocta cum uino aut a
migdale pini. Et itez decoctio ficū et itez vinū dulce
plm et itez cepe assatū et detur in potu semen rhabba
ni et sinapis et nasturtij et semē vrtice et de acutū icisū
Et de in potu aqua cepe et allei et rhabbani et semē
eoz. Et non est aliquid sicut mitbridatū et tyriaca et la
gēnea et filia et tyriaca opij. Et cura et est vomere.

Et de hyusquiamo nigro et eius cura. c. vi.
Accidit ex eo p̄locatio et frigus extremitatū
et tensio uehemens p̄locans et tenebrositas vi
sus et forsan non uidet aliqd et destruit imaginationes
et ifrigidat extrēa. Deind spasmāt et p̄locat et interficit
Cura. Administra in primis clisteria et uomitum et
uentris solutionem scdm q̄ sciisti incipiendo a clisteri
bus: deinde da in potu de uino puro aliquid p̄ aliquid
hora post horā qm̄ est magni iuuamenti cū eo quōd bibit et
ap̄sintbium et detur in potu piper cū uino et sifr cafore
um et ruta et menta et alit et folia lauri et grana eius et
rob uue iterum. Et tyriaca opij iuuatiua est ei. Et ex
illis que p̄serunt eis sunt semen vrtice et alaniuden et
cordumen et storax oia illa cū uino: et sifr decoctio cor
ticum mori et oleū balsami cū lacte. Et oz ut emplent
uenter et et stōus ex farina tritici cum uino.

Et de uua vulpis stupefactiua mala et eius cura. c. viij.
Accidit ex ea obfuscatio coloris et exiccatō li
gue et singul et uomit plm et subito et flux
uentris cum abrahdē mucosus. Et accidit ex
ea in gustu sicut sapor lactis. Cura eoz est scdm ca
nonem cōmunem fiat illud aut detur in potu lac asini
num cum aqua mellis et lac caprinū itez et alit cum
aniso et cochlee omnes iuuatie sunt ei et pectora gallina
rū decocta et comestio amigdalarū amaraz.

Et de coriandro humido et eius cura. c. viij.
Quod multum fumit de coriandro hūido et co
medit circiter media lb. aut bibit de succo et
subito et q̄ p̄ximū sit ei. Et quibus. eueniunt in
d uertigo et scotomia et p̄missio rōis et grossitudo uocis
et p̄funditas somni et defectus uocis et sermonis sicut
ebrietas ex sordidis sermonib et ebrietas et alia et odo
ratur ex eo odor coriandri. Cura. Et ut euomat
et proprie cum oleo de lilio aut oleo oliue pprie cum
decoctione aneti et sit in ea baurach et cibē uitellis o
uorum sorbiliū cū sale et pipere et iure galline pinguis
cū sale plmo et pipe et sifr iure anseris cū uino forti et
puro et def ei in potu paulati et sit illd qd ipse cōedit cū
pipe plmo et sale et p̄fert ei aq̄ salia et rob et uliūz ei.

Et de p̄silio et eius cura. c. ix.
Accidit ei q̄ bibit p̄siliū cāus uirtutis et pul
sus et frigus totius corporis et tristitia et con
strictio anhelitus et tēfio et i q̄etudo et stupor
cū d̄bilitate deīn sincopis. Cura et est sic cura coriā
dri.

Et de fungis et tuberib malis et eoz cura. c. xi.
Accidit cumentū fungor aut est p̄ genus eoz qm̄
de eis sunt qui sunt mortales. aut p̄ multam
cōmissionē ex eis. Et mali quidez genere suo
sunt illi quoz ortus non ē in loco in quo cognoscit sa
lus et qd nascit in ipso imo ē natiuitas et in loco malo
et apud lapides uenenosorum et apud arbores fortis
qualitatis. Et q̄ de eis nigri sunt et uirides et color pa
uonis omnes sunt mali. Et accidunt ex eis strangulatio
et cōstrictio anhelitus et inflatio uentris et stōi et sin
gultus et punctura et citrinitas coloris et puitas pul
et horripilatio et sincop et sudor frigid et interficiūz
Cura fiat ut euomat cum eis que scis et pprie cū
succo rhabbani cū solis suis deinde detur eis cinis vi
tis in sirupo acetoso et pira sunt tyriaca eoz. Et oz p̄
uomitum ut in potu det de muri nabati aliquid p̄ ali
quid et d baurach. Et mel itez est tyriaca eius. Et itez
cus galline ē maximi iuuamenti eis qum in potu dat i
sirupo acetoso. Et baurach itez et sal indus et succus
calamenti cū sirupo acetoso et baurach. Et p̄fectiones
calide sicut diapipeon et diacyminum et uinū antiq̄
forte et aristol. et radix oppoponaci et sex uini et fina
pis. Et iterū ap̄sintbium et origanum montanū et de
coctio amborum et decoctio ficū. Et oz ut uaporet
qd est sub hypocondrijs eius semp.

Et de sagittis armenis et eius cura. c. xi.
A de illis que pueniunt in hoc caplo est regi
men curationis eius que adurūt sagitte arme
ne. Dixerunt quidē oz ut bibat statim galbanū
qm̄ est curatio illius. Dixerunt et dōnula filuestris
excoriata ex eius uisceribus saliat et exiccat et bibant
ex ea duo aurei cū uino. Et iā puenit ad me q̄ potius
stercoris būani ē tyriaca ad illud.

Et tractatus secundus de uenenis ebibitis que sūt ex
animalibus. La. primus.
H de uenenis ebibitorum ex aialibus
quedā sunt que sunt caro illi aialis et
rotūz corpus et q̄litercūq; sit. Et que
dā que sunt mēbz p̄p̄riū aialis. Et que
dā que sunt in hūiditate eius. Et omis
diuisio ē scdm duas diuisiones: ex ipso. n. est qd ē p̄pter
substantiam eius sicut caro ranarum lacunaliz. Et ex
ipso ē qd ē propter accēs ei sicut pisces frigidi et assa
ture suffocate et lac coagulātū in stomacho.

Et de animalibus que interficiunt omnio corporib
suis aut corrumpunt et eius cura. c. ij.
Prima quidem diuisio ex diuisionib est siel
lio et cantarides et rane et lepus marinus et
lacertus. Et diuisio secunda est pisces fri
gidi et assature suffocate.

Et de cantaridib et eius cura. c. iij.
Antarides sunt acute mordicatie facientes
accidere puncturam et dolorem in membris
et omnino dolorem extensum ab ore usq; ad pectinem
et etiam apud anchas et genua et hypocondria et ulce
rant vesicaz p̄lceratione dolorosa apante et apant vir
gam et pectinem et p̄ te eius cū inflatione uehementi
et faciunt surgere ad urinam. Et q̄ ille q̄ eas sup̄sit

uult mingere non potest aut mingit sanguinem et frustuz sanguinis cum dolore vehementi. Et quicquid accit cum hoc solo petris cum abrasione et sincopia et gravitas et pmissio ronis et calus qui surgit ad scellam. Et plurimum leho nis eaz est in vesica. Et iuenit sumes eas in ore suo sa pores alkiran et picis. Et ista quida aialia sunt nocibi lora i eo quod sequit ortu asseibara an et p in autano.

Cura. Quod ut euomat et clisterizet sicut scis. Et os ut ponatur in eo cum quo vomit et clisterizat nitrum et decoctio ficuz itez et sit vomitus cotinuus uel frequens. Et si uiderit ut intendat pseruatione vesice faciat deini des in potu lac potu frequente et itez pstituz et aq por tulace et butyr crudu plm deinde clisterizet iste cu aq orde et altee et albumie oui et mucilage semis lini aut aq orde et aqua rizi et decoctione fenugreci aut deco ctione candarusij et iuribus pinguibus et oleo amigda lino et adipe anseris et uitellis ouoru sorbiliu et butyro cocto et melle aut iuleb et oleo amigdalio. Et lac aceto suz vaccinu bonu est ei. Et coterit ei aq mellis et deco ctio cu graia diureticis sicut sut grana melonis et cucu meris et decotio ficu cu sirupo uiolaceo. Et sicut si i potu detur oleu de cydosis est tyriaca et oleum de lilio et sistr luti samuz. Et coterit ei solutio uetris cu sirupo et hydrocele. et os ut distillet in virga bibetis ipsu oleu ro. non cu cleyphidia immo cu emboccto subtili et lenio re quod est administret tina tepida.

De lepore marino et eius cura. c. liij.

Accidunt ex ipso si de eo in potu des pstrictio anbelitus et rubedo oculor et difficultas eius et tussis sicca et spurta sanguinis et difficultas vrine et mi ctus sanguinis de urina uiol. et dolor in sto et vomitus supflus ebolere et sanguinis et ictericia et angustia et do lor renu et egestio eius est uiolacea. Et quicquid est mucosa et sudat sudore fetido et abhorret cibum et qui uidet pisces terret ab eis. Et quicquid sit tal ut non terret ab eis tunc ia sanat et inuenit saporis piscis fetidi in ore suo et in eru ctuatoe sua cu salsedine et. Et plures qui ex eo euadut cadunt pibisij.

Curatio eius. Coterit ei potare lac caprinuz iuuam etu ultimū et lac asininu itez et lac mu licris ex mamila et uirge alcane et semē altee humiduz elixatu et ius cancri fluuiialis pprie qm ipse pot come dere ipsum sine reliquis lenificantibus et erit assatus receno aut sanguis eius et lacertu marinus non refugit et comedit ex eo. De medicina uero fortibus sunt ca lamente fluuiale calidu reces et sanguis anseris etiam et vrina hominis antiqua et radicu burchormarie octo oboli cum uino aut kitra illa optas et i uino et bellebo ri partu cu uino. Et qui aduenit dies secundus excitato nis accitui et quiescunt fiat ei pisse de belleboro nigro et scamonea et agarico cu succi liquiritie pibus equali bus quaz dosis sit. 3. i. et quod supra est paruz cu kile et si gnus sanitatis est q uidet pisces et non terret ex eis et comedit et quicquid vadit pibisij curet pibisio.

De stellione et alharbe et eoz cura. c. v.

Oro stellionis mortificans est et quicquid cadit in uino et morit in eo et dissoluit et sit illud uinu sicut uenenu et accidunt ei qui ipsuz bibu vo mitus et dolor oris sto et uolens. Et alharbe iterum mortificatiua est circiter ut hic et ouuz eius sicut dicie est uenenuz unius bore et dicaz ipsum. Et dixerunt quod qm hoc animal decoquitur et spgizur decoctio eis in aqua balnei sit uiridis ois q balneat ex eo spatio quo daz deinde redit ad dispositionez paulatiz et hunc qui

dez sermones non verifco. **Cura.** est cura comunis et est sicut cura cantaridaruz.

De lacertis et eius cura. c. vi.

Species lacertor est salamandra aut in ipsa e similitudo nature e. Et que ei similat mor tificans et accidunt ei qui bibit carnes eius apa lingue et pruritus et dolor capitis et adustio et tenebrositas oculor. **Cura** sumant silamū et xilo caracte nabati et zuc carum equaliter et dentur in potu cu butyro co cto uaccino et os ut detur in potu lac dulce et inungat cum oleo aliquo et balneet.

De potu salamandre et eius cura. c. vij.

Hec est spes mordicantiū qua dicam in caplo mordicationis et accidunt a potu eius dolo res vehementes in ano et apa sicut hydropi sis et in uentre spasmus et retentio vrine. Et dicunt qui daz aliter dicentes et est Alius alamediu et alij q acci dunt ei qui bibit ipsam apa lingue et destructio rois et mollificatio et zemena et denigratio locor corporis et putrefactio partiū corporis que cadunt qum curatur homo quare sanatur. **Cura** eius comunis est ut cu ra opij et dentur in potu yriace plures sicut alfaroch et mibridatu et filia Alius autez almediu dixit q cu ra eius est cura illius qui accipit cantarides. et de illis que appropriant ei est ut sumantur amoniacum et glu te albotis et sumat de eis aut ambo cum storace. et co fert ei aqua decoctionis camepitibios in qua decocta sunt grana pini parua et folia cupressi et semen urtice et bibat cu oleo et sistr coterunt oua testudinis marine et rane decocte cum calameto.

De ranis lacunalibus uiridis et marinis rubeis et earum cura. c. viij.

Accidunt ei qui bibit eas obfuscatio coloris ad citrinitates tendens et apatio corporis se cundus semitaz mollitie et adustio in gutture et ore et difficultas anbelitus et tenebrositas oculor et uertigo et fetor oris. Et quicquid accidit spasmus aut tetanus et quicquid accit ei solo uentris dysenterica et nausea et uomitus et pmissio rois et sincopia et quicquid expellit sp ma et vrinaz et mestrua sine uoluntate. Et eius q euadit ex eis non soluuntur dentes immo cadunt. **Cura** e uomat cum oleo et aqua calida aut cum uino plurimo et multu uiaf exercitio et appropinquet balneo et tne calide et inunctionibus cu oleis calidis et pferit ei dia curcuma et omne quod pferit hydropisi et coterit ei uinu plurimu et pondus. 3. iij. radicu arundinis et sistr ciperu et calamus aromaticus cum uino.

De ranis citrinis et eaz cura. c. ix.

Abscindit ex eis appetitus cibi et acetat eru ctuatio et corrumpitur color et sit sincopia et nausea et uomitus et dolor oris sto et apa tur uentres et crura. **Cura** proxima est cure ranarum primarum lacunalium et marinarum. **De uiridis alia b ueneni.** De piscibus frigidis et eoz cura. c. x.

Et piscib frigidis et ppe pofis in loco hūo roso accidunt accitua fungor et quicquid no apparz aliqd usq ad unaz diez aut duos. **Cura** eoz e modificatio et reliq cura fungor.

De assatiff suffocatis et cane corrupta et eoz cura. c. xi.

Ops quum assat caro quecuqz caro scit ut non cooperiat submergendo imo dimittatur disco opta donec euaporet. **Na**z qui submergendo cooperit sit uenenu ex qua accit signa colice passiois

ex tristitia et solutione uentris et quibus deficit ro comedere
tis ipsam uno die aut duobus diebus et quibus facit profun-
ditatez soni et interficit. Cura. Quomat et dentur
ei in potu miua et absinellus et uinum odoriferum cum
succo cydoniorum et malorum et terra sigillata est bona ei
post vomitum et curet et colirica passio.

De senescencia de aialibus et sunt sicut fella interficietia et
extremitas caude cerui. De felle uipe et eius cura. c. xij.

Hoc est ex uenenis quom bibi et in modum quo
interficit frequens sit sincopis et parus pferit
medicina. Cura. Si aliquid pferit tunc vo-
mitus cum butyro cocto una dispositione post disponem
alia. Et illud quo succurrit post uomitu et tyriaca et mi-
chridatum et albezabar et sublimis res ei et musculus et
medicamentum eius. Et quom frequens sit sincopis dent ad
sorbendum uinum et aqua carnis pullorum cum aliquo uel
aliqua re muschi aut medicina de muscho.

De felle leopardi et eius cura. c. xij.

Acidit ei qui bibit ex eo ut euomat cholam
uirides aut citrinam et inuenit odorem aloes in
naso suo et saporem eius in ore suo et accidit ex eo icte-
ricia et est mortale quod si pertrahat tres horas speratur
Cura. Quomat sicut scis et detur in potu tyriaca
propria ei que terre sigillata et baccap lauri amborum
an. pte. i. et coaguli gazeli pte. ij. et seminis rute et myr-
rhe amborum an. pte. ij. et pfaciantur cum melle cuius
dosus sit ei quantum est nux et cum hoc euomat iterum et
os ut fiat tina ex aqua odorifera.

De felle canis aque. c. xij.

Dixerunt quidam si comederit homo de felle canis
aque quod tatez lentia unum interficit per hebdomo-
da. Cura. Detur in potu butyrum coctum vaccinum cum
gentiana romana et cinnamomo et ite coagulum leporis
et inungatur cum oleo aromatico et subtiliet regimine.

De extremitatibus caude cerui et eius cura. c. xv.

Acidunt eis qui bibunt ipsam angustia uebe-
mens et sincopis et est uenenum interficiens.

Cura. Quomat bibens ipsam sicut scis et
melius eius est cum butyro et aneto deinde dent in potu
auellane et fistici et feluzabaragi confecta fil omni bora
auellana magna deus in potu illud in die quater et
paris tertia. De sanguine tauri receti et eius cura. c. xvi.

Acidunt ei qui bibunt illum qui ex eo reces et
difficultas anhelitus et dolor bronchi et me-
ri et rubedo lingue et frusta sanguinis coagulati
in dentibus et gingiuis et nausea uehemens et angustia
deinde apparet corrosio in lingua deinde pducit ad pro-
focationem et spasmus. Cura. Quom ut ipse properet ad
clistere et solutionem uentris. Ma uomitus timorofus est
quibus eniz expellitur et expulsio non tolerat quare prefo-
cat. Et os ut in potu dentur medicine coterentes in co-
gelatione sanguinis sicut ficus immature plene crude
et semen caulis et radix alaniuden et assa et baurach et
cinis lignorum fici in aceto et pip in aceto et succus foliorum
allabalaich in aceto et coagula in aceto. Quom ergo
abscinderimus sanguinem coagulatum in uentre eius cum me-
dicinis soluantur tunc et emplet uenter ei ex farina or-
dei cum aqua alcarati.

De sudore animalium et eius cura. c. xvij.

Aeo sit facies uiridis et apas et currit ex cor-
pore sudor fetidus ut ex ascellis. Cura
Quomat cum aqua tepida et deus in potu uinum
cum olei ro. pondere medie. 3. et reubarbari media. 3.

et salis gême et cōfert ei tyriaca et terra sigillata.

Et de ouis albarbe et eorum cura. c. xvij.

Antimac quidam quod qui bibit de ouis albarbe
morit statim et si non festinet non pferit aliquid
Cura. eius detur in potu stercus ancipitris in uino
deinde euomat uomitu integro et inungat corpus et cum
butyro vaccino cocto et emplet caput et cum sale et cibe-
tur sicubus ficiis et oleo et gentiana.

De lacte corrupto et eius cura. c. xix.

Et illud quod conuertit in uia acetositate ad pu-
refactionem aliam et generatur ab eo vertigo et sin-
copis et puctura in ore stōi. Et quibus accidit ex eo coliri-
ca passio mortifera. Cura et est euomere cum aqua mel-
lis deinde potare uinum purum cum diapipereon et euapo-
rare stōm eius oleo nadino.

De sanguine coagulato et eius cura. c. xx.

Sanguis coagulatus in uentre et pculdubio ue-
nenum generis licet ipse non adeptus sit ve-
nenositatez extra corpus quom ex ipso ubicumque coagulat in
eo. Ex coacuitatibus uentris pectoris et stōi aut inte-
stinorum et vesice accit accidentia mala. Quom eniz ipse
coagulat in pectoris destruit color et minoratur pulsus et
debilitatur et perducit in primis ad frequentiam et molli-
ficationem egri et perducit ad sincopin. Et quom coagulatur
in stōi infrigidat corpus et accit pfocatio et paruitas
pulsus et sincopis continua. Et quom coagulat in vesica acci-
dunt accidentia proxima illis quod diximus et sicut in intesti-
nis. Medicinae cōes ad illud sunt alacoben alba p-
prie et rubea et bdellium et albasce et coagulum tres
oboli et proprie coaguli leporis et lac fici et acetum acutum
et alit et aqua cineris lignorum fici iterata. Et ex eis que
dixerunt et est mirabile est lac caprinum dixerunt enim
quod ipse liquefacit congelatum omne in coacuitatibus.
Et ite sumant alaniudem et caulium preo equales et d-
tur in potu cum aceto est mirabile medicamentum. Cura co-
gelati sanguinis in stōi et vesica. Nos iam diximus illud
in libro tertio semel quare apponamus nunc duo ca-
pitula. Et dicamus quod habens illud os ut euomat il-
lud si potest cum melle et succo apij. Et cōferunt ad illud ty-
riaca de terra sigillata. Et farina cartami quom soluitur in
aqua calida est iuuatiua ualde. Et hoc est medicamentum. Et
terre sigillate. vij. 3. coaguli leporis. 3. xxxvi. coaguli
gazeli. 3. xxxij. gentiane aristol. ro. seminis rute siluestris
myrrhe omnium an. 3. ij. cōficiantur cum melle et sit do-
sis eius sicut nux in aqua calida aut in sirupo acetoso
Et iterum sumatur cineris ficuum. pondus. 3. ij. cum me-
dulle leporis quitate aurei unius et existimo quod sit coa-
gulum liquefactum in aceto uini et bibantur. Et sal gem-
ma cum coagulo bedi iterum aut aur. unus stercoris ca-
nis. Et appropriat ei quod de eo coagulatur in uesica ut
infirmitas deus succus foliorum zeridaraet et ei eniz inest pro-
prietas mirabilis in hoc ut assidue potum sirupi aceto-
si aut in aceto iterum acetum enim est bonum huic rei et
aur. unus cordumeni cum aqua calida et medio aureo
alit. Aut deus ei in potu agaricum aut fiseleos aut aliqd
coagulum aur. 3. ij. carpoballami aut. 3. ij. blacte bizanie
aut. 3. ij. ligni peonie et administrentur medicine frangen-
tes lapides bibite et clisterizate et linite. Et iniciatur
in uesica eius pondus nuclei unius salis triti soluti in aqua
aut administrentur aqua cineris nitis. Si hoc non ualuerit
non erit excusatio scindendi a sanguine coagulato et extrahendi
eum sicut extrahitur lapis.

De coelatione lactis in stōi et eius cura. c. xxi.

Quandoq; coëgelatur lac in stō pp aliq̃ causa
 ruz ledētū p̃gelatū aut pp pparatiōz fortem
 in lacte aut pp coagulum bibituz in lacte. Et
 accit ex eo sudor frigid⁹ ⁊ sicopis ⁊ febris rigoris ⁊ si
 p̃gelatio fuerit cū coagulo tūc erit deterior ⁊ velocior
 ad p̃focandū ⁊ p̃gelatio q̃dē lactis in stō est ex genere
 cōgelationis sanguinis. Et accit ex ea dispōnes male
 sicut accidunt ex illa ⁊ ex uenenis. Nā accit itez pp p̃
 gelationez ipsius in stō frig⁹ corporis ⁊ paruitas puls⁹
 ⁊ p̃focatio p̃stringens anhelitum ⁊ sincop⁹ ⁊ q̃z accit
 inflatio uentris bibenti ipsum. **Cura.** Qz ut aliene
 tur ille in cuius stō caleatur lac a salitis: ipsa naddunt
 ei caleitatez. Uez oz ut detur ei in potu acetū soluz aut
 mistum cū aqua. Et detur in potu calamenti ficci pon
 dus. 3. p. qm̃ est mirabile resoluens ipm̃ statiz ⁊ pp vtu
 tez suam in hoc p̃hibet lac multuz a caleatione ⁊ conf
 uat ipsum. Et def ei in potu de coagulatis aliqd̃ nāq; ad
 aureū unum. ipsa nāq; resoluunt ipsum aut educunt ip
 sum per uomitum aut soloz ⁊ dentur ei in potu iteruz
 medicine p̃dicte ad p̃gelationez sanguis in stō ⁊ p̃pe q̃
 fiunt ex terra sigillata de illis quas dixi ⁊ medicamen
 alaniudē ⁊ caulū ⁊ dēc i potu cū cōlitate i aceto ⁊ aq̃
 cineris ligni fici itez q̃n iterat ⁊ administrat cinis i ea
Inceptio sermonis in morsione ⁊ punctura.

**Tractat⁹ terti⁹ de regimine morsionis uniuersali ⁊
 Et de effugatione uenenosoz. Et de curatōe mordica
 tionis serpentū ⁊ sp̃bus eorum. Li. i.**

Scias q̃ canon maximus in curatione
 ueneni est p̃fortatio coloris innati ⁊ ex
 citatio ipsius ad expellendū sicut facit
 tyriaca ⁊ naps barbaricus ut lubrica
 re faciat uenenuz ⁊ expellat ipm̃ ad ex
 teriora. Et consideratio cōfortatiōis visceꝝ deinde ex
 pulsio ueneni ⁊ destructio operationis eius cum potōi
 bus ⁊ epibimatibus q̃bus inest illud cū p̃prietate sua
 aut nā sua cognita scdm̃ q̃ dicam. Et q̃q; ingredit⁹ in
 his intentionibus res alia ⁊ est regimen in hūiditatib⁹
 q̃n inuenit eas aut calcat eas. Et ingreditur in hoc ca
 plo p̃fomia ⁊ solutio uentris ⁊ filia. Et cōuenientior
 boraz p̃fomie est q̃n scit q̃ uenenuz iam sparsus est in
 corpore. Et non est ex eis que attrahunt ⁊ p̃prie ei q̃
 est repletus. Et q̃z ingreditur in hoc caplo res alia ⁊
 est facere bñores moueri ad ptem membrorū principa
 lium: ⁊ ea que bibunt sup uenenum aut sunt tyriace ⁊
 bezabarat vñs aut p̃prie illi ueneno aut medicine con
 trarie ueneno cū p̃plone sic alit⁹ ōria ē ueneno scorpio
 nū cum p̃prietate sua aut pducētes uenenuz ad exterio
 ra p̃motōe hūoz ad exteriora sic medicine note aut me
 dicine remouentes humores a facie ueneni: non ergo
 inuenitur ex eo q̃ diximus composui⁹ sicut medicine
 solutiue ⁊ uomitiue ⁊ diurectice. Et in medicina que
 administrantur sup morsiones uenenosas epibimate
 sunt intentiones quaz vna est ut p̃bibeant penetratiōz
 ueneni in corpore ⁊ illud sit aut cum ligamentis ⁊ con
 strictione extremitatis ⁊ p̃hibitione somni ut moueat
 calor innatus ad exteriora ⁊ expellat. Et de hoc capi
 tulo est incisio membri morfi aut cum medicina ⁊ cau
 sis attractiuis. Et pp illud siptica nociua sunt eis q̃n
 non est aliquid magis iuuatiuum q̃ medicamē quō tra
 hit uenenum ad exteriora ⁊ p̃hibet ipsum penetrare
 ad interiora ⁊ p̃pe q̃n uenenuz est ad exteriora ad huc ⁊
 non spargit. Et hui⁹ quidez generis sunt uentose ⁊ for
 tasse indiget incisione si iam submersum est ⁊ elongatur

⁊ est infirmum. Et misso sanguisugap bona est excusās
 ab illo ⁊ a suctione dum pmanet in cute naz suctio q̃z
 sufficit. Et oz ut sugens sit non ieiunus imo iā comede
 rit ⁊ abluat os suuz ⁊ bēat dentes iā corrosoz ⁊ iāz co
 luit os cū uino odorifero ⁊ bibat ex eo aliquid ⁊ teneat
 in ore suo oleum ro. aut oleum uiol. Et cum fuerit in
 ore suo aliquid ⁊ expellit totuz q̃s fugit iste sugens tūc
 oz ut expuat. **Medicine vñs que sunt sicut note ebibi
 te rubificantes ēt et attrahentes uenenum aut sunt pp
 uirtutē calefacientem trahentem aut causa filitudinis
 ad attrahendum illud q̃s file est ei sicut facit adeps cro
 codili ad morsū crocodili. et caro uipere post abscissio
 nez extremitatuz eius in attractione ueneni sui ita ut ac
 cidat medicina ualentibus ad uenena iterum. Verum
 sunt debiliora ⁊ quasi ipse sint inter cōplonez corporis
 ⁊ p̃plonem ueneni ⁊ sermo hic est ex eis in quibus opz
 cū sapientib⁹ cōsiderare ut sciatur q̃d ē incōueniens ⁊
 medico autez non nocet si non scit hoc. Et plures q̃dē
 embrocap attrahentiuz exulcerant ⁊ vesicant quare oz
 ut corrat q̃d est in eis: bec ergo est ex p̃ditionib⁹ medici
 ne epibimate ⁊ ex cōditionibus eius est ut sit medici
 na resolutiua nature ueneni aliquap resolutiua. Cōgela
 tio autē est sicut opatio radicis mandragore. Adustō ve
 ro est sicut opatio cauterij in igne aut cum oleo ⁊ pice
 p̃prie oleo seruente ⁊ est opatio egyptioꝝ aut cū pro
 prietate materiei aut cū qualitate in calore ⁊ frigore ō
 ria ei. Et q̃n administrat q̃d attrahit in principio aut
 facit aliquid eoz que diximus ⁊ non p̃fert ⁊ est res ma
 xima incide quod est in circuitu puncture ⁊ accipe
 carnez totaz usq; ad os. Et si timor fuerit maior hoc i
 cide membꝝ deide cauteriza. Et de illa que necessaria
 sunt in omnibus medicina uenenorum p̃prie in epibi
 matibus est ut sint sedatiue doloris ⁊ succurrētes acci
 dentibus timorosis sequentibus mordicationem sicut
 alcolcorat ponit in epibimatibus mordicationum ut
 retineat sanguinem quz supfluit in cursu suo a morsu.
 Et de preceptis que oportet ut consideretur in uene
 nis ⁊ morfis est ut p̃bibeatur cōsolidatio uulneris ul
 qz ad boram sanationis egri ex malitia ueneni.**

De eis que bibunt super morsiones. c. ij.

Et medicina bonis est ut in potu detur semen
 andacoche in aqua ⁊ uino ⁊ decoctio sp̃rū
 calamētū trium ⁊ castoreuz est mirabile. Lac
 vñs alciba ⁊ existimo ipsum esse tyriacaz nomiatay alku
 laki ⁊ alfarauia sunt uehementis iuuamētū ad morsum
 ois uipere ⁊ aliuduar ⁊ alfara ⁊ senuifer ⁊ alandrioz
 ⁊ albedeozard ⁊ nasturtiū ⁊ itez illud q̃d assimilatur ni
 gelle ⁊ alkeisiz ⁊ alleum ⁊ cortices ⁊ folia inniperi cuz
 pipere ⁊ piper ipsum. **Inquit Bas.** uinuz in quo ca
 dit vipera cōfert mordicationi uenenosoz quō ergo ty
 riaca. Et semen citri ōrium est ueneno omni ⁊ dosis e⁹
 aurei duo. Et radix alaniuden iuuatiua est ad oia ue
 nena. ⁊ fructus agni casti ⁊ oleuz balsami ⁊ grana agni
 casti. Et nux cum ficibus ⁊ auellanis cum gentiana ⁊
 oppoponacum cuz aristol. ⁊ oleum de oleandro ⁊ folia
 eius. Et fructus aldolb recens mirabilis est in hoc ⁊
 cinamomum ⁊ stercus caprinuz adustum emplatum ⁊
 i potu datum et camedreos ⁊ keisin ⁊ itez cācer fluuia
 lis cum lacte ⁊ ameos et serapinum et fistici cum uino
 et calamentum et decoctio eius bibendo et emplando
 et enula et abrotanū et cordumēi et agaricū et radicia
 albasce. 3. iij. Et sifz uētrēl mustelle usq; ad siōz suū q̃n
 implentur coriandro et exiccātur et sumitur ex eis q̃n

necessarium ē. Et decoctio malue hortulane et semen
altee et cerebelia gallinaz ppe cū coagulo et ius mustel
le morantis in domo qñ bibitur cū uino et ius muris
morantis in domo qñ bibitur et testudo magna salita
et decoctio cancrop fluiualium et testudinis. Et galba
nuz est ultimuz et gentiana est mirabil et semē baucie sil
uestris iuuatiū. Et de illis que cōferunt in hoc ex me
dicinis frigidis est radix mandragore emplata cū mel
le et endiuia siluestris est mirabil in hac re et capillus
veneris. Et qñz pponitur agaricum cū aureo uno ari
stol. longe. Et iterum tyriaca mirabilis. R. opij et myr
rhe amboz añ. 3. i. et piperis. 3. i. 5. radices aristol. lōge
et rotunde añ. 3. iij. uini. 3. ij. pficiantur cū melle et aqua
eruce cuius dosis sit aureus vnus cum decoctionibus
bonis. Et itez medicamen terre sigillate baccap lauri
añ. aur. ij. terre sigillate obolos duos bibat cū oleo et
sit dosis auellana una in tribus. 3. aq mellis. Et iteruz
tyriaca cōis ad pūcturam et ea que bibuntur. R. pipis
pondus. 3. x. spice aristol. et radices baucie oium añ. 3.
i. pficiant cū succo xilocaracte et ponat in sole. xl. die
bus et moueat omi die semel et quoties exiccat hūecte
tur et detur in potu cum aqua calida et dixerunt quidā
q ipsa cōfert iterum facto alcohol ex ea et decoctio can
crop fluiualiu et sanguis testudinis et testudo magna
salita. **¶** Medicamen iuuatiū ad omnes morfus. R. ni
gelle seminis albarmel cymini oium añ. 3. ij. gentiane
aristol. rotunde añ. 3. i. piperis albi myrrhe añ. 3. 5. pfici
antur cū melle cuius dosis sit faba una romana in uino
Et itez gentiane aur. ij. piperis rute amborū añ. aur. i.
pficiatur cū melle et est dosis vna in uino. Et itez amo
mi carpobalsami añ. aur. ij. seminis eruce seminis por
ri amboz añ. aur. ij. aristol. radicum alaniudē nigri am
boz añ. aureos. ij. myrrhe et croci amboz añ. aur. i. luri
albohera aur. ij. pficiatur cū melle dispumato et sit do
sis qñz est faba. Et iterum carpobalsami et isopi sicce
seminis napij siluestris et piperis albi et nigri et macro
pipis et acori et anisi et petroselinī et assari et cymini car
meni et seminis hyulquiami albi oīuz añ. 3. ij. spice flo
ris squinanti amborum ana. 3. vi. pficiantur cū melle et
sit dosis faba romana.

¶ De epithimatis sup puncturas. c. ij.

¶ De eis que sup eas liniunt est petroleū albus
aut subalbidus aut alleum sicut est elixatum
cum baryro cocto aut castoreū cum oleo aut
succus porri qd non teregit aq et calamentum fluiuale
oprie attrahit venenū et sulfur cū urina et gallina et gal
lus scissi dum uiui sunt et emplet cū eis punctura ul mō
sus et pmuset omni bora et administret emplm quidaz
autēz dixerunt q gallina est uehementis caloris et pp il
lud eliquat os deglutituz et arenaz et lapidez et uidet q
fiat illud in gutture et sō et non alibi. Et ex eis quidem
que emplant est sal aut acetuz aut fel tauri aut sifimbri
uz et folia aphodilli et cinis et aceruz et pprie cinis ligni
fici et uitis et proprie in principio et oleuz et sal decocta
¶ Et dixerunt q emplm cū alleis et sale et stercore ca
prino iuuatiū est in omni morione nisi mordicatiōe
aspidis et emplm cum calce et melle et oleo iuuatiū ē
ita q ad aspides. Et itez sumant sinapis et calx et acetū
et liniantur desuper cū aqua saponis et alkitrā aut cum
decoctione picis et cum sale et liniatur. Et pix seruens
bona est in lana supmorsionem ita q mosui uipere et est
excurationibus egyptioz et est bona ualde et cepe cum
saucib et emplm factum cum sale et emplz de nitro Et

de embrocis bōis est aqua maris calida singularis cū
aceto et decoctio muris habitantis in domo et mustelle
¶ De epithimatis ex quibus quz corpora liniunt
non approximant eis uenenosa. c. ij.

¶ De illis que dicta sunt ad hanc rez sunt cere
bz leporis cū aceto et oleo et storax qñ soluiē
in oleo et oleuz in quo infusa sunt folia pini
recentia trita cū ea aut flos cupressi et grana iuniperi et
sifr folia agni casti in oleo et abrotanuz et radix aniudē
et aphodilli et daucus et carpobalsamuz et radix nastur
tj et oia illa cum oleo. Et pposita de quibz est ut sumā
tur radices aniuden nigri et floris alsegi recentis et gra
noruz iunipi oium añ. ptes. ij. radices mandragore me
dietas ptes. i. carpobalsami cordumeni oīuz añ. ptes.
ij. terantur et cū oleo tā diu bene coquant donec habe
ant spissitudinē sordis balnei et inungant cū eo. Et ite
ruz aphodilli. 3. i. et carpobalsami et hyulquiami albi
amboz añ. aur. medij misceatur cū aceto et oleo et linia
tur cū eo. Et itez floris pini pa. i. radices mandragore
ptes. ij. seminis hyulquiami albi ptes. ij. misceant oia
cū oleo et linia cum eo. Et hoc itez pueniens est ad
suffūganduz. et itez granorū iuniperi ptes. ij. storacis
ps una misceat totum cū oleo et linia cū eo. Et epi
thimatio cūz oleo de raphano fugat cimices.

¶ Ad effugandum ueuenosa vniuersaliter. c. v.

¶ Portet ut aspergat domus eis que dicemus
et sternat eis et liniant foramina et fenestre
eis quibus embrocet ex illis que dicemus in
suffumigatiōibz et alijs vt non approximēt eis veneno
sa et suffumigationes sunt sicut fumus ligni granati qñ
ipse effugat uenenosa et sifr radix lilij et virge granati
sunt mirabiles in hoc et sifr galbanuz et cornua et un
gule que findunt ut bouis et ungule que non finduntur
ut equi et pili et serapinū et assa et folia lauri et grana
et calamentuz et sceba et stramituz cū eis et sifr nastur
riū et sifr cinis ligi pini et pprie cum galbano si fiat suf
fumigium ex opio et nigella et galbano et cornu cerui
no et sulfure et cornibus capre.

¶ De effugatione serpentū et uenenosoz aialiu. c. vi.

¶ De itez storax et cornu ceruinū et nigella et
aspaltuz de vnoquoqz ps. i. et suffumiget cūz
eo lectus. Aliud cordumēi et radices aniudē
nigri et storacis oīuz añ. 3. i. corticiū oui strutij nigelle se
mis harmel oīuz añ. 3. ij. Et itez seminis hyulquiami
albi folioz cupressi et pini et nigelle oīuz añ. aur. i. cor
ticuz radices mandragore aur. i. piloz capre aur. ij. ca
lamēti. 3. i. aspalti aur. ij. misceant totū et fiat suffumi
gatio cūz eo sup os fenestraz et in eius suffumigatione
est securitas. Et d illis ex quibz fugiunt pla uenenosoz
aialiu qñ cū eis sternitur locus sūt sifimbriū et ozimuz
et agnus castus.

¶ De cautella mirabili a uenenosis aialibus. c. vij.

¶ Quando sternit in circuitu dormitorij sifim
briuz et sceba iterum et assa itez et laurus ē
mirabilis in hoc. Et sifr qñ ponit in circuitu
loci quo sedet mandile ex cinere ligni pini. Et d illis
quibus est apparitio in elongando ea est ut ponantur
cerei et cādele in loco longinquo a dormitorio qñ de
clinant ad ipsum. Et de illis qbz ē apparitio in expellē
do uenenosa et albaguarez est tenere ea que sunt sicut
grues et pauones et cygni et ceru et catt et mustella
et que currunt cursu eoz: uenenosa. n. aialia terrentur
ex istis qñ apparent et mordent ea. Et dixerunt qdaz
bb

ei qui facit sibi stratus ex corio leopardi non appropinquat
serpens et si sit ex eis facit sibi cooptorium hoc autem nar-
rauit in cuius sermone non est fiducia.

Mes quas quidam dixerunt in destructione rapacium. c. viij.

Inquitur belloborus interficit canes et mu-
lca. Et strangulator leopardi interficit leo-
pardum. Et strangulator adib interficit adib
et canem. Et ibenanguet et amigdala amara interficit vul-
pes et oleander et folia alzeridaraet interficiunt albeibē
et plm hōz est notum. De effugatioe serpentū. c. ix.

Od illis que fugant eos ex suffumigationibus
sunt cornua cerui et radix lilij et piteirus et sul-
fur et q̄ linit manus suas spolio dracontee et
succo eius et decoctione eius non mordet ipsius piperā.
Et aspersio loci ex aq̄ in qua solutū est sal amoniacum
est ex eis a quo fugiūt. et sinap interficit eā et q̄n ponit
sup semitas eius refugit ab eo. Et d̄ illis que interfici-
unt serpentes est sputus ieiuni proiectum in os eius et
proprie q̄n assumit in ore suo sal amoniacū.

De effugatione scorpionū et interfectione eoz. c. x.

Scorpiones interficit sputus ieiuni calide cō-
plonissup eos proiectū et rhabbanus masti-
catus et succus eius q̄ tangit ipm uel eos et
folia ipsius et filr albedarungi. De suffumigiū educēs
scorpiones sumant floracis et arsenici et stercoris ouiu
et adipis zirbi omiū aū. ptes equales dissoluatur cū ui-
no et misceant cū eo medicine et fiat suffumigatio apud
foramen scorpionū. Et q̄n ponit rhabbanus incisus
sup foramē scorpionū nō timet q̄ egrediant ex eo. Et
est ex suffumigationibus ad scorpiones ipsos qum sit
suffumigatio ex ipso et filr arsenicū.

De effugatione pulicum. c. xi.

Quando aspgitur domus cū infusioe colloq̄n-
tude saliant pulices et fugiūt et filr ex decoctio-
ne rubi. Et dixerunt quidā q̄n ponit sanguis
birui in fouea in domo aggregant pulices ap̄ eū. Deind
moriunt et filr aggregat sup lignū lintū ex adipe eritū
et effugiunt ex odore caulis et folioz oleadri. Et ē hec
herba nota tecū cimeu. l. herba pulicū q̄ q̄n ponit in le-
cto inebriat eos et stupefacit eos q̄re nō uiuificant.

De effugatione culicū et zimicū. c. xij.

Fiat fumigiū cū seraturis ligni pini aut cum
calcadis aut cum nigella et melius quidē est
ut aggregatio fiat inter ea filr suffumigatō cū
myrto sicca et cū sulfure et bdellio et spina fetida noiata
coru et stercore vaccino et albarmel tritum et positū su-
per lectos et fenestras et cum folijs cupressi et nuce ei.
Et q̄n aspgit domus ex decoctione radicioz lupinor et
fert aut ex decoctione nigelle aut decoctione barmel
aut decoctione apsinthij aut decoctione rute.

De effumigatione mustelle. c. xij.

Exerūt effugat eam odor rute.

De effugatione muris et eius interfectione. c. xij.

Muris interficiūt lithargyriū et bellobor et itez
belloborus et semē byulqami albi et filr radix
caulis et filr cepa muris et suc et scoria ferri et croc et
et fugat ipos mus masculū q̄n excoriat et dimittit i do-
mo aut castrat aut abscindit cauda et et excoriatio est
fortior. Et dicit q̄ si ligat mus eoz i domo ligato ped
cū filo ad parillū effugiunt reliq̄ et in eo est cōsideratio

De effugatione formicaz. c. xv.

Quando ponit s̄ cauernā eaz kitrā fugiunt ex
ea et filr ex magnete et ex felle tauri et ex pice

et ex assa et fugiunt ex fumo ipsaz formicaz.

De effugatione muscay et eaz interfectione. c. xvi.

Interficet eal arsenicū q̄n de eo ponit aliquid
in lacte et sugit mulce et interficit eas sum et
et fumus turis et decoctio bellobori nigri.

De effugatione uespaz. c. xvij.

Estugiant ex suffumigatione sulfuris et alleo-
rū et non appropinquat ei qui linitur ex altea
aut succo malue et oleo.

De effugatione scarabeoz. c. xvij.

Estugiant eos secundum q̄ dicitur fumus aldulb et
proprie fumus folioz eius

De effugatione albarabati. c. xix.

Non aggregant albarabati in domo in q̄ sunt
budud. Et suffumigatio cū membris ad budud et pen-
nis eius interficit albarabati scdm q̄ dicit ur.

De effugatione tine. c. xx.

Apsintheum phibet pannos a tinea et filr calamū
et filr cortices citri.

De spetibus serpentum. c. xxi.

Sapientes esse serpentū et naturas eoz in tres
diuidunt ptes. l. uehemētis acuitatis non morā-
tes ex dispōe ultra tres horas et n̄ morsus eoz curant
qm̄ sunt surdi et alaflet et n̄ valet ad eol nisi incisio mē-
bri statiz aut cōbustio ultima penetrans qm̄ cōburit ve-
nenū et cōstringit meat. Et q̄n p̄fert in curatione eoz
uomit post eam super repletionē ex piscibus salitis d̄
inde post illud succedunt curationes alie. Et si serps
est debilior parum sufficit ligatio uehemens deinde re-
liqua curatio cōis. Et p̄ter debiles parū interficientē
et p̄ter mediā que non tardat a tribus horis usq̄ ad se-
p̄tes. Inquitur draconis aū marini et similiū serpētū
magni corporis morsus curat ingitū est ule et tū non
ingitū est uenenū de quo sit curandū. Et dixerūt ordo
prim⁹ est genera. De eis. n. est sicut serps qui noiatur
regul⁹ et grece basiliscus q̄ q̄des interficit suo uisu et au-
ditu uocis sue. Et de eis est serps noiatus birūdō et
color similis est colori birūdinis et longitudo ipsius est
circiter cubitū vñ et interficit ante horas duas. Et d̄
eis est serps noiatus alpis sicca pp uehemētā siccitatē
sue cutis et est in q̄ritate sua inter tres cubitos usq̄ ad
q̄nos et color ipsius est cineriti⁹ et ad citrinitates decli-
nis et oculi eius sunt uehemētis luis et interficit a duob⁹
horis usq̄ ad tres. Et de eis est expuens qm̄ ipse pōt
interficere p sputū suū et p̄ciunt ipsū quidā dētes
eius cōstricti sup alios quāz interficit illud sup q̄s cadit
sputū eius et odor sputi eius et longitudo eius est usq̄
ad duos cubitos et color eius cineriti⁹ ad citrinitatem
declinans et interficit illum quē mordet anteq̄ redeat
Et ordo quidē hic n̄ rememorat in libris pp spēs plu-
rimā que sit in curatione et. v̄ez non ualet ad ip̄s cura-
tio nisi illa et opationē dixim⁹: ipsa. n. p̄fert q̄n cum eo
q̄s dixim⁹ ibi. Et surdi arcuati hñt spēs alias q̄ multi-
plicant in terris egypti. Et q̄n q̄dā eoz hñt duo cor-
nua quoz color est diuersus albus et subalbidus et ru-
beus et mellin⁹ et cineriti⁹. et q̄n s̄ scōz creationē vipa-
ruz. Et quidā eoz hñt dētes sicut vncinos et dracōes
interficientes statiz sunt h⁹ generis. Et ordo scd⁹ est de
uiperis q̄ spēs itez sunt diuersē: de eis eniz sunt vipe
alefati. Et de eis sunt vipe quercine. Et de eis sunt
facientes sitire et relique q̄s dicem⁹. Et accidit serpen-
tibus diuersitas itez non in spē immo scdm p̄ueniētiāz
in spē una q̄ diuersificat in masculinitate et seicitate:

et masculi quidez pautiores hnt dentes et plus ueneni
et acutius lz qda dicant q seie sunt deteriores pp mul
titudinez dentium suoz et itez pp etatez qm senes dete
riores snt iuuenibus pp corp: na magni deteriores st
puls curtis qm sps eoz est vna. Aut pp locu na illi q
habitant loca inaquosa et mtes deteriores sunt eis q
habitant littora et loca plurium aqz. Aut pp dispozez
sua i replone et uacuitate. na illi q de eis illis famelici st
deteriores sunt veneni. Aut pp passiones eoz aiales et
na irati et audaces deteriores sunt eoz. Aut pp ipso na
uenenu eoz in estate est deterius. Quidam aut existima
uerut q uenenu serpentu et vipaz est frigidu et est error
Et illud qd accidit ex frigore morfo ab eis est pp mor
tificationez caloris innati pp orietate ueneni: calor eni
innatus est q calefacit corpus sua sparsione et infyoe
Qu aut no est calor innatus et si inflet cor igne leui n
oz tn ut calefiant pp ipz extremitates. Et quida existi
mauerut q uenenu alefilati ppe est frigidu et aggregat
sanguinez cordis et cogelat ipz et pp hoc stupefacit val
de sed non est ita imo fortasse resoluit calore innatu et
mortificat ipsuz. Et illud quo rocinat istud est q aialia
frigide pponis st in byeme mortua et calide calor ad
dit et acuitas. et qcuqz sit qui hoc dicat sciat q eius ro
cinatio n est sana: et n3 bec dictio e i venenosis puis sed
in aialibz magnoz corpm et qd significat corruptione
b? sermonis est velpa cale copsonis ualde et est ex eis
q mortificant in byeme qre non mouet. et no est longi
quz qn sit serpens cu caliditate pplexionis sue qui non
mouet pp cotrarieratem pplexionis nalis et pp illd qd
accidet ei de rebus alijs.

De morfu basilisci qui est pm? surdop et harmene
de quo ignoro an est ipse aut alius. c. xxij.

Dixit quida ipe noiat regulus qm habz coro
natu caput et logitudo est duoz palmorum
et caput est acutu ualde et oculi et sunt rubei
et color et ad nigredinez et citrinitates decliuus q adu
rit totu sup qd incidit et neqz orit incircuitu cauerne et
aliquid et qu opponitur habitationi eius auis cadit. Et
no sentit ipm aial qd non terratur q si sit ppinquius
hoc stupefit quare non mouet et interficit sibillo suo si
exaltat ipsuz. Et ille super quez cadit visus et ex loqin
quo morit. Et no est sicut dz q ille cui? visus cadit su
per ipsuz morit. Et illius quez mordet corpus liquefit
et inflatur et currit virus et moritur statz et morit omis
qui appropinquat illi mortuo. Et paruz quide euadit
qui pns sit viciniori. Et vo possibile est in quibusda
boris ut tangat eum cu virga. Et scdm quidez plm q
tangit eu cu vga moritur et est mediate vga: et pp illud
iam tetigit illd miles qda cu lancea sua qre mortu? est
miles et aial et et tetigit ipe labiu equi quare mortuus
est equus et miles. et hic qde serpens multiplicatur in
terra arorch et nubia. **Signa morfus eius sunt.** Si
videris mortuu subito absq casu cae pmktue appare
tis et proprie quando est in loco vbi scitur illud aial et
non est curatio ei prorsus.

De harmene. c. xxij.

Iam dixim? harmene in pprietatibus pris
reguli ex hoc q non equatur et no interficit
morfu tñ immo et visu et auditu sui sibilli et qdcuqz aial
mordet dissoluit et moritur qd appropinquat ei ex aia
libus. Et vo qritates eius narrauerut diuersa a qrita
te reguli existimauerut eni q est ab uno cubito usq ad
cubitu et semis. Et dixerut q morfo ab eo no pfert ali

quid si vo aliqd pfert ei tunc semē papaueris bz vsq ad
3. i. et castoreu vsq ad 3. i. qda ia testificati st illud.

De signo morfus serpentis qui noiat birundo et e
de surdis. c. xxij.

Accidunt ei singult? et alteratio corporis et flu
por et frigus mebroz et pfaditas soni et clausio
palpebray cu rehentia pulsus cordis ei proprius et
magnitudo doloris. Et cura eius est cura surdaru:

De signis morfus aspidis sicce et e de surdis. c. xxv.
Illud que mordet accidit illd qd accidit ei que
mordet birundo qre alterat color ei? et stupefit
et multiplicat singultus eius et infrigidant mebra ipi?
et claudunt eius palpebre et pfunde dormit. **Et cu**
ra eius est cura surdop et iaz diximus eam.

De morfu spuuentis et asilus. c. xxvi.

Que mordet remanet sine sensu et sine motu qe
rus profunde dormiens post res alias pdictas
in capto aspidis post lakus ptiuos et clausionez oculo
rum et torsionez colli et spasmus et pulluz inordinatu et
on sentit dolore et qnz sentit initio rei dolorez intesti
noz quez uidebis intromittent digitos suos in guttur
sui ut euomat. Et qdaz iam rememorati sunt asilus et
narrauerunt de eo q elenat caput suu et expuit uenenu
Ego igitur no scio an ipse et ille quez diximus sint uni
us spei et est de genere spuuentiu. **Uez dicis de accide**
tibus eius q locus morfus eius est paruus scdm qrita
tez puncture acus absq apate et currit ex eo sanguis
paucus niger. Et accidit ei qui ab eo morfus est tene
brofitas oculoz et dolor in uisceribus et ore flos in pri
mis deind accidit clausio oculoz et pfunditas soni et n
uiuit ultra tertia diei. Et cura eius est de genere cura
tionis surdorum et iam diximus eam.

De cornuta. c. xxvj.

Cornuta est genus surdop et longitudo est ab
uno cubito vsq ad duos et st sup cap eius due eminen
tie sicut duo cornua et color corporis ei? est color ci
neris et venter eius est sicut squame sicce dure que stri
dent sup terra cu strepitu et dentes eius st eqles non re
curui et plm eius e in locis arenosis. Inqunt qda et de
eis e genus qd noiat puuz. Et est ppea q cornua eius
sunt breuia aut ia ceciderut cornua eius et est et paru?
breuis et est pluris generis et filr noiat grece.

De signo morfus eius. c. xxvij.

Sentiunt in locis morfus qsi acus aut clau in
fixi in eis. et dixerunt ptiual corpi ei? grauitas maxia
et inflantur labia eius et accit ei uertigo et tenebrositas
oculoz et destruit ratio. Et cura eius itez est cura sur
dop. Et qd ei appropriat est ut in potu des semē rha
phai cuz uino et pprie qn euomit cu eoi et qu euomue
rit pfert ei cyminum idu et filamum pfert ei itez quem
momordit cuz uino et castoreum cum uino et calamen
tum capestre cum uino et semen raphani est mirabi
lis iuuamenti in eo. Et ponatur sup morfuz sal tritus
confectus cum alkitran aut cepe tritum cu aceto.

De serpente q dz andri? et kedulu dur? c. xxix.

Hanc serpentē qu est in aqua nominant greci
andri? Et qn habitatio eius est in campo no
minat kedulu durus et est minor q alefilati surda et la
tioris capitis et deterior et nocibilior et accidit ex mor
fu eius ut incipiat morfus cum dolore rehentis et in
flamet deinde sit viridis et corrodit et accidit morfo
vertigo et uomitus chole fetide et motus iordinatus
et debilitas virtutis et moritur secudum plurimum
bb g

De cura. c. xxx.

C Be hydra. c. xxxi.

C De sermone uniuersali de morfu uiperarum ⁊ iudi
cio earum. c. xxxij.

C De curatione morbus uiperarum cum eo quod est
ficut canon. c. xxxiij

andacocbe ⁊ arislof. rotunda ⁊ ruta filieſtris ⁊ non ē
albarmel ſcōm q̄ exſtlimauerunt quidā immo eſt ſpeti
es rute ipſius ⁊ oz ut deſ butyrum uetus ſolum ⁊ ſede
at in tina lactis ⁊ indicant ei uigilie ⁊ fiat ut. deambu
let ⁊ balneet in quibūda horis ⁊ in balneo faciente ſu
dare ⁊ dentur ei in poru coagula ⁊ filia ſucceſſione eoz
⁊ melius eoz eſt coaguluz leporis recens ⁊ ipſum itez
eſt melius q̄ ſumit in potu cā. ij. 3. aceti uini pmiſti
cū equalitate ⁊ coagulū cerui itez eſt bonum. **Dixerūt**
qdā ſi hō accipiat cepe filieſtre ⁊ maſtice ipm ⁊ o glu
tiat illud q̄ currit ex eo ⁊ emplet cum fece eius non
morieſ penitus. **Et** quidā experti fuerunt ius rane ⁊
fuit iuuamētū liberans qum cōmeſtum fuit. **Et** caro
muſtelle cōdita aceto ⁊ ſale ⁊ cancri marini ⁊ ſanguis
teſtudinis marine. **Et** dixerunt quidā q̄ in lapide qui
nominatur lapis ſerpentū qū ſuſpēdit eſt ſanatio.

Dixerunt quidā apīū siluestre ⁊ est fumiron est bonum ad illud radix acori ⁊ folia aristol. ⁊ radix eius ⁊ radix almaru alsefir aut alsefirefin aut agaricū qđcūq; illorum fuerit sumat ex eo in potu cum uino dulci q̄ritas unius aur. sifr succus anagalis. s. aur cule muris ⁊ sifr cyminū p̄cipue montanum ⁊ succus caulis aut costi duo aurei cum duobus obolis piperis aur radix buchormarien aut semen kesin aut radix ei⁹ ⁊ semen albarmel cum succo porri aut succo cardui et itez coagulū leporis ⁊ farina herbi p̄pe et zinsiber in lacte mulieris et det i potu radix baucie aut albarmel que est cognita in parib⁹ frigoris et est uehementis iuuamenti ⁊ cortex aristol. ⁊ radix alandacoeche. ⁊ quidā iam existimauerunt qđ qū turbit fumis in potu cum lacte dulci est iuuamentū ualde ⁊ lac alagati et existimo ipsum esse tyriacam alfarauia et alkusaki est iuuatiū Et itez de eis que dicta sunt ad mosuz viparū et oium uenenosoz aialium est oppoponaci pondus. 3. s. cum acetō et itez sumant costi aur. iij. et gentiane. Et iteruz que bona sunt est sterzus caprinus cōminutū in uino ⁊ det in potu. Et oia incisua acuta ⁊ p̄prie allea ⁊ cepe ⁊ porri et raphanus et aque eoz et oia salita p̄prie ueter mustelle et scorpio affiatuz et sel galli et reliquarum auiū. Et de succis uehementis iuuamenti sunt succus rute et succus folioz maloz et succus sanfuci et acetuz ipsum de quo bulliant. 3. iij. et dentur in potu et succ⁹ extremitatū caulū nabarbi et urina hoīs scđm qđ dicit

Emplastro ista sunt attractiua que administrant
an̄q̄ apatio fiat et sunt facta ex sauiua et baccis lauri
et ex camēilla et squilla assata pprie et farina herbi oia
illa singulariter aut cōmista cū uino. Et emplastro cum
calco antiquo est bona ultima. Et emplastro cū gallina
fissa est bona ualde vltima. Et sistr cū carne uipe et cuz
ranis scissis. Et ex oleis oleus laurinū et oleū in quo d̄
coquitur laurus x

Sicut sunt anguinus et fabrin isti serpentes sunt
mali et qm mordent dirumpuntur pori et meatus
omnes fluentes et manantes ita qd ex viceribus cu so
lidatis cum dolore cotinuo et uomitu sanguinis et spu
to sanguinis : Et sapientes quida dixerunt qd isti duo
serpentes corpora hnt arenosa et sup corpora eorum
sunt puncta nigra et alba et longitudo eoz est logitudo
cornuti . Et dixerunt quida qd ipsi sunt minores vipie

et capita eorum et ipsorum caude sunt minuta et sunt coloris arenosi. Et quoniam sunt nigri et rubei et albi et sunt super eorum capita squame albe incisae et eorum incessui est strepitus propter siccitatem corticum ventrii ipsorum ac si esset strepitus foliorum virge et sunt grauis morbus equum dentium et os narrant cum spibus quibusdam ordinis primi. Et horum quidem serpentum morsus dirumpit poros et meatus naturales faciens ex eis manare sanguinem ita quod ex angulo oculorum et premit in sanguine et sputo sanguinis narium et vomitu et dolore in stomacho. Et dixerunt quidam quod locum apertum et deigrat et currit ex eo res parua aquosa et soluit venter et stringit anbelitus et difficultas fit urinae et abscondit uox et mollificat membra et vincit super corpus dispositio obliuio et accit spasmus et cadunt dentes et moritur patientes.

De cura. c. xxxviii.

Quia eorum est prima cure alafilet et viparum inquit datur eis in potu vinum plenum et euomunt super ipsum pro cibatione cum eis que sunt sicut oua taraca et pisces saliti et alia et iterum super eos uomitus deinde comedant pro illud panem et pisces positos super prunas et comedant uas passas et semine rhabani iteque est ex eis que conferunt ipsis et proprie cum vino et succus papaueris cum radice lilij celestis cum vino et quoniam fert eis albugo oui cum uino. Et fert eis inquit est expulsio sanguinis emplatio cum portulaca et farina ordeii aut folijs uitis decoctis aut arnoglossa aut gallio. Et ex eis que retinet sanguinem per cauterium sunt porri et rritica et ruta cum farina ordeii et albumine oui.

De faciente suis. c. xxxviii.

Dixerunt quod serpentis facientis suis longitudo est palmi unius et super corpus eius sunt uestigia nigra prima et caput eius primum et collum ipsum grossius et incipit creatura eius ex collo grosso usque ad caudam subtiliter. Et dixerunt quidam quod hic palmarum est in regione lokiat et assim et forma eius est forma vipere et color postremi eius usque ad caudam est ad nigredinem decliuus et incedit querendo caudam suam dixerunt quidam quod est in littoribus et dixerunt quod accidit morsus ab eo ut adurat venter eius et inflamet. Quare non sanat ex aqua imo non cessat bibere absque exitu alicuius rei per urinam aut sudorem ita quod inflatur venter eius totus et currit aqua in venas ipsius.

De cura. c. xxxix.

Regimen eorum propter ceterum regimen est indefinenter facere eos bibere oleum plenum et euomere deinde clisterizare eos cum eis que educunt feces et humiditates et trahunt aquas ad interiora et ut dicitur diuretica sicut decoctio apij et spice inde et cinamomi et assari et fiseleos et petroselinum et similia et emplastrum exterius cum sale et calce et oleo et emplatio quam dicimus ad morsum canis rabiosi fertur.

De caezati et altaratati. c. xl.

Isti serpentes sunt parui breues minuti qui quando occultantur in arboribus in fidantes ut precipiant seipsum ad illum qui transit per eos et exeunt precedentes ad eum. Et ego quidem dico quod vidi genus horum serpentum in partibus bestiarum et sic ad rubedinem decliuus et sic calidi ualde. Et dixerunt accit ex morsu eorum dolor vehemens et transit in totum corpus si fuerit de genere quod uidi et accit ex eo mors. Et dixerunt cura eorum est cura ceteris et cura viparum.

De saliente ad duas partes. c. xli.

Dixerunt quidam serpentes quod nomen ankesime et dixerunt quod ipse est saliens ad duas partes vix ego non visco quod ipse sit saliens aut alius ut ipsi narrauerunt cum quod due extremitates eius sunt equales in grossitudine et equales medio et existio quod hic est ille quem uidi in veritate.

De illicino et est durissimus. c. xlii.

Iste habitat in illicibus et accidit ex morsu eius excoriatio cutis et quod mordit et excoriatio cutis illius qui permiscetur ei et curat ipsum et habet odorem malignum mortificans eum qui prius est morti eius siue sit ledens siue non ledens. Et accit ex eo iterum accidentia morsus viperarum.

De cura. c. xlii.

Quia ipse est cura uiparum et fert eis proprie bibere aristologiam longam cum vino et filis alba dal coctam et apodilli radicem et uinum.

De miliaribus. c. xliii.

Serpentum huius generis color propter citrinitatem suam est quasi color milij. Et accit ei quem mordet accitua malapiperarum. Et cura eorum est cura illa.

De serpentibus nominatis sciscetati. c. xlv.

Qlor eius est filis salienti ad duas partes sed ille est deterior et accidentia eius sunt illa. Et cura eius est illa cura.

De serpente aracis uel aspidis huiusmodi colores diuersos. c. xlii.

Quidam dixerunt quod est malignus interficiens in die secundo cum corrosione epatis et cum fractura in testinorum. Et curatio eius est curatio viparum prout.

De serpente triscalis. c. xlv.

Narratur et hoc quod accitua filia sunt accitibus viparum dum sunt cum inflatione loci morsus et vesicis et duritie appente et cursu humilitatis sanguine nigre ex illo loco et accit ei alteratio rois et tenebrositas uisus et spasmus mortificans. Et cura eius est cura viparum. Et ego quod dixi hunc serpentem in hoc loco existiatue et non nosco cum in ordine eius in ipsius generis scilicet uerificatione et in ordine an iste sit in iteratione an non.

De famulo. c. xlvii.

Dixerunt morsus eius est filis morsui viparum sed accidit carni eius quod morsus est ab eo corruptio et mollificatio sic accit ei quod bydropisim et accidit ei profunditas soni et obliuio et egritudine in epate et ieiuno et colore. Et sermonem quid in hoc serpente attuli sem existimationem in hoc loco sicut sermonem de illo qui est ante ipsum et fortasse non est huiusmodi ordinis imo est ordinis putrefactionis. Et cura eius est cura viparum.

De amiodul et caubar. c. xlii.

Dixerunt quidam quod longitudo eius horum serpentum est usque ad cubitum et color eorum est color arene et super corpora ipsorum sunt uestigia. Dixerunt et accit ei quem mordent dolor uehemens loci morsus et apertur maximam et currit ex eo uirus et interficit in tertio et mora eius pro septimum.

De curatione eorum. c. li.

Dixerunt quod curatio eorum est curatio ceteris et est proprie dare in potu castoreum et cinamomum et radix ceterae de quocumque istorum fuerit. et cum uino. Et fert eis radix aristol. et proprie longe iuuamentum maximum. Et si milie radix asloafir et succus eius proprie et radix gertiae. Et ferunt eis ex emplastro mel decoctus et exiccatus et tritum et radices granatorum et filis ceterae et semine lini et lactuce et semine harmel et uolubilis et ruta siluestris et fert eis emplastro appropriata ulceribus putridis. De serpentibus nominatis sciscetati et est putrefactionis. c. li.

Existimauit quidam quod si serpentes qui sunt in regionibus assem et in egypto huiusmodi lata capita parua colla curtas caudas rectas rotundos et non sunt super eorum capita lineae et squame sed super corpora eorum sunt lineae diuersi

coloris et qui incedit non rectificant imo obui et accit
ei que modet apa dolorosus et putrefactio toti corpis
p^o contritio et capillo casus. Et quis festinat putrefa
ctio p^o dens illud q^o sanu est et sunt q^o species uipaz.

De cura. c. liij.

Op^o ut sit cura eoz cura cois et cura media cui
vipaz deinde curatio ei^o q^o accidit ex morfu eoz de
dispositionibus et accidentibus.

De spibus serpentu q^o nocent q^o mordent p^o vuln^o
non p^o uenenu de quo sit currandu et sunt serpentes ma
gnor corporu valde.

De dracone. c. liij.

Oterunt minor sp^o draconu scdm q^o dixerunt
q^oda est quinq^o cubitoz. magni vero sunt trigin
ta cubitoz et supra. **De dicit et si draconi duo oculi**
magni et sub mandibula inferiore est eminencia sicut me
tus quare sunt ei dentes plimi. Et dixerunt q^oda q^o ipsi
multiplicant in partibus nubie et indi sunt maiores et
illi de nubia qui sunt i regione asie st usq^o ad quatuor cu
bitos et indi sunt magni valde. et dicit de illis st quos
diximus et hnt facies citrinas et nigras et sunt eis ora
vehementis amplitudinis et supcilia coopit oculos e
oz et sup colla eoz st squame. Et in oi mandibula sunt
tres dentes. Et ego dico q^o ia vidi quedam hui^o generis
sup collu cui^o in latitudine descendente erat pili grossi
Dixerunt et accit ex morfu eoz dolor puus deinde in
flamat et masculi eoz sunt deteriores femis. Et dico q^o
iam vificatu e^o q^o in regionib^o alijs ab india sunt draco
nes magni valde. **Et dicit cura eoz e^o cura vlceru**
maloz tantu.

De albedisimo p^olin. c. xliij.

Udet q^o sit iste d^o generib^o draconu dicit q^o illi
que modet albedisimo accit ea q^o accit reliq^o
morsib^o draconu. **De dicit de draconibus q^o eoz den**
tes sunt vehementes. Et de ppriate e^o e^o q^o carniat
carni quare effodit ea quabre magnificat timor in ul
nere eius et indiget curatione vlnex maloz valde.

De morfu draconis marini. c. lv.

Oterunt linia^o morfus ei^o cu sulfure et aceto et
dixerunt pferut ei adeps crocodili emplata et piscis no
mial^o triela et plub^o q^o fricat si ipsu iuuat eo. et medi
cine quas scribem^o i caplo rutele et ppe tyriaca prima
et albedarungi bibitu et emplatu pferit ei.

De haren carmen. c. lvi

Oterunt q^oda arabes sapientes et existimo q^o sunt
de genere draconum marinor aut alioz quos ambos
nominavit semurion ille sapiens dicens q^o accidit ex
morfu eoz illud q^o accidit ex morfu uiparuz. Et simi
latur q^o sit cura eorum cura viperaruz.

De Albatraf et bauden. c. lvij.

Oterunt quez mordent albatraf et bauden acci
dunt ei dolor vehemens et frigiditas plima et stupor et
mors pculdubio et puenit ad hoc vt sit eius cura frigi
doz uenenor. **De dicit q^oda oz ut embrocef mor^o**
e^o cu aceto tepido et emplet locus cu folijs lauri et inu
gat cu oleo costino et oleo de piretro et q^o filant eis ex
oleis in qb^o est virtus squille et vrtice. Ea vo q^o in potu
dant eis e^o fuce^o folioz lauri cu aceto et aniuden cu ruta
aut sumant myrrhe et piperis et rute partes eqles cui^o
dosis sit aureus unus in vino et tyriaca prima dicta in
in caplo rutele.

**Tractatus quartus de morfu hominis et quadru
pedum. Lapi. primum.**

Icam in hoc tractatu lesiones morfus
hois et morfus cais et leporis et similiu
et morfus carnis rabiosi et lupor et cro
codili et morfus simij et mor^o mustelle
et morfus alcale et mugali.

De sermone vniuersali de curatione morfus. c. liij.

Oterior modus est ille q^o est a ieiuno siue sit bo
aut no bo. Et qui uult currare morfu op^o ut
ponat in primis sup morfum panuz infusus in oleo aut
mugat abstergendo cu ipso oleo deinde si psequit ipsuz
intentio et emplet cu eis q^o sunt sicut mel et cepe et fabe
masticate crude sicut sunt illud. n. est mirabile in hac re
Et itez vinum coctu et lithargyrium et emplatio cum
oleo borbi est mirabil^o et si videt in eo corruptio mudi
fietur prius cuz luctione ventosarum aut medicamine
acuto et dimittat donec faciat pus et pideretur et tunc
si uidetur in suppuratione et putrefactio tunc scit q^o mu
dificatio et attractio lesionis no fuit vltima qre curetur
cu attractis fortibus q^o dixim^o in caplo morfus serpentuz
Et si non fuerit in morfu corruptio pphibetur apatio
et pfolidetur vulnus. Et de melioribus vnguentis ad
morfu et infixiones vnguinum auium et spinaz et filium
est unguentum nigz administratu post extractioz ma
litie si ea indiget et post ablutione cu aqua et sale.

De morfu hominis in boie. c. liij.

Pnan^o sup morfum qui accidit vt sit vehemens
cepe et sal et mel die et nocte deinde curetur cu unguen
to nigro facto ex adipe et cera et oleo et alberardi. est. n.
melius emplm ad illud q^o morfum est. Et similiter ci
nis pferens cum aceto et melle. Et iterum minutu tus
cu vino et oleo et iterum ossa vitulor adusta vqz quo
albificentur pfecta cum melle. Et iterum salitritum cu
melle aut myrrha et gami albotin vulnere iam repleto
aneto sicco adusto et liniatur cum eo et liget. Et linia^o
sup ipsam iteruz cinis cauli. Et q^o accidit ex morfu
hois et pprie ieiuni accipientes medullas granorum p
patas ad corruptione et ppe letes corruptio. qre oz ut
inungat morfu cum oleo abstergendo et emplastretur
ex radice feniculi cum melle aut farina fabaruz cum a
qua et aceto et pmutetur emplm oi vice.

**De morfu carnis domestici non rabiosi et morfu filr
adib et similitum. c. liij.**

Et singularis curatio illius ex eis que diximus
in caplo vltim et curatione morfus hois et fortal
le sufficit vt aspgatur locus statiz aceto et coqualletur
manu multotiens deinde ponatur sup ipsum nitru cu
aceto et renouetur sup ipsum oibus tribus diebus et
pprie quum timetur malitia rabiei. Et q^oq^o sufficit vt
curetur cum cepe et sale et ruta et fabis et amigdalio a
maris cum melle aut arnoglossa cum sale et folijs cucu
meris et citroli et calamento contrito cum vino. Et ite
rum epithimata sup ipsum cum lithargyrio et pprie
qu est illic inflatio uehemens cu farina borbi cu mel
le. **Et ex illis que pferunt ei est origanu capestre cu**
sale et melle et almuri resolutu cu aceto liqdo dimissuz
diebus aliquot et hec quid pferit oibus primis.

**De morfu carnis rabiosi et adib rabiosi et mu
nelle rabiose et alioru de illis que dicuntur. c. v.**

Accidit carni rabies que est couersio sue com
plexionis ad malitiam mala maligna uenenoza
Et accidit ei hec couersio aut ex aere aut ex cibis et
potibus. Ex aere vo q^o calor uehemis adurit huores
eius quare sit rabiosus in autno aut congelat frigus

uehemens sanguineus eius faciens ipz declinē ad nigre
dinez quare sit rabiosus in uere. Ex cibis uero et poti
bus qm lambit in sanguine interfectorum et comedit ex
cadaueribus et bibit ex aquis putridis qz implet mul
ta putrida quāobrez accidit itez creature eius ut uarie
tur et accidit pponi eius ut alteret sicut accidit lepro
sis. Et qnz apat corpus eius et pueritur color ei ad
cinereitate et addit pleuerantia in causis corruptionis
eius: ipse nāqz famem patitur et non comedit et non bi
bit aquā. et qnz obuiat aque timet ex ea et abhorret eam
et qnz horripilat ex ea et tremet et multiplicat horripila
tio et est in cute faciei sue immo qnz morit ex ea timen
do et pprie in fine rei sue. Et accidit ei multitudo tene
brofitatis oculor et est semp solitarius ignarus nō co
gnosces dominū suū et videbis eū rubeūz oculos uehe
mentis aspectus et horribil et extrahit linguā et currit
salua spumosa et fluit nasus capite eius iam dimisso et
auribus eius mollificatis qz mouet eas ambas et iam
curuatus est dorsum et inclinat dorsū eis ad latus qz
uideat iā tortus ad latus et ad superiora et ad latus. Et
si firmatur cauda eius ambulat timidus declinū quasi
fit ebrius tristis angustiosus: et preceps sit omni passu.
Et qnz apparet ei forma currit illaz in vadendo ipsaz
sive sit paries aut arbor aut aīal et puz parificat iuasio
ipsum cū eius latratu ad illd qd inuadit scdm puetudi
nez canūz immo est tacitus squalidus et qnz latrat vide
bis cāes fugere a via eius et fugiunt ab eo ipso longin
quo. Qd si fiat pēns alicui eoz repente blandit ei et
obediēs sit inter manus eius et conatur fugere ab eo.
et adib deterior est eo. et sūz qm de lupis est in qritate
eius ea que diximus.

**De narratione eoz que sūt rabiosa pter ea que di
ximus. c. vi.**

Quicūqz vulpes sit rabiosa et mustella sit rabio
sa. Et dixerit qdā qz quidā nulli rabiosi facti sūt
et momorderūt dominos suos et incurrerūt manā que
accidit ex reliquis rabiebus.

De disponibus eoz que mordet canis rabiosus. c. vii.

Quam canis rabiosus mordet hōies nō uidetur
nisi vulnus habens dolores sicut reliqua vulne
ra deinde apparent sup ipsos post dies aliquot ali quid
de cogitationibus corruptis et sōnas corrupt et dispō
qz ira et murmuratio et pmissio rōis et rīso absqz eo qd
queritur ab eo et uidet spasmari extrema ei: hēdo ea
ad se et refugit lumen et saltus uelaminis et singultus et
fritis et siccitas oris et fugit ex pssura et amat accensioz
luminis et qnz abhorret lumen et rubent mēbra eius et
ppe facies eoz et rauescunt uoces ipsoz et plorant in
timore aque et hūiditātū et quotiens approximat eis a
qua imaginant canē qz timent ex eo et qnz nō terrent
imo nauscant eam et qnz diligunt uolutari in terra. Et
qnz accidit eis plectio spermatis sine desiderio et pdu
cit pculdubio ad spasmum et cuzet: et qnz puenit ad su
dorez frigidum et sincopis et mortez: et qnz morit ante
has dispositiōes sitiendo: et qnz desiderat aquā deinde
pclamat ex ea qū obuiat ei: et qnz sorbet ex ea qz stran
gulat p eā et morit: et qnz latrat sicut canis et qz sit cū
eo rauacedo: et qnz abscondit uox ei. Et sit sicut apo
plecticus non ualens tolerare ut clamet. Et qnz mingit
pinguedinez in qua sūt res carnosae mirabiles quasi sint
aīalia et qz canes pui. **In plibus uero dispositiōi
bus est urina eius subtilis et qnz mingit nigrū et aliquā
do retinetur vrina eius qz penitus mingere non ualet**

et ueter eius scōz plm est sic. Et d mirabilibz disposi
tionibz eoz est qz ipse est proutus ad mordendū hōines
Qd si momorderit hōies post comestionez suaz accidit
illi hōi illud qd accidit ei et sūz ex supfluitate cibi eius
fit illud. **Et nō territus est aliquis eoz ex aqua qui
euasit p curationez aut absqz ea pprie qū uidit faciem
suaz in speculo et cognouit se ipsū aut cui i eo imagina
tus est canis nisi duo viri. ipi nāqz scdm qz existimant p
mi uixerūt in huiusmōi dispōne. Et ipse quid canis nō
momordit eos ambos imo nō momordit eos ambos ni
si hō que canis rabiosus momoderat. Ante dō terrorē
ex aqua cura ei eoz ppinqua. Et qnz interficit inē beb
domodā et sūz usqz ad sex menses et spatiū tempatus est
xl. dies et dixerūt quidā et non creditū est qnz terretur
post septez annos. Dixerunt quidā et est sicut ruffus nō
terrent ex aqua et diligunt uolutari in terra nisi qm cō
plones eoz iam dilexerit siccitatez qz abhorrent sūrium
pponis et diligunt pueniens et ad hunc sermonez nō est
delinatio. Declinatio enī ad illud qd cōuenit cōploni
ppinque est ex eis ad que non currit. Et sanioris dispo
sitiōis quē momordit hic canis ē ille ex cuius morlu
plm currit. Et pp illud qz mingit post potū medicina
rū tyriacaliūz sanguinez securat ex tiore aq scias ergo
**De differentia inter morsum canis rabiosi et non
rabiosi. c. viij.****

Quandoqz mordet hōies canis et non aduenit
affirmatio forme eius et vificatio dispositionū
eius et indiget curatione eius. Et curatio quidez eius
ingituz est ulnus est cōsolidatio et ingitū ē morsus canis
rabiosi est saniositas et apertio. Nā si psolidatur est i ea
peditio qz indiget illud signo ex quo eius dispositio co
gnoscat. Et ex eis que dixerūt i hoc est ut sumat nux
regal aut alia et ponatur sup vulnus et dimittat super
ipsum una hora deinde sumatur et pūciat galline tūc
si renuit eā canis est rabiosus et si comedit eā et morit
tūc canis itez ē rabiosus. et sūz frustuz pānis et liniaf
cū eo qd currit ex illo vulnere siue fuerit sanguis siue
nō sanguis et pūciat canibz. Et si renunt ipz tūc mor
sus est morsus canis rabiosi. Et dixerit qz de signis ei
est qz qz fundit sup ipsū aq frigida calescit corpus eius
successioe eius et dico hoc signūz est nō pprium.

De cura. c. ix.

Quod in principio rei ut nō dimittas vulnus con
solidari imo dilata et aperi si nō fuerit amplum et fac
cū eo de suctione et positione uentofaz qud dictuz est
tibi in caplo morsus serpentuz. Et minus in quo non
oz psolidari vulnus est spatiū. xl. diez. Et si traxeris in
principio deinde non psolidaueris facies opationem
inuatiūz valde et si error iam ceciderit et psolidatum ē
tunc oz ut cōuertat et ad ultimūz pueniat in eo. Et oz
ut ponas sup ipsū de aperitiūis qū psecut fueris ipz
in primis diebus sicut sunt oppoponacum et nux et al
lea. et emplm de pice et oppoponaco et aceto et sumat
aceti kist. i. et oz ut sit acetū et picis. lb. i. et oppopaci
3. iij. infundat oppoponacū in aceto donec resoluat de
inde misceant omnia et fortasse sufficiūt allea et cepe et
eruca iterum et sicla et alit pposita et simplicia. Et cū
sicla iterum qnz pōit enula. Et fortasse neciū erit tibi
ut utaris medicinis corrosiuis sicut est alcaedicon
deinde psequenter adhibeat butyru. Et ex dilatatibz
quid est ut sumant salis ptes tres salis amoniaci ptes
ij. calcadis ptes. viij. squille assate ptes. xvi. rute ptes.
ijj. corrali ptes. x. eris adusti ptes. ij. floris eris ptes
bb iij

in hoc die affligit ptes. ij. ponatur sup ipsuz cribellatus
et nequum est in principio facere ut ipse su
periora possit ex ambulatione et balnea
et in diebus primis ad eian
et in trahendo ad exteriora. na eio qnz
ad exteriora et venenum penetret ad pfundū et pro
biteret ad exteriora. Et qm ipsa trahit
labora ad interiora tunc trahit cū eis venenū. Cum
erit talis qd tibi possibile est p^o duos dies aut tres
tunc eorum in euacuando qd iā forsitam penetravit
Ad hoc si fuerit attractio et acciderit negligētia tunc
cuius labora erit magis necessaria et meli^o ut est for
rica. Et si videris repletiones augmentatas phloma et
si non tunc non. Et qm phlomas tunc non dimittat eis
inuenit sanguines suum et p^o in fine rei. Cathartici
merit illud qd educit mltas ita ut sit bellebor^o et pille
de belleboro et filia de illis que necessaria sunt et biera
rati. Omnis talis eis. Et ex illis quibus oz solvere eos
est cucumer asinus. Cōfco cathartici ad eos. R. my
robolanop hebuloz aur. ij. opij aur. i. et s. sal indi aureū
s. polypodij lapidis armeni amboz an. aur. i. agarici a
ur. i. bellebori nigri aur. ij. hēoz dos ex oib^o in pillis
et cōfco. Et qm ipsū soluerit cathartica fortia tūc
nece^o rati. Et qm administrat in omni die aut duob^o die
bus et dicitur sedens anū sicut oleū et aqua sicile aut
et dicitur qm dillū cū epithymo et oz ut sit cib^o ei^o
et dicitur qm dillū cū sit ex duragi et pullis impingua
tio. Et si dicitur p^o illud dicitur subtiliantia et
vimum dicitur et p^ope ver^o cū dulcedine et tūc coctū ite
rū et hoc et vīmū est vehemētis iuuamēti ad eos et magis
nece^o rati res sunt equo cibi et bñectatio est enīz nece
rati. Et si sic iura autū sipticarum et pānis al
dicitur et in qd sita. Et p^o fert eis ex aquis aqua in q
dicitur et dicitur mltas. Et m cepe et alia sit ex ci
bis et dicitur venenū et ab eis dicitur ea et repellit ipsa a
canceris aut nō excludit eoz mltas qm ipsa sunt medici
na. Et si dicitur et dicitur eis in potu tyriacā magnaz
et dicitur de canceris p^oriū est. Et dicitur qd tyriacā dia
tesideron est vehemētis p^oriū eis et filr tyriacā alaneſca
quā dicitur et dicitur eos canceris fluminalib^o. Et iā expū
est ut dicitur ut pulpa canceri fluminalia aduſa sup lignū
vīmū dicitur et dicitur qm qm ita qua terat et carbo
ne gēdū sup lignū dicitur lignū et cū illa qm ita et dicitur
ex eo i potu ut vino puro. Et sit dosi^o et cochlaria qd
tūc in vīno. et oz et ambo sine rita sic alcohol. Et
h^o dicitur et dicitur altera sumat carbonis cōfcoz
fluminalium caproz quz sol est in figno leonis affatoy in
furro aut in vase eneo res eſtes et iam pōtū sint in co
ex eis p^ore et gentiane ptes. et et p^ore p^ore. Lacerent
et mltas eis et sit dosi^o i duabus p^oris cochlari
uz mltas mltas et dicit in potu p^o dies p^ore cochlari
ria. Et sit eade in co vīq ad. ij. cochlaria. et ex medi
cis mltas et que est vīmū ad eos est medicamen de
cancerib^o et dicit ipsuz in p^ore et medicam de can
crio nō dicit in potu in primis nisi ei cū quo est euentus
tumoris aque. Et qnz pōtū in descriptione et de gētia
na qm est medietas canceroy marinoy si aut p^olequeris
eum p^o duos dies aut tres oz tunc ut sit qd in potu dā
de medicamēto dicitur cinoy duplū et qd i potu daret si
eum p^olequeris in fine in principio et filr est dispō medici
narum dicitur quā dicitur. Et si fuerit p^o septe dies
tunc sint p^ore dicitur et tunc scalpella scalpellationē
laborioſam et iuge fuctione vehemēti et si p^olecut^o fueris

eum post dies p^ore illis et supnientes tunc in dilata
tione vulnere non erit tunc utilitas et nō supflue labo
retur in eo qm ita est ego sine p^oma vulnere ita stude
in hoc ut nō remanent aptū dicitur iā p^ore in die
bus trib^o p^oris et qui appropinquat eis qm venenum
iā sparsū est. His ergo cōtentus tūc ut remaneat vuln^o
apertū et adiunge ei reliquū regimen dando in potu tyri
acā eius et aministrando eūnem et et filat qd venenum
sit sparsū usq ad quattuor dies si fuerit forte et in mīo
re spatio eo itez multoties. n. interficit in hebdomoda
vna. Et p^oculdubio ipm spgīs velociter et velocius q
diximas. Et non est aliquid de attrahentib^o sicut caute
riū ita qd qm est spatiū longius illo et timeſ casus in ter
rore et p^operatur ad cauteriū magnū p^o spatiū non est
longiquū quin cōferat non est ergo attractio cauterij et
corruptio ipsius in substantia venenifera est attractio
alioz et corruptio ipsos. Et si aliquid ab hoc phibuerit
administra medicinas que ſiāt loco cauterij sicut empl^o
de sale et medicine rubificantes sicut empl^o de sinapi
et filia et non interomittas euz in huiusmōi bora balneuz
oio. Et si balneaueris eū interficies ipsum. Et dicitur
qd sedere in vīna est ex eis que p^oferunt et exillimo qd ill^o
est in primis. Et frigus est ex eis a qd^o oz ipsum cauet
Et fortasse est tibi nequum in hac bora et post ipam ut
phlomas eū for ergo phloma ipm et non p^omittas eum
itep intueri sanguinē suuz. Et si videris eū iā tendere
ad sanationē paulatī tunc fac eū vpi exercitiū tempato
et balnea eū cū equalitate et funde sup ipsum et que tepi
de p^om et frica eū et inūge eū oleo t^oato. Et qm puenit
esse suum ad timorē aque tunc tu non p^oueas itez duz
non sit talis ut non cognoscat facies suā in speculo. dixe
runt enim fortasse ipse cognoscat facies sui ipsius et for
tasse imaginant post illud qd i speculo sit cais. Et va ei
in potu illud qd dicitur de aqua in qua extinguit fer
rum cū ingenio qd dicitur. est. n. curatio optima et in
genia sup ipsum cū omni ingenio in dando ei in potu a
quā. Et si nequum fuerit tibi stringere ipsuz et uim infer
re tunc empl^o filoz eius cū infrigidantibus. Et iā qd dē
exptum est eorum mltas p^o medius et p^olutit iuuamētiū
mirabile. Et p^olutit qd dē i hac bora medicam b^omōi. R.
coagulū leporis et luti lacie asportati de Alexandria et
granoy iunipi et gētiāe oīuz an. aur. ij. baccap. lauri et
myrrbe abop an. aur. vij. p^oficiat cū melle et sit dosi^o q
eū faba egyptiaca. Et itez figilloz lacie et granoy iu
niperi amboz an. aur. x. coagula vulpis. ij. coagula lepo
ris. v. radicū aris. i. romunde baccap. lauri lamiis a
momi lamiis rute fluminalia oīum an. aur. ij. p^ope eoz
massa cū vino doli dēinde p^oficiat cū melle et sit dosi^o
faba una. Et itez terre fig. hēre aur. vij. granorum al
denest mltas coagula leporis. xvi. coagula gazel. xxxij.
radicū gentiane. ij. myrrbe. ij. aggregent cū melle et
retineat cuius dosi^o sit ut cicer cum aqua calida. Et
quidā hōico dixerunt qd suspendit sup corpus suū den
tem canis rabiosi fugit ab eo canis rabioſus et nō intē
dit ad eū et filr reliq canes et si est ex eis in quo ē fiducia
Et dicitur que ebibuntur. Simpliciter quidē ſūt
litium et alit et apfimbium et pelū et terra figillata cū
vīno et nigella est mirabilis in hoc capſo ita qd nomen
eius in greco est deriuatum ex intentione iuuante ad
morsuz canis rabiosi et myrrba bona ē bibita et ēplata
et dixerunt non est ad illud medicina melior gentiana
et camedreos itez. Et dicunt quidā qd oſſi canri quū
bibunt sunt magis iuuatiue res ad illud. Et dixerunt

dilata
 ne labo
 o stude
 in die
 nenum
 t pulu
 oru tyri
 nenum
 in mio
 omoda
 cius q̄
 t caute
 s in ter
 non est
 uerq̄ z
 iratio
 ibucrit
 t emptz
 e sinapi
 balneuz
 z dicitur
 lo q̄ illis
 m cauei
 tēpam ut
 tas cum
 tendere
 empato
 ue tepi
 puenit
 tep duz
 lo dixit
 s for
 Et da ci
 guil fer
 ima z in
 n potu a
 uim infer
 t iā qdē
 amantia
 pmoī. r. z.
 andria z
 lauri z
 hosto q̄
 morū lu
 ala tepo
 minis a
 pte eoz
 su dehe
 pu un al
 et. xxiij.
 meile et
 da. Et
 sū den
 z nō mē
 ē hōmā
 rēdez sūc
 gura cū
 gnomēn
 tate ad
 z q̄pata
 gentia
 dicit quā
 dū dūm

C De morfu leopardi ex genere leonis ⁊ vñez ungul
um eorum ⁊ curis eor. c. x.

De morfu crocodili ⁊ cura eius .c.xi.

De morbu simy & cura eius .c.xij.

De morlu cati ⁊ cura eius. c. xij

De morfu mustelle ⁊ cura eius .c. xij.

De morfu mugali ⁊ est alcale ⁊ cuza eius .c. xv.

Uixerunt qđam hoc aial minus est mustella in
 spiritate eius: Et color eius est declivis ad ci
 nereitatez cū subtilitate ⁊ tenuitate ⁊ longitudo oris ē
 ad ultimum ⁊ labium eius in ultimo dixerunt ⁊ hoc
 qum videt aial salit ad ip̃z ⁊ suspendit cū testiculis ei⁹
 Et dixerunt quidam est in forma muris ⁊ in colore ei⁹
 ṽez muscida eius est acuta ⁊ oculi sui sunt pui ⁊ den
 tes eius bñt tres ordines quoruz aliĝ sup alios torti ⁊ re
 tortione pua ad sup̃iora. Et dixerunt qđam accit ⁊
 morſu eius dolores vehementes ⁊ pūcturā in corpore
 ⁊ apparitio ruboris in locis fm̃ dentes eius. ⁊ accit
 in circuitu morſus vesice plene humiditate sanguinea
 sup bases fuscae: ⁊ qđ ipse p̃tinet est fuscum: ⁊ findun
 tur ab eo qđ ē sub eis: egredit caro alba in colore ner
 ui habens tunicas: ⁊ qñz apparet in eis aduſſio qđaz
 ⁊ qñz corrodit ⁊ cadit imo currit in p̃mis pus virulētū
 deñ putrefit ⁊ corrodit ⁊ cadit caro ei⁹ ⁊ qñz puenit
 res ad pūcturā in intestinis ⁊ difficultatē ṽrie ⁊ sudorē
 frigidum corruptum. **Cura** Dixerunt oꝝ ut ponat
 sup locū galbanum singulare ⁊ cū aceto ⁊ embrocef

cum aqua et farina ordeii et sirupo acetoso et findatur a
nimal ipsi et ponatur super ipsi piteirus aut malve aut allea
pente aut sinapis totum illud si non fuerit aspa. Et aspa
te vero cortices granati dulcis decocti et empletur cum eis
Illud vero quod in potu datur ei est sceba armenum bulli
tum cum vino aut eruca aut sisimbrium aut nux cupressi
cum vino aut piteis et semen eruce et cartamum. Et ex eis
quod si iuuat fortia est borbomari et cum sirupo acetoso
aut opposonacu aut radix geticane aut coagulum agni et
coagulum hedi et si abo bona valde. Et pter ei lac cum siru
po acetoso iuuametu vltimuz. Et dixerunt quida sapietes
res magis conferens ei est succus foliorum lauri et sola lau
ri huida cum vino decocto aut eruce aut decocto abro
tani aut decocto luleb cum vino aut storax itez bona
est ei quod datur in potu cum vino et si qui comedunt res
predicte cum dispositione sua. Quia ergo cadit caro cor
rupta curetur vulnus attractione sua.

**Tractatus quintus de punctura puorum venenoso
rum et morsu eorum. Ca. primus.**

Dicam in hoc tractatu puncturam scorpionum
et rutele et uelpari et aranee et eorum que
currunt cursu illorum et incipiam ab habenti
tibus aculeos de eis.

De speciebus scorpionis siluestris. c. ij.

Dixerunt quida quod scorpio seia minor est masculo: ma
sculus enim extenuatus est minor et seia pinguis
magis et aculeus femine est subtilis et masculi aculeus
est grossus. Et accidit ut quibusdam scorpionibus sint du
o aculei secundum quod existimant quida quod dimittunt duo so
ramina apud puncturam suam et infrigidat punctura et cale
fit reliquum corpus et infrigidat sudor itez. Scorpio autem
cum alis est magnus et phibet multotiens cum ventus qui
volat ab hoc ut cadat quare vadit cum eo de regione i re
gione. Et in dispositionibus quod de caude scorpionum di
uersificatio est: de eis enim sunt qui habent sex spondiles quo
rum malitia sit fortis in tempore ortus allebara et interficit
morsus eius et de eis sunt qui habent pauciores. Et existima
uerunt quida quod scorpiones sunt noue coloris albi citri
ni: rubei et cineritij: ferrandi et uiridei: de eis sunt aurei
habentes nigras caudas et extremitates caudarum. Et de
eis sunt vinosi coloris de quorum percussione sentitur punctu
ra aculei et dolor nocivus et de eis sunt fumosi et accit
de morsu eorum risus et promissio rationis.

De eo quod accit de punctura eorum et eius cura. c. iij.

Accidit punctura ei ut apostemetur ab hora sua
Aspate duro rubeo et dolore prensus et quod inflat
et quod infrigidat et imaginatur apud eum quod corpus eius
primatur cum pilis salis. Et accidit dolores subito et pun
ctura sic punctura aculei et sequitur illud sudor et tremor
labij et frigus eius et expulsio vomitu rei viscosae que co
gelat super ipsi et horripilatio et ruptura pilorum et tremor
et frigus extremitatum propter eam que sequitur vulnus et mol
lificatio totius corporis et eminentia ambo inguinum
et tensio virge et accidit inflatio in ventre et fortasse ex
citatur super morsus bumbus et propter si fuerit morsus in
inferiore et accit aspa ascellarum et eructatio plima et
propter si fuerit percussio superius et alteratur color. Si autem
scorpio fuerit vehementis malitie erunt accitia mala
valde quod supfluunt dispositiones predicte et est punctura
sicut cauterium in adurendo et corpus totum rigore patitur cum
frigore et eleuat super labium hilitas viscosa quod coelat super
ipsi et currit ex oculo sicut hilitas deinde coagulat lippa
in angulis et addit alteratio forme et egreditur an et aspat

priapus et ingrossat lingua et strident dentes et spasma
tur membra posteriora et quod proponunt quida dentes super
alios et non apiunt et est significatio mala. Inquit Gal.
si sua percussione inuenerit arterias accidet hincos aut in
uenerit nervos accidet spasmus aut inuenerit venas ac
cidet putrefactio. **Cura.** Curet per canones coles et
per vaporaciones cum eis que sunt sicut sal et milium et silia et
primus quod facis est luctio cum additionibus suis et reliqua
que dicta sunt in attractione et administrant super ipsam me
dicine acute subtiles velocis inflationis sicut sunt assa et
et alleu et piteis. **Uep** stercois est de melioribus medi
cinis ei. Et sicut est auellana inda et ois auellana et her
ba cuius folia sunt quasi folia sanfuci expansa super terram sed
rotunditates et diametrum est unius palmi et in sapore eius
est viscositas et gustus est sicut gustus alnabac recentis
et bibitur cum aqua et sedat dolores statim. Et dixerunt itez
herbas et arbores cum noibus suis quod ego non noui. Et
iterum arbor cuius crux eleuat super terram quod itate vnius di
giti deinde nascuntur virge equales que eleuantur quod ita
te unius cubiti et appetit super eas res sicut bala et sapor
est sapor bala. i. sacculi palme in quo dactili nascuntur et
potus sedat dolores statim. **Et** napi barbari sunt ultimi
in hoc. Et cepa squille est mirabilis quod comedit et co
ferunt ei tyriaca magna et mithridatu et tyriaca eldre
et tyriaca diatesseron et sagzenea et medicamentum de assa
et assa est medicamentum bonum ei et vitis alba et albarmel est
ex eis que expta sunt nunc. **Et** cartamum capestre sed
quod testatur Gal. si retinuerit ipsi sedat dolores et est de spe
bus carduorum pugnatorum. Et dixerunt quida si in potu des de
napello quod est granum silami sedat dolores ei subito et
non interficit quod interficiens est usque ad mediam. **Et** de
medicinis bonis ei sunt allea bibito vino super ea post ho
ram. Et propter quod sunt cum equali quod itate nucis et come
dit de ambobus circiter. i. 3. Et ois post acceptionem al
leorum et vini ut propter in loco vehementis estus. Et si in
genietur ut eius preparatio sit super vapores aque calide e
rit iuuatiuum. Et intentio quod in hoc est ut sudet. Et in
tentio in hoc ut sudet est mouere materialia ad exteriora
et sudare in balneo est vehementis iuuamenti ei. Et qui
mouet bibat vinum purum. **Et** tyriaca bona aristoteli lon
ga geticana bacce lauri cortex radicis capparis radices
colloquintide apsinthij nabathi uene citrine vitis alba
aggregentur cum melle. **Alia bona.** Seminis rute ca
pistris cymini ethiopici seia andacocha ois ann. alulef
aceti quod sufficit ad perficiendum gummi quod glutinet ace
tus et aggregat medicinas et sit dosis et aur. i. et si ad
datur super illud quod in eo est timor imo si necium est pro
hora alia addere deit in potu medius aur. alius.

Tyriaca alia. 32. alleorum et nucis ambo ann. propter anna so
liorum rute sicce et altit et myrrhe ois ann. propter mediam co
ficiantur cum lacte et sit dosis eius. 3. iij. cum vino. **Et** ty
riaca bona ei castorei pipis albi myrrhe opij ois ann.
propter et sint equales informantur ex eis troscisci cuius
dosis sit tres oboli cum quatuor. 3. vini et pter itez morsui
rutele. Et itez opposonacu myrrha galbanum castoreum
et pipi albi perficiantur cum storace et melle cum equalitate
Et medicamentum exercitiale cuius perfectio hec est radicis
colloquintide radicis capparis apsinthij aristoteli longe
taraxacon omnium ann. propter equales cuius dosis sit pue
ris tertia. 3. i. et magnis est enim mirabilis ultima cui non
est par. **Reliqua que bibunt.** **Et** ex medicinis
bonis est altit et itez vitis alba et iterum cordumeni
pondus. 3. iij. cum vino et cipi et grana myrti et albedarugi

et semen et semen acetose campestris et altaraxaco
et ediuia et serapinu bibitu et linitu et calametu capestre
et cancri fluuiialis si bibat cu lacte asinino. Et arabes
qda dat in potu morfo pondus. 3. i. de radicibus collo
quintide et pfer ei iuuamentu visibili. Et quida exp
ti sunt salem masse qd ex eo secco sumit qtu planta ma
nus capit. Et existimauerunt qda qd alusne viridis qd
coficatur cu butyro cocto uaccino p cotritionez et cri
bellatione et sumit ex eo prope duos aureos e maximi
iuuamenti. Et ei qui comedit rhabbanum et albedaru
gi no nocet scorpio. Et locusta que no. h. alas magni
corporis que noiat hercules qu exiccat et bibit cu vi
no cofert. Inqt fidelis qd si i potu dent morsis ab eo o
piu et sem hyusquiami albi eqli matura cofecta cu mel
le pferunt. Et existimauerunt qda qd encaustruz induz
iuuantiu est bibitum sicut cofert linitu. Et agaricum
est mirabilis iuuamenti et fructus aphodili et flos ei et
bacce lauri pprie et semen alandacocha et folia rhabba
ni et kemebh bauciaz et itez aristol. nigelle radicis oppo
naci seminis harmel ptes eqles et dosis fit au. duo cu
uino. Et itez piretri aristol. baucie an. po. i. piperis po.
s. maroch qtra ptes vnius et dosis fit sic faba. Et itez
aristol. longe piretri equales ptes pficiant cuz melle et
dosis fit. 3. ij. cu vino. Et itez myrrbe opponaci opj
ptes equales vitis albe ptes. ij. fiant ex eis troscisci.
Et itez corticu radicis aristol. longe piretri amborum
an. po. i. det in potu qritas necia. Et dixerut quidam
sumat fecis vini. 3. vi. et sulfuris citri. 3. vij. seia rute. 3.
ij. et castorei et seiferuce amboz. an. 3. ij. aggrent cu san
guine testudinis marine et dosis fit. 3. i. cu. v. i. vini epi
thimata et emplata. Scorpio ipse est de emplis bonis
ad scorpionez et cauda eius itez. Et itez planta que dz
planta scorpionis pp similitudine qna cu ea hz qvis ip
sa stupefaciat illud qd cu ea emplaf in dispositone sani
tatis et mortificat sanguine in eo scdm q existimat qui
da iudeoz. Et m. qu findit et ponit sup puctura scor
pionis iuuat cu ptnuitate et sistr rana. Et nos qd ia exp
ti sumt emcaustru indu liniendo et cotulit et sedauit do
lor. Et sistr lac sicuu imaturaz et castoreu. Et anacar
dus scdm q qda dicunt est mirabilis in hoc sedans do
lor et alcali e bonu et sulfur viu cu guma pini aut glu
ti albi et caro piscis salita et allea decocta et butyr coctu
ponant calida. Et itez semen rhabbani aut sem alice
aut ambo cum sale. Et itez ordeu cu succo rute aut de
coctione eius. Et itez fursur tritici decoctus cuz simo
columbino. Et albedarungi est de epithimatis boie se
dans dolore stati et sistr sut radices colloquintide et taraxa
con et endiuia et amomu cu albedarungi. Epithima bo
nu est sanfucus siccus. et itez sal vrine est ex medicinis
p. qd si i iuuantiu. Et ex eis q pferut ei e ut teneat mor
suz si uapores calidu supueniet a lapide ignito. Et ex
ebrocis et decoctio fursuris et decoctio urtica et deco
ctio camemille est mirabilis et aqua maris calefacta et
succus adacoche aut decoctio ei unaqz est mirabilis et
napta alba calefacta est mirabilis. Et oleu in quo deco
ctu est stellio qu distillat si morsu calidu e mirabilis iu
uamenti.

De Algerat et cura ei. c. ij.

Itri sunt sicut scorpiones hntes corpus gibbo
suz acutas caudas et eoz venenu est calidu et m
tiplicat in alcos et in ascari bononito et pprie in mine
ris alaniuden et qd mordent non curat de eis in hora
illa immo in mane aut post deind accidit angustia et al
teratur color. Et qnz accidit ictericia et apatur lingua

et vicaral locus puncture et mingit sanguines et qnz
retinet natura et fortasse puerit esse eius ad perditioz
et incipit cu pulsu cordis et sincopi et si oz ut negligat
pp lenitates situs eius qm est mali veneni. Cura. p.
cura coez meliores curationes et cauterizare locu et po
tiones aq latuce amare et aq altaraxaco et aque ordeu et
oia extinctiua ppe qu fortis sit inflatio. et melior curatio
nu et exptaru est saulich maloz cu aqua frigida. Et di
xit quida radix polj qu bibit cu aqua pfer. Et enula
est medicame bonuz ei scdz q dz. Et tyriaca albascazi
est bona et descriptio est hec. Corticu capparis gentia
ne apfimbj romani aristol. ro. oium an. po. i. terantur
omia et fit dosis eius pondus. 3. ij. Tyriaca alia eis
taraxaco sicce et folioz maloz acetosoz coriadi oium
ptes eqles sumant plures eius qtu in uola manus ca
pit. Et qu accidit ei inflatio vehemens sedetur cu aquis
fructu et succo eoz infrigidatis. Et si acciderit pulsus
cordis pfer sirupus de malis alsemit et saulich de ma
lis et lac valde acetosu cu trosciscis de casora. Et si agu
stia sit fortior tunc adhibeatur aque fructuum cu oleo
ro. infrigidato. Qd si na retineatur clisterizetur et si mi
git sanguine phlometur et administretur curatio mict
sanguinis. Et si apatur lingua phlometur vena q est
sub ea et gargarizet cu aqua endiuie et sirupo acetoso.
Et si acciderit in morsu corrosio curetur cum medica
mine acuto et in pibus eius cum boloarmeno et aceto
linito. Et curetur cura ulceruz malignoz.

De serpente araneaz et alceiben et rutelaz. c. v.

Rutelis qdem ia dixerut illi qui pferant et
experiunt has res qd si lex spes dein diuersifica
ti sunt interpretando de pprietate ois spei earum. Di
xerunt. n. qda antiquoz medicoz qd pma species earuz
noiat albarbafion rotunde figure uuei coloris et signi
ficat p uueum colorez illu q est ad nigredine decliuus.
Et secunda noiat anchos et est latioris coloris corporis
illa rotunditate figure et in pibus que sunt in loco et
sunt squame apparentes sup os ei sunt tria corpora e
minencia pcedentia ad exteriora rara leia. Et tertia e
murkion et est in magnitudine apis magne noiate age
ruf et color et est ad cineritate decliuus et tegit corp
eius corporibz eminentibus puis rubeis et pprie ap
dosuz et. Et qtra est sagluuocollon qm totu corpus ei
et caput et est durum et est habens alas sicut sunt ale
formice magne. Et quinta est suclion na ipsa est longi
corporis subtilis sup corp eius si punctura et pprie
apud caput eius et ipsius colluz. Et sexta est surbul
tis na ipsa est longi corporis uiridis coloris cui est qd
aculeus sub collo ipsius. Et iste medicus posuit puctu
re oium spetierum rutelaz accntia vna et addidit aliul
accntia ppria. Et aliul ab his duobz uiris dixit rutela
est aial sile aranee que noiat alsehed et est venatrix mu
scap et spes eius sunt ples. Et scdm q dixit Gal. sunt
duodeciz spes et eaz deterior est egyptiaca. de eis eni
est rubea qd ipsa sit a ranea rotunda. et de eis est alba
habens rotundu ventres paruum os stellata et ipsa est
acuti dorfi cu lineis lucidis. et de eis est citrina pilosa
et de eis e vnea apppriata hoc nomine. et de eis est et
medium capitis et pedes sunt breuia decliua ad poste
riora et qum vult pungere pgit se super pedes suos et
qd vult bibere euomit hntatem paucam et est subtilior
vnea pria. Et de eis est foricalis filis formice rubeuz
habens collum nigrum caput album dorsum puctura
coloribus diuersis. Et de eis est vespas rubea similis

despe deinde ponit unicuique eorum accidentia et de eis est
alkesinari que nominatur per hoc propter paruitatem
suam et est quasi sit herbus rotunda parum habens os et
subalbidus ventrem albos pedes et multorum pilorum
Egyptiaca vero que dicta fuit prius est maligna habens
ventrem magnum et caput magnum simile aiali quod uolat
in circuitu candelae.

**De eo quod accidit ei quem momordit rutela uni
uersaliter et de distinctione. c. vi.**

Inquit Gal. non accidit morsui rutela quod ac
cidit puncture scorpionis quod non obuiat
uene ledendo et non facit difficultates egestio
nis secundum plm. Et inquit ille qui dixit species rute
larum et nominauit eas nominibus primis quod omnes ille co
municant in apatione loci morsionis et est locus morsio
nis in primis hiris rubeis et plurimis eorum est coagu
latio sanguinis uiridis in quo habetur pruritus et quod
sequitur ipsum et quod extenditur usque ad crura et addidit
alij quod est illic eminentia plurima valde et inflatio. Et
dixit prius et accidit membris nervosis et ossibus fri
giditas semper. scilicet eis que sunt sicut genua et alchatin et
dorsum et spatula et fortasse in frigidatur corpus et tremor
et horripilatur. Inquit et sunt illic dolor uehementis cla
mosus et rigillie et citrinitas coloris et imaginatur in oculo
lis quod ambo sunt humidiores quam consueuerunt et distillat
lachryme guttis frequentibus et sentitur in infriore p
te uentris et proprie ppe pectinez sicut uacnatio et inani
tio et incipit natura expellere materiam aquosam superi
us et inferius et quod apparet in illa materia quod est sicut
tela aranee et accidit inguibus et testiculis inflatio et in
cturis contractio sicut spasmi quorum forsitan dilatatio
non equat et accidit dolor oris stori et nausea et emittit
corpus sudores frigidus et fortasse capitis incurrit do
lores sicut est dolor capitis patientius bifen. Et addi
derunt alij quod accidit faciei citrinitas et corpi grauitas
et urine motus cui fortasse associatur punctura et quod greditur
cum ea sicut aranea et accidit nervis et genibus
et pectini tensio uehementis et similiter in stori et lingua ob
brenatio et retentio et fortes sunt dolores inque primul
pprietas autem speciei sexte secundum quod narrauerunt est quod ac
cidunt ex ea dolor uehementis in stori et rigor uehementis
valde cum tremore plurimo valde hoc dixit distinctio
vero quam dixerunt Gal. et alij est quod ipsi dixerunt ex mo
su quid est? que de illis rubea est accidit dolor paruus
uelocis sedationis. In nigre vero aut varie morsu sit for
tis dolor cum horripilatione et frigore et tremore et graui
tate in coxis et pruritu et putrefactione et mollificatione
uentris et fluxu eius. In stellate vero morsu sit fortis
dolor cum pruritu et horripilatione et stupore et grauitate
capitis et mollificatione corporis. Ex uera uero accit
dolor uehementis in loco percussionis et frigus corporis
totius et horripilatio et tremor et spasmus et sudor cur
rit frigidus et abscissio uocis et stupor in corpore toto et
apa in uentre et tensio in uirga et pectine et uomitus rei
absque uoluntate et urina turbida. Verum magna fumosa
est maligna et accidit ex ea dolor stori et frequentia uo
mitus et dolor capitis et tussis consecutiva et difficultas
egerendi interficiens uelociter. Ex morsu autem citrine
pilose sit dolor fortis valde et accit treior et sudor frigi
dus cum inflatione uentris et interficit multotiens. Et
addunt quidam eorum in narrando quamdam uera de erectio
ne uirge et tensioe priapi et abscissione uocis et expulsio
ne spermatis et spasma et illud non est fidum existens

ex eis que approbamus. Formiculis autem morsus est
uehementis paruus dolorosus. Sed ex eis accit uescitio
corporis et grauitas lingue. Ex uespali uero accidunt
apa in loco et spasmus et profundus somnus diuersus et
debilitas amborum genurum. Verum alkisnari est maligna
cuius accidentia sunt de genere accidentium uere sed ip
sa sunt difficiliora accidentibus uere. Egyptiaca uero
est maligna et facit accidere dolores capitis uehementes et
profunditates somni et succedit ei mors et uita.

De Cura. l. vii.

In cura eorum iteque admistrat canon plm. ex attra
ctioe et succioe et linis cum aqua salsa et datur tyriace
pocite in capitis scorpionum et balnea et rina sunt uelocio
res res in sedando dolores eorum. Nam qui ipsi bumectant in
tina sedat dolor eorum et si egrediuntur ab ea redit quod opus
et balneentur omni hora. Tyriaca bona ad ru
telam et draconem marinum et genera serpentum. Dixerunt
deur in potu in morsu eorum que sunt sicut suritugon
medicamen huiusmodi bdellij al. aristol. radices lilij ce
lestis spice celice eruce pizetri dauci bellebore nigri et
cymini et aphodili et soliorum agendin et afunition capitis
granatorum coaguli leporis cinamomi cancri fluminal
floracis succi papaueris carpoballami omnium quod. 3.
l. iterantur et cociantur et informantur troiscis quorum
unusquisque sit unius aurei et est dosi una datur in po
tu cum uino et semine alandacoe et nuce cupressi et seie
apij. Relique medicine. Brana pini et cymini
et hyopicum et folia arboris aldulb et cortices eius et
semen alandacoe et cicer niger et proprie capestre et
grana magna sunt bona ualde et semen abrotani et sem
aneti et aristologia et fructus tamaricis et succus semp
uiue et lac lactuce capestris et dosi cuiuslibet istorum sit
pondus. ij. aur. cum uino. Et iterum uinum in quo deco
cta est nux cupressi et proprie cum cinamomo et ius ca
croz et ius anseris et decoctio radicum asparagi cum
uino et aqua. Et ex eis qui ipsi in potu tribuuntur po
sunt sunt aristol. et cymini partes equales et sit dosi eius
3. iij. in aqua calida. Tyriaca ad illud expa. 4. nigel
le. 3. x. dauci cymini amborum quod. 3. v. radices nucis cup
si amborum quod. 3. iij. spice nardi et baccap lauri et aristol.
ro. et carpoballami et cinamomi gentiane leis andaco
che seminis apij omnium quod. pondus. 3. ij. psiciantur cum
melle et dos sit quod. 3. iij. nucis cum uino antiquo. Epi
thimata et filia. De bonis eorum est cinis ligni fici pfect
cum uino et sale et culcasia et spongia insula in aceto et
expressa et aristol. cum farina ordei cociata cum aceto et
folia alcorus et porri et uirge pastoris et aristol. cum ar
bore fici. Emplastrum bonum. Humanis cortices gra
natorum aristol. et farina ordei cum aceto administren
tur post abluitiones vulneris cum aqua et sale. Et de
unguentis est oleum de andacocha embrocatum cale
factum. Et de embrocis est aqua marina calefacta. Et
omnis aqua salsa et decoctio alcorus et decoctio nucis
cupressi.

De sciebi et cura eius. c. viij.

Hoc est sicut aranea hinc ples pedes et logos
et dixerunt accidunt ex morsu eius dolor stori
machii et uomitus et difficultas urine et egestio
nis et est interficiens et egyptiacus est deterius. Dico
autem quod ego nescio an hoc egyptiacum est illud quod
predictum est in capitulo rutela aut illud. Et cura ei
est cura rutela.

De aranea et signis eius et curacionibus. c. ix.

Accidunt ex morfu eius uentositates plurima in uentre cum horripilatione et frigore extremitatum et erigitur uirga. Et cura eorum est ex genere cure rutele. Et confert eis sumere in potu uinum alicuius quantitas post aliam tota die et ponere morfiones in uino et sudare in balneo. Et de medicinis eorum sunt nigella et uinum et ruta sicca cum uino sola aut cucupheris. De duobus animalibus que dixerunt quidam sapientum medicorum. C. x.

Sunt ambo iterum de genere cuius preterit rememoratio. Verum ego non scio esse eorum et an ipsa ingrediatur in eis que sunt preterita aut non et cognoscuntur per hoc quod habent quattuor mandibulas. Inquit ille sapiens sunt ambo ex genere rutele et unum eorum est latum habens pedes albos et super caput eius sunt due eminentie quarum una descendit in anteriore parte capitis secundum rectitudinem et altera transit incidendo hanc in latitudine quare facit imaginari illud quod habet duo ora et quattuor mandibulas. In alio uero loco eminentiarum sunt due linee facientes imaginari illam imaginationem. Et accidit ex morfu eorum illud quod accidit ex morfu scorpionum et dolor uehemens et albedo coloris mansionis et extenuatio faciei et capitis et uigilie. Et cura illius est cura morfionis rutele et medicine magis proprie de illis que sunt ad rutelas sunt oximum et radix opposonaci et alandacocha et abrotanum.

De animali alio nominato tubarfe. C. xi.

Hoc animal retulit ille sapiens et dixit accidit ex morfu eius dolor uehemens et rubedo et difficultas urine et conferunt patienti per ipsum fructus tamarisci et cyminum campestre et folia nucis et allea et uinum dulce.

De pediculo uulturis nominato debe persice et meluce grece et ragarius indice et hec bestia est sicut pediculus aut sicut paruus alcandam. C. xij.

Ixit Sal. e paruus a quo non cauet et fortasse non uidet morfus eius et est ex eis que faciunt erumpere sanguines per urinas et per nares et in ano et ex flos per vomitum et ex pectore et pulmone et ex radicibus dentium. et quoniam magnificat timor in eo quare non recepit medicinam cuius cura est similis cuius algerati. Et ex eis que ei propria est sunt ut liniatur morfus cum bezabar et cum succo lactuce et sandalis rubeis et per morfus eius lac lactuce et caprinum et butyrum crudum et terra sigillata et algeduar et portulaca et succus eius et psilium et mucilago eius et reliqua extinguit sicut aqua endiuie et aqua lactuce et cucurbite et citrolli.

De Altamula et porco lupi. C. xij.

Et bestia habens multos pedes acuti ueneni et est in iudicio pediculi uulturis et vespaz.

De vespaz. C. xij.
Et debementioris calefactionis quam apia et accidunt ex morfu eius dolor et rubedo et asperitas et de uespis magnis est genus habentibus capita nigra et habentium aculeos plurimos interficiens. Et magne quides sunt maioris cautele prorsus et magis perniciose quam fortasse perducunt ad spasmodum et ad debilitatem genium sed in paruaz iterum morfu quoniam magnificatur timor quare faciunt accidere vesicas et grauare linguam.

De cura. C. xv.

Administrat desuper ex suctione illud quod scia. Et si magnificat timor tunc illud quod succurrit tunc est pondus medie. 3. seminis sancti quoniam sedat dolores in loco eius aut tres uole coriandri sicci et sumat succos infrigidentes cognitos et potus infrigidentes et quoniam supponit glacies sicut collyrium et confert. Et de epithimatis eius est aqua malue et aqua albedarungi et citrolli sunt mirabiles cum proprietate sua. et altea iterum et blitis et solatrum et sisamum contritum et folia eius. et iterum ficus et acetum et lutum et aqua a creste. et iterum steruus vaccinum proprie cum aceto. et iterum folia sisimbrii et folia lauri recentis. Et iterum sumantur opium et semen hyusquiami nigri et canfora et liniatur cum succis frigidis et tegat cum pano lini infuso in aqua frigida et liniatur in circuitu eius cum luto et aceto. Et sicut herba fluminis cum aceto est mirabilis et sicut viriditas que accidit super cursum aque. Et iterum scdm quod existimant quidam vapores cum aqua et sale et liniatur cum lacte fici. Et itep surigi parietum cum aceto. Et quoniam sunt ex aquis horum et decoctionibus ipsorum embroce. Et expum est quod quoniam membrum dimittit in aqua calida hora una deinde permutatur subito ad aquam salam mistam cum aceto sedat statim. Et de fricationibus eius sunt musce quoniam ipse sedant dolores.

De apibus et cura ipsorum. C. xvi.

Habent dispositiones proximas vespe nisi quod dimittit aculeum in punctura. Et cura eius prima est cure vespaz.

De formica volante et re alia eis similis. C. xvij.

Illa est dispositio proxime api et sanior ea. Et dico quod de habentibus mucrone et aculeum est res similis formice uolanti verum est longior eo plurimum et non est in longitudine eius et habet pedes arcales longos citrinos longiores pedibus vespaz et cingulorum quod habet citrinus et non est ei de ingenio ad fabricandum habitaculum suum quod est vespis imo fabricat ipsum de luto habentes orificia lata et facit pullos sicut aranea qui cum egrediuntur de caueris suis incedunt ambulatione aranee quasi excoieretur posterius et uolant et apud me est de iudicio vespaz.

De stellione et lacerta. C. xvij.

Quando mordet dimittit in loco sui morfus dentes paruos subtile nigros et non cessat locus dolere et prurire donec auferatur cum seca aut cucullo transeunte super eos et assumat eos et colliat eos quare sedatur dolor et quoniam extrahit dentes eius oleum et cinis deinde sugatur locus et ponat in aqua calida. Et dictum est quod comedere altaraxacon ualde inuatiuum est ad morfus eius quod si dolor magnificet detur in potu tyriaca rutele.

De animali habenti. xlij. pedes. C. xix.

Et animal cognitum per omissionem auris et quoniam est in longitudine et palmus unus et habet in omni latere vigintiduos pedes et quoniam ambulat ad anteriora et quoniam conuertitur eius dispositio et habet secundum quod dicitur venenum quoddam cum quo accidit dolor paruus quod sedat statim. Et flos aphodili est de tyriacis eius. Et quoniam sufficit in eo administratio salis cum aceto.

De morfu salamandre. C. xx.

Existimat quod ipsa sit bestia similis lacerte habens quattuor pedes curte caude. Et existimant quidam quod ipsa non aduritur et si proiectur in larem

extinguit ignem et accidunt ei que mordet dolor vehe-
mens et inflatio in corpore et grauitas lingue et puctio
eius et tremor et stupor et multotiens accidit nigredo
membri secundum figuram rotundam et calus eius.

De cura. c. xxi.

Oderunt quidam cura eius est cura cantari-
dis et proprius quo curant est ut in potu de-
tur refina ex quacumque fuerit cum melle detur
eius in potu decoctio camepitheos et decoctio lilij cum
folijs vrtice et oleo. Et de eis sunt que dant illis ranas et
cotas et dant ipsi in potu de iure earum et emplant eos cum
carne ipsarum et quibus comedunt eas. Et si sit est luctio te-
studinis campestris et marine decocte.

De saculofudurni capestre et marina. c. xxij.

Ego quidam non cognosco ipsam et non est
longinquum quin iam expleuerimus narratio-
nem eorum. Dixerunt quidam accidit ex mor-
su campestris ut obsulcetur morsio et fiat rosei coloris
et parum rubet rubedine clara immo parum valde et
fiunt dolor vehemens et pruritus in corpore. Marini
vero morsus est aquosi coloris et si fiat ut sit cura eius
cura rutele et filium. Et dixerunt quidam emplet cum
sale aut cinere cum vino aut cinere confecto cum aceto sili-
litico aut cum sisamo adusto et vino et embrocet pus cum
oleo primo et aqua calida. Deinde ponatur desuper.

De scorpione marino. c. xxij.

Existimo quod accidunt ex morfu scorpionis ma-
rini inflatio uentris et forma hydropica et quibus
accidit ex eo exitus ventositatis absque uolun-
tate et os ut caueat in cognitione. Et cura est cura
draconis marini et rutele. Et dixit quidam in cuius sermone
non confidit quod scorpio aque est calidi veneni.

De aranea marina. c. xxij.

Uides quod sint dispositiones eius propinque dis-
positionibus scorpionis marini.

De morfu rane marine rubee. c. xxij.

Narrauerunt plures sapientum quod ipsa est ma-
ligna mala inuadens animalia et corpora et sa-
lit ad ea ex longinquo ut mordeat ea et si non potest mor-
dere sufflat ad ipsa exufflationes nociuas et accidunt ex
morfu eius apud magnum et perditio uelox. Vico si sit est
ut sit cura et cum tyriaca magna et quod est eius generis.

**De summa curationis reptilium marinarum uene-
norum. c. xxvi.**

Oderunt os ut curentur cum tyriacis et cum
eis quibus curat uenenum frigidum et cum
medicinis rutelarum et tyriaca earum.

**En septima de decoratione que est tres tractatus
Tractatus primus de dispositione capillorum et in
ipso sunt fursures. Capi. primum.**

Apillus nascitur ex vapore fumoso qui
coagulatur in poris et oritur super eos
et proprie per illud quod assumitur ex ali-
mento et proprie quando est humiditas
corporis viscosa unctuosa non aquosa
neque litosa sicut arborum unctuosarum folia non cadunt
Et iam quidem dictum est in libro primo de denigratio-
ne eius et canitie ipsius et reliquis coloribus. Verum quod
pendet ex sermone de decoratione est regimen substan-
tie eius cum nascentia et depilatione. Et regimen nu-
merationis eius cum multiplicatione et minoratione.
Et regimen quantitatis eius cum grossatione et subtiliaro-
ne et prolongatione. Et regimen figure et cum applana-

tione et crispatione. Et regimen coloris eius cum de-
nigratione et subalbatione et de albatione. Et nos lo-
mur in hoc tractatu secundum hanc intentionem.

De causa destructionis capillorum. c. ij.

Apilli destruuntur uel minuuntur aut propter
causam in materia aut propter causas in re in
qua nascuntur. Et causa in materia est ut mi-
noretur aut priuetur. Et paruitas est aut causa eius quod
ipsam submergit aut alterat eam aut causa paruitatis sub-
stantie prime sicut est paruitas vaporis fumosi in pue-
ris et mulieribus propter multitudinem uaporis humidi quod
non nascitur barba in eis. Paruitas autem radicis substan-
tie aut est propter accidens aut quoniam natura consumit eam
Illud uero quod est propter accidens est si accidit conuale-
scentibus cum exiccant eos egritudines longe peribice
et ebice quare non remanet eis materia de qua ciben-
tur capilli quare cadunt et non nascuntur sicut acci-
dit plantis irrigatis quod non irrigantur et sicut accidit ca-
stratis ex similitudine eorum cum mulieribus in humi-
ditate per frigores propter causam testiculorum eorum. Et
propter quod illud quod generat sperma concutatur in eis et in-
frigidat et puenit frigus eius ad membra sublimia et in-
frigidat ea quare non resoluitur humiditas eorum ad
exiccandum et quod resoluitur non remanet in poris propter
puitatem suam et subtilitates ipsius immo egreditur. Et
sicut accidit qui affuere uidentur in istis grauibis super
caput suum. Illud uero quod est ex uia nature est sicut cal-
uitium. Caluitium enim accidit propter abbreviationem mate-
rie pilorum ex caluitio. Et illud est propter paruitatem
eius aut propter submerfiones cerebri ab eo quod tangit ipsam
de craneo quare non imbibit ipsam ea imbibitione qua
imbibit quod est obuians. Illud autem quod sit propter causam in
re in qua nascuntur est secundum tres modos aut ut non
penetret in eam materia pilorum aut ut penetret in eam
sed non retineatur aut corrumpatur in ea et resoluat ad
qualitatem non conuenientem ut pulli generentur. Et si
penetrat in eam nisi propter oppilationem pororum et non op-
pilantur pori nisi propter uehementiam soliditatis eius per sic-
citatem ipsius sicut est de adiuuantibus ad caluitium et se-
stinat in calida complexione propter uelocitatem exiccationis
eius et propter illud multiplicatur super preparatos ad
caluitium pili corporis et pectoris propter caliditatem comple-
xionis eorum. Nam parum quod est ex pilis eorum est diffi-
lis euulsionis aut propter soliditatem eius causa uestigiorum uel
cerum preteritorum sicut est dispositio in glabris. Et
illud quod retinet in ea est propter uehementiam raritatis eius
et amplitudinem pororum eius sicut est ex aliquo adiuua-
tium ad hoc ut non nascatur barba etiam usque in finem uite
aut propter siccitatem complexionis quare stringuntur
pori cum humiditate complexionis propter puitatem caliditatis
an non uides quod non sit caluitium et est residuum capillorum
istorum subtile facili euulsionis sicut est mulieribus et ca-
stratis et illud quod corrumpitur in ea aut est propter hu-
morem fixum malignum sicut in alopecia et tyria aut
propter ulcera mala corrosiua sicut est in quibusdam speciebus
glabrie. Et caluitiei quidem curatio est difficilis quoniam
sit possibile ipsam repellere antequam incipiat aut tardare
eam. Et propter illud quid quod dixit. Bip. quod quoniam caluis va-
rices accidunt nascuntur capilli eorum uoluit intelligi de
pilatos propter alopecia et filia. Et pili supercilio et palpe-
brarum non cadunt uelociter propterea quod eorum origo
est spissa cartilaginosa pseruatiua et propter illud tardatur
caluitium in ethiopia et zingi propterea quod cutes eorum

vehementer retinet pilos eorum durum. n. non euellit et
propter illud moratur cum eo pili. Verum ipsum seruat pi-
los quare non cadunt velociter et non depilant. et blefi
quidem non sunt calui propter multitudinem huiusmodi cere-
brozorum eorum. Et propter illud multiplicatur in eis diaria
facta a catarro. **Medicine** conseruantes capillos sunt
ille in quibus est caliditas subtilis attractiva et uir-
tus scriptica et ille in quibus sunt proprietates quibus o-
perantur et iam diximus simplices barum medicinarum
in medicis singularibus et dicemus iterum in antido-
tario composita ad eos. Et dicemus hic de medicinis que
sunt conuenientes huic loco. **Medicine** igitur sim-
plices que conueniunt ad conseruationem capillorum et
succurren inceptio eorum in casu secundum summam usque quo
conditionem post conditiones necessarias in regimi-
ne ipsarum sunt huiusmodi. myrtus et grana eius et lan-
danus et emblici et myrobalani kebuli et myrrha et alo-
es et capillus ueneris et cadunt in eis galle propter scrip-
ticitatem earum et alfeluzabaragi proprie cum uino scrip-
tico et oleo myrtino aut oleo masticio et aqua myrti aut suc-
co foliorum algerideraet. Et iterum adustum arboris
lini aduste cum semine suo linitur cum oleo. Et iterum
cortices nucis adusti quando miscentur cum oleo myrtino
et uino scriptico et inunguntur cum eis et propter pueri. Et
ex compositis est illud quod. grana myrti et gallas et em-
blicas et decoquantur cum oleo ro. aut oleo myrtino secundum
modum notum et admiscetur. Et iterum folia myrti huius-
modi et laudanum et ranus et extremitates cussili et grana myr-
ti sunt et cum eis comouendo tagas capitis tritis dissolu-
tis cum oleo oliue. Et iterum granorum myrti nigre et semi-
nis apij extremitatum myrti et seminis ficule et extremita-
tum ramni oium ana. pars. i. capilli ueneris et laudani
amborum ana. ps. s. vini nigri partes vi. dissoluantur medicine
in ipso decoquendo donec remaneat tertia vini deinde
perficantur desuper oleum oliue aromatizatum cum cipis
et spica partes. ij. Et iterum decoctio eius donec seruetur
tribus ebullitionibus deinde colentur aqua et oleum a medicis
cum expressione vehementi et ponantur in vase vitreato quod
sit ad modum pyxididis et percutiat et admiscetur apud ne-
cessitatem. Et n. conseruatum et dignitatem. Et iterum seminis
apij et seminis ficule et capilli ueneris et turis oium ana. 3. ij.
nucis. xv. numero corticum pini lb. i. assentur oia in
nocte in furno posita in vase lutato et dimittantur donec
adurant omnes partes eorum et percutiatur percutio et proij-
ciatur super ea lb. i. adipis urfi que est melior adipe anseris
et reponat et quoties indiget eo liquat in oleo aromati-
co et admiscetur Et perferit iterum caluiti incipienti. Et ite-
rum sumatur. lb. i. s. vini scriptici et laudani. 3. i. corticis
pini adustorum. 3. ij. capilli ueneris pusti. 3. ij. adipis
urfi. lb. i. succi solatri. 3. ij. s. decoquantur laudanum
in uino cocto donec inspissetur et percutiatur super ipsum me-
dicine et misceant et reponat et quando indiget eo sumat
ex ipso aliquid in oleo aromatizato et melius oleum est oleum
nardinum et linat et quandoque linat sine oleo. Et ex eis que
sunt leuia et ut sumant myrrha et laudanum et oleum myr-
tinum et propter quod sit ex oleo de keiri et aqua myrti deco-
cte in uino scriptico et misceant secundum quod exigit illius quod est
pilis et liniatur cum eo aut sumant folia florum papau-
ris. ruffi cum oleo myrtino et inungat caput et dimitta-
tur in nocte deinde balneet. ipsum. n. p. suat et denigrat.
Aut sumant laudanum et capillus ueneris et cinis cor-
ticis pini et adeps urfi et vini pontici quantum sufficit pmi-
sko ei sicut oleo masticio aut myrtino. Aut sumatur ca-

pilli ueneris et laudani equaliter et olei myrtini oium ana
aut. i. rute montane aut. ij. terantur cum uino scriptico et
misceant cum adipe urfi et admiscetur. **Medicame**
conseruans pilos supcilioz. R. rosas papaueris ruffi p-
tes. iij. sumiterre cum radicibus suis et extremitatum
fici oium ana. partem. i. laudani partes. ij. capilli ueneris
partes. ij. perant et admiscerentur cum oleo masticio. Si
mile et iterum radicem vitis albe aut radicem alascas et
cineris arboris pini recetis oium ana. ps. i. baurach par-
tes. ij. misceatur cum oleo myrtino aromatico hic ergo
est sumo plurimus. At si fuerit ea siccitas personalis et
paucitas sanguis delictis foueat corpus et cibet eis que
sunt boni nutrimenti et pinguis ex ipsis in quibus est de-
clinatio ad caliditatem subtilem et dimittat omne salu-
et acetosum et poticum et deuicet coitum et de uino deuicet il-
lus quod est antiquum et assiduet balneationem cum aqua dulcibus et
si appropriet corpori nix nec usque nisi sapor imo quod sit sic
farina fabarum aut grana melonis aut creta et psidium et
silia. Et si fuerit propterea quod pori stricti sunt ualde in-
digeat eis que resoluunt et rarificant et diligat ut ponant in
cibo ea que aperiant sicut sinapis et allea et porri et
liniatur cutis iterum cum eis que sunt sicut gumma rute
siluestris et sinapis et calamentum et ruta et cepe et ad-
ministretur in balneo aqua resoluente et abluit caput cum
baurach et spuma maris. Et oportet ut abstineat pati-
ens illud ab oleis. Et ad illud quod est propter raritatem con-
serunt medicine predictae secundum declinationem que est ad scrip-
ticitatem et epibiam et olea scriptica et introitus balnei et
administratio repide deinde percutio cum farina subito.

De pluribus embrocis capillorum. C. ij.

Pures embroce capillorum sunt in quibus substantia
est viscositas ex qua possibile est ut capilli assu-
mant et sunt sicut folia sisami et folia cucurbitae
et olea in quibus sunt caliditas et scripticitas sicut oleum
de lilio mistum cum cera aut sicut est oleum de alcana
et oleum myrtinum propter et cadit in illis ablutio capitis
cum infusione colloquintide. Et ex eis que perferunt in hoc est
ut sumatur laudanum et dissoluatur quod de eo bonum est in
testeo uase lutato super prunas subtiles liquefactione fa-
cta in oleo oliue et puluerizetur super ipsum aliquid de
nucleis oliuarum combustis et comisceantur omnia super
prunas comistione subtili et admiscetur. Et folia quidam
algerideraet et aque foliorum eius inest proprietas bona
in hoc et corpori seminis lini administrato cum oleo sisami-
mino. **Compositum** sumantur folia algerideraet et ca-
pillus ueneris recens romanus et myrrha et emblici et
comouendo tegatur cum eis caput in quibusdam ablutioni-
bus cognitio. Et iterum sinapis et ponat in decoctione
ficule et abluit cum ea caput et inungat post ipsam cum
oleo myrtino aut cum oleo de embrocis. **Compositum** bo-
num. R. fellis tauzini et fellis urfi et myrobalarum em-
blicas kebulorum et belliricorum et sedeguarum et gallarum in-
tegarum oium ana. partes. i. terantur et nutrantur cum succo
solatri. vij. diebus deinde exsiccent et admiscerentur ex
eis epibiamata cum aliqua decoctione post ablutionem
capitis et barbe cum aqua et melle et nitro coctis. Et
iterum ordeum contriti. 3. xxx. emblicas. 3. v. decoquantur
cum aqua decoctione vehementi donec aqua sumat
uirtute amborum et decoquantur in illa aqua exire in
ipsa olei viol. quantum est medicinas aqua et laudani pondus. 3.
ij. foliorum sisami et foliorum altee et foliorum cucurbitae huius-
modi aut siccorum omnium ana. pondus. 3. x. non cessetur de-
coqui aqua donec consumatur et remaneat oleum.

Descriptio alia et refertur ad alkida sciremblegi. 3. x. decoquantur cum dabus. lb. aque usque quo redeat ad quater tam et fundat super eam quater ipsa est olei de ben et aliquid ordeï excorticati et aliquid laudani et decoquatur usque quo redeat ad tertiam.

De facientibus nasci pilos fortibus. c. iij.

Et in ipso est cura caluitiei cuius curatio est possibilis et casus superciliorum et filium et omnis medicine quas dicemus in capso alopitie et ois modus regimie ex fricatione capitis et rubificatione eius et administratione eius ad ipsum super ipsum deinde administratione medicinarum fortis attractionis et resolutionis cum proprietate quam habet in alopitia sunt inuatiue in caluitio et faciendo nasci pilos in depilato et in supercilio et barba. et corticibus radicis salicis cum oleo est confortatio et preseruatio mirabilis cum denigrazione. **M**edicine autem de quibus est nostra intentio ut hic narremus eas quibus iterum sunt inuatiue in alopitia postquam fecerimus illud quod diximus in fine capli preseruationis capilorum sunt ista. Humanæ cantarides recentes ablatis pedibus et capinibus exiccate in umbra et terantur in oleo viol. aut decoquantur in eo aut in oleo oliue donec ingrosset et lini cum eo ubi uolueris resicabit enim deinde nascuntur pili. Et si mel anacardi quoniam ponitur super locum et pili depilati sunt aut terat pili in oleo ouorum et liniat cum eo homo ubi uoluerit multotiens faciet. n. nasci pilos. Aut sumat ungula asini adulta et cornua busta et linantur cum oleo sisamio est. n. forte. Quia autem formicæ cum oleo de ben sunt conuenientia in facientibus nasci et apud cōitates hominum sunt ex eis quæ prohibent ortum. Et ex eis que sunt experta est lacerta que est in domibus que interficiat et excidet et teratur et liniatur cum oleo. Et iterum tritura nitri pharaonis cum sambaco. Et ex eis que sunt leuiores illo est ut fiat maica et tabula de plūbo et ponat inter ea ambo aliquod de oleis ad capillos aut adeps ex eis que secunt et terant donec resoluat ad ipsum uirtus plūbi et liniatur cum eo et empletur locus cum folijs fici bene decoctis et usque ad uirtutem quædam. Et iterum sumat medulla. xx. auellanarum et affetur donec terrat et aggreget cum oleo rhabhani. Aut sumatur herbe noiæ barcus et priapi asini et splenis eius affaturus oium an. lb. s. laudani. xx. pondera misceant oia post solutionem laudani in uino et administretur. Et ex eis que dixit Filagorus est ut sumantur adipis tauri saliti. 3. xvi. alusnen et gumme rute agrestis ambo an. 3. xxviij. myrrhe. 3. viij. laudani tñdem capilli ueneris 3. xlvij. splenis asini. 3. xvi. affet splen asini et teratur et aggregetur totus cum uino nigro et radat caput et liniat cum eo et dimittat quinq; diebus deinde abluat et dimittat quiescere duobus diebus deinde iteret quod si exulcerauerit curet locus cum adipe anseris. Et iterum ad depillatos sūant sex uetres lepore et excidet optie et adurant in uase lutato et pūciat super eos de folijs rani et de folijs myrti tñdē et de capillo ueneris. 3. viij. et adurant vice alia in uase vitri deinde terat et misceat cum tribus lb. adipis urfi et quater ipsi olei de rhabano et reponat et administret quoniam necessariū fuerit in oleo aliquo aromatizato et bacce lauri et oleis de pipere et oleum de kerua et si illud quod adiuuat in faciendo nasci. Et iterum cinis abrotani quoniam misceat cum oleo antiquo facit nasci barbæ taz de nascentie. Et cinis lilij cum aqua et proprie in supercilij. Et iterum ad supcilia pburantur due nuce usque quo terantur tñ et adiungat eis ambabus aur. i. da nucleis

dactilop si fr absque pscrutatioe bluma et xv. grana pipis et bulliat cum oleo ro. Et iterum cinis abrotani et a uellane aduste et laudanij et cararides et pdisi bulliant in oleo de ben in cochliario donec denigrent et misceatur cum tato galie quater ipsum est et fricet locus et liniat cum eo. Et iterum capillus ueneris et grana myrti et semen apij adurant pap donec denigrent et aggregentur cum adipe urfi et oleo rhabhani. **M**edicamē facies nasci pilos in supercilij. 3. turis aur. iij. stercoris crocodili stercoris eritij marini et rute motane omnium an. aur. i. teratur cum uino stipico et misceatur cum adipe urfi et administret. Aliud ad depilatōes antiqua difficilem ex alopitia et alij. 3. s. cecha ptez. i. spume maris partes viij. euforbij et baccap lauri ambo an. ptes. iij. picif humide ptes. iij. liqfiat piz cum oleo de lilio et liqfiat in ea euforbij deinde admisceant cum eo relique medicine. sise et radicis aridinis aduste ptes. viij. cineris ranarum ptes. v. feminis eruce ptes. iij. radicis alistas partes. iij. teratur cum oleo laurino et administretur.

C. v. de alopitia et tyria.

Item sciuit quod causa in generatio alopitia est mala manens in cute et in origibus radicū pilorum quare corrumpit radices originis pilorum corrodes eas prohibens nutrimentū bonū eis et noiæ alopitia ppea quia ipsa accidit vulpibus. Et differētia quædam inter ipas et tyria est quod in tyria non tñ cadunt pili imo excoriat cum ea cutis tenuis sicut accidit serpenti. Et fortasse accidit in ea figuratio puenies sicut figura serpētis. Et materia quædam que facit accidere et incurrere alopitia et tyriam quædamque est colerica et quædamque est melica et quædamque est phlogmatica et quædamque est ex sanguine corrupto et significat super totū illud p illud quod apparet quod sit abrasio ex colore cutis et proprie quod fricat illud fricatione aliqua et quædamque significatur illud ex regimine pcedere et ex accidentibus quod associat ei Et ex eis quæ significat illud est humor diuersus de illis quos sciuit. Et quædamque significat velocitas sanationis eius et tarditas ex eo quod uidetur de velocitate rubificationis eius p fricationem ppe velocitatem attractionis sanguinis boni ad ipas aut tarditatē et quædamque fricatio plurima exulceret quare prohibet origine pilorum.

De cura. c. vi.

Non est dubium quoniam rectificatio regimie in ea sit etio illius humoris facientis in primis et in tromissio ciborum chimi ualde boni ad corpus de illis quos sciuit et uini tpati comisti declinans ad impressio nē dulcedinis parum cum tenuitate et claritate. Nam hoc nutritilius est et balneum confert ei an omnes fricationes et post ipsum et incipiat prima res cum etione corporis in primis ab humore faciente cum medicinis educantibus ipsum aut cum phlogia si mæ exiguerit illud deinde cum euacuatione capitis ab eo cum quo sciuit de capurgio et odoramentis et gargarismis ex eis que dicta sunt in capso mudificationis capitis scdm unāquāq; supfluitatem deinde pmutandū est super cutem et mudificationem et ab eo quod in ea mafiū est et ex tractionem eius ab ea et resolutionem ipsius. Et festinādū est in hoc ut non recipiat cutis qlitates mafiū malā et nō est ambigū in hoc quin oporteat ut medicine euacuant ex locis mām malignam sint incisue et resolutione non consequente exicationem ppe uehemētia calefactionis quare adipiscatur cutis calefactionē que in futuro sit causa casus pilorum quibus ipi fortitan destruat alopitia. Quod si fuerit calida fortis sic

gumma rute agrestis que est radix in caplo frangat ea
 liditas et cum oleis tpatio vincentibus super ea et cu a
 quis quibz subtiliatur et de ea qdem melior est recens
 et illa sup qua preterierunt anni tres est debilis. Et de
 iudicio fortis est ut minore ipsius qritas et frangatur
 et coplo et festine accipiat ab eo qd ipsa lini et d iudi
 cio debilis est ut fiat econtrario. Et oz ut sit subtilis et
 si non penetrabit vtus et in profundum cutis. Et opz
 ut sit in illis medicinis cofortatio et prohibitio ut no re
 cipiat caput materiam malignam. Et no oz ut associet
 illi uirtuti stipticitas plima phibens materiam perue
 nire ad locum deinde penetrare in poros eius. Quum
 ergo corpus mundificatum est ab illo oz tunc ut in eis
 sit uirtus attrahens sanguines et bonum et uapores ei
 tpatum postq ipsa resoluert corruptum qui est in cute
 ut aggreget resolutioz corrupti ppinqui et attactiones
 boni longinq et illud p mundificationem. Et qu tu ad
 ministras has medicinas oz ut tu consideres impressio
 nem earum. Et incipias in eis a debilibus in coplexio
 ne et minoratione et cofidera in eo qd est ex eis : q si in
 uenis egrum tolerantes et impressiones incolumē adde i
 uirtute et si non tolerat et magnificatur impressio minue
 qritates et cofmitiones et stude ita ut perducas ad exulce
 ratione et apationem et proprie in corporibz leuis com
 plexionis aut etatis aut teporis. Et si pduxerit ad apa
 tiones et exulceratioes succurre illi cu adipibz et lini eol
 desup sicut e adeps anatis et galline et sicut ceratu leue
 qu ergo sedas reitara cu qritate qua tolerat. Quuz
 magnificat res pap non cesses facere illud donec resol
 uat corruptu et attrahat bonu. Et signuz quidez imp
 sionis medicine in ea est ut rubeat cutis cu fricationibz
 minoris numeri q fricationes quibz rubet an admini
 stratioes medicine si aut dispo non alterat tunc scias q
 indiget medicina fortiore et qn no rubet frica cum pa
 no rementius q sit illud donec timeatur excoicatio
 deinde frica cum eis que sunt sicut cepe q si non rubet
 non erit excusato qn scalpelle locus et liniat cum eis
 que sunt sicut allea. Et de eis quibz indiget in mun
 dificanda cute a ma alopitie male si sanguifuge et ueto
 satio et pungere cu acubus plibus. Et itez uesicatio cu
 medicinis acutis qs dicam et mudificatio eius qd resi
 catu est et sanatio eius ut egrediantur pili ab ea. Et d
 eis que adiuuat in resoluendo mam est coopire cap pi
 leo de pellibz semp nocte et die ipse eniz resoluat et facit
 sudare. Et oz ut radat oibus duobus diebus aut tribz
 cu nouacula et quoties nascunt radatur caput. Et opz
 ante administrationes epithimatum ut radatur caput et
 fricez cu pano aspero aut sicut cu cepe aut corticibus
 rbaphani donec rubeat et fiat suceptibile uirtutis medi
 cine apertis poris. Et qnz excusat balneu ab hoc. qd
 si non radit subtiliet medicina pueniens ad illud.
 De euacuantibz aut euacuet cholica cu decoctioe
 myrobalanoz et cum uirtute belleboz et epithymo rpi
 lulis cochys et cu hierapicra. Et itez hieradiacoloqui
 tiduos est bona proprie phlatice. Si aut fuerit illic me
 fia misceat cu ea aliquid de belleboro nigro. Et si fue
 rit illic chola misceatur cum ea scamonea et biera ruffi
 et logodion bone sunt proprie melice et multotiens qui
 dez sanatur euacuatione vna. Et spes quid hoz euacu
 antiu sunt de eis quoz scientia collegisti in eis que sunt
 pterita. Et si uolueris leuius illo da ei in potu de biera
 mala pposita cu pulpa colloquintide et turbit in mense
 tres potiones aut quattuor. Et qn non ualet euacua

tio sua itera p quietes in eo qd est inter illud. Et qn
 uideris cures capitis rubere aut uenas et rubedine re
 plectionali pbloma p phsomiā uniuersale si exigit illd
 cofiliu uenas capitis et uenas frontis et tempoz. Si aut
 non uolueris illud tuc no faciat aliquid de hoc: sanguif
 eniz est quo idiget illic. Sargarismata aut et caputpur
 gia et filia ia sciuisi in caplo curationis capitis. Medi
 cinaz vo supponendaz fortioz est euforbiu sup qd non
 transierunt ultra tres anni pparatum scdm q dedim
 de regimine in canone. Et p ipsum est guma rute fil
 uestris qm ipsa est mirabilis valde. Deinde nasturtius
 et sinapis et cinis cataridaz pfectus cu pice buida aut
 staphisagria pfecta cuz oleo laurino aut lac titimali cu
 quo vesicet et appropiat ut currat qud sub ea est. Et
 qu cadit cortex oriuntur pili sub eo et alzegi ponit sup
 membrum tempe puo et indiget ea in alopitia q est for
 tis. Et post illud sulfur et duo bellebori et semen eruce
 et spume baurac et due spes spume maris et cortices
 arundinu et radices eaz aduste et sterc muris et sterc
 ouiu adustum inunctu et piper longu et sinapis aut a
 uellane puste et folia sici et condisi et uene chelidonic
 et alkitra. Et qnz confert in ea fel taurinu deinde qd
 est sicut amigdale amare aduste cuz cortice suo et sicut
 tus tritum aliquot diebus in aceto bono. Et xilocara
 te nabarbi sunt ex medicis b egritudinis. Et de istis
 oleis administratis in ea meliora sunt oleum laurinum
 et olum de kerua. Et d medicinis si q ceree melior est
 alkitra deins pix et de adipsibus melior est adeps urfi
 et prope qui antiquat. Linimentum forte euforbiu gu
 me rute agrestis olei laurini oiu an. aur. g. sulfuris ui
 ui et bellebori de quocqz amboz fuerit nigro aut albo
 oium an. aur. i. fiat ceratum cum cera qruz sufficit. Et
 iteru baurac apbrici ptes. g. sal amoniaci paro. i. adu
 rant ambo et terantur in aceto forti et liniantur cu eo
 loca post fricatione faciendo epithima leue. Et iterum
 post tres horas medicamine ia exiccato inde tribz die
 bus. Si aut uesicauerit fac illud qd scis. Et itez canta
 rides et sinap decoquantur in oleo donec fiat sicut al
 galia. deinde vesicet cum eo locus fortis et frangatur
 vtus et cuz cofmitione debili. Et de illis que sunt leuio
 ra hoc et sunt mirabilis iuuamenti est ut sumat acetum
 forte cuz tanto oleo ro. bono qru ipz est et cuz galanga
 deinde fricez locus cum pano aspo et liniat ex eo. Et
 itez inunctio cum algalia in qua est aliquid de gumma
 rute agrestis. Et scias q infantibus sufficit abstinentia
 et puberes tolerat. 3. s. de pilulis cochys. Et habetes
 annos. x. tertia. 3. unius.

De eis que abradit pilos. c. vij.

Sammantur calcis ptes. g. et arsenici ptes. g.
 liniatur cum eis ambobus cuz pauco aloz po
 sito in eis abradet. n. statz. Et si ponatur cal
 cis ptes ples et arsenici pauciores erit magis equale
 Et si addat calx erit tardioris opationis. Septu opa
 bis. Et qnz sumuntur calcis et arsenici ptes. g. et paro
 i. et decoquantur in aqua tadiu donec depilet pena. qd
 si iteretur operatio in illa aqua erit melior et que pre
 paratur cum sole est melior et sumatur aqua illa et de
 coquitur in ea oleum minus ea scdm plm donec recipi
 at uirtutes eius et linitur cum ea. Et qnz dimittitur a
 qua illa coagulari in sale et administratur sal ille in aq
 Et calx cocularum efficit opationem calcis cum arse
 nico et e subrior. Et si sumet loco calcis aqua calcis
 in qua calx iteratur ponendo sub sole aut decoquendo

ponatur in aqua arsenicum tritum erit bonum et quicquid
administrantur iterum sanguifuge virides que sunt sub
precis. Et si uolueris ut sit illud quod nascitur subtile pro
ciat in philtro cinis uitis aut baurac et multiplicetur
et comotio deinde abluitur cum farina ordeii et fabarum et semi
nis melonis. Et quicquid componunt calx et arsenicum cum eis qui
sunt sicut aqua alkisib et aqua risi. Et quicquid ponunt in
ea myrrba et massix et quicquid iuuatur cum spuma maris.

De cura eius quez cōbulsit philtroz. c. xij.

Oportet ut minores eius motio et festinetur ip
sius ablutio oleo rosaceo iam super eam simul
lo quicquid abluitur cum aqua calida sedatur pro
illud in aqua frigida: illud. n. e curatio bona: deinde liniat
tur desuper lentes excorticate trite cum aqua rosacea et
sandalis et proprie si adurit. Et si forte fecerit adustio
nem tunc necessarium est adhibere quod sit sicut unguentum
cerule et sicut epithima cum libargyro nutrito cum albu
mine oui et oleo ro. et canforas.

De eis que phibent odorez philtroz. c. ix.

Liniat post ipsum cum creta nutrita cum aro
maticis aut creta cum aceto et cum aqua ro. Et
folijs plici est proprietas in hoc mirabilis et fo
lijs vitis et folijs alchabraz tritis et alcane et fecis cro
ci hortulani et rosas et ciperis et galie et squinato et silib
singularibus et compositis.

De illis que phibent ortuz piloz. c. x.

Probibent ipsum stupefacientia in frigidantia
sicut ut incipiat et depile deinde liniatur cum
hyusquamo albo et opio et aceto et aqua hyus
quiami nigri cum eis et sola et si fuerit decocta in aceto e
rit melius. Et corpus rane lacunalis exiccatus est ex p
hibentibus qui teritur et miscetur cum mucilagine psilij
aut succo hyusquiami albi aut aceto iteretur illud. Et di
citur quod si liniatur cum oleo in quo dissoluta est lacerta
coquendo est ex eis que probibent ortum eorum et sili
cum oleo in quo decoquitur eritius. Et fortasse dicitur
contrarium illius et de eis que dicuntur est ut sumatur
chimolea et cerula plumbi equaliter et alijs medietas p
tis et terantur cum aqua hyusquiami albi humidi. Et
existimauerunt quidam quod sanguis ranarum lacunalis et
sanguis testudinis fluuiialis probibent illud. dixerunt et
sili sanguis uestilionum et cerebella eorum et epar eorum
et composuerunt medicamentum de istis. Dixerunt sumat
rane de lacu arundinum et exiccetur et sumantur de
carnee aru ficca et sanguis testudinis fluuiialis exiccatus
et rosarum rubearum et libargyri et ostracorum mariorum
adustorum margaritarum partes equales faciantur cum aqua et
administrantur super depilationem pilorum in pectine et in a
scellis. Et semen urticis cum oleo est ex eis que depilant
pilos cum fortitudine.

De Incrispantibus. c. xi.

Sunt sicut farina fenugreci et oleum eius et al
bidu et myrrba et galle et calx et libargy
rium misceantur et sit sufficientia in quibusda
eorum et comoueat cum eis caput tangendo et quicquid po
nuntur in eis semen hyusquiami albi et oleum eius et quicquid
quod administratur hyusquiamus album sicut est solum
Et calx est ex eis que faciunt planos et adurit parum
quod soluitur in hac summa proprie quod equantur cum ea
due tertie ipsius de sidre que ambo sint perfecta cum aqua
frigida. Et sili spuma sal amari incrispat eos rebemē
ter. **Incrispant bonum. x. gallarum et alcarmegegi
et linature acuy et folioz cupressi et granorum eius et**

granorum cydoniorum et libargyri et dragaganti et boli
et alcauzi et emblicorum oium an. partes. i. calcis que non
est extincta partem mediam faciantur cum aqua ficke et
administrantur: est. n. bonum crispans denigrans.

De eis que planos faciunt capillos. c. xij.

Aura eius est cura scissionis capillorum predicta
et oio est administratio oleorum mollificantium
et mucilaginum humectantium.

De scissione capillorum. c. xij.

Aura eius est siccitas et cibis siccis et phi
bent ipsam olea lenia equalia et mucilagines
uiscole sicut mucilago altee et mucilago psilij
et mucilago foliorum salicis et omnia in quibus est hu
meccatio.

De illis que subtiliant capillos. c. xij.

Baurac quando ponitur in medicinis capillo
rum subtiliat eos.

De sermone adolecentie et canitie. c. xv.

Iam locuti fuimus in alio loco ab isto de cani
tie adolecentium. Et canities quia hic dicemur
est quod dum sanguis permanet pinguis spissus
calidus viscosus capilli sunt nigri quum vero ad aquositate
tendere incipit declinant capilli ad canitiem.

De eis que canitiem tardant. c. xvi.

Orebus canities tardantibus est regimen re
rum primarum. Et de eis est regimen eius quod p
uenit ad capillos ipsos. Prima autem sunt eis
humoris phlegmatici omni hora et proprie cum uomitu
super cibum et per clisteria iterum et requiescere et iterum
deinde administrantur cofectiones et medicine facientes
adolecentiam quas dicemus cum administratione ciborum
boni chimii cum equalitate ex genere eorum ex quibus ge
neratur sanguis laudabilis spissus sicut sunt frigida ea que
in patellis preparantur et ea que cooperta coquantur sine
aqua et assata absque iure et nuce in iure et studeat ita ut
sint cum quietate digestionis quum est radix. nam quum digo
corrumpitur: corrumpitur sanguis. Et oio quicquid copio fue
rit humida ualde et administrantur seia calida sicut si
naph et piper et spes plicis et caugamich et almuri et p
prie in ieiunio et sicla cum sinapi et sit sufficientia in pota
do vinum parum purum. Et deuitet fructus et olera
humectantia et genera lactis et pisces et triticum coctum
cum aqua plus et pulces et potum aqua plume et phlomia pli
mam et euulsiem capillorum et ebrietatem superfluum et
coitum plim et tangere cum eis que sunt sicut canfora et a
qua ro. et oleum sambacinum et aqua sambaci capil
los et deuitet multitudinem visus aque dulcis. Et si
fecerit exicca illud et exicca cum uelocitate licet ablutio
capillorum preseruet eorum uirtutem. Et si balneetur
utatur eis que sunt sicut pulpa colloquintide et nigella
et baurac et fel tauri ablundo. Confectiones vero et
spes que abscondunt mam phlomis et tardant canitiem
sunt sicut masticatio myrobalanorum kebulorum de quibus
oio die cum numero superueniente sibi sumatur et ma
sticetur et deglutatur hoc. n. fortasse preseruat adole
scientiam usque ad finem uite. Et sili triferre facit ex myro
balanis minor et maior et pfectio de scoria ferri. Et
melior ex ea est si fuerit in ea aux et ex hac. x. myrobal.
nigrorum et emblicorum amborum an. partes. i. mellis a
nacardorum extracti ab eis medietate octaue partes. i.
misceatur cum butyro cocto et conficiatur cum melle et ad
ministratur et hoc est forte bonum. Et oio ut administrat
paulatim in tanta quietate que non efficiat impressionem

malam. Et mitridatum est forte et tyriaca est fortis et carnes uipere sunt conseruantes adolescentiā et virtutem cum assiduatur earū comestio.

¶ Modus confectionis spate bone.

¶ Myrobalani nigri et burungi et piper longum et emblici et quāz est loco piperis longi scorie ferri et zucarū fiat ex eis trisera. Et de hōis expertis est ut sumant zi zeberis et myrobal. keblor et macropiperis partes equales et administret. et itez ut sumat myrobal. kebulorū pondus. 3. xx. scorie ferri pondus. 3. ij. agrarici. 3. v. et zizi. et macropiperis et gariofilorum oīūz añ. 3. ij. et pfi ciatur cum melle. Et oī ut sumat ista facientia adolecē tiā āno integro amator adolescentie ex hōmōi pfectiōi bō si q̄s expectet vlsq̄ ad meridiē deiū comedat cibū.

¶ De linimentis phibentib⁹ canities. c. xvij.

¶ Omnia olea calida pfortantia et oīa curenīa q̄ sunt similia illis in natura sunt pseruatiua cō plexionez capillorum sup calorem innatūz et non rigat q̄s penetrat in eis de nutrimento et ista sūt sicut alkitrā et cum eo linitur dimittat q̄tuor boris et deinde ingrediatur balneum. Et dixit iterum curatōez hñtis cap̄ calide pponit et similiter iterum pix humida currens subtilis et sifr oleum de costo qm̄ est forte valē et oleum de ben et oleū de nigella est forte ualde forti us omni re. et oleum factum cuz pulpa colloquintide et oleum de sinapi. Et bonum est forte ut sumatur de ole o sinap et de nigella et ut coquatur in eo nigella deinde coquat in ipso colloquintide post ipsam aut cum ea. Et oleum expressum ex oliuis siluestribus qm̄ assiduaf inunctio cum eo oī die phibet canitiem. Oleum bonū olei omphacini acat tref spice. 3. i. s. blacte bizantie flo ris squinati ambp añ. 3. s. decoquantur medicine aut i oleo donec remaneat tertia et aut in aqua donec susci piat virtutes earum vehementer deinde decoquat oleū iterum in illa aqua donec psumatur aqua. Et rectius q̄dem est tunc ut minoretur q̄titas olei et sufficiat kist un⁹ et medius deinde sumat. 3. i. acatie et dissoluat cū uino et teratur optime et misceatur cum eo acatia et ad ministret. Oleum bonum oleū de granis cotti et olei myrtini et olei de emblicis ptes equales et mēsure tur de summa eorum. lb. i. sumant ciperi et casie et spi ce et nigelle et gariofilorum et pulpe colloquintide et co sti et xilaloos crudi et folioz squinati et calami aroma tici oīum ptes equales et sumatur earum pondus. 3. c. et decoquant in succo colloquintide si inueniatur aut in succo corticum nucis cuius q̄titas sit. lb. ij. qm̄q̄ me diatur aqua ponatur super eam oleū et incessanter de coquatur donec remaneat oleum et consumatur aqua et coletur et administret.

¶ De linimēto bono adeo q̄ destruit recētē exea.

¶ Amantur acatia et galle et senugrecum et semē melonis et coriandrum sicum et spica et lauda num et succus corticum nucis exiccatus et succus sloz papaueris ruffi exiccatus et rubigo ferri et calcuceau menon et remeah et alumes nigz de quibus fiant troci sci subiles et exiccent et administrentur i mense trib⁹ uicibus liniendo cum aqua emblicorū aut aqua myrti **¶** Linimentum bonum cum quo liniat caput tāgēdo **¶** Myrobalanorum nigrorum emblicorū et gallarū omniūz ptes. x. laudani ptes. xx. foliorum myrti et gra norum e⁹ añ. partes. xxx. ponantur in tribus. lb. olei et dimittantur in eo tribus diebus: deinde coquantur do nec in grossentur et fricentur cum eo capilli. Et de eis

que experti sunt illi qui fuerunt ante nos et expert a sit in tempore nostro ē potare dragāri rubei albalkae. pō dus. 3. i. ipsum enīz depilat canos et facit nasci loco eo rum capillos nigros vep̄tā nō tolerat illud nisi qui hz forte corpus et humectatum. Et oī ut administret p⁹ ipsum q̄s mūdificet pulmones et hūectet ipsum.

¶ De rememoratione tincturarum. c. xvij.

¶ Experiunt in libris olea de quibus existimat q̄ sint tincture. Et experimētum facit esse ne cessarias virtutes sp̄rum propriariū quibus qum supereminet oleum resoluit inter eas et inter capil los. Quare non penetrant in eis et operantur aliquid nisi fuerit illic virtus vehemens aut p̄prietas maxia et non speratur virtus vehemens nisi ex rebus fortis tin cturē sicut est berugo ferri et sicut ē berugo plūbi et si cut cortices nucis: tunc. n. forsan iste et files eis qum virtutes earum iterantur in oleis virtutes medicinarū penetrare facientium medicine interueniunt sicut aceti et vini operantur. nā si possibile est ut sit aliquid tunc est istud. Video et audio quosdam testantes veritatem etus q̄s dicitur q̄ una ex uenis nucis qm̄ inciditur in principio veris et ponitur ut bucella in vase vitri in q̄ est oleum et sepeliuntur simul in terra exiccat illud quō est in vase et exiccando et suggendo deinde remittit illū i autūno et reddit plm̄ e⁹ ad uas et est tinctura. Et p̄z q̄s accidit de hoc capto et imprimit non sit illud ex eo nisi cum iteratione. Amplius sp̄tes tincturē quibus tinguntur capilli sunt tres denigrans et faciens flauos et dealbans et nos incipiemus narrare numerum deni gratorum bonorum.

¶ De denigrantib⁹. c. xix.

¶ Alcāna quidez et indicum sunt radix sup quā aggregantur hoies et diuersificantur amboz impressiones scdm diuersitatem et preparatō nem capilloz et hoies incipiunt cum alcāna deinde cō sequenter adhibent indicū post ablationē et expectant super unūq̄q̄ amboz mora que q̄tatem hz et q̄to plus expectat est melius. **¶** Et de hominibus sunt qui aggregant ea et de hominibus qui sit contenti alcāna et delectantur eius flauitate et de eis sunt qui sunt con tenti indicū et delectantur colore pauonis proueniēte ex eo. Et indicum quidez indum bonum est velociorif tincturē sed est vehementius faciens colorē pauonis et flauitates et indicum carmenūz est minus tingēs et tar dius verum eius tinctura est decliuis ad nigredines fla uā et non est multitudo coloris pauonis i ea. Et q̄ vult ut redeat tinctura indicū ad colorem capillorum et de struat eius flauitas administret super alcānaz vice alia Et si fuerit eius administratio ante eam tūc ipsa destru et colorem pauonis et reducet eum ad colorem flauita tis. Et melius quidem est ut non prolōgetur eius mo ra imo festinetur ad abluendum eam. s. alcānā que fuit post tincturā primam. Et de hōibus sunt qui piungūt ea cum aqua sicile et cuz aqua granatop aut cum aqua lactis acetosi aut cōponunt cuz eis almasal et aqua coz ticuz nucis et totum illud est iuuatiū. Et de eis sunt q̄ cōiungunt ea cum aqua in qua p̄ciunt calx et libar gyrim decoquendo aut sub sole dimittendo donec de nigret lanā. Et hoc itez bonū est qm̄ pōit in tinctura pondus. 3. i. gariofilorum denigret valde et p̄hibet malitiaz eius a cerebro. Tinctura asit alia q̄ administraf multotiens vep̄tā minus q̄ administretur prima est vt sumantur galle et inungantur cum oleo et adurant cū

oleo. Et qđ de hoc est melius est ut fiat in uase lutato
et finis adustionis est qđritas qua denigrentur et terant
et non perueniat ad ultimum in ea. Et sumatur de eis
pondus. 3. xx. et calcucecaumenō. 3. x. et alius. 3. ij. et sal
gēme. 3. i. et fiat ex eis tinctura. Denigrat enī capillos
denigratione fixa. et qđ administratur scđz banc descri
ptionez. Sumatur. lb. gallarum que cum oleo inun
gantur et frigrantur donec scindantur et sumantur calce
cecaumeni et aluis et dragati oīz añ. 3. xx. et salis. 3. vij.
terantur bene omnia et conficiantur cuz aqua calida et
tingat cum eis et dimittatur tribus horis. Et qñz pmi
scent cum eis alcānam et indicum. Et illd qđ est famo
suz post hoc est illd qđ fit ex calce et lithargyrio et cre
ta que cōeditur aut alcāzi aut creta chimolee aut quā
cūqz cretam volueris de speticibus crete captis parti
bus equalibus assumptis conficiatur cum aqua conse
ctione tincture et administretur et cooperiatur folijs fi
cle et necessarium rei est vehementia contrictionis li
thargyrii. Et sit aqua eius aqua alcāne et idici scā cū
iteratione decoctionis amborum aut positionis eorū
sub sole in ea tunc est melior uerūz necessarius est ut di
mittantur circiter sex horas conseruet super eam hūidi
tas eius. Et iterum sumantur alcāne et idici et lithar
gyrii triti sicut alcohol et calcis et gallarum fixarū et
calcucaumenō et aluis et draganti et gazosilorum p
tes equales et tingatur cum eis. Et hic sunt tincture d
nigrautes que iam dicte sunt in libris de quibus attuli
illas que sunt propinquiores ad hoc ut dilgat eos cor
aut cum quibz cadat fidutia. ¶ Modus tincture bōe
R. alcāne partem. i. et idici partes. ij. et calcucecaume
non et aluis et sal gēme et gallarū fixarū et scozie ferri
ptes equales terantur cum aceto et dimittat donec fer
mentetur et administret. Et de illis que dicunt in hoc
est ut sumatur scozia ferri post contritionez in aceto vini
superemiente et quattuor digitis contritione vehemē
ti et decoquatur vsqz ad sui medietatez deinde dimitta
tur i eo duobz hebdomodis donec bezuginetur et suma
tur qđtum est scoria de myrobalanis nigris et fundatur
super eos illud acetuz post cōcontritionez eorum et deco
quatur donec exicetur illud acetum et fiat sicut alco
bol deinde submergatur cuz oleo et decoquatur donec
fiat sicut algalia. et si volueris aromatiza ipsum et hoc si
tingit cum oleaginitate tunc propter uirtutem rubigis
feri. Et iterum scoria argenti decocta i aceto vehemen
ter numeratur de summa denigratū fortiter. Et ma
gis dilectum apud me est ut sit loco aceti acetositas ci
tranguli aut cūri et ut loco decoctionis sit dimissio ferri
in eis spatio aliquo. Et dixerunt iterum si ponatur in
kenina ordo unus de floribus papaueris ruffi et ordo
alius aluis et sepeliatur in stercore resoluitur in tinctu
ram bonam. Dixerunt et sifr si inhumetur plāta ordei
humida anteqz spicas habeat cum medietate sui de alu
mine in fimo in concauitate vasis vitrei ut urinale si
et totum aqua nigra et linimentum denigrans. Dixerūt
et sifr si cucurbita hūida exns super arborem suaz cum
circuitione aperiatur et extrahatur qđ in ea est et pona
tur in ea sal et aliquid parum de scoria ferri et reducat
cortex qui cum circuitione fuit ablatus et lutetur tunc
totum qđ in ea est resoluetur in aquam nigrāz que erit
tinctura ut encaustum. Dixerunt et si teratur folia ca
paris et decoquantur cum lacte et pprie lacte mulieris
donec perueniat ad tertā et dimittatur nocte tota erit
tinctura bona. Et melius quidem est ap me ut sit de lu

ma conseruatiuz. Et Gal. quidem testatur de hac tin
ctura inquit sumatur de flore que est sicut rya in azbo
re nucis et teratur cum oleo et liniatur ex eo cū butyro
vaccino humido. Et dixerunt quidam quādo misceat
cum eo sterco caprinum sit bonuz. Et dixerunt et sifr
qñ cortices radicum algarab teruntur cum oleo et inū
gitur cum eo tunc ipsuz denigrat et apud me quidem si
fuerit tingens etiā debilitat operationem eius oleum et
si esset loco olei aqua forsitan esset melius. Et sifr est ser
mo meus in eo qđ dixit paulus qz rose papaueris ruffi
conteruntur in oleo donec fiat sicut algalia sit tinctura
¶ Ma si fuerit intentio ad hoc tunc necessaria sunt pfun
dantia sicut alumen et sifr ē sermo eorū in natriendo ole
um cū corticibus nucis et in hoc qz ipsi decoquunt ipm
in aqua eius et intromittere parūz aluis in eo et totum
hoc ē ex eis que debilitant ipsū et sifr illud qđ dī in de
coctione olei in aq papaueris ruffi donec finiat. et sic
illud qđ dixerunt qz ut sumatur oleuz sisaminū et pū
ciatur super ipsum tertia sui emblicorū et decoquatur
hora vna cum facilitate et coletur et sumatur ad omīez
libram quarta libre linaurum plumbi subtilium. Deīn
frigatur cum facilitate ut non liqueat plumbū et ut nō
inflāmetur oleum et moueat semper deinde dimittatur
tribus diebus deinde sumatur. et dico in hoc est fidutia
aliqua proprie qñ est in eo alumen. Dixerunt et sifr qū
ponitur oleum de ben in concauitate auergilati deinde
firmatur ex lutatione eius et ponitur in furno positioe
cum cautella egreditur oleum tingens et melius est ut
numeretur hoc in summa eorum que prohibet canitiē
dixerunt et si mundentur grana passularū et terantur o
ptime sicut alcohol et submergatur cum oleo sisamino
et inbument mense vno in fimo erit tinctura bona et
bonum. Et ex eis que sunt qñ illud super qđ est conue
nientia est qz ouūz alacat est tinctura fortis et sifr ouūz
auis tarde. Et accidit quidem in tpe nostro in diebus
vite regis sedubelaa ut egeret una de gēnetis suis super
unam partem barbe gēnet alterius dormientis et tinxit
eam nigredine.

¶ Galia quas elegerunt.

¶ Dixerunt sumatur. 3. i. salis et lb. i. et 5. aque myrti
humide expresse et quattuor libre aque decoquatur do
nec minuatur medietas deinde remoueat ab igne et
sumantur. lb. ij. culci et l. alcāne et l. idici et 3. xx. gal
larum fixarum et 3. x. dragaganti et 3. l. gōmi et pūcian
tur in ea et ingrossetur cū decoctioe et aromatizetur cū
muscho et galia et cooperiundo cum ea tāgendo illd qđ
volunt tingere tanta qđritate qz ei supemineat. Dixerūt
et sumatur olei de granis corti pondus. 3. xxx. et pūcia
tur in eo limature ferri et limature plumbi et calcucecau
menon oīum añ. pondus. 3. ij. terat totum cuz eo et di
mittatur donec denigretur deinde frizat et aromatizet
cum muscho. Et scias qz ordeum cōbustū aut cortices
fabarum aut cortices granatorū sunt de summa eorū q
intran in tincturis introitu alcāne et sifr cortices nucis
¶ Et nos quidez iam diximus medicinas tincture in me
dicinis singularibz et qz ipse sunt sicut raphia et myrtha
et litium et sinap et sal et bellebor et atriplex et emblici et
capillus veneris et rose papaueris ruffi et alcāne et in
dicum et eo ustum et scoria ferri et aqua corticūz faba
rum hūidarū et cortices nucis et aqua eorū et acatia
et senugrecū et semē ficle et myrtus et grana et lauda
nū et lithargyriū et calx et scozie omīes et limature.
¶ De facientibz flauū et qz curruunt cursu eorū. c. xx.

Dixerunt quod currit ex arundine nabathi recen-
te ablato ab eo cortice eius cum acceditur si-
eam ab alio latere tingit sicut aurum. Et sicut be-
rugo ferri cum aqua draganti super quas expectetur si-
cut expectatur super alcaena. Aut sumatur alcaena et se-
cis vini et gumme pini partes equales et aliquid de squi-
nanto et tingatur cum eo. Aut sumatur alcaena et tinge-
tur cum ea postquam conficitur cum decoctione codisi. Dixe-
runt et tingatur cum aluie et aliffireo et croco aut cum
myrrha et staphisagria et dimittitur die ac nocte cum a-
qua et iteretur illud diebus aliquot. Et qui iteratur super
ipsius lupini presertim cum aceto est bonum. Et iterum sumat-
ur lupinorum peritorum. 3. x. myrrhe. 3. v. salis tingentis
s. albauregi. 3. iij. fecit vini exiccate adusse. 3. iij. aque ci-
neris ligni vitis quantum sufficit.

De rubificantibus fortibus. c. xxi.

Sumantur sumach. 3. ij. et gallarum. 3. ij. et ali-
drii citrini. 3. ij. et capilli ueneris due bacce et
apfinthij bacca. i. et lupinorum excorticorum
siccorum pugilli duo terantur et infundantur in. lb. x. aq-
diebus aliquibus deinde empletur cum eo caput quum
est tepidum. Dixerunt et decoctio lentium et positi in aqua
est bona faciens flauum fortis. Dixerunt sumat sex vini
adusta et misceatur cum oleo de ben aut oleo de squinanto

De albificantibus. c. xxij.

De eis est stercus hirundinis et de eis sunt ue-
sry et de his sunt almes et de eis est flosalbum
et de eis sunt cortices rhabani et sel tauri et
vapor sulfuris et cacumen capparis et cacumen oliuari
singulariter et coniuncti et proprie cum aceto et proprie per
vaporationem eius cum sulfure. Sumantur semen enu-
le et cortices rhabani sicci et alumen et aggregetur cum
attritione cum medietate partis unius de gummi arabi-
co. Et iterum sumantur folia aluesry et cortices papa-
ueris et mandragore et si fuerit loco aboy byusquamum
albus erit forte et misceatur tinctura et si fuerit in eo ca-
fora et aqua ro. erit melius. Et quis madefiunt capilli
deinde inuoluuntur in sulfure deinde suffumigantur cum
eo fiat cum eo illud in nocte semel aut duabus vicibus.

De cursu dispositionum sequentium tincturas. c. xxij.

Pures species tincture sunt infrigidantes ce-
rebrum et corrumpentes ipsum et facientes ipsum
cadere in preparatione ad catarrhos et ad apo-
pnam et filia curetur ergo illud cum eis que uicinantur
tincturis aut administrantur successione earum de aro-
maticis calidis sicut sunt musch et gariofilum et filia. Et
quis accidit ex tinctura ut tendantur capilli quasi corde et
remoueat eorum crispitudo et deturpetur eorum sit
et succurritur illi si ponatur cum tinctura illa quod subtili-
at et crispat et proprie in genere capillorum qui faciunt
illud. Et quis accidit ex tinctura ut debilitentur capilli
et exicetur barba et denigret faciem et rumpantur capil-
li et succurritur illi si consequenter adhibeatur oleum vio-
laceum et oleum alkeiri. Et quis accidit ex tinctura ut
denigret faciem et homines quidam lauant eam cum farina
fabarum et ciceris et filium et non est melior ablutio ad
illud quam de oleo calido. Et quis accidunt post tincturas
alnuful. Et melius quod administratur in eis est ut suma-
tur de tinctura quantum est nux et exicet et proprie de ti-
ctura in qua est virtus profundans et quotiens apparet
alnuful aut forsitan apparebunt accipe lignum sicut illud
cum quo fricantur gigive et inuolue unum super extremi-
tatem et de resolutione illius tincture coagulate et con-

sequere cum eo alnuful. Et quidam accipiunt sumum olei
aromatici sicut oleum de ben et laudanum aut ceram et
inungunt cum eo alnuful et quando exicatur linuntur.

De fufuribus. c. xxij.

Quoniam sermo de fufuribus est proportio-
al sermoni de capillis ex aliquibus modis tunc
loquimur de eis. Fufur est alabirati id est can-
tabrum quod est in capite modus excoriatio leuis acci-
dentis capiti propter corruptionem accitem in copione
proprie cum impressione in superficie superiore cutis et
peior peruenit ad ulcera et ad corrumpe-ndum origines
capillorum et fiat a ma acuta baurachiat aut sanguie me-
lico. Et quis est propter malitiam copis in capite quas
corripitur illud quod puenit ad ipsas. Et forsitan est quod
facit ipsas siccitas nuda et non est reliqua copio in corpe
nisi bona et quis sit per coitatem.

De cura. c. xxv.

Furur qui est leuis sufficit cura leuis et destru-
it ipsum epithimare caput cum oleo ro. et viol.
et cum mucilagibus. Et de fufure est qui
est rehemetior illo et indiget eis quibus absterfus est
et resolutio fortis deinde consequenter adhibetur ea
que humectant et equent. Et de eo est malus ualde per-
ducens ad ulcerationem et necessarium in curatione est
est ut mundificetur corpus cum phsomia et solutione
uentris si fuerit necessarium illud et si ca fuerit secundum
quod uidetur in capite repleo corporis deinde curetur et
quotiens curatur cum eo quod radit consequenter ad
bibeantur olea.

Medicine fufuris leues absque mordicatione plima:
Sufficit fufuri propinquo debilis ablutio cum aq-
sicle et cum aqua senugreci et cum granis melonis et
cum farina cicero et lupinorum et fabarum et semine
alteae decocto in oleo et cum mucilagine cydoniorum
et alteae et dragaganti et cum creta alcanzi et chimolea
et proprie cum succo sicle postquam dimittitur super cap-
hora una. Et sit contentus folijs salicis humidis quam sit
ultima. Et cum tamarindis et apio et succo eius et de
coctione azedaraet et folijs canabis et folijs sisami et for-
tasse cum delibutione amborum destruitur fortis et sile
succus amborum et amigdale excorticate cum ace-
to et farina senugreci cum aceto. Aut sumatur farina
ciceris cum folijs sisami tritis et misceantur cum aq-
sicle et aliquantulo aceti vini. Aut sumant cicer tritum et
alteae et conficiantur cum aceto et liniantur. Aut abluat-
ur caput cum cacumine mori trito sicut puluis admi-
nistratio sicut alteae aut alteae cum oleo aut tunc resolutum
in uino quod missum sit cum oleo iteretur illud duabus
hebdomodis. Et de subtilibus et facilibus est ablutio
capitis cum aqua foliorum salicis humidorum: est enim
bona ultima experta salua et o3 ut abluatur cum quo
cunq fuerit deinde inungatur in eo cum oleo quod sit
sicut oleum viol. et rosaceum.

Medicine fufuris que sunt fortiores.

Misceantur cum ablutione baurach aut sulfur aut
sel tauri aut pulpa colloquintide aut sex vini et sinapis
aut staphisagria aut nitrum adustum aut guma rute agistif
et similia. et iterum sumatur chimolea et conficiatur cum
selle vaccino et administretur et dimittatur duabus ho-
ris aut grana alben et farina fabarum cum equalitate su-
matur olei de ruta. lb. i. et sapois. 3. i. et baurach aur.
iij. aggregetur totum et liniat cum eo caput deinde abluat
cum aqua sicle et farina cicero deinde administretur

oleum myrtium. et liniatur etiam caput cum ferecore uacino
et confert valde et quiescat una nocte et liniatur alia nocte.
Et ablutio ipsius cum urina cameli proprie arabici est ve
hementis iuuamenti. Et nitrum tritum est forte in capso
sulfuris mali. Et de eis que conferunt in ea sunt calca
tum et staphisagria. Aut sumantur spuma baurac et cal
cantur equali mensura et liniantur super caput post ra
siones. et fortasse aggregantur cum oleo: aut teras staphi
sagria in oleo et inungatur cum ea: aut sumantur sulfur et
calcantum et baurac equali mensura et aggregetur cum
laudano dissoluto in oleo masticino et dimittant super
caput et fortasse ponitur in eo belleborus. **De medica**
men quod sibi attribuunt quidam moderni. Etiam expe
tum est et inuentum bonum et forte. sumatur isopi humi
de pars. 5. et pulpe colloquintide pars. 1. et olei de keiri
pars. 1. et gume rute agrestis quarta pars unum et laudani
preparatio. 5. abluatur caput cum aqua calida et sapone deini
fricetur cum panno aspero donec rubeat et liniatur cum
eo die ac nocte.

**Craciatius secundus de dispositionibus cutis ex p
te cutis. Ca. primus.**

Color conuertitur ad nigredinem cau
sa solis aut frigoris aut venti aut fordi
tici aut paruitatis balneationis aut co
mestionis salforum aut conuersionis sa
guinis ad melias. Et conuertitur ad
citritatez ex causis citrinantibus que sunt egritudi
nes et tristitie et defectus nutrimenti et multitudo coit
et fames et calor aeris vehemens et potus aquarum stantium
Et ex comestis sicut ameos et olfatus eius et considera
tio ad ipsum secundum quod dicitur et acetum et assiduatio eius
citrat facies et cyminus potatum et delibutum cum aceto.
Et longa statio in domo in qua est cyminus plim et mul
tus uti aceto. Et comestio crete ita quod facit cadere oppi
latione in orificijs venarum quare non vadit ad cutez sa
guis rubicundus imo aliquid de vapore chole.

**De rebus facientibus colore bonum cum splendore
et rubificatione et abstersione subtili. c. ij.**

Scias quia omne quod mouet sanguines et spi
ritum ad cutem induit eam pulchritudine pue
ril et mundificatione et rubedine et adiuuat
ipsum illud quod abstergit abstersione leui ponens cutem
subtiliores et detegit ab ea illud quod est mortuum super faci
ez eius detractione subtili et proprie si fuerit tinctura et
indiget cum hoc toto cautella a calore et frigore et uen
to. Et res quidez mouentes sanguines ad cutez efficiunt
illud secundum tres modos. De eis enim sunt que generant
sanguines et proprie subtiles sanguis namque bonus quod ge
neratur et multiplicatur et spargitur consequitur ipsum
omnis locus. Et de eis sunt mundificantes sanguinem
Et de eis sunt spargentes sanguinem et dilatantes ipsum
propterea quod mouent eum ad exteriora et aperunt meat
attrahendo ipsum violentem ab interioribus ad exterior
ra. Et res que bonum faciunt colores per vias primam
sunt sicut assumere cicer et oua sorbilia et aqua carnis
et vinum odoriferum et assumptio sicum: ipse enim generant san
guines subtiles expulsi ad cutez et per illud faciunt pedi
culos. Et si color alicuius conualescentium turpis fiat tunc
si uoluerit ut redeat ad colores suum pristinum iuuabit cum
ficibus siccis et aqua dactilorum imaturorum: ambe enim sunt
addentes in sanguine subtili et caliditate innata. Et de
eis que sunt experta ad illud est ut bibat diebus xiiiiis
in ieiunio vinum et lac. Et res que operantur per mun

dificationem sanguinis sunt sicut trisera minor et myro
balani conditi quod administrantur secundum assiduacionem
et myrobalani kebuli sunt fortiores trisera. Et res que
faciunt illud cum dilatazione sanguinis et sparsione sunt
sicut altit et piper et ciperi et gariofili quod ponuntur in ci
bo et sicut crocus licet crocus tingat sanguinem itez et
proprie in vino cocto cuius dosis sit usque ad. 3. i. et sic
isopus. Sumatur isopi. 3. ij. et croci. 3. 5. et potentur cum
zuccaro. Et acorus itez facit colore bonum. Et cum napi
de barbaria ex. 3. i. usque ad. 3. ij. quod potantur lauic et
hisch est iuuamentum super illud vehemens ut non incurrat
inflationem turpem. Et de oleribus sicut rhabbanus et
porrum et cepe et caulif proprie et assiduatio comestiois
eius et alleu itez. Et de operationibus et moribus iracu
dia et ira et alteratio et exercitium spirituum et luctatio et
itez gaudium et letitia et aspicere quod delectat de actio
bus et operationibus sicut est cantilena cum instrumentis
et gaudium et sedere cum pulchris decenter inductis et
aspicere ad species litigantium de pignoribus in uictoria
et iurgium et alia. Et res que faciunt deforis cum attractio
ne et abstersione iterum sunt linimenta et ablutiones acce
pta ex farina fabarum excorticatarum et farina ordeum et fa
rina orobi et farina tritici et amilo et farina ciceris et pro
prie farina letitiae et farina risi et glutine piscium et ireos
et laudano et ficibus et ture et mastic et oleo et et cor
ticibus oui et carne ostracorum et bdellio et lithargyrio
et cerusa et limatura eboris et ossibus vetustis et alma
haleb et rubea aromatica est fortis itez et amigdale
dulces et amare et semine citrulli et melois et atriplicis
et cucurbite et farina seminis rhabbani et semen eruce.
Et multotiens quidem clarificat faciem et mundificat
eam epithima ex amilo et dragagano cum lacte tota die
et succo cucumeris filuestris et bachar croci. hortolani
et lac sicut mulget et decoctio singularum vitulorum. Et
iam expertus sum in eo decoctione carnis ostracorum
et albuminis oui et decoctiones senugreci aut decoctiones
meliori. **Alburtio bona.** Sumantur fabe ex cortica
te berbui lupi semen rhabbani semen melonis excorti
catum cicer amilum fiat ex eis ablutio. **Humera bo
na.** 2. farine fabarum et farine ordeum oium an. 3. pres. 1.
et farine ciceris partes. 2. lentius ex corticatarum draga
ganti amili oium an. partes. 5. granorum melonis partes
5. croci quantitate quod tingat linia in nocte et abluat in die cum
decoctione corticum melonis et decoctione uiol. et filium
Alia. 2. amigdalorum dulcium et dragaganti et gummi
et farine fabarum et ireos et glutinis piscium partes equales
liquefiat glutine in aqua que sufficiat oibus deinde ponat
tur in ea medicine et fiat in ea epithima. **Alia** sumant
farina fabarum et ordeum et ciceris et filia et liniant cum albu
mine oui. Et de eis que abstergunt abstersione forti si
bulbus et cepe et baurach et ameos cum melle et amo
niacum et oleum camemille et storax humida sunt ve
hementis iuuamenti et sulfur iterum et arsenicum et ster
cus lacerti et radix nazicisci. **Humera fortis.** sumant
sex croci hortolani et decoquatur usquequo ingrossetur
et sumatur de ea. 3. i. et conficiantur cum ea confectio
ne epithimatis iste medicine sterus passerum farina lu
pinorum farina ciceris semen melonis excorticatum tera
tur et aggregentur cum ea et liniatur. **Humera alia**
2. dragaganti nitri 3. scemi tritici sicut puluis et croci et
lupinorum et medulle granorum corti oium an. 1. aur.
1. liniatur cum oleo amigdalino. Et quicquid liniatur facies
omni nocte cum sinapi albo et arsenico rubeo et citrio

rum lacte et abluitur in mane rubet facies rubore debemēti. Et iste medicine fortis absterfionis pferunt forme que est ex principio lepre que nominat aloke et bochor et butyrum coctū quū administratur super eas destruit eas. Et de eis que sunt propria ad hoc iterū et mundificant cum fortitudine est gūmi album baurach tus et sulfuris citrini equali mensura fiant trocisci cum aceto et exiccantur et administrantur quū necesse fuerit cum aceto et melle et spuma baurach melior est in hoc q̄ baurach. Et iterum sumatur. lb. saponis et amonia ci tantundez et resoluantur liquefaciendo in tribus. lb. aque: deinde projiciantur desuper turis et mastice et nitri partes equales cum. 3. vij. et terant oia in vase vitreato vehementer et administrantur i nocte. Et iterum farine herbi et farine cicetis et fabarū et ordeī et lupinorum et ireos et radicis narcisci oium ptes equales et gummi et radicis lilij amborum añ. poij. fiant trocisci. Et scias q̄ omne qd cōfert pāno et maculis lentiginū maioriū et vestigiū et tenebrositati sanguinis pferit in hoc fortiori iuuamine et paz de eo sufficit.

De conseruatione cutis a sole et vento et frigore. Capi. ij.

Oportet ut liniatur cū albumine oui aut cum aqua gūmi aut cum cera aut sumatur grossūz sise infuse in aqua colate et misceatur cum eq̄ li mensura albuminis oui et inungatur cum eo facies.

De vestigijs percussione et vestigijs nigris. c. ij.

Radicat ea lithargyriūz albificatur qūz linit cum aliquo ex adipib⁹ aut cū medulla panis et similiter piper notum confert ad illud qū cum eo linitur manifeste. et olus qd dicitur piper aque et sistr tus et solia caulis et coriandru et rbaphanus et mentastrum humidum et arsenicūz totūz illud cum aq̄ coriandri et apij. Et qū linitur locus cum calce aut nitro rubeo cum aceto forti remouentur vestigia virida et sistr cum ture et nitro et aloē eradicat vestigia coloris melongene et apfintbium cum melle et sistr cū glutie albotin et laudanum iterum o3 ut dimittatur super locūz diebus aliquot. Et emplm diaquilon est bonūz iterūz. **Epithima** ad illud bonum amigdale excorticate. 3. i. ostracobrū adustorūz nasturtij albi amborum añ. 3. ij. mes excorticatorūz. 3. 5. cicetis albi excorticati. 3. ij. orobi. 3. i. lupinorū. 3. i. spume maris. 3. i. ossium uehemētis exiccationis et vetustatis. 3. ij. sarcocolle. 3. i. terant et conficiantur cū aqua ordeī et zuccaro et liniatur cū aqua ro. Et iterum confectio ostrachi et liniatur si lo cum et keiken cum oleo amigdalino. Et itez nitri amoniaci myrrhe sulfuris citrini oium equaliter fiat ex eis epithima cum aceto cōfractūz ut non vlceret et similiter chinolee et fimi columbini et saponis et turis equales ptes et liniatur cum aceto et cornu ceruini adusti donec albescat et turis farine lupinorum et farine herbi et farine fabarum pates equales amoniaci amigdale amare oiu3 tertia pte unius dragaganti gūme amborum ana quartam partez vnius. Et iterum emplet cū glutine inde sumantur nitrum et calx et cinis vitis et aggregentur cū melle et liniant et hoc est cōueniens lentiginibus et vestigijs vlcerū et fortasse indigent scalpellatione.

De vestigijs vlcerū et variolaz. c. v.

One quod est forte de illis que diximus cōfert debilibus vestigiorum ulcerū. Et de medicinis predictis ad illud et expertis est adeps asini. et succus radicū arundinūz būidaz cum aliq̄to

mellis. et calvus cum sale masse cōfectus cū melle apōz et decoquat vitis alba in oleo donec ingrosset et est exp tū. et sistr emplz huiusmodi ireos et costul et lithargyriūz ablutūz et cornu ceruini adustūz et baurac et amonia cum et stercus antiquūz administratur ita q̄ ad lentiginē et pannūz. Et iterū sumantur stercoris antiqui veteris longi tps albi et ossium veterum amborū añ. partes. x. radicū arundinis sicce partes. xx. et nasturtij recētis partes. x. amili partes. x. et lupinorum partes. v. seminis melonis excorticati rizi excorticati et farine cicetis oium añ. ptes. x. et granorum de ben ptes. xv. pfi ciatur cum aq̄ ordeī et liniatur. Et si ponantur in eo costi et myrrhe et aristologie oiu3 añ. partes. x. erit melius. Et nos quidez iaz innuimus ad curationes horū vestigiorum in loco qui est ante hunc locū.

De sanguine mortuo et lentiginibus magnis et pannō. c. vi.

Lentigines et sanguis mortuus fiunt ppter sāguinē a quo apertūz fuit orificiūz vene ut e uomeret repletionē aut scissum fuit eius orificiūz pp percussionez aut aliū et prefocat⁹ et sub supio re parte cutis in loco in quo apparet color ei⁹ et figura eius. Et ille qui est ad rubedinez decliuū est lentigo. et qui de eo delinitis est nominat pannus et quidā nominant punctales pannūz. et ille qui est ad nigredinez decliuū ē barassen. Et multotiens quidez accidit hūi lentigines scissura labioz ppter siccitatem cōpsois sue. Et o3 ut preparetur ad curationem omniūz illoz añq̄ uehemens fiat rubedo sanguinis et denigretur. nā post illud corū cura est difficilis. At vō sanguis mortuus et baras qūz egreditur cum extremitate pblomi remouendo curez subtilem ablatōne non vlcerante. Qd si fuerit illic aliquid p̄gelatū accipiemus cum facilitate et si fuerit non congelatum adhuc fiat ut currat cum facilitate deinde curetur p cōplementum absterfionis cum medicinis. Et nos quidez iam curauimus albaras et lentiginē et b⁹ mōi et ablate sunt. verūz o3 ut psequatur illū emplz in quo sit stipticitas ut non currat ex orificiūz venarū sanguis vice alia licet necessaria sit pmissio medicinaz stipticarū in eo qd administratur et resoluentiū ut non attrahant resolutiue māz ex via que dilatata est venarum et proprie in inceptione panni et sistr illud super qd non o3 ut sit uehemens mordicatio: antiquis vō stans nō timet illud imo o3 ut administrēt sup ipsūz resolutiua mordicatiua auferendo et ponendo secundūz continuitatem et antiquus niger non aliū. Et qūz possibile est ut resoluatur sanguis mortuus in principio rei embrocando ipsum cum aqua calida plima tpe longo et proprie si fuerit in illa aqua virtus resolutiua et qūz scalpellamus in pumil et qūz confert collyrium de myzba et collyrium zolazum ad illud linitum et iteretur illud et qd currit cursu eius in die bis postq̄ abluitur locus cum eis que sunt sicut decoctio meliloti. Et meli⁹ quo administrantur iste due medicie et alie est aqua fenugreci: et collyrium factum ex myzba. eradicat illud qd residuum est ex mundificatione medicinarum que sūt debiliores. Et ficus infuse i aceto acetole qūz resoluūt sanguinem mortuum et sistr nitrum assatum et fimus columbinus et baurach cum equalitate sumpta et liniant cum melle. Et iterum abluitur locus cum nitro deinde empletur cū gūmma albotin et ligetur stricte sex dieb⁹ deinde abluatur et pungatur cum acobus ut sanguinef deinde excicetur sanguis et dimittatur sex dieb⁹ deis

fricetur cum sale et dimittatur media hora deinde ponatur super ipsum hoc medicamen quod dicemus. .v. diebus quare egredietur totum residuum sanguinis. medicamen est illud tus et nitrum et calx et cera et mel liquefiat cera cum melle et misceatur et fiat cum eo emplastrum et administraretur in omnibus tribus diebus aut quattuor usque ad quinque dimittendo super locum: resoluuntur ergo uestigia sanguinis mortui et alguassies. Et de medicinis singularibus bonis est codicilli cum medulla panis et amigdale amare et semen caulis et semen rhabdani et lac fici et aqua calcis cum felle vaccino et tus et folia maderagore fricata super lentigines et alia vestigia hebdomoda una. Et sanfucus quidem est linimentum bonum ad sanguinem mortuum et omnes medicine fortis abstergendi predictae in capitis preteritis. Et iterum sicut cordumei et myrrha et guma pigani et cepa azir et radix serpentarie cum melle. Et iam expertus est Hal. et alij nucem rancidas terendo eam optime et ligando desuper in nocte: deinde iteretur. Et vitis alba iterum et alsefresim et sex granorum alben et sambucus et proprie humida et limatura eboris et crocus hortulanus cum aceto et duo bellebori et cinamomum et acetositas citri est bona iterum et andacocha. iterum et stercus columbarum et stercus passeris et stercus accipitris. Aut sumatur piperis .ps. i. calcis .ps. i. et arsenici rubei et citrini amborum .an. .ptes. ij. conficiantur cum melle et reponatur in vase figuli et quando ipsam est necessarium abluatur locus cum nitro deinde emplastrum cum gummi pini quinque diebus: deinde de resoluatur et pungatur locus cum acubus et excutetur et pulverizetur super ipsum sal et iterum super eum medicamen quinque diebus alio fiat illud aliquoties quando delebit sanguine mortuum et alguassiem. Aut sumant baurach et dragagantum cum equalitate et informetur inde troscisci et liniuntur cum aceto et abluatur cum sapone: aut liniatur cum cucurbita sicca trita bene cum pauco croco est enim bonum ultimum. Aut sumatur bolus de creta et grana cotti et aggregentur cum aqua saponis et liniatur. sanat. n. pannum et bothor et lentigines et filix fer olei adusti et oleum de berbo et farina lupinorum accepta secundum equales partes conficiantur cum ficibus infusis in aceto. Et de medicinis leuibus que conferunt albaras et lentiginibus et omnibus uestigiis est mucilago cydoniorum cum croco et grana cucurbitae cum decoctione fenugreci. Et de eis que delent pannum sunt semen rhabdani et sinapis confecta cum ficibus infusis in aceto. Et medicamen factum ex sinapi et arsenico quando est secundum quantitatem que excoriat parum et non ulcerat et deletur iterum si sumatur costus cum cinamomo que ambo conficiantur cum aqua albardagi et liniatur aut sumantur terra argenti vivi et semen melonis et almabaleb et amigdale amare et administrantur. Et iterum albardagi confectis cum eo bdellio et semine eruce. Et iterum bdellium cum aceto administrantur iste medicine et quoties mordicant auferantur deinde iterentur. Et iterum cepe croci et cepe narcisci. Et iterum sumantur seminis eruce et amili et lithargyri albiticati oium .an. .ps. i. piperis croci stercoris lacerti et stercoris canis et farine fabarum et farine ordeii et farine fenugreci oium .an. .ptes. ij. oli amigdalae dulcium et olei alneregil cum quo aggregetur. Et iterum diaquilon secundum hunc modum decoquatur. .z. lithargyri in duabus. .z. olei antiqui donec resoluatur in eo deinde sumatur mucilaginis fenugreci et mucilaginis sinapi .an. .z. i. et bdellii et myrrhe amborum .an. .z. v.

Due medicine terantur deinde super eas ambas precipiantur mucilagines et terantur vehementer deinde aggregentur cum oleo et fiat ex eis diaquilon. Trosciscus bonus. .x. mezerion. .z. ij. sinapi albi. .z. x. amoniaci. .z. ij. bdellii. .z. ij. dissolvantur in aqua secundum quantitatem qua residuum aggregetur et fiant troscisci. Medicamen vigilantis bonum. .x. senkelud. .z. i. baurach. .z. i. seminis rhabdani et ossis putridi et granorum alben et lapidis piperis et lupinorum et seminis melonis et costi et amigdalae amararum fiant ex eis troscisci et administrantur. Medicamen bonum ultimum cui par non inuenitur interficiatur argenti vivi. .z. i. in molitione. .z. ij. amigdalorum amararum terendo donec non appareat et vestigium et denigretur molitione deinde precipiatur quantum est totum de semine melonis trito valde et liniatur per hebdomodam unam omni nocte et abluatur in mane. Et iterum rute montane et ilopi amborum .an. .ps. i. marmoris boli viridis tercia pars unius turis .ps. i. baurach .ptes. ij. .z. gumi albotin cum oleo ro. resoluatur baurach et marmoris boli cum aqua calida dea et aggregentur oia et misceatur cum eo aliquid mellis et administrantur secundum cautelam ab ulceratione. Dixit et de eis que delent pannum est pblomia vene leporis repeti ponit faciem in rubedine faciei habentis alabasa.

De alguassiem. c. vij.

Quandoque eradicant alguassiem due medicine quas prediximus in caplo lentiginum. Et fortasse sufficit et abluatur locus cum nitro et ponatur super ipsum glut albotin hebdomoda una et stigmatatur ligando deinde solvatur et fricetur cum sale bene et reiteretur super ipsum glut albotin usquequo eradiceatur exite cum eo nigredine alguassiem. Sed si illud non confert non erit excusatio quin plequatur punctio vestigiorum alguassiem distillando anacardos ut ulcerent ea et corrodant ipsa.

De curatioe albedonae et rubedinis supflue. c. viij.

Albedonae est rubedo extranea filis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet super faciem eius et super extremitates et prope in hyeme et frigore et fortasse sunt cum ea ulcera. Et causa eius est quia frigus coarctat vaporem plimum sanguinem. Et eius curatio est vetris solutio et pblomia et vetrole et appositio sanguisugae deinde administratio regis eius quod habet alseker in principio lepre predicti in caplo ante hoc capitulum.

De morphea et alguada et albaras alba et nigra. l. ix.

Differentia inter duas morpneas et albaras alba vera est quod utraque morphea est in cute et si est profunda est parum ualde et albaras est in cute et carne usque ad os. Et causa oibus est debilitas operationis alterative quando non assilatur assilatione integra vix magis est in utraque morphea subtilior et vix expressiva fortior quare expellit ad superficies. Et magis in baras est grossior et virtus expressiva debilior fixa in interiore parte et corrumpit complexionem eius quod penetrat in ea quare est additio et adherentia et non fit assilatio et tu quidem iam sciisti has intentiones in caplo virtutis. Et quando componitur bec magis vertitur nutrimentum quod uenit ad eam ad naturam suam et si sit melius nutrimentum sicut complexio bona conuertit materiam corruptam ad rectificationem et facit eam convenientem et sicut arbores permutantur de plantatione ad plantationem

et conuertuntur a venenositate ad comestibilitatem et a comestibilitate ad venenositatem sicut narravit Gal. et alij qd arbor nominata allabecha est in persia venenosi fructus et quz plantatur in egypto est fructus eius de eis que comeduntur et sicut color animalis et plante co uertunt mas scdm membrum qm ipsa sunt eis sicut re gionis et qm mebruz sit pblaticum et caro eius est sicut caro ostracorum et conuertit sanguinez bonuz ad com plexiones suam pblaticam et colores suuz albu. Et disse rentia quidez inter ambas morpheas est qd vna earum est pp ruz melicaz et altera pp pblaticam proprie.

Res vero que noiatur albaras nigra pportio ad albaras albam non est pportio morphee nigre ad mor pheam albam imo est genus diuersuz in intentione ad albaras albam: et illud id qm albaras nigra est illd qd nomiatur ipetigo excorticatiua et est scabiositas accns cuti aspera uehemens et facit squamas sicut sunt pisciu cuz pruritu et est propter humorem melicuz imbibentē eutez de eo qui est iuxta eam imbibitione fortiore qd in colore imprimat em et est de antecedentibus lepraz et est cuz malicia et cuz hoc qd que est ex ea antiqua non sana tur: et similiter que ex morphea e antiq est magis sal ua qd albaras alba. et causa huius totius est nota. Et sci as qd albaras sequitur uentosas et apparent vestigia ea rum et multiplicatur sup ea pp illud qd attrahitur cum sanguine de humiditate et non associatur ei cum lucto sit ventosarum et remanet in cute et propterea qd debili tatur cutis vlcera a coplemeto sue operatiois. **S**igna. **M**orphee quidez nigre esse non ambigitur. Ambiguū vero est differētia iter alguada que est mor phea alba et albaras mala. Et de differentia quidez in ter utrasq est qd pili oriuntur super alguada et sunt pili nigri et flauī et nascuntur super albaras albi non alij et est cutis magis depressa et uehementi desossa qd cutis reliqui corporis. Et fortasse est illud in guada sed est parum ualde. Et iterum puctura cum acu extrahit ex guada sanguinez et ex bazas non sanguinem immo hūi ditatē aquosam et hoc non sanatur. Et iterum que ru bet cum fricatione est ad spem declinuis et ad hoc ut sit morphea et que non rubet per eam est mala. Differen tia vero inter morpheam nigram et albaras nigram est excorticatio et squamositas et testositas qm ipse non sūt in morphea nigra. **A**mplius albaras iterum est ra ra et qm de ea est aspera et de ea est leuis et leuior vtrap qd nigrarum est melior qm est morphea. Et de ea est ue bementis elongationis a colore corporis et de ea ē que est propinquior ei et est magis salua. **E**t in ea que ē submersa et non rubet neq sanguinez emittit et est uebe mentis dilatationis capiens locum magnū non est spes. Et sicut illa que oi hora incipit in additione qm cople xio eius est fortis conuertens illud qd ad eam vadit ad suam similitudinem et pp illud est mala valde.

De cura morphee nigre. c. x.

Portet ut incipiat cum phlomia si fuerit illic multitudo sanguis et cum euacuatione humo ris adusti et melici cuz eis que sunt sicut deco ctio epithymi et agarici et myrobaf. nigrorum et poly po dij et sticados cū passulis et sicub et similibus. et lapis ar menus et lazuli qm ponitur in medicina et est iuuatiu et helleborus et hieralogodion et hiera russi et alia ab il lis. **E**t de euacuantibus sublimibus est aqua casei cum epithymo potetur omni die pondus. 3. unius epi thymi in cado uno aque casei et dare in potu sambacū

psert ei. **E**t confet ei administratio ciborum boni cibimi et administratio balneorum et administratio triferarum factarum cum epithymo. **S**uffus iuuatiū ei et baras ni gre. **R**. myrobalanorum nigrorum emblicorum nigelle oium añ. ptem vnam zufere partem. i. et. 5. bibat omni die. 3. iij. in mane et. 3. iij. in sero et qm calefit corpus di mittatur aliquot diebus deinde iteretur. **E**t oz ut pre ciptur eis quatenus occupentur in dispositione recti ficandi splenem si fuerit corruptus aut debilis ab attra hendo sanguinem et post illud administrentur epithima ta fortis absterfionis et fortiter attrahentia sanguinem sanum qum ergo vesicatur quiescat diebus aliquot do nec cadat cutis deinde iteretur si ei fuerit necessitas et qm non dimittit cadere immo quotiens incipit mordi care auferatur donec quiescat deinde iteratur et iste me dicine sunt sicut gumma rute agrellis et piper et sinap et nasturtium et lac titimali et taphia et harmel et semē rba phani et cortices radicam caparis et kebikēgi. **E**t alke bikengi iterum est iuuatiuuz in morphea et baras ppte rea qd uehementer attrahit sanguinem et ossa putrida et nuclei oliuarum antiqui putridi collecti ex parietibus et oia attractiua fortia predicta in capso eradicationis vestigiorum et aque quibus linuntur sunt aque cucume ris et seis ei et decocto colloquintide. **M**odus epithia tis boni sumatur semen raphani et teratur cum pdisi et liniatur cum eo morphea nigra in balneo. **E**t iterū sumatur semen raphani et semen sinapis cōfecta cum ficibus decoctis in aceto. **M**odus epithimatis. **R**. nigelle torrefacte taphie perface oium añ. 3. x. aluifame ni. 3. ij. draganti gallarum amborum añ. 3. ij. seminis baz mel torrefacti. 3. v. liniatur cuz aceto forti deind succur ratur vestigijs accidentibz cum lacte mulieris. **E**t oia epithimata fortia predicta in capso albaras et lentiginū et aliorum sunt iuuatiua ad morpheam nigram.

De cura alguada et albaras. c. xi.

Portet ut deuetetur phlomia licet non faciat ipsam necessariam res fortis et coitus nisi qm qd secundum ieiunium et unum nisi purum. **E**t sudare in balneo psert ei si fuerit mundificati corpo ris et administretur uomitus in primis deinde medici ne euacuantis pbla si non fuerit corpus mundum: de inde diuretica et solutione ventris facientia sicut hiera magna proprie hiera de pulpa colloquintide et pilule que simulantur ei et hiere dentur in potu cum decoctioe myrobalanorum et epithymi et polypodij et passularuz et salis. **E**t in granis alnil est proprietas mirabilis in e uacuando humorem residuus morphee albe et albaras. **E**t de solutiuis puenientibus eis est hierapicra cōpo sita cū pulpa colloquintide. **A**ut scbz hac descriptio nem. **R**. cinamomi et spice et xilobalsami et masticis et assari et croci et folij et calamenti fluuiialis et pulpe col loquintide oium añ. 3. i. aloes. 3. xviij. cuius dosis sit. 3. i. aut aureus. i. cum sirupo acetoso mellino et aqua ca lida. **E**t de solutiuis puenientibus eis est ut sumat myro bal. kebulorum emblicorum ana pars. i. et turbith paz tes. iij. et sit ois pars. 3. i. dissoluatur de penidjo. lb. 5. cum aqua et inspissetur et conficiatur cuius dosis sit de tribus ad quinq. **E**t ego diligo ut ponatur in eo zingi beris ps. i. **E**t administrentur cōfectiones triseriales et electuariuz nostrum huiusmōi. **R**. myrobaf. ni. turis al. amborū añ. partes. i. zinziberis quartam partes vnius conficiatur cum melle passulaz et sumatur de eo omni die qritas oui. **E**t iterum myrobaf. nigroz emblicorū

nigelle oium partes equales zufera ps. i. s. bibat omni die de eo. 3. iij. et dimittat ipsum qñ febrit. Et iterum a cori et macropiperis et myrobal. kebulorum et masticif et turis et nigelle et baccarum lauri oium equales pres et sit dosis eius. 3. ij. et de eis que dicta sunt in libro ab breuiationis est ut sumatur modus sauih de tritico ve bementi torrefacto et si est necessarius ut iteretur torrefactio eius bibat et fiat super impressionem eius media 3. muri nabati et tolerat sitis vsq ad meridies. Et in zu lera et semine eius in vino in hoc caplo est proprietas mirabilis. Et de succo quidez extremitatuz vitis amas bibatur omni die cadus vnus qñ exiccat albaras et p bibet additionez eius. Et potare tyriacaz et comedere carnes uipere est iuuam valde in hoc et troscisci tyri ite rum. Et de confectionibus et medicinis que sunt inter triseriales et solutiuas est ut sumantur seminis d zufera partes. ij. et seminis vrtice ps. 5. et aloes partis. iij. ag greget cum melle et sit dosis. 3. iij. administretur illud semp. Et de hoibus sunt qui ponunt cu eo acorum et e pitbimum. Et iterum alkekengi. 3. ij. myrobal. ni. 3. i. e pitbymi. iij. 3. i. potetur anno completo cu coplemento suo. xij. mensibus. Et de eis que currunt hoc cursu. v. et tñ est fortius et manifestioris iuuamenti et oz vt bibat per annum est ut sumantur acori. 3. vi. myrobal. kebulorum polypodij an. 3. x. myrobal. citrinorum. 3. xv. biere picre. 3. xx. salis indi. 3. vij. seminis alzufera. 3. xx. et pize tri. 3. x. turbit. 3. l. pulpe colloquintide. 3. xx. et agarici. 3. v. et scamonee pondus. 3. vij. pficiatur cum melle ori ganali. et sit dosis ex aur. i. vsq ad aureos. ij. Et huius quidem generis est medicamen alkindi qd. 3. l. seminis nasturtij. vij. kileiati zufera et aloes scotrensis amboruz an. 3. iij. pficiatur super illud. lb. i. et 5. m. ellis et inspille tur cuius dosis ante cibuz sit qñuz necesse est cu sapieb deinde sorbeat post illud. iij. sorbitiones muri et conser uet caput cuz oleo viol. et oleo rosaceo et cibuz post ipz sit alcidabegi. Et qñz permittitur et administretur lo godion et theodoricò omni die et sit eius dosis pua vsq ad 3. 5. et minus. Et quidam iaz iuuerunt cauterizan do loca albaras et euaserunt et quieuerunt: verum hoc possibile est in ea que est parue qñitatis. Et quon corp est modum et complexio corporis est equalis tunc di mitte medicinas que bibunt qñ ipse fortasse afferent nocumentum et minus illius est q ipse faciunt fluere sa guinem et minorant spiritum qui ambo sunt de illis q bus indigetur in curatione albaras et sit sufficientia su per curationem mebrì cuz eo qd appropriatur ei de e pitbimantibus et eis similibus et pone cibum eius velo cis digestionis in quo non sit uiscositat neq vinctuosi tas et deuict olea et frumentum coctuz vt pulo et que currunt cursu eorum. Et de medicinarum aurez ad gua da et ad baras gradus primus est vt sint uehementis absterfionis fortiter attrahentes sanguinez uehemeter calefacientes copleones membri post illud vero sint ulce ratiue excorticatiue. Et in medicinis que sunt ad gua da sunt medicine que administratur ad hoc vt tingant. Et qd magis diligo vt administretur medicine locales post fricationez et rubificatione et ut sit fricatio cuz eis que sunt sicut folia fici vsq quo forsitan sanguinet aut post puncturam acut in locis pluribus. Et de adiun tibuz ad iuuamentum medicinaruz est ut administres linimenta in sole. Et melior medicinarum ad baras e illa que ulcerat aut vesicat qñ facit currere materiam et sanantur et iteret et fortasse nò dimittitur ut vesicat

imo mordicet eam et iteratur post quietem. Et medici ne ad baras secundum experientiam primam sunt for tes de illis quas diximus sicut belleborus et calx et az senicuz et pdisi staphisagria et radix uitis al. et gentiana et sauina et gūma pint et radix sanguinis draconis et za dix apbodilli et spuma maris et assa et cortices radicis capparis et sinap et barmel et semē rhaphani et radix cucumeris asinini et eruca et rubea et cardamomum et almezerion et dragantum et calcantum et arsenicum et sulfur et alkitrin in balneo et bulb et costus et aristof et flores papaueris ruffi et gūma rute agrestis et eufor biu et cōdumēi ē uehementi iuuamti et sulfur itez cu ace to faciēdo epibia p epibiatione et cepe narcisci. Et de eis que sunt experta ē salāmoniac et oleū ouorum. Et pitbima bonū radix draconis et radix scamonee ad guada et sanguis nigri excoriati et radix scamonee et folia fici ficca et folia oleandri et enula et folia eius et alastigar. Aque uero sint acetuz et aqua aldargari et aqua cucumeris capestis et aqua bulbi et aqua squille proprie et aqua sanluci et proprie sup baras uestigio rum ventosorum et succus enule et surabegi carnis vi pere. Et de epibimantibus bonis sunt tyriaca et mibzi datum et logodion et aqua cucumeris capestis. Et de oleis bōis est oleum myrtinum in quo decocta est ta psia adusta cōmixto cum eo post illud draganto. Et de epibimantibus bonis sunt cantarides que terantur cu acetio et liniantur aut sumatur fumus terre humid aut succus et ponatur in ventre uipere decollate mundifica to ventre et impleatur et sumatur et assetur donec de coquatur bene deinde extrahatur ille fumus terre hūi dus et emplet cum eo albaras qñ sanat. Aut sumant folia oleandri recentia et frigrantur cu oleo donec exic centur folia et coletur oleuz et ponatur super ipsum ce ra colata cum mensura deinde puluerizetur desup sul fur citrinuz et fiat sicut emplm et liniatur cum eo in so le. Et pitbima indorum. Sumantur costus et tapfia inda et arsenicum rubeum et piper et flos eris et terat cum acetio in uale creto et dimittatur hebdomoda vna et liniatur cum eo et fiet in sole. destruit eni morpheaz et albaras incipientes. Et conserit alcali et calx in pri nis infantium lactentium et renouetur desup septe die bus deinde decoquatur sicut mel et administretur do nec plceret deinde sumantur pix et cera et kitrā et cor tices nucis adusti et sanguis pulli columbini et oleum de alcāna et decoquantur donec permisceantur deind ponantur super locuz donec sanetur et color eius sit co lor corporis. Et melius quidez est ut iteret in sole ca lido aliquotiens. Et scias q euacuatio habentis hanc egitudiez oz ut fiat cu debili enacuatore subtili cu gra datione. et aqua quidem radicū est digestiua faciens viam medicine. Et in fine eius bibat pilulas fetidas d inde iteret aquam radicū duab hebdomodis et fiat ut generetur sanguis eius ex carnibus calidis auium frizarum et abhorreat acetosa et maza nisi zibabegi qñz et precipiatuz ei ut abstineat ab aqua et frāgatur cu vino antiquo absq multiplicatōne. Et oz ut fricetur lo cus oi hora cum panno aspero ut attrahatur ab ipsum sanguis et intotus balnei nocet ei et cibuz grossus et fructus humidi et fici. Et cauterium si baras est malū et fortasse spargit et multiplicatur albaras. Et albaras que apparet successione cauterij et causa aliqua non occultatur et similiter i circuitu scalpellati. Et pitbia pluzime cōmissionis factuz ad mutualles. 82. sanguinis

nigri excoriati .z. iij. et sanguis corui hñtis penas uari
as et albacan et aliubab et pullorum alguareffen et alfa
ki et testudinis marine oium añ. .z. i. et alkitran et picis
humide et napti et mellis anacardi oium añ. .z. i. misceā
tur ista et ericcentur. Et sumatur aque colloquintide
humide pars .i. et uini antiqui ptes. ij. et aque enule ptes
ij. et aq rute et aq sinapis munde oium añ. .ps. i. aggregē
tur ista et sint de eis in summa. lb. x. secundum hanc de
scriptionē et ponantur in patella nitreata et pñciant sup
ea mellanopiperis et macropiperis et zinziberis et nigel
le et castorei et piretri et pñsi et gumme pigani et gario
filorum et casie ligee et mezerion et radicis cucumeris a
finini et bellebori ni. et oppoponaci omnium añ. .z. i. de
coquatur cum aquis donec remaneat tertia et coletur
a medicis et ponatur super sanguines et cōmissiones p
dictas donec ericcentur deinde sumatur aqua colloqui
tide humide et enule humide et squille et aqua sanfuci et
aliquid d uino antiquo roretur super aquas et sint oia
lb. viij. et pñciatur super ea asse feride et alastirgar et
vriusq arsenici et floris eris et sulfuris oiu añ. .z. i. s. et
decoquantur in aquis vsqquo remaneat quarta et co
letur et incessanter sanguines et humores ericcati imbi
bantur ex ea et terantur donec bibant totus et ericcent
deinde liniatur cum eo in balneo. Vico aut q possibile
est ut hoc medicamen administretur leuior sollicitudie
et sit fortioris impressionis q illud in quo laborauit me
dicus regis. **C** Epithima vigilantis bonnz. lb. nigelle
florum papaueris ruffi radicem capparis oium añ. .p
tes. i. tapfie litij cineris myrrhe arsenici oium añ. .z. s. li
niat in sole. Epithima bonū iuuatū. Et ē flos papaueris
ruffi et alzerbasen cum aceto. Et iterum rubea tincto
rum spuma maris semen rhabhani pñti cum aceto vi
ni. Et iterum sumatur limatura aluis et bellebori nigri
et eris adusti et cantaridarum et arsenici rubei oium añ
z. i. pñciantur cum kitran dissoluto in aceto et liniatur
cum qritate quam scis. Et iterum oribafij sapiētis bel
leborus albus piper nigelle spuma maris sulfur arseni
cum rubeus rubea tinctorum tapfia flos eris catarides
terantur cuz aceto et informantur trocisci et ericcentur
et cum necesse fuerit terantur cum aceto et liniantur p
fricationez cum vino et liniantur. Et iterum ex libro de
coratiōis cariton helleborus niger vitis alba radix al
mezerio sulfur citrinū dragantus flos eris limatura fer
ri spuma maris folia fici teratur cū aceto sicut alcohol
et seruetur in vase plumbi et liniatur in sole post fricatō
nem. Aliud Gabrielis. Sulfuris euforbij bellebori o
mnium añ. .z. i. anacardi piretri tapfie oium añ. aureus
i. liniatur cum aceto. Iterum seminis rhabhani pñti gū
ma pigani et mezerion rubea tinctorum tapfia nasturtiū
piretrum staphisagria aggregētur cū sanguine nigri ex
coriati et informantur trocisci et administrentur cum aq
rubeae tincture decocte vehementer colate per balneū.
Et iterum rubeae tincture tapfie oium añ. .z. s. semia rha
phani. z. x. cōdifi. z. viij. liniatur cuz aceto post balneū
Medicamen regale. Folia almezerion et semē e
excoriatum et helleborus niger et piper decoquant
cum submersione aceti donec biscocta sint deīn pñcia
tur in eo dragantum et cantaridel et limatura ferri et ni
trum et spuma maris et decoquatur donec serueat et li
niat et toleretur et non abluatur q̄tum possibile est et a
periantur vesice. Aliud bonum. Mellis anacardi. z.
viij. piretri gūme pigani añ. .z. iij. euforbij. z. ij. tapfie p
fice. z. i. liniantur cum eo cōfecto cū lacte. Et in eis q̄

experti sumus est ut sumantur mellis anacardi et alke
bikengi et simi columbini et cantaridarum et tapfie et le
minis rhabhani et seminis sinapis et rubeae tincture et
alcane et indici et draganti oium ptes equales vesicetur
cum eo et aperiantur vesice et curentur vlcera et itere
donec sanetur. Et illud qd delet baras vestigiorum pē
tosarum est aqua cucumeris agrestis et aqua sanfuci et
rubea tincture et tapfie linite cū aqua albacham in vn
cturis autē que administrentur super albaras non ē pos
sibile ut referatur secundum pondera eadez propter di
firatez colorum facierum immo in eis afferuntur cano
nes et premittuntur et postponuntur de eis itaq̄ est ut
siant mādragōa et myrrha et sex vini et magra et rubea
et alumen et silia et pponant et liniantur. Aut cum ti
ctura nigra quam exp̄ti sumus. lb. cortices nucis et q̄
tuz ipse sunt de alcane et q̄tuz est alcane de indico. Et
iterum calcis et arsenici et tapfie oium añ. .ps. i. rubeae tin
cture ptes. ij. aggregētur illud cū aqua cepe et admistret
scdm q̄ uī. Tinctura alia lithargyrium et calx et gal
le dragantus alcane pñciantur cum melle et cum aceto
nigro et administretur ex eis epithima. Et iterum dragā
tū et calcantus et galle terantur et conficiantur cum ace
to nigro et fricet membrū in sole et liniatur cum eo de
libtionibus aliquibus et est tinctura remanens. Et
iterum tapfia nigra et scoria ferri et dragantum citrinū
et flos eris et rubea tincture et cortices granatorum te
rantur cum aceto vini donec denigretur et liniatur sup
eam uinum. Et cibi habentis hanc passionē sint assa
ta et frixa et que preparata sunt in patella et que cocta
sunt cum oppilatiōe vasio ex cazibus leuibul cum semi
nibz et sit contentus vino et dimittat portū aq oio si possi
bile est aut minoret ipsum et utatur illa que ex ea deco
cta est aut mista cum uino.

C De cura albaras nigre. c. xij.

Et cura morphee nigre et indiget hūectatiōe
corporis uebementiore et euacuatione fortio
re deinde administrentur magis abstinentie me
dicine morphee nigre. Et accidit q̄z habenti eam ut
iuuetur coitu uerum balneum plm pñt ei. Qd si uebe
mens fiat et ad ultimū pueniat curetur curatiōe lepre.
Tractatus tertius de eis que acidunt in cure nō in
colore e de sabafati. et zezengi. et balkiati et aluatbim.

C De sabafati. c. i.

Sabafati est de suma bothor vlcerosarū
et cucurrit pñtudo in plibus libris ut
dicatur in caplo decoratiōis. Et saba
fati q̄dem incipiens est bothor pñe fixe
leues diuise in numeratione locorum
deinde exulcerantur vlceribus crustosis et sunt ad rube
dinem declines q̄z etiaz emittit uirus et noiat zezēgi
sabafati humida et q̄z incipiunt squame sicce et mul
totiens apparet in hyeme et auferitur velociter. Et eaz
quidem sabafati est humiditas mala acuta corrosiua
que pmiscetur sanguini et humores grossi iterum mali q̄
re grossum sit ap̄a et ericcat subtile. Et cā eius que
de ea sicca ē ē hmoz melicus plimus cui permiscetur
humiditas acuta quare expellitur ad cutem et corrum
pit et corrodit. Balkiati vero est d genere sabafati ma
le. Sed aluatbim sunt vlcera melica que apparet in cru
re ex eadem materia ex qua fiunt varices. Et appro
pinquat cura eius curatiōi eaz.

C De cura. c. ij.

Quia eius est curationi prima impetiginis et dicemus illud. Nos uero dicemus nunc quod conserit alfabafati siccitudo humoris colerici et melici et pblatis salis cum eis que sunt sicut decoctio myrobalsamum cum epithymo et ponantur in ea aloes et scamonea et amittuntur postea que mollicant residuum cum humectatione sicut aqua casei et samiterre humidi de summa cuius sumantur. lib. i. et miscetur cum vtriusque myrobalsamum nigrorum et citrinorum amboz an. 3. iij. epithymi pondus. 3. ij. et salis naptici territi. 3. i. deinde post illud sit contentus aqua casei et epithymo sumendo omni die pondus. 3. xxx. de aqua casei et. 3. i. s. d. epithymo si tolerat natura et si superfluat aut scilicet quod tolerauerit. Et dimittat omne quod habet dulcedinem superfluum et proprie dactilos aut amaritudines aut acuitates aut salsedinem et sit contentus insipido generante humorem sanum in quo non est mordicatio et humectatione corporis humiditate equali cum balneo et alijs et pblomet vena corporis si necessitas fuerit et ex vena que imbibit illud membrum sicut vena frontis in sabafati facta super caput et vena que est in cute capitis est vena que est post aures. Et ipsa que desit semper pblm rei super caput et uentose iterum ad illam que est in capite. Et si fuerit in membris inferioribus phlebotomentur due saphene. Et cum feceris illud facis alfabafati fricatione forti donec sanguinetur et si tu de hoc ut currat ex ea sanguis plurimus deinde curetur cum medicinis localibus et prope quam fricatur post sanguinationem cum sale et aceto. Et ei quidem que de ipsa sicca est confert balneum frequens absque longitudine tensionis et euaporatio membri super vapores aque calide aut tepide in die aliquotiens et olea et adipēs et regimen humectatiuum cum nutrimento et inunctio et cum cappurgatione. Et sunt necessarie in euacuando eas medicines attrahentes meliam attractione forti et ducentes eam et administratur post hoc aqua casei secundum quod dictum est. Et non malum est apponere sanguifugas iuxta de necessitate est fricatio et sanguinatio deinde administratur medicinis locales. Et existimauerunt quidam quod phlebotomia alfabafati ex vena proxima ei sicut vena post aures ad alfabafati capitis est curatio et deinde liniatur cum melle et cum aqua sicile et draganto. **De medicinis autem locales ad humidam incipientes** quidem que est super corpus humidum et corpora infantium sunt sicut alcaena et sicut indicum cum gallis adustis cum oleo alkei est enim expertum optimum sicut medicinis facte ex stipitibus exiccatis sicut sunt cortices granatorum cum aceto vini et oleo ro. et quibus ponitur in eo lithargyrium. Et quibus necessarium est administrare illud in quo est absterfio iterum sicut est aristologia. Et multoties quid sanat illas que de ea media est fricatio cum aceto et sale et alius viridi quare exiccatur et cadit. Et de medicinis que sunt in istis ordinibus sunt turia et climia et cbi molea et charta pblata cum aceto et guma pini cum balauisij et aceto et oleo ro. Aut liniatur lithargyrium et scorie argenti et amigdal. amararum et venarum tinctorum oium an. 3. i. cum aceto et oleo ro. Et si radices lilij celestis et xilobalsami semen et cyminum resolutum et guma alboti contrita et iterum lente et magra cum aceto. Et rursum amigdale amare et galle virides quibuscumque earum contritis et fiat ex eis epithima cum aceto postquam preparatum fuerit cum sale. Bixerunt et sumantur cancri vivi et terantur cum sanluco et exprimantur et fiat cappurgium cum eo et cum humiditate cancrorum solum

In antiqua autem et in illa que est super corpora dura si necessaria ea que sunt sicut colcothar et calcatur et cupisus et dragantur encaustri et sal et sulfur et terra argenti vivi et vene tinctorum et medicamentum de chartis et scorria eris et fuligo furni et sal ex stipitibus resolutiuis. Et iterum sicut lithargyrium et cerusa nasturtium vero siccat ex exiccantibus et foribus et simus columbinus ex resolutiuis vehementis absterfionis et exiccationis et si si stercus lacerti et turdorum et proprie comedentium risi. Et emplastrum venarum est ex eis que conferunt omni sabafati. Et emplastrum rubeum factum ex venis citrinis et alcaena et aristol. et cortices granatorum et lithargyrium. et medicamentum quod dicemus in caplo sicce. **Medicamentum bonum.** Abimolee sulfuris viridis cineris cucurbitae et plape colloquintide oium pres equales cum aceto aut coriandrum siccum adustum et nasturtium excorticatum et alcaena cum aceto et oleo ro. Et iterum cinis ligni vitis et aristol. rotum. et balaustie et galle et gumma pini cum aceto et oleo ro. **Medicamentum bonum valde.** Abluatur alfabafati cum decoctione oleandri deinde liniatur cum scorrie eris et myrrhe pondere. 3. ij. et terze argenti vivi turis et aluis iameni oium an. 3. ij. aristol. et colcothar et cineris vitis et aloes oium an. pondus. 3. i. cum aceto et oleo ro.

De medicinis locales ad sabafati siccam et antiquam.

Que de ea fortis est idiget medicinie acuto corrodente eam usquequo perueniat ad carnem sanam deinde curetur cum emplastro vicerum sicut est oleo de venis et lithargyro et aceto et oleo et que est infra illam curetur cum eo cum quo curatur antiqua prima predicta et conferunt ei humectatio corporis cum cibis et odoramentis et clisteris et alia. **Medicamentum bonum ad sabafati humidam et siccam. Olei amigdalorum amararum et olei sinapi amborum an. 5. sacraia acetati sacraia. i. siememibe et gallarum amborum an. aur. ij. sellis zebiragi aur. i. uenarum citrinarum et baurach amborum an. aur. 5. terantur medicinis et miscantur cum duobus oleis et aceto permixtione vehementi pterendo deinde admittuntur super omnes sabafati et scabies et pediculos et depilationes et alopiam et surfures. Et albakia quidem est de genere alfabafati male et quibus est causa eius morsus sicut finies maligni. Et cura est cura illius. **Medicamentum nostrum forte.** Aristol. et scorie eris et amoiaci et bdellij et sinapi et dragaganti pres equales aggregent cum oleo de frumeto et aceto quod est oleum et pauco melle et administrant.**

De impetigine. c. ij.

Impetigo non est longinqua a sabafati et non diuersificatur ab ea nisi cum re occisa et prope alfabafati sicca et pertrahit ut sit alfabafati sicca impetigo malignior et deterior et magis corrosiua et longinquior profunditatis. Et causa impetiginis est prope pinqua cause alfabafati. Nam est aquosa berifiati acuta perissa iterum materie grosse melice grossiori materia scabiei. Et impetigo quidem uelocioris sanationis est illa et subtile est magis uincens. et impetigo quidem alia est humida sanguinea in qua apparet quod fricatur res et est magis salua. Et alia est sicca cuius plm est a pblate salso conuerso per adustionem in meliam. Et de impetigine est excorticata prope vehementiaz siccitatis et multitudine profundationis et est sicut albaras nigra et sicut cortices et de ea est non excorticata. Et de impetigine est ambulatiua maligna et de ea est stans. Et de impetigine est recens et de ea est antiq mala et est egritudo berifiati

De cura impetiginis. c. vij.

Endiget impetigo in radice curationis medi-
cinis aggregantibus resolutionē et incisionē
et liquationē et subtilitatem cum sedatione et hūectra-
tione et prima carū est secundū materiā grossam et scdā
est secundū mām acutāz subtilē. Et scdm dñiū vniū
duarū rerū est necessariū ut vincat vñ duorū regiminū
Et appositio sanguifugarum ē de melioribus medicis
eius. Et est necessariū in re eius mundificare et pñter
adhibere aquam casei fm modū quem exigit illud qđ
est presens et cibationis et humectationis et regis hūe-
ctantis illud qđ est neciūz alfabafati. Et sñr balneū est
de sublimiorib⁹ curatōb⁹ et fortasse indiget separatiōe
aeris ficci. Dixerunt quidam et de eis que prohibent
euenire impetigines et sanāt qđ de ea euenit est vt in po-
tu detur lacce ablute ablutione aloes pondus. 3. i. cum
tribus. 3. decoctionis myrti. Et qñ expanditur impeti-
go et multiplicatur tunc cura eius est cura lepre.

Curaciones locales.

De medicinis quidem singularibus eius que recēt
est et media est acetositas citri. Et fortis iterum gū-
mi arabici cum aceto. Et gūmma amigdale et gūmma
pini cum aceto. et storax liquida cum aceto. sinap cum a-
ceto est ultia et aqua sulfurea et aqua salsa et spuma ma-
ris et glutinūz de corijs et salia hōis ieiuni ad illd qđ
residet super dentes eius et semen melonis et radix a-
phodili et alifras cum oleo amigdalorum amararū est
bonus et folia capparis cum aceto. Et saia noua cōfert
oi impetigini cum proprietate sua et acatia et mugatib⁹.
Et oleum de tritico est conueniens ei que accidit omī
corpori et debili et forti et uene citrine. Et incipienti ut
assiduetur effusio aque calide sup eā deinde fricetur cū
oleo viol. fiat illud scdm assiduationem. Et aqua ordeī
linita fortasse delet eā et proprie cum semine tamarisci.
Et conferunt alfabafati humide cucumer et mucilago
psilij et succus humidi eius et aqua portulacae et gūmma
pzinorum confert. Ad impetigiem infantium sumatur
gūmma amigdalorum et glutini de corijs et storacis par-
tes equales et aggregentur cum aceto et liniatur. Aut
sumatur glutē carpentariorū et tus et sulfur et acētū et
terantur et administrantur. Antiqui vñ mala ex ea in-
diget medicinis fortioribus sicut succo acetositate citri
confortato cū decoctione et sicut oleo ciceris et oleo ri-
zi et oleo frumenti proprie et gūmma amigdalorū amara-
rum et sulfure et stercoze caprio adusto et spuma maris
et alkira et pix et sñ mirabilia abo. Et sñr assiduato epi-
thimandi eam cum napa alba et stercoze aialium predi-
ctorū in capso alfabafati et agnus castus et capparis et
āmoniacus et helleborus et grana alben et gūmma rute a-
grestis pprie precipue qum sit ex ea ceratū cum oleo
sinap et silami et āmoniacum cum aceto et cordumēni et
pōsi et cinis balnei et cōdifi et vene et sinapi et nasturtiū
et semen exuce et mel anacardi est vltimū. Et de cōposi-
tis est ut sumatur cordumēni et tezatur et aggregetur cū
oleo tritici et cinis alleorū cum melle. et sulfur cū gum-
ma alborin et grana albē cū aceto sunt fortia ualde. Et
ad excorticatam iterū ut sumatur turis et dragagati et
sulfuris et aloes oium añ. 3. i. et gūmi. 3. ij. liniatur cum
aceto. Aut sumantur baurach armeni aureus. 5. olei d
tritico. 3. ij. acetositate citri aspalui semis eruce añ. 3.
ij. nigelle. 3. i. 5. hellebori nigri dragaganti adusti ambo-
rum. añ. 3. i. 5. fiat ex eis epithima. Aut sumatur saia no-
ua et liniatur cū aceto aut sumatur dragagantus et myr-

tha et olibanus et alumen et sulfur et aloes pficiant cū
vino cocto et liniatur. **Medicamen bonum.** R. gra-
norum alben ptes. x. sulfuris citrini partes. ij. saia no-
ua pars. i. eius pñtio optime fiat et liniatur cum ace-
to vini et oleo antiquo. Aut sumatur stercoze canini et
usnen sullonūz albi et rute et sulliginis furni et corticū
granatorū et cineris balnei et vñusq; arsenici et sulfuris ci-
trini equales ptes dissoluat cū aceto et oleo et liniat.

De bothor lenibus. c. v.

Quandoq; sparguntur super nasū et super po-
ma maxillazū bothor albe quasi ipsa sint pun-
cta lactis pp māz virulentaz expulsaz ad sup-
ficiez de uapore corporis. Et cura eius est omī in quo
est exiccatio et resolo sicut helleborus albus cum medi-
cine sui de ireos de quo fiat linimentū et semen lini et
baurach et ficus et nigelle cum aceto.

De scabie et pruritu. c. vi.

Materia ex qua generatur scabies aut est mate-
ria sanguinea cui admiscetur cholā que forsi-
tan pñta est in meliam aut conuersa est ps
eius in meliam. Aut materia cui admiscetur phla salū
baurachius. Et prima quibz est scabies sicca et mā sic-
ca ad grossitudinem decliuis et altera est scabies hūida
et humiditas eius est humiditas ad subtilitatē decliuis
Et plurimum quidez generatur ab acceptione in come-
stione salsozum et acutorū et amazorū et spēzum que
pro condimento admiscuntur cibis acutarum et silium
Et illa que est magis ipsa et corpulentior et acutioris
capitis ex oibus bothor est acutioris hūoris. Et que
est latior et vehementioris profundationis eius humor
est minoris acuitatis. Et cāe quidez generatē materiā
scabiei sunt cause generantes mām pruritus vñ ipse sñ
fortiores et appropinquant causis generantibus pedi-
culos et alfabafati et suffuzes et impetigines et approxi-
māt eis in curatione. et scabies quidem differt a pruri-
tu in hoc qđ cum pruritu non sunt bothor sicut sunt in
scabie qñ ipsa est a materia subtiliore et minus declinā-
te ad salsedinem et in ea generatur. Et fixio generis e⁹
in cute postq; natura expellit eaz est oppilatio pororū
et paruitas mūdificationis aut retinet pp debilitatem
expulsiue sicut accidit decerpitis in fine egritudinis et
proprie qñ mā est pluzima aut grossa aut pp cibos ma-
los ex quibus generatur chinus malus acutus sicut sñ
cibi salsi et acuti et siles eis aut pp malitiaz digōis cūz
qua putrefit cibus. Et pruritus quidem resoluunt cor-
tices suffuzei et nō accidit ex profundo aliquid. Et pru-
ritus quidem senilis parum obedit curationi et n3 ua-
let ei nisi ut regatur et bladiatur. Et scias qđ scabies ex
corticata et impetiginea multiplicatur in autūno. Et
ad vltimum mā pruritus aggregatur inter duas cures.
Qđ si de ea aliquid est in corpore tunc est scabies sic-
ca. Et dulcia quidez generant pruritus et bothor et nō
accit plm nisi inter digitos qñ sunt debiliores. Et sca-
bies quidez feda atzabit vulnera et permutatur ad im-
petigines et alfabafati et olea nocent eis. Et stupus a
cetofus confert eis si nō timetur rasura.

De cura. c. vij.

Cura quidem scabiei prima et melior et cum
qua multotiens est sufficientia est cūo cūz eo
qđ educit humores acutus adustum et phla
salsūz deinde rectificatio cibi et regimē humectationis
scōz qđ sciuit in dispositōib⁹ h⁹ capli. Et administratō
rerum aquosarum insipidarum velocitas putrefactōis

quarum sit secuta sicut sunt melones indi et lactuca et
endiuiā et filia et extrinsecus iterum. Et dimittat coitum
oio. coitus enim mouet mās ad exteriora et exiccat va
pores calidum putridum venientes ad partem superfi
ciei cutis quare putrefacit illic et pp illud fetet iterum o
dor corporis. Et pp hoc precipitur fricatio in ablutōe
pollutionis. Et de bonis quidem euacuantibus spēs
materie scabiei est decoctio epithymi cū myrobal. ci
trinif et fumo terre et sene et polypodio et aspinbio. Et
qñz ponitur in ea rose et semen endiuie et filia. Et qñz
ponitur in ea chelidonia cum proprietate que est in ip
sa. et qñz ponitur in ea scamonea. Et iterum pilule
de aloē et scamonea sunt bone iuuatiue. **Decoctio**
bona. Sumatur myrobal. citrinorum et passulaz añ. pō
dus. 3. xx. decoquatur cū. iij. lb. aque donec remaneat
tertia et coletur et sumatur de tota aqua due tertie. lb.
vniū in qua fricentur maibus casei. x. 3. qñz i ea pñt
cate sunt colet iterum et ponatur in ea agarici. 3. i. **Pi**
lule bone et sūt pille de fumo terre. 3. myrobal. citrino
ruz et kebulorū et nigrorum oium añ. 3. v. et aloes scotē
sis. 3. vj. et scamonee. 3. v. sine cessatione pñcantur cum
aqua fumiterre et dimittantur donec exiccentur et bibā
tur vice altera et dimittant donec exiccentur et fiat illō
tribus vicibus et in oi vice fiat sicut sorbitio deinde di
mittatur donec inspissetur et pñctus fiat et fiant inō pi
lule. **Medicamen** bonum forte ad antiquā scabiē
3. myrobal. citrinorū et myrobal. nigroz et emblicorū
et abrungi et kebulorū ex corticatorū oīz añ. 3. i. et turbit
3. ij. cōficiantur cū penidjō et fiant inde troisci. Et sit
dos ad solutionē integram ex. 3. x. vsqz ad. 3. xv. et vsqz
ad. xx. cum aqua calida et fortasse ponitur in ea scamo
nea qum potatur. Et fortasse liberat ex scabie mala an
tiqua si assidue potus aloes sed frequentetur tribus die
bus omni die sumendo aur. i. deinde terties post diez et
diez non tribus diebus currentibus scdm dimissioē ter
tij aut dimittatur diebus tribus et iteret frequentia de
inde terties post diez et noctem aut quiescat put uidet
scdm q presens fuerit et curet rasura si supuenerit cuz
clisteribus illud eniz est iuuamentuz eradicans scabies.
Et bonum quidem est ut bibat ipsum infusum in aqua
endiuiē et cum ea sit papz aque feniculi si non fuerit ab
aqua feniculi aliquid pñbens. Et pñtas que est in ip
sa de aloē sit ex. 3. i. vsqz ad aur. et qñ tolerat medicatio
nem dimittatur. et infusioēs de primis sunt iuuatiue ite
rū. Aut sumatur rob myrobal. citrinorum scdm ex eric
catione aque in qua ipsi decocti sint exiccando in sole
et sumatur ex eo hūidū q sit ex. v. vsqz ad. x. cū zuccaro
et est ad choliam et humidam. Et possibile est ut fiat si
mille illius ex omnibus solutiuis bonis et misceatur ad
inuicem et qñ pponuntur ad inuices et sumit ex eis ro
buz et pilule. et aqua calida casei et epithymū bona sūt
qñ administrantur oi die scdm q dictum est nupz in a
lio caplo ab isto et cum myrobal. et succo fumiterre die
bus continuis est ultima. Et de eis que currunt cursu
mūdicantium cum facilitate est ut fiant pilule de aloē
cum scamōea et croco et sūant de eis in oi dosi quicqz ci
cera. Et est descriptio myrobal. citrinorum aloes sco
tensis amborum ana. 3. i. dragaganti rosarum amborū
ana. 3. i. croci. 3. ij. **Et iterum** sumatur ex medicami
ne in quo ponitur abrungi et nos iam diximus ipsum
omni die aut duobus diebus ad. 3. ij. vsqz ad. 3. ij. **Di**
xerunt quidam qñ multiplicantur etiones et non inueni
tur utilitas tunc melius est ut aleuiet et sufficiat dare in

potu hñti passionēz omni die mane et sero sauiet de tri
tico cum zuccaro et aqua plurima. **Dixerunt** de eis q
conferunt hñti scabies siccam et pruritus ostrachinum
est ut bibat tribus diebus oi die de sisamino pondus. 3. c. et
xxx. cum medietate sui de sirupo acetolo et similibus.
Et de hñtibz sunt qui miscent cum eo aquaz iuiubaz
et nos iam expri sumus hoc et fuit curatio vltima vextū
debilitat sñz. Et de cōpositis proportionalibz istis me
dicinis est scoria argenti et lithargyriū et cambil et vene
cōficiantur cum aceto et oleo ro. et liniatur et hoc est ad
fortem vltimū. Iterum et leuius illo est boliar. canfore
croci oium añ. 3. 5. cum aceto. Et aqua squille et oleum
ro. sunt cōia ad exiccationem. Et ad illam q est fortior
parum semen feniculi terat cū aceto et oleo ro. et admi
stret i balneo. Et iterum aqua granatorum et baurach
et melior aqua granatorum est illa in qua est viri pul
pe eorum et sūt farina lentiz et magra et acetuz miscea
tur et ponatur in sole donec igniatur deinde liniatur.
Confectiones vero quibus opz eum uti sunt sicut confe
ctiones quas oz potare hñtes impetiginem et alfabafa
ti et morpheam. f. que de eis sunt leues ex triseria mino
re cum helmes. **Et iterum** sicut hoc cōfectio. 3. ami
li et fumiterre amborum ana. 3. ij. et myrobalanorum
citrinorū pondus. 3. iij. et alkimes ablutarum duplum
rotius. **Medicine** aut locales ad scabiē sunt oēs in qui
bus est absterio et quando opz sufficit illud cuius abster
sio est cū cōfortatōe cutis et rectificatōe cōplexiōis ei
sicut aq maluarū et acetose et sicle et granatorū et sicut
fursuz simile et farina lētiuz ex corticatorū. Et iterū aca
tia cū aceto et grana melōis et ueter melonis sicut est
ueselengi citrinū et succus apij et decoctio apij et deco
ctio fenugreci et aqua corticū muzi. Et fortasse indigz
eis in quibus est resolutio fortis sicut pulpa collo quin
tide et glutē alimbat cū aqua mēte et gūma pini cū ace
to et dragatūm assatū et prope citrinū cū aceto et oleo
ro. et similiter calcantū et que sunt de genere ipsius et
oleader est fortis ualde. Et fortasse sufficit acetum ei
in quo ponit deinde coquit cum sisamino et misceat
cū acutis sicut oleū ro. ut pñbeat supfluitatē et sicut
cortices granatorū et cōsimiliū illius. Et ex eis q exp
ta sunt est semē cruce cuius oleū sumat et fricet cum
eo scabies et inūgatur cū eo in sole calido aut foculari
et iteret quoniā est bonū et vltimū. **Medicamē** bo
num. 3. lithargyriū et dragatū et encastri eqlea pres
que teratur cū aceto uini et ponatur in urceolo testeo
uizato et sepeliatur in loco hūido mense uno et admi
nistret post illud epithimado. est. n. iuuatiuum in vltio
cū pauca mordicatōe. Et cōditi et argētum uiuuz exti
ctum et scoria argēti et aristol. et sulfuz et cambil et al
kali et eo adustum et almugab et sal amoniacus et lentel
et myrrha et semē barmel et amoiacū et flos bezil et uf
nen fullonū et stercus canis et stercora predicta in ca
plis aljō et cucumer asininus. Et iterū cortices ligni
vitis adusti et puluerizent super locuz scabiei inūctū
cū butyro crudo et liget stricte post illud et renouet vsqz
quo destruat. Et qñz confert cordumeni cum aceto
et glutē alimbat cū eo. Et de cōpositis nostris bonis ē
ut fiat ex argento vino extincto et ex solijs oleadri et ex
climia argenti et lithargyrio epithima cū aceto et oleo
ro. super qd dormiat in nocte et abluit corpus in mane
in balneo cū aceto et usnen viridi cū aqua calida in pri
mis deinde properet et inungatur cū oleo. **Medi**
camen facile sumantur lithargyrium et draganti citrini

partes equales terantur cum aceto hebdomoda una in sole et liniatur cum eo quum necesse fuerit. Et iterum argentum viuum extinctum et florax liquida et oleum 20. ag gregentur et administrantur. Et iterum argenti viui extincti et flos viol. et costi partes equales. Et iterum codisi ps. i. et magre pres. iij. et liniatur cum aceto. Et quum ad ministras fortis exiccationis et resolventia et sicca exiccationis tunc consequere eas cum oleis cognitis sicut est oleum de ciperis et salicibus et nenufaris et viol. et filia illis. Et proprie in sicca et in illa que est pauca humiditatis et ad ministra in humida ea que sunt vehementioris exiccationis. et in sicca que sunt minoris exiccationis. Et eloga illud in quo ponitur argentum viuum extinctum quum poteris a partibus stodi et membrorum nobilium. Mura autem pruritus sicci post eunem si indiget ea cum illis que scias est ut des in potu lac vaccini acetosum et sicut balneatio cum aqua tepida administratio inunctionum oleaginarum ex oleis frigidis et proprie quum ponit in eis succus apij. Et curatio scabiei sicce et pruritus sicci est uicina. Et de medicinis leuibus in hoc est papauer tritum cum aceto et iterum folia lilij et iterum aloes cum aqua endiuie et se ne iterum est ex eis que ponuntur in medicinis eius et aqua apij et acetum et aqua rosarum sunt bona. Et de medicinis fortibus ceratum in quo ponitur opium cum quo inungatur corpus et quiescet pruritus. Et ex medicinis fortibus est ut componatur ex medicinis primis compositum et ponatur in eo sal ammoniacum et liniatur cum aceto et proprie super testiculos. Et iterum alumen fixum et alkitrant et hoc iterum confert pruritibus intrinsecis in vasa et ano quod ponatur super pannum. Et senes quideam iuuantur in curatione pruritus qui accidit eis et liniatur ex fecerunt cum aliquanto aneto humido. Balnea vero pruritus et scabiei sunt sicut aqua maris calefacta aut cum dispositione sua aut decoctio cucumeris asinini. Libus autem habentium scabiez et pruritus sit ex eis que humectant et generant sanguinem laudabilem ex cibis declinibus ad frigiditatem et humiditatem et equalibus. Et habentibus pruritus ostachinum necessarium est administrare olea leuia in eis que assumunt sicut oleum amigdalinum et sisaminum et similia illis. Et scias quod ventose in vasis et cruribus perferunt scabiei sede.

De defudatione. c. viij.

Quandoque sunt bothor in corpore aut membro plimi sudoris valde pauca ablutionis aut parue frictionis apud ablutionem et proprie in regionibus calidis spatiosis quasi ipse sint ex materiis que sunt pigre propter suam gravitatem in consequendo sudorem velocis assumptionis propter subtilitatem sue materie que retinent in superficie cutis et sunt quasi sint sudoris feces inobedientes ad refudandum. Et quum sunt bothor apparentes immo accidunt et fit asperitas.

De cura. c. ix.

Incidunt materiam eius si multiplicatur in corpore phlogia et solo ventris et sicut est prope ret assuetus ea omni hora in eundem humores acutos. Et ex eis que prohibent eam et auferunt ipsam sunt balneatio et mundificatio deinde administratur aqua frigida balneando in ea et confert eis frictio in balneo ex carne melonis cum farina lentium post sudorem dei de alseheffabrere post ipsam. Et caro melonis cum lentibus et farina fabarum. sandali vero prohibent eam a pruritu quod accidit cum ea. Quum ergo sunt cum canfora non faciunt illud. Et alcana iterum si non abborret eius tinctu

ra confert ei. et assumere illud cui assimilantur aqua granatorum et acetosa et lentes et pruna et tamarindi. Et administratio omnis quod prohibet sudorem ex eis que sunt sicut decoctio myrti et rosarum et aqua coriandri de et confert ei aqua calefacta in sole. Et prohibent eas omnes aque quum decoquantur in eis siptica et dimissio motus et alienatio a locis calidis sudare facientibus et petere loca ventosa et flabellatio cum flabellis plimis sit et ablutio cum aqua frigida. Et iterum inunctiones ex eis que sunt sicut oleum myrtinum et oleum rosarum et butyro crudo inest proprietas maxima in ipsa prope cum draganto et gummi. Et iterum inunctiones in quibus est virtus lithargyri et scorie et turie inest proprietas. Et cinis foliorum myrti et ammoniacum et folia lauri recentia et ruta et minutum tus. Et quum confert defudationi epithima glutini piscium dissoluti in aqua et quum indiget fortis flabellaria et ture et sulfure. Illa vero que de ea iam ulcerata est curatur cum eis que sunt sicut vene et galle et bolus et cerusa cum cera. et emplastrum de cerula est bonum ad illud. Et fortasse peruenient ulcera ista ad finem maximam corruptionis quare erit cura eorum cura adustionis ignis. Nam illa que de ea confirmata est curatur curatione alfabafati.

De planta noctis. c. x.

Siquis passus est defudationem cutis et oppilationem pororum et boitatem digoniam quum accidit in frigore noctis pruritus et aspitas et bothor que nomiantur planta noctis. Et causa est rentio eius quod oportet resoluiatur propter restrictionem pororum in radice quam adiuvat in qua addit soliditas frigoris et proprie in hora in qua multiplicatur digestio et sequitur multitudines et multitudo uaporis et aer noctis et propter illud nominatur planta noctis quia plim accidentium est in nocte. Et de dispositionibus huius passionis est quod pruritus in ea sit vehemens et delectat prius deinde perducit ad dolores vehemens quos efficit in locis pruritus.

De cura. c. xi.

Portet ut sit regimex in dilatando poros cum balneis et inunctionibus notis ad illud et in mundificando uenas a materia plima et illud cum phlogia et euacuatione scdis quod dictum est in capto pruritus si fuerit illius necessitas et non fuerit sufficientia in medicinis localibus. Et medicine vero locales sunt aloes et myrrha est de melioribus medicinis et proprie cum aqua mellis. Et similiter aloes cum farina lentium cum paucis aceto et melle. et qua apij de currentibus est ei proportionalis. Et de medicinis conferentibus ei sunt fer acetum sola et baurach et alcana et crocus.

De verrucia que ex eis sunt ut clavi et recurui quod de eis sunt cornua et que currunt cursu earum. c. xij.

Causa efficiens eas prima est expulsio nature et malis est humor grossus melius. Et quum quum pueritur melia a phlogia sicca valde quum multiplicatur in sanguine. Et quum accidit ipsi sanguini propter ea quod ipse coarctatur et multiplicatur. Et propter priuationem causarum putrefactionis et conuertatur ad siccitatem et frigus et proprie in venis prius in quarum siliis non putrefit sanguis propter suam puritatem et propinquitatem ad causas extrinsecas que sunt ad hoc ut exiccent uelociores quod ad hoc ut ipse putrefaciatur precipue quum sanguis non valde est calidus in substantia sua. Et quum quum oritur ex eis una magna et fit causa ad conuertendam compositionem eius quod peruenit membro vicino de nutrimento ad

cōplexionem materiei sue quare deficcatur illud et infu-
gidatur multiplicatur exure. Quia ergo cadit aut destruitur
per quodlibet regimen cadunt alie et nominantur magne ha-
bentes capita sicut capita clauorum habentes subiles ra-
dices clauus et longe recurre cornua. Et de verrucis est
genus quod nominatur tufus et numeratur in eis licet sit ne-
cessarium ut discernatur ab eis et funduntur quoniam scidun-
tur a sanie que est sub eis.

De cura. c. xij.

Properare quidem ad minorandum sanguinem
et ad euacuandam meliam est res que est ne-
cessaria et quoniam multiplicatur egitudo iteretur
phlogia et sicut regimine generans bonum chinum et alia
de illis quorum preterit rememoratio multoties. Cu-
ra autem localis est cum medicinis que habent amaritudinem et
stipticitatem ad leues ex eis sicut est inunctio verrucarum
cum oleo filicino assidue aut cum decoctione oleorum co-
lata dimissa post tres dies. et aqua porri alnabathi cum
sumach et oleo de ben. Et iterum cum folijs capparis et
nuce cassii et oliue immature et fructu tamarisci est bo-
num iterum. et folia myrti humide sunt bona ad fortis et
cortices nucis humide cum ficibus siccis et xiloca-
cte cum paucis nocumeto suo conuenientes sunt illis qui
de eis sunt magne et ad fortis. Et cortices radicem al-
garab et cinis eius cum aceto vini. Et de eis que sunt
bona et vltima est ut sumatur albarmel et alcana cribellen-
tur et liniantur cum aqua frigida. Verum quod ex eis for-
te est: est ad fortis sicut epithimata facta ex calce et arse-
nico et alcali et proprie cum argento uiuo extincto poci-
pue cum cinere quecus et oleo. Et sal cum aqua cepe
et bulbis et stercus caprinum. et iterum cantarides cum
arsenico. et iterum sex mellis anacardi est fortis in pul-
uerizatione sua. et lac titimali quoniam iteratur super eas ali-
quod tiens deiecit eas. et lachryma vitis et alkebikengi iterum
magnifice deiecit eas. et nigelle pfecte cum urina si emplere-
tur cum eis sunt mirabiles. et fel birici iterum et assa et
emplum acutum et disrumpens aldubellet et est emplum
de anacardis. **Compositum equalis.** Corzicum nu-
cis buidorum et draganti et calcis vine oium an. 3. p. i. c.
terantur et cribellentur et ponant desuper. Aut sumantur
flores eris et chartazum ambo an. 3. p. 1. et pulpe collo-
quintide. 3. p. i. bauzab. 3. p. i. salis amoniaci. 3. p. i. cali et
arsenici citrini ambo an. 3. p. i. felis vaccini. 3. p. i. us-
nen plici. 3. p. i. terantur et cribellentur et liniant desuper
cum aqua saponis. Et de curationibus verrucarum est
eaz eradicationis et illud quid quoniam sit cum canulis de pen-
na aut de cana aut de ferro quarum concavitas sit cum
quantitate in qua deglutiantur verruce deglutitione in qua
sit difficultas quedam et inuoluatur super ea et perfunde-
tur par apud radicem eius quoniam eradicat eam aut tende-
eas cum uncinis donec extendantur eorum radices deinde
assumantur cum infuso acuto submerso ad radices earum
et ponatur super eas butyrum coctum post eradicationem
Et iterum quotiens tangit eas medicamen acutum et
infestat auferatur medicamen acutum et ponat desuper
butyrum coctum et dimittatur parum deinde iteret usque
quo compleat eaz casus et inciduntur ita ut quod est in cir-
cuiu eaz secetur cum ferro subtili aperiendo in circui-
tu deinde vadit super eas medicamen acutum. Et nos iam
experti sumus cum nouacula profundius quoniam possibi-
le est cum cautella superficiei cutis deinde fricando locum
cum sapone et ciperis et zosis donec cucurrit quod fluxit
de sanguine et retentus est. et deiecit per illud quod re-

manfit si accipiat lignum et incendatur in igne donec
inflamet et appropinquetur verrucis donec excorticent
verruce et inungantur cum manu una uice post alia do-
nec deleantur.

De cornibus. c. xij.

Sunt additiones spisse vulgares nascentes in
iuncturas in extremitatibus per vehementiam
operationis. Et cura eorum est incisio ut re-
soluat ex eis illud quod non dolet deinde administrentur
super residuum medicine vehementer acute ex medicinis
verrucae donec cadat deinde pleuat butyrum coctum.

**De fissuris que apparent super cutem et labia et extremi-
tates apparitione in cute in omni loco. c. xv.**

Ausa oium fissurarum est siccitas in cute adeo
donec exicceretur illa siccitas aut per cōpiones
singularem aut per malitiam humorum mittentium
materiam exiccantem acutam aut per calorem exiccantem aut
ventositatem exiccantem rorem aut frigida indurans in-
spissans sicut accit terre exiccate et arefacte per ventum
aut calorem et promote valde ut scindatur. Et quoniam accidit
ea aquarum stipticarum et illarum in quibus est virus a-
liis et filium quoniam accidit ut cum eis fiat ablutio. Et eis
quidem sunt contrarie aqua sulfuree et aspalie et nos ex-
perimentum sumus differentiam inter aquam endiuie et quod est in
circuito eius et aqua in labor et non fuit in hoc capso ex-
perimentum forte.

De cura fissurarum comuni. c. xvi.

Porter ut euacuetur si fuerit humor malus
et permuetur si fuerit propterea sicca et bibat ola-
ppa filami excorticati usque ad. 3. i. 5. o. die in
expulsionem vne aut infusione passularum dulcium aliquot
diebus et sicut decoctio cactorum fluuiatum cum aqua
et succaro et assidue inungi. Et si sunt ex frigore tunc co-
fert eis acatia et iterum decoctio naporum et napi et fo-
lia ficis et decoctio eius et proprie ceratis factis ex eis
cum adipibus notis et medullis et pice humida et alki-
tra Et si fuerit ex calore tunc cum ceratis frigidis et huius
conquassatis cum succis frigidis et humidis. Et rectifica-
tio cibi et administratio balnei cum aqua calida.

De fissura labiorum. c. xvij.

Ausa in fissuris labiorum est siccitas aut per
uentum contrahentem cutem et deficcantem eam
et exiccantem ipsius rores aut per frigorem aut per
per calorem aut per cōpionem siccam sicut scimus. Pro-
hibitio uestis eius est ut linatur antequam perueniatur ad
ipsius curam cum ceratis et adipibus et medullis et oleo
20. cum infuso humida. Et ista iterum quoniam auferunt illud
quod accidit. Et facere ut adhereant pellicule su-
per ea sicut pellicula oui et arundinis et cortices alleop
et cepari. Ablationi autem eius quod de ipsis accidit de eo
quod bonum est ut sumantur sex assata et glutinum albo-
rin et misceantur cum adipe sicut galline et ansezia et mel-
le. Aut sumatur tritura gallarum imaturarum sicut puluis
cofecta cum guma alborin liquefacta super ignem. Et di-
etum est quod inungere umbilicum in hora dormiendi aut
applicare corum submersum in oleo concavitate umbi-
lici est iuuatium et bonum.

De fissuris pedum. c. xvij.

Quandoque accidunt per vapores malos. et quoniam
quod accidunt propter siccitatem et ariditatem de-
pigrantes. Et ad summum quoniam contingit de
eis iuuamentum per illud quod resoluit ex ipsis si possibile
est ut remoueatur cum assiduatione ponendi pedes in

aqua calida et inungendi eos cum oleis et adipibus et proprie adipe caprarum et vaccarum et ouium portatis parump cum cera. Et itez oleum de kerua proprie et oleum alketi et oleum de luti quoniam est vltimum valde. et oleum de fusili de lentisco opposito igni quoniam est bonum valde. Et alcana est bona et proprie cōfecta cum decoctione albar meli et sergin vne est bona curatio eius. Et si non valent illa indiget bucella faciente glutinationes et penetrante in ea sicut curant eam quodam post balneationem et positionem pedum in aquam calidam: tunc os ut ponatur dragaganti ppatum cum cōtione in fissura quoniam est mirabile. Et itez sumantur cera et oleum sisaminum et glutinum albotin et storax liquida aggregetur et fissuris ut bucella adhibeatur quoniam est mirabile. Et iterum alkitra cum mollitione sisami est mirabile valde. et olibanum tritum et olea et adipis iuuatiua sunt valde. Et itez epithima ex cancro adusto cōtito cum oleo oliue et est i fissuris manuum veloci et magis iuuat. Aut sumatur interius cepe squille et serueat in oleo in quo liquefactum sit glutinum albotin et ponatur in fissuris. Et glutinum albotin itez in oleo solus est vltimus. et iterum cōfectio sumatur de farina granorum alkerua emollitorum cum pauca aqua et fiat ut adbebeat calcaneo. Et ipse fructus alkerua est bonus ad anti quas et vlceras. Aut sumantur lithargyrium et cera et oleum et mel cum equalitate et fiat ex eis aliquid paratum. Aut decoquantur cācri fluuiales et sisaminum. et iterum sumantur sex olei et adips anatis et glutinum albotin. Curatio bona nostra sumatur dragaganti et terat sicut puluis et radicem polypodii pondus medietatis et carabe et turis tritorum oium ana tria pondera et glutinis albotin duplum dragaganti terant oia cum oleo de kerua et administrantur et dicim quod si fuerit inunctione calcanei o nocte non dimittens securatur ex hoc.

De fissuris manuum. c. xix.

Querentur curatione fissurarum pedum leuium.

De fissuris que sunt inter digitos.

Querentur cum huiusmodi et eis quidē propriis et ut emplentur cum radice polypodii trita sicut puluis.

De exulceratione alcharin. c. xx.

Quandoque accidit alchari ut rubeat in primis et findatur aut vlcere per multitudinem resupinationis et proprie in egris quare os quoniam incipit rubere ut dimittat resupinatio et administrant desuper percussiva. In egris vero administrant stragula ex eis que sic folia salicis ablata a vngis et sic milia et sicut pene et totum illud fiat implendo sicut pene leues aut cni files sunt alkitra. Si autē exulceret tunc emplum de cerusa adhibeatur.

De odore horribili in cute ascellis et vrina et egestione. c. xxi.

Quod cozzumpit per putrefactionem humoris aut sudoris. Et quoniam adiuuant ad illud motus commouentes humores. Et dimissio ablutionis a pollutione et menstruis et retardatio eius et assumere ea que sic sicut fenu grecum et ea de proprietate quorum est mouere materias acutas ad manifestum corporis. de se toze vo oris iam dictum est.

De cura cozzupcionis odoris corporis cōis. c. xxij.

Illud vo quod rectificat humorem est etio et complotum cum pmutatione et acceptatione et bona fit digito in qualitate et qritate et mūdificatio in balneo et alia et assumere i ieiunio per quod sudor fit boni odoris sicut est casia et seleniati. Et iterum apium et

capita cardui et asparagus et omne prouocatiuum vrine mūdificatiuum sanguinis a putrefactione. verum quedam eorum sicut asparagus faciunt fetere vrinam. Et de eis que conferunt ad illud est ut bibat infusionem chrysomilorum boni odoris et chrysomila ipsa et liniatur super corpus quod sit sicut aqua myrti et aqua in qua dissolutus est alumē iameni et almeisus et decoctio sisimbrii et mente et calamēti et sanluci et folia citri et folia salicis et filz inductio cum myrto trita. Et iterum sandali proprie et cipi et flos squinanti et calamus aromaticus et alfidre et rose et ppe sanlucus et ashefabze et alulnati et folia citri et cortex et folia malorum et folia lilij iuuatiua sunt in hoc caplo valde. Et iterum troscisci de rosas cum succaro. Et iterum de eis que oppilant poros et probibent sudores sicut lithargyrium et turia et cinis foliorum lilij et alumen et filia eis et myrtha et aloes et oleum myrtinum et oleum ro.

De cura fetoris ascellarum. c. xxij.

Existimauerunt quidam quod fetor ascellarum et pediculorum sunt ex reliquis vestigiis spiritus ex quo creatus est homo que iam ceciderunt in partibus ascellarum et penetrauerunt in poris cutis. et hoc non est ex eis quibus os innitit. Et ut proportionetur ad vaporem materiei que conuertitur in spuma in boie et admodum uentem ipsam in eo est melius. Cū autē eorum est quoniam os ut curentur post mūdificationem si ea indiget cum turia et lithargyrio pedito et climis et cum cinere myrti et oleo myrino et cum aqua in qua soluitur alumen et quoniam pfaciantur ista cum sandalis et pmiscantur cum canfora. Trosciscus bonus. et sandalorum et casie et galie et spice et aluminis et myrrhe et folijs et ro. oium añ. ptem. i. et turie et lithargyrii albificati amborum añ. ptes. iij. et canfore ptem. s. fiant ex eis troscisci cum aqua ro. et administrantur post exiccationem. Et itez samantur rosarum rubeas. lb. i. et galie et spice et ciperi et myrrhe et aluis oium añ. 3. x. fiant troscisci cum aqua ro. et administrantur delibutionem faciendo. Puluis bene faciens redolere corpus et pferit cōpionibus casia. et spice et ciperi et folijs et flos squinanti et storacis assemie et est lubria romana oium añ. aur. x. rosarum siccarum extremitatum myrti oium añ. aur. xx. spica ciperum et flos squinanti et folium madesiant cum vino odorifero et exiccantur et teantur deinde pfaciantur super ea rose. et extremitates myrti prite et dissoluatur crocus cum aqua ro. et permisce ipsum cum medicinis reliquis et exicca eas in umbra deinde tere ipsas et pulueriza super corpus post balneationem ita ut exices sudorem corporis in primis exiccatione ultima deinde pulueriza super ipsas medicinas. Aliud abscindens odorem fodozis fetidi cōueniens hūibus pphones frigidus. et spice aromaticæ et garioforū et amomi et xilobalsami et casie oium añ. aureos. iij. costi et blacte bizantie et spice inde et cinamomi oium añ. aur. ij. extremitatum sanluci et spice romane oium añ. aur. ij. lubrie romane resoluantur ista cum uino et tere et reliqua cum aqua balsamite et administra illud.

De cura rebelementie fetoris stercoris et uentositatis. c. xxij.

Et illud ea putrefactionis humorum. Et causa rerum de proprietate quarum est illud sicut a lastigar et alia et eruca et porri et alaniude et alalbit et iterum oua eorum. Meru fetorez delet botal digestionis et assumere ea que declinare faciunt putrefactiones ad pre urine sicut fenugrecuz. ipsum eniz facit fetere sudorez et urina et delet fetorez digonis. Et vinum aromaticu aufert fetorez egestionis.

De fetore urine. c. xxv.

Cause fetoris urine sunt cause fetoris egestionis. Et iteru diuretica sicut aspagus et filia: ipsa enim faciunt bonu corporis odorem et faciunt fetere odorez urine. et iterum vlcera vesice et cura eius est facilis ex eis que sciuiti.

De pediculis et lendinibus. c. xxvi.

Materia huiusmodi in qua est caliditas aliqua que expellit ad cutem fortasse est tante tenuitatis et subtilitatis ut resoluatur et non sentiat et sequit eam illud quod resoluunt in sudorez et sequitur eam quod resoluunt et coagulatur in sordes et sequitur eam quod retinet in supma tunicae cutis et generantur ex ea sicut furfures et desudationes et que sunt ababus filia et sequit ea quod retinet profundius illo. Quod si fuerit mala valde facit sicut alopitiam et filia illi et impetiginem et alfabasati. Et si fuerit minus mala et non fuerit vtus virulenta et non festinat ad ea putrefactio dominans vltima et est conueniens ut sit materia recipiens vitam influitur super ipsas vita ex creatore suo et proueniunt pediculi et mouentur et egrediuntur et quibus accidunt de eis plim subito. Et quibus adiuuat ad generationem pediculorum et mouent eos cibi boni chimi tenuis motus ad illud quod apparet sicut ficus et ad illud adiuuant motus mouentes eum ad illud precipue quod associatur ei vapor spermatis generantis sicut coitus et quibus adiuuant ad illud dimissio mundificationis et ablutionis et administratio et quod aperit poros cutis et mouet mas retentam in ea ad resolutionem et facit ingredi ad ea statuz phibent ea a couersionibus putrefactionis et assilatione cum putrefactione. Et quibus superant pediculi adeo donec fluat sanguis hntis eos et citrines color eius et cadat appetit et extenuetur corpus ipsius et resoluatur et uirtus.

De cura. c. xxvii.

Pediculi plures generati non abscessi indigent in curatione sua in primis mundificatione corporis et proprie eione cum phsomnia et rectificatione regiminis et dimissione eius quod mouet mas ad exteriora de eis que diximus. Deinde administra medicinas locales et coferat illud assiduatio balneationis et mundificationis et ut assiduet balneationem cum aqua salia inde cum aqua dulci est melius. Et ut assiduet pmutatidz uestiuz et iduat serico et lino et bibat medicinas itezficietes pediculos sicut alia decocta et calametu montanu. De dicine do locales ut sint exiccatie resolutiue attractiue ad exteriora. Quod si fuerit res magna est necessarium ut misceantur cum eis vtutes venenose. Et de medicinis localibus sunt sumach et oleu et acetosa et et folia ei et radix eius aut alumen cum oleo aut folia azedaraet aut folia granator et semen lini et calamus aromaticus et cinamomu aut folia colloquintide aut folia myrti aut folia eupressi et oleum cartami inuatiu est prohibitiu et oleum de rhabbano est mirabile. Et corticea castelignee et reubarbaru et pizetruz et radix altee et fimbriuz et poliu et anisum et pullegium et semen vtrice et alberé

gesti et cordumeni. Sumantur sicut mēube. 3. i. g. costi. 3. 5. baurach. 3. lamili quum oia soluantur et liniant. Et de ablutionibus est decoctio lupinoru qui est bona fortis. Et decoctio ficie et decoctio tamarisci. Et decoctio calamenti montani et decoctio foliorum cupressi et foliorum pini. Et genera fellis qui ponuntur in ablutionibus sunt bona et de suffumigationibus est suffumigatio cum codisi et staphisagria et cum guma pini et cum galia proprie et cum sulfure. Et de medicinis fortibus est ut sumant staphisagria et arsenicu rubeu et baurach teratur oia cum aceto et oleo et liniantur cum eo caput aut helleborus albus et baurach aut folia oleandri cum oleo aut folia colloquintide. Aut sumant sinapis et codisi trita et fundatur super ea parum aceti et extingatur post illud in eis argentu viuū terendo et est forte. Et sicut quod sit ex sulfure et arsenico et aristol. et ciere ilicis et costo et myrrha aut sumantur codisi et arsenicu rubeu et aristol. longa et alkiza et fellis uaccini quitas tanta de vtrisque cum quod medicine codificant et est epibima forte. Et itez alkiza et gentiana et arsenicu et oleum de lilio. Et itez staphisagria et folia oleandri et alumē iamēni. Et iterum liniant in balneo cum sicut memithe pre. i. et baurach medietate pris. costi sexa pris amili quuz oia et liniantur cum eo post psilorum cofecto cum aceto. et admistra has medicinas post vaporationem cum eis que sunt sicut codisi. Et staphisagria est melior et proprie quum incipit ab ablutionibus de genere eius quod diximus.

Tractatus Quartus de dispositionibus que pendunt ex corpore et extremitatibus et est complementum libri decorationis.

De extenuationis ablatione. c. i.

Extenuatio fit aut per priuationem materiei pinguedinis cibi aut fit per multitudinem vtus cibi subtilitatis qui non generatur in corpore sanguis plim. Et ex regimine pento de eo quod est preter illud quod non generatur in corpore sanguis bonus aut per debilitatem uirtutis operantis in cibo aut digestiue aut attractiue ad membra per corruptionem pptionis cuius plim est frigidum aut per defectum plimaz cum qua sopitur uirtus attractiua prope qui est post exercitia quorum auxilio puenit na attrahere cibuz. Quia ergo dimittuntur non attrahit n3 nutrituz tpatu etiam aut ppea quod sanguis conuertitur ad mam cholicam vel melicā ex humida aquosa aut ppea quod splen pprimit epar qui magnificatur quod attrahitur ad ipsum plus sanguis et debilitatur vtus eparis per contrarietates que est inter utraqz aut ppea quia uermes coarctant corpus: aut per constrictionem pororum aut per ipsorum coarctationes ab humoribus: aut cooperatur eoz sciēter quā fecit frigus aut calor aut nuda siccitas quorum unūquodque cognoscitur suo signo aut per ligamenta assidua super ipsum qui oppilant poros et meatus quozbrez non attrahitur ad ipsuz nutrimentuz et proprie a creta comestatur per multitudinem resolutionis qui non ligatur quod attrahitur de nutrimento ad membra imo separat sicut accidunt in exercitijs neclotibus et tristitia et angustia et egitudinibus resolutiuis. Et corpora quidez que extenuantur in tpe breui tolerant et reddeat ad ea teneritas tpe breui. Et illa que extenuantur in tpe longo non tolerant nisi blādimentū debilitati vtutis ad hoc ut administret nutrimentū plim. Corpora igitur susceptibilia pinguedinis sunt que de eis molliora rem hnt curē et que de eis magis susceptibilia sūt tēsiōis

Et de eis que faciunt homini esse necessarium fugere
ab extenuatione sunt debilitas et reuerentia passionum
a calore et frigore et a vberibus et a percussione et a
passionibus et aialibus et onere et labore et inquietudine
et ab eione et coitu et retinetur nutrimentum eius in ve
nis ipsius et non penetrat quod putrefit. Et pinguedini itez
insunt nocumenta que ego dica. Et non est sicut equle
dum ergo perseverat pinguedo ita quod non facit accidei
nocumentum non abhorreas ea: vita namque in humiditate
existit. Hec igitur ut in caueas et abhorreas ea in via sup
fluitatis igitur non appareat eius nocumentum quoniam eius no
cumentum repente aduenit et subito scdm quod dicitur in lo
co suo. Et qui desiccant corpora per aerem extenuant.

De cura. c. ij.

Oportet considerare quod ea sit in extenuatione de cau
sis extenuationis quas diximus et cures et remo
ueatur verbigra si fuerit cibus non generans sanguinem
grossum forte afferatur ille qui generat ipsum et non sit cotu
tus eo qui generat sanguinem laudabilem tamen quoniam fortas
se generabit subtilem et resolutiuum. Quod si fuerit virtus
attractiva ad membra pigra moueatur et confortetur et co
sideretur ad malitiam complexionis si fuerit et permuteetur
Et fricatio in hora expugnationis a somno est ex eis que
expugnant virtutem attractivam. Et quoniam est necessarium
prohibere nutrimentum a latere altero et attrahere ipsum
ad latus extenuatum quoniam diuersificantur duo latera si
cut si sit una duarum manuum extenuata et altera pinguis
tunc enim necessarium est ut ligetur pinguis cum panno
incipiendo ab inferiore ligatura non vehementer igitur dolo
rosa cum mensura que costringat tamen et prohibeat nutrime
tum a penetratione que redeat ad locum digestionis et at
trahatur ad latus alterum. Et arcita attractiuam cum
fricatione et proprie cum oleo aliquo sicut oleo oliue cum
pauca cera calefacto fricatione non exiccante. Et quoti
ens inflatur membris et calefit dimittatur deinde iteretur
quod quiescit. et si pori fuerint oppilati tunc oportebit si cor
pus fuerit vehementer soliditatis quod oppellentur po
ri mollificare cum humectatione et calefactione cum calefa
cientibus ex eis que assumunt et motibus corporis et aiali
bus si fuerit frigus illud quod inspissauit ipsum et infrigi
datione et humectatione si fuerit calor inspissans ipsum
et faciens ipsum compactum. Et melius quo calefit mem
bris quod non recipit calefactionem per frigus suum est ut
fricetur. deinde ponatur si ipsum rubificatum. Et si fuerit
ea in extenuatione per splenem curetur splen. Et si fuerit
extenuatio per vermes interficiantur et extrahantur cum om
nibus que dea sunt in capso eorum et adhibeantur ei de
litie et amenitas et stramenta lenia et habitet in umbra
et dilatur et aromatizetur et detur in potu frigida. ista
enim confortant virtutes naturales valde quare bona sit et
administratio in nutriendo et expellendo superfluitates.
Et illud quidem est principium causarum pinguedinis. Et de
impinguantibus est assumptio vini grossi et cibi boni cibi
mi fortis exiccantis quod digeritur sicut frumentum sine
cortice coctum ut pl? et aliudabet et rizi cum lacte et assata
de carnibus per illud quod retinet in eis virtute carnis
et generant carnes duras. decoctum autem ex carnibus gene
rat mollities et teneritudines non firmas. Et caro anatis
est impinguiua et caro galline filz et caro alcubugi est
vleima in eo et filz lub succari et balneum post cibum est ve
hementer attrahens nutrimentum ad corpus impingui
um. Hec utens eo exponitur oppilationi accenti in epate
suo proprie quod est cibus eius cibus eorum qui sunt impingui

di et per illud multiplicatur lapis in eo qui querit hoc
et illi sunt aptiores ad hoc ut in eis multiplicentur iste
oppilationes et lapis quorum vene sunt in creatioe stricte
et sunt non omnes ita. Et isti sentiunt gravitatem in latere
dextro sumant in potu aperitiua in oppilationibus epia
nota et sumant in potu an cibum suum cappareze cum aceto
et melle et oxymelle cum seminibus donec auferatur gra
uitas. Et melius quidem balneum est illud quod est post di
gestionem primam et quoniam iam descenderit cibus. Licet come
dere cibum post egressionem a balneo absque superfluitate
est de causis impinguationis. Et balneum quidem est bo
num impinguiuum pluribus hominibus et proprie illis qui
sunt in dispositione que est sicut arefactio. et igitur ut sit bal
neum post primam digestionem. scilicet quoniam descenderit cibus a
non nisi in rebus eisdem. Et calefactis quidem est ad hoc
pergrum factum ex lacte de quo extractum est butyrum non
facto acetoso. Et de ingenio impinguiandi est retentio sa
guis super membrum ligando membrum quod ei coadistat in
latere altero sicut diximus ante et ligetur illud quod est
sub membro ex quo vadit nutrimentum ad ipsum quod est
pingue aut non queratur eius impinguium sicut est ascid
est extenuatum et planta manus est sana et pinguis tunc
ligetur apud rascetam aut quoniam adiutorium est extenuatum et ale
id non ligetur apud cubitum a superiore parte ascid. Et
ex impinguium est illud quod pendet ex exercitio et est
omne exercitium leue tardum et totum illud sit equale post
fricationem velocem bonam quam ipatam in duritie et
lenitate et proprie fricationem quoniam incipit ad hoc per
uenire et rubificet cutem et post illud exercitetur cum eq
litate et balneum balneatione breui deinde inungatur cor
pus eius et fricetur fricatione sicca deinde administren
tur linimenta impinguiua. Et permutatio quidem ac
ris et aque est ex uno eorum que igitur observare quoniam fortasse
extenuatio est ea eorum. Et de impinguiis sunt linimen
ta que administrantur post motionem membrorum et ipsorum
rubificationem sicut est pix sola ita ut sit vehementer li
quida aut soluta in oleo cum quantitate que faciat ea curre
re linimentum. Et quoniam administratur sola super cutem
approximata igni donec liquefiat deinde inuiscatur et e
leuatur quoniam coagelatur. ipsa enim attrahit nutrimentum ad
membris et retinet ipsum in eo et remouet frigus ei? si fue
rit causa eius debilitas virtutis aut oppilatio pororum
in cute et dat ei viscositatem et asperitatem et stringit super
ipsum poros et excitat virtutem attractivam quare rema
net mora tanta qua figitur et fit pars membri et non re
soluitur et igitur ut administratur in estate semel in die inque
administratur et in hyeme bis. Et consideretur in ablatio
ne eius a membro et dimissione ipsius super ipsum velo
citas rubificationis eius et inflatio quod facit ei tarditas
ipsius. Quoniam ipsa enim festinat in hoc non sit ultimatior in
dimissione eius super ipsum et diuisione ipsius imo re
moueatur velociter. Et fortasse sufficit ut auferatur quoniam
inuiscatur calida et infrigidatur quoniam confert ut precedat
super picem fricatio velox aspera dura deinde liniatur
aut percutiatur cum vga brusci equali non nodosa et prope
inuncta donec rubeat et infletur deinde abstineat nam
addi in fricatione et percussione resoluit deinde inuifce
tur pix calefacta cum equalitate apud ignem. Quoniam co
agulatur et infrigidatur auferatur ab eo euellendo subi
to. Et melius quidem est ut effundatur super ipsum ante
picem aqua ad caliditatem et mordicationem quandam
decliuam deinde apponatur pix et aque sulfuree et que
sunt de asfalto sunt attractive iterum nutrimenti ad illud

quod apparet. Inquit Gal. iam uidi uenditores aialii impinguisse hoc regimine adolescentez sine natibus et factus est lenis habens pingues anchas in tepore breui. Qui uero abhorret picem utatur loco ei oleo ex oleis oppilantibus cum caliditate quida: et si utatur aqua frigida et tolerat eas super corpus totius aut super membrum faciat. Et melior horum ad illud est hora quam operatur linimentum in attracto. fortasse enim tunc virtus resoluit ipsum in sanguine. Et non oportet ut fugias acuta quum prologatur et non confert immo oportet ut assidue fricatione cum panis et effusione aque calide deinde cum fricatione cum manu deinde adhibeas picem. Et fortasse est necessarium ut attrahatur sanguis absque fricatione immo cum medicinis rubificantibus et cum eis que sunt sicut pice et sulfur et cum eis que sunt sicut guma rute agrestis. Et de membris sunt quedam que egent ad impinguationem sui nutrimento pluri confecto quam resoluit ex eo iam plus confecto et indiget impinguatione superfluitate remanente precipue quum fricatio iam resoluit. Et referamus nunc medicinas que assumuntur et clisteria. In eis autem que sumuntur est intentio ut medicine confortent digestiones et retineant cibum in stomacho et in intestinis parum per virtutem retentiuam et faciunt ipsum penetrare in uenis et ad partes epatis et faciunt illud diuretica equalia et proprie quum bibunt in cibo et post ipsum spatio paruo. Et est necessarium ut coagulet in membro. Et faciunt illud infrigidantia et stupefacientia sicut hyssopum album et ei similia. Et de habentibus proprietates et que sunt nobis istorum utitur ad temperatos est illud quod. amigdalas et fisticos excorticatos et grana viridia et silamum et grana pini maioris conficiantur cum melle et fiant inde pilule siles nucibus et sumantur de eis omni die quinq; nubes usque ad. x. et bibat super eas uinum. hoc. n. impinguat et bonus facit colorem et confortat super voluntates cecum et medicamen bonum quod impinguat et colorem efficit bonum. et. mutuc farine sile et. v. sarcocolle et inoluatur. cum butyro vaccino cocto in uolutione forti et fiat ex eis troscisci et comedantur mane et uespere. Aut assumentur amigdale et auellane excorticate et grana viridia et silamum et papauer cum equalitate kessile media popenidiorum quantum est totum sumatur in puluere omni mane et apud somnum usque ad. 3. xx. et alkidi medicamentum quod. et. quarta keleiat de herua excorticato cuius tritura fiat optima fondatur super ipsum. lb. ij. lactis dulcis et conficiat bene cum farina tritici quantum ipsum tolerat et fiat troscisci ex eo quod ois sit. 3. i. 5. et fiat ut panis et siccat et sumantur de eo omni die duo troscisci contiti.

De regimine bono ad extenuationem facram ca crete et oppilationis prius epatis et siphac. c. iij.

Sumantur passule bone et fundantur super eas quattuor pondera ipsarum de aqua et decoquantur usque ad medietatem et projiciant super omne ka fittu passulap pondus. ij. lb. scorie ferri et pugillus unguameos et pugillus. i. zuccari et pugillus. i. origani et qui feruet dimittat duas dies aut tribus deinde coles et bibat de eo in ieiunio quantitate. lb. i. et post tres horas comedat panem cum kemich capparis et porrorum et bibat super ipsum uinum forte quantitate. lb. vnus deinde qui pretereunt. vij. hore comedat carnem pingues et bibat uinum durum usque ad. ij. lb. hoc enim efficit in psonibus fortibus operationem mirabilem et colorem facit bonum: aut sumantur dragaganti et feminis papaueris et nucis bendé et amboz been et capparis et zedoarie et almugath oius

an. 3. ij. 5. terantur et frigrantur in butyro et projiciant super pondus duarum minarum saulich tritici et sumatur omni die de toto usque ad. 3. xxx. et decoquantur de eo sorbitio cum lacte et butyro cocto et zuccaro forbeat et balneum post ipsum balneatione leui. Aut sumant almugath. 3. l. bel lebori. 3. xx. dragaganti. 3. xl. zedoarie. 3. xxx. cribell. n. et sumantur quantum est tertia totius de pane simile et quantum est tertia eius de amigdalibus excorticatis quantum est tertia eius de zuccaro fulmeni et sumatur de eo omni die post. 3. xx. in lacte ouino et expressione rube de proquoque quod sum sit. lb. i. et fiat sorbitio et forbeat ipsam et utatur de medicinis impinguationis tpatis ex medullis et nux bene de et alkefile proprie cum saulich quum ipsum cum hoc frangit inflatione saulich et grana impinguant. Verum ipsa tardantur in stomacho et almugath et zedoaria et duo been et omnia que mouent spina ex eis que sunt sicut bulbos et herbus et fiscooli. Et ex eis que currunt cursu prope tatum est ut sumatur vermibus apibus et ericetur et terat et misceatur de eo aliquid cum saulich et detur de eo in potu aliquid. De regimine bono ad calefactos est ut sumatur dog lactis dulcis cuius non rehemens sit coagulatio in acetositas immo accepta est et ablata ei? vinctuositas ut sit magis penetratum et leuius. Et det de eo in potu extenuato quantitas medie lb. et moret si ipsum tribus horis donec digerat ipsum deinde sumat de eo in potu tantum de vice altera et abstineatur a cibo usque ad noctem et sit cibis eius pullus impinguat et si tollat ut bibat uinum subtile faciat et si balneum an cenat super illud quum iam biberit cadu uini tenuis puri deinde egrediat et cenet exit melius. Et sumat cicer et infundat in lacte uaccino die et nocte et si renouet super ipsum lac et nutritur in eo plus illo licet. et fiat rizi abluti albi et seio papaueris triti et tritici et ordei tritorum omnium an. pondus. 3. xxx. et panis de simila ericcat et zuccari albi amborum an pondus. 3. xxx. amigdalap excorticatarum 3. i. aggregentur omnia et decoquantur de eo omni die pondus. 3. xxx. cum lacte dulci aut oleo et butyro cocto et bibat ipsum et balneetur in riza post ipsum quantitate qua resoluatur. Aut sumatur. lb. i. lactis dulcis et lb. i. aque ferueat cum facilitate donec consumatur aqua et projiciatur super ipsum. 3. i. penidiop et 3. i. butyri uacci cocti et oleum silaminum et ferueat bullitio una et forbeat. Aut sumatur farine ciccis et fabaz et ordei et rizi partes equales lentium excorticatarum et papaueris albi et mel excorticati omnium an. para. 5. zuccari partes. 5. fiat sorbitio cum lacte ouino et forbeat in mae Aut sumatur hyssopum album et decoquantur in aqua decoctione bona et coletur ab eo aqua fortiter deinde ericetur in ubra et ponatur in medio masse et fiat panis et coquantur in furno super laterem quinq; massa rubet ac si esset tosta extrahatur et terat et projiciantur. 5. an. in. lb. i. puluis facte ex silamo et papauere et sumatur de eo mane et uespere tres plate manus. Medicamen mirabile. Sumat hyssopum album et abluatur cum aqua postquam infusum est i ea die et nocte et ericetur et inuoluatur butyro cocto in uolutione facili et bulliat quantum meretur et projiciatur super ipsum quadruplum sui de amigdalibus excorticatis et quantum ipsum est de nucibus et quantum ipsum est de zuccaro et sumat de eo ad mensionem pondus. 3. v. Et isti quidem impinguantur cum kekigi et solanzo et lactuca et moris et carne alcubugi. Et qui ad ultimam puenerunt in exte

nuatione indigent ad curationem sui humectatis que diximus in capitulo ethice et in capitulo siccitatis sibi quod re redi ad ea. Et isti iterum oportet ut liniantur cum pice oibus quattuor diebus aut tribus secundum modum notum. Et de illo regimine est ad infidatos. Bellebori albi seipsum papaveris albi oibus annis. pondus. 3. ij. bauzachi et granorum pini amborum annis. 3. ij. granorum impinguandi pondus. 3. ij. hermodactilorum seminis hyulsi quia mi piretri galange been albi oibus annis. pondus. 3. i. kefi le pondus. 3. v. tritici albi mutuc. i. infundatur triticus in lacte donec nigrescat deinde excicetur in umbra et torrefiat et sumatur de eo in pulvere omni mane et sero pondus. 3. x. et super ipsum bibatur lac. Aliud notum bellebori al. farine cicieris et ameos oibus annis. ps. i. kefi le pres. ij. cymini karmeni et piperis amborum ana ps. 5. terantur et conficiantur et coquantur in furno ut panis et excicentur et commisceantur cum tanto pane de sila excicato quantum ipsum est et fiat de eo o die sorbitio cum lacte et sumatur aut ponatur in iure pulli pinguis et sorbeat ante cibum Vinum ad eos. kefi le pondus. 3. v. et dimittatur super ij. lb. uini boni cui non sit acetositas ois et bibat de eo tres cados mane et vespere ad mansionem. l. in ois dispositione cadus. i. et confert ut psequenter adhibeat saucibus. Et napi barbarici in saucibus sunt vehementis iuuamenti ad eos calefaciendo et humectando eos: vix ipsi sunt vehementis caliditatis. Et de illo est ad hunc siccitatem qui curentur curationibus eorum cum humectantibus notis et regimine ethice: deinde regatur ille. siccitatem cuius attrahit caliditatem regimine calefactorum. et ille siccitati est associatur frigus cum regimine huiusmodi ethice senectute. Alisteria vero sunt ois clistere ipinguant renes sicut lac ouinus et proprie quod soluit in eo de albezard aliquid Et de eis sunt composita que iam dicta sunt in capitulis de fiderij corundi et dicam de eis unus. Sumatur caput ouis pinguis et mundificetur deinde teratur valde et aggregentur illi. 5. lb. illiati et ij. lb. lactis et sumatur tritici et rizi et cicieris tritico oibus annis. quarta lb. vnius postquam fuerit iam aggregatum totum illud et dissolutum in aqua et colatur et sudatur ipsum et aqua eius iterum super commotionem alias et reducat totum ad decoquendum in furno donec discocum sit caput iterum et coles totum et sumatur de iure. 3. ij. et de pigui. 3. ij. et de farina aigdalay et nucum amborum annis. 3. i. fiat clistere cum eo et dormiat super ipsum.

De ipinguando membris aliis sicut manibus aut pedibus et labiis et nasum aut puerum aut virgine. c. ij.

Possibile in hoc est illud quod appropriat illi membris et non est illud ex parte eius quod comeditur et bibitur quoniam illud comeditur est corpori imo ex parte attractionis cibi ad ipsum et retentionis eius super ipsum et conuersionis eius ad nam ipsum. Et illud quod admodum sciuitur sit per frictionem rubificantem cum asperitate et cum medicinis rubificantibus deinde cum fricatione que est fortior et cum effusione aqua calide deinde linatur pice et quidam ponunt sanguifugas capestres et sunt vincti zubei in virtute picis. Et tu quidem iam sciuit in primis capitis quod liter administrat pice et administratur secundum modum quem necessarium facit manui ueniens ad ipsum stringendo vias ab eo ad aliud et appropriatur ei aliqua ex operationibus ferri sicut labio et naso et auri. Et dictum est in capitulo alio ab isto. Dixit quidam labium et nasus sunt diuina ois tunc ut aperiantur membris et discooperiantur cutis ab utroque latere et incidat caro que est in medio quod durata est ex ea quod prolongabit et auferet ab eo caliditatem.

De masculis superflue piguedinis. c. v.

Piguedo superflua est compositio corporis a motu et deambulatione et conuersione coarctans venas coarctatione stringente eas quare oppilat spiritui vias suas quod obrem extinguit multotiens et sicut non peruenit ad eos spiraculus aeris quod corrumpitur per illud compositio spiritus eorum et sunt in timore quod expellatur sanguis eorum iterum ad locum coarctatum quod re fortasse findet vena subito scissione punitiosa. Et in hoc modo quidem dispositione que est ante eam accidunt eis coarctatio anhelitus et pulsus cordis quod succurratur tunc dispositio eorum cum phlogia et isti quidem penitus expositi sunt morti repentine. Et ad summum mors super ultimos impinguedine festinat et proprie illos qui impinguntur in prima etate. ipsi enim minutas habent uenas et coarctatas et sunt expositi apoplexie et palsy et pulsui cordis diarie per humiditatem ipsorum et malicie anhelitus et sincopi et febribus malis et non tolerant famem nisi situm causa restrictionis meatuum spirituum et vehementie frigoris complexionis et paucitatis sanguinis et multitudinis phlogis. Et homo quidem non peruenit ad ultimum magnitudinis impinguationis nisi quod est frigus de complexionis et sicut isti sunt non generantes nisi in semine suo ad primum dum peruenientes et sperma ipsorum est paucum. Et sicut quod de mulieribus sunt pingues non concipiunt et quod concipiunt abortiuntur et earum appetitus iterum est de bilis. Et quoniam isti quidem omnes curantur cum medicinis non fortasse penetrant medicine in venas eorum usque ad membra eorum lesa. Et quoniam infirmantur non sentiunt nocumentum uelociter quoniam sensus eorum sunt debiles et phlogia eorum est difficilis et in eorum solutione ventris est timor: fortasse enim mouebit humores eorum et non erit possibile ut penetrent in uenas redeundo per coarctationes earum quod fortasse ducet ad perditionem illud Si autem faciunt aliquid infirmat eos quoniam calor eorum innatus est debilis quoniam locus est stricte. Et nos quidem iam diximus quod laudandus est episcopus et proprie in adolescentia et pinguis quoniam laboret et debilitat a motu tunc ipsa per id quod associatur eis de significatione humiditatis si significat longitudinem vite.

De extenuando. c. vi.

Regimen extenuandi est contrarium regimini impinguandi et est minoratio cibi et post ipsum balneum et exercitium vehemens cum penetratione eius et ponere ipsum de genere qui non nutrit Et de genere eius calus nutrimentum est siccum aut acre aut salum sicut sunt lentes et caugamich et acetosa et sit pars eorum panis de quo non est eiectionis furfur et panis de ordeo et multiplicentur species calidas que per condimento ponuntur in cibariis suis. Et de eis quod ad iuuant ad minozandum cibum eorum predictum cum eo quod narratur est ut sit pinguis ualde ut satiet uelociter quoniam appetitus eorum debilitantur et sint cibi et potus eorum tales ut adiuuent ad resoluendam manum si aggregat de ea et adiuuat ad illud uehementia raritatis corporis eorum per exercitium laboriosa et grossitudinem indumenti et lecti et permutationem aqua frigide ad calidam et aeris sibi ad calidum et detectio spiritus ad frigus ut stringant pori et operulentur et consolidetur corpus per horripilationem que non recipiat nutrimentum et prohibeat resolutionem e qualem que precedit attractionem eius quod est per ipsum. Quod si fuerit coarctatum detegat calorem donec multiplicet eius resolutionem quare resoluatur supra illud quod attrahit

ad membrum. Et eūones et uomitus non equalis. nāz
vomitus quū est equalis ante cibū et post ipsū ipinguat
verum illud qd est pīm extenuat et alteratio psonis ad
cōtrarium cōpōnis facientis pinguedinem si est frigus
tunc calefactio et si est caliditas equalis tunc inclinatio
eius ad frigus aut calorem superfluum. Et secūdu pīm
de rebus magis iuuatiuis pibus que superfluit in pin
guedine et sit verbigratia illud a frigore est administratō
medicinazūsubstantium et hoc iterum ad calorem ē iu
uatiuū. et oī ut adhibeāt eis exercitia laboriosa et eū
nes. ipsa. n. efficiunt in humoribus tres opationes qz
unaqz ē iuuatiua ad extenuandū et de illis ē subtilizatio
hūoris i eo et elongatio et a coagulatōe et expōere ipsū
ad resolutionē et de illis est qd ipsa prouocant et mouēt
humores non ad ptes venarum. et de illis est qd ipsa fa
ciunt sanguines lucrari qūitatez acutā non malignaz ad
vītezz attractiua. Et medicine administrate in dolori
bus iuncturazū sunt ualde fortes in puocatione vīe
non ipate que qū permittent vadunt cū cibo ad venas
et non pnt pducere mās ad suctionē venaz nō ad ptem
vīne sūmendo a pte venarum nisi in potu sūmant quū
iam secūda aduenit digō tunc enim pueniunt ad epaz
et illic recipi p opatio eaz immo fortes que remanēt di
scernentes valde humores ad non ptes venaz qz sūm
patiunt vīe et faciunt reliquas operationes. Et iste
medicine iterū puocant menstrua cum virtute qūobres
adiuuant ad extenuandū in mlib. Et iste quidē me
dicine sunt sicut gentiana et semē rute et aristol. 20. et pe
trofelinū et polium. et sandarace qdez iest vīus extēua
tiua valde pīrie virtuti karabe. et lacca hz in hoc uir
tutē pīriez itez et sūz semen apī et dragantū forte est
sed est timorofum et amaracūz sūz. Et opofitū. 24. ari
stol. 20. pondus. 3. i. centauree minoris. 5. tertias. 3. i. gē
tiane rōane et polj et petrofelini et sal vipere. oīum. añ.
3. iij. et est dos. i. Medicamen forte. Sūmant radix cu
cumerio asinini et radix altee et radix oppoponaci et su
matur i puluere decocto. 3. i. Et iterū sūmant seminis
ameos et seminis rute et cymini eqles ptes sūfuci et bau
rach amboz añ. qūta pīs vīus et lacce pō. i. et dos oī
die sit aur. i. Et de medicinis subtilizantibz sunt acetum
et almuri et pīe in ieiunio vīxī ille qui hz debilitatem
neruorum et que hnt nocumentum in matrice deuient
acetū. Et potare vīus in ieiunio qūz extenuat itez p
hoc qd resoluit et p hoc qd replet uenaz vapore qū fuerit
illud qd potatur pīm qz vīe non recipiunt interius ali
ud sup ipsū ex cibo. Et sūz medicine lenientes nām.
ipse enim cōuertunt cibū a uenā. Et qū administrant
multotiens sit virtus attractiua pigra et cōsuecunt ue
ne cūari ab eo qd vadit ad eas apud quēlibet motum
humorū ad intestina. Et qūz apparent medicine leniē
tes nāz et subtilizates diurectice nō puenit ad uenaz res
mag. Et de medicinis extenuantibus sunt tyriaca et u
u et eius et sal uipere et diacurcūa et diacymīnū et diapi
perenon et sagzenea et anacardium. Et medicamen de
lacca et atbanasia et bōrufia et trīfera minor. Epithima
ta pō eorūz oī ut sit de genere eorū que insidēt et stupe
faciūt vītezz attractiua et sit i eis venenofia sic hyulqā
mū nigz hyulqāmū et albū aut d gūe eorū qd resoluit re
solutōe uehementi sicut sū oīa et inunctiones fortis resolu
tōnis. Et opz ut sit eorū balneatio in ieiunio et sit aerea
sudare faciens nō aquosa et bumectās. Et fuerit aquo
sa resolutiua sit assiduatio in ea ut non accidat ex ea at
tractio supflua absqz resolutione deinde nō festiet ad cō

medendū super ipsam imo expectet et dormiat p ipsam
aut moueat et exercitet deid quiescat p cōcedat et debi
lez et sūz oī ut sit frica et fricatio resolutiua pīnua.

De extenuatione mēbz pīcularis sicut māmille et
testiculi et man et pedis et sūm illis. c. vij.

Redi in hoc regimine itez ad dispositiones et
cōditiones qd dixi in extenuatione absoluta et
tūz cū iuuantibus qbus appropriantur et
iuuat ad illud sicut facere ipsūz quiescere cum frigore
suo et ligare vīas cibi ad ipsū et frīgere cū ligamēto et
assiduatio eius sup illas vīas sub eo et attractio cibi ad
oppositū eius. Et de epithimatis que prohibent re
solutū fieri magnū et māmilla a magnificatione est ut su
matur chimolea et cerusa plūbi et misceantur cum expī
sione hyulquiami albi et oleo myrtini et administretur
inunctio et assiduetur epithimatio et ex fricatione lapi
dis in quo pīfomatores sua acutū ferramenta qū un
fricatur sup alium eūz aceto aut succo hyulquiami al.
Et sūz mīstudo epithimadi cū aluie oī die. Aut sūma
tur crete pō. i. et gallaz viridium que vītezz sit trite et li
niantur cū melle i die deinde abluatur cū aqua frīgida
fiat illud in mense tribz vicibz. Et appropriat māmille
ut liget sup eā cymīnū pīrie cōfectum eūz aceto ex
quo emplet māmilla. Et dimittatur sup eam pānus
infusus aceto tribus diebus deinde soluat et pīr adhi
beatur cepa lilij al. et stringatur et non soluat tribus die
bus alijs fiat illud in mense tribus vicibus.

Loqmur tūc de egritudibz qūiū d panari. c. vij.

Panaritium est apā calm exiturale accūs in la
cere unguis et est difficile uehementis doloris
et qūz ulceratur et perducit ad corrosiōnem et
qūz currit ex ulceratiōe eius saies subitū fetida et est in
hoc timor digiti. De cura. c. ix.

S neccessaria est pīfomia et vītris solutio fiat
et est neccessarium subtiliare cibū et iūidare ip
sum. et oī ut currat in curatione cursu reliquo
rum apatum. i. in obseruatione dispositionis principij
et augmenti et status et declinatōis hz qd sciūst. De
dicine aut locales sunt qm in principio opz ut submer
gatur in aceto calō. Gal. nāz narrat qd est uehementis
iuuamenti ad panaritium et non est dubium quin in pī
cipio sit magis iuuatiū et proprie cum fūzūre aut fāria
or. et empletur canforatum factum ex canfora et qū cō
ficitur opium cum mucilagine pīlij extracta eūz aceto
est iuuatiū ualde et emplatio cum gall contritis pulue
rizatis fortasse refrenant ipsū. et sūz sordes auris eūz
litio qūz prohibet ipsū collectionem facere. et licium
iterum iuuatiū ē bonum. Et sūz galle pīfecte cū mel
le illud enim est ex eis que pībent eius cōfirmatiōē
et submergatur sēp in aqua frīgida et sedetur dolor eius
cū opio qm est mirabile et mucilago pīlij tūc est iuuati
ua. Aut sūmant galle et cortices granatoz acetosorum
et lapides calcis et ficus sicce cū eqli mensura pīfiant
cū melle aut cū rob vīe aut cū iuleb et liget sup ipsū
et non approximet oleo aliquo nō hūiditati quz timef
viceratio et radix lilij et olibanū tritū solū et cū alijs.
Et grana myrti decocta cū rob vīe fortasse refrenant
ipsū. Medicamen sanans panaritid. Sūmant aloes
et balaustie et olibanum et galle et aggregēt cū melle
et administrantur. Et non oī ut sūtur sup infrigidāta
nam ipsa qū transit hora pīa principij inspissant curē
et obfident mās et uehementior sit dolor. Et si attendat
tūc illd qd sūnt d calitate qūis sit sic ignis imo iūluat

et exicet et fortasse pfer submersio i olo calefac et tole
rancia si ipaz et i me^o terat oliba^m et poat si ipz aut flos
ferri et nigelle itez trita et mucilages itez lenietes et adi
pes et filr troscisci adaro et mulces et sordes auris bona
et ei an collectioez. et qui accidit maturatio tuc pde si ipz
sem almaru et philiu cu lacte. Et qui e ppe statū et colle
ctioez tuc pforet pforatōe subtili et pua ut egrediat qd
e i ipo et eplet cu egressu fuerit qu stipticis sic si leres
et rose et sic lauch de nabach et lauch maloy et lauch
de zarur. et p^o illd ex farina lupinoy cu melle et qn ulce
rat tuc aloes e de meliorib⁹ curatōib⁹ et filr et cu az
senico et eplz de flore eris pistu cu eplō de cerula et fco
colla et coopiat illd cu pāno ibito i vino. Et oz tuc vt
sepet caro ab ūgue ab oī pte et icidat illd qd pūgit car
ne ex ūgue. **E**mplz bonū qd dixit Paul⁹. et dragā
ti usli turis aboy an. pte. i. floris eris pte. s. terat cum
melle et adistret. et itez eplz b⁹ cortices granatoy ace
tosoy et galle scoris eris et flos et misceat cu melle et li
niat et liget et n tagat locū aq n olz. **E**mplz bo. dragā
ti usli et turis aboy an. pl. i. aggreget cu melle et ponat
si ipz et fortasse e neciuz qu est rior corrosiois admista
re calcadicō ex arseico et draganto et flore eris et calce
qm exiccat ipz et nō est meli⁹ eo. Et qn incip curiere
ex panaritio ulcerato faies tuc cauterizet et icidat ut
nō pambulet malitia et in digito toto et nos quasi iam
locuti fuimus de panaritio vice alia.

De aure muris et scissura unguinū et excoiatione
carū et ipsarum scabie. c. x.

Quandoq accit bec accitia cā ficitatē cōplo
nis melice. Et illa fissura unguis q e dechōis
ad pres acutas pēdētes cū cāne et pūgētes et q
ledunt dī auris muris. In curatiōe dō e e necia mūdi
ficatio corporis cū eūone hūoris melici si fuerit dñans.
et medicie locales sūt ut liniat alaffras cū sale masse et se
ce uini. Et eplet cū cepa muris affata et pprie cū oleo
sisamino aut sem lini aut nasturtiū et emplm sem liget
sup ipz cū melle. Et nasturtiū et sal trita pferat ad illd
et eradicant frusta. Aut liniat cū alaffras et sale et fece
uini et hoc cōfert scabiei et excoiationi et similiter ma
stix dissolutum cum sale trito.

Spalmi et curuitatis et leprositatis q accit ūgui. c. xi.

Iste passioes itez accit ūgui f3 pl3 ex melia
qz puerit eā et spalmat eā et curuat ipaz et fa
cit eā lepsz. Et mltoties qd e cā e aliqd era
dicatiū accia ūgui qn ergo uult oriri origine bona nō
custodit et tagit mltoties et si egredit et si egredit egre
dit f3 forma malā et nadit i generatōe sū illā sūmā qā il
lud qd aduenit ei de nutrimento aduēit ei et nō inuenit
in ea penetratōez et de eo resolutioez f3 duos mōs nā
les qz pōit i radice unguis tali pōne q sit ei difficil
extensio totū radicio. Et mltoties qd curat curuata
cū adipe. vñ. dieb⁹. deñ fricat cū nitro deñ iterat do
nec eqf. Et mltoties eradicat ūguis p casuz qz sit for
tis dolor et facit incurrere febrē. **C**ura. Jila cuius
cā est melia indiget eūone et si fuerit corpi cōis et fue
rint dñes ūgues iā scē filr et rificatō cibi est de reb⁹ ma
gis cōuenientib⁹ ad illd. Et q bibit olz sisaminū et assi
duat ipz eqnē ūgues et. Et si fuerit melia ppia uni dñ
gui tunc oz ut curet curatiōib⁹ localib⁹. Et de curatōi
b⁹ qd localib⁹ ad illd alie sūt q leniūt ūguē et pparat ip
sā ad excoiandū et eqndū sic administratio calcis et arse
nici sūt eā qz sit talis ut radat cū cultello quā pūritatē vo
lueris. et filr mltitudo eplatiōis cū fece alfochaba qm

facit eā facillē ad eqndū. Et filr si tolerat man⁹ calefac
eā cū cera et eq eā. Et gūma cupssi est eplz bo^m ad lini
endū eā et sem lini itez e bo^m ad spalmū. Et adeps o
uis qn ligat si ipsa dieb⁹ aliquot et dicit lenit eā si aut
non sufficit iteret si ipaz mltoties usquo leniat et
ppet ad eqndū et pfer ad scabies vnguiū itez.

Ingeniū i icithōe ūguis male i for^a sua et colore suo et
reliqs maculis ut nascat loco et vnguis bona. c. xij.

Sumat gūma cupssi et eplet cū ea ūguis ma
ligna dolorosa dieb⁹ aliquot ut leniat deñ
pūgat radix et cū acu et curat de ea sanguis
plm⁹ deñ liget si eā allea trita die et nocte deñ reno
uent et eā allea i die et nocte bis qm ipsa cadet. Et assi
duatio eplandi eā itez cū olo qn pparat eā ad casū cū
q^olibz regie ppe qn misceat cū eo oppoponacū et sulfur
fractū pūitū cū adipe. Et d medicis fortib⁹ ad eradicā
dū ūguē est serapinū et itez dabg glandis et gūma piga
ni et arsenicū et catarides aggregent cū aceto et assidue
tur eplato et cū eis in oib⁹. x. diebus. Et itez vtrūz ar
senicū et sulfur citrinū et glutinū alborin fiat ex eis eplz
cū aceto et resoluat omni hebdomoda.

De obseruatione eius que oritur. c. xij.

Opz ut ingeniet dōec magnificet et tueat a ta
ctu cū manū et aere et alijs et crescat. Et magis p
ueniet qd scit ad illd e ut fiat aliqd sū digitū sicut pile⁹
d argento et sit i eo pñexio retis et ruptura ut si phibea
tur aer oio. qd si oportuerit phibet aerē pp calorē aut
frig⁹ aliō coopiat cū re alia. Et oz ut figura b⁹ pilei sit
figura q fiat securitas ab obuiatione digiti a pte ūguis
qu ligat si ipz et obuiet ex pte a⁹ et obliuiscat sup digitū
spalmū. et tunc eni nascet ūguis melior que est.

De Baras que sit super ūgues. c. xij.

Sumat nux cupssi et terat et misceat cū aceto et
saria et ppe saria lupioy et eplet cū eo qm eradi
cat albaras et filr sem lini cū nasturtō et filr sex adusta
pista cū aleico zubeo et gū⁹ pini et pūx hūida mirabilis
sūt in b⁹ cū arsenico zubeo cū nuce cupssi. et glutinū pi
sciū e mirabile vlti^m et radix acetose itez lina cū aceto.

De citrinitate q accit unguib⁹. c. xv.

Sumat ex gall⁹ et aluie cū adipe anatis aut cū sele
vaccio aut cū seie eruce pūitū bñ pfecto cū aceto

De attritioe unguū. c. xvi.

Eplet i pms cū folijs myrti aut cūz folijs gra
natoy lenib⁹ deñ adhibeant lenientia q si ac
cidit capitū⁹ neruoy eaz uenientius ad eas dilatio ad
ministra sup ea adipes notas et cerataria leuia.

Dortu⁹ sanguis sub ungue ab attritioe euenies. c. xvij.

Aret cū farina pmissa cū pice et eplet cū ea si
aut nō excusat et indiget opatōe man⁹ tuc oz vt
findat ūguis cū facilitate scissura obliqua cū instio acu
to ita ut egrediat sanguis q e sub ea. Qd si accit ex b⁹
vt eradicet ūguis fac ut currat sanguis et iuiscet ūguis
et sup illd qd est sub ea cū facilitate vt sit iuuam⁹ et nō
doleat deñ pñderet p⁹ dies aliquot. et si fuerit illic ui
rus pmat unguis aut finde eā cūz facilitate et reducat
et liget et nō diuidas carnē qm pmouet dolorē magnū
maiorē q panaritū imo tege eaz cū ipsa. Et embroca
sup unguez aquā et oleū repidum et pone sup ipsam p⁹
et in fine eius emplm basilicon.

ExPLICIT liber quartus canonis auicēne

Deo gratias.

lib. 1.
uale i
as lū
que e
cōfec
tius e

CE

lirup

CE

z pill

guen

appre

dicin

octo r

polie

in ipse

medic

uitate

rum i

z uen

terior

z scia

ergo

CE

posit

O

inuen

uenir

inuen

simpli

ei sim

ei est

quare

ptica

dicina

calest

ut ad

cella

qñq

z n in

clene

dend

CE

uolum

ut pr

CE

abbor

facia

longi

p'r d

Incipit liber quintus de medicina et est antidotarium

Non expediti sumus in libris quattuor a relatione summe scie speculative et operative artis medicine peruenire ad sanitatem et facientis acquisitionem sanitatis adesse nobis ipsi sigillandi librum canonis per librum quantum uariat in medicina compositionis ut sit sicut antidotarium libri. **E**t hunc quid librum diuisum in tractatus scientialium in quo inuenimus ad radices scie compositionis in duas sumas. **P**rima prima est de compositionibus et entialibus que est. xij. tractatus. **P**rimus est de tyriacis et de cofectionibus magnis. **S**ecundus de hieris. **T**ertius est de electuariis nutritiuorum solutis et non solutis. **Q**uartus de suffufet et alchamata et muret infantiu. **Q**uintus de lobocat ad spiritalia. **S**extus de sirupis et rob. **S**eptimus de coditis et alingibet. **O**ctauus de trociscis. **N**onus de decoctionibus et pillis. **D**ecimus de oleis. **E**ndecimus de unguentis et emplis. **D**uodecimus de iuuamento deorum appropriato unicuique membro. **E**t summa facta est de medicinis compositionis expertis in unaqueque egritudine que est octo tractatus. **T**ractatus primus est de medicinis compositionis conferentibus egritudinibus capitis et eis que sunt in ipso. **S**ecundus de medicinis oculi. **T**ertius est de medicinis doloris auris et apatis et per puzis ipsi et grauitate eius. **Q**uartus de medicinis dentium et dolorum ipsorum. **Q**uintus de medicinis oris et gutturi et uentris superioris. **S**extus de medicina uentris inferioris. **S**eptimus de medicinis doloris iuncturarum et sciaticae. **O**ctauus de medicinis alopitie. **Q**uod ergo attulerimus hos tres modos sigillatim librum. **T**ractatus scilicet in quo inuenimus ad radices scie compositionis. **D**e necessitate compositionis medicinarum. **Q**uandoque non inuenimus in omni egritudine proposita medicina oppositam ei de singularibus et si inueniremus non eligeremus super ea. **I**mmo fortasse non inueniremus de compositionibus quam opponamus compositioni. **A**ut inueniremus ea: uerumtamen indigemus uirtute addente in uno simplici eius quare est nobis necessarium ut adiungamus ei simpliciter confortantem uirtutem et sicut est camilla: in ea ei est uirtus resolutionis plus uirtus et stiplicitatis minus quare confortantem uirtutem stiplicitatis cum me simplici stiplica adiungentes eam ipsi. **E**t quicquid inuenimus medicinam singularem calefacientem uerum nobis est necessarium calefacere minus quam ipsa: quare est nobis necessarium ut adiungamus ei infantiam aut plus ipsa: quod obrem est necessarium nobis ut adiungamus ei calefacientem aliam. **E**t quicquid indigemus medicina calefaciente quattuor partibus et non inuenimus nisi quod calefaciat tribus partibus et aliam calefacientem quicquid partibus quare aggregamus inter eas confidendo quod perueniat ex toto calefaciens quattuor partibus. **E**t quicquid est medicina quam addimus iuuantia in eo quod uolumus sed est nociua in re alia quare est necessarium ut permisceamus cum ea quod frangit preterit nociuitatem eius. **E**t quicquid est abhorribilis horribilis quam gustatur quam abhorret stomachus et expellit quare adiungimus ei quod ea bona faciat. **E**t quicquid est intentio in ea ut agat in membro longinquo quod obrem tenemus quod frangat eius uirtutem digonem et digonem facta quare associamus ea cum conseruante non patiente conuertere ab ea audacia duarum digonum ita ut perueniat ad membrum de quo intendit sanatio sicut ponimus opium in medicinis tyriace. **E**t quicquid est intentio in ea penetratio sicut peruenimus crocum introciscis calore ut faciat eos penetrare ad cor: uerum quod ipsi perueniant ad cor infigit uirtus discretiua et deudat ab eis crocum et destruit ipsum et opantur infantiua extinguenda in corde sicut facit uirtus discretiua sepando uirtutes resolutionis et si precipitatis siue medicina sit naturalis siue facta: quare procedit resolutioniua ad ipsum membrum lesum quare resoluit materiam et refrenatiua ad uias materiei ad ipsum quare prohibet materiam. **E**t quicquid uolumus medicinam que moret in transitu suo per donec operetur illic actus nobilissimum plimum deum sit me illa uelocis penetrationis: quod obrem permiscemus ea cum retardante sicut sunt plures medicinarum apitiaz: ipse ei sunt uelocis penetrationis ab epate et fortasse est necessaria mora eam in epate quare permiscemus cum eis medicinas attractiuas ad contrarium epatis sicut semper rhabbanis at trahens ad os stomachi: quod obrem belitat medicina in quantitate qua perueniat eius iuuamentum ad epat deum penetrat. **E**t quicquid est medicina quam inuenimus composita duabus uisibus et intentio nostra est in uia una: quod obrem associamus cum ea quod deferat ea ad illam sicut quod ponimus cantarides in medicinis apitiuis ut conuertant eas a parte uenarum ad partem renium et uelice. **E**t scias quod plurimis medicinarum in sunt opo et statio. **E**t quicquid intendit cum ea opo longinquior statione eius quare indiget faciente uiam. **E**t quicquid intendit cum ea opo longinquior statione ei quare indiget figente uel tardante. **E**t scias quod medicina experta melior est non experta. **E**t pars medicinarum melius est plurimo eam intentione una. **E**t ad in hoc quod pars medicinarum est melius plurimo eam iam exposita est in principio libri sui. **A**lter uero causa in hoc quod experta melior est non experta: est quod omnia medicina composita habet iudicium ex simplicibus suis et iudicium ex tota forma sua. et non experta non iudicat nisi ex enutitione suorum simplicium tamen et non scimus illud quod facit ei necessarium propter eius facta ab eis an est addens in intentione eam an non addens an est contra agens in sua forma. **E**t experte quid iam uerificate sunt utree res et fortasse est utilitas in forma composita nali maior quam in que accidit ex simplicibus eius. **D**e qualitate compositionis. **S**cias quod quicquid accit tibi quattuor necessitates et non inuenis ad eas medicinam in natura nisi artificialem sicut si indiges eione cum scamonea et pulpa colloquintide et aloce et turbitu et uis aggregare ista ut sit tibi medicina aggregata: tunc considera si necessitas eam et operationis ipsarum fuerit equalis quam ipse sunt quattuor medicinarum: tunc accipe de unaqueque eam quartam portionem et pone. **E**t si non fuerit necessitas eam equalis imo quarundam eam magis et quarundam ipsarum minus tunc existia estimatione artificiali et mensura summa necessitatis et pone proportionem necessitatis ad necessitatem canonem et adde si illam portionem aggregatam quantitatem cuiusdam et minue quantitatem cuiusdam proportionem necessitatis et compone. **E**t scias quod medicine compositae preterenti ut tyriaca in sunt simplicia eius uestigia et uirtutes et sunt forma ipsius que non fermentatur in spatio nisi ut faciat accidere perplexio eius uestigia et uirtutes: et fortasse sunt meliora quam simplicia. **N**on ergo respicias ad illud quod dicitur medici quod confert tyriaca ad hoc propter spicam et confert ad hoc propter myrrham imo confert ita: uerum illud cui intendit est forma eius. **E**t iam aduenit per accitio subtilitas

recenti ex medio auro usq; ad auz. i. **E**t ex eis q̄b⁹ distinguat inter illam que est recens ⁊ fortis ⁊ inter a-
tiquam ⁊ debile ⁊ mala: ⁊ de expimentis ē q̄oꝝ ut in
potu sumat hō carbaricū ⁊ considere⁹ tunc si soluerit
cū sumat in potu tyriacam tunc si retinet cū est recens
bona ⁊ si n̄ est mala. **E**t ex expimtis est illud quō dixit
S. qm̄ oꝝ ut capiatur gallus siluūz qm̄ ipse est sicciōis
cōplonis q̄ ille qui nutritur in domib⁹ ⁊ existimo ip̄m
ēē falsianū masculū ⁊ mittat s; ip̄s aīal uecōsū deīn dē
ei i potu tyriaca si ḡuixerit tyriaca ē bōa. **E**t itez
expituz in pmo qui in potu sumit opū ⁊ hyulqamū n
gū ⁊ alia. in napello at iuanitū tyriace est puū ⁊ q̄
ctas eius ut expellat mortē est mora pua. ⁊ forsūt me
dicamē de muscho sicut existimant quidā est magis iu
uariū in eo q̄ oīa. **Q**uātitates at que i potu dant
de tyriaca in unaq̄q; egritudine sunt iste. In tussi q̄oꝝ
antiqua ⁊ dolore pectoris ⁊ lateris dat in potu lupi
nus unus in aqua mellis aut iuleb si fuerit febris. In
rigore at piodico ⁊ frigore ⁊ uomitu i initio periodi
detur in potu lupinus unus cū aqua aut cū uino q̄ n̄
sit minus tribus. ⁊. n̄z plus quattuor. ⁊. ⁊. ⁊. ⁊. sumat i
potu ille qui bz colicā ⁊ inflatiōm in flō ⁊ pūcturam
quātitatē lupini cū aqua mellis aut iuleb sicut scia: ⁊
patiens casū appetitus sūz in aqua aut uino sicut scis.
⁊ de tyriaca lupinum in decoctione assari. ⁊ def in po
tu in hydropisī aī cibū lupinus unus d ea deglutiedo
aut cum quantitate. ⁊. i. ⁊. aceti cōmissi. ⁊ sumat in po
tu patiens spūū sanguinis si fuerit tps eius in egritu
dine pprinquin usq; ad auz. unū in aceto cōmisso. ⁊ si
fuerit spatū cū eo antiqū def in potu ultimū in deco
ctione sumifuton mane ⁊ sero. **I**lle uero qui patit̄
abscisiōm uocis sumat in potu de ea sabam unā in aq̄
mellis aut rob uue aut teneat eam sub lingua. **E**t def
in potu ad ulcera intestinōꝝ ⁊ solonem uentris cū san
guine in aqua sumac. **E**t ad constrictiōm anbelit̄
cū oxymelle squillitico q̄ sit minus. ⁊. i. ⁊ fiat garga
rism⁹ ad epilepsiam in p̄mis deīn detur in potu d ea q̄
ctas quarte auz. i. usq; ad mediū auz. in aqua aut oxy
melle squillitico. ⁊ sūz in dolore capitis ⁊ emigranea.
Amplius ipsa frangit lapidē in uesica ⁊ renib⁹ quz
potatur in decoctione ap̄ ⁊ p̄hibet colicam ⁊ passiōm
⁊ retinet nām. ⁊ illi qui uritur ea in hora sanitatis nō
nocent uenena ⁊ n̄ ipendūt in eo nocuita ⁊ sit secur⁹
ab egritudinib⁹ pestilentie. **D**escriptio. **R**. trociscōꝝ
squille auz. xlvij. trociscōꝝ uipe auz. xliij. trociscōꝝ
alindaracaron ⁊ pipis nigri ⁊ op̄ oīum ana. m̄idem
⁊ cinamomi in d̄criptione auz. xj. ⁊ in d̄scriptiōe auz
xxij. rob auz. xj. ⁊ in d̄criptione auz. xxij. ⁊ seīs na
pi siluestis rotundi ⁊ scorbon ⁊ radicia lily celestis ⁊
agarici ⁊ succi liquiritie ⁊ olei balsami oīum ana quā
tum est hoc pond⁹. ⁊ myrrbe ⁊ croci ⁊ zinziberis ⁊ zu
barbazi ⁊ centauree ⁊ calāmī montani ⁊ prassij ⁊ pe
troselinī ⁊ sticados ⁊ costi ⁊ piperis albi ⁊ macropipe
ris ⁊ pullegij indi ⁊ olbani ⁊ floris squinanti ⁊ gūmi
alborin ⁊ casie lignee nigre ⁊ spice ⁊ polij oīuz ana auz
vi. ⁊ stozaz liq̄ ⁊ seīs ap̄ ⁊ succi ⁊ floris ⁊ se. sifeloel ⁊ ame
ol ⁊ cædreos ⁊ cæp̄theos ⁊ succi hipoq̄stidos ⁊ spice
celtice ⁊ sebee montane ⁊ solij ⁊ gentiane ⁊ seīs fenicu
li ⁊ terre sigillate ⁊ colcotaz adusti ⁊ amōi ⁊ acori ⁊
nasturtij albi ⁊ carpobalsami ⁊ ipericon ⁊ fu ⁊ gūmi ⁊
cordumeni ⁊ anisi ⁊ acatie oīum ana. auz. ij. dauci ⁊
bdellij sibalbidi oīum ana auz. ij. bezard ⁊ aspaltri ⁊
oppoponacis ⁊ centauree minozis ⁊ aristologie rotū

oium ana auz. ij. et in alia descriptione centauree aristologie rotunde loco longe castorei uero in descriptione quadam auz. ij. et in descriptione auz. ij. et si est sermo in serapino et mellis lb. x. et uini antiqui odoriferi kist. ij. liquefiant que de eis liquefunt et infundantur que infunduntur et terantur sicca et cribellantur et conficiantur cum melle et ponatur in uase uitreo aut plumbico aut argenteo et si impleatur uas imo sit in eo supfluitas ut respiret medicina et oes medicine pter mel et uinum sunt. lxxij. medicene. **D**escriptio alia. R. trosciscop squille auz. xxvij. trosciscop uipe et trosciscop alindaracaron et pipis nigri et opij boni oium ana auz. xxij. et allei siluestris et rosaz siccaru et seis napi siluestris et ireos et agazici et succi liquiritie et olei balsami et cinamomi oium ana auz. xij. myrrhe et prassij et croci et macropiperis et ziziberis et ozimi montani et petroselinii et pentaphilii siluestris et reusim et costi amari albi et sticados et pipis albi et muschi et pullegij et superioris squinanti et glutiz alibat et oli bani et casie et spice oinz ana auz. vi. et gentiane et alme alestis et est nasturtium album et stozacis liquide et fiseleos et spice celice et est neridii et seis ameos et camedreos et camepitheos et hypoquistidos et folij et epibymi et fu et meu et seis apij et se. seni. et boli lacune et colcotam affati et amomi et ipericon et acori et carpobalsami et a casie et gummi arabici et cordumeni oium ana auz. ij. et alzufera et galbani et oppopodacil et serapini et bitumidis iudaici et centauree et aristologie rotunde et castorei oium ana pondus auz. ij. et addite sunt in hac descriptione iste medicine et sunt firmate in descriptionibus aliarum linguarum et sunt ozimi fluuialis et galbani et dragaganti et ciclamis et aristologie longe et seminis byusquiami albi oium ana auz. ij. iste ergo sunt spes. lxx. in compositio ne excepto melle et mel sit dupliu medicinarum quap sit summa et qd est in tyriaca mille et quadraginta et triginta quattuor auz. et teratur crocus et se et teratur myrrha et opium et olibanu per se et infundatur illud in uino decocto nocte et liquefiant glutinu et galbanu cu olo balsami et teratur colcotaz solu deum terantur reliq medicene et cribellatur et conficiatur summa eaz cu melle disputato. et conteras qu sit aggregatio in mortario contritione bona donec comisceant deum ponat in uase uitri qd sit sicut urinale aut testeo uitriario et administratur p quattuor anos et sit dos integra pondus. 3. i. cu aq tepida i teino. **D**escriptio alia. R. tro. squille auz. xlvij et troci. tyri. auz. xxij. piperis lon. auz. xxij. no. alindaracac pondus auz. xxij. rosaz siccaru ablatil capitibus auz. xij. radicis lilij celestis auz. xij. et radicis liquiritie auz. xij. seis napi siluestris auz. xij. et scordeo auz. xij. xilobalsami auz. x. opij auz. xij. agazici auz. xij. pipis albi auz. vi. reusim seis apij aur. ij. myrrhe pure aur. vi. costi. amari aur. vi. croci aur. vi. casie aur. vi. spice ind auz. vi. meliropiperis aur. xxij. et tbuctamie et pullegiu aur. vi. et prassij aur. au. et sticados aur. vi. et petroselinii et est sem apij montani aur. vi. mace doici auz. vi. et quinqz folij auz. vi. camepitheos aur. ij. et amomi aur. ij. et meu aur. ij. et neridem et est spica romana aur. ij. et similiter camedreos aur. ij. gentiane romae aur. ij. anisi aur. ij. gummi aur. ij. seis feniculi aur. ij. cordumeni auz. ij. fiseleos aur. ij. ameos auz. ij. sezapini aur. ij. castorei auz. ij. aristologie longe aur. ij. centaure minoris aur. ij. bezarat et est galbanu aur. ij. et si at de ea qd diximus de contritione et rebellionone et confectione cu melle. **A**ltro trosciscop de uipis. **A**c

ciplantur uipe qu est finis ueris et incipit etas et si fuerit uer byemale dimittant usq quo consequatur etas. **E**t uipete quid sunt serpentes capita bites plana que sunt lata ppe apud ppinquitate colli minuti subtrilis ualde quoz caude sunt curte strepitum facientes et sonitum in incessu. Et illis quid trosciscis non conueniunt oes uipe imo flaua et de flauis seminee. et eoz signu est q masculi in oi latere bnt unum dentem et femine ples uno. et ozt ut alienent cornute et uarie et aspides decliues ad albedine et non capiatur ex piscinis et littoribus fluuior et aquar et marium n3 petrose qm in eis sunt qz cine facientes sitim immo capiant in loco longinquo ab humorositate. et no capiant ille que sunt debilis motus imo elegantur ille que sunt uelocis motus bites caput eleuati. et ozt ut non morientur qu capiunt si pose est et abijciantur a pte capis et quattuor digiti et sistr a pte caude ipsius et ani et. q si cucuzerit ex ea sanguis plimus et fuerit motus et in illa dispoe plim et mors ipsi tarda tunc erit elca. et si fuerit pui motus et pauci sanguinis uelocis mortis tunc erit mala. **E**t de signis eius itez est ut sit motus et uelox et aspectus et aspectus audacie et presumptionis et sit egressio fecis eius ex postremo caude eius. quqz mortua est extrahant uiscera eius et ppe fel ipsius et abluatur cu aqua et sale ablutione exquisitissime sca deum decoquat in aqua et sale et si cu ea fuerit anetum non erit malum in eo decoctione discoquente cu aqua leuis fiat collectio carnis eius ab osse ipsius. **M**undificet ergo caro eius ab osse et projiciatur in mortario et teratur bnt et piciatur illi qui facit illud ut odoret oleu balsami et in ungat ipm sup digitos. qu ergo contrita est misceat cu totellis fm descriptiones diuisas et non eligatur supra descriptiones Andromachi deum fiant ex ea troscisci minuti subtriles et excidentur in umbra et reponantur in repositorio. et ozt ut non cadat sup eos radius solis oio n3 ante exiccationem neqz p ipam. sol naqz destruit et expoliat eos a uirtute appropata carnibus uipaz interficiente uenena que sunt ex morione et ebibita.

Ros trosciscop squille. **E**t ut eligatur de squille humidis illa que est grauis et non est magna et non linias ipam cu luto qm illud facit ea rancidam et corrumpit ipaz imo line eam cu fermento et assa ea in olla donec coquatur aut in furno iam calefco et extracto cine re eius aut in patella de terra sup qua coquitur panis eius. **Q**u ergo extrahit inde tunc sumat interius eius lene et teratur optime et misceatur cu eo farina orobi recens fm uirtute squille et exitus eius. Andromachus uero miscebat cu pte una squille duas ptes farie et al ei equali mesura. **Q**u ergo permista est squilla cu farina orobi tunc fac ex ea trosciscos subtriles et iunge manus tuas qu facia ex ea trosciscos o eo rosaceo et excica eos et serua eos sicut conseruas trosciscos de uipis. **M**edici autem nri temporis accipiunt squille ptes. ij. et farine herbi. prem. i.

Descriptio trosciscop alindaracaron. R. corticum radicis aldarisaban auz. vi. superioris squinanti aur. xij. calami aromatici et costi et xilobalsami et asfari et myrrhe et amoi et polij omnium ana aur. xxij. masticio et emerukit est alacoben alba et fu oium ana aur. vi. pot uiteor aur. xx. reubarbari silique cinnai an auz. x. spice inde aur. xvi. folij tridem croci aur. xij. tezatur totuz et cribellatur per se et conficiantur cu uino odorifero atiqno declinante ad dulcedine et fiat troscisci

et exiccantur in umbra et consequentur sicut conferman-
tur troscisci de uiperis.

Descriptio alia horum trosciscorum. R. ligni aldar
sulabam et calami aromati et costi et assari et xilo
ballami et amoi et myrrhe chye et su et alacobem oium
ana. aur. xviij. et croci aur. xij. et spice inde et folij abozu
ana. aur. xii. et myrrhe aur. xxiij. terat totu et fiat troci-
sci sicut diximus in unaqque descriptione q sunt an istam.

Descriptio alia horum trosciscorum. R. alclibet et e
darislabu aur. vi. floris squati aur. xij. calai arda
ti. aur. vi. myrrhe et assari et xiloballami oium ana. aur.
vi. cinamomi. aur. xxiij. amomi aur. xxiij. casie aur. vi.
et amaraco et e alacobe alba aur. xij. spice inde aur. xvi.
polij aur. vi. et alio myrrhe aur. xxiij. masti. aur. vi. croci
aur. xij. aggrega has medicinas tritas et puluerizatas
et cofice cu uino puro et fac trosciscos sicut diximus et
conserua.

Infectio mithridati nobilis. **E**st infectio q
fecit mithridates rex poti et nomiauit suo noie et
coposuit ipsa et e ex medicis expis sup ueneta pprie et
et sup egritudines alias ut eegregatintu iuuamiti ue-
nenoz diuerloz et egritudinu diuerloz. fuit ergo ipz ty-
riaca i illo tpe. deiu postq accit andromacho illud qd
expis fuit ipz sup iuuamitu carniu serpitu zaliop ad-
didit in eo trosciscos de uiperis et alteratu est paru per
additione et diminutione. fuit ergo tyriaca magna in
militudie iuuameti. uerutu tyriaca magna e magis iu-
uatiat ipo i re una et e uenenu spetu. In alijs do ibi
diminuit mithridatu a tyriaca diminutioe d q sit curati-
mo est magis additi i plib' eaz iuuameti et p'fectiois
utilitatis: et no plogem? sermone i numero illoz iuua-
metoz qm ipa sut illa p'dicta que sut tyriace et sit dos
copiosior parumper.

Infectio mithridati ex descriptoe comuni
oiz. R. myrrhe et croci et agarici et zizibe-
ris et cinamomi et dragagati oium ana. 3. x.
spice et oliba alseis et e nasturtiu babylonicu squati xi-
loballami sicados et siseleos et costi et camepitheos et
galbani et nebelcet et macropiperis et succi barbe bir-
cine et castorei et melakion et est opiu et folij indi et flo-
racis et oppoponacis oium ana. 3. viij. casie leucopipe-
zis et melanopiperis et hermodactilorum et poli et scoz-
deon et datici et meliloti et gentiane et olei ballami car-
poballami et trosciscorum cokio bdellij omnium ana.
3. vij. rute. 3. ij. amoniaci et spice romae et mastice et ga-
mi et petrofelini et cordumeti et seio feniculi oiz ana. 3.
v. anisi et acori et meu et serapini et assari oium ana. 3.
ij. apij et rosaz rubeaz pulegij oiz ana. 3. v. su et acatie
et unbilici stinci et seio iperici oium ana. 3. xlv. uini odo-
riferi antiqui in quo i sudant ea q oz i fundi mellis dis-
pumati qd sufficit. **D**ilceat et seuet et amnistret post
sex menses et sit dos sicut auelana cu eo qd e coueniens
de potib'. Et in hac qde descriptoe sunt medicie que
no sunt i descriptoe Bal. tresdeciz et sut agaricu et her-
modactili et ruta et amoniacu et dicates et assaz et ora-
gagatum et sicados et camepitheos et melilotuz et xilo-
ballamu et meliopip et bdelliu. Et i descriptoe Bal.
sunt due medicie q no sunt in hac descriptoe et sut ra-
dix lilij et sal et in descriptoe alia e medicina una q no
est in hac descriptione et est semen rute.

Res cokion amnistret in mithridato: R. passu-
laz rubeaz enucleataz pondus. 3. iij. glutinis
albotin pod. 3. xxiij. squinati et myrrhe ambo

zum ana. 3. xij. cinamomi et bdelli subalbidu et blacte bi-
zatie et spice romae et casie et meliloti et ciperi et bacca-
ru laui oiz ana. 3. ij. calami aromati podus. 3. ix.
croci. 3. i. bitumis iudaici. 3. ij. s. Et hec descriptio e sa-
bor filij sebel in q est additu bitume iudaicu. Et in de-
scriptione alia e additu darislaban pondus. 3. ij. s. Et
i descriptioe alia sunt adpote assari. 3. ij. s.

Tyriaca eldre. R. amoni podus aureoz. xij.
superiois squinati aur. viij. piretri aure. vi. cro-
ci aur. xxxvi. cinamomi aur. vi. et mirrhe aur. xij. petro-
felini et est semē apij motani et dauci et est semē baucie
filuz motane cretensis oium ana. aur. iij. dragaganti.
aur. xxx. succi hypoquistidos aur. viij. radicio lilij ce-
lestis aur. xv. seio feniculi aur. vi. bdellij subalbidi aur.
viij. seio byulqami albi aur. xxxvi. casie lignee aur. ix.
seminis papaueris albi aur. xxx. spice inde aur. xij. se-
mis zute aur. i. grāoz citri excoctatoz sumach semii
amboz ana. aur. ij. seinis aneti et epatis almeliki et assa-
ri et cordumeti et euforbij et opij omiu ana. aur. vi. me-
lanopipis aur. xxx. rosaz rubeaz siccaz ablati capiti
bus aur. ix. folij indi aur. xij. olei ballami aur. iij. nerei
de cretensis et est spica romana ameis et e supius uitis
aboz ana. aur. vi. rosaz oleadri et supiois almaru am-
boz ana. aur. iij. lacce mundate aur. xij. memithe gariosi-
loz amboz ana. aur. xij. supiois spice romane aur. iij.
reusini aur. xij. succi altise et est alfelégel et dicit abro-
tanu siluestre aur. xx. et radicu endiuie aur. xx. et costi
et gentiane romane amboz ana. aur. xij. folioz citri aur.
xii. et trosciscop alindaracaron aur. vij. anisi aur. vi.
squati aur. xij. Aggrega has medicinas teredo cribel-
lato i sudado q de eis infundunt i uino clare sube et e
radix aut coi aut i triplicato aut uino passo aut melio
et spice cu melle dispumato fm qritate que necessaria
est et reponat in uase et administret sicut amnistret
tur tyriaca maior. **E**t de medicis sunt quida q po-
nunt in ea de amoniaco et de eis sunt qd illud no uide-
tur quonia amoniacu nocet stomacho.

Descriptio tyriace eldre. R. amoi et mirrhe am-
boz ana. 3. v. piretri. 3. ij. s. squinati. 3. iij. casie
lignee. 3. xij. s. stozas liq. 3. vi. s. dauci. 3. i. croci. 3.
xij. petrofelini. 3. i. et. 3. ij. ireos. 3. ij. s. seio felii et bde-
lij amboz ana. 3. iij. s. oliba. 3. ix. dragagati. 3. x. suc-
ci hypoquistidos. 3. ij. granop citri excoctatoz aur. i.
seminis aneti et epatis almeliki et lignoz citrinop om-
nium ana. aur. ij. semis byulqami albi. 3. i. semis papa-
ueris al. 3. ij. s. spice. 3. ix. et. 3. i. zute sicce. 3. i. et. 3. ij. su-
mac. 3. ij. anisi et assari et cordumeti omnium ana. 3. iij.
opij. 3. ij. et. 3. i. s. euforbij. 3. ij. s. pipis. 3. i. s. rosaz. 3.
iij. folij indi et carboballami amboz ana. 3. iij. anacar-
di. 3. ij. s. lacce mundate. 3. v. cinamomi. 3. iij. meu. 3.
ij. spice cretensis. 3. ix. saluris. 3. iij. memithe et reusini
et costi amari omnium ana. aur. iij. folioz citri aur. v. tro-
sciscop alindaracaron aur. iij. olei ballami. aur. vij. suc-
ci abrotai. 3. i. galage. 3. vij. lilij. 3. vi. gariofilop. 3. v.
melis quantum sufficit.

Infectio tro. alindaracaro administratoz i ea.
R. camell. rau. et camemille albe et sumach et su-
et anisi et assari usnee et calami arc. natici et xiloballa-
mi omnium ptes eqles ponderis aggrega has medeci-
nas cotritas et cribellatas et cofice cu uino puro boe
sube et est radix aut coi tribus diebus cotinuis et mo-
ueat in omni die semel et adde sup illud de uno boz
uinoz si indiget illo et fac trosciscos ponderis aur. i. et

exicca i umbra. hac tyriaca fecit eldras et est uicaria
tyriace alfaroch in rebus omnibus.

Tyrriaca diateferon. *℞. gentiane romaue baccarū
aluzi aristologie longe ⁊ myrrhe ōnū ptes eq̃
les terratur et cōficiat cū melle dispumato fm q̃ritatē
sufficientie ⁊ dos sit aur. i. cū aqua calida. Et dici
tur q̃ de medicis quidā sunt q̃ ponūt loco myrrhe co
stū amap et refert Seruaget q̃ inuenit in descriptione
quadā additōz croci partis. i. ℞. tyriaca de quattu
or speciebus p̃fert p̃ctūz scorpionū ⁊ araneaz ⁊ egri
tudinibus fūdis p̃prie epilepsie q̃ subito accidit ⁊ tre
mori oris stomachi.*

Stira liberās magna. *℞. hec medicina est ag
gregatiua iuuamētū cōferens epilepsie ⁊ ṽrigini
⁊ dolori capitis antiquo ⁊ tremori ⁊ phibet māz attra
hi ad oculū: et q̃q̃s sit cū ea alcohol post abstractionē
aque quare phibet sanie ⁊ phibet eūctū nocumētū ad
oculū ⁊ abscissionē uocis ⁊ paralytism ⁊ alguesgues ⁊
dolorē dētū ⁊ dolorē oculi. ⁊ dolores pulmonis ⁊ la
teris ⁊ pectoris ⁊ hypocōdrioz bibita in aqua mellis
⁊ ualet ad expulsionē sanguis potata i aqua arnoglos
se ⁊ ṽge pastoris ⁊ uentositatib⁹ in stō ⁊ doloribus ei⁹
⁊ ictericie et ad passionē fūdas ⁊ clarificat colorez ⁊
delet cogitationes ⁊ remouet eructationē ⁊ sanat ue
sicā ⁊ egreditudines intestinorū ⁊ puncturā eoz et cliste
rizat cū ea: quare eradicanē apata eoz ⁊ apata splenis
⁊ puocat supfluitates renū ⁊ uelice ⁊ cōfortat ⁊ resticu
los ⁊ linif sup eos ⁊ addit desiderū ⁊ cōfert dolorib⁹
iūcturaz et spāsmo ⁊ podagi ⁊ p̃fert ad uenēa ex mor
sionib⁹ et ebibita ⁊ cōfert febribus antiquis ⁊ p̃odis
rigoris ⁊ resoluūt apata. *℞. myrrhe ⁊ cassie
⁊ s̃gnātū ōnū ana. ʒ. i. s. castorei ⁊ petroselinī ⁊ ē semē
ap̃j siluestris mōtani amboz ana aur. xv. seminis ap̃j
ʒ. ij. s̃seleos aur. i. costi amari ⁊ cinamomi ⁊ trociscorū
aladarmeu ⁊ storacis liquide ⁊ assari ōnū ana aur. vi.
anisi aur. x. piperis al. aur. xij. pipis longi aur. iij. spice
aur. iij. amomi et croci amborum ana aur. iij. opj.
aur. x. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigōiza
tas ⁊ cōfice cū melle dispumato ⁊ repone in uase ⁊ ute
re post. vi. menses.**

Rs trociscorū aladarmeu administratoz in liber
ante magna. *℞. amomi ⁊ darisfaban ⁊ costi ama
ri et calami aromatici ⁊ gariofiloz ⁊ pipis albi ⁊ ame
os ōnū ana aur. iij. cinamomi ⁊ masticio ⁊ croci ōnū
ana aur. vi. fu aur. i. spice aromaticē ⁊ solj indi amboz
ana aur. vij. myrrhe aur. vi. Aggēga has medicinas p̃ri
tas ⁊ cicotrigōizatas ⁊ p̃fice cū uīo claro aut alio ⁊ fac
trociscos puos pōbzātes aur. i. ⁊ exicca i ūbra ⁊ uelice*

Medrech Darj. *℞. Medrech darj est una d me
dicis p̃ficis magnis electis q̃ p̃cedit in cēstidē
filonj ⁊ tyriace ⁊ scelitbe ⁊ ipi iuuamētū est magnum
in colica cuius hec est p̃mīstio. Accipe croci ⁊ seminis
hyusquiami albi amboz ana sextar iij. i. opj ⁊ euforbj
amboz ana. ʒ. xx. ⁊ spice ⁊ storacis liquide amboz ana
sextaria duo et solj idi et gariofiloz amboz ana. ʒ. iij.
et piperis albi. ʒ. ij. et margaritaz nō perforataz et sa
lis ammoniaci et seminis rute siluestris et muschi et cā
fore et cardamomi et cinnamomi et cassie ōnū ana pō
dus. ʒ. i. et costi. ʒ. vij. et seminis albamel et p̃irezi
et macropiperis ōnū ana. ʒ. iij. serapini et castorei et
opponacis ōnū ana pondus. ʒ. ij. et zedoarie et do
ronici et olei balsami ōnū ana aur. vij. et idescipit
one syra et greca myrrhe. ʒ. iij. et cāfore. ʒ. iij. tere sic*

ca et cicotrigonizate infunde ea que liquecūt in uino
decocto deiñ aggrega omnia et cōfice cū melle et ānq̃
sex mēfib⁹ cōius dos sit sicut nux cū aqua tepida.

Infectio p̃bōrū et ē illa que nominat mā uite:
Valer ad superfluitates p̃b̃atis p̃fortat animā
letificat digerit facit eructuaz assimilata ut sit sicut in
aticū adolescētie et addit in p̃seruatione et memoria et
rōnē efficit bonā et absoluit linguā et destruit frigoza
abscindit fluxū urine et sedat uentositates et addit in
spermate et cōfortat memoriā et detumescere facit caz
nē gingiuaz et stringit dētes et remouet dolores dorsi
et iūcturaz et ilioz et emūctorioz cui⁹ p̃mīstio. *℞. pi
peris et mac⁹ piperis et zinziberis et cinamomi embli
coz et belliricorū et caplie et aristologie rotūde de sce
mi et uenaz cytrinarū et uētris granorū pinee maioris
Et in descriptione alia nucis in succutū et est testicul⁹
ulpis ōnū ana. ʒ. i. s. camemil. ʒ. s. et plante granorū
uue. ʒ. iij. auferat interius pasularū rubeazū deiñ terā
tur bene et sumat q̃tū sunt oēs medicine mellis et coa
gulet deiñ cōficiant cū eo spēs quas dixim⁹ et sumat
de ea fm oēm dispōz q̃tū est nux pua in oleo nucis inō
mensura cū qua inuoluat.*

Scelitbe. *℞. In hac medecina sub fideiussione
affirmat oēs iuuamentū existere et in cōpositio
ne eius ēē mirabile. Nos uero nō inuenimus ei ip̃res
sionem plimā nisi in asperitate accūte lingue et molifi
cationi eius. At uero medici dicunt q̃ scelite magnuz
cōfert iuuamētū manie et egreditudinib⁹ fūis melicis et
p̃b̃aticis et palyti et epilepsie et apoplexie et tortuze
et alguesgues et locutioni anime et dolori capis et emi
grance et obliuioni et melie ot frigori cerebri et tremo
ri et pulsui cordis et conseruat embryonē et conseruat
abortui et cōfert distillationi urine et doloribus matri
cis et uentositati eius et molificationi lingue et ṽrigini
et tristitie et nocumētō fungorū et uenenis ⁊ lacti qd co
agulat in stō et alijs et conseruat doloribus iūcturaruz
et ōnib⁹ doloribus antiq̃s frigidis. et dat in potu ad
omnē rem ad quā pertinet sicut ad frig⁹ uebemēs in a
qua cassie fistule et dicitur q̃ in uino est magis iuuamē
tū et ad opilationes intrinsecas cū aqua radicū et ad
dolores matrias cum aqua anisi et ad dolores superi
ores cū aqua sanfuci aut cū aq̃ radicū sicle et pueris
cum oleo uiolaceo: hec ergo sunt ea que dicūt medici.
Et illud qd est apud me est qd est medicina in ordina
ta non ordinate cōpōnis adurens sāguinē et humores
deficiēs a trociscis ⁊ cōmīstio. *℞. muschi et cāfore et ā
bre oīuz ana pondus. ʒ. ij. margaritaz nō p̃foratarū et
croci amboz ana. ʒ. x. auri cōniti et argēti contriti am
boz ana. ʒ. s. āomi et semis barmel et euforbj ut usnen
nabati et usnee et semis ap̃j et seminis rute et sterco
ris uacce mōtāe et sulfuris rubei ⁊ citrini et bellebore
albi ⁊ storacis liquide ⁊ cipezi et mezulen ⁊ sunt ligna
asparagi et uenazū alestins et est albarmel alba ⁊ che
lidōie ⁊ granorū almabaleb et xilobalsami ⁊ bezerafen
⁊ limsindar oīum ana pondus. ʒ. ij. ⁊ floris squinātī ⁊
solj ⁊ nucis muschate et castorei et se. ezuce et se. bau
cie ōnū ana pondus. ʒ. x. ⁊ alzarub ⁊ azkei ⁊ dzaga
gātī magisterj et oigelle et stercoris ulpis et radicia
capparis ōnū ana. ʒ. s. ⁊ serici crudi et seminis ane
ti et radicū eius ⁊ zedoarie ⁊ doronici ⁊ zinziberis
et gentiane et lingue auis ⁊ salis idi et p̃iretri et coral
li et bituminis iudaici ⁊ fu et psilj. ōnū ana. ʒ. iij.
gariofil. ⁊ spice ⁊ assari et costi ⁊ cassie et cardamo
kk iij**

mōi et capillueneris oīuz ana. 3. viij. et macis 7 ireos
amboz ana pondus. 3. i. fructuum mandragore siccoz
numero .xx. 7 casie mūdare et lignoz casie amboz ana
pondus. 3. 5. et floz sgnāti pondus. 3. x. et seminis seni
culi et isopi sicce ambozum ana. 3. x. et origani persici 7
origani alinci amboum ana. 3. iij. et bedeoard 7 no
dorū pale ueteris in pietibus 7 reuscini oīum ana. 3. x.
vij. 7 pipēis albi et nigri 7 macropipis 7 opij 7 azisto
logie longe 7 ro. 7 gāoz almabaleb oīum ana. 3. xx.
7 auelane iñ pondus. 3. ij. et duas tertias. 3. i. et superi
oris salicis et uenay idaz siccaz et est almeius et polij
et succi ireos 7 darisaban et abrotani oīum ana pon
dus. 3. i. 7 aniden nigre pōdus. 3. iij. et quarte et me
liloti pōdus. 3. iij. et duaz tertiaz. 3. i. et capilloz algol
et digitoz citrinoum 7 gurre baracost 7 alit boni odo
ris et serapini 7 oppoponacis oīuz añ pond⁹. 3. ij. 7 ter
te uiaz quadrataz pond⁹. 3. iij. Et illud qd inuenit 8
medicinis que intrant in sceltibe in codicib⁹ grecis ad
ditū supra illud qd est in hac dsc̄ptione est istud alzu
rūb 7 alestis albe ana. 3. ij. radicis alkeiri rubee pōd⁹. 3.
ij. superioris alcanne. 3. ij. agnicasti. 3. ij. cōdumēni
pōdus. 3. i. reuscini 7 carpobalsami 7 xilobalsai 7 gra
noruz myrti egiptie 7 sigillati regio 7 asse fetide oīum
ana. 3. ij. nucis muscate. 3. ij. granoz alben excortica
toz. 3. ij. spodi. 3. i. cuscute et karabe 7 mudascō 7 ge
stafio 7 nucis sauię et mugath 7 marmacor et utriusq
been zubei et albi oīum ana. 3. ij. anisi. 3. ij. sceba. 3. ij.
salis tabazet salis indi et salis panis et dauci 7 petro
selini et succi liquiricie et succi eupatoz omniū ana. 3.
ij. et cortici cirri siccoz et fustii peonie oīum ana pon
dus. 3. ij. churuden. 3. v. magnetis. 3. vi. calcanil 7 ē ozi
num montanū et amigdalaz amaraz oīum ana. 3. vij.
Tere sicca 7 cicotrigoniza et infunde ea que liquefiūt
in uino bono 7 cōfice cum melle qd fit triplū pōderis
medicinaz et repōne in uase uitreo qd fit sicut uriale
7 atiquet sex mētib⁹ 7 dōf sit q̄tū ē cicer cū aq tepida.
Cōmmissio eius fm aliā dsc̄ptionē. R. muschi
boni pondus. 3. ij. margaritaz nō perforataz pō
dus. 3. x. auri fusi et argenti fusi amboz ana pondus. 3. x.
5. ambre pondus. 3. iij. zarub pondus. 3. i. sirici adusti
aut nō adusti pondus. 3. iij. myrrbe gaziofiloz et spice
boni odoris amboz ana. 3. iij. croci pondus. 3. x. sedo
arie et doronigi amboz ana. 3. iij. radicis lilij celestis
pondus. 3. i. amomi pondus. 3. ij. masticis pōdus. 3. 5.
solij indi pondus. 3. x. carpobalsami pōdus. 3. 5. macis
pondus. 3. i. fructuū mandragore nūero. x. lignoz casie
7 casie amboz ana. 3. v. leucopipis 7 zinziberis et za
dicum aneti immnū ana. 3. iij. costi amari pondus. 3. x.
vij. nucis muscate pondus. 3. x. castorei pondus. 3. x.
euforbij pondus. 3. ij. floris squinanti pondus. 3. x. semi
nis aneti et gentiane romāe et supioris lingueauis oīū
ana pondus. 3. iij. cardamomi pondus. 3. viij. seminis
barmel. 3. viij. seminis fenugreci pondus. 3. vi. fustium
capilloz ueneris. 3. viij. salis indi pondus. 3. iij. nigel
le 7 est granum nigrum pondus. 3. 5. origani plici pon
dus. 3. iij. fu pondus. 3. vi. dragaganti artificij pōd⁹. 3. 2
5. usnen nabati pondus. 3. ij. seminis apij. seminis rute
et usnee et sulfuzis citrini oīum ana. 3. ij. steroris uac
ce montāe aut capre montane pōdus. 3. ij. bedeoard
pondus. 3. vij. seminis eruce pondus. 3. x. lauine pōd⁹
3. iij. melanopipeis et macropipis et seminis hyulga
mi albi omniū ana. 3. xx. tere uiaz quadrataz pond⁹. 3.
3. i. aristologie longe pondus. 3. x. aristologie rotunde

pondus. 3. iij. reuscini pondus. 3. vij. seminis alzufere
pondus. 3. x. seminis endiuie pōdus. 3. iij. seminis alā
iuden pondus. 3. iij. et sexta. 3. i. meliloti pōdus. 3. iij.
5. pilij et istidis oīum ana pondus. 3. iij. granoz cucu
meris excorticator. 3. iij. et tertiam. 3. i. bitumis iuda
ici pondus. 3. iij. camfore et bellebōri albi et nigri et
ciperi 7 storacis liquis et chelidonie 7 seminis baspa
ragi omnim ana pondus. 3. ij. 7 digitorū citrinorū 7
capilloz algol et zadicis endiuie et casie et bazacost
omniū ana pondus. 3. ij. xilobalsami pondus. 3. ij. aq
nigelle 7 aque spine nominare. alcanā ana pondus. 3. i.
i. et granorū almabaleb pondus. 3. i. zadici astidi 7 ē li
napi albi pondus. 3. ij. nodorū palee que est in parie
tibus. 3. vij. steroris cupis pōdus. 3. 5. corticuz radici
capparis pondus. 3. 5. hezeribafen et isindar amboz
ana pondus. 3. iij. Aggrega has medicinas contritas
et cicotrigonizatas et infunde que infūdenda sunt de
eis in uino odorifero et cōfice cū melle dispumato et
reponē in uasis et amministra post sex menses sicut cicer
cū aqua cortici radicis feniculi 7 apij et fac caputpur
giū ex ea q̄tate unius grahi frumēti cū aq canabis.
Rins Barij. 7 est medicina inda que letificat 7
confortat cor et corpus et colorē efficit bonū
et aufert labzicos et facit odorem oris bonū 7 sudoris
et iuuamentū eius ad epar est magnū et non est in ea
nocumētū appazet et sumit ante cibum 7 post ipm. 7
cōmissio. R. rolarū zubeatū pondus. 3. vi. ciperi pōd⁹
3. v. gariofilorū et masticis et spice et assazi oīum ana.
3. iij. cinami 7 alzarub 7 croci 7 macis 7 cardamomi
7 heil et nucis muscate omniū ana pond⁹. 3. ij. Sūe
has species post cicotrigonizationē cū orali et p̄misce
permisione decenti cōterēdo deī accipe emblicoruz
mūdator bonorū recentū lb. i. 7 decoquant in lb. i. x.
aque dulcis donec remaneat tertia deī colet et itere
tur illa aq in olla super quā p̄ciant de penidys saba
zi lb. ij. deī buliat cū facilitate donec ingrosset 7 fiat i
spissitudine loboc ad pect⁹ 7 gossi deī auferat olla ab
igne 7 puluerizet in ea medicine et moueat cū ligno
salicis donec permisceat cōmissione equali. Quz in
fiant reponant in uase uiridi cuius dōf sit quod est
ab uno aur. ad duos.
Cōnfectio alia inda. R. pipēis 7 macropipis 7
myzobalanorū nigrorū et bellizicorū et emblico
rū ablati nucleis iporū 7 centauree oīum ana sexta
ria. iij. 7 mellis et butyri uacini q̄tū cōficiat ipam. 7
dōf sit aur. i. aut plus unicuiqz hoi secundum quanti
tatem sue uirtutis.
Cōnfectio noiata algere. **C**ue p̄fert utriqz
cholere 7 pruritui 7 frigoribus confortat sto
machum 7 ualet ad colicam 7 uentositates et facit
appetere cibum 7 confort ad coitum cuius permi
sio. R. scamōee 7 medulle turbit et macropipis oīum
ana. 3. vi. piretri et seminis apij 7 ameos et zinziberis
et salis indi oīum ana pōdus. 3. i. gariofilorū 7 zarub
amborum. 3. 5. alstengeri auzi. mabaleb excorticat. añ
3. ij. zuccazi tabazet et croci amborum ana. 3. iij.
Accipe has medicinas post cicotrigonizationē excep
tis scamonea et croco qm ipsi simul teruntur deī per
misce medicinas cōmissione decenti 7 cōfice cū mel
lr dispumato fm 7 pondus earuz bis semel cuius dōf
sit ab eo qd est inter. 3. ij. usqad. 3. ij. 5. nlsq ad. iij.
Cōnfectio alia aiaz confortans dilatas et letifi
cans cōfortas corpus colorem faciens bonum

desuens lubricos odorem oris faciens odoriferum et
sudorem et confert stō et epati et non est in ea nocumētū
et recipitur an cibū et p^o ipz c^o amistio. R. rosarum rube
arum ptes. vi. ciperi ptes. viij. gariofiloz et masticiis et
spice et assari oium ptes. iij. cinami et zarub et croci ana
ptes. ij. macis et cardamomi et elbaugue et nucis mus
cate oium ana prem. i. terantur et cribellentur et sua
tur ad oē pondus. 3. xxiij. de oibus medicis lb. i. em
bliboz recentū et decoquatur ois lb. cū. ix. lb. aq usq
quo remaneant lb. iij. deinde coletur et proijciatur sū
illam aquā p oī lb emblicoz lb. i. penidior sabari et de
coquantur donec fiat in spissitudine electuarij grossi de
inde puluerizentur desuper medicine et conuenienter
fiat c^o permistio et reponatur in uase uitreo uiridi cuius
dos sit ab auz. i. usq ad auz. i. et s.

Confectio tyriacalis magna ex nra arte exptoz
iuuamentoz pcedcorū in confectionibus que
sunt ante eā. R. corticum citri et gentiane et myrbe et
carpobalsami et folioz oīmi citrati et seminis eius et se
minis alfelengemisib et zedoarie et doronigi oīuz ana. 3
ij. et muschi et ambī amboz ana auz. i. et xilaloos idē
auz. ij. et canfore auz. s. et costi et cinamōi et acori et cro
ci et spice celtice et apsinthij oium ana. 3. ij. et su meu et
petroselini oium ana. 3. ij. et seminis eruce et seminis
napi et seīs porri et lingue auis et granop piperis oīuz
ana pondus. 3. ij. et opii pondus. 3. ij. conficiatur fm
descriptiōm et seruetur sex mēib^o deinde bibat.

Confectio tyriacalis minori ex arte nostra. R.
carpobalsami et costi et myrbe et genciane et cinamo
mi et leucopiperis et xilaloos indi et petroselini omni
um ana partē. i. muschi tertiam paruis castorei quar
tam pte cōficiat cū melle et administret.

Confectio cesaris ualēs ad pulsum cordis et epi
lepsiā et dolores stōi sū et intestinop et oppila
tiones et putrefactiōm sanguinis lōgam et difficultates
digōnis et difficultatē anbelitus et singultū uebementē
cuius permistio. R. castorei et succi liquiritie et casie et
costi amari et melanopiperis macropiperis et storacis
et opij et croci et spice aromatice oium ana pondus. 3.
ij. oppoponacis pondus. 3. i. muschi pondus sexte. 3.
i. zedoarie et doronigi et margaritarū non pforatarū oīū
ana. 3. s. myrbe pondus. 3. ix. Aggrega has medicinas
tritās et cribellatas et cōfice cū melle dispumato et ute
re qū necesse est quantitate ciceris.

Riseta magna ualēs ad malitiā digōis et frig^o
stōi pprie et intestinop et molificatiōm in stō et ue
lica et addit in desiderio coeundi c^o permistio. R. myro
balanop nigrorūz excorticatoz pondus. 3. vi. bellizico.
et embli. et seminis apij montani et capsie inde et ameos
et origani persici oium ana. 3. i. spice et amomi et beil et
acori ana pondus. 3. ij. cinamomi pondus. 3. ij. leuco
piperis et melanopiperis et neremisib et salindi oium
ana. 3. s. scorie ferri. 3. ij. sinapis. 3. i. s. et salis amoni
aci. 3. s. tere et cicotriconiza et inuolue cū oleo amigda
lino et confice cū melle dispumato de quo sū triplū pō
deris spetiez et utere qū necesse fuerit.

Descriptio alia. R. myrobalanop kebuloz et bel
lizicorum et serēblegi et buzeidem et macis et ca
psie inde et secacul oium ana. ptes unā bedarūgi rubei
et bedarūgi albi et lingue auis et beē albi et been rubei
oium ana ptem mediā. aggrega has medicinas contri
tas et cribellatas et confice cum melle dispūato et buty
ro et utere qum necesse fuerit

Ehemizen magnū. Est medicina inda cōferēs
malitiē cōplonis sic et debilitati stōi et addit in
desiderio coeundi et confert alguesgues et melle et zcifi
cat motus corporis et conseruat embryonē et cōseruat
renes et uelica et frangit lapidem: c^o permistio. R. acori
et costi amari et aristologie longe et aristologie rotūde
omnium ana sextaria. iij. macropiperis et zinziberis
amboz ana pondus sextariorū. v. semis apij et ameos
et carui et semis feniculi et seīs alrathai et seīs portu
lace et semis eruce et bedarūgi rubei et bedarūgi albi et
auricule muzis et cymini carmēi et seīs aneti oium ana
pondus sextariorum. vi. gariofilorum et usnee et calai
aromatici et xilobalsami oium ana sextaria tria melilo
ti et sceba et zerub et carpobalsami oium ana sextaria
tria et casie et macis et cardamomi et cinami oium ana
sextaria. iij. myrobalanop citrinap et serēblegi et bel
lizicorū ablatiis nucleis oium ana sextaria. viij. pomop
mādragore siccorū et belleborei al. et marmacore et se
minis byusquiami albi siluestris et semis byusquiami
albi hortulani et asch hortulāi et capsie inde et zcisse
et granop citri excorticatoz et uenarū et fiten idi et be
en rubei et been albi et ligue auis oium ana aur. xiiij.
nucis muscate. xxx. nūero radicū cucūeris siluiz et
seīs agnicasti oium ana sextaria. iij. seminis baucie et
amomi amborū ana. 3. vi. opij et euforbij et castorei oī
um ana. 3. ij. mirobalanop nigrorū ablatiis nucleis pō
dere. 3. iij. folij indi et fenugreci et meu et petroselini et
dauci et zephini omniuz ana. 3. vi. aggregent medicine
iste trite et cribellate. Et sumat pēidij al. pōdeī medici
nap deap oīū et butyū uaccinū pōdeī medicinap et pēi
diorū sū et mellis dispūati pōdeī medicinap et penidiorū
et butyri sū et cōficiat fm hūc mōm. Sumat pēidij et
incidat et pūciat sup eos uesib. aq et decoqnt donec
liqfiat et ingrossent et fiat sicut mel deīū pūciat sup eo.
mel. fiat tepidū butyū uaccinū inuoluat cū eo medic
ne trite et cribellate deīū pūciant pēidij et mel cocta si
mul in mortario magno et puluerizēt desup medicinē
iuolute imbutyro et cōficiat donec equent et reponā
tur in uase in quo fuit mel tpe lōgo et reponat sex men
sib^o et administret p^o illud c^o dos sit sicut galla in pnci
pio diei et sine ei^o trib^o dieb^o et trib^o noctib^o cū aqua
calida aut cum aliquo de uinis.

Confectio eius ex descriptiōe alia. R. acori et co
sti amari et aristologie lōge et rotūde oium ana
sextaria tria macropipis et zinziberis ana sextaria. v.
Et inde descriptiōe alia amboz ana sextaria duo loco
quinq seīs apij et ameos et carui et seīs fēicli et semis
alroth et se. portulace et seīs eruce et seminis salsuci
et turbit albi et rubei et cymini carmeni et seminis
aneti oium ana sextaria sex gariofilorum usnee calami
aromatici carpobalsami oīū ana sextaria. iij. meliloti
et sceba et zarub et carpobalsami et casie et macis et car
damomi et cinami oium ana sextaria. iij. myrobalano
rū citrinop et bellicop et emblicop oīuz ana sextaria
viij. pomop mādragoī siccorū et myrti sicce et bellebo
ri albi et marmacor et seīs byusquiami albi siluiz et
seminis byusquiami albi hortulani et asch et capsie inde
et zeresch et grāoz citri excorticatoz et sizes indi et za
ror et been albi et rubei et lingue auis oīum ana auz.
xxiij. nucis muscate. xxx. numero radicū cucūeris sil
uiz et seminis agnicasti amborū ana sextaria. iij. semi
nis baucie et amomi amborū ana. 3. vi. opij euforbij et
castorei oīniū ana. 3. ij. myrobalanorū nigrorū pōd^o
kk. iij

3. liij. folij indi et petroselinij et dauci et reusini omnium
ana. 3. vi. Aggrega has medicinas p^o cicotrigonizati
one et pone cum eis penidosim p^o medicinarum omnium
et inuolue cum butyro et confice cum melle dispumato et re
pone in uase c^o dos sit. 3. ij. s. forti et debili minus hoc.

Azobemire pui. Juuameto p^o prioru est ei. 3. 2.
acori et costi et aristologie rotunde et loge omnium
ana sextaria. ij. granor azalei et seminis bazmel ambo
rum ana sextaria. ij. pipezis et macropis et zinziberis
omnium ana sextaria. v. et seminis apij et carui et ciperi et se
minis napi et se. alrotab et seminis cepe et seminis cru
ce et zazor et tudei rubei et albi et se. porri et seminis
lini et seminis andacoe et seminis feniculi et ameos
et seminis citri ex cortice et seminis portulace et cala
meti et bechir et fenugreci et seminis lanfuci et cymini
cammeni et seminis aneti et seminis baucie omnium ana. 3.
x. gariofilor et beil et usnee et folij indi et cardamoni et
cinami et enule et ciperi et nucis muschate et calai aro
matici et zarub et meliloti et mamacor et carpebasami
omnium ana. 3. x. et casie et macis et granor myrti et zerech
et lingue auis et spice omnium ana pondus. 3. xxij. et ros
siccus pondus. 3. v. et myrobalaor nigrorum et hebulo
rum et belliricor et emblicor omnium ana sextaria. ij. scilicet
hyulquiama albi et euforbij et opij omnium ana. 3. ij. castori
sextarium. i. et caplie ind et alalech et zedoarie et be^o zu
bei et albi et reusini et darugi et seminis portulace et ga
lange et storacis omnium ana sextaria. ij. et penidioru cum
pondere omnium harum medicinarum et comisce et inuolue
butyro uaccino et confice cum melle dispumato cuius
dosis sit aur. i. cum aqua tepida

Confectio B. Hec confectio calefacit ista
urine ex renibus et uelica et appetit oppilationes
et rectificat corpus. cuius permistio. 3. leucopiperis
et melano pipis et amomi et costi amari et spice azoma
tice et folij indi et croci et seminis apij et anisi et piperi
et seminis urticae et seminis rute montane omnium ana p
tes equales. Aggrega has medicinas tritas et confice
cum melle dispumato et utere. c^o dos sit pondus. 3. i.
cum aqua corticis radice feniculi et corticum radice
apij c^o permistio ex descriptione alia. 3. piperis nigri
et albi et amoi et costi et spice et calami aromatici et folij
indi et seminis apij et croci et anisi et seminis urticae p^o
tri seminis rute montane omnium ana ptes equales co
ficiantur cum melle et sit dos pondus. 3. i. cum aqua ra
dicum feniculi et apij.

Confectio alia B. ualens ad dolorem epatis et
tussim et expulsio sanguinis. cuius permistio. 3. croci
cinamomi ambo ana pondus. 3. i. bdellij. 3. ij. al
rebet duas tertias. 3. i. squinanti. 3. ij. calami aromati
ci. 3. ij. casie spice cellice myrbe omnium ana. 3. ij. gummi
cupressi sextaria. ij. et mellis. 3. ij. passulaz enucleata
pondus. 3. xl. et uini boni qd sufficit terantur et cicotri
gonizentur et conficiantur cum melle.

Confectio hermetis conferens podagre ualde
et doloribus iuncturaz et doloribus renum et
stomaci et uentositatibus et ulceribus intestinoz et hydropi
si et ictericie et uertigini et eius quid proprietat est in iu
cturis et podagra. et sit dos aur. i. aur. 3. ij. cuius pmi
stio. 3. agarici et assari et acori et cordumeni et semis
rute et euforbij et su. et isopi sicce omnium ana. 3. i. aristo
logie longe et radicis ciclamini ambo ana. 3. ij. ame
os et gariofilor ambo ana. 3. ij. gentiane rodane. 3. ij.
absce et seminis apij ambo ana. 3. vi. centauree mino

ris et est albalziz. 3. viij. casie et costi amari et myrbe
omnium ana. 3. ij. spice azomatice et seba montani et
petroselinij omnium ana. 3. ij. polij et prassij ambo ana.
3. vi. camepitheos et camedreos et scordeon omnium
ana. 3. viij. Aggrega has medicinas tritas et cicotri
gonizatas et confice cum melle dispumato et reponere in ua
se et bibatur in diebus ueris. **C**onfictio c^o ex descri
ptione alia. 3. agarici et acori et assari et cordumeni et
seminis rute et euforbij et su et isopi sicce omnium ana. 3.
i. ameos et gariofilor ambo ana. 3. ij. gentiane. 3. vi.
asse et seminis apij ambo ana. 3. ij. centauree minoris
3. viij. casie et costi et aristologie longe omnium ana. 3. ij.
myrbe et spice et calamini montani et petroselinij omni
um ana. 3. ij. prassij et polij ambo ana. 3. ij. camedreos et
camepitheos et scordeon omnium ana. 3. viij. mellis q
t^o sufficit c^o dos sit. 3. ij. aut aur. i. in hora ueris.

Confectio hermetis ualens ad thenasmonem qu
de ea sumitur in potu pondus. 3. xxx. cum aqua
fria et ad dolorem epatis cum aqua mellis ros et ad febre
cum aqua tepida et ad doloris stomaci cum aceto comisto et
ad doloris renu cum uino comisto et ad reliquos dolo
res et prefocatio cum aqua tepida. Et si non fuerit
cum eis febris cum uino comisto et ad expulsio sanguis
cum aceto comisto in quantitate fabe et ad dolores ilij si
cut quantitas illa et ad retentionem intestinoz et uentosita
tes cum uino antiquo comisto et est conueniens ad dolo
rem capitis et alguesgues et mania qui in potu sumitur
in nocte et ad tussim sicca potata in principio noctis cum
uino comisto et ad morsu serpentu cum aqua alterenia
bin et liniatur super locu morsu et confert ad uenena mor
talia qui in potu sumitur cum aqua gentiane et ad morsu
canis rabiosi qui in potu datur cum lacte.

Eindazu. **C**onfirmat ille qui ipm edidit
q est expertu c^o permistio. 3. piperis albi et se
minis hyulquiama albi ambo ana sextaria. v. croci et
lumon ambo ana sextaria. x. et opij et amoniaci et folij
et piperi et radicis mandragore et albonniati et casie et
spice et seminis apij omnium ana sextaria. vi. et xilobalsa
mi sextaria. ij. et mellis dispumati quantum sufficit confi
ceantur et admistretur sicut narrauimus.

Azobemire pui. Juuameto p^o prioru est ei. 3. 2.
acori et costi et aristologie rotunde et loge omnium
ana sextaria. ij. granor azalei et seminis bazmel ambo
rum ana sextaria. ij. pipezis et macropis et zinziberis
omnium ana sextaria. v. et seminis apij et carui et ciperi et se
minis napi et se. alrotab et seminis cepe et seminis cru
ce et zazor et tudei rubei et albi et se. porri et seminis
lini et seminis andacoe et seminis feniculi et ameos
et seminis citri ex cortice et seminis portulace et cala
meti et bechir et fenugreci et seminis lanfuci et cymini
cammeni et seminis aneti et seminis baucie omnium ana. 3.
x. gariofilor et beil et usnee et folij indi et cardamoni et
cinami et enule et ciperi et nucis muschate et calai aro
matici et zarub et meliloti et mamacor et carpebasami
omnium ana. 3. x. et casie et macis et granor myrti et zerech
et lingue auis et spice omnium ana pondus. 3. xxij. et ros
siccus pondus. 3. v. et myrobalaor nigrorum et hebulo
rum et belliricor et emblicor omnium ana sextaria. ij. scilicet
hyulquiama albi et euforbij et opij omnium ana. 3. ij. castori
sextarium. i. et caplie ind et alalech et zedoarie et be^o zu
bei et albi et reusini et darugi et seminis portulace et ga
lange et storacis omnium ana sextaria. ij. et penidioru cum
pondere omnium harum medicinarum et comisce et inuolue
butyro uaccino et confice cum melle dispumato cuius
dosis sit aur. i. cum aqua tepida

Confectio alkefire amonistrati in ea. 3. calami
aromatici et blate bizantie et olibanii omnium ana
3. ij. usnee et cinami et croci omnium ana. 3. i. storacis. 3.
ij. muschi et xilaloos ambo ana. 3. s. conficiantur cum
uino antiquo odorifero et dimittantur donec fermentetur

et amnistretur.

Infectio de muscho faciens ad pulsū cordis et ad oēs infirmitates mltē et ad difficultatem anhelitus et est medicina confortans aīaz. c^o permistio. R. zedoarie et doronigi et margaritaz nō perforataz et karabe et corali omniū añ. 3. i. serici crudi. 3. i. s. beē rubei et albi et folij indi et spice et cardamōi et gario filoz et castozi omniū ana. 3. i. s. zinziberis et macropi peris amboz ana tertiam. 3. i. muschi octauaz. 3. i. Te rantur oīa et conficiatur cū melle crudo c^o dos sit sicut cicer cum uino odorifero.

Infectio de muscho alia que ualeat ad dolorē epatis et stōi et debilitatē eoz et resoluit uento sitates et inflāmatiōm. c^o permistio. R. pondus tertie. 3. i. de muscho et spice aromaticē et casie et folij indi et lacce mundate et reusini omniū ana pondus. 3. ij. genti ane romane pondus. 3. ij. croci et ameos et semis apij et masticis omniū ana. 3. iij. cinamomi et piperis et a ristologie rotunde omniū ana pondus. 3. ij. xilooloes indi et gariofiloz et myrrbe omniū ana pondus. 3. i. s. confice has medicinas ritas cicotrigonizatas cū mel le dispumato et reponē in uase et utere. Cuius dosi s sit sicut faba cum aqua calida.

Medicina de muscho cū apsinthio que ualē ad pulsū cordis et alguesgues et apata epigloris et ericcat būrositatē stōi. c^o permistio. R. apsinthij et alo es aboz ana. 3. viij. zūfīni. 3. viij. aēos. 3. viij. et croci et seminis apij amboz ana. 3. iij. muschi ei neriden et fo lij et myrrbe omniū ana. 3. ij. castorei. 3. i. s. cōmīce et confice cum melle. **M**edicina de muscho alia cōfe rens ad mēliam cholīcam. R. masticis et croci ambo rum ana. 3. i. s. supērioris apsinthij et ozimi citzati et e pitbymi omniū ana. 3. i. xilooloes et galle amboz ana. 3. i. s. muschi. 3. s. zedoarie et doronigi amboz ana. 3. ij. margaritaz et karabe et coralli et serici omniū ana. 3. iij. aloes. 3. xxiij. mellis quantū sufficit. dosi eius inte gra pondus. 3. ij. cum aqua tepida.

Medicina de muscho dulcis ualens ad pulsū cordis et egritudines melicas et difficultatē anhelitus et ad epilepsiam et palyū et torturam et quartanā. c^o permistio. R. zedoarie et doronigi amboz ana pondus. 3. i. margaritaz non pforataz et coralli et karabe et serici crudi adusti omniū ana pondus. 3. i. s. been albi et rubei et folij indi et spice et gariofilorum et castorei omniū ana pondus duaz tertiarum. 3. i. et zinziberis et macropiperis amboz ana tertias duas. 3. i. muschi pondus sexte et. 5. 3. Tere medicinas et cri bella et confice cum melle qd est sicut extrahitur o fa uis qd non inuenit ignis crudum ad unum tria et ipo ne in uase et utere.

Medicina de muscho alia efficiens illa iuuamē ta. R. zedoarie et doronigi et margaritaz par uarum et karabe et coralli omniū ana. 3. iij. et tertiam 3. i. et serici crudi pondus. 3. ij. et been albi et rubei et spice et folij et cardamomi et gariofiloz omniū ana. 3. iij. et duas tertias. 3. i. et usnee et macropiperis et zin ziberis omniū ana pondus. 3. i. et tertie. 3. i. castorei pō dus tertie. 3. i. et muschi boni pondus aur. i. incidatur sericiū incisione pua donec fiat sicut puluis dei d aggre getur in mortario cum margaritis et corallo et karabe et terantur optime et terantur alie medicine et confici antur cum melle crudo. cuius dos sit pondus medij aur. cum aqua tēdida.

Medicina de muscho alia sifis illi. c^o pmistio. R. apsinthij et aloes amboz ana. 3. viij. spice et muschi et folij et myrrbe omniū ana pondus. 3. ij. zū fini pondus. 3. vi. ameos et croci et seminis apij omniū ana pondus. 3. iij. castorei. 3. i. s. Tere et confice cum melle. c^o dos integra sit aur. i.

Sagenea magna. **H**ec medicina ē expta ua lens ad oēs passiones fias et uentositates gros las et dolorem dentiū et corrosiōm eoz et ad figus stōi et tarditatē digōis et colicam et difficultatē urine et ad frigus et pbla et ad mucositatē urine. c^o permistio. R. castorei et opij et cinamomi et assari et fu et meu et dauci oīū ana. 3. i. piperis et macropiperis et galbani et costi oī um ana. 3. vi. croci. 3. s. liquefiant cū aqua mellis et te rantur sicca et resoluatur galbanū cū melle et cōficiant tur et amistret p^o sex menses. c^o permistio ex descriptōe alia. R. castorei et melanopiperis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et leucopiperis et bezard omniū ana pondus. 3. ij. costi pondus. 3. i. cinamomi. 3. ij. terā tur et cribellentur et pficiant cū melle dispumato.

Sagenea minor que est in intentione c^o. R. ca storei et opij amboz ana. 3. x. piperis et macropi peris et galbani et myrrbe et costi oīum ana. 3. ix. et cin namomi et meu et fu et dauci et assari oīū ana. 3. x. et cro ci pondus quarte. 3. i. Et in descriptione alia zinzibe ris. 3. i. et storacis liquide. 3. iij. Et in descriptione alia castōei et melanopiperis et croci et meu et fu et dauci et assari et opij et cinamomi et leucopiperis oīum ana. 3. i. costi pondus. 3. i. Tere oīa et confice cum melle et anti quetur sex mensib^o. c^o dos sit aur. 5. cum aqua tepida i ieiuo. Et in descriptione dos qd est inter sextā. 3. i. ul qz ad duos aur. et in descriptione dos quantū est gra num piperis. Et di qz teratur siliqua et liniatur ad ue nena et ad uentositates in mīcibus et paucitatē cōcep tionis et menstrue. Soluatur de ea quantū est faba cū oleo de lilio et supponatur cū lana et liquefiat de ea cū oleo sambacino et odoret de ea mulier et suffumigetur cū ea ēt. Et ad dolorē pectoris et tussim et renes et dif ficultatē urine ex frigoribus et bibat de ea mulier quā tum est cicer cum uino puro et ad nauseatiūm facietia tem aur. i. cum uino puro.

Hemorusia que confert ad debilitatē epatis et splenis et duritiē eoz et aperit oppilatiōm et p nocat urinam et frangit lapidē in renib^o et iuuamentuz c^o in inceptiōe hydropisis est magnū. c^o permistio. R. dauci et est sem baucie siluzis et cymi carmeni xilobal sami casie cordumēni floriz squinanti seminis apij om nium ana pondus. 3. i. macropiperis et costi amborum ana. 3. s. leucopiperis. 3. s. myrrbe pondus. 3. iij. bacca rum lauri. x. numero acori et croci amboz ana pond^o 3. ij. Aggrega has medicinas ritas et cribellatus et p fice cum melle dispumato c^o dos sit fm quantitatē auel lane cum aqua tepida.

Acardinū et est albeladoriū qd est iunamituz ad contractiōm. i. eos qui se mouere non pnt. c^o permistio. R. myrobalanoy nigroz et belliricoruz et emblicoy oīum ana. 3. xxi. nigelle pondus. 3. xxiij. spodi pondus. 3. vi. heil pondus. 3. viij. ciperi. 3. vi. ana card. 3. vi. piperis et macropiperis et zinziberis et sel felmure et anisi oīum ana. 3. xij. tere et cubella et per misce cū eo penidiop pondus. 3. dc. resoluantur cum aqua secūdum quantitatē que sufficit et confice medi cinas et sepeli uas in quo est medicina in ordeo sex

mensibus deinde utere:

Anfectio anacardi que confert ad oēs spē do-
lorum stōi et confert ad dolorē capis antiquum
et ad uertiginē stōaticam et ad mania et alienatōm et do-
lorem pectoris et epatis et splenis et renūet cōplonem
fiam et dolores mīcum et podagrā et leprā et egritudi-
nes melie. c. permistio. R. spice et meu et croci et casie
et solij et epithymi et squinanti et carpobalsami et aristo-
logie longe et gariofiloy et granoy alben et zinziberis et
aloes et bdellij et myrrhe et olei balsami oīum ana. 3. i.
massicis et mellis anacardi et agazici oīum ana ptes.
viij. radices lilij celestis. 3. ij. corticum radices feniculi
lb. ij. aceti asceri. ij. infunde cortices feniculi in aceto
tribus diebus et pūciantur in ollā et ferueat bullitione
leui et colet et exprimantur radices et adiungat illi a-
ceto mellis lb. i. s. et bulliat ad ignē leuem sup carbōes
donec ingrosetur parū et pūlceantur cū eo medicie
et sit dos pondus. 3. ij. cū eo qd conuenit de potibus.

Anfectio alia anacardia faciens ad palyssim
et ei filia et ad toturā et mollificatiōm et abster-
git cerebrū et facit ipm bonum. cuius pūstio. R. spi-
ce casie solij indi myrrhe croci scēba armeni epithymi
supioris aladriō zensini carpobalsami gariofiloy oīuz
ana pondus. 3. ij. granoy alben ex corticatoy et zinzibe-
ris amboy ana. 3. i. et alkei et mellis anacardi et kerbel
oīum ana. 3. ij. agarici pondus. 3. ij. Et in descriptiōe
alia pondus. 3. viij. aloes scotensis. 3. i. ixeos. 3. ij. cor-
ticū uenarum feniculi lb. ij. aceti fortis lb. ix. infundā-
tur cortices in aceto tribus diebus cōtinuis et pūciant
tunc in uase et ferueat tribus bullitionib⁹ cū igne medio
deinde coletur et pūciantur cortices et iterū reponat
acetum in ollam et effundatur sup ipm de melle lb. x. s.
decoquatur cū igne leui donec ingroset et puluerizet
desuper tunc medicie trite predet et pūlceat eal et ute-
re hac confectione post sex menses et dos sit pondus
duo. 3. i. cum aqua tepida.

Rastion magnum. Et expositio est bonuz cō-
ferens ad frigus corporis et ad pibissim et dolo-
rem uentris et febrem cōmissam et ad quātā et ad co-
licam et dolorē mīcil. c. permistio. R. opij et croci et ca-
sie et amōi et euforbij et acatie et costi et myrrhe et spice
et gūmi azabici et semis alkerus et seminis alādacocba
et granoy urice et bdellij et olibani et adibic et sumach
et sulfuris citrini et storacis liquide et leucopiperis oīū
ana. 3. v. piperis et seminis azanibis et est adranoch et
rosay siccarum et seminis rhabbani et seminis apij et se-
mis citri oīū ana. 3. ij. ameos et se. altaraxaco siluzis
oīum ana. 3. ij. seminis sinapis. 3. i. seminis hyulquiāi
albi pondus. 3. x. cartami et zinziberis amboy ana. pō-
dus. 3. ij. et de eis quid sunt qui non ponūt in ea piper.
Tere licca et infunde reliqua in uino odorifero tribus
diebus donec resoluatur et ponatur cū melle et tunc ef-
fundatur desup olei balsami boni. 3. i. et ponatur sup
ignē in uase lapideo et accende sub eo et ferueat duab⁹
ebullitionib⁹ deinde remoueat ab igne et antiquetur
sex mensibus et dos sit integra sit pondus aur. i. et quan-
topius antiquatur est melius.

Rastion minus conferens ad oia quib⁹ confert
maius. R. opij pondus. 3. ij. acatie et piperis
amboy ana. 3. i. piperis pondus. 3. ij. amōi. 3. v. casie. 3. x.
ij. croci. 3. ij. et sulfuris citrini. 3. i. et euforbij. 3. ij. spi-
ce. 3. i. et tēantur et cribellentur et conficiantur cū melle.
Zamaxe qd est iuuatiuū ad oppilationes epa-

ris et splenis et zizigū mīcum et tussim humidā et quar-
tanā et cōstrictiōm anhelitus et ictericiā oppilatiuam
et mollificatiōm c. permistio. R. seminis barmel emina
i. s. olibani. 3. x. aristologie longe et reulini amboy ana
3. xx. zedoarie et doronigi amboy ana pondus. 3. ij. ma-
sticis et carpobalsami et croci et meliloti et spice aroma-
tice oīum ana pondus. 3. x. opij et zinziberis et costi et ca-
sie oīum ana sextaria. iij. et istay medicinarū trium in de-
scriptiōe alia. 3. xij. cipi sextaria. x. aloes. scotensis pō-
dus. 3. xij. gariofiloy pondus. 3. vi. bellebōri albi rosa-
rum rubeay siccarū nigelle oīum ana sextaria. vi. piperis
pondus. 3. x. aggregebas medicinas contritas et cico-
trigonizatas et confice cū melle dīsumato et utere.

Bodemeregi. eius iuuatiua sunt sicut iuuatiua
diamarte c. permistio. R. zedoarie et doronigi
et opij et castorei et piperis et piperis et macropiperis et
casie et est ex almalus et seminis hyulquiāi albi et sto-
racis liquide et oppoponaci et croci oīū ana. 3. vi. fe-
nugreci. 3. viij. margaritarū pondus. 3. ij. galbani et myr-
rhe amboy ana. 3. xij. tere et cribella et spice cū melle.

Anfectio algaribi conferens ad dolorē capi-
tis antiquū et datur in potu cū uino cōmisso cū
melle et aqua tepida et confert illis qui epilepsiam pati-
untur qd bibūt de ea et est iuuatiua ad obliuionē et ad
apa dū et abscindit superfluitates que attrahūt ad
oculos. c. permistio. R. myrrhe et casie et macropiperis
et cinnamomi et sileleos et amōi oīū ana. 3. xij.
et croci pondus. 3. vi. et opij pondus. 3. v. et seminis a-
pij montani pondus. 3. xv. anisi et seminis apij hortu-
lani amboy ana. 3. xx. et piperis pondus. 3. xxx. v. sto-
racis liquide et costi et rubeay et assari oīū ana. 3. i.
tere et cribella sicca et infunde humorosa in uino odo-
rifero deinde confice totū cū melle. c. dos sit pondus
3. i. cum aqua tepida in ieiunio.

Anfectio citria felini ualēs ad egritudines cho-
le nigre et uetositates et pullū cōdis et dolorē
istū et dolorē mīcū. c. permistio. R. piperis albi zinziberis
et salis indi oīū ana pondus. 3. vi. opij et euforbi et
castorei et gariofiloy et croci et massicis et piperis om-
nium ana. 3. v. costi. 3. vi. felire et feliselim et cipi et ze-
doarie et doronigi et aristologie longe oīū ana. 3. ij.
olei balsami et aque cāfore amboy ana. 3. ij. tere licca
et infunde gūmas in uino et confice cū melle dīsumato.
c. dos sit unicuiq⁹ bōi fm mēsurā sue complexionis.

Anfectio nigra felini que confert ad mes et pa-
lyssim et ad guale et ad cholam nigram et oēs
egritudines suas. c. permistio. R. seminis barmel. 3. cē-
tum et uiginti oppoponacis. 3. lxxx. nigelle et bezard et
cucumeris siluzis oīū ana pondus. 3. lx. acori et se-
rapini et amōiaci et aristologie lōge et siapis et bdellij
subalbidi et bellebōri et radicē ediuie et castōei et radicē
colloquintide et sulfuris citrini et semis ezuce et agni-
casti et rute montane oīum ana pond⁹. 3. xl. opij et eu-
forbij et hyulquiāi albi et piperis albi et condili et
salis indi rubei et salis naptici nigri et radices asche-
beza et est radix sebisech et est mandragore et radices
hyulquiāi albi et piperis et myrrhe et aloes et olibāi
et casie oīū ana. 3. xx. spice et massicis et zedoarie
et doronigi oīū ana. 3. viij. croci. 3. ij. tere licca et in-
funde gūmas in kuran de scemi fm quantitatem que
sufficit deinde tere et cōmisce medicinas oēs dīnde se-
peliatur in cinere duobus mēlib⁹ deinde amīnistref

illud de qua dentur forti aur. iij. et medio. ij. et debili i. et infanti quantum est granum piperis.

Confectio albumuseli et est que noia est succurrens et est de stupefactis sedatis doloz ex oi uentositate et ex omni egritudine dñante sicut incubo et ex alguesgues et ad oem dolore est iuuatiua et se datiuu. c. permistio. R. opij et hyusquiami al. amboruz ana aur. x. eufobij et croci et spice et pizetri et hermoda citiloz et cardamoi et macropiperi oium ana. 3. v. tere et cribella et confice cu melle dispumato de qua detur aur. 5. forti et magno et puo et debili pondus sexte. 3. i.

Confectio de alleis faciens ad morpheam et hui gora et humores crudū et pbla et addit in uirtute et clarificat colore et conuertit uentē se quasi ad formā adolescentie conferēs oi egritudini potatur i bye me calefacit corp⁹ et alleuiat corpus et erigit nāz. cui⁹ permistio. R. casticies duos ciceris de scemi qui infundat in nocte i aq dulci deinde cu igne leui coqē dōec aqua denigretur et cōfrangatur cicer deinde coletur a qua postea sumantur allea et findantur unūqđqz granū eoz deinde coquātur cu ea donec discocia sint allea et fiant sicut cerebrū postea fundatur desup lac uaccinū dulce in tanta quantitate que submergat ipsa quattuō digitis deinde coqntur lēto igne sicut candeles donec exiccetur lac aut quasi deinde fundatur desuper butyrum uaccinū recens cu mensura postea decoquat cu igne leui sicut candeles donec exiccet ipm deinde confice ipm in uase eneo donec fiat sicut massa postea effunde desuper mellis albi clari quantitatē que supemine at ei quattuor digitis et decoque ipm sicut donec coaguletur aut quasi deīn pone si unāqz lb. alleorum aur. xij. de tuderū rubeo et albo et aur. iij. piperis et aur. x. portulace et aur. x. cimi carmenī et aur. x. galāge et tūdem cinnamomi. tere has medicinas et pice desuper et pmisce ea et pone in uase uiridi et sumatur de ea quātum est aux fm oem dispositiōm.

Thanasia magna que est cu epate adib confereus doloribus epatis et splenis et stōi et uen totitarib⁹ et dyfenterie et tussi antique et eis qui euomūt sanguinē et est sedatiua doloz sicut confectio filonis. R. filonū romanū et ad stuporem et fluxū uentris et sanguinis expulsiōm et dolorem renū et uentositatē renū et uelice et asma et tussim et mundificat pectus et cōfert sicut emplm sup hemorroidas posita. et eius dos est quarta aurei usqz ad aur. 5. c. permistio. R. croci et myrbe et opij et castori et seminis hyusquiami albi et costi et cordumēni et papaueris et spice et eupatorij et epatis adib et cornu dextri de cornibus capre adusti omniū ptes equales. Tere que de eis terūtur et liquefac que liquefcunt cum uino et confice cum melle dispumato et utē post sex menses.

Thanasia minor iuuamita et sunt illa eadē c. p mistio. R. storacis et croci et costi et spice et opij et casie omniū ana. 3. ij. succi eupatorij. 3. vij. radicia lilij. 3. xij. mellis quantū sufficit dos et sicut auellana cu eo qđ conuenit de potibus. et in descriptiōe alia addite unt due medicine que sunt myrba et xilobalsamū de unaquaqz quarum ponuntur. 3. ij.

Jacurcuma minus cōferens ad debilitatē epatis et splenis et stōi et ad duritiem eoz et ad inceptiōm hydropisis phibēs et generatiōm et colorem efficit bonū ualde et confert ad plimas egritudines antiquas. c. permistio. R. spice aromaticē et myrbe et ca

sie et costi et floris squinanti et cinamomi et croci omniū ptes equales. Terantur et cribellent et infundantur myrba die et nocte in triplicato et pmisceantur oia et pficiatur cu melle dispūato et reponatur in uase et amnistret. Et in descriptione alia loco spice neriden

Ro diacurcume maioris ex arte B. qđ cōfert ad dolores antiquos exñtes in epate et splene ex frigore et grossitudine et apit oppilationes accñtes in omniū instis nutrimēti et fugat uētositates grossas ab eis et puocat urina et confert oibus doloribus renū uelice et matricis accidentib⁹ ex materijs grossis et duritie que est in eis et hydropicis. c. cōmistio est bec.

Croci pondus. 3. xij. et meu et fu amboz ana pondus. 3. ij. et spice pondus. 3. vi. et anisi et dauci et assari et resini et petroselinū omniū ana pondus. 3. ij. costi et casie et floris squinanti omniū ana pondus. 3. i. et rubeo pōdus. 3. ij. et succi lilij et eupatorij et polij et scolopendrie omniū ana pondus. 3. ij. et olei balsami. 3. 5. et myrbe 3. ij. et in descriptione alia loco spice carpobalsami. 3. i. capparis romane. 3. ij. Tere et cribella et confice cum melle postq inuoluūtur cu oleo balsami. c. dos sit pondus. 3. i. cum sir de melle.

Galacca magna conferens iuuamita diacurcuma et frangit lapidē. c. pmistio. R. lacce. 3. vij. amigdale ex corticate et cinamomi et solij et gariofiloz omniū ana. 3. v. camepitbeos et meu et fu et myrbe et isopi sicce omniū ana. 3. ij. spice. 3. xij. dauci et seminis apij et bdellij omniū ana. 3. vij. 5. croci. 3. ij. assari. 3. vij. carpobalsami et casie et masticias et calami aromatici oium ana. 3. ij. gētiac et aristologie rotūde oium ana. 3. vij. et succi liquiritie. 3. xij. 5. reubarbari. 3. xv. 5. polij et squinanti omniū ana. 3. ij. piperis nigri et costi amboz ana 3. x. 5. siseleos et olei balsami amboz ana. 3. ij. 5. Tere sicca et cribella et solue que liquefcunt cu uino odorifero et confice cu melle quantū sufficit et dos et sit sicut auellana cu eo qđ conuenit ei de potib⁹ et additur i ea 3. i. aloes et piperis nigri et aristologie longe et coriandri omniū ana. 3. ij.

Galacca minor que cōfert ad debilitatē epis et stōi et frigus amboz et duritiē eorum et ad duritiem splenis et aperit oppilationes. c. permistio. R. lacce et costi et baccap lauri et lupinoz et fenugreci et piperis omniū ana. 3. ij. resini. 3. ij. mellis quantū sufficit et dos sit pondus. 3. i. cum aqua decoctionis apsinthij et i descriptiōe alia loco baccap lauri pōit flos squinati

Ro alkokin qđ confert ad tussis et duritiē epis et plesim. c. permistio. R. myrbe et meffit amboz ana. 3. ij. spice et croci et cinamomi et casie oium ana pondus. 3. i. flores squinanti et calami aromatici et bdellij subalbidi omniū ana pondus. 3. ij. 5. Et in quibusdā descriptiōib⁹ loco bdellij mucalibus passulazū magnaz enucleatay et ablati corticib⁹. 3. xv. mellis qđ tum sufficit. c. dos sit pondus. 3. i. cu decoctione isopi infundatur que infundenda sūt de medicinis cu passulis in uino odorifero. et terantur sicca et cribellētur et resoluantur sicca cum melle et misceantur oia et cōqssēt

Flonium romanū tarsense qđ facit ad egritudines plimas et pprie ad dolores colice et ipm ē sedatiuū doloz. C Inquit B. in libro decē tractatū in quo narratū narratiōm filonis inquit enim uerba medicine. Ego sum de expositione filonis medici tarsensis et meum quid iuuamitū ad eū cui dimissa ē mors est iuuamitū maximū. Et rescifico dolores antecēdētes

in egritudinib⁹ p⁹libus et illud est qm si accidat intesti
no noiato colon et est dolor colice et sunt in potu pati
ens dolorem de me uice una sedo dolores. Et si da
ta fuero in potu ei qui patitur difficultate urine aut
ei qui patitur lapide ledentem ipm confeso ei et sano
splene et et anbelitu preparacionis ledente et p⁹libum
et spasmu et dolorem amboz latez timorofu. Et si da
ta fuero in potu ei q spuit sanguine aut euomit sanguine
sepo inter ipsum et mortem et sepo eam ab eo et sedo
oem dolorem accitem in intestis et ulsceribus et tussis
et p⁹foraciones et singultu et catarrhos descendentes a ca
pite. et permistio. R. leucopiperis et seminis hyulquia
mi albi aboz an⁹ aur. xx. opij aur. x. croci aur. v. eufobij
et spice et pizetri omniu ana. i. castorei et zedoarie
et doronigi et margaritar⁹ no p⁹foratar⁹ et sel omniu an⁹
3. i. mellis dispumati quantu sufficit dos eius sicut ei
cer cum aqua tepida.

Estionu p⁹zicu ualens ad fluxum menstruorum
et hemorroidaz et solonem nature et p⁹cessionem
sanguinis et illas que de pregnantib⁹ m⁹struatur et ad
uentositates accites in m⁹icibus et conseruat embri
ones. et permistio. R. piperis albi et seminis hyulquia
mi albi amboz ana. 3. xx. opij et terre sigillate amboz
ana pondus. 3. x. croci. 3. v. euforbij et spice et pizetri
omniu ana pondus. 3. ij. castorei pondus. 3. i. zedoarie
et doronigi et margaritar⁹ non p⁹forataru et muschi oi
um ana. 3. s. castorei sextu et seminis. 3. i. mellis dispuma
ti et colati quantu sufficit dos eius pondus. 3. i. cu eo
quod conuenit de potibus.

Onfectio alkekengi conferens ad ulcera in ue
fica et renibus et ad eos qui mingunt sanguine
exptia. et permistio. R. seminis hyulquiami albi et semi
nis apij et seminis feniculi omniu ana. 3. vij. granor⁹ cu
cumeris. 3. v. Et in descriptione alia granor⁹ cucume
ris. 3. ij. hyulquiami nigri et seminis acetose et opij et
granor⁹ pinee fritor⁹ et croci et auellanaz assatazum et
amigdalaz amaraz fixarum omniu ana. 3. ij. grana al
kekengi numero. xxv. dragaganti. 3. ij. Tere et cribel
la et confice cu uino cocto. et dos sit pondus. 3. i. cum
cadidico aut cu aqua mellis p⁹sex menses.

Ofabizudinis ualeas ad dolore gutturis et squi
nantiam et dolores q sunt supra hypocodria.
et permistio. R. anisi et seia apij et ameos et floris signa
ti et radice lilij et cinamoi et amoi et aristologie loge
et alumis fameni et seminis hazmel et myrrhe et radi
cis lilij et casie et croci omniu ana. 3. i. cofectionis cro
coagnetis et se. rosaz sicc⁹ et rosaz si. oi⁹ ana. 3. ij. costi
et cineris hyrudinu recetis oi⁹ ana. 3. ij. spice et ami
li de tritico omniu ana. 3. s. galle imature medie in q
titate numero. vij. Tere et cribella et confice cu melle
dispumato et utere et sumatur de eo quantitas galle
i. et dissoluatur cu aqua mellis aut cu aqua orde⁹ aut
cu decoctione rosaz et lenti⁹ et radice liquiritie et ga
garizet cum ea et amministretur itez cum uino trib⁹ aut
quattuor uicibus in die.

Rs crocomagnetis amministriati in diabinudine
R. croci et cinamomi amboz an⁹ 3. ij. rosaz sic
cizum amoi costi omniu ana. 3. i. myrrhe. 3. ij. radice
liquiritie et folij indi amboz ana. 3. ij. s. terat⁹ et p⁹fician
tur cu uino et fiae troisci et excicentur in umbra.

Salsulfur. fortasse medicina bec equat tyziace
qz confert ad febres piodicas fias et ad febre
quartana et febre p⁹latia et tussim p⁹pe antiqua et spu

tum sanici et constrictio anbelitus et cofert spasmio
et ualet ad hydropisim et splene et prouocat urinas et
extrahit lapidem. et Amplius p⁹fert ad punctura sp⁹e
tum et scorpionu iuuamitu manifestu et liberat ex nocu
mito medicinaz p⁹ntium. et permistio. R. sulfuris citri
ni et seminis hyulquiami albi et cordumeni et storacis
et myrrhe omniu ana. 3. vij. rute et costi amboz ana.
3. x. opij et croci amboz ana. 3. ij. casie. 3. xij. leucopipis
3. xij. Tere medicinaz et confice cu melle et utere p⁹
lex m⁹les et sumat in potu eger de eo an⁹ pioduz febris
fm mensuram sue etatis.

Onfectio de asla que confert ad piodos febr
um et aufert febrem quartana apud digonem et
expellit nocumtum puncture p⁹pe scorpionis et rutelle
et que sunt sicut illa duo. et permistio. R. asle et piperis
et myrrhe et folioz rute p⁹tes equales conficiatur cum
melle. et dos sit pondus. 3. i. in punctura scorpionu cum
uino et in febre cu oxymelle an⁹ periodu p hora unam.

Onfectio salis indi mundificans stomu et reti
nens uomitum p⁹laticu et melicu et sanat uerti
gine scam ex p⁹late et melia. et permistio. R. myrobala
norum nigrorum et bellaricorum et emblicor⁹ et myro
balanor⁹ kebulor⁹ et sticados omniu ana. 3. ij. epithymi
3. ij. salis indi. 3. ij. biere picre. 3. x. agarici. 3. ij. Tera
tur et cribellent⁹ et conficiatur cu sirupo acetoso dos
et pond⁹ 3. ij. in mane in ieiuno cu aqua tepida.

Oiacostum ualeas ad dolores epatis et fiodi. et p
mistio. R. cinamomi casie costi omniu ana pon
dus. 3. xxx. anisi et se. apij aboz an⁹ pondus. 3. x. assai. 3
xxix. croci pondus. 3. vij. zeulini pondus. 3. x. floris sq
nanti et myrrhe amboz an⁹ 3. x. xij. Infundat myrrha
in uino et coletur et p⁹ficiatur desup medicine et p⁹ficiat⁹
cu melle dispumato. et dos sit triplu unius et amministret⁹.

Onfectio habib⁹ regis faciens ad dolore iun
cturaz et podagra sedans dolorem et p⁹hibet
eam accidere et ad febre antiqua et dolorem splenis et
uentositat⁹ grolam et difficultat⁹ anbelitus et tussis et
ulcera intestinoz et sincopi et dolores oculi et gutturis
qu bibi duob⁹ diebus et conseruat corpus qu caz sumit
ho a passionib⁹ et egritudinib⁹. et permistio. R. seminis
rute et prallij et scordeon et camepitheos et oppopoa
cis et gentiane romane et sticados et cordumeni et flora
cis liquide omniu ana pondus aur. v. myrrhe et croci
et costi amari et piperis albi et squinanti et spice nardi
et euforbij et corticu radice mandragore et amoniaci
et calamiti et seminis feniculi et seminis baucie siluizis
cretice ros⁹ ru. siccaz ablatiis capitebus et carpobalsa
mi omniu ana. 3. ij. cinamomi aur. vij. casie. 3. i. succi
eupatorij et keisim et seminis andacoebe et gummi amig
dale omniu ana aur. ij. opij et seminis hyulquiami albi
amboz ana aur. vi. aggrega has medicinas tritas et cri
bellatas et infunde ex eis illas que infundut⁹ aut in ui
no bono claro et est radix aut alio et confice cu melle
dispumato et reponere in uase et utere.

Calcbataraban magnu qd confert ad abortuz
embryonu et dolores muliez et ad oes egritudi
nes et e medicina indica. et pmistio. R. opij p⁹do sexta
ziorum. ij. duaz tertiaz. 3. i. euforbij. 3. vi. acatie pon
dus sextarioz. v. et pondus. 3. ij. et duaz tertiaz. 3. i. et
amoni pondus sextarioz. ij. et duaz tertias. 3. i. costi
amazi sextaria. ij. piperis sextaria. ij. et duaz tertias. 3.
i. pizetri pondus. 3. vi. et alsifira et est hazarafen et selsi
setaza et est m⁹lesdaz amboz ana pondus. 3. ij. serici

crudi sextaria. ij. argenti combusti pondus. 3. vi. rosarum
rubearum siccat ablati capitis. 3. vi. ameos pondus
3. ij. seminis hyssopami albi pondus sextario. ix. 7. 3. ij.
superioris uitis pondus. 3. ij. corticis radicis apij pon
dus sextario. ij. 7. 3. ij. seminis portulace sextaria. x.
granorum alkerua excorticorum sextaria. viij. sulfuris
citri sextaria. v. gummi pondus sextario. ij. 7. pondus
3. ij. storacis liquide pondus sextario. ij. 7. pondus. 3.
ij. 7. duas tertiarum. 3. i. bdellij. subalbidi sextaria duo
turis masculi sextaria. v. 7. 3. ij. galbani sextaria. ix. 7. 3.
ij. 7. duas tertias. 3. i. dibic mundati sextaria. v. 7. duas
tertias. 3. i. myrti sextaria. ij. masticis sextaria. ij. 7. du
as tertias. 3. i. aristologie rotunde sextaria. ij. 7. duas
tertias. 3. i. radialis lilij celestis sextaria. ij. 7. 3. ij. cordu
meni sextaria. vi. radicis alkekengi. 3. vi. folij indi sex
taria. ij. 7. duas tertias. 3. i. carpobalsami 7 calai azo
tici 7 casie 7 zedoarie 7 doronigi omnium ana sextaria
duo seminis mandragore pondus. 3. ij. cinamomi po
dus. 3. vi. assari pondus. 3. ij. cardamomi grana integra
l. gariofilorum masculorum sextaria. v. gariofilorum femina
rum sextaria. ij. berodoam sextaria duo 7. 3. ij. cinamo
mi sextaria duo galange pondus. 3. ij. margaritarum no
perforatarum pondus. 3. v. coralli sextaria duo 7. 3. i. ari
stologie longe pondus sextario. ix. zifere pondus. 3.
ij. acori albi sextaria duo 7. 3. ij. capsie inde pondus se
xtario. ij. 7. 3. ij. zinziberis 7 piperis albi amboz ana sex
taria. v. atmot 7 tuzerit amboz ana. 3. ij. suzendi sextari
a duo 7. 3. ij. 7. duas tertias. 3. i. been albi 7 ru. amboz
ana sextaria duo 7. duas tertias. 3. i. fellis uaccini pon
dus. 3. ij. fellis adib 7 fellis ursi 7 fellis corui omnium
ana pondus. 3. i. Aggrega has medicinas tritas 7 cri
bellatas infusus que ex eis infundunt in uino septem
diebus 7 post illud proice super eas medicinas cotri
tas 7 confice cum melle dispumato 7 olei balsami sexta
rio. ij. 7 sit quantitas uini in quo infuse sunt medicine
quantitas in qua soluantur medicine 7 fiant sicut elcua
rium 7 ponatur in uase figuli aut lapidis mundo 7 fer
ueat. v. aut sex ebullitionibus 7 auferatur ab igne 7 in fit
detur 7 reponatur in uase uitri 7 post illud sumatur 8
bobaton claudam feminam decrepitam 7 ligentur manus
7 pedes 7 ad inuicem 7 ponatur in uase eris 7 piciat
desuper lupinorum alborum 7 aneti amborum an pugillus
i. 7 piciatur desuper aque dulcis quantum necesse est 7
cooperiatur os uasis 7 decoquatur cum leui igne donec
discoquatur 7 post illud auferatur ab igne 7 coletur ius
7 sumat 7 mandificetur cutis 7 ossa ipsius 7 pili ei
7 reducat ius ad uas mundum 7 piciatur si ipsum
olei balsami 7 olei nardi quantitas sacraiat. i. 8 uno
quoque 7 decoquatur lento igne donec remaneat 7 ter
tia deinde piciatur si ipsum mel fm quantitate iuris 7
decoquatur donec ingrossetur 7 conuertat in spissitu
dinem mellis grossi deinde piciatur desuper medicine co
secte prece in principio confectionis 7 infietur 7 re
ponatur in uase uitri 7 dimittatur sex mensibus 7 admi
nistrat post illud 7 non administrat an illud qm inefficet

Acalchataraban minus. 8. carpobalsami pon
dus. 3. ij. croci pondus. 3. x. muschi pondus. 3. xv. conditi
tis. 3. i. hellebori albi. 3. ij. opij pondus. 3. xv. conditi
pondus. 3. ij. piperis pondus. 3. x. serici crudi pondus
3. ij. seminis hyssopami albi pondus. 3. x. euforbij po
dus. 3. v. i. amoi 7 corticis radicis mandragore oiu
ana pondus. 3. ij. usnee 7 casie 7 amoniaci 7 olibani 7
radicis lilij 7 xilobalsami 7 pulpe colloquintide 7 zinzi

beris 7 scirapini 7 oppoponacis 7 cinamomi et casto
rei bezerebasen 7 mesclodaz 7 capsie inde omnium ana. 3
ij. seminis albarumel 7 gariofilorum 7 folij indi 7 adipis
gruis 7 fellis elephantis omnium ana. 3. ij. auri 7 argē
ti amboz ana pondus sexse. 3. i. tritoz 7 cubellatorum
7 zedoarie 7 doronigi 7 canfore omnium ana. 3. ij. spice
azomatice pondus. 3. ij. costi amari pondus. 3. ij. carui
pondus. 3. ij. aristolo. rotunde pondus. 3. i. ameos 7 ori
gani plici 7 radicis alzufere 7 granorum capparis omnium
ana pondus. 3. i. interfectoris pils sui 7 succari 7 bac
carum lauri 7 sanguinis draconis omnium ana pondus. 3.
ij. salis indi 7 usne masculi amboz ana pondus. 3. ij. sul
furis martini pondus. 3. i. burugi 7 piperis amboz ana
pondus. 3. ij. casie fistule mundate a cana 7 granis suis
7 chir 7 uananeul 7 radicis canabis 7 risi omnium
ana pondus. 3. i. Aggrega has medicinas tritas 7 cri
bellatas 7 infunde que ex eis infunduntur in uino 7 co
fice cum melle dispumato 7 utere post sex menses

Akelkelengi magni qd confert ad mollificationem
nem stoi 7 frigus 7 ad febres antiquas 7 lin
copim 7 difficultate urine 7 albaras 7 morpheas 7 uigi
lias 7 fracturam ossu 7 tussim humidam 7 pibificos qm
non adest febris 7 ad illum 7 ia infiatum est corpus 7
ad hemorrhoidas 7 splenicōs 7 ad dubellati 7 coli
cam 7 hydropicos 7 ad mulieres que egrotat in pna
tione sua 7 ad prefocatiōm mēis 7 uentositates que
sunt in iuncturis 7 inflamationem 7 ad dolores genu 7
dorsi 7 lacerati. 7 pilio. 8. myrobalarum nigroz 7 bel
liricorum scireblegi 7 pipis 7 macropipis 7 33. fini 7 spi
ce 7 capsie 7 sulfuminue 7 salis indi 7 salis rubei 7 sa
lis naptici 7 salis masse 7 lingue auis 7 ciperi 7 bel 7
cinami 7 burugi 7 origani perfici 7 nigelle 7 granorum
nil 7 cymi 7 folij indi 7 seminis apij 7 coriandri sicci.
Et inuenimus in quibusda descriptionibus has medi
cinas iterum faufel 7 est isafel 7 almanuth 7 est costba
racost omnium ana. 3. ij. oppoponacis. 3. viij. turbit
ib. i. 7 sextaria. ij. 7 passulaz enucleataz aur. c. embli
corum aur. cc. penidiop lb. vi. 5. olei sisami lb. ij. 7 i de
scriptiōne alia lb. i. Zere medicinas 7 cicotrigoniza 7
cribella 7 decoque passulas p se cum aqua 7 cola 7 in
funde casiam fistulā in ea 7 infunde emblicos in aque
libris. xxij. die 7 nocte 7 decoque usqz quo remaneat
libre. viij. 7 proice emblicos 7 reduce aquā emblicoz
ad uas fo 7 confica in eam casiam fistulā infusam i aq
passulaz fricatione bona aut adiuge ad aquā emblico
rum que est in uase 7 pice desuper penidios 7 decoque
cum leui igne usqz quo resoluatur penidij 7 conuertatur
aqua in spissitudine mellis 7 post illud proice si ea oleū
si faminū 7 comoue usqz quo comisceatur cum aqua 7 u
adhereat manui aut pāno 7 remoue ab igne 7 pulueri
za desuper medicinas contritas 7 utere. 7 dosis sit aur. ij.
aut. iij. unicuique hōi fm mensuram sue uirtutis.

Adolores epatis 7 splenis 7 ictericiam 7 oppi
lationem 7 carbunculos 7 est sanum 7 expum. 7 pmissio
8. myrobalarum citrinorum. 3. xx. myrobalarum ni
grorum 7 belliricorum omnium ana. 3. xv. emblicoz lb. ij.
amarindorum. 3. i. passulaz enucleataz lb. i. aggrega
has medicinas 7 pice sup eas aque lb. xxx. 7 bulliat
usqz quo remaneat de ea lb. viij. 7 coletur 7 accipe ca
sie fistule mundate a cana 7 granis suis lb. i. 7 pice si
eam aqz colatā et ferueat ebullitiōe una et cofrica bn
et cola per colatoriū et accipe lb. ij. penidiop et pice

super ea cū aqua ⁊ bulliat usq; quo resoluant penidij
⁊ fiat eis spissitudo mellis deinde p̄ice defi olei sisami
ni recentis lb. i. s. ⁊ cōmisce cū eis bene ⁊ ferueat dua
bus ebullitionib⁹ ⁊ remoueat ab igne ⁊ accipe lacce
ablute ⁊ spice ⁊ rosap ⁊ petroselinū ⁊ dauci ⁊ fu ⁊ re
usini ⁊ salis indi ⁊ radicia lilij celestis ⁊ agarici omniū
ana. 3. vi. camedreos ⁊ siseleos ⁊ aristologie longe ⁊ al
sari ⁊ mastice ⁊ xiloballami ⁊ gentiane ⁊ torūgi excō
ticati ⁊ casie omniū añ. 3. ij. succi eupatorij ⁊ succi ap
sintij ⁊ ciperi ⁊ floris squinanti omniū ana. 3. v. semi
nis cuscute ⁊ seminis atriplicis ⁊ radicia liquiritie ⁊
succu liquiritie ⁊ scamonee omniū ana. 3. x. semis apij
⁊ costi ⁊ acori ⁊ seminis feniculi ⁊ anisi omniū ana. 3. x.
ij. turbit albi. 3. cl. cymī carmeni nigri. 3. ij. Tei ⁊ cri
bella has medicinas ⁊ accipe mezerion. 3. xx. ⁊ funde
super ipm aque lb. i. ⁊ olei sisami. 3. ij. ferueat donec
consumat aqua ⁊ cola oleū deinde inuolue cū eo me
dicinas ⁊ proice eas penidios decoctos ⁊ cōmisce
bñ ⁊ pone in uase uitreato ⁊ sit dos. 3. ij. cū lacte came
le aut cū aqua casei aut cū aqua uue uulpis ⁊ alkeken
gi. Et ego dicam in descriptione alia in sūma fa.

Qnfectio candorius ualens ad ventositates
grossas ⁊ puncturā ⁊ colicam ⁊ obliuioz ⁊ da
tur in potu mulieribus p̄gnantibus pp̄ illud qd accie
eis de egritudinib⁹ suis. c̄permistio. R. seminis byulq
ami albi ⁊ opij amboz ana. 3. xx. euforbij ⁊ pizetri ⁊ spi
ce ⁊ croci omniū ana. 3. vij. terantur ⁊ cribellentur ⁊ p̄
ficiant cū melle ⁊ admistretur post sex menses.

Qnfectio cognouata condari preciosa ualde
R. croci aur. ij. myrrhe ⁊ assari ⁊ fu ⁊ reusini ⁊
dauci ⁊ petroselinū ⁊ meu omniū ana. aur. ij. spice ide
⁊ romane aboz ana. aur. vi. costi ⁊ casie ⁊ floris squāti
omniū ana. aur. i. carpoballami aur. ij. s. rubee aur. vij.
succu liquiritie ⁊ scolopendrie ⁊ polij ⁊ succu eupatorij
omniū ana. aur. ij. olei balsami aur. vi. p̄emissionis an
daracazon aur. v. mellis quantū sufficit ⁊ dos sit sicut
anellana cū geleniabin de melle. 3. i.

Qnfectio de calamito que cōfert dolorib⁹ stōi
⁊ epatis suis ⁊ horripilationi uehemēti ⁊ febrī
bus hñtib⁹ periodos. c̄permistio. R. calamēti flouī
alis ⁊ montani ⁊ petroselinū ⁊ sileris omniū ana. 3. xx.
seminis apij ⁊ camemille ⁊ balle omniū ana. 3. ij. reu
sini. 3. xv. piperis. 3. xij. Et in descriptione alia. 3. xx
ij. conficiantur cum melle ⁊ admistretur.

Qnfectio de semini⁹ faciens ad dolores epa
tis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ uentositates generatas i
uentre. c̄permistio. R. casie ⁊ amōi ⁊ spice ⁊ ameos ⁊
seminis feniculi ⁊ seminis apij ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ casto
rei ⁊ seminis aneti ⁊ aristologie longe ⁊ galbani ⁊ assa
ri ⁊ casui omniū p̄es equales ⁊ mellis dispumati q̄tū
sufficit ⁊ permisceatur ⁊ admistretur.

Qnfectio de iacyntho n̄ia. Hec ē p̄fectio n̄ia
quā expti sumus in regibus ⁊ eoz silibus ⁊ co
gnouim⁹ in ea inuamētuz maximū p̄e in egritudinib⁹
alguelgues ⁊ alguellet ⁊ pulsu cordis ⁊ debilitate cor
dis ⁊ iam eradicaui de eis egritudines antiquas in
quibus non cōfēit curationes ⁊ inuenim⁹ in ea iuuu
mentū maximū in egritudinib⁹ cerebri ⁊ stōi ⁊ epatis
⁊ p̄e splenis ⁊ colica ⁊ ualet ad dolores iūcturaz ⁊
febres antiquas c̄descriptio. R. fracture iacynthi ⁊ p̄
prie rubee granate ⁊ ei silium pondus aur. i. qua po
nantur in infusio terendi ⁊ incipiatur c̄constrictio cum
facilitate subtiliter ut alteretur deinde ponatur i tabu

la ⁊ p̄petur super eam ad tereñ ⁊ sumatur lapis aluiis
pōdus. 3. i. balakic pondus. 3. i. ⁊ aur. liquiti i cruciblo
suo lito cum lithargyrio donec auz fiat sicut uitzuz ⁊
terat pondus tertie. 3. i. ⁊ argenti uitreati cum odoze
stanni pondus sexte. 3. i. ⁊ fiat cū unoquoq; eoz de cō
tritione ⁊ puluerizatione illud qd sit in iacyntho deiñ
sumatur sūma eoz ⁊ p̄ciatur in tabulā uitream ⁊ in
uoluatur in uino odorifero ⁊ teratur donec ericetuz
⁊ teretur donec fiat pluis subtilissim⁹ deinde sumatur
⁊ reponatur. sit ergo sūma ps. i. deinde sumatur agari
ci ⁊ epibymi ⁊ piperis ⁊ zinziberis ⁊ gariofiloz ⁊ s̄a
suci omniū ana. ps. 5. ⁊ sumatur lapidis armeni ⁊ lapi
dis azuli ⁊ salis naptici ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ beē ⁊
lingue bonis omniū ana. tertia ps. i. deinde sumatur
spice cellice et est nereiden et amōi et acori et solij et cū
namomi et origani et balle et isopi et cymī omniū ana
quarta ps. i. deinde sumatur pullegij et petroselinū
et lapidis iudaici et seminis apij et myrrhe et olibai et
croci et pipis albi omniū ana. sexta ps. i. et sūatur os
sium elephantis tertia ps. i. tere ergo oēs has medi
cinas et p̄prie sup̄ has calcē lapidū et tere et confice
cū melle emblicoz qd sit pondus dupli eoz et fac tro
ciscos aur. i. et da in potu.

Qnfectio alia de medicinis B. que cōfert egri
tudinibus cāne pulmonis et ulceribus pulmo
nis et spūto sanguinis et puzis et sanie attracte ad pe
ctus et difficultati spūti. c̄permistio. R. gūmi albotin
aur. ij. croci aur. ij. olibani aur. ij. myrrhe aur. ij. ⁊
radicū lilij excōticataz aur. ij. granoz pini magni au.
ij. spice scemi au. ij. s. casie nigre aur. ij. dragagati au.
ij. carnis dactiloz scemi aur. ij. c̄te sem⁹ que dicit̄ stel
la aur. ij. galbani clari mundi aur. xxx. costi aur. ij. et
inuenimus in descriptione alia aur. i. mellis boni coti
las. ij. decoquatur mel et gūmi albotin i uase duplici
quā puenit ad terminū spissitudinis tunc permisce cū
eo galbanū et decoque ipm dōc pueniat ad terminū
uidelicet ut quz de eo distillatur stilla una non dilatec
et permisce ipm et utere.

Qnfectio que pertinet arosmacis mirabilis
ad tussim et spūtu sanguinis et ulcus pulmonis
et sanie ⁊ collectam et ap̄a ipius et corruptiōm lacer
ti et uomitū cibi et colicam passiōm et fluxum uentris
et laceratū uelice et p̄focatiōm m̄icis et febres hñtes
proximos data in potu ante horā p̄ horam unā et exte
nuatiōm et macilentia complonis et uenena ebibita et
ex percussione euenientia. c̄permistio. R. nereiden co
sti galbani castorei opij melanopipis et macropipis et
storacia omniū ana. 3. i. mellis kisi. i. tere medicinas
siccas et eribella. galbanum uero decoque cum melle
donec liquefiat et qū liquefit tunc cola ipm et funde
sup̄ ipm medicinas et pone in uase uitri aut uase argē
ti et de ea da in potu quantū est faba egyptiaca cū aq
mellis quantitate duoz cadoz et distilla sup̄ ipaz digi
tis tuis de oleo sisamino guttas tres.

Qnfectio que cōpatur ad canabitis extrabēs
arenam in urina et reliquas mās ulcerum. c̄
permistio. R. radicū aur. ij. siseleos camedreos seich i
a ipericon et est folium alkemeleō bayf et est sem̄ alka
nabotis omniū ana. aur. ij. amōi aur. vij. cinamomi
aur. xij. sileris montani spice inde croci sanalanfin seil
apij montani polij seminis rute siluāspullegij crerēsis
omniū ana. pondus illud idem radicia liquiritie lapi
dis scemi masculi et femine omniū ana. aur. xvi. nasturtij

babylonicum aur. xxij. seminis agnicalii fazadie ambo-
rum ana. auz. xxij. cordumeni aur. xlvij. conficiatur cu
melle decocto et detur de ea in potu qritas auellane
cu sirupo mellino pmissio quantitate quattuor cadoz.

Ras medicine de gentiana uales ad duritiem et
oppilationem et dolore epatis et splenis et febre
antiqua. c. permistio est. Et sumatur gentiane et pipis
amboz ana pondus. 3. x. et dactiloz alboz siccorum et
folij et spice et aristologie omniu ana. 3. i. tere et pulue-
riza ipsa et confice ea cu melle dispumato ita ut fiat in
loco mellis spissi cuius dos sit pondus. 3. i. cum aqua

Rute decocte.
Ras medicine que noiatu donu dei et fuit inue-
ta in thesauro regis et dixerunt qd confert podagre et he-
morroidibz et corruptioni ani et frigori et facit appe-
tere cibum et coitum et prouocat et prouocat sanitatem qn bi-
bitur in tpe ueris aut hyemis tribz mensibz in oi die ue-
neris ois mensis. c. permistio est ut sumatur myrobala-
noz nigroz et bellizicorum et emblicoz et acozi et ari-
stologie longe et rotunde et secacul et beil et cardamomi
et gariofiloz et camemille et zinziberis et sisami non ex-
corticati omniu ana pondus. 3. vi. et nucis muschate et
spice et turbit albi in alio myrrhe et meu et su et dauci
et assari et seminis apij montani et euforbij omniu ana
pondus. 3. ij. et almene et est ameos et medulle tritici
et seminis porri et tudri albi et papaueris et zedoarie
et doronigi et uenaz liquiritie et amoi et piretri et spo-
dij et siseleos et asse feride et cymi et cinamomi et casie
inde et capsie plice et alchabamon et usnee et cipi et ra-
dicis nenusazis et macropipezis et calami aromatici et
castorei omniu ana. 3. ij. et corticu radice apij. 3. viij
et scorie ferri mundate trite nutrite tribz ebdomadis. s.
hebdomoda una cu zuccaro et hebdomoda cum aq et
melle et hebdomoda cu aceto deinde incipe et infunde
ea uno die in aceto deinde couerte ea in mane ad zuc-
carum et tertza die couerte eam ad aqua mellis uel ita
fac illud de ea tribus ebdomadis fin buc modum deind
sicca ea in umbra et tere ea donec fiat sicut alcohol
et tere reliquas medicinas et pulueriza eas et cribella ip-
sas deinde pondera de medicinis ptes. ij. et de scoria
ptem una deinde inuolue eas ex butyro uaccino bono
et confice cu melle bono et pone cu eo de penidjis po-
dus scorie deinde liquefac penidios et funde eos sz
cu melle donec fiat in loco mellis spissi deinde poe ea
in uase niri di nouo mundo et liga caput e et sepeli ipz
in ordeo sex mensibz et da ipam in potu. c. dos sit sicut
galla in mane in ieiuno et no comedat aliquid donec
tres boze diei ptereant deinde comedat et rege ipsum
regie equali et fugiat ab eo nausatiua facietas et pre-
pario et reliqua exqz timef ei nocumetu. **Q**uidam
at medicop existimaueit qd bec medicina effugat mali-
tiam ueneni perniciosi et facit possidere sanitatem.

Medicina cofecta que confert debilitati epatis
et tozioni et sputo sanguis. 3. balaustiaruz et
sanguinis draconis et folioz alafis et aluis iasini ana
ptem una tere ea et pulueriza et decoque ipsa et cola
aqua c. et da ipam ad potum tepidam qm bona est.

Confectio kiume medici que facit ad corrupti-
onem psonis et apata epatis et confortat stoz
et clarificat colore. c. permistio est ut sumatur myro-
balanoz et alkegi amboz ana pondus. 3. xxv. zinzibe-
ris cinamomi ana. 3. x. pipis albi pondus. 3. xxij. et al-
talafir pondus. 3. ij. et galage pod. 3. x. et neremiscb

pondus. 3. vi. et succi apsinthij. 3. v. et uini cocti et almei-
sus quantitas q conficiatur medicine tere medicinas et
pulueriza eas et confice eas cu uino et almeisus et fac
de eis pillas siles pipi. et sit dos c. 3. ij. cu aqua tepida

Confectio cognouata ipialis que confert ad dif-
ficultate uzine et dolorem dorli et debilitate re-
num et frangit lapide. c. permistio. 3. se. papaueris et se-
minis porri et seminis aceti et seminis apij et seminis li-
lij et se. lactuce et se. eundiuie et seminis portulace et be-
en albi et rubei et lingue auis et seminis alkerua et kefi-
le et seminis assehesabre et seminis sanluci et semis keki-
lie et pipis et turbit et granoz nasturtij et seminis maru-
et usnee et amoniaci et floris squinanti et seminis napi
et dragaganti et se. hyusquiami albi et origani et zarub
et seleniati et granoz nil et costi et carui et psilij et saune
et enule et olibani et seminis mersule et casie et seminis
lini et solis indi et seminis rute et se. alkeire rubei et al-
bi et cymi carmeni et cinamomi et seminis selagemisk et
mugath et sene de mecha et hermodactiloz et epithymi
et anisi et seminis sulle et siracha granoz solis omnium
an drachmas. ij. tudri albi et rubei et ameos et zedo-
arie et kinau et seminis feniculi et cinamomi et myrobala-
noz citrinorum et kebuloz et seminis barmel et grano-
rum myrti et sinapis et canabis et sisami excorticati et se-
nugreci et seminis baucie omniu ana. 3. v. secacul et zin-
ziberis amboz ana. 3. ij. kie et pipis al. et gariofilij et spi-
ce et florum alcane et piretri omniu. 3. i. 5. scamonee po-
dus tertie. 3. i. seminis melonis et seminis melonis lon-
gi amboz ana. 3. x. olei sisami. 3. xl. mellis lb. ij. dos in-
tegra. 3. ij. cum aqua tepida.

Confectio qua narrauit alaimeri et dixit qd est
expta que est coueniens palsyi et torture et mol-
lificationi et reliquis egritudinibz quaz radix e pbla d
qua sumatur sz quantitate qua tollerat eger et si linat
ex ea membz mollificatu iuuat c. permistio. 3. opij et
euforbij et castorei et cinamomi et macropipis et byusq
ami albi et spice et zinziberis et croci omniu ana ptes e
quales tere et cribella et cofice cu melle dispumato et po-
ne in uase uitreo et utere qum necesse fuerit.

Confectio ipinguatiua nza expta. 3. mugath et
nucis enden et been et zedoarie et dragaganti et
seminis papaueris et karabe omniu ana pond. 3. ij. te-
re et pulueriza et frige cu butyro fixione leui et pmisce
cu duabz emis puis sauibz tiri et emia una zuccari me-
surata cu emia pua de insuatur omni die pondus. 3. xx
et decoquatur cu duabz libris lactis et pijciatur desup
de butyro quatuor necesse est et sorbeatu qm bonu est.

ExPLICIT tractatus primus incipit 2a de biexis.

Hiera est nom solutiui rectificatis et b. qui-
dem interpretatio et expositio est medicina
diuina. Et primu quide solutiui decogni-
tis fuit hiera ruffi et antiquitus non cade-
bat nome hiere nisi si hac deia noiate si alie eo. et n dz
medicia diuina nisi qd actio soluti e res dina saluas ex v-
tutibz sue nature. Et atiqz qd n fuit date i potu hiere
nisi qm medici timebat ex malitjs solutiuz simpliciū
sicut pulpe colloquintide et bellebori et alioz. Et qu-
uolebat uti eis pmiscebat ea cu facientibz penetrare et
rectificantibz et bezabard donec ausi facti sunt in usu e-
ozum. Postea edomiti sunt in eis et acceperit succum
coru deinde ausi sunt in eis adeo donec acceperunt ea

sicut sunt in pilulis. **E**rgo medicus q̄ hiere
magis sunt salue q̄ decoctiones et pille. Et non dimi-
tuntur pp malitiā suā imo pp ea que excusant ab eis
pp consuetudinē malā. Et qm̄ ipse non trabūt ex lon-
gino sicut decoctiones et pille. Et dos de hieris est
usq; ad .ijj. aur. Et q̄q; p̄ciunt sup eas salem masse
Et magis conueniens cū quo in potu dantur ē aq̄
epithymi cū passulis mundatis ppe fm̄ descriptiones
quorūdam eoz. **Q**uod .ij. epithymi .3. iij. passularū
mundatarū .3. x. myrobalanorū nigrorum mundatorum
3. i. sicados .3. iij. aque lb. iij. aniden mundati lb. 5. d
tur ad potū in ieiuno. Et consequēter detur seminis
altee .3. i. seminis citoli .3. 5. cū pauco oleo nucis et aq̄
tepida. Et cibis tribus diebus sit zibzabegi cū aq̄ p̄missa

Hiera picra. s. amara. Hec est hiera de aloes et
associatur ei cinamomū pp subtilitatē suam et
iuuantum qd̄ facit uisceribus et s̄o et mastix s̄i et ut
seruet et s̄i casia et crocus pp digonem et confortatio-
nem cordis et s̄o. Et fortasse crocus facit incurrere i
ea dolorem capitis q̄ oz ut minoretur pondus et aut
expellat. et assaz qm̄ inest ei adiutoriū ad solōz faciendā
et p̄cipitatōz butirū. et q̄q; ponūt loco et cubebe et s̄i
subtiles et carpobalsamū et xilobalsamū pp confor-
tatiōm s̄o et resolonem et albezabarati. **E**t de hōibz
sunt quidā qui ponūt in ea florem squinanti q̄ p̄hibz
rasuram que timef ex aloē et rosas ut expellant maliti-
am caliditatis aloes a s̄o et capite. et q̄q; fermentat
cū tanto melle quantū est. et q̄q; est sicca non fermen-
tata. ego uero informo de ipsa p̄suerata et zociscos cū
aqua bdellij et ericco eos in umbra et uor eis nā inue-
nio illud magis ultimū q̄ aliud et fortasse bdellium ē
fere ps. i. et antiqui quidem diuersificati sūt in quāta-
te rectificatiōis aloes. **E**t sunt ei de eis quidā q̄ po-
nunt pondus medicinarū sexcuplū ponderis aloes et d
eis sunt qui octuplū et addūt et minuūt. **E**t iterum
q̄q; accipiunt ipm̄ ex abluto qd̄ est debilius soluens
et magis cōueniens calefco et febrēt et nō dant ipm̄
in potu oī febrienti. imo ei et febris est leuis. Et de eis
sunt qui accipiūt de aloē nō abluto et est fortius soluēs
sed est magis nociuū febrētibus q̄uis de eo sumāt in
potu quidā et non noceat eis. **E**t hiera q̄dem nō ē
zea festinans in solone imo eius solo fit cū facilitate et
paulatiz et cū tarditate. et fortasse efficit opatiōm suam
in die s̄o et non est itez eius solo cū attractione ex lōgi
quo imo non soluit nisi illud cui obuiat et cui cōmisce-
tur ex s̄o et intestis. et longinquior terminus sue attra-
ctionis est ps epatis absq; uenis. **D**escriptio autē
cognita uniuersitatis est hec descriptio que confert ad
humiditates generatas in capite et s̄o et dolores iun-
cturaz et colicam et torturā et grauitatē lingue et molli-
ficatiōm membroz. **E**t hec est p̄missio. **R**. mastix et
cinamomi et assaz et spice et carpobalsami et croci et xi-
lobalsami et casie omniū ana pondus .3. i. aloes sublis
duplū medicinarū. **T**ere et cribella et sit dos integra .3.
i. cū melle et aqua tepida.

Hieralogodion. **H**ec confectio est bñdca p̄li
mi iunamiti mundificans corpus ab ultimis ex-
tremitatibus suis cū solone in qua non est labor oīz
humoz et s̄iuitatū et confert ad egritudines capitis
et dolorē et emigraneam et cephalē et uertiginē et al-
guesgues et maniam et epilepsiā et timorē et palyfiz et
mollificatiōm imo ad apoplexiā et totū illud accepta
in puluere sicut dcm̄ est de scilicet et est melior illo p̄li

mū et confert ad dolores auris et oculi et cōfortat s̄o
et apit oppilationes epatis et puocat menstrua et imo-
uet difficultatē anbelicus et confert ad quartanā et oēs
passiones p̄blaticas crudas et febres antiquas et ualz
ad dolores iuncturaz et podagram et uenā sciaticam.
Et est utilis ad tyriam et alopiatā et ulcera antiqua in
capite et alia et ad baras et morpheam et ipetiginē et ex-
coriatiōm et tepram et ad scrofulas et apata s̄ia et can-
cros et hec p̄missio. **R**. pulpe colloquintide .3. v. cepe s̄i
le assate et agarici et scamonee et helibori nigri et amo-
niaci et scordeon omniū ana .3. iij. 5. et in descriptiōe
alia omniū ana .3. iij. 5. epithymi et cādreos et bdellij
et aloes oīū ana .3. iij. 5. bafce ipericō et solij iōi et prassij
et polij et casie et meliōpapis et leucopi. et macropipe-
ris et croci et cinamomi et oppoponaci et polypodij et
serapini et castorei et myrrbe et petrofelini et aristolo-
gie lōge et succi apsinibz et euforbij et spice et amōi et
zingiberis omniū ana pondus .3. iij. gentiane et sicados
ana .3. i. 5. mellis quantum sufficit dosi integra aur.
iij. cum aqua tepida et melle aut cum decoctione epi-
thymi et passularum enucleatarum.

Hieralogodion fm̄ descriptiōm filagrij. **R**. pul-
pe colloquintide et croci et amoniaci et cōricū
helibori albi et scamonee et ipicon omniū ana aur. x.
epithymi et polypodij et bdellij et aloes et camedreol
et prassij et casie omniū ana. an. viij. macropipis et leu-
copiperis et melanopiperis et cinamomi et croci et
oppoponaci et serapini et castorei et petrofelini et azi-
stologie longe omniū ana aur. iij. conficiatur cū melle
disputato et sit dos aur. iij. aut .iij. fm̄ vutez cuiusq;
hōis cū aqua mellis et sale.

Hieralogodion scdm̄ descriptiōm Pauli. **R**.
pulpe colloquintide aur. xx. cepe muris assate et
agarici et amoniaci et corticum helibori nigri et sca-
monee et ipericon omniū ana aur. x. polypodij et epi-
thymi et bdellij et aloes et camedreos et prassij et ca-
sie omniū ana aur. viij. myrrbe et oppoponaci et serapi-
et petrofelini et tziū piperum et cinamomi et croci et
castorei et aristologie longe omniū ana aur. iij. mel-
lis quantum sufficit.

Hiera ruffi faciens ad cholam nigrā et p̄bā et
alopiciam. **R**. pulpe colloquintide aur. xx. ca-
medreos aureos. x. serapini et oppoponaci amboz
ana aur. viij. seminis apij montani aur. v. aristologie ro-
tunde aur. v. pipis albi et nigri amboz ana aur. v. cina-
momi aur. iij. casie aur. viij. sicados et croci et polij
et myrrbe omniū ana aur. iij. infunde myrrham cū ui-
no et tere medicinas et confice cū melle disputato et
pone in uase et utere qū necesse fuerit. Et in descripti-
one alia pulpe colloquintide .3. xx. aloes scotrensis pō-
dus .3. v. galange .3. x. camedreos .3. xx. serapini et op-
poponaci amboz ana .3. viij. aristologie rotunde et pe-
trofelini et piperis albi et nigri omniū ana .3. v. spice et
casie et cinamomi et croci et zingiberis et myrrbe et
polij omniū ana aur. iij. Et inuenimus additū in descripti-
one alia relatū ad hoc qd̄ est in suriamati de medicis
camepitheos et agarici et prassij omniū ana .3. x. et con-
ficiatur cū melle et sit dos et pondus .3. iij. cū aq̄ cala et
melle et sale in ieiuno p̄abstinentiam.

Descriptio uniuersitatis. **H**iere archigenis q̄
fert oī egritudi gērate ex p̄blate crudo et n̄ cru-
do et melia et uitio aq̄ i oculo et dolori capitis et facit
ad uertiginē et epilepsiā et ualz ad inceptōz egritudinū

uisus et raucedine humida et dolores gutturis et diffi-
cultate anbelitus et spasmu et excuras ex materis gros-
sis et confert ad aqua citrinam et scabiē. et quicquid datur
in potu parū pro doloris stōi et uentris et mīcis cum
decoctione rute. et quicquid ponitur in ea castorei parum
usque ad siliquas. iij. et ad dolorē dozi et metron et ad
uenam sciaticā et ei siliā cū aqua centauree et pmissen-
tur cū ea ē succus cucumeris asinini et colloquintide
silique. iij. in aqua abrotani et datur in potu ad morsū
canis rabiosi et facit securitatē a timore aque precipue
cū pondere. 3. i. de adustione cancri fluuiialis. et hec est
permissio. 3. i. pulpe colloquintide. 3. i. prassij et stica-
dos et bellebori nigri et camedreos et scamonee et leu-
copipis et macropipis omniū ana. 3. iij. cepe muris assa-
te et euforbij et aloes et croci et gentiane et petroselinij et
amoniaci et oppoponaci omniū ana. 3. i. polij et cinna-
momi et serapini et myrrhe et spice et squinanti et calami
et montani et aristologie rotunde omniū ana. 3. iij. mellis
quantū sufficit et sit dos aur. iij. cū decoctione epithy-
mi et passularum mundatarum.

Hera archigenis descriptione pauli. 3. i. prassij
et agarici et camedreos et pulpe colloquintide
et sticados omniū ana pondus aur. x. oppoponaci et
serapini et petroselinij et aristologie rotunde et pipis al-
bi omniū ana aur. 7. cinamomi et spice et polij et croci
omniū ana aur. iij. Tere ex medicinis que sicca sunt
et coquas gūmas et infunde in melle et permisce et sit
dos aur. iij. cū sal triti pondere. 3. i. cū aqua mellis.

Theodoricon magnū quod ualet ad corruptiones
coplonis sive et repletiōm et fistulas uiscosas
grossas et obliuionem et tenebrositatē uisus et difficultatē
anbelitus et stuporem et dolores epatis et stōi et splenis
et renum et mīcis et pibitiōm menstruorum et colicā et
solutiū absque labore. et dos sit pondus aur. iij. cū deco-
ctione epithymi et agarici aut cū aqua cala. et hec ē p-
missio. 3. i. aloes scottensis pondus. 3. i. agarici albi po-
dus. 3. i. croci et cinamomi et acori et mastice et olei
balsami omniū ana pondus. 3. iij. reusini. 3. i. 5. xilobal-
sami et carpobalsami et euforbij et macropipis et pipis
albi et nigri et gentiane romane et floris squinanti oīum
ana pondus. 3. iij. costi amari camedreos epithymi oīū
ana. 3. iij. assari et calie et scamonee oīū an pōd. 3. i. spice
odorise 2 pond. 3. iij. 5. meu et amōi aboy an pōd. 3. i. 4.
aggrega has medicinas tritas et cribellatas et cōfice cū
melle dispūato et repōe i uase et utere post sex menses.

Theodoricon aliud quod confert oībus egritudinib⁹
et excitatis ex frigore et phlate. 3. i. aloes pōd.
3. i. x. agarici pond. 3. i. x. acori et croci et cinamōi et
alkeia et hermodactiloy et calie omniū ana. 3. iij. came-
dreos et leucopipis et assari et xilobalsami omniū ana
pondus. 3. iij. melanopipis et castorei amboy ana. 3. iij.
reusini et myrrhe et spice omniū ana pondus. 3. i. mell-
quantū sufficit dos et pondus. 3. iij. cū aqua cala et an-
tiquetur sex mensibus.

Theodoricon aliud faciens ad illas possiones et
hec est permissio. 3. i. acori pondus. 3. iij. nucis
muschate. 3. iij. aloes scottensis. 3. i. agarici pondus.
3. i. x. reusini. 3. iij. piperis albi et gentiane amboy an
pondus. 3. iij. croci et gariofilorum et acori in alio gal-
bani et keiat et cinamomi omniū ana. 3. i. assari et xi-
lobalsami amboy ana pondus. 3. iij. calie et scamonee
omniū ana pondus. 3. iij. spice. 3. iij. scordeon. pond.
3. i. x. amōi et rubee cupipis nigri et piperis longi et sq

nanti omniū ana pondus. 3. iij. ireos pondus. 3. iij. ter-
et cibella et cū melle quantū sufficit confice et atiquef
sex mensib⁹ et sit dos pondus. 3. iij. cū aqua cali da.

Theodoricon cū nuce muschata faciens ad oēs
egritudines antiquas capitis et ad maniā et al-
guesgues et dolorē capitis et uertiginē. et ad epilepsiā
et ad debilitatē uisus et ad dolorem epatis et splenis et
renū et colicā. puocat mēstrua retēta et ad leprā et baraf
et ad dolorē podagre et iūcturay et ācharuz et ad febre
chrōicas āncedentes et et solo est sine nocumēto. et hec
est permissio. 3. i. aloes. 3. i. x. agarici. 3. i. x. scordeon et
xilobalsami amboy ana. 3. iij. costi. 3. iij. acori. et masti-
cis et cinnamomi et gariofiloy omniū ana. 3. i. calie et
nucis muschate amboy ana. 3. iij. epithymi. 3. i. x. spi-
ce. 3. i. camedreos. 3. iij. myrrhe. 3. iij. triū pipum et eu-
forbij ana. 3. iij. floris squinanti. 3. iij. gentiane. 3. iij. am-
mōi. 3. iij. scamonee. 3. iij. mellis dispūmati quātū suf-
ficit et dos sit. 3. iij. cū decoctione epithymi.

Theodoricon aliud usitatum. 3. i. aloes. 3. i. x. aga-
rici. 3. i. x. mastice et croci et acori et cinnamōi
et spice omniū ana. 3. i. aristol. et carpobalsami et eu-
forbij et triū pipum et gentiane omniū ana. 3. iij. cāe-
dreos et costi amboy ana. 3. i. calie et epithymi aborū
ana. 3. iij. myrrhe et floris squinanti et amōi omniū ana
3. iij. scamonee. 3. i. x. mellis quantū sufficit et dos et ad
mistratio et iuuamēta sunt sicut pimi.

Hera B. descriptione uniuersitatis et de iuuamē-
tis eius est quod ipsa est subtilior et efficacior quod the-
odorico et logodiō faciens ad palyti et torturā et spasmū
et mollificatōz et purgat a corporis fistulas uiscosas
grossas et diuerfas et stringit mollificatiōm uelice et
exitum urine absque uoluntate. et hec est permissio. 3. i.
pulpe colloquintide et agarici et cepe muris assate et
amoniaci et scamonee et bellebori nigri et ipericon et eu-
forbij omniū ana. 3. i. x. polypodij et epithymi et bdellij
subalbidij et camedreos et prassij et calie omniū ana po-
dus. 3. iij. myrrhe et serapini et aristologie longe et triū
piperū et cinamomi et oppoponaci et castorei et petrose-
lini omniū ana. 3. iij. et de hōibus sūt quidā qui ponūt
in ea croci pondus. 3. iij. aggrega has medicinas trital
et cribellatas infusis eis que ex ipsis infunduntur in tri-
plicato et confice cū melle dispūmato et utere quū ne-
cesse fuerit post sex menses.

Hera B. descriptione pauli. 3. i. camedreos et
leucopipis et macropipis et agarici et sticados
et bellebori nigri et scamonee et spice et epithymi et ce-
pe muris assate omniū ana aur. vi. myrrhe et croci et a-
moniaci et ipericon omniū ana aur. viij. mellis quan-
tum sufficit.

Hera B. 3. i. pulpe colloquintide. 3. iij. camedre-
os et cepe muris assate et croci et agarici et scamonee et
bellebori nigri et sticados et amoniaci et ipericon oīum
ana. 3. iij. et sextam. 3. i. epithymi et polij et bdellij et cāe-
pitheos et prassij et aloes et calie et polypodij omniū
ana. 3. i. 5. et triū pipum et myrrhe et cinamomi et cro-
ci et oppoponaci et serapini et castorei et petroselinij et ari-
stologie rotunde et euforbij omniū ana medietatem et
tertiam. 3. i. et mellis quantum sufficit dos sicut logodi-
on et iuuamēta et sicut illius.

Hera eufacariis et est Hip. medici conferens
ad humiditatē stōi et ad dolores capis gene-
ratos ex uaporibus corruptis et ex tristitia timere fa-
ciente. et hec est permissio. 3. i. gentiane et spice et aristologie

rotunde et casie et cinamomi omniū ana pondus .3. i.
petroselinū et camedreos et sticados et fulfulimon et
est ozimum mōtanū et keiari omniū an. 3. i. mrrbe pon
dus. 3. iij. granorū alben et croci amborū an. 3. i. s. aloes
ru. pondus. 3. viij. pulpe colloquintide pondus. 3. vi. p
ficiatur cum melle et administratur post sex menses do
sis eius pondus. 3. iij.

Hera alia Hip. que facit ad maniam et algues
gues et uertiginē in capite et dolorē capitis ue
bentem et spasmū et scissurā manū et dolorē iūctura
rum et ad pmissiōm ratiois et corruptiōm intellectus
et dilatatiōm pupille et inceptiōm aque in oculo et ad
lepram et albas et ad palyim et torturā. c^o bec est p
missio. R. cucumeris asinini et tziuz pipuz et camedre
os omniū ana pondus. aur. v. croci et myrrbe et scāo
nec omniū ana pondus. 3. ij. amoniaci pondus. 3. i.
mellis quantum sufficit dos eius medietas. 3. i. cum
aqua calida.

Hera Andromachi que confert ad dolorē stōi
uentris. c^o bec est pmissio. R. cinnamomi et casie ni
gre et calami aromatici et xiloballami et storis squinā
ti et benitus omniū ana. 3. iij. s. Tere medicinas et pū
ce in uase figuli nouo et funde sup eas aque pluuialis
daich. vi. et decoque ad medietatē et cola dein accipe
aloes rubei lb. i. s. et pone sup ipm aque pluuialis q̄
tum sufficit et tere in meridie et ablue donec abstergat
et funde sup ipm aquā sp̄rum et tere in sole dō ec exte
cetur dein tere et projice in iplo croci et myrrbe et al
keiari omniū ana. 3. iij. et in descriptione antiqua om
niū ana. 3. i. deinde tere oia et pone in uase uitri aut ui
treato et utere. est enim iuuatiā ad spasmū et ad repul
sionē que fit obuiando et percussione et fracturā et ad
dolorē lateris et apit stōm et dolores c^o et sputū san
guinis et dolorē ilij dosi c^o integra pondus. 3. i. cum
aqua tepida et omni hōi fm quantitatē sue uirtutis et
ad apata dura cū sirupo acetoso et sit ex ea emplm ad
apa oculi cū succo mēte aut uue uulpis et apata ani cū
oleo rosaceo et uino bono et confert ad ulcera que ac
cidunt unguibus qm liquefit cū aceto uini et ad adusti
onem oris gargarizata.

Hera Andromachi faciens ad retentiōm men
struorū et ad leprā et timorem. c^o bec est pmissio
R. sticados et camedreos et agarici et bellebozi nigri et
pipis nigri et albi et mezerion et scamonee et sille assa
te omniū ana pondus. 3. xviij. croci et euforbij et amo
niaci omniū ana. 3. viij. myrrbe. 3. iij. interioris cucie
ris asinini. 3. iij. mellis lb. v. dos c^o pondus. 3. ij. cū mel
le et aqua et sale.

Hera faneligoris faciens ad mēliam et mūdifi
cat uelamina cerebri et aufert cibinos grossos uiscosos
terrestres c^o bec est pmissio. R. prassij et sticados et
bellebori nigri et camepitbeos et camedreos et petro
seli et polij et ē allabada et azistologie rotūde et croci
et gētiane et keiari et dragagati et folij egyptij et assāj
et amōi et costi et cinnamomi et su et meu et piperis et
carpobalsami et allei siluzis et casie et ipexicon et stōis
squinant et spice omniū ana pondus. 3. ij. epibymi
et agarici et polypodij et pulpe colloquintide omniū
ana. 3. iij. aloes scotrensis. 3. vi. Tere et confice et an
qua sex mētib^o dos c^o 3. i. cum aqua calida.

Hera bulutus conferens ad uisū et confortans
eū et sedat dolorē capitis affiduū et cōfert ad
dolores stōi et splenis et epatis et ad dolores melicos

et pblaticos et ad uertiginē et dolorē q̄ noiat corona
c^o bec ē pmissio. R. cādreos pōd^o 3. xij. agāici pōd^o 3. x
xvi. et in descriptione alia agarici. 3. x. pulpe colloqui
ntide. 3. ij. sticados et piperis albi et nigri omniū ana. 3
xij. meu. 3. iij. croci. 3. xviij. bellebori nigri et scamonee
et aloes scotrensis omniū ana. 3. xvi. Tere et cribella
et confice cū melle dosi c^o 3. iij. post sex menses. Et i
descriptione alia spice et casie amborū ana. 3. xij. bibat
cū infusione epibymi post abstinentiam.

Hera catagini anthiochei que confert ad spal
mum et dolorē capitis et dolorē capitis atiquū
et ad timorē accidentē ex melia et ad tremorē iunctura
rum. c^o bec est pmissio. R. pīpe colloquintide pond^o
3. xx. camedreos et prassij et agarici omniū ana. 3. x. a
ristologie longe et petroselinū et piperis albi et serapi
et oppoponaci omniū ana. 3. v. myrrbe et spice et polij
et croci et cinnamomi omniū ana. 3. iij. infundantur hu
mida cū melle dein decoquātur sup ignē parūp et te
zantur sicca et pūciantur super ea et misceantur et ad
ministretur p^o sex menses.

Descriptio alia hiere que addit in uisu et cōfor
tat ipm et confert ad dolorē capitis et passioē
stōi et epatis et splenis. c^o bec est cōmissio. R. pīpe col
loquintide. 3. x. camedreos et casie et tziū piperum om
niū ana. 3. ij. aloes et myrrbe et turis masculi et cro
ci omniū ana. 3. i. scamonee. 3. vi. succi apsinthij pond^o
3. ij. mellis q̄m sufficit dosi pondus. 3. iij. cū aq̄ cala.

Hera nīa experta. R. bellebori pondus. 3. i. pul
pe colloquintide aur. i. et aloes aur. v. et salis i
di. 3. i. et tertiam et agarici pondus aur. ij. et lapidis ar
meni aur. 5. et rosarū pōdus. 3. i. piperis albi pondus
aur. i. et zinziberis pōdus aur. ij. et acori et amomi et al
sari et carpobalsami et albalce et origani et semis apij
et dauci et est semē baucie omniū an. 3. iij. et buglosse pō
dus. 3. x. se. alselebebram et se. alselegemisch et seminis
ozimi citrati et seminis citri ex mente sicce omniū ana
3. ij. et epibymi pōdus. 3. ij. s. cōficiatur oia cum duplo
sui mellis et reponatur sex mētib^o dein administrat.

Tractat^o tert^o de electuarijs solutis et nō solutis.

Nos dicere uolumus in hac sūma d electu
arijs famis et que sūt sūta uniuersalibus
illa uero quorū iuuamēta sunt pūcularia
digniora loca dicendi sunt in sūma sūa.

Electuariū diacymini faciens ad dolores uisce
rum quos generauit fūtas et ad egritudinē pblā
tis senum et confortat stōm et digerit cibum et aufert
appetitum caninū et eructatiōm acetosā et sit dos ma
gnitudo galle cū aqua cala et p̄ter iterū ad febres fūas
melicas et pblaticas. c^o bec est pmissio. R. cymi car
meni infusi i aceto uini die et nocte exiccati torrefacti
et foliorū rutē exiccatorū in umbra et piperis et zinzibe
ris omniū ana sextaria. v. baurach azmeni pondus. 3. x
Aggrega has medicinas tritas cribellatas et p̄fice cū
melle dispumato et reponatur in uase et administratur.
Diacymini B. qd facit ad uentositates fūas et
faciatatē nauseatiam et resoluit uentositates
et confert ei qui non digerit cibū. c^o bec est pmissio.
R. baurach medietatē p̄tis cymi carmeni infusi in ace
to torrefaci pipis albi et piperis longi foliorū rute om
niū ana p̄tē unā. Et hoc quid sit fm duas descriptio
nes qm̄q̄ enim sit ex p̄tib^o equalibus in oibus suis

comissionib⁹. s. cymi piperis et rute et baurach et iste
modus soluit nam ualde. et qñqz permiscetur de spē
bus reliquis quantitas equalis et de baurach medie
tas h⁹ quantitas. et eligitur de cymino carmenū et in
funditur in aceto forti deinde torrefit et sit piper albū
et illud ideo qm̄ ipm̄ confortat flōz plusq̄ due alie spē
s. pip longum et pip nigrū et hoc est illud qd̄ non est p
uum n3 contractū et n3 est cortex et grossus imo est ex
illo qd̄ dī grauis ponderis et eligatur de eo magnū et
sanū et baurach. fiat ergo medicina ad illum c⁹ nā re
tinetur cū baurach dco nitrum naurnacō et est rubeus
et qum feceris ipam ad illuz et nā ē soluta admistrabis
baurach aliud et sit illud qd̄ de eo pūcies medietas q̄
ritatis uniuscuiusqz medicinaz quas dixim⁹ et solia zu
te iterum. Bint ergo sicca cū mensura et illud iō qm̄ si
exiccantur uehemēter sunt calide cōpōnis et est calefa
ctio eoz ultra mensurā et si non exiccantur uehemēter
zeman et in eis humiditas supflua que nō consequitur
ultimatiōm digōnis q̄pp non destruit eius inflatio in
aliquo. Et iste quattuor spēz qñqz permiscetur cū
melle dispumato. et qñqz non pmiscetur cū aliquo et
reseruatur per se absqz melle. Cum ergo ipe sūt ne
cessarie pūciuntur in aqua ordeī aut in cibo alio conue
niente. et hec medicina sumitur sola añ cibū et p⁹ cibum
et illa que pmiscetur cū melle dispumato est magis con
ueniens in hac dispōne et illud iō qm̄ ipa destruit inflā
matiōm oioz et oz iterum ut sit mel bonū qū non sit ne
cessariū ut sit hec medicina nisi fortis in resoluendo uē
tositatem et euacuet cū fortitudine. et oz de scias iteruz
qz qñ uis ut sit et cū plus sit contritio medicinaz non
subtilis sed grossa et illud iō qm̄ scio boiem qui contri
uit hanc medicinā cōtritione ultima qm̄ non sciuit illō
qd̄ ego dixi qz non soluit nam oio immo prouocauit
fortiter et uenit ad nos mirans et querēs de cā in hoc
et illud iō qm̄ ipe existimabat qz in corpore illius uñi
eēt ppetas que esset cā in hoc qud̄ accit. Postqz ergo
feci scire cū qz cā in illo esset dispō cōpōis eius tunc
composuit eam fo sicut precepi ei et completa est eius
opo et oportet ut seruetur hic determinatio in compo
sitione reliquazum medicinarum.

Lectuariuz ad subulitū et est aggregatiōis qd̄
est cōueniens ad sitatem flōi uehemētis frigo
ris et eructatiōm acetosā et appetitū caninū et singulū
qui sit ex replone ciboz grossorum et pblaticoz et se
bres antiquas que sunt pp frigus et malitiā digōnis.
et pmistio hec ē. R. cymi infusi i aceto exiccati sextaria
xv. pipis et zinziberis et rute sicce et baurach omniū añ
3. xx. etantur et conficiantur cū melle dispumato et ad
ministrantur.

Lectuariū de calanito fluuiali descriptione
R. calaniti fluuialis et capestris et petroselinū oium
ana. 3. xij. zinziberis aur. vi. leminis apj et capitū alba
sce amboum ana aur. ij. keilim aur. xv. piperis aur
xlvij. siseleos aur. v. Tere et cōfice cū melle dispūatoz

Lectuarium de myrto conferens ad solonem
nature et uomitū pblatis et humiditatis et mali
tiam digōnis que est ex flō. et pmistio hec est. R. grano
rum myrti bonoz siccoz emina. i. myrobalanor nigro
rum et belliricorum et emblicoz et talassir omniū ana. 3
xx. leucopipis et macropiperis et zinziberis omnium
ana. 3. x. masticis et cordumēni et carui et anisi et cymi
et spice et casie et cardamoni et costi omniū ana. 3. vi. nu
cis mulcbate et leminis apj et ameos omniū ana. 3. v.

folij indi et amoi amboz ana. 3. ij. tere et confice cum
melle dispumato et dosis sit. 3. i.

Lectuariū sicut alcanzi est bonū. et hec est per
missio. R. granor myrti keiliati. 3. 5. spice. 3. ij.
nucis mulcbate cū cortice suo lb. 5. gariofilor et carda
moni et anisi torrefacti et leminis apj tōrefacti et ulnec
omniū ana. 3. ij. masticis. 3. i. 5. casie. 3. ij. myrobalanor
kebulor et belliricor et emblicor omniū ana. 3. ij. ma
cis. 3. i. 5. bulliant medicine cū uino odorifero feruore
uno deinde exiccantur et bulliant ebullitōe cū aqua cy
donior et exiccantur super fritorium calidū et terant
et inuoluantur miua et sit dosis aur. ij. aut. 3. ij. cū siru
po cydoniorum.

Lectuarium almutaguachil relatum salomoni
qd̄ cōfortat flōm et confert ad malitiā digōis. et est illō
qd̄ in potu dabat israhelita mutaguachil qm̄ est bonū
et exptum. et hec est permissio. R. spice et gariofilorum
et cinamomi et nucis mulcbate et cardamoni et galie bo
ne omniū ana aur. i. pipis albi et zinziberis et castorei
omniū ana. 3. ij. turis albi masculi aur. ij. zuccazi tabā
3et quantū sunt medicine cōmifceantur medicine cuz
zuccazo et conficiantur cū melle dispumato et sit dosis
eius aur. ij.

Jacyminiū aliud conferens ad dolores uētris
cōmotos a sitate et ad febrez quartanā et ad appetitū
caninū et febres pblaticas et masticas et ad pblā plimū
qd̄ accit semibus et ad uehemētiam frigoris qd̄ accit in
flō et ad eructatiōm acetosā et ad sputū qd̄ sit ex m
titudine sifluitatum pblaticaz. et dos sit sicut galla cuz
aqua calida. et pmistio. R. cymi infusi in aceto die et no
cte torrefacti et rute sicce et zinziberis et piperis oium
ana sextaria decem et baurach armeni. 3. x. conficiatur
cum melle dispumato.

Lectuarium diacyminiū aliud. R. cymi recen
tis boni. 3. ij. infundatur i aceto uini die et no
cte deinde extrahat et pūciatur si coriū rubeum et mo
ueatur et qñ exiccatur torrefiat torrefactione leui cum
gne et pipis. 3. ij. zinziberis fini. 3. ij. baurach armeni
3. ij. cōmifceantur et conficiantur cum melle.

Japipereon faciens ad frigos et humorē crū
dum et dolorem flōi et malitiā digōis et uento
sitates grossas et eructatiōm acetosā et appetitū cani
num. et permissio est ut sumatur leucopipis et melano
pipis et macropipis omniū ana. 3. ij. et in descriptione
alia. 3. ij. et xiloballami. 3. i. et amoi et spice amboz ana
3. ij. et zinziberis et leminis apj et siseleos et casie et al
fari et enule omniū ana. 3. i. Tere et cribella et confice
cum melle dispumato. dosis eius pondus. 3. ij. cum a
qua tepida in ieiuno.

Lectuariū alkendedicon ualēs ad dolores flōi
et epatis sū et debilis generantis uentositates grossas.
et permissio. R. zinziberis et piperis et spice odorifere oi
um ana. 3. vi. masticis et ameos amboz ana pondus. 3.
ij. leminis apj et meu et fu omniū ana. 3. v. cymi carme
ni et casie et carpoballami et piretri omniū ana pondus
3. ij. folij indi pondus. 3. i. Aggrega has medicinas tri
tas et cribellatas et confice cum melle dispumato et re
pone in uase et utere qñ necesse fuerit.

Lectuariū alcanzi acens ad solonem uentis
et ad malitiā digōnis et debilitatē flōi et frigus
eius. et hec est permissio sumatur costi et cinami et spice
odorifere et carpoballami et casie omniū ana. 3. x. nucil
mulcbate. v. numero cardamoni et gariofilor et anisi

et meliloti et caplie inde omnium ana pondus. 3. iij. ari
stologie et ulnee aboru ana. 3. ij. ciperi et zinziberis am
boru ana pondus sextario. x. calami azomatici et pipis
et macropipis omnium ana pondus. 3. v. myrobalanorum
nigro. enucleator. sextaria. ij. bellirici enucleati. x. nu
mero granorum myrti kaficius semis bonorum leburu. Ag
grega has medicinas tritas et cribellatas et cofice cum
melle de azudibus zuccari et reponere in uale et utere qu
necesse fuerit per duos menses.

Escriptio electuarij alcanzi alia pferes ad de
bilitate epatis et stoi et frigus amboz et ad so
lutione uetris et malitia digois et pferit illis sup quos
timef aqua citrina et e bonuz spleni puocas urinam.
et hec e pmissio. x. costi et cinami et spice et carpobal
sami et casie oium ana. 3. x. et de nucibus muscharis nu
ces. v. et cardamomi et gariofi. et anisi et meliloti et cap
lie et neremisch omnium ana. 3. iij. macis pondus. 3. iij. et
burungi kebuli. 3. vij. et reusini et aristologie lorge et ul
nee omnium ana pondus. 3. v. myrobal. nigro. et kebulu
ru ana sextaria. ij. et de bellirici bellirici. x. et granorum
myrti qum e pondus medicinarum omnium. Terat sicut
alcohol et coficiant cum melle tabarzet. dos eius sicut
galla cum aqua frigida. Et in descriptioe alia zinziberis
sextaria. x.

Electuariu alkeifin dictu electuariu abre. Et
hoc electuario usi fuerunt reges grece. Et hoc
confert ad egritudines frigoris et pprie renu et addit
in desiderio coit et ualet ad palyfiz et tortura et remo
re et pulsum cordis et addit in recordatione et sensu et
exiccat huiusmodi stoi et facit digone et bonu et e ex eis q
pueniunt senib. et pmissio e hec. x. cardamoi maioris
et minoris et macis omnium ana pondus. 3. iij. zinziberis et
macropipis amboz ana sextaria. ij. cinnamomi. 3. iij.
ulnee pondus. 3. ij. cinami pondus. 3. i. gariofilorum et cro
ci omnium ana pondus. 3. x. nucis muschate pondus. 3. v.
Et in quibusda descriptionibus nucis. v. spice odori
fere et masticis et ambre omnium ana pondus. 3. ij. muschi
pondus. 3. i. seio hyulquiami albi et opij aboru ana pon
dus. 3. i. olei balsami pondus. 3. vi. Aggrega has medi
cinas tritas et cribellatas et infunde opiu in mensura sa
cratati. i. de uino bono et cofice cum melle dispumato et u
tere post sex menses et liquefac ambram cum oleo balsami
et adhibeat de oleo alben qumtas qua oia soluuntur.

Electuariu alsehereben coferes ad frig. epatis
et stoi et aq citrina et cholam nigram et e soluens
uetrem. et hec e pmissio. sumat caplie inde et zinziberis
et pipis et cinami et cardamoi minoris et gariofilorum
et piretri et folij indi et amili de tritico et masticis et car
damoi maioris et cinnamomi et spice et casie et seio apij
et aneti et ameos et seio feniculi et anisi omnium ana. 3. i.
vi. epithymi cretensis et turbit amboz ana. 3. xij. scamonee
nec. 3. x. zuccari tabarzet pondus. 3. x. Aggrega has
medicinas tritas et cicotrigonizatas et cofice cum mel
le tabarzet dispumato et utere qu necesse fuerit.

Electuariu diaphinico e electuariu propriu in
uamenti in colica resoluens ea et confert ad bu
more crudum et frigoza et ad difficultate urine. et hec e
pmissio. Sumat bauzab armeni cymi carmeni et pe
troselini et zinziberis et piperis albi omnium ana pon
dus. 3. xij. scamonee pondus. 3. v. dactilorum beizon
mundatorum ex nucleis et amigdalorum excortica
tarum ex duabus corticibus et foliorum rute omnium
ana pondus. 3. x. Aggrega has medicinas omnes

tritas et cicotrigonizatas et infunde dactilos in aceto
uini die et nocte et tere bene et pmissio cum medicis et co
fice cum melle dispumato et utere qu necesse fuerit.

Eaphico aliud. x. dactilorum beizon ablatiis nu
cleis. c. numero et infunde eos in aceto die et no
cte et phrica manibus et cola et rute sicce et zinziberis a
boz an. 3. xij. et pipis albi. xij. numero et bauzab armeni
pondus. 3. v. et de amigdal. excortkatis ex duob. cor
ticibus. c. numero et scamonee pondus. 3. x. et turbit
pondus. 3. x. Tere et cribella et pmissio cum melle.

Eaphicon aliud qd confert ad febres et alia et
potat in estate et hyeme et soluit sine inquietu
dine. et hec est pmissio. x. zinziberis pipis albi aboz
ana. 3. i. scamonee. 3. ij. 5. tamarindi beizon mundatoz
ex nucleis aut fizen et amigdaloru dulciu excortica
a duobus corticibus et folioru rute omnium ana. 3. iij.
Tere medicinas fm singularitate suam et infunde da
ctilos in aceto uini et terant p se et colentur et terant
amigdale iteru per se et misceant omnia post illud et co
ficiant cum melle dispumato et sit dos. 3. ij.

Electuariu cabrosius muschatum facies ad ue
rositate et hemorroideas et horez crudu et co
fortat stoum et adiuuat ad defoeziuz coitus et clarifi
cat colorem et calefacit renes et confert ad uentosita
tes mactis et fluxum qui sit ex hemorroidib. et hec e
pmissio. x. myrobalanoru citrinoru myrobal. kebulu
ru et caplie et seminis apij omnium ana. 3. vi. belliricoru
et emblicoru et ameos et tudezei zubei et albi et macro
pipis et lifami excorticati omnium ana pondus. 3. iij. cina
mi et spice et nucis muschate et zinziberis et alfululimod
omnium ana. 3. vij. githue et costi et casie et gariofilorum
et macis et galange et neremisch omnium ana. 3. vi. ciperi
pondus. 3. x. et muschi pondus. au. ij. et ambre au. i. et
scorie ferri nutritie qum e pondus medicinaru oium
et butyri sextaria. x. conficiatur cum melle dispumato et
sit dos pondus. 3. ij. cum lacte uaccino concusso et sub
lato butyro aut cum uino passo bono duob. hebdomadis

Electuariu de ture. x. turis pondus. 3. ix. pipe
ris et macropipis amboz ana. 3. x. zuccari. 3.
lx. zinziberis et galange amboz ana. 3. xij. nu
cis muschate et gariofi. et githue omnium ana. 3. v. mu
schi boni. 3. v. teratur unu quodqz eoru per se et crib
letur et conficiantur cum melle.

Electuariu altalifar faciens ad frigus stoi et
uentositates grossas in sto et epate. et pmissio
x. talifar pondus. 3. v. zinziberis pondus. 3. x. pipe
ris pondus. 3. xij. beil et cinami amboz ana pondus. 3.
vij. zuccari tabarzet. lb. v. Aggrega has medicinas tri
tas et cribellatas et reponere in uale et utere.

Electuariu episcopi. x. scamonee antiocheni
et turbit concaui albi amboz ana. au. v. pipe
ris et cardamoi amboz ana. au. ij. zinziberis et cin
namomi et emblicoru et gariofi. et polypodij et nucis
muscate omnium ana. au. ij. 5. Et in descriptione alia
scamonee et turbit amboz ana. au. ij. Tere et cicotri
goniza et projice super ea. lb. i. zuccari contriti et con
fice cum melle et dosis integra sit. au. ij.

Trisera de scoria ferri magna faciens ad ueto
ritates hemorroidaru et mollificatione uelice
et stoi et addit in desiderio coitus et calefacit stoum.
cuius hec e pmissio. sumat myrobalanoru nigro
et belliricoru et scireblegi ablatiis nucleis et caplie in
de et seminis apij et ameos et origani pisici omnium

ana. 3. i. l. pice odorifere et amomi et beil et acozi oīuz
ana. 3. iij. cinnamomi pondus. 3. iij. piperis et macro
piperis et piretri et salis indi omniū ana. 3. 5. sinapi
3. i. 5. salis amoniaci pondus. 3. 5. scorie ferri pondus
3. iij. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigoniza
tas et confice cū melle dispumato et butyro uaccino
q̄tum sufficit et utere.

T Rifeza minor faciens ad mollificationē s̄oi et
būitatem eius et uentositates hemorroidarum
et colozem efficit bonū. c̄ bec ē permistio. Sumantur
myrobalanorū kebulorū et scirēblegi et belliricorū ab
la tis nucleis omniū partes equales inuolue cū buty
ro uaccino et confice cum melle dispumato et repōe
in uale et utere.

E Lectuariū anacardinū cōueniens ad dolorem
s̄oi antiq̄ et figus et obliuionē et facit bonum
eē colorem et subtiliat cogitationē et sensū et electua
riū sapientū et dī q̄ ē salomōis. c̄ bec ē permistio. R. pi
peris et macropipis myrobalanorū nigroz et bellirico
rū et emblicorū et castorei omniū ana. 3. iij. costi et ana
cardi et buzungi et zuccari tabazet et baccap lauzi om
niū ana. 3. xij. cipi. 3. viij. Teze anacardos solos bene
et teze medicinas et cribella et bulki butyrū uaccinū et
mel cū equalitate et p̄ice super ea medicinas et coa
gula et utere post sex menses dosis eius. 3. ij. cū aqua
decoctionis ap̄ij et feniculi et seruet se a laboz et angu
ria et iza et uino plurimo et coitu et comedat ius illide
begi subtile.

E Lectuariū alfangius qd̄ est iuuamētū ad mol
lificationē s̄oi et uentositates hemorroidarū
et corruptionē p̄pionis et seditatē coloris et addit in
coitu. c̄ bec est permistio. R. myrobalanorū belliricorū
et scirēblegi ablati nucleis et piperis et macropipis
et zinziberis et cipi et capsie inde et spice omniū ana. 3.
x. seīs aneti et seminis porri amboz ana pondus. 3. iij.
scorie ferri trite infuse in aceto uini. xij. dieb̄ exicca
te torrefacte. 3. c. Aggrega has medicinas tritas et ci
corrigonizatas et confice cū melle dispumato et butyro
uaccino q̄tū necesse ē et reponē in uale et utere p̄ sex
menses. et sit dosis eius pondus. 3. ij. et ponatur in eo ite
rum de muscho. 3. ij.

S Angius aliud cū muscho etiā qd̄ confortat s̄o
machū et calefacit ip̄m et confert ad hemorroi
das et addit in coitu et est expertū. c̄ bec ē permistio. R.
myrobalanorū kebulorū et belliricorū et emblicorū et pi
peris et macropipis et zinziberis et cymi et seīs aneti et
seminis ap̄ij et seminis porri et seīs eruce et semis napi
et seminis baucie et alseleniati et rosarū rubearū et casie
et ciperi et cinnamōi et gariofiloz et nucis muscbate oī
um ana. 3. i. macis et beil et cardamōi et galie et xilalo
es crudi et muschi omniū ana. 3. ij. granorū nasturtij al
bi. 3. iij. scorie ferri q̄tū sunt medicine teratur et cōfici
stur cum melle dispumato.

S Angius aliud. R. capsie inde et zarub et talisa
faz et beil et myrobalanorū nigroz et belliricorū
et myrobalanorū citrinorū et casie et gariofiloz et carpo
balsami et granorum almabaleb omniū ana auz. vi. m̄
te et seleniati et zedoarie et doronigi et pipis lōgi et em
blīcorū omniū ana auz. iij. cinnamomi et cūami et spice
et nucis muscbate et costi et zinziberis et fulfulimon om
niū aū. viij. cipi auz. x. zuccari aure. xvi. scorie fer
ri emina. i. muschi. 3. 5. conficiat cū melle dispūato.

A R. scorie decocte que cōfert ad frigora et do
lorē dorū et corruptionē menstruorū et hemor

roidarū et clarificat colorē et facit appetere cibū et de
ruit būiorem crudū et infzationes et confortat s̄oūm
et m̄ices et uesciam. c̄ bec est permistio. R. semis ap̄ij et
seminis feniculi et anisi et petroselinī et dauci et seminis
baucie et seīs porri et seminis cepe et seīs napi et semis
rhabbāi et seminis alrotab et ameos et se mis urtice et
granorū uiridiū et aniuōē et seīs aneti et piperis et se
minis lini et cymi et coriandri omniū ana pondus. 3. iij.
et zedoarie et doronigi et beē albi et rubei et tudezi zu
bei et albi et nucis muscbate et macis et cinnamomi et
galange et zinziberis et pipis et ciperi et spice et sisim
br̄ij omniū ana. 3. iij. et myrobalanorū belliricorū et em
blīcorū et gest glandiū et corticū radicis capparis oī
um ana. 3. x. capsie et usnee et assari et blacie bizantie
et calami aromatici et lingue auis et neremisk p̄fici et
cardamomi et girboe et sandali et cinami et nucis mu
scbate omniū ana. 3. v. et nucis enden et nasturtij et ke
iati et rosarū siccarū et marmacor et corticū turis et
mente et calamētū omniū ana. 3. v. et scorie alballazi
calefacte et extincte in uino odorifero multoties sc̄z
mensurā medicinarum omniū decoquatur cū uino pō
tico donec ingrossetur et auferat ab igne et colet et de
tur de eo in potu q̄ritas. 3. i. in ieiūo dū est tepidum et
comedat post mediū diem illidebegiati cū carne capri
na et bibat uinū purum hebdomoda una aut duabus
hebdomodis.

E Scriptio alia de scorīa ferri cōueniens ad fū
gus s̄oi et hemorroidas. c̄ permistio. R. myro
balanorū kebulorū et belliricorū et emblicorū et radicū
lilij et zinziberis et xilaloos crudi et nucis muscbate
et galie et rosarū et spice et squinanti et masticiis oīuz
ana. 3. x. muschi. 3. i. limature acū infuse in uino odori
fero septem dieb̄ et sumat et teratur et torrefiat sup
frixorium ferri et misceatur cū medicinis et inuoluat
oleo de amigdal̄ dulcibus et conficiatur cū melle di
spūato c̄ dos sit auz. ij. cū uino odorifero.

E Scriptio alia de scorīa ferri cōueniens ad d
bilitatem s̄oi calī que. R. myrobalanorū kebu
lorū et belliricorū et emblicorū et radicū lilij et rosa
rū rubearum et squināti omniū ana. 3. x. scorie ferri q̄
tum oēs medicine infundat scorīa septē diebus in ace
to et coletur ab eo et frigatur sup frixoriū et conficiat
cū melle tabazet et sit dos. 3. ij. 5. cū sirupo de malis.
S Coria ferri decocta cōueniens ad debilitatem
s̄oi et calitatē p̄pionis. c̄ mistio bec ē. R. sco
rie ferri de bassari et myrobalanorū nigroz et bellir
corū et emblicorū et rosarū et balaustiarū et squinā
ti omniū partes equales bulliant cum uino et dentur
in potu de eo. 3. iij.

E Lectuariū diacydoniten retinens nām ex solu
tione uentris ex debilitate s̄oi et uomitu et ma
litiā digōnis et facit colorem eē bonū. cuius bec ē per
mistio. Sumant cydonioz excorticatoz mundatis in
teziotibus et mellis dispumati amboz ana. lb. ij. pipe
ris et macropiperis et zinziberis omniū ana. 3. v. beil
pondus. 3. viij. cardamoni et gariofiloz et spice odori
fere et cinnamomi et croci omniū ana pōdus. 3. ij. Ag
grega has medicinas tritas et cribellatas et sume cy
donia et decoque cū aceto uini bōi. Et de medicis sūt
quidā qui decoquant ea cum uino et ip̄m est radix dei
de remoue ab igne et cola et dimitte donec currat ab
eis aquositas būditatis et teze bñ et sume mel et p̄mis
ce cū eis et decoque cum igne leui et moue paulatim

donec fere coagulet et comone donec equentur et de
struatur aquositas cydoniorum ab eis deinde remoue
ab igne et pulueriza sup ea medicinas et cocute donec
equetur et pice sup tabula marmoris aut mensa pla
nam inuncta oleo rosaceo aut oleo silamino et dilata
super ea dilatare equali et dimitte duobus diebus
aut tribus donec exicet et induret et incide cu cul
tello in frustra quadrata et sit frustum pondus aur. iij
et ponatur gradatim i folijs citri et liget et reponatur
et admistret quoniam necesse fuerit. Et de medicis sunt q
dam qui ponunt in ipso pondus. 3. ij. muschi.

Electuarium diacydoniten solutium uentris
quod confortat ad colicam et exiccat supfluitates cor
poris. R. cydoniorum excoctorum mundatis interiori
bus. lb. i. et mellis dispumati. lb. ij. zinziberis et macro
papis amboz ana. 3. iij. cinamomi pondus. 3. iij. beil et
cardamomi et croci oium ana. 3. iij. mastice pondus. 3. v
scamonee pondus. 3. x. turbit albi boni pondus. 3. xxx.
Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et deco
que cydonia cum uino et fac de eo sicut factum e de
diacydoniten retentiuo et speret sicut e illius spatio
et reponatur in uase et admistret. cuius dosis sit aur.
iij. cum aqua calida.

Descriptio alia diacydoniten laxatiui. Suma
tur cydonia boni odoris et induatur sup ipsum
deforis fermentum et assetur et sumatur de carne ei. 3.
iij. pipis et zinziberis amboz ana. 3. ij. scamonee pondus.
3. i. Terat et pficiat cum melle et dos sit pondus. 3. i. cu uino

Electuarium diacydoniten factum cum succo cy
doniorum quod confortat ad destructionem appetitus
et ad eum qui non digerit cibum suum facies ad illud epar e
debile et stringit stomum. Sumant cydonia magna mu
data intus et foris et terant et exprimantur et sumant de
aqua eoz kist. ij. romani et misceat cum ea mellis dispu
ti quoniam ipsa est et aceti de uino kist. i. s. et decoquat sup
igne leue et auferat spuma ei et sumant zinziberis. 3.
iij. pipis albi. 3. ij. terantur et pficiant desup et coagule
tur sicut coueniens e electuario: hoc namque confortat ei cui
epar e debile et os ut sumat semel plim ante cibum duabus
horis aut tribus et non nocet si accipiat post cibum. Q. d
si tu feceris hac medicinam ei in e non e calitas aut i e
non est cholera aut quocumque modo sit os ut pficias ab ea pi
per et zinziber et admistres aquam cydoniorum et mel et a
cetum tui semel quantitate mensure quam diximus. Et si fece
ris ea illis quorum pphones sunt medie ita ut non aggre
getur in eis supfluitas chole neque supfluitas pblatis p
pice in ea medicata quantitate quam diximus de zinzibere et
pipe. s. ut pficias in ea pipis. 3. i. et zinziberis. 3. i. s.
Et si feceris ea illis in quorum stomas aggregat pblata pon
dupli quantitate quam diximus: ponet enim in ea zinzibe
ris. 3. vi. et pipis. 3. iij. cuius dosis sit. 3. i. s.

Electuarium diacydoniten quod facit appetere ci
bum et confortat stomum. sumant succi cydoniorum
lb. iij. mellis. lb. iij. aceti fortis. lb. ij. decoquat sup
prunas et auferat spuma eius et sumant zinziberis. 3. v.
piperis albi et nigri et macropipis ana. 3. iij. cinamomi
3. ij. xilaloos crudi. 3. iij. Terant et comisceant cum
melle et aqua cydoniorum et aceto et coquat donec coa
guletur. cuius dosis sit coctiliarium. i. ante cibum et ex
pectet super ipsum duabus horis.

Electuarium indu faciens ad colicam et dolorem
iuncturarum et podagra et dolore dorsi. e bec e
pmistio: R. scamonee aur. x. githoe et cardamomi et zinsi

beris et cinamomi et cinami et neremisch et gariofilop
et pipis omnium ana aur. v. et turbit aure. c. succari aur.
c. Tere has medicinas sit et cribella et pice cu melle.

Electuarium regum et medicina anni que sumitur
anno integro oi die. Eius igitur acceptio rectifi
cat suscipiente se usque ad finem uite sue precepto dei et q
affiduat ipam non uidet egritudinem in corpore suo q
non sanat et neque canescit nisi quoniam factus e canus ante
eius acceptionem. Et e medicina regum qui semel q narra
tur cu ea medicati fuerint uales ad fistulas nigras et al
bas et rubeas et ad cursum cholericum et frigora et pf
sationem cordis et iuncturarum et abstergit uisum et co
lorem et multiplicat coitum et non est ei malitia et non ab
stinet sup eam ut eis ea. e pmistio est bec. Sumant my
robalanorum nigro et belliricorum et emblicorum oium
ana aure. vi. nigelle aure. xxxiij. leucopiperis et amomi
aci et macropipis et zinziberis et fulfulminue omnium
ana aure. ij. cubebe et anacardi amboz ana aure. vi. te
re unumquodque per se et cribella ita ut nihil remaneat et p
ueniat semel sua diuisionem et quod narrauimus de pond
ribus pmisce ergo ea deinde accipe aure. dc. penidio
zui sabakir et pice in patella aut uase mundo ereo et ac
cende sub eo ignem leue et asperge super ipas aliqd aq
ita ut liquefiant penidij. Q. si ergo liquefacti sunt et bul
liunt tunc pice super eos bec comissa et moue ea tam
diu donec optime comisceant et aufer ea ab igne et di
mitte ea donec repelcat deinde fac de eis formas auel
lanis similes quaz unaquaque sit aur. ij. et quarte et iun
ge manum tuam oleo aut butyro uaccino deinde bibe
de eo omni die formam unam similem auellane cuius aqua
frigida et ipsum est dominus medicinarum.

Electuarium masuachoiens faciens ad podagra
et dolorem dorsi et omnes egritudines frigidas
e bec est pmistio. R. scamonee et cinamomi et capsie et
zinziberis omnium ana. 3. viij. pipis. 3. vi. cardamomi et ga
riofilop et leminis apij et ameos omnium ana. 3. ij. s. ma
suachoiens. 3. iij. tere et confice cum melle. cuius dosis
sit. 3. iij. aur. 3. ij. cum aqua tepida.

Electuarium de silamo. R. silami excocti et cy
mi carmeni et zinziberis omnium ana. 3. x. macro
papis et piperis amboz ana pondus. 3. v. cinamomi pon
dus. 3. ij. cardamomi et beil amboz ana. 3. iij. et succari
tabazet. 3. lx. Aggrega has medicinas tritas et repo
ne in uase et utere.

Electuarium de granis uiridibus quod facit ad
hemorroidas et frigus stomi et malitias digonias
et solonem uentris. e pmistio. R. granorum uiridum
et mellis anacardi et silami excocti omnium ana sex
tazia. vi. succari tabazet sextaria. xxiij. myrobalanorum
kebulorum et belliricorum et emblicorum ablatiis nucleis et zi
niberis et macropipis et burugi et folijs indi et capsie om
nium ana pondus. 3. iij. confice has medicinas cum melle
dispumato et butyro uaccino et utere p sex menses. do
sis eius pondus. 3. ij. cum lacte uaccino cooculso. In
cibo ut sit rizi decoctum cum lacte dum puerat accipies ipz

Electuarium de anidie faciens ad inflationem uen
tris et stomi et rugitum et uentositatem grossaz. e
bec e pmistio. Sumant pipis et seis apij amboz ana. 3.
xij. anidie nigri pondus. 3. xiiij. petroseli et chelidonie et
calamenti et bafce et fiseleos omnium ana. 3. viij. keisim.
3. xij. Aggrega has medicinas tritas et cicutrigoniza
tas et confice cum melle dispumato et repone in uase
et utere quoniam necesse fuerit.

Rescriptio alia de aniuden faciens ad magnitudinem epatis et frigus eius et aqua citrina et frigus stōi et renū. ℞. aniuden nigri pondus. 3. x. seminis beruce et seīs porri omnium ana pondus. 3. sex. zinziberis et bellizicorum et emblicorum ablatiis nucleis omnium ana pondus. 3. vii. ameos et seīs apij et anisi et cardamōi minoris et cymī carmeni et cinamomi omnium ana pondus. 3. v. myrobalanorum nigrozum sublatiis nucleis pondus. 3. vii. cinami pondus. 3. i. pipis et macropipis amboz ana pondus. 3. iij. spice odorifere pondus. 3. ij. penidi orū alboz pondus. 3. x. Aggrega has medicinas trias et confice cū melle dispūato et repone in uase et utere qū necesse fuerit dosi eius pondus. 3. ij. cum aqua anisi et masticiis et spice.

Rectuariū de canfora ualēs ad stabilitatē stōi et epatis et fugat uētositates grossas et adiuuat ad digōm. ℞. hec ē pmissio. ℞. canfore et croci et xiloes et cardamōi et girboe et cubebe et keisim et cināi et gariofiloz et usnee et spice et macis et sandali albi et macropipis et cinamomi et capsie et neremisch et secacul et galange et nucis muschate et zinziberis et ciperi et fulfulmine omnium ptes equales succari quantum ē pōdus medicinarum omnium.

Rectuariū de canfora descriptōe alia faciens ad malitiam digōnis et debilitatē stōi et pblā grossū. ℞. hec ē pmissio. ℞. pipis et nucis muschate et zinziberis et gariofiloz et macis et cinamomi et cinami et piretri et fulfulminue et gariofiloz hortulanorū et cāfore et croci oīum ana pondus. 3. ij. Tere has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle dispūato et repone in uase et utere qū necesse fuerit.

Rectuariū de canfora forti^o primo. ℞. hec ē pmissio. ℞. zinziberis et pipis et macropipis et cinamomi et cinami et solij indi et spice odorifere et capsie inde et nucis muschate et sandali citrini et carpoballami et cardamomi et macis et gariofiloz et piretri et tali safar et ciperi et spodij et xiloes indi puri omnium ana pondus. 3. s. cāfore et muschi amboz ana. 3. ij. 5. succari tabazet. 3. x. s. conficiatur cū melle dispūato et reponatur in uase et admistret qum necesse fuerit.

Rectuariū de xiloe qd confortat stōum et calefacit cū ablsq supfluitate et digerit cibuz et extirpat pblā. ℞. pmissio hec ē. ℞. spice odorifere et spice romane et seminis apij et anisi et masticiis omnium ana. 3. i. xiloes. 3. ij. gariofil. 3. ij. macis. 3. ij. 5. cinami et galie amboz ana. 3. ij. myrobalanorū kebulorū infusorū in uino et torrefactorū et selēgemisk amboz ana. 3. ij. 5. nucis muschate. 3. i. 5. marmacor. 3. ij. rosaruz et calami azomatici amboz ana. 3. ij. conficiantur cuz miua. dosi eius aure. ij.

Rectuariū de cinamomo ualens ad debilitatē epatis et stōi et renū et mūdificat hūoīs grossos et fugat uētositates. ℞. hec ē pmissio. ℞. cinamōi et xiloes et enule omnium ana. 3. vi. gariofiloz et piperis nigri et macropipis et spice et assari omnium ana pondus. 3. v. zinziberis. 3. i. mente. 3. vii. girboe et cinami aborū ana. 3. ij. ketati et anisi et seminis feniculi et casie omnium ana pōdus. 3. ij. pfiat cū melle dispūato et admistret.

Rectuariū indū faciens ad colicā et frig^o stōi et dolorē iūcturaz et podagrā. ℞. pmissio hec ē. ℞. capsie et solij indi aboz ana pōdus. 3. ij. nucis muschate et ameos amboz ana sextaria. ij. pipis et macropiperis amboz ana sextaria. v. zinziberis sextaria. v. my

robalanorū nigroz sextaria. xxx. neremisch sextaria. ij. gariofiloruz. 3. v. nucis muschate sextaria. ij. macis. 3. iij. penidiop sextaria. x. sumantur de puluere eius qū necesse fuerit. 3. ij. cum uino antiquo.

Rectuariū de zinzibere conferēs ad debilitatē stōi et intestinorū et digerit cibū et fugat uētositates et ualet ad colicā passionē et retinet uentrē. ℞. pmissio hec ē. ℞. zinziberis. 3. xx. gummi arabici et girboe amboz ana pondus. 3. x. gariofiloz et cinnamomi omnium ana. 3. v. de nucib^o muschatis nux. i. croci pōdus. 3. i. amili. 3. xliij. succari tabazet. lb. i.

Rectuariū de muscho conferens ad debilitatē stōi et inflationē eius et uētositates hemorroīdarum et pulsū oris stōi. cuius hec est pmissio. ℞. muschi aur. 5. girboe et cardamomi et gariofiloz et zinziberis et macropiperis omnium ana pondus. 3. x. cinnamomi pōdus. 3. ij. xiloes indi. 3. i. croci. 3. ij. succari qū pōdus medicinarū oīū deinde pfiat cū melle.

Rectuariū de citro quod fugat uētositates et digerit cibū et odorē oris efficit bonū. cuius hec est pmissio. ℞. corticū citri citrinorū siccorum pondus. 3. xxx. gariofilorū et nucis muschate et macropiperis et pipis et girboe et cinnamomi et galange et zinziberis omnium ana pondus. 3. i. et muschi pondus sexte et. 5. 3. i. conficiat cū melle et administretur.

Rectuariū cesaris cōferens ad colicaz et frigora et humorē crudū et extrahit supfluitates grossas uiscosas et ualet ad podagrā. ℞. hec ē pmissio. ℞. macropiperis et zinziberis myrobalanorū citrinorū scamonee et turbit omnium ana. 3. xij. seminis apij et ameos et piretri et salis tabazet omnium ana. 3. vi. succari. 3. xvi. conficiat cū melle et administretur.

Rectuariū de stinco addens in coitu. cui^o hec est pmissio. ℞. seminis alpigi et seminis cepe et seminis napi et seīs alrotab et seminis porri et seminis baucie et seminis beruce et seminis urticae et granorum uizidiū et lingue auis et sisami extortati et seminis rhabani et tudezi utriusq et amigdarū et pinee et grano zū nasturtij omnium ana. 3. ij. zinziberis et secacul et galage et macropipis omnium ana pondus. 3. v. cinnamomi et nucis muschate et been utriusq omnium ana. 3. ij. sumis stinci. 3. v. squille assate pondus. 3. ij. penidiōz qū pōdus barū omnium medicinarū. Tere et cribella et pfiat cū melle dispūato. dos ei^o pondus. 3. ij. cum triplicato aut cū lacte dulci aut cū aqua mellis in ieiuno.

Rectuariū aliud conferēs ad pulsū cordis et pfortat stōuz et digēit cibū et soluit uentrē. ℞. hec ē pmissio. ℞. myrobalanorū kebulorū. 3. xv. tali safar. 3. v. zedoarie et dozonigi et casie omnium ana. 3. ij. turbit. 3. xx. scamonee drachmas tres penidiop. 3. xx. conficiatur cū melle; dosi ei^o. 3. ij.

Rectuariū expertū nostrū. ℞. xiloes. 3. iij. cāfore quazā. 3. i. muschi. 3. ij. macis neremisk ciperi selēgemisk zuriū et zedoarie omnium ana aure. i. cinnamomi et masticiis zinziberis pipis et gariofilorū omnium ana. 3. ij. buglosse. 3. v. seminis feniculi et seminis apij et qcozi et spice oīum ana. 3. ij. aggreget cū melle.

Risera maior que facit ad mollificationē stōi et uētositates hemorroidarū intrinsecarū et addit in coitu. cuius hec ē pmissio. ℞. myrobalanorū nigroz et bellizicorū et emblicorū et macropiperis et piperis omnium ana ptes tres zinziberis et buzeiden et sci reblegi et capsie inde. Et in descriptione alia macis

omnium ana po. i. tuderu albi et tuderu rubei et lingue
auis et seminis granati siluestris et esse bedēgi et gra
noru alkikil et esse dazisaban et sisami excorticari
et zuccari tabarzet omniu ana ptes. ij. been albi et ru
bei amborum ana po. s. Tere sicca p se et sisami p se et
inuolue cum butyro et cōfice cū melle dispūato.

Electuariū de xilaloe nostrum. R. beil et zinz
beris et cinnamomi et casie et croci piperis se
lēgemisk et zedoarie omnium ana. 3. v. cipi zarub solj
mudi et gariofiloru omniu ana. 3. ij. xilaloes crudi pō
dus. 3. vj. ambre aur. i. lapidis lazuli et canfore ana t
tia. 3. i. tumbit. 3. ij. salis indi pondus. 3. i. conterantur
omnia et fiat ex eis electuariū cū melle aut zuccaro.

Tracat quartus et suffocet et alchamaia et muret istū

Non afferemus de suffocet nisi simile
illi quod attulimus de electuarijs et post
ponemus reliquū usq ad locū suū.

Mete cōferens ad tēasmonem et pūctionem et
solonem uentris et hemorroidas. et bec ē per
missio. R. granorū nasturtij torrefactor. lb. i. s. cimini
carmeni infusi in aceto die et nocte et semis porri tor
refacti amborū ana sextaria. x. seminis lini torrefacti
3. ij. keiati. 3. i. myrobalanorū kebulorū mollitorū cuz
butyro uaccino. 3. ij. dosis eius. 3. i. cum rob de cydo
nys et aqua frigida.

Suffus conferens ad uentositates hemorroida
rū et solonem uentris et tēasmonē et pūcturā
R. granorū nasturtij torrefactorū. lb. i. semis lini torre
facti et psilij omniu ana pondus. 3. ij. semis apij torre
facti et boli armeni et feminis maru omniu ana pōdus
3. ij. s. gūmi arabici. 3. i.

Suffus quod noiatur kefile retinēs uentrē. cui
bec est pmissio. R. kefile et granorū bellebozi al
bi et zedoarie et nucis enden et dragagati et mugatb
et licij et auellanaz et fisticoz omniu ana po. i. et amig
dalazū dulcium excorticataz ex cortice suo pondus. 3. x
et farine aldarmache. 3. xx. pmissio et admiscetur.

Suffus bobede quod confert pgnantibus et fu
gar uentositates et cōfortat epar et stomachum
R. margaritaz puarum et pizetri omniu ana. 3. i. zinz
beris et uisci romani amborū ana pondus. 3. ij. zedo
arie et doronigi et feminis apij et acori et gizboe et nu
cis muschate et pipis et cinnamomi omniu ana. aur. ij.
et tuderūgi et seio feniculi omniu ana aure. i. zuccari
quātum pondus medicinarum omniu.

Suffus bobede quod confert ad extenuationez
epatis et mollificationē stōi et hūitatem eius. R.
lacce lignorū et granorū myrti et glandiū siccarū et zuc
cari tabarzet et masticio et corticū granatorū et gallarū
ana omniu ana ptem unam olibani et zinziberis ambo
zū ana quartā pris misceant post cicotrigonizationem
et sumatur puluis eius mane et qūq ē hora dormiēdi
ab au io. i. usq ad. ij. hebdomoda una et n̄ gūstet carnē

Suffus quod facit ad calitātē in corpe et febrem
et herisipilā et alahara et steinutationem et zēre
tionem lingue et bisen et fricatur cum eo lingua. cui
bec ē pmissio. R. muschi pondus tertie. 3. i. galie et li
cij amborū ana. 3. i. cāfore. 3. i. et tertia. 3. i. croci pondus
3. ij. cardamōi et gariofilorū et nucis muschate omniu
ana pondus aure. ij. rosaz rubearum et balastiaz et spo
dij omniu ana aure. vi. zuccari tabarzet albi. 3. lx. com
misceant medicine iste post cicotrigonizationē. Et si
dominās fuerit sup ipm calitas extrahatur ex eo quo

medicat nux muschata et est iuuatiuū. dosis et magno
fit medietas aurei. et paruo quod est a duobus granis
usque ad siliquam unam.

RAmiati melonis longi qd est ad stōum mollez
et retinet uentrē ex dñio mollificationis stōi et p
fortat aiam debilem. et bec est pmissio. Sumat melo
longus et extrahat quod ē in cōcauitate eius de grāis
et aljs: deinde impleat sauc de nabac et sauc de bdel
lio et hypodistidos et glutino mēdenio trito et rizi torre
facto acceptis equali mensura et dimittat donec melo
nis hūitas exicetur deinde extrahatur quod intus est
et exicetur et terat et sumat de eo uola magna. s. qritas
que sit. 3. ij. est enim bonū et expū.

Suffus quod fit pueris quibus dñatur hūiditas
Sumant myrobal. nigroz et cymi carmeni am
borū ana. 3. v. masticio. 3. xx. zinziberis. 3. ij. Terat unū
qdq eoz per se et cribelletur deinde fiat eoz pmissio et
inuoluat in estate cū oleo sisamino et in byeme oleo o
liue et zuccari eius in estate tabarzet et extrahat ex eo
zinziber et hoc quidem non conuenit nisi illis pueris
in quibus dominatur humiditas.

Suffus Aristotelis qd ipse scripsit alexandro ad
ad diaria et corruptōne stōi et citrinitate coloris
et fetore oris et obliuionē et digerit et lenificat. et bec ē
pmissio. Sumant cinami et solij indi et beil et xilaloes
idi et assari et keiati et myrobalanorū kebulorū enuclea
torū et melilori et existio ips ē selegemisch et neremisch
et narkeisar et cimini et cinnamomi et ulnee et pipis et
macropipis et zinziberis et gariofiloz et granorū gra
natorū et nucis muschate et cardamōi omniu ana ptes
ij. muschi et ambre et cāfore omniu ana po. i. zuccari
tabarzet lexcuplū medicine totū. dos eius quod ē inē
pondus. 3. i. usq ad. 3. ij. cū aqua frigida in ieiū et p
cibū ē magni iuuamenti in eo qd narraui.

Suffus aldarmak quod ē iuuatiuū ad uermes
et debilitatem stōi. et pmissio bec est. R. myro
bal. kebulorū et emblicorum et citrinorū omniu ana pte
i. et medulle turbit qritū illud totum et penidiop tabar
zet duplum illius totius dosis eius. 3. x.

Suffus de squilla qd ē uiur puerorū expum faci
ens ābulaze et facit currere uentrē et abscedit ab
eis nocumentum cholere et phlatis. R. myrobalanorū
belliricorū et emblicorum et pizetri et zolarū rubearuz
et balastiaz et sumac et keimuzadat et uenaruz et nu
cis uemice et granorū myrti et gallarū et ozimi et car
damōi et gariofiloz omniu ana partes equales reze
et cribella et utere: est enim iuuatiuū.

Aur ad pueros mūdificāz corpa eoz a phla
te et chofa. et pmissio. R. badebe et spodij et am
bre et asseidenē et chelidonie et ozimi et balastiarum
et myrobalanorū citrinorū. v. et licij et galie et croci et
cardamōi et gallaz et zuccari tabarzet omniu ana qritū
est pōdus myrobalanorū et sumac de eo fm quātitates
sue magnitudinis et paruitatis.

Aur aliud ad pueros. R. ros et balastiarum
et climie et pizetri et sumac et succi liquiritie
et badebe et myrobalanorū et belliricorū et gallarū et
macis et granorū myrti et spodij et cubebe et cardamo
mi et licij et croci et galie et uenaz et casie et ambre et
asseiden et ozimi et corticum rizi omniu partes eqles
commisceantur post cribellationem.

Aur aliud ad pueros. R. zuccari tabarzet et ros
zu. siccaruz et licij et croci et sumac et spodij et

chelidonie et ozimi et balauſtie et acatie et badhati om
niū ana partem. i. dosiſ kirat unum paruo et magno ſe
cundum quantitatem illius.

R Amiat ad raſurā et ſoſonem uentris ſupfluaz
et corruptionē ſtōi et debilitatē eius. R. cort et
hypoquiſtidos amboz ana partes. v. galie ptē. i. tera
tur unūquodqz p ſe et miſceat et ſumat de eo oi mane
pondus. 3. ij. et in ſero tmdē. ē enī iuuatiuū.

S Affuſ ad ſplenē et malitiā digōis et coloris
R. bellebōri albi quartā keleiat ſup quē ſūdaſ
qđ ſubmergat ipm de oleo ſiſamino et accēdaſ ſub eo
ignis leuiſ donec coagulet deinde pūce ſuper ipm al
mugat cōtriti pōduſ. 3. lxxij. cymi carmeni. 3. iij. am
os de ſcemi pondus. 3. ij. ſumat de eo in mane uolam
unā cū aqua ſiō et abſtineat ſup ipz ab aceto et pilcibz
ſalitiſ et recentibus et ab omni quod eſt ex lacte et ole
ribus et fructibus.

S Affuſ cōueniēſ ei qui hz ictericiā et dolorē epa
tis et uomitū cholere citrine. R. lacce ablute an
re. i. ſpodij. 3. ij. croci. 3. i. zeuſini ſexta et medietas ſexte
3. i. canfore ſexta. 3. i. doſiſ eius. 3. ij. cū decoctiōe pri
uorū et aqua tamarindoz quātitate. lb. 5.

S Affuſ cōueniēſ illi qui habet dolorē epatis et
ſplenis et ſoſonē uentris ppter cholericā. cui
hec ē pmiſſio. R. ſecio uini et reubarbari et ſpice et lac
ce ablute omniū ana auz. i. ſcorie ſezri baſſari. 3. vij. tē
doſ e^o auz. i. cū aq coriandri ſicci qritate. 3. i.

S Affuſ qđ confert ad epar et ictericiā et oppila
tiones et ſputū ſanguis. R. granopz cydonioz
excorticatoz et amili et ſeis citoli excorticati omniuz
ana. 3. iij. boli armeni et lacce et roſari et ſpice et liqui
ritie omniū ana. 3. i. ſpodij. 3. 5. maſticiſ. 3. i. tertia doſiſ
ei. 3. i. cū aqua frigida.

S Al cōueniēſ calefactis ad reſolones uiriſqz
cholere et ſacit appetere cibū. Sumat ſal gem
ma et diſrūpat in fruſta pua et torreat ſup ſartaginē
ferri aut ſup lapidē aut uas ſigili deinde aſpget ſup
ipſū acētū uini forte multotiens deinde terat et cicotzi
gontzet et miſceatur cū eo de granis granatoz torreſa
crozū parūp et ſumac mūdātū ex granis ſuis qritū eſt ter
tia ſaliſ et coriandri ſicci torreſacti et ſucci amirberis.
contriti cōmiſceatur et adminiſtratur.

S Al aliuz faciēſ ſtō et epati et ad dolorē iſctu
raz et ad omnes paſſiones que ſiūt ppter ſuper
fluitates. R. ſaliſ cibi pondus. lb. i. ſal amoniaci pōd^o
3. ij. et pipis albi pondus. 3. ij. et zinziberis et pipis ni
gri amboz ana pondus. 3. ij. et aniſi et granorū pini et
granopz heruce et ameos et ſpice omniuz ana. 3. i. et ozi
mi. 3. ij. et granopz apij ſilueſtris. 3. i. 5. Tere et pulueri
3a et ſit doſ pōd^o aur. ij. cū aqua tepida.

Tractatus quintus de allobocat ad ſpizituaia.

S Ermo noſter i allobocat ē ſecūdū modū
noſtri ſermonis in capſis que ſiūt añ ipſuz
Et allobocat quidē nō ſumit ſm plm ni
ſi ut teneant in ore et currat ex eis aliqd poſt aliqd ad
pulmonē et nō impellāt ſubito ad ſtōm qđ plōgetur
ſpatiū eozū ex ſtomacho ad pulmonem.

L hoc ad tuſſim ſiccā. Sumat ſemē lini torre
factū et conficiat cū melle et reponat in uale et
adminiſtratur qū neceſſe fuerit.

L hoc aliud ad tuſſim ex calitate et ſiccitate. R.
ſeminis citoli excorticati. 3. v. amigdalorū dul
ciū excorticatoz. 3. vi. ſeis altee et ſeminis malue aboz

ana. 3. v. gūmi et dragagati et amili et granopz cydonioz
excorticatoz omniū ana. 3. iij. ſucci liquiritie et penidi
orū amboz ana. 3. iij. 5. terant et cicotrigoniſetur et ſu
mant radices liqritie mūdte et ſeuſten et paſſule dul
ces mūdte et decoquāt cū aqua donec aq ingroz
ſetur deinde proſciat cū ea rob et coagulent cū ea
medicines et detur in potu cū pulibus factis ex aq ſur
ſuzis et farina fabarū et penidijs et oleo amigdalino dī
ci et poterit poſt ipſum aqua ordeī.

L hoc ad tuſſim ex calitate. R. ſeuſten pugil
los tres iuiubas magnas numero. l. zadicū liq
ritie excorticatoz cōtritoz. 3. xxx. et tertiā keſimē dul
ciū mūdatoz. 3. xl. caſie fiſtule mūdare ex arūdine ſua
3. xx. decoquant cū. lb. vij. aque donec remaneat. lb. i.
deinde colet et proſciat deſuper rob. lb. 5. penidiorū
tertia. lb. i. et decoquat donec ingroſſetur ſicut mel de
inde miſceat cū ea farine fabarum cicotrigonizate
cū orali quantum ſufficit.

L hoc de papauere conferens ad expulſiones
ſanguinis per uomitū et febrē caſam et tuſſim et
dolorē pectoris et pſim. R. hec ē permiſſio. R. roſaz
rubearū ablatis capinibus et gūmi azabici amboz ana
3. 5. amili de frumento et dragaganti et granopz papau
ris omniū ana pondus. 3. ij. ſpodij et croci amboz ana
3. 5. ſucci liquiritie pondus. 3. ij. Aggrega has medici
nas tritas et cribellatas que ex eis cribellant et cōſice
cū triplicato et reponē i uale et utere qū nece fuerit et
bibatur cū tereniabin aut decoctione iſopi.

L hoc de ſpodio conferens ad tuſſim et uomitū
ſanguinis et ſupfluitates groſſas et dolorem pe
ctoris et ulcera pulmonis. R. cardamoi pōduſ. 3. iij.
gūmi pondus. 3. vij. amili d tritico et granopz papau
ris albi et zinziberis oium ana. 3. x. ſpodij pond^o. 3. iij.
zuccari tabazet pond^o. 3. xl. granopz cucumeris excor
ticatoz amigdalorū excorticatarum omniū ana pōd^o
3. vij. amigdalaz amaraz excorticatarū ex duob^o cor
ticibus ſuis et ſucci liquiritie et dragaganti omniū ana
pondus. 3. v. ſeiſ ſeniculi pond^o. 3. ij. granopz papaueriſ
nigri pond^o. 3. ij. Terant et aggregēt medicines iſte trite
et cicotrigonizate de eis que cribellant et pſciātur cū
melle diſpūato et butyro uaccino pfectione leui et pōa
tur in uale et adminiſtratur qum neceſſe fuerit.

L hoc aliud de ſpodio cōferēs ad febrēſ pthiſi
cas et ulcera pulmonis. R. gūmi et cardamomi
amboz ana. 3. vi. zinziberis et amili de tritico amboruz
ana pond^o. 3. xij. ſpodij pōduſ. 3. iij. zuccari pond^o. 3.
lx. granopz cucumeris excorticatoz et granopz pini ex
corticatoz aborum ana. 3. vij. Aggrega has medicinas
tritas et cicotrigonizatas que cicotrigonizant de eiſ et
conſice cū butyro et melle diſpūato cōfectione leui et
reponē in uale uitri et lambat de eo et bibat cū aqua
calida aut cū lacte aſine.

L hoc de ſquilla cōferēs ad difficultatē anbe
litus et ſputi et dolorē latez et pectoris. Sumat
ſuccus ſqille et mel diſpumātū et coagulet ſiſ et labat de
eo ante cibum et poſt ipſum.

L hoc de alleis faciēs ad tuſſiz excitatā i pbla
te et mūdificat pectus et digerit mās ſubiles.
Sumant alleoz mūdatoz. lb. i. decoquant cū. lb. i.
butyri donec diſſoluta ſint in decoctiōe et colet et terā
tur allea optime et fundat ſup ea melliſ diſpumati. lb
ij. et decoquatur lento igne donec ingroſſetur et remo
ueatur ab igne.

Hoc aliud. 82. granor cydōiorū ⁊ pīlī āboz
ana. 3. v. seīs papaueris pondus. 3. x. radicū liq
ritie ⁊ seuesten amboz ana. 3. viij. decoquat cū aqua. lb
iij. ⁊ decoquatur cū lento igne donec ingrossetur ⁊ fū
d aut desup de rob pondus. 3. xij. ⁊ dragagati ⁊ gūmi
arabici āboz ana pōdus. 3. viij. ⁊ pēdiop sextariū unū.

Hoc albotij ad zaucedinez uocis ⁊ ulcus pe
ctoris ⁊ ad illū qui spuit sanguinē ⁊ aperit oppi
lationes. c. hec ē permissio. 82. seminis lini torrefacti ⁊
pālī mundatarum amborum ana. lb. i. amigdalarum
pini ⁊ amigdalarū dulciū ⁊ amigdalarum amararum
mundatarū omniū ana. 3. vi. auellanarū torrefactarū
⁊ glutin albotin ⁊ radicū lilij celestis omniū ana. 3. i.
myrrbe ⁊ croci ⁊ turis masculi omniū ana. 3. 5. Terat
⁊ cribellent ⁊ inuoluant cū lacte aline ⁊ conficiantur
cū eo ⁊ fiant troisci ⁊ exiccant in umbra dei⁹ terant
⁊ conficiant cū melle ⁊ sumat de eo cochliariū unum
in mane ⁊ cochliariū unū in sero deinde fiat ex eo col
lyzia ⁊ pilule ⁊ ponat de eis in nocte sub lingua.

Tractatus sextus de sirupis ⁊ robub.

Non ista narratio in sirupis ⁊ robub ē secū
dū modū ad quē inuimus in eis que sūt
ante. Et differētia quidē inter sirupos et
robub ē qd robub sunt succi inspissati p se
iplos et sirupi sūt decoctōes ⁊ succi inspissati cū dīcedie

Sirupus acetosus coitatis cū seibus qui extin
guīt febres ⁊ inflāmatōē sōi ⁊ incidit pblā ⁊
abstergit ipm ⁊ uincit cholera ⁊ apit oppilationes in
epate ⁊ splene ⁊ prouocat urinā. cuius hec ē pmissio.
Sumant aceti antiqui boni. lb. x. ⁊ projiciant super
ipsū aque dulcis clare. lb. xx. aut plus aut minus se
cū dū quāritatē acetositas aceti ⁊ bonitatis eius ⁊ po
nant in eo corticū radicū feniculi ⁊ corticūz radicū
apij omniū ana. 3. iij. seminis feniculi ⁊ semis apij am
borū ana. 3. i. ⁊ dimittat die ⁊ nocte ⁊ post hoc decoq
tur lento igne donec psumat eius sexta deinde aufera
tur ab igne ⁊ dimittatur donec infiet postea colet et
projiciatur super ipsum pro omnibus duabus pibus
huius aque ⁊ aceti decoctorū cū radicibus ⁊ semib⁹
ps. i. zuccari tabarzet aut mellis pro omnib⁹ duab⁹ p
tibus. ⁊ 5. aceti ⁊ aque decoctorū cū radicibus ⁊ semi
nibus ps. i. ⁊ decoquatur lento igne donec remaneat
medietas eius ⁊ remoueat ab igne ⁊ infietur ⁊ colet
⁊ admistretur spūa eius iā collā in hora ebullitionis
eius. Et qui uult ponat in eo post ablationē spūe eius
⁊ postq bulliet ebullitione una aut duabus. croci nō
molliti pondus. 3. iij. in pāno ⁊ suspēdat in uase ⁊ fric⁹
manib⁹ aut instrumēto aliquo hora p⁹ horaz donec e
grediatur uirtus eius in eo. Et ē de boib⁹ qui fricant
in eo p⁹ expletionem eius croci molliti pondus. 3. ij.
⁊ non coquant ipsum.

Dus sirupi acetosi. Gal. mel bonū pone sup
leues prunas ⁊ aufer spūmā ⁊ ⁊ pūce sup ip
sum acetū quod nō sit apparētis acetositas neqz dū
lis ⁊ bulliant ad ignē paulatim donec cōmīceant bñ
⁊ nō sit acetū crudū deinde remoueat ab igne ⁊ sua
ipsū. Si ergo uolueris uti eo cōmīce spū aqua tanta
q̄tus ē sirupus. Et si ille qui bibit ipsū abhorret ip
sum ppter acetositatē eius aut dulcedinē ipsius tunc
utatur eo assidue. qd si uoluerit bibet ipsū ita ut sit ma
nifeste acetositas tūc addatur in aceto eius ⁊ illud ē
qm nō ē laudabile ut fiat fm quāritatē unā. Et uidet
mibi qd hoc sile sit ei quod facit bñ quādo p̄cipit boi

bis qui bibūt uinū ut cōmīceat ipsum cū aqua pret
q̄ sciat qd in eis sunt quidā qui consueuerūt bibere ip
sū sic: qd ergo bibūt ipsum forte purū ledūtur statiz et
illi qui consueuerūt bibere ipsū forte qd bibūt ipsum
plurime cōmīstionis patiūtur nausēa. Cum ergo
b⁹ mōi accēs contingat in potu uini ⁊ sit de consuetu
dine hominū ut bibat ipsū plurimū quō non contigit
in potu sūpi acetosi plus ⁊ sit consuetudo nostra ut
bibamus ipm minus qd bibam⁹ uinū ualē ⁊ sit eo for
tior qd oz ut eius equalitatē p̄pemus fm eū qui ipsū
bibit ⁊ nō fm nos. Et ego quidē diligo ut scias quod
magis conueniēs ei qui ipm sumit ⁊ ille qd apud eū est
magis delectabilis ē poter hoc ipse pl⁹ cōfert ei ⁊ qd
ab eo ledit ē ille qui abhorret ipsū ⁊ equatio harū spe
ciez ē ut fiat fm qd cōuenit pluribus hominū ⁊ ita oz
ut fiat fm oēm dispōnē. Sumat aceti pars. i. ⁊ mīce
ant cū ea mellis dispōnati pres. ij. ⁊ decoquat sup ig
nē leuē donec cōmīceant saporē eoz. Bñ sapor ace
ti itez nō remaneat crudus a principio sui ⁊ sū oz ut
fiat in melle de quo sit sirupus acetosus. s. ponat sup
omnē pte mellis quattuor ptes aque pure deide deco
quatur lento igne cū equalitate donec eleuet spūa mī
lis mali qm malo mellis spūa eleuatur. quapropt nō
ē necessariū ut decoquat plm sicut eget illud qd ē añ
ipm. Et plm quid qd remanet de primo qui p̄mīceat
hac q̄ritate ē medietas eius ⁊ iteratur ei⁹ decoctio
donec p̄mīceatur bene ⁊ nō remaneat acetū crudum
⁊ sit sirupus acetosus qm p̄mīceatur spēs tres a princi
pio. Fundūtur aceti ps una ⁊ mellis pres due ⁊ aque
ptes quattuor ⁊ decoquatur donec remaneat quarta et
aufertur spūa eius. Cum ergo uis ipsū facere forti
orē pone tū aceti q̄tū mellis ⁊ bibat sicut bibet uinū
cōmīstū ⁊ non bibat ipm assidue imo die ⁊ die qm ip
se submergitur in tuncuris ⁊ attrahit cibū ex inte
stinis inferioribus ⁊ resoluīt būditatē corporis. Et d
hoibus sunt qui bibunt ipsū sine aqua que sit quātūz
ē sirupus acetosus sicut bibunt. 3. i. ⁊ post ipm illud
quo uult bñs egitudine ut extrahatur būditas ex oz
sōi ⁊ trahat ipam ad inferiora. Et qui bibit ipsū ex
pectet super ipm ulqz ad mediū diē dei⁹ utat pullis ⁊
alzirabegi.

Sirupus acetosus nī. Accipe zuccarum bonū
⁊ assa ipm in patella ⁊ funde sup ipm aceti for
tis. s. aceti uini tū qd appareat submersio eius sub zuc
caro ⁊ nō coapiat zuccarū. Et si uis ne acetet minue d
bac q̄ritate deinde pone ipm sup prunas aut ignez le
uem donec liquefiat ⁊ aufer spūmā eius cum radicib⁹
siculaz ⁊ accipe eā cum panno ⁊ nō expumes ipsū nī
si cum eleuatione ⁊ positione abqz collectione. quz er
go mundificatum fuerit fundes super ipm aquā dōec
sublilietur. deinde decoque ipsum ⁊ inspissabis eum.

Sirupus acetosus solone educēs cholera. Su
matur mel dispōnatum aut zuccar⁹ ⁊ acetum for
te sicut narrauim⁹ prius ⁊ decoque lēto igne ⁊ accipe
succū cucumeris alinini ⁊ scamonee amborū ana. 3. i.
aut plus aut minus fm quāritatem necessitatis ⁊ fm
mensurā quā uis ⁊ tere ipsa ⁊ pone in panno lini ⁊ su
spende ipsum in uase ⁊ confrica oi hora donec consūa
tur ⁊ non remaneat in panno aliquid. Cum ergo co
agulatur remoue ipm ab igne. Et quidā projiciūt lo
co scamonee radicē scamonee cum radice apij ⁊ radi
cibus feniculi in principio decoctionis.

Syrupus acetosus alius educens phlegma. Sumatur mel et acetum squille cum radicibus poicetis et decoquantur. Et accipe medulle castae quod scis esse conueniens uirtuti hois et tere ipsam et pone in pano et suspende in uase sicut primum et utere ipso.

Syrupus acetosus alius expellens melancoliam. Sumatur mel aut zuccar et acetum et decoquantur sicut decoquitur primum deinde epithymi quodrum uis et polypodij et hellebori nigri et tere ipsa et pone in pano et suspende in uase et coque ipsum sicut primum.

Operatio aceti squillitici. Accipe squilla alba mundata et incide ipsam cum cultello de ligno et infila ipsam cum filo ita ut frusta ad inuicem non adherent et munda ea et pone in filis et non sit unum ubi est aliud et exicca in umbra .xl. diebus. deinde accipe de ea emina .i. et projice super ea aceti boni .lb. xviij. et pone ipsum in sole .lx. diebus et oppila uas bene deinde extrahere ex eo squillam et exprime ipsam et cola ipsam cum panno. Quidam uero accipiunt ad unquamquam emina squille aceti .lb. vij. s. et alii non exiccant squilla in umbra sed mundant ea et ponunt de ea illud idem pondus et dimittunt eam sex mensibus quod est illud quod fit et hunc modum magis solutus. Et confert quod colluitur cum eo os ori et carni gingiuarum et sanguinem currentem ex eis abscondit quod constringit ipsum et exiccat humiditatem carnis gingiuarum et dentium et inducat dentes quod mouetur et facit os odoriferum et odorem oris et ualet ad ferorem oris: nam si de eo detur in potu abstergit canna pulmonis et indurat ea et clarificat uocem et confortat ea et est conueniens iterum ei qui habet dolorem stomi et ei qui non digerit cibum et ei qui patitur epilepsiam et ad scotomiam et ei cui dicitur cholera nigra et almatine et alguetibus et iterum ei qui habet pfectionem mictis et ei qui habet splenem grossum et ad uenam sciaticam et confortat corpus mollicatum arefactum et colore corporis efficit bonum et acuit uisum et confert ad fructuram pectoris et anhelitus. Et si administratur in dolore auris quod dicitur in ea sedat ipsum et conuenit ad omne quod dixi si fuerit intus in aure ulcus et sumatur in potu omni die de eo in teino parump et gradatim donec pueniat ad .z. i. s.

Syrupus acetosus squilliticus solutus confert ad difficultatem urine et dolorem laterum et stomi et malitiam digoniam et eructationem acetosam. Interioris cepe squille .lb. ij. zinziberis .z. i. seminis apij .z. ij. scis baucie siluestris .z. s. seminis feniculi et anisi amboz ana .z. i. ameos .z. s. cymy carmeni .z. i. radicum aniside et piretri amboz ana .z. i. supioris isopi .z. i. calameti et mente amboz ana .z. i. keilim .z. s. cordumeni pondus .z. ij. myrrhe .z. s. seminis rute .z. s. folij idi .z. s. trita contritione grossa infundant in aceti squillitici kist. vi. et mellis dispumati kist. ij. et potatur in uase uitri et administratur et bibatur ante cibum et post cibum.

Modus faciendi iuleb. Sumatur etiam una zuccaria et fundatur super ipsum aque .z. iij. et decoquitur lento igne et fundantur desuper aque rosacee .z. ij. et auferatur ab igne et coletur et administratur.

Aqua mellis et zuccari faciens ad egritudines stias et dolorem epatis et pectoris mellis pars .i. aque partes .ij. sumantur et decoquantur lento igne et auferatur spuma eius et seruetur donec remaneat tertia eius et auferatur ab igne et coletur et sistr aqua zuccari est: quod ergo uolumus calefacere ipsam et fortius facere ponimus in ipsa potum ablationem spume mastice et croci et aliarum

specierum sicut cinamomi et galange et aliarum aliquid.

Rescriptio aque mellis alia que confert ad febrem et inflationem et multitudinem stias in stomo et tussim ex caliditate et confert ad pleurim. Sumatur rosarum rubearum mundatarum .lb. iij. et pone eas in uase uitri die et nocte et projice super eas aqua cale .lb. x. et stringe caput uasis super eas oppilando bene et dimitte eas die et nocte deinde extrahere eas et exprime ualde et cola ipsam et projice super ea zuccari .lb. x. et coque ipsam lento igne donec ingrossetur et cola et utere.

Talebis cum aqua rosacea. Sumatur zuccarum tabazet tritum et mensure et projiciatur super omnem mensuram zuccari tres mensure aque rosarum clare bone sube et decoquat lento igne donec remaneat eius tertia et auferatur spuma. Et qui uult ponere in ipso crocum dum coquit tunc quod sublata est spuma eius projiciatur in ipso de croco non tunc in panno et exprimat hora post horam usque ad pplementum ipsius. et qui uult ponere in ipso crocum post decoctionem tunc quod deponit ipsum ab igne conficitur in eo crocum tritum antequam infusetur et reponatur in uase uitri et administratur.

Syrupus de cydonijs et emina qui confortat stomachum et stringit uentre et confert ad dolorem epatis et uomitum et nausea et singultum. hec est promissio. Succum cydoniorum acetosorum .lb. xxx. uini boni antiqui .lb. xxv. decoquat leui igne donec consumatur medietas. deinde tollatur spuma eius et coletur et auferatur ab igne donec clarificetur et reducatur ad uas forte et projiciantur super ipsam mellis clari dispensati .lb. x. et bulli ipsum lento igne deinde sumatur zinziberis et mastice amboz ana .z. ij. cardamomi maioris et minoris et cinamomi et beil omniu ana .z. iij. gariofilorum .z. ij. croci non triti .z. iij. Tere contritione grossa et pone in pano lini et projice in uase et confica omni hora et bulliat super ignem donec inspissetur deinde deponere ab igne et cola ipsum deinde accipe muschi .z. s. et pone ipsum in uino antiquo et projice ipsum desuper et permisce ipsum bene et reponere eum usque ad horam administrationis. quod si uolueris facere ipsum sine spibus tunc fac ipsum cum succo cydoniorum muscorum et decoque ipsum usque ad medietatem et cola eum et accipe de eo .lb. ij. et succi malorum moranorum muscorum decocti usque ad medietatem colati .lb. i. uini antiqui boni .lb. i. mellis boni aut zuccari .lb. i. decoquantur leui igne donec ingrossetur et aufer spumam eius deinde accipe xilaloes crudis .z. ij. mastice et galie et croci capilloz uenris omniu ana .z. i. macis .z. i. s. spice et gariofilorum et nucis moschate et beil et cardamomi et cinamomi et zinziberis omniu ana .z. s. muschi tertia .z. i. tere omnia preter muschum et galiam et ligant in panno lini et projice in uase in quo est succus et tere muschum et galiam per se et permisce ipsa cum uino et permisce cum medicinis et utere.

Onditum conueniens ad frigus stomi et diminutionem digoniam et debilitatem epatis ex frigore et quartana et ad senes. Succum uini ueteris .lb. v. mellis clari .lb. i. s. zinziberis .z. v. cardamomi et beil amboz ana .z. s. gariofilorum sexta .z. i. croci sexta .z. i. cinamomi sexta et medietatem sexte .z. i. pipereis nigri et muschi amboz ana sexta et medietatem sexte .z. i. Tere antequam medicine contritione grossa preter muschum et crocum et ligetur in pano lini cum croco et decoquat donec ingrossetur et antequam deponatur ab igne projiciatur in eo muschus et deponatur ab igne et reponatur in uase et administratur.

Onditum alius. Succum spice et gariofilorum et cardamomi et xilaloes crudis omniu ana aure .ij. croci

auz. i. cinnamomi ⁊ zinziberis ⁊ piperis omnia ana au
rei. iij. galie auz. s. muschi quarta auz. i. tere medicinal
contritione grossa ⁊ liga in pano lini preter muschum
et galia et projice sup eas uini odoriferi antiqui. lb. xij
⁊ dimitte duobus diebus ⁊ duabus noctib⁹ dein redi
ad uas ⁊ projice desup mell' clari. lb. iij. ⁊ zuccari ta
barzet. lb. ij. ⁊ decoquat donec fiat ei spissitudo ⁊ aufe
ratur ab igne ⁊ pñciatur super ipm muschus ⁊ galia
⁊ reponatur ⁊ administretur.

Sirupus salmuni qui confortat stomum ⁊ facit ap
petere cibū ⁊ destruit pulsū cordis. lb. i. cor
ticū citri. 3. i. marmacoz aur. ij. garosiloz auz. i. xiloa
loes crudi conterantur ⁊ pñciantur sup ea. lb. v. uini
⁊ dimittantur tribus diebus cū noctibus suis deinde
projiciant super ea. lb. iij. zuccari albi tabarzet ⁊ aur.
i. masticis. ⁊ 3. s. croci ⁊ tertia. 3. i. galie bone ⁊ decoqē
lento igne donec cōpleantur ⁊ colent ⁊ recodatur in
uase ⁊ administretur sicut iuleb.

Sirupus de granis myrti conferēs ad debilita
tē stōi ⁊ solonē uentris superflua ⁊ retinet men
strua ⁊ confortat uiscera. c⁹ hec ē pmissio. lb. succi gra
nozū myrti decocti colati daich. x. mellis colati danich
i. pñscat abo ⁊ decoquat donec ingrosset ⁊ administret

Rob de myrto. decoquatur succus myrti solus
donec ingrossetur ⁊ administretur.

Sirupus de mēta faciēs ad uomitū ⁊ facietatez
nauseatiua ⁊ nausē ⁊ singultū ⁊ fluxū uentris. c⁹ hec
ē pmissio. Terant granata dulcis ⁊ acetosa cū pulpīs
suis ⁊ decoquatur succus donec medietur deinde su
mantur de eo. lb. ij. ⁊ succi mente. lb. i. mellis. lb. i. aut
zuccari. lb. i. ⁊ decoquat donec ingrosset ⁊ coletur.

Sirupus de piris faciēs ad fluxū uentris ⁊ con
fortat stomum. Sumatur pira nō matura ⁊ deco
quantur donec dissoluta sint ⁊ coletur ⁊ reducat ad
uas fo ⁊ decoquatur donec ingrosset ⁊ administretur.

Sirup⁹ de malis faciēs ad debilitatē stōi ⁊ pul
sum oris stōi ex calitate ⁊ abscondit uomitū cholericū
et sitim. Sumat maloz mōtanoz emina terant et exp
matur et decoquatur succus donec mediet et coletur
et dimitatur in nocte et reducat ad uas et decoqua
tur lento igne donec ingrossetur et coletur et ponat i
uase uitri. Si aut fuerit estas tūc dimitte ipm in sole
diebus aliquot donec cōsumat eius aquositas et fue
tur et administret. q⁹ si uolueris ipm dulcorare pone ad
omne emina succi. lb. i. zuccari et coq ipm et utere.

Sirupus de acressa faciēs ad calitatē stōi et so
lutionē uentris cholica et dolores caliditatis et
uenena et abscondit sitim et confortat stomachos pre
gnantiū ut nō recipiant hūores malos. Sumat succ⁹
acresse et decoquat donec remaneat medietas et co
letur et dimitatur in nocte deinde reducat ad uas
et projiciant sup ipm. s. ij. garosiloz et decoquat do
nec auferatur ab eo odor et ingrossetur et colet et ad
ministret. Si aut uolueris ipm dulcorare pñce iuper
ipm zuccarū post decoctionē euz lento igne donec in
grosset s⁹ qritatē subtilitatis succi et ipsa ipz et utē

Sirupus de fructib⁹ confortas stomum et uiscera
et abscondit uomitū et solonē uentris et chole
ra et cōfert pgnanti⁹ qū uomitus aduenit eis. c⁹ hec
ē pmissio. Sumatur succus cydonioz et maloz et pi
rozū et granatorū muzoz et sumat et zarur et decoqē
lento igne donec ingrossetur. Si aut uis dulcorare ipz
pñce sup ipm zuccari qritū uis ⁊ bulli ipz ⁊ cola ⁊ utē

Sirupus delectabilis confortans stomum. c⁹ hec ē
pmissio. Sume de corticibus citri recētib⁹. lb. i.
et decoque eos cū aque kist. i. s. donec remaneat ter
tia. ⁊ cola ipsam ⁊ pñce super ea mel ⁊ decoque ipsaz
lento igne donec ingrosset ⁊ utere sicut iuleb.

Sirupus de papauere. oz ut sumantur centum
papauera media in qritate postq⁹ exiccant sup
arborē suam nō ergo babeant succū ⁊ neq⁹ sint multū
imatura ⁊ nō exprimatur ab eis nisi subtile ⁊ non sit
subtile eius currēs subtilis expñsionis multazū supflui
tatū deinde pñciantur sup ea kist. x. aque pluuiialis si
inuenitur propter eius elongatōē a putrefactiōe aut
aque fontū ⁊ infūdantur in ea die ⁊ nocte donec leni
antur. Si aut nō leniūtur dimittant plus hoc deinde
decoquat usquequo dissoluant cū facilitate deinde
exprimant deinde inspissent cum medietate sue mēsu
re de dulcedine. q⁹ si fuerit ad mollificandū illud qd ē
in pectore et subtiliā ipsum ponatur mel ⁊ rob uue ē
magis aggregans iuuamentum.

Descriptio sirupi de papauere alia cōferēs ad
eos quibus materie descēdit ⁊ phibet illos q
euomūt sanguinē. Sumant de papaueribus mūdatis
ducēta nūero ⁊ aque pluuiialis. lb. xv. ⁊ infūdantur i
ea tribus diebus ⁊ decoquant donec dissoluantur et
cōsumatur eius medietas ⁊ exprimantur papauera ⁊
projiciant ⁊ coletur aqua bene ⁊ mēsurent de ea. lb. i.
ij. s. ⁊ mellis ⁊ decoctionis amboz ana. lb. i. s. ⁊ deco
quat donec fiat ei spissitudo deinde terantur acatie
rubee ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ balaustie ⁊ succi baibe hirci
ne omniū ana. 3. i. inspissetur bene et reponatur in ua
se et administretur.

Descriptio sirupi qd confert ad tussim ⁊ pñsiz
⁊ confortat stomum. lb. aque granatoz dulcium
lb. iij. aque malorū de scemi. lb. i. aque cannarum zuc
cari tabarzet aut penidioz. lb. i. decoquatur donec ha
beat spissitudinem ⁊ administretur.

Sirupus de fauis mellis ex sermone Bat. ⁊ ip
se bibis iterū sicut bibuntur res infantes: qm
iple destruit sitim i estate qū miscetur cū aqua frigida
et confert iterū ei in quo sunt hūores uiscosi qui nō di
gerūtur ⁊ proprie qū accesserit ⁊ illud ē qm leditur ex
istis qui suscipit ipm ppter multitudinē eius ⁊ pauci
tatez ⁊ qñz sit euz quacūq⁹ aqua pñti ⁊ nō sit cū aqua
pluuiali sicut sit sirupus de melle. Et hic ē modus ei⁹.
Extrahatur mel bonū de fauis deinde fūdat in patel
la in qua ē aqua fontū clara dulcis ⁊ decoquat cum
ea donec consumatur reliqua aquositas in eo deinde
reponatur aqua ⁊ seruet ⁊ administret.

Sirupus de fauis mellis alius. Projiciant sup
ptē. i. mellis ptes. ij. aque pluuiialis antique et
ponatur in sole ⁊ quidā fūdūt sup ipm aquā fontū ⁊ d
coqūt ipm donec remaneat tertia ⁊ seruāt ipsum.

Sirup⁹ de apñsibio conferēs ad casum appeti
tus ⁊ debilitatem stōi. Sumant uini antiq⁹ kist
iij. mellis dispūati kist. ij. projiciantur sup ipsū masticis
3. iij. squinanti ⁊ solij indi ⁊ spice ⁊ rosarū rubeorum
siccarum ⁊ aloes scortēlis omniū ana. 3. ij. costi. 3. iij.
herbe aplinib⁹ romani. 3. vij. agazici. 3. ij. croci. 3. i. Te
re medicinas grosse ⁊ liga eas in panno lini ⁊ infūde i
uino septem diebus in sole in estate ⁊ cōfrica pannum
omni die multoties deinde utere. Bitq⁹ dosis eius
3. i. in ieiunio.

Sirupus de apsinthio ex compositione nostra et exp
ti sumus ipsum et confert plus illo. Sumant ap
sinthii romani pondus. 3. c. et coquantur in tribus eminibus
aque puis donec remaneat quarta et illud cum igne leui
ualde et confricetur manibus et coletur et sumatur de succo
eius tertia illius aque et mellis quarta eius et uini me
dietas eius et decoquatur totum et inspissetur.

Sirupus extinguens conserens ad sitim. Sumatur
aque granatorum acetosorum. lb. i. et aqua acetositaris
citri. lb. 5. et aque pirorum. lb. i. et aque tamazindorum
lb. i. decoquatur lento igne donec ingrossetur et detur
de eo in potu cum aqua frigida aut cum aqua niuis.

Sirupus de fructibus conferens ad uomitum qui ac
cidit ex cholera citrina et facit calefcentis appetere
cibum et confortat stomachum. hec est permissio. Sumatur
cydonia et mala et acetositas citri et pira et granata et
acrescia et exprimatur aqua eorum omnium et infundatur in
ea aliquid de sumach et zazur et alnabach et gravis myr
ti et almirberis et dimittatur die et nocte et exprimatur
et coletur et proficiatur desuper mel et decoquat donec
fiat ei spissitudo et administratur.

Sirupus de prunis conferens ad sitim et resoluit
naturam. sumatur de prunis dulcibus quantum necesse est
et extrahantur nuclei eorum et ponantur in uase lapideis munda
di et fundatur super ea de aqua quod cooperiat ipsa et de
coquantur bene donec resoluantur deinde coletur et redu
catur ad ignem secundo et ponatur super ipsam succari tabar
3et quantum necesse est et decoquat donec inspissetur et conuer
tatur ad spissitudinem mellis.

Sirupus democriti qui conseruauit eum ab infir
mitatibus omnibus diebus uite sue et conferens
ad debilitatem stomachi et splenis et corruptionem copiosam. hec
est permissio. 2. 1. et eos et seminis feniculi et pipis al
bi omnium ana pondus. 3. i. et casie. 3. iij. et myrrhe et se
minis apsinthii amborum ana pondus. 3. ij. terant et po
nantur in uase uitri et fundantur super ea uini albi quan
titas que submergat ea additione digitorum. iij. et striga
tur ex capite suo et administratur post sex menses et in quibus
dam descriptionibus danich unum.

Sirupus de uua conferens ad dolores gutturis
et aspa quod sit in eo ex ulceribus factis in stomacho. hec
est permissio. sumatur succi uue pontice scriptice. lb. 5.
vi. et decoquatur usque ad tertiam et fundatur super ipsam mel
lb. i. et sumach et radices liquiritie et gallap et balausti
arum et superioris rosarum omnium ana sextarium. i. et croci pondus.
3. ij. et myrrhe et albis iamentis amborum ana. 3. i. et
decoquatur et coletur et potetur.

Rafaton sumitur de eo in hyeme senibus. Su
mant succi uue bone sub dauguain. x. et bau
rac. lb. iij. 5. et decoquat lento igne donec auferatur spu
ma eius deinde proficiatur super ipsum mellis boni spissi
ad os. iij. lb. lb. i. et bulliat lento igne donec auferatur spu
ma eius iterum et consumatur eius medietas deinde sua
tur beil et cardamomi et cinnami et garofilorum et macro
piperis omnium ana pondus. 3. i. terant contritione sub
tili et ponantur in pano lini subtili et proficiantur cum eo
in decoctione post ablationem spume. Quibus completur
eius decoctio et postea est intrmittere manum in eo confri
cetur pannus in eo uehementer donec egrediat et pon
tur in eo croci pondus. 3. ij. ponatur in ampulis et strigatur
ex capitibus suis. Et si fuerit in eo subtilitas po
natur in sole deinde tollatur ab eo et quanto plus an
tiquatur est melius.

Sirupus de apsinthio qui confortat stomachum et ape
rit oppilationes et solone educit cholam. 2. pondus.
3. vij. agarici. 3. iij. aloes. 3. ij. masticis et seminis
apii et squinati et anisi omnium ana. 3. i. mente. 3. ij. cala
menti. 3. i. 5. croci. 3. ij. radicum amborum ana. 3. ij. apsin
thii. 3. ij. radices liquiritie. 3. ij. alle unde spice et allari
et folij omnium ana. 3. i. decoquat cum. vij. lb. uini donec
remaneat medietas et coletur et coagulet cum. lb. i. 5. mellis.

Rob de cydonia et granatis et malis et alijs. Ista
omnia sunt sicut sirupus eorum nisi quod ipsi succi eorum in
spissantur cum facilitate abique dulcedine.

Sirupus alkedii ex ratione nostra. Sumant de
succo alkedre pres due et si non est presens suma
tur ipsimet alkedre et seret et sumatur ei seratura et
tere et accipe contritum eius et adiunge cum medietate sui
de sandalis in aceto distillato aut in aqua acreste puis
aliquot diebus deinde decoquat in eo decoctione fa
cili cum longitudine donec dissoluatur deinde exprima
tur et sumatur de expressione et quanto est acetum plus aut aqua
acrescia est melius. deinde sumatur aqua aldog acetosi ab
lati ex caleo aldog aut dimittendo residere ultime et mu
tando de uase in uas aut cum decoctione sicut est decoctio
aque casel donec auferatur aquositas deinde sumatur
saria odei et fiat ex ea et ex aqua alraib focba et fiat aceto
sum illud focba deinde resideat postea renouetur acce
ptio alfocha et saria odei et quanto plura iteratur est melius et su
matur eo pres. 9. et sumatur aqua pirox et scii et aqua cydoniorum
acetosorum pluzie aqua et aqua alzarur et aque prunorum aceto
sorum et aque altaia et aque alcodili recetis et aque mozo
rum de scemi que non itegre sunt matura et aque chrysomi
lorum imaturorum acetosorum et succi acrescia et succi ribes et
succi preputiorum uitis et succi rosarum plicap et succi ne
nufaris et succi uiolarum omnium ana tertia parte. i. et succi
acetositaris citri et succi acetositaris citraguli amborum
ana. 3. parte. i. et succi coriandri et lactuce et foliorum pa
papaueris huius et endiuie et portulace omnium ana quarta
partis. i. et succi foliorum salicis et foliorum malorum et fo
liorum pirox et foliorum alzarur et foliorum rosarum et foliorum
uirge pastoris omnium ana quarta parte. i. et succi bar
be hirci et rosarum siccap et nenufaris et seminis almirbe
ris et seminis endiuie et seio lactuce et balaustie oiu
ana medietas parte. i. et succi mente huius sexta partis
unius et succi almirberis huius medietas parte. i. Aggre
ga medicinas istas et succos et compone super ignem et p
roce in eo lentum partes. iij. odei ex corticati pres. ij. et
sumach partes. iij. et decoquat omnia super ignem donec
remaneat medietas deinde deponatur ab igne et dimit
tatur donec infusetur et confricetur fortiter et coletur et su
matur canfore ad os pondus. 3. xxx. au. i. et teratur caso
ra et puluerizetur super radicem cucurbitae aut kinuine et su
dantur super eam medicamina cum facilitate deinde obstru
atur caput eius cum re uehementis uirtutis deinde po
natur super prunas donec sciat quod forsitan bullit po
stea sumatur et concutiat et ponatur in bulluca et strin
gatur caput eius ut non euaporet canfora et euollet do
lis ei usque ad. 3. x. Et de hominibus sunt qui ponunt in eo
spice et zinziberis et seminis feniculi et anisi et ciperi et
piperis partes equales secundum quod uidetur.

Descriptio focba nostra quod est iuuariuum et addit
coitu. 2. piperis et zinziberis et spice et nucis
muscate omnium ana. 3. vij. scorie ferri tere. 3. x. seminis
porri. 3. x. seminis betuce et seminis napi et seminis ur
tice et sinapis omnium ana. 3. iij. lingue auis et granozum
ii ij

alkihil 7 granor alkelen 7 granor uridiū omniū ana
3.ij. Terant 7 ponantur in panno sicut scis deinde po
natur hoc in dog. xi. diebus 7 moueatur in eo 7 misce
atur illud aldog cū focba panis 7 fiat focba.

Rescriptio supi de apsinbio nostra. 82. apsin
biij pondera. c. 7 uini. ccc. 7 succi cydoniorū
ecc. infundantur in eis tribus diebus 7 ponantur sup
ipsum mellis. c. 7 inspilletur super ignē.

Medicia nra pueris ad ulc⁹ uelice 7 ulc⁹ uie vge
iecta i foramē uirge. 82. plūbi usti 7 medle se
minis melonis omniū ana. 3. 7. spodij. 3. ij. gūmi arabi
ci 7 seminis papaueris 7 cornu ceruini adusti omniū
ana. 3. ij. opij. 3. 5. hyulquiami albi tertia. 3. i. myrbe
3. due terat oia bene et fiat ex eis collyriū cū aqua en
diuie sicut collyria oculi et administretur cū iectorio
resolutū in lacte aut in oleo de granis melonis.

Tractatus. vij. de conditis 7 alingibet.

Aleniabi inuatiū ad febrē et dolorē stōi
Sumant rose zubece ablatis capinibus in
cise mūdare ex uenis suis albis duris et
expandantur sup pannū mūdū dōec exic
cetur hūiditas eaz 7 projiciantur i liuzello 7 fricetur
donec dissolute sint 7 projiciatur sup eas mellis dispu
mati qūtas qua conficiatur cōfectōe leui 7 ponat in
uase uiri aut uitreato 7 ponat in sole. xl. diebus 7 mo
ueatur in mane 7 uesperis. Et si indiget melle addat
in eo 7 reponatur 7 administretur p⁹ sex menses 7 si
sit cū uiolis. qd si fiat cū zucaro geleniabi aut uiole sol
uatur zucarp cū modico aque dulcis donec fiat sicut
mel 7 fiat sicut sit algeleabim.

Citrū conditū cōueniēs ad debilitatē stōi 7 di
gerit cibū. Sumat citrū recēs 7 incidatur 83
longitudinē in quattuor partes totū citrū 7 mūdetur
interius totū acetosū 7 projiciatur in liuzello testeo et
infundatur ex aqua dulci clara cū sale grosso albo septē
diebus donec stringat deinde septē diebus alijs sū sa
le imo cū aqua donec alteretur color eius 7 sit album
illud quod ē exteriū sicut qd ē interi⁹ 7 gustet aqua
tam diu donec nō sit in eo salsedo 7 sumatur mellis bo
ni ps. i. aque partes. ij. fm qūtatē que coopiat citruz
7 projiciatur in uase 7 decoquat leni igne duab⁹ hōis
deinde tollatur ab aqua 7 melle 7 in mane sumat mel
7 serueat 7 tollat spūa eius 7 projiciat in eo citz 7 fer
ueat bullitōe una 7 tollat 7 reducat citrū in liuzel
lo 7 puluerizetur sup ipsum iste medicine ad oēs duas
eminas citri. croci 7 beil 7 cardamōi omniū ana. auz.
i. gariofiloz 7 cinamomi amboz ana. auz. 5. muschi sex
ta 7 medietas sexte. 3. 8. Teze has medicinas 7 pulue
riza super citrū ex utroz latere ei⁹ 7 projiciatur in ua
se 7 projiciatur super ipsum mel 7 admistretur.

Rescriptio alia. Sumatur de citris media ma
tura equalis superficiei longa 7 scindant in lō
gum 7 fiant de unoquoqz citro. iij. frusta 7 infundantur
in liuzello testeo nouo 7 illud sit in kenini primo qum
sol ingreditur capricornū. Et melius qd sit de eis est
in anno uehementis frigoris qm qto plus congelatur
super ea aqua ē magis indurans ea 7 sūt magis rema
nentia deinde abluantur in omni die bis postqz frica
ta sunt cum sale grosso 7 mūdificetur 7 reducat ad
aquā fiam ulquequo transeant super ea tres hebdomo
de deinde extrahant ex aqua 7 fūdan sup planū ali
quod ut tabula 7 mūdificetur cū cultello si iā aliquid
ōputruit ex eis 7 reducat ad aquā dulcē 7 abluant

tur in extremitatib⁹ diei cū facilitate donec ptereāt su
per ea. xl. dies. deinde extrahant ab aqua 7 abluant
ab oibus que adueniūt eis ex putrefactione 7 corrosi
one 7 dimittantur die et nocte donec auferat ab eis hu
morositas deinde ponatur quasi in mane in uase ha
bente latū caput aut patella mūda 7 effūdatur sup ea
tū aque qz ipsa cooperiat 7 puluerizet sup ea de zuc
cero contrito qūm ē tertia pondus citroz 7 decoqn
tur igne leui 7 misceantur cū spatula deinde extrahan
tur 7 abstergant 7 mūdificetur 7 ponantur sup planū
ut est tabula 7 dimittantur duobus diebus cōtinuis de
inde reducat ad patellā 7 projiciantur sup ea d⁹ zuc
cero qūm ē medietas ponderis citroz 7 aque que co
operiat ea 7 si supfluat. iij. digitis cōiunctis decoquā
tur lento igne sicut coxisti ea prius 7 caue in hoc ne cō
zūpantur in igne qm sūt debiliora eoz que condiūtur
7 sit mens tua 7 intellectus tuus tot⁹ ad ea qū ignem
accendis sub eis ut sit ignis leuis 7 quietus deinde ex
trahant 7 expandantur sup tabulam 7 dimittant trib⁹
diebus cōtinuis 7 noctib⁹ suis 7 a die quarto mūden
tur 7 mūdificetur cū capite cultelli 7 reducat ad uas
7 fūdatur super ea mellis colati qūtas que cooperiat
ea 7 superfluat. iij. digitis 7 decoquatur leui igne qnqz
horis aut sex donec uideatur mel egredi sup illud qd
apparet de citro sicut silitudo margaritarū 7 ingrosset
mel ingrossatione aliqua deinde auferatur ab igne 7 i
frigidetur 7 sumatur spice 7 gariofilū 7 cinamōi 7 zi
zibezis 7 cardamōi 7 macropipis 7 gizboe omnium
ana ps. i. 7 sit pondus oium qūtas medietatis decie
ponderis citroz. Et est ut sint duo sextaria pro unaqz
qz emina citroz 7 terant grosse 7 ponantur in uase
uiriū uitreato 7 puluerizet in eo res parua de medi
cina 7 fūdantur desuper citra quātitate tunice unius
deinde puluerizetur sup ea medicine 7 fiat cū eis ita
donec cōpleantur ambo sit deinde fūdatur sup ea i pa
tella de reliquijs mellis donec coopiat ea 7 supfluat
iij. digitis 7 stringat caput uasis 7 ponatur in loco in
quo nō adueniat ei frigus n3 hūorositas. Et scias qz si
gnū maturitatis citri ē ei⁹ submersio i liuzello sub aqz

Cydonia condita que cōueniūt ad pfortandum
stōm 7 stringūt nām 7 ad malitiā digōnis 7 uo
mitū ppter cām oris stōi. Sumant cydonia bona ma
gna 7 mūdantur interius 7 excorticetur et incidantur
in frusta et decoquant cū aqua et melle et sint aque
pres. ij. et mellis ps. i. Quidā uero decoquant ea cum
uino et melle et est melior opatio et infient et in die se
cūdo decoquant cū melle solo deinde expandant in
liuzello et puluerizentur sup ea medicine predictē i ci
tris. Et fūdatur super ea mel et seruetur.

Rescriptio alia cydonioz cōditoz que cōferūt
ad debilitatem stōi et solonem uentris. Sumā
tur de cydonijs matura et incidantur i. iij. frusta 7 mū
detur qd ē in interiore pte eoz ex granis et abstergan
tur interiora eoz cū mandali de lino et fūdan sup ea
mellis ps. i. et aque pres. iij. cū qūtatē que cooperiat
cydonia et serueant duab⁹ ebullitionib⁹ aut tribus d⁹
inde colent et reducat ad uas et fūdantur super ea
mellis dispūati ps. i. et aque ps. i. et bulliant ebullitio
nibus duabus aut tribus deinde colentur et expandant
sup planū aliquod ut ē tabula et dimittat donec exic
cent quod i eis ē de hūorositate deinde abstergantur
et reducantur ad uas et fūdat sup ea mellis qūtas q
submergat ea et erineat. iij. digitis pūctis et bulliat

ebullitione una et puluerizetur super ea spes q̄s dixi-
mus in opatione citroz et ponant in uase uitreato ui-
ridi et oppiletur stricte caput ei⁹. quidā uero medici n̄
proiciunt super ea d̄ sp̄bus n̄lli cardamomum et gari-
ofilos et crocum.

BAutie condite q̄e cōferunt ad frigora et debi-
litem renū et dolorē dorsi et adiuuāt ad uolū-
tatem coēdi. Sumantur de baucis duze clari colōis
mūde et abscondant due eaz extremitates deinde p̄i-
ciantur super eas penidior aut zuccari pōdus ipsarū
et fūdatur super eas de aqua q̄ cooperiat eas et deco-
quatur leui igne donec leniantur et auferant ab igne
et expandantur super planū aliquod ut tabula donec
exiccantur et abstergantur ex eis quod supeminet eis ex
malo et reducantur ad uas et fūdatur super eas mellis
dispūati quātitas coopiens eas et supereminens eis q̄t
tuor digitis et decoquantur lento igne donec uideat
mel penetrare ex omnibus p̄tibus earū et auferat ab
igne et ponatur tunica una ex eis in uase uitreato et pul-
uerizetur sup eas sp̄s et fiat d̄ eis ita usq̄ ad finē ip̄az

Myrobalani conditi sūt ex recentibus in seni et i-
dia et qui afferuntur inde sunt boni ualde et sūt
apud nos hīc fm̄ hūc modū. Sumuntur myrobalani
kebuli et fit fouea in terra in loco hūoroso arene dul-
cis nō salte et ponitur de myrobalanis tunica una et su-
pra eos de azena būda tunica una et sub eis de arena
tunica una et aspergitur sup eas de aqua et post duos
dies accipiuntur myrobalani et proiciunt sup eos arena
alia recens nō prima et dimittuntur duob⁹ diebus do-
nec bumectantur et illud decē dieb⁹ donec intumescat
myrobalani et bumectetur et inflet: tūc ergo ablue eos
cum aqua dulci ter aut quater et accipe dactilos et ci-
perū et decoque eos cū aqua pluria et p̄ice myroba-
lanos in illā aquam decoctā et decoque eos paulatim
super ignē leuē. Quē ergo decocti sunt ablue eos ablu-
tione mūdante deinde accipe mel et bulli ip̄m et aufer
spumā eius et coque eos cū eo et accipe medicinas q̄
diximus in citris cōditis et pone eas in pāno lini mū-
do subtili et suspēde ip̄m in uase et confrica ip̄m omni
hora donec egrediatur uirtus sp̄etiz cū myrobal. q̄
ergo decocti sūt tūc p̄ice eos in catio uitreato et di-
mitte eos duobus dieb⁹ aut tribus dōec recipiāt my-
robalani uirtutem medicinar et p̄ice eos in uase ui-
tri et p̄ice in eo mel dispūatum et p̄ice sup eos mu-
schi et croci et parū ambre quātitatē quāuis et stringe
os uas et utere eis et q̄to pl⁹ antiquat sūt meliores.

Descriptio alia myrobalanor p̄ditoz. Sumant
de myrobalanis magnis kebulis centū nuē ro-
et infundantur in aqua et ponantur ad solē. et diebus de-
ind extrahantur ex aqua et ponant in fimo būdo. et
diebus in omni die extrahant et abluant ablutōe mū-
dante et reducantur ad finē humidū et sepeliant in eo
ita fiat tribus uicib⁹ deinde extrahant et lauētur ablu-
tione mūdante et proiciantur in aque rizi et zuccari
et dactiloz q̄titate coopiente ipsos et decoquā-
tur leui igne donec cōsumatur aqua et extrahantur et
abstergantur cū pāno lini et pūgantur cū acubus et
fundantur super eos mellis arūdinū quātitas coopiens
eos et supereminens. iij. digitis et decoquantur dōec
ingrossentur et administrentur.

Species eoz alia. Sumant ex myrobalanis ke-
bulis bonis. c. myrobal. et lauētur ablutōe mū-
dante et dimittantur nocte donec exiccetur paulatim

et fundatur super eos aqua aut aqua alkisib ordci cū
quātitate que coopiat eos et supeminat. iij. digitis et
decoquatur leui igne donec consumat aqua et ponat
in furno et quasi mane extrahant et expandant super
uas planū ut tabula et abstergant cū pāno et pūgantur
cū acubus deinde fūdatur super eos de rob et decoqn-
tur donec leniatur et deponantur ab igne et puluerizēt
super eos sp̄s et reponant et administrent.

Secacul conditū. Secacul ē uene sicut zinziber
et affertur ex india et fit de eo cū teneritudine
sua conditum in loco suo et nobile ualde. Apud nos
aut fit fm̄ hūc modū. Bumectatur in primis cū aqua
calida donec mollificetur cortex eius exterior deinde
excorticatur cū culella postea infunditur in aqua fra-
septem diebus et omni die alteratur aqua et fit illud d̄
eo donec hūectatur interius eius et ip̄ius exteri⁹ et le-
niatur deinde decoquitur cum aqua et melle postquā
bumectatur et sunt aque p̄tes. ij. et mellis p̄s. i. deinde
ponitur mel solum et bullit ebullitione una et proiciat
i uase uitri et q̄ subtiliat mel ex hūiditate eius extra-
bitur ab illo melle et ponitur in uase alio dispūato cū
sp̄etibus quas diximus.

Zinziber conditū. zinziber ē uene d̄ uentre terre
sicut uene tinctor et fit d̄ eo conditū in sceni cū
teneritudine sua. Apud nos aut affertur conditū cū
melle aut cum aqua rizi et fit apud nos cum melle et
sp̄bus cum siccitate sua postq̄ infunditur mense uno
abscq̄ sale. Quidam uero alij sepeliunt ip̄m in arena si-
cut myrobal. deinde decoquitur et fit secundū modū
quem diximus in myrobal.

Puna cōdita si sunt humida decoquant p̄ q̄
tollunt interiora eoz cum melle et aqua deind
cum melle solo et proiciunt sup ea sp̄s fm̄ q̄ dixim⁹
ante et si sunt sicca tunc infundantur in aqua tribus di-
ebus deinde decoquantur.

Api cōditi. Sumant napi boni et incidantur
in quattuor partes et fm̄ quātitatē magnitudi-
nis et puitatis eoz excorticentur ex cortice suo exte-
rie et infundant in aqua et sale. iij. diebus. deind tribus
diebus cum aqua cala et decoquant cum aqua et melle
deind cum melle solo et fiant odoriferi.

Higdale cōdite. Eligantur d̄ eis dulces cum
teneritate sua et corticibus suis et coquant ita
ut nō infundant et p̄forēt et ponat i sp̄b⁹ boni odoris.

Ligna balsami cōdita. Et fit ex lignis balsami
recentib⁹ q̄ decoquantur duabus uicib⁹ et pro-
iciunt super ea sp̄etis sicut diximus.

Emblici cōditi. Eligantur ex emblicis melioris
qui nō sunt fracti et infundantur. vij. diebus in
aqua frigida donec leniantur et inflectentur et bumectēt
deind decoquantur bis fm̄ q̄ dixim⁹ et p̄ciant super
eos sp̄s deind ferueāt duabus ebullitionib⁹ cum aq̄
et p̄ciant sup eos mel dispūatus et sp̄s et administrent.

Mala condita cōueniētia ad uomitum decoquā-
tur poma dulcia d̄ scemi cū duab⁹ partib⁹ aque et
parte una mellis deind decoquantur fo cum melle solo
et ponantur in uase uitri et proiciantur super ea mel di-
spūatum et proiciantur super ea sp̄etis predictē in
opatione citrozum.

Tractatus. vij. de troscisioz

Verbo noster i hac summa ē sicut sermo p̄teritus.

Trocisci stelle. Jā consecuti ē ex magnifi-
catione antiquorū medicorū q̄ noiauerunt
trociscos stelle almaradacane. s. trociscos
stelle qui nō permittūt uitā recedere. Et
istū quidē trocisci cōueniunt sō recipiēti supfluitates
expulsas ex reliquis mēbris et auferūt eructuationem
acetosā et liniūt sup frontem et sedant dolorē capi-
tis et cōferunt ad catarros et dolorē dentiū positi cum
galbano in corroso ex eis et cōferūt ad dolorē auzis et
conferunt ad spūtū sanguinis et cursum eius ex omni
mēbro et ad tussim chronicā et cōferunt ad febres peri-
odicas sumpti in potu cū aqua sanfuci et ad uenena
ex pcussione ebibita cū aqua rute et ponat in eis stella
terre. Et dixerūt plurimi eorū q̄ est talk. et quidā corū
q̄ est lutū scemium et fortasse talk linit aspitate sōi et
insidet ei et nō patitur a calore inato donec agat ipsū
in alio. Et nos dicim⁹ eorū permissionē sicut ipsi dixe-
runt. quorū bec ē pmissio. Myrbe et castorei et spice et
castie et terre sigillate et corticū mandragore omniū añ
3. iij. opij et croci et costi et stelle terre et est talk omniū
ana. 3. v. papaueris albi. 3. vi. dauci et anisi et liseleos et
seminis hyalqami albi et storacis liquide et semis apij
omniū ana. 3. viij. infunde gūmas in uino odorifero et
tere medicinas et cōfice cum eo et fac trociscos ponde-
zantes. 3. 5. et exiccantur in umbra.

Trocisci de rosis uersitatis qui cōferūt ad do-
lorē sōi et abstergūt humiditates sōi et auferūt
febres pblaticas et chrōicas quorū bec ē pmissio. Su-
mant rosas rubeas ablatas capitib⁹. 3. xx. spice odori-
fere et radicū liquiritie omniū ana pond⁹. 3. x. Et sunt
quidā medicorū qui ponunt loco radicū liquiritie suc-
cum liquiritie. Aggrega has medicinas tritas et cribl-
latas et cōfice cum triplicato et fac trociscos et exicca
in umbra.

Descriptio trociscorū de rosis asclepiadis qui ex-
tingunt et cōferūt ad dolorē sōi et confortant
ipsū et ad dīstīā et castitatē et inflammationē et būditates
et subuersionē sōi et aduersionē. quorū bec ē pmissio. R-
rosas recētū auz. vi. radicū liquiritie auz. iij. spice i
de auz. ij. cōficiantur cum rob et informantur trocisci
ponderis. 3. i. et exiccantur in umbra.

Trocisci de ros cum scamonea qui conferūt ad
febres et ad difficultatē. R. rosas rubeas abla-
tis capitibus. 3. xij. spice odorifere et radicū liquiri-
tie omniū ana. 3. viij. scamonee pōd⁹. 3. iij. Aggrega
has medicinas tritas et cribellatas et cōfice et fac tro-
ciscos et exicca in umbra et bibatur cum aqua frigida
et iuleb et sūupo acetoso.

Trocisci de ros cū spodio qui cōferūt ad febres
cōmissas ex pblate et cholā antiquas. R. rosas
rubeas ablatas capitib⁹ pond⁹. 3. v. spice odorifere pō-
dus. 3. ij. spodij pond⁹. 3. i. succi eupatorij pōdus. 3. viij
Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et fac tro-
ciscos et exicca et utere qū necesse fuerit.

Trocisci de rosis noiati diarodon qui cōferunt
ad oppilationes splenis et epatis et febres me-
lancholicas et pblaticas. quorū bec ē pmissio. R. rosa-
rum. 3. x. et succi liquiritie. 3. v. et spice et castie et floris
squinati et croci et myrre et mastice omniū ana pon-
dus. 3. ij. De zant et cubellatur et infundantur myrba
et crocus in aceto et cōficiantur cum eo et fiant troci-
sci et si uis cōfice cum melle.

Trocisci de rosis conferētes ad febrē tertianā
R. rosarū rubeas ptes. v. spice et croci et masti-
cis et anisi et lacce abscq ligis omniū ana ptes. x. succi
eupatorij et apsinthij aboy ana ptes. ij. floris squinati
et myrobalanorū citrinorū amboy ana ptem. i. Et in de-
scriptione alia ros q̄rū spice et mastice. tere et cōfice
cū aqua apij et fac trociscos quorū unūq̄q sit auz. 5.

Trocisci de rosis cū spica faciētes ad dolorem
epatis. R. spice et lacce ablute et radicū liquiri-
tie omniū ana. 3. iij. apsinthij et keia et croci et succi eu-
patorij et reusini omniū ana pōdus. 3. ij. rosarū. 3. vj.
tere et cribella et cōfice cū aqua et fac trociscos.

Trocisci de canfora extinguētes inflāmatōes
febriū conferētes ad etbicā et pblisim et aufert
sūm et angustia et uomitū sanguis. quorū bec ē pmissio
R. spodij. 3. iij. ros. 3. vj. semis malue et seia portulace
et seminis dulcis cucurbite et dragaganti et neziden et
gūmi et liquiritie et xilaloel crudi et cardamōi omniū
ana. 3. ij. croci. 3. ij. zuccari tabazet et tereniabin oium
ana. 3. vj. canfore. 3. i. 5. terantur et cōficiantur cū mu-
cilagine psilij et informantur trocisci.

Descriptio alia trociscorū de canfora qui conse-
rūt ad inflāmatōē que fit in sōi et epate et uo-
mitū sanguinis et sūm et febres acutas. quorū bec ē p-
missio. Sumantur spodij pond⁹. 3. iij. rosas rubeas
ablatas capitibus pōd⁹. 3. x. xilaloel puri boni et car-
damomi et succi liquiritie omniū ana pond⁹. 3. ij. zuc-
cari tabazet et tereniabin et granorū cucumeris excor-
ticatōr omniū ana pondus. 3. ij. croci et cāfore amboy
ana pond⁹. 3. i. Aggrega has medicinas tritas et cribl-
latas et cōfice cū mucilagine psilij et informa trociscos
drachmeos et exicca in umbra et utere.

Trocisci de canfora fm descriptionē aliā qui
ferūt ad febres acutas et apiunt oppilationem
epatis uehementē. quorū pmissio bec ē. R. uolarū sic-
carū et nenufaris amboy ana. 3. ij. et seminis cucurbit
et spodij et croci omniū ana pondus. 3. ij. et rosarū. 3. v.
et reusini et lacce amboy ana pondus. 3. i. et dragagāti
et gūmi arabici et succi liquiritie omniū ana pond⁹. 3.
ij. canfore auz. 5. Et in descriptione alia canfore auz. i.
tereniabin et zuccari amboy ana pondus. 3. x. teran-
tur et sūt trocisci.

Descriptio alia canfore et xilaloel crudi abo-
rū ana pondus. 3. 5. croci et spodij amboy ana
pōdus auz. ij. seminis cucurbit et se. alcōd et dragagā-
ti et lacce et succi liquiritie et cardamomi omniū ana. 3.
ij. et rosas. 3. vj. et zuccari et tereniabin amboy ana pon-
dus. 3. x. terant et cōficiant et informant trocisci.

Trocisci canfore nostri. R. seminis endiuie et la-
ctuce et portulace omniū ana. 3. ij. et granorum
cucurbite ex corticatōr omniū ana pondus. 3. ij. et ter-
tiā et seminis alkedre si inuenit et si nō sandali. 3. ij. et
cancrī cōbusti et croci et succi liquiritie et cāfore oium
ana pondus. 3. i. rosas. iij. et informant trocisci.

Trocisci de spodio cū tereniabin qui profūt ad
febrē acutā et extingūt. R. rosas. 3. vi. tereniabi. 3.
iij. amili. 3. ij. gūmi arabici et dragagāti et spodij et cro-
ci omniū ana. 3. ij. cōficiant cū aqua tereniabin et mu-
cilagine psilij. Quidam aut addūt in eis seminis citroli
et seminis cucurbit et seminis portulace et semis cucur-
bite dscis oij añ. 3. ij. terant et pfiat et infōmēt trocisci

Trocisci de spodio cū semie acetose faciētes ad
febres cholicas et tertianā et p̄cipue qū est illic

lofo nature. **E**cce pmissio. **R**. rof. 3. vij. gūmi 7 semil acetose excorticati 7 amili torrefacti papz omniū ana. 3. iij. spodij. 3. tres croci. 3. ij. Teze 7 cōfice cū aq̄ grana acetosi aut cū aqua acreste 7 informa trociscos et dent in potu cū rob de acresta puzo aut cū sirupo de ribes. Quidā uero addunt in eis boli armeni 7 succi berberis amboz ana. 3. ij. castaneaz torrefactaz. 3. i. ij.

Trocisci de berberis faciētes ad febrē acutam 7 apata in epate 7 sitiz uehemētes. **R**. succi berberis. 3. iij. se. citroli 7 masticiis 7 spodij omniū ana. 3. ij. lacce 7 reusini amboz ana. 3. i. rosarum. 3. xij. croci. 3. i. spice 7 succi eupatorij 7 radicū liquiritie 7 tezeniabin omniū ana. 3. ij. informēt trocisci pondus. 3. i. 7 dent in potu cū eo quod cōuenit ex potibz. Quidā autē ad dant in eis succi apsinthij. 3. ij. assari 7 seminis apij et seminis feniculi omniū ana. 3. i. zubez tinctoz. 3. i. s.

Trocisci de berberis descriptione alia qui cōfēt ad febres inflammatias 7 apata epatis 7 apata hōi. **R**. berberis 7 succi liquiritie 7 rosaz 7 seminis cucumeris 7 seīs melonis excorticati cōtiti 7 cribellati omniū ana pondus. 3. ij. masticiis 7 spice odorifere et succi eupatorij omniū ana pōdus. 3. ij. zubez 7 reusini 7 croci omniū ana pondus. 3. i. seīs cuscute 7 seminis endiuie omniū ana pondus. 3. iij. spodij pondus. 3. i. s. tezeniabin pondus. 3. vi. Tere 7 cōfice cū aqua tezeniabin 7 informa trociscos quoz unusquisq̄ sit auz. i. 7 potē

Trocisci de berberis qui cōueniūt ad dolores epatis cū febre 7 siti 7 ictericia. **R**. rosaz recentia. 3. vij. succi berberis 7 tezeniabin amboz ana. 3. ij. cuscute sicci aut semis eius. 3. i. neriden 7 spodij amboz ana. 3. i. s. croci 7 lacce 7 reubarbari omniū ana. 3. i. succi liquiritie. 3. ij. s. Tere 7 confice cū aqua tezeniabin aut cum aqua endiuie.

Descriptio alia trociscopz de berberis qui conueniūt ad febres inflammatias 7 sitim 7 angustiam 7 extingunt ualde. **R**. berberis aut succi eius 7 succi liquiritie aut spodij omniū ana. 3. iij. spice. 3. i. semis citroli pōdus. 3. iij. s. 208. 3. vi. s. seminis portulace 7 croci amili dragaganti omniū ana. 3. ij. canfore. 3. s. conficiantur cum aqua tezeniabin 7 informēt trocisci.

Descriptio alia trociscopz de berberis qui faciunt ad febrē 7 tussim et dolorē epatis 7 sedant sitim. **R**. berberis pondus. 3. xij. et seminis cucūeris 7 alcond et masticiis et spodij omnium ana pōdus. 3. vi. lacce 7 reusini amboz ana. 3. ij. 7 rosarū. 3. xl. croci et spice 7 succi eupatorij 7 succi liquiritie 7 tezeniabin omniū ana. 3. vi. tere 7 fac trociscos.

Trocisci de berberis descriptione alia. **R**. berberis 7 spice 7 seminis portulace 7 succi liquiritie 7 dragaganti 7 gūmi arabici 7 amili oium ana. 3. iij. s. spodij 7 cāfore 7 croci omniū ana pondus. 3. i. Tere 7 cōfice cū aqua 7 informa trociscos.

Trocisci de berberis. **R**. succi berberis. 3. v. eupatorij 7 spodij amboz ana. 3. ij. lacce ablute et croci 7 heder 7 spice 7 succi apsinthij 7 reubarbari et buglosse omniū ana. 3. ij. s. semis endiuie 7 semis cuscute omniū ana pondus. 3. iij. semis portulace. 3. i. s. croci pondus. 3. i. informa trociscos cū aqua endiuie.

Trociscus de apsinthio cōferens ad febres antiquas apitū ualde puocatiuus faciens appetere. **R**. anisi 7 apsinthij 7 assari 7 semis apij 7 amigdalaz excorticataz omnium partes equales cōficia: 7 cū aqua fīa 7 fiant trocisci 7 dent in potu.

Trocisci de apsinthio alij facientes ad epar 7 splenē 7 stōm 7 febrē tertianā 7 triangulā. **R**. anisi auz. ij. assari 7 apsinthij romani 7 se. apij 7 amigdalazum excorticatarū ex cortice suo 7 masticiis 7 spice omniū ana auz. i. aloes scotensis 7 folij indi amborū ana auz. i. s. succi eupatorij auz. i. Tereantur 7 conficiantur 7 informantur trocisci.

Trocisci de eupatorio qui cōferūt ad febres inflammatias antiquas 7 ad sitim 7 oppilationes 7 apata epatis 7 splēis 7 ictericiā. **R**. succi eupatorij sextaria. vi. rosaz rubeaz ablati caputibus 7 spice odori fere omniū ana sextaria. ij. tezeniabin mūdate sextaria vi. spodij pondus. 3. iij. Aggrega has medicinas tritas 7 cribellatas 7 confice 7 fac trociscos.

Trocisci de cappare qui cōfēt ad dolores splenis. **R**. corticū radicis cappis sext. iij. ammoniaci sext. iij. reubarbari sext. ij. seīs agnicasti 7 pipis oium ana pondus sextarioz. vi. Aggrega has medicinas tritas et confice amoniacū cū aceto uini 7 aggrega cū eo medicinas 7 fac trociscos.

Trocisci de lacca. **R**. lacce ligōz 7 rubez 7 anisi 7 seīs apij 7 apsinthij 7 assari 7 amigdalaz amararū mundataz 7 costi 7 cinamomi 7 aristologie lōge 7 succi eupatorij omniū ana. 3. v. tere 7 spice trociscos.

Trocisci alkekengi cōferētes ad dolores renū 7 uelice 7 mictū sanguinis 7 saniei 7 ad urinaz mucosam 7 confert ad scabiē uelice. quorū hec ē pmissio. **R**. semis melonis auz. xxxvi. opij auz. vi. seīs hyusquiami albi 7 seīs apij 7 seminis acetose omnium anaf auz. vi. seīs hyusquiami nigri 7 seminis cortiandri amboz ana auz. xvij. seīs feniculi 7 granoz pini torrefactoz 7 croci 7 amigdalaz amaraz omniū ana auz. ix. 7 granoz alkekengi montani grana lxxv. tere 7 confice cū coagulato uue 7 fac trociscos dosis sit a duobz auz usqz ad. iij.

Trocisci alkekengi descriptione alia qui cōfēt ad ulcus renū 7 uelice 7 ad distillationē urine. **R**. semis apij 7 semis hyusquiami albi 7 sechedenigi omniū ana pondus. 3. vi. seminis feniculi. 3. ij. croci 7 semis acetose siluestris et amigdalaz pini 7 opij 7 amigdalaz amaraz excorticataz omniū ana. 3. iij. et granorū alkekengi magnoz nūero. xlv. et semis cucūeris. 3. xij. tere et confice et fac trociscos.

Trocisci de reubarbaro cōferentes ad egritudines antiquas et duritiē epatis et grauitates ei 7 apata ipsius et dolores splenis et pcussionē eueniētem in corpe. **R**. reusini pondus. 3. vij. rubez lignorū lacce mūdate omniū ana pondus. 3. iij. seīs apij et eupatorij et anisi omniū ana pondus. 3. iij. Aggrega has medicinas tritas 7 cribellatas et fac trociscos secundum descriptionem.

Trocisci quos cōposuit aminullus qui cōfēt ad calitātē et solutionē uentris et dolorē epatis quoz hec ē pmissio. **R**. spodij et berberis et xiloaloes et seminis acetose et masticiis et galie et spice omnium ana auz. i. gummi auz. ij. rosarum auz. v. conficiant cū aqua ros et informantur trocisci.

Trocisci alij. Anisi et seīs apij amboz ana pondus. 3. i. amili et amigdalaz amaraz et masticiis et spice et folij indi omniū ana pōdus. 3. i. 7 succi eupatorij et aloes amboz ana. 3. ij. assari. 3. i. tere et confice et fac trociscos.

T Rocisci alij amigdalay amaray et anisi et apsin
thij oii an. 3. ij. assai. 3. i. tei et pice et fac trociscos
T Rocisci meron et sut cogniti betricon. 3. croci
et opij et myrbe et seia byulquiami albi et cor
ticu radice mandragore pres equales pficiantur cum
succo lactuce et fiant trocisci et quā necesse fuerit tere et
dissolue cū aqua et line sup tempora.

P Ermissio trociscop. 3. calami azomatici et me
liloti amboz ana. 3. ij. cardamoi. 3. i. s. foliozū
anezi. 3. i. rosarum rubeaz. 3. s. mulchi auz. i. tere et
cribella et fac trociscos.

T Rocisci ualētes ad ulcus intestinoz et expulsio
nem sanguinis undecūq sit. 3. superioris rof et
opij et acatie et gūmi omniū ana. 3. i. gallaz. 3. s. seluza
baragi. 3. i. s. pficiat cū succo alcarcos et fiat trocisci.

T Rocisci andromachi cōferētes ad expulsiōne
sanguis. 3. arseici et opij et coralli oiz an. 3. iij
olibani. 3. viij. stelle terre et amili et boli armeni omniū
ana. 3. iij. seminis papaueris. 3. ij. balaustie. 3. s. tere et
confice et fac trociscos.

T Rocisci andromachi descriptione alia faciētel
ad dolorē stōi et ad difficultatē uentris et difficl
tatē urine. 3. seia apij. 3. vi. anisi. 3. iij. reusini et piperis
albi et floris squinati et castorei et spice et cinamomi et
opij omniū ana. 3. i. s. apsinthij. 3. iij. aloes scbotzēsis et
mastice et croci omniū ana pōd. 3. i. tere et cribella et
confice et informa trociscos.

T Rocisci alkindi qui pferūt epati quod debilita
tum ē in generando sanguinē adeo q debilitat
est appetitus cibi et appetitus coitus. 3. lacce lignoz
pres. 7. berberis pres. iij. reusini rosaz rubeaz et xiloa
loes indi omniū ana tertiā pris. i. sicados et uenaruz
lilij subalbi amboz ana pte. 5. croci et anisi et semis
apij et keisim romani et petroseli omniū ana quartam
partis unius tere et fac trociscos.

T Rocisci andromachi absterisui cōferentes ad
būorē crudū et cholam fortes ualde. recipe my
robalanoy et bellizicoy et emblicorū et burūgi omniū
pte. i. post cicotrigonizationē et medulle turbis albi q
tum ē illud totum et penidiox q̄tum oia ponant pēidij
in patella et sudatur super eos aliqd aque. Quz ergo
bullierit auferantur et pulverizentur super eos medi
cine post cōmissionē et pmisceant cōmissione decēti d
inde fiant trocisci et sit quisq trociscus ponderis. 3. x.
dosia sit trociscus un⁹ cū aqua in qua infusū ē corian
drū siccū a principio noctis deinde coletur hora qua
poratur medicia in mane. ipe enim faciūt ascellare a d
cē scellis usq ad. xx. et sit cibus eius sup ipsos quz fue
rit uespere mīce in aqua ciceis cū oleo abluto. Et si
ē necessariū ut educat pbla uitreū uiscosū addat i eis
q̄tum quarta ps myrobalanoy d pulpa colloq̄ntide.

T Rocisci almezerion cōferentes ad nauseam et
singuluz et tenasmon. 3. anisi et semis apij et ca
lamēti hortulani et mente et petroselini et ameos oium
ana. 3. vi. et opij et castorei et pipis albi et macropiperis
et sisimbrū et myrbe et apsinthij omniū ana pōd. 3. iij
et corticu caste. 3. xij. pficiat cū melle et fiat trocisci.

T Rocisci mezexio alij. 3. seia apij. et anisi et cinna
momi omniū ana. 3. vi. apsinthij romani. 3. iij.
myrbe et pipis et opij et castorei omniū an. 3. ij. aggre
ga has medicinas tritas et cribellatas et fac trociscum
cum triplicato et utere ad debilitatē Romachi et fluxū
uentris et uomitum.

T Rocisci akondinon cōferentes ad febres inflā
mativas et apata epatis et febres cōpositas ex
ebola et pblate et sanguine et būiditate. 3. rosaz rubea
rum ablati capibus pondus. 3. vi. spice odorifere et
croci amboz ana. 3. ij. succi liquiritie et radicu liquiri
tie et granoy cucumeris excorticatoz et tezeniabi mū
dati omniū ana. 3. iij. dragaganti et gūmi ambozū ana.
pondus. 3. i. Aggrega has medicinas tritas et cribel
latas et cōfice cū aqua dulci et fac trociscos.

T Rocisci akondinon descriptōe alia. 3. grano
rum melonis et granoy citrolli et granoy cucūe
ris et cucurbite dulcis excorticatoz omniū ana pond⁹
3. x. succi liquiritie pondus. 3. vi. dragaganti pondus. 3.
iij. seminis feniculi et rosarū amboz ana. 3. ij. croci pō
dus. 3. i. tere et pice cū aq p̄sili et fac trociscos et utere.

T Rocisci marini cōferētes qū approximāt ergo
ileos ualentes ad inflāmatōne et conferētel ad
uomitū. quoy permisso. 3. seia apij et anisi amboz an
pondus. 3. vi. apsinthij romani mastice ana pōdus. 3.
iij. piperis et myrbe ana pondus. 3. ij. cinnamomi pō
dus. 3. vi. opij. 3. ij. castorei pondus. 3. ij. tere et cribella
et confice et fac trociscos.

T Rocisci de papauere cōferētel ad fluxū sangui
nis et tussim et febrē et dolorē pectoris. 3. rosa
rum et gūmi arabici amboz ana pōdus. 3. iij. amili et
dragaganti amboz ana pond⁹. 3. ij. papaueris albi et
nigri amboz ana pond⁹. 3. iij. spodij pondus. 3. i. succi
liquiritie pondus. 3. ij. croci pōdus tertiē. 3. i. tere et ag
grega et fac trociscos.

T Rocisci de balaustijs cōuenientes eis qui hnt
fluxū uentris et egōnem emittūt sanguineā et fa
niem et habēt tenasmon. 3. balaustiazum et sumach et
cozicu glandiū torrefactarum et sauib nabat et grano
zum myrti omniū ana. 3. viij. et gallarū torrefactarum
extinctaz cū aceto cymini infusi in aceto torrefacti oi
um ana. 3. iij. tere et cōfice cū aqua ros aut succo malo
zū et informa trociscos drachmeos.

T Rocisci dilulidis cōferentes ad ulcera renum
et uelice et mictū sanguinis et difficultatem urin
quorū bec ē pmissio. 3. seminis apij et seia byulquiai
albi et scebedenigi omniū ana pondus. 3. vi. seminis fe
niculi pondus. 3. ij. croci et granoy pini et seminis ace
tose et opij et amigdalay amaray excorticatoz omniū
ana. 3. iij. granoy alkekengi montani. xv. numero semil
cucumeris excorticati. 3. xij. tei et pice et iforma troc.

T Rocisci aladaron descriptione ascelenidis. 3.
capitū granatoy. 3. x. aluif tamēi. 3. iij. calcadis
3. xij. dragaganti. 3. xij. myrbe. 3. iij. olibai. 3. viij. aristo
logie. 3. xij. cōfice cū aqua mellis et fac trociscos.

D Escripio alia. 3. aristologie et gallarū uiridi
um omniū ana. 3. viij. et relique medicine sūt 3.
quātitatē zucari et informētur tro.

T Rociscus alius qui cōfert ad ulcera intestino
rū et spūū sanguinis ex pectore et conferuat fe
tum. 3. atimonij et scebedenigi et sanguinis draconis
omniū ana sextaria. iij. sedaran sextariuz. i. laudani et
zuccari et croci omniū ana. 3. iij. balaustiaz et gallaruz
omniū ana. 3. xx. licij et cornu cerui adusti et acatie oi
uz ana. 3. x. cōficiātur cū aqua arnoglosse aut cū aqua
uirge pastoris et administret fm tres modos. Ad cur
sum ex inferioribus cū clisteri in receptrice. Et modo
secūdo supponat cū lana. et modo tercio detur in po
tu cū succo citri et cū aque uirge pastoris. Et ad spūū

pugnis ex pectore cum aqua portulace. et dysenterie cum
rob cydoniorum puro.

Trocisci de aniso apientes oppilatores rectifica-
tes epas leificat nām auferentes febres atiqs
quoz bec ē pmissio. R. anisi. 3. iij. apsinthij 7 al-
fari 7 seio apij 7 amigdalap amarap excorticatap 7 spi-
ce 7 masticia 7 folij 7 seio aneti omniū ana. 3. i. eupato-
rij. 3. iij. aloes. 3. iij. 5. cōficiat cū aqua apsinthij 7 fiant
trocisci drachmei 7 dent in potu cū sirupo acetoso.

Trocisci lenientes nāz auferentes agustia cōse-
rētes ad stricturā anbelit⁹ pibētes uoitiū
quoz bec ē pmissio. R. turbit. 3. v. violap sic-
cap. 3. x. succi liquiritie. 3. ij. 5. cōficiant cū aq 7 fiat troci-
sci dosi. 3. iij. aut. 3. iij. 7 bibat cū. 3. x. zuccari.

Trocisci de seib⁹ q cōferūt ad isolutioez nāe
7 ulcera q sūt in intestis 7 ad illū qui nō dige-
rit cibos 7 pūtiōez ueberit⁹ 7 tenasmo 7 flu-
xū sāguis mulieris frequēte. quoz bec ē pmissio. R. gra-
noz myrti. 3. ij. seio feniculi anisi ameos seio apij seio
byusqami albit dauci omniū ana. 3. i. opij. 3. vi. cōficiat
cū uino 7 fiant trocisci ponderis. 3. 5. 7 admittent p⁹
sex menses.

Trocisci ad inceptioz aque 7 ad duritiē epatis
R. ros. 3. iij. berberis. 3. ij. spice tūde masticia 7 succi
eupatorij 7 apsinthij 7 squinanti 7 assari 7 anisi 7 se. a
pū 7 se. fen. 7 scolopendrie 7 fructus tamarisci 7 radi-
cus capparis omniū ana. 3. i. reubarbari 7 lacce 7 succi
liquiritie omniū ana. 3. i. 5. croci. 3. 5. informēt trocisci.

Trocisci de rosio qui pferunt ad dolores stōi 7
febrē pblaticā. R. rosap siccap. 3. ij. spice 7 radi-
cis liquiritie omniū ana. 3. i. karabe 7 masticia aboz añ.
3. v. carpobalsai. 3. v. tere 7 spice cū rob 7 fac trociscos.

Trocisci de rosio lenitiui qui i estate in potu su-
munt. R. ros. pondus. 3. x. spice radicū liquiri-
tie omniū añ. 3. v. scamonee. 3. iij. terant 7 cōficiantur
cum aqua frigida 7 informantur trocisci.

Trocisci de rosio 7 eupatorio puenientes ad fe-
bres antiquas 7 dolores epatis 7 ictericiā. R. ros. 3. v.
spice. 3. ij. spodij. 3. i. succi eupatorij. 3. v. tere et cōfice
cū aqua tereniabi 7 fac trociscos 7 da i potu cum ali-
quo siruporum.

Trocisci de lacca cōuenientes ad oppilatores
epatis 7 splenis 7 febrē assiduā 7 puocat urinā. quoz
bec est pmissio. R. lacce 7 rubee 7 anisi 7 sem. apij 7
apsinthij zomai 7 assari 7 amigdalap amarap excortica-
tap 7 costi 7 aristologie longe 7 succi eupatorij 7 succi
liquiritie 7 succi berberis omniū añ. ps una informen-
tur trocisci drachmei 7 dēt in potu cū eo quod conue-
nit de sirupis.

Trocisci de rubea qui pueniūt ad grauedinem
splenis 7 odore epatis 7 febrē chronicā. quoz bec est
pmissio. R. rubee. 3. xij. corticū radicū capparis 7 ari-
stolo. longe 7 radicū liquiritie omniū añ. 3. i. cōficiantur
cum sirupo acetoso 7 informantur trocisci pōderates
3. i. dos sit un⁹ cum decoctione apsinthij.

Trocisci de cuscute cōuenientes ad febres chro-
nicas 7 extingunt. quoz bec est pmissio. R. se. citoli
7 se. portulace 7 se. allehesabze omniū añ. 3. iij. sucaba
7 bedeoard 7 sumi terre omniū añ. 3. iij. dragaganti 7
amili 7 gumi omniū añ. 3. i. 5. spodij 7 turbit 7 seio cus-
cute omniū añ. 3. iij. tereniabi. 3. xxx. zuccari albasir. 3
xxx. croci. 3. iij. cōficiantur cum aqua 7 melle 7 fiant
trocisci 7 admittentur.

Trocisci de decē medicinis qui pueniunt ad q⁹
tanā atiq⁹ 7 dolores epatis 7 mollitiē. R. anisi. 3
iij. assari 7 folij indi 7 apsinthij 7 se. apij 7 spice 7 ami-
gdalap amarap excorticatap 7 masticia omniū añ. pōd⁹
3. i. aloes. 3. ij. succi eupatorij. 3. iij. tere 7 cōfice cum d
coctione apsinthij 7 informa trociscos drachmeos 7
da in potu cum aqua tepida.

Trocisci cōferentes ad febres antiquas 7 inflā-
matiōz 7 uomitū 7 leniunt nām. R. rosap rubeap abla-
tis capitibus pondus. 3. vi. granorūz cucūeris excorti-
catap 7 masticia 7 reulini 7 succi eupatorij omniū añ.
pondus. 3. iij. croci pondus. 3. ij. aloes scotrensis pon-
dus. 3. i. Aggrega has medicinas tritas 7 cicotrigoni-
zatas 7 cōfice cū aqua dulci 7 fac trociscos 7 utere cū
aqua fza aut citroli aut cum sirupo acetoso.

Tractatus nonus de decoctionibus 7 pilulis.

De postponem⁹ sermonē de catharticiis
quoz quedā sūt apozimata 7 quedā pilule
7 s⁹ monē de gargarismiis 7 obstruicis 7
ēplis 7 epithimib⁹ 7 medicis oculi 7 dētū
7 alioz usq⁹ ad sumā faz et sigillab⁹ hac sumā loq⁹do d
olis 7 unguētis 7 añ illō afferem⁹ descriptiōes apozia-
mū 7 pilulap quoz narratōz uidim⁹ eē añ hac sumā faz

Decoctio aque d radicib⁹ pferēs ad oppilatores
7 difficultatē urine 7 dolores epatis 7 stōi 7 ad-
mistratur cū oleis 7 alijs. R. corticū radicū seni. 7 cor-
ticū radicū apij 7 radicū squinanti 7 se. seni. 7 apij 7 a-
nisi 7 spice odoriferē 7 capilli neneris 7 masticia 7 pas-
sulap enucleatariū q⁹ū necesse est decoquantur 7 dent
in potu quantum est necesse.

Decoctio aque de radicib⁹ ad dolores epatis al-
kindi. R. corticū radicis se. 7 apij aboz añ. pō-
dus. 3. i. se. 7 se. apij aboz añ. pondus. 3. 5. 10f. rube-
ap mollitap 7 calamiti 7 squinanti omniū añ. 3. 5. 7 pas-
sulap enucleatap pondus. 3. ij. 7 assari pondus. 3. 5. i. 7
spice pondus. 3. 5. i. fundant super ea aque. 3. due. lb
un⁹ 7 decoq⁹ donec reaneat. 3. ij. 7 pl⁹ pap deide cole-
tur 7 fundatur super eam ex oleo amigdalino dulci
pondus. 3. unius deinde poterit.

Dozima de apsinthio cōferens ad dolores ep-
atis 7 stōi 7 febres pmissas fzas pblaticas 7 mlicas. c⁹
bec est pmissio. R. anisi 7 se. apij 7 apsinthij romani
7 assari 7 se. feniculi 7 radicū lqnati omniū q⁹ū necē ē
decoquant 7 extrahatur aqua eorum 7 dēt in potu.

Decoctio eupatorij cōueniens ei qui bz febre
quaxanā 7 febrē pblaticā 7 febrē diuersā 7 le-
nit nām. R. myrobalanorūz nigroz 7 passulap mūdapat
7 sumi terre 7 bedeoard 7 eupatorij 7 sucaba omniū e
quasi decoquant 7 colent.

De pilulis.

Qlule que cōueniunt illi qui bz uentositatem
grossam 7 inflāmatiōm 7 spasmū nezuoz 7 in-
flatiōm testiculorū. R. se. apij 7 se. barmel 7 anisi 7 ma-
sticia 7 croci omniū añ. 3. ij. myrobalanorūz nigroz 7
belliricorū 7 ēblicorū omniū añ. 3. ij. sapini 7 bōllij sub
albidū omniū añ. 3. i. 5. calamiti 7 petroselini 7 floris squi-
nanti 7 assari 7 costi 7 zedoarie 7 ligni acori omniū
ana. 3. 5. 7 informantur pilule.

Pilule fetide magne que expellūt humoza gros-
los 7 aperiunt oppilatores 7 cōferunt ad dolores iun-
cturariū 7 iliorū 7 albaras 7 morpheā 7 lepraz 7 ele-
phantiā 7 sūt pilule cognite almeberu. R. amōiaci 7 fa-
pini 7 opoponaci 7 bdelli 7 aloes 7 barmel 7 myroba-
lanorum 7 pulpe colloquintide omniū ana. 3. v. ij. 7

allabzā et epithymi et euforbij et capsie et hermodactilo
zū omniū añ. pondus. 3. iij. et turbit. 3. x. et castorei pon
dus. 3. ij. et scamonee pondus. 3. iij. agazici. 3. ij. et croci
et spice et cardamoni et radice alce albe et alkeia et ci

Pilule fetide maiores cōferentes ad dolorē co
lice et podagre et dorsi et genuū et resoluūt hūorē gros
sum uiscosum in corpore. quaz bec est pmissio. R. bdel
lij sapini amoniaci oppoponaci se. barmel et pulpe col
loquintide et aloes scotrensis et epithymi omniū añ. 3.
x. scamonee. 3. vi. cinamomi spice croci et castorei omni
um ana. 3. ij. euforbij. 3. i. infundantur gumme in aqua

Porri et fiant pilule dosis. 3. ij.
Pilule fetide minores mundificantes hūorem
grossum uiscosum ex dorso et genib. R. sapini de spa
hani et amoniaci et oppoponaci et bdellij omniū añ. 3.
x. turbit. 3. xx. pulpe colloquintide. 3. xij. infundant gū
me et cōficiant cū eis mē dīsis. 3. ij. cū aqua tepida.

Pilule fetide alkindi que cōferunt ad dolorem
iuncturaz et podagre et oēm dolorē ex hūore
crudo et ebola et mīa et palyz. quaz pmissio bec ē.
R. aloes et myrobalanoy citrinoy ēucleatoy et barmel
et epithymi cretēsis et medulle turbit et amoniaci et op
poponaci et sapi et bdellij iudaici omniū añ. ptes. iij.
pulpe colloquintide partes tres scamonee ptes. ij. en
forbij et castorei et cinamomi et croci omniū añ. pte. i. in
funde gūmas in aqua porri aut aqua caulis die et no
cte deinde tere medicinas et tere gūmas donec fiat si
cut unguentū. deinde pulueriza medicinas super eas:
et tere donec pmisscant et fac pilulas similes pipeti et
erica in umbra dosis eaz pōdus. 3. ij. in principio no
ctis cū aqua tepida et sic cibis super eas pullus pōit
in zibrabegi et uinū eius sit uinū mellis aut de passis.

Pilule de capsia maiores que sūt cōferentes ad
dolores hūeroy et anchaz et uene sciaticae et lo
lutiōe educūt hūorē grossum uiscosū. R. sapini et amo
niaci et bōllij et euforbij et oppoponaci omniū añ. 3. i. a
loes et epithymi et agarici omniū añ. 3. i. s. aristologie
rotunde et centauree et castorei omniū ana. 3. ij. macro
piperis et zinziberis et cymi et ameos et se. apij et anisi
et myrrhe et croci omniū añ. tertias. ij. 3. i. myrobal. ci
trinoz et hermodactiloy et radice almebeizaberegi oi
um ana. 3. ij. s. sinapis et capsie et pulpe colloquintide et
ligni acori et salis indi omniū añ. tertias. ij. 3. i. confice
cū aqua alkekegi et fiant inde pilule dosis pōdus. 3. ij.

Pilule de capsia minores cōferentes ad mollifi
cationē pti et palyz et dolorē anchaz et genu
um et iuncturaz et podagrā fiam et solone educūt hūo
rē crudū grossū. R. myrobal. citrinoy. 3. x. aloes. 3. xx
zinziberis. 3. ij. piperis et macropiperis omniū añ. 3.
i. sinapis. 3. iij. capsie inde et sal idi et pulpe colloquintide
oiuz añ. 3. ij. penidiap. 3. iij. psciant cū aq porri et ifor
ment pilule dos drachmarū duarū cū aqua tepida.

Pilule de capsia descriptiōe alia. R. aloes et tur
bit et hermodactiloy omniū ana. 3. x. capsie et
acori et salis naptici et pulpe colloquintide et agarici et
granoy barmel et bōllij et sapini omniū añ. 3. ij. zinzibe
ris et macropiperis et piperis et masticis et sinapis et a
nisi et costi et ameos omniū ana. 3. ij. epithymi et myro
bal. nigroy aboy ana. 3. v. psciant cū aq caulis et alke
kengi quaz dosis sit. 3. ij. aut tres cū aqua calida.

Pilule de eupatorio faciētes ad dolorē epis et
ictericā et ad febres. R. aloes et succi eupatorij

et myrobal. citrinoy omniū equalr. rei et cribella et pscie
cū aq apij et fac pilulas dosis pondus. 3. duarum.

Pilule pscut cōferentes ad palyz et torturam
et dolorē genuū et dolores iuncturaz ex pbsa
te. R. albreduamaru et est medicina ida et satil et astrag
et est medicina alia inda et turbit et granoy alnil indi
et berbe eupatorij omniū añ. auz. xx. decoquant cū. lb
laque donec remaneat medietas deini colent et redu
cat aqua eoz ad ignē et bulliat dōec coagulet et pyci
at super eā dēde de sceni mundati a cortice suo exteri
ore et est sile lingue auis posite in medio sui. Et sumā
tur cinnamī et agarici et masticis et aloes scotrensis et
albrengi excorticati et succi liquiritie omniū añ. auz.
xx. tere et cribella cū ozali pter dēde deini tere dēde so
lū et misceat cū medicinis qm nō cribellat pp unctuo
sitate suā deinde pyci ant super illā aq decoctā coagu
latā et facta est ei spissitudo mellis et cōficiant eaz ea i
ste medicine et informantur pilule et sumatur de eis pō
dus tertie. 3. i. usq ad. 3. 5. et quādo multiplicas da du

Pas tertias. 3. i. cum aqua calida in nocte.
Pilule aliatbelic et sūt pilule abstergentes pbsa et
melliaz et educētes ea ambo et frangunt uentositatē de
bilitatis digōnis et dant in potu byeme et estate. quaz
bec est pmissio R. cinamomi et costi et spice et amomi
et cādreos et granoy alben et mahaleb et cinamomi et a
garici oium ana pondus. 3. ij. et myrrhe et croci et gari
ofil. oium añ. 3. iij. aloes. 3. xvi. fiant pilule i estate cū suc
co ros et i byeme cū succo caul dosis eaz pōd. 3. ij. cū
uino añ cibū et cibet in bora sua cū aqua cicoris.

Pilule aldurie ex libro alcalamet q odoriferū
efficiunt oris odorē et abstergūt uisū et psumūt
pbsa et faciūt appetere cibū et pfortāt dētes masticātes
R. cinami et pipis et rubee et coriādri et beilbace et
deiati et faufel et cabre oīuz añ. pōdus. 3. ij. et kirat. i.
mulcibi tere et cribella et cōfice cū aqua gūmi soluti.

Pilule que pscit ad uetositatē et debilitatē stōi
et ad hemorrhoidas. quaz bec est pmissio. R.
scorie ferri auz. c. que infundant in aqua porri septē
diebus cōtinuis et renouet aqua in ea oi die semel et
granoy nasturtij. 3. cc. se. porri et se. eruce et se. alfesul
et se. apij et se. baucie et se. rbaphani et senugreci et se.
cepe oīuz añ. 3. xxv. et et pscie cū aq porri et informa
pilulas sicut cicer.

Pilule de dēde cōferentes ad torturā et colicā
et dolores dorsi et genuū et oēm dolorē. cā est pbsa
grossum uiscosum et oēm uentositatē grossam. R. cina
momi excorticati a cortice suo superiore de quo pyciā
tur lingue repte inter duo frusta et granoruz dende et
succu liquiritie et agarici albi et alkeiati et berbe eupa
torij et apsinthij aloes ptes equales. tere et cōfice eaz
aqua apij et informant pilule pue. Et ille qui de eis
facit pilulas inungat manum suam oleo balsami o
dorifero dosis eazum est quod est a. 3. i. usq ad. 3. ij. et
sit cibis super eas zibrabegi.

Sit solutiūus pferens ad torturā et abstergit ui
sum et acuit auditū et ad dolores splenis et ad poda
grā et dolores iuncturaz et mollificationē lacerti et nō
cūmīa frigoris et hūiditatis. cā bec est pmissio. Balis
gēme. 3. vi. piperis. 3. xij. zinziberis et se. apij et isopi et
aniudē et petroselinī et se. feniculi et anisi et solij indi
et agarici et scamonee et nasturtij et gariofiloy oīuz añ
3. iij. Aggregent pcribellatiōem et reponant in uase
et administrentur.

Pilule stōatice alkīndi que cōfortāt sōz et faciunt appetere cibū et sūt ualentes ad sōz et epar et splenē et mūdificānt sūs et intestīna et educūt sup fluitates ex toto corpore et pōsa. *℞. myrobal. kebulorū ptes. vi. salis idi et apsinthij romani et agarici leuif scamonee subalbide oium añ. ptes. iij. assari et anisi et seminis apij omniū añ. ptes. ij. medulle turbit albi ptes. xvij. epithymi cretensis zubei mundi recentis ptes. v. hierepicre ptes. vij. gariofil. pte. i. cōmīscant medicie iste p^o cribellatiōm deinde ponat sup eas paulatī et ipse cōterant aqua in qua bullit sūt ptes. iij. penidiorūz sabari donec cōuersa sit in subā succi dactiloz deīn in forment pilule siles pipi dosis sit pondus auz. ij.*

Pilule albaromaki mūdificāntes cap et extremi rates et cōferūt ad apata. bibant et dormiat sup eas p^oea q^o sūt ultime in attractiōe. quoz permistio bec est. *℞. aloes scotensis et pulpe colloqntide aboz auz. vij. croci et spice et cinamoni et granoz balsami et assari et mastice et apsinthij romani et scamonee et turbit omniū añ. auz. ij. casie auz. s. tere bñ et cribella et cōfice cū aqua tepida et fac pilulas et inungat manū suaz oleo a migdalino dulci et sumat de eis s^z q^oritatē lenitatis nature et siccitatis e^ominus pilule. iij. et plus de eis pilule ix. dosis integra. s. ij. qū uadit ad lectum suum.*

Pilule filij albarith experte ad morphea sedaz: auferunt ei eā in tribus diebus et cōferūt ad febre et uentositatē et dolores iuncturaz et oēm passiōm pblaricā et mīlicā. *℞. myrobal. nigroz et citrinor et aloes scotensis et sarcocolle et bdellij zubei sapini de spabani et pulpe colloqntide omniū añ. ptes. v. nasturtij albi et origani pfici et nigelle et cymī carmēi et salis gēme et uisci romani omniū añ. ptes. i. Accipe has medicinas p^o cōtritiōm et cribellatiōm et cōmīscē pfecte et in funde gūmas in aqua porri in uase eris tāte q^oritatis qua cōficiant medicie et ponat in sole donec resoluatur gūme deinde pūciant medicie cribellate desup et cōficiant bñ ueberiter cōterendo donec sit posse ut si ant pilule siles pipi et exiccent in umbra dosis earū auz. i. cū aqua tepida et abstineat añ ipsas duob^o dieb^o*

Pilule filij hubeire sup quib^o ē cōuenientia manifesti iuuamti in uentositatib^o et cholā et uēositatibus hemorroidaz et humore crudo et morphea et pruritus et bibunt in os die et nocte byeme et estate. quaz pmistio bec est. *℞. myrobalanor citrinor et nigroz et bellizicor ablatiis nucleis omniū añ. auz. xij. eblicor auz. vi. capsie inde et macropiperis aboz añ. auz. v. nucis muschate et salis gēme omniū añ. auz. ij. turbit albi aloes aboz añ. auz. ij. tere et cribella oia et fac cōfectiōz cū oleo uiol. et fac pilulas et exicca in umbra dosis earūz auz. vi. apud mediā noctem cum aqua calida: uidebis enim mirabilia ex iuuamento.*

Pilule aggregatiue filij hilgebē que cōferūt ad superfluitatē exnē in corpore ex pblate et cholā rubea et cholā nigra. Et sūt cōferunt capiti qū in ipso ē superfluitas ex istis būonib^o aut ex uno eoz et resoluunt surditatē accidentē inde et cōferūt sō et epari et pfortant ea et cōferūt ad oēm febrē antiq^o et sedāt būozes oēs et sedāt sanguinē et sanant spēs ulceoz et pruritū. Et ille qui hz hemorroidas et indiget potu eaz tangat indicē et pollicē suū cū aliq^oto oleo amigdalino deinde tāgat illas pilulas digitis suis q^oritate qua fluant cū oleo de inde bibat eas: inō ei nocebunt ei qū fecerit illud. qua

rū permistio bec est. *℞. hierepicre. s. xliij. myrobal. nigroz et citrinor aboz añ. s. vi. mastice et anisi et succi eupatori et succi apsinthij omniū añ. s. ij. rof rubeaz s. iij. terant et cribellent et cōficiant cū aqua et informent pilule similes pipi dosis. s. ij. usq^o ad. s. ij. s. et bibant p^o duas boras a principio noctis anteq^o dormiat utens eis deīn surgat et facient ascellare a duab^o scellis usq^o ad. iij. et erit eaz operatio in die.*

Pilule facte cū euforbio cōferentes ad aq^o citrinā et ad dolorē dorsi et anche et podagrā et mollificatiōnē mībroz. quaz pmistio bec est. *℞. euforbij et mastice aboz añ. s. iij. scamonee et agarici aboz añ. s. v. pulpe colloqntide. s. ij. aloes et epithymi aboz añ. pond^o s. 3. xx. succi apsinthij pōdus. s. v. salis indi pōdus. s. i. s. macropiperis pōdus. s. ij. anisi pondus. s. iij. spice pōdus. s. x. Tere medicinas et cribella et cōfice cū aqua caulis et iforma pilulas sicut pipi dosis h^o me ē. xi. pilule usq^o ad q^oritatē. s. s. añ cibū et p^o ipz et bibat sūt eis aq^o cala*

Pilule alie pferentes ad febrē chronicā et debilitatē splenis et epatis et inceptiōez aq^o. *℞. cācpi theos et cādreos et radicū liquiritie et croci et lacce et apsinthij omniū añ. s. x. se. apij et anisi et se. fenicu. omiū añ. s. v. succi eupatori et reusini et rof oium añ. s. vij. se. cuscute. s. xv. polij: et si būerit splenē adde in eis scolopendrie. s. x. radice capparis et fructus tamarici amborum añ. s. vij.*

Pilule alie ad febrē chronicā ex būonib^o cōmissis et dolorē epatis et inceptiōm aque. *℞. apsinthij et succi eupatori et myrobal. citri. et aloes et mastice et croci et aristof. et lacce et anisi et capsie et biere omniūz añ. partem unam terantur et informentur pilule.*

Pilule cōferentes ad febrē chronicā accitrem ab būonib^o pmistis et ad dolorē epatis et inceptiōnē hydropilis. *℞. apsinthij aut succi ei^o et succi eupatori et myrobal. citrinor et aloes et mastice et croci et reubarbari et lacce ablute et anisi et solij sicci et hierepicre oium añ. ps. i. terant et cōficiant cū succo solatri et in forment pilule: dosis pōd^o auz. i. cū aqua tepida in nocte. Et si fuerit tussis permisce cū medicis succi liquiritie q^oritū est medietas pōderis omniū medicinarum.*

Pilule q^o aperiant oppilatiōes et subtiliant būozes grossos et faciunt descendere būozes et būmīditates uiscoscas et mucilaginosas. quaz bec est pmistio. *℞. solij indi et myrrbe et floris sgnanti floris apsinthij romani et mastice et croci oium añ. s. s. se. apij et anisi et bdellij et sapi et opponaci oīuz añ. s. i. aloes. s. vij*

Pilule de spio que cōueniunt ad dolorē genuū et anchaz et latez. quaz bec est permistio. *℞. se. apij et se. barmel aboz añ. s. i. sapi et bdellij aboz añ. s. ij. biere. s. ij. pulpe colloqntide et agarici aboz añ. s. i. turbit. s. vi. fiant pilule dosis. s. ij. cum aqua tepida.*

Pilule de oppoponaco lisalomōi cōuenientes ad dolorē genuū et dorsi et palyis et torturā. *℞. zinziberis et pipis et macropiperis et capsie inde et myrobal. citrinor et bellizicor et eblicor et myrrbe et turbit et scamonee et croci et castorei oīuz añ. s. ij. oppoponaci et bezmodactiloz et sapini et bdellij et amoniaci et pulpe colloqntide oium añ. s. x. aloes. s. xx. infundantur gumme in aqua caulis et conficiantur cum eis: medicie et informentur pilule dosis. s. ij.*

Pilule de euforbio cōferētes ad palyis et mollificatiōm et būozes crudos descendentes ad neruos

32. agāci pſpe colloqntide euſōbū ſapi bdellij oīuz añ
3. i. aloes. 3. ij. terat et pſciat cū aq̄ cauſ et ſiant pilule.

Pſule inde facie cū muſcho cōferentes ad do
lorē ſtōi et auſcit fetorē ozis et malū odorē po
tus vini et exiccāt būditates eoz. 32. remiſk et cappis
āboz ana. lb. i. cōterant et abluant cū aqua et pſciat
i uafe et pſciat ſi ea aq̄. lb. xl. et decoq̄t donec reāneāt
lb. v. et coletur deinde reducatur ad uas mundum
et decoq̄tur cum aqua ſecundo ſola donec coagulet
et tu remouebis eā cū cochlazio ita ut nō adhereat et
aduat deinde pſciat in catino uiridi et exicceſ ſicut
exiccat aloes ablutū. Quē ergo uolueris facere ex eis
pilulas ſume de eis auz. xx. et terre et cribella. deinde
accipe beil et gariofil. et nucis muſ. et maciſ et xiloalo
es indi et ſolij et centauree et ſandali albi et gizbaugue
et cubebe oīum añ. auz. i. muſchi auz. r. cāfore auz. x. te
re unūq̄q̄ per ſe et cribella deinde pmiſce poſtea ac
cipe remiſk ſo auz. v. et pſce ſuper eā aque. 3. vi. et de
coque eā donec remaneant. 3. ij. et cola eā et cōſice cū
ea medicinas et inſorma pilulas ſicut cicer et exicca e
as et utere eis qum neceſſe fuerit.

Tractatus decimus de oleis.

Sermo nū in hac ſūma de oleis eſt ſm no
ſtram conditionem.

Oleū nardinū. Eius quid iuuamta ſe m
ta et eſt de nobilioribus oleis pſerens ad
oēm dolorē qui ſit ex ſtitate in uētre et uē
tolitātē intrinſecā et ſedat dolores auris ſios et remo
uet eos et auſert dolorē capitis et emigraneā ſacto cap
purgio ex eo et colorē efficit bonū et auſert colicā et pū
ctiōm uentofam et cōfert ad dolores eap et ſedat dolo
rē epatis et uentris et calefacit matricē et inicit in fora
mē uirge et cōfert renib⁹ et ueſice et ad mollificatiōz ue
ſice. e⁹ hec eſt pmiſtio. Gumant calami aromatici et ci
peri et ſolia lauri et xiloballami et ſolij indi et enule et ſa
uine et ſq̄nanti et myrti et cordumēni et ſanſuci oīum a
na. 3. ij. terant cōtritioē groſſa et pſciant in uafe et pſi
ciant ſuper ea uinū et aqua et inſundant ſuper ea olei
ſiſamini kiſt. v. et decoquant lento igne in uafe duplici
ſex horis et moueant oī hora deide auferant ab igne
et dimittat donec inſiet et colet oleū. **Decoctio ſa**
e⁹ hec eſt pmiſtio. 32. roſ. ru. et caſie et ſucci myrti bu
mide et myrrhe oīum añ. 3. ij. terant groſſe et proſciant
tur ſuper ea aqua aut uinū donec hūectent et oleū de
coctū et decoquant leni igne trib⁹ horis et inſiet et cole
tur. **Decoctio tertia.** e⁹ hec eſt pmiſtio. Spice et
gariofiloz et ſtoracis oīum añ. 3. ij. nucis muſcate. 3.
v. olei baſſamini. 3. vi. tere medicinas groſſe et proſce
ſuper eas aq̄. Quē ergo caleſcit pſce deſuper oleū qd
decoctū eſt et oleū baſſami et ſtoracē liq̄dā et moue do
nec miſceant et ſerueāt dōec pſumat aq̄ et imāeat olz.

Oleū de ſtorace cōueniens iuncturis ad quas
effundit mā et calefacit lacertos et apata ſia et
matricē ſiam et calefacit renes et ueſicā ex ſtitate. 32. o
lei ſiſamini kiſt. i. ſtoracis ſicce. 3. ij. decoquant lento
igne donec ſumat oleū vtutē ſtoracis et reponatur.

Oleū de camemilla. 32. olei ſiſamini kiſt. i. ſenu
greci ſuperioris camemille abluti et exiccati i
vmbra āboz añ. 3. ij. et reponat in uafe vitri et ponatur
in ſole. xl. diebus et adminiſtra.

Oleū de maſtice cōueniens ad debilitatē ſtōi et
apata eius et lenit duritiē. 32. olei ſiſamini kiſt
ij. maſtici. 3. vi. terat maſtix et pſciatur ſuper oleum

in uafe duplici.

Oleū de apſintbio ſcū in ſole calefaciens et cō
fortant mēbra frigida. 32. olei ſiſamini dānic. i.
proſce ipſum in uafe vitri et apſintbij. 3. ij. et ponatur
in ſole. xl. diebus et adminiſtretur.

Oleū de aneto. 32. olei ſiſamini kiſt. i. ſeis aneti
exiccati in umbrā. 3. i. proſciatur in uafe vitri et ponā
tur in ſole. xx. diebus et adminiſtretur.

Oleū de lilio qd cōfert ad frigus matricis et p
focatiōm matricis et ad colicā et calefacit renes et ueſi
cā. 32. caſie lignee et coſti et carpoballami et maſtici oī
um añ. 3. i. gariofil. et cinamomi āboz añ. 3. s. croci. 3.
i. tere et proſce in uafe vitri cū. lb. i. s. olei ſiſamini et li
ljs. xxx. nūero poſtq̄ pſcieris illud qd ē in eis de citri
nitare et radices ſolior eoz et ponatur in ſbra in loco
tēpato uſz quo ſumat olz vtutē et adminiſtretur.

Oleū de balce qd pſert ad difficultatē urine. 32.
olei ſiſamini. 3. i. aque. lb. i. et quartā zinziberis
3. iij. balce. 3. x. tere medicinas groſſe et pſce in uafe cū
aq̄ et oleo ſiſamino et decoquat donec cōſumat aqua
et remaneat oleū et diſtillet de eo in foramē uirge.

Oleū de balce aliud ad iūcturas et colorē effi
cēt bonū et addit in deſiderio coeundi et cōmouet
ſuper coitū et rectificat renes et ueſicā et dorſum qū de
eo bibi q̄ritas. 3. i. oī die cū rob aut cū uino et admini
ſtrat et in clifteribus. e⁹ hec eſt pmiſtio. 32. olei ſiſami
ni et lactis uacini dulcis et ſucci balce humidi oīum a
na. lb. x. penidiōz alboz. lb. v. zinziberis. lb. ij. s. Terā
tur penidiū et cribellent et pſciant oīa in uafe figuli et
accēdat ſub eo ignis leuis donec cōſumatur aq̄ balce
et lac et remaneat oleum ſolum et bibatur de eo ſicut di
ximus. Eſt enim iuuatiuum ad debilitatem renum et
addit in deſiderio coeundi et ſpermate.

Oleū balce aliud cōueniens ad difficultatē vē
tris et dolorē ilioz et renū et ueſice. e⁹ hec eſt p
miſtio. 32. aque dulcis ſacraſati. xv. zinziberis pondus
3. iij. pſtri balce pondus. 3. x. olei ſiſamini ſacraſati. i.
decoquantur in uafe mundo igne leui donec conſuma
tur aqua et remaneat oleum et auferatur et dimittatur
donec inſrigidetur et coletur et ſiat cliftere ex eo poſte
rius et añ inſundendo in foramen uirge.

Oleū de ſpentibus cōferēs ad ipetiginē et mol
lificatiōm ſtōi. Gumant olei ſiſamini kiſt. ij. et
ponant in uafe figuli et ponatur in eo de ſerpentib⁹ ni
gris a. v. uſq̄ ad. x. et ſtingat caput uafis et decoq̄tur
lento igne donec in decoctione diſſoluatur et auferant
ab igne et dimittat donec inſiet et aperiat caput et
caueat a uapore et qd dimittat donec inſiet et reſpiret
et auferat ab eo uapor et ponat in uafe et adminiſtre i e
pitbimate qū ipm eſt neūm cum pēna inunctum.

Oleū regis dauid qd eſt iuuatiuum ad palpiſz et
torturā et podagrā et tremorē et ad dolores iū
cturaz et dorſi et ad fiſtulas et hemorroidas et ad coli
cā et elephantia. e⁹ hec eſt pmiſtio. 32. bdellij. 3. x. āmo
niaci et ſerapini et oppoponaci et carpoballami et opij
et polypodij et bellebori albi et zarur et ſeleniati et cap
ſie et amigdalaz amaraz ex corticaz oīum añ. 3. vi. ga
rioſiloz et nucis muſcate et zinziberis et galāge et cin
nāomi et laudani et caſtorei oīum añ. 3. ij. keſile et ſeis
byſquiāmi albi et ſiſoleos et olihani et nigelle et ſe. e
ruce et ſe. porri et ameos et coſti oīuz añ. 3. v. ciperi et
granor barmel et myrti et granor uiridiū et granorū
alkequa et ſanſuci oīum añ. 3. iij. ſolioruz eupatoriū et

usnee aboz añ.3. v. teratur medicine iste ptritioe gros
sa et pñciatur in uase et fundatur super eas. lb. vi. succi
caulis et decoquat igne leui donec redeat ad. lb. ij. et
remoueat ab igne et colet et exprimat ita ut nō rema
neat in eo aliqd de uirtutibus hay medicinay et redu
cat ad uas et fundatur super ipm de oleo oliue. lb. vi.
et butyri uacci et olei alrazaki et olei de kezua et olei
aldemest decocti cū spēbus et affert hoc oleū de egypto
oium añ.3. x. et farine amigdalay amaray.3. ij. gra
noz lauri et pini aboz añ.3. vi. olei de lilio et olei de e
ruca aborum añ.3. v. granoy uiridiū pondus.3. x. olei
sisamini aut alrazaki in quo decocte sūt rute.3. ij. usnee
3. ij. olei de alcāna.3. v. mellis anacardi.3. ij. et addat
super olea in uase et dissoluat cū pauco illius aque de
sagzenea pondus.3. x. decoq̃tur lento igne fm facilita
tē donec remaneat aque q̃ritas sacraia. i. et auferat
ab igne et colet cū mandili spisso et reducat ad uas et
pñciatur amoniaci.3. x. et mellis.3. x. et ponat sup pru
nas donec liquefiat et misceatur cū eo de storace liqui
da et napa alba et olei balsami oium añ.3. x. et ponat
in āpulla et claudatur stricte caput ei⁹ dosi⁹ ei⁹ a quar
ta.3. i. usq; ad auz. i. cum aqua ciceris tepida.

℞ Leū de costo dat in potu et confert ad frigus
lacetor et ppe epatis et stōi et aperit oppilati
ones lacetor cōfortās eos faciens colorē esse bonuz
cōseruās nigredinē capilloz. ℞. costi amari.3. x. casie
3. vi. foliorum alimāmacor sextaria. x. teratur grosse et
infundantur in uino in nocte et proñciatur super eas
olei sisamini. lb. i. s. et decoquatur in uase duplici do
nec consumatur uinum et remaneat oleum.

℞ Leū de costo aliud ad dolorem epatis et stōi et
dolorē iuncturay ex fūitate et mollificatione la
teris. ℞. gariofil.3. i. calami aromatici et spice et solij
indi et storacis et radicio lilij celestis et cinami et usnee
et costi omniū añ.3. ij. enule et casie ana.3. i. myr
rbe.3. s. tere medicinas grosse et infunde in aceto in o
cte et effunde super eas olei et aque aboz añ. lb. v. et
decoq̃tur lento igne donec cōsumatur aqua et remaneat
oleum et coletur et misceatur cum primo.

℞ Leū iezbuet et est medicina inda faciens ad vē
tositates grossas et ad dolorē matricis simi. ℞. sapini
et galbani et cipezi et sinapis et bellebort omniūz
añ.3. xv. glutis alibat.3. viij. oppoponaci.3. iij. cinami
et costi et aristologie longe et rotunde omniū añ. pōdus
3. ij. acori et amoniaci et sir et est medicina inda et fel et
piretri omniū añ.3. ij. s. zedoarie et doronigi et castorei
et rute et halse et abrotani et radicio liquiritie et rute mon
tane et mazuas de sirem et caulif et sansuci et sisimbrij et
gariofiloz hortulanoy omniū añ.3. s. myrrbe et asse o
dorifere et fenide et alaniudē omniū añ.3. quartā. i. olei
oliue. lb. ix. et aq. lb. xvij. decoquatur lento igne dōec
consumatur aqua et remaneat oleum dosi⁹ eius a me
dia.3. usq; ad duas cum aqua aneti.

℞ Leū sindin qd noiaf abrufered cōferens ad
tussim et uentositates grossas et attrahit humo
res grossos et cōfert ad hemorroidas et hē pmissio. ℞. sa
uine et pipis et macropipis et keisiz et zinziberis et cā
psie inde et salis rubei et cymi oīuz añ.3. vi. sauc nabac
kaficius. i. in aqua et coletur super medicinas.

℞ Leū de kerua qd cōfert ad mollificatiōz et pa
lysim et torturā et aperit oppilatiōes epatis et
splenis et cōfert ad colicā. et hec est pmissio. ℞. ame
ol et origai et calaniti monai et myrrbe et marimacor et

se. apij et se. feni. et anisi et se. aladacocha et masticio et af
lari et f enugreci omniū añ.3. vij. et alfel et albel et alfel et
acori et caplie inde et bdellij omniū añ.3. v. sapini et q̃
moniaci et oppoponaci omniū añ.3. ij. et radiciū apij et
corticū radiciū feniculi. et sgnati et radiciū liquiritie et e
nule sicce et halse omniū añ.3. x. beyeribafen et sinliger
aboz añ.3. ij. zinziberis et cinamomi et gariofiloz et cā
damoni et girbaugue et cubebe et macropiperis et pipe
ris et nucis mulchate et macil et nigelle et costi et cāui oi
um añ.3. ij. s. zedoarie et doronigi aboz añ.3. v. Leū me
dicinas grosse et funde super eas de aqua quō submer
gat eas et decoq̃tur donec dissoluatur et colet et fundā
tur super ea olei de kerna recentis. lb. vij. et decoquā
tur lento igne donec consumatur aqua et remaneat o
leum et administretur qum necesse fuerit pōdus auz.
ij. aut. ij. cum aqua de radicibus.

℞ Leū de kerua simplex. Decoquatur cū aqua
sola et minoratur a caliditate sua qum decoq̃
tur cum aqua sola et est in loco olei alrazaki quz ablu
tur cum aqua sola.

℞ Leū de cucurbita qd cōfert ad oēm calitatem
et ad acuitatē in toto corpore si fuerit inbuz inunctum
cū eo et si fuerit in uesica aut renibus inungat cū eo et
olfaciatur ex eo et inungat cū eo. Et si fuerit in capite si
at caput pñgiū ex eo. et si fuerit in iestis acuitas cōli
ca sumere in potu ex eo est iuuatiū ad oia illa. et hec
est pmissio. Sumat cucurbita magna integra et excō
tice et tere et exprimat et sumatur de aq. et ptes. ij. ij.
et olei sisami recentis ps i. decoq̃t lēto igne donec plu
mat aq. et rēaneat oīs dōec colli uase uizato et admix

℞ Leū alebebrē qd cōfert ad uētositatē in geni
bus et iuncturis et toto corpore. Sumatur aq.
alebebrē ps. i. et olei sisamini ps. i. et decoq̃tur dōec
consumatur aq. tota et remaneat oleum coletur ergo
et reponatur in uase uitri et claudatur stricte os et do
sis sit ab auz. i. usq; ad.3. s. sicut diximus et bibatur sup
mensurā.3. ij. aque ciceris in qua cum cicez decoctum
sit aliquid cymini et sit cibus super ipsum zibrabegi et
si fiat ex eo inunctio super membra confert.

℞ Leū auris. ℞. olei sisamini. lb. ij. origani.3. xv
rubee.3. ij. oppoponaci et sapini et myrrbe et
bdellij et amoniaci et aloes et olibai omniū añ.3. ij. tē
medicinas et proñce sup eas pap aque et cōfricent cū
manu bñ et pñciatur super eas oleū et decoq̃tur lento

℞ igne donec inspilletur et coletur et administret
℞ Leū auris descriptioe alia. ℞. sceba.3. ij. que
pñceet cū olei. lb. i. et aque sansuci. lb. s. decoque oia
lento igne in cocliario ferreo et colla ipsum et distil
la de ipso in aurem.

℞ Leū alselfelud cōueniens ad dolorē iunctura
rū et spasmū et mollificatiōm inbrop. ℞. sel et
bel et fel et acori et caplie et enule et macropipis et nu
cisuomic et radicio lilij et se. fenicu. et costi et myrrbe
et zedoarie et doronigi omniū añ.3. v. teratur grosse et
proñciatur in ollā et proñciatur super ea olei sisamini
et lactis et aque omniū añ. emine. ij. decoquatur in
uase duplici donec consumatur aqua et lac et remane
at oleum et coletur et administretur.

℞ Descriptio alia que cōfert ad dolores uesice et
matricis siap et ad uenā sciaticā et frig⁹ renum
et mollificatiōm mēbrop et colicā et torturā et palysiz
et ad uentositates fias grossas que accit in neruis et
dolorē dozi et oēs dolorē q̃ sit ex frigo et grossitudine

et oleū indū. ℞. sel. et bel. et sel. et acori et caplie et ra
dicis lilij celestis et enule et macropipis et nucisumice
et nucis cupressi et pini et costi et se. feniculi et zedoarie
et buzed et dozoni omniū añ. 3. x. teratur omia grosse
et sumat lactis dulcis et aq̄ aboz añ. ℞. x. et olei sisami
℞. 7. decoq̄t i uase duplici dōec p̄stiat aq̄ et rēaneat olz.

O Leū de ouis sit aut molendo uitellos elixatop
aut distillado in uase uitres composito aut cuz
distillatione sublimata.

O Leū alkekengi qd̄ est cōueniēs ad epilepsia et
palyim et mollificatiōem et s̄itatē et spasmū et d
bilitatē stōi et uenā sciaticā et dolores iuncturaz et dor
si et p̄fert ad colicā et puocat mēstrua et calefacit matri
cē et frāgit lapidē et sedat dolorē ani et apit oppilatiōes
corporis. ℞. myrobal. kebuloz et belliricop et myroba
lanop nigroz et eblicoz omniū añ. 3. x. radicis apij et
radicis feniculi aboz añ. 3. vj. macropiperis et piperis
et zinziberis omniū añ. 3. v. oppoponaci hyulquiamis
et fapi oium añ. 3. v. turbit sextaria. iij. caulis recētis et
rute recētis et hāce hūidi ouz añ. ℞. i. terat sicca gros
se et incidantur olera et projiciantur in uas et projici
ant sup ea aque. ℞. xvj. et decoq̄tur dōec imāeat me
dietas et colet et p̄jciatur super ea olei de kera emie
ij. et decoq̄tur donec cōsumat aq̄ et remāeat oleū. qui
dā dō addunt i eo radicū lilij sextaria. ij. et caplie. 3. iij.
et anisi et edebes et asid et cordumeni ouz añ. 3. ij.

O Leū de croco qd̄ lenit neruol et aufert spasmū
et cōfert ad duritiē matricis et colorē efficit bo
nū. ℞. croci. 3. vi. calami aromatici. 3. v. myrrbe. 3. 5. cō
dumeni. 3. vi. infundatur medicine per se et myrrba p
se in aceto preter cordumeni et dimittatur diebus. 7.
et in sexto die infundatur cordumeni in aceto et dimit
tatur die uno et infundatur super ea in die septimo oli
sextaria. 7. et decoq̄tur lēto igne donec consumatur a
qua et remaneat oleum.

O Leū de usnee. ℞. usnee sextaria. 7. costi. 3. x. ca
lie et calami aromatici aboz añ. 3. iij. marmacō
3. ij. storacis. 3. v. olei myrr. ℞. i. 5. teratur medicine et i
fundatur in aceto et dimittatur tribus diebus continu
is et coquatur cum oleo donec consumatur acetum et
remaneat oleum et coletur et recodatur.

O Leū de euforbio nūm cōferēs ad dolores stōi
et p̄pe in neruis et ad uenā sciaticā et dolorem
dorsi et pedū. ℞. bec est permistio. ℞. costi amari pōdus
3. x. castorei pōdus. 3. v. et calami sicci pōdus. 3. xij. et
piretri pōdus. 3. vj. et cōdili pōdus. 3. iij. et flaphisa
grie pōdus. 3. iij. teratur oia et decoq̄t i uase cū. xl. 3.
uini odoriferi postq̄ infusa s̄t in eo die et nocte usq̄ quo
pueniat ad id qd̄ est minus tertia deinde infientur et p
fricent uehemēter et colet et fundat super ipm q̄tū est
medietas ponderis et olei sisami aut olei sambacini aut
olei alkeiri et decoq̄tur usq̄ quo cōsumat uinū et remāe
at oleū deinde sumatur ad oia. x. pondera olei euforbi
albi recētis. 3. ij. et teratur sicut puluis et misceatur cū
oleo et ponatur super ignē donec bulliat et recodatur.

O Leū qd̄ romāe dī demanū et expositio ē me
dicina. x. sp̄ez p̄ferens ad frigus neruoz et stōi
cōfortās mēbra repellēs superfluitates lenificās ner
uos. ℞. storacis. 3. iij. et mastice pōdus. 3. xij. et folij
indi et spice aboz añ. 3. iij. et euforbi. 3. iij. cinamōi. 3.
vi. cere albe. 3. xij. olei de ben. 3. xlvij. olei ballami. 3.
xij. piperis. 3. i. terantur sicca et soluantur que sunt p
ter illa et reponatur.

O Leū de florib⁹ papaueris ruffi calefaciēs stōz
sim et resoluit cōmotiōem et apatiōem qñ p̄misce
tur cū adipe anfi aut galline. Sumat olei boni. ℞.
i. et ros papaueris ruffi. 3. ij. ponat illud in uase et p̄sa
tur in sole. x. diebus et reponatur: ueruntamen non ha
bet illud oleum odorem.

O Lea pura de lilio et cydonijs et malis et sinapi
et cucumere asinino fiunt ita ut sint olei sisami
ni pars. i. et aque partes. iij. et set in sole quadraginta
diebus et reponatur.

Tractatus. xi. de unguentis et emplastris:

Aguentum de cerula qud̄ cōfert ad adu
stionem ignis et excoziationem. Recipe li
thargyrj. 3. i. cerule. 3. v. cere albe. 3. vj. o
lei ros. 3. ij. liquefiat cera et oleū et p̄jciā
tur super ea cerula et lithargyrj in mortarium et mi
sceantur simul anteq̄ infrigidentur et misceatur cum
eo albugo oui unius et administretur.

Aguentū aliud. ℞. cerule. 3. iij. lithargyrj. 3. ij.
scorie argenti auz. i. dzagagati. 3. i. teratur et cri
bellent cū orali et sumat cē albe. 3. i. q̄ liq̄fiat cū. 3. iij.
oli ros. et p̄jciat s̄t ea mē in motario et conteratur.

Aguentū basilicon magnū p̄ferens ad ulcera et
cōuenit locis neruosis et ulcerib⁹ in qd̄ nō est
calitas. ℞. cere. ℞. i. picis. 3. vj. myrrbe et resine ouz
añ. 3. iij. glutinis alimbat. 3. iij. olei. ℞. vi.

Aguentū basilicon minus. ℞. resine et picis et
cere cōles ptes et admistret cū oleo oliue.

Aguentū d cerula cū aceto. Sume lithargyrj
q̄tū uis et cribella et p̄jce in ciminili et p̄jce s̄t
ips acetū et oleū et p̄misce bñ cū manu et utere.

Aguentū de flore eris ad ulcera antiq̄. Floris
eris. 3. ij. cere et resine aboz añ. 3. v. terat flos e
ris et liq̄fiat reliq̄ mē cū oleo menfa q̄ ē necia et p̄jciat
desup flos eris et p̄moneat dōec equet et administret.

Aguentū de calcadis qd̄ noiauit. ℞. mutkin
cōferēs ad apata pestilētie et solidat vulnera
que difficile cōsolidatur et sanguinea et cōfert ad diffi
cultatē urine et difficultatē egōnis et oia apata. ℞. adi
pis zirbi antiq̄. ℞. iij. olei antiq̄. ℞. iij. calcadis. 3. iij. li
quefiat adeps et terat calcadis et misceat cū. ij. ℞. oli
et terant. ℞. iij. lithargyrj et misceat cū eis et cū adipe
i mortario deide p̄sat i frixorio mūdo et p̄misce ea cū
spatia q̄ sit absclisa ex palma dōec eq̄t et administretur.

Aguentū nigrū lithargyrj. 3. i. aceti fortis. 3.
ij. olei. 3. ij. decoq̄tur oia cū studio ne aduran
tur et commoueat donec coaguletur.

Aguentū diaqlon cōferens ad nodos et scrofu
las et apata dura. ℞. bec est pmistio. Senugre
ci et se. lini et alicce albe oium añ. keciati. i. infundat u
nūq̄q̄ eoz per se die et nocte deinde sumatur de mu
cilagine uniuscuiusq̄ eoz. ℞. i. et quaza et lithargyrj
℞. i. 5. et olei. ℞. ij. bulliat mucilagines ebullitiōe unat
deinde auferat ab igne postea bulliat oleū cū lithargy
rio trito dōec coagulet et alteret color et deide p̄jciat
s̄t ips mucilagines una p̄ alia et coagulet igne leui.

Aguentū rubeū. ℞. lithargyrj eminā. i. piriti
cibellati olei oliue. ℞. ij. aceti. ℞. x. concutiat
donec coaguletur et ponatur super ipsum postq̄ coagu
latur. ℞. i. de uenis tinctorum.

Aguentū apostolor et est apostolicon et noiaf
unguentū ueneris et est unguentū rectificās cū
facilitate fistulas difficiles et scrofulas puas nec ē aliqd

simile ei et mūdificat vulnera ex carne mortua et pus:
et cōsolidat. Et dicitur qd est medicina. xij. aploz. c. hec est
permistio. R. terebinthie cere albe et resine oium añ. 3.
xij. oppoponaci et floris eris aboz añ. 3. ij. amoniaci
podus. 3. xij. aristol. longe et tuzis masculi aboz añ. 3.
sex myrbe et galbani aboz añ. 3. ij. bdellij podus. 3. vi.
litbargyrj podus. 3. ix. ifundat bdellu i aceto vini et
decoq̃t i estate cū duab. lb. olei et i hyeme cū. lb. ij.

Aguentū de uzifur cōferens ad scrofulas et cā
crū et apata testiculop. R. litbargyrj et galba
ni aboz añ. 3. v. olibani et amoniaci aboz añ. pondus
3. x. glutinis alimbat. 3. vi. cere sext. x. uzifur. 3. vij. et o
lei quantum sufficit.

Aguentū karmez et alkarmū cōferens ad dolo
rē ani et ignē p̃ficū. R. pulpe colloq̃ntide et conditi et
usne et sulfuris omniū añ. 3. ij. litbargyrj et sic memi
the aboz añ. 3. vi. harmel et marcor et est uernis alkar
mez omniū añ. 3. xij. sambaci. 3. ij. picis. 3. x. liquefiat
almarcor cum oleo et administretur.

Aguentū cauterij. R. colcotar assati pondus. 3.
x. calcis n̄ exticte et storacis liquide oium añ. 3. ij.

Aguentū generati. R. chelidonie et uenap citri
naz et galbani et amoniaci et sacrocalle et gūmi
et sanguis draconis oium añ. p̃tē. i. litbargyrj q̃tū est
pondus medicinarū oium et olei sisamini et olei oliue q̃
tū est pondus medicinarū omniū liquefiat cetera cū oleo
in uale testeo nouo et puluerizentur desuper medicine
trite et cribellate et misceatur et administretur.

Capitulum de emplastris.

Aplm andromachi quō cōfert splenetis et
hydropicis et qui patit̃ tensiōz latez et ad do
lorē iuncturaz et ad uenā sciaticā et egritudi
nes chronicas atiquas. c. permistio bec ē. R. cere et pi
cis omniū añ. lb. i. gūmi pini. lb. i. olei cyathi. vij. arse
nici rubei uel aurei aluis iamēni calcis quā aq̃ nō iue
nit oium añ. 3. ij. sp̃a ipm fm q̃ narratur.

Aplm mirabile relatū ad andromachū qd cō
uenit ubi uult aliq̃s ut sugat ex eo aliqd: fragit
ei ipm et extrahit ossa corrupta et surtuculos et spinaz
et cōfert ad uenā sciaticā et spūū saniei et duritiē uisce
rū et toriōm mēbri super mēbz et sigillatiōm uulnerū
R. granopz que inueniunt̃ in fructu plāte que dicit̃ au
meli et baurac rubei et salis amoniaci et aristol. cietice
et radiciis cucumeris asinini et gūmi albotin oium añ.
pondus auz. xx. piperis et macropiperis et amoniaci et
amōi et xiloballami oium añ. auz. decē turis masculi et
myrbe et resine sicce et aldabac fia oium añ. auz. x. et
lactis arboris mozi auz. x. cere auz. xxx. et adipis capz
auz. xv. et fecis olei de lilio q̃tū sufficit ad cōficiē me
dicinā. Tēzant medicine sicce et fricent̃ et i inungat q̃
fricat eas manus suas cū fece olei de lilio ita ut qū p
missa fuerint oia bene reponatur et sezuetur et qū neces
se fuerit uti eo ad auferendā laxitudinē tunc sumantur
de eo. 3. ij. et adipis anatis. 3. ij. et olei de alcanna. 3.
ij. et permisceatur et administretur.

Aplm ad dolorē iuncturaz et podagre et ē me
dicam expertū utile. Seis hyusquiami kist. i. z
agarici et fenugreci añ. kist. i. baurac. 3. i. cere. lb. unaz
reusini decorte. lb. i. olei atiqui. lb. i. medulle ossiū cer
ut. 3. ij. radiciis lilij. 3. ij. Teratur medicine sicce et
cribellent̃ et liquefiant ea que liquefiunt et dimittatur
donec infient et proiciantur super medicinas siccas et
cōmisceantur et reponatur et administretur.

Aplm filagrius ad dolorē stōi et epatis et do
lores matricū et apata quō linif̃ exterius et ad
mistrat̃ mulierib⁹ in lana liniēdo cū eo matricē. R. cro
ci. 3. ij. et in descriptiōe alia. 3. xij. bdellij et masticiis et ā
moniaci et aloes et storacis humide omniū añ. 3. vij. ce
re sextaria. ij. adipis anseris. 3. xij. isopi sicce aut hu
mide. 3. xxx. olei nardini quantum sufficit.

Aguentū qd cōfert ad uehenitiā debilitatis e
patis et stōi et lenit duritiē et retinet ascellatiōz
epithimati. R. tortellaz de scemi pondus. 3. ij. alkeia
et aplintib⁹ et olibani oium añ. podus. 3. ij. et myrbe et
aloes et adzirati et xilaloos et acatie oium añ. podus
3. i. et laudani pondus. 3. ij. et cydonioz excorticatorū
decoctoz mūdatorū a granis suis pondus. 3. vi. et dacti
loz alcabs dactilos. l. numero et cere et olei nardi et o
lei ros. q̃ritatē cū qua fiat unguētū. Infunde dactilos
et tortellas in uino et accipe cydonia et mūda ea ex cor
tice et granis suis deinde coque ea in uino donec mol
lia sint et qū decocta sūt tere ea bñ et permisce ipsa cum
dactilis et tortellis deinde cōtere ea cū tortellis donec
misceatur et liquefac cerā cū oleo et tere reliquas me
dicinas et cribella ea et pulueriza eas super cerā liq̃sa
et cū oleo deinde aggrega ea simul in mortario et pez
misce ea in eo donec permisceatur bñ deide line ex eo
sup lanā. i. pānū et pōe ipm sup epar et stōm.

Aguentū sc̃m cū pulpa colloq̃ntide qd cōfert
ad illud qd dcm̃ ē. c. hec est permistio. Pulpe
colloq̃ntide podus. 3. xij. turbit et scamonee et euforbij
omniū añ. 3. vij. se. aneti et salis et myrbe et aloes et fel
lis uaccini et salis indi et nigelle et staphisagrie montae
et piperis et zinziberis et myrobal. citrinop et mezeriō
et belliricop omniū añ. pondus. 3. xij. et amigdalaz et ā
moniaci et oppoponaci et sapini omniū añ. 3. vij. bau
rac et sulfuris citri aboz añ. 3. xv. fenugreci et camemil
le et se. lini omniū añ. pondus. 3. x. storacis et cere aboz
añ. sextaria. x. liquefac ea que liquefiunt de istis medi
cinis cū butyro vaccino et infunde que ex eis infundū
tur in uino et tere que ex eis sicca sūt et cribella ea de in
de tere infusa et permisce ea sūt donec fiat unguētū de
inde lini ex eo stōm et epar: ipm ei facit descendere aq̃
citrinā: et qui indiget ascillatione et nō pōt bibere me
dicinā linat ipm super stōm qm̃ soluet eum.

Aplm sc̃m cū cordumeni qd cōfert ad dolo
res antiquos qui sūt in epate et stō et splene et du
ritiē accitē in eis et frigus. R. cordumeni et spice et a
moni et piperis et macropiperis et costi et casie mūda
te et tuzis et piretri et amigdalaz et amoniaci et alkeia
et myrbe et storacis et carpoballami et aristol. lōge et
rotūde et ciperi et melliloti et laudani et gariosil. oium
añ. pondus. 3. ij. croci pondus. 3. ij. et ireos et opchal
fami et adipis vacce aut anatis oium añ. pondus. 3. v.
et gūmi amigdale amāz pondus. 3. v. liquefac cerā cū
oleo nardino et fac ipsum sicut nazraui tibi:

**Tractatus. xij. de iuuamento harum medicinarūz
appropriato unicuiq̃ membro.**

A frigus capitis cōferūt scelitbe et anacā
dinū et diacyminiū caputpurgio scō. Bra
uitati capitis cōfert infusio de biera et pi
lule alborōal que mundificāt caput.

A dolorē capitis sim antiq̃ fortia scelitbe fm
q̃ dī biera eufatis hierapicra biera archige
nia. Theodorico. biera cataz troscisci stelle epithimati
si frōtē. Et ad cephalē itez oleū nardinū. Ald

emigraneā troscisci stelle liniū sup frontē: oleū nardinū
suffuf infusiois hie: pfectio hermetis facto cap purgio
Ad uertiginē sotira puza: pfectio hermetis: anacardiu:
biera archigēis: theodorico: electuarium de am
bra magnum.

Ad obliuioem et recordatioem et mentē anacardi
nū: electuariū de anacardis: scilicet fm qd factū cap
purgio ex eo: suffuf aristotelis: electuarium de abra siri
mos: hierapicra. **A**d aluesgues et mania tyriaca
et mitridatū: tyriaca eldre: scilicet fz qd. Tyriaca
iarbe ramaguē: biera catagini: medicina de muscho et
ppe dscriptō scā ad mliā cholica. Anacardinū qñ eq
tur in sua receptioe: cōfectio de iacyntho nā que cō
fortat sūs sū: tyriaca mitridatū: pilule sōatice alkin
di. **A**d epilepsiā tyriaca: mitridatū: tyriaca eldre
tyriaca diateseron: sotira: scilicet. Tyriaca nā: pfecti
o cesaris: alkelkenengi ppe ad pueros. Theodorico:
bier agarios: biera nā. medicina de muscho dulcis et
amara: biera picra: acetū squille: et oxymel e. **A**d
apopliā. Tyriaca mitridatū: tyriaca eldre: oleū alke
kengi. **A**d palyim et mollificatiōem in mēbris. Ty
riaca: mitridatū: tyriaca eldre: tyriaca diateserō: me
dicina de muscho dulcis et amara: anacardinū: diamā
te: bedemeregi: biera nā: electuariū de uua: pilule uti
litas: oleū harafed: biera Bal. episcopolis: pilule de
euforbio: cōfectio aseimeri: caputpurgū albabis: hie
rapicra elisterizata. **A**d torturā scilicet. Pedicia
de muscho dulcis et amara: anacardinū: electuariū de
uua: pilule plicui: pilule de dende sal. **A**d tremorē
Tyriaca mitridatū: tyriaca eldre: sotira electuarium
nīm: biera catagini. **A**d spasmū sotira: oleū alkekē
gē: oleū de croco: biera Bal. biera catagini. **A**d do
lorē oculi sotira: hierapicra: medicina keted regio. **A**d
cecitatē et aq̄ que sit in oculo: biera archigēis in
principio. **A**d dolorē auris: troscisci stelle: oleū naz
dinū. **A**d sim. acetū sōlitiū et oxymel e ad illā in
qua nō est ulcus. **A**d dolorē dentiū: sotira sagene
a: cōfectio de scoria: troscisci stelle. **C** In corolo. Con
fectio philosophoy: oxymel squillitū: acetū e restri
git sanguinē et detumescere facit carnē gingiuay. **C**
Rectificatio nodatiōis lingue et mollificatiōis e: sce
litbe est electū in boet: cōfectio philosophoy hierapic.
Ad apata cordis et dolores e. Confectio de mu
scho medicina keted regis: medicina Bal. que cōfert
ad egritudines cāne. **E**a q̄ cōfortat cor sū. Tyriaca
mitridatū: tyriaca eldre: tyriaca diateserō: nedrech
darj: refus darj. Confectio alkindi: tyriaca nā: cōfe
ctio de iacyntho nā: cōfectio Bal. electuariū de am
bra: electuariū aliud. **A**d pulsū cordis. Tyriaca
mitridatū scilicet. tyriaca nā: cōfectio cesaris miua
sir de malis calidus: cōfectio de muscho: medicina de
muscho dulcis et amara. **A**d sincopi. medicina de
muscho: mitridatū: kelkelēgi. **E**a que mundificat
cānā pulmonis et pectus: medicina Bal. et pilule q̄ sū
in. x. tractatibus: et medicine loch de alijs: troscisci de
sōatice sū mirabiles: sirup de isopo. **A**d raucedī
nē uocis et abscessiōe e. Loch de melone acetū sōlli
ticū et oxymel e. pilule que sū in. x. tractatib. **A**d
abscessiōe uocis. Tyriaca: mitridatū. **A**d diffic
tatē anhelitus: cōfectio cesaris: medicine de muscho:
pilule dicte in. x. tractatib. medicina diamarte. d tur
cūa diasulfur filoniū: medicina keted regio. **A**d af
ma et anhelitū ppatiois: loch de squilla et oxymel

Ad difficultatē et cōstrictiōem: troscisci de papauē.
Ad dolores pulmonis et pectoris et hypochondrioy
sotira kokiū: tyriaca marduruchos: tyriaca eldre cōfe
cta. **A**d tussim antiq̄: tyriaca et mitridatū et sceli
the fm qd dī: et diasulfur: oleū asindin: et loch de papa
uere: trosciscus de papauere. **A**d sputū sanguinis et
fluxū e et ipsius uomitū et saniei. Troscisci Bal. ppe p
ferentes saniet: troscisci arosioachis mirabiles: loch de
papauere. **A**d uomitū sanguinis et sputū ei me al
cheirō loch de melone: loch d spodio. **C** ad frigū epis
oleū de aneto alcāzi: febereriarā: oleū de balce: pilule
que sū in. x. tractatib. **A**d dolorē epatis: cōfectio d
seibus: medicina de gentiana: unguētū de cordumeni:
troscisci de eupatorio: aq̄ de radicibus. troscisci de. x.
tractatibus: cōfectio de muscho: pfectio de calamito: a
thanasia: cōfectio hermetis cū aq̄ algeleniab: diacur
cūa: diacostū: filoniū kelkelēgi: suffuf de acoro scō tro
cisco: pilule de eupatorio: theodorico sal: acetū squille
Ad debilitatē epatis et q̄ cōfortat ipm: dialacca: et pi
lule sōatice alkindi: et unguētū cū pulpa colloq̄ntide:
sal epīm: et medicina alindriō: diacurcūa: medicina qua
alkindus et alijs dicit esse Bal. alcāzi: pfectio de scoria
electuariū Bal. oleū d cinamō. suffuf hubede. **A**d
extuatiōem epatis refus darj est cōfortatiū ualde: tyri
aca nā: cōfectio alkindi: cōfectio de muscho: sageneā
singularia fecimus oia que pferit ad dolorē ei. **A**d
apā epatis: medicina kiume medici: troscisci de berbe
ris: troscisci de reubarbaro: troscisci algedarjō. **A**d
duritiē epatis et splenis: troscisci de reubarbaro: electu
ariū d anis. **A**d dolorē epatis et splenis. Tyria
ca eldre: mitridatū: diacurcūa: dialacca. **A**d Hy
dropisum et initū e: tyriaca: mitridatū: Confectio her
metis: medicina kiume: biera archigenis. **A**d mali
tiā psonis: oleū de euforbio: suffuf alkekengi: baccifū
cha: diasulfur. **A**d inceptiōem malitiē cōplonis: ho
morusia: diacurcūa: dialacca: troscisci d berberis: me
kiume: aq̄ d radicibus: pilule alkekengi. **E**t ad for
tē itē: alcāzi: feberearen: sanaios: et rectificat sanguinē:
electuariū aliud. **A**d debilitatē sōi: medicina kiume:
Unguētū ad debilitatē epatis et sōi: electuariū d xilo
aloes: et sageneā: sal scū: suffuf: donū del. **E**t ad d
bilitatē et corruptiōem suā: electuariū alcāzi: electuariū
kameati rectificat corruptiōem e. **A**d corruptiōem
et mollificatiōem e: oleū asulume: cōfectio hermetis dia
curcūa: oleū aliud: aq̄ de radicibus: tyriaca: mitrida
tū: alkarme: tyriaca nā: electuariū d abra: troscisci stel
le. **E**xpellunt ab eo superfluitates: pilule alkekēgi:
hierapicra: diacyminū: cōfectio alkindi: infusio picret
mundificat eū: suffuf aburmaki: acetū sōlle: et oxymel e
ius: miua: sir de malis calius: et sir d piris: et citz cōdi
tū: et cydonia cōdita. **E**t de eis que mundificat ipz
sū electuariū Bal. pilule sōatice sū: trisera d scoria et a
lia. **E**t ad mollificatiōem e: trisera maior: trisera d
scoria: suffuf bebede: oleū d spenitibus. **A**d calitatē
sōi pferit sir d acresta. **A**d frigus sōi electuariū d
xiloaloe tēparū: oleū menuz: oleū de costozoleū d pa
pauere russo: electuariū d anidē: electuariū alfangiū:
fendedicō alcāzi: feberearen: trisera de scoria: electuari
um taliā far. **A**d infusioem sōi. hierapicra: pilule i
de: biera Hip. trisera: suffuf bebede. **A**d dolorē sōi: p
fectio d seibus: dactylicō. medicina de gentiana. aq̄ de
radicibus. biera adzomachi. electuariū diapipereō: fe
berearen. Unguētū de cordumeni. pilule inde. oleuz

ros. oleū de costis: electuariū Sal. pfectio hermetis: pilule bone ad dolorē uentris: ēplm filagrius: azastō: dia curcūa: filoniū: pfectio de calamēto. **Ad** uentositatē sōi sotira nedrech dazū: albarmiu: trisera magna: oleū nardinū. **Ad** apa sōi cōfēt trocisci de berberis et eupatorio. **Ad** duritiē sōi: oleum de massice. **Ad** appetitū electuaria: et alkekengi cōfortāt appetitū. **Ad** appetitū cāninū: de curatione ē est diacyminū. **Ad** digōnē: tyriaca mithridatū: cōfectio phōrum: cōfectio cesaris: alcāz: diacydonitē ppe muschatum trisera magna: cōfectio de muscho: sagenea: diacyminū: electuariū de abra: suffus: aristol. elcūariū suffus: electuariū de granis uiridib⁹: pfectio de iacyntho nza electuariū aliud: citr⁹ conditū: electuariū. **Ad** singlū: cōfectio cesaris est bona in eo ualde: miua sirup⁹ d mra: trocisci de mezerion. **Ad** uomitū et nausē: trocisci aristomachis: cōfectio de sale indo ppe ad phlati cū et mlicum: sir⁹ de fructibus et ppe ad cholici: trocisci miue: sir⁹ de mra sir⁹ de malis: sir⁹ de prunis: et cō fert ad sincopi. **Ad** siti sir⁹ de acressa: cāfoza: trocisci de spodio: et si fuerit cū resolutione nature. **Ad** eru ctionē accidā: diacyminū: trocisci stellet: diapipēd. **Ad** splenē sonza: homorufia: kelkelengi: cōfectio d seibus: anacardinū: alcāz: diamarte et aperit oppilati onē ē: bedemerigi: diacurcūa: diasulfur. oīm abufume cōfectio de iacyntho nza: theodoricon: biera nza: sal. **Anguentū** cordumēt: suffus de trociscis de. x. tracta tibus. **Ad** frigus intestinoy: pilule que mūdificāt i restina. pilule stomatice alkindi: pilule aburmaki. **Ad** colicā et siccitatē nature: araston kelkelēgi: oleum de nasturtio: oīm d kerua: sermos: sebereanē: dactylicō. **Et** ad dolorē ē filoniū episcopale: diacydoniten so lutiū: electuariū indū: electuariū cesaris. **Ea** que lentunt nām: si bierapicia: cōfectio inda: sir⁹ d prunis paz de bdellio: pilule de taphia: trocisci: et cōfectio d alleis. **Solutiua** grossa: pilule stomatice alkindi: pi lule alie ad mliā: pilule de caplia: biera Sal. pilule de euforbio attrahunt ex lōginq: et ex nervis: biera si lagri⁹: electuariū cesaris: seberearē: pilfe filij albarib. **Ad** zētētiōm solonis uentris: tyriaca mithridatū: diacydonitē: muschatū: unguētū alkindi: sir⁹ de acressa: ad cholicos suffus conueniens cholericis camebatu. **Descriptio** exelāgios: suffus aristotelis: miua: sir⁹ de malis: sir⁹ de mra: sir⁹ de pirio: cydonia cōdita: trocisci de balaustijs: trocisci de spodio: trocisci de seibus tro cisci de diasacramentō. **Ad** solutiōm uentris cū san guine et sanie: trocisci diasacramtō. **Ad** difficultatē urie: trocisci de lacca. **Ad** ulcera intestinoy et zasu rā: tyriaca mithridatū: tyriaca eldre: cōfectio herme tis: trocisci nū: trocisci alij: athanasia: medicina keteo regio: trocisci de balaustijs: trocisci diasacramentō: tro cisci de seibus. **Ad** punctiōm: trocisci de seibus. **Ad** uehemētē punctiōm: micleta: sirdurios: oleū nardi nū: suffus ad tenasmon miclete: cōfectio hermetis: tro cisci d mezerion: trocisci de seibus: trocisci d balaustijf suffus. **Ad** colicā passiōm: tyriaca: electuariū filij melleiati: electuariū de granis uiridib⁹ ad dolorē ani oleū alkekengi. **Et** ad hemorroidas: electuariū de muscho: donū dī: suffus miclete: oleū alindī. **Et** ad dolorē inū et uesice: tyriaca: mithridatū: tyriaca: eldre tyriaca nza: pfectio alkekengi: electuariū de anidē: ad frigus aboy. **Cōfēt** renibus et uesice oia que con fortant ea: trocisci alkekengi: oleum de kerua. Pilule

ad frigus renū: trocisci regales: electuariū: ad dolores aboy: cōfectio hermetis: diacurcūa. **Et** ad dolores aboy: pfectio alkekengi: nux p dīta: oleū de storace. **Que** mundificāt renes et uesicā: mithridatū: theodozi conanacardinū: biera nza: electuariū de abra. **Et** pferunt ad frigus aboy: trocisci alkekengi. **Et** ad mollificationē uesice: biera Sal. trifeza de scoria: trife re alie. **Et** ad mictū sanguinis et pus: cōfectio de pilulis alkekengi: et trocisci alkekengi. **Et** ad iuolū tariā emissiōm urine et distillatiōm ē: cōfectio philo sophoy: scelitbe fm q dī: biera Sal. **Ad** lapidē: tyriaca: mithridatū: tyriaca eldre: homorufia: dialacca: diasulfur: pilule in. x. tractatib⁹. **Educē** res arenā i urina: trocisci arcomacris. **Ad** frigus matricis: ole um de storace: oleū de beiritar: oleū nardinū alkekēgi. **Ad** uentositatē matricis: alkekengi. **Et** ad do lores matricis: celibe fm q dī: anacardinū: diamāte bedemerigi: filoniū ppe pregnātium: sermos archige nis: empsm filagrius: diacurcūa. **Ad** prefocatio nē matricis: alkekengi acetū squille: et oxymel ei⁹. **Et** ad duritiē matricis: pilule meitbdine diacurcūa oleū de croco. **Ad** corruptionē mensiuoy: rectifi cāt ea theodoricon kelkelengi: trocisci de seibus: pfe ctio de scoria. **Ad** pregnantēs et cōseruātes fetus: suffus: tyriaca pferuat fetū mithridatū: scelitbe fm q dī et alcatarabā: sermos. **Ad** dolorē iuncturarum et podagā et uenā sciaticā: sotira scelitbe fm q dī: pfe ctio phōrum: cōfectio hermetis: anacardinū: pfectio biera archigenis: theodoricon: electuariū d massaciūa empsm: electuariū indū: electuariū cesaris ppe ad po dagrā: oleum de storace calefacit iuncturas: et expellit ab eis superfluitates clisterizatū. **Et** ad uenā sciati cā: electuariū phlatiū: medicina kebeth regis: hierapi cra: oleū asleco: ramisco: oleū alkifed: oleū alkekēgi: et ppe ad uenā sciaticā kelkelengi: et proprie ad uento sitates iuncturay: biera catagini: et proprie ad tremorē eay: pilule de taphia: sal. **Ad** dolorē dorsū: biera ar chigenis: pilule iuuamti: pilule de dende: oleū kemil sed: oleū kelkelengi: oleū de euforbio: pilule de taphia: pilule alie de kelkelengi: electuariū indū: cōfectio de scoria: nuces p dīte. et ad dolorē dorsū clisterizatio. **Et** ad dolorē āchay: pilule de taphia: descriptiōe nza: oleum de euforbio: cōfectio hermetis.

Expleta est summa prima antidotarū. Summa se cunda incipit.

In hac sūma afferemus de medicis cōpo sitis illas que sūt magis ppe unicuiqz egri tudini: postq̄ reiterabimus rememoratio nē eoy que dicta sūt in sūma pria ut sit ei q̄ legit hunc libz pprehensio oīum curatio nū aut pluriū eay ualde. **Et** illō est qm vbigratia quz cōprehendit curationes scabiei eat ad libz fm: et est li ber medicinay simplicii et sciet in bora una pprehensi onē oīmū medicinay piculariū ex tabulis: deinde qū permutat ad capitula libri tertij et qrti quezat caplm scabiei et cōprehendat curationes predictas. deinde quū permutatur ad antidotariū cōprehendet reliq̄s curationes compositas. **Erit** ergo ei uia ad comprēbē dendum curationes particulares omnes aut plurimū earum et diuisi banc summam in tractatus.

Tractatus primus de dispositionibus capitis: et de eis que sunt in eo ut cerebrum.

Suprefactiuū doloris capitis antilis. c^o bec ē
permistio. lactis alfarandi auz. xvi. lactis pa
paneris 7 est opiu auz. iij. anisi croci se. byul
quiāmi albi scamonee oium auz. iij. cōficiātur oīa
cū aceto deinde fiat ex eis trocisci 7 exiccant in ūbra.
qūq; indiges eis liquefac 7 lini sē frōtē ab uno tempo
re ad aliud qd si infirmus fuerit febriens liquefac eos
cum aqua 7 lini eos.

Trocisci quibus utebat antilis. x. baccap^o lan
ri auz. iij. scamonee 7 opij 7 myrrhe 7 succi aq
acresce oium auz. iij. se. apij 7 croci 7 amōi oium
aū. auz. viij. cōficiātur illud cū aceto qūitate q̄ sufficit
7 fiat ex eo trocisci 7 administrantur liniendo.

Caputpurgiu qd mundificat caput 7 pfert pari
enti opthalmia longā 7 cui aduenit dolor ca
pitis 7 facit descendere ex capite hūitatē plurimā. x.
nigelle auz. ij. salis amoniaci auz. ij. succi cucumeris aū
mini auz. i. terat illud bñ 7 cōficiat cō oleo qd sit ex o
leo qd dī siciōiū aut cū oleo de nigella aut cū oleo de
alcāna donec perueniat ad spissitudinē cere liquefacte
cum oleo liquefactione humida 7 pone ipluz in uase 7
ureze ipso ita ut linias ex ipso in cōcūitate nariū 7 p
cipe infirmo ut nazibus attrahat aerem.

Caputpurgiu aliud qd purgat sine nocumento
7 sedat dolorem capitis statim. Sumatur bu
chormariē auz. viij. zadicum lilij auz. ij. baurac rubei
auz. i. misceatur 7 administrantur.

Caputpurgiu aliud. Buchormariē. 7. iij. succi foli
ozū lebleb. 7. i. s. alfedon sextā auz. i. succi cu
cumeris alinini sextā auz. i. pmsice ea 7 pēua ipz i uase
nitri. qū ergo indiges eo fac de ipso collyriu 7 liqfac
ipsum cum lacte mulieris 7 fac caputpurgiu cum eo.

Caputpurgiu qd cōfert ad palyim 7 torturā
7 mollificatiōm mēbroz 7 tremorē 7 ad omēs
dolores flos 7 humidos 7 oppilationes que accit ex
sitate 7 humiditate in lacertis 7 neruis. c^o permistio h
est. Sumatur succi radici colloquintide hūide 7 suc
ci radici sicle 7 succi radici ratha oium aū. cochlia
riū. i. 7 nigelle 7 grana harmel 7 terant ābo bñ deide
cōfice ea cū bis succis ita ut cōmisceatur deinde repōe
ea: qūq; indiges eo sume de ipso pōdus sexte. 3. i. 7 sol
ue caputpurgiu cū lacte mulieris lactāris puellā 7 fac
caputpurgium infirmo ex eo. ipsum enim aperit op
pilationes 7 calefacit 7 confert cerebro 7 capiti ad il
lud quod est in ipso de superfluitatibus.

Caputpurgiu aliud conferens ad dolores ca
pitis antecedentes. x. mumie 7 nucis muscha
te 7 ābre 7 cāfore 7 muschi oium aū. pōdus. 3. i. terat
unūq; eoz p se deū misceant 7 pficiat cū oleo silami
no 7 aliqto olei de balsamo 7 sumat de eo pōd^o gra.
vi. 7 soluat cū aliq aqz 7 fiat caputpurgium cum eo.

Confectio biere mundificatiōis ex pre q mundifi
cat caput 7 expellit ex eo illud qd est in ipso d
superfluitatibus 7 egritudines malas. Pulpe colloq
tide mundate ex granis 7 corticibus suis pōdus auz.
x. turis 7 pipis albi 7 nigri 7 mactropipis oium aū.
auz. iij. 7 croci auz. i. 7 aloes 7 myrrhe 7 amoniaci 7
asse oium aū. pondus auz. i. scamonee affate pondus
auz. vi. 7 succi apsinthij auz. ij. teratur 7 cribellentur 7
cōficiātur dosis eius sit auz. iij.

Hiera relata ad busicos que cōfert ad dolorem
capitis 7 tenebrositatē 7 dolorē nōi 7 splenis
7 epatis. c^o bec est permistio. Sumatur turis mūdātū

7 agarici āboz aū. auz. xvi. 7 pulpe colloquintide mū
date ex cortice 7 grāis suis pondus auz. ij. 7 sticados
7 piperis albi 7 nigri oīuz aū. auz. xvi. 7 myrrhe auz.
ij. 7 croci auz. vi. 7 corticum bellebori nigri 7 aloes 7
scamonee 7 squille affate 7 spice 7 casie omnium aū.
auz. xvi. 7 sandarace 7 euforbij oium aū. auz. viij. terā
tur medicine sicce 7 infundantur gummi 7 misceantur
7 conficiantur 7 sit dosis eius auz. iij.

Confectio biere relate ad drios. Pulpe collo
quintide mundate 7 excozicate a granis suis
7 turis āboz aū. 3. x. aristologie rotunde 7 se. apij
montani 7 piperis albi oium aū. 3. v. 7 serapini 7 oppo
ponaci amborum aū. pondus. 3. viij. 7 spice odorife
re 7 lingue auis 7 cinamōi 7 casie 7 croci 7 zinziberis
7 polij omnium aū. 3. iij. terantur medicine sicce 7 ifū
dantur gummi 7 misceantur.

Pulpe salue mundificatiōis caput. x. turbit 7 a
loes āboz aū. 3. x. colloquintide 7 scamonee
omnium aū. 3. iij. anisi 7 salis amborum aū. 3. ij. dosis e
ius. 3. ij. 7 debilis aure. i.

Pulpe cōferentes ad dolorē capitis ex mēlia.
Epithymi 7 agarici āboz aū. 3. iij. polypodij
3. iij. biere. 3. vj. salis. 3. ij. s. myrobalanoz nigroz. 3. v.
lapidis lazuli. 3. ij. dosis. 3. ij. s.

Pulpe cōferentes ad dolorē capitis ex pblate
7 mēlia. x. myrobalanoz kebuloz 7 bellizicoz
7 ēblizicoz oīuz aū. pondus. 3. iij. salis. 3. iij. sticados. 3. ij.
bierepicre. 3. viij. pulpe colloquintide. 3. iij. apsinthij. 3. ij.
agarici. 3. viij. turbit 7 epithymi āboz aū. 3. x. bellebo
ri nigri. 3. v. dosis earum. 3. ij. s.

Confectio aque de radici^o cū qua sumit i potu
oleū de kerua ad dolorē capitis ex pblate 7 b
tiginē 7 epilepsia. x. corticū radici apij 7 feniculi oīū
aū. 3. x. zadicū squināti 7 calariti montāi 7 spice odo
risere 7 aristol. rotunde oium aū. 3. viij. fumi terre. 3.
vj. myrobal. citrinopz pondus. 3. viij. epithymi. 3. iij.
masticis. 3. iij. s. polij. 3. iij. decoqutur cū trib^o. lb. aq dōec
zeaneat. lb. i. 7 infundat i ea bierepicre. 3. iij. 7 sumat
de ea oi die. 7. iij. cū pōdere. 3. i. olei de kerua.

Confectio collecta que solone educit humores.
x. myrobal. nigroz 7 citrinopz 7 kebuloz oīuz
aū. 3. x. pruna. xxx. numero tamarindoz. 3. xv. fumi ter
re. 3. vj. apsinthij. 3. iij. decoqutur cū trib^o. lb. aque do
nec remaneat. lb. i. s. 7 sumatur de ea due 5. lb. s. 7 cō
ficiatur i ea. 3. i. turbit 7 aloes due 5. 3. i. agarici 5. 3. i.
7 bibat 7 si uoluerit ea debile nō pūciat i^o tria sed frī
cet in ea casie fistule mundate a granis suis. 3. x.

Emigranea. Trocisci qui cōferunt 7 efficiūt
opatiōm qū linif ex eis bis aut ter ex tpre ad
ips. quoz bec est permistio. x. croci aure. xv. 7 calca
dis aure. x. 7 myrrhe 7 aluis 7 opij 7 succi acresce sic
ci 7 colocaz omnū aū. auz. iij. 7 gūmi aure. xv. terat
illa 7 pūciatur desup uini stiptici qū sufficit 7 terat
sicut terit collyriu 7 fiat ex eo trocisci. Qūq; indige
bis eis liquefac eos cum aceto permistio 7 utere eis.

Edicamē ad emigraneā antiq. Piperis albi
aure. ij. pmsitōis croci aure. ij. euforbij aure. s.
limi columbini aure. s. encaustri scriptoz aure. s. tere
bas medicinas 7 permisce 7 confice 7 line cum eo la
certum temporis 7 annecte fronti illius ptis.

Ctractatus secundus. de oculo opthalmia
7 attractione mazerum ad oculum.
Olyriu qd pposuit uir faciens alcohol de

terra persarum. Recipe siel memithe aureos. xlvij. sarcocolle auz. xxiij. scedenigi auz. xij. opij auz. xij. succi mādtagore auz. viij. gūmi auz. xvi. conficiatur cū aq̃

Colliū qđ dī fakis 7 pposuit ip̃z mulier regi na faciens ad dolores uehemētes: e^o bec ē permissio. Climie aure. xvi. ceruse ablute aure. xl. amili 7 dragagātī 7 acatie 7 opij omniū aū. aure. ij. gūmi auz. xij. p̃ficiatur cū aq̃ pluuiali. Si ar̃ aduēit hora i q̃ facit ex eo collyriū p̃p̃ce sup̃ albumi oui recētis 7 utere eo.

Colliū qđ dī stella qđ nō uincit p̃ferens ad dolores uehemētes 7 botbor 7 aperiōne pupil le 7 ulcera sordida 7 ulcera corrosa 7 egritudines aū qđ 7 abstergit 7 aufert vestigia. R. climie aduste ablu te 7 ceruse de plūbo ablute oīum aū. aure. xv. amili 7 antimonij āboz aū. aure. xij. cineris de fornace in qua purgat es stāni adusti ablu ti boli sermos oīuz aū. aure. viij. myrrbe opij āboz aū. atre. ij. dragagātī aure. viij. conficiatur cū aqua pluuiali.

Colliū qđ dī troci 7 p̃ficiatur cū aqua pluuiali. R. climie 7 troci āboz aū. aure. xij. opij 7 corticū eris āboz aū. aure. vi. corticū sabzocā mundatop 7 plū bi adusti ablu ti āboz aū. aure. v. myrrbe auz. ij. sp̃ice odorifere auz. ij. acatie auz. ij. succi ros. 7 gūmi omniū aū. aure. xij. conficiatur cū aqua pluuiali.

Colliū aliud qđ admistat aū balneū p̃ferēs ad cursum materiez p̃limaz 7 p̃p̃e qñ oculus est diffi cilis humectationis 7 est aq̃a e^o ad albedinē declinē i colore suo ita ut sit in eo aliqđ de uestigijs ophthalmie uehemētis in q̃ eleuat albedo oculi super nigredinē e^o Et non est nobis necessariuz ut utamur eo nisi in hora qua precipimus infirmo ut ingrediatur in balneuz in successione e^o. R. lapidis qđ dī sabasatos aure. viij. tur ris atre. vj. eris ṽsti ablu ti 7 opij 7 gummi omniū aū. aure. viij. myrrbe aure. iij. conficiatur cū uini q̃rita te que sufficit 7 administretur cum albumine oui subti li ita ut distilletur de eo in oculo multotiens.

Colliū aliud qđ admistat aū balneū qđ cō posuit hermes factor alcohol faciens ad dolo res uehemētes 7 sedat eos in die suo sedatiōe p̃lima 7 p̃fert ad ophthalmiā antiq̃ ē. Aloes aure. viij. eris u sti ablu ti opij 7 gūmi oīum aū. aure. xvi. myrrbe aure. xij. croci aure. viij. climie aure. iij. turis aure. ij. confi ciantur cū uino uel sūupo qui dī cādinison 7 admiste tur cū albumie oui 7 soluāt subtilē: 7 oīz ut oculo fiat alcohol ex eo in horis sepatis in eo qđ est inter oēs iū boras aut q̃tuor deinde dimittat ocul^o q̃escere 7 pau sare 7 p̃cipiat infirmo p̃ illud ut ingrediāt balneum.

Colliū valens qđ sedat dolores in die suo 7 dī rabiosum 7 resolutū apata 7 carminat ip̃m i hora sua. R. antimonij 7 acatie āboz aū. aure. xl. climi e aure. vi. eris ṽsti ablu ti aure. xiiij. ceruse de plūbo au re. viij. sp̃ice 7 lilij āboz aū. aure. iij. castorei 7 aloes 7 apij 7 colcotar adusti oīum aū. aure. ij. gūmi aure. xl. p̃ ficiatur cū aq̃ in q̃ decoctē sē rose 7 admistret cū albu mine oui 7 liq̃iat declinās ad sp̃istitudinem quādā.

Colliū qđ pposuit Bal. 7 cognoscat p̃posuit p̃p̃um p̃ficiens ad dolores uehemētes 7 egritudines qñ sē in declinatione sua. R. climie ablute auz. xvi. acacie auz. xl. eris ṽsti ablu ti aure. xiiij. opij 7 licij 7 solij 7 sp̃ice odorifere 7 croci 7 aloes 7 castorei oīuz aū. aure. ij. myrrbe aure. iij. ceruse d plūbo 7 antimonij ablu ti āboz aū. aure. viij. gūmi aure. xl. p̃ficiatur cū aq̃ 7 administretur in inceptiōe egritudinis.

Colliū qđ dī fakis 7 pposuit ip̃z mulier regi na faciens ad dolores uehemētes: e^o bec ē permissio. Climie aure. xvi. ceruse ablute aure. xl. amili 7 dragagātī 7 acatie 7 opij omniū aū. aure. ij. gūmi auz. xij. p̃ficiatur cū aq̃ pluuiali. Si ar̃ aduēit hora i q̃ facit ex eo collyriū p̃p̃ce sup̃ albumi oui recētis 7 utere eo.

Colliū qđ dī stella qđ nō uincit p̃ferens ad dolores uehemētes 7 botbor 7 aperiōne pupil le 7 ulcera sordida 7 ulcera corrosa 7 egritudines aū qđ 7 abstergit 7 aufert vestigia. R. climie aduste ablu te 7 ceruse de plūbo ablute oīum aū. aure. xv. amili 7 antimonij āboz aū. aure. xij. cineris de fornace in qua purgat es stāni adusti ablu ti boli sermos oīuz aū. aure. viij. myrrbe opij āboz aū. atre. ij. dragagātī aure. viij. conficiatur cū aqua pluuiali.

Colliū qđ dī troci 7 p̃ficiatur cū aqua pluuiali. R. climie 7 troci āboz aū. aure. xij. opij 7 corticū eris āboz aū. aure. vi. corticū sabzocā mundatop 7 plū bi adusti ablu ti āboz aū. aure. v. myrrbe auz. ij. sp̃ice odorifere auz. ij. acatie auz. ij. succi ros. 7 gūmi omniū aū. aure. xij. conficiatur cū aqua pluuiali.

Colliū aliud qđ admistat aū balneū p̃ferēs ad cursum materiez p̃limaz 7 p̃p̃e qñ oculus est diffi cilis humectationis 7 est aq̃a e^o ad albedinē declinē i colore suo ita ut sit in eo aliqđ de uestigijs ophthalmie uehemētis in q̃ eleuat albedo oculi super nigredinē e^o Et non est nobis necessariuz ut utamur eo nisi in hora qua precipimus infirmo ut ingrediatur in balneuz in successione e^o. R. lapidis qđ dī sabasatos aure. viij. tur ris atre. vj. eris ṽsti ablu ti 7 opij 7 gummi omniū aū. aure. viij. myrrbe aure. iij. conficiatur cū uini q̃rita te que sufficit 7 administretur cum albumine oui subti li ita ut distilletur de eo in oculo multotiens.

Colliū aliud qđ admistat aū balneū qđ cō posuit hermes factor alcohol faciens ad dolo res uehemētes 7 sedat eos in die suo sedatiōe p̃lima 7 p̃fert ad ophthalmiā antiq̃ ē. Aloes aure. viij. eris u sti ablu ti opij 7 gūmi oīum aū. aure. xvi. myrrbe aure. xij. croci aure. viij. climie aure. iij. turis aure. ij. confi ciantur cū uino uel sūupo qui dī cādinison 7 admiste tur cū albumie oui 7 soluāt subtilē: 7 oīz ut oculo fiat alcohol ex eo in horis sepatis in eo qđ est inter oēs iū boras aut q̃tuor deinde dimittat ocul^o q̃escere 7 pau sare 7 p̃cipiat infirmo p̃ illud ut ingrediāt balneum.

Colliū valens qđ sedat dolores in die suo 7 dī rabiosum 7 resolutū apata 7 carminat ip̃m i hora sua. R. antimonij 7 acatie āboz aū. aure. xl. climi e aure. vi. eris ṽsti ablu ti aure. xiiij. ceruse de plūbo au re. viij. sp̃ice 7 lilij āboz aū. aure. iij. castorei 7 aloes 7 apij 7 colcotar adusti oīum aū. aure. ij. gūmi aure. xl. p̃ ficiatur cū aq̃ in q̃ decoctē sē rose 7 admistret cū albu mine oui 7 liq̃iat declinās ad sp̃istitudinem quādā.

Colliū qđ pposuit Bal. 7 cognoscat p̃posuit p̃p̃um p̃ficiens ad dolores uehemētes 7 egritudines qñ sē in declinatione sua. R. climie ablute auz. xvi. acacie auz. xl. eris ṽsti ablu ti aure. xiiij. opij 7 licij 7 solij 7 sp̃ice odorifere 7 croci 7 aloes 7 castorei oīuz aū. aure. ij. myrrbe aure. iij. ceruse d plūbo 7 antimonij ablu ti āboz aū. aure. viij. gūmi aure. xl. p̃ficiatur cū aq̃ 7 administretur in inceptiōe egritudinis.

Colliū qđ dī fakis 7 pposuit ip̃z mulier regi na faciens ad dolores uehemētes: e^o bec ē permissio. Climie aure. xvi. ceruse ablute aure. xl. amili 7 dragagātī 7 acatie 7 opij omniū aū. aure. ij. gūmi auz. xij. p̃ficiatur cū aq̃ pluuiali. Si ar̃ aduēit hora i q̃ facit ex eo collyriū p̃p̃ce sup̃ albumi oui recētis 7 utere eo.

Colliū qđ dī stella qđ nō uincit p̃ferens ad dolores uehemētes 7 botbor 7 aperiōne pupil le 7 ulcera sordida 7 ulcera corrosa 7 egritudines aū qđ 7 abstergit 7 aufert vestigia. R. climie aduste ablu te 7 ceruse de plūbo ablute oīum aū. aure. xv. amili 7 antimonij āboz aū. aure. xij. cineris de fornace in qua purgat es stāni adusti ablu ti boli sermos oīuz aū. aure. viij. myrrbe opij āboz aū. atre. ij. dragagātī aure. viij. conficiatur cū aqua pluuiali.

Colliū qđ dī troci 7 p̃ficiatur cū aqua pluuiali. R. climie 7 troci āboz aū. aure. xij. opij 7 corticū eris āboz aū. aure. vi. corticū sabzocā mundatop 7 plū bi adusti ablu ti āboz aū. aure. v. myrrbe auz. ij. sp̃ice odorifere auz. ij. acatie auz. ij. succi ros. 7 gūmi omniū aū. aure. xij. conficiatur cū aqua pluuiali.

ulcera profunda et sordida occurrunt in tunica cornea et ad
dilatationem pupille et ad mām plimā et egritudines pri
mi spūs. R. climie aduste exticte in lacte aū. xvi. ceru
se et plūbo ablute aure. viij. croci aure. iij. dragagāni
aure. ij. piciat cū aq̄ pluuiali et admistret cū albuie oui

Collyriū qd̄ noiat noie deriuato a noie illius
qui cōposuit ipm furibes et est collyriū utile et
ferēs ad dolores antiquos et plūmit carnē additā que
est in angulo maiore de angulis oculi et est egritudo q̄
dī lachryma et ad uulnēra que exēit in hoc angulo et
si fistule. R. climie ablute et scedenegi adusti abluti om
niū aū. xxiij. cineris de fornace in qua purgatur
es aur. xxiij. myrrbe aur. xlvij. croci aur. iij. opij aur.
viij. piperis albi gra. xxx. numero gūmi aur. vi. confici
ant cū uino et admistret cū albumie oui in locis ppin
qui tpris et sit subtile. Et quidā boies si q̄ ponunt i eo
croci aur. xij.

Collyriū aerēū qd̄ noiat indū de ppetate et est
ut prohibeat hūitōm ois spetiei ophtalmie et pferet
ad corruptiōm et pruritū et corrosiōm anguli maioris
oculi et delet uestigia et conseruat oculū cui ex eo fit al
cohol ita ut nō cōturbet cū eo p̄ ipm. R. ceruse et plū
bo aur. xlvij. climie cabrusie aur. xxiij. encaustri indi
aur. v. armenios et cōmissionis que dī keluicon et ei
expositio est hedus et succi acreste sicci et opij oīz aū.
aur. v. piperis albi aur. vi. olei balsami aur. viij. Et in
descriptione alia aur. vi. gūmi arabici aur. xvi. cinamo
mi aur. ij. conficiat cū aqua pluuiali et admistret.

Ediciam conferens ad apā uehemēs et apā o
culi qd̄ excitat ex attractiōe caluatiōis. R. opij
et dragagāni et feluzeharagi et ceruse oīum aū. z. vi. gum
mi arabici. z. xij. tere oīa et ptere deinde accipe sebela
brē recens et decoq̄ ipm cū. lb. i. aq̄ pluuialis donec p
ueniat ad tertiā deinde cola aq̄ et confice cū ea medi
cam deinde fac ipm in pilulas similes cicēri et exicca e
as in umbra. Quis uolueris facere oculo alcohol ex
ipsis frica eas cū aq̄ fza aut cū lacte mulieris aut cum
albumie oui aut cū aqua fenugreci decocti sup frustuz
ostraci aut super cotem uiridē deinde fac oculo alco
hol ex eo in mane duodeties iponēdo cū radio aut sep
ties et in uesperis totidē ipm ei frāgit calitatē et abie
dit infusiōm que attrahitur ad ipsum et confortat oculo
lum et delet apostema.

Ediciam conferens ad ophtalmiā uehemētē
sedans apostema et remouet infusiōem et sedat calidi
tatem. R. siēf memithe. z. xlvij. croci pondus. z. xxiij
et opij pondus. z. duodeci. et feluzeharagi et trociscoruz
succī hyusqami albi sicci oīum aū. z. vi. et folioz rosariū
humidaz quoz folioz radices albe abscisse sūt pond⁹. z.
xl. et gūmi arabici pondus. z. xlvij. tere totū illud et cō
tere ipm cū aq̄ pluuiali et aqua meliloti si fuerit būidū
et exprime ipm. Si uero fuerit siccū decoq̄ ipm deinde
cola aq̄ et contere medicinas et confice eas cū aq̄ et
deinde fac de eo pilulas similes cicēri et exicca eas de
inde frica ipsas super cotem aut ostracū cuz aq̄ fza aut
cū lacte mulieris aut cum albumie oui deinde fac o
culo cum eo alcohol mane et in sero.

Ediciam qd̄ noiat duo maiora zubeū faciens
ad ulcera que sūt in oculo et ad ardorē uehemētē et mū
dificat oculū ex humerositate que attrahit in eo ex mī
ritudine humiditatis et superfluitatē et confortat tegmē
tū oculo. R. opij et scedenegi eris nli et ostracoz adu
stoz et medulle tritici oīum aū. pondus. z. vij. gūmi a

rabici pondus. z. xlvij. ceruse pondus. z. xxiij. climie. z.
xxvij. tere scedenegi et es nli per se cū aq̄ piritiōe bo
na deinde pmisce oīa et contere ea qū sūt sicca deinde fac
ex eo alcohol oculo sicut fit alcohol cū antimonio.

Infectio emplī qd̄ ponit super oculū pferēs
ad uehemētē calorem et exiccationē oculi et ab
scindit ab eo humiditātē que attrahit ad ipm et cōfor
tat oculū et sedat dolorē. R. folioz rosaz siccap et corti
cū granatoz dulciū humidop et lentū oīum aū. pond⁹
z. v. et funde sup ea. lb. i. aq̄ et decoq̄ ea bñ et cola ipsa
ex aq̄ et ptere ea bñ et pice ea cū aliq̄to aque rosacee
et olei rosacei deinde pone ea super oculum.

Ediciam conferens ad dolores oculi calidos
R. croci et olibanī et aloes et myrrbe et opij et
sarcocolle oīum aū. z. v. disrūpe et contere ea et lini sup
oculū in principio doloris cū aceto et aq̄ endiuie aut a
qua portulace aut aq̄ hyusquiāi albi aut aq̄ coriāori
humidi. Quā at portendū dolor lini ex eo super oculū
et frontē et cornua frontis cū uino et calefac ipm aliq̄
tulū aut sume de sauc ordeī pondus. z. iij. et croci hō
tulanis siluestris pond⁹. z. ij. et opij pōdus. z. i. tere ipsa
bene et confice ea cum oleo ros. et pone ipsum super o
culū patientē ophtalmiā et apā calidum.

Abol qd̄ noiat astalticon conferens ad p̄tur
batiōm oculi et rubificatiōem ei⁹ qū distillat et
qū fit ex eo alcohol ad inceptiōm cataraz. Et qū mi
scet cū eo alcohol zof. R. tutie et eris nli et aloes oīz
aū. ptem. i. et myrrbe et spice oīum aū. quintā. ptem. i. et
croci et opij aboz aū. ptem. i. et acatie pure ptem. iij. et li
cū quintā partis. i. et gūmi arabici ptem. iij. tere tutiā
et es et aloē et acatiā cū aque dulcis sextarī. iij. deinde
tere licitū et crocū et opij in tabula alia. v. diebus deinde
de cōmice cū eis et infunde aloē in aq̄ ita ut liquefiat
et funde super medicinas et permisce conterendo deinde
de fac trociscos aut pilulas et fac cū eis alcohol.

Abol conferens ad oēs dolores oculi accidē
tes ex catarris. Tūmatur folia zubi et exp
mat aq̄ eoz et colet et terat in tabula donec ingrosset
et terat paulatī deinde sumat q̄tū ipsa est de gūmi ara
bico et fundat cū aq̄ pauca ita ut liquefiat et fiat sicut
mel deinde misceat cū aq̄ rubi et piciat cū ea aliquot
diebus ita ut sit possibile fieri ex eis pilulas deinde fiat
pillule et exiccent in umbra et fiat cū eis alcohol.

Ulcera oculi et bothor eius et pus in eo. Scias
q̄ collyriū stelle predictum est uehementis iu
uamenti in eis et similiter collyrium iuuatiuum et col
lyrium pomale est ultimum.

Collyriū qd̄ refert ad macur faciens ad egri
tudines et pus que sūt in oculo. R. tucie aure.
xxxij. eris nli aur. xxiij. croci aur. xvi. myrrbe aur. xvi.
seoine aur. x. piperis albi gra. xl. numero gūmi aure.
xl. conficiatur cū uino et in descriptione alia ponunt i

eo opij. aur. x.
Irruptio corneae. Collyriū ros. p̄fert ad oē
egritudines et spēs dilatatiōis pupille.

Puluis replēs foueas corneae. R. ostracoz ma
gnoz adustoz et scedenegi aboz aū. z. i. terant
et puluerizet cum eo oculus.

Agarab. Collyriū qd̄ cōposuit furibes est
iuuatiuum ad algarab.

Lbedo uestigioz ulceoz p̄fert ad albedinē me
dicam egyptiū et collyriū indū et alcohol cuz
hercore Helionis est iuuatiuum.

Alyziū citrinū aliud scit kiles almatra pferet
ad caliginē et tenebrositatē uisus et ad egritudi-
nes acutas et deler uestigia et durities. R. climie aure.
xxiij. succi acetose sicci aur. xij. salis amoniaci tñdez o
pū aur. viij. gummi aur. xxiij. cerule de plumbo tantū
dem croci aur. xvi. piperis albi aur. xxiij. confice cuz
aqua pluuiali.

Abol aliud mirabile qđ exptum ē et laudat in
albedine et lachryma et est mesie et abstergit caliginē et
oēm grossitudinē que est in palpebra et acuit uisū ualē
R. iurie ide. 3. ij. s. antimonij de spabani. 3. iij. marcha
site pondus. 3. ij. s. eris usti pondus. 3. ij. et duap tertia
rū. 3. i. climie auri et climie argenti aboz añ. aur. i. sceb
negi pondus. 3. i. coralli et margaritar parua et corti
cū eris oium añ. pondus. 3. ij. sceba anmene pond. 3. ij
et duap tertia. 3. i. aque distillationis nitri pōdus. 3. s.
et uiri pharaonis pōdus. 3. s. tere has medicinas cū a
qua pluuiali et qñ pñte sit pñce super eas cāfore trite
pōdus sexte. 3. i. muschi pōdus silique. i. et misce pñte
do et fac pilulas et exicca in umbra et frica in ostraco

A cum aqua et fac alcohol cum eo.
Aliud iuuatiū ad albedinē exptū mirabile. su-
mat limature acus pondus. 3. ij. et sambaci pōdus. 3. i.
deinde teratur abo simul et ponatur in cōcauitate arū
dinis et stringat os cānule oppilādo cū massa et coopi
at arūdo tota cū massa et desuper inuoluat luto pñcto
cū capillis et inuoluatur super ipm et coopiat pñ illud
cū luto alio deinde apponat carbonibus donec pñat i
lapidē et fiat sicut testa et extrahat et auferat medicina
illa et accipiat climie albe trite pōdus. 3. triū et miscea
tur cū hac medicina et reducat ad cānulā aliā deinde fi
at ex ea sicut sem est ex prima. Qñ ergo in lapidē con
uertit extrahat et intendat ad solia lini collecta añq
aduenerit eis pluuia et exiccata et sumat de eis pōd. 3.
3. i. et margaritar nō pñctar pōdus. 3. s. et teratur bñ
cū reliquis medicinis et teratur oia simul pñtione ul
tima donec fiat sicut puluis. Qñ ergo uolueris curati
onē facere cū eo tunc fac oculo alcohol cuz succo radi
cis lilij tribus dieb. cōtinuis deinde fac ei alcohol post
cū hac medicina et fac alcohol pñ illud uno die ex hac
medicina et uno die ex succo lilij.

PAluis ad albedinē. R. floris eris et amoniaci
et cācri mari adusti oīz añ. 3. v. pulpe colloqñtide. 3. ij.
5. fellis tauri et baurac armeni omniū añ. 3. ij. salis gem
me. 3. iij. piperis albi. 3. xx. spume maris. 3. iij. corticuz
ouoz ex quibus egressi sūt pulli sub gallia. 3. iij. liature
coril. 3. v. stercoris lacerti. 3. x. margaritar. 3. iij.

Sebel. Robol bonū ad sebel de eis que expta sūt
et laudata. Sumatur cortices ouoz bora q a
petunt sub gallina et bulliāt cū aceto forti. x. dieb. cō
tinuis deinde colent et ponatur in āpulla uizi aur i ua
se uiriato et ponat uas in loco qui sit ut nidus sub so
le donec exiccet qđ in ipso est deinde sumatur et terat

L et fiat alcohol cum eo.
Achryma collyriū qđ dixit mesias ad albugi
nē sem ex tutia confert ad eas.

Rossitudo palpebray et grauitas eay pñert ad
eā alcohol cognominatū missandros et dicā ipm in cō
scabiei et confert medicām aristratis predcū et collyzi
am de tucia qđ dixit mesias ad albedinē.

Alyziū exptū kebime egyptiū pferens ad du
rities et albedinē et abscondit corticē durū stat. R. flo
ris eris et amoniaci aboz. 3. aur. vi. salis defossi aure.

ij. pulpe colloqñtide añ. ij. et duas tertias aur. i. fell
vaccini aur. ij. baurac nigri aur. i. s. piperis albi gra.
xl. numero mellis boni cyathos vi. et 3. ix. permisceat
et ponatur in uase et recodatur.

Alyziū qđ dī arastusemon cōferens ad attra
ctiōm materiay chronicā et ad grauitatē palpe
bray et alpeitatē eay et liquefactiōm lachrymalis ocu
li et seiunctiōm eay et corrosiōm ipsius et ad humiditatē
plimā que est in oculo et ad augmētū pāniculi et aufert
uestigia et durities. R. antimonij aur. iij. eris usti et ce
ruse de plūbo aboz añ. aur. ij. croci et myrrhe et corti
cū turis et floris eris et lētiū rubeay omniū añ. aure. i.
piperis albi aur. s. gūmi aur. ij. cōficiat cum uino et ad
ministret dissolutum cum eo.

Alyziū citrinū qđ dī sanaratis et est collyriū
iuuatiū cōferens ad scabiē et corrosiōem in u
trilqz lachrymalibus et pruritū uehemētē et grauedinē
palpebray. R. climie aur. lxxx. colcotar albi aur. xxx.
cōficiat cū aq pluuiali.

Scabies oculi et pruritus eius. Collyrium in
dum confert ad prurium.

Abol n̄ erras qđ pñoluit celar factor alcohol
faciens ad pruritū et ad grossitudinē palpebray. R. cli
mie cabrusie aur. xxiij. sedine aur. vi. Et in descriptio
ne alia aur. xvi. teratur donec fiat in loco saui et confi
ciat cū melle et adurat et infundat uinū qđ exstinguat
ipm et exiccet deinde terat et fiat cū eo alcohol.

Abol mesiton ad pruritū et humiditatē oculi
et corrosiōm lachrymalū et scabiē uehemētē in
palpebris climia frāgat in frustra pua et cōficiatur cuz
melle et ponat in urceolo figuli et oppilet os eay et luto
liniat et fiat forām in medio coopertorij ut sit fumo ele
uato ex adustiōe medicine spiraculuz per qđ egrediat
deinde ponat urceolus preparatus in medio carbonū
accensoz. Qñq inceptis climia aduri tunc cōsidera
fumū ascendētē tunc si uideris cū declinē adhuc ad
nigredinē dimitte medicinā cōburri donec uideas illū
fumū fieri albū tunc ei scias qđ medicine iā pñrmata ē
cōbustio tunc ergo remoue urceolū ab igne et extrabe
climia et funde super eā uini qñtitatē qua infiet deide
pone eā in mortario et cōtere eā bene et exicca et sua c
am donec cōmisceas ipsā in alcohol cum quo permi
scentur. et bec est descriptio alcohol. R. climie huius au
re. xij. et antimonij tantūdem tere oia et conserua et fac
ire ex eo super pa pebras mane et sero.

Alyziū apolonij ad scabiē et casum palpebra
rū et egritudines antiquas. T. Scedenegi a
dusti abluui aur. xxiij. eris adusti abluui aur. xvi. lapi
dis saialistos adusti abluui aur. xxiij. floris eris fricati
aur. xvi. opij. aur. ij. Et in descriptioe alia aur. vi. cli
mie aur. ij. colcotar adusti aur. ij. gummi aur. xvi. et
ficiatur cum aqua pluuiali.

Medicam qđ pñoluit cassios ad agy q descēdit
in oculū. Sumat fel tauri et eia ipm in uase eris et di
mitte ipm. x. diebus deñ sume de ipso aur. xij. croci et
olei balsami et oppopōaci oīz añ. aur. ij. pipis gra. xij
nūero mell bōi duplū qñtatis fell misce oia et decoq i
uase eris deñ pone ipz in pyride eris et pñua ipsum.

Medicam aliud qđ pñoluit polonifos. Sume
spumā maris et adure ipsā si testa et tere cine
rē et pñce ipz cū sāguie rice et pñe in uase de cornu et
Qñq euellut pili tē lini sūt locū eoz et bō medicamie.

Aphthima qđ cōposuit fulukelania pferens ad
mm ij

maim pñmā z dolorē uehēmē. R. rof. zecentū aur. ij. se. hyulquiami albi aur. viij. turis aur. vi. myrrbe aur. iij. fauic de ordeo aur. xviij. vitellum oui. i. affatū succi mādragore aur. iij. croci aur. ij. opij aur. iij. conficiantur cum uini ftiptici puri quātitate que fufficit z fiant ex eo troicici z adminiftrantur.

Alyriū qđ dī indū z regiū pferēs ad inceptō nē defcēsus aq z ad oēm caliginē būdā exñtē i oculo z aufert ueftigia pcep in oculo. Limie rubee aduſte ablute. z. xvi. encauſiri iōi. z. vi. ceruſe de plūbo. z. iij. piperis albi. z. vi. fellis deboba. i. z. fellis faſer z exiſti mauēz qđ eſt ſubot. vij. fellū alcubugi. iij. lactis papa ueris. z. i. olei baſami. z. ij. oppoponaci z ſapini ābo zum añ. z. ij. gūmi. z. xij. confice cuſ ſucco ſeniculi aur cum ſucco plāte que dicitur abradies.

Abol pferens ad tenebroſitatē z inceptōz aq in oculo. Fellis urſi. z. iij. oppoponaci z piperis āboz añ. z. iij. olei antiqui z oppobaſami z ſucci ſeniculi hu midī omium añ. z. ij. climie pondus. z. i. mellis. z. i. tēz ipm z miſce z pone ipſum in āpula uitri munda z po ne ipſum in ſole diebus. vij. deinde ſac oculo alcohol

ex ipſo cū extremitate radij mane z ſero.

Edicam qđ pfer ad tenebroſitatē z ad illū q uidet zē ex lōginquo z nō uidet eā ex pñio z ad aggre gatiōz aq in oculos. eſt pñiſtio. Fellis corui nigrī z ſell pñicis z ſell gruiſ z ſell adhoba z ſell capī oīuz añ. pō. z. ij. mell colati pō. z. iij. z olei baſai. z. i. z. ſ. tēz eā ſil z pñiſce ipſa z ſac oculo alcohol cū eo mae z ſo

Eſtructio uifus. Collyriū cūrinū eſt iuuatiū ad debilitatē ſupſuā in uifu z collyriū d tucia qđ dixit meſias in albedine.

Alyriū quo utebat ſloris. R. acatie z roſaz ſiccap z meliloti omniū añ aur. xlvij. cineris ſornacis in q purgat es aur. xxiij. mādragore aur. xij. ſe. hyul quiami albi aur. xviij. opij aur. vi. gūmi aur. xl. vini. z. ix. aq pluuiialis. z. ix. pñiſceat aq cū uio z pñiēat ſz ea roſe z melilotū z hyulqamū z poſtea mādragoi aut cortices mādragore z dimitte ea dōec inſydatūz tri bro dieb aut qñqz: z exprime ea z accipe expſiōm eo rū z pñice cū ea medicam z ſac ex eo collyria z utez eiſ

Edicam baſilicō regū z ipz eſt abſterſiū oclī

ex quo ſit alcohol in diſpōne ſanitati in omī die ſel aut in oibus duob ſelz abſtergit uifum z cōſ uat uifum ſanū ſm diſpōnē ſuā. R. climie z ſpume ma ris omniū añ. z. x. eris uſti z. v. ceruſe z ſalis gēme om niū añ. z. iij. ſalis āmoniaci z macropiperis omniū añ. z. ij. gariofil. z uſnee āboz añ. z. i. pipis. z. iij. caſoz. z. ſ. tēz

tere optime z ſac oculo alcohol cum eo.

Aſilicon aliud pferens ad oia q diximus. R. climie. z. vij. ſcedenegi z macropipis āboz añ. z. ij. ſaliſ āmoniaci. z. ij. eris uſti z ceruſe z ſal gēme omniū añ. z. iij. ſpume māis. z. iij. ſal iōi z gariofil. z beil z uſnee z ſpice omniū añ. z. i. confringe z contere ipluz z ſac

ex ipſo oculo alcohol.

Edicam qđ pſozat uifum z pſeruat ipm ſm ſanitate ſuā z aufert multitudinē lacryme q currit ex oculo. Sūe de ātimonio z infunde ipm. xxi. nocte in aq pluuiali aut in aqua q diſtillat ex cifterna deide ac tīpe de eo pōdus. z. xij. z marchaliſe. z. vij. z tucie z climie omniū añ. z. xij. z margaritaz puaz nō pſozata zū. z. ij. z muſchi tertiā. z. i. z caſore ſextā. z. i. z croci z ſcedenegi āboz añ. z. i. tere unūqđqz p ſe deīn aggrega ātimoniū z marchaliſā z climiā z tuciā z margaritaz

z tere bñ ea omī die cū aq multotiēns donec exiceſt aqua eorum. deinde accipe ſcedenegi z crocum z pro pñice ipſa ſil in mortario z tere ea bene deīn tere cū eis muſchū z caſozā deinde reponē iplūz in uitreata z ſac ex eo alcohol mae z ſero in diſpōnibus ſanitati: ipſa

ei confortat ut ſum debilem z pſeruat eum.

Erod ſugitiū abſterſiū z pſortatiū. R. ſce denegi z eris uſti āboz añ. z. v. aloes ſcorreſis z bau rac azmēi āboz añ. z. i. ſloris eris z pipiſ albi z macro piperis et pulpe colloquintide et croci et ameos omī um añ. z. ſ. confringe et contere et utere.

Tractatus tertius de aure. dolor auris et apoſte ma eius et pus et grauitas eius.

Edicamē Aſtorella predcā in capitulo o culi eſt iuuatiū ad aurē ex q currit pus.

Edicam pferēs ad oēs dolores in aure z oia pſcera accētia in ea. R. myrrbe aur. i. olibai aur. iij. nitri aur. iij. croci aur. iij. ſucci papaueris aur. ij. galbai aur. ij. amigdalaz excorticaz. xx. nūero teraſ illud totū z pñiſciat cū aceto z ſiāt ex eo troicici. Quz ergo fuerit ipm neū ſoluat ſi fuerit i aure dolor uebe mēs cū oleo rof. z diſtillat in aure z ſi fuerit in ea gra

uitas in auditu ſoluatur cū aceto z diſtillat.

Infectio medicamī quā narrauit Baſ. R. myrrbe aur. iij. aloes aur. iij. olibai aur. iij. Et in de ſcriptiōe alia aur. ij. croci aur. iij. nitri aur. iij. ſucci pa paueris aur. iij. amigdalaz amaraz. xxx. nūero galbai aur. ij. aceti boni quātum ſufficit.

Edicam ad aurē ex medicis Baſ. pferens ad apata z dolores uehēmētes clāſoſos. eſt pñiſtio. R. galbai z ē albezar aur. ij. cinamōi aur. ij. myrrbe aur. i. vij. croci aur. vij. olibai aur. iij. nitri aur. iij. aceti qñ ſufficit ad hoc ut ſiāt in ſpiffitudine mellis

Edicam aliud ad apata auris z ad ſanitatē z ad tus ueniētia ex aure z ad dolores auris antiquos. eſt pñiſtio. R. uētris ſabe egyptie amari ſaporis z alumis iamenī z piperis albi z nitri z croci z opij z corticū granatoz z olibani z ſpice omniū añ. aur. ij. caſorei aur. i. mellis z aceti qñ ſiāt q pñiſciatur medicam: z quidā hoies ponūt in eo mellis aur. vi.

Edicam aliud de medicinis beſotias. R. croci z myrrbe z ſpice omniū añ. aur. ſ. eris uſti me dietatē z tertiā aur. i. opij aur. ſ. caſorei tertiā aur. i. a luminiſ iamenī aur. i. alumis rotūdi aur. i. Si ergo fu erit in aure uizus cura eā ex hoc medicamīe cū deco ztione triplicati. Et ſi in ea fuerit dolor uehēmīs cura eā cū oleo rof. z ſi generatūz in ea uermes pñiſce cū

hoc medicamine bellebore nigri aur. ij.

Edicamē auis ex qua currit pus. R. capīuz granatoz z aſtologie z colcotar z dzagati cabruſij z gallaz z corticū eris omniū añ. aur. i. myrrbe olibani z calcāti aſſati z alumis iamenī omniū añ. aur. ſ. teraſ cū aceto z ſiāt troicici z adminiſtrantur.

Edicamē anticatēs ad dolorē difficilē uebe mentē. Croci. z. ij. z quidā homines ponūt d eo. z. i. myrrbe z ſaliſ āmoniaci āboz añ. z. i. aluminis iamenī āmoniaci añ. z. ſ. ſcedimīs olei de lilio aut ſecis olei aluiſci. z. ij. teratūz cū uino mellito aut uino dulci qñ ſiāt in ſpiffitudine mell z adminiſtrantur.

Edicam ad grauitatē auditus z ſonitū z tīn nitū exiſtente in aure. R. bellebore albi aur. i. caſorei aur. ſ. nitri aur. qñā miſceat z admīſtreſ cū a ceto z pñiſciat in eo utēs ipſo qñ eſt medicamī utile.

Medicam aliud qd dicitur algelarui ad egritudines antiquas qd de egritudinibus auris. Bellebōi albi et myrrhe et olibani et croci et castorei et opij omnium an. aur. iij. calcātū aur. vi. pip. aur. ij. infundatur myrrha et opij et castoreū et olibanū in aceto i quo decocti fuerint cortices granatorū donec dissoluti fuerint deinde ponatur bellebōi et crocus et piper et calcātū trita et teratur oia bñ. Quā ergo pplet piciat sup ipm de uino mellito qritas q fiat in spissitudine mellis subtilis. Quā ipm est necessariū tūc tepidet et distillet in aurē est enim medicamen mirabile.

Infectio medicamis qd pferat ad oēs dolores auris et oia ulcera euenientia in ea. R. myrrhe aur. i. olibani aur. iij. et quidā hoies ponūt in eo aur. vij. nitri aur. iij. croci aur. iij. et quidā hoies ponūt in eo aur. i. succi papaueris aur. ij. galbani aur. ij. amigdalarū excorticatarū. xx. nūero. Terat illud totū et piciat cū aceto et fiat ex eo troscisci. Quā necessarij fuerint soluantur si fuerit in aure dolor uehemēs cū oleo ros. et distillentur in auzem: et si fuerit in ea grauitas in auditu soluantur cum aceto et distillentur.

Infectio scorie ferri et medicam forte. Sumat scoriam ferri et terat et abluat cū aceto inde proiciat super testā et ericet deū proiciat eo et tertio et fiat illud septies deū decoqēt cū aceto forti decoctioe uehementi donec fiat sicut mel et auferat et distilletur de eo in aurē qm indiget eo.

Ulcera nasi. Insectio sacra mofos et medicamē eradicās omēs additiōem q orit i cor. R. dragātū adusti et colcotar adusti aut calcātū adusti aut dragātū rubei et corticū eris omnium ptes eqles. Tere ergo ea et cura cū eis siccis et oz ut frices additiōem anteq medicēs ea cū hoc medicamine per diē deū medica cū eo i mae postq patiens egritudinē comederit cibū suū. Et qū tu curas cū eo fistulas nasi tē lini an curatiōz iteri ora nasi aspalto aut pice hūida aut piguedie myrrhez

Tractatus quartus de dentibus et doloribus eorum. Inueniens ē ad dolores difficiles uehemētes et ad corrosiōz dentū et pferat itez ad tussis medicam qd. R. opij aur. ij. myrrhe tūde hasec tūde piperis albi galbani an. tūde piciatur cū coagulati uue qritate q sufficiat et teratur sil et fiat ex eis collyria et linia ex eis super dentes et ponatur de eis super locum corrosū.

Medicamē qd narrauit adromach⁹ ad oēs dolores dentū et ad oēs egritudines accites ex eo et ad supozē. R. piperis et piperi et lactis titimali et galbani omnium an. partē. i. teratur et conficiatur cū storace et ponatur super locum corrosū.

Medicamen iuuatiū ad pulsatiōz dentū. R. pulpe colloquintide pte. i. et aloes pte. i. et bulli ant in pyride lapidis aut cochliari de ferro ebullitiōe uehementi cum oleo et aceto uini deinde auferatur ab igne et distilletur de eo in aurem que sequitur molare et dolentem distillatione post distillatiōem.

Auteriū molaris. Intēde ad molarē in quo n̄ ualet medicam uehementis pulsatiōis. Et assume ex oleo qritatē. 3. i. et aq sanluci siccī et harmel omnium an. 3. s. terant bñ deū piciant in oleo deū intēde ad duas ac⁹ magnas qb⁹ tūnt scellarū et igni eal i loco foramif eap deū api os egri et plicera dentē quē vis cauteriza re et tunc si fuerit in eo aliqd mūda ipm et pone sup ipz cānulā ferri aut arūdinis aut argēti et submerge unaz

duap acū in oleo mlo deū intromitte eā in cānulā et pone eā super molarē. Quā infigidat illa accipe aliam fac illud septem uicibus nūero. nā dolor p̄sedat et egreditur ex molari aqua coloris dentium.

Ontifriciū quo fricant dētes qd narrauit de mocris in libro suo. Accipe cornu cerui adusti quartā. lb. xvi. salis. 3. ij. amoniaci siccī qd nō est amari saporis frustū. i. magnū uel masticio. lb. iij. aut plus pap: squinanti albi tūdem piperis albi. 3. i. folij. 3. ij. terantur omnia et administrentur.

Medicamē qd noiat surmalē pferens ad apata gingiue et mollificatiōem et mūdificat dētes. Accipe corticū granatorū pōdus. 3. ij. et uenap et balaustie et sumac omnium an. 3. i. p̄finge et ptere illud deū auferat ex eo cū digitis tuis et frica cū eo locū doloris deū accipe ex eo cū pāno lini et pone ipsum super eum.

Ontifriciū mūdificās dētes et stringit gingiuā et efficit bonū oris odorē. Sumat sal gēma et terat et piciat cū melle et liget in charta et piciat i prunis et dimittat ibi dōec fiat sicut prūe deū auferat ab igne et extiguat cū kitrā et piciat in uino bono aut melius et ditta dōec infiet et terat et sumat de eo ps. i. et spūe maris ps. i. et pōat cū illo cinamōi ps. i. et myrrhe ps. i. et cineris sceba et cipi et floris sgnati omnium an. sexta ptis. i. fragmtoz xilaloes medietas ptis. i. et zuccari ptes. iij. et cāfore. x. ptis unius teratur illud et misceatur et fiat dentifricium in omni mane.

Medicamē qd pfortat dētes et molares qū ē i eis debilitas. R. cere et mellis amboz an. ptes. ij. liqfi ant in sole aut cū aq cala et p̄misceat cū eis picis pl. i. et pōat i termio unguētū et p̄cipiat utēti eo ut masticeat ipz. Qd si uideris medicam exiccatū p̄misce i eo aliq tulū. oli et mastix itez qū masticeat fac i b⁹ ulciam opoz.

Liud qd pfortat dētes et gingiuā. Cornu cerui adusti pōdus. 3. x. et folioz cupssi adustoz pōdus. 3. v. et nucū cupssi nō adustaz pōd⁹. 3. v. et radicis cētauree pōdus. 3. x. et capilli uenezis adusti pōdus. 3. v. et ros ablaris capitibus et spice odorifere omnium an. pondus. 3. iij. tere et cribella cum orali et utere.

Tractatus quintus de ore et gutture et uentre superiorem sinantia et squinantia.

Aq Sal. qdā existiaueit q pulli birādi num siue sint recētes siue siccī saliti sedāt si natiā statim et p̄misceatur pueris et senibus cum radice liquiritie.

Ouula et duabus amigdalas. Medicam pueniēs ad uua mollificatā apolam. Piperis albi aur. i. myrrhe aur. i. alumis iament aure. ij. gallaz uiri diū aur. ij. terantur et administrentur.

Enter superior hūitas pectoris. Medicamē iuuatiū ad hūiditatē factā i pectorē. R. galbani et floris cis liqde aboz an. 3. ij. opij qritā. 3. i. radicū liqritie. 3. ij. terant q ex eis tēzunt et misceant cū storace et galbano et aliq̄tulo mellis dispumati et lambant ex eo.

Otussi medicam gutturale. Dixit Sal. q ipse medicabat cū eo. R. olibani aur. i. et in descriptiōe alia aur. iij. myrrhe aur. i. et in descriptiōe alia aure. iij. croci aur. i. et in descriptiōe alia aur. iij. squille aur. ij. uini dulcis acfati. iij. decoquat squilla cum uio donec uinum inspissetur deinde proiciatur squilla et ponantur relique medicine super uinum.

Medicamē gutturale qd refert tellularis dixit Sal. q ipse medicatus est cū eo illū q bēbat mm ij

plena in pulmones: et est medicamentum iuuatium ualde. R. spice cretensis aur. iij. amomi aur. viij. folij indi aur. iij. spice ide aur. iij. squinati aur. ij. casie aur. viij. cinamomi aur. x. olibani aur. iij. myrrhe aur. iij. costi auz. iij. comitionis asselegi aur. iij. succi liquiritie aur. iij. succi maderagore aur. v. mastice aur. iij. croci aur. viij. Aggrega has medicinas deinde accipe dactilos et decoquatur in aqua mellis aut uino boni et sume de eo sacraia. i. et pice in eo de granis pini maioris tritil grana. xx. et comisce cum eo de medicamentis quatuor auellane. i. et da in potu de ea diebus aliquot deinde da in potu per ipsam de medicamine duobus diebus aut tribus ita ut non comisceat cum oleo aliud propter ipsum deinde sumat in potu per ipsum de hieza facta cum alo quatuor cochliarum. i. in die uno cum aqua et cura cum hac medicina illi in cana pulmonis. ci est egritudo cum lacte alinino et precipe e ut garizet cum ea deinde dimitte cum aliquot diebus et cura cum per hoc medicamentum cum assiduacione medicinarum que sedant doloris. Ad si materiarum cursus fuerit fortis tunc pmi se in hac medicina opium et castoreum.

Aliud de medicis Bal. faciens ad egritudinem canis pulmonis et ulcera pulmonis et sputum pus et sanguinis et mam attracta ad pectus et ad illud cui sputum est difficile et est medicamentum ualde forte. R. gummi albori aur. iij. croci aur. iij. olibani tunde myrrhe tunde cinamomi tunde amomi aur. iij. granorum pini magne aure. iij. radicis lilij excorticatarum tunde spice de scemi aure. ij. s. casie lignee nigre aur. ij. dragagati aur. iij. carnis dactilorum de scemi anr. iij. trules? quod di stella aur. iij. galbani clari mudi. ij. tertias aur. i. costi aur. iij. Et iue ni in descriptioe alia aur. i. mellis boni contias. iij. decoquatur mel et gummi albori in uase duplici. Quod sit i termino spissitudinis tunc permisce cum eo galbanum et decoque ipsum donec pueniat ad terminum ut quod de eo distillat nulla aliquid non dilate deinde infra ipsos et pice si ipsos medicinas pueras et uter eo et quod fugit de aqua caul mastice do et piciat sex et deglutit succum ualeat ad illud ualde.

Phule que ponunt sub lingua et pferit ad aspitates canis pulmonis et abscessum uocis et reliqua egritudines canis. R. dragagati et gummi aboruz an. aur. iij. myrrhe et olibani aboruz an. aur. i. s. croci aur. i. succi liquiritie aur. s. carne dactilorum tritu uini dulcis quatuor sufficit ad conficiendum cum eo et potat sub lingua de hac medicina quatuor titas fabe et piciat ego ut deglutiat quod liquit de ea.

Aliud ad illud que habet tussis. R. leis lini torrefacti comiti et passulaz carnosaz enucleatarum amboz an. kilt. i. granorum pini magni torrefactorum et auellanaz excorticatarum aboruz an. cotila. i. piperis al. ij. croci. ij. i. mellis boni. iij. pstringant et terantur et decoquatur semine lini et mel donec inspisset deinde piciat super ipsos reliquos me et pmi se eas et pice et da de eo quatuor sufficit.

Oleum diuini pferens ad tussis et est me nobilis de qua dixit Bal. quod ipse medicat de cum ea. R. opij aur. x. se. lactuce aur. xx. castorei aur. xviij. rute hortulane sicce aur. xiiij. se. lini aur. xvi. radicis oppoponaci aur. xxvi. myrrhe aur. xiiij. croci aur. viij. conficiat cum melle et detur de eo in potu quatuor titas fabe unius. et os ut sumat de eo in potu ille qui habet febrez cum aqua et qui febre non habet cum uino et illud in fero.

Phule ad tussim. R. storacis et myrrhe et opij oium an. aur. iij. olei balsami et croci aboruz an. aur. ij. tere simul et confice et utere.

Edicamentum quod pferit ad omnem tussim et ad omnem

nam currentem et dubellet interiores quod narrauit abulcos. R. sapini gentiane myrrhe oppoponaci pipis albi oium an. aur. ij. baccaruz lauri mundatarum aur. iij. terantur et conficiantur cum aqua.

Edicamentum ad sputum sanguinis quod narrauit an dromachus. R. acatie aur. iij. ros siccap aur. viij. fructus granate agrestis aur. viij. myrrhe aure. ij. dragagati aur. i. piciat cum aqua et fiat ex eo troscisci et sit podus et quod troscisci aur. i. et det in potu cum aqua pluuiali

Edicamentum aliud ad tussim coterens ad spem tussis et abscessum uocis. R. granorum papaueris et si papauera cum cortice suo. l. numero et apij morani tritil lb. iij. et sutoro mudati et reusini et ros siccap et radicis lilij et balaustiaz oium an. ij. et cinamomi po. ij. et spice podus. ij. s. ptere has medicinas et infunde in aqua pluuiali aciat. v. et ditte tribus diebus deinde decoque si igne leuez donec remaneat aqua tertia post deinde exprime et cola et pice secet. et deinde tere gummi arabici et dragaganti amboz an. lb. i. myrrhe. lb. s. et succi liquiritie. lb. i. et mastice et croci aboruz podus. ij. et terat totum illud ultime et bibat ex illa aqua paulatim donec pleat tota deinde fundat si ipsos rob. lb. xiiij. et decoque leui igne donec coagulet et reponat in uase uitru et medice cum eo ois spem tussis.

Leb de pino quod pferit illis super quos tussis fit uehemens et qui excitat in eis expellunt pus et superfluitates. et hec est pmissio. Seis lini torrefacti et amigdalaz dulcium mundatarum et granorum pini et gummi arabici et dragagati oium an. podus. ij. et dactilorum albeiro. x. numero. tere medicinas et dactilos et funde si cal mellis et butyri quatuor sufficit et terat donec fiat sicut mel spissum. et dosis sit sicut galla mane et sero.

Leb quod sit glutio alibit faciens ad aspitates gutturis et abscessum uocis et sputum sanguinis et pus et aperit oppilationes. et hec est pmissio. Seminis lini torrefacti et passulaz ablati granis aboruz an. lb. i. granorum pini et amigdalaz dulcium et amigdalaz amaraz omnium an. ij. et izeos et alari et glutinis alimbat et uenaz liquiritie et gummi arabici omnium an. ij. et fenugci cocti et dragagati aboruz an. ij. et pipis albi et eruce emollite et ciceris molliti et azisof. et medulle triticis et ameos et nasturtij et ficu omnium an. ij. et myrrhe et croci et olibani omnium an. ij. s. pfrage totum et coterere ipsos boni et confice cum melle aut cum uino decocto et fac labere de ipso mane et sero quantum est galla. i. et ponat ipsum sub lingua sua quando dormit.

Edicamentum quod confert ad tussim et uehementiam siccitatis pectoris. Amigdalaz dulcium et amaraz et se. lini torrefacti et granorum pini omnium an. s. v. et nisi et dragagati et gummi arabici omnium an. s. ij. et succi liquiritie aut uenaz et pondus. ij. et zuccari et penidiorum aboruz an. ij. s. Tere ea et pulueriza et pice ipsum cum aqua feniculi huius et fac de ipso pilulas et ponat sub lingua sua ille qui uult dormire una aut duas.

Leb ad tussim qui sit ex chimo sio uiscoso cinamomi et se. feniculi aboruz an. s. v. storacis liq de. s. x. fistici et amigdalaz aboruz an. pondus. s. x. olibani et gummi amigdalaz et glutio omnium an. s. v. kesmes et si passule puule siin grais. s. xx. agarici. s. v. storacis et aloes aboruz an. s. iij. tere storacis cum melle et infunde olibanum et aloem et alkesmes in rob. et tere reliquos et confice cum melle storacis dosis. s. i.

Editamentum ad sputum sanguinis. Troscisci quos composuit medicus de illis de rebulis pferentes patiens

sputū sāguis et patiētib⁹ ulc⁹ in pulmōe et hñtib⁹ saiez aggregatā in pecto⁹ et patiētib⁹ egritudines que sūt ex gene⁹ materiē attractaz. quoz h est pistio. Se. byul quiāmi albi et corticū mādragore āboz ana au⁹. v. masticis au⁹. xx. karabe et radicū lilii et croci oīuz ana au⁹ xxx. pñlū āuz. xlv. aque dulcis acfati. iij. pmisceatur et administretur.

Trocisci alij qui nominātur pip cōferētes patiētib⁹ sputū sāguis et habētib⁹ fluxū uētris et ulcera in intestinis et ei ad cuius stomachū attrahit mā. floz caducopz granatopz et spinaz egyptiaz et grana toz siluestriū et succi barbe hirci et succi acatie omniūz āñ. aur. vi. licij et reubarbari et opij omniū āñ. aur. iij. myrrhe aur. ij. terant bñ et pficiant cū aq in qua decocta sūt grana myrti aut cū aq frigida et administrantur.

Confectio que refert arastomacis et est medicīna mirabilis cōferens patientib⁹ sputū sanguis et hñtib⁹ tussim et qui hz vlcus in pulmōe et ei in pectore est sanies cōgregata et ad disruptiōm accētes in lacertis et ad stōm qui expellit cibū et colizicā passiōm et fluxū uentris et ulcera in intestinis et egritudines uelice et prefocatiōz matricis et febres que hñt poximos qū de ea sumit in potu pap āñ horā periodi per horā unā et ad malitiā cōplonis et extenuatiōm et medicīas pernitiōlas et morsum reptiliū hñtiū uenenū. Cpermistio bec ē. Cinamōi et costi et galbāi et castorei et opij et melāopip et macropip et storacis oīū āñ. i. mell kist i. terantur medicine et cicorrigonizentur et decoquantur galbanum cum melle donec liquefiat deinde coletur et projiciantur desuper relique medicine et reponatur in uase uitri aut argenti et detur in potu de ea qūtas sibe cum aqua mellis et distillentur super ipsū de eo oleo sisamino tres gutte.

Strupus qui refert faciens ad difficultatē anbelitus et est medicām uile. Sumatur passulaz enucleataz acfati. i. et est ps et fenugreci abluti tñdē et aque pluualis kist. i. decoquantur donec dissoluatur et coletur aqua eozum et seruetur et sumatur de ea i potu multotiens continuo postq̄ calefit.

Medicām cōferens ad sputū sanguinis et pus et supfluitates que attrahunt ad pectus. R. grana byulquiāmi albi et corticū radicū mādragore et vini boni et olibani albi et storacis liquide et opij et grana pini et eupressi omniū āñ. pondus. 3. x. et masticis et karabe et alefius omniū āñ. 3. xxx. infundat alefius in aq calida nocte una deīn exprimat et sumat aq eius et terant reliq̄ medicine bñ et misceantur ad inuicē et fiant trocisci. Sicut unusq̄sq̄ trociscus. 3. 5. et det in potu apud māsiōm trociscus unus cū aqua frigida.

Medicām qd pfert ad sputū sanguis. Opij pōdus. 3. i. et cinamomi pondus. 3. i. et castorei et pipetis et macropipetis et myrrhe omniū āñ. 3. i. et croci pondus. 3. ij. et karabe pondus. 3. 5. et balaustiaz et gūmi et anisi omniū āñ. 3. i. terantur medicine et conficiantur cū succo auricule bedi et fiant trocisci et sit omnis trociscus. 3. 5. et exiccetur in umbra et bibatur de eis trociscus unus cum aqua tepida.

Trociscus alius. R. karabe et coralli āboz āñ. 3. ij. acatie et succi barbe hircine āboz āñ. 3. ij. balaustie. 3. ij. se. portulace. 3. vij. papaueris albi et nigri et rosaz et spodij omniū āñ. 3. ij. cornu cerui adusti. 3. ij. 5. reusini. 3. i. 5. cocblearū adustaz. ij. terē sigillate. 3. iij. fiant trocisci au⁹. i. et administrantur.

Trociscus alius ad sputū sanguinis qū ē ex humiditate et mollificatione uenaz. Corticū turis et turis āboz āñ. 3. v. radice squinati. 3. vij. zūlini et masticis āboz āñ. 3. iij. darisabā et cymini torrefacti et calāmeti montani omniū āñ. 3. v. myrrhe et croci ābozum āñ. 3. vij. calcadis. 3. iij. spice et castorei et succi barbe hircine et acatie et rosaz omniū āñ. 3. iij. tere et pfice cū decoctione gallaz et fac trociscos aur. i.

Conagulatione saniei in pectore. Medicām confectā ad illud. Fenugreci molliti. 3. ij. aristol. pōdus. 3. i. myrrhe pōdus. 3. ij. anisi ros. āboz āñ. 3. ij. radicū liquiritie et piperis et salis omniū āñ. 3. i. Cōfringant et cōterant et cōficiant cū aq sūa et fiant trocisci: quoz unusq̄sq̄ sit pondus. 3. i. et exiccetur in umbra et det in potu de eis trociscus unus cū aq radicū feni culi et radicū apij decoctaz qūitate sacraiat. i. et tere trociscus et misceat cū ea et sumat in potu: est enim medicamen bonū qm liquefacit sanguinē congelatum et educit ipsū et mundificat locum eius.

Phthis et ulcera pulmonis. Medicām cōferē ad ulcera que sūt in pectore et pulmone et cōsolidat ea et sanat ea. R. balaustiaz et rosaz siccatz ābarū āñ. 3. iij. sanguinis draconis et medulle tritici et olibāi omniū āñ. 3. ij. gūmi arabici et dragagati et masticis oīum āñ. pōdus. 3. ij. acatie et croci āboz āñ. 3. 5. karabe et myrrhe āboz āñ. 3. i. anarcine. 3. v. terant et conficiantur cum rob cydoniorum aut rob myrti deinde fiant trocisci: sitq̄ omnis trociscus aur. i. et exiccetur in umbra et dentur in potu.

Medicine que sūt ad cor. Confectio in qua pōit barmel iuuatiua. R. se. armel et nigelle et cāsoz et castorei et se. byulquiāmi albi et aristol. et ciperi et alfesire et alfesirefūm et piretri et piperis et origani et colloquitide et spice et se. apij et se. rute et carui et croci et nucis muscate et casie et costi omniū āñ. 3. 5. et sapini et oppoponaci āboz ana. 3. iij. et succari pondus. 3. i. et mellis quantum necesse est. Bolis eius forti pondus. 3. i. et debili pondus. 3. 5.

Medicām aliud cōferens ad pulsū cordis et timorē et epilepsiā. Spice et cinamomi et zedoarie et doronigi omniū āñ. 3. ij. se. aeti. 3. i. 5. medicine terant et pmisceant et det in potu de eo pōdus. 3. i. cū. 3. i. uini in quo infusa fuit lingua bouis et bibat de illis in oī mense tribus diebus continuo.

Contractatus. vi. de uētre inferiori. Debilitas stōi.

Oleū iuuatiū ad mollificatiōm stōi et ei debilitatē. Cbec est pmistio. Masticis et aloes et succi apsinibj et opij et olei nardini et olei de cydonijs qū sufficit permisceat et inungat cū eo stōus cū lana leni. Qd si uolueris ut addiciat buic medicine calor adde i ea laudani pte unā et storacis ptes duas. Si uolueris facere ipsā stipticā pfortatiuā tunc adde sup illud de succo acreste aut succo hypoq̄stidos

Medicamen ad debilitatē stōi et malitiā digōis. Rebulorum bullitoz cū aq cydonioz et bulli ant. 3. iij. belliricoz et eblicoz et cymini infusi in aceto et torrefacti et ciperi et masticis omniū āñ. 3. ij. se. apij et anisi ifusoz i aceto āboz āñ. 3. i. xiloloes et galie āboz āñ. 3. i. 5. mte. 3. ij. mugduis. 3. i. 5. ros. 3. iij. granopz grātoz. 3. vij. sumac. 3. iij. cinami et corticū turis et spi ce omniū āñ. 3. i.

Melblachbat pfortans stōm. Aque aloes et aq rosaz et aq malopz et aq cydonioz et aque sali

cis omniū añ. p̄s una sandali albi et rubei et rosarum
et croci et canfore et laudani et balaustiarū et zamich
et xilaloos et galie omniū añ. pars. 52

Emplm ad apha rōi dux. R. ap̄lntb̄ et spice et
calie oīz añ. 3. viij. aloes et storacis aboz añ. 3.
iij. croci. 3. iij. xiloballami et carpoballami et myrrbe oī
um añ. 3. i. olei nardini q̄tum necesse est.

Heriatos. Biera que refert antiofos con
fert rō. R. aloes aur. iij. masticis aur. ij. assari
3. 5. rof. liccap et flozis squinati et calie omniū añ. 3. 52
utaf ea seca sicut utif biera.

Trocisci qui dicūt amedunis faciētes ad inquit
etudinē rōi p̄pinq̄ ileos et ad oēm inflatiōz et
est cōueniens ei qui euomit cibū suū et ad egritudines
intrinsecas. R. se. ap̄j. aur. vi. anisi aur. vi. ap̄lntb̄ au
re. iij. Et inueni in descriptiōe alia masticis itez aur.
iij. piperis aur. ij. myrrbe aur. ij. cinamomi aur. vi. o
p̄j. aur. ij. castorei aur. ij. conficiātur cum aqua et fiant
de eis trocisci et dentur in potu dōsis eius equalis est
aur. i. ad stomaticos cum uino misto.

Hera que refert menison p̄ferens ad inquietu
dinē rōi et ei qui inuenit inflatiōz et aufert oēz
inflatiōm et cōfert ad tarditatē digōnis et ad egritudi
nes matricū et ipsa itez puocat urinā et est medicina mi
rabilis ad epaticos et ad illū qui h̄z dolorē renū et pro
uocat mēstrua. R. aloes aur. c. masticis. 3. i. et croci. 3. i.
i. spice. 3. i. cinamomi et assari et carpoballami omniūz
añ. 3. i. Tere et cribella et serua eā siccā et utere ita ut
des in potu illi d̄igō tardat pōdus. aur. i. cū aq̄ fiaz
et illi qui euomit cholam et effundit ad stōm eūmā da i
potu d̄ ea aur. 5. et illi q̄ h̄z apha i aliquo m̄bzor interio
rū confert qū sumit de ea in potu cū aq̄ mellis. et ille q̄
indiget ut puocet urinā et aut puocent mēstrua sumat
de ea in potu cū aq̄ feniculi contriti bulliti et colati.

Emplm poloarchis p̄ferens ad oēs egritudies
būidas intrinsecas. R. ciperi cordumeni minu
ti turis cere omniū añ. emina. i. gūmi alboti emina. i. 5
olei de alcāna q̄tū sufficit et q̄nq̄ addit bdellij iudaici
emina. i.

Medicam qd̄ d̄ diareos faciens ad oēs corru
ptiones cōplonis rōi et aggregatiōm aque linit uētrez
R. ireos pondus. 3. xxiij. piperis pondus. 3. xx. zinzibe
ris et anidē aboz añ. 3. xij. anisi et masticis et se. fenicu
li omniū añ. 3. iij. ameos et se. ap̄j. omniū añ. 3. viij. tere
et cōfice cū melle dōsis eū sit sicut galla cū aqua.

Electuariū de carui cōferens ad dolorē rōi et
oppilationes que sūt in eo et in epate et putates
digōnis. Humant carui et ameos et se. ap̄j. et 53. et pas
sulap enucleatay et siseleos et se. baucie omniū añ. 3. iij.
amigdalay amaray mundatay ex cortice suo pondus. 3.
vi. et 7 spice cū melle dōf eū q̄tū nabacca cū aq̄ tepida

Electuariū de galāga p̄ferens ad uehemētiā fri
goris in rōi et epate et digerit cibū et fugat uen
tolitates et stōm efficit bonū. R. galāge et cinami et pi
peris albi omniū añ. 3. iij. beil et cinamomi et neremiseb
omniū añ. 3. iij. macropiperis. 3. vi. zinziberis. 3. viij. se.
ap̄j. et anisi et cymini et carui et talisafar omniū añ. 3. i.
penidiōz et zuccari triplū medicine tere cōmisce et sit
dōsis eius. 3. ij.

Ap̄petitū. Confectio abscondens appetitū luti
R. biera. 3. vi. myrobal. nigroz et belliricoy et eblicozū
omniū añ. 3. iij. nucis hendē. 3. 9. cōficiantur cum mel
le dispumato et dentur in potu de ea. 3. iij. cū aqua in q̄

Decocta sūt mastix et anisū et mīta et scōria decocta
omitus et naulea. Bira abscondens uomitum
pblatis. R. cymi. 3. iij. masticis. 3. iij. granoy granatoy
3. xx. mente et silimbrū aboz añ. tunicas. 9. decoq̄tur
cū aq̄. lb. iij. donec remaneat. lb. i. et colet et p̄ficiatur
galie. 3. i. et dēt in potu de eo in mane et sero.

Singultus. medicam ad singultū mirabile forte
uini boni odoris. lb. viij. mellis dispumati. lb. ij
decoq̄tur donec bulliat et plumat et sexta deinde aufe
rat ab igne et p̄ficiant in eo costi et masticis aboz añ. 3
iij. ap̄lntb̄ pondus. 3. viij. squinati et spice et solij et rof.
et aloes et agarici et croci omniū añ. 3. ij. assari et xiloa
loes indi et calie omniū añ. 3. iij. tritoy et sit dōsis eius

Ecochliarium.
Par et apha epis. Anguētū de muradasacriz
cōferens ad apha qd̄ accit ex corrosione aut alijs. et per
mistio bec ē. R. almuradasacri. 3. iij. et xilaloos et cro
ci et baccay lauri et amoniaci et myrrbe et alkeiati om
niū añ. pondus. 3. iij. et cere pondus. 3. iij. confringe ea
et contere et aggrega ipsa et liquefac eaz cum sufficien
ti quantitate olei de lilio et alrazaki pondere. 3. iij.

Orities epatis. Confectio sacra cū epate adib
cōferens ad dolorē epatis et splenis et rōi et uē
tolitates et dysenterie et tussim chronicā et illis qui euo
muut sanguinē. R. croci et myrrbe et op̄j. et castorei et
se. hyusquiami albi et castorei et cordumeni et papau
ris et spice et eupatorij et epatis adib et cornu dextri de
cornibus cap̄ adusti omniū partes equales terant q̄
ex eis terunt et soluātur que soluenda sūt in uino et con
ficiātur cū melle dispumato et administret post. vi. mē
ses et sit dōsis sicut cicer cū eo qui puenit de potibus.

Militia p̄plonis oleū de mejerion. 3. x. ifunda
tur. lb. i. aque die et nocte et ponat in uase et
bulliat lento igne donec remaneat de aq̄. lb. 5. et aufe
rat ab igne et dūtat donec infiet et colet et reducat ad
uas et fundat super eā olei amigdalini dulcis q̄rta. lb.
i. et bulliat donec cōsumat aqua et remaneat oleū et in
uoluātur medicine cōtrite et cribellate cū hoc oleo. Et
sit myrobal. citrioy et belliricoy et eblicoy omniū añ. 3
x. tamarindoy. 3. lxxx. prunoy. xxx. numero iuiubaray
emidē calie fistule. lb. i. passulay. lb. 5. aggrega has me
dicinas tritas preter casiam fistulā et pone in uase lapi
dis et funde super eas aque. lb. x. et decoquat donec i
maneat tertia et colet super casia fistulā et p̄fricef mani
bus et colet et reducat ad uas et p̄ficiatur super eaz
penidiōz emina. i. et decoquat donec fiat ei spissitudo
mellis et fundat sup ipsa olei amigdalini. lb. 5. et pulue
rizent desuper medicine cribellate delinite oleo predi
cto et bulliat donec coagulet et d̄ponat ab igne et po
nat in uase uitri. cuius dōsis sit. 3. vi.

Saffus ad inceptiōē aque sem cum lacte came
larum aut cū aqua casei aut cū aqua olerum. et
bec est permissio. R. succi eupatorij. 3. i. 5. lacce. 3. ij. ari
stol. 3. i. 5. floris squinati. 3. i. croci. 3. i. 5. seminis cuscu
te. 3. ij. se. cucumeris et portulace ambozum añ. 3. i. sca
monee. 3. i. dōsis aur. i.

Splē ictericia medicine splenetice. Medicam
iuuatiuū qd̄ nominatur medicam uomitus. R.
dabach glandiū. lb. ij. calcis. lb. i. ponat aldabach i ua
se figuli et ponat super prunas donec liquefiat. Qu
q̄ liquefcit pulueriset super ipm calx et p̄mifcantur
ābo sūt et linaf ex eo dū p̄seuerat calm super cutem
adib et ponat. Et o3 qd̄ administat hoc medicamē ut

ingrediat eger utens eo balneū et dicitur ep̄s sup se et n̄
auferat ip̄m donec cadat per se ip̄m et oz ut sit sollicit⁹
ita ut abscondat illud qd augm̄tat de corpore in p̄mis.

Aliud opatio iuuam̄ti et ad spleneticos ē m̄aise
sta in die suo. Et oz aq̄ cū eo ep̄let ut regat
eger regimie quo oz trib⁹ dieb⁹. c⁹ h̄ ē p̄missio. R. myr
rbe. 3. iij. turis minuti. 3. iij. sinapis alexandrie cordue
ni aboz añ. 3. iij. aceti sille q̄tū sufficit. teratur sinapis
et cordumēi et zibellē. Minutū p̄o turis et myrrba
terant et p̄ficiat sup ea abo medicam̄ siccū et p̄ficiat
et fiat sile unguēto et ponat ab hora duay boray usqz
ad horā nouē boray deīn ingēdiat eger balneū et ep̄s
si cū. qū ergo mollificat fac cū ingredi tinā et p̄cipe ei
ut plōget morā in tina et egrediat illud qd ē in eo de
aq̄ et ut nō supueiat ei sincopis et approxiet naso et ace
tū et calāmū siluestre q̄ ipse olfaciat et solue p̄anos qd
ligatū ē ep̄m paulati. Quē egredi de balneo ciba cū
piscib⁹ salitis sine p̄ae et da ei i potu die p̄ et in die 3° et
p̄cipe ei ut exercitet ante illud exercitio in quo pose

est ut fiat anhelitus frequens continuus.

Aliud fugitiuū forte et medicam̄ uile et con
fert hydropicis et spleneticis h̄ntib⁹ egritudines antiq̄s
R. resine decocte. lb. iij. cere. lb. iij. sulfuris quē nō iue
nit ignis. lb. i. minuti turis. lb. i. picis. lb. iij. aluminis bu
midi. lb. i. baurac. lb. i. aristol. 3. iij. radicis cucurberis ali
ni. 3. iij. alo. 3. vi. p̄itri. 3. vi. lactis mōi. 3. iij. aceti kisch
3. s. vini italici kisch. s. et nos p̄m̄ loco aceti olei cotilal

3. iij. prepaia ipsa fm̄ illud exemplum.

Aliud fugitiuū forte de illis q̄ efficiūt opōnem
ntimā ē hōc medicam̄. Sūat de cācis fluuialib⁹ et
abscondant pedes eoz et caude ipsor et exicca ipsos et
ptere eos et accipe de eis pōdus aur. i. et p̄misce cū eo
op̄j sex tā aur. i. et solue ip̄s cū aq̄ illius fluuū de q̄ sup̄
fuit cācer et da ip̄s i potu h̄nti egritudine et pōe i q̄bul
dā horis cū opio de olo ballai cū pōdei sui f3 egrituz.

Durities splēis. Unguētū qd p̄fert ad durities
ex̄nē in splene et sanat. R. cordūeni et sinapis
et p̄itri et fenugreci decocti oium añ. p̄tē. i. tere ego
ea h̄nt et p̄tē ip̄a cū aceto deīn sūde si ea olz deīn lie cū
eo splenē et h̄nt ip̄s abluat se in balneo deīn pōat ep̄s

Capitulum de intestinis.

Alistere p̄ferēs ad vlcera in uētr̄ ex qd h̄nt ea
emittit sanguinē et noiant ip̄a romāi dysenteria
Accipe de adipe renū cap̄ iuuēis et decoq̄ ea cū kisch
deīn accipe de aq̄ kisch et pinguedie adipis sacraiat.
ij. accipe de aq̄ rizi decocti et oleo ros d unoquoqz sa
craiat. i. et acatie trite pōdus. 3. i. s. et gūmi arabici tri
ti et cerule trite aboz añ. pō. 3. i. et uitellū onis p̄misce
ergo sū oia dōec fiat in loco vnguēti et clisteriza cū eo
aut accipe sacraiat. i. aq̄ alberlādaru hūidi et sacraia
ti. s. olei ros. et inice illd p̄ clistere et fac ut cib⁹ sit ius
ciceris cū oleo amigdalino et grāis granator et fac ip̄s
bonū q̄tū potes et ciba ip̄s de fructibus cydoniorum

Solutio vētris. Suffus p̄ferēs ad fluxū uētris
chronicū. R. balaustray et gladiū ifusay i aceto
et torrefactay et sumac et granor myrri et coratb et hy
podistidos omniū añ. 3. iij. cymi et gallay torrefactay in
aceto et capitū grātor dulciū et fruct⁹ tamarsici et zāich
omniū añ. 3. i. xiloolof et galie et massicia et spice omi
um añ. 3. i. se. acetose et gūmi et boli et succi barbe hircie
et grātor passulay torrefcay et xilocāacte et iē oīū añ. 3. s.

Electuariū ad abscedē fluxū uētris sc̄m a frigo
re et vētositate. R. se. ap̄j et calāi aromatici et ei
pi et ameos et xiloballai et lauāi et macis omniū añ. 3.

et anisi. 3. iij. pipis albi. 3. iij. cināi. 3. iij. s. croci. 3. vj. cā
fore. 3. iij. blacte bizantie. 3. iij. s. radicū s̄qnāti. 3. iij. cōdu
meni. 3. iij. sandali al. 3. iij. dauci. 3. iij. 3. iij. granoruz
myrri. 3. vj. conficiat cū rob malorum.

Sed de fructib⁹ abscedēs fluxū uētris et supant
cholam. R. acetositas citri et berberis et ribes oium
añ. lb. i. zarur granor granator et sumach oium añ. lb
ij. cydonior et malor granator et piroz omniū añ. lb
ij. aq̄ m̄dē infundat duob⁹ dieb⁹ et decoq̄t dōec sine
discocta et colet et coq̄t h̄o et ponat si ipsa succay.

Rasura et vlcera intestinor. Medicam̄ qud oz
languifuga p̄ferēs ad vlcera intestinor. R. aca
tie aur. xv. corticū granator aur. lxxv. gallay aur. xxv.
op̄j aur. xxv. se. hyusqami al. aur. lvi. auellanay tritay
aur. clx. sumac scem̄j aur. lxx. succi sumac scem̄j aur.
ij. s. turis aur. xxv. teratur et aggregent et p̄misceatur
cū uino nigro. dosis eius integra aur. i.

Medicam̄ qd bibi et refert ad lukios tarsenses
et est medicam̄ iuuatiuū ad oēs mām q̄ attrahit et ad
oēm inflatiōm. R. anisi et se. ap̄j aboz añ. aur. ij. se. se.
et se. baucie siluūis et se. atardilō et est spēs sileleos oī
um añ. aur. iij. op̄j et se. hyusqami albi aboz ana aur.
i. s. conficiatur cum aqua et administratur.

Alistere quo utebat Gal. et est clistere sec⁹ et est
p̄ueniēs ad descriptiōes plurias antiquoz. R. succi a
creste sicci aur. vi. aluminis iamenī m̄dē calcis quā nō
inuēit aq̄ corticū turis oium añ. aur. vi. arsenici rubei
aur. iij. arsenici citri aur. viij. chāte p̄buste aur. xv. p̄fici
ant cū sirupo de grāis myrri et fiat ex eis trocisci et sit
pōdus trocisci aur. iij. aur. iij. et clisterizet ex eo cū uio
permisso cū aq̄ q̄ritate cyathor. ij. et in quibusdā cliste
rizat ex eo cum aqua pluuiē.

Trocisci alseginati q̄ p̄fert ad fluxū uētris et ad
vlcera intestinor et noiant trocisci beritos et se ex me
dicis uilib⁹ abscedēs fluxū uētris statim. quoz h̄ est
p̄missio. Troci aur. iij. myrrbe aur. ij. aloes indi succi
barbe hircine licij indi succi eupatorij op̄j gallay recē
tiū dragagati pipis al. oīuz añ. aur. ij. p̄ficiat cū uino et
fiat ex eis trocisci cuiusqz quoz pondus sit aur. s.

Suffus ad rasurā ex phlate salso. R. nasturtij tō
refacti. 3. x. se. alsebelabrē. 3. vj. massicia. 3. v. se.
mazu. 3. x. se. porri. 3. v. bdellij m̄dem gūmi frici. 3. vj.
boli armeni. 3. x. dosis. 3. iij.

Alistere ad rasurā pp medicinā ebibitā et cliste
rizat cū butyro et sanguine dracōis et est clistere ad ince
ptiōm rasure et cholam et expulsiōm materiei. R. lētiū
3. x. granor myrri et corticū granator et zarur omnium
añ. 3. vj. cydonior mūdator ex granis suis et piroz oi
um añ. 3. xv. decoq̄t cū trib⁹ lb. aq̄ et 3. iij. aq̄ granato
rū muzor et aq̄ acreste emina. i. donec remāeat. lb. i. et
colet et sumat de ea tertia et misceat cū ea boli armēi
aur. i. gūmi m̄dē charte p̄buste et acatie et cerule om
nium ana. 3. i.

Ansectio medicinē ad colicā mirabil q̄ usus ē
Gal. in eo cui aduēit egritudo q̄ dī ileos et in eo q̄ e
uomit sterc⁹ suū et dat i potu de ea qū dolor ē uehemis
q̄tital sabe cū q̄ritate. iij. aur. iij. cyathor aq̄ sic. R. se.
hyusqami al. pipis al. aboz añ. aur. xl. op̄j. aur. xx. cro
ci aur. x. spice odorifē euforbij p̄itri omniū añ. aur.
ij. p̄ficiat cū melle decocto.

Medicam̄ ad colicā f3 q̄ inuēit ip̄s B. in li⁹ rab
cosocratis et noiat albobeia et p̄fert stōaticis et patien
tib⁹ op̄thalmiā qñ in eis uehemis sit dolor et ad dolo
rē matricū qñ bibi cū aq̄ et melle in q̄ decocta est ruta

Est pmissio. Croci aur. i. spice aur. ij. myrbe aur. ij. costi pipis albi macropipis galbai omniū añ. aur. ij. olei balsami añ. iij. cinnamoi ⁊ cortici radicis mādra gore. Et inuēi in descriptiōe alia succi mādragore ca storei omniū añ. aur. ij. se. dauci aur. iij. s. papini aur. iij. casie aur. iij. cōficiatur cum melle.

Mollificatio ani ⁊ egressio. **M**edicam. B. pferēs ad exitū ani. R. fructus plāte q̄ dē arbei galla rū cerule de plūbo acatie succi barbe hircine corticuz pini q̄ dē fantis turis ⁊ myrbe omniū añ. aur. iij. pul uerizēt sicca postq̄ abluīt anus cum uino pontico.

Capitulum de lapide zenum.

Ico q̄ oē qd frangit lapidē uelice nō ē dubiū qn frangat lapidē renū sed nō cōuertitur.

Anfectio pferens illi q̄ bz lapidē qm̄ est medi cina q̄ fragit lapidē ⁊ phibet gñatiōm e⁹ p⁹ ipz R. casie aur. ij. se. apij aur. iij. myrbe aur. iij. pipis al. aur. ij. turis aur. iij. lapidis scemij masculi aur. i. se. bau cie anisi aboz añ. aur. ij. storacio. 3. iij. radicis lilij alo zonkui aur. iij. se. papaueris al. aur. ij. spice tmdē ami gōalap amaraz excorticataz assari aboz añ. aur. iij. se. lini ciperi aboz añ. aur. ij. mellis bōi q̄tū sufficit sumā tur in potu de ea omni die.

Medicam aliud utile inq̄t. Bā. Scio plurios de illis quoz renes erāt egri q̄ medicati cū eo ⁊ sanati sūt a suis egritudib⁹. Et oz quid ut affiduet usus b⁹ me dicine diebus plibus: est ei medicam sanās illū q̄ bz la pidē ⁊ qui bz egritudinē colice ⁊ sanat itez egritudinē uelice. ⁊ est iste modus artificij e⁹. R. auellāz excortica taz ⁊ se. cucūeris hortulani excorticati ⁊ se. carui mun dati oīuz añ. aur. iij. se. byulqami nigri ⁊ croci se. citro li albi oīuz añ. aur. vi. se. byulqami al. se. apij aboz añ. aur. xij. p̄ficiant cū melle ⁊ fiat de eis trocisci ⁊ det in potu de eis aur. s. cū aq̄ mell tepida mūdāta q̄ritate cyathorum. iij. ⁊ inueni in descriptiōe alia q̄ ponunt in eo harmel aur. vi.

Lapis uelice: qd dem ē in hoc e⁹ et testificat et ē q̄ qū lep⁹ pburit subitū sicut scis et p̄uat p̄bu stū e⁹ et samit de eo in potu diebus aliquot pōdus. 3. iij. cum aqua tepida frangit lapidem.

Ro medicam qd sit cū scorpiōib⁹ frāgens la pidē q̄ gñat in renib⁹ et saluat illū q̄ eo uitē a gñatiōe lapidis i renib⁹ suis: et hoc medicamitū fac suā opone cū p̄p̄tate nō p̄ p̄ponē. Sūant de scorpiōib⁹ uiuis x. nūero ⁊ ponant in olla noua mūda ⁊ linat olla ex massa tritici deinde deferat ad furnū ⁊ calefiat cum li gnis uitis donec rubeat ⁊ pōat olla in illo furno sero ⁊ dūtat in eo i nocte deī extrahat p̄ illud ⁊ sumat qd inuenit in olla de cinez scorpiōnū postq̄ infusa fuerit ⁊ reponat in uase ⁊ admistret de eo mane ⁊ uelpe in hora curatiōis doloꝝ renū pōdus siliqz. ij. cū uīno qd dī nardicō. Fragit eūlapides ⁊ facit eos descēdere in urina frustatis. Et illud iō qm̄ scorpiōes in naturis su is sūt iij lapidib⁹ gñatis i reib⁹ ⁊ uelica sic carnes uipe sūt ōrie uenenis spētū ⁊ reliquoz reptiliū uenenosoz.

Anfectio trociscoꝝ q̄ frāgunt lapidē generatū in uelica ⁊ renib⁹. R. se. baucie siluiz ⁊ se. cu cūeris alrekij ⁊ anisi ⁊ myrbe ⁊ se. apij montai ⁊ se. a pij hortulai ⁊ casie ⁊ cinnamoi ⁊ spice omniū añ. prem i. tere bas med⁹ cinas ⁊ cicotizgoniza ⁊ cōfice cum aq̄ ⁊ fac trociscos in unoquoꝝ quoz sit pondus. 3. i. aut aur. i. aut fac pilulas magnas sicut cicer ⁊ da in potu de eis pilulas. x. in ieiunio cū aqua calida.

Anfectio q̄ fragit lapidē. R. spice iōe darkie

ij. 33. darkiet. iij. macropipis tmdē assari. 3. i. dauci tā tunō casie siliqz. xij. cinnamoi darkiet. iij. polij darkiet ij. assari. 3. i. eauci tmdē croci darkiet. ij. castozi darkiet iij. floris sgnati tmdē scordeō tmdē costi darkimet. ij. pipis albi tmdē petroselini tmdē carpobalsai darkiet iij. acori darkimet. ij. p̄ficiat cū melle.

Distillatio urine. trociscus pferens ad distillati onē ⁊ diariā. R. castorei. 3. ij. ⁊ sanluci ⁊ rute ⁊ se. byul quiai al. ⁊ anisi omniū añ. pōdus. 3. i. ⁊ granoz grana toꝝ gra. xv. terant ⁊ fiat trocisci ⁊ sit dosi pōdus. 3. i. ⁊ da ei in potu pondus. 3. i. de granis cucumeris mun

dari cum albumine oui subtili.

Ebilitas erectiōis ⁊ desiderij. cōfert ad illud hoc medicam. R. se. cepe. 3. ij. ⁊ granoz eruce pōd⁹. 3. iij. ⁊ se. aelebedēgi ⁊ cūgeidē ⁊ alfabasdarō ⁊ sōlle al late omniū añ. pōdus. 3. vi. ⁊ lecacul pōdus. 3. iij. sifami ni mundati pondus. 3. v. ⁊ alaniudē ⁊ alnaricu alābo rum añ. pōdus. 3. iij. ⁊ pēidiōz pōdus. 3. vi. tez ea ⁊ p misce ⁊ sit dos⁹ pō. 3. ij. cū uino pmissio.

Cōfert ad illud hoc medicam. sume uenaruz alfarlunigi ⁊ est aspagus ⁊ lactis uaccini ⁊ bu tyri vacci omniū añ. lb. iij. ⁊ se. eruce ⁊ se. baucie ⁊ se. napi omniū añ. 3. iij. tere medicinas siccas ⁊ permisce cū lacte ⁊ butyro dosi eius pōdus sextarioꝝ. v. aut. x. postq̄ decoxeris ipm̄ donec cōsumatur lac ⁊ remāeat butyrum ⁊ cola ipsum ⁊ da ipsum in potu.

Ro electuarij indi qd addit in spmate ⁊ cōfor tat appetitū. R. 33. piperis ⁊ macropipis ⁊ cinnamo mi ⁊ solij ⁊ spice ⁊ nucis muschate ⁊ sādali rubei ⁊ cā damoi minoris ⁊ macis ⁊ tagamed ⁊ talisafar ⁊ kerfe teni ⁊ cipi ⁊ spodi⁹ ⁊ nucis inde omniū añ. 3. iij. mus cbi ⁊ cāfore aboz añ. aur. x. zuccari tabarzēt q̄tum medicine oēs tere ⁊ cribella q̄tum sufficit cum melle dispumato dosi eius sit pondus. 3. ij.

Anfectio medicamio alterius qd addit in sp mate ⁊ puenit regib⁹. R. caude stinci. 3. i. s. se. napi ⁊ se. baucie ⁊ allest ⁊ se. cepe al. dlcis ⁊ se. urtice ⁊ se. eruce oīū añ. 3. i. ⁊ melāopi. ⁊ leucopi. ⁊ macropi peris omniū añ. 3. v. ⁊ cepe muris assate pōdus. 3. iij. pineaz excortictaaz. 3. ij. s. ⁊ piretri pōd. 3. iij. ⁊ ligue auis pōdus. 3. vi. ⁊ cerebelloꝝ passiez masculoz qui ni dīficat in p̄tib⁹ pōdus. 3. iij. ⁊ testiculoz galli. 3. i. tez bas medicinas ⁊ spice cū butyro uaccino ⁊ melle ⁊ sit butyri tertia ⁊ mellis tertia due ⁊ repone in uase dos illius sit. 3. s. cū uino dulci post cibum.

Ro olei cū quo inungunt pectē ⁊ vga qd est corā renib⁹ ⁊ erūpere facit desiderij coeūdi ⁊ addit i eo. R. euforbij ⁊ galbai aboz añ. pōdus. 3. ij. macis pō dus. 3. i. macropipis. 3. i. s. piretri pōdus. 3. ij. s. ⁊ se. e zuce ⁊ castorei aboz añ. 3. s. olei de nardisco. 3. i. s. ⁊ cere. 3. s. tez medicinas siccas ⁊ liqfat cerā cū oleo ⁊ p ijce sūt ea medicinas ⁊ pmisce bñ ⁊ inungat cū illo.

Anctio matricis. pessarii ad matricē fiam ⁊ apa duꝝ resolutiui. vnguētū diaqlon vnguēti basilicō ⁊ adipsis tauri ⁊ gūmi amigdali ⁊ adipsis galli ne ⁊ adipsis anatis ⁊ medulle cruris cerui ⁊ stercoris ouini ⁊ storacis liquide romāe ⁊ olei nardini omnium añ. 3. i. s. myrbe pu. 3. s. croci. 3. ij. liqfat adipēs cū ole o ⁊ aggrega oia ⁊ pōe de eis si pessarium de lana ⁊ ad ministra.

Tractatus septimus de doloribus iuncturaruz ⁊ podagra ⁊ uena sciatica.

Aplm ad dolorē iuncturaz ⁊ podagrā scī cū byulquiamo nigro ⁊ agatīco ⁊ est medica

me utile. Ge. byusquiami nigri kist. i. agarici kist unū
senugreci kist. i. baurach. 3. i. cere. lb. i. resine decocte
lb. i. olei antiqui. lb. i. medulle ossiū cerui. 3. iij. radicum
lij aluriku. 3. iij. tere medicinas siccas et cribella cum
cicoricocinio et liquefac medicinas que liquefiunt et
dimitte donec infrigidentur et projice super medicinas

E siccas et permisce et reponere et utere.
E confert ad illud hoc medicam. 3. bermoda
ctilop. 3. xij. et bellebore albi pondus. 3. iij. et piperis et
cymini amboz añ. 3. iij. tere et pulveriza dosia et pon
dus. 3. i. cum aqua mellis.

E Plm qd pferit ad debilitate q accidit in pedi
b. 3. affari et aloes et sief meithe et capsie et gut
te. i. costi et fecocolle et myrrbe omniu añ. 3. iij. et castozi
3. iij. contere ea et tere ipsa cum uino boni odoris deinde
lini ipsum desuper.

A Rs medicaminis pilulap q fiut cu alsefire et e
medicam scin cu bezeribale et est iuuatiu ad
podagra et dolore genuu et dolore iuncturap. 3. medi
cine que dz alsefire podus. 3. i. et bermodactilop podo
3. xx. cymini carmeni podus. 3. i. cinamomi et origai p
fici et azistok. rotunde et 3. 3. foliorum cappis et cineris
birundinum omnium añ. pondus. 3. i. Tere has medi
cinas et pulveriza et confice cum uino et fac pilulas p
uas et ericca in umbra dosis illius pondus. 3. 5. cum a
qua in qua decoctum est anetū aut fiat de eo suffus po
dere. 3. 5. cum aqua mellis calida in qua decoctum est
anetum cochliarijs duobus et olei cochliario uno.

P Plule alie que fiunt cu alcana ad podagra lau
date. 3. myrobal. nigroz ablati nucleis pon
dus. 3. x. belliricop et eblicop et tapie et cinamoi et 3. 3.
et macropiperis et salis indi oium añ. podus. 3. iij. alo
es podul. 3. xxx. origai perfici et radices cappis et bdel
lij et alcane oium añ. podus. 3. iij. bermodactilop qtrum
medicines oēs tere medicinas et cicotizogiza et infun
de bdellii in uino et permisce et cofice et fac pilulas p
uas et sit dosis earum pondus. 3. iij.

U Ena sciatica. Medicam ad uenā sciaticā qd se
dat ea vltie. c. hec est permistio. Ppiciis pte du
as sulfuris qd nō inuenit ignis pars. i. terant sil et per
miscant et pulverizent super locū infirmum postq in
gressus fuerit habens eam balneum ut adhereat ei me
dicamen et conglutinetur super ipsum charta et dimit

P tatur usq quo cadat per se ipsum.
P O dagra. Medicam de byusqamo nostrū pre
dem in c. doloz iuncturap est ultimum ad eam.

E Tractatus octauus de alopitia.

O Infectio locho ad alopitiam. 3. euforbij et
gūme rute agstis et olei lauri omniu añ. auz
ij. et sulfuris qd nō inuenit ignis et bellebore
nigri aut albi qdcunq duoz est repertū omniu añ. po
dus aur. i. Aggrega has medicinas tritas et cribella
tas et permisce cum pondere. 3. ix. cere liquefacte cum
oleo laurino aut oleo alkerua aut oliue oleo antiquo
et utere hoc medicamine fm q ipsum est forte ualde in
curatione alopitie cum prolongatur et difficilis sit ei
cura. Inquit Bal. ego permiscui cum eo in quibusdā
boris nasturtij pondus aur. i. et spume aduste pondus
aur. unius.

A Lkdob nigrum in quo inuoluuntur capilli uel
manus uel aliquod membrorum. Exstimauit Bal. q

quando sumitur urina canis et putrefit quinq diebus
aut sex deinde fit cum ea illud conseruat nigredinem.

E Descriptio ponderum et mensurarum ex breuiari
o alseir. i. vigilis.

I Aquit kist orde est. 3. xviij. **E** Kist uini est
lb. lxx. **E** Kist mellis est. lb. cxiij. **E** Chous
uini est. lb. ix. **E** Chous mellis est. lb. xxiij. et

5. **E** Corboni olei est. 3. ix. **E** Corboni uini. 3. x.

E Corboni mellis. 3. xiiij. 5. **E** Desitrum magnus

olei est. 3. iij. **E** Desitrum magnum uini est. 3. iij.

gormie. viij. **E** Desitrum mellis. 3. iij. 5. **E** Alcu

nes olei darkimet. xvi. **E** Alcunef uini. 3. ij. et quarta

darkimet unius. **E** Alcunef mellis. 3. iij. et quarta et

octaua. **E** Choatus olei darkimet. xij. **E** Choatus

uini. 3. i. et medietas darkimet et tertia. **E** Choatus ml

lis pondus. 3. ij. et quarta. **E** Desitron olei e dar

kimet. vi. **E** Desitron uini est gormie. xx. **E** Desi

tiron mellis darkimet. viij.

E Descriptio mensurarum et ponderuz ex breuiario

Filij. Herapionis inquit.

E Receptum est ab hoc capitulo in hoc aggrega

to quoniam non dixi omnem mensurā quam

in ipso attuli nisi que cognita est apud eos q

lingua utuntur arabica in capitulis suis. Verum qui

dam coegerunt me ad transferendum querentes a me

translationem eius ut iuuamentum fiat per illud in a

lijs ab isto libro. **E** Kist apud gentes que lingua greca

loquuntur cognitum est. super mensuram uero non con

ueniūt omēs et illud est quoniam quidam eorum utun

tur alia q utantur alijs. **E** Kist eniz apud romanos ca

pit. lb. i. 5. et sextam. quare est. 3. xx. **E** Et kist italicuz

lb. i. 5. **E** Et lb. est. 3. xij. **E** Et mina romana est. 3. 2

xx. **E** Et mina italica et egyptiaca est. 3. xvi. **E** Et

mina est sextaria. xl. **E** Et lb. est sextaria. xx. **E** Sex

tarii est. 3. vi. et danic. ij. aur. iij. **E** Et darkimet

est aur. i. **E** Et dorach italicum est iobein. viij. **E** Et

iobein est aciat romana sex. Et cotila. i. 3. ix. **E** De

stron magnum est. 3. iij. **E** Et paruus est darkimet vi.

E Alcunefi est darkimet. xviij. **E** Choatos est. 3. i.

5. **E** Gormia est quarta. 3. usq ad duos danic. **E** Au

mius et andanikis est. 3. i. et unaqueq earum est aure.

vij. **E** Adar. 3. i. **E** Eub mellis. lb. ij. 5. **E** Eub o

lei mina. i. 5. **E** Aldorach. lb. iij. **E** Kist mellis. lb. ij.

5. **E** Albemen sextaria. v. et 3. xxx. et antulij. iij.

E Semimet mine. x. et 3. 5. **E** Faba egyptiaca semimet

quattuor. **E** Obolos est danic. i. 5. sicut inuenit alexā

drinus antulij. iij. **E** Auellana. i. est darkimet. i. **E**

Aux est. xiiij. semimet. **E** Alacraia parua est semi

met. vij. **E** Alacraia magna est semimet. xiiij. **E** Fa

ba greca est duo semimet aut duo oboli. **E** Alacraia

ti est sextaria. vi. et quarta. **E** Cochliarium mellis est

aur. iij. **E** Cochliarium medicinarum est aure. i. et 3.

i. **E** Alatil. i. est sextaria. ij. **E** Darkimet e oboli. vi.

E Et omnis obolus est kirat. iij. **E** Et omnis kirat

ē. iij. grana orde. **E** Et oboli. iij. sunt kirat. ix. **E** Al

cantus est. 3. i. 5. **E** Choati. ij. sunt. 3. iij. **E** Oboli

vij. sunt kirat. xxiij.

E Completus est liber quintus libri canonis qui est

antidotarium senis regis aboali bassen filij bali abin

sceni. Et eius complemento completus est liber totus.

2
in
P
b
n
f
6

Ch
Caly
Gua
Tepa

Libellus Avicenne de viribus cordis translatus ab
Arnaldo de villa nova barcinone feliciter incipit.

Tractatus primus de origine spiritus et generibus eius
et principibus sue generationis et informationis.

Capitulum primum de origine spiritus.

Creatur deus ex potentia cordis sinistra
ut est armarius spiritus et materia generationis
illi. Creaturque spiritum latorē virtutū aīe in
membra aīaliū tendentiū mediāte ipso. Crea
nit itaq; p̄mū appēdiculū viriū aīe spūm et manatiōm
fāz in mbris corpis mediāte ipso. Produxit ē spūm
ex subtilitate hūoz et igneitate quēadmodū pduxit cō
pus ex grossitie ipsoz et terestritate. Etenim cōpatio
spūs ad hūoz subtilitatē ē sicut ppatio corpis ad ipos
hūores. Quēadmodū ei mbra p̄stunt p̄p̄misiōz ip
soz ad inuicē pducēte ad formā aliq̄ p̄positiōis q̄ cō
mistiū disponit ad recipiēti habitū nō p̄uēientē ei rōne
simpliciū sūt mō p̄stuit spūs ex subtilitate hūoz cōmi
stioe ipsoz quatuor ad formā p̄p̄sonis q̄ spūs p̄pat ad i
ceptiōm viriū aīe q̄s ex simplicib; nō acq̄rit p̄ncipiū
āt ē est ex manatiōe diuina sine auaritia et diminutione
q̄n ē dispō p̄fecte quēadmodū ei unūq̄q; mem
broz q̄uis ex ipsa subā hūoz p̄stuit nihilomin; inest
sua p̄p̄lo rōe singularitatis p̄portiōis q̄ritatū hūoz et
forme p̄misiōis ipsoz. Sūt unicuiq; spūz v̄z tā aīali
q̄ vitali q̄ nāli q̄uis eoz subā ex subtilitate hūoz sit ni
hilomin; p̄p̄a inest p̄p̄lo rōe p̄portiōis q̄ritatū subtili
tatis hūoz et forme p̄misiōis. Et sic ē mbra gīalia q̄
uis plura sint nūero: unū tñ ē generatiōe p̄ncipiū q̄lecū
q̄ sit illud fm diuersitatē opiniōnū ē generatiōem seq̄
generatiōe ceteroz mbrorū. Sūt quēadmodū spūs gīa
les plures sūt nūero nihilomin; un; ipsoz gīatiōe p̄mus ē
q̄ s; sīam potiorē p̄p̄oz gīat in corde et exī p̄ceden
do manat et penetrat in ceta p̄ncipalia mbra in q̄b; q̄
sufficiēter p̄māsit ad p̄p̄icē ibi p̄p̄onē p̄ticulārē et p̄p̄
am. Ita q̄ in cerebro p̄p̄onē acq̄rit q̄ disponit ad i
ceptiōm virtutū sūs et motus. In epe vō p̄p̄onem su
sceptiūā virtutū nutritiōis et augmēt. In testiculis āt a
cquirit p̄p̄onē q̄ p̄pat ad receptiōm uel ad recipiēti
gīatiōm. Et existit tñ hāz oīum virtutū p̄ncipiū s; dē m
philosophū in corde quēadmodū apud eos q̄ diuersi
ficant a sīa ē. p̄ncipiū virtutis uisive auditiue et gusta
tiue est in cerebro. Sed nihilomin; s; eos spūs dispōit
ad recipiēti hāz virtutes p̄ticulāres in mbris alijs ita q̄
uisiua mediāte p̄p̄one crystallie hūitatis q̄n spūs p̄p̄lo
ni p̄iungit. Auditiua vō mediāte p̄p̄one obitrici neruū
Gustatiua vō mediāte p̄p̄one hūitatis quā sub radice
ligue gīat spōgiosa caro. Supradictorū āt repugnātiū
quidā sunt afferentes q̄ virtutes spūs affert a cerebro
nullo mō agens ad p̄fectiōm virtutis cōp̄one mem
bri ad q̄d procedit sed ipm mēbz est tñ cōueniens in
strumentū actioni virtutis naturalis nihil conferens ē
ius essentie ueruntā exquīsita p̄scrutatio ueritatis
omnino cessat istorum opiniōez et uerificat insuper q̄
calectiōm virtutis adipiscitur spūs in mēbro q̄d est
operis instrumentum fm formā p̄dicte opiniōis.
Dixerunt quidā ex sequentibus philosophis q̄ spi
ritus uires anime recipit a corde p̄fecte ita q̄ ad re
ceptionē ipsaz p̄fecte in ipso corde disponitur taliter
q̄ non indiget alio mēbro sicut de epate aut dē cerebro
et. Sed hanc opiniōem respuit et penitus cassat vlti
ma inquisitio ueritatis.

Capitulum secundum de diffinitione et natura spi

ritus et eius utilitate.

Ita et quęcūq; p̄fectio et omne bonum quib;
res distingantur non nisi a prima ueritate sunt
que omniū bonorū prima est et unīformis manatiō. At
uero receptibilia sunt carentia dispositionibus ad rece
ptionē ipsoz. Et idcirco cuiuslibet susceptibile non est
dispositionis cuiuslibet receptiuū: quapropter nequit
lana in q̄tum lana recipere formā ensis nec similiter a
qua sub forma aque recipere uirtutē humane nature.
Sic igitur humana corpora recipiunt uitā preter illa
que numero et quātitate sunt diminuta. Numero qui
dē q̄m non uiuentia corpora quattuor elementa sunt:
et que illis approximant in natura. Quantitate uero
q̄ omnia fere elementa quattuor sūt fere insensibiles q̄
tatis et minora sūt omnibus rotabilibus spheris nec e
longatur ab intellectu quin ex stellis fixis sit aliq̄ ma
ior eis. Demonstratio iterū concludit q̄ hec omnia e
lementorū corpora uel demāto iterum hoc et q̄ omia
elementorū corpora sint ueluti punctus respectu corpo
ris saturni q̄to igitur est amplius respectu superiorū.
Amplius āt apud cōprehēsores ueritatis cā p̄p̄t
quā non receperunt uitē formā hec corpora est illud
quo cetera uiuentia corpora tā simplicia q̄ composita
diuersificantur ab eis hec contrarietas nārum. nā enī
uniuscuiusq; est alterius nature dīa idcirco a genere
corporū celestium ualde elongantur q̄m celestia corpo
ra dōposita sunt ad nobiliorem spēm uite corporalis.
Elementa uero a uita omnino sūt elongata in corpori
bus āt cōpositis cōmistiō frangit formā contrarietatis
eorū exinde catur forma cōp̄sonis que quidē comp̄o
medium quoddā est inter contraria. medio nihil abso
lute est contrarium. Et idcirco compositū disponitur
ad uite receptionē ita v̄z q̄ q̄to amplius ad medium p̄
plexio uiciatur tanto mistum redditur habilius ad i
piendū nobilioris uite p̄fectiōm adeo q̄ quando in
tū ipatur comp̄o q̄ per equalitatem cessat dīetas et
cessat in ea disponitur mixtum ad receptiōm uite con
formis uite celestium corporū que dispositio in hūmāo
tñ spiritu reperitur. Est igitur in summa spūs sub ge
nerata cōmistiōe elementorū uergens in similitudinē
supercelestiū corporū. Et propterea iudicatur de spū
q̄ sit subā luminosa propter q̄d ei dicitur de uiuuo spi
ritu q̄ sit radius atq; lux. Et exinde anima gaudet ex
intuitu lucis et tristatur in tenebris quoniam spiritus
qui sedes est anime illud est conforme id āt contrariū
Capitulum tertium de principalibus passionibus spiritus
cordialis et p̄mis cāis ipsoz. s. potētia et dispositionez.
Sapientes p̄horum et medici eos sequentes cō
corditer ponunt q̄ gaudium et tristitia et timor
et ira sunt ex passionibus spiritus cordialis et q̄ quel
bet passionum intenditur et remittitur non solummō
propter agens sed et propter intensiōē et remissiōē
dispositionis in substantia patientis. Assignant et sapi
entes subtiliter dīam inter potētiā et dispōnem dicen
tes q̄ potētia respicit utrūq; dīorū equalr: dispositio
uero non q̄uis āt gaudere et trīstari possit et hō nihilo
minus aliquis est tñ ad letitiā dispositus aliquis vō
ad trīstitiā tñ. Et simile iudicium est de timore et ira
et ceteris passionibus. Est igitur esse et rō spiritus gau
dentis in potētiā aliud esse ab esse et rōe spūs disposi
ti ad alterum predictorū uidetur etiā q̄ dispositio sit
p̄fectio potētiē respectu alterius oppositorū. Ex
quo p̄z q̄ si spiritui conueniat inq̄atuz inest ei potētia

tristari uel gaudere indifferenter tñ non tñ ei conuenit ex parte ipsius dispoñis indifferenter alterutri. Rur-
sus etiā ex hoc pñ qñ potentia ad hec duo inseparabiliter
inheret spūi ex generatione ipsius. Dispoñ uero que ip-
sum ad alterū oppositorum inclināt non inseparabiliter
ex generatione inheret ei sed accidere potest ex super-
uenientibus causis.

Capitulum quartum de gaudio et intrinsecis causis
delectationis et tristitie et eorum diuersitate.

Gaudium est delectatio quedā: omnis autem de-
lectatio est apprehensio aduentus proprie per-
fectionis ab aliqua uirtute apprehensiuā sicut in sensi-
bus apprehensio dulcis et saporis gustui et apprehensio
victorie irascitiue uirtuti et perceptio alicuius utilis et
tingentis existitiue et opinatiue uirtuti. omnis autē pfe-
ctio seu ē delectatio est naturalis alicui uirtuti et econ-
uerso: omnis nāq; perfectio alicui uirtuti est delectatio
ei. Forisā at continget in aliquibus uirtutibus qñ nō
oio delectantur nisi apud separationem dispositionis in
naturalis propter qd etiā quidā opinantur qñ delecta-
tio sit exitus a dispoñe inaturali. Fixio nāq; a dispoñe
vel habitu naturali non est delectatio. hic at error inci-
dit qñ qd est per accñs acci- tur ut per se. in elenchis
ei ostensuz est qñ hec est una fallacia. Delectatio nō
huiusmodi qñ ad propositum spectat est qñ nulluz
apprehendens aliquid apprehendit nisi apud alteratō-
nem sicut in tactu patet. tangibilis ei qualitas tādū de-
lectat qñ diu mēbz tactiū permanet contrarie qualita-
tis et patitur ab alterante qualitate. Qñ ergo fuerit
passum ab ea sufficienter efficitur qualitas complo m-
bri. Et iō non delectatur ab ea qñ omnis alteratio cū
quādā alteratione persistat et nihil alteratur a semetip-
so. Vñ in contrario non leditur quidā ecchibus calo-
re qui fortior est qñ sit in acute febricitantibus. Acute tñ
febricitans leditur calore qui fm uirtutem est circa il-
lum. Et hoc qñ calor in ecchibus est collocatus seu habi-
tuatus in mēbris ac si esset eoz complo: in acuta uero
febre est quasi uolitans supra ipsa et timetur a complo
ne mēbz. medici ē proprio nomine vocant qualita-
tē inherētē mēbris sicut in ecchibus malā complexionem
equalē. Que at se bz sicut in causone prope uocat ma-
lā complexionem diuersam. Hā igitur ex his relinquitur
manifestū qñ propter quā delectatio cessat postqñ ha-
bituate fuerint perfectiones sensibiles est priuatio app-
hensionis introitus ipsaz et qñ delectatiōis apud pñ-
cipiū exitus a dispoñe inaturali est apprehensio introi-
tus dispoñis naturalis. Sed propterea qñ currit app-
hensio introitus dispoñis naturalis cū exitu a dispoñe
inaturali cōtingit ut sit delectatio cū exitu illo: et idcir-
co putatur qd dictū est: sed non est ita sed cā est introi-
tus perfectionis sensu percepte et non aliud: hec nāq;
est cā delectationis per se. Cā uero dispoñ ad delecta-
tionem est circa delectabiles spūs fm meliorem habi-
tū in quantitate et qualitate. s. ut nō sit in substantia di-
minutus nec habitus siue dispositio eius sit inaturalis
i his que conueniunt ei. In qñtate qñdem quoniam si
spūs fuerit multus uehementior erit uirtus ipsius. au-
gmentum enim in qñtate prestat additamentū uirtuti
i fortitudine quēadmodū est in radicibus scientie na-
turalis declarati. Et exinde est qñ propter multitudi-
nem suam durat. amplius i habūdanti mensura in ori-
gine seu minera ipsius. Et diffusio eius abinde ad mē-
bra in dilatione qñ est apud gaudiū et delectationē qñ sit

ab abūdantiōi mēsa: si ei modicus fuerit qñ cito dif-
soluitur natura conseruat eū apud originem suam nec
dat ei facultates libere dilatandi. In qñtate uo quoniam
am si fuerit nobilissime cōploris et nobilissime substan-
tie. i. abūdantissime lucis tūc est substantie celesti. Amil-
linus. he ergo sē cause dispositionis ad delectationē
et gaudiū contrarie uero sē cause dispositionis ad tristi-
tiā et dolorem. Qñ enī scitur qñ be sē cause delectatio-
nis in genere et psequēter proculdubio scitur qñ eedē sē
cause gaudiū qd delectationis est spēs. Spūs ergo qñ ē
in corde qñ multus existit in qñtate propter materie
multitudinem ex qua uelociter et continue generatur
et est tēpatus in complone et in substantia uinoful splē-
dens tūc est ad gaudiū dispoñ fortis. Qñ at fuerit exi-
gue qñtatis sicut i conualecentibus et diuturnis mō-
bis et senibus non tēpatus in complone sicut i morbis.
Et fuerit ualde spisse et grosse subē sicut in mēbris et se-
nibus ita qñ delectari nequit propter grossitiē et spissi-
tudinē eius: aut fuerit nimis tenuis sicut i conualecē-
tibus et mulieribus ita ut qñ dilatatur sanari non pōt
aut fuerit tenebrosus sicut in mēbris tunc est uehēmēs
dispositio ad tristitiam.

Capitulum quintum de causis exterioribus de-
lectationis et tristitie et earum diuersitate.

Perfecte dispositū ad effectum aliquem est du-
plum causaz illius effectus sicut sulfur ad ignē
mationē ipm ei adeo igne modico inflāmur qñ euz du-
plo eius lignum inflāmi non potest. Qñ ergo anima
habuit spūm perfecte dispositū ad recipiendū letifican-
tium causaz ipressiōes modica ex cā letatur pp qd i bi-
bentibus laudabile uinū letitia multiplicatur in tantū
alī qñ putantur sine causa ridere quz tñ ita non sit. Et
enī ipossibile est qñ in aliqua re fiat ipressio sine aliquo
ipressore. Sed cā est qñ uinū qñ bibi moderate copio-
sum generat spiritum moderate complexionis et substan-
tie et uehementis lumis et splendoris unde ad letitiam
ualde dispositū. Et idcirco ualde letificat ob minimā
causaz sciscitantium et recipit ipressiones ex causis uti-
libus in presenti fortius qñ ex causis utilibus in futuro.
Et ex causis conuenientibus delectationi amplius
qñ ex causis conuenientibus honestati. Et similiter re-
cipit tunc ipressiōm a causis que congruūt potius ad
generandum opiniōm qñ solidū intellectū. Et huius qñ
dem cā est qñ uirtus anime suam in cerebro exercet a-
etiōm et exigit spūm tēpate humiditatis ut obediat mo-
tui cogitationis et exercitio intellectus. Tunc at est ue-
hementis būitatis et nimis motus propter missiōm va-
porum ascendentiū et inundantiū ibi imoderate būe-
ctantiū ipm. qñ obrem non obēpat intellectui nec mo-
tibus cogitationis nisi in rebus ualde malibus et cor-
poreis non in rebus substantialibus ualde et spūalibus
et cū in stabilitate seu agitatione ipsius non obedit for-
mationi seu pñtationi rez spūalium sed formatiōi tā-
tū ualde corporaliū rerum. unde ueritas seu perfecti-
o sui operis apud cognitiōm ualde debilitat et retrahi-
tur intellectiua uirtus adeo tñ qñtū exigit aut pcreat:
dispoñ ei donec ad tēpantū et complo reducat et ipsius
inundatio quietet qñ ei uirtus aie que in corde est ue-
hementis existit dispoñis ad gaudiū et nō perueniunt
ad eā letificantia pñtata inter sensum et pñtatiā aut
ē cogitatiōm quibus opus aiatay uirium reboratur
ppea qñ diximus tunc pcomitari spūm que fortiora sē
in eo. s. excessus būitatis et inundatio idcirco tūc sensus

diatur interiori spūi et supra motum eius efficit intel-
lectu potentior. intellectus autem quoniam contra se illum spūm
inuenit sic proterum inuac sensu et subicit ipm sicut in
geometricis et ceteris scientiis fit. Quando igitur res
taliter se habet diminuit in anima potatoris impressi-
o honestorum et intelligibiliū et preualet impressio leti-
ficantium honestorum et intelligibiliū et preualet impres-
sio letificantium dulcium et delectabiliū sensibus presen-
tiū maxime. Et quoniam est dispositio fortis idcirco
sufficit ad letificandū debilissima causa sicut in pueris
propter quod putat quod sine causa letentur quoniam tamen
sit impossibile. quoniam causa gaudij et tristitie quedam
sunt fortes: quedam sunt debiles: quedam cognite sū
manifeste: quedam incognite siue occulte. Eay uero quod
incognite sunt siue occulte plures sunt assue quanto
enī amplius assue sunt tanto minus percipiuntur.
De causis autē gaudij et letitie fortibus et manifestis nō
est necessarium facere mentionem. Alię uero sunt sicut
intuitus celi inter letificantes cuius signum est quod oritur
tristitia causat. s. in tenebris permanere aut sicut puer
sari cum similibus cuius signū est quod solitudo attristat.
De letificantibus similiter obtinere desideratum et ex-
plere intentionem sū exigentiam intenti sine impedimē-
to. Et preponere facere quicquid placidum et similiter
confidentia et memoria preteriti delectabilis et futuri
et spes et meditatio in rebus ambrosiis et mutua con-
suetudo dilectorū et euasio a tormento et extraneitas re-
rum et admiratio et eleuatio mentis et obuiatio amico-
rum et amicitia uiciorum. Quod delusio et defra-
datio et uictoria in minimis rebus et multa consimili-
a quorum mentio fit in libris rectorum et moralium: quod
inquam omnia diuersificantur in gentibus sū affectus
consuetudines et etates: nec aliquis ab eis reperit om-
nimode uacans: nec contingit similiter ut cause cōle-
tificantes in duplo plus aut amplius letificent ceteris
nisi pro tanto quod dispositio quandoque uehementer re-
spicit alterum oppositorum non patitur a causis alterius
nisi fuerint ualde fortes patitur tamen a causis suis et
si fuerint debiles. Et propter hanc causam in ebriosis
durat letitia: Et in mētia habentibus spūs tenebrosos
perdurat tristitia leuius ex causis desolationis et tristi-
tie sicut rememoratio distantis patrie naturalis et re-
miseria multorum nocuentorum iam diu preterito-
rum et odia seu rancores et difficultas sanationis et o-
nerosa conuersatio et imaginatio terribiliū futurorum
et proprie necessitatis mortis a qua se auerit intellectus
et intelligens discretio quoniam sit in euitabile mori. Et co-
gitatio sollicitantis meditationis in aliquo et seipso
ab occupatione placenti et cogitatio distractionis ab
ea et distractio a desiderato seu a uolito et mētia alia cō-
similia et aliqua que nequeunt cōprehendi: hec enim
et consimilia contristant de facili animā dispositam ad
tristandum. Amplius in mēto fortitudo imaginatio
contristantium rerum facit ei apparere quod iam sit in a-
ctu res cuius similitudo anime representatur: et idcirco
in continua perseuerat tristitia. Fortitudo autē ima-
ginationis causatur propter siccitatem spūs quoniam letifi-
cet motum eius et etiā quod intellectus a sensu et phanta-
sia distrahitur ab actibus rationis propter corruptio-
nem cōplexionis spiritus qui proprie mouetur secun-
dum exigentiam disponentis complexionis et qualita-
tis pessime et obscure.

C. vi. in quo ostenditur quod unaquęq; passio cordis

disponitur ad generationem sui ipsius.

Non est autem opinandum quod omnia cā disponens
ad gaudium uel tristitiam immediate coniun-
gatur substantie spūs sicut q̄ritas eius et qualitas ima-
alias esse contingit causas a quāitate et qualitate spūs
ex parte autē passionis que nihilominus disponunt ad al-
terum predictorum quous hoc faciant mediantibus causis in-
trinsecis ipsi spiritui. s. q̄ritate et qualitate ipsius: hoc ē
quod trānt cōplonem ipsius aut rectificant spūs et mul-
tiplicant q̄ritatem et sic disponunt ad gaudium: aut ac-
cidit eis cā contraria et sic ad tristitiam contrario modo
disponunt: si ergo cause exteriores primarie et remote
inherentes uero ad rōnem unicā deducuntur et est: quod
omnis actio oritur habens si sepius iteretur reddit u-
tutē eius ē est potentiorē ad imprimendū effectum: ois
aut fortificatio uirtutis fit quedā dispositio ad effectum
hoc aut sufficienter inductione manifestatur. Et enī cor-
pus si pluries calefiat disponitur ad calefactiōem uelo-
cem similiter si pluries infrigidet: aut rarificet: aut spūs
se et in interioribus uirtutibus accidit illud. Et enī
ex frequenti actione et passione fortes habitus genera-
tur in eis sic enī morales habitus acquirunt. huius autē
causa forsitam est quod passio adueniens rei frequenter
efficit conueniens substantie eius. quod aut est alicui
ueniens suo contrario discōueniens est. Si ergo sepius
iteret diminuit dispoñem ad illud contrarium expellē
do id quod est conueniens illi. hec igitur est declaratio
supradicti per inductionem. manifestat uero illud syllo-
ex per se notis accepto et demonstratiua ratione ualde
prolixum est. Sed ex predictis colligitur quod letandi fre-
quentia disponit spūm ad letitiam et tristandi frequen-
tia ad desolationem et tristitiam. Cause uero huius sū
naturalem percutationem est quod letandi frequentia
duo consequuntur. Et primū. s. fortificatio naturalis uir-
tutis. Secundū uero rectificatio spūs quā in letitia p-
pter dilatationem acquirit. Confortationem uero na-
turalis uirtutis hec tria consequuntur quorum quodlibet
est causa letitie. Primū tēpamentum spūs. Secundū
uero multiplicatio generationis ipsius supra illud quod
ex eo dissoluit. Tertium est conseruatio ipsius a disso-
lutione superflua. Rarificationem spūs consequuntur
duo uel dispositio ad motum et dilatatiōem propter sub-
tilitatem substantie eius. Et sū est attractio nutrimenti
ipsius propter motum dilatationis in diuersam partē
motui nutrimenti. Ista autē natura est inclinatio naturalis
corporis ad euitandū uacuum. De natura enim est ta-
lis motus ut in ipso motu succedere faciat posteriora
prioribus. Et sū hanc naturam trabuntur aque ualde
distantes usque ad primos fluxus ipsarum et uenti si-
militer et cutis etiam a uentosis. et aque iterum in fistu-
lis. Tristandi uero frequentia duo consequuntur uel obbi-
litas naturalis uirtutis. Et sū. s. inspissatio spūs pro-
pter frigiditatem accūtem apud extinctionem caloris
naturalis causatam a uehementi coadunatiōe et coarcta-
tione spūs. Ad hec uero duo sequuntur contraria eorum
que paulo ante iam diximus. Est igitur manifestum quod
letandi frequentia disponit spūm ad letitiam et tristandi
ad tristitiam. Et quod in indispositis ad letitiam et tristiti-
am non imprimunt nisi fortia sint. letificantia tñ debilia
imprimunt. et similiter in tristitie sit econuerso.

C. vij. de dīa debilitatis cordis seu pusillanimita-
tis et tristitie et eorum contrariis.

De debilitate cordis et tristitia quā quidam uocant
n n g

constrictionem pectoris siue cordis similia quod diu sit et nihilominus differunt. Et idem similiter est iudicium de ipso rum contrariis. scilicet fortitudine cordis et leuita qua qui da appellat dilatationem pectoris siue cordis. Latet autem diu inter ista propterea quod ad alterutra cōter consequuntur: putat etiam de duobus primis quod sint passiuę dispositiones: de alijs uero duobus quod sint actiuę. autem in ter extrema utriusque contrarietatis est diu manifesta. primo quod quod non consequuntur ad inuicem: non enim ois debilis corde est tristis: nec ois tristis corde debilis cordis est per compatiōem ad rem cōtristantē. Sic itē nec omnis fortis corde est gaudens nec est cōrio. Secundo uero quod ipsoz rōnes sit differētes: debilitas enim cordis est dispositio respectu terribiliū reꝝ quā ē i potentia tollerā di res illas. Tristitia uero sumit respectu contristanti um rerū quā est paucitas tolerantie ipsarū a corde et terribile nociūm quod est cordi: tristans uero nociūm a nime est. Tertio siue dunt quod ad consequentia que sunt aie: nā debilitas cordis mouet ad fugā: tristari uo seu cordis strictura mouet ad resistentiā siue ad repel lendū et causat effectū quod est cōrium fuge. scilicet inuadēdi. preterea debilitas cordis tepescere facit motiuas uir tutes: tristitia uo excitat et monet eadē et sic in debilita te cordis due sūt passiones. scilicet lesionis et alia deside rij siue affectus. In tristitia uero unica est passio. scilicet no cumēti uel lesionis nec nāliter sequit eā affectus: ad fu gā imo forsitā eligi ipsa fuga pp aliquod accēss abspz ap petitu inclinante ad recedendū. Et si dicat appetitus est electio et nō nālis aut forsitā eligeť inualio et repu gnantia et nō fuga. Quarto itē dunt quod ad conse quentia que corporis sūt: debilitatē nāqz cordis apud obuiatiōem proprii nociui sequit remissio nālis caloris et uictoria frigoris. Tristitia uero apud obuiatiōem p prii obiecti uel nociui inflamatio nālis calitatis. Qui to etiam dunt penes causas dispositiuas: ad cordis nā qz debilitatē nimia subtilitas spūs disponit et frigiditas complexionis ipsius. ad tristitiam uero dēfitas spiritus et caliditas sue complexionis.

C. viij. qualiter sanguis fm sui diuersitatez causat diferentes passiones cordis.

Sanguis abundans et clarus et addite calidita tis pp multitudinē sue inflammationis et veloci tatē sui motus disponit ad irā. abundans autem et clarus et sparus quā ex eo generat copia clari spūs et substantie laudabilis et spate cōpionis disponit ad gaudiū. Sā guis autem subtilis et clarus et aquosus et frigidus dispo nit ad timorē et cordis debilitatē ppea quod spūs ex eo gene ratus ē grauis motus ad extra et inflammationis modi ce pp frigiditatem et humiditatem illius et iō non dispo nit ad letitiā nec ad iram et quā sit celeris resolutionis pp suam subtilitatem: est etiam generationis exigue pp frigiditatem. Sanguis autem grossus et turbidus et aduite caliditatis disponit ad tristitiā et ad irā et perdurātem. Ad tristitiā quidem quod generatur ex eo spūs turbidus. Ad irā uero quod velociter inflammat propter caliditatez suā aut efficit firmā irā est spissitudo eius. Spissus eniz quā calefit tarde in frigidat. ira uero causata ex sanguie cholico et subtili velociter excitat et delet pp intensaz caliditatem spūs ex eo generati et eius tenuitate: si uo cū hoc splēdidus et clarus fuerit sanguis est et letifi cās. Sanguis autem grossus et aduite caliditatis non tūz bidus quod raro cōtingit efficit hominem non tristem sed audacē et fortis cordis et ē modice ire ppea quod letitia

frangit irā et tristitia disponit ad eā. Ira eni est motus ad expellendum letitiā que uere delectationi cōueniē tia sit. In delectatione uero sit quasi motus ad attrahē dū idcirco in tali homine ex rebus magnis creat ira et est uehemens pp spissitudinē spūs eius et pp et candes cām est pui timoris. Sanguis autem grossus et aduite frigi ditatis et non turbidus nec tristabilē nec iocundū efficit boiem nec et fortis ire sed est mediocriter timidus et ē et bebes et sincerus in oibus rebus pp similitudinē sui spūs ad sanguinē et. Sanguis autem grossus et addite siccitatis et turbidus facit boiem desolabilē et tristabilē et lente ire nisi ex forti cā. Et ira minus est firma quā in calido et habente ceteras cōditiones bō similes firmior tū ē in eo quā in sanguine subtili substantie pinde est bō rā cois aut odij. Diu ei est perseverantia forme nociui in imaginatione seu phantasia et perseverantia sit imagia tionis affectus ad uindictā sumendā ex eo: hoc autem ē iō quod ira est quodamō firma et motus ad uindictā nō val de fortis. Et quod ira nō est iō ualde fortē nec iō debilē ualde. Sciendū est enim quod ira quā cessat uelociter non perdurat in imaginatione seu phantasia forma nociui sꝫ cito delet et iō nō causat rācorem. Et similiter quā est affectus et motus ad uindictā ualde fortis. accidit du o prohibentia odiū seu rācorem quorum unū est quā aia quā totāl ad uindictā trahit et mouet auertit a cō sideratione cōditionū nociui et eoz que sequuntur ad ipz ab instātia formationis memorie. De nā enim motiue virtutis est ut ab apprehensio nociui retrahat aiam et et cōuerfo. Sciendū uero quod quā ualde intendit affe ctus ad uindictā in aliquo et non ingreditur ipm timor peruenit ad hoc ex affectus instātia ut efficiat questū quasi apprehensum et iā obtentū apud imaginationez ipsius. Quā enim aliquis uirtutis motus intendit et per sus illud festinat ualde representat illud imaginatio quā si obtentū et iā exiō. Quā uero i imaginatione iprimē forma questui siue desiderati sicut forma iā exiōis et ad eā peruenit forma et sicut forma rei ad quā terminat motus cessat affectus ab imaginatione et delet in eo forma ita quod in memoria nō perdurat et iō nō sit rācor nociui uero quā est magnū sicut res aliqua magni tio ris tunc despacio de uindicta obtinenda et timor pbi bēt fixiōm in aia forme desiderij ad uindictā proiū de let repñatio forme desiderij et forme nociui ab imagi natione seu phantasia: quinimo repñat forma timoris exiōis in aia proiū et ibi repñat forma desiderij ad fugā nō ad inuasiōm et iō tunc in aia nō perdurat for ma rācoris. De pueris autem et debilibus quod facilis est pos sibilitas sumendi uindictā ab eis et modicū timet repñ sentat ac si iā fuisset accepta. Etenim nimia lenitas acci piendi uindictā repñat apud imaginatiōm quasi ob tentū et iā exiōis: imaginatio autem mouet nō fm id quod in re sed fm id quod in ea repñat et iō quā apud eā uindicādi leuitas pñat quā obtentū reputat uindicatio ex debili bus sicut accepta et idcirco incōtinenti cadit affectus ad eā et oio delet. Quod autem imaginatio moueat fm repñ tata nō fm exigentiā reꝝ manifestat ex eo quod homines mel abhorrent quā apud eos assimilāt euomite cholē: Sic cibos laudabiles atqz sapidos quā colores eorū assimilant coloribus horribiliū corporū et etiaz forma formis quā et talia non esse credant. Similiter in p posito quā quedam similitudo rei supradicte repñat si ue propter uehementiā motus desiderij siue propter leuitatem acquisitionis desiderati tanqz eēt obtentum

qua

San

Tion

Tristitia

qua

lenit

Anda

Medicine letificantur causay utpote: uel q^r nutriēdo restaurant spūm sicut uinuz. Aut p^rebent ei splēdo rem ⁊ lumen sicut margarita ⁊ sericum cum potentia abstergendi quā habent: aut cōgregando ⁊ prohibendo celerem dissolutiōm ipsius sicut emblici ⁊ karabe: aut t^pando cōplonem siue cū caliditate ut doronicum siue cum frigiditate ut cāfōra ⁊ aqua ros. aut confortādo per delectabilem cōplonem ipsius sicut suauia a romatica: aut sequestrando mīcū ⁊ turbidū humorez ab eis sicut buglossa ⁊ lapis lazuli ⁊ illud sepatiz ut di ctum est aut cōiunctim sicut si cōiungat corallus ⁊ ka rabe ⁊ buglossa quēadmodū docebimus in capitū vl timis b^o libri: aut forte letificant propter p^prietatem in natam sicut iacynibus: proprietatē at qⁿq^s cōiungit a licui predictay causay sicut in muscho ⁊ ambra: hec e nim letificant cū proprietate que iungit aromaticitati refocillanti spūs: similiter ē succus matianoz ipse enī letificat cū proprietate ⁊ qⁿ spūs complo ē calida val de letificat simul quid cū proprietate ignota ⁊ cū aliq^a cā ex cognitis v³ cū frigiditate: doronicū similiter qui dem cū proprietate letificat ⁊ qⁿ spūs complo frigida est letificat ēt cū proprietate simul t^pando complonez per calefactionem. Supradictay at illa que propieta ti cōiungit qⁿq^s est v^lis qⁿq^s p^prietas: illa ergo que v^lis est nullius eget repressiōe in aliqua causa debili tatis cordis aut tristitie qualis causa est aromaticitas. Si vero p^prietas fuerit in aliquibus eget repressiōe sicut frigiditas succi uel sirupi matianoz que inquam letificat in una complone ⁊ nō in alia. Qū ergo quis in frigida complone uti proposuerit ad letificanduz si rapo matianoz frangere oz cū calefacientibus ipsius frigiditatem. Erit at rectius si frangit cū calefaciente q^d ēt ex proprietate letificat sicut si misceat cū sirupo matianoz aliquo muschi uel abre qⁿ fm intentionem curationis ad letificatiōm propinat frigidā complonē bñti. Ad qualitates at cōuenientes cū substantie natu rali appetitū inclināt virtutes quay propria sunt ob tecta sicut sunt aromaticitas ⁊ dulcedo: hec enim de siderat olfariua ⁊ gustatiua ⁊ naturalis uirtus etiam inclināt naturā ad ipsa. Duray enim medicinarū eq^l lium in uirtute dulciōz quid ⁊ aromatica magis effica cioris est iuuamenti ⁊ propterea q^d uirtus attractiua mēbroz recipit fortius ⁊ spūs celerius inde nutrit si potentia habuerit nutriendi ⁊ ab ea celerius patit in q^tum est medicina: uerūtū subiectum aromaticitatis ē subiectiue substantia vaporola siue fumal: subiectuz at dulcedinis est spissa substantia terrestris ⁊ iō aromati ca magis congrua s^t nutzimento spūm dulcia vō cor pozis nutzimento proinde ēt in cordialibus nutrimen tis potius exig^t aromaticitas q^d dulcedo. Qm cor est minera generationis nutritiū spūm. Epar at q^r ē mi nera generationis nutritiū corporis exig^t in nutritiū tis ipsius de aromaticitate min⁹ ⁊ d^o dulcedine plus q^d in corde: aromaticitas at exig^t in eis. Idcirco quia e par est minera spūs naturalis nō quid minera genera tionis ipsius apud contēplatores ueritatis sed tñ mi nera receptionis ⁊ sedes: apud tamen artificē medicie

Proprietas est in ueritate nihil aliud q̄ natura
Natura uero est principium motus ⁊ quietis
in rebus in quibus sunt perse cunctarq; operationum
per se convenientium eis ⁊ propriarum uerūtamēz dif
fert proprietas a natuza sicut propriuz a cōmuni. vul
garij at opinio est q̄ differant sicut opposita: uerūtamē
nō est sic. sed ueritas quidem est q̄ in elementis que ꝑ
ponentia sunt generabilium ⁊ corruptibiliuz corporū
primo causant quedam uirtutes actiue prout exiūt in
statu simplici. s. prout sunt ignis ⁊ aer ⁊ aqua ⁊ terra.
Secundo dō cāntur alie in cōmistiis causata compo
ne mediante qua disponunt ad receptiōem earum fm
quācūq; duap opiniorum. quap quidem una est q̄ i
generatione formarū dispositiones introducunt. Alia
uero q̄ omnes formarū dispōnes inherēt materie
uel byle ex sui primordiali origine. Sed qñ aliqua ex
formis aduenit materie prohibet siue ligat aliauz for
marū dispōes. Quū uero alia forma superuenit auferēs
exiūtē cassando illā cassat dispōnes prohibitionis ip
sius ⁊ tunc 3° byle ad naturalē potentiā dispōnis egre
dit: sed qualitercūq; sit hoc est uerū q̄ a forma huius
modi perfectius manat in cōposito uirtus que nequit
in simplicibus inueniri ⁊ q̄ dispō ad receptiōem illius
cōpriet post cōmistiōem simplicium uerbizga sicut est in
magnete uirtus attractiua ferri quā nulla elementariū
uirtutū inuenit hīc. Sed exitus e^o est a manatione di
uina procedente in oibus rebus ⁊ producente cūctas
virtutes de potentia in actum siue cū dispōne prima si
cut in elementis siue cū dispōne scōa que est compo in
cōpositis seu cōmistiis: ipsa enim disponit ad receptiōz
predictę uirtutis ⁊ nō est ipsamet uirtus nec forma ip
sius. Et ead quid est responsio ad qōnez de propieta
te factā: que est rñsio facta ad qōnem de nā: sicut enim
qñ queritur propter quid cōburit ignis nemo pōt afr
dicere uel respondere q̄ propter caliditatē ⁊ hoc qui
dem nihil aliud dicere est q̄ q̄r habet per naturam ca
liditatem cōbustiua. Siltz si dicat quare magnes attra
hit ferrū nō pōt quidē aliter rñderi q̄ q̄ dicat q̄ natu
ralem hz uirtutē attractiua ipsius. Ex quo p3 quoniā
sicut sciēs q̄ propter caliditatē cōburit ignis est sciēs
fm ueritates ⁊ non est ignorans. Siltz ⁊ qui scit q̄ ma
gnes attrahit ferrum q̄r uirtutem hz e^o natura ē attra
here ferrum sicut natura uirtutis que nominatur cali
ditas: est in igne cōburens proculdubio: sciens est non
ignorans. sed cōbustiua quid uirtus nomen hz appro
priatum: alia uero non: ⁊ est etiam cōitez alia uia quasi
extranea nec opinandū est q̄ rei perfecta notitia ꝑ
hoc nomen babeatur adeo q̄ sine ipso haberi non pos
sit ullo modo quoniam notitia impositi nominis non
tollit ignorantiam quā inducit extranietas rei. Pre
dicta responsione non sunt contenti vulgares: ideo q̄r
supponitur apud eos q̄ omnis operatio procedens a
corpore fiat a caliditate uel frigiditate uel humiditate
uel siccitate aut grauedine aut leuitate aut motu uel a
liquo ex his que in simplicib⁹ manifeste inueniuntur.
Cum ergo actio nulli attribuitur predictorū nec ē
sensu manifesta ratio processus eius ab illo corpoꝝ pu
tant q̄ omnia principalia eius ignota sint quā tamē
nn ii

កក ឃ្មុំ

Shooting
arrows
Madness

Cor

SPR

non ita sit. Et enim intelligēs bene scit qd procedit vel a virtute naturali vel animali vel intellectiva vel accidentali. Cetera que dicunt super actione magnetis. scilicet qd trahit cū caliditate sua vel frigiditate vel anima vel cū emissionē corporū curuorum ad modū bami vel cū similitudine quā nā eius hz cū natura ferri vel cū vacuitate que est in ipso oia inq̄ falsa sunt quorum falsitas consideranti uel talem leuissime reuelat. magnes enīz adipiscit uirtutem ferri attractiuā cū compositione: sicut planta acquirit cū compositione nutritiuā uirtutem nec ignorantiā de ista uirtute quare potius in magnete q̄ in aliqua re alia inuenit maior sit q̄ ignorantia in alijs rebus. Nec enīz ignorantia in duobus cōsistit. Quorū p̄mū est ignorantia factorum. scilicet principiorum producētiū hāc uirtutē in esse: hec autē ignorantia nō magis appropiat huic uirtuti q̄ cuilibet cogite nature. Scd̄z vō est ignorantia receptibilis uel dubitare de cā ppter quā ad receptōz uirtutis huius disponit plus q̄ aliqd corpus. Et hec sūtr ignorantia non est magis p̄pā hui⁹ uirtutis q̄ aliaz nālīū rez. talis. n. ignorantia est i nobis de coloribus et odoribus et ututib⁹ aie ceterisq̄ sūtib⁹. de ōnibus enī bis rebus scim⁹ qm̄ ad actū essendi pueniūt a p̄ncipijs actiuis quorū cā de⁹ est b̄ndict⁹: et scit̄ et qm̄ illud est p̄p̄ appropriatiōm materie cā dispōnis sequētis compositionem: ponimus etiam proportionem simplicium causare compositionem aliā quā quidem proportionem simplicium h⁹ cōmitionis ignorabimus q̄diu uiuemus in h⁹ mūdo. vñ p̄z quoniam ignorantia cārū p̄uentus huius uirtutis in magnete: nō est mirabilior q̄ ignorantia cāzum disponētiū res ad rubedines aut citrinitatem aut corpus aut animā. Sed a rebus quidem consuetis admizatio cadit et negligit ania de ipsis inquirere: quod at raro est excitat admiratiōm et inducit ad inquirendum et ad speculandum de causis eius.

In summa ergo proprietas est natura inuenta in p̄mis corporibus procedens in eis a supna et plenissima influentia p̄p̄onē p̄paz uel p̄p̄ dispōnē matie passe q̄ p̄ticularem et p̄pam dispōnē acquirit. Et enī loquēdum est sū ueritatem de proprietate corporū cōmistorum ueritatem sū consuetam opinionem dicit proprietates a natura: quoniam proprietas dicitur uirtus commistis inuenta corporibus a qua procedit in alio corpore actio inuenta q̄tum ad manifestam naturā. Dicit uero nā uirtus qua corpora simplicia operant. de hoc igitur ad tantū se extendit cognitio uulgarium et debiliter perscrutantium ueritatem: qd si ignis esset res difficilis inuentiois et de longinquis p̄tib⁹ affereretur admiraret utiqz uulgus de proprietate eius amplius q̄ de proprietate corporū ceterorū et inquireret attentius de causis proprietatis ipsius q̄ de causis aliarum proprietatum quoniam ipsius operationes ualde mirabiles sunt. Et enim presentia eius extrahit uisum de potentia ad actū et tangi se prohibet et ascendit sursum et ascendere facit ea que vincere potest et generatur ex modico ipsius in una hora q̄titas magna et corrumpit omne illud cui obuiat et transmutat ad sui substantiaz nec enim minuit si accipiat ex eo. Et hec quidem in uirtute mirabilia sunt q̄ tractus ferri a magnete uel q̄ cetera proprietates. Sed quoniam ista uisitata sunt et quotidie apparentia cadit ab eis admizatio et sollicitudo perquirendi cāz ipsorum. Actio uero magnetis qd rara est et inuisitata inducit admizationem et prouocat ad inquirendum de causa ipsius.

Explicit tractatus primus. Incipit secundus.
Capitulum Primum de numero et notificatione virtutum medicinarum in genere.

Expedit ut tractare uolentes de conditionibus medicinarum cordialium memoremus opera cuiuslibet sp̄ei ipsarum ante tamen hoc cōueniens est ut omnium medicinarum vñ qualitates sū ordinem numeremus diuidentes quoniam qualitatū medicinarum quedā inherēt ipsis substantijs medicinarum ex se siue anteq̄ patiantur a corpore siue non. Quedam uero eis attribuitur per compositionem ad effectum quem in corpore derelinquunt et in his que in ipso reperiuntur. Qualitates autē que in ipsis substantijs medicinarum ratione sui attribuitur sunt perbigratia: caliditas: frigiditas: siccitas: humiditas: subtilitas et grossities: et congelatio: viscositas: liquiditas: minutio saporum et odorum. Bi autē calida que q̄ passa fuerit a nālī uirtute nāi corporis calefit primo: deinde calefacit postmodū corpus nām. P̄s̄r intelligendū est ō frigida sicca et humida. Subtilis uero medicina que postq̄ passa fuerit a predicta uirtute in corpore nō uelociter in minimas p̄tes diuidit q̄tum est possibile sic cinamomū atqz crocus. Grossa uero dī que huic ōria est sicut cucurbita et gypsum. Coagulatiua uo medicina est que frigore coagulata calore dissoluit et liquefit atqz calore dissoluta frigore coagulat. Medicina uo liquida est c⁹ p̄tes de facili recedunt a loco in quo ponunt. Viscosa uero dī que tollerat extensiois absqz intercisione. Cōminuibilis uero medicina est que diuidi potest in minimas partes a debili cā. quid at sit sapor et odor iā notum est. Qualitatum at que medicinis attribuitur respectu impressionis que in corpore uel conueniētib⁹ ei relinquit: quedā accipiunt ab actionibus absolutis: quedā uero ab actionibus relatis ad p̄tes corporis sp̄ales. Prime uero sūt que signant q̄ dī medicina subtiliatiua: aperitiua: relaxatiua: lauatiua: incisuiua: attractiua: mordicatiua: dissolutiua: absteriuiua: aspartuiua: rubificatiua: vlceratiua: pruzitiua: cōbustiua: corrosiua: putrefactiua: cauterizatiua: maturatiua: digestiua: inflatiua: fragitiua: uentositatis: ingrossatiua: inuiscariua: lenitiua: lubrificatiua: cōstrictiua: expressiua: oppilatiua: repercussuiua: stupefactiua: p̄fortatiua: icu datuiua: mortifera: corruptiua: seu uenenosa: tyziacalis. Alie uero qualitates sūt que signant q̄ dī medicina laxatiua prouocatiua urines: aut sudoris inductiua: uel nauseatiua: uomitiua: retentiua sanguinis aut urines: cōstipatiua: cicatrizatiua: vlcerum: generatiua et mundificatiua ipsorum: decoratiua: excorticatiua. Ad distinctionē at cognitionem cuiuslibet qualitatum volumus explicare cuiuslibet predictorum uocabulorum intentionem. Subtiliatiua ergo medicina est illa que substantiā humoris efficit tenuem leuiter dissoluendo cū tēperata caliditate. Dissolutiua uero medicina est illa que propter excellentiā sue caliditatis humorē diuidit sub forma uaporis et eius p̄tes extrahit successiue a loco i q̄i cluditur donec consumatur. Absteriuiua quidem ē que remouet a superficie mēbrorum et orificijs pororū coagulatas et viscosas hūitates. Exasperatiua uero ē que mēbz efficit in superficie diuersaz partium quo ad sitū et exasperas quidem efficitur absteriuiua quādo trāsit super mēbrum solide substantie sicut cartilago et os: cuius quidem superficies naturaliter partes habet diuersas in situ sed humiditas viscosa uel lenis currens sup

Calida

Subtil

Grossa

Coagulatiua

Liquida

Viscosa

Cōminuibilis

Subtiliatiua

Dissolutiua

Absteriuiua

Exasperatiua

ipsum applanat eam accidentaliter unde absterius
 trahens super eam reducit ipsam ad naturalem asperitatem.
 Aperiua est que non tantum ab orificijs meatuum sed
 a concavitatibus ipsorum mouet materiam ad extra in
 tus contentam. Relaxatiua est que substantiam membro
 rum habentium spissos poros efficit leuiorem calidita
 te et humiditate propter quod expulsio superfluitatum que
 continentur in eis fit leuior. Lauatiua uero est que ab
 sterget et non cum actiua uirtute sed cum passiuam. si hu
 miditate et hoc ideo quod currit super orificia pororum
 leniens humores viscosos et congelatos existentes ibi
 dem sua humiditate lubricatiua commiscendo se illis
 quod obrem remouet eos abinde propter motum eius su
 per illorum superficies sicut aqua ordeum et aqua simplex
 calidat: quod si fuerit ibi uirtus absteriua erit ablutio for
 tis sicut est aqua saponis et saponarie. Incisiua autem
 est medicina subtilis perfecte potens penetrare inter si
 ficiem membri et sificiem viscosi humoris adherentis ei donec fiet
 ipsum ab ea et similiter penetrare potens inter partes
 humoris donec diuidat eas et a continuitate remoueat
 diminuens coherens ipsius humoris absque subtilitate
 substantie atque ipsum soluendo consumit. Et incisiuum
 quidem opponitur adherenti viscoso quoniam admodum
 subtilitatem grosso opponitur. **A**tractiua uero est me
 dicina habens uirtutem valde penetratiuam mouens
 humorem quem attingit ad superficiem aut eum prope
 ratur: aut cum calefactione. **C**alefactione quidem quia
 dissoluit et ad locum dissolute humiditatis necessitatis
 uacui alia subsequitur uice prime. Iterum etiam quod rari
 ficat propter quod attractio fit ad replendum vacuum et
 iterum propterea quod causat dolorem. Et ad membrum
 quidem dolens confluunt materie duplici de causa.
 Quarum prima est quod dolor uirtutem membri debilitat et
 ideo recipit superfluitates que ab alijs membris ex
 pelluntur ad ipsum. Secunda uero est quod spiritus na
 turalis procedit ad ipsum ad impugnandum eam noci
 uam quem sequitur sanguinis multitudo. **P**ordicati
 ua uero medicina est illa que habet qualitatem subtrahere
 penetrantem causans in continuitate solonem multipli
 cem numero tamen parue quantitatis etiam propinquum
 situs generans dolores. **R**ubificatiua uero est que for
 ti caliditate membrum cui obuiat calefacit in tantum
 ut ad ipsum fortiter trahat subtilem sanguinem et rubifi
 cantem superficiem eius sicut sinapis cum sicibus et
 mentastro propter quod eius actio uicem cautez supplet
Ulceratiua uero est que habet potentiam rubificandi
 adeo excellentem ut dissoluat humiditates continuati
 uam partium quibus obuiat causatque vlcerum vel vulne
 ra et attrahit ad ipsum superfluitates quod obrem vlcerum effi
 ciunt qualis est anacardus. **P**uritatiua autem est que pot
 acumie et caliditate sui usque ad poros humores morti
 ficantes attrahere: nec tamen vlcerum potest que admo
 dum serapinum. **A**dustiua uero est que facit euapora
 re humiditates ab humoribus relinquens cineritatem
 ipsorum in corpore sicut euforbium et assa fetida. **C**or
 rosua uero est que dissoluendo et vlcerando peruenit ad
 diminuendum substantiam carnis. **P**utrefactiua uero
 est que continuitatem membri corrumpit dissoluendo na
 turalem spiritum atque calorem ipsius absque eo quod corro
 dat ipsum: aut cauterizet aut comburat sed relinquit in
 eo humiditatem in qua agit calor inaturalis. **D**ispositio
 autem humiditatis in qua agit calor innaturalis puri
 factio nominatur. **T**ales autem medicine sunt arseni

Caliditas

Relaxatiua

Incisiua

Attractiua

Puritatiua

Adustiua

Corrosua

Putrefactiua

Dispositio

Purificatio

Attractiua

cum et ruta siluestris. **C**auterizatiua uero est que cutem
 comburit taliter ut eius consumat humiditatem propter
 quod eius partes corrugantur sicut in eo quod assatur quod
 obrem efficitur substantia cutis oppilans meatum hu
 moris fluentis. **N**aturatiua medicina est illa que re
 ctificat substantiam humoris utpote subtiliando si fuerit
 grossus aut econtra propter quod ad expellendum hilitat
 et illud quidem facit quodcumque cum suba sua. nam si subti
 lis fuerit subtiliat nimis grossum. si uero grossa quod
 nimis est subtile ingrossat: quodcumque uero facit illud cuius
 qualitate nam si fuerit calida maturat per se frigida uero per
 accidens etenim cala subtiliat quod est grossum et naturaliter
 sepat inter corpora et rem extraneam. frigida uero quod
 nimis subtilis procurat subam mediocrem et nimie cali
 ditatis compositionem tempore. Et omne quidem quod a calido
 liquefit a frigido coagulatur et econtra. Quod ergo sub
 tilitas humoris causatur a caliditate extranea ita quod ca
 liditas naturalis efficitur per illud ipotens ad expellendum
 ipsum: frigidum quidem tunc fragit extranei caloris acu
 me. **D**igestiua uero medicina est que transmutat cibum in
 humores laudabiles quibus corpus nutritur et humo
 res in substantia corporis. **I**nflatiua uero medicina est
 in cuius substantia datur grossa hilitas extranea tempore
 promissa in qua quod egerit caliditas naturalis generatur in
 uetustitas que non dissoluitur sicut sunt fascoli. **I**nap
 uero medicina quod causat inflationem in stomacho quodam in uenis
 in quibus cum posita humiditas fortius est promissa non dis
 soluit in multam uetustitatem nisi apud separationem prius me
 dicine: ideoque causatur in uenis inflatio non in roma
 cho. **T**ales autem medicine sunt sicut ziziber et eruca et sunt
 medicine pergrues ad excitandum libidinem. **F**ragitiua ue
 ro est medicina plena est cum caliditate subtili et ignea
 defectu caliditatis debilis que dissoluere nequit uetustas
 hilitatem in qua agit. **D**issolutio autem huius medicine quod
 puenit ad dissolutionem inflationis catas in uenis a cibis
 et medicinis quale est semine rute et agni casti et huiusmodi
 medicine nocet libidini. **I**ngrossatiua uero medicina est
 pertraria subtiliatiua. **I**nuscativa seu lenificatiua medi
 cina est illa que sui viscositate extendit supra superficiem me
 bri diuersas prius in situ. s. alpi sicut stomachi et matricis
 et trachee arterie quod obrem car in eis superficiem extraneam atque
 leuem. **L**ubrificatiua autem medicina est que humectat sup
 ficiem corporis in meatu retenti et liberat meatum ab eo quod in
 netur: corpus quidem retenti cum grauitate propria et naturali
 mouet. propter quod medicina efficit per accensum mouens ipsum
 quales medicine sunt pruna et mucilagines. **C**onpressiua
 uero medicina est sicca causans in membro siccitatem et co
 adunationem ipsius ad se ipsum unum obturat transitum et me
 atus et ex fortitudine pressiois et coadunationis prius
 membri ad inuicem cogunt hilitates subtiles in eis per cau
 tatibus permanentes exprimi uolenter ex motu eius opposi
 to. **O**ppilatiua medicina est illa que in meatibus cur
 rens resistit uirtuti motoris et remanet apud quolibet
 costrictiua et replet ulcus sicut est lutum comestibile. **R**e
 percussiva uero medicina est frigida que adeo ifrigidat
 membra quod ipsum inspissat et eius meatus restringit et fluem
 ad ipsum coagelat et inspissat extingendo caliditatem ipsius
 quod obrem retinet ipsum et prohibet eius motum et proprie si fue
 rint grosse substantie sicut oleum rosae. ifrigidat et mucilago
 psylli et psyllia. **H**uiofactiua est medicina frigida que adeo
 ifrigidat membra quod propter frigiditatem alterat substantiam
 spiritus penetrantis in ipsum et extrahit a pressione sua que
 recipit uirtutem sensus et motus et mutat etiam pressionem

in
cho

Confortiua

Incuratiua

Procuratiua

Veni

Tuac

Procuratiua

Medicina
Incuratiua

Medicina
Incuratiua
Veni

Tuac

Medicina Incuratiua
Veni

ipsius membri vñ aputat sensum eius. Confortatiua medicina est que adeo tpat cõplonẽ membri vt prohibeat ipz recipere corruptelã aut cū proprietate aut cū sua ppsone ita. s. q. infrigidat nimis calidũ & nimis frigidũ calefacit quẽadmodũ de oleo ros. cõmemorat B. In curatiua medicina ẽ que frigiditate sua prohibet maturationẽ & digestiõẽ sicut aqua frigida qũ bibitur in apate stõĩ. Mortificatiua medicina est illa que corrũpit cõplexiõẽ & subz spiritus cordis aut per formaz ipsius specificã sicut venenũ aut per excellentiã alicuius qualitatis actiue sicut opũ per frigiditatẽ & euforbiũ per caliditatẽ. Medicina at que proprie appellatur venenũ est illa que corrũpit cõplonẽ spiritus per orte tatẽ substantie spẽi sue ad subãm & spẽm spiritus sicut napellus. Medicina at tyriacalis & liberans a uenẽo est illa que cõplonẽ spũs ab ipressiõẽ ueneni reducit ad naturalitatẽ & ab ipso preferuat eã cū sua proprietate. Medicina at prouocatiua vrine ac sudoris & medicina laxatiua & iterũ sanguis eductiua & retentiua ipsius & his consiles manifestas quidem habent intentiones quapropter notificatione non indigent.

C. L. ij. in quo ostendit que sũt virtutes medicinarum que ad confortationem cordis & letificationes conferre possunt aliquo modo:

Supranomiatarũ medicinarũ quedã medicinas cordis ingrediunt: quedã vero non: Facimus at nũc ẽ ingredientibus mentionẽ. Medicine laxatiue profunt ad confortationem cordis dupliciter: vno quĩdẽ modo intendĩ iuuamentũ cū eis procurari iã dẽm per euacuatiõẽ nociui humoris a toto corpore: aut a partibus epatis & cerebri sicut fit cū decoctione epibymis: aut cū medicina cū epibymo confecta. Secundo vero modo qũ intendĩ cū medicina laxatiua nõ predicta euacuatiõẽ s; mundificatiõẽ tĩ sanguinis qui prope est in corde ad hoc qd spũs mundus generet in eo sic qũ ponitur in medicinis cordis lapib; lazuli aut azme nus ex quibus medicinis qũ peruenit eaz vñ? ad cor adipiscitur virtutẽ expulsiuã mlici hu. a sanguine tendente ad ipm & mlici vaporis a sanguine generati in ipso quĩdẽ ẽt iuuamĩtũ procedit ex corde ad cerebz. Nocet verũtĩ medicina laxatiua cordi qm ois euacuatiõẽ nãm duobus modis cõprimit. Primo quĩdẽ cū eo qd nociuũ est euacuat aliquid de conueniente nature. Secũdo vero qm affert supz nãm ad mēbra qd trahit a mēbris vnde grauantur. nãm enim trahit humores ad sedẽ ipsorũ & ibidẽ quiescere facit eos. medicina vero laxatiua huic contrariũ efficit: accidit ergo ex hoc nature debilitas & pigrities qd obres non preualet ei. Tyriacalis at medicina sistit vomitũ atq; fluxũ confortando nãm & repugnando illi prout bz subãm venenosã & cū sua venenositate euacuatur. Et idcirco fertur bene dixisse sapiens Hip. qd medicina laxatiua mundificat atq; ledit. Rursus at iuuamĩtũ laxationis maius quĩdẽ est in tristitia propter mundificationem spiritus qd i cordis debilitate. Laxatiõẽ nãm diminuit mãm spiritus & debilitat cordis componem. Medicine vero prouocantes vrinã & sudorẽ sunt viles in debilitate cordis qd catur ex subtilitate sanguinis & eius aquositate: nociue at in tristitia que causatur ex turbido ac mlico sanguine quoniam auget sanguinis siccitatem & grossitiez & turbulentiam mlicam. Euacuatiõẽ vero sanguinis nocet debilitati cordis que causatur ex frigiditate sanguinis & paucitate: prodest at debilitati que catur ex suffocatio

ne caloris naturalis & superfluo sanguine sicut in cardiaca & bec est sinocha inflatiua sanguinea. Medicina subtiliatiua medicinis cordialibus associatur quando tristitia catur ex turbiditate sanguinis aut in debilitate cordis que ex grossitie sanguinis & eius frigiditate catur vnde generatio multi & tpati spiritus prob. b. tur. Eodẽ vero modo similiter absterfuiua & aperitiua illis adiungitur vt cum sui aperiendi potentia penetrare faciat medicinas cordis que sunt sicut karabe & terra sigillata. Inflatiua medicina valde nociua est tristibus & corde debilibus quoniam replet substantiaz spiritus vaporibus congruis & intransmutabilibus habentibus se ad ipsos sicut se habent superfluitates ad mēbra: ob tenebrant ergo spiritus atq; grauant & ad sua operationes debiles eos redunt propter qd debilitationem cordis atq; tristitiam simul causat. Constrictiua medicina & inuiscatiua medicina cordis ingrediunt vt substantie spiritus soliditatem & continuitatem laudabile tribuant ne velociter dissoluatur quolibet leui motu. veritamen ipsaz vtilitas in debilitate cordis est maiõ qd in tristitia quoniam ex subtilitate spiritus & sanguinis cordis debilitas amplius accidit. Tristitia vero potius ex grossitie sanguinis & turbulentia eius. Repercussiuua vero medicina tunc medicinas cordis ingreditur quando: propter debilitatem eius causatã a mala compositione calida patitur nocumenta. Grupefactiua medicina ponitur in medicinis cordis vt virtutes ipsarum a corruptione custodiat in uia vsq; ad cor & in corde postmodũ tpe sufficienti similiter ad faciendũ impressionem sicut opũ in confectionibus cordialibus. Medicine autẽ confortantes tenacitate sua omnes in quã medicinas cordis ingrediuntur quoniam humane nature eius proprietate conueniunt: cuius inquã nature pncipius cor existit & quoniam ẽt cor confortant ut a venenis non patiatur: quales sunt doronicũ & musculus. & omnes quidem medicine letificantes cor & confortantes ipsuz sunt tyriacales non tamen omnes tyriacales sunt letificantes propterea qd quedã ipsaz sunt valde calide ut castoreũ: quedã ualde frigide ut lactuca & porulaca. Et sunt quedã tyriacales illis qualitatibus indigentes diuersis ex causis. venenũ enim cui repugnat contrariatur cū sui substantia & forte cū qualitate predictẽ qualitati contraria: aut solum contrariatur cum qualitate qualitati predictẽ contraria: aut forte necessarium est ut medicina veneno repugnans siue calido siue frigido sit uehementis caliditatis multis ex causis: quarum una est ut sit spiritus fortis motus. Secunda quidem est ut sit uehementis extensionis ad hoc quĩdẽ ut cū potentia mortificandi & tyriacali quã habet longe possit obuiare ueneno impugnando & expellẽdo ipsum anteq; cor attingat. Tertia vero ut sit fortis ad cor rũpendum & cõburendum uenenum in modico tpe in quo cū hoc qd dẽm est insuper conseruatur spiritus i suo saluo ẽt tyriacali proprietate. Vomitiua vero medicina prodest cordi quoniam alleviat anhelitum ut in cor melius euentat. Dissolutiua medicina debilitati cordis & tristitie valde nocet nisi ex grossitie spiritus & frigiditate causetur & in corde sint inflatiui humores: nocet at debilitati cordis propterea qd dissoluit spũm exigũ & subilem. qd eni dissoluitur quẽcũq; sit suba eius ex genere est vaporis & uenti. Tristibus at nocet quoniam tristitia si catur ex paucitate spiritus dissoluen do addit in paucitate aut subile spũm efficit turbulentũ

et remanenti spissitudine auget. si necessitas coegerit
vbi ea expedit ei commisceri confortatiuas medicinas et
congregantes aut continuitatem seruantes dum tñ sint
ex his que conueniunt cordi sicut myrtus et kebuli.

Capitulum tertium de simplicibus medicinis cor
dialibus secundum ordinem alphabeti.

Postquam locuti sumus de vñbus iudicijs medici
narũ et ostendimus que ex eis medicationi cor
dis conueniunt et que non et etiã propter quid. nunc iã
expedit ut tã ad iudicia particularia medicinarũ cor
dialium simplicium q̃ compositarum amõ descendamus
a simplicibus inchoantes s̃m ordinẽ alphabeti. Inq̃t
translator. quoniã alphabetũ arabicũ nequit ordinẽ
alphabeti nostri seruare: idcirco medicinas simplices
de quibus auctor hic loquitur ad alleuiandũ laborẽ
studentibus s̃m seriẽ nostri alphabeti scripsim⁹.

C De littera. **A.** **C** Ambra **C** Aurum **C** Argentũ
C Acedula **C** Agaricus. **C** De Ambra.

Ambra calida et sicca in secundo et cum subtili
tate et viscositate sua nihilominus habet uehe
mentem proprietatem letificandi et confortandi simul
Est at ad hoc potentior propter fortitudinem sue aro
maticitatis et ideo confortatiua est substantie cuiuslibz
spũs et mēbrorum principalium et multiplicatiua ipsi⁹
effectus et est multo t̃patõ muscho. Itã autem patens
est hui⁹ natura cũ subtilitate et viscositate et soliditate.

C De Auro.
Aurum iudicatur inter iudiciũ argenti et iudi
cium iacynthi et est quid̃ infra iacynthũ et supra
argentum cuius quidem complo t̃pata est aliquatũ
vicina calori et est eius operatio a proprietate.

C De Argento.
Argentum aliquatulum est frigidum et siccus et
eius quidem effectus similis est effectui iacyn
thi hoc excepto q̃ est multo debilius illo.

C De Acedula.
Acedula propinqua est acetositati citri attamẽ
quis in comp̃sone non sit ea debili⁹ in prop
tate tamen multo debili⁹ est. **C** De Agarico.

Agaricus calidus est in primo siccus in secun
do. Inest autem ei proprietas tyriacalis con
tra omne venenum et propter subtilitatem que eius ca
lidiati commissa est aperitiuus est et laxatiuus hu. tur
bidi propter que omnia inest ei proprietas conforta
di cor et letificandi.

C De littera. **B.** **C** Basilicon **C** Beena
C De Basilicon.

Basilicon calidum est et siccum in primo: habet
autem aromaticitatem et siccitatem cum sub
tilitate preter hoc etiam est in eo superflua humiditas
letificat autem cum proprietate quã adiuuat aro
maticitas siccitati et subtilitati associata: finaliter tam̃
vñs eius non est in letificatione laudabilis quoniam
substantia nutritiua que est in ipso contrariatur ipsius
medicinalis substantie: etenim substantia medicinalis effi
cit que dicta sunt: nutrimentalis vero sanguinem tur
bidum atqz melancholicũ generat et illa superfluitas in
super que est in ipso causat inflationem in penis: iam
autem ostensum est q̃ nociua sunt ista duo.

C De Beena.

Been calidum est in secundo: siccum in primo.
Ipsius autem quodã est album: quoddã rube
um. Sed rubeus quidem calidius est. Et est nihilomi

nus in utroqz siccitatis cum subtilitate et apertione
Inest ei fortis proprietas confortandi cor et etiã simul
letificandi ad que quidem iuuatur siccitate subtilia
tioni coniuncta.

C De littera. **C.**
C Citrum **C** Corallus **C** Cinamomum **C** Cro
cus **C** Canfora **C** Loriantrum **C** Calamentum
C Lafia lignea **C** Laro **C** Piperis.

C De Litro.

Ciri cortex est ex letificantibus tyriacalibus cu
ius proprietatem caliditas quidem adiuuat.
Est enim calidum et siccum in tertio cui appropiat
solum et flos eius suntqz subtiliores eo et eius etiam a
cetositatis est ex confortantibus cor calide et sicce com
plexionis. et est ex conferentibus cardiacæ calide: post
hoc autem est in eo tyriacalitas vnde confert morsui
reptilium et serpentis et est frigide et sicce in tertio. Be
men autem eius est tyriaca conferens uenenis: videtur
etiam q̃ sit ex confortantibus cor prebendo soliditatẽ
substantie spiritus. est frigide ac sicce complexionis in
tertio nec elongatur ab intellectu quoniam sit ex alle
uiantibus ipsum.

C De Corallo.

Corallus frigidus est in primo siccus in secun
do et cum proprietate confortat cor et letificat
quam quidem proprietatem adiuuat illuminatio et ab
sterlio et solidatio cum siccitate.

C De Cinamomo.

Cinamomum alitimum calidum est in fine secu
di: siccum in tertio: habetqz modicam siccitatem
et inest ei letificandi proprietas quam adiuuat aro
maticitas eius et fortitudo subtilitatis. Et propterea
confert iuuamento tyriacæ.

C De croco.

Crocus calidus est in secundo: siccus in primo
et sunt in eo siccitatis et dissolutio fortes atqz
digestio sequitur proculdubio. et inest ei proprietas
vehemens in confortando cor et substantiam spiritus
et letificandi cum hoc q̃ illuminat et dilatat et solidat ip
sum et adiuuat ad bec aromaticitas fortis cum natu
ra predicta. Multitudo vero comestionis eius sup
flue dilatat spiritum et mouet ad extra donec occidat
propter hoc ut discedat a nutrimentali medicina et se
quitur inde mors. Solis autem eius ad hoc non est nec
oportet de ipsa mentionem facere.

C De Canfora.

Canfora frigida est et sicca in tertio: uirtus eius
est saluare substantiam spiritus cum dominio
sue frigiditatis quando eius quantitas moderatur et tō
tasse adiuuat ipsam absolute frigiditas in calida com
plexione: quando propter malitiam eius complexiõis
debilitatur spiritus et dissoluitur. Aromaticitas autem
eius adiuuat absolute proprietatem ipsius in omni cõ
plexione. Temperatur vero frigiditas eius cum abra
et muscho. Siccitas autem cum oleis humidis et aro
maticis sicut est oleum viol. etiaz est tyriaca. et proprie
contra calida venena. Et acquirit ab ea spiritus sub
tilitatem et luminositatem uehementem et propterea le
tificat et confortat: in hoc autem karabe assimilatur ei.
Sed canfora quidem fortioris proprietatis est et ve
hementioris saluationis.

C De Loriandro.

Coriantrum frigidum est in secundo siccum in
tertio. Et inest ei proprietas confortandi cor

et letificandi et ppe in calida pphone et adiuuat ipm aro
maticitas et stipticitas eius.

De Calamento.

Calamentū si resmat eius caliditas et siccitas
cū oleo viol. et remanserit aromaticitas et pene
tratio eius pferit in tpando spūz in cerebro exn
tē et ppe si fuerit pphonis pblatice tūc n. respsione non
indiget. nec est auditū q spiritui pferat q exsistit incor
de iuuamento magno vextū ex his que dixim de qlita
tibus eius vī q pferre possit eides.

De Cassia lignea.

Cassia lignea appropinquat in pphone cinamomo
calitudo non tñ in subtilitate.

De Carne.

Caro licet sit nutrens pūz attū aqua eius igre
dit curatōez debilitatis eius nō igit obest de ipa
loqui. Et idcirco dicim q carnis aq si lauda
bit fuerit caro aialis: aut bidētis ouis: aut iuuenis arie
tis: aut hedi uel caro laudabilium auium est ultima re
rum debilitati cordis. Quod si causatur ex debilitate
spiritus tunc utilior est caro animalis aut bidētis ouis
Si uero ex ipi? grossitie et turbiditate et paucitate tūc
leuiore ex eis vtiliores sunt. Plures autem medicor
sunt opinati q aqua carnis sit brodium decoctionis ip
sius non tamen est ita. Sed potius aqua carnis est suc
cus per decoctionem extractus a carnibus cōminutis
donec resudando fluat ab eis et in qua frigitur caro cu
ius colatura potui ministratur.

De cipro.

Cyperus de eo dicitur i capitulo de spicanardi
De littera. B. Boronicum.

De Boronico.

Boronicū calidū et siccū est in pncipio scōi gra
dus. Inest aut ei ppetas valde fortis in pfor
tando cor et in letificādo cui nō repugnat excel
sus et adiuuat tyriacalitas ipsius et q in ipso est d stipti
citate subtili pinde est tyriaca cūctis uenenis et letifi
cans et pfortas: reprimū at excessus sue caliditatis cū
pmisione sirupi matianor. Sed in cardiaca ualde ca
lida cōmiscet ei modicū cāsoz ppe quod remanet ppe
tas eius et reprimatur caliditas.

De littera. E.

De Emblico.

Emblicus de pphone eius sī dātes opiniones
Et bi qui plures sī dicūt eū eē frigidū et hūidū
et hoc qdem rectū est. Isaac at iudeus opinat? ē
ut dī ipsū esse calz. Sz qui frigidū iudicāt dīstificānt
nā quidā ponūt frigiditātē eius in primo: quidā vō in
secūdo. videt tñ q sit in fine primi: siccitas at eius est i
secūdo ppter quod ē ex mere pfortātibus stipticitatez.
Et inest ei ppetas pfortandi cor et letificādi quā adiu
uat stipticitas eius cuius etiā frigiditas in pphonib? fri
gidis cū modica re leuiter tēpat. Est n. medicina so
lutiua spiritūz: eius tñ iuuamētū in pfortatione maius
est quā in tristitia. tunc autē in tristitia prodest qñ ē e?
cā subtilitas sāguinis cū paucitate atz dissolutionis ve
locitas illius. Et qñ est ex medicinis pfortātibus cor
propē proprietatez et propē hoc q mūdificat etiam id
circo est medicina uebementer conferens intellectui et
memorie.

De Endiuia.

Endiuia siluestris sicca est in primo. Inest autē
ei proprietates tyriacalis et ingreditur cordis

medicationem potata et emplastrata.

De littera. F.

Fistis inest aromaticitas et stipticitas cum vi
scositate propter quod aiunt esse letificātes cor
et confortantes et inde numerantur inter medicinas
tyriacales.

De littera. J.

De Jacyntho.

Jacynthus tpata esse uidetur. Inest autem ei p

prietates letificandi et confortandi cor et fortiter
obuiandi ueneno. Et hec quidem proprietates est uirt?
non suis attribuenda componentibus sed manare ab
ipā eo mō quo diximus de magnete. De his autē q in
pshderatōe iacynthi pfluadere oīz ē vt incōueniens esse
dicat calorē nālez agere in iacyntho qū sumit intra
corp? transmutatōz et dissolutionē atq pmisione e subē
cū euapabili subā spūs quēadmōz dicim de croco et
silib? Et in sūma pgruū qdē ē q dicat q iacynthi sub
stātia sui patit a calore nālī et ex inde postmodū eius o
pus manifestari. Etenī ei? substātia quēadmōm patet
sensui ualde est ab hui? passione remota. uī ergo q ca
lor nālīs nec impnat in substātia nec in accētibus for
me sue inherētibus sed solū in ubi eius et loco et qlita
tibus eius accētālib? In vbi quidem et loco qm facit
ipm cū sāguie penetrare vsq ad partes cordis. Qua
propter quā efficiatur propinquius passio fortius im
primit suum effectum. In qualitatibus quidem accidē
talibus quoniam calefacit ipsam iacynthum: de natu
ra uero calefactionis est ut manifestet proprietatem et
educat uirtutem sicut apparet in karabe: ipsum enī q
do debilitat paleam trahere uidetur: fricatur quidem
donec calecat post hoc apponitur palee trabens ipsā
uidetur ergo finaliter q impressio iacynthi sit ista et q
actio eius sit secundum additionem elongationis aut
appropinquationis eius ad id in quod naturaliter im
primit. illud autem in quo testificantur antiqui letifica
re iacynthum. s. ferre ipsam et proprie in ore testantur
quoniam ad letificationem alterationem non indiget in
substātia sua uel in accidentibus inherētibus ei nec
est necessarium q passum tangatur ab ea: sed sufficit q
uirtus letificandi que ab ea manat ipsum attingat quā
uis eius actio confortetur calefactione et appropiqua
tione sicut in proprietatibus ceterorum uidetur etiaz
q adiuuet actionez sue proprietatis quod habet de il
luminatōe cum abstersione et tpamento cōphonis.

De Trmel.

Trimel planta est aromatica similis cinnamomo
quam quidem de lamec afferri debent et est ca
lida in secundo sicca in primo. Et est ei proprietates val
de subtilis confortandi spiritum quam adiuuat aroma
ticitas et stipticitas cum subtilitate sicut frequenter in
predictis recolimus: confortat etiam cor et cerebrum
et omnia uiscera et in summa omnium uirtutum naturā
adiuuat et actiones.

De littera. K.

De kadrem.

Kadrem est ex medicinis letificantibus et con
fortantibus magnis et est ex nobilioribus tyri
acis contra morsum serpentis et pucturam nec habet
excellētem caliditatem. Et idcirco cum hoc q est ty
riaca confortat et letificat simul. Est enim herba simi
lis aristologie crescens cum napello cui napellus ei
uicinatur in quocūq loco nec fructificat nec frōdescit

propter quod quidam opinati sunt quod sit titimalus quoniam hec ei conuenit non tamen est ita.

De karabe.

Karabe calida in primo sicca in secundo. optimo tamen est quod sit frigida. Inest autem ei aromaticitas canforalis et radiositas modica et proprietas confortandi cor et ipsum letificandi ac depellendi cordia cum iuuamento temperato et soliditate quam prebet spiritui.

De littera.

Ligua bonis. **L**apis armenus. **L**apis lazuli.

Lilius. **L**ignum aloes. **De ligua bonis.**

Ligua bonis calida est et humida in primo: cuius proprietas est letificare: mundificat namque substantiam cordis. Melior tamen est que de corintho affertur habens spissum solum uelatum plurima lanugine: quod inquam post exiccationem nec contrahitur nec est siccum: que autem in his partibus reperitur est ex genere alterius plante et accipitur pro lingua bonis propter similitudinem illius ad illam quam tamen non sit illa. Sed etiam conuenit ei cum uirtute propter tatis et appropinquat eius natura temperamento nec tamen imprimit sicut illa.

De lapide ameno.

Lapis armenus proprietatem habet confortandi cor et ipsum letificandi: separando insuper uaporem melancholicum ac fumosum a spiritu et mundificando similiter corpus ab humore melancholico.

De lapide lazuli.

Lapis lazuli similem uim habet cum eo quod dicitur de armenico lapide nisi quia est ipso debilius modicum.

De lilio.

Lilium in iudicio et natura croco appropinquat minus tamen habet caliditatis et siccitatis eorum et lilium quidem conuenientius est ad confortationem cordis. Crocus autem ad letificationem. In lilio est potentia solidandi spiritum propinqua ei que est in croco non tamen habet siccitatem et crocus habet uehementem potentiam dilatandi spiritum foras et mouendi extra: proinde amplius confert sincopi quam crocus. Lilium enim mouet spiritum minute dilatando et extrahendo et fortius retinendo. Crocus autem minus retinendo et fortius dilatando et extrahendo.

De ligno aloes.

Lignum aloes appropinquat in iudicio ambre tamen est ea debilius. Etenim temperamento propinquior est complexio eius et omnia membra confortat.

De Littera.

Myrtus. Myrobal. Delissa. Dacia.

Muschus. Mumia. Menta. Malum granatum. Matianum. Margarita.

De Myrto.

Myrus non est ita perfecte compositionis ut patet quod unica et singulariter predominans uirtus ei conueniat per naturam immo uidetur duplicem habere substantiam in quarum una frigiditas dominatur et altera uero caliditas inter quas quidem compositio non perficitur nec actio et passio taliter ut perducatur ad compositionem unicam dominantem eis in quo quidem iudicio plurime considerationis est myrtus: uidetur enim plus esse frigiditatis in ipsa nec tamen adeo fortis est ipsarum compositio quin calor naturalis sepe inter eas:

quoniam sepeauerit penetrat primo substantia calida et calefacit: postea uero sequitur substantia frigida et confortat et stringit et idcirco excellit eius iuuamentum in generatione pilorum etenim substantia calida trahit primo materiam et dilatat poros. Quod ergo ad ipsos trahitur materia conueniens generationi pilorum condensatur in pilum. Est autem sedes aromaticitatis que in ipsa est substantia calida. Dum autem indicatur myrtus secundum compositionem eius predominantem et fortis est frigida in primo et sicca in secundo et inest ei cum hoc subtilitas: est quoque conueniens spiritui propter aromaticitatem suam et stipticitatem cum subtilitate subtiliatiua ei et mundificatiua etiam propter alteram substantiarum eius simplicem propter que iterum omnia est ex medicinis conferentibus cordiace et cordis subtilitati proprietate quam complexio adiuuat.

De Myrobalanis.

Myrobalani kebuli frigidi sunt in primo sicci in secundo: inestque naturaliter eis stipticitas quod significat ipsorum puncticitas. Et soluunt cum proprietate quam complexio adiuuat. myrobal. indi tamen adhuc fortiores sunt kebulis. Communicant tamen in mundificando cor et consolidando et confortando etiam idcirco letificat: uidetur etiam quod ad hoc similiter inest proprietates.

De Delissa.

Delissa calida est et sicca in secundo. Inest autem ei proprietates mirabilis letificandi et confortandi cor similiter: quam quidem adiuuat aromaticitas et subtilitas aperitiua et stipticitas que in ea sunt et cum hoc etiam cunctis uisceribus confert habetque naturam leuiter solutiuiam ita. scilicet quod sufficit ad soluendum a spiritu uapores melancholicos et sanguinem qui existit in eo de nec tamen id efficere ualet a ceteris membris et corpore toto.

De Dace.

Dacia de eo dicitur in capitulo de spica:

De Muscho.

Muschus calidus et siccus in tertio. Est autem similis croco non tamen crocus loco eius permutari potest in omni loco. et muschus est tyriacalium nobilior contra napellum et grani eius et cornu spice et primit caliditas eius cum canfora et siccum cum oleis humidis sicut cum oleo uiolaceo et rosaceo.

De mumia.

Mumia calida est in fine tertij sicca prout creditur in primo. inest autem ei proprietates omnes spiritum confortandi quod adiuuat continuatiua uiscositas.

De Menta.

Menta habet subtilem aromaticitatem et dulcedinem amaritudinis compositam cum delectabili compositione ponticitatis et conuenientis stipticitatis quam inquam sicut sepe diximus adiuuat letificandi proprietatem: uidetur autem quod eius complexio sit calida in fine primi sicca in principio secundi.

De malo granato.

Malum granatum dulce conueniens est compositioni spiritus cum bonitate et dulcedine sua et proprie spiritus qui existit in epate.

De Matiano.

Matianum frigidum et siccum in primo: et inest ei magna proprietates letificandi et confortandi

quā adiuuat aromaticitas et dulcedo et nix causa bec
q̄ est medicina est nutrienda quāobrem confert spiritui
nutriendo et temperando ipsum et prodest etiam ei sua
proprietate.

De Margarita.

Margarite similes sunt karabe in natura et lu
minositate. Verū tamen in opere non consequi
tur illas: tamen ei inest proprietas valde magna.

De Littera. A.

De Anusar.

De Anusare.

Anusar appropinquat canfore in iudicio nisi
q̄ est humidior ea. Et eius quidē humiditas
causat in substantia spiritus qui existit in cerebro pigriti
am et torpore nisi egeat humectatione ut temperetur
spiritus autem qui est in corde non uidetur ab ea pari
hoc nocumentum quod patit spūs cerebri imo prebet
forte iuuamentum nam proprietas sue aromaticitatis
pfortat spiritum qui in corde est: nocumentum uero fri
giditatis et humiditatis ipsius est secundum quid et tē
perat croco et cinamomo.

De Littera. O.

De Oua.

De Libanum.

De Zim.

De Ouis.

Oua quauis medicina non sit ad confortationem
cordis tamen recipiuntur: ipsum enim ualde p
fortant uitella uidelicet dūmodo tamen accipiuntur ex
ouis uolantium laudabilis carnis sicut galline et per
dicum et sturne et fassiani. Ista enim uitella temperate p
plexionis sunt quibus tria conueniunt scilicet uelocitas
in sanguinem transmutari: et parum superfluitatis post
transmutationem relinquere: et sanguinem generant et
confortationem sanguinis quo nutritur cor scilicet sub
tilem et clarū: pellitur ergo festinanter ad ipsum. Et
idcirco preceteris nutrientibus conueniens est in dis
solutione substantie spiritus et diminutione materie ipsius
sanguinis scilicet cordialis.

De Libano.

Libanum calidum in secundo gradu et siccum i
prio. Estq̄ confortatiui uitalis spiritus et ani
malis et proinde confert heberudini et obliuioni. Cui
inquam opatio conformis est operationi been nisi q̄a
eo debilius est in confortatione cordis et maioris aro
maticitatis et propter tyriacitatem que in ipso est pro
dest fumus eius in pestilentis.

De Zimo.

Zimum est basilicon de quo superius est dictum
minus autem est melisse in iudicio simile excep
to q̄ est ea calidior modicum.

De Littera. P.

De Polypodium.

De Pira.

De Peonia.

De Polypodio.

Polypodium letificat non per se sed per acci
dens: euacuat enim a corde et cerebro et corpo
re toto melancholiā.

De Pira.

Pira quidem aromaticitatem et stipticitatem atq̄
soliditatem substantie que inquam ad frigidita
tem declinantiā habent uirtutem confortandi cor et
adiuuant eam que diximus. Matiana tamen adhuc
meliora sunt eis.

De Peonia.

Peonía temperata est in caliditate et frigiditate
fortes habens siccitatem et stipticitatem cū sub
tilitate que in quaz omnia proprietatem ipsius adiuuat

in confortationem spiritus animati et expulsionem sup
fluitatum a cerebro cum potentia quam habet educen
di mliam et p̄ba ex illius substantia tantum a cuius p
prietate adipiscitur cerebrum potentiam resistenti eo
rum receptioni uidetur etiam illi conuenire uel impres
sio in corde quauis non recitetur.

De Littera. R.

De Rosa.

De Rosa.

Rosa imperfecte cōmissionis est in eius substā
tia sicut diximus de myrto. Est enim in ea substā
tia p̄p̄o fia ē in fo et substātia p̄p̄o cala ē in p̄ et ē i ea sub
stantia lenitiua et humectatiua et substantia inspissatiua
et sicca. Conuenitq̄ cum aromaticitate sua substantie
spiritus et proprie quando supercalefactus extiterit.
confert enim ei tunc sua frigiditate ac solidat ipsum cū
sua stipticitate propter quod ualde p̄ficat et sincopi et
cardiace quando paulatim deglutitur aqua ipsius. Est
q̄ cunctis uisceribus conferens.

De Littera. S.

De Scicū.

De Scicados.

De Spodio.

De Sandalis.

De Siccacul.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

De Berico.

Seculū qđ est fm ueritatem frigida ut fertur ppter subtilitatē ⁊ caliditatē ⁊ humiditatem addit in uirtute spiritus.

De Littera. A.

De Tamarindi.

Terra sigillata tpe complexiōis est in caliditate ⁊ frigiditate conformis humane complexiōis nūq̃ eius siccitas maior est humiditate ipsius habet q̃ humiditatem cum sua siccitate uehementer cōmista. Et propterea insunt ei viscositas ⁊ confortatio q̃ maior uero est siccitas in eadēcirco cum illis inest etiā eidem absterisio habet etiā proprietatem mirabiles letificandi ⁊ confortandi cor cum tyriacitate manifesta ppter qđ cunctis obuiat uenenis ita qđ siue bibatur ante qđ uenenum siue post nām sustinet ⁊ confortat ad expellendum cum uidetur etiā qđ insint ei proprietates illuminandi ⁊ spandi spiritum. Adiuuat autem viscositas ⁊ siccitas que in eo sunt etenim soliditatem ⁊ continuitatem auget spiritū propter quod fortius letificat ⁊ confortat.

De tamarindis.

Tamarindi frigidi sunt ⁊ siccī in secūdo: de quibus opinio est qđ confortat cor: uidetur tamen qđ illud proprie sit in habentibus malā complexionē ad naturā cholericā ⁊ clinatē. Etenim tpat infrigidando ⁊ a cholera mundat cū uirtute solutua quā habet.

De littera. A.

De Alnee.

De Alnee.

Alnee ca. ē in primo sic. in hoc propter suā aromaticitatem conueniens est substantie spiritus quā etiā soliditate ⁊ siccitate consolidat ⁊ confortat de facili ⁊ penetrat propter suā subtilitates. Et idcirco confortatiua est cordis ⁊ cardiacę conferens.

De Littera. J.

De doaria.

De doaria.

Edoarium utrunq̃ ca. est ⁊ sic. in 3° in quibus etiā inest cum subtilitate siccitas ⁊ conuenit eis cum proprietate ⁊ aromaticitate cor confortare ad iuuatq̃ siccitas ⁊ subtilitas. Sed in domestico quidem fortior est confortandi proprietates ⁊ aromaticitas etiā poniturq̃ in magnis tyriacis ⁊ quoniam uehementer conuenit substantie spiritus: idcirco confortat spiritus i epare existente adeo quidem ut inter ipiguaria pputat.

Capitulum quartum de differentiis modis letificandi ⁊ confortandi repertis in medicinis.

Determinatio nostre intentionis sermonibus in medicinis simplicibus cordis amodo loquimur de compositis medicinis. Et primo de mitridato: ⁊ Tyriaca magna. nulla enim compositarum medicinarū equiparatur eis in tēperādo complexionem humanam ⁊ conferendo ei ac letificatione cordis ⁊ ablatione tristitie necnon in obuiādo uenenis ac morbis uenenosis. Ambap enim medicinarum aliquid est notum: aliqd uero ignotum. Notum autē est quō eis aduenit ex simplicibus. Ignotum uero qđ eis aduenit post cōmistiōnem. Exemplum autem primi est sicut si dicamus nos scire tyriacā ⁊ mitridatū ueneno tyri ⁊ scorpionis conferre propterea qđ in eis reperiuntur medicine cōferentes ad illud. Et similiter tñ propter hoc dī confere cardiacę aut debilitari uirtutis existentis i epe. Exēplū at secūdi est ut dicamus qđ nobilior operationū ipsarū est que prouenit utrisq̃ post cōmistiōnem a nā conuenienti ualde nature humane ad quā quid suscipiēdā complo pputat eā ⁊ eēt principū ab extrinseco est. Nos at ignoramus cām inuentionis q̃ritatū medicina

rū simplicium proportionatay ad hanc dispōnem in eis quēadmodū ignoramus in ceteris. In eis ēt similis accidit ⁊ que non artificialiter sed nāliter cōponunt. Sapientes at speculatores scilicet determinant qđ directio ad cōpositiōem istarū medicinarū processit ab inspiratione ac prouidentia diuina aut a ze inspirationi sili. Etenim deductio rationis non perungit efficacitā compositionis ipsarū. Sed attingit ex ipsa cōpositiōne quam narrauimus paulo ante. Quis si tota operatio tyriace procederet ex parte simpliciū ⁊ non ex parte dispōnis quā sua complo prebet: esset utiq̃ recens efficacior ⁊ ualior fermentata c^o srium tñ est. Recens at pauci iuuamenti est ⁊ illud quid iuuamētum qđ ei ex sua proprietate conuenit non inuenitur sensibiliter apprehendi nī si infermentata: perficitur at fermentatio ipsius fm modēnos in .x. annis fm. Sal. tñ in annis. xx. fm diuersitate caliditatis ⁊ siccitatis regionū ac climatū ⁊ apud aliquos modernorū speratur c^o iuuamētum post sex mēses. uerū tñ nec apud nos nec apud Sal. demonstratio est in hoc. predecessores at Sal. dñt hanc proprietatē in predictis ambabus medicinis necessario prouenire post uehementē cōmistiōnem ⁊ fermentatiōnem proprietatum congruantem simplicium proprietates illis tñ sibilior est. Timebant nihilominus qđ cōmistiō āputa. et predictas proprietates. Sed reuelatio ac diuina prouidentia produxit ad illud. postq̃ uero examinata fuerit eaz complo examinari cepit umida existimatio ⁊ uificata est opinio ueritatis. Rursus at iperiti medicorū credunt in tyriacā ⁊ mitridato esse excellentes caliditatem ⁊ idcirco respuunt ex ipsis dare q̃ritatem medī auri. nec tñ dubitant de diacymino ⁊ diatriopipereō quattuor aur. propinari qñ tñ concludat pericūratō rationis qđ in hac dosi istarū confectionum multo ēt amplior sit caliditas qđ in dosi predictarū. eteniz in medio aureo utriusq̃ predictarū s. i. s. mellis ⁊. iij. z. medicinarū: fm quā q̃ritatem acquiritur mellis uirtus. Sū in ea preterea medicine infrigidantes. Inter quas opium est habens sufficientē frigiditatem que inquam rei fermentate cōca s. In ze at fermentata duplatur uirtus quecūq̃ sit illa siue caliditas siue frigiditas. quoniam enim in substantia humida conficitur fermentatio auget caliditatē. tyriacā at uera recipit fortius qđ recipiant supranominate confectiones. Et idcirco uirtus ipsius quā equalis esset uirtuti alterius predictarū nihilominus existit fortioris impressionis ut dcm est. uerū tam nullus supradictorū tā uehementi audacia subito prorūpit in administrando tyriacā sicut in confectionibus alijs: in ambabus enim predictis prime due intentiones reperiuntur dū fuerint fermentate nec tñ uti respuunt fermentatis sed abstinent ab usu ambap recentū. Sed huic audacie simile quid hñt operationes b^o qui ministrant pilulas cochias infusatas ⁊ hermodactilos ⁊ euforbiū. Et respuūt dare hieralogodion ⁊ hierā archigenis quoniam tñ in his exiccantes medicine miris existant ponderis ⁊ pluribus reprimētibz coeq̃ntur. postq̃ tñ considerantem diligenter adhibuisse pputando existimauit caliditatē mitridati ⁊ tyriace. In ueni quoq̃ caliditatem tyriace in fine fi. ⁊ mitridati caliditatē citra aliq̃tulum quā sua cōponentia fortiora sint ⁊ maioris ēt ponderis. Sed existimatio persuaadet qđ complo per fermentationem adipiscitur caliditatem uehementē uenientem ab extra qđ quid sylogistice cōprehendi non pōt sed solūmō existimatione artificiali

et experimentalis. Experimentum autem ostendit nobis tyria-
cam et mithridatum minus notabiliter calefacere corpora
niam quam diacyminum et diatriopipezeon. Opera uero so-
tiora et nobiliora que quidam ex tyriaca et mithridato pro-
cedere cernimus manifeste non ex rebus calidita-
tis aut frigiditatis procedunt sed ex nobiliori proprie-
tate ipsorum. Ita proprietate simplici quam ex proprietate
eius ab extrinseco data. Sic igitur ex predictis relinquitur
manifestum quod tyriaca et mithridatum non imprimunt que-
admodum opinati sunt quidam calefactionem et adustionem quas
alie viles medicine seu confectiones non imprimunt.
homo autem temperate complexionis quam utitur altero ipsorum
tempore temperato aut frigido et in quiete et moderata nec
minus frequenter profunt ei ad confortationem cordis
maximo iuuamento et conseruat sanitatem in ipso atque secu-
rum efficit ab incurfu pestilentialium accidentium et a pra-
uis humorum moribus atque lesionibus obuians venenorum
cunctasque uirtutes et corroborat et uite longitudinem pro-
stat ei. Qui uero calide complexionis existit et in calida
regione nec istis nec et alijs confectionibus calidis uti-
tur nisi in necessitatibus manifestis: preterea ex capite
mithridati et tyriace si diamusculus amarus et dulcis: sed
amarus quod conueniens est temperate habitibus compo-
nem aut frigidam: dulcis autem habitibus calidam. Ceterum dia-
musculus in letificando non multo debilius est quam tyria-
ca in confortatione tamen cordis ea moderate debilius est
in confortatione quibus ceterorum membrorum multo debi-
lius est ipsa. Amplius autem impressio eius in corde letifi-
catio est et uiuificatio ipsius. Insuper autem utilitas que in
moribus et puncturis minor est quam eius utilitas in vene-
nis bibitis. Tyriaca uero et mithridatum ad omnia pro-
funt: potest autem diamusculus amarus sic temperari uide-
ret ut accipiantur ex eo aurum. x. et ex succo marianorum
dulcium et granatorum dulcium et cydoniorum dulcius ana-
aurum. l. et coquantur simul usque ad spissitudinem: post hoc ue-
ro poterit eo uti calidam habens complexionem. quod si uis
ualde calida complexionem extiterit fiat illud cum succo ace-
dule et citri acetositate sitis dosis quantitas ut dos. s. dia-
musculi cum adiuncto saluete sicut si dosis succorum b. sit
aurum. iij. aut. iij. tanta quidam diamusculi adiungatur quod re-
pressa excellenti qualitate ipsius prodesse possit sibi sui
proprietatem. Et similiter intelligendum est in ceteris le-
tificantibus tam magnis quam paruis. Confectio uero pro-
fectus quam Alchidius composuit utilis est ualde melan-
cholicis cordis debilitati ex morbo melancholie amplius
autem confert purificando quam confortando. Diamusculus
uero est letificans confectio manifestius confortando
prestat iuuamentum quam purificando et idcirco confectio
perfectius conuenientior est tristitie melancholicæ et ip-
si melie. Diamusculus autem et confectio letificans po-
tius conueniunt syncope et cardiace passioni. Ex medi-
cinis autem que huic passioni conueniunt sunt ille quos
nos fuimus experti et quarum compositio fuit inuenta
post tempus compositionis memoratarum ex quibus una
est oxyracara quam nos composuimus patientibus
tristiam melancholicam et epilepsiam quorum mor-
borum causam emendat suauiter atque digerit preter
ea leui solutione euacuat. s. x. epithymi. 3. x. polypodij.
3. vi. buglosse. 3. xv. cymii isopi camepitheos omnium
ana. 3. iij. capillis ueneris. 3. v. turbit. 3. vi. utriusque oxi-
mi feminis melisse zedoarie been albi et rubei folij spice
nardi cardamomi omnium ana. 3. iij. s. culcure feminis en-
diuie radicis eiusdem radicis lilij ana. 3. xij. 3. u. ros. ad

pododontum. Supradicta igitur omnia in purissimo et for-
tissimo aceto remolliantur per diem et noctem. In cra-
tissimo uero adiungantur toti. lb. vij. aque mundissime to-
tus suauiter decoquatur usquequo zedeat quasi ad me-
diatatem aceti quod si zucarum rosaceum non suffecerit
dulciora tantum ut in his remaneat sapor zucarum ad
hoc sufficiens sunt addenda. postea uero ab igne depo-
suum seruetur. sit autem dosis eius a. 3. xv. ad. xx. quod si
recipiatur. x. diebus continue manifestabitur eius iu-
uamentum in his in quibus fuerit multa materia melan-
cholica. Si uero modica fuerit materia sed membra
principalia tamen disposita sunt ad hoc ut humor ge-
neretur in his et illa modica ipsius quantitas in lacer-
tis maneat in arterijs et uenis tunc experti sumus in
tali casu sirupum cuius dispensatio talis existit. s. se. endi-
uie et melisse oximi minoris omnium ana. 3. xx. radicis lilij. 3.
v. buglosse. 3. xxx. folij melisse. 3. xv. polypo. marari-
omni ana. 3. vi. oia bec coquantur in septuplo sui de aqua et
duplo sui de succo marianorum dulcium usquequo sui ter-
tia remanserit pars. postmodum coletur et colature ad-
datur zucarum et sirupetur ad modum iuleb. uel potest
fieri ad modum sirupi acetosi sibi mensuram decoctionis
Confectio alia nobilis ualde quam experti sumus in for-
ma electuarij et etiam troscisci cui addidi et subtraxi sibi
diuersitatem complexionum prodest enim rebus iuu-
mine cordi ad confortandum. s. margaritarum kara-
be coralli omnium ana. aur. i. s. sirici crudi cancerorij flu-
uialium adustorum omnium ana. aur. i. s. buglosse. 3. v. li-
mature auri. 3. i. feminis melisse oximi utriusque ana. 3. iij.
been albi et rubei ligni aloes lapidis armeni lapidis la-
zuli loci mastice casie lignee cinamomi alitij croci nu-
cis muschate cardamomi minoris cubebe omnium ana-
aur. i. epithymi. 3. ij. s. sicados arabici. 3. iij. ambre aur.
i. quod si non inueniatur ponatur zedoarie loco ipsius du-
plum doronici romani aur. ij. feminis endiuiæ. 3. v. se-
minis cucumeris. 3. iij. mane. 3. x. rosarum rubearum
3. iij. musculi. 3. ij. canfore. aur. i. ambre. aur. i. spice nar-
di folij amborum ana. 3. ij. bec igitur sunt radix et firma-
mentum et sunt inde troscisci cum melle preparari au-
tem quandoque secundum exigentiam tempore compo-
nis et tunc nulla sit in eo mutatio. Quandoque uero pro-
pter breui malam complexionem calidam aut malam complexionem frigidam
secundum exigentiam cuiusque sit in ea mutatio. fiant er-
go troscisci ad pondus unius auri cum triplo sui de mel-
le optime despumato. Si uero fermentari debeat pro-
pter conseruationem et post fermentationem usui refer-
uari expedit ut addatur opij. 3. v. et castorei pulueriza-
ti tantumdem quibus appositis non usui ministretur nisi
si post sex menses. Si cui autem dominetur mala com-
plexio calida expedit ut crocus et musculus ad medius
aurei reducantur et subtrahatur epithymus uice cuius
ponantur. 3. v. sumiterre et iij. 3. sene addanturque ros. 3.
xviij. feminis portulace et spodij. 3. i. feminis lactuce. 3.
ij. sandal. 3. iij. cetera uero medicine remaneant sicut prius
us et fiant troscisci sicut diximus: cum melle optime dis-
pumato. Cui uero mala complexio frigida domiatur ex-
pedit adiungere medicinis predictis corticem nucis
muscate et contices citri et xilob. atque pipere et zingiber
ex uno quoque uidelicet. 3. i. castorei. 3. ij. et subtrahere de
canfora medium aure. habens etiam malam comple-
xionem calidam sumat dosim ipsius cum auro spodij
et sapa marianorum. Qui frigidam autem habent com-
plexionem cum. 3. i. castorei. Jam autem cum hac medicina

curauimus quosdam circa principium de melancholia uergente in mania que lapinum demonium appellatur adiunximus dispensationi temperate. 3. i. iacynthi zibificati et splendidi et perfecte puluerizati et adiuti fuerunt maximo iuuamento post desperationem. Compositio autem propria his qui propter malam compositionem labuntur in cardiacam et cordis debilitatem est ista. 82. seminis lactuce et melonis et cucurbite et cucurbitis mundatorum an. 3. 8. seminis portulace. 3. iiij. margaritarum coralli karabe cancerorum fluuij adustorum sirici crudi omnium an. aur. i. sapa olibani auz. i. Si uero non inueniatur loco ipsius ponantur duo aur. li gni et ligni aloes zedoarie dozonic beeni albi et 2u. ana. 3. duas spodij cardamomi minoris ana. 3. iij. zosarum zubeazarum mundatarum a caput et in umbra exiccataz. 3. vi. croci aur. 5. canfore vehementer contrite cum. x. 8. sui de muscho et sexto sui de ambra auz. i. 5. buglosse aureos. 8. ex omnibus supradictis fiant trocisci cum sapa matianorum et cydoniorum et malorum granatorum. his inquam sapis equaliter acceptis secundum quantitatem confectioni sufficientem. Ad illud etiam iuleb ex succo buglosse cum tantundem succi endiuie et quadruplo sui de succo matianorum et duplo de aqua rosae et sexto totius de albilimo zuccaro que inquam suauiter decoquantur usque ad spissitudinem. Et fit iterum iuleb ex folijs melisse coctis in aqua rosae donec receperit viam talem ipsorum aut ponitur succus eius in xxxiij. sui 8 aqua rosacea. hoc enim proficit cunctis patientibus cordis debilitatem potissime si addatur ita uidelicet quod si fuerit sicca cum ea coquatur in aqua rosacea. Si uero recens commisceatur illi succus illius. quod si complexio rebelementis caliditatis extiterit diminuat succus melisse et augeatur succus buglosse quantitatibus existentibus equalibus.

Capitulum Quintum De medicinis solutiuis egritudinum cordis.

Euacuatio autem conuenit in melancholicis et si post digestionem et ipsarum linitionem. Si uero in toto corpore abundauerit humor nocuus: totum corpus incipiemus euacuare. Id autem quo euacuatur conuenientius est ut dissoluantur. vi. 3. hiezalog. in. xx. 3. decoctionis epithymi sacre secundum hanc formam. 82. epithymi. 7. i. uuarum passularum. 7. ij. coquantur in duabus. lb. aque tantum donec possit colatura extrahi inde solummodo pondus. xxx. 3. quod si cum hoc non euacuatur fiat decoctio epithymi nota aut cum. 6. 3. recentis epithymi circiter ut supra memorata oxyzacara dissolutis: nisi fortis dysenteria timeatur et digeratur cum iuleb quod post predictam oxyzacaram superius scripsimus. Ex pilulis autem fortibus ad hoc pergruentibus sunt huiusmodi. 82. bierepicre epithymi ana. 3. ij. polypodij sticados arabici agarici ana. 3. 5. pulpe colloquintide quartam partem unius. 3. scamonee bdellij salis ana grana. 8. Alii uero nobiliores predictis sunt he. 82. picre epithymi sticados arabici an. 3. 5. lapidis lazuli lapidis armeni ablutorum agarici pulpe colloquintide salis ana quartam partem unius. 3. ligni aloes mastice myrrhe ana gra. 8. 8. bellebori gra. 8. 5. scamonee gra. iij. Scias autem quod in decoctionibus bellebori dosis est. 3. i. in pilulis autem gra. 8. 5. et quum nihil noceat actionem medicine confortat. Si uero pblegma melancholie iungatur tunc fiat euacuatio cum huiusmodi pilula. 82. epithymi turbith ana. 3. i. epithymi pul

pe colloquintide agarici lapidis armeni loti ana. 3. i. quartam scamonee salis naptici sticados arabici ana. gra. 8. 8. bellebori gra. 8. 5. fiant pilule cum succo pororij In pilulis autem que infra predictas sunt in uirtute si oportet permutari compositionem aut medicinas. Sed sufficit nariare dosim secundum estimationem artificialem a medietate usque ad duas tertias. quum autem euacuatio corporis non intenditur sed partium solummodo ut cordis aut capitis tunc conuenienter est ut in pilulis quas dicemus. Si ergo fuerit complexio melancholica pura et propria. 82. epithymi myrobalanorum indorum ana partem. i. bierepicre partem. i. 7. 5. sticados arabici partis unius duas tertias bellebori nigri partis unius sextam mastice ligni aloes crudi polypodij lapidis armeni loti pulpe colloquintide ana partis unius tertiam. hec omnia conficiantur cum succo matianorum et fiant inde pilule ad quantitates cictris ex quibus sumantur a. 3. i. usque ad aure. i. de nocte cum uino: de die uero ante gargarizetur oxyzacara minoris decoctionis. Cui uero complexio pblegmatica et melancholica fuerit. 82. turbith agarici epithymi kebuli sticados arabici ana partem. i. 5. aloes partem. i. 7. 5. ligni aloes partem. 5. fiant pilule sicut prius. Cui autem complexio melancholica et cholericum fuerit. 82. turbith epithymi sene sumiteze ana partem. i. et tertiam eius zosarum partis unius duas tertias fiant pilule sicut prius. **Hec sunt ergo que in quantum potuimus sub compendio perferimus in sermonibus medicina rum cordialium finem huic operi imponentes cum laude dei qui uirtutem largiri dignatus est opusculum terminandi.**

Amen.

Expletus est libellus De uitiis cordis que princeps Aluelna edidit. Impressus Patavi Anno Christi optimi. M^o cccclxxix. octauo idus nouembrii.

P facti est q̄ p̄p̄o
populo p̄cepta le
gis nō p̄bans ea: si
cut medic⁹ p̄ponit p̄ba
ta a philoſopho
Arterie lubeſcēti. i. faciēs
dormire ⁊ ſi que vene
q̄ apparent in gutture:
Alhoſoſ ſi tria oſſa que ſi
inferius in cauda.
Albauiſ ſi oſſa lata que
ſi ſub renibus parum.
Almunda. i. rotūditas in
qua continetur oculus
Arteria alquēdi. i. venal.
Albaleghin. i. a. xij. āno
vſq̄ ad. i.
Alguelemari ⁊ rebac. i. e
tas q̄ eſt a prima ſp̄ma
tiſ emiſſione vel emiſſio
nis potentia vſq̄ barbe
ſcant.
Altriū ſi inſiā p̄ q̄ ſiunt di
ſtillatiōes ſicut inſiā a
aque roſ.
Alhabacant eſt os per q̄
completur iunctura.
Almodus. i. iunctura ad
ſiſtitudinem dentis fre.
Alſeid. i. os q̄ eſt a cubito
vſq̄ ad manum cōpoſi
tum ex duobus.
Aliderez. i. concavitas ⁊
ventriculus cerebri.
Alcakab. i. ligamētū a p̄e
rioribus tēdēns aſtri⁹
⁊ ab anteriorib⁹ retrore
diens.
Alubaz. loc⁹ qui eſt in infe
riori parte gula.
Alnemel ſi oſſa ſubtilia ⁊
minuta que ſi in digito
ruſ extremitatibus.
Almekeni. i. duo anguli o
culorum.
Allichodai. egritudo q̄ o
culi egrediuntur ad ex
teriora.
Alhiliueri ſi additāta a
cularia ab acu.
Alcharin. i. locus doſi in
directo renum uel arti
culus eſt in arabico
Alzazacha eſt inſim ſimile
cane per q̄ pueri attra
bunt aq̄ ⁊ qum uolunt
violenter expellunt.
Albaras ē morphea alba
ut lac uel nimia cutis al
bificatio.
Alamabū dies caniclaſis
Alaguid cazo. i. caro fe
tus de utero recenter e

grediens.
Alabatal. i. flux⁹ hūorū a
capite ad tracheā aſteri
am ex quo ſi tuſſis vel
arterie paſſio.
Alndacocba. i. ſuſſurata.
Alcule. i. pue puſtule i ore
Alakel. i. ſpica celtica
Almaiū ſi ſpica celtica.
Albianz. i. cōſuſus unum
ad exercitiū p̄poſitū ex
fortitudine ⁊ velocitate
Alchaſeran. i. bruſeus.
Alcubel. i. cazo aſſata ſup
prunas.
Alilus. i. dulces vel cōſe
ctiones de melle.
Almaſal. i. cib⁹ fac⁹ de la
cre acetoſo ⁊ ſazia orbi
Aldoch. i. lac vel adech.
Alchalich. i. epibima ſ
odoriferia.
Alangita. i. triticū cūz aq̄
bene coctum.
Allegin dñr oēs ſpēs bo
ni ſaporis que cibarijs
admiſcent ut pip ⁊. 33.
Alaratola. i. calcanei loc⁹
Alūbazi. i. loc⁹ ſup calca
neum retro.
Allemacapitis. i. catumē.
Alſāca. i. locus inter mīū
⁊ labium inferior.
Algeberit. i. ſi quantū ve
ne labij.
Alkel. i. ſub collo ubi iun
gunt ſurcule doſi.
Albachan. i. locus ubi col
lū iungitur capiti exteri
us ⁊ poſterior.
Almuzei vel almuseragi
ue egreſſio ⁊ dī ipeligo
Alaſer. i. radix vitis.
Alhaab duo. i. cauille due
Alchaube. i. vlcera nigra
melancholica que ſi ad
ſanandum difficillima.
Alſaſe. i. qū caro interior
ſi nigra ⁊ eſt ibi ſoſo ⁊
tinuitatis ⁊ hoc ſi qñz
ex p̄cuſſiōe ⁊ ſi vulnē
Almabik. i. ſapor inſipid⁹
ſicut ſapor aque.
Alſeniat. i. ſpēs ſicut pi
per ⁊ ſimilia.
Albaſce. i. arbor ſiſis rute
i. ſticados arabicū ⁊ ſ3
alios iſopus hortulan⁹
Albezard. i. lapis qui ſi
veneno reſiſit ⁊ iō vo
cant que veneno reſi
ſiūt albezabar.
Alidubellet ſi apata mag⁹

Alaſaf. i. deludatio.
Alcuze. i. tetanus ⁊ qñz
pro particulari ponit.
Alcarti. i. prunella agitiſ
Albel. i. fruct⁹ iuniperi.
Altorcut. i. arbor de q̄ gū
ma que dī amoniacum
colligit. ⁊ qñz vocat id
q̄ aurū adberere facit
ſ. conſolidatio auri.
Alniudē. i. herba de q̄ ſi
aſſa ſerida ⁊ dī ſilium.
Alanuroide eſt q̄ alabaſi
ſ. plumbum.
Alumeli. i. oleū dulce ſp̄ſ
ſum ſicut mel.
Alzereazeti. i. vitis alba.
Alnigabilē. i. arbor gūme
arabice.
Altacarie. i. medicina acu
ti ſaporis.
Alatalati pondus eſt i an
tidotario inuenit.
Alaunoch. i. plūbū nōdū
mundatum.
Albugiliſe. i. lactuca aſini
vel lactucella maior ⁊
nominaſ ſimaren ⁊ ſin
caren ⁊ ſup titimalo.
Almelus eſt ſpēs titimali
Alſeſeſeni. i. paſtura came
lorum.
Alguafen. i. herba ſiſis li
lio ⁊ dicitur liliſis.
Alſus eſt lapis ſup quem
naſcit ſal c⁹ ſloſ dī aſi⁹
⁊ eſt gñatio eſt ex rore
maris ⁊ imbre q̄ cadit
ſuper eum.
Aluſio ſpēs eſt nenuſiaſis.
Alagarab eſt ſal.
Alaſebeti ē ſpuma al. que
ſiſatur bedeoardo.
Alzederaz ⁊ adoraz ⁊ abe
nagi aues ſunt.
Alcubug ē auiſ que dici
tur alauda capeluta.
Alleguarized. i. electuaria
Albunga. i. lauellana.
Alkuetu. i. color qui ſi
ex ſanguine.
Albeti eſt arbor pini cui⁹
gūma dī gumma pini ⁊
ē colofonia.
Alſcarata pondus eſt in ſi
ne antidotarij inuenit.
Alccor eſt ſoliū q̄ aſſimi
laſ acetofe ſilueſtri ⁊ dī
citur bertactiz.
Alſarſac ſilueſtris eſt por
tulaca habens lac ⁊ eſt
titimalus.
Alnegib. i. camel⁹ azabic⁹.

Alrab. i. acertus.
Aljib an imal eſt.
Al dab eſt al ſiſe ⁊ moraf
in aquis
Alzacareleo pondus ē in
antidotario.
Alſcures. i. nux romana.
Alſcarmezit. i. nux tamar
ſci.
Almacor ē vulnus q̄ ſi
a ſcella qum quis equi
tar ⁊ a ſimilibus.
Aliebut eſt ſpēs xilorara
cte ⁊ dī q̄ ē de gñe pini
Alabel. i. vini potus.
Altagda. i. ruge in facie.
Albarib. i. ipeziſcon ⁊ vo
cat ſiriace rua demōis
Alſurie. i. attritu rubell.
Alkitra. i. p̄x.
Alhakamati. i. auiſ ⁊ dī
frāgens oſſa.
Algeduar. i. ſedoaria.
Alidarmacbi. i. ſimilia.
Almibazed pondus in an
tidotario.
Alſuled. i. ferruſ.
Aldemel. i. laurus.
Almarot. i. radix herbe al
tit.
Alrazo. i. leniſcus.
Alboti. i. arbor c⁹ granuz
dī granum viride.
Alcarūdo. i. roſa vinee e
gebut.
Albaſar baſebraz alerbe
arbenite almemētia uel
alagrati uel cameleo ⁊
pētapbilg h. ſ. vj. ſpēs
lacticinij. Sed lac lacti
cinij absolute ē lac aler
be ⁊ eſt illud q̄ nomia
tur biſſica alcarnem.
Albi⁹ ē lacticinij bochor
nijs q̄ noiaſ marinum
qm̄ ibi naſcitur.
Almekenis ē gen⁹ lactici
nij ⁊ ē ſiſe portulace.
Alkanſuri ariagie aleſead
alſcrck oēs ſi diuerſe
ſ. eties canfore.
Alkaſeri. i. ſtrictura naziū
Alktued. i. planta c⁹ gum
mi eſt dragagantum.
Almelib almelikbū ⁊ eſt
orebus.
Alſumeli pondus ē in an
tidotario.
Alibaib. i. acetofum.
Alcubezareſi adarar ate
lar arelaigi alcarati aſce
terac aues ſunt.
Alcataticaro. i. cāo naziū

vel renum.
 Alcebul. i. color palce
 Alibi. i. lupus.
 Alcebelabra spēs ē titaliz
 Alserisus ē spēs lacticing
 perniciosi.
 Alsedeb ē arbor c'grān dī
 grān īg^m dī meceziāie
 Albarba. i. lancea.
 Alherabel. i. apostema
 Alhetza. i. viziis.
 Albacuē est herba silis co
 tute fetide.
 Albertiriace cūssus latie
 ⁊ est pinus cui⁹ gūmi dī
 colofonia.
 Albarade romanū silis.
 Alereon. i. sirigi.
 Alidabeget. i. pdimentū.
 Alartanica. buchormaziē
 ⁊ est ciclamē.
 Alhangeli. i. rubus.
 Alcebedēgi. i. se. canabis
 Alckelati. i. terra sclauoz.
 Albauz est vna spēs cala
 mī ⁊ ē alia de qua dicit
 calamentum buci.
 Alcolate est species fūgoz
 que comeditur.
 Alcoizab. i. aialia q' dñr v
 gil efefelis ⁊ sūt cunigi.
 Almekelmate. i. palma a
 gressia.
 Albangi. i. herba similis cē
 tauree minoris.
 Alserbin. i. arbor kitra.
 Alusen. i. culcasia.
 Aldubus. i. erit⁹ mōtanus
 Alereb. i. fluxus san. p in
 ferioza qū sit ab epe mī.
 Altanigi reptile est.
 Albatini ē quedā spēs la
 cruce asini anulus silis.
 Albōmarie ē buchōmarie
 Alumi iameni. i. scissuz
 Alcarad. i. cunices
 Alebec. i. siligo.
 Albalaph. i. excorticatiōel
 que in fixuris iūcturaz
 pp sudorem fiunt.
 Alirfedi ē spēs mori ⁊ est
 dulcis.
 Almisac. i. lactuca asini.
 Alchatmif panis qui ē de
 genere tritici.
 Alarid ē medula panis in
 fusa ⁊ scā ut pila.
 Alguardagōe. i. chelidōie
 Aldereze aromaticum.
 Altribiati. i. herbe q' na
 scunt ī aq' ut coca ⁊ pul
 monaria que dī vlcus ⁊
 alaid ē herba que nasci

tur in flumine.
 Alnustāta. i. forma capitis
 oblōga utiqz plana ut
 coopertura domus.
 Alūberf trati. i. phrenetici
 Alguesgues. i. alienatio. i.
 qñ secū loquit aliena.
 Albūguesecui. i. sōnia per
 mutabilia.
 Albezēgesitū ozimū cū flo
 ribus suis.
 Alcetre ē medicia que fit
 ex alce biera mastice ⁊
 myrobalanis.
 Almuri apud azabicos est
 falsa.
 Alkili. i. fructus tamarisci
 Alcadid est locus a cubito
 vsq' ad rascetam.
 Alceel est locus in duas
 spatulas sub collo ubi. f.
 pūngūtur colluz dorso.
 Aleleri. i. tamariscus ma
 sculus.
 Alarfin. i. enula.
 Albatier. i. puluinar ⁊ sūt
 due vene in collo.
 Almubersez. i. bersez.
 Alkesen. i. cib⁹ factus ex
 ordeo excorticato.
 Alasus. i. inflationes.
 Alfurati est egritudo. f.
 qñ exuberat velam cere
 bri ⁊ apat ⁊ sit ut fūgus
 Alibema. i. vertex.
 Alseire. i. radix vitis albe
 Algearū. i. genus infūi q'
 aliqd ita sit q' dēscit ⁊ n
 quatitur.
 Alue. i. palpitatio ⁊ est e
 gritudo ut lassitudo.
 Albedilen vel alcatimi vel
 sangulagor. i. incubus.
 Alkitran. f. pix liquida
 Alcebe vna est de. xxiij.
 mansionibus lune.
 Alkanatu. i. infūm quo ali
 quis suspenditur.
 Alasceaz. i. amoniacus
 Alneimetēti nom loci in
 quo sunt schole.
 Alseiei pdix masculī sexus
 Allicē. i. ophtalmia qū i
 primis apparet.
 Alguadenigi vel scimosis
 i. ophtalmia magnaz
 Alukefeti entaustp illorū
 qui preparāt coria.
 Albasue. i. egritudo oculi
 silis fumo ⁊ pulueri sup
 nigro oculi existens.
 Alulū qñ nubes sub nigro
 oculi submersa habens

profunditatem.
 Allicume ē qñ nubes in ni
 gzo oculi ⁊ dī vlcus for
 didū hñs crustas ⁊ noia
 tur adustium.
 Almusaragi ē ruptura cor
 nec modica.
 Allesū. i. medicam capitale
 Althaulicra. i. senticū.
 Altarfati. i. punctura sana
 in oculo.
 Alarnaci. i. egritudo palpe
 bre superioris.
 Alestra iuerlatio palpebz.
 Alfac. i. agnus castus.
 Alseruzegi. i. smaragdus.
 Alurbagi. i. apa oculi cūz
 pruritu.
 Alibar. i. puatio luminis.
 Alintiflar. i. qñ foram vuc
 fit larius eo qd sit in nā.
 Almube vel alechidu ē in
 stīm quo oculi pforant.
 Alcumur est diminutio vi
 sus pp nīmū aspectum.
 Alsanach ē foram auris.
 Alezorafen. i. rhapbanus.
 Albarabet. i. cācer i naso
 Alzuazar vel azinizar. i. bu
 xus.
 Alkobob. i. succi acetosi.
 Alarf ladab. i. morus.
 Alufne ⁊ vñe idem est
 Almarinē ul' almarti silue
 stre. i. marubiū siluestre.
 Alkalim. i. supreme par
 tes nasi.
 Alsefe vel alterē sūt egritu
 dines lingue qñ aliqd n
 pōt pferz nisi sese l'etē.
 Alkael. i. qū aliqd ipedi i p
 ferendo fmonē uel ante
 q' proferat.
 Alcola sūt pua apa in ore.
 Albulē. i. cibus pullorum
 Alkadoza. i. grana uizidia ⁊
 est alfallafa.
 Alsubedebi. i. lapis quo ici
 duntur lapides alij.
 Algalamata ē caro pānicu
 losa sub vna pendens co
 operiens caput canne.
 Alsaic. i. excedens ⁊ est os
 ē galsamata hñs qtuor
 latera duo supius ⁊ du
 o inferius.
 Alsefis. i. aial existens i lo
 cis ⁊ apud azabes dicit
 igil. i. cimex debiles hñs
 cutem.
 Albadal. i. decollatio ⁊ a
 postema est quo uidetur
 bōi q' decolletur.

Albadani. i. loca que sunt
 post aures.
 Alilici. i. ramus.
 Alkascada. i. nascitūz.
 Alcrarus ⁊ alsumigie lapi
 des sunt.
 Alabari. i. frumētū depila
 tū decoctū cū multa aq.
 Albereis. i. pulkes que de
 frumēto fiunt.
 Alzedradu. i. pisces petro
 sci.
 Alcurat. i. vaticaz.
 Albutira ē spēs calamti sil
 uestris que nascitur in
 lapideis.
 Almagabani. i. fauces ⁊ si
 militer alcalim.
 Aldoboc. i. lac acetosum s
 quo extractum est bury
 zum ⁊ dicitur aldog.
 Alguama. i. desideriu ma
 lū ut carbonuz.
 Algaras. i. caro fia. i. qum
 cap igni cū aceto coqē.
 Almesuf. i. liquor acetosus
 Alcurtab. i. egritudo.
 Almuati. i. cibi cūz aceto
 parati.
 Albelas. i. flores palmarū.
 Altaraxacon. i. troximia a
 gressia.
 Alcandaros. i. triticum ro
 manum.
 Almosus. i. cibāū acetosū
 Albumoz. vel Alhauraz.
 i. foram i qd itrat dēs.
 Albaazat. i. alberetis. i. ite
 rior pars labiozum.
 Alzacamati ē auis fragēl of
 Alhaban sūt apata crurū
 grossa.
 Alscarafat est herba simi
 myrto hñs in medio sui
 anulū silis oculo ⁊ assi
 milatur semperuine
 Alcurathi ē fluxus vētris
 ex excoriatiōe factus s3
 quosdam alcur.
 Alasas ē cētaurea mior.
 Alugati spēs est titimali.
 Alofoz. i. grana squille
 Alefer. i. uitis.
 Almadil vena est.
 Aldruculudidof est auis p
 ua sp mouens caudam
 ualens ad lapidē renū.
 Alscordion. i. scordeon.
 Alcatatur syringa uel id
 qd inicit per syringam.
 Alguadi ē hñor q' egredz
 a vga qū qd rāgit mtrē.
 Albagen vel albasrc idest
 oisij

pezitoeon qui habz lac
Albalebleb. i. spēs volubil
Alzarut. i. sarcocolla.
Albofos. i. cauda.
Albgas. i. paniculus subri
lioz 7 tertius quo ebyo
inuoluitur.
Albauti est uir equalis cō
pſonis 7 fortis corpis.
Almechen. i. locus a cigu
lo inferius.
Alor ſingen. i. epaticū.
Alcolbot. i. apostema.
Algargas. i. pūctura que
perāſit cutem.
Albrabona. i. vlcera q̄ ſūt
in ultimo malitie
Alzafefati. i. anul⁹ geniculi
Alabac. i. glutē.
Alked. i. citruli.
Almeliteru. i. diſpō caſita
ris totius corporis ante
febrilem dyſcrasiaz.
Albocac. i. elcūaria molli
a que lambuntur.
Alutatelbos febris. i. quo
ridiana interpolata.
Alzbumec. i. unctuoſa.
Aluſugi pondus eſt.
Alcunicaſ eſt tertia ſpēs e
rbice i q̄ apparet forma
que eſt in decrepiſ quā
tum ad colorem.
Alnabafati. i. extenuatio.
Albuzer. i. dactili.
Alcbozt. i. palma ſilueſtris
7 ſit d ſucco albar ſit d
ſucco palmar ſilueſtiū.
Altelea. i. pira 7 ſit ſit alce
lela. i. de piri.
Aliele. i. dactili.
Alguitar. i. alienatio. i. qñ
bō loq̄ plāc 7 cū rōnē.
Alanatu. i. aſa peſtilentie
Albir ſpēs eſt exiture.
Alquauozib. i. ſpēs formi
ce que ſola parue radi
cis inuenitur.
Alkaikaluf eſt egritudo cō
rodens mēbra 7 qñz trā
ſit in eſtiomenum
Altiritalon dī oē aſa i car
ne glādofa natum.
Alrauginatū. i. aſa i carne
glādofa.
Alrubig. i. glutinū glādū.
Alſila ſt ſpēs nodi.
Almiſmar eſt nodus ſimi
capiti clauis.
Albebeſuz. i. ſemina.
Alborati. i. umbilicus.
Alſuledati. i. vrina bircop
montanorum.

Alſirati. i. rimez
Aldegazich. i. meſura cō
tinens. qñ. lb.
Almuai. i. medius cōpia
ex utriſq̄ laterib⁹ menſu
ra quattuor digitorum
ab alborati.
Alcerera. i. aromaticū.
Albalibem. i. inguina.
Alſegi vltima que ſiunt in
capite.
Alkalat. i. ſtannum.
Alcerebacati ſcoria eſt in
medicina ponit 7 dī ſpe
cies ferri cē que ē calib⁹
Algezōati ſt vulnera vltia
in corruptione elongata
a conſolidatione.
Algzahac eſt leſio q̄ nō mo
uet of de loco ſuo ſed at
trahit qd ipz cōtinet nec
eſt de genere tortōnia.
Albaſegi eſt inferior pars
core.
Alboc arbor eſt.
Alſatu. i. rotula genu.
Almoobocati. i. dſectio ofſ
Alroſoth. i. porus qui p⁹
ofſis fracturā creatur.
Alieſem eſt fractura mi
nima partium.
Alkarte. i. lignū de quo ſi
unt aſte lancearum.
Alraſatū ē ſpēs veneni
Albatagin. i. extremitas of
ſiū q̄ iungunt cū digitis.
Albarochia ē tabula mag⁹
cū q̄ eſt os fractum.
Albebil. i. illud qd dī gum
ma napelli.
Almuſcū. i. magna 7 dī q
ſit gypſum.
Alabac. i. viſcus.
Alſebara ſtella eſt.
Aliabra vel aſſibrefegi. i.
radix mandagore.
Albarbe ē aial venenofuz
7 eſt auis que dī bubo.
Albebelim. i. bebele.
Albalce ſolia ſenticioz.
Aluſoni pondus eſt.
Albaguabaeni. i. parua a
nimalia vt aranea.
Alouduc ē nicticoras 7 ſz
alios ē auis q̄ dī bubo.
Aldik. i. muſculus.
Alnagalis. i. auricla muſis
Altararat. i. ſpens uolās.
Albaes alpis eſt ſpens di
uerſos habens colores.
Alſeilē eſt ſerpens zotule ſi
cut azanee.
Alſeco eſt azanea q̄ dī uēa

erix muſcarum.
Alguardau. i. pediculus q̄
nalcitur in inguine.
Altāptia vel porcus luti ē
beſtia multos habēs pe
des acuti ueneni.
Alſartragiti vel alſiluregi
i. puluis qui cadit de pa
rietibus ſal 7 ē ſal agēs
Albreati. i. cantabrum.
Alcanzi eſt ſpecies crete.
Alſech ſt tubera que appa
rent ante eruptionem ſi
cut in leproſis.
Albedſanē ē rubedo extra
nea ſiſis rubedi leproſi
Algueſcenti infectio faciei
eſt in nigū vel album co
lorē ſedū 7 appet in pñ
cipio morphee 7 lepre 7
dicitur quaſſen.
Alſeker eſt ebrietas.
Albacal eſt breſilum.
Alguariſcen eſt genus co
lubarum.
Alſerealcen eſt vitis alba
Aluzarin ē ſpēs ſabafati 7
ſunt ulcera mala que ap
parent in crure.
Alſera. i. naſturtium baſili
conicum.
Aluſa. i. aluſel ieliſ 7 eſt a
broſarum ſilueſtre.
Almabeleb. i. vera.
Alſid. i. ſinapis albus.
Almiſdaru 7 algē cōſectio
nes ſunt.
Alkarſet. i. naſturtium.
Albelladoriu. i. anacardi
num.
Aldroch. i. bartanita. i. ci
clamen.
Almaſus. i. caſia.
Alſhebeſa. i. mādragora.
Alguafa. i. qñ aliquiſ triſta
tur 7 neſcit quare.
Aluenie. i. ameos.
Albiada. i. polium.
Albechauabati. i. reſiſtenti
a malicie.
Alguathaguakſi. i. pſicient
Albi docenec. i. trociſci
ſtelle qui non permittūt
uitam recedere.
Almeizabaragi. i. genus la
cticū.
Aliaſbelic. i. priuatio.
Alkarmez. i. grana.
Almatir. i. vermīs qui iue
nitur in grana.
Alibat. i. terebinthina.
Alkeſmes. i. vne paſſe ſine
granis.

Alberſandarbu. i. uirga pa
ſoris.
Alſazunigi. i. aſparagus.
Alikad nigr in quo iuol
uuntur capilli 7 manus.
Alſeir. i. uigil.
Alced. i. qñ? aſſintb⁹ coloꝝ
ſubalbidis.
Alengelſ dī enula 7 ē duo
p modoz una bz citrinū
florē alia albu ſed meliō
eſt cū citrino flore.
Alkatinici. i. maiorana.
Alſaragi. i. uirga paſſoris.
Alſeſiguaſit. i. eupatoziū.
Algak. i. tribulus.
Algumbaralo. i. ſtrignum.
Alinemen. i. ſiſimbrium.
Alſabar. i. loziganum.
Alſomat. i. atziplex.
Albagla antamka. i. portu
laca.
Alcornagi. i. humex uel ſa
cta acetola.
Alukir. i. ſquinantum.
Alberdi. i. papyꝝ.
Albara a cō ſcema. i. rapa
Albedarungi. i. baſilium.
Alneſet. i. amilum.
Algenares. i. milium.
Albelgaga. i. cucurbita.
Albenben de quo ſit olcuz
muſelinum.
Albeſa. i. nux muſchata.
Albelect. i. myrtus.
Albeſarafagel. i. mala cy
donia.
Albeld. i. beldeſe. i. grana
u'mi.
Alboſuſel. i. pip triaglaris
Albelchgar. i. fraxinus.
Albelcaudaracar. i. grana
lauri.
Albaſcenobar. i. nucleos pi
ni.
Albeſenobar ſicbir. i. gra
na pini minozis.
Albelatroni. i. grana citri.
Albelius. i. grana capitis
7 eſt ſtaphiſagria.
Albeli. i. iuniperus.
Alſuſen. i. liliū 7 multis eſt
modis melius eſt ireos
Alſaſargenis. i. mala cydo
nia.
Alſigel. i. ſolia ſalicio.
Alſur. i. crocus bortenſis.
Allocen. i. corula.
Aluneb. i. iuiube.
Alcoocal. i. ſpina.
Alnudac eſt ſlos rubens.
Albōdekidi. i. nux de idia
Alcurueſik. i. ſuctus tama

zifci
Albin. i. dua sicca.
Amens. i. ficus sicca.
Anusa. i. cataputia.
Alfa. i. malū mandragore.
Alrodab. i. lutum.
Alrona. i. citrus.
Alcarne. i. uitis 7 dī co
cheat qñ inciditur.
Algusa. i. fopī ceratum.
Almē. i. giana sñ mufcho
Alkais. i. acetū cōpositū ex
duabus substātijs diuerf
una calida 7 alia frigida
Alzamac arabice. gummi a
rabicum.
Alchisira. i. dragagantū.
Alclamita. i. fermentum.
Alseba. i. pcila 7 est gummi
abietis.
Almaffice. i. maffix.
Almeafeia. florax liquida
Altit. affa.
Alitigiris. i. lignū aloes.
Alcakar. i. rapfia.
Alchecazacha uel arcādos
i. pīretum.
Altang. i. tamariscus.
Alala affuse. i. radix lilij.
Algeorafen. i. acorus.
Alafabeo safar. i. diptam.
Albagal. i. cepe.
Alsolanue. i. apboodius.
Alzalatrafola. i. radix porri
Aliz alaf. i. bolū armeicū
Alsol afel alkame. i. ligua a
rietis 7 est plantago.
Alnora. i. calx nō extincta
Alrabafiz. i. spodium.
Alenut. i. antimonium.
Alazar almāres. i. lapis la
cieus qui qñ fricaffacit
lac 7 uirtus est ut hema
rites sed debilioz.
Alazaracoē. i. petra serpe
raria 7 ē tribus modis vna
qñ nigra alia subuizidis i
miffis lincis albis 7 alia
uizidis
Alazā lazuo. i. lapis lazuli
Alkaleum. i. stānum.
Alazazalfegi. i. lapis spōgie
Algrida. i. argentū uiuum.
Alcachet alcafiot.
Alcina. i. vitrum tritum.
Aluseac. i. coagulū ceruinū
7 genitum buffali.
Alfazaz calulminū.
Alde idest ouz.
Alduzaruze gi. i. gallus 7
gallina.
Alac. i. sanguifuga.
Alzenza. i. cantarides.

Alalasi. i. rugula caprina.
Albelius. i. grana.
Alasar. i. concavitas.
Alzon. i. semperuina.
Alkenda. i. conastrelot.
Alia. i. grana ebulli fabuiz.
Albenzio. i. gūmi alborin.
Alkinati. i. bdellium subal
biduz.
Alstorab. i. florax.
Alzamina. i. cōtractio.
Alngazot. i. sarcocolla.
Aluf. i. dracōtea.
Alzamech. i. auripigmentū.
Almuzaragi. i. fixura i oculo.
Alliada. i. polium.
Alsered. i. acetosa.
Alcati ē de cuius succo fit
acatia.
Alusen. i. sufarara.
Alsinil. i. mediū inter albus
7 nigrum.
Alfrana est cibus de carne
cocta 7 infrigidata.
Alkoilos. i. cardui capita.
Alnafeni. i. piscis salitus.
Alcatia ē succus arboris que
stricto assimilatur in ale
xandria 7 dī alkand.
Alriegi. i. atrimentum.
Alzadar. i. acetosa mōtana.
Alstur. i. cocō hortulanus.
Almbrias grece. ē canacel
la. i. herba que dicit cau
da equina.
Aldrimia. i. ciclamen.
Borbor est eminēt
a in cute. i. apa par
uuz siue pustula.
Albaza. i. illud qd appet.
Alctaderz. i. ozimuz.
Aluchormariē. i. herba ma
rie. i. bāranica 7 ē ciclamē
Benz. i. byusqamū albū ul
boron. i. semen nigrum.
Alondacba. i. auellana.
Alzariat. i. virtus bengiz.
Albezard. i. lapis uiridis in
quo tāta uis existit ut oē
uenenum expellat.
Alarachia. i. salsa.
Alenē maius sem tincte de
clinās ad albedinē 7 ali
bi sem qd dī pip album.
Alerégelif. i. labrotanuz i lī
suplicif medicie dī enula.
Alarat est vitrum salsum.
Alatbeca. i. melo.
Alule est cucumer indus 7
sitis cucūeris capparis.
Albederezege loco 7 ponit
in lēficādo pōdus ipsi
de seta 7 partes pōderis

ipius de cortice citri
Aluzidē est medicina in da
loco 7 ponitur been.
Alabalce sita vriti lētium
Alaurach kebuli se. indū ē.
Alersceguascē. i. coriādruz
putei uel capillus uene
zis 7 plice dī bersungua
7 siriacē capillus uenezil
porcinus 7 arabice ca
pillus algul.
Alarchai. i. arbor 7 affimi
latur solijs acetose silue
stis.
Allemō. i. titimalus qd assi
milat portulacē siluiz.
Albedarongi. i. ozimū fluuia
le ē bederābina fm quos
dam 7 alabyt.
Al edil. i. papauer cordosū
Aleremeben. i. spēs fzi feni
Aleraticam 7 Alerkeb 7
bezbū 7 herba iulica id
Alrebat. i. uirga pastoris.
Alilus ē qdā spēs arboris
pini.
Alisen est apa capitis pp
cōitatez diaphragmatis
factum.
Alufderbendū est collyziuz
de amoniaco latum.
Alamulitis est lacticinium
qd assimilatur myrto.
Alersendaru 7 uersenda
zi 7 est uirga pastoris.
Aleralme plice est feniculū
Alerlie est piscis.
Alacidē est testiculū uulpis
Albedoar est spina alba.
Albezard est galbanum.
Alakilla est faba.
Alurdacaton est pondus i
modum auellane.
Alacbat pondus est.
Alacati pondus est.
Alakin est prassium.
Alerilios. i. corallus.
Alurules. i. apa calidum i
inguine.
Alaucia siluestris. i. dauc.
Alirfē qñz p pleuzeli iueit
Alarbaki. i. meatus.
Alerberinē ē sipbac 7 dici
tur beriteron.
Alarap est caro lōga in ore
matricis orta 7 ē dura.
Aleriterō ē pāniculū sub si
pbac existēs 7 dī rorū.
Aluri ē zamez vel hernia
ex lapideitate apatis.
Alzolgradatum est infimū
qđ ēatur aq herniosi.
Alarachiē apa pest. lentis.

Alersalbi. i. napelli.
Alorati. i. umbilicus.
Alurisme. i. apa lene ex san
guine 7 uentositate.
Alala est succus palme in q
dactili nascuntur.
Alarascē. i. lētigo maiora.
Alazba bircina. i. bypoqui
Aidos.
Albedemeregi confectio in
antidotario.
Alczarabat. i. resistentia ue
neno.
Alengi. i. byusquiamus.
Aleruara. i. zedoara.
Alotin. i. cerebimbina.
Alatrabētē. i. capillū uenezil
Alenuard. i. odor rose.
Alchbonigi. i. camemilla.
Alafacaron. i. psilium.
Alizeri alcarafz. i. apq sem
Alizericorne. i. psiluz.
Alizeriatafigniti. i. se. feni.
Alercurdum. i. cardū siluiz.
Alizerikatmi. i. semen mal
ue maioris.
Alizeri cubeiz. i. malua mi
nor.
Alāgiara. i. lurtica.
Alizeri uma. i. sem trisoli.
Alizeri. i. semen.
Alizeri corat. i. sem porri.
Alizeri bēgi. i. se. byusqami
Alizeri bāgora. i. se. vrice.
Alizeri giasel. i. se. trifolij.
Alizeri gardel. i. se. sinapis.
Alizeri olimat. i. se. lapatij.
Alizeri azafciē. i. se. nasturij.
Alisem altā. i. lingua agni.
Alseber. i. anatan.
Alizeri afasal. i. sem sapule.
Alizericlitē. i. sem lini.
Alizeri olbe. i. se. fenugreci.
Alizeri nemē. i. se. sisimbrij.
Alalgelaz abustē pastinaca
hortensis.
Alizeri antamka. i. sem por
tulace.
Alizeri saligagel. i. se. rute.
Alizeri aformat. i. atriplicia
semen.
Alizeri fugi. i. se. rhabbani.
Alizeri uard. i. sem rose.
Alakabat. i. basilicon.
Alutibede. i. scabiola.
Alalbaseruce. i. granū lini.
Alizeri zezir. i. se. cariole.
Alchat. i. citrulus.
Alchat. i. cataputia.
Alalur. i. glans.
Alclador. i. anacardus.
Alcliat aligena idest galba
num. oo gij

Budeig. i. polypodium.
Befalar alfar. i. cepe muris
qđ est idem qđ squilla
Buraldeeb. i. limatura auri
Bur alfar. i. idest limatura
argenti.
Bled. i. corallus.
Bisaac. i. salina bois ieiuni
Blibeig. i. polypodium.
Bizeri raginna. i. se. vrlice
Apaptia. i. ferula.
Cassi dicunt qđ
Cassa que sit in pecto
re et cassi. i. thorax.
Carbin. i. locus exterior in
directo eius renes.
Canesio. i. caro prouli.
Cafelic. i. uersipertilionis.
Caulē qđz pro particulari
tetano ponitur.
Caab. i. os p qđ iunctura
completur in crure.
Cicar. i. apa in mbro uno
ad aliud transiens sin ma
nifesta cā.
Carmetb pondus est.
Colcodea plicū nom est de
riuatū a colcodeo qui ē
dator uite.
Calcule. i. herba simil ver
miculari.
Cascu est qđ aliquis stat su
per pedum extremitates.
Cauguamich se cōposita et
simplicia qđ comedunt p
cibū sic cappis oliue et
Cartamuz. i. crocus bozu
lanus et semen eius.
Cotila est mensura. ix. con
tinens uncias.
Labab. i. calcaneus.
Calos. i. pānus faciei.
Caragiati. i. lacual.
Cepamuris. i. qđla qđ mu
res interficit et cepa cani
na idem est.
Cula nom ē demōis uñ ar
cusa. i. arc demōis. i. iris
Coffore. i. spuma maris.
Colcoraz. i. atrinū citrinū
Calcudis. i. atrinū albū.
Calcām. i. atrinū viride.
Cassuric. i. atrinū rubeū.
Caldicon. i. album.
Caduucorasse. i. arbō picif
Caz. i. kilus. i. lacticinū qđ
dī masculus et unū gñ
et post ipm oēs se femie.
Cyminum nabatiū. i. cōe.
Cyminū kāmēnū. i. liseleos
Caulis aq nenuar figulus
qđ noiauit granū sponsuz
Cubati balbanic est herba

qđ dī pupilla oculi et inue
nit in aquis stantibus et
dicitur futri.
Cupfius siluestris. i. iunip
Caniseticus est spetico olza
ci et gaugiel similiter.
Cordūeni. i. cazui agreste.
Crocoma uel curcuma est
sex olei de croco.
Climia auri. i. sex auri.
Calcatia assimiat alufuen
et est herba que uocatur
cassula cordis.
Climia argenti est sex argē
ti que eleuatur super lo
cum in quo infunditur.
Culus tres se spēs una ea
zum dī laudanum.
Charitas. i. charta o pāno
Cumeis. i. vrtica.
Cales. i. alumen indum
Cochiti est aial marinuz
ytus ē ppinq castoreo.
Canguarus. i. auiū uēreos
Cassurudar. i. galanga.
Carnub. i. xilocaractia.
Coniti ē me uenenola.
Cauerat. i. alatida.
Cubeiz. i. maluaufcus
Cancer fm quosdā ē uene
et dī esse memithe. i. cheli
donia que ē parua et ma
gna dī algarduenē.
Candros. i. triticū romanū
Cometre. i. plrus.
Carati. i. lōbrici terrestres
Camaduci. i. occiput.
Carabitus. i. pbrenesis
Cauliati. i. dolor capitis
mansiuus fixus ebronu
cus et dicitur ouum.
Chimof et dī opthalmia
magna et dī alguazdēgi
Calcaterō. i. egritudo ocu
li que assimiat ungule.
Caraf ē qđ aliqđ vult loq et
non pōt nisi sepius mo
uendo linguam et os.
Cola. i. apa in ore et lingua
et Gal. noiauit ea colon
qđ i facie pseuerat et quz
putrefiūt vlcera maligna
Cares est genus cibarij. i.
cibi infigidariuus.
Carmesion. i. fructus tama
risci.
Curabi quedā spēs flux
uentris.
Cadumus est nom grecuz
et est diabet.
Calib est instm quo caro
addita trahit a pfundo.
Curathia. i. mucilago que

egredit in tenafmō.
Carmata dī apa qđ nascit
sub ascellis in carne glā
dulosa et qđ est nigri co
loris est mortifera.
Cassamū est uitū qđ fit in
cariculis narium qđ simi
lantur papillis.
Chiaseni est finis supioris
partis nali.
Caugalib ē tabula magna
cuz qua equatur os cru
ris fractum.
Cansi est spēs crete cū qđ
biuitur.
Cazmos ē grana capilloz
algul. i. capilloz ueneris
Calcanul. i. ozimū mōtanū
Cancroos. i. sem ferule.
Cofectio lochoc. i. qđ linif
Cuzegi qđ aliqđ iperuofo
caput uerit retro uel qđ
loquit monet ipm uel qđ
facit strepitū ore qđ loq
tur et semp pferit idē nec
scit qđ dicat uel qđ aliqđ
loqtur sonū facit aut re
cordet uel aliqđ facit qđ
extraneum uidetur.
Cabana. i. uinū albū et de
bile.
Caucaz genus cardui.
Cesio. i. semen dauci.
Cucurina. i. uena citri.
Craat. i. iuncus de nilo de
quo fit acatia.
Camb. i. est terra rubea mi
nuta qđ affertur de medi
a aut arbema et qđ frica
tur sup manū ingredit cu
te de qua fit unguentum
et penerat manum.
Cantalamicb se cibaria qđ
rū quedā cū sale quedaz
sine sale conduntur.
Cumenet. i. amomum.
Cunce. i. apbodili.
Catarios. i. centaurea.
Corat. i. porrus.
Calsbor. i. coriandrum.
Cailagelā. i. semperuina.
Cbesin. i. filez montanum.
Cobabataleb. i. testicul
vulpis et est satirion.
Cboilolobaceb. i. acetum
squilliticum.
Carafz. i. apium.
Cathmia. i. maluaufcus.
Cubeiz. i. malua.
Cascas. i. papauer.
Cocior alkradar. i. cortex
turis.
Cocior atala alcappar. i.

cortex radices cappazio
Cocior atala rascenegi. i.
cortex radices feniculi.
Cocior atala rumen. i. cor
tex radices mali granati
Curcuma ē qđ chelidonia.
Cuzac. i. uztica.
Cocior atala aslutiri. i. cō
tex radices celsi.
Climia asfada. i. cadimia
argentea.
Climia aldeeb. i. cadimia
auri.
Cadab algasdir. i. ferrugo
Colcōtar. i. illud qđ dī qđ
terra lux rigena.
Clelkima. i. cucumer agre
tis.
Ereb. i. corruptio
stomachi.
Dulb assimiat bel
lebozo in folijs.
Bemenul. i. carbunculi.
Danich pōdus ē triū gra
nozū ordeī.
Doch acetosum est lac abs
qđ butyro.
Dentib⁹ muris. i. macule
qđ fiunt in facie maxie in
fantū pp comestiom pa
nis corrosi a mure.
Bemest. i. laurus.
Bubellet. i. apa magnum.
Bigni hermetis. i. flores
bermodacili.
Bartifabā. i. arbor grossa
bns spinā grādē et dicit
quidā qđ est radix spice.
Birdaz est fraxinus.
Beindar ē de gñe iuniperi
et dī pinus inda.
Betbin ē granū sile ordeo
lōgū et strictū et ē amapz
Durulatiras est res qđ uol
uitur super arborē anti
quā et sunt glādes.
Barchimet pondus est.
Bath. i. capra.
Binarugua est arbor siliis
rute et dī zufe et dī alba
ze et granū sile almedē.
Beraria. i. cantaris.
Bemolua. i. malua.
Beiler loē est de qđ fit trā
situa ad altep locū et ppe
qđ est sub terra.
Barchimet dauzach pond
ra sunt.
Bipsacos grecū nom est et
est diabetes.
Bactili indi. i. tamarindi.
Buragit auis est.
Bedi nomē plicū est et est

pediculus vulturni.
Bardagi ē croc⁹ hōtulan⁹
Baps glādis. i. cortex eius
pilosus.
Bamuarich mensura.
Barlesfaban. i. gro. alkilkil
Bende ē res silis lingue a
uis posita in medio sui.
Befremuli. i. pullegius cer
uinum.
Bozonigi radix herbe simi
lis zedoarie.
Buraner uocat zedoar⁹ ē
triplex. i. dcozasceni. hic
rosolymitāa. 7 hyspāica
Beste. i. oleander.
Buncalagrod. i. oleum.
Bunalhuard. i. oleū ros.
Bunbenefecio. i. olz viol.
Bunalbencara. i. oleū d se
mine cucurbit.
Bunalgeus. i. olz d nucib⁹
Bunalfulen. i. olz liliaceū.
Bunarane. i. oleū laurinu.
Bunalarich. i. olz de squi
nanto.
Bardiascebab. i. sex uini.
Bardiascet. i. sex aceti.
Babac. i. gluten.
Bardicelle. i. sex olei.
Barlesian est uelut spica.
Barfulul. i. piper longuz.
Barleni. i. cinnamomuz.
Bem alacubē. i. s. d. d. d. oil
Bem albacaz. i. san. vacce.
Bezaleamer. i. s. a. colubaz
Embatale. i. exerci
tium sub quo p̄tine
tur spēs luctantis.
Eliemelik ē corona regis.
Erlimū ē qōdā gen⁹ silami
Escute pondus est.
Eutoras pilcis est.
Eleil est locus ubi dorsuz
ceruici iungitur.
Euzebez nom ē corde gra
uez reddentis somnum.
Endague ē cardamomum
minus.
Egena ē uas rotūdū 7 est
loc⁹ apd extrēitāē oculi.
Endros. i. expulforium.
Electra. i. saponaria ul bez
ba fulonum.
Esticos grece ethica febri⁹
est.
Elbunc. i. cibarium.
Exalmasus. i. calia.
Emburime empirisma. i.
apa leue ex sanguine.
Emerukie est albacuen al
ba 7 amaracum.
Elese. i. uitis.

Estriet. antimonium.
Egedde. i. blacte bizantie.
Eibel. i. semen iunperi.
Ezegi. i. atrimentum.
Elevis. i. cicer.
Elubie. i. faseolus.
Eualdalbiar. i. bulb⁹ cain⁹
Eledion. i. apha dilus.
Eluc. i. galia muscata.
Eful est indicus.
Eluesce. i. amiluz.
Elkalibar. i. terebintina.
Elnindaz. i. olibanum.
Epar adib. i. epaz lupi.
Edeilla est puritia quedā.
Eberia mīura quedā est.
Embuba succidū ē. i. cānu
la q̄ fugit aq̄ uel aliud li
qdū qd cadit in aurem.
Elen. i. tristitia d eo qd fu
rup ē 7 uigilare facit sed
tristitia de sterito dōmi
re que arabice alofui ap
pellatur.
Encaras. i. mēfaraice.
En est modus locu
tionis qū de una re
transitur ad aliam.
Eludēz est species ferri.
Eiscalia ē potus q̄ cū orde
o 7 aq̄ cū melle permitt⁹
uomitum prouocat.
Eulos ē maneries uolubil.
Eufel ē p̄pinq̄ v̄tuti sandali
Eluzeaharagi est herba
de cuius succo est litū.
Eistula est stipites albi pilo
si inoti s̄ pilosi 7 odor e
ius ē sicut odor myrrhe
Eelēgemisch. i. ozimū gari
ofilatū h̄z quosdā melilo
mū.
Eagina est granū s̄ite ciceri
h̄is granū s̄ic mabaleb.
Eerlesin est de ḡie alferise.
Eesire est bazarafen 7 ē ui
tis alba. i. brionia.
Elebaliz est spēs calamiti.
Eassaig. i. portulaca.
Eaz est medicina turkia.
Easuricon est medicina ad
scabiem.
Eelestis est anial sicut aco
rot existens in lectis 7 a
puo arabes d̄z igil.
Euca fit de pane abramar
ebino 7 menta 7 apioz.
Ealis est spēs arboris pini
Earetō ē cētaurea minor.
Eesula ē spēs lactuce asini
Eaba egyptiaca est lupin⁹
Eoca est aq̄ ordeī. acetosa
cū spēbus ut zingi. 7 silia

7 est in uasis puis terre
is que bñ oppilata sūt 7
qū aperiunt in aliū salit.
Fururati. i. fungus.
Flenia. i. poenia.
Fetirat. i. interpositiones.
Feruzegi. i. smerilius.
Fhued. i. os stomachi.
Fassafa. i. trifoliū qd dat e
quis ad impingundū 7
est similis fule
Fag. i. agnus castus.
Fursus est caro addita in
ore matricis orta.
Faricos d̄z febris causon.
Faucos est apa in carne
glandulosa.
Forofmos uel tibelē. i. are
factio 7 ē fa spēs ethice
Farca. i. mandibule mag^m
uillosum.
Fugule est apa p̄anrem.
Felēgelif ē abrotanū siluie
Ferinos ē spēs apatis qd
dicitur defenes 7 est du
rum sine dolore.
Futratē d̄z egritudo qū du
ra infiat m̄z 7 apatur.
Farlas d̄z q̄ sit napellus a
lū uenentū interficiens.
ei d̄get. i. calem m̄m.
Fulfulimō ē ozimū mōtanū
Faugetest ē agn⁹ castus.
Fenuchia alkemelon.
Fufel est qdā nux que na
scitur in india 7 est simil
nuci muscate.
Fisk est genus rubeuz.
Faufel. i. auellana inda
Fefaz est genus portulace
Fafari fan. i. uitis agrestis
nigra 7 uocatur untama
i. uiticella.
Fulfulminue. i. radix pipis
uel lignum suum.
Feluzabāgi. i. sel elephātis
Farilcon. i. p̄zallium.
Fauzeligillegi. i. mentastrū
montanum.
Fatizamē. i. epithymum
Fulseralabiar. i. pip albū.
Flos kiles. i. flos salicis de
torrente.
Ferirat nomē est anhelitus
Fbenichia. i. daculi
Fulfulimon. i. ozimū mō
tanum.
Feca est quedā descriptio
in quinto canonis.
Famofus est gen⁹ sp̄entis.
Fesul est semen.
Furbulcutis est species aza

neazum.
Fantia s̄ cortices pini.
Fursus est ad modū cuius
dam uisceris.
Gedeguil uenarū. i.
uia uenarum.
Guidez est uēa que
in gutture uersus collū
inuenit 7 s̄ due ex utra
q̄ gutturis parte que di
cunt guidegi.
Guaril aquaticus. i. s̄inc⁹
sed uerius stellio.
Gelons. i. granuz pini ma
ioris.
Gilbenez est s̄m̄ turbit ni
gri 7 cuiusdā uirtutis ē
est belleborus albus 7 ē
species albi bellebori
Gestebesren est res silis a
migdale 7 habet duas
sp̄as in capite.
Gezar idest baucia.
Gasio idest eupatorium.
Guariscen ē auis 7 genus
columbarum.
Guasemabras. i. stellio
Guadam. i. ostracum.
Guelmeū. i. folium nili.
Geleniabini. i. mel rosaceū.
Gubes ē quedā spēs rube
a ad pallorem declinās
silis croco puluerizatoz
Granū nil est carramū idū
Granū azelē d̄z pip nigro
zum uel ethiopum.
Granū anascē est granum
exis in quātitate pipis
7 in colore eius.
Granū alkilkil assimilaf pi
peri al. 7 perlice d̄z darzi
fabā 7 ē arboris t̄mule.
Granū uiride ē s̄m̄ d̄z al
botim 7 que ex ea ē ma
gna dicitur artharo.
Gencū. i. gūma rute agstis
7 est anacard⁹ mōtanus
Gembut. i. rosa uinee 7 d̄z
algaz 7 s̄m̄ almanforē ē
spina alba florem h̄is ci
trinum.
Gumera s̄ p̄fectioēs liq̄de
q̄s m̄tes faciunt qbus li
niunt facies suas.
Gabgab. i. grana sol.
Guers. i. lap̄ qui in sele bo
uā reuerituz.
Guberich s̄ uene lablorū.
Gubera. i. mēpila.
Guadabū. i. uenerea.
Gusume est quoddā genū
tuberum. i. fungorum.
Garab est fistula in anglio

oculorum domesticis.
Sarab est arbor sup quas
generatur borax.
Suazdenigi. i. ophtalmia
magna.
Sele est durities. i. qñ acci
dit in palpebris difficul
tas morus ad eleuandū
uel aperiendū.
Suacce est diminutio audi
tus absq̃ destructione.
Sensuci pondus ē.
Salb idest grana solia.
Srana arafced. i. nasturtij.
Srana lūboz. i. cataputiez.
Suelgin. ē. inderudo ē qui
solus loquitur.
Samediu. i. instrumentum
chirurgicum.
Sauetu. i. qñ hō uidet loq̃
per nares.
Suaben est indignatio q̃ ē
infra torsionem.
Suac siracum. i. punctio.
Saz idest laurus.
Suazi est vulnus quod sit
in profundo.
Srana nigra. i. nigella.
Sardau. i. pedicul⁹ q̃ nasci
tur i igne ⁊ sub ascella
Srana almabaleb. i. grana
de. i. grana cerasi similia
Suefir. i. oppoponacū i
alto guesir. i. galbanum.
Semen. i. oppoponacum.
Saidi. i. polium.
Sefaminum. i. zola de q̃ sit
samabcum.
Suliaz. i. flos mali granati
Sensadoa idest castanea.
Seusfbne. i. nux muscata
Seusbalamel. i. nux cupissi
Sezir idest oppoponacuz.
Salangem idest galangaz.
Sauzemel. i. vrina cameli.
Saukileb. i. vrina canis.
Sau legi. i. vrina hominis
Sau labiū. i. vrina puezoz
Suzden idest talpa.
Senlut corium serpentis.
Sūmi alkuret. i. dragagatū
Sedeguil est uia siue cana
lia minuti intestini.
Sion est fluuius
Sauesi medicamū vulneruz
neruorum.
Suale est egritudo quedā
Simuluz eplatio oi
bus communis.
Sasek idest tribuli.
Sassech. i. sandonicū loco
cius ponitur origanum.

Herbum. i. herba iudaicat
Hunai arabice ioannitius
latine.
Heldeben. i. lignū indum.
Habel idest minutus.
Hertile quidā fite piperi.
Hebel. i. lauina.
Hesitidel est semen barbe
bircine.
Halauakid idest racemus.
Haltit. i. medicina inda si
milis hermodactilis.
Harromau. i. granū ⁊ uir
tus est uirtuti ordeī ppi
qñ ⁊ est mediū inter tri
ticum ⁊ ordeum.
Hiustisdobi. i. hypodistidol
Hebafilus. i. lactuca asini
Harmel. i. herba q̃ edet in
uenit ⁊ afflat cicute lo
co eius posuit plantinul
cicutam ⁊ errauit.
Harbe. i. hubete auis.
Herbū. i. orob⁹ ⁊ est ameli
ctarda est haur romanū
i. achirofa ⁊ gūa dicitur
karabe.
Herba uizi est herba q̃ ui
trū abluir ⁊ ē paritaria.
Harbau di agnus cast⁹ ⁊ ē
herba habens semen tri
angulatum sicut lancea.
Halafan ē medicina arme
na ⁊ dī persica ⁊ uirtus
est uirtus euforbij.
Hamelon est spēs mezeriō
⁊ dicitur kameleum.
Hazefuseo dī amarugina.
Habelkalibat. i. gen⁹ listici
Hailem. i. malus odor.
Hucuriz est spēs lacticing
Hartire idest iuniperus
Hafce est isopus qui nasci
tur in hortis.
Herba marie idest atanasi
a uel tanacetum.
Hascilus est aspa in lachri
mali oculo appens ⁊ qñ
rūpif sit fissa q̃ dī garab
Hetif dicunt res acute
Hetifati idest actio
Hetbet est liquefactio.
Helk idest uiscus.
Harcū. i. lutum. i. purum.
Hamaiciami. i. lenticum.
Halus iudaicum. i. altea
Habiū. i. species uolubilis
⁊ dicitur alageb.
Halebleb est species uolu
bilis habens lac.
Hafce dicunt apata acuta
q̃ nascunt i matrice ⁊ di
cunt aibafce q̃ assimilā

tur folia usce.
Hulemodus est cibarium.
Halaf. i. morbillus uiridis
uel desudario.
Hudubub est auis que cla
mat de nocte
Herba fluminis. i. lenticu
la de amne.
Hegriberfia. i. egritudo ha
bens acuitatē ut nasturtiū
bebi cardamomū minus
Helereazē. i. uitis alba
Hōfa nasturtium.
Harf est semē alcanaboris
Hosmatos. i. tria grana cy
donioz q̃ ē q̃rta pō libze
Hagneris. i. electuaria sō
puenientia q̃ sunt de cy
donijs uel de pomis uel
de prunis boni saporis
siue sint solutua siue nō
Halacdan. i. in locis qui sūt
post aures.
Heil est spēs cardamomi.
Haufegi. i. zamnus.
Hirudo. i. sanguisuga.
Harmene gen⁹ aialis quod
dubitat Zuičina an sit
basiliscus.
Herules. i. locusta magni
corpis non habens alas
Hecuneli est mensura.
Harbe est aial uenenosum
facies oua q̃ uenenoza sūt
Herba caniculazio. i. hyus
quiamus.
Hercalus. i. liquiritia.
Hagueris. i. electuazi
a sō puenientia q̃ si
unt de cydonijs uel
de pomis uel de prunis
nihil amaritudinis hñti
a boni saporis siue sint
solutua siue non.
Har flumis. i. iuncus fluui
⁊ est herba q̃ crescit in a
quis hñs flores similes
nenufari.
Hsidebegi. i. puloz cibuz
qui dicitur tafata.
Habrol est radix mādragō
siluestris.
Hamenum. i. sumum.
Hgil. i. cinices.
Her. i. pfunditas somni.
Hec. i. synciput.
Heleniabī. i. succaz zof.
Habazich. i. intiō pflabioz
Hectexi kumet. i. herba pu
licum.
Hneffector pzi sui. i. satiziō
Henes. i. belua.
Hneffector apū. i. nenufar.

Indebegi. i. cib⁹ q̃ sit de nu
cib⁹ pue plāte sup q̃s pi
guedo arene affata deflu
ens fundi q̃b⁹ qñz berbe
cotto admiscuntur.
Iudac. i. polii maius.
Iudaiba. i. polium minus.
Istagar est falsa ex amigda
lis ⁊ sale ⁊ aqua.
Iofobe. i. cardamomum
minus.
Imineet est fructus sicomo
ri ⁊ sit sicut ficus agrestel
dure acetose.
Ibenāgue est mustella.
Iaibedi est rizi.
Iminocica. i. dormire faci
entia.
Indicum granum nil.
Inarmatu est instiz quo su
spenditur aliquis.
Iecū cimeū ē herba pulicū
Illicin⁹ est gen⁹ serpentis.
Iudebi. cibuz quidam ad
coitum ualens.
Id quo auzū adheret hoc
nomi puenit amoniaco ⁊
qñz puenit cuidā rei que
sit ex urina infantū mo
ta in mortario eto euz a
etto in sale dōet coaglet
Kusikendē est res le
uis sicut albulnari
lucet ⁊ in zakia no
minat sterc⁹ colūbap ⁊ i
baldac ⁊ egypto nux bē
dem.
Kusele sit fustes nigredi aq̃
rinētes radicib⁹ rubec si
miles.
Kisk ordeī est ordeum fra
ctum uel pifana.
Kadaru alaraxi ⁊ filix.
Keste. i. herbuz.
Kist mensura est.
Kerlamus ē egritudo q̃ ē
magnitudo vge pter nāz
⁊ dī ēt kelim⁹ egritudo
q̃ quodlibet aliud mibzū
preter naturaz excrefcit
Kebikengi ē lupin⁹ siluzioz
⁊ sit spēs quattuor.
Kesumen est pondus.
Kermet ē pōd⁹. vj. kizat.
Kirzan est piz.
Kadūtozas. i. picis arbor.
Karites aial est uenenosuz
Kerua. i. pentadactilus ⁊
est resin.
Kacupeion. i. lacticinum.
Karabe ē gūmi arboris di
cte nux romana ad citri
nitatē tēdēs ⁊ ē kekaz.

Karmesik. i. fructus tama
 risci.
Kosilinum pondus est.
Kemelii ē spēs mezerion.
Kekengi spēs est solatri
Keuzaugue est plicū nomē
 latine lingua bouis.
Karabitus est apa capitis
 calidum ⁊ est birlen.
Kerbera est curcuma.
Kerfe aromaticum est spēs
 cinamomi grossi.
Ketum. i. abrotanum.
Ketum. i. leuisticum.
Keiken ē gūma horribilis
 saporis ⁊ secundum ali
 quos est sandaraca.
Kataf. i. atriplex
Ketred. i. fructus cuius gū
 mi est dragagantum.
Ketemo est egritudo oculi
 ⁊ est quasi nubes
Kakafiz est locus post par
 tem supremam nasi.
Kelidico ē medicina qdā.
Kabk. i. tortelle
Kasaf. i. papauer.
Kiskar. i. eleuatum.
Kered. i. citroli.
Kemac. i. condimentum.
Kenim. i. mentis.
Kerlenati. i. arāea. i. bectu
 na propter sui puitatem
Keimati est medicina sicca
 pro pueris.
Kazmes. i. grana
Kemes. i. passule ēucleate
Kairon est lignum indum.
Kebenzkesenz est gen^o tube
 rā solidū adunatū in ma
 gnitudine testiculi ⁊ sero
 fule.
Keselos sūt porri nabatbi.
Kilus succus ciborum
Kekerlebe est cubebe.
Kossen est cortex glandiū.
Kenit sūt dies caniculares.
Kesitius nōn ponderis ē.
Keleiani est mīlura quedā.
Kemini uas ē uitreū in mo
 dum pbiale habens orifi
 cium strictum
Kedusul est gen^o serpentis.
Kemiec ē gen^o cibary puzi
Kien est quedam regio
Kemic est mensura
Karō est lignū indū ⁊ nō ē
 longatur qui sit mugarb

Lapis adestare. idest
 margarita ⁊ ē lapis
 lumis qd pferit oclis
Lambas alcucub ē herba
 propinqua liopo.

Lenticula aque ē herba q
 erigitur super faciem aq
 in tezis lacunatibus
Lulame est ungula
Lenticula de amne. i. ber
 ba fluuialis.
Lapis bresil. i. corallus.
Lutum. i. creta.
Luse dī hernia ex apate.
Luteclula. i. veruce.
Latica est febris quotidiana
 continua.
Lutum albobera. i. terra si
 gillata
Lapac est cōfectio ex mu
 scho gariofilis ⁊ silihus
 qua liniunt se mulieres.
Lingua auis. i. fruct^o fraxi
Lilum celeste est ireos
Lactuca alini. i. vgapastiof
Lapis iudaicus. i. lapis a
 gapis.
Lapis vulcani dī seme ⁊ p
 parator corij.
Lapis danascen. i. viridis
 quo acunt.
Lans. i. amigdala.
Langa gen^o est utimall
Lagenaga. i. borago.
Lac desersi. i. herba bircia
 vel hypoquistidos.
Lilen. i. mercurialis.
Laguait arabice latine ē
 a que sequuntur.
Latabales sūt epithimata
 ex reb^o bñ zedolentib^o si
 cut aqua myrti sandali
 canfoza ⁊ similia
Lapis alagi est lapis simi
 lis ossibus elephantum.
Lutum lemiū est propin
 quum luto armeno.
Lutū samū ē sicut lutus si
 gillatū in opationib^o suis
 ⁊ est stella scemius quō
 idem est q talk.
Lubue est arbor figie.
Lubue est storax ⁊ mel al
 lubue est storax liquida.
Lac alraib. i. lac acetosum
Lus est herba que dī lus p
 pentis ⁊ est serpentaria.
Lalebrā. i. leeteti. i. super
 umbilicum.
Lalec. i. res que diu masti
 cantur.
Lokiati regio quedam est.
Laclachatu est medicamē
 quoddā confortans stōz
Lepus marinus ē al ostia
 colum lutosum.
Lanuga ē flos arundinis.
Lapis bardis est alumen

album simile succaro
Lacterides dī almeudana
 cuius fructus dicit esse
 amarus ⁊ est cataputia.
Lasar est lachrymum silfij.
Laserpitium. i. silfium.
Marabeti. i. pposit^o
 q docet saracenos
 quatr dēt orare ⁊
 matrimonium dhere
Mulaac arabice latine cō
 nexa dicuntur.
Mulalac dī alladac q est p
 sectio ex muscho gariofi
 lis cāfora ⁊ alijs odori
 feris cū aq ros. cū q aq
 iam multa turbida liniūt
 se mulieres.
Melalac est lac acetosum
 coagularum.
Memirem. i. chelidonia.
Melones arechij alkin: di
 cunt habentes collū lon
 gū ⁊ sūt palestini ut indi.
Meruba. i. facta.
Mezion. i. anabule.
Magra. i. terra cāpērazioz
Melit. i. aqua lactis.
Marmorea dī faba iuezis
Maru. i. marubium
Madion. i. auis diuersorū
 colorum.
Melk legum credo faseoli
Marmacora sūt quosdam
 est aristol. longa.
Marinacor ē spēs sumuse
 ⁊ arabice ē ligua bouis
 ⁊ dī sclauē ⁊ ē alsafreno
 sumuse ⁊ alia q noiatur
 marmues ⁊ est alia que
 dicitur meiscedaf.
Melcatzamelir. i. pullegius
 ceruinum.
Mugarb sūt quosdā est ra
 dix granati siluestris
Merdasengi. i. libazgyriū
Murati fructus est
Mumpuz ē pietes domop
 apū in qb^o faciunt oua ⁊
 pullos ⁊ mūnigzū est for
 ditica fenestrap for isecap
Magnesia est lapis in uir
 tute marchasire.
Mabaleb. i. vera.
Mebebebene ē illud qd
 dī granum regum ⁊ ar
 bor ē nominat alubet.
Musa fructus est.
Muri. i. garus.
Maroeb est radix aniudē
Mebezeregi ē sic scebrā q
 dā nūerāt eā in lacticia
Messe ē pxiū subē fabap

Molochia est spēs malue.
Metbeca. i. sebeken.
Marchasira ē sex erio: sic
 climia auri sex auri ⁊ sic
 antionū de mēza plūbi
Mosikibe est spēs galage.
Mula ē pa illa oculi q vīz
Musch^o aq. i. plmōaria aq
Mercuridus. i. cucumer
 saracenicus.
Malacumia. i. illud quo ui
 treantur uasa.
Micbadi. i. forfices
Melistrum est mensura
Maraston. i. hospitalale.
Macadati nomī insti p te
 la oculi auferenda.
Melisia. i. sen grauis.
Marmenta. i. marubium
 montanum.
Melus. i. liquor acetosus
Merdeferis. i. plūbū uftuz
Melemen. i. locus sub tene
 ritudine costarum.
Metba. i. thozax.
Melos gen^o ē cibariorū si
 cut colūbi in aceto cocti
 in quoz uētre ponit mīra
Mulaac cibaria sūt ex pulf
 aneto acifla ⁊ ficub^o scā
Mucalis ē tria spēs ethice
Metabaz est capra.
Mismaz ē nodus rotūdus
 paruus siliis capiti clauī
Mathabaze. i. pānus scūs
 de pilis capre.
Madio est situatio uel an
 gustia.
Merlulē ē lignū asparagi.
Melano chion. i. opium.
Micbatasem. i. euerfio cu
 tis in non nālē colorem
Metbas ē loc^o in spatulas
Murkin ē unguentum de
 calcadio.
Mazuzē uermis qui iue
 nitur in grana.
Masurgi. i. egritudo quā
 pupilla aperitur nimis.
Magmuda. i. scamonea.
Meridala. i. maiorana
Medien. i. tortuiscus ⁊ est
 herba fetida.
Mugadhos ē succ^o q in ra
 dice xilocaracte nascit.
Meba. i. storax
Mest est triticum.
Muredaleō ē flos ⁊ supi
 res frāgibiles subtilef ad
 cineritatē ⁊ citrinita tē
 decliues.
Mundulimō ē bdellium ⁊
 nucle ⁊ medac idem.

Mura. i. myrrba.
Milmis. i. chrysomila.
Maran. i. emplastrum.
Muraba. i. conditum.
Medem est egritudo dca uena ciuilia.
Micla est compositum ex pane asymo 7 oleo.
Melisia. i. line granio.
Mezameiz est gen⁹ serpentis uel uermis pilosus.
Mes est quedā egritudo.
Miliaris genus serpentis.
Murzia est quedam terra
Murkion est terria spene azancarum.
Maceria est locus inter a num 7 vuluam.
Musaiaba est similis uirtu ti nezemisk.
Mnbilech est qum aq fundit ab alto sz aliqū. i. ebzocado
Mebeguedigi uel negidē st qñtuor dētes extēmi. i. molares qui in alio loco neguedij uocantur.
Mur bendē ē terra grano sa sicut cicer declinans ad citrinitatē que mustū clarificat cūciendo fecē.
Magra uena. i. marix.
Mabit ē potus q̄ fit ex da culis 7 ficu⁹ 7 alijs ab puis ex quolibet fructuū
Muola. i. ea q̄ p⁹ cibū lumū tur ut fructus frigidi
Mapellus dē q̄ sit brionia
Mabatbi. i. cōe qd simile re peritur in omni loco.
Mezemisk. i. musaba 7 est flos peonie uel peonia.
Mapellus moyfi est herba nascēs cū napello: napel lus nero moyfi ē gīal qd in radice napelli morat 7 est tyriaca oi ueneno.
Meregil. i. nux indica.
Memen. i. sifimbrium.
Mux merbel est similis na ci uomice.
Mitz. i. baurach armenum
Meriden. i. spica romana. i. celtica.
Mefrin ē siliis narcisco in v rure 7 rosa leza. i. sambac us siluestria.
Mezleindazu. i. bersiēda ru. i. uirga pastoris.
Maris. i. confectio ex melle sicut penidij.
Mison. i. marius.
Maurianton. i. zubeum.

Aelestengi. i. amilum.
Aeditus. i. apata in radice auzis nascentia.
Aoduvar. i. liquor: qñz pro aceto qñz uero non.
Aeraberti. i. ameos.
Aelaa. i. scianica.
Aelegich. i. ignis descēdēs
Aenufar 7 Bal. uocauit e um caulem aque.
Aassefengi. i. scolopendria
Aapra. i. petroleum.
Aabac nomī pōderis. i. q̄ tū una faba uel quatuor quatuor grana.
Aaurnacon dicitio attribu ta sali nitro.
Aubia est terra quedam.
Aaducē est dīspō mala ma tricia diuersa a mola 7 uocabuluz persicum est.
OLa herba ē palude ris q̄ i flumib⁹ ois
Omozeneis idēst dilatio.
Oleuz de ben. i. muscelinū
Oleū decamū. i. x. spērum.
Oegi. i. acorus.
Olixatum. i. petroselinum macedonicum.
Oleū demest. i. olz laurini
Oleum omphacinum est o leum de oliuia imaturis
Oabel acara. i. cucurbita.
Offen. i. opium.
Orle est pannus de setta quo cribatur subitr.
Omoronenelis nomen me dicaminis.
Obtarmicum. pronocati uum sternutament.
PIp aq̄ est herba ut olus nascens in aq̄ 7 appropinat in gu stum saporis piperis
Pupilla oculi ē erucaa q̄ 7 dī apū aq̄ 7 est herba boni odoris 7 oritur in aquis stantibus.
Pastus colūbax 7 camelo rū est herba hñs grana sicut granum myzti 7 ei proximum.
Psilorum est medicamen depilatorium.
Pes locuste est sicut olus iamenum.
Pes coruinus est herba v rutiis bezmodactilorum.
Pheludez est cibus ex fazi na tritici cum melle.
Panis kiskar est fermenta tus panis.

Piscel alredradu. i. petrosi uel parui.
Pediculus vulturis noiaf pedi pluce 7 merule gre ce 7 tafatis indice 7 ē be stia sicut pediculus q̄ in guine na scit 7 sub alcelf
Pbitanos. i. febres errati ce ut sextane.
Pederolene est grecū nomī 7 pōdus dupluz totius qd balneo est pueniens: 7 est coopitū ex duob⁹ panis scñi lana plenū ul cotto qd cū it⁹ appellat
Plibū algalai. i. flannum.
Plata noctif ē botbor pue umex 7 fenic. i. bñ lapis vulcani.
Pulicaria 7 psiliū idē est.
Polygonia 7 polygones dicitur sanguinaria.
Pentapbilō ē qñqz folium
Petalū est residentia in v uina 7 dicitur crioides.
RAgil oia gressus istia st ur cora crus pco.
Rasga uel rafa. i. pa tella uel oculus politis.
Rob. i. uinū coctū ipsissatū
Relin. i. pentadactilus
Raib. i. lac acetosum.
Rocen pondus est.
Rubus canis plāta ē hñs fructū sicut oliua habēs intus lanam.
Rauedleni. i. reubarbaruz
Raan salamonica ē siliis a neto hūido 7 dī q̄ folia e⁹ sicut malua 7 qdam nominant eā abafalcrū.
Roba. i. an⁹llana idica 7 ē fructus in magnitudine auellane siliis papaueris.
Ribes. i. acedula.
Ratienigi. i. colosoia 7 gū ma pini 7 nominatur ar bor eius alberci.
Rutubut est color sanguis purifecti in facie. Et ē biola exñs in superficie aq̄ q̄ sup eā mouet diuer sie modis sine ordie ad e⁹ ppetatem dī chuthu buth quedā spēs melie quā q̄ patif uiuos boies abhorret 7 appropinqt mortuis.
Rucalia herba est.
Ruragi est es usum.
Radix alexet. i. radix uitis
Ralidialeme ē fum⁹ terze.
Roiora ē illud qd est in ae

re appareno sicut stella cadens que est in motu.
Rachaba. i. os pectinis.
Rosbot est porus uel cōso lidatio ossis.
Rutela ē al⁹araneē sile qd noiaf alfeebed 7 est uēa trix muscarum 7 nomia tur pliuo. i. rapax.
Robub. i. succi i spissati sñi alterius comissione per i gnem uel alitez.
Radix aulebe est radix mā dragoze.
Rosa ferida ē flos peonie.
Rufuc. i. tri.
Remeach est linimentum prohibens canicem.
Rotab dactili immaturi.
Rechi regio quedam est.
Racha species est trifolij.
Rpona est qū aliquis sine causa ridet.
Roferin est pondus qd dā.
Rimegi ē lapis sicut cācer
Raruba est alcor.
Robilie est legumen.
Rabam est myrtus.
Ramich ē pfectio cōsticti ua q̄ fit galiamuscabata.
SEtis si due arūdiēs que sunt inter adia tozium 7 manum.
Seguengedeguil. i. pco uiarum uenarum que in alias diuiduntur uenas
Sobenec est herba marie i. lacanaa
Sedeb est uena que est inf auricularem 7 annulārē 7 in ratera man⁹ apparz
Sila. i. apa in principio si cut glandula postea mul tum augetur.
Scere ē infectio cutis sicut ipetigo: oia tñ inf scere 7 ipetigines est qr scere totū mēbp 13 uel medie tatē corporis ipetigo ve ro si macule diuerse
Scat est arbor in egypto.
Scebedenigi est semen ca nabis uel sedenegi.
Sulatum est egritudo ocu loru que accidit pueris pp stetur 7 est q̄ scabies
Surabes. i. tasea.
Sceba romanum. i. apsin thium fm quosdam.
Saguicla. i. triticuz fractū cum multa aq̄ coctum.
Sterigi. i. fumus terre
Sechaniabin. i. oxymel

Subet est passio quā q̄ pa
tis sit subitus et uel leper
dormire et uocatur et uix
respondet.
Sebene et buxi felle se que
fiunt in egypto.
Sabra. est species ozimi.
Seregi est medicamentum acutum
Suffus est puluerizata que
in os proiciuntur et p̄
ea aliquis liquor bibis.
Saluatella sine seple ē uera
Surum est nigella.
Stellio. i. laceria utridis.
Soda. i. dolor capitis.
Seukar. i. pes colubini cū
q̄tingit oculus uel terna
Sahafat se macule rubee
que fiunt cū pustul pua
Scea. i. ficados arabicus
Serembligi. i. emblici in
lacte infusi.
Starax est q̄dā spēs flora
cis secundū dia. et alios
est gummā oliue.
Sauic ordeī est ordeū fra
ctū cū multa aq̄ coctum
Sakaie est flos papaueris
russi.
Senufemiati. i. stās ad solē
Simaren uel sincaren. i. la
cruca itelligitur magna
et est lactuca asini.
Senē. i. falsa fca ex piscib.
Spuma mazis. i. pumer.
Sindeiudar. i. lac azboris
que similitur iunipero.
Selon. i. sanguis dracois.
Sipit assimilaf magne ara
nē longos hñti pedes.
Solbez. i. almeizara et az
bor parua unius brachij
hñs folia pua ut burus
Sedre dē vertigo que facit
hominem cadere.
Sarnabraus. i. stellio.
Sebel ē egritudo. i. q̄n ve
ne in oculis apparent.
Scelcortici. i. anticira ro
mana
Sepitabumen est quedam
species sorbe.
Sabras animal est
Succutū. i. sempuiua s̄ s̄
quosdā est mandragora
Sulē est medicina romana
Sunuburnofan. i. ferruz na
turale sicut est.
Semurion est species apij
siluestris.
Sentus est spēs marubij.
Semaris idest sardelle.
Sirengi. i. azarion et ē uir

tutus scedenigi.
Saccardon piscis est.
Suffidus. i. apata dura.
Surin. i. spēs lacticing.
Soli. i. sabucus.
Sarfoe uel sanar. i. ferrum
Seleguba. i. casia lignea.
Sasaf. i. salix.
Sceba. i. tribulus.
Sandaros est almedon et
ē uernix q̄ dē sandazaca
Sakikaribame est rosa zu
bea ualde.
Setaragi est herba similis
nasturtio. i. capsia.
Serpiū ē species tribuli.
Sitra est arbor cuius fru
ctus est nabac.
Senuat est lactuca asini
hñs folia sicut lactua.
Sel est medicina inda simi
lis zinziberi.
Sucaram ē spēs hyusqui
ami albi.
Scedenigi uel sedine est
hematites.
Scebrā ē spēs lacticing.
Selec est siligo.
Sesuofcik est similis abso
tano in uirtute.
Scerbi ē arbor alkitrā.
Sucu. i. climia.
Seilen. i. gasalibu. i. lolū.
Scerantum. i. stincus de
mari rubro.
Satarbari. i. siluestris.
Succudus q̄n̄ sublimaf
climia et q̄d sublimaf est
tutia bona et q̄d redit in
sezius ex climia nomina
tur succudus.
Singemalce. i. epaticum.
Sibare est mania accidēs
cum sisen calido
Sceizazirac ē lac uesprillo
nis et fm quosdā ē urina
Seractia est q̄n aqua ingē
dit tracheā arteriam
Sacuculos ē apa cerebri.
Seralfu. i. ossa pectoris. i.
thoracis
Sadurin. i. scotomia.
Subet q̄n̄ ponitur pro p
funditate somni.
Sorez. i. congelatio
Sirfen. i. apa calū q̄d sit i
uētriculis cerebri et q̄n̄
est fm et dē lethargia et
q̄n̄ est ppositū dē subet a
sahari. i. dormitatio uigi
latiua.
Subet asahari. i. dormita
tio uigilatiua.

Sucos ē spēs congelationis
q̄n̄ eger ituef i unū locū
Sahara subetia. i. uigilatio
dormitatiua.
Sahal. i. demon.
Spina alba. i. bedeoard.
Suriaz. i. caro q̄ ostendit
fm partem.
Sekeneg. i. oppopona
cum.
Setara. i. capsia.
Spina iudaica. i. nigra
Sumbedig. i. smeril q̄ ce
teri lapides perforant.
Sezalif. i. hypocondria
Siet. i. succus.
Sular. i. burus.
Sacalknabamen. i. flores
papaueris russi.
Silac. i. grotitico in palpe
bris q̄n̄ rubescunt oculi.
Sufari ē caro mollis exñs
i ierore pre palpebray
Sucudrium alleū acreste.
Sirfen. i. pbrensis.
Stella scemius: stella terre
lutum scemium idem se
et talk etiam.
Solata se apata q̄ accit in
uelamie et p̄b̄ pectoris
Suregi. i. oleū silaminum.
Sufuf. i. pulueres qui p
se sumuntur.
Saculiduduzio. i. albutue
ben et est scolopendria.
Sadaf. i. pebule marine.
Suc est galia muscata.
Sula. i. herba arctica.
Sauligo est locus quo su
periores partes corporis
tr̄m mouentur.
Subub. i. radius qui ē ut
ignis flans in aere.
Scadio. i. melo romanus.
Sarmach apa bucū auzia
Sare est passio q̄n̄ bō ma
xime sentit pruritum
Siragi. i. lac ficti.
Sefilos. i. apa nascens in
carne glandosa.
Sefizos. i. sciluos et ē apa.
Silla species sunt nodi
Setaragi. i. capsia.
Sacos est al pū ad silitu
dinē et tubera leprosi ap
parent.
Simenia ossa se acuta que
in spondilibus eminent.
Sauchio fractura ut sauc
Sulemet se ossa ex quibus
componuntur digiti.
Surin? ē mus puus triua
napello in uirtute.

Sekeri. i. ebrietas.
Scatabregi carnis. i. bro
dium.
Sabafati. i. borbor hūda
que emittit uirus
Scorax assemia. i. lubria
romana.
Spica accbia. i. nereiden.
Scutudans idest testiculus
vulpis.
Sileculi semperuiua est.
Sebesler aschebete est mā
dragoza.
Sedenegi. i. semen granati
siluestris.
Suffus est medicina sicca
pro pueria.
Secacul ē uene sicut. 33. et
affertur ex inda.
Succi alifire ē succ? alera
ge et dē abrotanū siluest.
Sumeiz. i. succ? pharaonis.
Scelabra fm almasorē est
nomē grecū et interpretat
myrtus regū: et ipsa est
basilico originale parua
hñs folia sumitarē h̄z lō
gā in q̄ nascunt flores
quorū color est ut color
uiolarum.
Sicla. i. blitis
Safurion est auis que fran
git lapides.
Selgen. i. napus.
Salguasora: alberengesif
et abrotanum se idem
Sefincabar. i. heil
Siferum. i. creliones sena
tiones.
Sirakiussagus est centaur
a minor.
Seigil est genus ostracorū
et est uenezuz.
Strignū facit semen q̄d dē
pua lupina.
Sule. i. grana uiridia et ē
arbō pducit terebinthā
Saurigen. i. hermodactili.
Siliqua nomē ponderis
Sacraia est pondus.
Suzabeietti cibarij nomē est
et est raphanati.
Sceibar est lapis lazuli
Sobat est arbor magna in
egyptio.
Sulen. i. ireos.
Surie species atrimenti.
Satps animal est cui glan
dule simulantur.
Sulcitum. i. acetosum.
Sucutiō. i. testicul? vulpis
Sen est sapor quidam.
Sulemi ē os q̄dā i digitū

Situle sūt radices quedam
Seni uel scemi uel scini ē
locus quidam.
Sufeni est locus in quo o
ritur anisum bonum
Sabin est genus serpentis
Sciserati est sistr gen⁹ serpe
tis et etiam selsir
Saril est medicina inda
Sir est medicina inda
Saporbala. i. sac⁹ palme i
quo dactili nascuntur.
Sabira est attritū quō in
encaustro ponitur.
Sagluucoslon est quarta
species azarazum: fucili
on uero quinta.
Saculufudurni ē al⁹ quod
dam campestre.
Sabalatos est lapis quidā
Senkesud est arbor croci
boxensis.
Sinifes est quoddā aial
Sod. i. ciperum
Sescenegi. i. amilum
Teselenū est quedam
species sorbei
Tabazet. i. albi et
sepius ponitur pro zuc
cero albo.
Tarcon. i. pizetuz et est ra
dix altaron montani.
Taratis est hypoquistidos
s3 quoddā est frusta ligni
nodosi ad grossitudinem
digiti et habz uirtutes ba
lau stie.
Tinfemus est stella que est
in cellis.
Tri. i. minuta facta de triti
ci farina.
Tro. i. lentiscus.
Terra alcori est furnus in
quo decoquitur terra
asca taseata est duplex
Tna que est alba: altera ui
ridis: alba que fit ex sola
aq⁹ et carne: uiridis q⁹ fit
ex carne et aq⁹ et coriādo
uel consili herba uiridis
Tauiz est auis habens de
tes in palato
Tortelle. i. panis biscoci.
Tosugi. i. scamonea.
Therlinus. i. egritudo qdā
Talifasar sūt cortices stipti
ci ex indis delati.
Tasabuch est retractio qū
unus pes offendit aliū.
Talalon est spēs eris.
Tuderi est herba hñs foli
a filia folijs pzañs et na
scit in tectis et habet ra

dicem quadratam
Tereniabin est spēs māne
Tinkar ē borax et aliud mi
nerale et aliud artificiale
et dicitur capistrum auri
Teslie. i. gūma rute agre
stis siue montane.
Tursie est ammoniacum
Tubel. i. scoria uel batitura
unde tubel ferri uel tu
bel eris.
Testiculus canis et testicu
lus uulpis sunt plante.
Tirsim. i. september.
Talim. i. masculus strucio.
Taraxis. i. ophtalmia nō
ueta.
Tegmaton est facietas nau
seatina.
Tarsum uel taxax est dñu
ctio auditus.
Tasaris nomen indum est
et ē pediculus vulturis.
Tille spēs uini ē seu uinuz
coctum quod dicitur sa
pa uel epithima.
Tabuzos febris ē et dicit
se. liparia.
Tarim. i. bonum malum.
Tinlub ē mulchū lapidis
qui ē ut epatica et dñ tu
lub et uocatur etiā oga.
Tululie subā verrucalis.
Tanoui. i. iapa in carne glā
dosa natum.
Tyziaa alfaroc. i. a mor
te liberano.
Tbuccaminis. i. pullegiā.
Turserius. i. stella.
Tubi. i. grana solis.
Testiculus vulpis. i. buzei
dē et est satirion.
Torongi. i. citrum.
Taxaugi ē pondus trium
granorum ordeī.
Tyzia ē egritudo cuius ca
pitis.
Triscalis ē genus spentis.
Tricla piscis est.
Tabastien regio quedā ē
Tololiū. i. musculus q⁹ na
scitur in lapidibus.
Tarathit ē crusta ligni no
dosi grossitudinem digiti
habentis.
Tarifilon est plāta nascens
in uere et flos eius est si
milis croco hortulano.
Tukib masculi. i. facientes
brachia erecta plana sta
re uel iacere.
Tbaum est apostema quō
fit in carnibus laxis uel

sub acellis uel post au
tes uel in inguinibus.
Tanguibil sunt omnes spe
ties que i cibarijs ponū
tur ut piper et cinnamo
mum et reliqua.
Taraca. i. pisces uel oua
piscium sicca.
Talk. i. uirum dulce et ē
gypsum.
Taraxacon. i. scariola agre
stis.
Troximel agreste est tara
racon. i. endiuia siluio.
Tene sunt cortices
tenuis subtiles cir
cuuoluti super arbo
rem glandium et pinum
et nucem et habet odores
bonum et dicitur aluine
et usnet est lanugo que in
arboribus auellanarum
uel paruay nuci inuenit
Tutuben. i. uirge minute
super quas sūt florea ba
bentes alba folia.
Tua passa montana. i. sta
phylagria.
Thaba sunt additamenta
duo in cerebro carūcula
rum mammillazum.
Tene constricta. i. lumbrici
terrestres.
Tlaguo. i. imperigo.
Tenera. i. cocela.
Tinem fullonum est beza
de qua fit alkali.
Tene alofmet uel alestind.
i. barmel alba.
Tene alsafungi. idest radi
cis alparagi.
Telestengi est amilum.
Tene citrine. i. radices che
lidonie.
Tizur et sedech. i. ciabziū.
Tene tinctorum idest radi
ces rubee.
Trach indi. i. solium.
Tarices. i. uene tortuose q⁹
sūt in cruribus uel alibi.
Tua vulpis est solarium
Teremisk electuarium qd
dam est.
Teditus est apostema.
Ticor. idest squinanti.
Tola magna est quedam
mensura.
Tinguentum ueneris idest
unguentum apostolorū.
Titen idest uene que pro
cedunt ut uitis.
Traxui. i. rob et suc
cis fructuū foetiliū

Tiloaloes lignuz aloes
Tebet idest anetum.
Topus humida est
sordities aggregata
super lanam ouium
Tlisci est egritudo quam ali
quis incurrit propter a
morem.
Tabrol est radix mādragore
Tarca idest sorba.
Tuse idest isopus.
Tuse. i. arbor que
dicitur albasce et est simi
lis rute et dñ dinazugina
Tinziber cazmenum ē her
ba cuius folia assimilan
tur folijs salicis aliquan
tulum citrina rubeuz ba
bens stipitem et acuti sa
poris sicut zinziber et cre
do q⁹ sit perficaria.
Tarneb idest solatrum.
Tiniaz. i. uiride eris.
Taror uel zarur. i. sorba et
est alia species sorbe quā
greci nominant resiliū
et aliud sentabrum.
Tuccazū albular est cadēs
super albulaz et est māna
Tabir est flux⁹ uentris qui
fit ab intestino recto.
Tametto uel zamenena idest
priuatio gressus.
Tzelke. idest berberis
Tabumez idest unctuosaz
Tebzalbar. i. spūa maris.
Tamec. i. auripigmentum.
Turumbet. i. zedoaria.
Tegi. idest uiriolum et est
atrimentum.
Tarabunt uel mazmacora.
idest aristologia longa.
Tobode idest ciperi.
Tusefese. i. iuiube nigre.
Tinzibil. i. zinziber.
Tugus est fusilis sagitte.
Tambac. i. iauseminum
Tibrabegi genus cibarij ē.
Tebazagi est animal quod
dam.

Laus Deo.

alba
Liber canonis
capitulum. vii.
capitulum primus

perdurant
inferiori. **C**
idcirco ut ipsi
larum sic receptio
percussioes

egreditur
oportuit ut ipse
reticuli pte
pop'itis
ad hanc uirtutem

stantes. aut
qui generatur
et claza
infrigidans
que exasperat

ille qui
dnas res
uehemeter
multum parue
et proprie i

est ante comestioes
digestum et
Capostemosa aut
ipsum cum
autē in quibus

et antiquis capitio
fuerit sed in
sit trasuerse

anifum
i
incipit liber
fiducia caliditatis
tunc est unctuosa
subtilitatis
etiaz q non

et pleuresi
ipsa idigeat
proprietates
resoluit sonitu
que ex ea

et mūdificat
carne gazel
coturnices
aqua ad illud

uero est
sandali **C**
ex eis. **C**
desiccatur
ponitur in

lac acutum
que est in ea
sunt tussi
egreditur ē
et ipse quidem

amigdalinum
sua et ponitur
rosale. oleum
proprie et
papauis

epatis fortior
C Be scitazagi
salix quid ē

Incipit liber canōis
de nocumentis
de significationib⁹

C Dictio prima
et est apud
ad illud est
planum fiat
et crispitudo

cuius sit. 3. v.
omnem dispositio
multa ualde
eleuatur
ex motu

Stomachus aut
ex illa ē
erit iuuamentum
fortasse eniz
acetum. **C**
superflua
et fricentur
et iterum
fiat illud
ultime sicut

5. muschi
est i senibus
tinentibus fluxum
est si necessitas

significabis
ex castor ei
fuerit
et sciba
ad illud est

est cum communi
est humor grossus
hemorroidibus
cadis et

quum ergo
et adiuuant
C Et si aliq
et frequentia

C Sen tridecima
ex succis
sequitur
ulcera stōachi
illi uero
sit post ipsaz

capitulo apatum
iporum est ut
pullegij
anifum et
castoreum et
figificat

illud cadere
differētia uero
quidam antiquoz
imaginaueris

sicut sunt
horis. Et
rubee. 3. duodecim
eam communitas

et tortelle sicce
talde omni
de acoro
descensionis
ipius hec
tunc administrēt
fortis expellet

uenenū quare

lenificationem
necessarium
cibus ad
quo sumatur
quod egreditur

C Sen uigesima
ille que abortum
secacul
in sacra iati

complexionis
feminis ut
ipse est
quartzum et

corporis et
administra
aut malicia
earum est ut
mollificatum ē

Liber cāonis. iij.
Tractatus tertius

Liber canonis
ad hoc
non est eis
quum ergo
uelocitatis.

imatura
putrefit
clinatione.
turbat in omni

C De cura
cc
uirtus. Et
C De hemitriteo
que habet
quauis sit in
in qua est.

ducatur
illi qui sunt
membri parue
granatorum
quod est i
eos interdicantur
tribus de guarich
C De perforatōe

tus. **C** Inquit
quando accidit

complexionis
medicinis
est melius
tunc ipsa

et reliquis
factum cum aqua
illud quod
rei repugnantis

necessarium est
et masculi quidem
et capita eorum
uehemens sanguine

gumma rute
malam. Et
dixerunt q
cum lacte et
et conuertuntur
nigri ex coriati

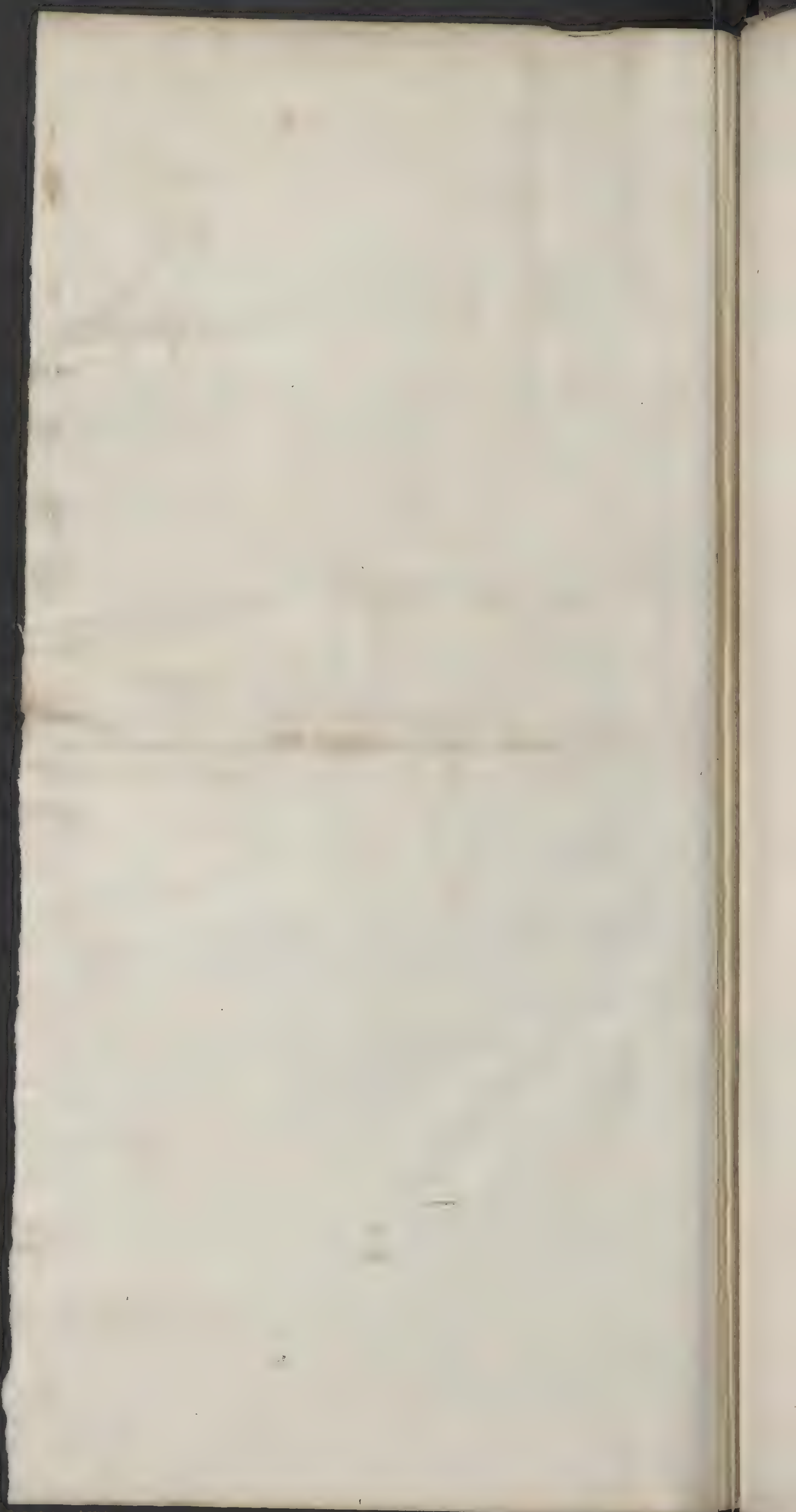
Incipit liber
omnium
exicca i umbra
destruens lūbricos
et administratur
post illud

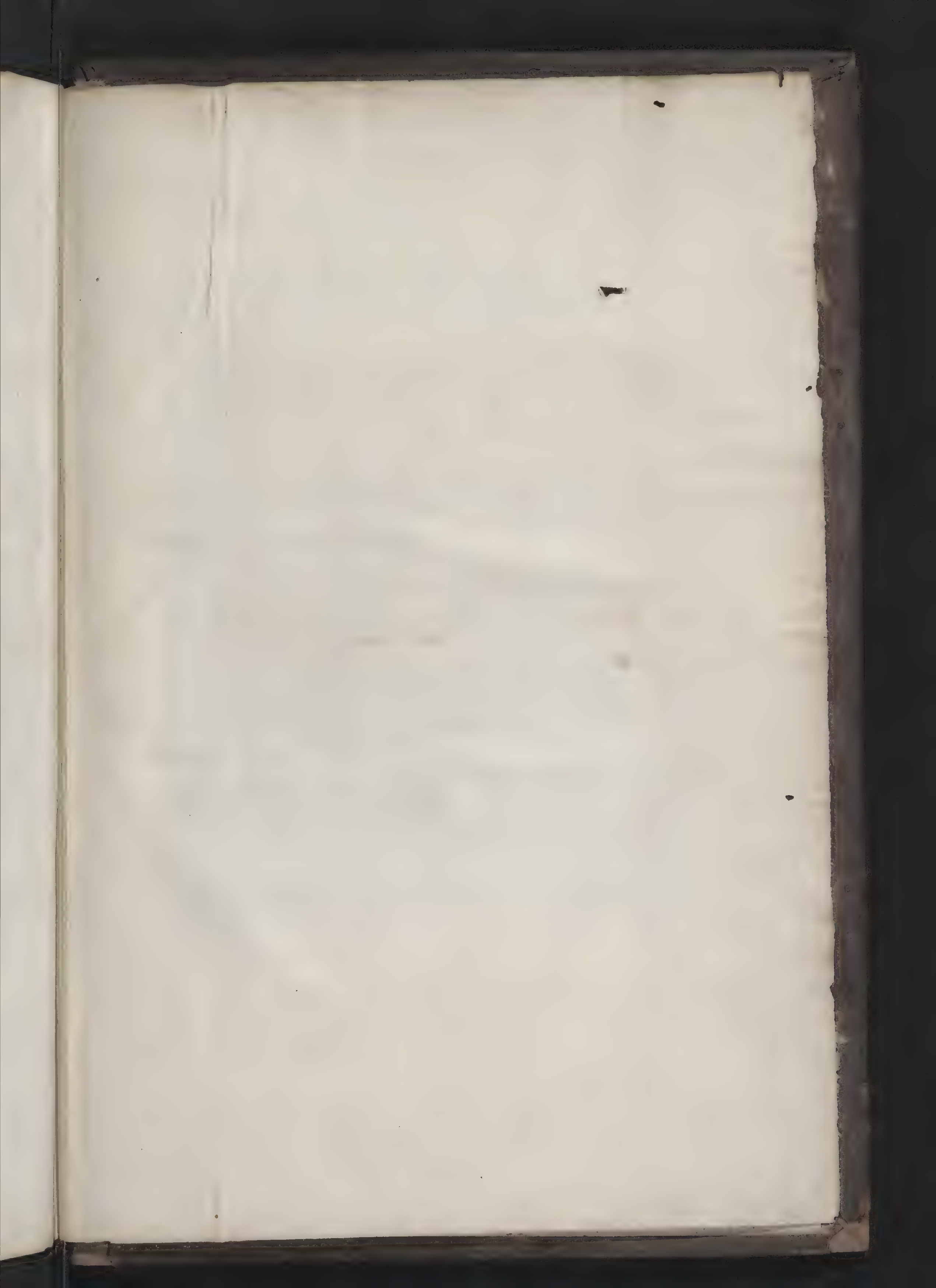
chelidonie
sirup⁹ acetosus
sizupus de apsin.
ebullitione una
solutio nature

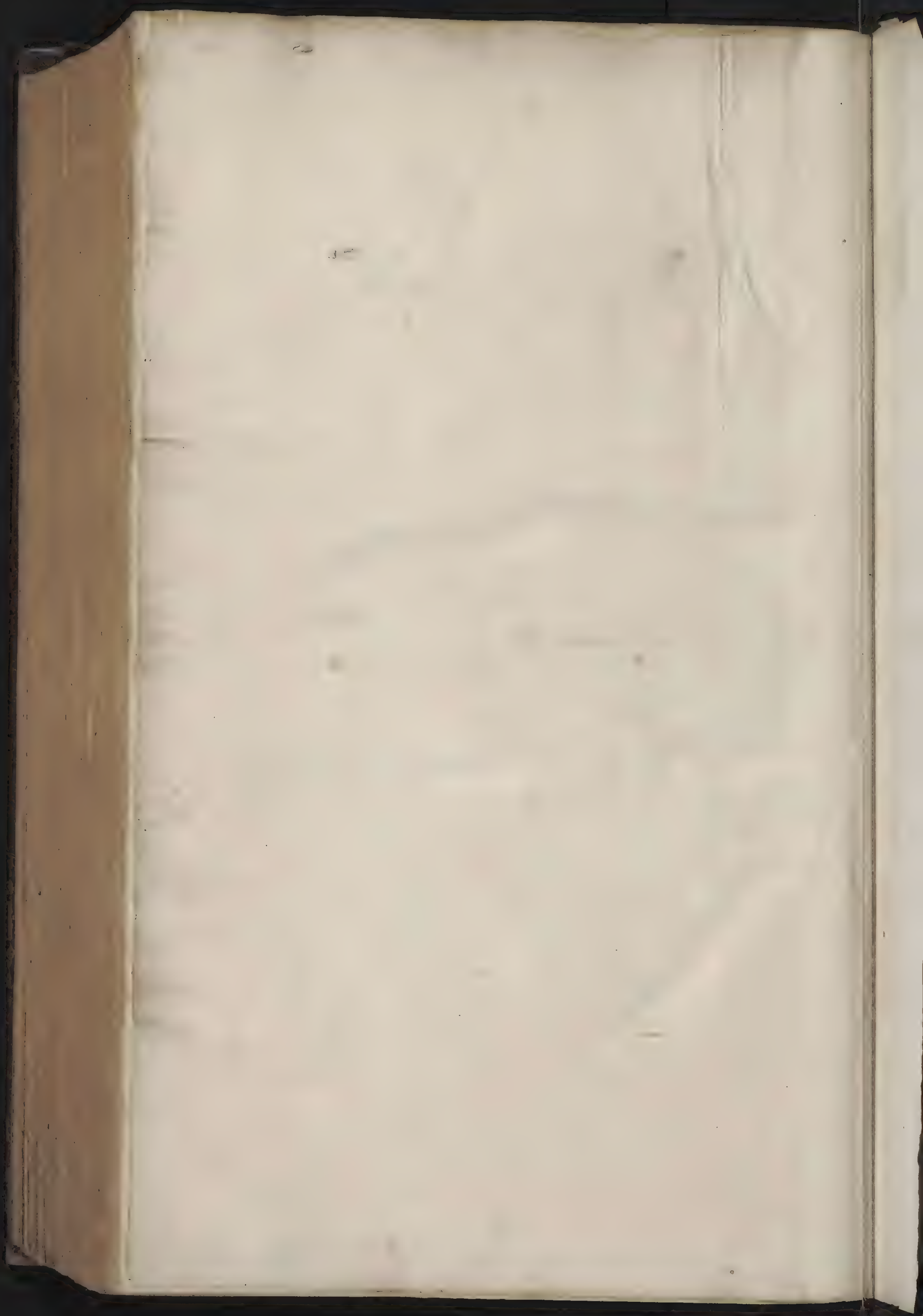
terra persarum
collirium
medicamen aliud

Libellus Aui.
dominatur iteriozi
afficit ac si
secacul quod ē
curauimus
uel renum
risci

Z tego miejsca wykopł Karol Estreicher marmur na pergaminie
przeznaczony Anconie przy ławie chrzestnej, obecnie J. Ry. 41

